Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LI
F
24
NAPOLI

Ll. F. 24-25

Digitized by Google

ROMANAE HISTORIAE SCRIPTORES GRAECI MINORES; QVI PARTIM AB VRBE CONDITA, PARTIM AB AVGVSTO IMPERIO, RES Romanas memoriæ prodiderunt:

Faſti Græci ac Latini;
Eutropius, cum Græca Pæanii metaphraſi;
Dionis Epitome per Joann. Xiphilinum facta;
Herodianus,
Zoſimus,
Juliani Cæſares,
Olympiodori ἐκλογαί;
E Suida excerpta Cæſarum vitæ;
Jmperatorum Romanorum & Conſtantinopol. ſeries Chronologica duplex:

Pars noui nunc, pars emendatiores in lucem exeuntes; addita Græcis ex aduerſo interpretatione Latina; Adnotationibus item, & gemino rerum verborumque Indice ampliſſimo, Græco ac Latino:

Opera & ſtudio Friderici Sylburgii Veterenſis.

Tomus tertius.

NAPOLI

FRANCOFVRDI
Apud Andreæ Wecheli heredes,
Claudium Marnium & Ioann. Aubrium;
AN. CHR. MDXC.
Cum S. Cæſareæ Maieſtatis priuilegio.

AVCTORES QVI CITANTVR IN HOC ROMANAE historiæ volumine:

Ælianus
Ariſtophanes p.
Dio
Eunapius
Euripides p.
Euſebius Pamph.
Fabius hiſtor.
Herodorus
Herodotus
Homerus
Iulianus Imp.
Malchus
Maro Virgilius
Olympiodorus
Piſander
Plato
Plutarchus
Polybius
Quadratus
Syrianus
Commentarii publici; ſeu Acta publ. Quo autem quiſque loco citetur, ex Indice cognoſcitur

AVCTORES QVORVM OPE SYLBVRGIVS VSVS IN ſuis Notationib.

Ælius Lampridius
Ælius Spartianus
Agellius
Ammianus Marcellinus
Appianus
Aurelius Victor
Caſſiodori Chronicon
Cicero
Cornelius Tacitus
Dio
Dionyſius Halicarn.
Euſebii Chronicon m. ſ. ab Henr. Petreio mihi donatum
Euſtathius
Eutropius
Faſti Capitolini, Sigonii & Panuinii
Faſti Græci
Feſtus Pompeius
Feſtus Rufus, ſeu Sextus Rufus
Flauius Vopiſcus
L. Florus
Gloſſaria v.
Heſychius
Horatius
Iordanes
Iulius Capitolinus
Legationum volumen
Liuius
Meſſala Coruinus
Notitia vtriuſque Imperii
Ouidius
Pauſanias
Plinius
Plutarchus
Polybius
Ptolemæus
Sextus Rufus
Stephanus Byzantius
Strabo
Suetonius Tranq.
Suidas
Trebellius Pollio
Valerius Max.
Varro
Velleius Paterculus
Virgilius
Vulcatius Gallicanus

RECENTIORES:

Abrahamus Ortelius
Adrianus Turnebus
Andreas Schottus
Angelus Politianus
Barnabas Briſſonius
Carolus Sigonius
Dauid Hœſchelius
Franciſcus Iunius
Fuluius Vrſinus
Guilielmus Blanccus
Guilielmus Xylander
Henricus Stephanus
Hieronymus Wolfius
Hubertus Golzius
Ioachimus Camerarius
Ioannes Brodæus
Ioannes Hartungus
Ioannes Leunclauius
Ioſephus Scaliger
Iſaacus Caſaubonus
Iuſtus Lipſius
Lazarus Bayfius
Ludouicus Carrio
Onuphrius Panuinius
Paulus Leopardus
Petrus Faber
Petrus Pithœus
Petrus Victorius

SVMMA PRIVILEGII.

S. CÆSAREÆ Maieſtatis priuilegio cautum eſt Andreæ Wecheli heredibus, Claudio Marnio & Ioanni Aubrio, ne quis inſtitutum ab eis Romanæ hiſtoriæ ſyntagma, a Friderico Sylburgio recognitum, Notationibusque, Indicibus, & aliis acceſſionibus auctum, per decem annorum ſpatium, a prima editionis die computandum, intra fines ſacri Romani imperii, regnorumque & dominiorum Cæſareæ Maieſtati hereditariorum, eodem aut diuerſo charactere formave, recudere, aut aliò recudendum dare, vel alibi expreſſum importare, vendere, diſtrahere, aperte vel occulte, abſque ſupradictorum Wecheli heredum voluntate ac conſenſu præſumat. Qui ſecus fecerit, is non ſolum libris impreſſis, ſed etiam decem auri puri marchis ſine vlla venia mulctabitur; vt latius declaratum eſt in diplomate Cæſareo, dato Pragæ kal. Iulii, anno MDLXXXVIII.

Rudolphus.

Iacobus Curtius a Senftenau.

Ad mandatum S. Cæſ.
Maieſtatis proprium,

A. Benk.

GENEROSO ET ILLVSTRI V.

ANTONIO FVGGERO, COMITI KIRCHBERGAE ET WEISSENHORNI, SERENISSIMI

Auſtriæ Archiducis FERDINANDI conſiliario; litterarum & litteratorum patrono benigniſſimo,

FRIDERICVS SYLBVRGIVS S. P. D.

EA ſunt Fuggeriæ domus erga litteras & litteratos merita, ANTONI generoſiſſime; vt qui a multis retro annis inſignia vetuſtatis monumenta vel e veſtris, vel ex aliis bibliothecis in lucem protulerunt, ea pene omnia ſub veſtris auſpiciis in publicum emiſerint. Quorum exemplum etſi vel ſolum imitandi anſam præbere mihi potuit, peculiares tamẽ me rationes ad id faciendum induxerunt. Eæ fortaſſe tibi iamdudum exciderunt: at me, qui beneficio tibi hucusque obſtrictus fui, earum memoriam deponere haud decuit. Octauus iam annus agitur, cum hoc typographicum ſtudiorum genus ingreſſus, a Pauſania initium feci. In quo excolendo cum poſt Guilielmum Xylandrum haud pœnitendam operam poſuiſſem, defunctique labores ſub HVLDRICHI FVGGERI, *patruelis tui, patrocinio in publicum exire viderem: committere non potui quin meis quoque in eum ſcriptorem lucubrationibus eundem patronum legerem. Quo non multo poſt cum ingenti litteratorum mœrore defuncto, cum tu, vt ceterorum bonorum, ita & virtutum heres relictus, ex amicorum relatione intellexiſſes, nullum ex ea dedicatione ad me redundaſſe fructum, vltro me, nec ſperantem, nec opinantem, liberali affeciſti honorario. Cuius beneficentiæ recordatio ex eo tempore tam altas apud me radices egit, vt perpetuam mihi notam ſuſtinendam putarim, niſi præclaro aliquo documento animi mei gratitudinem atque obſeruantiam & tibi priuatim, & publice omnibus vbique hominibus probauiſſem. Dudum ergo idoneæ eius rei captata occaſione, talem tãdem ſum adeptus, qua vix alia optari potuiſſet luculentior. Poſtquam enim animo ad Romanæ hi-*

ſtoriæ auctores veteres appulſo, duos eius tomos Latinos, e minorum gentium ſcriptoribus coagmentatos, ſuperioribus annis in lucem edidi: conſequens eſſe iudicaui vt e Græcis quoq; ſcriptoribus ſimile volumen adornarem. Quod vt cum ſplendido aliquo a me præſtaretur auctario, ad eos ſcriptores qui hactenus in omnium verſati ſunt manibus, conquirendos exiſtimaui qui nondum a quoquam eſſent publicati. Diu igitur multumque non tantum Germanicas, ſed etiam Italicas, Gallicas, & Hiſpanicas bibliothecas ſollicitaui, & quæ ad inſtitutum meum facerent, per amicos inde petii. Qua in re quamquam funeſta & deploranda horum temporum bella multum mihi offecerunt; Dei tamen beneficio, & amicorum auxilio, ita in eo negotio profeci, vt, qui æqui talium ſunt æſtimatores, operæ non aſpernandæ teſtimonium mihi haud grauate perhibituri videantur. Primum enim tres ſcriptores, toties & tamdiu a doctis expetitos, hoc volumine cũ ceteris exhibeo: Faſtos nempe, Pæaniam, & Zoſimum. nam Olympiodori ἐκλογὰς, & Imperatorum ſeriem Chronologicam, ob voluminis exiguitatẽ, additamenti loco habeo. Deinde in collocatione ſyntagmatis ea eſt a me obſeruata ſeries, vt Faſti, velut prima hiſtoriæ elementa, præirent; & in eis ipſis talia Græcis pariter ac Latinis adhiberentur ſcitamenta, quæ ſolidum lectoribus emolumentum afferre poſſent. His elementis poſt ſubiunctum eſt breue totius Romanæ hiſtoriæ compendium, ab Eutropio primum Latine, poſt a Pæania Græco ſermone conſcriptum; ab vrbe condita vſq; ad Valentinianum & Valentem Augg. deductum. Exinde, quoniam alia vniuerſalis hiſtoriæ breuiaria nõ ſuppetebant, ad Auguſtæ hiſtoriæ ſcriptores acceſſum eſt, eos qui de vetuſtioribus ad noſtra tempora manſerunt ſuperſtites; Dionis inquam epitomen Xiphilinianã, Herodianum, & Zoſimum. Quorum vt tragicæ granditati ſubiungere libuit partim comica, partim ſatyrica dicacitate notatos a Iuliano Cæſares: ita totam hiſtoriam Suidæ collectaneis claudere viſum eſt: quippe quæ res eccleſiaſticas, a ſuperioribus ſcriptoribus, velut ethnicis, omiſſas, politicis nonnuſquam interſerunt. Præterea quia non ſatis erat noua & apte digeſta repræſentare, id etiam in primis allaboratum eſt, vt quam emendatiſſima darentur omnia. Quamobrem omni ſtudio, magno labore ac ſumptu, conquiſita & collata ſunt bona cuiuſque auctoris exemplaria, tam manuſcripta quam typis expreſſa. congeſta item quæ a criticis, vel ad Latini, vel ad Græci textus expolitionem ſparſim notata reperiebantur. Ad quæ vt ex meo quoque penu multa paſſim adieci, ita duos locupletiſſimos operi ſub finem Indices appoſui: quos quanto labore confeci, tantam eruditis vtilitatem allaturos confido. Exteriora etiam operi adhibita ſunt ornamenta; talis nempe charta, tales typi, talia item cetera, vt operis argumento, quoad eius fieri poſſet, reſponderent. Nihil denique omiſſum quod tam anguſto, tamque difficili tempore, a meæ

conditio-

conditionis homine præſtari potuiſſe videatur. Eo ſane opus eſt perductum, vt non modo ſtudioſorum hominum, ſed etiam magnorum principum bibliothecis ornamento eſſe queat. Quod opus cur tibi præcipue dicatum voluerim, illuſtris ac generoſe mæcenas, vnam ſupra cauſam expoſui. Sed accedunt etiam aliæ. Primum enim ex ea bibliotheca, quam generoſus & illuſtris patruelis tuus, HVLDRICHVS, *vir æterna memoria dignus, Electorali Palatinatui moriens legauit, multa & præclara nobis ad hanc editionem ſuppeditata ſunt auxilia. cuius beneficii gratiam vt illuſtriſſimorum principum clementiæ acceptam ferri par eſt, ita veſtræ quoque domui non exigua eius gloriæ pars debetur. Deinde ciuium quoque & clientum veſtrorum opera non parum in hoc opere ſum adiutus. Vt enim e Xylandri veſtri bibliotheca & ſcriptis aliquammulta mihi obuenerunt adiumenta: ita Dauid Hœſchelius, vir ob eruditionis, diligentiæ, probitatisq; laudes tibi cõmendatus, partim e ſuo penu, partim e Wolfii veſtri theſauris, multas & bonas mihi ſuggeſſit ſymbolas. Quæ vt per clientes ex inclyta domo veſtra promanarũt, ſic per me ad eandem referri par eſſe videbatur. Tu ergo generoſe atq; inclyte patrone, inſigne hoc, multisq; nominibus amplitudini tuæ debitũ opus ſerena fronte accipies, meq; ac ſtudia mea de meliore nota tibi commendata habebis. Quod vt confidentius mihi pollicear, efficiunt cum aliæ, tum inſignes illæ a maioribus ad te propagatæ virtutes, litterarum & litteratorum amor, in ſtudiorum ſeminariis propagandis liberalitas, in bibliotheca optimis quibusque libris amplificanda magnificentia; & talis eruditio, quæ de laboribus ad publicam vtilitatem ſusceptis recte iudicare poſſit.* DEVS *opt. maximus, a cuius bonitate bona profluunt omnia, hæc virtutum ornamenta in te, totaq; domo veſtra, magis ac magis adaugeat; vt & diuinæ & humanæ philoſophiæ ſtudioſis ad prædicandam benignitatem veſtram omni æuo ſuppetat materia. Francofurdi apud Andreæ Wecheli heredes, kal. April. anni a Seruatore nato* MDXC.

Digitized by Google

Fridericus Sylburgius lectori S.

IN hoc ſyntagmate quid a nobis ſit præſtitum, etſi iam ante in ſpecialibus partim auctoris cuiuſque, partim adnotationum præfationibus, ſat copioſe eſt expoſitum; tamen hic quoque, vt vno aſpectu pateant omnia, breuiter exponam, amice lector. FASTOS GRÆCOS, *a Sigonio & Panuinio toties laudatos, a nemine hucuſque publicatos, e Græco Chronico tranſcriptos damus. Eorum partem aliquam mihi communicarat illuſtris vir, Ioannes Vincentius Pinellus. Eam ego partim recenſui, partim ſuppleui e Chronico vetere, quod ex Antonii Auguſtini bibliotheca in Hiſpaniis ante aliquot annos ab Andrea Darmario Cretenſi deſcriptum, Iſaacus Caſaubonus iuſtis conditionib. in meam poſſeſſionem tranſmiſit. In eo libello Græcolatina eſt conſulum nomenclatura, a primis conſulib. vſq; ad* XVIII *Heraclii conſulatũ deducta. Quæ quia nonnuſquam manca eſt, nonnuſquam deprauata, Latinam deſcriptionem, ex Onuphrii Panuinii Faſtis deſumptam, e regione illi appoſui, vt normam aliquanto accuratiorem. Annos vrbis in exteriori margine adſcripſi; eoſq; duplices, Varronianos, & Capitolinos: quos Græcæ quoq; nomenclaturæ adieci; licet id Chronicon diuerſam annorum rationem ſequatur. In Olympiadum ennumeratione ſuã vtriſq; Faſtis ſeriem conſeruaui: Annos Chriſti & Indictiones in Latinis dumtaxat Faſtis expreſſi.* EVTROPII *ſuperiores editiones, Schonhouii & Vineti, cum Fuldenſi exemplari peruetuſto, contuli; nonnuſquã etiam cum Paulo Diacono, eius ſcriptoris interpolatore. Græcum eius metaphraſten,* PÆANIVM, *ſeu* PÆANIAM, *e Franciſci Pithæi bibliotheca nobis impetrauit Ioannes Opſopœus. qui liber etſi paſſim corruptus eſt, duobuſque locis mancus, & fine mutilus; in nonnullis etiam a Latini textus veſtigiis diſcedit: tamen non abſque fructu in pleriſque legi & coniungi cum Latino textu poteſt. Suidam vero aliam Eutropii paraphraſin ſecutum eſſe, forſan Capitonis Lycii, ex eiuſdem collectaneis, ſub finem huic volumini additis, noſtriſq; adnotationibus, eſt perſpicuum. In* DIONIS EPITOME XIPHILINIANA, *ad Roberti & Henrici Stephani editiones adhibui Palatinæ bibliothecæ codicẽ m. ſ. deinde duorum doctiſſimorum virorum exemplaria impreſſa, multiſque in locis emendata, Ioachimi Camerarii, & Guilielmi Xylandri: tum emendationes & coniectationes a Dauide Hœſchelio partim ex Hieronymi Wolfii libro, partim aliunde collectas: demum correctiones &* ὀρθογραφίας, *quas e Georgii Merulæ vetere codice m. ſ. deſumptas Andreas Schottus ex Hiſpaniis ad me nuper miſit. Sed & Dionem ipſum paſſim adii, & ambos interpretes, Guilielmum Blancum, & Guilielmum Xylandrum.* IN HERODIANO *ſecutus ſum nouiſſimam editionem Henrici Stephani: conſului tamen etiam vetuſtiores; Venetam, Aldi; ac Baſileenſem vtramque, Ioannis Walderi, & Henrici Petri. Præterea* V. C. *Erricus Memmius per Ioannem Opſopœũ nobis communicauit quas in vtrumq; textum, Græcum & Latinum, doctiſſimorum Græcæ linguæ in Pariſienſi academia profeſſorum habebat animaduerſiones: quarum partem Henrici Stephani, partem meis adnotationib. interſerui, partem in Indices reieci, prout loci ferebat commoditas. Nouiſſime omnium e libro m. ſ. quaſdam emendationes & ſcripturæ variationes ſuppeditauit Andreas Schottus, laborioſus vetuſtatis rimator.* IN ZOSIMO *duobus ſum vſus libris m. ſ. quorum alterum, e Ioannis Leunclauii apud Fr. Pithœum codice tranſcriptum, & a Ioanne Opſopœo cum archetypo collatũ, ſuppeditauit* V. C. *Aimerius Thuanus: alterum communicauit Palatinorum Electorum ſplendidiſſima bibliotheca. Hæc exemplaria in priorib. duob. libris cum Stephani editione; in poſterioribus, inter ſe ipſa contuli: Leunclauius etiam ipſe ambo recenſuit, & Latinam verſionem ex iſta collatione ita interpolauit, vt noua pene in lucem nunc prodeat.* IVLIANI CÆSARVM *vnicam dumtaxat editionem nanciſci licuit; eam videlicet qua omnia Iuliani opera Pariſiis ante aliquot annos, Petri Martinii & Caroli Cantoclari auſpiciis, in lucem ſunt emiſſa.* OLYMPIODORI ἐκλογὰς *e Franciſci Pithœi bibliotheca nobis Ioannes Opſopœus impetrauit; ego Latinitate donaui.* SVIDÆ ἐκλογὰς, *i. a Suida collectas Cæſarum vitas, ante aliquot annos Græce ac Latine in lucem ediderat Hermannus Witekindus. cuius editionis exemplar cum initio inuenire non poſſem, in auxilium adſcitis Suidæ hiſtoricis, ab Hieronymo Wolfio Latino ſermone publicatis, nouam collectionem inſtitui; eamque ita ſum perſecutus, vt cum poſtea Witekindi editionem nactus, eã cum mea contuliſſem, acceſſiones aliquot a me factas eſſe animaduerterem.* IMPERATORVM CATALOGVM CHRONOLOGICVM *priorem ego ex Antiquitatib. Conſtantinopolitanis, Palatinæ bibliothecæ libro, exſcripſi: poſteriorem, ex alia quadam m. ſ. Temporum computatione Græca excerpſi: eiſdemque Latinam interpretationem e regione appoſui. Ad has exemplarium ſuppetias aſſumpſi quæ apud noſtrorum temporum criticos inueniebam; Italos nempe, Carolum Sigonium, Onuphrium Panuinium, Petrum Victorium: Gallos, Ioannem Brodæum, Adrianum Turnebum, Henricum Stephanum, Ioſephum Scaligerum, Petrum Fabrum, Petrum Pithœum, Iſaacum Caſaubonum: Germanos, Ioannem Hartungum, Iuſtum Lipſium, Paulum Leopardum, Ludouicum Carrionem, & alios. His ergo auxiliis Græcum pariter ac Latinum cuiuſque libri textum, quantum fas eſſe videbatur, emen-*

Digitized by Google

tur, emendaui: de ſuſpectis & dubiis, ſeorſum in Notationum libro nunc aliorum, nunc meam ſententiam expoſui, ſua cuique fideliter aßignata ſymbola. Interpretum verſiones intactas reliqui, præſertim Politiani, Leunclauii, Cantoclari, Wolfii. In Blanci verſione vt Xylander quædam non ſine cauſſa emendarat; ita ego quoq; pauca quædam, quæ manifeſtum habebant vitiũ, corrigere non ſum veritus. In ceteris ſicubi diuerſum ab interpretib. ſentirem, in Notationum libello meam expoſui ſententiam. Cum porro alii ante me in horum auctorum nonnullos adnotationes ediderint, in Dionis epitome, Xylandri adnotationes ſeorſum poſui; Stephaneas, numero pauciores, meis interſerui. Contra, in Herodiano, Stephani adnotationibus, per ſingulas paginas cũ textu propagatis, Mem̃ianas, meas & aliorum interſerui, modo nota quapiam diſtinctas, modo vncis incluſas; vt a Stephaneis poſſent diſcerni. In Zoſimo, Stephaneas & Leunclauianas meis interſperſi: & viceuerſa in Iuliani Cæſarib. Cantoclari Notis meas inſerui. Præterea cum adnotationum multa, præſertim in ſcripturæ diſcrepantia, tales eſſent vt non vni & alteri loco, nec vni & alteri auctori, ſed etiam plurib. inſeruirent; quæ generali expoſitione comprehendi poterant, in INDICES retuli, vel Latinum, vel Græcum: atque ita per ambo Inuentaria eas digeßi, vt Lexici quendam vſum præſtent & huic volumini, & aliis eiuſdem argumenti ſcriptoribus; reipſa multoties expertus quantam vtilitatem afferat iſta Indicum accurata concinnatio. Annos vrbis in Faſtis & Eutropio ad oram appoſui: in ceteris auctoribus, quoniam infrequentior eſt eorum adnotatio, prætermiſi; Principum dumtaxat ſeriem vel in ſummis paginis, vel in laterali margine annotaſſe contentus. In Latino textu quæ pendulo & graciliori charactere ſunt exarata, modo dicti alicuius citationem, modo aliud quidpiam notatu dignum indicant: in Herodiano autem, ab interprete omiſſa ſignificant. Vncis quæ incluſa ſunt in Latinis interpretationibus, a Græco textu abſunt: in Eutropio autem & Græcis auctoribus quæ his ſignis ſunt incluſa, & ipſa vel ab exemplari aliquo abſunt, vel omnino ſunt ſuperflua. Aſteriſci crucisve nota quib. eſt p̃fixa, de iis vel in Notationibus, vel in Indicib. aliquid adnotatũ eſt. Atq; hæc ſunt quæ noſtro labore in hoc ſyntagma ſunt collata: cuius vt magna pars plane noua eſt, ſic cetera ita ſunt renouata, vt ad noua quam proxime accedant: ea etiam vſquequaque adhibita diligentia, vt fere nihil, quod quidem temporis ſpatium & rei difficultas tulerit, ſit omiſſum. In qua Sparta exornanda vt doctis pro ſua cuique ſymbola gratias me debere agnoſco, ita non exiguum eorum eſt beneficium, quorum ſumptib. hanc reip. operam nauaui. in quo genere cum primas ſibi vindicent Wecheli heredes, Marnius & Aubrius; quorum quotidianis impenſis octauum iam annum in hac prouincia verſor: proxima illuſtrißimis clementißimisque Haßiæ meæ principibus debetur gratia, qui, vt promptius diligentiuſque in hoc ſtudiorum genere pergam, annuum mihi honorarium in illuſtri academia Marburgenſi, velut extraordinario profeſſori, pro innato erga bonas litteras ſtudio, decreuerunt. Tu, lector, labore noſtro fruere, benigniuſque patronis & adiutorib. optima quæque mecum precare. In primis autem eos candorem noſtrum imitari velim, qui Pompilii Amaſæi lucubrationes Polybianas, ab optimo doctißimoque ſene ante obitum nobis promiſſas, hucuſque detinent. cum enim ille vigilias ſuas nõ tineis & blattis, ſed publicæ ſtudioſorũ vtilitati deſtinarit; & ipſi & reip. fit iniuria, ſi diutius eæ ſupprimantur. & cum pars earum lucubrationum ad nos iam peruenerit, ceteras quoque laboris iſtius partes mitti, fœdamque plagii notam omnibus modis amoueri par eſt. Vale.

Digitized by Google

CONTINENTVR HOC SYNTAGMATE:

FASTI Latini & Græci, a primis conſulibus Bruto & Collatino, vſq; ad XVIII conſulatum Heraclii augusti: hoc eſt, ab anno vrbis CCXLIIII, vſque ad annum eiuſdem MCCCLXXX, pag. 1.

EVTROPII Breuiarium hiſtoriæ Romanæ; eiuſdemq; Græca metaphraſis Pæanii; ab vrbe condita vſque ad Valentinianum & Valentem auguſtos, h.e. vſque ad annum vrbis MCXVII, p. 63

DIONIS Epitome, per Ioann. Xiphilinum facta, XXV Imperatorum hiſtoriam complectens, a Cn. Pompeio & C. Iulio Cæſare vſque ad Alexandrū auguſtū; h.e. ab anno vrbis DCLXXXIIII, vſque ad ann. eiuſdem DCCCCLXXXI, p. 137

HERODIANI ſuorum temporum hiſtoria, decem Imperatorū res geſtas continens; a morte Marci vſque ad initium Gordiani III: h. e. ab anno vrbis DCCCCXXXII, vſque ad ann. eiuſdem DCCCCXC, p. 463

ZOSIMI Noua hiſtoria, Herodiani ſeriem, poſt breuem ſuperiorū temporum repetitionē, continuans, vſque ad Honorium & Theodoſium iuniorem; h.e. vſque ad annum vrbis MCLXIIII, Chriſti CCCCXII, p. 632

IVLIANI CÆSARES, i. per ſatyram quandam inducti Principes Romani, a Iulio Cæſare vſque ad Conſtantinum & filios, p. 832

EX OLYMPIODORO per Photium excerpta, de rebus ſub Theodoſio minore geſtis, p. 853

E SVIDA excerptæ Cęſarum vitæ, a C. Iulio Cęſare, vſque ad Theophilum Michaelis Amorræi filium. quæ ſi eſſent integræ, ad MDLXXX annorum hoc volumine cōtineretur hiſtoria; p. 856

IMPERATORVM Chronologica ſeries duplex: prior, a Iulio Cæſare vſq; ad Michaelē Comnenum; poſterior, a Iulio Cæſare vſque ad Conſtantinum & Romanum eius ſocerum, p. 894

Adnotationes, & Rerum verborumque geminum Inuentarium, Græcum & Latinum, p. 901

IMPERATORVM, QVORVM RES GESTÆ HOC volumine narrantur, catalogus.

Cn. Pompeius Magnus 137,7
1 C. Iulius Cæſar 151, 24: & 103,34: 833, 3: 841, 5: 849, 16: 856, 2
2 Cæſar Octauianus Auguſtus 161, 1: & 105, 42: 635,7: 834,4: 845,9: 849, 38: 856,6
3 Tiberius 222,31: & 107,1: 635,45: 834, 19: 857,1
4 Caius Caligula 245,1: & 107,13: 636, 4: 834,35: 857,38
5 Claudius 257,1: & 107,24: 636,7: 834, 38: 858,42
6 Nero 267,4: & 107, 44: 636,9: 835,5: 859,39
7 Galba 303,1: & 108,34: 835,13
8 Otho 305,34: & 109,1: 835,13: 860,44
9 Vitellius 308, 20: & 109,24: 835,13: 861,5
10 Veſpaſianus 317,1: & 110, 8: 636,13: 835,17: 861,33
11 Titus Veſp. 324,8: & 111,4: 636,15: 835, 20: 862,10
12 Domitianus 329,1: & 111,35: 636, 14: 835,21: 863,3
13 Nerua 337. 28: & 112,32: 636,20: 835, 23: 864,19
14 Traianus 339,25: & 112, 43: 636, 20: 835,32: 846,12: 850,13: 864,26
15 Adrianus 351,1: & 114,24: 636,20: 835, 36: 865,4
16 Antoninus Pius 361,23: & 115,6: 636, 21: 836,1: 866,24
17 Marcus Antoninus philoſophus 363, 1: & 115,28: 636,22: 836,5: 847,8: 850, 24: 867,36
18 Commodus 374,14: 467,28: & 117, 25: 636, 25: 836,15: 869,1
19 Pertinax 386,25: 489,4: & 117,37: 636, 29: 836,18
20 Iulianus 391,20: 499,28: & 117,43: 636,37: 869,25
21 Seuerus 395,38: 509,32: & 118,6: 637, 7: 836,23: 869,28
22 Antoninus Caracalla 425,30: 539,17: & 118,36: 637,30: 836,28: 871,1.
23 Macrinus 439,24: 556,31: & 119, 9: 638,2: 836,29: 872,9
24 Auitus, ſeu Antonin⁹ Heliogabalus 444,1: 566,30: & 119,15: 638,7: 836,30
25 Alexander 450,30: 574,6: & 119,24: 638,19: 836,31: 872,14
26 Maximinus 587,41: & 120,2: 639, 15: 872,37
27 Maximus & Balbinus 617,6: & 120, 14: 640,10
[illegible] Gordianus 621,31: & 120,22: 640,31
29 Philippus 641,38: & 120,34
30 Decius 643,6: & 120,43: 873,23
31 Gallus & Voluſianus 644,5: & 121,5
32 Valerianus & Gallienus 646,4: &
33 121,15: 836,40
34 Claudius 652,20: & 122,28: 837,7
35 Aurelianus 654,30: & 123,1: 837,11: 873,30
36 Tacitus 662,16: & 124,10
37 Probus 663,20: & 124,17: 837,20
38 Carus & Carinus 124,34: 838,1:
39 874,1
40 Diocletianus & Maximianus Her-
41 culius 125,18: 671,33: 838,3: 874,27
42 Conſtantius & Maximianus Gale-
43 rius 128,14: 672,1: 838,4
44 Conſtantinus & Licinius 672,9: &
45 128,44: 838,24: 875,27: Conſtantinus ſolus 130,5: 685,10: 847,19: 851,32: 851,16
46 Conſtantini filii, Conſtantinus, Conſtantius, Conſtans 691,31: &
47 131,35: 838,27: Conſtantius ſolus 694,17: & 131,27: 852,22
48 Iulianus 713,4: & 133,12: 876,38
49 Iouianus 729,26: & 133,27: 878,9
50 Valentinianus & Valens 734,21: 879,17
51 Valens & Gratianus 746,16: 880,1
52 Gratianus & Theodoſius 751,10: 880,30
53 Theodoſius & Valentinianus iu-
54 nior 761,40: 880,44. Theodoſius ſolus 776,12: 881,28
55 Arcadius & Honorius 780,3
57 Honorius & Theodoſius minor
58 806,45: 882,25
62 Marcianus 883,20
63 Leo 883,26
67 Zeno 884,19
68 Baſiliſcus 885,24
70 Anaſtaſius 886,31
73 Iuſtinianus 888,1
75 Tiberius 888,41
76 Mauricius 889,17
78 Heraclius 889,40
Iuſtinianus Rhinotmetus 890,30
Philippicus Bardanes 891,24
Artemius 891,37
Conſtantinus Copronymus 891,45
Michael 892,33
Theophilus 893,1

FASTI CONSVLARES DVPLICES; PRIMVM GRÆCI, CVM INTERPRETATIONE LATINA, E VETERE CHRONICO m.ſ. EXcerpti: deinde Latini, e Panuinianis Faſtis & eorundem Appendice deſcripti.

FRID. SYLBVRGIVS candido lectori S.

QVEMADMODVM ſuperiores duos tomos a Faſtis cõſularibus, velut primis elementis, exordiri viſum eſt; ita hunc tertium, Græcis ſcriptoribus dicatum, a Græcis faſtis auſpicari libuit; præſertim cum illi a Carolo Sigonio & Onuphrio Panuinio, accuratiſſimis antiquitatis ſcrutatoribus, toties laudati, a nemine hucuſq; in lucem fuerint editi. Eorum apographum duplex ab Antonio Auguſtino, viro ampliſſimo, & de antiquitate præclare merito, profectum eſſe intelligo: alterum, breuius, vſq; ad Antonini Caracallæ imperium: alterum, prolixius, vſq; ad imperium Heraclii deductũ. Prius, Sigonio primum communicatum, peruenit poſt etiam ad alios: nuper autem ab Ioanne Vincentio Pinello, & Antonio Ricobono, viris vt doctrina clariſſimis, ita etiã vetuſtatis inſtaurandæ ſtudioſiſſimis, Patauio ad nos miſſum eſt. Alterum, quod Panuinius ab eodem Antonio Auguſtino ſe accepiſſe, aliquot in locis teſtatur, diu per amicos hinc inde perquiſiui. Tandem præter exſpectationem non ἀπλογῇ *illa ſe obtulit, ſed ipſum Chronicon, e quo conſulum ſeriem ab ariſtocratiæ initio, vſque ad Heraclii* XVIII *conſulatum, idem Antonius Auguſtinus exſcriptã Panuinio impertiuerat. Id Chronicon primum in Sicilia vetuſta bibliotheca eſt inuentum ab Hieronymo Surita: deinde ab Antonio Auguſtino prius in Italiam, poſt in Hiſpaniam trãslatum. Ex eo deſcriptum exemplar Andreas Darmarius, Græcus librarius, Iſaaco Caſaubono, cum aliis nonnullis libris veteribus, vendidit: Caſaubonus mihi hoc vere iuſtis conditionibus emancipauit. Cuius vt aliquæ primitiæ ocius in publicum exirent, primum eam Faſtorum partem, quam a Pinello & Ricobono acceperam, cum meo exemplari contuli, & ſimul Latine expoſui: deinde reliquam partem, a Caracallæ anno quarto, vſque ad Heraclii* XVIII *conſulatum, in quo Chronicon noſtrum deſinit, eadem methodo qua inchoata erat iſta Faſtorum ratio, pertexui. Res geſtas vnicuiq; cõſulatui ſubiectas, de induſtria omiſi: primum, quia diuerſarum gentium erant; deinde, quia illæ quæ proprie huc pertinent, ab huius tomi auctorib. ſat prolixe ſunt tractatæ: tum, quia idipſum Chronicum cum aliis eiuſdem argumenti Chronologiis alio tempore commodiore in publicum emittere ſtatui. Porro quoniam Græci faſti aliquot locis mutili, nonnuſquam deprauati ſunt, alicubi etiam a Latinis diſcrepant; Latinos ex Panuinii editione Græcis e regione apponendos cenſui; vt alteri alteros nunc explerent, nunc explanarent aut corrigerent. Olympiadas Græcus auctor ad Heraclium vſq; continuauit: Panuinius in Conſtantini magni temporib. intermiſit, & Indictiones pro illis poſuit. Eas, vt apud vtrũq; auctorem reperi, interiori margini bona fide adſcripſi. Annos ab vrbe condita, in exteriori margine notaui: in quibus prior numerus eſt Varronis & aliorum inſignium auctorum; poſterior, Verrii Flacci & Capitolinarum tabularum. Expreſſit vero & Panuinius vtrumq; numerum in prioribus duobus Faſtorum libris: in poſterioribus autem, & in Commẽtario, Varronianam numerationem, vt receptiorem, eſt ſecutus: nec ego aliam mihi rationem hic ſequendam exiſtimaui. quapropter Græcis quoq; eoſdem numeros ex aduerſo appoſui; vt conferendi via eſſet expeditior. A Varrone autem Græcus auctor quantum diſtet, ſcire ſi cupias, Varro Olympiadis ſextæ anno tertio; hoc autem Chronicon, Olympiadis ſeptimæ anno quarto vrbem conditam ſcribit: quinq; ſcilicet annis ſerius quam Varro tradidit. Annos Chriſti, Latinis litteris expreſſos, Panuinius numerare incipit ab anno vrbis 751, id eſt ab Auguſti* XIII *& Siluani conſulatu: Græcũ autem Chronicon a ſequente conſulatu, Lentuli & Piſonis; quem annum ab orbe condito idem Chronicon ſtatuit 5507. Hæc tibi ſignificanda duxi lector: tu eis vtere fruere, primisque huius beneficii auctoribus Pinello, Ricobono, & Caſaubono, ſi alias referre gratias nequis, ſaltem optima quæq; mecum precare.*

Francoſ. Kal. Maii MDLXXXIX.

ΟΛΥΜΠΙΑΣ πέ

Ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἤρξαντο οἱ Ῥωμαίων ὕπατοι χρηματίζειν καὶ διοικεῖν τὰ Ῥωμαϊκὰ πράγματα, ἐπὶ ἔτη τϟδ', τουτέστιν ἕως δευτέρου ἔτους καὶ αὐτῆς ρπγ' Ὀλυμπιάδος, ὑπατίας Λεπίδου καὶ Πλάγκου, ἤγουν καὶ ἐπὶ τὸ α' ἔτος Γαΐου Ἰουλίου [Καίσαρος,] καὶ ἕκτον Κλεοπάτρας.

OLYMPIAS LXXXV.

Ab hoc tempore cœperunt Romæ cõſules capeſſere & adminiſtrare rempubl. Romanã, ad annos CCCXCIIII, hoc eſt vſq; ad ſecundũ annũ CLXXXIII Olympiadis, conſſ. Lepido & Planco; ſiue ad primum annum C. Iulii Cæſaris, & ſextum Cleopatræ.

A.V.C.	Ὀνομασίαι τῶν ἐν Ῥώμῃ ὑπάτων.	*Nomenclatura conſulum Rom.*	OLYMP.
244	Βρούτου καὶ Κολλατίνου	Bruto & Collatino	
	Πουβλικόλα καὶ Λουκρητίου	Publicola & Lucretio	
	Πουβλικόλα τὸ δεύτερον, καὶ †Πουπλίου	Publicola II, & †Puplio	
	Πουβλικόλα τὸ γ', καὶ Λουκρητίου τὸ β'	Publicola III, & Lucretio II	
	.		
	.		
250	Μενενίου καὶ †Ποσουμιανοῦ	Menenio & †Poſtumiano	πς'
	Τρικόστου καὶ Βιτελλίνου	Tricoſto & Vitellino	
	Ἀρούγκου καὶ Φλάβου	Arunco & Flauo	86
	Καμερίνου καὶ Λόγγου	Camerino & Longo	
	Ἐλούα καὶ Γεμίνου	Elua & Gemino	
	Φλάβου τὸ β', καὶ Σικούλου	Flauo II, & Siculo	πζ
	Ἀτρατίνου καὶ Αὐγουρίνου	Atratino & Augurino	87
	Ἄλβου καὶ Κελεμοντάνου	Albo & Cœlimontano	
	Σαβίνου καὶ Πρίσκου	Sabino & Priſco	πη'
260	Κελεμοντάνου τὸ β', καὶ Γεμίνου τὸ β'	Cœlimontano II, & Gemino II	88
260	Ἀρούγκου τὸ β', καὶ Βιτελλίνου τὸ β'	Arunco II, & Vitellino II	
	Μακρίνου καὶ Αὐγουρίνου τὸ β'	Macrino & Augurino II	
	Αὐγουρίνου τὸ γ', καὶ Ἀτρατίνου τὸ β'	Augurino III, & Atratino II	πθ
	Καμερίνου καὶ Φλάβου	Camerino & Flauo	
	†Τούλλου καὶ Ῥούφου	†Tullo & Rufo	89
	Ναυτίου καὶ Ῥούφου τὸ β'	Nautio & Rufo II	
	†Λούσκου καὶ Σαβίνου	†Luſco & Sabino	ϟ'
	†Ρουτιλίου καὶ Βιτελλίνου	†Rutilio & Vitellino	
	Φαβίου καὶ Μαλουγινησίου	Fabio & Maluginenſe	90
270	Μαμέρκου καὶ Φαβίου τὸ β'	Mamerco & Fabio II	
270	Φαβίου τὸ γ', καὶ †Βολισίου	Fabio III, & †Voliſio	
	†Τερτύλλου καὶ Φαβίου τὸ δ'	†Tertullo & Fabio IIII	ϟα'
	†Σαβίνου καὶ Φούσου	†Sabino & Fuſo	91

Κικιν-

NOMENCLATVRA CONSVLVM ROMANORVM; DECEMVIRORVM ITEM ET TRIBVNORVM CONSVLARI POTESTATE creatorum: adhæc Imperatorum, ab Octauiano Auguſto vſque ad Heraclium Aug. hoc eſt vſque ad ann. vrbis 1380.

Ex Fastis Onvphrii Panvinii.

Olymp.			A.V.C.
			244
	L.Iunius Brutus	*L.Tarquinius Collatinus*	244
68	*P.Valerius Poplicola* II	*T.Lucretius Tricipitinus*	
	P.Valerius Poplicola III	*M.Horatius Puluillus* II	
	Sp.Lartius Flauus	*T.Herminius Exquilinus*	
	M.Valerius Voluſus	*P.Poſtumius Tubertus*	
69	*P.Valerius Poplicola* IIII	*T.Lucretius Tricipitinus* II	250
	P.Poſtumius Tubertus II	*Agrippa Menenius Lanatus*	250
	Sp.Caſsius Viſcellinus	*Opiter Virginius Tricoſtus*	
	Poſtumus Cominius Auruncus	*T.Lartius Flauus*	
70	*Ser.Sulpicius Camerinus*	*M.Tullius Longus*	
	P.Veturius Geminus	*T.Æbutius Helua*	
	T.Lartius Flauus II	*Q.Clœlius Siculus*	
	A.Sempronius Atratinus	*M.Minucius Augurinus*	
71	*A.Poſtumius Albus*	*T.Virginius Tricoſtus Cœlimontanus*	
	Ap.Claudius Regillenſis Sabinus	*P.Seruilius Priſcus*	
	A.Virginius Tricoſtus Cœlimontanus	*T.Veturius Geminus Cicurinus*	260
	Poſtumus Cominius Auruncus II	*Sp.Caſsius Viſcellinus* II	260
72	*T.Geganius Macerinus*	*P.Minucius Augurinus*	
	M.Minucius Augurinus II	*A.Sempronius Atratinus* II	
	Q.Sulpicius Camerinus Cornutus	*Sp.Lartius Flauus* II	
	C.Iulius Iulus	*P.Pinarius Mamercinus Rufus*	
73	*Sp.Nautius Rutilus*	*Sex.Furius Medullinus Fuſus*	
	C.Aquillius Tuſcus	*T.Sicinius Sabinus*	
	Proculus Virginius Tricoſtus Rutilus	*Sp.Caſsius Viſcellinus* III	
	Q.Fabius Vibulanus	*Ser.Cornelius Maluginenſis Coſſus*	
74	*L.Æmilius Mamercinus*	*K.Fabius Vibulanus*	270
	M.Fabius Vibulanus	*L.Valerius Voluſus Potitus*	270
	C.Iulius Iulus	*Q.Fabius Vibulanus* II	
	K.Fabius Vibulanus II	*Sp.Furius Medullinus Fuſus*	

A.V.C.			OLYMP.
	Κικιννάτου καὶ Φαβίου τὸ ε'	Cincinnato & Fabio V	
	†Ρουτιλίου καὶ Φαβίου τὸ ϛ'	†Rutilio & Fabio VI	ϟβ'
	Αἰμιλίου καὶ †Ἑρκουλίνου	Æmilio & †Herculino	92
	Λανάτου καὶ †Πουβλικίου	Lanato & †Publicio	
	†Ρουτιλίου τὸ β', καὶ Στρούκτου	†Rutilio II,& Structo	
	Ναυτίου καὶ Πουβλικόλα	Nautio & Publicola	ϟγ'
280	Μαλλίου καὶ Φουρίου	Mallio & Furio	93
280	Αἰμιλίου τὸ β', καὶ Ἰουλίου	Æmilio II,& Iulio	
	Πιναρίου καὶ Φούσου	Pinario & Fuſo	
	Σαβίνου καὶ Καπιτωλίνου	Sabino & Capitolino	ϟδ'
	Αἰμιλίου τὸ γ', καὶ Βαλερίου	Æmilio III,& Valerio	94
	Κελεμοντάνου καὶ Πρίσκου	Cœlimontano & Priſco	
	Κελεμοντάνου τὸ β', καὶ Πρίσκου τὸ β'	Cœlimontano II,& Priſco II	
	Αἰμιλίου τὸ δ', καὶ Βιβουλανοῦ	Æmilio IIII,& Vibulano	ϟε'
	†Ρηγιλλιανοῦ καὶ Φούσκου	Regillano & Fuſco	95
290	Πρίσκου καὶ †Φλάβου	Priſco & †Flauo	
	Τρικιπιτίνου καὶ Βετουρίου	Tricipitino & Veturio	
	Γάλλου καὶ Καμερίνου	Gallo & Camerino	ϟϛ'
	Πουβλικόλα τὸ β', καὶ Σαβίνου	Publicola II,& Sabino	96
	Βιβουλανοῦ τὸ β', καὶ Μαλουγινησίου	Vibulano II,& Maluginenſe	
	Ναυτίου καὶ †Ἀτρατίνου	Nautio & †Attratino	
	†Πουβλιλίου καὶ Ἰλαριανοῦ	†Publilio & Ilariano	ϟζ
	Μαξίμου καὶ Βεργινίου	Maximo & Verginio	97
	Ρόγου καὶ Βετουρίου	Rogo & Veturio	
300	Καπιτωλίνου καὶ †Οὐάρου	Capitolino & †Varo	
300			
	†Φήστου καὶ Κουϊντίλλου	†Feſto & Quintillo	ϟη'
	Λανάτου καὶ Καπιτωλίνου τὸ β'	Lanato & Capitolino II	98

Βαρβάτε

Olymp.			A.V.C.
75	*Cn. Manlius Vulſo*	*M. Fabius Vibulanus II*	
	K. Fabius Vibulanus III	*T. Virginius Tricoſtus Rutilus*	
	L. Aimilius Mamercinus II	*C. Seruilius Structus Ahala*	
	M. Horatius Puluillus	*T. Menenius Lanatus*	
76	*A. Virginius Tricoſtus Rutilus*	*Sp. Seruilius Structus*	
	P. Valerius Poplicola	*C. Nautius Rutilus*	
	A. Manlius Vulſo	*L. Furius Medullinus Fuſus*	280
	L. Aimilius Mamercinus III	*Vopiſcus Iulius Iulus*	280
77	*L. Pinarius Mamercinus Rufus*	*P. Furius Medullinus Fuſus*	
	T. Quinctius Capitolinus Barbatus	*Ap. Claudius Regillenſis Sabinus*	
	L. Valerius Voluſus Potitus II	*Ti. Aimilius Mamercinus*	
	A. Virginius Tricoſtus Cælimontanus	*T. Numicius Priſcus*	
78	*T. Quinctius Capitolinus Barbatus II*	*Q. Seruilius Priſcus Structus*	
	Ti. Aimilius Mamercinus II	*Q. Fabius Vibulanus*	
	Sp. Poſtumius Albus Regillenſis	*Q. Seruilius Priſcus Structus II*	
	Q. Fabius Vibulanus II	*T. Quinctius Capitolinus Barbatus III*	
79	*A. Poſtumius Albus Regillenſis*	*Sp. Furius Medullinus Fuſus*	290
	P. Seruilius Priſcus	*L. Æbutius Helua*	190
	L. Lucretius Tricipitinus	*Sp. Veturius Craſſus*	
	P. Volumnius Amintinus Gallus	*Ser. Sulpicius Camerinus Cornutus*	
80	*P. Valerius Poplicola II*	*C. Claudius Regillenſis Sabinus*	
	Q. Fabius Vibulanus III	*L. Cornelius Maluginenſis Coſſus*	
	C. Nautius Rutilus II	*L. Minucius Augurinus*	
	C. Horatius Puluillus	*Q. Minucius Augurinus*	
81	*M. Valerius Maxumus*	*Sp. Virginius Tricoſtus Cælimontanus*	
	T. Romilius Rocus Vaticanus	*C. Veturius Geminus Cicurinus*	
	Sp. Tarpeius Montanus Capitolinus	*A. Aterius Fontinalis*	300
	Sex. Quinctilius Varus	*P. Curiatius Trigeminus*	300
82	*P. Seſtius Capitolinus*	*L. Menenius Lanatus*	
	Ap. Claudius Craſsinus Regillenſis	*T. Genucius Augurinus*	
	Iis abdicatis, Decemuiri conſulari poteſtate facti:		
	Ap. Claudius Craſsinus Regillenſis	*Sp. Poſtumius Albus Regillenſis* } *Decemuiri*	
	T. Genucius Augurinus	*Ser. Sulpicius Camerinus Cornutus*	
	Sp. Veturius Craſſus	*T. Romilius Rocus Vaticanus*	
	C. Iulius Iulus	*P. Curiatius Trigeminus*	
	A. Manlius Vulſo	*P. Seſtius Capitolinus*	
	Ap. Claudius Craſsinus Regillenſis II	*Q. Fabius Vibulanus* } *Decemuiri*	
	M. Cornelius Maluginenſis Coſſus	*M. Sergius*	
	L. Minucius Augurinus	*Q. Pœtelius*	
	T. Antonius Merenda	*K. Duilius*	
	M'. Rabuleius	*Sp. Oppius Cornicen*	
	Ap. Claudius Craſsinus Regillenſis III	*Q. Fabius Vibulanus II* } *Decemuiri*	
	M. Cornelius Maluginenſis Coſſus II	*M. Sergius II*	
	L. Minucius Augurinus II	*Q. Pœtelius II*	
	T. Antonius Merenda II	*K. Duilius II*	
	M'. Rabuleius II	*Sp. Oppius Cornicen II*	

A.V.C.			OLYMP.
	·		
	Βαρβάτου ϗ Ποτίτου	Barbato & Potito	
	Ἑρμηνίου ϗ Τρικόστου	Hermenio & Tricoſto	
	Μακρίνου ϗ Ἰουλίου	Macrino & Iulio	ϟη'
	Φουρίου ϗ Καπιτωλίνου τὸ γ'	Furio & Capitolino III	99
	Γενουκίου ϗ Κουρτίου	Genucio & Curtio	
	·		
	·		
	·		
310	·		
310	Μακρίνου τὸ β', ϗ Καπιτωλίνου τὸ δ'	Macrino II, & Capitolino IIII	
	Βιβουλαίου ϗ Ἔλουα	Vibulano & Elua	ρ'
	† Πακέλλου ϗ Κράσσου	† Pacello & Craſſo	100
	Μακρίνου τὸ γ', ϗ Λανάτου	Macrino III, & Lanato	
	† Μαλλίου ϗ Καπιτωλίνου τὸ ε'.	† Mallio & Capitolino V	
	·		
	·		
	Μακρίνου τὸ δ', ϗ Φιδηνάτου	Macrino IIII, & Fidenate	ρα'
	Μαλουγινησίου ϗ Κράσσου	Maluginenſe & Craſſo	101
	Ἰουλίου ϗ Βεργινίου	Iulio & Verginio	
	Καπιτωλίνου τὸ ϛ', ϗ Καμερίνου	Capitolino VI, & Camerino	
	·		
	·		
	·		
	·		
	Ποίνου ϗ † Μελίτωνος	Pœno & † Melitone	ρβ'
	Κράσσου ϗ † Τουλλίου	Craſſo & † Tullio	102
	Τρικιπιτίνου ϗ Φιδηνάτου τὸ β'	Tricipitino & Fidenate II	
	Κόσσου ϗ Ποίνου τὸ β'	Coſſo & Pœno II	
	Ἀξίλλα ϗ Μουγιλαίου	Axilla & Mugilano	ργ'
	·		103
	·		
	·		
330	·		
330	Ἀτρατίνου ϗ Βιβουλαίου	Atratino & Vibulano	
	·		
	·		
	Καπιτωλίνου τὸ ζ', ϗ Βιβουλαίου τὸ β'	Capitolino VII, & Vibulano II	
	·		
	·		
	·		
	·		
	·		

Olymp.			A.V.C.
	His abdicatis iterum creati conſules		
	L.Valerius Poplicola Potitus	*M.Horatius Barbatus*	
83	*Lar Herminius Exquilinus*	*T.Virginius Tricoſtus Cælimontanus*	
	M.Geganius Macerinus	*C.Iulius Iulus*	
	T.Quinctius Capitolinus Barbatus IIII,	*Agr.Furius Medullinus Fuſus*	
	M.Genucius Augurinus	*C.Curtius*	
84	*A.Sempronius Atratinus* } *Tribuni militum, conſulari poteſtate. quibus abdicatis facti ſunt conſſ.*		
	L. Atilius Longus		
	T.Clœlius Siculus		310
	L.Papirius Mugillanus	*L.Sempronius Atratinus*	
	M.Geganius Macerinus II	*T.Quinctius Capitolinus Barbatus* V	310
	M.Fabius Vibulanus	*Poſt.Æbutius Helua Cornicen*	
	C.Furius Fuſus Pacilus	*M'.Papirius Craſſus*	
85	*Proculus Geganius Macerinus*	*L. Menenius Lanatus* II	
	T.Quinctius Capitolinus Barbatus VI	*Agrippa Menenius Lanatus*	
	Mam.Aimilius Mamercinus	*L.Quinctius Cincinnatus*	
	L.Iulius Iulus,	*Trib. mil. conſulari poteſtate*	
	M.Geganius Macerinus III	*L.Sergius Fidenas*	
86	*M.Cornelius Maluginenſis Coſſus*	*L.Papirius Craſſus*	
	C.Iulius Iulus II	*L.Virginius Tricoſtus*	
	C.Iulius Iulus III	*L.Virginius Tricoſtus* II	320
	M.Fabius Vibulanus	*M.Foslius Flaccinator*	320
	L.Sergius Fidenas,	*Trib. mil. conſulari poteſtate*	
87	*L.Pinarius Mamercinus Rufus*	*L. Furius Medullinus*	
	Sp.Poſtumius Albus Regillenſis,.	*Trib. mil. conſulari poteſtate*	
	T.Quinctius Pennus Cincinnatus	*C.Iulius Mento.*	
	L.Papirius Craſſus II	*L. Iulius Iulus*	
	L.Sergius Fidenas II	*Hoſtus Lucretius Tricipitinus*	
88	*A.Cornelius Coſſus*	*T.Quinctius Pennus Cincinnatus* II	
	C.Seruilius Structus Ahala	*L.Papirius Mugillanus* II	
	T.Quinctius Pennus Cincinnatus	*C. Furius Fuſus Pacilus* } *T.mil.*	
	M.Poſtumius Albinus Regillenſis	*A.Cornelius Coſſus*	
	A.Sempronius Atratinus	*L.Quinctius Cincinnatus* II } *T.mil.*	
	L.Furius Medullinus II	*L.Horatius Barbatus*	
89	*Ap.Claudius Craßinus Regillenſis*	*Sp. Nautius Rutilus* } *T.mil.*	330
	L.Sergius Fidenas II	*Sex.Iulius Iulus*	
	C.Sempronius Atratinus	*Q.Fabius Vibulanus*	330
	L.Manlius Vulſo Capitolinus	*Q. Antonius Merenda* } *T.mil.*	
	L.Papirius Mugillanus	*L. Seruilius Structus*	
	T.Quinctius Capitolinus Barbatus	*N.Fabius Vibulanus*	
90	*T.Quinctius Pennus Cincinnatus* II	*M.Manlius Vulſo Capitolinus* } *T.mil.*	
	L.Furius Medullinus III	*A.Sempronius Atratinus* II	
	Agrippa Menenius Lanatus	*Sp.Nautius Rutilus* } *T.mil.*	
	P.Lucretius Tricipitinus	*C.Seruilius Axilla*	
	M.Papirius Mugillanus	*C.Seruilius Axilla* II	
	L.Sergius Fidenas III	*Trib.mil.conſ.poteſt.*	

	Μουγιλανοῦ τὸ β′, καὶ †Ρουτιλίου	Mugilano II, & †Rutilio	
	Αἰμιλίου καὶ †Ρουστικίου	Æmilio & †Ruſticio	ρδʹ
	Κόσσου καὶ Μεδουλλίνου	Coſſo & Medullino	104

Φλαβίου

Olymp.				A.V.C.
	P. Lucretius Tricipitinus II	L. Seruilius Structus II	Tr.m.	
	Agrippa Menenius Lanatus II	Sp. Veturius Craſſus		
91	A. Sempronius Atratinus III	M. Papirius Mugillanus II	Tr.m.	
	Q. Fabius Vibulanus	Sp. Nautius Rutilus II		
	P. Cornelius Coſſus	. . Quinctius Cincinnatus	Tr.m.	
	C. Valerius Potitus Voluſus	N. Fabius Vibulanus		
	Q. Fabius Vibulanus II	Cn. Cornelius Coſſus	Tr.m.	
	P. Poſtumius Alb. Regill.	L. Valerius Potitus		340
	M. Cornelius Coſſus	L. Furius Medullinus		340
92	Q. Fabius Ambuſtus	C. Furius Pacilus		
	M. Papirius Mugillanus	C. Nautius Rutilus		
	M'. Aimilius Mamercinus	C. Valerius Potitus Voluſus		
	Cn. Cornelius Coſſus	L. Furius Medullinus II		
93	C. Iulius Iulus	P. Cornelius Coſſus		
	C. Seruilius Ahala	Trib. mil. conſ. pot.		
	C. Valerius Potitus Voluſus II	C. Seruilius Ahala II	Tr.m.	
	L. Furius Medullinus	N. Fabius Vibulanus II		
	P. Cornelius Rutilus Coſſus	L. Valerius Potitus II	Tr.m.	
	Cn. Cornelius Rutilus Coſſus	N. Fabius Ambuſtus		
	C. Iulius Iulus II	M'. Aimilius Mamercinus		
	T. Quinctius Capitolin. Barbatus	L. Furius Medullinus II	Trib. mil.	
	Q. Quinctius Cincinnatus	A. Manlius Vulſo Capitolinus		
94	P. Cornelius Maluginenſis	Sp. Nautius Rutilus III		
	Cn. Cornelius Coſſus II	C. Valerius Potitus Voluſus III	Tr. mil.	350
	K. Fabius Ambuſtus	M'. Sergius Fidenas		
	M'. Aimilius Mamercinus II	M. Furius Fuſus		
	P. Claudius Craſſinus Regillenſis	L. Iulius Iulus	Trib. mil.	350
	M. Quinctilius Varus	L. Valerius Potitus III		
	C. Seruilius Ahala III	Q. Sulpicius Camerinus Cornutus		
	Q. Seruilius Priſcus Fidenas	A. Manlius Vulſo Capitolinus II	Tr.m.	
	L. Virginius Tricoſtus	M'. Sergius Fidenas II		
	L. Valerius Potitus IIII	L. Iulius Iulus		
	M. Furius Camillus	M'. Aimilius Mamercinus III	Trib. mil.	
	Cn. Cornelius Coſſus II	K. Fabius Ambuſtus II		
95	P. Licinius Caluus	P. Mælius Capitolinus		
	L. Titinius	Sp. Furius Medullinus	Trib. mil.	
	P. Mænius	L. Publilius Philo Vulſcus		
	M. Pomponius	L. Atilius Longus		
	C. Duilius	M. Veturius Craſſus Cicurinus	Trib. m.	
	Cn. Genucius Augurinus	Volero Publilius Philo		
	L. Valerius Potitus V	L. Furius Medullinus III		
	M. Valerius Maximus	Q. Seruilius Priſcus Fidenas II	T.m.	
	M. Furius Camillus II	Q. Sulpicius Camerinus Cornutus II		
	L. Iulius Iulus II	L. Furius Medullinus IIII		
	L. Sergius Fidenas	A. Poſtumius Albinus Regillenſis	Tr. mil.	
	P. Cornelius Maluginenſis II	A. Manlius Vulſo Capitolin. III		

A.V.C.			OLYMP.
360	Φλάβου ϗ Καμερίνου	Flauio & Camerino	
	Ποτίτου ϗ Καπιτωλίνου	Potito & Capitolino	

Γενυκίου

Olymp.				A.V.C.
96	P.Licinius Caluus	L.Titinius II		
	P.Mænius II	P.Mælius Capitolinus II	Trib.mil.	
	Cn.Genucius Augurinus II	L.Atilius Longus II		
	P.Cornelius Coſſus	P.Cornelius Scipio		
	M.Valerius Maximus II	K.Fabius Ambuſtus III	Tr.mil.	
	L.Furius Medullinus V	Q.Seruilius Priſcus Fidenas III		
	M.Furius Camillus III	L.Furius Medullinus VI		
	C.Aimilius Mamercinus	L.Valerius Poplicola Potitus	Trib. mil.	360
	Sp.Poſtumius Albinus Regillenſis	P.Cornelius Scipio II		
	L.Lucretius Flauus	Ser.Sulpicius Camerinus		360
97	L.Valerius Poplicola Potitus	M. Manlius Capitolinus		
	L.Lucretius Tricipitinus	Ser.Sulpicius Rufus Prætextatus		
	M.Aimilius Mamercinus	L.Furius Medullinus VII	T.mil.	
	Agr.Furius Medullinus Fuſus	C.Aimilius Mamercinus II		
	Q.Fabius Ambuſtus	K.Fabius Ambuſtus		
	C.Fabius Ambuſtus	Q.Sulpicius Longus	Trib.mil.	
	Q.Seruilius Priſcus Fidenas IIII	Ser.Cornelius Maluginenſis		
	L.Valerius Poplicola Potitus II	L.Virginius Tricoſtus		
	P.Cornelius	A.Manlius Capitolinus	Tr.mil.	
	L.Aimilius Mamercinus	L.Poſtumius Albinus Regillenſis		
98	T.Quinctius Cincinnatus	Q.Seruilius Priſcus Fidenas V		
	L.Iulius Iulus	L.Aquillius Coruus	Trib.m.	
	L.Lucretius Tricipitinus II	Ser.Sulpicius Rufus		
	L.Papirius Curſor	C.Sergius Fidenas		
	L.Aimilius Mamercinus II	L.Menenius Lanatus	Trib.mil.	
	L.Valerius Poplicola Potitus III	C.Cornelius		
	M.Furius Camillus IIII	Ser.Cornelius Maluginenſis II		
	Q.Seruilius Priſcus Fidenas VI	L.Quinctius Cincinnatus	Trib. m.	
	L.Horatius Puluillus	P.Valerius Potitus Poplicola		
	A.Manlius Capitolinus II	P.Cornelius		
	T.Quinctius Capitolinus	L.Quinctius Capitolinus	Trib.mil.	
	L.Papirius Curſor II	C.Sergius Fidenas II		
99	Ser.Cornelius Maluginenſis III	P.Valerius Potitus Poplicola II		
	M.Furius Camillus V	Ser Sulpicius Rufus II	Trib. m.	370
	C.Papirius Craſſus	T.Quinctius Cincinnatus II		
	L.Valerius Poplicola Potitus IIII	A.Manlius Capitolinus III		
	Ser.Sulpicius Rufus III	L.Lucretius Tricipitinus III	Trib.mil.	370
	L.Aimilius Mamercinus III	M.Trebonius Criſpus Flauus		
	Sp.Papirius Craſſus	L.Papirius Craſſus		
	Ser.Cornelius Maluginenſis IV	Q.Seruilius Priſcus Fidenas	Trib.m.	
	C.Sulpicius Peticus	L.Aimilius Mamercinus IIII		
	M.Furius Camillus VI	A.Poſtumius Albinus Regillenſis		
	L.Poſtumius Albinus Regillenſis	L.Furius Medullinus	T.mil.	
	L.Lucretius Tricipitinus IIII	M.Fabius Ambuſtus		

	Γενουκίου ϗ †Κουβίου	Genucio & †Cubio	ρε′
	†Μαμερτίνου ϗ Λατεραίου	†Mamertino & Laterano	105
39c	†Πετίτου ϗ Γάλβα	†Petito & Galba	
390	Μαμερτίνου τὸ β′, ϗ †Σύλλα	Mamertino II,& †Sylla	
	†Ἄλλου ϗ Γενουκίου	Ahala & Genucio	ρς′
	Στόλωνος ϗ †Πετίνου	Stolone & †Petino	106
	Λίβωνος ϗ Λαινάτου	Libone & Lænate	

Αμβύστου

Olymp.				A.V.C.
100	L.Valerius Poplicola Potitus V	P.Valerius Potitus Poplicola III	Trib.mil.	
	C.Sergius Fidenas III	L.Menenius Lanatus II		
	Sp.Papirius Curſor	Ser.Cornelius Maluginenſis V		
	P.Manlius Capitolinus	C.Sextilius	Trib.mil.	
	C.Manlius Capitolinus	M.Albinius		
	L.Iulius Iulus	L.Antiſtius		
	Sp.Furius Medullinus	Q.Seruilius Priſcus Fidenas II	Trib.m	
	C.Licinius Caluus	P.Clœlius Siculus		
	M.Horatius Puluillus	L.Geganius Macerinus		
	L.Aimilius Mamercinus V	P.Valerius Potitus Poplicola IIII	T.m.	
	C.Veturius Craſſus Cicurinus	Ser.Sulpicius Rufus Prætextatus II		
	L.Quinctius Cincinnatus II	C.Quinctius Cincinnatus		
101	C.Licinius Caluus	Trib. pleb. ſine curulib. magiſtrat.		
	L.Sextius Sextinus Lateranus			
	C.Licinius Caluus II	Trib. pleb. ſine curulib. magiſtratib.		
	L.Sextius Sextinus Lateranus II			
	C.Licinius Caluus III	Trib. pleb. ſine curulib. magiſtratib.		380
	L.Sextius Sextinus Lateranus III			
	C.Licinius Caluus IIII	Trib. pleb. ſine curulib. magiſtrat.		380
	L.Sextius Sextinus Lateranus IIII			
102	C.Licinius Caluus V	Trib. pleb. ſine curulib. magiſtrat.		
	L.Sextius Sextinus Lateranus V			
	L.Furius Medullinus II	P.Valerius Potitus Poplicola V	Trib.mil.	
	A.Manlius Capitolinus IIII	Ser.Sulpicius Rufus Prætextatus III		
	C.Valerius Potitus Voluſus	Ser.Cornelius Maluginenſis VI		
	Q.Seruilius Priſcus Fidenas III	M.Cornelius Maluginenſis	Trib.mil.	
	C.Veturius Craſſus Cicurinus II	Q.Quinctius Cincinnatus Capitolin.		
	A.Cornelius Coſſus	M.Fabius Ambuſtus II		
	T.Quinctius Cincinnatus Capitolinus	Sp.Seruilius Structus	Trib.mil.	
	Ser.Cornelius Maluginenſis VII	L.Papirius Craſſus		
	Ser.Sulpicius Rufus Prætextatus IIII	L.Veturius Craſſus Cicurinus		
103	M.Furius Camillus IIII dictator	ſine curulibus magiſtratibus		
	L.Aimilius Mamercinus mag.eq.			
	P.Manlius Capitolinus dictator			
	C.Licinius Caluus mag. eq.			
	A.Cornelius Coſſus II	L.Veturius Craſſus Cicurinus II	T.mil.	
	M.Cornelius Maluginenſis II	P.Valerius Potitus Poplicola VI		
	M.Geganius Macerinus	P.Manlius Capitolinus II		
	L.Aimilius Mamercinus	L.Sextius Sextinus Lateranus		
	L.Genucius Auentinenſis	Q.Seruilius Ahala		
104	C.Sulpicius Peticus	C.Licinius Caluus		390
	L.Aimilius Mamercinus II	Cn.Genucius Auentinenſis		390
	Q.Seruilius Ahala II	L.Genucius Auentinenſis II		
	C.Licinius Caluus II	C.Sulpicius Peticus II		
105	M.Fabius Ambuſtus	C.Pœtelius Libo Viſolus		
	M.Popillius Lænas	Cn.Manlius Capitolinus Imperioſſus		

A.V.C.			OLYMP.
	Αμβύστου καὶ Προκούλου	Ambuſto & Proculo	
	†Ρουστικίου καὶ Καπετωλίνου	†Ruſticio & Capitolino	ρζ'
	Αμβύστου τὸ β', καὶ Λενάτου	Ambuſto II, & Lenate	107
	†Ποτίτου καὶ Πουβλικόλα	†Potito & Publicola	
400	.		
400	.		
	†Ρουστικίου τὸ β, καὶ Ποίνου	†Ruſticio II, & Pœno	
	.		
	Σκιπίωνος καὶ Λενάτου	Scipione & Lenate	ρη'
	Καμίλλου καὶ Κράσσου	Camillo & Craſſo	108
	Κορβίνου καὶ Λενάτου τὸ γ'	Coruino & Lenate III	
	Βένωκος καὶ Τορκουάτου	Venoce & Torquato	
	Κορβίνου τὸ β', καὶ Λίβωνος	Coruino II, & Libone	ρθ'
	†Βούλσωνος καὶ Καμερίνου	†Vulſone & Camerino	109
410	Ρουτίλου καὶ Τορκουάτου τὸ β'	Rutilo & Torquato II	
410	Κορβίνου τὸ γ', καὶ Κόσσου	Coruino III, & Coſſo	
	†Ἄλλου καὶ Ρουτιλίου τὸ β'	Ahala & Rutilio II	ρι'
	Βένωκος τὸ β', καὶ †Μαμερτίνου	Venoce II, & †Mamertino	110
	Τορκουάτου τὸ γ', καὶ †Μούσωνος	Torquato III, & Mure	
	†Μαμερτίνου καὶ Σίλωνος	†Mamertino & Silone	
	Καμίλλου καὶ †Μυωνίου	Camillo & †Mynio	ρια'
	†Φίστου καὶ Λόγγου	†Fiſto & Longo	111
	Κράσσου καὶ †Δουλίου	Craſſo & †Dulio	
	Ρηγούλου καὶ Κορβίνου	Regulo & Coruino	
420	Αλβίνου καὶ †Γαλβίνου	Albino & Caluino	ριβ'
420	.		112
	Αλβίνου τὸ β', καὶ Κόσσου	Albino II, & Coſſo	
	Ποτίτου καὶ Μαρκέλλου	Potito & Marcello	
	Κράσσου καὶ Βένωκος	Craſſo & Venoce	
	Μαμερτίνου τὸ β', καὶ Δεκιανοῦ	Mamertino II, & Deciano	ριγ'
	Βένωκος τὸ γ', καὶ Σκιπίωνος	Venoce III, & Scipione	113
	Λεντούλου καὶ Σίλωνος	Lentulo & Silone	
	Λίβωνος καὶ Κούρσωρος	Libone & Curſore	
	Καμίλλου καὶ Βρούτου	Camillo & Bruto	ριδ'
430	.		114
430	Λόγγου καὶ †Κερατανοῦ	Longo & †Ceratano	
	Κούρσωρος τὸ β', καὶ Σύλλου	Curſore II, & Sylla	
	.		
	†Γαλβίνου καὶ Βαλβίνου	†Galbino & Balbino	
	Κούρσωρος τὸ γ', καὶ Σίλωνος	Curſore III, & Silone	ριε'
	Παπιρίου καὶ Κερατανοῦ	Papirio & Ceratano	115
	Βένωκος καὶ †Φλάκκου	Venoce & †Flacco	
	†Βαρβούλου καὶ Βουβούλκου	Barbula & Bubulco	
	†Ρουτιλίου καὶ Λενάτου	†Rutilio & Lenate	ρις'
	Κούρσωρος τὸ δ', καὶ Λενάτου τὸ β'	Curſore IIII, & Lenate II	116
440	†Σαμνίτου καὶ Λόγγου	†Samnite & Longo	

Olymp.			A.V.C.
	C.Fabius Ambuſtus	C.Plautius Proculus	
	C.Marcius Rutilus	Cn.Manlius Capitolin. Imperioſſus II	
106	M.Fabius Ambuſtus II	M.Popillius Lænas II	
	C.Sulpicius Peticus III	M.Valerius Poplicola	
	M.Fabius Ambuſtus III	T.Quinctius Pennus Capitolin. Criſpinus	400
	C.Sulpicius Peticus IIII	M.Valerius Poplicola II	400
107	P.Valerius Potitus Poplicola	C.Marcius Rutilus II	
	C Sulpicius Peticus V	T.Quinctius Pennus Cincinnatus	
	M. Popillius Lænas III	L.Cornelius Scipio	
	L.Furius Camillus	Ap.Claudius Craſſin. Regillenſis	
108	M. Popillius Lænas IIII	M.Valerius Coruus	
	C.Plautius Venno Ypſæus	T.Manlius Imperioſſus Torquatus	
	M.Valerius Coruus II	C.Pætelius Libo Viſolus	
	M.Fabius Dorſo	Ser.Sulpicius Camerinus	
109	C.Marcius Rutilus III	T.Manlius Imperioſſ. Torquatus II	410
	M.Valerius Coruus III	A Cornelius Coſſus Aruina	410
	C.Marcius Rutilus IIII	Q.Seruilius Ahala	
	C.Plautius Venno Ypſæus II	L. Aimilius Mamercinus	
110	T.Manlius Imperioſſus Torquatus III	P.Decius Mus	
	Ti. Aimilius Mamercinus	Q.Publilius Philo	
	L. Furius Camillus	C.Mainius	
	C.Sulpicius Longus	P. Ailius Paitus	
111	L.Papirius Craſſus	K. Duilius	
	M.Valerius Coruus IIII	M Atilius Regulus	
	Ti.Veturius Caluinus	Sp.Poſtumius Regillenſis Albinus	420
	Hoc anno reſpublica ſine conſulibus fuit.		420
112	A. Cornelius Coſſus Aruina II	Cn.Domitius Caluinus	
	M.Claudius Marcellus	C.Valerius Potitus Flaccus	
	L.Papirius Craſſus II	L. Plautius Venno	
	L.Aimilius Mamercinus II	C.Plautius Decianus	
113	C.Plautius Proculus Venox	P.Cornelius Scipio Scapula	
	L.Cornelius Lentulus	Q.Publilius Philo II	
	C.Pætelius Libo Viſolus II	L Papirius Curſor	
	L.Furius Camillus II	D.Iunius Brutus Sæua	
114	L.Papirius Curſor dictator, L.Papirius Craſſ. mag. eq. } pro conſſ.		430
	C.Sulpicius Longus II	Q.Aulius Cerretanus	430
	Q.Fabius Maximus Rullianus	L.Fuluius Curuus	
	Ti Veturius Caluinus II	Sp.Poſtumius Regillenſis Albinus II	
115	Q.Publilius Philo III	L.Papirius Curſor II	
	L.Papirius Curſor III	Q.Aulius Cerretanus II	
	L.Plautius Venno	M.Foslius Flaccinator	
	Q.Aimilius Barbula	C.Iunius Bubulcus Brutus	
116	Sp.Nautius Rutilus	M.Popillius Lænas	
	L.Papirius Curſor IIII	Q.Publilius Philo IIII	
	M.Pætelius Libo	C.Sulpicius Longus III	440

A.V.C.			OLYMP.
440	Κύρσωρος τὸ ε', καὶ Βυβούλκου τὸ β'	Curſore v,& Bubulco II	
	Μαξίμου καὶ Μύσωνος	Maximo & Mure	ριζ'
	Βυβούλκου τὸ γ', καὶ Βαρβούλου	Bubulco III,& Barbula	117
	Ρύλλου καὶ †Ρυτιλίου	Rullo & †Rutilio	
	·		
	·		
	Μύσωνος τὸ β', καὶ Ρύλλου τὸ β'	Mure II,& Rullo II	
	Αππίου καὶ Βιολεντος	Appio & Violente	ριη'
	†Ρεμούλου καὶ Αρβίνου	†Remulo & Aruina	118
	†Μετέλλου καὶ Μινυκίου	†Metello & Minucio	
450	Σεμπρωνίου καὶ †Φαβερίου	Sempronio & †Fauerio	
450	Λ τύλου καὶ †Αβειτησίου	Lentulo & Auentinenſe	ριθ'
	†Δεντωνίου καὶ Αἰμιλίου.	Dentone & Æmilio	119
	·		
	·		
	·		
	·		
	·		
	Κορβίνου καὶ Παῖσα	Coruino & Panſa	
	†Πετίτου καὶ Τορκουάτου	†Petito & Torquato	
	Σκιπίωνος καὶ Μαξίμου	Scipione & Maximo	ρκ'
	Ρύλλου τὸ γ', καὶ Μύσωνος τὸ γ'	Rullo III,& Mure III	120
	Κλαυδίου καὶ Βιόλεντος	Claudio & Violente	
	Ρύλλου τὸ δ', καὶ Μύσωνος τὸ δ'	Rullo IIII,& Mure IIII	
	[Κλαυδίου καὶ Βιόλεντος τὸ β'	Claudio & Violente II	ρκα'
	Ρύλλου τὸ ε', καὶ Μύσωνος τὸ ε'	Rullo v,& Mure v]	121
460	†Μετέλλου καὶ Ρηγούλου	†Metello & Regulo	
460	Κύρσωρος καὶ Μαξίμου	Curſore & Maximo	
	Μαξίμου τὸ β', καὶ †Βραίχου	Maximo II,& †Braccho	ρκβ'
	†Μετέλλου τὸ β', καὶ Βύλβου	†Metello II,& Bulbo	122
	Μαξίμου τὸ γ', καὶ Μύσωνος τὸ ϛ'	Maximo III,& Mure VI	
	·		
	†Κρεμούλου καὶ Αλβίνου	†Cremulo & Albino	
	Μαρκέλλου καὶ †Ρυπιλίου	Marcello & †Rutilio	ρκγ'
	Ποτίτου καὶ †Πετίτου	Potito & †Petito	123
	Λεπίδου καὶ †Κεκίννα	Lepido & †Cecinna	
470	†Τακίου καὶ Δέντωνος	†Tatio & Dentone	
470	Δολαβέλλα καὶ Μαξίμου	Dolabella & Maximo	ρκδ'
	†Λυκίου καὶ Πάππου	†Lucio & Pappo	124
	Βαρβούλου καὶ Φιλίππου	Barbula & Philippo	
	Λεβίνου καὶ Κυρουγκανίου	Leuino & Curuncanio	
	Σαβερίωνος καὶ †Μύρωνος	Sauerrione & Mure	ρκε'
	Λυσκίνου καὶ Πάππου τὸ β'	Luſcino & Pappo II	125
	Ρυφίνου καὶ Βυβούλκου	Rufino & Bubulco	
	Γοργίτου καὶ †Κλεψίνου	Gurgite & Clepſina	
	†Βενάκου καὶ Λεντύλου.	†Benaco & Lentulo	ρκϛ'
480	†Βενάκου τὸ β', καὶ Μερένδου	†Benaco II,& Merenda	126

†Λικινίου

Olymp.			A.V.C.
	L.Papirius Curſor v	*C.Iunius Bubulcus Brutus* II	440
117	*M.Valerius Maximus*	*P.Decius Mus*	
	C.Iunius Bubulcus Brutus III	*Q.Aimilius Barbula* II	
	Q.Fabius Maximus Rullianus II	*C.Marcius Rutilus*	
	L.Papirius Curſor II *dictator*	*pro conſſ.*	
	C.Iunius Bubulcus Brutus II *mag.eq.*		
118	*P.Decius Mus* II	*Q.Fabius Maximus Rullianus* III	
	Ap.Claudius Cæcus	*L.Volumnius Flamma Violens*	
	Q.Marcius Tremulus	*P.Cornelius Aruina*	
	L.Poſtumius Megellus	*Ti.Minucius Augurinus*	
119	*P.Sempronius Sophus*	*P.Sulpicius Sauerrio*	450
	Ser.Cornelius Lentulus	*L.Genucius Auentinenſis*	450
	M.Liuius Denter	*M.Aimilius Paullus*	
	Q.Fabius Maximus Rullianus II *dictator*	*pro conſſ.*	
	M.Aimilius Paullus mag.eq. Item		
	M.Valerius Coruus II *dictator*		
	P.Sempronius Sophus mag.eq.		
120	*Q.Appuleius Panſa*	*M.Valerius Coruus* v	
	M.Fuluius Paitinus	*T.Manlius Torquatus*	
	L.Cornelius Scipio	*Cn.Fuluius Maximus Centumalus*	
	Q.Fabius Maximus Rullianus IV	*P.Decius Mus* III	
121	*Ap.Claudius Cæcus* II	*L.Volumnius Flamma Violens* II	
	Q.Fabius Maximus Rullianus v	*P.Decius Mus* IIII	
	.	.	
	.		
	L.Poſtumius Megellus II	*M.Atilius Regulus*	460
	L.Papirius Curſor	*Sp.Caruilius Maximus*	460
122	*Q.Fabius Maximus Gurges*	*D.Iunius Brutus Sæua*	
	L.Poſtumius Megellus III	*C.Iunius Brutus Bubulcus*	
	P.Cornelius Rufinus	*M'.Curius Dentatus*	
	M.Valerius Coruinus	*Q.Cædicius Noctua*	
123	*Q.Marcius Tremulus* II	*P.Cornelius Aruina* II	
	M.Claudius Marcellus	*C.Nautius Rutilus*	
	M.Valerius Maximus Potitus	*C.Ailius Paitus*	
	C.Claudius Canina	*M.Aimilius Lepidus*	
124	*C.Seruilius Geminus Tucca*	*L.Cæcilius Metellus*	470
	P.Cornelius Dolabella Maximus	*Cn.Domitius Caluinus*	470
	C.Fabricius Luſcinus	*Q.Aimilius Papus*	
	L.Aimilius Barbula	*Q.Marcius Philippus*	
125	*P.Valerius Læuinus*	*Ti.Coruncanius*	
	P.Sulpicius Sauerrio	*P.Decius Mus*	
	C.Fabricius Luſcinus II	*Q.Aimilius Papus* II	
	P.Cornelius Rufinus II	*C.Iunius Brutus Bubulcus* II	
126	*Q.Fabius Maximus Gurges* II	*C.Genucius Clepſina*	
	M'.Curius Dentatus III	*L.Cornelius Lentulus*	
	Ser.Cornelius Merenda	*M'.Curius Dentatus* IIII	480

A.V.C.			OLYMP.
480	†Λικινίου καὶ Καμβίου	†Licinnio & Cambio	
	Κύρσωρος καὶ Μαξίμου	Curſore & Maximo	
	†Κλαυδίου καὶ Κλεψινάτου	†Claudio & Cleplinate	ρκζ'
			127
	Γάλλου καὶ Πίκτωρος	Gallo & Pictore	
	Σεμπρωνίου καὶ Ρύφου	Sempronio & Rufo	
	Ρηγούλου καὶ Λίβωνος	Regulo & Libone	
	Φαβίου Πίκτωρος καὶ Πέρα	Fabio Pictore & Pera	ρκη'
	Μαξίμου καὶ Βιτούλου	Maximo & Vitulo	128
49c	†Θαυγάτου καὶ Φλάκκου	†Thaugate & Flacco	
490	Μαξίμου τὸ β', καὶ Κράσσου	Maximo II, & Craſſo	
	Αλβίνου καὶ Βιτούλου	Albino & Vitulo	ρκθ'
	Φλάκκου τὸ β', καὶ Κράσσου τὸ β'	Flacco II, & Craſſo II	129
	Σκιπίωνος καὶ Δουλίου	Scipione & Dulio	
	Σκιπίωνος τὸ β', καὶ Φλώρου	Scipione II, & Floro	
	†Καταικίνου καὶ Πατερκούλου	†Catacino & Paterculo	ρλ'
	Ρηγούλου καὶ Βλέσου	Regulo & Bleſo	130
	Βούλσωνος καὶ †Δεκίου	Vulſone & †Decio	
	Πετίνου καὶ Παύλου	Petino & Paulo	
500	Σκιπίωνος καὶ †Καταικίωνος	Scipione & †Catacione	ρλα'
500	†Καπίτωνος καὶ Βλέσου τὸ β'	†Capitone & Bleſo II	131
	Κόττα καὶ Γεμίνου	Cotta & Gemino	
	Μετέλλου καὶ †Πάππου	Metello & †Pappo	
	Ρηγούλου τὸ β', καὶ Βούλσωνος	Regulo II, & Vulſone	ρλβ'
	Πούλχρου καὶ †Πούλχρου	Pulchro & †Pulchro	132
	Κόττα τὸ β', καὶ Γεμίνου τὸ β'	Cotta II, & Gemino II	
	Μετέλλου τὸ β', καὶ Βουτέωνος	Metello II, & Buteone	
	Κράσσου καὶ †Λικινίου	Craſſo & †Licinnio	ρλγ'
	Βουτέωνος τὸ β', καὶ Βούλβου	Buteone II, & Bulbo	133
51c	Τορκουάτου καὶ Βλέσου	Torquato & Bleſo	
510	Φουνδούλου καὶ Γάλλου	Fundulo & Gallo	
	†Κατούλλου καὶ Αλβίνου	†Catullo & Albino	ρλδ'
	Τορκουάτου καὶ †Κάτωνος	Torquato & †Catone	134
	Κέντωνος καὶ †Τουδινάτου	Centone & †Tudinate	
	†Τοσκίνου καὶ Φάλκωνος	†Toncino & Falcone	
	Γράκχου καὶ Φλάκκου	Graccho & Flacco	ρλε'
			135
	†Κλαυδίου καὶ Βάρου	†Claudio & Varo	
	Τορκουάτου τὸ β', καὶ Βούλβου	Torquato II, & Bulbo	
52c	Αλβίνου τὸ β', καὶ Ρούγου	Albino II, & Ruga	
520	Μαξίμου καὶ †Μάλχωνος	Maximo & †Malchone	ρλϛ'
	Λεπίδου καὶ †Βαλβούλου	Lepido & †Balbulo	136
	Μάτωνος καὶ Μάσωνος	Matone & Maſone	
	†Βαλλιόλου καὶ Πέρου	†Balliolo & Pera	
	Αλβίνου τὸ γ', καὶ Κεντουμάλου	Albino III, & Centumalo	ρλζ'
	Ρούγα καὶ Μαξίμου	Ruga & Maximo	137

Φλάκκου

OLYMP.			A.V.C.
	C.Fabius Dorſo Licinus III	C.Claudius Canina II	480
127	L.Papirius Curſor II	Sp.Carulius Maximus II	
	C.Quinctius Claudus	L.Genucius Clepſina	
	C.Genucius Clepſina II	Cn.Cornelius Blaſio	
	Q.Ogulnius Gallus	C.Fabius Pictor	
128	P.Sempronius Sophus	Ap.Claudius Craßinus Rufus	
	M.Atilius Regulus	L.Iulius Libo	
	D.Iunius Pera	N.Fabius Pictor	
	Q.Fabius Maximus Gurges III	L.Mamilius Vitulus	
129	Ap.Claudius Caudex	M.Fuluius Flaccus	490
	M'. Valerius Maximus	M'. Otacilius Craſſus	490
	L.Poſtumius Megellus	Q.Mamilius Vitulus	
	L.Valerius Flaccus	T.Otacilius Craſſus	
130	Cn.Cornelius Scipio Aſina	C.Duilius	
	L.Cornelius Scipio	C.Aquillius Florus	
	A.Atilius Calatinus	Q.Sulpicius Paterculus	
	C.Atilius Regulus	Cn.Cornelius Blaſio II	
131	L.Manlius Vulſo Longus	Q.Cædicius	
	Ser.Fuluius Pætinus Nobilior	M.Aimilius Paullus	
	Cn.Cornelius Scipio Aſina II	A.Atilius Calatinus II	500
	Cn.Seruilius Cæpio	C.Sempronius Blæſus	500
132	C.Aurelius Cotta	P.Seruilius Geminus	
	L.Cæcilius Metellus	C.Furius Paçilus	
	C.Atilius Regulus II	L.Manlius Vulſo Longus II	
	P.Claudius Pulcher	L.Iunius Pullus	
133	C.Aurelius Cotta II	P.Seruilius Geminus II	
	L.Cæcilius Metellus II	N.Fabius Buteo	
	M'. Otacilius Craſſus II	M.Fabius Licinus	
	M.Fabius Buteo	C.Atilius Bulbus	
134	A.Manlius Torquatus Atticus	C.Sempronius Blæſus II	510
	C.Fundanius Fundulus	C.Sulpicius Gallus	510
	C.Lutatius Catulus	A.Poſtumius Albinus	
	A.Manlius Torquatus Atticus II	Q.Lutatius Cerco	
135	C.Claudius Cento	M.Sempronius Tuditanus	
	C.Mamilius Turrinus	Q.Valerius Falto	
	Ti.Sempronius Gracchus	P.Valerius Falto	
	L.Cornelius Lentulus Caudinus	Q.Fuluius Flaccus	
136	P.Cornelius Lentulus Caudinus	C.Licinius Varus	
	T.Manlius Torquatus	C.Atilius Bulbus II	
	L.Poſtumius Albinus	Sp.Caruilius Maximus	
	Q.Fabius Maximus Verrucoſſus	M'. Pomponius Matho	520
137	M.Aemilius Lepidus	M.Poblicius Malleolus	520
	M.Pomponius Matho	C.Papirius Maſo	
	M.Aimilius Barbula	M.Iunius Pera	
	L Poſtumius Albinus II	Cn.Fuluius Centumalus	
138	Sp.Carulius Maximus II	Q.Fabius Maximus Verrucoſſus II	

A.V.C.			OLYMP.
	Φλάκκου ϗ Ρηγούλου	Flacco & Regulo	
	Μαξίμου καὶ Αρουστίου	Maximo & Aruſtio	
	Πάππου καὶ Ρηγούλου τὸ β'	Pappo & Regulo II	ρλη'
530	Τορκουάτου ϗ Πάππου τὸ β'	Torquato & Pappo II	138
530	Φλαμινίου καὶ Φίλου	Flaminio & Philo	
	Σκιπίωνος καὶ Μαρκέλλου	Scipione & Marcello	
	Σκιπίωνος τὸ β', καὶ Ρούφου	Scipione II, & Rufo	ρλθ'
	Κατούλλου ϗ Φίλωνος	Catullo & Philone	139
	Παύλου καὶ Σαλινάτορος	Paulo & Salinatore	
	Σκιπίωνος τὸ γ', καὶ Λόγγου	Scipione III, & Longo	
	Γεμίνου καὶ Φλαμινίου	Gemino & Flaminio	ρμ'
	Παύλου τὸ β', καὶ Βάρρωνος	Paulo II, & Varrone	140
	Φαβίου Μαξίμου καὶ Γράκχου	Fabio Maximo & Graccho	
540	Φαβίου Μαξίμου τὸ β', ϗ Μαρκέλλου τὸ β'	Fabio Maximo II, & Marcello II	
540	Μαξίμου καὶ Γράκχου τὸ β'	Maximo & Graccho II	ρμα'
	Πούλχρου καὶ Φλάκκου	Pulchro & Flacco	141
	Γάλβα καὶ Κεντουμάλου	Galba & Centumalo	
	Λεβίνου καὶ Μαρκέλλου τὸ γ'	Leuino & Marcello III	
	Φαβίου καὶ Φλάκκου τὸ β'	Fabio & Flacco II	ρμβ'
	Μαρκέλλου τὸ δ', καὶ Κρισπίνου	Marcello IIII, & Criſpino	142
	Νέρωνος καὶ Σαλινάτορος	Nerone & Salinatore	
	Μετέλλου καὶ Φίλωνος	Metello & Philone	
	Σκιπίωνος καὶ Κράσσου	Scipione & Craſſo	ρμγ'
550	Κεθήγου καὶ †Τουδινάτου	Cethego & †Tudinate	143
550	Σκιπίωνος τὸ β', ϗ Σερβιλίου	Scipione II, & Seruilio	
	Νέρωνος τὸ β', καὶ Σερβιλίου τὸ β'	Nerone II, & Seruilio II	
	Λεντούλου ϗ Πέτου	Lentulo & Peto	ρμδ'
	Γάλβα τὸ β', καὶ Κόττα	Galba II, & Cotta	144
	Λεντούλου τὸ β', καὶ †Παππούλου	Lentulo II, & †Pappulo	
	Φλαμινίνου καὶ Πέτου τὸ β'	Flaminino & Peto II	
	Κεθήγου τὸ β', καὶ Ρούφου	Cethego II, & Rufo	ρμε'
	†Πορφυρίου καὶ Μαρκέλλου	†Porphyrio & Marcello	145
	†Φίστου καὶ Φλάκκου	†Fiſto & Flacco	
560	Σκιπίωνος τὸ γ', καὶ Λόγγου	Scipione III, & Longo	
560	Μερούλου καὶ †Ἑρμοῦ	Merula & †Hermo	ρμϛ'
	Φλαμινίνου τὸ β', καὶ †Λευοβάρβου	Flaminino II, & †Leuobarbo	146
	Γλαβρίωνος καὶ Νασίκου	Glabrione & Naſica	
	Σκιπίωνος τὸ δ', ϗ Λελίου	Scipione IIII, & Lelio	
	Βούλσωνος ϗ Νωβιλιώρου	Vulſone & Nobiliore	ρμζ'
	Σαλινάτορος ϗ Μεσάλα	Salinatore & Meſala	147
	Λεπίδου ϗ †Φλαμινίνου	Lepido & †Flaminino	
	Αλβίνου ϗ Φιλίππου	Albino & Philippo	
	Πούλχρου ϗ Τουδινάτου	Pulchro & Tudinate	ρμη'
570	Πούλχρου τὸ β', ϗ †Λικιννίου	Pulchro II, & †Licinnio	148
570	Λαβέλλου ϗ Μαρκέλλου	Labello & Marcello	

†Παμφί-

Olymp.			A.V.C.
	P.Valerius Flaccus	M.Atilius Regulus	
	M.Valerius Meſſalla	L.Apuſtius Fullo	
	L.Aimilius Papus	C.Atilius Regulus	
139	T.Manlius Torquatus II	Q.Fuluius Flaccus II	530
	C.Flaminius	P.Furius Philus	530
	Cn.Cornelius Scipio Caluus	M.Claudius Marcellus	
	P.Cornelius Scipio Aſina	M.Minucius Rufus	
140	L.Veturius Philo	C.Lutatius Catulus	
	M.Liuius Salinator	L.Aimilius Paullus	
	P.Cornelius Scipio	Ti.Sempronius Longus.	
	Cn.Seruilius Geminus	C.Flaminius II	
141	C.Terentius Varro	L.Aimilius Paullus II	
	Q.Fabius Maximus Verrucoſſus III, poſt Albinum cæſum, & Marcellum abdic.	Ti.Sempronius Gracchus	
	Q.Fabius Maximus Verrucoſſus IIII	M.Claudius Marcellus III	540
	Q.Fabius Maximus	Ti.Sempronius Gracchus II	540
142	Q.Fuluius Flaccus III	Ap.Claudius Pulcher	
	Cn.Fuluius Centumalus	P.Sulpicius Galba Maximus	
	M.Claudius Marcellus IIII	M.Valerius Læuinus II	
	Q.Fabius Maximus Verrucoſſus V	Q.Fuluius Flaccus IIII	
143	M.Claudius Marcellus V	T.Quinctius Criſpinus	
	C.Claudius Nero	M.Liuius Salinator II	
	Q.Cæcilius Metellus	L.Veturius Philo	
	P.Cornelius Scipio	P.Licinius Craſſus Diues	
144	M.Cornelius Cethegus	P.Sempronius Tuditanus	550
	Cn.Seruilius Cæpio	C.Seruilius	550
	Ti.Claudius Nero	M.Seruilius Pulex Geminus	
	Cn.Cornelius Lentulus	P.Ailius Paitus	
145	P.Sulpicius Galba Maximus II	C.Aurelius Cotta	
	L.Cornelius Lentulus	P.Villius Tappulus	
	T.Quinctius Flamininus	Sex.Ailius Paitus Catus	
	C.Cornelius Cethegus	Q.Minucius Rufus	
146	L.Furius Purpureo	M.Claudius Marcellus	
	M.Porcius Cato	L.Valerius Flaccus	
	P.Cornelius Scipio Africanus II	Ti.Sempronius Longus	560
	L.Cornelius Merula	Q.Minucius Thermus	560
147	L.Quinctius Flamininus	Cn.Domitius Ahenobarbus	
	M'.Acilius Glabrio	P.Cornelius Scipio Naſica	
	L.Cornelius Scipio	C.Lælius	
	Cn.Manlius Vulſo	M.Fuluius Nobilior	
148	C.Liuius Salinator	M.Valerius Meſſalla	
	M.Aimilius Lepidus	C.Flaminius	
	Sp.Poſtumius Albinus	Q.Marcius Philippus	
	Ap.Claudius Pulcher	M.Sempronius Tuditanus	
149	P.Claudius Pulcher	L.Porcius Licinus	570
	Q.Fabius Labeo	M.Claudius Marcellus.	570

A.V.C.			OLYMP.
	†Παμφίλου καὶ Πούλου	†Pamphilo & Pulo	
	Κεθήγου καὶ Παμφίλου τὸ β'	Cethego & Pamphilo II	ρμθ'
	Αλβίνου καὶ Πίσωνος	Albino & Piſone	149
	†Ακινδυνοῦ καὶ Φλάκκου	†Acindyno & Flacco	
	Βρούτου καὶ Βούλσωνος	Bruto & Vulſone	
	Πούλχρου καὶ Γράκχου	Pulchro & Graccho	ρν'
	Σκιπίωνος καὶ Πετίνου	Scipione & Petino	150
	Λεπίδου καὶ Σκαιβόλου	Lepido & Sceuola	
580			
580	Αλβίνου καὶ †Βενάτου	Albino & †Benate	
	Λενάτου καὶ †Αἰμιλίου	Lenate & †Æmilio	ρνα'
	Κράσσου καὶ Λόγγου	Craſſo & Longo	151
	†Μακρίνου καὶ Σερρανοῦ	†Macrino & Serrano	
	Φιλίππου καὶ Πίσωνος	Philippo & Piſone	
	Παύλου καὶ Κράσσου	Paulo & Craſſo	ρνβ'
	Πέτου καὶ Πέννου	Peto & Penno	152
	Γάλλου καὶ Κλαυδίου	Gallo & Claudio	
	Τορκουάτου καὶ Οκταβίου	Torquato & Octauio	
590	Τορκουάτου τὸ β', καὶ Λογγίνου	Torquato II, & Longino	ρνγ'
590	Γράκχου καὶ †Ταλίνου	Graccho & †Talina	153
	Σκιπίωνος Νασικᾶ καὶ Φιγούλου	Scipione Naſica & Figulo	
	Μεσσάλα καὶ Κάρβωνος	Meſſala & Carbone	
	Γάλλου καὶ Κεθήγου	Gallo & Cethego	ρνδ'
	Δολαβέλλα καὶ Φουλβίου	Dolabella & Fuluio	154
	Λεπίδου καὶ Λενάτου.	Lepido & Lenate	
	Καίσαρος καὶ Ορέστου	Cæſare & Oreſte	
	Λεντούλου καὶ Φιγούλου	Lentulo & Figulo	ρνε'
	Νασίκου καὶ Μαρκέλλου	Naſica & Marcello	155
600	Οπιμίου καὶ Αλβίνου	Opimio & Albino	
600	Νωβιλιώρου καὶ †Λαύσου	Nobiliore & †Lauſo	
	Μαρκέλλου τὸ β', καὶ Φλάκκου	Marcello II, & Flacco	ρνϛ'
	Λουκούλλου καὶ Αλβίνου	Lucullo & Albino	156
	Φλαμινίνου καὶ Βάλβου	Flaminino & Balbo	
	Κενσωρίνου καὶ Μανιλίου	Cenſorino & Manilio	
	Αλβίνου τὸ β', καὶ Πίσωνος	Albino II, & Piſone	ρνζ'
	Σκιπίωνος καὶ Δρούσου	Scipione & Druſo	157
	Λεντούλου καὶ †Νουμικίου	Lentulo & †Numicio	
	Μαξίμου καὶ †Μανικίου	Maximo & †Manicio	
610	Γάλβα καὶ Κόττα	Galba & Cotta	ρνη'
610	Κλαυδίου καὶ Μετέλλου	Claudio & Metello	158
	Μετέλλου τὸ β', καὶ Μαξίμου	Metello II, & Maximo	
	Σκιπίωνος καὶ Λαιλίου	Scipione & Lælio	
	Λενάτου καὶ Πίσωνος	Lenate & Piſone	ρνθ'
	Νασικᾶ καὶ †Βρουτίου	Naſica & Bruto	159
	Λεπίδου καὶ †Φλαμινίου	Lepido & †Flamino	

Φίλου

Olymp.			A.V.C.
	L. Aimilius Paullus	Cn. Bæbius Tamphilus	
	P. Cornelius Cethegus	M. Bæbius Tamphilus	
150	A. Poſtumius Albinus	C. Calpurnius Piſo	
	L. Manlius Acidinus Fuluianus	Q. Fuluius Flaccus	
	M. Iunius Brutus	A. Manlius Vulſo	
	C. Claudius Pulcher	Ti. Sempronius Gracchus	
151	Cn. Cornelius Scipio Hiſpalus	Q. Petillius Spurinus	
	P. Mucius Scæuula	M. Aimilius Lepidus II	
	Sp. Poſtumius Albinus Paullulus	Q. Mucius Scæuula	580
	L. Poſtumius Albinus	M. Popillius Lænas	580
152	C. Popillius Lænas	P. Ailius Ligus	
	P. Licinius Craſſus	C. Caſſius Longinus	
	A. Hoſtilius Mancinus	A. Atilius Serranus	
	Q. Marcius Philippus II	Cn. Seruilius Cæpio	
153	L. Aimilius Paullus II	C. Licinius Craſſus	
	Q. Ailius Paitus	M. Iunius Pennus	
	C. Sulpicius Gallus	M. Claudius Marcellus	
	T. Manlius Torquatus	Cn. Octauius Nepos	
154	A. Manlius Torquatus	Q. Caſſius Longinus	590
	Ti. Sempronius Gracchus II	M'. Iuuentius Thalna	590
	P. Cornelius Scipio Naſica	C. Marcius Figulus	
	M. Valerius Meſſalla	C. Fannius Strabo	
155	L. Anicius Gallus	M. Cornelius Cethegus	
	Cn. Cornelius Dolabella	M. Fuluius Nobilior	
	M. Aimilius Lepidus	C. Popillius Lænas II	
	Sex. Iulius Cæſar	L. Aurelius Oreſtes	
156	L. Cornelius Lentulus Lupus	C. Marcius Figulus II	
	P. Cornelius Scipio Naſica II	M. Claudius Marcellus II	
	Q. Opimius	L. Poſtumius Albinus	600
	Q. Fuluius Nobilior	T. Annius Luſcus	600
157	M. Claudius Marcellus III	L. Valerius Flaccus	
	L. Licinius Lucullus	A. Poſtumius Albinus	
	T. Quinctius Flamininus	M'. Acilius Balbus	
	L. Marcius Cenſorinus	M'. Manilius	
158	Sp. Poſtumius Albinus Magnus	L. Calpurnius Piſo Cæſoninus	
	P. Cornelius Scipio Africanus Aimilianus	C. Liuius Druſus	
	Cn. Cornelius Lentulus	L. Mummius	
	Q. Fabius Maximus Aimilianus	L. Hoſtilius Mancinus	
159	Ser. Sulpicius Galba	L. Aurelius Cotta	610
	Ap. Claudius Pulcher	Q. Cæcilius Metellus Macedonicus	610
	L. Cæcilius Metellus Caluus	Q. Fabius Maximus Seruilianus	
	Cn. Seruilius Cæpio	Q. Pompeius Rufus	
160	C. Lælius Sapiens	Q. Seruilius Cæpio	
	Cn. Calpurnius Piſo	M. Popillius Lænas	
	P. Cornelius Scipio Naſica Serapio	D. Iunius Brutus	
	M. Aimilius Lepidus Porcina	C. Hoſtilius Mancinus	

A.V.C.			OLYMP.
	Φίλου καὶ Σερβιλίου	Philo & Seruilio	
	Φλάκκου καὶ Πίσωνος	Flacco & Piſone	ρξ΄
620	Σκιπίωνος καὶ Φλάκκου τὸ β΄	Scipione & Flacco II	160
620	Σκεβόλου καὶ Καλπουρνίου	Sceuola & Calpurnio	
	Λενάτου καὶ †Ρυπιλίου	Lenate & †Rutilio	
	Κράσσου καὶ Φλάκκου	Craſſo & Flacco	ρξα΄
	Λεντύλου καὶ †Πετρώνου	Lentulo & †Peperna	161
	†Αὐδινάτου καὶ Ανυλλίνου	†Audinate & Anullino	
	Οκταβίου καὶ Ρούφου	Octauio & Rufo	
	Λογγίνου καὶ †Κεκίννα	Longino & †Cecinna	ρξβ΄
	Λεπίδου καὶ Ορέστου	Lepido & Oreſte	162
	†Ιψέου καὶ Φλάκκου	†Ipſeo & Flacco	
630	Λογγίνου τὸ β΄, καὶ †Βολβίνου	Longino II, & †Bolbino	
630	Μετέλλου καὶ Φλαμινίνου	Metello & Flaminino	ρξγ΄
	Αἰνοβάρβου καὶ Φαννίου	Aenobarbo & Fænio	163
	Οπιμίου καὶ Μαξίμου	Opimio & Maximo	
	Μανιλίου καὶ †Κάρβου	Manilio & Carbone	
	Μετέλλου τὸ β΄, καὶ Κόττα	Metello II, & Cotta	ρξδ΄
	Κάτωνος καὶ Μαρκίου	Catone & Marcio	164
	Μετέλλου τὸ γ΄, καὶ Σκεβύλου	Metello III, & Sceuula	
	Γέτα καὶ Μαξίμου	Geta & Maximo	
	Σκαύρου καὶ Μετέλλου	Scauro & Metello	ρξε΄
640	Βάλβου καὶ Κάτωνος	Balbo & Catone	165
640	Μετέλλου τὸ δ΄, καὶ Κάρβωνος	Metello IIII, & Carbone	
	Δρούσου καὶ Πίσωνος	Druſo & Piſone	
	Νασίκα καὶ Βεστίου	Naſica & Beſtia	ρξϛ΄
	Ρούφου καὶ Αλβίνου	Rufo & Albino	166
	Μετέλλου τὸ ε΄, καὶ Σιλανοῦ	Metello V, & Silano	
	Συλπικίου καὶ Σκαύρου	Sulpicio & Scauro	
	Λογγίνου καὶ Μαρίου	Longino & Mario	ρξζ΄
	Σερ̈ρ̈αίου καὶ Σκιπίωνος	Serrano & Scipione	167
	Ρούφου τὸ β΄, καὶ Μαλλίου	Rufo II, & Mallio	
650	Μαρίου τὸ β΄, καὶ Φιμβρίου	Mario II, & Fimbria	
650	Μαρίου τὸ γ΄, καὶ Ορέστου	Mario III, & Oreſte	ρξη΄
	Μαρίου τὸ δ΄, καὶ †Κατύλλου	Mario IIII, & †Catullo	168
	Μαρίου τὸ ε΄, καὶ Ακυλίου	Mario V, & Aquilio	
	Μαρίου τὸ ϛ΄, καὶ Φλάκκου	Mario VI, & Flacco	
	Αντωνίου καὶ Αλβίνου	Antonio & Albino	ρξθ΄
	Μετέλλου τὸ ϛ΄, καὶ †Κιτιδίου	Metello VI, & †Citidio	169
	Λεντύλου καὶ Κράσσου	Lentulo & Craſſo	
	Αἰνοβάρβου καὶ Λογγίνου	Ahenobarbo & Longino	
	Κράσσου καὶ Σκεβόλου	Craſſo & Sceuola	ρο΄
660	†Βάλβου καὶ Αἰνοβάρβου	†Balbo & Aënobarbo	170
660	Φλάκκου καὶ Ερεννίου	Flacco & Erennio	
	†Φύλκου καὶ Περπέρνου	†Fulco & Perperna	

Olymp.			A.V.C.
161	P.Furius Philus	Sex.Atilius Serranus	
	Ser.Fuluius Flaccus	Q.Calpurnius Piſo	
	P.Cornelius Scipio Africanus Aimilian.II	C.Fuluius Flaccus	620
	P.Mucius Scæuula	L.Calpurnius Piſo Frugi	620
162	P.Popillius Lænas	P.Rupilius	
	P.Licinius Craſſus Mucianus	L.Valerius Flaccus	
	M.Perperna	C.Claudius Pulcher	
	C.Sempronius Tuditanus	M'.Aquillius	
163	Cn.Octauius	T.Annius Luſcus	
	L.Caſsius Longinus Rauilla	L.Cornelius Cinna	
	Mam.Aimilius Lepidus	L.Aurelius Oreſtes	
	M.Plautius Ypſæus	M.Fuluius Flaccus	
164	C.Caſsius Longinus	C.Sextius Caluinus	630
	Q.Cæcilius Metellus	T.Quinctius Flamininus	630
	Cn.Domitius Ahenobarbus	C.Fannius Strabo	
	L.Opimius	Q.Fabius Maximus Aimilianus	
165	P.Manilius	C.Papirius Carbo	
	L.Cæcilius Metellus Caluus	L.Aurelius Cotta	
	M.Porcius Cato	Q.Marcius Rex	
	L.Cæcilius Metellus	Q.Mucius Scæuula	
166	C.Licinius Geta	Q.Fabius Maximus Eburnus	
	M.Cæcilius Metellus	M.Aimilius Scaurus	
	M'.Acilius Balbus	C.Porcius Cato	640
	C.Cæcilius Metellus Caprarius	Cn.Papirius Carbo	640
167	M.Liuius Druſus	L.Calpurnius Piſo Cæſoninus	
	P.Cornelius Scipio Naſica	L.Calpurnius Beſtia	
	M.Minucius Rufus	Sp.Poſtumius Albinus	
	Q.Cæcilius Metellus	M.Iunius Silanus	
168	Ser.Sulpicius Galba	M.Aurelius Scaurus, poſt damnatum L. Hortenſium	
	L.Caſsius Longinus	C.Marius	
	Q.Seruilius Cæpio	C.Atilius Serranus	
	P.Rutilius Rufus	Cn.Mallius	
169	C.Marius II	C.Flauius Fimbria	650
	C.Marius III	L.Aurelius Oreſtes	650
	C.Marius IIII	Q.Lutatius Catulus	
	C.Marius V	M'.Aquillius	
170	C.Marius VI	L.Valerius Flaccus	
	M.Antonius	A.Poſtumius Albinus	
	Q.Cæcilius Metellus Nepos	T.Didius	
	Cn.Cornelius Lentulus	P.Licinius Craſſus	
171	Cn.Domitius Ahenobarbus	C.Caſsius Longinus	
	L.Licinius Craſſus	Q.Mucius Scæuula	
	C.Cælius Caldus	L.Domitius Ahenobarbus	660
	C.Valerius Flaccus	M.Herennius	660
172	C.Claudius Pulcher	M.Perperna	

A.V.C.			OLYMP.
	Φιλίππου καὶ Καίσαρος	Philippo & Cæſare	ροα'
	Καίσαρος καὶ Λύπου	Cæſare & Lupo	171
	Στράβωνος καὶ Κάτωνος	Strabone & Catone	
	Σύλλου καὶ Ῥύφου	Sylla & Ruſo	
	Οκταβίου καὶ Κίννα	Octauio & Cinna	ροβ'
	Μαρίου τὸ ζ, καὶ Κίννα τὸ β'	Mario VII,& Cinna II	172
	Κίννα τὸ γ', καὶ Κάρβωνος	Cinna III,& Carbone	
670	Κάρβωνος τὸ β', καὶ †Σκριβωνίου	Carbone II,& †Scribonio	
670	Σκιπίωνος καὶ †Νάρβωνος	Scipione & †Narbone	ρογ'
	Κάρβωνος τὸ γ', καὶ Μαρίου τὸ β'	Carbone III,& Mario II	173
	†Φυσκούλου καὶ Δολαβέλλα	†Fuſculo & Dolabella	
	Σύλλου καὶ Μετέλλου	Sylla & Metello	
	†Βιτία καὶ Πούλχρου	†Vitia & Pulchro } iidem	ροδ'
	Κλαυδίου καὶ Σερβιλίου	Claudio & Seruilio } iidem	174
	Λεπίδου καὶ †Κατούλλου	Lepido & †Catullo	
	Βρούτου καὶ Μαμέρκου	Bruto & Mamerco	
	Οκταβίου καὶ Κουρίωνος	Octauio & Curione	ροε'
			175
680	Λουκούλλου καὶ †Μικούττου	Lucullo & †Micutto	
680	†Μαρκέλλου καὶ Κασσίου	†Marcello & Caſſio	
	†Γεντίλλου καὶ Γελλίου	†Gentillo & Gellio	
	Λεντούλου καὶ Ορέστου	Lentulo & Oreſte	ροϛ'
	Πομπηίου καὶ Κράσσου	Pompeio & Craſſo	176
	Ορτησίου καὶ Μετέλλου	Orten ſio & Metello	
	Μαρκίου Ῥήγου, καὶ Μετέλλου τὸ β'	Marcio Rege,& Metello II	
	Πίσωνος καὶ Γλαβρίωνος	Piſone & Glabrione	ροζ'
	†Βουλκακίου καὶ Τούλλου	†Vulcacio & Tullo	177
	Κόττου καὶ Τορκουάτου	Cotta & Torquato	
690	Λουκίου Καίσαρος καὶ Φιγούλου	L.Cæſare & Figulo	
690	Κικέρωνος καὶ Αντωνίου	Cicerone & Antonio	ροη'
	Σιλανοῦ καὶ Μουρίνα	Silano & Murina	178
	Πίσωνος καὶ Μεσσάλα	Piſone & Meſſala	
	Αφρανίου καὶ Μετέλλου	Afranio & Metello	
	Καίσαρος καὶ Βιβούλου	Cæſare & Bibulo	ροθ'
	Πίσωνος καὶ †Γαβινίου	Piſone & †Gabino	179
	Λεντούλου καὶ Μαρκέλλου	Lentulo & Marcello	
	Μαρκέλλου τὸ β', καὶ Φιλίππου	Marcello II,& Philippo	
	Πομπηίου καὶ Κράσσου	Pompeio & Craſſo	ρπ'
700	Αἰνοβάρβου καὶ Πούλχρου	Ahenobarbo & Pulchro	180
700	Βαλβίνου καὶ Μεσσάλα	Balbino & Meſſala	
	Πομπηίου τὸ β', καὶ Μετέλλου	Pompeio II,& Metello	
	Ῥούφου καὶ Μαρκέλλου	Rufo & Marcello	ρπα'
	Μαρκέλλου τὸ β', καὶ Παύλου	Marcello II,& Paulo	181
	Λεντούλου καὶ Μαρκέλλου	Lentulo & Marcello	

Γαΐου

OLYMP.			A.V.C.
	L.Marcius Philippus	Sex.Iulius Cæſar.	
	L.Iulius Cæſar	P.Rutilius Lupus	
	Cn.Pompeius Strabo	L.Porcius Cato	
173	L.Cornelius Sulla	Q.Pompeius Rufus	
	Cn. Octauius	L.Cornelius Cinna	
	L.Cornelius Cinna II	C.Marius VII	
	L.Cornelius Cinna III	Cn.Papirius Carbo	
174	Cn.Papirius Carbo II: ſolus conſulatum geſſit	L.Cornelius Cinna IIII: quum abdicaſſet, occiſus eſt	670
	L.Cornelius Scipio Aſiaticus	C.Norbanus Flaccus	670
	C.Marius C.F.	Cn. Papirius Carbo III	
	M.Tullius Decula	Cn. Cornelius Dolabella	
175	L.Cornelius Sulla Felix II	Q.Cæcilius Metellus Pius	
	P.Seruilius Vatia	Ap.Claudius Pulcher	
	M. Aimilius Lepidus	Q.Lutatius Catulus	
	D.Iunius Brutus	Mam.Aimilius Lepidus Liuianus	
176	Cn.Octauius	C.Scribonius Curio	
	L.Octauius	C.Aurelius Cotta	
	L.Licinius Lucullus	M. Aurelius Cotta	680
	M.Terentius Varro Lucullus	C.Caſsius Varus	680
177	L.Gellius Poplicola	Cn.Cornelius Lentulus Clodianus	
	Cn. Aufidius Oreſtes	P.Cornelius Lentulus Sura	
	M. Licinius Craſſus	Cn.Pompeius Magnus	
	Q. Hortenſius	Q.Cæcilius Metellus	
178	L.Cæcilius Metellus, mort.	Q.Marcius Rex, ſolus	
	C.Calpurnius Piſo Frugi	M'.Acilius Glabrio	
	M'.Aimilius Lepidus	L.Volcatius Tullus	
	L. Aurelius Cotta	L. Manlius Torquatus: poſt damnatos P.Cornelium Sullam, & P.Autronium Patum	
179	L.Iulius Cæſar	C. Marcius Figulus	690
	M.Tullius Cicero	C.Antonius	690
	D.Iunius Silanus	L.Licinius Murena	
	M.Pupius Piſo	M.Valerius Meſſalla Niger	
180	Q.Cæcilius Metellus Celer	L.Afranius	
	C.Iulius Cæſar	M.Calpurnius Bibulus	
	L.Calpurnius Piſo Cæſoninus	A. Gabinius	
	P.Cornelius Lentulus Spinther	Q.Cæcilius Metellus Nepos	
181	Cn.Cornelius Lentulus Marcellinus	L.Marcius Philippus	
	Cn.Pompeius Magnus II	M.Licinius Craſſus II	
	L.Domitius Ahenobarbus	Ap.Claudius Pulcher	700
	Cn. Domitius Caluinus	M.Valerius Meſſalla	700
182	Cn.Pompeius Magnus III	Q.Cæcilius Metellus Pius Scipio	
	Ser.Sulpicius Rufus	M.Claudius Marcellus	
	L.Aimilius Paullus	C.Claudius C.F.M.N. Marcellus	
	C.Claudius M.F.M.N.Marcellus	L.Cornelius Lentulus Crus	

A.V.C.			OLYMP.
	Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος καὶ Σερβιλίου	C. Iulio Cæſare & Seruilio	
	†Καλίνου καὶ Βατίνου	†Calino & Vatino	ρπβ
	Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος τὸ β' μόνου	C. Iulio Cæſare II, ſolo	182
	Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος τὸ γ' μόνου	C. Iulio Cæſare III, ſolo	
710	Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος τὸ δ' μόνου	C. Iulio Cæſare IIII, ſolo	
710	Πάνσα καὶ Ἰρτίου	Panſa & Irtio	ρπγ
	Λεπίδου καὶ Πλάγκου	Lepido & Planco	183
	I populi R. Imp. C. IVLIVS CÆSAR		
	Ἀντωνίου καὶ Ἰσαυρικοῦ	Antonio & Iſaurico	
	†Ἀλβίνου καὶ Πωλλίωνος	†Albino & Pullione	
	Κενσωρίνου καὶ Σαβίνου	Cenſorino & Sabino	ρπδ
	Πούλχρου καὶ Φλάκκου	Pulchro & Flacco	184
	II populi R. Imp. OCTAVIVS CAESAR AVGVSTVS, *ann.* LV		
	Ἀγρίππα καὶ Γάλλου	Agrippa & Gallo	
	Πουβλικόλα καὶ Νέρβα Κοκίου	Publicola & Cocio Nerua	
	Κορνιφικίου καὶ Πομπηΐου	Cornificio & Pompeio	ρπε
720	Ἀντωνίου καὶ Λίβωνος	Antonio & Libone	185
720	Ὀκταβιανοῦ αὐγούστου καὶ Κικέρωνος	Octauiano Auguſto & Cicerone	
	Ὀκταβιανοῦ αὐγ. τὸ β', καὶ †Κορβιλίου	Octauiano Aug. II & †Coruilio	
	Ὀκταβ. αὐγ. τὸ γ', καὶ Κράσσου	Octauiano Aug. III, & Craſſo	ρπϛ
	[Ὀκταβ. αὐγ. τὸ δ', καὶ Κράσσου τὸ β'	Octauiano Aug. IIII, & Craſſo II]	186
	Αἰνοβάρβου καὶ Σοσσίου	Aënobarbo & Soſſio	
	Ὀκταβίου αὐγ. τὸ ε', καὶ Ἀπουληΐου	Octauio Aug. v, & Apuleio	
	Ὀκταβίου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Ἀγρίππα	Octauio Aug. VI, & Agrippa	ρπζ
	Ὀκταβίου αὐγ. τὸ ζ', καὶ Ἀγρίππα τὸ β'	Octauio Aug. VII, & Agrippa II	187
	Ὀκταβιανοῦ αὐγ. τὸ η', καὶ Ταύρου	Octauiano Aug. VIII, & Tauro	
	Ὀκταβ. αὐγ. τὸ θ', καὶ Σιλανοῦ	Octauiano Aug. IX, & Silano	
730	Ὀκταβ. αὐγ. τὸ ι', καὶ Φλάκκου	Octauiano Aug. X, & Flacco	ρπη
730	Ὀκταβ. αὐγ. τὸ ια', καὶ Πίσωνος	Octauiano Aug XI, & Piſone	188
	Ὀκταβ. αὐγ. τὸ ιβ', καὶ Ἀρουντίου	Octauiano Aug. XII, & Aruntio	
	[Κέλσου καὶ Τιβερίου	Celſo & Tiberio]	
	Λολλίου καὶ Λεπίδου	Lollio & Lepido	ρπθ
	Ἀπουληΐου καὶ Νέρβα	Apuleio & Nerua	189
	Σατορνίνου καὶ Λουκρητίου	Saturnino & Lucretio	
	Λεντούλου καὶ Λεντούλου	Lentulo & Lentulo	
	†Λεντούλου τὸ β', καὶ Κορνηλίου	†Lentulo II, & Cornelio	ρϟ
	†Φορνικίου καὶ Σιλανοῦ	†Fornicio & Silano	190
	Δομετίου καὶ Αἰνοβάρβου	Domitio & Ahenobarbo	
	Λίβωνος καὶ Πίσωνος	Libone & Piſone	
740	Κράσσου καὶ Λεντούλου	Craſſo & Lentulo	ρϟα
740	Νέρωνος καὶ Κλάρου	Nerone & Claro	191
	Μεσσάλα καὶ Κυρινίου	Meſſala & Quirinio	
	[†Ῥουβελλίου καὶ Σατορνίνου	†Rubellio & Saturnino]	
	Μαξίμου καὶ Τουβέρωνος	Maximo & Tuberone	ρϟβ
	Ἀφρικανοῦ καὶ Μαξίμου τὸ β'	Africano & Maximo II	192
	Δρούσου καὶ Κρισπίνου	Druſo & Criſpino	

Κενσωρίνου

C.Iulius Cæſar,conſul,dictator,& cenſor perpetuus;primus p.R. Imp.

Olymp.			A.V.C.
183	*C. Iulius Cæſar* II	*P. Seruilius Vatia Iſauricus*	
	Q. Fuſius Calenus	*P. Vatinius*	
	C. Iulius Cæſar III	*M. Aimilius Lepidus*	
	C. Iulius Cæſar IIII, *ſine conlega*		
184	*C. Iulius Cæſar* V	*M. Antonius*	710
	C. Vibius Panſa Capronianus	*A. Hirtius*	710
	L. Munatius Plancus	*M. Aimilius Lepidus* II	
	L. Antonius Pietas	*P. Seruilius Vatia Iſauricus* II	
185	*C. Domitius Caluinus* II	*C. Aſinius Pollio*	
	L. Marcius Cenſorinus	*C. Caluiſius Sabinus*	
	Ap. Claudius Pulcher	*C. Norbanus Flaccus*	
	M. Vipſanius Agrippa	*L. Caninius Gallus*	
186	*L. Gellius Poplicola*	*M. Cocceius Nerua*	
	L. Cornificius	*Sex. Pompeius*	
	M. Antonius II	*L. Scribonius Libo*	720
	C. Iulius Cæſar Octauianus II	*L. Volcatius Tullus*	720
187	*Cn. Domitius Ahenobarbus*	*C. Soſius*	
	C. Iulius Cæſar Octauianus III	*M. Valerius Meſſalla Coruinus*	
	C. Iulius Cæſar Octauianus, II populi R. Imp.		
	C. Iulius Cæſ. Octau. IIII	*M. Licinius Craſſus*	
	C. Iulius Cæſ. Octau V	*Sex. Appuleius*	
188	*Imp. Cæſar Octauianus* VI	*M. Vipſanius Agrippa* II	
	Imp. Cæſar Octauianus VII	*M. Vipſanius Agrippa* III	
	Imp. Cæſar Auguſtus VIII	*T. Statilius Taurus* II	
	Imp. Cæſar Auguſtus IX	*M. Iunius Silanus*	
189	*Imp. Cæſar Auguſtus* X	*C. Norbanus Flaccus*	730
	Imp. Cæſar Auguſtus XI	*Cn. Calpurnius Piſo*	730
	M. Claudius Marcellus Æſerninus	*L. Arruntius*	
	Q. Aimilius Lepidus	*M. Lollius pro*	
	Imp. Cæſare Auguſto XII *deſignato*		
190	*M. Appuleius*	*P. Silius Nerua*	
	Q. Lucretius Viſpillo	*C. Sentius Saturninus*	
	P. Cornelius Lentulus Marcellinus	*Cn. Cornelius Lentulus*	
	C. Furnius	*C. Iunius Silanus*	
191	*L. Domitius Ahenobarbus*	*P. Cornelius Scipio*	
	M. Liuius Druſus Libo	*L. Calpurnius Piſo Cæſoninus*	
	M. Licinius Craſſus	*Cn. Cornelius Lentulus Augur*	740
	Ti. Claudius Nero	*P. Quinctilius Varus*	740
192	*M. Valerius Meſſalla Barbatus Æmilianus, P. Sulpicius Quirinus*		
	Paullus Fabius Maximus	*Q. Ailius Tubero*	
	Iulus Antonius M. F.	*Q. Fabius Maximus Africanus*	
	Nero Claudius Druſus Germanicus	*T. Quinctius Criſpinus*	

A.V.C.			OLYMP.
	Κενσωρίνου καὶ Γάλλου	Cenſorino & Gallo	
	Νέρωνος τὸ β', καὶ Πίσωνος τὸ β'	Nerone II,& Piſone II.	ρϟγ'
	†Βάλβου ϗ Βετέρου	†Balbo & Vetere	193
	Οκταβ. Αὐγ. τὸ ιγ', καὶ Σύλλου	Octauiano Aug.XIII, & Sylla	
750	Σαβίνου καὶ Ρουφίνου	Sabino & Rufino	
750	.		
	Οκταβ. Αὐγ. τὸ ιδ', καὶ Σιλουανοῦ	Octauiano Aug.XIIII,& Siluano	ρϟδ'
I ann.a	Λεντούλου ϗ Πίσωνος	Lentulo & Piſone	194
Chr. n.	†Πουβλίου Καίσαρος ϗ Παύλου	†Publio Cæſare & Paulo	
	Οὐιννικίου καὶ †Οὐαρίου	Vinnicio & †Vario	
	Λαμίου καὶ Σερβιλίου	Lamia & Seruilio	ρϟε'
	.		195
	Μάγνου ϗ Βαλερίου	Magno & Valerio	
	Λεπίδου καὶ Πλάγκου	Lepido & Planco	
	[Τιβερίου Καίσαρος καὶ Καπίτωνος	Tiberio Cæſare & Capitone]	
760	†Κρητίου καὶ Νέρβα	†Cretio & Nerua	ρϟϛ'
76c	Καμίλλου καὶ Κυιντιλλιανοῦ	Camillo & Quintilliano	196
	Καμερίνου καὶ Σαβίνου	Camerino & Sabino	
x	Δολαβέλλα καὶ Σιλανοῦ	Dolabella & Silano	
	Λεπίδου καὶ Ταύρου	Lepido & Tauro	ρϟζ'
	Τιβερίου Καίσαρος τὸ β', καὶ Σκιπίωνος	Tiberio Cæſare II, & Scipione	197
	†Φλάκκου ϗ Σιλανοῦ	†Flacco & Silano	
	*Σέξτου καὶ Σέξτου	Sexto & Sexto	
	Πομπηΐου Μάγνου καὶ Απουληΐου	Pompeio Magno & Apuleio	ρϟη'
	†Βρούτου καὶ Φλάκκου τὸ β'	†Bruto & Flacco II	198
	III *populi R. Imp.* TIBERIVS CÆSAR, *ann.* XXII.		
	Ταύρου καὶ Λίβωνος	Tauro & Libone	
770	Κράσσου ϗ Ρούφου	Craſſo & Rufo	
770	Τιβερίου Καίσαρος τὸ γ', καὶ Ρούφου τὸ β'	Tiberio Cæſare III,& Rufo II	ρϟθ'
	[Σιλανοῦ καὶ Βάλβου	Silano & Balbo]	199
XX	Μεσσάλα καὶ †Γράτου	Meſſala & †Grato	
	Τιβερίου Καίσαρος τὸ δ', ϗ Δρούσου	Tiberio Cæſare IIII,& Druſo	
	Αγρίππα καὶ Γάλβα	Agrippa & Galba	σ'
	†Πούλλωνος ϗ Βετέρου	†Pullone & Vetere	200
	Κεθήγου καὶ Οὐάρου	Cethego & Varo	
	Αγρίππα τὸ β', ϗ Λεντούλου	Agrippa II,& Lentulo	
	Γετουλικοῦ καὶ Σαβίνου	Getulico & Sabino	σα'
780	Κράσσου ϗ Πίσωνος	Craſſo & Piſone	201
780	Σιλανοῦ καὶ Νερούα	Silano & Nerua	
	Γεμίνου ϗ Γεμίνου	Gemino & Gemino	
	Ρούφου καὶ Ρουβελλίνου	Rufo & Rubellino	σβ'
	†Οὐεννικίου ϗ Λογγίνου	†Vennicio & Longino	202
	Τιβερίου Καίσαρος τὸ ε', μόνου	Tiberio Cæſare V,ſolo	
	Περσικοῦ ϗ Βιτελλίου	Perſico & Vitellio	
	Αρρουντίου ϗ Αἰνοβάρβου	Aruntio & Ahenobarbo	σγ'
	Γάλβα ϗ Σύλλου	Galba & Sylla	203

Γάλβου

Olymp.			A.V.C.
193	C.Marcius Cenſorinus	C. Aſinius Gallus	
	Ti.Claudius Nero II	Cn.Calpurnius Piſo II	
	D.Lælius Balbus	C.Antiſtius Vetus	
	Imp.Cæſar Aug.XII	L.Cornelius Sulla	
194	C.Caluiſius Sabinus	L.Paſſienius Criſpus	750
	L.Cornelius Lentulus	M.Valerius Meſſallinus Cotta	750
	Imp.Cæſar Aug.XIII	M.Plautius Siluanus	1 ann. à
	Coſſus Cornelius Lentulus	L.Calpurnius Piſo Augur	Chr. n.
195	C.Iulius Auguſti F.Cæſar	L.Aimilius Paullus	
	P.Vinucius	P.Alfinius Varus	
	L.Ailius Lamia	M.Seruilius Geminus	
	Sex.Ailius Catus	C.Sentius Saturninus	
196	L.Valerius Meſſalla Voluſus	Cn.Cornelius Cinna Magnus	
	M.Aimilius Lepidus	L.Arruntius	
	A.Licinius Nerua Silianus	Q.Cæcilius Metellus Creticus Silanus	760
	M.Furius Camillus	Sex.Nonius Quinctilianus	760
197	C.Poppæus Sabinus	Q.Sulpicius Camerinus	X
	P.Cornelius Dolabella	C.Iunius Silanus	
	M.Aimilius Lepidus	T.Statilius Taurus	
	Ti.Iulius Ti.F.Germanicus Cæſar	C.Fonteius Capito	
198	C.Silius	L.Munatius Plancus	
	Sex.Pompeius	Sex.Appuleius	
	TI. IVLIVS CÆSAR AVG.	GERM.III populi R.Imperator.	
	Druſus Iulius Ti.Aug.F.Cæſar	C.Norbanus Flaccus	
	T.Statilius Siſenna Taurus	L.Scribonius Libo	
199	C.Cælius Rufus	L.Pomponius Flaccus	770
	Ti.Iulius Cæſar Auguſtus III	Ti.Iulius Germanicus Cæſar II	770
	M.Iunius Silanus	L.Norbanus Flaccus Balbus	XX
	M.Valerius Meſſalla	M.Aurelius Cotta	
200	Ti.Iulius Cæſar Aug.IIII	Druſus Iulius Cæſar II	
	C.Sulpicius Galba	D.Haterius Agrippa	
	C.Aſinius Pollio	C.Antiſtius Vetus	
	Ser.Cornelius Cethegus	L.Viſellius Varro	
201	Coſſus Cornelius Lentulus Iſauricus	M.Aſinius Agrippa	
	Cn.Cornelius Lentulus Gætulicus	C.Caluiſius Sabinus	
	M.Licinius Craſſus	L.Calpurnius Piſo	
	Ap.Iunius Silanus	P.Silius Nerua	780
202	C.Rubellius Geminus.	C.Fufius Geminus	780. XXX
	M.Vinucius Quartinus	C.Caſſius Longinus	
	Ti.Cæſar Aug.German.V	L.Ailius Seianus	
	Cn.Domitius Ahenobarbus	A.Vitellius	
203	Ser.Sulpicius Galba, poſt Imp.	L.Cornelius Sulla	
	Paullus Fabius Perſicus	L.Vitellius	

A.V.C.			OLYMP.
	Γάλλου καὶ Νοννιανοῦ	Gallo & Nonniano	
	Λελιανοῦ καὶ Πλαύτου	Leliano & Plauto	
	IIII *populi R. Imp.* CAIVS CÆSAR, *ann.* IIII		
790	Προκούλου καὶ Νιγρίνου	Proculo & Nigrino	σδʹ
790	Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀσπρήνατος	Iuliano & Aſprenate	204
	†Κλαυδίου Καίσαρος καὶ Κερσιανοῦ	†Claudio Cæſare & Cerſiano	
	Κλαυδίου Καίσαρος τὸ βʹ, μόνου	Claudio Cæſare II, ſolo	
	V *populi R. Imp.* CLAVDIVS, *ann.* XIIII		
	Κλαυδίου Καίσαρος τὸ γʹ, καὶ Ἀντωνίνου	Claudio Cæſare III, & Antonino	σεʹ
	Κλαυδίου Καίσαρος τὸ δʹ, καὶ Λάργου	Claudio Cæſare IIII, & Largo	205
	Κλαυδίου Καίσαρος τὸ εʹ, καὶ Βιτελλίου	Claudio Cæſare V, & Vitellio	
	Κρίσπου καὶ Ταύρου	Criſpo & Tauro	
	Οὐιννικίου καὶ Κορβίνου	Vennicio & Coruino	σϛʹ
	Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλανοῦ	Aſiatico & Silano	206
800			
800			
820	Καπίτωνος καὶ Ῥούφου	Capitone & Rufo	
820	†Ταλικοῦ καὶ Τραχάλου	†Talico & Trachano	
	VII *populi R. Imp.* VESPASIANVS, *ann.* IX		
	Γάλβα καὶ Τίτου Ῥουφίνου	Galba & Tito Rufino	σιβʹ
			212
	Οὐεσπασιανοῦ αὐτοκράτορος, μόνου	Veſpaſiano Imperatore, ſolo	
	Οὐεσπ. αὐγούστου τὸ βʹ, καὶ Νερούα	Veſpaſiano Aug. II, & Nerua	
	Οὐεσπ. αὐγ. τὸ γʹ, καὶ Τίτου	Veſpaſiano Aug. III, & Tito	
	Οὐεσπ. αὐγ. τὸ δʹ, καὶ Τίτου τὸ βʹ	Veſpaſiano Aug. IIII, & Tito II	σιγʹ
	Δομετιανοῦ καὶ Μεσσαλίνου	Domitiano & Meſſalino	213

Οὐεσπ.

OLYMP.			A.V.C.
	C.Ceſtius Gallus	*M.Seruilius Rufus Nonianus*	
	Q.Plautius Lælianus	*Sex.Papinius Gallienus*	
204	*Cn. Acerronius Proculus*	*C.Pontius Nigrinus*	790
	C.Iulius Cæſar Aug.Caligula, I I I I populi Romani Imperator		
	C.Iulius Cæſar Aug.Germ. I I	*L.Apronius Cæſianus*	790
	M.Aquillius Iulianus	*P.Nonius Aſprenas Torquatus*	XL
	C.Iulius Cæſar Aug.Germ. I I I	*ſine conlega*	
205	*C.Iulius Cæſar Aug.Germ. I I I I*	*Cn.Sentius Saturninus*	
	Ti.Claudius Cæſar Aug.Germanicus, V populi Romani Imperator		
	Ti.Claudius Cæſar Aug.Germ. I I	*C.Licinius Cæcina Largus*	
	Ti.Claudius Cæſar Aug. Germ. I I I	*L.Vitellius I I*	
	C.Quinctius Criſpinus	*T.Statilius Taurus I I*	
206	*M.Vinucius Quartinus I I*	*M.Statilius Coruinus*	
	C.Valerius Aſiaticus I I	*M.Valerius Meſſalla*	
	Ti.Claudius Cæſar Aug.Germ. I I I I	*L.Vitellius I I I*	800
	A.Vitellius; poſt Imperator	*L.Vipſanius Poplicola*	800
207	*C.Pompeius Longinus Gallus*	*Q.Verannius*	L
	C.Antiſtius Vetus	*M.Suillius Rufus Seruilianus*	
	Ti.Claudius Cæſar Aug. Germ. V	*Ser.Cornelius Scipio Orfitus*	
	P.Cornelius Sulla Fauſtus	*L Saluius Otho*	
208	*D.Iunius Silanus*	*Q.Haterius Antoninus*	
	Q.Aſinius Marcellus	*M. Acilius Auiola*	
	Nero Claudius Cæſar Aug.German. V I populi Rom.Imperator		
	Nero Claudius Cæſar Aug.	*L.Antiſtius Vetus*	
	Q.Voluſius Saturninus	*P.Cornelius Scipio*	
209	*Nero Claudius Cæſar Aug.Germ. I I*	*L.Calpurnius Piſo*	810
	Imp.Nero Claudius Cæſ. Aug. Germ. I I I	*M.Valerius Meſſalla*	810
	C.Vipſanius Poplicola Apronianus	*C.Fonteius Capito*	LX
	Imp.Nero Claudius Cæſ. Aug.Germ. I I I I,	*Coſſus Cornelius Lentulus*	
210	*C.Cæſonius Pætus*	*C.Petronius Sabinus Turpilianus*	
	P.Marius Celſus	*L.Aſinius Gallus*	
	L.Memmius Regulus	*Paullus Virginius Rufus*	
	C.Lecanius Baſſus	*M. Licinius Craſſus Frugi*	
211	*P.Silius Nerua*	*C.Iulius Atticus Veſtinus*	
	C.Suetonius Paullinus	*L.Pontius Teleſinus*	
	L. Fonteius Capito	*C. Iulius Rufus*	820
	C.Silius Italicus	*M.Galerius Trachalus Turpilianus*	820
	Ser.Sulpicius Galba Cæſar Auguſtus, V I I populi Romani Imperator		
212	*Imp.Ser.Sulpicius Galba Cæſar Aug. I I*	*T. Vinius Criſpinus*	LXX
	M.Saluius Otho Cæſar Auguſtus, V I I I populi Romani Imperator		
	A.Vitellius Germanicus Auguſtus, I X populi Romani Imperator		
	T.Flauius Veſpaſianus Cæſar Auguſtus, X pop. Rom.Imperator		
	Imp.Cæſar Veſpaſianus Aug I I	*T. Flauius Cæſar Veſpaſianus*	
	Imp.Cæſar T.Flauius Veſp. Aug. I I I	*M.Cocceius Nerua, poſt Imperator*	
	Imp.Cæſ.Flauius Veſp. Aug. I I I I	*T.Flauius Cæſar Veſpaſianus I I*	
213	*T. Flauius Cæſar Domitianus I I*	*M.Valerius Meſſallinus*	

A.V.C.			Olymp.
	Οὐεσπ. αὐγ. τὸ ε', καὶ Τίτου τὸ γ'	Veſpaſiano Aug. v, & Tito III	
	Οὐεσπ. αὐγ. τὸ ς', καὶ Τίτου τὸ δ'	Veſpaſiano Aug. VI, & Tito IIII	
83c	Οὐεσπ. αὐγ. τὸ ζ', καὶ Τίτου τὸ ε'	Veſpaſiano Aug. VII, & Tito v	σιδ'
83c			214
	Τίτου τὸ ς', καὶ Δομετιανοῦ τὸ β'	Tito VI, & Domitiano II	
		VIII *populi R. Imp.* TITVS VESPASIANI F. *ann.* II	
	Τίτου αὐγούστου τὸ ζ', καὶ Δομετιανοῦ τὸ γ'	Tito Auguſto VII, & Domitiano III	
	Γάλβα καὶ Πυλλίωνος	Galba & Pullione	
		IX *populi R. Imp.* DOMITIANVS, *ann.* XVI	
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ δ', καὶ Σαβίνου	Domitiano Aug. IIII, & Sabino	σιε'
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ε', καὶ Τίτου Ῥούφου	Domitiano Aug. v, & Tito Rufo	215
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ς', καὶ Σαβίνου	Domitiano Aug. VI, & Sabino	
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ζ', καὶ Φουλβίου	Domitiano Aug. VII, & Fuluio	
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ η', καὶ Δολαβέλλα	Domitiano Aug VIII, & Dolabella	σις'
840	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ θ', καὶ Σατορνίνου	Domitiano Aug. IX, & Saturnino	216
840	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ι', καὶ Τίτου Ῥούφου τὸ β'	Domitiano Aug. X, & T. Rufo II	
	Φουλβίου τὸ β', καὶ Ἀτρατίνου	Fuluio II, & Atratino	
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ια', καὶ Νερούα	Domitiano Aug. XI, & Nerua	σιζ'
	Γλαβρίωνος καὶ Τραϊανοῦ	Glabrione & Traiano	217
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ιβ', καὶ Σατορνίνου	Domitiano Aug. XII, & Saturnino	
	Πομπηΐου καὶ Κρισπίνου	Pompeio & Criſpino	
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ιγ', καὶ Φλαβίου Κλήμεντος	Domitiano Aug. XIII, & Flauio Cle(mente	σιη'
	Ἀσπρηνάτου καὶ Λατερανοῦ	Aſprenate & Laterano	218
	Δομετιανοῦ αὐγ. τὸ ιδ', καὶ Κλήμεντος τὸ β'	Domitiano Aug. XIIII, & Clemēte II	
	Οὐάλεντος καὶ Βετέρου	Valente & Vetere	
		X *populi R. Imp.* NERVA, *ann* I	
85c	Νερούα αὐγούστου, καὶ Τίτου Ῥούφου τὸ γ'	Nerua Auguſto, & T. Rufo III	σιθ'
		XI *populi R. Imp.* TRAIANVS, *ann.* XIX	219
85c	Τραϊανοῦ αὐγούστου μόνου	Traiano Auguſto ſolo	
	Πάλμα καὶ Σενεκίωνος	Palma & Senecione	
	Τραϊανοῦ αὐγ. τὸ β', καὶ Ποντιανοῦ	Traiano Aug. II, & Pontiano	
	Τραϊανοῦ αὐγ. τὸ γ', καὶ Πέτου	Traiano Aug. III, & Peto	σκ'
	Συριανοῦ καὶ Συρίου	Suriano & Surio	220
	Τραϊανοῦ αὐγ. τὸ δ', καὶ Μαξίμου	Traiano Aug. IIII, & Maximo	
	Συριανοῦ τὸ β', καὶ Μαρκέλλου	Suriano II, & Marcello	
	Κανδίδου καὶ Κουαδράτου	Candido & Quadrato	σκα'
	Κομόδου καὶ † Κερατανοῦ	Commodo & † Ceratano	221
86c	Συριανοῦ τὸ γ', καὶ Σενεκίωνος τὸ β'	Suriano III, & Senecione II	
860	Γάλλου καὶ Βραδούα	Gallo & Bradua	
	Πάλμα καὶ Τύλλου	Palma & Tullo	σκβ'
	Ὀρφίτου καὶ Πρισκιανοῦ	Orfito & Priſciano	222
	Πίσωνος καὶ Ἰουλιανοῦ	Piſone & Iuliano	
	Τραϊανοῦ αὐγ. τὸ ε', καὶ Ἀφρικανοῦ	Traiano Aug. v, & Africano	
	Πρισκιανοῦ καὶ Κέλσου	Priſciano & Celſo	σκγ'
	† Μάσσου καὶ Βουλκίσκου	† Malſo & Vulciſco	223

Μεσσάλα

OLYMP.			A.V.C.
	Imp.Cæſ.T. Flauius Veſp. Aug. V	*T.Flauius Cæſar Veſpaſianus* III	
	Imp. Cæſ.Veſpaſianus Aug. VI	*T.Flauius Cæſar Veſpeſianus* IIII	
	Imp. Cæſ.Veſpaſianus Aug. VII	*T. Cæſar Veſpaſianus* V	
214	*Imp. Cæſ. Veſpaſianus Aug.* VIII	*T.Cæſar Veſpaſianus* VI	830
	L.Ceionius Commodus Verus	*C.Cornelius Priſcus*	830
	Imp.Cæſ.T.Flauius Veſp. Aug. IX	*T.Cæſar Veſpaſianus* VII	LXXX
	Titus Veſpaſianus Cæſar Auguſtus, XI populi Romani Imp.		
	Imp.T.Cæſar Veſpaſianus Aug. VIII	*T.Flauius Cæſar Domitianus* VII	
215	*M. Plautius Siluanus*	*M. Annius Verus Pollio*	
	Imp Cæſar Flauius Domitianus Aug.Germanicus, XII pop.Rom.Imp.		
	Imp.Cæſ. Flauius Domitianus Aug. VIII	*T.Flauius Sabinus*	
	Imp.Cæſ.Flauius Domitianus Aug. IX	*T.Virginius Rufus* II	
	Imp.Cæſ. Flauius Domitianus Aug. X	*Ap. Iunius Sabinus*	
216	*Imp.Cæſ.Domitianus Aug.* XI	*T.Aurelius Fuluus*	
	Imp.Cæſ.Domitianus Aug. XII	*Ser.Cornelius Dolabella*	
	Imp.Cæſ. Domitianus Aug.Germ. XIII	*A.Voluſius Saturninus*	840
	Imp.Cæſ. Domitianus Aug.Germ. XIIII,	*L. Minucius Rufus*	840
217	*T.Aurelius Fuluus* II	*A. Sempronius Atratinus*	XC
	Imp.Cæſ.Domitianus Aug.Germ. XV	*M.Cocceius Nerua* II	
	M.Vlpius Traianus Crinitus	*M'.Acilius Glabrio*	
	Imp.Cæſ Domitianus Aug.Germ. XVI	*A.Voluſius Saturninus* II	
218	. . *Pompeius Conlega*	. . *Cornelius Priſcus*	
	.		
	L.Nonius Aſprenas Torquatus	*M.Arricinius Clemens*	
	Imp.Cæſ.Domitianus Aug Germ. XVII	*T.Flauius Clemens*	
	C.Fuluius Valens	*C.Antiſtius Vetus*	
	M.Cocceius Nerua Cæſar Aug. XIII pŏpuli Rom.Imp.		
219	*Imp.Nerua Cæſar Aug.* III	*T.Virginius Rufus* III	850
	Imp.Nerua Cæſar Aug. IIII	*Nerua Traianus Cæſar* II	850
	Imp.Cæſ.Nerua Traianus Optimus, XIIII populi Rom.Imp.		
	C.Soſius Senecio II	*A.Cornelius Palma*	C
	Imp.Cæſ Nerua Traianus Aug. III	*M.Cornelius Fronto* III	
220	*Imp.Cæſ. Nerua Traianus Opt.* IIII	*Sex.Articuleius Pætus*	
	C.Soſius Senecio III	*L.Licinius Sura* II	
	Imp.Cæſ.Nerua Traianus Opt. V	*L.Appius Maximus* II	
	. . . . *Suranus* II	*P.Neratius Marcellus*	
221	*Ti.Iulius Candidus* II	*A. Iulius Quadratus*	
	L.Ceionius Commodus Verus	*L. Tutius Cerealis*	
	C.Soſius Senecio IIII	*L.Licinius Sura* III	860
	Ap. Annius Trebonius Gallus	*M.Atilius Metilius Bradua*	860
222	*A.Cornelius Palma* II	*C.Caluiſius Tullus* II	CX
	. . *Clodius Criſpinus*	. . . . *Solenus Orfitus*	
	L.Calpurnius Piſo	. . *Vettius Ruſticus Bolanus*	
	Imp.Cæſ.Nerua Traianus Aug. VI	*C.Iulius Africanus* II	
223	*L.Publilius Celſus* II	*C.Clodius Criſpinus*	
	Q. Ninnius Haſta	*P.Manilius Vopiſcus*	

A.V.C.			OLYMP.
	Μεσσάλα καὶ Πόδωνος	Meſſala & Podone	
	Αἰλιανοῦ καὶ Βετέρου	Æliano & Vetere	
		XII *populi R. Imp.* ÆLIVS ADRIANVS, *ann.* XXI	
870	Ἀπρωνιανοῦ καὶ Νίγρου	Aproniano & Nigro	σκδ´
870	Αἰλίου Ἀδριανοῦ αὐγ. καὶ Σαλινάτορος	Ælio Adriano Aug. & Salinatore	224
	Αἰλίου Ἀδριανοῦ αὐγ. τὸ β´, καὶ Ρουστικίου	Ælio Adriano Aug. II, & Ruſticio	
	Σεβήρου καὶ Φούλβου	Seuero & Fuluo	
	Σεβήρου τὸ β´, καὶ Αὐγουρίνου	Seuero II, & Augurino	σκε´
	Ἀβιόλα καὶ Πάνσα	Auiola & Panſa	225
	Ἀπρωνιανοῦ τὸ β´, καὶ †Παμπίνου	Aproniano II, & †Pampino	
	Γλαβρίωνος καὶ Τορκουάτου	Glabrione & Torquato	
	Ἀσιατικοῦ καὶ Ἀκυλίνου	Aſiatico & Aquilino	σκϛ´
	Σεβήρου τὸ γ´, καὶ †Ἀμφιγούλου	Seuero III, & †Amphigulo	226
880	Τιτιανοῦ καὶ Γαλλικανοῦ	Titiano & Gallicano	
880	Τορκουάτου καὶ Λίβωνος	Torquato & Libone	
	Μαρκέλλου καὶ Κέλσου	Marcello & Celſo	σκζ´
	Κατουλλίνου καὶ Λίβωνος τὸ β´	Catullino & Libone II	227
	Ποντιανοῦ καὶ Ρούφου	Pontiano & Rufo	
	Αὐγουρίνου καὶ Σεργιανοῦ	Augurino & Sergiano	
	†Ἰβηρίου καὶ Σισίννου	†Iberio & Siſinna	σκη´
	Σεβήρου καὶ Οὐάρου	Seuero & Varo	228
	Ποντιανοῦ τὸ β´, καὶ Ἀκυλίνου	Pontiano II, & Aquilino	
	Κομόδου καὶ Ποντιανοῦ τὸ γ´	Commodo & Pontiano III	
890	†Αἰλιανοῦ καὶ Βαλβίνου	Æliano & Balbino	σκθ´
		XIII *populi R. Imp.* ÆLIVS ANTONINVS PIVS, *ann.* XXIII	229
890	Καμερίνου καὶ Νίγρου	Camerino & Nigro	
	Ἀντωνίνου αὐγούστου καὶ Πραισέντος	Antonino Auguſto & Præſente	
	Ἀντωνίνου αὐγ. τὸ β´, καὶ Μάρκου Αὐρηλιανοῦ Βή-	Anton. Aug. II, & M. Aureliano Ve-	
	Σεβήρου τὸ δ´, καὶ Σιλανοῦ (ρου, υἱοῦ αὐτοῦ	Seuero IIII, & Silano (ro filio eius	σλ´
	Ρουφίνου καὶ Κουαδράτου	Rufino & Quadrato	230
	Τορκουάτου καὶ Ἡρώδου	Torquato & Herode	
	Ἀβιόλα καὶ Μαξίμου	Auiola & Maximo	
	Ἀντωνίνου αὐγ. τὸ γ´, καὶ Αὐρηλιανοῦ τὸ β´	Antonino Aug. III, & Aureliano II	σλα´
	Σεβήρου τὸ ε´, καὶ †Οὐκρίνου	Seuero V, & † Vcrino	231
900	Λάργου καὶ Μεσσαλίνου	Largo & Meſſalino	
900	Τορκουάτου τὸ β´, καὶ Ἰουλιανοῦ	Torquato II, & Iuliano	
	Ὀρφίτου καὶ Πρίσκου	Orphito & Priſco	σλβ´
	Γλαβρίωνος καὶ Οὐετέρου	Glabrione & Vetere	232
	Κονδιανοῦ καὶ Μαξίμου	Condiano & Maximo	
	Γλαβρίωνος τὸ β´, καὶ Οὐμιλίου	Glabrione II, & Vmilio	
	Πραισέντος καὶ Ρουφίνου	Præſente & Rufino	σλγ´
	Κομόδου καὶ Λατεράνου	Commodo & Laterano	233
	Σεβήρου τὸ ϛ´, καὶ Σαβινιανοῦ	Seuero VI, & Sabiniano	
	Σιλβανοῦ καὶ Αὐγουρίνου	Siluano & Augurino	
910	Βαρβάρου καὶ Ρηγούλου	Barbaro & Regulo	σλδ´
910	Τερτύλλου καὶ Σακερδῶτος	Tertullo & Sacerdote	234

Κυϊντίλλου

OLYMP.			A.V.C.
	M. Valerius Meſſalla	C. Popillius Carus Pedo	
	. . Aimilius Ælianus	L. Antiſtius Vetus	
224	. . Quinctius Niger	T. Vipſanius Apronianus	870
	Imp. Cæſar Traianus Hadrianus Aug. x v populi Rom. Imperator.		
	Imp. Cæſar Traianus Hadrianus Aug. I I	Ti. Claudius Fuſcus Salinator	870
	Imp. Cæſ. Traianus Hadrianus Aug. I I I	Q. Iunius Ruſticus	CXX
	L. Catilius Seuerus	T. Aurelius Fuluus	
225	M. Annius Verus I I	. . . . . Augur	
	M'. Acilius Auiola	C. Corellius Panſa	
	Q. Arrius Pætinus	C. Ventidius Apronianus	
	M'. Acilius Glabrio	C. Bellicius Torquatus	
226	P. Cornelius Scipio Aſiaticus I I	Q. Vettius Aquilinus	
	. . Veſpronius Candidus Verus I I	. . . . Ambiguus Bibulus	
	. . . . Gallicanus	. . Cœlius Titianus	880
	L. Nonius Aſprenas Torquatus I I	M. Annius Libo	880
227	P. Iuuentius Celſus I I	Q. Iulius Balbus	CXXX
	Q. Fabius Catullinus	M. Flauius Aper	
	Ser. Octauius Lænas Pontianus	M. Antonius Rufinus	
	. . Sentius Augurinus	. . Arrius Seuerianus I I	
228	. . . . Hiberus	. . Iunius Silanus Siſenna	
	C. Iulius Seruilius Vrſus Seruianus I I I	C. Vibius Iuuentius Verus	
	. . . . Pompeianus Lupercus	L. Iulius Atticus Acilianus	
	L. Ceionius Commodus Verus	Sex. Vetulenus Ciuica Pompeianus	
229	L. Ælius Verus Cæſar I I	P. Cœlius Balbinus Vibullius Pius	890
	. . Sulpicius Camerinus	. . Quinctius Niger Magnus	890
	T. Ælius Hadrianus Antoninus Pius Aug. x v I populi Rom. Imp.		
	Imp. Cæſ. T. Ælius Hadr. Anton. Pius I I,	. . Bruttius Præſens	CXL
	Imp. Cæſ. T. Ælius Hadr. Anton. Pius I I I,	M. Ælius Aurelius Pii F. Cæſar	
230	M. Peducæus Syloga Priſcinus	T. Hoenius Seuerus	
	L. Cuſpius Rufinus	L. Statius Quadratus	
	C. Bellicius Torquatus	Ti. Claudius Atticus Herodes	
	. . . . Lollianus Auitus	C. Gauius Maximus	
231	Imp. Cæſ. T. Ælius Antoninus Pius I I I I	M. Ælius Aurelius Cæſar I I	
	Sex. Erucius Clarus I I	Cn. Claudius Seuerus	
	M. Valerius Largus	M. Valerius Meſſallinus	900
	C. Bellicius Torquatus I I	M. Saluius Iulianus I I	900
232	Ser. Cornelius Scipio Orfitus	Q. Nonius Priſcus	CL
	. . . . Romulus Gallicanus	. . Antiſtius Vetus	
	Sex. Quinctilius Gordianus	Sex. Quinctilius Maximus	
	Sex. Acilius Glabrio	C. Valerius Omollus Verianus	
233	. . Bruttius Præſens I I	. . Antonius Rufinus	
	L. Aurelius Cæſar, poſt Auguſt.	. . Sextilius Lateranus	
	C. Iulius Seuerus	M. Rufinus Sabinianus	
	. . Plautius Siluanus	. . Sentius Augurinus	
234	. . . . Barbatus	. . . . Regulus	910
	Q. Flauius Tertullus	. . Licinius Sacerdos	910

A.V.C.			Olymp.
	Κυϊντίλλου καὶ Πείσκου	Quintillo & Priſco	
	Βραδούα καὶ Οὐήρου	Bradua & Vero	
		XIIII populi R. Impp. MARCVS AVRELIVS ANTONINVS VERVS, & LVCIVS AVRELIVS COMMODVS, ann. XIX	
	Μάρκου Αὐρηλίου Οὐήρου, καὶ Λουκίου Κομόδου αὐγ.	M. Aurelio Vero, & L. Cómodo Aug.	σλε'
	Μ. Αὐρ. Οὐήρου, καὶ Λ. Κομόδου αὐγ. τὸ β'	M. Aurel. Vero, & L. Cómodo Aug. II	235
	Ρουστικίου καὶ Ακυλίνου	Ruſticio & Aquilino	
	Αἰλιανοῦ καὶ Πάστωρος	Æliano & Paſtore	
	Μακρίνου καὶ Κέλσου	Macrino & Celſo	σλϛ'
	Ορφίτου καὶ Πούδεντος	Orfito & Pudente	236
	Πούδεντος τὸ β', καὶ Πουλλίωνος	Pudente II, & Pullione	
920	Μ. Αὐρηλίου Οὐήρου τὸ γ', καὶ Κουαδράτου	M. Aurelio Vero III, & Quadrato	
920	Απρωνιανοῦ καὶ Παύλου	Aproniano & Paulo	σλζ'
	Πείσκου καὶ Απολιναρίου	Priſco & Apollinare	237
	Κεθήγου καὶ Κλάρου	Cethego & Claro	
	Σεβήρου καὶ Ερεννιανοῦ	Seuero & Erenniano	
	Ορφίτου τὸ β', καὶ Μαξίμου	Orphito II, & Maximo	σλη'
	Σεβήρου τὸ β', καὶ Πομπηιανοῦ	Seuero II, & Pompeiano	238
	Γάλλου καὶ Φλάκκου	Gallo & Flacco	
	Ορφίτου τὸ γ', καὶ Ρούφου	Orphito III, & Ruſo	
	Πουλλίωνος καὶ Ἄπρου	Pullione & Apro	σλθ'
930	Κομόδου καὶ Κυϊντίλλου	Commodo & Quintillo	239
930	Ορφίτου τὸ δ', καὶ Ρούφου τὸ β'	Orphito IIII, & Rufo II	
		XV populi R. Imp. COMMODVS, ann. XII	
	Κομόδου αὐγ. τὸ β', καὶ †Βήρου	Commodo Aug. II, & †Vero	
	Πραίσεντος καὶ Γορδιανοῦ	Præſente & Gordiano	σμ'
	Κομόδου αὐγ. τὸ γ', καὶ Βήρου τὸ β'	Commodo Aug. III, & Vero II	240
	Μαμερτίνου καὶ Ρούφου τὸ γ'	Mamertino & Rufo III	
	Κομόδου αὐγ. τὸ δ', καὶ Βικτωρίνου	Commodo Aug. IIII, & Victorino	
	†Μαρκέλλου καὶ Αἰλιανοῦ	†Marcello & Æliano	σμα'
	Ματέρνου καὶ Βραδούα	Materno & Bradua	241
	Κομόδου αὐγ. τὸ ε', καὶ Γλαβρίωνος	Commodo Aug. V, & Glabrione	
940	Κρισπίνου καὶ Αἰλιανοῦ	Criſpino & Æliano	
940	Φουσκιανοῦ καὶ Σιλανοῦ	Fuſciano & Silano	σμβ'
			242
	Κομόδου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Σεπτιμιανοῦ	Commodo Aug. VI, & Septimiano	
	Κομόδου αὐγ. τὸ ζ', καὶ Περτίνακος	Commodo Aug. VII, & Pertinace	
		XVI populi R. Imp. LVCIVS PERTINAX, menſ. II	
		XVII populi R. Imp. DIDIVS IVLIANVS, menſ. VII	
	†Φλάκκου καὶ Κλάρου	†Flacco & Claro	
		XVIII populi R. Imp. L. SEPTIMIVS SEVERVS, ann. XIX	
	Σεβήρου αὐγούστου καὶ †Σαβίνου	Seuero Auguſto & †Sabino	σμγ'
	Τερτύλλου καὶ Κλήμεντος	Tertullo & Clemente	243
	Δέξτρου καὶ Πείσκου	Dextro & Priſco	
950	Λατεράνου καὶ Ρουφίνου	Laterano & Rufino	

Σατορνίνου

OLYMP.			A.V.C.
	. . Plautius Quinctillus	*. . . Statius Priſcus*	CLX
	T. Vibius Barus	*Ap. Annius Bradua*	
235	*M. Ælius Aurelius Cæſar III*	*L. Ælius Aurelius Cæſar II*	
	M. Aurelius Antoninus, & L. Ælius Aurel. Verus Antonin. XVII p.R.Imp.		
	Q. Iunius Ruſticus	*. . Vettius Aquilinus*	
	L. Papirius Ælianus	*. . Iunius Paſtor*	
	C. Iulius Macrinus	*L. Cornelius Celſus*	
236	*. . Seruilius Pudens*	*L. Cornelius Scipio Orfitus*	
	. . Seruilius Pudens II	*T. Vitraſius Pollio*	
	Imp. Cæſ. L. Aurelius Verus Aug. III	*T. Numidius Quadratus*	920
	T. Iunius Montanus	*L. Vettius Paullus*	920
237	*. . Soſius Priſcus*	*Q. Cælius Apollinaris*	CLXX
	M. Aurelius Antoninus, ſolus		
	M. Aurelius Seuerus Cethegus	*L. Iunius Clarus*	
	L. Septimius Seuerus II	*. . . . Herennianus*	
	. . Claudius Maximus	*. . Cornelius Scipio Orfitus*	
238	*Cn. Claudius Seuerus II*	*M. Aurelius Claudius Pompeianus*	
	Ap. Annius Trebonius Gallus	*. . . . . Flaccus*	
	. . Calpurnius Piſo	*M. Saluius Iulianus*	
	T. Vitraſius Pollio II	*M. Flauius Aper II*	
	Commodus ab Antonino patre ad Imperium adſcitus		
239	*Imp. Cæſ. L. Aurelius Commodus Aug.*	*. . Plautius Quinctillus*	930
	. . Vettius Rufus	*. . Cornelius Scipio Orfitus*	930
	Imp Cæſ. L. Ælius Aurel. Cõmodus A. II,	*. Veſpronius Candidus Verus*	CXXC
	. . Bruttius Præſens II	*Sex. Quinctilius Gordianus*	
	M. Ælius Aurelius Commodus Antoninus, XVIII pop. Rom. Imp.		
240	*Imp. Cæſ. M. Aurelius Commodus Aug. III,*	*. Antiſtius Burrus*	
	. . Petronius Mamertinus	*M. Vettius Stlaccius Albinus Trebell. Ruſus*	
	Imp. Cæſ. M. Aurel. Commodus Aug. IIII,	*M. Aufidius Victorinus*	
	M. Eggius Marullus	*N. Papirius Ælianus*	
241	*. . Triarius Maternus*	*M. Atilius Metilius Bradua*	
	Imp Cæſ. L. Aurel. Cõmodus Ant. Aug. V,	*M'. Acilius Glabrio II*	
	. . Tullius Criſpinus	*. . Papirius Ælianus*	940
	C. Allius Fuſcianus	*. . Dullius Silanus*	940
242	*. . Iunius Silanus*	*. . Seruilius Silanus*	CXC
	Imp. Cæſ. M. Aur. Commod. Ant. Aug. VI,	*. Petronius Septimianus*	
	. . Caſſius Apronianus	*M. Atilius Metilius Bradua II*	
	Imp. Cæſ. L. Aur. Commod. Ant. Aug. VII,	*P. Heluius Pertinax II*	
	Imp. Cæſar P. Heluius Pertinax Aug. XIX populi Rom. Imperator		
243	*Q. Soſius Falco*	*C. Iulius Erucius Clarus*	
	Imp. Cæſar M. Didius Commodus Seuerus Iulianus Aug. XX pop. R. Imp.		
	Imp. Cæſar L. Septimius Seuerus Pertinax Aug. XXI populi Rom. Imp.		
	Imp. Cæſ. L. Septimius Seuerus Aug. II	*D. Clodius Ceionius Septimius Albin. Cæſ. II*	
	Q. Flauius Tertullus	*T. Flauius Clemens*	
	C. Domitius Dexter II	*L. Valerius Meſſalla Thraſias Priſcus*	
244	*Ap. Claudius Lateranus*	*M. Marius Titius Rufinus*	950

. Ti. Aterius

A.V.C.			Olymp.
950	Σατορνίνου καὶ Γάλλου	Saturnino & Gallo	σμδ
	Ανουλλίνου καὶ Φρόντωνος	Anullino & Frontone	244
	Σεβήρου αὐγ. τὸ β′, καὶ Βικτωρίνου	Seuero Aug. II, & Victorino	
	Μουκιανοῦ καὶ Φαβιανοῦ	Muciano & Fabiano	
	Σεβήρου αὐγ. τὸ γ′, καὶ Αντωνίνου	Seuero Aug. III, & Antonino	σμε
	Πλαυτιανοῦ καὶ Γέτα	Plautiano & Geta	245
	Χίλωνος καὶ Λίβωνος	Chilone & Libone	
	Αντωνίνου τὸ β′, καὶ Γέτα τὸ β′	Antonino II, & Geta II	
	Αλβίνου καὶ Αἰμιλιανοῦ	Albino & Æmiliano	σμϛ
960	Ἄπρου καὶ Μαξίμου	Apro & Maximo	246
960	Αντωνίνου τὸ γ′, καὶ Γέτα τὸ γ′	Antonino III, & Geta III	
	Πομπηιανοῦ καὶ †Ἄττου	Pompeiano & †Atto	
	Φαυστίνου καὶ Ρουφίνου	Fauſtino & Rufino	σμζ
	Γεντιανοῦ καὶ Βάσσου	Gentiano & Baſſo	247
	Ἄπρου τὸ β′, καὶ Ἄπρου	Apro II, & Apro	
	XIX *populi R. Imp.* ANTONINVS CARACALLVS, *ann.* VII		
	Αντωνίνου αὐγ. τὸ δ′, καὶ Αλβίνου	Antonino Aug. IIII, & Albino	
	Μεσσάλα καὶ Σαβίνου	Meſſala & Sabino	σμη
	†Λεντούλου καὶ Κερεαλίου	†Lentulo & Cereale	248
	Σαβίνου τὸ β′, καὶ Ανουλλίνου	Sabino II, & Anullino	
970	Πραίσεντος καὶ Εξτρικάτου	Præſente & Extricato	
970	Αντωνίνου αὐγ. τὸ ε′, καὶ Αδούεντος	Antonino Aug. V, & Aduento	σμθ
	Αντωνίνου αὐγ. τὸ ϛ′, καὶ Σακερδῶτου	Antonino Aug. VI, & Sacerdote	249
	XX *populi Rom. Imp.* MACRINVS, *ann.* I		
	Αντωνίνου καὶ Κωμάζοντος	Antonino & Comazonte	
	XXI *populi Rom. Imp.* ANTONINVS HELIOGABALVS, *ann.* IIII		
	Γράτου καὶ Σελεύκου	Grato & Seleuco	
	Αντωνίνου αὐγ. τὸ β′, καὶ Αλεξάνδρου	Antonino Aug. II, & Alexandro	σν
	Μαξίμου καὶ Αἰλιανοῦ	Maximo & Æliano	250
	Φλαβιανοῦ καὶ Κρισπίνου	Flauiano & Criſpino	
	XXII *populi R. Imp.* ALEXANDER *Mamææ F. ann.* XIII		
	Φουσκιανοῦ καὶ Δέξτρου	Fuſciano & Dextro	
	Αλεξάνδρου τὸ β′, καὶ Μαρκέλλου	Alexandro II, & Marcello	σνα
980	Αλβίνου καὶ Μαξίμου τὸ β′	Albino & Maximo II	251
980	Μοδέστου καὶ Πρόβου	Modeſto & Probo	
	Αλεξάνδρου τὸ γ′, καὶ Δίωνος	Alexandro III, & Dione	
	Αγρικόλα καὶ Κλήμεντος	Agricola & Clemente	σνβ
	Πομπηιανοῦ καὶ †Πελεγμιανοῦ	Pompeiano & †Pelegmiano	252
	Λούπου καὶ Μαξίμου τὸ τρίτον	Lupo & Maximo tertium	
	Μαξίμου τὸ δ′, καὶ Πατέρνου	Maximo IIII, & Paterno	
	Μαξίμου τὸ ε′, καὶ Οὐρβανοῦ	Maximo V, & Vrbano	σνγ
	Σεβήρου καὶ Κυιντιανοῦ	Seuero & Quintiano	253
	Μαξίμου τὸ ϛ′, καὶ Αφρικανοῦ	Maximo VI, & Africano	
990	†Περπέτου καὶ Κορνηλίου	Perpetuo & Cornelio	
	XXIII *populi R. Imp.* MAXIMINVS, *ann.* III		σνδ
			254

†Οὐλπικίου

Olymp.			A.V.C.
	Ti. Aterius Saturninus	C. Annius Trebonius Gallus	950
	P.Cornelius Anullinus II	M.Aufidius Fronto	CC
	Ti.Claudius Seuerus	C.Aufidius Victorinus	
245	L. Annius Fabianus	M.Nonius Mucianus	
	Imp.Cæſ.L.Septimius Seuerus Aug.III	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.	
	P.Septimius Geta	L.Septimius Plautianus II	
	L.Fabius Cilo Septiminus II	M.Annius Libo	
246	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.II,	P.Septimius Geta Antoninus Cæſar	
	M.Nummius Ceionius Annius Albinus	. . Fuluius Aimilianus	
	M.Flauius Aper	Q.Allius Maximus	960
	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.III,	P.Septimius Geta Antoninus Cæſar II	960
247	M.Aurelius Claudius Pompeianus	. . . . Lollianus Auitus	CCX
	M'.Acilius Fauſtinus	C.Cæſonius Macer Rufinianus	
	Q.Epidius Rufus Lollianus Gentianus	. . Pomponius Baſſus	
	M.Aurelius Antoninus Aug. Caracalla, XXII pop.R.Imp.		
	M.Pompeius Aſper	. . . . Aſper	
248	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.IIII,	P.Cœlius Balbinus II	
	. . Silius Meſſalla	Q.Aquillius Sabinus	
	. . Aimilius Lætus II	. . Anicius Cerealis	
	Q.Aquillius Sabinus II	Sex.Cornelius Anullinus	
249	. . Bruttius Præſens	. . . . Extricatus	970
	M.Opelius Macrinus, XXIII populi R.Imp.		
	M.Opelius Antoninus Diadumenian. Cæſar II,	. . . . Aduentus	970
	M.Aurelius Antoninus Alagabalus, XXIIII populi R.Imp.		
	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.II,	. . Licinius Sacerdos	CCXX
	Imp Cæſ.M.Aurelius Antoninus Aug.III,	M. Aurelius Eutychianus Comazon II	
250	. . . . Gratus	. . . Claudius Seleucus	
	Imp.Cæſ.M.Aurelius Antonin.Aug.IIII,	M.Aurelius Seuerus Alexander Cæſar	
	M.Aurelius Seuerus Alexander, XXV populi R.Imp.		
	. . . . Maximus	. . Papirius Ælianus	
	. . Claudius Iulianus	. . Clodius Criſpinus	
251	L.Turpilius Dexter	M.Maecius Rufus	
	Imp.Cæſ.M.Aurel. Seuerus Alex.Aug.II,	C.Quinctilius Marcellus	
	D.Cælius Balbinus II; poſt Imp.Aug.	M.Clodius Pupienus Maximus; poſt Imp.	980
	. . Vettius Modeſtus	. . . . Probus	980
252	Imp.Cæſ.M.Aurel.Seuer.Alex.Aug.III,	. . Caſſius Aproniani F.Dio II	CCXXX
	. . Calpurnius Agricola	. . . . Clementinus	
	M.Aurelius Claudius Pompeianus	. . . . Felicianus	
	. . Iulius Lupus	. . . . Maximus	
25.	. . . . Maximus II	. . Ouinius Paternus	
	. . . . Maximus	. . . . Vrbanus	
	L.Catilius Seuerus	L.Ragonius Vrinatius Quinctianus	
	C.Iulius Maximinus Germanicus, XXVI populi Rom.Imp.		
	Imp.Cæſ.C.Iulius Maximinus Aug.	C.Iulius Africanus	
254	P.Titius Perpetuus	L.Ouinius Ruſticus Cornelianus	990
	D.Cœlius Balbinus, & M.Clodius Maximus Pupienus, XXVII p.R.Impp.		

A.V.C.			OLYMP.
990	†Οὐλπικίου καὶ Ποντιανοῦ	†Vlpicio & Pontiano	σνδ′
	Γορδιανοῦ καὶ Ἀβιόλα	Gordiano & Auiola	254
	Ἀλβίνου καὶ Οὐενούστου	Albino & Venuſto	
		XXIIII *populi R. Imp.* GORDIANVS, *ann.* VI	
	Γορδιανοῦ αὐγ. τὸ β′, καὶ Πομπηιανοῦ	Gordiano Aug. II, & Pompeiano	
	Ἀττικοῦ καὶ Πραιτεξτάτου	Attico & Prætextato	σνε′
	Αὐρηλιανοῦ καὶ Πάππου	Aureliano & Pappo	255
	Περεγρίνου καὶ Αἰμιλιανοῦ	Peregrino & Æmiliano	
	Φιλίππου καὶ Τατιανοῦ	Philippo & Tatiano	
	Πραισέντου καὶ Ἀλβίνου	Præſente & Albino	σνϛ′
		XXV *populi R. Imp.* PHILIPPVS, *ann.* VI	256
1000	Φιλίππου αὐγ. τὸ β′, καὶ Φιλίππου υἱοῦ αὐτοῦ	Philippo Aug. II, & Philippo eius filio	
1000	Φιλίππου αὐγ. τὸ γ′, καὶ Φιλ. υἱοῦ αὐτοῦ τὸ β′	Philippo Aug. III, & Philippo F. II	
	Αἰμιλιανοῦ τὸ β′, καὶ Ἀκυλίνου	Æmiliano II, & Aquilino	
	Δεκίου καὶ Γρατιανοῦ	Decio & Gratiano	σνζ′
	Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ	Gallo & Voluſiano	257
	Βολουσιανοῦ τὸ β′, καὶ Μαξίμου	Voluſiano II, & Maximo	
		XXVI *populi Rom. Imp.* DECIVS, *ann.* I	
	Δεκίου καίσαρος, καὶ Δεκίου υἱοῦ αὐτοῦ	Decio Cæſare, & Decio filio eius	
		XXVII *populi R. Imp.* CAIVS GALLVS, *ann.* III	
	Οὐαλεριανοῦ καὶ Γαλλιήνου	Valeriano & Gallieno	σνη′
	Οὐαλεριανοῦ τὸ β, καὶ Γαλλιήνου τὸ β′	Valeriano II, & Gallieno II	258
	Μαξίμου τὸ β′, καὶ Γλαβρίωνος	Maximo II, & Glabrione	
		XXVIII *populi R. Imp.* VALERIANVS *Aug. ann.* XIIII	
1010	Οὐαλεριανοῦ αὐγ. τὸ γ′, καὶ Γαλλιήνου τὸ γ′	Valeriano Aug. III, & Gallieno III	
1010	Τούσκου καὶ Βάσσου	Tuſco & Baſſo	σνθ′
	Αἰμιλιανοῦ τὸ γ′, καὶ Βολουσιανοῦ τὸ β′	Æmiliano III, & Voluſiano II	259
	Σεκουλαρίου καὶ Δωνάτου	Seculare & Donato	
	Γαλλιήνου τὸ δ′, καὶ Βολουσιανοῦ τὸ γ′	Gallieno IIII, & Voluſiano III	
	Γαλλιήνου τὸ ε′, καὶ Φαυστινιανοῦ	Gallieno V, & Fauſtiniano	σξ′
	Ἀλβίνου καὶ Δέξτρου	Albino & Dextro	260
	Γαλλιήνου τὸ ϛ′, καὶ Σατορνίνου	Gallieno VI, & Saturnino	
	Οὐαλεριανοῦ αὐγ. τὸ δ′, καὶ Λουκιανοῦ.	Valeriano Aug. IIII, & Luciano	
	Οὐαλεριανοῦ αὐγ. τὸ ε′, καὶ Λουκιανοῦ τὸ β′	Valeriano Aug. V, & Luciano II	σξα′
	Γαλλιήνου τὸ ζ′, καὶ Σαβιανοῦ	Gallieno VII, & Sabiano	261
1020	Πατέρνου καὶ Ἀρκεσιλάου	Paterno & Arceſilao	
1020	Πατέρνου τὸ β′, καὶ Μαρινιανοῦ	Paterno II, & Mariniano	
	Κλαυδίου, καὶ Πατέρνου τὸ γ′	Claudio & Paterno III	σξβ′
		XXIX *populi R. Imp.* CLAVDIVS, *ann.* II	262
	Ἀντιοχιανοῦ καὶ Ὀρφίτου	Antiochiano & Orphito	
	Αὐρηλιανοῦ καὶ Βάσσου	Aureliano & Baſſo	
		XXX *populi R. Imp.* AVRELIANVS, *ann.* VI	
	Κυέτου καὶ Βραδουμιανοῦ	Quieto & Bradumiano	
	Τακίτου καὶ Πλακιδιανοῦ	Tacito & Placidiano	σξγ′
	Κυέτου τὸ β′, καὶ Βουδουμιανοῦ	Quieto II, & Budumiano	263

OLYMP.			A.V.C.
	M.Vlpius Crinitus	. . . . Proculus Pontianus	990
	M. Antonius Gordianus, XXVIII populi R.Imp.		
	Imp.Cæſ.M.Antonius Gordianus Aug.	M'.Acilius Auiola	CCXL
	. . Vettius Sabinus II	. . . . Venuſtus	
255	Imp.Cæſ. M.Antonius Gordianus Aug.II,	M.Aurelius Claudius Pompeianus II	
	C.Aufidius Atticus	C.Aſinius Prætextatus	
	C.Iulius Arrianus	. . Aimilius Papus	
	. . . . Peregrinus	. . Fuluius Aimilianus	
	M.Iulius Philippus, XXIX populi R.Imp.		
256	Imp.Cæſ.M.Iulius Philippus Aug.	Ti. Fabius Titianus	
	. . Bruttius Præſens	. . Nummius Albinus	
	Imp.Cæſ. M.Iulius Philippus Aug.II	M.Iulius Auguſti F.Philippus Cæſar	1000
	Imp.Cæſ.M. Iulius Philippus Aug.III	Imp.Cæſ.M.Iulius Philippus Aug.II	1000
257	. . Fuluius Aimilianus	. . Vettius Aquilinus	CCL
	Cn.Meſſius Quinctus Traianus Decius, XXX populi R.Imp.		
	Imp.Cæſ.M.Q.Traianus Decius Aug.II,	. . Annius Gratus	
	Imp.Cæſ.Cn.M.Q.Traian.Deciꝰ Aug.III,	Q.Herennius Etruſcus Decius Cæſar	
	C.Vibius Trebonianus Gallus, & C.Vibius Voluſianus, XXXI populi R.Impp.		
	Imp.Cæſ.C.Vibiꝰ Trebonian Gallus Aug.II,	Imp.Cæſ.C.Vibius Voluſianus Aug.	
258	Imp.Cæſ.C.Vibius Voluſianus Aug.II	M.Valerius Maximus	
	P.Aurelius Licinius Valerius Valerianus, cum P. Aurelio Licinio Gallieno filio, XXXII populi R.Imp.		
	Imp.Cæſ.P.Licinius Valerianus Aug.II	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.	
	Imp.Cæſ.P.Licinius Valerianus Aug.III,	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.II	
	M.Valerius Maximus II	M'.Acilius Glabrio	
259	Imp.Cæſ.P.Aurelius Valerianus Aug.IIII,	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.III	1010
	M.Aurelius Memmius Fuſcus	. . Pomponius Baſſus	1010
	. . Fuluius Aimilianus	. . Pomponius Baſſus II	CCLX
	. . Cornelius Saecularis II	. . Iunius Donatus	
	P.Licinius Gallienus, XXXIII populi Rom.Imp.		
260	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.IIII	. . Petronius Voluſianus	
	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.V	Ap.Pompeius Fauſtinus	
	. . Nummius Albinus II	. . . . Maximus Dexter	
	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.VI	. . Aimilius Saturninus	
261	P.Licinius Valerianus Cæſar III	L.Cæſonius Macer Lucillus Rufinianus	
	Imp.Cæſ.P.Licinius Gallienus Aug.VII	. . . . Sabinillus	
	. . Ouinius Paternus	. . . . Arceſilaus	1020
	. . Ouinius Paternus II	. . . . Marinianus	1020
	M.Aurelius Flauius Claudius, XXXIIII populi R.Imp.		
262	Imp.Cæſ.M.Aurelius Claudius Aug.II	. . Ouinius Paternus	CCLXX
	. . Flauius Antiochianus	. . Furius Orphitius	
	L.Domitius Aurelianus, XXXV populi Rom.Imp.		
	. . . Aurelianus	. . Pomponius Baſſus	
	. . . . Quietus	. . . . Voldumianus	
263	M.Claudius Tacitus; poſt Imp. Aug.	M.Maecius Memmius Furius Placidus	
		F . Imp.Cæſ.	

A.V.C.			Olymp.
	Αὐρηλιανοῦ αὐγ. τὸ β΄, καὶ Καπιτωλίνου	Aureliano Aug. II, & Capitolino	
	Αὐρηλιανοῦ αὐγ. τὸ γ΄, καὶ Μαρκέλλου	Aureliano Aug. III, & Marcello	
	Τακίτου τὸ β΄, καὶ Αἰμιλιανοῦ	Tacito II, & Æmiliano	σξδ
		XXXI *populi R. Imp.* PROBVS, *ann.* VI	264
	Πρόβου αὐγούστου καὶ Παυλίνου	Probo Auguſto & Paulino	
1030	Πρόβου αὐγ. τὸ β΄, καὶ Λύπου	Probo Aug. II, & Lupo	
1030	Πρόβου αὐγ. τὸ γ΄, καὶ Πατερνοῦ	Probo Aug. III, & Paterno	
	Μεσσάλα καὶ Γράτου	Meſſala & Grato	σξε
	Πρόβου αὐγ. τὸ δ΄, καὶ Τιβεριανοῦ	Probo Aug. IIII, & Tiberiano	265
	Πρόβου αὐγ. τὸ ε΄, καὶ Βικτωρίνου .	Probo Aug. V, & Victorino	
		XXXII *populi R. Imp.* CARVS, *cum filiis ſuis* CARINO & NVMERIANO, *ann.* III	
	Κάρου καὶ Καρίνου	Caro & Carino	
	Διοκλητιανοῦ καὶ Βάσσου	Diocletiano & Baſſo	σξϛ
	Καρίνου τὸ β΄, καὶ Νουμεριανοῦ	Carino II, & Numeriano	266
		XXXIII *populi R. Imp.* DIOCLETIANVS, *ann.* XX	
	Διοκλητιανοῦ αὐγ. τὸ β΄, καὶ Ἀριστοβούλου	Diocletiano Aug. II, & Ariſtobulo	
	Μαξίμου καὶ Ἀκυλίνου	Maximo & Aquilino	
	Διοκλητιανοῦ αὐγ. τὸ γ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἑρκου-λίου αὐγούστου	Diocletiano Aug. III, & Maximiano Herculio Aug.	σξζ 267
1040	Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου τὸ β΄, καὶ Ἰανουαρίου	Maximiano Herculio II, & Ianuario	
1040	Βάσσου καὶ Κυντιανοῦ	Baſſo & Quintiano	
	Διοκλητιανοῦ αὐγ. τὸ δ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἑρκου-λίου αὐγ. τὸ γ΄	Diocletiano Aug. IIII, & Maximia-no Herculio III	
	Τιβεριανοῦ καὶ Δίωνος	Tiberiano & Dione	σξη
	Ἀννιβαλιανοῦ καὶ Ἀσκληπιοδότου	Anibaliano & Aſclepiodoto	268
	Διοκλ. αὐγ. τὸ ε΄, καὶ Μαξ. Ἑρκ. αὐγ. τὸ δ΄	Diocl. Aug. V, & Maxim. Herc. Aug. IIII	
	Κωνσταντίου καίσ. καὶ Μαξιμίνου Ἰοβίου καίσ.	Conſtantio Cæſare & Maximino Io-	
	Τούσκου καὶ Ἀνυλλίνου	Tuſco & Anullino (uio Cæſ.	σξθ
	Διοκλ. αὐγ. τὸ ϛ΄, καὶ Κωνσταντίου καίσ. τὸ β΄	Diocl. Aug. VI, & Conſtantio Cæſ. II	269
	Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου τὸ ε΄, καὶ Μαξιμίνου Ἰο-βίου καίσαρος τὸ β΄	Maximiano Herculio V, & Maximi-no Iouio Cæſ. II	
1050	Ἀνικίου Φαύστου, καὶ Σεβήρου Γάλλου	Anicio Fauſto, & Seuero Gallo	
1050	Διοκλητιανοῦ αὐγ. τὸ ζ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἑρκου-λίου αὐγ. τὸ ϛ΄	Diocletiano Aug. VII, & Maximiano Herculio Aug. VI	σο 270
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ γ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου τὸ γ΄	Conſtātio Cæſ. III, & Maximiano Io-	
	Τιτιανοῦ καὶ Νεποτιανοῦ	Titiano & Nepotiano (uio III	
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ δ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἰοβίου καίσαρος τὸ δ΄	Conſtantio Cæſ. IIII, & Maximiano Iouio Cæſare IIII	
	Διοκλ. αὐγ. τὸ η΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἑρκουλίου . .	Diocl. Aug. VIII, & Maxim. Herc. . .	σοα
	Διοκλ. αὐγ. τὸ θ΄, καὶ Μαξ. Ἑρκ. τὸ η΄	Diocl. Aug. IX, & Maxim. Hercul. VIII	271
		XXXIIII *populi R. Imp.* CONSTANTINVS MAGNVS, *ann.* XXXI	
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ ε΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἰοβ. τὸ ε΄	Conſtātio Cæſ. V, & Maxim. Iouio V	
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ ϛ΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Ἰοβ. τὸ ϛ΄	Conſtātio Cæſ. VI, & Maxim. Iouio VI	
	†Ἰοβίου Κωνσταντίνου αὐγ. μόνου	†Iouio Conſtantino Aug. ſolo	σοβ
1060	Διοκλητιανοῦ τὸ ι΄, καὶ Μαξιμιανοῦ Γαλερίου τὸ ζ΄	Diocl. X, & Maximiano Galerio VII	272

Μαξιμιανοῦ

Imp.Cæſ. L.Domitius Aurelianus Aug.II, C.Iulius Capitolinus
Imp.Cæſ.L.Domitius Aurelianus Aug.III, T. Auonius Marcellinus

M.Claudius Tacitus, XXXVI populi R.Imp.

Imp.Cæſ.M.Claudius Tacitus Aug.II . . Fuluius Aimilianus

M.Aurelius Probus, XXXVII populi R. Imp.

264 *Imp.Cæſ.M. Aurelius Probus Aug.II . . Furius Lupus* 1030
Imp.Cæſ.M.Aurelius Probus Aug.III . . Ouinius Paternus 1030
. . Iunius Meſalla - . . . . Gratus CCXXG
Imp.Cæſ.M.Aurelius Probus Aug.IIII C.Iunius Tiberianus

265 *Imp.Cæſ. M.Aurelius Probus Aug.V . . Pomponius Victorinus*

M.Aurelius Carus, XXXVIII populi R.Imp.

Imp. Cæſ.M. Aurelius Carus Aug.II M. Aurelius Carinus Cæſar

M.Aurelius Carinus, & M.Aurelius Numerianus, XXXIX populi R.Impp.

Imp.Cæſ.M.Aurelius Carinus Aug.II Imp.Cæſ.M.Aurelius Numerianus Aug.II

C.Aurelius Valerius Diocletianus, XL populi R.Imp.

Imp.Cæſ.C. Aurelius Diocletianus Aug.II. . . : . Ariſtobulus

266 *M.Iunius Maximus II . . Vettius Aquilinus*

M Aurelius Valerius Maximianus a Diocletiano ad imperium adſumptus, XLI populi R.Imp.

Imp.Cæſ.C.Valerius Diocletianꝰ Aug.III, Imp.Cæſ.M.Aurelius Maximian. Aug.II
M. Aurelius Maximus . . Pompeius Ianuarius 1040
. . Annius Baſſus II L.Ragonius Quinctianus 1040

267 *Imp.Cæſ. C.Valerius Dioclet. Aug.IIII Imp.Cæſ.M.Valerius Maximian. Aug.III* CCXG
C.Iunius Tiberianus . . Caſſius Dio
. . Afranius Hannibalianus M. Aurelius Aſclepiodotus
Imp.Cæſ.C. Aurelius Diocletianus Aug.V, Imp.Cæſ.M.Aureliꝰ Maximian. Aug.IIII

268 *Fl.Valerius Conſtantius Cæſar C.Galerius Valerius Maximianus Cæſar*
. . Nummius Tuſcus . . Annius Cornelius Anullinus
Imp.Cæſ.C.Valerius Diocl.Aug.VI Fl.Valerius Conſtantius Cæſar II
Imp Cæſ.M.Aurelius Maximian. Aug.V, C.Galerius Valerius Maximian.Cæſar II

269 *. . Anicius Fauſtus II . . . . Seuerus Gallus* 1050
Imp.Cæſ. C.Aurelius Diocl. Aug.VII. Imp.Cæſ.M.Aurelius Maximian. Aug.VI 1050
Fl.Valerius Conſtantius Cæſar III C.Galerius Valerius Maximian.Cæſar III CCG
. . Poſtumius Titianus II Fl.Popillius Nepotianus

270 *Fl.Valerius Conſtantius Cæſar IIII C.Galerius Valerius Maximian.Cæſ.IIII*
Imp.Cæſ.C.Aurelius Diocl. Aug.VIII Imp.Cæſ. M.Aurelius Maxim.Aug.VII
Imp.Cæſ.C.Valerius Diocl.Aug.VIIII Imp.Cæſ.M. Valerius Maxim. Aug.VIII

Fl.Valerius Conſtantius, & C.Galerius Valerius Maximianus, XLII populi R.Impp.

Imp.Cæſ.Fl.Valerius Conſtantius Aug.V, Imp.Cæſ.C.Galeriꝰ Valerius Max. Aug.V

271 *Imp.Cæſ.Fl.Valerius Conſtātius* Aug.VI, *Imp.Cæſ.C.Galerius Maximian. Aug.VI*

C.Galerius Valerius Maximianus, Fl.Valerius Conſtantinus, & M.Aurelius Maxentius, XLIII populi R.Impp.

Imp.Cæſ.Fl.Valerius Conſtantinus Aug. M.Aurelius Valerius Maximianus VIIII
Imp.Cæſ.C.Galerius Maximian. *Aug.*VII, *C.Aurelius Valerius Diocletianus* X 1060

A.V.C.			OLYMP.
1060			
	Μαξιμιανοῦ Ἐρκουλίου τὸ η', καὶ Γαλερίου Μαξίμου	Maximiano Herculio VIII, & Gale- (tio Maximo	
	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ β', καὶ Λικινίου	Conſtantino Aug. II, & Licinnio	
Indictionũ Conſtantinianarum initium.	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ γ', καὶ Λικινίου τὸ β'	Conſtantino Aug. III, & Licinnio II	σογ'
	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ δ', καὶ Λικινίου τὸ γ'	Conſtantino Aug. IIII, & Licinnio III	273
	Βολουσιανοῦ καὶ Ἀνιανοῦ	Voluſiano & Aniano	
	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ ε', καὶ Λικινίου τὸ δ'	Conſtantino Aug. V, & Licinnio IIII	
	Σαβίνου καὶ Ῥουφίνου	Sabino & Rufino	σοδ'
	Γαλλικανοῦ καὶ Συμμάχου	Gallicano & Symmacho	274
1070	Λικινίου τὸ ε', καὶ Κρίσπου Καίσαρος	Licinnio V, & Criſpo Cæſare	
1070	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Λικινίου τὸ ε'	Conſtantino Aug. VI, & Licinnio V	
	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ ζ', καὶ Κωνσταντίου καίσ.	Conſtantino Aug. VII, & Conſtantio	σοε'
	Κρίσπου τὸ β', καὶ *Κωνσταντίνου τὸ β'	Criſpo II, & *Conſtantino II (Cæſ.	275
	Προβιανοῦ καὶ Ἰουλιανοῦ	Probiano & Iuliano	
	Σεβήρου καὶ Ῥουφίνου	Seuero & Rufino	
	Κρίσπου τὸ γ', καὶ Κωνσταντίνου τὸ γ'	Criſpo III, & Conſtantino III	σοϛ'
	Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ	Paulino & Iuliano	276
	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ θ', καὶ *Κωνσταντίου καίσαρος τὸ τέταρτον	Conſtantino Aug. IX, & *Conſtantio Cæſare IIII	
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ ε', καὶ Μαξίμου	Conſtantio Cæſ. V, & Maximo	
1080	Ἰανουαρίου καὶ Ἰούστου (τὸ ε'	Ianuario & Iuſto (Cæſ. V	σοζ'
1080	Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ ι', καὶ Κωνσταντίου καίσαρος	Conſtantino Aug. X, & Conſtantio	277
	Γαλλικανοῦ καὶ Συμμάχου	Gallicano & Symmacho	
	Βάσσου καὶ Ἀβλαβίου	Baſſo & Ablabio	
	Πακατιανοῦ καὶ Ἱλαριανοῦ	Pacatiano & Hilariano	σοη'
	†Δαλματίου καὶ Ἀνικίου Παυλίνου	Dalmatio & Anicio Paulino	278
	Κωνσταντίου καίσ. τὸ ϛ', καὶ Ἀλβίνου	Conſtantio Cæſ. VI, & Albino	
	Νεπωτιανοῦ καὶ Φακούνδου	Nepotiano & Facundo	σοθ'
	Φηλικιανοῦ καὶ Τατιανοῦ	Feliciano & Tatiano	279
	XXXV *populi R. Impp.* CONSTANTINVS IVNIOR, CONSTANS, & CONSTANTIVS, *ann.* XXIIII		
1090	Οὔρσου καὶ Πολεμίου (τὸ ζ'	Vrſo & Polemio (ſtante Aug. VII	
	†Κωνσταντίνου νέου αὐγ. τὸ δ', καὶ Κώνσταντος αὐγ.	†Cõſtãtino iuniore Aug. IIII, & Con-	
	Ἀκινδύνου καὶ Πρόκλου	Acindyno & Proclo	σπ'
	Μαρκελλίνου καὶ Προβίνου	Marcellino & Probino	280
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ε', καὶ Κώνσταντος αὐγ. τὸ β'	Conſtantio Aug. V, & Conſtãte Aug. II	
	Πλακίτου καὶ Ῥωμύλου	Placito & Romulo	
	Λεοντίου καὶ Σαλουστίου	Leontio & Saluſtio	σπα'
	Ἀμαντίου καὶ Ἀλβίνου	Amantio & Albino	281
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Κώνσταντος αὐγ. τὸ γ'	Cõſtantio Aug. VI, & Conſtãte Aug. III	
	Ῥουφίνου καὶ Εὐσεβίου	Rufino & Euſebio	
1100	Φιλίππου καὶ Σαλία	Philippo & Salia	σπβ'
	Λιμενίου καὶ Κατουλλίνου	Limenio & Catullino	282

Σεργίου

OLYMP.			A.V.C.
	Poſt conſulatum Maximiani Aug. VII	& Diocletiani IouI X	1060
272	II poſt conſulatum Maximiani Aug. VII,	& Diocletiani IouI X	CCCX
	Imp. Cæſ. C. Galerius Maximian. Aug. VIII,	Imp. Cæſ. C. Aurelius Licinius Aug.	
	Fl. Valerius Conſtantinus, & C. Aurelius Valerius Licinianus Licinius, XLIIII populi R. Impp.		
Indict.	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtantinus Aug. II,	Imp. Cæſ. C. Aurelius Licinius Aug. II	
prima	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtãtinus Aug. III,	Imp. Cæſ. C. Aurelius Licinius Aug. III	
273	C. Ceionius Rufius Voluſianus	. . . . Annianus	
	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Cõſtãtinus Aug. IIII,	Imp. Cæſ. C. Valerius Licinius Aug. IIII	
	Fl. Rufius Ceionius Cæcina Sabinus	Q. Aradius Rufinus Valerius Proculus	
	. . Ouinius Gallicanus	. . . Septimius Baſſus	
274	Imp. Cæſ. C. Aurelius Licinius Aug. V	Fl. Valerius Aug. F. Criſpus Cæſar	1070
	Imp. Cæſ. Fl. Valer. Conſtantinus Aug. V	C. Valerius Aug. F. Licinius iunior Cæſar	1070
	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtantin. Aug. VI,	Fl. Valerius Conſtantinus iunior Cæſar	CCCXX
	Fl. Valerius Criſpus Nobiliſſ. Cæſar II	Fl. Valerius Aug. F. Conſtantinus Nob. (Cæſ. II	
275	Fl. Petronius Probianus	. . Anicius Iulianus	
	. . Acilius Seuerus	Fl. Iunius Rufinus	
	Fl. Valerius Criſpus Nobiliſſ. Cæſ. III	Fl. Valerius Aug. F. Conſtantinus Nob. Cæſ. (III	
	Fl. Valerius Conſtantinus, XLV populi R. Imp.		
	M. Iunius Cæſonius Aniciꝰ Fauſtꝰ Paullinꝰ,	P. Publilius Ceionius Iulianus Camœnius	
276	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtantin. Aug. VII,	Fl. Iulius Aug. F. Conſtantius Cæſar	
	Fl. Valerius Conſtantinus	Fl. Valerius Maximus Baſilius	
Ind. 2	Fl. Magnus Ianuarius	. . Fabius Iuſtus	1080
	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtãtin. Aug. VIII,	Fl. Valerius Conſtantinus iunior Cæſ. IIII	1080
277	. . Ouinius Gallicanus	L. Aurelius Symmachus	CCCXXX
	. . Annius Baſſus	. . Ablabius Ægyptius	
	. . Ouinius Pacatianus	. . Mæcilius Hilarianus	
	Fl. Valerius Delmatius, poſt Cæſar	M. Aurelius Xenophilus	
278	L. Ranius Acontius Optatus	. . Anicius Paullinus iunior	
	Fl. Valerius Conſtantius	C. Ceionius Rufius Albinus	
	Fl. Popillius Nepotianus	. . . . Facundus	
	Ti. Fabius Titianus	. . . . Felicianus	
	Fl. Valerius Conſtantinus iunior, Fl. Iulius Conſtantius, & Fl. Valerius Conſtans, XLVI populi R. Impp.		
	Vrſus	Polemius	1090
	Imp. Cæſ. Fl. Iulius Conſtantius Aug. II	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtans Aug.	
	Fl. Septimius Acindynus	L. Aradius Rufinus Valerius Proculus	CCCXL
	Fl. Antonius Marcellinus	. . Cælius Probinus	
	Imp. Cæſ. Fl. Iulius Conſtantius Aug. III	Imp. Cæſ. Fl. Valerius Conſtans Aug. II	
Ind. 3	M. Mæcius Memmius Furius Placidus	Fl. Piſidius Romulus	
	Dometius Leontius	Salluſtius	
	Amantius	Ceionius Rufius Albinus	
	Poſt conſulatum AmantI	& CeionI Rufii Albini	
V	Fl. Rufinus	Fl. Euſebius	
	Fl. Philippus	Fl. Salleas	1100
	Vlpius Limenius	Aco Fabius Catullinus Philonianus	
		Sergius	

A.V.C.			Olymp.
	Σεργίου καὶ Νιγρινιανοῦ	Sergio & Nigriniano	
	Σεργίου καὶ Νιγρινιανοῦ	Sergio & Nigriniano	
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ζ´, καὶ Κώνσταντος καίσ.	Conſtãtio Aug. VII, & Cõſtante Cæſ.	σπγ´
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ η´, καὶ Κώνστ. καίσ. τὸ β´	Conſt. Aug. VIII, & Conſtante Cæſ. II	283
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ θ´, καὶ Κώνστ. καίσ. τὸ γ´	Conſt. Aug. IX, & Conſtante Cæſ. III	
	Ἀρβετίωνος καὶ Λυλλιανοῦ	Arbetione & Lulliano	
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ι´, καὶ Ἰουλιανοῦ καίσ.	Conſtantio Aug. X, & Iuliano Cæſ.	σπδ´
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ια´, καὶ Ἰουλιανοῦ καίσ. τὸ β´	Conſtantio Aug. XI, & Iuliano Cæſ. II	284
1110	† Δατιανοῦ καὶ Κερεαλίου	† Datiano & Cereale	
	Εὐσεβίου καὶ Ὑπατίου	Euſebio & Hypatio	
	Κωνσταντίου αὐγ. τὸ ιβ´, καὶ Ἰουλιανοῦ καίσ. τὸ γ´	Conſtãtio Aug. XII, & Iuliano Cæſ. III	σπε´
	Ταύρου καὶ Φλωρεντίου	Tauro & Florentio	285
		XXXVI *populi R. Imp.* IVLIANVS *Apoſtata, ann.* II	
	Μαμερτίνου καὶ Νεβίττα	Mamertino & Neuitta	
	Ἰουλιανοῦ αὐγ. τὸ δ´, καὶ Σαλουστίου	Iuliano Aug. IIII, & Saluſtio	
		XXXVII *populi R. Imp.* IOVIANVS, *menſ.* X, *d.* XV	
	Ἰοβιανοῦ αὐγ. καὶ Βαρρωνιανοῦ	Iouiano Aug & Varroniano	σπϛ´
		XXXVIII *populi R. Imp.* VALENTINIANVS, *cum* VALENTE *fratre, ann.* XIIII	186
	Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Οὐάλεντος	Valentiniano & Valente	
	Γρατιανοῦ ἐπιφανεστάτου καὶ Δαγαλαΐφου	Gratiano Nobiliſſ. & Dagalaipho	
	Λουπικίνου καὶ Ἰοβιανοῦ	Lupicino & Iouiano	
1120	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ β´, καὶ Οὐάλ. αὐγ. τὸ β´	Valẽtiniano Aug. II, & Valente Aug. II	σπζ´
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ γ´, καὶ Οὐίκτορος	Valentiniano Aug III, & Victore	287
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ δ´, καὶ Οὐάλ. αὐγ. τὸ γ´	Valentin. Aug. IIII, & Valente Aug. III	
	Γρατιανοῦ τὸ β´, καὶ Πρόβου	Gratiano II, & Probo	
	Μοδέστου καὶ Ἀρινθέου	Modeſto & Arintheo	σπη´
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ ε´, καὶ Οὐάλ. αὐγ. τὸ δ´	Valentin. Aug. V, & Valente Aug. IIII	288
	Γρατιανοῦ αὐγ. τὸ γ´, καὶ Αἰκουιτίου	Gratiano Aug. III, & Æquitio	
	Γρατιανοῦ αὐγ. τὸ δ´, καὶ Αἰκουιτίου τὸ β´	Gratiano Aug. IIII, & Æquitio II	
	Οὐάλεντος αὐγ. τὸ ε´, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ καίσ.	Valente Aug. V, & Valentiniano Cæſ	σπθ´
	Γρατιανοῦ αὐγ. τὸ ε´, καὶ Μεροβαύδου	Gratiano Aug. V, & Merobaude	289
1130	Οὐάλεντος αὐγ. τὸ ϛ´, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ καίσ. τὸ β´	Valente Aug. VI, & Valẽtiniano Cæſ. II	
		XXXIX *populi R. Impp.* GRATIANVS & VALENS, & THEODOSIVS MAGNVS, *ann.* XVI	
	Αὐσονίου καὶ Ὀλυβρίου	Auſonio & Olybrio	
	Γρατιανοῦ αὐγ. τὸ ϛ´, καὶ Θεοδοσίου αὐγ.	Gratiano Aug. VI, & Theodoſio Aug.	σϟ´
	Συαγρίου καὶ Εὐχερίου	Syagrio & Eucherio	290
	Ἀντωνίνου καὶ Συαγρίου τὸ β´	Antonino & Syagrio II	
	Μεροβαύδου καὶ Σατορνίνου	Merobaude & Saturnino	
	Ῥηχομήρου καὶ Κλεάρχου	Rechomere & Clearcho	σϟα´
	Ἀρκαδίου αὐγ. καὶ Βαύτωνος	Arcadio Aug. & Bautone	291

Olymp.	Indict.			A.V.C.
		Sergius	*Nigrinianus*	CCCL
		Fl.Iulius Conſtantius, XLVII populi R.Imp.		
		Poſt conſulatum SergI	*& Nigriniani*	
σπγ 283	X	*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.*V	*Fl.Conſtantius Gallus Cæſar*	
		*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.*VI	*Fl.Conſtantius Gallus Cæſ.II*	
		*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.*VII	*Fl.Conſtantius Gallus Cæſ.III*	
σπδ		*Fl. Arbetio*	*Mauortius Lollianus*	
284		*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.* VIII,	*Fl.Claudius Iulianus Cæſar*	
		*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.*IX	*Fl.Claudius Iulianus Cæſ.II*	
	Ind.4	*Ti.Fabius Titianus*	*Neratius Cerealis*	1110
σπε		*Euſebius*	*Hypatius*	
285		*Imp.Cæſ.Fl.Iulius Conſtantius Aug.*X	*Fl.Claudius Iulianus Cæſ.III*	CCCLX
		Fl.Taurus	*Fl.Florentius*	
		Fl.Claudius Iulianus, XLVIII populi R.Imp.		
	V	*Fl.Mamertinus*	*Fl.Neuitta*	
		Imp.Cæſ.Fl.Claudius Iulianus Aug.IIII,	*Secundus Saluſtius Promotus*	
σπϛ		Fl. Iouianus, XLVIIII populi R.Imp.		
286		*Imp.Cæſ.Fl. Iouianus Aug.*	*Fl.Varronianus Aug.F.Nob.puer*	
		Flaul Valentinianus & Valens, L populi R. Impp.		
		Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus Aug.	*Imp.Cæſ.Fl.Valens Aug.*	
		Fl.Gratianus Aug.F. Nobiliſſ.puer	*Fl.Dagalaiphus*	
	X	*Fl.Lupicinus*	*Fl Iouinus*	
σπζ		Flaul Valentinianus, Valens, & Gratianus, LI populi R.Impp.		
287		*Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus Aug.II*	*Imp.Cæſ.Fl.Valens Aug.II*	1120
		Iulius Felix Valentinianus	*Sex. Aurelius Victor*	
		Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus Aug.III	*Imp.Cæſ.Fl.Valens Aug.III*	CCCLXX
		Imp.Cæſ. Fl. Gratianus Aug.II	*Sex.Anicius Petronius Probus V.C.*	
σπη		*Fl. Modeſtus*	*Fl.Arintheus*	
288	Ind.5	*Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus Aug.IIII*	*Imp.Cæſ.Fl. Valens Aug.IIII*	
		Imp.Cæſ.Fl.Gratianus Aug.III	*Fl.Equitius*	
		Poſt conſulatum Imp.Cæſ.Fl.Gratiani Aug.III,& EquitI		
		Flaul Valens, Gratianus, & Valentinianus iunior, LII populi R.Impp.		
σπθ		*Imp.Cæſ.Fl.Valens Aug.*V	*Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus iunior Aug.*	
289	V	*Imp.Cæſ.Fl.Gratianus Aug.*IIII	*Fl.Merobaudes*	
		*Imp.Cæſ.Fl.Valens Aug.*VI	*Imp.Cæſ.Fl.Valentinianus iunior Aug.II*	1130
		D.Auſonius Magnus Pœnius Gallus	*Q.Clodius Hermogenianus Olybrius*	
		Flaul Gratianus, Valentinianus iunior, & Theodoſius, LIII populi R.Impp.		
σϟ		*Imp.Cæſ.Fl.Gratianus Aug.*V	*Imp.Cæſ.Fl.Theodoſius Aug.*	CCCXXC
290		*Poſtumus Syagrius*	*Fl. Annius Eucherius*	
	X	*Fl. Antonius*	*Poſtumus Syagrius II*	
		Fl. Merobaudes II	*Fl.Saturninus*	
		Flaul Valentinianus iunior, Theodoſius, & Arcadius, LIIII populi R.Impp.		
σϟα		*Fl. Ricimer*	*Fl.Clearchus*	
291		*Imp.Cæſ. Fl.Arcadius Aug.*	*Fl.Bauto*	

A.V.C.			Olymp.
	Ονωρίου καίσαρος καὶ Εὐοδίου	Honorio Cæſare & Euodio	
	Οὐαλεντινιανοῦ τὸ γ', καὶ Εὐτροπίου	Valentiniano III, & Eutropio	
1140	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ β', καὶ Κυνηγίου	Theodoſio Aug. II, & Cynegio	σϟβ'
	Τιμασίου καὶ Προμώτου	Tĩmaſio & Promoto	292
	Οὐαλεντινιανοῦ τὸ δ', καὶ †Νεωτερίου	Valentiniano IIII, & †Neoterino	
	Τατιανοῦ καὶ Συμμάχου	Tatiano & Symmacho	
	Ἀρκαδίου τὸ β', καὶ Ρουφίνου	Arcadio II, & Rufino	σϟγ'
	·		293
	Θεοδοσίου τὸ γ', καὶ Ἀβουνδαντίου	Theodoſio III, & Abundantio	
	Ἀρκαδίου τὸ γ', καὶ Ονωρίου τὸ β'	Arcadio III, & Honorio II	

XL *populi R. Impp.* ARCADIVS *Conſtantinopoli,* HONORIVS *Romæ; ann.* XIIII

A.V.C.			Olymp.
	Ολυβρίου καὶ Προβίνου	Olybrio & Probino	
	Ἀρκαδίου αὐγ. τὸ δ', καὶ Ονωρίου αὐγ. τὸ γ'	Arcadio Aug. IIII, & Honor. Aug. III	σϟδ'
	Καισαρίου καὶ Ἀττικοῦ	Cæſario & Attico	294
1150	Ονωρίου αὐγ. τὸ δ', καὶ Εὐτυχιανοῦ	Honorio Aug. IIII, & Eutychiano	
	Θεοδώρου μόνου	Theodoro ſolo	
	Στελίχωνος καὶ Αὐρηλιανοῦ	Stelichone & Aureliano	σϟε'
	Βικεντίου καὶ †Φλαβίου	Vicentio & †Flauio	295
	Ἀρκαδίου αὐγ. τὸ ε', καὶ Ονωρίου αὐγ. τὸ ε'	Arcadio Aug. V, & Honorio Aug. V	
	·		
	Θεοδοσίου νέου αὐγ. καὶ Ρωμορίδου	Theodoſio iuniore Aug. & Romorido	
	Ονωρίου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Ἀριστᾳινέτου	Honorio Aug. VI, & Ariſtæneto	σϟϛ'
	Στελίχωνος τὸ β', καὶ Ἀνθεμίου	Stelichone II, & Anthemio	296
	Ἀρκαδίου αὐγ. τὸ ϛ', καὶ Πρόβου	Arcadio Aug. VI, & Probo	
	Ονωρίου αὐγ. τὸ ζ', καὶ Θεοδοσίου νέου αὐγ. τὸ β'	Honorio Aug. VII, & Theodoſio iu(niore Aug. II	
1160	·		
	·		
	·		
	·		
	·		
	·		
	Λουκίου μόνου	Lucio ſolo	
	Κωνσταντίου καὶ Κώνσταντος	Conſtantio & Conſtante	
	Ονωρίου τὸ ι', καὶ Θεοδοσίου νέου αὐγ. τὸ ϛ'	Honorio X, & Theodoſio iun. Aug. VI	
	Θεοδοσίου νέου αὐγ. τὸ ζ', καὶ Παλλαδίου	Theodoſio iun. Aug. VII, & Palladio	σϟθ'
	Ονωρίου τὸ ια', καὶ Κωνσταντίου τὸ β'	Honorio XI, & Conſtantio II	299
1170	Ονωρίου τὸ ιβ', καὶ Θεοδοσίου νέου αὐγ. τὸ η'	Honorio XII, & Theod. iun. Aug. VIII	
	Μοναξίου καὶ Πλίνθα	Monaxio & Plintha	
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ θ', καὶ Κωνσταντίου τὸ γ'	Theodoſio Aug. IX, & Conſtantio III	τ'
	Εὐσταθίου καὶ Ἀγρικόλα	Euſtathio & Agricola	300
	Ονωρίου τὸ ιγ', καὶ Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ι'	Honorio XIII, & Theodoſio Aug. X	
	Ἀσκληπιοδότου καὶ Μαρινιανοῦ	Aſclepiodoto & Mariniano	
	·		
	Βίκτωρος καὶ Καστίνου	Victore & Caſtino (Cæſ.	τα'
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ια', καὶ Οὐαλεντινιανοῦ καίσ.	Theodoſio Aug. XI, & Valentiniano	301

Θεοδοσίου

	Fl.Honorius, Theodoſii Aug. F. Nob. puer,	*Fl. Euodius*	
	Imp. Cæſ. Fl. Valentinianus iunior Aug. III,	*Fl. Eutropius*	
Ind.6	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius Aug. II*	*Fl. Cynegius*	1140
	Fl. Timaſius	*Fl. Promotus*	
	Imp. Cæſ. Fl. Valētinianus iunior Aug. IIII,	*Fl. Neoterius*	CCCXC
	Ti. Fabius Titianus	*Q. Aurelius Auianius Symmachus*	
V	*Imp. Cæſ. Fl. Arcadius Aug. II*	*Fl. Rufinus*	
	Flaui Theodoſius, Arcadius, & Honorius, LV populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius Aug. III	*Fl. Abundantius*	
	Imp. Cæſ. Fl. Arcadius Aug. III	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. II*	
	Sex. Anicius Hermogenianus Olybrius	*Sex. Anicius Probinus*	
	Flaui Arcadius & Honorius, LVI populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Arcadius Aug. IIII	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. III*	
X	*Fl. Cæſarius*	*Pontius Atticus*	
	Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. IIII	*Fl. Eutychianus*	1150
	Fl. Manlius Theodorus	*Fl. Eutropius*	
	Fl. Stilico V.C.	*Fl. Aurelianus*	CD
	Ragonius Vincentius Celſus	*Fl. Frauitta*	
	Imp. Cæſ. Fl. Arcadius Aug. V	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. V*	
	Flaui Arcadius, Honorius, & Theodoſius iunior, LVII populi R. Impp.		
Ind.7	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug.*	*Fl. Rumoridus*	
	Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug.	*Fl. Ariſtænetus*	
	Fl. Stilico V.C. II	*Fl. Anthemius*	
	Imp. Cæſ. Fl. Arcadius Aug. VI	*Sex. Anicius Petronius Probus*	
V	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. VII*	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. II*	
	Anicius Baſſus	*Fl. Philippus*	1160
	Fl. Honorius, & Fl. Theodoſius iunior, LVIII populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. VIII	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. III*	
	Fl. Varan	*Fl. Tertullus*	CDX
	Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. IIII	*ſine conlega*	
X	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. IX*	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. V*	
	Fl. Lucianus	*Fl. Herodianus*	
	Fl. Conſtantius, poſt Cæſar	*Fl. Conſtans*	
	Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. X	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. VI*	
	Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. VII	*Iunius Quartus Palladius*	
	Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. XI	*Fl. Conſtantius V.C. II*	
Ind.8	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. XII*	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. VIII*	1170
	Fl. Monaxius	*Fl. Plintha*	
	Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. IX	*Fl. Conſtantius Cæſar III*	CDXX
	Fl. Agricola	*Fl. Euſtathius*	
V	*Imp. Cæſ. Fl. Honorius Aug. XIII*	*Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. X*	
	Rufius Prætextatus Marinianus	*Fl. Aſclepiodotus*	
	Fl. Theodoſius iunior, LIX populi R. Imp.		
	Fl. Caſtinus	*Fl. Victor*	
	Imp. Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug. XI	*Fl. Placidius Valentinianus Nob. Cæſ.*	

	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιβ΄, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ β΄	Theodoſio Aug. XII, & Valentiniano	
	Ἱερίου καὶ Ἀρδαβουρίου	Hierio & Ardaburio (Aug. II	
1180	Φήλικος καὶ Ταύρου	Felice & Tauro	τβ΄
	Φλωρεντίου καὶ Διονυσίου	Florentio & Dionyſio	302
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιγ΄, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ νέου αὐγ. τὸ γ΄	Theodoſio Aug. XIII, & Valentinia	
	Ἀντιόχου καὶ Βάσσου	Antiocho & Baſſo (no iun. Aug. III	
	Οὐαλερίου καὶ Ἀετίου	Valerio & Aetio	τγ΄
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιδ΄, καὶ Μαξίμου	Theodoſio Aug. XIIII, & Maximo	303
	Ἀρεοβίνδου καὶ Ἄσπαρος	Arcobinda & Aſpare (iun. Aug. IIII	
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιε΄, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ νέου αὐγ. τὸ δ΄	Theodoſio Aug. XV, & Valētiniano	
	Ἰσιδώρου καὶ Σενάτορος	Iſidoro & Senatore	τδ΄
	Ἀετίου τὸ β΄, καὶ Σιγισβούλδου	Aëtio II, & Sigisuuldo	304
1190	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιϛ΄, καὶ Φαύστου	Theodoſio Aug. XVI, & Fauſto	
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιζ΄, καὶ Φίστου	Theodoſio Aug. XVII, & Fiſto	
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ ε΄, καὶ Ἀνατολίου	Valentiniano Aug. V, & Anatolio	τε΄
	Κύρου μόνου	Cyro ſolo	305
	Εὐδοξίου καὶ Διοσκόρου	Eudoxio & Dioſcoro	
	Μαξίμου τὸ β΄, καὶ Πατερίου	Maximo II, & Paterno	
	Θεοδοσίου αὐγ. τὸ ιη΄, καὶ Ἀλβίνου	Theodoſio Aug. XVIII, & Albino	τϛ΄
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ ϛ΄, καὶ †Νύμου	Valentiniano Aug. VI, & †Nymo	306
	†Λεοντίου τὸ γ΄, καὶ Συμμάχου	†Leontino III, & Symmacho	
	Ἀρδαβουρίου καὶ Ἀλυπίου	Ardaburio & Alypio	
1200	Ζήνωνος καὶ Ποστουμιανοῦ	Zenone & Poſtumiano	τζ΄
	Πρωτογένους καὶ Ἀστερίου	Protogene & Aſterio	307
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ ζ΄, καὶ Ἀβιήνου	Valentiniano Aug. VII, & Auieno	
		XLII *pop. Rom. Imp.* MARCIANVS, *ann.* VII	
	Μαρκιανοῦ αὐγ. καὶ Ἀδελφίου	Marciano Aug. & Adelphio	
	Σφωρακίου καὶ Ἑρκουλανοῦ	Sphoracio & Herculano	τη΄
	Βινκομάλου καὶ Ὀπιλίωνος	Vincomalo & Opilione	308
	Ἀετίου καὶ Στουδίου	Aetio & Studio	
	Οὐαλεντινιανοῦ αὐγ. τὸ η΄, καὶ †Ἀνθίμου	Valentiniano Aug. VIII, & †Anthimo	
	Οὐαρανοῦ καὶ Ἰωάννου	Varane & Ioanne	τθ΄
	Κωνσταντίνου καὶ Ῥούφου	Conſtantino & Rufo	309
1210	Λέοντος αὐγ. καὶ †Μαιούρου	Leone Aug. & †Maiuro	
	Ῥεκιμέρου καὶ Πατρικίου	Recimere & Patricio	
	Ἀπολλωνίου καὶ Μάγνου	Apollonio & Magno	τι΄
	Δαγαλαΐφου καὶ Σεβηριανοῦ	Dagalaifo & Seueriano	310
	Λέοντος αὐγ. τὸ β΄, καὶ †Σερπεντίου	Leone Aug. II, & †Serpentio	
	Βιβιανοῦ καὶ Βασιλείου	Vibiano & Baſilio	
	Ῥουστικίου καὶ Ὀλυβρίου	Ruſticio & Olybrio	τια΄
	Βασιλίσκου καὶ Ἀρμεναρίχου	Baſiliſco & Armenaricho	311
	Λέοντος αὐγ. τὸ γ΄, μόνου	Leone Aug. III, ſolo	

Πυσαίου

Olymp.	Indict.			A.V.C.
		Fl.Theodoſius iunior,& Fl.Placidius Valentinianus,L x populi R.Impp.		
		Imp.Cæſ.Fl.Theodoſius iunior Aug.xii	Imp Cæſ.Fl.Placidius Valentinian. Aug.i	
	x	Fl. Hierius	Fl. Ardaburius	
τβ' 302		Fl. Felix	Fl.Taurus	1180
		Fl. Florentius	Fl. Dionyſius	
		Imp.Cæſ. Fl.Theodoſius iunior Aug.xiii	Imp.Cæſ. Fl.Placidius Valentinianus Aug. (iii	CDXXX
		Anicius Baſſus	Fl. Antiochus	
τγ'		Fl. Aetius V.C.	Fl Valerius	
303	Ind.9	Imp Cæſ.Fl.Theodoſius iunior Aug. xiiii	Fl. Anicius Maximus	
		Fl. Aſpar	Fl. Areobinda	
τδ'		Imp.Cæſ.Fl.Theodoſius iunior Aug.xv	Imp.Cæſ. Fl.Placidius Valentinianus Aug. (iiii	
		Fl.Iſidorus	Fl Senator	
304	v	Fl. Aetius V.C.ii	Fl.Sigeuultes	
		Imp.Cæſ. Fl. Theodoſius iunior Aug.xvi	Anicius Acilius Glabrio Fauſtus	1190
		Imp.Cæſ.Fl.Theodoſius iunior Aug.xvii	Fl.Feſtus	
τε'		Imp. Cæſ. Fl. Placidius Valentin. Aug.v	Fl.Anatolius	CDXL
305		Fl.Cyrus Panopolites	ſine conlega	
	x	Fl.Dioſcorus	Fl. Eudoxius	
		Fl. Anicius Maximus ii	Fl.Paternus	
τς'		Imp.Cæſ.Fl.Theodoſius iun. Aug.xviii	Cæcina Decius Albinus	
306		Imp.Cæſ.Fl.Placidius Valentin. Aug.vi	Fl.Nonius	
		Fl. Aetius V.C.iii	Q.Aurelius Symmachus	
		Faltonius Probus Alypius	Fl. Ardaburius	
τζ'	Ind.10	Rufius Prætextatus Poſtumianus	Fl.Zeno	1200
307		Turcius Secundus Aſterius	Fl.Protogenes	
		Imp.Cæſ.Fl.Placidius Valentin. Aug.vii,	Gennadius Valerius Coruinus Auienus	CDL
		Flaui Placidius Valentinianus & Marcianus,L xi populi Rom.Impp.		
		Imp.Cæſ. Fl. Marcianus Aug.	Clodius Adelphius	
τη'	v	Herculanus	Aſporatius	
308		Fl.Opilio	Fl.Vincomalus	
		Fl.Aetius	Fl.Studius	
		Imp.Cæſ. Fl.Placidius Valentin. Aug.viii,	Fl.Anthemius, póſt Imp. Aug.	
		Flaui Marcianus & Auitus,L xii populi R.Impp.		
τθ'		Fl.Ioannes	Fl. Varan	
309	x	Fl. Conſtantinus	Fl. Rufus	
		Fl.Leo,& Fl.Iulius Valerius Maiorianus,L xiii populi R.Impp.		
		Imp.Cæſ. Fl.Leo Aug.	Imp.Cæſ. Fl.Valerius Maiorianus Aug.	1210
		Fl.Ricimer	Fl.Patricius	
τι'		Magnus	Apollonius	CDLX
		Fl.Seuerinus	Fl. Dagalaiphus	
310		Fl.Leo,& Fl.Vibius Seuerus,L xiiii populi R.Impp.		
		Imp.Cæſ. Fl. Leo Aug. ii	Imp.Cæſ. Fl. Vibius Seuerus Aug.	
	Ind.11	Cæcina Decius Baſilius Felix	Fl Vibianus	
		Fl. Ruſticus	Fl. Anicius Olybrius	
τια'		Fl. Herminericus	Fl.Baſiliſcus; póſt Imp. Aug.	
311		Imp.Cæſ.Fl.Leo Aug.iii	Ti.Fabius Titianus	

A.V.C.			OLYMP.
	Πυσαίου καὶ Ἰωάννου	Puſæo & Ioanne	
	·		
1220	Ἀνθεμίου αὐγ. τὸ β΄, μόνου	Anthemio Aug.II, ſolo	τιβ΄
	Ζήνωνος καὶ Μαρκιανοῦ	Zenone & Marciano	312
	†Γορδιανοῦ καὶ Σεβήρου	†Gordiano & Seuero	
	Λέοντος τὸ δ΄, καὶ Προβιανοῦ	Leone IIII, & Probiano	
	Μαρκιανοῦ καὶ Φήστου	Marciano & Feſto	τιγ΄
	Λέοντος τὸ ε΄, μόνου	Leone v, ſolo	313
	XLIII *populi R. Imp.* LEO IVNIOR, *ann.* I		
	Λέοντος νέου μόνου	Leone iuniore ſolo	
	XLIIII *populi R. Imp.* ZENO *Aug. ann.* XVII		
	Ζήνωνος αὐγ. τὸ β΄, μόνου	Zenone Aug.II, ſolo	
	·		
	Βασιλίσκου καὶ Ἀρμάτου	Baſiliſco & Armato	τιδ΄
	·		314
	Βασιλίσκου καὶ Ἀρμάτου	Baſiliſco & Armato	
1230	Ἴλλου μόνου	Illo ſolo	
	Ζήνωνος αὐγ. τὸ γ΄, μόνου	Zenone Aug.III, ſolo	
	Βασιλείου μόνου	Baſilio ſolo	τιε΄
	†Πλακίτα μόνου	†Placita ſolo	315
	Τροκόνδου καὶ Σεβηριανοῦ	Trocondo & Seueriano	
	Φαύστου μόνου	Fauſto ſolo	
	Θεοδωρίχου καὶ Βεναντίου	Theodoricho & Venantio	τιϛ΄
	Συμμάχου μόνου	Symmacho ſolo	316
	Λογγίνου καὶ Δεκίου	Longino & Decio	
	Βοηθίου μόνου	Boethio ſolo	
1240	Δυναμίου καὶ Σιφιδίου	Dynamio & Siphidio	τιζ΄
	Εὐσεβίου καὶ Προβίνου	Euſebio & Probino	317
	Λογγίνου τὸ β΄, καὶ Φαύστου τὸ β΄	Longino II, & Fauſto II	
	Ὀλυβρίου μόνου	Olybrio ſolo	
	XLV *populi R. Imp.* ANASTASIVS DICORVS, *ann.* XXVII		
	Ἀναστασίου αὐγ. καὶ Ῥούφου	Anaſtaſio Aug. & Rufo	τιη΄
	Εὐσεβίου τὸ β΄, καὶ Ἀλβίνου	Euſebio II, & Albino	318
	·		
	Ἀστερίου καὶ Πραισιδίου	Aſterio & Præſidio	
	†Βεάτωρος μόνου	†Beatore ſolo	
	Παύλου μόνου	Paulo ſolo	τιθ΄
	Ἀναστασίου αὐγ. τὸ β΄, μόνου	Anaſtaſio Aug.II, ſolo	319
1250	Ἰωάννου Σκυθοπολίτου καὶ Παυλίνου	Ioanne Scythopolita & Paulino	
	Ἰωάννου κυρτοῦ, μόνου	Ioanne gibbo, ſolo	
	Πατρικίου καὶ Ὑπατίου	Patricio & Hypatio	τκ΄
	Πομπηίου καὶ Ἀβιήνου	Pompeio & Auieno	320
	Πρόβου καὶ Ἀβιήνου τὸ β΄	Probo & Auieno II	
	Δεξικράτου καὶ Βολουσιανοῦ	Dexicrate & Voluſiano	
	Κεθήγου μόνου	Cethego ſolo	τκα΄
	Σαβινιανοῦ καὶ Θεοδώρου	Sabiniano & Theodoro	321

Ἀρεοβίνδου

Indict.			A.V.C.
V	*Fl. Puſæus*	*Fl. Ioannes*	
	Flaui Leo & Anthemius, LXV populi Rom. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Anthemius Aug. II	*ſine conlega*	1220
	Fl. Marcianus	*Fl. Zeno, póſt Imp. Aug.*	
	Fl. Seuerus	*Fl. Iordanes*	CDLXX
	Imp. Cæſ. Fl. Leo Aug. IIII	*Fl. Probianus*	
X	*Fl. Feſtus*	*Fl. Marcianus*	
	Imp. Cæſ. Fl. Leo Aug. V	*ſine conlega*	
	Flaui Leo iunior & Glycerius, LXVI populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Leo iunior Aug.	*ſine conlega*	
	Flaui Leo iunior, Zeno, & Fl. Iulius Nepos, LXVII populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Zeno Aug. II	*ſine conlega*	
	Fl. Baſiliſcus, & Fl. Momyllus Auguſtulus, LXVIII populi R. Impp.		
	Imp. Cæſ. Fl. Baſiliſcus Aug. II	*Fl. Armatus*	
	Fl. Zeno, LXIX populi R. Imp. & Odouacer rex Italiæ		
	Poſt conſulatum Imp. Cæſ. Fl. Baſiliſci Aug. II, *&* *Armati*		
Ind. 12	*Fl. Illus*	*ſine conlega*	1230
	Imp. Cæſ. Fl. Zeno Aug. III	*ſine conlega*	
	Fl. Baſilius iunior	*ſine conlega*	CDXXC
	Fl. Placidus	*ſine conlega*	
V	*Fl. Seuerinus*	*Fl. Trocondus*	
	Anicius Fauſtus	*ſine conlega*	
	Theodericus Amalus, rex Gothorum	*Fl. Venantius Decius*	
	Q. Aurelius Q. F. Symmachus	*ſine conlega*	
	Cæcina Maurus Decius	*Fl. Longinus*	
X	*Anicius Manlius Seuerinus Boethius*	*ſine conlega*	
	Claudius Iulius Ædeſius Dynamius	*Fl. Siſidius*	1240
	Anicius Probinus	*Euſebius Chronio*	
	Auienus Fauſtus iunior	*Fl. Longinus II*	CDXC
	Fl. Olybrius iunior	*ſine conlega*	
	Fl. Anaſtaſius Dicorus, LXX populi R. Imp. & Odouacer rex Italiæ.		
	Imp. Cæſ. Fl. Anaſtaſius Aug.	*Fl. Rufinus*	
Ind. 13	*Decius Albinus*	*Euſebius Chronio II*	
	Anaſtaſius Aug. LXXI pop. R. Imp. & Theodericus Amalus Gothorum in Italia rex II		
	Turcius Secundus Aſterius	*Fl. Præſidius*	
	Fl. Viator	*Fl. Aimilius*	
	Fl. Paullus	*ſine conlega*	
V	*Imp. Cæſ. Fl. Anaſtaſius Dicorus Aug. II*	*ſine conlega*	
	Decius Paullinus	*Ioannes Scytha*	1250
	Fl. Ioannes Gibbus	*Fl. Aſclepius*	
	Fl. Patricius	*Fl. Hypatius*	D
	Rufius Magnus Fauſtus Auienus ſenior	*Fl. Pompeius*	
X	*Rufius Magnus Fauſtus Auienus iunior*	*Fl. Probus*	
	Fl. Dexicrates	*Fl. Voluſianus*	
	Fl. Cethæus	*ſine conlega*	
	Fl. Manlius Theodorus	*Fl. Sabinianus*	

Fl. Meſ-

A.V.C.			OLYMP.
	Αρεοβίνδου καὶ Μεσσάλα	Areobinda & Meſſala	
	Αναστασίου αὐγ. τὸ γ', καὶ Βενάντιου	Anaſtaſio Aug. I I I, & Venantio	
1260	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
	.		
1270	Μάγνου μόνου	Magno ſolo	
		. . . . *Imp.* IVSTINVS, *ann.* IX	
	.		
	Ιουστίνου αὐγ. καὶ Εὐθηρίχου	Iuſtino Aug. & Eutherícho	
	Βιταλιανοῦ καὶ Ρουστικίου	Vitaliano & Ruſticio	τκε' I
	Ιουστινιανοῦ καὶ Βαλερίου	Iuſtiniano & Valerio	325
	Συμμάχου καὶ Βοηθίου	Symmacho & Boëthio	
	Μαξιμίνου μόνου	Maximino ſolo	
	Ιουστινιανοῦ τὸ β', καὶ Οπιλίωνος	Iuſtiniano I I, & Opilione	τκς'
	Φιλοξένου καὶ Πρόβου	Philoxeno & Probo	326
	Ολυβρίου μόνου	Olybrio ſolo	
	†Μαβορτίου Ρωμαίου μόνου	Mauortio Romano ſolo	
		. . *populi R. Imp.* IVSTINIANVS *Aug. ann.* XXXVIII, *menſes* XI	
1280	Ιουστινιανοῦ αὐγ. τὸ γ', μόνου	Iuſtiniano Aug. I I I, ſolo	τκζ
	Δεκίου μόνου	Decio ſolo	327
	Λαμπαδίου καὶ Ορέστου	Lampadio & Oreſte	
	.		
	Λαμπαδίου καὶ Ορέστου τὸ †β'	Lampadio & Oreſte †I I	τκη'
	Ιουστινιανοῦ αὐγ. τὸ δ', μόνου	Iuſtiniano Aug. I I I I, ſolo	328
	Ιουστινιανοῦ αὐγ. τὸ ε', καὶ Παυλίνου	Iuſtiniano Aug. v, & Paulino	
	.		
	Βιλισαρίου μόνου	Biliſario ſolo	
	Βιλισαρίου μόνου	Biliſario ſolo	τκθ'
	Βιλισαρίου τὸ β', μόνου	Biliſario I I, ſolo	329
1290	Ιωάννου μόνου	Ioanne ſolo	
	Απίωνος υἱοῦ Στρατηγίου, μόνου	Apione Strategii filio, ſolo	
	Ιουστίνου νέου μόνου	Iuſtino iuniore ſolo	τλ'
	Βασιλείου μόνου	Baſilio ſolo	330
	Βασιλείου μόνου	Baſilio ſolo	
	μετ' ὑπ. Βασιλείου τὸ β' μόνου	poſt conſ. Baſilii I I ſolius	
	μετ' ὑπ. Βασιλείου τὸ γ' μόνου	p.c. Baſilii I I I ſolius	τλα'
	μετ' ὑπ. Βασιλείου τὸ δ' μόνου	p.c. Baſilii I I I I ſolius	331
	μετ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ε' μόνου	p.c. Baſilii v ſolius	

μετ' ὑπ.

Olymp.	Ind.	Consul	Consul	A.V.C.
		Fl. Meſſalla	*Fl. Areobinda*	
		Imp. Cæſ. Fl. Anaſtaſius Dicorus Aug. III	*Venantius Decius*	
	Ind. 14	*Baſilius Venantius Decius iunior*	*Fl. Celer*	1260
		Importunus Decius	*ſine conlega*	
		Anicius Manlius Seuerinus Boethius	*Eutharicus*	DX
		Felix Gallus	*Secundinus*	
	V	*Fl. Paullus*	*Fl. Muſchianus*	
		Anicius Probus	*Fl. Clementinus*	
		M. Aurelius Caſſiodorus Senator	*ſine conlega*	
		Fl. Florentius	*Fl. Anthemius*	
		Petrus	*ſine conlega*	
	X	*Imp. Cæſ. Fl. Anaſtaſius Dicorus Aug. IIII*	*Agapetus*	
		Fl. Magnus	*Fl. Florentius*	1270
		Fl. Anicius Iuſtinus, LXXII populi R. Imp. & Theodericus Amalus rex Italiæ.		
		Imp. Cæſ. Fl. Anicius Iuſtinus Aug.	*Fl. Eutharicus Cillica* V.C.	
		Fl. Ruſticus	*Fl. Vitalianus*	DXX
τκε		*Fl. Valerius*	*Fl. Anicius Iuſtinianus, póſt Imp. Aug.*	
325		*Q. Aurelius Anicius Symmachus*	*Anicius Manlius Seuerinus Boethius II*	
	Ind. 15	*Fl. Anicius Maximus*	*ſine conlega*	
		Imp. Cæſ. Fl. Anicius Iuſtinus Aug. II	*Fl. Opilio*	
τκϛ		*Anicius Probus Iunior*	*Fl. Philoxenus*	
326		*Anicius Olybrius iunior*	*ſine conlega*	
	V	*Fl. Mauortius*	*ſine conlega*	
		Fl. Anicius Iuſtinianus, LXXIII populi R. Imp. & Fl. Athalaricus rex Italiæ III.		
		Imp. Cæſ. Fl. Anicius Iuſtinianus Aug. II	*ſine conlega*	1280
τκζ		*Cæcina Maurus Decius Baſilius iunior*	*ſine conlega*	
327		*Poſtumius Lampadius*	*Fl. Oreſtes*	DXXX
		Poſt conſulatum LampadI & Oreſtis		
	X	*II poſt conſulatum LampadI & Oreſtis*		
τκη		*Imp. Cæſ. Fl. Anicius Iuſtinianus Aug. III*	*ſine conlega*	
328		*Imp. Cæſ. Fl. Anicius Iuſtinian. Aug. IIII*	*Decius Theodorus Paullinus*	
		Theodahatus Amalus, IIII Italiæ rex.		
		Fl. Beliſarius V.C.	*ſine conlega*	
		Poſt conſulatum Fl. BeliſarI V.C.	Vitiges V Gothorum in Italia rex	
τκθ		*II poſt conſulatum Fl. BeliſarI* V.C.		
329	Ind. 16	*Fl. Ioannes*	*Fl. Voluſianus*	1290
		Fl. Apio Ægyptius	*ſine conlega*	
		Fl. Iuſtinus Germani F. V.C.	*ſine conlega.* Ildoualdus VI Italiæ rex	DXL
τλ		*Fl. Baſilius iunior* V.C.	*ſine conlega.* Araricus Rogus, VII It. rex	
330	V	*Poſt conſulatum Fl. BaſilI iunioris* V.C.	Totilas Baduilla VIII rex It.	
		II poſt conſulatum Fl. BaſilI iunioris V.C.	Poſt Decium Theodorū Paullinū, conſules in occidente creari deſierunt.	
τλα		*III p.c. Fl. BaſilI iunioris* V.C.		
		IIII p.c. Fl. BaſilI iunioris V.C.		
331		*V. p.c. Fl. BaſilI iunioris* V.C.		

A.V.C.			Olymp.
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ϛ' μόνου	p.c. Baſilii VI ſolius	
1300	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ἕβδομον μόνου	p.c. Baſilii VII ſolius	τλβ'
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ὄγδοον μόνου	p.c. Baſilii VIII ſolius	332
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ἔνατον μόνου	p.c. Baſilii IX ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ δέκατον μόνου	p.c. Baſilii X ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ἑνδέκατον μόνου	p.c. Baſilii XI ſolius	τλγ'
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιβ' μόνου	p.c. Baſilii XII ſolius	333
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιγ' μόνου	p.c. Baſilii XIII ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιδ' μόνου	p.c. Baſilii XIIII ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιε' μόνου	p.c. Baſilii XV ſolius	τλδ'
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιϛ' μόνου	p.c. Baſilii XVI ſolius	334
1310	μτ' ὑπ. Βασιλείου ιζ' μόνου	p.c. Baſilii XVII ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιη' μόνου	p.c. Baſilii XVIII ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ ιθ' μόνου	p.c. Baſilii XIX ſolius	τλε'
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ εἰκοστὸν μόνου	p.c. Baſilii XX ſolius	335
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ εἰκοστὸν πρῶτον μόνου	p.c. Baſilii XXI ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ κβ' μόνου	p.c. Baſilii XXII ſolius	
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ κγ' μόνου	p.c. Baſilii XXIII ſolius	τλϛ'
	μτ' ὑπ. Βασιλείου τὸ κδ' μόνου	p.c. Baſilii XXIIII ſolius	336
	† Ἰουστίνου νέου τὸ δεύτερον μόνου	† Iuſtino iuniore II ſolo	Iuſti.
		Iuſtinus Iunior, ann. XI, menſ. VIII	
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγούστου μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. ſolius	
1320	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ β' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. II ſolius	τλζ'
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ γ' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. III ſolius	337
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ δ' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. IIII ſolius	
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ ε' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. V ſolius	
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ ϛ' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. VI ſolius	τλη'
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ ζ' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. VII ſolius	338
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου νέου αὐγ. τὸ η' μόνου	p.c. Iuſtini iunioris Aug. VIII ſolius	
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου αὐγ. τὸ θ' μόνου	p.c. Iuſtini Aug. IX ſolius	
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου αὐγ. τὸ ι' μόνου	p.c. Iuſtini Aug. X ſolius	τλθ'
1330	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου αὐγ. τὸ ια' μόνου	p.c. Iuſtini Aug. XI ſolius	339
	μτ' ὑπ. Ἰουστίνου αὐγ. τὸ ιβ' μόνου	p.c. Iuſtini Aug. XII ſolius	
		Tiberius Conſtantinus, ann. IIII	
	Τιβερίου νέου Κωνσταντίνου αὐγ. τὸ α'	Tiberio iuniore Conſtantino Aug. I	
	μτ' ὑπ. Τιβερίου νέου Κωνσταντίνου	p.c. Tiberii iunioris Conſtantini	τμ'
	μτ' ὑπ. Τιβερίου Κωνσταντίνου τὸ β' μόνου	p.c. Tiberii Conſtantini II ſolius	340
	μτ' ὑπ. Τιβερίου Κωνσταντίνου τὸ γ' μόνου	p.c. Tiberii Conſtantini III ſolius	
		Mauricius Imp. Aug. ann. XX.	
	ἐνιαυτὸς ἀνύπατος	annus ſine conſule	
	Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. μόνου	Mauricio Tiberio Aug. ſolo	τμα'
	μτ' ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. μόνου	p.c. Mauricii Tiberii Aug. ſolius	341
	μτ' ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ β' μόνου	p.c. Mauricii Tiberii Aug. II ſolius	

μτ' ὑπ. Μαυ-

Olymp.	Indict.			A.V.C.
τλβ	x	VI *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
332		VII *p.c.Fl. Baſill iunioris v.c.*		1300
		VIII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		IX *p.c.Fl. Baſill iunioris v.c.*		DL
τλγ		X *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		XI *p.c.Fl. Baſill iunioris v.c.*	Theias IX Gothorũ in Italia rex: quo	
333	Ind. 17	XII *p.c.Fl. Baſill iunioris v.c.*	interfecto, & Gothis pulſis, Fl. Nar-	
		XIII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*	ſes v.c. Ducis titulo Italiæ præfuit.	
τλδ		XIIII *p.c. Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		XV *p.c.Fl. Baſill iunioris v.c.*		
334	v	XVI *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		XVII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		1310
τλε		XVIII *p.c. Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		XIX *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		DLX
335		XX *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
	x	XXI *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		XXII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
τλϛ		XXIII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
336		XXIIII *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
		Fl. Anicius Iuſtinus iunior, LXXIIII populi R.Imp.		
		XXV *p.c.Fl.Baſill iunioris v.c.*		
τλζ		*Imp.Cæſ.Fl.Anicius Iuſtinus iunior Aug.*		
337	Ind. 18	*p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iunioris Aug.*		1320
		Alboinus, primus in Italia Longobardorum rex		
		II *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iunioris Aug.*	Exarchatus Rauennę inſtitutus a Iuſt.	
		III *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iun. Aug.*	Aug. & Fl. Longino v.c. traditus	DLXX
τλη		IIII *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iunioris Aug.*		
338	v	V *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iunioris Aug.*		
		VI *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iun.Aug.*		
		VII *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iun. Aug.*		
τλθ		VIII *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iun.Aug.*		
339		IX *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Iuſtini iun. Aug.*		
		Tiberius Anicius Conſtantinus, LXXV populi R.Imp.		
	x	X *poſt conſulatum Diui Iuſtini*		
		XI *poſt conſulatum Diui Iuſtini*		1330
τμ		XII *poſt conſulatum Diui Iuſtini*		
340		*Imp.Cæſ.Tiberius Anicius Conſtantinus Aug.*		DXXC
		p.c.Imp.Cæſ.Tiberl Conſtantini Aug.		
		II *p.c.Imp.Cæſ.Tiberl Conſtantini Aug.*		
	Ind. 19	III *p.c.Imp.Cæſ.Tiberl Conſtantini Aug.*		
		Tib.Fl.Mauricius, LXXVI populi R.Imp.		
		Imp.Cæſ.Ti.Fl.Mauricius Aug.	Fl. Smaragdus v.c. Italiæ Exarchus II	
τμα		*p.c.Imp.Cæſ.Ti.Fl.Mauricl Aug.*		
341		II *p.c.Imp.Cæſ.Fl.Mauricl Aug.*		

A.V.C.			OLYMP.
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ γ' μόνου	p.c. Mauricii Tiberii Aug. III ſolius	
1340	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ δ' μόνου	p.c. Mauricii Tiberii Aug. IIII ſolius	τμβ'
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ ε'	p.c. Mauricii Tiberii Aug. V	342
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ ϛ'	p.c. Mauricii Tiberii Aug. VI	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ζ'	p.c. Mauricii Tiberii VII	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ η'	p.c. Mauricii Tiberii VIII	τμγ'
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ θ'	p.c. Mauricii Tiberii .IX	343
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ ι'	p.c. Mauricii Tiberii Aug. X	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου αὐγ. τὸ ια'	p.c. Mauricii Tiberii Aug. XI	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιβ'	p.c. Mauricii Tiberii XII	τμδ'
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιγ'	p.c. Mauricii Tiberii XIII	344
1350	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιδ'	p.c. Mauricii Tiberii XIIII	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιε'	p.c. Mauricii Tiberii XV	
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιϛ'	p.c. Mauricii Tiberii XVI	τμε'
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιζ'	p.c. Mauricii Tiberii XVII	345
	μτ ὑπ. Μαυρικίου Τιβερίου τὸ ιη'	p.c. Mauricii Tiberii XVIII	
		PHOCAS *Imp. ann.* VIII	
	Φωκᾶ αὐγ. μόνου	Phoca Aug. ſolo	
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγούστου	p.c. Phocæ Auguſti	τμϛ'
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ πρῶτον	p.c. Phocæ Aug. primúm	346
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ δεύτερον	p.c. Phocæ Aug. ſecundúm	
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ τρίτον	p.c. Phocæ Aug. tertiúm	
1360	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ τέταρτον	p.c. Phocæ Aug. quartúm	τμζ'
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ ε'	p.c. Phocæ Aug. V	347
	μτ ὑπ. Φωκᾶ αὐγ. τὸ ἕκτον	p.c. Phocæ Aug. ſextúm	
	•		
		.... HERACLIVS AVG. . : .	
	Ἡρακλείου αὐγούστου	Heraclio Aug.	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγούστου	p.c. Heraclii Aug.	τμη'
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ δεύτερον	p.c. Heraclii Aug. II	348
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ γ'	p.c. Heraclii Aug. III	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ δ'	p.c. Heraclii Aug. IIII	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ πέμπτον	p.c. Heraclii Aug. V	τμθ'
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ϛ'	p.c. Heraclii Aug. VI	349
1370	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ἕβδομον	p.c. Heraclii Aug. VII	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ η'	p.c. Heraclii Aug. VIII	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ἔνατον	p.c. Heraclii Aug. IX	τν'
	•		350
	•		
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιβ'	p.c. Heraclii Aug. XII	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιγ'	p.c. Heraclii Aug. XIII	τνα'
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιδ'	p.c. Heraclii Aug. XIIII	351
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιε'	p.c. Heraclii Aug. XV	
	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιϛ'	p.c. Heraclii Aug. XVI	
1380	μτ ὑπ. Ἡρακλείου αὐγ. τὸ ιζ'	p.c. Heraclii Aug. XVII	τνβ'

HVCVSQVE CHRONICON GR.

Olymp.	Indict.			A.V.C.
	V	III *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Mauricl Aug.*	Fl. Romanus v.c. Italiæ Exarchus III	
τμβ		IIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Mauricl Aug.*		1340
342		V *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Mauricl Aug.*		
		VI *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Mauricl Aug.*		DXC
		VII *p.c. Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricl Aug.*		
τμγ	X	*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* II	*ſine conlega*	
343		*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* III		
		Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug. IIII	*ſine conlega*	
		Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug. V		
τμδ		*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* VI		
344		*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* VII		
	Ind. 20	*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* VIII	Fl. Callinicus v.c. Italiæ Exarchus IIII	1350
		Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug. VIIII		
τμε		*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* X		DC
345		*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* XI		
	V	*Imp. Cæſ. Ti. Fl. Mauricius Aug.* XII	*ſine conlega*	
		Fl. Phocas, LXXVII populi R. Imp.		
		Poſt conſulatum Ti. Fl. Mauricl Aug. XII	Fl. Smaragdus iterum Exarchus Italię	
τμϛ		*Imp. Cæſ. Fl. Phocas Aug.*		
346		*p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		
		II *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		
	X	III *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		
τμζ		IIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		1360
347		V *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		
		VI *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		DCX
		VII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Phocæ Aug.*		
		Fl. Heraclius, LXXVIII populi R. Imp.		
		Imp. Cæſ. Fl. Heraclius Aug.	Ioannes Lemigius v.c. Exarchus Ita-	
τμη		*poſt conſulatum Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*	liæ V	
348	Ind. 21	II *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		III *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		IIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
τμθ		V *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*	Eleutherus v.c. Exarchus Italiæ VI	
349	V	VI *p.c Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		VII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		1370
		VIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*	Iſacius v.c. Exarchus Italiæ VII	
τν		IX *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		DCXX
350		X *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
	X	XI *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		XII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
τνα		XIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
351		XIIII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		XV *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
		XVI *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		
τνβ	Ind. 22	XVII *p.c. Imp. Cæſ. Fl. Heracll Aug.*		1380

IN EVTROPIVM ET METAPHRASTEN EIVS PÆANIVM, PRÆFATIO FR. SYLBVRGII.

POSITIS primis hiſtoriæ elementis, conſequens erat vt compendioſum ſiue ἐπιτομὴν ſiue breuiarium ſubiungeremus. Quo in genere cum magis idoneus nō occurreret auctor, Eutropium cum ſuo metaphraſte repetendum hic putaui; vt qui maximam Romanæ hiſtoriæ partem, annorum ſcilicet MCXV perpetuam narrationem, ſuccincta continuaq; breuitate ſit complexus. Quod vt luculentius præſtarē, non Græci modo, ſed etiam Latini textus quam optima exemplaria mihi comparanda iudicaui. Græcā ergo metaphraſin exſtare cum ex Sigonii primum Commentariis, poſt ex Cuiacii Obſeruationibus intellexiſſem, primum ex Italia mihi eam petii. Deinde, quoniam diſtracta Sigonii bibliotheca, id fruſtra eſſe animaduertebām, ſollicitatis Galliæ bibliothecis, tādem e locupletiſſimis Franciſci Pithœi ſcriniis apographū impetraui, ope Ioannis Opſopœi; qui vt in aliis, ita etiam in hoc auctore fideliſſimā mihi operā nauauit. Latinum vero exemplar, antiquum ſane atq; optimæ notæ, Fuldenſe collegium nobis ſuppeditauit, interceſſore Balthaſaro Vigando, viro reip. litterariæ ſtudioſiſſimo. Latinus igitur codex iſte quantum nobis attulerit adiumenti, cum editio ipſa docebit, tum Notæ noſtræ, Deo volente, prolixius declarabunt. Hoc ſane verum eſt, immortales ei beneficio ab omnib. deberi gratias. At longe plus Pithœo debetur, qui iam rari cariq; theſauri vſum publicæ omnium vbique vtilitati per nos patere voluit. Ac cupiuiſſem quidem plura mihi aliunde metaphraſeos iſtius comparare exemplaria. Sed quia eam moram aliquot annorum fore prouidebam, bis daturum me duxi ſi darem cito; præſertim cū incertum eſſet an meliores inuēturus eſſem codices. Id vero inprimis eſt dolendum, exemplar hoc, quod vnicū eſt conceſſum, etiam mutilum fuiſſe, in medio primū, pag. 98: deinde poſt paruam illam lacunulam quæ eſt pag. 105, extremas paginas, tres & amplius, interiiſſe totas. Optandū inſuper & hoc fuiſſet, vt metaphraſtes iſte eadem vbiq; diligentia & fide metaphraſin pertexuiſſet. Sed vt is aliquammultis in locis addidit quæ Eutropii verbis lucem ac ſplendorem afferunt, ita ſæpe inſeruit quæ plane ſunt ἀλλότρια; nonnusquam etiam hiſtoriæ partes plane peruertunt. Contra omittit nonnusquam propria nomina perſonarum, locorum, temporum; monetæ item, & aliorū conſimilium, quæ ab accurato interprete præteriri haudquaquam eſt conſentaneum. Ad mutationem vero quod attinet, etſi ea non infeliciter interdum vtitur, tamen ſæpenumero a mente auctoris vltra modum diſcedit. In quibus vt licentiam aliquam ſibi vſurpauit, ita in quibusdam ſe partim linguæ partim hiſtoriæ minus peritū fuiſſe prodidit. Quæ omnia exemplis ſingulatim confirmari hoc loco poſſent, atq; adeo etiam fortaſſe deberent. ſed cum ſpatii anguſtia commode omnia capere non poſſit, ad Notationes illa noſtras reiicio; neq; ibi tamen omnia ſingulatim perſecuturus, ſed inſigniora tantū, vt textus filum efferet, perſtricturus. Verumenimuero, qualiscumq; tandem hæc eſt metaphraſis, pleriſq; in locis ſat commoda luculentaq; dictione nobis Eutropium expreſſit; & ad pleniorem vtriusq; linguæ cognitionem non parum momenti affert. Quo tempore autem vixerit hic interpres, incertum eſt. Videtur tamen Eutropio nō multo fuiſſe recentior. Cum enim libro 9 in Diocletiano Imp. (126, 43) de Narſeo Perſarum rege dicat, πάντως δ' ὑπὸ τὸν Σάπωρι τὸν Ὁρμίσδα, τοῖς εἰς τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν ἀφικομένοις: quæ nec apud Eutropium, nec apud interpolatorem eius Paulum Diaconum ſic legūtur: coniicere aliquis poſſit, eum iſta non tā ſub Eutropii quam ſub ſua ipſius perſona (vt alia non pauca) dixiſſe. (Saporem autem & Hormiſdam eos intelligendos eſſe quorum Ammianus Marcellinus, Eutropio coæuus, meminit, ipſa hiſtoria ſatis arguit) Ea certe quæ Eutropio a Paulo Diacono partim inſerta ſunt, partim aſſuta, trecentis & quinquaginta poſt Eutropiū annis, hic metaphraſtes non agnoſcit. Sed de his & ſimilibus aliis, calculū permitto acutioribus ac peritioribus ingeniis. Ea ſaltem hic indicanda mihi fuerunt quæ tua intereſſe, lector, videbantur. Tu ea in meliorem partem accipe, & beneficii communicati auctoribus, ſi pares agere aut referre gratias non potes, animo ſaltem habe quantas potes maximas, vitamque ac ſucceſſus felices illis mecum precare, vt plura indies & maiora ad publicam vtilitatem nobiſcum in lucem proferre queant. Vale. Francoſ. kalend. Iunii MDLXXXIX.

EVTROPI

EVTROPII BREVIARIVS HISTORIAE ROMANAE, AB VRBE CONDITA VSQ. AD VALENTINIANVM ET VALENTEM AVGG.

DN VALENTI [GOTHICO] MAXIMO PERPETVO AVGVSTO.

*RES Romanas ex voluntate manſuetudinis tuę ab Vrbe condita ad noſtram memoriam, quę in negotiis vel bellicis vel ciuilibus eminebant, per ordinem temporum breui narratione collegi ſtrictim; additis etiam iis quę in principum *vitis egregia exſtiterunt; vt tranquillitatis tuę poßit mens diuina lętari, prius ſe illuſtrium virorum facta in adminiſtrando imperio ſecutam, quam cognoſceret lectione.*

ΠΑΙΑΝΙΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ ΡΩμαϊκὴν ἱστορίαν.

ΤΗΣ Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἐν προοιμίοις οὐδὲν ἐγένετο μεῖον τε καὶ ταπεινότερον· τῇ δὲ κατὰ μικρὸν αὐξήσει, καὶ τῇ ἀεὶ προσθήκῃ, κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, οὐδὲν οὔτε μεῖζον οὔτε δυνατώτερον ἡ μνήμη τῶν ἀνθρώπων φέρει. Ταύτης τὴν πρώτην κρηπῖδα κατεβάλετο Ῥωμύλος· ὃς ἐκ Ῥέας Σιλβίας, οὕτω καλουμένης Ἑστιακῆς παρθένου, τῷ Ἄρει συνελθούσης, ὡς ὁ πολὺς κατέχει λόγος, ἐκ διδύμου γονῆς σὺν ἀδελφῷ Ῥέμῳ προῆλθεν εἰς φῶς. Οὗτος ὀκτωκαίδεκα γεγονὼς ἔτη, βίον τε ἔχων τοῖς *ποιμαίνουσι συλλῃστεύειν, ἐλάχιστόν τι πολίχνιον ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Γαλαντίου καλουμένου κατεστήσατο,* πρὸ τῆς τῆς Μαΐου μηνός, ἔτει τρίτῳ τῆς ἕκτης ὀλυμπιάδος· *τῆς δὲ Ἰλίου καταστροφῆς, κατὰ τοὺς δὲ πλεῖστον τε καὶ ἐλάχιστον παραδεδωκότας, ἔτει τετάρτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ τριακοσιοστῷ. οἰκίσας δὲ τὴν πόλιν, καὶ καλέσας αὐτὴν ἐξ αὐτοῦ Ῥώμην, πρῶτον μὲν πολὺ πλῆθος ἐκ τῶν περιοίκων εἰσεδέξατο· ἔπειτα δὲ τοὺς προβεβηκότας εἰς ἡλικίαν ἐκλεξάμενος, τούτους ἐπέστησε τοῖς λοιποῖς ἡγεμόνας τῶν πρακτέων, συνάτωρας αὐτοὺς καλέσας κατὰ τὴν Ἰταλῶν φωνὴν ἀπὸ τῆς σενίης ἐκεῖνοι καλοῦσι τοὺς γέροντας· σύγκλητον δὲ Ἕλληνες ἐκάλεσαν τὸ συνέδριον, ἐκ τοῦ, πρότερον μὲν τοὺς βασιλεύοντας, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους, συγκαλεῖν τοὺς ἀξίους ἐπὶ τὰς βουλάς, καὶ τῶν ψήφων ποιεῖσθαι κυρίους.

INCIPIT BREVIARIVS EVTROPI. LIBER I.

ROMANVM imperium, quo neque ab exordio vllum fere minus, neq; incrementis toto orbe amplius humana poteſt memoria recordari, a ROMVLO exordiũ habet: qui [Rex Siluię] Veſtalis virginis filius, & (quantum putatus eſt) Martis, cum Remo fratre, vno partu editus eſt. Is, cum inter paſtores latrocinaretur, *decem & octo annos natus, vrbem exiguam in Palatino monte conſtituit, XI kal. *Maias, Olympiadis ſextę anno tertio, poſt Troię excidiũ, vt qui plurimum minimumq; tradunt, [anno] trecenteſimo nonageſimo quarto. Cõdita ciuitate, quam ex nomine ſuo Romam vocauit, hęc fere egit. Multitudinem finitimorum, in ciuitatem recepit: centum ex ſenioribus *legit, quorum cõſilio omnia ageret: quos *Senatores* nominauit, ꝓpter ſenectutẽ.

[Tunc] cũ vxores ipſe & populus ſuus non haberet, inuitauit ad ſpectaculũ ludorũ vicinas vrbi Romę nationes: atq; earum virgines rapuit. Cõmotis bellis propter raptarũ iniuriam, Cæninenſes vicit, Antemnates, Cruſtominos, Sabinos, Fidenates, *Veientes. hæc omnia oppida Vrbem cingũt. Et cũ orta ſubito tempeſtate non cõparuiſſet, anno regni trigeſimo ſeptimo, ad deos tranſiſſe creditus [conſecratus] eſt. Deinde Romę per quinos dies Senatores imperauerũt: & his regnantibus vnus annus cõpletus eſt. Poſtea NVMA POMPILIVS *rex creatus eſt: qui bellũ quidem nullum geſſit, ſed non minus ciuitati quã Romulus profuit. Nã & leges Romanis, moreſq; conſtituit; qui cõſuetudine prœliorũ iam latrones ac ſemibarbari putabantur: & annum deſcripſit in decẽ menſes, prius ſine aliqua cõputatione confuſum: & infinita Romæ ſacra ac templa cõſtituit. Morbo deceſſit, quadrageſimo [&] tertio imperii anno. Huic ſucceſſit TVLLVS HOSTILIVS. hic bella reparauit; Albanos vicit, qui ab vrbe Roma duodecimo miliario ſunt. Veientes & Fidenates, quorũ alii ſexto miliario abſunt ab vrbe Roma, alii octauo decimo, bello ſuperauit. Vrbẽ ampliauit, adiecto Cælio monte. Cum *triginta duob. annis regnaſſet, fulmine ictus, cũ domo ſua arſit. *Poſt hunc ANCVS [MARCIVS,] Numæ ex filia nepos, ſuſcepit imperium. cõtra Latinos dimicauit: Auentinum mõtem ciuitati adiecit, & Ianiculum: *apud Oſtiam ciuitatẽ ſupra mare ſexto decimo miliario ab vrbe Roma condidit. *vigeſimo quarto anno imperii morbo periit. Deinde regnũ PRISCVS TARQVINIVS accepit. Hic numerũ Senatorũ duplicauit; Circũ Romæ ædificauit; ludos Romanos inſtituit, qui ad noſtram memoriam permanent. Vicit idem etiam Sabinos; & non parum agrorum, ſublatum iiſdem, vrbis Romæ territorio

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὸ πλῆθος αὐξηθὲν ἤδη συνῴκει, ἐστερημένον γυναικῶν, καὶ φόβος ἦν ἐπιλιπεῖν τοὺς ἄνδρας, τέχνῃ δέδωκε διαδοχὴν τῷ γένει. προσκαλέσας γὰρ ὡς ἐπί τινα θέαν γειτνιῶντα τῶν ἐθνῶν, ἁρπαγὴν γενέσθαι παρεσκεύασε τῶν παρθένων, ἃς οἱ προσκληθέντες ἐπὶ τὴν τέρψιν ἐπηγάγοντο. καὶ τὰς μὲν ἔσχον γαμετάς, ἁρπάσαντες· πόλεμον δὲ τὸ ἔργον ἐκίνησεν. οὐ συστάντες, ἡττῶνται Καινιναῖοι, καὶ Ἀντεμνᾶται, Κρουστουμῖνοι, Σαβῖνοι, Φιδηνᾶται, Βέϊοι. συνοικίαι δὲ ἦσαν αὗται, καὶ κατ᾽ οἰκείαν ἀρχὴν ἑκάστη· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιορκήθησαν· καὶ ταύταις ἔτι καὶ νῦν ἡ Ῥώμη ταῖς πόλεσι περιεστεφάνωται. Τούτων οὕτω πραχθέντων, χειμὼν ἐξαίφνης ἐπελθών, ἀφανῆ τὸν Ῥωμύλον ἐποίησεν. ἐξ ἐκείνου δὲ εἰς τόδε πεπίστευται πρὸς θεοὺς ἀνειλῆφθαι. καθιερώθη οὖν παρὰ τῶν ἀρχομένων, ἔτη βασιλεύσας αὐτῶν ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. καὶ τέως μὲν τὴν πόλιν διέφερον καὶ τὴν βασιλείαν ἐπετρόπευον οἱ καλούμενοι σενάτωρες, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ὅλον ἐξ ἀμοιβῆς δι᾽ ἡμερῶν πέντε τῆς ἐπιτροπείας ἀπ᾽ ἄλλων εἰς ἄλλους μεθισταμένης. Μετὰ δὲ τὸν ἐνιαυτόν, Νουμᾶς Πομπίλιος ἀνερρέθη βασιλεύς. Οὗτος, πολέμου μὲν ἀπέσχετο παντός, τῇ Ῥώμῃ δὲ οὐχ ἧττον ἢ Ῥωμύλος ἐγένετο χρήσιμος. νόμους τε γὰρ αὐτοῖς ἔθηκεν, ἔθη τε παρέδωκεν ἀφ᾽ ὧν, λῃσταί τινες πρότερον ὑπειλημμένοι καὶ μιξοβάρβαροι, ἀμφιόνων ἀνδρῶν δόξαν ἐκτήσαντο. ἱερὰ δὲ αὐτοῖς ἐτέλεσε, ναούς τε κατεσκεύασεν. οὕτω δὲ διαθεὶς τὴν πόλιν, τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ τῆς βασιλείας ἔτει νοσήσας, ἐτελεύτησεν. Τρίτος διαδέχεται τὴν βασιλείαν Τοῦλλος Ὁστίλλιος. ὑπὸ τούτῳ πάλιν ἡ περὶ τοὺς πολέμους ἐπεμελήθη σπουδή. νικῶνται γοῦν Ἀλβανοὶ μάχῃ, τῆς Ῥώμης δυοκαίδεκα διεστῶτες σημείοις. (μίλια καλοῦσιν αὐτὰ Ῥωμαῖοι. τὰ χίλια γὰρ βήματα οὕτως ὀνομάζουσι, τοσούτοις βήμασι συμμετρούμενοι τὸ σημεῖον) εἶτ᾽ ἐφεξῆς ἡττῶνται Βέϊοι, καὶ οἱ ἀπὸ Φιδήνης· οἱ μὲν, ἓξ χωριζόμενοι σημείοις· οἱ δὲ, ὀκτωκαίδεκα. μετὰ ταύτας δὲ τὰς νίκας, καὶ τὴν πόλιν ηὔξησε, τὸν Κέλιον αὐτῇ προσθεὶς λόφον. ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις τριάκοντα καὶ δύο τὴν ἀρχὴν κατασχὼν ἐνιαυτούς, κεραυνοῦ πεσόντος, συγκατεφλέχθη τῇ βασιλικῇ στέγῃ. Τέταρτος παρῆλθεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν Ἄγκος Μάρκιος, ἔκγονος ἀπὸ θυγατρὸς τοῦ Νουμᾶ Πομπιλίου. οὗτος ἤρατο πόλεμον πρὸς Λατίνους, καὶ τῇ πόλει συνῆψε τὸν Ἀβεντῖνον λόφον, Ἰανίκουλόν τε· πολίχνην ἐδείματο ἐπὶ θαλάσσης πρὸς ταῖς τοῦ Θύμβριδος ἐκβολαῖς, αἳ τῆς Ῥώμης ἓξ καὶ δέκα διεστήκασι σημείοις. τετάρτῳ τε καὶ εἰκοστῷ τῆς βασιλείας ἔτει, νόσῳ διεφθάρη. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν Ταρκύνιος ὁ Πρίσκος ὀνομαζόμενος. οὗτος τὸ μὲν τῆς συγκλήτου συνέδριον, διπλάσιον ἐποίησε τῷ τῶν σωμάτων ἀριθμῷ· καὶ τῇ πόλει δὲ τὸν ἱππόδρομον ᾠκοδόμησε· θεάτρων τε ἐνεστήσατο τέρψιν, Ῥωμαϊκὴν καλέσας τὴν θέαν· ἥτις ἐξ ἐκείνου καὶ εἰς τόδε τελεῖται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα προσηγορίαν. ἔτι δὲ Σαβίνους εἷλε μάχῃ, καὶ πολλῆς αὐτοὺς ἀφελόμενος γῆς, προσεκύρωσε τῇ Ῥώ-

τῇ Ῥώμῃ. πρῶτος δὲ θριαμβεύων εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλθε. τείχη τε ἐδείματο, καὶ τὰς ὑδρορρόας, ἤγουν ἀμάρας· καὶ τῆς τοῦ Καπιτωλίου κατασκευῆς ἤρξατο. ὀκτὼ τε ἐπὶ τοῖς τριάκοντα βασιλεύσας ἐνιαυτοὺς, *ἀνεδέξατο. [6]Ἐκεῖνος ὑποδέχεται τὴν ἀρχὴν Σερούιος Τύλλιος, ἐξ ἐπισήμου γεγονὼς μητρὸς· ἣ καὶ αἰχμαλωσίας καὶ δουλείας περιέπεσε τύχῃ. οὗτος ὑπηγάγετο Σαβίνους, καὶ τρισὶ λόφοις ηὔξησε τὴν πόλιν, τῷ Κυριναλίῳ, καὶ τῷ Βιμιναλίῳ, καὶ τῷ Ἐσκυλίνῳ· τάφρους τε ὤρυξε περὶ τοῦ τείχους κύκλῳ. καὶ τῆς ἀπογραφαῖς τῶν σωμάτων ἔδωκεν ἀρχὴν, οὔπω παρ' οὐδενὶ τῶν ἐθνῶν ἐγνωσμέναις. ἀπογραφέντες οὖν οἱ τὴν Ῥώμην οἰκοῦντες ὑπ' αὐτῷ, συνήχθησαν εἰς ἀριθμὸν ὀγδοήκοντα τριῶν χιλιάδων, μετὰ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς οἰκούντων. τελευτὴν μέν τοι τοῦ βίου ἐδέξατο παρὰ τοῦ γαμβροῦ Ταρκυνίου Σουπέρβου. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἐπώνυμον, ὑπερήφανον. παῖς δὲ ἦν οὗτος Ταρκυνίου τοῦ Πρίσκου, παρ' οὗ τὴν βασιλείαν ὁ σφαγεὶς οὗτος ἐδέξατο. [7]Ἐπιλαμβάνεται δὴ τῆς βασιλείας οὗτος ὁ Σούπερβος Ταρκύνιος, ἕβδομος τε ὢν τῶν βασιλέων, καὶ ὕστατος. καὶ νικᾷ μὲν Βολούσκους, ἔθνος ὂν ἐπὶ τὴν Καμπανίαν, οὐ πόρρω τῆς Ῥώμης. *αἱρεῖ δὲ ἐπὶ τούτοις Γαβίαν *καὶ Πομητίαν καὶ Σύεσσαν πόλεις· ἔθετο τε μετὰ Τούσκων σπονδάς. ναόν τε ᾠκοδόμησε *τῷ καλουμένῳ Καπιτωλίῳ. μετὰ ταῦτα, πολιορκῶν τὴν Ἄρδεαν, πολίχνην δέκα καὶ ὀκτὼ σημείοις πόρρω τῆς Ῥώμης, [τὴν ἀρχὴν] ἀπέβαλεν. ὁ γὰρ ὁμώνυμος αὐτοῦ παῖς, ἐπιφανῆ γυναῖκα Λουκρητίαν, ἧς πολὺς ἦν ἐπὶ σωφροσύνῃ λόγος, Ταρκυνίῳ Κολλατίνῳ συνοικοῦσαν, ἐβιάσατο. τοῦτο ἐξήγγελεν ἡ Λουκρητία τῷ τε ἀνδρὶ, καὶ τῷ πατρί· καὶ μηνύσασα τὸ πάθος, ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἑαυτὴν διεχειρίσατο. ἐνταῦθα δὲ Βροῦτος, γένει προσήκων τῷ Ταρκυνίῳ, τὸν δῆμον ἀθροίσας, ἀφαιρεῖται τῆς βασιλείας τὸν Ταρκύνιον, πλείω ποιησάμενος τοῦ κοινοῦ λόγον ἢ τοῦ γένους. τούτῳ δὲ, καὶ τοῦ δήμου τῷ δόγματι, ἡ στρατιὰ συνηκολούθησε, μεθ' ἧς ἐπολιόρκει τὴν Ἄρδεαν· τετάρτῳ τε καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας, μετὰ τῆς γαμετῆς καὶ τῶν παίδων, φυγὴν ἑαυτοῦ κατεψηφίσατο. [8]*Οὕτως ὑπὸ βασιλεῦσιν ἑπτὰ, τοῖς ὅλοις ἔτεσι διακοσίοις τεσσαράκοντα καὶ τρισὶ, τὰ τῆς Ῥώμης διῳκήθη πράγματα. μικρὰ δὲ ἦν ἔτι τὰ τῆς δυνάμεως *οὔσης, τῶν ὁρίων αὐτῆς οὐδαμόθεν ὑπὲρ πεντεκαίδεκα σημείων ἐκτεινομένων. [9]Ἐντεῦθεν τὸ μὲν τῶν βασιλέων ἐπαύσατο, μετηνέχθη δὲ εἰς τὴν τῶν ὑπάτων ἀρχήν. δύο δὲ ἦσαν οὗτοι, καὶ ἐτήσιοι· ὥστε κἂν ἕτερος φαῦλος *εἴη, καταφεύγειν ἐπὶ τὸν ἕτερον, τῷ δὲ χρόνῳ περαιουμένῳ,

*adiunxit; primuſque triumphans vrbem intrauit: muros fecit, & cloacas: Capitolium inchoauit. trigeſimo octauo imperii anno per Anci filios occiſus eſt, regis eius cui ipſe ſucceſſerat. [6]Poſt hunc SERVIVS TVLLIVS ſuſcepit imperium, genitus ex nobili *fœmina, captiua tamen, & ancilla. Hic quoque Sabinos ſubegit: mõtes tres, Quirinalem, Viminalem, *Æſquilinum, vrbi adiũxit. foſſas circum murum duxit. primus omnium *cenſum ordinauit, qui adhuc per orbem terrarũ incognitus erat. Sub eo Roma omnibus in cẽſum delatis, habuit *capitum LXXXIIII milia ciuium Romanorum cum his qui in agris erant. Occiſus eſt XLV imperii anno, ſcelere generi ſui Tarquinii [Superbi,] filii eius regis cui ipſe ſucceſſerat; & filiæ [ſuæ,] quam Tarquinius habebat vxorem. [7]LVCIVS TARQVINIVS SVPERBVS, ſeptimus atq; vltimus regum, Volſcos (quæ gens ad Campaniam euntibus non longe ab vrbe eſt) vicit; Gabios ciuitatẽ, & Sueſſam Pometiam ſubegit; cum Tuſcis pacem fecit; & templum Ioui in Capitolio ædificauit. Poſtea Ardeam oppugnãs, in octauo decimo miliario ab vrbe [Roma] poſitam ciuitatem, imperium perdidit. Nam cum filius eius, & ipſe Tarquinius iunior, nobiliſſimam fœminam Lucretiam, eandemq; pudiciſſimam Collatini vxorem ſtupraſſet, eaque de iniuria marito & patri & amicis queſta fuiſſet, in omnium conſpectu ſe occidit. propter quã cauſſam Brutus, *parens & ipſe Tarquinii, populum concitauit, & Tarquinio ademit imperium. mox exercitus quoque eum, qui ciuitatem Ardeam cum ipſo rege oppugnabat, reliquit: veniẽſque ad vrbem rex, portis clauſis excluſus eſt. Cumque imperaſſet annos *quattuor & viginti, cum vxore & liberis ſuis fugit. [8]Ita Romæ regnatum eſt per ſeptẽ reges annis ducentis quadraginta tribus, cũ adhuc Roma, vbi plurimũ, vix vſq; ad quintum decimũ miliarium poſſideret.

[9]Hinc CONSVLES cœpere pro vno rege duo hac cauſſa creari; vt, ſi vnus 244
malus eſſe voluiſſet, alter eum, habens poteſtatem ſimilem, coerceret. Et placuit, ne imperiũ longius quam

*annuum haberent: ne per diuturnitatem poteſtatis inſolentiores redderentur, ſed ciuiles ſemper eſſent, qui ſe poſt annum ſcirēt futuros eſſe priuatos. Fuerunt igitur anno primo expulſis regibus conſules Lucius Iunius Brutus, (qui maxime egerat vt Tarquinius pelleretur) & Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. ſed Tarquinio Collatino ſtatim ſublata eſt dignitas. placuerat enim, ne quiſquam in vrbe maneret, qui Tarquinius vocaretur. Ergo accepto omni patrimonio ſuo, ex vrbe migrauit: & loco ipſius factus eſt Lucius Valerius Publicola conſul. Commouit tamen bellum vrbi Romæ rex Tarquinius, qui fuerat expulſus: & collectis multis gentibus, vt in regnum poſſet reſtitui, dimicauit. In prima pugna Brutus [conſul] & *Aruns Tarquinii filius inuicem ſe occiderunt. Romani tamen ex ea pugna victores receſſerunt. Brutum matronæ Romanæ defenſorē pudicitiæ ſuæ, quaſi communem patrem, per annū luxerunt. Valerius Publicola Spurium Lucretium Tricipitinum collegam ſibi fecit, Lucretiæ patrem: quo, morbo mortuo, iterum Horatiū Puluillum collegam ſibi ſumpſit. Ita primus annus quinque conſules habuit: cum Tarquinius Collatinus propter nomen vrbe ceſſiſſet, Brutus [in] prœlio periſſet, Sp. Lucretius morbo mortuus eſſet. Secundo quoque anno iterum Tarquinius, vt reciperetur in regnum, bellum Romanis intulit, auxilium ei ferente Porſenna Tuſciæ rege: & Romam pene cepit. Verum tum quoq; victus eſt. Tertio anno poſt reges exactos, Tarquinius, cum ſuſcipi non poſſet in regnum, neque [ei] Porſenna, qui pacem cum Romanis fecerat, auxiliū præſtaret, Tuſculum ſe contulit; quæ ciuitas non longe ab vrbe eſt: atque ibi per quattuordecim annos priuatus cū vxore *cōſenuit. Quarto anno poſt reges exactos, cū Sabini Romanis bellum intuliſſent, victi ſunt; & de his triumphatum eſt. Quinto anno, Lucius Valerius ille Bruti collega, & quater

μετριωτέραν εἶναι τὴν δυναστείαν. ἀνάγκη γὰρ ἦν, ἀρίστους εἶναι δημαγωγούς, εἰδότας, ὡς μετὰ τὸν χρόνον, ἔσονται τῶν ἀρχομένων. Γίνονται τοίνυν ὕπατοι τῷ πρώτῳ ἔτει μετὰ τοὺς βασιλεῖς, Λούκιος Ἰούνιος Βροῦτος, ὁ τῆς Ταρκυνίου μάλιστα καθαιρέσεως αἰτιώτατος· καὶ Ταρκύνιος Κολλατῖνος, ὁ τῆς Λουκρητίας ἀνήρ, ἧς ὑβρισθείσης ἐπράχθη τὰ περὶ Ταρκύνιον· ἀλλ᾽ ὁ Κολλατῖνος εὐθὺς τῆς ἐξουσίας ἀφῃρέθη (ἔδοξε γὰρ μηδένα ἐπὶ τῆς Ῥώμης εἶναι Ταρκύνιον ὀνομαζόμενον) καὶ *τῆς οὐσίας προσαφαιρεθεὶς, ἀπώσθη τῆς πόλεως. ἀντικαθίσταται δὲ αὐτῷ Λούκιος Οὐαλέριος Πουβλικόλας. Τούτων οὖν τὴν ὕπατον ἐχόντων ἀρχὴν, ὁ τῆς βασιλείας ἀφαιρεθεὶς Ταρκύνιος, ἐπηγάγετο τῇ Ῥώμῃ πόλεμον· καὶ συναγείρας ἔθνη πολλὰ, διὰ ὅπλων ἔσπευδεν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν. ὡς δὲ τὸ πρῶτον συνέμιξαν, ὁ μὲν Βροῦτος καὶ *ὁ Ταρκυνίου παῖς, ἀλλήλους ἀνεῖλον· οἱ δὲ λοιποὶ Ῥωμαῖοι, τῇ μάχῃ νικήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου. αἱ τοίνυν γυναῖκες, ὡς τῆς σεμνότητος καὶ σωφροσύνης ὑπέρμαχόν τε καὶ προστάτην, ἐνιαυσιαίῳ πένθει, καθάπερ πατέρα κοινὸν, ἐτίμησαν. Πουβλικόλας δὲ Σπούριον Λουκρήτιον Τρικιπιτῖνον κοινωνὸν ἑαυτῷ καὶ συνύπατον ἐχειροτόνησε, τὸν πατέρα τῆς Λουκρητίας. τούτου δὲ ὑπεξελθόντος νόσῳ τὸν βίον, αὖθις Ὁράτιον Πούλβιλλον συνῆψεν ἑαυτῷ πρὸς τὴν ὕπατον ἀρχήν. ὁ γὰρ δὴ λειπόμενος, ἀεὶ κύριος ἦν τῆς κοινωνοῦ χειροτονίας. οὕτω δὴ συνέβη τὸν πρῶτον τῶν ὑπάτων ἐνιαυτὸν, πέντε σχεῖν ὑπάτους, Ταρκυνίου μὲν Κολλατίνου διὰ τὴν προσηγορίαν ἀπωσθέντος, Βρούτου δὲ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ, Λουκρητίου δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀρρωστίας τελευτὴν ὑπομείναντος. Τῷ δευτέρῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει, Ταρκύνιος αὖθις ἐκίνησεν ὅπλα κατὰ τῆς Ῥώμης ὑπὲρ τῆς βασιλείας, πρὸς συμμαχίαν ἐπικαλεσάμενος τὸν Πορσίναν· οὗτος δὲ ἦν Τούσκων βασιλεύς· καὶ μικροῦ μὲν τῆς Ῥώμης κατεκράτησεν· ἡττηθεὶς δὲ ὅμως, ἀπῆλθε. καὶ τρίτῳ μετὰ τοὺς βασιλέας ἐνιαυτῷ, ὡς εἶδεν αὐτῷ τὰ περὶ τῆς βασιλείας οὐ χωροῦντα κατὰ νοῦν, (ἤδη γὰρ καὶ Πορσίνας σπονδὰς ἐπεποίητο πρὸς Ῥωμαίους) ἐν Τουσκόλῳ πολιχνίῳ τῆς Ῥώμης οὐ πόρρω, *καταπλαγεὶς τὸν Μούκιον ἐπιβάλλοντα τῇ φλογὶ τὴν δεξιὰν, εἰκόνα τε γενόμενον ἀνδρείας τε καὶ καρτερίας τῶν Ῥωμαίων, μεταστὰς σὺν τῇ γαμετῇ καὶ τοῖς φιλτάτοις, τεσσαρεσκαίδεκα διετέλεσεν ἐνιαυτοὺς, ἐκεῖ τε κατεγήρασε. Τετάρτῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει, Σαβῖνοι Ῥωμαίοις ἐπήγαγον πόλεμον. ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν πανστρατιᾷ, οἱ Ῥωμαῖοι *τὴν νίκην ἐθριάμβευσαν. Ἔτει πέμπτῳ Οὐαλέριος ὁ Βρούτου συνύπατος, τετάρτην ἤδη πεπληρωκὼς ὑπατείαν,

ὑπατείαν, τὸ κοινὸν ὑπέμεινε τέλος, ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων, ὥστε ἐκ συνεισφορᾶς τοῦ δήμου, τὴν ταφὴν αὐτοῦ γενέσθαι. καὶ τοῦτον δὲ αἱ γυναῖκες, ὥσπερ τὸν Βροῦτον, κατὰ τὸν ἴσον χρόνον ἐπένθησαν.

[10] Ἐνάτῳ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει, ὅτε βασιλεύσαντος Ταρκυνίου Σουπέρβου γαμβρὸς, τιμωρῆσαι τῷ κηδεστῇ βουληθεὶς, παμμεγέθη στρατιὰν συνέλεξε. τότε τοίνυν προσεπενοήθη τε καὶ ᾑρέθη κατὰ τὴν Ῥώμην ἀρχή. Δικτάτωρα αὐτὸν ἐκάλουν ἐπιχωρίως· σημαίνει δὲ ἀναγορεύουσιν ἡ φωνή· ἢ διὰ τὸ λέγεσθαι μὲν τὸν δῆμον, οὐ ψηφοφορεῖν δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ὑπάτων· τῷ ῥήματι δὲ ἀκολουθεῖν τῆς ἐξουσίας. αὕτη δὲ, δυνατωτέρα μὲν τῆς μεγίστης ὑπατείας ἦν, ἓξ μησὶ δὲ παρελείπετο μόνον. τοσοῦτον γὰρ ἔδοξεν αὐτὴν συστεῖλαι κατὰ τὸν χρόνον, ὅσον ὑπερέβαινε τῷ μεγέθει. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, καὶ ἄρχων ἱππέων ἀνεδείχθη· ἀκολουθεῖ δὲ καὶ αὕτη τῷ δικτάτωρι, καθάπερ τις ἀξιόχρεως ὑπουργός. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, οὐδεμία τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἀρχῶν, ὡς ἡ δικτατούρα, τῇ νῦν βασιλείᾳ προσεοίκει. μετὰ ταύτης γοῦν, μᾶλλον δὲ ὑπὸ ταύτῃ τῇ προστηγορίᾳ καὶ Αὔγουστος Ὀκταβιανὸς, (περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν) καὶ πρὸ ἐκείνου Γάϊος Καῖσαρ, κατὰ μικρὸν τὴν μὲν πολιτείαν καταλύοντες, ἀρπάζοντες δὲ τὴν βασιλείαν διέλαθον. Πρῶτος οὖν ἐγένετο δικτάτωρ Λάρκιος· μάγιστρος δὲ τῶν ἱππέων πρῶτος, Σπούριος Κάσιος. [11] Ἕκτῳ δὲ καὶ δεκάτῳ μετὰ τοὺς βασιλέας ἐνιαυτῷ, στάσις ἐπέπεσε τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων ἀγανακτοῦντι, καὶ δεινὰ πάσχειν ὑπό τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ὑπάτων· καὶ οὐ πρότερον ἐπέσχεν οὗτος ὁ θόρυβος, πρὶν καὶ αὐτὸς αὑτῷ κατέστησεν ἄρχοντας οἰκείους, καὶ οἱονεὶ τινὰς ἐκδίκους τοῦ πλήθους, οὓς Δημάρχους ἐκάλεσε, Τριβουνίους πλήβεις κατὰ τὴν αὐτῶν φωνήν. ἐπίστευε δὲ ὁ δῆμος, διὰ τούτων ἀσφάλειαν αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ἀρχόντων ἐξουσίαν ὑπάρξειν.

[12] Τῷ δὲ ἑξῆς ἐνιαυτῷ, Βουλοῦσκοι τὸν πόλεμον ἀνενεώσαντο· καὶ συμμίξαντες, ἡττήθησαν, καὶ τὴν μεγίστην ἑαυτῶν πόλιν Κοριόλους ἀπώλεσαν, τῶν νικησάντων γενομένην. [13] Ὀκτωκαιδεκάτῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει, Κοΐντος Μάρκιος, ὁ τοῦ πολέμου τοῦ κατὰ Βουλούσκων στρατηγὸς, ὃ καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἑλὼν τοὺς Κοριόλους, ἀπολιπὼν τὴν Ῥώμην, προσεχώρησε τοῖς Βουλούσκοις· ὑπό τινος ὀργῆς τοῦτο παθών. καὶ πολὺ συνήγαγε συμμαχικὸν, καὶ πολλάκις ἐνίκησε πολέμῳ τοὺς οἰκείους· καὶ πλησίον αὐτῆς ἐγένετο τῆς πόλεως ἀπὸ πέντε σημείων, ὡς αὐτίκα πολιορκήσων. πρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥωμαίων, οὐ πρότερον ἔφη τῆς ὀργῆς λήξειν, ἢ τὴν αὐτοῦ μητέρα Βετουρίαν καὶ τὴν γαμετὴν Βουλουμνίαν πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν. γίνεται δὴ τοῦτο· καὶ τοῖς ὀδυρμοῖς τῶν γυναικῶν ἐπικλασθεὶς, ἀπεκίνησε τὸν στρατόν. καὶ δεύτερος οὗτος μετὰ τὸν βασιλέα Ταρκύνιον ὅπλα κατὰ τῆς

cõſul, fataliter mortuus eſt; adeo pauper [factus] vt collatis a populo nummis, ſumptum habuerit ſepulturæ: quem matronæ, ſicuti Brutũ, annum luxerunt. [10] Nono anno poſt reges 255
exactos, cum gener Tarquinii, ad iniuriam ſoceri vindicandam ingẽtem collegiſſet exercitum, noua Romæ dignitas eſt creata, quę DICTATVRA appellatur, maior quam Conſulatus. Eodem anno etiam MAGISTER EQVITVM factus eſt, qui Dictatori obſequeretur. Nec quidquã ſimilius poteſt dici, quam dictatura antiqua huic imperii poteſtati, quam nunc trãquillitas veſtra habet: maxime cũ Auguſtus quoq; *Octauianus, de quo poſtea dicemus; & ante eum *Caius Cęſar, ſub dictaturę nomine atq; honore regnauerint. Dictator autem Romæ primus fuit Largius: magiſter equitum primus, Spurius Caſſius.

[11] Sexto decimo anno poſt reges exa- 260
ctos, ſeditionem populus Romæ fecit: tamquam a Senatu atque Conſulibus premeretur. Tum & ipſe ſibi TRIBVNOS *PLEBIS, quaſi proprios iudices & defenſores, creauit: per quos contra Senatum & Conſules tutus eſſe poſſet. [12] Sequenti anno *VOLSCI contra Romanos bellum reparauerunt: & victi acie, etiam Coriolos ciuitatem, quam habebant *opimam, perdiderunt.

[13] Octauodecimo anno poſtquam reges eiecti erant, expulſus ex vrbe *Quintus Marcius dux Romanus, qui Coriolos ceperat Volſcorum ciuitatem, ad ipſos Volſcos contendit iratus, & auxilia contra Romanos accepit, Romanos ſæpe vicit: vſque ad quintũ miliarium vrbis acceſſit, oppugnaturus etiam patriam [ſuam,] legatis qui pacem petebant repudiatis: niſi ad eum mater Veturia & vxor Volumnia ex vrbe veniſsẽt: quarum fletu & deprecatione ſuperatus, remouit exercitum. Atque hic ſecundus poſt Tarquinium fuit, qui dux

274 contra patriam ſuam eſſet. [14]*Cæſone Fabio & Tito Virginio conſulibus, trecenti nobiles homines, qui ex Fabia familia erant, contra *Veientes* bellum ſoli ſuſceperunt, promittentes ſenatui & populo per ſe omne certamen implendum. Itaque profecti omnes nobiles, & qui ſinguli magnorum exercituum duces eſſe deberent, in prœlio conciderunt. Vnus omnino *ſuperfuit ex tanta familia; qui propter ætatem puerilem duci non potuerat ad pugnam. Poſt hæc *cenſus* in vrbe habitus eſt, & inuenta ſunt ciuium *capita CXIX milia. [15]Sequenti anno, cum in Algido monte, ab vrbe duodecimo *ferè miliario, Romanus obſideretur exercitus, Lucius Quintius Cincinnatus Dictator eſt factus: qui agrum quattuor iugerum poſſidens, manibus ſuis colebat. Is, cum in opere & arans eſſet inuentus, ſudore deterſo, togam *prætextam accepit: & cæſis hoſtibus, liberauit exercitum.

[16]Anno trecenteſimo & altero ab vrbe condita, imperium conſulare ceſſauit; & pro duobus conſulibus decem facti ſunt, qui ſummam poteſtatem haberent, DECEMVIRI nominati: ſed cum primo anno bene egiſſent, ſecundo vnus ex iis Appius Claudius, Virginii cuiuſdam, qui honeſtis iam ſtipendiis cōtra Latinos in monte Algido militabat, filiam virginem corrumpere voluit: quam pater occidit, ne ſtuprum a Decemuiro ſuſtineret: & regreſſus ad milites, mouit tumultum. Sublata eſt Decemuiris poteſtas; ipſique damnati ſunt. [17]Anno trecenteſimo *& quintodecimo ab vrbe condita, *Fidenates* contra Romanos rebellauerunt. Auxilium his præſtabant Veientes, & rex Veientium Tolumnius: quæ ambæ ciuitates tam vicinæ vrbi ſunt, vt Fidenæ ſexto, Veientes octauo decimo miliario abſint. Coniunxerunt ſe his & Volſci. ſed *Mamerco Æmilio dictatore, & Lucio Quintio Cincinnato magiſtro equitum, victi, etiam regem perdiderunt: Fidenæ captæ, & exciſæ.

πατρίδος ἐκίνησεν. [14]Φαβίου δὲ καὶ Βεργινίου τὴν ὑπατείαν ἐχόντων, τριακόσιοι τῆς Ῥώμης ἄνδρες ἐπιφανεῖς, ἐκ τῆς Φαβίου καταγόμενοι συγγενείας, αὐτοὶ καθ᾽ ἑαυτοὺς κατὰ τῶν *Βεεντίνων ἐξεστράτευσαν, ὑποσχόμενοι καὶ τῷ δήμῳ καὶ τῇ συγκλήτῳ, τὸν πάντα κατορθώσειν πόλεμον. οὗτοι δὲ πάντες, ἀξιόχρεως ἕκαστος μεγάλης ἡγεμὼν εἶναι στρατιᾶς, πανωλεθρίᾳ διεφθάρησαν. ἐκ τοσούτου δὲ τοῦ Φαβίου γένους, εἷς ὑπελείφθη μόνος, ὃς οὐχ οἷός τε ἐγένετο διὰ τὴν νεότητα παραγενέσθαι τῇ μάχῃ. Μετὰ ταῦτα γὰρ τῶν σωμάτων πάλιν ἀπογραφὴ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ συνηριθμήθη πλῆθος ἀνδρῶν, ἑκατὸν δέκα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες, καὶ τριακόσιοι, καὶ δέκα καὶ ἐννέα. [15]Τῷ δὲ ἑξῆς ἐνιαυτῷ κατὰ τὸ *Ἄλγιδον ὄρος, δωδεκάτῳ τῆς πόλεως σημείῳ, ἐνεδρευθεὶς ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς συνεκλείσθη. χειροτονεῖται τοίνυν δικτάτωρ Λούκιος Κυΐντιος Κικιννάτος. ἐν γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις, ἐπὶ τοῦτον ἐφέροντο τὴν ἀρχήν. ἀγρὸν δὲ ἔχων ὁ Κικιννάτος, καὶ τοῦτον *αὐτῷ σώματι γεωργῶν, ἐφεστηκὼς τῷ ἀρότρῳ, παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν· καὶ τὸν ἱδρῶτα τὸν ἀπὸ τῆς γηπονίας *μεταβαλὼν ἐνέδυ τὸ σχῆμα βαθέαν τόγαν αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ἐκ τῆς ὁπλίσεως τῆς Ῥωμύλου μετενεχθεῖσαν εἰς φάρος. καὶ τοὺς πολεμίους ἀπολέσας, ἠλευθέρωσε τὴν στρατιάν. [16]*Τριακοσιοστῷ δὲ καὶ ἑνὶ μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης συνοικισμὸν ἐνιαυτῷ, τὸ τῶν ὑπάτων μετεβάλετο εἰς ἑτέραν ἀρχήν· ἀντὶ γὰρ τῶν ὑπάτων, δέκα κατέστησαν, οἷς πᾶσα τῆς πόλεως ἐπετράπη διοίκησις. ἐκαλοῦντο δὲ οὗτοι Δεκέμβριροι. ὀρθῶς δὲ διαγενόμενοι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, εἶτα μετεβλήθησαν. Ἄππιος γὰρ Κλαύδιος, εἷς ἐκ τῶν δέκα, Βεργινίου τινὸς θυγατέρα παρθένον, ὃς ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ τὸ Ἄλγιδον ὄρος πρὸς Λατίνους ἐτύγχανεν ἀνδρειότατα μεμαχημένος, ἠβουλήθη διαφθεῖραι πρὸς βίαν· ἀλλ᾽ ὁ πατὴρ αὐτὴν πρὸ τῆς ὕβρεως ἀνεῖλε. τοῦτο συνεκίνησε τὸν στρατὸν καὶ τοὺς δέκα ζημίᾳ παραδόντες, καὶ αὐτὴν αὖθις ἀνεῖλον τὴν ἀρχήν. [17]Τῷ δὲ ἑξῆς ἐνιαυτῷ, Φιδηνάται πρὸς τὴν Ῥώμην ἤρξαντο πόλεμον, συμμάχοις κεχρημένοι Βεΐοις, καὶ τῷ τούτων βασιλεῖ *Τουλουμνίῳ. (Βέϊοι δὲ καὶ Φιδηνάται, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, τῆς Ῥώμης ἐκ γειτόνων οἰκοῦσι· Φιδηνάται μὲν, ἓξ κεχωρισμένοι σημείοις· Βέϊοι δ᾽, ὀκτωκαίδεκα) συνεπῆλθον δὲ καὶ Βολοῦσκοι. τότε τοίνυν Μάμερκος Αἰμίλιος δικτάτωρ χειροτονηθεὶς, καὶ λαβὼν ἄρχοντα τῶν ἱππέων Λεύκιον Κυΐντιον Κικιννάτον, τόν τε πόλεμον ἔλυσε, καὶ τὸν βασιλέα Τολούμνιον ἀνεῖλε· Φιδῆναι τε ἡ πόλις ἑάλω καὶ κατεσκάφη.

Εἴκοσι

Εἴκοσι δὲ ὕστερον ταύτης τῆς μάχης ἐνιαυτοῖς, Βέιοι πάλιν ἐκίνησαν τὸν πόλεμον. καὶ χειροτονεῖται κατ' αὐτῶν δικτάτωρ Φούριος Κάμιλλος. ὃς ἐνίκησε μὲν αὐτοὺς καταπολεμήσας· μετὰ ταῦτα δὲ τὴν πόλιν περικαθίσας, καὶ αὐτὴν εἷλεν, ἀρχαιοτάτην τε τῆς Ἰταλίας, καὶ τοῖς πᾶσιν ἀφθονωτάτην. μετὰ ταύτην, αἱρεῖ Φαλίσκους, πόλιν οὐχ ἥττω τῆς προτέρας. ἀλλ' ἐπανέστη φθόνος ἐκ ταύτης αὐτῷ τῆς εὐημερίας, αἰτίαν τε ἔσχεν, ὡς οὐ προσηκόντως διέλοι τῇ στρατιᾷ τὰ τοῦ πολέμου λάφυρα, καὶ κατεκρίθη τε, καὶ ἀπεώσθη τῆς Ῥώμης. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Γάλλοι Σένωνες ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Ῥώμην· καὶ γενομένης μάχης ἐν δεκάτῳ τῆς πόλεως σημείῳ παρὰ τὸν Ἀλλίαν ποταμὸν, ἐπεξῆλθον φεύγουσι τοῖς Ῥωμαίοις, οὐδενὸς ἀντάραντος, μέχρι τῆς πόλεως αὐτῆς. καταφεύγοντες δὲ εἰς τὸ Καπετώλιον, ἐκεῖ συνεσώζον ἑαυτούς. λιμοῦ δὲ λοιπὸν συνέχοντος αὐτοὺς, ἐφίσταται κάμνουσιν ὁ Φούριος Κάμιλλος, ἐκπεσὼν τῆς πόλεως, ἐκ τῆς εἰρημένης κρίσεως, διάγων· καὶ νικᾷ μὲν αὐτοὺς τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ· ὡς δὲ οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεος, ὠνήσαντο Ῥωμαῖοι τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν χρυσίου. ὅπερ οὐκ ἤνεγκε μετρίως ὁ Κάμιλλος· παραχρῆμα δὲ ἐπεξελθὼν τῇ τῶν Γάλλων στρατιᾷ, αὐτήν τε διέφθειρε, καὶ τὸ δοθὲν ἀνέλαβε χρυσίον· καὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ, ἅπερ ἦσαν ἐν τῇ προτέρᾳ μάχῃ παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀφῃρημένοι, (σίγνα καλοῦσιν αὐτὰ Ῥωμαῖοι) πάντα ἀναλαβὼν, τρίτον ἐν τῇ πατρίδι θρίαμβον ἐθριάμβευσεν, ἐπεκλήθη τε δεύτερος Ῥωμύλος, ὡς οἰκιστὴς καὶ αὐτὸς τῆς Ῥώμης γεγενημένος.

Post vigintí inde annos, *Veientani* rebellauerunt. Dictator contra ipsos missus est Furius Camillus: qui primũ eos vicit acie; mox etiam ciuitatẽ diu obsidens cepit, antiquiſſimam, Italięque ditiſſimam. Post eam cepit & *Faliſcos*, non minus nobilem ciuitatem. Sed cõmota est ei inuidia, quasi prædam male diuiſiſſet: damnatusq; ob eam cauſſam, & expulſus ciuitate eſt. Statim *Galli Senones* ad vrbem venerunt; & victos Romanos vndecimo miliario ab vrbe Roma, apud flumen Alliam ſequuti, etiam vrbem occupauerunt; neque defendi quidquam niſi Capitolium potuit. quod cum diu obſediſſent, & iam Romani fame laborarent, a Camillo, qui in vicina ciuitate exſulabat, Gallis ſuperuentum eſt, grauiſſimeque victi ſunt. poſtea tamen, accepto etiam auro, ne Capitolium obſiderent, receſſerunt: ſed ſequutus eos Camillus, ita cecidit, vt & aurum quod his datum fuerat, & omnia quæ ceperant militaria ſigna, reuocaret. Ita tertio triumphans, vrbem ingreſſus eſt, & appellatus SECVNDVS ROMVLVS, quaſi & ipſe patriæ conditor.

ΒΙΒΛΙΟΝ β'.

Ἐν τῷ τριακοσιοστῷ καὶ ἑξηκοστῷ πέμπτῳ μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης συνοικισμὸν, πρώτῳ δὲ μετὰ τὴν ὑπὸ Γάλλοις γενομένην ἅλωσιν, ἐνηλλάγησαν αἱ δυναστεῖαι. ἀντὶ γὰρ τῶν ὑπάτων, ἄρχοντες ἐγένοντο στρατιωτικοὶ, τὴν τῶν ὑπάτων ἔχοντες δύναμιν. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ τῆς Ῥώμης ηὐξήθη πράγματα. Κάμιλλος γὰρ Βολούσκων πόλιν, ἑβδομήκοντα τοῖς πᾶσιν ἐνιαυτοῖς οὐκ ἀποσχομένην τοῦ κατὰ τῆς Ῥώμης πολέμου, αὐτήν τε εἷλε τὴν Βολούσκων, καὶ πόλιν ἑτέραν Ἐβούκων, καὶ Σουτρίνων ἄλλην. πάσας τε αὐτὰς ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος, καὶ τοὺς πολεμίους διαχειρισάμενος, τρεῖς ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἔθνεσιν ἐπετέλεσε θριάμβους. Καὶ Τίτος δὲ Κουίντιος Κικιννάτος Πραινεστίνους, οἳ μέχρι τῶν πυλαίων αὐτῶν πολεμοῦντες ἐχώρησαν, παρὰ τὸν Ἀλλίαν ποταμὸν διώξας, νίκην τε ἤρατο κατ' αὐτῶν, καὶ πόλεις αὐτῶν [illegible] τῇ Ῥώμῃ [illegible]· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς Πραινεστίνους παραδόντας ἑαυτοὺς, ἐκτήσατο.

LIBER II.

ANNO trecẽteſimo ſexageſimoquinto ab vrbe cõdita, poſt captam autem primo, dignitates mutatæ ſunt: & pro duobus conſulibus facti TRIBVNI MILITARES, conſulari poteſtate. Hinc iam cœpit Romana res creſcere. Nã Camillus eo anno *Volſcorum ciuitatem*, quæ per ſeptuaginta annos bellum geſſerat, vicit; & *Aequorum vrbem*, & *Sutrinorum*: atque omnes, deletis eorum exercitibus, occupauit; & tres ſimul triumphos egit. Titus 374
etiam Quintius Cincinnatus Præneſtinos, qui vſque ad vrbis Romæ portas cum bello venerant, perſequutus, ad flumen Alliam vicit: & ciuitates quæ ſub ipſis agebant, Romanis adiunxit: ipſum Præneſte aggreſſus, in deditionem accepit:

quę omnia ab eo geſta ſunt viginti diebus, triũphusq; ipſi decretus. [3] Verũ dignitas TRIBVNORVM MILITARIVM non diu perſeuerauit. Nã poſt aliquantũ, nullos placuit fieri: & quadrienniũ in vrbe ita fluxit, vt poteſtates ibi maiores non eſſent. [2] Reſumpſerunt tamẽ Tribuni militares conſulari poteſtate iterũ dignitatẽ, & *triennio perſeuerauerũt. Rurſus conſu-
388 les facti. [4] Lucio Genucio, & Quinto Seruilio conſulibus, mortuus eſt Camillus: honor ei ſecũdus poſt Ro-
392 mulũ *delatus eſt. [5] Titus Quintius Dictator aduerſus Gallos, qui *in Italiam venerant, miſſus eſt. Hi ab vrbe quarto miliario trãs Anienem fluuiũ cõſederant. Ibi nobiliſſimus de ſenatoribus [iuuenis] *Titus Manlius, prouocãtem Gallum ad ſingulare certamen, *congreſſus occidit: & ſublato torque aureo, colloque ſuo impoſito, in perpetuũ *Torquati* & ſibi & poſteris cognomen accepit. Galli fugati ſunt: mox per Caium Sulpicium Dictatorem etiã victi. Non multo poſt à Caio Marcio *Tuſci* victi ſunt; & octo milia captiuorũ ex his in trium-
402 phum *ducti. [6] Cenſus iterũ habitus eſt. Et cũ Latini qui a Romanis ſubacti erãt, milites pſtare nollent, ex Romanis tantum tyrones lecti ſunt, factęq; legiones decẽ; qui modus ſexaginta vel amplius armatorũ milia efficiebat. paruis adhuc Romanis reb⁹, tãta tamen in re militari virtus erat. Quæ cũ pfectæ eſſent aduerſus *Gallos duce Lucio Furio [Camillo,] quidã ex Gallis vnũ e Romanis, qui eſſet optimus, ꝓuocauit. tũ ſe Marcus Valerius tribunus militũ obtulit: & cum proceſſiſſet armatus, coruus ei ſupra dextrũ brachium ſedit. mox cõmiſſa aduerſus Gallum pugna, idẽ coruus alis & vnguib. Galli oculos verberauit, ne rectũ poſſet aſpicere: *ita vt a tribuno Valerio interfectus, nõ ſolũ victoriam ei, ſed etiã nomen dederit.

πλὴν δὲ τοῦτο τὸ ἔργον εἴκοσιν ἐπετέλεσεν ταῖς πάσαις ἡμέραις, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθριάμβευσεν. [3] Ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ πολὺ *στρατιωτικῶν ἀρχόντων ἡ δυναστεία· μικρῷ γὰρ ὕστερον καταλέλυτο. καὶ σχεδὸν ἔξω πάσης ἀρχῆς ἡ Ῥώμη διετέλεσεν, εἰ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων τινές, καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς, ἐβιάζοντο δυναστεύειν, καὶ τὸ κῦρος ἔχειν· ἀλλ᾽ οὐχ ὑπὲρ τοὺς ἐνιαυτοὺς τρεῖς τοῦτο ἐδυνήθησαν. ἐπανῆλθε γὰρ πρὸς τοὺς ὑπάτους ἡ ἐξουσία. [4] Λουκίου Γενουκίου καὶ Κοΐντου Σερβιλίου γενομένων ὑπάτων, τελευτᾷ Κάμιλλος· τιμή τε αὐτῷ δευτέρα μετὰ τὸν Ῥωμύλον ἐψηφίσθη. [5] Γαλατῶν δὲ πόλεμον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν κινησάντων, στρατοπεδευσαμένων δὲ ἀντιπέραν τοῦ Ἀνιῶνος ποταμοῦ, Τίτος Κοΐντιος δικτάτωρ ἀναδειχθεὶς, ἐξῆλθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ἀλλ᾽ ἔλυσε τὴν μάχην οὐχ ἡ συμπλοκὴ τῶν στρατευμάτων, ἀλλ᾽ ἀνὴρ νεανίας *Μάλιος. ὑφ᾽ ἑνὸς γὰρ τῶν Γαλατῶν εἰς μονομαχίαν προκληθεὶς, ἐκεῖνόν τε καθεῖλε, καὶ τῷ πολέμῳ τέλος ἔδωκε· τὸν στρεπτὸν τε ᾧ κεκόσμητο τὸν τράχηλον ὁ Γαλάτης, ἑαυτῷ περιθεὶς, ἐκ τούτου Τορκουάτος αὐτός τε προσηγορεύθη, καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ πάντες, μηνύοντες τῇ προσηγορίᾳ τὸν ἀπὸ τοῦ λαφύρου κόσμον. Τόρκις γὰρ ἐπιχωρίως ὁ στρεπτὸς καλεῖται. τότε μὲν οὖν φυγῇ παρέδοσαν ἑαυτούς· μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ κατεπολεμήθησαν ὑπὸ τοῦ δικτάτωρος Σουλπικίου. Καὶ Τοῦσκοι δὲ ὑπὸ Γαΐου Μαρκίου συνεκόπησαν· ὡς ὀκτὼ δὲ χιλιάδας αἰχμαλώτων τῷ θριάμβῳ ποιήσας πλῆθος ὁ νικήσας ἐθριάμβευσεν. [6] Μετὰ τοῦτο δὲ γέγονε τῶν Ῥωμαίων ἀπογραφὴ καὶ τῶν Λατίνων, τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἤδη γεγενημένων, σύμμαχα παρέχειν εἰς στρατιὰν οὐ βουλομένων, ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτικῶν *συλλεγῆναι· τὸ στράτευμα δὲ δεκάδες ἐξ αὐτῶν συντάξεις ἐγένοντο, λεγεῶνες κατὰ τὴν αὐτῶν καλουμένας φωνήν, ἐκ τῆς γενομένης τῶν νέων ἐπιλογῆς· λέγερε γὰρ παρ᾽ αὐτοῖς τὸ ἐπιλέξασθαι λέγεται. αἱ δέκα δὲ αὗται λεγεῶνες, ἑξήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν εἶχον, ὡς ἑκάστην εἰς ἑξακισχιλίους τελεῖν· καὶ οὕτως ὁ τοσοῦτος συνήχθη στρατὸς, οὔπω τῶν Ῥωμαϊκῶν πραγμάτων εἰς τὸ πλέον ἐπιδεδωκότων. τοσαύτη τῶν στρατιωτικῶν ἦν ἐπιθυμία, καὶ τῶν πολιτῶν ἀνδρεία. τοῦτο δὴ τὸ στράτευμα τῶν πολιτῶν ἐξάραι, ἐπὶ τοὺς Γάλλους ἐχώρησεν, ἡγουμένου τῆς στρατιᾶς *Φουρίου. ἀλλά τις ἐκ τοῦ Γαλατῶν στρατεύματος, πρὶν ἢ συμμίξαι τὰ πλήθη, ἐκ προκλήσεως τὸν ἄριστον τῶν Ῥωμαίων εἰς μονομαχίαν ἐκάλει. τότε τοίνυν ἐθελοντὴς ἐξανέστη Μάρκος Οὐαλέριος, ἐν τοῖς ἄρχουσι τῶν στρατιωτικῶν τεταγμένος, καὶ σκευασάμενος ἐπῆλθεν. ὁρμῶντι δὲ αὐτῷ κατὰ τοῦ πολεμίου, κόραξ ἐπιπτὰς, κατὰ τὸν δεξιὸν ἔστη βραχίονα· καὶ μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄνδρες συνέμιξαν· ὁ δὲ κόραξ τοῖς τε ὄνυξι καὶ τοῖς πτεροῖς ἔπαιε τοῦ Γάλλου τὰ ὄμματα, κωλύων εὐθὺ τῷ πολεμοῦντι προσβλέπειν· καὶ οὕτω πίπτει μὲν ὁ Γαλάτης· τῷ Οὐαλερίῳ δὲ ὁ τῆς νίκης τρόπος δέδωκε τὴν προσηγορίαν.

Κορβῖνος

Κορβῖνος γὰρ ὠνομάσθη [ἀπὸ] τοῦ κόρακος, οὕτω κατὰ τὴν τῶν Ἰταλῶν ὀνομαζομένου φωνήν· καὶ οὐδὲ μέχρι τούτων τὰ τῆς εὐημερίας ἔστη· ἀλλὰ τρίτον καὶ εἰκοστὸν γεγονὼς ἔτος, ἐπὶ τὴν ὑπατείαν ἠλήθη. Λατῖνοι δὲ, οἱ τὴν στρατολογίαν ἀρνησάμενοι, καθάπερ ἔκ τινος μελέτης ἐπὶ μεῖζον ἐχώρησαν. ἔφασκον γὰρ τὸν ἕτερον τῶν ὑπάτων ἐκ σφῶν αὐτῶν χρῆναι χειροτονεῖσθαι. τῶν Ῥωμαίων δὲ οὐ συντιθεμένων, ἀνήφθη πόλεμος μέγιστος, εἴπερ τις ἄλλος· καὶ οὗτοι μὲν ἡττήθησαν οἱ Λατῖνοι, καὶ θρίαμβον ἦγεν ἡ νίκη· τοῖς ὑπάτοις δὲ, ὡς ὑπὲρ ἔργου μεγάλου, κατά τι χωρίον, ὃ Ῥῶστρα καλοῦσιν, ἀνδριάντες ἀνεστήκασιν. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον, τὰς πρὸς τὸν δῆμον ἐδέχετο τῶν ὑπάτων τε καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων δημηγορίας. ἐκεῖθεν γὰρ ἐν ταῖς καταλαμβανούσαις χρείαις διελέγοντο τῷ δήμῳ. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἐνιαυτὸν Ἀλεξάνδρεια παρὰ τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου συνῳκίσθη, καὶ ταύτην ἐδέξατο τὴν προσηγορίαν ἡ τῆς Αἰγύπτου πάσης μήτηρ. Ἐντεῦθεν δὴ καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ηὐξήθη Ῥωμαίοις, καὶ πρὸς ἄκρον ἀφίκετο δυναστείας. ἀμέλει πορρωτάτω λοιπὸν αὖθις οἱ πόλεμοι συνεκροτοῦντο. ἐπὶ Σαμνίτας γοῦν, διακοσίοις ἀπῳκισμένους σημείοις, τὴν στρατιὰν ἐκίνησαν. ἧς ἀφηγεῖτο Παπίριος Κύρσωρ, τὴν τῆς δικτατωρείας ἔχων ἐξουσίαν. χρείας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ῥώμην καλούσης, τὸν ἄρχοντα τῶν ἱππέων Φάβιον Μάξιμον (ἠκολούθει δὲ αὕτη, καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν, δυναστεία τῷ Δικτάτωρι) καταλείπει ἐπιστάτην τοῦ στρατοῦ, παραγγείλας μὴ συμμῖξαι, μήτε εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, πρὶν αὐτὸν ἐκ τῆς Ῥώμης ἐπανήκειν. λαβόμενος δὲ ὁ Φάβιος καιροῦ, καὶ μικρὰ φροντίσας τῶν τοῦ δικτάτωρος ἐντολῶν, ἐμαχέσατο μὲν μετὰ λαμπρᾶς τῆς τύχης, καὶ τοὺς Σαμνίτας ἀπώλεσε πανστρατιᾷ. ἐπὶ τούτοις ψῆφον ἐπῆγεν ὁ δικτάτωρ αὐτῷ θανάτου· διεσώθη δὲ τῇ τε τῶν στρατευμάτων περὶ αὐτὸν στοργῇ, καὶ τῇ τοῦ δήμου σπουδῇ· τοσαύτη τε ἐκινήθη κατὰ τοῦ Παπιρίου στάσις, ὡς παρὰ μικρὸν ἐλθεῖν αὐτὸν θανάτου. Μετὰ ταῦτα οἱ Σαμνῖται τοὺς Ῥωμαίους, ὑπατευόντων Τίτου Βετουρίου καὶ Σπουρίου Ποστουμίου, μετὰ πολλῆς κατεπολέμησαν τῆς αἰσχύνης· καὶ κύριοι καταστάντες αὐτῶν, ἔθεντο σπονδὰς τοῖς ἡττημένοις ἀπρεπεῖς. ἀλλ' ἡ σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος τὰς μὲν σπονδὰς παρεσάλευσαν, ὡς ἐν δυσπραγίᾳ γεγενημένας, ἀνέλαβον δὲ τὴν μάχην· καὶ οἱ πρότερον νενικηκότες, ἡττήθησαν, Παπιρίου τοῦ ὑπάτου τῇ μάχῃ στρατηγοῦντος. πεσόντων δὲ τῶν πλειόνων, ἑπτὰ χιλιάδες ἀνδρῶν αἰχμαλώτων ὑπὸ τοῖς νενικηκόσιν ἐγένοντο· καὶ πρῶτος οὗτος κατὰ Σαμνιτῶν ἐδόθη τῷ Παπιρίῳ θρίαμβος. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, Ἄππιος Κλαύδιος κήνσωρ ᾑρέθη, ἤγουν τιμητής. ἀρχὴ δὲ ἦν αὕτη τῶν μεγίστων, καὶ ἦν ἔργον αὐτῇ, τοὺς τῶν πολιτῶν διερευνᾶσθαι τε καὶ κρίνειν βίους· τιμωρείας τε κατὰ πᾶσαν ἠδύνατο δυναστείας, καὶ οὐδεὶς ἦν ἔξω τῆς τοῦ κήνσωρος ἐξουσίας. κύριοι δὲ ἦσαν οἱ κήνσωρες καὶ ἔργοις κοινοῖς κατακοσμεῖν τὴν πόλιν. ὁ Κλαύδιος γοῦν πηγὴν ὠχέτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἥτις αὐτῷ μέχρι νῦν ἐπονομάζεται Κλαυδία· ὁδόν τε ἐστόρεσεν, ἥτις ἐπεκλήθη καὶ αὐτὴ τῷ πεποιηκότι, Ἀππία προσαγορευθεῖσα. οὕτως ἡ μὲν τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει τοῦ πεποιηκότος, ἡ δὲ αὐτοῦ τοὔνομα.

nam poſtea idem *Coruinus* eſt dictus. ac propter hoc meritum, annorum trium & viginti, conſul eſt factus. *Latini* qui noluerāt milites dare, hoc quoq; a Romanis exigere cœperunt, vt vnus conſul, ex eorum; alter, ex Romanorū populo crearetur. Quod cum eſſet negatum, bellum cōtra eos ſuſceptum eſt, & ingenti pugna ſuperati ſunt: ac de his perdomitis triūphatum eſt. Statuæ conſulib. ob meritum victoriæ in roſtris poſitæ ſunt. [Eo anno etiam Alexandria ab Alexandro Macedone condita eſt.]

Iam Romani potentes eſſe cœperūt. 429
bellum enim in centeſimo & triceſimo fere miliario ab vrbe apud *Samnites* gerebatur, q medii ſunt inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. Lucius Papirius Curſor cum honore dictatoris ad id bellum profectus eſt: qui, cum Romam rediſſet, Q. Fabio Maximo, magiſtro equitum, quem apud exercitum reliquit, præcepit, ne ſe abſente pugnaret. Ille, occaſione reperta, feliciſſime dimicauit, & Samnites deleuit. ob quam rem a dictatore capitis damnatus, quod ſe vetante pugnaſſet, ingenti fauore militum & populi liberatus eſt: tanta Papirio ſeditione commota, vt pene ipſe interficeretur. Poſtea Samnites, Romanos, Tito Veturio & Spurio Poſtumio conſulibus, ingenti dedecore vicerunt, [& ſub iugum miſerunt.] Pax tamen a ſenatu & populo ſoluta eſt, quæ cum ipſis propter neceſſitatem facta fuerat. Poſtea Samnites victi ſunt a L. Papirio cōſule: ſeptem milia eorum ſub iugum miſſa. Papirius de Samnitibus triumphauit. Eo tempore Appius Claudius cenſor, aquam Claudiam induxit, & viam Appiam ſtrauit.

Samnites reparato bello, Q. Fabium Maximum vicerunt, tribus milibus hominum occiſis. Poſtea cum pater ei Fabius Maximus legatus [datus] fuiſſet, & Samnites vicit, & plurima *eorum oppida cepit. Deinde P. Cornelius Rufinus, *Manius Curius Dentatus, ambo conſules contra Samnites miſſi, ingentibus prœliis eos confecere. Tum bellum cum Samnitibus per *annos nouē & XL actum ſuſtulerunt. neq; vllus hoſtis fuit intra Italiam, qui Romanam virtutem
470 magis fatigauerit. [9]Interiectis aliquot annis, iterum ſe Gallorū copiæ cōtra Romanos Tuſcis Samnitibusque iunxerūt: ſed cum Romam tenderent, a *Cn. Cornelio Dolabella
472 conſule deletæ ſunt. [10]Eodem tempore *Tarentinis*, qui iam in vltima Italia ſunt, bellum indictum eſt; quia legatis Romanorum iniuriam feciſſent. Hi Pyrrhum Epiri regem cōtra Romanos [:n] auxilium popoſcerūt: qui ex genere Achillis originem trahebat. is mox ad Italiam venit. Tumque primum Romani cum *tranſmarino hoſte* dimicauerūt. Miſſus eſt contra eum conſul P. Valerius Læuinus: qui cum exploratores Pyrrhi cepiſſet, iuſſit eos per caſtra duci, oſtendi omnem exercitum, tumq; dimitti, vt renuntiarent Pyrrho, *quæcumque a Romanis agerentur. Commiſſa mox pugna, cum iam Pyrrhus fugeret, elephantorum auxilio vicit: quos incognitos Romani expauerunt. ſed nox prœlio finem dedit. Læuinus tamen per noctem fugit, Pyrrhus Romanos mille octingentos cepit, eoſq; ſummo honore tractauit: occiſos ſepeliuit. quos cum aduerſo vulnere & truci vultu, etiam mortuos iacēre vidiſſet, tuliſſe ad cęlum manus dicitur, cum hac voce: ſe totius orbis dominū eſſe potuiſſe, ſi tales ſibi milites contigiſſent. [11]Poſtea Pyrrhus *iunctis ſibi Samnitibus, Lucanis, Bruttiiſque, Romam perrexit, omnia ferro igniq;

Τούτων ὧδε πεπραγμένων, Σαμνῖται τὴν μάχην ἀνενεώσαντο, Κοΐντου Φαβίου Μαξίμου τὴν ὑπατείαν ἔχοντος. παῖς δὲ ἦν οὗτος τοῦ μικροῦ πρόσθεν εἰρημένου Φαβίου Μαξίμου. οὗτος ἡττᾶται τὴν μάχην, [καὶ] τρισχιλίους ἀποβάλλει τῶν μαχιμωτάτων. λεγάτος δὲ αὐτῷ χειροτονηθεὶς ὁ πατὴρ Φάβιος, ἐνίκησέ τε τοὺς Σαμνίτας, καὶ πολλὰς αὐτῶν πόλεις εἷλεν. Ἔπειτα διαδέχονται τὴν ὕπατον ἀρχὴν Πούβλιος Κορνήλιος Ρουφῖνος, καὶ *Μάρκος Κούριος Δεντάτος· καὶ συνάψαντες πρὸς τοὺς Σαμνίτας πόλεμον, πολλαῖς τε μάχαις λαμπρῶς ὑπερέσχον, καὶ παντάπασιν αὐτοὺς ἐκπολιορκήσαντες, δι' ἐτῶν ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα τέλος ἔδοσαν τῷ πολέμῳ. ὡς ἔπος δὲ εἰπεῖν, οὐδὲν τῶν ἐντὸς τῆς Ἰταλίας ἐθνῶν οὕτω τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις κατειργάσατο. [9]Πολλοῖς δὲ ὕστερον ἐνιαυτοῖς, πλῆθος Γάλλων ἀξιομάχητον, Τούσκοις τε καὶ Σαμνίταις κατὰ τῆς Ῥώμης ἐκοινώνησαν· καὶ τὸν δρόμον ἐπ' αὐτὴν ποιούμενοι, παρὰ *Γναίου Κορνηλίου Δολαβέλλου τοῦ ὑπάτου πανωλεθρίᾳ διεφθάρησαν. [10]Ὑπὸ τούτους τοὺς χρόνους Ταραντίνοις, ἐν ὑστάτῳ τῆς Ἰταλίας πάσης κειμένοις, ἐπήχθη παρὰ Ῥωμαίων πόλεμος. αἰτία δὲ ἦν τοῦ πολέμου παροινία καὶ ἀσέλγεια, παρὰ τοῦ δήμου τοῦ Ταραντίνου κατὰ τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς Ῥώμης, τετολμημένη. ἀκμαζόντων δὲ τῶν κατὰ τὴν μάχην, Πύρρον ἐπεκαλέσαντο σύμμαχον Ταραντῖνοι, γένος μὲν τὸ ἀπ' Ἀχιλλέως, βασιλεύοντα δὲ τῶν Ἠπειρωτῶν· καταλαμβάνει τοίνυν τὴν *βασιλείαν ὁ Πύρρος· καὶ τοῦτον πρῶτον πόλεμον ἐπολέμησαν Ῥωμαῖοι πρὸς στρατιὰν ἐξ ὑπερορίων ἥκουσαν. Ἐπὶ *τούτων ὕπατος ἐχειροτονήθη Πούβλιος Οὐαλέριος *Λαβῖνος. οὗτος τοὺς Πύρρου κατασκόπους ἑλών, προσέταξεν ἄγειν αὐτοὺς ἐπιδεῖξαί τε ὅλον τὸ στρατόπεδον εἶτα ἀφεθῆναι, καὶ τῷ Πύρρῳ ἀγγεῖλαι μηνύσαντας ἃ ἐθεάσαντο. μετὰ ταῦτα δὲ τῆς μάχης καὶ φυγόντος τοῦ Πύρρου, μεταβολὴν ἔσχε διὰ τοὺς ἐλέφαντας ἡ τοῦ πολέμου τύχη. ἀγνῶτες γὰρ ὄντες τούτων οἱ Ῥωμαῖοι τῶν θηρίων, καὶ τῶν ἵππων πρὸς τὴν *ἀήθη ὄψιν ἐκπλαγέντων, φοβηθέντες, ἔσχον ἔλαττον. κακῶς δὴ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐκ τούτου διακειμένων, ἡ νὺξ ἔδωκε τῇ συμπλοκῇ τέλος· ἧς χρησάμενος ὁ *Λαβῖνος, ὑπεχώρησεν. κατὰ δὴ ταύτην τὴν μάχην, χιλίους ὀκτακοσίους ὁ Πύρρος αἰχμαλώτους εἷλεν, καὶ τῆς μεγίστης αὐτοὺς ἠξίωσε τιμῆς· τοὺς δὲ πεσόντας ἐξ αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων ταφῇ παραδέδωκεν. ἰδὼν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐν νεκροῖς τοῖς σώμασιν φοβερούς, πάντων τε τὰς πληγὰς ἐμπροσθίους, τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνασχών, ἔφη, πάσης ἂν κρατῆσαι τῆς γῆς, εἰ τοιούτοις αὐτῷ χρῆσθαι στρατιώταις ἐξεγένετο. [11]Μετὰ ταῦτα συνάπτουσιν ἑαυτοὺς τῷ Πύρρῳ Σαμνῖται καὶ Λευκανοὶ, καὶ Βρέττιοι· καὶ τὸν δρόμον ἀπαύστως ἐπὶ τὴν Ῥώμην ποιοῦνται· πᾶν τε τὸ προστυχόν, ἢ πυρὸς ἦν ἔργον

τὴν ἔργῳ ἢ σιδήρου. καὶ τὴν μὲν Καμπανίαν ἐξεπολιόρκησαν· ἧκον δὲ ἐπὶ τὴν Πραίνεστον, τῆς πόλεως ὀκτωκαιδεκάτῳ σημείῳ ἀφεστῶσαν. φοβηθεὶς δὲ ὁ Πύρρος τὸν ὕπατον καὶ τὴν σὺν αὐτῷ στρατιὰν, ὄπισθεν αὐτῷ κατακολουθήσασαν, εἰς τὴν Καμπανίαν ὑπεχώρησεν· καὶ παραγίνονται πρὸς αὐτὸν πρέσβεις Ῥωμαίων, ἐξωνήσασθαι βουλόμενοι τοὺς αἰχμαλώτους. τούτους διὰ πάσης αἰδοῦς καὶ τιμῆς ἐποιήσατο, *εἶδε τε ὡς ἔνι μάλιστα φιλοφρόνως· τά λύτρα τε ἀπωσάμενος, προῖκα τοὺς αἰχμαλώτους ἀπεπέμψεν. ἕνα δὲ ἐκ τῶν πρέσβεων Φαβρίκιον οὕτως ἠγάσθη καὶ ἐθαύμασεν, ὥστε, ἐπεὶ πενίᾳ συζῶν αὐτὸν ἔγνω, τοὺς θησαυροὺς ἐπιδείξας, τὸ τέταρτον αὐτῷ προὔθηκεν αὐτῶν τε καὶ τῆς ἀρχῆς, εἰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἕλοιτο συνουσίαν, καὶ μετὰ τῶν πολιτῶν *αὐτὸν προσθεῖν. καταφρονηθείσης δὲ τῆς ὑποσχέσεως, ηὐξήθη τῷ Πύρρῳ τὸ περὶ τὴν Ῥώμην τε καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς θαῦμα· καὶ πρέσβεις ὁ νενικηκὼς πέμπει, παρὰ τῶν ἡττημένων σπονδὰς ἐπαγγέλλει ἴσας ἑκατέροις· τῆς δὲ πρεσβείας ἐξῆρχεν ἀνὴρ ἐπιφανὴς Κινέας. τῶν σπονδῶν δὲ μέρος ἦν καὶ τόδε· τῆς Ἰταλίας ὅσον ἤδη ἐδέδεκτο τὸν Πύρρον ἢ πολιορκηθὲν, ἢ ἑκούσιον, τῆς αὐτοῦ δεσποτείας εἶναι. ταύτην οὐκ ἐδέξαντο τὴν συνθήκην οἱ Ῥωμαῖοι· ἀπεκρίναντο δὲ τοῖς πρέσβεσι, σπονδὰς οὐδαμῶς ἔσεσθαι Πύρρῳ τε καὶ αὖθις, εἰ μὴ πάσης τῆς Ἰταλίας ἐκχωρήσειε· μέγα τε μηδὲν ἡγεῖσθαι σφᾶς παρεσχηκέναι Πύρρον τὸ κατὰ τοὺς αἰχμαλώτους. *τοῦτο δὲ εἶναι σημεῖον, τὸ τοὺς ἀφεθέντας ἀτίμους εἶναι παρ᾽ αὐτοῖς, ὡς ἀναξίους τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας, δι᾽ ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὅτι δὲ πολεμοῦντες ληφθεῖεν· λύσιν τε αὖθις οὐκ ἔσεσθαι τοῦ κακοῦ, πρὶν ἂν τῶν διεγνωσμένων ἀνδρῶν ἐκ τοῦ στρατεύματος τῶν πολεμίων λάφυρα κομίσοιεν.

Οὕτω μὲν οὖν ἐπανῆλθεν ἄπρακτος ἡ πρεσβεία. πυνθανομένῳ δὲ τῷ Πύρρῳ παρὰ τῶν πρέσβεων οἵαν εὕροιεν τὴν πόλιν, φασὶ τὸν Κινέαν εἰπεῖν, πατρίδα βασιλέων ἑωρακέναι· τοῦτο δηλοῦντα, ὡς οἱ τῆς πόλεως ἔνοικοι πάντες τοιοῦτοι τυγχάνουσιν, οἷος αὐτὸς ὁ Πύρρος κατὰ τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ὑπείληπται. Ἐντεῦθεν ἐκστρατεύουσι πάλιν ἐπὶ τὸν Πύρρον ὑφ᾽ ἡγεμόσιν ὑπάτοις, Πουβλίῳ Σουλπικίῳ, καὶ Δεκίῳ. καὶ γενομένης μάχης, τιτρώσκεται Πύρρος, καὶ τῶν ἐλεφάντων ἀναιρεῖται τὸ πλεῖστον· πίπτουσι τε τῶν μετὰ Πύρρου χιλιάδες εἴκοσι, Ῥωμαίων δὲ πεντακισχίλιοι μόνοι. φεύγει τοίνυν ὁ Πύρρος ἐπὶ τὴν Τάραντα· καὶ διελθόντος ἐνιαυτοῦ μετὰ ταύτην τὴν μάχην, Φαβρίκιος αὖθις ἐπιπέμπεται τῷ Πύρρῳ μετὰ στρατιᾶς, ᾧ τὸ τέταρτον τῆς βασιλείας ἦν ὑπεσχημένος. στρατοπεδευσάμενοι δὲ ἐκ τοῦ πλησίον αὐτός τε καὶ ὁ Πύρρος, ἀνέμενον τὴν μάχην· μιᾷ δὲ τῶν νυκτῶν ἰατρός τις τῷ Πύρρῳ συνών, προσφεύγει τῷ Φαβρικίῳ,

vaſtauit. Campaniam *depopulatus eſt; atque ad *Præneſte venit, miliario ab vrbe octauodecimo. Mox terrore exercitus, qui eum cum Conſule ſequebatur, in Campaniam ſe recepit. Legati ad Pyrrhum de [redimendis] captiuis miſſi, ab eo honorifice ſuſcepti ſunt. captiuos ſine pretio Romam miſit. Vnum ex legatis Romanorum Fabricium ſic admiratus eſt, vt, cum eum pauperem eſſe cognouiſſet, quarta parte regni promiſſa, ſollicitare voluerit; [vt] ad ſe tranſiret: contemptusq; eſt a Fabricio. Quare cum Pyrrhus ingenti Romanorum admiratione teneretur, legatum miſit, qui pacem æquis conditionibus peteret, præcipuum virum Cineam nomine; ita vt Pyrrhus partem Italiæ, quam iam armis occupauerat, obtineret. Pax diſplicuit remandatumque Pyrrho a Senatu eſt, eum cum Romanis, niſi ex Italia receſſiſſet, pacem habere non poſſe. Tum Romani iuſſerunt captiuos omnes, quos Pyrrhus reddiderat, infames haberi, *qui ſe armis defendere potuiſſent; nec ante eos ad veterem ſtatum reuerti, quam ſibi notorum hoſtium occiſorum ſpolia retuliſſent. Ita legatus Pyrrhi reuerſus eſt. a quo cum quæreret Pyrrhus, qualem Romam cõperiſſet, Cineas dixit, regum ſe patriam vidiſſe: ſcilicet tales illic *fere omnes eſſe, qualis vnus Pyrrhus apud Epirum & reliquam Græciam putaretur. Miſſi ſunt contra Pyrrhum duces P. Sulpicius, & Decius Mus conſules. Certamine commiſſo, Pyrrhus vulneratus eſt, elephãti interfecti, xx milia cæſa hoſtiũ; & ex Romanis tantum quinque milia. Pyrrhus *Tarentum fugatus. Interiecto anno, contra Pyrrhum Fabricius eſt miſſus; qui prius inter legatos ſollicitari non poterat, quarta parte regni promiſſa. Tum, cum vicina caſtra ipſe & rex haberẽt, medicus Pyrrhi nocte ad eum venit,

promittens veneno[ſe]Pyrrhum oc-
ciſurū,ſi ſibi aliquid polliceretur:quē
Fabricius vinctū reduci iuſſit ad do-
minum,Pyrrhoq; dici,quæ cōtra ca-
put eius medicus ſpopondiſſet.*Tūc
rex admiratus eum,dixiſſe fertur:*Ille
eſt Fabricius, qui difficilius ab honeſtate
quam ſol a curſu ſuo auerti poteſt.* Tū rex
*in Siciliam profectus eſt: Fabricius,
victis Samnitibus & Lucanis, trium-
phauit. Conſules deinde [Manius]
Curius Dentatus,& Cornelius Len-
tulus,aduerſum Pyrrhum miſſi ſunt.
Curius cōtra eū pugnauit,exercitum
eius cecidit,ipſum Tarētum fugauit,
caſtra cepit. Ea die cæſa hoſtiū vigin-
titria milia. Curius in cōſulatu trium-
phauit: primus Romam elephantos
quattuor duxit. Pyrrhus etiam a Ta-
rento mox receſſit, & apud Argos
480 Græciæ ciuitatē occiſus eſt. [11]*Caio
Fabio Licino,C.Claudio Canina cō-
ſulibus,anno vrbis conditæ CCCCLXI,
legati Alexandrini a Ptolemæo miſſi
Romā venēre; & a Romanis amici-
tiam,quam petierant,obtinuerunt.
484 [12]*Quinto Ogulnio,C.Fabio Pictore
cōſulibus, *Picentes* bellum commo-
uere:&ab inſequentibus conſulibus
Publio Sempronio, Appio Claudio,
victi ſunt: & de his triumphatum eſt.
Cōditæ a Romanis ciuitates;*Arimi-
num in Gallia,&Beneuentum in Sa-
486 mnio. [14]*Marco Atilio Regulo,*Lu-
cio Iunio Libone conſulib. *Sallentinis*
in*Apulia bellum indictū eſt: captiq;
ſunt cum ciuitate ſimul*Brunduſini:
& de his [iterum] triumphatū eſt.
[15]Anno CCCCLXXVII,cū iam clarum
vrbis Romę nomen eſſet,arma tamē
extra Italiā mota non fuerant. Vt igi-
tur cognoſceretur, quæ copiæ Ro-
manorū eſſent,cenſus eſt habitus:in-
uēta ſunt ciuiū capita*CCXCII milia,
CCCXXXIIII:quamquam a cōdita
vrbe numquam bella ceſſaſſent. Et
contra *Afros* bellum ſuſceptū eſt pri-
mū,Appio Claudio, Quinto Fuluio
conſulibus. In Sicilia contra eos pu-
gnatum eſt; & Appius Claudius de
Afris & rege Siciliæ Hierone trium-

ὑπισχνούμενος φαρμάκῳ τὸν Πύῤῥον ἀναιρήσειν, εἴ τις αὐτῷ τοῦ ἔργου τούτου καρπὸς γένοιτο. τοῦτον ὁ Φαβρίκιος δέσμιον ἐξέπεμψε τῷ Πύῤῥῳ, σημάνας ὡς οὐκ ἔστι Ῥωμαίων, δόλῳ τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ᾽ ὅπλοις ἀναιρεῖν. τότε τὸν Φαβρίκιον ὑπεραγασθεὶς ὁ Πύῤῥος, Οὗτός ἐστιν, ἔφη, Φαβρίκιος, ὃν οὐκ ἔστιν ἀφελκυσθῆναι τοῦ πρέποντος, ὥσπερ οὐδὲ τὸν ἥλιον τῆς αὐτοῦ φορᾶς. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐπὶ τῆς Σικελίας ἀπεχώρησεν. Φαβρίκιος δὲ, Λευκανούς τε καὶ Σαμνίτας ἑλὼν, ὑπὲρ τῆς νίκης ἐθριάμβευσε. Δέχονται δὲ τὴν ὑπατείαν, Μάρκος Κούριος Δεντάτος, καὶ Κορνήλιος Λέντουλος· εὐθὺς δὲ ἐπὶ τὸν Πύῤῥον ἐκστρατεύουσιν. ὁ τοίνυν Κούριος συνῆψε πρὸς αὐτὸν μάχην· καὶ τὸ μὲν στράτευμα σχεδὸν ἅπαν ἀπώλεσε τοῦ Πύῤῥου, αὐτὸν δὲ ἡ Τάρας ὑπεδέξατο φεύγοντα· καὶ γενόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν πολεμίων ὁ Κούριος ἐγκρατής. ὁ δὲ τῶν πεσόντων πολεμίων ἀριθμὸς, εἴκοσι τρεῖς ἦσαν χιλιάδες. οὗτος ὁ πόλεμος ἔδωκε τῷ Κουρίῳ θρίαμβον. ἐπισημότατός τε οὗτος ἐγένετο τῇ πομπῇ, τεσσάρων ἐλεφάντων τότε πρῶτον ἐν τῇ Ῥώμῃ φανέντων. Τούτων οὕτω πραχθέντων, καὶ τὸν Τάραντα ἀπολιπὼν ὁ Πύῤῥος, ἐπὶ τὸ Ἄργος ἐχώρησεν· ἔνθα τὸ τέλος τοῦ βίου ἐδέξατο, πεσὼν *ἐν πολέμῳ. [11]Ἐντεῦθεν Γάϊος Φάβιος *Λίκινος, καὶ Γάϊος Κλαύδιος Κανίνας ὕπατοι χειροτονοῦνται, *τετρακοσιοστῷ καὶ ἑξηκοστῷ καὶ πρώτῳ τῆς Ῥώμης ἔτει. κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πρέσβεις ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας πεμφθέντες πρὸς τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου, κατέλαβον τὴν Ῥώμην, αἰτούμενοι παρ᾽ αὐτῶν εἰρήνην τε καὶ φιλίαν. [12]Ἐκδεξαμένων δὲ τὴν ὑπατείαν Κοΐντου *Κυλλεωνίου, καὶ Γαΐου Φαβίου Πίκτωρος, Πικέντες πόλεμον ἐκίνησαν. χρόνου δὲ διελθόντος οὐ πολλοῦ, παρὰ τῶν ἑξῆς ὑπάτων, Ποπλίου Σεμπρωνίου, καὶ Ἀππίου Κλαυδίου, κατεπολεμήθησαν, ὡς καὶ θριάμβου γενέσθαι χώραν. τότε δὴ καὶ πόλεις παρὰ *Ῥωμαίοις ᾠκοδομήθησαν, *Ἀρίμινός τε ἐν Γαλλίοις, καὶ Βενεβεντὸς ἐν Σαμνίῳ. [14]Μάρκου δὲ Ἀτιλίου Ῥηγούλου καὶ Λευκίου *Ἰουνίου Λίβωνος ἐλθόντων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, κατὰ Σαλεντίνων ἐδογματίσθη πόλεμος. ἡττήθησαν δὲ, καὶ τῆς πόλεως ἐξέπεσον τῆς ἑαυτῶν· καὶ μετὰ τούτων Βρουνδισηνοί. καθ᾽ ὧν ἀπάντων οἱ νικήσαντες ἐθριάμβευσαν. [15]Τετρακοσιοστῷ δὲ καὶ ἑβδομηκοστῷ τῆς πόλεως, ἐπὶ πολὺ λοιπὸν ἦν καὶ παρὰ πᾶσι λαμπρὸν τὸ τῆς Ῥώμης ὄνομα. οὔπω δὲ τῆς Ἰταλίας ἐκτὸς αὐτοῖς συνεκεκρότητο πόλεμος. τότε τοίνυν βουληθέντες τὸ τῶν πολιτῶν γνῶναι πλῆθος, ἀπογραφὴν ἐποιήσαντο· καὶ συνηριθμήθησαν ἀνδρῶν ἐννέα καὶ εἴκοσι μυριάδες, καὶ δισχίλιοι διακόσιοι τριάκοντα τέσσαρες· καίτοι παρὰ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐδὲ μιᾶς γενομένης ἀνακωχῆς πολέμου. ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει τῆς πόλεως, πρὸς Ἄφρους αὐτοῖς ὁ πρότερος κινεῖται πόλεμος, Ἀππίου Κλαυδίου καὶ Κοΐντου Φαβίου τῶν ὑπάτων ἐχόντων ἀρχήν. γενομένης τοίνυν *ἐκ τῆς Σικελίας συμπλοκῆς καὶ νικήσας ὁ Κλαύδιος Ἄφρους τε καὶ τὸν βασιλέα Σικελίας Ἱέρωνα, καθ᾽ ἑκατέρων ἐθριάμβευσε.

άμβευσε. ¹⁶Τῷ δ' ἑξῆς ἐνιαυτῷ Οὐαλέριος Μάρκος καὶ Ὠτακίλιος Κράσσος ὕπατοι, μεγάλα κατὰ τὴν Σικελίαν εἰργάσαντο. Ταυρομένιον γὰρ καὶ Κατάνην, καὶ πεντήκοντα πρὸς ταύταις ἑτέρας πόλεις, τῇ Ῥωμαϊκῇ συνῆψαν ἀρχῇ. Τρίτῳ δ' ἔτει τοῦ πρὸς Ἄφρους πολέμου, παρασκευῆς ἐπὶ τὸν βασιλέα γινομένης Ἱέρωνα, φθάνει τὴν μάχην Ἱέρων, καὶ μετὰ τῆς συγκλήτου τῆς ἐκ Συρακουσίων, αἰτεῖ παρὰ τῶν Ῥωμαίων εἰρήνην ἐπὶ διακοσίοις ἀργυρίου ταλάντοις, καὶ λαμβάνει. Τρέπεται δὲ τοίνυν ἡ παρασκευὴ ἐπὶ τοὺς Ἄφρους, καὶ ἡττῶνται· καὶ θριαμβεύει κατ' αὐτῶν ὁ νενικηκώς. ¹⁷*Ἔτει δὲ πέμπτῳ τοῦ προτέρου πρὸς Ἄφρους πολέμου, Γαΐου Δουιλίου καὶ Γναίου Κορνηλίου *Ἀσιανοῦ καθεστηκότων ὑπάτων, ἐναυμάχησαν Ῥωμαῖοι, *οὔπω πρότερον ἐν θαλάττῃ πολεμοῦντες· ναυσί τε ἐχρῶντο μακραῖς, ἃς αὐτοὶ μὲν ἐκάλουν *ῥῶστρα, ἀπὸ τοῦ τὰς πρῴρας αὐτῶν ὀρνέων τινῶν *μεμιμῆσθαι ῥάμφη· *Λιβύρνα δ' ἡ συνήθεια προσαγορεύει. κατὰ ταύτην δὴ τὴν ναυμαχίαν ἐξ ἀπάτης ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένετο Κορνήλιος. κρατῶν γὰρ τοῖς ὅπλοις, δόλῳ τῶν Ἄφρων, ὡσανεὶ σπονδὰς αἰτούντων, τῆς αὐτῶν ἐπιβὰς τριήρους, συνελήφθη τε, καὶ δεθεὶς ἀπήχθη. Δουέλλιος δέ, ἐπεξελθὼν τῇ μάχῃ, νικᾷ τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων, μίαν τε καὶ τριάκοντα ναῦς αἱρεῖ, δέκα καὶ τέσσαρας ἑτέρας καταποντίζει· ἑπτὰ δὲ χιλιάδας αἰχμαλώτων ὑφ' ἑαυτὸν καθεστήσατο, τρεῖς δὲ διέφθειρε χιλιάδας. σιδηρᾷ τε καὶ τοῖς ὕδασι νίκην *τε κατεπράξαντο Ῥωμαῖοι, ἧς ἄλλην οὐχ ἥδησαντο λαμπροτέραν, οὐδ' αὖ χαριεστέραν· ἐπειδὴ παρ' ὡμολογημένου οὖν κατὰ γῆν κρατοῦντες, κρείττους καὶ κατὰ θάλατταν ὤφθησαν, ἐν ᾗ πλεονεκτεῖν Ἄφρους τὸ πρὶν ἐνόμιζον. Γαΐου δ' Ἀκυλλίου Φλώρου καὶ Λουκίου Σκηπίωνος διαδεξαμένων τὴν ὑπατείαν, Κορσικὴ καὶ Σαρδώ, πάντα τρόπον πολιορκηθεῖσαι, πολύ τε ἀποβαλοῦσαι πλῆθος ἀνδρῶν αἰχμαλώτων ὑπὸ τοῖς ὑπάτοις γινομένων, ἀφορμὴ θριάμβου τοῖς νενικηκόσιν ἐγένοντο. ¹⁸Λουκίου δὲ *Μανλίου Οὐόλσωνος, καὶ Μάρκου Ἀτιλίου Ῥηγούλου τὴν ἀρχὴν ὑποδεξαμένων, ἐκ τῆς Ἰταλίας τε καὶ Σικελίας ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ὁ πόλεμος μετηνέχθη· καὶ γὰρ δὴ ναυμαχία κεκρίεσε πρὸς Ἀμιλκάρην, τὸν τῶν πολεμίων στρατηγόν. καθ' ἣν τέσσαρας καὶ ἑξήκοντα ναῦς οἱ Ῥωμαῖοι καταποντίσαντες, τὸν μὲν στρατηγὸν ἔτρεψαν εἰς φυγήν, ἀπέβαλον δὲ καὶ αὐτοὶ δύο καὶ εἴκοσι ναῦς. ἀποβάντες δ' εἰς τὴν πολεμίαν γῆν, εὐθὺς μὲν *Κλυπέαν εἷλον, ἐπιφανῆ τῶν Ἄφρων πόλιν· δρόμος δ' ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα· πᾶν δ' ὃ διῆλθον ἐκπολιορκήσαντες, ἐχωρίσθησαν. καὶ Μάνλιος μὲν εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανῆκε μετὰ λαμπρᾶς νίκης, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι χιλιάδας αἰχμαλώτων ἄγων· Ῥήγουλος δέ, προσμείνας ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ἐπανέλαβεν ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἀφρικῆς τὴν μάχην, τρισὶ τῶν πολεμίων στρατηγοῖς ἀντιπαραταξάμενος. περιγενόμενος δὲ τοῦ πολέμου, ὀκτὼ δὲ καὶ δέκα χιλιάδας ἀνελών, καὶ πέντε ζώντων ἑλών, ἐλέφαντάς τε ὀκτὼ καὶ δέκα λῃσάμενος, ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρας πόλεις ὑποσπόνδους τῇ Ῥώμῃ συνῆψε, τάξας αὐτοῖς οὓς ἐβούλετο φόρους. ἐνταῦθα λοιπὸν οἱ Ἄφροι, κεκμηκότων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, εἰρήνην αἰτοῦσιν.

phauit. ¹⁶Inſequenti anno, Valerio
Marco & Otacilio cōſulib. in *Sicilia* a
Romanis res magnæ geſtę ſunt. Tau-
romenitani, *Catanenſes, & præterea
quinquaginta ciuitates, in fidē *acce-
ptę ſunt. Tertio anno in Sicilia con-
tra Hieronem regē Siculorum bellū
*paratū eſt. Is cū omni nobilitate Sy-
racuſanorum pacē a Romanis impe-
trauit, deditq; argēti ducenta talenta.
Afri in Sicilia victi ſunt, & de his ſecū-
do Romæ triūphatū eſt. ¹⁷Quinto 493
anno belli Punici, quod cōtra Afros
gerebatur, primū Romani *Caio Du-
illio & Cnæo Cornelio Aſina cōſulib.
in mari dimicauerunt, paratis nauib.
roſtratis, quas *Liburnas* vocāt. Conſul
Cornelius fraude deceptus eſt. Duil-
lius, cōmiſſo prœlio, *Carthaginenſiū
ducē vicit, *XXXI naues cepit, quat-
tuordecim merſit, ſeptē milia hoſtiū
cepit, tria milia occidit: neq; vlla vi-
ctoria Romanis gratior fuit, quod in-
uicti terra, iam [etiā] mari plurimum
poſſent. Caio Aquilio Floro, Lucio
Scipione conſulib. Scipio *Corſicam* &
Sardiniam *vicit: multa milia inde ca-
ptiuorū abduxit, triumphauit. ¹⁸*L. 497
Manlio Volſone, M. Atilio Regulo
cōſulibus, bellū in *Africam* tranſlatum
eſt: contra *Hamilcarem Carthagi-
nēſiū ducē, in mari pugnatū, victusq;
eſt. nā perditis ſexaginta quattuor na-
uib⁹, retro ſe recepit: Romani viginti
duas amiſerūt; ſed cū in Africā tranſ-
iiſſent, primā *Clypeam Africæ ciuita-
tē in deditionē acceperunt. Conſules
vſq; ad Carthaginem proceſſerunt;
multisq; vaſtatis [oppidis,] Manlius
victor Romā rediit, & viginti ſeptem
milia captiuorū reduxit. Atilius Re-
gulus in Africa remanſit. Is contra A-
fros aciem inſtruxit: contra tres Car-
thaginenſium duces dimicās, victor
fuit: decem & octo milia hoſtium ce-
cidit, quinq; milia cū *decem & octo
elephātis cepit: ſeptuaginta quattuor
ciuitates in fidē accepit. Tū victi Car-
thaginenſes, pacē a Rom. petiuerunt:

quam cum Regulus nollet niſi duriſſimis conditionibus dare, Afri auxilium a Lacedæmoniis petiuerunt: & duce Xãthippo, qui a Lacedæmoniis miſſus fuerat, Romanorũ dux Regulus victus eſt vltima pernicie. nã duo milia tantum ex [omni] Romano exercitu *remanſerũt, *quingenti cum imperatore Regulo capti ſunt, xxx milia occiſa; Regulus ipſe in catenas
498 coniectus. 19 Marco Æmilio Paulo, Seruio Fuluio Nobiliore cõſulibus, ambo Romani conſules ad Africam profecti ſunt, cũ trecẽtarum nauium claſſe; primũ Afros nauali certamine ſuperant. Æmilius conſul centum & quattuor naues hoſtiũ demerſit, triginta cum pugnatoribus cepit; quindecim milia hoſtium aut occidit, aut cepit; militem ſuũ ingenti prędа ditauit. Et ſubacta Africa tum fuiſſet, niſi quod tanta fames erat, vt diutius exercitus exſpectare nõ poſſet. Cõſules cum victrici claſſe redeũtes, circa Siciliam naufragium paſſi ſunt: & tanta tempeſtas fuit, vt ex quadringentis ſexaginta quattuor nauibus, octoginta ſeruari vix potuerint. Neq; vllo tẽpore tãta maritima tempeſtas audita eſt. Romani tamen ſtatim ducentas naues reparauerunt, neq; in aliquo a-
500 nimus his infractus *fuit. 20 Cnæus Seruilius Cæpio, & C. Sempronius Blæſus cõſules, cũ ducentis ſexaginta nauibus ad Africam profecti ſunt: aliquot ciuitates ceperũt: prædam ingentem reducẽtes, naufragium paſſi ſunt. Itaq; cum continuæ calamitates Romanis diſplicerẽt, decreuit Senatus, vt a maritimis prœliis recederetur, & tãtum ſexaginta naues ad præ-
502 ſidium Italiæ ſaluæ eſſent. 21 Lucio Cæcilio Metello, Caio Furio *Pacilo cõſulibus, Metellus in Sicilia Afrorũ ducem cũ *cxxx elephantis, & magnis copiis venientem ſuperauit, *xx milia hoſtium cecidit, ſex & viginti elephantos cepit, reliquos errãtes per Numidas, quos in auxilium habebat, collegit, & Romam deduxit ingenti pompa, cum *cxxx elephantorum

οὐ δεξαμένου δὲ τὴν ἱκετείαν Ῥηγούλου, συνθήκας δὲ ἀπαιτοῦντος τὰς ἀπιδῶν ἀπλῶς τε καὶ βαρείας, Λακεδαιμονίους ἐπεκαλέσαντο πρὸς συμμαχίαν· καὶ πέμπεται αὐτοῖς στράτευμα Λακωνικὸν ὑφ' ἡγεμόνι Ξανθίππῳ. συγκροτηθέντος οὖν πολέμου, μεταπίπτει τῷ Ῥηγούλῳ τὰ τῆς τύχης. ἡττᾶται γὰρ ἧτταν οὕτω μεγάλην, ὥστε πάσης μὲν τῆς στρατιᾶς δισχιλίους διαφυγεῖν μόνους, αὐτὸν δὲ, μετὰ πεντακοσίων ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενόμενον, δεθῆναι, τοὺς δὲ χιλιάδας ἀνδρῶν μαχιμωτάτων πεσεῖν. 19 Ἀλλ' οἱ μετὰ τούτους ὕπατοι Μάρκος Αἰμίλιος Παῦλος, καὶ *Σέρβιος Φούλβιος, τὴν μὲν κατὰ τὸν πόλεμον δυσπραγίαν ἐπηνώρθωσαν, οὐδὲ αὐτοὶ δὲ συμφορᾶς ἔξω κατέστησαν. τριακοσίαις γὰρ ναυσὶ συμμίξαντες τοῖς Ἄφροις, ὑπερέσχον, ὥστε τέσσαρας μὲν καὶ ἑκατὸν ναῦς καταποντίσαι, τριάκοντα δὲ μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς μαχομένων ἑλεῖν, ἀνδρῶν δὲ δεκαπέντε χιλιάδας, τὰς μὲν διαφθεῖραι, τὰς δὲ αἰχμαλώτους ἀπάγειν, τὸ δὲ στράτευμα τὸ οἰκεῖον πᾶσι χρήμασι τοῖς ἐκ τῆς λείας πλουσιώτατον ἀποφῆναι. οὐδὲν δὲ ἂν ἐκώλυσε *δουλῶσαι τότε τοὺς Ἄφρους, εἰ μὴ λιμὸς ἐπελθὼν, προαπήγαγε τὴν στρατιὰν τοῦ τέλους. Ἐν οὕτω λαμπροῖς τοῖς κατὰ τὴν μάχην, καὶ μετὰ τοσούτων λαφύρων ἐπανιόντα τὸν στόλον σχεδὸν ἅπαντα, θαλάσσιος κλύδων κατειργάσατο· καὶ τοσοῦτον ἐγένετο ναυάγιον, ὥστε ἐκ τετρακοσίων καὶ ἑξήκοντα καὶ τεττάρων νεῶν, ὀγδοήκοντα μόνας ἀθλίως διασωθῆναι. οὐδεὶς τε χρόνος τοσοῦτον χειμῶνα μνήμῃ παραδέδωκεν ἀνθρώπων, οὐδὲ τοσοῦτον σύμπτωμα θαλάσσιον. Οὐ μὴν οὕτω παρέλυσε τὸ φρόνημα τὸ Ῥωμαϊκὸν, οὐδὲ ἀφεῖλέ τι τῆς ἀκμῆς *παραχρῆμα τε διακοσίας ἐπισκευασάμενοι ναῦς, πρὸς ἑτέρας παρεσκευάσαντο ναυμαχίας.

20 Οἱ οὖν ἑξῆς ὕπατοι, Γνέος Σερβίλιος *Σκηπίων, καὶ Γάϊος Σεμπρώνιος *Βλέσος, ἑξήκοντα καὶ διακοσίαις ναυσὶν ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐξέπλευσαν· καί τινας μὲν τῶν πόλεων εἷλον λαφύρων δὲ ἐμπλήσαντες τὰς ναῦς, ἀπῄεσαν. ἀλλὰ καὶ τούτοις χειμὼν διέφθειρε τὴν εὐπραγίαν, ναυαγίῳ περὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στόλου χρησαμένοις. Αὗται τοίνυν αἱ συμφοραὶ, *ἀλλήλοις ἐφάμιλλοί τε καὶ συνημμέναι, τὴν περὶ τὸ ναυμαχεῖν προθυμίαν ἐξέβαλον τῶν Ῥωμαίων· δόγμα τε ἡ σύγκλητος ἐποιήσατο, μηκέτι τῶν κατὰ θάλατταν χρῆσθαι μάχαις, μηδὲ ναῦς ἔχειν πλὴν ἑξήκοντα, φυλακῆς ἕνεκα τῶν Ἰταλῶν ὁρίων πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐκ θαλάττης ἐφόδους.

21 Λουκίου δὲ Καικιλίου Μετέλλου καὶ Γαΐου Φουρίου *Πλακίδου πρὸς τὴν ὑπατείαν κληθέντων, γίνεται μάχη περὶ τὴν Σικελίαν πρὸς Ἄφρους, ἑνὸς τῶν ὑπάτων Μετέλλου στρατηγοῦντος. ἐν ταύτῃ νικᾶται τῶν Ἄφρων ὁ στρατηγὸς, τριάκοντα μὲν καὶ ἑκατὸν ἐλέφαντας ὁπλίτας ἄγων, στρατιὰν δὲ πασῶν τῶν ἔμπροσθεν μεγίστην· καὶ πίπτουσι μὲν εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν, ἐλέφαντες δὲ ἐζωγρήθησαν παρ' αὐτὸν μὲν τὸν πόλεμον ἓξ καὶ εἴκοσι, τοὺς λοιποὺς δὲ οἱ συμμαχοῦντες αὐτῷ Νουμίδαι, πλανωμένους συνελάβοντό τε καὶ παρεστήσαντο τῷ ὑπάτῳ. μετὰ θαυμαστῆς οὖν πομπείας εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλθε, τῶν ἐλεφάντων

μεγέθ

μεγέθει τε καὶ πλήθει τὰς ὁδοὺς πληρούντων. ἐπεὶ δ' ὁ πόλεμος ἠνάγκασε τοὺς Ἄφρους καταφυγεῖν ἐπὶ τὸν *Ῥήγουλον, ὃν ἐν δεσμοῖς εἶχον, παρεκάλουν τε αὐτὸν συμπρεσβεῦσαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν πρὸς Ῥωμαίους ἐκπεμπομένοις, ὥστε αὐτοῖς γενέσθαι σπονδάς, καὶ τοὺς ἑκατέρων αἰχμαλώτους ἀντιδοθῆναι τοῖς οἰκείοις. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀντιβολοῦντας αὐτοὺς ὁ Ῥήγουλος, καίτοι δέσμιος ὤν, ἀπεωθεῖτο· νικηθεὶς δὲ τῇ προσεδρείᾳ, παραγίνεται μὲν εἰς τὴν Ῥώμην· δοθέντος δὲ αὐτῷ λόγου, οὐδὲν ὑπέλαβε κατὰ Ῥωμαῖον καὶ ὑπατικὸν ἄνδρα πρᾶξαι· φάσκων, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένετο, τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκπεπτωκέναι πολιτείας. οὔτε οὖν τὴν γαμετὴν ἐδέξατο περιπλοκὰς ζητήσασαν· καὶ σύμβουλος γέγονε Ῥωμαίοις, μὴ προσέσθαι τοὺς Ἄφρους ἐπαγγελλομένους εἰρήνην. περικεκόφθαι γὰρ αὐτοῖς τὰς δυνάμεις, καὶ μήτε αὐτόν, μήτε τοὺς συνειλημμένους αὐτῷ, ἀξιοχρέους ὑπειλῆφθαι χρῆναι πρὸς τοσούτων αἰχμαλώτων τῶν ἐξ Ἀφρικῆς κατεχομένων ἀντίδοσιν. ταῦτα συμβουλεύσας, ἐκράτησε, πάντων τῶν αὐτοῦ τὰ τοῦ δήμου προθείς· ὃ δὴ καὶ τοῦτο γενναιότατον τῶν ἔργων. τῶν γὰρ πρέσβεων ἀπράκτων ἀποπεμφθέντων, συναπῆλθε καὶ ὁ Ῥήγουλος· καὶ βουλομένων αὐτὸν τῶν πολιτῶν κατέχειν, οὐκ εἶξεν, ὡς οὐ δυνάμενος, πρέπον ἀξίωμα πολίτῃ Ῥωμαίῳ ἔχειν μετὰ τὴν παρὰ τοῖς Ἄφροις δουλείαν. τοσοῦτον ἦν τὸ φρόνημα τῶν Ῥωμαίων· ἐπεὶ διὰ τῶν ὅρκων, οὓς ἐδεδώκει τοῖς Ἄφροις, ἦ μὴν ἐπανήξειν εἰ μὴ καταπράξαι τὰς σπονδάς, οὐδὲν ἐκώλυε μένειν. ὁ γὰρ ἀρχιερεύς, ὁ καλούμενος παρ' αὐτοῖς Πόντιφεξ, οὐκ εἶναι τὸ πρᾶγμα ἐπιορκίαν, ἐκ τῶν ἱερῶν ἐψηφίσατο νόμων. ἐπανελθὼν οὖν πρὸς τὴν Ἀφρικήν, πολυτρόποις ἐξεδόθη κολάσεσιν, ἃς ἄλλοι ἄλλως ἐκδεδώκασιν· καὶ παρ' αὐτοῖς τὸν βίον ἐτελεύτησεν. Ἐντεῦθεν *Πούπλιος Κλαύδιος Πῦλχρος καὶ Γάιος Ἰούνιος ὕπατοι χειροτονηθέντες, ἐπίσης ἐδυσημέρησαν. Κλαύδιος μὲν γάρ, οὐκ ἀφοσιωσάμενος ᾗ ὁ νόμος, ἐνεανιεύσατο κατὰ τῶν συμβόλων· (αὐσπίκια καλοῦσιν αὐτὰ οἱ Ῥωμαῖοι. σημεῖα δ' ἦν ταῦτα *δαιμονίοις διδόμενα τοῖς ἐπὶ πόλεμον ἐξιοῦσι) καὶ διὰ τοῦτο χεῖρον ἔσχεν ἐν τῇ τῶν Ἄφρων μάχῃ, ὥστε ἐκ διακοσίων εἴκοσι νεῶν, αἷς ἐναυμάχει, τριάκοντα διασωθῆναι, καὶ αὐτὸν μετ' αὐτῶν φυγεῖν· τὰς δὲ λοιπὰς τὰς μὲν καταποντωθῆναι, τὰς δ' ὑπὸ τοῖς πολεμίοις μετὰ τῶν ἐμπλεόντων πολεμιστῶν γενέσθαι. ὁ δὲ ἕτερος ὕπατος, ναυαγίῳ τὰς ναῦς ἀποβαλών, τὸ στράτευμα σῶον ἐπανήγαγεν. ἐπ' αὐτῇ γὰρ τῇ χέρσῳ ἐφθάρησαν αἱ νῆες, ὥστε τοὺς ἄνδρας ἀπόνως τῆς γῆς ἐφικέσθαι. [21] Μετὰ τούτους ὕπατοι γίνονται Γάιος Λυτάτιος *Κάτουλος, καὶ *Αὖλος Ποστούμιος Ἀλβῖνος. τρίτον δ' ἦν τοῦτο καὶ εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πρὸς Ἄφρους πολέμου. *Κάτουλος τοίνυν τὰς πρὸς Ἄφρους ἐκλεξάμενος, τριακοσίαις ναυσὶν ἐπ' αὐτοὺς ἐχώρησεν· ἐκεῖνοι δὲ τετρακοσίαις *ἀντιπαρετάξαντο. τοσούτῳ δ' οὔτε πώποτε ἔμπροσθεν στόλῳ ἀλλήλοις οὗτοι οἱ δῆμοι συνέμιξαν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Κάτουλος ἐπέβη τῆς νεὼς ἀρρωστῶν. τέτρωτο γὰρ ἐν

numerus omnia itinera compleret. Poſt hæc mala Carthaginenſes Regulum ducem, quem ceperant, petiuerunt, vt Romam proficiſceretur, & pacem a Romanis obtineret, ac permutationem captiuorum faceret. Ille, Romam cum veniſſet, inductus in Senatum, nihil quaſi Romanus egit: dixitque ſe ex illa die qua in poteſtatem Afrorũ veniſſet, Romanum eſſe deſiſſe. itaque & vxorem [a] complexu remouit, & Senatui ſuaſit ne pax cum Pœnis fieret. Illos enim, fractos tot caſibus, ſpem nullam habere: [ſe] tanti nõ eſſe, vt tot milia captiuorum propter vnum ſe, & ſenem, & paucos qui ex Romanis capti fuerant, redderentur. Itaque obtinuit. nam Afros pacem petentes nullus admiſit. ipſe Carthaginem rediit: offerentibuſq; Romanis, vt eum Romæ tenerent, negauit ſe in ea vrbe manſurum, in qua, poſtquam Afris ſeruierat, dignitatem honeſti ciuis habere non poſſet. Regreſſus igitur ad Africam, omnibus ſuppliciis extinctus eſt. P. Claudio Pulchro, * C. Iunio conſulibus, Claudius contra auſpicia pugnauit, & a Carthaginenſibus victus eſt. Nam ex ducentis & viginti nauibus, cum triginta fugit: nonaginta cũ pugnatoribus captæ ſunt, demerſæ ceteræ: [viginti milia capta.] Alius quoque conſul claſſem naufragio amiſit, exercitum tamẽ ſaluum habuit: quia vicina litora erant.

[21] Caio Lutatio 511
Catulo, Aulo Poſtumio Albino conſulibus, anno belli Punici viceſimo & tertio, Catulo bellum contra Afros commiſſum eſt: Profectus eſt cum c c c nauibus in Siciliam. Afri contra ipſum quadringentas parauerunt. [numquam in mari tantis copiis pugnatum eſt.] Lutatius Catulus nauẽ æger aſcendit: vulneratus enim in

pugna ſuperiore fuerat. Contra Lilybæum ciuitatem Siciliæ, pugnatū eſt ingenti virtute Romanorum. nam ſeptuaginta tres Carthaginēſium naues captæ ſunt, * CXXV demerſæ: * XXXII milia hoſtium capta, XIII occiſa: infinitum auri argentiq; pondus in poteſtatem Romanorum redactum. Ex claſſe Romana duodecim naues demerſæ. pugnatum eſt VI idus Martias: ſtatim pacem Carthaginenſes petiuerunt: tributáque eſt iis pax: captiui Romanorum, qui tenebantur a Carthaginenſibus, redditi ſunt. Etiam Carthaginenſes petiuerunt, vt redimi eos captiuos liceret quos ex Afris Romani tenebant. Senatus iuſſit ſine pretio eos dari qui in publica cuſtodia eſſent: qui autem a priuatis tenerentur, vt pretio dominis reddito, Carthaginem redirent; atq; id pretium ex fiſco magis quam a Carthaginenſibus ſolue-
512 retur. [11] Quintus Lutatius, Aulus * Manlius, conſſ. creati; bellum Faliſcis intulerunt: quæ ciuitas Italiæ opulenta quondam fuit: quod ambo conſſ. intra ſex dies quam venerant, tranſegerunt, XV milibus hoſtiū cæſis, ceteris pace conceſſa; agro tamen ex medietate ſublato.

LIBER III.

FINITO igitur Punico bello, quod per * XXII annos tractum eſt, Romani iam clariſſima gloria noti, legatos ad Ptolemæum Ægypti rēgem miſerūt; auxilia promittētes: quia rex Syriæ Antiochus ei bellum intulerat. Ille gratias Romanis egit, auxilia non accepit: iam enim fuerat pugna tranſacta. Eodem tempore potentiſſimus rex Siciliæ Hiero, Romam venit ad ludos ſpectandos; & ducēta milia modiorum tritici populo * dono dedit.

516 [2] Lucio Cornelio Lentulo, Fuluio Flacco cōſulibus, quib. Hiero Romā venerat, etiā cōtra *Ligures* intra Italiā bellū geſtū eſt, & de his triumphatū.

τῇ προτέρᾳ μάχῃ. συμμιξάντων δὲ αὐτῶν περὶ τὸ Λιλύβαιον τῆς Σικελίας, τοσαύτην ἐπεδείξαντο Ῥωμαῖοι τὴν προθυμίαν, ὡς ἑξήκοντα μὲν ναῦς * πολεμίας ἑλεῖν, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καταποντίσαι, δύο δὲ καὶ τριάκοντα χιλιάδας αἰχμαλώτων ἀνδρῶν λαβεῖν, * τρεισκαίδεκα δὲ διαχρήσασθαι, καὶ πάντα δὲ τὸν πλοῦτον (ἐτύγχανον γὰρ αὐτὸν ἐναποθέμενοι ταῖς ναυσί, τῷ μεγέθει τοῦ στόλου πεποιθότες, οἱ πολέμιοι) ἑαυτῶν ποιήσασθαι· τῶν Ῥωμαίων δὲ αὐτῶν δυοκαίδεκα νῆες διεφθάρησαν. ὁ μὲν οὖν πόλεμος * ὁ αὐτὸς συνέστη πρὸ ἓξ εἰδῶν Μαρτίων κατὰ τοὺς Ῥωμαίους· Ἄφροι δὲ παραχρῆμα τὴν εἰρήνην ἐπήγγελλον· καὶ ταύτην ἔδοσαν οἱ Ῥωμαῖοι, λαβόντες τοὺς αἰχμαλώτους τοὺς ὑπὸ τοῖς Ἄφροις ὄντας· ὧν δὲ αὐτοὶ κατεῖχον προσκομιζόντων λύτρα τῶν Ἄφρων, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ προῖκα διαφῆκαν· εἰ δέ τινες ἦσαν ὑπὸ δεσπόταις ἐκ δημοσίας πράσεως γεγενημένοι, τούτων ἐψηφίσαντο τὰ τιμήματα καταβληθῆναι τοῖς ἐωνημένοις· καὶ οὐδὲ ταῦτα τοὺς Ἄφρους ἐζημίωσαν, ἀλλὰ τὸν ταμίαν τῶν δημοσίων χρημάτων ἀπαριθμῆσαι προσέταξαν.

[11] Μετάστασης δὲ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ Κοΐντον Λουτάτιον καὶ Αὖλον Μάλλιον, ἐπηνέχθη Φαλίσκοις πόλεμος (πόλις δὲ ἦν αὕτη τῆς Ἰταλίας δυνατωτάτη) καὶ τοῦτον ἑκάτεροι κατώρθωσαν ὕπατοι, ἐν ἓξ ταῖς πάσαις ἡμέραις, μυρίων μὲν καὶ πεντακισχιλίων πεσόντων ἐκ τοῦ στρατεύματος τῶν πολεμίων, τοῖς δὲ λοιποῖς εἰρήνης δοθείσης, ἐφ' ἡμίσει τῆς γῆς· ὃ Ῥωμαίοις ἔδοξε γενέσθαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ γ'.

ΟΥ͂ΤΩ μὲν οὖν ὁ πρὸς Ἄφρους ἔληξε πόλεμος, εἴκοσι καὶ τρισὶ παρατείνας ἐνιαυτοῖς. Ῥωμαῖοι δὲ, ἤδη γνωριμώτατοι παρὰ πᾶσι γεγενημένοι, πρέσβεις ἀπέστελλον πρὸς τὸν Αἰγύπτου βασιλεύοντα Πτολεμαῖον, ὑπισχνούμενοι συμμαχίαν αὐτῷ κατὰ τοῦ Σύρων βασιλεύοντος Ἀντιόχου. ὁμολογήσας δὲ Πτολεμαῖος τῇ πρεσβείᾳ χάριν, οὐκ ἐδεήθη τῆς συμμαχίας, ἐπειδήπερ εἶχεν ἤδη πέρας ἐκεῖνος ὁ πόλεμος. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τῆς Σικελίας βασιλεὺς Ἱέρων, δυνατώτατος τῶν πώποτε, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, μεθέξων τῆς τελουμένης αὐτόθι θέας· * σῖτον τε εἴκοσι μυριάδας ἐδωρήσατο τῷ δήμῳ. [2] Ἡνίκα δὲ Ἱέρων κατέλαβε τὴν Ῥώμην, Λεύκιος Κορνήλιος * Λεντοῦλος, καὶ Φούλβιος Φλάκκος ὕπατοι, κατὰ * Ρηγούλων ἤρξαντο πόλεμον, ἐντὸς τῶν Ἰταλῶν ὁρίων· καὶ νίκης γενομένης ἐθριάμβευσαν.

Καρχηδό-

Καρχηδόνιοι δὲ, παρεξελέγχοντες τὰς σπονδὰς, τοὺς Σαρδοὺς, οἷς αἱ συνθῆκαι Ῥωμαίοις ὑπακούειν ἠβούλοντο, παρηρέθιζον, καὶ ἔπειθον ἀντιτάττεσθαι. τοῦ δὲ πράγματος εἰς φῶς κεχωρηκότος, πρεσβεία Καρχηδονίων παραγενομένη, τὴν εἰρήνην ἐκύρωσεν. [3] Ὑπάτων διαδεχθέντων Τίτου Μαλλίου Τορκουάτου, καὶ Γαΐου Ἀτιλίου *Βύσκλου, θρίαμβος μὲν γέγονε κατὰ Σαρδῶν μάχῃ κρατηθέντων· μετὰ δὲ τοῦτο, πᾶς πανταχόθεν ἐπέπαυτο πόλεμος, καὶ περιῆν τις ἡσυχία, οἵαν οὐδενὶ χρόνῳ συνέβη γενέσθαι, πλὴν ἐπὶ Νουμᾶ Πομπιλίου, ὃς μετὰ Ῥωμύλον ἐβασίλευσε. [4] Διαδεξαμένων δὲ τὴν στρατείαν Λευκίου Ποστουμίου *Σαβίνου, καὶ Γνέου *Φαβίου Κεντουμάλου, πόλεμος συνέστη πρὸς Ἰλλυριοὺς Ῥωμαίοις· καὶ προσέπεσον μὲν αἱ πλεῖσται τῶν πόλεων, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς χώρας ἐκείνης τοῖς στρατοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν. [5] Μετὰ τούτους Λουκίου Αἰμιλίου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν, πλῆθος *Γάλλων ὑπὲρ ἀριθμὸν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὥρμησε· καὶ τὰς Ἄλπεις ἤδη (ὄρος δὲ ἐστὶ τοῦτο, Γάλλους Ἰταλῶν διεῖργον) ὑπερβεβήκεσαν. ἔνθα δὴ πάσης ὁμοῦ τῆς Ἰταλίας ἐγένετο σύμπνοια, καὶ συνεκροτήθη συμμαχικὸν εἰς ὀκτὼ μυριάδας, ὡς ὁ τῆς ἱστορίας συγγραφεὺς ἐξηγήσατο Φάβιος, καὶ αὐτὸς τοῦ πολέμου κεκοινωνηκώς. ἀλλ' οὐ δεηθεὶς τῶν συλλεγέντων ἐπικούρων Αἰμίλιος, μετὰ τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς κατειργάσατο τοὺς πολεμίους, ὥστε τετταράκοντα χιλιάδας πεσεῖν· καὶ *τὴν νίκην διὰ τοῦτο τῇ ψήφῳ τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν. [6] Ἐπὶ πλεῖστον δὲ ἡσυχάσαντες οἱ Γάλλοι, πολλοῖς ὕστερον χρόνοις πάλιν ἤρξαντο πόλεμον ἐντὸς τῆς Ἰταλίας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους· ὕπατοι δὲ ἦσαν Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, καὶ *Γνέος Κορνήλιος Σκηπίων· ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὸν κατελύθησαν. Μάρκελλος γὰρ, ἵππον οὐ πολλὴν ἄγων, νικᾷ τε αὐτοὺς μάχῃ, καὶ τὸν βασιλέα *Βουιρδόμαρον αὐτοχειρὶ διεχειρίσατο. ἐφεξῆς δὲ μετὰ τοῦ συνυπάτου τὸν πάντα κατορθώσας πόλεμον, καὶ τὴν Μεδιόλανον ἑλὼν, πολύν τε συναγείρας χρημάτων ὄγκον, ἐθριάμβευσεν, ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ λάφυρα φέρων τοῦ πεσόντος βασιλέως. [7] Μάρκου δὲ Μινουκίου Ρούφου καὶ Πουβλίου Κορνηλίου τὴν ἀρχὴν ἐκδεξαμένων, πρὸς Ἴστρους ἐγένετο πόλεμος, ἐπεὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν ἐλῄστευον στόλον· καὶ πάντες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένοντο. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον, δεύτερος ἐπῆλθε Ῥωμαίοις ἐξ Ἀφρικῆς πόλεμος, Ἀννίβου Καρχηδονίοις στρατηγοῦντος· ὃς, ἔτη γεγονὼς εἴκοσι, τὴν *Σαγουντίνων Ἰσπανίας πόλιν, Ῥωμαίοις ὑπόσπονδον οὖσαν, ἐνεστήσατο πολιορκεῖν· καὶ συλλέξας *στρατιὰν εἰς τεσ-

Carthaginenſes *tum bella reparare tentabãt, Sardinienſes, qui ex conditione pacis Romanis parêre debebant, ad rebellandum impellentes. Venit tamen Romam legatio Carthaginenſium, & pacem impetrauit. [3] Tito *Manlio Torquato, 518
Caio Atilio *Bulbo cõſulibus, de *Sardis* triumphatũ eſt: & pace omnibus locis facta, Romani nullum bellum habuerunt: quod his poſt Romam conditam ſemel tãtum Numa Pompilio regnante contigerat. [4] Lucius 524
Poſtumius Albinus, Cnæus Fuluius Centumalus conſules, bellum contra *Illyrios* geſſerunt: & multis ciuitatibus captis, etiam reges in deditionem acceperunt: ac tum primum *de Illyriis triumphatum eſt. [5] Lucio Æ- 528
milio conſule, ingentes *Gallorum* copiæ Alpes tranſierunt: ſed pro Romanis tota Italia conſenſit; traditumque eſt [a] Fabio hiſtorico, qui ei bello interfuit, DCCC milia hominum parata ad id bellum fuiſſe: ſed res per *cõſulem tantum proſpere geſta eſt: XL milia hoſtium interfecta ſunt, & triumphus Æmilio decretus. [6] Aliquot deinde annis poſt, contra Gallos intra Italiam pugnatum eſt: finitumque eſt bellum Marco Claudio Marcello, Cnæo Cornelio Scipione conſulib. Tunc Marcellus cum par- 531
ua manu equitum dimicauit, & regem Gallorum, *Viridomarum nomine, manu ſua occidit. Poſtea cum collega [ſuo] ingentes copias Gallorum peremit: Mediolanũ expugnauit; grandem prædam Romam pertulit: ac triumphans Marcellus ſpolia Galli, ſtipiti impoſita, humeris ſuis vexit. [7] M. Minucio Rufo, P. Cor- 532
nelio cõſulibus, *Iſtris* bellum illatum eſt; quoniam latrocinati naues Romanorum fuerant, quæ frumenta exhibebant: perdomitiq; ſunt omnes. Eodem anno BELLVM PVNICVM 535
SECVNDVM Romanis illatum eſt per *Annibalem Carthaginenſium ducem: qui Saguntum Hiſpaniæ ciuitatem, Romanis amicam, oppugnare aggreſſus eſt, *annum agens ætatis viceſimum: copiis congregatis

* c l milibus peditum, & x x milibus equitum. Huic Romani per * legatos denuntiauerunt vt * bello abſtineret. Is legatos admittere noluit. Romani etiam Carthaginem miſerunt, vt mandaretur Annibali, ne bellum contra ſocios populi Romani gereret. [ſed] dura reſpōſa a Carthaginenſibus * reddita. Saguntini interea fame victi ſunt; captiq; ab Annibale, vltimis pœnis afficiuntur.

Tum Publius Cornelius Scipio cum exercitu in Hiſpaniam profectus eſt, Tiberius Sempronius in Siciliã: bellum Carthaginenſibus indictum eſt. Annibal, relicto in Hiſpania fratre * Aſdrubale, Pyrenæum tranſiit; Alpes, * adhuc ea parte inuias, ſibi patefecit. Traditur ad Italiam l x x x milia peditum, & * x x milia equitum, ſeptem & triginta elephantos adduxiſſe. Interea multi Ligures & Galli Annibali ſe * iunxerunt. Sempronius Gracchus, cognito ad Italiam Annibalis aduentu, e Sicilia exercitum Ariminum * traiecit. Publius Cornelius Scipio Annibali primus occurrit: commiſſo prœlio, fugatis ſuis, ipſe vulneratus in caſtra rediit. Sempronius Gracchus & ipſe * conflixit apud Trebiam amnem. is quoque vincitur. Annibali multi ſe in Italia dediderunt. Inde ad Tuſciam veniens Annibal, Flaminio cõſuli occurrit; ipſum Flaminium interemit: Romanorum vigintiquinq; milia cæſa ſunt; ceteri diffugerunt. Miſſus aduerſus Annibalem poſtea a Romanis Quintus Fabius Maximus. Is eum, differendo pugnam, * ab impetu fregit: mox inuenta occaſio-
537 ne vicit. ** Quingenteſimo & quadrageſimo anno a condita vrbe, Lucius Æmilius Paulus, P. Terentius Varro, contra Annibalem mittuntur, Fabioque ſuccedunt: qui Fabius * ambos conſules monuit, vt Annibalem * callidum & impatiẽtem ducem non aliter vincerent, quam prœlium differendo. verum cum impatientia Varronis conſulis, contradicente

σαρεσκαίδεκα μυριάδας ἀνδρῶν, εἴχετο τοῦ ἔργου. τοῦτο γνόντες οἱ Ῥωμαῖοι, πρεσβείαν ἐπ' αὐτὸν στέλλουσι, παρεγγυῶντες αὐτῷ, τῆς πολιορκίας ἀπέχεσθαι. μὴ πεισθέντος δέ, πρεσβεύονται πρὸς Καρχηδονίους, ὥστε ἀποστῆσαι τὸν Ἀννίβαν τῆς κατὰ τῶν οἰκείων ἐφόδου. οἱ δέ, τὸ καθῆκον ὑπερβαίνοντες, θρασύτερον ἀπεκρίναντο. περιερχομένου δὲ τοῦ χρόνου, μετὰ πολλὴν τὴν προσεδρείαν, λιμῷ νικηθέντες οἱ * Σαγουντῖνοι, σφᾶς αὐτοὺς ἐξέδωκαν, καὶ μεγίστης ἐπειράθησαν ὠμότητος. * ἐνεκρίθη τοίνυν παρὰ Ῥωμαίοις πρὸς Ἄφρους πόλεμος, ὅτε σαφῶς ἀπεδείχθησαν παραβεβηκότες τὰς σπονδάς· καὶ Πούβλιος μὲν Κορνήλιος Σκηπίων, μετὰ τοῦ στρατεύματος ἔδραμεν ἐπὶ τὰς Ἱσπανίας· Τιβέριος δὲ Σεμπρώνιος * Βράκχος, ἐπὶ τὴν Σικελίαν. ὁ τοίνυν Ἀννίβας, καταλιπὼν ἐν Ἱσπανίαις τὸν ἀδελφὸν Ἀσδρούβαν, ὑπερῆλθε τὸν Πυρρηναῖον· καὶ τὰς καλουμένας * Ἄλπεις, αὐτῷ πρότερον γινομένας τότε βασίμους. εἵπετο δὲ αὐτῷ στρατιὰ τὴν Ἰταλίαν ἰόντι, πεζῶν ὀκτὼ μυριάδες, καὶ ἱππέων δέκα, ἐλέφαντές τε ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. προϊὼν δέ, προσελάμβανεν ὅσοις ἐντύχοι. Λίγυρες γοῦν καὶ Γάλλοι προσέθεντο. ταῦτα γνοὺς Σεμπρώνιος Βράκχος, ἀπὸ τῆς Σικελίας μετέστησε τὴν στρατιὰν εἰς Ἀρίμινον. καὶ πρότερον μὲν ἀπήντησε τοῖς Ἄφροις ὁ πατὴρ τοῦ Σκηπίωνος· καὶ συμμίξας, ἧττόν τε ἔσχε, τραπέντος αὐτῷ τοῦ στρατοῦ, καὶ τιτρώσκεται, καὶ εἰς τὴν παρεμβολὴν καταφεύγει. Βράκχος δέ, συνεπλάκη μὲν καὶ αὐτὸς περὶ τὸν * Τρέβειον, μετὰ δὲ τῆς ἴσης ἀνεχώρησε τῷ Σκηπίωνι τύχης. ἐκ τούτου πολλοὶ τῶν Ἰταλῶν παρέδοσαν ἑαυτοὺς τοῖς πολεμίοις· λαμπρός τε ὢν ἐκ τούτων Ἀννίβας τῶν προοιμίων, συνέμιξε τῷ Φλαμινίῳ, τὴν ὑπατικὴν στρατιὰν ἄγοντι· καὶ αὐτόν τε καὶ τὸ σὺν αὐτῷ στράτευμα διεχειρίσατο, εἰς πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας· τῶν λοιπῶν φυγῇ σωθέντων. πέμπεται λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ὁ * Φάβιος, δικτάτωρ ἀναδειχθείς· ὅς, ἀεὶ μὲν ἀναβαλλόμενος τὴν μάχην, ἀεὶ δὲ αὐτὴν προσδοκᾶσθαι ποιῶν, ἀνέκοπτε τῆς πολλῆς ὁρμῆς τὸν στρατηγὸν τῶν Ἄφρων· καί ποτε ἀπροσδοκήτως εἰς χεῖρας ἐλθών, ἐκ τοῦ κρείττονος ἀνεχώρησε. * Πεντακοσιοστοῦ δὲ καὶ τεσσαρακοστοῦ τῆς πόλεως ἔτους, Αἰμίλιος Παῦλος καὶ Πούβλιος Τερέντιος * Βάρρων ὕπατοι χειροτονηθέντες, ἐδέξαντο παρὰ τοῦ Φαβίου τὴν ἐξουσίαν· ὃς χειριζόμενος τῶν πραγμάτων, συνεβούλευε τοῖς ὑπάτοις, τοῖς αὐτοῦ κατακολουθεῖν περὶ τὴν μάχην ἴχνεσι, καὶ τὴν συμπλοκὴν ἀναβάλλεσθαι, κωλύοντας μὲν ἐπιφερομένους, συμμίξαι δὲ παραινουμένους· τοῦτον γὰρ εἶναι μόνον τῆς νίκης τὸν κατ' ἐκείνου τρόπον. ἀτιμάσας δὲ ταύτην Βάρρων τὴν παραίνεσιν, εἱλκύσθη πρὸς συμπλοκήν, τοῦ Παύλου κωλύοντος, καὶ τῶν τοῦ Φαβίου

λογων

λόγων ἀναμιμνήσκοντες. συνέμιξαν τοίνυν ἐν Κάνναις, χωρίῳ τῆς Ἀπουλίας· καὶ νικᾶται τῶν ὑπάτων ἑκατέρων τὸ στράτευμα. πίπτει μὲν γὰρ ἕτερος τῶν ὑπάτων, ὁ Παῦλος· ὑπατικοὶ δὲ ἄνδρες καὶ στρατηγικοί, ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· συγκλητικοὶ δέ, σὺν τοῖς ἀπαχθεῖσιν αἰχμαλώτοις, τριάκοντα· ἐπιφανεῖς δὲ ὁμοίως τριακόσιοι· τοῦ δὲ λοιποῦ τῶν μαχομένων πλήθους, πεζῶν μέν, τεσσαράκοντα χιλιάδες, ἱππέων δὲ τρεῖς καὶ πεντακόσιοι. τῆς δὲ ἀντιπάλου στρατιᾶς, ἔπεσον μὲν καὶ* αὐτῆς οὐκ ὀλίγοι· σχεδὸν δὲ ἅπαντες ἐγένοντο τραυματίαι. *οὗ δὴ καὶ θαυμάσαι τοὺς Ῥωμαίους ἔστι τοῦ φρονήματος. τοσαύτῃ γὰρ ἐμπεσόντες συμφορᾷ, οἵαν οὔτε ὁ παρελθὼν ἔδειξε χρόνος, οὔτε ὁ μέλλων οἷός τ' ἂν ἠλπίζετο, μνήμην εἰρήνης οὐκ ἐποιήσαντο· τὸ μέντοι μέγεθος ἐδείχθη τοῦ κακοῦ τῷ καινῷ τῆς στρατολογίας. τότε γὰρ δὴ πρῶτον ἐλευθερίας ἀξιωθέντες οἰκέται, εἰς στρατείαν ἐξεδόθησαν. συνέβη δέ, ὅπερ ἐν τοῖς τοιούτοις φιλεῖ, τοὺς ὑπηκόους συμμεταστῆναι τῇ τύχῃ, καὶ τὰς ὑπὸ Ῥωμαίοις οὔσας Ἰταλικὰς πόλεις τὸν Ἀννίβαν ὑποδέξασθαι. Ἀννίβας δέ, γαυριῶν τοῖς κατωρθωμένοις, ἐξουσίαν ἔδωκε τοῖς Ῥωμαίοις, ἐξωνήσασθαι τοὺς αἰχμαλώτους. οἱ δέ, ἔφασαν οὐχ ἡγεῖσθαι πολίτας, οἳ μετὰ ὅπλων ὄντες, ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο. τότε τοίνυν ποικίλως αὐτοὺς πρότερον αἰκισάμενος, ἅπαντας διεχρήσατο· τρεῖς τε μεδίμνους δακτυλιδίων, εἰς ἀπόδειξιν τῶν ᾐρημένων τοῖς Καρχηδονίοις ἐξέπεμψεν, οὓς τῶν νεκρῶν ἐξεῖλε σωμάτων. Ἐν τούτοις δὲ ὄντος Ἀννίβου, Σκηπίωνες ἄμφω τὸν Ἀσδρούβαν, ἐν ταῖς Ἱσπανίαις διατρίβοντα, (ἦν δὲ οὗτος ἀδελφὸς Ἀννίβου, καταλελειμμένος μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, ὥστε τὰς Ἱσπανίας προσνεῖμαι τοῖς Ἄφρεσι) καλοῦσιν εἰς μάχην, καὶ νικῶσι νίκην λαμπράν. αἰχμαλώτους γὰρ εἷλον μυρίους ἄνδρας, ἀνεῖλον δὲ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας. τοῦτο γνόντες οἱ Καρχηδόνιοι, πέμπουσιν ἑτέραν αὐτῷ στρατιάν, δώδεκα μὲν πεζῶν χιλιάδας, τέσσαρας δὲ ἱππέων, ἐλέφαντας δὲ εἴκοσι. *Τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς διατριβῆς Ἀννίβου τῆς ἐν Ἰταλίᾳ, Μάρκελλος ὕπατος χειροτονηθείς, περὶ τὴν Νώλαν (πόλις δέ ἐστιν αὕτη τῆς Καμπανίας) συνεκρότησε πρὸς τὸν Ἀννίβαν πόλεμον, καὶ νικᾷ τῇ μάχῃ. ἤνθει δὲ ὅμως ἐκεῖνος, περὶ τὰς πόλεις ἐστρέφετο, τὰς μὲν πολιορκίᾳ, τὰς δὲ φόβῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀφιστὰς δυναστείας. τῆς γοῦν Ἀπουλίας καὶ Καλαβρίας καὶ *Βρουτίων τὰς πλείστας ἐφ' ἑαυτῷ κατεστήσατο. τοσαύτη τε ἦν τῶν κατ' αὐτὸν ἡ λαμπρότης, ὥστε καὶ Φίλιππον* τὸν Μακεδόνων βασιλέα, πρεσβείαν ὡς αὐτὸν στείλαντα, *ὑποσχέσθαι κατὰ Ῥωμαίων. ὅρον δὲ εἶχεν ἡ ὑπόσχεσις τόνδε· καθαιρεθέντων εἰς ἅπαν Ῥωμαίων, σύμμαχον καὶ αὐτὸν αὖθις γενέσθαι

altero cõſule, *apud vicum qui *Cannæ* appellatur, in Apulia pugnatum eſſet, ambo cõſules ab Annibale vincuntur. In ea pugna tria milia Afrorum pereunt, magna pars de exercitu Annibalis ſauciatur: nullo tamen Punico bello Romani grauius accepti ſunt. periit enim in eo conſul Æmilius Paulus; Conſulares & Prætorij, XX: Senatores capti *aut occiſi, XXX: *nobiliores viri, CCC: militum XL milia; equitum tria milia & quingenti. in quibus malis nemo tamen Romanorum pacis mentionem habere dignatus eſt. Serui, quod numquam antè, manumiſſi, & milites facti ſunt. Poſt eam pugnam multæ Italiæ ciuitates quæ Romanis paruerant, ſe ad Annibalem tranſtulerunt. Annibal Romanis obtulit, vt captiuos redimerent: reſponſumque eſt a Senatu, eos ciues nõ eſſe neceſſarios, qui, cũ armati eſſent, capi potuiſſent. Ille omnes poſtea variis ſuppliciis interfecit; & tres modios annulorũ aureorum Carthaginem miſit; quos e manibus equitum Romanorum, Senatorum & militum, detraxerat. Interea in Hiſpania, vbi frater Annibalis Aſdrubal remanſerat cum magno exercitu, vt eam totam Afris ſubigeret, a duobus Scipionibus Romanis ducibus vincitur; perditq; in pugna XXXV milia hominũ, ex his capiuntur X milia, occiduntur XXV milia. Mittuntur ei a Carthaginenſibus ad reparandas vires XII milia peditum, IIII milia equitum, *XX elephanti.

*Anno quarto poſtquam *in Italiam Annibal venit, Marcus Clau- 539
dius Marcellus conſul apud Nolam, ciuitatem Campaniæ, cõtra Annibalem bene pugnauit. Annibal multas ciuitates Romanorum per Apuliam, Calabriã, & Bruttios occupauit: quo tempore etiam rex Macedoniæ *Philippus* ad eum legatos miſit, promittens auxilia contra Romanos; ſub hac conditione, vt deletis Romanis, ipſe quoque contra Græcos ab

Annibale auxilia acciperet. Captis igitur legatis Philippi, & re cognita, Romani in Macedoniam Marcum Valerium Læuinum ire iuſſerunt; in Sardiniam Titum Mãlium Torquatum proconſulem: nam etiam ea ſollicitata ab Annibale, Romanos deſeruerat. Ita vno tempore quattuor locis pugnabatur; in Italia, cõtra Annibalem; in Hiſpaniis, cõtra fratrem eius Aſdrubalem; in Macedonia, cõtra Philippum; in Sardinia, contra Sardos, & alterum Aſdrubalem Carthaginenſem. Is a Tito Manlio proconſule, qui ad Sardiniam miſſus fuerat, viuus eſt captus; occiſa cum eo duodecim milia, capti mille quingenti; & a Romanis Sardinia ſubacta. Manlius victor captiuos & Aſdrubalem Romam reportauit. Interea etiam Philippus a Læuino in Macedonia vincitur, & in Hiſpania ab Scipionibus Aſdrubal, & Mago tertius

542 frater Annibalis. [10] Decimo anno poſtquam Annibal in Italiam venerat, P. Sulpicio, Cnæo Fuluio conſulibus, Annibal vſque ad quartum miliarium vrbis acceſſit, equites eius vſq; ad portas. mox conſulum cum exercitu venientum metu, Annibal ad Campaniam ſe recepit. In Hiſpania a fratre *Aſdrubale ambo Scipiones, qui per multos annos victores fuerant, interficiuntur: exercitus tamen integer manſit: caſu enim magis erant quam virtute decepti. quo tempore etiam a cõſule Marcello Siciliæ magna pars capta eſt, quam tenere Afri cœperant: & *nobiliſſima vrbe Syracuſana præda ingẽs Romã perlata eſt. Læuinus in Macedonia cum Philippo & multis Græciæ populis, & rege *Aſiæ Attalo, amicitiam fecit: & ad Siciliam profectus, Annonem quendam Afrorum ducem, apud Agrigentum ciuitatem cum ipſo oppido cepit, cumque Romam cum captiuis nobilibus miſit; XL ciuitates in deditionem accepit, XXVI expugnauit. ita omni Sicilia recepta, Macedonia fracta, [cũ] ingẽti gloria Romam regreſſus eſt. Annibal in Italia

πρὸς τὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον. ἀλλὰ συνέβη τοὺς ἐκ Μακεδονίας πρέσβεις ὑπὸ Ῥωμαϊκῶν περιπεσεῖν στρατιωτῶν· καὶ οὕτως ἐγένετο δήλη τοῖς Ῥωμαίοις ἡ Μακεδονικὴ πρεσβεία. πέμπουσι τοίνυν Λεβῖνον μὲν ἐπὶ Μακεδόνας, Τορκουάτον δὲ ἐπὶ *Σαρδόνα. ἤδη γάρ τοι καὶ αὐτὴ, Ῥωμαίων ἀποστᾶσα, προσκεχωρήκει τοῖς Ἄφροις. τέσσαρας τοίνυν ἐνὶ χρόνῳ πολέμους ἐν διαφόροις τόποις εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι· ἐν Ἰταλίᾳ, πρὸς Ἀννίβαν· ἐν Μακεδονίᾳ, πρὸς Φίλιππον· ἐν Σαρδόσι, πρός τε τοὺς ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ πρὸς Ἀσδρούβαν, ἕτερον Ἄφρων στρατηγόν. τοῦτον Μάλλιος Τορκουάτος ἐζώγρησε μάχῃ, πρότερον ἀποβαλόντα τῆς στρατιᾶς, τῶν μὲν πεσόντων, δέκα χιλιάδας, τῶν δὲ ἀπαχθέντων αἰχμαλώτων, εἰς πεντακοσίους τε καὶ χιλίους. καὶ οὕτω Σαρδόνες μὲν Ῥωμαίοις ἀπεδόθησαν· ὁ δὲ τοῦ πολέμου στρατηγὸς Μάλλιος, ζῶντα τὸν Ἀσδρούβαν εἰσήγαγε τοῖς Ῥωμαίοις. Οὕτω τούτων κεχωρηκότων, νικᾷ καὶ Λεβῖνος τὸν Φίλιππον· καὶ οἱ Σκηπίωνες ἐν Ἱσπανοῖς τόν τε Ἀσδρούβαν καὶ Μάγωνα, καὶ αὐτὸν ἀδελφὸν Ἀννίβου. [10] Δεκάτῳ δὲ ἔτει τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν εἰσόδου τῶν Ἀφρῶν, Σουλπίκιος μὲν καὶ Φούλβιος ἦσαν ὕπατοι· Ἀννίβας δὲ, ἐπὶ τὴν πόλιν ἰὼν, ἐν τετάρτῳ τῆς πόλεως ἐστρατοπεδεύσατο σημείῳ, τινὰς τῶν ἱππέων μέχρις αὐτῶν προεκπέμψας τῶν πυλῶν. τῶν δὲ ὑπάτων μετὰ τῆς στρατιᾶς, ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως ἥκουσαν κίνδυνον, ἐπιστάντων, φοβηθεὶς, ἐπὶ τὴν Καμπανίαν ἐχώρησεν. Ἐντεῦθεν τὰ ἐν Ἱσπανίαις μεταπίπτει πράγματα, καὶ Σκηπίωνες ἄμφω πίπτουσι μαχόμενοι πρὸς Ἀσδρούβαν, οἱ πολλάκις αὐτοῦ κεκρατηκότες· τῷ στρατεύματι δὲ οὐδὲ μία συνέβη βλάβη· ἐπεὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ τύχῃ μᾶλλον ἠτυχήθησαν, ἢ τῇ περὶ τὸν πόλεμον ῥαθυμίᾳ. Ὑπὸ δὲ τούτους αὐτοὺς τοὺς χρόνους, *Μάρκελλος τὸ πλεῖστον ἀνεκτήσατο τῆς Σικελίας ὑπὸ τοῖς Ἄφροις ἤδη γεγενημένον, καὶ τὰς Συρακούσας εἷλε πολιορκίᾳ, πολύν τε πλοῦτον ἐκεῖθεν προσεκτήσατο τοῖς Ῥωμαίοις. Τότε καὶ Λεβῖνος πρὸς τὸν Φίλιππον καὶ πολλὰς τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, καὶ πρὸς Ἄτταλόν τινα Ἀσίας βασιλέα σπεισάμενος, ἐπὶ τὴν Σικελίαν ὡρμήθη· Ἄννωνα δὲ τὸν Καρχηδονίων στρατηγὸν, καὶ τὴν Ἀκραγαντίνων πόλιν ἑλὼν, ἐν ᾗ ἐφεῦρε, τὸν μὲν ἅμα τοῖς ἐπισημοτάτοις τῶν αἰχμαλώτων, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἐξέπεμψεν· τεσσαράκοντα δὲ πόλεις τῆς Σικελίας *ἀκούσας ἑλὼν, ἓξ δὲ καὶ εἴκοσι πολιορκίᾳ, οὕτως οἴκαδε ἐπανῆλθε. καὶ τότε πάσης ἐγένοντο Ῥωμαῖοι τῆς Σικελίας δεσπόται. λαμπρῶς οὖν ἐπὶ τούτοις ἐπανῆλθεν ὁ Λεβῖνος. Τούτων ἐν Σικελίᾳ πραττομένων, Ἀννίβας ἐν Ἰταλίᾳ περί τε

ὑπάτῳ

ὑπάτῳ Φουλβίῳ καὶ τῷ στρατεύματι προσπεσὼν ἐξαπιναίως, ὀκτὼ χιλιάδας ἀναιρεῖ, καὶ τὸν ὕπατον. Ἐν δὲ ταῖς Ἰσπανίαις, μετὰ τὴν τῶν Σκηπιώνων τελευτήν, οὐκ ὄντος ἡγεμόνος τῷ στρατεύματι, πέμπεται * Σκηπίων ἕτερος, ὁ καλούμενος Πούβλιος, παῖς Σκηπίωνος τοῦ πρότερον ἐκεῖ πεπολεμηκότος, γεγονὼς μὲν ἔτη τέσσαρα καὶ εἴκοσι, τῶν δὲ κατ' αὐτὸν καὶ τῶν ἐφεξῆς ἁπάντων ἄριστος. οὗτος εὐθὺς ἐκ προοιμίων αἱρεῖ Καρχηδόνα τὴν ἐν Ἰσπανίαις, ὁμώνυμον τῇ μητροπόλει τῆς Ἀφρικῆς· * αἱρεῖ δὲ καὶ τὸ χρυσίον ἅπαν καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν τῶν Ἄφρων, αὐτόθι κειμένην ὡς ἐν ὀχυρῷ χωρίῳ· καὶ τοὺς ὁμήρους δὲ σύμπαντας, οὓς ἐκ τῶν ἐπισήμων γενῶν ἐτύγχανεν Ἀννίβας εἰληφώς, τούτοις τὴν τῆς γῆς ἀσφαλιζόμενος κτῆσιν. γίγνεται δὲ καὶ τοῦ Μάγωνος ἐγκρατής, ὃς ἦν ἀδελφὸς (ὡς ἔφην) Ἀννίβου. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν, τήν τε λείαν ἅπασαν καὶ Μάγωνα δεξάμενοι, λαμπρὰν ἦγον ἑορτήν· ὁ δὲ Σκηπίων, προσαγόμενος τοὺς Ἰσπανούς, ἅπασιν ἀπέδωκε τοὺς ὁμήρους· καὶ τοῦτο πάντας ἐποίησε τοὺς Ἰσπανούς, ὥσπερ ἐκ μιᾶς γνώμης, * προσθέσθαι Σκηπίωνί τε καὶ Ῥωμαίοις. μετὰ ταῦτα συμμίξας τοῖς Ἄφροις, τρέπει μὲν τὸν Ἀσδρούβαν εἰς φυγήν, πολὺν δὲ καὶ ἐκ ταύτης τῆς μάχης ἀνείλετο πλοῦτον. Οὕτω τῶν Ῥωμαϊκῶν διακειμένων, Φάβιος ὕπατος καταστάς, ὑπηγάγετο Τάραντα, ἐν ᾗ πάντα τὸν ἐκ τοῦ πολέμου πλοῦτον παρακαταθέμενος ἐτύγχανεν Ἀννίβας. ἀνεῖλε δὲ καὶ τὸν ὑφηγεμόνα αὐτοῦ Καρθάλωνα· καὶ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν, οὓς εἷλεν ἐν τῇ μάχῃ ζῶντας, ἀπέδοτο· καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν λείαν διένειμε τῷ στρατῷ, τὰ τιμήματα τῶν * πεπραγμένων αἰχμαλώτων * μόνῳ τῷ Ῥωμαϊκῷ καθοσιώσας ταμιείῳ. Τούτοις τοῦ Φαβίου τοῖς ἔργοις αἱ πρὸς Ἀννίβαν * τῆς Ἰταλίας πόλεις, μετετέθησαν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους, τῶν οἰκούντων αὐτὰς κἀνταῦθα τοὺς ἐπηλύδας ἀπολιπόντων. Τῷ δὲ μετὰ * τοῦτον ἐνιαυτῷ Σκηπίων ἐν * Ἰσπανίοις αὐτός τε μεγαλουργῶν, καὶ τὸν ἀδελφὸν Λούκιον Σκηπίωνα συνεργὸν ἔχων, ἑβδομήκοντα πόλεις ἀνέλαβεν, αἳ προσκεχωρήκεισαν τοῖς Ἄφροις. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς Ἰταλίας οὐκ ἦν ὅμοια τὰ Ῥωμαίων, Μαρκέλλου περιπεσόντος ἐνέδραις, ἃς ἔστησεν Ἀννίβας, καὶ τὴν τελευτὴν οὕτω δεξαμένου. Σκηπίων δέ, τρίτον ἔτος ἤδη τὰ κατὰ τοὺς Ἰσπανοὺς διοικῶν, προσέθηκε μεγάλοις μείζονα. τὸν γὰρ βασιλέα τῶν Ἰσπανῶν μεγάλῃ νικήσας μάχῃ, μετὰ ταῦτα πρὸς αὐτὸν ἐσπείσατο. καὶ πρῶτος οὗτος ὁμήρων οὐκ ἐδεήθη· τοσοῦτον ἐθάρρει τοῖς ἔργοις. Ταῦτα γνοὺς Ἀννίβας, ἀπέγνω τῶν Ἰσπανῶν, ὡς οὐδενὸς ἀνθέξοντος Σκηπίωνι· καὶ μεταπέμπεται τὸν ἀδελφὸν Ἀσδρούβαν εἰς Ἰταλίαν μετὰ πάσης στρατιᾶς. ὃς

Cnæum Fuluium conſulẽ ſubito aggreſſus, cum octo milibus hominum interfecit. Interea ad Hiſpanias, vbi occiſis duob. Scipionibus nullus Romanus dux erat, Publius Cornelius Scipio mittitur, filius Publii Scipionis, qui ibidem bellum geſſerat, annos natus quattuor & viginti; vir Romanorum omniũ & ſua ætate, & poſteriori tempore fere primus. Is Carthaginem Hiſpaniæ capit; in qua omne aurum & argentum, & belli apparatum Afri habebant; nobiliſſimos quoq; obſides, quos ab Hiſpanis acceperant: Magonem etiam fratrem Annibalis ibidem capit; quem Romam cum aliis mittit. Romæ ingens lætitia poſt hunc nuntium fuit. Scipio Hiſpanorum obſides parentibus reddidit. quare * omnes fere Hiſpani vno animo ad eum tranſierunt. Poſt quę Aſdrubalem Annibalis fratrem, victum fugat, & prædam maximam capit. Interea in Italia con- 544
ſul * Q. Fabius Maximus Tarentum recepit; in qua ingentes copiæ Annibalis erãt: ibi etiam ducem Annibalis Carthalonem occidit, XXV milia [hominum] captiuorum vendidit; prædam militibus diſpertiuit, pecuniam hominum venditorũ ad fiſcum retulit. Tum multæ ciuitates Romanorum, quæ ad Annibalẽ tranſierant prius, rurſus ſe Fabio Maximo * reddiderunt. Inſequẽti anno Scipio in Hiſpania egregias res egit, & per ſe, & per fratrem ſuum Lucium Scipionem; ſeptuaginta ciuitates recepit. In Italia tamen male pugnatum eſt. Nam Claudius Marcellus conſul ab Annibale occiſus eſt. Tertio anno poſtquam Scipio ad Hiſpanias profectus fuerat, rurſus res inclytas gerit: regem Hiſpaniarum magno prœlio victum, in amicitiam accepit, & primus omnium a victo obſides non popoſcit. Deſperans Annibal Hiſpanias contra Scipionẽ diutius poſſe retineri, fratrem ſuum Aſdrubalem ad Italiam cum omnibus copiis euocauit. Is veniens eodem

itinere quo etiam Annibal venerat, a
546 conſulibus Appio Claudio Nerone, & Marco Liuio Salinatore, apud Senam Piceni ciuitatē, in inſidias compoſitas incidit: ſtrenue tamē pugnans occiſus eſt; ingentes eius copiæ captæ aut interfectæ ſunt; magnū pondus auri atque argenti Romam relatum. * Poſt hæc Annibal diffidere iam de belli cœpit euentu; Romanis ingens animus acceſſit. Itaque & ipſi euocauerunt ex Hiſpania Publium Cornelium Scipionem. Is Romam
547 cum ingenti gloria venit. [14] Quinto Cæcilio, Lucio Valerio conſulibus, omnes ciuitates quæ in Bruttiis ab Annibale tenebantur, Romanis ſe
548 tradiderunt. [15] Anno quartodecimo poſtquā in Italiam Annibal venerat, Scipio, qui multa in Hiſpania bene egerat, conſul eſt factus, & in Africam miſſus: cui viro diuinū quiddā ineſſe exiſtimabatur; adeo vt putaretur etiam cum numinibus habere ſermonem. Is in Africa cōtra Annonem ducem Afrorum pugnat, exercitum eius interficit. Secundo prœlio caſtra cepit, cum * quattuor milib. & quingentis militibus; xI milibus occiſis. Syphacē Numidię regē, qui ſe Afris cōiunxerat, capit, & caſtra eius inuadit. Syphax cū nobiliſſimis Numidis, & infinitis ſpoliis, Romam ab Scipione mittitur. qua re audita, omnis fere Italia Annibalē deſerit: ipſe a Carthaginēſibus redire in Africam iubetur, quam Scipio vaſtabat. [16] Ita anno ſeptimodecimo ab Annibale Italia liberata eſt: [quā flēs dicitur reliquiſſe.] Legati Carthaginenſiū pacē a Scipione petiuerūt: ab eo ad Senatum Romā miſſi ſunt: quadraginta & quinq; * dieb. induciæ datę ſunt, quouſq; Romam ire & regredi poſſent: & triginta milia pondo argēti ab his accepta ſunt. Senatꝰ ex arbitrio Scipionis pacē iuſſit cum Carthaginenſibus fieri. Scipio his conditionib. dedit, ne amplius quā triginta naues haberent, & quingenta milia pondo argenti darent, captiuos & perfugas redderent.

τοῖς ὁδοῖς χρώμενος τοῖς ὑπὸ Αννίβου προωδευμέναις, ἐνεδρευθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπάτων, * Αππίου τε Κλαυδίου Νέρωνος, καὶ * Αλιβίου τοῦ Σαλινάτορος, περὶ τὴν Σέναν τοῦ * Ποικίλου πόλιν, μετὰ πολλὴν τὸν ἐν τῷ πολέμῳ πόνον καὶ ἣν ἐπεδείξατο μαχόμενος ἀνδρείαν, αὐτός τε πίπτει, καὶ τῆς στρατιᾶς ἁπάσης οἱ νενικηκότες ἐγένοντο κύριοι, πρὸς δὲ καὶ χρυσίου καὶ ἀργύρου πολλῶν ταλάντων· ἃ καὶ Ρωμαίους ἐξέπληξεν. Εντεῦθεν ἤρξατο λοιπὸν Αννίβας μὲν οὐκ ἀγαθὰς ἔχειν περὶ τοῦ πολέμου τὰς προσδοκίας· τοῖς Ρωμαίοις δὲ ηὐξήθη τὸ τῆς ἐλπίδων· καὶ μετακαλοῦνται πρὸς ἑαυτοὺς τὸν Σκηπίωνα. καὶ ὁ μὲν παραγίνεται λαμπρὸς ἐπὶ μεγάλοις ὡς εἰκὸς ἔργοις· [14] Καικιλίῳ δὲ καὶ Οὐαλερίῳ τοῖς ὑπάτοις πᾶσαι Βρεττίων αἱ πόλεις, ὑπὸ τῶν οἰκείων παρεδόθησαν. [15] Αννίβας μὲν οὖν τέταρτον καὶ δέκατον ἦγεν ἐπὶ τῆς Ιταλίας ἔτος. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Σκηπίων ὕπατος χειροτονεῖται, ὁ τὰ μέγιστα ἐν Ισπανοῖς ἐργασάμενος· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Αφρικὴν ἐκπλεῖ, πείσας Ρωμαίους ὡς χρὴ μεταστῆσαι τὰ δυσχερῆ τῆς μάχης εἰς τὴν πολεμίαν. * οἷα γὰρ ἐπίπνοια ἐπεπίστευτο, τοσαῦτα κατώρθου· καί τις ἦν λόγος ὡς ἄρα καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῷ γίγνοιτο συνουσία. τῆς οὖν Αφρικῆς ἐπιβὰς, Αννωνι συνέμιξε τῷ στρατηγῷ. καὶ προτέρᾳ μὲν συμπλοκῇ τὴν * στρατείαν αὐτοῦ διέφθειρε πανωλεθρίᾳ· δεύτερον δὲ εἰς χεῖρας ἐλθὼν, ἐκβάλλει τῆς παρεμβολῆς αὐτόν· καὶ ταύτης γὰρ κύριος σὺν τοῖς φύλαξι, τετρακισχιλίοις καὶ πεντακοσίοις ἀνδράσιν. οἱ δὲ πεσόντες, ἦσαν ἕνδεκα χιλιάδες. αἱρεῖ δὲ καὶ Σύμφακιν * τῶν Νομάδων βασιλέα, συμμαχοῦντα τοῖς Αφροις· καὶ γὰρ καὶ ταύτης τῆς παρεμβολῆς κύριος. καὶ τὸν μὲν Σύμφακιν εἰς τὴν Ρώμην ἐξέπεμψε μετὰ Νομάδων τῶν ἐπιφανεστάτων, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πολέμου λαφύρων, καὶ ἀριθμὸν καὶ πολυτέλειαν παρειόντων. Γνωσθέντων δὲ τῶν κατὰ Αφρικὴν Σκηπίωνος ἔργων, πᾶσα μὲν λοιπὸν Ιταλία τὸν Αννίβαν ἀπέλιπεν· αὐτὸς δὲ ὑπὸ Καρχηδονίων * κατεκλήθη, τῆς πολιορκίας αὐτοὺς πιεζούσης. [16] * Επτακαιδεκάτῳ τοίνυν ἐνιαυτῷ τῆς Ιταλίας Αννίβας ἀπεχώρησε· καὶ τότε πρεσβεύονται παρὰ τὸν Σκηπίωνα Καρχηδόνιοι. ὁ δὲ, ἀναπέμπει πρὸς Ρωμαίους, πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀνακωχὴν δοὺς τῷ πολέμῳ, ὡς ἂν ταύταις ἐπελθεῖν γένοιτο ῥᾴδιον· καὶ τοῦδε αὐτῷ μισθὸς ἦν τριῶν μυριάδων ἀργυρίου σταθμός. δεξαμένη τοίνυν ἡ σύγκλητος τὴν πρεσβείαν, κύριον ποιεῖται τῶν σπονδῶν τὸν Σκηπίωνα· καὶ τίθεται ταῦτα· ἐφ' ᾧτε μὴ πλείους ἢ τριάκοντα ναῦς ἔχειν Καρχηδονίους· καὶ δοῦναι Ρωμαίοις ὑπὲρ τῶν σπονδῶν, πεντήκοντα μυριάδων ἀργυρίου σταθμόν· τοὺς αἰχμαλώτους δὲ ἀπολῦσαι καὶ τοὺς προσηλύτας ἀποδοῦναι.

[17] Ταύτας

17 Ταύτας τὰς σπονδὰς συνετάραξεν ἐπιστὰς Ἀννίβας, καὶ πολλὰ τρόπον πολεμίων Ἄφροι διεπράττοντο· ὥστε καὶ τοὺς πρέσβεις αὐτῶν, ἐκ τῆς Ῥώμης ἐπιδημοῦντας, ὑπὸ τῆς μετὰ Σκιπίωνος στρατιᾶς συλληφθῆναι. ἀλλ' ὁ Σκιπίων αὖθις διαφῆκε, καὶ συνῆπτε μάχην πρὸς τὸν Ἀννίβαν. ἡττηθεὶς δὲ Ἀννίβας ἐν ἁπάσαις ταῖς συμπλοκαῖς, γίνεται καὶ αὐτὸς ἱκέτης ὑπὲρ εἰρήνης. αἱ σπονδαὶ ἀνελήφθησαν ἐφ' οἷς ἐγίνοντο τὴν ἀρχήν, προστεθέντων, ὅτι δὴ τὴν ἀρχὴν παρεσπόνδησαν, ἀργυρίου λιτρῶν εἰς δέκα μυριάδας. ἀλλ' οὐκ ἐδέξαντο τὴν προσθήκην οἱ Καρχηδόνιοι, προσέταξαν δὲ τὸν Ἀννίβαν πολέμῳ κρίνεσθαι. ἐπῆλθε τοίνυν αὐτός τε Σκιπίων τῇ Καρχηδόνι, καὶ Μασινίσσας ἕτερος Νομάδων βασιλεὺς, φίλος καὶ σύμμαχος τῷ Σκιπίωνι γεγενημένος. μελλούσης δὲ κινεῖσθαι τῆς μάχης, ἐβουλήθη κατασκοπῆσαι τὸ στρατόπεδον τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἀννίβας, καὶ πέμπει κατασκόπους. τούτους ἑλὼν ὁ Σκιπίων, ἐπιδειχθῆναί τε αὖθις προσέταξε τὸ στράτευμα καὶ τὴν ὅλην τοῦ πολέμου παρασκευήν, δειπνήσαντας δὲ ἀφεθῆναι, μηνύσοντας ἅπερ *τεθέαντο. Ὡς δὲ ἐγγὺς ἦσαν χειρῶν, τὰ μὲν τῆς παρατάξεως ἦν ἄξια θαυμάσαι, δύο στρατηγοῖν ἀρίστοιν τὰ στρατεύματα ταττόντοιν. ὡς δὲ τοῦ ἔργου *ἤρξαντο, νικᾷ τε ὁ Σκιπίων, καὶ μικροῦ ζῶντα τὸν Ἀννίβαν εἷλε. ἀλλ' ὁ μὲν σὺν τέτταρσιν ἱππεῦσι διεσώθη· πλοῦτος δὲ, ὅσος οὔπω πρότερον, ἐν τῇ παρεμβολῇ κατελήφθη τῶν πολεμίων, εἴκοσι μὲν *μυριάδων ἀργυρίου, χρυσίου δὲ ὀκτὼ σταθμός· ἐσθήματα τε πολλὰ καὶ πολυδαπανά. Οὗτος ὁ πόλεμος ἐκύρωσε τὰς σπονδάς· καὶ πρὸς τὴν Ῥώμην ἐπεδήμησεν ὁ Σκιπίων, καὶ *τὴν νίκην ἐθριάμβευσεν, Ἀφρικανός τε ἐπεκλήθη, τῆς ἑαυτοῦ νίκης γενόμενος ἐπώνυμος. Ἐτελεύτησε δὲ ὁ πόλεμος οὗτος, ἐννάτῳ καὶ δεκάτῳ ἐνιαυτῷ.

17 Interim Annibale veniente ad Africam, pax turbata eſt, multa hoſtilia ab Afris facta ſunt; legati tamen eorum ex vrbe venientes, a Romanis capti ſunt, & iubente Scipione dimiſſi. Annibal quoq; frequentibus prœliis victus a Scipione, petit etiam ipſe pacem. Cum ventum eſſet ad colloquium, iiſdem conditionibus data eſt, quibus prius: *addita quingentis milibus pondo argenti, c milia librarum propter nouam perfidiam. Carthaginenſibus cōditiones diſplicuerunt, iuſſeruntq; Annibalem pugnare. Infertur a Scipione, & Maſiniſſa, alio rege Numidarum, qui amicitiam cum Scipione fecerat, Carthagini bellum. Annibal tres exploratores ad Scipionis caſtra miſit: quos captos Scipio circūduci per caſtra iuſſit, oſtendique eis totum exercitum; mox etiam prandium dari, dimittiq; vt renuntiarent Annibali quæ apud Romanos vidiſſent. Interea prœlium ab vtroque duce inſtructum eſt, quale vix vlla memoria fuit; quum periti ſſimi viri copias ſuas ad bellum educerent. Scipio victor recedit, pene ipſo Annibale capto: qui primum cum multis equitibus, deinde cum xx, poſtremo cum quattuor euaſit. Inuenta in caſtris Annibalis argenti pondo viginti milia, auri *octingenta, cetera *ſupellectili copioſa. Poſt id certamen pax cum Carthaginenſibus facta eſt. Scipio Romam rediit, ingenti gloria triumphauit, atque *Africanus* ex eo appellari cœptus eſt. Finem accepit ſecundum Punicum bellum, poſt annum nonum decimum quam cœperat.

ΒΙΒΛΙΟΝ δ΄.

Τὰ μὲν οὖν Ἄφρων τοῦτο Ῥωμαίοις ἦν. ἠκολούθησε δὲ ὁ Μακεδονικὸς πόλεμος, ὁ πρὸς τὸν βασιλέα Φίλιππον, πρώτῳ καὶ πεντηκοστῷ καὶ πεντακοσιοστῷ τῆς πόλεως ἔτει. πρὸς ὃν Τίτος Κοΐντιος *Φλαμίνιος ἐκπεμφθεὶς, νικᾷ τε αὐτόν, καὶ τίθεται σπονδάς· ὥστε καὶ τῶν πόλεων αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν Ἑλληνικῶν, αἳ προσεκεχωρήκεσαν Ῥωμαίοις παρὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρόν· καὶ τοὺς αἰχμαλώτους [καὶ τοὺς] προσήλυδας ἀποδοῦναι· καὶ μὴ

LIBER IIII.

TRANSACTO Punico 552
bello, ſecutum eſt *Macedonicum* cōtra Philippum regem. Quingenteſimo & quinquageſimo primo anno ab vrbe condita, T. Quin- 555
tius *Flamininus aduerſus Philippum *regem mittitur: proſpere geſſit: pax ei data eſt his legibus; ne Græciæ ciuitatibus, quas Romani contra eum *defenderant, bellum inferret; [vt] captiuos & trāſfugas redderet; quin-

quaginta * ſolum naues haberet, reliquas Romanis redderet: per annos decem quaterna milia pondo argenti præſtaret; & [obſidem daret] filium ſuum Demetrium. ² T. Quintius etiam Lacedæmoniis intulit bellum; ducem eorum Nabidem vicit; & quibus voluit conditionibus, in fidem accepit: ingenti gloria duxit ante currum nobiliſſimos obſides, Demetrium Philippi filium, & Armenem Nabidis. ³ Tranſacto bello Macedonico, ſecutum eſt *Syriacum* contra Antiochum regem, P. Cornelio Scipione, * Marco Acilio Glabrione conſulibus. Huic Antiocho Annibal ſe iunxerat; Carthaginē patriam ſuam, metu ne Romanis traderetur, relinquens. Marcus Acilius Glabrio in Achaia bene pugnauit. Caſtra regis Antiochi nocturna pugna capta ſunt; ipſe fugatus. Philippo, quia cōtra Antiochum Romanis auxilio fuiſſet, filius Demetrius redditus eſt. ⁴ L. Cornelio Scipione, * C. Lælio cōſulibus, Scipio Africanus fratri ſuo Lucio Cornelio Scipioni conſuli, legatus cōtra Antiochum profectus eſt. Annibal, qui cum Antiocho erat, nauali prœlio victus eſt. Ipſe poſtea Antiochus, circa Sipylum [&] Magneſiam Aſiæ ciuitatem, a conſule Cornelio Scipione ingenti prœlio fuſus eſt. Auxilio fuit Romanis in ea pugna Eumenes, Attali regis frater, qui Eumeniā in Phrygia condidit. quinquaginta milia peditum, * tria equitum, eo certamine ex parte regis occiſa ſunt. Tum rex [Antiochus] pacē petit: [quæ] iiſdem conditionibus datur a Senatu, quamquam victo, quibus ante offerebatur; vt ex Europa & Aſia recederet, atque intra Taurum ſe contineret; decem milia talentorum, & viginti obſides præberet; Annibalem concitatorē belli dederet. Eumeni regi donatæ ſunt a Senatu omnes Aſiæ ciuitates quas Antiochus bello perdiderat; & Rhodiis, qui auxilium Romanis contra regem Antiochum tulerant, multæ vrbes conceſſæ ſunt.

561 (beside "nem Nabidis. ³ Tranſacto bello Ma-")
562 (beside "tra Antiochum regem, P. Cornelio")
563 (beside "tus eſt. ⁴ L. Cornelio Scipione, * C.")
5[illegible] (beside "ſides præberet; Annibalem concita-")
5[illegible] (beside "manis contra regem Antiochum tu-")

πλείους ἔχειν πεντήκοντα νεῶν· τὰς δὲ λοιπὰς ἁπάσας παραδοῦναι· ὡς * δὲ καὶ τοῖς ἑξῆς ἐνιαυτοῖς διδόναι φόρον * ἐτήσια τετρακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου· καὶ προσέτι τὸν Δημήτριον ὅμηρον παραδοῦναι. ² Μετασήσας δὲ ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ὁ * Φλαμίνιος τὴν στρατιὰν, κρατεῖ τε αὐτῶν μάχῃ, καὶ τὸν στρατηγὸν αἱρεῖ· καὶ συνθήκας ἃς ἐβουλήθη ποιησάμενος * ὑπὸ σπονδὰς, θριαμβεύων εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλθε, προτρεχόντων αὐτοῦ τοῦ ἅρματος, Δημητρίου τε τοῦ Φιλίππου παιδὸς, καὶ Αρμένου τοῦ Νάβιδος. ³ Οὕτω καὶ τῶν Μακεδονικῶν καὶ τῶν Λακωνικῶν ἡσυχασάντων, πρὸς Αντίοχον τὸν βασιλεύοντα Συρίας ἀνήφθη πόλεμος. ὕπατοι δὲ ἦσαν Πούβλιος Κορνήλιος Σκηπίων, καὶ * Μάρκος Ακίλιος Γλαβρίων. συνεμάχει δὲ τῷ μὲν Αντιόχῳ πεφευγὼς ἐκ τῆς Καρχηδόνος Αννίβας, (δέος γὰρ αὐτὸν ἐξήγαγε τῆς πατρίδος, ὡς Ῥωμαίοις ἐκδοθησόμενον) Ῥωμαίοις δὲ ὁ * Μακεδόνων Φίλιππος. γίνεται δὲ ναυμαχία κατὰ τὴν Αχαΐαν, ὑφ᾽ ἡγεμόνι τῷ Γλαβρίωνι· καὶ τῆς μὲν παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως οἱ Ῥωμαῖοι γίγνονται κύριοι· φεύγει δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ λοιπὸν τῆς βασιλείας· Φιλίππῳ δὲ Δημήτριος ὁ παῖς ἀπεδόθη, τῆς συμμαχίας χάριν. ⁴ Τούτοις διαδέχονται τοὺς ὑπάτους, Λούκιος Κορνήλιος Σκηπίων, (ἀδελφὸς ὢν τοῦ κληθέντος Αφρικανοῦ· καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ χειροτονεῖται λεγάτος) καὶ Γάιος Λέλιος· καὶ φέρεται κλήρῳ τὰ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Αντίοχον, ἐπὶ τὸν Σκηπίωνα. καὶ πρότερον μὲν ναυμαχία τῆς βασιλικῆς ἐκράτησε στρατιᾶς· (ἡγεμόνα δὲ εἶχεν Αννίβαν ὁ στόλος) ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸν Αντίοχον ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Σιπύλῳ τῆς Ασίας, νικᾷ τε, καὶ εἰς φυγὴν τρέπει. κοινωνὸς δὲ αὐτῷ ταύτης ἐγένετο τῆς μάχης Εὐμένης, Ατάλου τοῦ τῆς Ασίας βασιλέως ἀδελφὸς, ὃς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ πόλιν ἐδείματο τὸ Εὐμένιον. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ πέντε μυριάσι πεζομάχων, καὶ τρισχιλίοις ἱππεῦσιν, ἥττων ὁ βασιλικὸς ἐγένετο στρατός. αἰτεῖ γοῦν εἰρήνην Αντίοχος, καὶ δίδωσιν ἡ σύγκλητος, ἐφ᾽ αἷς καὶ πρότερον προὔτεινε συνθήκαις, οὐ βαρύνασα τὰς σπονδὰς ὡς ἡττημένῳ. αἱ συνθῆκαι δὲ εἶχον ὧδε· τῆς μὲν Εὐρώπης αὐτὸν καὶ τῆς Ασίας ἀποχωρεῖν ἁπάσης· μένειν δὲ ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον· εἰσενέγκαι δὲ μυρία τάλαντα, καὶ ὁμήρους εἴκοσι παραδοῦναι· τόν τε Αννίβαν ἐκδοῦναι, ὡς τὴν παραχὴν ἐκείνῳ τε καὶ αὖθις αἰτιώτατον. Τὰ μὲν πρὸς Αντίοχον τάδε. Εὐμένει δὲ, τῆς συμμαχίας χάριν, ἐδωρήθησαν αἱ πόλεις τῆς Ασίας, ἃς ἐξελείπετο κατὰ τὰς σπονδὰς Αντίοχος. Ῥοδίοις τε, καὶ αὖθις συμμεμαχηκόσι, πολλαὶ τῶν πόλεων ὑπακούειν ἐπετάχθησαν.

ὁ δὲ

ὁ δὲ Σκηπίων ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις ἐθριάμβευσε, κλησάμενος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν κατορθωθέντων ὄνομα· τοῦτο δὲ ἦν Ἀσιατικός. [5] Σπουρίου δὲ Ποστουμίου Ἀλβίνου, καὶ Κοΐντου Μαρκίου Φιλίππου τὴν ὑπατείαν *εἰσδεξαμένων, Φούλβιος μὲν κατὰ Αἰτωλῶν ἐθριάμβευσεν· Ἀννίβας δέ, ἀσθενέστερον τὸν Ἀντίοχον ὁρῶν, καταφεύγει πρὸς Προυσίαν, τὸν Βιθυνῶν βασιλέα· αἰτούντων δὲ αὐτὸν Ῥωμαίων διὰ τοῦ *Φλαμινίου, παραχρῆμα ἐξεδόθη· καὶ φόβῳ τῆς τιμωρίας, φάρμακον σπάσας, ἀποθνήσκει· καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν Λιβύσσῃ, τῆς Βιθυνίας χωρίῳ· καὶ ὁ τάφος ἐς τόδε ὁρᾶται. [6] Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, Φίλιππος μὲν ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας· ὁ δὲ τούτου παῖς, (Περσεὺς ἦν ὄνομα αὐτῷ) ἐτυράννησε κατὰ Ῥωμαίων, πολλὴν συλλέξας στρατιάν, συμμαχικόν τε οὐ μικρόν. Κότυν τε γὰρ τὸν Θρᾳκῶν βασιλέα, καὶ Γέντιον τὸν Ἰλλυριῶν, προσεκέκλητο. παρασκευὴ τοίνυν ἦν ἑκατέρωθεν ἅπασα· Ῥωμαίοις ἐπικουρούντων Εὐμενοῦς τε ὃς τῆς Ἀσίας ἐκράτει, καὶ τοῦ Καππαδοκῶν βασιλέως *Ἀριαράθου, καὶ τῆς Συρίας Ἀντιόχου, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγύπτου, καὶ Μασινίσσου τοῦ Νομάδου. Προυσίας γάρ, εἰ καὶ κηδεστὴς ἦν ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Περσέως, ἑκατέροις γε ὅμως αὐτὸν ἴσον παρέσχεν. ἡγεῖτο δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς Πούβλιος Λικίνιος ὕπατος, τούτῳ αὐτῷ τὸν πόλεμον ἀποκληρώσαντος τοῦ δήμου· καὶ νικᾶται τῇ μάχῃ. καίτοι νενικηκὼς ὁ Περσεύς, εἰρήνην ἐπαγγείλας παρὰ τῶν Ῥωμαίων, διήμαρτεν. ὁ γὰρ δῆμος οὐκ ἔφη δώσειν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἑαυτόν, καὶ τοὺς αὐτοῦ πάντας, ἐκδοίη τοῖς *αὐτὸ παραστησαμένοις. Δεύτερος οὖν ἐπ' αὐτὸν πέμπεται Λούκιος Αἰμίλιος Παῦλος· καὶ Γάιος *Ἄννιος ἑτέρῳ στρατεύματι ἐπὶ τὸν Ἰλλυριὸν Γέντιον. ὁ μὲν οὖν Γέντιος ἅμα τε συνέμιξε καὶ ἡττήθη· καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἑαυτὸν παρέδωκεν *αὐτῇ μητρί, καὶ γαμετῇ, καὶ παισὶ δύο, καὶ δὴ καὶ ἀδελφῷ· καὶ τὸ ἔθνος πᾶν ἐκτήθη. ἐγένετο δὲ τὸ ἔργον *ἡμέραις τριάκοντα· ἔφθασε τε τὴν τῆς συμπλοκῆς ἡ τῆς νίκης ἀκοή. [7] Παῦλος δέ, *τρίτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ σεπτεμβρίου συμμίξας τῷ Περσεῖ, διέφθειρε μὲν αὐτοῦ χιλιάδας εἴκοσι τοῦ πεζοῦ· ἐκεῖνον δὲ ἐδίωξε μετὰ τοῦ ἵππου αὐτοῦ, οὐδὲ ἐκατὸν ἀποβαλὼν τῶν μαχομένων. αἱ μὲν οὖν πόλεις, εὐθὺς προσεχώρησαν Ῥωμαίοις. ὁ Περσεὺς δέ, καὶ ὑπὸ τῶν συμπεφευγότων καταλειφθείς, ἑαυτὸν παρέδωκε Ῥωμαίοις· καὶ ὁ Παῦλος

Scipio Romam rediit, ingenti glo-
ria triumphauit: nomen & ipſe, ad
imitationem fratris, **Aſiatici* acce-
pit, quia Aſiam vicerat; ſicuti frater
ipſius propter Africam domitam, *A-
fricanus* appellabatur. [5] Spurio Po- 567
ſtumio Albino, * Q. Marcio Philippo
conſulibus; Marcus Fuluius de *Aeto-
lis* triumphauit. Annibal, qui victo
Antiocho, ne Romanis traderetur, 566
ad Pruſiam Bithyniæ regem fugerat,
repetitus etiam ab eo eſt per Titum
Quintium Flamininum: & cum tra-
dendus Romanis eſſet, venenum bi-
bit, & apud Libyſſam in finibus Ni-
comedenſium ſepultus eſt. [6] Phi-
lippo rege Macedoniæ mortuo, qui
& aduerſum Romanos bellum geſ-
ſerat, & poſtea Romanis contra An- 581
tiochum auxilium tulerat; filius eius
Perſeus in Macedonia rebellauit, in-
gentibus copiis ad bellum paratis.
Nã adiutores habebat *Cotyn Thra-
ciæ regem; Illyrici[regem,] Gentium
nomine. Romanis autem in auxilio
erant Eumenes Aſiæ rex, Ariarathes
Cappadociæ, Antiochus Syriæ, Pto-
lemæus Ægypti, Maſiniſſa Numidiæ.
Pruſias autem [rex] Bithyniæ, quam-
quam ſororem Perſei vxorem habe-
ret, vtriſque ſe æquum præbuit.
Dux Romanorum P. Licinius *con-
ſul, contra eum miſſus eſt, & a rege
graui prœlio victus: neq; tamen Ro-
mani, quamquã ſuperati, regi peten-
ti pacem præſtare voluerunt; niſi his
cõditionibus; vt ſe & ſuos Senatui &
populo Romano dederet. Mox miſ-
ſus cõtra eũ Lucius Æmilius Paulus
conſul; & in Illyricũ *Caius Anicius
prætor cõtra Gentium. ſed Gẽtius fa-
cile vno prœlio victus, mox ſe dedi-
dit. Mater eius & vxor, & duo filii;
*frater quoq; eius, ſimul in poteſtatẽ
Romanorum venerũt. Ita bello intra
xxx dies perfecto, ante cognitũ eſt
Gentium victũ, quã cœptum bellum
nunciaretur. [7] Cũ Perſeo aũt Æmi-
lius Paulus cõſul tertio nonas Septẽ-
bris dimicauit; vicitq; eũ, viginti mi-
libus peditũ eius occiſis: equitatus cũ
rege *fugit integer; Romanorum c
milites amiſſi ſunt: vrbes Macedoniæ
omnes quas rex tenuerat, Romanis
ſe dediderunt. ipſe rex, cum deſerere-
tur ab amicis, venit in Pauli poteſta-
tem. ſed honorem ei Æmilius Paulus

conſul nō quaſi victo habuit. nam & volentē ad pedes ſibi cadere non permiſit; * ſed iuxta ſe in ſella collocauit. Macedonibus & Illyriis hæ leges * a Romanis datæ; vt liberi eſſent; & dimidium eorū tributorum præſtarent quæ regibus præſtitiſſent; [vt appare-
» ret] Populum Romanū pro æquitate
» magis quam auaritia dimicare. atque in conuentu * finitimorū populorum Paulus * hæc pronuntiauit; & legationes multarum gentium, quæ ad eum venerant, * magnificentiſſimo pauit
» conuiuio; dicens, Eiuſdem hominis
» eſſe debere & bello vincere, & [in]
» conuiuii apparatu elegantem eſſe.

Mox ſeptuaginta ciuitates Epiri, quæ * rebellarant, cepit: prædam militibus diſtribuit; Romā ingenti pompa rediit, in naue Perſei; quæ inuſitatæ magnitudinis fuiſſe traditur: adeo vt XVI ordines dicatur habuiſſe remorum. Triumphauit autem magnificentiſſime in curru aureo cum duobus filiis, vtroque latere adſtantibus. ducti ſunt ante currum duo regis filij, & ipſe Perſeus, XLV annos natus. Poſt eum etiā [C.] Anicius de Illyriis triumphauit: Gentius cū fratre & filiis ante currum ductus eſt. Ad hoc ſpectaculum reges multarum gentium Romam venerunt: inter alios venit etiam Attalus atq; Eumenes Aſiæ reges, & Pruſias Bithyniæ. magno honore * accepti ſunt: & permittēte Senatu [dona] quæ attulerunt, in Capitolio poſuerūt. Pruſias etiam filium ſuum Nicomedem Senatui cōmendauit. * Inſequente anno Lucius Memmius in * Lyſitania bene pugnauit. Marcellus poſtea conſul res ibidem proſpere geſſit.

604 * Tertium deinde bellum cōtra *Carthaginem* ſuſcipitur, ſexcenteſimo & altero ab vrbe condita anno, * L. Manlio Cenſorino, & Marco Manilio cōſulibus, anno LI poſtquā ſecundum Punicum [bellum] tranſactum erat. Hi profecti, Carthaginem oppugnauerunt. Contra eos Aſdrubal dux Carthaginenſium dimicabat. * Famea dux alius, equitatui Carthaginenſium præerat. Scipio tunc, Scipionis Africani nepos, tribunus ibi militabat. huius apud omnes ingēs metus & reuerentia erat. Nam & paratiſſimus ad dimicandum, & cōſultiſſimus habebatur. Itaq; per eum * multa proſpere a-

οὐχ ὡς ἡττημένον εἶδεν, ἀλλὰ καὶ προσπίπτοντα πρὸς τὰ γόνατα ἀνώρθωσε, καὶ καθέδρας ἠξίωσε τῆς αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀρχῆς μετέδωκε τιμῆς. Ἐντεῦθεν Ἰλλυριοί τε καὶ Μακεδόνες ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐτέλουν, ὅροις τοῖσδε· εἶναι μὲν αὐτοὺς αὐτονόμους· τῇ πόλει δὲ τῇ Ῥωμαίων εἰσφέρειν ὧν τοῖς βασιλεῦσιν εἰσέφερον μέρος ἥμισυ. πείθειν γὰρ ἐβούλοντο Ῥωμαῖοι τοὺς ὑπηκόους, ὡς οὐκ ἐπιθυμοῦσι χρημάτων. Τοὺς μὲν ὅρους τούτους, ἐν κοινῷ τῶν πανταχόθεν πρέσβεων ἀπήγγελεν ὁ Παῦλος· ἐκάλεσε τε αὐτοὺς εἰς εὐωχίας, φάσκων χρῆναι καὶ νικᾷν * τε ὅπλοις, καὶ νενικημένους ἑστιᾷν. Ἑβδομήκοντα δὲ τῶν Ἠπειρωτικῶν πόλεων, ἀντιτεταγμένας ἔτι Ῥωμαίοις, εἷλε πολιορκίᾳ· καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου λείαν διένειμε τῷ στρατῷ· σὺν μεγίστῃ τε εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανῆκε πομπῇ, νεὼς ἐπιβεβηκὼς Μακεδονικῆς, ἣ τοῦ βασιλεύσαντος ἦν Περσέως παμμεγέθης, * ὡς δεκαπέντε χωρεῖν ἐρέτας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. καὶ ἀποβὰς, ἐθριάμβευσεν ἐφ' ἅρματος χρυσοῦ, τοῖς δύο παισὶ παρεστοιχισμένος, προτρεχόντων τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, Περσέως, πέντε καὶ τετταράκοντα γεγονότος ἐνιαυτοὺς, καὶ υἱέων δύο. Ἐδόθη δὲ καὶ * Ἀνικίῳ κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν θρίαμβος· καὶ αὐτοῦ προεπόμπευσαν Γέντιός τε, καὶ ὁ ἀδελφὸς Γεντίου, καὶ οἱ παῖδες. Τούτων τῶν θριάμβων μετέσχον εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικόμενοι, Ἄτταλός τε καὶ Εὐμένης ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ Προυσίας ἐκ τῆς Βιθυνίας· δῶρά τε προσεκόμισαν. ἃ προσιέμενοι Ῥωμαῖοι, προσέταξαν ἀνατεθῆναι τῷ Καπιτωλίῳ. Προυσίας δὲ καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Νικομήδη * παρακατέθετο τῷ δήμῳ. * Τῷ δὲ ἑξῆς ἐνιαυτῷ Λεύκιος Μέμμιος τοὺς Λυσιτανοὺς ἐνίκησε πολέμῳ· καὶ μετὰ τοῦτο Μάρκελλος.

* Κἀντεῦθεν ὁ τρίτος κατὰ τῶν Ἀφρων ἐκινήθη πόλεμος, ἑξακοσιοστῷ μὲν καὶ ἑνὶ τῆς πόλεως ἔτει, πεντηκοστῷ δὲ καὶ δευτέρῳ μετὰ τὴν τοῦ δευτέρου τοῦ κατὰ Ἀννίβα πολέμου λύσιν. ὕπατοι δὲ χειροτονηθέντες, Λεύκιος Μάνλιος Κηνσωρῖνος, καὶ Μάρκος Μανίλιος, ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἐξέπλευσαν, καὶ τῇ Καρχηδόνι προσεκάθηντο πολιορκοῦντες· ἡγεῖτο δὲ Καρχηδονίων, τοῦ πεζοῦ μὲν, Ἀσδρούβας· τῶν δὲ ἱππέων, Φαμέας· συνῆν δὲ τοῖς ὑπάτοις ἀρχήν τινα στρατιωτικὴν ἔχων Σκηπίωνος ἔκγονος, τοῦ κληθέντος Ἀφρικανοῦ· οὗ τοσοῦτον ἦν παρὰ τοῖς πολεμίοις δέος, καὶ τοσοῦτον παρὰ τῆς ἀνδρείας θαῦμα, ὡς βουλευομένου τε ἄριστα, καὶ ἐπιτελοῦντος ἔργοις τὰ δοκοῦντα ὀξέως· ὥστε τοὺς ὑπάτους αὐτοὺς, κοινωνὸν μὲν αὐτὸν καὶ βουλῆς καὶ ἐγχειρημάτων ἔχειν, αὐτοὶ δὲ χρῆσθαι

πρὸς

πρὸς τὰ πράγματα, ἐπειδήπερ ἑώρων τοὺς πολεμίους τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκκλίνοντας συμπλοκήν. [10] Μασινίσσας γοῦν, ὁ τῶν Νομάδων βασιλεὺς, τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν ἔτεσιν ἑξήκοντα τετηρηκὼς, ἡνίκα ἀπέθνησκεν, ἐνενηκοστὸν καὶ ἕβδομον τῆς ἡλικίας πεπληρωκὼς ἔτος, Σκηπίωνα ἱκέτευσε τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ (τέσσαρες δὲ οὗτοι ἦσαν καὶ τετταράκοντα) τὴν βασιλείαν διελεῖν. [11] Αὕτη τοῦ Σκηπίωνος ἡ δόξα, τὸν δῆμον ἔπεισε τὴν ὑπατείαν ἐπ' αὐτὸν ἐπαγαγεῖν, τῆς νεότητος οὔπω τοῦτο ἐπιτρεπούσης· καὶ θᾶττον ἐλπίδος αἱρεῖ τὴν Καρχηδόνα καὶ κατασκάπτει· καὶ τὸν κόσμον ἅπαντα τῆς πόλεως, τὸν ἐκ πολέμων αὐτῇ συνειλεγμένον, λαβὼν, τοῦτον εὐθὺς ἀπέδωκε τῶν πόλεων ταῖς ἀφῃρημέναις· αὐτὸς δὲ ἐπανῆλθε· καὶ δοθέντος αὐτῷ θριάμβου, προσετέθη καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ πάππου. Ἀφρικανὸς γάρ τοι νέος καὶ οὗτος ἐπεκλήθη. * ἀπώλετο τοίνυν ἡ Καρχηδὼν ἑπτακοσιοστῷ πέμπτῳ μετὰ τὸν συνοικισμὸν ἔτει. [12] Μετὰ τούτους τοὺς χρόνους ἀνήρ τις Ψευδοφίλιππος, αὐτῆρε χεῖρας Ῥωμαίοις· καὶ τὸν στρατηγὸν Ἰουβέντιον, ἐπ' αὐτὸν χωρήσαντα μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἐνίκησε τῇ μάχῃ, καὶ πανωλεθρίᾳ διέφθειρε. ἀλλὰ Μέτελλος, ὕστερος * ἀπελθὼν, ἐνίκησέ τε αὐτὸν, καὶ πεντακισχιλίους ἀνελὼν, ἀνεκτήσατο τὴν Μακεδονίαν, ὑφ' ἑαυτῷ τε τὸν Ψευδοφίλιππον ἐποίησε. [13] Τότε καὶ Κορίνθῳ, πόλει τῶν Ἑλλήνων ἐπιφανεστάτῃ, πόλεμος ἐπηνέχθη Ῥωμαϊκὸς· ἐπεὶ κατὰ τῶν ἐκ Ῥώμης πρεσβευτῶν πεπαρῳνήκεσαν. καὶ Μόμμιος ἐκπεμφθεὶς, εἷλέ τε αὐτὴν καὶ κατέσκαψε. τρεῖς τε ἅμα θρίαμβοι, θέαμα καινὸν, ἐφάνησαν ἐπὶ τῆς Ῥώμης· ὁ ἐξ Ἀφρικῆς μὲν, Σκηπίωνος· οὗ τῶν ἁρμάτων, Ἀσδρούβας ἡγεῖτο· Μετέλλου δὲ, ἐκ Μακεδονίας· οὗ προεξῆρχεν Ἀνδρίσκος (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ Ψευδοφιλίππῳ) κατὰ Κορινθίων δὲ Μομμίου, πολλῶν αὐτοῦ κατακοσμούντων, χαλκῶν τε ἀγαλμάτων, καὶ σανίδων γραφαῖς ἐξησκημένων. [14] Οὐ μὴν πάντα τὰ Μακεδόνων ἡσύχαζεν· ἀλλ' αὖθις ἕτερος Ψευδοπερσεὺς, παῖδα λέγων ἑαυτὸν Περσέως, οἰκετικὴν συλλέξας στρατιὰν, ἐπεχείρει πολεμεῖν ὥστε * αὐτοὺς τοὺς ὁπλίτας εἰς ἑξακισχιλίους τελεῖν πρὸς τοῖς μυρίοις. ἀλλὰ τοῦτον ἔπαυσε μάχῃ νικήσας Τρεμέλλιος. [15] Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον Μέτελλος ἐν Ἱσπανίᾳ πρὸς Κελτίβηρας ἐμαχέσατο γενναίως καὶ παραδίδωσι τήν τε ἀρχὴν καὶ τὸν πόλεμον Πομπηΐῳ. εἶτ' ἐφεξῆς αὐτός τε, καὶ Πομπήιος, καὶ Κοΐντος * Σκηπίων, ἐπὶ τὸν * Οὐειάνθον ἐξεπέμφθησαν, ὃς

conſulibus geſta ſunt. nec quidquam
magis vel Aſdrubal vel Famea vita-
bant; quã contra eam Romanorum
partem cõmittere, vbi Scipio dimica-
ret. [10] Per idẽ tempus Maſiniſſa [rex 605
Numidarum, per annos ſexaginta fe-
re] amicus populi Romani, anno vitæ
XCVII, mortuus eſt, XL & IIII filiis
relictis. Scipionem diuiſorem regni
inter filios ſuos eſſe iuſſit. [11] Cũ igi- 606
tur clarũ Scipionis nomen eſſet, iuue-
nis adhuc, conſul eſt factus; & contra
Carthaginem miſſus. is eam cepit, ac
diruit. ſpolia ibi inuenta, quæ [de] va-
riarũ ciuitatũ excidiis Carthago col-
legerat: & ornamenta vrbiũ ciuitati-
bus Siciliæ, Italiæ, Africæ reddidit,
quæ ſua recognoſcebant. Ita Cartha-
go, ſeptingẽteſimo anno [poſt] quam
cõdita erat, deleta eſt. Scipio nomen
quod auus eius acceperat, meruit;
ſcilicet vt propter virtutẽ etiam ipſe
Africanus iunior vocaretur. [12] Interim 605
in *Macedonia* quidam Pſeudophilip-
pus arma mouit: & Romanum præ-
torem Publium Iuuentium contra ſe
miſſum, ad * internecionem vicit.
Poſt eum Q. Cæcilius Metellus dux
a Romanis contra Pſeudophilippum
miſſus eſt: & viginti quinque mili-
bus [ex militibus] eius occiſis, Mace-
doniam recepit. Ipſum etiã Pſeudo-
philippum in poteſtatem ſuam rede-
git. [13] *Corinthiis* quoq; bellũ indictũ 606
eſt, nobiliſſimæ Græciæ ciuitati, pro-
pter iniuriã legatorum Romanorũ.
Hãc Mummius cõſul cepit ac diruit.
Tres igitur Romæ ſimul celeberrimi
triumphi fuerunt: Africani, ex Afri-
ca; * ante cuius currum ductus eſt Aſ-
drubal: Metelli, ex Macedonia; cuius
currum præceſſit Andriſcus, * qui &
Pſeudophilippus [dicitur:] Mummii,
ex Corintho; ante quẽ ſigna ænea &
pictæ tabulæ, & alia vrbis clariſſimæ
ornamenta prælata ſunt. [14] Iterum
in Macedonia Pſeudoperſeus, qui ſe
Perſei filiũ eſſe dicebat, collectis * ſer-
uis, rebellauit; & cum * ſeptemdecim
armatorum milia haberet, a Tremel-
lio quæſtore ſuperatus eſt. [His die-
bus androgynus Romæ viſus, iuſſu
aruſpicũ in mare merſus eſt.] [15] Eo-
dem tẽpore Metellus in *Celtiberia* a-
pud Hiſpanos res egregias geſſit. Suc-
ceſſit ei Quintus Pompeius. Nec mul-
to poſt, Quintus quoque Cæpio ad
idem bellũ miſſus eſt; quod quidem 607

Viriathus cōtra Romanos in Luſitania gerebat. Quo metu Viriathus a ſuis interfectus eſt; cū quatuordecim annis Hiſpanias aduerſum Romanos mouiſſet. paſtor primo fuit; mox latronū dux: poſtremo tātos ad bellum populos cōcitauit, vt adſertor contra Romanos Hiſpaniæ putaretur. & cū interfectores eius præmiū a Cępione cōſule peterent, reſponſum eſt, *numquam Romanis placuiſſe, Imperatorem a*
612 *ſuis militib. interfici.* [16] Quintus Pompeius deinde cōſul a *Numantinis*, quæ Hiſpaniæ ciuitas fuit opulentiſſima, ſuperatus, pacē [ignobilē] fecit. Poſt eū Caius Hoſtilius Mancinus conſul iterum cū Numantinis pacē fecit infamem: quā Populus & Senatus iuſſit infringi, atq; ipſum Mancinū hoſtib. tradi: vt in illo quē auctorem fœderis habebāt, iniuriā ſoluti fœderis vindicarent. Poſt tantā igitur ignominiā, qua a Numantinis bis Romani exercitus fuerāt ſubiugati, Publius Scipio Africanus ſecundo Conſul factus, & ad Numantiā miſſus eſt. Is primū militem vitioſum & ignauū, exercendo magis quā puniēdo, ſine aliqua acerbitate correxit. Tū multas Hiſpaniæ ciuitates partim [bello] cepit, partim in deditionem accepit. Poſtremo ipſam Numantiā diu obſeſſam, *fame cōfecit, & a ſolo euertit: reliquā prouinciam in fidē accepit. [17] *Eo tēpore Attalus rex Aſiæ, frater Eumenis, mortuus eſt; heredemq; populū Romanū reliquit. ita imperio Romano
617 per teſtamentū *Aſia* acceſſit. [18] Mox [etiā] Decimus Iunius Brutus de *Callecis*, & *Luſitanis* magna gloria triumphauit: & Publius Scipio Africanus de Numantinis ſecundū triumphum egit, quartodecimo anno poſtquam
622 priorē de Africa egerat. [19] Motū interim in *Aſia* bellū eſt ab Ariſtonico Eumenis filio, qui ex cōcubina ſuſceptus fuerat. hic Eumenes, frater Attali fuerat. Aduerſus cū miſſus P. Licinius Craſſus, infinita regū habuit auxilia. nā & Bithyniæ rex Nicomedes [Romanos iuuit:] & Mithridates Pōticus, cum quo bellum poſtea grauiſſimum fuit: & Ariarathes Cappadox, & Pylæmenes Paphlagon. victus eſt tamen Craſſus, & in prœlio interfectus. caput ipſi⁹ Ariſtonico oblatū eſt,

ἐν τῇ Λυσιτανίᾳ κατὰ Ῥωμαίων ἤρξατο* πόλεμον, καὶ τοὺς Ἱσπανοὺς ἀνηρέθισε, τέταρτον ἤδη καὶ δέκατον ἔτος ἡσυχάσαντας. ἦν δὲ ὁ* Οὐρίαθος ποιμήν· εἶτα λῃστρικὸν μετῆλθε βίον· τελευτῶν δὲ, εἰς τοῦτο ἦλθε παρανοίας, ὡς* ἐν ᾧ λαβεῖν ἐλευθερῶσαι δύνασθαι τοὺς Ἱσπανοὺς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων. ὁ μὲν οὖν, ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνῃρέθη·* Σκηπίων δὲ τοῖς ἀνελοῦσι, μισθὸν ἐπαγγέλλουσιν, ἀπεκρίνατο, μηδαμῶς ἀρέσκειν Ῥωμαίοις, ἀναιρεῖσθαι τὸν ἡγούμενον ὑπὸ τῶν ὑπηκόων. [16] Πομπήιος δὲ, τῇ πρὸς Νουμαντίνους ἡττηθεὶς μάχῃ, σπονδὰς ἐπονειδίστους ἐποιήσατο. καὶ Ὁστίλιος δὲ Μαγκῖνος, ὁ μετ' αὐτὸν ὕπατος, ἀναλαβὼν τὴν μάχην, χαλεπώτερόν τε ἡττηθεὶς ἢ Πομπήιος, ἐπὶ σπονδαῖς ἀνεχώρησεν αἰσχροτέραις· ὡς τὸν δῆμον τὸν τῶν Ῥωμαίων μήτε δέξασθαι τὰς σπονδὰς, καὶ τὸν Μαγκῖνον παραδοῦναι τοῖς πολεμίοις, πεισόμενον ὅ τι ἂν αὐτοῖς δοκῇ. Ἐν τοσαύτῃ τοίνυν ἀτιμίᾳ διπλῇ, καὶ ἥττης καὶ συνθήκης, ἐκπέμπεται Σκηπίων, ὁ καλούμενος Ἀφρικανὸς, μετὰ τῆς ὑπατικῆς ἐξουσίας. οὗτος πρότερον μὲν ἐπεμελήθη τῆς στρατιᾶς, ὑπὸ τοῖς προτέροις ἡγεμόσι διεφθαρμένης· γυμνασίοις τε αὐτοὺς καταμελετῶν, καὶ χωρὶς ὠμότητος καὶ τιμωρίας εἰς τὸ δέον ἐπανάγων, ὡς* δὲ ἥρμοσε τοὺς ἄνδρας, ἐπῆλθε τῶν πόλεων ταῖς ἀποστάσαις· καὶ τοὺς μὲν, σφᾶς αὐτοὺς παραδόντας· τοὺς δὲ, πολιορκίαις ὑπηγάγετο. τελευταῖον δὲ, ἐπὶ τὸ κεφάλαιον ἦλθε τοῦ πολέμου, τὴν Νουμαντίαν· καὶ προσκαθεσθεὶς, λιμῷ τε πιέσας τοὺς ἔνδον, τήν τε πόλιν εἷλε καὶ κατέσκαψε· καὶ τὸ ἔθνος ἅπαν ἀπέδωκε τῇ Ῥώμῃ. [17] Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τελευτᾷ τῆς Ἀσίας ὁ βασιλεὺς Ἄτταλος, ὁ Εὐμένους ἀδελφὸς, κληρονόμῳ χρησάμενος τῷ δήμῳ Ῥωμαίων· καὶ γέγονε κύριος τῆς Ἀσίας ὁ δῆμος καὶ τῷ τῆς διαδοχῆς δικαίῳ. [18] Καὶ Βροῦτος δὲ κατὰ * Γαλλαικῶν καὶ Λυσιτανῶν, ἐνδοξότατα ἐθριάμβευσε· καὶ Σκηπίων κατὰ Νουμαντίνων, τεσσαρεσκαίδεκα ἔτεσιν ὕστερον τοῦ κατὰ Ἄφρων θριάμβου. [19] Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἀριστόνικος, ἐκ παλλακῆς παῖς Εὐμένους, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ἀττάλου, πόλεμον ἤρατο πρὸς Ῥωμαίους ἐπὶ τῆς Ἀσίας αὐτῆς. καὶ πεμφθεὶς ἐπ' αὐτὸν Λικίνιος Κράσσος μετὰ πολλοῦ συμμαχικοῦ. Νικομήδης τε γὰρ Βιθυνίας βασιλεὺς, καὶ Μιθριδάτης ὁ Πόντου, (πρὸς ὃν, μικρὸν ὕστερον μέγιστος καὶ πολυχρόνιος συνέστη πόλεμος) καὶ Ἀριαράθης ὁ Καππαδοκίας, καὶ Πυλαιμένης ὁ Παφλαγονίας, ἐπικουροῦντες παρῆσαν. ἡττήθη δὲ ὁ Κράσσος, καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ παρατάξει· καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποτεμόντες οἱ δορυφόροι, προσεκόμισαν Ἀριστονίκῳ· τὸ σῶμα·

τὸ σῶμα δὲ ἐκεῖνος προσέταξε ταφῆναι, καὶ ἡ Σμύρνα τὸν τάφον ἐδέξατο. Ἐκδέχεται δὴ καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν πόλεμον ὁ ὕπατος Περπέρνας· καὶ τὰ πεπραγμένα γνοὺς, ἠπείχθη πρὸς τὴν Ἀσίαν· καὶ νικήσας τὸν Ἀριστόνικον μάχῃ, κατέκλεισεν ἐν Στρατονίκῃ τῇ πόλει. πολιορκίᾳ δὲ καὶ ταύτην κἀκεῖνον ἑλὼν, ἐπιδημιῶν ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἐτελεύτησε. Ῥωμαῖοι δὲ, τὸν Ἀριστόνικον δήσαντες, εἶτα ἀπέπνιξαν. [20] Μετὰ τοῦτον ἦκε τὰ τῆς ὑπατείας ἐπὶ Λύκιον * Δίλιον Μέτελλον, καὶ Τίτον Κυΐντιον * Φλαμίνιον. κατὰ τοῦτον Ῥωμαῖοι τὸν ἐνιαυτὸν προσέταξαν οἰκοδομηθῆναι τὴν Καρχηδόνα τὴν νῦν ἔτι φαινομένην, δύο καὶ εἴκοσι ὕστερον ἔτεσι μετὰ τὴν ὑπὸ Σκηπίωνος κατασκαφήν. *ἔπεμψαν εἰς αὐτὴν ἐξ αὐτῶν ἀποίκους. [21] Ἑξακοσιοστῷ δὲ καὶ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τῆς πόλεως ἔτει, Γάϊος Κάσιος Λογγῖνος, καὶ Σέξτος Δομίτιος * Ἀλβῖνος ὕπατοι, τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις Γαλάταις ἐπήγαγον πόλεμον, καὶ τὴν μεγίστην αὐτῶν πόλιν * Ἀρβέρνας περιεκαθέσθησαν. ἡγεῖτο δὲ Γαλατῶν * Διτόνιος. μαχεσάμενοι τοίνυν περὶ τὸν Ῥοδανὸν ποταμὸν, πολὺν μὲν αὐτῶν στρατὸν ἀνεῖλον· τοσαύτης δὲ ἐπελάβοντο λείας, ὥστε ἐκ τῶν στρεπτῶν, οὓς ἐπὶ τῶν τραχήλων εἶχον οἱ πολέμιοι, πολύν τινα χρυσοῦ σταθμὸν εἰσπέμψαι Ῥωμαίοις. * Βιτύϊτος δὲ ὁ στρατηγὸς ἁλοὺς, μέρος ἐγένετο τοῦ θριάμβου· καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις ἑκάτερος τῶν ὑπάτων ἐθριάμβευσεν.

[22] Ἐντεῦθεν Πόρκιος Κάτων, καὶ Κυΐντος Μάρκιος Ῥὴξ, δέχονται τὴν ἀρχὴν, ἑξακοσιοστοῦ καὶ τριακοστοῦ τῆς πόλεως ἔτους. οὗτοι κατήγαγον ἀποικίαν εἰς Γαλάτας, Ναρβῶνα δειμάμενοι * πόλιν. Καὶ μικρὸν ὕστερον οἱ μετὰ τούτους ὕπατοι, Κυΐντος Καικίλιος Μέτελλος, καὶ Κυΐντος Μούκιος * Σκαιβόλας, κατὰ Δαλματῶν ἐθριάμβευσαν. [23] Εἶτα πολλοῖς ὕστερον χρόνοις, ὁ ὕπατος Κάτων κατὰ * Κορδίσκων κινήσας πόλεμον, ἡττήθη τε αἰσχρῶς, καὶ ἀπεχώρησε. [24] Γαΐου δὲ Καικιλίου Μετέλλου καὶ Γνέου Κάρβωνος ὑπάτων γενομένων, οἱ ἀδελφοὶ Μέτελλοι κατὰ τὴν Ῥώμην ἐθριάμβευσαν· ὁ μὲν, κατὰ Σαρδῶν· κατὰ Θρᾳκῶν δὲ ἕτερος. Τότε φήμη κατέλαβε Ῥωμαίους, Γαλατῶν τοὺς καλουμένους Κίμβρους, ἔφοδον κατὰ τῆς Ἰταλίας ποιήσασθαι. [25] Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἤδη Πουβλίου Σκηπίωνος τοῦ Νασίκου, καὶ Πουβλίου Καλπουρνίου * Θησίου τὴν ἀρχὴν ὑποδεξαμένων, ὁ πρὸς Ἰουγούρθαν τὸν Νομάδων ἤρξατο πόλεμος, αἰτίας ἔχων τὸν Ἰεμψάλου καὶ * Μικίψου φόνον, οἳ παῖδες ἦσαν τοῦ βασιλεύσαντος Νουμίδων Μικίψου, φίλου καὶ συμμάχου Ῥωμαίων. ἐπὶ τοῦτον ὕπατος πέμπεται Καλπούρνιος· καὶ διαφθαρεὶς χρήμασιν, αἴσχιστα πρὸς Ἰουγούρθαν ἐσπείσατο. ταύτας οὖν ὁ δῆμος ἀκυρώσας τὰς σπονδὰς, πέμπει τὸν ἑξῆς ὕπατον Σπούριον Ποσούμιον Ἀλβῖνον. ἅμα καὶ οὗτος, τῷ ἀδελφῷ τὸ ἔργον ἐπιτρέψας,

corpus Smyrnæ ſepultum. Poſtea
Perpenna conſul Romanus, qui ſuc-
ceſſor Craſſo veniebat, audita belli
fortuna, ad Aſiā celerauit: & acie vi-
ctū Ariſtonicū, apud Stratonicen ci-
uitatem, quo confugerat, fame ad de-
ditionē cōpulit. Ariſtonicus iuſſu Se-
natus Romæ in carcere ſtrangulatus
eſt: triumphari [enim] de eo non po-
terat, quia Perpenna apud Pergamū,
Romam rediens, diē obierat. [20] Lu- 630
cio Cæcilio Metello, & Tito Quintio
Flaminino cōſulib⁹, Carthago in A-
frica iuſſu Senatus reparata eſt, quæ
nunc manet; annis duobus & viginti
poſtquā a Scipione fuerat euerſa. De-
ducti eo ſunt ciues Romani. [21] Anno 631
DCXXVII ab vrbe cōdita, Caius Caſ-
ſius Lōginus, & *Sextus Domiti⁹ Cal-
uinus cōſules, *Gallis* * *Tranſalpinis* bel-
lū intulerunt, & Aruernorū tunc no-
biliſſimæ ciuitati, atq; eorū * regi Bi-
tuito: infinitamq; multitudinē iuxta
Rhodanum fluuiū interfecerūt. Præ-
da ex torquibus Gallorū ingens Ro-
mam perlata eſt. Bituitus ſe Domitio
* dedidit; atq; ab eo Romam * ductus
eſt: magnaq; gloria cōſules ambo tri-
umphauerunt. [22] Marco Porcio Ca-
tone & Quinto Marcio Rege cōſuli-
bus, * DCXXX anno & tertio ab vrbe
condita, * *Narbona* in Gallia colonia
deducta eſt. Poſtea L. Cæcilio Me-
tello & Quinto Mucio Scæuola cōſu-
lib. de *Dalmatia* triumphatū eſt. [23] Ab
vrbe cōdita anno DCXXXV, *Caius Ca 639
to conſul *Scordiſcis* intulit bellū, igno-
minioſeq; pugnauit. [24] C. Cæcilio 640
Metello & Cnæo Carbone cōſulib.
duo Metelli fratres eodē die alterū ex
Sardinia, * alterū ex Thracia triūphū
egerunt. Nuntiatūq; Romæ eſt, *Cim-
bros* ex Gallia in Italiā tranſiſſe. [25] P. 642
Scipione Naſica, & L. Calpurnio Be-
ſtia cōſulibus, *Iugurtha* Numidarum
regi bellū illatū eſt, quod Adherbalē
& Hiempſalē, Micipſæ filios, fratres
ſuos, reges, & populi Romani ami-
cos, interemiſſet. Miſſus aduerſus eū
conſul Calpurnius Beſtia, corruptus
regis pecunia, pacē cum eo flagitioſiſ-
ſimam fecit; quæ a Senatu reprobata
eſt. Poſtea contra eundē inſequen-
ti anno Spurius Poſtumius Albinus
profectus eſt. Is quoque per fratrem

ignominioſe cõtra Numidas pugnauit. Tertio miſſus eſt Quintus Cæcilius Metellus cõſul. is exercitum ingenti ſeueritate & moderatione correctum, cum nihil in quemquã cruentum faceret, ad diſciplinã Romanam reduxit. Iugurtham variis prœliis vicit; elephantos eius occidit, vel cepit: [multas ciuitates ipſius cepit.] Et cum iam finem bello poſiturus eſſet, ſucceſſum eſt ei a C. Mario. is Iugurtham, & Bocchũ Mauritaniæ regem, qui auxilium Iugurthę ferre cœperat, pariter ſuperauit. Aliquanta & ipſe oppida Numidiæ cepit: belloque terminum poſuit, capto Iugurtha per quæſtorem ſuũ Cornelium Syllam, ingentem virũ; tradente Boccho Iugurtham, qui pro eo ante pugnauerat. [16] A Marco Iunio * Silano collega Quinti Metelli, *Cimbri* in Gallia; & a Minucio Rufo in Macedonia Scordiſci & Triballi; & a Seruilio Cæpione in Hiſpania Luſitani victi ſunt; & duo triumphi de Iugurtha, primus per Metellum, ſecundus per Marium acti ſunt. ante currum tamen Marii Iugurtha cum duobus filiis ductus eſt catenatus, & mox iuſſu conſulis in carcere ſtrangulatus.

οὐκ ἀγαθὸν ἔσχε τῆς μάχης τὸ τέλος. τρίτος ἐξαπεστάλη Κόϊντος Καικίλιος Μέτελλος· καὶ τὴν στρατιὰν ἐξ ἀτόπου μελέτης, τῆς ὑπὸ τοῖς προτέροις ὑπάτοις, πρὸς τὸ δέον ἁρμόσας ἐπιεικῶς πάνυ, πολλαῖς τὸν Ἰουγούρθαν ἐνίκησε μάχαις· καὶ τούς τε ἐλέφαντας κατέσφαξεν, οὐκ ὀλίγους ζῶντας ἑλών· τῶν τε πόλεων αὐτοῦ προσεχώρησαν αἱ πλείους. πρὸς αὐτῷ δὲ ὢν τῷ τέλει, παύεται τῆς ἀρχῆς ὑπὸ Μαρίου. γενόμενος δὲ ἐν τοῖς πράγμασιν ὁ Μάριος, Ἰουγούρθαν καὶ Βόκχον τὸν βασιλέα τῶν Μαύρων, σύμμαχον τῷ Ἰουγούρθᾳ γεγενημένον, ἐνίκησε μάχῃ· καὶ τοῦ μὲν Βόκχου περιέκοψε τὰς δυνάμεις· Ἰουγούρθαν δέ, ἐκδοθέντα παρ' αὐτοῦ, τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέπεμψε, δι' ἀνδρὸς ἀρίστου Σύλλου, ταμίου τότε ὄντος αὐτῷ τῶν δημοσίων χρημάτων. [16] Μετὰ δὲ ταύτης τῆς νίκης καὶ ἑτέρα συνέβη. Ἰούνιος γὰρ Σιλανός, ὁ Μετέλλου συνύπατος, Κίμβρους νικήσας· καὶ Μινούκιος Ῥοῦφος τοὺς * Κορδίσκους καὶ Τριβαλλούς· καὶ Σερβίλλιος * Σκηπίων τοὺς Λυσιτανούς, ἐπολέμησαν· θρίαμβοι μὲν κατὰ Ἰουγούρθου καὶ τῷ Μετέλλῳ καὶ τῷ Μαρίῳ παρὰ τῆς πόλεως ἐψηφίσθησαν· ὧν ἐφαίνη λαμπρότερος ὁ Μάριος, Ἰουγούρθαν σὺν τοῖς δύο παισὶ πρὸ τοῦ ἅρματος ἔχων· ὃν δεσμωτηρίῳ παραδόντες οἱ Ῥωμαῖοι διεχρήσαντο.

LIBER V.

647 DVM bellum in Numidia
648 contra Iugurthã geritur, Romani cõſules * Marcꝰ Manilꝰ & Quintus Cæpio a *Cimbris* & *Teutonis* & * *Tigurinis* & *Ambronibus*, quæ erãt Germanorum & Gallorum gentes, victi ſunt iuxta flumen Rhodanũ: & ingenti internecione [attriti] etiã caſtra ſua & magnã partẽ exercitus perdiderunt. Timor Romæ grandis fuit, quantus vix Annibalis tẽpore * Punici belli, ne iterũ Galli Romam * redirẽt. Ergo Marius poſt victoriã Iugurthinã ſecũdo cõſul eſt factus; bellumq; ei contra Cimbros & Teutones decretũ eſt. Tertio quoq; ei & quarto delatus eſt cõſulatus; quia bellũ Cimbricũ ꝓtrahebatur. ſed in quarto cõſulatu collegã habuit Quintũ * Lutatiũ Catulũ. cũ Cimbris itaq; conflixit, & duobus prœliis CC milia hoſtiũ cecidit, * LXXX milia cepit, & ducem eorum * Teutobodũ. propter quod meritum abſens quinto cõſul eſt factus.

ΒΙΒΛΙΟΝ ε΄.

ὍΤΕ δὲ ὁ πρὸς Ἰουγούρθαν ἐπεράττετο πόλεμος, πολλαῖς ἑτέραις μάχαις ἐκεκράτουν Ῥωμαῖοι διὰ τῶν ὑπάτων. Μάλλιος γὰρ καὶ * Σκηπίων Κίμβροις καὶ Τεύτονας, καὶ * Τιγουρίνοις καὶ Ἄμβρωνας (ἔθνη δὲ ἐστὶ ταῦτα Γερμανῶν τε καὶ Γαλατῶν) κατεπολεμήθησαν. οὗτοι μετὰ τοσαύτης ἐπολέμησαν τῷ δήμῳ στρατιᾶς, ὅσην ἤνεγκε φόβον οὐχ ἧττω τῆς Ἀννίβου τυραννίδος. περὶ αὐτῆς γοῦν ἔδεισαν Ῥωμαῖοι τῆς πόλεως. πολλάκις γοῦν συμμίξαντες, καὶ πολλάκις ἡττηθέντες, ἔμενον ἔτι πολέμιοι. ἀλλὰ Μάριος μετὰ τὴν κατὰ Ἰουγούρθα νίκην, ἐπὶ Κίμβρους καὶ Τεύτονας ἐξεπέμφθη. καὶ παρασυρομένου τοῦ πολέμου, τρίτον τε αὐτῷ καὶ τέταρτον ἐπισυνήφθη τὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπάτου. κατὰ δὲ τὴν τετάρτην ὑπατείαν κοινωνὸς αὐτῷ ἦν τῆς ὑπατείας Κόϊντος * Λυτάτιος Κάτουλος. ἄμφω τοίνυν συνέμιξαν τοῖς Κίμβροις, καὶ δύο νικῶσι μάχας, οὕτω σφοδρῶς, ὡς εἴκοσι μὲν μυριάδας ἀνδρῶν πεσεῖν, αἰχμαλώτων δὲ ὀκτὼ γενέσθαι, καὶ προσέτι * Τευτόβολον τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων. ὑπὲρ ταύτης οὖν τῆς νίκης καὶ πέμπτον αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς ἐψηφίσθη, καὶ ταῦτα ἀπόντι.

* Οὐμλιῷ.

Οὐ μὴν ἡσύχαζον Κίμβροι καὶ Τεύτονες· ἀλλ' ἔτι τῷ πλήθει χειμάζοντες, (οὐχ ἧττον γὰρ ἦν τὸ διεφθαρμένον τὸ λειπόμενον) τὰ σφέτερα αὐτῶν ἀφέντες, παρῆλθον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν· ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ αὖθις, Μαρίου τε καὶ Κατύλου, καταπεπολέμηνται. ἔνθα δὴ καὶ λαμπρότερον ἐγένετο τὸ ἔργον Κατύλου· καὶ πίπτουσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ μάχῃ δέκα καὶ τέσσαρες ἀνδρῶν μυριάδες, ἓξ δὲ αἰχμαλώτων ἀλῶναι), διακοσίων μόνον ἐκ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πεσόντων στρατοῦ. στρατιωτικὰ δὲ σημεῖα ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένοντο τρία καὶ τριάκοντα· ὧν ἓν μὲν καὶ τριάκοντα εἷλον οἱ ὑπὸ Κατύλῳ μαχόμενοι· δύο δὲ, ὧν ἡγεῖτο Μάριος. ἑκάτεροι δὲ ὅμως ἐθριάμβευσαν. Τῷ δὲ ἑξακοσιοστῷ καὶ πεντηκοστῷ καὶ ἐνάτῳ τῆς πόλεως ἔτει, τὴν μὲν ὕπατον εἶχον ἀρχὴν Σέξτος Ἰούλιος Καῖσαρ, καὶ Λεύκιος Μάρκιος Φίλιππος· σχεδὸν δὲ ἅπας ἡσύχαζε πόλεμος. ἀλλ' ἐξαίφνης Πικέντες *καὶ Πελίγνοι, ἀστασιάστως τὸν παρελθόντα ἅπαντα χρόνον ὑπακούσαντες Ῥωμαίοις, ἀπεθρασύνοντο, καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ὑπάρχειν ἠβούλοντο πρὸς τὸν δῆμον. ἐγένετο τοίνυν βαρὺς οὗτος ὁ πόλεμος, ὡς καὶ *ὕπατον ἐν αὐτῷ πεσεῖν, ἄριστον ἄνδρα, Πούβλιον Ῥουτίλιον *Σκηπίωνα τῶν ἐπιφανῶν νεανίσκον καὶ Πόρκιον Κάτωνα, καὶ αὐτὸν ὕπατον. Ἡγοῦντο δὲ τοῦ στρατοῦ τῶν πολεμίων, Πικέντων καὶ Μάρσων, *Τίτος Βήττιος, *Ἱέριος *Ἀσιαίνιος, *Τίτος Ἐρρέννιος, Αὖλος Κλυέντιος. οὗτος ὁ θόρυβος ἐποίησε Μάριον *ἕκτην δέξασθαι τὴν ὕπατον ἀρχήν. τὸ δὲ ἔργον ἐπὶ πέρας ἦλθε παρά Πομπηΐου τε καὶ Σύλλου, τῇ μάχῃ καὶ αὐτῶν ἐπιστατούντων. Σύλλας γοῦν Κλυέντιον τὸν μαχιμώτατον τῶν ἐναντίων στρατηγὸν, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως εἷλε. τέσσαρσιν ἐνιαυτοῖς ἀεί *τε συμπλεκόμενος καὶ νικῶν, ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ φαίνεται μόνον ἕνα τῶν οἰκείων ἀποβαλὼν στρατιώτην. *Πεντεκαιδεκάτῳ μὲν οὖν ἔτει τέλος ἔσχεν οὗτος ὁ πόλεμος, τοῦ Σύλλου κατορθώσαντος αὐτὸν ἐν ὑπατικῇ λοιπὸν ἐξουσίᾳ· τὰ γὰρ πρότερα πραίτωρ ἐτύγχανεν εἰργασμένος. *Τῷ δὲ ἑξακοσιοστῷ καὶ ἑβδομηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τῆς πόλεως ἔτει, πρῶτος ἐμφύλιος ἀνεφύη πόλεμος· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐνιαυτὸν ὁ πρὸς Μιθριδάτην, μέγιστος, εἴπερ τις ἕτερος. Ὁ μὲν οὖν ἐμφύλιος, αἰτίαν ἔσχε τήνδε· Μάριος ἐπὶ τὴν ἕκτην ὑπατείαν κληθεὶς, συνύπατον ἔσχε τὸν Σύλλαν, ᾧ τὰ πρὸς Μιθριδάτην ἀπεκληρώθη. τοῦ Σύλλου δὲ περὶ τὴν Καμπανίαν διατρίβοντος, (ἐβούλετο γὰρ οὐδὲ πάρεργον ποιήσασθαι τὴν τῶν Ἰταλικῶν ἐπανόρθωσιν πραγμάτων, καὶ τὰ λείψανα τῆς παλαιᾶς ἀνελεῖν στάσεως) ὁ Μάριος πείθει τὸν δῆμον ἐπ' αὐτὸν μεταθεῖναι τὴν Μιθριδατικὴν μάχην. καὶ συνήργησεν αὐτῷ, πολὺς ὢν ἤδη, λοιπὸν ὁ περὶ Μιθριδάτην λόγος, ὡς ἤδη τήν τε Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀχαΐαν *κατειληφότος.

Interea Cimbri & Teutones, quo-
rum copia adhuc infinita erat, ad Ita-
liam tranſierunt. Iterum a Caio Ma- 651
rio & Quinto Catulo [contra eos]
dimicatū eſt: ſed a Catuli parte feli-
cius. Nā [eo] prœlio quod ſimul ambo
geſſerūt, CXL milia aut in pugna, aut
in fuga cæſa ſunt; *LX milia capta. Ro-
mani milites ex vtroq; exercitu tre-
centi perierunt. Tria & triginta Cim-
bris ſigna ſublata ſunt. ex his exerci-
tus Marii duo reportauit, Catuli exer-
citus XXX & vnū. Is belli finis fuit: tri-
umphus vtriq; decretus eſt. Sexto 662
Iulio Cæſare, & L. Marcio Philippo
cōſulibus, ſexcēteſimo quinquageſi-
mo nono [anno] ab vrbe cōdita, cum
prope alia omnia bella ceſſarēt, in Ita-
lia grauiſſimū bellum Picētes, Marſi,
Pelignīq; mouerūt: qui, cū annis nu-
meroſis iā populo Romano obœdi-
rent, tū libertatem ſibi æquā adſerere
cœperūt. Pernicioſum admodū hoc
bellum fuit. P. Rutilius cōſul in eo oc-
ciſus eſt: Cæpio nobilis iuuenis, &
Porcius Cato alius cōſul. Duces aūt
aduerſus Romanos Picentib. & Mar-
ſis fuerunt, Titus Vettius, *Hierius A-
ſinius, *Titus Herennius, Aulus Clu-
entius. A Romanis bene cōtra eos pu-
gnatū eſt; a C. Mario, qui ſexies con-
ſul fuerat; & a Cnæo Pompeio: ma-
xime tamen a Lucio Cornelio Sylla,
qui inter alia [facta] egregia, ita Cluē-
tium hoſtium ducē, cū magnis copiis
fudit, vt ex ſuis [nec] vnum amitteret.
Quadriennio, cū graui tamē calami-
tate, hoc bellū tractū eſt. Quinto de-
mum anno finē accepit per Lucium
Corneliū Syllam cōſulem, cū antea in
eodem bello ipſe multa ſtrenue [ſed]
prætor *geſſiſſet. Anno vrbis cōdi- 665
tæ *DCLXII, primū Romæ *bellum ciuile*
cōmotum eſt: eodē anno etiā *Mithri-
daticum*. Cauſam bello ciuili C. Ma-
rius ſexies conſul dedit. Nam cū Sylla
conſul contra Mithridatem geſturus
bellum, qui Aſiam & Achaiam oc-
cupauerat, mitteretur: iſq; exercitum
in Cāpania pauliſper teneret, vt bel-
li ſocialis, (de quo diximus) quod in-
tra Italiā geſtum fuerat, reliquiæ tol-
lerentur, Marius adfectauit vt ipſe
ad bellum Mithridaticū mitteretur.

Quare Sylla cōmotus, cū exercitu ad vrbē venit. Illic cōtra Marium & Sulpiciū [dimicauit.] primus vrbem Romam [armatus] ingreſſus eſt; Sulpiciū interfecit, Mariū fugauit: atq; ita conſulibus ordinatis in futurum annum, Cnæo Octauio, & L. Cornelio Cinna, ad Aſiā profectus eſt. Mithridates enim, qui Ponti rex erat, atq; Armeniam minorē, & totū Ponticum mare in circuitu cū Boſphoro tenebat, *primo Nicomedē amicū populi Romani Bithynia voluit expellere: Senatuique mādauit, bellū ſe ei propter iniurias quas paſſus fuerat, illaturū. a Senatu reſpōſum Mithridati eſt, ſi id faceret, quod bellum a Romanis & ipſe pateretur. Qua re iratus, Cappadociā ſtatim occupauit, & ex ea Ariobarzanem regē & amicū populi Romani fugauit. Mox etiā Bithyniam inuaſit, & Paphlagoniā, pulſis ex ea regibus, amicis populi Romani, Pylæmene & Nicomede. Inde [ad] Epheſum contendit: & per omnem Aſiam litteras miſit, vt vbicumq; inuēti eſſent ciues Romani, vno die occiderētur. Interea etiam Athenę ciuitas Achaię, ab Ariſtone Athenienſi Mithridati tradita eſt. Miſerat. n. iam ad Achaiā Mithridates Archelaū ducem ſuum, cū centum & viginti milib. equitū ac peditum: per quē etiā reliqua Græcia occupata eſt. Sylla Archelaum apud Piræeum nō longe ab Athenis obſedit, *ipſamq; vrbē cepit. poſtea cōmiſſo prœlio cōtra Archelaum, ita eū vicit, vt ex CXX milibus vix decē Archelao ſupereſſent, ex Syllæ exercitu XIII tātum homines interficerentur. Hac pugna Mithridates cognita, LXX milia lectiſſima ex Aſia Archelao miſit. *contra quē Sylla iterum commiſit. Primo prœlio *viginti milia hoſtium interfecta ſunt, & fili⁹ Archelai Diogenes: ſecundo, omnes Mithridatis copiæ exſtinctæ ſunt: Archelaus ipſe triduo nudus in paludibus latuit. Hac re audita, Mithridates *cum Sylla de
668 pace agere cœpit. 'Interim eo tempore Sylla etiam *Dardanos, Scordiſcos, Dalmatas & Mæſos* partim vicit, alios in fidem accepit. Sed cum legati a rege Mithridate, qui pacem petebant, veniſſent, non aliter ſe daturum

τοῦτο πρὸς ὀργὴν ἐκίνησε τὸν Σύλλαν· καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανῆκε· καὶ εἰς χεῖρας ἀφικνεῖται Μαρίῳ τε καὶ Σουλπικίῳ· πρῶτός τε μεθ' ὅπλων ἐπὶ τῆς πόλεως ὤφθη. Μάριος μὲν οὖν, τοῦ Σουλπικίου πεσόντος, διεσώθη φυγών· Σύλλας δὲ, χειροτονήσας τοὺς τοῦ μέλλοντος ἔτους ὑπάτους, Γνέον τε Ὀκτάβιον, καὶ Λούκιον Κορνήλιον Κίνναν, ὥρμησε πρὸς τὴν Ἀσίαν. μεταξὺ γὰρ ὁ Μιθριδάτης, τοῦ τε Πόντου κρατῶν καὶ τῆς μικρᾶς καλουμένης Ἀρμενίας, καὶ πάσης τῆς Ποντικῆς θαλάσσης τῆς κύκλῳ τοῦ Βοσπόρου, Νικομήδην ἐπειρᾶτο, φίλον ὄντα καὶ σύμμαχον Ῥωμαίων, τῆς Βιθυνίας ἐκβαλεῖν, τῷ τε δήμῳ προσηγόρευσε τῷ Ῥωμαίων, ὑβρισμένος ἀμύνεσθαι τὸν Νικομήδην, οὐκ αὐτοῖς ἀντιταττόμενος. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἀπεκρίνατο, πόλεμον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτῷ κινήσειν Ῥωμαϊκὸν, εἰ μὴ Νικομήδους ἀποσταίη. βαρέως δὲ ἐνεγκὼν ὁ Μιθριδάτης, ἔπεσε Καππαδόκαις, καὶ τὸν Ἀριοβαρζάνην, ὑπόσπονδον ὄντα Ῥωμαίοις, ἐξέβαλε τῆς βασιλείας. εἶτα μετέστησε τὴν στρατιὰν εἰς Βιθυνίαν τε καὶ Παφλαγονίαν· καὶ τοὺς ἐκεῖ βασιλεύοντας ἐξήλασε, Ῥωμαίων ὄντας ὑπηκόους τε καὶ φίλους, Πυλαιμένην τε καὶ Νικομήδην. ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ὥρμα τὸν δρόμον· καὶ προσγράμματα τοὺς καταλαμβανομένους ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ῥωμαίους, ἀναιρεθῆναι προσέταξε. προσετέθη δὲ αὐτῷ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, Ἀρίστωνος αὐτὴν τοῦ Ἀθηναίου προπιόντος. ἐπραγματεύετο γὰρ ἤδη τῆς Ἀχαΐας τὴν κτῆσιν, Ἀρχέλαον ἐκπέμψας σὺν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάσι πεζῶν τε καὶ ἱππέων· καὶ δι' ὧν ἅπασαν αὐτῷ προσηγάγετο τὴν Ἑλλάδα. Σύλλας τοίνυν ἐν Πειραιεῖ προσκαθεσθεὶς, τὰς μὲν Ἀθήνας εἷλεν· ἐπεξελθὼν δὲ Ἀρχελάῳ, καὶ συμμίξας, μετὰ τοσαύτης ἐκράτησε περιουσίας, ὥστε δέκα μὲν Ἀρχελάῳ διασωθῆναι χιλιάδας ἐκ τῶν ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος τρεῖς καὶ δέκα μόνους ἄνδρας πεσεῖν. ἀλλ' ὁ Μιθριδάτης, τὴν Ἀρχελάου δυσπραγίαν γνοὺς, ἀπέστειλεν ἑβδομήκοντα χιλιάδας αὐτῷ, τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἀσίας ἐκλεξάμενος. γίνεται δὴ δευτέρα συμπλοκή· καὶ οὐ μετὰ τῆς ἴσης ἑκάτεροι διεκρίθησαν τύχης. ἡττᾶται γὰρ Ἀρχέλαος· καὶ πίπτουσιν αὐτοῦ δεκαπέντε χιλιάδες· καὶ πρός, Διογένης ὁ Ἀρχελάου παῖς· αὐτὸς δὲ, ἐν τοῖς πλησίον ἕλεσι τρεῖς διαλαθὼν ἡμέρας, ἐσώθη. ταῦτα τὸν Μιθριδάτην ἠνάγκασε περὶ σπονδῶν ποιήσασθαι πρὸς τὸν Σύλλαν λόγους, 'ἑτέρους ἤδη κατορθοῦντος πολέμους. Σκορδίσκους γὰρ καὶ Δαλμάτας καὶ Δαρδάνους, τοὺς μὲν χερσί, τοὺς δὲ φόβῳ συνῆψε Ῥωμαίοις. ἔνθα δὴ καὶ οἱ τοῦ Μιθριδάτου παραγενόμενοι πρέσβεις, τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπήγγελλον. ὁ δὲ, οὐ πρότερον ἔφη

πρὸς

περὶ σπονδῶν ἐκκρούσασθαι, πρὶν δὴ ἀπολιπὼν ἅπασαν ἣν ἐφόδῳ κατέσχε γῆν, ἐπὶ τὴν προτέραν αὐτοῦ βασιλείαν ἐπανέλθοι. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς λόγους ἦλθεν ὁ Μιθριδάτης αὐτῷ, τῶν ἐμφυλίων αὐτὸν καλούντων θορύβων, ἔδωκε τὰς σπονδάς. ἐβούλετο γὰρ, τὰ πολιτικὰ καθιστὰς, μηδένα κατόπιν αὐτοῦ πολέμιον ἔχειν. εὐθὺς οὖν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔδραμεν, ἤδη τοῦ Μαρίου καὶ Κίννα, οὓς ὕπατον ὁ Σύλλας ἐχειροτόνησε, συμπνευσάντων ἀλλήλοις, καὶ πολλὰ κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐργαζομένων. πολλοὺς γὰρ τῶν συγκλητικῶν διεχειρίσαντο, καὶ πολλῶν τὰς οὐσίας ἐδήμευσαν. τήν τε * οἰκίαν τὴν τοῦ Σύλλου καθελόντες καὶ ἀναστρέψαντες, τὴν γαμετὴν καὶ τοὺς παῖδας εἰς φυγὴν ἔτρεψαν. ἀμέλει τῆς συγκλήτου οἱ λειπόμενοι, ἐπὶ τὸν Σύλλαν ὥρμησαν, ὥστε βοηθῆσαι τοσούτῳ κακῷ. παραγενόμενος οὖν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Σύλλας, Νορβανὸν καὶ Σκιπίωνα τοὺς ὑπάτους, οἳ κατὰ τὴν Μαρίου παραχὴν ἐκεχειροτόνηντο, μάχῃ ἐνίκησε· πρῶτον μὲν Νορβανὸν, περὶ τὴν Καπύην· οὗ χιλιάδας μὲν διέφθειρεν ἕξ, εἷλε δὲ τοσαύτας ἑτέρας· δεύτερον δὲ, τὸν Σκιπίωνα, ὃς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν σὺν τῷ στρατεύματι. Γενομένων δὲ ἑτέρων κατὰ τὴν Ῥώμην ὑπάτων, Μαρίου τε τοῦ Μαρίου παιδὸς, καὶ Παπιρίου Κάρβωνος, τὸν Μάριον καταπολεμήσας, καὶ πεντεκαίδεκα χιλιάδας αὐτοῦ διαχειρισάμενος, κατέλαβε τὴν πόλιν, ἐπακολουθῆσαι τινὰς φυλάττειν τῷ Μαρίῳ κελεύσας ἐκ τοῦ στρατεύματος· οὓς δείσας ἐκεῖνος, ἐπήγαγεν ἑαυτῷ τελευτήν. ἐν δὲ ταύταις πάσαις ταῖς μάχαις, τῇ μὲν πρὸς τοὺς προτέρους ὑπάτους, τέσσαρας καὶ εἴκοσι μόνους ἐκ τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς ἀπώλεσεν ὁ Σύλλας· τῇ δὲ πρὸς τοὺς ἑτέρους, τεσσαράκοντα. Μετὰ ταῦτα γίνεται καὶ ἑτέρα μάχη τῷ Σύλλᾳ πρὸς Λαμπώνιον καὶ Καρινάτην στρατηγοὺς τοῦ Μαρίου, κατ' αὐτῆς τῆς Ῥώμης τὰ προπύλαια, ὅθεν ἡ * Κυλλεώη καλουμένη πύλη. ἀντετάττοντο δὲ αὐτῷ χιλιάδες ἑβδομήκοντα. τούτων δώδεκα μὲν, ἑαυτοὺς παρεχώρησαν τῷ Σύλλᾳ· οἱ λοιποὶ δὲ, οἱ μὲν, κατ' αὐτὴν τὴν παράταξιν· οἱ δὲ, φεύγοντες· οἱ δὲ, πρὸς τὰς παρεμβολὰς καταφεύγοντες, ἀνῃρέθησαν· καὶ κόρος οὐκ εἶχε τοὺς φονεύοντας. ἐνταῦθα δὴ καὶ ὁ Κάρβων, ὁ τῶν ὑπάτων ἕτερος, φεύγει πρὸς τὴν Σικελίαν, κἀκεῖ δέχεται τὴν τελευτὴν ὑπὸ τοῦ Πομπηΐου. τοῦτον γὰρ ὁ Σύλλας, νέον ἔτι, καὶ πρῶτον ἔτος ἄγοντα πρὸς τοῖς εἴκοσι, πολλάκις ἀριστεύσαντα τεθεαμένος, ἐπέστησε τῷ κατὰ Σικελίαν στρατῷ· καὶ πάσης ἐκράτησε τῆς νήσου μετὰ τὴν Κάρβωνος σφαγήν. δεύτερος οὖν ἐπεκλήθη Σύλλας. ἀπὸ δὲ τῆς Σικελίας ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν διαπλεύσας, συμπλέκεται Δομιτίῳ (Μαρίου καὶ οὗτος ἦν στρατηγὸς) καὶ αὐτόν τε ἀναιρεῖ, καὶ τὸν Ἰέρδαν, Μαύρων

Sylla eſſe reſpondit, niſi rex relictis his quæ occupauerat, ad regnum ſuũ rediſſet. Poſtea tamen ad colloquium ambo venerũt. pax inter eos ordinata eſt; vt Sylla ad bellum ciuile feſtinans, a tergo periculũ non haberet. Nam dum Sylla in Achaia atque Aſia Mithridatẽ vincit, Marius, qui fugatus erat, & Cornelius Cinna vnus ex cõſulibus, bellum in Italia repararunt: & ingreſſi vrbem Romã, nobiliſſimos ex Senatu & conſulares viros interfecerunt, multos proſcripſerunt: ipſius Syllæ domo euerſa, filios & vxorem ad fugam compulerunt: vniuerſus reliquus Senatus ex vrbe fugiens, ad Syllam in Græciam venit, orans vt patriæ ſubueniret. Ille in Italiam traiecit, bellum ciuile geſturus aduerſus Norbanũ & Scipionem cõſules. [&] primo prœlio contra Norbanum dimicauit, non longe a Capua. tunc * VII milia eius cecidit, VI [milia] cepit: CXXIIII * ſuorum amiſit. Inde etiam ad Scipionem ſe conuertit, & ante prœlium totũ eius exercitum ſine ſanguine in deditionem accepit. Sed cum Romæ mutati cõſules eſſent, [& Marius] Marii filius, ac Papirius Carbo conſulatum accepiſſent, Sylla [tamen] contra Marium iuniorem dimicauit: & XV milibus [eius] occiſis, CCCC de ſuis perdidit. Mox etiam & vrbem ingreſſus eſt. Marium Marii filium, Præneſte perſecutus, obſedit, & ad mortem compulit. Rurſus pugnam grauiſſimam habuit contra Lamponium & Carinatem duces partis Marianæ ad portam Collinam. * LXXX milia hoſtium in eo prœlio contra Syllam fuiſſe dicuntur. XII milia ſe Syllæ dediderũt: ceteri in acie, in caſtris, in fuga, inſatiabili ira victorum conſumpti ſunt. Cnæus quoque Carbo, conſul alter, ab Arimino ad Siciliam fugit: & ibi per Cnæum Pompeium interfectus eſt: quem adoleſcentem Sylla [atq;] annos vnum & XX natũ, cognita eius induſtria, [traditis] exercitibus præfecerat, vt ſecundus [a] Sylla haberetur. Occiſo ergo Carbone, Siciliam Pompeius recepit. Tranſgreſſus inde ad Africam, Domitium Marianæ partis ducem, & * Hiarbam regem

Mauritaniæ, qui Domitio auxilium ferebat, occidit. Poſt hæc Sylla de Mithridate ingenti gloria triumphauit. Cnæus etiam Pompeius (quod nulli Romanorum tributũ erat) quartum & XX annum agens, de Africa triumphauit. Hunc finem habuerunt duo bella funeſtiſſima: Italicum, quod & *Sociale* dictum eſt; & Ciuile: quæ ambo * tracta ſunt per annos decem: conſumpſerunt autem vltra C L milia hominum; viros conſulares XXIIII, prætorios VII, ædilicios LX; ſenatores fere * CCC.

LIBER VI.

675 MArco Æmilio Lepido, Quinto Catulo cõſulibus, cum Sylla Rempublicam compoſuiſſet, bella noua exarſerunt: vnũ, in Hiſpania; aliud, in Pamphylia & Cilicia; tertiũ, in Macedonia; quartũ, in Dalmatia. Nam *Sertorius*, qui partium Marianarũ fuerat, timens fortunam ceterorum qui interempti erant, ad bellum commouit *Hiſpanias*. Miſſi ſunt contra eũ duces, Quintus Cęcilius Metellus, filius eius qui Iugurtham regem vicit; & Lucius Domitius prætor. A Sertorii duce * Hirtuleio Domitius occiſus eſt: Metellus vario ſucceſſu cõtra Sertorium dimicauit. Poſtea cum impar pugnæ ſolus [Metellus] putaretur, Cnæus Pompeius ad Hiſpanias miſſus eſt. Ita duobus ducibus aduerſis, Sertorius fortuna varia ſæpe pugnauit. Octauo demũ anno * a ſuis occiſus eſt, & finis ei bello * datus eſt per Cn. Pompeiũ adoleſcentẽ, & Quintũ Metellum Pium: atq; omnes prope Hiſpaniæ in dicionẽ * Po. Ro. redactæ
676 ſunt. ² Ad *Macedoniã* miſſus eſt Appius Claudius poſt conſulatum. Leuia prœlia habuit contra varias gentes, quæ Rhodopam prouinciã incolebant: atque ibi morbo mortuus eſt.
677 Miſſus ei ſucceſſor * Caius Scribonius Curio poſt conſulatum. is Dardanos vicit, & vſq; ad Danubium penetrauit; triumphumque meruit, & intra
674 triennium bello finẽ dedit. ³ Ad *Ciliciam* & *Pamphyliam* miſſus eſt P. Seruilius * ex conſule, vir ſtrenuus. Is Ciliciã ſubegit, Lyciæ vrbes clariſſimas oppugnauit, & cepit: in his * Phaſelidem, Olympum, Corycum Ciliciæ.

βασιλεύοντα, συμμαχοῦντα τῷ Δομιτίῳ. Μετὰ δὲ καὶ τῶν ἐμφυλίων κατεργαστικῶς * ὁ Σύλλας, τὸν κατὰ * Μιθριδάτην θρίαμβον ἀπεπλήρωσε. καὶ Πομπήιος δὲ, πρῶτος τοῦτο λαχὼν ἐν νεότητι τὸ γέρας, εἰκοστῷ καὶ τετάρτῳ τῆς ἡλικίας ἔτει, * κατὰ τῶν Ἄφρων ἐθριάμβευσεν. Οὕτως ἐτελεύτησαν ὅ τε Ἰταλικὸς πόλεμος, καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ἐπὶ δεκάτῳ ἐκταθέντες ἐνιαυτῷ, ὀλεθριώτατοι γενόμενοι * τῆς Ῥώμης. κατ' αὐτοὺς γὰρ ἀπέβαλον ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ὁπλιτῶν· εἴκοσι δὲ καὶ τέσσαρας ὑπατικοὺς ἄνδρας, ἑπτά τε στρατηγικούς, αἰδιλικίους ἑξήκοντα· συγκλητικοὺς δὲ, ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους. ἡ δὲ τῶν * αἰδιλικίων ἀρχή τις ἦν, ἧς πρῶτος οἱ * παρέιλες ἐπὶ τὰ πράγματα τῆς πόλεως, ἐτύγχανον.

BIBΛΙΟΝ ϛʹ.

ΜΆΡΚΟΥ Αἰμιλίου Λεπίδου καὶ Κοΐντου Κατούλου γενομένων ὑπάτων, καὶ τῆς πολιτείας ὑπὸ τοῦ Σύλλου πεφυλαγμένης, καινοὶ πόλεμοι πολλαχόθεν ἐξανέστησαν· ἐν μὲν τῇ Ἱσπανίᾳ Σερτωρίου νεωτερίσαντος, (ὃς τῆς Μαρίου συμμορίας ἦν) καὶ τοὺς Ἱσπανοὺς εἰς ὅπλα κινήσαντος· δείσαντος μὴ ταὐτὰ πάθῃ τοῖς λοιποῖς τοῖς Μαρίῳ κεκοινωνηκόσιν· ἐν * Παμφυλίᾳ δὲ καὶ Μακεδονίᾳ καὶ Δαλματίᾳ, τῶν ἐνοίκων τῆς γῆς κατὰ τοῦ δήμου στασιασάντων. πέμπονται τοίνυν ἐπὶ μὲν τὸν Σερτώριον, Κοΐντος Καικίλιος Μέτελλος, ὁ Μετέλλου παῖς τοῦ Ἰουγούρθαν νικήσαντος, καὶ Λούκιος Δομίτιος. ἀλλ' ὁ μὲν Δομίτιος, συμμίξας ἀνῃρέθη· Μέτελλος δὲ, ἀμφήριστον ἔσχε τὴν μάχην. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐδόκει μόνος ἀρκεῖν, πέμπεται Πομπήιος· καὶ διαφόρους ἔσχεν ἡ μάχη τύχας, νῦν μὲν κρατοῦντος, νῦν δὲ ἡττωμένου Σερτωρίου. διελθόντων δὲ ἐνιαυτῶν ὀκτωκαίδεκα, Σερτώριος ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀνῃρέθη, καὶ Ἱσπανοὶ ἐντεῦθεν ἠρεμοῦντες διέμειναν. ² Τὸν ἐν Μακεδονίᾳ δὲ πόλεμον Ἄππιος Κλαύδιος κατώρθωσε, πολλοῖς ἔθνεσι μαχεσάμενος, τοῖς τὴν Ῥοδόπην οἰκοῦσιν. νικήσαντα δὲ αὐτὸν ἀπήγαγε τοῦ βίου νόσος. ὑποκαταστὰς δὲ αὐτῷ Γάιος Σκριβώνιος Κουρίων, * Καρδάνους τε ἐνίκησε, καὶ πρὸς τὰς ὄχθας ἐχώρησε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἴστρου, οὕτω τε ἐπανελθὼν, ἐθριάμβευσεν. ³ Εἰς δὲ τὴν Παμφυλίαν Πούβλιος Σερβίλλιος ἀφικόμενος, Κιλικίαν τε ὑπηγάγετο, καὶ Λυκίας τὸ πλεῖστον. * Φασήλιδα γὰρ καὶ Ὄλυμπον καὶ Κώρυκον, προσείληφε Ῥωμαίοις·

Ἰσαύροις

Ἰσαύροις τε ἐπελθών, ἠνάγκασε τὴν Ῥωμαίων δέξασθαι δεσποτείαν· πρῶτός τε Ῥωμαίων τὸν Ταῦρον διῆλθε· καὶ ὁδεύσας τὴν ὑπωρείαν, ἐπεκλήθη διὰ τὴν νίκην Ἰσαυρικός, ὡς δυσμαχώτατον ἔθνος νενικηκώς. [4] Τὰ δὲ ἐν Ἰλλυριοῖς, Γάιος Κοσκώνιος, ἀνθυπατικὴν ἐξουσίαν ἔχων, κατεστήσατο· *Σάλωνας μὲν μητρόπολιν τῆς Δαλματίας κτησάμενος, τῷ πολέμῳ δὲ ἐπιθεὶς ἔτει δευτέρῳ τέλος. [5] Ἐν αὐτῷ δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ Μάρκος Αἰμίλιος Λέπιδος, ὁ τοῦ *Κατούλου συνύπατος, τὴν ἐμφύλιον ἐπεχείρησεν ἀνακινῆσαι στάσιν· ἀλλὰ τοῦ προσιόντος θέρους καθῃρέθη. καὶ τὰ γινόμενα παρὰ τοῖς Ἰλλυριοῖς καὶ κατὰ τὴν πόλιν, τέσσαρες τε ἕνεκα καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἠξιώθησαν θριάμβων. [6] Καὶ Ῥώμη δὲ ἕκτον καὶ ἑβδομηκοστὸν ἐπὶ τοῖς ἑξακοσίοις ἔτος ἦγε. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν καιρὸν ὄντος μὲν Λεύκιος Λούκουλλος καὶ Μάρκος Αὐρήλιος Κόττας, ἦσαν ὕπατοι· Νικομήδης δὲ ὁ Βιθυνῶν, τελευτῶν, παρέπεμψε τὴν βασιλείαν Ῥωμαίοις. Μιθριδάτης δέ, μικρὰ τῶν σπονδῶν φροντίσας, κατὰ τῆς Βιθυνίας καὶ Ἀσίας ἔφοδον ἐμελέτησεν. ἀμφοτέρων δὲ τῶν ὑπάτων ἐπ' αὐτὸν ὁρμηθέντων, νικῶν μὲν ἑκάτερος, νικῶν δὲ ἧττον εἶχε Ῥωμαίων· καὶ Κόττας μὲν περὶ *Καρχηδόνος τῆς ἐπὶ τῷ Βοσπόρῳ συμμίξας, ἡττᾶται, καὶ καταφυγὼν πρὸς τὸ ἄστυ. Μιθριδάτης δέ, τὴν πολιορκίαν τρίβειν αὐτῷ τοὺς χρόνους οἰηθείς, ἔδραμεν ἐπὶ τὴν Κύζικον, ὡς ὁρμητηρίῳ χρησάμενος αὐτῇ κατὰ πάσης τῆς Ἀσίας. οὐ μὴν ὅπερ ἤλπισεν ἔσχε τέλος. Λούκουλλος γὰρ αὐτῷ παρεσκευασθείς, καὶ πολιορκοῦντα πολιορκήσας, λιμῷ τε πιέσας αὐτόν τε καὶ τὸ στρατόπεδον, συνελαύνει τὸν Μιθριδάτην εἰς τὸ Βυζάντιον, ἐφ' οὗ νῦν ἐστιν ἡ Κωνσταντινούπολις. καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς αὐτοῦ μαχεσάμενος, τὸ πολὺ διέφθειρε τοῦ στρατοῦ· ὡς ἑκατὸν ἀνδρῶν χιλιάδας πεσεῖν ὑφ' ἑνὶ χειμῶνι καὶ θέρει. [7] Τῷ δὲ ἑξακοσιοστῷ καὶ ἑβδομηκοστῷ καὶ ὀγδόῳ τῆς πόλεως ἔτει, τὰ Μακεδονικὰ μὲν ἐπετράπη Λικιννίῳ Λουκούλλῳ (ἀνεψιὸς δὲ ἦν Λουκούλλου τοῦ πρὸς Μιθριδάτην πολεμοῦντος) ἐκινήθη δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεμος καινός. τέσσαρες γὰρ καὶ ἑβδομήκοντα τῶν ἐπὶ μονομαχίᾳ *συνειλεγμένων, ἡγεμόνας τοῦ τολμήματος ποιησάμενοι Σπάρτακον καὶ Κρίξον καὶ Οἰνόμαον, ὀρύξαντες τὸ μονομαχικὸν θέατρον, ἀπέφυγον· καὶ πλανώμενοι, κατὰ μικρόν τι ηὐξήθησαν, ὥστε εἰς ἑξήκοντα χιλιάδας προελθεῖν· πολλούς τε Ῥωμαίων στρατηγοὺς καὶ δύο τῶν ὑπάτων ἀνελόντες, οὐχ ἧττον καὶ φόβον καὶ κίνδυνον ἐπήγαγον Ῥωμαίοις, ἤπερ Ἀνίβας· καὶ μόλις ὑπὸ

Iſauros quoq; adgreſſus, *in deditionem redegit: atq; intra triẽnium bello finem dedit. Primus omnium Romanorum in Tauro iter fecit. Reuertens, triumphũ accepit, & nomẽ *Iſaurici* meruit. [4] Ad *Illyricum* miſſus eſt *Cnæus Coſconius [pro conſule:] multam partẽ Dalmatiæ ſubegit, Salonas cepit: & compoſito bello, Romam poſt bienniũ rediit. [5]* Iiſdem 675
temporibus, conſul Marcus Æmilius Lepidus*, Catuli collegæ, ciuile bellũ voluit commouere: intra vnam tamen æſtatem motus eius oppreſſus eſt. Ita vno tempore multi ſimul triumphi fuerunt: Metelli, ex Hiſpania: Pompeii, ſecundus ex Hiſpania: Curionis, ex Macedonia: Seruilii, ex Iſauria. [6] Anno vrbis cõditę DCLXXVI, 679
Lucio Licinio Lucullo & Marco Aurelio Cotta cõſulibus, mortuus eſt Nicomedes rex Bithyniæ, & per teſtamentum populũ Romanum fecit heredem. Mithridates, pace rupta, Bithyniam & Aſiam rurſus voluit inuadere. Aduerſus eum ambo conſules miſſi, variam habuere fortunã. Cotta apud *Chalcedonem victus ab eo acie, etiam intra opidum coactus eſt, & obſeſſus. Sed cum ſe inde Mithridates Cyzicum tranſtuliſſet, vt Cyzico *capto, totam Aſiã inuaderet, Lucullus ei alter conſul occurrit: ac dum Mithridates in obſidione Cyzici cõmoratur, ipſe eum a tergo obſedit, fameque conſumpſit, & multis prœliis vicit: poſtremo Byzantium (quæ nunc Conſtantinopolis eſt) fugauit. nauali quoque prœlio duces eius Lucullus oppreſſit. Ita vna hieme & æſtate, a Lucullo ad centum fere milia [hominum ex parte] regis exſtincta ſunt. [7] Anno vrbis Romæ DCLXXVIII, *Macedoniam* prouinciam M. Licinius Lucullus accepit, conſobrinus Luculli qui contra Mithridatem bellum gerebat. Et in Italia no- 681
uum bellum ſubito cõmotum eſt. ſeptuaginta enim [&] quattuor gladiatores *ducibus Spartaco, *Crixo, & *Oenomao, effracto Capuæ ludo, *effugerunt: & per Italiam vagantes, *pene non leuius in ea bellum, quam Annibal mouerat, parauerunt. nam multis ducibus, & duobus ſimul Romanorum cõſulibus victis, ſexaginta fere miliũ armatorum exercitũ congregauerunt: victiq; ſunt in Apulia a

M. Licinio Craſſo procõſule. & poſt multas calamitates Italiæ, tertio anno, bello huic finis * imponitur.

682 ⁸ Sexcẽteſimo octogeſimo primo anno vrbis conditæ, P. Cornelio Lentulo & Cnæo Aufidio Oreſte conſulibus, duo tantum grauia bella in imperio Romano erãt, Mithridaticum & Macedonicum. Hæc duo Luculli agebant, L. Lucullus, & M. Lucullus. Lucius ergo Lucullus poſt pugnam Cyzicenam, qua vicerat Mithridatem; & naualem, qua duces eius oppreſſerat, perſequutus eſt eum: & recepta Paphlagonia atq; Bithynia, etiam regnum eius inuaſit. Sinopen & * Amiſum, ciuitates Ponti nobiliſſimas, cepit. ſecundo prœlio apud * Cabira ciuitatem, * quo ingentes copias ex omni regno adduxerat Mithridates, cum xxx milia lectiſſima regis, a quinq; milibus Romanorum vaſtata eſſent, Mithridates fugatus eſt, & caſtra eius direpta. Armenia quoq; minor, quã tenuerat, eidem ſublata eſt. Suſceptus tamẽ eſt Mithridates poſt fugam a Tigrane [Armeniæ] rege; qui tum ingenti gloria imperabat, Perſas ſæpe vicerat, [Meſopotamiam occupauerat,] & Syriã, & * Phœnices partem. Ergo Lucullus repetens hoſtem fugatum, etiã regnum Tigranis, qui Armeniis imperabat, ingreſſus eſt. * Tigranocerta ciuitatem * Armeniæ nobiliſſimam, cepit: ipſum regẽ, cum * ſexcentis milibus clibanariorum, & centum milibus ſagittariorum & armatorum veniẽtem, * octodecim milia militum habens, ita vicit, vt magnam partem Armeniorum deleuerit. Inde Niſibin profectus, eam quoque ciuitatem cum regis fratre cepit. Sed hi * quos in Ponto Lucullus reliquerat, cũ exercitus parte, vt * regiones victas etiam Romanorũ tuerentur, * negligenter ſe & auare agentes, occaſionem iterum Mithridati [in Pontum] irrumpendi dederunt: atq; ita bellũ renouatum eſt. Lucullo paranti, capta Niſibi, cõtra Perſas expeditionem, ſucceſſor eſt miſſus. Alter autem Lucullus, qui *Macedoniam* adminiſtrabat, Beſſis primus Romanorum intulit bellum, atque eos ingenti prœlio in * Æmo monte ſuperauit: opidum * Vſcudamam, quod Beſſi habitabant, eodem die quo adgreſſus eſt, vicit: Cabylen cepit: vſque [ad]

Λικινίου Κράσσου, χειροτονηθέντος ὑπάτου, πολλαῖς περιβαλόντες τὴν Ῥώμην συμφοραῖς, ἔτει τρίτῳ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου, παντελῶς ἀπεσβέσθησαν.

⁸ Ἑξακοσιοστῷ δὲ καὶ ὀγδοηκοστῷ καὶ πρώτῳ τῆς πόλεως ἔτει, Κορνηλίου Λεντούλου καὶ Γνέου * Φιλίου Ὀρέστου τὴν ἀρχὴν διαδεξαμένων, οἱ δύο πόλεμοι τὴν Ῥώμην ἐνώχλουν μόνοι, ὅ τε πρὸς Μιθριδάτην, καὶ ὁ πρὸς Μακεδόνας· οἷς ἐπεστάτουν Λούκιός τε Λούκουλλος καὶ Μάρκος Λούκουλλος. ἀλλ᾽ ὁ μὲν * Λούκιος, μετὰ τὴν ἐν Κυζίκῳ μάχην, ἣν ἄρτι διηγησάμην, νικᾷ τε τοὺς ἡγεμόνας τοῦ Μιθριδάτου ναυμαχίᾳ· καὶ κατακολουθῶν ὄπισθεν, Παφλαγονίαν τε καὶ Βιθυνίαν ἀνεκτήσατο, καὶ πρὸς τὸν Πόντον, ὃς ἦν τῆς Μιθριδάτου βασιλείας, τὸν δρόμον ἴθυνε· καὶ τὰς ἐπισήμους τοῦ Πόντου πόλεις, Σινώπην τε καὶ Ἀμισόν, εἷλεν. εἶτ᾽ ἐπισυνάψας τὴν μάχην περὶ * Τάβειραν τὴν πόλιν, μετὰ πολλοῦ πλήθους ἐκ πάσης αὐτοῦ τῆς βασιλείας ἀντιπαραταξαμένου τοῦ Μιθριδάτου· ἔπειτα πεντακισχιλίοις μόνοις ὁπλίταις χρώμενος, τριάκοντα διεχρήσατο χιλιάδας· καὶ τρέψας τὸν Μιθριδάτην εἰς φυγήν, τῶν τε παρεμβολῶν ἐγένετο κύριος, ἀφείλετο τε καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας αὐτόν. τὸν μὲν οὖν φυγόντα, Τιγράνης ὁ τῆς Ἀρμενίας ὑπεδέξατο βασιλεύς, ἐπισημότατος τῶν πώποτε τὴν χώραν κατασχόντων, καὶ Πέρσας ἀεὶ νενικηκώς, καὶ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὰ πλεῖστα τῆς Φοινίκης ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἔχων. Λούκουλλος δὲ ἐπεξελθών, καὶ τῆς Τιγράνου βασιλείας κατεφρόνησε, καὶ τὴν μεγίστην * ἔρη πόλιν . . . . . .

Da

ὅθεν δὴ καὶ Κρητικὸς ὁ Μέτελλος προσηγορεύθη, καὶ τὴν νίκην ἐθριάμβευσε. Τότε καὶ Λιβύων ὁ βασιλεὺς *Ἀππίων, Ῥωμαίοις παρέπεμψε τὴν ἀρχὴν ἀποθνήσκων *ὢν ἐκ διαθήκης. κύριοι δὲ Λιβύων ἐγένοντο Ῥωμαῖοι, καὶ μεγίστας προσελάβοντο πόλεις, Βερενίκην, Πτολεμαΐδα, καὶ Κυρήνην. [10]Οὕτω τῶν πραγμάτων κατὰ γῆν ἐχόντων, ἐκ θαλάττης ἐκινήθη πόλεμος, λῃστῶν αὐτὴν πολλαχόθεν ἐπιπλεόντων, ὡς μήτε τοῖς ἐμπόροις, μήτ' ἄλλοις αὐτὴν εἶναι πλευστήν. τοῦτον ὁ Πομπήιος, ψηφίσματι τῆς πόλεως ἐπιβὰς ἅπαντα, ἐν μικρῷ χρόνῳ καὶ μετὰ λαμπρᾶς ἔπαυσε τῆς τύχης. καὶ μετέστη πρὸς Μιθριδάτην τε καὶ Τιγράνην· καὶ τὸν Μιθριδάτην μὲν ἐν Ἀρμενίᾳ τῇ δευτέρᾳ, νυκτομαχίᾳ νικήσας, τάς τε παρεμβολὰς εἷλε, καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας διέφθειρε τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ, εἴκοσι τῶν ἑαυτοῦ μαχητῶν ἀποβαλών, καὶ ἑκατοντάρχους δύο. αὐτόν τε Μιθριδάτην μετὰ τῆς γαμετῆς *συνελάσας εἰς φυγήν, ἐπὶ τὸν Τιγράνην ἐχώρησεν. ἀλλ' ὁ μὲν Μιθριδάτης ὑπὸ τῆς συμφορᾶς χαλεπῶς τοῖς οἰκείοις κεχρημένος, ἐπαναστάντος αὐτῷ τοῦ παιδὸς Φαρνάκου καὶ τινῶν ἐκ τοῦ στρατοῦ, φαρμάκῳ τὴν τελευτὴν ηὕρατο. καὶ τοῦτο ἔσχε πέρας τοῦ βίου περὶ τὸν Βόσπορον ἀνὴρ ἔργῳ τε καὶ βουλαῖς ἄριστος, καὶ τήν τε βασιλείαν ἑξήκοντα κατασχὼν ἔτεσι, *τῆς δὲ ἡλικίας προβάσης ἑβδομήκοντα καὶ δύο. ὁ δὲ Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν πόλεμος, τεσσαράκοντα ἔτη ἐγένετο. [11]Τιγράνης δὲ παρέδωκεν ἑαυτὸν Πομπηίῳ ἐν *Ἀρταξάτου φρουρίῳ, δεκάτῳ καὶ ἕκτῳ σημείῳ τοῦ στρατοπέδου *ἀπέχοντος τοῦ Πομπηίου· καὶ τὸ διάδημα τὸ βασιλικὸν αὐτῷ προσεκόμισε, καὶ προσέπεσε πρὸς τὰ γόνατα. ἀλλ' ἐκ μεγαλοφροσύνης ὁ Πομπήιος τόν τε στέφανον αὖθις ἐπέθηκεν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ πάσης *τε μετέδωκε τιμῆς, μέρος τῆς βασιλείας ἀφελόμενος, καὶ χρήμασι σωφρονίσας. Συρίαν μὲν γὰρ καὶ Φοινίκην καὶ *Σωφανηνὴν παρείλετο αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς, ἑξακισχίλια δὲ τάλαντα ἀργυρίου καταβαλεῖν ἠνάγκασε, τιμωρίαν τοῦ κατὰ

Danubium penetrauit. Inde multas *ſupra Pontum poſitas ciuitates adgreſſus eſt. Illic Apolloniam euertit; *Calatim, Parthenopolim, Tomos, *Hiſtrum, *Buziam omnē cepit: belloq; confecto, Romam rediit. ambo tamen triumphauerūt: Lucullus qui cōtra Mithridatem pugnauerat, maiore gloria, cum tātorum regnorum victor rediſſet. [7]Cōfecto bello Ma- 685
cedonico, manente Mithridatico, qđ recedente Lucullo, rex collectis auxiliis reparauerat, bellum *Creticum* ortum eſt. ad id miſſus Quintus Cęcilius Metellus, ingētibus prœliis intra triennium omnem prouinciā cepit; appellatuſque eſt *Creticus*; atq; ex inſula triumphauit. Quo tempore Libya quoq; Romano imperio per teſtamentū *Appionis, qui rex eius fuerat, acceſſit: in qua inclytæ *ciuitates erant, Berenice, Ptolemais, [&] Cyrene. [10]Dum hæc geruntur, *piratæ* o- 683
mnia maria *infeſtabāt; ita vt Romanis toto orbe victoribus, ſola nauigatio tuta nō eſſet. Quare id bellū Cnęo Pompeio decretum eſt: quod intra paucos menſes ingenti & felicitate & celeritate cōfecit. Mox [ei] delatum etiam bellum contra regē Mithridatem & Tigranem: quo ſuſcepto, Mithridatem in Armenia minore, nocturno prœlio vicit, caſtra diripuit: quadraginta *milibus eius occiſis, viginti tantū de exercitu ſuo perdidit, & duos cēturiones. Mithridates cum vxore fugit, [&] duobus comitibus. Neq; multo poſt, cum in ſuos ſæuiret, Pharnacis filii ſui apud milites ſeditione, ad mortem coactus, venenum hauſit. Hunc finem habuit Mithridates. periit autem apud Boſporum; vir ingentis induſtriæ conſiliiq;. Regnauit annis ſexaginta: vixit ſeptuaginta duobus: contra Romanos bellum habuit annis quadraginta. [11]Ti- 687
grani deinde Pompeius bellum intulit. ille ſe [ei] dedidit, & in caſtra Pompeii ſextodecimo miliario ab Artaxata venit: ac diadema ſuum, cū procubuiſſet ad genua Pompeii, in manib. *eius collocauit: quod ei Pompeius repoſuit; honorificeq; eum habitum, regni tamē parte multauit, & grandi pecunia. adempta eſt ei Syria, Phœnice, *Sophanene: ſex milia præterea talentorum argenti, quæ populo Romano daret; quia bellum ſine cauſa

687 Romanis commouiſſet. [11] Pompeius mox etiam *Albanis* bellum intulit, & eorum regẽ Oroden ter vicit: poſtremo per epiſtolas ac munera rogatus, veniam ei ac pacem dedit. *Iberiæ quoq; regẽ *Arthacen vicit acie, & in deditionem accepit. Armeniam minorem Deiotaro Galatiæ regi donauit; quia ſocius belli Mithridatici fuerat. Attalo & Pylæmeni Paphlagoniam reddidit. Ariſtarchum Colchis regem impoſuit. Mox *Ituræos & Arabas vicit: & cum veniſſet in Syriam, Seleuciam, vicinam Antiochiæ ciuitatẽ, libertate donauit; [eo] quod regem Tigranem non recepiſſet. Antiochenſibus obſides reddidit: aliquantum agrorũ Daphnenſibus dedit, quo lucus ibi ſpatioſior fieret; delectatus loci amœnitate, & aquarum abundantia. Inde ad Iudæam transgreſſus, Hieroſolymam caput gentis tertio menſe cepit; duodecim milibus Iudæorũ occiſis, ceteris in fidem acceptis. His geſtis, in Aſiam ſe recepit, & finẽ dedit antiquiſſimo bel-

690 lo. [13] Marco Tullio Cicerone oratore, & *C. Antonio conſulibus, anno *ab vrbe condita *DCLXXXIX, Lucius Sergius Catilina, nobiliſſimi generis vir, *ſed ingenii prauiſſimi, ad delendam patriã coniurauit, cum quibuſdam claris quidẽ, ſed audacibus viris. A Cicerone vrbe expulſus eſt: ſocii eius deprehenſi, in carcere ſtrangulati ſunt. Ab Antonio, altero conſule, Catilina ipſe [in] prœlio victus eſt, &

691 interfectus. [14] Sexcenteſimo nonageſimo anno ab vrbe condita, *Decimo Iunio Silano & L. Murena cõſulibus, Metellus de Creta triũphauit; Põpeius de bello piratico & Mithridatico. Nulla vmquã pompa triũphi ſimilis fuit. ducti ſunt ante eius currũ *filii Mithridatis, filius Tigranis, & Ariſtobulus rex Iudæorum: prælata eſt ingens pecunia, auri atque argẽti infinitum [pondus.] Hoc tẽpore nullum per orbem terrarum graue bel-

694 lum erat. [15] Anno vrbis conditæ

Ῥωμαίων ἐγχειρήματος. [11] Ἐκεῖθεν ὁ Πομπήιος ἐπιδραμὼν ἐπὶ τοὺς Ἀλβανούς· καὶ τὸν βασιλεύοντα τοῦ ἔθνους Ὀρόδην * μάχῃ νικήσας, ἔπειτα γράμμασιν ἱκετηρίοις ἐπικλασθείς, καὶ τάξας φόρους, ἐσπείσατο πρὸς αὐτόν. καὶ μεταστὰς ἐπὶ τὸν Ἰβήρων βασιλέα τὸν Ἀρτάκην, ἐκράτησε τοῖς ὅπλοις, καὶ αὐτοῦ κατέστη κύριος, *ἐκδοὺς ἑαυτὸν τῷ νενικηκότι. τότε τὴν δευτέραν Ἀρμενίαν *Δηιοτάρῳ τῷ βασιλεῖ τῆς Γαλατίας, ἔδωκε δῶρον ὁ Πομπήιος, συμμάχῳ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου γεγενημένῳ. καὶ Πυλαιμένῃ δὲ καὶ Ἀττάλῳ τὴν Παφλαγονίαν ἀπέδωκε, τῆς αὐτῆς αἰτίας χάριν. Ἀρίσταρχον δὲ ἐπέταξε βασιλεύειν Κόλχων. καὶ μετὰ ταῦτα προσπεσὼν *Πετραίοις τε καὶ Ἀραβίοις, καὶ νικήσας μάχῃ, πρὸς τὴν Συρίαν ἐπῆλθε, καὶ παρέσχε τοῖς Σελευκεῦσι τὴν Ἀντιοχείας γείτονα κατοικοῦσιν, αὐτονομίαν, ὅτι δὴ τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου τὸν Τιγράνην οὐχ ὑπεδέξαντο. ἀπέδωκε δὲ καὶ Ἀντιοχεῦσι τοὺς ὁμήρους· καί τινα καὶ γῆν τοῖς ἐνοίκοις τῆς Δάφνης προσεκύρωσεν, ὡς ἂν ἀφθονωτέρᾳ χρῷντο τῇ χωρίᾳ, τῶν τε πηγῶν καὶ τοῦ ἄλσους αὐτὸ θαυμάσας. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ὁρμηθείς, τρίτῳ τῆς ἐφόδου μηνὶ τὴν βασιλικὴν αὐτῶν πόλιν εἷλε, τὰ Ἱεροσόλυμα, τῶν Ἰουδαίων αὐτῶν δώδεκα χιλιάδας ἐν τῇ μάχῃ διαφθείρας. τοῦτο δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτῷ προσχωρῆσαι παρεσκεύασε. [13] Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Μάρκος Τύλλιος Κικέρων ὁ ῥήτωρ, καὶ Γάιος Ἀντώνιος, ὕπατοι χειροτονηθέντες, ἑξακοσιοστῷ καὶ ὀγδοηκοστῷ καὶ ἐνάτῳ τῆς πόλεως ἔτει, τὸν ἐμφύλιον ἔσχον πόλεμον· ὃν Σέργιος Κατιλίνας, ἐξ ἐπιφανεστάτου κατιὼν γένους, ἐπήγειρε, φαυλότητι τρόπων χρώμενος, καὶ δυσσεβῆ λαβὼν ἐπιθυμίαν τὸν τῆς πατρίδος ἀφανισμόν. τούτῳ πρὸς ταύτην τὴν ἀθέμιτον πρᾶξιν συνωμόσαντο τινές, ὁμοίως μὲν ἐκείνῳ τὸ ἦθος διεφθαρμένοι, λαμπροὶ δὲ ἄλλως. τὸν μὲν οὖν Κατιλίναν ὁ Κικέρων ἐξέβαλε τῆς πόλεως· τοὺς δὲ κοινωνοὺς τοῦ τολμήματος δεσμωτηρίῳ κατακλείσας, διέφθειρεν. Ἀντώνιος δὲ ὁ συνύπατος, ἐπεξελθὼν ἤδη στρατοπεδευομένῳ τῷ Κατιλίνᾳ, μάχῃ τε ἐκράτησεν αὐτοῦ, καὶ ἀνεῖλεν. [14] Ἑξακοσιοστῷ δὲ καὶ ἐνενηκοστῷ [καὶ ἐνάτῳ] τῆς πόλεως ἔτει, τὴν μὲν ἀρχὴν εἶχον Ἰούλιος *Σιλβανὸς καὶ Λούκιος Μουρήνας· θρίαμβοι δὲ ἐψηφίσθησαν, Μετέλλῳ μὲν, ὑπὲρ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου· Πομπηίῳ δὲ, τῶν πειρατῶν τε ἕνεκα καὶ Μιθριδάτου. ἐγένετο δὲ οὗτος ἐπιφανέστατος τῶν πώποτε θρίαμβος· πρὸ τοῦ ἅρματος ἀγομένων τῶν τοῦ Μιθριδάτου παίδων, καὶ τοῦ Τιγράνου παιδὸς, καὶ Ἀριστοβούλου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας· χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ὅσον μέγιστον εἰπεῖν προπομπεύοντος. καὶ ἅπας τότε ἡσύχαζε πόλεμος. [15] *Τρίτῳ δὲ

πρὸς

πρὸς τοῖς εἰρημένοις, Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ μετὰ ταῦτα τὴν πολιτείαν μεταστήσας, μετὰ Λουκίου Βιβούλου παρελθὼν εἰς τὴν ὑπατείαν, Γάλλοις τε καὶ Ἰλλυριοῖς* μετὰ δέκα ταγμάτων, ἅπερ αὐτοὶ καλοῦσι λεγεῶνας· καὶ νικᾷ τοὺς *Ἐλβητίους, τότε πρῶτον ἡττηθέντας.* Σηκουανοὶ δὲ οὗτοι νῦν προσαγορεύονται. συνάψας δὲ μάχαις μάχας, καὶ νίκαις νίκας, ἄχρις αὐτοῦ προῆλθε τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τῆς νήσου τῆς Βρεττανῶν· ἔτεσι δὲ ἐννέα Γάλλους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποίησε Ῥωμαίοις· οἵ τινες ἀπὸ τῶν Ἄλπεων καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ τε *Ἠριδανοῦ καὶ τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς Ὠκεανίτιδος θαλάττης περικλείονται. συμμίξας δὲ καὶ τοῖς Βρεττανοῖς, τότε πρῶτον Ῥωμαίων ὄνομά τε καὶ ἀκούουσι στρατιάν, εἷλέ τε καὶ μεθ' ὁμηρείας ὑποσπόνδους ἐποίησεν. ἐπέθηκε δὲ καὶ Γάλλοις φόρον· καὶ μεταβὰς ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ Ῥῆνον Γερμανούς, ἐκράτησε καὶ αὐτῶν. ἐν τοσαύταις τε ἐθνῶν καὶ πολέμων νίκαις, τρὶς μόνον ἐσφάλη συμπλοκαῖς· μίαν μὲν, παρών, ἐν *Ῥαβέρναις· δύο δέ, ἀπών· ὅτε καὶ τοὺς ληγάτους αὐτοῦ συνέβη δι' ἐνέδρας ἀποθανεῖν. 16 Τέσσαρσι δὲ ὕστερον ἐνιαυτοῖς, (τῆς πόλεως δὲ ἦν τοῦτο *ἕβδομον καὶ ἑπτακοσιοστὸν ἔτος) Μάρκος Λικίνιος Κράσσος, ὁ τοῦ Πομπηΐου σύνυπατος γεγενημένος, δεύτερον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν κληθείς, ἐμαχέσατο πρὸς Πάρθους· καὶ περὶ Κάρρας τὴν πόλιν καὶ μετὰ φαυλοτέρων συμμίξας τῶν συμβόλων, ὑπὸ Σουρήνου (στρατηγὸς δὲ ἦν οὗτος *Ὀρώδου τοῦ βασιλέως) ἡττᾶται· καὶ μικρὸν ὕστερον ἐπὶ τῆς παρατάξεως πίπτει μετὰ τοῦ παιδός, πάντα ἀρίστου καὶ μαχιμωτάτου. τῆς δὲ στρατιᾶς τὸ λειπόμενον Γάιος Κάσσιος, ταμίας ὢν αὐτοῦ τῶν χρημάτων, διέσωσε. τοσαύτη δὲ ἦν ἀρετὴ τοῦ Γαΐου, ὥστε ἐν τεταραγμένοις ἤδη τοῖς πράγμασιν ἐπανιών, πολλαῖς τε ἐνίκησε τοὺς Πάρθους μάχαις ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ νενικηκότος ἔσχε δόξαν.

17 Ἐντεῦθεν ὁ ἐπάρατος καὶ πολλῶν ἄξιος ὀδυρμῶν, ὁ ἐμφύλιος συνέστη πόλεμος· ὃς πρὸς τῷ μεγέθει τῶν συμφορῶν, αἷς περιέβαλε Ῥωμαίους, καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῖς ἐνήλλαξεν. ἔσχε δὲ ὧδε. Καῖσαρ, ἐπανιὼν ἀπὸ λαμπροτέρων οὕτως ἔργων τῶν πρόσθεν εἰρημένων, ἐπήγγελλεν δεύτερον αὐτῷ ψηφισθῆναι τὴν ἀρχήν, σφόδρα πεπεισμένος ὡς οὐδεὶς ἐναντιώσεται. Μαρκέλλου δὲ τοῦ ὑπάτου καὶ Βιβούλου καὶ Πομπηΐου καὶ Κάτωνος ἀντειπόντων, προσετάχθη τὸ στράτευμα καταλιπὼν ἐπανήκειν. ὡς οὖν ὑβρισμένος, συνεπηγάγετο τὸ στρατόν, ὡς ἐποίσων τῇ πατρίδι πόλεμον. ἐντεῦθεν ὁ φόβος τούς τε ὑπάτους

ſexcēteſimo nonageſimo tertio,*Caius Iulius Cæſar, qui poſtea imperauit, cum Lucio Bibulo conſul eſt factus. decreta eſt ei *Gallia* & Illyricum cum legionibus decem. Is primo vicit Heluetios, qui nunc *Sequani* appellantur. deinde vincendo per bella grauiſſima, vſque ad Oceanum *Britannicum proceſſit. Domuit autem annis nouem fere omnem Galliam, quæ inter Alpes, flumen Rhodanum, Rhenum, & Oceanum eſt, & circuitu patet ad bis & tricies *centena milia paſſuum. *Britannis mox bellum intulit; quibus ante eum ne nomen quidem Romanorum cognitum erat: [&] eos quoque victos, obſidibus acceptis, ſtipendiarios fecit. Galliæ autem tributi nomine annuum imperauit ſeſtertium quadringenties. Germanosque trans Rhenum adgreſſus, immaniſſimis prœliis vicit. Inter tot ſucceſſus ter male pugnauit: apud Aruernos ſemel præſens, & abſens in Germania bis. nam legati eius duo, Titurius & *Aurunculeius, per inſidias cæſi ſunt. 16 Circa ea 699
dem tempora, anno vrbis conditæ ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo, Marcus Licinius Craſſus, collega Cnæi Pompeii Magni, in conſulatu ſecundo, contra *Parthos* miſſus eſt: & cum circa Carras contra *omina & auſpicia dimicaſſet, a *Surena Orodis regis duce victus, ad poſtremum interfectus eſt, cum filio clariſſimo & præſtātiſſimo iuuene. Reliquiæ exercitus per *C. Caſſium quæſtorem ſeruatæ ſunt: qui ſingulari animo perditas res tanta virtute reſtituit, vt Perſas, rediens, trans *Euphratem crebris prœliis vinceret. 17 Hinc iam 704
bellum ciuile ſucceſſit exſecrandum & lacrymabile; quo, præter calamitates quæ [in] prœliis acciderunt, etiam *populi Romani fortuna mutata eſt. Cæſar enim, rediens ex Gallia victor, cœpit *depoſcere alterum conſulatum: *atque, cum ſine dubietate aliqua deferretur, contradictum eſt a Marcello conſule, a Bibulo, a Pompeio, a Catone; iuſſusque dimiſſis exercitibus ad vrbem redire. propter quam iniuriam, ab Arimino, vbi milites congregatos habebat, aduerſum patriam cum exercitu venit. conſules

cum Pompeio, Senatusq; omnis, atq; vniuerſa nobilitas ex vrbe fugit, & in Græciam *träſiuit: apud Epirum, Macedoniam, Achaiam, Pompeio duce, [ſenatus] contra Cæſarem bellum parauit. Cæſar, vacuam vrbē ingreſſus, Dictatorem ſe fecit. inde Hiſpanias petiit. Ibi Pompeii exercitus validiſſimos & fortiſſimos, cum tribus ducibus, L. Afranio, M. Petreio, M. Varrone ſuperauit. Inde reuerſus, in Græciam trāſiit; aduerſum Pompeiū dimicauit. primo prœlio victus, & fugatus, euaſit tamen: quia nocte interueniente, Pompeius ſequi noluit. dixitq; Cæſar, nec Pompeium ſcire vincere; & illo tantum die ſe potuiſſe ſuperari. Deinde in Theſſalia apud Palæopharſalum productis vtrimq; ingentibus copiis dimicauerunt. Pompeii acies habuit XL milia peditum; *equites in ſiniſtro cornu ſexcentos, in dextro quingētos; præterea totius Orientis auxilia, totam nobilitatem, innumeros Senatores, prætorios, cōſulares, & qui magnorum iam *populorum victores fuiſſent. Cæſar in acie ſua habuit peditum non integra XXX milia, equites mille. Numquā adhuc Romanæ copiæ in vnum neque maiores, neq; melioribus ducibus conuenerant, totum terrarum orbem facile ſubacturæ, ſi contra barbaros ducerentur. pugnatū tamen eſt ingenti contentione: victusq; ad poſtremum Pompeius, & caſtra eius direpta ſunt: ipſe fugatus, Alexandriam petiit; vt a rege Ægypti, cui tutor a Senatu datus fuerat, propter iuuenilem eius ætatem, acciperet auxilia: qui fortunam magis quam amicitiam ſecutus, occidit Pompeium: caput eius & annulum Cæſari miſit: quo conſpecto, Cæſar etiam lacrymas fudiſſe dicitur, tanti viri intuens caput, & generi
706 quondam ſui. [18] Mox [etiam] Cæſar Alexandriam venit. ipſi quoque Ptolemæus parare voluit inſidias. qua cauſſa regi bellum illatum eſt. victus in Nilo periit; inuentumque eſt eius corpus cum lorica aurea.

καὶ τὸν Πομπήιον καὶ τὴν σύγκλητον ἅπασαν ἐξήγαγε τῆς Ῥώμης, καὶ παρεσκεύασε καταφυγεῖν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἠπείρους, καὶ τὴν Μακεδονίαν. ἀφηγουμένου δὲ τοῦ Πομπηίου τῆς γνώμης, ὁ κατὰ τοῦ Καίσαρος ἐψηφίσθη πόλεμος. ἀλλ᾽ ὁ Καῖσαρ, ἔρημον τὴν πόλιν εὑρών, δικτάτωρά τε ἑαυτὸν ἐχειροτόνησε, καὶ πρὸς τὰς Ἱσπανίας ἐχώρησε, καὶ νικᾷ μάχῃ τὸ στράτευμα τοῦ Πομπηίου. στρατηγοὶ δὲ ἦσαν αὐτῷ ἄνδρες ἄριστοι, Λούκιος Ἀφράνιος καὶ Μάρκος Πετρήιος, καὶ Μάρκος Βάρρων. εἶτ᾽ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διαβάς, συνέμιξε Πομπηίῳ· καὶ νικηθείς, φυγῇ τε ἑαυτὸν ἐπιτρέψας, ἐπειδὴ τὴν νύκτα τὴν ἐπιοῦσαν οὐκ ἐπεξῆλθεν ὁ Πομπήιος, ἔφη, μήτε Πομπήιον εἰδέναι νικᾶν, αὐτόν γε τότε ἂν ἁλῶναι μόνον. συλλέξας τοίνυν ἑαυτὸν καὶ τὰς δυνάμεις, συμπλέκεται τῷ Πομπηίῳ πάλιν ἐν Παλαιοφαρσάλῳ τῆς Θετταλίας· καὶ γίνεται μάχη πλήθει τε μεγίστη, καὶ ταῖς προθυμίαις τῶν παραταττομένων. ὁ μὲν γὰρ Πομπήιος, τεσσαράκοντα πεζῶν χιλιάδας ἐπεξῆγεν, *ἱππέας τε ἑκατὸν πρὸς τοῖς χιλίοις· καὶ συμμαχικὸν ἦν ἐκ τῶν ἑῴων παραγεγενημένον ὡς πλεῖστον τῶν πολεμούντων τε αὐτῷ· τὸ πλέον ἦν ἐκ τῆς ἐπιφανοῦς συμμορίας, συγκλητικῶν τε καὶ πραιτωρείων καὶ ὑπατικῶν, καὶ τῶν ἐν ἐπαρχίαις πολέμους τε νενικηκότων, καὶ τούτοις τὰ πολλὰ τῇ Ῥώμῃ κτησαμένων. Καῖσαρ δέ, τρισμυρίοις μὲν πεζοῖς ἐμάχετο, χιλίοις δὲ ἱππεῦσι. καὶ εἴ τις συναριθμήσειε τὰς Ῥωμαϊκὰς *στρατιάς, οὐδέποτε ποτὲ εὑρήσει τοσοῦτον πλῆθος ἐκ τῆς Ῥώμης ἐν ὅπλοις γεγενημένον, οὐδέ γε ὑπὸ στρατηγοῖς τοιούτοις. ὡς ὤφελέν γε ἡ χεὶρ αὕτη μετὰ τούτων τῶν ἡγεμόνων καθ᾽ ἑτέρων χωρεῖν· ῥᾷστα γὰρ ἂν τῆς γῆς ἁπάσης ἐβασίλευσαν. γίνεται δὴ καρτερὰ μάχη, καὶ μετὰ πολὺν τὸν κόπον ἡττᾶται Πομπήιος· καὶ τῶν μὲν παρεμβολῶν ὁ Καῖσαρ καθίσταται κύριος· καταφεύγει δὲ αὐτὸς ἐπὶ τὸν Αἰγύπτου βασιλέα Πτολεμαῖον· ᾧ μικρὸν πρόσθεν ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐδέδοτο κηδεμών, νεωτέρῳ ὄντι καὶ ὑποσπόνδῳ Ῥωμαίοις· ᾔτει τε παρ᾽ αὐτοῦ συμμαχίαν. ἀλλ᾽ ἐκεῖνος, περὶ πλείονος ποιησάμενος τὴν τοῦ Καίσαρος εὐημερίαν τῆς πρὸς Πομπήιον χρήσεως, ἀναιρεῖ τε αὐτόν, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ δακτυλίου πέμπει τῷ Καίσαρι. τούτων ἡ θέα, δάκρυσιν ἐτιμήθη παρὰ τοῦ Καίσαρος, ἀναμιμνησκομένου μὲν τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς, ἀλγοῦντος δὲ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γάμου συνάφειαν· γαμβρὸς γὰρ ἦν αὐτῷ γεγενημένος. [18] Καταλαμβάνει τοίνυν τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Καῖσαρ. ῥάπτοντος δὲ καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τοῦ Πτολεμαίου τινὰς ἐπιβουλάς τε καὶ ἐνέδρας, ἐκινήθη πρὸς πόλεμον Καῖσαρ· καὶ ἡττηθεὶς ὁ Πτολεμαῖος, καὶ φυγών, ἐν ταῖς ὄχθαις τοῦ Νείλου τὸν βίον ἐτελεύτησεν· ὥστε αὐτοῦ τὸν νεκρόν, θώρακι κεχρυσωμένον ἔτι, προσκομισθῆναι τῷ Καίσαρι.

τότε

τότε δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰσελθὼν, καὶ τῶν πραγμάτων κύριος γενόμενος, τῇ τοῦ τετελευτηκότος ἀδελφῇ Κλεοπάτρᾳ τὴν βασιλείαν δέδωκεν ἐξ αἰτίας αἰσχρᾶς αὐτῇ συνήθης γεγενημένος. Ἐπανιὼν δὲ ἐκεῖθεν, Φαρνάκην τὸν Μιθριδάτου παῖδα, σύμμαχον ἐν τῇ κατὰ Θετταλίαν μάχῃ γεγενημένον τῷ Πομπηΐῳ, μάχῃ τε ἐνίκησεν, ἤδη τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπιόντα πόλεσι τῶν ὑπὸ τῷ Πομπηΐῳ γεγενημέναις, καὶ τέλος εἰς αὐτοφονίαν συνήλασεν. Ἐπὶ τούτοις ἐπανήκεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ τρίτην ἐπήγγελεν ὑπατείαν, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐχειροτόνησε· καὶ σὺν αὐτῷ Μάρκον Αἰμίλιον *Λέπιδον· ὃς ἦν αὐτῷ ἄρχων τῶν ἱππέων γεγενημένος, ὅτε αὐτὸς ἑαυτὸν δικτάτωρα κατέστησε, μετὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα τῆς συγκλήτου φυγήν. Ταῦτα πράξας ἐπὶ τῆς πόλεως, τὴν Ἀφρικὴν καταλαμβάνει· ἔνθα δὴ πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς συγκλήτου τῆς Ῥωμαϊκῆς, Ἰόβαν τὸν Μαύρων βασιλέα σύμμαχον λαβόντες, κατ᾽ αὐτοῦ παρετάττοντο. ἐπὶ τούτοις ἦσαν Πούβλιος Κορνήλιος Σκηπίων, ἀπόγονος τοῦ κληθέντος Ἀφρικανοῦ, κηδεστὴς δὲ Πομπηΐου· καὶ Μάρκος Πετρήιος, καὶ Κόιντος *Βάρρων, καὶ Μάρκος Πόρκιος Κάτων, καὶ Λούκιος Κάτων, καὶ Λούκιος Κορνήλιος Φαῦστος Σύλλου παῖς. γενομένης οὖν μάχης ἀμφηρίστου πολλάκις, ὕστερον ὁ Καῖσαρ ἐκράτησεν· καὶ ὁ Σκηπίων μὲν καὶ ὁ Πετρήιος καὶ Ἰόβας ἑαυτοὺς ἀνεῖλον· Φαῦστος δὲ, κηδεστὴς ὢν ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Πομπηΐου, ταῖς τοῦ Καίσαρος ἀνῃρέθη χερσίν. ¹⁹Ἐνιαυτῷ δὲ ὕστερον, πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Καῖσαρ [ἐπανελθὼν,] τέταρτον ἑαυτῷ πραγματεύεται τὴν ἀρχὴν· καὶ πρὸς τὰς Ἰσπανίας ὁρμηθεὶς, μεγίστην εὗρε παρασκευὴν πολέμου. Πομπήιοι γὰρ, οἱ Πομπηΐου παῖδες, ὅ τε Γνέος καὶ Σέξτος, πολλῇ στρατιᾷ συμμίξαντες, παρὰ μικρὸν μὲν ἦλθον νίκης· ὥστε φυγόντων τῶν τοῦ Καίσαρος ὁπλιτῶν, αὐτὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἑαυτοῦ σφαγῆς· οὐ γὰρ ἔφερε μετὰ τοσαύτας νίκας ὑπὸ νέοις γενέσθαι καὶ τῆς ἐκείνων χειρὸς, ἕκτον καὶ πεντηκοστὸν ἔτος γεγενημένος. μεταγνοὺς δὲ, καὶ ἑαυτὸν ἀναλαβὼν, κρατεῖ τῇ *Πομπηϊάδων μάχῃ· καὶ τὸν μὲν πρεσβύτερον ἀνεῖλε, τὸν δὲ ἄλλον εἰς φυγὴν ἔτρεψεν. Οὐδενὸς οὖν τῆς ἐμφυλίου ταραχῆς λειψάνου*, πρὸς τὴν Ῥώμην ἧκε μεγαλοφρονῶν, ὡς εἰκός· καὶ πολλὰ παρὰ τὴν ἐκ τοῦ παντὸς χρόνου τῆς πόλεως ἐλευθερίαν, διεπράττετο· τὰς μὲν τιμὰς, παρὰ τὸ τῷ κοινῷ δοκοῦν διδοὺς, ὧν ὁ δῆμος ἦν ποτὲ κύριος· τῇ συγκλήτῳ τε οὐχ ὑπανιστάμενος, τυράννου τε σαφῶς ἔργα ποιῶν. ἐκίνησεν οὖν ἐφ᾽ ἑαυτὸν συνωμοσίαν· καὶ συστάντες ἄνδρες ἐκ τῆς συγκλήτου τε καὶ τῶν ἱππέων ἑξήκοντα, ἐβουλεύσαντο αὐτῷ φόνον. ἦσαν δὲ ἡγεμόνες τῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων συμμορίας, οἵ τε δύο Βροῦτοι, τὴν διαδοχὴν ἔχοντες ἀπὸ τοῦ πρώτου τὴν ὑπατείαν *ἔχοντος Βρούτου μετὰ τοὺς ἑπτὰ βασιλέας·

Cæſar, Alexandria potitus, regnum Cleopatræ dedit, Ptolemæi ſorori; cũ qua conſuetudinẽ ſtupri habuerat. Rediens inde Cæſar, * Pharnacẽ Mithridatis magni filium, qui Pompeio in auxilium apud Theſſaliam fuerat, rebellantẽ in Ponto, & multas populi Romani prouincias occupãtem, vicit acie: poſtea ad mortẽ coegit. Inde Romam regreſſus, tertio ſe cõſulem fecit cũ Marco Æmilio Lepido, qui ei magiſter equitum *dictatori ante annũ fuerat. Inde in Africam profectus eſt; vbi infinita nobilitas cũ Iuba Mauritaniæ rege bellũ reparauerat. duces autẽ Romani erant, P. Cornelius Scipio, ex genere antiquiſſimo Scipionis Africani: (hic etiam ſocer [magni] Pompeii fuerat) M. Petreius, Q. Varus, M. Porcius Cato, L. Cornelius Fauſtus, Syllæ dictatoris filius. [Contra hos] commiſſo prœlio, poſt multas dimicationes victor fuit Cæſar. Cato, Scipio, Petreius, Iuba, ipſi ſe occiderunt: Fauſtus, Syllæ quondam dictatoris filius, Pompeii gener, a Cęſare interfectus eſt. ¹⁹ Poſt annum Cæſar Romã regreſſus, quarto ſe cõſulem fecit; & ſtatim ad Hiſpanias eſt profectus; vbi Pompeii filii Cnæus & Sextus, ingẽs bellũ reparauerãt. Multa prœlia fuerunt; vltimũ [prœlium] apud Mundam ciuitatem: in quo adeo Cæſar pene victus eſt, vt fugientibus ſuis, ſe voluerit occidere; ne poſt tantam rei militaris gloriã, in poteſtatẽ adoleſcentium, natus annos ſex & quinquaginta, veniret. denique reparatis ſuis, vicit: & Pompeii filius maior occiſus eſt, minor fugit. Inde Cęſar bellis ciuilibus toto orbe compoſitis, Romam rediit; agere inſolentius cœpit, & contra conſuetudinem Romanæ libertatis. Cũ ergo & honores ex ſua volũtate præſtaret, qui a populo antea deferebãtur, nec Senatui ad ſe veniẽti adſurgeret, aliaq; regia & pene tyrãnica faceret, coniuratum eſt in eũ a ſexaginta vel amplius Senatorib. equitibusq; Romanis. pręcipui fuerũt inter cõiuratos, duo Bruti, *ex eo genere Bruti qui primus Romæ cõſul *fuerat, & reges expulerat;

CAESAR Imper.

*C. Caſſius, & Seruilius Caſca. Ergo Cæſar, cum Senatus die[quadam] inter ceteros veniſſet ad curiam, tribus & viginti vulneribus confoſſus eſt.

LIBER VII.

709 ANno vrbis ſeptingenteſimo fere ac nono, interfecto Cæſare, *ciuilia bella* reparata ſunt. Percuſſoribus enim Cæſaris, Senatus fauebat: Antonius cõſul, partiũ Cæſaris, ciuili bello opprimere eos conabatur. Ergo turbata Republica, multa Antonius ſcelera cõmittẽs, a Senatu hoſtis iudicatus eſt. miſſi ad eum perſequendum duo cõſules, Panſa & Hirtius; & *Octauianus, adoleſcens annos x & VIII natus, Cæſaris nepos; quem ille teſtamento heredem reliquerat, & nomen ſuũ ferre iuſſerat. hic eſt qui poſtea *Auguſtus* eſt dictus, & rerum potitus. Quare profecti contra Antonium tres duces, vicerunt eum. Euenit tamen vt victores conſules ambo morerẽtur. Quare tres exercitus vni Cæſari [Auguſto] paruerunt. Fugatus Antonius, amiſſo exercitu, cõfugit ad Lepidum, qui *Cæſari magiſter equitum fuerat, & tum militum copias grandes habebat; a quo ſuſceptus eſt. Mox Lepido operam dante, Cæſar cum Antonio pacem fecit: & quaſi vindicaturus patris ſui mortem, a quo per teſtamentum fuerat adoptatus, Romam cum exercitu profectus eſt; extorſitque vt ſibi *x x anno conſulatus daretur. *Senatũ proſcripſit cum Antonio & Lepido, & Rempublicam armis tenere cœpit. per hos etiam Cicero orator occiſus eſt, multique alii nobiles. [1]Interea Brutus & Caſſius, interfectores Cæſaris, ingens bellum mouerunt. erant enim per Macedoniam & Orientem multi exercitus,
711 quos *occupauerunt. Profecti igitur contra eos, Cæſar Octauianus Auguſtus, & M. Antonius, (remanſerat enim ad defendendam Italiam Lepidus) apud Philippos, Macedoniæ vrbem, contra eos pugnauerũt. Primo prœlio victi ſunt Antonius & Cæſar: periit tamen dux nobilitatis Caſſius; ſecundo, Brutus & infinita nobilitas quæ cum illis bellũ geſſerat: ac ſic inter eos diuiſa eſt Reſp. vt Auguſtus

καὶ Κάσιος, καὶ Σερβίλιος Κάσκας. σύγκλητος μὲν οὖν τοιαῦτα ἦν· ἧκε δὲ ἐπὶ τὸ βουλευτήριον ὁ Καῖσαρ· ἐπελθόντων δὲ ἐκείνων, σφάττεται· τρισὶ δὲ καὶ εἴκοσι πληγαῖς τελευτᾷ τὸν βίον.

ΒΙΒΛΙΟΝ ζ'.

*ΕΝΑΤΟΝ οὖν καὶ ἑπτακοσιοστὸν ἔτος ἠνύετο τῇ πόλει μετὰ τὴν Καίσαρος σφαγήν· ἐμφύλιος δὲ ἐκινεῖτο πόλεμος, τῆς μὲν συγκλήτου τὸ *ἔργον ἐπαινούσης, Ἀντωνίου δὲ, ὃς ἦν σύνυπατος τῷ Καίσαρι, τοὺς σφαγέας μετιόντος. ταραττομένης δὲ, ὡς εἰκὸς, τῆς πόλεως, πολλοῖς ἐγχειρῶν ἀτόποις Ἀντώνιος, ἐχθρὸς Ῥωμαίων καὶ πολέμιος ἀπεφάνθη δόγματι κοινῷ. στρατεύουσι τοίνυν ἐπ' αὐτὸν οἵ τε ὕπατοι *Πάνσας καὶ Ἵρτιος· προσετέθη τε αὐτοῖς Ὀκταβιανὸς, νέος ἔτι γεγονὼς ἐνιαυτοῖς ὀκτωκαίδεκα, ἀδελφιδοῦς τοῦ Καίσαρος, καὶ τῆς οὐσίας ἐκ διαθήκης διάδοχος *ὤν, καὶ ὁμώνυμον ἑαυτῷ τὸ ἑξῆς ἐν τῇ διαθήκῃ γενέσθαι παρεκάλεσεν· ἐπεκλήθη τε ὕστερον Αὔγουστος, καὶ ἐμονάρχησε πρῶτος. Ἀντώνιος μὲν οὖν, ἡττηθεὶς ὑπό τε τῶν ὑπάτων καὶ Ὀκταβιανοῦ, καταφεύγει πρὸς Λέπιδον. ἐτύγχανε δὲ ὁ Λέπιδος δικτάτωρι μὲν ὑπουργήσας Καίσαρι κατὰ τὴν ἱππικὴν ἀρχὴν, δυνάμεως δὲ ἐξάρχων τότε πολλῆς. Τελευτησάντων δὲ μετὰ τὴν νίκην τῶν ὑπάτων, ἅπας ὑπὸ τὸν Ὀκτάβιον ὁ στρατὸς ἦν. τότε *δὲ Λέπιδος Ἀντωνίῳ πραγματεύεται καταλλαγὰς, οἰκείως τε ἔχειν αὐτῷ τὸν Ὀκταβιανὸν ἔπεισεν. εἶτα ἐξαίφνης ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔφθασεν Ὀκταβιανὸς, τὴν στρατιὰν πᾶσαν ἄγων, ὡς τῷ Καίσαρι τιμωρήσων. καὶ λαμβάνει μὲν τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἰκοσαετὴς, φόβῳ τοῦ δήμου διδόντος· τῆς συγκλήτου τε πολλοὺς δημεύσας, ὅπλοις ἐκράτει τῶν πραγμάτων. συμπραττόντων δὲ αὐτῷ Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου, τὸν Κικέρωνα τε ἀναιροῦσι, καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, οὓς ᾤοντο *προσστήσασθαι τῆς πολιτείας. Ἐν τούτοις τῆς Ῥώμης οὔσης, Βροῦτος καὶ Κάσιος, οἱ τὸν Καίσαρα ἀνῃρηκότες, κινοῦσι πόλεμον, πολὺν περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀθροίσαντες στρατόν· καὶ συμμίξαντες ἐν Ἀμφιπόλει τῆς Μακεδονίας Ὀκταβιανῷ καὶ Ἀντωνίῳ, (Λέπιδον γὰρ ἔδοξε πρὸς τὴν διαφυλακὴν τῆς Ἰταλίας μένειν) νικῶσιν, οὐκ ἔξω πληγῆς· Κάσιος γὰρ ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀναιρεθέντος καὶ Βρούτου,

[1]*μετὰ

[3] *Μετὰ τοῦτον Πομπήιος ὁ Πομπηίου παῖς, περὶ τὴν Σικελίαν συνεκρότησε πόλεμον, τό τε ὑπολειφθὲν τῆς μετὰ Βρούτου στρατιᾶς ἐγείρας, καὶ ἑτέραν ἀξιόμαχον δύναμιν. ἐλθὼν δὲ εἰς χεῖρας Αὐγούστῳ τε καὶ Ἀντωνίῳ, μετὰ πολὺν *φόβον ἐπὶ σπονδαῖς ἀνεχώρησεν. [4]*Ἐπὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ἀγρίππας ἐν Ἀκυιτανίᾳ πολλὰ κατώρθωσε καὶ μεγάλα· καὶ *Βεντίδιος Βάσσος ἐν Συρίᾳ, Πέρσας τε τρισὶν ἐνίκησε μάχαις, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν Ὀρώδου *κατηνέγκεν· (Ὀρώδης δὲ ἦν ὁ τὸν Κράσσον ἀνελών, περὶ οὗ πρόσθεν εἴρηται) οὗτός τε πρῶτος ἐθριάμβευσε κατὰ Περσῶν, δικαίᾳ ψήφῳ τὸ γέρας λαβών. [5]Οὐ μὴν ἔμεινεν ἐπὶ τῶν σπονδῶν ὁ Πομπήιος· ἀλλὰ κατὰ θάλασσαν ἐπελθών, ἡττήθη τῇ ναυμαχίᾳ καὶ ἀνῃρέθη. Ἀντώνιος δέ, τὴν ἀδελφὴν Αὐγούστου, γαμετὴν αὐτῷ γεγενημένην κατὰ τὰς Καίσαρος διαλλαγάς, *εἰσηγάγετο τὴν Κλεοπάτραν βασιλεύουσαν [Αἰγύπτου·] καὶ χωρήσας ἐπὶ Πέρσας, ἐν ἀρχῇ μὲν αὐτῶν ἐκράτει μάχῃ· λιμοῦ δὲ καταλαβόντος τὸ στράτευμα, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ καὶ λοιμοῦ, ἀνεχώρησεν, ἐπεξιόντων Περσῶν ὡσανεὶ ἡττημένῳ. [6]Ἐπανελθόντα δὲ αὐτὸν ἐκ Περσῶν, ὦσεν εἰς ἐμφύλιον ἡ Κλεοπάτρα μάχην, ἐπιθυμίᾳ τοῦ βασιλεῦσαι τῆς Ῥώμης· καὶ συμπλακεὶς Αὐγούστῳ κατὰ θάλατταν πρὸς τῷ Ἀκτίῳ τῆς Ἠπείρου χωρίῳ, ἧττόν τε ἔσχε, καὶ καταφεύγει πρὸς τὴν Αἴγυπτον. ἀπογνοὺς δὲ τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ καὶ τὴν στρατιὰν εἶδεν ἅπασαν Αὐγούστῳ προσνεμηθεῖσαν, ἑαυτὸν διεχειρίσατο· καὶ ἡ Κλεοπάτρα θάνατον ἐβουλεύσε καθ᾽ ἑαυτῆς, ἀσπίδας προσαγαγοῦσα· καὶ ταύτην ἐδέξατο τοῦ βίου τελευτήν. οὕτω δὴ καὶ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐγένετο πραγμάτων Αὔγουστος κύριος· ἐπέστησέ τε ἄρχοντα τῇ χώρᾳ Γάιον Κορνήλιον Γάλλον· ὑπὸ τοῦτον δὲ πρῶτον ἄρχοντα Ῥωμαίων οἱ Αἰγύπτιοι *διετέλεσαν. [7]Παύσας δὴ πάντα πανταχοῦ πόλεμον Αὔγουστος, εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανῆκε, *δωδεκάτῳ μὲν ἐκ τῆς ὑπατείας ἔτει, δευτέρῳ δὲ καὶ τριακοστῷ τῆς ἡλικίας. διέμεινέ τε μόνος Ῥωμαίων ἔχων ἀρχὴν ἔτη τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα. τὸν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον ἐκοινώνουν αὐτῷ τῆς δυναστείας Ἀντώνιος καὶ Λέπιδος.

Hiſpanias, Gallias, Italiā teneret; Antonius Aſiam, Pontum, Orientem. Sed *intra Italiam L. Antonius cōſul bellum ciuile commouit, frater eius qui cū Cęſare contra Brutum & Caſſium dimicauerat. Is apud *Peruſiam Tuſciæ ciuitatem victus & captus
eſt, neq; occiſus. [3]Interim a Sexto 717
Pompeio, Cnęi Pompeii Magni filio, ingens bellum in Sicilia commotum eſt, his qui ſuperfuerant ex partibus Bruti Caſſiiq;, ad eum confluentibus.* Bellatum per Cæſarē Auguſtum Octauianum, & M. Antoniū, aduerſus Sextum *Pompeium: pax poſtremo cōuenit. [4]Eo tempore M. Agrippa in Aquitania rem proſpere geſſit: & Lucius Ventidius Baſſus irrumpentes in Syriam Perſas, tribus prœliis vicit. Pacorum regis Orodis filium interfecit, eo ipſo die quo olim Orodes Perſarum rex per ducem Surenam Craſſum occiderat. Hic primus de Parthis iuſtiſſimum triumphū Romæ egit. [5]Interim Pompeius pacē rupit; & nauali prœlio victus, fugiens ad Aſiam, interfectus eſt. Antonius, qui *Aſiam & Orientem tenebat, repudiata ſorore Cæſaris Auguſti Octauiani, Cleopatram, reginā Ægypti, duxit vxorem. Contra Perſas etiā ipſe pugnauit: primis eos prœliis vicit: regrediens tamen, fame & peſtilentia laborauit: & cū inſtarent Parthi fugienti, *ipſe pro victoria ceſſit.
[6]Hic quoq; ingēs bellum ciuile com- 722
mouit, cogente vxore Cleopatra, regina Ægypti: dū cupiditate muliebri optat etiā in vrbe regnare. Victus eſt ab Auguſto, nauali pugna clara & illuſtri, apud Actium; qui locus in Epiro eſt: ex *qua fugit in Ægyptū: & deſperatis rebus, cū omnes ad Auguſtū tranſirēt, ipſe ſe interemit; Cleopatra ſibi aſpidem admiſit, & veneno eius exſtincta eſt. Ægyptus per Octauianū Auguſtum imperio Romano adiecta eſt: præpoſitusq; *eius factus eſt Cn. Cornelius Gallus. hunc primū Ægyptus Romanum iudicem habuit.
[7]Ita bellis toto orbe confectis, Octa- *Auguſtus Imp. II.*
uianus Auguſtus Romam rediit, XII anno [poſt] quàm conſul fuerat. ex eo Remp. per quadraginta & quattuor annos ſolus obtinuit. ante enim duodecim annis cum Antonio & Lepido tenuerat. Ita ab initio principatus eius vſq; ad finem, *LVI anni fuerunt.

Obiit autẽ ſeptuageſimo ſexto anno, morte cõmuni, in opido Campaniæ *Atella. Romæ in campo Martio *ſepultus eſt: vir qui non immerito ex maxima parte Deo ſimilis eſt putatus. neque enim facile vllus eo aut in bellis felicior fuit, aut in pace moderatior. quadraginta & quattuor annis, quib. ſolus geſſit imperium, ciuiliſſime vixit: in cũctos liberaliſſimus, in amicos fidiſſimus: quos tantis euexit honoribus, vt pene æquaret faſtigio ſuo. Nullo tempore ante eũ magis Romana res floruit. nam, exceptis ciuilib. bellis, in quibus inuictus fuit, Romano adiecit imperio Ægyptum, Cantabriam, Dalmatiam ſæpe ante victam, ſed penitus tunc ſubactam: Pannoniam, Aquitaniam, Illyricum, Rhætiam, Vindelicos, & *Salaſſos in Alpibus: omnes Ponti maritimas ciuitates: in his nobiliſſimas, Boſporũ, & *Panticapæon. Vicit autem prœliis Dacos: Germanorum ingẽtes copias cecidit: ipſos quoq; trans *Albim fluuiũ ſubmouit, qui in barbarico longe vltra Rhenum eſt. hoc tamen bellum per Druſum priuignum ſuum adminiſtrauit; *ſicut per Tiberium priuignum alterum, Pannonicum; quo bello quadringenta captiuorum milia ex Germania tranſtulit, & *ſupra ripam Rheni in Gallia collocauit. Armeniam a Parthis recepit. obſides (quod nulli antea) Perſæ ei dederunt: reddiderunt etiam ſigna Romana, quæ Craſſo victo ademerant. Scythæ & Indi, quibus anteà Romanorũ nomen incognitum fuerat, munera & legatos ad eũ miſerunt. *Galatia quoque ſub hoc prouincia facta eſt, cum antea regnum fuiſſet; primusque eam M. Lollius pro Prætore adminiſtrauit. Tanto autem amore etiam apud barbaros fuit, vt reges populi Romani amici, in honorem eius conderent ciuitates, quas *Cæſareas* nominarent: ſicut in Mauritania a rege *Iuba, & in Palæſtina, quæ nunc vrbs eſt clariſſima. Multi autem reges ex regnis ſuis venerunt, vt ei obſequerentur: & habitu Romano, togati ſcilicet, ad vehiculum vel equum ipſius cucurrerunt. Moriens *Diuus* appellatus eſt. Rempublicam beatiſſimam Tiberio ſucceſſori reliquit: qui priuignus *ei, mox gener, poſtremo adoptione filius fuerat.

Τελευτᾷ δὲ ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα γενόμενος ἐνιαυτοὺς, κοινὴν καὶ αὐτόματον τελευτὴν, ἐν Ἀτέλλῃ πόλει τῆς Καμπανίας· καὶ θάπτουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν Ῥώμην ἐν τῷ καλουμένῳ Μαρτίῳ κάμπῳ· ἄνδρα δικαίως τε καὶ κατ᾽ ἀξίαν ἐκ τοῦ πλείστου μέρους ὑποληφθέντα θεόν. οὔτε γὰρ ἐν πολέμοις ἀνδρειότερον ἡ τύχη δείξει· οὔτε ἐν ἡσυχίᾳ μετριώτερον ἄν τις εὕροι γεγενημένον, ἐν οἷς μόνος οὗτος ἔσχε τῆς ἀρχῆς χρόνοις. δημαγωγὸς τε γὰρ πάντων ἄριστος ἦν, καὶ μεγαλόδωρος εἰς ἅπαντας, καὶ πιστότατος τοῖς φίλοις· τὰς τιμάς τε ἀφθονώτατα παρέχειν, ὡς ἀξιοῦν ἐθέλειν ἑαυτῷ, τοὺς τούτων ἀξίους. Ἤνθησε γοῦν τὰ τῆς Ῥώμης πράγματα μάλιστα κατ᾽ αὐτὸν, ὑπὸ τῶν ἐμφυλίων καθαρθέντα πολέμων. καὶ προσετέθη τοῖς ὑπηκόοις οὖσιν Αἴγυπτος τε καὶ *Καλαβρεία, *Δαλματία τε ἐπὶ τούτοις· ἡττηθέντες γὰρ πρότερον πολλάκις, δουλεύσαντες δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ μόνου· Ἰλλυριοί τε καὶ Παίονες, καὶ Ἀκυτανοί, καὶ Ῥητίαι, καὶ *Βενδέλικοι καὶ *Κάλασσοι πρὸς τοῖς ὄρεσι τοῖς Ἀλπείοις· ἡ Ποντικὴ τε παραλία, καὶ ταύτης αἱ μέγισται πόλεις, Βόσπορός τε καὶ Παντικάπαιον· καὶ μὴν Δάκαι τε καὶ Γερμανοὶ, μάχαις νικηθέντες πολλαῖς, ἀπῳκίσθησαν ὑπὲρ τὸν *Ἄλβερον ποταμὸν, ὃς *ἐκ μέσου ῥεῖ βαρβάρων, ὡς πορρωτάτω τοῦ Ῥήνου. Κατώρθωσε δὲ τοῦτον μὲν τὸν πόλεμον, διὰ τοῦ προγόνου Δρούσου· τὸν δὲ πρὸς Παίονας, διὰ Τιβερίου· πρόγονος δὲ αὐτῷ καὶ οὗτος ἦν. ὅθεν αὐτῷ τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνθρώπων αἰχμαλώτων ἤχθησαν, ἀπῴκισε τε αὐτοὺς περὶ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου. καὶ τῆς Ἀρμενίας δὲ τοὺς *Πέρσας ἀφελόμενος, ὁμήρους ἔλαβε παρ᾽ αὐτῶν, τότε πρῶτον ἀναγομένων παραδεῖν· ὅτε δὴ τὰ Ῥωμαϊκὰ σημεῖα τοῖς Ῥωμαίοις ἀπεδόθη, ἅπερ ἦσαν ἀποβαλόντες οἱ σὺν *Βράκχῳ μεμαχημένοι πρὸς αὐτὸν· καὶ Ἰνδοὶ πρεσβείαν ἔστειλαν, οὔπω πρότερον τὴν Ῥωμαϊκὴν βασιλείαν ἐν ἀκοῇ δεδεγμένοι. αὐτὸς καὶ Γαλατίαν, βασιλευομένην πρότερον μὲν, εἰς σχῆμα ἤγαγεν ἐπαρχίας. ἡγεμόνα δὲ ἐπέστησε Μάρκον *Πόλλιον. τοσοῦτος δὲ ἦν αὐτοῦ καὶ τοῖς βαρβάροις ἔρως, ὥστε πολλοὺς καὶ τῶν βασιλευόντων ἐπωνύμους αὐτῷ κατασκευάσαι πόλεις· ὅθεν ἔτι καὶ νῦν εἰσὶν αἱ Καισάρειαι. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν, ἐπιθυμίᾳ τοῦ Αὐγούστου θέας, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικόμενοι, τὴν Ῥωμαϊκὴν μετῆλθον στολὴν, οὕτω τε αὐτῷ κατηκολούθουν ἐπὶ τῆς πόλεως, ἢ ἐφ᾽ ἅρματος, ἢ ἐφ᾽ ἵππου φερομένῳ. καὶ πρῶτος ἁπάντων ἔλαβε τὴν τοῦ Θεοῦ προσηγορίαν, παραπέμψας Καίσαρι Τιβερίῳ τὴν ἀρχὴν· ὃς πρόγονός τε ἦν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ θυγατρὶ κηδεστὴς, καὶ πρὸς υἱοθεσίαν εἰσποιημένος.

Ἀλλ᾽

[8] Ἀλλ' ὁ Τιβέριος, ῥαθυμίᾳ τε ἐχρήσατο πολλῇ, καὶ ὠμότητι καὶ πλεονεξίᾳ· ἡδοναῖς τε ἐξέδωκεν ἑαυτόν, πολέμου μὲν οὐδενὸς μεταχών· εἰ δέ που συσταίη, καὶ τοὺς καλουμένους λεγάτους ἐκπέμπων. πίστεως τε ὀλίγος ἦν αὐτῷ λόγος. πολλοὺς γοῦν τῶν κατὰ ἔθνη βασιλευόντων, ἐξ ἀπάτης εἰς ἑαυτὸν καλῶν, κατεῖχεν ἀκρίτως· ὡς Ἀρχέλαον τὸν Καππαδοκῶν βασιλέα, ὃν καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκβαλών, ἐπαρχίαν τε ἐποίησε τὸ ἔθνος, καὶ τὴν μεγίστην πόλιν ὀνόματι προσηγόρευσεν οἰκείῳ Καισάρειαν, *Μάζακαν πρότερον καλουμένην. οὗτος μὲν οὖν τρίτῳ καὶ *τριακοστῷ τῆς βασιλείας ἔτει, τὸν βίον ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς Καμπανίας, ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτὼ γεγενημένος ἔτη. μεγίστην τε ἔτεκεν ἅπασιν εὐφροσύνην ἡ τελευτή. [9] Καὶ δέχεται τὴν βασιλείαν Γάιος Καῖσαρ, ὥσπερ ἦν ἐπώνυμον *Καλιγούλας, Δρούσου τε ἀδελφιδοῦς, καὶ αὐτοῦ Τιβερίου παμμιαρὸς καὶ πάσης πέρα συμφορᾶς· ὃς ἐκ τῆς αὐτοῦ κακίας πλείστην ἔδωκε τοῖς Τιβερίου πταίσμασιν ἀπολογίαν. οὗτος πόλεμον ἐπαγαγὼν τοῖς Γερμανοῖς, ἀνεχώρησε μὲν ἐκ τῆς μάχης αἰσχρῶς. βιασάμενος δὲ τὰς ἀδελφάς, καὶ συνελθὼν ἑκατέραις, θυγατέρα ἐκ μιᾶς αὐτῶν ἐποιήσατο. καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκγόνης αὖθις ἐγένετο *φθορεύς. φιλάργυρος δὲ ὤν, καὶ πλεονεξίᾳ κατὰ πάντων χρώμενος, οὐδεμιᾶς δὲ ἀπεχόμενος ἡδονῆς, καὶ τοῖς αἰσχροῖς ὠμότητα συνάπτων, ἐν τῷ παλατίῳ κατεσφάγη, ἐνάτῳ μὲν καὶ εἰκοστῷ τῆς ἡλικίας ἔτει, τρίτῳ δὲ τῆς βασιλείας, πρὸς δέκα μησί, καὶ ἡμέραις ὀκτώ.

[10] Μετὰ τοῦτον βασιλεύει Κλαύδιος· ὃς ἦν μὲν *τοῦ Καλιγούλου, Δρούσου δὲ παῖς, οὗ μνημεῖον ἐστὶν ἐν Μογοντιακῷ. οὗτος βασιλικώτερον ἑαυτὸν ἤγαγε· μετριότητι μὲν πρὸς τοὺς πλείστους καὶ ἡμερότητι χρώμενος, ὠμότητι δὲ πρὸς ὀλίγους σφόδρα. καὶ πρῶτος μετὰ τὸν *πρόγονον αὐτοῦ Γάιον Καίσαρα, Βρεττανοῖς ἐπήνεγκε πόλεμον· νικήσας τε αὐτούς, καὶ φόρους ὑπαγαγών, διὰ *Γνέου δὲ Μαρτίου . . . τῶν στρατηγῶν, ἐθριάμβευσεν· ὑπὲρ δὲ Βρεττανούς, τὰς Ὠκεανίτιδας νήσους, αἳ καλοῦνται νῦν Ὀρκάδες, συνῆψε Ῥωμαίοις. ὅλως δὲ *πολιτείᾳ μᾶλλον ἦν πρέπων. ἀμέλει τὸν Πλαύτιον, πολλὴν ἀνδρείαν ἐπιδεδειγμένον ἐν τοῖς ὅπλοις, θριαμβεῦσαι τιμήσας, αὐτὸς αὐτὸν προέπεμψε, καὶ ἐπὶ τὸ Καπιτώλιον συνηκολούθησεν, ἐν δεξιᾷ τὸν Πλαύτιον ἔχων. βασιλεύσας τέσσαρας ἐνιαυτοὺς καὶ δέκα, καταπεράνθη τε μετὰ τελευτήν, καὶ προσηγορεύθη θεός.

[11] Καὶ παρῆλθεν εἰς τὴν βασιλείαν ὁ Νέρων, ἐξ ἀδελφῆς μὲν τοῦ Καλιγούλου γεγονώς, *προσεοικὼς δὲ πάσῃ πονηρίᾳ τῷ θείῳ Γαΐῳ. τήν τε γὰρ ἀρχὴν κατῄσχυνε, καὶ πολλὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐμείωσε δικαίων.

[8] *Tiberivs ingenti ſocordia imperium geſſit, graui crudelitate, ſceleſta auaritia, turpi libidine. nam nuſquam ipſe pugnauit; bella per legatos geſſit ſuos. quoſdam reges per blanditias ad ſe euocatos, numquam remiſit; in *queis Archelaum Cappadocem: cuius etiam regnũ in prouinciæ formam redegit, & maximam ciuitatem appellari nomine ſuo iuſſit; quæ [nunc] *Cæſarea* dicitur, cum *Mazaca antea vocaretur. Hic tertio & *viceſimo imperii anno, ætatis *ſeptuageſimo octauo, ingenti omnium gaudio mortuus eſt in Campania.

Tiberius Imp. III, 766

[9] Succeſſit ei Caivs Cæsar, cognomento Caligvla, Druſi priuigni Auguſti, & ipſius Tiberii nepos: ſceleratiſſimus ac funeſtiſſimus, & qui etiã Tiberii dedecora purgauerit. Bellũ contra Germanos ſuſcepit: & ingreſſus Sueuiam, nihil ſtrenue fecit. Stupra ſororibus intulit; ex vna etiam natam filiam cognouit. Cũ aduerſum cunctos ingenti auaritia, libidine, crudelitate ſæuiret, interfectus in palatio eſt, anno ætatis ſuę *vicenſimo nono, imperii tertio, menſe decimo, die octauo.

C. Caligula, IIII, 789

[10] Poſt hunc Clavdivs fuit, patruus Caligulæ, Druſi, qui apud Mogontiacum monumẽtum habet, filius: cuius & Caligula nepos erat. Hic medie imperauit; multa gerens tranquille atque moderate, quædam crudeliter & inſulſe. *Britanniæ bellum intulit, quã nullus Romanorum poſt *Iulium Cæſarem attigerat: eaq; deuicta per Cnæum Sentium & Aulum Plautium, illuſtres ac nobiles viros, triumphum celebrẽ egit. Quaſdam inſulas etiam vltra *Britanniam in Oceano poſitas, imperio Romano addidit; quæ appellantur Orchades: *filioq; ſuo *Britannici* nomen impoſuit. Tam ciuilis autẽ circa quoſdam amicos exſtitit, vt etiam Plautium nobilem virum, qui [in] expeditione *Britannica multa [ac] egregia fecerat, triumphantem ipſe proſequeretur, & conſcendenti Capitolium læuus incederet. Is vixit annos IIII & LX: imperauit XIIII. poſt mortẽ conſecratus eſt, *Diuus*que appellatus.

Claudius, VI, 793

[11] Succeſſit huic Nero, Caligulæ auunculo ſuo ſimillimus: qui Romanũ imperiũ & deformauit & diminuit:

Nero, V, 806

inuſitatæ luxuriæ ſumptuumque: vt qui exemplo Caii Caligulæ, [in] calidis & frigidis lauaret *vnguentis, retibus aureis piſcaretur, quæ *blatteis funibus extrahebat. Infinitam Senatus partem interfecit; bonis omnibus hoſtis fuit. ad poſtremum ſe tanto dedecore proſtituit, vt ſaltaret & cantaret in *ſcena citharœdico habitu *& tragico. parricidia multa cõmiſit, fratre, vxore, matre interfectis. vrbem Romam incendit, vt *ſpectaculi eius imaginem cerneret, quali olim Troia capta arſerat. In re militari nihil omnino auſus, Britanniam pene amiſit. Nam duo ſub eo nobiliſſima oppida capta illic atque euerſa ſunt: Armeniam Parthi ſuſtulerunt, legionesque Romanas ſub iugum miſerunt. Duæ tamen ſub eo prouinciæ factæ ſunt, Pontus Polemoniacus, concedente rege Polemone; & Alpes Cottiæ, Cottio rege defuncto. * Propter hoc Romanæ vrbi exſecrabilis, ab omnibus ſimul deſtitutus, & a Senatu hoſtis iudicatus, cum quæreretur ad pœnam, (quæ pœna erat talis, vt nudus per publicum ductus, furca capiti eius inſerta, virgis vſque ad mortem cæderetur, atque ita præcipitaretur *de ſaxo) e palatio fugit: & in ſuburbano ſe liberti ſui, quod [eſt] inter Salariam & Nomentanam viam, ad quartum vrbis miliarium, interfecit. [Is] ædificauit Romæ thermas, quæ ante *Neroniana* dictæ, nunc **Alexandrinæ* appellantur. Obiit *trigeſimo & altero ætatis anno, imperii quarto decimo. atque in eo omnis Auguſti familia conſumpta eſt.

Galba, VII. 820 [11] Huic Servius Galba ſucceſſit, antiquiſſimæ nobilitatis Senator; cum ſeptuageſimum & tertium annum ageret ætatis: ab Hiſpanis & Gallis Imperator electus, mox ab vniuerſo exercitu libenter acceptus [eſt.] *Nam priuata eius [vita] inſignis fuerat militaribus & ciuilibus rebus; ſæpe conſul, ſæpe *pro conſule; frequenter dux in

οὕτω δὲ ἐδούλευεν ἡδοναῖς, ὡς μηδὲ μιᾶς ὑπὲρ αὐτῶν φείδεσθαι δαπάνης. ἐλούετο μὲν γὰρ *μύροις θερμοῖς μὲν, ἀντὶ θερμῶν ὑδάτων· ψυχροῖς δὲ, ἀντὶ τῶν ψυχρῶν· δίκτυα τε κατασκευάσας ἐκ χρυσοῦ τε καὶ ἀλουργίδος, τούτοις εἰς θήραν ἰχθύων ἐχρῆτο. τελευτῶν τε, εἰς τοσαύτην ἤλασεν ἀσέλγειαν, ὥστε ἐν θεάτροις πρὸς ὀρχηστὰς καὶ κιθαριστὰς καὶ φωνάσκους ἀγωνίσασθαι σχήματι καὶ στολῇ τῶν ταῦτα ἐπιδεικνυμένων. ἰσόρροπα δὲ ἦν αὐτῷ καὶ τὰ τῆς ὠμότητος, ὥστε μηδὲ τοῦ τῶν φιλτάτων αἵματος ἀποσχέσθαι. πολλούς τε τῶν συγκλητικῶν ἀποσφάξας, ὕστερον τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν γαμετὴν διεχρήσατο. καὶ τὸ μέγιστον τοῦ διεφθάρθαι τὴν ψυχὴν αὐτῷ, σημεῖον, ἐκεῖνο ἐστίν. ἐπιθυμήσας γὰρ ὀφθαλμοῖς δέξασθαι τὸν ἐν ταῖς συγγραφαῖς τῆς Τροίας ἐμπρησμὸν, *ἐκέλευσε τοῖς λαμπροτέροις τῆς Ῥώμης οἰκοδομήμασιν ἐπιβληθῆναι πῦρ· καὶ τέρψεως εἶδος ἐποιεῖτο τοσαύτην συμφοράν. τούτου βασιλεύοντος αἱ μέγισται τῶν Βρεταννικῶν ἀφῃρέθησαν πόλεων, καὶ Πέρσαις Ἀρμενία προσεχώρησε· καὶ ὅλως ἐν αἰχμῇ τὰ Ῥωμαίων*. κατεστήσατο γε μὴν ἐπαρχίας, τόν τε Πολεμωνιακὸν καλούμενον Πόντον, καὶ τὰς *Σκοττίας ἄλπεις· τὴν μὲν, συγχωροῦντος *τότε Πολέμωνος βασιλεύοντος Πόντου· τὴν δὲ, *Σκόττου τελευτήσαντος· ἐπειδὴ γὰρ ὁ κωλύων οὐκ ἦν. Ἐκ τούτων ἐπάρατος μὲν ἦν ἐν πάσῃ τῇ βασιλευομένῃ γῇ, ψηφίσματι δὲ τῆς συγκλήτου καὶ πολέμιος ἀπεφάνθη· καὶ *καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν δορυφόρων τε καὶ ἡγουμένων, ἐκαλεῖτο πρὸς τιμωρίαν· δόγμα δὲ ἦν ὥστε γυμνὸν αὐτὸν παντὸς ἐσθήματος περιαχθῆναι, ζυγοῦ κατὰ τῶν τενόντων κειμένου· καὶ καταξανθέντα τὸ σῶμα ῥάβδοις, κατακρημνισθῆναι. τούτων οὕτω λελεγμένων αἰσθόμενος, κατέφυγεν ἐπὶ τὸ προάστειον, μεταξὺ Σαλαρίας καὶ Νωμεντανῆς, τετάρτῳ τῆς Ῥώμης σημείῳ· καὶ τελευτὴν ἐπήγαγεν ἑαυτῷ. αὐτοῦ δὲ ἦν ἔργον τὸ λουτρὸν ὃ νῦν Ἀλεξανδρείας προσαγορεύουσι, Νερωνείας τὸ πρὶν καλούμενον. ἔδοξε γὰρ μηδαμοῦ τὴν προσηγορίαν αὐτοῦ φέρεσθαι. τριακοστοῦ δὲ καὶ ἑνὸς ἔτους τῆς ἡλικίας ἀπώλετο, τέτταρα ἐπὶ τοῖς δέκα βασιλεύσας· εἰς αὐτόν τε *ἔστη τῆς τοῦ Καίσαρος συγγενείας ἡ διαδοχή. [12] Μετὰ τοῦτον βασιλεύει Σέρβιος Γάλβας, ἐκ τῶν πορρωτάτω προγόνων ἐπιφανὴς, καὶ τῆς συγκλήτου τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπισημότατος, ἔτη γεγονὼς τρία καὶ ἑβδομήκοντα. ἦγαγον δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν οἱ Ἰσπανοί τε καὶ Γαλλοί· καὶ μετὰ τὴν ἐκείνων ἀνάρρησιν, ὁ πᾶς κατηκολούθησε στρατὸς, θαῦμα ἔχων αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς ἁπάσης, ἣν ἰδιωτεύοντι συνῄδει περὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα, καὶ τὰς περὶ τοὺς πολέμους μάχας, ἐν αἷς ἐξέλαμψεν, νῦν μὲν ὑπατικὴν, νῦν δὲ ἀνθύπατον ἐξουσίαν ἔχων, ἄλλοτε δὲ στρατηγῶν μόνον,

μόνον, δίχα τινὸς ἀρχῆς. ἐλάχιστον δὲ ἐβασίλευσε χρόνον, ἐν μὲν τοῖς προοιμίοις εὐδοκιμήσας, ἐξ ὠμότητος δὲ μετὰ ταῦτα χείρονα δόξαν λαβών. τελευτᾷ δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς Ὄθωνος, ἑβδόμῳ τῆς βασιλείας μηνί, *ἀγχόνῃ διαφθαρεὶς ἐπὶ τῆς Ῥώμης· ἐτάφη τε ἐν τοῖς ἑαυτοῦ κήποις τοῖς περὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλουμένην Αὐρηλίαν. [13] Βασιλεύει δὲ μετ᾽ αὐτὸν ὁ τούτου φονεύς, ἐξ ἐπισήμων κατιὼν πατέρων, ἐπιφανεστέρου δὲ τοῦ μητρῴου· ἀνὴρ ἀγαθός τε καὶ πρᾷος καὶ φίλος μὲν ἐς τὰ μάλιστα Νέρωνι, οὐδὲν δὲ ὑπὸ τῆς πρὸς ἐκεῖνον συνηθείας βλαβείς. ἐν μέν τοι τῇ βασιλείᾳ γενναῖον οὐδὲν ἐπεδείξατο, δι᾽ αἰτίαν τήνδε· Βιτέλλιος, ἡνίκα οὗτος ἐβασίλευσεν, ὑπὸ τῆς ἐν Γερμανοῖς στρατιᾶς ἀνερρήθη· καὶ γίγνεται πόλεμος Ὄθωνί τε καὶ ἐκείνῳ, καὶ τοῖς μεθ᾽ ἑκατέρου στρατεύμασι. μετὰ πλείονος δὲ πλήθους οὗτος παραταττόμενος, ἧττον ἔσχεν ἐν τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ· δεινόν τε ποιησάμενος ὅτι δὴ τῆς ἐλάττονος στρατιᾶς ἔλαττον σχοίη, πρὸς θάνατον ὥρμησε. κωλυόντων δὲ αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν σὺν τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, καὶ πειθόντων ὡς ἀπαγορεύειν ἤδη τοῦ τέλους ἀπερίσκεπτον ἂν εἴη, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην *ἐκύρωσε· μὴ τοσούτου ποιεῖσθαι τὰ καθ᾽ ἑαυτόν, ὥστε *ἀξιόχρεων νομίζειν αὐτὰ πρὸς ἐμφύλιον εἶναι πόλεμον· ἐπήγαγεν ἑαυτῷ τελευτήν, ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ τῆς ἡλικίας ἔτει, τῆς δὲ βασιλείας πέντε καὶ ἐνενήκοντα ταῖς πάσαις ἡμέραις. [14] Βιτέλλιος οὖν ἦν ἐπὶ τῆς βασιλείας, ἐκ πατέρων γεγεννημένος γένους μὲν οὐκ ἐπισήμων, τὰς τιμὰς δὲ ἐξ ἀρετῆς κτησαμένων. ὁ γοῦν πατὴρ αὐτοῦ, τρίτον ἐπὶ τὴν ὑπατείαν κληθείς, οὐ κατῄσχυνε τοὺς ἑλομένους, εἰς δέον ταῖς ἐξουσίαις χρησάμενος. ἀλλ᾽ *ἐγένετο κατὰ τὴν βασιλείαν ἀτοπώτατος, καὶ τῇ γαστρὶ πάντα μετρῶν· ὥστε νύκτας ἡμέραις συνῆπτεν ἐν συμποσίοις. φασὶ γοῦν αὐτῷ τὸν ἀδελφὸν παρασκευάσαι τράπεζαν· παρατεθῆναι δὲ αὐτῷ *δισμυρίους μὲν ἰχθῦς, ἑπτακισχίλια δὲ πτηνά, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν δαπάνην ἐφάμιλλον. μιμεῖσθαι δὲ ἐπεμελεῖτο τὸν Νέρωνα· καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου ζῆλον ἅπαντα πράττειν *ἐποιεῖτο· τόν τάφον τε αὐτοῦ λαμπρότερον ἐποίησε γενέσθαι κατορώρυκτο γὰρ ἀσήμως, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν *ἐνδεδήλωται). Ταῦτα οὔτε ὁ δῆμος ἠνέσχεν, οὔτε ὁ στρατὸς ὁ τεταγμένος ὑπὸ Οὐεσπασιανῷ (στρατηγὸς δὲ ἦν οὗτος τότε πρὸς Ἰουδαίους διαχειριζόμενος μάχην) ἀλλὰ *προσάγουσι μὲν αὐτὸν εἰς τὸ δημόσιον, ἐπεὶ καὶ τὸν ἀδελφὸν Οὐεσπασιανοῦ Σαβῖνον συνεμπρήσας ἐτύγχανε τῷ Καπετωλίῳ. κρεμάσαντες δὲ ἀπὸ τῆς κόμης, καὶ τῷ λαιμῷ ξίφος ὑποθέντες, εἷλκον διὰ τῆς πό-

grauiſſimis bellis. Huius breue imperium fuit, & quod bona haberet exordia; niſi ad ſeueritatem propenſior videretur. Inſidiis tamen Othonis occiſus eſt, imperii menſe ſeptimo; iugulatus in foro Romæ, ſepultusque in hortis ſuis, qui ſunt Aurelia via, non longe ab vrbe Roma.

[13]* OTHO, occiſo *Galba, inuaſit imperium: materno genere nobilior quam paterno, neutro tamen obſcuro: in *priuata vita mollis, in imperio documentum ſui non potuit oſtendere. Nam cum iisdem temporibus quibus Otho Galbam occiderat, etiam Vitellius factus eſſet a Germanicianis exercitibus Imperator, bello contra eum ſuſcepto, cum apud *Bebriacum in Italia leui prœlio victus eſſet, ingentes tamen copias [ad bellum] haberet, ſponte ſemet [ipſum] occidit. & petentibus militibus, ne tam cito de belli deſperaret euentu, cum tanti ſe non eſſe dixiſſet, vt propter eum ciuile bellum *commoueretur, voluntaria morte obiit, *trigeſimo & octauo ætatis anno, nonageſimo & quinto imperii die. Otho, VIII. 821

[14] Dein VITELLIVS *imperio potitus eſt, familia honorata magis quam nobili. nam pater eius non admodum clare natus, tres tamen ordinarios geſſerat conſulatus. Hic cum multo dedecore imperauit, & graui ſæuitia notabilis. præcipue *ingluuie & voracitate: quippe cum de die ſæpe quartó vel quintó feratur epulatus. notiſſima certe cœna memoriæ mandata eſt, quam ei Vitellius frater exhibuit: in qua ſuper ceteros ſumptus, duo milia piſcium, ſeptem auium milia adpoſita traduntur. Hic cum Neroni ſimilis eſſe vellet, atque id adeo præ ſe ferret, vt etiam exſequias Neronis, quæ humiliter ſepultæ fuerant, honoraret, a Veſpaſiani ducibus occiſus eſt, interfecto prius [in vrbe] Sabino Veſpaſiani Imperatoris fratre; quem cum Capitolio incendit. Interfectus autem, eſt [cum] magno dedecore tractus per vrbem Romam Vitellius, X. 822

publice, nudus,*erecta coma & capite, ſubiecto ad mentum gladio; ſtercore in vultum & pectus ab omnibus obuiis adpetitus: poſtremo iugulatus,& in Tiberim deiectus, etiam communi caruit ſepultura. Periit autem ætatis anno ſeptimo & quinquageſimo, imperii menſe octauo,& die vno.

Veſpaſianus, x. 8II

‘‘ VESPASIANVS huic ſucceſſit, factus *apud Palæſtinam Imperator: princeps obſcure quidem natus, ſed optimis comparandus: priuata vita illuſtris; vt qui a Claudio in Germaniam,[&] deinde in Britanniam miſſus, tricies & bis *cum hoſte conflixerit; duas validiſſimas gentes, viginti oppida, inſulam Vectam Britanniæ proximam, imperio Romano adiecerit. Romæ ſe in imperio moderatiſſime geſſit: pecuniæ *tamen auidior fuit, ita vt eam nulli iniuſte auferret: [quam cúm omni diligentiæ prouiſione colligeret,] tamen ſtudioſiſſime largiebatur, præcipue indigentibus. „ nec facile ante eum cuiuſquam principis „ vel maior eſt liberalitas comperta, „ vel iuſtior. „ placidiſſimæ *bonitatis; „ vt qui maieſtatis quoque contra ſe „ reos non facile *puniret vltra exſilii pœnam. Sub hoc Iudæa Romano acceſſit imperio: & Hieroſolyma, quæ fuit vrbs *clariſſima Palæſtinæ: Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum, quæ liberæ ante *hoc tempus fuerant: item Thraciam, „Ciliciam [Tracheam,] Commagenen, quæ ſub regibus amicis *erant, in prouinciarum formam redegit.

Offenſarum & inimicitiarum immemor fuit: conuitia a cauſidicis & philoſophis in ſe dicta, *leniter tulit. diligens tamen coercitor diſciplinæ militaris. Hic cum Tito filio de Hieroſolymis triumphauit. Per hęc cũ Senatui & populo, poſtremo cunctis amabilis ac iucundus eſſet, profluuio ventris exſtinctus eſt in villa propria, circa Sabinos, annum agens ætatis ſexageſimum nonum, imperii nonum, & diem ſeptimum: atque inter diuos relatus eſt. Genituram filiorum ita cognitam habuit, vt cum multæ contra eum coniurationes

λεως· τό τε στέρνον γυμνώσαντες, ὥστε τοὺς ἐντυγχάνοντας κατ' ἐξουσίαν πλήττειν, καὶ τοῦτον αἰκισάμενοι τὸν τρόπον, τὸ τελευταῖον *ἀπέπνιξαν, καὶ τὸ σῶμα ἔρριψαν εἰς τὰ ῥεύματα τοῦ Θύμβρεως· ὡς οὐκ ἄξιον ὂν ἐπικαλυφθῆναι τῇ γῇ. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἑβδόμῳ καὶ πεντηκοστῷ τῆς ἡλικίας ἔτει, τῆς βασιλείας ἐν ὀγδόῳ μηνί, μιᾶς περιττευούσης ἡμέρας. ‘‘ Διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Οὐεσπασιανὸς, ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης ἀναῤῥηθείς· γένει μὲν οὐ λαμπρὸς, ἀρετὴν δὲ οἷος τοῖς σφόδρα ἀρίστοις συμφέρεσθαι· καὶ δόξαν ἀεὶ δήποτε μεγίστην ἐπὶ μεγίστοις ἔργοις κεκαρπωμένος, ἡνίκα Κλαυδίῳ τῷ βασιλεύσαντι στρατηγῶν, ὡς μικρῷ πρόσθεν εἴρηται, δύο καὶ τριάκοντα μάχαις τήν τε Γερμανῶν καὶ Βρεττανῶν ἅπασαν γῆν συνῆψε Ῥωμαίοις, πόλεις τε αὐτῶν εἷλεν εἴκοσι περιφανεστάτας, καὶ τὴν μεγίστην τῶν Βρεττανικῶν νήσων, τὴν Βέκτην. οὕτω δὲ ἐβασίλευσεν, ὥστε μηδὲ ἔξωθεν δοκεῖσθαι μετριότητος, μήτε ὑπεροφθῆναι παρὰ τῶν ὑπηκόων· χρημάτων δὲ ἐπεμελεῖτο μὲν, ἄδικον δὲ ἔφευγε κτῆσιν. τὸν πλοῦτον γε μὴν ὃν συνέλεγε, τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐδωρεῖτο, καὶ τοῖς μάλιστα τῶν τιμῶν ἀξιωτάτοις. οὐδεὶς γοῦν τῶν προτέρων τοσαύτην ἐπεδείξατο μεγαλοψυχίαν. τοσαύτη δ' ἦν ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ πραότης, ὥστε τοὺς ἐπιβουλεύειν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ δόξαντας, μὴ βαρέως ἀμύνασθαι, ἀλλ' ἄχρι τοῦ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν, στῆσαι τὰς τιμωρίας. τῇ τε ἀρχῇ προσέθηκεν Ἰουδαίους τε καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα, τότε πρῶτον αὖθις ὑπαγαγὼν τῇ δουλείᾳ. Ἀχαΐαν τε καὶ Λυκίαν, καὶ Ῥόδον, καὶ τὸ Βυζάντιον, καὶ Σάμον, αὐτονόμους οὔσας, ἠνάγκασε τοῖς Ῥωμαϊκοῖς πολιτεύεσθαι θεσμοῖς. Θρᾷκας τε ἐπὶ τούτοις καὶ Κίλικας, καὶ Κομμαγηνοὺς, οἰκείας ἔχοντας βασιλείας, εἰς ἐπαρχιῶν σχῆμα μετέστησε. πάντων δ' μέγιστον ἐκέκτητο, τὸ μήτε ἀπεχθείας μνημονεύειν, πρός τε τοὺς κατηγοροῦντας ῥήτοράς τε καὶ φιλοσόφους μὴ βαρέως ἔχειν· τῶν γε μὴν στρατιωτικῶν πλημμελημάτων τιμωρὸς ἦν ἀκριβὴς, πικροτέραις αὖθις ἀεὶ σωφρονίζων ἐπιστροφαῖς. καὶ τοιοῦτος ἦν ἐπὶ τῆς βασιλείας. θριαμβεύει δὲ ἐν Ῥώμῃ κατὰ Ἰουδαίων μετὰ τοῦ παιδός. Πάντας τοίνυν *αἱρημένος τούς τε ἀπὸ τοῦ δήμου, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἡγεμονίαις, καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν, ἐπίσης τε ὑπὸ πάντων θαυμαζόμενος, ἐτελεύτησε τῆς γαστρὸς αὐτοῦ καταῤῥαγείσης, ἐν ἀγρῷ περὶ τὰ ὄρια *Ἀθηνῶν· οἰκείως τε καὶ θεός τε προσηγορεύθη, καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐτάφη λαμπρῶς, σφόδρα αὐτοῦ τὴν τελευτὴν ὀδυρομένων. τούς γε μὴν παῖδας γενεθλιαλογήσας, ἑκατέρους αὐτοῦ ἐπίστευσε διαδόχους ἔσεσθαι τῆς ἀρχῆς. ὥστε πολλῶν ἐπιβουλευσάντων

πολλάκις

πολλάκις, μηδὲν ἐπιστραφῆναι, φῆσαι δὲ ἐν κοινῇ ποτὲ συνόδῳ, ἢ μηδένα μετ' αὐτὸν βασιλεύσειν, ἢ τοὺς ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένους. ἐτελεύτησε δὲ . . ἐνάτῳ, καὶ ἡμέραις ἑπτά. [16] Μετὰ τοῦτον δεῖνα διεδέξατο τὴν βασιλείαν Τίτος ὁ παῖς, ὁμώνυμος μὲν τῷ τοῦ πατρὸς τελευτὴν γενόμενος τῷ πατρί· ταῖς ἀρεταῖς ἁπάσαις πᾶσαν εὐφημίαν νικῶν· τὸ πλῆθος γοῦν αὐτὸν Κοινὸν ἔρωτα προσηγόρευε. ἦν δὲ οὐχ ἧττον τὴν γλῶτταν ἠσκημένος εἰς λόγους, ἢ τὴν χεῖρα πρὸς μάχας· ἐν οὐδενὶ δὲ τοῦ εἰκότος τὸ μέτρον ὑπερέβαινεν. ἠγωνίσατο δὲ καὶ τοὺς ἐν δικαστηρίοις ἀγῶνας, καὶ δημιουργὸς μέτρων ἄριστος ἦν, ὡς καὶ τραγῳδίαν Ἑλλάδι φωνῇ συνθεῖναι. ἡνίκα δὲ τῷ πατρὶ κατὰ τῶν Ἰουδαίων συνεστρατεύετο, δύο καὶ δέκα τῶν προμάχων ἰσαρίθμοις βέλεσι κατηκόντισε. καὶ γενόμενος ἐπὶ τῆς βασιλείας, οὕτως ἦν κοινὸς καὶ μέτριος, ὡς μηδένα μὲν ἀπαιτῆσαι τιμωρίαν, τοὺς δὲ ἐπ' αὐτῷ συστάντας ἔξω συνωμοσίας, ἀφεῖναί τε, καὶ καταριθμῆσαι τοῖς φίλοις. τὸ μεγαλόψυχον δὲ αὐτοῦ καὶ φιλόδωρον τοσοῦτον ἦν, ὥστε αὐτῷ τινας εὐκολίαν ἐγκαλεῖν· τὸν δὲ, ἀπολυόμενον τὴν κατηγορίαν, εἰπεῖν, μηδένα χρῆναι σκυθρωπὸν ἔχειν ἀπὸ βασιλέως τὴν ἀναχώρησιν· ἐπήνει δὲ ποτὲ, καὶ λογισάμενος ὡς οὐδὲν οὐδεὶς ἐκείνην εὖ πάθοι τὴν ἡμέραν, σχετλιάσαι, καὶ καθάπερ αὐτῷ τῆς ἡμέρας ἀπολωλυίας, εἰπεῖν, Οὐκ ἐβασίλευσα τὴν παροῦσαν ἡμέραν· οὐδεὶς γὰρ ἐξ ἐμοῦ εὖ πέπονθε σήμερον. Κατασκευάσας δὲ Ῥωμαίοις τὸ καλούμενον Ἀμφιθέατρον, ἀπήρξατο τῆς ἐν αὐτῷ θέας, πεντακισχίλια μὲν ἐγκατασφάξας τῷ τόπῳ θηρία, πολλὴν δὲ καὶ ἄλλην ἐπιδειξάμενος πολυτέλειαν. Ἐτελεύτησε δὲ ὑπ' ἀρρωστίας, ἐν ᾧπερ καὶ ὁ πατὴρ ἀγρῷ, δύο τοῦ πατρὸς ὕστερον ἔτεσι, καὶ μησὶν ὀκτὼ, καὶ ἡμέραις εἴκοσι βασιλεύσας, προβὰς εἰς ἡλικίας ἔτος ἑνὸς πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα. καὶ ἦγε τῷ δήμῳ πένθος μέγα, ὥστε κοινὸν αὐτὸ καὶ δημόσιον δογματισθῆναι· καὶ οὐ μᾶλλον ἦν πάντων ἢ ἴδιον ἑκάστου τὸ πάθος· οὐδεὶς γὰρ ἦν ὃς οὐ τῆς οἰκίας ἐνόμιζε τὴν αὐτοῦ τὴν συμφοράν. ἀρχομένης γοῦν ἑσπέρας αὐτοῦ μεταστάντος, σύνοδος ἐγένετο τοῦ λαμπροῦ πλήθους ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, χάριτας ὁμολογούντων καὶ τεθνηκότι τῷ Τίτῳ. μόνος τε οὗτος ἐκ πάντων, πλείους ἐδέξατο θεραπείας ἐκ λόγων ἢ ζῶντες ἕτεροι. συνηριθμήθη δὲ τοῖς θεοῖς, τὴν βασιλείαν ἐπὶ τὸν νεώτερον ἀδελφὸν παραπέμψας Δομετιανόν. [17] Οὐ Νέρωνι ἢ Καλιγούλᾳ ἢ Τιβερίῳ εἰπὼν, οὐκ ἄν τις ἁμάρτοι. τοσοῦτον ἦγε πρὸς αὐτοὺς τὸν ζῆλον, οὔτε τοῦ πατρὸς, οὔτε τοῦ ἀδελφοῦ μιμησάμενος οὐδέν· ἀλλ' ἐν προοιμίοις μὲν τῆς βασιλείας, μετριότητός τινος ἐπεμελήθη· κατὰ μέρος δὲ αὔξων τὴν πονηρίαν, εἰς πλῆθος προῆλθεν ἡδονῶν τε, καὶ θυμοῦ, καὶ ὠμότητος· καὶ ταῦτα ἐνίκα τὴν πλεονεξίαν. μῖσος οὖν, ὡς εἰκὸς, ἐκληρώθη μέγιστον· ὥστε τὰ τοῦ πατρός τε καὶ ἀδελφοῦ καλὰ διαφθορὰν τῆς μνήμης ἐκβῆναι. οὗτος γοῦν πολλοὺς μὲν αἱρεῖ τῆς συγκλήτου

fierent, quas patefactas ingenti diſſimulatione contempſit, in ſenatu dixerit; aut filios ſibi ſucceſſuros, aut neminē. [16] Huic TITVS filius ſucceſſit; qui & ipſe VESPASIANVS eſt dictus: vir omnium virtutum genere mirabilis; adeo vt *amor & *deliciæ humani generis* diceretur. facūdiſſimus, bellicoſiſſimus, [moderatiſſimus:] cauſſas latine egit; poemata & tragœdias græce compoſuit. In oppugnatione *Hieroſolymorū ſub patre militās, duodecim propugnatores duodecim ſagittarum cōfixit ictibus. Romæ tantæ ciuilitatis in imperio fuit, vt nullum omnino puniret; cōuictos aduerſum ſeſe coniurationis, *ita dimiſerit, vt in eadem familiaritate, qua antea, habuerit. Facilitatis tantæ fuit [& liberalitatis,] vt cū nulli quidquam negaret, & ab amicis reprehenderetur, reſponderit, *Nullum triſtem debere ab Imperatore diſcedere*: *præterea cum quadam die in *cœna recordatus fuiſſet, nihil ſe illo die *cuiquam præſtitiſſe, dixerit; [O] *amici, hodie diem perdidi.* Hic Romæ amphitheatrum ædificauit, & quinque milia ferarum in dedicatione eius occidit. Per hæc inuſitato fauore dilectus, morbo periit, in ea qua pater villa, poſt biennium, mēſes octo, dies viginti, quam Imperator erat factus, ætatis anno altero & quadrageſimo. Tantus luctus eo mortuo publicus fuit, vt omnes tamquam in propria doluerint orbitate. Senatus obitu ipſius circa veſperam nūtiato, nocte irrupit in curiam: & tantas ei mortuo *gratias laudeſque congeſſit, quantas nec viuo vmquam egerat nec præſenti. Inter diuos relatus eſt.

Titus Veſp. XI. Imp.

[17] DOMITIANVS mox accepit imperium, frater ipſius iunior; Neroni aut Caligulæ, aut Tiberio ſimilior, quam patri vel fratri ſuo. primis tamē annis moderatus in imperio fuit: mox ad ingentia vitia progreſſus, libidinis, iracundiæ, crudelitatis, auaritiæ, tantum in ſe odium concitauit, vt merita & patris & fratris *aboleret. Interfecit nobiliſſimos ex Senatu.

Domitianus XII. Imp.

Dominum ſe & *Deum* primus appellari iuſſit: nullam ſibi niſi auream & argenteam ſtatuam in Capitolio poni paſſus eſt. conſobrinos ſuos interfecit. ſuperbia quoque in eo exſecrabilis fuit. Expeditiones quattuor habuit; vnam aduerſum Sarmatas, alteram aduerſum *Cattos, duas aduerſum Dacos. de Dacis Cattiſque duplicẽ [quidem] triumphum *egit; de Sarmatis ſolam lauream vſurpauit. Multas tamen calamitates iiſdem bellis paſſus eſt. nam in Sarmatia *legio eius cum duce interfecta: & a Dacis Appius Sabinus conſularis, & Cornelius Fuſcus præfectus prætorio, cum magnis exercitibus occiſi ſunt. Romæ quoque multa opera fecit; in his Capitolium & Forum tranſitorium, *diuorum porticus, *Iſium ac Serapium, & Stadium. Verum cum ob ſcelera vniuerſis exoſus eſſe cœpiſſet, interfectus eſt ſuorum coniuratione in palatio, anno ætatis *XLV, imperii quintodecimo. Funus eius [cum] ingenti dedecore per *veſpillones exportatum, & ignobiliter eſt ſepultum.

θεὸν δὲ αὐτὸν ἠνάγκαζε προσαγορεύειν, οὐκ ἀνεχόμενος ἀνδριάσι πλὴν χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς τιμᾶσθαι, καὶ τούτοις ἐν Καπετωλίῳ. ἐπλήρωσε δὲ καὶ ἐμφυλίου τὰς χεῖρας αἵματος, τοὺς *ἀνεψιοὺς ἀνελών. καὶ τὰ τῆς ὑπεροψίας ἤρετο. καὶ τὰς ἐκστρατείας ἐκ μεγίστων ἐποιήσατο συμφορῶν, ἐπὶ Σαρμάτας τε ἅμα καὶ Σκύθας, Δάκας τε ἅμα καὶ *Κάττας· τάγμα τε *ἓν ἀπώλεσε μετὰ τοῦ στρατηγοῦ· καὶ Σαβῖνος ὑπατικός, καὶ Κορνήλιος Φοῦσκος ὕπαρχος, ἔπεσον σὺν πολλῇ στρατιᾷ. ἐθριάμβευσε δὲ κατ' αὐτῶν ἀναιδῶς. καὶ τὸ Καπετώλιον, καὶ τὴν παροδικὴν ἀγοράν, καὶ τὸ Ἴσιον, καὶ τὸ Σαράπιον, καὶ τὸ Στάδιον, ᾠκοδόμησέ τε καὶ κατεκόσμησε. Μίσους δὲ ἐπὶ πλεῖστον προϊόντος, συνομόσαντές τινες τῶν περὶ αὐτὸν, ἐν ταῖς βασιλικαῖς αὐλαῖς αὐτὸν διεχειρήσαντο, πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ τῆς ἡλικίας ἔτει, τῆς βασιλείας δὲ δεκάτῳ καὶ πέμπτῳ. τὰ νενομισμένα δὲ ἀπεπλήρωσε τῶν ἐν λόγῳ μὲν οὐδείς· μόνοι δὲ οἱ ταῖς κοιναῖς ἐπιτεταγμένοι ταφαῖς, ἀφανῶς αὐτὸν, καὶ ὡς σῶμα ἀπερριμμένον, κατώρυξαν.

LIBER VIII.

Nerua, XIII, 848

*ANNO octingenteſimo & quinquageſimo ab vrbe condita, Vetere & Valente conſulibus, Reſp. ad proſperrimũ ſtatum rediit, bonis principibus ingenti felicitate commiſſa. Domitiano enim *exitiali tyranno NERVA ſucceſſit, vir in *priuata vita moderatus, & ſtrenuus; nobilitatis mediæ. qui ſenex admodum, operam dante Petronio Secundo, præfecto prætorio, item Parthenio interfectore Domitiani, Imperator factus, æquiſſimum ſe & ciuiliſſimum præbuit. Reipubl. diuina prouiſione conſuluit, Traianum adoptando. Mortuus eſt Romæ poſt annum & quattuor mẽſes imperii ſui, ac dies octo: ætatis ſeptuageſimo & altero anno. atque inter diuos relatus eſt.

Traianus, XIIII. 850.

*Succeſſit ei VLPIVS CRINITVS TRAIANVS, natus Italicæ in Hiſpania, familia antiqua magis quam clara: [nam] pater eius primum conſul fuit. Imperator autem apud Agrippinam [ciuitatem] in Galliis factus eſt.

BIBΛΙΟΝ η'.

*ΤΗΣ μὲν οὖν πόλεως ἦν ὀκτακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος, τῶν ὑπάτων δὲ εἶχον ἀρχὴν Βετέριός τε καὶ Οὐάλης. τότε τοίνυν ἀνέθαλε τὰ τῆς Ῥώμης πράγματα, θαυμαστῶν ἐπιτυχόντα βασιλέων. Δομετιανοῦ γὰρ ἀπελθόντος ἐξ ἀνθρώπων, οὗ πονηρίᾳ πάντας ὑπερβαλλομένου, διεδέξατο τὴν ἀρχὴν ἀνὴρ ἰδιώτης, ἄριστος δὲ, καὶ τῶν πολεμικῶν ἐπιστήμων, Νέρβας εἰ καὶ ἧττον περιφανῶν πατέρων πρεσβύτης ἤδη παρελθὼν εἰς αὐτὴν σπουδῇ Πετρωνίου Σεκούνδου, καὶ Παρθενίου. τούτων ὁ μὲν, ὕπαρχος ἦν· ὁ δὲ ἕτερος, εἷς τῶν Δομετιανοῦ φονέων. οὗτος, ἁπάσης ἀρετῆς οἱονεὶ τινὰς εἰκόνας διὰ τῶν ἔργων ἀναφήνας, προαπηρπάσθη τοῦ τέλους. εἰσποιησάμενος γὰρ παῖδα Τραϊανὸν, ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς Ῥώμης, ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας τέσσαρας βασιλεύσας, ὀκτώ τε πρὸς ἡμέρας, ἑνὶ καὶ ἑβδομηκοστῷ τῆς ἡλικίας ἔτει· καὶ τῇ τῶν θεῶν ἐπεκλήθη προσηγορίᾳ. *Φέρουσι τοίνυν τὴν βασιλείαν ἐπὶ τὸν πεποιημένον αὐτοῦ Τραϊανόν· *Ἰταλικοῦ μὲν γένους, τραφέντα δὲ ἐν Σπανίαις. πρόγονοι δὲ αὐτοῦ, λαμπροὶ μὲν οὐ κατῆγον τὴν διαδοχὴν, τιμὰς δὲ ὧν διετύγχανον ἐξ ἀρετῆς ἐσχηκότες· ὁ γοῦν πατὴρ αὐτοῦ τὴν ὑπατικὴν ἦν. οὗτος, στρατηγὸς μὲν ἐγένετο τοῦ πρὸς Γάλλους πολέμου, στάντος ἐν Ἀγριππίνῃ.

βασιλεύων

βασιλεύων δὲ ὁ Τραϊανός, οὕτω περιέστη τῶν πραγμάτων, ὡς εἰκότως ἂν πάντων προτιμηθῆναι τῶν βασιλευσάντων. δημαγωγὸς γὰρ ἦν ἄριστος, καὶ ἐν ταῖς μάχαις ἀνδρειότατος. τὴν Ῥωμαϊκὴν γοῦν ἀρχὴν τῶν ἔμπροσθεν μόλις κατασχεῖν δυνηθέντων, ηὔξησεν ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τὰ ὅρια τῆς βασιλείας ὅσον ἐπὶ μήκιστον ἐξέτεινε. πόλεις γοῦν ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον ἐν μέσοις ἐδείματο τοῖς Γερμανοῖς· Δάκας τε, τὸν ἡγούμενον αὐτῶν καθελὼν Δεκίβαλον, ὑπηγάγετο· ἐπαρχίαν τε ὑπὲρ τὸν Ἴστρον κατεστήσατο· καὶ τὴν γῆν ἐκείνην ἅπασαν, ἣν νῦν Θαΐφαλοι καὶ Βικτόαλοι καὶ * Τερβίται προσοικοῦσι, συνῆψε τῇ βασιλείᾳ, χιλίοις διαμετρουμένην κύκλῳ σημείοις. τὴν Ἀρμενίαν τε ἀνεκτήσατο παρὰ Πάρθων. * Αλμάτας τε ὑφ' ἑαυτοῦ κατέστησε, τὸν Φατόσιριν ἀνελών, ὃς ἐτυράννει τοῦ ἔθνους· Ἀλβανοῖς τε αὐτὸς ἔδωκε βασιλέα· Ἰβήρων τε καὶ Σαυροματῶν, καὶ τῶν ἐν Βοσπόρῳ, ἔτι δὲ Ἀράβων καὶ Ὀσδροηνῶν τοὺς βασιλεύοντας, ὑποσπόνδους ἐποιήσατο. καὶ μὴν καὶ * Ἀρδουηνῶν καὶ Μαρκομήδων, καὶ τὴν Ἀνθεμουσίαν, χωρίον Περσῶν εὐρύ τε καὶ εὔγαιον· Σελεύκειάν τε καὶ Κτησιφῶντα καὶ Βαβυλῶνα προσεκτήσατο. Μεσηνίους τε μάχῃ νικήσας, κτῆμα τε καὶ τούτους αὐτοῦ ποιησάμενος, ἄχρις αὐτῶν ἐχώρησεν Ἰνδῶν, καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς καλουμένης θαλάσσης. ὅθεν ἀρξάμενος, τρεῖς ἐπαρχίας κατῴκισεν, Ἀρμενίαν τε καὶ Ἀσσυρίαν, καὶ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ τῶν * Ναρικύων χώρα. πρὸς τούτοις καὶ τὴν Ἀραβίαν ἐπαρχίαν ἐποίησε. στόλον δὲ ἐγκατέστησε κατὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν· ὥστε αὐτοῦ καὶ διὰ θαλάττης ἐξεῖναι πολιορκεῖν Ἰνδούς. Τοιοῦτος δὲ ὢν τὰ κατὰ τοὺς πολεμίους, ὑπερεχώρει τοῖς περὶ τὰ πολιτικὰ θαύμασιν. οὔτε γὰρ πλέον, οὔτε ἔλαττον εἶχεν ἑτέρους ἑτέρων. οὕτω δὲ ἐπεμελεῖτο τῶν πρὸς τοὺς φίλους καθηκόντων, ὥστε συνήθως παρ' αὐτοὺς φοιτᾶν ἢ νόσῳ κατακεκλιμένους, ἢ καὶ προσρήσεως μόνης χάριν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἑορτάζουσιν, ἰδίας τινὰς πανηγύρεις ἐποίει, καὶ συνειστιᾶτο· ἀμοιβαίοις τε καὶ αὐτὸς εὐωχίαις αὐτοὺς ἐγέραιρεν. ἐχρῆτο δὲ καὶ τοῖς ὀχήμασιν ἐκείνων, τὸ βασιλικὸν ἀπολιπὼν δίφρον. οὐδενὶ τε τῶν ἐν Ῥώμῃ λαμπρῶν, ἐπήγαγε βλάβην· οὐδὲ ηὔξησε τοὺς θησαυροὺς ἐξ ἀδίκου προσθήκης. φιλοδωρότατός τε ἦν, δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ· καὶ περὶ τὸ διδόναι τὰς ἀρχὰς ἀφθονώτατος· πλέον δὲ ἦν τὸ περὶ αὐτὰ ταῦτα τοῖς φίλοις. οἰκοδομημάτων δὲ αὐτοῦ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πολὺς ἦν ὁ λόγος· καὶ τὰς πόλεις ἀτελείας ἠξίου. κεφάλαιόν τε τῆς ἡμερότητός τε αὐτοῦ καὶ φιλανθρωπίας, παρὰ πάντα τὸν τῆς βασιλείας χρόνον, * εἷς ὑπέμεινε θάνατον, τῆς συγκλήτου τὴν ψῆφον ἐπαγαγούσης, ἀγνοοῦντος τοῦ βασιλέως. Τούτων ἕνεκα, κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἰσόθεος ὑπείληπτο,

Remp. ita adminiſtrauit, vt omnibus principibus merito præferatur. Inuſitatæ ciuilitatis & fortitudinis [fuit.] Romani imperii, quod poſt Auguſtũ defenſum magis fuerat quã nobiliter ampliatũ, fines longe lateq; diffudit: vrbes trans Rhenũ in Germania * reparauit: Daciam Decibalo [victo ſubegit, prouincia trãs Danubium facta in his agris quos nunc Taiphali &] * Victophali & * Theruingi habẽt. Ea prouincia decies centena [milia] in circuitu * tenuit. Armeniam, quã occupauerãt Parthi, recepit, * Pharnace Syro occiſo qui eam tenebat. Albanis regem dedit. Iberorũ regem & Sauromatarum & Bosporanorum, & Arabum & Oſdroenorum & Colchorum, in fidem accepit. * Adiabenos, Marcomedos occupauit: & Anthemuſium magnã Perſidis regionem; Seleuciam & Creſiphontem, Babylonem & * Edeſſios vicit, ac tenuit: vſq; ad Ind'ę fines & mare rubrum acceſſit: atque ibi tres prouincias fecit, Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiam, cum his gentibus quæ Madenam attingunt. Arabiam poſtea in prouinciæ formam redegit. in mari rubro claſſem inſtituit; vt per eam Indiæ fines vaſtaret. Gloriam tamen militarem ciuilitate & moderatione ſuperauit, Romæ & per prouincias æqualem ſe omnibus exhibens; amicos ſalutandi cauſa frequentans, vel ægrotantes; vel cum feſtos dies habuiſſent, conuiuia cum iiſdem indiſcreta viciſſim habens; ſæpe in vehiculis eorum ſedens: nullum ſenatorem lędens, nihil iniuſtum ad augendum fiſcum agens: liberalis in cunctos, publice priuatimq; ditans omnes & honoribus augens, quos vel mediocri familiaritate cognouiſſet: orbem terrarum ædificans; multas immunitates ciuitatibus tribuens; nihil nõ tranquillum & placidum agens; adeo vt omni eius ætate vnus [tantum] Senator damnatus ſit; * at is tamen per Senatum ignorante Traiano. Ob hæc per orbem terrarum Deo proximus,

nihil non venerationis meruit, & viuus & mortuus. Inter alia dicta hoc *illius fertur egregium. amicis enim culpantibus, quod *nimium circa omnes* comis eſſet, reſpondit; *Talem ſe Imperatorem eſſe priuatis, quales eſſe ſibi Imperatores priuatus optaſſet.* Poſt ingentem igitur gloriam belli domique quæſitam, e Perſide rediens, apud Seleuciam Iſauriæ profluuio ventris exſtinctus eſt. Obiit autem ætatis anno *ſexageſimo tertio, menſe vno, die quarto: imperii nonodecimo, menſe ſexto, die quintodecimo. Inter Diuos relatus eſt, ſolusque omnium intra Vrbem ſepultus. Oſſa [eius] *collocata in vrna aurea, in foro quod ædificauit, ſub columna *ſita ſunt: cuius altitudo, CXLIIII pedes habet. Huius tantum memoriæ delatum eſt, vt vſque ad noſtram ætatem non aliter in Senatu principibus acclametur, niſi FELICIOR AVGVSTO, MELIOR TRAIANO. Adeo in eo gloria bonitatis obtinuit, vt vel adſentantibus, vel vere laudantibus, occaſionē magnificentiſſimi præſtet exempli. [3] Defuncto Traiano, ÆLIVS ADRIANVS creatus eſt princeps; ſine aliqua quidem voluntate Traiani, ſed operam dante* Plotina Traiani vxore. nam eum Traianus, quamquam cōſobrinæ ſuæ filium, *viuens noluerat adoptare. Natus & ipſe Italicæ in Hiſpania. qui Traiani gloriæ inuidens, ſtatim prouincias tres reliquit, quas Traianus addiderat; & de Aſſyria, Meſopotamia, & Armenia, reuocauit exercitus; ac finem imperii eſſe voluit *Euphratem. Idem de Dacia facere conatum, amici deterruerūt; ne multi ciues Romani barbaris traderentur: propterea* quod Traianus victa Dacia, ex toto orbe Romano infinitas eó copias hominum tranſtulerat, ad agros & vrbes colendas. Dacia enim diuturno bello Decibali, viris fuerat exhauſta. Pacem tamen omni imperii ſui tempore habuit; ſemel tātum per præſidem dimicauit: orbem Romanum circumiit: multa ædificauit. Facundiſſimus Latino ſermone, Græco eruditiſſimus fuit. Non magnam clementiæ gloriam habuit. diligentiſſimus tamē circa ærarium, & militum diſciplinā. Obiit in Campania, maior ſexagenario, imperii

Adrianus. xv. 869.

καὶ τῶν κρειττόνων ἐπιμάτο τιμῆς. καὶ γὰρ δὴ κἀκεῖνο περὶ αὐτοῦ φασὶν, ὅτι δὴ τινῶν αὐτοῦ τὴν πολλὴν κοινότητα καταμεμφομένων, ἀπεκρίνατο, χρῆναι τὸν βασιλέα τοιοῦτον εἶναι πρὸς τοὺς ἰδιώτας, οἷον ἰδιώτης ὤν τις εὔξαιτο τὸν βασιλέα περὶ αὐτὸν εἶναι. Τοσαύτης δὴ συγκεκροτημένης αὐτῷ τῆς εὐκλείας ἔν τε πολέμοις καὶ ἡσυχίαις, ἐκ τῆς Περσικῆς ἐπανιὼν, *τῆς ἐν Σελευκείᾳ τῇ τῶν Ἰσαύρων, ὑπερεκχυθείσης ἀθρόως τῆς γαστρὸς, διεφθάρη· τῆς μὲν ἡλικίας τρίτον καὶ ἑξηκοστὸν ἄγων ἔτος, καὶ μῆνας ἐννέα, καὶ ἡμέρας πέντε· τῆς δὲ βασιλείας, ἐνιαυτοὺς ἐννεακαίδεκα, καὶ μῆνας ἕξ, καὶ ἡμέρας πεντεκαίδεκα. μόνῳ τε αὐτῷ τάφος ἐγένετο κατὰ μέσην τὴν Ῥώμην ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, ἣν αὐτός τε ἐδείματο, καὶ κατωνόμασεν ἑαυτοῦ. κίων δὲ μηνύει τὴν ταφὴν, εἰς ὕψος τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων ποδῶν ἐγηγερμένος. τοιαύτη δὲ τούτου τοῦ βασιλέως ἡ μνήμη καὶ μετὰ ταῦτα διέμεινεν, ὥστε ὁπότεν ἡ σύγκλητος εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπ' εὐφημίαις τῶν βασιλευόντων *συνίῃ, τοιαύτην τινὰ γίνεσθαι φωνὴν, Εὐτυχέστερος Αὐγούστου, τοῦ Τραϊανοῦ βελτίων. καὶ τὴν εἰκόνα ταύτην ποιοῦνται κόσμον οἱ κολακεύοντες, ἢ κατὰ ἀλήθειαν ἐπαινοῦντες. [3] Παρὰ τούτου τὴν βασιλείαν Ἀδριανὸς ἐδέξατο· Τραϊανοῦ μὲν οὔτε βουληθέντος, οὔτε ἐντειλαμένου· τῆς δὲ ἐκείνου γαμετῆς Πλωτίνης καταπραξαμένης. οὐδὲ γὰρ ἀνεψιδοῦν ὄντα αὐτὸν εἰσεποιήσατο Τραϊανός. *προγόνων δὲ ἦν καὶ οὗτος Ἰταλῶν, ἐν Ἰταλίαις τεχθείς τε καὶ τραφείς. εὐθὺς μὲν οὖν εἷλεν αὐτὸν ὁ τῆς Τραϊανοῦ δόξης φθόνος· *καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἃς κατεστήσατο, πάμπαν τὴν φυλάττουσαν αὐτὰς στρατιὰν ἀνακαλεσάμενος· συνέστειλέ τε τοὺς τῆς βασιλείας ὅρους ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ. βουλευόμενον δὲ αὐτὸν ὅμοια καὶ περὶ τῶν Δακῶν, οἱ φίλοι διεκώλυσαν. τοὺς γὰρ ἀποίκους, τοὺς ἐκ τῶν πολιτῶν Ῥωμαίων ὑπὸ Τραϊανοῦ μεταστάντας, οἰκήσεως ἕνεκα καὶ γεωργίας, ἀνόσιον εἶναι γίνεσθαι βαρβάρους. τοῦ γὰρ οἰκείου πλήθους ἀπεσεσύλητο, τῷ χρονίῳ πολέμῳ καταναλωμένου. εἰρήνης γε μὴν καὶ ἡσυχίας πολλὴν ἐποιήσατο πρόνοιαν, πλὴν μιᾶς μικρᾶς τε καὶ ἀσήμου μάχης, ἣν δι' ἑνὸς τῶν ἀρχόντων συνεκρότησε. περιῆλθε δὲ τὴν βασιλευομένην ἅπασαν· καὶ τοῖς οἰκοδομήμασι πολλὴν εἰσήνεγκε σπουδήν. γλώττῃ τε τῇ Ἰταλῶν καὶ Ἑλλήνων ἐπίσης ἐξέλαμψε· καὶ ἡμερότητος μὲν παντελῶς ἀπεῖχε· τῶν χρημάτων δὲ καὶ τῶν θησαυρῶν ἐπεμελήθη, καὶ τῆς στρατιωτικῆς τάξεώς τε καὶ ἁρμονίας. ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὴν Καμπανίαν, ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα γεγονὼς ἔτη, ἕνα καὶ

εἴκοσι

εἴκοσι βασιλεύσας ἐνιαυτοὺς, καὶ μῆνας δέκα, καὶ ἡμέρας ἐννέα. πολλῶν δ' ἀντιλεγόντων χρῆναι τὰς θείας αὐτῷ νομισθῆναι τιμὰς, ὁ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν *Μάρκος Ἀντωνῖνος ἐξῄτησε χάριν· καὶ τὰς τῶν ἀνθισταμένων βιασάμενος γνώμας, ἔτυχεν. ⁴ Ἐβασίλευσε τοίνυν αὐτὸς οὗτος Ἀντωνῖνος Φούλβιος, ὃς καὶ Βοϊώνιος ἐπεκλήθη, καὶ Πίος· ἐκ γένους τε καπιῶν λαμπροῦ, τόγε εἰς τοὺς ἐγγὺς προγόνους. παλαιότητα γὰρ οὐκ εἶχε διεγνωσμένην. δικαίως τ' ἂν ἐξισωθεὶς *τοὔνομα Πομπιλίῳ, ὥσπερ οὖν καὶ Τραϊανὸς Ῥωμύλῳ. οὗτος, σεμνὸς μὲν ἦν καὶ ἰδιωτεύων, οὐ διέφθειρε δὲ αὐτὸν οὐδὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, τραχύτητος πάμπολυ ἀπέχων, ἥμερος δὲ πρὸς ἅπαντας, καὶ ἁπλοῦς· ἐπιστήμῃ δὲ τῶν πολεμικῶν κεκοσμημένος· ἄδικον δ' οὐκ ἐπάγων πόλεμον. φυλάττειν γὰρ ἦν αὐτῷ τὰ κτηθέντα σκοπὸς, οὐχ ἕτερα προσεπιθεῖναι. καὶ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἦγεν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ πάσης τιμῆς ἠξίου· τῶν πονηρῶν δὲ ἕκαστος *αὐτῶν προΐστατο, μηδεμίαν περιβαλλόμενος συμφοράν. τοῖς *ἀσπόνδοις δὲ τῶν κατὰ ἔθνη βασιλέων, φοβερός τε ἦν ἅμα καὶ ἐπέραστος. ὥστε πολλοὺς τῶν βαρβάρων, ἀποθεμένους τὰ ὅπλα περὶ τῶν διαφορῶν, ὑπ' αὐτῷ κρίνεσθαι, στέργειν τε ἅπερ ἂν γνοίη. πλοῦτον δ' ἔχων πρὸ τῆς βασιλείας οὐκ ὀλίγον, μετὰ τὴν βασιλείαν διένειμεν ἅπαντα τοῖς στρατιώταις, καὶ τοῖς φίλοις· ὥστε τὰ δημόσια χρήματα, τῆς δαπάνης οἴκοθεν γινομένης, πολυπλασιασθῆναι. Εὐσεβὴς δ' ἐπικληθεὶς διὰ τὴν φιλανθρωπίαν, τελευτᾷ τὸν βίον ἐν ἀγρῷ (Λωρεῖον ἦν ὄνομα αὐτῷ, τῆς Ῥώμης πόρρω δυοκαίδεκα σημείων) ἑβδομηκοντατετὴς γενόμενος, βασιλεύσας δὲ μία καὶ εἴκοσιν ἔτη. καθιερώθη καὶ οὗτος δόγματι κοινῷ. ¹ Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Μάρκος Ἀντωνῖνος *Οὔηρος· ἐξ ἐπιφανῶν καὶ οὗτος πατέρων. τὸ γὰρ δὴ γένος αὐτῷ πρὸς τὸν Νουμᾶν Πομπίλιον ἀνεφέρετο τὸ πατρῷον. μητρὸς δ' ἦν ἐκ βασιλικοῦ σπέρματος κατιούσης· Σολεντῖνος γὰρ ἦν βασιλεύς τις, ὁ ταύτης προπάτωρ. καὶ συνεβασίλευσεν αὐτῷ Λούκιος Ἀντωνῖνος Οὔηρος. καὶ τότε δὴ πρῶτον ὑπὸ δύο τὰ Ῥωμαϊκὰ βασιλεῦσιν ἤγετο, τῶν πρόσθεν καθ' ἕνα βεβασιλευκότων. συνῆγε δ' αὐτοὺς καὶ συγγένεια, ἀγχιστεία τε καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ γάμου. ὁ γὰρ Ἄννιος Ἀντωνῖνος Οὔηρος, τοῦ Μάρκου Ἀντωνίνου κηδεστὴς ἦν ἐπὶ θυγατρί· ἐκεῖνος δὲ ἀνεψιᾷ κηδεύσας ἐτύγχανεν Ἀντωνίνῳ τῷ Πίῳ. Οὗτοι δὲ βασιλεύοντες, ἐπήγαγον Πάρθοις πόλεμον, τότε πρῶτον ἀντιδιαταξαμένοις μετὰ τὴν Τραϊανοῦ νίκην· καὶ στρατεύει μὲν ἐπ' αὐτοὺς Λούκιος Ἄννιος Ἀντωνῖνος· τὰς διατριβὰς δὲ περὶ Ἀντιόχειαν καὶ

anno vicenſimo primo, menſe decimo, die *viceſimo. Senatus ei tribuere noluit diuinos honores. tamē cum ſucceſſor ipſius Titus Aurelius Fuluius Antoninus hoc vehemēter exigeret, & vniuerſi ſenatores palā reſiſterēt, tandē obtinuit. ⁴ Ergo Adriano ſucceſſit *T. ANTONINVS FVLVIVS BOIONIVS: idem etiā PIVS nominatus; genere claro, ſed non admodū vetere: vir inſignis, & qui merito Numæ Pompilio cōferatur: ita vt Romulo Traianus æquetur. Vixit ingenti honeſtate, priuatus; maiore, in imperio. nulli acerbus, cunctis benignus. in re militari moderata gloria; defendere magis prouincias quā amplificare ſtudēs; viros *iuſtiſſimos ad adminiſtrandā Rempubl. quęrēs; bonis honorē habens, improbos ſine aliqua acerbitate deteſtās: regib. amicis venerabilis non minus quā terribilis: adeo vt barbarorum *plurimæ nationes, depoſitis armis, ad eū cōtrouerſias ſuas liteſq; deferrent, ſententiæq; eius parērent. Hic ante imperiū ditiſſimus, opes quidē [omnes] ſuas ſtipēdiis militū, & circa amicos liberalitatib. minuit; verū ærariū opulentū reliquit. PIVS ꝑpter clementiā dictus eſt. Obiit apud Lorium, villā ſuā miliario ab vrbe duodecimo: vitæ anno ſeptuagenſimo tertio, [imperii XXIII.] atq; inter Diuos relatus eſt, & merito *cōſecratus. ¹ Poſt hūc imperauit M. ANTONINVS VERVS; haud dubie nobiliſſimus: quippe cum eius origo paterna a Numa Pompilio, materna a *Salentino rege penderet: & cum eo *L. ANNIVS ANTONINVS VERVS. tuncque primum Romana Reſpubl. duobus æquo iure imperiū adminiſtrantibus paruit; cum vſque ad eum ſingulos ſemper habuiſſet Auguſtos. Hi & genere inter ſe coniuncti fuerunt, & adfinitate. nā Verus Annius Antoninus, M. Antonini filiā in matrimonium habuit: Marcus autem Antoninus, gener Antonini Pii fuit, per vxorem Galeriam Fauſtinam iuniorem conſobrinam ſuam. Hi bellum contra Parthos geſſerunt; qui poſt victoriam Traiani tum primum rebellauerant. Verus Antoninus ad id profectus eſt: qui Antiochiæ &

Antoninus Pius, XVI, 890.

M. Antoninus philosoph. XVII, 913.

circa Armeniam agēs, multa per duces ſuos & ingentia patrauit: Seleuciam * Aſſyriæ vrbem nobiliſſimam cum quadringētis milibus hominum cepit: Parthicum triumphū reuexit; cū fratre eodemq; ſocero triumphauit. Obiit tamen in Venetia, cum a Concordia ciuitate Altinum proficiſceretur, & cum fratre in vehiculo ſederet; ſubito ſanguine ictus, caſu morbi quem Græci * *apoplexin* vocant. vir ingenii parum ciuilis; reuerentia tamen fratris nihil vnquā atrox auſus. Cū obiſſet vndecimo imperii anno, inter * Diuos relatus eſt. Poſt eum Marcvs Antoninvs ſolus Remp. tenuit; vir quem mirari facilius quis quā laudare poſſit. [A] principio vitæ tranquilliſſimus: adeo vt * in infantia quoq; vultum nec ex gaudio, nec ex * mœrore mutaret. Philoſophię deditus Stoicæ, ipſe etiam non ſolum vitæ moribus, ſed etiam eruditione philoſophus. tantæ admirationis adhuc iuuenis, vt eum ſucceſſorem parauerit * Adrianus relinquere; adoptato tamen Antonino Pio, generum ei idcirco eſſe voluerit, vt hoc ordine ad imperium perueniret. Inſtitutus eſt ad philoſophiam per Apollonium Chalcedonium; ad ſcientiam litterarum Græcarū, per [Sextum] Chæronēſem, Plutārchi nepotē. Latinas autem cū litteras Fronto orator nobiliſſimus docuit. Hic cū omnib. Romæ æquo iure egit; ad nullā inſolentiam elatus imperii faſtu: * liberalitatis promptiſſimę, prouincias ingenti benignitate & moderatione tractauit. Contra Germanos eo principe res feliciter geſtæ ſunt. Bellum ipſe vnum geſſit, Marcomannicum; ſed quantū nulla memoria fuit; adeo vt Punicis conferatur. nam [eo] grauius eſt factum, quod * vniuerſi exercitus Romani perierant. Sub hoc enim tantus caſus peſtilentiæ fuit, vt poſt victoriā Perſicam, Romę ac per Italiā prouinciaſque, maxima hominum pars, militū omnes fere copiæ, languore defecerint. Ingenti ergo labore & moderatione, cum apud Carnuntum iugi triēnio perſeueraſſet, bellum Marcomannicum confecit; quod cum his Quadi, Vandali, Sarmatæ, Suevi, atq; omnis barbaria commouerat:

τῆς Ἀρμενίας ποιούμενος, διὰ τῶν στρατηγῶν ἄπειρα κατώρθου· καὶ Σελεύκειαν τῶν Ἀσσυρίων πόλιν ἐπιφανεστάτην ἑλών, μετὰ τῶν ἐγκαθημένων αὐτῇ στρατιωτῶν τετρακισμυρίων, ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τῇ νίκῃ, κοινὸν ἔχων τὸν θρίαμβον τῷ κοινωνῷ τῆς βασιλείας, καὶ τοῦ γένους τῷ κηδεστῇ. ἐτελεύτησε δὲ ἐν Βενετίᾳ, φερόμενος ἐπ' ὀχήματος ἅμα τῷ συμβασιλεύοντι, (πορεία δὲ ἦν αὐτοῖς ἀπὸ Κονκορδίας εἰς Ἄλτινον) νόσον ὑπομείνας * τὴν ἀποπληξίαν. συνηριθμήθη τε τοῖς θεοῖς, ὑποληφθεὶς ἀνὴρ κοινός τε καὶ ἀγαθὸς εἶναι. καίτοι γε οὐκ ἦν, ἀλλ' ἐπέκρυπτεν αὐτὸν ἡ τοῦ βασιλέως ἀρετή. Μόνος τοίνυν ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς * ἕτερος Ἀντωνῖνος Μάρκος, * οὗ θαῦμα μόνον ἄξιον ἔχειν, οὐκ ἐπαίνους ἀπαριθμεῖν. ἐκ πρώτης γὰρ ἡλικίας ἥμερός τε ἐγένετο καὶ γαληνὸς ἰδεῖν· ὥστε μηδὲ παιδὸς ὄντος, ἡδονὴν ἢ λύπην καταχρατῆσαι, μηδὲ ἐξ ἑτέρου τύπου αὐτοῦ τὸ πρόσωπον ἀλλοιότερον φανῆναι. φιλοσοφίας τε ἦν ἐραστής, ὑπὸ τοῖς στωϊκοῖς πεπαιδευμένος, ὥστε μὴ μόνον τὸ ἦθος οὕτως ἠσκῆσθαι τοῖς παραγγέλμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶτταν ἐν τῇ λογικῇ, τῶν ἄλλων πλέον ἔχειν. οὔπω τε ἦν εὐκλεὴς ἔτι νέος, ὡς Ἀδριανὸν σκοπούμενον ὅστις αὐτῷ διαδέξεται τὴν βασιλείαν, ἐπὶ τοῦ προτιμᾶν ἠναγκάζετο τὸν Πίον, παῖδα αὐτῷ πεποιημένον, συνάψαι τοῦτον ἐκείνῳ διὰ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς, ὅπως ἂν ἐπ' αὐτὸν, ἔκ τινος ἀκολουθίας, ἡ βασιλεία κατενεχθῇ. διδασκάλῳ δὲ ἐχρῆτο τῆς φιλοσοφίας μὲν, Ἀπολλωνίῳ τῷ * Καρχηδονίῳ· ῥητορείας δὲ, Ἑλληνικῆς μὲν, * Χερρονήσῳ τῷ Πλουτάρχου συγγενεῖ· τῆς Ἰταλῶν δὲ, Φρόντωνι, * τῷ τε ἀρίστῳ ῥητόρων. Ἐγένετο δὲ πάντων μάλιστα τῶν βασιλευσάντων, τῆς ἰσότητος ἐραστὴς, πρὸς οὐδεμίαν ὑπεροψίαν ἀρθείς. καὶ μεγαλόδωρος δὲ ἦν· καὶ τὰ τῶν ὑπηκόων, ἐκ φιλαγαθίας διῳκεῖτο. Πολέμους δὲ, τὸν μὲν κατὰ Γερμανῶν διὰ τῶν στρατηγῶν ἐνίκησε· τὸν δὲ κατὰ Μαρκομάνων, αὐτὸς παρών τε καὶ αὐτουργῶν· ὃς οὕτως ἰσχυρὸς ἐγένετο καὶ μέγας, ὥστε τοῖς Ἄφροις αὐτὸν παραβάλλεσθαι. * μετὰ γὰρ πολὺ πτῶμα τῶν ἐναντίων τὸ κατὰ τὴν μάχην, ἐγένετο μεῖζον ἕτερον, ἐπελθόντος λοιμοῦ, τοῦ τε ἀέρος ἐπὶ τοσοῦτον φθαρέντος, ὥστε μετὰ τὴν νίκην, ἅπασαν σχεδὸν τὴν στρατιὰν διαφθαρῆναι. καμνόντων τοίνυν αὐτῷ τῶν πραγμάτων, ὅμως προσεκαθέσθη τε, καὶ τέλος ἐπέθηκε τῷ πολέμῳ, συνεπιθεμένων Μαρκομάνοις Κουάδων τε καὶ Οὐανδάλων, καὶ Σαρματῶν, καὶ * Σίλβων, καὶ πάντων τῶν αὐτόθι βαρβάρων.

πολυστρατίᾳ

πολυστραΐᾳ πολλὴν αὐτοὺς ἀνεῖλε, καὶ τοὺς Παίονας ἠλευθέρωσε δουλείας· ἐθριάμβευσέ τε ἐπὶ τῆς Ῥώμης μετὰ Κομόδου τοῦ παιδὸς, καίσαρα χειροτονήσας αὐτὸν, Κόμοδόν τε Ἀντωνῖνον προσειπών. Φασὶ δὲ, τῆς δαπάνης αὐτὸν ἐπιλειπούσης, ἐπεὶ φόρους ἐπάγειν ἑτέρους ἠρυθρία, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐξ ἀργύρου τε καὶ κρυστάλλου, τὴν βασιλικήν τε ἅπασαν σκευὴν, ὤνιον προθεῖναι, καὶ τὸ *συναχθὲν χρυσίον καταναλῶσαι εἰς τὸν πόλεμον. *περαιουμένων δὲ τῶν πραγμάτων, τοῖς μὲν ἀποδοῦναι βουληθεῖσι, τὰ τιμήματα ἀπαριθμῆσαι· τοὺς δὲ [μὴ] κατέχειν ἑλομένους, μὴ βιάσασθαι· ἐπιτρέψαι τε *καὶ τὸ σχῆμα τὸ βασιλικὸν εὐωχεῖσθαι, καὶ τοὺς ὑπηκόους οἰκέτας ὁμοίᾳ περιβαλεῖν στολῇ, μηδὲν τοῦ βασιλέως πλέον ἀπονέμοντας. ἐπεὶ οὕτως ἦν ἀφθονώτατος, μεγαλοψυχίαν ἐπεδείξατο τοσαύτην, ὥστε νικητηρίους ἀγὼν ἑορτὰς, ἐν ταῖς πρὸς τὰ θηρία τῶν ἀνδρῶν μάχαις, ἑκατὸν ἅμα λέοντας ὑπὸ τοῖς θεαταῖς ἀνεῖλεν. Ἐν τοσαύτῃ τῶν κοινῶν εὐδαιμονίᾳ, καὶ τοῦ κρατοῦντος ἀρετῇ, τέλος ἐπῆλθε τοῦ βασιλέως δεκάτῳ καὶ ὀγδόῳ τῆς ἀρχῆς ἔτει, τῆς δὲ ἡλικίας ἑνὶ καὶ ἑξηκοστῷ· γνώμῃ τε ἁπάντων μιᾷ, συνηριθμήθη τοῖς θεοῖς· [6] παραπέμψας τῷ παιδὶ τὴν βασιλείαν, Λουκίῳ Ἀντωνίνῳ Κομόδῳ, μήτε κληρωσαμένῳ τι τῆς πατρῴας ἀρετῆς, *ἐπιδειξαμένῳ πλὴν ὅτι πρὸς Γερμανοὺς καὶ αὐτὸς ἔσχεν εὐτυχῆ πόλεμον. ἐπεχείρησε μέν τοι τὸν μῆνα τὸν κατὰ Ῥωμαίους Νοέμβριον, ἐπώνυμον ἑαυτοῦ ποιῆσαι, Κόμοδον· οὐ μὴν ἐδυνήθη. τρυφαῖς δὲ καὶ ἀσελγείαις κατὰ μικρὸν διαφθειρόμενος, εἰς τοῦτο προῆλθεν ἀτοπίας, ὥστε καὶ ἐν τῷ μονομαχικῷ σταδίῳ, καὶ μετὰ ταῦτα, ἐν δημοτελεῖ θέᾳ, κατὰ τὸ καλούμενον ἀμφιθέατρον διαγωνίσασθαι πρὸς *τοῦτο ἐπιδεικνυμένους. Θάνατος δὲ ἐξαπιναῖος ἐπελθὼν αὐτῷ, δόξαν ἤνεγκε τοῖς πολλοῖς, ὡς ἄγχοινή τις αὐτὸν, ἢ φαρμάκῳ, καί τισι μαγγανείαις ὑπεξαγάγοι τοῦ βίου. δώδεκα δὲ ἐξεπλήρωσε βασιλεύων ἐνιαυτοὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, καὶ μῆνας ὀκτὼ, παρὰ πάντων ὁμοίως κοινὸς ἐχθρὸς καὶ μετὰ τὸν θάνατον ὀνομαζόμενος. [7] Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Περτίναξ, ἀνὴρ εἰς γῆρας ἤδη προβεβηκὼς, ἑβδομηκοστόν τε ἰὼν τῆς ἡλικίας ἔτος. ὕπαρχος δὲ τῆς Ῥώμης ἦν ὅτε παρῆλθεν εἰς τὴν βασιλείαν, δόγματι τῆς συγκλήτου πάσης ἀναρρηθείς· ἀλλ' ὀγδοηκοστῇ τῆς βασιλείας ἡμέρᾳ στρατιωτῶν ὑπεξήγαγε στάσις, τῶν καλουμένων πραιτωριανῶν. [8] Ἰουλιανὸς δὲ ἦν ὁ ταύτην ἐγείρας τὴν στάσιν ὃς καὶ τὴν βασιλείαν ἥρπασεν· ἐπιφανὴς μὲν, καὶ νόμους ἐξησκημένος· (Ἰουλιανοῦ γὰρ ἔκγονος ἦν,

multa hominum milia interfecit: ac Pannoniis ſeruitio liberatis, Romæ rurſus cum Cōmodo Antonino filio ſuo, quē iam Cęſarem fecerat, triumphauit. Ad huius belli ſumptum cum ærario exhauſto largitiones nullas haberet, neque indicere prouincialibus aut ſenatui aliquid vellet, inſtrumentū regii cultus, facta in foro diui Traiani *ſectione, diſtraxit: vaſa aurea, pocula cryſtallina & murrhina, vxoriam ac ſuā ſericam [&] aureā veſtem, multa ornamēta gemmarum: ac per duos continuos menſes ea venditio habita eſt, multumq; auri redactum. Poſt victoriā tamen *emptoribus pretia reſtituit, qui reddere cōparata voluerunt: moleſtus nulli fuit, qui maluit ſemel empta retinere. Hic permiſit viris clarioribus, vt cōuiuia eodem cultu quo ipſe, & miniſtris ſimilibus exhiberent. In *editione munerum poſt victoriam adeo magnificus fuit, vt centum ſimul leones exhibuiſſe tradatur. Cum igitur fortunatam Remp. & virtute & manſuetudine reddidiſſet, obiit XVIII imperii anno, vitæ *LXI: & omnibus certatim adnitentibus, inter diuos relatus eſt. [6] Huius ſucceſſor L. ANTONINVS COMMODVS, nihil paternum habuit; niſi quod contra Germanos feliciter & ipſe pugnauit. Septembrem menſem ad nomen ſuum transferre conatus eſt, vt Cōmodus diceretur. ſed luxuria & obſcænitate deprauatus, *gladiatoriis armis ſępiſſime in ludo, deinceps etiā in amphitheatro cū huiuſmodi hominibus ſæpe dimicauit. Obiit morte ſubita; [atq;] adeo vt ſtrāgulatus vel veneno interfectus putaretur; cū annis *XII poſt patrem, & VIII menſibus imperaſſet; tanta exſecratione omnium, vt hoſtis generis humani etiā mortuus iudicaretur. [7] Huic ſucceſſit PERTINAX; grandæuus iam, *vt qui ſeptuagenariam attigiſſet ætatem; præfecturam vrbi tum agens; ex *S. C. imperare iuſſus. Octogēſimo imperii die prætorianorum militum ſeditione, & Iuliani ſcelere occiſus eſt.

Commodus XVIII.

Pertinax, XIX, 944.

[8] Poſt eum SALVIVS IVLIANVS Remp. inuaſit; vir nobilis, & *iuris peritiſſimus; nepos Saluii Iuliani,

Iulianus, XX, 945.

qui ſub diuo Adriano perpetuũ compoſuit edictum. Victus eſt a Seuero apud *Muluium pontem, interfectus in palatio. Vixit mẽſibus ſeptem, poſtquam cœperat imperare.

Seuerus. XXI. 945. * Hinc imperii *Romani adminiſtrationem SEPTIMIVS SEVERVS accepit: oriundus ex Africa, prouincia Tripolitana, oppido Lepti. ſolus omni memoria & ante & poſtea ex Africa Imperator fuit. Hic primum fiſci aduocatus, mox militaris tribunus, per multa deinde & varia officia atque honores vſque [ad] adminiſtrationem totius Reip. *peruenit. *Pertinacem* ſe appellari voluit, in honorem eius Pertinacis qui a Iuliano fuerat occiſus. Parcus admodũ fuit: natura ſæuus. Bella multa & feliciter geſſit. *Peſcennium Nigrum*, qui in Ægypto & Syria rebellauerat, apud Cyzicum interfecit. Parthos vicit: & Arabas eo vſque ſuperauit, vt etiam prouinciam ibi faceret: idcirco Parthicus [&] Arabicus dictus eſt. Multa toto orbe Romano reparauit. Sub eo etiam *Clodius Albinus*, qui in occidendo Pertinace ſocius fuerat Iuliano, Cæſarem ſe in Gallia fecit: victuſque apud Lugdunum eſt & interfectus. Seuerus *autem præter bellicam gloriam, etiam ciuilibus ſtudiis clarus fuit, & litteris doctus, philoſophiæ ſcientiam ad plenum adeptus. Nouiſſimum bellum in Britannia habuit: vtque receptas prouincias omni ſecuritate muniret, vallũ per *CXXXII paſſuum milia a mari ad mare deduxit. Deceſſit *Eboraci admodum ſenex, imperii anno *XVIII, menſe IIII: & Diuus appellatus eſt. nam filios *duos ſucceſſores reliquit, Baſſianũ & Getam: ſed Baſſiano Antonini nomen a Senatu voluit imponi. itaque dictus eſt *M. Aurelius Antoninus Baſſianus*: patriq; ſucceſſit. Nam Geta hoſtis publicus iudicatus, confeſtim periit.

Antonin. Caracalla, XXII. 963. [10] MARCVS igitur AVRELIVS ANTONINVS BASSIANVS, idemque CARACALLA, morum fere paternorum fuit: paulo aſperior, & minax. Opus Romæ egregium

ὃς τὸ διηνεκὲς διάταγμα τοῖς Ἀδριανοῦ χρόνοις συνέταξεν, ὃ μέχρι νῦν Ἀδριανὸν καλεῖται, κατὰ τὴν τῶν Ἰταλῶν φωνὴν ἤδικτον προσπέτουσι) ἀλλ' εὐθὺς ἀνῃρέθη πρὸς τῇ γεφύρῃ τῇ καλουμένῃ *Μυλβίᾳ, σφαγὴν ἐν αὐταῖς δεξάμενος ταῖς βασιλείοις αὐλαῖς. *Καὶ δέχεται τὴν βασιλείαν Σεπτίμιος Σεβῆρος Ἄφρος, ἐκ τῆς Τριπολιτικῆς καλουμένης ἐπαρχίας· πόλις δὲ ἦν αὐτοῦ *Λέπτις. μόνος δὲ οὗτος ἐξ Ἀφρικῆς, ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων παρῆλθεν ἐπιτροπήν· καὶ οὔτε πρότερον ἡ μνήμη παραδέδωκεν, οὔτε μετὰ ταῦτα ἑξῆς ἐκεῖθεν βεβασιλευκότα. ἦν δὲ πρότερον μὲν, τοῦ ταμιείου ῥήτωρ. τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος, ἀρχὴν ἴθυνε στρατιωτικὴν *καὶ προσεμμένων λιταῖς τιμαῖς, εἰς τοῦτο ἦλθε δυναστείας. προσηγόρευσε δὲ ἑαυτὸν Περτίνακα, τὸν ἀνῃρημένον ὑπὸ Ἰουλιανοῦ τιμῶν. μικρόψυχος μὲν ἀνὴρ καὶ χαλεπός· πολεμικὸς δὲ ὅμως, καὶ ταῖς μάχαις εὐτυχής. Πεσκέννιον γὰρ Νίγρον, τυραννήσαντα κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἐν Κυζίκῳ νικήσας, ἀνεῖλεν. ἐκράτησε δὲ καὶ Παρθῶν, καὶ Ἀραβίων τῶν *ἐνδοτάτω, καὶ τῶν καλουμένων Ἀδιαβηνῶν. ὥστε τὴν μὲν Ἀραβίαν, ἐπαρχίαν καταστήσασθαι κατὰ παλαιὸν ἔθος· ἀπὸ δὲ τῶν νενικημένων ἐθνῶν προσηγορίας λαβών· ἐκλήθη τε Παρθικὸς καὶ Ἀράβιος καὶ Ἀδιαβηνικός. πλεῖστα δὲ καὶ τῶν τῆς βασιλείας οἰκοδομημάτων, ἐπανήγαγεν εἰς νεότητα. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Κλώδιος *Σαβῖνος, ὁ κοινωνήσας Ἰουλιανῷ τῆς Περτίνακος σφαγῆς, ἑαυτὸν ἐν Γάλλοις ἐχειροτόνησε Καίσαρα. νικηθεὶς δὲ ἐν Λουγδούνῳ παρὰ τοῦ Σεβήρου, τέλος ἔσχε τοῦ βίου. Σεβῆρος δὲ ἦν μὲν ἐν τούτοις λαμπρός· οὐχ ἧττον δὲ ἐν τοῖς πολιτικοῖς· φιλοσοφίας τε γὰρ ἐξήσκητο πρὸς ἄκρον, καὶ τῶν ῥητόρων ἁπάντων ὑπερεῖχεν. Ὕστατόν τε πόλεμον πρὸς Βρεττανοὺς συγκροτήσας, τάς τε πόλεις ἀνεκτήσατο, καὶ τὰς *ἀρχὰς ἀσφαλιζόμενος, χάρακα περιέβαλεν, ἐπὶ δύο καὶ τριάκοντα πρὸς τοῖς ἑκατὸν σημείοις ἐκτείνας αὐτὸν πρὸς θάλασσαν. Ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις ἐτελεύτησεν ἐν *Κορακίῳ πρεσβύτης· βασιλεύσας ἓξ καὶ δέκα ἐνιαυτοὺς, καὶ μῆνας δύο· καὶ τοῖς θεοῖς συνηριθμήθη· δύο παῖδας διαδόχους τῆς βασιλείας καταλιπὼν, Βασσιανὸν καὶ Γέταν· προστάξας Βασσιανὸν Ἀντωνῖνον μετακληθῆναι. καὶ ὁ μὲν, προσηγορεύθη Μάρκος Αὐρήλιος Ἀντωνῖνος Βασσιανὸς, ἐπετρόπευσέ τε μετὰ τὸν πατέρα τῶν πραγμάτων· Γέτας δὲ, ἐχθρὸς εἶναι κοινὸς κριθεὶς ὑπὸ ὧν ἐπεστάτει, ἀνῃρέθη. [10] Ἀντωνῖνος τοίνυν προσλαβὼν καὶ τὴν τοῦ *Καρακάλλου προσωνυμίαν, ᾧ παρῆν πρὸς ἄπαντα κατηκολούθησε τὸ πρότερον· προϊὼν δὲ, ἐχώρησέ τε εἰς ὠμότητα, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀπειλαῖς ὑπερβολήν. τῇ Ῥώμῃ δὲ

κατεσκεύασε

κατεσκεύασε λουτρὸν, ὅπερ εἰς τόδε Ἀντωνινιαὸν καλεῖται. ἄλλο δὲ ἄξιον μνήμης οὔτε εἰπεῖν οὔτε ἔπραξεν οὐδέν· ἀλλ' ἡδοναῖς * τε ἐδούλευσεν, ὥστε καὶ τὴν ἑαυτοῦ μητρυιὰν ποιήσασθαι γαμετήν. ἐν Ἐδέσσῃ δὲ τῆς Ὀσδροηνῆς στρατεύων ἐπὶ Πέρσας, ἀπῆλθε τοῦ βίου· βασιλεύσας μὲν ἓξ ἔτη καὶ μῆνας δύο, προελθὼν δὲ τῇ ἡλικίᾳ εἰς τρίτον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος· ἐγένοντο τε αὐτῷ τὰ νενομισμένα παρὰ τοῦ στρατοῦ.

" Καὶ βασιλεύει μετ' αὐτὸν, * Ὀφίλιος Μακρῖνος, ἐξ ὑπάρχου πρὸς τὴν βασιλείαν κληθείς· καὶ μετέσχεν ἁλουργίδος ὁ παῖς αὐτοῦ * Διαδουμῖνος. ἔπραξε δὲ οὐδὲ οὗτος μνήμης ἄξιον οὐδὲν, τῆς ἀρχῆς εἰς ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας δύο προελθούσης. ἀνεῖλε δὲ ἀμφοτέρους στρατιωτικὴ στάσις. " Δέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Μάρκος Αὐρήλιος· ὃς Ἀντωνίνου Καρακάλλου παῖς ὢν ὑπείληπτο. ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡλιογαβάλου. οὗτος ἐπὶ χρηστῇ τοῦ δήμου προσδοκίᾳ τὴν Ῥώμην καταλαβὼν, ἐναντίος ὤφθη τῆς ἐλπίδος. αἰσχρὸν γὰρ καὶ ἐπονείδιστον μετελθὼν βίον, μετὰ δύο ἔτη τῆς βασιλείας καὶ μῆνας ὀκτὼ, ἀνῃρέθη· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ συναπώλετο Συμία Σύηρα. " Ἐντεῦθεν ἦλθεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν Ἀλέξανδρος, καῖσαρ μὲν ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἀναρρηθεὶς, αὔγουστος δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου, κομιδῇ νέος. οὗτος εὐθὺς ἐπὶ Πέρσας ἐστράτευσε· καὶ τὸν βασιλέα Ἄρσην μετὰ πολλῆς ἐνίκησε τῆς εὐκλείας· φοβερός τε ἐγένετο τῷ στρατῷ, ὥστε ἀτάρακτον αὐτὸν ἐν πολλῷ διαμεῖναι χρόνῳ. ἐπεὶ δὲ γοῦν τινὰ τῶν ταγμάτων ἐπήρθη πρὸς στάσεις, ἐκόλασέ τε, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς ἄνδρας ἀπολύσας ἀπεστράτευσε. τούτῳ συνήδρευσεν ὁ νομοθέτης Οὐλπιανός· αὐτὸς καὶ τὴν φροντίδα τοῦ τοῖς δεομένοις ἀντιγράφειν ἔχων. πολλῆς δὲ οὔσης αὐτῷ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ κατὰ τὴν Ῥώμην καὶ πανταχοῦ τῆς δόξης, ἐτελεύτησε παρὰ Γάλλοις, ταραχὴν ὑπομείνας στρατιωτικὴν, * δεκάτῳ τῆς βασιλείας ἔτει· πολλὴν εὐσέβειαν ἐπιδειξάμενος περὶ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα, καὶ μηδὲ ἐνὶ κατὰ τοῦτο καταλιπὼν ὑπερβολήν.

fecit * lauacra quæ Antoniniana appellantur; nihil præterea memorabile. * Impatientis libidinis; [vt] qui nouercam ſuam Iuliam, vxorem duxerit. Defunctus eſt in * Oſdroene apud * Edeſſam, moliēs aduerſum Parthos expeditionem, anno imperii ſexto, menſe ſecundo: vix egreſſus ætatis quadrageſimum tertium annum. funere publico elatus eſt.

" Deinde OPILIVS MACRINVS, qui præfectus prætorio erat, cum filio DIADVMENO facti Imperatores, nihil memorabile ex temporis breuitate geſſerunt. nam imperium eorum duum mēſium, & vnius anni fuit. ſeditione militari ambo pariter occiſi ſunt. " Creatus eſt poſt hos M. AVRELIVS ANTONINVS. Hic Antonini Caracallæ filius putabatur: ſacerdos autem * Heliogabali templi erat. Is cum Romam ingenti & militum & Senatus exſpectatione veniſſet, probris ſe omnib. contaminauit. Impudiciſſime & obſceniſſime vixit: bienniοque poſt & octo menſib. tumultu interfectus eſt militari; & cum eo mater * Semia Syra. " Succeſſit huic AVRELIVS ALEXANDER; ab exercitu *Cæſar*, a Senatu *Auguſtus* nominatus; iuuenis admodum: ſuſceptoque aduerſus Perſas bello, * Xerxem eorum regem glorioſiſſime vicit. militarē diſciplinam ſeueriſſime rexit; quaſdam tumultuantes legiones integras exauctorauit. Adſeſſorem habuit, vel ſcrinii magiſtrum, Vlpianum, iuris conditorem. Romæ quoque fauorabilis fuit. Periit in Gallia, militari tumultu, tertiodecimo imperii anno, & die octauo: in * Mamæam matrem ſuam vnice pius.

Macrinus, XXIII. 969.

Antonin. Heliogab. XXIIII 970.

Alexand. Seuer, XXV. 974.

LIBER IX.

Maximinus, XXVI, 987.

POST hûc *MAXIMINVS ex corpore militari primus ad imperium acceſſit, ſola militũ voluntate, cum nulla Senatus interceſſiſſet auctoritas, nec ipſe ſenator eſſet. Is bello aduerſus Germanos feliciter geſto, cũ a militibus Imperator eſſet appellatus, a *Pupieno *Aquileiæ occiſus eſt, deſerentibus eum militibus ſuis, cum filio adhuc puero; cum quo imperauerat triennio, & paucis diebus. 2 Poſtea tres ſimul Auguſti fuerunt, *PVPIENVS,

Maximus & Balb. XXVII, 989.

BALBINVS, & GORDIANVS: duo ſuperiores obſcuriſſimo genere; Gordianus, nobilis: quippe cuius pater, ſenior Gordianus, cõſenſu militum, cum proconſulatum Africæ gereret, *Maximino imperãte, princeps fuiſſet electus. Itaq; cum Romam veniſſent Balbinus & Pupienus, *in palatio interfecti ſunt; ſoli Gordiano imperium reſeruatum.

Gordianus, XXVIII, 990.

3 GORDIANVS, admodum puer, cum Tãquillinam Romæ duxiſſet vxorẽ, Ianum geminum aperuit: & ad Orientem profectus, Parthis bellum intulit, qui iam moliebantur erumpere: quod quidẽ [mox] feliciter geſſit, prœliiſq; ingentibus *Perſas adflixit. Rediens, haud longe a Romanis finibus interfectus eſt fraude Philippi, qui poſt eum imperauit. Miles ei tumulum viceſimo miliario a Circeſſo, quod caſtrum nũc Romanorum eſt, *Euphrati imminens, ædificauit; exſequias Romã reuexit; ipſum Diuum appellauit.

Philippus, XXIX, 996.

4 PHILIPPI duo, filius & pater, Gordiano occiſo, imperium inuaſerunt: atque exercitu incolumi reducto, ad Italiam ex Syria profecti ſunt. His imperãtibus, *milleſimus annus Romæ vrbis ingenti ludorum apparatu ſpectaculorumq; celebratus eſt. Ambo deinde ab exercitu interfecti ſunt: ſenior Philippus Veronæ, Romæ iunior. Annis quinque imperauerunt. inter Diuos tamen relati ſunt.

Decius, XXX, 1001.

5 Poſt hos DECIVS e Pannonia inferiore, *Budaliæ natus, imperium ſumpſit. Bellum ciuile quod in Gallia motum fuerat, oppreſſit. filiũ ſuum

ΒΙΒΛΙΟΝ θ.

ΜΕΤΑΛΛΑΞΑΝΤΟΣ τοίνυν Ἀλεξάνδρου τὸν βίον, ἐβασίλευσε *Μαξιμιανὸς, πρῶτος ἐκ στρατείας αἱρεθεὶς καὶ μόνῃ τῇ τῶν στρατιωτῶν ψήφῳ, τῆς συγκλήτου μὴ συμψηφισαμένης, ὅπουγε οὐ συνηριθμεῖτο τῇ γερουσίᾳ. ἐπαγαγὼν δὲ Γερμανοῖς πόλεμον, καὶ κρατήσας αὐτῶν ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος, καὶ προσαγορευθεὶς Ἰμπεράτωρ, (ὃ νῦν μὲν τῶν βασιλέων ἐστὶν ὄνομα, τότε δὲ ἥρμοττε τοῖς ἄριστα στρατηγοῦσιν) ἀνῃρέθη τῆς Ἰταλίας ἐντὸς ἐν Ἀκυληΐᾳ τῇ πόλει, Πουπιηνοῦ τὴν σφαγὴν ἐπαγαγόντος. συνανῃρέθη δὲ αὐτῷ καὶ ὁ παῖς, *νήπιος κομιδῇ, κοινωνήσας τῷ παιδὶ τῆς βασιλείας τρισὶν ἔτεσι καὶ ἡμέραις ὀλίγαις. 2 Μετὰ τοῦτον, τρεῖς ἅμα γίγνονται βασιλεῖς· Πουπιηνός τε, ὁ τοῦ φόνου ἐργασάμενος, καὶ Βαλβῖνος, καὶ Γορδιανός· οἱ μὲν, ἐξ ἀφανοῦς καὶ ἀσήμου γένους· Γορδιανὸς δὲ, ἐξ ἐπιφανῶν προγόνων. Γορδιανὸς γὰρ ἦν αὐτῷ πατὴρ, οὕτω λαμπρὸς ὥστε *Μαξιμιανοῦ βασιλεύοντος, ὃν ὁ Πουπιηνὸς διεχειρίσατο, ἐπὶ τῆς Ἀφρικῆς ἀνθυπατικὴν καὶ τὸν ἔχοντα *στρατιὰν, κληθῆναι ἐπὶ τὴν βασιλείαν. ἐπεὶ δὲ ἐπέβησαν τῆς Ῥώμης, *Ἀλβιανὸς μὲν καὶ Πουπιηνὸς ἐν ταῖς αὐλαῖς ἀνῃρέθησαν ταῖς βασιλικαῖς, ἔμεινε δὲ Γορδιανὸς μόνος τὴν ἀρχὴν ἔχων. 3 Νεώτατος δὲ ὢν, ἄγεται γαμετὴν Τρανκυλλίναν. *ἀνεῴξας δὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἰανοῦ, διὰ πολλοῦ τοῦ μέσου, ὥρμησεν ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω. στρατεύσας δὲ ἐπὶ Πέρσας, καὶ κρατήσας αὐτῶν μάχαις πολλαῖς, ἐπανιὼν ἀνῃρέθη πρὸς τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ὅροις ὑπὸ Φιλίππου· καὶ γὰρ ἦν τοῦ στρατοπέδου ὁ Φίλιππος κύριος. κατεσκεύασε δὲ αὐτῷ, μνήμην τῶν πεπραγμένων, ἡρῷον ὁ στρατὸς, εἰκοστῷ τοῦ Κιρκησίου σημείῳ (φρούριον δὲ ἐστὶ τοῦτο Ῥωμαίων, εἰσέτι καὶ νῦν οὕτω καλούμενον, παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμόν) τὸ σῶμα δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐκόμισε, καὶ τῇ τῶν θεῶν ἐτίμησε προσηγορίᾳ. 4 Φίλιππος δὲ, σὺν τῷ παιδὶ Φιλίππῳ, τῆς βασιλείας ἐπελάβετο, καρπὸν τοῦτο ποιησάμενος τοῦ φόνου. καὶ τὴν στρατιὰν διαγαγὼν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἤγαγε δημοτελῆ πανήγυριν ἐπὶ τῷ χιλιοστῷ τῆς πόλεως ἔτει, κατ' αὐτὸν ἀρξαμένῳ, παντοδαπαῖς τέρψεσι τὸ πλῆθος *ἀνελόμενος. ἀλλ' ἀνῃρέθη σὺν τῷ παιδὶ· τῶν στρατιωτῶν αὐτὸν μὲν ἐν *Βερόῃ, τὸν υἱὸν δὲ ἐν Ῥώμῃ διαχειρισαμένων· πέντε βασιλεύσας ἐνιαυτούς. τῆς μέντοι τῶν θεῶν ἠξιώθησαν προσηγορίας. 5 Καὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν Δέκιος, ἐκ Παιόνων κατάγων ἀπὸ Βυδαλίας τῆς πόλεως τὸ γένος. κινηθέντος δὲ ἐμφυλίου πολέμου, τούτου μὲν ἐκράτησε μάχῃ, τὸν δὲ παῖδα τὸν ἑαυτοῦ

καίσαρα

τεῖχος παρεσκεύασεν ἀναῤῥηθῆναι. λουτρόν τε κατὰ τὴν Ῥώμην κατεσκεύασεν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ. καὶ δύο τὴν ἀρχὴν κατασχὼν ἐνιαυτοὺς, ἅμα τῷ παιδὶ κατέλυσε τὸν βίον, ἐν μέσοις τοῖς βαρβάροις ἀναιρεθέντες· καὶ τῆς τῶν θεῶν ἔτυχον ἀμφότεροι τιμῆς. 6 Διαδέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Γάλλος Ὀστιλιανὸς, καὶ ὁ τούτου παῖς Βουλουσιανός· τυραννήσαντος δὲ ἐν Μυσοῖς Αἰμιλιανοῦ, *στρατεύουσιν ἀμφότεροι. καὶ ἀναιρεθέντες *ἐν Τεράμνοις, τῆς ἀρχῆς οὐδεμίαν οὐδενὶ κατέλιπον μνήμην. τῆς δὲ *ἐξ αὐτῶν γινομένης συμφορᾶς, πολὺ γέγονεν ὄνομα, λοιμῶν καὶ νόσων ποικίλων τότε σχεδὸν ἅπαν τὸ βασιλευόμενον *διαφθαρέντων.

7 Μετὰ τούτοις Αἰμιλιανὸς, οὐκ ἔχων ἑαυτὸν ἀνενεγκεῖν ἐπὶ λαμπροὺς προγόνους, μᾶλλον δὲ ἐξ ἀσήμου πάνυ τε γεγενημένος, τρισὶ μησὶν ὅλοις βασιλεύσας, ἐτελεύτησε. 8 Τότε τοίνυν Οὐαλεριανὸς μὲν, περὶ τὰς Ῥητίας καὶ Νωρικὸν διατρίβων, ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ᾑρέθη στρατηγός· καὶ μετ' οὐ πολὺ, βασιλεύς· Γαλλιηνὸς δὲ ἐπὶ τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῆς συγκλήτου πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐκλήθη. Συνέβη δὲ τὴν τούτων βασιλείαν ὀλεθριωτάτην γενέσθαι, δυστυχίᾳ τῶν ἡγεμόνων, ἢ (τὸ ἀληθέστερον) ἀσθενείᾳ. Γερμανοὶ μὲν γὰρ, ἐν μέσαις ταῖς Ἰταλίαις ἐστρατοπεδεύσαντο, καὶ τῆς Ῥαβέννης αὐτῆς ἄχρι προῆλθον. Οὐαλεριανὸς δὲ, ἐν τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν Πέρσαις μαχόμενος, ὑπὸ Σαπώρου τοῦ Περσῶν βασιλέως ἑάλω, καὶ κατεγήρασεν ἐν αἰχμαλωσίᾳ. 9 Γαλλιηνὸς δὲ, νέος ἐπὶ τὰ πράγματα παρελθὼν, τὸν μὲν πρῶτον χρόνον ἀνδρείαν τε ἐπεδείξατο, καὶ τὴν τύχην εἶχε συλλαμβανομένην ἐν μάχαις, Γάλλων τε καὶ Ἰλλυριῶν κρατήσας, *Γέννυόν τε τυραννήσαντα ἀνελών· προβαινούσης δὲ αὐτῷ τῆς ἡλικίας, μετέβαλε καὶ τὴν γνώμην καὶ τὸν βίον· ἐκ μὲν ἡμερότητος εἰς ὠμότητα μεταστὰς, ἐκ σεμνότητος δὲ, εἰς ἅπασαν ἡδονῶν ἀτοπίαν· καὶ πάσας ἀφῆκε τὰς βασιλικὰς φροντίδας, ὡς Ἀλαμανοὺς, ὑπερβάντας τὴν Γάλλων γῆν, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐλθεῖν· Δάκας τε καὶ τοὺς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον, οἱ κτῆμα Τραϊανοῦ τοῦ πάλαι βασιλεύσαντος ἐγεγόνεσαν, ἀλλοτριωθῆναι Ῥωμαίων· *Ἑλλάδα τε καὶ Μακεδονίαν, καὶ Πόντον, καὶ Ἀσίαν, ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἴστρον ἐθνῶν· Παίονας δὲ, ὑπὸ Σαρματῶν καὶ Κουάδων πολιορκηθῆναι· Γερμανούς τε τὰς Ἱσπανίας ἐπινεμηθῆναι, καὶ Ταρράκωνα πόλιν ἐπιφανῆ κατασκάψαι· Πέρσας δὲ, τὴν μέσην τῶν ποταμῶν ἐφ' ἑαυτοῖς ποιησαμένους, ἤδη περὶ τῆς Συρίας τὸν πόλεμον ἔχειν. Ἀπεγνωσμένων δὲ ἤδη τῶν πραγμάτων, καὶ τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ πλείονος ἀνῃρημένης, *Ποσούμιος ἐν Γάλλοις,

Cæſarem fecit. Romæ lauacrum ædificauit. Cum biennio ipſe & filius [eius] imperaſſent, vterq; in barbarico interfecti ſunt, *& inter Diuos relati. 6 Mox Imperatores creati ſunt, GALLVS HOSTILIANVS, & (Gallus & Vol. XXXI. 1003.) Galli filius VOLVSIANVS. Sub his ÆMILIANVS in Mœſia res nouas molitus eſt: ad quem opprimendum cum ambo profecti eſſent, Interamnæ interfecti ſunt, non completo biennio. nihil omnino clarum geſſerunt. Sola peſtilentia & morbis atque ægritudinibus notus eorum principatus fuit. 7 ÆMILIANVS, obſcuriſſime natus, obſcurius imperauit; ac tertio menſe exſtinctus eſt. 8 Hinc *LICINIVS VALERIANVS in Rhætia (Valerianus, XXXII. 1004.) & Norico agens, ab exercitu *Imperator*, & mox *Auguſtus* eſt factꝰ. GALLIENVS quoque Romæ a Senatu *Cæſar* eſt appellatus. Horum imperium Romano nomini pernicioſum, & pene exitiabile fuit, vel infelicitate principũ, vel ignauia. Germani Rauennam vſq; venerunt. Valerianus, in Meſopotamia bellum gerẽs, a Sapore Perſarũ rege ſuperatus eſt: mox etiam captus, apud Parthos ignobili ſeruitute conſenuit. 9 GALLIENVS, (Gallienus, XXXIII. 1012.) cum adoleſcens factus eſſet Auguſtus, imperium primum feliciter, mox commode, ad vltimum pernicioſe geſſit. Nam iuuenis in Gallia & Illyrico multa ſtrenue fecit, occiſo apud *Murſam *Ingenuo*, qui purpuram ſumpſerat, & *Trebelliano*. Diu placidus & quietus; mox in omnem laſciuiam diſſolutus, tenendæ Reip. habenas probroſa ignauia & deſperatione *laxauit. Alamanni vaſtatis *Galliis in Italiam *irruperunt. Dacia, quæ a Traiano vltra Danubium fuerat adiecta, tunc amiſſa eſt. Græcia, Macedonia, Pontus, Aſia, vaſtata eſt per Gothos. Pannonia a Sarmatis Quadiſque populata eſt. Germani vſque ad Hiſpanias penetrauerunt, & ciuitatem nobilem Tarraconem expugnauerunt. Parthi, Meſopotamia occupata, Syriam ſibi *cœperunt vindicare. Tum [iam] deſperatis rebus, & deleto pene imperio Romano, *Poſtumus* in Gallia,

obſcuriſſime natus, purpuram ſumpſit: & per annos decem ita imperauit, vt conſumptas pene prouincias ingenti virtute & moderatione reparauerit: qui ſeditione militum interfectus eſt; quod Mogontiacum, quæ aduerſus eum rebellauerat, Lolliano res nouas moliente, diripiendam militibus tradere noluiſſet. Poſt eum *Marius*, *viliſſimus opifex, purpuram accepit: & ſecundo die interfectus eſt. *Victorinus* poſtea Galliarum accepit imperium, vir ſtrenuiſſimus: ſed cum nimiæ libidinis eſſet, & matrimonia aliena corrumperet, Agrippinæ occiſus eſt, *actuario quodam dolum machinante, imperii ſui anno ſecundo. Huic ſucceſſit *Tetricus* Senator; qui Aquitaniam honore præſidis adminiſtrans, abſens a militibus Imperator electus eſt; & apud *Burdegalam purpuram ſumpſit; ſeditiones multas militum pertulit.

Sed dum hæc in Gallia geruntur, in Oriente per *Odenathum* Perſæ victi ſunt: defenſa Syria, recepta Meſopotamia, vſque ad Cteſiphontem Odenathus penetrauit. Ita Gallieno Rempubl. deſerente, Romanum imperium in Occidente per *Poſtumum, per Odenathum in Oriente ſeruatum eſt. [10] Gallienus interea *Mediolani cũ Valeriano fratre occiſus eſt, imperii anno nono: CLAVDIVSq; ei ſucceſſit, a militibus electus, a Senatu appellatus Auguſtus. Hic Gothos, Illyricum Macedoniamque vaſtantes, ingenti prœlio vicit. parcus vir, ac modeſtus, & iuſti tenax, ac Reipubl. gerendæ idoneus: qui tamen [intra] imperii biennium morbo interiit, & Diuus appellatus eſt. Senatus ingenti eum honore decorauit; ſcilicet vt in curia *clypeus ipſi aureus, item in Capitolio ſtatua aurea poneretur. [11] *QVINTILIVS poſt eum, Claudii frater, conſenſu militũ Imperator elect⁹ eſt: vir vnicæ moderationis & ciuilitatis, æquãdus fratri vel *preponẽdus. cõſenſu Senatus appellatus Auguſtus, ſeptimodecimo *die imperii occiſus eſt.

Claudius. xxxiiii, 1020.

ἀφανὴς δὲ ἐκ πατέρων, περιθεὶς ἑαυτῷ τὴν ἁλουργίδα, δέκα τῶν πραγμάτων ἐνιαυτοὺς ἐπετρόπευσε, καὶ τὴν ἀπολλυμένην γῆν ἀνεκτήσατο, πολλὴν ἀρετὴν ἐνδειξάμενος· πολλά τε κατώρθωσεν ἄν, εἰ μὴ τάραχος αὐτὸν στρατιωτικὸς ἀνεῖλεν, αἰτιασαμένου τοῦ πλήθους ὅτι *δημοκοπῶν τὴν πόλιν, ἥτις τυραννήσαντι *Λυκίῳ Αἰλιανῷ συνεπολέμησε, μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἐπέτρεψε πολιορκηθῆναι, καὶ τὰ χρήματα τῆς πόλεως γενέσθαι τῶν νενικηκότων. Οὕτω δὴ τούτου τελευτήσαντος, Μάριος, εὐτελὴς καὶ περιεστηκὼς ἐργαστηρίῳ, ἐπελάβετο τῆς ἀρχῆς· καὶ μίαν κρατήσας ἡμέραν, τῆς ὑστεραίας ἀνῃρέθη. Καὶ διεδέξατο Βικτωρῖνος τὴν βασιλείαν ἐν τῇ Γαλλίων γῇ· χρηστὸς μὲν τοῖς πράγμασιν ἐπιστάμενος, δουλεύων δὲ ἡδοναῖς, καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις *ἐπιβουλεύων. τοῦτο γοῦν αὐτὸν καὶ ἀπεώσκεν ὡς τάχιστα τοῦ βίου, δεύτερον τῆς βασιλείας ἄγοντα ἔτος, δούλου τινὸς ἀκτουαρίου τὴν τελευτὴν ἐπαγαγόντος. τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ πεφονευκότι. Καὶ μετῆλθεν εἰς Τέτρικον ἡ βασιλεία, τῆς Ἀκυϊτανίας ἔχοντα τὴν ἡγεμονίαν, τοῦ στρατοῦ τὴν ψῆφον ἐπ' αὐτὸν ἀγαγόντος. περιεβάλετο μὲν οὖν ἐν *Βυραιγάλλοις τὴν ἁλουργίδα· ταραχὰς δὲ ὑπέμεινε στρατιωτικὰς πολλάς τε καὶ μεγάλας. Ταύτης οὔσης ἐν Γαλλίοις τῆς καταστάσεως, ἐν τοῖς ἑῴοις Ὀδέναθος, μεταποιηθεὶς τῆς ἀρχῆς, νικᾷ τε Πέρσας μάχῃ· καὶ τὴν Συρίαν ἀνακτησάμενος, προσῆλθεν ἐπὶ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν· καὶ πρὸς Κτησιφῶντα χωρήσας, αὐτὴν ἐπολιόρκησεν. Καὶ οὕτως δὴ τοῦ Γαλλιηνοῦ τὴν ἀρχὴν ἐκλιπόντος, ἐν μὲν τοῖς ἑσπερίοις *Ποσούμιος, ἐν δὲ τοῖς ἑῴοις Ὀδέναθος τὰ πράγματα διεφύλαξεν. [10] Ἀλλ' ὁ μὲν Γαλλιηνὸς ἀνῃρέθη, καὶ Οὐαλεριανὸς ὁ ἀδελφὸς ὁ τούτου, τῆς τοιαύτης τελευτῆς ἐγένετο κοινωνός, ἐνάτῳ τῆς βασιλείας ἔτει. Κλαύδιος δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν, τὰ ἔθνη καθεπολέμησεν ἃ περιεστοίχει τὸν Ἴστρον, ὑφ' ὧν Ἰλλυριοί τε καὶ Μακεδόνες ἐπολιορκοῦντο· αὐτός τε σώφρων τε ἦν περὶ τὰς δημοσίας δαπάνας· μετριότητι δὲ ἐχρῆτο πρὸς ἅπαντα. τοῦ δικαίου δὲ φύλαξ ἦν ἀκριβής, καὶ πανταχόθεν τῇ βασιλείᾳ πρέπων. ἀλλὰ νόσος αὐτὸν δευτέρῳ τῆς ἀρχῆς ἔτει μετέστησε τοῦ βίου· καὶ τῶν θείων ἠξιώθη τιμῶν. ἡ δὲ σύγκλητος πολυτρόποις τιμαῖς τὴν ἐκφορὰν ἐκόσμησε, καὶ τελευταῖον ἀσπίδα τε χρυσῆν ἔθηκεν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ αὐτὸν χρυσοῦν ἔστησεν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. [11] Ἐψηφίσατο τε Κυντίλλῳ τοῦ τεθνηκότος ἀδελφῷ, τὴν βασιλείαν, συμψηφισαμένης καὶ τῆς στρατιᾶς ἁπάσης· καὶ *τῆς τε κρίσεως οὐ διήμαρτον οἱ ἑλόμενοι. ταῖς γὰρ ἀρεταῖς ἁπάσαις οὐ μόνον εἰς ἴσον ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ παρῆλθε τὸν ἀδελφόν. στρατηγὸς δὲ πρότερον αἱρεθείς, μετὰ ταῦτα καὶ βασιλεὺς ἀνερρήθη. ἀλλὰ καὶ οὗτος ἑπτακαιδεκάτῃ ὕστερον τῆς βασιλείας *ἀνῃρέθη.

[12] Τότε

11 Τότε λοιπὸν * Αὐρηλιανὸς ἐπὶ τὰ πράγματα παρῆλθεν, ἐκ τῆς Δακίας τῆς καλουμένης * ῥιπενσίας ἕλκων τὸ γένος· δυνατώτατος μὲν καὶ ἀνδριότατος ἐν ταῖς μάχαις, μικρόψυχος δὲ ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν. οὗτος τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἴστρον βαρβάρους ἐνίκησε μάχῃ, καὶ τοὺς Ῥωμαικοὺς ὅρους ἐξέτεινε κατὰ τὸ σχῆμα τὸ πρότερον· ἐκράτησέ τε * Τετρίκου μὲν ἐν Γαλλίοις, αὐτοῦ προσαγαγόντος αὐτόν τε καὶ τὸ στρατόπεδον. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔφερε συνεχῶς αὐτῷ ἐπανισταμένων, μεθ᾽ ἡδονῆς ἐδέξατο τὴν Αὐρηλιανοῦ δεσποτείαν. φασὶ γοῦν αὐτὸν γράμμασι λαθραίοις παρακεκληκέναι τὴν ἀρχὴν ὑποδέξασθαι, καὶ τὸ ἔπος ἐνθεῖναι τοῖς γράμμασιν ὃ πεποίηκεν ὁ * Βεργίλλιος ἐκ προσώπου Παλινούρου πρὸς τὸν Αἰνείαν, Ἐξάρπασόν με τούτων ἀνίκητε τῶν κακῶν. Συνάψας δὲ καὶ πρὸς Ζηνοβίαν μάχην, ἥτις μετὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς * Ὀδενάθου τελευτὴν, ἐβασίλευσε τῆς ἑῴας, * αἱρεῖ μὲν αὐτὴν πλησίον Ἀντιοχείας, οὐ καρτερᾶς δεηθεὶς μάχης. ἐπήγαγε δὲ εἰς τὴν Ῥώμην αὐτήν τε καὶ τὸν Τέτρικον, καὶ καθ᾽ * ἑτέρων ἐθριάμβευσε, τῆς οἰκουμένης αὐτοκράτωρ προσαγορευθείς. ἡγοῦντο δὲ αὐτοῦ τῶν ἁρμάτων Τέτρικός τε καὶ Ζηνοβία· καὶ τὸν μὲν ἐπιτροπεύειν ἔταξε τῆς Λουκανῶν ἐπαρχίας τὸ λοιπὸν τοῦ βίου· Ζηνοβία δὲ, μικρὸν καὶ αὐτὴ βιώσασα μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν χρόνον, τοὺς παῖδας καταλέλοιπεν ἐπὶ τῆς Ῥώμης· ὧν ἔτι καὶ νῦν εἰσὶν ἀπόγονοι. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους οἱ τὸ νόμισμα διοικοῦντες ἐξ ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ, καὶ μὴν καὶ τὸν χαλκὸν μορφοῦντες εἰς δηνάριον, ἐξανέστησαν εἰς στάσιν, ὥστε καὶ συγκροτῆσαι πόλεμον καὶ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν. αἰτίαν δὲ εἶχεν ὁ θόρυβος τὴν περὶ τὸ νόμισμα ῥᾳδιουργίαν. κρατήσας δὲ αὐτῶν Αὐρηλιανὸς, πολλῇ μετὰ τὴν νίκην ὠμότητι κατεχρήσατο. πολλοὺς δὲ καὶ ἐκ τῆς γερουσίας ἀνεῖλε, * φονῶν ἀεί. ὥστε μῖσος μὲν αὐτῷ τεχθῆναι πολὺ, μὴ μὴν ἄχρηστον πάντῃ γενέσθαι τὴν ὠμότητα, τῶν πολλῶν ἐκ τούτου πρὸς τὸ δέον ἀφικνουμένων· πλὴν ὅτι, καθάπερ ἔκ τινος μελέτης, οὐδὲ τῶν ἀδελφιδῶν ἐφείσατο. Αὐτὸς καὶ τὴν πόλιν ὀχυρωτέροις περιέβαλε τείχεσι, καὶ ναὸν ᾠκοδόμησεν ἡλίῳ· πλοῦτον τε ἐναπέθετο τῷ ναῷ πολὺν, ἐκ χρυσοῦ τε καὶ λίθων τιμίων. ἃς μέντοι κατεστήσατο πόλεις Τραϊανὸς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον, οὐκ ἠβουλήθη μέρος εἶναι τῆς ἀρχῆς. οὐ γὰρ ἤλπισε δύνασθαι μένειν αὐτὰς ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις, τῶν προβεβλημένων ἐθνῶν Ἰλλυριῶν τε καὶ Μυσῶν ἐκπεπορθημένων. μετῴκισε γοῦν τοὺς κατοικισθέντας ἐκεῖ Ῥωμαίους εἰς μέσην τῶν Μυσῶν γῆν, προσαγορεύσας τὸν συνοικισμὸν Δακίαν, ἣ μέση νῦν τῶν δύο Μυσιῶν κεῖται, καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ διαπλέουσι τὸν Ἴστρον ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

12 Poſt eum AVRELIANVS ſuſcepit imperium, Dacia Ripenſi oriundus: vir in bello potens, animi tamen immodici, & ad crudelitatem propenſioris: * quique Gothos ſtrenuiſſime vicit. Romanam dicionem ad fines priſtinos, varia bellorum felicitate reuocauit. ſuperauit in Gallia *Tetricum* apud Catalaunos, ipſo Tetrico prodente exercitum ſuum, cuius adſiduas ſeditiones ferre non poterat: quin etiam per litteras occultas Aurelianum ita fuerat deprecatus, vt inter alia verſu * Virgiliano vteretur; *Eripe me his inuicte malis.* *Zenobiam* quoque, * quæ, occiſo Odenatho marito, Orientem tenebat, haud longe ab Antiochia [non] ſine graui prœlio cepit: ingreſſuſque Romam, nobilem triumphum quaſi receptor Orientis [Occidentiſque] egit; præcedentibus currum Tetrico & Zenobia: qui quidem Tetricus [etiam] corrector Lucaniæ poſtea fuit, ac priuatus diutiſſime vixit. Zenobia autem, poſteros, qui adhuc manent, Romæ reliquit. Hoc imperante etiam in vrbe *monetarii* rebellauerunt, vitiatis pecuniis, & Feliciſſimo rationali interfecto: quos Aurelianus victos, vltima crudelitate * compeſcuit; plurimos nobiles capite damnauit: ſæuus & ſanguinarius, ac neceſſarius magis in quibuſdam, quam in vllo amabilis Imperator: trux omni tempore, etiam * filii ſororis interfector: diſciplinæ tamen militaris & morum diſſolutorum magna ex parte corrector. Vrbem Romam muris firmioribus cinxit; templum Soli ædificauit, in quo * infinitum auri gemmarumque conſtituit. Prouinciam Daciam, quam Traianus vltra Danubium fecerat, intermiſit, vaſtato omni Illyrico & Mœſia, deſperans eam poſſe retineri: abductoſq; Romanos ex vrbibus & agris Daciæ, in media Mœſia collocauit: & eſt [in] dextra Danubio in mare fluenti, cũ antea fuerit in læua.

Aurelianus XXXV, Ioann.

Occiditur ſerui ſui fraude; q ad quoſdã militares viros amicos ipſius, nomina pertulit adnotata; falſo manum eius imitatus, tamquã Aurelianus ipſos pararet occidere. itaq; vt præueniretur ab *iiſdẽ, interfectus eſt in itineris medio, quod inter Cõſtantinopolim & Heracleã eſt ſtratæ veteris. [locus] Cænophrurium appellatur. Mors tamẽ eius inulta non fuit. Meruit quoq; inter Diuos referri. [Imperauit annos v, menſes vi.] [13] TACITVS poſt hũc ſuſcepit imperiũ; vir egregie *moratus, & Reip. gerẽdę idoneus. nihil tamẽ clarum potuit oſtendere, intra ſextũ mẽſem imperii morte præuẽtus. [14] FLORIANVS, qui Tacito ſucceſſerat, duobus menſibus, & diebus XX, in imperio fuit; neq; quidquam dignũ *memoria egit. [15] Poſt hunc PROBVS, vir illuſtris gloria militari, ad adminiſtrationẽ Reip. acceſſit. Gallias a barbaris occupatas, ingẽti prœliorũ felicitate reſtituit. Quoſdam imperiũ vſurpare conatos, ſcilicet *Saturninum* in Oriente, *Proculũ & Bonoſum* Agrippinæ, certaminib. oppreſſit. Vineas Gallos & Pannonios habere permiſit. opere militari *Almum montẽ apud Sirmium, & Aureum apud Mœſiã ſuperiorẽ, vineis *cõſeuit, & prouincialibus colendos dedit. Hic, cũ bella innumera geſſiſſet, pace *parta, dixit breui milites neceſſarios nõ futuros. vir acer, ſtrenuꝰ, iuſtꝰ, & qui Aurelianũ æquaret gloria militari, morũ *tamẽ ciuilitate ſuperaret. Interfectus [eſt] tamen Sirmii tumultu militari in *turri ferrata. [Imperauit annos vi, menſes IIII.] [16] Poſt hũc CARVS eſt factꝰ Auguſtus, *Narbonæ natus in Gallia: q cõfeſtim CARINVM & NVMERIANVM filios Cęſares fecit; [cũ quib. regnauit duob. annis.] ſed dũ bellũ aduerſum Sarmatas gerit, nuntiato Perſarum tumultu, ad Orientẽ profectus, res contra Perſas nobiles geſſit: ipſos prœlio fudit: *Cochen & Cteſiphontẽ vrbes *nobiliſſimas cepit: & cũ caſtra ſupra Tigridẽ haberet, ictu diuini fulminis periit. [17] NVMERIANVS quoque, filius eius, quẽ ſecũ [Cæſarem] ad Perſas duxerat, adoleſcẽs egregiæ indolis, cũ oculorum dolore correptus, [in] lecticula

Tacitus, XXXVI. 1027.

Probus, XXXVII, 1028.

Carus, XXXVIII, 1033.

Τοσαῦτα διαπραξάμενος, οἰκέτου δόλῳ ἐτελεύτησε τὸν βίον· ὃς τὴν τοῦ δεσπότου μιμησάμενος χεῖρα, γράφει πρός τινας τῶν φίλων περὶ σφαγῆς ἀνδρῶν τινῶν, ὡς Αὐρηλιανοῦ γράψαντος. ὃ δὴ γνόντες οἷς ὁ* φόνος εὐτρεπίζεσθαι δῆθεν ἐδόκει, φθάσαντες αὐτοὶ τὸν Αὐρηλιανὸν, ἔδρασαν ἃ πείσεσθαι προσεδόκων. σφάττεται τοίνυν μεταξὺ τοῦ τε Βυζαντίου καὶ Ἡρακλείας κατὰ τὴν παλαιὰν λεωφόρον. ὄνομα δὲ ἐστὶν τῷ τόπῳ Καινὸν φρούριον. ἀλλ' ἐτιμωρήσαντο αὐτῷ μετὰ ταῦτα τινές· καὶ αὐτὸς συνηριθμήθη τοῖς θεοῖς. [13] Μετὰ τοῦτον, Τάκιτος ὑπεδέξατο τὴν βασιλείαν, τό τε ἦθος εἰς ἅπασαν ἀρετὴν ἐξησκημένος, δυνατός τε, εἴπερ τις ἄλλος, ἐπιστατῆσαι τῶν πραγμάτων. ἀλλ' οὐδὲν ἔδειξε λαμπρόν. ὑπεγὰρ ἐπέλειψεν ὁ χρόνος, τῆς βασιλείας ἓξ μῆνας προελθούσης μόνον. [14] Ἀλλ' οὐδὲ Φλωριανὸς, τοῦτον ἐκδεξάμενος, ἔπραξέ τι γενναῖον, εἴκοσι βασιλεύσας ἡμέρας. [15] Πρόβος ἐνθένδε ἐκτήσατο τὴν βασιλείαν, πολλὴν ἀπὸ τῶν πολεμικῶν δόξαν ἔχων, ἣν καὶ μετὰ ταῦτα οὐχ ἧττον ηὔξησε. Γαλάτας τε γὰρ ἠλευθέρωσε τῶν βαρβάρων, πολλαῖς αὐτῶν κρατήσας μάχαις· τούς τε ἐπιβουλεῦσαι τῇ βασιλείᾳ βουληθέντας, Σατορνῖνον τὲ ἐν τοῖς πρὸς ἕω, Πρόκλον τὲ καὶ τὸν Βόνωσον ἐν Ἀγριππίνῃ, πολέμῳ νικήσας ἀνεῖλε. Γαλάταις *ἐπέτρεψεν ἀμπελουργεῖν, *οὔπω πρότερον τοῦτο εἰδόσι. τῇ στρατιωτικῇ *τεχνησάμενος χειρὶ, τό τε Ἄλμον καὶ τὸ *Ἄργεον (ὄρη δὲ ἐστὶν, τὸ μὲν, Σιρμίου· τὸ δὲ, ἐν Μυσοῖς) κατεφύτευσεν ἀμπελῶνας, καὶ παρέδωκε τοῖς προσοίκοις γεωργεῖν· πολλούς τε ἑτέρους κατορθώσας πολέμους, καὶ πάντα ποιήσας ἐν εἰρήνῃ, καί τι καὶ νεανιευσάμενος μικρὸν ὕστερον, ὡς οὐδὲν αὐτῷ δεήσει δυνάμεως, θαυμαζόμενος ἐπ' ἀνδρείᾳ τὲ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ τοῖς μὲν πλεονεκτήμασιν ἀφομοιούμενος Αὐρηλιανῷ, τὰς κακίας δὲ φεύγων, ἀνῃρέθη κατὰ τὸ Σίρμιον, ὑπὸ στρατιωτικοῦ ταράχου τοῦτο παθών. [16] Δέχεται δὲ τὴν βασιλείαν Κάρος, *ἀνὴρ Ναρβωνήσιος· (Γαλατῶν δὲ ἦν ἡ πόλις) καὶ ποιεῖ κοινωνοὺς εὐθὺς αὐτῷ τῆς βασιλείας Καρῖνον καὶ Νουμεριανὸν τοὺς παῖδας. μαχόμενος δὲ πρὸς Σαρμάτας, ἐπειδή τις ἤγγελλεν αὐτῷ, τοὺς Πέρσας τὰ πρὸς ἕω ταράττειν, δρόμον τὲ ὡς αὐτοὺς ἐποιήσατο, καὶ κατεκράτησεν αὐτῶν πολλαῖς συμπλοκαῖς. *Κόχλην τὲ καὶ Κτησιφῶντα, τὰς Περσικῶν πόλεων ἐπιφανεστάτας, εἷλε· καὶ στρατοπεδευσάμενος ὑπὸ τὸν Τίγρητα ποταμὸν, ἀπώλετο κεραυνῷ. [17] Καὶ μετὰ τοῦτον ὁ παῖς Νουμεριανὸς, ὁ συνεκστρατεύσας αὐτῷ, δόλῳ θνήσκει τοῦ κηδεστοῦ (*Ἄπρος δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ) καὶ διὰ τὸ τῶν ὀμμάτων γενόμενον πάθος, οὐ δυνάμενος ἀνύπτως δέξασθαι τὸν καθαρὸν ἀέρα, ἐπιθεὶς ἑαυτὸν

φορείῳ,

φορείῳ, καὶ * δέρμασι πολλαχόθεν περικλείσας, ἤνυε τὴν ὁδόν. ὁ τοίνυν Ἄπερος ἀνελὼν αὐτὸν, ἔκρυπτε τὸν θάνατον· πρὶν δὴ τῶν ἑπομένων τινὲς ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τῆς τοῦ νεκροῦ δυσωδίας περιεργάσασθαι, καὶ μηνῦσαι τῷ στρατῷ τὸ γεγενημένον. ἔκρυπτε δὲ τὴν τελευτὴν Ἄπερος, αὐτὸς κρατῆσαι τῶν πραγμάτων ἐπιθυμῶν. Ἐν τούτοις δὲ ὄντων τῶν ἐκ Περσίδος ἐπανιόντων, Καρῖνος, ὁ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἰλλυριούς τε καὶ Γαλάτας φυλάττειν καὶ τὴν Ἰταλίαν, πάσας ὑπερβὰς ἀτοπίας, τοὺς μὲν ἀτίμως πλάττων ἐγκλήματα, τῶν δὲ τὰς εὐνὰς ὕβριζεν. ἤδη δὲ καὶ τῶν συμπεφοιτηκότων αὐτῷ τινὰς, ὑπὸ τῶν γινομένων ἐν τῇ νεότητι περισκωμμάτων, * ὠμότητα διεχρήσατο, μὴ ἀπεστυγεῖτο παρὰ * πάντων ὁμοίως. ἀλλ' ὁ στρατὸς ἅπας Διοκλητιανὸν ἀνέπτε βασιλέα, ἀφανῆ τινὰ καὶ ἄσημον. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν δημοσίου γραμματέως παῖδα φασίν· οἱ δὲ, ἀπελεύθερον Ἀνυλίνου τινὸς συγκλητικοῦ γεγενέναι. βασιλεύσας δὲ, καὶ συγκαλέσας τὴν στρατιὰν, ὤμοσε μὴ συνειδέναι τῷ Νουμεριανοῦ φόνῳ· καὶ μετὰ τοὺς ὅρκους πλησίον ἑστηκότα τὸν Ἄπερον, αὐτοχειρὶ διεχρήσατο. χωρήσας δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Καρῖνον τῷ τε στρατεύματι καὶ τοῖς λοιποῖς παρεστηκότα, νικᾷ τε μάχῃ, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν οἰκείων προδοθέντα περὶ Μάργον τὴν πόλιν ἀνεῖλε· καὶ γὰρ μόνος αὐτοκράτωρ.

18 Στασιάζοντος δὲ ἐν Γαλάταις τοῦ ἀγροικικοῦ, καὶ Βακαύδας καλοῦντος τοὺς συγκροτηθέντας (ὄνομα δέ ἐστι τοῦτο τυράννοις δηλοῦν ἐπιχωρίοις) ἡγεμόνας δὲ ἔχοντος τοῦ τολμήματος, Ἄμανδόν τε καὶ Αἰμιλιανόν, χειροτονήσας καίσαρα Μαξιμιανὸν τὸν Ἑρκούλιον ἐξέπεμψε· καὶ νικήσας Μαξιμιανὸς μάχῃ, τὴν ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τῇ γῇ. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Καραύσιος, οὐδαμόθεν οὐδενὶ γνωριζόμενος, πλὴν ἐκ * πολιτικῶν ἔργων, ἐκπεμφθεὶς παρὰ Μαξιμιανοῦ εἰς τὴν Βονωνίαν, ὥστε τὰ περὶ τὴν * Γελβίκην καὶ * Ἄλμορχον καταστῆσαι, παρὰ τῶν περιοίκων ἐνοχλούμενα βαρβάρων, πολλαῖς κρατήσας μάχαις, τὴν ἐκ τοῦ πολέμου λείαν οὔτε τῷ στρατῷ διένειμεν, οὔτε τοῖς βασιλεῦσιν ἀνέπεμψε· καὶ δι' ὑποψίας ἐλθὼν, ὡς ἐκ προνοίας ἐπὶ νεωτερισμῷ τὸ πλεῖστον * συναγείραι προσετάχθη μὲν ὑπὸ Μαξιμιανοῦ κατασφαγῆναι· γνοὺς δὲ, ἁλουργίδα τε ἐνέδυ, καὶ καταλαμβάνει τὰς Βρεττανικὰς πόλεις. πάντων οὖν πολλαχόθεν θορύβου πεπληρωμένων,

veheretur, impulſore Apro, qui ſocer eius erat, per inſidias occiſus eſt. & cū dolo occultaretur ipſius mors, quouſq; Aper inuadere poſſet imperium, * fœtore cadaueris prodita eſt. milites enim qui eum ſequebantur, * fœtore commoti, diductis * lecticulæ palliis, poſt aliquot dies mortem eius notam habere potuerunt. Interea CARINVS, quē Cæſarem * in Parthos proficiſcēs Carus, in Illyrico, Gallia, Italia, reliquerat; omnibus ſe ſceleribus * coinquinauit; plurimos innoxios fictis criminib. occidit; matrimonia nobilia corrupit: cōdiſcipulis quoq;, qui eum in auditorio vel leui fatigatione taxauerant, pernicioſus fuit. Ob quæ omnibus hominib. inuiſus, non multo poſt pœnas dedit. Nam de Perſide * victa exercitus rediens, cum Carum Auguſtū fulmine, Numerianum Cæſarem inſidiis perdidiſſet, * DIOCLETIANVM Imperatorē creauit, Dalmatia oriundum, virū obſcuriſſime natum: adeo vt [a] pleriſq; ſcribæ filius, a nonnullis * Anulini ſenatoris libertinus fuiſſe credatur. Is prima militū concione iurauit, Numerianum nullo ſuo dolo interfectum. & cum iuxta eū Aper, qui Numeriano inſidias fecerat, conſtitiſſet, in cōſpectu exercitus manu Diocletiani gladio percuſſus eſt. Poſtea Carinū, * omnium odio & deteſtatione viuentem, apud * Margum ingenti prœlio vicit, proditum ab exercitu ſuo, quē fortiorem habebat, certe deſertū inter * Viminatium atq; Aureum montem.

Carinus, XXXIX, 1034.

Diocletianus, XI, 1035.

18 Ita rerum Romanarum potitus, cum tumultum ruſticani in Gallia concitaſſent, & factioni ſuæ * Bagaudarū nomen imponerēt, duces autē haberent Amandum & Ælianum, ad ſubigendos eos Maximianum Herculiū Cæſarem miſit; qui leuibus prœliis agreſtes domuit, & * partem Galliæ reformauit. 19 Poſt hæc tempora etiam *Carauſius*, qui viliſſime natus, * in ſtrenuo militiæ ordine famam egregiam fuerat conſecutus, cum apud Bononiam per tractum Belgicæ & * Armoricæ pacādum mare accepiſſet, quod Franci & Saxones infeſtabant, multis barbaris ſæpe captis, nec præda integra aut prouincialibus reddita, aut Imperatoribus miſſa, cum ſuſpicio eſſe cœpiſſet, conſulto ab eo admitti barbaros, vt tranſeuntes cum præda exciperet, [atque hac ſe occaſione ditaret;] a Maximiano iuſſus occidi, purpuram ſumpſit, & Britannias occupauit. Ita cum per [omnem] orbem terrarum res turbatæ eſſent; [&] Carauſius in Britanniis rebellaret;

Achilleus in Ægypto; Africam Quinquegentiani infeſtarent, Narſeus Orienti bellũ inferret, Diocletianus *Maximianum Herculium* ex Cæſare fecit Auguſtum; *CONSTANTIVM & MAXIMIANVM, Cæſares: quorum *Conſtantius per filiã nepos Claudii traditur; Maximianus Galerius, in Dacia haud longe a *Sardica natus. atq; vt eos etiã affinitate coniungeret, Conſtantius priuignam Herculii Theodorã accepit; ex qua poſtea ſex liberos Conſtantini fratres habuit: Galerius, filiã Diocletiani Valeriam: ambo vxores, quas habuerãt, repudiare cõpulſi. Cum Carauſio tamen, cũ bella fruſtra tentata eſſent contra virum rei militaris peritiſſimum, ad poſtremum pax cõuenit. Eum poſt ſeptennium *Allectus* ſocius eius occidit; atq; ipſe poſt eũ Britãnias triennio tenuit: qui ductu Aſclepiodoti præfecti prætorio eſt oppreſſus. Ita Britanniæ decimo anno receptæ. ° Per idẽ tempus a Conſtantio Cęſare in Gallia pugnatum eſt, circa *Lingones. die vna aduerſam & ſecũdam fortunã expertus eſt. nam cum repente barbaris ingruentibus, intra ciuitatem eſſet coactus, tã præcipiti neceſſitate, vt clauſis portis, in murum funibus *tolleretur; vix quinq; horis mediis aduentante exercitu, ſexaginta fere milia Alamãnorum cecĩdit. Maximianus quoq; Auguſtus bellum in Africa profligauit, domitis Quinquegentianis, & ad pacẽ redactis. Diocletianus obſeſſum Alexandriæ Achilleum, octauo fere menſe ſuperauit, eumq; interfecit. *victoria acerbe vſus eſt. totã Ægyptum grauib. proſcriptionibus cædibuſq; fœdauit. Ea tamen occaſione ordinauit ꝓuide multa, & diſpoſuit; quæ ad noſtram ætatem manent. Galerius Maximianus *primo aduerſum prœliũ, exin ſecundum habuit, inter Callinicum Carraſque congreſſus, cũ inconſulte magis quam ignaue dimicaſſet. admodum enim parua manu cũ copioſiſſimo hoſte commiſit. Pulſus igitur, & ad Diocletianum profectus, cum ei in itinere occurriſſet, tanta inſolẽtia a Diocletiano fertur exceptus, vt per aliquot paſſuum

Maximianus Herculius, xlii.1037.

(καὶ γάρ τοι καὶ Ἀχιλλεὺς χεῖρας ἀνταίρας ἐτύγχανεν ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ Γεντιανοί, πέντε δ' ἦσαν οὗτοι, νεωτεροποιοῦντες ἐπὶ τῆς Ἀφρικῆς, δύναμιν συνεκρότουν) τὸν μὲν Ἑρκούλιον Μαξιμιανὸν, αὔγουστον ἀνηγόρευσε· Κωνστάντιον δὲ καὶ Μαξιμιανὸν, καίσαρας. ὧν δὲ Κωνστάντιος μὲν, Κλαυδίου τοῦ βασιλεύσαντος ἀπὸ θυγατρὸς ἔκγονος· Μαξιμιανὸς δὲ, ὁ καὶ Γαλέριος ἐπικληθεὶς, ἐκ Δακῶν τῶν περὶ *Σαρδάκην ἔχων τὸ γένος. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς πιστοτέρους ἑαυτῷ καταστῆσαι, τῇ διὰ τοῦ γάμου κατέδησε συγγενείᾳ, Κωνσταντίῳ μὲν τὴν Ἑρκουλίου τοῦ συμβασιλεύσαντος αὐτῷ *προγονὴν ἐκδιδούς· (Θεοδώρα ἦν ὄνομα αὐτῇ· ἀφ' ἧς δὴ καὶ ἓξ παῖδες ἐγένοντο αὐτῷ, Κωνσταντίνου τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος ἀδελφοί) Γαλερίῳ δὲ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα Οὐαλερίαν. ἀλλὰ τὰς μὲν γαμετὰς *ἑκατέρας ἀπεώσαντο· Καραύσιος δὲ, ἐπειδήπερ ἀνάλωτος ἦν ἁπάσῃ μηχανῇ, σπένδεται πρὸς τοὺς βασιλέας· καὶ μετὰ τὰς σπονδὰς ἀνῃρέθη παρὰ τοῦ πάντων αὐτοῦ φιλτάτου· ὃς Ἄλληκτός τε ἐκαλεῖτο, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκράτησε τῶν Βρεττανικῶν, καὶ τρεῖς διατελέσας ἐνιαυτοὺς, ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένετο, στρατηγοῦντος Ἀσκληπιοδότου τοῦ τοῖς βασιλεῦσι τότε *ὑπάρχοντος. οὕτως τὰ Βρεττανῶν ἕνδεκα ἔτεσι χωρισθέντα τῆς βασιλείας, συνήφθη Ῥωμαίοις. Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Κωνστάντιος ὁ καῖσαρ ἐν Γαλλίοις πολλὰς νικήσας μάχας, ἦλθε παρὰ μικρὸν κινδύνου· κυκλωσάντων γὰρ αὐτὸν τῶν πολεμίων ἐν αὐτοῖς τοῖς προπυλαίοις Λιγγόνος τῆς πόλεως, κάλοις ἀνειλκύσθη πρὸς τὸ τεῖχος· ἀλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, οὐδὲ πέντε διαγενομένων ὡρῶν, ἐπεξελθὼν, ἑξήκοντά τε ἀνεῖλεν χιλιάδας, καὶ τοὺς Ἀλαμανοὺς κατεδούλωσε. Μαξιμιανὸς δὲ, τοὺς ἐν Ἀφρικῇ νεωτερίσαντας Γεντιανοὺς, εἷλέ τε καὶ ὑποσπόνδους ἐποίησε. Καὶ αὐτὸς Διοκλητιανὸς ἐν Αἰγύπτῳ τὸν Ἀχιλλέα νικήσας, αὐτόν τε διεχειρήσατο, καὶ διὰ πάσης ὠμότητος ἐπεξῆλθε τῇ νίκῃ, τοὺς μὲν κατασφάξας τῶν Αἰγυπτίων, τοῖς δὲ λοιποῖς φόρους τάξας ὡς μάλιστα βαρυτάτους. ἐκ ταύτης δὲ τῆς αἰτίας καὶ πᾶσι τοῖς βασιλευομένοις τὰς εἰσφορὰς ἐπέθηκε διαμετρησάμενος τὴν γῆν, καὶ εἰς ἀπογραφὴν ἀναγαγὼν ἅπαντα, *εἰς τόδε ἐκράτησεν. Ἀλλ' οὐδὲ Μαξιμιανὸς ὁ Γαλέριος ἔξω μεγάλων ἔργων ἐγένετο. στρατεύσας γὰρ κατὰ Ναρσοῦ τοῦ Περσῶν βασιλεύοντος, (πάππος δὲ ἦν οὗτος Σάπωρί τε καὶ Ὁρμίσδα τοῖς εἰς τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν ἀφιγμένοις) τὸ μὲν πρῶτον, ἐναντίαν ἔσχε τὴν ἔκβασιν, ἐξ ἀβουλίας μᾶλλον ἤπερ ἀσθενείας. οὐ γὰρ ἔχων ἀξιόμαχον στρατιὰν, συνεπλάκη, καὶ τοιαύτην ἔσχε δυσημερίαν, ὥστε ἐπειδήπερ ἧκε πρὸς Διοκλητιανὸν, συλλεξόμενος ἑτέραν δύναμιν, μηδὲ λόγου τινὸς ἀξιωθῆναι,

συνδρα-

συνδραμεῖν δὲ τῷ ἅρματι μετὰ τῆς ἁλουργίδος αὐτῆς. ἀλλ' ἀγείρας πλῆθος πρὸς τὴν Περσικὴν παρασκευὴν ἀξιόχρεων, χωρεῖ πρὸς τὴν Ἀρμενίαν. κἀκεῖ τῷ Νάρσῃ συμμίξας, διαφθείρει μὲν αὐτοῦ τὸν στρατὸν, * αἱρεῖ δὲ τήν τε γαμετὴν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἀδελφάς· αὐτόν τε, ἐπεξελθὼν, ἤλασε πορρωτάτω τῆς βασιλείας. γνοὺς δὲ ὡς Διοκλητιανὸς διατρίβει περὶ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν, ἀφίκετό τε ὡς αὐτὸν, * καὶ πρὸς ἀξίαν ἐτιμήθη τῶν εἰργασμένων. ²¹ Ἐνθένδε πολλοὶ καὶ πρὸς πολλοὺς συνεκροτήθησαν πόλεμοι· οἱ μὲν, πάντων ἅμα συστρατευόντων· οἱ δὲ, παρ' ἑκάστου τῶν κρατούντων. Κάρποι γοῦν καὶ Βαστέρναι καὶ Σαρμάται καταπολεμήθησαν· ὥστε τῆς ἀπὸ τοῦ πολέμου λείας ἀνδρῶν τε καὶ λοιπῶν, τὴν Ῥωμαϊκὴν πληρωθῆναι γῆν. ²² Ἀλλ' ὁ Διοκλητιανὸς μὲν, ἀγχίνους τε ἦν φύσει μετά τινος * κακουργίας, περαιτέρω τε δεινὸς ἰχνευτής, καὶ τὰς βουλὰς ἀποκρύπτων· τὴν τραχύτητά τε τὴν αὐτοῦ, σπουδὴν εἶχεν ἑτέροις ἐπιγράφεσθαι· καὶ τὴν ὠμότητα τοῖς ἔργοις ἐγγυμνάζων, ἐσοφίζετο φθόνον ἑτέρων εἶναι τὴν αὐτοῦ κακίαν. ἐπιμελείας δὲ οὐκ ἦν ἔξω, καὶ τῆς περὶ τὸ βασιλεύειν τέχνης. αὐτός τε πρῶτος τὴν βασιλικὴν εἰσήγαγεν ὑπεροψίαν, κατὰ μικρὸν τὴν ἐλευθερίαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ὑποτεμνόμενος, καὶ προσκυνεῖσθαι προσέταξεν ἑαυτὸν, μέχρις αὐτοῦ βασιλέων τῇ κοινῇ προσρήσει τιμωμένων· καὶ τιμίους λίθους τοῖς τε ἐσθήμασι καὶ τοῖς ὑποδήμασιν ἐνήρμοσε· πρότερον δὲ τὸ διαφέρον τῆς βασιλικῆς περιβολῆς, ἀπὸ τῆς ἁλουργίδος ἦν μόνης. Ἑρκούλιος δὲ, σαφέστατα καὶ προδήλως ὠμὸς ἦν, καὶ πάσης μετριότητός τε καὶ κοινότητος ἀλλότριος· ἄγριον δὲ καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὴν πρόσοψιν ἔχων· ἐξ ὧν ἑκατέρων ἡ τῆς ψυχῆς ἐσημαίνετο ποιότης. τὰς γοῦν ἀπηνεστέρας Διοκλητιανοῦ βουλὰς εὐθὺς εἰς ἔργον ἦγεν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀφορμὴν αὐταῖς παρεῖχε· πρόφασιν μὲν, ὡς πάντα εἴκων αὐτῷ, τὸ δὲ οἰκεῖον θεραπεύων πάθος. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς γῆρας ἀφικόμενος Διοκλητιανὸς, οὐ σφόδρα ἡγεῖτο τῇ προστασίᾳ τῶν κοινῶν ἀρκεῖν, ποιεῖται πρὸς τὸν Ἑρκούλιον λόγους, ὥστε τὴν ἀρχὴν ἀποθέσθαι, καὶ παραδοθῆναι τοῖς ἐκ τῆς ἡλικίας ἐρρωμενεστέροις καὶ ἀκμάζουσι· καὶ πείθεται μὲν, εἰ καὶ ἀνιώμενος καὶ βαρέως φέρων, Ἑρκούλιος· συναφίσταται δὲ τῆς βασιλείας τῷ συμβουλεύσαντι· μία τε αὐτοὺς ἀπέδειξεν ἰδιώτας ἡμέρα, τὴν ἁλουργίδα ῥίψαντας ἐκ συνθήματος ἑνός· τὸν μὲν, ἐν Νικομηδείᾳ, τὸν Διοκλητιανόν· τὸν δ' ἕτερον, ἐν Μεδιολάνῳ, μετὰ τὸν θρίαμβον ἐκεῖνον ὃν κατὰ τῶν εἰρημένων ἐθνῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐξεπλήρωσαν, προπεμπόντων τῆς τε Νάρσου γαμετῆς, καὶ τῶν ἀδελφῶν,

milia purpuratus tradatur * ad vehiculum cucurriſſe. Mox tamen per Illyricum Mœſiamque contractis copiis, rurſus cum Narſeo * Hormiſdæ & Saporis auo, in Armenia maiore pugnauit ſucceſſu ingenti, nec minore conſilio * ſimulque fortitudine: quippe qui etiam ſpeculatoris munus cũ altero * ac tertio equite ſuſceperit. Pulſo Narſeo, caſtra eius diripuit; vxores, ſorores, liberos cepit; infinitam extrinſecus Perſarum nobilitatem, gazam Perſicam copioſiſſimam: ipſum in vltimas regni ſolitudines * coegit. quare a Diocletiano, in Meſopotamia cum præſidiis tum morante, ouans regreſſus, ingẽti honore ſuſceptus eſt. ²¹ Varia deinceps & ſimul & viritim bella geſſerunt, Carpis & Baſternis ſubactis, Sarmatis victis: quarum nationum ingẽtes captiuorum copias in Romanis finibus locauerunt. ²² Diocletianus moratus callide fuit, ſagax pręterea, & admodum ſubtilis ingenio, & qui ſeueritatem ſuam aliena [inuidia] vellet explere. diligentiſſimus tamen & ſollertiſſimus princeps; & qui in imperio Romano [primus] regiæ conſuetudinis formam magis quam Romanæ libertatis inuexit; adorarique ſe iuſſit, cum ante eum * cuncti ſalutarentur: ornamẽta gemmarum * veſtibus * calceamentiſque indidit. Nam prius imperii inſigne in chlamyde purpurea tantum erat: reliqua communia. Herculius autem, propalam ferus, & inciuilis ingenii, aſperitatem ſuam etiam vultus horrore ſignificans. Hic naturæ ſuæ indulgens, Diocletiano in omnibus eſt * ſeuerioribus cõſiliis obſecutus. Cum tamen ingraueſcente æuo, parum ſe idoneum Diocletianus moderando imperio eſſe ſentiret, auctor Herculio fuit, vt in priuatam vitam concederent, & ſtationẽ tuendæ Reipubl. viridioribus iunioribuſque mandarent. cui ægre collega obtemperauit. tamen vterque * vna die priuato habitu, imperii inſigne mutauit; Nicomediæ Diocletianus, Herculius Mediolani; poſt triumphum inclytum quem Romæ ex numeroſis gentibus egerant, pompa ferculorum illuſtri, qua Narſei coniuges ſororeſq;

&c liberi antè currum ducti ſunt. Cõceſſerunt * tum * Salonas vnus, alter in Lucaniam. Diocletianus priuatus in villa quę haud procul a Salonis eſt, præclaro otio ſenuit; inuſitata virtute vſus; vt ſolus omnium poſt conditum Romanum imperium, ex tanto faſtigio ſpōte ad priuatæ vitæ ſtatum ciuilitatemque remearet. Contigit igitur ei, quod nulli poſt natos homines, vt, cum priuatus obiſſet, inter Diuos tamen referretur.

LIBER X.

Constantius & Galer. Maxim. XLII, 1055.

HIs igitur abeũtibus, [ad] adminiſtrationẽ Reip. CONSTANTIVS & GALERIVS Auguſti creati ſunt: diuiſusq; inter eos [ita] Romanus orbis; vt * Galliam, Italiam, Africam Conſtantius; Illyricum, Aſiam, Orientem Galerius obtineret: ſumptis duobus Cæſaribus. Conſtantius tamen, contentus dignitate Auguſti, Italiæ atque Africæ adminiſtrandæ ſollicitudinem recuſauit: vir egregius, & præſtantiſſimæ ciuilitatis; diuitiis prouincialium ac priuatorum ſtudens, fiſci commoda non admodum adfectans: * ducenſq; melius, publicas opes a priuatis haberi, quã intra vnum clauſtrum reſeruari. adeo autem cultus modici, » vt * feriatis diebus, ſi [cũ] amicis nu» meroſioribus eſſet epulãdum, priua» torum [eis] argento * oſtiatim petito triclinia ſternerentur. Hic non modo amabilis, ſed etiam venerabilis Gallis fuit; præcipue quod Diocletiani ſuſpectam prudentiam, & Maximiani ſanguinariam temeritatem imperio eius euaſerant. Obiit in Britannia, Eboraci, principatus anno tertiodecimo; atque inter diuos relatus eſt.

Galerius & Cõſtantinus, XLIII. 1057.

[2] GALERIVS, vir & probe moratus, & egregius [in] re militari, cũ Italiam quoq;, ſinente Conſtantio, adminiſtrationi ſuæ acceſſiſſe ſentiret, Cæſares * duos creauit: [MAXIMIANVM, quem Orienti præfecit; & SEVERVM, cui Italiam dedit: ipſe in Illyrico cõmoratus eſt.] [3] Verum Cõſtantio mortuo, CONSTANTINVS,

καὶ τῶν παίδων. * ἰδρυσάμενοι ἑαυτούς, ὁ μὲν Ἑρκούλιος, ἐν Σαλώνι· Διοκλητιανὸς δέ, περὶ τὴν Λευκανίαν, ἐν ἀγρῷ γειτνιῶντι Σαλώνι. καὶ διετέλεσεν ἐν ἡσυχίᾳ λαμπροτέρᾳ, ὃ * κοινὸν τοῦτο μόνον ἑλόμενος καὶ * μετελθὼν τῆς ἀρετῆς εἶδος, ὥστε ἐξ ὕψους τοσούτου πρὸς κοινὴν μεταστῆναι πολιτείαν. κοινὸν γοῦν καὶ αὐτῷ μετὰ τελευτὴν ὑπῆρξεν ἐξ ἀμοιβῆς. μόνος γὰρ ἰδιωτῶν ἀνηγορεύθη θεός.

ΒΙΒΛΙΟΝ ί.

ΟἹ μὲν οὖν ἐπαύσαντο τῆς ἀρχῆς. Κωνστάντιος δὲ καὶ Γαλέριος, τὴν τῶν Αὐγούστων προσλαμβάνουσι προσηγορίαν, καὶ διαιροῦνται τὴν βασιλείαν· ὥστε Γαλλίας μὲν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ὑπὸ Κωνσταντίῳ τετάχθαι· τὰ δὲ τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τὰ πρὸς ἕω, καὶ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν, ὑπὸ δὲ Γαλερίῳ· * χειροτονοῦνται παρ' αὐτῶν Καίσαρες δύο. ἀλλὰ Κωνστάντιος, ἀρκεῖν ἡγούμενος αὐτῷ τὴν τοῦ Αὐγούστου καὶ προσηγορίαν καὶ τιμήν, μόνον μετεποιήθη τῶν ἐν Γαλλίοις πραγμάτων, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ἀφείς· ἀνὴρ πάσης ἀρετῆς μέτοχος, καὶ πολλὴν κοινότητα παρεχθών. καὶ οἰκεῖον γὰρ ἡγούμενος πλοῦτον τὸν τῶν ὑπηκόων, τὰς μὲν ἐκείνων συνεκρότει κτήσεις, τὰς δὲ βασιλικὰς περὶ φαῦλον ἐποιεῖτο. φασὶ γοῦν αὐτὸν λέγειν, ὡς ἄμεινον παρὰ τοῖς ἰδιώταις τοῦ βασιλέως εὐπορίαν εἶναι, ἢ μικρῷ περικεκλεῖσθαι χωρίῳ. οὕτω δὲ μετρίαν εἶχε τὴν τῶν ἀναγκαίων παρασκευήν, ὡς ἐν τοῖς πολυανθρωποτέροις τῶν συμποσίων, παρὰ τῶν ἰδιωτῶν αἰτεῖν ἀργυρᾶ τε σκεύη, καὶ τὴν λοιπὴν ἀφθονίαν. τοσοῦτον δὲ ἦν αὐτῷ παρὰ τοῖς Γαλλοῖς τὸ φίλτρον, ὥστε αὐτῷ κατὰ τὴν γνώμην * ἀνακινεῖσθαι τὰ τῶν ἀνθρώπων· μάλιστα ἐπειδήπερ ἐπίστευον, αὐτῷ χάριν, τῆς τε δολερᾶς ἀγχινοίας Διοκλητιανοῦ, καὶ τῆς φονικῆς Ἑρκουλίου θρασύτητος, ἠλευθερῶσθαι. Τελευτᾷ μὲν οὖν ὁ Κωνστάντιος ἐν * Κορακίῳ πόλει Βρεττανικῇ, τρίτῳ καὶ δεκάτῳ τῆς βασιλείας ἔτει, καὶ συναριθμεῖται τοῖς θεοῖς. [2] Γαλέριος δέ, ἀνὴρ καὶ κατ' ἀρετὴν αὐτῷ προσφερής, καὶ τὴν τῶν πολέμων ἐμπειρίαν ἔχων, ἀνδρείᾳ τε καὶ τοὺς πώποτε νενικηκώς, αἰσθόμενος, ἐπὶ Κωνσταντίου περιόντος, ἀναγκαίως αὐτῷ προσήκειν τῶν τε Ἰταλικῶν καὶ Ἀφρικῶν ἐπιμεληθῆναι πραγμάτων, ἐπειδήπερ αὐτῶν ἀφεστήκει * τῆς τελευτῆς Κωνστάντιος· δύο Καίσαρας ἐχειροτόνησε· Μαξιμιανὸν μέν, ἐπέστησε τοῖς ἑῴοις· Σεβῆρον δέ, τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ· αὐτὸς δέ, ἐν τοῖς Ἰλλυριοῖς διέτριβε. [3] Πολλοὶ δέ, τῇ σχέσει τῇ πρὸς Κωνστάντιον, ἐνεχείρ-

ἐνεχείριζεν Κωνσταντίνῳ τὴν βασιλείαν, τῷ τούτου παιδὶ, διάγοντι κατὰ τὰς Βρεττανίας· καὶ τὴν ἀρχὴν ἐδέξατο τοῦ πατρὸς, ἐξ ἀνίσων αὐτῷ γεγενημένος γάμων. Τούτων οὕτω διακειμένων, τὸ τάγμα τῶν πραιτωριανῶν, ἔκ τινος αἰτίας εἰς στάσιν ἀρθὲν, Μαξέντιον τὸν Ἑρκουλίου παῖδα, πρὸ τῆς Ῥώμης ἐχειροτόνησεν, ἐν ἀγρῷ διατρίβοντα. καὶ ἐπειδή τις ἤγγειλε τοῦτο τῷ πατρὶ, λαβὼν ἐλπίδα τοῦ πάλιν ἀνακτήσασθαι τὴν ἐξουσίαν ἣν ἀπέθετο, καταλαμβάνει τὴν Ῥώμην ἀπὸ τῆς Λευκανίας, ἔνθα μετὰ πολλῆς εὐδαιμονέστατα διετέλει τῆς ἡσυχίας· (καὶ γὰρ ἐπιτερπέστατον ἦν τὸ χωρίον) γράφει τε πρὸς Διοκλητιανὸν, προτρέπων καὶ αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἴσην γνώμην. ἀλλὰ Διοκλητιανὸς μὲν, κατεγέλασε τῶν γραμμάτων· ὁ δὲ Γαλέριος, τὴν τῶν πραιτωριανῶν ἀταξίαν μαθὼν, Σεβῆρον ἀποστέλλει τὸν καίσαρα, τιμωρὸν τοῦ τολμήματος. ὃς ἀφικόμενος μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, περικαθεσθεὶς τὴν πόλιν, κατελείφθη ὑπὸ τῶν οἰκείων, τῷ Μαξεντίῳ προστεθέντων· καὶ φυγὼν, ἐπὶ τῆς Ῥαβέννης ἀνῃρέθη. Ἑρκούλιος δὲ, ὁ Μαξεντίου πατὴρ, ἐν μέσῳ τῷ στρατῷ δημηγορῶν, ὡς καταφανὴς ἐγένετο τὸν μὲν παῖδα παρωθούμενος, ἐφ' ἑαυτὸν δὲ τὴν ἐξουσίαν ἄγων. μετὰ πολλὰς τὰς ἐπ' αὐτῷ γενομένας λοιδορίας, ἀπεχώρησεν ἐπὶ τὰς Γαλλίας· πλαττόμενος ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἐληλάσθαι· ὥστε ἀφορμὴν αὐτῷ τοῦτο γενέσθαι τῆς πρὸς Κωνσταντῖνον ἀφέσεως, ὃς ἦν αὐτῷ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρί· ὁ δὲ [illegible], ἐπραγματεύετο τὸν Κωνσταντίνου φόνον, ὃς ἤδη τῷ φίλτρῳ τῶν ἀρχομένων παρεληλύθει τὸν πατέρα, Φράγγους τε νενικηκὼς καὶ Ἀλαμανοὺς, καὶ τοὺς βασιλέας αὐτῶν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιημένος· οὓς καὶ θηρίοις παραδοὺς ἐν κοινῇ θέᾳ, διέφθειρεν. ἐπεὶ ὁ δόλος Ἑρκουλίου τὴν θυγατέρα Φαῦσταν οὐκ ἔλαθε, Κωνσταντίνῳ συνοικοῦσαν· ἀλλ' ἐπαγγέλλει τὸ τοῦ πατρὸς ἐγχείρημα. δέει τοίνυν τοῦ γαμβροῦ, μεμαθηκότος ἤδη τὴν ἐπιβουλὴν, φεύγει καὶ γενόμενος ἐν τῇ Μασσαλίᾳ, παρασκευαζόμενός τε ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν υἱὸν ἐκπλεῦσαι Μαξέντιον, ἀνῃρέθη δικαιοτάτην ὑπομείνας τελευτὴν, ὠμότητός τε καὶ τῆς θηριώδους τρόπου χάριν. πρὸς γὰρ τῇ κακίᾳ ταύτῃ, πρὸς πάντας ἦν ἄπιστος, καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας λυμεὼν, καινότητος παντοδαπῆς ἀλλότριος.

* Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ Γαλέριος ἤγαγεν εἰς βασιλείαν Λικίνιον, γνώριμον αὐτῷ γεγενημένον ἐκ τῆς πρὸς Ναρσῆν τὸν Πέρσην μάχης. τότε γὰρ ἀνδρειότατα μεμαχημένων τε καὶ ἠριστευκότων ἦν. καὶ μετὰ τοῦτο εὐθὺς Γαλέριος ἐτελεύτησε· τέσσαρές τε λοιπὸν τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐκράτησαν πραγμάτων. Κωνσταντῖνος καὶ Μαξέντιος, ἐξ αὐγούστων γεγενημένοι· καὶ Λικίνιος καὶ Μαξιμιανὸς ἐξ ἰδιωτῶν πρὸς τὴν ἀρχὴν κεκλημένοι.

ex obſcuriore matrimonio eius filius, in Britannia creatus eſt Imperator, & in locũ patris exoptatiſſimus moderator acceſſit. Romæ interea prætoriani, * excitato tumultu, MAXENTIVM Herculii filiũ, qui haud procul ab vrbe in * villa publica morabatur, Auguſtũ nuncupauerunt. Quo nuntio Maximianus Herculius ad ſpẽ * erectus reſumẽdi faſtigii, quod inuitus amiſerat, Romã aduolauit e Lucania, quã ſedem priuatus elegerat, in agris amœniſſimis cõſeneſcens: Diocletianumq; etiã per litteras adhortatus eſt vt depoſitã reſumeret poteſtatẽ: quas ille irritas habuit. Sed aduerſum motum prætorianorũ atq; Maxentii, Seuerus Cæſar Romã miſſus a Galerio, cũ exercitu venit: obſidensq; vrbem, militũ ſuorũ ſcelere deſertus eſt; auctæ * Maxentio opes, confirmatumq; imperiũ. Seuerus fugiens, Rauennæ interfectus eſt. Herculius tamen Maximianus, poſt hęc in cõcione exercitus filiũ Maxentium * denudare conatus, ſeditionẽ & cõuicia militum tulit. Inde ad Gallias ꝓfectus eſt; dolo cõpoſito, tamquã a filio eſſet expulſus; vt Cõſtantino genero iungeretur: moliens tamen Conſtantinũ reperta occaſione interficere, qui in * Galliis, & militũ & prouincialiũ ingenti iam fauore regnabat, cæſis Francis atq; Alamannis, captis [que] eorum regibus: quos etiã beſtiis, cũ magnificum ſpectaculum muneris paraſſet, obiecit. Detectis igitur inſidiis per Fauſtã filiam, quæ dolum viro enuntiauerat, profugit Herculius * Maſſiliam; ibique oppreſſus, (ex ea * etenim nauigare ad filium præparabat) pœnas dedit iuſtiſſimo exitu; vir ad omnẽ * aſperitatem ſæuitiamque * procliuus, infidus, incommodus, ciuilitatis * penitus expers. * Per hoc tempus a Galerio LICINIVS Imperator eſt factus, Dacia oriundus, notus ei antiqua conſuetudine, & in bello quod aduerſus Narſeũ geſſerat, ſtrenuis laboribus & officiis acceptus: mors Galerii confeſtim ſecuta [eſt.] Ita Reſpubl. tum * ab his quattuor Imperatoribus tenebatur, Conſtantino & Maxentio, filiis Auguſtorum; Licinio & * Maximiano, nouis hominib⁹.

Conſtantinus & Licinius, XLIIII. LIOGM.

Quinto tamen Cōſtantinus imperii ſui anno, bellum aduerſum Maxentium ciuile commouit, copias eius multis prœliis fudit: ipſum poſtremo Romæ aduerſum nobiles omnibus exitiis ſæuientem, apud pontē * Muluium vicit, Italiaq; eſt potitus. Non multo [poſt] deinceps in Oriēte quoque aduerſum Licinium MAXIMIANVS res nouas molitus, vicinum exitiū fortuita apud Tarſum morte præuenit. [1] Conſtantinus tamen, vir ingens, & omnia efficere nitens quæ animo præparaſſet, ſimul [2] principatum totius orbis adfectans, Licinio bellum intulit; * quamuis neceſſitudo [illi] & adfinitas cum eo eſſet: nam ſoror [eius] Conſtantia, nupta Licinio erat, ac primo eum in Pannonia, ſecundo ingenti apparatu bellum apud * Cibalas inſtruentem, repentinus oppreſſit: omnique Dardania, Mœſia, Macedonia potitus, numeroſas prouincias occupauit. Varia deinceps inter eos bella, & pax reconciliata ruptaque eſt. Poſtremo Licinius nauali & terreſtri prœlio victus apud Nicomediam, ſe dedidit, & contra religionem ſacramenti Theſſalonicæ priuatus occiſus eſt. Eo tempore res Romana ſub vno Auguſto & tribus Cęſaribus (quod numquam alias) fuit; cum liberi Conſtantini Galliæ, Orienti, Italiæque præeſſent. Verum, inſolentia rerum ſecundarum, aliquātum * Conſtantinus ex illa * fauorabili animi docilitate mutauit. Primum neceſſitudines perſecutus, egregium virum, & ſororis filium, commodæ indolis iuuenem, interfecit; mox vxorem; poſt, numeroſos amicos: vir primo imperii tēpore optimis principibus, vltimo mediis comparandus. Innumeræ in eo animi corporiſq; virtutes claruerūt. militaris gloriæ adpetentiſſimus; fortuna in bellis proſpera fuit; verum ita, vt non ſuperaret induſtriam. Nam etiam Gothos poſt ciuile bellum varie profligauit, pace his ad poſtremum data; * ingentemque apud barbaras gentes memoriam gratiæ collocauit. Ciuilibus artibus, & ſtudiis liberalib. deditus: adfectator iuſti amoris, quem * omnino ſibi & liberalitate & docilitate

Conſtantinus ſolus, XLV. c075.

Κωνσταντῖνος μὲν οὖν, πέμπτῳ τῆς βασιλείας ἔτει στρατεύσας ἐπὶ Μαξέντιον, ἐμφύλιον συνῆψε μάχην, ἐκράτησέ τε αὐτοῦ πολυστρατιᾶς· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ αὐτὸν ἀνεῖλεν ἐν τῇ γεφύρᾳ τῇ καλουμένῃ Μολβίᾳ, πολλῶν ὄλεθρον κατὰ τῆς συγκλήτου βουλευόμενον· προσέθηκέ τε τὴν Ἰταλίαν τῇ βασιλείᾳ. Μαξιμιανὸς δὲ τις νεωτερίσας, ἐπήγαγε Λικιννίῳ πόλεμον, ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἑῴοις· καὶ τελευτᾷ τὸν βίον, πρὶν εἰς ἔργον τι προελθεῖν, ἐξαπιναίως ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας. οὐ μὴν ἡσύχασε Λικιννίῳ τὰ πράγματα. Κωνσταντῖνος γάρ, στρατηγεῖν τε ἀγαθὸς ὤν, καὶ ἀνδρειότατος ἐν ταῖς μάχαις, δυνατώτατός τε ἤδη ἐν ταῖς προσθήκαις γεγενημένος, ἐπήγαγεν αὐτῷ πόλεμον, ἐπιθυμίᾳ τῆς τοῦ παντὸς ἀρχῆς, παρὰ φαῦλον ποιησάμενος τὴν ἀπὸ τοῦ γάμου συγγένειαν. κηδεστὴς γὰρ ἦν αὐτῷ Λικίννιος ἐπ' ἀδελφῇ Κωνσταντίᾳ. καὶ πρῶτον μέν, ἐν Κιβάλει πόλει Παιονικῇ, πολλὴν συναγείραντα δύναμιν, καὶ παρασκευῇ πάσῃ χρώμενον * ἀθρόως ἐπελθών, διεσκέδασεν· ἐκράτησέ τε Δαρδάνων καὶ Μυσῶν καὶ Μακεδόνων, καὶ πολλῶν ἑτέρων ἐθνῶν ὧν ὁ Λικίννιος ἐβασίλευσε. μετὰ δὲ ταῦτα, πολλαῖς αὐτῷ συμπλακεὶς μάχαις, σπονδάς τε θέμενος, εἶτα καὶ ταύτας ὑπερβάς, ἐπειδὴ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ἡττημένος ὁ Λικίννιος, καὶ οὐδὲ ὑπὸ τῶν ὅρκων ὠφελούμενος, πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην καταφυγών, εἷλέ τε αὐτὸν καὶ κατέστη μόνος αὐτοκράτωρ· τρεῖς ἔχων ὑφ' ἑαυτῷ καίσαρας, τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας· ὅπερ οὐδέ πω πρότερον ἡ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἔσχε πραγμάτων κατάστασις. Ἐκ ταύτης τῆς εὐπραγίας μετεβλήθη τοὺς τρόπους. καὶ τῆς κοινότητος ὑπερεῖδε, τῆς πολλῆς τε ἐκείνης πρᾳότητος ἀφεῖλεν, ἣν ἐν προοιμίοις ἐπεδείξατο· προῆλθέ τε εἰς ὠμότητα, δι' ἣν καὶ αἵμασιν οἰκείων ἐμιάνθη σωμάτων, * υἱοῦ τε καὶ ἀδελφοῦ φόνον ἐργασάμενος, φίλοις τε ὡς πλείστοις τὴν χεῖρα ἐπιβαλών. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἀρξάμενος μὲν τῆς βασιλείας, τοῖς ἀρίστοις συνηριθμήθη τῶν βασιλευσάντων· τελευτῶν δέ, μόλις ἐξισώθη τοῖς μέσοις· καίτοι καὶ ῥώμῃ σώματος, καὶ ἀρετῇ ψυχῆς, οἷός τ' ἂν ἐγένετο διαλάμψαι. δόξης τε γὰρ ἐπεθύμει πολεμικῆς, καὶ πρὸς ἀριστείαν ἦν ἕτοιμος. τύχη δὲ ἠκολούθει μὲν αὐτοῦ τοῖς ἐγχειρήμασι δεξιά, τὰς ἀρετὰς δὲ οὐκ ἔκρυπτεν, ἀλλ' * ἐκείνων ἐνομίζετο. καὶ ταύτῃ ἦν Σκύθας τοι καταπολέμησε, σπονδάς τε κατ' ἐξουσίαν ἐποιήσατο· πολύς τε ἦν αὐτοῦ παρὰ τοῖς βαρβάροις λόγος· ὥστε τοὺς πλείστους ἀμοιβὰς ἐποφείλειν αὐτῷ νομίζειν. καὶ τῆς ἐλευθέρου παιδείας καὶ τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν, καὶ τοῦ παρὰ πάντων φίλτρου, μήτε δωρεᾶς ὑπὲρ τούτου, μήτ' οἰκείας σπουδῆς μετὰ τοῦ σεμνοῦ φειδόμενος.

φειδόμενος. τῶν φίλων δὲ τισὶ μὲν ἠπίστει· τινὰς δὲ ἀναμφισβητήτως ἐθεράπευσεν, οὐδεμίαν καταλιπὼν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ πλουσίους τε αὐτοὺς καὶ δυνατοὺς ἀποφαίνων. νόμους δὲ τοὺς μὲν δι' αὐτὸ τὸ καλὸν ἔθηκε μόνον, τοὺς δὲ ἐκ περιουσίας πρὸς οὐδὲν χρήσιμον· ἔστι δὲ οὓς ἀπηνέστερον συνέγραψεν, ὡς διὰ τούτου τάξιν ἐπιθήσων τῇ πολιτείᾳ. Παρασκευαζόμενος δὲ ἐπιστρατεῦσαι κατὰ Περσῶν τῶν Μεσοποταμίαν ἐνοχλούντων, ἑνὶ καὶ τριακοστῷ τῆς βασιλείας ἔτει, τῆς δὲ ἡλικίας ἑξηκοστῷ καὶ ἕκτῳ, κατὰ τὴν Βιθυνίαν ἐτελεύτησεν ἐν Νικομηδικῷ χωρίῳ. καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, παρὰ δήλου τινὸς αὐγῆς, τοῖς πάλαι γοῦν κομήτης ἀστὴρ ἐμήνυσεν, ἐπὶ πολλαῖς διίσχων ταῖς ἡμέραις. Ὁ μὲν οὖν συνηριθμήθη τοῖς θεοῖς· * διαδέχονται δὲ τὴν βασιλείαν οἱ τρεῖς παῖδες, καὶ Δαλμάτιος ἀδελφοῦ παῖς, Καῖσαρ κεχειροτονημένος. ἀλλὰ Δαλμάτιος μὲν, εὐθὺς ἀνῃρέθη, (φύσεώς τε ἀρίστης νεανίσκος, καὶ τῷ θείῳ μᾶλλον ἐμφερὴς) στρατιωτῶν αὐτὸν, κελεύοντος Κωνσταντίου, διαχειρισαμένων, ἢ τὴν ἐπιβουλὴν οὐκ ἀγνοοῦντος. Κωνσταντῖνος δὲ, τὸν ἀδελφὸν Κώνσταντα * ἐν Ἀκυλίᾳ τῇ πόλει τῆς Ἰταλίας ἀπερισκέπτως * ἐνστρεφόμενον ταῖς μάχαις, ἔπεσε, * πολλὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἐναντίας παρατάξεως δεξάμενος τὴν πληγήν. τὴν πᾶσαν δὴ λοιπὸν ἀρχὴν εἶχον Κώνστας τε καὶ Κωνστάντιος· ἀλλ' ὁ μὲν, ἀνδρείᾳ τε καὶ δικαιοσύνῃ τὸ πρῶτον ἐκλάμψας, ὁ Κώνστας, ἔπειτα καὶ ὑπὸ νόσου, καὶ ὑπὸ τῆς τῶν συνόντων πονηρίας, ἐξ ἀρετῆς εἰς κακίαν ἰσόρροπον μετέστη· καὶ τοῖς τε ὑπηκόοις ὢν βαρὺς, τῷ στρατεύματί τε ἀηδὴς, ἐξ ἐπιβουλῆς Μαγνεντίου νεωτερίσαντος, ἀνῃρέθη πλησίον τῆς Ἱσπανίας, ἐν φρουρίῳ Ἑλένῃ καλουμένῳ, ἑπτακαίδεκα βασιλεύσας ἐνιαυτοὺς, τριακοστὸν δὲ τῆς ἡλικίας ἐκπληρώσας· στρατιώτης οὐκ ἀγεννὴς, οὐδὲ εὐκαταφρόνητος τῇ στρατιᾷ, τοὐναντίον δὲ φοβερώτατος, οὐχὶ ὠμότητος, ἀλλ' ἀνδρείας ποιούσης φόβον.

⁷ Κωνσταντίῳ δὲ οὐ κατὰ τὸν ἀδελφὸν ἀπήντησε τὰ τῆς τύχης. Περσῶν γὰρ ἀεὶ καὶ μάχῃ κρατηθέντων καὶ ληφθέντων αἰχμαλώτων, καὶ πόλεις ἀποβαλόντων, καὶ πολιορκίαις καταδαπανηθέντων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, οὐδέποτε Κωνστάντιος κατὰ Σαπώρου, τοῦ τῶν Περσῶν βασιλεύοντος, εὐτυχῶς ἐπολέμησε, πλὴν ἐν Σιγγάροις· ἔνθα * δὴ νίκην αὐτὸν ἀνελέσθαι παντελῆ, ἥ τε ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν ἡ προπέτεια, οὐ συνειδότων τὸν καιρὸν, διεκώλυσεν. ἀρχομένης γὰρ ἑσπέρας, προσεκαλέσαντο τὴν μάχην.

quæſiuit. ſicut in nonnullos amicos * dubius, ita in reliquos egregius: nihil occaſionum prætermittens, quo opulentiores eos clarioreſq; præſtaret. Multas leges rogauit; quaſdam ex bono & æquo, pleraſque ſuperfluas, nonnullas ſeueras. primuſque vrbem nominis ſui ad tantum faſtigium euehere molitus eſt, vt Romæ æmulam faceret. Bellum aduerſum Parthos moliens, qui iam Meſopotamiam fatigabant, vno & trigeſimo anno imperii, ætatis ſexto & ſexageſimo, * Nicomediæ in villa publica obiit. Denuntiata mors * eius etiam per crinitam ſtellam, quæ inuſitatæ magnitudinis aliquãdiu fulſit: [eam] Græci *cometen* vocant. atq; inter diuos meruit referri. ⁶ [Is] ſucceſſores filios tres reliquit, atq; vnum fratris filium. verum DALMATIVS Cæſar proſperrima indole, neque patruo abſimilis, haud multo poſt oppreſſus eſt factione militari, & CONSTANTIO patruele ſuo ſinente potius quam iubente. CONSTANTINVM porro, bellum fratri inferentem, & apud Aquileiam inconſultius prœlium adgreſſum, * CONSTANTIS duces interemerunt. ita Reſpub. ad duos Auguſtos redacta [eſt.] Conſtantis imperium, ſtrẽnuũ aliquamdiu & iuſtum fuit; mox, cum & valetudine improſpera, & amicis * prauioribus vteretur, ad grauia vitia cõuerſus, cum intolerabilis prouincialibus, * militibus iniucundus eſſet, factione MAGNENTII occiſus eſt. Obiit autem non longe ab Hiſpaniis, in caſtro cui Helenæ nomẽ eſt, anno imperii ſeptimo decimo, ætatis trigeſimo; rebus tamen * plurimis ſtrenue in militia geſtis; exercituiq; per omne vitæ tẽpus ſine graui crudelitate terribilis. ⁷ Diuerſa Conſtantii fortuna fuit. a Perſis enim multa & grauia perpeſſus, ſæpe captis oppidis, obſeſſis vrbibus, cæſis exercitibus; nullumque ei contra Saporem proſperum prœlium fuit: niſi quod apud Singaram, haud dubiam victoriam ferocia militum amiſit; qui pugnam ſeditioſe & ſtolide contra rationem belli, die iam præcipiti popoſcerunt. Poſt Conſtantis necem, Magnentio Italiam, Africam, Gallias, obtinente:

Conſtantini filii. XLVI, 1088.

Conſtantius ſolus. XLVII, 1101.

Καὶ μετὰ τὴν Κώνσταντος δὲ τελευτὴν, Ἰταλίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ Γαλλιῶν ὑπὸ Μαγνεντίῳ τελούντων,

etiam Illyricũ res nouas habuit; * *Veteranione* ad imperium conſenſu militum electo: quem grandæuum iam, * & cunctis amabilem diuturnitate & felicitate militię, ad tuendũ Illyricum principem creauerunt: virum probum, & morum veterum, ac iucundę ciuilitatis: ſed omnium liberaliũ [artium] expertẽ; adeo vt ne * elementa quidem * prima litterarum, niſi grandæuus, & iam Imperator, acceperit. Sed a Conſtantio, qui ad vltionẽ fraternę necis, bellum ciuile commouerat, abrogatũ eſt Veteranioni imperium: qui nouo inuſitatoque more, conſenſu militum, deponere inſigne compulſus eſt. Romæ quoque tumultus fuit; *Nepotiano*, Conſtantini ſororis filio, per gladiatoriã manum imperium * inuadente: qui ſæuis exordiis dignum exitum nactus eſt. vigeſimo enim atq; octauo die a Magnentianis ducibus oppreſſus, pœnas dedit: caput [que] eius [pilo] per vrbem circumlatum eſt: grauiſſimæq; proſcriptiones & nobiliũ cædes fuerunt. Non multo poſt Magnentius apud Murſam profligatus acie eſt, ac pene captus: ingentes Romani imperij vires ea dimicatione conſumptæ ſunt, ad quælibet bella externa idoneæ, quę multum triumphorum poſſent ſecuritatiſque conferre. Orienti mox a Conſtantio Cæſar eſt datus, patrui filius GALLVS. Magnentiuſq; diuerſis prœliis victus, vim vitæ ſuæ apud Lugdunum attulit, imperii anno tertio, menſe ſeptimo: frater quoque eius Senonis; quem ad tuendas Gallias Cæſarem miſerat. Per hæc tempora etiam a Conſtantio, multis inciuilibus geſtis, Gallus Cæſar occiſus eſt: vir natura ferus, & ad tyrannidem pronior, ſi ſuo iure imperare licuiſſet. SILVANVS quoq; in Gallia res nouas molitus, ante diẽ triceſimum exſtinctus eſt. Solusq; in imperio Romano eo tempore Cõſtantius Princeps & Auguſtus fuit.
Mox IVLIANVM Cæſarẽ ad Gallias miſit, patruelem ſuum, Galli fratrem; tradita ei in matrimonium ſorore; cum multa oppida barbari expugnaſſent, alia obſiderent, vbique fœda vaſtitas eſſet, Romanumq; imperium nõ dubia iam calamitate nutaret: a quo modicis copiis apud Argentoratum Galliæ vrbem, ingentes

οὐδὲ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἦν ἐν ἡσυχίᾳ, τῆς ἐκεῖ στρατιᾶς πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας, * Βρετανίωνα τινὰ πρεσβύτην ἀνειπούσης, καὶ περιθείσης αὐτῷ τὴν ἁλουργίδα· ὃς ἐπίσημος μὲν ἦν ἐκ πολλῶν πολέμων καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς εὐτυχίας, ἀρετῆς τε ἐραστὴς οἵαν εἰκὸς τὸν ἐν ὅπλοις ὄντα ἐργάζεσθαι, ὅλης τῆς παλαιότητος εἰκών· παιδείας δὲ ἀμέτοχος τῆς ἐν λόγοις, καὶ αὐτῶν ἄπειρος τῶν γραμμάτων· πλὴν ὅσον τῆς τούτων ἐπεμελήθη γνώσεως ἀφ' οὗ περ ἐβασίλευσε. Κωνστάντιος δὲ, τιμωρῆσαι τἀδελφῷ προελόμενος, Βρετανίωνα μὲν ἀφείλετο τῆς ἀρχῆς, συνθεμένου καὶ συνεργοῦντος τοῦ στρατοῦ. θαῦμά τε ἐγένετο καινὸν, εἰς ἰδιώτην ἐκ βασιλέως μεθιστάμενος. Νεπωτιανὸν δὲ τὸν ἀνεψιὸν, ἐξ * ἀδελφικῆς τοῦ πατρὸς γεγενημένον, καὶ τυραννήσαντα κατὰ τὴν Ῥώμην, διὰ χειρὸς τῶν αὐτόθι μονομαχούντων Μαγνεντίου στρατηγοὶ διεχρήσαντο, εἰκοστῇ ὀγδόῃ τῆς τυραννίδος ἡμέρᾳ, μεγάλης πέρα πολόμενον τῶν ἀρχομένων βλάβης· (οἷος ἂν ἐγένετο προϊόμενος, ὁ μικρὸς ἔδειξε χρόνος) καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμόντες, δόρατί τε ἐμπήξαντες, ἐν τοῖς τοῦ δήμου περιήγαγον ὀφθαλμοῖς· τοὺς συνειδότας δὲ τῇ πράξει, κατέσφαξαν, τὰς οὐσίας ποιήσαντες δημοσίας. Ἀλλὰ καὶ Μαγνέντιος ἐν * Μυρσῇ νικηθεὶς, μικροῦ μὲν καὶ αὐτὸς ἑάλω. τοσοῦτος δὲ ἐγένετο φόνος ἐξ ἑκατέρου στρατεύματος, ὥστε μεγίστην ἐνδεῖν τοῖς * κοινοῖς. πολλοὺς γὰρ ἂν ἔτεκεν τῇ πόλει θρίαμβον, εἰ πρὸς ἄλλο . . . .

Alamannorum copiæ exſtinctæ ſunt, rex nobiliſſimus captus; *Galliæ reſtitutæ: multa poſtea per eundem Iulianum *egregie aduerſum barbaros geſta ſunt; ſummotique vltra Rhenum Germani, & finibus ſuis Romanum imperium reſtitutum. Neque *multo poſt, cum *Germaniciani exercitus a Galliarum præſidio tollerentur, conſenſu militum Iulianus factus Auguſtus eſt: interiectoque anno, ad Illyricum obtinendum profectus [eſt,] Conſtantio Parthicis *bellis occupato: *quibus rebus cognitis, ad bellum ciuile conuerſus, in itinere obiit, inter Ciliciam Cappadociamque, anno imperii octauo & trigeſimo, ætatis quinto & quadrageſimo: meruitque inter diuos referri: vir egregiæ tranquillitatis, placidus, *nimis amicis & familiaribus credens; mox etiam vxoribus deditior: qui tamen primis imperii annis ingenti ſe modeſtia egerit: *familiarium etiam locupletator: neque *inhonoros ſinens, quorum laborioſa expertus fuiſſet officia. ad ſeueritatem *tamē propenſior, ſi ſuſpicio imperii moueretur; mitis alias; & cuius in ciuilibus magis quā in externis bellis ſit laudanda fortuna. *Hinc IVLIANVS rerum potitus eſt; ingentique apparatu Parthis intulit bellum; cui expeditioni ego quoque interfui. Aliquot oppida & caſtella Perſarum in deditionem accepit, vel vi oppugnauit. Aſſyriamque populatus, caſtra apud Cteſiphontem ſtatiua [aliquamdiu] habuit: remeanſque victor, dum ſe inconſultius prœliis inſerit, hoſtili manu interfectus eſt, *ſexto kalend. Iulias, imperii anno ſeptimo, [ætatis altero & trigeſimo:] atq; inter diuos relatus eſt: vir egregius, [&] Rempubl. inſigniter moderaturus, ſi per fata licuiſſet: liberalibus diſciplinis adprime eruditus; Græcis doctior; atque [adeo,] vt Latina eruditione *nequaquam cum Græca ſcientia conueniret: facundia ingenti; promptæ memoriæ [&] tenaciſſimæ; in quibuſdam philoſopho propior: in amicos liberalis: ſed minus diligens quam tantum principem decuit: fuerunt enim nonnulli, qui vulnera gloriæ eius inferrent. in prouinciales iuſtiſſimus: & tributorum, quatenus *fieri poſſet, *repreſſor. ciuilis in cunctos: mediocrem habens ærarii curam: gloriæ auidus, ac per eam animi plerumque immodici. nimius religionis Chriſtianæ inſectator; perinde tamen, vt cruore abſtineret. Marco Antonino non abſimilis: quem etiam æmulari ſtudebat. *Poſt hunc *IOVIANVS, qui tunc domeſticus militabat, ad obtinendum imperium conſenſu exercitus *electus eſt: commendatione patris quam ſua militibus notior. qui iam turbatis rebus, exercitu quoque inopia laborante, vno a Perſis atque altero prœlio victus, pacem cum Sapore neceſſariam quidem, ſed ignobilem fecit; multatus finibus, ac nonnulla imperii Romani parte tradita: quod ante eum annis mille centū & duobus de viginti fere, ex quo Romanum imperium conditum erat, numquam accidit. Quinetiam legiones noſtræ, ita & apud *Caudium per Pontium Teleſinum, & in Hiſpania apud Numantiam, & in Numidia ſub iugum miſſæ ſunt, vt nihil tamen finium traderetur. Ea pacis conditio non penitus reprehendenda foret, ſi fœderis neceſſitatem, tum cum integrum fuit, mutare voluiſſet: ſicut a Romanis omnibus his bellis quæ commemoraui, factum eſt. Nam & Samnitibus & Numantinis & Numidis confeſtim bella illata ſunt: neq; pax rata fuit. Sed dum æmulum imperii veretur intra Orientem reſidens, gloriæ parum conſuluit. Itaque iter ingreſſus, atque Illyricum petens, in Galatiæ finibus repentina morte obiit: vir alias neque iners, neque imprudens. multi exanimatum opinantur nimia cruditate: inter cœnandum enim epulis indulſerat: alii odore cubiculi, quod ex recenti tectorio calcis, graue quieſcentibus erat: quidam nimietate prunarum, quas graui frigore adoleri multas iuſſerat. Deceſſit imperii menſe ſeptimo, *quartodecimo kal. Martias: ætatis, vt qui plurimum *ac minimum tradunt, tertio & trigeſimo anno: ac benignitate principum qui ei ſucceſſerunt, inter diuos relatus eſt. nam & ciuilitati propior, & natura admodum liberalis fuit. *Is ſtatus erat Romanæ rei, Iouiano eodem & Varroniano conſulibus, anno vrbis conditæ *milleſimo centeſimo & nonodecimo. Quia autem ad inclytos principes venerandoſque peruentum eſt, interim operi modum dabimus. Nam reliqua *ſtylo maiore dicenda ſunt: quæ nunc non tam prætermittimus, quam ad maiorem ſcribendi diligentiam reſeruamus.

Iulianus apoſt. XLVIII, IIII.

Iouianus XLIX, IIII.

EVTROPI LIBER X EXPLICIT.

DE DIONIS EPITOME,
Præfatio Frid. Sylburgii ad lectorem.

CVM *a ſtrictiore breuiario procedendum eſſet ad breuiarium diffuſius, Dionis Epitomen, a Xiphilino confectam, Eutropio ſubiungere viſum eſt. Ea, vt ipſe Xiphilinus memorat, e multis libris in anguſtius volumen eſt contracta. Sed licet Dio vniuerſam hiſtoriam Romanam ab vrbe condita vſq; ad Alexandrum Aug. octoginta libris ſeu octo decadib. ſit complexus, vt Suidas memoriæ prodidit; Xiphilinus tamen Auguſtæ tantum hiſtoriæ breuiarium videtur confeciſſe. Et cum idem Xiphilinus in Antonino Pio ſignificet, etiam ſuo tempore Dionis libros aliquid detrimenti paſſos eſſe, fieri poteſt vt quemadmodum poſt Xiphilini ætatem vndeuiginti poſteriores libri perierunt, ita ante eius ſeculum priores* XXXV, *ſi non omnes, magna tamen ex parte interierint; eaq; de cauſſa Cæſareæ tantum hiſtoriæ a Xiphilino concinnata ſit Epitome. Vtut ſit, ſat bona ſide factam eſſe à Xiphilino Epitomen, manifeſtum eſt ex iis Dioneæ hiſtoriæ libris, qui barbariei manus elapſi, mutili ad nos peruenerunt. cum iis enim ſi breuiarium hoc conferas, comperies Xiphilinum Dionis verba plerumq; retinuiſſe, de ſuo pauca & neceſſariis tantum in locis adieciſſe. vt eo nomine iſta nobis Epitome debeat eſſe commendatior. Porro vt huius editionis noſtræ aliqua tibi conſtet ratio, primum ſuperiores editiones, Roberti Stephani, & Henrici filii, cum Palatinæ bibliothecæ manuſcripto exemplari diligenter contuli, multiſq; in locis modo ſuppleui quæ deerant, modo emendaui quæ manifeſte deprauata erant: ea vero quæ dubia vel ſuſpecta eſſent, ſigno appoſito in Notationum libellũ reieci. Præter hunc manuſcriptum codicem, vſus ſum etiam libro Gulielmi Xylandri, & Ioachimi Camerarii: quorum illum ante aliquot annos e defuncti bibliotheca ipſe mihi emeram; hunc vero Ioachimus filius, medicus clariſsimus, pro ſuo erga remp. ſtudio, ad tempus vtendum miſerat. Adhæc Dauid Hæſchelius, vir doctrina pariter & humanitate inſignis, vltro ſuppeditauit quæ partim ab Hieronymo Wolphio, partim a ſe ipſo in ſuo exemplari habebat adnotata: Iis ego addidi quæ apud Brodæũ, Turnebum, Leopardum, Stephanũ, Lipſium, ceteroſq; Criticos adnotata reperi. Sed & ipſius Dionis paſsim, & interpretis vtriuſq;, Blanci & Xylandri; nonnuſquam etiam aliorũ auctorum ope ſum vſus; vt fuſius in Notationum libello declarabitur. In verſione Blanci quæ mutata ſunt, pleraq; omnia profecta ſunt a Xylandro: ſed quædam tamen etiam a me ſunt interpolata; vbi videlicet manifeſta & tuta erat emendandi occaſio. De ambiguis autem & ſuſpectis partim Xylander in ſuis Notationib. monuit, partim ego quoq;, Deo volente, monebo in meis. Hæc tibi ſignificanda putaui lector, vt intelligeres quid quib. in huius auctoris editione debeatur. Tu vale, ac fruere. Francof. Idib. Maiis a,* MDLXXXIX.

GVILIELMVS BLANCVS GEORGIO *Armeniaco, illuſtriſſimo atq; ampliſſimo Cardinali ſuo, S.*

CVM me domum tuã ſuperiore anno recepiſſes, Georgi illuſtriſſime atq; optime, nihil mihi potius fuit, quã curare vt eximium & ſingulare ſtudiũ meum, quod in te habui ſemper, multis reb. perſpiceres. Cõſtitueram enim, cum Romam venirẽ, me tibi totũ aliquãdo dedere, & in te omnia mea ponere, & quaſi cõſecrare. Ad quã rem multæ me impellebant cauſæ, ſed in primis vera illa & firma, quæ de tua ſingulari humanitate, ſuauiſſimisq; morib. habebatur, opinio. Accedebãt etiam ſtudia doctrinæ, quibus tu non ſolum a pueritia deditus fuiſti, ſed etiã ad ea diligenter exercenda ita reliquos omnes inflammaſti, vt apud Ruthenos, cũ factus eſſes eius gẽtis epiſcopus, multos tuo exẽplo, maximisq; beneficiis ad hęc ſtudia litterarũ ac humanitatis excitares. Quæ cum ſtatuiſſes numquam intermittere in maximis occupationibus tuis, eſſesq; poſtea a Franciſco rege Gallorũ optimo ac tui amantiſſimo, miſſus ad Venetos legatus, atq; inde huc Romã ad Paulum III, Pontificem Maximum, nactus occaſionẽ, magnam operã poſuiſti in reſtituendis optimis auctoribus, & ab obliuione vindicandis. quorum magnum numerũ non ſolũ vndiq; perquiri ac deſcribi iuſſiſti tuis ſumptibus; ſed etiã Regi omnium bonarum artiũ ſtudioſiſſimo, vt idẽ faceret, miſſis in omnes partes Europæ doctiſſimis hominibus, facile perſuaſiſti. Deinde cũ eſſes propter has legationes obitas libere cooptatus in ordinem Cardinalium, ad illuſtrãdam nobilitatẽ tuam, & ad memoriam laudũ domeſticarum; nempe vt tu vnus memoriã maiorum tuorum, Armeniacorum principum, quos viros clariſſimos fuiſſe cõſtat, & potentiſſimos in Aquitania, dignitate ſimul & virtute renouares: exiſtimaſti manendũ tibi eſſe ſemper in propoſito, ſuſceptoq; cõſilio; vt abs te veteres libri ab obliuione hominum atq; ſilentio vindicarentur. In quibus fuit *Epitome Dionis*: quæ cum forte domi tuæ in meas perueniſſet manus, cuperemq; (vt principio dicebam) vt tu meam erga te voluntatẽ cognoſceres, cœpi tuã cauſa ipſam e Græco in Latinum conuertere. Qua in re cũ tibi opera mea ſatisfacere videretur, iuſſiſſesq; mihi vt inchoatũ opus abſoluerẽ: magna lætitia ſum affectus, propterea quod tibi, quo nemo auctoritate apud me plus valet, neque voluntate, rem gratã feciſſem. Itaq; cũ ruſticarer hac æſtate cum Iacobo Sabello, nobiliſſimo & clariſſimo Cardinali, omni ſtudio cõtendi, vt hunc Xiphilinum tuum, cũ in vrbem rediiſſemus, tibi poſſem Latinũ offerre ac dicare. Quod cum faciam hoc tempore, nõ ab re erit, vt opinor, ſi pauca de Dione & Xiphilino, deq; ratione quã ſum in interpretando ſecutus, dixero; quo poſſis rem omnem facilius cognoſcere. Igitur DION NICÆVS, nobili genere natus, patrem habuit Apronianum, proconſulem Ciliciæ. Ipſe vir ſenatorii ordinis, & bis cõſul fuit. Verſatus eſt in ſtudiis bonarũ artium: videturque, vt de Socrate accepimus, habuiſſe diuinum quoddã, quod dæmonium appellat; cui parebat ſemper; ita vt ob eam cauſam coniector ſomniorũ, & interpres portentorum eſſet. Scripſit enim librũ de Somniis & Prodigiis, quorum cauſa Seuerus principatum ſperabat. quo libro in lucem edito, miſſoque ad Seuerum, imperatũ eſt ei in ſomnis vt animum ad ſcribendã hiſtoriam applicaret. Itaque ſcribere cœpit ea quæ gerebantur illis temporibus. Quæ cũ ipſi Seuero & ceteris maxime ſatisfacerent, ſtatuit, omnia quæ ſpectabant ad populũ Rom. perſcribere; præſertim quod ei confirmatũ eſſet diuinitus, hanc hiſtoriam, quã relinqueret magiſtram vitæ, nullo vmquã temporis ſpatio eſſe perituram. Itaque primo conſumpſit annos decem in colligendis & coaceruandis iis rebus omnibus, quas geſſit populus Romanus ab vrbe condita vſque ad mortem Seueri: iisque cõpoſitis rebus, ſpatio annorum duodecim, cetera, vti ſucceſſerunt, vſque ad ſecundum conſulatum ſuum, qui fuit Alexandri temporibus, perſecutus eſt. De quo Imperatore ſcripſit pauca; propterea quod non eſt Romæ diu commoratus, & quod incidit in morbũ, cum ex Aſia in Bithyniam veniſſet; quodque ex Bithynia miſſus eſt præfectus in Ægyptum: cumq; inde reuertiſſet in Italiam, non ita multo poſt prætor in Dalmatiam, atq; inde in Pannoniã ſuperiorem profectus eſt. Poſt vbi Romã venit, in Bithyniam, quæ patria eius erat, reuertit; dimiſſus quod laboraret ex pedibus; vt poſſet reliquum vitæ tempus in patria degere. His de cauſis factum eſt, vt ibi finem acceperit hiſtoria. quã diligenter vereq; propterea videtur ſcripſiſſe, quod, vt vacaret a publicis muneribus, & otium in ſcribenda hiſtoria cõſumeret, Capuam delegerat ad habitandũ, quoties in Italia moraretur. Neque vero tam difficile fuit Dioni, conſulari & prætorio viro, hiſtoriam Romanorum principum ſcribere, quã ceteris priuatis hominibus. Nouerat enim, vt opinor, cauſas bellorum, ceterarumq; rerũ, quæ ab ipſis gerebantur: quippe magnã par-

tem audiebat in ſenatu: & optimatibus, atq; adeo ipſis Imperatoribus ita familiaris erat, vt ei facile eſſet eorum conſilia cognoſcere. Nec vero reprehendi debet, vt ego quidẽ arbitror, quod ſępe dicat volatibus auium cantibusq;, & ſomniis multorũ, declaratas eſſe res futuras. Nam cũ Romanis nihil fere liceret inauſpicato gerere, eſſetq; collegium augurum ob eam cauſam conſtitutũ, & ſcientia iuris augurandi magno in honore ſemper haberetur, nihil præcipue peccauit illis quidẽ temporibus Dion, dum prodigia, quæ futura prædicerent, narrauit. Quæ cum ita ſint, illud potius optare omnes debemus, vt hiſtoriam populi Romani, quam ille ab vrbe condita vſq; ad tempora Alexandri multis voluminibus eſt cõplexus, integrã aliquando inuenire & ſaluam poſſimus. Quæ tamen ipſa fortaſſe nobis videretur prolixior, non aliter quam IOANNI XIPHILINO, qui eius Epitomen confecit. Hic enim, cum eſſet Ioannis Xiphilini Patriarchæ Cõſtantinopolitani nepos, Michaelis Imperatoris tẽporibus; videretq; fortaſſe hiſtoriam Dionis, qui annis circiter CCCC ante ſcripſerat, negligi, quod multis longiſſima eſſe videretur; hanc eius Epitomen fecit. An autem idem fecerit in ſuperiorib. libris Dionis, qui pertinebãt ad id tempus quo reſpublica populi Romani in nullius viri deuenerat poteſtatem, an a Pompeio initium ſumpſerit, vt nunc habemus, mihi quidẽ non conſtat. In hoc autẽ maxime probandus eſt Xiphilinus, quod, cum hanc Epitomen ſcriberet, atque ea quæ nimia eſſe videbantur, reſecaret, in ceteris, a verbis quibus Dion vſus fuerat, non diſceſſit: pauca enim adiecit de ſuo; vt Dionem ipſum magna ex parte, non Xiphilinum loquũ putes. Itaq; cum Xiphilinus hanc fidem Dioni in Græco ſermone præſtiterit, mihi fuit elaborandum, vt, cuius verba latine totidem verbis interpretari non poteram, ab eius ſententia nuſquam diſcederem. In primis autem illud egi, quoad facere potui, vt eſſet in hac Epitome Latina ſermo non ille quidem ornatus, ſed tamen non abiectus; ne Græcam, ad intelligentiam hiſtoriæ, magnopere deſiderares. quod pleriſque video interpretibus contigiſſe, qui, dum religioni verborum ſeruiunt, vt Latina ad verbum de Græcis exprimant, ipſi Latine ſine Græco intelligi non poſſunt. Habet enim vnuſquiſq; ſermo propria multa, quæ ſi quis velit, ita vt ſunt, in aliũ transferre ſermonem, obſcurus iis qui nõ habent vtriuſq; linguæ ſcientiam, & inſolens in verbis ac odioſus ſit neceſſe eſt. Nam (vt exempli cauſa dicam) ſi, quod Græci dicũt factum eſſe πρώτῃ ἡμέρᾳ Ποσειδεῶνος, id ego nõ dicam Latine *Calendis Decembris* eſſe factum, ſed velim Græcos imitatus, *primo die Decembris* interpretari, videbor omnino Latini ſermonis ignarus atq; inſolens eſſe. Cum igitur ſint multa eiuſdem generis, numquam putaui in hoc libro interpretando, ſi dicat Dion dediſſe Imperatorem πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας δραχμῶν, Latine me poſſe dicere XXV *myriadas drachmarum*, aut CCL *milia drachmarum*; ſed potius *aureorum decem milia*; cõmuni conſuetudine ſermonis Latini. Nam cum ipſe Dion teſtis ſit, in aureo eſſe drachmas XXV, & conſtet ex multis iuris conſultorum reſponſis, aureos in numeranda ſumma pecuniæ maxime in vſu fuiſſe illis quidem temporibus, pro *centum drachmis* mihi dicendum eſſe *quattuor aureos* putaui. Itemque in itineribus non dixi abeſſe aliquem ab vrbe *ſtadia* CCCC, ſed *paſſuum quinquaginta milia*; cõplexus videlicet *octo ſtadia in ſingulis milibus paſſuum*; ne ab vſu Latini ſermonĩs diſcederem. Nam ſi Dion, cũ de rebus Romanis ſcriberet Græcis hominibus, ipſe Græco more locutus eſt, dixitque drachmas & ſtadia, quo Græci facilius intelligerent; cur mihi de iiſdem rębus Romanis tractanti, non liceret Romano more dicere, ſane nõ videbam. Et quamquam tibi, Georgi eruditiſſime, hanc rationem meam probari certo ſcio; tamẽ, vt ſatisfacerem omnibus, ſi forte hic liber perueniret in manus hominum, vtrumque ſemper in margine adſcribendum curaui. Præterea, vt nihil omnino prætermittam quod dubitationem afferre queat, quoties dicetur ab eodem Dione, vel Xiphilino, θέατρον κυνηγετικὸν, id eſt *theatrum venatorium*, ego *Amphitheatrum* ponere malui, propterea quod, vt idem Dion auctor eſt, ita proprio nomine appellatum eſt illud in quo venationes fiebant, quod ſedes abſque ſcena vndequaque haberet. Reliquum eſt vt, cum omnia quæ ad hunc Xiphilinum tuum pertinent, cognoueris; nunc, quales fuerint oppreſſa republica principes populi Romani, mecum recognoſcas. Multa vero hic inuenies, quæ aut non ſunt tractata ab aliis ſcriptoribus, aut non tam late fuſeque explicata; &, quod mihi videtur eſſe maximũ, omnia vtilia, vt in Epitome, atque neceſſaria; ſcilicet inanibus rebus amputatis & circumciſis. Nec ego nunc poſtulo vt tu hanc tralationem meam in lucem proferas: nondum enim talis eſt: tamen, cum ornatior erit & limatior, ſi, vt tibi conſecrata eſt, ita apparebit in tuo nomine, non recuſo. Illud peto, vt eam in tuam fidem recipias, meque perpetuo pro tua ſumma humanitate ames, & habeas in tuis.

Vale. Romæ VII Cal. Martias, MDL.

ΕΠΙΤΟ-

ΕΠΙΤΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΑΕΩΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ, ἣν συνέτεμεν Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος, περιέχουσα μοναρχίας Καισάρων εἰκοσιπέντε, ἀπὸ Πομπηΐου Μάγνου μέχρις Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαμαίας.

[ΓΝΑΙΟΣ ΠΟΜΠΗΙΟΣ ὁ ἐπικαλούμενος Μάγνος.]

[Ἐκ τοῦ λέ τῶν Δίωνος βιβλίων.]

Κληρουμένων δὴ τῶν ὑπάτων, Ὀρτήσιος τὸν πρὸς Κρῆτας ἔλαχε πόλεμον· ἀλλ' ἐκεῖνος [μὲν] ὑπό τε τῆς ἐν τῷ ἄστει φιλοχωρίας καὶ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, ἐν οἷς πλεῖστον τῶν κατ' αὐτὸν ἀνθρώπων μετά γε τὸν Κικέρωνα ἠδυνήθη, τῷ τε συνάρχοντι τὴν *στρατείαν ἐθελοντὴς ἐξέστη, καὶ αὐτὸς κατὰ χώραν ἔμεινεν. Ὁ δὲ δὴ Μέτελλος, ἐστείλατό τε εἰς Κρήτην, καὶ τὴν νῆσον ἅπασαν ἐχειρώσατο. μετὰ τοῦτο, καίτοι πρὸς τοῦ Πομπηΐου τοῦ Μάγνου ἤδη τῆς θαλάσσης ξυμπάσης ἄρχοντος, καὶ τῆς ἠπείρου ὅσον ἡμερῶν ἀπὸ θαλάσσης τριῶν, ἐμποδιζόμενός τε καὶ κωλυόμενος, ὡς αὐτῷ προσηκουσῶν καὶ τῶν νήσων, ἀλλ' ὅμως καὶ ἄκοντος Πομπηΐου τῷ Κρητικῷ πολέμῳ τέλος ὁ Μέτελλος ἐπιθείς, θρίαμβόν τε ἀπ' αὐτοῦ κατήγαγε, καὶ Κρητικὸς ἐπεκλήθη. Λούκουλλος δὲ Λεύκιος, κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, τοὺς τῆς Ἀσίας δυνάστας Μιθριδάτην τε καὶ Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον πολέμῳ νικήσας, καὶ φυγομαχεῖν ἀναγκάσας, τὰ Τιγρανόκερτα ἐπολιόρκει· καὶ αὐτὸν οἱ βάρβαροι τῇ τε τοξείᾳ καὶ τῇ νάφθᾳ κατὰ τῶν μηχανῶν χεομένῃ δεινῶς ἐκάκωσαν. ἀσφαλτῶδες δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο, καὶ διάπυρον οὕτως, ὥσθ' ὅσοις ἂν προσμίξῃ, πάντως αὐτὰ καταχαίειν· οὐδ' ἀποσβέννυται ὑπ' οὐθενὸς [ὑγροῦ ῥᾳδίως.] ἐκ τούτου δὲ ὁ Τιγράνης ἀναθαρρήσας, τοσαύτῃ χειρὶ στρατοῦ ἤλασεν, ὥστε καὶ τῶν Ῥωμαίων τῶν ἐκεῖσε παρόντων καταγελάσαι. λέγεται [δ'] οὖν εἰπεῖν, [ὡς] εἰ μὲν πολεμήσοντες ἥκοιεν, ὀλίγοι· εἰ δὲ πρεσβεύσοντες, πολλοὶ παρεῖεν. οὐ μέντοι καὶ ἐπὶ πολὺ *ἥσθη, ἀλλ' εὐθὺς ἐξέμαθεν ὅσον ἥ τε ἀρετὴ καὶ ἡ τέχνη παντὸς ὁμίλου κρατεῖ. φυγόντος δὲ αὐτοῦ, τὴν τιάραν τό τε διάδημα τὸ περὶ αὐτὴν εὑρόντες οἱ στρατιῶται, τῷ Λουκούλλῳ *ἔδοσαν. δείσας γὰρ μὴ γνωσθεὶς ἀπ' αὐτῶν ἁλῷ, περιεσπάσατο αὐτὰ καὶ ἀπέρριψεν. Ἑλὼν δὲ τὰ Τιγρανόκερτα μετὰ τοῦτο,

EPITOME ROMANÆ HISTORIÆ DIONIS NICÆI,

de vigintiquinque Imperatoribus Romanis, a Pompeio Magno, vſque ad Alexandrum Mamææ filium: Ioanne Xiphilino auctore, & Guilielmo Blanco Albienſi interprete: quæ verſio diligenter eſt, quibus in locis oportuit, a Guilielmo Xylandro caſtigata.

CN. POMPEIVS MAGNVS.

E Dionis libro XXXV.

CVM Conſules ſortirentur, Hortenſio, vt bellũ gereret cum Cretenſibus, obuenit. Sed is vrbe delectatus, & foro, in quo primum locum poſt Ciceronem obtinebat, collegæ vltro exercitum ceſſit; ipſe in vrbe remanſit. Metellus ergo in Cretam *miſſus, totam inſulam cepit: deinde, etſi impediebatur a Pompeio Magno, qui p id tempus habebat totius maris imperium, & continentis, quæ nõ abeſſet a mari longius itinere trium dierum, tamquam inſulæ ad ipſum quoque ſpectarent; tamẽ eo inuito bellum Cretenſe confecit; de quo triumphauit, & Creticus cognominatus eſt. Iiſdem temporibus L. Lucullus, cũ Mithridatem, Tigranemq; Armenium, reges Aſiæ, bello ſuperaſſet, & terga vertere coegiſſet, Tigranocerta obſidebat. Sed eum grauibus incommodis affecere barbari, non ſolum coniectis telis, ſed etiam naphtha, quam tormentis quibuſdam emittebant. Eſt autem naphtha ex genere bituminis, vſque adeo ardens, vt omnia, quibus adhæreſcit, prorſus exurat, nec vlla re humida facile reſtinguatur. Qua re Tigranes confiſus, propere cum tantis copiis venit, vt Romanos, qui tum aderant præſentes, irriſerit. Itaque dixiſſe fertur, eos, ſi quidem ad bellum gerendum veniſſent, perpaucos eſſe: ſi vero vt legatione fungerentur, permultos. Neque tamen diuturna affectus eſt voluptate. ſtatim enim intellexit, quantum virtus & ars multitudini antecellat. Cũ profugiſſet, milites inuentã eius tiaram vittasq; L. Lucullo dederunt. Tigranes enim, metuẽs ne ex iis agnitus caperetur, ea ſibi detraxerat atq; abiecerat. Captis Tigranocer-

tis omnia diripuit, mulieribus ab iniuria militum cõſeruatis. quo facto earum viros, qui cum Tigrane fugiebant, ſibi deuinxit. Pacoro Parthorum regi, quod intellexerat eum Tigrani eſſe auxiliaturum, per litteras minatus eſt. Sed is nec populi Romani amicus fuit, nec Armenio auxilia miſit. Lucullus quoque Niſibin, quod erat oppidum Tigranis, cepit. Ceterum etſi Lucullus fuit rei militaris peritiſſimus, qui primus e ciuibus Romanis Taurum montem tranſiit belli gerendi cauſſa, qui duos potentiſſimos reges bello vicit, quique in Aſia longiſſime progreſſus eſt: tamen *infidis ad omnia militibus eſt vſus; a quibus etiam ad extremum deſertus eſt. Multa enim ipſis imperabat, parum erat affabilis, in primis acer *in rerum geſtarum rationibus repoſcendis, inexorabilis in ſuppliciis: neſciebat aut molli oratione placare, aut muneribus ſibi conciliare. Cuius rei argumento eſt, quod Pompeius, cum eoſdem milites poſtea recepiſſet, eos ne minimum quidem ſeditioſos habuit. TANTVM homo homini præſtat.

τὰ μὲν ἄλλα διήρπασε, τὰς δὲ γυναῖκας ἀνυβρίστους ἐφύλαξεν· ὅθεν αὐτῷ καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκείνων τοὺς μετὰ Τιγράνου φεύγοντας προσεποίησε. ἐπεὶ δὲ Πακόρῳ τῷ Παρθυαίων βασιλεῖ, μαθὼν αὐτὸν τῷ Τιγράνῃ μέλλειν βοηθήσειν, διὰ γραμμάτων ἠπείλησε· καὶ ὃς, οὔτε Ῥωμαίοις φίλος ἐγένετο, καὶ τῷ Ἀρμενίῳ βοήθειαν οὐκ ἀπέστειλεν. ὁ δὲ Λούκουλλος καὶ τὴν Νίσιβιν ἐχειρώσατο, τοῦ Τιγράνου ταύτην οὖσαν. ἀλλ' ὅμως, καίτοι στρατηγικώτατος ἀνδρῶν ὁ Λούκουλλος γενόμενος, καὶ πρῶτος Ῥωμαίων τὸν Ταῦρον διαβὰς ἐπὶ πολέμῳ, καὶ δύο βασιλέων μεγίστων κρατήσας, τῆς τε Ἀσίας ἐπὶ μήκιστον προσελθὼν, ἀπίστοισιν ὕστερον πρὸς πάντα τοῖς στρατιώταις ἐχρήσατο· καὶ τέλος εἶτα κατέλιπον αὐτόν. πολλά τε γὰρ σφίσι προσέταττε, καὶ δυσπρόσοδος ἀκριβής τε ἐν ταῖς τῶν ἔργων ἀπαιτήσεσι, καὶ ἀπαραίτητος ἐν ταῖς τιμωρίαις ὤν, οὐκ ἠπίστατο οὔτε λόγοις ἐπιεικέσι προσαγαγέσθαι, οὔτε χρημάτων δόσει προσεταιρίσασθαι. τεκμήριον δὲ καὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς τούτους στρατιώτας ὁ Πομπήιος λαβὼν, οὐδ' ὁπωσοῦν στασιάζοντας ἔσχε. τοσοῦτον ἀνὴρ ἀνδρὸς διαφέρει.

E Dionis libro XXXVI.

[Ἐκ τοῦ λϛ' τῶν Δίωνος βιβλίων.]

Eodem tempore Romani bellum cum piratis geſſerunt: quo bello non minus quam vllo alio ſunt conturbati. Nam piratarum multitudo in mari exorta, iamque (quia populus Romanus in bellis gerendis occupabatur) ſecuritatẽ nacta, ac ſupra modum aucta, non ſolum mare quam plurimis damnis claſſe vexabat, ſed etiam continentem; in quam ingreſſa, vicos exurebat, atque vrbes depopulabatur. Poſtremo, quia propter eos mercatorum nauigatio conquieſcebat, in multis ciuitatibus, ſed Romæ præſertim, ingens fames fuit. Nã piratæ ad Oſtiam vſque nauigabant, naues exurebant; poſtremo cuncta rapinis vaſtabant. Contra hos populus Romanus claſſem cõparat: huic claſſi Pompeium præficit; eumque ſummum imperatorem deligit in triennium, contra voluntatem Senatus. Plebs, intellecta Patrum voluntate, qui grauiter iis qui Pompeium delegiſſent, ſuccenſebãt, in eos, dum adhuc ſederent, impetum facit: eosque, niſi de loco abiiſſent, oppreſſiſſet. Pompeius id imperium ficto ſermone deprecabatur; cuius tamen eum auidum eſſe conſtabat.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ὁ πειρατικὸς πόλεμος ἐπολεμήθη Ῥωμαίοις, οὐδενὸς ἔλαττον καταπλήξας αὐτούς. τὸ γὰρ καταποντιστῶν φῦλον, ἐπιπολάσαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ διὰ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις τῶν Ῥωμαίων ἀσχολίαν, ἀδείας ἐπειλημμένον, καὶ προσφυῶς *αὐξηθὲν νεῶν καὶ στόλων, κακῶν μυρίων, οὐ τὴν θάλασσαν μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὴν ἤπειρον, ἀποβαίνοντες ἐς αὐτὴν, καὶ κώμας καταφλέγοντες, καὶ πόλεις διαρπάζοντες, πεπλήρωκε· καὶ τέλος, ἄπλοιαν ἐμπόροις τὴν θάλασσαν ἐργασάμενον, ἐξαίσιον ταῖς πόλεσι καὶ μάλιστα τῇ Ῥώμῃ λιμὸν ἐμπεποιήκει. καὶ ἐς αὐτὰ γὰρ τὰ *Ὤστια ἐσέπλεον, καὶ τάς τε ναῦς ἔκαιον, καὶ πάνθ' ἥρπαζον. κατὰ τούτων οὖν οἱ Ῥωμαῖοι στόλον ἐξέπεμψαν, ναύαρχον ἑλόμενοι τὸν Πομπήιον, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα, παρὰ γνώμην τῆς συγκλήτου, τρισὶν ἔτεσιν ἄρξοντα καταστήσαντες. μαθόντες γὰρ οἱ πολλοὶ τὴν τῶν βουλευτῶν γνώμην, τοῖς ταῦτα εἰσηγησαμένοις δεινῶς ὠργισμένων, ἐπὶ τοὺς *συγκαθημένους ἐφώρμησαν· καὶ εἴ γε μὴ ἐκκεχωρήκεσαν, πάντως ἂν αὐτοὺς διεφθάρκεσαν. τοῦ Πομπηίου παραιτήσει μὲν τῆς ἀρχῆς ἐπιπλάστῳ κεχρημένου, σπουδαρχίᾳ δὲ οὐδένα λανθάνοντι προσκειμένου.

ὅτε καὶ

ὅτι καὶ Ῥώσκιος, τὴν τοῦ δήμου σπουδὴν βλέπων, φθέγξασθαι μὲν οὐδὲν ἐτόλμησε, τῇ δὲ χειρὶ ἀνατείνων, δύο ἄνδρας ἐκέλευε σφᾶς ἑλέσθαι, ὅπως ἔν γε τούτῳ τῆς δυναστείας τι τοῦ Πομπηΐου παρατέμοιτο. Ταῦτ' οὖν αὐτοῦ χειρονομοῦντος, ὁ ὅμιλος μέγα καὶ ἀπειλητικὸν ἀνέκραγεν, ὥστε κόρακά τινα ὑπερπετόμενον σφῶν ἐκπλαγῆναι, καὶ πεσεῖν ὥσπερ ἐμβροντηθέντα. Κάτλου δέ τινος τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν εἰρηκότος πρὸς τὸν δῆμον, Ἐὰν ἐπὶ ταῦτα ἐκπεμφθεὶς *σφαλῇ, (οἷα ἔν τε ἀγῶσι πολλοῖς καὶ τούτοις θαλαττίοις φιλεῖ γίνεσθαι) *τίνα αὐτ' αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀναγκαιότερα εὑρήσετε; ὁ ὅμιλος σύμπας, ὥσπερ ἀπὸ συγκειμένου τινὸς, ἀνεβόησεν εἰπὼν, Σέ. καὶ οὕτω Πομπήϊος τὴν ἡγεμονίαν τῆς θαλάττης, τῶν τε νήσων, καὶ τῆς ἠπείρου, ἐς τετρακοσίους σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἄνω εἴληφε· ὑποστρατήγους τε πέντε καὶ δέκα, καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας. καὶ ταῦτα καὶ ἡ γερουσία καὶ ἄκουσα ἐπεκύρωσεν. ἑλὼν δὲ τοὺς πειρατὰς, τά τε ἄλλα αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, καὶ ὅπως μηδ' αὖθις ποτὲ εἰς ἀνάγκην πονηρῶν ἔργων ὑπὸ πενίας ἀφίκωνται· καὶ χώρας σφίσιν, ὅσας ἐρήμους ἑώρα, καὶ πόλεις ὅσαι ἐποίκων ἐδέοντο, ἐδίδου. καὶ ἄλλαι τε ἐκ τούτων συνῳκίσθησαν, καὶ ἡ Πομπηΐου πόλις ἐπικληθεῖσα. ἔστι δὲ ἐν τῇ Κιλικίᾳ τῇ παραθαλασσίῳ καὶ ἐπεπόρθητο ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, Σόλοι πρότερον ὠνομασμένη. καλὰ μὲν οὖν ταῦτα καὶ φιλάνθρωπα τοῦ Πομπηΐου. Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τοῦ Λουκούλλου διεδέξατο στρατηγίαν, τῶν μὲν δυνατῶν ἐναντιωθέντων αὐτῷ καὶ πρὸς τοῦτο, τοῦ δὲ δήμου σπουδάσαντος· καὶ Καίσαρος αὐτῷ καὶ Κικέρωνος συναιρομένων καὶ συμπραττόντων. ὁ μὲν, ὅτι τὸν ὄχλον ἐξ ἀρχῆς ὑφεῖρπε καὶ ἐθεράπευε· ὁ δ', ὅτι ἐπημφοτέριζε τὰ πολλὰ, καὶ ποτὲ μὲν τῷ δήμῳ, ποτὲ δὲ τῇ γερουσίᾳ προσετίθετο. τήν τε γὰρ *πολιτείαν ἄγειν ἠξίου, καὶ ἐνεδείκνυτο καὶ τῷ πλήθει καὶ τοῖς δυνατοῖς, ὅτι ὁποτέροις ἂν σφῶν *προσθῆται, πάντως αὐτοὺς *ἐπαυξήσει· καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτόμολος ὠνομάζετο. Ὁ δ' οὖν Πομπήϊος εἰς τὴν Ἀσίαν στρατεύσας, τὸν Μιθριδάτην νυκτομαχίᾳ ἐνίκησε. νυκτὸς γὰρ ἀσελήνου ἐπιθέμενος αὐτῷ φυγομαχεῖν εἰωθότι, ἔν τινι χωρίῳ κοίλῳ μεταξὺ γηλόφων ὄντι, τὸ στράτευμα ἐπὶ τὰ μετέωρα ἀνεβίβασε· καὶ πρῶτον μὲν οἱ σαλπικταὶ πάντες ἅμα τὸ πολεμικὸν ἀπὸ συνθήματος ἐσήμηναν· ἔπειτα δὲ οἵ τε στρατιῶται, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας ἐπηλάλαξε· καὶ οἱ μὲν τὰ δόρατα πρὸς τὰς ἀσπίδας, οἱ δὲ καὶ λίθους πρὸς τὰ χαλκᾶ σκεύη προσέκρουσαν· καὶ σφῶν τὴν ἠχὴν τὰ ὄρη, κοῖλα ὄντα, καὶ ὑπεδέξατο καὶ ἀντεπέδωκε φρικωδεστάτην· ὥστε τοὺς βαρβάρους

Roſcius, perſpecto plebis ſtudio, non audebat ſententiã dicere: tamen porrecta manu iubebat vt duos viros deligerent: vt hac via diminueretur aliquid de Pompeii poteſtate. Dũ hæc manu ſignificat, turba vſq; adeo graues ac minaces clamores tollit, vt coruus, qui tũ forte ſuperuolabat, 'quaſi fulmine cõſternatus ceciderit. Cumque Catulus, vnus ex optimatibus, ita populum rogaret: *Si Pompeius*, inquit, **ad certa pericula, qualia in certaminibus, præſertim maritimis, euenire ſolent, miſſus fuerit; quem virum ad res magis neceſſarias in eius locum ſufficietis?* vniuerſa multitudo *vna voce conclamauit, *Te.* Itaque Pompeius imperium maris, inſularum, & continentis, ad *quinquaginta milia paſſuum *a ſupero mari accipit: accipit præterea legatos quindecim, ac naues omnes. id Senatus inuitus confirmat. Parta victoria ex piratis, eorum magnam curam gerit, tũ in primis, ne rurſum inopia coacti, eiuſmodi ſcelera committant. quæ loca deſerta eſſe videt, eis diſtribuit: præterea vrbes dat, quæ hominibus ad habitandum egerent. Igitur ab iſtis cum aliæ multæ habitatæ ſunt, tum ea quæ *Pompeiopolis* eſt appellata. eſt autem vrbs in Cilicia maritima, quã Tigranes depopulatus fuerat: ea *Soli* antea dicta eſt. Præclara certe ſunt hæc Pompeii facta, & plena humanitatis. Poſt hæc Lucullo ſuccedit: quamquam optimates etiam in hac cauſa ei reſiſtunt: ſed plebs ei fauet, Cæſar Ciceroq; opitulantur, & cauſam eius agunt. Id propterea faciunt, quod alter eorum plebem iam inde a principio ſequebatur & colebat: alter, vtriuſque, modo plebis, modo Senatus partes ſuſtinebat, 'principatum in Republica affectans: tũ oſtendebat, ſiue cum plebe, ſiue cum patribus ſe coniungeret, omnino ſe vtriſque profuturum: ex quo tamen trãſfuga eſſe dicebatur. Igitur Pompeius, ducto in Aſiam exercitu, Mithridatem nocturno prœlio ſuperat. Eum enim, quia pugnam detrectare cõſueuerat, in valle collibus circumdata, nocte obſcura inuadit, exercitu in locis ſuperiorib. collocato. Hic tubicines ſimul omnes ſignum canere cœperunt: mox milites, ceteraq; multitudo, ingentem clamorem edere: pars ſcuta haſtis, pars arma ex ære lapidibus percutere: huiuſmodi ſonitum concaui montes recipere, receptumque reddere multo horribiliorem: vt eo barbari

ſtadia cccc.

vehementer perterriti ſint. Romani primum ſagittis teliſq; prœliabantur: conſumptis telis omnibus, in eos irruerunt. Qui erant ad alas, cædebantur: iiſq;, quod magna ex parte eſſent leuis armaturæ, vnum ad necem vulnus ſatis erat. qui in ipſa acie conſiſtebant, premebantur; propterea quod ii qui in alis erant, eo præ timore perfugiebant. Itaq; barbari neq; ſibi auxilio eſſe, neque in hoſtes quidquam moliri poterant. Mithridates cũ paucis in Colchidem profugit: inde ad Mæotidem & Bosphorum peruenit; atque in ea regione, interfecto per inſidias Machare filio, qui Romanis fauebat, regnauit. Pompeius vrbem ædificat in agro in quo ſibi victoriam peperit: in eaq; ſaucios milites, & eos qui iam per ætatẽ bellum gerere non poſſent, habitare iubet. Hi iam *Nicopolitæ* appellati, *legib. Cappadocum vtuntur. His rebus geſtis, poſtquam tranſiiſſet Araxem fluuium, Artaxata oppidum cepit, Tigrane eius oppidi, ſuiq; ipſius deditionem faciente. Is cũ in caſtra Põpeii eques veniret, Pompeius eum ex equo deſcendere per lictorem iuſſit. Sed cum eum videret ingreſſum, proiecto diademate ad terram accidiſſe, & adorare ſe, miſericordia commotus acceſſit, hominẽ erigit, diademate coronat, in proxima ſede collocat: deniq; cõſolatur cum aliis verbis, tum inprimis quòd diceret eum non ſolum regnum Armeniorum non amiſiſſe, ſed etiã veniſſe in amicitiam populi Romani. Ipſe in regione Tanaitide ad Cyrnum fluuium exercitu in tres partes diuiſo hiemauit: ibi bello vicit Albanos, a quibus contemnebatur: quo in bello maximus eorum numerus trucidatus fuit.

E Dionis libro XXXVII.

Eodemq; modo Ibéros, qui Caucaſum incolunt, tractauit. Phraate Parthorum rege, qui antè amicitiam per litteras confirmauerat, inſolentius vſus eſt, incuſſitque timorem, ſe etiam ei bellum illaturum. Is ad Pompeium reſcribit, eumque grauiter accuſat, ac crimina nonnulla populo Romano obiicit. Quamobrem Pompeius affectus pudore, & obſtupefactus, conſilio deſtitit. Itaque neque Tigrani, cui Parthi bellum inferebant, auxiliatus eſt, nec amplius contra Phraatem quidquam hoſtiliter admiſit: ambobus tamen tres arbitros dedit, à quibus eorum diſſi-

δεινῶς ἐκπλαγῆναι. καὶ πρῶτον μὲν οἱ Ῥωμαῖοι ἠκόντιζον καὶ ἐτόξευον ἐς αὐτούς· ἐπεὶ δὲ ἐξαναλώσαντες τὴν πόρρωθεν ἀλκὴν, ἐπέδραμον σφίσιν, ἐφονεύετο μὲν τὰ *περιέσχατα, καὶ ἐξήρκει πρὸς θάνατον αὐτοῖς μία πληγὴ, ἅτε καὶ ψιλοῖς οὖσι τοῖς πλείοσι. συνεπιέζετο δὲ τὰ μέσα, πάντων *ὑπ' αὐτὰ ὑπὸ τοῦ πέριξ δέους χωρούντων. οὐδ' εἶχον οἱ βάρβαροι οὔτε ἑαυτοῖς ἐπαρκέσαι, οὔτε ἐς τοὺς πολεμίους τολμῆσαι. Μιθριδάτης δὲ σὺν ὀλίγοις φυγὼν, ἐς τὴν Κολχίδα ἀπετράπετο, καὶ ἐκεῖθεν πρός τε τὴν Μαιῶτιν καὶ πρὸς τὸν Βόσπορον ἀφίκετο· κἀνταῦθα τὸν Μαχάρην τὸν παῖδα τὸν τὰ Ῥωμαίων ἑλόμενον δολοφονήσας, ἦρχε τῆς χώρας. Πομπήιος δὲ, καθ' ὃ *ἐνενικήκει χωρίον, πόλιν κτίσας, τούς τε τραυματίας καὶ τοὺς ἀφηλικεστέρους τῶν στρατιωτῶν συνῴκισεν ἐν αὐτῇ· καὶ εἰσὶ νῦν Νικοπολῖται ὠνομασμένοι, καὶ εἰς τὸν Καππαδοκικὸν *νομὸν συντελοῦντες. Μετὰ δὲ ταῦτα διαβὰς τὸν Ἀράξην ποταμὸν, τήν τε πόλιν τὰ Ἀρτάξατα παρέλαβε, δόντος αὐτοῦ τοῦ Τιγράνου· καὶ τοῦτον αὐτὸν, προσχωρήσαντά οἱ, ἐπεὶ καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον *ὡς ἐσιὼν ἔφιππος ἤλαυνε, τοῦ μὲν ἵππου, ῥαβδοῦχον στείλας, καταβῆναι πεποίηκεν· εἰσελθόντα δὲ αὐτοποδίᾳ, καὶ τό τε διάδημα ἀπορρίψαντα, καὶ ἐς τὴν γῆν πεσόντα, προσκυνοῦντά τε αὐτὸν ἰδὼν, ἠλέησε· καὶ ἀναπηδήσας, ἐξανέστησέ τε αὐτὸν, καὶ ταινιώσας τῷ διαδήματι, εἴς τε τὴν πλησίον ἕδραν ἐκάθισε, καὶ παρεμυθήσατο, εἰπὼν ἄλλα τε, καὶ ὅτι οὐ τὴν Ἀρμενίων βασιλείαν ἀπολωλεκὼς, ἀλλὰ καὶ τὴν Ῥωμαίων φιλίαν προσειληφὼς εἴη. Καὶ αὐτὸς ἔν τε τῇ χώρᾳ τῇ Ταναΐτιδι, καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ Κύρνῳ, τριχῇ νείμας τὸν στρατὸν, παρεχείμασε, καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς ἐνταῦθα καταφρονήσαντας αὐτοῦ, μάχῃ ἐνίκησε, καὶ πλείστους αὐτῶν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέκτεινε.

[Ἐκ τοῦ λζ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Τὰ ὅμοια δὲ καὶ περὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Καύκασον Ἴβηρας διεπράξατο. Τῷ δὲ Φραάτῃ τῷ βασιλεῖ τῶν Πάρθων, φιλικὰ πρότερον γράψαντι, ὑπερηφανώτερον προσηνέχθη, καὶ δέος παρέσχεν ὡς καὶ αὐτῷ πολεμήσων. ὡς δὴ ἐκεῖνος πρέσβεις τε αὖθις πρὸς αὐτὸν *ἐπέστειλε, καὶ πολλὰ μὲν ἐκείνου κατηγόρησε, πολλὰ δὲ καὶ ἐς τοὺς Ῥωμαίους ὑπεσήμηνεν, ᾐσχύνθη καὶ κατεπλάγη· οὔκουν οὔτε τῷ Τιγράνῃ ἐπεκούρησεν ὑπὸ τῶν Πάρθων πολεμουμένῳ, οὔτε πρὸς τὸν Φραάτην πολέμιόν τι ἔτ' ἐπράξατο. διαιτητὰς μέντοι ἔπεμψεν ἄνδρας τρεῖς τῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν, τῷ

τε Φραάτῃ καὶ τῷ Τιγράνῃ· οἷς ἐκεῖνοι καὶ προσηκάμενοι, πάντα τὰ πρὸς ἀλλήλους ἐγκλήματα διελύσαντο. Ὑποστρέψας δὲ ἐξ Ἀρμενίας, καὶ τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς δυνάσταις τοῖς προσιοῦσιν αὐτῷ, διαιτήσας καὶ *χρηματίσας, καὶ τοῖς μὲν τὰς βασιλείας βεβαιώσας, τοῖς δὲ τὰς δυναστείας ἐπαυξήσας, τῶν δὲ καὶ τὰς ὑπεροχὰς *κολούσας καὶ ταπεινώσας, τήν τε κοίλην Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην ἄρτι γε βασιλέων ἀπηλλαγμένας, καὶ ὑπό τε τῶν Ἀρραβίων καὶ ὑπὸ τοῦ Τιγράνου κεκακωμένας, συνεστήσατο. ἐτόλμησε μὲν γὰρ ὁ Ἀντίοχος ἀπαιτῆσαι αὐτάς· οὐκ ἀπέλαβε δὲ, ἀλλ' ἔς τε ἀρχὴν μίαν συνετάχθησαν, καὶ νόμους ἔλαβον, ὥστε τὸν τῶν Ῥωμαίων τρόπον πολιτεύεσθαι. Ἐν δὲ τούτῳ, καὶ τὸ Μιθριδάτου σῶμα φονευθέντος ὑπὸ Φαρνάκου τοῦ *υἱέος αὐτοῦ, πεμφθὲν αὐτῷ θεασάμενος, αὐτὸ μὲν ἐν τοῖς πατρῴοις ἠρίοις ταφῆναι ἐκέλευσε· τοὺς δὲ Ἀρραβίους ἀκονιτὶ χειρωσάμενος, ἐπὶ τὴν Συρίαν τὴν Παλαιστίνην, ὡς καὶ τὴν Φοινίκην *κακώσαντας, ὥρμησεν. ἦρχον δὲ αὐτῶν Ὑρκανός τε καὶ Ἀριστόβουλος ἀδελφοί, καὶ ἐτύγχανον ὑπὲρ τοῦ τοῦ σφετέρου θεοῦ (ὅστις ποτὲ οὗτός ἐστιν) ἱερωσύνης διαφερόμενοι· οὕτω γὰρ τὴν βασιλείαν σφῶν ὠνόμαζον. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ῥᾷον προσεποιήσατο· τὸν μὲν [οὖν] Ὑρκανὸν οὐδενὸς λόγου ἀξιώσας, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον δήσας, ἐπειδὴ μήτε τὰ χρήματα μήτε τὸ φρούριον παρεδίδου, καίτοι προσιὼν αὐτῷ καὶ ὑποσχόμενος ταῦτα· τὰ [δὲ] Ἱεροσόλυμα πολιορκῶν, πράγματα ἔσχε. καὶ εἴγε μὴ ἐν ταῖς τοῦ Κρόνου ἡμέραις ἀπείχοντο πάντελως ἔργου οἱ Ἰουδαῖοι, οὐκ ἂν εἷλεν αὐτά· νῦν δὲ ἐν τῷ διακένῳ τούτῳ καιρῷ παρέδωκαν τοῖς Ῥωμαίοις τὸ τεῖχος διασεῖσαι. ὁπότε γὰρ ἐκ περιτροπῆς ἐπέλθοιεν αἱ ἡμέραι, προσέβαλλον αὐτῷ ἐλινύουσι· καὶ οὕτως ἑάλωσάν τε ἐν τῇ τοῦ Κρόνου ἡμέρᾳ μηδὲν ἀμυνόμενοι, καὶ πάντα τὰ χρήματα διηρπάσθη· ἥ τε βασιλεία τῷ Ὑρκανῷ παρεδόθη, καὶ ὁ Ἀριστόβουλος *ἀνηνέχθη. ἡ δὲ ἐπίκλησις αὕτη τοῖς Ἰουδαίοις οὐκ οἶδα μὲν ὅθεν ἤρξατο γενέσθαι· φέρεται δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅσοι τὰ νόμιμα αὐτῶν, καίπερ ἀλλοεθνεῖς ὄντες, ζηλοῦσι. καὶ ἔστι καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὸ γένος τοῦτο *κολουθὲν πολλάκις, αὐξηθὲν δὲ ἐπὶ πλεῖστον, ὥστε καὶ [ἐς] παρρησίαν τῆς νομίσεως ἐκνικῆσαι. κεχωρίδαται δὲ ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ἔς τε τὰ ἄλλα τὰ περὶ τὴν δίαιταν πάνθ' ὡς εἰπεῖν, καὶ μάλισθ' ὅτι τῶν μὲν ἄλλων θεῶν οὐδένα τιμῶσιν, ἕνα δέ τινα ἰσχυρῶς σέβουσιν. οὐδ' ἄγαλμα οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς ποτε τοῖς Ἱεροσολύμοις ἔ-

dia componerentur: quibus vtrimq; admiſſis, ipſi omnem inter ſe controuerſiam diremerunt. Reuerſus ex Armenia, cum de rebus omnib. inter reges principesque, qui *ipſum adiuuerant, ius dixiſſet; cumq; aliis regna confirmaſſet, aliorum dominia auxiſſet, aliorum comminuiſſet potētiam, Cœleſyriam & Phœnicen nuper regibus liberatas, atque ab Arabibus & Tigrane vaſtatas, cōiunxit. eas enim Antiochus quamquam eſt auſus repetere, tamen non obtinuit; ſed in idem imperium coniunctæ leges acceperunt, ita vt more populi Romani adminiſtrarentur. Dum hæc aguntur, corpus Mithridatis, a Pharnace filio eius interfecti, ad ipſum perfertur: id conſpectū in monumētis maiorum ſepeliri iubet. Arabibus absq; labore ſubactis, in Syriam Palæſtinā proficiſcitur; quod ii populi Phœnicen populati eſſent. Apud eos regnabāt Hyrcanus & Ariſtobulus fratres, qui de ſui dei (quiſquis ille eſt) ſacerdotio (ſic eorum regnum eſt appellatum) inter ſe diſſidebant. Igitur Pompeius reliquos facilius deuicit. *Sed Hyrcanum nihili facit, Ariſtobulum in vinculis habet, poſtquam is neque pecunias dat, neq; arcem tradit; quorum vtrumq; deditionē faciens promiſerat. Inde Hieroſolyma obſidet: in cuius vrbis obſidione vehemēter laborat. quinetiam niſi Iudæi Saturni diebus otioſi omnino fuiſſent, numquam vrbem cepiſſet: ſed illi, cū dies feſtos agerent, tradebant Romanis murum ad percutiendum: Romani, quoties dies huiuſcemodi rediiſſent, fortiſſime percutiebant. Itaque, cum non reſiſterent ipſo die Saturni, cuncti capti ſunt: dein, omni pecunia direpta, ac regno Hyrcano reddito, *Ariſtobulus captiuus abducitur. Ceterum Iudæis vnde id nomē eſſe cœpit, equidem neſcio: quod nomen tamen latiſſime patet. nam ad ceteros quoque homines ſpectat, qui etſi alterius nationis ſunt, tamen legem eorum imitantur. Fuit hæc gens a Romanis ſæpenumero imminuta: ita tamen creuit, vt *legem ſua libertate vicerit. Iudæi diſtincti ſunt a ceteris gentibus, cum in omnibus fere rebus, quæ ad viuendi ritum pertinent, tum maxime, quod aliorum deos omnes negligunt: vnus quidam eſt, cui ſoli ampliſſimos & maximos honores habent. Simulacrum Hieroſolymis numquam ha-

χον ἄρρητον δὲ δὴ καὶ ἀειδῆ αὐτὸν νομίζοντες εἶναι, περισσότατα ἀνθρώπων θρησκεύουσι· καὶ αὐτῷ νεών τε μέγιστον καὶ περικαλλέστατον, πλὴν καθ' ὅσον ἀχανής τε καὶ ἀνώροφος ἦν, ἐξεποίησαν. καὶ τὴν ἡμέραν τὴν τοῦ Κρόνου καλουμένην ἀνέθεσαν· καὶ ἄλλα τε ἐν αὐτῇ ἰδιώτατα πολλὰ ποιοῦσι, καὶ ἔργου οὐδενὸς σπουδαίου προσάπτονται· καὶ τὰ μὲν κατ' ἐκεῖνον, τίς τέ ἐστι, καὶ ὅθεν οὕτως ἐτιμήθη, ὅπως τε περὶ αὐτὸν ἐπτόηνται, πολλοῖς τε εἴρηται, καὶ οὐδὲν τῇδε τῇ ἱστορίᾳ προσήκει. τὸ δὲ δὴ ἐς τοὺς ἀστέρας τοὺς ἑπτὰ τοὺς πλανήτας ὠνομασμένους, τὰς ἡμέρας ἀνακεῖσθαι, κατέστη μὲν ὑπ' Αἰγυπτίων, πάρεστι δὲ καὶ ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους, οὐ πάλαι ποτὲ, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἀρξάμενον. οἱ γοῦν ἀρχαῖοι Ἕλληνες οὐδαμῇ αὐτὸ, ὅσα γε ἐμὲ εἰδέναι, ἠπίσταντο. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ πάνυ νῦν τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι, καὶ αὐτοῖς τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιχωριάζει, καὶ ἤδη καὶ τοῦτο σφίσι πάτριον τρόπον τινά ἐστι, βραχύ τι περὶ αὐτοῦ διαλεχθῆναι βούλομαι, πῶς τε καὶ τίνα τρόπον οὕτω προσετάχθη. Ἤκουσα δὲ δύο λόγους, ἄλλως μὲν οὐ χαλεποὺς γνωσθῆναι, θεωρίας δέ τινος ἐχομένους. εἰ γάρ τις τὴν ἁρμονίαν τὴν διὰ τεσσάρων καλουμένην, ἥπερ που καὶ τὸ κῦρος τῆς μουσικῆς συνέχειν πεπίστευται, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀστέρας τούτους, ὑφ' ὧν ὁ πᾶς τοῦ οὐρανοῦ κόσμος διείληπται, κατὰ τὴν τάξιν καθ' ἣν ἕκαστος αὐτῶν περιπορεύεται, ἐπαγάγοι, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ἔξω περιφορᾶς τῆς τῷ Κρόνῳ δεδομένης, ἔπειτα διαλιπὼν δύο τὰς ἐχομένας, τὸν τῆς τετάρτης δεσπότην ὀνομάσειε, καὶ μετ' αὐτὸν, δύο αὖ ἑτέρας ὑπερβὰς, ἐπὶ τὴν ἑβδόμην ἀφίκοιτο, κἀν τῷ αὐτῷ τούτῳ τρόπῳ αὐτάς τε ἐπιὼν, καὶ τοὺς ἐφόρους σφῶν θεοὺς ἀνακυκλῶν, ἐπιλέγοι ταῖς ἡμέραις, εὑρήσει πάσας αὐτὰς μουσικῶς πως τῇ τοῦ οὐρανοῦ διακοσμήσει προσηκούσας. Εἷς μὲν δὴ οὗτος λέγεται λόγος. ἕτερος δὲ, τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρξάμενος ἀριθμεῖν, καὶ ἐκείνην μὲν τῷ Κρόνῳ διδοὺς, τὴν δὲ ἔπειτα τῷ Διῒ, τὴν τρίτην Ἄρει, τετάρτην Ἡλίῳ, πέμπτην Ἀφροδίτῃ, ἕκτην Ἑρμῇ, καὶ ἑβδόμην Σελήνῃ, κατὰ τὴν τάξιν τῶν κύκλων καθ' ἣν οἱ Αἰγύπτιοι αὐτὴν νομίζουσι· καὶ τοῦτο καὶ αὖθις ποιήσας, πάσας οὕτω τὰς τέσσαρας καὶ εἴκοσιν ὥρας περιελθὼν, εὑρήσεις τὴν πρώτην τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ὥραν ἐς τὸν Ἥλιον ἀφικνουμένην. καὶ τοῦτο καὶ ἐπ' ἐκείνων τῶν τεσσάρων καὶ εἴκοσιν ὡρῶν κατὰ τὸν αὐτὸν τοῖς πρόσθεν λόγον πράξας, τῇ Σελήνῃ τὴν πρώτην τῆς τρίτης ἡμέρας ὥραν ἀναθήσεις. κἂν οὕτω καὶ διὰ τῶν λοιπῶν πορεύῃ,

buerunt: ſed ei Deo cuius nomē dici non poſſe, quemq; forma vacare arbitrātur, magnifice prçter ceteros homines, religioſeq; ſeruiūt. Huic etiam templum ampliſſimum atq; pulcherrimum, niſi quod vaſtū & ſine tecto erat, ædificauerunt: diemque, qui Saturni nomen habet, conſecrauerunt: cui diei cū alia multa ab illis proprie ſunt attributa, tum id potiſſimum, quod eo die negotia nullo pacto tractant. Hæc ſunt quæ ad hunc deum pertinere videntur. Quis autem ipſe ſit, aut vnde in tanto honore fuerit, & quemadmodum eum colant, cum a multis antea dictum eſt, tum nihil ad præſentem hiſtoriā facit. Quod vero ex ſtellis ſeptem, quæ Grçcis *planetæ*, Latinis *errantes* dicuntur, dies diſpoſiti ſunt: primum eſt ab Ægyptiis conſtitutū, deinde ad reliquas gentes emanauit; nec olim id quidē: (vt ego arbitror) cum id nullo modo fuerit (quod ſciam) a veterib. Græcis intellectum. Sed quoniam his temporib. & ceterarum gētium, & ciuium Romanorum ita proprium eſt, vt in cuiuſq; patria quodam modo natū eſſe videatur, placet de hac re, quēadmodum acciderit, paucis diſſerere. Cuius quidem rei duplex eſt ratio, nec ea difficilis, ſi quis animaduertat diligētius. Nam ſi quis eam harmoniam, quę διὰ τεσσάρων appellata eſt, qua totius muſicæ fundamentum contineri veteres crediderunt, ad eas ſtellas retulerit, quib. vniuerſus cæli ornatus variatus ac diuiſus eſt, & ad eū ordinem quo ſingulæ earum mouētur: deinde ſumpto principio ab extremo orbe Saturni, proximis duob. relictis, quarti orbis principē numerauerit; poſt, duob. aliis prætermiſſis, ad ſeptimum peruenerit; eodemq; modo eaſdem ſtellas, earumq; principes deos percurrendo, ad dies applicauerit, eos omnes inueniet muſica ratione quodam modo cum cæli ornatu conuenire. Atq; hæc quidē ratio ſic ſe habet. Altera eſt huiuſmodi. Horas diei noctiſq; omnes recenſe; ita tamen, vt Saturnus primum locū teneat, alterū Iupiter, Mars tertium, Sol quartum, Venus quintum, Mercurius ſextum, Luna ſeptimū: nam hunc eſſe ordinē orbium, Ægyptii arbitrantur. Id ſi facies, quatuor & viginti horis connumeratis, reperies primam horam diei ſequentis Soli tribui. Rurſum ſi in iiſdem XXIIII horis ſupradicta ratione perges, Lunæ primam horam diei tertii aſſignabis. Poſtremo, ſi reliquos perſequêre,

τὸν

τὸν προσήκοντα ἑαυτῇ θεὸν ἑκάστη ἡμέρα *λήψεται). Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω παραδέδοται. τῶν μέντοι Πομπηίῳ πεπραγμένων τὰ μὲν ἄλλα, καίπερ μεγάλα ὄντα, καὶ μηδενὶ τῶν πρόσθεν Ῥωμαίων πραχθέντα, καὶ τῇ τύχῃ καὶ τοῖς *συστρατευσαμένοις αὐτῷ ἀναθείη ἄν τις· ὃ δὲ μέγιστον καὶ κάλλιστον πάντων, ὅτι δυνηθεὶς ἂν ῥᾳδίως τήν τε Ἰταλίαν κατασχεῖν, καὶ μοναρχῆσαι τῆς Ῥώμης διὰ ὑπερβολὴν ἰσχύος, οὐκ ἠβουλήθη· ἀλλ᾽ εὐθὺς ἐπειδὴ τάχιστα ἐς τὸ Βρεντήσιον ἐπεραιώθη, τὰς δυνάμεις πάσας αὐτεπάγγελτος, μήτε τοῦ δήμου μήτε τῆς βουλῆς ψηφισαμένης τι περὶ αὐτῶν, ἀφῆκεν. ἐν δὲ τῇ ἐπινικίῳ πομπείᾳ, τρόπαια μὲν πολλὰ καθ᾽ ἕκαστον τῶν ἔργων καὶ τὸ βραχύτατον ἔπεμψεν, ἓν δὲ μέγα *πολυτελῶς κεκοσμημένον, καὶ γραφὴν ἔχον, ὅτι τῆς οἰκουμένης ἐστί. ¶ Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Καῖσαρ Ἰούλιος καὶ Κάτων Μάρκος ἀνθεῖν ἤρχοντο· Καῖσαρ μέν, δημοκόλαξ ὑπάρχων, καὶ τῷ Πομπηίῳ σπουδάζων, οὐχ ὅτι καὶ ἐφίλει τοῦτον, ἀλλ᾽ ὅτι λεληθότως καθῄρει, προσχωρῶν καθιστῶν τῷ πλήθει τὰς ὑπερβολὰς τῶν τιμῶν· Κάτων δέ, τῷ Πομπηίῳ τὰ πολλὰ ἀντιπίπτων. ἕνα μὲν γὰρ ἀνθρώπων οὐδένα ἐθαύμαζε, τὸ δὲ δὴ κοινὸν ὑπερηγάπα· καὶ πᾶν μὲν τὸ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πεφυκός, ὑποψίᾳ δυναστείας ἐμίσει, πᾶν δὲ τὸ δημοτικόν, ἐλέῳ τῆς ἀσθενείας ἐφίλει· καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ δικαίου παρρησίαν καὶ μετὰ κινδύνων ἐποιεῖτο. πολλῶν δὲ τῶν ἱστορουμένων παραλελειμμένων (διὰ τὸ λίαν ἀπηρτῆσθαι καὶ ἔκφυλα εἶναι τῶν νῦν καιρῶν, ἄλλως τε καὶ τὸ μηδὲν ἢ καινὸν εἰς ἀκοὴν ἢ χρήσιμον ἔχειν εἰς συγγραφὴν) τοῦτ᾽ εἰρήσθω, ὅτι τῆς τῶν περὶ Κατιλίναν συνωμοσίας, τῆς ἐπ᾽ ὀλέθρῳ τῆς πολιτείας ἐπὶ τῆς Κικέρωνος ὑπατείας, ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος ἐλεγχθείσης, καὶ τῶν ἑαλωκότων τιμωρηθέντων, Αὖλόν τινα Φούλβιον ἄνδρα βουλευτὴν αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀπέσφαξε. Καίσαρι δὲ τῆς Λυσιτανίας ἄρχοντι, καὶ ἀεί τι πρᾶξαι λαμπρὸν γλιχομένῳ, ἵππος τις διφυὰς ἐν τοῖς τῶν προσθίων ποδῶν ὁπλαῖς ἔχων ἐγεννήθη· καὶ ἐκεῖνον μὲν γαυρούμενος ἔφερεν, ἄλλον δὲ ἀναβάτην οὐδένα ἀνεδέχετο· ὥστε καὶ ἐκ τούτου μικρὸν οὐδὲν αὐτὸν προσδοκᾶν.

[Ἐκ τοῦ λη´ τῶν Δίωνος βιβλίων]

Ὑπατευκὼς δὲ μετὰ τὴν τῆς Λυσιτανίας ἀρχήν, καὶ νόμους δημοτικοὺς εἰσηγούμενος, τοὺς μὲν ἄλλους τῇ δεινότητι καὶ τῇ δυνάμει τοῦ λόγου κατέπληττε, καὶ σιγᾶν ἠνάγκαζε· Κάτων δὲ αὐτῷ μόνος ἀντέλεγε. καὶ *ἐμέλλησε μὲν ἐπὶ τούτοις ὁ Καῖσαρ ἐς τὸ δεσμωτήριον

vnuſquiſque dies ſibi proprios deos habebit & accommodatos. Igitur hęc in hunc modum tradita ſunt. Ceterum ex rebus a Pompeio geſtis, magnam partem earũ, etſi pręclaræ ſunt, quas nullus ex veterib. Romanis adæquauit: tamen fortunæ tribuere & militibus fortaſſe aliquis poteſt. Hoc vero omniũ rerum eſt maximũ atq; pulcherrimum, quod cum poſſet totius Italiæ imperio potiri, Romæque propter ampliſſimam potentiã, quam habebat, ſolus regnare: id noluit: ſed ſtatim vt Brunditium venit, exercitũ dimiſit, nihil plebe aut ſenatu de eo decernẽte. Parta victoria, tropæa ſingularũ rerum abs ſe geſtarũ in pompam triumphi miſit: quorum vnũ erat clarum & ornatum in primis, cui aſcriptum erat, orbis terrarum eſſe.

¶ Iiſdẽ temporib. Iulius Cæſar, & M. Cato florere cœperunt. Cæſar, popularis & aſſentator ciuis eſſe, & Pompeio fauere: quẽ tamen nõ diligebat: ſed quoniã ei clam infeſtus erat, propter honorum multitudinẽ in odium plebis trahebat. Cato, ſæpe Pompeio aduerſari: (nã Catoni mortalis nullus admirationi fuit) Rẽpubl. præter ceteros caram habere: eique, quidquid ſupra modum excellebat, odio eſſe, propter ſuſpicionẽ poteſtatis: ſi quid plebeium erat, idcirco quia erat imbecillum, carum eſſe: deniq; de rebus iuſtis etiam periculo imminẽte libero loqui. Porro multis partib. hiſtoriæ prætermiſſis, quę valde ſunt ab his tẽporibus alienæ, præſertim cum noui nihil afferãt, aut vtilitatis: id vnum dicendũ videtur, fuiſſe (patefacta a Cicerone conſule, coniuratione Catilinæ, quæ ad Reipubl. perniciẽ ſpectabat, & cõiuratis omnib. qui capti fuerant, ſupplicio affectis) Aulum quendam Fuluium ſenatorem a patre ſuo interfectum. Cæſari autẽ, facinus aliquod præclarũ facere ſemper cupienti, cum Luſitanię præeſſet, equus fiſſis vngulis anteriorum pedũ, natus eſt. Is equus ferox & elatus, Cæſarem vehebat, ſeſſorem præterea admittebat neminem. Ex eo Cæſar in maximam ſpem venit.

E Dionis libro XXXVIII.

Conſulque cum eſſet, reuerſus ex Luſitania, leges populares tulit. Qua in re perterritis ceteris omnibus, coactisque tacere, vi & grauitate orationis, ei Cato per ſe ſolus obſtitit: quem iam ex ipſa Curia abſtractũ Cæſar

in carcerē erat coniecturus. Sed dum Cato ſe æquo animo deduci patitur, conſequunturq; permulti; (quorum vnus M. Petronius a Cęſare increpatus, quod Senatu nōdum dimiſſo abiret, *Malo*, inquit, *in carcere cum Catone, quam hic eſſe tecum*) pudore affectus, Catonē dimiſit: Ciceroni vero, a quo multis conuitiis fuerat laceſſitus, ne reſpondit quidē: (quippe natura mitis erat, nec admodum iracundus) Clodium tamen in ipſum concitauit, ac per eū, vt Roma exſularet, fecit. Itaq; Ciceronis bona publicata, ædes diſturbatæ, ipſe procul ab vrbe expulſus eſt, *milia paſſuum circiter quadringenta ſeptuaginta. Id quidem in Cæſare fuit, vt qui ipſi negotium facerēt, eos propter magnitudinē animi deſpicere ſimularet, ſed per alios ſine vlla ſuſpitione inimicos vlciſceretur. Ciceronem fugientem in Macedoniam Philiſcus, qui ei iam inde Athenis fuerat familiaris, verbis philoſophicis conſolatus eſt. Sed is non multo tempore poſt, ſtudio & diligentia Pompeii Romam reuertitur. Cæſarem res præclare geſtæ in Gallia, cuius adminiſtrationem in quinquēnium ſortitus fuerat, mirifice extulerunt. Nam etſi barbari multitudine & magnitudine Romanis antecellebant, tamē Romani belli ſcientia atq; armis ſuperiores erant. Quinetiā quę contra ferocem animum & temerarium impetum Gallorum opponeretur, prudentia Cæſaris inuēta eſt. Etenim eos tot prœliis ſuperauerat, tātamq; eorum multitudinem oppreſſerat, vt cum Romani tot gētes, quarum ne nomina quidem antea ſciebant, ab eo debellatas eſſe intelligerent, ob eam rem dies XV (quod ante factum non fuerat) ſacrificauerint.

stadiorum trio milia DCCL.

E Dionis libro XXXIX.

Iiſdem temporib. Ptolemæus rex Ægypti, poſtquam Ægyptii contra eum rebellaſſent, quod ipſis vi magis quam iure imperaret, Romam perfugit; vbi muneribus alliciebat potentiſſimos quoſque, vt a populo Romano in regnum ſuum reſtitueretur. Miſerunt præterea Ægyptii Romam legatos centum, ad regem accuſandum: quos ille omnes potuit venenis per inſidias necare. Id ſcelus populo Romano grauiſſimum eſt viſum. Sed & Dionem, qui eius legationis principem locum obtinebat, a quo conſtabat eum accuſatum iri, pariter interfecit. Cuius ſceleris

αὐτὸν ἐξ αὐτοῦ τοῦ συνεδρίου ἐξελκύσας ἐμβαλεῖν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἑτοιμότατα ἑαυτὸν ἀπάγεσθαι ἐπέδωκε, καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγοι *ἐφέποντο, καί τις αὐτῶν Μάρκος Πετρώνιος ἐπιτιμηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ὅτι μηδέπω διαφειμένης τῆς βουλῆς ἀπαλλάττοιτο, ἔφη ὅτι, Μετὰ Κάτωνος ἐν τῷ οἰκήματι μᾶλλον, ἢ μετὰ σοῦ ἐνταῦθα εἶναι βούλομαι· κατῃδέσθη, καὶ ἀφῆκε τὸν Κάτωνα. Κικέρωνος δὲ αὐτῷ πολλὰ λοιδορησαμένου, οὐδὲν μὲν ἀντεῖπε, πρᾶός τε ὢν καὶ οὐ πάνυ πλείων θυμοῦ· διὰ δὲ τοῦ Κλωδίου καταστασιάσας αὐτὸν, *ἀπήλλαξε τῆς Ῥώμης, ὡς καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ δημευθῆναι, καὶ τὴν οἰκίαν κατασκαφῆναι, *ἀπὸ ͵ς τε ψι' σταδίων τῆς Ῥώμης εἰργεσθῆναι. καὶ γὰρ οὕτω Καίσαρι ἦν, προσποιεῖσθαι μὲν ὑπεροράν ὑπὸ μεγαλοφροσύνης τῶν λυπούντων αὐτὸν, δι' ἄλλων δέ τινων ἀεὶ τοὺς ἐχθροὺς τίνυσθαι ἀνυπόπτως. Κικέρωνα δὲ φυγόντα εἰς Μακεδονίαν Φιλίσκος τις, ἐξ Ἀθηνῶν αὐτῷ συνόμιλος γνώριμος, φιλοσόφοις λόγοις παρεμυθήσατο. κατῆλθε μέντοι οὐκ εἰς μακρὰν εἰς τὴν πατρίδα, διὰ τῆς Πομπηΐου σπουδῆς. Καίσαρα δὲ, πενταετῆ τῆς Γαλατίας ἀρχὴν εἰληχότα, μέγαν ἦραν αἱ τῇδε πράξεις. προεῖχον μὲν γὰρ οἱ βάρβαροι τῷ τε πλήθει καὶ τοῖς μεγέθεσιν, οἱ δὲ δὴ Ῥωμαῖοι τῇ τε ἐμπειρίᾳ καὶ ταῖς ὁπλίσεσι· καί πως καὶ πρὸς τὸν θυμὸν τῶν Κελτῶν, τήν τε ἄκριτον καὶ προπετῆ αὐτῶν ὁρμὴν, ἀντίρροπον τὸ τοῦ Καίσαρος φρόνημα εὑρίσκετο. τοσαύτας μέντοι μάχας αὐτοὺς νενικήκει, καὶ τοσοῦτον πλῆθος αὐτῶν διεφθάρκει, ὡς τοὺς Ῥωμαίους μαθόντας ταῦτα, καὶ ὅτι ἔθνη τοσαῦτα, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα πρότερον ἠκρίβουν, ἡρήκει, πέντε καὶ δέκα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας θῦσαι ὅσας οὔπω πρότερον ἐγεγόνει.

[Ἐκ τοῦ λθ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς, ἐπαναστάντων αὐτῷ τῶν Αἰγυπτίων, διότι βιαίως μᾶλλον ἢ νομίμως ἦρχεν σφῶν, ἀπέδρασεν εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ τοὺς δυνατοὺς ἐθεράπευε χρημάτων δόσει, ἵνα κάθοδος αὐτῷ παρὰ τῶν Ῥωμαίων γένοιτο εἰς τὴν ἰδίαν ἀρχήν. *ἔπεμψαν δὲ καὶ Αἰγύπτιοι πρέσβεις ἑκατὸν εἰς τὴν Ῥώμην, κατηγορήσοντας αὐτοῦ· οὓς ἐκεῖνος ἅπαντας ἠδυνήθη φαρμάκοις δολοφονῆσαι. καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων πάνδεινον ἔδοξεν εἶναι τὸ γεγονός, καὶ Δίων ὁ τῆς πρεσβείας ἐξάρχων, δῆλος ἦν κατηγορήσων αὐτοῦ, κἀκεῖνον ἐδολοφόνησε· καὶ οὐδεμίαν

ἐπὶ

ἐπὶ τούτοις δίκην δέδωκε· τά τε γὰρ ἄλλα ὁ Πομπήιος καὶ τῇ οἰκίᾳ αὐτὸν ὑπεδέδεκτο, καὶ συνήρετο. τοσοῦτον τότε ἡ δωροδοκία ἴσχυεν ἐν τῇ Ῥώμῃ. καὶ ἡ Κύπρος ἡ νῆσος, τῆς Πτολεμαίου ἀρχῆς οὖσα, τότε πρῶτον ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἐγένετο δυναστείαν. Καὶ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ὁ Πομπήιος τὸ θέατρον, ᾧ καὶ νῦν λαμπρυνόμεθα, καθιέρωσε· καὶ λέοντες ἐν αὐτῷ πεντακόσιοι ἐν πέντε ἡμέραις ἀνηλώθησαν, καὶ ἐλέφαντες ὀκτωκαίδεκα πρὸς ὁπλίτας ἐμαχέσαντο· καὶ αὐτῶν οἱ μὲν παραχρῆμα ἀπέθανον, οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον. ἠλεήθησαν γάρ τινες ὑπὸ τοῦ δήμου παρὰ τὴν Πομπηίου γνώμην. ἐπειδὴ τραυματισθέντες, τῆς μάχης ἐπαύσαντο, καὶ περιιόντες τὰς προβοσκίδας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέτεινον, καὶ θρηνώδη βοὴν ἀφῆκαν. λέγεται δὲ περὶ αὐτῶν, ὅτι πρός τε τῆς φωνῆς τῆς πατριώτιδος ἐπαΐειν, καὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ γινομένων *συνιᾶσιν· ὥστε καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις, πρὶν ἐς ὄψιν τοῖς ἀνθρώποις τὴν σελήνην ἐλθεῖν, πρός τε ὕδωρ *φαιδρὸν ἀφικνεῖσθαι, κἀνταῦθα καθαρμόν τινα σφῶν ποιεῖσθαι. ἤκουσα δὲ καὶ ἐκεῖνο, ὅτι τὸ θέατρον τοῦτο οὐχ ὁ Πομπήιος ἐποίησεν, ἀλλὰ Δημήτριος ἀπελεύθερος αὐτοῦ, ἐκ τῶν χρημάτων ὧν συστρατευόμενος αὐτῷ ἐπεπόριστο. τὴν μέντοι ἐπωνυμίαν τοῦ ἔργου αὐτῷ ἀνέθηκεν ὁ Πομπήιος, ἵνα μὴ κακῶς ἀκούῃ ὅτι ἐξελεύθερος αὐτοῦ τοσαῦτα ἠργυρολόγησεν ὥστε καὶ εἰς τηλικοῦτον ἀνάλωμα ἐξικέσθαι. Καῖσαρ δὲ τόν τε Ῥῆνον πρῶτος Ῥωμαίων διέβη· καὶ ἐς Βρεττανίαν μετὰ ταῦτα, τοῦ τε Πομπηίου καὶ τοῦ Κράσσου ὑπατευόντων, ἐστρατεύσατο. ἡ δὲ χώρα αὕτη, ἀπέχει μὲν τῆς ἠπείρου τῆς Κελτικῆς κατὰ τοὺς λεγομένους *Μορινοὺς, σταδίους πεντήκοντα καὶ τετρακοσίους τὸ συντομώτατον· παρήκει δὲ παρά τε τὴν λοιπὴν Γαλατίαν, καὶ παρὰ τὴν Ἰβηρίαν *ὀλίγου πᾶσαν, ἐς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα. καὶ τοῖς μὲν πάνυ παλαιοῖς καὶ Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων, οὐδὲ ὅτι ἔστιν ἐγιγνώσκετο· τοῖς δὲ ἔπειτα, ἐς ἀμφισβήτησιν, εἴτε ἤπειρος εἴτε νῆσος εἴη, ἀφίκετο. καὶ πολλοῖς ἐφ' ἑκάτερον, εἰδόσι μὲν οὐδὲν, ἅτε μήτ' αὐτόπταις μήτ' αὐτηκόοις τῶν ἐπιχωρίων γενομένοις, τεκμηριομένοις δὲ ὡς ἕκαστοι σχολῆς ἢ φιλολογίας εἶχον, συγγέγραπται. προϊόντος δὲ δὴ τοῦ χρόνου, πρότερον ἐπ' *Ἀγρικόλα ἀντιστρατήγου, καὶ νῦν ἐπὶ Σεβήρου αὐτοκράτορος, νῆσος οὖσα σαφῶς ἐλήλεγκται. εἰς ταύτην ὁ Καῖσαρ στρατευθεὶς, οὐχ ὅσα ἤθελε πράξας, ὁμήρους τε παρ' αὐτῶν ὀλιγωτέρους ὧν ᾔτησεν εἰληφὼς, ἐπανῆκεν εἰς τὴν Γαλατίαν, νεωτερίζειν τοὺς

ideo nullas pœnas dedit, quod Pompeius eum domum ſuam receperat, atq; multis modis adiuuabat. « Tātum Romę per id tempus poterat largitio. « Cyprus inſula in regno Ptolemæi tū primum in populi Romani poteſtatem venit. Eadem tempeſtate Pompeius theatrum, quod nunc percelebre eſt, ędificauit: in quo leones quingenti diebus quinque abſumpti ſunt: præterea elephanti decem & octo cū armatis hominibus certauerūt; quorum pars ſtatim, pars non multo poſt interiit. nam eorum populus miſertus eſt, contra Pompeii voluntatem: propterea quod ſaucii nō ſolum certandi finem fecerunt, ſed etiam lugubri voce miſſa circumeuntes, roſtra ſua in cælum intendebant. Ferunt ab hoc genere animalium nō modo patriam linguam, ſed ea quoque quę in cælo fiunt, intelligi. Itaq; noua Luna, priuſquam ea veniat in hominū conſpectum, ad aquam limpidam proficiſcuntur; vbi ſe abluunt. Accepi præterea, id theatrum nō eſſe a Pompeio, ſed a Demetrio liberto eius, ex pecunia quam cū eo militando quæſierat, ædificatum: ſed Pompeium id ſibi vindicaſſe, ne propterea male audiret, quod libertus eius tam magnam pecuniam conflaſſet, vt tantos ſumptus potuiſſet ſuſtinere. Cęſar, primus Romanorum Rhenum tranſiit: deinde in Britanniam profectus eſt, Pompeio & Craſſo conſulibus. Ea regio minimum abeſt a continenti Celtica, ab ea parte qua Morini ſunt, * milia paſſuum quinquaginta ſex; ſtadia ccccl porrectaque in pelagus, ad reliquam Galliam pertinet, & [7]Hiſpaniam fere omnem. quæ regio an eſſet, omnino a veteribus tum Græcis tum Romanis eſt ignoratum: nouis vero, eſſet ne continens, an inſula, in dubitationem venit. Itaque ſcripſere permulti in vtramque ſententiam: qui propterea nihil certi habebant, quod neque vidiſſent ipſi, neq; ab eius regionis hominibus audiuiſſent: ſed, vt otio & ſtudio abundabant, ita coniecturam faciebant. Progrediente vero tempore, antea quidem Agricolæ proprætoris, modo autem Seueri Imperatoris temporibus, inſulam eſſe, certo compertum eſt. Igitur Cæſar in Britanniam profectus, rebus non plane geſtis ex animi ſententia, & acceptis a Britannis obſidibus paucioribus quam putabat, in Galliam reuertit: quod audierat

Gallos res nouas moliri. Eadem tempeſtate Tiberis, ſiue immenſis imbribus de cælo, ſiue nimio vento fluxum eius in mare arcente, ſubito in planitie vrbis inundauit, ædesq; multas deiecit, ac multos mortales perdidit.

E Dionis libro XL.

Cæſar iterũ traiecit in Britanniam, vicit bello barbaros: iisq; tributis impoſitis, & obſidibus acceptis, in Galliam reuerſus eſt ad bellum gerendũ. Porro vt Cæſar Gallias, ita Craſſus & Pompeius ſortiti fuerãt, vel potius occupauerant, ille Syriam, hic Hiſpaniam. Dum Pompeius ducibus belli in Hiſpaniam miſſis Romæ ſedet, [8] populique fauorem captat, Craſſus in Parthos, ſtudio & cupiditate pecuniæ quærendæ, exercitum ducit; quamuis ei prodigia ad Zeugma iuxta Euphratem (ſic enim is locus a tranſitu Alexãdri dictus eſt) parum proſpere euenerunt. Nam *aquila aurea (ſic enim appellatur ea quæ ſacellum habet perexiguum, in quo collocata eſt; quæ lõgiſſimæ haſtæ affixa, geſtatur in omnibus exercitibus ex delectu comparatis: cuius quidem haſtæ pars inferior peracuta eſt, ita vt poſſit in terram defigi) ea inquam aquila cum Craſſo Euphratem tranſire noluit, ſed terræ perinde adhærebat, atq; ſi in ea nata fuiſſet; donec eam multitudo, quæ circumſtabat, conuulſit; ipſaq; vi cõſequuta eſt. Præterea pons, antequã omnes trãsiiſſent, fractus eſt. Quibus rebus cum milites animos demitterẽt, eos Craſſus conſolabatur his verbis: *Bono animo eſte* (inquit) *o viri: vobis enim iuro, neminem veſtrum hac eſſe reuerſurum; nam redire per Armeniam cogito.* Milites his verbis, quod ea via iuraſſet neminem reuerſurũ, multo magis conciderunt. Parthi, qui olim ſub imperio Perſarum in exigua regionis parte habitabant, neque magnam admodum potentiam fuerant adepti, poſtquam labefactato Perſarum imperio, res Macedonum floruerũt, deinde ſucceſſores Alexandri multis magniſque inter ſe ſeditionibus debilitari & frangi cœperũt, primum duce quodã Arſace, a quo reges eorum deinceps ſunt *Arſacidæ* nominati, in medium prodierunt: atque Aſia potiti, eam per ſatrapas retinuerunt.

Γαλάτας ἀκηκοώς. Κἀν τούτῳ ὁ Τίβερις, εἴτ' οὖν ὄμβρων ἄνω που ὑπὲρ τὴν πόλιν ἐξαισίων γενομένων, εἴτε καὶ σφοδροῦ πνεύματος ἐκ τῆς θαλάσσης τὴν ἐκροὴν αὐτοῦ ἀνακόψαντος, ἐν τοῖς τοῦ ἄστεος πεδίοις αἰφνίδιον ἐπελάγισε, καὶ οἰκίας πολλὰς κατέβαλε, καὶ ἀνθρώπους διώλεσε.

[Ἐκ τοῦ μ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Καῖσαρ δὲ καὶ δεύτερον εἰς τὴν Βρεττανίαν περαιωθεὶς, ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους πολέμῳ· καὶ φόρους αὐτοῖς τάξας καὶ ὁμήρους λαβὼν, ἀπῆρεν εἰς Γαλατίαν καὶ τοὺς *ἐκεῖ πολέμους. Ὥσπερ δὲ Καῖσαρ τὴν Γαλατίαν, οὕτω καὶ Κράσσος καὶ Πομπήιος, ὁ μὲν τὴν Συρίαν, ὁ δὲ τὴν Ἰβηρίαν λαχόντες, μᾶλλον δὲ βίᾳ λαβόντες, Πομπήιος μὲν τοὺς στρατηγοὺς εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἀφεὶς, ἐν τῇ Ῥώμῃ καθῆστο, καὶ τὴν πόλιν ἐδημαγώγει· Κράσσος δὲ ἐπὶ Πάρθους ἐστράτευσεν, ἐπιθυμίᾳ τοῦ ὅτι μάλιστα *χρηματίσασθαι· καίτοι σημείων αὐτῷ κατὰ τὸ Ζεῦγμα τὸ περὶ τὸν Εὐφράτην (οὕτω γὰρ τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως κέκληται) οὐκ αἰσίων γεγενημένων. ὁ γὰρ ἀετὸς ὠνομασμένος (ἔστι δὲ *ναΐσκος μικρὸς, καὶ ἐν αὐτῷ ἀετὸς χρυσοῦς ἐνίδρυται, καθίσταταί τε ἐν πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ καταλόγου στρατοπέδοις, καὶ αὐτὸν εἷς ἀνὴρ ἐπὶ δόρατος μακροῦ *ἐς ὀξὺ τὸν στύρακα ἀπηγμένου, ὥστε καὶ ἐς τὸ δάπεδον καταπήγνυσθαι, φέρει) τούτων οὖν τῶν ἀετῶν εἷς οὐκ ἠθέλησε τὸν Εὐφράτην αὐτῷ τότε συνδιαβῆναι, ἀλλ' ἐν τῇ γῇ ἐνέχετο ὥσπερ ἐμπεφυκὼς, πρὶν δὴ πολλοὶ περιστάντες αὐτὸν ἀνέσπασαν· καὶ ὁ μὲν καὶ ἄκων ἐπηκολούθησεν· ἡ δὲ γέφυρα, πρὶν πάντας αὐτοὺς διελθεῖν, διελύθη. ἐφ' ᾧ καὶ ἀθυμούντων τῶν στρατιωτῶν, παραμυθούμενος αὐτοὺς ὁ Κράσσος, Θαρσεῖτε, εἶπεν, ὦ ἄνδρες· ἐγὼ [γὰρ] ὑμῖν αὐτὸς ἐπομνὺς λέγω ὅτι οὐδεὶς ὑμῶν ἐνθένδε ἐπανήξει. διὰ γὰρ Ἀρμενίας τὴν ἐπάνοδον ποιήσασθαι ἔγνωκα. πρὸς οὖν τὸ, Οὐδεὶς ὑμῶν ἐντεῦθεν ἐπανήξει, ἐς ἀθυμίαν πλείω καθέστησαν. Πάρθοι δὲ, πάλαι μὲν ὑπὸ τὴν Περσικὴν βασιλείαν ὄντες, ἐν μέρει χώρας βραχεῖ ᾤκουν, καὶ δυναστείαν ὑπέρογκον οὐκ ἐκέκτηντο· ἐπεὶ δὲ ἥ τε τῶν Περσῶν ἀρχὴ κατελύθη, καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων ἤκμασεν, οἵ τε τοῦ Ἀλεξάνδρου διάδοχοι στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπολυθεῖν ἤρξαντο καὶ μαραίνεσθαι, ἔς τε τὸ μέσον τότε πρῶτον ὑπ' Ἀρσάκου τινὸς ἀφίκοντο, ἀφ' οὗπερ οἱ ἔπειτα βασιλεύσαντες αὐτῶν, Ἀρσακίδαι ἐπωνομάσθησαν· καὶ εὐτυχήσαντες, τὴν Ἀσίαν σατραπείαις κατέσχον.

εἰσὶ μὲν

εἰσὶ μὲν γὰρ ἱπποτοξόται πάντες, καὶ ὁ οὐρανὸς ἥ τε χώρα αὐτοῖς συναίρεται πρὸς ἀμφότερα. ὁ μὲν γὰρ, ξηρότατος ὤν, ἐντονωτάτας αὐτοῖς τὰς τοξείας παρέχεται· ἡ δὲ, πεδιάς ἐστι καὶ ἱππήλατος σύμπασα. τοῖς γοῦν Ῥωμαίοις ἀντίπαλοί εἰσι. Πρὸς οὖν τούτους καὶ Ὀρώδην τὸν βασιλέα σφῶν . . . ὁ Κράσσος ἐστράτευσε· καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κράσσος, καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν σχεδὸν σύμπαν στράτευμα *διεφθάρη· καὶ αὐτοῦ χρυσὸν ἐς τὸ στόμα οἱ Πάρθοι ἐνέτηξαν ἐπισκώπτοντες. *οὕτω γὰρ δὴ πολυχρήματός τε καὶ φιλοχρήματος ἦν, ὡς καὶ οἰκτείρειν ὡς πένητας τοὺς μὴ δυναμένους στρατόπεδον ἐκ καταλόγου οἴκοθεν τρέφειν. Πάρθοι δὲ, μέχρι τῆς Ἀντιοχείας αὐτῆς ἐλάσαντες, καὶ τὰ ἐν ποσὶ πάντα χειρούμενοι, ὑπὸ Κασσίου Λογγίνου ἀνεκόπησάν τε καὶ ὀπίσω ἐχώρησαν. καὶ τὰ μὲν Κράσσου πρὸς Πάρθους οὕτως ἠτυχήθη, καὶ ἡ τῆς συμφορᾶς μνήμη διὰ τὸ μέγεθος *ἐξήρκεσε τῷ αἰῶνι.

[Ἐκ τοῦ μα´ τῶν Δίωνος βιβλίων.]

Μετὰ δὲ ταῦτα πόλεμοι κατέλαβον ἐμφύλιοι μέγιστοι *τοὺς Ῥωμαίους, Πομπηΐου καὶ Καίσαρος συμπεσόντων ἀλλήλοις. καὶ προφάσεις μὲν λέγονται πολλαὶ τοῦ πολέμου· ἡ δὲ ἀληθεστάτη αἰτία, ἡ φιλοπρωτεία ἦν καὶ ἡ φιλαρχία. Πομπήιος μὲν γὰρ, καίτοι πρότερον αὐτὸς αὐξήσας τὸν Καίσαρα, φθονεῖν ἤρξατο εὐτυχοῦντί τε καὶ λαμπρυνομένῳ· καὶ λάθρᾳ τὸ πρῶτον κολούειν αὐτοῦ τὴν ὑπεροχὴν ἐσπούδαζεν, εἶτα καὶ φανερῶς ἐπολέμησε. Καῖσαρ δὲ, μὴ φέρων ἐλαττωθῆναι, καὶ μέγιστος πάντων γενέσθαι σπουδάζων, τὴν Γαλατίαν ἀφεὶς, ἤλαυνεν εἰς τὴν Ῥώμην, ὡς ἀπαρασκεύῳ ἔτι ληψόμενος τὸν Πομπήιον. αὐτὸς μὲν γὰρ, παρασκευῆς ἕνεκα τῆς εἰς πόλεμον, καὶ γυμνασίας τῶν στρατοπέδων τοσοῦτον χρόνον ἐν τοῖς Γαλατικοῖς πολέμοις ἐξησκημένων, καὶ τοσαύταις νίκαις τεθαρρωμένων, ὑπό τε τῶν αὐτοῦ δωρεῶν καὶ ὑποσχέσεων εὖ μάλα συγκεκροτημένων, ἑτοιμότατος ἦν. ὅθεν ὁ Πομπήιος ἐξέλιπε τὴν Ῥώμην, καὶ μετὰ τοῦτο τὴν Ἰταλίαν, τὴν σύγκλητον ἔχων ὀλίγου δεῖν σύμπασαν καὶ τὰ χρήματα. τὸν γὰρ ὑπομείναντα ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐν ἴσῳ, εἰ καὶ μετὰ τοῦ Καίσαρος μὴ ἦν, πολέμιον ἐψηφίσατο. καὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἀποπλεύσας, συμμάχους τε προσεκαλεῖτο, καὶ τὸ στράτευμα ἤσκει. πολλὰ μὲν οὖν καὶ παρὰ πολλῶν ἀρίστων τε καὶ δυνατῶν ἀνδρῶν, ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις καὶ ἐπράχθη καὶ ἐρρέθη· διὰ δὲ τὸ τὴν ἐξουσίαν

Sunt omnes equites ſagittarii: ad quã rem plurimum eis cõfert cæli regioniſq; opportunitas. nã cælum, quod in primis ſiccum eſt, neruos arcuum intentos facit: regio vero tota plana eſt, & ob eam rem equis accommodata. Hi populi, Romanis infeſti ſunt. itaq; Craſſus contra eos, atq; eorum regem Orodem, exercitum duxit. Ibi ipſe cum Craſſo filio, cunctoque fere populi Romani exercitu, interiit. Parthi quoque, auro in os Craſſi infuſo, homini illuſerũt. Erat enim Craſſus vſq; adeo diues, & pecuniæ cupidus, vt eorum veluti pauperum miſereretur, qui ſuis redditibus exercitum Romanum alere nõ poſſent. Inde Parthi, cũ iam Antiochiam vſq; veniſſent, atque omnia quæ obuiam facta eſſent, occuparent, a C. Caſſio Longino repulſi, domũ reuerterũt. Hunc exitum Craſſus cõtra Parthos habuit: cuius calamitatis acerbitas, propter magnitudinem, memoriæ hominũ cõmendabitur ſempiternæ.

E Dionis libro XLI.

Hoc prœlio facto, bella ciuilia maxima atq; duriſſima Romanis extiterunt, Pompeio & Cæſare diſſidentibus: quorum bellorum multæ cauſæ feruntur: ſed certiſſima cauſa fuit primarum partium & dominandi cupiditas. Põpeius enim, etſi antea Cæſarem auxerat, tamen eius fortunæ & gloriæ poſtea cœpit inuidere: atque cum initio potentiam eius impedire clam ſtuduiſſet, deinde grauiter & aperte ſe inimicũ oſtendit. Cæſar, qui nihil de dignitate ſua detrahi patiebatur, quique potius omnium maximus eſſe cupiebat, relicta Gallia, Romam contendit; ſcilicet imparatum adhuc Pompeium offenſurus. Cæſar enim, propter belli apparatum, militeſq; tanto tempore in bellis Gallicis exercitatos, & tot victoriis exſultantes, ac donis eius promiſſiſq; permotos, paratiſſimus erat. Ex quo factum eſt, vt Pompeius Roma deceſſerit, & paulo poſt Italia. Is ſecum habebat Senatum fere omnem, atque pecuniam. Itaque qui Romæ remanſiſſet, quamuis non eſſet partium Cæſaris, eũ tamẽ æque hoſtẽ iudicauit. Cum Dyrrachium veniſſet, conuocatis ſociis, milites exercebat. Igitur per id tempus multa ab optimis & potẽtiſſimis viris pclare geſta ac dicta fuerũt. Sed quia ſumma

rerum ferme omnium ad Cæſarem & Pompeium venerat, horum, quia ſummam rerum ſcribimus, facimus mentionem. Cæſar, a Lepido, qui poſtea fuit in triumuiratu, Dictator dictus eſt. quo magiſtratu ſuſcepto, vltro ſe ſtatim abdicauit: quãuis eius factis perinde atq; Pompeius vteretur. nam vterq;, quod paratos exercitus haberent, omnia pro libidine ac voluntate faciebãt. Cum porro ei pecunia opus eſſet, donaria ceteraq; omnia ex Capitolio abſtulit. cumque Fortunæ ſacrificaret, taurus, priuſquã feriretur, extra vrbem profectus, ad lacum quendam peruenit, eumq; enatauit. Quo facto aruſpices Cæſari, ſi Romæ remaneret, exitium: ſi mare tranſiret, ſalutem ac victoriam fore prædixerunt. His rebus cõfiſus Cęſar, contra Pompeium exercitum duxit. Quo iam profecto, pueri in vrbe duas in partes ſua ſpõte diſtributi, ac partim Pompeiani, partim Cęſariani nũcupati, abſq; armis quodammodo certauerunt: tãdem vero, qui nomen a Cæſare habebant, victoriam reportauerunt. Cæſar, cum, ignorante Bibulo, cui maris præſidia commiſſa fuerant, tranſiſſet, Apolloniam & alia loca finitima, Pompeii præſidiis deſtituta, occupauit. Ea regio in pulcherrima terrę parte mariſq; ac fluminum ſita eſt. Sed id omnium maxime admiratus ſum; quod cũ magna copia ignis *ad ſuperum flumẽ exſiſtat, tamen ad proximam terrã non valde diffunditur; ſed neq; eam in qua eſt, adurit, aut facit aridiorẽ: quinetiam herbas, ac virides arbores proxime habet, augetur imbribus, & ſublime tollitur. Cæſar, cunctãte Antonio, (cui mãdatum erat, eos qui Brundiſii remãſerant, adducere) ſolus nauigare in Italiam conſtituit: & tamquam aliquis alius, nauiculam conſcendit, ſeq; a Cæſare miſſum eſſe dixit; ac gubernatorem etiam aduerſo vẽto ſoluere coegit. Iam procul a terra nauigabãt, cum ventus vehementer vrgere, & tempeſtas eos grauiter conturbare cœpit. Quamobrem cum gubernator inuito Cæſare regredi conaretur, Cæſar ſe, quis eſſet, patefecit; tamquam eſſet ex eo vim tempeſtatis placaturus. *Bono animo es*, inquit: *nam Cæſarẽ vehis*. Tã magno enim animo erat, atque in tantam ſpem venerat, ſiue ex vatum prædictionibus, ſiue alia ratione, vt etiam

καὶ τὸ κῦρος σχεδὸν ἁπάντων εἰς Καίσαρα ἀνῆκε καὶ Πομπήιον, τούτων ἡ ἐπιτομὴ μνημονεύει καὶ μόνων. Καῖσαρ δὲ ὑπὸ Λεπίδου, τοῦ ἐν τῇ τριαρχίᾳ ὕστερον γενομένου, δικτάτωρ ἀναγορευθείς, καὶ δεξάμενος τὴν ἀρχήν, ταύτην μὲν ἑκὼν αὖθις ἀπέθετο, εἰ καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς πάντα ἐποίει, ὥσπερ δὴ καὶ Πομπήιος, πράττοντες κατ᾽ ἐξουσίαν ὁπόσα καὶ βούλοιντο, ἅτε καὶ τὰ στρατεύματα διὰ χειρὸς ἔχοντες. χρημάτων δὲ σπανίζων, τὰ ἀναθήματα τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ πάντα ἀφείλετο· ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ τῇ Τύχῃ θύοντος, ὁ ταῦρος, πρὶν καὶ τρωθῆναι, ἔξω τῆς πόλεως ἐξεχώρησε, καὶ πρὸς λίμνην ἐλθὼν, διενήξατο αὐτήν· καὶ οἱ μάντεις μένοντι μὲν αὐτῷ οἴκοι, ὄλεθρον, περαιωθέντι δὲ τὴν θάλασσαν, καὶ σωτηρίαν καὶ νίκην ἔσεσθαι ἔφασαν, οὕτω δὴ ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Πομπηίου. Ἀφορμηθέντος δὲ αὐτοῦ, οἱ παῖδες οἱ ἐν τῇ πόλει ὄντες, διχῇ τε ἐνεμήθησαν αὐτοκέλευστοι, καὶ οἱ μὲν Πομπηιανοὺς σφᾶς, οἱ δὲ *Καισαρείους ὀνομάσαντες, ἐμαχέσαντο τρόπον τινὰ ἄνευ ὅπλων ἀλλήλοις· καὶ ἐπεκράτησαν ὅσοι τῇ τοῦ Καίσαρος προσωνυμίᾳ ἐχρῶντο. Καῖσαρ δέ, λαθὼν τὸν Βίβουλον, ᾧ ἡ θάλασσα φρουρεῖσθαι προσετέτακτο, ἐπεραιώθη, καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἄλλα τε τῶν ἐκεῖ χωρίων, ἐκλειφθέντα ὑπὸ τῶν Πομπηίου φρουρῶν, παρεστήσατο. ἡ δὲ [Ἀπολλωνία] αὕτη ἐν καλῷ μὲν τῆς γῆς, ἐν καλῷ δὲ τῆς θαλάττης, ποταμῶν τε ἄριστα κεῖται· ὃ τε μάλιστα διὰ πάντων ἐθαύμασα, πῦρ πολὺ πρὸς τῷ *Αὤῳ ποταμῷ ἀναδίδοται, καὶ οὔτε ἐπὶ πλεῖον τῆς πέριξ γῆς ἐπεξέρχεται, οὔτ᾽ αὐτὴν ἐκείνην ἐν ᾗ διαιτᾶται, ἐκπυροῖ ἢ καὶ κραυροτέραν ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ πόας καὶ δένδρα, καὶ πάνυ πλησίον, θάλλοντα ἔχει· πρός τε τὰς ἐπιχύσεις τῶν ὄμβρων ἐπαύξει, καὶ ἐς ὕψος ἐξαίρεται. Καῖσαρ δέ, βραδύνοντος τοῦ Ἀντωνίου, ᾧ τοὺς ὑπομείναντας ἐν τῷ Βρεντησίῳ κομίσαι ἐπετέτακτο, βουληθεὶς αὐτὸς καὶ μόνος γε εἰς τὴν Ἰταλίαν πλεῦσαι, ἐπέβη μὲν ἀκατίου τινός, ὥς τις ἄλλος, λέγων ὑπὸ τοῦ Καίσαρος πεπέμφθαι· καὶ τὸν κυβερνήτην αὐτοῦ, καίπερ πνεύματος ὄντος, ἐξεβιάσατο ἀναχθῆναι· ὡς μέντοι γε *ἄπο τῆς γῆς ἐγένοντο, καὶ ὅ τε ἄνεμος ἰσχυρῶς κατέσπερχε, καὶ ὁ κλύδων δεινῶς σφᾶς ἐξετάραττεν, ὥστε τὸν κυβερνήτην καὶ ἄκοντος αὐτοῦ ἐπανιέναι ἐπιχειρῆσαι, ἐξέφηνεν ἑαυτόν, καθάπερ ἐκ τούτου καὶ τὸν χειμῶνα παύσων, καὶ ἔφη, Θάρσει· Καίσαρα γὰρ ἄγεις. Τοιοῦτον μὲν δὴ φρόνημα καὶ τοιαύτην ἐλπίδα ἤτοι αὐτόθεν ἢ ἐκ μαντείας τινὸς εἶχεν, ὥστε καὶ

παρὰ τὰ φαινόμενα πίστιν τῆς σωτηρίας ἐχέγγυον ποιήσασθαι. οὐ μέντοι καὶ ἐπεραιώθη. Πομπήιος δέ, ῥᾳδίως αὐτὸν ἐλπίσας, πρὶν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετὰ Ἀντωνίου ὄντας προσλαβεῖν, * καταργάσασθαι, σπουδῇ πρὸς τὴν Ἀπολλωνίαν μετὰ τῆς δυνάμεως ἤλασε· καὶ τὸν Ἄψον ποταμόν, περὶ ὃν ὁ Καῖσαρ ἐστρατοπέδευε, διαβῆναι ἐπεχείρησεν. ὡς δὲ ἡ γέφυρα βάρος λαβοῦσα διελύθη, καὶ τινὲς τῶν προδιαβεβηκότων μονωθέντες ἀπώλοντο, ἐπέσχεν, ἀθυμήσας ὅτι πρῶτον τὸ τοῦ πολέμου ἔργον ἀρχόμενος ἐπταίκει· καὶ τούτῳ καὶ τοῦ Ἀντωνίου ἐπελθόντος, φοβηθεὶς ἀπεχώρησε πρὸς τὸ Δυρράχιον. ἕως μὲν γὰρ ὁ Βίβουλος ἔζη, οὐδ' ἀπᾶραι ἐκεῖνος ἐκ τοῦ Βρεντησίου ἐτόλμησεν· ἐπεὶ δὲ αὐτός τε ἐκκαμὼν ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας ἐτελεύτησε, καὶ τὴν ναυαρχίαν ὁ Λίβων διεδέξατο, καταφρονήσας αὐτοῦ, καὶ ἀνήχθη. τὸ δὲ Δυρράχιον, ἔστιν ἡ Ἐπίδαμνος ἡ τῶν Κερκυραίων· τινὲς δὲ οὕτω μετονομασθῆναι τὴν Ἐπίδαμνον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πρὸς τὴν τῆς ῥαχίας δυσχέρειαν ἔφασαν, ὅτι ἡ τῆς Ἐπιδάμνου * πρόσρησις ζημιώδη δήλωσιν ἐν τῇ τῶν Λατίνων γλώσσῃ ἔχουσα, δυσοιώνιστος σφίσιν ἐς τὸ περαιοῦσθαι ἐς αὐτὴν ἔδοξεν εἶναι. Πρὸς οὖν τοῦτο τὸ Δυρράχιον ὁ Πομπήιος καταφυγών, στρατόπεδόν τε ἔξω τῆς πόλεως ἐποιήσατο, καὶ τάφρους βαθείας σταυρώματά τι ἰσχυρὰ περιεβάλετο. πολλαὶ μὲν [οὖν] μάχαι αὐτῶν, βραδεῖαι δ' ὅμως ἐγένοντο. αὐτοῦ δὲ δὴ τοῦ Δυρραχίου ὁ Καῖσαρ, μεταξὺ τῶν τε ἑλῶν καὶ τῆς θαλάσσης, νυκτὸς ὡς καὶ προδοθησομένου πειράσας, εἴσω μὲν τῶν στενῶν παρῆλθε· προσπεσόντων δέ οἱ ἐνταῦθα πολλῶν μὲν κατὰ πρόσωπον, πολλῶν δὲ καὶ κατόπιν, οἳ πλοίοις περιακομισθέντες ἐξαίφνης αὐτῷ ἐπέθεντο, συχνοὺς ἀπέβαλε, καὶ ὀλίγου καὶ αὐτὸς ἐφθάρη. διὸ καὶ ἄρας ἐξαίφνης νυκτὸς, ἐς Θετταλίαν ὥρμησε. Πομπήιος δέ, ὡς καὶ διαπεπολεμηκὼς, τὸ μὲν τοῦ αὐτοκράτορος ὄνομα ἔλαβεν, οὐ μέντοι καὶ ἐμεγαληγόρει τι. ἐπεὶ δὲ δὴ τὸν Καίσαρα μετὰ τοῦθ' ὁρμήσας, ἐς τὴν Θετταλίαν ἀφίκετο, κἀνταῦθα συνέβαλον τὰ στρατεύματα. Πομπήιος μὲν οὐδενὸς ἀνθρώπων δεύτερος, Καῖσαρ δὲ καὶ πρῶτος πάντων εἶναι ἐπιθυμῶν· ἀμφότεροι δὲ ἀξιοστρατηγότατοι καὶ ἀξιονικότατοι ὄντες, καὶ πάντων ἄριστοι τὰ * πολέμια· Πομπήιος μὲν τῇ τε Ἀφρικῇ καὶ τῷ Σερτωρίῳ, τῷ τε Μιθριδάτῃ καὶ τῷ Τιγράνῃ, καὶ τοῖς κατὰ θάλασσαν στρατηγήμασι σεμνυνόμενος· Καῖσαρ δέ, τῇ τε Γαλατίᾳ καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ, τῷ τε Ῥήνῳ καὶ τῇ Βρεττανίᾳ γαυρούμενος. συνερρωγότων δὲ τῶν ταγμάτων μετὰ τῆς ἐκείνων φιλαρχίας, καὶ τῶν ὁμοφύλων ἀλλήλοις

præter ea quæ viderētur, faceret idoneam fidem ſalutis. tamē nihilo magis tranſiit. Pompeius, ſperans ſe eum, priusquam cum Antonii copiis coniungeretur, facile confecturum, in Apolloniam cum exercitu properauit; atque Apſum flumen, ad quod erant caſtra Cæſaris, tranſire conatus eſt: ſed ponte grauitate oneris collapſo, cæſaque parte militum, qui iam pertranſierant, a ſuis deſtituta, idcirco animum deſpōdit, quod ei ſtatim in ipſo belli principio male ſucceſſiſſet. Dum ea geruntur, venit Antonius. itaque Pompeius timens, Dyrrachium cōfugit. nam Brundiſio excedere, quouſque Bibulus vixit, Antonius auſus non erat: ſed poſtquam Bibulus multis laboribus defatigatus mortem obiit, & Libo dux præfectuſque claſſis factus eſt, Antonius hominem contempſit, atq; inde ſoluit. Dyrrachium erat Ἐπίδαμνος Corcyrēſiū: quo nomine a Romanis propter ſcopulorum difficultatem quidā appellatū ferunt. Nam cū *damni* appellatio, Latinorū lingua magni incommodi ſignificationem habeat, ipſis, vt poſſent eo traiicere, mali ominis eſſe videbatur. Igitur Pōpeius, poſtquā Dyrrachiū confugit, extra oppidū caſtra locat, eaq; profundis foſſis, & magnis aggerib. munit. ibi perſæpe, ſed tamē [10] nullo magno momento, pugnatū eſt. Cæſar, Dyrrachiū ſpe deditionis inter paludes atq; ipſum mare nocte adortus, in loca anguſta venit; ſed inde multi ante a tergoq; irruunt; qui nauib. vecti, repente eū inuadūt: itaq; [11] permultis ſuorū amiſſis, quin ibi interiret, parū abfuit: mox inde in Theſſaliam properauit. Pompeius, [12] tamquā confecto iā bello, Imperatoris nomē accepit; etſi nihil ꝓpterea agebat inſolenter: atq; poſtea Cæſarē inſecutus, in Theſſaliā peruenit. Hic cœpere exercitus cōferri. Pompeius, nemini ſecundus; Cæſar, omniū primus eſſe cupere: ambo, qui duces eſſent, & victoriā obtinerēt, digniſſimi, reiq; militaris ſupra omnes homines periti. Pōpeius, Africa, Sertorio, Mithridate, Tigrane, ac maritimis victoriis fretus erat: Cæſar, de Gallia, Hiſpania, Rheno, Britannia gloriabatur. Cum iam vtrimq; irruptio facta eſſet, propter vtriuſq; appetitū dominandi, atq; eiuſdē gētis homines inter ſe

confligerent, res erat miſerabilis & calamitoſa, eodem tempore aduerſarios agnoſcere, mox ſauciare: vocare ad ſe, deinde occidere: ſimul patriæ mentionem facere, & ſpoliare: multa etiam ipſis interfectoribus, quæ domum referrent, mandare. Pompeiani, videbantur equitatu & ſagittis ſuperiores eſſe: itaque eminus contra eos quos intercludebant, repente iaculari & cõturbare: mox regredi, deinde eos iterum atq; iterum inuadere, locis ſæpenumero huc & illuc commutatis. Cæſariani, hæc obſeruare, ſuos ordines conuertere, deinde iaculantibus occurrere; ac, cum propius acceſſiſſent, viros equosque capere; poſtremo alacriter pugnare. Nam pedites leuis armaturæ, ob eam rem erant vna cum equitibus inſtructi. Id non ſemel, (vt ſupra dixi) ſed ſimul ſæpe in variis locis gerebatur. Igitur cum illi eminus, hi comminus pugnarent, cumque percuterent alii, alii percuterentur, hi fugerent, illi inſequerentur, multæ pedeſtres equeſtresque pugnæ eſſe videbantur.

Dum hæc geruntur, multa præter opinionem acciderunt. Qui alterum fugaſſet, mox ipſe terga vertebat: qui fugiſſet, ſtatim aggrediebatur: percuſſerat aliquis, ipſe ſauciabatur: lapſus erat, ſtantem occidebat: plerique etiã nullo accepto vulnere moriebantur: multi vix ſemiuiui alios interficiebant: lætabantur alii & *canebant, alii mœrebant & lamentabantur: omnia clamore gemitibusque complebantur. Tandem cum vtrimque diu æquo Marte pugnatum eſſet, Pompeius (quippe qui magnam partem exercitus Aſiaticam, & minus exercitatam habebat) victus eſt. Id illi antea fuerat diuinitus ſignificatũ, quod fulmina de cælo in caſtra eius cecidiſſent, apesq; militaribus ſignis inſediſſent. Cæſar, equitibus & Senatoribus captis perhumaniter eſt vſus: quinetiã litteras inuentas in ſcriniis Pompeii, quibus multorum erga illum beneuolentia, atque odium in Cæſarem ſignificabatur, neque legit, neque deſcripſit; ſed eas ſtatim igni combuſſit, ne iis fortaſſe commotus, grauius aliquid committere cogeretur. quamobrem permultos ſibi deuinxit.

συμπεπτωκότων, ἐλεεινὸν ἦν τὸ γιγνόμενον. ἐγνώριζόν τε *γὰρ ἅμα τοὺς ἀντιπάλους, καὶ ἐτίτρωσκον· ἀνεκάλουν, καὶ ἐφόνευον· τῶν πατρίδων ἐμέμνηντο, καὶ ἐσκύλευον· καὶ πολλοὶ πολλὰ καὶ οἴκαδε δι' αὐτῶν τῶν σφαγέων ἐνετέλλοντο. προεῖχον δὲ οἱ Πομπήιοι τῇ τε ἱππείᾳ καὶ τῇ τοξείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο πόρρωθέν τε ἐγκυκλούμενοί τινας, προσβολαῖς αἰφνιδίοις ἐχρῶντο, καὶ συνταράξαντες αὖθις ἐξανεχώρουν· εἶτ' αὖθις καὶ μάλ' αὖθις ἐπετίθεντο σφίσι, τοτὲ μὲν ἐνταῦθα, τοτὲ δ' ἐκεῖσε μεθιστάμενοι. οἱ οὖν Καισάρειοι ταῦτά τε ἐφυλάσσοντο, καὶ τὰς τάξεις σφῶν ἐξελίσσοντες, ἀντιπρόσωποί τε ἀεὶ τοῖς προσβάλλουσιν ἐγίγνοντο, καὶ ὁπότε αὐτοῖς χωροῦντες, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ἵππων ἀντελαμβάνοντο, προθύμως ἀγωνιζόμενοι. καὶ γὰρ πεζοὶ τοῖς ἱππεῦσιν αὐτῶν κοῦφοι ἐπ' αὐτὸ τοῦτο συνετετάχατο· καὶ ταῦτα οὐ καθ' ἕνα, ὥσπερ εἶπον, ἀλλὰ πολλαχῇ ἅμα σποράδην ἐγίγνετο. ὥστε τῶν μὲν πόρρωθεν μαχομένων, τῶν δὲ σταδίην ἀγωνιζομένων· καὶ τῶν μὲν παιόντων τινάς, τῶν δὲ παιομένων· φευγόντων ἑτέρων, διωκόντων ἄλλων, πολλὰς μὲν πεζομαχίας, πολλὰς δὲ ἱππομαχίας ὁρᾶσθαι. καὶ τούτῳ καὶ παρὰ δόξαν συχνὰ συνέβαινε. καὶ γὰρ τρέψας τις τινά, ἐτρέπετο· καὶ ἄλλος *ἐκκλίνας τινά, ἀντεπετίθετο αὐτῷ· [πλήξας τις ἕτερον, αὐτὸς ἐτιτρώσκετο·] καὶ πεπτωκὼς ἄλλος, τὸν ἑστηκότα ἀπέκτεινε. καὶ πολλοὶ μὲν καὶ ἄτρωτοι ἔθνησκον, πολλοὶ δὲ καὶ ἡμιθνῆτες *ἐφόνευον· καὶ οἱ μὲν ἔχαιρον καὶ ἐπαιώνιζον, οἱ δ' ἐλυποῦντο καὶ ὠλοφύροντο· ὥστε βοῆς καὶ στεναγμῶν πάντα πληρωθῆναι. τέλος δ' ἰσορρόπως αὐτῶν ἐπὶ μακρότατον ἀγωνισαμένων, ὁ Πομπήιος, ἅτε καὶ Ἀσιανὸν καὶ ἀγύμναστον τὸ πλεῖον τοῦ στρατοῦ ἔχων, ἡττήθη· ὥσπερ που καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτῷ προεσήμανε· κεραυνοί τε γὰρ ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ *ἐπέπεσον, καὶ τὰ στρατιωτικὰ σημεῖα μέλισσαι περιέσχον. ὁ μέντοι Καῖσαρ τοῖς ἑαλωκόσι τῶν ἱππέων καὶ βουλευτῶν φιλανθρώπως ἐχρήσατο· καὶ τὰ γράμματα τὰ ἐν τοῖς Πομπηίου κιβωτίοις εὑρεθέντα, ὅσα τινῶν τήν τε πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν δύσνοιαν ἤλεγχεν, οὔτ' ἀνέγνω, οὔτ' ἐξεγράψατο, ἀλλ' εὐθὺς κατέφλεξεν, ὅπως μηδὲν ἀπ' αὐτῶν δεινὸν ἀναγκασθῇ δρᾶσαι. ἀμέλει καὶ ἀπὸ τούτου τοὺς πολλοὺς ἀνηρτήσατο.

[Ἐκ τοῦ μβ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Πομπήϊος δὲ, πολλῷ τοῦ Καίσαρος *περισχεῖν ἐλπίζων, οὐδὲν τῶν συμφερόντων προεῖδετο. οὔκουν οὐδὲ τὸ στρατόπεδον ἐν ἐπιτηδείῳ ἐποιήσατο, οὐδὲ ἀναφυγὴν οὐδεμίαν ἡττηθέντι οἱ παρεσκεύασε· τρίψαι τε δυνηθεὶς ἂν τὰ πράγματα, κἀκ τούτου ἀμαχεὶ κρατῆσαι, ὅμως, εἴτε ἐθελοντὴς, ὡς καὶ πάντως νικήσων, εἴτε καὶ ὑπὸ τῶν συνόντων ἐκβιασθεὶς, συνέβαλε. καὶ διὰ ταῦτ᾽, ἐπειδὴ τάχιστα ἐνικήθη, δεινῶς ἐξεπλάγη· καὶ οὔτε τι βούλευμα καίριον, οὔτ᾽ ἐλπίδα βεβαίαν ἐς τὸ ἀνακινδυνεῦσαι ἔσχεν. οὐ γὰρ πεφύκασιν οἱ λογισμοὶ τοῖς φόβοις συνεῖναι, ἀλλὰ, ἂν μὲν προκαταλάβωσί τινα, καὶ μάλα γενναίως αὐτοὺς ἀπωθοῦνται· ἂν δὲ ὑστερήσωσιν, ἡττῶνται). διὰ τοῦτο τό τε ἔρυμα εὐθὺς ἐξέλιπε, καὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπῆρε· κἀκεῖ ἐπιβουλευθεὶς ἀνῃρέθη. Αἰγύπτιοι δὲ μετὰ τὴν ἀνοσίαν ταύτην πρᾶξιν, τὸ μὲν πρῶτον τῇ Κλεοπάτρᾳ δουλεύειν, ὅπερ ἥκιστα ἠβούλοντο, παρεδόθησαν· ἔπειτα δὲ ἐς τὸ τῶν Ῥωμαίων ὑπήκοον *ἐνεγράφησαν. καλὸν γὰρ, τῶν ἐναγῶν ἔργων *τὰ ἐπίχειρα καὶ παρὰ τῆς ἱστορίας λόγῳ θᾶττον καὶ παρ᾽ αὐτὰ τὰ ἔργα ἐπάγειν.

ΓΑΙΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ Καῖσαρ.

Πομπήιος μὲν δὴ, κράτιστος Ῥωμαίων νομισθεὶς, (ὥστε καὶ Ἀγαμέμνων ἐπικαλεῖσθαι, ἅτε καὶ χιλίων ἄρξας νεῶν) ἐν αὐτῇ τῇ *ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ποτε τά τε τοῦ Μιθριδάτου καὶ τὰ τῶν καταποντιστῶν *ἐπὶ νίκης ἤγαγεν, ἐσφάγη. καὶ τὸ θαυμαστὸν, ὅτι, ἐς πάντας τοὺς πολίτας τοὺς Κασσίους ἐκ χρησμοῦ τινος ὑποπτεύων, πρὸς μὲν ἀνδρὸς Κασσίου οὐδενὸς ἐπεβουλεύθη· παρὰ δὲ δὴ τῷ ὄρει τῷ τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἔχοντι καὶ ἀπέθανε, καὶ ἐτάφη. Καίσαρι δὲ οὕτως ἐν τύχῃ πάντα προεχώρει, ὥστε καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐν πορθμείῳ τινὶ περαιούμενος, ἐνέτυχε μὲν τῷ Πομπηΐου ναυτικῷ, οὐ μόνον δὲ οὐδὲν δεινὸν ἔπαθεν, ἀλλὰ καὶ προσκαταπλήξας σφᾶς προσεποιήσατο· ἀπιὼν δὲ εἰς Αἴγυπτον, καὶ τὴν Πομπηΐου κεφαλὴν προσενεχθεῖσαν αὐτῷ θεασάμενος, κατεδάκρυσε καὶ κατωλοφύρατο. ἐπὶ μέντοι τῇ προσποιήσει ταύτῃ γέλωτα ὤφλισκανε. τῆς γὰρ δυναστείας δεινῶς ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐφιέμενος, καὶ ἐκεῖνον ὡς ἀνταγωνιστὴν καὶ ὡς ἀντίπαλον

E Dionis libro XLII.

Pompeius, quod ſe ſuperiorem fore Cæſare ſperaret, ea quæ ſibi magno vſui futura erāt, nō prouidit: neq; enim caſtra in idoneis locis collocauerat, neq; quo victus perfugeret, cōſtituerat. Deinde, cum poſſet ſine periculo cunctando rerū potiri; tamen, ſiue ſua ſponte, tamquam eſſet omnino victor futurus, ſiue coactus a ſuis, conflixit. Itaque repente victus, grauiter perterritus eſt, vt nec conſilium vllum opportunū, aut ſpem firmam in periculis habuerit. nā metus tempore, ratio omnis & conſilium deeſt: quibus rebus ſi quis ante animū ſuum præmunierit, metū omnem ſuperare egregie poteſt: ſin minus, facile vinci. Itaque relicto munito loco, in Ægyptum profectus, ibi per inſidias obtruncatus eſt. Poſt id facinus Ægyptii, quod ante minime voluerant, [13] Cleopatræ imperio ſubiecti ſunt: deinde venerunt in dicionem populi Romani. Placet enim eiuſmodi facinorum ſceleſtorum [14] vindictam, etiam præter rationem hiſtoriæ, rebus ipſis geſtis annectere.

C. IVLIVS CÆSAR.

Pompeius potentiſſimus Romanorum eſt habitus; ita vt Agamemnon, quod ipſe quoque mille nauib. imperaſſet, vocaretur. Is [1] ipſa octaua die, qua olim de Mithridate & piratis triumphauerat, occiſus eſt. Id vero multo magis eſt admirādum, quod cum Caſſios omnes ciues Romanos ex aliquo reſponſo ſuſpectos haberet, ei nullus eorum vnquam inſidias parauit: ſed apud montem cui Caſſius nomen erat, mortem obiit, in eoq; ſepultus eſt. Cæſari vero omnia adeo proſpere ſuccedebāt, vt cum in Helleſpontum cū nauicula traiiceret, inciderit in claſſem Pompeii: qua ex re non ſolum nullum damnū ſuſtinuit, ſed eos quoq; perterrefactos [2] in ſuā poteſtatē redegit. Is in Ægyptum proficiſcēs, vt vidit allatum ad ſe Pōpeii caput, collacrymauit: qui tamen huius inanis & fictę ſimulationis cauſa ridiculus erat. Nā cum iā inde ab initio dominationem expeteret, eum ſe deſiderare, eiusq; mortē grauiter ferre ſimulabat, quē olim nō ſecus oderat quā aduerſariū

& hoſtem: qui etiã ob nullam aliam cauſam in Ægyptũ feſtinauerat quã vt eum, ſi quo pacto conſequi poſſet, conficeret. Cum autem opera Caluini legati Athenas cepiſſet, (nam eæ vltro poſt mortem Pompeii Cæſari deditionem fecerant) omnes Athenieſes impunitos reliquit: hoc vnum inquiẽs, eos, cum multa deliquiſſent, a mortuis conſeruari. Annulũ Pompeii, in quo, quemadmodum in Syllæ annulo, tropæa tria inſculpta erãt, Romam miſit; quo mortuum iam eſſe Pompeium, Romanis perſuaderet. Ipſe interim captus amore Cleopatræ, in Ægypto commorabatur. nam ita libidinoſis amoribus ſeruiebat, vt cum aliis quam plurimis mulieribus, in quas incidiſſet, conſuetudinem haberet. Cleopatra autem pulcherrima fuit: tum vero flore ætatis & facundia omnibus præſtabat, eratque apud omnes, cum quibus verſabatur, gratioſa. Ea forte, cum per id tempus cum fratre ſuo diſſideret, ac primum apud Cæſarem per amicos cauſam ageret, deinde vero ab illis ſe prodi confirmaret, ipſa ſuam cauſam agere inſtituit. quam vbi vidit, & dicentem audiuit Cæſar, ſtatim captus eſt: moxque Ptolemæum accerſiri iuſſit; ab eaque magis ſtare, quam vtrique æquus eſſe iudex cœpit. Itaque adoleſcẽs cum ob hoc, tum poſtquam intus ſororem de improuiſo conſpexit, exſiluit ira concitatus: cõgregataque iam hominum multitudine, prodi ſe vociferabatur. Eo die Cæſar Ægyptiorum tumultũ vix reprimere, aut eos ſibi reconciliare potuit. quinetiam paulo poſt, cum non haberet apud ſe milites, (nam eos dimiſerat in diuerſas partes Syriæ, quaſi ipſorum opera minus indigeret) in maximum periculum atq; diſcrimen venit; propterea quod ipſum Achillas dux Ægyptiorum inuaſit. cumq; aliquando Cæſar introiiſſet in vrbem Pharum, atque eius vrbis habitatores interfeciſſet, re animaduerſa Ægyptii, qui continentem incolebant, factis pontibus auxilio ſuis venerunt: cæſiſque frequentibus Romanis, reliquos ad naues compulerunt: *quorum magna pars in mare prolapſa eſt, & Cæſar ipſe grauiter affectus. Oberant ei in primis veſtimenta: nã quod purpurea eſſent, in eum Ægyptii facile iaculabãtur. Sed is poſitis veſtimentis enatauit; poſt, nauiculam conſcendit; itaque ſaluus euaſit, litteris, quas nando in ſiniſtra manu gerebat, ab aquæ iniuria

ἀεί ποτε μισήσας, καὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον οὐ δι' ἄλλο τι ἐπειχθεὶς ἢ ἵνα αὐτόν, εἰ περιέλοι, καταργάσαιτο, ποθεῖν τε αὐτὸν ἐπλάττετο, καὶ ἀγανάκτει τῷ ὀλέθρῳ αὐτοῦ ἐσκήπτετο. διὰ δὲ τοῦ Καλουΐνου τοῦ ὑποστρατήγου τὰς Ἀθήνας ἑλών, ἐθελοισίως αὐτῷ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πομπηΐου προσχωρησάσας, ἀθῴους ἀφῆκε, τοσοῦτον μόνον εἰπών, ὅτι πολλὰ ἁμαρτάνοντες ὑπὸ τῶν νεκρῶν σώζοιντο. τὸν δὲ δακτύλιον τοῦ Πομπηΐου ἐς τὴν Ῥώμην ἀφελόμενος ἔπεμψεν, ἵνα πιστεύσαι αὐτοῦ τὴν ἀναίρεσιν. ἐνεγέγλυπτο δὲ ἐν αὐτῷ τρόπαια τρία, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ τοῦ Σύλλου. αὐτὸς δὲ ἐνεχρόνιζε τῇ Αἰγύπτῳ διὰ τοὺς Κλεοπάτρας ἔρωτας. ἦν γὰρ ἐρωτικώτατος, καὶ πλείσταις καὶ ἄλλαις, ὅσαις που περιέτυχε, συνεγίνετο. Κλεοπάτρα δὲ καὶ περικαλλεστάτη γυναικῶν ἐγένετο, καὶ τότε ἡ τῆς ὥρας ἀκμῇ πολὺ διέπρεπε, τό τε φθέγμα ἀστειότατον εἶχε, καὶ προσομιλῆσαι παντί τῳ διὰ χαρίτων ἠπίστατο. διαφερομένη δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοιαῦτα, τὸ μὲν πρῶτον διὰ τῶν φίλων παρὰ τῷ Καίσαρι ἐδικάζετο· ἐπεὶ δὲ προδίδοσθαι ὑπὸ τῶν φίλων εἰποῦσα, αὐτὴ δι' ἑαυτῆς ἠξίωσεν ἀγωνίσασθαι. ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ, ἰδών τε αὐτήν, καί τι φθεγξαμένης ἀκούσας, οὕτως εὐθὺς ἐδουλώθη, ὥστε αὐτίκα τὸν Πτολεμαῖον μεταπέμψασθαι, καὶ συνδικεῖν ταύτῃ μᾶλλον ἢ δικάζειν ἀμφοῖν. ὁ οὖν παῖς, διά τε τοῦτο, καὶ ὅτι τὴν ἀδελφὴν αἰφνιδίως εἶδεν ἔνδον οὖσαν, ὀργῆς τε ἐπληρώθη, καὶ ἐκπηδήσας ἐς τὸ πλῆθος ἐβόα, λέγων προδίδοσθαι. τότε μὲν οὖν ὁ Καῖσαρ μόλις ἠδυνήθη τόν τε Αἰγυπτίων θόρυβον καταστεῖλαι, καὶ αὐτοὺς διαλλάξαι· ὕστερον δὲ μεγάλως ἐκινδύνευσε, τοὺς στρατιώτας οὐκ ἔχων, ἅτε μηδὲν αὐτῶν δεόμενος, ἄλλους δὲ ἄλλῃ τῆς Συρίας διαφεικώς, τοῦ στρατηγοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἀχιλλᾶ ἐπιθυμασάντος αὐτῷ· καί ποτε αὐτοῦ εἰς τὴν Φάρον ἀποβάντος, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ φονεύσαντος, ἰδόντες τοῦτο οἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰγύπτιοι, κατά τε τὰς γεφύρας ἐπεβοήθησαν αὐτοῖς, καὶ συχνοὺς τῶν Ῥωμαίων ἀποκτείναντες, τοὺς λοιποὺς ἐς τὰς ναῦς ἐσήραξαν. ἄλλοι τε οὖν πολλοὶ ἐς τὴν θάλασσαν ἐξέπεσον, καὶ ὁ Καῖσαρ κἂν διεφθάρη κακῶς, ὑπό τε τῶν ἱματίων βαρυνόμενος, καὶ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων βαλλόμενος, (ἁλουργῶν γὰρ αὐτῶν ὄντων κατεστοχάζοντο) εἰ μὴ καὶ ἐκεῖνα ἀπέρριψε, καὶ μετὰ τοῦτο διανεύσας πη ἐς ἀκάτιον ἐσεβεβήκει. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐσώθη, μηδὲν τῶν γραμμάτων βρέξας, ἃ πολλὰ ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἔχων

ἐνήξατο·

ἐπήξατο· τὴν δὲ δὴ ἐσθῆτα αὐτοῦ οἱ Αἰγύπτιοι λαβόντες, πρὸς τὸ τρόπαιον ὃ ἔστησαν, ἀνεκρέμασαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν μετὰ ταῦτα παραγενομένων τῷ Καίσαρι, τήν τε Αἴγυπτον ἐχειρώσατο, καὶ τῇ Κλεοπάτρᾳ, ἧσπερ ἕνεκα ἐπολέμησεν, ἐχαρίσατο. Ἀπὸ δὲ τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τὸν Φαρνάκην τὸν Μιθριδάτου παῖδα χωρήσας, τὸν Πόντον περιποιούμενον ἑαυτῷ, αὐθημερὸν προσβαλὼν, ἐνίκησε· κἀντεῦθεν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἤλασε. Γέγονε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος χρηματοποιὸς μάλιστα, δύο εἶναι λέγων τὰ τὰς δυναστείας παρασκευάζοντα, καὶ φυλάσσοντα, καὶ ἐπαύξοντα, στρατιώτας καὶ χρήματα· καὶ ταῦτα δι᾽ ἀλλήλων συνεστηκέναι· τῇ τε γὰρ τροφῇ τὰ στρατεύματα συνέχεσθαι, καὶ ἐκείνην ἐκ τῶν ὅπλων συλλέγεσθαι. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω καὶ ἔλεγε καὶ ἐφρόνει. καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἄραντες ἐκ Καμπανίας οἱ στρατιῶται, (ἐκεῖ γὰρ, ὡς καὶ ἐς τὴν Ἀφρικὴν * περαιωθησόμενοι, ἦσαν) ἐπῄεσαν τῇ Ῥώμῃ, * μηδενὸς φειδόμενοι. ὁ οὖν Καῖσαρ, ὡς τάχιστα τῆς προσόδου αὐτῶν ᾔσθετο, ἠθέλησε μὲν τὸ δορυφορικὸν * ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀντιπέμψαι· φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ ἐκεῖνοι συστασιάσωσιν αὐτοῖς, ἡσύχασεν. ἐς δὲ τὸ προάστειον ἐλθοῦσιν αὐτοῖς * προσέπεμψε, καὶ ἐπύθετο τί βουλόμενοι καὶ τίνος χρῄζοντες ἥκοιεν. ἀποκριναμένων δὲ σφῶν, ὅτι αὐτῷ ἐκείνῳ ἐροῦσιν, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἄνευ τῶν ὅπλων, πλὴν τῶν ξιφῶν, (ταῦτα γὰρ οὐδ᾽ ἂν ὑπομεῖναι καταθέσθαι) εἰσελθεῖν εἰς τὸ ἄστυ. δεινῶς δὲ αὐτῶν ἐγκειμένων ἀφεθῆναι τῆς στρατείας, * ἅτε πολλὰ πεποιηκότων καὶ μὴ τετυχηκότων ὧν ἤλπισαν, (οὐχ ὅτι καὶ ἰδιωτεῦσαι ἐβούλοντο, ἀλλ᾽ ὅτι καταπλήξειν τε τὸν Καίσαρα, καὶ πᾶν ὁτιοῦν καταπράξειν ἐνόμιζον) ἐκεῖνος παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν, ὀρθῶς αὐτοὺς ἔφη λέγειν, καὶ πάντας αὐτοὺς παραχρῆμα, ὡς μηδὲν δῆθεν αὐτῶν δεόμενος, ἀφῆκε· καὶ τὰ γέρα ἐντελῆ δοὺς, ὑπέσχετο τὰ τοῖς τὸν τεταγμένον χρόνον ἐστρατευμένοις διδόμενα. καταπλαγέντες δὲ μετεβάλοντο, καὶ συστρατεύσειν ἀπροφασίστως ὑπέσχοντο. τοῦ δὲ μηδὲν αὐτῶν δεῖσθαι λέγοντος, καὶ σοφιζομένου τοιαῦτά τινα, (πάνυ γὰρ αὐτῶν ἐχρῄζεν) ἰσχυρῶς ἐδέοντο, συγγνώμην αἰτοῦντες ἐφ᾽ οἷς ἐθορύβησαν. συγγνοὺς δὲ μόλις αὐτοῖς, καὶ τοὺς θρασεῖς ἀπολέξας, τοῖς λοιποῖς ἐχρήσατο. τοὺς μέντοι πάνυ θορυβώδεις, ἄλλους κατ᾽ ἄλλην πρόφασιν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνήλισκε, τούς τε ἐναντίους δι᾽ αὐτῶν κατεργαζόμενος. Μετὰ δὲ ταῦτα τῇ συνήθει χρησάμενος ὀξύτητι,

conſeruatis. Huius veſtem Ægyptii ſuſpenderũt in tropæo, quod ſtatuerant. Verum vbi milites cõuenerunt, ipſe Ægyptum in ſuam dicionem poteſtatemque redegit, deditque Cleopatræ; cuius cauſa bellum geſſerat. Ex Ægypto profectus aduerſus Pharnacen Mithridatis filium, qui Põtum ſibi vindicabat, eũ, quo die aggreſſus eſt, ſuperauit: deinde in Italiã venit. Fuit Cæſar diligens in pecuniis faciendis. quippe potentiam duabus rebus, pecunia ſcilicet & militibus, parari, conſeruari, atque augeri dicebat eaque ſeſe mutuo conſequi: exercitum commeatu retineri, rurſum commeatum armis comparari. idq; non tãtum dicebat, ſed etiam ſentiebat. Cum Romæ eſſet, milites ex Campania (vbi erant, vt inde in Africam traiicerẽt) Romam † nemini obuio parcentes venerunt. quorum aduentũ vt Cæſar intellexit, ſtatuit contra eos mittere Prętorianas cohortes: ſed veritus ne illæ etiam aliquid ſeditioſe molirentur, continuit ſe: tãtum ad eos, iam in ſuburbia ingreſſos, paucos obuiam miſit, qui rogarent quid vellent, & quamobrẽ veniſſent. Qui cum Cæſari ſe dicturos reſpõdiſſent, eos ipſe inermes venire, enſes ſolos geſtare, (neque enim depoſuiſſent) atque ita in vrbem ingredi paſſus eſt. Hic cœpere milites vehemẽter inſtare, vt ſe miſſos faceret: ſimul oſtẽdere, ſe magnos labores ſuſtinuiſſe, nec dũ tamen ea quæ ſperauerant, fuiſſe cõſequutos. Id milites dicebant, non quod vellent priuatã & quietã vitam agere; ſed quod exiſtimarent his verbis Cæſare perterrito, ſe omnia ex animi ſententia cõfecturos. At Cæſar, cõtra omnium exſpectationem, *Vos vero*, inquit, *rectę*. Itaque ſtatim omnes, tamquã amplius nulli vſui forent, dimiſit: deniq; *datis poſtremis muneribus, promiſit iis qui per legitimũ tẽpus militaſſent, ea quę dari conſueuerunt. Tũ cœpere milites obſtupefacti conſiliũ mutare, ſeq; in poſterũ ſtrenuos milites fore polliceri. Is negare ſe illorũ opera indigere: idq; aſtute: valde enim indigebat. illi Cæſarẽ vehemẽter rogare, ab eoq;, quod tumultuati eſſent, veniã petere: qua ad extremũ data, ac ferociſſimis quibuſque militib. dimiſſis, ceteris vſus eſt. Porro tumultuoſos & ſeditioſos milites, nactus occaſionẽ, in bellis cõſumebat, atq; hoſtes per eos conficiebat. Poſt hæc cõſueta celeritate,

qua multa proſpere gerebat, hieme in Africã transmiſit. Cumque e naui egrederetur, forte euenit vt in terram caderet. quem vt milites cõſpexerunt pronum cecidiſſe, ipſi quoq; animis conciderunt: atque grauiter ferentes, tumultuati ſunt. Cæſar, ne dubitauit quidem; ſed porrecta manu, quaſi de induſtria cecidiſſet, terram apprehẽdit: dein eam oſculatus, *Teneo te*, inquit, *Africa.* Eo tẽpore Cato & Scipio Africam obtinebãt; cum quibus Iuba Libs erat ſocietate coniunctus. Cato, prudentia iuſtitiaque antecellebat: Scipio, nobilitate generis, & dignitate ſuperior erat: idcirco, Catone concedente, exercitui imperabat.

E Dionis libro XLIII.

Quo tandem a Cæſare ſuperato, Iuba ita metu perculſus eſt, vt iam deſperata ſalute, cum Petreio legato Scipionis; qui & ipſe rebus ſuis diffidebat, in *certamen venerit, eo animo, vt in eo vterque moreretur. Cæſar quẽdam nomine Salluſtium, qui forte tum apud ipſum erat, a quo etiam de iiſdem rebus hiſtoria conſcripta eſt; Africæ verbo quidem, vt præeſſet, iuſſit; re autẽ, vt diriperet & expilaret: idque fecit. Nam etſi multa cõtra expilatores prouinciarum ſcripſit, tamen conſtat eum aliter feciſſe; nec non grauiter accuſatum, tandem impunitum a Cæſare relictum eſſe; licet ſe ipſe in hiſtoria 'ſatis infamauerit. Poſt hanc victoriam Romani ad gratiam Cæſaris, quem (vt antea ſemper) metuebant, multa decreuerunt: eumq; ſuper ęreã effigiem orbis terrarum collocatũ, Semideum eſſe ſubſcripſerũt. Cum autem cõtinuis quattuor diebus triumpharet de Gallis, Ægypto, Pharnace, Iuba, atque Arſinoen reginam Ægypti inter captiuos duceret, dũ eum propter magnitudinem & multitudinem rerum geſtarum ceteri admirabantur, ſoli milites irridebant: amorem Cleopatræ, & cõſuetudinem quã adoleſcens cũ Nicomede rege Bithyniæ habuerat, exprobrabant. itaque canebant; *Cæſar Gallias ſubegit, Nicomedes Cæſarem.* Poſt hæc frequentes clamabant; *Si recte facies Cæſar, punieris: ſin male, regnabis.* Quibus verbis ſignificabãt, Cæſarem, ſi libertatem patriæ redderet, (quod ipſi iuſtũ exiſtimabant)

δι' ἧς τὰ πολλὰ κατώρθου, χειμῶνος εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐπεραιώθη. ἐκβαίνοντι δὲ αὐτῷ τῆς νεὼς, συντυχία τοιάδε ἐγένετο· ἐπεὶ γὰρ ἅμα τῷ τῆς γῆς ἐπιβῆναι, προσέπταισε, καὶ αὐτὸν πεσόντα ἐπὶ στόμα οἱ στρατιῶται ἰδόντες, ἠθύμησαν, καὶ δυσανασχετήσαντες ἐθορύβησαν, οὐ διηπορήθη, ἀλλ' ἐκτείνας τὴν χεῖρα, τήν τε γῆν, ὡς ἑκὼν δὴ πεσὼν, περιέλαβε καὶ κατεφίλησε, καὶ ἀναβοήσας εἶπεν, Ἔχω σε Ἀφρική. εἶχον δὲ αὐτὴν τότε Κάτων καὶ Σκιπίων, καὶ τὸν Ἰόβαν τὸν Λίβυν ἔχοντες σύμμαχον. προεῖχε δὲ ὁ μὲν Κάτων συνέσει τε καὶ δικαιοσύνῃ, ὁ δὲ Σκιπίων γένει καὶ ἀξιώματι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῦ στρατοπέδου ἦρχε, παραχωρήσαντος Κάτωνος.

[Ἐκ τοῦ μγ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Καῖσαρ δὲ χρόνῳ καὶ τοῦτον νικήσας, καὶ τὸν μὲν Ἰόβαν οὕτω κατέπληξεν, ὥστε ἀπογνόντα τῆς σωτηρίας, σὺν* Πετρείῳ τῷ ὑποστρατήγῳ τοῦ Σκιπίωνος, μηδὲ αὐτῷ ἐλπίζοντι τυχεῖν ἀδείας, μονομαχῆσαι καὶ συναποθανεῖν. Σαλούστιον δέ τινα, συνόντα αὐτῷ, καὶ ταυτὶ τὰ πράγματα συγγραψάμενον, ἄρχειν τῆς Ἀφρικῆς ἔταξε, τοῦτο μὲν τῷ λόγῳ, τῷ μέντοι ἔργῳ ἄγειν αὐτὴν καὶ φέρειν. ἀμέλει καὶ ἐδωροδόκησε πολλὰ καὶ ἥρπασε. καὶ πολλὰ καὶ πικρὰ περὶ τῶν ἐκκαρπουμένων τινὰς εἰπὼν, οὐκ ἐμιμήσατο τῷ ἔργῳ τοὺς λόγους· ὅθεν εἰ καὶ τὰ μάλιστα κατηγορηθεὶς ἀφείθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ἀλλ' αὐτός γε ἑαυτὸν, καὶ πάνυ τῇ συγγραφῇ* ἐσιώπησε. Μετὰ δὲ τὴν νίκην ταύτην, ἄλλα τε πολλὰ τῷ Καίσαρι οἱ Ῥωμαῖοι, κολακεύοντες αὐτὸν καὶ φοβούμενοι, καθάπερ που καὶ πρότερον, ἐψηφίσαντο, καὶ ἐπὶ εἰκόνα αὐτοῦ τῆς οἰκουμένης χαλκοῦν ἐπιβιβασθῆναι, γραφὴν ἔχοντα, ὅτι ἡμίθεός ἐστι. Θριάμβους δὲ καταγαγὼν ἐπὶ τέσσαρσιν ἐφεξῆς ἡμέραις, τόν τε Γαλατῶν, καὶ τὸν Αἰγύπτου, τόν τε Φαρνάκου, καὶ τὸν Ἰόβου, καὶ τὴν Ἀρσινόην τὴν τῆς Αἰγύπτου βασιλεύσασαν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις παραγαγὼν, πρὸς μὲν τῶν ἄλλων ἐπὶ τῷ μεγέθει καὶ πλήθει τῶν πράξεων ἐθαυμάζετο, πρὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐτωθάζετο. τόν τε γὰρ τῆς Κλεοπάτρας αὐτοῦ ἔρωτα ἔσκωπτον, καὶ τὴν παρὰ τῷ Νικομήδει τῷ Βιθυνίας βασιλεύσαντι διατριβὴν, ὅτι μειράκιόν ποτε παρ' αὐτῷ ἐγεγόνει, διεκερτόμησαν· ὥστε καὶ εἰπεῖν, Καῖσαρ μὲν Γαλάτας ἐδουλώσατο, Καίσαρα δὲ Νικομήδης. τέλος δὲ ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς ἀθρόοι ἀναβοήσαντες, εἶπον ὅτι, Ἂν μὲν καλῶς ποιήσῃς, κολασθήσῃ· ἂν δὲ κακῶς, βασιλεύσεις. τοῦτο δὲ αὖθις ἐβούλετο δηλοῦν ὅτι, ἂν μὲν* ἀποδώσῃ τῷ δήμῳ αὐτονομίαν, (ὅπερ που δίκαιον ἐνόμιζον εἶναι)

*κριθήσε-

*κριθήσει) ἐφ' οἷς ἔξω τῶν νόμων εἰργάσατο, καὶ δίκην ὑφέξει· ἂν δὲ τῇ δυναστείᾳ ἐμμείνῃ, (ὅπερ που ἀδικοῦντος ἔργον ἦν) μοναρχήσει. ἐπὶ μὲν οὖν τῇ Κλεοπάτρᾳ οὐκ ἐδυσχέραινε, πρὸς δὲ τὰς περὶ τοῦ Νικομήδους διαβολὰς ἐδυσχέραινε, καὶ κατομνύων, γέλωτα *προσωφλίσκανε. τῇ δὲ τελευταίᾳ τῶν νικητηρίων ἡμέρᾳ, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ *δήμου ἐγένετο, ἔς τε τὴν αὐτοῦ ἀγορὰν εἰσῆλθε βλαύτας ὑποδεδεμένος, καὶ ἄνθεσι παντοδαποῖς ἐστεφανωμένος· κἀκεῖθεν οἴκαδε, παντὸς μὲν (ὡς εἰπεῖν) τοῦ δήμου παραπέμποντος αὐτόν, πολλῶν δὲ ἐλεφάντων λαμπάδας φερόντων, ἐκομίσθη. εἶτα πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἀγῶνας ἔθηκε, θέατρόν τε κυνηγετικὸν ἰκριώσας· ὃ καὶ ἀμφιθέατρον, ἐκ τοῦ πέριξ πανταχόθεν ἕδρας ἄνευ σκηνῆς ἔχειν, προσερρήθη. περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων ζώων μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι λεπτομερῶς. περὶ δὲ δὴ τῆς καμηλοπαρδάλιδος ὠνομασμένης ἐρῶ, ὅτι τότε πρῶτον ἐς τὴν Ῥώμην εἰσήχθη. τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο, τὰ μὲν ἄλλα κάμηλός ἐστι, πλὴν καθόσον οὐκ ἐκ τοῦ ἴσου τῶν κώλων ἔχει· τὰ μὲν γὰρ ὀπίσθια αὐτοῦ, χθαμαλώτερά ἐστιν· ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ τῶν γλουτῶν, ὑψοῦται κατὰ βραχύ, ὥστε ἀναβαίνοντί που ἐοικέναι· καὶ μετεωρισθὲν ἐπὶ πλεῖστον, τὸ μὲν ἄλλο σῶμα ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν, τὸν δ' αὐχένα εἰς ὕψος αὖ ἴδιον ἀνατείνει. τὴν δὲ δὴ χρόαν κατέστικται ὥσπερ πάρδαλις· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ ὄνομα ἐπίκοινον ἀμφοτέρων φέρει. Ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι τούτοις ἄλλοι τε πρὸς ἀλλήλους, καί τινες ἀπ' ἐλεφάντων τεσσαράκοντα ἐμαχέσαντο. καὶ τέλος ναυμαχίαν οὐκ ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἀλλ' ἐν τῇ ἠπείρῳ ἐποίησε. χωρίον γάρ τι ἐν τῷ Ἀρείῳ πεδίῳ κοιλάνας, ὕδωρ τε ἐς αὐτὸ *ἀνῆκε, καὶ ναῦς ἐσήγαγεν. ἐμάχοντο δὲ οἵ τε αἰχμάλωτοι καὶ οἱ θάνατον ὠφληκότες. τήν τε ἱππασίαν τὴν Τροίαν καλουμένην οἱ παῖδες οἱ εὐπατρίδαι κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐποιήσαντο, καὶ ἐφ' ἁρμάτων οἱ νεανίσκοι οἱ ὁμότιμοι αὖθις ἡμιλλήσαντο. Ἔσχε μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν φονευομένων αἰτίαν, ὅτι μήπω διακορὴς αἵματος ἐγεγόνει· πολὺ δὲ δὴ μείζω, ὅτι ἀμύθητα χρήματα ἐς πάντα ἐκεῖνα ἀνάλωσεν· ὡς καὶ καθ' ἕκαστον ἐπιβοᾶσθαι καὶ ὅτι ἀδίκως αὐτὰ συνελέξατο, καὶ ὅτι ἐς τοιαῦτα αὖθις κατεχρήσατο. τεκμήριον δὲ τῆς τότε πολυτελείας. ἵνα γὰρ μηδένα τῶν θεωμένων ὁ ἥλιος λυπήσῃ, παραπετάσματα ὑπὲρ αὐτῶν σηρικὰ ὑπερεπέτασε· τοῦτο δὲ τὸ ὕφασμα, χλιδῆς βαρβαρικοῦ ἔργον ἐστί, καὶ παρ' ἐκείνων καὶ πρὸς

ſupplicio affectum iri, quia contra leges feciſſet: ſi vero dominari pergeret, vt inſtituerat, (quod factum improbi ciuis erat) tum demũ imperaturum. Cæſar, vt nõ moleſte ferebat cum ei amorẽ Cleopatræ obiicerent, ita calumnias de Nicomede iniquo animo patiebatur. quod factum cum adhibito etiam iureiurando negaret, * magis irridebatur. Poſtremo ſupplicationis die, relicta plebe, in forum ſuum introiit crepidatus, & variis floribus coronatus: inde, comitante vniuerſo fere populo, atque multis elephantis faces geſtãtibus, domum deductus eſt. Poſt deinde multa & varii generis ſpectacula edidit, theatro ad venationẽ exſtructo: id poſtea *amphitheatrum* appellatum eſt, quod ſedes abſque ſcena vndequaq; haberet. Plane de reliquo genere animantium accurate diſſerere longum eſſet: de Camelopardali dicẽdum videtur; quæ bellua tum primum Romam venit. Ea, quod quidem ad reliqua ſpectat, camelus eſt; niſi quod membra ſine proportione habet: ſunt enim poſteriora paulo humiliora; vt, ſi a natibus incipias, paulatim altior eſſe, & quaſi aſcendere videatur: atque ita cum ſit, corpus ad anteriora crura & ceruicem ad iuſtam altitudinẽ extendit. Color eſt veluti pardalis variatus: idcirco commune vtriuſque nomen habet. In his certaminibus cum alii multi certauerunt inter ſe, tum nonnulli ab elephantis quadraginta pugnauerunt. Poſtremo, nauale prœlium nõ in mari, ſed in terra fecit, loco in campo Martio defoſſo, immiſſaq; aqua, ac nauibus introductis. Pugnauerunt captiui multi, & qui erant rerum capitalium damnati. Fuit quoque equeſtris ludus, cui *Troia* nomen eſt; a pueris nobiliſſimis antiquo more agitatus: cum quibus iuuenes *itidem nobiliſſimi ex curribus certauerunt. Hominum interfectorũ Cæſar magnam culpam ſuſtinuit, quod nõdum ſanguine ſatiatus aut expletus videretur: multo vero maiorẽ, quod infinitam pecuniam in edẽdis huiuſmodi ſpectaculis conſumpſiſſet. nam vulgo circumferebatur, quod eam per iniuriam feciſſet, idcirco in eos vſus impendiſſe. Porro autẽ magnificentiſſimi apparatus argumentum eſt, quod, ne Sol ſpectatoribus moleſtus eſſet, conopea ſerica ſupra extenſa fuerunt: qui panni facti primo ad barbarorum voluptatem, ab illis ad

nos ad muliebres delicias fuerũt importati. Poſt hęc milites tumultuati ſunt: neq; ante deſtiterunt, quam Cęſar repente veniſſet, atq; vnum ex iis captum manu ſua trahi ad ſuppliciũ iuſſiſſet. Multas leges tulit, ſed in primis dies anni, parũ antea inter ſe conſentiẽtes, (nam tum cum Lunæ ratione menſes congruebant) in præſentẽ ordinem adduxit, prioribus ſexaginta diebus, ſeptem aliis adiectis, qui ad perfectam rationem facere magnopere videbãtur. Id Cæſar ex Alexandria, in qua commoratus erat, reportauit: niſi quod apud illos ſinguli mẽſes triginta diebus conſtant, deinde toti anno quinque dies adiiciuntur. Cæſar vero iiſdem menſibus ad eos quinque duos quoque, quos vni detraxit, addidit; adiuncto ad extremũ quinto cuique anno, eo die qui quatuor partibus compleretur. Itaque ſic annos ordinauit, vt rara ſit horarum commutatio. nam annos mille quadringentos ſexaginta vnum vno alio die intercalari tantummodo conſtat indigere. Cum filii Põpeii in Hiſpania maximum bellum mouerẽt, ipſe cum iis pugnat: quæ pugna cum permagna fuiſſet, & ita pares vtrimque exercitus, vt etiã belli duces, quia de ſumma rerum decertabatur, ex equis deſcenderent, atq; graui imminente periculo, inter ceteros pugnatẽt: [7] Bogud, qui forte cum aliis ducibus non erat, aliunde in caſtra Pompeii irruit. Quod vt vidit Labienus, relictis ordinibus illum eſt conſequutus. Pompeiani, rati Labienum fugere, illico animos deſponderunt; neque poſtea, cum id quod verum erat, reſciuiſſent, colligere ſe aut recipere potuerunt. Hanc Cæſar poſtremam victoriam reportauit: etſi ſperabat lõge maxima ſe confecturũ. Nam in quo loco pugnatum eſt, ramus palmę ſtatim poſt victoriam natus eſt: quæ res tamen nihil de Cæſare, ſed de Octauio, eius [8] ſororis nepote, portẽdebat. Iſtum erat in exercitu, & multis laboribus ſuſceptis, periculiſq; aditis, clarus erat futurus. [1] Igitur Cæſar rerum potitus, perfecit, quamquã ciuib. inuitis, vt publico decreto in conuentibus regia veſte indui, coronaq; laurea ornari perpetuo ſibi liceret: cuius rei cauſam, quod caluus eſſet, afferebat. Idẽ molliorib. veſtibus vtebatur,

ἡμᾶς ἐς τρυφὴν τὴν πάνυ γυναικῶν περιττὴν ἐσπεφοίτηκεν. Ἐπὶ τούτοις οἱ στρατιῶται ἐθορυβήσαι· καὶ οὐ πρότερόν γε ἐπαύσαντο ταραττόμενοι, πρὶν τὸν Καίσαρα ἄφνω τε αὖθις ἐπελθεῖν, καὶ καταληψάμενόν τινα αὐτοχειρίᾳ πρὸς τιμωρίαν παραδοῦναι. Ἐνομοθέτησε δ' ἄλλα τε πολλὰ, καὶ τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν, οὐ πάνυ τι ὁμολογούσας σφίσι, (πρὸς γὰρ τὰς τῆς σελήνης περιόδους ἔτι καὶ τότε τοὺς μῆνας ἦγον) κατεστήσατο ἐς τὸν νῦν τρόπον, ἑπτὰ ταῖς ἑξήκοντα ἡμέραις ἐμβαλὼν, ὅσαιπερ ἐς τὴν ἀπαρτιλογίαν παρέφερον. τοῦτο δ' ἐκ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατριβῆς ἔλαβε· πλὴν καθ' ὅσον ἐκεῖνοι μὲν τριακονθημέρους τοὺς μῆνας λογίζονται, ἔπειτα ἐπὶ παντὶ τῷ ἔτει τὰς πέντε ἡμέρας ἐπάγουσιν. ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ ἐς μῆνας ταύτας τε, καὶ τὰς ἑτέρας δύο, ἃς ἀφ' ἑνὸς μηνὸς ἀφεῖλεν, ἐνήρμοσε· τὴν μέντοι μίαν τὴν ἐκ τῶν τεταρτημορίων συμπληρουμένην, διὰ πέντε καὶ αὐτὸς ἐτῶν εἰσήγαγεν, ὥστε μηδὲν ἔτι τὰς ὥρας αὐτῶν πλὴν ἐλαχίστου παραλλάττειν. ἐν γοῦν χιλίοις καὶ τετρακοσίοις καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑνὶ ἔτει, μιᾶς ἄλλης ἡμέρας ἐμβολίμου δέονται. Τῶν δὲ Πομπηΐου παίδων στρατιὰν ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ μεγάλην συστησαμένων, ἐπολέμησεν αὖθις. καὶ μεγάλης μάχης γενομένης αὖθις, καὶ ἰσορρόπων ὄντων τῶν στρατευμάτων ἐπὶ πολὺ, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἡγεμόνας ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγωνιάσαντας καταβῆναί τε ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς στρατιώταις συμμετασχεῖν, ὁ * Βαγούας ἔξωθέν που τῶν συνεστηκότων ὢν, ἐπὶ δὲ τὸ Πομπηΐου στρατόπεδον ὥρμησε. καὶ ὁ Λαβιῆνος, ὡς τοῦτο εἶδε, τήν τε τάξιν ἐξέλιπε, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐτράπετο· φεύγειν γὰρ αὐτὸν οἱ * Πομπήϊοι νομίσαντες, ἠθύμησαν· καὶ ἔμαθον μέν που τὸ ἀληθὲς ὕστερον, οὐ μέντοι καὶ ἀναλαβεῖν αὑτοὺς ἔτ' ἠδυνήθησαν. Ταύτην τὴν νίκην ἐσχάτην ἀνείλετο, καίπερ καὶ ἄλλα μέγιστα κατεργάσειν ἐλπίσας. βλαστὸς γάρ τις ἐκ φοίνικος ἐν τῷ τῆς μάχης χωρίῳ εὐθὺς ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐξέφυ. τοῦτο δὲ ἄρα οὐκ ἐς ἐκεῖνον ἐσήμαινεν, ἀλλ' ἐς τὸν τῆς * ἀδελφῆς αὐτοῦ παῖδα τὸν Ὀκταούιον. συνεστρατεύετο γὰρ, καὶ ἐκ τῶν πόνων αὐτοῦ τῶν τε κινδύνων ἐκλάμψειν ἔμελλεν. εἶχε μὲν οὖν ὅσα ἠβούλετο· καὶ ἀκόντων τῶν αὐτοῦ πολιτῶν δηλονότι, ὅμως ἐψηφίσθη αὐτῷ τήν τε βασιλικὴν στολὴν ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἐνδιδύσκεσθαι, καὶ τῷ στεφάνῳ τῷ δαφνίνῳ διαπαντὸς κοσμεῖσθαι. καὶ πρόφασιν μὲν ἐποιεῖτο τοῦτο, ὅτι ἀναφαλαντίας ἦν. ἐχρῆτο μέντοι καὶ τῇ ἐσθῆτι χαυνοτέρᾳ,

καὶ τῇ ὑποδέσει ἐνίοτε καὶ ὑψηλῇ καὶ ἐρυθροχρόῳ. τὸ δ' οὖν χαῦνον τοῦ *σώματος αὐτοῦ ὁ Σύλλας ὑπετόπησεν, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἐθελῆσαι· τοῖς τε ἐξαιτουμένοις εἰπεῖν ὅτι, Ἐγὼ μὲν χαριοῦμαι τοῦτον ὑμῖν, ὑμεῖς μέντοι καὶ πάνυ τοῦτον τὸν κακῶς ζωννύμενον φυλάττεσθε. ὁ δὲ [δὴ] Κικέρων οὐ συνενόησεν, ἀλλὰ καὶ σφαλεὶς ἔφη ὅτι, Οὐκ ἄν ποτε προσεδόκησα τὸν κακῶς ζωννύμενον Πομπηίου κρατήσειν. Ἐψηφίσθη δὲ αὐτῷ δημοσίᾳ καὶ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὄνομα, οὐχ ὥσπερ τοῖς τινα μάχην μεγάλην νικήσασιν, οὐδ' ὥσπερ τοῖς αὐτοτελῆ τινα ἐξουσίαν λαβοῦσιν, ἀλλὰ καθάπαξ τοῦτο δὴ τὸ καὶ νῦν τοῖς τὸ κράτος ἀεὶ ἔχουσι διδόμενον, καὶ πρῶτος αὐτοκράτωρ οὗτος ἀνηγορεύθη· ὥστε καὶ ἀπὸ τούτου τοὺς αὐτοκράτορας τῶν Ῥωμαίων δεῖ ἀριθμεῖν. Εἰκόνα δὲ αὐτοῦ ἐλεφαντίνην ποιήσαντες, παρὰ τὴν τοῦ Βρούτου τοῦ παλαιοῦ ἔστησαν, τοῦ τοὺς τυράννους ἐκβαλόντος. ὅθεν καὶ θαυμάσειέ τις τὴν συντυχίαν· ἔμελλε γὰρ παρὰ τοῦ Βρούτου τοῦ Μάρκου, *ὃς ἀπόγονος ἐκείνου ἦν, ἐπιβουλευθεὶς ἀναιρεθῆναι. Πολλὰ δὲ παρὰ τὰ πάτρια ποιῶν, ὑπάτους καθίστη πλείους τοῦ ἔτους ἑκάστου, ὥστε καὶ εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραν, ἀποθανόντος τοῦ καθεστηκότος ὑπάτου, Κανίνιόν τινα ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ ὕπατον *καταστῆσαι. ὅπερ καὶ ὁ Κικέρων διασκώπτων, τοσαύτῃ ἔφη τὸν ὕπατον καὶ ἀνδρίᾳ καὶ φροντίδι ἐν τῇ ἀρχῇ κεχρῆσθαι, ὥστε μηδὲ τὸ βραχύτατον ἐν αὐτῇ κεκοιμῆσθαι. Τὴν δὲ [δὴ] Καρχηδόνα, τήν τε Κόρινθον, πόλεις ἀρχαίας καὶ λαμπρὰς, ἐπισήμους, ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπολωλυίας, αὐτὸς ἀνέστησε, καὶ ἀπῴκισε. καὶ αἱ μὲν, ὥσπερ ἅμα πρότερον καθῃρέθησαν, οὕτω καὶ τότε ἅμα ἀνεβιώσκοντο, καὶ ἔμελλον καὶ αὖθις ἀνθήσειν.

[Ἐκ τοῦ μδ΄ τῶν Δίωνος βιβλίων]

*Βουλομένου δὲ αὐτοῦ καὶ παρασκευαζομένου στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πάρθους, οἱ περὶ τὸν Βροῦτον τὸν Μάρκον, καὶ τὸν Κάσσιον τὸν Γάιον, ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, καὶ ἀπέκτειναν, ὡς μὲν ὁ συγγραφεὺς λέγει, δι' ἀλιτηριώδη τινὰ οἶστρον (τοὺς Καίσαρας δεδιώς που, καθάπερ εἰκὸς συγκλητικὸν ὄντα καὶ οὐ τῶν ἀφανῶν, οὐδ' ἱστορίαν ἀφανῆ συντιθέντα) ὡς δὲ τὸ ἀληθὲς ἔχει, καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν τοῖς Παραλλήλοις διδάσκει, διὰ φρονήματος ἀξίωμα φιλελεύθερον, καὶ προαιρέσεως [illegible] ἥκιστα ἐθελόδουλον. τοιοῦτοι γὰρ οἱ περὶ [τὸν] Βροῦτον. ὅμως ὁ συγγραφεὺς τὴν

& interdum *caligis paulo altioribus, ac rubri coloris. Quã [9] cincturæ laxitatem Sylla adeo ſuſpectã habuit, vt eũ occidere voluerit. deprecantibus autem nõnullis, *Ego*, inquit, *hoc vobis gratificabor; vos vero hunc male præcinctum cauete.* Quam rem etſi nõ intellexit Cicero, tamẽ [10] rebus fractis ait; *Numquam putaui Pompeium ab homine male præcincto ſuperatũiri.* Decretũ publice fuit vt Cęſar *Imperator* nominaretur, non quemadmodũ Imperatores dicũtur ii, qui ex magno prœlio victoriam reportauerunt, aut qui in magna potentia ſunt; ſed quomodo ii qui, quod ſummum imperium habent, idcirco noſtris temporibus Imperatores appellãtur. qua ratione Cęſarem primum omniũ Imperatorem, deinde poſt illum ceteros Romanorum Imperatores numeramus. Cæſari ſtatua eburnea iuxta ſtatuã Bruti, eius qui reges exegerat, eſt collocata. qua ex re euẽtum rerum admirari licet. Futurum enim erat, vt a Marco Bruto, qui ex illo ſuperiore genus ducebat, ipſe ex inſidiis necaretur. *Cũ alia multa faceret contra mores inſtitutaq; maiorum, tum ſingulis annis plures Cõſules faciebat; adeo vt poſtremo anni die, Conſule vita functo, Canipium in locum demortui Conſulem ſuffecerit. de quo Cicero iocoſe, *Conſulem*, inquit, *habuimus vigilantiſſimum & fortiſſimum, qui in toto ſuo Conſulatu ſomnum non vidit.* Carthaginem & Corinthũ, vrbes antiquiſſimas atque florentiſſimas, quæ fuerãt a Romanis deletæ, inſtaurauit, in easque colonias deduxit: quæ, ſicut antea vno eodemque tempore dirutæ fuerant, ita tum vna reficiebantur, ac floreſcę incipiebant.

E Dionis libro XLIIII.

Cum iam cõpararet exercitũ contra Parthos, eũ M. Brutus, & C. Caſſius, inſidiis factis interfecerunt; furore atq; amentia impulſi, vt auctor hiſtoriæ, metuẽs Cæſares, ſcribit. Sic enim fortaſſe loqui decebat Senatorem, & nobilẽ virum, qui illuſtrem hiſtoriam cõponebat. Reuera autẽ, vt & Plutarchus in Parallelis oſtendit, prudẽtes eo venere, & cum dignitate ſuſcepto cõſilio; vt ſe Remq; publicã in libertatem vindicarent: nam tales eos fuiſſe conſtat. Dion vero, vnius

viri dominationem reipublicæ præponendam putat; idque planum facere his rationibus cõatur. * Cum tãta ſit (inquit) vrbis Romæ magnitudo, quæ pulcherrimi atque ampliſſimi orbis terrarum imperium tenet, in quo diuerſis & contrariis inter ſe moribus multarum gentium homines viuunt, quæ omnibus diuitiis referta, variis actionibus & fortunis priuatim publiceque vtitur: fieri non poteſt vt in republica mediocritas teneatur: multoque ait eſſe facilius, vnum bonum & moderatum virum, quam multos inueniri: poſtremo neceſſe eſſe, grauiora damna, acrioreſque iniurias a multis quam ab vno exſiſtere. Cæſari aũt adulatores mortis cauſam fuiſſe, idẽ auctor teſtis eſt: ab his enim, nouis ſummiſque honoribus elatus & inflatus, eorundem calumniam poſtea non effugit. Cœperunt iſti mẽſem, in quo natus erat, *Iulium* appellare: deinde * Cæſarem ipſum, deumq; præterea Iouem, corã nominate: poſtea templum ei facere, eique templo ſacerdotem Antonium, vt Dialem quendam, præeſſe voluerunt; decretis, quæ de his rebus facta ſunt, in columnis argẽteis aureis litteris ſcriptis. Id propterea faciebãt, quod eiuſmodi decretis eum exſultãtem, atque omnia fere admittentem viderent; partim quidem aſſentantes, partim vero illudẽtes; vt eam ob rem in inuidiam veniret, & odium acerbiſſimum; itaque celerius (id quod euenit) moreretur. Regium nomen, quo fuit a quibuſdã nominatus, recuſauit: de quib. tamen cum tribuni confidenter quæſiuiſſent, eſſentque ſupplicium ſumpturi, ac de ſtatua eius diadema, quod ei fuerat impoſitum, libere detraxiſſent, eos iratus tribunicia poteſtate priuauit, & Senatu mouit. quæ res hominibus ſuſpicionem attulit, eum nomen regium affectare, ſed ad id accipiendum cogi quodammodo velle. Itaq; tum magno odio apud omnes fuit. Subſcriptum a quibuſdã fuit Lucii Bruti ſtatuę, *Vtinam viueres*: item tribunali M. Bruti, (nã is tum erat Prætor vrbanus: ſella vero, de qua iudex pronuntiat, *tribunal* appellatur) *Dormis Brute; nec Brutus es; nos vero Bruto egemus.* Maxime autem in ſuperbiam & arrogantiam eius, odium cõcitatum eſt. Nam cũ Senatus vniuerſus ad ipſum veniſſet ſalutandi cauſa, eum ille ſedens excepit. id peccatum defendebant

μοναρχίαν τῆς δημοκρατίας ὑποθεὶς, τοιούτοις κέχρηται πρὸς ἀπόδειξιν λογισμοῖς. πόλιν γὰρ φησι τηλικαύτην τὸ μέγεθος, καὶ τοῦ τε καλλίστου τοῦ τε πλείστου τῆς ἐμφανοῦς οἰκουμένης ἄρχουσαν, καὶ πολλὰ μὲν ἀνθρώπων ἤθη καὶ διάφορα κεκτημένην, πολλοὺς δὲ καὶ μεγάλους πλούτους ἔχουσαν, ταῖς τε πράξεσι καὶ ταῖς τύχαις παντοδαπαῖς καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ χρωμένην, ἀδύνατον μὲν ἐν δημοκρατίᾳ σωφρονῆσαι, καὶ ῥᾷον ἕνα τινὰ χρηστὸν ἢ πολλοὺς εὑρεῖν, καὶ πλείω καὶ μείζω τὰ δυσχερῆ ἀπὸ πολλῶν κακῶν, ἢ ἀφ' ἑνὸς ἀνάγκη συμβαίνειν.

Αἰτιώτατον δὲ γενέσθαι τῆς ἀναιρέσεως τοῦ Καίσαρος, τοὺς κόλακας λέγει, οἵτινες ταῖς τε καινότησι καὶ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν τιμῶν ἐξάραντες αὐτὸν καὶ φυσήσαντες, ἔπειτα ἐπ' αὐταῖς ἐκείναις καὶ ἐμέμφοντο καὶ διέβαλλον. τόν τε γὰρ μῆνα ἐν ᾧ * ἐγεγέννητο, Ἰούλιον μετωνόμασαν· καὶ τέλος καὶ θεὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις χειροτονήσαντες, * Δία τε αὐτὸν ἄντικρυς Ἰούλιον προσηγόρευσαν, καὶ ναὸν αὐτῷ ἐτεμένισαν, καὶ ἱερέα τοῦτον τὸν Ἀντώνιον, ὥσπερ τινὰ Διάλιον, ἀπέδειξαν· τά τε δόγματα τὰ περὶ τούτων * γινόμενα, ἐς στήλας ἀργυρέας χρυσοῖς γράμμασιν ἐνέγραψαν, ὑπὲρ ἑώρων χαίροντα τοῖς ψηφιζομένοις, καὶ πλὴν ὀλίγων πάντα δεχόμενον. οἱ μὲν γὰρ * ὑπερκολακεύοντες, οἱ δὲ καὶ διασκώπτοντες, ἐς τε τὸ ἐπίφθονον καὶ τὸ νεμεσητὸν * προαγαγεῖν αὐτὸν [ὅτι τάχιστα] βουλόμενοι, τοῦτ' ἐποίησαν ἵνα θᾶσσον ἀπόληται· ὃ καὶ ἐγένετο. βασιλέα γοῦν αὐτὸν προσαγορευσάντων τινῶν, τὸ μὲν ὄνομα παρῃτήσατο· τοὺς δὲ δημάρχους, ὅτι παρρησίᾳ χρησάμενοι τούτους τε ἀνεζήτησαν καὶ ὑπὸ δίκην ἀγαγεῖν ἠβουλήθησαν, τό τε διάδημα τὸ τῷ ἀνδριάντι αὐτοῦ περιτεθὲν, ἐκεῖθεν ἀνέσπασαν, τῆς τε δημαρχίας ἀπήλασεν ὀργισθεὶς, κἀκ τοῦ συνεδρίου ἀπήλειψεν. * ὑποτοπεῖσθαι οὖν ἐφίεσθαι μὲν τοῦ ὀνόματος, βούλεσθαι δὲ ἐκβιασθῆναί πως λαβεῖν αὐτό. καὶ διὰ τοῦτο ἐμισήθη. ἐπέγραψαν γοῦν τινες τῇ τοῦ παλαιοῦ Βρούτου εἰκόνι, Εἴθε ἔζης· καὶ * τῷ Μάρκου τοῦ Βρούτου βήματι, (ἐστρατήγει γὰρ, καὶ βῆμα τὸ τοιοῦτον ὀνομάζεται ἐφ' οὗ τις ἱζόμενος δικάζει) Καθεύδεις ὦ Βροῦτε, καὶ Βροῦτος οὐκ εἶ. ἡμεῖς δὲ Βρούτου χρῄζομεν. μάλιστα δὲ ἐμισήθη ὡς ὑπερήφανος, ὅτι τῆς βουλῆς συμπάσης προσιούσης αὐτῷ ποτε καὶ ἀσπαζομένης αὐτὸν, καθήμενος σφᾶς προσεδέξατο. ἔλεγον μὲν γὰρ ἀπολογούμενοί

τινες

τινες ὑπὲρ αὐτοῦ μετὰ ταῦτα, ὅτι τῆς κοιλίας ἀκρατὴς ὑπὸ διαρροίας ἐγεγόνει, καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ *ἐξοιδήσῃ, κατέμεινεν. οὐ μέντοι καὶ πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐδύνατο, διὰ τὸ μετ' οὐ πολὺ ἐξεγερθέντα αὐτὸν αὐτοποδίᾳ οἴκαδε κομισθῆναι. Πρὸ μέντοι τῆς ἀναιρέσεως σημεῖα αὐτῷ οὔτ' ὀλίγα οὔτ' ἀφανῆ ἐγένετο. τά τε γὰρ ὅπλα τὰ Ἄρεια, παρ' αὐτῷ τότε, ὡς καὶ παρὰ ἀρχιερεῖ κατά τι πάτριον κείμενα, ψόφον τῆς νυκτὸς πολὺν ἐποίησε, καὶ αἱ θύραι τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ἐκάθευδεν, αὐτόμαται ἀνεῴχθησαν. αὐτὸς δὲ τοσοῦτον ἐθάρσει, ὥστε καὶ πρὸς τὸν μάντιν τὸν τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλάξασθαί ποτε προαγορεύσαντα, εἰπεῖν ἐπισκώπτων, Ποῦ δῆτά σου τὰ μαντεύματα; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι τε ἡ ἡμέρα ἣν ἐδεδίεις πάρεστι, καὶ ἐγὼ ζῶ; καὶ ἐκεῖνος, Ναὶ πάρεστιν, ἔφη, οὐδέπω δὲ παρελήλυθεν. Ἐν δὲ τῷ συνεδρίῳ περιστάντες αὐτὸν καθήμενον οἱ τὴν ἐπιβουλὴν ἐξαρτύσαντες, πολλαχόθεν ἅμα προσπεσόντες ἐξαίφνης, κατέτρωσαν. λέγεται δὲ ὅτι πρὸς τὸν Βροῦτον ἰσχυρῶς πατάξαντα ἔφη, Καὶ σὺ τέκνον; Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Καίσαρος, τοῦ μὲν Λεπίδου μετὰ τῶν στρατιωτῶν τὴν ἀγορὰν κατειληφότος, πρόσχημα μὲν, τιμωρῆσαι τῷ Καίσαρι, τὸ δὲ ἀληθὲς, νεωτέρων πραγμάτων καὶ δυναστείας ἐπιθυμίᾳ· τῶν δὲ περὶ τὸν Βροῦτον καὶ Κάσσιον εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀναβάντων, καὶ μεγάλου κινδύνου τῇ Ῥώμῃ ἐπηρτημένου, ὁ Κικέρων δημηγορήσας, εἰς ὁμόνοιαν ἅπαντας ἤγαγε· καὶ τοῦ Ἀντωνίου περὶ τὰς διαλλαγὰς ταύτας σπουδάσαντος· οὐχ ὅτι καὶ εἰρήνης ἐπεθύμει, ἀλλ' ὅτι τότε ἰδιώτης ὢν, καὶ δυναστείας ἐπιθυμῶν, οὐκ ἠθέλησεν ἄλλον τινὰ περίεργον ἐκ τῆς τότε *συστάσεως αὐτὴν προσλαβεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ συνιόντων αὐτῶν, καὶ Βρούτου μὲν πρὸς τὸν Λέπιδον, (καὶ γὰρ ἐν γένει αὐτῷ ἦν) Κασσίου δὲ πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀπελθόντος, καὶ συνδειπνούντων αὐτῶν, ἄλλα τε (ὥσπερ εἰκὸς ἐν τῷ τοιούτῳ) πολλὰ ἐλέγετο, καὶ ἐπήρετο τὸν Κάσσιον ὁ Ἀντώνιος, Ἆρ' ἔτι καὶ νῦν ξιφίδιον ὑπὸ μάλης ἔχεις; καὶ ὅς, Καὶ μάλα, ἔφη, μέγα, ἄν γε καὶ σὺ τυραννῆσαι ἐπιθυμήσῃς.
Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναγνωσθείσης δημοσίᾳ τῆς τοῦ Καίσαρος διαθήκης, ἐν ᾗ τῷ πλήθει ἀνὰ *ἑβδομήκοντα ἑκάστῳ δραχμὰς δοθῆναι ἐκεκελεύκει· ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ νεκροῦ ἐς τὴν ἀγορὰν προστεθέντος, καὶ λόγου ἐπ' αὐτῷ τοῦ Ἀντωνίου εἰπόντος, οὕτως ὁ δῆμος ἐθορύβησεν, ὡς τὸν μὲν Καίσαρα ἐν τῇ ἀγορᾷ καῦσαι καὶ θάψαι, βωμόν *τε ἱδρῦσαι, καὶ θύειν ὡς θεῷ τῷ

nonnulli excuſatione profluuii ventris; quod cum eũ antea arripuiſſet, nec dum plane cõſtitiſſet, merito dicebãt ſediſſe, ne quid excerneret. ſed hanc cauſam ideo minus multis probarunt, quod paulo poſt, cũ inde ſurrexiſſet, pedibus domum reuertit.
Sed Cæſari futura cædes multis portentis antea ſignificata eſt. Martis enim arma (quæ tum apud ipſum more maiorum ſeruabantur, quia Pontifex erat) ſonuerũt: pręterea fores cubiculi in quo dormiebat, ſua ſponte apertæ ſunt. Ille nihilo magis dubitabat. Nam aruſpici, qui olim, vt eum diem caueret, præmonuerat, ridens fertur dixiſſe; *Vbi ſunt reſponſa & vaticinationes tuæ? Non vides eum diem, quem metuebas, veniſſe, & me viuere?* tum ille, *Venit*, inquit, *necdum præterit.* Igitur coniurati, qui inſidias fecerant, ſedentem in Senatu vndique circumſtant; eique de improuiſo irruentes vulnera infligũt. Hîc M. Bruto grauiter percutienti, dixiſſe fertur, *Καὶ σὺ τέκνον; Et tu fili?* Poſt Cæſaris necem, Lepidus armatis militib. forum occupauit, quod diceret ſe Cæſarem eſſe vindicaturum: vere autem rebus nouis ſtudebat, & ſibi dominationẽ quærere nitebatur. Brutus vero & Caſſius, in Capitolium aſcenderunt. Igitur cum Roma in maximo periculo eſſet, Cicero habita oratione ciues in concordiã reduxit. Antonius huic reconciliationi operam & ſtudium ſuum nauauit; non quod pacis auctor eſſet, ſed quia per id tempus priuatus ciuis, & dominandi cupidus, nolebat in illa ſeditione & tumultu dominationem ab alio comparari. *Cum inde ſimul abirent, Brutus ad Lepidum propinquum ſuũ, Caſſius ad Antonium proficiſcitur. Inter cœnandum, cũ alia permulta (vt par eſt in talib.) fuere dicta; tũ vero Caſſium Antonius interrogauit; *An nunc etiam*, inquit, *pugionem ſub axilla geris reconditum? Certè*, inquit, *longè maximum; ſi quidem tu quoque regnum affectabis.* Poſt hæc teſtamento Cæſaris publice recitato, in quo ſeptuaginta [quinque] * denarios populo viritim legauerat: deinde ipſo Cæſare mortuo in foro poſito: poſtremo habita de eo Antonii oratione; plebs ira accenſa atque commota, Cæſarem in foro combuſſit; poſtea ſepeliuit; tũ aram ei dedicare, ad eamque, tamquã eſſet deus

drachmas

Cæſar, ſacrificia facere conata eſt: deinde effrenata & furioſa, cõtra interfectores contendit, atq; Heluium Cinnam tribunum plebis, errore nominis ducta, propter alium Cinnam ſocium & participem coniurationis, interemit: neque prius ceſſauit, quam Conſules eandem aram euerterunt, latis legibus de quibuſdam temerariis ac nefariis hominibus e ſaxo Capitolino præcipitandis: ſanxeruntq; exſecrationibus publicis, neminem in reliquum tempus Dictatorem fore. tamquam enim in ſolo verbo factorum acerbitas eſſe videretur, non ex armis, aut cuiuſque moribus, aut ex ipſis rebus, nomina magiſtratus, in quo res ipſæ geruntur, calumniabantur. In hoc tumultu id prætereundum non eſt, quod Caius Caſca tribunus plebis, cum reſciuiſſet Cinnã ex ſimilitudine nominis occiſum eſſe, timuit ne ipſe quoque necaretur, [13] quod P. Seruilius Caſca, idemque tribunus plebis, ex illo grege interfectorum erat. Itaque ſcripto promulgato, ſimul communionem ſanguinis, & conſilii differentiam ſignificauit. Antonius,* ad exiſtimandas & ponderãdas res ab Cæſare geſtas cõuerſus, vt primum tabulas eius habuit in ſua poteſtate, ex his multa deleuit, multa repoſuit: poſt vero quam plurima expilauit, ex priuatis ciuibus, populis, atque regibus, magnam pecuniam conflauit: quorum nonnullis regionem, aliis libertatem, aliis ciuitatem, multis immunitatem vendidit: ad extremum contempto Octauio, vt puero adhuc & rerum imperito, quaſi heres nõ ſolum pecuniæ Cęſaris, verum etiam potentiæ, omnia adminiſtrabat. Et quia Lepidus magnam habebat poteſtatẽ, filiam ſuam in matrimonium filio eius dederat, eumque Pontificem Maximum fieri curauerat, vt nihil de ſuis rebus inueſtigaret curioſius. Deinceps de ceteris Imperatoribus dicendum eſt; hoc opere in tot partes diſtributo, quot Imperatores Romæ poſt Iulium fuiſſe comperimus.

Καίσαρι ἐπιχειρῆσαι· κατὰ δὲ τῶν φονέων αὐτοῦ ἐμμανῶς χωρῆσαι, καί τινα καὶ τῶν δημάρχων Ἑλούιον Κίνναν (πλανηθέντας διὰ Κίνναν ἕτερον, συμμετασχόντα τῆς ἐπιθέσεως) διασπάσαι· μήτε τῆς ὁρμῆς λῆξαι πρὶν τοὺς ὑπάτους τόν τε βωμὸν ἀνατρέψαι, καί τινας τῶν θρασυτέρων κατὰ τῶν τοῦ Καπιτωλίου πετρῶν ὦσαι· νόμον τε θεῖναι, καὶ ἀρὰς ποιήσασθαι, μηδένα αὖθις δικτάτωρα γενέσθαι· ὥσπερ ἐν τοῖς ὀνόμασι τῆς τῶν ἔργων δεινότητος οὔσης, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν ὅπλων καὶ ἐκ τῶν ἑκάστου τρόπων, καὶ τῶν γιγνομένων αὐτῶν, καὶ τὰς τῆς ἐξουσίας ἐν ᾗ ποτ' ἂν τύχῃ δρώμενα, προσρήσεις διαβαλλόντων. Ἐν δὲ τῷ θορύβῳ ἐκείνῳ καὶ τοιόνδε τι οὐκ * ἀπάξιον μνήμης συνηνέχθη. Γάιος γάρ τις Κάσκας δημαρχῶν, καὶ ἰδὼν ὅτι Κίννας ἐκ τῆς ὁμωνυμίας ἀπώλετο, ἐφοβήθη μὴ καὶ αὐτὸς ἀποθάνῃ, ὅτι * Πούπλιος Σερουίλιος Κάσκας ἔκ τε τῶν δημάρχων, καὶ ἐκ τῶν σφαγέων ἦν· καὶ γράμματα ἐξέθηκε, τήν τε κοινωνίαν σφῶν ἐκ τῆς μιᾶς προσηγορίας, καὶ τὴν διαφορὰν τῆς γνώμης δηλῶν. Ἀντώνιος δέ, τὰ διοικηθέντα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐξετάσαι ἐπιτραπείς, ἐπειδὴ τάχιστα ἐγκρατὴς τῶν γραμμάτων αὐτοῦ ἐγεγόνει, πολλὰ μὲν ἀπήλειψε, πολλὰ δὲ ἀντενέγραψε· κἀκ τούτου συχνὰ μὲν ἥρπασε, συχνὰ δὲ καὶ παρ' ἰδιωτῶν, τῶν τε δήμων καὶ τῶν * βασιλέων, ἠργυρολόγησε, τοῖς μὲν χώρας, τοῖς δὲ ἐλευθερίας, ἄλλοις πολιτείας, ἄλλοις ἀτελείας πωλῶν. τοῦ τε Ὀκταουίου, ἅτε μειρακίου καὶ πραγμάτων ἀπείρου, καταφρονήσας, αὐτὸς ὡς καὶ κληρονόμος οὐ μόνον τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ τῆς δυναστείας τῆς τοῦ Καίσαρος ὤν, πάντα διεχείριζεν. ἐπειδή τε ὁ Λέπιδος ἰσχὺν μεγάλην εἶχε, τήν τε θυγατέρα τῷ υἱεῖ αὐτοῦ συνῴκισε, καὶ ἀρχιερέα αὐτὸν ἀποδειχθῆναι παρεσκεύασεν, ἵνα μηδὲν ὧν ἔπραττε πολυπραγμονοίη. Ἐντεῦθεν δὲ ἐφεξῆς περὶ τῶν αὐτοκρατόρων διαληπτέον, εἰς τοσαῦτα μερίζοντας τὴν συγγραφὴν τμήματα ὅσοι εἰσὶ καὶ οἱ μετὰ Ἰούλιον Καίσαρα ἐν τῇ Ῥώμῃ ἄρξαντες αὐτοκράτορες.

ΟΚΤΑΟΥΙΟΣ

ΟΚΤΑΟΥΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ Αὔγουστος.

[Ἐκ τοῦ με΄ τῶν Δίωνος βιβλίων]

ΟΔΕ δὴ Γάϊος Ὀκτάουιος *Καιπίας (οὕτω γὰρ ὁ τῆς Ἀττίας τῆς τοῦ Καίσαρος *ἀδελφῆς υἱὸς ὠνομάζετο) ἦν μὲν ἐξ Οὐελίτρων τῶν Οὐολούσκων, ὀρφανὸς δὲ ὑπὸ τοῦ Ὀκταουίου τοῦ πατρὸς καταλειφθεὶς, [ἐτράφη μὲν] παρά τε τῇ μητρὶ καὶ παρὰ τῷ *ἀδελφῷ αὐτῆς Λουκίῳ Φιλίππῳ· αὐξηθεὶς δὲ συνδιέτριβε τῷ Καίσαρι. ἄπαις τε γὰρ ἐκεῖνος ὢν, καὶ μεγάλας ἐπ᾽ αὐτῷ ἐλπίδας ἔχων, ἠγάπα τε καὶ περιέστελλεν αὐτὸν, ὡς καὶ τοῦ ὀνόματος, καὶ *τῆς ἐξουσίας, τῆς τε μοναρχίας διάδοχον καταλείψων· ἄλλως τε, καὶ ὅτι ἡ Ἀττία δεινῶς ἰσχυρίζετο ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος *αὐτὸν κεκυηκέναι, ὅτι καταδαρθοῦσά ποτε ἐν ναῷ αὐτοῦ, δράκοντι μίγνυσθαι ἐνόμισε, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἱκνουμένῳ χρόνῳ ἔτεκε. πρίν τε ἐς τὸ φῶς ἐξιέναι, ἔδοξεν ὄναρ τὰ σπλάγχνα ἑαυτῆς ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρεσθαι, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐπεκτείνεσθαι· καὶ τῇ αὐτῇ νυκτὶ καὶ ὁ Ὀκταούιος ἐκ τοῦ αἰδοίου αὐτῆς τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι ἐνόμισεν. ἄρτι τε ὁ παῖς ἐγεγέννητο, καὶ Νιγίδιος Φίγουλος βουλευτὴς παραχρῆμα αὐτῷ καὶ τὴν αὐταρχίαν ἐμαντεύσατο. ἄριστα γὰρ τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν τήν τε τοῦ πόλου διακόσμησιν καὶ τὰς τῶν ἀστέρων διαφορὰς, ὅσα τε καθ᾽ ἑαυτοὺς γιγνόμενοι, καὶ ὅσα συμμιγνύντες ἀλλήλοις, ἔν τε ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἐν ταῖς διαστάσεσιν ἀποτελοῦσι, διέγνω· καὶ κατὰ τοῦτο τὴν αἰτίαν, ὥς τινας ἀπορρήτους διατριβὰς ποιούμενος, ἔσχεν. οὗτος οὖν τότε τὸν Ὀκτάουιον βραδύτερον εἰς τὸ συνέδριον διὰ τὸν τοῦ παιδὸς τόκον (ἔτυχε γὰρ βουλὴ οὖσα) ἀπαντήσαντα [ἰδὼν,] ἀνεβόησεν ὅτι, Δεσπότην ἡμῖν γεγέννηκας. καὶ αὐτὸν ἐκταραχθέντα ἐπὶ τούτῳ, καὶ διαφθεῖραι τὸ παιδίον ἐθελήσαντα ἐπέσχεν, εἰπὼν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τοιοῦτόν τι αὐτὸ παθεῖν. Τρεφομένου δὲ ἐν ἀγρῷ αὐτοῦ, ἀετὸς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐξαρπάσας ἄρτον, ἐμετεωρίσθη, καὶ μετὰ τοῦτο καταπτάμενος, ἀπέδωκεν αὐτόν. Παιδίσκου τε αὐτοῦ ὄντος, καὶ τὴν διατριβὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ ποιουμένου, ἔδοξέ ποτε ὁ Κικέρων ὄναρ ἁλύσεσί τε αὐτὸν χρυσαῖς ἐς τὸ Καπιτώλιον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθιμῆσθαι, καὶ *μάστιγα παρὰ τοῦ Διὸς εἰληφέναι. καὶ (οὐ γὰρ ἠπίστατο ὅστις ἦν) περιέτυχέ τε αὐτῷ τῆς ὑστεραίας ἐν αὐτῷ τῷ Καπιτωλίῳ, καὶ γνωρίσας αὐτὸν, διηγήσατο τοῖς

OCTAVIVS CÆSAR AVGVSTVS.

E Dionis libro XLV.

CAIVS Octauius Cępias (nã id fuit nomẽ filio Attiæ, filiæ ſororis Cæſaris) Velitris oppido Volſcorum natus, pupillus ab Octauio patre relictus eſt apud matrem, & vitricũ Lucium Philippum: cumq; adoleuiſſet, a Cęſare nõ diſcedebat. Cæſar enim, quod nullos liberos ſuſcepiſſet, quodq; iam in eo magnam ſpem poſitã haberet, valde eũ diligebat, eiusq; curã habebat: quippe quẽ nominis ſui & pecuniæ heredem, ac imperii ſucceſſorẽ erat relicturus: præſertim cum Attia ſine vlla dubitatione confirmaret, cũ ſe ex Apolline cõcepiſſe: in cuius templo obdormiẽs, rata eſt cum dracone commiſceri; peperitque expletis ad pariendum menſibus. Ad hæc, antequã pareret, ſomniauit viſcera ſua ſublime in cælum tolli, & in totum orbem terrarum diffundi. Item eadem nocte Octauius ſolem ex vulua vxoris oriri, in ſomnis vidit. Cumq; puer iam natus eſſet, Nigidius Figulus Senator ſtatim ei ſummum imperium prædixit. Nouerat is ſupra omnes homines ſuæ ætatis, totius cæli ordinem & curſum: tenebat ſtellarũ vim atq; differentiam, quid ipſæ per ſe, aut cum aliis coniunctæ, poſſint & efficiant: quorũ etiam ſtudiorum cauſa culpatus eſt, quaſi magicis artib. vteretur. Is igitur, vt vidit Octauiũ ſerius ꝓpter partum vxoris in curiam venientem, (nam tum forte Senatus erat) ſtatim exclamat, *Nobis Octaui dominũ genuiſti:* deinde ea re perculſum Octauiũ, atque idcirco puerulum necare volentem, prohibuit. *nam vt hoc modo,* (inquit) *moriatur filius tuus, fieri certe nullo pacto poteſt.* Cum vero puer ruri paruulus educaretur, aquila de manibus eius panem rapuit, mox euolauit: atque vbi paulo poſt reuolaſſet, ei reddidit. Itẽ eo adhuc puero, & Romæ commorante, Cicero ſomniauit, eum catenis aureis ſuſpenſum e cælo in Capitolium pendêre, eique flagellum ab Ioue datum eſſe: cumq; ipſe puerum ignoraret, poſtero die in Capitolio obuiam ei factus eſt: quem vt agnouit, ſomnium iis qui aderant

præſentes, narrauit. Sed & Catulo, qui antea Octauium numquã viderat, viſum eſt in ſomnis, a nobiliſſimis quibuſq; pueris Iouem Capitolinum adiri, & ab eo Romæ ſimulacrum in ſinum Octauii demiſſum fuiſſe. Quare exterritus, properauit in Capitolium precandi cauſa. ibi forte aſcendentem Octauium inuenit, eiusque faciem reuocauit ad ſomnium: idq; poſtea verum eſſe cõfirmauit. Præterea, vt primum ex pueris exceſſit, cum ſumeret virilem togam, ea ab humeris vtrimq; fracta, vſque ad pedes demiſſa eſt. quæ res, quaſi per ſe nihil boni portenderet, eos qui aderant præſentes, conturbauit: quia eo tempore quo primum togam virilem ſumebat, euenerat. Atque tum forte Octauius; *Tenebo*, inquit, *omnem Senatoriam dignitatem in mea dicione & poteſtate.* id quod poſtea factum eſt. Igitur Cæſar his rebus permotus omnibus, de eo quam plurimum ſperare cœpit, *eumque introducere ad nobiliſſimos viros, & ad imperandum exercere: poſtremo docere accurate omnia quæ conuenire videbãtur ei qui ſummum imperium bene geſturus eſſet, & cum ampliſſima dignitate. Nam in omni genere dicẽdi Græce & Latine exercebatur: militiæ labores perferebat: perdiſcebat omnia quæ ad rempublicam, quæve ad regnum pertinerent: fuitq; Octauius ſtudiorum cauſa, cum Cæſar necaretur, in Apollonia, ad ſinum maris Ionii. nam eo Cæſar præmiſerat, quod bellũ contra Parthos pararet. Itaq; de morte Cæſaris accepto nuntio, vbi ſe ab eo heredem factum intellexit, nihil cunctandũ ratus, ſtatim Cæſaris nomẽ ſumpſit, hereditatemque adiit, ac res gerere inſtituit: atque ita *Octauius* antea vocatus, tunc *Cæſar*, poſt *Auguſtus*, ad magnas res gerẽdas animum applicat: easque fortius adminiſtrat atque diligentius quam *omnes viri; prudentius quam ſenes omnes. Nã principio vt priuatus, quaſi ſolius hereditatis ſucceſſor, cum paucis nullo magnifico apparatu in vrbem ingreſſus eſt: tum Antonium, licet ab eo iniuriam acciperet, coluit: plebemq; ſibi deuinctam habere conatus eſt. Itaque cum Antonius in foro de ſuperiore loco ipſum, vt viuo patre conſueuerat, de ſublimi loco

παροῦσι τὴν ὄψιν. ὅ τε Κάτλος οὐδ' αὐτός πω ἑωρακὼς τὸν Ὀκταουΐον, ἐνόμισε τοὺς παῖδας ἐν τοῖς ὕπνοις τοὺς εὐγενεῖς πάντας ἐν τῷ Καπιτωλίῳ πρόσοδον πρὸς τὸν Δία πεποιῆσθαι, καὶ ἐν αὐτῇ τὸν θεὸν εἰκόνα τινὰ τῆς Ῥώμης ἐς τὸν ἐκείνου κόλπον ἐμβεβληκέναι. ἐκπλαγεὶς δὲ ἐπὶ τούτῳ, ἀνῆλθεν εἰς τὸ Καπιτώλιον, προσευξόμενος τῷ θεῷ· καὶ ἐκεῖ τὸν Ὀκταουΐον ἀφορῶν ἄλλως ἀναβεβηκότα, τό τε εἶδος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἐνύπνιον προσήρμοσε, καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς ὄψεως ἐβεβαιώσατο. Μειρακιωθέντος δὲ μετὰ τοῦτο αὐτοῦ, καὶ ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιόντος, τήν τε ἐσθῆτα τὴν ἀνδρικὴν ἐνδυθέντος, ὁ χιτὼν περιερράγη τε ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῶν ἐπωμίδων, καὶ μέχρι τῶν ποδῶν κατερρύη. τοῦτο αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ οὐχ ὅπως τεκμήριόν τινα, ὡς καὶ ἀγαθόν τι *προσημαίνειν, ἔφερεν, ἀλλὰ καὶ ἠνίασε τοὺς παρόντας, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἀνδρικοῦ χιτῶνος ἐνδύσει συνεβεβήκει. ἐπελθὸν δὲ τῷ Ὀκταουΐῳ εἰπεῖν ὅτι, Τὸ ἀξίωμα τὸ βουλευτικὸν πᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας μου θήσω, ἔκβασιν πρὸς τὸ λεχθὲν ἔλαβεν. Ἐξ οὖν τούτων ὁ Καῖσαρ, *μέγα ἐπ' αὐτῷ *ἐλπίσας, ἔς τε τοὺς εὐπατρίδας αὐτὸν ἐσήγαγε, καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἤσκει· καὶ πάνθ' ὅσα προσῆκε τῷ μέλλοντι καλῶς καὶ κατ' ἀξίαν τηλικοῦτον κράτος διοικήσειν, ὑπάρχειν, ἀκριβῶς ἐξεπαίδευσε. λόγοις τε γὰρ ῥητορικοῖς οὐχ ὅτι τῇ Λατίνων, ἀλλὰ καὶ τῇδε τῇ γλώσσῃ ἤσκετο. καὶ ἐν ταῖς στρατείαις ἐρρωμένως ἐξεπονεῖτο, τά τε πολιτικὰ καὶ τὰ ἀρχικὰ ἰσχυρῶς ἐδιδάσκετο. Οὗτος οὖν ὁ Ὀκταουΐος ἔτυχε μὲν τότε ὅτε ὁ Καῖσαρ ἐσφάγη, ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ ἔτι πρὸς τῷ Ἰονίῳ ὢν κόλπῳ, ἐπὶ παιδείᾳ (κατὰ γὰρ τὴν στρατείαν αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τοὺς Πάρθους, ἐκεῖσε προεπέπεμπτο) πυθόμενος δὲ τὸ συμβεβηκός, καὶ ὅτι κληρονόμος πρὸς τοῦ Καίσαρος καταλέλειπτο, οὐκ ἔτ' ἀναβολὰς ἐποιήσατο, ἀλλὰ τό τε ὄνομα τοῦ Καίσαρος παραχρῆμα ἀνέλαβε, καὶ τοῦ κλήρου αὐτοῦ διεδέξατο, τῶν τε πραγμάτων εἴχετο. Οὕτω μὲν ὁ πρότερον Ὀκταουΐος, τότε δὲ ἤδη Καῖσαρ, μετὰ δὲ τοῦτο Αὔγουστος ἐπικληθεὶς, ἥψατο τῶν πραγμάτων, καὶ αὐτὰ καὶ κατέπραξε καὶ κατειργάσατο, παντὸς μὲν ἀνδρὸς νεανικώτερον, παντὸς δὲ γέροντος φρονιμώτερον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὡς ἐπὶ μόνῃ τῇ τοῦ κλήρου διαδοχῇ, [καὶ] ἰδιωτικῶς καὶ μετ' ὀλίγων ἄνευ ὄγκου τινὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσῆλθε· τόν τε Ἀντώνιον ἐθεράπευε, καίτοι καὶ περιπηλακιζόμενος ὑπ' ἐκείνου καὶ ἀδικούμενος· καὶ τὸ πλῆθος προσεποιήσατο. καὶ ἐπειδή ποτε αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀπὸ μείζονος, καθάπερ ἐπὶ τοῦ πατρὸς εἰώθει ποιεῖν, ἐντυχεῖν τι ἐθελή-

ἐθελήσαντα οὐ προσεδέξατο, ἀλλὰ καὶ κατέσπασε καὶ ἐξήλασε διὰ τῶν ῥαβδούχων, δεινῶς ἅπαντες ἠγανάκτησαν, καὶ οὐχ ἥκιστα, ὅτι ὁ Καῖσαρ οὐδὲ ἐς τὴν ἀγορὰν ἔτι, πρός τε τὸ ἐκείνου ἐπίφθονον, καὶ πρὸς τὸ τοῦ πλήθους ἐπαγωγὸν, ἐφοίτησε. φοβηθεὶς οὖν ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἠθέλησε καταλλαγῆναι τῷ Καίσαρι, καὶ καταλλαχθεὶς, αὖθις ἐξ ὑποψίας τινὸς διηνέχθη πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ τῷ Πομπηΐῳ τῷ Σέξτῳ, τῷ τοῦ μεγάλου Πομπηΐου νεωτέρῳ υἱῷ, δύναμίν τε πολλὴν ἔχοντι, καὶ Γάϊον Ἀσίνιον Πωλίωνα κατὰ τὴν Βαιτικὴν* μάχῃ νενικηκότι, καὶ πόλεις τὰς μὲν ἑκούσας, τὰς δὲ ἀκούσας προσειληφότι, ἥ τε ἄδεια ἐβεβαιώθη· καὶ τὰ χρήματα ὅσα ἔν τε ἀργυρείῳ καὶ χρυσίῳ τὸ δημόσιον ἐκ τῆς πατρῴας αὐτοῦ οὐσίας εἰλήφει, ἀποδοθῆναι* ἐγνώκασι. τῶν γὰρ χωρίων αὐτοῦ τὰ πλείω Ἀντώνιος ἔχων, οὐδεμίαν αὐτῶν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο. ἔπεισε δὲ αὐτὸν ἐς ὁμολογίας ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ τὰ πατρῷα κομίσασθαι ὁ Λέπιδος, τῆς ὁμόρου Ἰβηρίας τὴν ἀρχὴν ἔχων. Καίσαρος δὲ καὶ Ἀντωνίου πάντα ἐπ᾽ ἀλλήλοις πραττόντων, ἐκ τούτου καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα ἐθορυβεῖτο καὶ συνεκέχυτο, καὶ ἀκρισία πολλὴ ἦν. εἰρήνη μὲν ἔτι, καὶ ἐπολέμουν ἤδη· τό τε τῆς ἐλευθερίας σχῆμα ἐφαντάζετο, καὶ τὰ τῆς δυναστείας ἔργα ἐγίνετο. καὶ ἐν μὲν τῷ ἐμφανεῖ ὁ Ἀντώνιος, ἅτε καὶ ὑπατεύων, ἐπλεονέκτει· ἡ γὰρ δὴ σπουδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸν Καίσαρα ἐπῄει· τὸ μὲν, διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸ δὲ, διὰ τὰς ἐλπίδας ὧν ὑπισχνεῖτο. μέγιστόν τε, ὅτι τῷ Ἀντωνίῳ οὐ μόνον ἀσελγέστερον βιοῦντι, ἀλλὰ καὶ τυραννικώτερον ἄρχοντι, ἐβαρύνοντο. Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἦσαν, ἃς ἐλαχέτην ὁ μὲν, ἐν Μακεδονίᾳ, ὁ Βροῦτος· ὁ δὲ, ἐν τῇ Συρίᾳ. Ἐντεῦθεν ὁ Ἀντώνιος τὰς δυνάμεις λαβὼν, ἐπέβη τῆς Γαλατίας, ὡς τὰ ἐκεῖ βίᾳ προσποιησόμενος· Καῖσαρ δὲ, καὶ αὐτὸς στρατιώτας, τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἐκείνου σφετεριζόμενος, τοὺς δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν πατέρα τὸν αὐτοῦ εὔνοιαν, *ἐθέλοντας ἐπαγόμενος ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς εἴ τι δύναιτο, κωλύσων αὐτόν. καὶ ἡ βουλὴ τὸν μὲν, πολέμιον ἐψηφίσατο, τοῦ Κικέρωνος αὐτὴν πείσαντος, μίσει τοῦ Ἀντωνίου· Καίσαρι δὲ χρήματα καὶ στρατιώτας ἀπέστειλε. καὶ ἐπειδὴ οὐδ᾽ ὣς ἦν πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀξιόμαχος, τοὺς ὑπάτους ἀμφοτέρους ἐξέπεμψε, δύναμιν ἔχοντας ἰσχυράν. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον ἄλλα τε οὐκ ὀλίγα σημεῖα ἐγένετο·

dicere non paſſus fuiſſet, ſed eum detrahi & eiici per lictores iuſſiſſet, cuncti grauiter & iniquo animo tulerũt: potiſſimum quod Cæſar, vt conflaret inuidiam Antonio, & ſibi multitudinis animos ad beneuolentiam alliceret, amplius in forum non veniebat. Quocirca metuens Antonius, Cæſari reconciliari voluit: cum quo rurſum propter aliquã ſuſpicionem diſſenſio facta eſt. Interea Senatus ſecuritatem & impunitatem decernit Sexto Pompeio, Cnæi minori filio: ſimul decernit vt, quæ pecunia numerata ex hereditate patris, in ærarium redacta fuerat, ea filio reddatur. Is tum maximas copias habebat, viceratque Bætica pugna Caium Aſinium Pollionem, multasque vrbes partim vi, partim de voluntate ipſarum ceperat. Huic cum Antonius prædia ab ſe occupata non reſtitueret, Lepidus, qui finitimam Hiſpaniam obtinebat, perſuaſit vt cum eo in gratiam rediret, quo poſſet omnia recuperare facilius. Porro in vrbe omnia confuſa & conturbata erant propter Cæſaris & Antonii diſſenſionem. Etenim iura ciuibus minime reddebantur, propterea quod iſti ſimulata cauſa libertatis, cuncta ad dominandi cupiditatem trahebant. Antonius, quia Conſul erat, aperte ampliſſimam potentiam vſurpabat: ſed multitudo ſtudio in Cæſarem accendebatur, non ſolum permota patris auctoritate, ſed etiam adducta ſpe, quam de eo conceperat. Ad hęc, valde Antonium oderat, quod petulanter viueret, & homo imperioſus eſſet. Caſſius autem & Brutus, erãt in prouinciis, quas ſortiti fuerãt: hic, in Macedonia; ille, in Syria. Igitur Antonius omnibus copiis ad Galliam occupandam profectus eſt. Cæſar milites Antonii, quã maxime poteſt, ſuos facere, atque eorum nonnullos propter eam quam erga patrem habuerant beneuolentiã, contra Antonium ducere, eique impedimento eſſe in tẽpore conatur. Senatus, perſuadente Cicerone vetere odio in Antoniũ, eum hoſtem iudicat, pecunias & milites ad Cæſarem mittit. Quib. rebus omnibus cum nondum Antonio par eſſet, eo propere ambos Conſules cũ magnis copiis ire iubet. Eodem fere tempore multa portenta viſa ſunt.

præter cetera enim, fax ardens ab oriente ſole ad occaſum cōmeauit; & noua quædā ſtella multis diebus apparuit; ſplēdorq; ſolis diminui & extingui, ac tribus orbibus cōtineri viſus eſt: quorū vnus ignea corona cinctus eſſe putabatur. quæ omnia fatalem caſum reipublicę portendebant.

E Dionis libro XLVI.

Poſtquam pecunia ad bellum gerendum opus eſſe compertum eſt, omnes ſuarum facultatum quintam & viceſimam partē contribuunt: Senatores vero etiam in ſingulos lateres, quos habebāt in ædibus vrbanis, non ſuis ſolum, ſed etiam alienis, in quibus habitabant, quatuor obolos perſoluunt. Inſuper ditiſſimi quique ſeparatim alia permulta conferunt: prętereа arma, ceteraque militib. neceſſaria multæ ciuitates, multiq; priuati homines gratis ſuppeditant. tum enim ærarium exhauſtum erat. Igitur magna pars hominum a Cæſare contra Antonium ſtabat; etſi neuter eorum in cura & cogitatione Reipublicæ verſabatur; ſed ab vtroque pari ſcelere, diſpari tamen fortuna & opinione, cuncta afflicta erant & labefactata. Cæſariani, fortunatiſſimi eſſe, proſpicere & cōſulere Reipublicę, eamq; ex animo curare videbantur. Contra, Antoniani miſerrimi, hoſtes patriæ, ac ſceleratiſſimi homines eſſe dicebantur. Placet autem cuncta ſingulatim perſequi: nam mihi quidem in eo magna vis eſſe videtur, ſi acta & euentus rerum ex cuiuſque conſiliis, quemadmodum ea inter ſe conſentiant, iudicauerimus. Fortuna Antoniū in varios caſus miſit. Is enim principio Hirtium & Cęſarem feliciſſime intra munitiones continuit: deinde * Vibium, venientem ad opē collegæ ferēdam, factis inſidiis ſauciauit: quo ex vulnere is paulo poſt mortuus eſt. Verum inde contra Hirtium & Cæſarem conuerſus, occurrente Hirtio ſe in caſtra ſua recepit; quod belli laboribus defatigatus, & de via feſſus erat: atque quia caſtra tueri non poterat, cum paucis ad Lepidum confugit. Conſul, fortiter pugnando caſtra cepit: in qua tamē pugna ipſe occiſus eſt. Apud ceteros, qui ſe periculis cōmiſerant, fuerunt bellicæ laudis & victoriæ inſignia: ſed poteſtas

καὶ λαμπὰς ἀπ' ἀνίσχοντος ἡλίου πρὸς δυσμὰς διέδραμε· καί τις ἀστὴρ καινὸς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὤφθη, * τό τε φῶς τοῦ ἡλίου ἐλαττοῦσθαί τε καὶ σβέννυσθαι, τοτὲ δ' ἐν τρισὶ κύκλοις φαντάζεσθαι ἐδόκει· καὶ ἕνα γε αὐτῶν στέφανος πυρώδης τις περιέσχε. ταῦτά τε δή, καὶ λόγια πρὸς κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας φέροντα πολλὰ ᾔδετο.

[Ἐκ τοῦ μϛ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Ἐπειδὴ δὲ πολλῶν χρημάτων εἰς τὸν πόλεμον ἐδέοντο, πάντες μὲν τὸ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν τῆς ὑπαρχούσης σφίσιν οὐσίας ἐπέδωκαν, οἱ δὲ δὴ βουλευταὶ καὶ τέσσαρας ὀβολοὺς καθ' ἑκάστην κεραμίδα τῶν ἐν τῇ πόλει οἰκιῶν ὅσας ἢ αὐτοὶ ἐκέκτηντο, ἢ ἄλλων οὔσας ᾤκουν· καὶ χωρὶς ἕτερα οὐκ ὀλίγα οἱ πάνυ πλούσιοι συνετέλεσαν. τά τε ὅπλα καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἀναγκαῖα, συχναὶ μὲν πόλεις, συχνοὶ δὲ καὶ ἰδιῶται προῖκα ἐξεποίησαν. τὸ γὰρ δημόσιον ἀχρηματία τότε κατεῖχεν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ ὑπέρ γε τοῦ Καίσαρος, κατά τε τοῦ Ἀντωνίου ἐσπούδαζον. ἔμελε δέ που οὐδετέρῳ τούτων τῆς δημοτικῆς ἰσηγορίας καὶ τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀμφότεροι ὁμοίως τὰ πράγματα ἔφθειρον. Πρὸς δὲ δὴ τὴν τύχην, διάφοροι ἑκάτεροι δόξαν ἐκτήσαντο. οἱ μὲν γὰρ εὖ πράξαντες, καὶ εὔβουλοι καὶ φιλοπόλιδες ἐνομίσθησαν· οἱ δὲ δὴ πταίσαντες, πολέμιοι τῆς πατρίδος καὶ ἀλιτήριοι ὠνομάσθησαν. λέξω δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν γενομένων· καὶ γὰρ παίδευσις ἐν τούτῳ τὰ μάλιστα εἶναί μοι δοκεῖ, ὅταν τις τὰ ἔργα τοῖς λογισμοῖς ὑποπλέκων, τήν τε ἐκείνων φύσιν ἐλέγχῃ, καὶ τούτους ἐκ τῆς ἐκείνων ὁμολογίας τεκμηριοῖ. Ἀντώνιος μὲν γάρ, παραλόγοις καὶ πολυτρόποις περιπεσὼν τύχαις, τὸν μὲν ἕνα τῶν ὑπάτων Ἵρπιον ἐν τοῖς προτέροις ἀπημερήμασι συνέκλεισεν ἅμα τῷ Καίσαρι εἰς τὸν χάρακα· θάτερον δέ, τὸν * Οὐίβιον, ἥκοντα πρὸς βοήθειαν τοῦ συνυπάτου, [λοχήσας,] κατετραυμάτισεν, ὡς μετ' ὀλίγον ἀποθανεῖν. ἔπειτα ὑποστρέφων αὖθις ὡς πρὸς τὸν Ἵρπιον καὶ τὸν Καίσαρα, καὶ προσβαλόντος αὐτῷ τοῦ Ἱρτίου ἔκ τε τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὁδοιπορίας κάμνοντι, ἡττηθεὶς ἔφυγεν εἰς τὴν ἰδίαν παρεμβολήν· καὶ οὐδὲ ταύτην δυνηθεὶς σῶσαι, ἀπέδρα σὺν ὀλιγοστὸς πρὸς τὸν Λέπιδον. ὁ μέντοι ὕπατος τὸ μὲν χαράκωμα εἷλε τοῦ Ἀντωνίου, γενναίως αὐτῷ προσβαλών· κατὰ δὲ τὴν τούτου ἅλωσιν καὶ αὐτὸς διεφθάρη. καὶ ἄλλων μὲν οἱ κίνδυνοι καὶ τὰ τρόπαια, τὸ δὲ ἐπὶ τούτοις ἄπολυ

κράτος,

κράτος, καὶ ἡ ἐκ τῶν κατορθωμάτων εὐημερία, τῷ Καίσαρι προσεχώρησε, καίτοι μηδ᾽ ἐκ τοῦ χαρακώματος ἐξιόντι κατὰ τὰς ἀκμὰς τῶν κινδύνων. ἦν γὰρ κομιδῆ νέος καὶ ὀκτωκαιδεκέτης ἔτι. Ἔσχε δὲ οὕτως· μετὰ τὸ καταλυθῆναι τὸν Ἀντώνιον, ὑποπτεύουσα ἤδη καὶ τὸν Καίσαρα ἡ βουλή, ἐπεχείρησεν ὥστε καὶ αὐτὸν καταπαῦσαι, καὶ ἰδιωτεῦσαι καταναγκάσαι. γνοὺς δὲ τοῦτο Καῖσαρ, τούς τε στρατιώτας (εἶχε δὲ καὶ τοὺς ἀμφοτέρων τῶν ὑπάτων ἤδη, τῶν ἐν τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ τελευτησάντων) δωρεαῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἑαυτοῦ ἐξηρτήσατο, καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον καὶ τὸν Λέπιδον ἐπεκηρυκεύσατο λάθρα, εἰς διαλλαγὰς αὐτοὺς *προσκαλούμενος. καὶ πέμψας πρὸς τὴν βουλὴν στρατιώτας, ὑπατείαν ᾔτει. τῆς δὲ μὴ διδούσης, εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ἥψατο τοῦ ξίφους, καὶ εἶπεν ὅτι, Ἂν ὑμεῖς τὴν ὑπατείαν μὴ δῶτε τῷ Καίσαρι, τοῦτο δώσει. καὶ αὐτῷ ὁ Κικέρων ὑπολαβών, Ἂν οὕτως, ἔφη, παρακαλῆτε, *λήψεται αὐτήν. καὶ τέλος ὁ Καῖσαρ τὰς δυνάμεις λαβών, ἐπ᾽ αὐτὴν ὥρμησε τὴν Ῥώμην. ἡ δὲ βουλὴ ἐπεχείρησε μὲν εἶρξαι αὐτόν, καὶ φυλάξαι τὴν πόλιν· ἐπεὶ δὲ παρῆν ἤδη, καὶ τὸ δεινὸν ἐπλησίαζε, μετεβάλετο, καὶ τελευτῶσα προσεχώρησεν αὐτῷ πᾶσα, καὶ τὴν πόλιν ἐπέτρεψε καὶ μὴ θέλουσα. ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐπί τε τούτῳ μέγιστον ἐφρόνει, καὶ ὅτι τῇ πρώτῃ τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἐς τὸ πεδίον τὸ Ἄρειον εἰσελθών, γῦπας ἕξ, καὶ μετὰ ταῦτα δημηγορῶν τι πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἄλλους δώδεκα εἶδε. πρός τε γὰρ τὸν Ῥωμύλον καὶ πρὸς τὸ οἰώνισμα τὸ ἐκείνῳ γενόμενον ἀναφέρων, καὶ τὴν μοναρχίαν αὐτοῦ βεβαίως λήψεσθαι προσεδόκησε. τοῖς μέντοι στρατιώταις καὶ χρήματα ἔδωκε, καὶ χάριν καὶ πλείστην καὶ ἀληθεστάτην ἔγνω· ἄνευ γὰρ τῆς παρ᾽ αὐτῶν φρουρᾶς οὐδὲ ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσφοιτᾶν ἐτόλμα. Ἐσποιηθεὶς δὲ ἐς τὸ τοῦ Καίσαρος γένος, ἐξ ἐκείνου καὶ Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταουιανὸς ἐπεκλήθη. νενόμισται γάρ, ἄν τις εἰσποιηθῇ, τὴν μὲν ἄλλην αὐτὸν πρόσρησιν ἀπὸ τοῦ ποιησαμένου λαμβάνειν, ἓν δέ τι τῶν προτέρων ὀνομάτων *σχηματισθέν πως τηρεῖν. προσεκτήσατο δὲ καὶ ἑτέραν, τὴν τοῦ Αὐγούστου, καὶ αὐτὴν διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἔπειτα αὐτοκράτορες τίθενται. Οὗτος οὖν ὁ Καῖσαρ, ἐπειδὴ τάχιστα τούς τε στρατιώτας ᾠκειώσατο, καὶ τὴν βουλὴν ἐδουλώσατο, πρός τε τὴν τοῦ πατρὸς τιμωρίαν ἐτράπετο, καὶ τοὺς σφαγέας μετῆλθε. μετὰ δὲ τοῦτο, τοῦ Ἀντωνίου καὶ τοῦ Λεπίδου σὺν

omnis, & rerum bene geſtarum gloria, penes Cæſarem fuit; quamquam in maximis periculis e caſtris non exierat: quippe adoleſcens erat decem & octo annos natus. Fracto Antonio, Senatus Cæſarem ſuſpectum habere cœpit, atque id agere, vt imperium deponere, ac priuatus eſſe cogeretur. Qua re cognita, Cæſar ſtatuit milites, quos apud ſe habebat vtriuſque Conſulis, paulo ante in bello contra Antonium defuncti, ſibi donis & promiſſis deuincire, atque clam legatos ad Antonium & Lepidum mittere, eosque ad reconciliationem cohortari. Miſit quoque milites ad Senatum, ac per eos Conſulatum petiit: quem dum ei negaret Senatus, quidam e militibus manu gladium, quem gerebat, attigit: mox inquit; *Niſi vos Patres conſcripti Cæſarem Conſulem facietis, hic eſt facturus.* Huic Cicero ita reſpondit; *Si quidem* (inquit) *ita Conſulatum petitis, obtinebit.* Poſt hæc Cæſar cum exercitu Romam contendit. Senatus principio eum prohibere, atque vrbem tueri nitebatur. Sed cum iam Cæſar adeſſet, impenderetque vrbi grauiſſimum periculum, mutato conſilio, frequẽs obuiam ei proceſſit, vrbemque inuitus permiſit. Ea res mirifice extulit Cæſarem; tum etiam, quod primo die comitiorum in campum Martium ingreſſus, ſex vultures vidit; & paulo poſt duodecim, cum apud milites concionaretur. quod ille ad Romulum atque eius auguria referens, ſperauit ſibi regnum futurum. Porro militibus magnam pecuniam largitus eſt, iiſque maximas gratias egit, propterea quod ſine eorum præſidio & cuſtodia in Senatum venire nõ audebat. Adoptatus in familiã Cæſaris, ex eo *Caius Iulius Cæſar Octauianus* dictus eſt. nã hæc eſt eorũ qui adoptantur conſuetudo, vt adoptantium quidẽ nomen accipiãt, priſtinũ vero aliqua ratione formatũ ac paulum mutatũ ſeruent. Poſt modo etiam AVGVSTVS cognominatus eſt: quo nomine reliqui poſt eũ Imperatores appellati ſunt. Igitur Cæſar, vbi milites ſibi deuinctos habuit, redegitq; Senatũ in ſuam poteſtatẽ, ad vlciſcendã necem patris animum appulit. Itaque contra interfectores contendit: poſt, properantibus Antonio & Lepido cum

magnis copiis, cum ipſis fœdus inire ſtudet, quod eos opprimere non poterat, & quod ſperabat Brutū & Caſſium iam potentiſſimos viros, per eos confici poſſe, ſeq; poſtea ſeparatim vtrumq; eorū eſſe ſuperaturum. Itaq; ad paruam inſulā eius fluuii qui Bononiam præterfluit, conueniunt; nec illi quidem ſoli, ſed pari militum numero comitati. Poſt vbi ſatis exploratum eſt, ne quis eorū in occulto gladium haberet, in congreſſum colloquiumq; veniunt, ibiq; dominationem in omnes cōmunem eſſe inter ſe iubent: præterea contra communes inimicos cōiurant, etſi propria quædam & præcipua ſibi relinquunt. Cæſar enim Libyam & Siciliam accipit: horum alter Hiſpaniā, alter Galliam.

E Dionis libro XLVII.

Inde Romā profecti, proſcriptorum tabulas in albo proponunt, multo certe crudelius, quam in Syllæ dominatione factum fuerat. Sylla enim inimicos tantum ſuſtulerat, amicis vero ſuis pepercerat: at iſti non modo perdebant inimicos, ſed etiam amiciſſimos quoſq; in poteſtatem aduerſariorum mutuo tradebant; quibus traditis, acciperent infeſtos ſibi homines, eosque ad extremum vlciſcerentur. ex quo fiebat vt in his nulla firma amicitia eſſet, ſed irarum ardor acerbiſſimus. Prius quam Romam cum exercitu venirent, multa prodigia viſa ſunt: quibus eorum magna potentia, & grauiſſimi caſus demonſtrabantur. Nam Lepido anguis gladium centurionis cuiuſdam circumplicauit: & lupus ingreſſus in caſtra, intra tentorium Lepidi cœnantis venit, ac menſam deiecit: ampliſſimam potentiam eius oſtendens; ſed in ea conſeruanda difficultatem. Antonio vero foſſa lacte circumfluens, & concentus de nocte auditus, magnas animi voluptates ſignificauit, ob easque exitū pernicioſum. Sed Cæſari aquila ſtatim inito cū ambobus fœdere, ſupra tentorium ſtetit; moxq; coruos duos aduolantes, qui ex alis eius plumas euellere conabātur, occidit: itaque ex vtroq; victoriam portendit. Interim milites Antonii, Fuluiæ vxoris eius filiam, quam ipſa ex Clodio habuerat, Cæſari, etſi ante ſpōſalia cum alia fecerat, deſponderunt; Antonio ſcilicet eā rem procurante: quæ res etiam a Cæſare non eſt recuſata. Dum hæc geruntur, cædes indigniſſimæ maximæque, vt antea Syllanis temporibus, fiunt.

τῶν δυνάμεσιν ἐπιόντων, συνθήκας πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο, ἐπεὶ μήτι βιάσασθαι σφᾶς ἐδύνατο, καὶ ἐπήλπισε τόν τε Κάσσιον καὶ τὸν Βροῦτον μέγα ἤδη δυναμένους δι' αὐτῶν *κατεργάσασθαι, καὶ μετὰ τοῦτο κἀκείνους δι' ἀλλήλων χειρώσασθαι. συνῆλθον δὲ ἐς τοὺς λόγους οὐ μόνοι, ἀλλὰ στρατιώτας ἰσαρίθμους ἔχοντες, ἐν νησιδίῳ τινὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ παρὰ τὴν Βονωνίαν παραρρέοντος· ἀλλήλους τε διηρεύνησαν, μὴ καὶ ξιφίδιόν τις ὑπὸ μάλης ἔχοι. καὶ εἰς λόγους ἐλθόντες, τήν τε κατὰ πάντων δυναστείαν κοινὴν ἐποιήσαντο, καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν συνώμοσαν. ἰδίᾳ δὲ ἔλαβον, Καῖσαρ μὲν τὴν Λιβύην καὶ τὴν Σικελίαν· τῶν δὲ ὁ μὲν, τὴν Ἰβηρίαν, ὁ δὲ, τὴν Γαλατίαν.

[Ἐκ τοῦ μζʹ τῶν Δίωνος βιβλίων]

Μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Ῥώμην ἐλθόντες, τὰς ἐν τοῖς λευκώμασι προὔθηκαν προγραφὰς τὸν Σύλλειον τρόπον, εἰ μή γε καὶ μιαρώτερον. ὁ μὲν γὰρ Σύλλας τοὺς ἐχθροὺς ἠφάνιζε μόνον, τῶν δὲ φίλων ἐπεφείδετο· οἱ δὲ οὐ μόνον τοὺς ἐχθροὺς ἀπώλλυον, ἀλλὰ καὶ τοὺς φιλτάτους ἀλλήλοις προΐεντο, ὑπὲρ τοῦ τοὺς ἐχθίστους παρ' ἀλλήλων ἀντιλαβεῖν. οὕτως οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς τὸ φιλοῦν βέβαιον, ἀλλὰ τὸ θυμούμενον ἀκριβέστατον.

Πρὸ δὲ τῆς ἐς τὴν Ῥώμην αὐτῶν μετὰ τῶν στρατευμάτων ἀφίξεως, τοιάδε τινὰ σφίσιν ἀπήντηκε τέρατα, τήν τε δυναστείαν ὁμοίως αὐτοῖς καὶ τὴν καταστροφὴν αἰνιττόμενα. τῷ μὲν γὰρ Λεπίδῳ ὄφις τέ τις ξίφει ἑκατοντάρχου περιπλακεὶς, καὶ λύκος ἔς τε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐς τὴν σκηνὴν δειπνοποιουμένου αὐτοῦ ἐσελθὼν, καὶ τὴν τράπεζαν *καταβαλὼν, τήν τε ἰσχὺν ἅμα καὶ τὴν δυσχέρειαν τὴν ἐπ' αὐτῇ προεσήμαινε. τῷ δὲ Ἀντωνίῳ γάλα τε περὶ τὸ τάφρευμα περιρρυὲν, καὶ συνῳδία τις νυκτὸς περιηχήσασα, τάς τε θυμηδίας καὶ τὸν ὄλεθρον τὸν ἀπ' αὐτῶν προέδειξε. τῷ δὲ δὴ Καίσαρι τότε εὐθὺς ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ἀετὸς ὑπέρ τε τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἱδρυθεὶς, καὶ δύο κόρακας προσπεσόντας αὐτῷ, τίλλειν τε τῶν πτερῶν πειρωμένους ἀποκτείνας, τὴν νίκην κατ' ἀμφοτέρων αὐτῷ ἔδωκε. Κἀν τούτῳ οἱ τοῦ Ἀντωνίου στρατιῶται τὴν θυγατέρα τῆς Φουλουΐας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἣν ἐκ τοῦ Κλωδίου εἶχε, τῷ Καίσαρι, καίτοι ἑτέρᾳ ἐγγεγυημένῳ, προεξένησαν, τοῦ Ἀντωνίου δηλονότι τοῦτο κατασκευάσαντος· καὶ ὃς οὐκ ἀπηρνήσατο. Καὶ αὐτῶν ἐν τούτοις ὄντων, αἵ τε σφαγαὶ ἐκεῖναι αἷς ποτε ὁ Σύλλας ἐκ τῶν προγραφῶν ἐκέχρητο, ἐποιήθησαν.

καὶ ἡ πό-

καὶ ἡ πόλις ἅπασα νεκρῶν ἐπληρώθη. τῶν δὲ κτεινομένων αἱ κεφαλαὶ μὲν ἐπὶ τὸ βῆμα αὖθις ἀνετίθεντο, τὰ δὲ λοιπὰ σώματα, τὰ μὲν αὐτοῦ τε ἐρρίπτετο, καὶ ὑπὸ κυνῶν ὀρνίθων τε ἠσθίετο. ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἀλλήλους πραγμάτων τό τε οἰκειωθὲν σφίσι καὶ τὸ ἀλλοτριωθὲν ἐν λόγῳ τινὶ τιθέμενοι, οὔτε τὸν ἑαυτοῦ τις [αὐτοῦ] ἐχθρὸν τιμωρήσασθαι, φίλον ἑτέρου ὄντα, ἐδύνατο, μὴ ἀντιδιδοὺς ἄλλον· καὶ ἐκ τῶν γεγονότων ὀργῆς τῆς τε ἔπειτα ὑποψίας, παρ᾽ οὐδὲν τὸ τοῦ ἐπιεικοῦς ἐπιτηδείας πρὸς τὴν τοῦ διαφόρου τιμωρείας ποιούμενοι, ῥᾳδίως σφᾶς ἀντεδίδοσαν. κἀκ τούτου τούς τε φιλτάτους ἀντὶ τῶν ἐχθίστων ἀλλήλοις προεβάλλοντο, καὶ τοὺς πολεμιωτάτους ἀντὶ τῶν ἑταιροτάτων, τοῦτο μὲν ἴσους πρὸς ἴσους, τοῦτο δὲ ἀνθ᾽ ἑνὸς πλείονας, ἢ καὶ ἀντὶ πλεόνων ἐλάττονας ἠλλάσσοντο· τά τε ἄλλα ἐν ἀγορᾶς τρόπῳ ποιούμενοι, καὶ ὑπερβαλλόντες ὥσπερ ἐν πρατηρίῳ. εἰ μὲν εἷς τις ἑνός [τινος] ἀντάξιος ὥστ᾽ ἰσομοιρεῖν εὑρίσκετο, ἁπλῆ ἡ ἀντίδοσις ἐγίγνετο· τινὲς δὲ καὶ ἀντὶ πλεόνων ἀπώλλυντο. κατὰ δὲ τῶν πλουσίων κοινήν τινα ἔχθραν προεφέροντο, οὐκ ἐξ ἀπεχθείας τινὸς προλαβούσης, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς κατεχούσης αὐτοὺς φιλοχρηματίας καὶ ἀπληστίας. Τούτων δὲ τῶν κακῶν τὴν μὲν πλείονα μοῖραν Ἀντώνιος εἶχε καὶ Λέπιδος· ἐδόκει δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατὰ τὴν τῆς δυναστείας κοινωνίαν γίνεσθαι. τῇ τε γὰρ φύσει οὐκ ὠμὸς ἦν, καὶ ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς ἤθεσιν ἐνετέθραπτο. πρὸς δ᾽ ἔτι νέος ὤν, καὶ ἄρτι εἰς τὰ πράγματα παρελθών, οὔτ᾽ ἄλλως ἀνάγκην μισεῖν τινας σφοδρῶς εἶχε, καὶ φιλεῖσθαι ἤθελεν· ἐξ οὗ γέ τοι τῆς τε πρὸς ἐκείνους συναρχίας ἀπηλλάγη, καὶ τὸ κράτος μόνος ἔσχεν, οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον ἔπραξε. τότε δὲ καὶ ἔσωσε πλείστους. τεκμήριον δέ· Τανυσία γυνὴ ἐπιφανὴς τὸν ἄνδρα Τῖτον Οὔινιον ἐπικηρυχθέντα, τὸ μὲν πρῶτον ἐς κιβωτὸν, εἶτα παρὰ ἀπελευθέρῳ τινὶ Φιλοποίμενι κατέκρυψε. μετὰ δὲ τοῦτο δημοτελῆ ἑορτήν, ἣν συγγενής τις αὐτῆς ποιήσειν ἔμελλε, τηρήσασα, τόν τε Καίσαρα διὰ τῆς Ὀκταουίας τῆς ἀδελφῆς μόνον τῶν τριῶν εἰσελθεῖν διεπράξατο· κἀνταῦθα ἐκπηδήσασα, τό τε πραχθὲν ἀγνοοῦντι ἐμήνυσε, καὶ τὴν κιβωτὸν αὐτὴν ἐσκομίσασα, ἐκεῖθεν τὸν ἄνδρα ἐξήγαγεν· ὥστε τὸν Καίσαρα θαυμάσαντα, πάντας μὲν αὐτοὺς ἀφεῖναι, (καὶ γὰρ τοῖς συγκρύψασί τινα θάνατος προείρητο) τὸν δὲ δὴ Φιλοποίμενα καὶ ἐς τὴν ἱππάδα καταστάξαι. Ὁ μὲν Καῖσαρ, τοιοῦτος· καὶ ὁ Λέπιδος ὁμοίως πρός τε τοὺς συγγενεῖς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους οὐκ ἀπαραίτητος ἦν. ὁ δὲ Ἀντώνιος ὠμῶς

Etenim vrbs tota interfectorum hominum referta erat, capita pro roſtris poſita: reliqua corpora proiecta iacebant, atque a canibus & volucribus comedebantur. In his rebus hanc ſolam proprii & alieni rationem habebant, quod eorum nemo inimicum ſuum, qui eſſet alterius amicus, vlciſci poterat, niſi pro eo alium tradidiſſet. Ita aut ira vetere incitati, aut futura ſuſpicione adducti, amici ſalutē ſupplicio inimici poſtponebant, permutabātq; facillime. Nam amici pro inimicis, ſocii pro hoſtibus inuicem dabantur: & commutabantur aut pares cum paribus, aut plures cum vno, aut cum pluribus pauciores; quaſi venales eſſent, pretiis & licitationib. factis. Tum enim ſimplex erat permutatio, cū pares erāt inter ſe: ſin minus, pauci pro multis moriebantur. Cōmune autem in primis eorū fuit, vt cum locupletibus inimicitias gererent; non eas quidē ſuſceptas ex aliqua ſimultate vel odio, ſed quod erat in ipſis ſumma auaritia, & infinita pecuniæ cupiditas. Antonius & Lepidus his nefariis & truculentis ſceleribus potiſſimum aſtringebātur: ſed & Cæſar in eadē culpa eſſe videbatur, cōmunicato cū illis imperio. natura quidē certe crudelis non erat, in morib. patris educatus. præterea modo ad res gerendas acceſſerat, nec, cur aliquos odio haberet, cauſa erat: deniq; ipſe ſe diligi & amari cupiebat: quin rerū potitus, ex quo tempore regnum habuit, non ſolum nihil tale cōmiſit, ſed multos etiam cōſeruauit. Magno argumento eſt, quod Tanyſia matrona nobilis, cum Titum Iunium virum ſuum proſcriptū in arcam cōieciſſet, ac eā apud Philopœmenem libertū repoſuiſſet; cumque propinquus eius diem feſtum celeberrimum acturus eſſet, curauit Cæſarem per Octauiam ſororem ipſius, ſolum ex triumuiris eo venire: ibique de improuiſo accedens, Cæſari rem omnem aperuit, allataq; arca, virū ex ea eduxit. Quam rem Cæſar admiratus, omnibus veniam dedit: (etſi capitale erat, ſi quis proſcriptum hominē occultauiſſet) hoc amplius, Philopœmenē in equeſtrem ordinē perduxit. Itaq; Cæſar tali ingenio p̄ditus erat. Sed neq; Lepidus in propinquos ſuos & alios erat inexorabilis: Antonius vero acerbe

& crudeliter nulla miſericordia permotus, occidebat nõ modo eos quos proſcripſerat, ſed eos quoq; qui proſcriptis opem ferre conarentur: quorum capita etiam inter epulas ſpectabat, eaque ſpectatione nefaria & calamitoſa, magna ex parte ſatiabatur. Eodem modo Fuluia non tam odio impulſa, quam ſtudio pecuniæ quærẽdæ, ſæpe morte afficiebat homines viro ſuo incognitos. itaq; is, vt caput cuiuſdam ad ſe perlatum vidit; *Hunc hominem, inquit, ignorabam.* Sed capiti Ciceronis allato cõtumelioſiſſime maledixit, iuſſitque in Roſtris, quo magis inter cetera emineret, collocari in præcelſo atque edito loco; vt vnde in cõcione auditus fuerat in ipſum dicere, ibi cum amputata dextra cõſpiceretur. Idem caput, antequam inde exportaretur, Fuluia ſumit in manus, inſectatur conuitiis, ſpuit in faciem, ſupra genua collocat; ex eoq; ore aperto linguam extrahit; deinde pungit acu, qua ad ornamenta capitis ſui vtebatur: ad extremum illudit ei maledice & contumelioſe. Sed vt illis tẽporibus variæ cędes factæ ſunt, ita pleriſque ſalus multis modis data eſt: quorum pleraque prætermittere viſum eſt, eaq; tantum quę memoratu digna eſſe videbantur, referre. Igitur cum quidam ſeruus in ſpeluncam dominum incluſiſſet, eumque non multo poſt alius indicaſſet, ita vt mors ei haud dubia impenderet, ſeruus veſte cum domino commutata, ingredientibus properauit obuiam; &, quaſi ipſe dominus eſſet, occidi ſe paſſus eſt. ita illi, rati ſe, quem volebant, interfeciſſe, abierunt: hic poſtea alio ſe contulit. Sed & alius pariter mutatis cum domino veſtibus, in opertam * lecticam ingreſſus, domino perſuaſit vt eam deferret: poſt, vbi ambo deprehenſi ſunt, ſeruus, ne cõſpectus quidẽ, necatus eſt; dominus, quaſi lecticarius, euaſit. Id ſerui dominis, beneficio eorũ affecti, præſtiterunt. Ceterum ſtigmatias quidam non modo non prodidit dominum, a quo notis fuerat cõpunctus; ſed etiã ad eum ſeruandum promptiſſimus fuit. Cum enim clam dominũ exportaret, eumq; inimici re cognita inſequerẽtur, hominem ſibi forte factum obuiam interemit, eiq; veſtem detraxit, ac domino induit: deinde mortuo in rogũ impoſito, acceptaque veſte domini, annuloque eius, perſequentibus occurrit; iis ait *ſe fugere,

καὶ ἀνηλεῶς οὐχ ὅτι τοὺς ἐκτεθέντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπικουρῆσαί τινι αὐτῶν ἐπιχειρήσαντας ἔκτεινε. τάς τε κεφαλὰς σφῶν, εἰ καὶ σιτούμενος ἐτύγχανεν, ἐπεσκόπει, καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῆς τε ἀνοσιωτάτης καὶ οἰκτροτάτης αὐτῶν ὄψεως ἐνεπίμπλατο. καὶ ἡ Φυλβία πολλοὺς καὶ αὐτὴ καὶ κατ᾽ ἔχθραν καὶ διὰ χρήματα, καὶ ἔστιν οὓς οὐδὲ γινωσκομένους * ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐθανάτωσεν. ἑνὸς γοῦν τινὸς κεφαλὴν ἰδὼν, εἶπεν ὅτι, Τοῦτον οὐκ ἠπιστάμην. ὡς δ᾽ οὖν καὶ ἡ τοῦ Κικέρωνός ποτε ἐκομίσθη αὐτοῖς, ὁ μὲν Ἀντώνιος, πολλὰ καὶ δυσχερῆ ἐξονειδίσας αὐτῷ, ἔπειτ᾽ ἐκέλευσεν αὐτὴν ἐκφανέστερον τῶν ἄλλων ἐν τῷ βήματι προστεθῆναι, ἵν᾽ ὅθεν κατ᾽ αὐτοῦ δημηγορῶν ἠκούετο, ἐνταῦθα μετὰ τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς, ὥσπερ ἀπετέτμητο, ὁρῷτο. ἡ δὲ δὴ Φυλβία ἔς τε τὰς χεῖρας αὐτὴν, πρὶν ἀποκομισθῆναι, ἐδέξατο, καὶ ἐμπικρανάμενη οἱ καὶ ἐμπτύσασα, ἐπί τε τὰ γόνατα ἐπέθηκε, καὶ τὸ στόμα αὐτῆς διανοίξασα, τήν τε γλῶσσαν * ἐξείλκυσε, καὶ ταῖς βελόναις αἷς ἐς τὴν κεφαλὴν ἐχρῆτο, κατεκέντησε, πολλὰ ἅμα καὶ μιαρὰ ἐπισκώπτουσα. Πολύτροποι μὲν οὖν αἱ σφαγαὶ, πολυειδεῖς δὲ καὶ σωτηρίαι τισὶν ἐγένοντο. ἐγὼ δὲ τὰ πολλὰ παρεὶς, τὰ ἀξιομνημόνευτα διηγήσομαι. τοῦτο μὲν γὰρ ἐς σπήλαιόν τις τὸν δεσπότην καταχρύψας, εἶτ᾽ ἐπειδὴ καθ᾽ ἑτέρου τινὸς μήνυσιν ἀπολεῖσθαι ἔμελλε, τήν τε ἐσθῆτα πρὸς αὐτὸν ἠλλάξατο, καὶ μετ᾽ αὐτῆς τοῖς ἐπιοῦσιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὢν, προαπήντησε, καὶ ἐσφάγη. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἀπετράποντο, νομίζοντες ὃν ἠβούλοντο πεφονευκέναι· ὁ δὲ, ἀπελθόντων αὐτῶν, ἑτέρωσε διέφυγεν. ἄλλος τις, τὴν σκευὴν ὁμοίως ἅπασαν πρὸς τὸν δεσπότην διαλλάξας, αὐτός τε ἐς φορεῖον κατάστεγον ἐσῆλθε, καὶ ἐκεῖνον διφρεοφορεῖν ἐποίησε· κἀκ τούτου καταληφθέντες, ὁ μὲν οὐδ᾽ ὀφθεὶς ἐφονεύθη, ὁ δὲ, ὥς τις σκευοφόρος, ἐσώθη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι ἐξ εὐεργεσίας τινὸς προϋπαρχούσης σφίσι, τοῖς εὖ ποιήσασιν ἀνταπέδοσαν. στιγματίας δέ τις, οὐχ ὅσον οὐ προέδωκε τὸν δεσπότην τὸν στίξαντα, ἀλλὰ καὶ προθυμότατα ἔσωσεν. ὡς γοῦν ὑπεκκομίζων ποι αὐτὸν ἐφωράθη καὶ ἐδιώκετο, ἀπέκτεινέ τινα ἐντυχόντα οἱ κατὰ τύχην, καὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ τῷ δεσπότῃ δοὺς, τὸν μὲν ἐπὶ πυρὰν ἐπέθηκεν, αὐτὸς δὲ τήν τε ἐσθῆτα καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ δεσπότου λαβὼν, ἀπήντησε τοῖς διώκουσι· καὶ πλασάμενος ὡς καὶ φεύγοντα

αὐτὸν

αὐτὸν ἀπεκτονὼς, ἐπίστωσε δὴ ἔκ τε τῶν σκύλων καὶ ἐκ τῶν στιγμάτων. καὶ ἐκεῖνόν τε ἅμα ἔσωσε, καὶ αὐτὸς ἐτιμήθη. Ταῦτα μὲν ἐς οὐδεμίαν ὀνόματος μνήμην ἀνήκει. Ὀσιαῖον δὲ δὴ Γέταν ὁ υἱὸς, ἐκφορὰν δή τινα αὐτοῦ ὡς καὶ τεθνηκότος σκευάσας, ἐξέσωσε. καὶ Κόϊντον Κικέρωνα τὸν τοῦ Μάρκου τοῦ ῥήτορος ἀδελφὸν ὁ παῖς ἐξέκλεψε, καὶ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἔσωσεν. αὐτὸς μὲν γὰρ καὶ κατέκρυψε τὸν πατέρα, ὥστε μὴ εὑρεθῆναι· στρεβλωθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ πάσαις βασάνοις, οὐδὲν ἐξελάλησε. μαθὼν δὲ ἐκεῖνος τὸ *γενόμενον, καὶ θαυμάσας τε ἅμα τὸν παῖδα, καὶ ἐλεήσας, ἦλθεν ἐθελοντὴς ἐς τὸ ἐμφανὲς, καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν τοῖς σφαγεῦσι παρέδωκε.

Μάρκος δὲ Τερέντιος Οὐάρρων, ὁμώνυμος ὤν τινι τῶν ἐπικεκηρυγμένων, καὶ δείσας μή τι κατὰ τοῦτο, οἷα καὶ ὁ Κίννας, πάθῃ, ἐξέθηκε γράμμα, αὐτὸ τοῦτο δηλοῦν· (ἐδημάρχει δέ) καὶ ὁ μὲν διὰ τοῦτο καὶ γέλωτα ἐπὶ τούτῳ ὠφλίσκανε. πλεῖστοι δὲ καὶ τῶν μὴ προγραφέντων, διά τε ἔχθραν καὶ διὰ χρήματα διαπώλοντο· πλεῖστοι δὲ καὶ τῶν ἐπικηρυχθέντων οὐχ ὅτι περιεγένοντο, ἀλλὰ καὶ κατῆλθον αὖθις· καί τινες αὐτῶν καὶ ἀρχὰς ἔσχον· ἵνα καὶ ἐκ τούτων τὸ ἀστάθμητόν τις τοῦ βίου τεκμηριώσηται.

Ἡ δ' ἀναχώρησις σφίσι πρός τε τὸν Βροῦτον καὶ πρὸς τὸν Κάσσιον, πρός τε τὸν Σέξτον ἐγένετο. καὶ οἵ γε πλείους πρὸς τοῦτον κατέφευγον. ναυαρχεῖν γὰρ αἱρεθεὶς, καὶ χρόνον τινὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ δυνηθεὶς, ἐπεὶ καὶ αὐτῷ ἐπεκηρύχθη, τὴν Σικελίαν κατέσχε. τῇ τε Ἰταλίᾳ ἐντεῦθεν ἐφορμῶν, χρήματά τε διπλάσια τοῖς περισώσασί τινα τῶν τοῖς φονεῦσι προκειμένων ἐπαγγελλόμενος, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις ὑποδοχὴν καὶ τιμὰς ὑπισχνούμενος, πολλοὺς *ἔσωσεν. Οἱ μέντοι τρεῖς ἄνδρες οὐ μόνον τοὺς ἐς τὰ λευκώματα ἐγγραφέντας ἀπέκτειναν, ἀλλὰ καὶ ὅσους ἀφεῖναι ἔδοξαν, τρόπον ἕτερον διεχρῶντο, πτωχοὺς ἀντὶ πλουσίων ποιοῦντες. ἐνοίκιά τε γὰρ τῶν οἰκιῶν ὧν εἶχον ἀπῄτουν, καὶ τὰς τῶν κτημάτων αὐτῶν προσόδους ἀφῄρουν, καὶ τὰ πολλὰ τῶν χρημάτων τοῖς στρατιώταις ἐδίδουν, ἅτε θεραπεύοντες καὶ ἐπὶ πλέον ἀναρτώμενοι τούτους· ἵνα καὶ πρὸς τῶν ἔργων τοὺς μισθοὺς ἔχοντες, πολὺ τὸ πρόθυμον σφίσι παρέχωνται. διὰ τοῦτο καὶ τὰς τῶν ἀνῃρημένων οὐσίας εἰς ἀγορὰν προτιθέμενοι, τοὺς μὲν ἄλλους τῶν ὠνητῶν ἀπήλαυνον, ἀπειλοῦντες, τοῖς δὲ στρατιώταις αὐτὰς ἐπώλουν

quod dominum occidiſſet: atq; eius rei fidem ex ſpoliis & notis fecit: qua ratione non modo conſeruauit dominum, ſed * ab his quoque beneficium accepit. Verum memoria nominis iſtorum, quod obſcuri homines erant, nullis monumentis conſecrata eſt. * Oſiæus quoque Geta, quo patri ſuo opem & ſalutẽ ferret, eum pro mortuo extulit. Porro Quintum Ciceronem, M. Tullii oratoris fratrẽ, filius in occulto habuit, & quantum in ſe fuit conſeruauit. nã eum ita abdidit, vt nullo pacto poſſet inueniri; cumque ob eam rem verberibus & tormẽtis afficeretur, nihilo magis indicauit. Quintus autem, poſtquã ea res ei nunciata eſt, admiratus filii conſtantiam, atq; eius miſericordia permotus, vltro prodiit, ſeque inimicorum poteſtati permiſit. Marcus vero Terẽtius Varro, quod vni ex proſcriptis idem nomen erat, metuens ne, quod Cinnæ euenerat, ſibi quoq; eueniret, (erat enim tribunus plebis) * edito ſcripto eam rem expoſuit; & ob eam cauſam irriſus eſt. Per hæc tempora permulti, etſi proſcripti non erant, tamẽ, vel quod inimicitias gererẽt, vel quod locupletes eſſent, occidebantur. Pleriq; etiam proſcripti, qui incolumes euaſerant, poſtea reſtituti ſunt, & magiſtratus geſſerunt. Ex quo intelligi poteſt, *quanta ſit varietas rerum humanarum & inconſtantia.* Multi ad Brutum & Caſſium confugiebant; plurimi ad Sextum Pompeium; quod claſſi præerat, & aliquanto tempore in mari potens erat, tenebatque Siciliam prouinciam, poſteaquã & de ipſo facta erat proſcriptio; *cumq; veniret in ꝓxima loca Italiæ, pecuniam, receptumque, & honores ꝓmittebat iis, qui ex impetu percuſſorum ciues eripuiſſent ac ſeruaſſent: itaq; permultos cõſeruauit. Triumuiri autẽ, non ſolum occidebant eos quos in albo proſcripſerãt; ſed eos etiam quos iam miſſos feciſſe videbantur, quodãmodo perdebant, dum eos ex locupletibus egentes facerẽt. nam ab his exigebant penſionem ædium quas habitabant, capiebantq; reditus prædiorum, & pecunias maximas inter milites diſtribuebant, eosq; fouebant & alliciebant multis muneribus, vt dato prius ſtipendio, eos haberent ad omnia facinora paratiores. Quamobrem etiam cum bona damnatorum venalia proponerent, ceteros quidem minis deterrebant, quo minus emerent: poſt vero ſolis militibus ea paruo pretio

vendebãt. Sed in hoc maximo mœrore & acerbiſſimo luctu vrbis, rem crudelẽ fecerunt, ac omnib. modis irridendam. Iuſſerunt enim ciuibus, vt iſta proſcriptione lætarẽtur, grauiter minati, niſi parerent. Eo pacto cũcta ad eorum arbitriũ libidinemq; gerebantur; ita vt regnũ Iulii Cæſaris aureum fuiſſe videretur. Poſt id tempus tabulas rurſum in albo proponũt: ex quibus nemini quidẽ mortem afferunt, tamen viuos fortunis ſpoliant, exigẽtes a ſingulis ciuibus decimam partem bonorũ, vt aiebãt: vere autem vix cuique decimam partem reliquerunt. Iidem Iulio Cæſari *ſepulcrũ fecerunt in foro, vbi cõbuſtus fuerat; eosq; qui ad ipſum confugerẽt, tutos & inuiolatos eſſe voluerũt; *ædem in qua fuerat occiſus, inacceſſam in poſterum effecerunt. His reb. geſtis, Lepidus Romæ remanſit: Cæſar & Antonius contra Brutum & Caſſium profecti ſunt. Nam hi, vbi intellexerũt Rempublicam arbitratu Antonii & Cæſaris adminiſtrari, contempta Creta & Bithynia, quas ꝓuincias ſortiti fuerant, contendunt, hic in Syriã, ille in Macedoniam: quæ prouinciæ non ſolũ erant opportunitate, ſed etiam pecuniis & magnis copiis florentiſſimæ. eas confeſtim ſine pugna capiunt: deinde Aſiam omnem in ſuam redigunt poteſtatem, deditione populorum, ſi res ita ferebat; & vi facta iis qui reſiſterent. Erant per id tempus magiſtratus in ſingulis ꝓuinciis: quorum alii ad Brutum, propter eius dignitatem & gloriam, ſtatim ſe recipiebant; ceteri, qui Antonii & Cæſaris partes ſuſtinebãt, facile capiebantur. In eo fuit numero Dolabella, a quo Trebonius Smyrnæ ex inſidiis necatus fuerat, eiusque caput ad ſtatuam Cęſaris proiectum, quod cædis eius particeps fuiſſet. Fuit & frater Antonii in Macedonia; quem Antonius eo miſerat, vt exercitui præeſſet. Hi omnes obſtupefacti, Brutũ admirabantur, propter ea quæ ab omnibus ciuitatibus facta erant. Nã Athenienſes Bruto & Caſſio ſtatuas ex ære iuxta ſtatuã Harmodii & Ariſtogitonis publico decreto poſuerant. In primis autem id eos celeriter auxit, quod a triumuirorum crudelitate & ſcelere longiſſime aberant; pręſertim Brutus: quodq; ad Senatũ referebant

ἐπαγωνίζοντες. Δεινῆς δὲ κατηφείας καὶ πένθους ἐπὶ τούτοις τὴν Ῥώμην κατειληφότος, πεπράχασί τι καὶ ἄλλο τυραννικὸν ὁμοῦ καὶ γελοῖον. ἐκέλευσαν πᾶσι διὰ προγραφῆς εὐθυμεῖσθαι, θάνατον, ἂν μὴ πειθαρχήσωσιν, ἀπειλήσαντες. οὕτω τὰ πράγματα πρός τε τὸ *βούλημα καὶ πρὸς τὸ ἐπιθύμημα τὸ ἑαυτῶν διῆγον· ὥστε *χρυσῆν τὴν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος μοναρχίαν φανῆναι. τελευτῶντες δὲ, λευκώματα αὖθις ἐξέθεντο, θάνατον μὲν μηδενὶ ἐπιφέροντα, τὰς δὲ οὐσίας τῶν ζώντων ἀποσυλῶντα, τῷ μὲν λόγῳ τὸ δέκατον τῆς οὐσίας παρ᾽ ἑκάστου τῶν πολιτῶν εἰσπράττοντες, ἔργῳ δὲ, οὐδὲ τὸ δέκατόν τινι καταλείποντες. τῷ δὲ Καίσαρι ἡρῷον ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐφ᾽ ἧς ἐφλέχθη, δειμάμενοι, ἀπηγόρευσαν οὐδένα τῶν εἰς τοῦτο καταφυγόντων μήτε ἀνδρηλατεῖσθαι, μήτε συλᾶσθαι. τὸ δὲ οἴκημα ἐν ᾧ ἐσφάγη, εἰς ἄφοδον μετεσκεύασαν. Πράξαντες δὲ ταῦτα, Λέπιδος μὲν ἐν τῇ πόλει κατέμεινε· Καῖσαρ δὲ καὶ Ἀντώνιος, ἐπὶ τὸν Βροῦτον καὶ τὸν Κάσσιον ἐξεστράτευσαν. Κάσσιος γὰρ καὶ Βροῦτος, ἐπειδὴ τὰ πράγματα ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου τοῦ τε Καίσαρος γινόμενα ἔμαθον, ὧν μὲν ἔλαχον ἐπαρχιῶν κατεφρόνησαν, τῆς Κρήτης καὶ Βιθυνίας· ὁρμήσαντες δὲ, ὁ μὲν ἐπὶ τὴν Συρίαν, ὁ δὲ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ὅτι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς χρήμασι ταῖς τε δυνάμεσιν ἤκμαζον, οὐ μόνον ταύτας ἀμαχεὶ προσηγάγοντο, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσίαν τελευτῶντες ἅπασαν παρεστήσαντο, πειθοῖ τε ὅπη παρείκοι, καὶ βίᾳ πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας χρώμενοι. ἦσαν μὲν γὰρ καθ᾽ ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡρημένοι πρότεροι ἄρχοντες· ἀλλ᾽ οἱ μὲν πρὸς τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ κλέος τῶν περὶ Βροῦτον, εὐθὺς, καὶ προσετίθεντο σφίσιν· οἱ δὲ τὰ τοῦ Ἀντωνίου μᾶλλον καὶ τὰ τοῦ Καίσαρος φρονοῦντες, οὐ χαλεπῶς ἐχειροῦντο. ὧν ἦν καὶ Δολοβέλλας ὁ τὸν Τρεβώνιον ἐν Σμύρνῃ δολοφονήσας, τήν τε κεφαλὴν αὐτοῦ τῇ τοῦ Καίσαρος εἰκόνι προσρίψας, ὅτι τῶν σφαγέων ἦν· καὶ ὁ τοῦ Ἀντωνίου ἀδελφὸς, τῶν ἐν Μακεδονίᾳ δυνάμεων ἡγεῖσθαι παρ᾽ αὐτοῦ τούτου πεμφθείς. οὕτω γὰρ ἐτεθήπεσαν τοὺς περὶ τὸν *Βροῦτον, ἐφ᾽ οἷς ἐποίησαν αἱ πόλεις πᾶσαι, ὥστε καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἰκόνας σφίσι χαλκᾶς παρὰ τὴν τοῦ [Ἁρμοδίου καὶ] Ἀριστογείτονος ἐψηφίσαντο. ὁ δὲ αὖθις ταχὺ μάλα τὰ πράγματα *προχωρῆσαι πεποίηκε, τοῦτ᾽ ἦν, ὅτι τῆς τῶν τριῶν συνάρχων τῶν ἐν Ῥώμῃ ὠμότητος καὶ παρανομίας ἐκ διαμέτρου ἀφεστήκεσαν, καὶ μάλιστα Βροῦτος· εἴς τε τὴν βουλὴν ἀνέφερον

τὰ πραγ-

τὰ πρασσόμενα, καὶ αὐτῇ τὰ πράγματα καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἀνετίθεσαν· καὶ αὐτὴ ἔχαιρέ τε αὐτοῖς, καὶ δόγμασιν ἐβεβαίου τὰ παρ' αὐτῶν διοικούμενα καὶ γινόμενα, ἕως ὑπὸ δηλονότι παντελῶς ἐδεδούλωτο. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι ταύτην τε δουλωθεῖσαν ἤκουον, καὶ τὰς παρανόμους ἐν τῇ πόλει σφαγὰς ἐπυνθάνοντο, οὕτω δὴ τὰς δυνάμεις αὐτῶν συναγαγόντες εἰς ἕν, εἰς τὸν ὕστατον ἐκεῖνον τὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα ὥρμησαν. Ὄντων δὲ αὐτῶν ἔτι κατὰ τὴν Ἀσίαν, ἔφθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀντώνιον τόν τε Ἰόνιον περαιωθέντες, καὶ πρὸς τοῖς Φιλίπποις τῆς Μακεδονίας στρατοπεδεύσαντες. διαβάντες δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας αὐτοί, ἀντεστρατοπεδεύοντο τούτοις. καὶ τὰ μὲν στρατόπεδα, ὡς καὶ εὐτακτότεροι οἱ στρατιῶται καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, διχῇ κατέστη. παντὸς δὲ δὴ καὶ τοῦ διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ τάφρῳ καὶ σταυρώματι περιληφθέντος, εἴς τε ὁ πᾶς περίβολος ἀμφοτέρων ἐγίγνετο, καὶ ἐν κοινῷ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀσφάλειαν εἶχον. ἀντικειμένων δὲ αὐτῶν ἀλλήλοις, ἐκδρομαὶ μὲν καὶ ἀντεπέξοδοι παρ' ἀμφοτέρων, ὡς ἔτυχεν, ἐγίγνοντο· μάχη δὲ ἐκ παρατάξεως οὐδεμία χρόνον τινὰ συνηνέχθη· τέλος δὲ συνέμιξαν ἀλλήλοις. Πρὸ μέντοι τῆς μάχης σημεῖά τινα γεγονότα, τό τε τοῦ πολέμου τέλος καὶ τὴν τῆς δημοκρατίας κατάλυσιν ὑπέφαινον, τοῦ θεοῦ τάχα μεθαρμόττοντος τότε τὴν πολιτείαν εἰς τὴν λυσιτελεστέραν ἁρμονίαν καὶ κρείττονα, τὴν τῆς μοναρχίας φημί. ὁμοφρονῆσαι μὲν ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ τῆς πολιτείας οὐκέθ' οἷοί τε ἦσαν· (οὐ γάρ ἐστιν ὅπως δημοκρατία ἄκρατος, ἐς τοσοῦτον ἀρχῆς οἴκοι προχωρήσασα, σωφρονῆσαι δύναται) πολλοὺς δὲ ἂν ἐπὶ πολλοῖς καὶ αὖθις ὁμοίους ἀγῶνας ἀνελόμενοι, πάντως ἄν ποτε ἐδουλώθησαν, ἢ καὶ ἐφθάρησαν. Τὰ μὲν οὖν πολλὰ τῶν σημείων τοῖς τερατολόγοις παρήσω. ἄμεινον δὲ ἂν ἦν καὶ ὁ Δίων μὴ πέρα τοῦ δέοντος αὐτὰ τεθηπώς, ἀλλά τι καὶ τῷ Πολυβίῳ προσεσχηκώς, ὅστις ἅλωσιν γράψας τῆς Καρχηδόνος, καὶ τῆς Ἑλλάδος δούλωσιν, καὶ περὶ τούτων τὴν μεγάλην τῶν Ῥωμαίων ἐκείνην ὑπὸ Ἀννίβου καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν, οὐδαμοῦ τερατολογῶν φαίνεται, οὐδὲ σημεῖα ταῖς λοιπαῖς πόλεσι πρὸ τῶν συμφορῶν γινόμενα διηγούμενος· εἰ μὲν οὐδὲ ἂν γίνεσθαι νομίζων, μεμπτῶς· (πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία) εἰ δὲ ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτός, συγγνωστῶς· συνέγραφεν γὰρ προκεχείριστο. ἐκ δὲ οὖν τῶν ἐπὶ Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου γενομένων τοῦτο

omnia, eique ſe resq; ſuas omnes permittebant: id enim Senatui erat gratiſſimum. idcirco confirmabat ea omnia quæ ab illis geſta eſſent, quouſque ſeruire omnino coactus eſt. At poſtquã intelligunt Senatum redactũ eſſe in ſeruitutem, & cædes nefarias in vrbe factas, omnibus copiis in vnũ conductis, propere contendunt de libertate dimicaturi. Dum autem adhuc eſſent in Aſia, adfuerũt Antoniani: qui, vt Ionium mare tranſierunt, apud Philippos Macedonię caſtra locant. Illi, vbi venerunt ex Aſia, ex aduerſo caſtra ponunt; eorumque duas partes faciunt, quo magis liberos & expeditos milites habeant, eisq; facilius queant imperare: deinde foſſa valloq; circumdant. quæ res vtraque caſtra vno ambitu cingebat, ac communiter vtrumq; exercitũ munitum & tutũ præſtabat. Cum ita eſſent inter ſe oppoſiti, vtrimq; crebræ excurſiones fiunt: & quamquam prœlium aliquanto tempore cõmiſſum nõ eſt, tamen ad extremum ſunt congreſſi. Hanc pugnam pręceſſerunt nonnulla portenta, quibus eius belli exitus & caſus Reipublicæ demonſtrabantur, quod eam Deus optimus maximus in meliore ſtatu & cõditione regni erat collocaturus. Nam, vt tũ res erant, pax & cõcordia ciuibus diu nõ poterat inſidere. Reſpublica enim in qua penes populum omne ſit imperium, potẽtiſſima, & in ſummo faſtigio collocata, modum tenere nullo pacto poteſt. Itaque Romani multa vtique huiuſmodi in poſterũ quoque bella ſuſcepiſſent, ac tandem cadere & ſeruire coacti fuiſſent. Sed huiuſmodi portenta iis quib. ea curæ ſunt, puto relinqui oportere: multoq; melius Dion (vt opinor) feciſſet, ſi ea ſupra modũ admiratus non eſſet, ſibiq; Polybium propoſuiſſet aliqua ex parte imitandum. Ille enim hiſtoriam de Carthaginis & Græciæ captiuitate conſcripſit, itemque de graui diuturnaque clade, quam Romani antea ab Annibale acceperant: nuſquam tamen monſtra eiuſmodi referre, aut calamitates vrbibus ante ſignificatas eſſe, dicere videtur. Id ſi facit, ratus ea numquam accidiſſe, culpa non caret: (portẽtorum enim plena eſt hiſtoria) quodſi eueniſſe putauit, tamen ea ſcribere noluit, veniã meretur: hiſtoriam enim conficiebat. Ego vero ex his omnibus quæ temporibus Cæſaris & Antonii acciderunt, hoc vnum

referam, quo commutatio rerum (vt ego arbitror) ſignificabatur: flumina quædam in Italia in contrarias partes fluxiſſe, quædam prorſus exaruiſſe. Pugna autem in hunc modum commiſſa eſt. Principio vtrimq; vnus tuba ſonuit; poſt reliqui omnes; ſed primum ii qui continebantur certo & præfinito loco, vt tuba canerēt: deinde alii, vt animos militū ad prœlium ineundum excitarent: mox repente factum eſt ſilētium. Illi rurſum ſonos acutiſſimos fuderunt; & vtrimq; exercitus conclamauit. Tū cœpere milites grauis armaturæ ſcuta haſtis percutere, eaſq; contra ſe inuicē torquere; funditores & ſagittarii tela lapideſque iacere; equitatus irruere, ſubſequentibus militib. grauis armaturæ. Ita res ad manus atq; ad pugnā venit. Fit grauis impetus, diſtringuntur gladii: id primū omnes agunt, vt multos vulnerent, ipſi vero nullū vulnus accipiant. Poſt, vbi animi (vt fit) ira incēdi & inflammari cœperunt, accurrūt propius, & temere irruunt. Hic rationem nullam habent ſui, neq; ſentiunt accepta vulnera, quod mors dolorem anteuertat. Itaque morientium nullus eſt gemitus, nulla lamentatio: etenim abſq; cruciatu corporis ſtatim moriebātur: in primiſq; vtriq; in ſuis locis cōſiſtebant. neq; enim recedebant alio, vt quemquam inſequerentur; ſed in iiſdē locis in quibus eſſent, ſauciabant, pariterque ſauciabantur; cūmq; hoſtes occidiſſent, ibidem ipſi non multo poſt cadebāt. Manſit ea pugna quouſque dies iam inclinaret. Igitur ſi Brutus cum Antonio prœlio decertaſſet, & Caſſius cum Cæſare, pares inter ſe fuiſſent. Sed dum Brutus Cæſarem imbecillum vicit, atque Antonius Caſſio, qui par ei in bellicis rebus non erat, ſuperior fuit, victores quodammodo victi diſceſſerunt. Caſtra enim Cæſaris & Antonii, & quæ in caſtris erāt, omnia capta ſunt: Cæſar mirabiliter ſaluus euaſit. Nam ei, antequā prœlium cōmitteretur, medicus ſomniū narrauit, quo eum caſtris excedere iubebat. Caſſius quoq; incolumis ex prœlio amiſſis munitionibus profugit: ſed cū exiſtimaret Brutū iam occiſum eſſe, cumq; quidam e victoribus ad eum properarēt, mortē ſibi ipſe intulit. Brutus, quamuis poſtea exercitū Caſſii recepiſſet,

Vide noſtras in Dione annotationes.

ἔρα, τὴν μεταβολὴν (οἶμαι) τῶν πραγμάτων δηλοῦν. τῶν γὰρ ἐν Ἰταλίᾳ ποταμῶν οἱ μέν τινες παντάπασιν ἐξέλιπον, οἱ δ' ἀνάπαλιν ῥεῖν ἤρξαντο. Ἐγένετο δ' ἡ μάχη τοῦτον τὸν τρόπον. πρῶτον μὲν σαλπικτὴς εἷς ἑκατέρωθεν ὑπεσήμαινε, καὶ οὕτω [καὶ] οἱ λοιποὶ ἐπήχησαν, πρῶτοι μὲν οἱ τό τε στάσιμον καὶ τὸ παρασκευαστικὸν ἐν τόπῳ τινὶ κυκλοτερεῖ διὰ σαλπίγγων μελῳδοῦντες, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τόν τε θυμὸν τῶν στρατιωτῶν ἐπεγείροντες, καὶ ἐπὶ τὴν σύνοδον αὐτοὺς ἐξορμῶντες. καὶ μετὰ τοῦτο σιωπή τε ἐξαπίνης πολλὴ ἐγένετο· καὶ σμικρὸν ἐπισχόντες, αὐτοί τε διάτορον ἐξεφώνησαν, καὶ αἱ τάξεις ἑκατέρωθεν συνεβόησαν. κἀκ τούτου ἀλαλάξαντες οἱ ὁπλῖται, τάς τε ἀσπίδας τοῖς δόρασιν ἔκρουσαν, καὶ ἐκεῖνα ἐπ' ἀλλήλους ἐξηκόντισαν. καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται βέλη καὶ λίθους ἧκαν· καὶ μετὰ ταῦτα τό τε ἱππικὸν ἀντεξήλασε· καὶ τὸ θωρακοφόρον συνεπισπώμενον σφίσιν, ἐν χερσὶν ἐγένετο. καὶ πολλῷ μὲν ὠθισμῷ, πολλῷ δὲ καὶ ξιφισμῷ ἐχρήσαντο, τὰ μὲν πρῶτα περισκοποῦντες ὅπως τε τρώσωσί τινας, καὶ ὅπως αὐτοὶ μὴ τρωθῶσιν· ἔπειτα δὲ, ὡς ἥ τε ὁρμὴ σφῶν ηὐξήθη, καὶ ὁ θυμὸς ἐφλέγμηνεν, ὁμόσε τε ἀπερισκέπτως χωροῦντες, καὶ μηδεμίαν ἔτι ἀσφάλειαν ἑαυτῶν ποιούμενοι. καὶ οὔτε τῶν τραυμάτων αἴσθησιν εἶχον· τὸ γὰρ ἀλγῆσαι ὁ θάνατος προελάμβανεν· οὔτε τῶν ὀλλυμένων σφῶν ὀλοφυρμὸν ἐποιοῦντο· ἐς γὰρ τὸ λυπῆσαι οὐκ ἐξικνοῦντο. ἔμενον δὲ κατὰ χώραν ἀκριβῶς ἀμφότεροι, καὶ οὔθ' ὑπαγωγαῖς οὔτε διώξεσιν οὐδέτεροι ἐχρήσαντο, ἀλλ' αὐτοῦ, ὥσπερ εἶχον, ἐτίτρωσκον, ἐτιτρώσκοντο, ἐφόνευον, ἐφονεύοντο, μέχρι πόρρω τῆς ἡμέρας. καὶ εἴγε Βροῦτος μὲν κατὰ Ἀντώνιον, Κάσσιος δὲ κατὰ Καίσαρα ἀντετέτακτο, ἰσοπαλεῖς ἂν ἐγεγόνεσαν· νῦν δὲ ὅ τε Βροῦτος τὴν τοῦ Καίσαρος ἀρρωστίαν ἐξεβιάσατο, καὶ ὁ Ἀντώνιος τὸν Κάσσιον, οὐδὲν οἱ ὅμοιον τὰ πολέμια ὄντα, ἐξενίκησεν. Ἐπλεονέκτησαν δὲ καὶ ἠλαττώθησαν ἀλλήλων, τῷ τό τε τάφρευμα τὸ τοῦ Καίσαρος τοῦ τε Ἀντωνίου πλὴν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, ἁλῶναι· (ὅτε καὶ ὁ Καῖσαρ παραδόξως ἐσώθη, τῶν ἰατρῶν τινος πρὸ τῆς μάχης ὄναρ αὐτῷ εἰπόντος, κελεῦσαι αὐτῷ ἐκχωρῆσαι τοῦ στρατοπέδου) καὶ τῷ τὸν Κάσσιον ἐκ μὲν τῆς μάχης σωθῆναι, τοῦ τε ἐρύματος στερηθέντα, ἄλλοσέ ποι διαφυγεῖν· ὑποτοπήσαντα δὲ καὶ τὸν Βροῦτον ἐσφάχθαι, καί τινας τῶν κεκρατηκότων πρὸς αὐτὸν ἐπιέναι, διαχρήσασθαι ἑαυτόν. ὁ οὖν Βροῦτος μετὰ ταῦτα καὶ τὸ ἐκείνου στράτευμα παραλαβὼν,

μάχῃ

μάχῃ μὲν ἐκ παρατάξεως οὐ διενοεῖτο αὖθις συμμενεχθῆναι, πολλὴν δὲ δὴ ἐλπίδα ἀκινδύνως ἐν τῷ χρόνῳ κατεργάσασθαι σφᾶς ἔχων, θορυβεῖν τε αὐτοὺς ἄλλως καὶ ταράττειν νύκτωρ ἐπειρᾶτο. καί ποτε καὶ τὸν ποταμὸν παρατρέψας, πολὺ τοῦ ἐρύματος αὐτῶν *κατέκλυσε. καὶ τὰ μὲν τοῦ Βρούτου ἐν τούτοις ἦν. ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ ὅ τε Ἀντώνιος, ἐσπάνιζον μὲν καὶ τροφῆς καὶ χρημάτων, ὅθεν οὐδὲ τοῖς στρατιώταις τι ἀντὶ τῶν διαρπασθέντων ἔδωκαν· καὶ προσέτι καὶ τὴν δύναμιν τὴν ναυτικὴν, ἡττηθεῖσαν ὑπό τε τοῦ Βρούτου, ἀπέβαλον. διὸ καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ἔτι μόνον τὰς ἐλπίδας οὐχ ὅτι τῆς νίκης, ἀλλὰ καὶ τῆς σωτηρίας ποιούμενοι, ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. ἠναγκάσθη δὲ καὶ ὁ Βροῦτος μάχῃ *κρατῆσαι τὰ ὅλα, διὰ τὰς τῶν στρατιωτῶν αὐτομολήσεις. καὶ αὐτῶν ἀντιπαρατεταγμένων ἤδη, ἀετοὶ δύο ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὑπερπτάμενοι, ἀλλήλοις τε ἐμαχέσαντο, καὶ ἐκείνοις τὸ τέλος τοῦ πολέμου προέφηναν· ἡττήθη γὰρ ὁ κατὰ τὸν Βροῦτον. Ἡττηθέντος οὖν καὶ τοῦ Βρούτου, καὶ ἄλλων ἄλλῃ φευγόντων, ἐπεδίωξαν μὲν οἱ κεκρατηκότες, οὔτε δὲ ἀπέκτειναν, οὔθ' εἷλόν τινα, ἀλλὰ προσεδρεύσαντες αὐτοῖς τὴν νύκτα, ὡς ἑκάστοις, οὐκ εἴασαν αὖθις σφᾶς συστραφῆναι. ὁ οὖν Βροῦτος, ἀπογνοὺς μὲν τὴν σωτηρίαν, ἀπαξιώσας δὲ τὴν ἅλωσιν, ἐς τὸν θάνατον αὐτὸς κατέφυγε· καὶ ἀναβοήσας τοῦτο δὴ τὸ Ἡράκλειον, *Ὦ τλῆμον
" ἀρετὴ, λόγος ἄρ' ἦσθα ἄλλως· ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἤ-
" σκουν, σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ· παρεκάλεσέ τινα τῶν συνόντων ἵνα αὐτὸν ἀποκτείνῃ. καὶ αὐτοῦ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα ταφῆς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου ἔτυχεν· ἡ δὲ δὴ κεφαλὴ ἐπέμφθη μὲν εἰς τὴν Ῥώμην, χειμῶνι δὲ ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ Δυρραχίου διάπλῳ περιπεσοῦσα, εἰς τὴν θάλασσαν ἐρρίφη. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ Πορκία, ἄνθρακα διάπυρον καταπιοῦσα, ἀπέθανε. τῶν δὲ συνόντων αὐτῷ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν πλείους, ἑαυτοὺς παραχρῆμα ἀπέκτειναν, ἢ ἁλόντες ἐφθάρησαν, ὥσπερ ὁ Φαβώνιος ὁ τοῦ Κάτωνος ἐραστής· οἱ δὲ λοιποὶ, εἰς Σικελίαν πρὸς τὸν Σέξτον κατέφυγον.

[Ἐκ τοῦ μη' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Καῖσαρ δὲ καὶ Ἀντώνιος, ὁ μὲν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐχώρησεν, ἀργυρολογήσων αὐτήν· Καῖσαρ δὲ, εἰς τὴν Ῥώμην, τὸν Λέπιδον, ἄν τι παρακινῇ, κωλύσων, καὶ τῷ Σέξτῳ προσπολεμήσων. Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην ἡ Φουλουΐα ἡ τοῦ τε Καίσαρος πενθερὰ, καὶ τοῦ Ἀντωνίου γυνὴ, τὸν Λέπιδον ὑπὸ νωθείας παρ' οὐδὲν ἦγε, καὶ αὐτὴ τὰ πράγματα διεχείριζεν, ὥστε μήτε τὴν βουλὴν, μήτε τὸν δῆμον ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐκείνῃ

tamen iterum ſibi confligendum eſſe non putabat, quod ſperabat cunctãdo ſe poſſe hoſtes ſine periculo cõficere. Ceterũ de nocte conturbare eos maximo tumultu conabatur: quin etiam aliquãdo alueo fluminis auerſo, munitiones eorum *inundatione repleuit. Dum Brutus hæc ageret, Cæſar & Antonius commeatu & pecuniis maxime indigebant; ob eamq; rem nihil dederãt militibus, quo damna, quæ captis caſtris in rebus eorũ facta erant, reſarcirent. Ad hæc copias nauales, iã a Bruto ſuperatas, amiſerant. ita in armis ſpes relicta erat, nõ modo victoriæ, ſed etiam ſalutis. quamobrẽ experiri & tentare omnia etiam cum periculo cupiebant. Brutus quoque, quod crebro milites ab eo deficiebãt, idem facere coactus eſt. iãq; acies inſtructæ erant, cum duæ aquilæ volantes ſuper vtrumq; exercitum inter ſe concertarent, finem belli prænuntiãtes, propterea quod ea quę ad Brutum ſpectare videbatur, victa eſt. Bruto ſuperato, pleriq; militum in diuerſas partes fugæ ſe mãdarunt: quos victores inſequebãtur: etſi neminem eorum occidebant, aut capiebãt; ſed noctu locati in inſidiis, prouidebãt ne rurſum cogerentur. Brutus, deſperata ſalute, ratus turpiſſimum eſſe capi, & indigniſſimum, ad mortem cõfugit. Itaq; cum exclamaſſet illud Herculis; *_O miſera virtus: ergo nihil quã verbum eras: atqui ego te tamquam rem exercebam: ſed tu ſeruiebas fortunæ_: cohortatus eſt aliquem ex ſuis vt ſe interficeret. Quo facto, Antonius corpus eius ſepultura affecit; niſi quod caput Romam miſſum, orta tempeſtate, cũ Dyrrachio ſoluiſſent, in mare proiectũ eſt. Morte Bruti cognita, vxor eius carbonem candẽtem abſorbuit: ita mortua eſt. Cumq; permulti clariſſimi viri cum Bruto eſſent, plures eorum ſtatim mortem ſibi conſciuerunt, quam captiui deceſſerint: (in his fuit Fauonius, amicus Catonis) reliqui in Siciliã ad Sextum ſe receperũt.

E Dionis libro XLVIII.

Antonius pecuniæ faciendæ cauſa in Aſiam profectus eſt: Cæſar Romam venit, vt eſſet impedimento Lepido, ſi quid moliri conaretur; atque vt Sexto bellum inferret. Per id tempus Fuluia ſocrus Cęſaris & Antonii vxor, contempto Lepido ita adminiſtrabat omnia, vt nihil a Senatu decerneretur vel a plebe contra

eius voluptatem. Cum ea erat Lucius Antonii frater. Igitur poſteaquã Cæſar venit, in pace aliquanto tempore fuerunt: poſt vero diſſidere cœperũt, atq; in apertum odium venire. Nam Cæſar propter inſolentiã ſocrus, quã ferre nõ poterat, filiam eius repudiauit, vt virginem adhuc: quam rem iureiurando confirmauit. Cum autem apertas inimicitias gererẽt, proderat in primis Fuluiæ odium hominum quod paulo ante in Cæſarem concitatũ fuerat. Cauſa odii hæc fuit, quod cum Cæſar Italiam omnem teneret, (niſi ſiquid veterani milites ab eo dono ceperant, aut ex publico emptum poſſidebãt) *ope auxilioq; ſeruorum, aliiſq; rationib. adiutus, bona dominis eripiebat atq; auferebat, eaq; deinceps dabat ſuis militibus. Cum autem ii qui partis bonis priuabantur, grauiter ferrent, atq;(vt par erat) indignarentur: ita eos interrogare ſolitus erat; *Vnde igitur*, inquit, *veteranos remunerabimur?* quaſi aut bellum gerere, aut tot promiſſa facere quiſquã ei iuſſiſſet. Sed cum Lucius & Fuluia iniuria affectos a Cæſare, beneficiis ſibi deuincirent, eisq; omnibus in rebus auxiliarentur, Cæſar, & quidem inuitus, remittere aliquid de crudelitate ſua, nec amplius quemquã fortunis ſpoliare viſus eſt. Quare non modo apud Senatum, ſed etiã apud omnes carus haberi cœpit: milites autẽ grauiter ferre. Idcirco interfecerũt centuriones, aliosq; permultos, qui eorũ tumultum compeſcere, eoſq; placare nitebantur. Parum quoq; abfuit quin ipſe Cęſar ab iis fuerit interfectus. Etenim qualibet cauſa incitati, vim iracundiamq; ſubibant: neq; prius deſtiterũt, quam propinquis ſuis, & patribus liberiſq; eorum qui in prœliis cecidiſſent, *prędia quæ ab aliis poſſidebãtur, reſtitui iuberet. Quo impetrato, milites Cæſari fuerunt amiciores: ſed populus Romanus iterum acerbe tulit: ita vt ipſi inter ſe venirent ad manus, & pugnarent continẽter. Quare timore permotus Cæſar, ſtudebat cũ Fuluia & Lucio recõciliari: id tamen per legatos impetrare non potuit, propterea quod multi Senatorii & Equeſtris ordinis cum Fuluia erant, cum quibus conſilia communicabat: *eaque nonnumquam (quod mirum fortaſſe videbitur) accingebat gladium, *ſignaque diſtribuebat inter milites, atque apud eos ſæpenumero concionabatur. Quapropter Cæſar ad veteranos confugit. (erant veterani, qui militia dimiſſi erant, vbi per legitimum tempus militauerant) Cum igitur eſſent in Italia complures

δοκοῦν χρηματίζειν. συνῆν δὲ ταύτῃ καὶ Λούκιος ὁ τοῦ Ἀντωνίου ἀδελφός. ἐπελθόντος δὲ τοῦ Καίσαρος, πρὸς βραχὺ μὲν ἡσύχασαν, ἔπειτα διηνέχθησαν, καὶ τελευτῶντες εἰς πόλεμον ἐμφανῆ κατέστησαν. ὁ γὰρ Καῖσαρ, τὴν χαλεπότητα τῆς πενθερᾶς μὴ φέρων, τὴν θυγατέρα αὐτῆς, ὡς καὶ παρθένον ἔτι οὖσαν, (ὃ καὶ ὅρκῳ ἐπιστώσατο) ἀπεπέμψατο. γενομένου δὲ τούτου, οὐδὲν ἔτι *φίλον ἐποίουν. συνῄρατο δὲ τοῖς περὶ Φουλουΐαν ἐς τὰ μάλιστα τὸ ἐξ *ὑπούλου τῶν ἀνθρώπων περὶ τὸν Καίσαρα μῖσος, ἐξ αἰτίας τῆσδε φύν. πᾶσαν γὰρ κατασχὼν τὴν Ἰταλίαν, (πλὴν εἴ τις τῶν ἐστρατευμένων ἐν δωρεαῖς μέρη λαβὼν, ἢ καὶ ἐκ τοῦ δημοσίου πριάμενος εἶχε) μετά τε τῆς δουλείας καὶ μετὰ τῆς ἄλλης κατασκευῆς, τοὺς δεσπότας ὁ Καῖσαρ ἀφῃρεῖτο, καὶ τοῖς στρατιώταις ἐδίδου. τῶν οὖν ἀποστερουμένων τῶν ἰδίων κτημάτων, δεινῶς πρὸς αὐτὸν ἀγανακτούντων, ὡς εἰκὸς, καὶ σχετλιαζόντων, διηρώτα σφᾶς, Πόθεν οὖν τὰ γέρα τοῖς ἐστρατευμένοις ἀποδώσομεν; ὥσπερ τινὸς αὐτῷ πολεμεῖν, ἢ καὶ τοσαῦτά τισιν ὑποσχέσθαι κεκελευκότος. τοὺς οὖν ἀδικουμένους παρὰ τοῦ Καίσαρος ὅ τε Λούκιος καὶ ἡ Φουλουΐα προσεποιοῦντό τε καὶ συνίσταντο. ὅθεν ὁ Καῖσαρ καὶ ἄκων ὑποκατέκλινε, καὶ οὐκέτ' ἀφῃρεῖτό τι. ἡ μὲν οὖν γερουσία διὰ ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι, πράως πως πρὸς αὐτὸν ἔσχον· οἱ δὲ στρατιῶται, ἐδυσχέραινον, καὶ τούς τε ἑκατοντάρχους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς θορυβεῖν αὐτοὺς κωλύοντας συχνοὺς ἀπέκτειναν, αὐτόν τε ἐκεῖνον παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀποχρήσασθαι, πᾶσαν αὐτάρκη πρόφασιν τῆς ὀργῆς ποιούμενοι. καὶ οὐ πρότερόν γε ἐπαύσαντο χαλεπαίνοντες, πρὶν τοῖς τε συγγενέσι σφῶν, καὶ τοῖς τῶν ἐν ταῖς μάχαις πεσόντων πατράσι καὶ παισὶ τὰς χώρας ἃς τινὲς αὐτῶν εἶχον, ἀφεθῆναι. ἐκ δὲ *τούτων τὰ μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐπιτηδειότερα οἱ αὖθις ἐγένετο· ὁ δὲ δῆμος, κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο πάλιν ἠγανάκτει, καὶ ἔς τε χεῖρας αὐτοῖς ᾔεσαν, καὶ μάχαι σφῶν συνεχεῖς ἐγίνοντο. Διὰ ταῦτα οὖν φοβηθεὶς ὁ Καῖσαρ, καταλλαγῆναι τῇ Φουλουΐᾳ καὶ τῷ Λουκίῳ ἠθέλησεν· ἐπεὶ δὲ πολλοὺς πολλάκις πέμπων οὐδὲν ἐπέραινεν, (ἡ γὰρ Φουλουΐα τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς ἱππέας ἔχουσα, μετ' αὐτῶν ἐβουλεύετο· καὶ τί ταῦτα θαυμάσειέ τις, ὁπότε καὶ ξίφος παρεζώννυτο, καὶ συνθήματα τοῖς στρατιώταις ἐδίδου, ἐδημηγόρει τε ἐν αὐτοῖς πολλάκις;) διὰ ταῦτα τοίνυν ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τοὺς ἐστρατευμένους κατέφυγεν· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τῆς στρατείας ἤδη, διὰ τὸ τὸν νενομισμένον χρόνον ἐστρατεῦσθαι, ἀφειμένοι. τούτοις οὖν πολλοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν

ὑπάρχουσι,

ὑπάρχοντας, παρεκάλει διαλλακτὰς γενέσθαι σφίσι τῆς πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς, ἢ δικαστάς. καὶ δῆτα ἐς τὴν Ῥώμην ἐκεῖνοι πλήθει πολλῷ συνελθόντες, ἔς τε τὸ Καπιτώλιον ἀθροισθέντες, τάς τε συνθήκας ἅς ὅ τε Ἀντώνιος καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπεποίηντο, ἀναγνωσθῆναι σφίσιν ἐκέλευσαν· καὶ τῷ μὲν Καίσαρι παρόντι, τοῖς δ' ἑτέροις διὰ πρεσβείας, καὶ ἐν ῥητῇ τινὶ ἡμέρᾳ, πρὸς τὴν δίκην ἀπαντῆσαι προσέταξαν. καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ, ἕτοιμος διαδικασθῆναι ἐγένετο· οἱ δ', οὐκ ἦλθον, φοβηθέντες, ἢ καὶ ἀπαξιώσαντες. διέσκωπτον γοῦν σφᾶς, ἄλλα τε, καὶ βουλὴν καλίγαν, ἀπὸ τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὑποδημάτων χρήσεως, ἀποκαλοῦντες. τηνικαῦτα οὖν, τοῦ μὲν Λουκίου καὶ τῆς Φουλουίας, ὡς καὶ ἀδικούντων, κατεψηφίσαντο· τὰ δὲ τοῦ Καίσαρος ἐπρέσβευσαν. Καὶ ἐκ τούτου δὴ τοῦ πολέμου ψηφισθέντος, χρημάτων ἐς τὸν πόλεμον δεόμενος, τὰ ἀναθήματα, ὅσα τε ἐξαργυρισθῆναι ἐδύνατο, ... τά τε ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰταλίᾳ *τῇ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτοῦ οὔσῃ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ ἀνακείμενα καθεῖλεν. ὅ τε οὖν Καῖσαρ παρεσκευάζετο, καὶ ἡ Φουλουία καὶ ὁ Λούκιος τά τε πρόσφορα ἐποιοῦντο, καὶ τὰς δυνάμεις συνεκρότουν· καὶ πολλὰ μὲν ἀλλήλους ἐκάκωσαν, ἐνίκησε δ' ὅμως ὁ Καῖσαρ· τήν τε πόλιν ἐν ᾗ ὁ Λούκιος ἦν, περικαθίσας, ὑπὸ λιμοῦ ἐξεπολιόρκησε. καὶ αὐτὸς μὲν ἄλλοι τέ τινες ἄδειαν εὕροντο, τῶν δὲ βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων οἱ πλείους ἐφθάρησαν. καὶ ἥ τε Φουλουία πρὸς τὸν ἄνδρα μετὰ τῶν τέκνων ἀπέδρα· ἥ τε Ἰουλία, ἡ τῶν Ἀντωνίων μήτηρ, εἰς Σικελίαν πρότερον πρὸς τὸν Σέξτον ἐλθοῦσα, ἐντίμως ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν υἱὸν ἀπεστάλη. μετὰ τούτων τῶν τότε πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἐκχωρησάντων, καὶ *Κλαύδιος Τιβέριος Νέρων ἔφυγε. φρουρὰν γάρ τινα ἐν τῇ Καμπανίᾳ εἶχε, καὶ ἐπειδὴ καθυπέρτερα τὰ τοῦ Καίσαρος ἐγένετο, ἀπῆρε σύν τε τῇ γυναικὶ Λιβίᾳ Δρουσίλλῃ, καὶ σὺν τῷ υἱῷ Τιβερίῳ Κλαυδίῳ Νέρωνι. ὥστε καὶ τοῦτο ἐν τοῖς παραδοξοτάτοις συμβῆναι. ἥ τε γὰρ Λιβία αὕτη ἡ τὸν Καίσαρα τότε φυγοῦσα, μετὰ ταῦτα αὐτῷ ἐγήματο· καὶ ὁ Τιβέριος οὗτος, ὁ σὺν τοῖς τεκοῦσι τότε ἐκδράς, τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν αὐτοῦ διεδέξατο. Ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο· Καῖσαρ δ', ἐπεὶ ὑπό τε τοῦ λιμοῦ φθορὰ ἐν τῷ ἄστει ἐγίνετο θαλασσοκρατοῦντος τοῦ Σέξτου, καὶ ὁ Σέξτος καὶ τῆς Ἰταλίας ἐπείρασε, διαναυμαχῆσαι πρὸς αὐτὸν ἠβουλήθη. καὶ πρότερον μὲν δερμάτινα πλοῖα κατὰ τοὺς ἐν τῷ Ὠκεανῷ πλέοντας, ἐκποιῆσαι ἐπεχείρησεν, ἔνδοθεν μὲν ῥάβδοις αὐτὰ

veterani, ab iis contendit,* vt ſe Fuluię conciliarent, componerentq; cõtrouerſias omnes: de quibus eos iudices ſumebat. Itaq; veteranorum magna multitudo Romam venit: deinde frequentes in Capitolio tabulas, in quibus ſcripta erant fœdera quæ Cæſar cum Antonio fecerat, legi coram iuſſerũt. Ibi Cæſari præſenti, abſentibus autem per legatos diem dicũt, quam ad diem Romam ipſi veniant cauſam ſuam acturi. Die conſtituta, cũ Cęſar paratus eſſet iudicium accipere, illi non adfuerunt: timore fortaſſe adducti, aut certe quod ea res indigniſſima videretur. Irridebãt vtiq; veteranos, & Senatum *Caligam* vocabant, ex vſu caligarum militarium. Veterani nihilominus Lucium & Fuluiã iniuſtè facere pronuntiant, resq; Cęſaris cõprobãt. Quo facto, Cæſar Lucio & Fuluiæ bellum indixit: mox ea quę in fanis religionis cauſa erant, ceteraq; ex quibus pecuniam facere poterat, nec ea ſolum quæ Romæ, ſed etiam omnia quæ in Italia, & in dicione ac poteſtate eius repoſita erãt, ſuſtulit. Dum Cæſar bellũ appararet, Lucius quoq; ac Fuluia, comparatis rebus ad bellum gerendum neceſſariis, copias cogũt. Tandem autẽ datis acceptisq; vtrimq; magnis incommodis, Cæſar ſuperior fuit, atq; oppidũ in quo Lucius erat, diuturna obſidione fameq; afflictum cepit. Et quãuis Lucius cum paucis ſaluus & incolumis euaſerit, tamen cõplures Senatorii & equeſtris ordinis perierunt: Fuluia vero cum liberis ad maritũ perfugit. Iulia, Antoniorum mater, primũ in Siciliam profecta ad Sextũ Pompeium, ab eodem honorifice ad filium remiſſa eſt. Claudius quoq; Tiberius Nero, cum iis fuit qui ſe ad Antonium receperũt. Nam cum præeſſet præſidio in Campania, intelligeretque Cæſarem bello ſuperiorẽ fuiſſe, fugit cum Liuia Druſilla, filioq; ſuo Tiberio Claudio Nerone. vt poſtea mira res accidiſſe videatur, quod Liuia Cæſari quẽ antea fugerat, nupſerit: atq; Tiberius is qui cum parentibus ſuis fugæ ſe mandauerat, Cæſari in imperio ſucceſſerit: nam vtrumque poſtea factum eſt. Cæſar, poſtquam vrbem grauiſſimis morbis affligi propter famem videt, Sexto Pompeio maris imperium obtinente, iamque Italiam inuadente, cum eo decertare nauali prœlio conſtituit: ac primum naues ex pellibus facere conatus eſt; (vt ii ſolent qui in Oceano nauigant) *quas contextas

viminibus, integebat crudis boum coriis; quę non aliter extendebat quã in rotundis ſcutis fieri ſolet. Itaque irridebatur, putabaturque, ſi quid cum iis tentaſſet, in maximum periculum eſſe venturus: ſed alia claſſe comparata vſus, tamen victus eſt. Hic ſtuduit ſtatim cum Sexto pacem facere: ſed cum in fœderibus faciendis concordem non habuit. In his rebus cum occuparetur Cæſar, Antonius ex Aſia, amore Cleopatræ, in Ægyptum profectus eſt: quo tempore Labienus, qui præfuerat equitib. Pompeii Magni, (vel potius filius eius hic Labienus fuit; qui primo ad Parthos ſe contulit; deinde vna cũ filiis Pompeii bellum contra Cæſarem geſſit; iiſq; ſuperatis, ad Parthos confugit) Orodi Parthorũ regi perſuaſit vt bellum inferret Romanis. Huic Orodes Pacorum filium tradit: deinde cum ab ſe cum exercitu dimittit. Ab iis Syria omnis præter Tyrum capta eſt: Palæſtina quoque, Cilicia, ac vrbes Aſiæ, quæ in continenti ædificatæ erãt, omnes fere captæ ſunt. Quæ quãquam ad Antonium perferebantur, tamen homo temulentus, & amoribus irretitus, nec ſocios curabat, nec hoſtes. Tandem vero coactus, quod omnia occupata eſſe intelligeret, Ægyptũ reliquit: cur id faceret, bellum Sexti in cauſa eſſe dicebat. Inde venit in Græciam. vbi cum matre & vxore coniunctus, Cæſarem hoſtẽ, Sextum vero ſibi amicum fecit. Poſt hæc in Italiam tranſiit: ac repente occurrẽs Publio Seruilio, qui Cæſaris exercitum contra eum ducebat, multos occidit, multos etiam cepit. Hoc prœlio facto, Fuluia moritur. tunc ambo ab armis diſcedũt, hac reditus in gratiam vſi præſcriptione: ad quã eó veniebant, quod eorum copiæ atque ſpes æquales erant. In eo fœdere Cæſar Sardiniam, Dalmatiã, Hiſpaniam, & Galliam ſortitus eſt: Antonius ea quæ trãs mare Ionium, quæq; in Europa Aſiaq; erant in dicione ac poteſtate populi Romani. Lepidus enim Libyam, Sextus Siciliam tenebat. Contra hunc cũ Cæſar & Antonius bellum appararent, in maxima damna incurrerunt, quod ipſe omnes qui Romæ eſſent, infeſtos eis inimicosque reddidit. vſq; adeo mari potens erat; præſertim quod Menæ

κρύφαις διαλαμβάνων, ἔξωθεν δὲ βοὸς δέρμα ὠμὸν ἐς ἀσπίδος κυκλοτεροῦς τρόπον περιτείνων. ὡς δὲ γέλωτά τε ὤφλισκανε, καὶ κινδυνεύσειν, εἰ πειραθείη τούτων, ἐπίστευσε, τῷ ναυτικῷ τῷ κατασκευασθέντι ἐχρήσατο μὲν, ἡττηθεὶς δὲ, καταλλαγῆναί οἱ ἐπεθύμησεν· οὐ μὴν ἔτυχεν αὐτοῦ πρὸς τὰς διαλλαγὰς ὁμογνώμονος. Τοῦ δὲ Καίσαρος περὶ ταῦτα ὄντος, τοῦ τε Ἀντωνίου ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Αἴγυπτον ἔρωτι τῆς Κλεοπάτρας ἀποχωρήσαντος, ὁ Λαβιῆνος τοῦ μεγάλου Πομπηΐου γεγονὼς ἵππαρχης, μᾶλλον δὲ υἱὸς ἐκείνου ὁ Λαβιῆνος ἐκεῖνος ὑπῆρχεν, ὁ εἰς τοὺς Πάρθους αὐτομολήσας, ἐπειδὴ τοῖς ἐκείνου παισὶ συνηγωνισμένος κατὰ τοῦ Καίσαρος· ὡς δὲ καὶ ἐκεῖνοι ἐνικήθησαν, εἰς τοὺς Πάρθους καταφυγὼν, ἀνέπεισε τὸν *Ὀρώδην τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων, ἐπιχειρῆσαι Ῥωμαίοις. ἐκεῖνος δὲ, τὸν παῖδα αὐτῷ τὸν Πάκορον δοὺς, μετὰ δυνάμεως ἐξαπέστειλε, καὶ ἥ τε Συρία πᾶσα πλὴν τῆς Τύρου, ὑπ' αὐτῶν ἑάλω, καὶ ἡ Παλαιστίνη ἐχειρώθη· Κιλικίαν τε καὶ τῆς Ἀσίας τὰς ἠπειρώτιδας πόλεις σχεδὸν ἁπάσας ᾑρήκεσαν. Ἀντώνιος δὲ, ἐπυνθάνετο μέν που ταῦτα· ὑπὸ δὲ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς μέθης, οὔτε τῶν συμμάχων τι οὔτε τῶν πολεμίων ἐφρόντισεν. ὀψὲ δή ποτε ἀναγκασθεὶς ἐξαναστῆναι, καὶ ἰδὼν πάντα προκατειλημμένα, ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς, πρόφασιν τὸν τοῦ Σέξτου πόλεμον ποιησάμενος. διαβαλὼν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα, κἀνταῦθα τῇ τε μητρὶ καὶ τῇ γυναικὶ συμμίξας, τόν τε Καίσαρα πολέμιον ἐποιήσατο, καὶ τῷ Σέξτῳ φιλίαν ἐσπείσατο. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Ἰταλίαν περαιωθεὶς, καὶ Πουπλίῳ Σερουιλίῳ δύναμιν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἄγοντι κατ' αὐτοῦ, ἐξαίφνης προσπεσὼν, πολλοὺς μὲν ἔφθειρε, πολλοὺς δὲ καὶ παρεστήσατο.

Συνερρωγότος οὖν τοῦ πολέμου, ἡ Φουλβία τελευτᾷ, καὶ τά τε ὅπλα ἀμφότεροι κατέθεντο, καὶ συνηλλάγησαν, πρόφασιν τὸν θάνατον αὐτῆς πρὸς τὸ παρ' ἀλλήλων δέος, ἅτε καὶ *ἀντιπάλους καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐλπίδας ἔχοντες, ποιησάμενοι. κἀν τούτῳ Καῖσαρ μὲν, Σαρδώ τε καὶ Δαλματίαν, τήν τ' Ἰβηρίαν καὶ τὴν Γαλατίαν· Ἀντώνιος δὲ, πάντα τἆλλα τὰ ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον, *τά τε ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ Ἀσίᾳ τοῖς Ῥωμαίοις ὄντα, ἀπέλαχε. τὰ γὰρ ἐν τῇ Λιβύῃ ἔθνη ὁ Λέπιδος, καὶ τὴν Σικελίαν ὁ Σέξτος εἶχεν· ὃς, καίτοι πολεμεῖν αὐτῷ τοῦ τε Ἀντωνίου καὶ τοῦ Καίσαρος παρασκευαζομένων, ἔφθη πολλὰ πρὸς ἑαυτοῦ τε καὶ κατ' ἐκείνων διαπραξάμενος· καὶ τέλος τοὺς τῆς Ῥώμης πάντας *ἐκπολεμώσας αὐτοῖς, τοσοῦτον ἴσχυε κατὰ θάλατταν, καὶ μάλιστα Μηνᾷ

τῷ

τῶν τοῦ ἐξελευθέρων αὐτοῦ ὑπουργῷ χρώμενος. οἱ γὰρ ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὡς ἥ τε Σαρδὼ εἴχετο, καὶ ἡ παραλία ἐπορθεῖτο, τῆς τε σιτοπομπείας ἐστέρηντο, καὶ ὁ *λιμὸς δεινῶς αὐτοὺς ἐλύπει, παρεκάλουν σφᾶς εἰρηνεῦσαι, καὶ πολλὰ ἐπὶ τούτῳ ἐβόων. ὡς δὲ οὐδὲν ἐπέραινον, σπουδῇ ἐπ' αὐτούς, ὡς καὶ ἀποκτενοῦντες, ὡρμήθησαν. καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ, καίτοι τρωθέντων τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὄντων, τήν τε ἐσθῆτα περιερρήξατο, καὶ πρὸς ἱκετείαν αὐτῶν ἐτράπετο· ὁ δ' Ἀντώνιος, βιαιότερον μὲν αὐτοῖς προσηνέχθη· ἠναγκάσθησαν δ' ὅμως τῷ Σέξτῳ καὶ ἄκοντες ἐπικηρυκεύσασθαι. Κατὰ [δὲ] τὸν χρόνον ἐκεῖνον Λούκιος Κορνήλιος Βάλβος ὑπάτευσεν, ἀνὴρ Γαδειρεύς. ἐμνήσθη δ' αὐτοῦ ἡ ἱστορία, ὅτι καὶ πλούτῳ καὶ μεγαλονοίᾳ τοσοῦτον τοὺς καθ' αὑτὸν ἀνθρώπους ὑπερβεβλήκει, ὥστε καὶ δωρεὰν τοῖς Ῥωμαίοις ἀνὰ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς τελευτῶν καταλιπεῖν. καὶ ὁ νόμος ὁ Φαλκίδιος ὠνομασμένος (πλείστην καὶ νῦν ἔτι ἰσχὺν εἰς τὰς τῶν κλήρων διαδοχάς, ὥστε τινὰ τὸ τέταρτον τῆς καταλειφθείσης οὐσίας, ἄν γέ τῃ βαρυνθῇ, λαμβάνοντα, τὸ λοιπὸν ἀφεῖναι, ἔχων) ὑπὸ Πουπλίου Φαλκιδίου δημαρχοῦντος ἐτέθη. Οἱ δὲ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ Ἀντώνιον, ἄλλα τε πολλὰ παρηνόμουν, καὶ ἐς τὸ βουλευτήριον πλείστους ὅσους οὐχ ὅτι ἄλλως ἀναξίους, ἀλλὰ καὶ δούλους ἀνέγραψαν. Μάξιμον γοῦν τινα, ταμιεύσειν μέλλοντα, ἐγνώρισέ τε ὁ δεσπότης καὶ ἀπήγαγεν. ἕτερος δέ τις ἐν τοῖς στρατευομένοις φωραθείς, κατὰ τοῦ Καπιτωλίου κρημνῶν ἐώσθη, προεξελευθερωθείς, ἵνα ἀξίωμα ἡ τιμωρία αὐτοῦ λάβῃ. τῷ δὲ δὴ Σέξτῳ εἰς λόγους ἦλθον, καὶ συνθήκας πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο. Γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης αὐτοῖς, τοσοῦτον οἱ παρόντες ὑφ' ἡδονῆς ἐξεκεκράγεσαν, ἅτε καὶ τῷ πολέμῳ κακοπαθοῦντες, καὶ τῆς εἰρήνης ἰσχυρῶς ἐπιθυμοῦντες, ὡς καὶ τὰ ὄρη συνηχῆσαι, κἀκ τούτου καὶ φρίκην σφίσι καὶ ἔκπληξιν μεγάλην ἐγγενέσθαι. οὐκ ἀνέμενον γοῦν οἱ τοῦ Σέξτου τῇ γῇ αὐτῇ προσσχεθῆναι, (ἦσαν γὰρ ἐν τοῖς πλοίοις) ἀλλ' ἐξεπήδων ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἕτεροι ἐς αὐτὸν τὸν βυθὸν ἐπεσέβαινον· κἀν τούτῳ ἠσπάζοντό τε ἀλλήλους ἅμα νηχόμενοι, καὶ περιεβάλλοντο κολυμβῶντες. μετὰ δὲ ταῦτα, ἀνθεστίων ἀλλήλους, πρότερος μὲν ὁ Σέξτος ἐν τῇ νηΐ, ἔπειτα δὲ ὅ τε Καῖσαρ ὅ τε Ἀντώνιος ἐν τῇ ἠπείρῳ. δυνηθεὶς δ' ἂν ὁ Σέξτος καὶ ἀμφοτέρους ἐν τῷ σκάφει σὺν ὀλίγοις παρόντας, ὥσπερ που καὶ Μηνᾶς αὐτῷ συνεβούλευε, φονεῦσαι, οὐκ ἠθέλησε· πρὸς δὲ τὸν Ἀντώνιον, ὅτι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τὴν πατρῴαν τὴν ἐν ταῖς Καρίναις κατεῖχε,

liberti ſui opera & conſiliis vteretur. Tum Romanos, quia Sardinia occupabatur, vexabaturq; maritima regio, res frumētaria defecit. Quamobrem cum ingens fames eſſet, eaq; grauiter affligerentur, hortabantur Cæſarē & Antonium ad pacem cum Sexto faciendam; ob eamq; rem multum clamorē profundebāt. Sed vt nihil proficere ſe intelligunt, celeriter ad eos interficiendos contendunt. Qua re animaduerſa Cæſar, etſi iam ſuos vulneratos habebat, tamē veſtē diſcidit, ſupplexq; eorum fidem obteſtari, & miſericordiam implorare cœpit. Antonius, maiore vi adhibita, reſtitit: tādem tamē legatos de pace ad Sextum mittere coacti ſunt. Per id tempus L. Cornelius Balbus, Gaditanus vir, conſulatum gerebat. cuius mentio fit in hiſtoria propterea, quod ita omnibus copiis circumfluebat, tātaq; erat magnitudine animi, vt omnes homines ſuæ ætatis facile ſuperauerit. moriens enim, *denarios XXV populo Romano viritim reliquit. Eodem quoq; tempore lex Falcidia (quæ nūc etiā obtinet in hereditatibus, vt grauatus heres, quartam partē retineat, reliquum omittat) a Publio Falcidio Tribuno plebis lata eſt. Interea Cæſar & Antonius multa faciebant contra ius faſq; nam cōplures non modo alia ratione indigniſſimos, ſed etiam ſeruos, in Senatorium ordinem cooptabant. Etenim Maximum quendā, qui Quæſtoris officio functurus erat, agnitum, dominus in ſeruitutē vindicauit. Alius quoq; inter milites, vt miles deprehenſus, e cliuis Capitolinis præcipitatus eſt, data prius ei libertate, vt maiorem auctoritatem haberet animaduerſio. Cæſar autem & Antonius tandē cum Sexto in colloquiū venerunt, cum quo initis fœderibus, paceq; facta, tātus præ gaudio clamor eorū qui aderant præſentes, fuit, (tot belli ſcilicet laboribus exantlatis, & pace lōgo tempore expetita) vt montes maxime perſonarent, ob eamque rem magnum horrorem incuterent. Pompeiani, non ſuſtinebant quouſq; in terrā veniſſent, (erāt enim in nauibus) ſed ſtatim ſaliebāt in mare: alteri quoq; ſe in pfundū iaciebāt, *ſeq; deinceps natātes mutuo ſalutabāt, & cōplectebātur. Poſt hæc cōuiuia viciſſim vtrimq; acta ſunt: primū a Sexto in naui; deinde in cōtinēti a Cæſare & Antonio. Poterat Sextus vtrūq;, cū eſſent in naui cū paucis, interficere: (idq; Menæ conſiliū erat) tamen noluit, ſed cū Antonio iocabatur familiariter, a quo ædes eius paternæ quas in Carinis habebat, occupabātur.

* drachmas circiter XXV.

Eſt autem locus in vrbe, cui Carinæ nomen eſt: quæ appellatio cũ ad partem quoq; nauis inferiorẽ pertineat, facete dicebat Sextus, ſe ipſis in Carinis epulum dare. Idem filiam ſuã deſpõdit M. Marcello Cæſaris ex ſorore nepoti. itaq; hoc bellum dilatũ eſt. Antonius ex Italia in Græciam reuerſus, multa fecit contra mores inſtitutaq; maiorum. Etenim damna multa attulit ciuitatibus, in iisq; cupiditates ſuas expleuit: deniq; Διόνυσος (*id eſt Bacchus*) appellari voluit. Qua re animaduerſa, Athenienſes Mineruam ei deſpõderunt. Is nuptias ſibi placere reſpõdit, ab iisq; *quadragies ſeſtertiûm exegit dotis nomine. Cumq; eſſet in his reb. occupatus, in Aſiam præmiſit Publium Ventidiũ: qui *Parthos, qui in munitis locis caſtra poſuerant, a quibus etiam inuadebatur, contra opinionem Labieni, cui paulo ante res ex ſententia ſucceſſerant, magna vi in fugam conuertit, Syriaq; expulit: ipſum denique Labienum cepit: (*Hic nõnihil deeſt. De Domitio enim Caluino, non Ventidio hæc Dio ſcribit*) ac propterea Romæ triumphauit. Hic ex eo tempore cum propter magnificentiam & ſumptum ceterarũ rerum clarus erat, tum vero, quod Palatium incendio conſumptum reſtituit, atq; ſtatuis quas a Cæſare acceperat, videlicet poſtea redditurus, adornauit. eas enim, cum Cæſar paulo poſt repeteret, non reddidit: ſed ei ita facete reſpondit: *Mihi quidem*, inquit, *ſeruorum copia non eſt: tu vero ſeruos tuos ad Palatium mitte, atq; inde ſtatuas accipe.* Cæſar autem eas reliquit, metuens ne, ſi inde eximeret, ſacrilegii accuſaretur. Poſt hæc Liuiam vxorẽ duxit; cuius amore olim captus fuerat. Erat Liuia vxor Neronis, quîcum fugerat, vt ſupra dictum eſt; ex eoque puerum ſex menſium in aluo continebat. eã Nero, quaſi pater, non maritus eſſet, Cæſari vxorem dedit: ibiq; cum epulum fieret, in eoq; puerulus quidam garrulus interueniſſet, quales a matronis nudi plerumq; luſus gratia ſolent ali; vidiſſetq; Liuiam vna cũ Cæſare eſſe, Neronem vero ſeorſum cũ alio ſedere; ad eã acceſſit, mox ait, *Quid hic agis Domina? ecce enim vir tuus* (Neronẽ monſtrabat) *illic ſedet*. Liuia cũ Cæſari nupſiſſet, peperit Claudium Druſum Neronẽ. quẽ Cæſar *educauit, deinde ad patrẽ miſit. Tiberius non multo poſt moritur, Cæſarẽq; eidem Druſo, Tiberioq;, liberis ſuis, tutorem

xl. milia aureorum, al. centum myriades drachmarum, &c.

(τόπος δέ τις τῆς Ῥώμης αἱ Καρῖναι) τρόπον τινὰ ἠδύσιον ἀπέσκωψε. τῷ γὰρ τρόπῳ τῷ τῶν νεῶν τῆς αὐτῆς ὀνομασίας οὔσης, ἐν ταῖς Καρίναις αὐτοὺς ἑστιᾶν ἔφη. τὴν δὲ θυγατέρα Μάρκῳ Μαρκέλλῳ τοῦ Καίσαρος *ἀδελφιδῷ ἐνηγγύησεν. Οὗτος μὲν οὖν ὁ πόλεμος ἀνεβέβλητο. Ἀντώνιος δὲ, ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπανελθὼν, ἄλλα τε πολλὰ ἔξω τῶν πατρίων ἐξεδιῃτήθη, τάς τε πόλεις ἅμα κακῶν, καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάς, καὶ Διόνυσον αὐτὸν ὀνομάζεσθαι ἠξίου· ἐπεὶ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τοῦτο τὴν Ἀθηνᾶν αὐτῷ κατηγγύησαν, δέχεσθαί τε τὸν γάμον ἔφη, καὶ προῖκα μυριάδας ἑκατὸν παρ' αὐτῶν ἐξέπραξεν. Αὐτὸς μὲν οὖν περὶ ταῦτα εἶχε· τὸν δὲ δὴ Οὐεντίδιον τὸν Πούπλιον ἐς τὴν Ἀσίαν προϋπέμψε· καὶ ὃς, τούς τε Πάρθους ἐν ὀχυρῷ χωρίῳ ἐστρατοπεδευμένους, ἐπιθεμένους αὐτῷ παραγνώμην τοῦ Λαβιηνοῦ διὰ τὰ πρόσθεν εὐημερήματα, κατὰ κράτος ἐτρέψατο, καὶ τῆς Συρίας ἐξήλασεν, αὐτόν τε τὸν Λαβιηνὸν ἐχειρώσατο.

καὶ ἐπὶ τούτῳ θρίαμβον ἐν τῇ Ῥώμῃ μετὰ ταῦτα κατήγαγεν, ἄλλα τε τοῖς ἀναλώμασιν ἐλαμπρύνατο, καὶ τὸ βασίλειον καταυθὲν ἀνοικοδομήσας, εἰκόσιν ἃς παρὰ τοῦ Καίσαρος ὡς καὶ ἀποδώσων ἠτήσατο, κατεκόσμησε· καὶ αὐτὰς ἀπαιτηθεὶς ὕστερον, οὐκ ἀπέδωκεν, εὐτραπελίᾳ χρησάμενος. ὡς γὰρ οὐκ ἔχων ἱκανοὺς ὑπηρέτας, Πέμψον τινάς, ἔφη, καὶ ἆρον αὐτάς. καὶ οὕτως ἐκεῖνος ὀκνήσας τὴν ἱεροσυλίαν, ἀνακεῖσθαι σφᾶς εἴασε. Ταῦτά τε οὖν ἐγίνετο, καὶ ὁ Καῖσαρ τὴν Λιβίαν ἔγημε, πάλαι αὐτῆς ἐρῶν. ἦν δὲ γυνὴ τοῦ Νέρωνος, μεθ' οὗ συνδιέφυγεν, ὥσπερ εἴρηται· καὶ ἐκύει γε ἐξ αὐτοῦ μῆνα ἕκτον. ἐξέδωκε δὲ αὐτὴν αὐτὸς ὁ ἀνήρ, ὥσπερ τις πατήρ. καί τι καὶ τοιοῦτον ἐν τῇ ἑστιάσει σφῶν συνηνέχθη. παιδίον τι τῶν ψιθύρων, οἷα αἱ γυναῖκες γυμνὰ (ὡς πλήθει) ἀθύρουσαι τρέφουσιν, ἰδὸν χωρὶς μὲν τὴν Λιβίαν μετὰ τοῦ Καίσαρος, χωρὶς δὲ τὸν Νέρωνα μεθ' ἑτέρου τινὸς κατακεκλιμένον, προσῆλθεν αὐτῇ, καὶ ἔφη, Τί ποιεῖς ἐνταῦθα κυρία; ὁ γὰρ ἀνήρ σου, (δείξας αὐτὸν) ἐκεῖ κατάκειται. συνοικοῦσα δὲ ἤδη τῷ Καίσαρι, τίκτει Κλαύδιον Δροῦσον Νέρωνα. καὶ αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ἀνείλετο, καὶ τῷ πατρὶ ἔπεμψε· καὶ ἐκεῖνος τελευτῶν οὐ πολλῷ ὕστερον, ἐπίτροπον καὶ τούτῳ καὶ τῷ Τιβερίῳ αὐτὸν τὸν Καίσαρα κατέλιπεν.

reliquit.

κατέλιπεν. ὁ δ' οὖν ὅμιλος ἄλλα τε ἐπὶ τούτῳ πολλὰ διεθρύλει, καὶ τοῖς εὐτυχοῦσι τρίμηνα παιδία γίγνεσθαι ἔλεγεν, ὥστε καὶ ἐς παροιμίαν τὸ ἔπος χωρῆσαι. Τὸν δὲ Μηνᾶν αὐτομολήσαντα πρὸς αὐτόν, ὁ Καῖσαρ οὔτε ἐξέδωκε τῷ Σέξτῳ ἐξαιτηθέντα, καὶ προσέτι καὶ διὰ τιμῆς ἦγε, καὶ ἐς τὸ τῶν ἱππέων τέλος ἐσέγραψε, δακτυλίοις τε χρυσοῖς ἐκόσμησε. τὸ δὲ δὴ τῶν δακτυλίων, τοιόνδε ἐστίν. οὐδενὶ τῶν πάλαι Ῥωμαίων δακτυλίοις χρυσοῖς, πλὴν τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων, χρῆσθαι ἐξῆν· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἐξελευθέροις παρὰ μόνου δίδοται τοῦ τὸ κράτος ἔχοντος. Ὁ δὲ δὴ Σέξτος διά τε τοῦτο, καὶ ὅτι πολλὰ αὐτῷ τῶν ὁμολογηθέντων οὐκ ἐγίγνετο, ἀντεγκαλοῦντος ἅμα αὐτῷ καὶ τοῦ Καίσαρος παραβάσει ἐν ἐνίοις τῶν συνθηκῶν, ἔλυσε τὴν εἰρήνην· καὶ ὁ Καῖσαρ τόν τε Λέπιδον καὶ τὸν Ἀντώνιον εἰς τὸν κατ' αὐτοῦ πόλεμον μετεπέμψατο. οἱ δ' οὐκ εὐθὺς ὑπήκουσαν. ὅθεν ὁ Καῖσαρ μόνος ἐπολέμει τῷ Σέξτῳ, καὶ τήν γε πρώτην κακῶς ἔπραξεν (ἔν τε γὰρ ναυμαχίαις τισὶ σφαλεὶς ἔτυχε, καὶ ὑπὸ χειμώνων σφοδρῶν τὰ πολλὰ τῶν πλοίων ἀπέβαλε) τοῦ δὲ Σέξτου τοῖς περιτερήμασιν ἐπηρμένου, καὶ τὴν Ἰταλίαν φέροντός τε καὶ ἄγοντος, υἱόν τε τοῦ Ποσειδῶνος ἑαυτὸν ὀνομάζοντος, πλοῖα ὁ Καῖσαρ κατὰ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν Ἰταλίαν ἐναυπηγεῖτο, καὶ ἐρέτας συνέλεγεν, ὁπλίτας τε κατελέγετο, καὶ χρήματα ἤθροιζε, καὶ δύο ἐνιαυτοὺς ἔς τε τὴν ναυπηγίαν, ἔς τε τὴν τῶν χρημάτων ἄθροισιν, καὶ ἐς τὴν τῶν ἐρετῶν ἄσκησιν κατηνάλωσεν, αὐτὸς μὲν ἐφορῶν καὶ διατάττων ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ Γαλατίᾳ, Μάρκῳ δὲ Οὐιψανίῳ Ἀγρίππᾳ τὴν τοῦ ναυτικοῦ παρασκευὴν ἐγχειρίσας. τοὺς γὰρ Γαλάτας αὐτὸν προσπολεμοῦντα, ὅτε περ καὶ τὸν Ῥῆνον δεύτερος δὴ Ῥωμαίων ἐπὶ πολέμῳ διέβη, μετεπέμψατο, καὶ τῇ τε δόσει τῶν νικητηρίων ἐτίμησε, καὶ ἐκποιῆσαί τε καὶ ἐξασκῆσαι τὸ ναυτικὸν ἐκέλευσε. καὶ ὅς, (ὑπάτευε γὰρ μετὰ Λουκίου Γάλλου) τὰ μὲν ἐπινίκια οὐκ ἔπεμψεν, αἰσχρὸν εἶναι νομίσας, τοῦ Καίσαρος κακῶς πεπραγότος, γαυρωθῆναι, τὸ δὲ δὴ ναυτικὸν πάνυ προθύμως ἐξειργάσατο. ἀλιμένων δὲ τῶν ταύτῃ χωρίων ὄντων, ἔργον μεγαλοπρεπὲς ἐξεπόνησεν. ἐν γὰρ τῇ Κύμῃ τῇ Καμπανίδι χωρίον τι μεταξὺ Μισηνοῦ καὶ Ποτιόλων μηνοειδές ἐστιν· ὄρεσί τε γὰρ μικροῖς καὶ ψιλοῖς πλὴν βραχέων περιείληπται, καὶ θάλασσαν τριπλῆν κολπώδη ἔχει. ταύτην ὁ Ἀγρίππας συντρήσας, λιμένας ναυλοχωτάτους ἀπέδειξεν. ἃ δὲ ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ

relinquit. Interea plebs de his rebus multum ſermonē habebat; ſed id potiſſimum circumferebatur, *τοῖς εὐτυχοῦσι τρίμηνα παιδία, quod fortunatis hominibus liberi tertio menſe naſcerentur*: idq; poſtea in prouerbii conſuetudinem venit. Sub hæc tempora Mæna a Sexto ad Cæſarem defecit: quē Cæſar Sexto repoſcenti non modo nō tradidit, ſed eum in honore habuit, atq; in equeſtrem ordinē cooptauit, conceſſo ei iure aureorum annulorū. Eſt autem ius aureorum annulorū, quod ſolus princeps libertis dat: propterea quod olim ciuibus Romanis, niſi iis qui Senatorii erant aut Equeſtris ordinis, aureos annulos ferre non licebat. Sextus hac re permotus, a pace recedit, præſertim quod Cæſar promiſſa ſibi non exſoluebat: nā is etiam querebatur, a Sexto fœdera aliqua ex parte violari. Cæſar Lepidum & Antonium venire iubet ad bellū Sexto inferendum. Sed dum illi non ſtatim paruerūt, Cæſar ſolus cum Sexto bellum geſſit. quo in bello primū aduerſa fortuna vſus eſt. nam non ſolū quibuſdam prœliis naualib. inferior fuit, ſed etiam magna vi tempeſtatis complures naues amiſit. Quibus reb. Sextus efferebatur, diripiebat & vexabat Italiam, ſeque *Neptuni filium* appellabat. Qua re cognita, Cæſar in omni fere Italia naues ædificari iubebat, multas aliunde conducebat, conſcribebat milites, congregabat pecuniā: ita vt in nauibus ædificandis, ac quærendis pecuniis, exercendisq; remigibus, biennium cōſumpſerit hac ratione. Hæc, aliaq; permulta, quæ ad Italiam & Galliā ſpectabant, ipſe prouidebat: M. Vipſanium Agrippam comparādæ claſſi præfecit: eumque, quod iam bellum contra Gallos confecerat, & ſecūdus ciuium Romanorum belli gerendi cauſa Rhenū tranſierat, accerſiri iuſſit, atq; ei vt triumpharet, conceſſit: mādauitque, vt milites qui in ea claſſe futuri erant, in laboribus exerceret. Agrippa cū Lucio Gallo Conſul erat; & idcirco triumphare noluit, quod ſibi turpiſſimum eſſe exiſtimabat, efferri gloria in aduerſa fortuna Cæſaris. Claſſem vero celerrime cōparauit: tū, q, ea loca ſine portu erant, opus magnificū & præclarū fecit. Nā apud Cumam, q̄ ciuitas eſt in Campania, inter Miſenū & Puteolos, locus quidā interiectus inſtar Lunæ incuruus & inflexus eſt: eūq; exigui montes ambiunt, vacui ab arboribus & nudi, paucis tamen exceptis: præterea tres ſinus maris habet. quem locū vbi Agrippa perforauit, in eo portus tutiſſimos fecit. Iā vero quæ in eo loco

vidi, quia cõmemoranda eſſe videntur, paucis exponã. Nam in his montibus, quos iuxta ſinus maris eſſe paulo ante dictum eſt, fontes ſunt ignis & aquæ pleniſſimi: & qui conſtet ex altero ſeparatim, omnino nullus inueniri poteſt. Nec vero per ſe ignis, aut aqua frigida eſſe videtur: ſed quia cõmiſcentur, aqua calida, & ignis quodammodo humidus eſt: atq; cũ aqua per canales in ciſternas influat, eius vaporem ii qui ea loca incolũt, inducunt per tubos in altiſſima domicilia, ac poſtea calefiunt in illis. Nam is vapor quanto longius a terra abfuerit, & ab aqua, tanto magis exſiccatus & aridus eſt. Quamobrem vtrimq; ędes magnificæ ædificãtur & ſumptuoſæ, quæ ſunt vitæ hominis & valetudini aptiſſimæ. Idẽ quoq; mons eã terræ naturam efficit. Cum ignis exurere eam non poſſit, (quippe vim eius & flãmas cõtraria vis aquæ, quę cum eo cõmiſcetur, reſtinguit) nihilominus tamẽ ea quæ proxima ſunt, diſſipare atque conſumere poſſit, fit vt ea pars terræ quæ pinguis & humida eſt, calore eliquetur: quæ vero aſpera eſt & dura, conſiſtat. Ex quo neceſſe eſt in glebis eius terræ cauernas exſiſtere: quæ ſi in locis aridis collocatæ ſunt, in puluerẽ rediguntur: cõiectæ vero in aquã, & mixtę puluere, conſiſtunt: atq; adeo, quamdiu in aqua ſunt, concreſcunt, magiſq; obdurantur. Cuius rei cauſa afferri poteſt, quod ea pars quæ arida eſt, igni augetur propter naturæ ſimilitudinem, ab eoq; frangitur: ſed admixta re humida, ita refrigeratur, vt propterea concreſcat, atq; omnino cõſolidetur. Cum igitur Baię eiuſmodi ſint, in eas Agrippa venit, fecitq; portus, naues celeriter cõparauit, ac remiges delegit. Tum in vrbẽ multa portẽta nunciata ſunt, ſed in primis, complures delphinos ad Aſpidem oppidũ Africę cõcertantes inter ſe interiiſſe: in eodemq; oppido pluiſſe ſanguinem, eundemque ſtatim a volucrib. in varias partes dilatum eſſe. Porro quod Liuiæ euenit, magnam ei attulit voluptatẽ. nam aquila in ſinum eius coniecit gallinam albam, quę ramũ lauri ferebat, in qua baccæ erant: quæ res cũ magnum aliquid ſignificare videretur, Liuia gallinæ magnam curã habuit, ſeuitq; laurũ: quæ cum creuiſſet, laureã ſuppeditabat iis qui parta victoria triumpharent. Sed Liuia Cæſarem in ſinu ſuo atq; omnino in poteſtate erat habitura. Eodem tẽpore Antonius ex Syria in Italiam

ἀξιαφήγητα ἐθεασάμην, φράσω. τὰ ὄρη ταῦτα πρὸς τῇ ἔνδον θαλάσσῃ ὄντα, πηγὰς πυρός τε ἅμα πολλοῦ καὶ ὕδατος συμμιγεῖς ἔχει, καὶ αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ἑκάτερον οὐδαμοῦ εὑρίσκεται· οὔτε γὰρ πῦρ αὐτό, οὔθ' ὕδωρ ψυχρὸν αὐτὸ φαίνεται· ἐκ δὲ δὴ τῆς ὁμιλίας σφῶν, τό τε ὕδωρ θερμαίνεται, καὶ τὸ πῦρ ὑγραίνεται. καὶ ἐκεῖνο μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν διὰ τῶν προπόδων εἰς τὰς δεξαμενὰς χωρεῖ· τὴν δὲ ἀτμίδα αὐτοῦ ἔς τε οἰκήματα μετέωρα διὰ σωλήνων ἀνάγουσι, κἀνταῦθα αὐτῇ πυριῶνται. ὅσα γὰρ ἂν ἐπὶ πλεῖον ἀπό τε τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀναδράμῃ, ξηρότερα γίγνεται. κατασκευαί τε οὖν περὶ ἀμφότερα πολυτελεῖς ἤσκηνται, καὶ εἰσὶν ἔς τε βίου διαγωγὴν καὶ ἐς ἄσκησιν ἐπιτήδειοι. Ταῦτά τε οὖν τὸ ὄρος ἐκεῖνο, καὶ προσέτι καὶ γῆς φύσιν τοιάνδε παρέχεται. τοῦ πυρὸς τὸ μὲν καίειν οὐκ ἔχοντος, (ὑπὸ γὰρ τῆς τοῦ ὕδατος συνουσίας πᾶν τὸ φλογῶδες αὐτοῦ σβέννυται) διακρίνειν δὲ δὴ καὶ διατήκειν τὰ προστυχόντα οἱ καὶ ὡς δυναμένου, συμβαίνει τῆς γῆς τὸ μὲν λιπαρὸν ἐκτήκεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ τραχὺ καὶ ὀστῶδες (ὡς εἰπεῖν) ὑπολείπεσθαι. σηραγγώδεις τε οὖν οἱ ὄγκοι ἐξ ἀνάγκης γίνονται, καὶ αὐχμῷ μὲν δοθέντες, ἐς κόνιν διαλύονται· ὕδατι δὲ συγκονία φυραθέντες, συνίστανται· καὶ ἐφ' ὅσον γ' ἂν ἐν τῷ ὑγρῷ ὦσι, πήγνυνταί τε καὶ *πετροῦνται. αἴτιον δέ, ὅτι τὸ μὲν κραυρὸν αὐτῶν, ὑπὸ μὲν τοῦ πυρός, ὁμοφυοῦς οἱ ὄντος, ἐπιλείνεταί τε καὶ θραύεται, τῇ δὲ συμμίξει τῆς νοτίδος ἀναψύχεται, κἀκ τούτου εἴσω διὰ παντὸς συμπιληθέν, ἄλυτον γίγνεται. Τοιαῦται μὲν αἱ Βαῖαι εἰσί. καὶ ἐς αὐτὰς τότε ὁ Ἀγρίππας, ἐπειδὴ τάχιστα τοὺς εἴσπλους ἐξεποίησε, τάς τε ναῦς καὶ τοὺς ἐρέτας ἤθροισεν. Ἐς δὲ τὴν Ῥώμην σημεῖα ἄλλα τε συχνὰ ἐξηγγέλθη, καὶ ὅτι δελφῖνες πολλοὶ περὶ τὴν Ἀσπίδα τὴν τῆς Ἀφρικῆς πόλιν, ἐμαχέσαντό τε ἀλλήλοις, καὶ διεφθάρησαν. καί τι καὶ αὐτοῦ πρὸς τῷ ἄστει αἷμα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ῥυὲν ὄρνιθες διεφόρησαν. τὸ δὲ τῇ Λιβίᾳ συμβάν, καὶ σφόδρα αὐτῇ καθ' ἡδονὴν ἐγένετο. λευκὴν γὰρ ὄρνιθα, κλώνιον δάφνης ἔγκαρπον φέρουσαν, ἀετὸς ἐς τὸν κόλπον αὐτῆς ἐνέβαλε· καὶ (ἐδόκει γὰρ οὐ μικρὸν τὸ σημεῖον εἶναι) τήν τε ὄρνιθα δι' ἐπιμελείας ἦγε, καὶ τὴν δάφνην ἐφύτευσεν·* ὥστε καὶ τοῖς τὰ ἐπινίκια πέμπουσιν ἐπὶ πλεῖστον ἐξαρκέσαι. ἥ τε Λιβία ἐγκολπώσασθαι καὶ τὴν τοῦ Καίσαρος ἰσχύν, καὶ ἐν πᾶσιν αὐτοῦ κρατήσειν ἔμελλε. Καὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ καὶ ὁ Ἀντώνιος ἦλθε μὲν εἰς τὴν Ἰταλίαν αὖθις ἐκ τῆς

Συρίας,

Συρίας, προφάσει ὡς τοῦ Σεξτείου πολέμου διὰ τὰς τοῦ Καίσαρος συμφορὰς μεθέξων· εἰς διαφορὰν δὲ ἐλθὼν τῷ Καίσαρι, καὶ μικροῦ πολεμῆσαι αὐτῷ δεήσας, συνηλλάγη αὖθις διὰ τῆς Ὀκταουίας αὐτῷ, ἣν ἀδελφὴν οὖσαν τοῦ Καίσαρος ἐγεγαμήκει ἐπὶ ταῖς προτέραις διαλλαγαῖς. Ἀντώνιος μὲν ἐκείνῳ ναῦς ἔδωκεν, αὐτὸς δὲ παρ' ἐκείνου στρατιώτας ἀντέλαβεν, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς Πάρθους χρησόμενος. Ταῦτα δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐπλάσαντο. οὐ γάρ που καὶ κατ' εὔνοιαν ἐποίουν ταῦτα, ἀλλὰ ἐς τὴν χρείαν τῶν παρόντων σφίσι πραγμάτων ὑπεκρίνοντο. ἀμέλει καὶ τὴν Ὀκταουίαν εὐθὺς ἐκ τῆς Κερκύρας ὁ Ἀντώνιος ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀπέπεμψε.

[Ἐκ τοῦ μθ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Καῖσαρ δέ, ἐπεὶ καὶ τὸ ναυτικὸν παρεσκεύαστο, εἰς τὴν Σικελίαν ἐπεραιώθη· καὶ τῷ Ἀγρίππᾳ ναυμαχεῖν ἐπιτρέψας, αὐτὸς ἐκ τῆς ἠπείρου, τὸν στρατὸν ἔχων, ἔβλεπε τὰ γινόμενα. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Σέξτος, Δημοχάρει τινὶ τὰς ναῦς παραδοὺς, ἐκ τῆς γῆς ἐθεᾶτο τὴν μάχην. συμβαλόντων δὲ ἀλλήλοις τοῦ τε Ἀγρίππου καὶ τοῦ Δημοχάρους, καὶ τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσορρόπου γεγενημένου, ὀψέ ποτε καὶ πρὸς νύκτα ἤδη οἱ τοῦ Καίσαρος ἐκράτησαν. ἐγένετο δὲ ἡ μάχη ἐν Μύλαις τῆς Σικελίας· οὐ μέντοι καὶ ἐπεδίωξάν τινα, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ τὸ εἰκὸς συμβάλλεται, ὅτι μήτε καταλαβεῖν αὐτοὺς ἐδύναντο διὰ τὸ ὑπέρπαχῆ τε καὶ ὑπερμεγέθη τὰ πλοῖα σφίσιν εἶναι, καὶ ἐς τὴν γῆν *βραχῆ ἐχούσαν, ὧν ἄπειροι ἦσαν, ἐφοβήθησαν ἐξοκεῖλαι· ὡς δέ τινες λέγουσιν, ὁ Ἀγρίππας, ἅτε καὶ ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μαχόμενος, ἐξαρκεῖν οἱ τὸ τρέψαι τοὺς ἀντιπάλους ἡγεῖτο. καὶ γὰρ εἰώθει λέγειν πρὸς τοὺς πάνυ ἑταίρους, ὅτι οἱ πλείους τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων, οὐδένα ἐθέλουσι κρείττω σφῶν εἶναι, ἀλλὰ τὰ μὲν πλείω, ὅσα γε καὶ προχείρως τὴν νίκην ἔχει, αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ποιοῦνται, τὰ δὲ δὴ χείρω καὶ ἀτοπώτερα ἄλλοις προστάσσουσι· κἂν ἄρα ποτὲ τῶν ἀμεινόνων τι ἀναγκασθῶσι σφίσιν ἐπιτρέψαι, βαρύνονταί τε καὶ ἄχθονται τῇ εὐδοξίᾳ αὐτῶν. ἡττᾶσθαι μὲν γὰρ σφᾶς καὶ κακῶς πράττειν οὐκ εὔχονται· οὐ μέντοι καὶ παντελῶς τι καταπράξαντας, τὴν δόξαν αὐτοὺς λαβεῖν αἱροῦνται. δεῖν οὖν παρῄνει τὸν ἄνδρα τὸν σωθησόμενον, τῆς μὲν δυσχερείας αὐτοὺς καὶ τῶν πραγμάτων ἀπαλλάττειν, τὴν δὲ δὴ κατόρθωσιν σφῶν, ἐκείνοις φυλάττειν. Ταῦτα μὲν ὁ Ἀγρίππας καὶ ἔλεγε καὶ ἐποίει.

venit, propter bellum Sexti, vt aiebat, a quo magna clades Cæſari illata eſſet: ſed poſtea cum Cæſare diſſidere cœpit, ita vt ei prope bellum intulerit: tamen rurſum cum eo opera Octauiæ reconciliatus eſt. nam eã, quia ſoror erat Cæſaris, ſuperiore fœdere in vxorem duxerat. Antonius Cæſari naues dat, ab eoque milites accipit, quorum opera contra Parthos vteretur. Hæc illi faciebant, non beneuolentia adducti, ſed quod commodi ſui cauſa ita faciendum eſſe putarẽt. Antonius quoq; Octauiam Corcyra ſtatim in Italiam remiſit.

E Dionis libro XLIX.

Cæſar, comparata claſſe, tranſmiſit in Siciliam; cumq; ei bello nauali Agrippam præfeciſſet, ipſe pedeſtres copias ducebat, obſeruabatq; omnia quæ gererẽtur. Sextus quoque, claſſe tradita Demochari cuidam, e terra pugnã ſpectabat. Igitur Agrippa pugnam cum Demochare committit: quæ cum ęqualis vtrimq; multo tempore fuiſſet, eſſetq; iam ad noctẽ producta, tandem Cæſariani ſuperiores fuerunt. Pugnatum eſt apud Mylas vrbem Siciliæ. victos vero non ſunt lõgius inſecuti; mea quidem ſententia, & vt veriſimile eſt, ꝑpterea quod eos comprehendere non potuiſſent propter nauium magnitudinẽ; tum, quod *imperiti vadorum, quæ erant ad proximam terram, naues eo compellere nolebant. Quidam tamen exiſtimant Agrippam ſatis duxiſſe, hoſtes in fugam conuertere; quod Cæſaris, non ſuã ipſius rem gereret. Nam familiaribus ſuis dicere ſolebat, *hunc eſſe morem principum, vt nolint quemquam habere ſe potiorẽ. Nam ea quidem,* inquit, *quæ facilem & exploratam victoriam videntur eſſe habitura, ipſi gerere ſtatuunt; peſſima vero quæq; & difficillima, aliis committere. Quod ſi eueniat vt opportuna negotia aliis mandare cogãtur, grauiter & acerbe ferunt laudem & gloriam eorum qui ea geſſerint. Neque enim vinci eos volunt, aut parũ fortunatos eſſe: at vero rerum præclare geſtarum gloriam apud alios eſſe non facile patiuntur. Itaq; ſæpe cohortabatur eos qui ſe ſaluos & incolumes eſſe vellent, darent operam, vt principes liberarent omnium rerum difficultate & moleſtia, ſed tamen eis rerum geſtarũ gloriã reſeruarent.* Hęc Agrippa vt dicere, ita facere conſueuerat.

Sed cum prœlium nauale cõmiſſum eſſet, intelligeretque Cæſar Meſſana Sextum abiiſſe, fretumque eſſe omni præſidio deſtitutum, nactus occaſionem belli, eam non prætermiſit; ſed ſtatim cum nauibus quas ab Antonio acceperat, Meſſanam cõtendit: *nec tamen felix fuit ad caſum fortunáq; belli; propterea quod Sextus ei cum claſſe ac pedeſtribus copiis occurrit. Cæſar enim, contemnens Pompeianos, quod iã ab Agrippa ſuperati fuiſſent, cum iis conflixit: quo in prœlio nõ ſolum amiſit magnam partẽ claſſis, ſed ipſe quoq; in maximum periculum & diſcrimen venit, cum non poſſet ad ſuos, qui in Sicilia erãt, perfugere: ſatiſque ei fuit, ſe recipere in proximam continentem, atq; ibi tuto eſſe. Sed cum exercitum ſuum in inſula interceptũ eſſe animaduerteret, grauiter dolebat: nec ante animũ recepit, quam piſcis vltro e mari ſaliẽs, ad pedes eius accidit: atq; a vatib. ob eam cauſam reſponſum eſt, mare in eius fore poteſtate. Cornificius autẽ, qui Cęſariano exercitui in Sicilia p̄fectus erat, periclitabatur ne, ſi in loco conſiſteret, inopia cibariorum expugnaretur: quod ſi recederet, ne vna cum exercitu periret, circumſtãtibus hoſtibus, & eminus iaculantibus, ac opportunis locis inuadẽtibus: tamẽ, quia Agrippa trãſierat in Siciliã, Mylaſq; ceperat, ac hoſtes inſecutus ad eũ venerat, præter ſpem euaſit. Qua ex re, propter ſuam & militũ ſalutem, tãta lætitia efferebatur, vt etiã Romæ, quoties foris cœnaret, elephanto veheretur. Igitur etſi Cæſar eo tẽpore Sicilia non eſt potitus, tamen paulo poſt, coniunctis cum Lepido copiis, poſtquam in eam tranſiuiſſet, opera Agrippæ vicit Sextum prœlio nauali. Quare Sextus, de Sicilia diffidẽs, fugę ſe in Aſiam mandauit: ibiq;, quaſi res nouas moliretur, ab Antonio miſſis militibus occiſus eſt. nam eum Cæſar neq; confeſtim eſt inſecutus, neque poſtmodo, propter diſſenſionẽ quam fecerat cũ Lepido. Lepidus enim, ꝙ bellum ex æquo geſſiſſet, æquum eſſe ſtatuebat, ſe quoq; Sicilia potiri: verũ Cæſar eo veluti legato in reb. omnib. vtebatur: agitareq; eum cum Sexto occulta colloquia ſuſpicatus, eam ſuſpicionem tamen non patefecit, ne eum aperte inimicum & hoſtem haberet. Pugna autem celerius quam volebat, cum Sexto commiſſa, priuſquam Lepidus aliquid palam

ἐν ᾧ δὲ ἡ ναυμαχία ἐγίνετο, καὶ ὁ Καῖσαρ ὡς τάχιστα τόν τε Σέξτον ἐκ τῆς Μεσσήνης ἀπεληλυθότα, καὶ τὸν πορθμὸν ἔρημον φυλακῆς ὄντα ᾔσθετο, τὸν μὲν καιρὸν τοῦ πολέμου οὐ παρέλιπεν, ἀλλ' εὐθὺς ἐπιβὰς τῶν Ἀντωνείων νεῶν, ἐς τὴν Μεσσήνην ἀφίκετο. οὐ μὴν καὶ ἐν τύχῃ αὐτῇ ἐχρήσατο. ὁ γὰρ Σέξτος σπουδῇ ὑποστρέψας, ταῖς τε ναυσὶν αὐτῷ καὶ τοῖς ὁπλίταις κατὰ γῆν προσώρμησε. καὶ ὁ Καῖσαρ, ὡς καὶ προηττημένων αὐτῶν καταφρονήσας, καὶ συμβαλών, τοῦ τε ναυτικοῦ τὸ πλέον ἀπέβαλε, καὶ αὐτὸς ὀλίγου προσδιεφθάρη. οὐκ οὖν οὐδὲ ἠδυνήθη πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ ὄντας διαφυγεῖν, ἀλλ' ἀγαπητῶς ἐς τὴν ἤπειρον ἀπεσώθη. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν ἀσφαλεῖ ἦν· ὁρῶν δὲ τὸ στράτευμα ἐν τῇ νήσῳ ἀπειλημμένον, δεινῶς ἤχθετο, καὶ οὐ πρότερον ἀνεθάρρησε, πρὶν ἰχθύν τινα ἐκ τῆς θαλάσσης αὐτόματον ἀναθορόντα, πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ προσπεσεῖν, καὶ τοὺς μάντεις αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι δουλώσεται αὐτήν. ὁ δὲ Κορνιφίκιος (οὗτος γὰρ ἦρχεν αὐτῷ τοῦ ἐν Σικελίᾳ στρατοῦ) ἐκινδύνευσε μὲν κατὰ χώραν μένων ὑπὸ λιμοῦ ἐκπολιορκηθῆναι· προχωρήσας δὲ, καὶ πανωλεθρίᾳ δείσας, τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων καὶ βαλλόντων πόρρωθεν, ἔν τε τοῖς ἐπικαιροῖς τῶν τόπων καὶ ἐπιτηδείων σφίσι, διαφθαρῆναι· ὅμως τοῦ Ἀγρίππου περαιωθέντος εἰς Σικελίαν, καὶ τὰς Μύλας καταλαβόντος, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἐκεῖνον ἐκ τῆς διώξεως ὑποστρεψάντων, παραδόξως ἐσώθη. καὶ τοσοῦτον ὁ Κορνιφίκιος ἐπὶ τῇ τῶν στρατιωτῶν σωτηρίᾳ ἐφρόνει, ὥστε καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐπὶ ἐλέφαντος, ὁσάκις ἔξω τῆς οἰκίας ἐδείπνει, ἀνακομίζεσθαι. Τότε μὲν οὕτως ὁ Καῖσαρ ἡττηθεὶς, τῆς Σικελίας ἐξέπεσε· μετὰ δὲ ταῦτα προσγινομένου αὐτῷ καὶ τοῦ Λεπίδου, περαιωθεὶς εἰς αὐτήν, καὶ συνάψας μάχας οὐ δι' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ἀγρίππου τῷ Σέξτῳ κατὰ θάλατταν, κατὰ κράτος ἐνίκησε· καὶ ὁ μὲν Σέξτος, ἀπογνοὺς τῆς Σικελίας, καὶ διαπεφευγὼς εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, πέμψαντος ἐπ' αὐτὸν ὡς νεώτερα πράσσοντα, ἀνῃρέθη. Ὑπὸ μέντοι τοῦ Καίσαρος οὐ παραχρῆμα, οὔτε μὴν ὕστερον ἐδιώχθη, στασιάσαντος πρὸς τὸν Λέπιδον. ὁ μὲν γὰρ, ἐκ τοῦ ἴσου ἅπαντα αὐτῷ διοικεῖν, ὡς καὶ συνάρχων, ἠξίου· ὁ δὲ Καῖσαρ, εἰς πάντα αὐτῷ ὡς ὑποστρατήγῳ ἐχρῆτο· καὶ διὰ τοῦτο τότε μὲν *κοινολογηθέντος πρὸς τὸν Σέξτον δι' ἀπορρήτων ὑποτοπήσας, οὐκ ἤλεγξεν, ἵνα μὴ ἐκ τοῦ φανεροῦ αὐτὸν πολεμώσηται· συνάψας δὲ θᾶττον ἢ ἐβούλετο, πρὶν τι καὶ φανερῶς νεωτερίσαι

τὸν Λε-

τὸν Λέπιδον, μάλιστα τοῦ Σέξτου, καὶ νικήσας, ὡς εἴρηται, τότε καὶ πρὸς τὸν Λέπιδον φανερῶς διηνέχθη. ὁ μὲν γὰρ τά τε ἄλλα ἀπῄτει ὅσα αὐτῷ κατὰ τὴν προτέραν σφῶν συνωμοσίαν ἐδέδοτο, καὶ τῆς Σικελίας, ὡς καὶ συγκαταστρεψάμενος αὐτήν, ἀντεποιεῖτο, ἔς τε δίκην τὸν Καίσαρα προεκαλεῖτο· εἶχε δὲ τὰς δυνάμεις ἃς ἐκ τῆς Λιβύης ἐπήγετο. Καῖσαρ δὲ πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἀντεῖπε· νομίσας δὲ τὰ δίκαια παρὰ τοῖς ὅπλοις, ἅτε καὶ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ὤν, ἔχειν, εὐθὺς ἐπ᾽ αὐτὸν μετ᾽ ὀλίγων τινῶν ὥρμησεν ὡς καταπλήξων αὐτόν, οἷα μηδὲν δραστήριον ἔχοντα. καὶ εἰσῆλθε μὲν εἰρηνικῶς ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Λεπίδου, καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας εἶπέ τινα· ὡς δ᾽ οὐδὲν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἔλεξε, παροξυνθῆναι, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καί τινας τῶν σὺν αὐτῷ ἀπέκτειναν. ἐκεῖνος γὰρ ἐν τάχει βοηθείας τυχὼν ἐσώθη, καὶ μετὰ τοῦτ᾽ ἐπῆλθεν αὖθις μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ· καὶ οἵ τε στρατιῶται τοῦ Λεπίδου προσεχώρησαν αὐτῷ, καὶ ἐκεῖνος ἐν ἐσθῆτι φαιᾷ ἱκέτης αὐτοῦ γέγονε.

Καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου τῆς τε ἐξουσίας πάσης παρελύθη, καὶ δίαιταν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ [οὐκ] ἄνευ φυλακῆς εἶχεν. Ἀντωνίου δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὄντος, Οὐεντίδιος ὁ ὑποστράτηγος αὐτοῦ, Πάκορον τὸν *Ὀρώδου τοῦ Πάρθων βασιλέως παῖδα μάχῃ νικήσας, αὐτόν τε ἀπέκτεινεν, ὅμοια τοῖς μάλιστα τῶν πώποτε βασιλευσάντων ἐπὶ δικαιοσύνῃ καὶ πραότητι ἀγαπηθέντα· καὶ τοὺς Πάρθους, ὅσοι μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἔπεσον, ἐκ τῆς Συρίας ἀπήλασεν. οὗτος ὁ Οὐεντίδιος ἐφθονήθη μὲν ἐφ᾽ οἷς κατώρθωσεν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, καὶ διὰ τοῦτο τῆς τε στρατηγίας παραχρῆμα *ἐπαύθη, καὶ ἐς οὐδὲν ἔτι αὐτῷ ἐχρήσατο. μετὰ θάνατον μέντοι τοῦ Ἀντωνίου τὰ ἐπινίκια τῶν Πάρθων πρῶτος Ῥωμαίων ἤγαγεν. ἐψηφίσατο γὰρ αὐτῷ ἡ βουλή, ἅτε καὶ τὴν συμφορὰν τὴν ἐπὶ τοῦ Κράσσου σφίσι γενομένην, ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἑκατέρου τοῦ ἔτους ἀνταποδεδωκότι τοῖς Πάρθοις· καὶ δόξαν ἔκ τε τούτου καὶ ἐκ τοῦ παραλόγου ἔσχεν ὁ Οὐεντίδιος. ἐν γὰρ τοῖς τοῦ Πομπηίου Στράβωνος πομπεύσας θριάμβοις μετὰ τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων, ἀπὸ τῶν Πάρθων τότε αὐτὸς ἐθριάμβευσε. Γάιον δὲ *Σόσιον ὁ Ἀντώνιος τῆς τε Συρίας καὶ Κιλικίας ἀπέδειξεν ἄρχοντα· ὃς ἄλλα τε κατώρθωσε, καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα παρεστήσατο. ἑάλωσαν γὰρ πρότερον μὲν οἱ ὑπὲρ τοῦ τεμένους τοῦ Θεοῦ ἀμυνόμενοι, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐν τῇ τοῦ Κρόνου αὖθις ἡμέρᾳ ὀνομασμένῃ. καὶ τοσοῦτόν γε τῆς θρησκείας αὐτοῖς περιῆν, ὥστε τοὺς

molíretur, Pompeio ſuperato, cũ Lepido apertas inimicitias geſſit. Lepidus petebat ea quæ ex primis fœderibus ad ſe pertinebãt: præterea Siciliã ſibi vindicabat, ꝙ in ea expugnanda ſocius fuiſſet: ob eãq; rem Cæſarem in ius vocabat, cum ſecum haberet copias, quas adduxerat ex Libya. Ad hæc Cæſar nihil reſpondit; ſed ratus ius in armis eſſe, quod ipſe potentior eſſet, confeſtim aduerſus Lepidum cum paucis contendit, vt eum perterreret, hominẽ videlicet minime ſtrenuum: ac primũ vt amicus in caſtra Lepidi ingreſſus, pauca apud milites concionatus eſt: ſed poſtquam nihil dixit ad eorum voluntatem, magis concitati ſunt; ac facto in ipſum impetu, nonnullos ex iis militibus quos ſecum habebat, occiderũt: ipſe, quod ei celerrime auxilia venerunt, ſaluus euaſit: eoſque omnibus copiis poſtea adortus eſt. Tum milites Lepidi vniuerſi *Cęſarem adierunt; ipſeq; Lepidus cum pulla veſte ſupplex fuit: atq; ob eam rem, omnẽ dominationem amiſit, [s]vixitq; in Italia non ſine cuſtodia. Cum autẽ Antonius eſſet in Græcia, Ventidius legatus eius Pacorum, filium Orodis regis Parthorũ, bello deuictum interfecit, qui non infra ceteros reges propter iuſtitiam & manſuetudinem apud ſuos carus fuerat: præterea Parthos omnes qui ex ea pugna ſupererãt, expulit ex Syria. Tum Antonius Ventidio ob res præclare geſtas inuidere cœpit: eũq; imperio depoſuit, nec opera eius amplius vſus eſt: tamen is poſt mortem Antonii primus ciuiũ Romanorum de Parthis triumphauit; qui triũphus fuit ei decretus a Senatu, & maxime, *quod eodem die eãdem cladẽ Parthis intuliſſet, quã ab iis populus Romanus Craſſi temporibus acceperat. Propter inopinatum quoque caſum magnam gloriam adeptus eſt. Nam cum ante per triumphum Pompeii Strabonis cum reliquis captiuis ductus fuiſſet, de Parthis ipſe poſtea triumphauit. Tunc Antonius Soſſiũ præfecit Syriæ & Ciliciæ; a quo cum alia multa præclare geſta, tum vero ab eo Hieroſolyma expugnata ſunt: ac primum quidem capti ſunt ii qui templum eius vrbis defendebãt; poſt deinde reliqui omnes, ipſo die Saturni: tantaq; fuit eorum religio, vt ii qui

ante vna cum templo capti eſſent, a Soſſio impetrauerint, vt liceret ſibi, poſtquã idem dies rediiſſet, de more ſacrificare. Antonius, Herode rege apud eos conſtituto, Antigonum, qui per id tempus in iis regnũ obtinebat, cruci alligatũ flagris cædi iuſſit: quod nulli regi ante acciderat a populo Romano. Poſt hæc in Parthos exercitum duxit: cumq; ad † Phraata veniſſet, cœpit eam vrbẽ obſidere: quo tempore tamen nihil magnum gerebat, ſed a barbaris, qui extra vrbem erant, multis magniſq; incommodis afficiebatur. In hac obſidione vrbis, Phraates ad Antonium quoſdã ſubmiſit, qui ei perſuaderent vt ad ſe legatos de pace mitteret: ita facile fieri poſſe vt quæ petebat, obtineret. Deinde legatis miſſis ab Antonio, ſedẽs in ſella aurea, reſpondit: eoſq; multis conuitiis conſectatus, ac neruo arcus quem habebat in manibus, ſæpe pulſato, promiſit, ſi mox inde caſtra moueret Antonius, ſe pacem eſſe cũ eo cõfirmaturum. Erat Phraates omniũ hominum ſceleratiſſimus; qui Orode patre, ac fratrib. ſuis interfectis, regnũ Parthorũ occupauerat. Antonius, cum hæc a legatis accepiſſet, metuens Phraatem, quia ſe iactauerat inſolentius, inde caſtra mouit: deinde paulo poſt exercitum in maximum periculum adduxit: ex quo tamen contra opinionem euaſit. Nã milites eius, labores militiæ vehemẽter pertulerũt: cumq; in inſidias incurriſſent, cœperunt coniunctis ſcutis teſtudinem repẽte facere, flexiſq; genibus ſiniſtris in terram cõniti. Barbari, rati eos defeſſos eſſe ex vulneribus, abiectis arcubus, ex equis deſcendunt; diſtrictiſq; *gladiis proxime accedunt: ſcilicet omnes ſimul interfecturi. Romani inſurgunt ſubito, & ſigno dato totam phalangem explicant: inde irruẽtes, videlicet inermes armati, imparatos parati, ſagittarios grauis armaturæ milites, barbaros Romani, conferto trucidant. Teſtudo autem in hunc modum fit: Impedimẽta & milites leuis armaturæ cum equitibus, medium locũ tenent: ii qui ſunt grauis armaturæ, quique vtuntur ſcutis oblongis, ad alas inſtruuntur, & reliquos inſtar laterculi circumdant; ceteri, quorum ſcuta lata ſunt, conferti in medio agmine conſiſtunt; atque ſcuta ſua non ſupra ſe ſolum, ſed etiam ſupra ceteros extollunt; ita vt nihil præter ſcuta videatur:

† Praaſpa habet Dio.

προτέρους τοὺς μετὰ τοῦ ἱεροῦ χειρωθέντας, παραιτήσασθαί τε τὸν Σόσιον, ἐπειδὴ ἡμέρα αὖθις ἡ τοῦ Κρόνου ἐνέστη, καὶ ἀνελθόντας ἐς αὐτὸ, ποιῆσαι τὰ νομιζόμενα. ἐκείνοις μὲν οὖν Ἡρώδῃ τινὶ ὁ Ἀντώνιος ἄρχειν ἐπέτρεψε· τὸν δὲ Ἀντίγονον (ὃς αὐτῶν τέως ἦρχεν) ἐμαστίγωσε, σταυρῷ προσδήσας· ὃ μηδεὶς ἄλλος βασιλεὺς ἐπεπόνθει ὑπὸ Ῥωμαίων. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀντώνιος ἐξεστράτευσεν ἐπὶ Πάρθους· καὶ πρὸς τοῖς *Φραάτοις γενόμενος, ἐπολιόρκει αὐτά· μηδὲν μὲν αὐτὸς μέγα πράττων, πολλὰ δὲ παρὰ τῶν ἔξω βαρβάρων κακούμενος. προσκαθημένου δὲ οὖν καὶ ὣς αὐτοῦ τῇ πόλει, ὑποπέμψας τινὰς ὁ Φραάτης, ἔπεισεν αὐτὸν ἐπικηρυκεύσασθαί οἱ, ὡς καὶ ῥᾷστα τῶν σπονδῶν τευξόμενον. κἀκ τούτου τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐχρημάτισεν, ἐπί τε χρυσοῦ δίφρου καθήμενος, καὶ τὴν νευρὰν τοῦ τόξου ψάλλων· καὶ καταδραμὼν αὐτοὺς πολλὰ, τέλος τὴν εἰρήνην, ἐάν γε παραχρῆμα ἀποστρατοπεδεύσωνται, δώσειν ὑπέσχετο. ἦν δὲ οὗτος ὁ Φραάτης, ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος· τούς τε γὰρ ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ τὸν [πατέρα] Ὀρώδην ἀποκτείνας, τὴν τῶν Πάρθων βασιλείαν εἶχεν. ἀκούσας οὖν τὰ παρ᾽ αὐτοῦ ὁ Ἀντώνιος, καὶ φοβηθεὶς τὴν μεγαλαυχίαν αὐτοῦ, ἀπανέστη, καὶ ὑποχωρῶν, ἐς τοὺς ἦλθε διαφθαρῆναι πανστρατιᾷ· παραδόξως δὲ οὖν ἠδυνήθη διασωθῆναι. τά τε γὰρ ἄλλα οἱ στρατιῶται αὐτοῦ καρτερικοὶ ἐγένοντο, καὶ ὁπότε ἐς ἐνέδραν *περιπεσόντες, τήν τε χελώνην ἐξαπιναίως συνασπίσαντες ἐποίησαν, καὶ τὰ γόνατα σφῶν τὰ ἀριστερὰ πρὸς τὴν γῆν ἤρεισαν. νομίσαντες οὖν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι ἀπειρηκέναι τε ὑπὸ τῶν τραυμάτων, καὶ μιᾶς *ἐπισκοπῆς εἶναι, τὰ μὲν τόξα ἀπέρριψαν, καὶ ἀπὸ τῶν ἵππων ἀπεπήδησαν· τοὺς δὲ ἀκινάκας ἀνασπασάμενοι, ἐγγὺς σφίσιν, ὡς καὶ ἐπισφάξοντες αὐτοὺς, προσῆλθον. κἀν τούτῳ ἐξαναστάντες οἱ Ῥωμαῖοι, πᾶσάν τε ἀπὸ παραγγέλσεως τὴν φάλαγγα ἅμα ἀνέπτυξαν, καὶ προσπεσόντες, παμπληθεῖς αὐτῶν, οἷα γυμνοὺς ὡπλισμένοι, ἀπροσδοκήτους παρεσκευασμένοι, τοξότας ὁπλῖται, βαρβάρους Ῥωμαῖοι, κατέκοψαν.

Ἔστι δὲ ἡ χελώνη, τοιάδε τις· τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ οἱ ψιλοὶ, οἵ τε ἱππεῖς, ἐν μέσῳ τετάχαται· τῶν δὲ ὁπλιτῶν οἱ μὲν, τοῖς προμήκεσιν ἀσπίσι χρώμενοι, περί τε τὰ ἔσχατα, ὥσπερ ἐν πλινθίῳ τινὶ, τάσσονται, καὶ τοὺς λοιποὺς περιέχουσιν· οἱ δὲ ἕτεροι, οἱ τὰς πλατείας ἀσπίδας ἔχοντες, ἔν τε τῷ μέσῳ *συναγείρονται, καὶ ἐκείνας καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ὑπεραίρουσιν· ὥστε μήτ᾽ ἄλλο τι πλὴν τῶν ἀσπίδων ὁρᾶσθαι,

καὶ ἐν

καὶ ἐν σκέπῃ τῶν βελῶν πάντας αὐτοὺς ὑπὸ τῆς πυκνότητος τῆς συντάξεως γίνεσθαι. οὕτω γάρ τοι δι' αὐτὸ ἰσχυρίζεται, ὥστε καὶ βαδίζειν τινὰς ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ προσέτι καὶ ἵππους καὶ ὀχήματα, ὁσάκις ἂν ἐν κοίλῳ τινὶ καὶ στενῷ χωρίῳ γένωνται, ἐλαύνεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν τῆς χελώνης ἐπίκλησιν πρός τε τὸ ἰσχυρὸν καὶ πρὸς τὸ *εὐσκέπαστον αὐτοῦ εἴληφε. χρῶνται δὲ αὐτῇ διχῇ· ἢ γὰρ πρὸς φρούριόν τι προσμισγόντες *προσπορεύονται, καὶ πολλάκις καὶ ἐπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος ἀναβιβάζουσί τινας· ἢ ὑπὸ τοξοτῶν ποτε *περιστοιχισθέντες, συγκλάζουσι πάντες ἅμα· (καὶ γὰρ καὶ οἱ ἵπποι ὀκλάζειν καὶ κατακλίνεσθαι διδάσκονται) κἀν τούτῳ δόκησιν σφίσιν ὡς κεκμηκότες παρέχοντες, ἐξεγείρονται, πελασάντων αὐτῶν, ἐξαίφνης, καὶ ἐς ἔκπληξιν σφᾶς καθιστᾶσι.

Ταῦτα μὲν οὕτω γίγνεται. Ἀντώνιος δὲ, τὸν βασιλέα τῶν Ἀρμενίων δόλῳ καὶ ἀπάτῃ ἑλὼν, ὅτι μὴ συνεμάχησεν οἱ κατὰ τῶν Πάρθων, ἀργυραῖς ἁλύσεσι περιῆγεν, εἶτα καὶ χρυσαῖς τῇ Κλεοπάτρᾳ προσῆγε· καὶ τοῦ λοιποῦ τὰ ὅπλα ῥίψας, συνετρύφα αὐτῇ, τοὺς παῖδας αὐτῆς βασιλέων τε βασιλέας προσαγορεύων, καὶ χώρας αὐτοῖς οὐχ ὅτι τῶν Ἀρμενίων, καὶ ἃς εἶχεν, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Πάρθων ἀπονέμων. Καῖσαρ δὲ τὸν στρατὸν ἤσκει, τούς τε Παννονίους χειρούμενος, καὶ τοὺς Δαλμάτας καταδουλούμενος, καί που καὶ κινδυνεύων ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσι καὶ πόνοις, καὶ τιτρωσκόμενος.

Ἀγρίππας δὲ, τὸ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὕδωρ, *ἐκλεῖπον φθορᾷ τῶν ὀχετῶν, καὶ ἀνεκτήσατο δαπάνῃ οἰκείᾳ, καὶ ἐπὶ πολλὰ τῆς πόλεως ἐπωχέτευσε. καὶ πρὸς τούτῳ πάντα μὲν τὰ οἰκοδομήματα τὰ κοινά, πάσας δὲ τὰς ὁδοὺς, μηδὲν ἐκ τοῦ δημοσίου λαβὼν, ἐπεσκεύασε· τούς τε ὑπονόμους ἐξεκάθηρε, καὶ ἐς τὸν Τίβεριν δι' αὐτῶν ὑπέπλευσε. καὶ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ σφαλλομένους τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὸν τῶν διαύλων ἀριθμὸν ὁρῶν, τούς τε δελφῖνας καὶ τὰ ᾠοειδῆ δημιουργήματα κατεστήσατο, ὅπως δι' αὐτῶν αἱ περίοδοι τῶν περιδρόμων ἀναδεικνύωνται. καὶ προσέτι καὶ ἔλαιον καὶ ἅλας πᾶσι δέδωκε. τά τε βαλανεῖα προῖκα δι' ἔτους καὶ τοῖς ἀνδράσι καὶ ταῖς γυναιξὶ λούεσθαι παρέσχε· *καὶ τοὺς κουρέας ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἐμισθώσατο, ἵνα μηδεὶς μηδὲν αὐτοῖς ἀναλώσῃ· καὶ τέλος σύμβολά τε τινὰ ἐς τὸ θέατρον κατὰ κορυφὴν ἔρριψε, τὸ μὲν ἀργύριον, τὸ δὲ ἐσθῆτα, τὸ δὲ ἄλλο τι φέροντα· καὶ [τὰ] ἄλλα πάμπολλα ὤνια ἐς τὸ μέσον κατατεθεὶς, διαρπάσαι σφίσιν ἐπέτρεψε. τούς τε ἀστρολόγους καὶ τοὺς γόητας ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασε.

quæ cũ denſa ſint, omnes defendunt a telis cuiuſuis generis; tantumq; roboris habẽt, vt ſupra eam teſtudinem homines non modo ire, ſed etiam equos agere poſſint & vehicula, quoties fuerint in concauo & anguſto loco. cui rei propterea *Teſtudo* nomen eſt, quod fortiſſima ſit, atque tectiſſima. Ea duas ob cauſas vtũtur: vna eſt, cum propugnacula quædam adoriri volunt: ſic enim plerumq; nonnullos extollunt, vt eos ſupra muros collocẽt. altera cauſa eſt, quod ita circumuenti a ſagittariis, ſimul omnes ſubſidunt. (nam equos etiã genua flectere, ſeq; inclinare docent) Ita hoſtibus opinionem præbẽt laſſitudinis. quibus ob eam cauſam irruẽtibus, ſubito inſurgunt, eiſq; terrorem iniiciunt. Teſtudo ergo fieri ad hunc modum ſolet. Antonius porro regem Armeniorum dolo cepit, quod ſibi in bello contra Parthos ſubſidio nõ veniſſet: quem cũ vinctum primo catenis argenteis* ſecum adduxiſſet, poſt aureis cõſtrictum ad Cleopatram duxit: cũ qua deinceps, relictis armis, ſeſe dedidit voluptatibus, atq; filios eius *reges regum* appellauit. Nec ſolũ inter eos partitus eſt Armeniam, & quas habebat prouincias, ſed etiam Indiam & Parthiam. Interea Cæſar milites exercebat, dũ Pannonios & Dalmatas in ſuam dicionem & poteſtatem redigeret. In quibus prœliis & laboribus nonnumquam etiam vulnerib. acceptis periclitabatur. Per id tempus Agrippa Romæ aquam, quæ defecerat vitio aquæductuum, ſumptu ſuo reſtituit, atq; in complures partes vrbis deduxit: præterea refecit ædificia publica, viaſque omnes, ſine vllo ſumptu publico. Cloacas vero ita purgauit, vt per eas in Tiberim nauigaretur. Cumq; in Circo errare homines animaduerteret, in numero circũituũ, quos Græci *διαύλους* vocant, delphinos & ouata opera fieri iuſſit, vt ex iis circuitus curriculorum oſtẽderentur. Ad hæc oleum ſalemq; omnibus dedit ciuibus: balneaq; gratis per annum viris mulieribusq; cõceſſit, in quibus lauarentur. †Conduxit etiã tonſores ludis; vt nemo quidquam impẽderet de ſuo. Præterea de loco ſuperiore in theatrũ teſſeras iecit, quibus argentũ promittebatur, aliæq; res permultę. Res quoque venales multas in medio poſitas, populo ad diripiendum dedit. Aſtrologos & magos omnes ex vrbe expulit.

Locus hic eſt mancus: vide Dionem noſtrum.

Hæc omnia Agrippa, cum eſſet Ædilis, fecit. Ceterum rege Medorum a Parthis deuicto, Armenia Mediaq; in poteſtatem Parthorum venit.

Καὶ Ἀγρίππας μὲν ταῦτα ἐν τῷ τῆς ἀγορανομίας αὐτοῦ χρόνῳ ἔπραξε. τοῦ δὲ Μήδων βασιλέως ἡττηθέντος ὑπὸ τῶν Πάρθων, καὶ ἡ Ἀρμενία σὺν τῇ Μηδίᾳ τῶν Πάρθων ἐγένετο.

E Dionis libro L.

Quibus rebus geſtis, Antonius & Cæſar paulo poſt bello cōcertare cœperunt, atq; alter alterum multis modis criminari. Cæſar obiiciebat Antonio, quod Cleopatræ daret ea quæ eſſent populi Romani: quaſi præſtigiis quibusdā factū eſſet, vt ei veluti mancipium ſeruiret. cuius rei cauſa non plane Antonio, ſed Cleopatræ bellum indixit. Antonius Cæſarē accuſabat, quod ab eo iniuriā accepiſſet; a quo Antonii adhuc ſuperſtitis tabulas teſtamenti apertas eſſe & publicatas ferebatur. Fuerūt & aliæ cauſæ. nam cum ſtatuiſſent longo tempore antè bellū inter ſe gerere, cauſæ eis non defuerunt. Huius belli apparatus, omnes vicit ſuperiores. nam vtriq; auxilio fuerunt quam plurimæ nationes & gentes. Cum Cæſare erāt Gallia, Hiſpania, Illyria, atq; Afri qui antea fuerant in dicione populi Romani; (exceptis his qui circum Cyrenen incolebant) itemq; ii apud quos Bogud & Bocchus regnum obtinuerant. Sardinia quoq; & Sicilia, aliæq; inſulæ proximæ ſupradictis regionibus, opē ei ferebant. Antonius ſecum habebat Aſiaticos eos qui parebant populo Romano: item Thraciam, Græciam, Macedoniam, Ægyptios, Cyrenæos, cum finitimis nationibus & inſulis: præterea omnes fere reges & principes, aut eorum legatos, qui vicini erāt prouinciis populi Romani, quas Antonius tenebat. Idem Antonius, antequam bellum gereretur, iurauit militibus, ſe parta victoria in duobus mēſibus proximis imperium depoſiturum, tradituru mq; omnem poteſtatem ſenatui populoq; Romano: vixq; ei perſuaſum eſt vt id ſexto menſe faceret, quo facilius res in meliore ſtatu collocarentur. Ante id bellum hæc portenta viſa ſunt. Bubo primum volauit ad templum Concordiæ, deinde ad reliqua; in quibus etiā conſidebat: (niſi Dion ridiculus eſt, qui dicat volatibus bubonū, & ſimiarum introitibus in tēpla, & ſi qua ſunt eius generis, bella & calamitates tā magnas declarari) Ætnęq; ignis effuſiſſima eruptio finitimas ciuitates vaſtauit. Porro ꝙ draco biceps viſus ſit in Etruria, longus pedes LXXXV,

[Ἐκ τοῦ ν' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Μετὰ δέ τινα χρόνον καὶ ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπολέμησαν ἀλλήλοις, ἐγκλήματα κατ' ἀλλήλων κατασκευάσαντες, ὁ μὲν, ὅτι καὶ τὰ Ῥωμαίων ὁ Ἀντώνιος τῇ Κλεοπάτρᾳ ἐδίδου καὶ ἐχαρίζετο, καταγεγοητευμένος καὶ δεδουλωμένος αὐτῇ, ὥσπερ ἀνδράποδον· καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἄντικρυς πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Κλεοπάτραν δῆθεν τὸν πόλεμον ἐψηφίσατο· ὁ δὲ Ἀντώνιος, ὡς ὑβρισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, τάς τε διαθήκας τὰς ἑαυτοῦ ἔτι ζῶντος ἀνοίξαντός τε καὶ πᾶσιν ἐκφήναντος, καὶ δι' ἄλλα τινά. οὐ γὰρ ἔμελλον ἀπορήσειν αἰτιῶν, πάλαι πολεμῆσαι διεγνωκότες. ἐγένετο δὲ ἡ πᾶσα τοῦ πολέμου παρασκευὴ πολὺ τῶν πρὸ αὐτοῦ μεγίστη. ἔθνη γὰρ τοσάδε ἑκατέρῳ τόνδε τὸν πόλεμον συνήρατο. Καίσαρι μὲν ἥ τε Ἰταλία καὶ Γαλατία, τό τε Ἰβηρικὸν καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν, καὶ Λίβυες, οἵ τε ἐκ τοῦ πρὶν ῥωμαΐζοντες, (πλὴν τῶν περὶ τὴν Κυρήνην) καὶ οἱ τοῦ Βογούου τε Βόκχου γεγονότες, Σαρδώ τε καὶ Σικελία, καὶ αἱ ἄλλαι νῆσοι αἱ τῶν εἰρημένων ἠπείροις προσεχεῖς, συνεμάχησαν. τῷ δὲ Ἀντωνίῳ, τά τε ἐν τῇ Ἀσίᾳ τῶν Ῥωμαίων ἀκούοντα, καὶ τὰ ἐν τῇ Θράκῃ, ἥ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ Μακεδονία, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, οἵ τε Κυρηναῖοι μετὰ τῶν περιχώρων, καὶ οἱ νησιῶται οἱ προσοικοῦντες σφίσιν, οἵ τε βασιλεῖς καὶ δυνάσται πάντες (ὡς εἰπεῖν) οἱ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ γειτνιῶντες τῇ ὑπὸ τὸν Ἀντώνιον οὔσῃ, οἱ μὲν αὐτοὶ, οἱ δὲ καὶ δι' ἑτέρων. ὁ δὲ Ἀντώνιος, πρὸ τοῦ πολέμου ὤμοσε πρὸς τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας, τήν τε ἀρχὴν ἐντὸς δύο μηνῶν μετὰ τὴν νίκην ἀφήσειν, καὶ τὸ πᾶν αὐτοῦ κράτος τῇ γερουσίᾳ καὶ τῷ δήμῳ ἀποδώσειν· μόλις τε δῆθεν τινες ἔπεισαν ἕκτῳ μηνὶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα δὴ κατὰ σχολὴν τὰ πράγματα καταστήσηται. σημεῖα δὲ πρὸ τοῦ πολέμου ἔδοξε γεγονέναι, ὅ τε βύας ὁ ἐπὶ τὸν † Ὁμονοίας ναὸν ἐπιπτάμενος, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἐπικαθήμενος· (εἰ μή τε γελοῖος ὁ Δίων τηλικούτων πολέμων καὶ συμφορῶν, βυῶν τε πτήσεις, καὶ πιθήκων εἰς ναοὺς εἰσελεύσεις, καὶ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα προλέγειν τε καὶ προσημαίνειν) καὶ τὸ τῆς Αἴτνης πῦρ πλεῖστον ῥυὲν, καὶ πόλεις λυμηνάμενον. τὸ δὲ τοῦ δικεφάλου δράκοντος τοῦ ἐν τῇ Τυρσηνίδι φανέντος, καὶ ἐς πέντε καὶ ὀγδοήκοντα πόδας ἐξικνουμένου,

πολλά τε

πολλά τε κακώσαντος, εἶτα κεραυνωθέντος, εἰ δὴ ἀληθές ἐστι, καὶ θαυμαστὸν πάντως ἐστίν. ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ οἱ παῖδες δίχα γενόμενοι μηδενὸς κελεύσαντος, καὶ οἱ μὲν *Ἀντωνείους, οἱ δὲ Καισαρείους σφᾶς ἐπικαλέσαντες, συνέμιξαν ἀλλήλοις ἐπὶ δύο ἡμέρας, καὶ ἡττήθησαν οἱ τὸ τοῦ Ἀντωνίου ὄνομα φέροντες. καὶ τοῦτο τὴν μὲν ἧτταν αὐτοῦ προεσήμηνε· τὸν δὲ ὄλεθρον εἰκών τις αὐτοῦ ἐν τῷ Ἀλβανῷ ἀνακειμένη· λιθίνη γὰρ οὖσα, αἷμα πολὺ ἀνῆκεν. Καὶ ἐγένετο ἡ μάχη κατὰ τὸ καλούμενον Ἄκτιον, ἔνθα νῦν ἡ Νικόπολίς ἐστι, παρούσης καὶ τῷ Ἀντωνίῳ καὶ συμπολεμούσης τῆς Κλεοπάτρας, δι᾽ ἣν καὶ μάλιστα τοῖς τε φίλοις προσκέκρουκε, καὶ κατὰ τὴν μάχην *ἐσφάλη. γέγονε δὲ ἡ ναυμαχία τοιαύτη. τὰ μὲν σκάφη τοῦ Ἀντωνίου πολὺ τῶν ἐναντίων ὑπερέχοντα ἦν· τριήρεις μὲν γὰρ ὀλίγας, πεντήρεις δέ, [τετρήρεις τε] καὶ δεκήρεις, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ διὰ μέσου πάντα ἐξεποίησε, καὶ ἐπ᾽ αὐτὰ πύργους τε ὑψηλοὺς ἐπικατεσκεύασε, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐπανεβίβασε. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀγὼν οὐχ ὁμοιότροπος αὐτοῖς ἐγένετο. οἱ μὲν γὰρ τοῦ Καίσαρος, ἅτε καὶ μικροτέρας καὶ ταχυτέρας τὰς ναῦς ἔχοντες, ῥοθίῳ τε ἐχρῶντο, καὶ ἐνέβαλλον πεφραγμένοι πάντῃ, ὅπως μὴ τιτρώσκωνται. καὶ *εἰ μὲν κατέδυσάν τινα· εἰ δὲ μή, ἀνεκρούοντο πρὶν ἐς χεῖρας ἐλθεῖν· καὶ ἤτοι τοῖς αὐτοῖς αὖθις ἐξαίφνης ἐνέβαλλον, ἢ τοὺς μὲν εἴων, ἐπ᾽ ἄλλους δὲ ἐτρέποντο. καί τι καὶ τούτοις ὡς διὰ βραχέος ἐργασάμενοι, πρὸς ἄλλους [καὶ πάλιν μάλα ἄλλους] ἐχώρουν, ὅπως ὡς μάλιστα ἀπροσδοκήτοις ποι προσφέρωνται). οἷα γὰρ φοβούμενοι μὲν τὴν ἐκ πολλοῦ αὐτῶν ἀλκήν, φοβούμενοι δὲ καὶ τὴν ἐν χερσὶ μάχην, οὔτε ἐν τῷ προσπλῷ, οὔτε ἐν τῇ συμμίξει ἐνεχρόνιζον, ἀλλ᾽ ὑποδραμόντες αὖ αἰφνίδιον, ὥστε τὴν τοξείαν σφῶν φθῆναι, καὶ τρώσαντές τινα, ἢ καὶ συνταράξαντες μόνον, ὥστε τὴν κάθεξιν ἐκφυγεῖν, ἀπεχώρουν ἔξω βέλους. οἱ δ᾽ ἕτεροι τούς τε προσπλέοντας σφίσι, πολλοῖς καὶ πυκνοῖς καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασιν ἔβαλλον, καὶ ἐς τοὺς προσμιγνύοντας χεῖρας σιδηρᾶς ἐπέρριπτον· καὶ εἰ μὲν ἐπιτύχοιεν αὐτῶν, κρείττους ἐγίγνοντο· εἰ δ᾽ ἁμάρτοιεν, τρωθέντων αὖ σφίσι τῶν σκαφῶν, ἐβαπτίζοντο, ἢ καὶ περὶ τὸ μὴ παθεῖν τοῦτο ἀποδιατρίβοντες, εὐεπιθετώτεροι ἄλλοις ποσὶν ἐγίγνοντο. δύο τε γὰρ ἢ καὶ τρεῖς ἅμα τῇ αὐτῇ νηῒ προσπίπτουσαι, αἱ μὲν ἔδρων ὅσα ἐδύναντο, αἱ δὲ ἔπασχον. ἐπονοῦντο δὲ καὶ ἔκαμνον τοῖς μὲν οἵ τε κυβερνῆται καὶ οἱ ἐρέται μάλιστα, τοῖς δὲ οἱ ἐπιβάται· καὶ ἐῴκεσαν οἱ μὲν ἱππεῦσι,

ſitque, cum multa vaſtaſſet, fulmine percuſſus: ſi verum eſt, mirabile profecto eſt. Romæ autem pueri ſponte ſua in duas partes diuiſi, ac partim Antoniani, partim Cæſariani nuncupati, cum biduũ certauiſſent inter ſe, Antoniani victi ſunt. Quæ res caſum Antonii futurum prǽmonſtrauit. Eidem quoq; ſtatua ſua interitum portẽdit; quæ in Albano collocata, cũ lapidea eſſet, multum ſanguinem miſit. Pugnatum eſt apud Actium, vbi nũc eſt Nicopolis. Antonio amici maxime offenſi erant, quod in eo bello ſociam ſibi adiunxiſſet Cleopatram; propter quam victus eſt prœlio nauali; quod in hunc modum factum eſt. Naues Antonii erant nauibus hoſtium lõge maiores: in quibus triremes paucæ, quinqueremes & decitemes cõplures: reliquæ erant inter has mediæ. in his altiſſimas turres ædificari, atque magnum numerũ hominum imponi in turrib. iuſſerat; ex quo efficiebatur vt pugna diſſimilis eſſet. Nam Cæſariani, quod minores & celeriores naues haberent, impetũ in hoſtes faciebant, vndiq; tecti, ne ſauciarẽtur. Itaq; aut ſubmergebãt naues eorũ; aut, ſi id non facerent, recedebant, antequam ad manus venirent: rurſumq; irruebant in eoſdem ſubito, aut iis relictis, alios aggrediebantur: quibus celeriter confectis, alios atq; alios petebãt; vt, quam maxime poſſent, offenderent imparatos. nam, quod vires hoſtium, quodq; pugnare cum iis timerẽt, vbi eos aggreſſi erant, non exſpectabant diutius: ſed, vbi de improuiſo irruiſſent, ne tempus darẽt ſagittariis cõtra ſe iaculandi, procul a telis fugiebant, vulneratis aut perturbatis hoſtibus, ne ab iiſdem poſtea caperẽtur. Antoniani Cæſarianos ad hunc modũ celeriter contra ſe nauigantes percutiebant, crebris lapidibus teliſque in eos cõiectis: ꝗ ſi acceſſiſſent propius, manus ferreas iniiciebant: quæ ſi opportune cecidiſſent, ipſi ſuperiores erãt: ſin minus, ſubmergebãtur, ſuis nauibus impetu hoſtium fractis: quod ſi in eo prohibendo tempus traherent, aggreſſionibus aliorum hoſtium fiebant opportuniores. nam duæ tresve naues contra vnam magno curſu ferebantur, aliæ earum præſtabant quod poterant, aliæ affligebantur. Igitur erant ex Cæſarianis gubernatores potiſſimum & remiges labore defeſſi; ex Antonianis, milites. atq; Cæſariani, quod celeriter impellerẽt nauigia, ac ſubito in cõtrarias partes agerent, cõparabantur cũ equitibus,

qui equos concitant & reflectũt: Antoniani, armatis hominibus ſimiles erant: ex quo victores eſſe videbãtur & victi. Nam illi, ad naues horũ proxime accedentes, remos frangebant: hi, de ſuperiore loco ſubmergebãt illos lapidibus & aliis machinis. Sed cũ diu pariter eſſet pugnatum, accidit vt Cleopatra, quæ poſt tergum pugnãtium erat, ſtabatq; in ancoris, nõ potuerit exitum belli ancipitem atq; incertum exſpectare: ſed muliebri & Ægyptio animo, propter dubiũ certamen ſuſpenſa metu & ſollicita exſpectatione, in fugã ſe contulit, ſuiſq; ſignum dedit: *quos Antonius, poſtq̃ ſubito vela feciſſe, ac tum forte ſecũdiſſimo vento in alto nauigare intellexit, ſubſecutus eſt. Qua re cognita, cũ ceteri milites animos demitterẽt, & vehementer conturbarentur, Cæſar ſuperior fuit eo prœlio nauali, ad quartum nonas Septembris cõfecto: quem diẽ, etſi mihi mos nõ eſt ita faciendi, tamẽ propterea notaui, quod eo die penes vnum Cæſarem ſumma rerum eſſe cœpit: vt ex eo, anni principatus eius numerentur.

E Dionis libro LI.

Cæſar vrbem ædificauit in eo loco in quo ſibi victoriã pepererat; eamq; *Nicopolim* appellauit: præterea eũ locum in quo caſtra habuerat, *lapidib. quatuor pedum magnitudinem habentibus exſtruxit, ornauitq; roſtris nauiũ quas ceperat ab hoſtibus: & in eo Apollini templum ſine tecto fieri iuſſit. Agrippa in eo bello Cæſari magno vſui fuit. nã & Antonii quaſdam vrbes euertit, in quibus habebat bellicos apparatus, & eius aduerſarios crebro vicit. Quas ob res ei atq; Mæcenati tãtam poteſtatẽ detulit Cæſar in reb. omnibus, vt litteras, quaſcũq; ad Senatũ vel ad alios mitteret, ipſi prius legere poſſent, & ex eis quæ vellent immutare: cuius rei cauſa annulũ ab eo acceperant, quo litteras obſignarent. nã duo ſigna fieri iuſſerat, quib. eo tempore multũ vtebatur; quorũ in vtroq; primo ſphinx erat, pariter impreſſa: ſed poſtea in eis ſuam imaginẽ imprimi voluit: quib. ſignis omnia deinceps obſignauit, iiſq; reliqui poſt eum Imperatores, præter Galbam, vſi ſunt. Nam is ſigillo accepto a maioribus ſuis vſus fuiſſe dicitur, quod habebat canem ex prora nauis *caput inclinantem.

τοτὲ μὲν ἐπεξαΐσσουσι, τοτὲ δὲ ἐξαναχωροῦσι, διὰ δὲ τούς τε ἐπίπλους καὶ τὰς ἀναχωρήσεις ἐπ' αὐτοῖς εἶναι· οἱ δὲ, ὁπλίταις. κἀκ τούτου ἐπλεονέκτουν τε ἀλλήλων καὶ ἠλαττοῦντο, οἱ μὲν, ἔς τε τοὺς ταρσοὺς τῶν νεῶν ὑποπίπτοντες, καὶ τὰς κώπας συναράσσοντες, οἱ δὲ ἄνωθεν αὐτοὺς καὶ πέτραις καὶ μηχανήμασι βαπτίζοντες. ἀγωνιζομένων δ' οὖν ἐπὶ πολὺ τῆς μάχης οὔσης, τέλος τοιόνδε τι ἐγένετο· ἡ Κλεοπάτρα, κατόπιν τῶν μαχομένων ἀποσαλεύουσα, οὐκ ἀνέσχε τὴν πολλὴν καὶ ἄκριτον τῆς ἀδήλου μέλλησιν, ἀλλὰ ἀποκναισθεῖσα ἀπό τε τοῦ γυναικείου καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτίου, τῇ τε ἐπὶ πολὺ μετεώρῳ ἀγωνίᾳ, καὶ τῇ ἀεὶ ἐφ' ἑκάτερα περιδεεῖ προσδοκίᾳ, αὐτή τε ἐς φυγὴν ὥρμησε, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπηκόοις σημεῖον ἦρε. καὶ οὕτω τά τε ἱστία αὐτῶν εὐθὺς ἀραμένων, καὶ ἐς τὸ πέλαγος φανέντων, ἀνέμου τινὸς *φοροῦ κατὰ τύχην συμβάντος, ὁ Ἀντώνιος ἰδὼν, *ἐφέπετο σφίσι. γενομένου δὲ τούτου, καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται καὶ ἠθύμησαν καὶ ἐταράχθησαν. καὶ οὕτω λοιπὸν τὰ τοῦ Καίσαρος ἐπικρατέστερα πάντη ἐγένετο. Τοιαύτη μέν τις ἡ ναυμαχία αὐτῶν τῇ δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐγένετο. τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλως εἶπον, (οὐδὲ γὰρ εἴωθα αὐτὸ ποιεῖν) ἀλλ' ὅτι τότε πρῶτον ὁ Καῖσαρ τὸ κράτος πᾶν μόνος ἔσχεν, ὥστε καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν τῆς μοναρχίας αὐτοῦ ἐτῶν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀκριβοῦσθαι.

[Ἐκ τοῦ να' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Ὁ δὲ Καῖσαρ πόλιν τε ᾠκοδόμησεν ἐν τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἐνίκησε, Νικόπολιν αὐτὴν ὀνομάσας· τό τε χωρίον ἐν ᾧ ἐσκήνωσε, λίθοις τετραπέδοις ἐκρηπίδωσε, καὶ τοῖς ἁλοῦσιν ἐμβόλοις ἐκόσμησεν, ἕδος τι ἐν αὐτῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπαίθριον ἱδρυσάμενος. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τούτῳ πολλὰ καὶ μεγάλα ὁ Ἀγρίππας αὐτῷ συνεβάλετο, πόλεις τε τοῦ Ἀντωνίου τινὰς ἐξελὼν, ἐν αἷς ἐκεῖνος τὰς πλείστας εἶχε τοῦ πολέμου παρασκευὰς, καὶ τοὺς ἀντιταχθέντας αὐτῷ πολλάκις νικήσας. ὁ δὲ οὖν Καῖσαρ τοσαύτην εἰς πάντα ἐκείνῳ τε καὶ τῷ Μαικήνᾳ ἐξουσίαν ἔδωκεν, ὥστε σφᾶς καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἃς τῇ τε βουλῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔγραφε, προαναγινώσκειν, κἀκ τούτου καὶ μεταγράφειν ὅσα ἐβούλοντο. καὶ διὰ τοῦτο καὶ δακτύλιον ἔλαβον παρ' αὐτοῦ, ἵν' ἐπισφραγίζεσθαι αὐτὰς ἔχωσι. διπλῆν γὰρ δὴ σφραγῖδα, ᾗ μάλιστα τότε ἐχρῆτο, ἐπεποίητο, σφίγγα ἐν ἑκατέρᾳ ὁμοίαν ἐκτυπώσας. ὕστερον γὰρ τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτοῦ ἐγγλύψας, ἐκείνῃ τὰ πάντα ἐσημαίνετο. καὶ αὐτῇ καὶ οἱ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορες, πλὴν Γάλβου, ἐχρήσαντο. οὗτος γὰρ προγονικῷ τινὶ σφραγίσματι κύνα ἐκ πρώρας νεὼς προκύπτοντα ἔχοντι, χρήσασθαι λέγεται).

ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ Καίσαρος.

Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ὁ Ἀντώνιος φυγὼν μετὰ τῆς Κλεοπάτρας εἰς Αἴγυπτον, ὡς ὁ Καῖσαρ *ἐπελήλυθε, καὶ ὑπὸ τῶν φίλων ὑπό τε τῶν συμμάχων ἐγκαταλελείφθη, ἔσφαξεν ἑαυτόν, ἔν τε τοῖς κόλποις τῆς Κλεοπάτρας ἀπέθανε. τοῦ δὲ Καίσαρος ἔχοντος ἤδη τὴν Ἀλεξάνδρειαν, αὐτήν τε τὴν Κλεοπάτραν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις τηροῦντος, ἱκέτευεν αὐτὸν ἐκείνη, εἰς ὄψιν αὐτῇ ἐλθεῖν, ὥς τι πρὸς αὐτὸν βουλομένη διαλεχθῆναι. τοῦ δὲ κατανεύσαντος, ἠμελημένως πως κοσμήσασα ἑαυτὴν (καὶ γὰρ ἐν τῷ πενθίμῳ σχήματι δεινῶς ἐνεπρέπεν) ἐκαθέζετο ἐπὶ τῆς κλίνης, πολλὰς μὲν εἰκόνας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (φημὶ δὲ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος) καὶ παντοδαπὰς παραθεμένη, πάσας δὲ τὰς ἐπιστολὰς τὰς παρ᾽ ἐκείνου πεμφθείσας αὐτῇ, ἐς τὸν κόλπον λαβοῦσα. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσελθόντος τοῦ Καίσαρος, ἀνεπήδησέ τε ἠρυθριασμένη, καὶ ἔφη, Χαῖρε ὦ δέσποτα· σοὶ μὲν γὰρ τοῦτο Θεὸς ἔδωκεν, ἐμὲ δὲ ἀφείλετο. ἀλλ᾽ ὁρᾷς μέν που καὶ αὐτὸν τὸν πατέρα σου *τοῦτον, *οἷος πολλάκις πρὸς ἐμὲ ἐσῆλθεν· ἀκούεις δὲ ὅπως τά τε ἄλλα ἐτίμησέ με, καὶ δὴ καὶ βασιλίδα τῶν Αἰγυπτίων ἐποίησεν. ἵνα δ᾽ οὖν τι καὶ αὐτοῦ ἐκείνου περὶ ἐμοῦ πύθῃ, λαβὲ καὶ ἀνάγνωθι τὰ γράμματα ἅ μοι αὐτοχειρίᾳ ἐπέστειλε. Ταῦτά τε ἔλεγε, τά τε βλέφαρα ἐς τὸν Καίσαρα ἐπενέκλα, καὶ ἐμμελῶς ἀνωλοφύρετο, θρυπτικόν τέ τι προσεφθέγγετο, καὶ ἐνίοτε μὲν λέγουσα, Ποῦ μοι Καῖσαρ ταῦτά σου τὰ γράμματα; ἐνίοτε δ᾽, ὅτι, Ἀλλ᾽ ἐν τούτῳ καὶ σύ μοι ζῇς. εἶτα αὖθις, Εἴθε σου προτεθνήκειν. καὶ μάλα αὖθις, Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἔχουσα, σὲ ἔχω. Ὁ οὖν Καῖσαρ συνίει μὲν αὐτῆς, οὐ μέντοι καὶ προσεποιεῖτο, ἀλλ᾽ εἰς γῆν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρείσας, τοῦτο μόνον εἶπεν, Θάρσει ὦ γύναι, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν· οὐδὲν γὰρ κακὸν πείσῃ. καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ, ἐπιθυμῶν αὐτὴν εἰς τὴν Ῥώμην ἀγαγεῖν, ἵνα θριαμβεύων αἰχμάλωτον δείξῃ Ῥωμαίοις τὴν περίπυστον Κλεοπάτραν, ἐλπίδας τε αὐτῇ ἐνεῖχε χρηστάς, ἐν ἐπιμελείᾳ τε ἐποιεῖτο, καὶ τῆς θεραπείας οὐδὲν ἀφῃρεῖτο. ἡ δὲ, ἅτε μὴ ἀνάχος οὖσα γυνή, ἀλλὰ δραστηρία καὶ συνετή, τοῦτό τε ὑπετόπησε, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν περικαλλεστάτην ἐνδῦσα, καὶ ἑαυτὴν εὐπρεπέστατα εὐθετήσασα, ἀναλεθεῖσά τε ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀπέθανεν, ἀσπίδος αὐτῇ ἐν

MONARCHIA CÆSARIS AVGVSTI.

Facto prœlio nauali, Antonius, qui fugerat in Ægyptum cum Cleopatra, vbi poſt aduentum Cæſaris ab amicis ſociiſque relictus eſt, mortem ſibi conſciuit, atq; in ſinu Cleopatræ obiit. Cæſar iam ceperat Alexandriam, & Cleopatram *ſolutam a vinculis, in cuſtodia palatii retinebat. ea ſupplicabat Cæſari, vt ad ſe veniret: cupere ſe pauca cum eo colloqui. Deinde, poſtquam Cæſar promiſit ſe venturum, *negligenter ornata, in luctu & ſqualore erat: ſed ita, vt valde venuſta eſſe videretur: ſedebatque in lecto, ſtatuis Iulii Cæſaris patris eius multis variiſque iuxta ſe collocatis: continebat etiam in ſinu litteras omnes, quas ad ſe olim Iulius miſerat. Itaque poſtquam Cæſar venit, exſiliens ſubito rubore perfuſa: *Domine,* inquit, *(nam id nomen tibi datum a diis immortalibus, mihi ademptum eſt) vides patrem tuum, quemadmodum ſæpe ad me venit: intelligis quos honores mihi tribuit, & quomodo mihi regnũ AEgyptiorum dedit. Vt igitur & ipſum audias de me aliquid dicentem, accipe has litteras, & lege, quas ad me ſua manu ſcripſit.* Hęc cum diceret, *oculos coniiciebat in Cæſarem, & lamentabatur ſuauiter, vtebatur molli & delicato ſermone: interdum dicebat; *Quid mihi iſta tua littera proſunt Cæſar?* mox addebat, *Sed tu tamen mihi es in hoc ſuperſtes.* ac rurſum, *Vtinam*(inquit) *habuiſſem te ſuperſtitem:* mox contra, *Sed hũc tamẽ cũ habeo, te certe habeo.* Cęſar, licet eam intelligeret, tamen diſſimulabat: tandem vero, oculis ad terram deflexis reſpondit: *Fac* (inquit) *bono animo ſis o mulier: nam tibi quidem certe nihil accidet mali.* Cupiebat eam Cęſar Romam adducere, vt nobilẽ Cleopatram, & omnium ſermone celebratã, per triumphũ duceret. idcirco eã bene ſperare iubebat, & curã eius habebat maximam, neq; eam priuabat ſuo famulatu. Quã rem Cleopatra (quippe ſtolida non erat, ſed ſtrenua mulier & intelligens) cum eſſet facile ſuſpicata, pulcherrimam veſtem induit, ornataque elegantiſſime, ac in lectulo recumbẽs, mortua eſt, aſpide ad ſe in

vrnula portata, vel (vt quidā putant) brachio compunɛto acu, qua ſolebat capillos ſuos criſpos facere; quæ, ꝙ venenata eſſet, interitū ei percelerem attulit. Cæſar, cognita morte Cleopatræ, grauiter & moleſte tulit: voluitq; corpus eius videre: p̄terea medicamenta parari, & pſyllos adhiberi iuſſit, ſi forte poſſet vllo pacto vitam ei reſtituere. Hi pſylli omnes maſculi ſunt: mulier enim pſylla eſſe non poteſt. Eorū ea vis eſt & poteſtas, vt queant ſubito venenū ſerpētium cuiuſuis generis ſugere, priuſquā homo interierit: nec eorū morſu vulnerātur aut læduntur. Solent ex aliis pſyllis naſci, atq; infantes ſuos in hūc modū experiri, vt vel eos, vbi primum nati ſunt, coniiciant inter ſerpentes, vel faſcias eorū: quæ res nihil nocet infantibus, a quorū etiam veſtib. ſerpentes torporē concipiūt. Itaq; Pſylli huiuſcemodi ſunt. Sed cum Cæſar nullo pacto poſſet efficere vt Cleopatra reuiuiſceret, eā eſt admiratus; atq; eius miſericordia ꝓmotus, magnā animo moleſtiā cepit, ꝙ totius victoriæ laude & gloria priuatus eſſe videretur. Igitur Antonius & Cleopatra hunc finē habuerunt. Cæſar aūt Alexādrinis pepercit, ꝓpter Alexādrum conditorem eius vrbis, & ꝓpter Arēum philoſophū, cuius opera vtebatur in ſtudio philoſophiæ: ſed re vera id fecit, ne graue damnū inferret tantę hominum multitudini, quæ antea ſępe ſeruierat vtilitatib. & commodis populi Romani. Deinde voluit corpus Alexandri videre, viditq; & cōtrectauit; ita vt ferāt naſum illius ab eo paululū fractum eſſe. Sed cum Alexandrini in primis cuperēt ei corpora Ptolemęorum oſtendere, ea non aſpexit: *Cupiui enim*, inquit, *regem, non mortuos videre.* Qua de cauſa Apim quoq; adire noluit, ꝙ *ſe deos adorare, non boues*, diceret cōſueuiſſe. Ægyptum vero tributariam fecit, eiq; pręfecit Cornelium Gallum: nam eā Senatori concedere non ſolū non eſt auſus, ſed neq; Senatorem quēquam in Ægypto paſſus eſt cōmorari; niſi ſicui hoc ipſe nominatim ꝑmiſiſſet. Pecunia vero in Ægypto conflata, partim ad milites peruenit, partim ea imperiū Romanorum locupletatū eſt, & templa eorū ornata. Itaq; Ægyptus ſubacta eſt: quod futurū eſſe dii ante manifeſte oſtenderant. Nā in ea loca imber non ſolū aquæ, ſed etiā ſanguinis effluxit, in quæ ne ſtilla quidē aquæ antea ceciderat. Præterea draco miræ magnitudinis, vt primū ab Ægyptiis viſus eſt, ſtatim mirū in modū ſibilauit. Stellæ quoq; viſæ ſunt quas Græci *cometas* vocāt. Apparuerunt etiā imagines hominū mortuorū, & ſimulacra deorū mœſta fuerūt. poſtremo ipſe Apis

ὑδρίᾳ εἰσκομισθείσης· οἱ δὲ, ὅτι βελόνῃ ᾗ τὰς τρίχας *ἀνῇρεν, ἰὸν ἐχούσῃ ὠκύμορον, τὸν βραχίονα κεντήσασα. Ἀκούσας δὲ ὁ Καῖσαρ τὴν τελευτὴν αὐτῆς, ἐξεπλάγη, καὶ τό τε σῶμα αὐτῆς εἶδε, καὶ φάρμακα αὐτῷ, καὶ ψύλλους, εἴ πως ἀνασφήλειε, προσήνεγκεν. οἱ δὲ δὴ ψύλλοι οὗτοι, ἄνδρες μέν εἰσι (γυνὴ γὰρ οὐ γίγνεται ψύλλα) δύνανται δὲ πάντα τε ἰὸν παντὸς ἑρπετοῦ παραχρῆμα, πρὶν θνήσκειν τινὰ, ἐκμυζᾶν, καὶ αὐτοὶ μηδὲν ὑπὸ μηδενὸς αὐτῶν δηχθέντες βλάπτεσθαι. φύονται δὲ ἐξ ἀλλήλων, καὶ δοκιμάζουσι τὰ γεννηθέντα ἤτοι μετ᾽ ὀφεών που εὐθὺς ἐμβληθέντα, ἢ καὶ τῶν σπαργάνων αὐτῶν ἐπιβληθέντων τισίν. οὔτε γὰρ τῷ παιδίῳ τι λυμαίνονται, καὶ ὑπὸ τῆς ἐσθῆτος αὐτοῦ ναρκῶσι. Τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ, μηδένα τρόπον ἀναβιώσασθαι τὴν Κλεοπάτραν δυνηθεὶς, ἐκείνην μὲν καὶ ἐθαύμασε καὶ ἠλέησεν, αὐτὸς δὲ ἰσχυρῶς ἐλυπήθη, ὡς καὶ πάσης τῆς ἐπὶ τῇ νίκῃ δόξης ἐστερημένος. Καὶ τὰ μὲν τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας, τοιαύτης ἔτυχε τελευτῆς. Καῖσαρ δὲ, τῶν Ἀλεξανδρείας διά τε τὸν οἰκιστὴν αὐτῆς Ἀλέξανδρον, καὶ διὰ τὸν φιλόσοφον Ἄρειον, ᾧ που φιλοσοφοῦντι ἐχρῆτο, φεισάμενος, (τὸ δὲ ἀληθὲς, ὅτι οὐκ ἠξίωσε τοσούτους τε αὐτοὺς ὄντας, καὶ χρησιμωτάτους τοῖς Ῥωμαίοις ἐς πολλὰ ἂν γενομένους, ἀνήκεστόν τι δρᾶσαι) ἠθέλησε τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου σῶμα ἰδεῖν· καὶ εἶδεν αὐτὸ, καὶ προσήψατο, ὥστε τι καὶ τῆς ῥινὸς (ὥς φασι) θραυσθῆναι· τὰ δὲ δὴ τῶν Πτολεμαίων, καίτοι τῶν Ἀλεξανδρέων σπουδῇ βουληθέντων αὐτῷ δεῖξαι, οὐκ ἐθεάσατο, εἰπὼν ὅτι, Βασιλέα ἀλλ᾽ οὐ νεκροὺς ἰδεῖν ἐπεθύμησα. κἀκ τῆς αὐτῆς αἰτίας οὐδὲ τῷ Ἄπιδι ἐντυχεῖν ἠθέλησε, λέγων θεοὺς ἀλλ᾽ οὐχὶ βοῦς προσκυνεῖν εἰθίσθαι. Ἐκ δὲ τούτου τήν τε Αἴγυπτον ὑποτελῆ ἐποίησε, καὶ τῷ Γάλλῳ τῷ Κορνηλίῳ ἐπέτρεψε. βουλευτῇ γὰρ οὐχ ὅπως ἐγχειρίσαι αὐτὴν ἐτόλμησεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐνεπιδημεῖν αὐτῇ ἐξουσίαν ἔδωκεν, ἂν μή τινι αὐτὸς ὀνομαστὶ συγχωρήσῃ. ἐκ δὲ τῶν ληφθέντων χρημάτων οἵ τε στρατιῶται πάμπολλα ἔλαβον, τό τε σύμπαν, ἥ τε ἀρχὴ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐπλουτίσθη, καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῆς ἐκοσμήθη. Αἴγυπτος μὲν οὕτως ἐδουλώθη, ὥς που καὶ τὸ δαιμόνιον ἐναργέστατα προὐπέδειξεν. ὗσε τε γὰρ οὐχ ὅπως ὕδατι ἔνθα μηδὲ ἐψεκάσέ ποτε, ἀλλὰ καὶ αἵματι· καί τις δράκων ὑπερμεγέθης ἐξαίφνης σφίσιν ὀφθεὶς, ἀμήχανον ὅσον ἐξεσύρισε. καὶ τούτῳ καὶ ἀστέρες κομῆται ἑωρῶντο, καὶ νεκρῶν εἴδωλα ἐφαντάζετο· τά τε ἀγάλματα ἐσκυθρώπασε, καὶ ὁ Ἄπις

ὀλοφυρ-

ὀλοφυρτικόν τι ἐμυκήσατο, καὶ ἐδάκρυσε. Καῖσαρ δὲ, εἰς τὴν Ῥώμην ἐλθὼν, καὶ πολλῶν αὐτῷ καὶ ὑπερφυῶν (ἃ τί χρή με λέγειν;) παρὰ τῆς βουλῆς ψηφισθέντων, τὰ νικητήρια λαμπρῶς κατήγαγε· τά τε τῆς Κλεοπάτρας κοσμήματα τοῖς ἱεροῖς ἀνέθηκε· καὶ οὕτως ἡ Κλεοπάτρα καὶ ἡττηθεῖσα καὶ ἁλοῦσα, ὅμως ἐδοξάσθη, καὶ αὐτὴ ἐν τῷ Ἀφροδισίῳ χρυσῆ ὁρᾶται.

Καὶ Καῖσαρ μὲν ἐπὶ τούτοις ἑορτὰς ἦγεν ἐφ' ἡμέρας συχνάς. καὶ ἵππος ποτάμιος καὶ ῥινόκερως τότε πρῶτον εἰσηχθήσαν εἰς τὸ θέατρον. ὁ δὲ ῥινόκερως, ἐλέφαντί πῃ προσέοικε, κέρας δὲ [τι] κατ' αὐτὴν τὴν ῥῖνα προσέχει, καὶ διὰ τοῦτο οὕτω κέκληται). Κράσσος δὲ Μάρκος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ διὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ Μακεδονίας ἐπὶ τὸν Ἴστρον πεμφθεὶς, Μυσούς τε καὶ *Βαστέρνας κατεστρέψατο μάχαις συχναῖς, καὶ τόν γε βασιλέα αὐτῶν Δέλδωνα, αὐτὸς ὁ Κράσσος ἀπέκτεινε· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τοὺς Θρᾶκας ἐχειρώσατο, καὶ Γέτας ἐκάκωσε. καὶ Καίσαρι καὶ ὑπὲρ τούτων τιμαὶ ἐψηφίζοντο.

[Ἐκ τοῦ ιβ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Ταῦτα μὲν ἔν τε τῇ βασιλείᾳ καὶ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ, ταῖς τε δυναστείαις, πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσίοις ἔτεσι, καὶ ἔπραξαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἔπαθον. ἐκ δὲ τούτου αὖθις μοναρχεῖσθαι ἀκριβῶς ἤρξαντο, καίτοι τοῦ Καίσαρος βουλευσαμένου τά τε ὅπλα καταθέσθαι, καὶ τὰ πράγματα τῇ γερουσίᾳ καὶ τῷ δήμῳ ἐπιτρέψαι. ἐποιήσατο δὲ τὴν διάγνωσιν μετὰ τοῦ Ἀγρίππου καὶ τοῦ Μαικήνου· (τούτοις γὰρ πάντα τὰ ἀπόρρητα ἀνεκοίνου) καὶ τοῦ Ἀγρίππου συμβουλεύοντος τὰ δικαιότερα, (ἀποθέσθαι γὰρ ἠξίου τὴν δυναστείαν, καὶ ποιῆσαι πάλιν ἰσοκρατείαν) τοῦ δὲ Μαικήνου τὰ συμφέροντα, (συμφέρειν γὰρ μᾶλλον τῷ μεγέθει τοῦ πολιτεύματος μοναρχίαν βασιλικήν τε καὶ ἔννομον) προσέθετο τῷ Μαικήνᾳ ὁ Καῖσαρ, καὶ τὴν μοναρχίαν ἔτι μᾶλλον ἐβεβαιώσατο· τήν τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐπίκλησιν (λέγω δὲ οὐ τὴν ἐπὶ ταῖς νίκαις ἐπίκλησιν κατὰ τὸ ἀρχαῖον διδομένην τισὶν, ἀλλὰ τὴν τὸ κράτος διασημαίνουσαν) ἐπέθετο, ὥσπερ τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ τῷ Καίσαρι καὶ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐγγόνοις ἐψήφιστο. Καὶ μετὰ ταῦτα τιμητεύσας σὺν τῷ Ἀγρίππᾳ, τήν τε βουλὴν ἀνεκάθηρεν, αὐτὸς μὲν οὐδένα αὐτῶν ἀπαλείψας, προτρεψάμενος δὲ σφᾶς ἐκ τοῦ συνειδότος, τοῦ τε γένους καὶ τοῦ βίου δικαστὰς ἑαυτοῖς γενέσθαι. καὶ *προσεπέταξε τοῖς βουλεύουσι μὴ ἐκδημεῖν ἔξω τῆς Ἰταλίας, ἂν μὴ αὐτός τινι

mugitus ingentes & miſerabiles edidit, ac vim lacrymarũ profudit. Poſt hæc Cæſar Romã venit. de quo multa ampliſſima & ornatiſſima decreta a Senatu facta ſunt: quæ commemorare non eſt neceſſe. Sed ante omnia glorioſe triumphauit, & ornamenta Cleopatræ in tẽplo poſuit. Itaq; Cleopatra, licet bello victa & capta fuerit, tamen omniũ ſermone celebrata eſt: nam ea in templo Veneris, aurea cõſpicitur. Cæſar, ob res feliciter adminiſtratas, complures dies feſtos egit: in quibus equus fluuiatilis, & rhinoceros tũc primum introducti ſunt in theatrum. Eſt autem *rhinoceros*, ſimilis elephanto, cornu *iuxta naſum habẽs; quamobrem hoc nomine appellatus eſt. Per id tempus M. Craſſus per Græciam & Macedoniam ad Danubiũ miſſus eſt: vbi crebris prœliis Myſos & Baſternas deuicit, Deldonemq; regem eorum ipſemet occidit. Deinde Thraces ſubegit, ac Getas magnis affecit incommodis. cuius rei cauſa Cæſari decernebantur honores ampliſſimi,

E Dionis libro LII.

Itaq; populus Romanus, cum fuiſſet *vel in dicione regũ, vel in auctoritate reip. ac magiſtratuum ſeptingentos quinq; & viginti annos, rurſum cœpit in regiam poteſtatẽ venire: quamquam Cæſar in deliberationem venit & cõſultationem de armis deponendis, ac rebus omnib. ſenatui populoq; Romano permittẽdis: eãq; deliberationem habuit cum Agrippa & Mæcenate, cum quibus communicabat omnia arcana conſilia. Ex his Agrippa conſulebat iuſtius, vt imperium deponeret, remq; publicam reſtitueret: Mæcenas, maiorẽ rationem habebat vtilitatis: aiebat enim, regnũ iuſtum & legitime comparatum, in primis conducere rerum magnitudini. Cæſar Mæcenati aſſenſus eſt, magisq; regnum confirmauit, ſumpſitq; nomen Imperatorium; nõ illud quidem vetus, quo parta victoria olim Imperatores appellabantur: ſed hoc quo ſignificatur ſummũ imperium; quod & Cæſari patri eius, filiiſque, & deinceps nepotibus, decretum fuit.

Anno urbis DCCXXV ſingulare imperium Romæ inſtitutum.

Poſt hæc Cenſor factus cum Agrippa, Senatum correxit: non quod Senatorem quemquam mouerit Senatu, ſed quod eos cohortatus ſit, vt qui ſibi conſcii eſſent ſui generis, aut anteactæ vitæ, de ſe ipſi iudicium facerent. præterea cauit, ne Senatores ex Italia, niſi

iuſſu aut permiſſu ſuo, proficiſcerentur: id quod etiã obtinet vſq; ad hæc tempora. Non enim ius eſt Senatoribus proficiſci niſi in Siciliam, aut in prouinciam Narbonenſem. Poſſunt autẽ in has prouincias abire nõ habita licentia; ꝓpterea ꝙ proximæ ſunt, & quod eas incolunt homines inermes.

E Dionis libro LIII.

Agrippę Cæſar *ſororis ſuæ filiam in matrimoniũ dedit; & quoties vna in caſtris erant, ei cõcedebat vt ſimili tentorio vteretur: quinetiã ab vtroq; ſigna militib. dabantur. Igitur confectis bellis ciuilibus, accidit vt populus Romanus a Cæſare bene & ratione regeretur; eumq; deinceps ſapientiſſimi quiq; non modo non oderãt vt regem, ſed etiam carum habebant, vt optimum & pręſtantiſſimũ virum. Vrbem enim afficiebat beneficiis q̃ plurimis, quod partes eius ruinoſas reficeret atq; reſtitueret, quodq; daret operam vt eſſet optimus ſtatus ciuitatis. Præterea priuatim homines beneficiis ſibi deuinciebat: eamq; ob rem erat cariſſimus. Quibus rebus confiſus & *ornatus, conuocato Senatu, cœpit agere de regno deponendo, ac Republ. reſtituẽda: tamen ei contra volũtatem accidit. niſi id ei magis ex animi ſententia dicamus eueniſſe: quod ficta hæc fuerit & ſimulata poſtulatio. *Namque qui per vim & iniuriam regnum occupauerunt, cupiunt id videri ſibi de voluntate ciuium eſſe delatum; ob eamq; cauſam ad hanc delinitionem & ſimulationem procedunt.* Dũ hæc Cæſar petit, conclamant omnes (partim doloſo & malitioſo conſilio, partim timore adducti, qui eam rẽ ſuſpectam haberent: nonnulli etiam ex animo, qui paulo erant prudẽtiores) principe deinceps opus eſſe: & quæ eo ſpectabant, congerebant omnia; quouſque eum imperare coegerunt. Nam iam quibuſdã odio erat populi principatus, quod ſæpe ſeditionẽ faceret: tum eis Cæſar placebat, & Reipublicæ cõmutatio. Itaque iuſſerunt ſtipatoribus Cæſaris duplex ſtipendium dari eius quod ceteri milites merebantur, *vt ſe firmiore præſidio defenderet. Quocirca imperium eius hoc modo a Senatu populoque confirmatum eſt. Sed cum vellet popularis videri, curam eorum quæ publica erant, adminiſtrationemque ſuſcepit, quod res ita

κελεύσῃ, ἢ ὡς ἐπιτρέψῃ καὶ τοῦτο καὶ δεῦρο ἀεὶ φυλάσσεται). πλὴν γὰρ ὅτι ἐς τὴν Σικελίαν καὶ Γαλατίαν τὴν περὶ Νάρβωνα, οὐδαμόσε ἄλλοσε βουλευτῇ ἀποδημῆσαι ἔξεστιν. ἐκεῖσε γὰρ, διά τε τὸ συνεγγὺς, καὶ διὰ τὸ ἄοπλον τῶν ἀνθρώπων, δέδοται καὶ ἄνευ παραιτήσεως ἀπιέναι.

[Ἐκ τοῦ νγ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Τῷ δ' Ἀγρίππᾳ ὁ Καῖσαρ τήν τε *ἀδελφὴν τῆς ἰδίας συνῴκισε, καὶ σκηνὴν, ὁπότε συστρατεύοιντο, ὁμοίαν *τῇ ἑαυτοῦ παρεῖχε, τό τε σύνθημα παρ' ἀμφοτέρων σφῶν ἐδίδοτο. Συνέβη δὲ τοῖς Ῥωμαίοις μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐμφυλίων πολέμων, καλῶς ὑπὸ τοῦ Καίσαρος καὶ σωφρόνως ἄρχεσθαι· καὶ οἱ πολλοὶ τῶν συνετωτέρων ἀνδρῶν οὐκέτι ἐμίσουν ὡς μόναρχον, ἀλλ' ἐφίλουν ὡς ἄριστον. τήν τε γὰρ πόλιν κοινῇ σύμπασαν εὐηργέτησεν, ἐπισκευάζων αὐτῆς τὰ πεπονηκότα καὶ ἀνακτώμενος, καὶ τὴν πολιτείαν πρὸς τὸ βέλτιστον χειρίζων καὶ διεξάγων· καὶ ἰδίᾳ τοὺς ἀνθρώπους εὐποιΐαις ὅτι μάλιστα ἀνηρτᾶτο, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἠγαπᾶτο. ἐθάρρησε γοῦν ποτὲ, τούτοις ὁμοῦ καὶ καλλωπιζόμενος καὶ θαρρῶν, τὸ συνέδριόν τε τῆς γερουσίας συναγαγεῖν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ μέσον, τήν τε μοναρχίαν ἀποθέσθαι, καὶ τὰ πράγματα τῇ βουλῇ ἐγχειρίσαι. συνέβη δὲ αὐτῷ πᾶν τοὐναντίον· εἰ μή τις εἴποι συμβῆναι αὐτῷ μᾶλλον τὸ κατὰ γνώμην, διὰ τὸ πεπλασμένον καὶ μὴ ὁλόψυχον τῶν τοιούτων παραιτήσεων. οἳ γὰρ ἀδίκως καὶ κατὰ βίαν ἔχουσί τινες μοναρχίας, παρ' ἑκόντων τῶν πολιτῶν δοκεῖν ἔχειν ἐθέλοντες, εἰς τὰς τοιαύτας ἀρεσκείας καὶ ὑποκρίσεις χωροῦσι. καὶ τότε δ' οὖν, οἱ μὲν ἐκ παρασκευῆς, οἱ δὲ ἐκ φόβου, ἅτε καὶ ὑποπτεύοντες τὸ γινόμενον· οἱ δέ τινες τῶν σωφρονεστέρων ἀνδρῶν, καὶ (ὡς εἰπεῖν) ἐκ ψυχῆς, καὶ μεταξὺ αὐτοῦ λέγοντος διεβόων, καὶ μετὰ τοῦτο μοναρχεῖσθαί τε δεόμενοι, καὶ πάντα τὰ ἐς τοῦτο φέροντα ἐπιλέγοντες, μέχρις οὗ *κατηνάγκασαν δῆθεν αὐτὸν αὐταρχῆσαι. τό τε γὰρ *δημοκρατικὸν ἤδη τινὲς ὡς καὶ στασιῶδες ἐμίσουν, καὶ τῇ μεταστάσει τῆς πολιτείας ἤρεσκοντο, τῷ τε Καίσαρι ἔχαιρον. τοῖς γοῦν δορυφορήσουσιν αὐτοῦ διπλάσιον τὸν μισθὸν τοῦ τοῖς ἄλλοις στρατιώταις διδομένου, δοθῆναι διεπράξαντο, ὅπως ἀκριβῆ τὴν φρουρὰν ἔχῃ. Τὴν μὲν οὖν ἡγεμονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ παρὰ τῆς γερουσίας τοῦ τε δήμου ἐβεβαιώσατο. βουληθεὶς δὲ δὴ καὶ ὡς δημοτικός τις εἶναι δόξαι, τὴν μὲν φροντίδα τήν τε προστασίαν τῶν κοινῶν πᾶσαν, ὡς καὶ ἐπιμελείας τινὸς δεομένων,

δεομένων, ὑπεδέξατο. οὔτε δὲ πάντων αὐτὸς τῶν ἐθνῶν ἄρξειν, οὔθ᾽ ὅσων ἂν ἄρξῃ, διὰ παντὸς τοῦτο ποιήσειν ἔφη· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀσθενέστερα, ὡς καὶ εἰρηναῖα καὶ ἀπόλεμα, ἀπέδωκε τῇ βουλῇ· τὰ δ᾽ ἰσχυρότερα, ὡς καὶ σφαλερὰ καὶ ἐπικίνδυνα, κατέσχε· λόγῳ μὲν, ὅπως ἡ μὲν γερουσία ἀδεῶς τὰ κάλλιστα τῆς ἀρχῆς *καρπῶται, αὐτὸς δὲ τούς τε πόνους καὶ τοὺς κινδύνους ἔχῃ· ἔργῳ δὲ, ἵνα ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ἐκεῖνοι μὲν καὶ ἄοπλοι καὶ ἀπόλεμοι ὦσιν, αὐτὸς δὲ δὴ μόνος καὶ ὅπλα ἔχῃ, καὶ στρατιώτας τρέφῃ. Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ καταθέσθαι τελέως τὴν μοναρχίαν, καὶ ἀποδοῦναι καὶ τὰ προσκληρωθέντα τῶν ἐθνῶν [ἐν] τῇ βουλῇ μετὰ δεκαετίαν ὑπέσχετο. οὐ μὴν καὶ ἔργῳ ἐποίησε τοῦτο. τῆς γοῦν δεκαετίας ἐξηκούσης, ἄλλα αὐτῷ δέκα ἔτη καὶ πάλιν ἄλλα προσεψηφίσθη· ὥστε τῇ τῶν δεκαετηρίδων διαδοχῇ, διὰ βίου αὐτὸν μοναρχῆσαι. καὶ διὰ τοῦτο οἱ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορες, καίτοι μηκέτ᾽ ἐς τακτὸν χρόνον, ἀλλ᾽ ἐς πάντα καθάπαξ τὸν βίον ἀποδεικνύμενοι, ὅμως διὰ τῶν δέκα ἀεὶ ἐτῶν ἑώρταζον, ὡς καὶ τὴν ἡγεμονίαν αὖθις τότε ἀνανεούμενοι. Καὶ πολλὰ μὲν ἐψηφίσθη τῷ Καίσαρι ἐπὶ τούτοις. καὶ γὰρ τὸ τὰς δάφνας πρὸ τῶν βασιλείων αὐτοῦ προτίθεσθαι, καὶ τὸν στέφανον τὸν δρύϊνον ὑπὲρ αὐτῶν ἀρτᾶσθαι, ὡς καὶ ἀεὶ τούς τε πολεμίους νικῶντι, καὶ τοὺς πολίτας σώζοντι, ἐψηφίσθη. καλεῖται δὲ τὰ βασίλεια Παλάτιον, οὐχ ὅτι καὶ ἔδοξέ ποτε οὕτως αὐτὰ ὀνομάζεσθαι, ἀλλ᾽ ὅτι ἔν τε τῷ Παλατίῳ ὁ Καῖσαρ ᾤκει, καὶ ἐκεῖ τὸ στρατήγιον εἶχε. Παλάτιον δὲ ἐλέγετο ἡ τοῦ Ῥωμύλου οἰκία, ἀπὸ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ᾠκοδόμητο, οὕτως ὠνομασμένου. καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἀλλαχόθι που ὁ αὐτοκράτωρ καταλύῃ, τὴν τοῦ παλατίου ἐπίκλησιν ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ ἔχει. Μετὰ δὲ ταῦτα Αὔγουστον αὐτὸν ἥ τε βουλὴ καὶ ὁ δῆμος προσεῖπεν. ὁ γὰρ Καῖσαρ ἐπεθύμει μὲν ἰσχυρῶς Ῥωμύλος ὀνομασθῆναι, αἰσθόμενος δὲ ὅτι ὑποπτεύεται ἐκ τούτου τῆς βασιλείας ἐπιθυμεῖν, οὐκ ἔτ᾽ αὐτοῦ ἀντεποιήσατο, ἀλλ᾽ Αὔγουστος, ὡς καὶ πλεῖόν τι ἢ κατ᾽ ἀνθρώπους ὢν, ἐπεκλήθη. πάντα γὰρ τὰ ἐντιμότατα καὶ ἱερώτατα, αὔγουστα προσαγορεύεται· ἐξ οὗπερ καὶ Σεβαστὸν αὐτὸν ἑλληνίζοντες, οἷάπερ τινὰ σεπτὸν, προσεῖπον. καὶ ταύτην τὴν πρόσρησιν καὶ οἱ μετ᾽ ἐκεῖνον πάντες, ὥσπερ καὶ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος, πρὸς δήλωσιν τῆς αὐτοτελοῦς σφῶν ἐξουσίας, ἀντὶ τῆς τοῦ βασιλέως τοῦ τε δικτάτορος ἐπικλήσεως, ἔχουσιν. αὐτὰς μὲν γὰρ ἐκείνας οὐ τίθενται, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐκ τῆς πολιτείας ἐξέπεσον· τὸ δὲ δὴ

poſtulare videbatur: tamē negauit ſe omnibus nationibus & gentib. imperare velle, easq; quibus imperabat, ſe in poteſtate perpetuo habiturū. Igitur quarum gentium vires debiles erant & imbecilles, eas in Senatus reliquit poteſtate; q̄ eas diceret poſſe abſq; armis ſummo in otio teneri, ac proinde Senatū ex imperio fructus maximos atq; iucundiſſimos eſſe capturū: potētiſſimas quaſq; gētes ipſe tenere ſtatuit, vt quam plurimos labores ſuſciperet, adiretq; pericula propter otiū Senatus. Vere autem id fecit, vt illi inermes & imbecilles eſſent, atq; vt ipſe armatus ſecum milites haberet. Quāquam promiſit, poſt decem annos ſe nō modo regnum, ſed eas quoq; prouincias quas *antea ſortitus fuerat, relicturum, conceſſurūq; Senatui: tamē id nō fecit; ſed elapſo eo tempore, alterum decēnium; eoq; tranſacto, rurſum aliud ei decretum eſt. Itaq; ſæpe prorogato ſibi decennio, regnū quādiu vixit, obtinuit: ex quo deinceps factum eſt, vt Imperatores omnes, licet in imperio præfinitū tempus non habeant, ſed in perpetuum facti ſint, tamen decimo quoq; anno diem feſtum celebrent, & ſibi prorogent imperiū. Poſt hæc, cōplura decreta de Cæſare facta ſunt. Decretū eſt enim, vt ante palatia ſua haberet lauros propoſitas, ex quibus penderet corona quæ facta eſſet ex quercu; quaſi ipſe hoſtes perpetuo vinceret, & ciues cōſeruaret. Porro regiæ *Palatia* appellātur, non q̄ ſint ita ex decreto aliquo nominatæ, ſed q̄ Cæſar habitabat in Palatio, atq; ibi *ſuos milites habebat. Domus enim Romuli, *Palatium* dicebatur, a loco in quo eſſet ædificata. Quamobrē licet alibi habitet Imperator, tamē domus vbi habitat, Palatii nomen habet. Ad hæc Cæſar AVGVSTVS a Senatu populoque Romano cognominatus eſt. nā etſi Cæſar valde cupiebat ROMVLVS appellari, tamen ſenſit ob eam rem ſuſpicionem eſſe, ab ſe regnū affectari. non igitur amplius id nomen vſurpauit, ſed AVGVSTVS dictus eſt; quaſi hominū naturam excederet. nam ea quæ ſacroſancta & in maximo honore ſunt, auguſta eſſe dicuntur. quamobrem Græci eum σεβαστὸν nominabant; ſcilicet cultu & honore digniſſimum. Cuius nominis appellatio, quemadmodum *Imperatoris*, ad ceteros qui eum ſubſequuti ſunt, pertinuit, propter ſummum & ampliſſimum eorum imperium. nec ſunt Reges aut Dictatores appellati; quæ nomina ſemel ſunt * proſligata e Republica; ſed

eorum facta & poteſtas Imperatoris verbo continentur. Hanc autem vim habent ſupradicta vocabula, vt ex iis poſſint conſcribere milites, colligere pecuniam, inferre bella, pacem facere, ac poſtremo Senatoribus mortem afferre. ſed quod *Cenſores* ſunt, de moribus noſtris iudicium faciunt, cenſent populum arbitratu ſuo, legunt in Senatum, & Senatu mouent. Quod autem ſunt omnibus *ſacerdotiis* conſecrati, eo pontifices faciunt, & ſacris præſunt. *Tribunicia* vero *poteſtas* eos facit inuiolabiles: nam ſi quis eis maledicere, aut vim afferre viſus fuerit, indemnatus, vt *ſacrilegus, occiditur. Igitur Imperatores his nominibus fulciuntur, vt omnia habere videantur conceſſu populi. *Id vero ſibi vſurpauerunt, quod antea ciuium Romanorum datum eſt nemini, vt ſoluti legibus eſſe dicantur, hoc eſt, omni legis neceſſitate liberati, nec iis quæ ſcripta ſunt ſubiecti. Itaque dempta nominis acerbitate, regiam obtinent poteſtatem. Nam *Cæſaris* aut *Auguſti* appellatio, nullam eis potentiam tribuit; ſed altero familia ſignificatur, altero ſplendor dignitatis. *Patris* vero cognomen, fortaſſe eam eis poteſtatem in nos omnes dat, quam patres in liberos habent: neque tamen propter imperium, ſed reuerentiæ & honoris cauſa, ita nominati ſunt: vt quos in poteſtate habent, perinde vt filios diligant, & hi eos vt patres reuereantur. Igitur Reſpubl. in meliorem ſtatum ac magis ſalutarē ita tūc commutata eſt: nam omnino fieri non poterat vt ea, ſi apud populum fuiſſet imperium, ſalua eſſet. Ceterum ea quæ deinceps geſta ſunt, non poſſunt eodem modo cum iis quæ præceſſerunt, narrari; quod ante ad Senatum & ad populum omnia referebantur, licet procul accidiſſent. Ex quo fiebat vt ea non ſolum nota eſſent omnibus, ſed etiam a multis ſcriberentur: tum etiam ex annalium monumentis veritas conquirebatur. Poſt vero, magna pars rerum occulte geri & adminiſtrari cœpit. Quod ſi q'ia diuulgata ſint, idcirco fidem non habent, quia probari non poſſunt. nam omnia dici fieri ve putantur

ἔργων αὐτῶν, τῇ τῶν ἀεὶ ἐχόντων σφᾶς προσηγορίᾳ βεβαιοῦνται. καὶ ἐκ μὲν τούτων τῶν ὀνομάτων καταλόγους τε ποιεῖσθαι, καὶ χρήματα ἀθροίζειν, πολέμους τε ἀναιρεῖσθαι, καὶ εἰρήνην σπένδεσθαι, θανατοῦν τε βουλευτὰς δύνασθαι, λαμβάνουσιν. ἐκ δὲ δὴ τοῦ τιμητεύειν, τούς τε βίους καὶ τοὺς τρόπους ἡμῶν ἐξετάζουσι, καὶ ἀπογραφὰς ποιοῦνται· καὶ τοὺς μὲν καταλέγουσι, τοὺς δὲ ἀπαλείφουσιν, ὅπως ἂν αὐτοῖς δόξῃ. ἔκ τε τοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἱερωσύναις ἱερῶσθαι, καὶ προσέτι καὶ τοῖς ἄλλοις τὰς πλείους διδόναι, καὶ τῶν ἱερέων κυριεύουσιν. ἥ τε ἐξουσία ἡ δημαρχικὴ καλουμένη, δίδωσιν αὐτοῖς πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὸ μὴ ὑβρίζεσθαι· κἂν ἄρα τι καὶ τὸ βραχύτατον μὴ ὅτι ἔργῳ ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἀδικεῖσθαι δόξωσι, καὶ ἄκριτον τὸν ποιήσαντα αὐτὸ, ὡς καὶ ἐναγῆ, ἀπολλύναι. Ταῦτα μὲν οὕτω τε καὶ διὰ τούτων τῶν ὀνομάτων εἰλήφασιν, ὅπως μηδὲν ἄνευ δόσεώς τινος ἔχειν δοκῶσιν. ἤδη δὲ καὶ ἕτερόν τι, ὃ μηδενὶ τῶν πάλαι Ῥωμαίων ἐδόθη, προσεκτήσαντο. λέλυνται γὰρ δὴ τῶν νόμων, ὡς αὐτὰ τὰ Λατῖνα ῥήματα λέγει, τουτέστιν, ἐλεύθεροι ἀπὸ πάσης ἀναγκαίας νομίσεώς εἰσι, καὶ οὐδενὶ τῶν γεγραμμένων ἐνέχονται· καὶ πᾶσαν μὲν τὴν τῆς βασιλείας ἰσχὺν περιβέβληνται, πλὴν τοῦ κατὰ τοὔνομα φορτικοῦ. ἡ γὰρ δὴ τοῦ Καίσαρος ἥ τε τοῦ Αὐγούστου πρόσρησις, δύναμιν μὲν οὐδεμίαν αὐτοῖς οἰκείαν προστίθησι, δηλοῖ δ' ἄλλως τὸ μὲν, τὴν τοῦ γένους σφῶν διαδοχὴν, τὸ δὲ, τὴν τοῦ ἀξιώματος λαμπρότητα. ἡ δὲ τοῦ Πατρὸς ἐπωνυμία, τάχα μὲν καὶ ἐξουσίαν τινὰ αὐτοῖς, ἥν ποτε οἱ πατέρες ἐπὶ τοὺς παῖδας εἶχον, κατὰ πάντων ἡμῶν δίδωσιν· οὐ μέντοι καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀρχὴν ἐγένετο, ἀλλ' ἐς τιμὴν, καὶ ἐς παραίνεσιν, ἵνα αὐτοί τε τοὺς ἀρχομένους ὡς καὶ παῖδας *ἀγαπῶεν, καὶ ἐκεῖνοι σφᾶς ὡς πατέρας αἰδῶνται. Ἡ μὲν οὖν πολιτεία οὕτω τότε πρός τε τὸ βέλτιον καὶ πρὸς τὸ σωτηριωδέστερον μετεκοσμήθη. καὶ γάρ που καὶ παντάπασιν ἀδύνατον ἦν δημοκρατουμένους αὐτοὺς σωθῆναι. οὐ μέντοι καὶ ὁμοίως τοῖς πρόσθεν τὰ μετὰ ταῦτα πραχθέντα λεχθῆναι δύναται. πρότερον μὲν γὰρ, ἔς τε τὴν βουλὴν καὶ ἐς τὸν δῆμον πάντα, εἰ καὶ πόρρω που συμβαίη, ἐσεφέρετο· καὶ διὰ τοῦτο πάντες τε αὐτὰ ἐμάνθανον, καὶ πολλοὶ συνέγραφον· ἔν τε τοῖς ὑπομνήμασι τοῖς δημοσίοις ἡ ἀλήθεια εὑρίσκετο. ἐκ δὲ δὴ τοῦ χρόνου ἐκείνου, τὰ μὲν πλείω κρύφα καὶ δι' ἀπορρήτου γίγνεσθαι ἤρξατο· εἰ δέ που τινὰ καὶ δημοσιευθείη, ἀλλὰ *ἀνεξέλεγκτά γε ὄντα ἀπιστεῖται. καὶ γὰρ λέγεσθαι καὶ πράττεσθαι πάντα

πρὸς

πρὸς τὰ τῶν ἀεὶ κρατούντων τῶν τε παραδυναστευόντων σφίσι βουλήματα ἀποτίθεται· καὶ κατὰ τοῦτο πολλὰ μὲν οὐ γιγνόμενα θρυλλεῖται, πολλὰ δὲ καὶ πάνυ συμβαίνοντα ἀγνοεῖται· πάντα δὲ (ὡς εἰπεῖν) ἄλλως πως ἢ ὡς πράττεται διαθροεῖται. καὶ μέντοι καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς μέγεθος, τό τε τῶν πραγμάτων πλῆθος, δυσχερεστάτην αὐτοῖς παρέχεται τὴν ἀκρίβειαν. ἔν τε γὰρ τῇ Ῥώμῃ συχνά, καὶ ἔξω ταύτης περὶ τὸ ὑπήκοον, ὡς εἰπεῖν καθ' ἡμέραν γίγνεταί τινα, περὶ ὧν τὸ μὲν σαφὲς οὐδεὶς ῥᾳδίως, ἔξω τῶν πραττόντων αὐτά, γιγνώσκει, πλεῖστοι δὲ οὐδ' ἀκούουσι τὴν ἀρχὴν ὅτι γέγονεν. ὅθεν περ καὶ ἐγὼ πάντα τὰ ἑξῆς, εἴτ' ὄντως οὕτως εἴτε καὶ ἑτέρως ἔχει, φράσω· προσέσται μέντοι τι αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς δοξασίας, ὅσον ἐνδέχεται, ἐν οἷς ἄλλο τι μᾶλλον ἢ τὸ θρυλλούμενον ἐνδείξειν ἐκ πολλῶν ὧν ἀνέγνων, ἢ καὶ ἤκουσα, ἢ καὶ εἶδον, τεκμήρασθαι. Αὔγουστος μὲν δὴ ὁ Καῖσαρ, ὥσπερ εἶπον, ἐπωνομάσθη· καὶ αὐτῷ σημεῖον οὐ μικρὸν εὐθὺς τότε τῆς νυκτὸς ἐπεγένετο. ὁ γὰρ Τίβερις πελαγίσας,* καὶ πᾶσαν τὴν ἐν τοῖς πεδίοις Ῥώμην κατέλαβεν, ὥστε πλεῖσθαι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ μάντεις, ὅτι τε ἐπὶ μέγα *αὐξήσει, καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν πόλιν ὑποχειρίαν ἕξει, προέγνωσαν. Αὔγουστος δέ, τά τε ἄλλα τὰ τῇ ἀρχῇ δὴ προσήκοντα προθυμότερον ἔπραττεν, ὡς καὶ ἑκόντων τι δὴ παρὰ πάντων αὐτὴν εἰληφώς, καὶ ἐνομοθέτει πολλά, οὐκ *ἰδιογνωμονῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἀλλ' ἔστι μὲν ἃ καὶ εἰς τὸ δημόσιον προτιθείς, καὶ παρρησίαν νέμων πολλὴν τοῖς διορθοῦν δυναμένοις· τὰ πολλὰ δὲ μετὰ τῶν ὑπάτων ἢ μετὰ τῶν ἀρίστων ἐπισκοπούμενος. καὶ γὰρ καὶ πεντεκαίδεκα τῶν βουλευτῶν τοὺς κλήρῳ λαχόντας, συμβούλους ἐς ἑξάμηνον παρελάμβανε· καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἐδίκαζε μετ' αὐτῶν. ἔκρινε μὲν γὰρ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ βουλή, ὡς καὶ πρότερον, καί τισι καὶ πρεσβείαις καὶ κηρυκείαις καὶ δήμων καὶ βασιλέων ἐχρημάτιζεν· ὅ τε δῆμος ἐς τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ τὸ πλῆθος αὖ συνελέγετο· οὐ μέντοι καὶ ἐπράττετό τι, ὃ μὴ *ἐκεῖνον ἤρεσκε. τοὺς γοῦν ἄρξοντας, τοὺς μὲν αὐτὸς ἐκλεγόμενος προεβάλλετο, τοὺς δὲ καὶ ἐπὶ τῷ δήμῳ τῷ τε ὁμίλῳ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ποιούμενος, ἐπεμελεῖτο ὅπως μήτ' ἀνεπιτήδειοι, μήτ' ἐκ παρακελεύσεως ἢ καὶ δεκασμοῦ *ἀποδεικνύωνται. Τὸ μὲν οὖν σύμπαν, οὕτω τὴν ἀρχὴν *διῴκησε. λέξω δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὅσα ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ νῦν μάλιστα, διὰ τὸ πάμπολυ ἀπηρτῆσθαι τῶν καιρῶν ἐκείνων τὸν καθ' ἡμᾶς βίον καὶ τὸ πολίτευμα, μνημονεύεσθαι. λέγω γὰρ τοῦτο, οὐκέτι ὡς ὁ Δίων

in gratiam Imperatorum, aut eorum hominum, qui plurimum apud Imperatores poſſunt. Itaq; multa, quæ numquam acciderunt, omnium ſermone celebrantur; multa quoque ſilentio prætereuntur, quę acciderunt: cetera fere narrantur aliter quã facta ſunt. Nam magnitudo Imperii efficit, & multitudo rerum geſtarum, vt nequeant omnia accurate perſcribi. ſiquidem in vrbe multa quotidie pene fiũt, & in prouinciis quæ ſubiectæ ſunt imperio; vt ea nemo certo ſciat, præter eos a quibus geruntur; plurimi ne audierunt quidem geſta eſſe. Quamobrem ea quæ reſtant, proſequar, quomodocumq; ſe habeãt; ſed ita vti ea putabo accidiſſe; ſi quid prę ter ea quæ vulgo circumferuntur, ex iis quæ legi, audiui aut vidi, nõnumquam poſſim cõiicere. Poſtquam igitur Cæſar (vt paulo ante dixi) Auguſtus cognominatus eſt, ei ſubito de nocte prodigium nõ paruum exſtitit. Tiberis enim in æquis & planis locis vrbis ita ſtagnauit, vt in iis nauigaretur. qua ex re vates Cæſarẽ maiorem in modum auctum iri prædixerunt, vrbemque omnino in eius futuram poteſtate. Itaq; Auguſtus ea quæ pertinebant ad imperium, alacrius faciebat & diligentius: quaſi id ſibi omniũ conſenſu datum eſſet. Multas leges condebat, non ſuo conſilio; ſed eas ad populum ferebat, atque omnibus iis qui poſſent, emendandi faciebat poteſtatẽ. præterea conſultabat de multis rebus cum Conſulibus & optimatibus. nam & ſorte quindecim Senatores adhibebat in conſilium in ſex menſes: cũ quibus nonnumquã ius reddebat. Quinetiam Senatus per ſe iudicabat, vt antea, dabatq; reſponſa legatis quorundã regum & populorũ. populus quoq; ad magiſtratus eligendos congregabatur: etſi nihil fiebat contra Cęſaris voluntatem. Nam partim ꝓponebat eos qui eſſent magiſtratus futuri, partim id more maiorum relinquebat in populi & plebis voluntate: ſed tamen prouidebat ne min⁹ idonei, aut largitione facta precibusve, deſignarẽtur. Cũq; cuncta initio adminiſtrauerit in hunc modũ, mihi de ſingulis dicendũ eſt. id enim neceſſe eſſe nunc potiſſimũ arbitror; quod res valde ſunt a noſtra memoria remotæ. qđ ego ''nõ dico Dionis

nomine, qui fuit Imperatorum Seueri & Alexandri temporibus; ſed vt Ioannes Xiphilinus, Ioannis Patriarchæ fratris filius, qui tẽpore Michaelis Imperatoris filii Ducæ, ex multis libris Dionis hãc Epitomen compoſui. Igitur cum Auguſtus reb. bene adminiſtratis, & latis legibus magnã gloriã cõſequeretur, Cornelius Gallus, cui fuerat Ægyptus cõmiſſa, propter magnitudinem honoris, cœpit omnibus modis iniuriam facere. nam & vana quædam conuitia iactauit in Auguſtum, & ſuas ſtatuas in omnibus fere partibus Ægypti collocauit, iuſſitq; res ab ſe geſtas in pyramidibus inſcribi. Is a Largo amico ſuo accuſatus, magno dedecore affectus eſt, & ſuis facultatibus priuatus: quæ cũ decreto Senatus ad Cęſarem perueniſſent, mortẽ ſibi conſciuit. Quo facto, multi in partes Largi tranſierunt, quod ipſum augeri videbant: in quib. tamen non fuerunt optimates. Nam Proculius, cum primum ei factus eſſet obuiam, cœpit nares ſuas & os manu occludere, atque ita ſignificare iis qui aderant præſentes, tutum nõ eſſe corã eo reſpirare. Preterea alius quiſpiam ad eum acceſſit cum teſtibus, tametſi erat incognitus; eumq; interrogauit an ſe cognoſceret: & cum ille negaſſet, iuſſit id reſpõſum in libello ſcribi: quaſi nõ liceret homini quantũuis improbo, calumniari eum quẽ antea numquam vidiſſet. Auguſtus Aſtures vicit & Cantabros gẽtes Celticas, opera Terentii Varronis & Titi Cariſii; cepitq; multa oppida earum gẽtium. propter quas cum templum Iani apertũ fuiſſet, ab eo clauſum eſt, quod omni ex parte pacem Romanis peperiſſet. Idem, poſtquã domus quæ Antonii antea fuerat, poſt Agrippæ ac Meſſalę data, deflagrauit, Meſſalæ aliam dedit, & Agrippam apud ſe habitare iuſſit. Per id tempus Publius Seruilius Pretor percelebre nomen habuit, quod trecentos vrſos, totidemque alias feras Libycas occidiſſet [12] quibuſdam ludis. Senatus Cæſarem, a quo magno honore afficiebatur, communicato ſæpe cõſilio rerum gerendarum, mutuo colebat, eũque, vt Imperatorem, decreto liberauit omnibus legũ vinculis, vt ea quæ vellet faceret, & ab iis quæ nollet abſtineret. Hęc cum Romę gererẽtur, alia expeditio noua populi Romani eodẽ pene tempore principiũ & finem habuit. Cũ enim Largus præfectus Ægypti, exercitũ duxiſſet in Arabiam quæ Felix

*ὁ Προυσαεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ Σεβήρου καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν αὐτοκρατόρων γενόμενος, ἀλλ' ὡς Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος, ἀδελφόπαις ὢν Ἰωάννου τοῦ πατριάρχου, ἐπὶ δὲ Μιχαὴλ αὐτοκράτορος τοῦ Δούκα, τὴν ἐπιτομὴν ταύτην τῶν πολλῶν βιβλίων τοῦ Δίωνος συνταττόμενος. Ὁ μὲν οὖν Αὔγουστος, εὐδοκιμῶν ἐπὶ τοῖς παρ' αὐτοῦ διοικουμένοις καὶ νομοθετουμένοις· ὁ δὲ δὴ Γάλλος Κορνήλιος, ὁ τὴν Αἴγυπτον ἐπιτετραμμένος, καὶ ἐξύβρισεν ὑπὸ τῆς τιμῆς, καὶ πολλὰ μὲν καὶ μάταια ἐς τὸν Αὔγουστον ἀπελήρει, πολλὰ δὲ καὶ *ἐπαίτια παρέπραττεν. εἰκόνας τε γὰρ ἑαυτοῦ παρ' ὅλην (ὡς εἰπεῖν) τὴν Αἴγυπτον ἔστησε, καὶ τὰ ἔργα ὅσα ἐπεποιήκει, ἐς τὰς πυραμίδας ἐσέγραψεν. ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν ὑπό τινος τῶν φίλων αὐτοῦ Λάργου κατηγορηθεὶς, ἠτιμώθη τε, καὶ τὴν οὐσίαν ἀπέβαλε. καὶ ταύτην ὁ μὲν Καῖσαρ ἔλαβε κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς, Γάλλος δὲ ἑαυτὸν διεχειρίσατο. καὶ πρὸς τὸν Λάργον οἱ πολλοὶ ἀπέκλιναν, αὐξανόμενον βλέποντες, οὐ μέντοι καὶ οἱ ἄριστοι τῶν Ῥωμαίων. Προκούλειος μὲν γὰρ, ἀπαντήσας αὐτῷ, τήν τε ῥῖνα καὶ τὸ στόμα τὸ ἑαυτοῦ τῇ χειρὶ ἐπέσχεν, ἐνδεικνύμενος τοῖς συνοῦσιν, ὅτι μηδὲ ἀναπνεῦσαί τινι παρόντος αὐτοῦ ἀσφαλὲς εἴη. ἄλλος δέ τις προσῆλθέ τε αὐτῷ, καίπερ ἀγνὼς ὤν, μετὰ μαρτύρων, καὶ ἐπήρετο εἰ γνωρίζοι ἑαυτόν· ἐπειδὴ δὲ ἐξηρνήσατο, ἐς γραμματεῖον τὴν *ἐξάρνησιν αὐτοῦ ἐσέγραψεν, ὥσπερ οὐκ ἐξὸν τῷ κακῷ καὶ ὃν οὐκ ᾔδει πρότερον συκοφαντῆσαι. Αὔγουστος δὲ καὶ Ἄστυρας καὶ Καντάβρους Κελτικὰ ἔθνη, διά τε Τερεντίου Οὐάρρωνος καὶ Τίτου Καρισίου ἐνίκησε, καὶ πολλὰ τούτων πολίσματα παρεστήσατο. καὶ τὸ τοῦ Ἰανοῦ τεμένισμα ἀνοιχθὲν δι' αὐτοὺς ἔκλεισεν, ὡς εἰρήνης οὔσης παντελοῦς τοῖς Ῥωμαίοις. ἐπειδή τε ἡ οἰκία ἡ πρότερον μὲν τοῦ Ἀντωνίου γενομένη, ὕστερον δὲ τῷ τε Ἀγρίππᾳ καὶ τῷ Μεσσάλᾳ δοθεῖσα, κατεφλέχθη, τῷ μὲν Μεσσάλᾳ ἀργύριον ἐχαρίσατο, τὸν δὲ Ἀγρίππαν σύνοικον ἐποιήσατο. Πούπλιος δέ τις Σερουΐλιος ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὄνομα ἔλαβεν, ὅτι στρατηγῶν ἄρκτους *τε τριακοσίους καὶ Λιβυκὰ ἕτερα θηρία ἴσα, ἐν πανηγύρει τινὶ ἀπέκτεινε. Τὸν δὲ Καίσαρα ἡ βουλὴ, τιμῶντα αὐτὴν, καὶ ἀνακοινούμενον οὐκ ὀλίγα τῆς διοικήσεως, ἀνθεραπεύουσα, πάσης τῆς τῶν νόμων ἀνάγκης ἀπήλλαξεν, ὑπὸ δόγματι, ἵν' ὡς αὐτοκράτωρ τῶν νόμων αὐτοῦ, πάνθ' ὅσα βούλοιτο ποιοίη, καὶ μὴ ποιοίη ὅσα μὴ βούλοιτο. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίγνετο, καὶ ἄλλη τις *στρατεία καινὴ ἀρχήν τε ἅμα καὶ τέλος ἔσχεν. ἐπὶ γὰρ Ἀραβίαν τὴν εὐδαίμονα

καλουμένην

καλουμένην, ἧς * Σαμῶς ἐβασίλευσεν, Λάργος ὁ τῆς Αἰγύπτου ἄρχων ἐπεστράτευσε· καὶ ἐς μὲν ὄψιν οὐδεὶς αὐτῷ, τήν γε πρώτην πόλεμον, τῆς χώρας ἐκείνης * προσεχώρει· ἡ δέ γε ἐρημία καὶ ὁ ἥλιος, τά τε ὕδατα φύσιν τινὰ ἄτοπον ἔχοντα, πάνυ αὐτὸν ἐταλαιπώρησεν, ὥστε καὶ τὸ πλεῖον τοῦ στρατοῦ φθαρῆναι. τὸ γὰρ δὴ νόσημα οὐ ταῖς συνήθεσι νόσοις ὅμοιον ἐγίγνετο, ἀλλ' ἐς τὴν κεφαλὴν ἐνσκῆψαν, ἐξήραινεν αὐτήν, καὶ τοὺς νοσοῦντας αὐτίκα ἀπώλλυε. τῶν δὲ περιγιγνομένων ἔς τε τὰ σκέλη κατῄει, πᾶν ἔπερον μέρος τοῦ σώματος ὑπερβάν, καὶ ἐκεῖνά τε ἐλυμαίνετο, ἴαμά τε αὐτοῦ οὐδὲν ἦν ἕτερον ἢ ἔλαιον οἴνῳ μεμιγμένον, ὃ ἔπιε καὶ ἠλείψατο· ὅπερ που πάνυ ὀλίγοις σφῶν παρῆν. οὔτε γὰρ ἡ χώρα οὐδὲν τοιοῦτον φέρει, οὔτε ἐκεῖνοι ἄφθονα αὐτὰ * ἐπιφέρονται. κἀν τῷ πόνῳ τούτῳ καὶ οἱ βάρβαροι σφίσι προσεπέθεντο. τέως μὲν γὰρ ἐλάττους, ὁπότε γε καὶ προσμίξειαν αὐτοῖς, ἐγίγνοντο, καί τινα καὶ χωρία ἀπέβαλλον· * ἐπεὶ δὲ συμμάχῳ τῇ νόσῳ αὐτῶν χρησάμενοι, τά τε σφέτερα ἐκομίσαντο, καὶ ἐκείνων τοὺς περιλειφθέντας ἐξήλασαν ἐκ τῆς χώρας. πρῶτοι μὲν δὴ Ῥωμαίων οὗτοι, νομίζω δ' ὅτι καὶ μόνοι, τοσοῦτον ἐπὶ πολέμῳ τῆς Ἀραβίας ταύτης ἐπῆλθον. μέχρι γὰρ τῶν * Ἐπιβύλων καλουμένων, χωρίου τινὸς ἐπιφανοῦς, ἐχώρησαν. Ὁ δ' Αὔγουστος ἐνόσησε μὲν ἐπισφαλῶς πολλάκις καὶ πρότερον· τότε δὲ ἑνδέκατον μετὰ Καλπουρνίου Πείσωνος ὑπατεύσας, ἠρρώστησεν αὖθις, ὥστε μηδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας σχεῖν. πάντα γοῦν ὡς καὶ τελευτήσων διέθετο, καὶ τάς τε ἀρχὰς καὶ τοὺς πρώτους ἄνδρας ἀθροίσας, διάδοχον μὲν οὐδένα ἀπέδειξε, καίτοι τὸν Μάρκελλον πάντων προκριθήσεσθαι ἐς τοῦτο προσδοκώντων· διαλεχθεὶς δέ τινα αὐτοῖς περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων, τῷ μὲν Πείσωνι τῷ ὑπάτῳ τάς τε δυνάμεις καὶ τὰς προσόδους τὰς κοινὰς ἐς βιβλίον * ἐσγράψας, ἔδωκε· τῷ δὲ Ἀγρίππᾳ τὸν δακτύλιον ἐνεχείρισε. καὶ αὐτὸν μηδὲν μηδὲ τῶν πάνυ ἀναγκαίων ποιεῖν δυνάμενον, Ἀντώνιός [τις] Μοῦσας καὶ ψυχροποσίαις καὶ ψυχρολουσίαις ἀνέσωσε. καὶ χρήματα διὰ τοῦτο, καὶ δακτύλιον χρυσοῦν (ἦν γὰρ ἀπελεύθερος) οὐχ ἑαυτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁμοτέχνοις, οὐχ ὅτι τοῖς τότε οὖσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐσομένοις, ἔλαβεν. ἀλλ' ἔδει γὰρ αὐτόν, τὰ τῆς τύχης ἔργα (ὡς δ' ἐγώ φημι, τὰ τοῦ Θεοῦ)

nominata eſt, in qua † Samos regnũ obtinebat, principio nemo omnium eius regionis ad bellum proceſſit; ſed ſolitudo, ſol, & aquæ, quarum natura moleſta erat, Largo magnam cladem attulerunt; cuius magna pars exercitus interiit, * nõ quidem vſitato morborum genere, ſed quodam alio, qui, cum caput inuaſiſſet, ipſumque aridum relinqueret & exſiccatum, ſubito opprimebat ægrotantes; vel, cum peruagatus eſſet ceteras partes corporis, deſcendebat in crura, eaq; maxime affligebat. Huic morbo remedium nõ erat, præter oleum cum vino commixtum, quod vel ægrotus potaret, aut eo vngeretur. cuius tamẽ copia non erat: propterea quod neq; regio ferret, neq; ipſi ſecum multum apportarent. Itaque barbari in eos quos valde laborare intelligerent, irruptionem fecerunt. Nam primum quidem cõgreſſi, inferiores fuerant, & quædam loca amiſerant: poſt vero, morbi qui Romanos premebat auxilio vſi, nõ modo ſua receperunt, ſed eos quoque qui ſuperfuerant, expulerunt e ſuis finibus. Hi Romani primi, & (vt ego arbitror) ſoli, longiſſime belli gerendi cauſa in hanc Arabiam progreſſi ſunt: peruenerunt enim ad ea loca celebrata, quæ † Epibula appellantur. Auguſtus, cum antea ſæpe in graues morbos & periculoſos incidiſſet, tum rurſus factus XI conſul cum Calpurnio Piſone, vehementer ægrotauit: vt nullam ſpem haberet ſalutis. Itaque, quaſi eſſet paulo poſt moriturus, omnia conſtituit, conuocatis magiſtratib. & primoribus ciuitatis: & quamquam omnes ſperabant Marcellum in hac re omnibus præpoſitum iri; tamen nullum ſucceſſorem reliquit; ſed, cum apud eos nonnulla diſſeruiſſet de Republica, libellum Piſoni Conſuli dedit, in quo ſcriptæ erant copiæ & redditus ciuitatis. Annulũ Agrippæ tradidit. Sed cum ita ægrotaret, vt nequiret quidquam facere eorum quæ ſunt in primis neceſſaria, Antonius Muſa eum frigidis quibuſdam potionibus & lauationibus curauit, ac ſeruauit incolumem. Quamobrẽ Cęſar magnam ei pecuniam dedit, conceſſitque ius aureorum annulorũ: (erat enim libertus) nec ſolum ei, ſed etiam ceteris omnibus, qui eandem artem profiterẽtur, vel eſſent in poſterum profeſſuri. " Sed oportebat nimirum Muſam, qui fortunæ aut (vt ipſe ſentio) Dei opus

† Sabos Dioni.

† Athlula eſt apud Dionẽ.

ſibiipſi adſcribebat, e veſtigio redargui. Marcellus enim, cum non multo poſt ægrotaret, atque eodem modo a Muſa curaretur, mortuus eſt. Mirabantur oēs cur Cæſar noluiſſet Marcello imperium relinquere, (is ex poſteris erat Marcelli eius qui cū Annibale pugnauerat) quem vt generū & nepotem carum habebat, tantisq; afficiebat honoribus, vt cum is eſſet Ædilis, voluerit tota æſtate forum cortinis ſupra coopertū eſſe. At in hac re nondū ingenio adoleſcētis ſatis confidere videbatur: ſed vel reddi populo libertatem volebat, vel Agrippam conceſſu populi imperium obtinere: quippe ſciebat eum apud omnes eſſe cariſſimum. Poſteaquam conualuit, intellexitque Marcello ob eam rem non ſatis cum Agrippa conuenire, ſtatim Agrippam in Syriam miſit; ne forte inter eos fieret diſſidium ac diſſenſio. Agrippa tamen, Roma ſubito profectus, non peruenit in Syriam; ſed cum conſideratius temperantiusque faceret omnia, illuc legatos miſit, ipſe in Leſbo remanſit. Quod autem poſtea factum eſt a Cęſare, valde approbatum atque laudatum eſt. nam Lucium Seſtium Conſulem in ſuum locum deſignauit, etſi antea Bruti partes ſemper ſuſtinuerat, eique militiæ affuerat, atque tum adhuc memoriam eius libenter vſurpabat, & ſtatuas habebat, ac eum ornabat laudibus.

E Dionis libro LIIII.

Præterea Cæſar, cum a populo Dictator crearetur, cogereturq; parêre, oblatis quattuor & viginti faſcibus, veſtem diſcidit. quo facto recte inuidiam & odium nominis declinauit; quamuis honore atque auctoritate Dictatores antecelleret. Cumque Marcus quidam Primus Prætor Macedoniæ bellum Odryſis intuliſſet, diceretq; in iudicio nonnumquā, ſe de ſentētia Auguſti; nōnumquam, de Marcelli voluntate id feciſſe, Auguſtus vltro in ius venit: deinde a Prætore interrogatus, an Primo bellum gerere præcepiſſet, negauit: cumque Licinius Murena, patronus & defenſor Primi, [14] multa in Cæſarem maledicta iaceret, eumq; ita rogaret: *Quid igitur hic facis, aut quis te accerſiuit?* tantum reſpondit, ſe vocatū a Republica veniſſe. Iiſdem temporib. Æthiopes qui vltra Ægyptū incolebant, vſq; ad [15] vrbē quæ Elephantina dicitur,

προσποιούμενον, παρὰ πόδας ἁλῶναι. ὁ γὰρ Μάρκελλος νοσήσας οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μούσα τρόπον θεραπευόμενος, ἀπέθανε. τότε μέντοι πάντες ἐθαύμαζον ὅτι τὸν Μάρκελλον (ἦν δὲ Μαρκέλλου τοῦ τῷ Ἀννίβᾳ προσπολεμήσαντος *ἔγγονος) καὶ ὡς γαμβρὸν καὶ ὡς ἀδελφιδοῦν ἀγαπῶν, καὶ οὕτω τιμῶν ὥστε καὶ ἀγορανομοῦντος αὐτοῦ τὴν ἀγορὰν ἐν παντὶ τῷ θέρει παραπετάσμασι κατὰ κορυφὴν διαλαβεῖν, ὅμως τὴν μοναρχίαν οὐκ ἐπίστευσεν. οὕτως, ὡς ἔοικεν, οὐδέ πω τῇ τοῦ μειρακίου γνώμῃ ἐθάῤῥει, ἀλλ' ἤτοι τὸν δῆμον τὴν ἐλευθερίαν κομίσασθαι, ἢ καὶ τὸν Ἀγρίππαν τὴν ἡγεμονίαν παρ' ἐκείνου λαβεῖν ἠθέλησεν· ᾔδει γὰρ προσφιλῆ αὐτὸν ὄντα τῷ δήμῳ. ῥαΐσας δ' οὖν, καὶ μαθὼν τὸν Μάρκελλον οὐκ ἐπιτηδείως τῷ Ἀγρίππᾳ διὰ τοῦτ' ἔχοντα, ἐς τὴν Συρίαν εὐθὺς τὸν Ἀγρίππαν, μὴ καὶ διατριβή τις καὶ ἀψιμαχία ἐν ταὐτῷ σφίσι συμβῇ, ἔστειλε. καὶ ὅς, ἐκ μὲν τῆς πόλεως εὐθὺς ἐξώρμησεν, οὐ μέντοι καὶ ἐς τὴν Συρίαν ἀφίκετο, ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον μετριάζων, ἐκεῖσε μὲν τοὺς ὑποστρατήγους ἔπεμψεν, αὐτὸς δ' ἐν τῇ Λέσβῳ διέτριψε. Καὶ τοῦτο δὲ τοῦ Καίσαρος ἐπαινούμενον, ὅτι Λούκιον Σήστιον, οὐ μόνον σπουδάσαντα πάλαι τῷ Βρούτῳ καὶ συστρατεύσαντα, ἀλλ' ἔτι καὶ τότε καὶ μνημονεύοντα αὐτοῦ, καὶ εἰκόνας ἔχοντα, καὶ ἐπαίνους ποιούμενον, ὕπατον ἀνθ' ἑαυτοῦ ποτε εἵλετο.

[Ἐκ τοῦ νδ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Δικτάτωρα δὲ αὐτὸν τοῦ δήμου αἱρουμένου, καί, ὡς οὐκ ἐπείθετο, ἀναγκάζοντος, καὶ τὰς εἰκοσιτέσσαρας ῥάβδους προσφέροντος, διέῤῥηξε τὴν ἐσθῆτα, ὀρθῶς τό τε ἐπίφθονον καὶ τὸ μισητὸν τῆς *κλήσεως φυλαττόμενος. τῆς γὰρ ἐξουσίας καὶ τῆς τιμῆς ὑπὲρ τοὺς δικτάτωρας εἶχε. Μάρκου δέ τινος Πρίμου [αἰτίαν ἔχοντος] ὅτι τῆς Μακεδονίας ἄρχων Ὀδρύσαις ἐπολέμησε, καὶ λέγοντος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ποτὲ μὲν τῇ τοῦ Αὐγούστου, ποτὲ δὲ τῇ τοῦ Μαρκέλλου γνώμῃ τοῦτο πεποιηκέναι, ἐς τὸ δικαστήριον αὐτεπάγγελτος ἦλθε, καὶ ἐπερωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εἰ προστάξειε τῷ Πρίμῳ πολεμῆσαι, ἔξαρνος ἐγένετο. τοῦ δὲ συναγορεύοντος τῷ Πρίμῳ, Λικινίου Μουρήνου, ἄλλα τε εἰς αὐτὸν [οὐκ] ἐπιτήδεια ἀποῤῥίψαντος, καὶ πυθομένου, Τί δὴ ἐνταῦθα ποιεῖς, καὶ τίς σε ἐκάλεσε; τοσοῦτον μόνον ἀπεκρίνατο ὅτι, Τὸ δημόσιον. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ Αἰθίοπες οἱ ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκοῦντες, προεχώρησαν ἄχρι τῆς * χώρας τῆς Ἐλεφαντίνης ὠνομασμένης,

πάντα

πάντα τὰ ἐν ποσὶ πολιορκοῦντες, συμπαρούσης αὐτοῖς καὶ τῆς βασιλίσσης αὐτῶν Κανδάκης. Γαΐου δὲ Πετρωνίου τοῦ τῆς Αἰγύπτου ἄρχοντος, ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐξορμήσαντος, ὥρμηντο μὲν ὡς καὶ διαφευξόμενοι· καταληφθέντες δὲ ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ, ἐς τὴν οἰκείαν αὐτὸν ἐπεσπάσαντο· καὶ καλῶς ἐκεῖ ἀγωνισάμενος, τὴν Ταπάπην τὸ βασίλειον αὐτῶν ἔλαβε. καὶ ἐκείνη μὲν καταχθεῖσα ἐν φρουρᾷ κατελείφθη· ὁ γὰρ Πετρώνιος μήτε περαιτέρω προελθεῖν δυνηθεὶς, μήτε κατὰ χώραν μεῖναι δυνηθεὶς, ἀνεχώρησε· καὶ τούτῳ τῶν Αἰθιόπων τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐπιθεμένων, αὖθίς τε ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐστράτευσε, καὶ τοὺς σφετέρους ἐρρύσατο, αὐτούς τε τὴν οἰκείαν καταλαβεῖν ἠνάγκασε. Τοῦ δὲ Καίσαρος ἐς Σικελίαν ἐκδημήσαντος, ὅπως ἐκείνην τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα καταστήσῃ, ἐστασίασεν ὁ δῆμος περὶ τὰς τῶν ὑπάτων ἀρχαιρεσίας, ὅτι ἀδύνατον ἦν δημοκρατουμένους σωθῆναι, μικροῦ γοῦν τινος κυριεύσαντος.* ἀγανακτήσας οὖν ἐπὶ τούτῳ ὁ Αὔγουστος, καὶ μήτε μόνῃ τῇ Ῥώμῃ σχολάζειν δυνάμενος, μήτε ἄναρχον αὐτὴν καταλιπεῖν τολμῶν, μετεπέμψατο τὸν Ἀγρίππαν, καὶ τὴν Ιουλίαν αὐτῷ τὴν . . . ἀνδρὸς χηρεύουσαν δοὺς, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην, Μαικήνου (ὡς λέγεται) συμβουλεύσαντος ὅτι, Τηλικοῦτον αὐτὸν πεποίηκας, ὥστε ἢ γαμβρόν σου γενέσθαι, ἢ φονευθῆναι. Περαιωθεὶς δὲ εἰς Ἑλλάδα, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ἐτίμησε, διὰ τὸ φυγοῦσαν ποτὲ μετὰ [τοῦ] Νέρωνος τοῦ ἀνδρὸς τὴν Λιβίαν ἐκεῖ διαγενέσθαι· τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἐκόλασεν, Αἴγιναν ἀφελόμενος·* Κυζικηνοὺς δὲ καὶ ἄλλας πόλεις, ὅτι περί τινας τῶν Ῥωμαίων πλημμελῆσαί τι ἔδοξαν, ἐδουλώσατο. Ἐν τούτῳ ὁ Φραάτης, φοβηθεὶς μὴ καὶ ἐπιστρατεύσῃ οἱ, τά τε σημεῖα τοῦ Κράσσου, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέπεμψεν αὐτῷ· καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Καῖσαρ ἐγαυροῦτο, ὡς ἀκονιτὶ λαβὼν ἃ πολέμοις ἄλλοι ἀπεβάλοντο. ἀμέλει καὶ θυσίας ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπετέλεσε· καὶ προσέτι καὶ ἐπὶ κέλητος ἐς τὴν πόλιν ἐσήλασεν. * Ἐπῃνεῖτο δὲ καὶ ἐφ᾽ οἷς οὐκ ἠξίου ἕτερόν τι προσκτήσασθαι, ἀλλ᾽ ἀκριβῶς ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπάρχουσιν ἐδικαίου. Ὅτι δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ βασιλείας καὶ δυναστείας τὰς μὲν * τι βεβαιοῦντι, τὰς δὲ εἰς ἑτέρους μεταθέντι, τοὺς δέ τινας τῶν βασιλέων καὶ δικαιοῦντι, τοὺς δὲ ἐπαινοῦντι καὶ φίλους ποιουμένῳ, πάμπολλαι πρεσβεῖαι πρὸς αὐτὸν ἀφίκοντο. καὶ γὰρ καὶ Ἰνδοὶ πρό-

progreſſi comite ac duce Cădace regina, omnia quæ fierent obuiam, vaſtabant. Quo cognito, Caius Petronius præfectus Ægypti, contra eos contendit: illi regredi cœperunt, ſeque in fugam coniicere. Petronius eos in itinere conſecutus, atque in patriam eorum attractus, cum iis prœlium feliciter commiſit, cepitque Tanapen vrbem regiam; quam retinuit relictis in ea præſidiis. Nam cum nollet progredi longius, nec poſſet in ea regione diutius remanere, regreſſus eſt. Interim Æthiopes præſidia a Petronio relicta adorti ſunt: quamobrem ipſe exercitum reduxit, ſuosque liberauit, atque Æthiopes domum compulit. Sed cum Auguſtus in Siciliam profectus eſſet, populus in creandis Conſulibus ſeditionem fecit. nam etſi exigua erat populi poteſtas, tamen vbi populus dominium habebat, ciues ſalui eſſe nõ poterant. Hanc ob cauſam Auguſtus indignatus, quod Romæ ſemper eſſe nõ poſſet, nec eam auderet ſine præfecto relinquere, Agrippam accerſiri iuſſit; eique Iuliam, quæ tum vidua erat, vxorem dedit; deinde cum Romam miſit. Ferunt Mæcenatem id conſilium Cæſari dediſſe; propterea quod Agrippam tot tantiſque honorib. auxiſſet. *Nam eum, inquit, generum tuum eſſe, aut interire neceſſe eſt.* Poſtquam tranſiit in Græciam, Lacedæmoniis magnos honores tribuit, quod Liuia, cum fugeret olim cum Nerone viro ſuo, apud eos commoſata fuerat. Athenienſes vero multis incommodis affecit, atq; iis Æginam ademit. Cyzicenos autem, & alias ciuitates, quæ contra quoſdã ciues Romanos nonnihil videbantur commiſiſſe, in ſeruitutem adduxit. Phraates per id tempus metuens ne Cæſar contra ſe exercitum duceret, captiuos ad eum remiſit, & ſigna militaria quæ a Craſſo acceperat: qua ex re Cæſar gloria efferebatur, quod abſque labore recuperaſſet ea quæ alii magnis prœliis amiſiſſent. ob eam cauſam ſacra fecit, atq; *ouans vrbem ingreſſus eſt. Tum laudabatur, quod ſibi nihil præterea acquirendũ eſſe putaret, quodque ſtatueret contentus eſſe reb. præſentibus. Cum eſſet in Aſia, regnaque & principatus partim aliis confirmaſſet, partim ad alios tranſtuliſſet, condemnatis quibuſdam regibus, nonnullis etiam laudatis, atq; in amicitiam receptis, quam plurimæ legationes ad eum venerunt. Nam Indi, qui antea quoque

legatos miſerant, tunc amicitiam cõfirmauerunt datis muneribus; in quibus præter cetera fuerunt tigres, quæ tum primum a Romanis viſæ ſunt: præterea adoleſcentulus abſque humeris ei datus eſt, qui pedibus perinde ac manibus in rebus omnibus vtebatur: pedibus arcum tendebat, mittebat ſagittas, tuba canebat. id quemadmodum faceret, neſcio: tantum ſcribo quæ verſantur in ſermone omnium. Eodem tempore †Zamarcus Indus ſophiſtes, ſiue gloriæ cupiditate permotus, ſiue ſenectute, (vt eſt mos regionis) viuus ſe in ignem coniecit. Cæſari Romam redeunti Romani ſe comparabant vt obuiam procederent: ſed is de nocte Romam aduectus eſt, vt ſemper conſueuerat, cum vel in vrbem introiret, vel ex vrbe proficiſceretur. ſtudebat enim diligenter clam vtrumque facere; vt nemini moleſtus eſſet. Cum autẽ vellet Senatores pauciores eſſe, certoque & definito numero contineri, pleriſque moleſtiam exhibuit: tum ei a permultis inſidiæ paratæ ſunt: atque ipſe coegit permultos ſibi mortem afferre: (in quorum numero fuit Murena, qui cum eo olim conſtanter & libere ſe geſſerat) quoſdam alios condemnauit; in quibus erat filius Lepidi: Lepidum vero patrem tractauit contumelioſe; quẽ inuitum rure iuſſit in vrbem venire, ac poſtea ſemper in conuentus adduxit, vt propter *auctoritatis & dignitatis cõmutationem, maiorem iniuriam ſuſtineret, eſſetque ludibrio & deſpectui. neq; tamen eum iuſſit interfici, neque ei, cum Pontifex eſſet, pontificatum ademit, quamdiu vixit. Cum autem haberetur ſermo in Senatu, vt Senatores Auguſtum viciſſim cuſtodirent, Antiſtius, qui refragari non audebat, ſed neq; volebat acquieſcere: (is erat homo nobiliſſimus) *Sterto*, inquit: *quamobrem nequeo apud Cæſarem excubare.* hunc Cæſar, etſi alia cõtra voluntatem eius fecerat, tamen nõ puniuit. Cum autem de ornatu mulierum, & virorum continentia, præcepta dare conaretur, irriſus eſt; quod propter ea quę domi ſuæ fiebãt, non haberet de iis rebus loquendi libertatem: cũ multis enim rem habebat, Liuiæq;, quam viuo marito eius duxerat, erat (vt aiunt) ſubiectus. Itaq; adducto ad ſe adoleſcente, qui duxerat in vxorẽ eam cum qua adulterium cõmiſerat, eoq; grauiter accuſato, Cęſar in dubitationem venit, quod neq; auderet id facinus negligere, neq; in adoleſcentem animaduertere:

Zamarus eſt apud Dionẽ.

κηρυκευσάμενοι πρότερον, φιλίαν τότε ἐσπείσαντο, δῶρα πέμψαντες ἄλλα τε, καὶ τίγρεις πρῶτον τότε Ῥωμαίοις ὀφθείσας. καί τι καὶ μειράκιον ἄνευ ὤμων αὐτῷ ἐδωρήσαντο· καὶ μέντοι καὶ τοιοῦτον ὂν ἐκεῖνο, ἐς πάντα τοῖς ποσὶν ἅτε καὶ χερσὶν ἐχρῆτο, τόξον τε αὐτοῖς ἐπέτεινε καὶ βέλη ἠφίει, καὶ ἐσάλπιζεν, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως· γράφω γὰρ τὰ λεγόμενα. τότε καὶ ὁ σοφιστὴς * Ζάμαρχος ὁ Ἰνδὸς, εἴτε ὑπὸ φιλοτιμίας, εἴτε ὑπὸ τοῦ γήρως, κατὰ τὸν πάτριον νόμον, πυρὶ ἑαυτὸν ζῶντα ἐξέδωκεν. Ἐπεὶ δὲ ἐπιδημιοῦντι εἰς τὴν Ῥώμην οἱ ἄλλοι προαπαντῆσαι παρεσκευάζοντο, νύκτωρ ἐς τὴν πόλιν ἐσεκομίσθη, καθὼς ἀεὶ ἔν τε ταῖς * ἐνδημίαις καὶ ταῖς εἰσόδοις ἐποίει, λανθάνειν ἐν ἀμφοτέροις σπεύδων, ἵνα μηδενὶ ὀχληρὸς εἴη. Τὴν δὲ βουλὴν αὖθις εἰς βραχύτερον συστέλλων τε καὶ ὁρίζων, καὶ τοὺς πολλοὺς ἐκ τούτου λυπῶν, καὶ ἐπεβουλεύετο παρὰ πολλῶν, καὶ πολλοὺς ἠνάγκαζεν ἑαυτοὺς διαχρήσασθαι· * καὶ Μουρήνας ὁ παρρησιασάμενός ποτε πρὸς αὐτόν. ἄλλους μὲν οὖν τινὰς * ἐδίκασε, καὶ τὸν Λεπίδου υἱόν· αὐτὸν δὲ τὸν Λέπιδον προεπηλάκισε μὲν, ἔς τε τὴν πόλιν καὶ ἄκοντα ἐκ τῶν ἀγρῶν καλεῖσθαι κελεύων, καὶ ἐς τὰς συνόδους ἀεὶ ἐσάγων, ὅπως ὅτι πλείστην καὶ χλευασίαν καὶ ὕβριν πρός τε τὴν τῆς ἰσχύος καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀξιώσεως μεταβολὴν ὀφλισκάνῃ· οὐ μὴν ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ καὶ ἀρχιερέα ὄντα, τὴν ἀρχιερωσύνην, ἕως περιῆν, οὐκ ἀφείλετο. Λόγων δέ ποτε ἐν βουλῇ γινομένων ὡς χρεὼν εἴη τὸν Αὔγουστον ἐκ διαδοχῆς σφᾶς φρουρεῖν, Ἀντίστιος μήτε ἀντειπεῖν τολμῶν, μήτε συγκαταθέσθαι ὑπομένων, (ἦν γὰρ τῶν γενναιοτέρων) ἔφη ὅτι, Ῥέγχω καὶ οὐ δύναμαι αὐτοῦ προκοιτῆσαι· ἀλλ᾽ ὅμως τοῦτον, καὶ ἐν ἄλλοις οὐ κεχαρισμένα αὐτῷ πράξαντα, ὁ Καῖσαρ οὐ μετῆλθε.

Περὶ δὲ εὐκοσμίας γυναικῶν καὶ σωφροσύνης ἀνδρῶν παραινεῖν ἐπιχειρῶν, ἐχλευάζετο, μὴ ἔχων περὶ τούτων ἀφ᾽ ἑστίας τὴν παρρησίαν, ἅτε πολλαῖς μὲν αὐτὸς συγγινόμενος, τῇ δὲ Λιβίᾳ (ὥς φασιν) ὑποκείμενος· καὶ αὐτὴν δὲ ταύτην ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς γήμας. καί ποτε προσήγαγέ τις αὐτῷ νεανίσκον γυναῖκα ἐκ μοιχείας γεγαμηκότα· καὶ ὁ μὲν κατηγόρει τοῦ νεανίσκου, ὁ δὲ Καῖσαρ διηπορήθη, μήτε παριδεῖν τὸ πρᾶγμα, μήτ᾽ ἐπιτιμῆσαι τολμήσας.

ὀψὲ δέ ποτε ἀνενεγκὼν, Πολλὰ, ἔφη, καὶ δεινὰ αἱ στάσεις ἐπήνεγκαν· ὥστε ἐκείνων μὲν ἀμνημονῶμεν, τοῦ δὲ δὴ λοιποῦ προνοῶμεν ὅπως μηδὲν τοιοῦτο γίγνηται. Πυλάδου δὲ καὶ Βαθύλλου τῶν ὀρχηστῶν ἀνθούντων τότε, καὶ τοῦ δήμου περὶ αὐτοὺς *στασιάσαντος, ὁ Καῖσαρ ἐπεὶ ὠργίζετο τῷ Πυλάδῃ, εἰπεῖν ἐκεῖνος λέγεται, Ἀλλὰ συμφέρει σοι, Καῖσαρ, περὶ ἡμᾶς τὸν δῆμον ἀποδιατρίβεσθαι. τῷ δὲ Μαικήνᾳ διὰ τὴν γυναῖκα οὐκ ἔθ' ὁμοίως ἔχαιρεν· οὕτω γὰρ πάνυ αὐτῆς ἤρα, (ὠνομάζετο δὲ Τερεντία) ὥστε καὶ ἀγωνίσασθαί ποτε αὐτὴν περὶ τοῦ κάλλους πρὸς τὴν Λιβίαν. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον κῆτός τι, πλάτος μὲν ποδῶν εἴκοσι, μῆκος δὲ τριπλάσιον ἔχον, καὶ γυναικὶ πλὴν τῆς κεφαλῆς ἐοικὸς, ἐς τὴν Κελτικὴν γῆν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἐξώκειλε. Λικίνιος δέ τις, Ἰουλίου Καίσαρος ἐξελεύθερος, ἐπίτροπος τῆς Γαλατίας ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου κατασταθεὶς, καὶ πλεονεξίᾳ μὲν βαρβαρικῇ, ἀξιώσει δὲ Ῥωμαϊκῇ χρώμενος, πλεῖστα τοὺς Γαλάτας κατελυμήνατο· καὶ ἐς τοσοῦτόν γε κακοτροπίας ἐχώρησεν, ὥστε ἐπειδή τινες εἰσφοραὶ *παρ' αὐτοῖς ἐγίνοντο, τεσσαρεσκαίδεκα τοὺς μῆνας ποιῆσαι. τῶν δὲ Γαλατῶν καταβοώντων αὐτοῦ πρὸς τὸν Καίσαρα, καὶ δεινὰ ποιουμένων, ὥστε καὶ ἐκεῖνον τὰ μὲν συναχθεσθαι σφίσι, τὰ δὲ καὶ παραιτεῖσθαι, ἀγνοεῖν τέ τινα λέγειν, καὶ προσποιεῖσθαι ἕτερα μὴ πιστεύειν, καὶ ἔστιν ἃ συγκρύπτειν, αἰσχυνόμενον ὅτι τοιούτῳ ἐπιτρόπῳ ἐκέχρητο· τοιόνδε τι τεχνασάμενος ὁ Λικίνιος, πάντων αὐτῶν κατεγέλασεν. ἐπειδὴ γὰρ χαλεπῶς οἱ τὸν Αὔγουστον ἔχοντα ᾔσθετο, καὶ κολασθήσεσθαι ἔμελλεν, ἔς τε τὴν οἰκίαν αὐτὸν ἐσήγαγε, καὶ πολλοὺς μὲν καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου θησαυροὺς, πολλὰ δὲ καὶ τἆλλα σωρηδὸν *συνενενημένα αὐτῷ δείξας, Ὦ δέσποτα, ἔφη, ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων ταῦτα ἤθροισα, ἵνα μὴ τοσούτων χρημάτων ἐγκρατεῖς οἱ ἐπιχώριοι ὄντες, ἀποστῶσι· ἀμέλει καὶ ἐτήρησά σοι πάντα αὐτὰ καὶ δίδωμι. καὶ ὁ μὲν οὕτως, ὡς καὶ ὑπὲρ τοῦ Αὐγούστου τὴν τῶν βαρβάρων ἰσχὺν ἐκνευρικὼς, ἐσώθη.

Τὸν δὲ δὴ Τιβέριον καὶ τὸν Δροῦσον, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παῖδας, ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔπεμπε· καὶ κατεστρέφοντο οὗτοι τούς τε παριστρίους αὐτῷ βαρβάρους, καὶ τοὺς *παρωκεανίους Κελτούς. ἀλλ' ὁ μὲν Δροῦσος, νέος κομιδῇ μετήλλαξε· Τιβέριος δὲ καὶ ἐβίω χρόνον πολὺν, καὶ τὸ τοῦ Αὐγούστου διεδέξατο κράτος, καίτοιγε τοῦ Καίσαρος Γάϊόν τε καὶ Λούκιον τοὺς ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἰουλίας τῷ Ἀγρίππᾳ τεχθέντας,

tandem tamen ita reſpondit; *Seditiones (inquit) nobis attulerunt multa & grauia incommoda; quæ recordari nõ eſt neceſſe. quare prouideamus in poſterum, ne quid huiuſmodi committatur.* Florebant per id tempus Pylades & Bathillus ſaltatores: propter quos cum ſæpe fieret populi cõcitatio, Cęſar Pyladi iratus eſt. At ille dixiſſe fertur; *Id tibi quidem conducit Cæſar, populum propter nos occupatum & diſtentum eſſe.* Ceterum conſuetudine Mæcenatis, propter vxorem eius, nõ perinde delectabatur, vt antea: nam Mæcenas eam vſque adeo diligebat, (ei Terentia erat nomen) vt ea aliquãdo ſit auſa cũ Liuia de pulchritudine contendere. Sub id tempus cetus latitudine pedum XX, triplicata vero longitudine, atque in omnibus præter caput mulieri ſimillimus, ex Oceano in Celticam venit. Licinius quidã, Iulii Cæſaris libertus, quem Auguſtus Galliæ præfecerat, adductus barbara & immani auaritia, præditusque Romana dignitate, Gallis plurima dãna & detrimẽta attulit. Tanta enim fuit eius improbitas atque peruerſitas, vt, cum ſolerent ſingulis mẽſibus a Gallis tributa cõferri, ipſe quatuordecim menſes fecerit. Hunc cum Galli vehementer accuſarẽt apud Cęſarem, ferrentque grauiter, Cęſar partim eis concedebat, partim excuſabat Licinium: quædam negabat ſe ſcire, nonnulla ſe credere diſſimulabat, cetera occultabat; pudore ſcilicet affectus, quod eum hominẽ Gallis præfeciſſet. Sed Licinius, capto aſtuto & callido conſilio, omnes irriſit. nã, vt ſenſit Auguſtum ſibi iratum & offenſum eſſe, ac de ſe ſupplicium ſumptum iri, eum in domum ſuam introduxit, eique theſauros oſtẽdit, magnam vim argenti & auri, aliaque permulta cumulate in eum locũ congregata: mox inquit; *Domine, hæc omnia coegi & coaceruaui tua & populi Romani cauſa, vt ne nationes huiuſmodi copioſa & locupletes abs te deficerent: omnia quidem certe tibi ſeruaui, eaque in præſens do.* Itaque Licinius ſaluus euaſit; quaſi in gratiam Auguſti vires barbarorum eneruaſſet. Cæſar Tiberiũ & Druſum vxoris filios contra hoſtes miſit. Hi vicerunt barbaros qui iuxta Danubiũ, & *Germanos qui prope Oceanũ incolunt: poſtea Druſus admodum adoleſcens mortuus eſt. Tiberius diu vixit, accepitq; imperium Auguſti: quamquam Auguſtus Caium & Lucium (quos Iulia filia ſua ex Agrippa pepererat)

Celtas. al.

& filios ſibi adoptauerat, & Imperatores deſignauerat; quo minus ſibi inſidiæ pararentur: nec enim exſpectauit, dũ ad virilem ætatẽ peruenirent; ſed ſtatim eos ſucceſſores imperii renuntiauit: quoniã thoracem quẽ ſub veſte gerebat, etiã cum in Senatũ veniret, putabat parũ ſibi profuturum; tametſi ciues Romani, adducti beneuolẽtia, ad eũ ineunte anno* venerãt, argentumq; omnes dederant, diſpari tamẽ numero: ille quoq; tantundem, aut plus eo, non modo Senatoribus, ſed etiã reliquis omnibus reddiderat. Tanto ẽt amore erat in amicos inflãmatus, vt, cum Mæcenas & Apuleius male audirent in iudicio, quod adulteri cuiuſdã patroni ac defenſores eſſent, ipſe in ius venerit: ac cũ ſediſſet in tribunali p̃toris, nihil quidẽ admiſerit grauius, ſed accuſatori interdixerit, ne amicis ſuis ꝓpinquisve conuitiũ faceret: atq; inde ſtatim ſurrexit. Cum aũt Cornelium quendã de vita vxoris accuſaret, isq; in Senatu reſpõdiſſet, ſe de voluntate & conſilio Cæſaris eã duxiſſe: ira vehementer incitatus, nihil dixit acriter, nihilq; fecit acerbe, ſed ſtatim exſiluit e Senatu; ac paulo poſt reuerſus; *Malui*, inquit ad amicos, *hoc facere, quãuis rectũ non fuerit, quam hic manere, coactus maleficium aliquod committere.* De '' Vedio vero Pollione, qui mortẽ obiit iiſdem tẽporibus, mẽtionem faciã; quamuis nihil memoria dignũ fecerit: quippe libertino patre natus erat; tamẽ, quod maximas opes habuit, & eius eſt nobilitata crudelitas, ſolet nomẽ eius hiſtoriis mandari. Porro aũt moleſtum eſſet omnia quæ ab eo dicta ſunt aut facta, commemorare: ſed in piſcinis murænas habuit, quæ carnib. humanis veſcerentur, eisq; ſeruos obiecit, de quib. voluit ſuppliciũ ſumere. Itaque cũ Auguſtum cõuiuam accepiſſet, pincernã qui forte ſcyphum cryſtallinũ fregerat, murænis offerri iuſſit. Auguſtus, cuius ad pedes puer ſupplex iacebat, primũ conabatur ei perſuadere, ne id faceret: ſed dũ ille non obtemperat; *Affer*, inquit, *ad me cetera pocula quæ ſunt huius generis, & reliqua omnia quæ pretioſa habes: vt ego quoque iis vti poſſim*: poſt vbi allata ſunt, cõfringi iuſſit. Tũ Pollio, vt cui maior terror iram vnius poculi cauſa cõceptam excuſſiſſet, inuitus conquieuit.

καὶ* ποιησαμένου καὶ αὐτοκράτορας ἀναδείξαντος, ἵνα ἧττον* ἐπιβουλεύοιτο· μηδὲ ἀναμείνας σφᾶς ἀνδρωθῆναι, ἀλλ' αὐτόθεν διαδόχους τῆς ἀρχῆς ἀποδείξας. βραχὺ γάρ τι καὶ σμικρὸν τὸν θώρακα ὃν ὑπὸ τῇ στολῇ πολλάκις καὶ ἐς αὐτὸ τὸ συνέδριον ἐσιὼν εἶχεν, ἐπικουρήσειν ἑαυτῷ ἐνόμιζεν· καίτοιγε οἱ Ῥωμαῖοι ἀργύριον, οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἔλαττον, αὐτῷ ἐκείνῳ προσιόντες ὑπὸ εὐνοίας ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ ἐδίδοσαν· καὶ ὅς, προσθεὶς ἄν, ἤ τι τοσοῦτον, ἢ καὶ πλέον, ἀντεδίδου οὐχ ὅπως τοῖς βουλευταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. Ἦν δὲ καὶ περὶ τοὺς φίλους οὕτω θερμός, ὡς καὶ τοῦ Μαικήνου καὶ τοῦ Ἀπουλείου κακῶς ἐν δικαστηρίῳ ποτὲ ἀκουσάντων, ὅτι μοιχῷ τινι συνηγόρουν, ἐλθεῖν τε εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐν τῇ τοῦ στρατηγοῦ καθέδρᾳ ἱζήσας, δεινὸν μὲν οὐδὲν πρᾶξαι, ἀπειπὼν δὲ τῷ κατηγόρῳ μήτε τοὺς φίλους αὐτοῦ, μήτε τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ προπηλακίζειν, εὐθὺς ἀναστῆναι. Κορνηλίου δέ τινος αἰτίαν* παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ τῆς γυναικὸς βίῳ ἔχοντος, καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ εἰπόντος ὅτι καὶ εἰδότος καὶ συμβουλεύσαντος αὐτοῦ ἠγάγετο αὐτήν, περιοργής τε ἐγένετο, καὶ εἶπε μὲν οὐδὲν οὐδὲ ἔπραξε δεινόν, ἐκπηδήσας δὲ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, ἔπειτα μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν, ἑλόμενος (ὡς πρὸς τοὺς φίλους εἶπε) τοῦτο μᾶλλον, καίπερ οὐκ ὀρθῶς ἔχον, ποιῆσαι, ἢ κατὰ χώραν μένων ἀναγκασθῆναί τι κακὸν δρᾶσαι. Μνησθήσομαι δὲ καὶ* Οὐεδίου Πωλίωνος ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ μεταλλάξαντος, ἄλλως μὲν οὐδὲν μνήμης ἄξιον παρασχομένου, (καὶ γὰρ ἐξ ἀπελευθέρου ἐγεγόνει) ἐπὶ δὲ δὴ τῷ πλούτῳ τῇ τε ὠμότητι ὀνομαστοτάτου γεγενημένου, ὥστε καὶ ἐς ἱστορίας λόγον ἐλθεῖν. ἔστι γὰρ τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἔπραττε, δι' ὄχλου ἂν λεγόμενα γένοιτο· μυραίνας δὲ δεδιδαγμένας ἀνθρώπους ἐσθίειν ἐν δεξαμεναῖς τρέφων, τοὺς δούλους αὐταῖς, οὓς ἐθανάτου, παρέβαλλε. καί ποτε τὸν Αὔγουστον ἑστιῶν, ἐπειδὴ ὁ οἰνοχόος κύλικα κρυσταλλίνην κατέαξεν, ἐς τὰς μυραίνας αὐτὸν ἐμβληθῆναι προσέταξεν. ὁ οὖν Αὔγουστος, προσπεσόντος οἱ τοῦ παιδὸς, καὶ ἱκετεύσαντος αὐτόν, τὰ μὲν πρῶτα πείθειν τὸν Πωλίωνα ἐπειρᾶτο μηδὲν τοιοῦτο δρᾶσαι· ὡς δ' οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῷ, Φέρε, ἔφη, τἆλλα πάντα ἐκπώματα ὅσα ποτὲ τοιουτότροπα, ἢ καὶ ἕτερά τινα ἔντιμα κέκτησαι, ἵνα αὐτοῖς χρήσωμαι· καὶ αὐτὰ κομισθέντα συντριβῆναι ἐκέλευσεν. ἰδὼν δὲ τοῦτο ἐκεῖνος, καὶ ὑπὸ τῆς μείζονος καταπλήξεως τὴν ἐπὶ τῷ ἑνὶ ἐκπώματι ὀργὴν ἐκκρουσθείς, ἡσυχίαν καὶ ἄκων ἤγαγε.

τελευτή-

τελευτήσας δὲ ὁ Πωλίων, τῷ Αὐγούστῳ τήν οἰκίαν, καὶ * τὸν Παυσίλυπον τὸ χωρίον τὸ μεταξὺ Νέας τε πόλεως καὶ τῶν Πυτεόλων, κατέλιπεν. ὁ δὲ Αὔγουστος τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐς ἔδαφος, ὅπως μηδὲν μνημόσυνον ἐν τῇ πόλει ἔχοι, καταβαλών, *περίστῳον ᾠκοδομήσατο, καὶ τὸ τῆς Λιβίας αὐτῷ ἐπέγραψεν ὄνομα. Πόλεις μέντοι συχνὰς ὁ Καῖσαρ ἄλλῃ τε πολλαχῇ, καὶ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν καὶ Γαλατίαν ἀπῴκισεν· ᾠκοδόμησε δὲ καὶ τὸν Κυρίνου ναόν, ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα τοῦτον κίοσι κοσμήσας. καὶ ἐπειδὴ καὶ τοσαῦτα ἔτη τὰ πάντα ἐβίωσε, τὸ πρᾶγμα *ἔδοξέ τισιν οὐ κατὰ τύχην αὐτῷ γεγενῆσθαι, ἀλλ' ἐξεπίτηδες καὶ κατὰ πρόγνωσιν.

[Ἐκ τοῦ νε΄ τῶν Δίωνος βιβλίων]

Δροῦσος δὲ ὁ τοῦ Τιβερίου ἀδελφός, κατὰ Κελτῶν τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ῥήνου οἰκούντων πεμφθείς, καὶ τὰ ἐν ποσὶν οὐκ *ἀταλαιπώρως χειρούμενος, μέχρι τοῦ Ἀλβίου προεχώρησεν ποταμοῦ· ῥεῖ δὲ οὗτος ἐκ τῶν Οὐανδαλικῶν ὀρῶν, καὶ ἐς τὸν Ὠκεανὸν τὸν προσάρκτιον πολλῷ μεγέθει *ἐκδίδωσιν. ἐνταῦθα δὲ γυνή τις αὐτῷ μείζων ἢ κατὰ ἀνθρώπου φύσιν ἀπαντήσασά τε καὶ εἰπεῖν λέγεται· Ποῖ δῆτα ἐπείγῃ Δροῦσε ἀκόρεστε; οὐ πάντα σοι ταῦτα ἰδεῖν πέπρωται. ἀλλ' ἄπιθι· καὶ γάρ σοι καὶ τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου τελευτὴ ἤδη πάρεστι. καὶ ὁ μέν, ἀποστρέφων ἐκ τῆσδε σπουδῇ, ἐν τῇ ὁδῷ νόσῳ τινὶ ἐτελεύτησεν. ἡ δὲ δὴ Λιβία εἰκόνων τε ἐπὶ παραμυθίᾳ ἔτυχε, καὶ ἐς τὰς μητέρας τὰς τρὶς τεκούσας ἐσεγράφη. δίδωσι γὰρ ὁ νόμος ἐν χάριτος μέρει, πρότερον μὲν διὰ τῆς βουλῆς, νῦν δὲ διὰ τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ τῶν τοσαυτάκις γεγεννηκότων δικαιώματα, ὥστε σφᾶς μήτε τοῖς τῆς ἀπαιδίας ἐπιτιμίοις ἐνέχεσθαι, καὶ τὰ τῆς πολυπαιδίας ἆθλα, πλὴν ὀλίγων τινῶν, καρποῦσθαι. καὶ αὐτὰ οὐκ ἄνθρωποι μόνον ἀλλὰ καὶ θεοὶ εὑρίσκονται, ἵν' ἄν τίς τι αὐτοῖς τελευτῶν καταλίπῃ, λαμβάνωσι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστι. Καῖσαρ δὲ τά τε ὀνόματα συμπάντων τῶν βουλευτῶν ἐς λεύκωμα ἀναγράψας ἐξέθηκε· καὶ ἐξ ἐκείνου καὶ νῦν κατ' ἔτος καὶ τοῦτο ποιεῖται· καὶ [τὰ] ζημιώματα τοῖς μὴ δι' εὔλογόν τινα αἰτίαν τῆς συνεδρίας ἀπολειπομένοις ἐπηύξησεν· ἐπειδὴ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαιτίων ἀτιμώρητα εἴωθε γίνεσθαι· κληροῦσθαί τε αὐτούς, εἰ *συχνοὶ ποιήσαιεν, καὶ τὸν ἀεὶ πέμπτον λαχόντα ὀφλισκάνειν αὐτὰ ἐκέλευσεν. Ἀπόντος δὲ αὐτοῦ, ἐβουλεύοντο μέν, καὶ ἡ γνώμη συνεγράφετο, οὐ

Idem poſtea moriens Auguſto domum ſuam, & eam villam cui *Pauſilypum* nomen eſt, quæq; eſt inter Neapolim & Puteolos, reliquit. Sed domū Vedii Auguſtus, vt memoria nominis eius ex vrbe deleretur, funditus euertit, atq; in eo loco porticum nomine Liuiæ ædificauit. Idem cū in alios locos complures, tū in Hiſpaniam & Galliam multas colonias deduxit: exſtruxitque templum Quirino LXXVI columnis ornatū; cumq; ita tot annos vixiſſet Cæſar, viſum eſt quibuſdam * id ei nō caſu & fortuito, ſed iudicio deorum immortalium, & fato quodam eueniſſe.

E Dionis libro LV.

Druſus autem Tiberii frater, miſſus contra Celtas qui trans Rhenum incolunt, captis rebus omnibus quæ factæ eſſent obuiam, vſque ad Albim fluuium eſt progreſſus; qui a Vandalorum montib. in eum Oceanum qui ad ſeptemtriones ſpectat, maximus influit. Ibi quædam mulier inuſitata magnitudine, fertur ei occurriſſe, atque ita dixiſſe; *Quo pergis Druſe cupide & inexplebilis? non enim potes hæc omnia ex fatis videre. quamobrem recede. nam tibi iam adeſt exitus vitæ, & rerum tuarum omnium.* Itaque Druſus, cum celeriter reuerteretur, tamē in itinere morbo exſtinctus eſt. Tum Liuiæ ſtatuæ poſitæ ſunt, conſolandi eius cauſa; eaque in numero matrum quę tres liberos peperiſſent, ſcripta eſt. Lex enim antea quidē ex Senatus, nunc autem ex Imperatoris auctoritate, eadem iura beneficii loco tribuit quibuſdā mulieribus, quæ data ſunt iis quæ ter pepererint: vt nō ſubiiciantur pœnis ſterilium, ſed eis omnia fere præmia tribuantur, quæ mulierçs fœcundiſſimæ conſequuntur; † quæ non modo ſunt hominum, ſed etiam deorum inuenta, vt accipiant ſi quid a morientib. ſibi relictum fuerit. id ergo eſt huiuſmodi. Porro Cæſar nomina Senatorum omniū ſcripta in albo propoſuit: quod ex eo tempore quotannis fieri ſolet: iisq; q ſine cauſa * deſiiſſent in Senatum venire, mulctā auxit: poſt vero, quoniam iam ſolebant impunes relinqui, propter magnam multitudinem eorū qui in pœnam inciderent, iuſſit, quoties multi deliquiſſent, vt inter eos ſortes ducerentur: quibus ductis, quintus quiſq; pœnas perſolueret. Senatores etiam abſente Cæſare conſultabant, ſcribebaturq; eorum ſententia: ⁶ neq;

† Vide Annotata in Dionem.

tamen vim Senatuſconſulti habebat, aut rata erat; ſed tantũ *Auctoritas Senatus* dicebatur. nimirũ vt tamen Senatorum ſententia nota eſſet. nam ea eſt verbi ſignificatio, quæ Græce vno verbo exprimi nõ poteſt. In primis cupiebat popularis eſſe. itaq; cũ quidam qui cõmilito ipſius fuerat, egeret eius patrocinio, principio, quod ſibi per otium nõ liceret, cuidam ex amicis præcepit, vt cauſam eius defenderet: ſed cum cõmilito indignatus ita reſpondiſſet, *Ego vero, quoties tibi neceſſaria fuit opera mea, neminẽ ad te miſi, ſed præſens ipſe tua cauſa pericula ſuſcepi*: tũ ei Cæſar aduocatus venit. Cumque quiſpiam amicus eius reus eſſet factus, ei ipſe patrocinat⁹ eſt, re prius cum Patribus communicata, eumque ſeruauit; nec ſolum accuſatori non eſt iratus, cuius fuerat magna in accuſando licentia; ſed etiam eum, cum morũ reus citaretur, abſoluit; dixitq;, propter multorũ hominum nequitiam, eam libertatẽ loquendi neceſſariam eſſe. De iis vero ſuppliciũ ſumpſit, qui nuntiabãtur ipſi inſidias feciſſe. Cum autem non liceret quæſtionẽ habere de ſeruo contra dominũ, cõſtituit, quotieſcumq; id vſu veniret, vt is ſeruus vel Reipublicę venderetur, vel ſibi; atq; ita, cum nõ eſſet amplius in rei poteſtate, torqueretur. Quamobrem eum alii accuſabant; quod futurum eſſe dicerent, vt domini mutatione lex abrogaretur: alii cõtendebant id eſſe neceſſarium, quod multi his de cauſis in ipſum Auguſtũ & in magiſtratus conſpirarent. Poſt hæc imperiũ, quamquã iam ab ſe depoſitum eſſe dicebat, ſcilicet præterito altero decennio, rurſum tamen inuitus ſuſcepit. Menſem ſextilem, etſi mẽſe Septembri natus erat, *Auguſtum* cognominauit; quod tum primum Conſul eſſet factus, quodq; ſibi in eo multas magnaſque victorias peperiſſet; de qbus reb. omnib. maxime gloriabatur. Sed ei mors Mæcenatis magnum & acerbum dolorem commouit. nã is, cum multũ ceteris in rebus prodeſſet Cæſari, tum vero, quoties paulo vehementius iraſcebatur, iram eius placabat atq; leniebat: idq; ex eo licet animaduertere, quod cum Cæſar aliquando ius diceret, adeſſetq; Mæcenas, ac præuideret eum multos mortales condemnaturum, conatus eſt reiectis iis qui circumſtabãt, ad Cæſarem proxime accedere: ſed cum non poſſet, ad eum ſcripſit in hæc verba; *Tandem aliquando ſurge carnifex*: deinde,

μέντοι καὶ τέλος τι ὡς κεκυρωμένη ἐλάμβανεν, ἀλλὰ καὶ* αὐκτωρ . . . ἐγένετο, ὅπως φανερὸν τὸ βούλημα αὐτῶν ᾖ. τοιοῦτον γάρ τι ἡ δύναμις τοῦ ὀνόματος τούτου δηλοῖ. ἑλληνίσαι γὰρ αὐτὸ καθάπαξ ἀδύνατόν ἐστιν. Οὕτω δὲ δημοκρατικὸς ἠξίου εἶναι, ὥστε τινὸς τῶν συστρατευσαμένων ποτὲ αὐτῷ συνηγορήματος παρ' αὐτοῦ δεηθέντος, τὸ μὲν πρῶτον τῶν φίλων τινὰ, ὡς καὶ ἐν ἀσχολίᾳ ὤν, συνειπεῖν αὐτῷ κελεῦσαι· ἔπειτ', ἐπεὶ ἐκεῖνος ὀργισθεὶς ἔφη, Ἐγὼ μέντοι, ὁσάκις ἐπικουρίας χρείαν εἶχες, οὐκ ἄλλον τινὰ ἀντ' ἐμαυτοῦ σοι ἔπεμψα, ἀλλ' αὐτὸς πανταχοῦ προεκινδύνευσά σου· ἔς τε τὸ δικαστήριον* συνελθεῖν, καὶ συνηγορῆσαί οἱ. φίλῳ τέ τινι δίκην φεύγοντι συνεξετάσθη, ἐπικοινώσας αὐτὸ τοῦτο τῇ γερουσίᾳ· καὶ ἐκεῖνόν τε ἔσωσε, καὶ τὸν κατήγορον αὐτοῦ οὐχ ὅπως δι' ὀργῆς ἔσχε, καίπερ πάνυ πολλῇ παρρησίᾳ χρησάμενον, ἀλλὰ καὶ εὐθυνόμενον ἐπὶ τοῖς τρόποις ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι ἀναγκαία σφίσιν ἡ παρρησία αὐτοῦ διὰ τὴν τῶν πολλῶν πονηρίαν εἴη. ἄλλους γε μὴν ἐπιβουλεύειν οἱ μηνυθέντας ἐκόλασεν. *οὐκ ἐξὸν δὲ ὄν, δοῦλον* κατὰ δεσπότου βασανισθῆναι, ἐκέλευσεν, ὁσάκις ἂν χρεία τοιούτου τινὸς γένηται, τῷ δημοσίῳ αὐτὸν ἢ καὶ ἑαυτῷ πιπράσκεσθαι, ὅπως ὡς ἀλλότριος τοῦ κρινομένου ὤν, ἐπεξετάζηται. τοῦτο δὲ οἱ μὲν ᾐτιῶντο, ὅτι ὁ νόμος τῇ τοῦ δεσπότου μεταλλαγῇ καταλύεσθαι ἔμελλεν· οἱ δὲ ἀναγκαῖον* αὐτὸ ἔφασκον εἶναι, ὅτι πολλοὶ διὰ *τούτων καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐκείνῳ καὶ ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖς συνίσταντο. Μετὰ δὲ δὴ ταῦτα τὴν ἡγεμονίαν, καίπερ ἀφεὶς, ὡς ἔλεγεν, ἐπειδὴ τὰ δέκα ἔτη τὰ δεύτερα ἐξεληλύθει, ἄκων δῆθεν αὖθις ὑπέστη. καὶ τὸν μὲν μῆνα τὸν σεξτίλιον καλούμενον, Αὔγουστον ἀντωνόμασε, καίτοι κατὰ τὸν σεπτέμβριον γεννηθεὶς, ὅτι καὶ ὕπατος ἐν αὐτῷ τὸ πρῶτον ἐγένετο, καὶ μάχας πολλὰς καὶ μεγάλας ἐνενικήκει. Ἐπὶ μὲν οὖν τούτοις ἐγαυροῦτο· τοῦ δὲ δὴ Μαικήνου τελευτήσαντος ἤλγησε. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ ἄλλα αὐτοῦ ἀπώνατο, μάλιστα δὲ ὁσάκις ἀκρατεστέρῳ τῷ θυμῷ ἐχρῆτο. τῆς τε γὰρ ὀργῆς αὐτὸν παρέλυε, καὶ ἐς τὸ ἠπιώτερον μεθίστη. τεκμήριον δέ· δικάζοντι αὐτῷ προστὰς, καὶ ἰδὼν ὅτι πολλοὺς θανατώσειν μέλλοι, ἐπεχείρησε μὲν διώσασθαι τοὺς περιεστηκότας, καὶ ἐγγὺς αὐτῷ προσελθεῖν· μὴ δυνηθεὶς δὲ, ἔγραψεν ἐς γραμματεῖον, Ἀνάστηθι ἤδη ποτὲ δήμιε· καὶ αὐτὸ,

ὡς καὶ

ὡς καὶ ἕτερόν τι ἔχον, ἐς τὸν κόλπον αὐτοῦ ἔρριψεν· ὥστ' ἐκεῖνον μήτ' ἀποκτεῖναί τινα, καὶ εὐθὺς ἐξαναστῆναι. οὐ γὰρ ὅπως ἠγανάκτει τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ καὶ ἔχαιρεν, ὅτι ὅσα αὐτὸς ὑπό τε τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, καὶ ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης καὶ παρὰ τὸ προσῆκον ἐθυμοῦτο, ταῦτα τῇ τῶν φίλων παρρησίᾳ διωρθοῦτο. ὁ [δ'] οὖν Μαικήνας καὶ κληρονόμον αὐτὸν, καίπερ ἐπὶ τῇ γυναικὶ δυσχεραίνων, κατέλιπε. πρῶτος δὲ ὁ Μαικήνας κολυμβήθραν θερμοῦ ὕδατος ἐν τῇ πόλει κατεσκεύασε, καὶ πρῶτος σημεῖά τινα *γραμμάτων πρὸς τάχος ἐξεῦρε, καὶ αὐτὰ διὰ Ἀκύλα ἀπελευθέρου συχνοὺς ἐξεδίδαξεν. Ἐτύχον δὲ διὰ τοὺς γενομένους ἐμπρησμοὺς τηνικαῦτα, καὶ οἱ στενωποὶ ἐπιμελητῶν τινων ἐκ τοῦ δήμου, οὓς καὶ στενωπάρχους καλοῦμεν· καὶ σφίσι καὶ τῇ ἐσθῆτι τῇ ἀρχικῇ καὶ ῥαβδούχοις δύο ἐν αὐτοῖς τοῖς στενωποῖς ὧν ἄρχουσι, χρῆσθαι ἐδόθη. Τοῦ δὲ Γαΐου καὶ τοῦ Λουκίου τῶν ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τῷ Ἀγρίππᾳ τεχθέντων, οὐχ ὅτι ἁβρότερον διαγόντων, ἀλλὰ καὶ θρασυνομένων, ὥστε καὶ τὸν Γάιον μηδὲ ἐς ἐφήβους πω τελοῦντα ὑπατείαν μετιέναι, ἠγανάκτησέ τε, καὶ προσεπηύξατο, μηδεμίαν τοιαύτην καιρῶν ἀνάγκην, ὁποία ποτὲ αὐτὸν κατέλαβε, γενέσθαι, ὥστε τινὰ νεώτερον εἰκοσαέτους ὑπατεῦσαι. ἐπειδή τε καὶ ὣς ἐνέκειτό οἱ, τότε ἔφη χρῆναί τινα τὴν ἀρχὴν ταύτην λαμβάνειν ὅταν μήτε τι αὐτὸς ἁμαρτάνειν, καὶ ταῖς τοῦ δήμου σπουδαῖς ἀνθίστασθαι δύνηται.

Βουληθεὶς δὲ μᾶλλον αὐτοὺς σωφρονίσαι, τῷ Τιβερίῳ τήν τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἐς πέντε ἔτη ἔνειμε, καὶ τὴν Ἀρμενίαν ἀλλοτριουμένην προσέταξε. Συνέβη δὲ αὐτῷ καὶ ἐκείνοις καὶ τῷ Τιβερίῳ μάτην προσκροῦσαι, τοῖς μὲν, ὅτι παρεωρᾶσθαι ἔδοξαν, τῷ δὲ, ὅτι τὴν ὀργὴν αὐτῶν ἐφοβήθη. ἀμέλει καὶ ἐς Ῥόδον, ὡς καὶ παιδεύσεώς τινος δεόμενος, ἐστάλη, μήτ' ἄλλους τινὰς, μήτε τὴν θεραπείαν πᾶσαν ἐπαγόμενος, ἵν' ἐκποδὼν σφίσι καὶ τῇ ὄψει καὶ τοῖς ἔργοις γένηται. λόγον δέ τινα ἔχει καὶ διὰ τὴν γυναῖκα τὴν Ἰουλίαν, ὅτι μηκέτ' αὐτὴν φέρειν ἐδύνατο, τοῦτο ποιῆσαι· κατέλιπε γοῦν αὐτὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ. Ὁ δὲ Αὔγουστος, ὅ τι τοῦ δήμου τοῦ* σιτοδοτουμένου πλῆθος, ἀόριστον ὂν, ἐς εἴκοσι μυριάδας κατέκλεισε, καὶ (ὥς γέ τινες λέγουσι) καθ' ἕνα ἑξήκοντα δραχμὰς ἔδωκε. Θέας τε ποιῶν, ἐς τὸν Φλαμίνιον ἱππόδρομον ὕδωρ ἐσήγαγε, καὶ ἐν αὐτῷ ἓξ καὶ τριάκοντα κροκόδειλοι κατεκόπησαν. Τότε δὲ πρῶτον

quaſi aliud ſcriptum eſſet, epiſtolam ei in ſinum coniecit: ita Cæſar, nemine capitis condemnato, ſtatim ſurrexit: tantumque abfuit vt ex ea re moleſtiam ceperit, vt gauiſus ſit maxime, ſe, quoties ſupra modum iraſceretur, coactus vel natura ſua, vel rebus neceſſariis, libertate ac licentia amicorum corrigi. Mæcenas, quamuis propter vxorem indignatus eſſet, tamen eum heredem reliquit. Hic primus balneum aquæ calidæ in vrbe conſtruxit; primusque quaſdam notas litterarum inuenit ad celeriter ſcribendum, eaſque complures per Aquilam libertum docuit. Eodem tempore propter incēdia facta, nonnulli* *curatores angiportuū* a plebe cōſtituti ſunt, quos Græci στενωπάρχους vocant. His toga vti magiſtratuum, & lictores duos habere in iis angiportubus quibus præſunt, datum eſt.

Cæſar, propter Caium & Lucium, quos Agrippa ex filia eius ſuſceperat, non ſolum quod petulāter viuerent, ſed etiam quod eſſent adeo temerarii, vt Caius nondū adoleſcens Conſulatum petierit, graui dolore affectus, precatus eſt, ne vnquam inciderent huiuſmodi tempora in quæ olim ipſe inciderat, vt minor XX annis Conſul fieret: cumque adhuc inſtaret, reſpondit, id imperium deferendū eſſe ei qui nihil peccaret, quique poſſet cupiditatibus populi Romani obſiſtere. deinde, vt eos modeſtiores efficeret, Tiberio Tribuniciā poteſtatem dedit in quinquennium, eique Armeniam, quæ alienata erat a populo Romano, attribuit. [17] Ceterū id factum eo recidit, vt omnes iſtos Auguſtus offenderet, dum illi ſe negligi putabant, dumque Tiberius eos metuebat iratos: qui ob eam cauſam Rhodum ſe contulit; quaſi doctrina opus eſſet & ſtudiis litterarum: eoque non modo non duxit alienos, ſed neque familiares omnes; vt* celerius omnino conſpectum factaque Lucii & Caii vitaret: vel (vt quidam dicebant) propter Iuliam vxorem, quam ferre amplius non poterat: eam enim Romæ reliquit. Auguſtus autem, cū infinita eſſet populi multitudo cui frumentum dabatur, eam redegit ad hominum ducenta milia, & (vt a quibuſdam dictum eſt)* populo viritim ſexaginta denarios dedit. præbuitq; ſpectacula, aqua in Circum Flaminiū introductas in quo ſex & triginta crocodili interfecti ſunt. Tum primū

duos præfectos Prætorianorum creauit. nā ita mihi nominandi ſunt, cum iam hoc verbū in vſum venerit. Porro laſciuia Iuliæ tanta fuit, vt in foro, atq; adeo in roſtris, nocturno tēpore comiſſationes ageret, & cōpotaret. Quā Cæſar vt tandē deprehendit, grauiter iratus eſt. nā & antea ſuſpicabatur, eā minus pudice viuere, etſi ꝓ certo nō habebat; propterea quod *ii qui principatum tenent, omnia potius, quā ea quæ ad ſe ſpectant, intelligunt: vtq; nō poſſunt clam ſuos quidquā agere, ita ſuorum facta numquam optime percipiunt.* Ob hanc cauſam Cæſar vſq; adeo cōmotus eſt, vt [18] iram domi ſuæ cōtinere non potuerit, ſed rem omnē detulerit ad Senatū. Iulia in Pandateriam inſulā finitimā Cāpaniæ, relegata eſt; eamq; eſt Scribonia mater ſponte conſecuta. Ii qui cum ea rē habuerant, Iulus Antonius, qui ſpe regni id fecerat, cū quibuſdā aliis viris illuſtrib. occiſus eſt; reliqui ſunt in inſulas relegati. Sed cū aliæ quoq; mulieres permultæ accuſarentur de iiſdē ſceleribus, nō omnes accuſationes admiſit; ſed tēpus pręſtituit, vt de iis quæ ante facta eſſent, nō quæreretur: & cū erga filiā nulla clementia vſus eſſet, dixiſſetq; ſe malle patrē Phœbes quā illius fuiſſe, ceteris pepercit. Erat aūt Phœbe liberta Iulię & ſocia; quæ mortē voluntariam ſibi cōſciuit, & ob eā rem ab Auguſto laudata eſt. Cum Caius ad bellū cōtra Armenios miſſus eſſet, Tiberius in Chiū venit; eumq; in magno honore habuit: nec ſolū Caio humilē ſe præbuit, ſed etiā ceteris omnib. qui cum ipſo erāt, ſubmiſſus fuit. Cum autē Phraates rex Parthorum de pace ad Cæſarem litteras miſiſſet, Cæſarque Phraati ſimpliciter ſine regis nomine reſcripſiſſet, iuſſiſſetque de Armenia decedere, Phraates nō ſolum non eſt timore perterritus, ſed etiā ad eū reſcripſit arroganter, ſeq; *regem regum,* illū tātummodo *Cæſarem* appellauit. [19] Tamen in gratiam reditū eſt, poſtquā Phraates Caium in Syria adeſſe expertus, domeſticamq; ſeditionem ob ſui odiū veritus, Armenia ceſſit. His peractis rebus, defunctiſque Lucio & Caio, factum eſt vt Tiberius Rhodo in vrbem redierit. Is, propter ſtellarū cognitionē, erat vates exercitatiſſimus, habebatque Thraſyllum virum in aſtronomia peritiſſimum;

καὶ ἐπάρχους τῶν δορυφόρων δύο ἀπέδειξεν· οὕτω γάρ τοι αὐτοὺς καὶ ἐγὼ μόνους τῶν ἐπαρχόντων τινὸς, ἐπειδήπερ ἐκνενίκηκεν, ὀνομάζω. Τὴν μέντοι Ἰουλίαν τὴν θυγατέρα ἀσελγαίνουσαν οὕτως, ὥστε καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐπ' αὐτοῦ γε τοῦ βήματος καὶ κωμάζειν νύκτωρ καὶ συμπίνειν, ὀψὲ δέ ποτε φωράσας, ὑπερωργίσθη· κατείκαζε μὲν γὰρ καὶ πρότερον οὐκ ὀρθῶς βιοῦν αὐτὴν, οὐ μέντοι καὶ ἐπίστευεν. οἱ γάρ τοι τὰς ἡγεμονίας ἔχοντες, πάντα μᾶλλον ἢ τὰ σφέτερα γινώσκουσι, καὶ οὔτ' αὐτοὶ τοὺς συνόντας ὧν ποιοῦσι λανθάνουσιν, οὔτε τὰ ἐκείνων ἀκριβοῦσι. τότε δ' οὖν τοσούτῳ θυμῷ ἐχρήσατο, ὥστε μηδ' οἴκοι αὐτὸν καταχεῖν, ἀλλὰ καὶ τῇ γερουσίᾳ κοινῶσαι. κἀκ τούτου ἐκείνη μὲν ἐς Πανδατερίαν τὴν πρὸς Καμπανίᾳ νῆσον ὑπερωρίσθη, καὶ αὐτῇ καὶ ἡ Σκριβωνία ἡ μήτηρ ἑκοῦσα συνεξέπλευσε. τῶν δὲ ἐγκεχρηματικότων αὐτῇ, ὁ μὲν Ἰούλιος Ἀντώνιος, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ τοῦτο πράξας, ἀπέθανε μετ' ἄλλων τινῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν· οἱ δὲ λοιποὶ, ἐς νήσους ὑπερωρίσθησαν. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων γυναικῶν ἐφ' ὁμοίοις τισὶν αἰτίαν λαβουσῶν, οὐ πάσας τὰς δίκας ἐδέξατο, ἀλλὰ καὶ χρόνον τινὰ ἀφώρισεν, ὥστε τὰ πρὸ ἐκείνου πραχθέντα μὴ πολυπραγμονεῖσθαι. ἐπὶ γὰρ τῆς θυγατρὸς μηδὲν μετριάσας, ἀλλὰ καὶ φήσας ὅτι Φοίβης πατὴρ μᾶλλον ἢ ἐκείνης γεγονέναι ἤθελε, τῶν ἄλλων ἐφείδετο. ἡ δὲ δὴ Φοίβη, ἐξελευθέρα τε τῆς Ἰουλίας καὶ συνεργὸς οὖσα, προαπέθανεν ἑκουσία· διόπερ καὶ ὁ Αὔγουστος αὐτὴν ἐπῄνεσε. Τοῦ δὲ Γαΐου σταλέντος εἰς τὸν πρὸς Ἀρμενίους πόλεμον, ὁ Τιβέριος εἰς Χίον ἐλθὼν, αὐτὸν ἐθεράπευσεν· ἐταπείνου τε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ὑπέπιπτεν οὐχ ὅτι τῷ Γαΐῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ οὖσι. Φραάτου δὲ τοῦ τῶν Πάρθων βασιλέως ἐπιστείλαντος περὶ εἰρήνης τῷ Καίσαρι, καὶ τοῦ Καίσαρος ἀντεπιστείλαντος αὐτῷ Φραάτῃ ἁπλῶς ἄνευ τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικλήσεως, καὶ τῆς Ἀρμενίας ἀποστῆναι προστάξαντος, οὐχ ὅσον ἐκεῖνος οὐ κατεπλήξεν, ἀλλὰ καὶ ἀντέγραψέν οἱ τά τε ἄλλα ὑπερηφάνως, καὶ αὐτὸν μὲν βασιλέα βασιλέων, ἐκεῖνον δὲ Καίσαρα μόνον ὀνομάσας· ὅμως ὕστερον κατηλλάγη ἐπὶ τῷ τῆς Ἀρμενίας ἀποστῆναι, ἐπειδὴ τόν τε Γάιον ἐν τῇ Συρίᾳ παρόντα ἔμαθε, καὶ τὰ οἰκεῖα ταραττόμενα μίσει αὐτοῦ ὑπετόπασε. Συνέβη δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα καὶ τὸν Τιβέριον ἐκ Ῥόδου εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικέσθαι, Λουκίου καὶ Γαΐου τελευτησάντων. αὐτός τε γὰρ ἐμπειρότατος τῆς διὰ τῶν ἄστρων μαντικῆς ὤν, καὶ Θράσυλλον ἄνδρα πάσης ἀστρολογίας διαπεφυκότα ἔχων,

πάντα

πάντα καὶ τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἐκείνοις πεπρωμένα ἀκριβῶς ἠπίστατο. καὶ λόγος γε ἔχει ὅτι μελλήσας ποτὲ ἐν τῇ Ῥόδῳ τὸν Θράσυλλον ἀπὸ τοῦ τείχους ὦσαι, ἐπειδὴ μόνος αὐτῷ πάνθ' ὅσα ἐνενόει συνῄδει, ὡς εἶδεν αὐτὸν σκυθρωπάσαντα, ἤρετο διὰ τί *συννένοφεν, εἰπόντος δὲ κίνδυνόν τινα ὑποπτεύειν, θαυμάσας, οὐκέτ' αὐτὸ ἐποίησεν. οὕτω γάρ που πάντα ἐκεῖνος σαφῶς ᾔδει, ὥστε καὶ τὸ πλοῖον τὸ τὴν ἀγγελίαν τῷ Τιβερίῳ τὴν ἐς τὴν Ῥώμην ἀνακομιδῆς παρά τε τῆς μητρὸς καὶ παρὰ τοῦ Αὐγούστου φέρον, πόρρωθεν κατιδὼν προσπλέον, προειπεῖν αὐτῷ ἃ ἀγγέλλειν ἔμελλε. Τοῦ δὲ Λουκίου τοῦ τε Γαΐου τὰ σώματα διά τε τῶν χιλιάρχων καὶ διὰ τῶν ἐφ' ἑκάστης πόλεως πρώτων ἐς τὴν Ῥώμην ἐκομίσθη· καὶ αἱ πέλται τά τε δόρατα ἃ παρὰ τῶν ἱππέων ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιόντες χρυσᾶ εἰλήφεσαν, ἐς τὸ βουλευτήριον ἀνετέθη. Δεσπότης δέ ποτε ὁ Αὔγουστος ὑπὸ τοῦ δήμου ὀνομασθεὶς, οὐχ ὅπως ἀπεῖπε μηδένα τούτῳ πρὸς ἑαυτὸν τῷ προσρήματι χρήσασθαι, ἀλλὰ καὶ πάνυ διὰ φυλακῆς αὐτὸ ἐποιήσατο. Πληρωθείσης δέ οἱ καὶ τῆς τρίτης δεκαετίας, τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ τέταρτον ἐκβιασθεὶς δῆθεν ὑπεδέξατο. πρᾳότερός τε καὶ ὀκνηρότερος ὑπὸ τοῦ γήρως πρὸς τὸ τῶν βουλευτῶν τισὶν ἀπεχθάνεσθαι γεγονὼς, οὐδενὶ ἔτ' αὐτῶν προσκρούειν ἤθελεν. Ἐμπρησμοῦ δέ ποτε τὸ παλάτιον διαφθείραντος, καὶ πολλῶν αὐτῷ πολλὰ διδόντων, οὐδὲν ἔλαβεν, ἢ μόνον παρὰ μὲν τῶν δήμων χρυσοῦν, παρὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν δραχμήν. χρυσοῦν γὰρ δὴ καὶ ἐγὼ τὸ νόμισμα τὸ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς δυνάμενον, κατὰ τὸ ἐπιχώριον ὀνομάζω· καὶ τῶν Ἑλλήνων δέ τινες, ὧν τὰ βιβλία ἐπὶ τῷ ἀττικίζειν ἀναγινώσκομεν, οὕτως αὐτὸ ἐκάλεσαν. ὁ δὲ Αὔγουστος τὴν οἰκίαν οἰκοδομήσας, ἐδημοσίωσε πᾶσαν, εἴτε δὴ διὰ τὴν συντέλειαν *τὴν ἐπὶ τὰ τοῦ δήμου οἱ γενομένην, εἴτε καὶ ὅτι ἀρχιερέως ἦν, ἵν' ἐν τοῖς ἰδίοις ἅμα καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς οἰκοίη. Τοῦ δὲ δήμου σφόδρα ἐγκειμένου τῷ Αὐγούστῳ, ἵνα καταγάγῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, θᾶσσον ἔφη πῦρ ὕδατι μιχθήσεσθαι ἢ ἐκείνην καταχθήσεσθαι. καὶ ὁ δῆμος πυρὰ ἐς τὸν Τίβεριν πολλὰ ἐνέβαλε *καὶ τότε, καὶ οὐδὲν ἤνυσεν· ὕστερον δὲ ἐξεβιάσατο ὥστε ἐς γοῦν τὴν ἤπειρον αὐτὴν ἐκ τῆς νήσου κομισθῆναι. Τῷ δὲ Καίσαρι ἐπεβούλευσαν ἄλλοι τε, καὶ Γναῖος Κορνήλιος, θυγατριδοῦς τοῦ μεγάλου Πομπηίου ὤν. οὔτε δὲ ἀποκτεῖναι σφᾶς ἐθέλοντι, (οὐδὲν γὰρ πλέον πρὸς ἀσφάλειαν ἐκ τῆς ἀπολλυμένων ἑώρα οἱ γιγνόμενον) οὔτ' ἀπολῦσαι, μὴ καὶ ἑτέρους ἐκ τούτου ἐφ' ἑαυτὸν ἐπισπάσηται· καὶ διὰ τοῦτ' ἀπο-

qui ſciebat optime quid ſibi atq; aliis eſſet euenturũ. Nam ferũt Tiberium aliquando ſtatuiſſe Rhodi Thraſyllũ e muro præcipitare, quod is ſolus omnes cogitationes eius cognoſceret: ſed vt eũ mœſtum eſſe animaduertit, rogauitq; cauſam mœroris, atq; is reſpondit ſe periculi cuiuſdam ſuſpicionem habere, Tiberium admiratum, quod propoſuerat, non feciſſe. Sic enim omnia certo ſciebat, vt cum procul vidiſſet nauem in qua nuntius vehebatur, quem de reditu in vrbem mater & Auguſtus ad Tiberium mittebant, ſtatim quod ille nuntiaturus erat, prædixerit. Lucii autẽ & Caii corpora tribuni militum cum primariis ſingularũ ciuitatum, Romam tulerunt: ſcuta quoque aurea & haſtæ, quas ineunte adoleſcentia acceperãt ab equitibus Romanis, in curia repoſita ſunt. * Auguſtus, cum eſſet aliquando *Dominus* a populo nominatus, nõ ſolum vetuit ne quis ſe appellaret eo nomine, ſed etiam id cauit diligenter. Tertio autem expleto decennio, quartum imperium inuitus ſuſcepit: quod ſenectute mitior iã ac minus ad offendẽdos Senatores procliuis factus, nolebat cuiquã infenſus eſſe. Palatio incendio conſumpto, cum ipſi multi multa offerrent, nihil accepit præter aureũ a ſingulis populis, & a priuatis denarium. *Aureum* appello more Romano, genus monetę, quinq; & viginti * denarios cõtinens: eundem & Græci quidã, quorum libros propterea legimus quod Attici ſunt, χρυσοῦν appellant. Auguſtus reſtitutum palatium omnino publicauit; vel propter ſtipem quã a populo acceperat; vel quod *pontifex erat; vt in publico ſimul & priuato habitaret.

*drachmas

Inſtabat populus Auguſto, vt filiam ſuam reſtitueret. is reſpondit, citius ignem cũ aqua cõmiſceri poſſe, quam illam reſtitui. Itaq; populus multum ignem in Tiberim coniecit; ſed tamẽ nihil egit; quamuis eum poſtea coegerit, vt ſaltẽ eam ex inſula in continentem reduceret. Cæſari multi inſidias fecerunt, atq; in primis Cnæus Cornelius, Põpeii Magni ex filia nepos. quos cũ nollet occidere, propterea quod morte eorum non magis ſe ſecurũ eſſe intelligebat; neq; liberare, ne ob eam rem ceteros contra ſe incitaret; adeo in magnam dubitationem

venit, vt dies noctesque curis angeretur. Itaque Liuia eum interrogare cœpit; *Quid hoc rei eſt, mi vir? quamobrem non dormis?* Tum Auguſtus, *Ecquis poſſet*, inquit, *mea uxor, vacuo animo eſſe, cui tot perpetuo inimici ſunt? an non vides, quot homines mihi & principatui inſidias parent? quos non modo non deterrent damnatorum ſupplicia: ſed contra, tamquam ſpe alicuius boni propoſita, ceteri ad immaturã mortem contendunt.* Liuia poſtquam hæc audiuit; *Mirum non eſt*, inquit, *quod tibi inſidiæ parentur; partim quod alienum non ſit ab humana conditione, partim quod in tam magno imperio multa facias, ex quib. par eſt pleroſq; moleſtiam capere.* PRINCEPS *enim non ſolum non poteſt omnib. placere; ſed etiam, quantumuis rectè imperet, ei multos iraſci neceſſe eſt. Neq; enim tam multi homines iuſti ſunt, quam ii qui volunt iniuriam facere; quorum cupiditates expleri non poſſunt. Boni autem viri & virtute præditi, partim multa & ea quidem magna expetunt, quæ non poſſunt aſſequi: partim cum habeãtur aliis inferiores, moleſte ferunt: eamque ob rem vtrique culpam in principem conijciunt. Itaque damnum quod ab his infertur, & ab iis qui non te, ſed regnum tuum inuadunt, vitari nullo modo poteſt. Etenim ſi ciuis priuatus eſſes, nemo tibi iniuriam faceret, niſi qui prius a te iniuriam accepiſſet.* REGNVM *autem atq; eius cõmoda magis expetunt ii qui potentiam aliquã habent, quam qui egentiores ſunt: quod etſi eſt improborum hominum atque amentium, tamen vt cetera vitia, ita hoc quoque natura comparatum eſt; quæ ex quibuſdam hominibus nulla oratione, nullo metu poſſis exſtirpare ac tollere. neque enim* LEX *vlla aut timor plus poteſt, quam ea quæ mortalibus a natura tributa ſunt. Quæ omnia ſi animum tuum induces, contemnes ceterorum vitia, teque maioribus præſidiis ac imperium tuum firmabis; vt id non multorum ſuppliciis, ſed fida & diligenti cuſtodia teneamus.* Ad hæc Auguſtus reſpondit; *Scio equidem*, (inquit) *mea vxor, cum omnia quæ præclara ſunt, tũ in primis ſummum imperium, inuidiam habere, nec tutum vmquam ab inſidiis eſſe. Nam niſi curæ noſtræ, timores & negotia, maiora eſſent quam priuatorum omnium, profectò diis omnino æquales eſſemus. quæ res eo mihi maiorem moleſtiam affert; quod ita fieri neceſſe ſit, nec vllum inueniri poſſit remedium.*

φροντίζοντι, καὶ οὔτε μεθ' ἡμέραν ἀφροντιστεῖν, οὔτ' αὖ νύκτωρ ἀτρεμεῖν δυναμένῳ, ἔφη ποτὲ ἡ Λιβία, Τί ἐστι τοῦτο ὦ ἄνερ; διὰ τί οὐ καθεύδεις; καὶ ὁ Αὔγουστος, Καὶ τίς ἄν, εἶπεν, ὦ γύναι, κἂν ἐλάχιστον ἀπομεριμνήσειε, τοσούτους τε ἀεὶ ἐχθροὺς ἔχων, καὶ συνεχῶς οὕτως ἄλλοτε ὑπ' ἄλλων ἐπιβουλευόμενος; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσοι καὶ ἐμοὶ καὶ τῇ ἀρχῇ ἡμῶν ἐπιτίθενται; καὶ αὖθις οὐδὲ αἱ τιμωρίαι τῶν δικαιουμένων ἀναστέλλουσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον, ὥσπερ ἐπὶ ἀγαθόν τι ἐπειγόμενοι, σπεύδουσι καὶ οἱ λοιποὶ προσαπόλλυσθαι. Ἀκούσασα οὖν τούτων ἡ Λιβία, Τὸ μὲν ἐπιβουλεύεσθαί σε, ἔφη, οὔτε θαυμαστὸν, οὔτε ἔξω τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου ἐστί. καὶ γὰρ πράσσεις πολλὰ, ἅτε [καὶ] τηλικαύτην ἀρχὴν ἔχων, καὶ λυπεῖς (ὥσπερ εἰκὸς) συχνούς. οὐ γάρ που καὶ πᾶσιν οἷόν τε τὸν ἄρχοντά τινων ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθάνεσθαι πολλοῖς καὶ τὸν πάνυ ὀρθῶς βασιλεύοντα ἀνάγκη. πολλῷ τε γὰρ πλείους τῶν δίκαιόν τι πραττόντων οἱ ἀδικεῖν ἐθέλοντές εἰσιν· ὧν ἀδύνατόν ἐστι τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι. αὐτῶν δὲ τῶν ἀρετήν τινα ἐχόντων, οἱ μὲν καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων, ὧν οὐ δύνανται τυχεῖν, ἐπορέγονται· οἱ δὲ καὶ ἑτέρων ἐλαττωθέντες, ἄχθονται· καὶ οὕτως ἀμφότεροι τὸν κρατοῦντα αἰτιῶνται· ὥστε ἔκ τε τούτων μὴ εἶναι κακοῦ ἁμαρτάνειν, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῶν ἐπιτιθεμένων οὔτι γέ σοι, ἀλλὰ τῇ ἡγεμονίᾳ. σὲ μὲν γὰρ ἰδιωτεύοντα οὐδ' ἂν εἷς ἐθελοντὴς κακόν τι, μηδέν γε προπαθὼν, ἐποίησε. τῆς δὲ δὴ ἀρχῆς καὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν [ἐν] αὐτῇ ὑπαρχόντων πάντες (καὶ οἵ γε ἐν δυνάμει τινὶ ὄντες, πολὺ μᾶλλον τῶν ὑποδεεστέρων) ὀριγνῶνται. τοῦτο γὰρ ἔστι μὲν ἀδίκων ἀνθρώπων καὶ ἥκιστα νοῦν ἐχόντων ποιεῖν· οὐ μὴν ἀλλ' ἔν γε τῇ φύσει αὐτῶν καθάπερ τι καὶ ἄλλο ἔνεστιν, [καὶ] οὐχ οἷόν τέ ἐστι τὰ τοιαῦτα οὔτε πείθοντα οὔτ' ἀναγκάζοντα ἐξελέσθαι τινῶν. οὐδεὶς γὰρ οὔτε νόμος, οὔτε φόβος, κρείττων τῶν φύσει πεφυκότων γίγνεται. ταῦτα οὖν λογιζόμενος, τὰς μὲν τῶν ἄλλων ἁμαρτίας μὴ δυσχέραινε, φυλακὴν δὲ ἀκριβῆ καὶ σεαυτοῦ καὶ τῆς μοναρχίας ποιοῦ, ἵνα αὐτὴν μὴ ἐκ τοῦ σφόδρα κολάζειν τινὰς, ἀλλ' ἐκ τοῦ σφόδρα φυλάσσειν, ἀσφαλῶς ἔχωμεν. Πρὸς οὖν ταῦτα ὁ Αὔγουστος· Ἀλλ' οἶδα μὲν καὶ ἐγὼ, ὦ γύναι, ὅτι οὔτ' ἄλλό τι τῶν μεγάλων ἔξω φθόνου καὶ ἐπιβουλῆς καθέστηκεν, ἥκιστα δὲ αὐταρχία. καὶ γὰρ ἂν καὶ ἰσόθεοι ἦμεν, εἰ μὴ καὶ πράγματα καὶ φροντίδας καὶ φόβους ὑπὲρ πάντας τοὺς ἰδιωτεύοντας εἴχομεν. ἐμὲ [δὲ] δὴ καὶ αὐτὸ τοῦτο λυπεῖ, ὅτι [καὶ] ἀναγκαῖόν ἐστι ταῦθ' οὕτω γίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον θεραπείαν τινὰ αὐτῶν εὑρεθῆναι.

Ἀλλ'

Ἀλλ᾽ ἐπειδή γέ τινες τοιοῦτοί εἰσιν οἷοι πάντως ἀδικεῖν ἐθέλειν, εἶπεν ἡ Λιβία, *ἡμεῖς γε αὐτοὺς φυλαττώμεθα. ἔχομεν δὲ καὶ στρατιώτας πολλούς, ὧν οἱ μὲν πρὸς τοὺς πολεμίους ἀντιτεταγμένοι, οἱ δὲ καὶ περί σε ὄντες, φρουροῦσιν ἡμᾶς· καὶ θεραπείαν πολλήν· ὥστε καὶ οἴκοι καὶ ἔξω δι᾽ αὐτοὺς ἀσφαλῶς ζῆν. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Αὔγουστος, Ὅτι μὲν πολλοὶ πολλάκις καὶ ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν συνόντων ἐφθάρησαν, οὐδέν, ἔφη, δέομαι λέγειν. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτ᾽ ἐν ταῖς μοναρχίαις χαλεπώτατόν ἐστιν, ὅτι μὴ μόνον τοὺς πολεμίους, ὥσπερ [καὶ] οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους φοβούμεθα. καὶ πολύ γε πλείους ὑπὸ τούτων (ἅτε καὶ ἀεὶ καὶ μεθ᾽ ἡμέραν καὶ νύκτωρ, καὶ γυμνουμένοις σφίσι καὶ καθεύδουσι, σιτία τε καὶ ποτὰ ὑπ᾽ αὐτῶν παρεσκευασμένα λαμβάνουσι συγγιγνομένων) ἐπεβουλεύθησαν, ἢ ὑπὸ τῶν μηδὲν προσηκόντων. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ πρὸς μὲν ἐκείνους ἔστι τούτους ἀντιτάξαι, πρὸς δὲ τούτους αὐτοὺς οὐκ ἔστιν ἄλλῳ τινὶ συμμάχῳ χρήσασθαι. ὥσθ᾽ ἡμῖν διὰ πάντων, δεινὸν μὲν τὴν ἐρημίαν, δεινὸν δὲ καὶ τὸ πλῆθος· καὶ φοβερὸν μὲν τὴν ἀφυλαξίαν, φοβερωτάτους δὲ αὐτοὺς τοὺς φύλακας· καὶ χαλεποὺς μὲν τοὺς ἐχθρούς, χαλεπωτέρους δὲ τοὺς φίλους εἶναι· φίλους γὰρ ἀνάγκη πάντας σφᾶς, κἂν μὴ ὦσι, καλεῖσθαι. εἰ δ᾽ οὖν τις καὶ χρηστῶν αὐτῶν τύχῃ, ἀλλ᾽ οὔτι γε οὕτω πιστεύσειεν ἂν σφίσιν ὥστε [καὶ] καθαρᾷ καὶ ἀφροντίστῳ καὶ ἀνυπόπτῳ τῇ τύχῃ προσομιλεῖν. τοῦτό τε οὖν, καὶ τὸ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἀναγκαῖον εἶναι ἀμύνεσθαι, πάνδεινόν ἐστι. τὸ γάρ τοι τιμωρεῖσθαί τε καὶ κολάζειν ἀεί τινας ἀναγκάζεσθαι, μεγάλην ἀχθηδόνα [τοῖς γε] ἀγαθοῖς ἀνδράσι φέρει. Ἀλλ᾽ ὀρθῶς λέγεις, (ἀπεκρίνατο ἡ Λιβία) καί σοι γνώμην δοῦναι ἔχω, ἄν γε καὶ προσδέξασθαι αὐτὴν ἐθελήσῃς, καὶ μὴ διαμέμψῃ ὅτι γυνὴ οὖσα, τολμῶ σοι συμβουλεῦσαί τι, ὃ οὐδ᾽ ἂν εἷς ἄλλος οὐδὲ τῶν πάνυ φίλων παραινέσειεν· οὐχ ὅτι οὐκ ἴσασιν αὐτό, ἀλλ᾽ ὅτι οὐ *θαρροῦσιν εἰπεῖν. Λέγε (ἦ δ᾽ ὅς, ὁ Αὔγουστος) ὅ τι δή ποτε τοῦτό ἐστιν. Ἡ δ᾽ οὖν Λιβία, Φράσω, ἔφη, μηδὲν κατοκνήσασα, ἅτε [καὶ] τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἐξ οὗ ἴσου [σοι] ἔχουσα, καὶ σωζομένου μέν σου καὶ αὐτὴ τὸ μέρος ἄρχουσα, δεινὸν δέ τι παθόντος (ὃ μὴ γένοιτο) συναπολουμένη. *εἰ γάρ τοι ἥ τε φύσις ἡ ἀνθρωπίνη πάντως τι ἁμαρτάνειν τινὰς ἀναπείθει, καὶ ἀμήχανόν ἐστιν αὐτὴν πρᾶξαί τι ὡρμημένην ἐπισχεῖν. καὶ ἤδη γε καὶ αὐτὰ τὰ δοκοῦντά τισιν ἀγαθὰ εἶναι, (ἵνα μὴ τὰς τῶν πολλῶν κακίας εἴπω) καὶ πάνυ συχνοὺς ἀδικεῖν ἐπαίρει. καὶ γὰρ γένους αὔχημα, καὶ πλούτου φρόνημα, τιμῆς τε μέγεθος, καὶ *ἐπ᾽ ἀνδρίαν θράσος, ἐξουσίας τε ὄγκος, πολλοὺς ἐξοκέλλειν ποιεῖ· καὶ μήτε τὸ γενναῖον, δυσγενές, μήτε τὸ ἀνδρεῖον, δειλόν, μήτε τὸ ἔμφρον, ἄνουν ἐστὶ ποιῆσαι· ἀδύνατοι γάρ.

Tum Liuia, *Quoniam*, inquit, *tales nõnulli ſunt vt omnino iniuriam facere velint, ab iis caueamus, cũ habeamus milites permultos; quorũ alii contra hoſtes parati, alii apud te ſunt; propter quos oẽs domi & foris tuto eſſe poſſimus.* Tũ Auguſtus, *Mihi*, inquit, *neceſſe non eſt commemorare, quam multi ſæpenumero a ſuis familiarib. interfecti ſint: regna vero præter cetera hanc difficultatẽ habent, quod non ſolũ hoſtes, (vt ceteri faciunt) ſed etiã amicos & neceſſarios timemus: a quib. inſidiæ multo plurib. factæ ſunt, (quippe qui nudi & dormientes cũ illis dies noctesque verſentur, ab iisq. cibum paratum & potionem capiant) quã ab alienis & externis hominibus. Poſſumus enim amicos & familiares noſtros hoſtibus opponere; amicis aũt poſſumus neminem. Itaq. ſolitudo nobis pariter atq. multitudo grauiſſima eſt; metuendũq. eſt, eſſe ſine cuſtodia: ſed multo etiã magis cuſtodes metuendi ſunt. Inimici quidem certe moleſti ſunt; ſed amici multo magis; quod eos oporteat, quamuis nõ ſint, amicos appellare. Quod ſi quis forte ſit fidos amicos nactus, tamen eis tãtam fidem nõ habet, vt cũ iis poſſit ſincere abſque vlla ſuſpicione verſari. Igitur cum hoc grauiſſimum eſt, tum vero alios inſidiatores punire oportere. nam bonis viris puniendi neceſſitas magnũ dolorem affert.*

Tũ Liuia, *Tu vero*, inquit, *recte: at ego tibi conſilium dabo, ſi quidẽ voles capere: nec debebis propterea reiicere quod, cũ ſim mulier, id tibi conſulere audeo: de quo ne amici quidem te admonebunt; nõ quod id plane non intelligant, ſed quod non audeant explicare.* Iam vero, inquit Auguſtus, *dic mihi, quidquid eſt.* Tum Liuia, *Dicam*, inquit, *non grauate: nam & ego cõmodorum partem ſimul & incommodorũ habeo: quia te ſaluo & incolumi, ſum regni particeps: atq. ſi quid mali tibi accidat, (quod dii omen auertant) tecum vna pereo. Igitur ſi natura quoſdã homines incitet ad peccandum, profecto eius impetus reprimi non poteſt. Et vt ne multorũ hominum vitia perſequar, ea quoq. quæ bona quibuſdã eſſe videntur, quam plurimos cõmouent ad iniuriam faciendam. Nam nobilitas generis, copia diuitiarũ, amplitudo dignitatũ, fortitudo animi, & magnitudo potẽtiæ, in errorem homines inducunt. Non enim poteſt vir generoſus & nobilis, vilis effici, nec fortis timidus: nec qui prudens eſt, ſtultus reddi poteſt.*

X

Iam hominibus facultates adimere, aut diminuere hominum ſtudia, præſertim ſi nihil deliquerint, nullo pacto oportet. Cũ enim ius non ſit eos vlciſci, aut cruciare, antequam peccauerint: nos ob eam cauſam moleſtia affici, ac male audire neceſſe eſt. Age vero mutemus ſententiam, & quibuſdam ignoſcamus. Mihi quidem videtur, Multo plura corrigi poſſe humanitate & benignitate, quam vlla crudelitate. Etenim ii qui veniam dant, non ſolum cari ſunt iis quibus ſe miſericordes præbuerunt, ita vt illi ſtudeant his meritam & debitam referre gratiam; ſed etiam apud ceteros omnes ſummo in honore ſunt, & coluntur ab omnibus; ita vt iis iniuriam facere audeat nemo. Contra autem, qui inexorabiles iras gerunt, nõ tantum odio ſunt iis a quibus timentur, ſed etiam ſunt reliquis omnibus permoleſti: ex quo fit vt iis plerique parent inſidias, ne prius ipſi pereant. An non vides medicos, quam raro veniant ad vrendum & ſecandum, ne morbos efficiant grauiores, & vt eos perfuſionibus ac mitibus medicamentis curent atque molliant? Nec vero exiſtimare debes, inter morbos corporum & has animorum perturbationes intereſſe. Nam ea quæ corporibus accidunt, ſæpe ſolent cũ animis noſtris, quamuis incorporei ſint, conuenire. metu enim contrahuntur, ira turgeſcunt & tument: mæror etiam quoſdam deiicit, alios inflat audacia; ita vt corpus & animus nõ multum inter ſe differant, & ob eam cauſam egeant conſimili medicina. Lenis enim & placida oratio, ferocitatẽ reprimit: quemadmodum aſpera, manſuetum hominem ferocem & infeſtum facit. præterea data venia, immanem & ferum continet atq; coercet, non aliter atq; ſupplicium mitem & placidum incendit. nam facta violenta, quamuis iuſtiſſima ſint, omnes concitant; mãſueta vero, mitigant & relaxãt. Quocirca perſuadendo facilius vnuſquiſque eo adducetur, vt toleret ea quæ grauiſſima ſunt, quam ſi coactus ſit. Adeo autem vtriſq; id natura neceſſario ineſt, vt etiam bruta animãtia & rationis expertia, quæ robuſtiſſima & ferociſſima ſunt, blanditiis quibuſdam manſueſiant, & eſcis capiantur: contra, ea quæ timidiſſima ſunt, ac maxime imbecilla, dolore conturbentur & metu, atque in iram accendantur. Neq; vero id dico, oportere generaliter iniuſtis & nefariis hominib. parcere: imo vero temerarios, inquietos, ſceleratos, mala conſilia agitantes, & poſtremo omnes quorum vita ita eſt omnibus vitiis & flagitiis dedita

μήτ' αὖ τὰς περιουσίας τινῶν περικόπτειν, ἢ τὰς φιλοτιμίας ταπεινοῦν μηδέν γε πλημμελούντων χρή· ἄδικον γάρ. τό τ' ἀμυνόμενον ἢ καὶ προκαταλαμβάνοντά τινας, [καὶ] ἀνιᾶσθαι καὶ κακοδοξεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι. φέρε μεταβαλώμεθα, καί τινος αὐτῶν φεισώμεθα. καί μοι γὰρ δοκεῖ πολλῷ πλείω φιλανθρωπία ἢ τινι ὠμότητι κατορθοῦσθαι. τοὺς μὲν γὰρ συγγνώμονας οὐ μόνον οἱ ἐλεηθέντες ὑπ' αὐτῶν φιλοῦσιν, ὥστε καὶ ἀμείβεσθαι σφᾶς σπουδάζειν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες καὶ αἰδοῦνται καὶ σέβουσιν· ὥστε μὴ εὐτολμεῖν αὐτοὺς ἀδικεῖν. τοὺς δ' ἀπαραιτήτοις ὀργαῖς χρωμένους οὐχ * ἐκεῖνοι μόνοι οἱ τι φοβούμενοι μισοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες δυσχεραίνουσι· καὶ ἐκ τούτου καὶ ἐπιβουλεύουσιν αὐτοῖς, ἵνα μὴ προαπόλωνται. ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ τὰς μὲν τομὰς καὶ τὰς καύσεις σπανιώτατά τισι προσφέρουσιν, ἵνα μὴ ἐξαγριαίνωσιν αὐτῶν τὰ νοσήματα, τοῖς δὲ * αἰονήμασι καὶ τοῖς ἠπίοις φαρμάκοις τὰ πλείω μαλθάσσοντες θεραπεύουσι; μὴ γάρ, ὅτι ἐκεῖνα μὲν τῶν σωμάτων, ταῦτα δὲ τῶν ψυχῶν παθήματά ἐστι, διαφέρειν τι νομίσῃς αὐτὰ ἀλλήλων. πάμπολλα γὰρ ὅμοια τρόπον τινὰ καὶ ταῖς γνώμαις τῶν ἀνθρώπων, κἂν τὰ μάλιστα ἀσώματοι ὦσιν, ἃ καὶ τοῖς σώμασι συμβαίνει. συστέλλονταί τε γὰρ ὑπὸ φόβου, καὶ ἐξοιδοῦσιν ὑπὸ θυμοῦ· λύπη τέ τινας * κολούει, καὶ θάρσος ὀγκοῖ. ὥστ' ὀλίγον σφόδρα τὸ παραλλάττον [αὐτῶν] εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ παραπλησίων ἰαμάτων αὐτὰ δεῖσθαι. λόγος [τε] γὰρ ἤπιός τῳ λεχθεὶς, πᾶν τὸ ἀγριαῖνον αὐτοῦ χαλᾷ, καθάπερ τραχὺς ἕτερος καὶ τὸ ἀνειμένον ὀργίζει· καὶ συγγνώμη δοθεῖσα, καὶ τὸ πάνυ θρασὺ διαχεῖ, καθάπερ ἡ τιμωρία καὶ τὸ πάνυ πρᾶον χαλεπαίνει. αἱ μὲν γὰρ βίαιοι πράξεις, ἀεὶ πάντας, κἂν δικαιόταται ὦσι, παροξύνουσιν, αἱ δ' ἐπιεικεῖς ἡμεροῦσι· καὶ διὰ τοῦτο πεισθεὶς ἄν τις ῥᾷον καὶ τὰ δεινότατα [ἑκὼν ἢ βιασθεὶς] ὑπομείνειε. καὶ οὕτω [γε] φύσει τινὶ * ἀναγκαίως ἑκάτερος αὐτῶν χρῆται, ὥστε καὶ τῶν ἀλόγων ζώων τῶν μηδένα νοῦν ἐχόντων, πολλὰ μὲν καὶ τῶν ἰσχυροτάτων καὶ ἀγριωτάτων, θωπείαις τέ τισι τιθασσεύεται καὶ δελεάσμασι χειροῦται· πολλὰ δὲ καὶ τῶν δειλοτάτων καὶ ἀσθενεστάτων, λυπήμασί τε καὶ φόβοις [καὶ] ἐκταράττεται καὶ παροξύνεται. καὶ οὐ λέγω τοῦτο ὅτι δεῖ πάντων ἁπλῶς τῶν ἀδικούντων φείδεσθαι, ἀλλ' ὅτι τῶν μὲν ἴτην καὶ πολυπράγμονα, καὶ κακοήθη καὶ κακόβουλον, καὶ ἀνηκέστῳ τινὶ καὶ διαρκεῖ

πονηρία,

πονηρίᾳ συνόντα ἐκκόπτειν, ὥσπερ πού καὶ τὰ πλεῖστα ἀνίατα μέρη τοῦ σώματος· τοὺς δὲ δὴ ἄλλους ὅσοι τῇ νεότητι, ἢ ἀμαθίᾳ, ἢ ἀγνοίᾳ, ἢ [καὶ] ἑτέρᾳ τινὶ συντυχίᾳ οἱ μὲν ἑκόντες, οἱ δὲ καὶ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι, τοὺς μὲν λόγοις νουθετεῖν, τοὺς δὲ ἀπειλαῖς σωφρονίζειν, τοὺς δὲ καὶ ἕτερόν τινα τρόπον μετρίως πως μεταχειρίζεσθαι· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν * ἄλλων, τοὺς μὲν μείζοσι, τοὺς δὲ ἐλάττοσι πάντες κολάζουσιν. ὥστε [καὶ τὰ] κατὰ τούτους ἀκινδύνως μετριάζειν ἔξεστί σοι, τοὺς μὲν φυγῇ, τοὺς δὲ ἀτιμίᾳ, τοὺς δὲ χρήμασι ζημιοῦντι, ἑτέρους ἐς χωρία, ἑτέρους ἐς πόλεις τινὰς κατατιθεμένῳ. καὶ ἤδη γέ τινες καὶ ὑπὸ τοῦ μὴ τυχεῖν ὧν ἤλπιζον, καὶ ὑπὸ τοῦ διαμαρτεῖν ὧν ἐφίεντο, ἐσωφρονίσθησαν. ἕδραι τε ἄτιμοι, καὶ στάσεις ἐπονείδιστοι, τό τε προλυπηθῆναι καὶ τὸ προφοβηθῆναι, συχνοὺς βελτίους ἐποίησε. καίτοι καὶ ἀποθανεῖν ἕλοιτ' ἄν τις εὖ τε γεγονὼς καὶ ἀνδρεῖος ὤν, ἢ τοιοῦτό τι παθεῖν. ἐξ οὖν τούτων ἐκείνοις μὲν οὐδὲν ῥᾴων ἡ τιμωρία, ἀλλὰ καὶ χαλεπωτέρα γίγνοιτ' ἄν· ἡμῖν δὲ δὴ τὸ μήτε τινὰ * ἀπηνείας ἔχειν, καὶ ἀσφαλῶς ζῆν ὑπάρξειεν. ὡς νῦν γε πολλοὺς μὲν ἐπιθυμίᾳ χρημάτων, ἄλλους ἀνδρίας φόβῳ, καὶ μάλα ἄλλους ἀρετῆς τινος φθόνῳ κτείνειν δοκοῦμεν. οὐδεὶς γὰρ ῥᾳδίως πιστεύει ὅτι τις ἔν τε ἐξουσίᾳ καὶ ἐν δυνάμει τοσαύτῃ ὤν, ὑπ' ἰδιώτου τινὸς * ἀνόπλου ἐπιβουλευθῆναι δύναται. ἀλλ' οἱ μὲν ταῦτα λογοποιοῦσιν, οἱ δέ, ὅτι ψευδῆ πολλὰ ἀκούομεν, καὶ πολλοῖς μάτην ὡς [καὶ] ἀληθέσι προσέχομεν. τοὺς γάρ τοι διαπιπτόντας [τε] καὶ ὠτακουστοῦντας τὰ τοιαῦτα, τοὺς μὲν ἔχθρᾳ, τοὺς δὲ ὀργῇ, ἄλλους ἀργύριον παρὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν λαβόντας, ἄλλους παρ' αὐτῶν ἐκείνων [μὴ] λαβόντας, πολλὰ καὶ ψευδῆ συκοφαντεῖν φασιν, οὐ μόνον * ὅ τι δεινὸν ἔπραξαί τινες ἢ καὶ ποιῆσαι μέλλουσι λέγοντες, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ μὲν ἐφθέγξατο τοιόνδε τι, ὁ δὲ ἀκούσας ἐσιώπησεν, ἄλλος ἐγέλασεν, ἄλλος ἐδάκρυσε. μυρία ἂν τοιουτότροπα εἰπεῖν ἔχοιμι, ἃ εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀληθῆ εἴη, ἀλλ' οὔτι γε καὶ προσήκοντά ἐστιν οὔτε πολυπραγμονεῖσθαι παρ' ἐλευθέροις ἀνθρώποις, οὔτε σοὶ διαγγέλλεσθαι. λανθάνοντα μὲν γὰρ τὰ τοιαῦτα, οὐδὲν ἄν σε βλάψειεν· ἀκουσθέντα δέ, παροξύνει καὶ ἄκοντα ὅπερ ἥκιστα χρή . . ἄλλως τε καὶ ἀργεῖν τινων συμβαίνειν. συχνοὺς γοῦν ἐκ τούτου τοὺς μὲν ἀκρίτους, τοὺς δὲ καὶ ἐσκευωρημένῃ τινὶ καταγνώσει δικαστηρίων ἀδίκως ἀπόλλυσθαι [πολλοὶ] νομίζουσιν. οὔτε γὰρ τὰς μαρτυρίας, οὔτε τὰς βασάνους, οὔτε ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ὡς καὶ ἀληθὲς ὄν, κατ' αὐτῶν προσίενται. ταῦτα γὰρ οὕτως, εἰ καὶ μὴ δικαίως

ut ſanari nequeant, tollendos eſſe cenſeo, non ſecus quam eas partes corporis, quibus medicina adhiberi non poteſt: ceteros vero qui propter adoleſcentiam, aut imprudentiam, aut ignorãtiam, aliove caſu volentes deliquerunt, aut inuiti, eos eſſe arbitror admonendos, & propoſitis minis continendos; nonnullis quoque utendum eſſe moderate: quemadmodum in reliquis ſceleribus alii aliis maiore pœna afficiuntur. Quæ cum ita ſint, tibi licet in primis ſine periculo hæc facere mediocriter, ut alios exſilio, alios infamia, nonnullos pecunia mulctes, vrbesque quibuſdam, aut alia loca habitandi circumſcribas. Quinetiam pleriq; hominum iam reſipuerunt; quod non eſſent ea quæ ſperauerant & diutiſſime concupierant, conſecuti. nonnulli, quod viles & abiecti ac contumelioſe eſſent habiti, facti ſunt meliores: quamuis nobiles & fortes viri, antequam hæc patiantur, mortem ſibi anteponendam putent. Ex quo intelligi poteſt, eis non modo non eſſe leue id genus ſupplicii, ſed multo etiam grauius atque moleſtius; nosque culpa vacuos, tuto eſſe & ſine periculo victuros. Nunc autem multos vel cupiditate pecuniæ, vel timore virium eorum, vel inuidia virtutis, interficere videmur. Non enim facile cuiquam perſuaderi poteſt, inſidias ab homine priuato & inermi fieri poſſe ei qui tantum imperium obtineat, quique ſit tam magnam potentiam cõſecutus. Hæc quidem dicuntur a quibuſdam: ſed alii putant nobis plerumque falſa pro veris nuntiari, nosque eis temere credere & imprudẽter: aiuntque, eos qui iſta vident & audiunt, adductos odio, ira, nonnumquam etiam accepta pecunia ab inimicis eorum, aut ab iis ipſis de quibus loquuntur, ipſis negata, multa confingere & comminiſci, commemorantes eorum non ſolum præterita & futura facta, ſed etiam quædam ab aliis dicta eſſe renuntiantes, tacuiſſe alios: poſteaquam audiuiſſent, riſiſſe, ploraſſe. Equidem poſſem enumerare ſexcenta eiuſdem generis; quæ etſi veriſſima ſunt, non tamen digna quæ a liberis hominibus inueſtigentur curioſius, aut tibi referantur. Nam ea ignorata, tibi nullum damnum afferent: intellecta autem & cognita, te inuitum (quod minime decet) ad iracũdiam prouocabunt. Quæ cũ ita ſe habeant, plerique putant a nobis multos indemnatos, multos etiam confictis falſisque ſententiis damnatos, contra ius fasq; interfectos eſſe. Non enim adhibita teſtimonia ut vera, nõ habitas quæſtiones, non ea quæ ſunt eiuſdem generis, contra eos admittunt, neq; approbant: quæ etſi ab illis magna ex

parte nō iure, ſed falſo dicuntur de iis qui ſupplicio affecti ſunt; tamen vulgo circumferri ſolent. Atqui oportet, Auguſte, te nō ſolum nihil facere per iniuriam, ſed nec omnino facere videri. Nam priuatis quidem hominibus ſatis eſt nihil delinquere: PRINCIPEM *vero decet ne ſuſpectum quidē eſſe delicti: hominib. enim imperas, non belluis; nec alio pacto vere potes eorum animos ad beneuolentiam allicere, atque id pariter omnibus perſuadere, quam ſi nemini volens inuitusve iniuriam feceris. Etſi enim vt alterum metuat, cogi aliquis poteſt; tamen vt amet, id ei perſuaderi neceſſe eſt. Cum igitur videt in ſe atq; in alios beneficia conferri facile perſuadetur. cum vero putat quempiā non iure cæſum eſſe, mox ne idem ſibi eueniat, timet, cogiturque eum qui id fecerit, penitus odiſſe. Odio autem eſſe ſubditis, præterquam quod bonū non eſt, damnum quoq; affert & detrimentum maximum. Nā pleriq; arbitrātur neceſſe eſſe reliquis hominib. eos vlciſci, a quibus vel minimā iniuriā acceperint, ne contemni aut ſuperari videantur:* PRINCIPES *oportere tātum in eos animaduertere, qui cōtra rempublicā cōmittunt; eos vero qui in ſe peccant, toleranter ferre. Non enim eis iniuriā fieri propterea quod cōtempti atq; abiecti ſint: ſiquidē ſunt magnis multisque præſidiis & cuſtodiis muniti. Quæ cū mihi perſpecta ſint atque cognita, omnino id tibi conſilium do, ne velis eam ob rem quemquam iſtorū occidere. Nam* PRINCIPATVS *propter ſalutem ſubiectorum conſtituuntur; vt ii nullum damnum capiant* non modo ab alienis, ſed neque a ſuæ gentis hominibus; non aūt vt a ſuis principibus vexentur & affligantur: multoque eſt profecto magnificentius atque glorioſius, multos ciues cōſeruare poſſe, quam occidere. Quamobrem ii ſunt inſtituendi continendique legibus, beneficiis, admonitionibus; vt modeſti ſint & prudentes; tum vero vſque adeo diligenter obſeruandi & cuſtodiendi, vt, ſi maxime iniuſti eſſe cupiant, tamen non poſſint: qui vero infirmi ſunt atque imbecilles, ſanari debent quodammodo & reſtitui, ne omnino corrumpantur. Ferre autem multorum hominum delicta, magnæ prudentiæ eſt atque potentiæ. Quod ſi quis omnibus ſceleribus iuſtas & debitas pœnas conſtituat, is certe magnam partem hominum breui temporis ſpatio videbitur perdidiſſe. Quamobrem te Auguſte hortor & moneo, ne de iſtis capitale ſupplicium ſumas, ſed alia ratione caſtiges, vt nullum graue ſcelus in poſterum committant. Quid enim, obſecro te, peccare*

ἐστιν ἃ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ πάντων γε (ὡς εἰπεῖν) τῶν οὕτω θανατουμένων θρυλεῖται. καὶ δεῖ σε, ὦ Αὔγουστε, μὴ μόνον μηδὲν ἀδικεῖν, ἀλλὰ μηδὲ δοκεῖν. ἰδιώτῃ μὲν γὰρ ἀρκεῖ μηδὲν πλημμελεῖν, ἄρχοντι δὲ [δὴ] προσήκει μηδὲ δόκησίν τινα αὐτοῦ λαμβάνειν· ἀνθρώπων γὰρ, ἀλλ' οὐ θηρίων ἡγεμονεύεις. καὶ μόνως ἂν οὕτως εὐνοεῖν σοι αὐτοὺς ἀληθῶς ποιήσειας, ἂν πανταχόθεν σφᾶς καὶ διὰ πάντων ὁμοίως πείσειας ὅτι μήτε ἑκὼν τινα μήτε ἄκων ἀδικήσειας ἄν. φοβεῖσθαι μὲν γάρ τινα ἀναγκασθῆναί τις δύναται· φιλεῖν δὲ, πεισθῆναι ὀφείλει. πείθεται δὲ ἐξ ὧν [ἂν] αὐτός τε εὖ πάθῃ, καὶ [τοὺς] ἑτέρους εὐεργετουμένους ἴδῃ. ὁ δὲ ὑποτοπήσας μὴ δικαίως τινὰ ἀπολωλέναι, καὶ φοβεῖται μὴ ποτὲ τὸ ὅμοιον πάθῃ, καὶ μισεῖν τὸν δράσαντα αὐτὸ ἀναγκάζεται. τὸ δὲ δὴ μισεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, πρὸς τῷ μηδ' ἄλλως καλῶς ἔχειν, ἀλυσιτελέστατόν ἐστι. καὶ [γὰρ] νομίζουσιν οἱ πολλοὶ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἀναγκαῖον εἶναι πάντας τοὺς καὶ ὁπωσοῦν ἀδικήσαντάς [σφας] ἀμύνεσθαι, ἵνα μήτε καταφρονῶνται, μήτε ἐκ τούτου πλεονεκτῶνται· τοὺς δὲ ἄρχοντας, τοῖς μὲν τὸ κοινὸν ἀδικοῦσιν ἐπεξιέναι χρῆναι, τοὺς δὲ ἰδίᾳ τι ἐς αὐτοὺς πλημμελεῖν δοκοῦντας φέρειν. μήτε γὰρ ἐκ καταφρονήσεως, μήτ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἀδικηθῆναι σφᾶς δύνασθαι, διὰ τὸ πολλὰ τὰ προφυλάσσοντα αὐτοὺς εἶναι. ὥστ' ἔγωγε ταῦτά γε ἀκούουσα, καὶ πρὸς ταῦτα ἀποβλέπουσα, κινδυνεύω καὶ παντελῶς ἀπειπεῖν σοι μηδένα διὰ τοῦτό τι ἀποκτιννύναι· αἵ τε γὰρ προστασίαι ἐπί τε τῇ τῶν ἀρχομένων σωτηρίᾳ καθίστανται, ὅπως μηδὲν μήθ' ὑπ' * ἀλλήλων, μήθ' ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων βλάπτωνται, οὐ μὰ Δία οὐχ ὅπως ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων τι λυπῶνται. καὶ εὐκλεέστατόν ἐστιν, οὐ τὸ πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὸ * πολλοὺς τῶν πολιτῶν σώζειν δύνασθαι. παιδεύειν μὲν γὰρ αὐτοὺς καὶ νόμοις καὶ εὐεργεσίαις καὶ νουθεσίαις δεῖ, ὅπως σωφρονῶσι· καὶ προσέτι καὶ τηρεῖν καὶ φυλάττειν, ἵνα κἂν ἀδικεῖν ἐθελήσωσι, μὴ δυνηθῶσιν· ἂν δὲ δὴ νοσήσῃ τι, θεραπεύειν [τε] τρόπον τινὰ αὐτὸ καὶ ἐπανορθοῦν, ἵνα μὴ παντελῶς φθαρῇ. τό τε γὰρ φέρειν τὰ τῶν πολλῶν ἁμαρτήματα, καὶ πάνυ μεγάλης καὶ φρονήσεως καὶ δυνάμεως ἔργον ἐστίν. ἂν * τέ τις πάντα ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα κατὰ τὴν ἀξίαν κολάζῃ, λήσει τοὺς πλείους τῶν ἀνθρώπων ἀπολέσας. ὅθεν καὶ διὰ ταῦτα γνώμην σοι δίδωμι, θανάτῳ μὲν μηδένα τῶν τοιούτων ζημιοῦσθαι, ἑτέρως δέ πως αὐτοὺς, ὥστε μηδὲν ἔτι δεινὸν δράσαι, σωφρονίζειν. τί γὰρ ἂν ἀδική-

σει τις

σφέ τις ἐς νῆσον καταχλεισθεὶς, ἢ καὶ ἐν ἀγρῷ, πόλει τέ τινι, οὐχ ὅπως ἄνευ πλήθους οἰκετῶν ἢ χρημάτων, ἀλλὰ καὶ μετὰ φρουρᾶς ὢν, ἄν γε καὶ τούτου δεήσῃ; εἰ μὲν γὰρ ἐγγύς που ἐνταῦθα οἱ πολέμιοι ἦσαν, ἢ καὶ τῆς θαλάσσης ταύτης ἀλλότριόν τι ἦν, ὥστε τινὰ αὐτῶν *διαδράσαντα πρὸς ἐκείνους, κακόν τι ἡμᾶς ἐργάσασθαι, πόλεις τέ τινες ἐν τῇ Ἰταλίᾳ *ὀχυραὶ καὶ τείχη καὶ ὅπλα ἔχουσαι ὑπῆρχον, ὥστε τινὰ καταλαβόντα αὐτὰς, φοβερὸν ἡμῖν γενέσθαι, ἕτερος ἂν ἦν λόγος· ἀόπλων δὲ δὴ πάντων τῶν ταύτῃ καὶ ἀτειχίστων ὡς πρὸς πόλεμον ὄντων, καὶ τῶν πολεμίων παμπληθὲς [ἀπ' αὐτῶν] ἀφεστηκότων, (πολλὴ μὲν γὰρ θάλασσα, πολλὴ δὲ καὶ γῆ καὶ ὄρη καὶ ποταμοὺς *δυσβάτους ἔχουσα, διὰ μέσου ἐστί) τί ἂν τις φοβηθείη τὸν δεῖνα, ἢ τὸν δεῖνα, γυμνοὺς, ἰδιωτεύοντας, ἐνταῦθά που ἐν μέσῃ τῇ σῇ ἀρχῇ ὄντας, καὶ ἐντὸς τῶν σῶν ὅπλων καταχεκλεισμένους; ἐγὼ μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ἐννοῆσαί τινα τοιοῦτον οὐδὲν, οὐδ' ἂν καὶ τὰ μάλιστα μαίνοιτό τις, δύνασθαί γέ τι πρᾶξαι νομίζω. πεῖραν οὖν ἀπ' αὐτῶν τούτων ἀρξάμενοι ποιησώμεθα. τάχα γὰρ ἂν καὶ αὐτοὶ μεταβάλοιντο, καὶ τοὺς ἄλλους ἀμείνους ποιήσειαν. καὶ γὰρ ὁρᾷς ὅτι καὶ ὁ Κορνήλιος καὶ εὐγενὴς καὶ ὀνομαστός ἐστι· δεῖ δέ που καὶ ταῦτα ἀνθρωπίνως *λογίζεσθαι. οὐ πάντα τοι τὸ ξίφος διαπράττεται), (μέγα γὰρ [ἂν] ἦν ἀγαθὸν, εἰ σωφρονίζειν τέ τινας καὶ πείθειν, ἢ [καὶ] καταναγκάζειν φιλεῖν τινα ἀληθῶς ἐδύνατο) ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμά τινος φθείρειν ἂν, τὰς δὲ δὴ τῶν ἄλλων ψυχὰς ἀλλοτριώσειεν. οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἂν ἕτεροι τιμωρηθῶσι, πρὸς φιλέστεροί τινι, ἀλλ' ἐξ ὧν [ἂν] αὐτοὶ φοβηθῶσιν, ἐχθίους γίνονται). καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει. οἱ δὲ δὴ συγγνώμης τινὸς τυχόντες, καὶ μετανοοῦσιν, αἰσχυνόμενοι αὖθις τι τοὺς εὐεργέτας ἀδικῆσαι· καὶ πολλὰ αὐτοῖς ἀνθυπουργοῦσιν, ἐλπίζοντες πλείω *ἀντιποιήσεσθαι. ὑφ' οὗ γὰρ ἄν τις ἀδικηθέντος τι σωθῇ, τοῦτον ἂν παθόντα, οὐδὲν ὅ τι οὐκ εὐεργετήσειν ἑαυτοῦ ἡγεῖται. Πείσθητι οὖν [μοι] φίλτατε, καὶ μεταβάλου. οὕτω μὲν γὰρ καὶ τἆλλα τὰ δυσχερῆ πάντα ἀνάγκῃ πεποιηκέναι δόξεις. οὐ γάρ ἐστι πόλιν τηλικαύτην ἐκ δημοκρατίας πρὸς μοναρχίαν ἄγοντα, ἀναιμωτὶ μεταστῆσαι. ἂν δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμείνῃς, καὶ ἐκεῖνα γνώμῃ δεδρακέναι νομισθήσῃ. Ταῦτα τῆς Λιβίας εἰπούσης, ὁ Αὔγουστος ἐπείσθη τε αὐτῇ, καὶ ἀφῆκε μὲν πάντας τοὺς ὑπαιτίους, λόγοις τισὶ νουθετήσας· τὸν δὲ δὴ Κορνήλιον καὶ ὕπατον ἀπέδειξε· κἀκ τούτου καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτοὺς οὕτως

poterit is qui erit in inſulam deportatus, aut in villa ciuitateve aliqua concluſus, non ſolum deſtitutus multitudine famulorum, & copia pecuniarum; ſed etiam in cuſtodia retentus, ſi res ita poſtulet? Quod ſi prope hoſtes adeſſent, aut ſi aliqua pars huius maris a nobis eſſet aliena, vt qui nobis damnum attuliſſent, poſſent eo perfugere: aut ſi eſſent in Italia ciuitates firmiſsimis muris ſeptæ ac telis munitæ, vt qui eas cepiſſet, eum nobis metuendum putaremus; alia eſſet ineunda ratio. nunc autem, cum omnia loca ſine armis ſint, & parum munita ad bellum gerendum, abſintque hoſtes longiſsime, diſiuncti a nobis longo interuallo maris, terraque, fluminum ac montium. qui nequeunt ſine magno labore tranſiri; quis eos metuat nudos, inermes, & priuatos homines, in medio regni tui poſitos, ac in tuis armis concluſos? Equidem arbitror neminem vmquam hoc in animum inducere, aut, quantumuis furore exardeat, perficere poſſe. Quas ob res hinc capiamus exordium, & periculum faciamus. Eo pacto & illi fortaſſe conſilium mutabunt, & ceteros efficient meliores. Primum vide Cornelium nobilem & clarũ virum: deinde tecum (vt decet omnem hominem) reputa, gladium non eſſe omnia tibi confecturum. etenim magna eſſet eius vtilitas atque commoditas, ſi is poſſet prudentes homines facere, perſuadere, cogereque, vt vere aliquem diligant. At is profecto, dum corpus dumtaxat alicuius occidit, a nobis reliquorum animos alienat: nec ſunt homines amiciores cuiquam propter aliorum ſupplicia: ſed quod timent, infeſti atque inimici fiunt: idque certum eſt & exploratum. Si autem homines veniam conſecuti ſint, pœnitentia atq; pudore adducti, non modo non audent iis a quibus beneficium acceperunt, iniuriam facere; ſed etiam plerumque beneficium remunerantur, quod ſperãt ſe multo maiora accepturos. Etenim qui eſt ſaluus & incolumis ſeruatus ab eo cui ipſe iniuriam intulit, putat eundem accepto ab ſe beneficio, nihil eſſe omnino ſibi negaturum. Quamobrem mihi crede, vir cariſsime; ſine te perſuaderi, & muta ſententiam. hoc enim pacto videberis omnia quæ grauia fuerunt & moleſta, neceſsitate coactus & inuitus feciſſe, propterea quod non poteſt Reſpublica vſque adeo magna & potens, in regnum mutari ſine ſanguine: ſi autem manebis in propoſito, ſuſceptoque conſilio, videberis profecto illa libenter ſtudioſeque feciſſe. Hac oratione Liuiæ permotus Auguſtus, reos omnes verbis admonitos dimiſit; deſignauitque poſtea Cornelium cõſulem; atq; in poſterum non eum ſolum, ſed etiã reliquos omnes, tanto ſibi amore

cõiunxit, vt nemo amplius ei vere inſidias faceret, aut omnino facere videretur. Cornelio autẽ & Valerio Meſſala Cõſulibus, magni terræmotus facti ſunt: Tiberis põtẽ diſturbauit, fecitq; vt vrbs ſeptẽ dies nauigaretur. Alebantur eadẽ tempeſtate tres & viginti legiones populi Romani: ex quib. noſtris tẽporibus tantum decem & nouẽ ſuperſunt. Earũ ſecũda, Auguſtalis nominata, hibernat in ſuperiore Britannia. Tertiæ, tres ſunt: Gallica in Phœnicia, Cyrenaica in Arabia, Auguſtalis in Numidia. Quarta Scythica, in Syria: Quinta Macedonica, in Dacia. Sextæ duę; quarũ altera Victorũ appellata, eſt in inferiore Britannia: altera Ferrea, in Iudæa. Septima, in Myſia ſuperiore: huic Claudianæ nomẽ eſt. Octaua, Auguſtalis, in Germania ſuperiore. Decima, in ſuperiore Pannonia: ea Gemella appellatur, q̃ cõſtet ex duab. legionibus permixtis inter ſe & cõfuſis. Vndecima Claudiana, in Myſia inferiore: habuere .n. duæ legiones nomẽ a Claudio, ꝓpterea quod ei in ſeditione Camilli nõ reſtiterunt. Duodecima Fulminifera, in Cappadocia. Decimatertia in Dacia, Gemella. Decimaquarta, in ſuperiore Pãnonia. Decimaqnta Apollinaris, eſt in Cappadocia. Poſtrema eſt vigeſima: ii Valeriani & Victores appellãtur. Hę reſtãt ex Auguſti legionibus: ceteræ, diſperſæ & omnino ſublatæ, aut cũ aliis permixtæ ſunt; quæ ob eã cauſam credũtur Gemellę eſſe nominatę. *Alũtur inſuper ſtipatores, q̃ in decẽ partes diſtribuũtur. Sex autẽ milia hominũ collocata in præſidiis vrbis, diuidũtur in partes quatuor. Delecti ſunt etiam equites peregrini, ac extraordinarii, nominati Bataui a Batauia; q̃ inſula eſt in Rheno flumine. hi ſunt equites optimi. Igitur Auguſtus, cũ ei magna pecunia opus eſſet ad alẽdos tot exercitꝰ, iuſſit dari ſibi vigeſimã partem hereditatũ, legatorũ ac donationum, quæ mortis cauſa fiũt; niſi ſi qua eſſent ꝓximis agnatis, aut pauperib. hominib. relicta: idq; fecit, quaſi in cõmentariis Cæſaris hoc genꝰ tributi ſcriptũ reperiſſet. Qua re cõturbatus eſt populus Romanus, & q̃ tãta fame afflictus eſſet, vt gladiatores & venales ſerui expulſi decc. ſtadia fuerint ab vrbe, vltrã †quatuor & nonaginta milia paſſuũ, Auguſtusq; &

ἀσφαλίσασθαι, ὥστε μηδένα ἔτ' αὐτῷ τῶν ἄλλων μήτ' ὄντως ἐπιβουλεῦσαι, μήτε δόξαι. Ἐπὶ γοῦν τῆς ὑπατείας τοῦ τε δηλωθέντος Κορνηλίου καὶ τοῦ Οὐαλερίου Μεσσάλου, σεισμοί τε ἐξαίσιοι συνέβησαν, καὶ ὁ Τίβερις τήν τε γέφυραν κατέσυρε, καὶ πλωτὴν τὴν πόλιν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησε. Τρία δὲ δὴ τότε καὶ εἴκοσι στρατόπεδα *πολεμικὰ ἐτρέφετο. νῦν μὲν γὰρ ἐννεακαίδεκα ἐξ αὐτῶν μόνα διαμένει, τό τε δεύτερον τὸ Αὔγουστον τὸ ἐν Βρεττανίᾳ τῇ ἄνω χειμάζον· καὶ τὰ τρία τὰ τρίτα, τό τε ἐν Φοινίκῃ τὸ Γαλατικόν, καὶ τὸ ἐν Ἀραβίᾳ τὸ Κυρηναϊκόν, τό τε ἐν Νουμιδίᾳ τὸ Αὔγουστον· τέταρτον Σκυθικὸν ἐν Συρίᾳ, πέμπτον Μακεδονικὸν ἐν Δακίᾳ· ἕκτα δύο, ὧν τὸ μὲν ἐν Βρεττανίᾳ τῇ κάτω τὸ τῶν *Νικητηρίων, τὸ δὲ ἐν Ἰουδαίᾳ τὸ Σιδηροῦν τέτακται) καὶ οἱ ἕβδομοι ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω, *οἱ καὶ τὰ μάλιστα Κλαυδίειοι ὠνομάδαται). *οἱ δὲ ὄγδοοι Αὐγούστειοι ἐν τῇ Γερμανίᾳ τῇ ἄνω ὄντες· καὶ οἱ δέκατοι *οἱ ἐν Παιονίᾳ τῇ ἄνω οἱ Δίδυμοι. (Δίδυμοι δὲ ἐπεκλήθησαν, ὅτι ἐκ δύο ταγμάτων ἀναμιχθέντων ἀλλήλοις ὑπῆρχον) τό τε ἑνδέκατον τὸ Κλαυδίειον, τὸ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ κάτω. (οὕτω γὰρ τὰ δύο στρατόπεδα [ἀπὸ τοῦ Κλαυδίου] ἐπεκλήθη, ὅτι αὐτῷ ἐν τῇ τοῦ Καμίλλου ἐπαναστάσει οὐκ ἀντεπολέμησε) καὶ τὸ δωδέκατον τὸ ἐν Καππαδοκίᾳ, τὸ Κεραυνοφόρον· τό τε τρίτον καὶ δέκατον τὸ ἐν Δακίᾳ, τὸ Δίδυμον· καὶ τὸ τέταρτον καὶ δέκατον τὸ ἐν τῇ *Παννονίᾳ τῇ ἄνω [τὸ Δίδυμον] τό τε πεντεκαιδέκατον τὸ Ἀπολλώνειον, τὸ ἐν Καππαδοκίᾳ· καὶ οἱ εἰκοστοὶ οἱ καὶ *Οὐαλέριοι καὶ Νικήτορες ὠνομασμένοι. ταῦτ' ἐκ τῶν Αὐγουστείων στρατοπέδων σώζεται. τὰ γὰρ δὴ λοιπά, τὰ μὲν παντελῶς διελύθη, τὰ δὲ καὶ ἑτέροις τισὶν ἀνεμίχθη, ἀφ' οὗπερ καὶ Δίδυμα ὠνομασμένα νενόμισται. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ οἱ σωματοφύλακες [μύριοι] ὄντες, καὶ δεκαχῆ τεταγμένοι· καὶ οἱ τῆς πόλεως φρουροί, ἑξακισχίλιοί τε ὄντες, καὶ τετραχῆ νενεμημένοι· ξένοι τε ἱππεῖς ἐπίλεκτοι, οἷς τὸ τῶν Βατάουων (ἀπὸ τῆς Βαταουίας τῆς ἐν τῷ Ῥήνῳ νήσου) ὄνομα, ὅτι δὴ κράτιστοι ἱππεύειν εἰσί, κεῖται. Διὰ δὲ πλῆθος οὖν τῶν στρατευμάτων ὁ Αὔγουστος, πολλῶν χρημάτων δεόμενος, τὴν εἰκοστὴν τῶν τε κλήρων καὶ τῶν δωρεῶν, ἃς ἂν οἱ τελευτῶντές τισι, πλὴν τῶν πάνυ συγγενῶν ἢ καὶ πενήτων, καταλείπωσι, κατεστήσατο, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Καίσαρος ὑπομνήμασι τὸ τέλος τοῦτο γεγραμμένον εὑρών. Ταῦτά τε οὖν Ῥωμαίους ἐλύπει, καὶ προσέτι καὶ λιμὸς ἰσχυρός, ὥσθ' ὑπ' αὐτοῦ τούς τε μονομαχοῦντας, καὶ τὰ ἀνδράποδα τὰ ὤνια ὑπὲρ πεντήκοντα καὶ *ἑπτακοσίους σταδίους ἐξωθῆναι, ἔκ τε τῆς θεραπείας καὶ τοῦ Αὐγούστου καὶ

τοὺς ἄλλους

τοὺς ἄλλους τὸ πλεῖον ἀποπέμψασθαι, καὶ δικῶν ἀνοχὰς γενέσθαι. Λωφήσαντος δέ ποτε τοῦ λιμοῦ, ἐπί τε τῷ [τοῦ] Γερμανικοῦ ὀνόματι, ὃς ἦν τοῦ Δρούσου παῖς, καὶ ἐπὶ τῷ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, [ἱπποδρομίας ἐποίησε· καὶ ἐν αὐτῇ ἐλέφας τε ῥινοκέρωτα κατεμαχήσατο, καὶ ἀνὴρ ἱππεὺς πλούτῳ ποτὲ περιγενεσκὼν ἐμονομάχησε.] Καὶ ἐπειδὴ ὑπό τε τοῦ γήρως καὶ τῆς [τοῦ] σώματος ἀσθενείας ἔκαμνεν, ὥστε μὴ δύνασθαι πᾶσι τοῖς δεομένοις τι αὐτοῦ χρηματίζειν, τὰ μὲν ἄλλα αὐτὸς μετὰ τῶν συνέδρων [καὶ] διεσκέψατο καὶ ἐδίκαζεν, ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ βήματος προκαθήμενος· τὰς δὲ πρεσβείας τάς τε παρὰ τῶν δήμων, καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων ἀφικνουμένας, τρισὶ τῶν ὑπατευκότων ἐπέτρεψεν· ὥστ᾽ αὐτοὺς χωρὶς ἕκαστον καὶ διακούειν τινῶν, καὶ ἀπόκρισιν αὐτοῖς διδόναι, πλὴν τῶν ὅσα ἀναγκαῖον ἦν τήν τε βουλὴν καὶ ἐκεῖνον ἐπιδιακρίνειν.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον Γερμανικοῦ τοῦ υἱέος Δρούσου ἐν Δαλματίᾳ ἐστρατευμένου, καὶ πόλει τινὶ ὀχυρᾷ προσκαθημένου, καὶ μὴ οἵου τε γινομένου ταύτην ἑλεῖν, Πουλίων ἱππεὺς Κελτὸς λίθον ἐς τὸ τεῖχος ἀφεὶς, οὕτω τὴν ἔπαλξιν διέσεισεν, ὥστε αὐτὴν αὐτίκα πεσεῖν, καὶ τὸν ἄνδρα τὸν ἐπικεκλιμένον οἱ συγκατασπάσαι. γενομένου δὲ τούτου, ἐκπλαγέντες οἱ ἄλλοι καὶ φοβηθέντες, τό τε τεῖχος ἐκεῖνο ἐξέλιπον, καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνέδραμον· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ταύτην καὶ ἑαυτοὺς παρέδωκαν. Τοῦ δὲ Βάτωνος, ὃς πολλὰ τοὺς Ῥωμαίους, ἀποστήσας τοὺς * Δαλμάτας, ἐκάκωσε, καθ᾽ ὁμολογίαν ποτὲ τῷ Τιβερίῳ προσκεχωρηκότος, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ βήματος αὐτῷ καθημένῳ προσενεχθέντος, ὁ μὲν Τιβέριος ἠρώτησεν αὐτὸν, Τί ὑμῖν ἔδοξε καὶ ἀποστῆναι, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν χρόνον ἀντιπολεμῆσαι; ὁ δὲ ἔφη ὅτι Ὑμεῖς τούτων αἴτιοι ἐστέ. ἐπὶ γὰρ τὰς ἀγέλας ὑμῶν φύλακας οὐ κύνας, οὐδὲ νομέας, ἀλλὰ λύκους πέμπετε. Ἡ μὲν οὖν * Δαλματία προσεχώρησε τοῖς Ῥωμαίοις:

[Ἐκ τοῦ νς´ τῶν Δίωνος βιβλίων]

Κατὰ δὲ τὴν Κελτικὴν δεινὸν αὖθις συνεκύρησε πάθημα. ἦρχε μὲν γὰρ αὐτῆς Οὐᾶρος Κυιντίλιος· οἱ δὲ Κελτοὶ, ἕως μὲν κατὰ βραχὺ καὶ ὁδῷ τινι μετὰ φυλακῆς τὰ πάτρια μετεμάνθανον, οὔτ᾽ ἐβαρύνοντο τῇ τοῦ βίου μεταβολῇ, [καὶ] ἐλάνθανον σφᾶς ἀλλοιούμενοι· ἐπεὶ δὲ ὁ Οὐᾶρος μετὰ τὴν τῶν Σύρων ἀρχὴν, τήν τε ἡγεμονίαν τῆς Γερμανίας λαβὼν, καὶ τὰ παρ᾽ ἐκείνοις ἐκ τῆς ἀρχῆς διοικῶν, ἔσπευσεν αὐτοὺς ἀθροώτερον * μεταστῆσαι,

ceteri magnam partem famulorum ſuorum dimiſerint, ac iuſtitium indictum ſit. Poſtquam fames ceſſauit; Auguſtus Germanici (is erat Druſi filius) atque fratris eius nomine, ludos Circenſes fecit; in quibus elephantus ſuperauit rhinocerotem; & vir equeſtris ordinis, qui fuerat olim locupletiſſimus, obiit munus gladiatorum. Cum autem non poſſet Cęſar, propter ſenectutem atque imbecillitatem corporis, omnibus qui auxilio eius indigebant, reſpondere, ſedens ius dicebat in palatio pro tribunali, negotiis cum aſſeſſoribus ſuis communicatis: permiſitque tribus viris conſularibus, vt legatos regum populorumque qui ad ſe venirent, ipſi ſinguli audirent ſeparatim, iiſque reſponderent: niſi forte quædam accidérent, in quibus ſuo & Senatus decreto opus eſſet. Per id tẽpus cum Germanicus Druſi filius eſſet in Dalmatia cum exercitu, obſideretque munitum aliquod oppidum, nec poſſet id capere, Pulio eques * Germanus iactu lapidis in murum, ita pinnam eius concuſſit, vt ea ſtatim ceciderit, traxeritque ſecum hominem qui tũ forte ad eam adhærebat. Quo facto, ceteri obſtupefacti, ac timore perterriti, relicto muro in arcẽ confugerunt; eamque poſtea ſeque ipſos dediderunt. Cum autem Bato, qui Dalmatis defectionis auctor fuerat, & Romanis magna damna attulerat, tandem aliquando ad Tiberium veniſſet pacis componendæ gratia, ac poſtero die cum eo ſedente in tribunali colloqueretur, eũ Tiberius ita interrogauit; *Dic, inquit, quamobrem viſum eſt vobis deficere, tantoque tempore nobiſcum bellum gerere?* Is reſpondit; *Vos,* (inquit) *cauſam dediſtis; qui ad greges veſtros cuſtodiendos non canes mittitis aut paſtores, ſed lupos.* Tũ Dalmatia venit in dicionem populi Romani.

Celta. Gr.

E Dionis libro LVI:

Sed idẽ populus R. incidit in grauem caſum in * Germania. (ei præerat Quintilius Varus) Nam [19] Germani, quãtiſper paulatim, ac ratione & cautela adhibita, dediſcebãt mores & inſtituta patriæ; eatenus mutatione vitę non grauabantur; quã ne animaduertebant quidẽ. At poſtquam Varus, qui Syris pręfectus fuerat, imperiũ Germaniæ accepit, & ad eam gentem immutandam ſubito animũ adiecit,

Celtica. Gr.

cœpitque Germanis perinde atq; ſeruis imperare, & pecuniam tamquam a ſubditis exigere: Germani id ferre non potuerunt. Neque tamen defecerunt aperte ac palam, ſed ſimulata beneuolentia. Cumque is exercitum cõtra quoſdam barbaros duceret, ad eum venerũt, quaſi ſocii futuri eſſent ei ad bellum gerendum. poſt eum nihil tale cogitantem inuadunt in locis quibuſdam difficillimis; & circumſtantes vndiq; iaculantur, quoad exercitus populi Romani, qui neque ſibi auxilio eſſe, neque ſe fugæ mandare poterat, interiit, Varuſque, & qui cum eo erant clariſſimi viri, mortem ſibi conſciuerunt. Auguſtus, cognito Vari caſu, veſte ſubito diſciſſa, magno in mœrore fuit, partim propter eos qui interierant, partim quod ei Germani magnum timorem iniicerent; quos verebatur non ſolum in Italiam, ſed etiam Romam propere eſſe venturos. neque enim vllam * vrbem munitam reliquam habebat, & ſocii omnes qui opem ei ferre potuiſſent, magnis erant incommodis affecti. tamen, vt tum potuit, ex reb. præſentibus parauit omnia. Sed poſtquã nemo eorum qui per ætatem bellum gerere poterant, conſcribi võluit, iuſſit eos ſortiri; ac quintum quemq; ex iis qui nondum quinq; & triginta annos attigiſſent; ex iis autem qui eſſent natu grandiores, decimum quemque ſorte lectum priuauit facultatibus, & notauit ignominia: & poſtremo, cum pleriq; ne ſic quidem ei obtemperarent, nonnullos interfici iuſſit. Tum coacto veteranorum libertorumque quam maximo potuit numero, eos cũ Tiberio contendere in Germaniã celeriter iubet. Sed poſtquã intellexit aliquot milites ſaluos & incolumes euaſiſſe, nec auſos eſſe hoſtes ad Rhenũ vſq; venire, magno timore liberatus eſt. His rebus in hunc modum geſtis, vatibus prohibitum fuit, * ne cuiquam remotis arbitris, aut etiam præſentibus, de morte reſponderent: quamquã Auguſtus ea quæ ad ſe pertinebãt, adeo parui faciebat, vt deſcriptum ſtellarum ordinem, ſub quibus natus erat, palã omnibus oſtenderet. Cum ſenex eſſet, Germanicum Senatui, & Senatum Tiberio * per litteras commendauit; quas nõ ipſe legit in Senatu, (voce enim deſtituebatur) ſed Germanicus, vt ſolebat antea: deinde propter cladem Germanicam, vt aiebat, petiit a patribus, ne ſe amplius domum venirent ſalutatum; neve moleſte ferrent,

pro Vrbem Dio melius habet Vrbanũ exercitum.

καὶ τά τε ἄλλα ὡς καὶ δουλεύουσι σφίσιν ἐπέταττε, καὶ χρήματα ὡς καὶ παρ' ὑπηκόων ἐσέπρασσεν, οὐκ ἠνέσχοντο. καὶ ἐκ μὲν τοῦ φανεροῦ οὐκ ἀπέστησαν· προσποιησάμενοι δὲ εὖνοι αὐτῷ, ἔπειτα στρατευσαμένῳ ἐπί τινας τῶν βαρβάρων * προσελθόντες ἀθρόοι ὡς συμμαχήσοντες, καὶ ἔν τισι δυσχωρίαις αὐτὸν περισχόντες μηδὲν * προσδοκώμενοι, περιστάντες τε, πάντοθεν ἔβαλον· ἕως ἅπαν τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα μηδὲ ἀμύνασθαι δυνάμενον, μηδὲ φυγῆς ἔχον τόπον, διέφθειραν. Οὔαρος δὲ καὶ ὅσοι τῶν ἐλλογιμωτέρων αὐτοῦ συνῆσαν, διεχρήσαντο σφᾶς. Μαθὼν δὲ ὁ Αὔγουστος τὰ τοῦ Οὐάρῳ συμβεβηκότα, τήν τε ἐσθῆτα περιερρήξατο, καὶ πένθος μέγα ἐπί τε τοῖς ἀπολωλόσι καὶ ἐπὶ τοῦ περὶ τῶν Γαλατιῶν δέους ἐποιήσατο· ἤλπιζε δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, τήν τε Ῥώμην αὐτὴν, ὁρμήσειν αὐτούς· καὶ οὔτε * πόλις τις οἱ ἀξιόλογος ὑπελέλειπτο, καὶ τὰ συμμαχικὰ, ὧν τι καὶ ὄφελος ἦν, ἐκεκάκωτο. ὅμως δ' οὖν πάντα ἄλλα, ὡς ἐκ τῶν παρόντων, παρεσκευάσατο, καὶ ἐπεὶ μηδεὶς τῶν τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν ἐχόντων καταλεχθῆναι ἠθέλησεν, ἐκλήρωσεν αὐτούς. καὶ τῶν μὲν μηδέπω πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονότων, τὸν πέμπτον, τῶν δὲ πρεσβυτέρων τὸν δέκατον ἀεὶ λαχόντα, τήν τε οὐσίαν ἀφείλετο καὶ ἠτίμωσε· καὶ τέλος, ὡς καὶ πάνυ πολλοὶ οὐδ' οὕτω τι αὐτοῦ προετίμων, ἀπέκτεινέ τινας. ἀποκληρώσας δὲ ἔκ τε τῶν * ἐστρατευμένων ἤδη, καὶ ἐκ τῶν ἐξελευθέρων ὅσους ἠδυνήθη, κατέλεξε, καὶ εὐθὺς σπουδῇ μετὰ τοῦ Τιβερίου ἐς τὴν Γερμανίαν ἔπεμψε. μετὰ δὲ τοῦτο, ἀκούσας ὅτι τῶν τε στρατιωτῶν τινες ἐσώθησαν, τό τε πολέμιον οὐδὲ ἐπὶ τὸν Ῥῆνον ἐλθεῖν ἐτόλμησεν, ἀπηλλάγη τῆς ταραχῆς. Τότε δ' οὖν ταῦτά τε οὕτως ἐπράχθη, καὶ τοῖς μάντεσιν ἀπηγορεύθη μήτε κατὰ μόνας τινὶ, μήτε περὶ θανάτου, μηδ' ἂν ἄλλοι συμπαρῶσιν, χρᾶν. καίτοι οὕτως οὐδὲν τοῦ Αὐγούστῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔμελεν, ὥστε καὶ ἐκ προγραφῆς πᾶσι τὴν τῶν ἀστέρων διάταξιν, ὑφ' * ὧν ἐγεγέννητο, φανερῶσαι. ὡς δὲ ἐπὶ γήρως ὢν, τόν τε Γερμανικὸν τῇ βουλῇ, καὶ ταύτην τῷ Τιβερίῳ παρακατέθετο· ἀνέγνω δὲ τὸ βιβλίον οὐκ αὐτὸς (οὐ γὰρ οἷός τ' ἦν γεγωνίσκειν) ἀλλ' ὁ Γερμανικὸς, ὥσπερ εἰώθει· καὶ μετὰ τοῦτ' ᾐτήσατο παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ τοῦ Κελτικοῦ πολέμου προφάσει, μήτ' οἴκοι αὐτὸν ἀσπάζεσθαι, μήτ' ἀγανακτεῖν

εἰ μηκέτι

εἰ μηκέτι συναπτοίη σφίσι. τὸ μὲν γὰρ πλεῖστον ἄλλως τε καὶ ὁσάκις ἕδρα αὐτῶν ἐγίγνετο, ἔν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν αὐτῷ γε ἔστιν ὅτε τῷ συνεδρίῳ, καὶ ἐσιόντα αὐτὸν καὶ ἀπιόντα αὖθις ἠσπάζοντο, ἤδη δὲ καὶ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ καθήμενόν γε, ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ κατακείμενον, οὐχ ὅτι ἡ γερουσία, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱππεῖς τοῦ τε δήμου πολλοί.

Λουκίου δὲ δὴ [τοῦ] Μουνατίου, καὶ Γαΐου Σιλίου ἐς τοὺς ὑπατεύοντας ἐγγραφέντων, καὶ τὴν προστασίαν τῶν κοινῶν τὴν δεκέτιν τὸ πέμπτον ἄκων ἤδη ὁ Αὔγουστος ἔλαβε, καὶ συμβούλους ὑπὸ τοῦ γήρως, (ὑφ᾽ οὗπερ οὐδὲ ἐς τὸ βουλευτήριον * ἤδη, πλὴν σπανιώτατα, συνεφοίτα) εἴκοσιν ἐτησίους ᾐτήσατο. πρότερον γὰρ * καθ᾽ ἑξάμηνον πεντεκαίδεκα προσετίθετο. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τῇ εἰκοστῇ πάντες (ὡς εἶπον) ἐβαρύνοντο, καὶ ἐδόκει τι νεώτερον ἔσεσθαι, ἐσέπεμψε βιβλίον ἐς τὴν βουλὴν, κελεύων ἄλλους τινὰς * αὐτὴν πόρους ζητῆσαι. τοῦτο δὲ οὐχ ὡς καὶ ἐκεῖνο τὸ τέλος καταλύσων ἐποίησεν, ἀλλ᾽ ἵνα μηδενὸς ἄλλου αἱρετωτέρου σφίσι φανέντος, καὶ ἄκοντες αὐτὸ ἄνευ τῆς αὐτοῦ διαβολῆς βεβαιώσωσι. καὶ ὅπως γε μὴ, τοῦ Γερμανικοῦ τοῦ τε Δρούσου γνώμην τινὰ εἰπόντων, ὑποτοπήσωσί τε ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐντολῆς τοῦτο γεγονέναι, καὶ ἀνεξέταστον αὐτὴν ἕλωσι), προσέταξε * μηδέτερον αὐτῶν μηδὲν εἰπεῖν. καὶ ἐλέχθη μὲν πολλά, καί τινα καὶ διὰ βιβλίων τῷ Αὐγούστῳ ἐδηλώθη. καταμαθὼν δὲ ἐξ αὐτῶν πάντα μᾶλλον ἢ ἐκεῖνο ἑτοίμους σφᾶς ὑπομεῖναι ὄντας, ἐπί τε τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας τὴν συντέλειαν ἤγαγε· καὶ παραχρῆμα μηδὲν εἰπὼν, μήθ᾽ ὅσον, μήθ᾽ ὅπως αὐτῷ δώσουσιν, ἔπεμψεν ἄλλους ἄλλῃ τά τε τῶν ἰδιωτῶν καὶ τὰ τῶν πόλεων κτήματα ἀπογραψομένους, ἵν᾽ ὡς καὶ μειζόνως ζημιωθησόμενοι δείσωσι, καὶ τὴν εἰκοστὴν τελεῖν ἐθέλωνται· ὃ καὶ ἐγένετο. Καὶ ταῦτα μὲν ὧδέ πῃ τῷ Αὐγούστῳ διῳκεῖτο. ἐν δὲ τῇ τῶν Αὐγουσταλίων θέᾳ, ἥτις ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ γενεθλίοις ἐγίνετο, ἀνήρ τις ἐμμανὴς ἔς τε τὸν δίφρον τὸν τῷ Καίσαρι τῷ Ἰουλίῳ κείμενον ἐνιδρύθη, καὶ τὸν στέφανον αὐτοῦ λαβὼν περιέθετο. καὶ ἐδόκει ἐς τὸν Αὔγουστόν τι σημαίνεσθαι· ὅπερ καὶ ἀληθὲς ἦν. τῷ γὰρ ἐχομένῳ ἔτει, ἐν ᾧ Σέξτος τε Ἀπουλήιος καὶ Σέξτος Πομπήιος ὑπάτευσαν, ἐξωρμήθη τε ἐς τὴν Καμπανίαν ὁ Αὔγουστος, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐν τῇ Νεαπόλει διαθεὶς, ἔπειτα ἐν Νώλῃ μετήλλαξε. τέρατα δὲ ἄρα ἐς τοῦτο αὐτῷ φέροντα, οὔτε ἐλάχιστα, οὔτε δυσσύμβλητα ἐγεγένητο. ὅ τε γὰρ ἥλιος πᾶς ἐξέλιπε, καὶ τοῦ οὐρανοῦ τὸ πολὺ

*ſi eis in reliquum tempus epulũ non *daret. nam tum eum, quoties ſedebat in foro; interdũ etiam in Curia, quoties veniret in Senatum, aut inde diſcederet, plurimũ ſalutabant. Iam vero in palatio id nõ modo faciebat Senatus, ſed etiã equites ac plebeii multi, ſedente eo, ac nonnumquã iacente. Auguſtus rurſum quinto decennio ſuſcepit curam & adminiſtrationem reipublicæ, L. Munatio & Caio Silio Conſulibus. Hic propter ſenectutẽ, qua ingraueſcente perraro veniebat in Senatum, petiit viginti conſiliarios annuos: nã antea quindecim tantũ adhibebat in ſex mẽtes. Cumque vigeſima omnes fere grauari intellexiſſet, ratus eos eam ob cauſam eſſe aliquid noui molituros, litteris ad Senatum miſſis petiit a Patribus, vt alia genera tributorum quærerent. id faciebat, non quo vellet vigeſimã remittere, ſed vt eã, nullo præterea tributo inuẽto magis idoneo & accommodato, abſque vlla eius calumnia comprobarent: atq; vt ne ſuſpicarentur Germanicum & Druſum, ſi de ea re ſententiam dicerent, id iuſſu ſuo facere, ideoq; eam nihil præterea diſcutientes aut examinantes admitterent, [20] vtriq; ne ſententiam diceret, interdixit. Itaque a pleriſq; dicta ſunt multa, eiq; per litteras ſignificata. Ex quibus vbi intellexit eos paratos eſſe, omnia potius quam hæc perpeti, tributum ex ædibus agriſq; conferri iuſſit: neq; tamen definiuit, quantũ aut quemadmodum perſolui vellet: ſed aliquot homines miſit in diuerſas partes orbis, a quibus prędia priuatorum hominum, atque adeo ipſarum ciuitatum, deſcriberẽtur: vt metu damni incommodique maioris, mallent vigeſimam ſoluere: id quod euenit.

Dum hęc ita ab Auguſto gererentur, accidit ludis Auguſtalibus, qui natali die ipſius fiebant, vt quidam furioſus homo conſederit in ſella, quæ Iulio Cæſari poſita & conſecrata fuerat; eique coronam ademerit, ſibique impoſuerit. quæ res in Auguſtum nõnihil portendere viſa eſt: idque verum eſſe conſtitit poſtea. Nam ſequẽti anno Auguſtus profectus in Campaniã, ludis apud Neapolim factis, Nolæ mortuus eſt, Sexto Apuleio & Sexto Pompeio Conſulibus. Id ei multis prodigiis ante denuntiatum fuit, nec paruis iis quidem aut difficilibus ad intelligendum; quod ſol totus hominib. deficere, & cæli magna pars

ardere viſa eſt, quodq; ignitæ trabes cadere de cælo, & ſanguinolenti cometæ viſi ſunt. Cumque Senatus decreuiſſet, vt publice ſupplicaretur ꝓpter eius valetudinem, curia clauſa reperta eſt; buboque, qui ſuper eam conſederat, cecinit: & fulmen quod cecidit in ſtatuam eius poſitã in Capitolio, primam litterã e nomine Cæſaris deleuit. ex quo aruſpices reſponderunt, eum †centeſimo poſt die participem fore alicuius diuinitatis: idque coniiciebant ex eo, quod prima littera eius nominis, cẽtum apud Latinos; reliqua pars, Etruſco ſermone Deum ſignificabat. Itaq; Auguſtus morbo exſtinctus eſt. Neque tamen abeſt ſuſpicio, (quamquam mihi nõ ſit veriſimile) Liuiam ei mortem attuliſſe. Ea enim verita (vt aiunt) ne Agrippam Agrippæ filium in vrbem reuocaret, ad principatum ei relinquendum, (iſtum exſulabat in quadam inſula) ficus pendentes adhuc in arbore, quas Auguſtus manu ſua decerpere conſueuerat, illiuit veneno: cumque ipſa cum Auguſto comederet eas quæ illitæ non erant, ei venenatas offerebat. Sed poſtquam ex hac cauſa vel alia in morbum incidit Cæſar, conuocatis amicis, expoſuit ea quæ neceſſaria eſſe videbantur: tandemque, *Vobis*, inquit, *vrbem, quam latericiam accepi, marmoream relinquo.* quod ipſe non ad magnificentiam ædificiorum, ſed ad amplitudinem & magnitudinem imperii retulit. Poſtremo petiit ab iis vt plauderent; quemadmodum ab hiſtrionibus fieri ſolet mimo peracto; eoque pacto humanæ vitæ conditionem riſit.

† *ſic legendũ eſſe, non Poſtero die, oſtendi apud Dionem.*

Mortuus eſt XIIII kal. Septembris: quo die primum Conſul factus fuerat: vixitque annos ſeptuaginta quinque, menſes decem, dies XXVI. erat enim nono kal. Octobris natus. Regnauit, poſtquam victoria potitus eſt apud Actium, quatuor & quadraginta annos, diebus tredecim exceptis. Mors eius non eſt ſubito cognita; quod eam, cum adhuc Tiberius eſſet in Dalmatia, Liuia metuens ne fieret aliqua ſeditio, celauit, quouſque Tiberius veniſſet. Auguſti corpus primarii ſingularũ ciuitatum Nola viciſſim exportauerunt: cumq;

καίεσθαι ἔδοξε. ξύλα τε διάπυρα ἀπ' αὐτοῦ πίπτοντα ἐφαντάσθη, καὶ ἀστέρες κομῆται καὶ αἱματώδεις ὤφθησαν. βουλῆς τε ἐπὶ τῇ νόσῳ αὐτοῦ ἐπαγγελθείσης, ἵν' εὐχὰς ποιήσωνται, τό τε συνέδριον κεκλεισμένον εὑρέθη, καὶ βύας ὑπὲρ αὐτοῦ καθήμενος ἔβυξε· καὶ κεραυνὸς ἐς εἰκόνα ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἑστῶσαν ἐμπεσὼν, τὸ γράμμα τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος τοῦ Καίσαρος ἠφάνισεν. ὅθεν οἱ μάντεις τῇ μετὰ τοῦτο* αὐτὸν ἡμέρᾳ θείας τινὸς μοίρας μεταλήψεσθαι ἔφασαν, τεκμαιρόμενοι ὅτι τό τε στοιχεῖον ἐκεῖνο τὸν τῶν ἑκατὸν ἀριθμὸν παρὰ τοῖς Λατίνοις, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν ὄνομα θεὸν παρὰ τοῖς Τυρσηνοῖς νοεῖ. Ὁ δ' οὖν Αὔγουστος νοσήσας μετήλλαξε· καί τινα ὑποψίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐμοὶ γοῦν οὐ πιστὴν, ἡ Λιβία ἔλαβε. δείσασα γὰρ, ὥς φασι, μὴ τὸν τοῦ Ἀγρίππου υἱὸν Ἀγρίππαν ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ καταγάγῃ, (ὑπερώριστο γὰρ τῆς Ῥώμης ἔν τινι νήσῳ) σῦκα τινὰ ἐπὶ δένδροις ἔτ' ἐπόντα, ἀφ' ὧν ὁ Αὔγουστος αὐτοχειρίᾳ συκάζειν εἰώθει, φαρμάκῳ ἔχρισε, καὶ αὐτή τε ἅμα τὰ* ἀνήλειφα ἤσθιε, καὶ ἐκείνῳ τὰ πεφαρμαγμένα προσέβαλεν. εἴτ' οὖν ἐκ τούτου, εἴτε καὶ ἄλλως ἀρρωστήσας, τούς τε ἑταίρους συνεκάλεσε, καὶ εἰπὼν αὐτοῖς ὅσα ἔχρῃζε, τέλος ἔφη ὅτι, Τὴν Ῥώμην* γηΐνην παραλαβὼν, λιθίνην ὑμῖν καταλείπω. τοῦτο μὲν οὖν οὐ πρὸς τὸ τῶν οἰκοδομημάτων αὐτῆς ἀκριβὲς, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῆς ἀρχῆς ἰσχυρὸν ἐνεδείξατο. κρότον δ' δή τινα παρ' αὐτῶν ὁμοίως τοῖς* γελωτοποιοῖς, ὡς καὶ ἐπὶ μίμου τινὸς τελευτῇ, αἰτήσας, καὶ πάνυ πάντα τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον διέσκωψε. Καὶ ὁ μὲν οὕτω τῇ ἐννεακαιδεκάτῃ τοῦ Αὐγούστου, ἐν ᾗ ποτε τὸ πρῶτον ὑπάτευσε, μετήλλαξε, ζήσας μὲν πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ μῆνας δέκα, καὶ ἡμέρας ἓξ καὶ εἴκοσι· (τῇ γὰρ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐγεγέννητο) μοναρχήσας δὲ ἀφ' οὗ πρὸς τῷ Ἀκτίῳ ἐνίκησε, τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη δεκατριῶν ἡμερῶν δέοντα. Οὐ μέντοι ἐκφανὴς εὐθὺς ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐγένετο. ἡ γὰρ Λιβία, φοβηθεῖσα μὴ τοῦ Τιβερίου ἐν τῇ* Δαλματίᾳ ἔτ' ὄντος νεωτερισθῇ τι, συνέκρυψεν αὐτὸν μέχρις οὗ ἐκεῖνος ἀφίκετο. τὸ δὲ σῶμα τὸ τοῦ Αὐγούστου ἐκ μὲν τῆς Νώλης οἱ πρῶτοι καθ' ἑκάστην πόλιν ἐκ διαδοχῆς ἐβάσταζον· πρὸς δὲ δὴ τῇ Ῥώμῃ γενόμενον οἱ ἱππεῖς παραλαβόντες, νυκτὸς ἐς τὸ ἄστυ ἐσεκόμισαν. τῇ τε ὑστεραίᾳ βουλὴ ἐγένετο, καὶ ἐς αὐτὴν οἱ μὲν ἄλλοι τὴν ἱππάδα στολὴν ἐνδεδυκότες συνῆλθον, οἱ δ' ἄρχοντες τὴν βουλευτικὴν, πλὴν

Roma non longe abeſſet, ipſum equites Romani de nocte in vrbẽ intulerunt. Fuit poſtridie eius diei Senatus; in quẽ ceteri venerunt equeſtri veſtitu, magiſtratus ſenatorio; niſi quod

τὴν ἱμα-

τῶν ἱματίων τῶν περιπορφύρων. ὁ δὲ δὴ Τιβέριος καὶ ὁ Δροῦσος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, φαιὰν τὸν ἀγοραῖον τρόπον πεποιημένην εἶχον· καὶ τοῦ μὲν λιβανωτοῦ καὶ αὐτοὶ ἔθυσαν, τῷ δὲ αὐλητῇ οὐκ ἐχρήσαντο. ἐκαθέζοντο δὲ οἱ μὲν πολλοί, ὥς που ἕκαστος εἰώθει, οἱ δὲ ὕπατοι κάτω ἐν τοῖς βάθροις, ὁ μὲν τῷ τῶν στρατηγῶν, ὁ δὲ τῷ τῶν δημάρχων. Καὶ μετὰ τοῦτο τὰς διαθήκας αὐτοῦ Πολύβιός τις Καισάρειος ἀνέγνω, ὡς μὴ πρέπον βουλευτῇ τοιοῦτόν τι ἀναλέγεσθαι. κατελέλειπτο δὲ ἐν αὐταῖς τὰ μὲν δύο μέρη τοῦ κλήρου τῷ Τιβερίῳ, τὸ δὲ λοιπὸν τῇ Λιβίᾳ, ὥς τινες λέγουσιν. ἵνα γάρ τι καὶ ἐκείνη τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἀπόνηται, παρὰ τῆς βουλῆς ᾐτήσατο, τοσοῦτον αὐτῇ καὶ παρὰ τὸν νόμον καταλιπεῖν δυνηθῆναι. κληρονόμοι μὲν δὴ οὗτοι ἐγεγράφατο. κλήματα δὲ καὶ χρήματα πολλὰ πολλοῖς καὶ τῶν προσηκόντων οἱ καὶ τῶν ἀλλοτρίων, οὐχ ὅπως βουλευταῖς καὶ ἱππεῦσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσι· τῷ τε δήμῳ χιλίας μυριάδας· καὶ τοῖς στρατιώταις, τοῖς μὲν δορυφόροις, κατὰ πεντήκοντα καὶ διακοσίας δραχμάς, τοῖς δὲ ἀστικοῖς τὴν ἡμίσειαν, τῷ τε λοιπῷ τῷ πολιτικῷ πλήθει πέντε καὶ ἑβδομήκοντα δοθῆναι ἐκέλευσε. καὶ προσέτι καὶ τοῖς παισίν, ὧν μικρῶν ἔτι ὄντων, τοὺς πατέρας τῶν οὐσιῶν ἐκεκληρονομήκει, προσέταξε πάντα μετὰ τῶν προσόδων, ἐπειδὰν ἀνδρωθῶσιν, ἀποδοθῆναι. ὅπερ που καὶ ζῶν ἐποίει. εἰ γάρ τινα τέκνα ἔχοντα διεδέξατο, τοῖς παισὶν αὐτοῦ πάντως, εἰ μὲν ἤδη τότε τέλειοι ἦσαν, εὐθύς, εἰ δὲ μή, μετὰ τοῦτο πάντα ἀπεδίδου. τοιοῦτος μὲν δὴ περὶ τοὺς ἀλλοτρίους παῖδας ὤν, τὴν θυγατέρα οὔτε κατήγαγε, καίπερ καὶ δωρεῶν ἀξιώσας, καὶ ταφῆναι ἐν τῷ αὐτοῦ μνημείῳ ἀπηγόρευσε. Τοσαῦτα μὲν αἱ διαθῆκαι ἐδήλουν. ἐσεκομίσθη δὲ καὶ βιβλία τέσσαρα, καὶ αὐτὰ ὁ Δροῦσος ἀνέγνω. ἐγέγραπτο δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ὅσα τῆς ταφῆς εἴχετο, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ ἔργα ἃ ἐπεπράχει πάντα, ἃ καὶ ἐς χαλκᾶς στήλας πρὸς τῷ ἡρῴῳ αὐτοῦ σταθείσας ἀναγραφῆναι ἐκέλευσε. τὸ τρίτον, τά τε τῶν στρατιωτῶν, καὶ τὰ τῶν προσόδων, τῶν τε ἀναλωμάτων τῶν δημοσίων, τό τε πλῆθος τῶν ἐν τοῖς θησαυροῖς χρημάτων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιουτότροπα ἐς τὴν ἡγεμονίαν φέροντα ἦν, εἶχε. καὶ τὸ τέταρτον ἐντολὰς καὶ ἐπισκήψεις τῷ Τιβερίῳ καὶ τῷ κοινῷ ἄλλας τε, καὶ ὅπως μήτ' ἀπελευθερῶσι πολλούς,

purpura prætextas veſtes non habebant. Tiberio, Druſoq; filio eius, toga pulla erat; qualis ſolet in iudiciis geſtari: ab vtroque thus eſt adhibitum in ſacrificio: tibicinem intereſſe noluerunt. Sedebat quiſque fere in quibus locis antea conſueuerat: Conſules ſedebāt in ſubſelliis inferioribus; vnus, in iis quæ Prætorũ; alter, in iis quæ tribunorũ plebis ſunt. Poſt hęc quidam Polybius Cęſarianus tabulas teſtamēti eius recitauit; quod eas nō deceret Senatorem legere: in eoque teſtamento Tiberius ex beſſe, Liuia ex triente, (vt nonnulli putant) heredes ſcripti erant. nam Auguſtus, vt eam augeret ſuis facultatibus, petiuerat a Senatu, vt liceret ſibi tantundem ei etiam contra leges relinquerę. Ab his heredib. ſcriptis, multa prędia magnamque pecuniam pleriſq; hominibus propinquis ſuis & extraneis legauit: nec Senatoribus ſolum equitibusq;, ſed etiam regibus. ad hæc reliquit populo Romano † quadringēties ſeſtertium. Sed & militibus legata reliquit: prætorianis quidem viritim CCL denarios: iis autem qui erāt in præſidiis vrbis collocati, ſingulis eius ſummæ dimidium: ceteræ multitudini vrbanæ, † trecenos ſeſtertios viritim dari iuſſit. Præterea mandauit, vt quæ ſibi hereditas teſtamento obueniſſet a parentibus filiorũ impuberum, ea cum fructibus perceptis reſtitueretur iis, cum ad virilem ætatem perueniſſent: quod ipſe viuus faciebat. Nam quoties ſuccederet ei cui eſſent liberi ſuperſtites, ſi quidem tum erant adulti, ſtatim eis omnem hereditatem reſtituebat: ſin minus, vbi adoleuiſſent. Cumque talem ſe præſtaret erga liberos alienos, tamen filiam ſuam non reduxit ab exſilio, licet eam donatione quarundam rerũ honeſtauerit: ſed vetuit etiam, ne in ſuo monumento ſepeliretur. Hæc cum eſſent ex teſtamēto cognita, allati ſunt libelli quatuor, quos Druſus legit: in quorum primo ſcripta erant ea quæ ad funus pertinebant. Secundus continebat res omnes ab eo geſtas; quas in columnis æneis ad ſepulcrum ſuum collocatis inſculpi iuſſit. In tertio erant ea quæ ad milites, quæve ad redditus ſumptusque publicos, & ad eam pecuniam ac theſauros, ceteraque eiuſdem generis ſpectabāt, quibus principatum, quem habebat, tueretur. In extremo præcepta mandataque dabat Tiberio, atque reipublicæ; præſertim, ne multis libertatem darēt,

aureorũ millia cccc. al. mille myriades drachmarũ, Gr.

tres aureos, al. lxxv drachmas, Gr.

quo minus vrbẽ multitudinẽ cuiuſuis generis implerent; vtque paucos donarent ciuitate, quo plurimum differrent ab iis quos haberent in poteſtate. Præterea monebat, vt Rempubl. committerent iis qui vſu & experientia rerum plurimum poſſent, nec eam ſinerent vllo tempore pendêre ex vnius cuiusquam voluntate; ne forte is in regni cupiditatem veniret, aut ne, aduerſa paſſo eo, Reſpubl. periclitaretur. conſulebat, vt contenti rebus præſentibus, augere & dilatare imperium nollent; quod futurum eſſet vt id tuerentur difficilius, immineretq; periculum, ne, quæ iam parta erant, amitterent. id quod ab eo non verbis modo, ſed re etiam fuerat obſeruatum: nam cum poſſet ex barbaris nationibus multo plura acquirere, id noluit. Poſtquam huiuſmodi præcepta recitata ſunt, funus ducitur. Erat lectus ex ebore & auro factus, ornatus ſtragulis purpureis atque auro intextis; ſubter quæ, tamquam in feretro, corpus eius iacebat occultum. Ante omnia ſtatua cerea veſtitu triumphali videbatur; eaque ferebatur ex Palatio ab iis qui erant in ſequenti anno magiſtratus futuri: deinde ex Curia, altera aurea: tertia curru triumphali vehebatur: ſubſequebanturq; ſtatuæ maiorum ipſius atque propinquorum, qui e vita diſceſſerant; vno tantum Cæſare excepto, propterea quod eſſet in numerum heroum relatus. Ferebantur deinde* ſtatuæ ciuiũ Romanorum, quicumque principatum vmquam tenuerant, capto ab ipſo Romulo exordio: ſed & quædam Pompeii Magni ſtatua ferri viſa eſt. Aderant etiam omnes prouinciæ pictæ atque nationes, quæ partæ ab eo fuerant & deuictæ. Poſt hæc lectus ſiſtitur in roſtris, vbi ſolebat haberi concio; de quo loco vbi Druſus legiſſet nonnulla, Tiberius Auguſtum pro roſtris quæ *Iulia* nominantur, apud populum decreto Senatus laudauit. Tum qui lectum antea ferebant, eundem tulerunt porta triumphali, vt ſenatus decreuerat. Aderat autem ſenatus præſens, mortuumque pariter efferebat: aderant quoque omnes equeſtris ordinis, eorumque vxores; intererant prætoriani milites, ceterique omnes fere, qui tum in vrbe erãt. Cum eſſet impoſitus in rogũ exſtructum in campo Martio, eũ primo cuncti ſacerdotes circumeũt: *deinde equites, poſt ii qui magiſtratu fungebantur, poſtremo ceteri milites qui erant in præſidiis vrbis, concurrunt;

ἵνα μὴ παντοδαποῦ ὄχλου τὴν πόλιν πληρώσωσι· μήτ᾽ αὖ ἐς τὴν πολιτείαν συχνοὺς ἐσγράφωσιν, ἵνα πολὺ τὸ διάφορον αὐτοῖς πρὸς τοὺς ὑπηκόους ᾖ· τά τε κοινὰ πᾶσι τοῖς δυναμένοις καὶ εἰδέναι καὶ πράττειν ἐπιτρέπειν, καὶ ἐς μηδένα ἀναρτᾶν αὐτὰ παρῄνεσε σφίσιν, ὅπως μήτε *τυραννίδος τις ἐπιθυμήσῃ, μήτ᾽ αὖ πταίσαντος ἐκείνου τὸ δημόσιον σφαλῇ. γνώμην τε αὐτοῖς ἔδωκε, τοῖς τε παροῦσιν ἀρκεσθῆναι, καὶ μηδαμῶς ἐπὶ πλεῖον τὴν ἀρχὴν ἐπαυξῆσαι ἐθελῆσαι. δυσφύλακτόν τε γὰρ αὐτὴν ἔσεσθαι, καὶ κινδυνεύσειν ἐκ τούτου καὶ τὰ ὄντα ἀπολέσαι ἔφη. τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸς ὄντως ἀεὶ οὐ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐτήρησε. παρὸν γοῦν αὐτῷ πολλὰ ἐκ τοῦ βαρβαρικοῦ προσκτήσασθαι, οὐκ ἠθέλησε. Ταῦτα μὲν αἱ ἐντολαὶ εἶχον. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ ἐκφορὰ αὐτοῦ ἐγένετο. κλίνη ἦν ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ πεποιημένη, καὶ στρώμασιν ἁλουργοῖς διαχρύσοις κεκοσμημένη· καὶ ἐν αὐτῇ τὸ μὲν σῶμα κάτω που ἐν θήκῃ συνεκέκρυπτο, εἰκὼν δὲ δή τις αὐτοῦ κηρίνη ἐν ἐπινικίῳ στολῇ ἐξεφαίνετο. καὶ αὕτη μὲν ἐκ τοῦ παλατίου πρὸς τῶν ἐς νέωτα ἀρχόντων, ἑτέρα δὲ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου χρυσῆ, καὶ ἑτέρα αὖ ἐφ᾽ ἅρματος *πομπικοῦ ἤγετο. καὶ μετὰ ταύτας αἵ τε τῶν προπατόρων αὐτοῦ, καὶ αἱ τῶν ἄλλων συγγενῶν τῶν τεθνηκότων, (πλὴν τῆς τοῦ Καίσαρος, ὅτι ἐς τοὺς ἥρωας ἐσεγέγραπτο) αἵ τε τῶν ἄλλων Ῥωμαίων τῶν καθ᾽ ὁτιοῦν πρωτευσάντων, ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Ῥωμύλου ἀρξάμεναι, ἐφέροντο. καί τις καὶ τοῦ Πομπηίου τοῦ μεγάλου εἰκὼν ὤφθη, τά τε ἔθνη πάνθ᾽ ὅσα προσεκτήσατο, ἐπιχωρίως σφίσιν ὡς ἕκαστα *ἀπῃκασμένα ἐπέμφθη. προτεθείσης δὲ τῆς κλίνης ἐπὶ τοῦ δημηγορικοῦ βήματος, ἀπὸ μὲν ἐκείνου ὁ Δροῦσός τι ἀνέγνω· ἀπὸ δὲ τῶν ἑτέρων ἐμβόλων τῶν Ἰουλείων ὁ Τιβέριος δημόσιον δή τινα κατὰ δόγμα λόγον ἐπ᾽ αὐτῷ ἐπελέξατο. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν κλίνην οἱ αὐτοὶ οἵπερ καὶ πρότερον ἀράμενοι, διὰ τῶν ἐπινικίων πυλῶν, κατὰ τὰ τῇ βουλῇ δόξαντα, διεκόμισαν. παρῆν δὲ καὶ συνεξέφερεν αὐτὸν ἥ τε γερουσία καὶ ἡ ἱππάς, αἵ τε γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὸ δορυφορικόν, οἵ τε λοιποὶ πάντες (ὡς εἰπεῖν) οἱ ἐν τῇ πόλει τότε ὄντες. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν πυρὰν τὴν ἐν τῷ Ἀρείῳ πεδίῳ ἀνετέθη, πρῶτον μὲν οἱ ἱερεῖς πάντες περιῆλθον αὐτήν· ἔπειτα δὲ οἵ τε ἱππεῖς, οἵ τε ἐκ τοῦ τέλους καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ τὸ ὁπλιτικὸν τὸ φρουρικόν, περιέδραμον·

πάντα

πάντα τὰ νικητήρια ὅσα τινὲς αὐτῶν ἐπ' ἀριστείᾳ ποτὲ παρ' αὐτοῦ εἰλήφεσαν, *ἐπεβάλλοντο αὐτῷ. κἀκ τούτου δᾷδας ἑκατόνταρχοι λαβόντες, ὑφῆψαν αὐτήν· καὶ ἡ μὲν ἀνηλίσκετο, ἀετὸς δέ τις ἐξ αὐτῆς ἀφεθεὶς ἀνέπτατο, ὡς καὶ δὴ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναφέρων. Πραχθέντων δὲ τούτων, οἱ μὲν ἄλλοι ἀπηλλάγησαν· ἡ δὲ δὴ Λιβία κατὰ χώραν πέντε ἡμέρας μετὰ τῶν πρώτων ἱππέων μείνασα, τά τε ὀστᾶ αὐτοῦ συνελέξατο, καὶ ἐς τὸ μνημεῖον κατέθετο. Τὸ δὲ δὴ πένθος, τὸ μὲν ἐκ τοῦ νόμου, οἱ μὲν ἄνδρες οὐ πολλαῖς ἡμέραις, αἱ δὲ γυναῖκες ἐνιαυτὸν ὅλον κατὰ ψήφισμα ἐποιήσαντο· τὸ δὲ ἀληθές, ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα οὐ πολλοί, ὕστερον δὲ πάντες ἔσχον. εὐπρόσοδός τε γὰρ πᾶσιν ὁμοίως ἦν, καὶ ἐς χρήματα πολλοῖς ἐπήρκει· τούς τε φίλους ἰσχυρῶς ἐτίμα, καὶ ταῖς παρρησίαις αὐτῶν ὑπερέχαιρε. τεκμήριον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, ὅτι τοῦ Ἀθηνοδώρου ἐν δίφρῳ ποτὲ καταστέγῳ ἐς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ, ὡς γυναικός τινος, εἰσκομισθέντος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ξιφήρους ἐκπηδήσαντος, καὶ προσεπειπόντος, Οὐ φοβῇ μή τίς σε οὕτως εἰσελθὼν ἀποκτείνῃ; οὐχ ὅπως ὠργίσθη, ἀλλὰ καὶ χάριν αὐτῷ ἐπέγνω. Ταῦτά τε οὖν αὐτοῦ ἀνεμιμνήσκοντο, καὶ ὅτι καὶ τοῖς λυπήσασί τι αὐτὸν οὐκ ἀκρατῶς ὠργίζετο· τήν τε πίστιν καὶ πρὸς τοὺς οὐκ ἀξίους αὐτῆς ἐτήρει. *Κοροκότταν γοῦν τινα λῃστὴν ἐν Ἰβηρίᾳ ἀκμάσαντα, τὸ μὲν πρῶτον οὕτω δι' ὀργῆς ἔσχεν, ὥστε καὶ τῷ ζωγρήσαντι αὐτὸν πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐπικηρύξαι· ἔπειτ' ἐπεὶ ἑκών οἱ προσῆλθεν, οὔτε τι κακὸν εἰργάσατο, καὶ προσέτι καὶ τῷ ἀργυρίῳ ἐκεῖνον ἐπλούτισε. διά τε οὖν ταῦτα, καὶ ὅτι τὴν μοναρχίαν τῇ δημοκρατίᾳ μίξας, τό τε ἐλεύθερον σφίσιν ἐτήρησε, καὶ τὸ κόσμιον τό τε ἀσφαλὲς προσπαρεσκεύασεν, ὥστ' ἔξω μὲν τοῦ δημοκρατικοῦ θράσους, ἔξω δὲ καὶ τῶν τυραννικῶν ὕβρεων ὄντας, ἔν τε ἐλευθερίᾳ σώφρονι καὶ ἐν μοναρχίᾳ ἀδεεῖ ζῆν, βασιλευομένους τε ἄνευ δουλείας, καὶ δημοκρατουμένους ἄνευ διχοστασίας, δεινῶς αὐτὸν ἐπόθουν. εἰ γάρ τινες καὶ τῶν προτέρων τῶν ἐν τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις γενομένων ἐμνημόνευον, ἐκεῖνα μὲν τῇ τῶν πραγμάτων ἀνάγκῃ ἀνετίθεσαν, τὴν δὲ δὴ γνώμην αὐτοῦ, ἐξ οὗ τὸ κράτος *ἀναμφίβολον ἔσχεν, ἐξετάζειν ἠξίουν. οὐκ ἐλάχιστον δ' αὐτῷ πρὸς εὐδοξίαν καὶ τὸ πολυχρόνιον τῆς ἡγεμονίας συνήρατο. τῶν μὲν γὰρ ἐκ τῆς δη-

præmiaque victoriæ quæ acceperant ob præclara facinora, dū in eius exercitu militarent, in eum cōiiciunt. Rogum centuriones poſtea admotis facibus incendunt. is comburitur: mox aquila ex rogo dimiſſa, quaſi animā Auguſti in cælum ferret, euolauit. Peractis his rebus omnibus, ceteri abeunt: Liuia in eodem loco cum primariis equitibus manſit dies quinq;, oſſaque eius collegit & ſepeliuit. Viri in luctu fuerunt perpaucos dies, vt erat conſuetudo: matronæ eū decreto Senatus annum luxerūt. Et quamquam pauci reuera mortem eius doluerunt in præſentia, tamen omnes poſtea ſunt in maximo mœrore verſati. Erat enim Auguſtus omnibus affabilis, multosque mortales pecunia adiuuabat: amicos omnes habebat in honore, eorumque libertate loquendi lætabatur & gaudebat. Quibus rebus argumēto eſt Athenodorus; qui, cum in cubiculum eius lectica pro muliere vectus eſſet, tenensque pugionem in manu de ea deſiluiſſet, atque ita dixiſſet; *Non times*, inquit, *ne te aliquis eodem modo ingreſſus interficiat?* Auguſtus non modo ei non eſt iratus, ſed etiā gratias egit. Quæ cum de eo, aliaque permulta commemorarentur, tum illud in primis, eum numquam iis a quibus erat affectus moleſtia, iratum grauiter & intemperanter fuiſſe; fidemque ſeruaſſe perpetuo, iis etiam qui id non mererentur. Nam cum Coracotæ latroni inſigni in Hiſpania principio ita fuiſſet infenſus, vt edixiſſet, ſe ei qui Coracotam viuum cepiſſet, daturum †decies ſeſtertiū; poſtquam is vltro venit, nō modo ei nullum damnum attulit, ſed etiā pecuniam dedit, eumq; locupletauit. Itaque Romani, adducti his rebus omnibus, Auguſtum luxerunt; ſed in primis quod regnum cum Republica permiſcuerat, libertatemq; conſeruauerat; ſeq; ita ornāuerat, & ſecuros reddiderat, vt populi temeritate, & tyrannorum iniuriis liberati, ſimul in moderata libertate atq; regno, quietam & ſecurā vitam agerent, regerenturq; ſine ſeruitute, & abſq; vlla ſeditione Rempublicam obtinerent. Quod ſi qui etiam recordabantur ea quæ ſuperioribus bellis ciuilib. facta fuerant; tamen eorum omnium culpam in tempora & neceſſitatē conferebant, putabantq; ex eo tempore eſſe animum eius ſpectandū, ex quo cœpit ſine controuerſia regno potiri. Maxime vero ei contulit ad gloriam diuturnitas principatus. etenim complures qui fuerant in

† aureorū x milia. Al. xxv myriades drachmarū, Gr.

Republica potentiſſimi viri, mortem iã obierant; quorũ poſteri, ignorantes qualis ſtatus Reipublicæ fuiſſet, contentiq; rebus pręſentibus, in quib. erant educati, nõ ſolũ ex iis nullã moleſtiam capiebant, ſed etiã eorum cõſuetudine delectabantur. videbant enim potiora eſſe iis quæ ex maioribus audiuerant, longeq; tutiora. Quas res etſi viuo Auguſto non ignorabãt; tamen eodem vita functo eas penitus perſpectas planeque cognitas habuerunt. *Quippe ea ſolet eſſe, neſcio quomodo, hominũ natura & conditio, vt, quamdiu fortunæ munerib. fruuntur, non tam felicitatem agnoſcant, quã afflicti & calamitoſi eandem requirant atque expetant.* id quod accidit etiã Auguſti tẽporibus: cuius deſiderio, poſtea quã eſſent Tiberium haud eius similẽ experti, oẽs tenebantur. Tantũ .n. hi duo diſcrepabant inter ſe, vt quibuſdã non abfuerit ſuſpicio, Auguſtũ ob eã cauſam Tiberiũ, cuius mores habebat cognitos, de induſtria ſucceſſorẽ reliquiſſe, quo ipſe maiorẽ gloriam cõſequeretur. Cum aũt Auguſto populus Romanus æternitatẽ immortalitatemq; donauiſſet, ei Liuiã, quæ tum *Auguſta* nominabatur, ſacerdotẽ creauit. Dedit Liuia † decies ſeſtertiũ cuidã Numerio Attico, Senatori & Prætorio viro; q. is iuraſſet, quemadmodum de Proculo Romuloq; traditũ eſt, ſe Auguſtum, cũ in cęlum aſcẽderet, vidiſſe. Eidẽ Auguſto fanũ in vrbe decretũ eſt; idq; Liuia poſtea & Tiberius ędificauerunt. Fuere quoq; alia ædificata in pleriſq; locis, partim aſſentientibus populis & approbãtibus, partim etiã contra eorum voluntatẽ. Domus quoq;, in qua Nolæ mortuꝰ eſt, ei fuit cõſecrata; decretumq; fuit, ne ſtatua ipſius in funere cuiuſquã deferretur, atq; vt Tribuni plebis, q. eſſent ſacroſancti, ludos Auguſtales facerent. Hæc facta ſunt Auguſti temporibus.

† x milia aureorum, Bl. x x v myriades drachmarũ, Gr.

TIBERIVS.

E Dionis libro LVII.

TIBERIVS patricius erat, & doctus; ſed ingenio & moribus peculiaribus, rariſque. Nam ita omnes animi affectus occultabat, vt, quæ cupiebat, numquam fere diceret; pugnaretque cum oratione voluntas eius & deſiderium. Id enim diffitebatur, quod expetebat maxime; & quod oderat, præ ſe ferebat. Iraſcebatur nulla re conturbatus: iratus, tranquilliſſimo æquiſſimoque animo eſſe putabatur. commiſerabatur eos in quos grauiter animaduertebat:

μοναρχίας ἀνδρῶν καὶ οἱ πλείους καὶ οἱ δυνατώτεροι ἀπολώλεσαν· οἱ δὲ ὕστεροι, ἐκείνης μὲν οὐδὲν εἰδότες, τοῖς δὲ παροῦσι μόνοις ἢ καὶ μάλιστα ἐντραφέντες, οὐ μόνον οὐκ ἤχθοντο αὐτοῖς, ἅτε καὶ συνήθεσιν οὖσιν, ἀλλὰ καὶ ἔχαιρον, καὶ βελτίω καὶ ἀδεέστερα αὐτὰ ὧν ἤκουον, ὁρῶντες ὄντα. Ταῦτα δὲ ἠπίσταντο μὲν καὶ ζῶντος αὐτοῦ, ἐπὶ πλεῖον δὲ ὅμως, μεταλλάξαντος, ἔγνωσαν. καὶ γὰρ φιλεῖ πως τὸ ἀνθρώπινον οὐχ οὕτω τι εὐπαθοῦν τῆς εὐδαιμονίας αἰσθάνεσθαι, ὡς δυστυχῆσαν ποθεῖν αὐτήν. ὅπερ που καὶ τότε περὶ τὸν Αὔγουστον συνέβη. τὸν γὰρ Τιβέριον μετ' αὐτὸν οὐχ ὁμοῖον πειραθέντες, ἐκεῖνον ἐζήτουν. τοσοῦτον δὲ οὖν τὸ σύμπαν ἀλλήλων διενηνόχασιν, ὥστε τινὰς καὶ ἐς τὸν Αὔγουστον ὑποπτεῦσαι, ὅτι ἐξεπίτηδες τὸν Τιβέριον, καίπερ εὖ εἰδὼς ὁποῖος ἦν, διάδοχον ἀπέδειξεν, ἵνα αὐτὸς εὐδοξήσῃ. Τότε δὲ οὖν ἀθανατίσαντες αὐτόν, ἱέρειαν τὴν Λιβίαν, Αὔγουσταν ἤδη καλουμένην, ἀπέδειξαν. ἐκείνη δὲ Νουμερίῳ τινὶ Ἀττικῷ βουλευτῇ ἐστρατηγηκότι, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐχαρίσατο, ὅτι τὸν Αὔγουστον ἐς τὸν οὐρανόν, κατὰ τὰ περί τε τὸν Πρόκλον καὶ περὶ τοῦ Ῥωμύλου λεγόμενα, ἀνιόντα ἑωρακέναι ὤμοσε. καὶ αὐτῷ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ ἡρῷον ψηφισθὲν μὲν ὑπὸ τῆς γερουσίας, οἰκοδομηθὲν δὲ ὑπό τε τῆς Λιβίας καὶ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου, ἐποιήθη, καὶ ἄλλοθι πολλαχόθι, τὰ μὲν ἑκόντων δὴ τῶν δήμων, τὰ δὲ καὶ ἀκόντων [καὶ] οἰκοδομουμένων. καὶ ἡ ἐν τῇ Νώλῃ οἰκία ἐν ᾗ μετήλλαξεν, ἐτεμενίσθη, καὶ ἐψηφίσθη ὅπως μήτ' εἰκὼν αὐτοῦ ἐν ἐκφορᾷ τινὸς πομπεύῃ, τά τε αὐγουστάλια οἱ δήμαρχοι, ὡς καὶ ἱεροπρεπεῖς ὄντες, διατιθῶσι. Ταῦτα μὲν κατ' Αὔγουστον ἐγένετο.

ΤΙΒΕΡΙΟΣ.

[Ἐκ τοῦ νζ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

ΤΙΒΕΡΙΟΣ δέ, εὐπατρίδης μὲν ἦν καὶ ἐπεπαίδευτο, φύσει δὲ ἰδιωτάτῃ ἐκέχρητο. οὔτε γὰρ ὧν ἐπεθύμει προσεποιεῖτό τι, καὶ ὧν ἔλεγεν, οὐδὲν (ὡς εἰπεῖν) ἐβούλετο· ἀλλ' ἐναντιωτάτους τῇ προαιρέσει τοὺς λόγους ποιούμενος, πᾶν τε ὃ ἐπόθει ἠρνεῖτο, καὶ πᾶν ὃ ἐμίσει προετείνετο· ὠργίζετό τε ἐν οἷς ἥκιστα ἐθυμοῦτο, καὶ ἐπιεικὴς, ἐν οἷς μάλιστα ἠγανάκτει, ἐδόκει εἶναι· ἠλέει τε δῆθεν οὓς σφόδρα ἐκόλαζε, καὶ ἐχαλέ-

καὶ ἐχαλέπαινεν οἷς συνεγίγνωσκε· τόν τε ἔχθιστον ὡς οἰκειότατον ἔστιν ὅτε ἑώρα, καὶ τῷ φιλτάτῳ ὡς ἀλλοτριωτάτῳ προσεφέρετο· τό τε σύμπαν, οὐκ ἠξίου τὸν αὐταρχοῦντα κατάδηλον ὧν φρονεῖ εἶ. καὶ εἰ μὲν μόνον τοῦτ' εἶχεν, * εὐφύλακτος ἂν τοῖς εἰς πεῖραν αὐτοῦ ἐλθοῦσιν ἦν· πρὸς γάρ τοι τὸ ἐναντιώτατον πάντα * ἂν λαμβάνοντες, ἐκ τοῦ ἴσου τό τε μὴ βούλεσθαι δή τι αὐτὸν *τὸ πάνυ ποθεῖν, καὶ τὸ ὀρέγεσθαί τινος τὸ μὴ ἐφίεσθαι ἐνόμιζον. νῦν δὲ ὠργίζετο εἴ τις αὐτοῦ συνιεὶς φανερὸς ἐγένετο· καὶ πολλούς, οὐδὲν ἄλλο σφίσιν ἢ ὅτι συνενόησαν αὐτόν, ἐγκαλέσαι ἔχων, ἀπέκτεινε. μόνος οὖν, ὡς εἰπεῖν, (ὅπερ που σπανιώτατόν ἐστι) διεγένετο, ὃς οὔτ' ἠγνόησε τὴν φύσιν αὐτοῦ, οὔτ' ἤλεγξεν. οὔτω γὰρ *οὔτε πιστεύσαντες αὐτῷ ἠπατήθησαν, οὔτε ἐνδειξάμενοι νοεῖν ἃ ἔπραττεν, ἐμισήθησαν. τοιοῦτος οὖν δή τις ὤν, ἔς τε τὰ στρατόπεδα καὶ ἐς τὰ ἔθνη πάντα, ὡς αὐτοκράτωρ, εὐθὺς ἀπὸ τῆς * Ῥώμης ἀπέστελλε, μὴ λέγων αὐτοκράτωρ εἶ· ψηφισθὲν γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὀνομάτων, οὐκ ἐδέξατο. καὶ τὸν κλῆρον τοῦ Αὐγούστου λαβών, τὴν ἐπίκλησιν αὐτοῦ ταύτην οὐκ ἔθετο· τούς τε σωματοφύλακας ἀμφ' αὐτὸν ἤδη ἔχων, ἐδεῖτο δὴ τῆς γερουσίας συναίρεσθαί οἱ ὥστε μηδὲν βίαιον παθεῖν. καὶ ἐπειδή γε κομψευσάμενός τις ἐπὶ τούτῳ, φρουρὰν αὐτῷ, ὡς οὐκ ἔχοντι, δοθῆναι ἐσηγήσατο, τόν τε χλευασμὸν αὐτοῦ συνῆκε, καὶ ἔφη, ὅτι καὶ οἱ στρατιῶται οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ δημόσιοί εἰσι. ταῦτά τε οὖν οὕτως ἔπραττε, καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς ἔργῳ πάντα διοικῶν, ἠρνεῖτο μηδὲν αὐτῆς δεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν πρῶτον καὶ πᾶσαν αὐτήν, διά τε τὴν ἡλικίαν (ἓξ γὰρ καὶ πεντήκοντα ἔτη ἐγεγόνει) καὶ δι' ἀμβλυωπίαν, (πλεῖστον γὰρ τοῦ σκότους βλέπων, ἐλάχιστα τῆς ἡμέρας ἑώρα) ἐξίστασθαι ἔλεγεν. ἔπειτα δὲ κοινωνούς τε τινὰς καὶ συνάρχοντας, οὔτι γε καὶ πάντων καθάπαξ, ὥσπερ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, ἀλλ' ἐς τρία μέρη νέμων αὐτήν, ᾔτει· καὶ τὸ μὲν αὐτὸς ἕξειν ἠξίου, τῶν δὲ ἑτέρων ἄλλοις παρεχώρει. ἦν δὲ ταῦτα, ἓν μέν, ἥ τε Ῥώμη καὶ ἡ ἄλλη Ἰταλία· ἕτερον δέ, τὰ στρατόπεδα· καὶ ἕτερον, οἱ λοιποὶ ὑπήκοοι. ὡς οὖν *πολὺς ἐνέκειτο, οἱ μὲν ἄλλοι καὶ ὣς ἀντέλεγον δῆθεν, καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ ἄρχειν

& quibus veniam dabat, ſuccenſebat nonnumquam. ſic amplexabatur inimiciſſimos homines, vt ſibi familiariſſimos & cōiūnctiſſimos: contra autem cum amiciſſimis non aliter ſe gerebat, quam cum alieniſſimis hominibus. Deniq; putabat principis animum nemini cognitum eſſe oportere. ¹ Quod ſi id tantum in Tiberio fuiſſet, * cauere ſibi ab eo nemo, cui cum ipſo res fuiſſet, potuiſſet; cum omnia contrario atque is ſenſiſſet modo accipiens vnuſquiſque, ea quæ is nolebat, velle, & non cupere ipſum ea quæ maxime expetebat, iudicaſſet. Sed præter ea quæ ſupra dixi, grauiter ferebat, dum ſuſpicabatur aliquem eſſe conſcium & participem conſiliorum ſuorū; multoſque non aliam ob cauſam interfici iuſſit, quam quod ſentiret ab iis voluntatem ſuā animaduerſam & perſpectam eſſe. Itaque is ſolus fere tutus erat, (quod tamen perraro accidit) qui neq; ingenium eius ignoraret & mores, neque patefaceret cognitos. Nam eo pacto qui ei parerēt, non decipiebantur; neq; propterea in odium eius veniebant, quod oſtenderent ſe ea quæ ageret, percepiſſe. His moribus præditus Tiberius, ſicut Imperator, non modo ad exercitus, ſed etiam ad nationes omnes, Roma litteras miſit; in quibus tamen non ſcripſit ſe Imperatorem; propterea quod id nomen ſibi vna cum ceteris nominib. a Senatu decretum repudiauit; hereditatemque Auguſti, non cognomen admiſit. Sed cū iam haberet ſtipatores ſui corporis, tamē petiuit a Senatu vt ſibi opē ferret, ne quam iniuriā pateretur. Quod facete quidā interpretatus, cenſuit cuſtodiā ei, quaſi nullā haberet, dari oportere: a quo poſtquam irrideri ſe cognouit, Tiberius nō ſuos eſſe milites reſpondit, ſed populi Romani. Cumq; hæc ageret, adminiſtraretque omnia quæ pertinerent ad principatum; tamē eo ſe negabat indigere: quē primo tum propter ætatem (natus enim erat annos ſex & quinquaginta) tum propter ſenſum oculorum hebetem & imbecillum (noctu enim plurimum, interdiu parum videbat) omnino negabat ſe velle: poſt autem ſocios quoſdam petiit & collegas, non quidem rerum omniū, (vt fit in ea republica cuius poteſtas penes paucos eſt) ſed totius in tres partes diuiſi principatus; quarum vnam haberet ipſe, collegæ reliquas. Earum partium vna, erat Roma cum cetera Italia: altera, exercitus: tertia, reliqui omnes qui ſunt ſub imperio Romano. Cumq; inſtaret vt id ſibi concederent, illi negarent contenderentque ab eo vt omnibus

imperaret, Aſinius Gallus, vtens, plus quã ſibi vtile fuiſſet, patria loquẽdi libertate, *Opta igitur*, inquit, *quã partem velis*. Huic Tiberius ita reſpõdit; *Qui fieri poteſt*, inqt, *vt is optet qui ipſe partes faciat?* Gallus, vt cognouit ſe ob hãc cauſam in periculo verſari, cœpit eũ lenire ſermone; atq; ita reſpõdit; *Non*, inquit, *hac a me dicta ſunt, vt tu tertiam tantummodo partem habeas; ſed id propterea tibi propoſui, quod principatus diuidi nullo pacto poſſit*. Tiberiũ tamẽ vere nihilo magis placauit; ſed acceptis poſtea multis & grauib. incommodis, ad extremũ occiſus eſt. Iam enim ei ante odio erat, quod eã quæ a Tiberio dimiſſa fuerat, ipſe poſtea vxorẽ duxiſſet, quodq; Druſum tamquam filiũ ſuum tractaret. Sed cũ milites qui tũ erant in Germania, animaduerterent Germanicũ & Cæſarẽ eſſe, & patre ſuo meliorẽ, Tiberio maledicere, Germanicũ Imperatorem nominare cœperunt. Cũ his Germanicus egit plurib. verbis, ne id facerẽt: poſt vbi vidit eos nõ poſſe de ſententia dimoueri, gladium, tamquam ſibi mortẽ inferre vellet, diſtrinxit. Tum ei vnus e militib. gladium ſuum offerens; *Tu vero potius*, inquit, *hunc meum accipe eſt enim acutior*. Hanc ſeditionẽ militum Germanicus vix tandem ſedare potuit. Tum Caius *Caligula* filius eius (nã id ei cognomẽ erat, propterea quod cum eſſet magna ex parte in exercitu educatus, * caligis militarib. pro vrbanis vtebatur) a militibus retentus eſt. Itaq; Germanicus cũ ſummum poſſet adipiſci principatũ, (beneuolentia enim populi Romani, atque ſubditorum omniũ, omnino erat in eũ propenſa) noluit. Quare Tiberius eũ, eiuſq; vxorem Agrippinã, magnis laudibus affecit. Vtrumque enim ſuſpectum habebat, propterea quod Agrippina erat fœmina magni animi. Igitur Tiberius, quouſque Germanicus vixit, principatũ geſſit modeſtius atq; moderatius. pauca enim faciebat ex ſeſe, vel nihil potius; ſed de minimis quibuſque reb. referebat ad Senatum, cũ eoque cõmunicabat omnia, & cõſiliarios, vt Auguſtus cõſueuerat, capiebat. Cumq; ſuam ipſe ſententiã dixiſſet, non modo dabat poteſtatem omnib. vt contra ſe dicerent, ſed etiam facta ſæpenumero decreta in cõtrarium, æquo animo ferebat. Interdum * palã ſuam ſententiam proponebat: ſæpe ita dicebat, ne libertatẽ eis eripuiſſe videretur; *Si mihi ſtatuendum aliquid fuiſſet, hæc aut alia expoſuiſſem*. Præterea ius dicebat: vocatusque a magiſtratibus,

πάντων· Ἀσίνιος δὲ δὴ Γάλλος, παῤῥησίᾳ ἀεὶ πολὺ πατρῴᾳ καὶ ὑπὲρ τὸ συμφέρον αὐτῷ χρώμενος, Ἑλοῦ, ἔφη, ἣν ἂν θελήσῃς μοῖραν. καὶ ὁ Τιβέριος, Καὶ πῶς οἷόν τε ἐστὶν, εἶπε, τὸν αὐτὸν καὶ νέμειν τι καὶ αἱρεῖσθαι; Συνεὶς οὖν ὁ Γάλλος ἐν ᾧ κακοῦ ἐγεγόνει, τῷ μὲν λόγῳ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὑπολαβὼν ὅτι, Οὐχ ὡς καὶ τὸ τρίτον ἕξοντός σου, ἀλλ' ὡς ἀδύνατον ὂν τὴν ἀρχὴν διαιρεθῆναι, τοῦτό σοι προσέτεινα· οὐ μέντοι καὶ τῷ ἔργῳ ἐπιτήδειος [illegible], ἀλλὰ πολλὰ καὶ δεινὰ προπαθὼν, μετὰ ταῦτα ἀπεσφάγη. καὶ γὰρ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν προτέραν ἐγεγαμήκει, τόν τε Δροῦσον ὡς υἱὸν προσεποιεῖτο· ὅθεν ἀφ' οὗ καὶ πρότερον διὰ μίσους αὐτῷ ἦν. Οἱ δ' ἐν τῇ Γερμανίᾳ στρατιῶται, τὸν Γερμανικὸν καὶ Καίσαρα καὶ πολὺ τοῦ Τιβερίου κρείττω ὁρῶντες ὄντα, τόν τε Τιβέριον ἐκακηγόρησαν, κἀκεῖνον αὐτοκράτορα ἐπεκάλεσαν. ἐπειδή τε ἐκεῖνος πολλὰ εἰπὼν, καὶ μὴ δυνηθεὶς αὐτοὺς καταστῆσαι, τέλος τὸ ξίφος, ὡς ἑαυτὸν καταχρησόμενος, * ἐσπάσατο, * τῶν τις στρατιωτῶν τὸ ἑαυτοῦ ξίφος ἀνατείνας, Τοῦτο, ἔφη, λάβε· τοῦτο γὰρ ὀξύτερόν ἐστιν· ὅμως δ' οὖν σὺν χρόνῳ καὶ μόλις ἠδυνήθη σφᾶς καταστῆσαι. τηνικαῦτα καὶ Γάιος ὁ Καλιγόλας, υἱὸς ὢν αὐτοῦ, (προσωνομάσθη δὲ οὕτως, ὅτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ τὸ πλεῖστον τραφεὶς, τοῖς στρατιωτικοῖς ὑποδήμασιν ἀντὶ τῶν ἀστικῶν ἐχρῆτο) ὑπ' αὐτῶν κατεσχέθη. καὶ Γερμανικὸς μὲν, δυνηθεὶς ἂν τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν λαβεῖν, (ἡ γὰρ εὔνοια πάντων ἁπλῶς τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν ὑπηκόων σφῶν ἐς αὐτὸν ἐπῄει) οὐκ ἠθέλησε. Τιβέριος δὲ ἐπῄνεσε μὲν αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἀγριππῖναν· ὑπετόπει δὲ καὶ ἀμφοτέρους· ἦν γὰρ κἀκείνη φρονηματώδης γυνή. Ἐφ' ὅσον μὲν οὖν ὁ Γερμανικὸς ἔζη, μετριώτερον ἦρχεν. αὐτὸς μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἤ τι, ἢ οὐδὲν ἔπραττε· πάντα δὲ δὴ καὶ τὰ σμικρότατα ἔς τε τὴν γερουσίαν ἐσέφερε, καὶ ἐκοίνου αὐτῇ. καὶ συμβούλους δὲ ἀεὶ κατὰ τὸν Αὔγουστον παρελάμβανε· καὶ ἐς τὸ μέσον τὴν ἑαυτοῦ γνώμην τιθεὶς, οὐχ ὅπως ἀντειπεῖν αὐτῇ παντί τῳ παῤῥησίαν ἔνεμεν, ἀλλὰ καὶ τἀναντία πολλάκις ψηφιζομένων, ἔφερε· τὰ μὲν γὰρ ἄντικρυς ἀπεφαίνετο, τὰ δὲ δὴ πλείω (ἵνα μὴ δοκῇ τὴν παῤῥησίαν αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι) ἔλεγεν ὅτι, Εἰ γνώμην ἐποιούμην, τὰ καὶ τὰ ἂν ἐπεδειξάμην. ἐδίκαζε δὲ καὶ ἐπεφοίτα καὶ ἐπὶ τὰ τῶν

ἀρχόντων

ἀρχόντων δικαστήρια, παρακαλούμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἀπαράκλητος. καὶ ἐκείνους μὲν ἐν τῇ αὐτῶν χώρᾳ καθῆσθαι εἴα, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ καταντικρὺ σφῶν κειμένου καθίζων, ἔλεγεν ὅσα ἐδόκει αὐτῷ, ὡς πάρεδρος. καὶ οὔτε δεσπότην ἑαυτὸν τοῖς ἐλευθέροις, οὔτε αὐτοκράτορα, πλὴν τοῖς στρατιώταις, καλεῖν ἐφίει. τό τε τοῦ πατρὸς τῆς πατρίδος *πρόσρημα παντελῶς διεώσατο· πρόκριτος δὲ τῆς γερουσίας κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἤθελεν ὀνομάζεσθαι· καὶ πολλάκις ἔλεγεν ὅτι, Δεσπότης μὲν τῶν δούλων, αὐτοκράτωρ δὲ τῶν στρατιωτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν πρόκριτός εἰμι. ηὔχετό τε τοσοῦτον καὶ ζῆσαι καὶ ἄρξαι χρόνον, ὅσον ἂν τῷ δημοσίῳ συμφέρῃ. καὶ οὕτω γε διὰ πάντων ὁμοίως δημοτικὸς ἦν, ὥστε οὔτε ἐν τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ γίγνεσθαί τι παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐπέτρεπεν, οὔτ᾽ ὀμνύναι τοῖς ἀνθρώποις τὴν αὐτοῦ τύχην συνεχώρει· οὔτ᾽ εἰ [καὶ] ὀμόσας τις αὐτὴν, αἰτίαν ὡς καὶ ἐπιωρκηκὼς ἔλαβεν, ἐπεξῄει.

Ταῦτά τε οὖν δημοτικῶς διῴκει, καὶ ὅτι οὔτε τεμένισμα αὐτῷ ἐτεμενίσθη, οὔτ᾽ εἰκόνα ἐξῆν αὐτοῦ οὐδενὶ *στῆσαι. ἄντικρυς γὰρ ἀπηγόρευσε μήτε πόλει μήτ᾽ ἰδιώτῃ τοῦτο ποιεῖν. προσέθηκε μὲν γὰρ τῇ ἀπορρήσει ὅτι, Ἂν μὴ ἐγὼ ἐπιτρέψω· προσεπεῖπε δὲ ὅτι, Οὐκ ἐπιτρέψω. ἐπεὶ τό γε ὑβρίζεσθαι πρός τινος, ἢ καὶ τὸ ἠσεβῆσθαι πρός τινος, (ἀσέβειάν τε γὰρ ἤδη τὸ τοιοῦτον ὠνόμαζον, καὶ δίκας ἐπ᾽ αὐτῷ πολλὰς ἐσῆγον) ἥκιστα προσεποιεῖτο· οὐδ᾽ ἔστιν ἥντινα τοιαύτην ἐφ᾽ ἑαυτῷ γραφὴν προσεδέξατο, καίτοι τὸν Αὔγουστον καὶ ἐν τούτῳ σεμνύνων. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, οὐδένα οὐδὲ τῶν ἐπ᾽ ἐκείνῳ τινὰ αἰτίαν λαβόντων ἐκόλασε· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ πάνυ πολλοὺς ἐθανάτωσε. καὶ ἔν τε τούτῳ τὸν Αὔγουστον ἤγαλλε, καὶ ὅτι τά τε οἰκοδομήματα ἃ κατεβάλετο μὲν, οὐκ ἐξετέλεσε δὲ ἐκποιῶν, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπέγραφε σφίσι· τά τε ἀγάλματα καὶ τὰ ἡρῷα αὐτοῦ, τὰ μὲν αὐτὸς καθιέρου, τὰ δὲ τῶν ποντιφίκων τισὶ προσέταττε. πάντα δὲ τὰ πεπονηκότα τῆς Ῥώμης ἀνακτησάμενος (αὐτὸς γὰρ οὐδὲν τοπαράπαν ἐκ καινῆς, πλὴν τοῦ Αὐγουστείου, κατεσκευάσατο) οὐδὲν *αὐτῶν ἰδιώσατο, ἀλλὰ τὰ τῶν πρώτων οἰκοδομησάντων ὀνόματα σφίσιν ἀπέδωκεν. ἐλάχιστα γὰρ ἐς ἑαυτὸν δαπανῶν, πλεῖστα ἐς τὸ κοινὸν ἀνήλισκε, πάντα μὲν (ὡς εἰπεῖν) τὰ δημόσια ἔργα, τὰ μὲν ἀνοικοδομῶν, τὰ δὲ ἐπικοσμῶν, πολλὰ δὲ καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις ἐπαρκῶν. πάνυ τε ὃ ἐδωρεῖτό τισιν, εὐθὺς καὶ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἠριθμεῖτο.

accedebat in forũ, vbi ius reddebant: eoq; nonnumquã veniebat etiam inuocatus. Cumq; cõcederet magiſtratib. vt in ſuis locis ſederent, ipſe in ſede e regione collocata, videlicet vt *princeps, exponebat ea q̃ ſibi videbantur. *Dominus* a liberis hominibus, aut *Imperator*, præterquã a militibus, vocari nolebat. *Patris patriæ* nomen omnino repudiauit; *Princepsque Senatus*, vt erat vetus cõſuetudo, nominari voluit. Crebro dicebat, ſe Dominũ ſeruorum, Imperatorem militũ, Principem reliquorum eſſe: optabatq; viuere obtinereq; principatum, quouſque Reipublicæ vtilitas poſtularet. Sic enim popularis erat in reb. omnibus, vt nihil ſuo natali die fieri permitteret, quod ante fieri non cõſueuiſſet. nemini licebat per fortunã eius iurare: ſed neque animaduertebat in eos qui per eandem fortunã iurantes peieraſſent. Nec vero in his ſolũ popularis erat, ſed etiam in eo, quod ei nullũ templum dedicatum eſt, quodq; nemini licebat ſtatuam ei facere. Edixit enim palã, vt ne ciuitas vlla, neve priuatus quiſquam id faceret: cui edicto addidit hæc verba, *Niſi ego permittam*: moxq; adiecit, *Atqui non permittam*. Cumque ei maledicerent homines, aut contra eũ aliquid impie facerent, (nam id ſcelus nominabant *Impietatem*, eiusq; grauiſſimas pœnas repetebant) minime curabat, nec quemquã ob eam rem accuſari patiebatur; cum tamen Auguſtum ea in re veneraretur. Nam principio quidem in eos qui contra Auguſtum deliquerant, nõ animaduertit: progrediente tempore, de pleriſq; ſupplicium ſumpſit: ac tum Auguſtum propterea maxime honorauit, tum etiam quod conſueuiſſet ædificiis, quorũ fundamenta iecerat, nec tamen abſoluerat, nomen eius inſcribere. Idem Tiberius conſecrabat ſtatuas & monumenta Auguſti: nonnumquam mandabat pontificibus vt id facerent. Cumque reſtituiſſet ædificia quæ in vrbe corruerant, (nullum enim exſtruxit nouum præter† Auguſtale) nullum prorſus ſibi vindicauit, ſed eis nomina reddidit eorum a quibus ædificari cœpta eſſent. In ſuos vſus parum, in publicos multum impendit, reſtitutis operibus publicis, aut ornatis, maximaq; ope ciuitatibus & priuatis hominib. allata. Cumq; pecuniã daret aliquibus, aut alia munera, iubebat ea coram numerari ſubito, aut repræſentari.

† Auguſti ſacrariũ, Xyl.

Intelligebat enim, Auguſti temporibus magnā diminutionem de donis eius ſæpenumero a miniſtris eſſe factam: itaque magnopere prouidebat ne idem ſuo tempore eueniret. Hos ſumptus faciebat ex legitimis redditibus. Neq; enim pecuniæ cauſa quēquam occidebat: nullius tum bona proſcribebat, nulla vi atque violentia pecuniam exigebat. Etenim Æmilio Recto, qui ad ſe aliquando miſerat maiorem ſummā pecuniæ ex Ægypto cui præerat, quam imperata fuiſſet, reſcripſit in hæc verba: *Tonderi,* inquit, *oues meas volo, non deglubi.* In primis erat affabilis, comis & humanus. Itaque iuſſit vt Senatores ſimul omnes ſe ſalutatum venirēt, ne, dum alius alium præuenire cuperet, ſe inuicem truderent. *Æquitatem maxime colebat. nam cum Rhodii magiſtratus ad eum ſcripſiſſent, nec ei in extrema epiſtola (vt erat conſuetudo) vota feciſſent, eosq; ob eam rem acceſſiri iuſſiſſet, tamquā ſtatuiſſet in ipſos animaduertere: vt venerunt, nihil fecit acerbius: ſed eos, poſteaquā vota quæ deerant epiſtolæ, ſubſcripſerunt, dimiſit. Magiſtratus habebat in honore, non aliter atque ſtante Republica; aſſurgebatque Conſulibus: atque, quoties eis cœnam dabat, ingredientibus ad fores procedebat obuiam, & comitabatur abeuntes. Cumq; ſella veheretur, neminem Senatorii aut equeſtris ordinis cōſequi patiebatur: veniebatq; ſæpiſſime [1] ad ſpectacula, non ſolum vt honoraret eos qui ea facerent, ſed etiam vt plebem *ornaret, atq; vt vna cum ea dies feſtos celebrare videretur. Non enim his rebus ſtudere vmquam, aut fauere cuiquam iſtorum eſt viſus. Et cum populus aliquādo vellet ſeruū ſaltatorem donare libertate, id ipſe nō antea comprobauit, quam dominus eius cōſenſit, & pretiū accepit. Cum amicis verſabatur vt priuatus; iiſque, cum rei eſſent, præſtabat patrocinium: intererat eorum ſacrificiis: viſitabat ægrotantes, pullis cuſtodibus ſtipatus. Quinetiam defunctum amicum & familiarem ſuum laudauit in funebri concione. Cumq; conuentus & ludi celebrarentur, eos ipſe ſpectabat de domo cuiuſdam Cæſariani aut liberti; quo ſe poſſent homines proxime & facillime conuenire. Liuiam vero matrem ſuam temperantiorem humilioremq; præſtitit: cuius tanta erat inſolentia, vt ſuperbiam mulierum omniū quæ antea fuerant, ſuperaret.

ἐπεὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ Αὐγούστου μεγάλα ἐκ τῶν τοιούτων οἱ δοτῆρες αὐτοῦ ἀπετέμνοντο, δεινῶς ἐφυλάττετο μὴ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦτο γίνεσθαι. καὶ ταῦτα μέντοι πάντα ἐκ τῶν νενομισμένων προσόδων ἐδαπάνα. οὔτε γὰρ ἀπέκτεινε χρημάτων ἕνεκα οὐδένα, οὔτε οὐσίαν τινὸς τότε γε ἐδήμευσεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐξ ἐπηρείας τι ἠργυρολόγησεν. Αἰμιλίῳ γοῦν Ῥήκτῳ χρήματά ποτε αὐτῷ πλείω παρὰ τὸ τεταγμένον ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἧς ἦρχε πέμψαντι, ἀντεπέστειλεν ὅτι Κείρεσθαί μου τὰ πρόβατα, ἀλλ' οὐκ *ἀποξύρεσθαι βούλομαι. καὶ μέντοι καὶ εὐπρόσοδος καὶ εὐπροσήγορος ἰσχυρῶς ἦν. τοὺς γοῦν βουλευτὰς ἀθρόους ἀσπάζεσθαι αὐτὸν ἐκέλευσεν, ἵνα μὴ ὠστίζωνται. τό τε σύμπαν, τοσαύτῃ ἐπιεικείᾳ ἐχρῆτο, ὥστε ἐπειδή ποτε οἱ Ῥοδίων ἄρχοντες ἐπιστείλαντές τι αὐτῷ, οὐχ ὑπέγραψαν τῇ ἐπιστολῇ τοῦτο δὴ τὸ νομιζόμενον, εὐχὰς αὐτῷ ποιούμενοι, μετεπέμψατο μὲν σφᾶς σπουδῇ, ὡς καὶ κακόν τι δράσων, ἐλθόντας δὲ οὐδὲν δεινὸν εἰργάσατο, ἀλλ' ὑπογράψαντας τὸ ἐνδέον ἀπέπεμψε. τούς τε ἄρχοντας ὡς ἐν δημοκρατίᾳ ἐτίμα, καὶ τοῖς ὑπάτοις καὶ ὑπανίστατο. ὁπότε τε αὐτοὺς δειπνίζοι, τοῦτο μὲν, εἰσιόντας σφᾶς *πρὸς τὰς θύρας ἐξεδέχετο, τοῦτο δὲ καὶ ἀπιόντας προέπεμπεν. εἴ τέ ποτε ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐκομίζετο, οὐδένα οἱ τῶν βουλευτῶν ἢ τῶν ἱππέων παρακολουθεῖν εἴα. συνεχέστατα δὲ καὶ ἐπὶ τὰς *θυσίας ἀπήντα, τῆς τε τιμῆς τῶν ἐπιτελούντων αὐτὰς ἕνεκα, καὶ τῆς τοῦ πλήθους εὐκοσμίας, τοῦ τε συνεορτάζειν σφίσι δοκεῖν. οὐ γὰρ ἐσπούδασέ ποτε τὸ παράπαν τῶν τοιούτων οὐδὲν, οὔτε δόξαν τινὰ, ὡς καὶ *συσπεύδων τινὶ, ἔσχε. καὶ ὀρχηστὴν δέ ποτε τοῦ δήμου ἐλευθερωθῆναι βουληθέντος, οὐ πρότερον συνεπῄνεσε, πρὶν τὸν δεσπότην αὐτοῦ καὶ πεισθῆναι καὶ τὴν τιμὴν λαβεῖν. τοῖς τε ἑταίροις, ὡς καὶ ἐν ἰδιωτείᾳ συνῆν. καὶ γὰρ δικαζομένοις σφίσι συνηγωνίζετο, καὶ θύουσι συνεώρταζε· νοσοῦντάς τε ἐπεσκέπτετο, μηδεμίαν φρουρὰν ἐπαγόμενος· καὶ ἐφ' ἑνί γέ τινι αὐτῶν τελευτήσαντι τὸν ἐπιτάφιον αὐτὸς εἶπεν· ἔν τε ταῖς πανηγύρεσι καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ἐξ οἰκίας τινὸς τῶν Καισαρείων ἢ [τῶν] ἐξελευθέρων ἐθεάσατο, ὅπως ἐξ ἑτοιμοτάτου καὶ *ἀπορρωτάτου τοῖς ἀνθρώποις ἐντυγχάνειν αὐτῷ γίγνοιτο. καὶ μέντοι καὶ τὴν μητέρα τὴν Λιβίαν ἐς τὸ μετριώτερον ἦγε καὶ ἀτυφώτερον. πάνυ γὰρ μέγα καὶ ὑπὲρ πάσας τὰς πρόσθεν γυναῖκας *ὤγκωτο,

ὥστε καὶ

ὥστε καὶ τὴν βουλὴν καὶ τοῦ δήμου τοὺς ἐθέλοντας οἴκαδε ἀσπαζομένους εἰσδέχεσθαι· καὶ τοῦτο καὶ ἐς τὰ δημόσια ὑπομνήματα ἐσγράφεσθαι· αἵ τε ἐπιστολαὶ τοῦ Τιβερίου καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα χρόνον τινὰ ἔσχον, τά τε ἄλλα πάντα ὡς καὶ αὐταρχοῦσα διοικεῖν ἐπεχείρει. ἐπί τε γὰρ τοῦ Αὐγούστου μέγιστον ἠδυνήθη, καὶ τὸν Τιβέριον αὐτὴ αὐτοκράτορα πεποιηκέναι ἔλεγε, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὅσον ἐξ ἴσου ἄρχειν, ἀλλὰ καὶ πρεσβεύειν αὐτοῦ ἤθελε. καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ κολακεύοντες αὐτὴν ἄλλα τε πολλὰ ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν Τιβέριον ἀπ' αὐτῆς ἐπικαλεῖσθαι, ὥσπερ οἱ Ἕλληνες πατρόθεν, οὕτω καὶ ἐκεῖνον μητρόθεν, ἐσηγοῦντο. ἀγανακτῶν οὖν ἐπὶ τούτοις, οὔτε τὰ ψηφιζόμενα αὐτῇ, πλὴν ἐλαχίστων, ἐπεκύρου, καὶ τῶν δημοσίων παντάπασιν αὐτὴν *ἀπήλλαξε. τὰ δ' οἴκοι διοικεῖν αὐτῇ ἐφεὶς, εἶθ' ὡς καὶ ἐν τούτοις ἐπαχθὴς ἦν, ἀποδημίας τε ἐστέλλετο, καὶ πάντα τρόπον αὐτὴν ἐξίστατο, ὥστε καὶ ἐς τὴν Καπρίαν δι' ἐκείνην οὐχ ἥκιστα μεταστῆναι. Τῷ δὲ δὴ Δρούσῳ τῷ υἱεῖ, καὶ ἀσελγεστάτῳ καὶ ὠμοτάτῳ ὄντι, (ὥστε καὶ τὰ ὀξύτατα τῶν ξιφῶν Δρουσιανὰ ἀπ' αὐτοῦ κληθῆναι) καὶ ἤχθετο, καὶ ἐπετίμα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις. καί ποτε αὐτῷ καὶ ἄντικρυς πολλῶν παρόντων εἶπεν ὅτι, Ζῶντός μου, οὐδὲν οὔτε βίαιον, οὔθ' ὑβριστικὸν πράξεις· ἂν δέ τι καὶ τολμήσῃς, οὐδὲ τελευτήσαντος. σωφρονέστατα γὰρ χρόνον τινὰ διεβίω, καί γε τῶν ἄλλων οὐδενὶ ἀσελγαίνειν ἐφίει, ἀλλὰ καὶ συχνοὺς ἐπὶ τούτῳ ἐκόλαζε. καὶ ἐπειδή γε πολλοὶ ἐσθῆτι ἁλουργεῖ, καίπερ ἀπαγορευθὲν πρότερον, ἐχρῶντο, διεμέμψατο μὲν οὐδένα, οὐδ' ἐζημίωσεν οὐδένα· ὑετοῦ δ' ἐν πανηγύρει τινὶ γενομένου, * φαιὰν μανδύην ἐπενέδυ· κἀκ τούτου οὐκ ἔτ' οὐδεὶς ἀλλοῖον ἔσθημα λαβεῖν ἐτόλμησε. Ταῦθ' οὕτω πάντα μέχρι γε καὶ ὁ Γερμανικὸς ἔζη, ἐποίει. μετὰ γὰρ τοῦτο συχνὰ μετέβαλεν, ὡς ἐπὶ τῇ ἡγεμονίᾳ ἐφεδρεύοντος ἀπηλλάγη. τὰ δὲ καταλειφθέντα τῷ δήμῳ ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου μὴ εὐθὺς ἀποδοὺς, ἀπέδωκεν ὕστερον, ἐκ τοιᾶσδέ τινος ἀφορμῆς· ἐπειδὴ προσελθών τις πρὸς νεκρὸν διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐκφερόμενον, καὶ πρὸς τὸ οὖς αὐτοῦ προσκύψας ἐψιθύρισέ τι· καὶ ἐρομένων τινῶν ἰδόντων, ὅ τι εἰρήκοι, ἐντείλασθαι ἔφη τῷ Αὐγούστῳ ὅτι οὐδέ πω οὐδὲν ἐκομίσαντο, ἐκεῖνον μὲν αὐτίκα ἀπέκτεινεν, ἵνα *αὐτάγγελος ἐκεῖ τῶν [αὐτῶν εἴη,] καὶ ἐπισκώπτων

Ea Senatum & plebeios homines, ſi qui vellent, domum admittebat ſalutatum; idque in Annalibus ſcriptum eſt: præterea nomen eius aliquanto tēpore ſcribebatur in epiſtolis Tiberii: ceteraque omnia, vt Imperatrix, adminiſtrare conabatur. Nam obtinente Auguſto principatum, ſumma fuerat eius auctoritas, & dicebat ab ſe Tiberium Imperatorem eſſe factum: ob eamque cauſam non ſolum volebat ex æquo cum Tiberio imperare, ſed etiā eo ſuperior eſſe. Itaq; decernebāt aſſentatores præter cetera, Tiberium ex ea nominari debere; vt, quemadmodum Græci ex patribus, ita ille ex matre nominaretur. Quare indignatus Tiberius, pauca cōfirmabat eorum quæ Liuiæ decernebātur; eamq; remouit omnino ab adminiſtratione rerū publicarum; ac ei tantummodo curam rei familiaris reliquit. Qua in re cū etiam offenderetur poſtea, eam relicta vrbe fugit; & ob eam cauſam Capreas habitatum venit. Druſo quoq; filio ſuo, petulantiſſimo & crudeliſſimo viro, ex quo acutiſſimi gladii *Druſiani* appellabātur, infenſus eſſe cœpit, eumq; ſæpenumero priuatim publiceq; increpare. Huic enim dixit aliquādo multis præſentibus; *Tu certe me viuo nemini vim afferes, neq; facies iniuriam: quod ſi quid audebis tentare, ne mortuo quidem.* Fuit enim Tiberius aliquamdiu continentiſſimus; nec ſinebat alios libidinoſe quidquam agere, ſed ob eam cauſam in multos animaduertebat. Cumq; purpurea toga pleriq; vterētur, quod antea vetitū fuerat; neminem quidē ipſe reprehendit, aut mulctauit: ſed cum forte pluiſſet in conuentu quodā, pulla pænula ſe induit: quo facto, vti alio genere veſtium nemo deinceps eſt auſus. Hæc omnia ab eo facta ſunt quouſque vixit Germanicus: quo defuncto, velut inſidiatore imperii ſublato, mores commutare cœpit. Legata, quæ populo Romano in teſtamento Auguſti relicta erant, quamquā non ſoluit illico, ea tamen præſtitit poſtea: ad quam rē hæc ei oblata eſt occaſio. Cum enim mortuus efferretur, ac forte per forū funus procederet, quidam in aurem mortui inſuſurrauit; rogatusq; ab iis qui aderant præſentes, quid ei dixiſſet, Auguſto vt diceret, ſe mandaſſe reſpondit, populum legatā pecuniam nondum accepiſſe. Hunc Tiberius ſtatim occidi iuſſit, vti ipſe de iiſdem rebus nuntium ferret Auguſto: (* hoc enim illudens ei

dicebat) ipſe non multo poſt reliquis ſatisfecit, trecenis nummis viritim diſtributis. Singulari quorundam equitum certamini intereſſe noluit: ſed altero occiſo, vetuit alteri ne eo genere certaminis in reliquum tempus vteretur. Eodem tēpore, cum nepos eius quem ex Druſo habebat, exceſſiſſet e vita, nihil fecit præter cōſuetudinem. putabat enim, nō debere principem ſui incommodi cauſa curam Reipublicæ omittere. Druſus quoq; cū eſſet factus Conſul, officio Conſulis cū collega ſuo vt priuatus pariter fungebatur; heresq; a quodam inſtitutus, corpus eius ſimul extulit. Is ira incitabatur acerbiſſima; ita vt percuſſerit equitem nobiliſſimū: quamobrē *Caſtor* cognominatus eſt: eratq; vſq; adeo temulentus, vt cum aliquādo de nocte coactus eſſet cum Prætorianis ſubuenire* quibuſdā incendio correptis, eis aquam poſcentibus, calidā infundi iuſſerit. Tauro autem Statilio, & L. Libone conſulibus, Tiberius interdixit vſum ſericarum veſtiū; vetuitq; ne quis niſi ad ſacra vaſis aureis vteretur. Cūq; poſtea dubitaretur a quibuſdam, an ea quoque quę haberent èmblemata, interdicta eſſent, de hoc etiam edixit: & quamquā Latine id proprie ſignificare nō poterat, tamen id verbum, propterea quod Græcum erat, edicto inſeri noluit. Centurioni quoq; volēti Græce in Senatu teſtimonium dicere, non permiſit: etſi enim antea in eo complures cauſas audierat Gręco ſermone, & multas examinauerat; id tamen nō ſatis cōuenienter fecit. Vibium Rufum ne accuſauit quidem, quod ſella in qua ſemper Iulius Cęſar ſederat, interfectusq; fuerat, vteretur: qui cum etiā vxorem Ciceronis duxiſſet, atq; de vtroq; gloriaretur, quaſi aut propter ſellā Cæſar, aut orator propter vxorem eſſet futurus, tamen harum rerum nō ſolum nullam culpam ſuſtinuit, ſed etiam conſulatum geſſit. Tiberius aſtrologos magosque peregrinos morte affecit; ciues Romanos, miſit in exſilium: etſi cum Thraſyllo erat ſemper, cui* vaticinatione quotidie vtebatur; eiusq; ſciētiæ ipſe erat peritiſſimus. Nā cū eſſet iuſſus in ſomnis cuidam pecuniā dare, facile intellexit arte magica dæmonē ad ſe miſſum eſſe; ob eamq; rē

εἶπε, καὶ ἄλλην) · τοὺς δ' ἄλλους οὐκ ἐς μακρὰν ἀπήλλαξε, * κατὰ πέντε καὶ ἑξήκοντα δραχμὰς διανείμας. ἱππέων δέ τινων ἐν τοῖς ἀγῶσι μονομαχῆσαι ἐθελησάντων, τὸν μὲν ἀγῶνα αὐτῶν οὐκ εἶδε· σφαγέντος δὲ τοῦ ἑτέρου, τὸν ἕτερον οὐκ ἔτ' εἴασεν ὁπλομαχῆσαι. Καὶ τούτῳ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ, ὃν ἐκ τοῦ Δρούσου εἶχε, τελευτήσαντος, οὐδὲν ὅ τι τῶν συνήθων οὐκ ἔπραξε, μήτ' ἄλλως ἀξιῶν τὸν ἄρχοντά τινων πρὸς τὰς ἰδίας συμφορὰς τῆς τῶν κοινῶν ἐπιμελείας ἐξίστασθαι. ὁ δὲ δὴ Δροῦσος ὑπατεύων, τὰ μὲν τῇ ὑπατείᾳ προσήκοντα ἐξ ἴσου τῷ συνάρχοντι, ὥσπερ τις ἰδιώτης, διετέλεσε, καὶ κληρονόμος τε ὑπό τινος καταλειφθεὶς, τὸ σῶμα αὐτοῦ συνεξεκόμισε. τῇ μέντοι ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο, ὥστε καὶ πληγὰς ἱππεῖ ἐπιφανεῖ δοῦναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ Κάστωρ παρωνύμιον ἔλαβε. τῇ τε μέθῃ καταφορὴς οὕτως ἐγίγνετο, ὥστε ποτὲ νυκτὸς ἐμπρησθεῖσί τισιν ἐπικουρῆσαι μετὰ τῶν δορυφόρων ἀναγκασθεὶς, ὕδωρ αὐτῶν αἰτούντων, * θερμὸν σφίσιν ἐγχέαι κελεῦσαι. Στατιλίου δὲ Ταύρου μετὰ Λουκίου Λίβωνος ὑπατευόντων, ὁ Τιβέριος ἀπεῖπε μὲν ἐσθῆτι σηρικῇ μηδένα ἄνδρα χρῆσθαι· ἀπεῖπε δὲ καὶ χρυσῷ σκεύει μηδένα [χρῆσθαι,] πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ * κομίζειν. ἐπεί τε διηπόρησάν τινες εἰ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ χρυσοῦν τι ἔμβλημα ἔχοντα ἀπηγορευμένον σφίσιν εἴη κεκτῆσθαι, βουληθεὶς καὶ περὶ τούτου τι δόγμα ποιῆσαι, ἐκώλυσεν ἐς αὐτὸ, τὸ ὄνομα τὸ τοῦ ἐμβλήματος, ὡς καὶ Ἑλληνικὸν, ἐμβληθῆναι, καίτοι μὴ ἔχων ὅπως ἐπιχωρίως αὐτὸ ὀνομάσῃ. καὶ ἑκατοντάρχου δὲ ἑλληνιστὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ μαρτυρῆσαί τι θελήσαντος, οὐκ ἠνέσχετο· καίπερ πολλὰς μὲν δίκας ἐν τῇ διαλέκτῳ ταύτῃ καὶ ἐκεῖ λεγομένας ἀκούων, * πολλὰς δὲ καὶ αὐτὸς ἐπερωτῶν. Τοῦτο μὲν οὖν οὐχ ὁμολογούμενον ἔπραξεν. Οὐιβίῳ δὲ Ρούφῳ οὐδ' ἐνεκάλεσέ τι ἀρχὴν ὅτι τῷ Καίσαρος δίφρῳ ἐφ' οὗ ἀεὶ ποτὲ ἐκαθέζετο, καὶ ἐφ' οὗ ἐσφάγη, ἐχρῆτο. τοῦτό τε γὰρ ἔπραττε, καὶ τῇ τοῦ Κικέρωνος γυναικὶ [συνῴκει,] σεμνυνόμενος ἐφ' ἑκατέρῳ, ὥσπερ ἢ διὰ τὴν γυναῖκα ῥήτωρ, ἢ διὰ τὸν δίφρον Καῖσαρ ἐσόμενος. οὐ μὴν οὔτε αἰτίαν τινὰ ἐπὶ τούτῳ ἔσχε, καὶ προσέτι καὶ ὑπάτευσε. Τοὺς μέντοι ἀστρολόγους καὶ τοὺς γόητας, τοὺς μὲν ξένους ἐθανάτωσε, τοὺς δὲ πολίτας ὑπερώρισε· καίτοι τῷ Θρασύλλῳ ἀεὶ συνὼν καὶ * μαντείᾳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν χρώμενος, αὐτός τε ἀκριβῶν οὕτω τὸ πρᾶγμα, ὥστε ποτὲ ὄναρ δοῦναί τι ἀργύριον κελευσθεὶς, συνεῖναί τε ὅτι δαίμων τις ἐκ γοητείας αὐτῷ ἐπιπέμπεται), καὶ

τὸν αἱ-

τὸν ἄνθρωπον ἀποκτεῖναι. Κλήμης δέ τις οἰκέτης τοῦ Ἀγρίππου γεγονὼς, καί πη καὶ προσεοικὼς αὐτῷ, πλασάμενός τε αὐτὸς ἐκεῖνος εἶναι, καὶ πολλοὺς ἐκ τούτου προσποιησάμενος, τέλος ὑπὸ τοῦ Τιβερίου κατεφωράθη· καὶ πυθομένου τοῦ Τιβερίου, Πῶς Ἀγρίππας ἐγένου; ἀπεκρίνατο ὅτι Οὕτως ὡς καὶ σὺ Καῖσαρ. Ἐν τινι δέ ποτε δόγματι, ῥήματί τινι μὴ Λατίνῳ χρησάμενος, ἐνεθυμήθη νυκτὸς περὶ τούτου· πάντας τε τοὺς τὰ τοιαῦτα ἀκριβοῦντας μετεπέμψατο. πάνυ γὰρ δὴ ἔμελεν αὐτῷ τοῦ καλῶς διαλέγεσθαι. καὶ τινος Ἀτείου Καπίτωνος εἰπόντος ὅτι Εἰ καὶ μηδεὶς πρόσθεν τὸ ὄνομα τοῦτ᾽ ἐφθέγξατο, ἀλλὰ νῦν γε πάντως διὰ σὲ εἰς τὰ ἀρχαῖα αὐτὸ καταριθμήσομεν, * Μάρκελλός τις ὑπολαβὼν ἔφη, Σὺ Καῖσαρ ἀνθρώποις μὲν πολιτείαν Ῥωμαίων δύνασαι δοῦναι, ῥήμασι δὲ οὔ. ἐκεῖνον μὲν οὖν οὐδὲν ἐπὶ τούτῳ κακὸν, καίτοι ἀκρατῶς παῤῥησιασάμενον, ἔδρασε. τὸν δὲ [δὴ] Ἀρχέλαον τὸν τῆς Καππαδοκίας βασιλέα δι᾽ ὀργῆς ἔχων, μετεπέμψατο ὡς καὶ νεωτερίζοντά τι, καὶ τῇ τῆς γερουσίας ψήφῳ παρέδωκεν, οὐ μόνον ὑπέργηρων ὄντα, ἀλλὰ καὶ δεινῶς ποδαγρῶντα. κἂν ἐθανατώθη, εἰ μὴ καταμαρτυρῶν τις αὐτοῦ, ἔφη ποτὲ αὐτὸν εἰρηκέναι ὅτι, Ἐπειδὰν οἴκαδε ἐπανέλθω, δείξω αὐτῷ οἷα νεῦρα ἔχω. γέλωτος γὰρ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὸ τὸν ἄνθρωπον μὴ ὅτι στῆναι, ἀλλὰ μηδὲ καθίζεσθαι δύνασθαι, πολλοῦ γενομένου, οὐκέτ᾽ αὐτὸν ὁ Τιβέριος ἀπέκτεινε. τότε μὲν οὕτως ὁ Ἀρχέλαος ἐσώθη· οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἀπέθανε. κἀκ τούτου καὶ ἡ Καππαδοκία τῶν Ῥωμαίων ἐγένετο, καὶ ἱππεῖ ἐπετράπη. Ὁ μέντοι Τιβέριος τῶν ἀλλοτρίων ἰσχυρῶς, μέχρι γε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐπετήδευεν, ἀπεχόμενος, μήτε τὰς κληρονομίας, ἅς τινες αὐτῷ συγγενεῖς ἔχοντες κατέλιπον, προσιέμενος, πάμπολλα εἴς τε τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀνήλισκε, καὶ οὔτε τιμὴν οὔτε ἔπαινον οὐδένα ἐπ᾽ αὐτοῖς προσεδέχετο. ταῖς τε πρεσβείαις ταῖς παρὰ τῶν πόλεων, ἢ καὶ τῶν ἐθνῶν, οὐδέποτε μόνος ἐχρημάτιζεν, ἀλλὰ πολλοὺς, καὶ μάλιστα τοὺς ἐξάρξαντάς ποτε αὐτῶν, κοινωνοὺς τῆς ἰδίας γνώμης ἐποιεῖτο. Γερμανικὸς δὲ, τῇ ἐπὶ τοὺς Κελτοὺς στρατείᾳ φερόμενος εὖ, μέχρι τε τοῦ Ὠκεανοῦ προσεχώρησε, καὶ τοὺς βαρβάρους κατὰ [τὸ] καρτερὸν νικήσας, τά τε ὀστᾶ τῶν σὺν τῷ Οὐάρῳ πεσόντων συνέλεξέ τε καὶ ἔθαψε, καὶ

hominẽ interfici iuſſit. Per id tempus quidã Clemens nomine, qui fuerat Agrippæ ſeruus, eique ſimilis erat quodammodo, Agrippam ſe eſſe dixit; atque eo pacto * magnam hominum manum ſibi coniunxit: comprehenſuſque tandem a Tiberio, interrogatusq; quomodo Agrippa factus eſſet, *Eodem*, inquit, *modo quo tu Cæſar es factus.* Cum autem in quodam edicto verbo parum Latino vſus eſſet, idque poſtea noctu animaduertiſſet, omnes qui erant in huiuſmodi verbis diligenter verſati, acceſſiuit ad ſe: ſtudebat enim Latine & elegãter loqui. Cumque Ateius Capito dixiſſet, *Quamquam hoc verbo nemo vſus eſt antehac, tamen id tua cauſa recipiemus in poſterum, & inter vetera referemus*: atque Marcellus quidam ad hæc ita reſpondiſſet; *Hominibus*, inquit, *dare potes Cæſar ciuitatem Romanam, verbis nõ potes*: hunc Tiberius, quamquam nimia licentia loquẽdi vſus fuerat, nullo damno affecit. Archelaum vero regem Cappadociæ, cui iratus erat, accerſitum, quaſi res nouas moliretur, tradidit Senatui, vt de eo cognoſceret; hominem non ſolum ſumma ſenectute, ſed etiam podagræ doloribus confectum: fuiſſetq; Archelaus affectus vltimo ſupplicio, niſi teſtis qui cõtra ipſum productus fuerat, aſſeruiſſet eum dixiſſe, ſe Tiberio oſtenſurum, poſtquam domum rediiſſet, quales ſibi nerui eſſent. Qua ex re riſus tã magnus excitatus eſt, propterea quod ille non ſolum ſtare non poterat, ſed ne ſedere quidem, vt Tiberius eum amplius occidi noluerit. Itaque Archelaus tunc ſaluus euaſit; qui tamen non multo poſt mortuus eſt. Poſt cuius mortem Cappadocia venit in poteſtatem populi Romani; eique vir equeſtris ordinis præfuit.

Tiberius, quamdiu reliquas etiã virtutes exercuit, magnopere abſtinuit ab alienis. Nec item adiuit hereditates quæ ſibi erãt a propinquis relictæ; multaque impendit in vſus ciuitatum & priuatorũ hominum: cuius rei cauſa nullum honorẽ poſtulauit, nullam laudem admiſit. Legatis ciuitatum nationumve numquam reſpondebat ſolus; ſed pleroſque, eosq; potiſſimum qui apud eas gentes cum imperio fuerant, ſuæ ſententiæ participes faciebat.

Germanicus autem, exercitu proſpere contra Germanos ducto, vſq; ad Oceanũ peruenit; barbariſque fortiter deuictis, oſſa eorum qui cum Varo interierant, collegit & ſepeliuit; ac

poſtremo ſigna militaria recuperauit. Tiberius, cū ei inſtaret Senatus, ſtatueretq; Nouembrē (quo mēſe natus erat XVI kal. Decembris) Tiberiū appellandum eſſe, ita reſpōdit; *Si vobis*, inquit, *Cæſares erunt* XIII, *quid facietis?* Poſt hęc Marco Iunio & Lucio Norbano cōſulibus, kalendis ipſis Ianuariis prodigiū nō paruum exſtitit; quo Germanici interitus prædici quodā modo videbatur. Nam eo die Norbanus Conſul, qui ſemper in id incumbebat vt tuba caneret, in eoq; ſtudioſe exercebatur, prima luce, cū iā domi adeſſet magna hominū multitudo, tuba canere cœpit. quæ res omnes pariter cōturbauit; quaſi Conſul bellicū cecinifſet. Augebat timorē, quod ſtatua Iani ceciderat, quodq; per id tempus quædā oracula canebantur ꝑ Sibyllinis; *quæ licet ad hæc noſtra tēpora potius quā ad illa pertinerent, tamen iis omnes valde commouebantur. ea erant; Τρὶς δὲ τριηκοσίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, Ῥωμαίους ἔμφυλος ἐλεῖ στάσις, ἁ Συβαρῖτις Ἀφροσύνα. id eſt: *Aſt ter tercentum reuolutis protinus annis, Roma inteſtina perdetur ſeditione, Et furor exitium Sybariticus afferet vrbi.* Hęc Tiberius vt falſa calumniari cœpit; librosq; oēs ſcriptos de vaticiniis inſpici; ex quib. eos qui inutiles eſſe videbātur, damnari atq; reiici, ceteros reponi & retineri iuſſit. Mortuo Germanico, Tiberius & Liuia magna lętitia affecti ſunt, ceteri oēs tulerūt grauiter. Erat Germanic⁹ egregia forma, optimo ingenio præditus, omni doctrina ornatiſſim⁹, magnis virib. corporis; vir perhumanus & modeſtus. nihil enim cōtra Druſum faciebat inuidioſe, nihil cōtra Tiberiū, quod reprehēdi poſſet. Nam cū ſæpenumero potuiſſet adipiſci imperium, noluit. Is Antiochiæ mortu⁹ eſt, inſidiis ei a Piſone & † Plancina factis. Etenim oſſa hominū mortuorum defoſſa in ædibus, in quib. habitabat, & laminæ plūbeæ, in quib. erat nomen eius ſcriptū cum quibuſdam exſecrationibus, eo adhuc viuo inuentæ ſunt: eiuſq; necis Piſo reus a Tiberio factus, introductusq; in Senatū, dilatione poſtulata, mortē ſibi conſciuit. Tiberius, poſtquam neminem habuit aduerſariū & competitorem in Imperio, ab iis rebus quas antea bene gerebat, deficere, & cuncta acerbe adminiſtrare cœpit. Tum enim reus erat impietatis is, qui non modo in Auguſtū, ſed etiam in eum aut eius matrem feciſſe aliquid, aut minus commode dixiſſe deferretur; ac in eum

† Plautina, al.

τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ ἀνεκτήσατο. Τῷ δὲ Τιβερίῳ τῆς βουλῆς ἐγκειμένης, καὶ τὸν σου μῆνα τὸν νοέμβριον, ἐν ᾧ τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα ἐγεγένητο, Τιβέριον καλεῖσθαι ἀξιούσης, Καὶ τί, ἔφη, ποιήσετε, ἂν δεκατρεῖς Καίσαρες ὦσιν; Μάρκου δὲ δὴ Ἰουνίου Λουκίου τε Νωρβανοῦ μετὰ ταῦτα ἀρξάντων, τέρας ἐν αὐτῇ τῇ νουμηνίᾳ οὐ σμικρὸν ἐγένετο, ὅπερ που ἐς τὸ Γερμανικοῦ πάθος ἀπεσήμαινεν. ὁ γὰρ Νωρβανὸς ὁ ὕπατος σάλπιγγι ἀεὶ προσκείμενος, καὶ ἐρρωμένως τὸ πρᾶγμα ἀσκῶν, ἠθέλησε καὶ τότε ὑπὸ τὸν ὄρθρον πολλῶν ἤδη πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παρόντων σαλπίσαι· καὶ τοῦτό τε πάντας ὁμοίως ἐξετάραξε, καθάπερ ἐμπολέμιόν τι σύνθημα τοῦ ὑπάτου σφίσι παραγγείλαντος, καὶ ὅτι καὶ τὸ τοῦ Ἰανοῦ ἄγαλμα κατέπεσε. λόγιόν τέ τι ὡς καὶ Σιβύλλειον, ἄλλως μὲν οὐδὲν τῷ τῆς πόλεως χρόνῳ προσῆκον, πρὸς δὲ τὰ παρόντα ᾀδόμενον, οὐχ ἡσυχῆ σφᾶς ἐκίνει. ἔλεγε γὰρ ὅτι, Τρὶς δὲ τριηκοσίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, Ῥωμαίους ἔμφυλος *ἐλεῖ στάσις, ἁ Συβαρῖτις τ' *Ἀφροσύνα. Ὁ οὖν Τιβέριος ταῦτά τε τὰ ἔπη ὡς καὶ ψευδῆ ὄντα διέβαλε, καὶ τὰ βιβλία πάντα τὰ μαντείαν τινὰ ἔχοντα ἐπεσκέψατο· καὶ τὰ μὲν ὡς οὐδενὸς ἄξια ἀπέκρινε, τὰ δὲ ἐνέκρινε. Τοῦ δὲ δὴ Γερμανικοῦ τελευτήσαντος, ὁ μὲν Τιβέριος καὶ ἡ Λιβία πάνυ ἥσθησαν, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι πάντες δεινῶς ἐλυπήθησαν. κάλλιστος μὲν τὸ σῶμα, ἄριστος δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἔφυ· παιδείᾳ τε ἅμα καὶ ῥώμῃ διέπρεπε, πρᾳότατός τε καὶ σωφρονέστατος ὤν. οὐδὲν δὲ οὔτε πρὸς τὸν Δροῦσον ἐπίφθονον, οὔτε πρὸς τὸν Τιβέριον ἐπαίτιον ἔπραξε. δυνηθεὶς γοῦν πολλάκις τὴν αὐταρχίαν λαβεῖν ἀρχήν, οὐκ ἠθέλησεν. ἀπέθανε δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὑπό τε τοῦ Πείσωνος καὶ ὑπὸ τῆς Πλαγκίνης ἐπιβουλευθείς. ὀστᾶ γὰρ ἀνθρώπων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ᾗ ᾤκει, κατορωρυγμένα, καὶ ἐλασμοὶ μολύβδινοι ἀράς τινας μετὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἔχοντες, ζῶντος ἔθ' εὑρέθη. ὁ δὲ Πείσων, ἐπὶ τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῷ φόνῳ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Τιβερίου εἰσαχθείς, ἀναβολήν τινα ἐποιήσατο, καὶ ἑαυτὸν κατεχειρήσατο. Τιβέριος δέ, ἐπεὶ τὸ ἔφεδρον οὐκέτ' εἶχεν, ἐς πᾶν τοὐναντίον τῶν πρόσθεν εἰργασμένων αὐτῷ, πολλῶν ὄντων καὶ καλῶν, περιέστη. τά τε γὰρ ἄλλα ἀγρίως ἦρξε, καὶ τὰς τῆς ἀσεβείας δίκας, εἴ τις οὐχ ὅσον ἐς τὸν Αὔγουστον ἀλλὰ καὶ ἐς αὐτὸν ἐκεῖνον τήν τε μητέρα αὐτοῦ πράξας τι ἢ καὶ εἰπὼν ἀνεπιτήδειον ἐπεκλήθη,

δίκας

δεινοῖς ἐπεξῄει. ἐβασανίζοντο δὲ οὐχὶ οἰκέται μόνον κατὰ τῶν ἰδίων δεσποτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐλεύθεροι καὶ πολῖται. οἵ τε κατηγορήσαντες ἢ καὶ καταμαρτυρήσαντές τινων, τὰς οὐσίας τῶν ἁλισκομένων διελάγχανον, καὶ προσέτι καὶ ἀρχὰς καὶ τιμὰς προσελάμβανον. πολλοὺς δὲ, καὶ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ἐν ᾗ ἐγεγένηντο ἐξετάζων, καὶ ἐκεῖθεν καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν τύχην αὐτῶν διασκοπῶν, ἀπεκτίννυεν. εἰ γάρ τῳ ὑπέροχόν τι καὶ εὔελπι πρὸς δυναστείαν ἐνῆδε, πάντως ἀπώλλυεν. οὕτω δ᾽ οὖν ὁ πεπρωμένον ἑκάστῳ τῶν πρώτων καὶ ἐξήταζε καὶ ἠπίστατο, ὥστε καὶ τῷ Γάλβᾳ τῷ μετὰ ταῦτα αὐταρχήσαντι, ἀπαντήσας γυναῖκα ἐγγεγυημένῳ, εἰπεῖν ὅτι, Καὶ σύ ποτε τῆς ἡγεμονίας* γεύσῃ. ἐφείσατο γὰρ αὐτοῦ, ὡς μὲν ἐγὼ δοκῶ, ὅτι καὶ τοῦτ᾽ αὐτῷ εἱμαρμένον ἦν· ὡς δ᾽ αὐτὸς ἔλεγεν, ὅτι καὶ ἐν γήρᾳ καὶ μετὰ πολὺ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἄρξοι. Συνήρατο δὲ καὶ συγκατειργάσατο αὐτῷ πάντα προθυμότατα Λούκιος Αἴλιος Σιανὸς, υἱὸς μὲν τοῦ Στράβωνος ὢν, παιδικὰ δέ ποτε Μάρκου* Σαβίου Απικίου γενόμενος, Απικίου ἐκείνου, ὃς πάντας ἀνθρώπους ἀσωτίᾳ ὑπερεβάλετο, οὕτως ὥστε, ἐπειδὴ μαθεῖν ποτε ἐθελήσας ὅσα ἤδη καταναλώκει, καὶ ὅσα ἔτι εἶχεν, ἔγνω ὅτι διακόσιαι καὶ πεντήκοντα αὐτῷ μυριάδες περιεῖεν, ἐλυπήθη τε ὡς καὶ λιμῷ τελευτήσειν μέλλων, καὶ ἑαυτὸν διέφθειρεν. τούτου οὖν ὁ Σιανὸς χρόνῳ μέν τινι μετὰ τοῦ πατρὸς τῶν δορυφόρων ἦρξεν· ἐπεὶ δ᾽ ἐκείνου ἐς τὴν Αἴγυπτον πεμφθέντος, μόνος τὴν προστασίαν αὐτῶν ἔσχε, τά τε ἄλλα συνέστησεν αὐτὴν, καὶ τοὺς λόχους ἰδίᾳ καὶ χωρὶς ἀλλήλων, ὥσπερ τοὺς τῶν νυκτοφυλάκων, ὄντας, ἐς ἓν τεῖχος συνήγαγεν, ὥστε τὰ παραγγέλματα καὶ ἀθρόους καὶ διὰ ταχέων λαμβάνειν, καὶ φοβεροὺς πᾶσιν, ἅτε καὶ ἐν ἑνὶ τείχει ὄντας, εἶναι. τοῦτον οὖν ὁ Τιβέριος ἐκ τῆς τῶν τρόπων ὁμοιότητος προσλαβὼν, ταῖς τε στρατηγικαῖς τιμαῖς ἐκόσμησεν, (ὃ μήπω πρότερον μηδενὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ ἐγεγόνει) καὶ σύμβουλον καὶ ὑπηρέτην πρὸς πάντα ἐποιεῖτο. Ἐπεὶ δὲ ὁ Τιβέριος τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἦρξε μετὰ τοῦ Δρούσου, εὐθὺς οἱ ἄνθρωποι τὸν ὄλεθρον τῷ Δρούσῳ ἐξ αὐτοῦ τούτου προεμαντεύσαντο. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις τῶν ὑπατευσάντων ποτὲ μετ᾽ αὐτοῦ οὐ βιαίως ἀπέθανεν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ Οὔαρος ὁ Κυϊντίλιος, τοῦτο δὲ ὁ Πείσων ὁ Γναῖος, ὅ τε Γερμανικὸς αὐτὸς, κακῶς ἀπώλοντο. τοιούτῳ τινὶ, ὡς ἔοικε, διὰ βίου δαίμονι συνεκεκλήρωτο. ἀμέλει καὶ ὁ Δροῦσος τότε καὶ ὁ Σιανὸς μετὰ ταῦτα συνάρξαντές οἱ ἐφθάρησαν.

animaduertebatur grauiter. Torquebantur nō modo ſerui contra dominos, ſed etiā liberi & ciues. Qui accuſauerāt, aut teſtimoniū cōtra reos dixerant, cōſequebantur eorū bona, adipiſcebāturq; honores & magiſtratꝰ. Multos interfici iuſſit explorata die & hora qua nati fuiſſent, atq; inde animaduerſa fortuna eorū & moribꝰ. Quē enim excellere videbat, aut ſperare principatū, eū funditus perdebat; didiceratq; fatū cuiuſq; ciuis primarii: ita vt Galbæ, qui poſtea principatū obtinuit, factus obuiā, quo die ille ſpōſalia fecerat, dixerit, *Et tu aliquādo principatū deguſtabis*: cui propterea pepercit, (vt ego quidē arbitror) ꝙ id ei certū & fatale erat: vt aūt ille dicebat, ꝓpterea quod in ſenectute & lōgo tēpore poſt mortem ſuā, eſſet regnaturus. Aderat ei ſemper, & diligenter conficiebat omnia Lucius Ælius Seianus, (is erat Strabonis filius) qui olim M.† Sabio Apicio in deliciis fuerat. Hic Apicius luxurioſe vixerat ſupra oēs homines. Cū enim aliquādo voluiſſet intelligere quantos ſumptus feciſſet, & quantum reſtaret, cognouiſſetq; ſibi ſupereſſe † centies ſeſtertiū, magna moleſtia affectus, metuensq; ne fame moreretur, mortē ſibi cōſciuit. Igitur Seianus aliquanto tēpore vna cū patre prætorianis præfuit: ſed poſtquā eius pater in Ægyptū miſſus eſt, atq; ipſe præfectus eorum fuit ſolus, prȩter cetera quæ cōſtituit, prȩtorianos milites* ſeorſum ante per cohortes cubantes, vnū in locū atq; in eundē murum cōduxit; vt cōferti, celerius poſſent imperata facere, vtque, ꝙ in eodē muro eſſent, metuerētur ab omnibus. Huic Tiberius, cōiuncto ſibi morū ſimilitudine, Prætorios honores tribuit; quod antea nemini qui ſimilis eius eſſet, cōtigerat; eumq; conſiliariū ac miniſtrū in reb. omnibus cœpit. Poſtquā Tiberius Cōſularem dignitatem cū Druſo cepit, ſtatim pleriq; omnes ex eo mortem Druſo prædixerunt. Nemo enim fuit eorū qui cum Tiberio Conſulatū geſſerunt, qui non infeliciſſima morte obierit. Siquidem Quintilius Varus, Cnæus Piſo, atq; adeo Germanicus, miſere perierūt: idq; ei fato quodam videtur contigiſſe. Druſus quidem eo tēpore, & Seianus poſtea, cū collegæ eius fuiſſent, mortui ſunt.

† Gabio eſt apud Dionē.

† taureorum centum milia, Bl. ccl myriades drachmarum, Gr.

Cum autē abeſſet ab vrbe Tiberius, Caius Lutorius Priſcꝰ eques Romanus, ac poeticæ in primis peritus, qui Germanici epitaphium cōpoſuerat, ob eamq; rem magnam pecuniā acceperat, accuſatus eſt in Druſum ægrotantē carmen ſcripſiſſe. Quamobrem cum damnatus a Senatu, occiſus eſſet, Tiberius moleſte tulit; nō quod eſſet affectus ſupplicio, ſed quod Senatus aliquem interfici iuſſiſſet non cognita ſua voluntate. Itaq; increpatis patrib. iuſſit vt decernerent, ne de iis quos ipſi damnauiſſent, intra decē dies ſupplicium ſumeretur; neve decretū quod de capite alicuius eſſet factum, intra idē tempus publicaretur, quo poſſet abſens decreta eorum intelligere, eaq;, an iure facta eſſent, cognoſcere. Poſt hæc functus Cōſulatu, atq; in vrbē reuerſus, vetuit Conſulibus ne quemquā in iudicio defenderent. *Nam ego*, inquit, *ſi Cōſul eſſem, id non facerem*. Cum aūt vnus ex Prætoribus argueretur cōtra eum impie dixiſſe aliquid aut feciſſe, ac poſtea de curia deceſſiſſet, reuerſusque relicta veſte magiſtratus, petiiſſet vt ſtatim veluti priuatus accuſaretur: id Tiberius vehementer doluit, eumque nullo damno affecit. Saltatores autem Roma expulit, vetuitque vt eam artem nuſquā exercerēt, quod notarent ac vituperarēt mulieres, & quod ſeditiones concitarent. Pleroſque qui exceſſerant e vita, ſtatuis ornauit & publicis monumentis. Seiano quidem viuenti ſtatuā æneam in theatro collocauit; eiuſdemque ſtatuæ multę poſtea a multis factæ ſunt: eſtq; apud populum & in Senatu maximis laudibus affectus. Hunc Seianum Cōſules, nedum ceteri clari viri, domū prima luce iugiter veniebāt ſalutatum, cum eoque communicabant omnia, quæ priuatim eſſent a Tiberio petituri; itemque ea quæ publica erant, de quibus Tiberium reſpondere oportebat. omnino enim nihil eiuſmodi abſque Seiano gerebatur. Per id tempus cum Romæ porticus maxima in alteram partē inclinaret, eam quidam architectus contra omnium opinionem erexit; cuius nomen propterea ignoratum eſt, quod Tiberius permotus inuidia rei admirabilis, id ſcribi in annalium monumentis noluit. Is igitur, quiſquis fuit, fultis vndique fundamentis porticus, ne moueretur, ac ſuperiore eius parte velleribus ouium & craſſis veſtimentis

Ἐκδημοῦντος δὲ τοῦ Τιβερίου, Γάιος Λυτώριος Πρίσκος ἱππεύς, ἄλλως τε μέγα ἐπὶ ποιήσει φρονῶν, καὶ ἐπιτάφιον ἐπὶ τῷ Γερμανικῷ ἐπιφανὲς συγγράψας, ὥστε καὶ χρήματα δι' αὐτὸ πολλὰ λαβεῖν, αἰτίαν ἔσχεν ὡς καὶ ἐπὶ τῷ Δρούσῳ ποίημα παρὰ τὴν νόσον αὐτοῦ συντεθεικώς· καὶ ἐκρίθη τε διὰ τοῦτο ἐν τῇ βουλῇ, καὶ κατεδικάσθη καὶ ἀπέθανεν. ὁ οὖν Τιβέριος ἀγανακτήσας οὐχ ὅτι ἐκεῖνος ἐκολάσθη, ἀλλ' ὅτι τις ὑπὸ τῆς βουλῆς ἄνευ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐθανατώθη, ἐπετίμησέ τε αὐτοῖς, καὶ δόγμα τι παραδοθῆναι ἐκέλευσε, μήτ' ἀποθνήσκειν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὸν καταψηφισθέντα ὑπ' αὐτῶν, μήτε τὸ γράμμα τὸ ἐπ' αὐτῷ γενόμενον, ἐς τὸ δημόσιον ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἀποτίθεσθαι, ὅπως καὶ ἀποδημῶν προπυνθάνηται τὰ δόξαντά σφισι, καὶ ἐπιδιακρίνῃ. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξελθούσης αὐτῷ τῆς ὑπατείας, ἔς τε τὴν Ῥώμην ἦλθε, καὶ τοὺς ὑπάτους συναγορεύειν ποιεῖν ἐκώλυσεν, εἰπὼν ὅτι, Εἰ ὑπάτευον, οὐκ ἂν ἐποίησα τοῦτο. ἐπειδή τε τῶν στρατηγούντων τις αἰτίαν ὡς καὶ* ἀσεβές τι ἐς αὐτὸν εἰρηκὼς ἢ καὶ πεποιηκώς, λαβὼν, ἐξῆλθέ τε ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ τὴν ἀρχικὴν στολὴν ἐκδύς, ἐπανῆλθέ τε, καὶ κατηγορηθῆναι παραχρῆμα, ὡς καὶ ἰδιωτεύων, ἠξίωσε, δεινῶς τε ἤλγησε, καὶ οὐκ ἔτ' αὐτοῦ ἥψατο.

Τούς τε ὀρχηστὰς τῆς τε Ῥώμης ἐξήλασε, καὶ μηδαμόθι τῇ τέχνῃ χρῆσθαι προσέταξεν, ὅτι τάς τε γυναῖκας ᾔσχυνον, καὶ στάσεις ἤγειρον. Ἄλλους μὲν δὴ οὕτω καὶ πολλούς γε τῶν τελευτώντων καὶ ἀνδριάσι καὶ δημοσίαις ταφαῖς ἐτίμα· τὸν δὲ δὴ Σειανὸν ζῶντα ἐν τῷ θεάτρῳ χαλκοῦν ἔστησε. κἀκ τούτου πολλαὶ μὲν ὑπὸ πολλῶν εἰκόνες αὐτοῦ ἐποιήθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἔπαινοι καὶ παρὰ τῷ δήμῳ καὶ παρὰ τῇ βουλῇ ἐγίγνοντο· ἔς τε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ οἵ τε ἄλλοι οἱ ἐλλόγιμοι καὶ οἱ ὕπατοι αὐτοὶ ὑπὸ τὸν ὄρθρον συνεχῶς ἐφοίτων, καὶ τά τε ἴδια αὐτῷ πάντα, ὅσα τινὲς ἀξιώσειν παρὰ τοῦ Τιβερίου ἔμελλον, καὶ τὰ κοινά, ὑπὲρ ὧν χρηματισθῆναι ἔδει, ἐπεκοίνουν· καὶ (συνελόντι εἰπεῖν) οὐδὲν ἔτι χωρὶς αὐτοῦ τῶν τοιούτων ἐπράττετο. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ στοὰ μεγίστη ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἐπὶ θάτερα ἐπικλινὴς ἐγένετο, θαυμαστὸν δή τινα τρόπον ὠρθώθη. ἀρχιτέκτων τις, οὗ τὸ ὄνομα οὐδεὶς οἶδε (τὴν γὰρ θαυματοποιΐαν αὐτοῦ φθονήσας ὁ Τιβέριος, οὐκ ἐπέτρεψεν αὐτὸ ἐς τὰ ὑπομνήματα ἐγγραφῆναι) οὗτος οὖν, ὅστις ποτὲ ὠνομάζετο, τούς τε θεμελίους αὐτῆς πέριξ κρατύνας, ὥστε μὴ συγκινηθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν πόκοις τε καὶ ἱματίοις παχέσι

περιελαβών, κάλοις τε πανταχόθεν αὐτὴν διέδησε, καὶ ἐς τὴν ἀρχαίαν ἕδραν ἀνθρώποις τε πολλοῖς καὶ μηχανήμασιν ὡσαύτως ἐπανήγαγε. τότε μὲν οὖν ὁ Τιβέριος καὶ ἐθαύμασεν αὐτὸν καὶ ἐζηλοτύπησε, καὶ διὰ μὲν ἐκεῖνο, χρήμασιν ἐτίμησε, διὰ δὲ τοῦτο, ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασε. μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντος οἱ αὐτοῦ, καὶ ἱκετείαν ποιουμένου, κἀν τούτῳ ποτήριόν τι ὑαλοῦν καταβαλόντος ἐξεπίτηδες, καὶ θλασθέν πως ἢ συντριβὲν ταῖς τε χερσὶ διαψήσαντος, καὶ ἄθραυστον παραχρῆμα ἀποφήναντος, ὡς καὶ συγγνώμης διὰ τοῦτο τευξόμενον, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Δροῦσος δὲ ὁ παῖς αὐτοῦ, φαρμάκῳ διώλετο. ὁ γὰρ Σιανὸς ἐπί τε τῇ ἰσχύϊ καὶ ἐπὶ τῷ ἀξιώματι ὑπερμαζήσας, τά τε ἄλλα ὑπέρογκος ἦν, καὶ τέλος καὶ ἐπὶ τὸν Δροῦσον ἐτράπετο, * καί ποτε πὺξ αὐτῷ ἐνέτεινε· φοβηθείς τε ἐκ τούτου καὶ ἐκεῖνον καὶ τὸν Τιβέριον, καὶ ἅμα καὶ προσδοκήσας, ἂν τὸν νεανίσκον ἐκποδὼν ποιήσηται, καὶ τὸν γέροντα ῥᾷστα μεταχειρίσασθαι, φάρμακόν τι αὐτῷ διά τε τῶν ἐν τῇ θεραπείᾳ αὐτοῦ ὄντων, καὶ διὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἣν τινες * Λιουίλλαν ὀνομάζουσιν, ἔδωκε· καὶ γὰρ καὶ ἐμοίχευεν αὐτήν. αἰτίαν μὲν γὰρ ὁ Τιβέριος ἔλαβεν, ὅτι μήτε νοσοῦντος τοῦ Δρούσου, μήτ' ἀποθανόντος, ἔξω τι τῶν συνήθων ἔπραξε, μήτε τοῖς ἄλλοις ποιῆσαι ἐπέτρεψεν. οὐ μέντοι καὶ πιστὸς ὁ λόγος· τοῦτό τε γὰρ ἀπὸ γνώμης ἐπὶ πάντων ὁμοίως ἔπραττε, καὶ τῷ υἱῷ, ἅτε καὶ μόνῳ καὶ γνησίῳ ὄντι, προσέκειτο· τούς τε χειρουργήσαντας τὸν ὄλεθρον αὐτοῦ, τοὺς μὲν εὐθύς, τοὺς δὲ μετὰ ταῦτα ἐκόλασε. τότε δὴ οὖν ἐσῆλθέ τε ἐς τὸ συνέδριον, καὶ τὸν προσήκοντα ἐπὶ τῷ παιδὶ ἔπαινον ποιησάμενος, οἴκαδε ἐκομίσθη. Ἀπεῖπε δὲ ὁ Τιβέριος τοῖς πυρὸς καὶ ὕδατος εἰρχθεῖσι, μὴ διατίθεσθαι· καὶ τοῦτο καὶ νῦν φυλάττεται. Αἴλιον δὲ Σατορνῖνον, ὡς καὶ ἔπη τινὰ ἐς αὐτὸν οὐκ ἐπιτήδεια * ἀπορρίψαντα, ὑπό τε τὴν βουλὴν ὑπήγαγε, καὶ ἁλόντα ἀπὸ τοῦ Καπιτωλίου κατεκρήμνισε. Πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τοιουτότροπα γράφειν ἔχοιμι, εἰ πάντα ἐπεξίοιμι. τοῦτό τε οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰρήσθω, ὅτι συχνοὶ διὰ τὰ τοιαῦτα ὑπ' αὐτοῦ ἀπώλοντο· καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ζητῶν καθ' ἓν ἕκαστον ἀκριβῶς ὅσα τινὲς ᾐτιάζοντο φλαύρως περὶ αὐτοῦ εἰρηκέναι, αὐτὸς ἑαυτὸν πάντα τὰ ἐξ ἀνθρώπων κακὰ ἔλεγε. καὶ γὰρ εἰ ἐν ἀπορρήτῳ τις καὶ πρὸς ἕνα διελέχθη τι, καὶ τοῦτο ἐδημοσίευεν, ὥστε καὶ ἐς τὰ κοινὰ

cincta, & circumligata funibus, eam, adhibitis multis hominib. & machinis, in priſtinum locum reſtituit. Tiberius, hominem admiratus, ei inuidit: cui quamquam ob id factum pecuniam largitus eſt, tamē eum ex vrbe per inuidiam expulit. Is aliquanto tempore poſt ad Tiberiū reuertitur, atque interim dum eum vehementer obſecrat, cōſulto poculum vitreū quod gerebat, clam de manibus abiicit, fractumq; primo & colliſum, mox integrum illæſumque in ſuis manibus oſtendit: cumque ob eam rem ſe veniam cōſecuturum putaret, eum Tiberius interfici iuſſit. Druſus filius eius, veneno ſublatus eſt. Nam cum Seianus propter potentiam & dignitatem quam obtinebat, cetera omnia faceret petulantius atq; inſolentius, tandem ſe ita contra Druſum conuertit, * vt cum eo pugnis aliquando certauerit. Quocirca eum metuens Tiberiumque, ſimul ſperans, ſi adoleſcentem de medio ſuſtuliſſet, ſe facillime arbitratu ſuo ſenē eſſe tractaturum, Druſo venenum dedit: vſus opera famulorum eius, vxoriſq;, (ea Liuilla a quibuſdā nominata eſt) cum qua antea adulterium commiſerat. Huius facinoris culpa penes Tiberiū quoque nonnullorum arbitratu fuit: quod Druſo ægrotante mortuoq;, nihil fecit præter conſuetudinem, nec aliis vt facerent, permiſit. Quæ ratio ideo mihi nō probatur, quod eodem modo ſe gerebat erga reliquos omnes, quodq; erga Druſum vnicum filium, & certe legitimum, valde affectus erat, & quod de iis qui eū necauiſſent, partim ſtatim, partim poſtea ſupplicium ſumpſit: venitq; in Senatum, & filiū, vt par erat, laudauit: inde domum reuectus eſt. Vetuit Tiberius ne ii quibus aqua & igni interdictum eſſet, teſtamentum facerent: quod etiam obtinet hiſce temporibus. Ælium vero Saturninū, a quo carmina quædam in ipſum ſcripta erant minus commode, reum factum in Senatu, conuictumq;, iuſſit e Capitolio præcipitari. Memorare poſſem cōplura eiuſdem generis: ſi vellē omnia perſequi. ſed in ſumma, permulti homines ex huiuſmodi cauſis ab eo interfecti ſunt. Id vero prætereundū non eſt, Tiberium ſingula diligenter inueſtigare quæ ſibi homines exprobrarent, eaq; comperta contra ſe patefacere conſueuiſſe. Etenim ea quæ nōnulli ſecreto collocuti eſſent, ea ipſe ita dictitabat palā, vt poſtea in publicis

commentariis ſcriberētur. præterea, quo videretur iraſci iuſtius, ea ſæpe quæ nemo dixerat, ſed quorū erat ſibi cōſcius, dicta eſſe mentiebatur. Ex quo fiebat vt contra ſe delinqueret in iis propter quæ alios vt impios puniebat. Hanc ob cauſam ridiculus erat, cum ea quæ rei ſe negabant dixiſſe, ipſe dicta eſſe confirmans, iuransq; ſibi verius iniuriam faceret. Qua ex re eum non eſſe ſanæ mentis pleriq; arbitrati ſunt: neq; tamen demens eſſe omnino putabatur, cum cetera adminiſtraret ſapientèr. Senatori enim qui petulanter & luxurioſe viuebat, curatorem dedit, nō ſecus ac pupillo: & Capitonem, qui procurator fuerat in Aſia, detulit ad Senatum; eumque accuſatū quod milites habuiſſet, feciſſetq; multa, quaſi præeſſet ei prouinciæ cū imperio, in exſilium miſit. Nā illis quidem temporib. nihil amplius licebat iis quibus cura pecuniæ Principis mandata erat, quā redditus legitimos colligere: iudicabanturq; eorū controuerſiæ in foro, atq; ex iure ciuili, pariter cū cauſis priuatorum ciuium. Itaque in rebus a Tiberio geſtis magna fuit varietas, magna inconſtantia. Poſtquam decem anni præterierunt, etſi nō petiuit principatum cōfirmari Senatus cōſulto; (nec enim opus erat, propterea quod non repudiabat eū, vt Auguſtus) tamē celebrati ludi, qui decimo quoq; anno fieri conſueuerant. Cremulius autem Cordus, quod Seianū offendiſſet, manus ſibi afferre coactus eſt. nā cum eū Tiberius non poſſet reū facere alicuius ſceleris, (erat enim iam ſenex, vixeratq; ſemper honeſtiſſime) propterea condemnauit, quod in hiſtoria, quā olim de reb. geſtis ab Auguſto cōpoſuerat, & quam Auguſtus ipſe legerat, Caſſium & Brutum laudauiſſet, & Senatum populumq; Romanum reprehendiſſet: quodq; Cæſarem & Auguſtum, etſi nihil contra eos ſcripſerat, tamen non ornauiſſet ſummis laudibus. De iis enim rebus accuſatus, occiſus eſt: atque ſcripta eius in vrbe quidem ædiles cremauerunt, foris autem pręfecti ſingularum ciuitatum: quæ tamē poſtea rurſum in lucem edita ſunt: fuerant enim & ab aliis multis, & a Marcia filia eius occultata; ac tum propter Cordi calamitatē multo cœpere legi ſtudioſius. Eodem tempore Tiberius prætorianos milites coram Senatoribus, tamquam vires eorum ignorarent,

ὑπομνήματα ἐσγράφεσθαι. καὶ πολλάκις ἃ μηδὲ εἶπέ τις, ὡς εἰρημένα, ἐξ ὧν ἑαυτῷ συνῄδει, προσκατελέγετο, ὅπως ὡς δικαιότατα ὀργίζεσθαι νομισθείη. κἀκ τούτου συνέβαινεν αὐτῷ, πάντα τε ἐκεῖνα ἐφ' οἷς τοὺς ἄλλους ὡς ἀσεβοῦντας ἐκόλαζεν, αὐτὸν ἐς ἑαυτὸν πλημμελεῖν, καὶ προσέτι καὶ χλευασμὸν ὀφλισκάνειν. ἃ γὰρ ἀπηρνοῦντό τινες μὴ λελαληκέναι, ταῦτα αὐτὸς διισχυριζόμενος εἰρῆσθαι, καὶ κατομνύων, ἀληθέστερον ἑαυτὸν ἠδίκει. ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐξεστηκέναι τινὲς αὐτὸν τῶν φρενῶν ὑπώπτευον. οὐ μέντοι καὶ ὅλως παραφρονεῖν ἐκ τούτου ἐπιστεύετο. τὰ γὰρ ἄλλα καὶ πάνυ πάντα δεόντως διῴκει. τοῦτο μὲν γὰρ, βουλευτῇ τινὶ ἀσελγῶς ζῶντι ἐπίτροπον, ὥσπερ τινὶ ὀρφανῷ, προσέταξε· τοῦτο δὲ, τὸν Καπίτωνα τὸν τῆς Ἀσίας ἐπιτροπεύσαντα ἐς τὸ συνέδριον ἐσήγαγε· καὶ ἐγκαλέσας αὐτῷ ὅτι καὶ στρατιώταις ἐχρήσατο, καὶ ἄλλα τινὰ, ὡς καὶ ἀρχὴν ἔχων, ἔπραξεν, ἐφυγάδευσεν. οὐ γὰρ ἐξῆν τότε τοῖς τὰ αὐτοκρατορικὰ χρήματα διοικοῦσι πλέον οὐδὲν ποιεῖν, ἢ τὰς νενομισμένας προσόδους ἐκλέγειν, καὶ περὶ τῶν διαφορῶν ἔν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐξ ἴσου τοῖς ἰδιώταις δικάζεσθαι. Τοσοῦτον μὲν δὴ τὸ διαλλάττον ἐν τῷ Τιβερίου πράξεσιν ἦν. διελθόντων δὲ τῶν δέκα ἐτῶν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ψηφίσματος μὲν ἐς τὴν ἀνάληψιν οὐδενὸς ἐδεήθη. οὐδὲ γὰρ ἐδίδοτο κατατέμνων αὐτὴν, ὥσπερ ὁ Αὔγουστος, ἄρχειν. αἱ μέντοι πανηγύρεις αἱ δεκαετεῖς ἐποιήθη. Κρεμούλιος δὲ δὴ Κόρδος αὐτόχειρ ἑαυτοῦ γενέσθαι, ὅτι τῷ Σειανῷ προσέκρουσεν, ἠναγκάσθη. οὕτω γὰρ οὐδὲν ἔγκλημα ἐπαίτιον λαβεῖν ἠδυνήθη, (καὶ γὰρ ἐν πύλαις ἤδη γήρως ἦν, καὶ ἐπιεικέστατα ἐβεβιώκει) ὥστε ἐπὶ τῇ ἱστορίᾳ, ἣν πάλαι ποτὲ περὶ τῶν τῷ Αὐγούστῳ πραχθέντων συνετεθείκει, καὶ ἣν αὐτὸς ἐκεῖνος ἀνεγνώκει, κριθῆναι, ὅτι τόν τε Κάσσιον καὶ τὸν Βροῦτον ἐπῄνεσε, καὶ τοῦ δήμου τῆς τε βουλῆς καθήψατο· τόν τε Καίσαρα καὶ τὸν Αὔγουστον εἶπε μὲν κακὸν οὐδὲν, οὐ μέντοι καὶ ὑπερεσέμνυνε. ταῦτά τε γὰρ ᾐτιάθη, καὶ διὰ ταῦτα αὐτός τε ἀπέθανε, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ τότε μὲν ἐν τῇ πόλει εὑρεθέντα, πρὸς τῶν ἀγορανόμων, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τῶν ἑκασταχόθι ἀρχόντων ἐκαύθη, ὕστερον δὲ ἐξεδόθη τε αὖθις, (ἄλλοι τε γὰρ, καὶ μάλιστα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαρκία συνέκρυψεν αὐτά) καὶ πολὺ ἀξιοσπουδαστότερα ὑπ' αὐτῆς τῆς τοῦ Κόρδου συμφορᾶς ἐγένετο. Ἐν δ' οὖν τῷ τότε ὁ Τιβέριος τὴν τοῦ δορυφορικοῦ γυμνασίαν τοῖς βουλευταῖς, ὥσπερ ἀγνοοῦσι τὴν δύναμιν αὐτῶν,

ἐπέδει-

ἐπέδειξεν· ὅπως καὶ πολλούς σφᾶς καὶ ἐρρωμένους ἰδόντες, μᾶλλον αὐτὸν φοβῶνται. Τὸν μὲν οὖν χρόνον ἐκεῖνον ταῦτά τε ἐς ἱστορίας ἀπόδειξιν ἐγένετο, καὶ Κυζικηνοῖς ἡ ἐλευθερία αὖθις, ὅτι τε Ῥωμαίους τινὰς ἔδησαν, καὶ ὅτι καὶ τὸ ἡρῷον, ὃ τῷ Αὐγούστῳ ποιεῖν ἤρξαντο, οὐκ ἐξετέλεσαν, ἀφῃρέθη. Πάντως δ᾽ ἂν καὶ τὸν συμπωλήσαντα τῇ οἰκίᾳ τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τούτῳ κριθέντα ἀπεκτόνει, εἰ μὴ ὁ ὕπατος αὐτὸν ἐκεῖνον τὴν γνώμην πρῶτον ἀνήρετο. αἰδεσθεὶς γὰρ μὴ καὶ ἑαυτῷ τι χαρίζεσθαι δόξῃ, τὴν ἀπολύουσαν ἔθετο. Λεντούλου δέ τινος βουλευτοῦ, φύσει τε ἐπιεικοῦς, καὶ τότε ἐν γήρᾳ πολλῷ ὄντος, κατηγόρησέ τις ὡς ἐπιβεβουλευκότος τῷ αὐτοκράτορι. καὶ ὁ μὲν Λέντουλος (παρῆν γὰρ) ἀνεκάγχασεν· ὁ δὲ Τιβέριος, ἐπιθορυβησάσης τι πρὸς τοῦτο τῆς γερουσίας, Οὐδὲ ζῆν ἔτι, ἔφη, ἄξιός εἰμι, εἴγε καὶ Λέντουλός με μισεῖ.

curauit exerceri; vt ſe magis timerẽt, animaduerſa eorum multitudine ac viribus. Quæ cum illis temporibus facta fuerint, & hiſtoriæ mãdata, Cyzicenis, quod ciues aliquot Romanos tenuiſſent in vinculis, nec [7] templum quod Auguſto ædificare inceperant, abſoluiſſent, libertas iterũ erepta eſt. *ſepulcrũ, al.* Cum autem quidam ſimul cum ædibus ſuis ſtatuam Tiberii vendidiſſet, eum Tiberius ob hanc cauſam condemnari iuſſiſſet atque interfici; niſi primus eſſet a Conſule ſentẽtiam rogatus: nam ita affectus pudore, ne in rem ſuam dicere videretur, reum ſua ſententia liberauit. Sed cum Lentulus ſenator, homo ſuaui ingenio & modeſto, etiam grandis natu, accuſatus Principi inſidias feciſſe, accuſatores (aderat enim pręſens) *vehemẽter irrideret: Tiberius, quod ob eam cauſam commotus fuiſſet Senatus, *Si quidem, inquit, me Lentulus odit, hac luce me indignum puto.*

[Ἐκ τοῦ ιη' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Ἀπεδήμησε δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐκ τῆς Ῥώμης, καὶ οὐκέτι τὸ παράπαν ἐς τὴν πόλιν ἀνεκομίσθη, καίτοι μέλλων τε ἀεὶ καὶ ἐπαγγελλόμενος. Ῥαπάριος δέ τις, ἑταῖρος Σαβίνου ἀνδρὸς τῶν πρώτων ἐν Ῥώμῃ, τῷ Σιανῷ χαριζόμενος, ἐς τὴν τοῦ οἰκήματος ἐν ᾧ διῃτᾶτο ὀροφὴν βουλευτάς τινας κατακρύψας, ὑπηγάγετο τὸν Σαβῖνον ἐς λόγους. καί τι εἰπὼν ὧν εἰώθει, ἐπεσπάσατο καὶ ἐκεῖνον πάνθ᾽ ὅσα ἐφρόνει ἐκλαλῆσαι. τῶν γάρτοι συκοφαντεῖν ἐθελόντων ἔργον ἐστί, λοιδορίας τέ τινος προκατάρχεσθαι, καὶ ἀπόρρητόν τι ἐκφαίνειν, ἵνα ἀκούσας τι αὐτὸς ἢ καὶ ὅμοιόν τι εἰπὼν, αἰτιαθῇ. τοῖς μὲν γὰρ, ἅτε ἐκ παρασκευῆς τοῦτο δρῶσιν, ἀκίνδυνός ἐστιν ἡ παρρησία· (οὐ γὰρ ὡς καὶ φρονοῦντές τινα, ἀλλ᾽ ὡς ἑτέρους *ἐξελέγξαι βουλόμενοι, λέγειν αὐτὰ πιστεύονται) οἱ δ᾽, *ὅ τι ἂν καὶ τὸ βραχύτατον ἔξω τοῦ καθεστηκότος εἴπωσι, κολάζονται. *ὅπερ καὶ τότε ἐγένετο. ἔς τε γὰρ τὸ δεσμωτήριον αὐθημερὸν ὁ Σαβῖνος κατετέθη, καὶ μετὰ τοῦτο ἀκρίτως ἐφθάρη. τό τε σῶμα αὐτοῦ κατὰ τῶν ἀναβαθμῶν ἐρρίφη, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνεβλήθη. ἐδείνωσε δ᾽ ἐπὶ πλέον τὸ πάθος αὐτοῦ κύων τις τοῦ Σαβίνου, *συνεισελθών τε αὐτῷ εἰς τὸ οἴκημα, καὶ ἀποθανόντι παραμείνας, καὶ τέλος καὶ εἰς τὸν ποταμὸν συνεσπεσών. Τοῦτο μὲν τοιοῦτον ἐγένετο. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἡ Λιβία μετήλλαξεν, ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη ζήσασα. καὶ αὐτὴν ὁ Τιβέριος οὔτε νοσοῦσαν ἐπεσκέψατο, οὔτ᾽ ἀποθα-

E Dionis libro LVIII.

Itaq; Roma profectus eo tempore, numquã in vrbem reuerſus eſt; licet ſe venturum ſemper pollliceretur. Retiarius vero quidam, amicus & familiaris Sabini, viri primarii in vrbe, vt Seiano rem gratam faceret, Sabinum domum ſuam in qua habitabat, introduxit, nõnullis Senatoribus ſub tecto eius occultatis; cepitq; ibi cum eo conferre ſermones, eumque paulatim pellicere, quibus rationib. conſueuerat, vt omnem animi ſui ſententiam explicaret. *Solent enim calumniatores principio alteri maledicere, ac quadam arcana patefacere, vt eos accuſent poſtea qui ſe maledictis non abſtinuerint. Itaque illi, vt qui id conſulto faciant, tuto loquuntur & ſine periculo. (non n. ita ſentire exiſtimantur, ſed propterea obtrectare, quod alios captare & coarguere velint) hi, ſi paulo dixerint aliter quã deceat, puniuntur ſubito;* vt tum accidit. Nã Sabinus eodem die coniectus in carcerem, poſtea eſt indemnatus occiſus; corpuſq; eius in Gemonias tractum, inde in flumẽ proiectũ eſt. Hunc caſum grauiorẽ fecit canis eiuſdem Sabini; qui cum eo vna in carcere fuit ſemper, nec reliquit mortuum, ſeque ad extremum vnà in flumen cõiecit. Iiſdem temporibus Liuia, annũ agẽs ſextum & octuageſimũ, mortua eſt. Eam Tiberius neq; viſitauit ægrotantẽ, *nec exſequias

funeris eius proſecutus eſt; nulloſq; honores ei tribuit præter funus publicum ſtatuaſque, aliaque nonnulla quæ nihil habere momenti videbantur; vetuitque palam ne immortalitate donaretur. Huic Senatus nō ſolum decreuit ea quæ Tiberius mādauerat, ſed etiam cēſuit vt eam matronæ annum lugerēt, laudato in primis Tiberio quod ne tum quidē Reipublicæ curam omitteret: arcumq; ei decreuit, (quod antea fœminæ acciderat numquam) propterea quod multos Senatores conſeruauiſſet, educaſſetque eorum liberos, ac complures filias eorum in matrimonium elocandas dote iuuiſſet. Quas ob res nōnulli Liuiam *matrem patriæ* appellauerunt: eaque in monumento Augusti ſepulta eſt. Multa ab ea ſapienter dicta referuntur, quæ vocātur ἀποφθέγματα. Nam cum nudos homines qui ſibi facti erant obuiam, mori ob eam cauſam oporteret, dixit, eos matronis quidē honeſtis & continentibus, nihil a ſtatuis differre; ſicque eos ſeruauit. Cumq; interrogaretur, quibus rationib. Auguſtū ſibi ſubieciſſet: reſpōdit, *Multa modeſtia*; quod ea quę placerent Auguſto, faceret libenter; quod res ipſius non inquireret curioſe; quodq; ſe ſcire diſſimularet, quibus ille rebus venereis domi frueretur. Talis ergo Liuia fuit. Ceterum arcus qui Liuiæ decretus fuerat, non eſt ædificatus; propterea quod Tiberius promittebat ſe eum ædificaturū ſuis ſumptibus. nam decretum, quod aperta oratione nō erat auſus reſcindere, hoc pacto irritū fecit. nec enim opus fieri permiſit pecunia publica, nec ipſe fecit ſuis ſumptibus. Tum Seianus efferri cœpit inſolentius; decretumq; eſt a Senatu, vt natalis dies eius publice celebraretur. Statuarum vero multitudinem, quas ei Senatus, equeſtris ordo, tribus omnes, & primarii viri poſuerunt, numerare certe nemo poteſt. Senatus enim legatos ſeparatim, itēq; equites & plebs ipſa ex tribunis ſuis & ædilibus ad vtrumque mittebant: pro vtroque vota faciebant: ſacrificabant vtriq;, & per vtriuſq; fortunā pariter iurabant. Interea Tiberius Gallū, qui vxorē eius duxerat, quiq; fuerat libere de principatu locutus,[a] nactus occaſionē, adortus eſt. Nam cum ad ſe legatus veniſſet, ei conuiuium fecit, eumq; excepit perhumaniter; mox contra eundē ad Senatū ſcripſit; ita vt acciderit ei

τοῦτον αὐτὸς προσέθετο. οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τιμὴν ἄλλο τι αὐτῇ, πλὴν δημοσίας ἐκφορᾶς καὶ εἰκόνων, ἑτέρων τέ τινων οὐδενὸς ἀξίων, ἔνειμεν· ἀθανατισθῆναι γὰρ αὐτὴν ἄντικρυς ἀπηγόρευσεν. οὐ μέντοι καὶ μόνα οἱ ἡ βουλὴ ὅσα ἐκεῖνος ἐπέστειλεν, ἐψηφίσατο, ἀλλὰ πένθος αὐτῇ παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ταῖς γυναιξὶν ἐπήγγειλαν, καίπερ τὸν Τιβέριον ἐπαινέσαντες ὅτι τὸ τῶν κοινῶν διοικήσεως οὐδὲ τότε ἀπέσχετο. καὶ προσέτι καὶ ἀψῖδα αὐτῇ (ὃ μηδεμιᾷ ἄλλῃ γυναικὶ) ἐψηφίσαντο, ὅτι τε οὐκ ὀλίγους σφῶν ἐσεσώκει, καὶ ὅτι παῖδας πολλῶν ἐτετρόφει, κόρας τε πολλοῖς συνεξεδεδώκει· ἀφ' οὗ γε καὶ μητέρα αὐτὴν τῆς πατρίδος τινὲς ἐπωνόμαζον. ἐν δὲ τῷ μνημείῳ ἐτάφη τῷ τοῦ Αὐγούστου. καὶ αὐτῆς ἄλλα τε καλῶς εἰρημένα ἀποφθέγματα φέρεται, καὶ ὅτι γυμνούς ποτε ἄνδρας ἀπαντήσαντας αὐτῇ, καὶ μέλλοντας διὰ τοῦτο θανατωθήσεσθαι, ἔσωσεν, εἰποῦσα, ὅτι οὐδὲν ἀνδριάντων ταῖς σωφρονούσαις οἱ τοιοῦτοι διαφέρουσι. πυθομένου τέ τινος αὐτῆς, πῶς καὶ τί δρῶσα οὕτω τοῦ Αὐγούστου κατεκράτησεν, ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτή τε ἀκριβῶς σωφρονοῦσα, καὶ πάντα τὰ δοκοῦντα αὐτῷ ἡδέως ποιοῦσα, καὶ μήτ' ἄλλο τι τῶν ἐκείνου πολυπραγμονοῦσα, καὶ τὰ ἀφροδίσια αὐτοῦ ἐπιδώματα μήτε αἰσθάνεσθαι προσποιουμένη. Τοιαύτη μὲν ἡ Λιβία ἐγένετο. ἡ μέντοι ψηφισθεῖσα αὐτῇ ἀψὶς οὐκ ᾠκοδομήθη, διὰ τὸ τὸν Τιβέριον τοῖς ἑαυτοῦ τέλεσι κατασκευάσειν αὐτὴν ὑποσχέσθαι. κατοκνήσας γὰρ τῷ λόγῳ τὸ δόγμα λῦσαι, τοῦτον τὸν τρόπον ἀνέτρεψεν αὐτό, μήτ' ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων ἐπιτρέψας τὸ ἔργον γενέσθαι, μήτ' αὐτὸς ποιήσας. Ὁ δὲ δὴ Σιανὸς ἔτι καὶ μᾶλλον ἤρετο, καὶ ἐψηφίσθη ὅπως τὰ γενέθλια αὐτοῦ δημοσίᾳ ἑορτάζηται. τὸ γάρτοι πλῆθος τῶν ἀνδριάντων ὧν ἥ τε βουλὴ καὶ ἡ ἱππὰς, αἵ τε φυλαὶ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πρῶτοι ἔστησαν αὐτοῦ, οὐδὲ ἐξηρίθμησεν ἄν τις. πρέσβεις τε, ἰδίᾳ μὲν ἡ γερουσία, ἰδίᾳ δὲ οἱ ἱππεῖς, τό τε πλῆθος ἔκ τε τῶν δημάρχων καὶ ἐκ τῶν ἀγορανόμων τῶν σφετέρων, πρὸς ἀμφοτέρους αὐτοὺς ἔπεμπον, καὶ εὔχοντο ὑπὲρ ἀμφοῖν ὁμοίως καὶ ἔθυον, τήν τε τύχην αὐτῶν ὤμνυσαν. Τῷ δ' οὖν Γάλλῳ ὁ Τιβέριος, τῷ τήν τε γυναῖκα αὐτοῦ ἀγομένῳ καὶ τῇ περὶ τῆς ἀρχῆς παρρησίᾳ χρησαμένῳ, καιρὸν λαβὼν ἐπέθετο. προσιόντα γάρ οἱ κατὰ πρεσβείαν ἑστιάσας τε καὶ φιλοφρόνως δεξιωσάμενος, ἔγραψε κατ' αὐτοῦ τῇ βουλῇ· ὥστε συμβῆναι αὐτῷ

πρᾶγμα

πρᾶγμα παραδοξότατον, καὶ ὃ μηδενὶ ἄλλῳ συνηνέχθη. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ παρά τε τῷ Τιβερίῳ εἱστιάθη, καὶ φιλοτησίας ἔπιε, καὶ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ κατεψηφίσθη, ὥστε καὶ *στρατηγὸν, τὸν δήσοντά τε αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν τιμωρίαν ἀπάξοντα, πεμφθῆναι. καὶ μέντοι τοῦθ' οὕτως ὁ Τιβέριος πράξας, οὐδ' ἀποθανεῖν αὐτῷ ἐθελήσαντι, ἐπειδὴ τάχιστα τῶν δεδογμένων *ᾔσθετο, ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐκείνῳ τε, ἵνα ἐπὶ πλεῖστον κακωθείη, θαρσεῖν ἐνετείλατο, ὅπως ἐν φυλακῇ ἄδεσμος ᾖ, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐς τὴν πόλιν ἀφίκηται· ἵν' (ὅπερ εἶπον) ἐπὶ μακρότατον καὶ τῇ ἀτιμίᾳ ἅμα καὶ τῷ φόβῳ ταλαιπωρήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτω. πρός τε γὰρ τῶν ἀεὶ ὑπάτων ἐτηρεῖτο, ἔξω τῶν τοῦ Τιβερίου ἀρχῆς. τότε γὰρ πρὸς τῶν στρατηγῶν ἐφυλάχθη, οὐχ ἵνα μὴ φύγῃ, ἀλλ' ἵνα μὴ τελευτήσῃ· καὶ οὔτε *ἑταῖρός τις, οὔτ' οἰκέτης αὐτῷ συνεγίγνετο· οὔτ' ἐλάλει τινὶ, οὐχ ἑώρα τινὰ, πλὴν ὁπότε τὴν τροφὴν λαβεῖν ἠναγκάζετο. καὶ ἦν αὕτη τοιαύτη καὶ τοσαύτη, ὥστε μήτε τινὰ ἡδονὴν ἢ ῥώμην αὐτῷ παρέχειν, μήτ' ἀποθανεῖν αὐτὸν ἐᾶν. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ δεινότατον. ὃ καὶ ἐπ' ἄλλων συχνῶν ὁ Τιβέριος ἐποίει· δήσας γοῦν τινα τῶν ἑταίρων, ἔπειτα λόγου περὶ τῆς θανατώσεως αὐτοῦ γενομένου, ἔφη ὅτι, Οὐδέπω αὐτῷ διήλλαγμαι. ἕτερον μέντοι τινὰ καὶ πάνυ ἰσχυρῶς βασανίσας, ἔπειτα γνοὺς ὅτι ἀδίκως κατηγορήθη, καὶ πάνυ σπουδῇ ἀπέκτεινεν, εἰπὼν ὅτι Χαλεπωτέρως ὕβρισται ἢ ὥστε καλῶς δύνασθαι ζῆν. Συριακὸς δὲ, οὔτ' ἀδικήσας τι, οὔτ' αἰτιαθεὶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παιδείᾳ ἐλλόγιμος ὢν, ἐσφάγη διὰ τοῦτο μόνον ὅτι φίλον αὐτὸν τοῦ Γάλλου ὁ Τιβέριος εἶπεν εἶναι. Ὁ δὲ δὴ Σιανὸς καὶ μείζων καὶ φοβερώτερος ἀεὶ ἐγίγνετο· ὥστε καὶ τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἐκείνῳ μὲν ὡς καὶ αὐτοκράτορι προσέχειν, τὸν δὲ Τιβέριον ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιεῖσθαι. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ Τιβέριος, οὔτε ἐν ἐλαφρῷ τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατο, φοβηθεὶς μὴ καὶ αὐτοκράτορα ἄντικρυς αὐτὸν ἀποδείξωσιν, οὔτε ἠμέλησεν. ἐκ μὲν δὴ οὖν τοῦ προφανοῦς οὐδὲν ἔδρασε. τό τε γὰρ δορυφορικὸν πᾶν ἰσχυρῶς ᾠκείωτο, καὶ τῶν βουλευτῶν τοὺς μὲν εὐεργεσίαις, τοὺς δὲ ἐλπίσι, τοὺς δὲ καὶ φόβῳ προσεπεποίητο· τούς τε περὶ τὸν Τιβέριον ὄντας οὕτω πάντας προσηταίριστο, ὥστε τὰ μὲν ἐκείνου πάντα ἁπλῶς καὶ ὅσα ἔλεγε καὶ ὅσα ἔπραττε, παραυτίκα οἱ ἀγγέλλεσθαι, τὰ δὲ ὑπ' αὐτοῦ δρώμενα μηδένα τῷ Τιβερίῳ δηλοῦν. ἄλλως οὖν αὐτὸν μετεπορεύετο, καὶ ὕπατόν τε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ

res quędā admirabilis, & quā nemini video adhuc contigiſſe. nam quo die cœnabat apud Tiberiū, *eiq; propinabat amice, cōdemnatus eſt a Senatu; *miſſusq; Prætor, qui eum vinctū ad ſupplicium duceret. Cumq; id Tiberius feciſſet, tamē ei mortē obire cupienti, cognito decreto Senatus, non permiſit: ſed eum, quo magis affligeretur, iuſſit bono animo eſſe, vtq; ſolut⁹ a vinculis in cuſtodia teneretur, quouſq; ipſe in Vrbem veniret; idq; (vt paulo ante dixi) vt hac ignominia affectus & perculſus metu, diutiſſime miſer & calamitoſus eſſet. idq; factū eſt. Sēper enim cuſtodiebatur a Cōſulibus, cum non eſſet Tiberius Conſul; tum autem a Prætoribus; non vt ne fugeret, ſed vt ne ſibi manus afferret: cum eo nullus amicus, nullus famulus verſabatur; loquebatur nemini, videbatq; neminem, niſi quoties cibum capere cogeretur. Cibus vero eiuſmodi erat, vt non ei voluptatē afferret, nō vires eius reficeret, &(quod erat omniū grauiſſimum) eum nō ſineret mori. Id Tiberius ſæpenumerò in multis aliis fecit. nam cum teneret amicum conſtrictū vinculis, ſermoq; de ſupplicio & morte eius incidiſſet, negauit ſe ei adhuc eſſe reconciliatū. Cumque magnis tormētis quempiā alium affeciſſet, deinde cognouiſſet eum non iure accuſatū eſſe, mox interfici iuſſit; dixitque eum grauiorem iniuriam accepiſſe, quā vt poſſet bene beateque viuere. † Syriacus vero, qui nullā ei iniuriā fecerat, homo doctus & eruditus, occiſus eſt, quod Tiberius diceret eū Galli amicum & familiarem eſſe. Seianus autē, indies augebatur, & valde formidoloſus erat. quē cum Senatores ceteriq; quaſi Imperatorem ſequerentur, & Tiberium parui facerēt, Tiberius, metuēs ne aperte eum deſignarent Imperatorem, etſi non putauit omnino eam rem cōtemni aut negligi oportere: tamē nihil egit aperte; propterea quod intelligebat Seianū in primis ſibi deuinxiſſe Prætorianos milites; ac Senatores partim beneficiis, ſpeque bona iniecta, partim timore ſibi cōiunxiſſe. præterea Tiberii familiares omnes vſq; adeo ſibi fecerat beneuolos, vt omnia dicta eius facta ve ſubito ipſi renuntiarent; quæ autem ipſe faceret, ea nemo ad Tiberium perferret. Itaque Tiberius aliam ſibi rationem eſſe ineundam ratus, maturauit eum deſignare Conſulem, vocareque

† Syrianus, al.

ſocium & participem conſiliorũ ſuorum: ſæpe ita dicere, *Seianus meus, Seianus inquam meus*; idque ſcribere in litteris quas ad Senatum aut ad populum mittere ſolitus erat. Quibus rebus homines credentes decepti q; vtrique in locis omnibus ſtatuas æneas pariter ponebant; vtriuſque nomen pariter inſcribebant, vtriq; * ſellas aureas in theatra inferebant: factumque eſt Senatuſconſultum, vt ambo ſimul deſignarentur Conſules in quinquennium; faciebantque ſacra ſtatuis eius, non aliter quam ſtatuis Tiberii. Rebus Seiano in hunc modum ſuccedentibus, complures alii nobiliſſimi & clariſſimi viri interfecti ſunt. In eorum numero fuit Caius Geminius Rufus; qui, cum eſſet impietatis in Tiberium accuſatus, tabulas teſtamenti ſui attulit in Senatum, in quibus filios ſuos & Tiberium heredes faciebat ex æquis partibus: tamen accuſatus quod mollis & effœminatus eſſet, domum reuertit, antequam aliquid decerneretur. Poſt vbi intellexit quæſtorem adeſſe ad renuntiandam ſententiam, qua fuerat condemnatus, ſe ipſe percuſſit; ac vulnere quæſtori demonſtrato, *Refer*, inquit, *ad Senatum, Virum hoc modo mortem oppetere.* Huius vxor Publia Priſca, rea facta alicuius ſceleris, in Senatum venit; ibique pugione, quem ſub veſte condiderat, ſe ipſa interemit. . Seianus autẽ, in tantam arrogantiã venerat propter magnitudinẽ poteſtatis, vt (quo omnia in ſumma dicam) ipſe Imperator, Tiberius inſulæ cuiuſdam princeps videretur, quod inſulam incoleret cui Capreæ nomen eſt. Ad Seiani fores frequentes homines aſſiſtebant, dimouebantq; ſe mutuo de loco, & expellebant: quod metuerent ne aut ab eo non conſpicerentur, aut ne viderentur in poſtremis eſſe; quod ille obſeruaret cuncta diligentiſſime, atque in primis verba nutusque primariorum hominum. *Vt enim ii qui eam dignitatem obtinẽt quam merentur, non magnopere poſtulant honores ſibi ab aliis exhiberi; neque ſi quid ab illis prætermiſſum aut peccatum fuerit, reprehendunt; ſibi enim conſcii ſunt ſe non contemni: ita qui ſubſidium ſibi comparant ad decus atque ornamentum, ſtudioſe quærunt omnia quæ ſpectant ad augendam dignitatem: quæ ſi nequeunt aſſequi, moleſte ferunt, quaſi * illudi videantur; iraſcunturque, quaſi ſint magnis iniuriis laceſſiti. Ex quo fit, vt maior cura adhibeatur in fouendis eiuſmodi hominibus, quam in ipſis Imperatoribus ambiendis.*

κοινωνὸν τῶν φροντίδων ὠνόμαζε· Σηιανός τε ὁ ἐμὸς πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἔλεγε, καὶ τοῦτο καὶ γράφων πρός τε τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἐδήλου. τούτοις οὖν οἱ ἄνθρωποι ἀπατώμενοι καὶ πιστεύοντες, χαλκοῦς τε αὐτοὺς ἀπανταχοῦ ἐκ τῆς ἴσου ἵστασαν, καὶ ταῖς γραφαῖς συνέγραφον, δίφρους τε ἐπιχρύσους ἐς τὰ θέατρα ἀμφοῖν ἐσέφερον. καὶ τέλος ἐψηφίσθη ὑπάτους τε σφᾶς διὰ πέντε ἐτῶν ἅμα ἀποδείκνυσθαι, καὶ ἀπάντησιν, ὁπότε ἐς τὴν Ῥώμην ἐσίοιεν, ἀμφοτέροις ὁμοίως γίνεσθαι· καὶ τέλος, καὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ταῖς τοῦ Τιβερίου, ἔθυον. Καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸν Σηιανὸν τοιαῦτ' ἦν. τῶν δ' ἄλλων πολλοὶ καὶ ὀνομαστοὶ ἐφθάρησαν, ὧν ἦν καὶ Γάιος Ῥοῦφος Γεμίνιος. ἀσεβείας γὰρ ἐς τὸν Τιβέριον ἐγκληθεὶς, τὰς διαθήκας ἔς τε τὸ συνέδριον ἐσεκόμισε καὶ ἀνέγνω, δηλῶν ὅτι τὸν κλῆρον ἐξ ἴσου τοῖς τέκνοις καὶ ἐκείνῳ καταλελοιπὼς εἴη. καὶ μαλακίας αἰτιαθεὶς, ἀπῆλθεν οἴκαδε, πρὶν ψηφισθῆναί τι. καὶ μαθὼν τὸν ταμίαν ἐπὶ δικαιώσει αὐτοῦ παρόντα, αὐτός τε ἑαυτὸν ἔτρωσε, καὶ ἐκείνῳ τὸ τραῦμα δείξας, Ἀπάγγελλον, ἔφη, τῇ γερουσίᾳ ὅτι ἀνὴρ οὕτως ἀποθνήσκει. καὶ ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ Πουπλία Πρίσκα ἔγκλημά τι λαβοῦσα, εἰσῆλθέ τε εἰς τὸ βουλευτήριον, κἀνταῦθα ἑαυτὴν ἐγχειριδίῳ τινὶ, ὃ λάθρα εἰσεκεκομίκει, ἔσφαξεν. Ὁ δὲ Σηιανὸς τοσοῦτος ἦν τῇ ὑπεροχῇ τε τοῦ φρονήματος καὶ τῷ μεγέθει τῆς ἐξουσίας, ὥστε (συνελόντι εἰπεῖν) αὐτὸν μὲν αὐτοκράτορα, τὸν δὲ Τιβέριον νησίαρχόν τινα εἶναι δοκεῖν, διὰ τὸ ἐν τῇ νήσῳ τῇ λεγομένῃ Καπρίᾳ τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι. σπουδαὶ δὲ καὶ ὠθισμοὶ περὶ τὰς θύρας αὐτοῦ ἐγίνοντο, ἐκ τοῦ δεδιέναι μὴ μόνον μὴ οὐκ ὀφθῇ τις αὐτῷ, ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τοῖς ὑστάτοις φανῇ. πάντα γὰρ ἀκριβῶς καὶ μάλιστα τὰ τῶν πρώτων ἐτηρεῖτο καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ νεύματα. οἱ μὲν γὰρ οἰκείᾳ ἀξιώσει προέχοντες, οὔτε τὰ δεξιώματα παρά τινων πάνυ ἀπαιτοῦσι· κἂν ἄρα καὶ ἐκλειφθῇ τι αὐτῶν, οὐκ ἐγκαλοῦσι σφίσιν, ἅτε καὶ ἑαυτοῖς συνειδότες ὅτι μὴ καταφρονοῦνται· οἱ δὲ ἐπακτῷ καλλωπίσματι χρώμενοι, πάντα ἰσχυρῶς τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ εἰς τὴν τοῦ ἀξιώματος σφῶν πλήρωσιν ἀναγκαῖα, ἐπιζητοῦσι· κἂν μὴ τύχωσιν αὐτῶν, ἄχθονταί τε ὡς διαβαλλόμενοι, καὶ ὀργίζονται ὡς ὑβριζόμενοι. καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον περὶ τοὺς τοιούτους, ἢ περὶ αὐτοὺς (ὡς εἰπεῖν) τοὺς αὐτοκράτορας σπουδάζουσιν·

ὅτι τοῖς μὲν, κἂν πλημμεληθῇ τι, ἀρετὴν τὸ συγγνῶναί τῳ φέρει· τοῖς δὲ τοῦτο μὲν τὴν ἀσθένειαν σφῶν ἐλέγχειν δοκεῖ, τὸ δὲ ἐπεξιέναι καὶ τιμωρήσασθαι, βεβαίωσιν τοῦ μέγα δύνασθαι, ἔχειν νομίζεται. ἐν δέ τινι νουμηνίᾳ πάντων *συνιόντων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σιανοῦ, ἥ τε κλίνη ἡ ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ ἠσπάζετο, κειμένη, πᾶσα ὑπὸ τοῦ ὄχλου τῶν ἱζησάντων συνετρίβη· καὶ προϊόντος αὐτοῦ ἐκ τῆς οἰκίας, γαλῆ διὰ μέσων σφῶν διῇξεν· ἐπειδή τε καὶ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ θύσας, ἐς τὴν ἀγορὰν κατῄει, οἱ οἰκέται αὐτοῦ οἱ δορυφόροι διά τε τῆς ὁδοῦ τῆς ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀγούσης ἐξετράποντο, μὴ δυνηθέντες αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ὄχλου ἐπακολουθῆσαι, καὶ κατὰ τῶν ἀναβαθμῶν, καθ' ὧν οἱ δικαιούμενοι ἐρριπτοῦντο, κατιόντες, ὤλισθον καὶ κατέπεσον. οἰωνιζομένου τε μετὰ τοῦτο αὐτοῦ, τῶν μὲν αἰσίων ὀρνίθων ἐπεφάνη οὐδείς, κόρακες δὲ δὴ πολλοὶ *περιιπτάμενοι καὶ περικρώξαντες αὐτὸν, ἀπέπταντο ἀθρόοι πρὸς τὸ οἴκημα, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκαθέζοντο. τούτων οὖν τῶν τεράτων οὔθ' ὁ Σιανὸς, οὔτ' ἄλλος τις ἐνθύμιον ἐποιήσατο. πρὸς γὰρ τὴν τῶν παρόντων ὄψιν, οὐδ' ἂν εἰ σαφῶς θεός τις προέλεγεν ὅτι τοσαύτη *δι' ὀλίγου μεταβολὴ γενήσοιτο, ἐπίστευσεν ἄν τις. τήν τε οὖν τύχην αὐτοῦ κατὰ χορὸς ὤμνυσαν, καὶ συνάρχοντα τοῦ Τιβερίου, οὐκ ἐς τὴν ὑπατείαν, ἀλλ' ἐς τὸ κράτος ὑποσημαίνοντες, ἐπεκάλουν. Τιβέριος δὲ ἠγνόει μὲν οὐδὲν ἔτι τῶν κατ' αὐτόν· βουλόμενος δὲ ὅντινα τρόπον αὐτὸν ἀποκτείνῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκων ὅπως ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῦτο ποιήσει, θαυμαστὸν δή τινα τρόπον καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὥστε τὴν γνώμην αὐτῶν ἀκριβῶς μαθεῖν, ἐχρήσατο. περί τε γὰρ ἑαυτοῦ πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ τῷ Σιανῷ καὶ τῇ βουλῇ συνεχῶς ἐπέστελλε, νῦν μὲν λέγων ὅτι φλαύρως ἔχει, καὶ ὅσον οὐκ ἤδη τελευτήσει· νῦν δὲ, καὶ σφόδρα ὑγιαίνειν, καὶ αὐτίκα δὴ μάλα ἐς τὴν Ῥώμην ἀφίξεσθαι· καὶ τὸν Σιανὸν τοτὲ μὲν πάνυ *ἐπῄνει, τοτὲ δὲ πάνυ καθῄρει, τῶν τε ἑταίρων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἐτίμα δι' ἐκεῖνον, τοὺς δ' ἠτίμαζεν. ὥστε ὁ Σιανὸς ἐν τῷ μέρει καὶ τοῦ ὑπερόγκου καὶ τοῦ ὑπερφόβου πληρούμενος, ἀεὶ μετέωρος ἦν. οὔτε γὰρ δεδιέναι αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ νεοχμῶσαί τι ἐπῄει (καὶ γὰρ ἐτιμᾶτο) οὔτ' αὖ θαρρεῖν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ [καὶ] ἐπιτολμῆσαί τι. καὶ γὰρ ἐκολούετο. καὶ μέντοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐναλλὰξ καὶ δι' ὀλίγου τὰ ἐναντιώτατα ἀκούοντες, καὶ μήτε τὸν Σιανὸν θαυμάζειν ἔτι ἢ καὶ καταφρονεῖν ἔχοντες, ἔς τε τὸν Τιβέριον, ὡς καὶ τεθνήξοντα, ἢ

Nam hi, ſeruare ſe dignitatem ſuam putant, & virtutem colere, cum huiuſmodi peccatorũ pœnas prætermittunt: illi, dum ignoſcunt, exiſtimant argui ſuam imbecillitatem: dum autem puniunt, tum demum potentiã ſuam intelligi & cõfirmari putant. Sed cũ calendis quibuſdam frequentes domi Seiani cõueniſſent, lectus poſitus in aula, vbi ſalutabatur, propter multitudinem ſedentiũ fractus eſt; feleſque exiens tranſiuit medius. Cumq; Seianus deſcenderet in forũ, peractis ſacrificiis in Capitolio, ſatellites eius ea via quæ eſt ad carcerem, profecti, quod eũ propter multitudinem hominũ conſequi non poſſent, corruerũt ad ſcalas e quibus damnati præcipitabantur. Seianus ob hanc rẽ egit auſpicia: in quib. nullæ aues proſperæ, ſed corui multi circũ eũ volare & crocitare, deinde aduolare domũ eius, & ſuper eam cõſidere viſi ſunt. quæ auguria tamen nec Seianus curare, nec quiſquã alius. nam ſi quis deus ex iis rebus quæ tũ videbantur, certo prædixiſſet tantã mutationẽ futuram, ei fidẽ habuiſſet nemo. Tum enim pleriq; fortunam eius iurabãt; eumq; Tiberii collegã appellabant, *nõ in cõſulatu, ſed in orbis terrę imperio. Quæ cũ non ignoraret Tiberius, cõſultaretq; quo pacto eum interficeret, nec quemadmodũ id faceret palã tuto reperiret, rationẽ admirabilem Seiano ceteriſq; omnib. inire cœpit, quo perſpectos animos eorum & cognitos haberet. multa enim de ſe ad Seianũ atq; ad Senatum crebro ſcribere; interdum dicere ſe grauiſſimo morbo laborare, & in mortis periculo verſari; nonnumquã optime valere, ſeq; Romã propediẽ eſſe venturum. Seianum tũ extollere, tum maxime deprimere; nõnullos ſocios eius, ipſius cauſa honore, nonnullos dedecore afficere. Quibus reb. Seianus partim elatus, partim depreſſus, ſuſpenſus ſemper & incertus erat. nõ ei veniebat in mentẽ timere, ac proinde res nouas moliri; (erat enim in honore) nec rurſum vſq; adeo confidere, vt ageret aliqd audacius; ſiquidẽ imminuebatur eius potẽtia. Ceteri, cũ viciſſim ac paruo tẽporis interuallo audirent cõtraria, non amplius Seianum admirari, nec eum omnino contemnere; ſuſpicarique Tiberium aut breui tempore moriturũ, aut eſſe

in vrbem venturum: itaque dubii omnes & incerti eſſe. Perturbabatur his rebus omnibus Seianus, ac multo magis, quod ex ſtatua ipſius fumus prodierat; abſciſſoque eius capite, vt cauſam cognoſcerent, magnus inde ſerpens proſiluerat: cumque eidem ſtatuæ ſubito alterum caput repoſitũ eſſet, atque propter eam cauſam ſibi ipſe ſacrificare ſtatueret, (ſibi enim etiam ſacra facere ſolebat) funiculus in collo eiuſdem ſtatuæ religatus repertus eſt. Hic Seianus multo magis contemni cœpit, manifeſteque deſeri, & abiectus eſſe. Quare Tiberius cõfiſus, ſperansq; ſe populum & Senatum ſocios habiturum, hominem inuadit ſparſis rumoribus, ſe ei tribuniciam poteſtatem daturũ; quo eum maxime imparatum offenderet. Interim cõtra eum ſcribit ad Senatum: litteras dat Næuio Sertorio Macroni; quem virum prætorianis militib. ſecreto pręfecerat, docueratque quid ſe facere oporteret. Is, vbi nocte (quaſi ob alias cauſas) Romã venit, mandatis quæ a Tiberio habebat, cum Memmio Regulo Conſule, (nam eius collega fauebat Seiano) & cum Gracino Lacone præfecto vigilũ cõmunicatis, prima luce palatium conſcendit. (erat enim futurus Senatus in templo Apollinis) ibi Seiano, qui nondum ingreſſus erat, forte fit obuiam. quẽ vt videt perturbatũ, quod Tiberius nihil ad ſe ſcripſiſſet, eum conſolatur; dicit ſecreto ſe ei tribuniciam poteſtatem afferre. Ea re lætus Seianus, in Curiam ingreditur: Macro prætorianos, qui *apud Seianum & Senatum erant, in caſtra mittit, patefacta eis ſua poteſtate, oſtenſiſque litteris Tiberii, in quibus Tiberium nõnulla eis largiri ſignificabatur: pro his excubias vigilum circum tẽplum diſponit; dein ipſe ingreditur: mox datis litteris Conſulibus, exit antequam legantur; præcipitque Laconi vt ibi cuncta tueatur; ipſe in caſtra, ne qua ſeditio fiat, proficiſcitur. Recitãtur longæ litteræ in Senatu; in quibus nihil erat perpetuum cõtra Seianum. Harum principium erat de aliis rebus ſcriptum: ſubſequebatur breuis contra eum expoſtulatio; poſt alia quædam diuerſa: rurſum in Seianum aliquid: ad extremũ ſcribebat in duos Senatores familiares Seiani ani-

καὶ ἥξοντα, ὑποτοπεύοντες, ἐν ἀμφιβόλῳ ἐγίγνοντο. Σιανὸν μὲν οὖν ταῦτά τε ἐτάραττε, καὶ πολλῷ μᾶλλον ὅτι ἐξ ἀνδριάντος τινὸς αὐτοῦ τὰ μὲν πρῶτα καπνὸς πολὺς ἀνέθορεν, ἔπειτα *διαφαιρεθείσης τῆς κεφαλῆς, ὅπως τὸ γιγνόμενον ἴδωσιν, ὄφις μέγας ἀνεπήδησεν· ἑτέρας τε εὐθὺς ἀντεπιτεθείσης αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐκείνου τε θύσειν ἑαυτῷ μέλλοντος (τά τε γὰρ ἄλλα [καὶ] ἑαυτῷ ἔθυε) σχοινίον περὶ τὸν αὐχένα αὐτοῦ περικείμενον εὑρέθη. ἐπ' οὖν τούτοις ἔτι καὶ μᾶλλον αὐτοῦ καταφρονούντων, ὥστε καὶ φανερώτερον ἢ λανθάνειν, καὶ ἐξίστασθαι αὐτὸν, καὶ ἐγκαταλείπειν. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ Τιβέριος, καὶ θαρσήσας, ὡς καὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν βουλὴν συμμάχους ἕξων, ἐπεχείρησεν αὐτῷ· καὶ *προσκαθεὶς λόγον, ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν δώσοι, ὅπως ἀπροσδόκητον αὐτὸν ὅτι μάλιστα λάβοι, ἐπέστειλε κατ' αὐτοῦ τῷ συνεδρίῳ διὰ Ναιβίου Σερτωρίου Μάκρωνος, ἀρχήν τε αὐτὸν τῶν σωματοφυλάκων κρύφα προκαταστήσας, καὶ πάνθ' ὅσα ἐχρῆν πραχθῆναι προδιδάξας. καὶ ὃς, νύκτωρ ἐς τὴν Ῥώμην ὡς καὶ κατ' ἄλλο τι ἐλθὼν, τά τε ἐπεσταλμένα αὐτῷ Μεμμίῳ τε Ῥηγούλῳ τῷ ὑπατεύοντι (ὁ γὰρ συνάρχων αὐτοῦ, τὰ τοῦ Σιανοῦ ἐφρόνει) καὶ Γρακίνῳ Λάκωνι τῷ τῶν νυκτοφυλάκων ἄρχοντι ἐπεκοίνωσε· καὶ ἀναβὰς ἅμα *τε τῇ ἕῳ ἐς τὸ παλάτιον (τὸ γὰρ βουλῆς ἕδρα ἐν τῷ *Ἀπολλωνίῳ γενήσεσθαι ἔμελλε) τῷ τε Σιανῷ μήπω εἰσεληλυθότι περιέπεσε· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ταραττόμενον ὅτι μηδὲν αὐτῷ ὁ Τιβέριος ἐπεστάλκει, παρεμυθήσατο εἰπὼν ἰδίᾳ καὶ ἐν ἀπορρήτῳ ὅτι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν φέρει. καὶ ὁ μὲν, περιχαρὴς ἐπὶ τούτῳ γενόμενος, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσεπήδησε· Μάκρων δὲ, τοὺς μὲν δορυφόρους τοὺς περί τε ἐκεῖνον καὶ τὸ συνέδριον ὄντας, ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπέπεμψε, τήν τε ἡγεμονίαν σφίσι τὴν ἑαυτοῦ ἐκφήνας, καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Τιβερίου γέρα τινὰ αὐτοῖς διδόντα φέρειν φήσας, τοὺς δὲ δὴ νυκτοφύλακας ἀντ' αὐτῶν περὶ τὸν ναὸν περιστήσας, εἰσῆλθέ τε εἰς αὐτὸν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῖς ὑπάτοις δοὺς, ἐξῆλθε πρὶν καὶ ὁτιοῦν ἀναγνωσθῆναι· αὐτῷ τε τῷ Λάκωνι τὴν ταύτῃ φυλάττειν προστάξας, αὐτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον, μὴ καὶ νεωτερισθείη τι, ὥρμησε. κἀν τούτῳ ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη. ἦν δὲ μακρὰ, καὶ οὐδὲν ἀθρόον κατὰ τοῦ Σιανοῦ εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα ἄλλο τι, εἶτα μέμψιν κατ' αὐτοῦ βραχεῖαν, καὶ μετ' αὐτὴν ἕτερόν τι, καὶ κατ' ἐκείνου ἄλλο· καὶ ἐπὶ τελευτῆς, δύο τε βουλευτὰς τῶν ᾠκειωμένων οἱ κολασθῆ-

κολασθῆναι, καὶ αὐτὸν ἐν φρουρᾷ γενέσθαι δεῖν ἔλεγεν. ἄντικρυς γὰρ ἀποθανεῖν αὐτὸν ὁ Τιβέριος οὐ προσέταξεν· ἐφοβήθη γὰρ μὴ ταραχή τις ἐκ τούτου γένηται. τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. παρῆν δὲ καὶ ἀκοῦσαι ἐπ᾽ αὐτῇ καὶ ἰδεῖν πολλὰ καὶ ποικίλα. πρότερον μὲν γὰρ, πρὶν ἀναγινώσκεσθαι αὐτὴν, ἐπαίνους τε αὐτοῦ ἐποιοῦντο, καὶ ἐπιβοήμασιν ἐχρῶντο, προλαμβάνοντες ὅσα ἤλπιζον· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον εὑρίσκετο, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον ἢ προσεδόκων ἤκουον, ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ καὶ κατηφείᾳ ἐγίνοντο· καί τινες καὶ ἐξανέστησαν τῶν συγκαθημένων αὐτῷ. κἀκ τούτου καὶ στρατηγοὶ καὶ δήμαρχοι περιέσχον αὐτὸν, ἵνα μὴ συνταράξῃ τι ἐκπηδήσας. ὅπερ πάντως ἂν ἐπεποιήκει, εἰ κατ᾽ ἀρχὰς ἀθρόῳ τινὶ ἀκούσματι ἐπέπληκτο. νῦν δὲ τό τε ἀεὶ ἀναγινωσκόμενον, ὡς καὶ κοῦφον καὶ μόνον ὂν παρορῶν, καὶ μάλιστα μὲν μηδὲν ἄλλο,* εἰ δὲ, μήτοι γε καὶ ἀνήκεστόν [τι] ἐπεστάλθαι περὶ αὐτοῦ ἐλπίζων, διετρίβη καὶ κατὰ χώραν ἔμενε. καὶ τούτῳ προσκαλεσαμένου αὐτὸν τοῦ Ρηγούλου, οὐχ ὑπήκουσεν, οὐχ ὅτι ὑπερεφρόνησεν, (ἤδη γὰρ ἐτεταπείνωτο) ἀλλ᾽ ὅτι ἀήθης τοῦ *προστάττεσθαί [τι] ἦν. ὡς δὲ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ἐκεῖνος ἐμβοήσας αὐτῷ, καὶ τὴν χεῖρα ἅμα ἐκτείνας εἶπε, Σηιανὲ δεῦρο ἐλθὲ, ἐπηρώτησεν αὐτὸν αὐτὸ τοῦτο, Ἐμὲ καλεῖς; ὀψὲ δ᾽ οὖν ἀναστάντι αὐτῷ καὶ ὁ Λάκων ἐπεισελθὼν προσέστη· [καὶ] τέλος διαγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς, πάντες ἀπὸ μιᾶς γλώττης κατεβόων αὐτοῦ, καὶ δεινὰ ἔλεγον, οἱ μὲν, ἠδικημένοι, οἱ δὲ, πεφοβημένοι, ἄλλοι τινὰ φιλίαν τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπηλυγαζόμενοι, ἄλλοι τῇ μεταβολῇ αὐτοῦ ἐπιχαίροντες. ὁ οὖν Ρηγοῦλος ἐξήγαγέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ ἐς τὸ δεσμωτήριον μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων κατήγαγεν. ἔνθα δὴ καὶ μάλιστα ἄν τις τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν κατεῖδεν, ὥστε μηδαμῇ μηδαμῶς φυσᾶσθαι. ὃν γὰρ τῇ ἕῳ πάντες, ὡς καὶ κρείττω σφῶν ὄντα, ἐς τὸ βουλευτήριον παρέπεμψαν, τοῦτον τότε ἐς τὸ οἴκημα ὡς οὐδὲν βελτίω κατέσυρον· [καὶ ὃν στεφάνων πρότερον ἠξίουν,] τούτῳ τότε δεσμὰ περιέθεσαν· ὃν δὲ ἐδορυφόρουν ὡς δεσπότην, τοῦτον ἐφρούρουν ὡς δραπέτην, καὶ ἀπεκάλυπτον ἐπικαλυπτόμενον. καὶ αὐτῷ ὁ δῆμος προσπίπτων, πολλὰ μὲν ἐπὶ τοῖς ἀπολωλόσιν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐπεβόα, πολλὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλπισθεῖσιν ἐπέσκωπτε· τάς τε εἰκόνας αὐτοῦ πάσας κατέβαλλον, καὶ κατέκοπτον, καὶ κατέσυρον, ὡς

maduerti oportere; ipſum eſſe in cuſtodia retinendum. nihil enim aperte de morte eius ſcripſit; veritus ne tumultus ob eam cauſam concitaretur. Quæ litteræ cum eſſent eiuſmodi, multa, eaque inter ſe varia, audire licebat ac videre. Nam principio, antequam litteræ legerentur, omnes Seianum laudabant; *acclamabaturque ab omnibus, ſe iam ea quæ diu ſperauerant, adeptos eſſe: poſt, vbi nihil horum eſt in litteris inuentum, atque omnia contra exſpectationem audita ſunt, dubitare omnes, mœrere, & conturbari: nonnulli quoque, qui vna cum eo conſederant, ſurgere: Prętores & tribuni plebis eum circumſtare; ne forte proſiliens foras, concitaret aliquid atque commoueret; id quod initio feciſſet, ſi graui aliqua fuiſſet oratione perterritus: ſed dum ea quæ recitabantur, cõtemneret vt leuia,* nec metueret quidquã, niſi de ſe grauius ſcriberetur, non exceſſit e loco. Interim Regulus eum ad ſe vocat. is primo non paret; nec id facit ſuperbia, (iam enim erat humilior) ſed quod nõ conſueuerat imperata facere. Conſul eum iterum ac tertium vocat; porrectaque manu, *Huc ades,* inquit, *Seiane.* Tum ille, *Me ne,* inquit, *vocas?* ita tandem ſurgit, & ad Conſulem pergit; *eumque Laco conſequitur. Perlectis litteris, cœpere omnes vno ore cõtra eum vociferari atq; ei maledicere; non ſolum ii qui ab eo iniuriam acceperant, ſed etiam ii qui eum metuebant antea: pleriq; diſſimulabant conſuetudinem & amicitiam quam cum eo habuerant: multi iſta commutatione lętabantur. Regulus educit eum extra Curiam; comitatusq; reliquis magiſtratibus, in carcerem perducit. *Ex quo intelligi debet imbecillitas rerum humanarum & inconſtantia; nec nos vmquam vllo pacto extolli oportere.* nam quem omnes mane, vt potiorem ſe, comitati fuerant in Senatum, eum paulo poſt in carcerem trahebant, vt abiectum & nefarium hominem: & cui coronam paulo ante dederant, eundem poſtea vinculis conſtringebant: quemq; antea vt dominum ſatellites ſtipabant, eum deinde vt fugitiuum cuſtodiebant. Hic plebs commota irridere & vociferari cœpit, propter eos qui ab eo interfecti fuerant; eiq; propter ea quæ ſperauerat, illudere; omnesque eius ſtatuas deturbare, affligere, comminuere, trahere; tamquam eo

pacto vulnus homini infligeret. Ex quibus rebus omnibus Seianus iam tum poterat præuidere, quid ſibi eſſet euenturum. Nam nō multo poſt decreto Senatus in Gemonias proiectus eſt; plebsque corpus eius, triduo magnis opprobriis affectum, tandem in flumen proiecit; & liberi eius, Senatuſconſulto ad mortem ducti ſunt; filia virgine, quæ filio Claudii deſpōſa fuerat, [10] prius a carnifice vitiata; quod nefas eſſet virginem in carcere necari. Tunc in Vrbe magnus tumultus cōcitatus eſt. Plebs enim occidere properabat eos quos intelligebat plurimū apud Seianum potuiſſe, atq; eius auctoritate fultos, ſæpe multis iniuriam feciſſe: milites dolere, quod in ſuſpicionem veniſſent Seiani beneuolētiæ, quodq; ſibi vigiles in fide erga Imperatorem præpoſiti eſſent; ob eamq; rem facere incendia & rapinas. Senatus decreuit locari in foro ſtatuam Libertatis, atq; eum diē quo mortuus erat, celebrari certaminibus equorum, & belluarum cædibus annuis; quod antea factum erat numquā: atq; vt nemini in poſterū honores immoderati tribuerentur; neve per alium quā Imperatorem iuraretur. Quibus decretis factis, nihilominus Macronē paulo poſt & Laconē adulari cœperunt; quamuis hi, proximo exēplo perterriti, ampliſſimos honores repudiarent. Tiberius, nactus occaſionē ex Seiani delictis, magnum numerum hominum ſuſtulit; quos partim tradidit in manus carnificum, partim afferre ſibi manus coegit. Erat idonea cauſa ad accuſandū, Seiano amicū fuiſſe, aut fuiſſe videri; quaſi vero Tiberius eū non dilexiſſet plurimum, aut ipſius cauſa ceteri ſtudioſi eius nō fuiſſent. Sed in hac tam magna crudelitate tamen viſus eſt aliquid humaniter agere; quod Caſſiano & Lucio Seiano Prætori, ac Marco Terētio equiti, pepercit. Hic Seianus, in contumeliā Tiberii, ſpectaculum per caluos homines præbuerat a mane vſq; ad veſperū. erat. n. Tiberius caluus. Præterea, abeuntibus ex theatro, a quinq; milibus puerorum, qui omnes raſi erant, lumina præferri curauerat. Qua de re Tiberius non modo iratus nō eſt, ſed etiā *principio ſe intellexiſſe diſſimulauit ea quæ ſibi de iis rebus nuntiata eſſent; quamquam ex eo omnes calui *Seiani* dicti fuerint. Terentius vero, reus factus propter amicitiā Seiani, non ſolū eam

καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον αἰκιζόμενοι· καὶ οὕτω διὰ τῆς ὧν πείσεσθαι ἔμελλεν, ἐγίγνετο. ὕστερον δ' οὐ πολλῷ, ψήφῳ τῆς γερουσίας κατά τε τῶν ἀναβαθμῶν ἐρρίφη, καὶ αὐτοῦ ὁ ὅμιλος τρισὶν ὅλαις ἡμέραις ἐλυμήνατο, καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλε. τά τε παιδία αὐτοῦ κατὰ δόγμα ἀπέθανε, τῆς κόρης ἣν τῷ τοῦ Κλαυδίου υἱῷ ἐνενεγγυήκει, προδιαφθαρείσης ὑπὸ τοῦ * δημίου· ὡς οὐχ ὅσιον ὂν παρθενευομένην τινὰ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διολέσθαι. θόρυβός τε πολὺς ἐν τῇ πόλει ἐσηνέχθη. ὁ γὰρ δῆμος εἴ πού τινα τῶν μέγα παρὰ τῷ Σιανῷ δυνηθέντων καὶ δι' αὐτοῦ ὑβρισάντων κατέφωρα, ἐφόνευε· καὶ οἱ στρατιῶται, ἀγανακτοῦντες ὅτι αὐτοί τε ἐς τὴν τοῦ Σιανοῦ εὔνοιαν ὑπωπτεύθησαν, καὶ οἱ νυκτοφύλακες σφῶν ἐς τὴν τοῦ αὐτοκράτορος πίστιν προετιμήθησαν, ἐμπρήσεις τε καὶ ἁρπαγὰς ἐποιοῦντο. ἡ μέντοι βουλὴ ἐψηφίσατο ἐλευθερίας ἄγαλμα ἐς τὴν ἀγορὰν ἀνατεθῆναι, καὶ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐτελεύτησε, καὶ ἵππων ἀγῶσι, καὶ θηρίων σφαγαῖς ἐτησίοις ἀγάλλεσθαι· ὃ οὐδέποτε ἐπεποίητο· καὶ μήτε τιμὰς μηδενὶ ὑπερόγκους δίδοσθαι, μήτε τοὺς ὅρκους ἐπ' ἄλλου τινός, πλὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ποιεῖσθαι. Ταῦτα δὲ οὕτω ψηφισάμενοι, καὶ τὸν Μάκρωνα καὶ τὸν Λάκωνα κολακεύειν οὐ πολλῷ ὕστερον ἤρξαντο. οὐ μέντοι καὶ ἐκεῖνοι ἐδέχοντο τὰς τιμάς· τὸ γὰρ παράδειγμα σφᾶς ὑπόγυιον ἐθορύβει. ὁ δὲ δὴ Τιβέριος προφάσει τὰ Σιανοῦ ἐγκλήματα ποιησάμενος, πολλοὺς πάνυ ἀπώλλυε, τοὺς μὲν δημίων χερσὶ παραδιδούς, τοὺς δὲ καὶ αὐτόχειρας ἑαυτῶν γίνεσθαι ἀναγκάζων. ἤρκει δὲ καὶ μόνον πρὸς κατηγορίαν τινὸς τὸ [τοῦ] Σιανοῦ φίλον ἢ γενέσθαι ἢ δόξαι· ὥσπερ οὐ καὶ αὐτοῦ Τιβερίου φιλήσαντος αὐτόν, καὶ δι' ἐκεῖνον καὶ τῶν ἄλλων οὕτω σπουδασάντων. Ὡς δ' οὖν ἐν τηλικαύτῃ ὠμότητι, ἔδοξέ τι καὶ φιλανθρωπεύσασθαι, ὅτι Κασιανοῦ ἐφείσατο, Λουκίου τε Σιανοῦ στρατηγοῦ, καὶ Μάρκου Τερεντίου ἱππέως. ὁ μὲν γὰρ Σιανὸς ἔν τινι θέᾳ τά τε ἄλλα πάντα διὰ φαλακρῶν ἕωθεν μέχρι νυκτὸς ἐπὶ τῇ τοῦ Τιβερίου χλευασίᾳ ἐποίησεν, (ἦν γὰρ φαλακρὸς ὁ Τιβέριος) καὶ φῶς τοῖς ἀπιοῦσιν ἐκ τοῦ θεάτρου διὰ πεντακισχιλίων παίδων ἀπεξυρημένων παρέσχε. τοσοῦτον γὰρ ἐδέησε δι' ὀργῆς αὐτῷ γενέσθαι, ὥστ' οὐδὲ προσεποιήσατο τὴν ἀρχὴν ὅτι περὶ αὐτῶν ἠκηκόει· καίπερ Σιανῶν ἐξ ἐκείνου πάντων τῶν φαλακρῶν ὀνομασθέντων. ὁ δὲ δὴ Τερέντιος ἐπὶ τῇ τοῦ Σιανοῦ φιλίᾳ κρινόμενος, οὐχ ὅσον

οὐκ ἠρνή-

οὐκ ἠρνήσατο, ἀλλὰ καὶ ἔφη καὶ σπουδάσαι μάλιστα αὐτὸν καὶ θεραπεῦσαι, ἐπειδὴ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Τιβερίου οὕτως ἐτιμᾶτο· ὥστ' εἰ μὲν ἐκεῖνος ὀρθῶς (εἶπεν) ἐποίει τοιούτῳ φίλῳ χρώμενος, οὐδ' ἐγώ τι ἠδίκηκα· εἰ δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ὁ πάντα ἀκριβῶς εἰδὼς ἐπλανήθη, τί θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐγὼ αὐτῷ συνεξηπατήθην; καὶ γάρ τοι προσήκει ἡμῖν πάντας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τιμωμένους ἀγαπᾶν, μὴ *πολυπραγμονοῦσιν ὁποῖοί τινές εἰσιν, ἀλλ' ἕνα ὅρον τῆς φιλίας σφῶν ποιουμένους, τὸ τῷ αὐτοκράτορι αὐτοὺς ἀρέσκειν. οὐ γὰρ ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν ἡ βουλή, ἀλλὰ καὶ τοῖς κατηγορήσασιν αὐτοῦ *προσετίμησεν· οἷς καὶ ὁ Τιβέριος συγκατέθετο. Καὶ ἐπὶ τούτῳ μὲν ἐπῃνεῖτο, καὶ μάλιστα ὅτι τοὺς ἐπιβουλοτάτους τῶν τὰς κατηγορίας ποιουμένων ἀποθανεῖν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκέλευσεν. ἐκ δὲ δὴ τῶν ἐρώτων, οἷς ἀνέδην καὶ τῶν εὐγενεστάτων καὶ ἀρρένων καὶ θηλειῶν ὁμοίως ἐχρῆτο, διεβάλλετο. ὧν ἑνὸς δεῖγμα ἐρῶ. *Μάρκος Σέξτος ἦν φίλος αὐτοῦ, τοσοῦτον καὶ πλουτήσας καὶ δυνηθεὶς, ὥστ' ἐπειδὴ γείτονι ὠργίσθη, ἐπιξενίσαι τε αὐτὸν ἐπὶ δύο ἡμέρας, καὶ τῇ μὲν προτεραίᾳ τὴν ἔπαυλιν αὐτοῦ πᾶσαν κατασκάψαι, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπί τε τὸ μεῖζον καὶ ἐπὶ τὸ λαμπρότερον αὐτὴν ἀνοικοδομῆσαι· ἀγνοοῦντί τε αὐτῷ τοὺς ταῦτα πεποιηκότας, ἑκάτερον ὁμολογῆσαι, καὶ παραδείξαντα εἰπεῖν ὅτι Οὕτω καὶ ἀμύνεσθαί τινα καὶ ἀμείβεσθαι καὶ οἶδα καὶ δύναμαι. ἐπεὶ οὖν τὴν θυγατέρα εὐπρεπῆ οὖσαν ὑπεκπέμψας ποι, ἵνα μὴ ὁ Τιβέριος αὐτὴν αἰσχύνῃ, αἰτίαν ἔσχεν ὡς συνὼν αὐτῇ, καὶ διὰ τοῦτο συναπώλετο. Ἦν δὲ τῷ Τιβερίῳ ἔκγονος μὲν ὁ τοῦ Δρούσου παῖς ὁ Τιβέριος, ἔτι παιδίον τὴν ἡλικίαν· προσήκων δὲ ἄλλος ὁ τοῦ Γερμανικοῦ παῖς ὁ Γάιος, ᾧ καὶ ὡς μοναρχήσοντι προσεῖχεν, ἅτε ἀκριβῶς καὶ τὰ κατ' ἀμφοτέρους εἰδώς. λέγεται γὰρ εἰπεῖν ποτε τῷ Γαΐῳ διαφερομένῳ πρὸς τὸν Τιβέριον, ὅτι, Σύ τε τοῦτον ἀποκτενεῖς, καὶ σὲ ἄλλοι. ἀλλ' οὔτε ἕτερόν τινα μᾶλλον προσήκοντα ἔχων, καὶ ἐκεῖνον κάκιστον εἰδὼς ἐσόμενον, ἀσμένως, ὥς φασι, τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἔδωκεν, ὅπως τά τε ἑαυτοῦ τῇ τοῦ Γαΐου ὑπερβολῇ συγκρυφθῇ, καὶ τὸ πλεῖον τό τε εὐγενέστατον τῆς λοιπῆς βουλῆς καὶ μετ' αὐτὸν φθαρῇ. λέγεται γοῦν πολλάκις ἀναφθέγξασθαι τοῦτο δὴ τὸ ἀρχαῖον, Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί· πολλάκις δὲ καὶ τὸν Πρίαμον μακαρίσαι, ὅτι ἄρδην καὶ μετὰ τῆς πατρίδος καὶ μετὰ τῆς βασι-

non negauit, verum etiam ſe ſtudioſum eius fuiſſe dixit, eumque coluiſſe maxime, propterea quod apud Tiberium in magno honore haberetur. *Nam ſi Tiberius*, inquit, *recte fecit vtens eo familiariter, ego certe nihil peccaui: quod ſi errauit Imperator, omnium rerum peritus; quid mirum ſi ego vna cum eo, errore ductus ſum? quandoquidem nos decet amare & revereri eos quos ille afficit honore; nec quales ſint, inueſtigare curioſius; ſed hac vna regula metiri eorum beneuolentiam, ſi principi grati ſint.* Itaque Senatus non modo liberauit Terentium, ſed etiam accuſatores acerbe increpauit. Tiberius, comprobata hac ſententia Senatus, magnis laudibus affectus eſt; præſertim quod vno die iſtos inſignes delatores occidi iuſſit. Ceterum dedecore atque infamia opprimebatur, quod amore nobiliſſimorum puerorum pariter atq; fœminarum captus eſſet; cuius rei vnum tantummodo exemplum ponam. Sextus Marius amicus eius erat; ob eamque rem adeo magnas opes & potentiam ſibi cõparauerat, vt cum aliquando vicino ſuo infenſus fuiſſet, eique biduum cõuiuium feciſſet, ac primo quidem die villam eius eſſet demolitus, poſtridie vero ampliorem magnificentioremque ædificauiſſet, ignorãti domino, a quibus id eſſet factũ, vtrumque confeſſus dixerit, ſe eo pacto homines vlciſci & remunerari poſſe. Is ergo filiam ſuam pulcherrimam fœminam alio miſit, ne Tiberius eam vitiaret: eapropter ipſe cum eadem filia rem habuiſſe accuſatus, ſimul cũ ea occiſus eſt. Tiberio nepos erat ex filio Druſo Tiberius, adhuc puer: alter ex Germanico, nomine Caius; cui futuro Imperatori magis fauebat, quod ſciret ea quæ ad vtrumque pertinerent. Nam Caio, cum is aliquando cum Tiberio diſſideret, fertur dixiſſe; *Tu hunc occides, alius te.* Cũque non haberet ſibi propinquitate coniunctiorem, ſciretque eum peſſimum & ſceleratiſſimum fore, libenter ei (vt aiũt) Imperium reliquit; quo memoriam ſcelerum ſuorum maioribus Caii ſceleribus obrueret, vtque maxima atq; nobiliſſima pars Senatus poſt mortem ſuam necaretur. Sæpe enim dictum illud vetus fertur vſurpaſſe; Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί; *Me mortuo, miſcetor orbis ignibus*: Sæpenumero Priamum fortunatum dixiſſe, quod ei vna cum patria & regno

perire contigiſſet. Quæ de eodem Tiberio vere licet ſcribere, ex iis quæ tum acciderunt. Tam magna enim multitudo Senatorum interiit, & reliquorum hominum, vt magiſtratus prouincias quas ſortiti fuerant, Prætorii quidem viri, triennium; Conſulares autem, ſex annos, penuria ſucceſſorum obtinerent. Gallus fuit in eorũ numero qui mortui ſunt. Tum enim Tiberius ei (vt dicebat) vix tandem reconciliatus eſt. ita ille, præter conſuetudinem aliorum, vitam ſupplicii, mortem beneficii loco ducebat. Marcus quoque Æmilius Scaurus, nullo ſcelere admiſſo, *captus ob tragœdiam quam compoſuerat, in atrociorem eo quem ſcripſerat caſum incidit. ATREVS poemati nomen erat; in eoq; cohortabatur, ad exemplum Euripidis, eũ qui foret ſub imperio, vt principis ſtultitiam ferret. Qua re cognita, Tiberius rem omnẽ ad ſe ſpectare arbitratus, ſeque propter cædes factas intelligi Atrei nomine; dixit ſe Scaurum Aiacem facturum; id quod euenit. nam ipſum eo deduxit, vt ſibi mortẽ afferre cogeretur. nõ tamen de hac re facta eſt accuſatio, ſed quod Liuillæ ſtuprum intuliſſet. multi enim ob hãc cauſam ſupplicio affecti ſunt. Eodem anno (ſi quid res Ægyptiorũ ad Romanos pertinent) Phœnix in Ægypto viſa eſt. ea Tiberio mortem denuntiare putabatur. Etenim ſequenti anno grauiter ægrotauit: cui Caius, metuens ne conualeſceret, poſtulãti cibum nõ ſuppeditabat; quod ei diceret obfuturũ; quodque aſſereret eum caloris indigere, ita multis & grauib. veſtimentis cooperiebat, vt eum ſuffocauerit. Macro in hac re Caio præſtabat operam; ac propter grauiſſimum morbum Tiberii, adoleſcẽtem fouebat; eiusque animũ ad amorem Enniæ Thraſyllæ vxoris ſuæ pellexerat. Quam rem cũ Tiberius aliquando ſuſpicatus eſſet, *Tu recte*, inquit, *Macro, occidẽtem deſeris, & adorientem feſtinas.* Itaq; Tiberius, homo magnis virtutibus præditus, coopertusque ſceleribus, ac ambobus pariter vſus, quaſi tantum in alterutro ſe exercuiſſet, mortuus eſt. Vixit annos ſeptuaginta ſeptem, menſes quatuor, dies nouem. Regnauit annos viginti duos, menſes ſeptem, dies quinque: publica ſepultura affectus, & a Caio laudatus eſt.

λείας ἀπώλετο. Καὶ τεκμήριόν γε δὴ τῆς ταῦτα περὶ αὐτοῦ γεγράφθαι, τοῖς τότε γενομένοις· τοσοῦτοι γὰρ πλῆθος τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν βουλευτῶν ἐξώλοντο, ὥστε τοὺς ἄρχοντας τοὺς κληρωτούς, τοὺς μὲν ἐστρατηγηκότας ἐπὶ τρία, τοὺς δὲ ὑπατευκότας ἐπὶ ἓξ ἔτη, τὰς ἡγεμονίας τῶν ἐθνῶν, ἀπορίᾳ τῶν διαδεξομένων αὐτούς, ἄρχειν. ἐν δὲ οὕτω τοῖς τότε ἀποθανοῦσι καὶ Γάλλος ἐγένετο. τότε γὰρ αὐτῷ μόλις (ὡς αὐτὸς εἶπε) κατηλλάγη. οὕτω που παρὰ τὸ νομιζόμενον, καὶ τὴν ζωὴν τιμωρίαν ποι, καὶ τὸν θάνατον εὐεργεσίαν ἐποίει. καὶ Μάρκος Ἰουνίου Αἰμίλιος Σκαῦρος μηδὲν ἀδικήσας, ἑάλω διὰ τραγῳδίαν, καὶ παθήματι δεινοτέρῳ οὗ συνέγραψε περιέπεσεν. Ἀτρεὺς μὲν τὸ ποίημα ἦν· παρῄνει δὲ τῶν ἀρχομένων τινὶ ὑπ' αὐτοῦ, κατὰ τὸν Εὐριπίδην, ἵνα τὴν τοῦ κρατοῦντος ἀβουλίαν φέρῃ. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ Τιβέριος, ἐφ' ἑαυτῷ τε τὸ ἔπος εἰρῆσθαι ἔφη, Ἀτρεὺς εἶναι διὰ τὴν μιαιφονίαν προσποιησάμενος· καὶ ὑπειπὼν ὅτι Καὶ ἐγὼ οὖν Αἴαντα αὐτὸν ποιήσω, ἀνάγκην αὐτῷ προσήγαγεν αὐθεντεῖ ἀπολέσθαι. οὐ μὴν καὶ ἐπὶ τούτῳ κατηγορήθη, ἀλλ' ὡς τὴν Λιουίλλαν μεμοιχευκώς. πολλοὶ γὰρ δὴ καὶ ἄλλοι δι' αὐτὴν ἐκολάσθησαν. Εἰ δέ τι καὶ τὰ Αἰγύπτια πρὸς τοὺς Ῥωμαίους προσήκει, ὁ φοίνιξ ἐκείνῳ τῷ ἔτει ὤφθη, καὶ ἔδοξε τὸν θάνατον τῷ Τιβερίῳ προσημαίνειν. ἐν γὰρ τῷ ἑξῆς ἔτει ἐνόσησε μὲν χαλεπῶς· δείσας δὲ ὁ Γάιος μὴ ἀναστῇ, οὔτε ἐμφαγεῖν τι αἰτήσαντι αὐτῷ, ὡς καὶ βλαβησομένῳ, ἔδωκε· καὶ ἱμάτια πολλὰ καὶ παχέα, ὡς καὶ θερμασίας τινὸς δεομένῳ, περιέβαλε· καὶ οὕτως ἀπέπνιξεν αὐτόν, συναραμένου τι αὐτῷ καὶ τοῦ Μάκρωνος. ἅτε γὰρ κακῶς ἤδη τοῦ Τιβερίου νοσοῦντος, τὸν νεανίσκον ἐθεράπευε, καὶ μάλιστα ὅτι ἐς ἔρωτα αὐτὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Ἐννίας Θρασύλλης ὑπηγάγετο. ὅπερ καὶ ὁ Τιβέριος ὑποπτεύσας ποτέ, Εὖ γε, ἔφη, τὸν δυόμενον ἐγκαταλιπών, πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἐπείγῃ. Τιβέριος μὲν δὴ πλείστας μὲν ἀρετάς, πλείστας δὲ κακίας ἔχων, καὶ ἑκατέραις αὐταῖς ὡς καὶ μόναις κεχρημένος, οὕτω μετήλλαξεν. ἐβίω δὲ ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ μῆνας τέσσαρας, καὶ ἡμέρας ἐννέα· ἀφ' ὧν ἐμονάρχησεν ἔτη δύο καὶ εἴκοσι, μῆνάς τε ἑπτὰ καὶ ἡμέρας ἑπτά· καὶ δημοσίας ταφῆς ἔτυχε, καὶ ἐπῃνέθη ὑπὸ τοῦ Γαΐου.

ΓΑΙΟΣ ΚΑΛΙΓΟΛΑΣ.

[Ἐκ τοῦ νθ' τῶν Δίωνος βιβλίων]

Γάιος δὲ, τὴν δυναστείαν παραλαβὼν, τάς τε διαθήκας τοῦ Τιβερίου ἐς τὸ συνέδριον πέμψας, ἀκύρους ἐποίησεν, ὡς καὶ παραφρονήσαντος αὐτοῦ, ὅτι τὸν ἔγγονον αὐτοῦ τὸν Τιβέριον ἐν αὐταῖς, παῖδα κομιδῇ ὄντα, ᾧ μηδὲ εἰσελθεῖν ἐς τὸ βουλευτήριον ἐξῆν, αὐτοκράτορα σὺν αὐτῷ ἀπέδειξε· κἀκεῖνον μετ' ὀλίγον ἀπέκτεινε. τοὺς δὲ ὀρχηστὰς ἐπαναγαγὼν, καὶ ἔς τε τούτους καὶ τοὺς ἵππους τούς τε μονομάχους καὶ τἆλλα τὰ τοιουτότροπα, ἀπλήστως δαπανῶν, τοὺς θησαυροὺς μεγάλους γενομένους, διὰ βραχυτάτου ἐξεκένωσε. πέντε γοῦν μυριάδας μυριάδων καὶ *ἑπτακοσίας καὶ ἑπτακισχιλίας τεθησαυρισμένας δραχμῶν, οὐδὲ ἐς τὸ τρίτον ἔτος μέρος ἀπ' αὐτῶν διέσωσε. μοιχικώτατός τε ἀνδρῶν γεγενημένος, καὶ γυναῖκα μίαν μὲν ἐκδεδομένην ἀνδρὶ ἁρπάσας, ἄλλας δὲ συνοικούσας ποσὶν ἀποσπάσας, ἔπειτα αὐτὰς, πλὴν μιᾶς, ἁπάσας ἐμίσησε· πάντως δ' ἂν καὶ ἐκείνην ἤχθηρεν, εἰ ἐπὶ πλεῖον ἐβεβιώκει. ἀνοσιώτατος δὲ ἀνθρώπων καὶ περὶ τὴν τηθὴν καὶ περὶ τὰς ἀδελφὰς ἐγένετο. κἀκείνην γὰρ, ἐπιτιμήσασάν τι αὐτῷ, ἐς ἀνάγκην ἑκουσίου θανάτου κατέστησε· καὶ τὰς ἀδελφὰς πάσας διαφθείρας, ἐς νῆσον τὰς δύο κατέκλεισεν. ἡ γὰρ τρίτη προαπέθανε. τοσαύτης δὲ ἀνωμαλίας πεπλήρωτο, καὶ μετὰ τηλικαύτης τῆς ἐμπληξίας τοῖς πράγμασι προσεφέρετο, ὥστε μηδένα μήθ' ὅ τι εἴπῃ, μήθ' ὅ τι ποιήσῃ χρὴ πρὸς αὐτὸν εἰδέναι, ἀλλ' ὅσοι τι καὶ κατώρθωσαν, ἐκ συντυχίας μᾶλλον ἢ γνώμης τυχεῖν αὐτοῦ. πλήθει τε γὰρ ἀνθρώπων καὶ ἐρημίᾳ αὖ ἔχαιρεν· αἰτούμενός τέ τι καὶ μὴ αἰτούμενος ὠργίζετο· ὀξύτατά τε πρὸς πράξεις τινὰς ἐφέρετο, καὶ νωθέστατα ἔστιν ἃ αὐτῶν μετεχειρίζετο· τά τε χρήματα καὶ ἀφειδέστατα ἀνήλισκε, καὶ ῥυπαρώτατα ἠργυρολόγει· τοῖς τε θωπεύουσιν αὐτὸν καὶ τοῖς παρρησιαζομένοις τι καὶ ἤχθετο ὁμοίως καὶ ἥδετο· καὶ πολλοὺς μὲν μεγάλα ἀδικήσαντας οὐκ ἐκόλασε, πολλοὺς δὲ καὶ μηδὲν ἀδικήσαντας ἀπέσφαξε· τῶν τε ἑταίρων τοὺς μὲν ὑπερεκολάκευε, τοὺς δὲ ὑπερύβριζε. τοιούτῳ μὲν τότε αὐτοκράτορι οἱ Ῥωμαῖοι παρεδόθησαν, ὥστε τὰ τοῦ Τιβερίου ἔργα, καὶ χαλεπώτατα δόξαντα γεγονέναι, τοσοῦτον τῶν τοῦ Γαΐου, ὅσον τὰ τοῦ Αὐγούστου παρ' ἐκεῖνα *παρενεγκεῖν. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον οὕτως ἐδεδούλω-

CAIVS CALIGVLA.

E Dionis libro LIX.

Caivs, factus Imperator, tabulas teſtamenti Tiberii miſit ad Senatum; eaſq; irritas fecit; quod Tiberius eo tempore ſanæ mentis non fuiſſe videretur; quippe q Tiberiũ nepotem ſuum, puerũ adhuc, cui ne ius quidem erat introire in Senatũ, Imperatorem vna cum Caio deſignauiſſet: eundemq; Tiberium paulo poſt ſuſtulit. Reſtituit ſaltatores; cœpitq; in eos, equosque ac gladiatores, ita magnos & effuſos ſumptus facere, vt maximos theſauros breui tempore cõſumpſerit: in quibus cum inueniſſet †vicies ter millies, & octogies ſeſtertium, ea ante annum tertiũ dilapidauit. Adulter præter ceteros homines fuit. nam mulierẽ iam deſponſam viro eripuit, & cõplures alias nuptas, iamq; cum maritis habitantes, abduxit; easque omnes poſtea, præter vnã, odio habuit; cui etiã inimicus fuiſſet, ſi vixiſſet diutius. Impius fuit plus quã dici poſſit in auiam & ſorores. Nam & illam aliquãdo, ab ipſa increpatus, eo deduxit vt ſibi mortẽ voluntariam afferret: & duas ſorores, quib. ſtuprũ intulerat, in inſulam relegauit: tertia obierat antea. Adeo vero incõſtans erat, & difficilis in rebus gerendis, vt nemo ſciret quid ſe apud eum dicere aut facere oporteret: quod ſi quid illis proſpere ſucceſsiſſet, id magis eueniebat fortuna quam conſilio. Solebat hominum frequentia delectari; mox amare ſolitudinem: iraſci, cũ quid ab ſe peteretur; ſæpenumero, cum nihil eſſet petitum, ſuccenſere: accedere ad res gerendas celerrime; in quibuſdam *negligentiſsimus eſſe: prodigus in profundenda pecunia, in quærenda ſordidiſsimus. Aſſentatoribus & libere loquentibus hominibus, pariter ſuccenſere & delectari: *multos ſceleratos homines impunitos relinquere; multos bonos viros interfici iubere: animaduertere in amicos, eisque grauiſsimas iniurias afferre. Itaque populus Romanus, poſtquam venit in huiuſmodi Imperatoris poteſtatem, exiſtimare cœpit, Tiberii facta, quæ alioqui crudeliſsima viſa fuerant, tantum a Caio ſuperari, quantum illa a rebus ab Auguſto geſtis diſcrepauerant. Igitur Caius primo ſeruire cœ-

†aureorum ducenties tricies centena milia, Bl. quinque myriades myriadum, & ſeptẽ milia ſeptingentasque drachmas, Gr.

pit ſaltatoribus & ſcenicis hominibus, Apellemque tragœdum celeberrimum publice ſecum habere: progrediente vero tempore, eorum etiam facta æmulari, cum iiſque contendere, currus agitare, deſcendere in certamen gladiatorum; denique ſaltare, & tragœdias agere. Iuſſit etiam aliquando de nocte accerſiri feſtinato primores Senatus; tamquam de reb. neceſſariis ab iis eſſet cõſilium capturus: poſt vbi conuenerunt, ſaltauit. Verum initio Senatum modeſte alloquebatur, promittebatque ſe cum eo communicaturum imperium; filiumque atque alumnum eius ſe eſſe dicebat. (natus vero erat annos quinque & viginti; menſibus quinque & diebus quatuor exceptis) Eos autem qui erant in carcere, liberauit: in quorum numero fuit Quintus Pomponius; qui iam ſeptem annos, poſtquam geſſerat conſulatum, in carcere afflictus erat. Functus eſt conſulari dignitate cum Claudio patruo ſuo. Is fuerat vſque ad ea tempora equeſtris ordinis; ſed defuncto Tiberio miſſus ad Caium legatus pro equeſtri ordine, licet ſex & quadraginta annos natus, tum primum ſimul conſulatum geſſit ac Senator factus eſt. Caius hæc omnia modeſte & prudenter facere viſus eſt, atque in Senatu eiuſmodi orationem habuit, vt Patres veriti ne immutaretur, decreuerint eam ſingulis annis legi. Prebebantur varia ſpectacula: in quibus vrſi quadringenti cum aliis Libycis belluis interfecti ſunt. Currum triumphalem quo ipſe vehebatur, ſex equi trahebant; quod ante factum fuerat numquam. Tum primum, ne Senatores ſederent in nudis ſubſelliis, puluini adhibiti ſunt; iiſdemq; conceſſum eſt, ad defendendos ſolis ardores, pileos in theatrum ferre, more Theſſalico: cumque eſſent calores ardentiſsimi, diribitorio pro theatro vtebantur. Quibus rebus peractis, in morbum incidit; neque tamen mortuus eſt: ſed Tiberium nepotem Tiberii interfici iuſsit, quod diceret ab eo mortem ſuam optatam & exſpectatam fuiſſe: qua de re complures alios occidit. Nam cum Publius Afranius Potitus, homo plebeius, ſtulta quadam adulatione, non modo volens, ſed etiam adhibito iureiurando promiſiſſet, ſi Caius conualeſceret, ſe libenter moriturum; cumque Afranius Secundus,

το καὶ τοῖς ὀρχησταῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ τὴν σκηνὴν ἔχουσιν, ὡς καὶ τὸν Ἀπελλῆν τὸν εὐδοκιμώτατον τῶν τότε τραγῳδῶν, καὶ δημοσίᾳ αὐτῷ συνόντα ἔχειν. προϊόντος δὲ δὴ τοῦ χρόνου, καὶ ἐς ζήλωμα καὶ ἐς ἀγώνισμα πολλῶν προῆλθεν. ἅρματά τε γὰρ ἤλασε, καὶ ἐμονομάχησεν· ὀρχήσατό τε ἐχορήσατο, καὶ τραγῳδίαν ὑπεκρίνατο. ἅπαξ δέ ποτε τοὺς πρώτους τῆς γερουσίας σπουδῇ νυκτὸς, ὡς καὶ ἐπ' ἀναγκαῖόν τι βούλευμα μεταπεμψάμενος, ὠρχήσατο. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν πάνυ μετρίως διελέχθη τῇ γερουσίᾳ. τήν τε γὰρ ἀρχὴν κοινώσειν σφίσιν ὑπέσχετο, καὶ υἱὸς καὶ τρόφιμος αὐτῆς λέγων εἶναι. ἦγε δὲ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος, ἡμερῶν τεσσάρων καὶ μηνῶν πέντε ἀποδέον. ἔπειτα τοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ [ὄντας] ἀπέλυσεν· ὧν εἷς ἦν Κύϊντος Πομπώνιος, ἑπτὰ ὅλοις ἔτεσιν ἐν τῷ οἰκήματι μεθ' ὑπατείαν κακωθείς. ἦρξε δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν, τὸν Κλαύδιον τὸν θεῖον προσλαβών. οὗτος γὰρ ἔν τε τοῖς ἱππεῦσι μέχρι τότε ἐξεταζόμενος, καὶ πρεσβευτὴς πρὸς τὸν Γάϊον μετὰ τὸν τοῦ Τιβερίου θάνατον ὑπὸ τῆς ἱππάδος πεμφθεὶς, τότε πρῶτον, καίπερ ἓξ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη βεβιωκὼς, καὶ ὑπάτευσεν ἅμα καὶ *ἐβούλευσεν.

Ὁ δ' οὖν Γάϊος ταῦτά τε ἐπιεικῶς ποιῆσαι ἔδοξε, καὶ τοιαῦτα ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἐδημηγόρησεν, ὥστε τὴν γερουσίαν, φοβηθεῖσαν μὴ μεταβάλληται, δόγμα ποιῆσαι, κατ' ἔτος αὐτὰ ἀναγινώσκεσθαι. θέαι τε παντοδαπαὶ ἐγίνοντο, καὶ ἄρκτους τετρακοσίας μεθ' ἑτέρων Λιβυκῶν θηρίων ἴσων ἀπέκτεινε· καὶ τὸ ἅρμα τὸ πομπικὸν ἐφ' οὗ ἤχθη, ἓξ ἵπποι εἵλκυσαν· ὃ μὴ πώποτε ἐγεγόνει. τά τε προσκεφάλαια τοῖς βουλευταῖς, ὅπως μὴ ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων καθίζωνται, πρῶτον τότε ὑπετέθη. καὶ πίλους σφίσι τὸν Θετταλικὸν τρόπον ἐς τὰ θέατρα φορεῖν, ἵνα μὴ τῇ ἡλιάσει ταλαιπωρῶνται, ἐπετράπη· καὶ εἴ γέ ποτε ἐς ὑπερβολὴν ἐπέφλεξε, τῷ διριβιτωρίῳ ἀντὶ τοῦ θεάτρου ἰκριωμένῳ ἐχρῶντο. Μετὰ δὲ τοῦτο νοσήσας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέθανε, τὸν δὲ δὴ Τιβέριον τὸν τοῦ Τιβερίου *ἔκγονον ἀνεχρήσατο, ἔγκλημα αὐτῷ ἐπαγαγὼν, ὡς καὶ τελευτῆσαι αὐτὸν καὶ εὐξαμένῳ καὶ προσδοκήσαντι. ἀφ' οὗ καὶ ἄλλους συχνοὺς ἐφόνευσε. Πούπλιος δὲ Ἀφράνιος Ποτῖτος, δημότης τε ὢν, καὶ ὑπὸ μωρᾶς κολακείας οὐ μόνον ἐθελοντὴς, ἀλλὰ καὶ ἔνορκος, ἄν γε ὁ Γάϊος σωθῇ, τελευτήσειν ὑποσχόμενος, *Ἀτώμιός τέ τις Σεκοῦνδος,

ἱππεύς

ἱππεύς τε ὤν, καὶ μονομαχήσειν *ὑπαγγειλάμενος, ἀντὶ τῶν χρημάτων ἃ ἤλπιζον παρ᾽ αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀντίψυχοί οἱ ἀποθανεῖν ἐθελήσαντες, λήψεσθαι, ἀποδοῦναι τῇ ὑποσχέσει ἠναγκάσθησαν· ἵνα μὴ ἐπιορκήσωσι. καὶ τούτοις μὲν αὕτη αἰτία τοῦ θανάτου ἐγένετο. ὁ δὲ δὴ πενθερὸς αὐτοῦ Μάρκος Σιλανὸς, οὔθ᾽ ὑποσχόμενός τι, οὔτε κατομόσας, ἐπειδὴ βαρὺς αὐτῷ ὑπό τε τῆς ἀρετῆς καὶ ὑπὸ τῆς συγγενείας ἦν, καὶ διὰ τοῦτο περιυβρίζετο, ἑαυτὸν κατεχρήσατο. ὁ μὲν γὰρ Τιβέριος οὕτως αὐτὸν ἐτίμησεν, ὥστε μήτε ἔκκλητόν ποτε ἀπ᾽ αὐτοῦ δικάσασθαι ἐθελῆσαι, ἀλλ᾽ ἐκείνῳ πάντα αὖθις τὰ τοιαῦτα ἐγχειρίσαι. ὁ δὲ δὴ Γάιος τά τε ἄλλα περιεπηλάκιζε, καὶ χρυσοῦν αὐτὸν πρόβατον ὠνόμαζεν. τήν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἐκβαλὼν, ἔγημε Κορνηλίαν Ορεστίναν, ἣν ἥρπασεν ἐν αὐτοῖς τοῖς γάμοις οἷς τῷ ἐγγεγυημένῳ αὐτὴν Γαΐῳ Καλπουρνίῳ Πείσωνι συνεώρταζε. πρὶν δὲ δύο μῆνας διεξελθεῖν, ἀμφοτέρους σφᾶς, ὡς καὶ συγγινομένους ἀλλήλοις, ἐξώρισε· καὶ τῷ γε Πείσωνι δέκα δούλους ἐπάγεσθαι ἐπιτρέψας· εἶτ᾽ ἐπειδὴ πλείονας ᾐτήσατο, *ἐφῆκεν ὅσοις ἂν ἐθελήσῃ χρήσασθαι, εἰπὼν ὅτι καὶ στρατιῶται τοσοῦτοι συνέσονται. ἐν τῇ δὲ *νουμηνίᾳ Μάχων τις δοῦλος ἐπί τε τὴν κλίνην τοῦ Διὸς τοῦ Καπιτωλίου ἐπανέβη, κἀντεῦθεν πολλὰ καὶ δεινὰ ἀπομαντευσάμενος, κυνίδιόν τέ τι ὃ ἐσεκεκομίκει, ἀπέκτεινε, καὶ ἑαυτὸν ἔσφαξε. Τῆς δὲ τοῦ αἵματος θέας ἀπλήστως ἔχων ὁ Γάιος, πλείστους ὅσους ὁπλομαχεῖν ἐποίει. καὶ γὰρ καὶ καθ᾽ ἕνα καὶ ἀθρόους, ὥσπερ ἐν παρατάξει τινὶ, συνέβαλε σφᾶς, ὥστε καὶ τῶν ἱππέων ποτὲ ἓξ καὶ εἴκοσιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ σφαγῆναι. ὑπὸ δὲ δὴ τῆς αὐτοῦ ὠμότητος ἐπιλιπόντων ποτὲ τῶν τοῖς θηρίοις ἐκ καταδίκης διδομένων, *ἐκέλευσεν ἐκ τοῦ ὄχλου τοῦ τοῖς ἰκρίοις προσεστηκότος συναρπασθῆναί τινας καὶ παραβληθῆναι σφίσι· καὶ ὅπως γε μήτ᾽ ἐπιβοήσασθαι μήτ᾽ αἰτιάσασθαι δυνηθῶσι, τὰς γλώττας αὐτῶν προαπέτεμε. τῶν τε ἱππέων τινὰ τῶν ἐπιφανῶν μονομαχῆσαί τε, ὡς καὶ ὑβρίσαντα τὴν μητέρα αὐτοῦ τὴν Ἀγριππῖναν, ἠνάγκασε, καὶ νικήσαντα κατηγόροις παρέδωκε, καὶ ἀπέσφαξε. τόν τε πατέρα αὐτοῦ μηδὲν ἀδικήσαντα, ἔς τε γαλεάγραν, ὥσπερ καὶ ἄλλους συχνοὺς, καθεῖρξε, κἀνταῦθα διέφθειρεν.

Ἐποίησε δὲ τοὺς ἀγῶνας τούτους τὰ μὲν πρῶτα ἐν τοῖς *σέπτοις, πᾶν τὸ χωρίον ἐκεῖνο διορύξας καὶ ὕδατος πληρώσας, ἵνα μίαν ναῦν ἐσαγάγῃ· ἔπειτα δὲ καὶ ἑτέρωθι, πλεῖστά τε καὶ μέγιστα οἰκοδομήματα καθελὼν, καὶ ἰκρία πηξάμενος.

vir equeſtris ordinis, dixiſſet ſe velle ob eandem cauſam in ſingulare certamen deſcendere: ambos, pro pecunia quam ſe ſperauerant accepturos, quod vitam pro Caio profundere voluiſſent, coegit pmiſſa facere, ne peierarent. Cumq; hæc fuiſſet eorum necis cauſa, Marcus Silanus ſocer eius, qui neq; promiſerat quidquam, neq; iurauerat, poſtquam ſenſit ſe propter virtutem ſuam, & nobilitatē generis, grauem eſſe Caio, ob eamque rem ab eo iniuriam accipere, mortē ſibi conſciuit: quem tamen Tiberius in tanto honore habuerat, *vt nollet ab eo pꝛouocari poſſe: quod ſi eſſet prouocatū, rurſum ei cognitionem earundem rerum dabat. Caius autem eū vexabat omnibus contumeliis, vocabatq; pecudem aureā: filiaq; eius eiecta, Corneliam Oreſtinam vxorem duxit, ereptam in nuptiis (quibus intererat ipſe) Caio Calpurnio Piſoni, cui ea deſponſa erat: ac vtrumque, nondū præteritis duobus menſibus, in exſilium, quod nimirum coiuiſſent, miſit; cūq; conceſſiſſet Piſoni decem ſeruos ſecū abducere, atque is plures peteret, permiſit vt quot vellet ſeruis vteretur; ſed dicens, totidem cum eo milites futuros. Porro ipſis calendis Ianuariis, Macho ſeruus in lectū Iouis Capitolini conſcēdit: deq; eo loco multa, & ea quidem grauia, vaticinatus, catellum quem ſecum attulerat, occidit: mox ſe ipſe interfecit. Cum autem Caius ſanguine expleri nō poſſet, curabat vt quamplurimi inter ſe dimicarent: eosque nonnumquam binos, interdum etiam confertos, tamquam in acie, congredi iubebat: ita vt ſex & viginti equites vno die cæſi ſint. Tāta enim fuit eius crudelitas, vt cum defeciſſent damnati ad beſtias, nōnullos ex ea turba quæ in tabulis cōſederat, corripi iuſſerit, & beſtiis obiici: iisq;, quo minus loqui poſſent, aut quenquam accuſare, linguas præcidi mandauit. Coegit etiam illuſtrē equitem deſcendere in certamen gladiatoriū; quaſi Agrippinæ matri ſuæ iniuriam feciſſet: cumque poſtea, cum victor fuiſſet, accuſari & interfici iuſſit: patremq; eius, qui nihil cōmiſerat, coniectum in caueam, ſicut alios permultos, interfecit. Primum inſtituit huiuſmodi certamina in ſeptis, eo loco perfoſſo atque aqua impleto, ita vt in eum nauis introduci poſſet. Idem fecit in aliis locis, deſtructis maximis ædificiis, ac tabulatis defixis.

Quibus rebus omnibus, tum etiã propter nimios ſumptus, & propter cædes factas, in magnum odium venit: tum vero q Macionem Enniamque, immemor priſtinæ illius beneuolentiæ, & amoris huius, acceptiq; ab illo beneficii, coegit mortem voluntariam oppetere cum maximo dedecore ac turpitudine; cuius ipſe maximã partem ſuſtinebat. eum enim præter cetera accuſauit lenocinii. Occiditque quãplurimos accuſatos de variis criminibus: vere autẽ id fecit, vt eorum facultates conſequeretur. nam ei pecunia opus erat, q theſauros ſuos exhauſiſſet, quodq; nihil ei ſatis eſſet.

Paucis poſt diebus, vxorẽ duxit Lolliam Paulinam: cuius virum Memmium Regulum coegit eam ſibi deſpondere, ne eam quæ deſponſa non eſſet, contra ius faſq; duceret: eãdemque paulo poſt repudiauit. Cũ autem magnam copiam luti cõſpexiſſet in quodam angiportu, id omne in veſtem Flauii Veſpaſiani, cui purgandorum angiportuum cura mãdata erat, coniici iuſſit. Quod factum etſi tum animaduerſum non eſt, tamen poſtq̃ Veſpaſianus res omnes conturbatas cõfuſaſq; accepit atq; reſtituit, viſum eſt diuinitus accidiſſe, vt tũ ei Caius curam purgandæ vrbis commiſerit.

Conclamante vero aliquãdo populo, *Adoleſcens Auguſte*, ratus ſibi iniuriam illatam eſſe, quãplurimos occidi iuſſit eoſq; partim abſtrahi a ſpectaculis, partim abeuntes e theatro corripi. id enim ſæpe facere ſolebat. Quinetiam aliquando vniuerſo populo minatus eſt his verbis: *Vtinam*, inquit, *omnes vnam ceruicem haberetis*. His temporibus in quodã ſpectaculo quingenti vrſi vno die interfecti ſunt: ac poſtridie eius diei, totidem belluæ Libycæ. Cum autem (vt ſupra diximus) aurigarũ equorumq; ſtudioſus eſſet, pleroſq; aduerſarios palã, nonnullos veneno ſuſtulit. Adeo autem ſtudebat homini viridi veſte induto, cui ex colore eius veſtis *Praſinus* nomen fuit, vt noſtris etiã temporibus locus vbi ille currus agitabat, *Caianus* appelletur. Vnum vero ex equis ſuis, quem *Incitatum* nominabat, inuitabat ad cœnã, ita vt ei hordeum ex auro apponeret, funderetq; vinum in poculis aureis, ac per ſalutem eius & fortunam iuraret, ſeq; eum Conſulem facturũ polliceretur: id quod feciſſet omnino, ſi vixiſſet diutius. Cũ vero frequens conueniſſet Senatus, orationẽ habuit in qua laudes Tiberii complexus, Senatores pluribus

Τούτων τε οὖν ἕνεκα καὶ διὰ τὰς δαπάνας καὶ τοὺς φόνους στυγητὸς ἦν, καὶ ὅτι τὸν Μάκρωνα μετὰ τῆς Ἐννίας, μήτε τοῦ ταύτης ἔρωτος, μήτε τῆς ἐκείνου εὐεργετημάτων μνησθεὶς, ἔς τε ἑκουσίου δὴ θανάτου ἀνάγκην, καὶ ἐς αἰσχύνην ἧς αὐτὸς τὸ πλεῖστον μετεῖχε, κατέστησε. προαγωγείας γὰρ ἔγκλημα αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπήγαγεν. ἐφόνευε δὲ ὅτι πλείστους, ἄλλα μὲν αἰτιώμενος, τὸ δ' ἀληθὲς, διὰ τὰς οὐσίας, ἅτε χρημάτων δεόμενος. οἵ τε γὰρ θησαυροὶ ἐξανήλωντο, καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἐξήρκει. Διαλιπὼν δὲ ὀλίγας ἡμέρας, ἔγημε Λολλίαν Παυλῖναν, αὐτὸν τὸν ἄνδρα αὐτῆς Μέμμιον Ῥηγοῦλον ἐγγυῆσαί οἱ τὴν γυναῖκα ἀναγκάσας, μὴ καὶ ἀνέγγυον αὐτὴν παρὰ τοὺς νόμους λάβοι· καὶ εὐθύς γε καὶ ἐκείνην ἐξήλασε. Πηλὸν δέ ποτε πολὺν ἐν στενωπῷ τινὶ ἰδὼν, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐς τὸ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ τοῦ Φλαβίου ἱμάτιον, ἀγορανομοῦντος τότε, καὶ τῆς τῶν στενωπῶν καθαριότητος ἐπιμελουμένου, ἐμβληθῆναι. καὶ τοῦτο οὕτω πραχθὲν, παραχρῆμα μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ὤφθη, ὕστερον δὲ, τοῦ Οὐεσπασιανοῦ τὰ πράγματα τεταραγμένα καὶ πεφυρμένα παραλαβόντος τε καὶ καταστησαμένου, ἔδοξεν οὐκ ἀθεεὶ γεγονέναι, ἀλλ' ἄντικρυς αὐτῷ τὴν πόλιν ὁ Γάιος πρὸς ἐπανόρθωσιν ἐγκεχειρικέναι. Ποτὲ δὲ τοῦ δήμου βοήσαντος, Νεανίσκε Αὔγουστε, ὑβρισθῆναι νομίσας, πλείστους ὅσους ἀπέκτεινε, τοὺς μὲν μεταξὺ θεωμένους κατασπάσας, συχνοὺς δὲ καὶ ἀπαλλαττομένους ἐκ τοῦ θεάτρου συλλαβών. καὶ τοῦτο μὲν πολλάκις ἐποίει. ποτὲ δὲ παντὶ τῷ δήμῳ ἀπειλῶν, ἔφη, Εἴθε ἕνα αὐχένα εἴχετε. Ἐν δὲ θέᾳ τινὶ ἐπ' *αὐτῷ ἄρκτοι πεντακόσιοι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐσφάγησαν, καὶ τῇ μετὰ ταύτην ἴσα Λιβυκὰ θηρία. Σπουδάζων δὲ, ὡς ἔφην, περὶ τοὺς ἡνιόχους καὶ τοὺς ἵππους, πολλοὺς ἀντιστασιωτῶν, τοὺς μὲν φανερῶς, τοὺς δὲ φαρμάκῳ διέφθειρεν. ἰσχυρῶς γὰρ τῷ τὴν βατραχίδα ἐνδύοντι καὶ διὰ τοῦτ' ἀπὸ τοῦ χρώματος *πρασίνῳ καλουμένῳ προσέκειτο, ὥστε καὶ νῦν ἔτι Γαιανὸν ἀπ' αὐτοῦ τὸ χωρίον ἐν ᾧ τὰ ἅρματα ἤσκει, καλεῖσθαι. καὶ ἕνα γε τῶν ἵππων, ὃν *Ἰγκιτᾶτον ὠνόμαζε, καὶ ἐπὶ δεῖπνον ἐκάλει, χρυσᾶς τε αὐτῷ κριθὰς παρέβαλλε, καὶ οἶνον ἐν χρυσοῖς ἐκπώμασι προὔπινε· τήν τε σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ τὴν τύχην ὤμνυε, καὶ προσυπισχνεῖτο καὶ ὕπατον αὐτὸν ἀποδείξειν· καὶ πάντως ἂν καὶ τοῦτ' ἐπεποιήκει, εἰ πλείω χρόνον ἐζήκει. Ἐν τινι δὲ ἐκκλησίᾳ λόγον εἰσήνεγκε, Τιβερίου μὲν ἔπαινον ἔχοντα, τῇ βουλῇ δὲ κατηγορίας

μακράν.

μακράν. εἶπε γάρ που πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα, Ἀλλ᾽ ὑμεῖς καὶ ἐκεῖνον ἐμπλήκτως μετεχειρίσασθε, καὶ τὸν Σιανὸν φυσήσαντες καὶ διαφθείραντες, ἀπεκτείνατε. ὥστε δὴ καὶ ἐμὲ μηδὲν χρηστὸν παρ᾽ ὑμῶν προσδέχεσθαι. Τοιαῦτα ἄττα εἰπὼν, αὐτὸν τὸν Τιβέριον τῷ λόγῳ *παρήγαγε, λέγοντά οἱ ὅτι Καὶ καλῶς καὶ ἀληθῶς ταῦτα πάντα εἴρηκας· καὶ διὰ τοῦτο μήτε φιλήσῃς τινὰ αὐτῶν, μήτε φείσῃ τινός. πάντες γὰρ μισοῦσί σε, καὶ πάντες ἀποθανεῖν εὔχονται. οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων ἑκὼν ἄρχεται, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὅσον μὲν φοβεῖται, θεραπεύει τὸν ἰσχυρότερον· ὅταν δὲ δὴ θαρσήσῃ, τιμωρεῖται τὸν ἀσθενέστερον. Ταῦτ᾽ εἰπὼν, ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ἐξεπήδησεν, ἔς τε τὸ προάστειον αὐθημερὸν ἐξώρμησεν. ἡ δὲ γερουσία τότε μὲν ὑπ᾽ ἐκπλήξεως καὶ ὑπὸ δέους οὐδὲ φθέγξασθαι ἠδυνήθησαν· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ αὖθις ἀθροισθέντες, ἐπαίνους τε αὐτοῦ πολλοὺς ἐποιήσαντο, χάριν αὐτῷ μεγάλην ἔχοντες ὅτι μὴ προσαπώλοντο, καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ βουθυτεῖν κατ᾽ ἔτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ταῦτα ἀνεγνώκει, ἐψηφίσαντο. καὶ μετὰ τοῦτο κατὰ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) ἀφορμὴν πάντως τι αὐτῷ προσετίθεσαν. Γάϊος δὲ τούτων μὲν οὐδὲν προετίμησε, τὰ δὲ τῆς θαλάττης τρόπον τινὰ διϊππεῦσαι ἐπεθύμησε, γεφυρώσας τὸ μεταξὺ τῶν τε Πουτεόλων καὶ τῶν Βαύλων. τὸ γὰρ χωρίον τοῦτο κατ᾽ ἀντιπέραν τῆς πόλεως ἐστὶ, διέχον αὐτῆς σταδίους ἓξ καὶ εἴκοσι. πλοῖα δὲ ἐς τὴν γέφυραν τὰ μὲν ἠθροίσθη, τὰ δὲ κατεσκευάσθη. οὐ γὰρ ἐξήρκεσε τὰ συλλεγέντα· ἐζεύχθη δὲ οὐχ ἁπλῶς δίοδός τις, ἀλλὰ καὶ ἀναπαῦλαι ἐν αὐτῇ καὶ καταλύσεις, ὥστε καὶ ὕδωρ αὐτὰς πότιμον ἐπίρρυτον ἔχειν, ἐποιήθησαν. ἐπεὶ δὲ ἕτοιμα ἦν, τόν τε θώρακα τοῦ Ἀλεξάνδρου, (ὡς ἔλεγε) καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ χλαμύδα σηρικὴν ἁλουργῆ, πολὺ μὲν χρυσίον, πολλοὺς δὲ καὶ λίθους Ἰνδικοὺς ἔχουσαν, ἐπενέδυ· ξίφος τε παρεζώσατο, καὶ ἀσπίδα ἔλαβε, καὶ δρυῒ ἐστεφανῶτο. κἀκ τούτου τῷ τε Ποσειδῶνι φθόνῳ τε θύσας, μὴ καὶ βασκανία τις αὐτῷ (ὡς ἔφασκε) γένηται, ἔς τε τὸ ζεῦγμα ἀπὸ τῶν Βαύλων ἐσέβαλε, παμπληθεῖς καὶ ἱππέας καὶ πεζοὺς ὡπλισμένους ἐπαγόμενος· καὶ σπουδῇ, καθάπερ ἐπὶ πολεμίους τινὰς, ἐς τὴν πόλιν ἐσέπεσε. κἀνταῦθα τῆς ὑστεραίας ἀναπαυσάμενος ὥσπερ ἐκ μάχης, ἀνεκομίσθη διὰ τῆς αὐτῆς γεφύρας ἐφ᾽ ἅρματος, χιτῶνα χρυσόπαστον ἐνδύς. ἦγον δὲ αὐτὸν ἀθληταὶ ἵπποι ἀξιονικότατοι. καὶ ἄλλα τε αὐτῷ πολλὰ, ὡς καὶ λάφυρα, συνηκολούθει,

verbis accuſauit: *Vos enim*, inquit, *illum aſpere tractaſtis; Seiano animos inflaſtis, poſt eum occidiſtis. itaque intelligo me nihil boni exſpectare a vobis oportere.* Cumque hæc dixiſſet, ipſum Tiberium ita ſibi loquentem fecit: *Tu vero*, inquit, *Cai, omnia vere recteque dixiſti: quamobrem diligas eorum neminem, nemini in poſterum parcas: omnes te oderunt, te mortuum omnes cupiunt. Nemo enim libenter ſubiici poteſt; ſed vnuſquiſque, quamdiu timet, potentiorem colit & obſeruat; poſt, vbi cœpit rebus ſuis confidere, vlciſcitur imbecilliorem.* Cum peroraſſet, exceſſit e Senatu; atque eodem die in ſuburbia profectus eſt. Senatus hac oratione obſtupefactus, ac timore perterritus, ne verbum quidem facere potuit. Poſtero die rurſum cogitur: ibi omnes Caium efferunt ſummis laudibus, magnas gratias agunt, quod non perierint antea: decernuntque vt quotannis, quo die hæc lecta fuerint, boues immolentur eius humanitati: eumque omnibus fere rationibus fouere in reliquum tempus cœperũt. Sed Caius ea parui pendere, & in mari equitare quodammodo cupere, ponte inter Puteolos & Baulos facto: qui locus oppoſitus ciuitati, diſtat ab ea amplius †tria milia paſſuum. Ad hunc pontem faciẽdum naues coactæ & ædificatæ fuerũt: nec enim ſufficiebant collectæ, propterea quod pons ita factus non eſt, vt liceret tantummodo per eum tranſire: ſed fuere etiam in eo diuerſoria quædam ita ædificata, vt in ea aqua bibendi cauſa deduceretur. Quibus rebus inſtructis paratiſque, Caius thoracem induit Alexandri; (ſic enim appellabat) deinde ſericam chlamydem purpuream, multo auro, multiſq; lapillis Indicis ornatam: tum accinxit gladium, ſcutũq; accepit, & ex quercu coronatus eſt: poſt, factis ſacrificiis Neptuno atque Inuidiæ, ne ſibi (vt ipſe dicebat) inuideretur, Baulis põtem ingreditur, introducta magna equitum ac peditum armatorũ multitudine: atque inde ſtatim, tamquam in hoſtes, in ciuitatem irruptionem fecit. In qua cum poſtero die, velut ex prœlio, requieuiſſet, curru per eundem pontem vectus eſt, indutus veſte auro intexta. Vehebant eum *ferociſſimi equi & victores: eumque multa pro ſpoliis conſequebantur.

† ſtadia XXVI.

In his fuit Darius Arſacides; qui tum erat in obſidib. Parthorum. Sed cum oporteret aliquid eum apud tam magnum exercitũ, ac tam magna parta victoria concionari, tribunal cõſcendit ſupra naues ac in medio ponte factum. Hic cœpit ſe ipſe efferre laudibus, quaſi præclari operis auctor fuiſſet: dein milites extollere, quaſi magnis laborib. ſuſceptis, ac periculis aditis; dicereque præter cetera, eos maria ambulauiſſe. Hac oratione habita, ipſe in ponte, tamq̃ in inſula, ceteri in reliquis nauibus conſiſtunt, reliquãq; diei partem in conuiuiis conſumunt. Ex eo loco atq; ex montibus multus ſplendor vndiq; relucebat. Nam cum locus natura curuus ſit inſtar falcis, lumina ex omnibus partibus, nõ ſecus quam in theatro videbantur. Poſtq̃ fuit cibo vinoq; confectus, pleroſque ſocios de ponte deiecit in mare: multosque, cũ veheretur nauibus roſtratis, iaciebat in profundum; ita vt aliquot ex iis interierint. nam magna pars, etſi ebrii erant, euaſerunt; quod mare tranquillum & pacatum eſſet: Qua ex re efferebat ſe mirifice, ſeq; a Neptuno dicebat timeri: Dariumq; & Xerxem multis modis irridebat, q̃ pontem multo maiorem, q̃ ipſi vmquam fecerant, in mari faciendũ curauiſſet. Difficile eſt enumerare nobiles viros qui ab eo interfecti ſunt. dicendum tamen de quibuſdam videtur; vt ex iis quanta fuerit Caii inſania, conſtare manifeſte poſſit. Iunius quidẽ Priſcus Prætor, de quibuſdam aliis rebus accuſatus, propterea occiſus eſt q̃ locuples erat: quem vt Caius intellexit nihil dignũ ſupplicio *commiſiſſe, orationem habuit admirabilem: in qua ſe a Priſco deceptum eſſe dixit, eumq; fruſtra mortuũ eſſe, cum potuiſſet viuere. Domitius vero Afer, vt in graue ac mirum periculũ venit, ita ſalutem multo adeptus eſt admirabilius. Hic, cũ Agrippina Caii mater olim forte viuo Tiberio facta ſibi eſſet obuiam, deceſſerat de via: pudore adductus, propterea quod quandam propinquam eius accuſauerat: quo cognito Agrippina, eoque ad ſe vocato, *Bono animo es*, inquit, *Domiti: non enim tu mihi huius cauſa es, ſed Agamemnon*.

καὶ Δαρεῖος αὐτῷ ὁ Ἀρσακίδης, ἐν τοῖς ὁμηρεύουσι τότε τῶν Πάρθων ὤν· καὶ (ἔδει γὰρ αὐτὸν, οἷα ἔν τε στρατείᾳ τοιαύτῃ καὶ ἐπὶ νίκῃ τηλικαύτῃ, καὶ δημηγορῆσαί τι) ἀνέβη [τε] ἐπὶ βῆμα, ἐπὶ πλοίων καὶ αὐτὸ κατὰ μέσην πως τὴν γέφυραν πεποιημένον· καὶ πρῶτα μὲν ἑαυτὸν, ὡς καὶ μεγάλων τινῶν ἔργων ἐπιχειρητὴν, ἀπεσέμνυνεν, ἔπειτα δὲ τοὺς στρατιώτας, ὡς καὶ πεπονηκότας καὶ κεκινδυνευκότας, ἐπῄνεσεν, ἄλλα τε καὶ αὐτὸ τοῦτο εἰπὼν, ὅτι πεζῇ διὰ τῆς θαλάσσης διέδραμον. καὶ μετὰ τοῦτ' αὐτός τε ἐπὶ τῆς γεφύρας, ὥσπερ ἐν νήσῳ τινὶ, καὶ ἐκεῖνοι ἐν ἑτέροις πλοίοις περιορμοῦντες, τό τε λοιπὸν τῆς ἡμέρας καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν εἱστιάθησαν, πολλοῦ μὲν αὐτόθεν φωτὸς, πολλοῦ δὲ ἐκ τῶν ὀρῶν ἐπιλάμψαντος σφίσι. τοῦ γὰρ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος, πῦρ πανταχόθεν καθάπερ ἐν θεάτρῳ τινὶ ἐδείχθη. ὑπερκορὴς δὲ σίτου καὶ μέθης γενόμενος, συχνοὺς μὲν τῶν ἑταίρων ἐς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τῆς γεφύρας ἔρριψε, συχνοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων, ἐν πλοίοις ἐμβόλους ἔχουσι περιπλεύσας, κατέδυσεν, ὥστε καὶ ἀπολέσθαι τινάς. οἱ γὰρ πλείους, καίπερ μεθύοντες, ἐσώθησαν. αἴτιον δὲ, ὅτι καὶ λειοτάτη καὶ στασιμωτάτη ἡ θάλασσα ἐγεγόνει. καί τι καὶ ἀπὸ τούτων ὠγκώθη, λέγων ὅτι καὶ ὁ Ποσειδῶν αὐτὸν ἐφοβήθη. ἐπεὶ ἔς γε τὸν Δαρεῖον καὶ τὸν Ξέρξην οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπέσκωπτεν, ὡς καὶ πολλαπλάσιον αὐτῶν μέρος τῆς θαλάσσης ζεύξας. Ὧν δὲ ἀπέκτεινεν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, πολὺ μὲν ἔργον ἀριθμῆσαι καὶ τὰ ὀνόματα· ῥητέον δὲ ὅμως ὀλίγους τινὰς, ἐξ ὧν καὶ μάλιστα διελεγχθήσεται ἡ τοῦ Γαΐου μανία. Ἰούνιος Πρίσκος στρατηγὸς ᾐτιάθη μὲν ἐπ' ἄλλοις τισὶν, ἀπέθανε δὲ ὡς πλούσιος. καὶ ἐπ' αὐτῷ ὁ Γάιος, μαθὼν ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ θανάτου ἐκέκλητο, θαυμαστὸν λόγον ἐφθέγξατο, εἰπὼν, Ἠπάτησέ με, καὶ μάτην ἀπώλετο· ζῆν γὰρ ἠδύνατο. Δομίτιος δὲ ὁ Ἄφρος καὶ κινδύνῳ παραδόξῳ καὶ σωτηρίᾳ θαυμασιωτέρᾳ ἐχρήσατο. ἡ μὲν γὰρ Ἀγριππῖνα ἡ τοῦ Γαΐου μήτηρ, συναντήσασά ποτε αὐτῷ ἐπὶ τοῦ Τιβερίου, καὶ μαθοῦσα ὅτι ἐξέστη τῆς ὁδοῦ δι' αἰσχύνην, ὅτι γυναικός τινος αὐτῇ προσηκούσης κατηγορήκει, προσεκαλέσατό τε αὐτὸν καὶ ἔφη, Θάρρει Δομίτιε· οὐ γάρ σύ μοι αἴτιος εἶ, ἀλλ' Ἀγαμέμνων. τότε δὲ, ἐπειδὴ εἰκόνα τινὰ τοῦ Γαΐου στήσας, ἐπίγραμμα αὐτῇ ἐπέγραψε, δηλῶν ὅτι ἕβδομον καὶ εἰκοστὸν ἔτος ἄγων, δεύτερον ὑπατεύοι, ἠγανάκτησεν, ὡς καὶ προφέροντος αὐτοῦ τὸ μειρακιῶδες καὶ τὸ παράνομον· καὶ εὐθὺς ἐπὶ τούτῳ

Hac re Domitius confidens, ſtatuam Caio
†ſextum, al. poſuit, ſubſcripto epigrammate, *ex quo intelligebatur, Caium agentem annum †ſeptimum & vigeſimum, alterum Conſulatum geſſiſſe. Huic Caius ſuccẽſere ob eam cauſam cœpit; quaſi ſibi adoleſcentiã exprobraret, ac ipſe contra leges feciſſe videretur. Itaq; eũ qui

ἐφ' ᾧ

ἐφ' ᾧ καὶ τιμηθήσεσθαι προσεδόκησεν, ἐς τε τὸ συνέδριον αὐτὸν ἐσήγαγε, καὶ λόγον κατ' αὐτοῦ μακρὸν ἀνέγνω. ἄλλως τε γὰρ προέχειν ἁπάντων τῶν ῥητόρων ἠξίου, καὶ ἐκεῖνον δεινότατον εἰπεῖν εἰδὼς ὄντα, ὑπερβαλέσθαι ἐσπούδασε. πάντως δ' ἂν αὐτὸν ἀπέκτεινεν, εἰ καὶ ἐφ' ὁποσονοῦν αὐτῷ ἀντεφιλοτιμήθη· νῦν δὲ αὐτὸς τι μὲν οὐδέν, θαυμάζειν δὲ δὴ καὶ καταπεπλῆχθαι τὴν δεινότητα τοῦ Γαΐου προσποιησάμενος, τήν τε κατηγορίαν καθ' ἓν ἕκαστον ἐπιλέγων, ὥσπερ τις ἀκροατὴς ἀλλ' οὐχ ὑπεύθυνος ὤν, ἐπῄνει. καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος αὐτῷ ἐδόθη, πρὸς ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν ἐτράπετο· καὶ τέλος ἔς τε τὴν γῆν κατέπεσε, καὶ χαμαὶ κείμενος ἱκέτευσεν, ὡς καὶ τὸν ῥήτορα αὐτοῦ μᾶλλον ἢ τὸν Καίσαρα φοβούμενος. ἐφ' οἷς ἐκεῖνος διεχύθη, πιστεύσας ὄντως τῇ τῶν λόγων παρασκευῇ κεκρατηκέναι αὐτοῦ. καὶ διά τε τοῦτο, καὶ διὰ Κάλλιστον τὸν ἀπελεύθερον, ὃν αὐτός τε ἐτίμα, καὶ ὁ Δομίτιος ἐτεθεραπεύκει, ἐπαύσατο ὀργιζόμενος. καὶ τῷ γε Καλλίστῳ αἰτιασαμένῳ* αὐτὸν ὕστερον ὅτι καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ κατηγόρησεν, ἀπεκρίνατο ὅτι, Οὐκ ἔδει με τοιοῦτον λόγον ἀποκεκρύφθαι. Δομίτιος μὲν δὴ καταγνωσθεὶς μηκέτι δεινὸς εἶναι λέγειν, ἐσώθη. ὁ δὲ [δὴ] Σενέκας ὁ Ἄννιος Λούκιος, ὁ πάντας μὲν τοὺς καθ' ἑαυτὸν Ῥωμαίους, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους σοφίᾳ ὑπεράρας, διεφθάρη παρ' ὀλίγον, μήτ' ἀδικήσας τι, μήτε δόξας, ὅτι δίκην τινὰ ἐν τῷ συνεδρίῳ παρόντος αὐτοῦ καλῶς εἶπε. τοῦτον μὲν οὖν ἀποθανεῖν κελεύσας ἀφῆκε, γυναικί τινι ὧν ἐχρῆτο πιστεύσας ὅτι φθόῃ τε ἔχοιτο κακῶς, καὶ οὐκ ἐς μακρὰν τελευτήσοι. τὸν δὲ Δομίτιον ὕπατον εὐθὺς ἀπέδειξε, τοὺς τότε ἄρχοντας καταλύσας, ὅτι ἐπὶ τῇ τοῦ Αὐγούστου νίκῃ, ᾗ τὸν Ἀντώνιον νενικήκει, ἑορτήν, ὥσπερ εἴθιστο, ἤγαγον. ἵνα γὰρ συκοφαντήσῃ αὐτούς, τοῦ Ἀντωνίου μᾶλλον ἢ τοῦ Αὐγούστου ἀπόγονος δοκεῖν εἶναι ἠθέλησε, καὶ* προεῖπέ γε οἷς καὶ τὰ ἄλλα ἀνεκοίνου, ὅτι πάντως ὁπότερον* ἄν τι ποιήσωσιν, ἁμαρτήσοιεν, ἄν τε ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀντωνίου συμφορᾷ βουθυτήσωσιν, ἄν τε ἐπὶ τῇ τοῦ Αὐγούστου νίκῃ ἄθυτοι ὦσι. Καρίναν δὲ Σεκοῦνδον ῥήτορα ἐφυγάδευσεν, ὅτι λόγον τινὰ ἐν γυμνασίᾳ κατὰ τυράννων εἶπεν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἰταλίᾳ χρήματα ἀνάλωκε, ἐς τὴν Γαλατίαν ἀφώρμησεν, ὅπως καὶ τὰ ἐκείνων ἀνθοῦντα τοῖς πλούτοις καὶ τὰ τῶν Ἰβήρων ἐχρηματίσῃ· πολλοὺς μὲν οὖν ὀρχηστάς, πολλοὺς δὲ μονομάχους, ἵππους, γυναῖκας, τὴν ἄλλην τρυφὴν ἐπαγόμενος.

potius ob id factum magnos honores ſperauerat, in Senatu reũ fecit: lectaq; lõga eius accuſatione, (credebat enim Caius ſe eloquentia omnes oratores anteire; atq; hunc, quem ſciebat eſſe eloquentiſſimum virum, dicẽdo ſuperare conabatur) eundem interfici iuſſiſſet, ſi dicẽdo vel minimum contẽdere inſtituiſſet. Sed Domitius non ſolum nihil reſpondit, verum etiam ſe Caii eloquentiam obſtupeſcere & admirari ſimulauit; cœpitq; actionis ſingula verba repetere, eaq; vehemẽter laudare, ita ac ſi auditor eius, non reus fuiſſet: deinde, poſtquam ipſi reſpondendi facultas data eſt, ſe ad preces & lamentum cõuertit: poſtremo etiam in terrã cecidit; atq; in ea iacens ſupplicabat; quaſi Caium oratorem magis quam Cæſarem timeret. Quare grauius Caius, ratusq; ſe apparatu orationis eo ſuperiorẽ fuiſſe, tum etiam propter Calliſtum libertũ, quem ipſe habebat in honore, & Domitius fouebat, iratus eſſe deſiit: quem dum Calliſtus poſtea reprehẽderet, quod illum accuſauiſſet, reſpondit ſe tã præclaram orationem in occulto habere non potuiſſe. Itaq; Domitii eloquẽtia cõdemnata, ipſe liberatus eſt. Lucius autẽ Annius Seneca, qui omnes homines ſuæ ætatis aliosque permultos ſapientia antecelluit, pene occiſus fuiſſet, nullo cõmiſſo delicto, ac ne ſuſpicione quidem facta; ſed quod præſente Caio in ſenatu cauſam aliquam accurate elegãterq; dixiſſet: ſed eum iuſſum interfici dimiſit, perſuaſus a muliere cum qua cõſuetudinem habebat, eum tabe miſere, nec ita multo poſt, eſſe moriturum. Domitium vero ſtatim Conſulẽ deſignauit, *mouitq; magiſtratus, quod dies feſtos egiſſent (vt erat cõſuetudo) propter victoriam quam Auguſtus contra Antonium obtinuerat. Nam vt eos calumniaretur, maluit Antonio quã Auguſto prognatus videri: dixeratq; antea iis cum quibus cõmunicabat cetera, illos, vtrumlibet facerent, omnino eſſe peccaturos, ſiue ſacrificarent propter cladem Antonii, ſiue propter victoriam Auguſti ſacra non facerent. Carinam vero Secundum oratorem exſilio mulctauit; quod exercendi ſui cauſa, contra Tyrannos declamauerat. Ceterum conſumpta vrbis ac totius Italiæ pecunia, Caius in Galliam proficiſcitur, ad eam gentem fortunis, quæ tum erant maximæ atque florentiſſimæ, vna cum Hiſpanis ſpoliandam: eoque duxit ſaltatores, gladiatores, equos, milites, atq; oblectamenta eiuſdem generis.

Ibi publicum crimen fuit diuitem eſſe: atq; horum poſſeſſiones cum venderet ipſe, inde multo maiorem pecuniam redegit; quod omnes cogebãtur pluris quam res eſſent, emere. Qua de cauſa iuſſit theſauros imperii pulcherrimos atq; pretioſiſſimos afferri, eosque ſub præcone ſubiecit: cumque eos vẽderet, dicebat de ſingulis; *Hoc meus pater, hoc mater, hoc auus, hoc proauus poſſedit: hoc Antonius ex Ægypto attulit; hæc ſunt Auguſti ſpolia.* Neq; vero acquirebat quidquam, aut aſſeruabat; *ſed inſumebat omnia vt conſueuerat. Magnum exercitum comparauit; in quo erant militum ducenta quinquaginta milia; eorumque magnam partem conſumpſit. nam eos ſigillatim, nõnumquam etiam confertos occidebat. Cumque aliquando conſpexiſſet magnam hominum multitudinem, ſiue eorũ qui erant in vinculis, ſiue aliorum quorundam, eos omnes a caluo ad caluum (vt dici ſolet) occidi iuſſit. Cũ autem luderet alea, ſibiq; pecuniam deeſſe intelligeret, *ob eamque cauſam Gallos cenſeri, ac eorum locupletiſſimos interfici iuſſiſſet, ad colluſores ſuos reuerſus ait; *Vos quidem de paruo drachmarum numero contenditis: at ego collegi †ſexies millies ſeſtertium.* Vtque illi occiſi ſunt contra ius faſque, ita Iulius Sacerdos locuples, non tamen vſque adeo diues vt propterea deberent ei inſidiæ parari, tamen propter *ſimilitudinem nominis interfectus eſt. adeo Caius faciebat omnia nullo adhibito iudicio. Claudium quoq; ſuſtuliſſet; niſi contempſiſſet hominem natura & iudicio ſegnem. Profectus ad Oceanũ, quaſi ducturus exercitum in Britãniam, *in litore inſtructis militibus, triremẽ conſcendit: cumque inde ſoluiſſet, paulo poſt retro ceſſit, ſeditque pro tribunali; deditque ſignum militibus a tubicinibus tamquam ad cõligendum excitatis: tum imperauit iis vt conchylia colligerent. Quibus ſpoliis acceptis (ſcilicet hoc bellum exuuias huiuſcemodi ad triumphũ poſtulabat) magnifice gloriabatur, quaſi Oceano ſubacto: deinde multa largitus militibus, conchylia Romã attulit; vt hæc ſpolia etiã populo Rom. oſtẽderet. Senatus, quẽadmodũ de his rebus taceret, (nouerat enim hominis inſolentiam) aut quomodo cum laudaret, neſcire. *nam qui*

† aureorum ſexagies centena milia, *Bl.* quindecim milia myriadum, *Gr.*

καὶ τὸ δημόσιον ἔγκλημα πᾶσι τὸ πλουτεῖν· καὶ αὐτῶν τὰ κτήματα αὐτὸς πιπράσκων, πολλῷ καὶ ἐκ τούτου πλείω ἠργυρολόγει. πάντες γὰρ ἠναγκάζοντο καὶ πολύ γε ὑπὲρ τὴν ἀξίαν ὠνεῖσθαι. ἀφ' οὗπερ καὶ τὰ τῆς μοναρχίας κειμήλια τὰ κάλλιστα καὶ τιμιώτατα μεταπεμψάμενος, ἀπεκήρυξεν. ἐπέλεγε δὴ ἐφ' ἑκάστῳ, Τοῦτό μου ὁ πατὴρ ἐκτήσατο, τοῦτο ἡ μήτηρ, τοῦτο ὁ πάππος, τοῦτο ὁ πρόπαππος· Ἀντωνίου τοῦτο Αἰγύπτιον, Αὐγούστου τὸ νικητήριον. οὐ μέντοι καὶ περιεποιεῖτό τι, ἀλλ' ἔς τε τὰ ἄλλα ἐδαπάνα, ὥσπερ εἰώθει, καὶ ἐς τὰ στρατεύματα. πέντε γὰρ *εἴκοσι μυριάδας στρατιωτῶν ἤθροισεν· ὧν καὶ πολὺ μέρος ἀνάλωσε, τοὺς μὲν καθ' ἑκάστους κατακόπτων, τοὺς δὲ ἀθρόους ἅμα πάντας φονεύων. ἰδὼν γάρ ποτε ὄχλον εἴτε δεσμωτῶν, εἴτε καὶ ἄλλων τινῶν, προσέταξε τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον, ἀπὸ τοῦ φαλακροῦ μέχρι τοῦ φαλακροῦ πάντας αὐτοὺς σφαγῆναι. Κυβεύων δέ ποτε, καὶ μαθὼν ὅτι οὐκ εἴη αὐτῷ ἀργύριον, ᾔτησέ τε τὰς τῶν Γαλατῶν ἀπογραφάς, καὶ ἐξ αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους θανατωθῆναι κελεύσας, ἐπανῆλθέ τε πρὸς τοὺς συγκυβευτάς, καὶ ἔφη ὅτι Ὑμεῖς περὶ ὀλίγων δραχμῶν ἀγωνίζεσθε, ἐγὼ δὲ εἰς μυρίας καὶ πεντακισχιλίας μυριάδας ἤθροισα. καὶ οὗτοι μὲν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο· ἀμέλει εἷς τις αὐτῶν Ἰούλιος Σακερδὼς, ἄλλως μὲν εὖ χρημάτων ἥκων, οὐ μέντοι καὶ ὑπερπλούτων ὥστε καὶ ἐπιβουλευθῆναι δι' αὐτά, ὅμως ἐξ ἐπωνυμίας ἀπεσφάγη. οὕτως ἀκρίτως πάντα ἐγίγνετο. καὶ τὸν Κλαύδιον δὲ ἀπέκτεινεν ἄν, εἰ μὴ κατεφρόνησεν αὐτοῦ, τὰ μὲν τῇ φύσει, τὰ δὲ ἐκ προνοίας πολλὴν νωθείαν προσποιουμένου. Ἐς δὲ τὸν Ὠκεανὸν ἐλθών, ὡς καὶ ἐν τῇ Βρεττανίᾳ στρατεύσων, καὶ πάντας τοὺς στρατιώτας ἐν τῇ ἠιόνι διατάξας, τριήρεις τε ἐπέβη, καὶ ὀλίγον ἀπὸ τῆς γῆς ἀπάρας, ἀνέπλευσε· καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ ἱζήσας, καὶ σύνθημα τοῖς στρατιώταις ὡς ἐς μάχην δούς, τοῖς τε σαλπικταῖς ἐξορμήσας αὐτούς, εἶτ' ἐξαίφνης ἐκέλευσε σφίσι τὰ κογχύλια συλλέξασθαι. λαβὼν δὲ τὰ σκῦλα ταῦτα, (καὶ γὰρ λαφύρων δηλονότι πρὸς τὴν τῶν ἐπινικίων πομπὴν ἐδεῖτο) μέγα τε ἐφρόνησεν, ὡς καὶ τὸν Ὠκεανὸν αὐτὸν δεδουλωμένος, καὶ τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐδωρήσατο. Καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν Ῥώμην τὰ κογχύλια ἀνεκόμισεν, ἵνα καὶ ἐκείνοις τὰ λάφυρα δείξῃ· ἡ δὲ βουλὴ οὔθ' ὅπως ἐπὶ τούτοις ἡσυχάζοι εἶχεν, ὅτι μεγαλοφρονούμενον αὐτὸν ἐπυνθάνετο, οὔθ' ὅπως αὐτὸν ἐπαινέσειεν. ἂν γάρ τις

ἐπὶ *μη-

ἐπὶ *μηδεμιᾷ ἢ μικρᾷ τινι ἀνδραγαθίᾳ ἤτοι ἐπαίνους μεγάλους ἢ καὶ τιμὰς ἐξαισίους ποιῆται, διαχλευάζεσθαί τε καὶ διασιλλοῦν αὐτὴν ὑποπτεύει). ὅμως εἰσελθὼν ἐς τὴν πόλιν, τὴν μὲν βουλὴν ὀλίγου ἐδέησεν ἀπολέσαι πᾶσαν, ὅτι μὴ τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον αὐτῷ ἐψηφίσατο· τὸν δὲ δῆμον ἀθροίσας, πολὺ μὲν ἀργύριον ἐκ μετεώρου τινός, πολὺ δὲ χρυσίον ἔρριψε· καὶ πολλοὶ ἀπώλοντο διαρπάζοντες. σιδήρια γὰρ μικρὰ ἄττα αὐτοῖς (ὥς φασί τινες) ἀνεμέμικτο.

Βετιλλῖνον δὲ Κάσσιον ἀποσφαγῆναι κελεύσας, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ Καπίτωνα παρεῖναι φονευομένῳ αὐτῷ κατηνάγκασε, μήτ᾽ ἀδικοῦντά τι, μήτ᾽ εἰσηγγελμένον. πυθομένου τε αὐτοῦ εἰ μῦσαί γε οἱ ἐπιτρέποι, προσέταξε καὶ ἐκεῖνον σφαγῆναι. Ἦν δέ τις Πρωτογένης πρὸς πάντα αὐτῷ τὰ χαλεπώτατα ὑπηρετῶν, ὥστε καὶ βιβλία ἀεὶ δύο *περιφέρειν, καὶ αὐτῶν τὸ μὲν ξίφος, τὸ δὲ ἐγχειρίδιον ὀνομάζειν. οὗτος ἐσελθών ποτε ἐς τὸ συνέδριον, ὡς καὶ κατ᾽ ἄλλο τι, καὶ πάντων (οἷα εἰκὸς) προσειπόντων τε αὐτὸν καὶ δεξιουμένων, δριμύ τι [τι] Σκριβωνίῳ Πρόκλῳ ἐνεῖδε, καὶ ἔφη, Καὶ σύ με ἀσπάζῃ, μισῶν οὕτω τὸν αὐτοκράτορα; ἀκούσαντες δὲ τοῦτο οἱ παρόντες, περιέσχον τε τὸν συμβουλευτὴν καὶ διέσπασαν. ἡσθέντος τε ἐπὶ τούτῳ τοῦ Γαΐου, καὶ φήσαντος αὐτοῖς καταλλάττεσθαι, ἐψηφίσαντο ὅπως καὶ βήματι ὑψηλῷ, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ βουλευτηρίῳ, ὥστε μηδένα ἐξικνεῖσθαι, καὶ φρουρᾷ στρατιωτικῇ καὶ ἐκεῖ χρῷτο. Ἀνακαλούντων δὲ αὐτὸν τῶν μέν, ἥρωα, τῶν δέ, θεόν, δεινῶς ἐξεφρόνησεν. ἠξίου μὲν γὰρ καὶ πρότερον ὑπὲρ ἄνθρωπον νομίζεσθαι, καὶ τῇ τε σελήνῃ συγγίνεσθαι, καὶ ὑπὸ τῆς Νίκης στεφανοῦσθαι. Ζεύς τε εἶναι ἐπλάττετο· καὶ κατὰ τοῦτο γυναιξὶν ἄλλαις τε πολλαῖς, καὶ ταῖς ἀδελφαῖς μάλιστα συνεῖναι προεφασίζετο. Ἥρα τε καὶ Ἄρτεμις καὶ Ἀφροδίτη πολλάκις ἐγίγνετο· πρὸς γὰρ δὴ τὴν τῶν ὀνομάτων μετάθεσιν καὶ τὸ ἄλλο σχῆμα πᾶν τὸ προσῆκον σφίσιν ἐλάμβανε· καὶ ποτὲ μὲν θηλυδριώδης ἑωρᾶτο, καὶ κρατῆρα καὶ θύρσον εἶχε· ποτὲ δ᾽ ἀρρενωπός, ῥόπαλον καὶ λεοντῆν ἐφόρει. λειογένειος αὖ, καὶ μετὰ τοῦτο πωγωνίας ἐφαντάζετο· τρίαιναν τε ἔστιν ὅτε ἐκράτει, καὶ κεραυνὸν αὖθις ἀνέσειε· παρθένῳ τε πολεμικῇ ὡμοιοῦτο, καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ ἐγυναικίζεν. οὕτω που καὶ τῷ ῥυθμῷ τῆς στολῆς καὶ τοῖς προσθέτοις τοῖς τε περιθέτοις ἀκριβῶς ἐποικίλλετο· καὶ πάντα μᾶλλον δοκεῖν ἢ ἄνθρωπος εἶναι ἤθελε. καί ποτέ τις ἀνὴρ Γαλάτης,

factum perexiguum ſummis laudibus extollit, eiq; magnos honores tribuit, id ludificari quodãmodo & traducere videtur. Tamen Caius, vt eſt in vrbem ingreſſus, fere voluit vniuerſum Senatum perdere, quod ſibi honores prope diuinos non decreuiſſet. Congregato vero populo, magnã vim auri argentique profudit de ſuperiore loco: quę pleriq; dum colligerent, mortui ſunt: quod ferramenta quædam exigua (vt aiunt) cum iis commixta fuerint. Pręterea 'Caſſium Becillinũ occidi iuſſit: coegitq; Capitonem patrem eius, virum bonum, nullius accuſatum delicti, ſupplicio filii intereſſe: qui dum a Caio peteret vt ſibi oculos claudere liceret, iuſſus eſt pariter occidi. Erat Caio Protogenes quidã miniſter in crudeliſſimis ac difficillimis rebus. hic ꝑpetuo duos libros ferebat: quorum alterũ *gladium, pugionem* alterum nominabat. qui dum aliquando alias ob cauſas introiiſſet in Senatum, eũq; Senatores omnes ſalutarẽt & amplecterẽtur, torue Scribonium Proclum aſpiciens, *Tu ne etiam*, inquit, *me ſalutas, qui tam acerbe Imperatorem odiſti?* Quod vbi Senatores qui aderant pręſentes, audiuerunt, Proclum circumſiſtunt: eũq; diſcerpunt & dilacerant. Qua re lætatus Caius, ſe patribus reconciliatum eſſe dixit. Illi decreuerũt vt Caius ſederet in Senatu in præcelſo atq; edito tribunali; ne quis ad eum accederet: ibiq; cuſtodia militari vteretur. *Heros* autem a multis, & *Deus* a quibuſdam vocatus, maxime efferri cœpit: cupiebat enim antea ſe humana conditione ſuperiorem videri, cum Luna coiiſſe, & a Victoria coronatum eſſe. Iouem etiã ſe eſſe fingere, dicereque, ob eam cauſam ſe cum mulieribus compluribus, ſed pręſertim cum ſororibus, rẽ habere. Fiebat ſæpenumero Iuno, Diana, Venus; ac præter mutationem nominũ, veſtes quoque capiebat diis proprias & accommodatas. Interdum enim mollis & effœminatus, craterem thyrſumq; gerebat, bacchantium ritu: interdum ſeuero & virili vultu clauam ac pellem leonis ferebat: rurſum imberbis, mox barbatus eſſe videbatur: tridentem aliquando tenebat, nonnũquam faciebat fulmen: ſæpe bellicoſæ virgini ſimilis factus, non multo poſt tempore mulierem repræſentabat. Ita commutatis veſtibus, *aliiſq; rebus acceptis demptiſque, varias formas capiebat, dum cetera omnia potius quam homo cupiebat videri. Itaq; cum Gallus quidam,

vt vidit ſedentem in ſolio eminentiſſimo, Iouis ornatu, atq; inde reſpondentem, irridere cœpit. Qua re animaduerſa, Caius ad ſe vocauit hominem, rogauitq; quid ſibi videretur. is reſpondit, (dicendum eſt enim quod dixit) hanc magnam dementiam videri. ſed is, quod ſutor erat, nullo damno affectus eſt. *adeo principes huiuſmodi æquiore animo ferre ſolent plebeios homines libere loquentes, quam præditos aliqua dignitate.* Cumq; ſe Deum eſſe fingeret, caperetq; formas eius generis; tum verò ei ſupplicationes fiebãt, votaq; & ſacrificia accõmodata adhibebantur: alioqui veſtitu ſerico & triumphali plerumq; procedebat in publicum. Cõplectebatur & oſculabatur paucos: manũ ſuam pedemve plurimis, iiſq; Senatoribus, ad oſculãdum præbebat: ita vt ii quos ipſe oſculatus eſſet, ei etiam in Senatu gratias agerent: licet ſaltatores quotidie in conſpectu omniũ oſcularetur. Aſſentabãtur ei etiam ii qui aliquid poſſe videbantur. Nam Lucius Vitellius, homo non ignobilis, nec ſtultus, ſed clarus propter Syriã; (quam prouinciam obtinuerat, in eaq; cum cetera omnia glorioſe adminiſtrauerat, tum vero Artabanum, quẽ nemo propter Armeniã vltus fuerat, quiq; iam tum inhiabat Syriæ, perterrefecerat, dum ei repente ad Euphratem occurriſſet, collatiſq; ſermonib. coegiſſet ſtatuis Auguſti Caiiq; ſacra facere, ſancireque fœdera ad cõmodum & vtilitatẽ populi Romani, filiis ſuis obſidibus datis) vbi accerſitus eſt a Caio ad ſupplicium, (nam q̃ Parthi regem ſuum exegerãt, culpa omnis in ipſum conferebatur) cognouitque odium in ſe concitatum eſſe propter inuidiam, ac ſibi propter timorem inſidias eſſe factas: ſimulare cœpit ſe lõge minorem eſſe opinione: dein accidere ad pedes Caii, profundere magnam vim lacrymarum, *ei diuinos honores tribuere, venerari, vouereque, ſi incolumis ſeruaretur, ſe ei ſacra facturum. Itaq; nõ modo euaſit ſaluus; ſed eum ita leniuit & placauit his rebus omnibus, vt non ſolum viueret, ſed etiam in familiaribus eius haberetur. Cumq; Caius aliquando ſe cũ Luna coire diceret, interrogaretq; Vitelliũ, an deã videret coeuntẽ ſecũ, obſtupefactus tremẽſq; cœpit deorſum inſpicere: *locutusque pauca, *Licet*, inquit, *Domine*, *vobis diis tantummodo vos inter vos videre.* Itaque Vitellius inde facto initio, ceteros aſſentatores in reliquũ tempus

ἰδὼν αὐτὸν ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ ἐν Διὸς εἴδει χρηματίζοντα, ἐγέλασεν· ὁ δὲ Γάιος ἐκάλεσέ τε αὐτὸν, καὶ ἀνήρετο, Τί σοι δοκῶ εἶναι; καὶ ὃς ἀπεκρίνατο (ἐρῶ γὰρ αὐτὸ τὸ λεχθὲν) ὅτι Μέγα παραλήρημα. καὶ οὐδὲν μέντοι δεινὸν ἔπαθε. σκυτοτόμος γὰρ ἦν. οὕτω πού ῥᾷον τὰς τῶν τυχόντων ἢ τὰς τῶν ἐν ἀξιώσει τινὶ ὄντων παρρησίας οἱ τοιοῦτοι φέρουσι. Ταῦτα μὲν οὖν τὰ σχήματα, ὁπότε τις θεὸς ἐπλάττετο εἶναι, ἐλάμβανε· καὶ *αὐτῷ καὶ ἱκετεῖαι καὶ εὐχαὶ καὶ θυσίαι τε κατὰ τὸ πρόσφορον προσήγοντο. ἄλλως δὲ δὴ ἔν τε τῇ σηρικῇ καὶ ἐν τῇ νικητηρίᾳ σκευῇ, ὡς πλήθει ἐδημοσίευσεν. ἐφίλει τε ὀλίγους. τοῖς γὰρ πλείοσι καὶ τῶν βουλευτῶν ἢ τὴν χεῖρα, ἢ τὸν πόδα προσκυνεῖν ὤρεγε· καὶ διὰ τοῦθ' οἱ φιληθέντες ὑπ' αὐτοῦ, χάριν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ γερουσίᾳ ἐγίνωσκον, καίτοι τοὺς ὀρχηστὰς καθ' ἡμέραν φιλοῦντι πάντων ὁρώντων. Ἐκολάκευον δὲ αὐτὸν καὶ οἱ πάνυ *δοκοῦντές τι εἶναι. ὁ δὲ οὖν Βιτέλλιος ὁ Λούκιος, οὔτ' ἀγεννὴς οὔτ' ἄφρων ὢν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ Συρίᾳ ἀρχῆς ὀνομαστὸς γενόμενος, τά τε γὰρ ἄλλα λαμπρῶς ἡγεμόνευσε, καὶ τὸν Ἀρτάβανον καὶ ἐκείνῃ ἐπιβουλεύοντα, ἐπειδὴ μηδεμίαν τιμωρίαν ἐπὶ τῇ Ἀρμενίᾳ ἐδεδώκει, κατέπληξέ τε ἀπαντήσας αὐτῷ ἐξαπιναίως περὶ τὸν Εὐφράτην ἤδη ὄντι, καὶ ἔς τε λόγους αὐτὸν ὑπηγάγετο, καὶ θῦσαι ταῖς τοῦ Αὐγούστου τοῦ τε Γαΐου εἰκόσιν ἠνάγκασε, σπονδάς τε αὐτῷ πρὸς τὸ τῶν Ῥωμαίων συμφέρον δοὺς, καὶ προσέτι καὶ παῖδας αὐτοῦ ὁμήρους λαβών. οὗτος οὖν ὁ Βιτέλλιος μετεπέμφθη μὲν ὑπὸ τοῦ Γαΐου ὡς καὶ ἀπολούμενος. ἐφ' οἷς γὰρ οἱ Πάρθοι τὸν βασιλέα σφῶν ἐξήλασαν, ἐπὶ τούτοις ἐκεῖνος αἰτίαν εἶχε, μισηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ φθόνου, καὶ ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ φόβου. ἐσώθη δὲ σχηματίσας πως ἑαυτὸν, ὥστε καὶ ἐλάττων αὐτῷ τῆς δόξης φανῆναι· καὶ πρός τε τοὺς πόδας αὐτοῦ προσπεσὼν, καὶ δάκρυσι κλαύσας, καὶ τούτῳ καὶ θειάσας αὐτὸν πολλὰ καὶ προσκυνήσας, καὶ τέλος εὐξάμενος, ἂν περισωθῇ, θύσειν αὐτῷ ἐκεῖνο. ἐκ γὰρ τούτων οὕτως αὐτὸν ἐθεράπευσε καὶ ἱλεώσατο, ὥστε μὴ μόνον περιγενέσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πάνυ φίλοις αὐτοῦ νομισθῆναι. *ποτὲ γὰρ τοῦ Γαΐου συγγίνεσθαί τε τῇ σελήνῃ λέγοντος, καὶ ἐρωτήσαντος αὐτὸν εἰ ὁρῴη τὴν θεὸν συνοῦσαν αὐτῷ, κάτω τε, ὡς καὶ τεθηπὼς, ἔβλεπεν ὑποτρέμων, καὶ μικρόν τι φθεγξάμενος, Ὑμῖν, ἔφη, τοῖς θεοῖς, δέσποτα, μόνοις *ἀλλήλους ὁρᾶν ἔξεστι. Βιτέλλιος μὲν οὖν ἐνθένδε ἀρξάμενος, πάντας καὶ μετὰ τοῦτο τοὺς ἄλλους κολακείᾳ ὑπερε-

προσεβάλλετο. Γάιος δὲ ἐπὶ πλέον *ἐπαρθεὶς, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ ναὸν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν· ἐπεκτήνατο μὲν γὰρ καὶ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ κατάλυσίν τινα, ἵνα (ὡς ἔλεγε) τῷ Διὶ συνοικοίη· ἀπαξιώσας δὲ δὴ τὰ δευτερεῖα ἐν τῇ συνοικήσει αὐτοῦ φέρεσθαι, καὶ *προσεγκαλέσας αὐτῷ ὅτι τὸ Καπιτώλιον κατέλαβεν, οὕτω δὴ ἕτερόν γε νεὼν ἐν τῷ παλατίῳ σπουδῇ ᾠκοδομήσατο, καὶ ἄγαλμα ἐς αὐτὸν ἠθέλησε τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου ἐς τὸ ἑαυτοῦ εἶδος μεταρρυθμίσαι· μὴ δυνηθεὶς δὲ (τό τε γὰρ πλοῖον τὸ πρὸς τὴν κομιδὴν αὐτοῦ ναυπηγηθὲν, κεραυνοῖς ἐφθάρη, καὶ γέλως, ὁσάκις τινὲς ὡς καὶ τοῦ ἕδους ἐφαψόμενοι προσῆλθον, πολὺς ἐξηκούετο) ἐκείνῳ μὲν ἐπηπείλει, αὐτὸς δὲ ἕτερον ἐνέστησε. τό τε Διοσκούρειον τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ Ῥωμαίᾳ ὂν διατεμὼν, διὰ μέσου τῶν ἀγαλμάτων εἴσοδον δι᾽ αὐτοῦ ἐς τὸ παλάτιον ἐποιήσατο, ὅπως καὶ πυλωροὺς τοὺς Διοσκούρους, ὥς γε καὶ ἔλεγεν, ἔχῃ. Διάλιόν τε αὐτὸν ὀνομάσας, τήν τε Καισωνίαν τὴν γυναῖκα, καὶ τὸν Κλαύδιον, ἄλλους τε τοὺς πλουσιωτάτους, ἱερέας προσέθετο, πεντήκοντα καὶ διακοσίας ἐπὶ τούτῳ παρ᾽ ἑκάστου μυριάδας λαβὼν, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ἱερᾶτο, τόν τε ἵππον συνιερέα ἀπέφηνε· καὶ ὄρνιθες αὐτῷ ἁπαλοί τέ τινες καὶ πολυτίμητοι καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐθύοντο. ταῖς τε βρονταῖς ἐκ μηχανῆς τινος ἀντεβρόντα, καὶ ταῖς ἀστραπαῖς ἀντήστραπτε· καὶ ὁπότε κεραυνὸς καταπέσοι, λίθον ἀντηκόντιζεν, ἐπιλέγων ἐφ᾽ ἑκάστῳ τὸ τοῦ Ὁμήρου, -- ἤ μ᾽ ἀνάειρ᾽, ἢ ἐγὼ σε.

Οὕτως οὖν ὁ θεὸς, ὅπου ὁ Ζεὺς, ἵνα τις τά τε ἄλλα τὰ αἴσχιστα ἐξ ὧν ἠργυρίζετο παραλίπῃ, ἀλλὰ τά γε οἰκήματα τὰ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ ἀποδειχθέντα, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς τῶν πρώτων, τούς τε παῖδας τοὺς τῶν σεμνοτάτων, οὓς ἐς αὐτὰ καθίζων ὕβριζεν, ἐκκαρπούμενος ἐπ᾽ αὐτοῖς πάντας ἁπλῶς, τοὺς μὲν ἐθελοντὰς, τοὺς δὲ καὶ ἄκοντας, ὅπως μὴ καὶ δυσχεραίνειν τι νομισθῶσι, πῶς ἄν τις σιωπήσειεν; ἔς γέ τοι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον τὸ συλλεγόμενον ἀπ᾽ αὐτῶν ἐμβαίνων ἑκάστοτε ἑαυτὸν, ἐκαλινδεῖτο. Ὡς δ᾽ οὖν πάντα τρόπον ἐξεμαίνετο, ἐπεβούλευσαν αὐτῷ Κάσσιός τε Χαιρέας, καὶ Κορνήλιος Σαβῖνος, καίτοι χιλιαρχίας ἐν τῷ δορυφορικῷ ἔχοντες. συνώμοσαν μὲν γὰρ πλείονες, καὶ συνήδεσαν τὸ πραττόμενον ἐν οἷς ἦν ὅ τε Κάλλιστος καὶ ὁ Ἔπαρχος· οἱ δ᾽ αὐτόχειρες αὐτοῦ γενόμενοι, ἐκεῖνοι ἦσαν. ἄλλως τε γὰρ ἀρχαιότροπός τις ἀνὴρ ὁ Χαιρέας ἦν, καί τινα καὶ ἰδίαν τῆς ὀργῆς αἰτίαν εἶχε. γύννιν τε γὰρ αὐτὸν, καίπερ ἐρρωμενέστατον

ſuperauit. Caius eo deductus eſt, vt & templum in vrbe faciendum ſibi curauerit, & domum in Capitolio; quo poſſet (ſicuti dicebat) vna cũ Ioue habitare: ſed indignatus poſtea, quod ſibi habitanti cum Ioue ſecũdæ partes darẽtur, eum propterea incuſare cœpit, quod Capitolium occupauiſſet: ob hanc cauſam templum alterum ędificari in Palatio celeriter iuſsit, eoque volebat ſtatuam Iouis Olympii commutatam in ſuam formam trãsferre: ſed id non potuit, propterea q; nauis quæ ad trãſuectionem eius parata erat, fulmine percuſſa fracta eſt: præterea, quoties ibatur ad eam ſtatuam tangendam, multus riſus audiebatur. quare Caius minatus Ioui, aliã ſibi faciendam curauit; templumque Caſtoris & Pollucis, quod erat in foro, *demolitus, inter medias ſtatuas eorum aditum ſibi ad Palatium patefecit; vt Caſtorem & Pollucem (ſicuti dicebat) ianitores ſuos haberet, *Dialem* ſe nominabat: Cæſoniã vxorem, & Claudium, aliosq; locupletiſſimos homines, ſacerdotes creauit: cuius rei cauſa exegit a ſingulis † centies ſeſtertiũm. Cumq; *ſe ipſe ſacerdotem feciſſet, equum collegã in ſacerdotio deſignauit: eiq; ſingulis diebus aues teneræ ac pretioſæ ſacrificabãtur. *Tonabat machinis quibuſdã, & fulgurabat: ac quoties fulmen de cælo caderet, ipſe contra iaciebat lapidem; dicebatq; in ſingulis iactibus illud Homeri; -- ἤ μ᾽ ἀνάειρ᾽, ἢ ἐγὼ σε, *Aut tu me tolle*, inquit; *aut ego te.* Igitur is deus atq; Iupiter, vt omittam cetera facinora turpiſsima, ex quibus pecuniam colligebat, cellas habuit ædificatas in Palatio; in quib. vxores puerosq; primorum ac nobiliſsimorum hominũ incluſerat, ex iisq; fructum capiebat, partim vi, partim de voluntate ipſorum, ne ei moleſti eſſe viderentur: quod facinus ſilentio prætermittere quis poteſt? præſertim cum in auro argẽtoq; ab eis collecto quotidie volutaretur. Cum igitur inſaniret in reb. omnibus, Caſsius Chærea, & Cornelius Sabinus, etſi erant Tribuni prætorianorum militum, cõtra eum coniurauerunt, fuereq; multi conſcii huius cõiurationis; (in quorũ numero fuit Calliſtus & Eparchus) ſed illi percuſſores fuerũt. Erat Chærea vir antiquæ virtutis morũq; ; qui Caio certis de cauſis infenſus erat, q; Caius eum, etſi fortiſsimum

† aureorum centum millia, Bl. ccl. myriades drachmarum, Gr.

virum, mulierẽ vocabat, eique, quoties *ad ſe veniret, ſignũ dabat Cupidinem, aut Venerem, aut aliud eiuſmodi. Caius quidem oraculum acceperat, quo admonebatur vt Caſſium caueret. Quod cum ad Caium Caſſiũ pertinere ratus eſſet, prognatum illo Caſſio percuſſore Cæſaris, ac tum Aſiam obtinentem, eum conſtrictum vinculis accerſiri iuſsit: quamuis ex oraculo hic Caſsius Chærea intelligeretur. Apollonius autem, vir Ægyptius, domi eundem eius caſum prædixit: qui ob eam cauſam Romã miſſus, ad Caiũ eo die perductus eſt quo ille mortem erat obiturus: ſed dilato paululum ſupplicio, cum futurũ eſſet vt non multo poſt puniretur, conſeruatus eſt. Negotium vero ſic confectum eſt. Caius dies feſtos agebat in Palatio, & ſpectaculum edebat: cũq; ipſe epularetur, & aliis epulum daret, Pomponius Secũdus Conſul cibum capiebat ad pedes eius, eosq; frequẽter oſculabatur. Poſt, vbi Caius ſaltare & tragœdias agere voluit, Chærea, nihil cunctandum ratus, vt eum animaduertit exeuntem e theatro, inſpiciendorum puerorum cauſa, quos ex Græcia atq; Ionia nobiliſsimos acciuerat ad canticum de ſuis laudib. canendum; cõcluſum in paruũ & anguſtum locũ interfecit. quo facto, nemo eorum qui aderant præſentes, manus ab illo abſtinuit; ſed mortuum confecerunt vulneribus: nonnulli etiã carnem eius deguſtauerunt; eiusq; vxorem ac filiam ſubito occiderunt.

Ita Caius, cum ea quæ ſupra ſcripta ſunt, feciſſet annis tribus, menſib. nouem, diebus octo & viginti, tãdem re ipſa ſe non eſſe Deum intellexit. Recordabantur qui tum aderant, eius quod aliquãdo ad populum dixerat: *Vtinam vnam ceruicem haberetis*: ſimul oſtendebant, ſibi complures manus, ei vnã ceruicẽ eſſe. Interfecto Caio, Prætoriani milites conturbati concurſanteſque, quærebant quis eum occidiſſet. Hos Valerius Aſiaticus, vir cõſularis, præter opinionem ſedauit. aſcẽdit enim in excelſum atq; editum locum, atq; inde vociferans, *Vtinam*, inquit, *ego eũ interfeciſſem*. Quib. verbis obſtupefacti, tumultuari deſierũt.

ἀνδρῶν ὄντα, ὁ Γάιος ἐπεκάλει, καὶ τὸ σύνθημα αὐτῷ, ὁπότε ἐς ἐκεῖνον καθήκοι, Πόθον, ἢ Ἀφροδίτην, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον ἐδίδου. θεοπρόπιον δέ τι τῷ Γαΐῳ ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐγεγόνει, φυλάττεσθαι Κάσσιον. καὶ ὁ μὲν ἐς Γάιον Κάσσιον τὸν τότε τῆς Ἀσίας ἄρχοντα, ἐπειδὴ τὸ γένος ἀπὸ τοῦ Κασσίου τοῦ τὸν Καίσαρα ἀποκτείναντος εἶχεν, ὑποπτεύσας, μετεπέμψατο αὐτὸν δεδεμένον· προέλεγε δ' ἄρα αὐτῷ τὸ δαιμόνιον τοῦτον τὸν Κάσσιον τὸν Χαιρέαν. Ἀπολλώνιός τέ τις Αἰγύπτιος οἴκοι τε τὸ συμβὰν αὐτῷ προεῖπε· καὶ πεμφθεὶς διὰ τοῦτ' ἐς τὴν Ῥώμην, προσήχθη τε αὐτῷ ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ τελευτήσειν ἔμελλε· καὶ ἀναβληθεὶς, ὡς καὶ μετ' ὀλίγον κολασθησόμενος, ἐσώθη. Ἐπράχθη δὲ ὧδε· ἑορτήν τινα ἐν τῷ παλατίῳ ἦγε, καὶ θέαν ἐπετέλει. καὶ τούτῳ καὶ αὐτὸς καὶ ἤσθιε καὶ ἔπινε, καὶ τοὺς ἄλλους εἱστία. ὅτε δὴ καὶ Πομπώνιος Σεκοῦνδος ὁ τότε ὑπατεύων, ἐνεφορεῖτό τε ἅμα τῶν σιτίων παρὰ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καθήμενος, καὶ ἐπικύπτων συνεχῶς αὐτοὺς κατεφίλει. ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Γάιος καὶ ὀρχήσασθαι καὶ τραγῳδίαν ὑποκρίνασθαι ἠθέλησεν, οὐκέθ' οἱ περὶ τὸν Χαιρέαν ὑπέμειναν, ἀλλὰ τηρήσαντες αὐτὸν ἐκ τοῦ θεάτρου ἐξελθόντα, ἵνα τοὺς παῖδας θεάσηται οὓς ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰωνίας τῶν πάνυ εὐγενῶν ἐπὶ τῷ τὸν ὕμνον τὸν εἰς αὐτὸν πεποιημένον ᾆσαι μετεπέμψατο δῆθεν, ἀπέκτειναν ἐν στενωπῷ τινι ἀπολαβόντες. καὶ οὕτω *πεσόντος οὐδεὶς τῶν παρόντων ἀπέσχετο, ἀλλὰ καὶ νεκρὸν αὐτὸν ὄντα ὠμῶς ἐτίτρωσκον, καί τινες καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐγεύσαντο, τήν τε γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα εὐθὺς ἔσφαξαν. Γάιος μὲν δὴ ταῦτα ἐν ἔτεσι τρισὶ, καὶ μησὶν ἐννέα, ἡμέραις τε ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πράξας, τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ὡς οὐκ ἦν θεὸς ἔμαθεν· ἐμνημόνευόν τε οἱ παρόντες τοῦ λεχθέντος ποτὲ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν δῆμον, Εἴθε ἕνα αὐχένα εἴχετε· ἐπιδεικνύντες αὐτῷ ὅτι ἐκεῖνος μὲν αὐχένα ἕνα, σφεῖς δὲ δὴ χεῖρας πολλὰς ἔχοιεν. ἐπεὶ δὲ τὸ δορυφορικὸν ἐταράττετο, καὶ διαθέοντες ἐπυνθάνοντο τίς Γάιον ἔσφαξεν, Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς ἀνὴρ ὑπατευκὼς, θαυμαστὸν δή τινα τρόπον αὐτοὺς ἡσύχασεν, ἀνελθὼν ἐς περιφανές τι χωρίον, καὶ ἐκβοήσας, Εἴθε ἐγὼ αὐτὸν ἀπεκτόνειν. καταπλαγέντες γὰρ, ἐπαύσαντο τοῦ θορύβου.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ.

[Ἐκ τοῦ ξ τῶν Δίωνος βιβλίων]

ΚΛΑΥΔΙΟΣ δὲ αὐτοκράτωρ ὧδε ἐγένετο. μετὰ γὰρ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Γαΐου, φύλακας ἑκασταχόσε τῆς πόλεως οἱ ὕπατοι διαπέμψαντες, τήν τε βουλὴν ἐς τὸ Καπιτώλιον ἤθροισαν, καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι γνῶμαι ἐλέχθησαν. τοῖς μὲν γὰρ δημοκρατεῖσθαι, τοῖς δὲ μοναρχεῖσθαι ἐδόκει. καὶ οἱ μὲν τὸν, οἱ δὲ τὸν ᾑροῦντο, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡμέραν τὴν λοιπὴν καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν κατέτριψαν μηδὲν τελειώσαντες. κἀν τούτῳ στρατιῶταί τινες εἰς τὸ παλάτιον, ὅπως τι συλήσωσιν, εἰσελθόντες, εὗρον τὸν Κλαύδιον ἐν γωνίᾳ που σκοτεινῇ καταπεκρυμμένον. συνῆν τε γὰρ τῷ Γαΐῳ, καὶ τότε τὴν ταραχὴν φοβηθεὶς, ὑπέπτηξε. καὶ αὐτὸν τὸ μὲν πρῶτον, ὡς καὶ ἄλλον τινὰ ὄντα ἢ ἔχοντά τι, ἐξείλκυσαν· ἔπειτα δὲ γνώσαντες, αὐτοκράτορα προσηγόρευσαν, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτὸν ἤγαγον. κἀκ τούτου μετὰ τῶν ἄλλων τὴν τὸ κράτος αὐτῷ, οἷα τοῦ τε βασιλικοῦ γένους ὄντι καὶ ἐπιεικεῖ νομιζομένῳ, ἔδωκαν. οἱ δ' ὕπατοι, τέως ἄλλους μὲν καὶ δημάρχους πέμποντες, ἀπηγόρευον αὐτῷ μηδὲν τοιοῦτον ποιεῖν, ἀλλ' ἐπί τε τῷ δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ καὶ τοῖς νόμοις γενέσθαι· ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς οἱ συνόντες σφίσι στρατιῶται ἐγκατέλιπον, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ὡμολόγησαν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐς τὴν αὐταρχίαν αὐτοῦ ἥκοντα ἦν, αὐτῷ ἐψηφίσαντο. Οὕτω μὲν Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων Γερμανικὸς, ὁ τοῦ Δρούσου τοῦ τῆς Λιβίας παιδὸς υἱὸς, τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔλαβε, μὴ πρὶν ἐν ἡγεμονίᾳ τινὶ τὸ παράπαν ἐξητασμένος, πλὴν ὅτι μόνον ὑπατεύσειν. ἦγε δὲ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας. Οὗτος τὴν μὲν ψυχὴν οὐ φαῦλος ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἐν παιδείᾳ ἤσκητο, ὥστε καὶ συγγράψαι τινά. τὸ δὲ δὴ σῶμα νοσώδης, ὥστε καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς χερσὶν ὑποτρέμειν· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῷ φωνήματι ἐσφάλλετο. καὶ μέντοι καὶ δίφρῳ καταστέγῳ πρῶτος Ῥωμαίων ἐχρήσατο, καὶ ἐξ ἐκείνου καὶ νῦν οὐχ ὅτι οἱ αὐτοκράτορες, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπατευκότες διφροφορούμεθα. πρότερον δὲ ἄρα ὅ τε Αὔγουστος καὶ ὁ Τιβέριος ἐν σκιμποδίοις, ὁποίοις αἱ γυναῖκες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν, ἔστιν ὅτε ἐφέροντο. Κλαύδιος δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐ κακὸς ἦν· περιφανέστατα δὲ τῶν ὁμοίων [οἰκείων]

CLAVDIVS.

E Dionis libro LX.

CLAVDIVS hoc modo Imperium adeptus eſt. Sublato Caio, Conſules prẹſidiis in omnibus locis Vrbis collocatis, Senatum vocauere in Capitoliũ: dictæ ſunt ibi multæ & variæ ſentẽtię, quod multi exiſtimabant reſtituendam eſſe populo Rempublicam; pleriſque in regno eſſe oportere videbatur; & quod alii hunc Imperatorem, alii illum deſignabant. Quibus in rebus reliqua parte diei noctiſque cõſumpta, cum nihil adhuc perfectum eſſet, pauci milites palatium ingreſſi prædandi cauſa, Claudium in obſcuro angulo latitantem inuenerũt. nam quod fuerat vna cum Caio, propterea in illo tumultu formidabat. Hunc illi principio alium, quã erat, eſſe arbitrati, ſecumq; aliquid habere, foras extrahunt: poſt vbi agnoſcũt, Imperatorem ſalutant; eumq; ad exercitũ ducũt; ac vna cum ceteris militibus, quod ſtirpe regia ortus, & vir bonus habitus eſſet, regnum ei deferunt. Conſules ſtatim ad eum nonnullos, atque in primis tribunos plebis mittunt; mandantque nequid eiuſmodi committat, vtque velit ſub imperio Senatus populiq; Romani, & legum auctoritate viuere. Verum vbi ſe deſertos eſſe vident ab iis militibus quibus antea fulciebantur, ipſi quoq; aſſentiri cœperunt, eique decernere omnia q ę ad principatũ eius ſpectare videbantur. Itaque Tiberius Claudius Nero Germanicus, filius Druſi Liuiæ filii, ſummum principatũ adeptus eſt; cum ante nullo vmquam in Imperio * cognitus fuiſſet; niſi quod Conſulatum geſſerat. Degebat eo tempore annum quinquageſimum; eratque vir nõ malo ingenio, præterea eruditus in litteris: (nã cõmentarios ſcriptos reliquit) valetudine vero & natura infirmior, tremuloq; capite & manibus; ita vt ob eam cauſam voce hæſitaret. Is * ſella operta primus Romanorum eſt vſus; atq; ex eo nũc omnes non modo Imperatores, ſed nos quoque conſulares viri ſella vehimur. nam antea quidem Auguſtus & Tiberius * grabatis quibuſdam paruis, qualibus adhuc mulieres vtuntur, interdum vehebantur. Claudius, homo in ceteris minime quidem malus, palam autem familiaribus ſuis

atque mulieribus plus quã quiſquam alius ei ſimilis inſeruiuit; quod a puero lãguens & timidus educatus erat; ob eamque cauſam, plus quam eſſet reuera, ſe ſtupidum eſſe ſimulabat; idque ipſe aliquando in Senatu confeſſus eſt. * Propter vero cõcubitus ſuos cum mulieribus, nihil libero homine dignum poſſidebat. Parabantur ei inſidiæ in conuiuiis & concubitibus; quibus vtriſque effuſiſſime indulgebat; cũ capi facile poſſet illis temporibus. Erat vſque adeo timidus, vt perterritus ſæpenumero nequiret, quid ſibi faciendum eſſet, animaduertere. Quæ cum familiares eius cognoſcerent, eum magis agitabant perterrefaciebantque, vt ex eo fructus caperent maximos. Iidem tam magnum timorem iniiciebant reliquis hominibus, vt (ne pluribus verbis agam) cum multi eodem die ad cœnam eſſent a Claudio & ab illis vocati, illo quaſi ob aliam cauſam prætermiſſo, apud iſtos cœnatum venirent. Itaque Claudius, abſque iis ſceleribus quæ cõmiſit iſtorum cauſa, in ceteris cõmodus & bonus Imperator fuit. Chæream vero & paucos alios interfecit, propterea quod rebus ſuis lõgo tempore ante proſpiceret: idque fecit, non vt Caium vlciſceretur, ſed quod eos diceret ſibi inſidias feciſſe. Erat Claudius, quod pertinet ad pecuniam faciendam, admirabilis; abſtinebat enim ab omni ſordida exactione pecuniæ. Modeſtiamque & temperãtiam populi Romani plurimi faciebat. Nam nimias delicias, quę fuerãt Caii temporibus, ſuſtulit, latis legibus quæ ad eam rem ſpectare viderentur. Cauponas enim, in quibus compotare ſolebant, euertit; vetuitque ne caro cocta, aut aqua calida vſquam venderetur; atque in eos qui non obtemperarent, animaduertit. Per id tempus ingens fames fuit. qua in re tanta fuit Claudii prouidẽtia, vt ea non ſolum iis qui tum erant, ſed etiam poſteris vilem annonam fecerit. Nam cum fere frumentũ omne aliunde ad populum Romanũ adueheretur, neq; regio quę erat ad Tiberis oſtia, tutas ſtationes & portus cõmodos haberet, foretque propterea inutile maris imperium: cumque præter id quod aduectum fuerat * opportunis temporibus & in horrea repoſitum, hieme nihil importaretur; atque ei qui in hac re vellet periculum ſuſcipere, male ſuccederet: Claudius his cognitis rebus, portum ædificare inſtituit: nec

ἐδουλοκρατήθη τε ἅμα καὶ ἐγυναικοκρατήθη. ἅτε γὰρ ἐκ παίδων ἐν τῇ νοσηλείᾳ καὶ ἐν φόβῳ τραφεὶς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλεῖον τῆς ἀληθείας εὐήθειαν προσποιούμενος, (ὅπερ που καὶ αὐτὸς ἐν τῇ βουλῇ ὡμολόγησε) καὶ προσέτι καὶ ἐν συνουσίαις γυναικῶν πλείοσι γινόμενος, οὐδὲν ἐλευθεροπρεπὲς ἐκέκτητο. ἐπετίθεντο δὴ αὐτῷ ἔν τε τοῖς πότοις μάλιστα καὶ ἐν ταῖς μίξεσι. πάνυ γὰρ ἀπλήστως ἀμφοτέροις τούτοις προσέκειτο, καὶ ἦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ εὐαλωτότατος. πρὸς δὲ καὶ δειλίαν εἶχεν, ὑφ᾽ ἧς πολλάκις ἐκπληττόμενος, οὐδὲν τῶν προσηκόντων ἐξελογίζετο· καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦτο προσλαμβάνοντες, οὐκ ἐλάχιστα κατειργάζοντο. καὶ ἐκεῖνόν τε γὰρ * φοβοῦντες ἐξεκαρποῦντο, καὶ τοῖς ἄλλοις τοσοῦτο δέος ἐνέβαλλον, ὥσθ᾽ (ἵνα συλλαβὼν εἴπω) πολλοὶ ἐπὶ δεῖπνον ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὑπό τε τοῦ Κλαυδίου καὶ ὑπ᾽ αὐτῶν καλούμενοι, τὸν μὲν ὡς καὶ κατ᾽ ἄλλο τι παρείεντο, πρὸς δὲ ἐκείνους ἐφοίτων. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ εἴ τις ὑπεξέλοι τοῦ Κλαυδίου τὰ δι᾽ αὐτοὺς ἁμαρτήματα, τἆλλα δεόντως ἦρξε. τὸν μέντοι Χαιρέαν καί τινας ἄλλους ἀπέκτεινε, πόρρωθεν δὲ καθ᾽ ἑαυτὸν ἀσφαλὲς προορώμενος. ἔπραξε δὲ τοῦτο οὐχ ὡς τῷ Γαΐῳ τιμωρῶν, ἀλλ᾽ ὡς ἑαυτῷ ἐπιβουλεύοντας τούτους λαβών. καὶ μέντοι καὶ περὶ τὰ χρήματα θαυμαστὸς ἐγένετο, πάντος ἀπεχόμενος ἀργυρισμοῦ ῥυπαροῦ· τήν τε τοῦ δήμου εὐκοσμίαν καὶ σωφροσύνην περὶ πολλοῦ ποιησάμενος, καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ Γαΐου ἐπιπολάσασαν τρυφὴν * ἐξαίρων, ἄλλά τε ἐνομοθέτησεν εἰς τοῦτο συντείνοντα· τά τε καπηλεῖα, εἰς ἃ συνιόντες ἔπινον, κατέλυσε, καὶ προσέταξε μήτε κρέας που ἑφθὸν, μήθ᾽ * ὕδωρ θερμὸν πιπράσκεσθαι, τοὺς μὴ πειθαρχοῦντας κολάζων. λιμοῦ δὴ ἰσχυροῦ γινομένου, οὐ μόνον * τοῖς ἐν τῷ τότε παροῦσι ἀφθονίας τῆς τροφῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐς πάντα τὸν μετὰ ταῦτα αἰῶνα πρόνοιαν ἐποιήσατο. ἐπεισάκτου γὰρ πάντος (ὡς εἰπεῖν) τοῦ σίτου τοῖς Ῥωμαίοις ὄντος, ἡ χώρα ἡ πρὸς ταῖς τοῦ Τιβέριδος ἐκβολαῖς, οὔτε καταίρσεις ἀσφαλεῖς, οὔτε λιμένας ἐπιτηδείους ἔχουσα, ἀνωφελὲς σφίσι τὸ κράτος τῆς θαλάσσης ἐποίει. ἔξω γὰρ τῶν τῇ τε ὥρᾳ ἐσκομισθέντων, καὶ ἐς * τὰς ἀποθήκας ἀνατεθέντων, οὐδὲν τὴν χειμερινὴν εἰσεφοίτα· ἀλλ᾽ εἴ τις παρεκινδύνευσε, κακῶς ἀπήλλασσε. ταῦτ᾽ οὖν συνιδὼν, λιμένα * κατασκευάσαι ἐπεχείρησεν, οὐδ᾽

ἀπετράπη.

ἀπετράπη, (καίπερ τῶν ἀρχιτεκτόνων εἰπόντων αὐτῷ πυθομένῳ πόσον τὸ ἀνάλωμα ἔσοιτο, ὅτι, Οὐ θέλεις.* αὐτὸν ποιῆσαι· οὕτως ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ δαπανήματος ἀναχαιτισθήσεσθαι αὐτόν, εἰ προπύθοιτο, ἤλπιζον) ἀλλὰ καὶ ἐνεθυμήθη πρᾶγμα καὶ τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ μεγέθους* τοῖς Ῥωμαίοις ἄξιον. τοῦτο μὲν γάρ, ἐξορύξας τῆς ἠπείρου χωρίον οὐ σμικρόν, τό τε πέριξ πᾶν ἐκρηπίδωσε, καὶ τὴν θάλασσαν εἰς αὐτὸ εἰσεδέξατο· τοῦτο δ', ἐν αὐτῷ τῷ πελάγει χώματα ἑκατέρωθεν αὐτοῦ μεγάλα χώσας, θάλατταν ἐν ταὐτῷ πολλὴν περιέβαλε, καὶ νῆσον ἐπ' αὐτῇ, πύργον τε ἐπ' ἐκείνῃ φρυκτωρίαν ἔχοντα κατεστήσατο. ὀνομάζεται δὲ τοῦθ' ὅσπερ ἐστί, κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶτταν, Λιμήν. Ἐτίθει δὲ συνεχῶς μονομαχίας ἀγῶνας. πάνυ γὰρ σφίσιν ἔχαιρε. τά τε γὰρ θηρία, καὶ τοὺς διὰ μέσου τῆς θέας παρὰ τὸν τοῦ ἀρίστου χρόνον* κατακοπτομένους ἥδιστα ἐθεώρει· καίτοι λέοντα δεδιδαγμένον ἀνθρώπους ἐσθίειν, καὶ πάνυ γε διὰ τοῦτο τῷ πλήθει ἀρέσκοντα, ἀποκτείνας ὡς οὐ προσῆκον τοιοῦτόν τι θέαμα ὁρᾶν Ῥωμαίους. Ἐθισθεὶς δ' οὖν αἵματος καὶ φόνων ἀναπίμπλασθαι, προπετέστερον καὶ ταῖς ἄλλαις σφαγαῖς ἐχρήσατο. αἴτιοι δὲ τούτου ἐγένοντο οἵ τε Καισάρειοι καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ Μεσσαλῖνα, διενεγκοῦσα πάσας ἀκολασίᾳ καὶ θράσει. ὁπότε γὰρ ἀποκτεῖναί τινα ἐθελήσειαν, ἐξεφόβουν αὐτόν, κἀκ τούτου πάνθ' ὅσα ἐβούλοντο ποιεῖν, ἐπετρέποντο. καὶ πολλάκις γε ἐξαπιναίως ἐκπλαγείς, καὶ κελεύσας τινὰ ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεὴς ἀπολέσθαι, ἔπειτα ἀνενεγκὼν καὶ ἀναφρονήσας, ἐπεζήτει τε αὐτόν, καὶ μαθὼν τὸ γεγονὸς ἐλυπεῖτό τε καὶ μετεγίνωσκεν. Ἤρξατο δὲ τῶν φόνων τούτων ἀπὸ Γαΐου Ἀππίου* Σιλβανοῦ. τοῦτον γὰρ εὐγενέστατον ὄντα μεταπεμψάμενος, ἔσφαξεν, ὅτι τῇ Μεσσαλίνῃ προσέκρουσεν, οὐκ ἐθελήσας αὐτῇ συγγενέσθαι πορνικωτάτῃ τε καὶ ἀσελγεστάτῃ οὔσῃ, καὶ τῷ Ναρκίσσῳ τῷ ἀπελευθέρῳ αὐτοῦ δι' ἐκείνην. καὶ συνέπλασεν ὁ Νάρκισσος ὡς σφαττόμενον τὸν Κλαύδιον ὑπ' αὐτοῦ* αὐτοχειρίᾳ ἰδών· ἔτι τε ἐν τῇ εὐνῇ ὄντι αὐτῷ τὸ ὄναρ ὑπόδρομος διηγήσατο, καὶ ἡ Μεσσαλῖνα παραλαβοῦσα ἐδείνωσε. Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐξ ἐνυπνίου διαπώλετο. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ οὐκέτι χρηστὴν ἐλπίδα οἱ Ῥωμαῖοι τοῦ Κλαυδίου ἔσχον. ὅθεν αὐτῷ καὶ Ἄννιος* Οὐινικιανὸς καὶ Φούριος

eũ deterruit quod præfecti fabrûm, cum interrogarentur quantos ſumptus ea res poſtularet, reſponderunt, tam magnos vt nollet eum portum facere: ſperabant enim, eum, cognita ſumptus magnitudine, ſi prædixiſſent, a propoſito deterreri. Sed is nihilo minus ſibi faciẽdum putauit, induxitq; in animum rem dignam gloria atque magnificentia populi Romani. primum, quod loco non paruo perfoſſo in continenti, iactisque circum vndiq; fundamentis, eo mare intromiſit: deinde, in ipſo mari factis vtrimque magnis aggeribus, ac multo mari concluſo, in eo inſulam fecit; atque in ea turrim ædificauit, ex qua lumen nauigantibus nocturno tempore præberetur. Is locus, vt eſt, ita patria lingua *Portus* appellatur. Exhibuit crebro ludos gladiatorios; quib. valde delectabatur. *præter cetera libẽter ſpectabat ſub prandii tempus eos qui in medio theatro dilaniabantur: etſi leonem doctum homines comedere, plebiq; ob eam cauſam gratum, interfecit, quod non deceret populum Romanum huiuſmodi ſpectacula videre. Igitur cum ſoleret expleri ſanguine & cædibus, multas ſubitas & temerarias cædes fecit. In cauſa fuerunt domeſtici, vxorque eius Meſſalina; quæ temeritate atque intemperantia omnes fœminas ſuæ ætatis ſuperauit. Nam iſti, cum aliquem interfectum eſſe cuperent, Claudium perterrefacere ſolebant; vt hac ratione facerent omnia quæ ſibi collibuiſſet. Itaque Claudius cum ſæpe repentino metu perterritus occidi aliquem iuſſiſſet, eundem paulo poſt, cum ad ſe rediiſſet, requirebat: quem dum iam interfectum eſſe cognoſceret, adeo grauiter dolebat, vt eum facti maxime pœniteret. Harum cædium initium fuit a Caio Appio † Silano; quem virum nobiliſſimum accerſiri atque interfici iuſſit, propterea quod Meſſalinam offenderat, libidinoſam & petulantem fœminam, cũ qua coire noluerat; quodque Narciſſo liberto Claudii propter illam inuiſus erat. Finxit Narciſſus ſe in ſomnis vidiſſe Claudium ab eodem Appio necari; eique in lecto adhuc recumbenti ſomnium tremebundus narrauit: quo facinore aucto a Meſſalina & exaggerato, Appius propter ſomnium occiſus eſt. Poſt cuius cædem populus Romanus nihil amplius de Claudio bene ſperauit. Itaque factum eſt vt Annius Vinicianus & Furius

† Siluano, al.

Camillus præſides prouinciarũ, contra eum coniurauerint. Qua ex re Claudio tantus timor iniectus eſt, vt imperium eis vltro fere ceſſerit: ſed illi perierunt deſerti a militibus: ob eamque cauſam complures non ſolum viri, ſed etiam fœminæ, mortem obierũt. Etenim propter crebras calamitates eo ventum erat, vt nihil amplius virtus eſſe putaretur, quam fortiter & glorioſe mortem oppetere. Claudius ſane hũc verſum idẽtidem ſignum militibus dabat; *Ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ*, *Oportere eum vlciſci, qui prius moleſtiam exhiberet.* Multa eiuſdem generis in Senatu Græco ſermone dicebat. Sed cum Lyciis aliquando reſponderet, vnum ex legatis qui olim Lycius, tum ciuis Romanus erat, Latina lingua interrogauit; eique nõn plane intelligenti quod ipſe dixiſſet, ciuitatem ademit; dixitque, eum qui non haberet huius linguæ ſcientiam, non oportere ciuem Romanũ eſſe. Poſtquam enim Romani externos homines in ciũitatem receperunt, habueruntque in honore, id beneficium a Claudio peti, emique a Meſſalina & Cæſarianis cœptum eſt. quod cum primo magno pretio venderetur, poſtea adeo facile & vile factum eſt, vt vulgo diceretur, eum qui vaſa vitrea, & ea quidem fracta, dediſſet, ciuem Romanum fore. Meſſalina, libidinoſa & intemperans fœmina, ceteras quoque mulieres cogebat luxurioſe & petulanter viuere; efficiebatque vt multæ in Palatio viris ſuis præſentibus ac videntib. cum adulteris coirent; earumque viros ipſa diligere, ac honoribus & dignitatibus augere; ceteros qui id non paterentur, odio habere, ac modis omnibus perdere ſolebat. Claudius multo tempore harum rerum ignarus fuit; propterea quod Meſſalina ancillulas quaſdam ei ſuggerebat, cum quibus rem haberet: & quos ſuſpicabatur iſta Claudio ſignificaturos, partim beneficiis, partim propoſitis ſuppliciis, prouidebat ne id facerent. Cum autem ſeditio in exercitu facta eſſet, Claudius ad eam ſedandã Narciſſum miſit: ſed poſtquã is in tribunal conſcendit orationem habiturus, milites ob eam cauſam multo magis irati, ſtatim exclamauerunt, *ió Saturnalia*; quod eum diem ſerui ornatu dominorum celebrent. Itaque indignati Narciſſi cauſa, Plautio imperatori ſuo

Κάμιλλος ἐπαρχιῶν ἄρχοντες ἐπανέστησαν. ἀλλ' οὗτοι μὲν, εἰς μέγιστον φόβον τὸν Κλαύδιον ἐμβαλόντες, ὡς μικροῦ δεῖν καὶ ἐθελοντὴν ἐκστῆναι τοῦ κράτους αὐτοῖς, ἔπειτα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐγκαταλειφθέντες, ἀπώλοντο. πολλοὶ δὲ διὰ τὴν πρόφασιν ταύτην οὐχ ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες ἐφθάρησαν. ὑπὸ γὰρ τῆς συνεχείας τῶν κακῶν εἰς *τοῦτο τὰ πράγματα προεληλύθει, ὥστ' ἀρετὴν μηκέτ' ἄλλο μηδὲν ἢ τὸ γενναίως ἀποθανεῖν νομίζεσθαι. Ὁ δ' οὖν Κλαύδιος καὶ σύνθημα τοῖς στρατιώταις τὸ ἔπος τοῦτο συνεχῶς ἐδίδου, τὸ, ὅτι χρὴ Ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι ὅτε τις *πρότερος χαλεπήνῃ. πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν βουλὴν τοιουτότροπα ἑλληνιστὶ παρεφθέγξατο. τοῖς δὲ Λυκίοις χρηματίζων, ἐπυνθάνετο τῇ Λατίνων γλώττῃ τῶν πρεσβευτῶν τινὸς, Λυκίου μὲν τὸ ἀρχαῖον ὄντος, Ῥωμαίου δὲ γεγονότος· καὶ αὐτὸν, ἐπειδὴ μὴ συνῆκε τὸ λεχθὲν, τὴν πολιτείαν ἀφείλετο· εἰπὼν, μὴ δεῖν Ῥωμαῖον εἶναι τὸν μὴ καὶ τὴν διάλεξιν σφῶν ἐπιστάμενον. ἐπειδὴ γὰρ ἐν πᾶσιν (ὡς εἰπεῖν) οἱ Ῥωμαῖοι τῶν ξένων προετετίμηντο, πολλοί [τε] αὐτὴν παρά τε αὐτοῦ ἐκείνου ᾐτοῦντο, καὶ παρὰ Μεσσαλίνης τῶν τε Καισαρείων ὠνοῦντο· καὶ διὰ τοῦτο μεγάλων τὸ πρῶτον λημμάτων πραθεῖσα, ἔπειθ' οὕτως ὑπὸ τῆς εὐχερείας ἐπευωνίσθη, ὥστε καὶ λογοποιηθῆναι ὅτι κἂν ὑάλινα σκεύη δῷ τις συντετριμμένα *τινὶ, πολίτης ἔσται. Μεσσαλίνα δὲ, αὐτή τε ἠσέλγαινε, καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀκολασταίνειν ὁμοίως ἠνάγκαζε. καὶ πολλάς γε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ τῶν ἀνδρῶν παρόντων καὶ ὁρώντων μοιχεύεσθαι ἐποίει· καὶ ἐκείνους μὲν καὶ ἐφίλει καὶ ἠγάπα, τιμαῖς τε καὶ ἀρχαῖς ἤγαλλε· τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὴ συγκατατιθέντας εἰς τοῦτο σφᾶς, καὶ ἐμίσει καὶ παντὶ τρόπῳ ἀπώλλυε. καὶ τὸν Κλαύδιον ἕως πολλοῦ τινὸς ταῦτα ἐλάνθανεν· ἡ γὰρ Μεσσαλίνα ἐκείνῳ μὲν θεραπαινίδιά τινα παρακατέκλινε· καὶ οὓς ὑπώπτευε μηνῦσαί τι αὐτῷ, τοὺς μὲν εὐεργεσίαις, τοὺς δὲ καὶ τιμωρίαις προκατελάμβανε. Τῶν δὲ στρατιωτῶν τι στασιασάντων, ἐπέμφθη μὲν ὁ Νάρκισσος ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου καταστῆσαι αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ βῆμα ὡς καὶ δημηγορήσων ἀνέβη· οἱ δὲ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ αὐτῷ ἀχθεσθέντες, ἐξαίφνης τοῦτο τὸ θρυλλούμενον ἀνεβόησαν, Ἰὼ σατουρνάλια· ἐπειδήπερ ἐν τοῖς Κρονίοις οἱ δοῦλοι τὸ τῶν δεσποτῶν σχῆμα μεταλαμβάνοντες ἑορτάζουσι. καὶ οὕτω διά τε τὴν ἀπαξίωσιν τοῦ Ναρκίσσου, τῷ τε στρατηγῷ σφῶν τῷ Πλαυτίῳ

ἐπείσθη-

ἐπείθησαν, καὶ εἰς τὴν Βρεττανίαν ἐπεραιώθησαν. ὅτε καὶ Οὐεσπασιανὸς τῶν ὑποστρατηγούντων ὢν τῷ Πλαυτίῳ, εὖ ἠνέχθη ἐν τῷ Βρεττανικῷ τούτῳ πολέμῳ· εἰς ὃν καὶ ὁ Κλαύδιος ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἀφικόμενος, καὶ τοὺς εἰς χεῖρας ἐλθόντας αὐτῷ τῶν πολεμίων τρεψάμενος, τά τε βασίλεια αὐτῶν χειρωσάμενος, Βρεττανικὸς ἐπωνομάσθη. Ἡ δὲ Μεσσαλίνα, τοῦ Μνηστῆρος τοῦ ὀρχηστοῦ ἐρῶσα, καὶ μηδένα τρόπον συγγενέσθαι οἱ πεῖσαι δυναμένη, διελέχθη τῷ ἀνδρὶ, ἀξιοῦσα αὐτὸν πειθαρχεῖν αὐτῇ ἀναγκάσαι τὸν Μνηστῆρα, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι αὐτοῦ δεομένη. καὶ οὕτως, εἰπόντος αὐτῷ τοῦ Κλαυδίου, πᾶν ὅσα ἂν προστάσσῃ ὑπὸ τῆς Μεσσαλίνης ποιεῖν, συνῆν αὐτῇ, ὡς καὶ τοῦθ' ὑπ' ἐκείνου κεκελευσμένος. ὃ δὴ αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς ἄλλους συχνοὺς ἔπραττεν. ὡς γὰρ εἰδότος τοῦ Κλαυδίου τὰ γινόμενα, καὶ συγχωροῦντος αὐτῇ ἀκολασταίνειν, ἐμοίχευε. Κλαύδιος δὲ, ἐπεὶ ὁ ἥλιος ἐν τῇ τῶν γενεθλίων αὐτοῦ ἡμέρᾳ ἐκλείψειν ἔμελλεν, ἐφοβήθη μή τις ἐκ τούτου ταραχὴ γένηται· καὶ προέγραψεν οὐ μόνον ὅτι ἐκλείψει, καὶ πότε, καὶ ἐφ' ὁπόσον, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας δι' ἃς ἀναγκαίως γενήσεσθαι τοῦτο ἔμελλεν. εἰσὶ δὲ αἵδε. ἡ σελήνη τὴν κάτω τοῦ ἡλίου περιφορὰν, ὥσπερ που πεπίστευται, εἴτ' οὖν ἐφεξῆς αὐτοῦ, εἴτε καὶ μετὰ τὸν Ἑρμῆν αὐτὸν, τήν τε Ἀφροδίτην, ἔχει. κινεῖται μὲν κατὰ μῆκος, ὥσπερ [ἴσως] καὶ ἐκεῖνος, κινεῖται δὲ καὶ κατὰ βάθος, ὥσπερ ἴσως καὶ ἐκεῖνος· κινεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ πλάτει, ὅπερ οὐδαμῇ οὐδαμῶς τῷ ἡλίῳ ὑπάρχει. ὅταν οὖν κατά τε τὴν αὐτὴν αὐτῷ εὐθυωρίαν ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν ὄψιν γένηται, καὶ ὑπὸ τὴν φλόγα αὐτοῦ ὑποδράμῃ, τότε τὴν αὐγὴν αὐτοῦ τὴν εἰς τὴν γῆν καθήκουσαν, τοῖς μὲν ἐπὶ πλεῖον, τοῖς δ' ἐπ' ἔλαττον διεσκέπασεν, * οὐδὲ ἐπὶ βραχύτατον ἀποκρύπτει. ἴδιον γὰρ ἀεὶ φῶς ὁ ἥλιος ἔχων, οὐκ ἔστιν ὅτε αὐτοῦ ἀπαλλάττεται, καὶ διὰ τοῦθ' οἷς ἂν ἡ σελήνη μὴ ἐπίπροσθεν, ὥστ' αὐτὸν συσκιάζεσθαι, γένηται, ὁλόκληρος ἀεὶ φαίνεται. περὶ μὲν δὴ τὸν ἥλιον ταῦτα συμβαίνει. ἡ δὲ σελήνη, (οὐ γάρ ἐστιν ἀποτρόπαιον καὶ τὸ κατ' ἐκείνην εἰπεῖν, ἐπειδήπερ ἅπαξ τοῦ λόγου τούτου προσηψάμην) ὁσάκις ἂν καταντικρὺ τῷ ἡλίῳ γενομένη (ἐν γὰρ ταῖς πανσελήνοις μόνως αὐτῇ τοῦτο, ὥσπερ καὶ ἐκείνῳ ἐν ταῖς νουμηνίαις, συμβαίνει) εἰς τὸ τῆς γῆς σκίασμα κωνοειδὲς ὂν ἐμπέσῃ· γίγνεται δὲ τοῦτο, ὅταν διὰ τῶν μέσων ἐν τῇ τοῦ πλάτους κινήσει περιφέρηται. στέρεται γὰρ τοῦ ἡλιοειδοῦς φωτὸς, καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὁποία ἐστὶ φαντάζεται.

obedientes, in Britanniam traiecerunt. In eo bello Britãnico Veſpaſianus, vnus ex legatis Plautii, pręclare ſe geſſit: atque ad id bellum profectus Claudius, hoſtibus cũ quib. congreſſus eſt, ſuperatis, captiſque eorum regiis, *Britannicus* cognominatus eſt. Meſſalina vero, amore Mneſteris ſaltatoris capta, cum ei perſuadere non poſſet vt ſecum coiret, petiuit a Claudio viro ſuo, vt illum ſibi obſequi iuberet: tamquam ipſi in quibuſdam aliis rebus opera eius neceſſaria foret. Is, poſtquam ei Claudius præcepit vt omnia quæ Meſſalina imperaret, libenter faceret, cum illa rem habuit, tamquam id quoque ſibi imperatum fuiſſet. id enim Meſſalina ſępe in multis aliis fecit. nam quaſi Claudio conſcio ſinenteque ei petulanter viuere, mœchabatur. Claudius, vt præuidit ſuo natali die defectionem ſolis futuram, veritus ne tumultus ob eam cauſam cõcitaretur, ſcripſit aliquanto tempore ante, non ſolum defectionem fore, & quando, aut quanta eſſet futura: ſed etiam cauſas ſcripſit, propter quas id eſſet neceſſario euenturum. Cauſæ hæ ſunt. Luna (vt creditum eſt) mouetur ad curſum ſolis, ſiue ſtatim poſt eum, ſiue Mercurius & Venus interiecti ſint. Mouetur autem in longitudinem, vt ſol; atque in altitudinem, vt etiam ille fortaſſis: poſtremo in latitudinem; quod ſoli nullo modo accidit. Cum igitur ea ſupra conſpectum noſtrum ſimul cum ſole fuerit rectis lineis, ac ſub ei9 ſplẽdore curſum ſuum habuerit, radios eius, qui terrã attingunt, etſi non eodẽ modo apud omnes gẽtes, occultat. nec vero id facit in locis omnib9. nam ſol perpetuo ſplẽdorem ſuũ habens, eum numquam deſerit: ex quo fit vt totus videatur iis quib. luna ita oppoſita non eſt, vt ipſum obſcurare poſſit. Hæc quidem de ſolis defectione dicũtur. Luna vero (nec enim alienum erit a propoſito de ea dicere, poſtquam in hunc ſermonem incidimus) quotieſcumque ſoli oppoſita fuerit, (id quod ei, cum plena eſt, tantummodo, perinde atque ſoli, cum ipſa noua eſt, contingit) atque in vmbram terræ cono ſimilem inciderit; (quod fit, quoties media in latitudinẽ mouetur) tunc ſolis priuatur ſplendore, & qualis eſt natura, conſpicitur.

Atque hæc eiuſmodi ſunt. Ceterũ Meſſalina apud ſe Mneſterem habebat abductum a Theatro; de quo cũ ſermo apud populũ haberetur, quod non ſaltaret amplius, Claudius miratus, iurabat eum ſecum nõ fuiſſe. Itaque omnes magnam moleſtiam capiebant, quod vnum Claudium neſcire intelligerent ea quæ gerebantur in Palatio, quæ iã & apud hoſtes percrebuerant; tamen ea nihilo magis aperiebant, quod Meſſalinam reuererentur, & Mneſteri parcerent: cuius ars tantum ſatisfaciebat populo, quãtum Meſſalinæ forma eiuſdem placebat. erat enim ſaltator egregi⁹. Hic, cum ab eo populus aliquando magno ſtudio contenderet, vt ſaltaret in celebri fabula; de ſcena quaſi per trãſennam populũ aſpiciens, ita reſpondit; *Non poſſum*, inquit: *nam cum Oreſte cubui.* Sequenti anno Claudius quartum, Lucius Vitellius tertium Conſules facti ſunt. Is annus erat ab
Ann. vrbis DCCC. Vrbe condita octingenteſimus. Eo tempore Claudius quoſdam Senatu mouit; e quibus complures inopia rei familiaris haud grauatim ea dignitate ceſſerunt. Idem multos in Senatorium ordinem cooptauit; in quorum numero fuit Surdinius Gallus; qui principio cum poſſet Senator eſſe, Carthaginem migrauit. Cui accerſito propere Claudius; *Ego te*, inquit, *aureis vinculis conſtringam.* Itaque ille deuinctus dignitate, in vrbe remanſit. Claudius, quamuis libertos alienos, quoties eos deliquiſſe cognouerat, acriter puniret; tamen erga ſuos indulgentiſſimus erat. Nam cum ab hiſtrione tritum illud in theatro quandoque diceretur, Ἀφόρητός ἐστιν εὐτυχῶν μαστιγίας, *Intolerabilis eſt fortunatus verbero*: & ob eam cauſam in Polybium libertum eius omnes oculos coniecissent; isq; magno clamore reſpondiſſet, dictum eſſe ab eodem poeta, Βασιλεῖς ἐγένοντο οἱ πρὶν ὄντες αἰπόλοι, *Reges quoque exſtitere de caprariis*: in eum ipſe non animaduertit. Cumq; ad eum perferretur quoſdam ei parare inſidias, ceteris pro nihilo habitis reſpondit, *Non eodem modo pulicem, & feram belluam vlciſcendam.* Aſiaticus vero apud eũ condemnatus eſt; parumque abfuit quin abſolueretur. nam cum negaret factum, ſeque neminem ex iis qui contra ſe teſtimoniũ dixerant, noſſe confirmaret; miles qui ſe vna cum eo dicebat fuiſſe, interrogatus quis eſſet Aſiaticus, caluum quendam, qui tum forte aderat præſens, oſtendit:

Ταῦτα μὲν δὴ τοιαῦτα ἐστιν. ἡ Μεσαλῖνα δὲ, τὸν Μνηστῆρα ἀποσπάσασα ἀπὸ τῆς θεάτρου εἶχε· καὶ ὁπότε λόγος τις ἐν τῷ δήμῳ περὶ αὐτοῦ ὅτι μὴ ὀρχοῖτο γένοιτο, θαυμά τε ὁ Κλαύδιος ἐποιεῖτο, ὤμνυε ὅτι μὴ συνείη αὐτῷ· πιστεύοντες δὲ ἀγνοεῖν αὐτὸν τὰ γιγνόμενα, ἐλυποῦντο μὲν ὅτι μόνος οὐκ ἠπίστατο τὰ ἐν τῷ βασιλείῳ δρώμενα, ὅσα καὶ ἐς τοὺς πολεμίους ἤδη διεπεφοιτήκει· οὐ μὴν καὶ ἐξελέγχειν αὐτὰ ἤθελον, τὸ μὲν τὴν Μεσαλῖναν αἰδούμενοι, τὸ δὲ καὶ τοῦ Μνηστῆρος φειδόμενοι. ὅσον γὰρ ἐκείνη διὰ τὸ κάλλος, τοσοῦτον τῷ δήμῳ διὰ τὴν τέχνην ἤρεσκεν. οὕτω γάρ που δεινὸς σοφιστὴς ἐν τῇ ὀρχήσει ἦν, ὥστε τοῦ ὁμίλου μεγάλῃ ποτὲ σπουδῇ δρᾶμά τι αὐτὸν ἐπιβοώντων ὀρχήσασθαι δεομένων, παρακύψαι τε ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ εἰπεῖν ὅτι Οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι· τῷ γὰρ Ὀρέστῃ συγκεκοίμημαι.

Ἐν δὲ τῷ ἑξῆς ἔτει ὅ τε Κλαύδιος τὸ τέταρτον, καὶ Βιτέλλιος Λούκιος τὸ τρίτον, ὀκτακοσιοστοῦ τῇ Ῥώμῃ ἔτους ὄντος, ὑπάτευσαν. καὶ ἐξήλασε μὲν ὁ Κλαύδιος τινας καὶ ἐκ τῆς βουλῆς· ὧν οἱ πλείονες οὐκ ἄκοντες ἐξέπεσον, ἀλλ' ἐθελονταὶ διὰ πενίαν [οὐ] παρέμενον. ἀντεσήγαγε δὲ ὁμοίως πολλούς. ἐπειδή τε Σουρδίνιός τις Γάλλος βουλεῦσαι δυνάμενος ἐς τὴν Καρχηδόνα ἐξῴκησε, σπουδῇ τε αὐτὸν μετεπέμψατο, καὶ ἔφη ὅτι Χρυσαῖς σε πέδαις δήσω. καὶ ὁ μὲν οὕτω τῷ ἀξιώματι πεδηθεὶς, κατὰ χώραν ἔμεινε. Τοὺς μέντοι ἀλλοτρίους ἀπελευθέρους ὁ Κλαύδιος, εἴπου κακουργοῦντας λάβοι, δεινῶς ἐτιμωρεῖτο, τοῖς ἰδίοις οὕτω προσεῖχετο, ὥσθ' ὑποκριτοῦ τινὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ποτὲ τοῦτο δὴ τὸ θρυλλούμενον εἰπόντος, ὅτι Ἀφόρητός ἐστιν εὐτυχῶν μαστιγίας, καὶ τοῦ τε δήμου παντὸς ἐς Πολύβιον τὸν ἀπελεύθερον αὐτοῦ ἀποβλέψαντος, καὶ ἐκείνου ἐκβοήσαντος ὅτι ὁ αὐτὸς μέντοι ποιητὴς εἶπεν ὅτι Βασιλεῖς ἐγένοντο οἱ πρὶν ὄντες αἰπόλοι, οὐδὲν δεινὸν εἰργάσατο. Μηνυθέντων δέ τινων ὡς ἐπιβουλεύοιεν αὐτῷ, τοὺς μὲν ἄλλους ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐποιήσατο, εἰπὼν ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν χρὴ τρόπον ψύλλαν τε καὶ θηρίον ἀμύνεσθαι· ὁ δὲ Ἀσιατικὸς ἐκρίθη μὲν παρ' αὐτῷ, καὶ ὀλίγου δὲ δεῖν ἀπέφυγεν· ἀρνουμένου γὰρ αὐτοῦ καὶ λέγοντος ὅτι Οὐκ οἶδα οὐδὲ γνωρίζω τινὰ τῶν καταμαρτυρούντων μου τούτων οὐδένα, ἐρωτηθεὶς ὁ στρατιώτης ὁ φάσκων αὐτῷ συγγεγονέναι, ὅστις ὁ Ἀσιατικὸς εἴη, φαλακρόν τινα προσεστῶτα κατὰ τύχην ἔδειξε.

τοῦτο γὰρ αὐτοῦ τὸ σύμβολον μόνον ἠπίστατο. γέλωτος οὖν ἐπὶ τούτῳ πολλοῦ γενομένου, καὶ τοῦ Κλαυδίου ἀπολύειν αὐτὸν μέλλοντος, ὁ Βιτέλλιος τῇ Μεσσαλίνῃ χαριζόμενος, παρακεκλῆσθαι ἔφη ὑπ' αὐτοῦ ἵν' ὅπως ἂν βουληθῇ ἀποθάνῃ. ἀκούσας δὲ τοῦτ' ἐκεῖνος, ἐπίστευσέ τε αὐτὸν ὄντως ἑαυτοῦ διὰ τὸ συνειδὸς κατεγνωκέναι, καὶ κατεχρήσατο. Ἀνεφάνη δὲ καὶ νησίδιόν τι ἐν τῷ ἔτει τούτῳ παρὰ τῇ Θήρᾳ τῇ νήσῳ, οὐκ ὂν πρότερον. Ἐπειδή τε πολλοὶ δούλους ἀρρωστοῦντας οὐδεμιᾶς θεραπείας ἠξίουν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐξέβαλλον, ἐνομοθέτησε πάντας τοὺς ἐκ τοῦ τοιούτου περιγιγνομένους, ἐλευθέρους εἶναι. Ἐν δὲ τῇ Βρεττανίᾳ περιστοιχηθέντος τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ποτὲ, καὶ κινδυνεύοντος φθαρῆναι, ὁ Τίτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ περὶ τῷ πατρὶ δείσας, τήν τε περιοχὴν αὐτῶν παραλόγῳ τόλμῃ διέρρηξε· κἀκ τούτου φεύγοντας σφᾶς ἐπιδιώξας ἔφθειρεν. ὁ δὲ Πλαύτιος, ἀπὸ τοῦ Βρεττανικοῦ πολέμου, ὡς καὶ καλῶς αὐτὸν χειρίσας καὶ κατορθώσας, καὶ ἐπῃνέθη ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου, καὶ ἐθριάμβευσε. Γναῖος δὲ Δομίτιος Κορβούλων, ἐν τῇ Κελτικῇ στρατηγῶν, τά τε στρατεύματα συνεκρότησε, καὶ τῶν βαρβάρων ἄλλους τε καὶ οὓς ἐκάλουν Καύχους ἐκάκωσε. καὶ αὐτὸν ἐν τῇ πολεμίᾳ ὄντα ὁ Κλαύδιος ἀνεκάλεσε. τήν τε γὰρ ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἄσκησιν μαθὼν, οὐκ ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἐπὶ πλέον αὐξηθῆναι. πυθόμενος δὲ τοῦτο ὁ Κορβούλων ἐπανῆλθε, τοσοῦτον μόνον ἀναβοήσας, Ὦ μακάριοι οἱ πάλαι ποτὲ στρατηγήσαντες· ἐς δήλωσιν ὅτι τοῖς μὲν ἀκινδύνως ἀνδραγαθίζεσθαι ἐξῆν, αὐτὸς δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τὸν φθόνον ἐνεποδίσθη. τῶν μέντοι ἐπινικίων καὶ ὣς ἔτυχε. πιστευθεὶς δὲ πάλιν τὸ στράτευμα, καὶ οὐδὲν ἧττον ἤσκει αὐτό· καὶ ἐπειδή γε εἰρήνουν, διετάφρευσε δι' αὐτῶν πᾶν τὸ μεταξὺ τοῦ τε Ῥήνου καὶ τοῦ * Μέσου, σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα· ἵνα μὴ οἱ ποταμοὶ ἐν τῇ τοῦ Ὠκεανοῦ πλημμυρίδι ἀναρρέοντες πελαγίζωσιν. Ἡ Μεσσαλίνα δὲ, ὥσπερ οὐκ ἐξαρκοῦν αὐτῇ ὅτι καὶ ἐμοιχεύετο καὶ ἐπορνεύετο, (ἤδη γὰρ καὶ ἐπ' οἰκήματος ἐν τῷ παλατίῳ αὐτή τε ἐκαθέζετο, καὶ τὰς ἄλλας τὰς πρώτας ἐκάθιζεν) ἐπεθύμησε καὶ ἄνδρας (τοῦτο * δὴ τὸ τοῦ νόμου) πολλοὺς ἔχειν. διὸ καὶ Σίλιον τὸν Γάιον ἄνδρα ἐπεγράψατο, καὶ τούς γε γάμους πολυτελῶς εἱστίασε, καὶ οἰκίαν αὐτῷ βασιλικὴν ἐχαρίσατο, πάντα τὰ τιμιώτατα τῶν τοῦ Κλαυδίου κειμηλίων συμφορήσασα ἐς αὐτήν· καὶ

nam id ſignũ eius tantummodo didicerat. quamobrem cũ magnus riſus cõcitatus eſſet, Claudiusq; eũ liberare ſtatueret, Vitellius, quo Meſſalinæ rem gratã faceret, ſe ab Aſiatico rogatũ eſſe dixit, vt ſibi liceret mortis genus eligere. ² Quod cũ Claudius audiuiſſet, Aſiaticũ necauit; vt quẽ conſcium culpæ, ſe ipſum morte iam damnaſſe exiſtimaret. Eodem anno parua inſula prope Theram inſulam, quæ numquã antea viſa fuerat, apparuit. Sed cũ multi ſeruos ſuos morbo laborantes nõ modo negligenter tractarent, verũ etiam domo expellerẽt, legem tulit, qua lege oẽs huiuſmodi qui cõualuiſſent, liberos eſſe iuſſit.

Cum autẽ Veſpaſianus in Britannia obſideretur a barbaris, atq; in extremum periculũ veniſſet, Titus filius eius, patris ſaluti metuens, incredibili audacia eũ obſidione liberauit, fuditque barbaros, eosq; lõgius inſecutus occidit. Plautius de bello Britannico, quod bene feliciterq; geſſerat, laudatus a Claudio triũphauit. Cnæus vero Domitius Corbulo, qui Prætor in †Germania exercitib. in vnũ condu- Celtica. Gr. ctis vexabat multos, eosq; præſertim qui Cauchi nominãtur, e ſolo hoſtili a Claudio euocatꝰ eſt. Cognita enim eius virtute, exercitationeq; armorũ, amplius eum augeri non permiſit. Quod vbi Corbulo intellexit, in vrbẽ reuerſus eſt; * prius tamen exclamauit, veteres duces fortunatos fuiſſe, quibus licuerit eſſe fortibus ſine periculo; ſe aũt inuidia a Cæſare prohiberi. Claudius tamen ei vt triũpharet conceſſit; eundemq; poſtea exercitui iterum præfecit. Quem cũ ille accepiſſet, eodẽ modo exercebat milites: & quoniã eo tempore pax erat, agrũ qui inter Rhenũ & Moſam interiacet, ab illis perfodi curauit; (is ager patet ad † milia paſſuũ XXI) idq; fecit ne stadia potiſſimũ CLXX. inundãte Oceano flumina reſtagnarent. Interea Meſſalina, cui nõ ſatis erat adulteria committere & ſcortari, (iam enim *cubiculũ habebat in palatio, in quo ſe & primarias fœminas proſtituebat) cupiuit plurib. viris, tãquam legibus id permiſſum eſſet, nubere. Itaq; nupſit Caio Silio; harumq; nuptiarum conuiuium magnificũ & ſumptuoſum fecit; eiq; regiã domũ donauit, in qua cõgeſſit omnes Claudii theſauros pretioſiſsimos; cumque

ad extremum Conſulem deſignauit. Quæ cũ audirentur & viderentur ab omnibus, ea ſolus Claudius ignorabat: qui cum Oſtiam eſſet profectus vt rei frumentariæ prouideret, Meſſalina, Romæ relicta ſimulatione ægræ valetudinis, conuiuium ornauit magnifice & ſplẽdide; in eoq; omnia libidinoſe & petulanter fecit. Itaque Narciſſus Claudio, cũ ſolus eſſet, per pellices ipſius omnia quæ gererẽtur, ſignificauit. Quibus cognitis rebus, Claudius in vrbẽ ſubito reuerſus, magnum numerum hominũ, ſed in primis Mneſterem occidit: poſt ipſam quoq; Meſſalinã iugulauit: nec multo tempore poſt, Agrippinam fratris ſui filiam & matrem eius Domitii qui Nero cognominatus eſt, in vxorem duxit. Erat enim fœmina egregia forma; ad quam ipſe antea ſæpenumero accedebat, eaq; cum Claudio vt patruo ſola conuerſabatur libidinoſius quã neptem deceret. Igitur Agrippina, vt primũ regalem poteſtatẽ habuit, Claudium ſibi deuinxit; (erat enim acris fœmina & induſtria in rebus gerendis) eosq; quos a Claudio diligi animaduerterat, minis atq; beneficiis ſuos fecit. Ea Claudio, liberos habenti, perſuaſit vt filium ſuum adoptaret; eumq; interim ad principatum exercebat, dũ a Seneca inſtitui atq; erudiri curaret. Huic etiã quam maximas opes cõparauit: nihil enim tam paruum erat aut vile, quod pecuniæ cauſa non faceret; colebatq; eos qui aliquantum locupletes erant, & complures ob eandem cauſam occidebat: multas illuſtres & nobiles fœminas nonnulla inuidia perdidit; in quarum numero fuit Lollia Paulina; quæ ab ea propterea necata eſt, quod ſe Claudio nupturam eſſe aliquando ſperauerat: cuius caput ad ſe perlatum cum nõ agnoſceret, os eius manu ſua aperuit, vt dentes inſpiceret, quos illa non perinde vt ceteræ ſolent habuerat. Itaque Agrippina repente altera Meſſalina facta eſt; præſertim cum Senatus ampliſſimos honores ei decerneret, & in primis, vt in conuentibus publicis carpento vteretur. Sed cum Claudius Neronem filium eius adoptaſſet, eumq; ſibi poſteà generum faceret emancipata filia, ne fratres matrimonio coniungi viderentur, magnũ prodigium exſtitit. nam eo die cœlũ ardere viſum eſt. Cupiuit Claudius nauale prœliũ in quodam lacu apparare; cuius muro de lignea materia ædificato, defixisq; trabibus, eo magnam

τέλος ὕπατον ἀπέφηνε. ταῦτ' οὖν καὶ ὑπὸ πάντων ἀκουόμενα καὶ ὁρώμενα, τὸν γοῦν Κλαύδιον ἐλελήθει· ὡς δ' οὗτός τε ἐς τὰ Ὤστια πρὸς ἐπίσκεψιν σίτου κατέβη, καὶ ἐκείνη ἐν τῇ Ῥώμῃ προφάσει ὡς καὶ νοσοῦσα ὑπελείφθη, συμπόσιόν τι περιβόητον συνεκρότησε, καὶ κῶμον ἀσελγέστατον ἐκώμασεν· ἐνταῦθα ὁ Νάρκισσος μονωθέντι τῷ Κλαυδίῳ μηνύει διὰ τῶν παλλακῶν αὐτοῦ πάντα τὰ γιγνόμενα. ὅθεν ὑποστρέψας παραχρῆμα ἐς τὴν πόλιν, ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν Μνηστῆρα ἐθανάτωσε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τὴν Μεσσαλῖναν ἀπέσφαξε. Καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἀδελφιδῆν Ἀγριππῖναν ἔγημε, τὴν τοῦ Δομιτίου τοῦ Νέρωνος ἐπονομασθέντος μητέρα. καὶ γὰρ καλὴ ἦν, καὶ συνεχῶς αὐτῷ προσεφοίτα· μόνη τε ὡς καὶ θείῳ συνεγίγνετο, καὶ ξυφερώτερον ἢ καὶ * ἀδελφιδῇ προσεφέρετο. ὡς δ' ἅπαξ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἡ Ἀγριππῖνα ἐγένετο, τόν τε Κλαύδιον ἐσφετερίσατο, δεινοτάτη που οὖσα πράγμασι χρήσασθαι, καὶ τοὺς τινὰ αὐτοῦ εὔνοιαν ἔχοντας, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ εὐεργεσίαις ᾠκειώσατο. τόν τε υἱὸν εἰσποιήσασθαι τὸν Κλαύδιον ἀναπείσασα, καίτοι παῖδας ἔχοντα, ἐς τὸ κράτος ἐξήσκει, καὶ παρὰ τῷ Σενέκᾳ ἐξεπαίδευε. πλοῦτόν τε ἀμύθητον αὐτῷ συνέλεγεν, οὐδὲν οὔτε τῶν σμικροτάτων, οὔτε τῶν ἀτιμοτάτων ἐπ' ἀργυρισμῷ παραλείπουσα, ἀλλὰ πάντα μὲν καὶ τὸν ὁπωσοῦν εὐποροῦντα θεραπεύουσα, πολλοὺς δὲ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φονεύουσα. ἤδη δέ τινας καὶ τῶν ἐπιφανῶν γυναικῶν ζηλοτυπήσασα ἔφθειρε, καὶ τήν τε Παυλῖναν τὴν Λολλίαν, ὅτι ἐλπίδα τινὰ εἰς τὴν τοῦ Κλαυδίου συνοίκησιν ἐσχήκει, ἀπέκτεινε· τήν τε κεφαλὴν αὐτῆς κομισθεῖσαν αὐτῇ, μὴ γνωρίσασα, τό τε στόμα αὐτῆς αὐτοχειρίᾳ ἠνέῳξε, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐπεσκέψατο, ἰδίως πως ἔχοντας. καὶ ἡ μὲν ταχὺ καὶ αὐτὴ Μεσσαλῖνα ἐγένετο, καὶ μάλιστα ὅτι καὶ τιμὰς ἄλλας τε, καὶ * τὸ καρπεντῷ ἐν ταῖς πανηγύρεσι χρῆσθαι, παρὰ τῆς βουλῆς ἔλαβεν. Ὁπότε δὲ ὁ Κλαύδιος τὸν Νέρωνα τὸν υἱὸν αὐτῆς εἰσεποιήσατό τε καὶ γαμβρὸν ἐποιήσατο, τὴν θυγατέρα ἐς ἕτερόν τι γένος ἐκποιήσας, ἵνα μὴ ἀδελφοὺς συνοικίζειν δοκῇ, τέρας οὐ μικρὸν ἐγένετο. καίεσθαι γὰρ ὁ οὐρανὸς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔδοξεν. Ἐν δέ τινι λίμνῃ ναυμαχίαν ὁ Κλαύδιος ἐπεθύμησε ποιῆσαι· τεῖχός τε ξύλινον περὶ αὐτὴν κατεσκεύασε, καὶ ἰκρία ἔπηξε· πλῆθός τε

ἀναρίθμη-

ἀναριθμήτων ἤθροισε. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ὥς που καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς· ὁ δὲ δὴ Κλαύδιος, ὅ τε Νέρων, στρατιωτικῶς ἐστάλησαν, ἥ τε Ἀγριππῖνα * χλαμύδι διαχρύσῳ ἐκοσμήθη. οἱ δὲ δὴ ναυμαχήσοντες θανάτῳ [δὴ] καταδεδικασμένοι ἦσαν, καὶ πεντήκοντα ναῦς ἑκάτεροι εἶχον, οἱ μὲν Ῥόδιοι, οἱ δὲ Σικελοὶ ὀνομασθέντες. καὶ τὸ μὲν πρῶτον * συστραφέντες καὶ καθ᾽ ἓν γενόμενοι, Κλαύδιον ἅμα προσηγόρευσαν οὕτω, Χαῖρε αὐτοκράτορ· οἱ ἀπολούμενοί σε ἀσπαζόμεθα. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν σωτήριον εὕροντο, ἀλλὰ ναυμαχεῖν καὶ ὡς ἐκελεύσθησαν, διέκπλοις τε ἀπλοῖς ἐχρήσαντο, καὶ ἥκιστα ἀλλήλων ἥψαντο, μέχρις οὗ καὶ ἀνάγκῃ κατεκόπησαν. Ὁ δὲ δὴ Νάρκισσος οὕτως ἐνεβρύφα τῷ Κλαυδίῳ, ὥστε λέγεται, ἐπειδή ποτε οἱ Βιθυνοὶ δικάζοντος τοῦ Κλαυδίου Ἰουνίου Κίλωνος τοῦ ἄρξαντος σφῶν πολλὰ κατεβόησαν, ὡς οὐ μετρίως δωροδοκήσαντος, καὶ ἤρετο ἐκεῖνος τοὺς παρεστηκότας ὅ τι λέγουσιν, (οὐ γὰρ συνῆκε διὰ τὸν θόρυβον αὐτῶν) εἰπέ τε ὁ Νάρκισσος ψευσάμενος ὅτι χάριν τῷ Ἰουνίῳ γινώσκουσι, πιστεῦσαί τε αὐτῷ καὶ εἰπεῖν, Οὐκοῦν ἐπὶ δύο ἔτη ἔτι ἐπιτροπευσάτω. Ἡ δὲ Ἀγριππῖνα καὶ δημοσίᾳ πολλάκις αὐτῷ καὶ χρηματίζοντι καὶ πρεσβείας ἀκροωμένῳ παρῆν, ἐπὶ βήματος ἰδίου καθημένη. καὶ ἦν καὶ τοῦτο οὐδενὸς ἔλαττον θέαμα. Ἰουδαίῳ δέ τινι Γαλλικῷ ῥήτορι δίκην ποτὲ λέγοντι ὁ Κλαύδιος ἀχθεσθεὶς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐς τὸν Τίβεριν ἐμβληθῆναι. ἔτυχε γὰρ πλησίον τοῦ αὐτοῦ δικάζων. ἐφ᾽ ᾧ δὴ Δομίτιος ὁ Ἄφρος, πλεῖστον τῶν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐν τῷ συναγορεύειν ποτὲ ἰσχύσας, κάλλιστα ἀπέσκωψε. δεηθέντος γάρ τινος ἀνθρώπου τῆς παρ᾽ αὐτοῦ βοηθείας, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ ἐγκατελείφθη, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὅτι, Καὶ τίς σοι εἶπεν ὅτι κρεῖττον ἐκείνου νήχομαι; Ὁ δὲ Κλαύδιος τοῖς ὑπὸ τῆς Ἀγριππίνης δρωμένοις, ὧν γε καὶ ᾐσθάνετο ἤδη, ἀχθόμενος, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Βρεταννικὸν ἐπιζητῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῷ ἐπίτηδες ὑπ᾽ ἐκείνης τὰ πολλὰ γιγνόμενον, Νέρωνι, οἷα τῷ ἑαυτῆς παιδίῳ ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς αὐτῆς Δομιτίου, πάντα τρόπον προποιουμένης τὸ κράτος, οὐκ ἤνεγκε τὸ γιγνόμενον, ἀλλ᾽ ἐκείνην τε καταλῦσαι, καὶ τὸν υἱὸν διάδοχον τῆς ἀρχῆς ἀποδεῖξαι παρεσκευάζετο. Μαθοῦσα δὲ ταῦτα ἡ Ἀγριππῖνα, ἐφοβήθη, καὶ αὐτὸν προκαταλαβεῖν φαρμάκῳ ἠθέλησεν. ὡς δὲ ἐκεῖνος οὐδὲν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ὃν πολὺν ἀεί ποτε ἔπινε, καὶ ὑπὸ τῆς ἄλλης διαίτης ἣ πρὸς φυλακὴν σφῶν οἱ αὐτοκράτορες χρῶνται, κακωθῆναι

hominum multitudinẽ coegit. Ibi ceteri arbitrio ſuo, Claudius aũt & Nero militari veſte induti fuerũt; Agrippina, aurea chlamyde fuit ornata. Qui eo prœlio nauali decertaturi erãt, damnati fuerãt rei capitalis. Erãt vtrimque quinquaginta naues; alteri Rhodii, alteri Siculi nominabãtur. Hi principio ſimul oẽs Claudiũ ſalutauerunt his verbis; *Salue Imperator; pereũtes ſalutamus te.* poſt, vbi ſalutẽ impetrare non potuerunt, fuitq; mandatum vt, quemadmodũ iuſſi fuerãt, dimicarẽt: eruptione facta, nõ ſe priꝰ adorti ſunt, quã fuerũt neceſſitate coacti. Narciſſus vero adeo Claudiũ ludificabatur, vt, cũ Bithynii contra Iunium Cilonẽ qui ipſis præfuerat, exclamarẽt, dicerentq; eũ magnis munerib. corruptũ fuiſſe, & Claudius eos qui circumſtabãt rogaret quid dicerent: (nõ enim propter tumultum intellexerat) Narciſſus mentiens, eos magnas gratias habere Iunio reſpõdit; Claudius, Narciſſum vera dicere arbitratus, Iuniũ eis præeſſe alterũ bienniũ iuſſit. Agrippina ſæpenumero ſedens in ſuo tribunali, Claudio aſſidebat, cũ is legatos audiret, aut eis reſpõderet. quo genere ſpectaculi nullũ erat ſane pulchrius. Claudius, iratus aliquando Iudæo Gallico oratori cauſam apud ſe agenti, iuſſit eũ in Tiberim proiici, a quo tũ, cum ius redderet, non lõge aberat. Hac in re Domitius Afer, qui omnes patronos cauſarum ſuæ ętatis ſuperabat, perbelle iocatus eſt. nam cũ is qui erat a Iudæo deſtitutus, opẽ ab eo peteret, ita reſpondit: *Quis tibi nuntiauit,* inquit, *me melius quam illum natare?* Ceterum Claudius, iratus propter ea quæ ab Agrippina fiebant, quęque iam ad ipſum perferebantur, requirebat Britannicum; quẽ illa ſæpenumero de induſtria in conſpectũ patris ꝓpterea venire nolebat, quod Neroni filio ſuo, quem ex Domitio priore marito habebat, imperiũ parare conaretur. Quam rem Claudius cum perferre nõ poſſet, parabat eius potentiam minuere, & filium ſuum ſucceſſorem imperii deſignare. Quo cognito, Agrippina metuẽs, eius cõſilium pręuenire ſtatuit. Itaque vt cognouit ei propter vinũ noceri nõ poſſe; (multum enim bibebat) tum propter aliã rationem viuendi, qua plurimum Imperatores vtuntur, vt ſalutẽ

tueantur: Locuſtam veneficā mulierem, eamq; celeberrimā, accerſiri, ac per eā venenum, cui remediū adhiberi nō poterat, in boleto parari iuſſit. Quo facto, Agrippina cœpit ex ceteris boletis comedere; illū vero in quo venenū erat, maximū atq; pulcherrimū, vt Claudius comederet, perfecit. Ita ille ex inſidiis captus, ex conuiuio, quaſi vino cōfectus, exportatus eſt: id quod antea crebro factū fuerat. Noctu autē, poſteaquā obmutuiſſet atq; obſurduiſſet, mortuus eſt, tertio Idus Octobris. Vixit annos LXIII: regnauit annos XIII, menſes VIII, dies XX. Id Agrippina facere potuit, q Narciſſum præmiſerat in Campaniam, vt aquis quę erant in ea regione, ad podagrā vteretur. nec enim id eo præſente confeciſſet, quod ille domini cuſtos vigilātiſſimus erat. Idemq; poſt mortem Claudii ſublatus eſt; homo illis quidē temporibus omniū hominum potētiſſimus: poſſidebat enim † quater millies ſeſtertium, eoq; amplius; applicabātq; ſe ad eū ciuitates regesque. Is, priuſquā iugularetur, facinus præclarū fecit. Nam arcanas litteras, quas Claudius cōtra Agrippinam & nōnullos alios ſcripſerat, & quas ipſe, cui ea cura incūbebat, apud ſe habebat, omnes cōbuſsit. Itaq; Claudius mortuus eſt. cuius mortē hæc denuntiare videbantur. Nam cometa lōgo tempore viſus eſt; pluitq; ſanguinem; & fulmen de cælo in ſigna Prætorianorum militū cecidit; templumq; Iouis Victoris ſua ſponte apertū eſt: *deniq; ex ſingulis generibus magiſtratuum ſinguli mortui ſunt. Claudius eundē honorē ſepulturę & reliquorū omniū, qui Auguſto habitus fuerat, adeptus eſt. Tū Agrippina & Nero eum ſe lugere ſimulabant, quem necauerant; atq; in cælum efferebāt eum, quem in cōuiuio ex inſidiis ſuſtulerant. Itaq; Lucius Iulius Gallio, Senecæ frater, facete & vrbane dixit: (ſcripſit enim & Seneca librū, quem ἀποκολοκυντωσιν, quaſi immortalitatem quādam eſu boleti partā, nominauit) ſed ille cum multa dixiſſe fertur, tum hoc breuiſsimé. Nam cū eſſet cōſuetudo necatos in carcere trahi a carnificib. in forū magnis quibuſdam vncis, deinde in flumen proiici, dixit Claudiū vnco in cælum attractū eſſe. Ipſius quoque Neronis dictum, non

† aureorum plusquam quadragies cētena milia, Al. plusquā decies mille myriadas, Gr.

ἠδυνήθη, Λουκοῦσταν τινὰ φαρμακίδα περιβόητον μετεπέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασα, ἐς τινα τῶν καλουμένων μυκήτων ἐνέβαλε. καὶ αὐτὴ μὲν ἐκ τῶν ἄλλων ἤσθιεν, ἐκεῖνον δὲ ἐκ τοῦ τὸ φάρμακον ἔχοντος (καὶ γὰρ μέγιστος καὶ κάλλιστος ἦν) φαγεῖν ἐποίησε. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐπιβουλευθεὶς, ἐκ μὲν τοῦ συμποσίου, ὡς καὶ ὑπερκορὴς μέθης σφόδρα ὢν, ἐξεκομίσθη· (ὅπερ που καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐγεγόνει) τῆς δὲ νυκτὸς οὐδὲν οὔτ' εἰπεῖν οὔτ' ἀκοῦσαι δυνηθεὶς, μετήλλαξε, τῇ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ ὀκτωβρίου, ζήσας ἑξήκοντα καὶ τρία ἔτη, αὐταρχήσας δὲ ἔτη ιγ', καὶ μῆνας ὀκτὼ, καὶ ἡμέρας εἴκοσι. Ταῦτα δὲ δὴ ἡ Ἀγριππῖνα ποιῆσαι ἠδυνήθη, ὅτι τὸν Νάρκισσον ἐς Καμπανίαν, προφάσει ὡς καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς ἐκεῖ πρὸς τὴν ποδάγραν χρησόμενον, προαπεπέμψατο· ἐπεὶ παρόντος γε αὐτοῦ οὐκ ἄν ποτε αὐτὸ ἐδεδράκει. τοιοῦτός τις φύλαξ τοῦ δεσπότου ἦν. ἐπαπώλετο δὲ καὶ αὐτὸς τῷ Κλαυδίῳ, μέγιστον τῶν * τότε ἀνθρώπων δυνηθείς. μυριάδας τε γὰρ πλείους μυρίων εἶχε, καὶ προσεῖχον αὐτῷ καὶ πόλεις καὶ βασιλεῖς. καὶ δῆτα καὶ τότε ἀποσφαγήσεσθαι μέλλων, λαμπρὸν ἔργον διεπράξατο. τὰ γὰρ γράμματα τοῦ Κλαυδίου, ὅσα ἀπόρρητα κατά τε τῆς Ἀγριππίνης καὶ κατ' ἄλλων τινῶν, εἶτα τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ διοικῶν, εἶχε, πάντα προκατέκαυσεν. Οὕτω μὲν ὁ Κλαύδιος μετήλλαξεν· ἐς τοῦτό τε ἀστὴρ κομήτης ἐπὶ πλεῖστον ὀφθεὶς, καὶ ἡ ψεκὰς ἡ αἱματώδης, ὅ τε σκηπτὸς ὁ ἐς τὰ δορυφορικὰ σημεῖα ἐμπεσὼν, καὶ ἡ αὐτόματος τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Νικαίου ἄνοιξις, τό τε σμῆνος τὸ ἐν τῷ στρατοπέδῳ συστραφὲν, καὶ ὅτι ἐξ ἁπασῶν τῶν ἀρχῶν εἷς ἀφ' ἑκάστης ἐτελεύτησεν, ἔδοξε σημῆναι. ἔτυχε δὲ καὶ τῆς ταφῆς καὶ τῶν ἄλλων ὅσων ὁ Αὔγουστος. Ἀγριππῖνα δὲ καὶ ὁ Νέρων πενθεῖν προσεποιοῦντο ὃν ἀπεκτόνεσαν, ἔς τε τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον ὃν ἐκ τοῦ συμποσίου φοράδην ἐξενηνόχεσαν. ὅθεν περ Λούκιος Ἰούλιος Γαλλίων, ὁ τοῦ Σενέκα ἀδελφὸς, ἀστειότατόν τι ἀπεφθέγξατο. συνέθηκε μὲν γὰρ καὶ ὁ Σενέκας σύγγραμμα, ἀποκολοκύντωσιν αὐτὸ, ὥσπερ τινα * ἀθανάτωσιν, ὀνομάσας. ἐκεῖνος * γὰρ ἐν βραχυτάτῳ πολλὰ εἰπὼν ἀπομνημονεύεται. ἐπεὶ γὰρ τοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ θανατουμένους ἀγκίστροις τισὶ μεγάλοις οἱ δήμιοι ἔς τε τὴν ἀγορὰν ἀνεῖλκον, κἀνταῦθα ἐς τὸν ποταμὸν ἔσυρον, ἔφη τὸν Κλαύδιον ἀγκίστρῳ ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνενεχθῆναι. καὶ ὁ Νέρων δὲ οὐκ

ἀπάξιον

ἀπάξιον μνήμης ἔπος κατέλιπε· τὰς γὰρ μύκητας, θεῶν βρῶμα ἔλεγεν εἶναι, ὅτι καὶ ἐκεῖνος διὰ τοῦ μύκητος θεὸς ἐγεγόνει.

ΝΕΡΩΝ.

ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΟΣ δὲ τοῦ Κλαυδίου, κατὰ μὲν τὸ δικαιότατον ἡ ἡγεμονία τοῦ Βρεττανικοῦ ἦν· (γνήσιος γὰρ τοῦ Κλαυδίου παῖς ἐπεφύκει, καὶ τῇ τοῦ σώματος ἀκμῇ καὶ ὑπὲρ τὸν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἦν) ἐκ δὲ δὴ τοῦ νόμου καὶ ἐς τὸν Νέρωνα διὰ τὴν ποίησιν ἐπέβαλλεν. ἀλλ' οὐδὲν γὰρ δικαίωμα τῶν ὅπλων ἰσχυρότερόν ἐστι. πᾶς γὰρ ὁ δυνάμει προέχων, *δικαιότερος ἀεὶ καὶ λέγειν καὶ πράττειν δοκεῖ. Νέρων οὖν τάς τε διαθήκας τοῦ Κλαυδίου ἠφάνισε, καὶ τὴν ἀρχὴν πᾶσαν διεδέξατο, τόν τε Βρεττανικὸν καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ διεχρήσατο. τί γὰρ ἄν τις καὶ τὰ τῶν ἄλλων παθήματα καταδύραιτο; Σημεῖα δὲ αὐτῷ τῆς αὐταρχίας τάδε ἐγένετο. ἀκτῖνες γὰρ γεννώμενον αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἕω ἐξ οὐδεμιᾶς τοῦ ἡλίου φανερᾶς προσβολῆς περιέσχον· καί τις ἀστρολόγος ἔκ τε τούτων, καὶ ἐκ τῆς τῶν ἀστέρων φορᾶς τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας, δύο ἅμα περὶ αὐτοῦ ἐμαντεύσατο, ὅτι τε βασιλεύσει, καὶ ὅτι τὴν μητέρα φονεύσει. (ἀκούσασα δὲ ταῦθ' ἡ Ἀγριππῖνα, παραυτίκα μὲν οὕτως ἐξεφρόνησεν, ὥστε καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀναβοῆσαι, Ἀποκτεινάτω με· μόνον βασιλευσάτω. ὕστερον δὲ καὶ πάνυ μετανοήσειν ἐπὶ τῇ εὐχῇ ἔμελλεν. ἐς γὰρ τοῦτο μωρίας ἀφικνοῦνταί τινες, ὥστε ἄν τι προσδοκήσωσιν ἀγαθὸν κακῷ μεμιγμένον λήψεσθαι, εὐθὺς μὲν ἐπιθυμίᾳ τοῦ κρείττονος, καταφρονεῖν τοῦ χείρονος· ἐπειδὰν δὲ καὶ ἐκείνου ὁ καιρὸς ἔλθῃ, δυσχεραίνειν, καὶ μὴ ἂν μηδὲ τὸ βέλτιστον εἰληφέναι βεβουλῆσθαι. καίτοι καὶ τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τοῦ Νέρωνος καὶ ὁ Δομίτιος ὁ πατὴρ ἱκανῶς οὐκ ἐκ μαντείας, ἀλλ' ἐκ τῶν τρόπων τῶν τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν τῆς Ἀγριππίνης προεῖδε, καὶ εἶπεν ὅτι Ἀδύνατόν ἐστιν ἄνδρα τινὰ ἀγαθὸν ἔκ τε ἐμοῦ καὶ ἐκ ταύτης γενέσθαι) προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου λεβηρὶς περὶ τὸν αὐχένα τοῦ Νέρωνος παιδίου ἔτ' ὄντος εὑρεθεῖσα, παρέδωκε τοῖς μάντεσι λέγειν, ὅτι ἰσχὺν παρὰ τοῦ γέροντος μεγάλην λήψεται· *ἐπειδὴ τὸ γῆρας διὰ ταῦθ' οἱ ὄφεις ἐκδύεσθαι νομίζονται. Ἑπτακαίδεκα δὲ ἔτη ἦγεν ὅτ' ἦρξεν· ἔς τε τὸ στρατόπεδον ἐσῆλθε·

indignum memoria videtur. Is dicebat, boletos cibum deorũ eſſe, quod Claudius boleto in numerum deorum relatus fuiſſet.

NERO.

POST Claudii mortem, Britannicũ optimo iure Imperio ſuccedere oportebat, quod erat eius naturalis & legitimus filius, quodq; valebat virib. corporis, *& flore ætatis vigebat. Iure aũt ciuili, propter ius adoptionis, Imperiũ ad Neronem quoq; pertinebat. *Sed nullum ius profecto plus poteſt, quam arma.* Vt .n. quiſq; potentiſſimus eſt, ita iuſtiſſime dicere omnia & facere videtur. Itaq; Nero, tabulis teſtamẽti Claudii de medio ſublatis, non ſolum eſt Imperium adeptus, ſed etiã Britãnicum, & ſorores eius interfecit. *quis enim calamitates ceterorum hominũ facile deploret? Huic aũt Imperiũ ante hoc modo ſignificatum eſt. Cum natus eſſet prima luce, antequam ſol ortus eſſe videretur, radii circum eum fulſerunt: qua ex re, tum etiã animaduerſo ſtellarũ curſu, qui tum erat, atq; earum cõiunctione, quidam aſtrologus duo ſimul prędixit, eum regnaturum eſſe, & matrẽ necaturũ. (Quod cum Agrippina intellexiſſet, demens ſubito exclamare cœpit; *Me vero*, inquit, *occidat, dum regnet.* Cuius quidẽ rei futurum erat vt eã maxime pœniteret. *Sed plerique hominum adeo ſtulti ſunt, vt ſi bona ſe ſperent adepturos, quæ cum malis coniuncta ſint, ſtatim incenſi cupiditate melioris, quod peius eſt, negligant: cum autem id quod malum erat, aduenerit, adeo grauiter & moleſte ferunt, vt ſe maxime cupiant ab optimis quibuſq; rebus abſtinuiſſe.* Porro nequitiã & petulantiã Neronis Domitius pater nõ ex vaticinio, ſed ex ſuis & Agrippinæ moribus prædixit. *Non enim*, inquit, *fieri vllo modo poteſt, vt ex me & illa vir bonus naſcatur*) Progrediente vero tempore, propter exuuias ſerpẽtis ad ceruicẽ Neronis pueri inuẽtas, vates prędixere, eũ ab homine ſene magnã potentiam accepturum. *ſerpẽtes enim poſitis exuuiis, vna exuere ſenectutẽ exiſtimantur. Natus erat decem & ſeptem annos, cum imperare cœpit: deinde profectus ad exercitũ,

lectis iis quæ Seneca ſcripſerat, militibus, quantum eis Claudius dederat, promiſit. Quæ autem legit in Senatu ab eodem Seneca ſcripta, tãtam vim habuerũt, vt decreto Senatus inſculperẽtur in columna argẽtea, ac quotannis cum noui conſules magiſtratum inirent, legerentur. Quibus reb. omnibus id agebant, vt tamquam ad certum quoddam præſcriptum optime regerentur. Agrippina, principio adminiſtrabat omnia quę ad principatum ſpectabant: ambo vna exibant foras, ſępenumero eadem lectica vehebantur: quamquam illa magna ex parte vehi, hic conſequi ſolebat: illa reſpondebat legatis, litteraſque ad populos & principes & reges mittebat. Quod cum diu factũ eſſet, ferre grauiter cœperunt Seneca & Burrus, homines ſapiẽtiſſimi, & apud Neronem maximę auctoritatis. Horum alter prætorianis militibus præerat, alter doctor eius erat. Itaq; commodam occaſionem nacti, huic rei finem impoſuerunt. Cum enim legati Armeniorũ veniſſent, velletq; Agrippina in tribunal, ex quo Nero cũ eis colloquebatur, aſcendere, eamq; illi appropinquare viderent, adoleſcenti, vt ante deſcenderet, & ad matrem excipiendam procederet obuiã, perſuaſerunt. Quo facto non ſunt reuerſi, alia ſimulata cauſa, ne barbaris hãc labem ignominiamque Imperii patefacerent: cumq; perfeciſſent poſtea vt ne deinceps permitteretur ei cura rerum publicarũ, ipſi omnem potentiam conſecuti ſunt; quam quouſq; obtinere potuerũt, omnia ſunt ab iis optime & iuſtiſſime adminiſtrata. Nero enim otiũ & tranquillitatẽ vitæ ſecutus, nõ facile negotiis implicabatur, eumq; illi voluptatibus ſinebant indulgere, vt, cum expleuiſſet cupiditates ſuas ſine magno reipublicæ detrimento, conſiliũ mutaret: quaſi neſcirent, *præfractos iuuenum animos, educatoſque in ſecura voluptate & maxima licentia, non modo expleri non poſſe, ſed ex iis multo magis corrumpi.* Is primo tantummodo conuiuia faciebat, cũ libidinoſis luxurioſe viuebat, crebro ebrius erat, amabat. Sed poſtquam nemo increpauit eius libidinem, nec reſpublica propterea peius adminiſtrabatur, putauit ſe non ſolum ea bene gerere, ſed etiam poſſe iiſdem in poſterum vti. Itaque cœpit partim contemnere; præſertim cum crebro audiret a familiaribus ſuis, *Tu*

καὶ ἀναγνοὺς ὅσα ὁ Σενέκας ἐγεγράφει, ὑπέσχετο αὐτοῖς ὅσα ὁ Κλαύδιος ἐδεδώκει. τοσαῦτα δὲ καὶ πρὸς τὴν βουλήν, πρὸς τοῦ Σενέκου καὶ αὐτὰ γραφέντα, διέξῆλθεν ὥστε καὶ ἐς ἀργυρᾶν στήλην ἐγγραφῆναι, καὶ ἐν ταῖς νέαις τῶν ἀεὶ ὑπάτων ἀρχαῖς ἀναγινώσκεσθαι ψηφισθῆναι. καὶ οἱ μὲν ἐκ τούτων, ὡς καὶ κατὰ συγγραφήν τινα καλῶς ἀρξόμενοι, παρεσκευάζοντο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡ Ἀγριππῖνα πάντα αὐτῷ τὰ τῇ ἀρχῇ προσήκοντα διῴκει, καὶ τὰς ἐξόδους ἅμα ἐποιοῦντο, πολλάκις μὲν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ φορείῳ κατακείμενοι· τὸ δὲ δὴ πλεῖον, ἡ μὲν ἐφέρετο, ὁ δὲ συμπαρείπετο. τάς τε πρεσβείας ἐχρημάτιζε, καὶ ἐπιστολὰς καὶ δήμοις καὶ ἄρχουσι καὶ βασιλεῦσιν ἐπέστελλεν. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τοῦτ᾽ ἐγίνετο, ἐδυσχέραινεν ὅ τε Σενέκας καὶ ὁ Βοῦρρος, φρονιμώτατοί τε ἅμα καὶ δυνατώτατοι τῶν περὶ τὸν Νέρωνα ὄντες· ὁ μέν, ἔπαρχος τοῦ δορυφορικοῦ, ὁ δέ, διδάσκαλος αὐτοῦ ὤν· καὶ ἔπαυσαν τὸ γινόμενον, τοιᾶσδε ἀφορμῆς λαβόμενοι· πρεσβείας Ἀρμενίων ἐλθούσης, καὶ ἡ Ἀγριππῖνα ἐπὶ τὸ βῆμα, ἀφ᾽ οὗ σφίσιν ὁ Νέρων διελέγετο, ἀναβῆναι ἠθέλησεν. ἰδόντες οὖν αὐτὴν ἐκεῖνοι πλησιάζουσαν, ἔπεισαν τὸν νεανίσκον προκαταβῆναι καὶ προαπαντῆσαι τῇ μητρί, ὡς καὶ ἐπὶ δεξιώσει τινί. γενομένου δὲ τούτου, οὔτε τότε ἐπανῆλθον, ἐμβαλόντες τινὰ αἰτίαν, ὥστε μὴ καὶ ἐς τοὺς βαρβάρους τὸ νόσημα τῆς ἀρχῆς ἐκφανῆναι· καὶ μετὰ τοῦτ᾽ ἔπραττον ὅπως μηδὲν ἔτ᾽ αὐτῇ τῶν κοινῶν ἐπιτρέπηται. κατεργασάμενοι δὲ τοῦτο, αὐτοὶ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν παρέλαβον, καὶ διῴκησαν ἐφ᾽ ὅσον ἠδυνήθησαν ἄριστα καὶ δικαιότατα. ὅ τε γὰρ Νέρων οὔτ᾽ ἄλλως φιλοπράγματος ἦν, καὶ ἔχαιρεν ἐν ῥᾳστώνῃ διάγων. καὶ αὐτοὶ τὸν Νέρωνα συμφανῶς εἴων, ὅπως διακορὴς ἄνευ μεγάλου τινὸς τῶν κοινῶν παντὸς κακοῦ, ὧν ἐπιθυμεῖ γενόμενος, μεταβάληται· ὥσπερ οὐκ εἰδότες ὅτι ψυχὴ νέα τε καὶ αὐθάδης, ἔν τε τρυφῇ ἀνεπιπλήκτῳ καὶ ἐν ἐξουσίᾳ αὐτοτελεῖ τραφεῖσα, οὐχ ὅσον οὐ κόρον αὐτῶν ἴσχει, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων προσδιαφθείρεται. ἀμέλει καὶ ὁ Νέρων τὰ μὲν πρῶτα ἁπλῶς πως δεῖπνά τε ἐποίει, καὶ περὶ κώμους ἐκώμαζε, καὶ ἐμέθυε, καὶ ἤρα· ἔπειτα δέ, ὡς οὔτε ἐκείνῳ τις ἐπέπληττεν, οὔτε τὰ κοινὰ χεῖρον παρὰ τοῦτο διεχειρίζετο, ἐπίστευσεν ὅτι καὶ καλῶς αὐτὰ ποιεῖ, καὶ δύναται καὶ ἐπὶ πλεῖον σφίσι χρῆσθαι. καὶ μετὰ τοῦτο τὰ μὲν καταφανῶς, οἷά που συνεχῶς παρὰ τῶν συνόντων ἀκούων, Σὺ δὲ

τούτων ἀνέχῃ; σὺ δὲ τούτους φοβῇ; οὐκ οἶσθα ὅτι Καῖσαρ εἶ; καὶ σὺ ἐκείνων ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκεῖνοί σου ἔχουσι; τὰ δὲ καὶ φιλονεικῶν, μήτε τῆς μητρός, ὡς καὶ κρείττονος, ἐλαττοῦσθαι, μήτε τοῦ Σενέκου τοῦ τε Βούρρου, ὡς καὶ φρονιμωτέρων, ἡττᾶσθαι· τέλος ἀπηρυθρίασε, καὶ πάντα τὰ παραγγέλματα αὐτῶν συγχέας καὶ καταπατήσας, πρὸς τὸν Γάϊον ἔτεινεν. Ὡς δ᾽ ἅπαξ ζηλῶσαι αὐτὸν ἐπεθύμησε καὶ ὑπερεβάλετο, νομίζων τῆς αὐτοκρατορικῆς καὶ τοῦτ᾽ ἰσχύος ἔργον εἶναι, τὸ μηδὲ ἐν τοῖς κακίστοις μηδενὸς ὑστερίζειν, ἐντεῦθεν πολλὰ μὲν (ὡς εἰκὸς) χρήματα ἀνηλίσκετο, πολλὰ δὲ ἀδίκως ἐπορίζετο, πολλὰ δὲ βιαίως ἡρπάζετο. ἦν μὲν γὰρ οὐδ᾽ ὅλως μικρόφρων. τεκμήριον δέ. δορυφόρῳ τῷ τὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ βιβλία διέποντι, πεντήκοντα ἅμα καὶ διακοσίας μυριάδας δοθῆναι κελεύσας, εἶτ᾽ ἐπειδὴ ἡ Ἀγριππῖνα ἐσώρευσεν αὐτάς, ἵνα ἀθρόον τὸ ἀργύριον ἰδὼν μεταβάληται, ἤρετο πόσον εἴη τὸ κείμενον· καὶ μαθών, ἐδιπλασίασεν αὐτό, εἰπὼν ὅτι ἠγνόηκα ὀλίγον οὕτω κεχαρισμένος.* πολλῷ δὲ δῆλον καὶ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν δαπανωμένων . . . καὶ μὲν τοὺς ἐν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι θησαυροὺς ἐξήντλησε· ταχὺ δὲ πόρων καινῶν ἐδεήθη, καὶ τέλη τε οὐκ εἰθισμένα ἐξελέγετο, καὶ αἱ οὐσίαι τῶν ἐχόντων τι ἐπολυπραγμονοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἐκείνας ἐξ ἐπηρείας ἀπέβαλον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ προσαπώλλυντο. Τοιοῦτος μὲν τὸ σύμπαν ὁ Νέρων ἐγένετο. λέξω δὲ καὶ καθ᾽ ἕκαστον. περὶ μὲν οὖν τὰς ἱπποδρομίας τοσαύτῃ σπουδῇ ὁ Νέρων ἐκέχρητο, ὥστε καὶ τοὺς ἵππους τοὺς ἀγωνιστάς, τοὺς ἐπιφανεῖς, τοὺς παρηβηκότας, στολῇ τε ἀγοραίῳ, ὡς ἄνδρας τινάς, κοσμῆσαι, καὶ χρήμασιν ὑπὲρ σιτηρεσίου τιμῆσαι. ἐπαιρομένων δὲ δὴ καὶ τῶν ἱπποτρόφων καὶ τῶν ἡνιόχων τῇ παρ᾽ αὐτοῦ σπουδῇ, καὶ δεινῶς τούς τε στρατηγοὺς καὶ τοὺς ὑπάτους ὑβριζόντων, Αὖλος Φαβρίκιος στρατηγῶν, ἐκείνοις μὲν μὴ βουληθεῖσιν ἐπὶ μετρίοις τισὶν ἀγωνίσασθαι, οὐκ ἐχρήσατο· κύνας δὲ διδάξας ἐλαύνειν ἅρματα, ἀντὶ ἵππων ἐσήγαγε. γενομένου δὲ τούτου, οἱ μὲν τῇ λευκῇ τῇ τε πυρρᾷ σκευῇ χρώμενοι, τὰ ἅρματα εὐθὺς καθῆκαν· τῶν δὲ δὴ πρασίνων τῶν τε *οὐενετίων μηδ᾽ ὡς εἰσελθόντων, ὁ Νέρων τὰ ἆθλα τοῖς ἵπποις αὐτὸς ἔθηκε, καὶ ἡ ἱπποδρομία ἐτελέσθη. Ἐλυπεῖτο δὲ καὶ ἡ Ἀγριππῖνα, μηκέτι τῶν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τὴν Ἀκτὴν μάλιστα

hæc pateris? tu hos times? ignoras te Cæſarem eſſe? teque illorum poteſtatem habere, non illos tui? partim contendere, ne matri cederet; tum erubeſcere, quod Seneca & Burro prudentiſſimis hominibus inferior eſſe videretur. denique omnia eorum præcepta prætermittere atque negligere, & ad mores ac inſtituta Caii ſe conferre. quem vt primum imitari ſtatuit, facillime ſuperauit: exiſtimans, Imperatoriæ maieſtatis ac poteſtatis eſſe, efficere vt nemini ne in peſsimis quidem rebus cederet. Qua ex re cœpit (vt par eſt) magnam pecuniã conſumere, multa per iniuriam quærere, multa per vim eripere: nec enim illiberali animo erat. Cuius rei argumento eſt, quod cum prætoriano militi, qui libros imperii eius adminiſtrabat, dari iuſsiſſet † centies ſeſtertium; eaq; Agrippina, vt ipſum, intuentem ſummã tantæ pecuniæ, pœniteret, vno in loco coaceruaſſet; interrogauit quantum eſſet numeratum; cognitaq; ſumma, eam duplicari iuſſit. *Non enim putaui*, inquit, *me tam exiguum munus dediſſe.* Id vero multo magis perſpicuum eſt ex magnitudine ſumptuum, quos fecit. Siquidem theſauros quos habebat in thalamo regio, ita exhauſit, vt ei ſtatim opus fuerit nouis redditibus. Itaq; non ſolum exegit noua vectigalia; ſed etiam inhiauit locupletũ facultatibus, quas per iniuriam abſtulit a multis, eorumque nonnullos occidit. Sed cum Nero in ſumma talis fuerit, supereſt vt de ſingulis eius factis dicamus. In primis igitur curſu & certaminibus equorum delectabatur; ita vt ob eam cauſam inſignes equos victores, & iam ſenio cõfectos, ſtola forenſi non ſecus quam homines ornaret, eosq; honeſtaret pecunia ſtipendii loco. Quamobrem cum propter hoc Neronis ſtudium, ii qui equos alebant, vna cum aurigis ſuperbe extollerentur, ac proinde Prætoribus ſæpe & Conſulibus graues iniurias facerent, Aulus Fabricius Prætor vti noluit illis, iuſta mercede cum quibuſdam certare recuſantibus; ſed canes, doctos currus agere, pro equis introduxit. Quo facto qui albo, quique *fuluo ornatu erant, ſtatim currus dimiſerunt: cumque praſini & veneti nihilo magis exirent, Nero præmia equis propoſuit; itaque ludi Circenſes peracti ſunt. Interea grauiter ferebat Agrippina, quod non amplius in eos qui erant in Palatio, præſertim propter Acten,

† aureorum c milia, *Bl.* ccl myriades drachmarũ, *Gr.*

imperium teneret. Fuerat autem Acte empta ex Aſia: cuius amore Nero ita captus erat, vt eam retulerit in familiam Attali, & Octauia vxore multo cariorem habuerit. His de cauſis præſertim, aliiſque, Agrippina ægre ferens, primo admonere Neronem conatur; eoſque qui cum ipſo verſabantur, partim verberibus caſtigat, partim procul amouet. Poſt, vbi ſe nihil proficere cognouit, multo grauius tulit; aitque, *Ego te imperatorem feci*: tamquam poſſet ei principatum arbitratu ſuo adimere: neſciebat enim, *ſummum imperium, poſtquam eſt a priuato alicui delatum, ſtatim deficere eum qui detulit, & ad eum qui accepit, contra eum qui dedit, transferri.* Tum Nero Britannicum veneno ſuſtulit: cuius corpus vt vidit propter venenum liuore decoloratum eſſe, gypſo oblinendum curauit: cumque per forum funus efferretur, maximo imbri de cælo omne gypſum, quod adhuc molle & tenerum erat, ſublatum eſt; vt nefarium ſcelus non ſolum audiretur ab omnibus, ſed etiam apertũ ante omnium oculos poneretur. Poſt hæc incipit palam inſanire, multa domi, multa in ſuperiore parte vrbis, noctu atque interdiu latitans libidinoſe facere; in cauponas ingredi, & vt priuatus, omnia loca peruagari. Qua ex re multis vulnera & graues iniuriæ inferebantur. Iam matri palam & aperte inimicus erat; fiebatque ex eo, vt multa, quæ quotidie fere contra ſe dicerent facerentve, proferrẽtur extra Palatium; licet *omnia in ore vulgi non verſarentur. Multa varie dici, multaq; coniici ex vtriuſque nequitia atque libidine ſolebant: nam quæ facta fuerant numquam, pro factis diuulgabantur: quæque aliquo modo credibilia erant, pro veris credebantur. Tum primum multi, cum viderent eam abſque ſatellitibus, cauebant ne facti obuiam, cum ea ſermones conferrent. quod ſi quis ei aliquo caſu atque fortuna occurriſſet, ſtatim nullo habito ſermone diſcedebat.

Per id tempus editum eſt ſpectaculum, in quo homines in equis inſidẽtes, magno curſu atque impetu in tauros facto, eos occiderunt: tum ab equitibus ſtipatoribus corporis Neronis, quadringenti vrſi cum trecentis leonibus, haſtis transfixi ſunt; virique equeſtris ordinis triginta munus gladiatorium obierunt. Cum autem hæc aperte faceret, tum occulte noctu per totam vrbem debacchabatur: mulieribus pueriſque ſtuprum

κειμένους. ἡ δὲ δὴ Ἀκτὴ ἐπέπρατο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας· ἀγαπηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος, ἔς τε τὸ τοῦ Ἀττάλου γένος ἐσήχθη, καὶ πολὺ καὶ ὑπὲρ τὴν Ὀκταουΐαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἠγαπήθη. ἡ οὖν Ἀγριππῖνα διά τε ἄλλα καὶ διὰ ταῦτ' ἀγανακτοῦσα, τὸ μὲν πρῶτον νουθετεῖν αὐτὸν ἐπεχείρει, καὶ τῶν συνόντων αὐτῷ τοὺς μὲν πληγαῖς ᾐκίζετο, τοὺς δὲ ἐκποδὼν ἐποιεῖτο· ὡς δὲ οὐδὲν ἐπέραινεν, ὑπερήλγησε, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι, Ἐγώ σε αὐτοκράτορα ἀπέδειξα· ὥσπερ ἀφελέσθαι τὴν μοναρχίαν αὐτοῦ δυναμένη. οὐ γὰρ ἠπίστατο ὅτι πᾶσα ἰσχὺς αὐταρχὸς παρ' ἰδιώτου δοθεῖσά τῳ, τοῦ τε δόντος αὐτὴν εὐθὺς ἀπαλλάττεται, καὶ τῷ λαβόντι κατ' ἐκείνου προσγίνεται. Τὸν δὲ Βρεττανικὸν φαρμάκῳ δολοφονήσας ὁ Νέρων, ἐπειδὴ πελιδνὸς ὑπὸ τοῦ φαρμάκου ἐγένετο, γύψῳ ἔχρισεν· ὑετὸς δὲ διὰ τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ * ἀγομένου πολὺς, ὑγρᾶς ἔτι οὔσης τῆς γύψου, ἐπιπεσὼν, πᾶσαν αὐτὴν ἀπέκλυσεν, ὥστε τὸ δεινὸν μὴ μόνον ἀκούεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὁρᾶσθαι. Μετὰ δὲ τοῦτ' ἐκφανῶς ἀσελγαίνειν ἤρξατο, καὶ πολλὰ μὲν οἴκοι, πολλὰ δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ πόλει, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπικρυπτόμενός πη ἠσέλγαινεν· ἔς τε καπηλεῖα εἰσῄει, καὶ πανταχόσε, ὡς καὶ ἰδιώτης, ἐπλανᾶτο· πληγαί τε ἐκ τούτων καὶ ὕβρεις συχναὶ ἐγίνοντο. Καὶ τῇ μητρὶ δὲ ἤδη φανερῶς ἐκπεπολέμωτο. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ὅσα καθ' ἑκάστην (ὡς εἰπεῖν) ἡμέραν καὶ ἔλεγον ἐς ἀλλήλους καὶ ἔπραττον, οὐκ ἐξῄει μὲν ἐκ τοῦ παλατίου, οὐ μέντοι καὶ πάντα ἐδημοσιεύετο, ἀλλὰ * κατείκαζον αὐτὰ καὶ ἐλογοποίουν ἄλλα ἄλλως. πρὸς γὰρ δὴ τὴν πονηρίαν τήν τε ἀσέλγειαν σφῶν, τά τε ἐνδεχόμενα * ψευδῆ ὡς γενόμενα διεθροεῖτο, καὶ τὰ πιθανότητά τινα λεχθῆναι ἔχοντα ὡς καὶ ἀληθῆ ἐπιστεύετο. τότε δὲ πρῶτον ἰδόντες αὐτὴν ἄνευ δορυφόρων, οἱ μὲν πολλοὶ ἐφυλάττοντο μηδ' ἐκ συντυχίας αὐτῇ συμμῖξαι· εἰ δέ πού τις καὶ συνέτυχε, διὰ ταχέων ἂν, μηδὲν εἰπὼν, ἀπηλλάττετο. Ἐν δέ τινι θέᾳ ἄνδρες ταύρους ἀπὸ ἵππων, συμπαραθέοντες σφίσι, κατέστρεφον· τετρακοσίας τε ἄρκτους καὶ τριακοσίους λέοντας οἱ ἱππῆς οἱ σωματοφύλακες τοῦ Νέρωνος κατηκόντισαν· ὅτε καὶ ἱππῆς ἐκ τοῦ τέλους τριάκοντα ἐμονομάχησαν. Ἐν μὲν δὴ οὖν τῷ φανερῷ ταῦτ' ἐποίει· κρύφα δὲ νύκτωρ ἐκώμαζε κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν, ὑβρίζων ἐς τὰς γυναῖκας, ἀσελγαίνων

ἐς τὰ

ἐς τὰ μαγειρεῖα, ἀποδύων τοὺς ἀπαντῶντας, παίων, τιτρώσκων, φονεύων. καὶ ἐδόκει μέν πως λανθάνειν (καὶ γὰρ ἐσθῆσι ποικίλαις καὶ κόμαις περιθέτοις ἄλλοτε ἄλλως ἐχρῆτο) ἠλέγχετο δὲ ἔκ τε τῆς ἀκολουθίας, καὶ ἐκ τῶν ἔργων. οὐδεὶς γὰρ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀδεῶς οὕτως ποιῆσαι ἐτόλμησεν. οὐδὲ γὰρ οὐδ᾽ οἴκοι μένειν ἀσφαλὲς οὐδενὶ ἐγίγνετο, ἀλλὰ καὶ ἐς ἐργαστήρια καὶ οἰκίας ἐσεπήδα. Ἰούλιος οὖν τις* Μουντανὸς βουλευτής, ἀγανακτήσας ὑπὲρ τῆς γυναικὸς, προσέπεσέ τε αὐτῷ, καὶ πληγὰς πολλὰς ἐνεφόρησεν· ὥσθ᾽ ὑπὸ τῶν ὑπωπίων συχναῖς αὐτὸν ἡμέραις κρυφθῆναι· καὶ ἔπαθεν ἐπὶ τούτῳ δεινὸν οὐδέν· ὁ γὰρ Νέρων,* ἐκ συντυχίας ἄλλως ὑβρίσθαι νομίζων, οὐδεμίαν ὀργὴν ἐποιεῖτο· εἰ μὴ ἐπέστειλεν αὐτῷ συγγνώμην αἰτούμενος. ὡς γὰρ ἀναγνοὺς ὁ Νέρων τὰ γράμματα ἔφη, *Οὐκοῦν ἤδη Νέρωνα τύπτων αὐτὸν κατεχρήσατο. Ἐν δέ τινι θεάτρῳ θέας ἐπιτελῶν, εἶτα πληρώσας ἐξαίφνης τὸ θέατρον ὕδατος θαλασσίου, ὥστε καὶ ἰχθύας καὶ κήτη ἐν αὐτῷ νήχεσθαι, ναυμαχίαν τε ἐποίησε Περσῶν δή τινων καὶ Ἀθηναίων· καὶ μετ᾽ αὐτὴν τό τε ὕδωρ εὐθὺς ἐξήγαγε, καὶ ξηράνας τὸ δάπεδον, πεζοὺς πάλιν οὐχ ὅπως ἕνα πρὸς ἕνα, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἅμα πρὸς ἴσους συνέβαλεν. Ἐγένοντο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ δικανικοὶ ἀγῶνες· ἐξ ὧν καὶ αὐτῶν συχνοὶ καὶ ἔφυγον καὶ ἀπέθανον. ἐνεκλήθη δὲ καὶ ὁ Σενέκας ἄλλα τε καὶ ὅτι τῇ Ἀγριππίνῃ συνεγίγνετο. οὐ μόνον δὲ καὶ ἐν τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πάντα τὰ ἐναντιώτατα οἷς ἐφιλοσόφει ποιῶν ἠλέγχθη. καὶ γὰρ τυραννίδος κατηγορῶν, τυραννοδιδάσκαλος ἐγίγνετο· καὶ τῶν συνόντων τοῖς δυνάσταις κατατρέχων, οὐκ ἀφίστατο τοῦ παλατίου· τούς τε κολακεύοντάς τινα διαβάλλων, αὐτὸς καὶ τὰς βασιλίδας καὶ τοὺς ἐξελευθέρους ἐθώπευε, καί τινων καὶ ἐγκώμια συνετίθει· τοῖς τε πλουτοῦσιν ἐγκαλῶν, οὐσίαν ἑπτακισχιλίων καὶ πεντακοσίων μυριάδων ἐκτήσατο· καὶ τὰς πολυτελείας τῶν ἄλλων αἰτιώμενος, πεντακοσίους τρίποδας κεδρίνου ξύλου ἐλεφαντόποδας ἴσους καὶ ὁμοίους εἶχε, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν εἱστιᾶτο. τοῦτο γὰρ εἰπὼν, καὶ τἄλλα τὰ ἀκόλουθα αὐτῷ δεδήλωκα, τὰς ἀσελγείας, ἃς πράττων, γάμον τε ἐπιφανέστατον ἔγημε, καὶ μειρακίοις ἐξώροις ἔχαιρε, καὶ τοῦτο καὶ τὸν Νέρωνα ποιεῖν ἐδίδαξε· καίτοι τοσαύτῃ πρόσθεν αὐστηρότητι τῶν τρόπων χρώμενος, ὥστε καὶ αἰτήσασθαι παρ᾽ αὐτοῦ μήτε

inferebat; ſpoliabatque eos qui ſibi fierent obuiam; percutiebat, vulnerabat, occidebat. Cumque hæc faceret, putabat clam homines eſſe, propterea quod variis generib. veſtium & appoſitis comis vteretur: ſed ex comitatu factisq; facile agnoſcebatur. Nec enim eſſet auſus quiſquam tot & tantas res ſecuro animo facere. Nã domi eſſe nulli tutum erat, Nerone in domos atque officinas inſultante. Itaq; Iulius Montanus Senator, commotus vxoris cauſa, facto in Neronem impetu, ei multas plagas inflixit; ita vt per multos dies in conſpectum hominum non venerit. *Quæ res Montano nullum damnum attulit: cum Nero ne iratus quidem omnino fuiſſet, (etſi putabat ſe iniuriam accepiſſe) niſi ipſe veniã per litteras petiuiſſet. Quibus litteris lectis, Nero ita reſpondit; ' *Non ergo percuſſor Neronis ſeipſum vita iam ſpoliauit?* Cum autem in theatro ſpectacula præberet, primũ eodem theatro derepente aqua maris expleto, in qua piſces & alia animalia natabant, bellum nauale Perſarum cum Athenienſibus fecit: deinde ſubito aquam eduxit; exſiccatoque ſolo, rurſum multos pedites, non modo binos, ſed etiam confertos, paribus vtrimque numeris congredi iuſſit. Poſt hæc ſecuta ſunt certamina iudicialia: ex quibus multi exſulauerunt, multi interfecti ſunt. *In his Seneca reus factus eſt multorum ſcelerum, ſed præcipue, quod cum Agrippina rem haberet. Nec enim in hac re ſolum, ſed in pleriſq; aliis cõtra facere viſus eſt, quam philoſophabatur. Cum enim tyrannidem improbaret, tyrãni præceptor erat: cumque inſultaret iis qui cum principibus verſarẽtur, ipſe a palatio nõ diſcedebat. Aſſentatores deteſtabatur; cum ipſe reginas coleret & libertos, ac laudationes quorundam componeret. Reprehẽdebat diuites is cuius facultates erant † ter millies ſeſtertium: quique luxum aliorum damnabat, quingentos tripodas habuit de ligno cedrino, pedibus eburneis, ſimiles & pares inter ſe; *in quibus cœnabat. Ex quibus omnibus ea quæ ſunt iis conſentanea, quæq; ipſe libidinoſe fecit, facile intelligi poſſunt. Nuptias enim cũ nobiliſſima atq; illuſtriſſima fœmina cõtraxit: delectabatur exoletis; idq; Neronem facere docuerat; etſi antea tanta fuerat morũ ſeueritate, vt ab eo peteret ne

† aureorum tricies centena milia, Bl. Septẽ milia, quingẽtę myriades drachmarum, Gr.

ſe oſcularetur, neve vna ſecũ cœnandi cauſa diſcumberet. Cum Nerone aũt M. Saluius Otho tãta morum ſimilitudine & ſocietate ſcelerũ coniũctus erat, vt Neroni aliquãdo dixerit, * *Tu me quoq; Cæſarẽ videbis.* Quod dictũ ei nihil obfuit; tantum Nero reſpondit; *Te vero*, inquit, *ne conſulẽ quidem videbo.* Huic Sabinam nobilẽ fœminam, abductã a viro vxorẽ dedit; cum qua vterq; pariter rem habebat. Cuius rei cauſa, Agrippina metuens ne ea Neroni nuberet, (valde enim amare cœperat) facinus nefariũ eſt auſa. Nam, quaſi nõ eſſet ſatis graue dictu, quod Claudium patruum pręſtigiis quibuſdã & libidinoſis aſpectibus atq; oſculis in amorem ſuum illexiſſet, tẽtauit eodẽ modo Neronem ſub ſuam poteſtatem ſubiicere. quod an vere factũ ſit, an propter mores eius confictũ, pro certo non habeo: ea vero refero, quæ verſantur in ore omnium, *fœminã ęqualem & ſimilem Agrippinæ, ob hãc cauſam maxime ab eo amatam fuiſſe: ad quam alludens, atq; rem aliis aperiẽs, dicebat ſe cum matre cõſuetudinem habere. Hac re cognita, Sabina perſuaſit Neroni, Agrippinam de medio tollere, quod ab ea diceret ei parari inſidias. Ad id facin⁹ quoq; (vt a permultis fide dignis hominibus dictum eſt) Seneca eũ incitauit; ſiue crimen a ſe deriuare cuperet, ſiue Neronẽ ad nefariam cædẽ faciendam perducere, vt eum quam celerrime dii hominesq; perderent. Quod facinus cũ palam facere timerent, nec poſſent eã clam veneno tollere, (cauebat enim diligẽter omnia) cumq; vidiſſent in theatro nauim per ſe diſſolui, emiſſisq; ex ſe belluis quibuſdam, rurſum integram & firmam conſiſtere, alterã conſimilẽ huic ædificari iuſſit. Qua naui ędificata, Agrippina maxime foueri, & quibuſcumq; rebus poterat, coli cœpit, ne quid ſuſpicata caueret. Sed cum Romę nihil facere eſſet auſus, ne ſcelus diuulgaretur, procul in Campaniã profectus eſt; acceptaque matre, in ea ipſa naui magnificẽtiſſime atq; ſplendidiſsime ornata nauigauit. Id faciebat vt illa in reliquum tempus eodem nauigio vti cuperet. Cumq; Baulos veniſſet, magnificentiſsima cõuiuia p multos dies egit: in his matrem amice & beneuole accipiebat, ſimulabatq; ſe abſentis

φιλεῖν αὐτῆ, μήτε συσιτεῖν αὐτῷ. *Ἦν δέ τις Μάρκος Σαλούϊος Ὄθων, ὃς οὕτως ἔκ τε τῆς ὁμοιότητος τῶν τρόπων καὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἁμαρτημάτων τῷ Νέρωνι ᾠκείωτο, ὥστε καὶ εἰπών ποτε πρὸς αὐτὸν, Οὕτω με Καίσαρα ἴδοις, οὐδὲν διὰ τοῦτο κακὸν ἔπαθεν, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ἀντήκουσεν ὅτι Οὐδὲ ὕπατόν σε ὄψομαι. τούτῳ τὴν Σαβίναν ἐξ εὐπατριδῶν οὖσαν, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀποσπάσας ἔδωκε, καὶ αὐτῇ ἀμφότεροι ἅμα ἐχρῶντο. φοβηθεῖσα οὖν ἡ Ἀγριππῖνα μὴ γήμηται τῷ Νέρωνι, (δεινῶς γὰρ ἤδη αὐτῆς ἐρᾶν ἤρξατο) ἔργον ἀνοσιώτατον ἐτόλμησεν. ὥσπερ γὰρ οὐχ ἱκανὸν ἐς μυθολογίαν, ὅτι τὸν θεῖον τὸν Κλαύδιον ἐς ἔρωτα αὐτῆς ταῖς τε γοητείαις καὶ ἀκολασίαις καὶ τῶν βλεμμάτων καὶ τῶν φιλημάτων ὑπηγάγετο, ἐπεχείρησε καὶ τὸν Νέρωνα ὁμοίως καταδουλώσασθαι. ἀλλ' *ἐκεῖνο μὲν εἴτ' ἀληθῶς ἐγένετο, εἴτε πρὸς τὸν τρόπον *αὐτῶν ἐπλάσθη, οὐκ οἶδα· ἃ δὲ δὴ πρὸς πάντων ὡμολόγηται, λέγω, ὅτι ἑταίραν τινὰ τῇ Ἀγριππίνῃ ὁμοίαν ὁ Νέρων δι' αὐτὸ τοῦτο ἐς τὰ μάλιστα ἠγάπησε· καὶ αὐτῇ τε ἐκείνῃ προσπαίζων, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐνδεικνύμενος, ἔλεγεν ὅτι καὶ τῇ μητρὶ ὁμιλοίη. Μαθοῦσα δὲ ταῦθ' ἡ Σαβίνα, ἀνέπεισε τὸν Νέρωνα ὡς καὶ ἐπιβουλεύουσάν οἱ αὐτὴν διολέσαι. καὶ αὐτὸν καὶ ὁ Σενέκας (ὡς πολλοῖς καὶ ἀξιοπίστοις ἀνδράσιν εἴρηται) παρώξυνεν, εἴτ' οὖν τὸ ἔγκλημα τὸ καθ' ἑαυτοῦ *ἐπηλυγίσασθαι βουληθεὶς, εἴτε καὶ τὸν Νέρωνα ἐς μιαιφονίαν ἀνόσιον προσαγαγεῖν ἐθελήσας, ἵν' ὡς τάχιστα καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἀπόληται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ προφανοῦς ὤκνουν τὸ ἔργον, καὶ κρύφα διὰ φαρμάκων οὐκ εἶχον αὐτὴν ἀνελεῖν, (πάντα γὰρ ἐκείνη ἰσχυρῶς ἐφυλάσσετο) ναῦν ἰδόντες ἐν τῷ θεάτρῳ διαλυομένην τε αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς, καί τινα θηρία ἀφιεῖσαν, καὶ συνισταμένην αὖ πάλιν ὥστε καὶ ἐρρῶσθαι, τοιαύτην ἑτέραν ταχέως ἐναυπηγήσαντο. ὡς δὲ ἥ τε ναῦς ἐγεγόνει, καὶ ἡ Ἀγριππῖνα *ἐθεραπεύετο· (πάντα γὰρ τὸν τρόπον ἐκολάκευεν αὐτὴν, ἵνα μή τι ὑποτοπήσασα φυλάξηται) ἐν μὲν τῇ Ῥώμῃ οὐδὲν ἐτόλμησε ποιῆσαι, μὴ καὶ ἐκδημοσιευθείη τὸ μίασμα· πόρρω δὲ ἐς τὴν Καμπανίαν ἀπάρας, καὶ παραλαβὼν τὴν μητέρα, ἔπλευσεν ἐπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς νεὼς λαμπρότατα κεκοσμημένης, ὡς καὶ ἐπιθυμίαν αὐτῇ ἐμβαλεῖν ἀεί ποτε τῇ νηῒ χρῆσθαι. ἐλθών τε εἰς Βαύλους, δεῖπνά τε πολυτελέστατα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐποίησε, καὶ τὴν μητέρα ἐν αὐτοῖς φιλοφρόνως εἱστίασεν. ἀποῦσαί τε

πάνυ

πάνυ ποθεῖν ἐπλάττετο, καὶ παροῦσαν ὑπερησπάζετο· αἰτεῖν τε ἐκέλευεν ὅ τι βούλοιτο, καὶ μὴ αἰτούσῃ, πολλὰ ἐχαρίζετο. * ἐπεὶ δὲ ἐνταῦθ᾽, οὕτω δὴ ἀπὸ τοῦ δείπνου περὶ μέσας νύκτας περιλαμβάνει τε αὐτὴν, καὶ πρὸς τὸ στέρνον προσαγαγὼν, καὶ φιλήσας καὶ τὰ ὄμματα καὶ τὰς χεῖρας, Μῆτέρ τε εἰπὼν, ἔρρωσό μοι καὶ ὑγίαινε· ἐν γὰρ σοὶ καὶ ἐγὼ ζῶ, καὶ διὰ σὲ βασιλεύω· παρέδωκεν αὐτὴν Ανικήτῳ ἀπελευθέρῳ, ὡς καὶ κομιοῦντι οἴκαδε ἐπὶ τοῦ πλοίου οὗ κατεσκευάκει. ἀλλ᾽ (οὐ γὰρ ἠνέσχεν ἡ θάλασσα τὴν μέλλουσαν ἐπ᾽ αὐτῇ τραγῳδίαν ἔσεσθαι, οὐδ᾽ ὑπέμεινε τὴν ψευδολογίαν τῆς δυσσιουργίας ἀναδέξασθαι) διελύθη μὲν ἡ ναῦς, καὶ ἡ Αγριππῖνα ἐς τὸ ὕδωρ ἐξέπεσεν· οὐ μέντοι καὶ ἀπέθανεν, ἀλλὰ (καίτοι καὶ ἐν σκότῳ καὶ διακορὴς μέθης οὖσα, τῶν τε ναυτῶν ταῖς κώπαις ἐπ᾽ αὐτὴν χρωμένων, ὥστε καὶ Ακερωνίαν Πῶλλαν τὴν σύμπλουν αὐτῆς ἀποκτεῖναι) διεσώθη· καὶ ἐλθοῦσα οἴκαδε, οὔτε προσεποιήσατο, οὔτ᾽ ἐξέφηνε τὸ ἐπιβούλευμα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν υἱὸν ἔπεμψε κατὰ τάχος, καὶ τό τε συμβεβηκὸς αὐτῇ ὡς κατὰ τύχην συμπεπτωκὸς ἔλεγε, καὶ ὅτι σώζοιτο εὐηγγελίζετο δῆθεν αὐτῷ. ἀκούσας δὲ τοῦθ᾽ ὁ Νέρων, οὐκ ἐκαρτέρησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν πεμφθέντα, ὡς ἐπὶ τῇ αὐτοῦ σφαγῇ ἥκοντα, ἐκόλασε, καὶ ἐπὶ τὴν μητέρα τὸν Ανίκητον εὐθὺς μετὰ τῶν ναυτῶν ἀπέστειλε. τοῖς γὰρ δορυφόροις οὐκ ἐπίστευσε τὸν θάνατον αὐτῆς. ἰδοῦσα δὲ σφᾶς ἐκείνη, ἔγνω τε ἐφ᾽ ἃ ἥκουσι, καὶ ἀναπηδήσασα ἐκ τῆς κοίτης, τήν τε ἐσθῆτα περιερρήξατο, καὶ τὴν γαστέρα ἀπογυμνώσασα, Παῖε ταύτην, ἔφη, Ανίκητε, παῖε, ὅτι Νέρωνα ἔτεκεν. οὕτω μὲν ἡ Αγριππῖνα ἡ τοῦ Γερμανικοῦ θυγάτηρ, ἡ τοῦ Αγρίππου ἔγγονος, ἡ τοῦ Αὐγούστου ἀπόγονος, ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ υἱέος ᾧ τὸ κράτος ἐδεδώκει, δι᾽ ὃν ἄλλους τε καὶ τὸν θεῖον ἀπεκτόνει, κατεσφάγη. μαθὼν δὲ ὁ Νέρων ὅτι τέθνηκεν, οὐκ ἐπίστευσεν· ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ τολμήματος ἀπιστία αὐτῷ ὑπεχύθη· καὶ διὰ τοῦτο αὐτόπτης ἐπεθύμησε τοῦ πάθους γενέσθαι. καὶ αὐτήν τε πᾶσαν εἶδε γυμνώσας, καὶ τὰ τραύματα αὐτῆς ἐπεσκέψατο· καὶ τέλος, πολὺ καὶ τοῦ φόνου ἀνοσιώτερον ἔπος ἐφθέγξατο. εἶπε γὰρ ὅτι Οὐκ ᾔδειν ὅτι οὕτω καλὴν μητέρα εἶχον. καὶ τοῖς τε δορυφόροις ἀργύριον ἔδωκεν, ἵνα δηλονότι πολλὰ τοιαῦτα γίνεσθαι εὔχωνται· καὶ τῇ γερουσίᾳ ἐπέστειλεν, ἄλλα τε ὅσα συνῄδει αὐτῇ καταλέγων, καὶ ὅτι ἐπεβούλευσέ τε αὐτῷ,

eius magno deſiderio teneri: præſentē oſculabatur, petere iubebat ſi quid vellet, eique multa ante quam peteret, concedebat. Poſt cœnæ tempus, media nocte eam ſumma beneuolentia complexus, atque oculos eius & manus oſculatus, comitatuſque abeuntem, dixit; * *Mea mater, vale mea cauſa, & cura valetudinem tuā; ego quidem certe tua cauſa viuo & regno.* Poſt hæc eā tradidit Aniceto liberto; quaſi is eam domum deducturus eſſet in naui, quam ſupra ad interitum eius comparatam eſſe diximus. Sed mare has futuras tragœdias in ſe perferre non potuit, neq; celare diutius fraudem nefarii ſceleris. Licet enim diſſoluto nauigio Agrippina in mare ceciderit, non tamen mortua eſt. Nam cum in tenebris eſſet, & plena vini, ac nautæ remis ſic in eam vterentur, vt Aceroniam Pollam, quę vna nauigabat, interfecerint; tamen ea ſalua & incolumis euaſit. Poſtquā domū venit, omnia diſſimulauit. nec enim patefecit inſidias, ſed nuntios de iis rebus ad filium celeriter miſit: quas ſibi caſu & fortuna dicebat eueniſſe: quodque ſalua eſſet, ad eum εὐαγγέλια mittere. His auditis rebus Nero impotenti animo nuntium puniuit, tamquam ad ſe interficiendum veniſſet. Mox Anicetum vna cum nautis aduerſum matrem ire iubet; nec enim hanc cædem Prætorianis credidit. Hos vt vidit Agrippina, cognouitq; quamobrem veniſſent, repente de lecto deſiluit, diſciſſaq; veſte, denudataque aluo, ait; *Hanc tu percute Anicete; percute, quoniam peperit Neronem.* Itaque Agrippina Germanici filia, Agrippę neptis, Auguſti abneptis, a filio ſuo cui regnum detulerat, & cuius cauſa præter alios multos patruum quoque necauerat, interfecta eſt. Nero, poſtquam accepit eam mortuam eſſe, nō credidit: nimirum propter magnitudinem temerarii facinoris diffidebat. Itaque cupiuit eam videre, & denudatam penitus conſpexit; tum vulnera eius contemplatus, nefarium ſermonem habuit plus quam cædes fuiſſet: *Neſciebam, inquit, me tam pulchram matrem habere.* Deinde pecuniam dedit prætorianis militibꝰ; *videlicet vt multa facinora eiuſdem generis libenter facerent: ſcripſitque ad Senatum litteras, in quibus præter cetera enumerabat, quot ſcelerum conſcia ſibi fuiſſet; ab eaque ſibi inſidias eſſe factas,

atque in eo deprehenſam, mortem ſibi conſciuiſſe. Quibus litteris miſſis ad Senatum, ille nocturno tempore tanto metu conturbabatur, vt de lecto repente proſiliret; interdiu perterrefaciebant eum tubicines auditi bellicum canere cum maximo tumultu, quo in loco Agrippinæ oſſa ſepulta erant; quamobrem alio migrabat. Cumque ibi idipſum ei accideret, perterritus, alio proficiſcebatur. Hęc dum Romam nuntiarentur, ceteri, etſi erant indignati, gaudebant: (putabant enim ob eam cauſam eum omnino eſſe periturum) Senatores vero cuncti, ſe iſtis operibus Neronis lætari ſimulabant, congratulabantur ei, decernebantque multa in quibus ſe putabant ei gratum facturos. Vnus P. Thraſea Pætus, etſi venit in Senatum, ac legi epiſtolam audiuit, tamen prius ſurrexit quam aliquid ſtatueretur, exiitque foras; propterea quod ea quæ vellet, dicere non poſſet; quæ autem poſſet, nollet. Cetera egit in eandem ſententiam: nam ita dicere ſolebat; *Si me tantum*, inquit, *Nero interfecturus eſſet, aliquam tribuerem adulatoribus eius veniam: ſed ſi eos a quibus maxime laudabatur, ſuſtulit, ſublaturusque eſt; cur oportet fruſtra turpiter & ſeruiliter mori, cum munus naturæ explere liceat retenta libertate? De me enim*, inquit, *aliquis ſermo habebitur in poſterum: de iis nullus, niſi tantummodo eos interfectos fuiſſe.* Cumque Thraſea eſſet eiuſmodi, tum ita de ſe dicere ſolebat; *Nero me poteſt occidere; lædere certe non poteſt.* Neronem in vrbem venientem, matre interfecta, omnes publice colebant: priuatim autem, quoties tuto & libere loqui poterant, carpebant & vellicabant. nam culeum in quadam ſtatua ipſius de nocte ſuſpenderunt: vt ex eo ſignificarēt, Neronem in culeum coniici oportere: expoſueruntque puerulum in foro, alligata ad eum tabella, in qua ſcriptum erat; *Non te tollo, ne matrem occidas.* Legebatur in pleriſq; locis ſcriptum, Νέρων, Ορέσης, Αλκμαίων, μητροκτόνοι: *Nero, Oreſtes, Alcmæon, matricidæ.* Audire licebat qui ita dicerent; *Nero matrem interfecit*; eosq; multi deferebāt, magis vt Neronem criminarentur, quā vt iſtis interitum afferrent. * Cuius rei ipſe nullā pœnam repoſcebat;

καὶ φωραθεῖσα ἑαυτὴν διεχρήσατο· καὶ τῇ μὲν βουλῇ ταῦτα * ἀπέστειλεν· αὐτὸς δὲ τὰς τε νύκτας ἐξεταράττετο, ὥστε καὶ ἐκ τῆς εὐνῆς ἐξαπιναίως ἀναπηδᾶν, καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπὸ σαλπίγγων δή τινων, πολεμικόν τι καὶ θορυβῶδες ἐκ τοῦ χωρίου ἐν ᾧ τὰ τῆς Αγριππίνης ὀστᾶ ἔκειτο, ἠχουσῶν, ἐδειματοῦτο. διὸ καὶ ἄλλοσε ᾔει· καὶ ἐπειδὴ κἀνταῦθα τὰ αὐτὰ αὐτῷ συνέβαινεν, ἄλλοσε ἐμπλήκτως μεθίστατο. Οἱ δ' ἐν τῇ Ῥώμῃ ἄνθρωποι, ἀκούσαντες ταῦτα, καίπερ ἀχθόμενοι, ἔχαιρον, νομίζοντες αὐτὸν ἐκ τούτου γε πάντως ἀπολεῖσθαι. τῶν δὲ βουλευτῶν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες προσεποιοῦντο χαίρειν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, καὶ συνήδοντο δῆθεν τῷ Νέρωνι, καὶ ἐψηφίζοντο πολλὰ οἷς ᾤοντο αὐτῷ χαριεῖσθαι. ὁ Πούπλιος δὲ δὴ Θρασέας Παῖτος ἦλθε μὲν ἐς τὸ συνέδριον, καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἐπήκουσεν· ἀναγνωσθείσης δὲ αὐτῆς ἐξανέστη τε εὐθὺς, πρὶν καὶ ὁτιοῦν ἀποφήνασθαι, καὶ ἐξῆλθε· διότι ἃ μὲν ἤθελεν εἰπεῖν, οὐκ ἠδύνατο, ἃ δὲ ἠδύνατο, οὐκ ἤθελεν. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τὰ ἄλλα πάντα διῆγεν· ἔλεγε γὰρ ὅτι Εἰ μὲν ἐμὲ μόνον ὁ Νέρων φονεύσειν ἔμελλε, πολλὴν ἂν εἶχον τοῖς ἄλλοις ὑπερκολακεύουσιν αὐτῷ συγγνώμην· εἰ δὲ καὶ ἐκείνων τῶν σφόδρα αὐτὸν ἐπαινούντων πολλοὺς, τοὺς μὲν * ἀνάλωκε, τοὺς δὲ καὶ ἀπολέσει, τί χρὴ μάτην ἀσχημονοῦντα δουλοπρεπῶς φθαρῆναι, ἐξὸν ἐλευθερίως ἀποδοῦναι τῇ φύσει τὸ ὀφειλόμενον; ἐμοῦ μὲν γὰρ πέρι καὶ ἔπειτα λόγος τις ἔσται· τούτων δὲ, πλὴν κατ' αὐτὸ τοῦτο ὅτι ἐσφάγησαν, οὐδείς. τοιοῦτος μὲν ὁ Θρασέας ἐγένετο, καὶ τοῦτο ἀεὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔλεγεν, * Ὁ μὲν Νέρων ἀποκτεῖναί με δύναται, βλάψαι δὲ οὔ. Νέρωνα δὲ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς φόνον ἐσιόντα ἐς τὴν Ῥώμην δημοσίᾳ μὲν ἐθεράπευον, ἰδίᾳ δὲ, ἐν ᾧ γε καὶ παρρησιάσασθαί τινες ἀσφαλῶς ἐδύναντο, καὶ μάλα αὐτὸν ἐσπάραττον. τοῦτο μὲν γὰρ, μολγόν τε τινὰ ἀπ' ἀνδριάντος αὐτοῦ νύκτωρ ἀπεκρέμασαν, ἐνδεικνύμενοι ὅτι ἐς ἐκεῖνον αὐτὸν δέοι ἐμβεβλῆσθαι· τοῦτο δὲ, παιδίον ἐς τὴν ἀγορὰν ῥίψαντες, προσέδησαν αὐτῷ πινάκιον, λέγον, Οὐκ ἀναιροῦμαί σε, ἵνα μὴ τὴν μητέρα ἀποσφάξῃς. καὶ ἦν μὲν καὶ ἀναγινώσκειν πολλαχόθι ὁμοίως γεγραμμένον, Νέρων, Ορέσης, Αλκμαίων, μητροκτόνοι. ἦν δὲ καὶ ἀκούειν αὐτὸ τοῦτο λεγόντων ὅτι Νέρων τὴν μητέρα διεχρήσατο. συχνοὶ γὰρ ὡς καὶ λελαληκότας τινὰς αὐτὸ εἰσήγγελλον, οὐχ οὕτως ἵν' ἐκείνους ἀπολέσωσιν, ὡς ἵνα τὸν Νέρωνα διαβάλωσιν. ὅθεν οὐδεμίαν τοιαύτην δίκην προσήκατο;

ἤτοι

ἤτοι μὴ βουλόμενος ἐπὶ πλεῖον δι' αὐτῆς τὴν φήμην ἐπαυξῆσαι, ἢ καὶ καταφρονῶν ἤδη τῶν λεγομένων. ὁ μέντοι ἥλιος σύμπας ἐν μέσαις ταῖς θυσίαις ταῖς ἐπὶ τῇ Ἀγριππίνῃ κατὰ τὸ ψήφισμα γινομέναις ἐξέλιπεν, ὥστε καὶ ἀστέρας ἐκφῆναι· καὶ οἱ ἐλέφαντες οἱ τὴν τοῦ Αὐγούστου ἁρμάμαξαν ἄγοντες, ἐς μὲν τὸν ἱππόδρομον ἐσῆλθον, καὶ μέχρι τῆς τῶν βουλευτῶν ἕδρας ἀφίκοντο· γενόμενοι δ' ἐνταῦθα ἔστησαν, καὶ περαιτέρω οὐ προεχώρησαν. καὶ ὃ δὴ καὶ μάλιστα ἄν τις ἐτεκμήρατο ἐκ τοῦ δαιμονίου γεγονέναι, σκηπτός ποτε τὸ δεῖπνον αὐτοῦ πᾶν ἐσφερόμενόν οἱ κατέφλεξεν, ὥσπερ τις ἅρπυια τὰ σιτία αὐτοῦ ἀφελόμενος. Οὐ μὴν ἀλλ' αὐτὸς καὶ Δομιτίαν τὴν τηθίδα φαρμάκῳ δολοφονήσας, τὰ ἐν ταῖς Βαΐαις τῇ τε Ῥαβεννίδι θαλάσσῃ κτήματα αὐτῆς ἀφείλετο· ἐν οἷς καὶ *νικητήρια εὐθὺς μεγαλοπρεπῆ κατεσκεύασεν, ἃ καὶ δεῦρο ἀνθεῖ.

Ἐπὶ δὲ [δὴ] τῇ μητρὶ καὶ ἑορτὴν μεγίστην δὴ καὶ πολυτελεστάτην ἐποίησεν, ὥστε ἐν πέντε καὶ ἓξ ἅμα θεάτροις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πανηγυρίσαι· ὅτε δὴ καὶ ἐλέφας ἀνήχθη ἐς τὴν ἀνωτάτω τοῦ θεάτρου ἀψῖδα· καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ σχοινίων κατέδραμεν ἀναβάτην φέρων. ἐκεῖνο *δεῖξαι καὶ αἴσχιστον καὶ δεινότατον ἅμα ἐγένετο, ὅτι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες οὐχ ὅπως ἱππικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος ἐς τὴν ὀρχήστραν, καὶ ἐς τὸν ἱππόδρομον, τό τε θέατρον τὸ κυνηγετικὸν εἰσῆλθον ὥσπερ οἱ ἀτιμότατοι· καὶ ηὔλησάν τινες αὐτῶν καὶ ὠρχήσαντο, τραγῳδίας τε καὶ κωμῳδίας ὑπεκρίναντο, καὶ ἐκιθαρῴδησαν· ἵππους τε ἤλασαν, καὶ θηρία ἀπέκτειναν, καὶ ἐμονομάχησαν, οἱ μὲν ἐθελονταί, οἱ δὲ καὶ πάνυ ἄκοντες. καὶ εἶδον οἱ τότε ἄνθρωποι τὰ γένη τὰ μεγάλα, τοὺς Φουρίους, τοὺς Φαβίους, τοὺς Πορκίους, τοὺς Οὐαλερίους, τἄλλα πάντα ὧν τὰ τρόπαια, ὧν οἱ ναοὶ ἑωρῶντο, κάτω τε ἑστηκότας καὶ τοιαῦτα δρῶντας, ὧν ἔνια οὐδ' ὑπ' ἄλλων γιγνόμενα ἐθεώρουν· καὶ ἐδακτυλοδείκτουν γε αὐτοὺς ἀλλήλοις, καὶ ἐπέλεγον, Μακεδόνες μέν, Οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ Παύλου ἔκγονος· Ἕλληνες δέ, Οὗτος τοῦ *Μυμμίου· Σικελιῶται, ἴδετε τὸν Κλαύδιον· Ἠπειρῶται, ἴδετε τὸν *Ἄππιον· Ἀσιανοί, τὸν Λούκιον· Ἴβηρες, τὸν Πούπλιον· Καρχηδόνιοι, Ἀφρικανόν· Ῥωμαῖοι δέ, πάντας. τοιαῦτα γάρ που *προτέλεια τῆς αὐτοῦ ἀσχημοσύνης ποιῆσαι ἠθέλησεν. Ὠλοφύροντο δὲ πάντες οἱ νοῦν ἔχοντες καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν ἀναλισκομένων. πάντα μὲν γὰρ τὰ πολυτελέστατα ἃ ἄνθρωποι ἐσθίουσι, πάντα δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ τιμιώτατα, ἵππους,

ne fama magis omniū ſermone percrebreſceret, vel q; ſermones de iis rebus habitos cōtemneret. Ceterum in mediis ſacrificiis, quę Agrippinę cauſa fiebant decreto Senatus, ſol omnino defecit, adeo vt ſtellæ viderentur. Præterea elephāti, qui currū Auguſti egerant, in circū ingreſſi, cum eo vſq; vbi Senatores ſedebāt, veniſſent, non vltra progreſſi, conſtiterunt. Et, quod maxime cōiicere licet diuinitus accidiſſe, cœna, quæ ad eū perferebatur, tota fulmine deflagrauit; quaſi harpyia quædā cibos ei eriperet. Porro Domitiā amitam ſuā veneno ſuſtulit, ac bonis eius, quæ Baiis & in mari Rauennati erāt, ablatis, in iis magnifica tropæa ſtatuit, quæ ad noſtrā ætatem vigēt. Ludos maximos & magnificētiſſimos in honorē matris fecit: nā ſimul in quinq; ſex ve theatris cōplures dies feſtos egit. Quo tēpore elephas introductus in theatrū, in ſummum eius fornicem conſcendit, atq; inde vehens hominem in fune ambulauit. id vero turpiſſimū viſu atq; grauiſſimum fuit, quod viri fœminæq;, non ſolum equeſtris, ſed etiam Senatorii ordinis, in orcheſtrā, & circū, & amphitheatrū ingreſſi ſunt vt homines turpiſſimi atq; inhoneſtiſſimi: nonnulliq; eorū tibiis cecinerunt, ſaltauerunt, tragœdias & comœdias egerūt, citharœdi fuerūt, equos agitauerunt, belluas occiderūt, munus gladiatoriū obierūt. Id multi fecere volētes, multi inuiti. Viſę ſunt eo tempore veteres & illuſtres familiæ, Furii, Fabii, Porcii, Valerii, ceteriq; omnes quorum tropæa atque templa conſpiciebantur, ea de inferiore loco facere, quæ ne ab aliis quidē hominib. fieri vmquam viſa fuerant. Itaque viciſsim digito commonſtrabātur. Dicebant enim Macedones, *Hic eſt nepos Pauli*: Græci autem, *Ille Memmii*: tum Siculi aiebant, *Videte Claudium*: mox Epirotæ, *Vos vero Appium videte*: Aſiatici Lucium oſtendebant, Hiſpani Publium, Carthaginenſes Africanum; Romani vero, omnes. Nam hæc exordia turpitudinis ſuæ facere voluit. Quod cum viderent ii qui mēte præditi erant, tum etiam propter magnitudinē ſumptuū ingemiſcebant. Etenim magnificentiſsima quæq; & lautiſsima, quibus homines veſcuntur, ceteraq; omnia pretioſiſsima, equos,

mácipia, vehicula, aurum, argentum, veſtẽ diuerſi generis, in *ſignis & notis quibuſdam dabat: iaciebat enim ad plebem paruos globos inſcriptos; tamquam in ſingulis eorum aliquid ineſſet; & vt quiſq; ſignum collegerat, ita ei largiebatur. Quamobrem ſic cogitabant, eum qui tantos ſumptus faceret ad ignominiã, nullo modo lucrifaciendi cauſa ab indigniſſimis & inſolẽtiſſimis rebus abſtinentem fore. Poſt hæc, viſis nonnullis portentis, aruſpices reſpondere, interitum Neroni denuntiari: dedereque ei conſilium, vt in alios id periculum auerteret. qua ex re complures interfeciſſet ſubito, niſi ei Seneca ita dixiſſet: *Licet*, inquit, *quamplurimos occidas, tamen non potes ſucceſſorem tuum occidere.* Tunc ſacrificia pro accepta ſalute (ſicuti dicebat) fecit; forumque obſoniorum (quod vno verbo *macellum* dicitur) dedicauit.

Poſt hæc celebrauit feſta alterius generis, quæ dicuntur *Iuuenalia:* ea propter barbam eius, quæ tum primum raſa fuerat, facta ſunt: cuius pilos in ſphæram auream coniectos, Ioui Capitolino conſecrauit. His ludis interfuerunt multi, ſed in primis nobiliſſimi viri. cuius rei argumentũ eſt, quod Ælia Catula fœmina nobiliſſima atque ditiſſima, ac iam grandis natu, (nata erat annos octoginta) ſaltauit: ceteri, qui propter ſenectutem & morbos præcipue nihil poterant facere, *choreas canebant. Se enim exercebat vnuſquiſq; vt poterat; erantque ob eas res ſcholæ cõſtitutæ; quas frequentabant clariſſimi viri, mulieres, puellæ, adoleſcentuli, vetulæ, ſenes. Quod ſiquis nõ poſſet aliter ſpectaculum præbere, ad choreas ibat. cumque multi pudore adducti, ea facerent perſonati, Nero petẽte populo, ab eis perſonas auferebat, eosque patefaciebat hominibus, apud quos ipſi paulo ante magiſtratus geſſerant. Tum illi præſertim, ceterique, mortuos beatos eſſe aiebant. Nam eo anno magnus numerus primorum hominum mortem obierat; atq; eorum nonnullos accuſatos Neroni inſidias feciſſe, milites lapidibus obruerant. Quoniam autem oportebat extrema principiis reſpondere, ipſe quoq; Nero in theatrum prodiit, Gallionis voce nominatim citatus: ſtetitque Cæſar in ſcena habitu citharœdi. Quinetiam ipſe Imperator dixit; *Domini mei, audite me libenter.* Et Auguſtus

ἀνδράποδα, ζεύγη, χρυσίον, ἀργύριον, ἐσθῆτα ποικίλην ἐδίδου διὰ συμβόλων. σφαιρία γὰρ μικρὰ γεγραμμένα, ὡς ἕκαστα αὐτῶν ἔχοντα, εἰς τὸν ὅμιλον ἐρρίπτει, καὶ ἐδίδοτο ὅ τι τις δι᾽ ἐκείνων ἥρπασεν. ἐνενόουν γὰρ ὅτι, ὁπότε τοσαῦτα ἀνήλισκεν ἵνα ἀσχημονήσῃ, οὐδενὸς τῶν ἀτοπωτάτων ἀφέξεται ἵνα τι κερδάνῃ. Τεράτων δέ τινων γενομένων τότε, οἱ μάντεις ὄλεθρον αὐτῷ ταῦτα φέρειν εἶπον, καὶ συνεβούλευσαν ἐς ἑτέρους τὸ δεινὸν ἀποτρέψασθαι. κἂν συχνοὺς εὐθὺς κατεχρήσατο, εἰ μὴ ὁ Σενέκας ἔφη αὐτῷ ὅτι Ὅσους ἂν ἀποσφάξῃς, οὐ δύνασαι τὸν διάδοχόν σου ἀποκτεῖναι. Τότε μὲν δὴ τοσαῦτα σωτήρια (ὡς δὴ ἔλεγεν) ἑώρτασε, καὶ τὴν ἀγορὰν τῶν ὄψων, τὸ μάκελλον ὠνομασμένον, καθιέρωσε. μετὰ δὲ ταῦτα ἕτερον αὖ εἶδος ἑορτῆς ἤγαγεν· ἐπεκλήθη δὲ Ἰουβενάλια, ὥσπερ τινὰ νεανισκεύματα· καὶ ἐτελέσθη ἐπὶ τῷ γενείῳ αὐτοῦ. καὶ γὰρ τοῦτο τότε πρῶτον ἐξύρατο· καὶ τάς γε τρίχας ἐς σφαιρίον τι χρυσοῦν ἐμβαλὼν, ἀνέθηκε τῷ Διὶ τῷ Καπιτωλίνῳ· καὶ ἐς τὴν ἑορτὴν οἵ τε ἄλλοι καὶ οἱ εὐγενέστατοι πάντως τι ἐπεδείξαντο. τεκμήριον δέ· Αἰλία Κατέλλα, τοῦτο μὲν γένει καὶ πλούτῳ προήκουσα, τοῦτο δὲ καὶ ἡλικίᾳ προφέρουσα, (ὀγδοηκοντοῦτις γὰρ ἦν) ὠρχήσατο· οἵ τε λοιποὶ οἱ διὰ γῆρας ἢ νόσον ἰδίᾳ μηδὲν ποιῆσαι δυνάμενοι, ἐχορῴδησαν. ἤσκουν μὲν γὰρ πάντες ὅ τι τις καὶ ὁπωσοῦν οἷός τε ἦν· καὶ ἐς διδασκαλεῖα ἀποδεδειγμένα συνεφοίτων οἱ *ἐλλογιμώτατοι ἄνδρες, γυναῖκες, κόραι, μειράκια, γραῖαι, γέροντες· εἰ δέ τις μὴ ἐδύνατο ἐν ἑτέρῳ τῳ θέαν παρασχεῖν, ἐς τοὺς χοροὺς κατεχωρίζετο. καὶ ἐπειδή γε τινὲς αὐτῶν προσωπεῖα ὑπ᾽ αἰσχύνης, ἵνα μὴ γνωρίζωνται, περιέθεντο, περιεῖλεν αὐτὰ, τοῦ δήμου δῆθεν ἀξιώσαντος, καὶ ἐπέδειξε καὶ τοῖς ὀλίγον ἔμπροσθεν ὑπ᾽ αὐτῶν ἀρχθεῖσιν ἀνθρώποις. καὶ τότε δὴ μάλιστα καὶ ἐκεῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς τεθνηκότας ἐμακάριζον· πολλοὶ γὰρ ἄνδρες τῶν πρώτων ἐν τῷ ἔτει τούτῳ ἐτελεύτησαν, ὧν ἐνίους καὶ τῷ Νέρωνι ἐπιβουλεύειν αἰτιαθέντας οἱ στρατιῶται περιστάντες ἐλιθοβόλησαν. καὶ (ἔδει γὰρ καὶ τὸν κολοφῶνα ἄξιον τῶν πεπραγμένων ἐπενεχθῆναι) παρῆλθέ τε καὶ αὐτὸς ὁ Νέρων ἐς τὸ θέατρον, ὀνομαστὶ πρὸς τοῦ Γαλλίωνος *ἐσκηρυχθείς· καὶ ἔστη τε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Καῖσαρ, τὴν κιθαρῳδικὴν σκευὴν ἐνδεδυκώς· καὶ, Κύριοί μου, εὐμενῶς μου ἀκούσατε, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ. κιθαρῳδεῖ ποτε

Ἄττιν

Ἄττιν τινὰ ἢ Βάκχας ὁ Αὔγουστος, πολλῶν μὲν στρατιωτῶν παρεστηκότων, παντὸς δὲ τοῦ δήμου ὅσον αἱ ἕδραι ἐχώρησαν, καθημένου· καίτοι καὶ βραχὺ καὶ μέλαν (ὥς γε παραδέδοται) φώνημα ἔχων, ὥστε καὶ γέλωτα ἅμα καὶ δάκρυα πᾶσι κινῆσαι. καὶ αὐτῷ καὶ ὁ Βοῦρρος καὶ ὁ Σενέκας, καθάπερ τινὲς διδάσκαλοι, ὑποβάλλοντές τι παρειστήκεσαν· καὶ αὐτοὶ τάς τε χεῖρας καὶ τὰ ἱμάτια, ὁπότε φθέγξαιτό τι, ἀνέσειον, καὶ τοὺς ἄλλους προσεπεσπῶντο. ἦν μὲν γάρ τι καὶ ἴδιον αὐτῷ σύστημα ἐς πεντακισχιλίους στρατιώτας παρεσκευασμένον· Αὐγούστειοί τε ὠνομάζοντο, καὶ ἐξῆρχον τῶν ἐπαίνων. ἠναγκάζοντο δὲ σφίσι καὶ ἄλλοι πάντες καὶ ἄκοντες, πλὴν τοῦ Θρασέα, ἐκβοᾶν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐδέποτε αὐτῷ συνεκαθῆκεν· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι, καὶ μάλιστα οἱ ἐπιφανεῖς, σπουδῇ καὶ ὀδυρόμενοι συνελέγοντο, καὶ πάνθ' ὅσα περ οἱ Αὐγούστειοι, ὡς καὶ χαίροντες, συνεβόων. καὶ ἦν ἀκούειν πως αὐτῶν λεγόντων, Ὁ καλὸς Καῖσαρ, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Αὔγουστος, εἷς ὡς Πύθιος· μά σε Καῖσαρ, οὐδείς σε νικᾷ. Ποιήσας δὲ ταῦτα, ἐδείπνισε τὸν δῆμον ἐπὶ πλοίων ἐν τῷ χωρίῳ ἐν ᾧ ἡ ναυμαχία ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου ἐγεγόνει· καὶ ἐξ αὐτοῦ νυκτὸς μεσούσης ἐς τὸν Τίβεριν διὰ τάφρου κατέπλευσε. Ταῦτα μὲν ἐπὶ τῷ γένειον *ψιληθῆναι ἔπραξεν. ὑπὲρ δὲ δὴ τῆς σωτηρίας τῆς τε διαμονῆς τοῦ κράτους αὐτοῦ (οὕτω γάρ που προέγραψεν) ἀγῶνα πενταετηρικὸν κατεστήσατο, Νερώνεια αὐτὸν ὀνομάσας· καὶ ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸ γυμνάσιον ᾠκοδόμησεν· ἔλαιόν τε ἐν τῇ καθιερώσει αὐτοῦ καὶ τοῖς βουλευταῖς καὶ τοῖς ἱππεῦσι προῖκα ἔνειμε. τὸν μέντοι στέφανον τὸν τῶν κιθαρῳδῶν ἀκονιτὶ ἔλαβε, πάντων ὡς καὶ ἀναξίων τῆς νίκης ἐκκληθέντων. κἀκ τούτου καὶ οἱ ἄλλοι αὐτῷ στέφανοι οἱ τῆς κιθαρῳδίας, ἐξ ἁπάντων τῶν ἀγώνων, ὡς καὶ μόνῳ ἀξιονίκῳ ἐπέμποντο. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐπαίζετο, πάθος ἐν Βρεττανίᾳ δεινὸν συνηνέχθη. δύο τε γὰρ πόλεις ἐπορθήθησαν, καὶ μυριάδες ὀκτὼ τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν ἐφθάρησαν, ἥ τε νῆσος ἠλλοτριώθη. καὶ ταῦτα μέντοι πάντα ὑπὸ γυναικὸς αὐτοῖς συνηνέχθη· ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο πλείστην αὐτοῖς αἰσχύνην συμβῆναι, ὥς που καὶ τὸ θεῖον τὴν συμφορὰν αὐτοῖς προεσήμαινεν. ἔκ τε γὰρ τοῦ βουλευτηρίου θροῦς νυκτὸς βαρβαρικὸς μετὰ γέλωτος, καὶ ἐκ τοῦ θεάτρου θόρυβος μετ' οἰμωγῆς ἐξηκούετο, μηδενὸς ἀνθρώπων μήτε φθεγγομένου μήτε στένοντος. οἰκίαι τέ *τινος ἐν τῷ Ταμέσᾳ ποταμῷ ἔφυδροι ἑωρῶντο· καὶ ὁ Ὠκεανὸς ὁ μεταξὺ

cecinit Attin quẽdam & Bacchas coram magno militum numero & vniuerſo populo, quantum ſedes capiebant: etſi (vt traditum eſt) tam parua obſcuraq; voce erat, vt riſum fletumque ſimul omnib. excitaret. Aſſiſtebant ei Burrus & Seneca, vt magiſtri, ſuggerentes aliquid: cumque dixiſſet, plaudebãt manibus & veſtimentis; vt reliquos ad idem faciendum inducerẽt. Erant ob eam cauſam parata quinque milia militum,*qui *Auguſtales* nominati, incipiebant eũ laudibus extollere: poſt hos ceteri omnes inuiti acclamare cogebantur, vno Thraſea excepto, qui numquam ei viſus eſt aſſentiri: reliqui, atque in primis nobiles viri, ſtudioſe, ſimul & ingemiſcẽtes, omnia comprobabant quæ ab Auguſtalibus dicta eſſent, atque vna ſimulata lætitia conclamabant. Tum licebat audire qui ita dicerent, *Quam pulcher Cæſar, Apollo, Auguſtus, vnus veluti Pythius! nemo te (per Cæſarem) vincit Cæſar.* Peractis his rebus, populo epulum dedit intra naues, in eo loco in quo ab Auguſto bellum nauale factũ fuerat. Inde media nocte per foſſam in Tiberim nauigauit. Hæc ſunt facta propterea quod mentum pilis nudaſſet; poſtea pro ſalute ac diuturnitate Imperii ſui, (ſic enim edixit) certamen quinquennale inſtituit, quod appellauit *Neronia*; cuius cauſa gymnaſium ædificauit; in cuius dedicatione Equitibus ac Senatoribus oleum gratis diſtribuit. Hic coronã obtinuit citharœdorum, quos ipſe nõ vicerat, ceteris omnibus vt indignis victoria iudicatis. Itaque reliquæ citharœdorum coronæ ad eum ex omnibus certaminibus, quaſi ſolus victoria dignus eſſet, poſtea mittebantur. Dum hęc Romæ geruntur, in Britannia grauis caſus accidit, duabus vrbib. expugnatis & octoginta milibus ciuium Romanorũ aut ſociorũ peremptis, ipſa inſula alienata. Quæ clades a muliere illata eſt populo Romano, vt maiore ignominia afficeretur: eaq; antea diuinitus denũtiata fuerat. Nã in curia barbaricũ murmur cũ multo riſu, & tumultus in theatro cũ magno fletu audiebatur; cum ibi nemo hominum loqueretur aut lugeret. Pręterea ędes quædam infra aquam Tameſis fluuii videbãtur; deniq; Oceanus inter

eam inſulam & Galliam ſanguinolẽtus inundauit. Cauſa belli fuit publicatio bonorum; * quæ cum eſſet primariis eorum a Claudio remiſſa, Decianus Catus eius inſulæ procurator, dicebat eam renouari oportere. Ad hanc cauſam acceſſit, quod cum eis inuitis Seneca † quadringenties ſeſtertium ſub magnis vſuris crediſſet, eam ſummam omnem ſimul magna vi atque violentia exigebat: maxime vero excitauit, perſuaſitque vt bellum cum Romanis gererẽt, Bunduica Britannica fœmina, orta ſtirpe regia; quæ non ſolum eis cum magna dignitate præfuit, ſed etiam bellum omne adminiſtrauit; cuius animus virilis potius quam muliebris erat. Cõparato enim exercitu ad centum viginti milia hominum, in tribunal factum ex terra paluſtri more Romano cõſcendit, fœmina proceriſſimo corpore, forma honeſtiſſima, vultu ſeuero, voce aſpera, capillo valde promiſſo fuluoque; (nam ad nates vſq; demiſſus erat) ferebat magnum torquem aureũ, induebaturque tunica variis coloribus diſtincta & ſinuoſa, deinde craſſa chlamyde: cumque ita veſtita eſſet ſemper, ac tum haſtam quoque haberet in manibus, vt ea omnes perterrefaceret, in hunc modum dixit: *Equidem vos re ipſa perſuaſos eſſe puto, quantum* LIBERTAS *antecellat ſeruituti. Nam ſi quis veſtrum, ignorans vtra melior eſſet, blandis promiſſis populi Romani deceptus ſit, nũc quidem certe vtramque experti, erratum veſtrum agnoſcere potuiſtis quod externam dominationem antepoſuiſtis moribus & inſtitutis patria. intellexiſtis profecto quanto præſtãtior ſit libera paupertas opibus que in ſeruitute poßidentur. Quid enim eſt (obſecro) tam turpe, quid tam moleſtum hominibus, quod nobis ex quo tempore Britannia ab illis primũ conſpecta eſt, non acciderit? Nonne maximis atque ampliſſimis facultatibus priuati ſumus? nonne reliquorum tributa pendimus? * nonne præter cetera quæ damus, & agros quos colimus, ad eorum vtilitatem, noſtrorum etiam corporum omnia tributa conferimus? At quanto melius fuit, ſemel fortunatos eſſe, quam fictis falſiſque nominibus libertatis ſingulis annis redimi? quanto vero honeſtius mortem occumbere, quam capita tributaria circumferre? Sed quid ego iſta commemoro, cum per illos ne mortem quidem liceat immunes cum vita commutare? Etenim quot & quanta penſitemus mortuorum*

† quadringenta milia aureorũ. Bl. mille myriadas, Gr.

τῆς τε νήσου καὶ τῆς Γαλατίας, αἱματώδης ποτὲ ἐν τῇ πλημμυρίδι ηὐξήθη. πρόφασις δὲ τοῦ πολέμου ἐγένετο ἡ δήμευσις τῶν χρημάτων, ἃ Κλαύδιος τοῖς πρώτοις αὐτῶν ἐδεδώκει· καὶ ἔδει καὶ ἐκεῖνα, ὥς γε Δεκιανὸς Κάτος ὁ τῆς νήσου ἐπιτροπεύων ἔλεγεν, ἀναπόμπιμα γενέσθαι. διά τε οὖν τοῦτο, καὶ ὅτι ὁ Σενέκας [χιλίας] σφίσι μυριάδας ἄκουσιν ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι τόκων δανείσας, ἔπειτ' ἀθρόας τε ἅμα αὐτὰς καὶ βιαίως εἰσέπρασσεν. ἡ δὲ μάλιστα αὐτοὺς ἐρεθίσασα, καὶ ἐναντία Ρωμαίων πολεμεῖν ἀναπείσασα, τῆς τε προστασίας αὐτῶν ἀξιωθεῖσα, καὶ τοῦ πολέμου παντὸς στρατηγήσασα, Βουνδουΐκα ἦν, γυνὴ Βρεττανίς, γένους τοῦ βασιλείου, μεῖζον ἢ κατὰ γυναῖκα φρόνημα ἔχουσα. αὕτη γὰρ συνήγαγέ τε τὸ στράτευμα ἀμφὶ δώδεκα μυριάδας ὄν, καὶ ἀνέβη ἐπὶ βῆμα ἐκ γῆς ἑλώδους ἐς τὸν Ρωμαϊκὸν τρόπον πεποιημένον. ἦν δὲ καὶ τὸ σῶμα μεγίστη, καὶ τὸ εἶδος βλοσυρωτάτη, τό τε βλέμμα δριμυτάτη· καὶ τὸ φθέγμα τραχὺ εἶχε· τήν τε κόμην πλείστην τε καὶ ξανθοτάτην οὖσαν μέχρι τῶν γλουτῶν καθεῖτο, καὶ στρεπτὸν μέγαν χρυσοῦν ἐφόρει· χιτῶνά τε παμποίκιλον ἐνεκεκόλπωτο, καὶ χλαμύδα ἐπ' αὐτῷ παχεῖαν ἐνεπεπόρπητο. οὕτω μὲν ἀεὶ ἐνεσκευάζετο· τότε δὲ καὶ λόγχην λαβοῦσα, ὥστε καὶ ἐκ τούτου πάντας ἐκπλήττειν, ἔλεξεν ὧδε· Πεπείραθε μὲν τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ὅσον ἐλευθερία τῆς δουλείας διαφέρει. ὥστ' εἰ καὶ πρότερόν τις ὑμῶν ὑπὸ τῆς τοῦ κρείττονος ἀπειρίας ἐπαγωγοῖς ἐπαγγέλμασι τῶν Ρωμαίων ἠπάτητο, ἀλλὰ νῦν γε ἑκατέρου πεπειραμένοι, μεμαθήκατε μὲν ὅσον ἡμαρτήκατε, δεσποτείαν ἐπίσπαστον πρὸ τῆς πατρίου διαίτης προτιμήσαντες· ἐγνώκατε δὲ ὅσῳ καὶ πενία ἀδέσποτος πλούτου δουλεύοντος προφέρει. τί μὲν γὰρ οὐ τῶν αἰσχίστων, τί δ' οὐ τῶν ἀλγίστων, ἐξ οὗπερ ἐς τὴν Βρεττανίαν οὗτοι παρέκυψαν, πεπόνθαμεν; οὐ τῶν μὲν πλείστων καὶ μεγίστων κτημάτων ὅλων ἐστερήμεθα, τῶν δὲ λοιπῶν τέλη καταβάλλομεν; οὐ πρὸς τῷ τἆλλα πάντα καὶ νέμειν καὶ γεωργεῖν ἐκείνοις, καὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν δασμὸν ἐτήσιον φέρομεν; καὶ πόσῳ κρεῖττον ἦν, ἅπαξ τισὶ * πεπρᾶσθαι μᾶλλον, ἢ μετὰ κενῶν ἐλευθερίας ὀνομάτων κατ' ἔτος λυτροῦσθαι; πόσῳ δὲ ἐσφάχθαι καὶ ἀπολωλέναι μᾶλλον, ἢ κεφαλὰς ὑποτελεῖς περιφέρειν; καίτοι τί τοῦτο εἶπον; οὐδὲ γὰρ τὸ τελευτῆσαι παρ' αὐτοῖς ἀζήμιόν ἐστιν, ἀλλ' ἴστε ὅσον καὶ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν

τελοῦμεν.

πλούμενοι. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ τοὺς δουλεύοντάς τισιν ὁ θάνατος ἐλευθεροῖ· Ῥωμαίοις δὲ δὴ μόνοις καὶ οἱ νεκροὶ ζῶσι πρὸς τὰ λήμματα. τί δ' ὅτι, κἂν μὴ ἔχῃ τις ἡμῶν ἀργύριον, (πῶς γὰρ, ἢ πόθεν;) ἀποδυόμεθα καὶ σκυλευόμεθα ὥσπερ οἱ φονευόμενοι; τί δ' ἂν προϊόντος τοῦ χρόνου μετριάσαιεν, οὕτως ἡμῖν κατὰ τὴν πρώτην εὐθὺς (ὅτε πάντες καὶ τὰ θηρία τὰ νεάλωτα θεραπεύουσι) προσενηνεγμένοι; ἡμεῖς δὲ δὴ πάντων τῶν κακῶν τούτων αἴτιοι (ὥς γε τἀληθὲς εἰπεῖν) γεγόναμεν, οἵτινες αὐτοῖς ἐπιβῆναι τὴν ἀρχὴν τῆς νήσου ἐπετρέψαμεν, καὶ οὐ παραχρῆμα αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ τὸν Καίσαρα τὸν Ἰούλιον ἐκεῖνον, ἐξηλάσαμεν· οἵτινες οὐ πόρρωθεν σφίσιν, ὥσπερ καὶ τῷ Αὐγούστῳ καὶ τῷ Γαΐῳ τῷ Καλιγόλᾳ, φοβερὸν τὸ πειρᾶσαι τὸν πλοῦν ἐποιήσαμεν. τοιγαροῦν νῆσον τηλικαύτην, μᾶλλον δ' ἤπειρον τρόπον τινὰ περίρρυτον νεμόμενοι, καὶ ἰδίαν οἰκουμένην ἔχοντες, καὶ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ ἀφ' ἁπάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀφωρισμένοι, ὥστε καὶ γῆν ἄλλην καὶ οὐρανὸν ἄλλον οἰκεῖν πεπιστεῦσθαι, καί τινας αὐτῶν καὶ τοὺς σοφωτάτους γε μηδὲ τὸ ὄνομα ἡμῶν ἀκριβῶς πρότερον ἐγνωκέναι· καταπεφρονήμεθα καὶ καταπεπατήμεθα ὑπ' ἀνθρώπων μηδὲν ἄλλο ἢ πλεονεκτεῖν εἰδότων. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ πρότερον, νῦν ἔτι, ὦ πολῖται καὶ φίλοι καὶ συγγενεῖς, (πάντας γὰρ *ὑμᾶς συγγενεῖς, ἅτε καὶ μιᾶς νήσου οἰκήτορας ὄντας, καὶ ἓν ὄνομα κοινὸν κεκτημένους, νομίζω) τὰ προσήκοντα πράξωμεν, *ἕως ἔτι τῆς ἐλευθερίας μνημονεύομεν· ἵνα καὶ τὸ πρόσρημα καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς τοῖς παισὶ καταλίπωμεν. ἂν γὰρ ἡμεῖς τῆς συντρόφου εὐδαιμονίας παντελῶς ἐκλαθώμεθα, τί ποτε ἐκεῖνοι ποιήσουσιν, ἐν δουλείᾳ τραφέντες; λέγω δὲ ταῦτα οὐχ ἵνα μισήσητε τὰ παρόντα, (μεμισήκατε γὰρ) οὐδ' ἵνα φοβηθῆτε τὰ μέλλοντα, (πεφόβησθε γὰρ) ἀλλ' ἵνα ἐπαινέσω τε ὑμᾶς ὅτι καὶ καθ' ἑαυτοὺς πάνθ' ὅσα δεῖ προαιρεῖσθε· καὶ χάριν ὑμῖν γνῶ, ὅτι καὶ ἐμοὶ καὶ ἑαυτοῖς ἑτοίμως συναίρεσθε. φοβεῖσθε δὲ μηδαμῶς τοὺς Ῥωμαίους· οὔτε γὰρ πλείους *ἡμῶν εἰσιν, οὔτ' ἀνδρειότεροι· τεκμήριον δὲ, ὅτι καὶ κράνεσι καὶ θώραξι καὶ κνημῖσιν ἐσκέπασθε, καὶ προσέτι καὶ σταυρώμασι καὶ τείχεσι καὶ τάφροις ἐσκεύασθε, πρὸς τὸ μηκέτι πάσχειν ἐξ ἐπιδρομῆς τῶν πολεμίων. τοῦτο γὰρ αἱροῦνται μᾶλλον ὑπὸ τοῦ φόβου, ἢ τὸ καὶ δρᾶσαί τι προχείρως ὥσπερ

*nomine, omnes profecto ſcitis. Cumque ii qui ſeruitutem ſeruiunt, apud alias gentes morte liberentur, ſoli populo Romano mortui viuunt, quæſtus & compẽdii cauſa. Quid quod & ſi quis noſtrum pecuniam non habet. (quomodo enim aut vnde habere poßit?) exuimur, ſpoliamur, vt ii qui trucidantur? Quam vero continentiam eorum exſpectamus in reliquum tempus, qui nos a principio ita tractent illiberaliter? cum tamen omnes homines, feras belluas, quas proxime ceperunt, fouere ſoleant, & blanditiis delinire. Sed nos ipſi (vt vere dicam) auctores fuimus malorum omnium, qui eis principio pedem in hac inſula ponere permiſimus: qui non eos ſtatim, vt illum Iulium Cæſarem, expulimus: qui non iis, cum adhuc longe abeſſent, vt contra Auguſtum & Caligulam egimus, * nauigationem tentatam periculoſam eſſe oſtendimus. Nos igitur tantam inſulam, vel potius continentem quodammodo circumfluam,* diuiſam & ſeparatam habitantes, tantumque Oceano a ceteris gentibus diſiuncti, vt alias terras, aliud cælum incolere videamur; quorum nomen ne ſapientißimis quidem eorum plane fuit cognitum: nunc contempti conculcatiq; ſumus ab iis, qui omnino præterquam aliis ſuperiores eſſe, nihil agere, nihil moliri videntur. Quamobrem ô ciues, amici, & propinqui, (nam ego omnes, cum eandem inſulam habitemus, & commune nomen habeamus, propinquos puto) nunc quidem, (quod antea non fecimus) ac dum adhuc libertatis memoriã tenemus, quod nobis dignum eſt, cenſeo eſſe faciendum: vt non ſolum libertatis nomen, ſed etiam vim & facta poſteris relinquamus. nam ſi nos, honeſte & liberaliter educati, prorſus obliuiſcamur noſtræ felicitatis, quid eos, nutritos in ſeruitute, facturos eſſe ſperamus? Neque vero hæc a me idcirco dicuntur, vt hunc ſtatum, qui nunc eſt, odio habeatis, (odiſtis enim) neque vt ea quæ nobis euentura ſunt, magnopere metuatis; (iam enim metuitis) ſed vt vos laudib. afficiam, agamque gratias, quod per vos ipſi omnia, quæ neceſſaria eſſe videntur, facere ſtatuatis; quod mihi atque vobis ipſis promptis animis opem feratis; quodque vobis Romanos metuendos eſſe non putetis. non enim plures ſunt numero quam vos, nõ fortiores. idq; intelligi poteſt ex galeis, thoracibus, ocreis, quibus muniti eſtis: præterea ex aggerib. & muris & foſſis, quas feciſtis ad propellendas excurſiones hoſtium: quandoquidem malunt excurrere timoris cauſa, quam pugnare comminus, vt eſt*

noſtra conſuetudo. Quocirca tantum eos excedimus viribus, vt tẽtoria noſtra muris eorum tutiora, & ſcuta omni eorũ armatura potiora putem. Qua ex re, ſi apud nos erit victoria, facile eos capiemus: ſi vero aliqua neceſſitas obuenerit, effugiemus. Quod ſi ſtatuerimus nos aliquo recipere, ſic nos in paludes abdemus & montes, vt ab iis inueniri aut capi nequeamus. Illi vero, grauitate & pondere armorum impediti, neq; quemquam noſtrũ inſequi poterunt, neq; ſe in fugam conferre Quod ſi excurrent aliquando, mox ad certa loca perfugient, in quæ tamquam in caueam a nobis compellentur. Quibus in rebus cum multo nobis inferiores ſint, tum maxime, quod famem, ſitim, frigus, calorẽ perferre nobiſcũ pariter nõ poſſunt: vmbra, tecto, frumento ſubacto, vino, oleo, ita indigent, vt ſi quid eorum deficiat, moriãtur: nobis autem quæuis herba & radix cibus eſt: quilibet ſuccus, oleũ: omnis aqua, vinum: omnis arbor, domus Ad hæc loca ipſa nobis ſunt familiaria & quaſi ſocia ad bellũ gerendum, illis incognita & inimica. nos fluuios nudi & nantes tranſimus; illi ne nauib. quidem facile traiiciuntur. Itaq; (quod felix fauſtumq; ſit) contendamus in eos confidenter; oſtendamusq; eos, cum lepores ſint atq; vulpes, temere conari canib. & lupis imperare. Hæc cum dixiſſet, leporem e gremio dimiſit, ominis capiendi cauſa: qui poſtquam proſpere ꝓceſſit, vniuerſa multitudo lętantib. animis cõclamat. Tum Bunduica paſſis palmis, *Gratias ago tibi,* inquit, *Adraſte, teque mulier mulierẽ inuoco; nõ baiulis Aegyptiis imperans, vt Nitocris; nõ Aſſyriis mercatoribus, vt Semiramis; (hæc enim iam a Romanis accepimus) nec rurſum populo Romano, vt paulo ante Meſſalina, poſt Agrippina, nunc Nero; (qui nomine viri appellatus re ipſa mulier eſt: idq; ex eo intelligi poteſt, quod voce & cithara canit, quodq; ornatur muliebriter) ſed Britannis hominib. imperans, qui non agros colere, non opifices eſſe, ſed bella gerere optime didicerunt: qui cum cetera omnia, tum liberos & vxores communes eſſe inter ſe putant; atque illæ ob eam cauſam eandem virtutem cũ marib. exercent. Cum igitur ego apud huiuſmodi viros atq; fœminas regnũ obtineam, peto abs te eorum victoriam, ſalutem, libertatem, cõtra viros contumelioſos, improbos, inſatiabiles, ſceleratos: ſi viri appellandi ſunt homines qui calefactis aquis lauantur, cibis laute apparatis veſcentes,*

ἡμεῖς. τοσαύτῃ γὰρ περιουσίᾳ ἀνδρίας χρώμεθα, ὥστε καὶ τὰς σκηνὰς ἀσφαλεστέρας τῶν τειχῶν, καὶ τὰς ἀσπίδας πολυαρκεστέρας τῆς ἐκείνων πανοπλίας νομίζειν. ἐξ οὗ περ ἡμεῖς μὲν καὶ κρατοῦντες αἱροῦμεν αὐτούς, καὶ βιασθέντες ἐκφεύγομεν. κἂν ἄρα καὶ ἀναχωρῆσαί * πη προελώμεθα, ἐς τοιαῦτα ἕλη καὶ ὄρη καταδυόμεθα, ὥστε μήτε εὑρεθῆναι μήτε ληφθῆναι. ἐκεῖνοι δὲ οὔτε διῶξαί τινα ὑπὸ τοῦ βάρους, οὔτε φυγεῖν δύνανται· κἂν ἄρα καὶ ἐκδράμωσί ποτε, ἔς τε χωρία ἀποδεδειγμένα καταφεύγουσι, κἀνταῦθα ὥσπερ ἐς γαλεάγρας κατακλείονται. ἔν τε οὖν τούτοις παρὰ πολὺ ἡμῶν ἐλαττοῦνται, καὶ ἐκείνοις, ὅτι οὔτε λιμὸν οὔτε δίψος, οὐ ψῦχος οὐ καῦμα ὑποφέρουσιν ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ' οἱ μὲν καὶ σκιᾶς καὶ σκέπης, σίτου τε μεμαγμένου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου δέονται, κἂν ἄρα τι τούτων αὐτοὺς ἐπιλίπῃ, διαφθείρονται· ἡμῖν δὲ δὴ πᾶσα μὲν πόα καὶ ῥίζα, σῖτός ἐστι· πᾶς δὲ χυμός, ἔλαιον· πᾶν δὲ ὕδωρ, οἶνος· πᾶν δὲ δένδρον, οἰκία. καὶ μὴν καὶ τὰ χωρία ταῦτα, ἡμῖν μὲν συνήθη καὶ σύμμαχα, ἐκείνοις δὲ δὴ καὶ ἄγνωστα καὶ πολέμια. καὶ τοὺς ποταμοὺς ἡμεῖς μὲν γυμνοὶ διανεόμεθα, ἐκεῖνοι δὲ οὐδὲ πλοίοις ῥᾳδίως περαιοῦνται. ἀλλ' ἴωμεν ἐπ' αὐτοὺς, ἀγαθῇ τύχῃ, θαρροῦντες· δείξωμεν αὐτοῖς ὅτι λαγωοὶ καὶ ἀλώπεκες ὄντες, κυνῶν καὶ λύκων ἄρχειν ἐπιχειροῦσιν. Ταῦτα εἰποῦσα, λαγὼν μὲν ἐκ τοῦ κόλπου προήκατο μαντείᾳ τινὶ χρωμένη· καὶ ἐπειδὴ ἐν αἰσίῳ σφίσιν ἔδραμε, τό τε πλῆθος πᾶν ἡσθὲν ἀνεβόησε, καὶ ἡ Βουνδουίκα τὴν χεῖρα ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνατείνασα εἶπε, Χάριν τε σοὶ ἔχω, [ὦ * Ανδράστη] καὶ προσεπικαλοῦμαί σε γυνὴ γυναῖκα, οὐκ Αἰγυπτίων * ἀχθοφόρων ἄρχουσα, ὡς Νίτωκρις· οὐδ' Ἀσσυρίων τῶν ἐμπόρων, ὡς Σεμίραμις· (καὶ γὰρ ταῦτ' ἤδη παρὰ τῶν Ῥωμαίων μεμαθήκαμεν) οὐ μὴν οὐδὲ Ῥωμαίων αὐτῶν, (ὡς πρότερον μὲν Μεσσαλῖνα, ἔπειτ' Ἀγριππῖνα· νῦν δὲ καὶ Νέρων, ὄνομα μὲν ἀνδρὸς ἔχει, ἔργῳ δὲ γυνή ἐστι· σημεῖον δέ, ᾄδει καὶ κιθαρίζει, καὶ καλλωπίζεται) ἀλλ' ἀνδρῶν Βρεττανῶν, γεωργεῖν μὲν ἢ δημιουργεῖν οὐκ εἰδότων, πολεμεῖν δὲ ἀκριβῶς μεμαθηκότων, καὶ τά τε ἄλλα πάντα κοινά, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κοινὰς νομιζόντων, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐκείνων * τὴν αὐτὴν τοῖς ἄρρεσιν ἀρετὴν ἐχουσῶν. τοιούτων οὖν ἀνδρῶν καὶ τοιούτων γυναικῶν βασιλεύουσα, προσεύχομαί τέ σοι καὶ * αἰτῶ νίκην καὶ σωτηρίαν καὶ ἐλευθερίαν κατ' ἀνδρῶν ὑβριστῶν, ἀδίκων, ἀπλήστων, ἀνοσίων· εἴγε καὶ ἄνδρας χρὴ καλεῖν ἀνθρώπους ὕδατι θερμῷ λουομένους, ὄψα σκευαστὰ ἐσθίοντας, οἶνον ἄκρα-

οἶνον ἄκρατον πίνοντας, μύρῳ ἀλειφομένους, μαλθακῶς κοιμωμένους, μετὰ μειρακίων καὶ τούτων ἐξώρων καθεύδοντας, κιθαρῳδῷ, καὶ τούτῳ κακῷ, δουλεύοντας. μὴ γάρ τοι μήτ' ἐμοῦ, μήθ' ὑμῶν ἔτι βασιλεύσειεν ἡ Νερωνὶς, ἡ Δομιτία· ἀλλ' ἐκείνη μὲν Ῥωμαίων ᾄδουσα δεσποζέτω (καὶ γὰρ ἄξιοι τοιαύτῃ γυναικὶ δουλεύειν, ἧς τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἀνέχονται τυραννούσης) ἡμῖν δὲ σὺ, ὦ δέσποινα, ἀεὶ μόνη *προστατοίης. Τοιαῦτα ἄττα ἡ Βουδουίκα δημηγορήσασα, ἐπῆγε τοῖς Ῥωμαίοις τὴν στρατιάν. ἔτυχον γὰρ ἄναρχοι ὄντες, διὰ τὸ Παυλῖνον τὸν ἡγεμόνα σφῶν, εἰς νῆσόν τινα Μῶνναν ἀγχοῦ τῆς Βρεττανίας κειμένην ἐπιστρατεῦσαι. διὰ τοῦτο πόλεις τε δύο Ῥωμαϊκὰς ἐξεπόρθησε καὶ διήρπασε, καὶ φόνον ἀμύθητον (ὡς ἔφην) εἰργάσατο· τοῖς τε ἁλισκομένοις ἀνθρώποις ὑπ' αὐτῶν οὐδὲν τῶν δεινοτάτων ἐστὶν ὅτι οὐκ ἐγίνετο. καὶ ὃ δὴ δεινότατον καὶ θηριωδέστατον, ἔπραξαν· τὰς γὰρ γυναῖκας τὰς εὐγενεστάτας καὶ εὐπρεπεστάτας, γυμνὰς ἐκρέμασαν, καὶ τούς τε μαστοὺς αὐτῶν περιέτεμνον, καὶ τοῖς στόμασι σφῶν προσέρραπτον, ὅπως ὡς καὶ ἐσθίουσαι αὐτοὺς ὁρῷντο· καὶ μετὰ τοῦτο πασσάλοις ὀξέσι διὰ παντὸς τοῦ σώματος κατὰ μῆκος ἀνέπειραν· καὶ ταῦτα πάντα θύοντές τε ἅμα καὶ ἑστιώμενοι, ὑβρίζοντες, ἔν τε τοῖς ἄλλοις σφῶν ἱεροῖς καὶ ἐν τῷ τῆς *Ἀνδάτης μάλιστα ἄλσει ἐποίουν. οὕτω γὰρ καὶ τὴν νίκην ὠνόμαζον, καὶ ἔσεβον αὐτὴν περιττότατα. Ὁ δὲ Παυλῖνος, ἔτυχε μὲν ἤδη τὴν Μῶνναν παραστησάμενος· πυθόμενος δὲ τὴν Βρεττανικὴν συμφορὰν, ἀπέπλευσεν εὐθὺς ἐς αὐτὴν ἐκ τῆς Μώννης· καὶ διακινδυνεῦσαι μὲν αὐτίκα πρὸς τοὺς βαρβάρους οὐκ ἤθελε, τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν ἀπόνοιαν φοβούμενος, ἀλλ' ἐς ἐπιτηδειότερον καιρὸν τὴν μάχην ὑπερετίθετο. ἐπεὶ δὲ σίτου τε ἐσπάνιζε, καὶ οἱ βάρβαροι ἐγκείμενοι οὐκ ἀνίεσαν, ἠναγκάσθη καὶ παρὰ γνώμην αὐτοῖς συμβαλεῖν. ἡ μὲν οὖν Βουδουίκα ἐς τρεῖς καὶ εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν στράτευμα ἔχουσα, αὐτὴ μὲν ἐφ' ἅρματος ὠχεῖτο, τοὺς δ' ἄλλους ὡς ἑκάστους διέταξεν. ὁ δὲ δὴ Παυλῖνος, μήτε ἀντιπαρατεῖναί οἱ τὴν φάλαγγα δυνηθεὶς, (οὐδὲ γὰρ οὐδ' εἰ ἐφ' ἕνα ἐτάχθησαν, ἐξικνοῦντο· τοσοῦτον ἠλαττοῦντο τῷ πλήθει) μήτ' αὖ καθ' ἕνα συμβαλεῖν, μὴ καὶ περιστοιχισθεὶς κατακοπῇ, τολμήσας, τριχῇ τε ἔνειμε τὸν στρατὸν, ὅπως πολλαχόθεν ἅμα μάχοιτο, καὶ ἐπύκνωσεν ἕκαστον τῶν μερῶν,

merum bibentes, vnguentis delibuti, molliter cubantes; cum pueris, atq; iis exoletis coeuntes, citharœdo & quidem malo ſeruientes. Non mihi, (obſecro) non vobis in reliquum tempus imperet Neronis aut Domitia; ſed illa cantãs dominetur populo Romano. dignus eſt enim huic mulieri ſeruire, cuius tyrannidem longo temporis ſpatio ſuſtinet. Tu vero domina vt nobis ſola ſemper adſis, a te vehementer peto.

Hæc atq; alia huiuſmodi cum Bunduica in concione dixiſſet, cõtra Romanos omnibus copiis cõtendit; qui per id tempus imperatore deſtituti erant, quod Paulinus eorum imperator in Monam (quæ inſula eſt finitima Britanniæ) exercitum duxerat: quamobrẽ Bunduica duas vrbes populi Romani expugnauit, atque diripuit; in eiſq; cædem infinitam, vt ſupra dixi, fecit. Captis autem hominibus, omnia quæ grauiſſima eſſe poſſunt, facta ſunt. Id vero eſt crudeliſſimum atq; immaniſſimum, quod fœminas nobiliſſimas & honeſtiſſimas nudas ſuſpenderunt, exciſaſq; mammas earum ad ora ipſarũ adſuerunt, vt eas comedere viderentur; earumq; corpora porrecta in longitudinem, palis præacutis transfixerunt. Quæ omnia faciebant contumelioſe, dum ſacrificarent in ſuis templis, & epularentur, & maxime in luco Andates: ſic enim Victoriam appellabant, eamq; colebant ſtudioſiſsime. Paulinus, qui iam Monam ſubegerat, ſtatim, vt Britannicam cladẽ intellexit, ex Mona in Britanniam renauigauit. Is belli quod cum barbaris erat, fortunam tentare ac periclitari ſubito noluit, ꝙ eorum multitudinem & vecordiam timeret: tamen, cum pugnam in tempus magis idoneum differret, vbi inopia frumenti laborare cœpit, inſtantibus ac vrgentibus barbaris, coactus eſt contra voluntatem ſuam prœlium cum eis committere. Bunduica, cuius exercitus erat ad militum ducenta triginta milia, curru vehebatur, ſuoſq; porrecta in longum acie inſtruebat: Paulinus, qui neq; extendere ad eandem longitudinem ſuam phalangem poterat, (neque enim Romani, ſi vel ſinguli fuiſſent collocati, lõgitudine illos æquare potuiſſent; adeo numero pauciores erant) neque rurſum *ſimul confligere, ne cinctus ab hoſtibus cæderetur: tandem *audacter exercitum in tres partes diſtribuit, vt ſimul in variis locis pugnarent; ſingulaſq; partes confertas denſaſq; præſtitit,

ne facile frangerentur. Dum eos inſtruit, & certis locis collocat, ita cohortari incipit: *Agedum, inquit, commilitones & viri Romani, oſtendite his peſtibus, quantum nos eis etiam afflicta fortuna antecellamus. Turpe enim eſt, quæ paulo ante virtute peperimus, ea nos hoc tempore turpiter amittere. Sæpenumero vos ipſi, cum pauciores eſſetis quam nunc, multo plures hoſtes viciſtis; idemq; a maioribus veſtris crebro factum eſt. Nolite igitur multitudinem pertimeſcere, aut ſtudium nouandarum rerum, eorum qui inermes incõſideratiſſima & dementiſſima temeritate confidunt: qui etſi quaſdam vrbes incenderunt, tamen id ab iis non vi aut pugnando factum eſt, ſed alteram proditam, alteram deſertam ceperunt. quas ob res nunc iuſtas & meritas pœnas de iis ſumite; vt quibus viris quales ipſi iniuriam fecerint, rebus ipſis intelligant ac factis.* Hos ita cohortatus, ad alteros proficiſcitur; quibus ait: *Hoc tempus, commilitones, alacritatem atque audaciam veſtram poſtulat: hodierno die non ſolum viri fortes eritis, ſed etiam res amiſſas recuperabitis, ſi iſtos vincetis. Nemo omnium vobis in poſterum reſiſtet hoc vno prælio facto: ſed ea quæ vobis nunc adſunt, confirmabitis, ac reliqua ſubigetis. Ceteri milites, vbicumque erunt, vos æmulabuntur; vos hoſtes pertimeſcent. Itaque nunc, dum in veſtra manu eſt,* an tuti ab omnib. hominibus retinere velitis ea quæ vobis a maioribus veſtris relicta ſunt, quæque vos ipſi antea quæſiuiſtis; an his rebus omnibus priuati, miſeri, afflicti & calamitoſi viuere: eligite quæſo imperium, opes, felicitatem potius, quam ea quæ ſunt iis contraria, ſocordes & negligentes pati.* Hæc cum dixiſſet, ad tertios progreſſus ait: *Audiuiſtis quæ nobis homines impuriſſimi ac ſceleratiſſimi fecerũt, vel potius magnam eorum partem vidiſtis. Itaque ſtatuite, vtrum vos eadem quoque pati malitis, ac penitus Britanniam amittere, quam victores non modo vlciſci eos qui interfecti ſunt, ſed etiam exemplum relinquere ceteris hominibus, nõ ſolum grata ad obediendum beneuolentia, ſed etiam neceſſaria cõtra nouarum rerum molitores acerbitatis. Spero equidẽ in primis vos ſuperiores fore: cõfiſus beneuolentia atq; ſocietate deorum immortaliũ, qui plurimum auxiliãtur iis qui iniuriã acceperũt: deinde veſtra patria fortitudine: vos enim Romani eſtis; vos virtute atq; experiẽtia veſtra omnes homines viciſtis; vos eos ipſos qui nũc vobis reſiſtunt, cepiſtis:*

ὥστε διέρρηκτον εἶναι). συντάττων δὲ αὐτοὺς καὶ καθιστὰς, προσπαρῄει, λέγων· Ἄγετε ἄνδρες συστρατιῶται, ἄγετε ἄνδρες Ῥωμαῖοι· δείξατε τοῖς ὀλέθροις τούτοις ὅσον καὶ δυστυχοῦντες αὐτῶν προφέρομεν. αἰσχρὸν γάρ ἐστιν ὑμῖν, ἃ μικρῷ πρόσθεν ὑπ' ἀρετῆς ἐκτήσασθε, νῦν ἀκλεῶς ἀπολέσαι. πολλάκις τοι τῶν νῦν παρόντων ἐλάττους ὄντες, πολὺ πλείονας ἀντιπάλους καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἐνικήσατε. μήτ' οὖν τὸ πλῆθος αὐτῶν φοβηθῆτε καὶ τὴν νεωτεροποιΐαν, (ἐκ γὰρ ἀόπλου καὶ ἀμελετήτου προπετείας θρασύνονται) μήθ' ὅτι πόλεις τινὰς ἐμπεπρήκασιν. οὐ γὰρ κατὰ κράτος οὐδὲ ἐκ μάχης, ἀλλὰ τὴν μὲν προδοθεῖσαν, τὴν δὲ ἐκλειφθεῖσαν εἷλον. ἀνθ' ὧν νῦν τὴν προσήκουσαν παρ' αὐτῶν δίκην λάβετε· ἵνα καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ἐκμάθωσιν, οἵους ὄντας* ὑμᾶς οἷοι ὄντες ἠδικήκασι. Ταῦτα πρὸς τούτους εἰπὼν, ἐφ' ἑτέρους ἦλθε, καὶ ἔφη· Νῦν καιρὸς, ὦ συστρατιῶται, προθυμίας, νῦν τόλμης· αὐθήμερον ἄνδρες ἀγαθοὶ γένοισθε, καὶ τὰ προειμένα ἀναλήψεσθε. ἂν τούτων κρατήσητε, οὐκ ἔτ' οὐδεὶς ὑμῖν οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀντιστήσεται. διὰ μιᾶς *τοιαύτης μάχης, καὶ τὰ ὑπάρχοντα βεβαιώσεσθε, καὶ τὰ λοιπὰ προσκαταστρέψεσθε. πάντες γὰρ καὶ οἱ ἄλλοθί που ὄντες στρατιῶται ζηλώσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἐχθροὶ φοβηθήσονται. ὥστε ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ἢ πάντων ἀνθρώπων ἀδεῶς ἄρχειν ὧν καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν κατέλιπον, καὶ *αὐτοὶ ὑμεῖς προσεπεκτήσασθε, ἢ πάντως αὐτῶν στερηθῆναι, ἕλεσθε ἐλευθέροι εἶναι, ἄρχειν, πλουτεῖν, εὐδαιμονεῖν μᾶλλον, ἢ τἀναντία αὐτῶν ῥαθυμήσαντες παθεῖν. Τοιαῦτα δὲ καὶ τούτοις εἰπὼν, ἐπὶ τοὺς τρίτους ἐπιπαρῆλθε, καὶ ἔλεξε καὶ ἐκείνοις· Ἠκούσατε μὲν οἷα ἡμᾶς οἱ κατάρατοι οὗτοι δεδράκασι, μᾶλλον δὲ ἔνια αὐτῶν καὶ εἴδετε· ὥσθ' ἕλεσθε πότερον καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ ἐκείνοις παθεῖν, καὶ προσέτι καὶ ἐκπεσεῖν παντελῶς ἐκ τῆς Βρεττανίας, ἢ κρατήσαντες καὶ τοῖς ἀπολωλόσι τιμωρῆσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἅπασι παράδειγμα ποιῆσαι καὶ πρὸς τὸ πειθαρχοῦν εὐμενοῦς ἐπιεικείας, καὶ πρὸς τὸ νεωτερίζον ἀναγκαίας τραχύτητος. μάλιστα μὲν οὖν ἔγωγε νικήσειν* ὑμᾶς ἐλπίζω καὶ τῇ παρὰ τῶν θεῶν συμμαχίᾳ (τοῖς γὰρ ἀδικουμένοις ὡς τὸ πολὺ συναίρονται) καὶ τῇ πατρῴᾳ ὑμῶν ἀνδρίᾳ, Ῥωμαίοις τε οὖσι, καὶ ταῖς ἀρεταῖς ἁπάντων ἀνθρώπων κεκρατηκόσι καὶ ταῖς ἐμπειρίαις· καὶ γὰρ αὐτοὺς τούτους τοὺς νῦν ἀντικαθεστῶτας ἡττήσαντες κεχειρώμεθα.

πρ̃ τε

τοῦ τε ἀξιώματος. οὐ γὰρ ἀντιπάλοις τισὶν ἀλλὰ δούλοις ἡμετέροις συμβαλοῦμεν, οὓς καὶ ἐλευθέροις καὶ αὐτονόμοις ὄντας εἰάσαμεν. ἂν δὲ δὴ παρ' ἐλπίδα τι συμβῇ, (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω) ἄμεινόν ἐστι μαχομένους ἡμᾶς ἀνδρείως πεσεῖν, ἢ ἁλόντας ἀνασκολοπισθῆναι, τὰ σπλάγχνα τὰ ἑαυτῶν ἐκτμηθέντα ἰδεῖν, πασσάλοις διαπύροις ἀναπαρῆναι, καὶ ὕδατι ζέοντι τηκομένους ἀπολέσθαι, καθάπερ ἐς θηρία τινὰ ἄγρια, ἄνομα, ἀνόσια ἐμπεπτωκότας. ἢ οὖν περιγενώμεθα αὐτῶν, ἢ ἐνταῦθα ἀποθάνωμεν· καλὸν δὲ μνημεῖον τὴν Βρεττανίαν ἕξομεν, κἂν πάντες οἱ λοιποὶ Ῥωμαῖοι ἐξ αὐτῆς ἐκπέσωσι. τοῖς γὰρ σώμασι τοῖς ἡμετέροις πάντως αὐτὴν ἀεὶ καθέξομεν. Τοιαῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις εἰπὼν, *ἦρε τὸ σημεῖον τῆς μάχης· κἀκ τούτου συνῆλθον, οἱ μὲν βάρβαροι, κραυγῇ τε πολλῇ καὶ ᾠδαῖς ἀπειλητικαῖς χρώμενοι· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, σιγῇ καὶ κόσμῳ, μέχρις οὗ ἐς ἀκοντίου βολὴν ἀφίκοντο. ἐνταῦθα δὲ ἤδη *βάδην τῶν πολεμίων προσιόντων σφίσιν *ἐπάραντες ἅμα ἀπὸ συνθήματος, ἐπέδραμον αὐτοῖς ἀνὰ κράτος· καὶ ἐν μὲν τῇ προσμίξει ῥᾳδίως τὴν ἀντίταξιν σφῶν διέρρηξαν· περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει, πανταχόθεν ἅμα ἐμάχοντο. καὶ ἦν ὁ ἀγωνισμὸς αὐτῶν πολύτροπος. τοῦτο μὲν γὰρ, οἱ ψιλοὶ τοὺς ψιλοὺς ἀντέβαλλον· τοῦτο δὲ, οἱ ὁπλῖται τοῖς ὁπλίταις ἀνθίσταντο, οἵ τε ἱππεῖς τοῖς ἱππεῦσι συνεφέροντο. καὶ πρὸς τὰ ἅρματα τῶν βαρβάρων οἱ τοξόται τῶν Ῥωμαίων ἀντηγωνίζοντο. τούς τε γὰρ Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι ῥύμῃ τοῖς ἅρμασι προσπίπτοντες, ἀνέτρεπον, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων, ἅτε καὶ δίχα θωράκων μαχόμενοι, ἀνεστέλλοντο· ἱππεύς τε πεζὸν ἀνέτρεπε, καὶ πεζὸς ἱππέα κατέβαλλε· πρός τε τὰ ἅρματα συμφραξάμενοί τινες ἐχώρουν, καὶ ἄλλοι ὑπ' αὐτῶν ἐσκεδάννυντο· τούς τε τοξότας οἱ μὲν ὁμόσε σφίσιν ἰόντες ἔτρεπον, οἱ δὲ πόρρωθεν ἐφυλάσσοντο· καὶ ταῦτα οὐ καθ' ἓν, ἀλλὰ τριχῇ πάνθ' ὁμοίως ἐγίνετο. ἠγωνίσαντο δὲ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀμφότεροι προθυμίας καὶ τόλμης. τέλος δὲ ὀψέ ποτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐνίκησαν, καὶ πολλοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ καὶ πρὸς ταῖς ἁμάξαις τῇ τε ὕλῃ κατεφόνευσαν, πολλοὺς δὲ καὶ ζῶντας εἷλον· συχνοὶ δ' οὖν καὶ διέφυγον, καὶ παρεσκευάζοντο μὲν ὡς καὶ αὖθις μαχούμενοι· ἀποθανούσης δὲ ἐν τούτῳ τῆς Βουνδουίκης νόσῳ, ἐκείνην μὲν δεινῶς ἐπένθησαν, καὶ πολυτελῶς ἔθαψαν· αὐτοὶ δ', ὡς καὶ τότε ὄντως ἡττηθέντες, διεσκεδάσθησαν. Καὶ τὰ μὲν Βρεττανικὰ,

poſtremo dignitate. non enim cum hoſtibus, ſed cum ſeruis noſtris confligemus, quibus liberis eſſe, & ſuo iure viuere conceſſimus. Quodſi quid nobis contra ſpem euenerit, (neque enim id grauabor dicere) multo melius eſt pugnantes fortiter occumbere, quam captos in crucem tolli, aut viſcera noſtra exciſa conſpicere palis ardentibus transfigi, feruentique aqua conſumi & interire; tamquam in feras belluas ſceleratas & impias incidamus. Quamobrem, ſiue ſuperiores fuerimus, ſiue mortem hic obierimus, tamen Britanniam habebimus clariſſimum monumentum: quam ſi ceteri Romani amiſerint, tamen nos eam corporibus noſtris perpetuo retinebimus. Hæc cum dixiſſet, atque alia eiuſdem generis, ſignum pugnæ dat. Tunc omnes vtrimque *conueniunt. Barbari magnos clamores edunt, & cantus minaces: Romanis ſilentium eſt & ordo, quouſque eo veniunt quo telum adiici poſſet: mox accedente turba hoſtium, ſigno dato ſimul in eos irruunt, eorumq; ordines primo congreſſu facile perturbant: poſt cincti vndique magna multi[illegible]ne, prœlium ineunt. Ibi varium [illegible]amē fuit, cœpere vtrimque milites leuis armaturæ ſe percutere; milites grauis armaturæ, vtrimque inter ſe oppoſiti eſſe; equites cum equitibus congredi; ſagittarii Romani certare cum curribus barbarorum; barbari curribus ſuis impetum in Romanos facere, eosque deiicere. Illi, quod abſque thoracibus pugnarent, telis horum propulſari: pedes ab equite opprimi, eques a pedite exturbari: multi coniuncti ſimul contra currus contendere; multi ab iiſdem curribus fundi ac fugari: alii ſagittarios propius accedentes in fugam conuertere; alii procul ab iis cauere. Quæ cum non vno in loco, ſed ſimul in tribus pariter gererentur, diu vtrimque pugnatum eſt pari alacritate & audacia; tandem Romani ſuperiores diſcedunt, multis in ipſo prœlio, multis ad impedimenta & ad ſiluam cæſis, denique multis viuis captis. Effugere complures, qui parabant iterum pugnare. Sed interim Bunduica morbo exſtincta eſt; *eamque illi luxerunt & humauerunt magnifice; poſt, quod vere ſuperati eſſent, fuſi ac diſperſi ſunt. Sed de Britannicis rebus

hactenus. Romæ autem Nero Octauiam Auguſtam primo propter Sabinam pellicem repudiauit; poſt interfecit: cui tamen Burrus in ea re obſtiterat, prohibueratq; quo minus eam repudiaret: ſic enim Neroni dixerat; *Dotem igitur ei, hoc eſt principatum, redde.* Burrus enim tam magna libertate loquendi vtebatur, vt cum a Nerone rogaretur aliquando iterum de iiſdem rebus ſententiam dicere, plane & aperte reſponderit: *Ne me,* inquit, *de quibus rebus ſemel dixero, bis interroges.* eum Nero veneno ſuſtulit: Tigellinumq; Sophronium, qui petulans & homicida fuit, ſupra omnes homines ſuæ ætatis, vna cum altero, prætorianis militibus prȩfecit. de hoc Pythiadis ancillæ ἀπόφθεγμα dictum eſſe fertur. Nam cũ omnes famuli præter Pythiadem vna cum Sabina Octauiam inuaderent, quod eam contemnerent afflicta fortuna, & illi, cuius magna poteſtas erat, aſſentarentur; ſola Pythias, licet acerrimis tormentis coacta, noluit in eam mentiri: cumque Tigellinus inſtaret vehementius, faciem eius conſpuit: *Mundior eſt,* inquit, *Tigelline, vulua dominæ meæ, quam os tuum.* Sed Nero mulierum mala riſu iocisque excepit. Idem Pluto interfecto, poſtquam vidit caput eius ad ſe perlatum; *Neſciebam,* inquit, *hunc hominem magnum naſum habere*; quaſi ei pepercißet, ſi id cognouiſſet antea. Nero omnem ferȩ vitam degebat in popinis; vetuit tamen vt nihil in eis coctũ aliis hominibus præter olera & *legumina venderetur. Pallantem interfecit, quod magnas opes peperiſſet, †ad quater millies ſeſtertium; ac ita difficilis & moroſus erat, vt neque cum ſeruis, neque cum liberis ſermones conferret; ſed iis omnia quæ vellet mandaretve, in libellis ſcribere cõſueuerat. Tanta erat Neronis petulantia, vt publice currus agitaret. Is aliquãdo belluis interfectis, ac ſubito aqua in amphitheatrum deducta, bellum nauale confecit: eodemq; amphitheatro exhauſto, præbuit certamen gladiatorium: mox aqua rurſum introducta, *publice ſumptuoſam cœnam dedit. Huic cœnȩ Tigellinus p̄fectus fuerat eratq; eius cœnæ magnificus apparatus. Fuere in medio amphitheatro & in aqua poſita magna vaſa vinaria

†ad aureorum quadragies centena milia, Bl. ad decies mille myriadas, Gr.

ἐπὶ τοσοῦτον· ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ὁ Νέρων Ὀκταουΐαν τὴν Αὔγουσταν ἀπεπέμψατο μὲν πρότερον διὰ Σαβῖναν τὴν παλλακίδα, ὕστερον δὲ καὶ ἀπέκτεινε· καίτοι τοῦ Βούρρου ἐναντιουμένου αὐτῷ καὶ κωλύοντος ἀποπέμψασθαι, καί ποτε εἰπόντος, Οὐκοῦν καὶ τὴν προῖκα αὐτῇ (τουτέστι τὴν ἡγεμονίαν) ἀπόδος. οὕτω γάρ πως ἐρρωμένως *τῇ παρρησίᾳ ἐχρῆτο, ὥστε ποτὲ δεύτερον ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ γνώμην περὶ ὧν ἀπεφήνατο, εἶπεν ἄντικρυς ὅτι Περὶ ὧν ἂν ἅπαξ τι εἴπω, μηκέτι μου αὖθις πύθῃ. Τοῦτον μὲν οὖν φαρμάκῳ διώλεσε· Τιγελλῖνον δέ τινα *Σωφρόνιον, ἀσελγείᾳ τε καὶ μιαιφονίᾳ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπους ὑπεράραντα, σὺν ἑτέρῳ ἑνὶ ἐπὶ τὴν τῶν δορυφόρων ἀρχὴν κατέστησε. πρὸς τοῦτον καὶ τὸ τῆς Πυθιάδος ἀπόφθεγμα γενέσθαι λέγεται· ἐπεὶ γὰρ τῶν περὶ τὴν Ὀκταουΐαν ὄντων οἱ *ἄγγελοι πάντες, πλὴν Πυθιάδος, συνεπέθεντο μετὰ τῆς Σαβίνης αὐτῇ, τῆς μὲν, ὅτι ἐδυστύχει, καταφρονήσαντες, τὴν δὲ, ὅτι ἴσχυε, κολακεύοντες· μόνη δὲ ἡ Πυθιὰς οὔτε τι κατεψεύσατο αὐτῆς, καίπερ πικρότατα βασανισθεῖσα, καὶ τέλος ὡς ὁ Τιγελλῖνος ἐνέκειτο αὐτῇ, προσέπτυσέ τε αὐτῷ καὶ εἶπε, Καθαρώτερον, ὦ Τιγελλῖνε, τὸ αἰδοῖον ἡ δέσποινά μου τοῦ σοῦ στόματος ἔχει. Ὁ δὲ δὴ Νέρων καὶ γέλωτα καὶ σκώμματα τὰ τῶν γυναικῶν κακὰ ἐποιεῖτο. τὸν γοῦν Πλαῦτον ἀποκτείνας, ἔπειτα τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ προσενεχθεῖσάν οἱ ἰδὼν, Οὐκ ᾔδειν, ἔφη, ὅτι μεγάλην ῥῖνα εἶχεν· ὥσπερ φεισάμενος ἂν αὐτοῦ, εἰ τοῦτο προηπίστατο. Πάντα δὲ (ὡς εἰπεῖν) τὸν βίον ἐν καπηλικῇ διαίτῃ ποιούμενος, ἀπεῖπε τοῖς ἄλλοις μηδὲν ἑφθὸν ἐν καπηλείῳ, πλὴν λαχάνων καὶ ἔτνους, πιπράσκειν. Τὸν δὲ *Πάλλαντα διεχρήσατο ὅτι καὶ πλοῦτον πολὺν ἐκέκτητο, ὥστε καὶ ἐς μυρίας μυριάδας αὐτὸν ἀριθμεῖσθαι· καὶ δυσκολίᾳ τρόπων πολλῇ ἐχρῆτο, ὥστε μήτε τοῖς οἰκέταις μήτε τοῖς ἐλευθέροις διαλέγεσθαί τι, ἀλλ' ἐς γραμματεῖα πάνθ' ὅσα ἐβούλετο καὶ προσέταττε σφίσιν, ἐνέγραφεν. Τοσαύτη δὲ ἦν ἡ τοῦ Νέρωνος ἀκολασία, ὥστε καὶ ἅρματα *δημοσίᾳ ἤλαυνε. καί ποτε θηρία ἀποκτείνας, ὕδωρ τε εὐθὺς ἐς τὸ θέατρον ἐπωχέτευσε, καὶ ναυμαχίαν *ἐπετέλεσε. καὶ μετὰ τοῦτο, τὸ ὕδωρ ἀφεὶς, μονομαχίαν ἐπιδιέθηκε· [καὶ] τέλος εἰσαγαγὼν αὐτὸ αὖθις, δεῖπνον δημοσίᾳ πολυτελὲς ἐδείπνησεν. ἑστιάτωρ μὲν ὁ Τιγελλῖνος ἀποδέδεικτο, καὶ παρασκευὴ πᾶσα πολλὴ ἐπεπόριστο. ἐσκευάσθη δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἐν μὲν τῷ μέσῳ, καὶ ἐπὶ τῷ ὕδατι τά τε σκεύη τὰ οἰνηρὰ

τὰ ξύλινα τὰ μεγάλα προσεκαθεῖτο, καὶ ἐπ' αὐτῶν σανίδες ἐπεπήγεσαν· πέριξ δὲ περὶ αὐτὸ καπηλεῖα καὶ οἰκήματα ἐπεποίητο, ὥστε τὸν Νέρωνα καὶ τὸν Τιγελλῖνον, τούς τε συσσίτους αὐτῶν, τὸ μέσον ἔχοντας, ἐπί τε ταπήτων πορφυρῶν καὶ ἐπὶ στρωμάτων ἁπαλῶν ἐπευωχεῖσθαι, τοὺς δὲ δὴ ἄλλους πάντας ἐν τοῖς καπηλείοις εὐθυμεῖσθαι. ἔς τε τὰ πορνεῖα εἰσῄεσαν, καὶ συνεγίνοντο πάσαις ἀναίδην ἁπλῶς ταῖς ἐνταῦθα καθημέναις. ἦσαν δὲ αἵ τε* περικαλλέσταται καὶ ἐκφανέσταται δοῦλαί τε καὶ ἐλεύθεραι, ἑταῖραι, παρθένοι, γαμεταί τινων, οὐχ ὅπως δημότιδες, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ εὐγενέσταται, καὶ κόραι, καὶ γυναῖκες. καὶ ἦν ἐξουσία παντὶ τῷ βουλομένῳ ἔχειν ἣν ἤθελεν· οὐ γὰρ ἐξῆν αὐταῖς οὐδένα ἀπαρνήσασθαι. ὥστε, οἷα συρφετώδης ὅμιλος, ἀπλήστως τε καὶ ἅμα ἔπινον, καὶ ἀσελγῶς ὕβριζον. καί τις καὶ δοῦλος τῇ δεσποίνῃ, παρόντος τοῦ δεσπότου, καὶ μονομάχος εὐγενεῖ κόρῃ ὁρῶντος τοῦ πατρὸς, συνεγίνοντο. ὠθισμοί τε καὶ πληγαὶ καὶ θόρυβοι, τοῦτο μὲν ἀπ' αὐτῶν τῶν εἰσιόντων, τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν περιεστηκότων, αἰσχροὶ συνέβαινον· καὶ ἄνδρες τε ἐκ τούτων συχνοὶ ἐφθάρησαν, καὶ γυναῖκες, αἱ μὲν ἀποπνιγεῖσαι, αἱ δὲ διαρπαγεῖσαι. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεθύμησεν (ὅπερ που ἀεὶ ηὔχετο) τήν τε πόλιν ὅλην καὶ τὴν βασιλείαν ζῶν ἀναλῶσαι. τὸν γοῦν Πρίαμον καὶ αὐτὸς θαυμαστῶς ἐμακάριζεν, ὅτι καὶ τὴν πατρίδα ἅμα καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπολομένας εἶδεν. λάθρα γάρ τινας, ὡς καὶ μεθύοντας, ἢ καὶ κακουργοῦντάς τι ἄλλως, διαπέμπων, τὸ μὲν πρῶτον, ἕν που καὶ δύο καὶ πλείονα, ἄλλα ἄλλοθι ὑπεπίμπρα, ὥστε τοὺς ἀνθρώπους ἐν παντὶ ἀπορίας γενέσθαι, μήτ' ἀρχὴν τοῦ κακοῦ ἐξευρεῖν, μήτε τέλος ἐπαγαγεῖν δυναμένους, ἀλλὰ πολλὰ μὲν ὁρῶντας, πολλὰ δὲ ἀκούοντας ἄτοπα. οὔτε γὰρ θεάσασθαι ἄλλο τι ἦν ἢ πυρὰ πολλὰ, ὥσπερ ἐν στρατοπέδῳ· οὔτε ἀκοῦσαι λεγόντων τινῶν, ἢ ὅτι τὸ καὶ τὸ καίεται· ποῦ; πῶς; ὑπὸ τίνος; βοηθεῖτε. θόρυβός τε οὖν ἐξαίσιος πανταχοῦ πάντας κατελάμβανε, καὶ διέτρεχον, οἱ μὲν τῇ, οἱ δὲ τῇ, ὥσπερ ἔμπληκτοι. καὶ ἄλλοις τινὲς ἐπαμύνοντες, ἐπυνθάνοντο τὰ οἴκοι καιόμενα. καὶ ἕτεροι, πρὶν καὶ ἀκοῦσαι ὅτι τῶν σφετέρων τι ἐμπέπρησται, ἐμάνθανον ὅτι ἀπόλωλεν. οἵ τε ἐκ τῶν οἰκιῶν, ἐς τοὺς στενωποὺς ἐξέτρεχον, ὡς καὶ ἔξωθεν αὐταῖς βοηθήσοντες· καὶ οἱ ἐκ τῶν ὁδῶν εἴσω ἐσέθεον, ὡς καὶ ἔνδον τι ἀνύσοντες. καὶ ἦν ἥ τε κραυγὴ καὶ ὀλολυγὴ παίδων ὁμοῦ, γυναικῶν, ἀνδρῶν, γερόντων,

lignea, & ſuper ea tabulæ fixæ: circũ erant vndiq; tabernæ & diuerſoria ędificata: cũq; Nero & Tigellinus cum conuiuis ſuis medium locũ tenerent, ac in tapetis purpureis & mollib. ſtragulis epularentur, ceteri in tabernis magnam lætitiam capiebant, intrabantq; lupanaria, & cum omnib. mulieribus, quę tum ibi conſederant, palam rem habebant & impudenter. Aderant autem pulcherrimæ & clariſſimæ ancillæ, liberæ, ſcorta, virgines, vxores multorum ciuium, nõ ſolum plebeiæ, ſed etiam nobiliſſimæ, & puellæ, & mulieres. poterat quiſq; ea quã cuperet, potiri: negare licebat nemini. multitudo, *cõgregata videlicet ex plebeiis hominibus, largiter potabat, faciebatq; iniuriã libidinoſe. Tum enim ſeruus cum domina, præſente domino ſuo; & gladiator cũ virgine nobili, inſpectãte patre, rem habuerunt. Sequebantur inde grauiſſimæ & turpiſsimæ altercationes, vulnera, tumultus; nõ ſolũ ab iis qui intus erant, ſed etiã ab iis qui foris remãſerant. Quibus ex cauſis multi homines mortui, multæ mulieres ſuffocatæ, multæ raptæ ſunt. His cõfectis reb. cupiuit (quod antea ſemp optauerat) vrbẽ atq; Imperiũ viuus funditus perdere. Quã quidẽ ob cauſam ipſe quoque Priamũ mirum in modum beatũ fuiſſe dicebat, quod patriã ſimul cum regno perditã vidiſſet. Igitur paucos homines, quaſi ebrii eſſent, aut alia maleficia facerent, clam in varias partes vrbis dimiſit. Hi primo vnum & alterum locum plurave incenderũt: quod cum eſſet factũ, omnes homines dubitauere maxime, quod neque principium mali, nec finem poſſent inuenire; quodq; multa viderent & audirent inſolentia. nihil enim aliud quam ignes, vt in caſtris, licebat videre; nihil audire ab aliis quam, hoc aut illud comburi. *vbi? quomodo? a quo? auxiliamini.* Ingens erat vbiq; omnium perturbatio; omnes huc & illuc concurſabant obſtupefacti: multis, dum opem aliis ferrent, domi omnia ſua conflagrare nuntiabatur: multi, antequam res ſuas audirent incendio deflagrare, eas conſumptas eſſe intelligebant: alii ex ædibus ad angiportus currebant, vt inde ædibus ſubuenirent: alii de via intro properabant, vt intus aliquid efficerent. Ingens erat clamor & vlulatus puerorũ, mulierũ, virorum, ſenum;

vt nihil propter fumum videri, nihil propter clamorem intelligi poſſet: multi, quaſi muti eſſent, taciti ſtare: multi ſua exportare, multi aliena rapere: ſe inuicem decipere, in ſarcinis errare; nec quo progrederentur, aut vbi ſtarent, ſcire: tum expellere, & expelli: exturbare alios, mox ipſi exturbari: multi ſuffocari, multi opprimi: poſtremo, nihil quod in huiuſmodi calamitate hominibus accidere poſſit, prætermitti. Neq; vero alio facile poterant perfugere. nam ſi quis proximum euaſiſſet ſaluus, mox incidebat in alium, atq; ab eo necabatur. Id non vno tantum, ſed pluribus diebus atq; noctibus eodem modo factū eſt: multæ domus deſtitutæ ab iis qui opem ferrent, conciderunt: multæ manibus eorum qui auxiliabantur, deflagrarūt: quod & milites ceteri, & excubię nocturnæ, ad rapinas ſpectātes, non ſolum non reſtinguebant incendium, verum etiam magis incendebant. Cumq; varia in variis partibus euenirent, tandem ventus ignem ſimul ad reliqua omnia pertulit. Quo facto nulla amplius cura de vaſis, nulla de ædibus eſſe cœpit; ſed ii qui reliqui erant, de tutis quibuſdam locis veluti multas inſulas aut vrbes ſimul inflammatas intuebantur, iamq; amplius nemo rerum ſuarum cauſa mœrore conficiebatur; Rempublicā tantummodo lugebant, recordabāturq; magnam partem vrbis a Gallis incenſam aliquando, eodem modo conflagraſſe. Cum ceteri omnes in his reb. eſſent, ac multi in hoc grauiſſimo dolore in ignem ſe coniicerent, Nero in ſummum Palatii, vnde magna pars incendiorum videri poterat, cōſcendit; ibiq; ornatu citharœdi exſcidium Troiæ (vt ipſe dicebat) cecinit, vel potius vrbis Romę, ſicuti videbatur. Itaque vrbs eo tempore in tantam calamitatem incidit, quantam nec antea vnquam, nec poſt, præter Gallicam accepit. Nam mons Palatinus omnino, & theatrum Tauri, & ceterę vrbis duæ partes exuſtæ ſunt, ac innumerabiles homines perierunt. Tū populus Neroni omnia male precari, nō quod nomen eius nominaret, ſed quod exſecraretur eos qui vrbē incendiſſent. In primis omnes cōmouebat recordatio oraculi, quod decantatum fuerat Tiberii temporibus: id erat: *Ter &*

ἄπλετος, ὥστε μήτε συνιδεῖν μήτε συνεῖναί τι ὑπό τε τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς κραυγῆς δύνασθαι. καὶ διὰ τοῦθ' ὁρᾶν ἦν τινας ἀφώνους ἑστῶτας ὥσπερ ἐνεοὺς ὄντας. κἀν τούτῳ πολλοὶ μὲν καὶ τὰ σφέτερα ἐκκομιζόμενοι, πολλοὶ δὲ καὶ τὰ ἀλλότρια ἁρπάζοντες, ἀλλήλοις τε ἐνεπλάζοντο, καὶ περὶ τοῖς σκεύεσιν ἐσφάλλοντο· καὶ οὔτε προϊέναι ποι, οὔθ' ἑστάναι εἶχον, ἀλλ' ὤθουν, ὠθοῦντο, ἀνέτρεπον, ἀνετρέποντο· καὶ συχνοὶ μὲν ἀπεπνίγοντο, συχνοὶ δὲ συνετρίβοντο· ὥστε σφίσι μηδὲν ὅ τι τῶν δυναμένων ἀνθρώποις ἐν τῷ τοιούτῳ πάθει κακῶν συμβῆναι, μὴ συνενεχθῆναι. οὐδὲ γὰρ οὔτ' ἀποφυγεῖν που ῥᾳδίως ἠδύναντο. κἂν ἐκ τοῦ παρόντος τις περιεσώθη, εἰς ἕτερον ἐμπεσὼν ἐφθείρετο. καὶ ταῦτα οὐκ ἐν μιᾷ μόνον, ἀλλ' ἐπὶ πλείους καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας ὁμοίως ἐγίγνετο. καὶ πολλοὶ μὲν οἶκοι ἔρημοι τοῦ βοηθήσοντος σφίσιν ἀπώλοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπικουρούντων προσκατεπρήσθησαν. οἱ γὰρ στρατιῶται, οἵ τε ἄλλοι, καὶ οἱ νυκτοφύλακες, πρὸς τὰς ἁρπαγὰς ἀφορῶντες, οὐχ ὅσον οὐ κατεσβέννυσάν τινα, ἀλλὰ καὶ προσεξέκαιον. τοιούτων δὲ δὴ ἄλλων ἄλλοθι συμβαινόντων, ὑπέλαβέ ποτε τὸ πῦρ ἄνεμος, καὶ ἐπὶ τὰ λοιπὰ ὁμοῦ πάντα ἤγαγεν· ὥστε σκευῶν μὲν πέρι ἢ οἰκιῶν μηδένα μηδὲν ἔτι φροντίσαι, πάντας δὲ τοὺς λοιποὺς ἑστῶτας που ἐν ἀσφαλεῖ τινι ὁρᾶν ὥσπερ νήσους τινὰς καὶ πόλεις ἅμα πολλὰς φλεγομένας· καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς σφετέροις μηδὲν ἔτι λυπεῖσθαι, τὸ δὲ δημόσιον ὀδυρομένους, ἀναμιμνήσκεσθαι ὅτι καὶ πρότερόν ποτε οὕτως ὑπὸ τῶν Γαλατῶν τὸ πλεῖον τῆς πόλεως διεφθάρη. πάντων δὲ δὴ τῶν ἄλλων οὕτω διακειμένων, καὶ πολλῶν καὶ ἐς αὐτὸ τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ πάθους ἐμπηδώντων, ὁ Νέρων ἔς τε τὸ ἄκρον τοῦ παλατίου (ὅθεν μάλιστα σύνοπτα τὰ πολλὰ τῶν καιομένων ἦν) ἀνῆλθε, καὶ τὴν σκευὴν τὴν κιθαρῳδικὴν λαβὼν, ᾖσεν ἅλωσιν, ὡς μὲν αὐτὸς ἔλεγεν, Ἰλίου, ὡς δὲ ἑωρᾶτο, Ῥώμης. Τοιούτῳ μὲν δὴ πάθει τότε ἡ πόλις ἐχρήσατο οἵῳ οὔτε πρότερόν ποτε οὔθ' ὕστερον, πλὴν τοῦ Γαλατικοῦ. τό τε γὰρ *Παλατῖνον ὄρος σύμπαν, καὶ τὸ θέατρον τοῦ Ταύρου, τῆς τε λοιπῆς πόλεως τὰ δύο που μέρη ἐκαύθη· καὶ ἄνθρωποι ἀναρίθμητοι διεφθάρησαν. ὁ μέντοι δῆμος οὐκ ἔστιν ὅτε οὐ κατὰ τοῦ Νέρωνος ἠρᾶτο, τὸ μὲν ὄνομα αὐτοῦ μὴ ὑπολέγων, ἄλλως δὲ δὴ τοῖς τὴν πόλιν ἐμπρήσασι καταρώμενοι, καὶ μάλισθ' ὅτι αὖθις ἡ μνήμη τοῦ λογίου τοῦ κατὰ τὸν Τιβέριον ποτὲ ᾀσθέντος ἐθορύβει· ἦν δὲ τοῦτο, Τρὶς δὲ

τριηκοσίων

τριακοσίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, Ῥωμαίους ἔμφυλος ὀλεῖ στάσις. ἐπειδή τε ὁ Νέρων παραμυθούμενος αὐτοὺς, οὐδαμοῦ ταῦτα τὰ ἔπη εὑρῆσθαι ἔλεγε, μεταβαλόντες ἕτερον λόγιον, ὡς καὶ Σιβύλλειον ὄντως ὂν, ᾖδον· ἔστι δὲ τοῦτο, Ἔσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει. καὶ ἔσχεν οὕτως, εἴτε καὶ ὡς ἀληθῶς θεομαντείᾳ τινὶ προλεχθὲν, εἴτε καὶ τότε ὑπὸ τοῦ ὁμίλου πρὸς τὰ παρόντα θειασθέν. τελευταῖος γὰρ τῶν Ἰουλίων τῶν ἀπὸ Αἰνείου γενομένων, ἐμονάρχησε. Χρήματα δὲ ὁ Νέρων παμπληθῆ καὶ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν καὶ παρὰ τῶν δήμων, τὰ μὲν βίᾳ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπρησμοῦ, τὰ δὲ παρ' ἑκόντων δῆθεν ἠργυρολόγησε, καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτῶν τὸ σιτηρέσιον παρεσπάσατο.

Πράσσοντι δὲ αὐτῷ ταῦτα ἀγγελία ἐξ Ἀρμενίας καὶ δάφνη ἐπὶ τῇ νίκῃ αὖθις ἦλθεν. ὁ γάρ τοι Κορβούλων, συστήσας τε τὰ στρατιωτικὰ *ἐσκεδασμένα, καὶ ἀσκήσας ἠμελημένα, τόν τε Οὐολόγαισον τὸν βασιλέα τῶν Πάρθων, καὶ τὸν Τηριδάτην τὸν τῆς Ἀρμενίας ἡγούμενον, καὶ ἀγγελθεὶς μόνον ἐξεφόβησεν. ὅμοια γὰρ δὴ τοῖς πρώτοις Ῥωμαίων, οὐχ ὅτι τῷ γένει λαμπρὸς, ἢ τῷ σώματι ἰσχυρὸς, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ ἀρτίφρων ἦν· καὶ πολὺ μὲν τὸ ἀνδρεῖον, πολὺ δὲ καὶ τὸ δίκαιον τό τε πιστὸν ἐς πάντας καὶ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς πολεμίους εἶχεν. ὑφ' οὗπερ καὶ ὁ Νέρων ἐπὶ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀνθ' ἑαυτοῦ ἀπέστειλε, καὶ δύναμιν αὐτῷ ὅσην ἄλλῳ οὐδενὶ ἐπέτρεψε, πιστεύσας ὁμοίως καὶ τοὺς βαρβάρους αὐτὸν κατεργάσασθαι, καὶ αὐτῷ μὴ ἐπαναστήσεσθαι. καὶ ὁ μὲν οὐδέτερον τούτων ἐψεύσθη, τοὺς μέντοι ἄλλους ἀνθρώπους καθ' ἓν τοῦτο μόνον ὁ Κορβούλων ἐλύπησεν, ὅτι τὴν πρὸς τὸν Νέρωνα πίστιν ἐτήρησεν. οὕτω γὰρ αὐτὸν αὐτοκράτορα ἀντ' ἐκείνου λαβεῖν ἤθελον, ὥστε καὶ κακὸν τὸ μέρος τοῦτο μόνον γενέσθαι ἠξίουν. οὗτος οὖν ὁ Κορβούλων ἀκονιτὶ τὰ Ἀρτάξατα λαβὼν, τὴν πόλιν κατέσκαψε. πράξας δὲ τοῦτο, πρὸς τὰ Τιγρανόκερτα ἤλασε, πάσης μὲν τῆς τῶν ἐνδιδόντων σφᾶς χώρας φειδόμενος, πάντα δὲ τὰ τῶν ἀνθισταμένων πορθῶν, καὶ ἔλαβε καὶ ἐκεῖνα ἐθελούσια· ἄλλα τε ἔπραξε λαμπρὰ καὶ ἐπίδοξα. ἐφ' οἷς καὶ τὸν Οὐολόγαισον, καί τοι φοβερὸν ὄντα, ἐς διαλλαγὰς ἁρμοζούσας τῷ Ῥωμαίων ἀξιώματι ὑπηγάγετο. Κορβούλων μὲν οὖν, καίτοι ἰσχὺν μεγάλην καὶ δόξαν οὐκ ἐλαχίστην ἔχων, καὶ δυνηθεὶς ἂν ῥᾷστα αὐτοκράτωρ (ἅτε καὶ τῶν ἀνθρώπων τῷ τε Νέρωνι δεινῶς ἀχθομένων, καὶ ἐκεῖνον ἐς πάντα δὴ πάντων *θαυμαστῶν ὄντων)

τριακοσίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, Ῥωμαίους ἔμφυλος ὀλεῖ στάσις: *Hinc ter trecētis circumuoluentibus annis, Seditio perdet Romanos.* Cumq; Nero populi conſolandi cauſa hos verſus nuſquam repertos eſſe diceret, mutata ſententia hunc verſum, vt vere Sibyllinum, canere cœperũt: Ἔσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει, *Vltimus AEneadum matrem necat Induperator.* id quod accidit, ſiue vere prædictũ diuino oraculo, ſiue afflatu multitudinis ex ſtatu rerum qui tum erat. nam is vltimus ex Iulii familia, quæ ab Ænea pfecta erat, regnauit. Nero magnam pecuniam a priuatis & populis prætextu iſtius incendii partim vi, partim de voluntate ipſorũ exegit; & populo diuiſionem frumẽti abſtulit. Quæ dum ab Nerone gererentur, nũtius ex Armenia, laurusq; parta victoria ad eum allata eſt. Nam Corbulo, reſtituta exercitataq; re militari, quæ iam antea diſperſa & neglecta erat, Vologæſum regem Parthorum, & Teridatem principem Armeniæ, aduẽtu ſuo perterruit. Is *non ſolum genere clarus & viribus corporis, ſed etiam prudentiſſimus erat, poteratque cum veteribus Romanis comparari; vir magna fortitudine, & iuſtitia & fide, non modo in ſuos, ſed etiam in hoſtes. Cuius rei cauſa Nero eum pro ſe ad bellum gerendum miſit; eique tantam poteſtatem dedit, quantam vnquam nemini. Credidit enim eum ſuperaturũ eſſe barbaros, & ſecum in fide perpetuo mãſurum: quibus in rebus haud eum fefellit opinio. Nam Corbulo reliquos homines ob hanc vnam cauſam offendit, quod Neroni fidem ſeruaret; *eumq; dum principem pro illo habere cuperent, hac in re dumtaxat non probabant. Corbulo Artaxata abſq; pugna cepit, vrbemque diruit: poſt ad Tigranocerta contendit: regioni eorum parcebat qui deditionem facerent: agros vero vrbesque eorum qui reſiſterent, depopulabatur: ſicque & illa a volentibus capiebat. Cumque alia multa præclare & glorioſe faceret, Vologæſum, licet horribilem & formidoloſum hoſtem, adduxit ad fœdera facienda pro dignitate populi Romani. Itaque Corbulo magnam potentiam & gloriam adeptus, cum poſſet facillime Imperator deſignari, omnibus hominibus Neroni grauiter infenſis, cunctaſque res ipſius admirantibus,

non modo nihil vmquam molitus, accuſatusque numquam eſt, ſed tum etiam magis continens fuit. At Seneca & Rufus præfectus prætorii, cũ aliis viris illuſtribus contra Neronem coniurauerunt. Non enim amplius eius turpitudinem perferre, non petulantiam, non crudelitatem poterãt. Itaq; ſe, atque illum ſimul, his malis liberari cupiebant; idque palam Sulpicius † Aſper cẽturio, & † Subrius Flauius tribunus ſtipatorum militum, apud Neronem confeſſi ſunt. Horum ille, rogatus a Nerone cauſam coniurationis, reſpondit; *Quoniam*, inquit, *alio pacto tibi nõ poteram ſubuenire*. Flauius vero: *Dilexi te*, inquit, *& odi ſupra omnes homines. Dilexi, quod te ſperabam bonum principẽ fore: odi, quod hæc facias. non enim poſſum aurigæ & citharœdo ſeruire*. Hi, patefacta coniuratione, atque alii multi, horum cauſa ſupplicio affecti ſunt. Nam ſi cui crimina poterant inferri ex effuſa lætitia, mœrore, ſermone, nutu, iis criminibus illatis fides habebatur: nec erat vllum crimen, licet confictum eſſet, quod non ob ea quæ vere a Nerone facta fuerãt, credibile videretur. Qua in re amici mali multorum ſeruiq; plurimum potuerunt. nam alienos quidem ſeruos atque inimicos, quod eos habebãt ſuſpectos, cauebãt: ſuis autem ſe vel inuiti patefaciebant. ac de reliquis quidem dicere difficile eſt: Seneca vero Paulinam vxorem interficere voluit. dicebat enim ſe ei perſuaſiſſe mortẽ contemnere, eamq; ſecum vna mortem obire cupiuiſſe. igitur eius quoq; Seneca venas incidit: ſed cum is difficile moreretur, militibus mortem ei accelerantibus, ante mortuus eſt q̃ vxor. Ita Paulina ſuperſtes fuit: neque prius ſibi manus attulit, quã libellum quem ſcribebat, ceteraque emendauiſſet; quę non audebat apud quemq̃ deponere; metuens ne, ſi forte in manus Neronis veniſſent, interirent. Itaque Seneca hoc modo diſceſſit e vita: licet, vt homo imbecillo animo, Neroni conſuetudinem, quam cum ipſo habuiſſet, exprobraret, ſuasque facultates omnes propter ædificia, quę exſtruebantur, contuliſſet. Fratres Senecæ poſtea interfecti ſunt. Thraſea quoq; & Soranus, qui nobilitate, opibus, ac omni genere virtutis, primas partes tenebant, etſi culpam coniurationis non ſuſtinuerunt, tamen propterea quod tales erant, poſtea mortui ſunt. Contra Soranum Publios

Aper, al. Subius, al.

ἀποδέξασθαι, οὔτε ἐνεωτέρισέ τι, οὔτε ἠτιάθη, ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον ἐμετρίαζεν. ὁ γὰρ δὴ Σενέκας καὶ ὁ Ῥοῦφος ὁ ἔπαρχος, ἄλλοι τέ τινες τῶν ἐπιφανῶν, ἐπεβούλευσαν τῷ Νέρωνι· οὔτε γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην, οὔτε τὴν ἀσέλγειαν, οὔτε τὴν ὠμότητα αὐτοῦ ἔτι φέρειν ἠδύναντο. αὐτοί τε οὖν ἅμα τῶν κακῶν τούτων ἀπαλλαγῆναι, κἀκεῖνον ἐλευθερῶσαι ἠθέλησαν, ὥσπερ αὐτίκα Σουλπίκιός τε *Ἄσπερ ἑκατόνταρχος, καὶ *Σούβιος Φλάβιος χιλίαρχος, ἐκ τῶν σωματοφυλάκων ὄντες, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Νέρωνα ὡμολόγησαν. ἐκεῖνός τε γὰρ ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιθέσεως, εἶπεν ὅτι Ἄλλως σοι βοηθῆσαι οὐκ ἠδυνάμην· καὶ ὁ Φλάβιος, Καὶ ἐφίλησά σε, εἶπε, πάντων μᾶλλον, καὶ ἐμίσησα· ἐφίλησα μὲν, ἐλπίσας ἀγαθὸν αὐτοκράτορα ἔσεσθαι· ἐμίσησα δὲ, ὅτι ταῦτα καὶ τὰ ποιεῖς. οὔτε γὰρ ἁρματηλάτῃ οὔτε κιθαρῳδῷ δουλεύειν δύναμαι. μηνύσεως οὖν γενομένης, οὗτοί τε ἐκολάσθησαν, καὶ ἄλλοι δι' αὐτοὺς πολλοί. πᾶν γὰρ ὅ τι τις ἐγκαλέσαι τῳ ἐκ περιχαρείας καὶ λύπης, ῥημάτων τε καὶ νευμάτων, οἷόστε ἦν, καὶ ἐπεφέρετο καὶ ἐπιστεύετο· οὐδὲ ἔστιν ὅ τι τῶν ἐγκλημάτων, εἰ καὶ ἐπέπλαστο, ἀπιστεῖσθαι διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν τοῦ Νέρωνος ἔργων ἠδύνατο. καὶ διὰ τοῦτ' ἐς τὰ μάλιστα οἵ τε φίλοι οἱ πονηροὶ καὶ οἰκέται δεινοὶ ἤνθησαν. τοὺς μὲν γὰρ ἀλλοτρίους τούς τε ἐχθροὺς ὑποπτεύοντες, ἐφυλάσσοντο, πρὸς δὲ δὴ τοὺς συνόντας καὶ ἄκοντες ἐγυμνοῦντο. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων τῶν ἀπολωλότων πολὺ ἔργον εἰπεῖν· ὁ δὲ δὴ Σενέκας ἠθέλησε μὲν καὶ τὴν γυναῖκα Παυλῖναν ἀποκτεῖναι, λέγων πεπεικέναι αὐτὴν τοῦ τε θανάτου καταφρονῆσαι, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ μεταλλαγῆς ἐπιθυμῆσαι· καὶ ἔσχισε καὶ τὰς *ἐκείνου φλέβας. δυσθανατήσας δὲ δὴ, καὶ πρὸς τὸν ὄλεθρον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπειχθεὶς, προαπηλλάγη αὐτῆς, καὶ οὕτως ἡ Παυλῖνα περιεγένετο. οὐ μέντοι πρότερον ἑαυτοῦ ἥψατο, πρίν τό τε βιβλίον ὃ συνέγραφεν ἐπανορθῶσαι, καὶ τἄλλα (ἐδεδίει γὰρ μὴ καὶ ἐς τὸν Νέρωνα ἐλθόντα φθαρῇ) παρακαταθέσθαι τισί. Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐτελεύτησε, καίπερ τήν τε συνουσίαν τὴν πρὸς αὐτὸν, ὡς καὶ ἀσθενῶν, *προφερόμενος, καὶ πᾶσαν αὐτῷ τὴν οὐσίαν ἐπὶ τῇ τῶν οἰκοδομουμένων προφάσει κεχαρισμένος· καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὕστερον ἐπαπώλοντο. ὁ δὲ δὴ Θρασέας καὶ ὁ Σωρανὸς, καὶ γένους καὶ πλούτου τῆς τε συμπάσης ἀρετῆς τὰ πρῶτα ἀνήκοντες, ἐπιβουλῆς μὲν αἰτίαν οὐκ ἔσχον, ἀπέθανον δὲ καὶ αὐτοὶ ὅτι τοιοῦτοι ἦσαν. καὶ τοῦ γε Σωρανοῦ Πού-

πλιος Ἐγνάτιος Κέλωρ φιλόσοφος κατεψευδομαρτύρησε. δύο γὰρ ἀνδρῶν συνόντων αὐτῷ, Κασσίου τε Ἀσκληπιοδότου Νικαέως καὶ ἐκείνου Βηρυτίου, ὁ μὲν Ἀσκληπιόδοτος οὐχ ὅπως κατεῖπέ τι αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον καλοκἀγαθίαν οἱ προσεμαρτύρησε· καὶ διὰ τοῦτο τότε μὲν ἔφυγεν, ὕστερον δὲ ἐπὶ Γάλβου κατήχθη. ὁ δὲ δὴ Πούπλιος ἐπὶ μὲν τῇ συκοφαντίᾳ καὶ χρήματα καὶ τιμὰς ἔλαβε, καθάπερ οἱ ἄλλοι οἱ τοιοῦτόν τι ποιήσαντες· μετὰ δὲ τοῦτο ἐξωρίσθη. Σωρανὸς μὲν οὖν, ὡς καὶ μαγεύματί τινι διὰ τῆς θυγατρὸς κεχρημένος, ἐπειδὴ νοσήσαντος αὐτοῦ θυσίαν τινὰ ἐθύσαντο, ἐσφάγη· Θρασέας δέ, ὅτι οὔτε ἐς τὸ βουλευτήριον συνεχῶς, ὡς οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖς ψηφιζομένοις, ἀπήντα, οὔτ᾽ ἤκουσέ ποτε αὐτοῦ κιθαρῳδοῦντος, οὔτε ἔθυσε τῇ ἱερᾷ αὐτοῦ φωνῇ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, οὔτε ἐπεδείξατο οὐδέν· καίτοι ἐν *Παταβίῳ τῇ πατρίδι τραγῳδίαν κατά τι πάτριον ἐν ἑορτῇ τινὶ τριακονταετηρίδι ὑποκρινάμενος. ἐντεμὼν οὖν τὴν φλέβα, ἀνέτεινε τὴν χεῖρα, καὶ ἔφη, Σοὶ τοῦτο τὸ αἷμα, ὦ Ζεῦ ἐλευθέριε, σπένδω. Καὶ τί ἄν τις θαυμάσειεν εἰ τοιαῦτα [αὐτὸν] ἐπήχθη, ὁπότε τις, ὅτι πρὸς τῇ ἀγορᾷ ᾤκει, καὶ ἐργαστήρια ἐξεμίσθου, ἢ καὶ φίλους τινὰς εἰς αὐτὰ ὑπεδέχετο· καὶ ἄλλος, ὅτι τοῦ Κασσίου τοῦ τὸν Καίσαρα ἀποκτείναντος εἰκόνα εἶχε, καὶ ἐκρίθησαν καὶ ἐφονεύθησαν. Ἄξιον δὲ μνημονεῦσαι καὶ γυναικός τινος Ἐπιχάριτος. αὕτη γὰρ ἔν τε τῇ συνωμοσίᾳ ἐξετασθεῖσα, καὶ πᾶσαν αὐτὴν ἀκριβῶς πιστευθεῖσα, οὐδὲν τὸ παράπαν, καίπερ πολλάκις ὑπὸ τῆς Τιγελλίνου δεινότητος βασανισθεῖσα, ἐξέφηνε. Τί δ᾽ ἄν τις καταλέξειεν ὅσα ἐπὶ τῇ ἐπιβουλῇ ταύτῃ ἢ τοῖς δορυφόροις ἐδόθη, ἢ τῷ τε Νέρωνι καὶ τοῖς αὐτοῦ φίλοις ὑπέρογκα ἐψηφίσθη; Ῥοῦφος μέντοι Μουσώνιος ὁ φιλόσοφος ἐπὶ τούτοις ἐφυγαδεύθη, καὶ ἡ Σαβῖνα ὑπὸ τοῦ Νέρωνος τότε ἀπέθανε. κυούσῃ γὰρ αὐτῇ λάξ, εἴτε ἑκὼν εἴτε ἄκων, ἐνέθορεν. ἡ δὲ δὴ Σαβῖνα αὕτη οὕτως ὑπερετρύφησεν, (ἐκ γὰρ τῶν βραχυτάτων πάντα δηλωθήσεται) ὥστε τάς τε ἡμιόνους τὰς ἀγούσας αὐτὴν ἐπίχρυσα σπαρτία ὑποδεῖσθαι, καὶ ὄνους πεντακοσίας ἀρτιτόκους καθ᾽ ἡμέραν ἀμέλγεσθαι, ἵν᾽ ἐν τῷ γάλακτι αὐτῶν λούηται. τήν τε γὰρ ὥραν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ σώματος λαμπρῶς ἐσπουδάκει, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρεπῆ ποτε αὐτὴν ἐν κατόπτρῳ ἰδοῦσα, ηὔξατο τελευτῆσαι πρὶν παρηβῆσαι.

blius Egnatius Celer philoſophus falſum teſtimoniũ dixit. Cum enim duo homines præcipue cum Sorano verſarentur, Caſpius Aſclepiodotus Nicæus, & ille Berytius, Aſclepiodotus nõ modo nihil in eum dixit, ſed contra bonitatem integritatemque eius confirmauit. quamobrem tunc in exſilium miſſus eſt; licet eum Galba Imperator poſtea reſtituerit. Publius vero, quod eum calumniatus erat, pecuniam & honores adeptus eſt, vt ceteri omnes qui idem fecerant; quamuis poſtea in exſiliũ miſſus ſit. Soranꝰ ergo, quod vſus eſſe artibus magicis diceretur opera filię ſuæ, factis Nerone ægrotante ſacrificiis, occiſus eſt. Thraſea propterea moritur, quod raro, tamquam minime approbaret Senatus decreta, in Senatum venerat; & quod numquã Neronem audiuerat, dum cithara caneret; neq; voci eius ſacrę, vt reliqui omnes, ſacrificauerat, *aut approbauerat quidquã eius generis: *quamquam Pataui in patria tragœdiã egit, vt mos erat in quibuſdam ludis, qui trigeſimo quoq; anno fieri conſueuerant. Hic cum venam ſecuiſſet, porrecta manu ait; *Hunc tibi Iupiter libertatis patrone ſanguinẽ libo.* Neq; vero mirari quiſquam debet, ſi Nero huiuſmodi rebus ad homines interficiendos adducebatur, quando ab eo homines duo, quod alter eorũ habitaret in foro, & tabernas conduceret, amicosq; in eas reciperet; alter, quod ſtatuam Caſſii haberet, eius qui Cæſarẽ interfecerat, damnati, interfecti ſunt. Hoc loco prętereũda non eſt Epicharis mulier; de qua cũ quæſtio haberetur de coniuratione, cuius ipſa in primis cõſcia fuerat, ac crebris tormentis adhibitis ſæuitia Tigellini cruciaretur, nihil vmquã patefecit. Quis vero recẽſere poſſet ea quæ huius coniurationis cauſa prætorianis militibus data; aut ampliſſima atque magnificentiſſima decreta, quæ de Nerone amicis ve eius facta ſunt? Rufus Muſonius philoſophꝰ his de cauſis in exſiliũ miſſus eſt; & Sabina eſt a Nerone interfecta; quã prægnantem ſeu volens, ſeu per imprudentiã, calcibus oppreſſit. Sabina vero adeo delicate vixit, vt (nã hoc vno breuiter cognito res manifeſta erit) mulas quib. agebatur, haberet aureis *funib. ſubligatas; & quingẽtæ aſinæ, quæ ꝓxime peperiſſẽt, quotidie mulgerẽtur, vt ipſa earũ lacte lauaretur. Formã enim & nitorẽ corporis magno ſtudio curabat. nã cum aliquando ſe non ſatis bona forma in ſpeculo cerneret, mori prius quã ſeneſceret, optauit.

Nero tanto eius deſiderio teneri cœpit, vt puerum libertũ (is Sporus nominabatur) exſecari iuſſerit, quod Sabinæ ſimillimus erat; eoque in ceteris rebus pro vxore vſus ſit. Quinetiam progrediente tempore eũ in vxorem duxit; quamquam ipſe nupſit Pythagoræ *liberto; dotemq; ei per ſyngrapham conſtituit: quas nuptias populus Romanus celebrauit vna cum ceteris gentibus: licet hæc poſtea facta ſint. Sed tunc, vt paulo ante dicebam, mors quamplurimis allata eſt; multique etiam, ſalute a Tigellino magna pecunia redempta, liberati ſunt.

Nero cũ multa ridicule faceret, tum aliquando in orcheſtram inſpectante vniuerſo populo conſcendit; ibiq; quædam poemata ſua ſcripta de reb. Troianis legit: propter quæ, vt ꝓpter cetera omnia quæ faciebat, ſacrificia multa facta ſunt. Cogitabat de rebus geſtis Romanorum verſibus ſcribere; *cum tamen euolueret magnũ numerum librorum, antequam aliquid eorum componeret. Qua in re præter ceteros adhibebat Annęum Cornutum, virum illis temporib. doctrina & eruditione clariſſimum: quem tamẽ parum abfuit quin interfici iuſſerit; eum quidem certe in inſulam relegauit, propterea quod, nonnullis exiſtimantibus quadringentos libros a Nerone ſcribi oportere, nimium multos eſſe dixit. cumq; alter ita obiiceret; *Atqui Chryſippus, quem tu laudas & imitaris, multo plures compoſuit*; illos vtiles eſſe vitæ hominum reſpondit. Huius rei cauſa Cornutus exſilio mulctatus eſt. Lucano vero, ꝙ arte poetica clarus erat, vetitum fuit ne carmen faceret. Ceterum Caio Teleſino, & Suetonio Paulino Cõſulibus duo facta ſunt, quorum vnum honeſtiſſimũ, alterum turpiſſimum fuit. Nam Nero certauit inter citharœdos, eique victori magno applauſu corona impoſita eſt; perfectiſque ludis citharœdorum, in circo currus agitauit. Et Teridates, habens ſecum non ſolum ſuos, ſed etiam Vologæſi, Pacori, & Monobazi liberos, Romam deductus eſt; fuitque eorum iter vt in triumphis per omnes regiones ab Euphrate. Vigebat Teridates ætate, forma, nobilitate, prudentia, magnoque famulorum comitatu & apparatu regio; conſequebantur eum tria milia equitum Parthorum, cum frequentibus Romanis; eumque vrbes magnifice ornatæ, ac populi

καὶ οὕτως γε αὐτὴν ὁ Νέρων ἐπόθησεν, ὥστε καὶ παῖδα ἀπελεύθερον, ὃν Σπόρον *ὠνόμαζεν, ἐκτεμών, ἐπειδὴ τῇ Σαβίνῃ προσεῴκει, τά τε ἄλλα ὡς γυναικὶ αὐτῷ ἐχρῆτο, καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἔγημεν αὐτόν· καίπερ Πυθαγόρᾳ τινὶ ἐξελευθέρῳ *γεγαμημένος· καὶ προῖκα αὐτῷ κατὰ συγγραφὴν ἔνειμε, καὶ τοὺς γάμους σφῶν δημοσίᾳ οἵ τε ἄλλοι καὶ αὐτοὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἑώρτασαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ πολλοὶ μὲν (ὥσπερ εἶπον) ἐθανατώθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλων χρημάτων τὴν σωτηρίαν παρὰ τοῦ Τιγελλίνου ἐκπριάμενοι, ἀπελύθησαν. Ὁ δὲ Νέρων ἄλλα τε γελοῖα ἔπραττε, καί ποτε καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ θεάτρου ὀρχήστραν ἐν πανδήμῳ τινὶ θέᾳ κατέβη, καὶ ἀνέγνω Τρωϊκά τινα ἑαυτοῦ ποιήματα· καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς θυσίαι πολλαί, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἷς ἔπραττεν, ἐγένοντο. παρεσκευάζετο δὲ ὡς καὶ τὰς τῶν Ῥωμαίων πράξεις ἁπάσας συγγράψων ἐν ἔπεσι· *καὶ περί γε τοῦ πλήθους τῶν βιβλίων, πρὶν καὶ ὁποιονοῦν αὐτῶν συντεθῆναι, ἐσκέψατο, παραλαβὼν ἄλλους τε καὶ Ἀνναῖον Κορνοῦτον, εὐδοκιμοῦντα τότε τε ἐπὶ παιδείᾳ· καὶ αὐτὸν ὀλίγου μὲν καὶ ἀπέκτεινεν, ἐς νῆσον δ᾽ οὖν ἐνέβαλεν, ὅτι τινῶν *τετρακόσια ἀξιούντων αὐτὸν βιβλία γράψαι, πολλά τε αὐτὰ εἶναι ἔφη, καὶ μηδένα αὐτὰ ἀναγνώσεσθαι. καί τινος εἰπόντος, Καὶ μὴν Χρύσιππος ὃν ἐπαινεῖς καὶ ζηλοῖς, πολὺ πλείω συνέθηκεν, ἀπεκρίνατο ὅτι, Ἀλλ᾽ ἐκεῖνα χρήσιμα τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ ἐστίν. ὁ μὲν οὖν Κορνοῦτος φυγὴν ἐπὶ τούτῳ ὦφλεν. ὁ δὲ δὴ *Λουκανὸς ἐκωλύθη ποιεῖν, ἐπειδὴ ἰσχυρῶς *ὑπὸ τῇ ποιήσει ἐπῃνεῖτο. Ἐπὶ δὲ Γαΐου Τελεσίνου καὶ ἐπὶ *Σουτωνίου Παυλίνου ὑπάτων, ἐνδοξότατόν τε ἅμα ἔργον καὶ ἕτερον αἴσχιστον ἐγένετο. *ὅ τε γὰρ Νέρων ἐν τοῖς κιθαρῳδοῖς ἠγωνίσατο, καὶ νικητήρια αὐτῷ μὲν ἐκρότουν, τοῦ τε κιθαρῳδίας διδασκάλου ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ποιησάμενος ἡνιόχησε. καὶ ὁ Τηριδάτης ἐς τὴν Ῥώμην οὐχ ὅτι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τοῦ Ὀλογαίσου, τοῦ τε Πακόρου καὶ τοῦ Μονοβάζου ἄγων, ἀνήχθη· καὶ ἐγένετο αὐτῶν πομπὴ διὰ πάσης τῆς ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου γῆς ὥσπερ ἐν ἐπινικίοις. αὐτός τε γὰρ ὁ Τηριδάτης καὶ ἡλικίᾳ καὶ κάλλει καὶ γένει καὶ φρονήματι ἤνθει, καὶ ἡ θεραπεία ἥ τε παρασκευὴ ἡ βασιλικὴ πᾶσα αὐτῷ συνηκολούθει· τρισχίλιοί τε ἱππεῖς τῶν Πάρθων καὶ χωρὶς ἕτεροι Ῥωμαίων συχνοὶ συνείποντο. καὶ αὐτοὺς αἵ τε πόλεις λαμπρῶς κεκοσμημέναι, καὶ οἱ δῆμοι

πολλὰ καὶ χαρίεντα ἀναβοῶντες ὑπεδέχοντο· τά τε ἐπιτήδεια πάντα προῖκα εἶχον, ὥστε εἴκοσι μυριάδας τὸ ἡμερήσιον ἀνάλωμα τῷ δημοσίῳ λογισθῆναι· καὶ τοῦτο ἐπ' ἐννέα μῆνας οἷς ὡδοιπόρησαν, ὁμοίως ἐγένετο. ἵππευσε δὲ πανταχῇ μέχρι τῆς Ἰταλίας, καὶ αὐτῷ ἡ γυνὴ συμπαρίππευε, κράνος χρυσοῦν ἀντὶ καλύπτρας ἔχουσα, ὥστε μὴ ὁρᾶσθαι παρὰ τὰ πάτρια. ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ ζεύγεσι πεμφθεῖσιν ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἐκομίσθη, καὶ διὰ Πικεντίνων ἐς Νέαν πόλιν πρὸς αὐτὸν ἀφίκετο. οὐ μέντοι καὶ τὸν ἀκινάκην, ὅτε προσῄει αὐτῷ, καταθέσθαι, καίπερ κελευσθείς, ἠθέλησεν, ἀλλ' ἥλοις αὐτὸν τῷ κολεῷ προσέπηξε· καίτοι καὶ ἐς γῆν τὸ γόνυ καθείς, καὶ τὰς χεῖρας ἐπαλλάξας, δεσπότην τε αὐτὸν ὀνομάσας καὶ προσκυνήσας. ὁ οὖν Νέρων καὶ ἐπὶ τούτῳ αὐτὸν θαυμάσας, τοῖς τε ἄλλοις ἐδεξιώσατο, καὶ μονομαχίας ἐν Ποτιόλοις ἔθετο. ἠγωνοθέτησε δὲ Πατρόβιος ἐξελεύθερος αὐτοῦ· καὶ τοσαύτῃ γε τῇ λαμπρότητι καὶ τῇ δαπάνῃ ἐχρήσατο, ὥστε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ μηδένα ἄλλον πλὴν Αἰθιόπων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παίδων, εἰς τὸ θέατρον εἰσελθεῖν· καὶ (ἔδει γὰρ τῷ Πατροβίῳ τιμήν τινα διὰ ταῦτα ἀμείψασθαι) ἐτόξευσεν ὁ Τηριδάτης ἄνωθεν ἐκ τῆς ἕδρας θηρία· καὶ δύο γε ταύρους μιᾷ ἅμα βολῇ (εἴ γέ τῳ πιστὸν) διέτρωσε καὶ ἀπέκτεινε. Μετὰ δὲ τοῦτο ἔς τε τὴν Ῥώμην αὐτὸν ὁ Νέρων ἀνήγαγε, καὶ τὸ διάδημα αὐτῷ ἐπέθηκε. καὶ πᾶσα μὲν ἡ πόλις ἐκεκόσμητο καὶ φωσὶ καὶ στεφανώμασιν, οἵ τε ἄνθρωποι πολλοὶ πανταχόθεν ἑωρῶντο. μάλιστα δὲ ἡ ἀγορὰ ἐπεπλήρωτο. τὸ μὲν γὰρ μέσον αὐτῆς ὁ δῆμος λευχειμονῶν καὶ δαφνηφορῶν κατὰ τέλη εἶχε, τὰ δ' ἄλλα οἱ στρατιῶται, λαμπρότατα ὡπλισμένοι· ὥστε καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ τὰ σημεῖα ἀστράπτειν. οἵ τε κέραμοι καὶ αὐτοὶ πάντων τῶν τῇδε οἰκοδομημάτων ἐκρύπτοντο ὑπὸ τῶν ἀναβεβηκότων. τούτων δ' οὕτως ἐκ νυκτὸς προπαρασκευασθέντων, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Νέρων ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐπινίκιον ἐνδεδυκώς, σύν τε τῇ βουλῇ καὶ σὺν τοῖς δορυφόροις· καὶ ἐπί τε τὸ βῆμα ἀνέβη, καὶ ἐπὶ δίφρου ἀρχικοῦ ἐκαθέζετο. καὶ μετὰ τοῦτο ὅ τε Τηριδάτης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ διά τε στοίχων ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων διῆλθον, καὶ πρὸς τῷ βήματι προστάντες, προσεκύνησαν αὐτόν, ὥσπερ καὶ πρότερον. κραυγῆς τε ἐπὶ τούτῳ πολλῆς συμβάσης, ἐξεπλάγη τε ὁ Τηριδάτης, καὶ ἄφωνος χρόνον τινά, ὡς καὶ ἀπολλύμενος,

magnis lætiſque clamoribus excipiebant: quęque neceſſaria erant, omnia gratis ei præſtabantur. In quam rem populus Romanus ſumptum faciebat ſingulis dieb. †octingenta ſeſtertia: idque nouem menſibus, quibus iter fecit, factum eſt. Teridates equo vbique vehebatur, quouſque in Italiam venit: itidem vxor eius faciebat: gerebatque galeam auream pro* integumento, ne contra morem patriæ conſpiceretur. In Italia vehi cœpit curribus a Nerone miſſis: ad eumque Neapolim per agrum †Picentinum venit. Dum Neronem conueniret, quamquam iuſſus eſt gladium quem gerebat, deponere, tamen noluit; ſed eum vaginæ clauis affixit: quamuis illum genu flexo, ac manus viciſſim *ad cęlum tendens, veneratus Dominum appellauerit. Hũc Nero ob eam cauſam admiratus, benigne & comiter excipit, ac præter cetera ludos gladiatorios Puteolis facit. Præfectus ludorum fuit Patrobius libertus eius: tantaque fuit eorum magnificentia atque ſumptus, vt vnius diei ſpatio nemo preter viros & mulieres & pueros Æthiopes, amphitheatrum ingrederetur: *quibus de cauſis Patrobius aliquo honore dignus erat. Ibi Teridates de ſuperiore loco in quo ſedebat, belluas iaculo traiecit: duoſque tauros vno ictu (ſi tamen credibile eſt) vulnerauit ac confecit. His perfectis rebus, Nero Romam eum adduxit, eique diadema impoſuit. Ibi tota vrbe luminibus ſertiſque ornata, magna viſa eſt vbique hominum multitudo; ſed forum in primis refertum erat. nam populus albatus laureatuſque certis ordinibus medium forum tenuit; cetera tenebant milites armati ſplendidiſſime, eorumq; arma & ſigna relucebant inſtar fulguris; nulliuſque apparebant ædificii tecta, propter multitudinem eorum qui in ea aſcenderant. Quibus rebus de nocte comparatis, Nero ornatus veſte triumphali, prima luce forum introiit cum Senatu & Prætorianis militibus: deinde tribunal conſcendit, & in ſede principali conſedit. Teridates cum iis quos ſecum habebat, per ordines armatorum, qui vtrimque inſtructi fuerãt, tranſiit: poſt, vbi ad tribunal veniunt, Neronem, vt antea fecerant, venerantur. Quas ob res editis magnis clamoribus, Teridates perterritus, mutus, quaſi actum de ſe foret, aliquanto tempore

† aureorum octo milliũ, al. xx myriades drachm. Gr.

† Picent. al.

remanſit: ſed vbi indicto ſilentio animum recepit, coactus ſeruire tempori, & neceſſitati parere, non curauit ſiquid paulo humilius loqueretur; adductus ſpe eorum quæ poſtea conſecutus eſt. *Ego*, inquit, **domine*, *Arſacis nepos, Vologaſi & Pacori regum frater, tuus, ſeruus ſum; veniq; vt te deū meum, non ſecus ac* Μίθραν, *id eſt ſolem, colerem. Equidem *tuus ero quē tu me fato quodam efficies. Tu enim fatum meum es & fortuna.* Huic Nero ita reſpondit: *Tu quidem quod huc veneris, recte*, inquit, *feciſti, vt præſens præſente me fruereris. nam quæ neque pater tuus tibi reliquit, neque fratres qui dederant, ſeruauerunt, ea ipſe tibi nunc do; teque regem Armeniæ facio; vt tu atq; illi ſimul intelligatis, in mea eſſe poteſtate, regna dare & adimere.* Hæc cum dixiſſet, iuſſit eum adſcendere in ſedem quæ ante tribunal ob eam cauſam parata fuerat. Tum Teridates ad pedes Neronis conſedit; eique Nero diadema impoſuit; & ingentes clamores editi ſunt. Poſt hæc actus eſt decreto Senatus celebris conuentus in theatro; cuius nō modo ſcena, ſed etiam ipſum totum circuitu intus erat inauratum; itemq; cetera omnia, quæ intromittebantur, auro ornata erant. Quibus de cauſis ille *dies aureus* nominatus eſt. Peripetaſmata, quæ in aere extenſa erant ad defendendos ſolis ardores, purpurea fuerunt, ſtellis aureis circum vndique relucentibus: in medio horum [7] Nero currum agitās, acu pictus erat. Inde magnificum conuiuium actum eſt. Poſt hæc Nero cithara publice cecinit, curruſq; praſina veſte indutus, & †galero aurigarum ornatus, agitauit. Hic Teridates Neronē reprobare & deteſtari, Corbulonem in primis laudare: hoc tantum in eo reprehendere, quod talem dominum perferret. Qua de re nec ipſum quidem Neronē celauit. nam ei ita aliquando dixit: *Domine*, inquit, *optimum* ſeruum Corbulonem nactus es.* Sed id Nero non intellexit, quod ei Teridates in ceteris rebus aſſentaretur, ſeque ſtudioſiſſime in eius familiaritatem inſinuaret. Cuius rei cauſa multa munera accepit, quorū pretiū aiunt fuiſſe ad †bis millies ſeſtertium; pmiſſumq; eſt ei Artaxata inſtaurare; ob eāq; cauſam magnū numerum fabrorū, quos partim a Nerone acceperat, partim pſuaſerat pecunia, Roma

†Galea, Gr.

† aureorum vicies centena millia, Bl. quinque millia myriadū drachm. Gr.

ἐγένετο. ἔπειτα σιωπῆς κηρυχθείσης ἐπεθάῤῥησέ τε, καὶ ἐκβιασάμενος τὸ φρόνημα, τῷ τε καιρῷ καὶ τῇ χρείᾳ ἐδούλευσε, μηδὲν φροντίσας εἴ τι ταπεινὸν φθέγξαιτο, πρὸς τὴν ἐλπίδα ὧν τεύξαιτο. εἶπε γὰρ οὕτως, Ἐγὼ, δέσποτα, Ἀρσάκου μὲν ἔκγονος, Οὐολογαίσου δὲ καὶ Πακόρου τῶν βασιλέων ἀδελφὸς, σὸς δὲ δοῦλός εἰμι· καὶ ἦλθόν τε πρὸς σὲ τὸν ἐμὸν θεὸν προσκυνήσων σε, ὡς καὶ τὸν Μίθραν· καὶ ἔσομαι τοῦτο ὅ τι ἂν σὺ ἐπικλώσῃς. σὺ γάρ μοι καὶ μοῖρα εἶ καὶ τύχη. Ὁ δὲ Νέρων ἠμείψατο αὐτὸν ὧδε· Ἀλλ' εὖ τοι ἐποίησας, αὐτὸς δεῦρο ἐλθὼν, ἵνα καὶ παρὼν παρόντος μου ἀπολαύσῃς. ἃ γάρ σοι οὔτε ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὔτε οἱ ἀδελφοὶ δόντες ἐτήρησαν, ταῦτα ἐγὼ χαρίζομαι· καὶ βασιλέα τῆς Ἀρμενίας ποιῶ, ἵνα καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνοι μάθωσιν ὅτι καὶ ἀφαιρεῖσθαι *βασιλείας καὶ δωρεῖσθαι δύναμαι. Ταῦτ' εἰπὼν, ἀνελθεῖν τε αὐτὸν κατὰ τὴν ἄνοδον τὴν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος πεποιημένην ἐκέλευσε, καὶ *καθιζηθέντι αὐτῷ ὑπὸ τὸν πόδα τὸ διάδημα ἐπέθηκε· βοαί τε καὶ ἐπὶ τούτῳ πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ ἐγένοντο. ἐγένετο δὲ κατὰ ψήφισμα καὶ πανήγυρις θεατρικὴ, καὶ τὸ θέατρον, οὐχ ὅτι ἡ σκηνὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ περιφέρεια αὐτοῦ πᾶσα ἔνδοθεν ἐκεχρύσωτο· καὶ τἆλλα ὅσα ἐσῄει, χρυσῷ ἐκεκόσμητο. ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἡμέραν αὐτὴν χρυσῆν ἐπωνόμασαν. τά γε μὴν παραπετάσματα τὰ διὰ τοῦ ἀέρος διαταθέντα, ὅπως τὸν ἥλιον *ἀπερύκοι, ἁλουργὰ ἦν, καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἅρμα ἐλαύνων ὁ Νέρων ἐνέστικτο· πέριξ δὲ ἀστέρες χρυσοῖ ἐπέλαμπον.

Ταῦτα μὲν οὕτως ἐγένετο, καὶ δηλονότι καὶ συμποσίῳ πολυτελεῖ ἐχρήσαντο. ὁ δὲ Νέρων ἐπὶ τούτοις καὶ ἐκιθαρῴδησε δημοσίᾳ, καὶ ἡρματηλάτησε, τήν τε στολὴν τὴν πρασίνην ἐνδεδυμένος, καὶ τὸ κράνος τὸ ἡνιοχικὸν περικείμενος. ἐφ' οἷς ὁ Τηριδάτης αὐτὸν μὲν δυσχεραίνων, τὸν δὲ Κορβούλωνα ἐπαινῶν, ἐν αὐτοῦ τοῦτο μόνον ᾐτιᾶτο, ὅτι τοιοῦτον δεσπότην ἔχων ἔφερεν. οὐκοῦν οὐδὲ πρὸς αὐτὸν τὸν Νέρωνα ἀπεκρύψατο, ἀλλ' εἶπέ ποτε αὐτῷ, Ἀγαθὸν, ὦ δέσποτα, ἀνδράποδον Κορβούλωνα ἔχεις. Ταῦτα μὲν οὐδὲ συνιέντι αὐτῷ ἔλεγεν· ἐν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις καὶ ἐκολάκευσεν αὐτὸν καὶ ὑπέδραμε δεινότατα· καὶ διὰ τοῦτο δῶρά τε παντοδαπὰ πεντακισχιλίων μυριάδων ἄξια, ὥς φασιν, ἔλαβε, καὶ Ἀρτάξατα ἀνοικοδομῆσαι ἐπετράπη· δημιουργούς τε πρὸς *τούτοις πολλοὺς, τοὺς μὲν παρ' ἐκείνου λαβὼν, τοὺς δὲ καὶ χρήμασι πείσας, ἐκ τῆς Ῥώμης ἐξήγα-

ἐξήγαγεν. οὐ μέντοι καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὁ Κορβούλων ἐς τὴν Ἀρμενίαν διαβῆναι ἐφῆκεν, ἀλλὰ μόνοις τοῖς ὑπὸ τοῦ Νέρωνος αὐτῷ δοθεῖσιν. ὅθεν καὶ ἐπὶ μᾶλλον ὁ Τηριδάτης τοῦτον τε ἐθαύμασε, καὶ ἐκείνου κατέγνω. ἀνεκομίσθη δὲ οὐχ ᾗπερ ἦλθε διὰ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, καὶ ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον, ἀλλ' ἐς τὸ Δυρράχιον ἐκ τοῦ Βρεντεσίου πλεύσας. καὶ εἶδε καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις· ὥστε καὶ ἐξ ἐκείνων τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν καταπλαγῆναι καὶ ἰσχύος ἕνεκα καὶ κάλλους.

Ὁ μὲν δὴ Τηριδάτης τὰ Ἀρτάξατα ἀνοικοδομήσας, Νερώνεια προσηγόρευσεν. ὁ δὲ δὴ Οὐολόγαισος, *ὅτι ἐλθεῖν πρὸς τὸν Νέρωνα, καίτοι πολλάκις *μεταπεμφθεὶς, οὐκ ἠθέλησε· καὶ τέλος, ὡς ὀχληρὸς αὐτῷ ἐγίνετο, ἀντεπέστειλέν οἱ ὅτι Πολύ σοι ῥᾷον ἢ ἐμοὶ ἐστὶ τοσαύτην θάλασσαν πλεῦσαι. ἂν οὖν εἰς τὴν Ἀσίαν ἔλθῃς, τότε συνθησόμεθα συμβαλεῖν ἀλλήλοις. Νέρων δὲ ἐπὶ μὲν ἐκεῖνον οὐκ ἔπλευσε, καίπερ ὀργὴν αὐτῷ ἔχων· οὐ μὴν οὐδὲ ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας, ἢ τὰς Πύλας τὰς Κασπίας, ὥσπερ ἐνενόει. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ κατασκόποις ἑκατέρωσε ἔπεμψεν. ἐς δὲ δὴ τὴν Ἑλλάδα ἐπεραιώθη, *οὔ τι γε ὡς *Φλαμινῖνος, οὐδὲ ὡς Μούμμιος, ἢ καὶ Ἀγρίππας καὶ Αὔγουστος οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπί τε ἡνιοχῆσαι καὶ κιθαρῳδῆσαι, κηρύξαι τε καὶ τραγῳδίας ὑποκρίναι. οὐ γὰρ ἤρκει αὐτῷ ἡ Ῥώμη, οὐδὲ τὸ τοῦ Πομπηίου θέατρον, οὐδὲ ὁ μέγας ἱππόδρομος, ἀλλ' ἐδεήθη καὶ ἐκστρατείας τινὸς, ἵνα καὶ περιοδονίκης (ὡς ἔλεγε) γένηται. τοσοῦτόν γε πλῆθος οὐχ ὅτι τῶν αὐγουστείων ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐπηγάγετο, ὅσον, εἴπερ ἐμπολέμιον ἦν, καὶ Πάρθους ἂν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη ἐχειρώσατο· ἀλλ' ἦσαν οἷοι Νερώνειοι ἂν στρατιῶται γένοιντο, καὶ ὅπλα κιθάρας τε καὶ πλῆκτρα, πρόσωπά τε καὶ ἐμβάτας ἔφερον· καὶ ἐνίκησε νίκας οἵας στρατοπέδῳ τοιούτῳ ἔπρεπε, καὶ κατέλυσε Τέρπνον, καὶ Διόδωρον, καὶ Παμμένην, [ὡς] οἷα Φίλιππον, ἢ Περσέα, ἢ Ἀντίοχον. καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, καὶ τὸν Παμμένην ἐκεῖνον ἐπὶ τοῦ Γαΐου ἀκμάσαντα κατηνάγκασε, καίτοι γέροντα ὄντα, ἀγωνίσασθαι, ἵνα αὐτοῦ τοὺς ἀνδριάντας κρατήσας αἰκίσηται). καὶ εἰ μὲν μόνα ταῦτα ἐπεπράχει, γέλωτα ἂν ὠφλήκει. καίτοι πῶς ἄν τις καὶ ἀκοῦσαι, μὴ ὅτι ἰδεῖν, ὑπομείνειεν αὐτοκράτορα Αὔγουστον ἔς τε τὸ λεύκωμα ἐν τοῖς ἀγωνισταῖς ἐγγραφόμενον, καὶ τὴν φωνὴν ἀσκοῦντα, μελετῶντά τε τινὰς ᾠδάς, καὶ τὴν μὲν κεφαλὴν κομῶντα, τὸ δὲ γένειον ψιλιζόμενον· ἱμάτιον ἀναβαλλόμενον ἐν τοῖς δρόμοις, μεθ' ἑνὸς ἢ δύο ἀκολούθων βαδίζοντα, τοὺς ἀντιπάλους ὑποβλέποντα, καὶ ἀεί τι πρὸς αὐτοὺς μεθ' ἀψιμαχίας

abduxit: ex quibus Corbulo eos tantum quos a Nerone acceperat, paſſus eſt in Armeniam tranſire. Quamobrem Teridates hunc magis admirabatur, illum damnabat. Reuerſus eſt non per Illyricum, & trans Ionium, qua via venerat; ſed Brundiſio Dyrrachium nauigauit; viditque vrbes Aſiæ munitiſſimas atque pulcherrimas, ac propter eas obſtupuit Imperium populi Romani: poſt Artaxata inſtaurauit, eaque cognominauit *Neronia*. Vologæſus autem, ſæpenumero accerſitus, venire ad Neronem noluit; *cui etiam ad extremum infeſtus fuit, atque ita reſcripſit: *Tibi quidem*, inquit, *longe facilius eſt tam magnum mare tranſire, quam mihi. Si ergo in Aſiam veneris, conſtituemus quando nobis congrediendum ſit.* Nero tamen nec aduerſus eum, nec cōtra Æthiopas, & Pylas Caſpias, vti cogitabat, nauigauit: ſed miſſis vtroque exploratoribus, in Græciam tranſiit, non vt maiores eius fecerant, Flamininus, Mummius, Agrippa, Auguſtus: ſed vt currus agitaret, cithara caneret, præconis officio fungeretur, & tragœdias ageret. Non enim Roma ei ſufficiebat, non theatrum Pompeii, non Circus maximus: ſed expeditione opus fuit, vt fieret (ſicuti dicebat) περιοδονίκης: tantamque ſecum multitudinem adduxit, non ſolum Auguſtalium, ſed etiam aliorum hominum, quanta, ſi bellicus exercitus fuiſſet, aut Parthos aliaſve gentes cepiſſet. Sed illi erant videlicet Neroniani milites, proque armis ferebant citharas, plectra, perſonas, ſoccos. Itaque reportauit victoriam dignam tali exercitu; Terpnumque, & Diodorum, & Pammenem, pro Philippo, Perſeo, Antiocho ſuperauit. Nam Pammenem illum, qui fuerat Caii temporibus, licet iam ſenectute confectum, certare coegit; vt victor ſtatuas eius contumelioſe verberaret. Quæ ſi tantummodo a Nerone eſſent facta, ipſe quidem ridiculus fuiſſet. etſi quis audire aut videre æquo animo potuit Imperatorem Auguſtum in albo athletarum inſcribi, vocem exercere, meditari cantilenas, comam nutrire, mentum pilis nudare, in curriculo veſtem reiicere, ire cum vno duobuſve comitibus, torue aſpicere aduerſarios, eiſque ſemper per rixam

maledicere, præfectos certaminum & flagelliferos pertimeſcere, iiſque clam pecuniam largiri, ne deprehenſus flagello cæderetur: atque hæc omnia facere,*vt cum in certaminibus citharœdorum vinceret, Cæſaribus inferior eſſet. Quas res quis ſolas deploret, quando is, dum ſoccos indueret,omnem potentiam exuebat; ac dum perſonam ſuſciperet, dignitatem abiiciebat Imperii? vinculis enim conſtringebatur vt ſeruus fugitiuus, deducebaturque vt cæcus:*concipiebat, pariebat, inſaniebat. Oedipum, Thyeſtem, Herculem, Alcmæonem, Oreſtem plurimum agebat; ac perſonas nunc illis,nunc ſibi ſimiles gerebat: in muliebri quidem ornatu Sabinam imitabatur. vinciebaturque catenis aureis. non enim conuenire videbatur, principem Romanum ferreis conſtringi. Hæc omnia cum ceteri omnes & milites viderent, patiebantur, & collaudabant, ipſumque præter alia quæ conſueuerant, Pythicum, Olympicum, Periodicum, omnium denique certaminum victorem nominabant, Imperii nomina cum his nominibus permiſcentes, ita vt poſt vnumquodque eorum Cæſaris aut Auguſti nomen poneretur. Nemo infelicitatem iſtius miſereri eſt auſus, nemo odio habere. Vnus quidam e militibus, vt eum vinctum & religatum conſpexit, accurrit ac diſſoluit. Alter, rogatus quid faceret Imperator, *Parit*, inquit: tum enim Canacen agebat. Nemo quidquam fecit dignum homine Romano: tantam enim pecuniam ab eo conſequebantur, vt, quo maiorem acciperent, optarent vt idem ſæpe faceret.* Quæ ſola ſi(vt paulo ante dixi)facta eſſent, tamen ea res nimium ſecura, ignominia notata, & ludibrio habita fuiſſet: nunc autem, quaſi vere ad bellum gerendum veniſſet, Græciam depopulatus eſt, licet eam liberam reliquerit: fecitque cædes infinitas, & bona quorundam adhuc viuentium publicauit, atq; innumerabilia donaria, quæ vel Romæ in templis repoſita erãt, abſtulit. Qui in vrbe erant atq; in omni Italia, eos omnes dedidit Helio Cæſariano; cui tãta facta erat rerũ omnium poteſtas, vt

λέγοντα· τοὺς ἀγωνοθέτας τούς τε μαστιγοφόρους φοβούμενον, καὶ χρήματα αὐτοῖς κρύφα ἅπασιν ἀναλίσκοντα, μὴ καὶ ἐλεγχθεὶς μαστιγωθῇ· καὶ ταῦτα μέντοι πάντα ποιοῦντα, ἵνα τὸν τῶν κιθαρῳδῶν ἀγῶνα νικήσας, ἡττηθῇ τὸν τῶν Καισάρων. καὶ τί δῆτις ταῦτα αὐτοῦ μόνα ὀδύραιτο, ὁπότε καὶ ἐπὶ τοὺς ἐμβάτας ἀναβαίνων κατέπιπτεν ἀπὸ τοῦ κράτους, καὶ τὸ προσωπεῖον ὑποδυόμενος ἀπέβαλλε τὸ τῆς ἡγεμονίας ἀξίωμα, ἐδεῖτο ὡς δραπέτης, ἐποδηγεῖτο ὡς τυφλὸς, ἐκύει, ἔτικτεν, ἐμαίνετο· τόν τε Οἰδίποδα καὶ τὸν Θυέστην, τόν τε Ἡρακλέα, καὶ τὸν Ἀλκμαίωνα τόν τε Ὀρέστην ὡς πλεῖστα ὑποκρινόμενος. καὶ τά γε πρόσωπα ποτὲ μὲν αὐτοῖς ἐκείνοις, ποτὲ δὲ καὶ ἑαυτῷ εἰκασμένα ἔφερε. τὰ γὰρ τῶν γυναικῶν πάντα πρὸς τὴν Σαβῖναν ἐσκεύαστο. χρυσαῖς μέντοι ἁλύσεσιν ἐδεσμεύετο· καὶ γὰρ οὐκ ἔπρεπεν (ὡς ἔοικεν) αὐτοκράτορι Ῥωμαίων σιδηραῖς δεῖσθαι. καὶ ταῦτα μέντοι πάντα οἵ τε ἄλλοι πάντες καὶ οἱ στρατιῶται ὁρῶντες ἔφερον, ἐπῄνουν· πυθιονίκην τε αὐτὸν καὶ ὀλυμπιονίκην καὶ περιοδονίκην, παντονίκην πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς εἰώθεσαν, ἀπεκάλουν, συμμιγνύντες δηλονότι αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς ὀνόματα, ὥστε ἐφ' ἑκάστῳ τόν τε Καίσαρα καὶ τὸν Αὔγουστον ἀκροτελεύτιον εἶναι. οὐδὲ ἐτόλμησεν οὐδεὶς αὐτὸν οὔτε ἐλεῆσαι τὸν κακοδαίμονα, οὔτε μισῆσαι· ἀλλ' εἷς μέν τις στρατιώτης, ἰδὼν αὐτὸν δεδεμένον, ἠγανάκτησε, καὶ προσδραμὼν ἔλυσεν· ἕτερος δὲ, ἐρομένου τινὸς, τί ποιεῖ ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπεκρίνατο ὅτι *τίκτει· καὶ γὰρ τὴν Κανάκην ὑπεκρίνετο. ἔργον δ' οὐδὲν ἄξιον Ῥωμαίων οὐδεὶς σφῶν ἐποίησε. τοσαῦτα γάρ που χρήματα διελάγχανον, ὥστε καὶ εὔχεσθαι αὐτὸν πολλὰ τοιαῦτα δρᾶν, ἵν' *ἔτι πλείονα λαμβάνωσιν.

Ἀλλ' εἰ μὲν ταῦτα μόνα οὕτως ἐγεγόνει, αἰσχύνη τε ἅμα καὶ χλευασία τὸ πρᾶγμα ἀκίνδυνον ἐνενόμιστο· νῦν δ' ὡς ἀληθῶς, ὥσπερ ἐπὶ πόλεμον σταλεὶς, πᾶσαν μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐλεηλάτησε, καίπερ ἐλευθέραν ἀφεὶς, παμπληθεῖς δὲ ἐφόνευσεν, ἐπεὶ τάς γε οὐσίας ὅσας καὶ ζώντων τινῶν ἐδήμευσε, καὶ τὰ ἀναθήματα ὅσα καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ ναῶν ἐσύλησεν, οὐδὲ ἐξαριθμήσειεν ἄν τις. τοὺς μέντοι ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ πάντας Ἡλίῳ τινὶ Καισαρείῳ ἐκδότους παρέδωκε. πάντα γὰρ ἁπλῶς αὐτῷ ἐπετέτραπτο, ὥστε καὶ δημεύειν, καὶ φυγαδεύειν, καὶ ἀποκτιννύναι (καὶ

πρὶν δηλῶσαι τῷ Νέρωνι) καὶ ἰδιώτας ὁμοίως, καὶ ἱππέας, καὶ βουλευτάς. οὕτω μὲν δὴ τότε ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ δύο αὐτοκράτορσιν ἅμα ἐδούλευσε, Νέρωνι καὶ Ἡλίῳ. οὐδὲ ἔχω εἰπεῖν ὁπότερος αὐτῶν χείρων ἦν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἐκ τοῦ ὁμοίου πάντα ἔπραττον, ἐν ἑνὶ δὲ τούτῳ διήλλαττον, ὅτι ὁ μὲν τοῦ Αὐγούστου ἀπόγονος κιθαρῳδούς, ὁ δὲ τοῦ Κλαυδίου ἀπελεύθερος Καίσαρας ἐζήλου. τὸν γὰρ Τιγελλῖνον ἐν προσθήκης μέρει τοῦ Νέρωνος, ὅτι σὺν αὐτῷ ἦν, τίθημι. χωρὶς δὲ ὅ τε Πολύκλειτος, καὶ Καλουΐα Κρισπινίλλα ἦγον, ἐπόρθουν, ἐσύλων πάνθ' ὅσα ἐνεδέχετο· ἐκεῖνος μὲν, μετὰ τοῦ Ἡλίου ἐν τῇ Ῥώμῃ, αὕτη δὲ μετά τε τοῦ Νέρωνος, καὶ μετὰ τῆς Σαβίνης τοῦ Σπόρου. τήν τε γὰρ φυλακὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐπιτροπείαν τὴν περὶ ἐσθῆτα, καίπερ γυνὴ καὶ ἐπιφανὴς οὖσα, ἐπεπίστευτο, καὶ δι' αὐτῆς πάντες ἀπεδύοντο. ὠνόμασε δὲ Σαβῖναν τὸν Σπόρον, οὐ κατὰ τοῦτο μόνον ὅτι διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῆς ἐξετέτμητο, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐγήματο αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐκείνη, ἐν τῇ Ἑλλάδι κατὰ συμβόλαιον, ἐκδόντος αὐτὸν τοῦ Τιγελλίνου, ὥσπερ ὁ νόμος ἐκέλευσε. καὶ τούς τε γάμους αὐτῶν πάντες οἱ Ἕλληνες ἑώρτασαν, τά τε ἄλλα (οἷα εἰκὸς ἦν) ἐπιλέγοντες, καὶ γνησίους σφίσι παῖδας γεννηθῆναι εὐχόμενοι. κἀκ τούτου συνεγίνοντο ἅμα τῷ Νέρωνι, Πυθαγόρας μὲν ὡς ἀνήρ, Σπόρος δὲ ὡς γυνή. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ κυρία, καὶ βασιλὶς, καὶ δέσποινα ὠνομάζετο. Καὶ τί τοῦτο θαυμάσειεν ἄν τις, ὁπότε καὶ μειράκια καὶ κόρας σταυροῖς γυμνὰς προσδέων, θηρίου τέ τινος δορὰν ἀνελάμβανε, καὶ προσπίπτων σφίσιν, ἠσέλγαινεν ὥσπερ τι ἐσθίων. Τοιαῦτα μὲν ὁ Νέρων ἠσχημόνει. τοὺς δὲ βουλευτὰς, χιτώνιόν τι ἐνδεδυκὼς ἄνθινον, καὶ σινδόνιον περὶ τὸν αὐχένα ἔχων, ἠσπάζετο. καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἤδη παρηνομοῦμεν, ὥστε καὶ ἀζώστους χιτῶνας ἐν τῷ δημοσίῳ ἐνδύεσθαι. λέγεται δ' ὅτι καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ ἐκ τοῦ τέλους ἐπὶ αὐτοῦ πρῶτον *ἐφ' ἱππίοις ἐν τῇ ἐτησίᾳ σφῶν ἐξετάσει ἐχρήσαντο. Ἐν δὲ τοῖς *Ὀλυμπίοις ἅρμα ἐλάσας, καὶ πεσὼν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ὀλίγου δεῖν συντριβεὶς, ὅμως ἐστεφανώθη, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοῖς Ἑλλανοδίκαις τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, ἃς ὕστερον Γάλβας παρ' αὐτῶν ἀπῄτησεν, ἔδωκε. τοῦ δὲ δὴ Ἀπόλλωνος (εἴτ' οὖν ἀγανακτήσας ὅτι λυπηρά τινα προεῖπεν αὐτῷ, εἴτε καὶ ἄλλως μανείς) τήν τε χώραν τὴν Κιρραίαν ἀφείλετο, καὶ στρατιώταις ἔδωκε,

inconſulto Nerone bona proſcriberet, mitteretque in exſilium; ac non modo plebeios homines, ſed etiam viros equeſtris ſenatoriſque ordinis iuberet occidi. Ita eo tempore imperium populi Romani duobus ſimul Imperatoribus ſeruiebat, Neroni & Helio: quorum vter eſſet nequior, nõ queo dicere. Cuncta enim eodẽ modo faciebant, tantũq; diſcrepabant in eo, quod alter e ſtirpe Auguſti, citharœdos; alter, Claudii libertus, Cæſares imitabatur. Tigellinum enim pono quaſi auctarii loco; quippe cum Nerone coniunctum. Polycletus autem & Caluia Criſpinilla, ſeparatim raptabant, depopulabanturq; & ſpoliabant omnia quæ occurrerent: ille, cum Helio in vrbe; hæc, cum Nerone, *& Sporo Sabinæ nomen iam gerẽte; cuius cuſtodia ei, etſi erat *nobilis fœmina, data fuerat, totiusque veſtis procuratio. Quam ob cauſam omnes ab ea ſpoliabantur. Sporum Sabinam nominauit, non ſolum quod propter eius ſimilitudinem exſectus fuerat, ſed etiam quod, vt ei antea Sabina, ita hic in Græcia pactis conuentis nupſit, eumque Tigellinus, vt lex iubebat, deſpondit. Hæ nuptiæ ab omnibus Græcis celebratæ ſunt, multaque ſunt in eam rem, vt par erat, dicta: ſed in primis optabant, vt ab iis legitimi liberi procrearentur. Ex eo tempore duo ſimul cum Nerone coibãt, Pythagoras pro viro, Sporus pro vxore; ac Nero præter cetera *Domina & Regina appellabatur. Illud vero quis digne mirari poteſt? quod, cum adoleſcentes & puellas nudas alligaret palo, capiebat pellem feræ; deinde, quaſi deuoraret aliquid, in eos irruebat petulanter. *Cumq; hæc turpiter faceret, parua tunica indutus, eaque floribus ornata, ac linteum circum collum habens, Senatores ſalutabat. Quibus in rebus ita faciebat contra ius faſque, vt etiam tunicis diſcinctis publice indueretur. Ferunt equites Romanos Neronis temporibus, dum quotannis recenſerentur, primum ephippiis vſos fuiſſe. Nero in Olympiis currum agitauit: cumq; ex eo decidiſſet, ita vt fere eo caſu attereretur, tamen corona donatus eſt. quamobrem dederat Hellanodicis (hi iudices erant Olympiorũ) †decies ſeſtertiũm: quam ſummam Galba poſtea repetiuit. Apollini, ſiue iratus quod ei moleſtum & graue reſponſum dediſſet, ſiue alio pacto inſaniens, Cirrhæam regionẽ abſtulit, eamq; dedit militibus;

† taureorum x milia, al. xxv myriades drachmarũ, Gr.

& locum vnde oracula petebantur, deleuit, hominib. ad os ipſum, ex quo *ſpiritus dei mittebatur, interfectis. Certauit in omnibus vrbibus, in quibus fiebant certamina; ibiq; quotieſcumque præconio opus fuit, Cluuio Rufo viro conſulari eſt vſus. Athenas & Lacedæmonem excipio; quas vrbes ne viſitauit quidem, quod in altera leges Lycurgi erant contrariæ eius inſtituto; in altera Erinnyes eſſe dicebantur. Præconium autem fiebat his verbis: *Nero Cæſar, victor huius certaminis, coronat populum Romanum, & ſuum orbem terrarum.* Cū enim orbem terrarum in ſua poteſtate eſſe diceret, cithara canebat, fungebaturq; præconis officio, & tragœdias agebat. Senatum autem adeo oderat grauiter, vt ei Vatinius propterea maxime gratus eſſet, quod ei ſemper diceret; *Odi te*, inquit, *Cæſar, quod* Senatores.* Obſeruabantur diligenter ingreſſiones & egreſſiones omnium, oris habitus, nutus, acclamationes: tum qui cum eo erant ſemper, *eumq; attente audiebāt, acclamabantq; vehementer, laudibus & honoribus afficiebātur: ceteri aut notabantur ignominia, aut alias pœnas dabant. Itaq; multi, cum pati non poſſent diutius, quod ſpectacula a matutino tempore producerentur vſq; ad veſperum, ſimulata morte e theatris pro mortuis elati ſunt. Porro pręter inſtitutū ſuſceptę peregrinationis in Græciā, Iſthmum Peloponneſi cupiuit perfodere. Quā rem eſt aggreſſus hominibus id grauate facientibus; propterea quod iis qui primum rem attigerant, ſanguis e terra erupit, auditaq; ſunt lamenta & mugitus, & ſpectra multa apparuerunt: quocirca Nero accepto ligone ipſe aliquantulum effodit; eoq; facto ceteros adduxit coegitq; vt idem facerent. Ad hoc opus faciendū magna multitudo hominum etiam ex exteris gentibus accerſita eſt. Qua in re, atq; multis aliis, cum magna pecunia opus eſſet, (*magnificus enim & liberalis erat) metueretq; potentiſſimos homines, ne ipſum, quod hæc faceret, inuaderent, multos viros bonos ſuſtulit. Quibus prætermiſſis, (erat etenim crimen publicum omnibus virtus, opes, nobilitas: atque ob eam cauſam vel ſibi mortem inferebant, vel ab eo occidebantur) tantum Corbulonis, Sulpiciorumq; ac Scriboniorum, Rufi & Procli, mentionem faciam. Nam hi cum fratres eſſent,

καὶ τὸ μαντεῖον κατέλυσεν, ἀνθρώπους ἐς τὸ στόμιον ἐξ οὗ τὸ ἱερὸν πνεῦμα ἀνῄει, σφάξας. Ἠγωνίσατο δὲ ἐν πάσῃ ὁμοίως πόλει ἀγῶνα ἐχούσῃ, κήρυκι πρὸς πάντα τὰ κηρύξεως δεόμενα Κλουβίῳ Ῥούφῳ ἀνδρὶ ὑπατευκότι χρησάμενος· πλὴν Ἀθηνῶν καὶ Λακεδαιμονίων. ταύταις γὰρ μόναις οὐδὲ ἐπεφοίτησε τὴν ἀρχήν· τῇ μὲν, διὰ τοὺς Λυκούργου νόμους, ὡς ἐναντίους τῇ προαιρέσει αὐτοῦ ὄντας· τῇ δὲ, διὰ τὸν περὶ τῶν Ἐριννύων λόγον. τὸ δὲ δὴ κήρυγμα ἦν· Νέρων Καῖσαρ νικᾷ τόνδε τὸν ἀγῶνα, καὶ στεφανοῖ τόν τε τῶν Ῥωμαίων δῆμον καὶ τὴν ἰδίαν οἰκουμένην. ἔχων γὰρ (ὡς ἔλεγεν) οἰκουμένην, ἐκιθαρῴδει τε καὶ ἐκήρυττε καὶ ἐτραγῴδει. Τὴν δὲ γερουσίαν οὕτως δεινῶς ἐμίσει, ὥστε καὶ τῷ *Βατινίῳ ὡς μάλιστα χαίρειν, ὅτι ἔλεγεν ἀεί ποτε πρὸς αὐτὸν, Μισῶ σε Καῖσαρ ὅτι συγκλητικὸς εἶ. χρήσομαι γὰρ αὐτῷ τῷ λεχθέντι ὑπ᾽ αὐτοῦ ῥήματι. Ἐτηροῦντο δὲ ἀκριβῶς καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων ἀεί ποτε καὶ αἱ εἴσοδοι καὶ αἱ ἔξοδοι, τά τε σχήματα, νεύματα, καὶ [τὰ] ἐπιβοήματα. καὶ οἱ μὲν ἀεὶ συνόντες αὐτῷ καὶ σπουδαίως ἀκροώμενοι, τορῶς τε ἐκβοῶντες, ἐπῃνοῦντο καὶ ἐτιμῶντο· οἱ δὲ λοιποὶ, καὶ ἠτιμάζοντο καὶ ἐκολάζοντο· ὥστε τινὰς μὴ δυναμένους ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν, (πολλάκις γὰρ καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐξ ἑωθινοῦ παρετείνοντο) προσποιεῖσθαί τε ἐκθνήσκειν, καὶ νεκρῶν δίκην ἐκ τῶν θεάτρων ἐκφέρεσθαι. Πάρεργον δὲ δὴ τῆς ἐπιδημίας τῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποιήσατο, τὸν ἰσθμὸν τῆς Πελοποννήσου διορύξαι ἐπιθυμήσας· καὶ ἤρξατο τοῦ ἔργου, καίπερ τῶν ἀνθρώπων ὀκνούντων. αἷμά τε γὰρ τοῖς πρώτοις ἁψαμένοις τῆς γῆς *ἀνέβλυσεν, καὶ οἰμωγαὶ μυκηθμοί τέ τινες ἐξηκούοντο, καὶ εἴδωλα πολλὰ ἐφαντάζετο. λαβὼν δὲ αὐτὸς δίκελλαν, καί τι καὶ ἀνασκάψας, ἔπεισε καὶ τοὺς ἄλλους ἀνάγκῃ αὐτὸν μιμήσασθαι· καὶ πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων ἐπὶ τοῦτο τὸ ἔργον καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν μετεπέμψατο. Ἔς τε οὖν τἄλλα καὶ ἐς ταῦτα χρημάτων πολλῶν δεόμενος, καὶ μεγαλοπράγμων καὶ μεγαλόδωρος ὁμοίως ὤν, καὶ ἅμα φοβούμενος τοὺς δυνατωτάτους μὴ ἐπιθῶνταί οἱ τοιαῦτα ποιοῦντι, πολλούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἔφθειρεν. ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους ἐάσω, (πᾶσί τε γὰρ παρ᾽ αὐτῷ δημόσιον ἔγκλημα ἦν ἀρετή τε καὶ πλοῦτος καὶ γένος· καὶ πάντες ἢ ἑαυτοὺς ἀπεκτίννυσαν, ἢ ὑπ᾽ ἄλλων ἐφονεύοντο) τοῦ δὲ δὴ Κορβούλωνος καὶ Σουλπικίων καὶ Σκριβωνίων, Ῥούφου τε καὶ Πρόκλου, μνημονεύσω· τούτων μὲν, ὅτι ἀδελφοί τε

καὶ ἡλι-

καὶ ἡλικιῶται τρόπον τινὰ ὄντες, καὶ μηδὲν μηδέποτε αὐτοὶ ἀλλήλων πράξαντες, ἀλλ' ὥσπερ τῷ γένει, οὕτω καὶ τῇ προαιρέσει τῇ τε οὐσίᾳ συμπεφυκότες, καὶ τὰς Γερμανίας δὲ ἀμφοτέρας ἐπὶ πολὺ ἅμα διῴκησαν· ἦλθόν τε εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταπεμπτοὶ, ὥστε αὐτῶν τοῦ Νέρωνος δεομένου· καὶ *ἐγκλήματος οἷα ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἔφερε λαβόντες, καὶ μήτε λόγου τυγχάνοντες, μήτε ἐς ὀφθαλμοὺς τοῦ Νέρωνος ἀφικνούμενοι, καὶ διὰ τοῦθ' ὑφ' ἁπάντων ὁμοίως ἀτιμαζόμενοι, ἀποθανεῖν τε ἐπεθύμησαν, καὶ ἐτελεύτησαν τὰς φλέβας αὐτῶν σχάσαντες. τοῦ δὲ δὴ Κορβούλωνος, ὅτι καὶ ἐκεῖνον ἐντιμότατα μεταπεμψάμενος, καὶ τά τε ἄλλα καὶ πατέρα καὶ εὐεργέτην αὐτὸν ἀεὶ ὀνομάζων· ἔπειτ', ἐπειδὴ τῇ *Κεγχρέᾳ προσέσχε, σφαγῆναι, πρὶν καὶ ἐς ὄψιν αὐτῷ ἐλθεῖν, προσέταξε. κιθαρῳδήσειν γὰρ ἤμελλεν, (ὥς τινες λέγουσι) καὶ οὐχ ὑπέμεινεν αὐτῷ τὸ ὀρθοστάδιον ἔχων ὀφθῆναι. καὶ ὅς, ἐπειδὴ τάχιστα τὸ προστεταγμένον ἔγνω, ξίφος τε ἔλαβε, καὶ ἑαυτὸν ἐρρωμένως παίων, ἔλεγεν, Ἄξιος. τότε γὰρ *δή ποτε πρῶτον ἐπίστευσεν ὅτι κακῶς ἐπεποιήκει καὶ φεισάμενος τοῦ κιθαρῳδοῦ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλθὼν ἄνοπλος.

Ἐν μὲν δὴ τῇ Ἑλλάδι ταῦτ' ἐπράττετο. τί γὰρ δεῖ λέγειν ὅτι καὶ τὸν Πάριν τὸν ὀρχηστὴν ἀποθανεῖν ἐκέλευσεν, ὅτι ὀρχεῖσθαι παρ' αὐτῷ μαθεῖν ἐθελήσας, οὐκ ἠδυνήθη; τί δ' ὅτι *Καικίναν Τοῦσκον ὑπερώρισεν, ὅτι τῆς Αἰγύπτου ἄρχων, ἐλούσατο ἐν τῷ βαλανείῳ ὃ ἐκείνῳ ὡς καὶ ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἥξοντι, ἐποιήθη; Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Ἥλιος ἄλλα τε πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργάσατο, καὶ Σουλπίκιον Καμερῖνον ἄνδρα τῶν πρώτων μετὰ τοῦ υἱέος ἀπέκτεινεν, ἐγκαλέσας σφίσιν ὅτι *Πυθικοὶ ἐκ προγόνων ἐπικαλούμενοι, οὐκ ἐπαύσαντο τὸ πρόσρημα τοῦτ' ἔχοντες, ἀλλ' ἐς τὰς τοῦ Νέρωνος νίκας τὰς Πυθικὰς ἐκ τῆς ὁμωνυμίας ἠσέβουν. Τῶν δὲ Αὐγουστείων ἄγαλμα αὐτοῦ χιλίων λιτρῶν ποιήσειν ὑποσχομένων, πᾶν τὸ ἱππικὸν ἠναγκάσθη συντελέσαι σφίσι τὸ ἀνάλωμα. τὰ δὲ δὴ τῆς γερουσίας, ἔργον καθ' ἕκαστον ἐπεξελθεῖν. τοσαῦται γὰρ θυσίαι καὶ ἱερομηνίαι ἐψηφίσθησαν, ὥστε μηδ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἐξαρκέσαι. Ὁ δὲ Ἥλιος πολλάκις μὲν καὶ πρότερον ἐπιστείλας αὐτῷ, παραινῶν ὅτι τάχιστα ἀνακομισθῆναι· ὡς δ' οὐκ ἐπείθετο, ἦλθεν αὐτὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ *ἐξεφόβησεν αὐτὸν, εἰπὼν μεγάλην τινὰ ἐπιβουλὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ παρασκευάζεσθαι κατ'

ac fere æquales, nihilq; vnquam disiuncti & ſeparati feciſſent, vt erãt genere & inſtituto vitæ & facultatibus coniuncti, diuq; ſimul vtramq; Germaniam adminiſtrauerant: ita ſimul accerſiti in Græciam venerunt, tamq̃ Nero eorum opera indigeret. cumq; rei facti criminum, quæ illa tempora ferebant, non poſſent cum Nerone colloqui, aut in conſpectum eius venire, ac proinde ab omnibus pariter deſpicerentur, mortem obire ſtatuerunt; tandemq; inciſis venis mortui ſunt. Corbulo autem, accitus honorificentiſſime, (quem virum Nero præter cetera *Patrem* & *Beneficum* appellabat) poſtquam Cenchreas appulit, ab eodem occidi iuſſus eſt, priuſquã in conſpectum eius veniret. Nero enim, vt aiunt, cum ſtatuiſſet cithara canere, Orthoſtadium (*quod eſt muſicæ veſtis nomen*) habens, ab eo ſe videri non ſuſtinuit. ſed Corbulo, vt mandatum Neronis intellexit, gladium accipit, ſeque ipſe fortiter percutiens, ait, *Dignus*. Tum enim primum erratum ſuũ agnouit, quod citharœdo pepercisſet, & quod ad eum inermis veniſſet. Quæ cum ita facta ſint in Græcia, quid opus eſt referre Paridẽ ſaltatorem iuſſum eſſe a Nerone interfici? quod, cum ab eo doceri ſaltare cuperet, diſcere nõ potuit. Quid Cæcinam Tuſcum? quem mulctauit exſilio, propterea quod, cũ is eſſet præfectus Ægypti, lotus eſt in balneo, quod Neroni venturo Alexandriam paratum fuerat. Per id tempus Romæ Helius multas & graues res fecit. nam Sulpicium Camerinum, vnũ ex primis ciuitatis, ac filium eius, interfecit, accuſatos, quod cum iam inde a maioribus *Pythici* cognominarentur, non deſinerẽt eo cognomine appellari, ſed in Pythicas victorias Neronis ex ſimilitudine nominis impii forent. Cumq; ſtatuam eius mille librarũ Auguſtales ſe facturos promiſiſſent, omnem equitatum ad eã impenſam faciendam conferre coegit. Quę vero facta ſunt a Senatu, difficile eſt ſingula pcenſere. Ab eo enim ſupplicationes ſingulis calendis, aliiſque dieb. fieri decretæ ſunt: vt ad eas peragendas ne annus quidẽ ſufficeret. Helius, cũ antea ſæpe Neronẽ per literas hortatus fuiſſet, vt quã celerrime reuerteretur, neq; is pareret, in Græciam ſeptẽ diebus peruenit, cumq; perterruit, quod magnam coniurationem in vrbe contra ipſum fieri

diceret. quod vbi intellexit Nero, ſubito in Italiam nauigauit. Spes erat vi †hiemis illum periturum. verum fruſtra id gaudium fuit: ſaluus enim euaſit: fuitque hoc ipſum multis exitio, quod eius interitũ optaſſent aut ſperaſſent. Cum autem non longe abeſſet ab vrbe, pars muri diruta eſt, & portæ aliqua ex parte fractæ ſunt. Leges enim iubent, vt quorundã ſermo fuit, vtrumque iis qui coronas certaminũ ferebant, fieri. Primi omnium introierunt qui coronas quas meruiſſent, ferebant: hos ſequebãtur ii qui tabellas longis haſtis affixas ferebant, in quibus ſcriptum erat nomen & genus certaminis, vtq; Nero Cæſar, primus e ciuibus Romanis, qui vnquã exſtitiſſent, victor ex eo rediret. Deinde ipſe Nero curru triumphali, in quo Auguſtus olim tot triumphos egerat, vehebatur. amictus erat veſte purpurea auro intexta; & oleaſtro coronatus, laurum Pythicam præ ſe ferebat: cum eo vna Diodorus citharœdus vehebatur: eoque pacto per Circum & forum cum militibus, & equitibus, ac Senatoribus trãſiit: tum aſcendit in Capitolium; atq; inde in Palatium venit, tota vrbe coronata, lychniſq; ac ſuffimentis plena. Acclamabãt omnes, & Senatores in primis: *Oua Olympionica, oua Pythionica, Auguſte, Auguſte: Neroni Herculi, Neroni Apollini: quã ſolus περιοδονίκης, ſolus ex æterno tempore: Auguſte, Auguſte: Sacra vox; beati qui te audiunt.* Nihil enim attinet ea verba ſilẽtio inuoluere: neq; ea quę iam dixi, dedecori ſunt hiſtoriæ: quin potius, dum nihil reticetur, decus atque ornamentum afferunt. His rebus confectis, Circenſes imperauit: has coronas & reliquas omnes quas ex curru certando victor obtinuerat, attulit in Circum, & obeliſco Ægyptio impoſuit. hæ erant numero mille octingentæ octo. Poſt hæc currum agitauit. Tum quidam Larcius Lydus ad eum venit, obtulitque ei †decies ſeſtertium vt citharа caneret: quos etſi Nero repudiauit, ratus ſibi turpiſsimum eſſe, mercede aliquid facere: tamen hanc ſummam Tigellinus a Larcio accepit, ne eum interficeret. Itaque Nero ingreſſus in theatrum, cithara cecinit, egit tragœdias: *ex curru certauit crebertime: nonnunquam etiam ſponte vinci ſe

† tempeſtatis

† milia aureorum, Bl. xxv myriades drachmarũ. Gr.

αὐτοῦ· ὥστε παρβαθεὶς εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀποπλεῦσαι. καὶ ἐγένετο μέν τις ἐλπὶς ὑπὸ χειμῶνος αὐτὸν φθαρήσεσθαι, μάτην δὲ πολλοὶ ἥσθησαν· ἐσώθη γάρ. καί τισι καὶ αὐτὸ τοῦτο ὀλέθρου αἴτιον ἐγένετο, ὅτι καὶ ηὔξαντο καὶ ἤλπισαν αὐτὸν ἀπολέσθαι. Ἐπεὶ δὴ οὕτως ἐς τὴν Ῥώμην ἐσήλασε, τοῦ τε τείχους τι καθῃρέθη καὶ τῶν πυλῶν περιεῤῥάγη, νενομίσθαι τινῶν λεγόντων ἑκάτερον τοῖς ἐκ τῶν ἀγώνων στεφανηφόροις γίνεσθαι. καὶ ἐσεφοίτησαν πρῶτοι μὲν οἱ τοὺς στεφάνους οὓς *ἀνῄρητο, κομίζοντες, καὶ μετ' αὐτοὺς ἕτεροι, σανίδας τε ἐπὶ δοράτων ἀναφέροντες, ἐφ' οἷς ἐπεγέγραπτο τό τε ὄνομα τοῦ ἀγῶνος, καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀγωνίσματος, ὅτι τε Νέρων Καῖσαρ πρῶτος πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος Ῥωμαίων ἐνίκησεν αὐτό· ἔπειτα αὐτὸς ἐφ' ἅρματος ἐπινικίου, ἐν ᾧ ποτε ὁ Αὔγουστος τὰ πολλὰ ἐκεῖνα νικητήρια ἐπεπόμφει, ἁλουργίδα χρυσόπαστον ἔχων, καὶ κότινον ἐστεφανωμένος, τὴν Πυθικὴν δάφνην προτείνων. καὶ αὐτῷ ὁ Διόδωρος ὁ κιθαρῳδὸς παρωχεῖτο· καὶ οὕτω διά τε τοῦ ἱπποδρόμου καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς, μετά τε τῶν στρατιωτῶν καὶ μετὰ τῶν ἱππέων τῆς τε βουλῆς διελθών, ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀνέβη, καὶ ἐκεῖθεν ἐς τὸ παλάτιον, πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐστεφανωμένης καὶ λυχνοκαυτούσης καὶ θυμιώσης· πάντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτῶν τῶν βουλευτῶν ὅτι μάλιστα συμβοώντων, Ὀλυμπιονίκα οὐά, Πυθιονίκα οὐά, Αὔγουστε, Αὔγουστε· Νέρωνι τῷ Ἡρακλεῖ, Νέρωνι τῷ Ἀπόλλωνι, ὡς εἷς περιοδονίκης, εἷς ἀπ' αἰῶνος· Αὔγουστε, Αὔγουστε· ἱερὰ φωνή, μακάριοι οἱ σοῦ ἀκούοντες. τί γὰρ δεῖ περιπλέκειν, καὶ οὐκ αὐτὰ τὰ λεχθέντα δηλοῦν; οὐδὲ γὰρ οὐδ' αἰσχύνην τινὰ τῇ συγγραφῇ τὰ ῥηθέντα, ἀλλὰ καὶ κόσμον τὸ μηδὲν αὐτῶν ἀποκρυφθῆναι φέρει. Ἐκτελέσας δὲ ταῦτα, ἱπποδρομίας ἐπήγγελλε, καὶ τοὺς στεφάνους, τούτους τε καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ὅσους *ἅρμασι νικήσας εἰλήφει, ἐς τὸν ἱππόδρομον ἐσήνεγκε, καὶ τῷ ὀβελίσκῳ τῷ Αἰγυπτίῳ περιέθηκε· καὶ ἦσαν ὀκτὼ καὶ ὀκτακόσιοι, καὶ χίλιοι. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἡνιόχησε. Λάρκιος δέ τις Λυδὸς προσῆλθεν αὐτῷ, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας προσφέρων, ἵνα κιθαρῳδήσῃ. καὶ ὃς, τὸ μὲν ἀργύριον οὐκ ἔλαβεν, ἀπαξιώσας μισθοῦ τι ποιῆσαι· καὶ διὰ τοῦτο Τιγελλῖνος *αὐτὸ ἐσέπραξεν, ἵνα μὴ αὐτὸν ἀποκλείῃ. ἐς μέντοι τὸ θέατρον καὶ ὣς εἰσελθὼν, καὶ ἐκιθαρῴδησε καὶ ἐτραγῴδησεν· ἐπεὶ τοῖς γε ἵπποις οὐκ ἔστιν ὅτε οὐχ ἡμιλλᾶτο, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἑκὼν

ἡττᾶτο,

*πλάττετο, ὅπως τά γε ἄλλα τὰ πλείω πιστεύσηται ἐπ' ἀληθείας κεχειρῶσθαι. Ὁ μὲν οὖν Νέρων οὕτως τε ἔζη, καὶ οὕτως ἐμονάρχει. λέξω δὲ καὶ ὅπως κατελύθη, καὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξέπεσεν. [ἦν τις] Γαλάτης ἀνὴρ Γάιος Ἰούλιος Βίνδιξ, ἐκ μὲν προγόνων τοῦ βασιλικοῦ γένους, κατὰ δὲ τὸν πατέρα βουλευτὴς τῶν Ρωμαίων· τό τε σῶμα ἰσχυρὸς, καὶ τὴν ψυχὴν συνετὸς, τῶν τε πολεμικῶν ἔμπειρος, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον μέγα εὔτολμος. οὗτος ὁ Βίνδιξ συναθροίσας τοὺς Γαλάτας πολλὰ πεπονθότας τε ἐν ταῖς συχναῖς εἰσπράξεσι τῶν χρημάτων, καὶ ἔτι πάσχοντας ὑπὸ Νέρωνος· καὶ ἀναβὰς ἐπὶ βῆμα, μακρὰν διεξῆλθε κατὰ τοῦ Νέρωνος ῥῆσιν, λέγων δεῖν ἀποστῆναί τε αὐτοῦ καὶ ἅμα οἱ ἐπιστῆναι· ὅτι (φησὶ) πᾶσαν τὴν τῶν Ρωμαίων οἰκουμένην σεσύληκεν, ὅτι πᾶν τὸ ἄνθος τῆς βουλῆς αὐτῶν ἀπολώλεκεν, ὅτι τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ καὶ ᾔσχυνε καὶ ἀπέκτεινε, καὶ οὐδὲ αὐτὸ τὸ σχῆμα τῆς ἡγεμονίας σώζει. σφαγαὶ μὲν γὰρ καὶ ἁρπαγαὶ καὶ ὕβρεις καὶ ὑπ' ἄλλων πολλαὶ πολλάκις ἐγένοντο· τὰ δὲ δὴ λοιπὰ πῶς ἄν τις κατ' ἀξίαν εἰπεῖν δυνηθείη; εἶδον, ὦ ἄνδρες φίλοι καὶ σύμμαχοι, πιστεύσατέ μοι· εἶδον τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον (εἴγε ἀνὴρ ὁ Σπόρον γεγαμηκὼς, ὁ Πυθαγόρᾳ γεγαμημένος) ἐν τῷ τοῦ θεάτρου κύκλῳ καὶ ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, ποτὲ μὲν κιθάραν ἔχοντα καὶ ὀρθοστάδιον καὶ κοθόρνους, ποτὲ δὲ ἐμβάτας καὶ προσωπεῖον. ἤκουσα αὐτοῦ πολλάκις ᾄδοντος, ἤκουσα κηρύττοντος, ἤκουσα τραγῳδοῦντος· εἶδον αὐτὸν δεδεμένον, εἶδον συρόμενον, κύοντα δὴ, τίκτοντα δὴ, πάνθ' ὅσα μυθολογεῖται, καὶ λέγοντα καὶ ἀκούοντα, καὶ πάσχοντα καὶ δρῶντα. εἶτα τίς τὸν τοιοῦτον, καίσαρα καὶ αὐτοκράτορα καὶ αὔγουστον ὀνομάσει; μηδαμῶς μηδεὶς ὑβριζέτω τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα ὀνόματα. ταῦτα μὲν γὰρ Αὔγουστος καὶ Κλαύδιος ἔσχον· οὗτος δὲ δὴ, Θυέστης τε καὶ Οἰδίπους, Ἀλκμαίων τε καὶ Ὀρέστης δικαιότατ' ἂν καλοῖτο. τούτους γὰρ ὑποκρίνεται, καὶ ταύτας ἀντ' ἐκείνων τὰς *ἐπιθυμίας ἀντεπιτέθειται. ἀνάστητε οὖν ἤδη ποτὲ, καὶ ἐπικουρήσατε μὲν ὑμῖν αὐτοῖς, ἐπικουρήσατε δὲ τοῖς Ρωμαίοις, ἐλευθερώσατε πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Τοιαῦτά τινα τοῦ Βίνδικος εἰπόντος, ἅπαντες συνεφρόνησαν. οὐχ ἑαυτῷ δὲ τὴν ἀρχὴν πράττων ὁ Βίνδιξ, τὸν Γάλβαν τὸν Σερούιον τὸν Σουλπίκιον, ἐπιεικείᾳ τε καὶ ἐμπειρίᾳ πολέμων διαπρέποντα, καὶ τῆς Ἰβηρίας ἄρχοντα, δύναμίν τε οὐ μικρὰν ἔχοντα, εἰς τὴν ἡγεμονίαν προεχειρίσατο· κἀκεῖνος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν

patiebatur, vt magnam partem aliorum vere viciſſe crederetur. Cum igitur Nero vteretur hoc genere vitæ, & principatum hoc modo teneret, nobis nunc, quemadmodum mortem obierit, & imperium amiſerit, dicendum eſt. Erat Caius Iulius Vindex natione Gallus, propter maiores e ſtirpe regia, propter patrem ordinis Senatorii; homo magnis viribus corporis, & multa præditus prudentia, peritusque rei militaris, & ad omne præclarum facinus audax. Hic igitur congregata Gallorum multitudine, qui crebris pecuniarum exactionibus grauiſſima quæq; a Nerone pertulerant, & adhuc perferebant, in tribunal aſcendit, atq; inde multa contra Neronem dixit: non ſolum ab eo deficere, ſed etiam eũ inuadere oportere. *Omnem enim* (inquit) *orbem terrarum, cuius imperium tenet, compilauit: florentiſſimos quosque Senatores ſuſtulit: matrem, quam inceſto ſtupro polluerat, interfecit: poſtremo nullum decus, nullam dignitatem Imperii ſuſtinet. Nam etſi cædes, rapinæ, iniuriæ ab aliis multis ſæpenumero factæ ſunt, tamen cetera quis vmquam ſatis digne percenſere poteſt? Ego quidem, viri & ſocii cariſſimi, vidi, (mihi credite) vidi inquam illum virum (ſi vir nominandus eſt is qui Sporum duxit vxorem, quique Pythagoræ nupſit) in ipſo theatro, atque adeo in orcheſtra gerentem citharam, orthoſtadium, cothurnos, nonnumquam ſoccos & perſonam. Sæpe illum, cum caneret præconiumque faceret, & tragœdias ageret, audiui: vidi cõſtrictum vinculis,* laceratum, concipientem, parientem: poſtremo, omnia quæ fabulis prodita ſunt, dicentem, audientem, patientem, facientem. Quæ cum ita ſint, quis iſtum Cæſarem, quis Imperatorem, quis Auguſtum appellabit? Ne polluantur (quæſo) tam ſancta nomina, quæ Auguſtus & Claudius habuerunt. Iſte a nobis Thyeſtes, Oedipus, Alcmæon, Oreſtes optimo iure nominetur: illos enim refert, illorum flagrat cupiditatibus. Quamobrem tandem aliquando commoueamini; ſubuenite vobis ipſis; opem ferte populo Romano: denique orbi terrarum libertatem reddite.* Hæc atque alia multa a Vindice in eandem ſententiam dicta, omnes comprobant. Vindex cum principatum ſibi parare minime ſtuderet, Seruio Sulpicio Galbæ (is iuſtitia omnibus præſtabat, ac gloria bellicæ virtutis: præeratque Hiſpaniis, & magnas copias habebat) imperium detulit: idemque Galba ab exercitu

Imperator deſignatus eſt. Ferunt eo tempore Neronem per præconem conſtituiſſe †centies ſeſtertiûm ei qui Vindicem occidiſſet: atque eo cognito, Vindicem ita dixiſſe; *Qui Neronem interfecerit, & ad me caput eius attulerit, is meum accipiet caput in mercedis loco.* Cumque Vindex eo animo eſſet, Rufus, qui Germaniam obtinebat, inde profectus eſt vt Vindici bellum inferret. Is poſtquam Veſontionem venit, cœpit eam vrbem obſidere, quod ab ea non fuiſſet exceptus. Vindex ad opem vrbi ferendam contendit, nec procul caſtra poſuit. Tandem ambo, miſſis ad ſe litteris, in colloquium venerunt, remotis arbitris. Ibi ſuſpicio fuit eos vna contra Neronem cōiuraſſe. Poſt hæc Vindex properat cum exercitu, quaſi ſtatuiſſet vrbem capere: quorum aduentum vbi cognoſcunt milites Rufi, rati eos aperte contra ſe venire, iniuſſi impetum faciunt, imparatosque & parum inſtructos inuadūt, ac poſtremo magnum numerum eorum concidunt. Quod cum Vindex videret, ferretq; grauiter, ipſe ſibi manus attulit. id enim verum eſſe cōſtat; quamuis multi, illatis mortuo vulneribus, falſam opinionem iniecerint, eum ab ſe interfectum fuiſſe. Rufus caſum eius acerbe luxit; & principatum, quem facile poterat adipiſci, deferentibus ſæpenumero militibus atque vrgentibus, repudiauit. Vir erat in rebus gerēdis acer & induſtrius, *in cōficiendis fortis promptusque. Itaque milites, ſtatuis Neronis diſſipatis & comminutis, cœperunt illum Cæſarem & Auguſtum nominare. Cumque perſuaderi non poſſet, quidam e militibus vni ex ſignis eius idem inſcripſit ſubito; idque Rufus poſtea deleuit: ac vix tandem ſedatis militibus perſuadebat vt auctoritatem Senatui populoque reſtituerent; ſiue quod indignum putaret imperium cuiquam a militibus deferri, (id enim ad Senatum populumq; pertinere) ſiue quod vir forti & excelſo animo principatum, cuius cauſa ceteri omnia facerent, ipſe deſpiceret. Nero, cognitis his rebus, primo ſimulat ſe ea contemnere; verſaturq; in deliciis, ac ludit, vt antea conſueuerat. Quinetiam accitis derepente primoribus Senatorii & equeſtris ordinis, quaſi vellet cum

† centū millia aureorū, M. ccl. myriades drachmarū, Gr.

αὐτοκράτωρ ἀνηγορεύθη. λέγεται δὲ ὅτι τοῦ Νέρωνος διακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας ἐπικηρύξαντος* τῷ Βίνδικα ἀποκτείναντι, ἀκούσας ὁ Βίνδιξ ἔφη ὅτι Ὁ Νέρωνα ἀποκτείνας, τήν τε κεφαλὴν αὐτοῦ κομίσας ἐμοί, τὴν ἐμὴν ἀντιλήψεται. Τοιοῦτος μέν τις ὁ Βίνδιξ ἐγένετο. Ῥοῦφος δὲ, ἄρχων τῆς Γερμανίας, ὥρμησε μὲν ὡς καὶ τῷ Βίνδικι πολεμήσων· γενόμενος δὲ ἐν Βεσοντίωνι, ταύτην ἐπολιόρκει, πρόφασιν ἐπεὶ μὴ ἐδέξατο αὐτόν. τοῦ δὲ Βίνδικος πρὸς βοήθειαν τῆς πόλεως ἀντεπιόντος αὐτῷ, καὶ οὐ πόῤῥω στρατοπεδεύσαντος, ἀντεπέστειλαν μὲν ἀλλήλοις τινά, καὶ τέλος καὶ ἐς λόγους ἦλθον μόνοι· καὶ [μηδενὸς] σφίσι τῶν ἄλλων παρόντος, καὶ κατὰ τοῦ Νέρωνος (ὡς εἰκάζετο) συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ Βίνδιξ ὥρμησε μετὰ τοῦ στρατοῦ, ὡς τὴν πόλιν καταληψόμενος· καὶ αὐτοὺς οἱ τοῦ Ῥούφου στρατιῶται προσιόντας αἰσθόμενοι, καὶ νομίσαντες ἐφ' ἑαυτοὺς ἄντικρυς χωρεῖν, ἀντεξώρμησαν αὐτοκέλευστοι· καὶ προσπεσόντες σφίσιν ἀπροσδοκήτοις τε καὶ ἀσυντάκτοις οὖσι, παμπόλλους κατέκοψαν. ἰδὼν δὲ τοῦτο καὶ περιαλγήσας ὁ Βίνδιξ, αὐτὸς ἑαυτὸν ἔσφαξε. καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς οὕτως ἔχει· πολλοὶ δὲ δὴ μετὰ ταῦτα τὸ σῶμα αὐτοῦ κατατρώσαντες, δόξαν τισὶ μάτην, ὡς καὶ αὐτοὶ ἀπεκτονότες αὐτὸν, παρέσχον. Ῥοῦφος δὲ τοῦτον μὲν ἰσχυρῶς ἐπένθησε· τὴν δὲ αὐτοκράτορα ἀρχὴν, καίτοι τῶν στρατιωτῶν πολλάκις αὐτῷ ἐγκειμένων, οὐκ ἠθέλησε δέξασθαι, δυνηθεὶς ἂν ῥᾳδίως *ἐπιτυχεῖν αὐτῆς. δραστήριός τε γὰρ ἀνὴρ ἦν, καὶ ἰσχὺν μεγάλην καὶ πρόθυμον εἶχε. καὶ οἱ στρατιῶται τὰς μὲν τοῦ Νέρωνος εἰκόνας καθεῖλον καὶ συνέτριψαν· αὐτὸν δὲ, Καίσαρα καὶ Αὔγουστον ὠνόμαζον. ὡς δ' οὐκ ἐπείθετο, ἐνταῦθα τῶν στρατιωτῶν τις ἑνὶ τῶν σημείων αὐτοῦ ταῦτα διαταχέως ἐπέγραψε. καὶ ὃς, ἐκεῖνά τε ἀπήλειψε, καὶ μόλις ποτὲ αὐτοὺς καταστήσας ἔπεισεν ἐπὶ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ ποιήσασθαι· εἴτ' οὖν ὅτι οὐκ ἠξίου τοῖς στρατιώταις τινὶ τὸ κράτος διδόναι, (τῇ τε γὰρ γερουσίᾳ καὶ τῷ δήμῳ προσήκειν τοῦτ' ἔλεγεν) εἴτε καὶ παντελῶς μεγαλογνώμων, ὡς οὐδὲ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς, ὑπὲρ ἧς καὶ οἱ [ἄλλοι] πάντες ἔπραττον, καὶ αὐτὸς δεόμενος. Νέρων δὲ, ἐπεὶ τὴν ἀρχὴν ἤκουσε ταῦτα, προσεποιεῖτο καταφρονεῖν αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτ' ἐτρύφα καὶ ἔπαιζε τὰ συνήθη· καὶ ποτε νύκτωρ τοὺς πρώτους τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων ἐξαπίνης σπουδῇ, ὡς καὶ περὶ τῶν παρόντων σφίσι

κοινωσ-

κοινωνήσων, *μεταπέμψασθαι, Ἐξεύρηκα, ἔφη, πῶς ἡ ὕδραυλις (αὐτὸ γὰρ τὸ ῥηθὲν γραφήσεται) καὶ μεῖζον καὶ ἐμμελέστερον φθέγξεται. τοιαῦτα καὶ τότε ἠθύρε τέρας· οὐδὲ ἔμελεν αὐτῷ ὅτι αἱ θύραι *ἀμφότεραι, αἵ τε τοῦ μνημείου τοῦ αὐγουστείου, καὶ αἱ τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἐκείνου, αὐτόμαται ἐν τῇ [αὐτῇ] νυκτὶ ἀνεῴχθησαν· οὐδ᾽ ὅτι ἐν τῷ Ἀλβανῷ τοσούτῳ δή τινι αἵματι ὗσεν ὥστε καὶ ποταμοὺς ῥυῆναι· οὐδ᾽ ὅτι ἐκ τῆς Αἰγύπτου ὑπαναχωρήσασα ἐπὶ πολὺ ἡ θάλασσα, μέρος μέγα τῆς *Λυκίας κατέλαβεν.

Ἐπεὶ δὲ περί τε τοῦ Γάλβα ἤκουσεν ὅτι αὐτοκράτωρ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν *ἀνηγορεύθη, περί τε τοῦ Ῥούφου ὅτι αὐτοῦ ἀπέστη, ἐν δέει τε μεγάλῳ ἐγένετο, καὶ αὐτός τε ἐν Ῥώμῃ παρεσκευάζετο, καὶ ἐπ᾽ ἐκείνους Ῥούβριον Γάλλον καὶ ἄλλους τινὰς ἔπεμψεν.

Ὑπὸ πάντων δὲ ὁμοίως ἐγκαταλειφθεὶς, ἐβουλεύσατο μὲν τούς [τε] τότε βουλευτὰς ἀποκτεῖναι, καὶ τὴν πόλιν καταπρῆσαι, ἔς τε τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλεῦσαι· ὑπειπὼν ὅτι, Ἂν καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκπέσωμεν, ἀλλά τοι γε τέχνιον ἡμᾶς ἐκεῖ διαθρέψει. ἐς τοῦτο γὰρ ἀνοίας ἐληλύθει, ὥστε καὶ πιστεῦσαι ὅτι ἄλλως τε ἰδιωτεῦσαι καὶ προσέτι καὶ κιθαρῳδεῖν δυνήσεται. ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων ἐγκαταλέλειπτο (ἐν κήποις δέ *τισ ἐτύγχανε καθεύδων) φυγεῖν ἐπεχείρησεν. ἐσθῆτά τε τὴν φαύλην ἔλαβε, καὶ ἐπὶ ἵππον οὐδὲν βελτίονα ἀνέβη· καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ κατακεκαλυμμένος, πρὸς χωρίον τι Φάωνος Καισαρείου μετά τε αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ μετὰ Ἐπαφροδίτου τοῦ τε Σπόρου, νυκτὸς ἐπιούσης ἤλασε. καὶ αὐτοῦ ταῦτα πράσσοντος σεισμὸς ἐξαίσιος ἐγένετο, ὥστε καὶ δόκησιν παρασχεῖν ὅτι ἥ τε γῆ πᾶσα διαρρήγνυται, καὶ αἱ τῶν πεφονευμένων ὑπ᾽ αὐτοῦ ψυχαὶ πᾶσαι ἅμα ἐπ᾽ αὐτὸν ἀναθορνύουσι. γνωρισθεὶς οὖν καὶ ὥς, ὑπό τινος (ὥς φασι) τῶν ἀπαντησάντων, καὶ αὐτοκράτωρ προσαγορευθεὶς, ἔκ τε τῆς ὁδοῦ ἀπετράπη, καὶ ἐς καλαμαδίαν τόπον τινὰ κατεκρύφθη. καὶ ἐνταῦθα μέχρι τῆς ἡμέρας ὑπέμεινεν ἐρριμμένος, ὅπως ὡς ἥκιστα ὁρῷτο. καὶ πάντα μὲν τὸν παριόντα, ὡς καὶ ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἥκοντα, ὑποπτεύων, πᾶσαν δὲ φωνὴν, ὡς καὶ ἀναζητοῦσαν αὐτὸν, ὑποτρέμων· εἴ τέ που κυνίδιον ὕλαξεν, ἢ καὶ ὀρνίθιον ἐφθέγξατο, ῥώπιόν τε καὶ κλάδος ὑπ᾽ αὔρας ἐσείσθη, δεινῶς ἐταράττετο· καὶ οὔθ᾽ ἡσυχάζειν ὑπ᾽ αὐτῶν ἠδύνατο, οὔτ᾽ αὖ λαλεῖν τινὶ τῶν παρόντων, μὴ καὶ ἕτερός τις ἀκούσῃ, ἐτόλμα, ἀλλ᾽ αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν τῇ ψυχῇ καὶ ἐθρήνει καὶ ὠλοφύρετο. ἐλογίζετο γὰρ

eis communicare conſil a rerum præſentium, *Inueni*, inquit, (ſcribendum eſt enim quod dixit) *quomodo hydraulis ampliores ſonos & magis concinnos efficiet.* Hæc etſi prodigiis ante declarata ſunt, tamen ille nihil curabat, neque quod ambæ fores & mauſolei Auguſtalis & cubiculi ipſius, eadē nocte ſua ſponte apertæ fuerant: neq; quod in Albano tanto ſanguine pluerat, vt fluuii ſanguine fluerent; aut quod mare longo interuallo retrocedens ab Ægypto, magnam partem Lyciæ occupauerat. Sed poſtquam Galbam a militibus Imperatorem deſignatum eſſe, Rufumque ab ſe defeciſſe intellexit, magno timore perculſus eſt: dumque Romæ bellum apparat, contra eos Rubrium Gallum cum paucis mittit. a quibus pariter deſertus, deliberauit interficere Senatores, incenſaq; vrbe nauigare Alexandriam. *Etſi enim*, inquit, *amittemus imperium, tamen nos alet in illa regione ars noſtra & ſuſtinebit:* adeo ſtultus erat, vt ſe priuatum viuere, & cithara canere poſſe arbitraretur. Sed vbi ſenſit ſe a ſuis ſtipatoribus eſſe deſtitutum, (cum enim in quibuſdam hortis dormiebat) conabatur fugæ ſe mandare; veſteq; vili amictus, equum nihilo meliorem conſcendit; in quo ſedens atque obuolutus, ad prædium Phaonis Cæſariani, vna cū ipſo Phaone, & Epaphrodito, & Sporo, ſub noctem venit. Tum ingens terræ motus factus eſt, ita vt terra funditus conquaſſari, & animæ hominum ab eo interfectorum inſultare ipſi putarentur. Ferunt eum agnitum a quodam, qui forte ei in itinere factus eſt obuiam; Imperatoremque ſalutatum, diuertiſſe de via, atque in arundineto, quouſque illuceſceret, abiectum delituiſſe, vt a nemine videretur. tum cœpit ſuſpectos habere *eos qui cum ipſo erant, quaſi contra ſe impetum facturos; omnemque vocem, quaſi ab ea requireretur, perhorreſcere. Si catulus paulum latraret, aut caneret gallina; aut ſi virgultum, vel ramus arboris vento moueretur, grauiter conturbari: quibus ex cauſis conquieſcere nullo modo poterat. Non enim audebat loqui cum iis qui aderant præſentes, ne ab alio intelligeretur: ipſe ſecum animo ingemiſcere, plorare, multa

ſecum reputare: ſed præſertim, qui maxima famulorum multitudine ſuperbus fuerat ſemper, ſe in præſentia cum tribus libertis iacêre. Hanc enim veluti extremam fabulam Deus ei conſtituerat atque parauerat, ne iam ceteros matricidas aut errones, ſed ſe ipſum repræſentaret. Hic cœpit illũ pœnitere eorum quæ antea fecerat: quaſi vero poſſet ea infecta facere. cumque Nero has tragœdias ageret, crebro illum verſum memoria repetebat: Οἰκτρῶς θανεῖν μ' ἄνωγε σύζυγος, πατήρ: *Miſere mori coniux iubet, iubet pater.* Tandem, cum nemo eum perquirere videretur, introierunt in ſpeluncam: in qua, quod eſuriebat, panem comedit, aquamq; ſitiens bibit, qualem numquam antea. Ita ferens grauiter; *Hæc eſt*, inquit, *illa mea* **præclara potio.* Dum Nero in his rebus eſſet, populus Romanus ampla ſacra faciebat, magnaque lætitia perfruebatur; ferebantque pileos multi, quaſi eſſent libertatem conſecuti. Galbæ omnia quæ ad principatum pertinent, decernuntur. Ante omnia Nero ſtudioſe perquiritur: ignoratum eſt aliquamdiu quo profectus fuiſſet: poſt, vbi cognitum eſt, aduerſum eum equites mittuntur: quos ille poſtquam aduentare intellexit, imperauit iis qui ſecum aderant, vt ſe interficerent: cumque illi non obedirent, ingemiſcens ait; *Ego ſolus nec amicum, nec inimicum habeo.* Interim appropinquantibus equitibus, ipſe ſibi manus attulit: dixitque peruulgatum illud, Ὦ Ζεῦ, οἷος τεχνίτης παραπόλλυμαι! *Dii immortales*, inquit, *qualis artifex pereo!* Cumque ægre moreretur, Epaphroditus eum confecit. Vixit annos XXX, menſes IX: Regnauit annos XIII, menſes VIII: vltimus eorum qui ab Ænea & Auguſto genus ducebant. Interitum eius, lauri quæ a Liuia plantatæ fuerant, & genus albarum gallinarum, quæ ante occiderant, non obſcure denuntiauerunt.

τά τε ἄλλα, καὶ προσέτι ὅτι πολυανθρωποτάτῃ ποτὲ θεραπείᾳ γαυρωθεὶς, μετὰ τριῶν ἐξελευθέρων ἐκύπταζε. τοιοῦτον γὰρ δρᾶμα τότε τὸ δαιμόνιον αὐτῷ παρεσκεύασεν, ἵνα μηκέτι τοὺς ἄλλους μητροφόνους καὶ ἀλήτας, ἀλλ' ἤδη καὶ ἑαυτὸν ὑποκρίνηται. καὶ τότε μετεγίνωσκεν ἐφ' οἷς ἐτετολμήκει· καθάπερ ἄπρακτόν τι αὐτῶν ποιῆσαι δυνάμενος. Νέρων μὲν δὴ τοιαῦτα ἐτραγῴδει, καὶ τὸ ἔπος ἐκεῖνο συνεχῶς ἐνενόει, *Οἰκτρῶς θανεῖν μ' ἄνωγε σύζυγος, πατήρ. ἐπεὶ δ' οὖν ποτε, ὅτι μηδεὶς αὐτὸν ἀναζητῶν ἑωρᾶτο, μετῆλθεν εἰς τὸ ἄντρον· κἀνταῦθα καὶ ἔφαγε πεινήσας ἄρτον ὁποῖον οὐδὲ πώποτε ἐβεβρώκει· καὶ ἔπιε διψήσας ὕδωρ ὁποῖον οὐδὲ πώποτε πέπωκεν. ἐφ' ᾧ δυσχεράνας εἶπε, Τοῦτό ἐστιν ἐκεῖνο τὸ ποτὸν τὸ ἐμὸν *τὸ ἄφθονον. Καὶ ὁ μὲν ἐν τούτοις ἦν· ὁ δὲ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἐβουθύτει καὶ ὑπερέχαιρε· καί τινες καὶ πίλεα ὡς ἠλευθερωμένοι ἔφερον, καὶ τῷ Γάλβᾳ τὰ τῇ αὐτοκράτορι ἀρχῇ προσήκοντα ἐψηφίσαντο. παρὰ πάντα δὲ ζήτησιν αὐτοῦ τοῦ Νέρωνος ἐποιοῦντο· καὶ χρόνον μέν τινα ἠπόρησαν ὅπου ποτὲ ἀπεληλυθὼς εἴη· ἔπειτα μαθόντες, ἔπεμψαν ἐπ' αὐτὸν ἱππέας. καὶ οὕτως ἐκεῖνος *προσιόντων αὐτῶν αἰσθόμενος, προσέταξε τοῖς παροῦσιν *αὐτὸν ἀποκτεῖναι. ἐπεί τε οὐχ ὑπήκουσαν, ἀνεστέναξέ τε καὶ ἔφη, Ἐγὼ μόνος οὔτε φίλον οὔτ' ἐχθρὸν ἔχω. κἀν τούτῳ πελασάντων αὐτῷ τῶν ἱππέων, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπέκτεινε· τὸ θρυλλούμενον ἐκεῖνο εἰπὼν, Ὦ Ζεῦ, οἷος τεχνίτης παραπόλλυμαι! καὶ αὐτὸν δυσθανατοῦντα ὁ Ἐπαφρόδιτος προσκατειργάσατο. Ἐβίω δὲ ἔτη τριάκοντα, καὶ μῆνας ἐννέα· ἀφ' ὧν ἦρξεν ἔτη δεκατρία, καὶ μῆνας ὀκτώ· ἔσχατος τῶν ἀπὸ τοῦ Αἰνείου καὶ ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου γεγονότων. *καὶ τοῦτο προφανῶς καὶ αἱ δάφναι αἱ ὑπὸ τῆς Λιβίας φυτευθεῖσαι, τό τε γένος τῶν λευκῶν ὀρνίθων, προδιαφθαρέντα αὐτῷ, ἐσήμανεν.

ΓΑΛΒΑΣ.

ΓΑΛΒΑΣ.

Οὕτω μὲν οὖν ὁ Γάλβας αὐτοκράτωρ ἀπεδείχθη, ὥσπερ που προεῖπε μὲν αὐτῷ καὶ ὁ Τιβέριος, φήσας ὅτι καὶ αὐτὸς τῆς ἡγεμονίας παραγεύσεται. προέφηνε δὲ καὶ σημεῖα ἐναργέστατα. τήν τε γὰρ Τύχην ἔδοξεν αὐτῷ λέγειν, ὅτι χρόνον ἤδη συχνὸν αὐτῷ παραμένοι, καὶ ὅτι οὐδεὶς αὐτὴν ἐς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσδέχοιτο· καὶ δὴ ἐὰν ἐπὶ πλεῖον εἰρχθῇ, πρὸς ἕτερόν τινα μεταστήσεται. καὶ πλοῖα ὅπλων μεστὰ πρὸς Ἰβηρίαν ὑπ᾽ αὐτὰς ἐκείνας τὰς ἡμέρας αὐτόματα, μηδενὸς ἀνθρώπων ἄγοντος αὐτά, προσωρμίσθη. ἡμίονός τε ἔτεκεν· ὅπερ αὐτῷ σύμβολον τοῦ κράτους ἔσεσθαι ἐτεθέσπιστο. καὶ παῖς λιβανωτὸν αὐτῷ θύοντι προσφέρων, πολιὰς ἐξαίφνης ἔφυσε· καὶ οἱ μάντεις τὴν τοῦ νεωτέρου ἀρχὴν πρὸς τὸ γῆρας αὐτοῦ μεταστήσεσθαι ἔφησαν. Ταῦτα μὲν ἐς τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ φέροντα προεδείχθη. αὐτὸς δὲ τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἦρχε, καὶ ἀνεπαχθὴς ἦν, νομίζων οὐκ εἰληφέναι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ δεδόσθαι αὐτῷ. τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἔλεγε. πλὴν ὅτι χρήματά γε ἀπλήστως, ἅτε καὶ πολλῶν δεόμενος, ἤθροιζε, καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἐλάχιστα ἀνήλισκεν, ὥστε μηδὲ δραχμὰς ἔστιν οἷς ἀλλ᾽ ὀβολοὺς χαρίζεσθαι. Οἱ δὲ ἐξελεύθεροι αὐτοῦ, πάμπολλα ἐπλημμέλουν· ὥστε καὶ εἰς ἐκεῖνον αὐτὰ ἀναφέρεσθαι. τοῖς μὲν γὰρ ἰδιώταις ἀπόχρη μηδὲν ἀδικεῖν· τοῖς δὲ δὴ τὰς ἡγεμονίας ἔχουσιν ἀνάγκη προνοεῖν ὅπως *μηδ᾽ ἄλλος κακουργῇ. οὐδὲ γὰρ διαφέρει τι τοῖς κακῶς πάσχουσιν ὑφ᾽ ὅτου ἂν καὶ κακῶνται. ὥστ᾽ εἰ καὶ ἔξω τοῦ τι δεινὸν ποιεῖν ὁ Γάλβας ἦν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκείνοις ἀδικεῖν ἐπέτρεπεν, ἢ ὅτι ἠγνόει τὰ γινόμενα, οὐ καλῶς ἤκουε. Νυμφίδιος δέ τις καὶ Καπίτων οὕτως ἐξεφρόνησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ, ὥστε ὁ Καπίτων, ἐφέντος τινὸς ἀπ᾽ αὐτοῦ ποτὲ δικάζοντος, μετεπήδησέ τε ἐπὶ δίφρον ὑψηλὸν, καὶ ἔφη, Λέγε τὴν δίκην παρὰ τῷ Καίσαρι· διαγνούς τε, ἀπέκτεινεν αὐτόν. Τούτοις μὲν δὴ διὰ ταῦτα ὁ Γάλβας ἐπεξῆλθεν. ὡς δ᾽ ἐπλησίασε τῇ πόλει, ἀπήντησαν αὐτῷ οἱ δορυφόροι τοῦ Νέρωνος, καὶ ἠξίουν ἐν τῇ αὐτῇ στρατείᾳ φυλαχθῆναι. καὶ ὅς, τὰ μὲν πρῶτα ἀνεβάλετο ὡς καὶ σκεψόμενος περὶ τούτου· ὡς δ᾽ οὐκ ἐπείθοντο, ἀλλ᾽ ἐθορύβουν, ἐφῆκε σφίσι τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν παραχρῆμα ἐς ἑπτακισχιλίους ἀπέθανον, οἱ δὲ καὶ μετὰ τοῦτο δεκατευθέντες. οὕτως, εἰ καὶ τῇ ἡλικίᾳ

GALBA.

IGITUR Galba ſic Imperator deſignatus eſt: qđ ei Tiberius aliquando prædixerat, cum diceret eum quoque Imperium deguſtaturum: idq; clariſſimis ſignis demonſtratum fuit, quādo ſibi viſus eſt audire Fortunā dicentem, ſe iamdudum ante fores ſtare, nec dum tamen domum recipi: proinde, ſi arceretur diutius, ad alium migraturam. Ad hæc, nauigia per eoſdem dies onuſta armis, ſua ſpōte in Hiſpaniam ſine nautis appulerunt. Inſuper mula peperit: quam rem vates ei prædixerāt ſignum futuri principatus. Eidem quoq; ſacrificanti puer thus obtulit, ac ſubito canos miſit. qua ex re dictū eſt a vatibus, Imperium a minore natu ad ſenectutē eius eſſe tranſiturum. Ita quæ ad principatum ſpectabant, ei ante denuntiata ſunt. *Galba in regno continens erat, inuiſusq; nemini: (ſibi enim Imperium delatum eſſe, non ſe ſuſcepiſſe arbitrabatur: idque ſæpenumero confirmabat) ſed erat in coaceruanda pecunia inexplebilis, tamquam multis rebus indigeret: deq; ea ita parum impendebat, vt non drachmas, ſed obolos nonnullis largiretur. Liberti vero eius delinquebant in multis; eorumque culpa in ipſum coniiciebatur. *Nam etſi ſatis eſt priuatis hominibus nullam iniuriam facere: tamen principem prouidere etiam oportet, ne ceteri faciant: propterea quod nihil intereſt eorum qui iniuriam patiuntur, a quo eam acceperint.* Itaque Galba, licet ipſe nihil per iniuriā faceret; tamen quod ſineret illos facere, aut ꝙ ea quæ ab aliis gererentur, ignoraret, male audiebat. Nymphidius autem & Capito, *tanta fuere inſolētia in Galbam, vt Capito, cum forte quidā reus ab eo ius dicēte prouocauiſſet, ſtatim in ſellam excelſiorem tranſilierit, atq; ita dixerit: *Age*, inquit, *dic cauſam apud Cæſarem*: eumq; cauſa cognita capite damnauit. In hos Galba has ob cauſas animaduertit. Cum aūt ad vrbē aduentaret, ac iā prope eſſet, proceſſere ei obuiā prętoriani Neronis, petiereq; ab eo vt ſe in eodē gradu militiæ retineret. Is primo rem diſtulit, vt deliberaret: ſed cum illi non parerent, magisq; tumultuarentur, cōtra eos exercitū miſit: cæſiq; ſunt repēte prætorianorū ſeptem milia: reliqui poſtea decimati ſunt. Itaq; Galba, licet ætate

& morbo confectus eſſet, tamē mente vigebat & conſilio; putabatq; indignum eſſe, Imperatorem coactum aliquid facere. Hac de cauſa prætorianis poſtulantibus pecuniam, non dedit, iisque ita reſpōdit; *Legere*, inquit, *ſoleo milites, non emere*. Cumq; populus poſtularet vt Tigellinus, & ceteri qui ante contumelioſi fuerant, ſupplicio afficerentur, non conceſſit: quos fortaſſe, ſi non eſſet ab eo poſtulatum, interfici iuſſiſſet. Helium vero, Narciſſum, Patrobium, & Locuſtam veneficam mulierē, cum quibuſdam aliis qui ſub Nerone valuerant, vinctos p totam vrbem duci, ac poſtea morte mulctari iuſſit. Vt Galba his de cauſis laudabatur, ita ridebatur maxime, quod in itinere gladium ſemper accingeret, homo iā ſenex & imbecillis. Ceterum quem exitum vitæ habuerit, nunc dicendū eſt. Milites Rufi, qui erāt in vtraq; Germania, ira incenſi, q nullum a Galba beneficium accepiſſent, cupiditatem ſuam, quam *in Ruſo explere non poterāt, in alio explere conabantur. Id fecere præpoſito Aulo Vitellio, qui per id tempus inferiorem Germaniam obtinebat; defecereq; ad eum, ſpectata tantūmodo ipſius nobilitate. Nec enim eis curæ fuit quod is Tiberio in deliciis fuerat, quodq; vita eius adhuc cū priſtina libidine conſentiebat. quin potius ob eam cauſam arbitrati ſunt, eum ſibi magis idoneum & accommodatum fore. Ipſe quidē Vitellius nequaquam tanti ſe eſſe exiſtimabat. nam cū irrideret aſtrologos, hoc argumento confirmabat eos nihil ſcire, quod dicerent ipſum Imperatorem futurum. Idem quoq; Nero cū intellexiſſet, ita riſit hominem & contempſit, vt nihil grauius cōtra eum admiſerit. Galba, cognita ſeditione Vitellii, adoptauit L. Piſonē adoleſcentem nobilem, magnaque modeſtia ac prudētia præditum; eumq; Cæſarem deſignauit. Qua de cauſa indignatus Marcus †Saluius Otho, q ipſe a Galba nō eſſet adoptatus, rurſum Imperium populi Romani multis incommodis difficultatibusq; affecit. Is erat apud Galbam in tam magno honore, vt ei, quo die mortuus eſt, ſacrificanti ſolus e Senatoribus præſto fuerit. Quæ res in cauſa fuit vt rerum potiretur. Cum enim aruſpex Galbæ inſidias parari diceret, ac proinde moneret ne aliquo prodiret, id Otho intellexit; atque inde ſubito, alia ſimulata cauſa, diſceſſit; receptusque intra murum caſtrorum a

†Siluius alii dicitur.

τῇ τε νόσῳ ἐκεκμήκει, ἀλλὰ τῇ διανοίᾳ ἤκμαζεν, οὐδ' ἠξίου τὸν αὐτοκράτορα ἀναγκαζόμενόν τι ποιεῖν· ἀμέλει καὶ τοῖς δορυφόροις αἰτοῦσι χρήματα οὐκ ἔδωκε, καὶ ἔφη γε ὅτι καταλέγειν στρατιώτας, ἀλλ' οὐκ ἀγοράζειν εἴωθα. τοῦ δὲ δήμου σφόδρα ἀξιοῦντι τόν τε Τιγελῖνον καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πρότερον ὑβρισάντων ἀποθανεῖν, οὐχ ὑπεῖξε· τάχα ἂν ἀποκτείνας αὐτοὺς, εἰ μὴ ἐκεῖνοι τοῦτ' ἠτήκεσαν. τὸν μέντοι Ἥλιον, καὶ τὸν Νάρκισσον, τόν τε Πατρόβιον, καὶ τὴν Λουκοῦσταν τὴν φαρμακίδα, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἐπὶ τοῦ Νέρωνος ἐπιπολασάντων, κατά τε τὴν πόλιν πᾶσαν δεδεμένους περιαχθῆναι, καὶ μετὰ τοῦτο κολασθῆναι ἐκέλευσε. Καὶ ἐπὶ μὲν τούτοις ἐπῃνεῖτο· ὅτι δὲ ξίφος διὰ πάσης τῆς ὁδοῦ ἐξηρτᾶτο καίτοι γέρων καὶ ἀσθενὴς τὰ νεῦρα ὤν, καὶ πάνυ πολὺν γέλωτα ὠφλίσκανε. Λέξω δὲ καὶ ὅπως αὐτῷ τὸ τέλος συνέβη. οἱ ἐν ταῖς Γερμανίαις στρατιῶται, οὓς εἶχε Ροῦφος, μηδεμίαν εὐεργεσίαν ὑπὸ τοῦ Γάλβα εὑρόμενοι, ἐπὶ πλεῖον ἐφλεγμήνεσαν. τοῦ δὲ δὴ τέλους τῆς ἐπιθυμίας σφῶν ἁμαρτόντες ἐπὶ τοῦ Ρούφου, ἐζήτουν αὐτὴν ἐφ' ἑτέρου τινὸς ἀποπληρῶσαι· καὶ ἐποίησαν οὕτω. προστησάμενοι γὰρ Αὖλον Βιτέλλιον τῆς κάτω Γερμανίας ἄρχοντα, ἐπανέστησαν, πρὸς μόνην τὴν εὐγένειαν [αὐτοῦ] ἀπιδόντες· ἐπεὶ ὅτι γε παιδικὰ τοῦ Τιβερίου ἐγεγόνει, καὶ ὅτι ἀκολούθως τῇ ἀσελγείᾳ ταύτῃ ἔζη, οὐκ ἐνενόησαν· ἢ καὶ μᾶλλον δι' αὐτὸ τοῦτο ἁρμόζειν σφίσιν αὐτὸν ἐνόμισαν. ἀμέλει οὕτως οὐδ' αὐτὸς λόγου τινὸς ἄξιον ἑαυτὸν ἔκρινεν εἶναι, ὥστε διασκώπτων τοὺς ἀστρολόγους, τεκμηρίῳ κατ' αὐτῶν ἐχρῆτο, λέγων ὅτι, Οὐδὲν ἐπίστανται, οἵγε καὶ ἐμὲ αὐτοκράτορα φασὶ γενήσεσθαι. καὶ αὐτὸ καὶ ὁ Νέρων ἀκούσας ἐγέλασε, καὶ κατεφρόνησεν αὐτοῦ, ὥστε μηδὲν δεινὸν αὐτὸν ἐργάσασθαι. Ὁ οὖν Γάλβας τὴν ἐπανάστασιν αὐτοῦ πυθόμενος, Λούκιον Πείσωνα νεανίσκον εὐγενῆ, ἐπιεικῆ, φρόνιμον, ἐποιήσατο, καὶ Καίσαρα ἀπέδειξεν. ὁ δὲ δὴ Ὄθων Μάρκος ὁ Σαλούιος, ἀγανακτήσας *μὴ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Γάλβα ἐπεποίητο, ἀρχὴν αὖθις μυρίων τοῖς Ρωμαίοις κακῶν παρέσχε· καὶ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἐτιμᾶτο, ὥστε καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἀπέθανε, θυομένῳ τι αὐτῷ μόνος τῶν βουλευτῶν παρέστη· ὑφ' οὗπερ καὶ τὰ μάλιστα συνετύγχανεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἱερόπτης ἐπιβουλευθήσεσθαι αὐτὸν ἔφη, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸν μηδαμῇ μηδαμῶς προελθεῖν παρῄνεσεν· ἀκούσας τοῦτ' ἐκεῖνος, κατέδραμέ τε εὐθὺς ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι, καὶ ὑπό τινων

στρατιωτῶν

στρατιωτῶν ὀλίγων, οἳ συνωμόκεσαν αὐτῷ, ἐς τὸ τεῖχος ἐσῆλθε· καὶ ἐνταῦθα καὶ τοὺς ἄλλους, ἅτε καὶ ἀχθομένους τῷ Γάλβᾳ, προσαναπείσας, μᾶλλον δὲ ἐκπριάμενος, παρά τε ἐκείνων τὴν ἀρχὴν παραχρῆμα ἔλαβε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῶν ἄλλων. Μαθὼν δὲ ὁ Γάλβας τὰ πρασσόμενα, ἔπεμψέ τινας ἐς τὸ στρατόπεδον, ὡς καὶ μεταπεῖσαι σφᾶς δυνησόμενος. καὶ τούτῳ στρατιώτης τις γυμνὸν τὸ ξίφος καὶ ᾑμαγμένον ἀνατείνων, προσῆλθεν αὐτῷ, καὶ ἔφη, Θάρσει αὐτοκράτορ· Ὄθωνα γὰρ ἀπέκτεινα, καὶ ἔστι σοι δεινὸν ἔτι οὐδέν. πιστεύσας οὖν ὁ Γάλβας, πρὸς μὲν ἐκεῖνον εἶπε, Καὶ τίς σοι τοῦτο ποιῆσαι ἐκέλευσεν; αὐτὸς δὲ ἐς τὸ Καπιτώλιον ὡς καὶ θύσων ὥρμησε· καὶ αὐτῷ ἐν μέσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀγορᾷ ἀπαντήσαντες ἱππεῖς καὶ πεζοί, ἐνταῦθα τὸν γέροντα, τὸν ἀρχιερέα, τὸν αὐτοκράτορα, πολλῶν μὲν βουλευτῶν, παμπόλλων δὲ δημοτῶν παρόντων, κατέκοψαν· καὶ τά τε ἄλλα τῷ σώματι αὐτοῦ ἐλυμήναντο, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψαντες, περὶ κοντὸν ἀνέπειραν. Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἀκοντισθεὶς ἐς αὐτὸ τὸ δίφρον ἐν ᾧ ἐφέρετο, καὶ προσκύψας ἐξ αὐτοῦ ἐτρώθη, τοῦτο μόνον εἰπὼν, Καὶ τί κακὸν ἐποίησα; καὶ αὐτῷ Σεμπρώνιος Δῆνσος ἑκατόνταρχος ἐπαμύνας ἐς ὅσον ἠδυνήθη, τέλος, ὡς οὐδὲν ἤνυσεν, ἐπεσφάγη. καὶ διὰ τοῦτό γε καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνέγραψα, ὅτι ἀξιώτατός ἐστι μνημονεύεσθαι. ἀπέθανε μὲν γὰρ καὶ ὁ Πείσων, καὶ ἄλλοι συχνοί, οὐ μέντοι καὶ ἐπικουροῦντες τῷ αὐτοκράτορι. Ἔζησε δὲ Γάλβας ἔτη δύο καὶ ἑβδομήκοντα· ἀφ᾽ ὧν ἦρξε μῆνας ἐννέα, καὶ ἡμέρας δεκατρεῖς. καὶ αὐτῷ καὶ ὁ Πείσων προσαπώλετο, τιμωρίαν ὑποσχὼν ὅτι καῖσαρ ἀπεδείχθη.

paucis militibus, qui vna cum eo cõiurauerant, ceteriſque qui iam Galbę erant infenſi, perſuaſis, vel potius largitione corruptis, emptum principatum occupauit; idq; paulo poſt a reliquis confirmatum eſt. Qua re cognita, Galba paucos miſit ad exercitum, vt milites de ſententia dimoueret. Interea loci vnus ex militib. cum diſtricto cruentoq; gladio ad eum venit; *Bono animo es*, inquit, *Imperator; quando ego Othonem interfeci, vt iam ſis ſine periculo.* Id Galba credidit pro vero, atque ita militi reſpondit; *Quis tibi*, inquit, *mãdauit vt id faceres?* Poſt hæc in Capitoliũ proficiſcitur ſacrificandi cauſa. Occurrunt ei in medio foro equites peditesque; ibique ſenem, Pontificem, & Imperatorem, occidunt, multis Senatoribus multisque plebeiis hominibus præſentibus: poſt cadauer afficiunt ignominia cuiuſuis generis; caputque ceruicibus abſcindunt, idque figunt in pilo. Galba, telis immiſſis in ſellã qua vehebatur, cum ex ea cecidiſſet, vulneratusque eſſet, id vnum dixit; *Quid enim mali feci?* Ei Sempronius Denſus centurio opem tulit, quoad potuit: ſed is non ſolum nihil Galbæ profuit, ſed etiam ipſe occiſus eſt. cuius viri nomen propterea ſcribendum putaui, quod mihi memoria dignum eſſe videbatur. Occiſus eſt Piſo quoque, & reliqui multi; qui tamen Imperatori opem non tulerant: ſed Piſo propterea ſupplicio eſt affectus, quod Cæſar fuerat deſignatus. Vixit Galba annos LXXII: regnauit menſes IX, dies XIII.

ΟΘΩΝ.

ΓΑΛΒΑι μὲν δὴ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο· ἔμελλε δὲ ἄρα καὶ τὸν Ὄθωνα ἡ δίκη οὐκ ἐς μακρὰν μετιέναι, ὥς που παραχρῆμα ἔμαθε. θύοντί τε γὰρ αὐτῷ τὴν θυσίαν πρώτην, τὰ ἱερὰ πονηρὰ ὤφθη· ὥστ᾽ αὐτὸν μεταγνόντα ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις εἰπεῖν, Τί γάρ με ἔδει μακροῖς αὐλοῖς αὐλεῖν; ἔστι δὲ τοῦτο δημῶδες, ἐς παροιμίαν φέρον, ἐπὶ τῶν ἔξω τι τοῦ προσφόρου σφίσι ποιούντων. καὶ μετὰ τοῦτο τῆς νυκτὸς οὕτω δή [τι] ἐν τοῖς ὕπνοις ἐταράχθη, ὥστε καὶ ἐκ τῆς εὐνῆς ἐκπεσεῖν, τούς τε προσκοιτοῦντας ἐκπλῆξαι. ἐσπηδήσαντες οὖν, εὗρον αὐτὸν χαμαὶ κείμενον. ἀλλ᾽ οὐ γὰρ

OTHO.

GALBA hunc exitum habuit; eiusque cædis pœnam Othonem non ita multo poſt ſequi oportebat; quod ipſe ſtatim præſenſit. nam vt primum ſacrificauit, exta minus felicia viſa ſunt. Itaque cœpit eum ſubito facti pœnitere; dixitque, τί γάρ με ἔδει μακροῖς αὐλοῖς αὐλεῖν; *Quid me*, inquit, *oportebat longis tibiis canere?* eſt autem vulgatum prouerbium de iis qui faciunt quæ ſibi ſunt inutilia. Præterea noctu adeo in ſomnis exterritus eſt, vt ceciderit de lecto, & excubitores perterruerit. qui cum accurriſſent celeriter, eum humi iacentem offenderunt. Neque tamen

potuit ob has cauſas Imperiũ, quod ſemel ſuſceperat, deponere; ſed in eo permanſit, ac pœnas dedit: quamuis multa faceret moderate ad conciliandos animos multitudinis; non quod eo ingenio eſſet aut moribus; ſed quod multis ab eo propter Vitellium abalienatis, nolebat ceteros ſibi inimicos facere. Othoni decreta ſunt a Senatu ea quæ pertinebant ad principatum; quod diceret ſe coactũ a militib. intra murum introductum eſſe; ibique, cum eis obſiſteret, in magnum diſcrimen veniſſe. Hic vti cœpit placido ac leni ſermone, & ficto ſimulatoque vultu indicare modeſtiam: ad hæc, oſcula ad ſingulos ferre † per digitos mittere: poſtremo multa polliceri. quamquam non erat obſcurum, eum multo etiam petulantius atq; acerbius quã Neronem eſſe regnaturum. Nomen quidem eius ſibi ſtatim impoſuit; multiſque Senatoribus, qui damnati fuerãt, pœnam remiſit, ceteris muneribus affectis. Crebro venire in theatrum, fouere multitudinem, peregrinos donare ciuitate, atque alia multa promittere: quibus tamen rebus neminem ſibi, præter paucos ſui ſimiles, obſtringere potuit. Iam enim eo genere vitæ quod inſtituerat, quodque cum Sporo conſuetudinem habebat, ceteriſque Neronianis vtebatur, omnes perterriti erant. Milites vero multitudine munerum, blandiſque ſermonib. in tantam licentiam ſceluſque induxerat, vt aliquando ſint auſi in Palatium irruptionem facere, cũ frequentes Senatores apud Othonem cœnarent; interfectiſque iis a quibus arcebantur, tandem irruere eo vbi conuiuium agebatur; occidereque omnes qui intus erant, ſolis iis qui inde abierant, aut ſe ante aliquo abdiderant, conſeruatis. Cuius rei cauſa Otho & pecuniã eis largitus eſt; perinde atq; ſi id facinus in gratiam eius feciſſent. Per id tẽpus quidam captus eſt, qui ſe Neronem eſſe ſimulabat; cuius quidem nomen a Dione ignoratum eſt: ſed is tandem ſupplicio eſt affectus. Otho, ſępenumero cohortatus Vitellium ad ſocietatem principatus, poſtquam ei perſuadere nõ potuit, ſtatuit aperte bellum gerere. Itaque contra eum exercitum miſit, eiq; exercitui complures præfecit. quæ res cauſa fuit Othoni calamitatis. Deſiderata ſunt vtrimque in prœliis ad Cremonam factis hominum quadraginta milia. Antequam autem prœlium iniretur, ferunt præter

per annulos, Bl.

ἔσχεν, ἅπαξ [ἐπὶ] τὴν ἀρχὴν εἰσελθών, ἀποδῦναι· καὶ ἐνέμεινεν ἐν αὐτῇ, καὶ δίκην ἔδωκε, καίτοι πολλὰ καὶ μέτρια πρὸς θεραπείαν τῶν ἀνθρώπων ποιήσας· οὐχ ὅτι οὕτως ἐπεφύκει, ἀλλ' ὅτι οἰδούντων αὐτοῦ διὰ τὸν Βιτέλλιον τῶν πραγμάτων, οὐκ ἤθελε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκπολεμῶσαι. ἡ μέντοι βουλὴ πάντα τὰ πρὸς τὴν ἀρχὴν φέροντα ἐψηφίσατο. βεβιάσθαι μὲν γὰρ καὶ ἐς τὸ τεῖχος ἄκων ἐσῆχθαι· κἀνταῦθα ἀντιλέγων, κεκινδυνευκέναι ἔλεγε. καὶ τάτε ἄλλα ἐπιεικῶς ἐφθέγγετο, καὶ τῇ ὑποκρίσει τοῦ σχήματος ἐμετρίαζε· φιλήματά τε ὡς ἑκάστοις διὰ τῶν δακτύλων ἔπεμπε, καὶ ὑπισχνεῖτο πολλά. οὐκ ἐλάνθανε δὲ ὡς καὶ ἀσελγέστερον καὶ πικρότερον τοῦ Νέρωνος ἄρξειν ἔμελλε. τό γ' οὖν ὄνομα αὐτοῦ αὐτῷ εὐθὺς ἐπέθετο. πλὴν τότε καὶ τῶν βουλευτῶν συχνοῖς, τοῖς μὲν καταδίκας ἀνῆκε, τοῖς δὲ ἄλλα ἄττα ἐχαρίζετο. καὶ ἐς τὰ θέατρα συνεχῶς ἐσεφοίτα, θωπεύων τὸ πλῆθος· τοῖς τε ξένοις πολιτείας * ἀνεδίδου, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπηγγέλλετο. οὐ μὴν καὶ οἰκειώσασθαι οὐδένα πλὴν ὀλίγων τινῶν ἠδυνήθη ὁμοίων αὐτῷ. ὅ τε γὰρ βίος αὐτοῦ καὶ ἡ δίαιτα, τό τε τῷ Σπόρῳ συνεῖναι, καὶ τὸ τοῖς λοιποῖς τοῖς Νερωνείοις χρῆσθαι, πάνυ πάντας ἐξεφόβει. τοὺς μέντοι στρατιώτας ἐς τοσοῦτον τόλμης καὶ παρανομίας προήγαγεν, ἔκ τε ὧν ἐδίδου καὶ ὧν καθ' ὑπερβολὴν ἐκολάκευσεν, ὥστε καὶ ἐς τὸ παλάτιόν ποτε, ὥσπερ εἶχον, * ἐσβιάσασθαι· ἐπειδὴ συχνοὶ τῶν βουλευτῶν ἐνταῦθα παρ' [Ὄθωνι συν]εδείπνουν. καὶ τέλος καὶ ἐς αὐτὸ τὸ συμπόσιον, περιαποκλείναντες τοὺς εἴργοντας σφᾶς, ἐσεπήδησαν· καὶ πάντας ἂν τοὺς ἔνδον ὄντας ἐφόνευσαν, εἰ μὴ φθάσαντες ἐξανέστησαν καὶ κατεκρύφθησαν. καὶ οἱ μὲν καὶ ἐπὶ τούτῳ χρήματα, ὡς καὶ δι' εὔνοιαν αὐτοῦ τοῦ Ὄθωνος πεποιηκότες, ἔλαβον.

Ἑάλω δέ τις καὶ Νέρων εἶναι πλασάμενος κατὰ τόνδε τὸν καιρόν· οὗ τὸ ὄνομα τῷ Δίωνι ἠγνόηται· καὶ τὸ τέλος καὶ δίκην ἔδωκεν. Ὁ δ' Ὄθων, ἐπεὶ καὶ μὴ ἔπειθε τὸν Βιτέλλιον, ἐς κοινωνίαν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς πολλάκις παρακαλῶν, εἰς πόλεμον λοιπὸν φανερὸν καθίστατο. καὶ στρατιώτας ἔπεμπεν, ἡγεμόσιν αὐτοὺς πλείοσι παραδούς· ὃ δὴ καὶ αἰτιώτατον τῶν σφαλμάτων αὐτοῦ ἐγένετο. ἔπεσον δὲ τέσσαρες μυριάδες ἀνδρῶν ἑκατέρωθεν ἐν ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς τῇ Κρεμώνῃ γενομέναις. ὅπου τε φασὶ πρὸ τῆς μάχης

ἄλλα

ἄλλα τέ τινα φανῆναι σημεῖα, καί τινα ὄρνιν ἐξαίσιον, ὁποῖον οὔ πω πολὲ ἑωράκασιν, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὀφθῆναι. Ἐπεὶ δὲ οἱ τοῦ Ὄθωνος ἐκρατήθησαν, ἤγγελε μὲν ἱππεύς τε τὸ πάθος τῷ Ὄθωνι· καὶ ἐπειδή γε ἠπιστεῖτο πρὸς τῶν παρόντων, (ἔτυχον γὰρ πολλοὶ κατὰ τύχην ἠθροισμένοι) καὶ οἱ μὲν δραπέτην, οἱ δὲ καὶ πολέμιον αὐτὸν ἀπεκάλουν, Εἴθε γάρ, ἔφη, ψευδῆ ταῦτα Καῖσαρ ἦν· ἥδιστα γὰρ ἂν νικῶντός σου ἐτελεύτησα· νῦν δὲ ἐγὼ μὲν *πάντα οἰχήσομαι, ἵνα μή [μέ] τις ἐπὶ σωτηρίᾳ καταπεφευγέναι δόξῃ. σὺ δὲ βούλευε, ὡς τῶν πολεμίων οὐκ ἐς μακρὰν ἡξόντων, ὅ τι χρὴ πρᾶξαι. Καὶ ὁ μέν, ταῦτ᾽ εἰπών, ἑαυτὸν διεχρήσατο. πιστευσάντων δὲ αὐτῷ ἐκ τούτου πάντων, καὶ ἑτοίμως ἐχόντων ἀναμαχέσασθαι, (αὐτοί τε γὰρ συχνοὶ ἦσαν, καὶ ἕτεροι ἐκ Παννονίας παρῆσαν· ὅ τε μέγιστον ἐν τοῖς τοιούτοις ἐστίν, ἐφίλουν τε τὸν Ὄθωνα, καὶ πᾶσαν αὐτῷ εὔνοιαν οὐκ ἀπὸ τῆς γλώττης μόνον ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ψυχῆς εἶχον) ἐπέσχε, μέχρις οὗ καὶ οἱ λοιποὶ πρὸς τὴν ἀγγελίαν συνέδραμον. καί τι πρὸς ἑαυτὸν διαλαλήσας, ἔπειτα πρὸς τοὺς στρατιώτας ἐδημηγόρησεν ἄλλα τε πολλὰ καὶ ταῦτα· Ἀρκεῖ τὰ γεγονότα, ἀρκεῖ. μισῶ πόλεμον ἐμφύλιον, κἂν κρατῶ· φιλῶ πάντας Ῥωμαίους, κἂν μὴ ὁμολογῶσί μοι. νικάτω Βιτέλλιος, ἐπεὶ τοῦτο τοῖς θεοῖς ἔδοξε· σωζέσθωσαν καὶ οἱ ἐκείνου στρατιῶται, ἐπεὶ τοῦτ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ. πολὺ γάρ που καὶ κρεῖττον καὶ δικαιότερόν ἐστιν ἕνα ὑπὲρ πάντων, ἢ πολλοὺς ὑπὲρ ἑνὸς ἀπολέσθαι. καὶ γὰρ ἐγὼ Μούκιος καὶ Δέκιος καὶ Κούρτιος καὶ Ῥηγοῦλος μᾶλλον ἂν ἑλοίμην, ἢ Μάριος καὶ Κίννας καὶ Σύλλας (ἵνα μὴ καὶ τοὺς ἄλλους εἴπω) γενέσθαι. μὴ οὖν βιάσησθέ με ἕνα τούτων, ὧν μισῶ, γενέσθαι· μήτε φθονήσητέ μοι ἕνα ἐκείνων ὧν ἐπαινῶ, μιμήσασθαι. ἀλλ᾽ ὑμεῖς μὲν ἐπὶ τὸν κεκρατηκότα ἄπιτε, καὶ ἐκεῖνον θεραπεύετε· ἐγὼ δὲ αὐτὸς ἐμαυτὸν ἐλευθερώσω· ὅπως καὶ τῷ ἔργῳ ἅπαντες ἄνθρωποι μάθωσιν ὅτι τοιοῦτον αὐτοκράτορα εἵλεσθε, ὅστις οὐχ ὑμᾶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν δέδωκε. Τοιαῦτα μὲν Ὄθων εἶπεν· οἱ δὲ δὴ στρατιῶται, ἐξ ὧν ἤκουον, καὶ ἐθαύμαζον ἅμα καὶ ἠλέουν εἴ τι πείσοιτο· καὶ δάκρυσί τε ἔκλαιον καὶ ἐθρήνουν, πατέρα τε ἀνακαλοῦντες, καὶ παίδων καὶ γονέων φίλτερον ὀνομάζοντες. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἐλέχθη, τοῦ τε Ὄθωνος τελευτῆσαι δεομένου, καὶ ἐκείνων μὴ ἐφιέντων αὐτῷ τοῦτο ποιῆσαι· πρὶν δὴ σιγήσας αὖθις ἔφη·

cetera prodigia, quæ tum accidere, auem eximiæ magnitudinis, quanta numquam ante viſa fuerat, per multos dies viſam eſſe. Superatis Othonianis, vnus ex equitib. cladē Othoni nuntiauit. cui cum fidem non haberent ii qui aderant præſentes, (nā tum forte multi conuenerant) eumq; fugitiuum atq; hoſtem appellarent; *Vtinam,* inquit, *hæc falſa eſſent, Cæſar. libenter enim te victore mortem occumberem. nunc autem, vtcumque ſit, moriar, ne videar ſalutis meæ cauſa fugiſſe: tu vero, cum hoſtes huc non multo poſt venturi ſint, ſtatue quid tibi faciendum putes.* Hæc cum dixiſſet, manus ſibi attulit. Quo facto, id verum eſſe creditū eſt ab omnibus. cumq; poſſent facile bellum renouare, (erant enim permulti, aderantq; aliæ legiones ex Pannonia, &, quod eſt in tali re maximū, Othonem amplectebantur; ſingularemq; ſuam fidem & beneuolentiā in eum non modo verbis oſtendebāt, ſed etiam ex animo) factū eſt vt otioſe ceſſaret, quouſque ceterorum concurſu idem renuntiatū eſt. Tum demū Otho pauca ſecum locutus, apud milites concionatur. qua in cōcione multa dicit, ſed hæc in primis: *Sufficiunt,* inquit, *ea quæ facta ſunt:* ODI *enim bellum ciuile, licet vincam: carumque habeo populum Romanum; licet mecum diſſentiat. Vincat Vitellius, poſtquā ita viſum eſt diis immortalibus: ſint incolumes milites eius, quando id mihi perplacet. multo enim melius eſt multoq; iuſtius,* VNVM *pro multis, quam pro vno multos interire. Ego quidem Mucius eſſe malim, aut Decius, aut Curtius, aut Regulus, quam Marius, quam Cinna, quam Sylla; vt ne reliquos numerādo perſequar. Quamobrem nolite me cogere vt efficiar vnus ex iis quos odi: nolite etiam inuidere, ſi velim facta alicuius ex iis quos laudo, æmulari. Vos ad victorem proficiſcimini, atque illum colite. Ego me ita liberabo, vt omnes homines intelligant, eum eſſe Imperatorem a vobis delectum, qui non vos pro ſe, ſed ſe pro vobis dedit.* Hac habita concione, milites cum propter ea quæ audierant, admirari, miſerarique eius fortunam, præſertim ſi quid ei grauius accideret: tū profundere lacrymas, lamentari, eū Patrem appellare, ſibiq; ſuis liberis ac parentibus cariorem eſſe dicere. Quæ cum iam in multam diem dicerentur, peteretq; Otho vt ſibi liceret mortem cum vita commutare, neque id illi concederent, facto ſilentio ita dixit:

Non poſſum peior eſſe eo milite quem vos mortem ſibi propterea tantummodo conſciſcere vidiſtis, quod Imperatori ſuo nuntium acceptæ cladis attuliſſet. Itaq; ego illum ſequar, ne quid tale videam in poſterum, aut audiam. Vos, ſi me amatis, quæſo, ſinite me mori vt volo: nolite me cogere vt viuã inuitus; ſed ad victorem abite, eumq; ſtudioſe ac diligenter colite. Hæc cũ dixiſſet, ſeceſſit in thalamũ, ſeq; pugione interemit. Corpus eius elatũ milites ſepeliuerunt, nõ ſine lacrymis: nonnulli propter eũ mortem ſibi conſciuerunt. Igitur Otho hũc vitæ finem habuit; vixitque annos XXXVII, detractis dieb. vndecim: regnauit dies XC. cumq; peſſime omniũ vixiſſet, mortuus eſt honeſtiſſime: & Imperiũ, quod cũ magno ſcelere inuaſerat, cũ maxima virtute depoſuit.

VITELLIVS.

POSTQVAM Romę clades Othonis audita eſt, populus Romanꝰ ſtatim, vt par erat, ſententiam mutare cœpit; Othonique, quem laudauerat antea, & cuius victoriam optauerat, non aliter atque hoſti contumelioſe maledicere; ac Vitellium, quẽ deteſtatus fuerat, collaudare, eumque Imperatorem dicere. *Adeo nihil eſt in rebus humanis fixum ac perpetuum: ſed & ii qui florent maxime, & ii qui humiles & abiecti ſunt, exitus incertos habent; ac pariter pro fortuna ipſorum, laude, vituperio, honore, & ignominia afficiuntur.* Vitellius, vt Romã venit, cœpit omnia ſuo arbitratu gerere: ſed in primis edicto propoſito aſtrologos expulit ex Vrbe: edixitque vt intra certam diem quam ipſe conſtituerat, ex omni Italia excederent. Illi contra de nocte diem ei in tabulis præſcribunt, intra quam excedat e vita: isque *ante eam diem mortuus eſt. adeo futuros rerum euentus præcognoſcebant. Interim Vitellius explere libidinem ſuam, inſeruire voluptatibus, nullam curam habere diuinarum aut humanarum rerum. Nimirum principio talis erat: quippe popinas frequentauerat, & ludos aleatorios; ſaltatorumq; & aurigarũ ſtudioſus fuerat; conſumpſeratq; in eos infinitam pecuniam; atq; eius rei cauſa

Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔστιν ὅπως χείρων τοῦ στρατιώτου τούτου γενήσομαι, ὃν αὐτοὶ ἑωράκατε ὅπως ἑαυτὸν διὰ τοῦτο μόνον ἀπέσφαξεν, ὅτι τὴν ἧτταν τοῦ ἑαυτοῦ αὐτοκράτορι ἤγγελεν. ἀλλ' ἀκολουθήσω πάντως αὐτῷ, ἵνα μηδὲν ἔτι τοιοῦτον μήτε ἴδω μήτε ἀκούσω. ὑμεῖς δὲ, εἴπερ ὄντως φιλεῖτέ με, ἐάσατέ με ἀποθανεῖν ὡς βούλομαι· καὶ μή με ζῆσαι ἄκοντα ἀναγκάσητε, ἀλλὰ πρός τε τὸν κεκρατηκότα ἄπιτε, καὶ ἐκεῖνον κολακεύετε. Ταῦτ' εἰπὼν, ἔς τε τὸ δωμάτιον ἀνεχώρησε, καί τι ξιφίδιον λαβὼν, ἑαυτὸν διεχρήσατο. καὶ αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ στρατιῶται ἀνείλοντο πενθοῦντες, καὶ ἔθαψαν· καί τινες ἑαυτοὺς ἐπέσφαξαν αὐτῷ. Τοῦτο τὸ τέλος τῷ Ὄθωνι ἐγένετο, ζήσαντι μὲν ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ἔτη, ἕνδεκα ἡμερῶν δέοντα· ἄρξαντι δὲ ἡμέρας ἐνενήκοντα. κάκιστα γὲ μὴν ἀνθρώπων ζήσας, κάλλιστα ἀπέθανε· καὶ κακουργότατα τὴν ἀρχὴν ἁρπάσας, ἄριστα αὐτῆς ἀπηλλάγη.

ΒΙΤΕΛΛΙΟΣ.

ΟΙ δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὡς ἤκουσαν τό τε τοῦ Ὄθωνος πάθος, παραχρῆμα, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, μετεβάλοντο. τόν τε γὰρ Ὄθωνα, ὃν πρότερον ἐπῄνουν καὶ νικᾶν ηὔχοντο, ἐλοιδόρουν ὡς πολέμιον· καὶ τὸν Βιτέλλιον, ᾧ κατηρῶντο, καὶ ἐπῄνουν καὶ αὐτοκράτορα ἀνηγόρευον. οὕτω που οὐδὲν πάγιόν ἐστι τῶν ἀνθρωπίνων· ἀλλ' ὁμοίως οἵ τε ἐς τὰ μάλιστα ἀνθοῦντες, καὶ οἱ ἐν τῷ ταπεινοτάτῳ ὄντες, ἀστάθμητά τε αἰροῦνται, καὶ πρὸς τὰς τύχας σφῶν καὶ τοὺς ἐπαίνους καὶ τοὺς ψόγους, τάς τε τιμὰς καὶ τὰς ἀτιμίας λαμβάνουσι. Βιτέλλιος δὲ, ἐπεὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐγένετο, τἄλλα τε διῴκει ὥς που καὶ ἐδόκει αὐτῷ, καὶ πρόγραμμα ἔθετο, δι' οὗ τοὺς ἀστρολόγους ἐξήλασε προειπὼν σφίσιν, ἐντὸς τῆσδε τῆς ἡμέρας (ῥητήν τινα τάξας) ἐξ ἁπάσης τῆς Ἰταλίας * χωρῆσαι. καὶ αὐτῷ ἐκεῖνοι νυκτὸς ἀντιπροθέντες γράμματα, * ἀντιπαρήγγειλαν ἀπαλλαγῆναι ἐκ τοῦ βίου ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ἐτελεύτησε. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ἀκριβῶς τὸ γενησόμενον προέγνωσαν· αὐτὸς δὲ τῇ τε τρυφῇ καὶ τῇ ἀσελγείᾳ προσκείμενος, οὐδὲν ἔτι τῶν ἄλλων οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων οὔτε τῶν θείων ἐφρόντιζεν. ἦν μὲν γὰρ καὶ ἀπαρχῆς τοιοῦτος, ὁποῖος περί τε τὰ καπηλεῖα καὶ περὶ τὰ κυβευτήρια, τούς τε ὀρχηστὰς καὶ τοὺς ἁρματηλάτας ἐσπουδακέναι· καὶ ἀμύθητα εἰς τὰ τοιαῦτα ἀνήλισκε, καὶ διὰ τοῦτο καὶ δα-

καὶ δανειστὰς πολλοὺς εἶχε· τότε δὲ καὶ μᾶλλον, ἅτε ἐν τοσαύτῃ ἐξουσίᾳ καθεστώς, ὕβριζε, καὶ τὸ πλεῖστον καὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐδαπάνα, ἀπλήστως τε ἐμφορούμενος, καὶ συνεχῶς πάντα ἐξεμῶν, ὡς μόνῃ τῇ παρόδῳ τῶν σιτίων τρέφεσθαι. ἀφ' οὗπερ καὶ αὐτάρκειν ἠδύνατο· ἐπεὶ οἵ γε συνδειπνοῦντες αὐτῷ πάντες κακῶς ἀπήλλασσον. ὅθεν χαριέστατον λόγον εἷς τις αὐτῶν Οὐίβιος Κρίσπος ἀρρωστήσας, καὶ διὰ τοῦτο ἡμέρας τινὰς ἀπολειφθεὶς τοῦ συσσιτίου, εἶπεν ὅτι, Εἰ μὴ ἐνενοσήκειν, πάντως ἂν ἀπολώλειν. καὶ ἐγένετο ὁ χρόνος ὁ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ σύμπας οὐδὲν ἄλλο ἢ μέθαι τε καὶ κῶμοι. πάντα τε γὰρ τὰ τιμιώτατα καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ὠκεανοῦ, (ἵνα μηδὲν εἴπω πλέον) καὶ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης συνήγετο, καὶ πολυτελῶς οὕτως ἐσκευάζετο, ὥστε Βιτελλιανὰ καὶ νῦν ἐξ ἐκείνου καὶ* πέμματα καὶ τἆλλα τινὰ βρώματα ὀνομάζεσθαι. καὶ τί ἄν τις καθ' ἕκαστον αὐτῶν καταλέγοι; ὁπότε πρὸς πάντων ὁμοίως ὡμολόγηται δύο τε αὐτὸν μυριάδας μυριάδων καὶ δισχιλίας πεντακοσίας ἐν τῷ τῆς ἀρχῆς χρόνῳ ἐς τὰ δεῖπνα δεδαπανηκέναι. ἐπέλιπέ τε γὰρ πάντα τὰ πολυτίμητα δι' ὀλίγου, καὶ ἔδει πάντως αὐτὰ εἶναι. μίαν γοῦν ποτε λοπάδα πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδων ἐσκεύασε, γλώττας τε καὶ ἐγκεφάλους καὶ ἥπατα καὶ ἰχθύων καὶ ὀρνίθων τινῶν ἐμβαλών. καὶ ἐπειδὴ ἀδύνατον ἦν κεραμέαν τηλικαύτην γενέσθαι, ἀργυρέα τε ἐποιήθη, καὶ ἔμεινε πολὺν χρόνον, ὥσπερ τι ἀνάθημα, μέχρις οὗ Ἀδριανὸς αὐτὴν ἰδὼν συνεχώνευσεν. Ἐπειδὴ δ' ἅπαξ τούτων ἐμνημόνευσα, καὶ ἐκεῖνο προσθήσω, ὅτι οὐδὲ τῇ οἰκίᾳ τῇ τοῦ Νέρωνος τῇ χρυσῇ ἠρκεῖτο, ἀλλά, καίτοι σφόδρα καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν βίον τά τε ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ πάντα ἀγαπῶν καὶ ἐπαινῶν, ὅμως ᾐτιᾶτο αὐτὸν κακῶς τε ᾠκηκέναι, καὶ σκευῇ ὀλίγῃ καὶ ταπεινῇ κεχρῆσθαι λέγων· ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ Γαλερία, ὡς ὀλίγου ἐν τῷ βασιλικῷ κόσμου εὑρεθέντος, κατεγέλα. Ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἀναλίσκοντες, οὐδ' ἠρίθμουν τι ἐκ τῶν δαπανωμένων· οἱ δὲ δειπνίζοντες σφᾶς, ἐν μεγάλῳ κακῷ ἐγίγνοντο. καίπερ οὐδ' ὅλης τῆς ἡμέρας οἱ αὐτοὶ εἱστίων αὐτόν, ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἀκρατίσασθαι παρεῖχον, ἄλλοι δὲ ἀριστῆσαι, ἕτεροι δὲ δεῖπνον, ἕτεροι μεταδόρπιά τινα πλησμονῆς παραμύθια. ὥστε, ὀλίγων ἡμερῶν διελθουσῶν, ἕκαστον εἰς τὸ δεῖπνον μυριάδας ἀναλῶσαι. Γέλωτα

magnum æs alienum cõtraxerat. Itaque tunc tantam potẽtiam conſecutus, cœpit multo grauiora facere: magnam diei partem noctiſque conſumere in comiſſationibus: crebroque vomere omnia, vt ſolo tranſitu ciborum nutriretur. Cui quidem rei ipſe ſufficere poterat: quamuis ceteri qui cum eo cœnabant, omnes miſere interirent. ex quibus Vibius Criſpus, cũ incidiſſet in morbum, & ob eam cauſam per multos dies non interfuiſſet conuiuio, facete dixit, ſe, niſi ægrotauiſſet, omnino fuiſſe periturum. Fuit tempus principatus Vitellii nihil aliud quã ebrietas & comiſſationes. Etenim pretioſiſſima quæq;, etiã ab ipſo vſq; Oceano, ne dicam vlterius, vndique terra marique conquiſita, vſque adeo opipare apparabantur, vt *omnes cupediæ, cibiq; eiuſdem generis, ex eo etiam nunc *Vitelliani* nominẽtur. Quæ omnia quis ſigillatim queat attingere? quando conſtet inter omnes, eum, quo tempore principatum tenuit, conſumpſiſſe in cœnas † nouies millies ſeſtertiũ. Sed res huiuſcemodi pretioſiſſimæ breui tempore defecerunt, quod omnia pretioſa eſſe oporteret. Patinam quidem vnam apparauit, in quam impendit † decies ſeſtertium, linguis cerebellis que & iecoribus piſcium, & quarundam auiũ, in eam coniectis. Hanc patinam, cum fictilis eſſe nõ poſſet propter magnitudinem, argenteam fecit: eaque diu permanſit, veluti res diis conſecrata; quouſque Adrianus eandem conſpicatus conflari iuſſit. Sed cum de his rebus mẽtionem fecerim, illud etiam addendũ videtur, domum auream Neronis ei nequaquam ſatisfeciſſe. Cumq; nomen & vitam moresq; eius laudaret, hac in re tantummodo reprehẽdebat, quod diceret eum habitauiſſe perperam, vſumque fuiſſe paruo & humili *apparatu. Vitellii vxor Galeria, ridere ſolebat, quod in regia parum ornatus reperiſſet. Ceterum quia hos ſumptus de alieno faciebant, quamuis eos magnopere non computarent, tamen ii qui epulum dabant viciſſim, magno incõmodo afficiebantur, licet conuiuium ab vno minime totum diẽ ageretur. Dabant enim alii ientacula, alii prandium, alii cœnam, alii *comiſſationes, veluti ſolatium priſtinę ſatietatis. Ex quo factum eſt, vt paucis poſt diebus conſumpta ſint in cœnam † quadragies ſeſtertium. Vitellius

† aureorum nonagies cẽtena milia, *Al.* duas myriadas myriadum, & bis mille quingẽtasque dr. Gr.

† aureorum decem milia, *Al.* XXV myriades drachm. Gr.

† aureorum quadraginta milia, *Al.* centum myriades drachmarũ, Gr.

pleriſque riſum excitabat. Cum enim videret grauitatem & maieſtatem eius in publicis conuentibus, cuius ſtupra ante cognouerant; ſedereque in equo regio, ornatum chlamyde purpurea eum, quem ſciebant veneto veſtitu certatores equos in certaminibus abſterſiſſe: deinde cũ tanta manu militum conſcendere in Capitolium, quem nemo ante videre poterat in foro propter multitudinẽ creditorũ: poſtremo * coli ab omnibus, quem ne oſculari quidẽ libenter voluerat quiſquam: teneri non poterãt quin riderẽt. at ii qui pecunias ei crediderant, proficiſcenti quidẽ in Germaniam inſtiterant, ac vix datis fideiuſſoribus eum dimiſerant: tunc autem non modo non ridebant, ſed etiam lugentes ſeſe occultabãt. At Vitellius, requiſitis poſtea creditoribus, dicebat ſe reddidiſſe ſalutem pro credita pecunia; repoſcebatque tabulas contractuum. Crebro veniebat in theatra, vt ad ſe plebis animos alliceret. Cœnabat familiariter vna cum optimatibus, vt eos ſibi maiorem in modum deuinciret. Sæpe mentionem faciebat veterum ſodalium, eoſque habebat in honore. Neq; enim turpe aut ſe indignum putabat, ſi aliquẽ ex iis agnoſcere videretur: quod pleriq; faciunt, qui elati maximis & inſperatis honoribus, oderunt eos a quibus ſe intelligunt humiles antea & abiectos cognitos fuiſſe. Dum hæc faceret, exſtitere ſiniſtra prodigia. nam & cometes apparuit, & Luna, contra rationem ſtatuti temporis, bis viſa eſt deficere: quarto enim & ſeptimo die obſcurata eſt. Præterea in oriente atque in occidente duo ſoles viſi ſunt eodem tempore: quorum hic imbecillis & pallidus, ille potens & clarus erat. Inuẽta quoq; ſunt in Capitolio multa & magna veſtigia quorũdam deorum, qui ex eo deſcendiſſe videbantur; renuntiatumque eſt a militibus, qui ea nocte in excubiis eius fuerant, templum Iouis ſua ſponte cum magno fragore apertum eſſe, atque ob eam cauſam nonnullos cuſtodes perterritos & exanimatos fuiſſe. Quæ cum ita fierent, Veſpaſianus, qui bellum cum Iudæis gerebat, vt audiuit diſſenſionem eſſe inter Othonem & Vitellium, deliberare cœpit quid ſe facere oporteret. Summa erat in eum beneuolentia omnium, non ſolum propter gloriam belli Britannici, eiuſque quod tum gerebat; ſed etiam propter æquitatem & prudentiam ipſius: quibus rebus adducebantur vt ſe ab eo regi

μέντοι ὁ Βιτέλλιος πολλοῖς παρεῖχεν. ὁρῶντες γὰρ ἄνδρα σεμνοπροσωποποιοῦντα ἐν ταῖς δημοσίαις προόδοις, ὃν ᾔδεσαν πεπορνευκότα· καὶ ἐφ' ἵππου βασιλικοῦ καὶ ἐν χλαμύδι πορφυρᾷ, ὃν ἠπίσταντο τοὺς ἀγωνιστὰς ἵππους ἐν τῇ * οὐενετίῳ ἐσθῆτι ψήχοντα· μετά τε ὄχλου στρατιωτῶν τοσούτου ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀνιόντα, ὃν οὐδεὶς οὐδὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ πρότερον διὰ τὸ τῶν δανειστῶν πλῆθος ἰδεῖν ἐδύνατο· καὶ προσκυνούμενον πρὸς πάντων ὃν οὐδεὶς οὐδὲ φιλῆσαί ποτε ἡδέως ἠθέλησεν· οὐκ εἶχον ὅπως τὸν γέλωτα κατάσχωσιν. οἵ γε μὴν δεδανεικότες τι αὐτῷ, ἐξορμῶντος μὲν αὐτοῦ ἐς τὴν Γερμανίαν, ἐπελάβοντο, καὶ μόλις ποτὲ κατεγγυηθέντα αὐτὸν ἀπέλυσαν· τότε δὲ οὐχ ὅσον οὐ κατεγέλων, ἀλλὰ καὶ ἐθρήνουν καὶ κατεκρύπτοντο. καὶ αὐτοὺς ἀναζητῶν, τήν τε σωτηρίαν σφίσιν ἐς τὸ ὀφειλόμενον ἀποδιδόναι ἔλεγε, καὶ τὰ συμβόλαια ἀπῄτει. Ἐπεφοίτα δὲ καὶ τοῖς θεάτροις συνεχῶς, ὥστε καὶ τὸν ὅμιλον ἀπ' αὐτῶν ἀναρτᾶσθαι. συνεσιτεῖτο δὲ καὶ τοῖς δυνατωτάτοις ἁπλοϊζόμενος, ὥστε αὐτοὺς ἔτι καὶ μᾶλλον προσεταιρίζεσθαι. τῶν τε ἀρχαίων συμβιωτῶν ἰσχυρῶς ἐμέμνητο, καὶ πάνυ αὐτοὺς ἐτίμα· οὐκ ἀπαξιῶν γνωρίζειν τινὰ αὐτῶν δοκεῖν, ὥσπερ ἕτεροι. πολλοὶ γὰρ ἐπὶ μέγα παραλόγως ἀρθέντες, μισοῦσι τοὺς συνειδότας σφίσι τὴν ἐν τῷ πρὶν ταπεινότητα. Πράττοντι δ' αὐτῷ ταῦτα, σημεῖα πονηρὰ ἐγένετο. καὶ γὰρ κομήτης ἀστὴρ ἐφαντάσθη, καὶ ἡ σελήνη παρὰ τὸ καθεστηκὸς δὶς ἐκλελοιπέναι ἔδοξε· καὶ γὰρ τεταρταία καὶ ἑβδομαία ἐσκιάσθη. καὶ ἡλίους δύο ἅμα ἔκ τε τῶν ἀνατολῶν καὶ ἐκ τῶν δυσμῶν, τοῦτον μὲν ἀσθενῆ καὶ ὠχρὸν, ἐκεῖνον δὲ λαμπρὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶδον. ἔν τε τῷ Καπιτωλίῳ ἴχνη πολλὰ καὶ μεγάλα δαιμόνων τινῶν, ὡς καὶ καταληλυθότων ἀπ' αὐτοῦ, ἑωράθη· καὶ ἔλεγον οἱ στρατιῶται οἱ τὴν νύκτα ἐκείνην αὐτῷ ἐγκεκοιτηκότες, ὅτι ὁ τοῦ Διὸς ναὸς αὐτόματος σὺν πολλῷ κτύπῳ ἀνεῴχθη, ὥστε τινὰς τῶν φυλάκων ἐκπλαγέντας ἀποψύξαι. Ἐπράχθη δὲ ταῦτα, καὶ ὁ Οὐεσπασιανὸς Ἰουδαίοις πολεμῶν, πυθόμενος τήν τε τοῦ Βιτελλίου καὶ τὴν τοῦ Ὄθωνος ἐπανάστασιν, ἐβουλεύετο ὅ τι χρὴ πρᾶξαι. ἥ τε γὰρ τῶν ἀνθρώπων εὔνοια πολλὴ ἦν πρὸς αὐτόν. ἡ γὰρ ἐκ τῆς Βρεττανίας δόξα, καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἐν χερσὶ πολέμου εὔκλεια, τό τε ἐπιεικὲς καὶ φρόνιμον αὐτοῦ, πρὸς ἐπιθυμίαν σφᾶς ἦγε τοῦ παρ' αὐτοῦ

προσαλείψ.

τὴν στρατείαν. καὶ ὁ Μουκιανὸς ἰσχυρῶς προσέκειτο, ἐλπίζων τὸ μὲν ὄνομα τῆς ἀρχῆς ἐκεῖνον ἕξειν, καὶ αὐτὸς δὲ διὰ τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ ἰσομοιρήσειν. αἰσθόμενοι δὲ οἱ στρατιῶται τούτων, καὶ περιστάντες τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ἀνεῖπον αὐτὸν αὐτοκράτορα. Ἐγεγόνει μὲν οὖν καὶ σημεῖα καὶ ὀνείρατα τῷ Οὐεσπασιανῷ, τὴν μοναρχίαν ἐκ πολλοῦ δηλοῦντα, ἃ καὶ ἐν τῷ αὐτοῦ βίῳ λελέξεται. τηνικαῦτα δὲ τὸν μὲν Μουκιανὸν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ τὸν Βιτέλλιον ἔπεμψεν· αὐτὸς δὲ, τά τε ἐν τῇ Συρίᾳ ἐπιδὼν, καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἰουδαίους ἄλλοις τισὶ προστάξας, ἐς τὴν Αἴγυπτον ἐκομίσθη· καὶ συνέλεγε χρήματα, ὧν που καὶ τὰ μάλιστα ἐχρῇζε, καὶ σῖτον, ἵν' ὅτι πλεῖστον ἐς τὴν Ῥώμην ἀποστείλῃ. Οἱ δ' ἐν τῇ Μυσίᾳ στρατιῶται, τὰ κατ' αὐτὸν πεπυσμένοι, οὐδ' ἀνέμειναν τὸν Μουκιανόν, (ἐπυνθάνοντο γὰρ ἐν ὁδῷ εἶναι) ἀλλ' Ἀντώνιον Πρίμον, φυγόντα μὲν ἐκ καταδίκης ἐπὶ τοῦ Νέρωνος, καταχθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ Γάλβα, καὶ τοῦ Παννονικοῦ στρατοπέδου ἄρχοντα, εἵλοντο στρατηγόν. καὶ εἶχεν οὗτος τὴν αὐτοτελῆ ἀρχήν, μήθ' ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος μήθ' ὑπὸ τῆς γερουσίας αἱρεθείς. τοσαύτη τῶν στρατιωτῶν ἦν πρός τε τὸν Βιτέλλιον ὀργή, καὶ πρὸς τὰς ἁρπαγὰς ὁρμή. οὐ γάρ που καὶ ἐπ' ἄλλο τι ταῦτα ἔπραττον, ἢ ἵνα τὴν Ἰταλίαν διαρπάσωσιν· ὃ καὶ ἐγένετο. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Βιτέλλιος, αὐτὸς μὲν κατὰ χώραν ἔμεινε, τῇ τε ἄλλῃ τρυφῇ καὶ τότε χρώμενος, καὶ ἀγῶνας μονομαχίας τιθείς· ἐν οἷς καὶ ὁ Σπόρος, μέλλων ἐν κόρης ἁρπαζομένης σχήματι ἐς τὸ θέατρον εἰσαχθήσεσθαι, οὐκ ἠνέσχετο τὴν ὕβριν, ἀλλ' ἑαυτὸν προαπέσφαξε. τῷ δὲ δὴ Ἀλιηνῷ τὸν πόλεμον μεθ' ἑτέρων προσέταξεν. Ἀλιηνὸς δὲ, ἐς μὲν τὴν Κρεμῶνα ἀφίκετο, καὶ προκατέσχεν αὐτήν· ὁρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας τοὺς μὲν ἑαυτοῦ ἔκ τε τῆς τρυφῆς τῆς ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐκδεδιῃτημένους, καὶ ἐκ τῆς ἀγυμνασίας διατεθρυμμένους, τοὺς δὲ ἑτέρους καὶ τοῖς σώμασι γεγυμνασμένους καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμένους, ἐφοβεῖτο. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ καὶ λόγοι αὐτῷ παρὰ τοῦ Πρίμου φίλιοι ἦλθον, συνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ τήν τε τοῦ Βιτελλίου ἀσθένειαν, καὶ τὴν τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἰσχύν, τόν τε ἑκατέρου τρόπον εἰπών, μεταστῆναι ἔπεισε. καὶ τότε μὲν τάς [τε] τοῦ Βιτελλίου εἰκόνας ἀπὸ τῶν σημείων καθεῖλον, καὶ ὑπὸ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἄρξεσθαι ὤμοσαν. διαλυθέντες δὲ καὶ ἐς τὰς σκηνὰς ἀναχωρήσαντες, μετενόησαν· καὶ ἐξαίφνης σπουδῇ καὶ θορύβῳ πολλῷ συστραφέντες, τὸν Βιτέλλιον αὐτοκράτορα

cuperent. Inſtabat Mucianus vehementer, quod ſperaret illum quidem nomen Imperatoris habiturum, ſed futurum tamen & ſe, propter illius æquitatem, Imperii participē. Quibus cognitis rebus, milites circumſiſtunt tabernaculum Veſpaſiani, eumq; Imperatorem renunciant. Neq; vero defuere Veſpaſiano prodigia & ſomnia, quibus ei futurum Imperium fuerat longo tempore ante ſignificatum: eaque nos, cum ad vitam eius venerimus, attingemus. Igitur Veſpaſianus primo quoq; tēpore Mucianum in Italiam contra Vitellium mittit: ipſe, inſpectis rebus Syriæ, præfectiſque aliis ducibus bello Iudaico, in Ægyptum cōtendit; ibique pecuniam, qua maxime ei opus erat, colligit; cōparatq; frumentum; vt Romā, quam maximum numerum poteſt, mittat. Legiones quæ erant in Myſia, cognitis iis quæ de Veſpaſiano perferrentur, Muciano nequaquam exſpectato, quē audiebant eſſe in itinere, Antonium Primum ducem ſuum deligunt. is fuerat a Nerone miſſus in exſilium; poſt vero, a Galba reſtitutus, Pannonico exercitui præerat; eoque tempore neque ab Imperatore, neq; a Senatu delectus, ſummum Imperium habuit. tanta erat in Vitellium indignatio militum, tanta prædandi cupiditas. Neq; enim milites hæc ob aliam cauſam agebant, quam vt Italiam diriperent: id quod factum eſt. Vitellius, cognitis his rebus omnibus, nihilo minus remanet in Vrbe: neque vero a deliciis abſtinet, ſed præter cetera ludos gladiatorios facit. In his ludis Sporus, cum eum ornatu raptæ puellę oporteret in theatrum venire, neq; poſſet talem contumeliam pati, mortem ſibi conſciuit. Vitellius Alienum cum paucis bello præficit. Alienus Cremonam venit, oppidumque occupat. Poſt, vbi videt ſuos milites propter delicias Vrbis intemperantes, nimioq; otio molles & effœminatos eſſe; contraq; hoſtes corporibus exercitatis, magniſque animis; timere cœpit: dein, vt ei a Primo litteræ amicæ venerunt, conuocauit milites; iiſq; expoſita imbecillitate Vitellii, viribusq; Veſpaſiani, ac vtriuſq; moribus, perſuaſit vt in partes Veſpaſiani tranſirent. Illi delent imagines Vitellii ex ſignis, iurantque ſe ſub Imperio Veſpaſiani fore: vixque dimiſſi in tentoria reuerterant, cum eos facti pœnitere cœpit. Itaq; repente magno ſtudio ac tumultu congregati, rurſum Vitellium

Imperatorem vocant, Alienumque, quaſi eſſent ab eo ꝓditi, vinculis conſtringunt, nulla conſulatus eius habita ratione: quæ præſertim fieri ſolent in bellis ciuilibus. Cumque iam eſſet ingens tumultus in exercitu Vitellii, tum lunæ defectio eum longe fecit maiorem; non tantum quod obſcurata eſt, (quamquam hæc terrorem inijciunt tumultuantibus) ſed etiam quod ſanguinolenta atraque eſſe, aliosque horribiles colores emittere viſa eſt. Hi enim nihilo magis decedere de ſententia, aut aliquid remittere, ſed ad manus venire inter ſe, pugnareque alacriter: etſi (vt dixi) Vitellianis dux non erat, quod Alienus Cremonæ eſſet in vinculis. Pugnatur interdiu ac noctu vtrimque æquo Marte. Nox enim inuenit pugnãtes; nec ea quidem prœliũ dirimere potuit. tanta erat ira, tanta vincendi cupiditas. Agnoſcebant ſe inter ſe, atq; vna colloquebantur: non eos placabat fames, non labor, non frigus, non tenebræ, non accepta vulnera, non cædes, non reliquiæ mortuorũ, non multitudo pereuntium: tanta deniq; inſania vtroſque pariter ceperat, vt ne propter noctem quidem quæ ſuperuenit, (vt dixi) aliquid remitterẽt. Videre licebat, quoties luna luceret, (nam interdum occultabatur nubibus) pugnare illos nonnumquã, nonnumquam ſtare, *ad haſtas adhæreſcere, ſedere, ſimul clamorem tollere: hi Veſpaſianum, illi Vitellium Imperatorem dicere; *vocare ſe mutuo, conuitiari, laudare: ſed & priuatim alter ita alterum admonere; *Mi commilito & ciuis, quid facimus? cur pugnamus? huc tranſi ad me. Nequaquam*, inquit alter; *tu ad me potius.* Cui vero mirum nõ videatur, quod, cum mulieres ex oppido eſculenta & poculenta de nocte ad Vitellianos attuliſſent, non modo ſe ipſi cibo potuque, ſed etiam aduerſarios refecerunt. vocabat quiſque aduerſarium nominatim; (omnes enim fere ſe nouerant, ac tum agnoſcebant) *Accipe*, inquit, *mi commilito, ede: non enim tibi gladium præbeo, ſed panem. accipe rurſum, & bibe: non enim tibi ſcutum, ſed poculũ trado: vt ſiue tu me interficias, ſiue ego te, moriamur facilius; atq; vt ne me eneruata aut imbecilli manu occidas, aut ego te. hæ noſtra ſint exſequiæ, nobis adhuc viuẽtib.*

αὖθις ἀνεκάλουν· καὶ τὸν Ἀλιηνὸν, ὡς καὶ προεδιδόντα *σφᾶς, ἔδησαν, οὐδὲν οὐδὲ τῆς ὑπατείας αὐτοῦ προτιμήσαντες. τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν πολέμων τῶν ἐμφυλίων μάλιστα ἔργα ἐστί. Ταραχῆς οὖν καὶ κατὰ τοῦτο πολλῆς ἐν τῷ τοῦ Βιτελλίου στρατοπέδῳ οὔσης, ἐπηύξησεν αὐτὴν ἡ σελήνη τῆς νυκτὸς ἐκλιποῦσα, οὐχ ὅτι καὶ ἐσκιάσθη, (καίτοι τοῖς θορυβουμένοις καὶ τὰ τοιαῦτα φόβον φέρει) ἀλλ' ὅτι καὶ αἱματώδης καὶ μέλαινα, ἄλλα τε τινὰ χρώματα φοβερὰ ἀφιεῖσα ὤφθη. οὐ μέντοι καὶ παρὰ τοῦτο οὔτε μετέθεντο οὔτε ἐνέδοσαν· ἀλλ' ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλθόντες, προθυμότατα ἠγωνίσαντο· καίπερ ἄναρχοι, ὥσπερ εἶπον, οἱ Βιτέλλειοι ὄντες. ὁ γὰρ Ἀλιηνὸς ἐν τῇ Κρεμώνῃ ἐδέδετο. κἀκ τούτου καὶ ἴση καὶ ἀντίρροπος οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ μόνῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐγένετο. καὶ νὺξ αὐτὴν ἐπέλαβε, καὶ οὐδὲ ἐκείνη σφᾶς διέλυσε· τοσαύτη που καὶ ὀργὴ καὶ προθυμία, καίπερ καὶ γνωρίζοντες ἀλλήλους καὶ λαλοῦντες σφίσιν, ἐχρήσαντο. ὅθεν οὔθ' ὁ λιμὸς αὐτοὺς, οὔτε ὁ κάματος, οὔτε τὸ ψῦχος, οὔθ' ὁ σκότος, οὐ τὰ τραύματα, οὐχ οἱ φόνοι, οὐ τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν, οὐ τὸ πλῆθος τῶν *ἀπολλυμένων ἐτράπωσε. τοιαύτη τις μανία ἀμφοτέρους ὁμοίως κατεῖχεν. οὐκοῦν οὐδὲ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης (ὥσπερ εἶπον) ἐνέδοσαν· καὶ ἦν ἰδεῖν, ὁσάκις γε καὶ ἡ σελήνη διέλαμψε, (νέφη γὰρ αὐτὴν ἔσθ' ὅτε συνέκρυπτεν) ἔστι μὲν ὅτε μαχομένους αὐτοὺς, ἔστι δ' ὅτε ἑστηκότας, ἢ καὶ ἐπὶ τὰ δόρατα προσηρεισμένους, ἢ καθημένους. καὶ ποτὲ μὲν κοινῇ συνεβόων, οἱ μὲν τὸν Οὐεσπασιανὸν, οἱ δὲ τὸν Βιτέλλιον ὀνομάζοντες, καὶ ἀντιπαρεκαλοῦντο ἀλλήλους, λοιδοροῦντές τε καὶ ἐπαινοῦντες ἑκάτερον· ποτὲ δὲ καὶ ἰδίᾳ ἄλλος ἄλλῳ διελάλει, Συστρατιῶτα, πολῖτα, τί ποιοῦμεν; τί μαχόμεθα; δεῦρ' ἧκε πρὸς ἐμέ. Μὴ δῆτα, ἀλλὰ σὺ πρὸς ἐμέ. καὶ τί ἄν τις τοῦτο θαυμάσειεν, ὁπότε καὶ σιτία καὶ ποτὰ αἵ τε γυναῖκες ἐκ τῆς πόλεως τοῖς τοῦ Βιτελλίου στρατιώταις τῆς νυκτὸς ἐνεγκοῦσαι ἐδίδοσαν· καὶ ἐκεῖνοι αὐτοί τε ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ τοῖς ἀντιμαχομένοις ὤρεγον. καί τις αὐτῶν ὀνομαστὶ τὸν ἀντίπαλον ἀνακαλέσας, (πολλοὶ γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ᾔδεσαν ἀλλήλους καὶ ἐγνώριζον) *Λαβὲ, ἔφη, συστρατιῶτα, καὶ φάγε· οὐ γὰρ ξίφος ἀλλ' ἄρτον σοι δίδωμι. λαβὲ καὶ πίε· οὐ γὰρ ἀσπίδα, ἀλλὰ κύλικά σοι προτείνω· ἵνα, ἄν τε σὺ ἀποκτείνῃς ἐμὲ, ἄν τε καὶ ἐγὼ σὲ, ῥᾷον ἀπαλλάξωμεν, μηδὲ ἐκλελυμένῃ καὶ ἀσθενεῖ τῇ χειρὶ μήτε σὺ ἐμὲ κατακόψῃς, μήτε ἐγὼ σέ. ταῦτα γὰρ ἡμῖν ζῶσιν ἔτι τὰ ἐναγίσματα·

καὶ Βιτέλ-

καὶ Βιέλλιος καὶ Οὐεσπασιανὸς διαμάχονται, ἵν' ἡμᾶς τοῖς πάλαι νεκροῖς καταθύσωσι. Τοιαῦτα δ' ἄν τινες πρὸς ἀλλήλους εἰπόντες, καὶ ἀναπαυσάμενοι χρόνον τινὰ, καὶ ἐμφαγόντες, πάλιν ἂν ἐμαχέσαντο· εἶτ' ἀναχωρήσαντες, αὖθις συνέβαλλον. Καὶ ταῦθ' οὕτω δι' ὅλης νυκτὸς μέχρι τῆς ἕω ἐγένετο. ἔνθα δὴ καὶ τοιόνδε τι δύο ἄνδρες τῶν Οὐεσπασιανείων ἔπραξαν. ἐπειδὴ γὰρ ἰσχυρῶς ἐκ μηχανήματός τινος ἐβλάπτοντο, ἀσπίδας τε ἐκ τῶν Βιελλείων σκύλων ἥρπασαν, καὶ τοῖς ἀντικαθεστηκόσι μιχθέντες, ἔλαθον μέχρι τῆς μηχανῆς ἐλθόντες ὡς καὶ ἐκείνων ὄντες· καὶ τὰ σχοινία αὐτῆς διέκοψαν, ὥστε μηδὲν ἔτι βέλος αὐτῆς ἀφεῖναι δυνηθῆναι. Ἀνατείλαντος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐκ τοῦ τρίτου στρατοπέδου τοῦ Γαλατικοῦ καλουμένου, καὶ ἐν τῇ Συρίᾳ χειμάζοντος, τότε δὲ κατὰ τύχην ἐν τῇ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ μερίδι ὄντες, ἀσπασαμένων αὐτὸν ἐξαίφνης, ὥσπερ εἰώθεσαν, ὑποτοπήσαντες οἱ τοῦ Βιελλίου τὸν Μυκιανὸν παρεῖναι, ἠλλοιώθησαν καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ τῆς βοῆς, ἔφυγον. (οὕτω που καὶ τὰ βραχύτατα μεγάλως τοὺς προκεκμηκότας ἐκπλήσσει) καὶ ἐς τὸ τεῖχος ἀναχωρήσαντες, χεῖράς τε προεξέτεινον καὶ ἱκέτευον. καὶ ἐπεὶ μηδεὶς αὐτῶν εἰσήκουεν, ἔλυσαν τὸν ὕπατον, καὶ αὐτὸν τῇ τε ἐσθῆτι τῇ ἀρχικῇ καὶ ταῖς ῥάβδοις κοσμήσαντες, ἔπεμψαν ἐφ' ἱκετείας, καὶ ἔτυχον τῶν σπονδῶν. ὁ γὰρ Ἀλιηνὸς, διά τε τὸ ἀξίωμα, καὶ διὰ τὴν ξυμφορὰν, ἔπεισε ῥᾳδίως τὸν Πρῖμον τὴν ὁμολογίαν σφῶν δέξασθαι. ὡς μέντοι αἵ τε πύλαι ἀνεῴχθησαν, καὶ ἐν ἀδείᾳ πάντες ἐγίνοντο, τότε δὴ ἐξαίφνης πανταχόθεν τε ἅμα εἰσέδραμον, καὶ διήρπασαν πάντα καὶ ἐνέπρησαν. καὶ ἐγένετο καὶ τοῦτο τὸ πάθος οὐδενὸς τῶν δεινοτάτων σμικρότερον. ἥ τε γὰρ πόλις καὶ μεγέθει καὶ κάλλεσιν οἰκοδομημάτων ἤσκητο, καὶ χρήματα παμπληθῆ καὶ τῶν ἐπιχωρίων καὶ τῶν ξένων ἐς αὐτὴν συνεληλύθει. καὶ τά γε πλείω κακὰ οἱ Βιέλλιοι ἔδρασαν, ἅτε καὶ τὰς οἰκίας τῶν πλουσιωτάτων καὶ τὰς διεξόδους τῶν στενωπῶν ἀκριβῶς εἰδότες. οὐδ' ἔμελεν αὐτοῖς εἰ, ὧν ὑπερεμαχέσαντο, τούτους ἀπώλεσαν, ἀλλ' ὡς καὶ αὐτοὶ καὶ ἠδικημένοι καὶ κεκρατηκότες, ἔπαιον, ἔσφαττον· ὥστε [καὶ] πέντε μυριάδας σὺν τοῖς ἐν τῇ μάχῃ πεσοῦσιν ἀπολέσθαι. Βιέλλιος δὲ, ὡς ἐπύθετο τῆς ἥττης, τέως μὲν ἐθορυβεῖτο, τὸ μέν τι καὶ ὑπὸ σημείων ταραχθεὶς, (θύσαντος γὰρ αὐτοῦ θυσίαν τινὰ, καὶ ἐπ' αὐτῇ δημηγοροῦντος τοῖς στρατιώταις, γῦπες

Vitellius enim & Veſpaſianus bellum gerũt inter ſe, vt nos iis qui iam olim mortui ſunt, mactent. Hæc atque alia eiuſdem generis cũ inter ſe dixiſſent, ceſſatur aliquamdiu, & comeditur: eoque facto pugnatur iterum: paulo poſt, pugnam intermittunt; deinde renouant. Hæc totam noctem, quouſque illuxit, facta ſunt. Tum autem duo ex militibus, qui Veſpaſiani partes ſuſtinebant, quiddam tale fecerunt. Cum enim graue damnum caperent ex aliqua machina, raptis ſcutis ex ſpoliis Vitellianorum qui iam ceciderant, permixtique cum aduerſariis, clam ad machinam veniũt pro Vitellianis; funeſque eius incidunt, vt ex ea nullum telum amplius emitti poſſet. *Orto ſole, milites tertiæ legionis (ea Gallica nominatur) quæ hibernat in Syria, aderatque tum forte cum iis qui Veſpaſiani partes tuebantur; † eum illico ſalutant, vt ante conſueuerãt. ſolem illico ſalutant, Bl. Qua ex re Vitelliani rati Mucianum veniſſe, perterriti victique clamore, in fugam ſe coniiciunt: & cum ante maximos labores ſuſtinuiſſent, minima re perterrẽtur. Poſt hæc ad murum ſe recipiunt, paſſiſq; manibus obteſtantur victores: cumque a nemine exaudirentur, Conſulem diſſoluerunt, eumque ornatum veſte conſulari miſerunt cum faſcibus ſupplicandi cauſa; ac poſtulata fœdera per eum impetrauerunt. Alienus enim, propter dignitatem ſuam, facile Primo perſuaſit vt conditiones eorum acciperet. Poſtquam portæ vrbis apertæ, atque ipſi omnes in tuto fuerunt, concurrunt vndiq;, cunctaq; rapinis & incendiis vaſtant. Fuit hæc grauiſſima calamitas, propterea quod Cremona erat maximis atque pulcherrimis ædificiis ornata, magnaque vis pecuniæ a ciuibus & peregrinis in eam coacta fuerat. Huic vrbi Vitelliani, vt qui ædes locupletum, & exitus vicorum nouerãt, maiora incommoda attulerunt. Nec enim piguit eos ciues pro quibus pugnauerant, perdere; ſed, quaſi ab iis iniuriam accepiſſent, eoſque viciſſent, violare, percutere, atque occidere auſi ſunt; ita vt cum iis qui in prœlio ciciderũt, deſiderata ſint hominum quinquaginta milia. Vitellius, de hac clade certior factus, vehemẽter tumultuari cœpit, nõ ſolum perturbatus prodigiis, ꝗ peracto quodã ſacrificio, cũ eius cauſa apud milites cõcionaretur, magnus numerus

vulturum irruit, diſcerpſitq; exta, ac ipſum fere de tribunali deturbauit: ſed multo etiã magis propter nuntiũ acceptæ calamitatis. Itaque fratrem ſuum Tarracinas celeriter mittit, munitumq; oppidũ per eum retinet. Sed cum exercitus Veſpaſiani Romã aduentaret, ita perterritus obſtupuit, vt nihil certi ageret aut ſentiret, ſed temere ſurſum deorſum ferretur, veluti in maxima tẽpeſtate. modo enim Imperium arctè tenere, accurateque defendere conabatur, ſeq; ad bellum gerendum parabat: modo vltro deponebat, quod ſtatueret priuatam vitam agere: interdũ ferebat chlamydẽ purpuream, accingebatq; gladiũ; interdum pulla veſte induebatur: concionem habebat in Palatio foroq;, ac milites nonnumquã ad prœliũ, nonnumquam ad pacem faciendam cohortabatur: partim deuouere ſe pro ſalute Reipublicę: partim captare miſericordiã: eiusq; rei cauſa filiũ, quem tenebat in manibus, amplexari, & ante oculos eorum ponere: dimittere prætorianos, rurſum accerſere: domũ fratris ſe recipere relicto Palatio: mox eodem reuerti: ita vt ex iis rebus permulti ſtudium quod habebant in ipſum, remitterent. Nam cum is maximo furore huc & illuc diſcurſaret, idq; illi viderent, non amplius imperata facere, neq; res eius magis quam ſuas curare, ridereque eum multis de cauſis, ſed in primis quod in concionibus gladium tradebat Cõſulibus & Senatui, vt ex eo ſummum Imperiũ deponeret: quem dum nemo ex Senatoribus auderet capere, ii qui aderant, multo magis ridebant. Quas ob res, præſertim cum iam Primus appropinquaret, C. Quintius Atticus, & Cn. Cæcilius Simplex Conſules, & Sabinus ꝓpinquus Veſpaſiani, aliiq; primarii viri, ſimul cõueniunt: dictiſque ſentẽtiis, in Palatiũ contendunt cum militibus ſuarũ partium, vt aut perſuaderẽt Vitellio, aut eum cogerent Imperiũ deponere. Sed cũ incidiſſent in †Germanos cuſtodes Vitellii, *miſere afflicti diſcedũt, atq; in Capitolium perfugiunt. Eodẽ Domitianum Veſpaſiani filiũ, propinquoſq; eius accerſunt, præſidiiſq; muniunt. Poſtridie eius diei, Vitelliani contra eos irruere. hi impetum illorum propulſauere aliquamdiu. ſed cũ incẽſis

Celtas, Gr.

πολλοὶ προσπεσόντες, τά τε ἱερὰ διεσκέδασαν, καὶ ἐκεῖνον ἀπὸ τοῦ βήματος ὀλίγου δεῖν κατέβαλον) τὸ δὲ δὴ πλέον διὰ τὴν ἀγγελίαν τῆς ἥττης· καὶ τὸν μὲν ἀδελφὸν διὰ ταχέων εἰς Ταῤῥακίνας ἔπεμψε, καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὴν πόλιν κατέσχεν ὀχυρὰν οὖσαν. Τῶν δὲ δὴ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ στρατηγῶν ἐπιόντων τῇ Ῥώμῃ, ἐξεπλάγη τε καὶ ἐξέστη. ἐν μὲν γὰρ οὐδὲν οὔτε ἔπραττεν οὔτε ἐφρόνει, ἐμπλήκτως δὲ ἄνω καὶ κάτω ἐφέρετο, ὥσπερ ἐν κλύδωνι. καὶ γὰρ ἀντείχετο τῆς ἡγεμονίας, καὶ πάντως ὡς καὶ πολεμήσων παρεσκευάζετο· καὶ ἑκὼν αὐτὴν ἠφίει, καὶ πάντως ὡς καὶ ἰδιωτεύσων ἡτοιμάζετο· καὶ ἔστι μὲν ὅτε τὴν χλαμύδα τὴν πορφυρᾶν ἐφόρει, καὶ ξίφος παρεζώννυτο, ἔστι δ᾽ ὅτε ἐσθῆτα φαιὰν ἀνελάμβανεν· *ἐδημηγόρει τε καὶ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄλλοτε ἄλλα, ἐπί τε μάχην καὶ ἐπὶ διαλλαγὰς αὖθις προτρεπόμενος. καὶ ποτὲ μὲν καὶ ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ δὴ ἐπεδίδου, τοτὲ δὲ καὶ τὸ παιδίον κατέχων καὶ φιλῶν, προέβαλλεν *αὖθις ὡς ἐλεηθησόμενος. *τοὺς δορυφόρους ἀπήλλαττε, καὶ πάλιν μετεπέμπετο. τό τε παλάτιον ἐκλιπὼν ἂν, καὶ ἐς τὴν τοῦ ἀδελφοῦ οἰκίαν ἀπιὼν, εἶτα ἀνεκομίζετο. ὥστε ἐκ τούτων καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πλείστους τῆς σπουδῆς παραλῦσαι. ὁρῶντες γὰρ αὐτὸν δεῦρο καὶ ἐκεῖσε ἐμμανῶς ᾄττοντα, οὔτέ τι τῶν προσταττομένων σφίσιν ὁμοίως ἔπραττον, οὔτε τὰ ἐκείνου μᾶλλον ἢ τὰ σφῶν διεσκόπουν. καὶ τά τε ἄλλα αὐτὸν ἐκερτόμουν, καὶ μάλιστα ὁπότε τὸ ξίφος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς τε ὑπάτοις καὶ τοῖς ἄλλοις βουλευταῖς ὤρεγεν, ὡς καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν δι᾽ αὐτοῦ ἀποτιθέμενος. οὔτε γὰρ ἐκείνων τις λαβεῖν αὐτὸ ἐτόλμα, καὶ οἱ παρεστηκότες ἐχλεύαζον. Πρὸς οὖν ταῦτα, ἄλλως τε καὶ πελάζοντος ἤδη τοῦ Πρίμου, συνελθόντες οἵ τε ὕπατοι Γάϊος Κυΐντιος Ἀττικὸς, καὶ Γναῖος Κεκίλιος Σίμπλιξ, καὶ Σαβῖνος, (συγγενὴς δὲ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ) τῶν τε ἄλλων οἱ πρῶτοι, γνώμας ἐποιήσαντο, καὶ εἰς τὸ παλάτιον ὥρμησαν σὺν τοῖς ὁμογνωμονοῦσι σφίσι στρατιώταις, ὡς ἢ πείσοντες ἢ καὶ καταναγκάσοντες τὸν Βιτέλλιον τὴν ἀρχὴν ἀφεῖναι. καὶ περιπεσόντες τοῖς Κελτοῖς τοῖς φρουροῦσιν αὐτὸν, κακῶς ἀπήλλαξαν· κἀκ τούτου ἔς τε τὸ Καπιτώλιον ἀνέφυγον· κἀνταῦθα τὸν Δομιτιανὸν τὸν τοῦ Οὐεσπασιανοῦ υἱὸν, καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, μεταπεμψάμενοι, ἐν φυλακῇ ἐποιήσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ προσβαλόντων σφίσι τῶν ἐναντίων, χρόνον μέν τινα ἀπεκρούσαντο αὐτούς· ἐμπρησθέντων δὲ

τῶν περὶ

τῇ περὶ τὸ Καπιτώλιον, ἀνεκόπησαν ὑπὸ τοῦ πυρός. καὶ οὕτως ἐπαναβάντες οἱ τοῦ Βιτελλίου στρατιῶται, ἐκείνων τε συχνοὺς ἐφόνευσαν, καὶ διαρπάσαντες πάντα τὰ ἀναθήματα, κατέπρησαν ἄλλα τε καὶ τὸν ναὸν τὸν μέγαν· τόν τε Σαβῖνον καὶ τὸν Ἀττικὸν συλλαβόντες, πρὸς τὸν Βιτέλλιον ἔπεμψαν. Δομιτιανὸς δὲ, καὶ Σαβῖνος ὁ τοῦ Σαβίνου παῖς, ἐν τῷ πρώτῳ θορύβῳ διαφυγόντες ἐκ τοῦ Καπιτωλίου, καὶ ἐς οἰκίας τινὰς καταχρυφθέντες ἐλελήθεσαν. Ὡς δὲ οἱ Οὐεσπασιανοὶ στρατιῶται πλησίον ἐγένοντο, οὓς ὅ τε Κύιντος Πετίλιος Κερεάλιος βουλευτὴς τῶν πρώτων, καὶ τῷ Οὐεσπασιανῷ κατ᾽ ἐπιγαμίαν τινὰ προσήκων, καὶ ὁ *Πεῖσκος ὁ Ἀντώνιος ἦγον, (ὁ γὰρ Μουκιανὸς οὔπω ἐπεφθάκει) ἐν πολλῷ δέει ὁ Βιτέλλιος ἐγεγόνει. *οὗτοι γὰρ πρότερον μὲν δι᾽ ἀγγέλων τινῶν, ἔς τε λάρνακας μετὰ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐς γρίφους ὀπώραν ἔχοντας, ἢ καὶ καλάμοις ὀρνιθευτῶν, τὰ γράμματα ἐμβαλόντες, πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει δρώμενα ἐμάνθανον, καὶ πρὸς ἐκεῖνα ἐβουλεύοντο. τότε δὲ, ἰδόντες τὸ πῦρ ἐκ τοῦ Καπιτωλίου ὥσπερ ἐκ φρυκτωρείας ὁρώμενον, ἐπείχθησαν· καὶ πρότερον τῇ πόλει μετὰ τοῦ ἱππικοῦ Κερεάλιος προσέβαλεν. ὁ δὲ Βιτέλλιος, τὴν βουλὴν συναγαγὼν, *πρέσβεις παρ᾽ αὐτῶν μετὰ τῶν ἀειπαρθένων πρὸς τὸν Κερεάλιον ἔπεμψεν. ὡς δὲ οὐδεὶς αὐτῶν εἰσήκουσεν, ἀλλ᾽ ὀλίγου καὶ ἀπέθανον, πρός τε τὸν Πρίμον καὶ αὐτὸν ἤδη προσπελάζοντα ἦλθον, καὶ λόγου μὲν ἔτυχον, ἔπραξαν δὲ οὐδέν. οἱ γὰρ στρατιῶται ἐπ᾽ αὐτὸν ὀργῇ ἐχώρησαν, καὶ τήν τε φυλακὴν τὴν τοῦ *Τιβέριδος γεφύρας ῥᾳδίως ἔλυσαν. ἐπειδὴ γὰρ ἐνστάντες ἐς αὐτὴν ἐκώλυσαν σφᾶς διελθεῖν, διενήξαντο τὸν ποταμὸν οἱ ἱππεῖς, καὶ κατὰ τοῦ νώτου σφίσιν ἐπέπεσον. καὶ μετὰ τοῦτο ἄλλοι ἄλλῃ ἐσβαλόντες, οὐδὲν ὅ τι τῶν δεινοτάτων οὐκ ἐποίησαν. πάντα γὰρ ὅσα τῷ Βιτελλίῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν ἐπεκάλουν, καὶ δι᾽ ἃ καὶ πολεμεῖν σφίσιν ἐσκήπτοντο, ἔδρασαν· καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. συχνοὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπὸ τῶν *τεγῶν τῷ κεράμῳ βαλλόμενοι, καὶ ἐν ταῖς στενοχωρίαις ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀντισταμένων ὠθούμενοι, ἐκόπτοντο· ὥστε [ἐς] πέντε μυριάδας ἀνθρώπων ὅλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις φθαρῆναι. Τῆς οὖν πόλεως πορθουμένης, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν μαχομένων, τῶν δὲ φευγόντων, καὶ ἤδη καὶ αὐτῶν ἐκείνων (ὅπως τῶν ἐσεληλυθότων δόξαντες εἶναι, σωθῶσι) καὶ διαρπαζόντων τινὰ καὶ φονευόντων, ὁ Βιτέλλιος φοβηθεὶς, χιτωνίσκον τε ῥακώδη καὶ ῥυπαρὸν ἐνέδυ, καὶ ἐς

iis quæ circum Capitolium erant, igni impedirentur, Vitelliani aſcendunt in Capitolium, magnumq; numerum eorum concidunt: direptisque iis omnibus quæ in Capitolio repoſita erant, ac præter alia loca, magno templo Iouis Opt. Max. incenſo, Sabinum & Atticum captos ad Vitellium mittunt: nam Domitianus, & Sabinus filius, in primo tumultu fugerant ex Capitolio, & abditi in quibuſdam ædibus, latuerant. Poſtquã nõ longe abfuerunt Veſpaſiani milites, quos Q. Petilius Cerealis, vnus ex primis Senatoribus, & Veſpaſiani affinis; & item Antonius Priſcus ducebant, (nam Mucianus nõdum venerat) Vitellius ſumme pertimuit. Illi enim primũ per nuntios, *deinde per litteras in vrnas inter mortuos coniectas, & in corbes in quibus fructus erant, & item in arundines aucupum, fiebant certiores omniũ quæ in vrbe gererentur; ita vt de iis, quid opus eſſet facto, conſultarent: tunc autem, quia ignẽ viderant in Capitolio, tamquam e ſpecula, iter quam celerrime faciebant; primusq; omnium Cerealis cum equitatu in vrbem cõtendit. Vitellius, conuocato Senatu, legatos ex eo & ex Veſtalibus ad Cerealem mittit. hi, cum nemo vellet ipſos audire, fereque in mortis diſcrimen veniſſent, ad Primum, qui inde nõ longe aberat, proficiſcuntur; vtque cum eo colloqui poſſint, impetrant: nihil tamen efficiunt, ſed a militibus profectis contra Vitellium, maximo furore præſidia pontis Tiberis frangun tur. nam cum tranſire prohiberentur ab iis qui pontem tuebantur, equites flumen tranſierunt natando; eosque cum inuaſiſſent a tergo, aliis irruentibus ex aliis partibus, affecerunt acerbiſsimis & grauiſsimis incõmodis. Tum ab iis factum eſt id quod in Vitellio ac Vitellianis criminabantur, cuiusque cauſa ſe cum eis bellum gerere *ſimulabant. Cæſi ſunt videlicet quamplurimi mortales, *multiq; contra de tectis fictilibus deiecti, & in anguſtis locis propter multitudinem hominum oppreſsi interierunt; ita vt per illos dies obierint hominũ quinquaginta milia. Dũ vrbs hoc modo diriperetur, pugnarentq; alii, aliique fugerent, & iidem poſtea rapinas & cędes pariter facerent, vt in numero eorum qui vrbem inuaſerant, incolumes ſeruarentur; Vitellius ſordido attritoq; ſagulo amictus, ſe abdit

in obſcurum locũ, vbi canes alebantur; ſperans ſe noctu Tarracinam ad fratrem fugiturum: ſed inueſtigatus inuentusq; a militibus, (non enim diu latere poterat is qui fuerat Imperator) pannis obſitus, & ſanguine perfuſus, quod eum canes læſerant, deprehenditur: deinde veſte eius diſciſſa, vinctisque a tergo manibus, ac laqueo in collo religato, Cęſarem e Palatio, vbi magnas voluptates ceperat, deducunt: trahuntque via Sacra eum Imperatorem, qui ſuperbe plerumq; ſella vectus fuerat; ipſumq; Auguſtũ in forum in quo crebro concionatus erat, perducunt: ibi ei colaphos impingunt, alii barbam vellũt, illudunt omnes, ac contumelioſe maledicunt, & comiſſationes exprobrant: nam ventre obeſo erat. Cumque Vitellius ob has cauſas magno pudore affectus, demiſſo capite terram intueretur, milites ſub mento eũ pungebant, vt caput extolleret inuitus, altumque cerneret. Quod vbi quidã † Germanus animaduertit, non pertulit diutius, ſed miſericordia permotus; *Ego tibi*, inquit, *qua in re potero, opem feram*: itaq; illum percuſſit, deinde ſibi manus attulit. Neque tamen Vitellius moritur ex eo vulnere, ſed trahitur in carcerem *vna cum ſuis ſtatuis, quib. ridicula multa atq; turpia exprobrabantur. Hic Vitellius ſummo dolore affectus propter ea quæ pateretur & audiret; *Ego quidem*, inquit, *aliquando Imperator veſter fui*. Quamobrem irati milites, eũ ad ſcalas Gemonias perductum obtruncãt, abſciſſumque caput eius per totam vrbem geſtant. Vitellius poſtea ab vxore ſepelitur. Is vixit annos quinquaginta quattuor: regnauit annum vnum, decem dieb. exceptis. Frater eius, cum Tarracina profectus eſſet vt ei opem ferret, accepiſſetque in itinere eum mortuum eſſe, incidit in eos qui contra eũ miſſi erant, cum iisque de ſalute ſua paciſcitur; licet & ipſe non multo poſt, & poſt eum filius Vitellii, occiſus fuerit: quamquam Vitellius nullum ex propinquis Othonis aut Veſpaſiani occiderat. His confectis rebus Mucianus venit; isque omnia vna cum Domitiano adminiſtrare cœpit: quem etiam ad milites adduxit, fecitque, quamuis puer eſſet, vt apud eos concionaretur. tum † viceniquini denarii dati ſunt ſingulis militibus.

Celta, Gr.

ſinguli aurei, al. XXV drachm. Gr.

οἴκημα σκοτεινὸν, ἐν ᾧ ἐτρέφοντο κύνες, ἐκρύφθη, γνώμην ἔχων τῆς νυκτὸς ἐς τὴν Ταρρακίναν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀποδρᾶναι. καὶ αὐτὸν ἀναζητήσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ἐξευρόντες, (οὐ γάρ που καὶ ἐπὶ πολὺ λαθεῖν ἀκριβῶς ἠδύνατο, ἅτε αὐτοκράτωρ γεγονὼς) συνέλαβον ὑφαντοῦ καὶ αἵματος ἀναπεπλησμένον· (ὑπὸ γὰρ τῶν κυνῶν ἐλελύμαντο) κἀκ τούτου τὴν μὲν ἐσθῆτα αὐτοῦ περιερρήξαντες, καὶ τὼ χεῖρε εἰς τοὐπίσω δήσαντες, τῷ τε αὐχένι σχοινίον περιθέντες, κατήγαγον ἐκ τοῦ παλατίου τὸν Καίσαρα τὸν ἐν αὐτῷ ἐντρυφήσαντα· καὶ διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ ἔσυραν τὸν αὐτοκράτορα τὸν ἐν τῷ βασιλικῷ δίφρῳ *πολλάκις σοβήσαντα· ἔς τε τὴν ἀγορὰν ἐσεκόμιζον τὸν Αὔγουστον, ἐν ᾗ πολλάκις ἐδημηγόρησε. καὶ οἱ μὲν ἐρράπιζον αὐτὸν, οἱ δὲ τοῦ γενείου ἔτιλλον, πάντες δὲ ἔσκωπτον, καὶ πάντες ὕβριζον, τά τε ἄλλα καὶ τὴν ἀσωτίαν αὐτοῦ ἐπιλέγοντες, ἐπεὶ καὶ γαστροπίων ἦν. αἰσχυνομένου τι ἐπὶ τούτοις αὐτοῦ καὶ κάτω βλέποντος, οἱ στρατιῶται ξιφιδίοις αὐτὸν ὑπὸ τὸ γένειον ὑπεκέντουν, ἵνα καὶ ἄκων ἄνω βλέπῃ. ἰδὼν δὲ τοῦτο Κελτός τις, οὐκ ἤνεγκεν, ἀλλ᾽ ἐλεήσας αὐτὸν, Ἐγώ σοι, ἔφη, βοηθήσω ὡς *μόνος δύναμαι. καὶ ὁ μὲν ἐκεῖνόν τε ἔτρωσε, καὶ ἑαυτὸν ἔσφαξεν· οὐ μέντοι καὶ ὁ Βιτέλλιος ἀπέθανεν ἐκ τοῦ τραύματος, ἀλλ᾽ ἐσύρετο ἐς τὸ δεσμωτήριον, ὥσπερ καὶ οἱ ἀνδριάντες αὐτοῦ, πολλῶν μὲν γελοίων, πολλῶν δὲ καὶ αἰσχρῶν ἐπιλεγομένων σφίσιν. ἐπεὶ δή τε καὶ ὑπεραλγήσας καὶ οἷς ἔπαθε καὶ οἷς ἤκουσεν, Ἀλλ᾽ ἔγωγε, ἔφη, αὐτοκράτωρ ποτὲ ὑμῶν ἐγενόμην, ὀργισθέντες οἱ στρατιῶται, πρός τε τοὺς ἀναβαθμοὺς αὐτὸν ἤγαγον, κἀνταῦθα κατέκοψαν. τήν τε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτεμόντες, κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν περιήγαγον. Καὶ τοῦτον μὲν ὕστερον ἡ γυνὴ ἔθαψε, ζήσαντα μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη καὶ πεντήκοντα, ἄρξαντα δὲ ἐνιαυτὸν ἡμερῶν δέκα ἀποδέοντα. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὥρμησε μὲν ἐκ τῆς Ταρρακίνης ὡς καὶ βοηθήσων αὐτῷ· μαθὼν δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅτι τέθνηκε, καὶ περιπεσὼν ἅμα τοῖς ἐπ᾽ αὐτὸν πεμφθεῖσιν, ὡμολόγησε μὲν σφίσιν ὡς καὶ σωθησόμενος, ἐσφάγη δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον· καὶ αὐτῷ καὶ ὁ τοῦ Βιτελλίου παῖς ἐπαπώλετο, καίτοι τοῦ Βιτελλίου μηδένα μήτε τῶν τοῦ Ὄθωνος μήτε τῶν τοῦ Οὐεσπασιανοῦ συγγενῶν ἀποκτείναντος. Πεπραγμένων δὲ τούτων ἤδη ὡς ἑκάστων, ὁ Μουκιανὸς ἐπῆλθε, καὶ τά τε ἄλλα συνδιῴκει τῷ Δομιτιανῷ, καὶ ἐς τοὺς στρατιώτας αὐτὸν παραγαγὼν δημηγορῆσαι ἐποίησε, καίπερ καὶ παιδίσκον ὄντα· καὶ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς τῶν στρατιωτῶν ἕκαστος ἔλαβεν.

ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ.

Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν· αὐτοκράτωρ δ' ἐπ' αὐτοῖς ὁ Οὐεσπασιανὸς καὶ πρὸς τῆς βουλῆς ἀπεδείχθη, καὶ Καίσαρες ὅ τε Τίτος καὶ ὁ Δομιτιανὸς ἐπεκλήθησαν· τήν τε ὕπατον ἀρχὴν ὁ Οὐεσπασιανὸς καὶ ὁ Τίτος ἔλαβον, ὁ μὲν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ὁ δὲ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ὤν. Ἐγεγόνει μὲν οὖν καὶ σημεῖα καὶ ὀνείρατα τῷ Οὐεσπασιανῷ τὴν μοναρχίαν ἐκ πολλοῦ προδηλοῦντα. βοῦς τε γὰρ ἐν τῷ ἀγρῷ ἐν ᾧ τὴν δίαιταν ὡς πλήθει ἐποιεῖτο, δειπνοῦντι προσελθὼν ὤκλασε, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑπέθηκε. καὶ κύων αὖθις, σῖτον αὐτοῦ καὶ τότε αἰρουμένου, χεῖρα ἀνθρωπίνην ὑπὸ τὴν τράπεζαν ὑπέβαλε. κυπάριττός τε ἐπιφανὴς πρόρριζος ὑπὸ σφοδροῦ πνεύματος ἀναβρασθεῖσα, ἔπειτα τῇ ὑστεραίᾳ ὑφ' ἑαυτῆς ἀνέστη, καὶ ἀκμάζουσα διετέλεσεν. καὶ παρ' ὀνείρατος ἔμαθεν ὅτι, ὅταν ὁ Καῖσαρ Νέρων ὀδόντα ἀποβάλῃ, αὐταρχήσοι· καὶ τοῦτό τε τὸ κατὰ τὸν ὀδόντα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ συνηνέχθη· καὶ αὐτὸς ὁ Νέρων ἔδοξέ ποτε ἐν τοῖς ὕπνοις τὸν τοῦ Διὸς ὄχον ἐς τὴν τοῦ Οὐεσπασιανοῦ οἰκίαν εἰσαγαγεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑρμηνεύσεως ἐχρῆζεν. Ἰώσηπος δὲ ἀνὴρ Ἰουδαῖος, ἀχθείς τε ὑπ' αὐτοῦ πρότερον καὶ δεθείς, ἐγέλασε καὶ ἔφη, Νῦν μέν με δήσεις· μετ' ἐνιαυτὸν δὲ λύσεις αὐτοκράτωρ γενόμενος. Οὕτω μὲν οὖν καὶ ὁ Οὐεσπασιανὸς εἰς τὴν ἀρχήν, ὡς καὶ ἄλλοι τινές, ἐγεγέννητο. ἀπόντος δ' αὐτοῦ ἔτι ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ὁ Μουκιανὸς τὰ τοῦ κράτους πάντα μετὰ τοῦ Δομιτιανοῦ διῴκει. μέγα γάρ τι, ὡς καὶ αὐτὸς τὴν ἡγεμονίαν τῷ Οὐεσπασιανῷ δεδωκώς, *ἠγάλλετο, διά τε τἆλλα καὶ ὅτι ἀδελφὸς ὑπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο, καὶ ὅτι ἐξουσίαν εἶχε πάνθ' ὅσα ἐβούλετο καὶ ἄνευ τῆς αὐτοῦ προστάξεως διοικεῖν καὶ γράφειν, τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνον ἐπιγραφόμενος. καὶ διὰ τοῦτό γε καὶ δακτύλιον πεμφθέντα ἐφόρει, ἵνα τὸ αὐτοκρατορικὸν σφράγισμα τὰ σημαινόμενα λαμβάνῃ. τό τε σύμπαν, οὕτως πάντα αὐτοὶ ὡς αὐταρχοῦντες ἐποίουν, ὥστε τὸν Οὐεσπασιανὸν ἐπιστεῖλαί ποτε τῷ Δομιτιανῷ ὅτι, Χάριν ἔχω σοι τέκνον, ὅτι με ἐᾷς ἄρχειν, καὶ οὐδέπω με καταλέλυκας. Ὁ δὲ Μουκιανὸς καὶ χρήματα ἀμύθητα πανταχόθεν, ὅθεν ἐνεδέχετο, εἰς τὸ δημόσιον ἤθροιζεν ἑτοιμότατα, τὴν ἐπ' αὐτῷ ἐπήρειαν εἰς ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἀναδεχόμενος. ἔλεγε γὰρ

VESPASIANVS.

His rebus geſtis, Veſpaſianus etiam a Senatu creatur Imperator, Titusque & Domitianus Cæſares deſignantur: præterea Veſpaſianus & Titus abſentes conſularem dignitatem accipiunt. Horum alter in Ægypto, alter in Palæſtina erat. Veſpaſiano lõgo tempore ante regnum multis prodigiis ſomniisq; ſignificatum eſt. Nam bos in agro in quo ipſe magnam vitæ partem degebat, cœnanti aſtitit flexis genibus, ac ceruice pedibus ſubiecta: rurſumque, cum cibum caperet, canis ſub menſam eius manum hominis poſuit. Itemque eximia cupreſſus magna vi ventorum euerſa radicitus, poſtero die per ſe ſtetit, ac vigere perſeuerauit. Præterea accepit in ſomnis, ſe principem Romanum fore, cum Cæſar Nero dentem perdidiſſet: idq; poſtridie quam ſomniauit, accidit. Quinetiam ipſe Nero *vidit per quietem, currum Iouis in ædes Veſpaſiani intromitti. Sed hæc quidem omnia egebant interpretatione. At Ioſephus natione Iudæus, ante ab eo captus conſtrictusq; vinculis, ridens ait: *Nunc quidem me vincies: poſt annum autem ſolues, cum fueris Imperator factus.* Igitur Veſpaſianus, *vt alii pauci, ad principatum natus erat. Sed cum is adhuc abeſſet in Ægypto, Mucianus omnia ſumma poteſtate adminiſtrabat vna cũ Domitiano, iactabatque magnum aliquid eſſe, quod Veſpaſianum Imperatorem feciſſet, quodque ab eo Frater appellaretur, haberetque magnam potentiam. Nam omnia ſuo arbitratu abſque mandato Veſpaſiani gerebat, ſcribebatque de rebus omnibus, tantummodo adſcripto Veſpaſiani nomine: ob eamque cauſam ferebat annulum, quem ad ipſum Veſpaſianus miſerat, vt ea quæ ediceret, ſigillum principis haberent. Igitur eo tempore omnia nutu horum, quaſi ipſi Imperatores eſſent, ita gerebantur vt Veſpaſianus ad Domitianum ſic ſcripſerit: *Ago tibi gratias fili, quod me ſinas principatum tenere, quodq; me ex eo nondum expuleris.* Mucianus vndiq; quam maximam pecuniam poterat, referebat in ærariũ; eiusq; rei culpam, ne eam Veſpaſianus ſubiret, in ſe deriuabat, dicebatq;

ſemper, *pecunias neruos eſſe principatus.* Itaque hortabatur Veſpaſianum vt vndequaq; pecuniam faceret: quod cum principio fecerit, grandem pecuniam Imperio ſibique confecit. Tum alię rebelliones contra Romanos in Germania factæ ſunt; quarum memoria (vt ego quidem arbitror) nulli vſui eſt. Id mirum fuit, quod Iulius Sabinus,* qui principatum tenebat in Lingonibus, ſeparatim magnũ exercitum comparauit, fuitque Cæſar cognominatus, quod ſe Iulio Cæſare prognatum diceret. deinde aliquot prœliis victus, rus abiit; ibique in ſepulcrum ſubterraneum, quod ipſe prius incenderat, ingreſſus eſt: cumque conſtans eſſet opinio illum interiiſſe, in eo nouem annos cum vxore delituit, ex eaque duos filios ſuſtulit. Has rebelliones Germaniæ Cerealis compeſcuit, multis prœliis factis: tantaq; in vno ex iis prœliis multitudo Romanorum barbarorumq; cæſa eſt, vt mortuorũ cadauera profluentis curſum retinuerint. Domitianus, propter ea quæ agebat, (nihil enim niſi magnũ moliebatur) patrem metuens, in Albano monte morabatur. Is animum ad amorem Domitiæ filiæ Corbulonis applicauerat; eamq; a Lucio Lamio Æmiliano viro eius abductam ſecum habebat in numero amicarum; eandemq; poſtea vxorem duxit. Interim Titus, præfectus bello Iudaico, cepit Hieroſolyma, incẽditque templum; exiſtimantibus Iudæis non ſuum interitum, ſed victoriam, ſalutem, & felicitatẽ eſſe, quod vna cum templo caderent. Capti ſunt ab eo multi, præſertim Barporas, qui apud eos principatum tenebat: isque ſolus in triumpho ſupplicio affectus eſt. Itaque Hieroſolyma die Saturni, quem diẽ in primis Iudæi colunt vſq; ad hæc noſtra tempora, conciderunt. Ab eodem Tito iuſſi ſunt quotannis didrachmum pendere Ioui Capitolino ii qui patrias leges eorũ tuerentur. His de cauſis vterque *Imperatoris* nomen obtinuit; quamuis neuter *Iudaicus* cognominatus ſit; ſed alia multa, (vt par erat) tam magna parta victoria, atque in primis arcus triumphales, eis decreti ſunt. Veſpaſiano ingreſſo in Alexandriam, Nilus inundauit vno die vltra quam conſueuerat, amplius quatuor digitis: quod numquam antea niſi ſemel factum eſſe dicebatur. Idem Veſpaſianus cæcum hominem, itemque alterum

τῆς ἡγεμονίας τὰ χρήματα ἀεί ποτε εἶναι ἔλεγε· καὶ κατὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνον πανταχόθεν πορίζειν παρῄνει, καὶ αὐτὸς ἀπ' ἀρχῆς ἀργυρολογῶν διετέλεσε, καὶ μεγάλα μὲν καὶ τῇ βασιλείᾳ χρήματα παρεσκεύασε, μεγάλα δὲ καὶ αὐτὸς ἐκτήσατο. Ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ ἄλλαι τε κατὰ Ῥωμαίων ἐπαναστάσεις ἐγένοντο, οὐδὲν ἐς μνήμην ἐμοὶ γοῦν ὄφελος φέρουσαι, καί τι συνηνέχθη καὶ θαύματος ἄξιον. Ἰούλιος γάρ τις Σαβῖνος, ἀνὴρ πρῶτος τῶν Λιγγόνων, δύναμιν καὶ αὐτὸς ἰδίαν ἤθροισε, καὶ Καῖσαρ ἐπωνομάσθη, λέγων ἔκγονος τοῦ Καίσαρος τοῦ Ἰουλίου εἶναι. ἡττηθεὶς δὲ μάχαις τισὶν, ἔφυγε μὲν εἰς ἀγρόν τινα, καὶ ταῦτα εἰς μνημεῖον ὑπόγαιον, προκαταπρήσας αὐτὸ, κατέδυ· καὶ οἱ μὲν ᾤοντο κἀκεῖνον ἀπολωλέναι, ὁ δὲ ἐκρύφθη τε ἐν αὐτῷ ἐννέα ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ παῖδας ἐξ αὐτῆς δύο ἄρρενας ἐποίησε. Καὶ τὰ μὲν ἐν Γερμανίᾳ Κερεάλιος μάχαις πολλαῖς κατεστήσατο, ὧν ἐν μιᾷ τοσοῦτον πλῆθος τῶν τε Ῥωμαίων καὶ τῶν βαρβάρων κατεκόπη, ὥστε τὸν παραρρέοντα ποταμὸν ὑπὸ τῶν πεπτωκότων ἐπισχεθῆναι. ὁ δὲ Δομιτιανὸς, ἐξ ὧν ἔδρασε, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐξ ὧν ἐπεχείρησεν, (οὐδὲν γὰρ μικρὸν ἐπενόει) φοβηθεὶς τὸν πατέρα, πρός τε τῷ Ἀλβανῷ τῷ ὄρει τὰ πολλὰ διατρίβων, καὶ τῷ ἔρωτι τῆς Δομιτίας τῆς Κορβούλωνος θυγατρὸς προσέχων ἐτύγχανε. ταύτην γὰρ Λουκίου Λαμίου Αἰμιλιανοῦ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς ἀποσπάσας, τότε μὲν ἐν ταῖς ἐρωμέναις ἐποιήσατο, ὕστερον δὲ καὶ ἔγημεν. Ὁ δὲ Τίτος, τῷ πρὸς Ἰουδαίους πολέμῳ ἐπιταχθεὶς, τὰ Ἱεροσόλυμα εἷλε, καὶ τὸν ναὸν κατέπρησε. τοῖς δὲ Ἰουδαίοις οὐχ ὅτι ὄλεθρος, ἀλλὰ καὶ νίκη καὶ σωτηρία εὐδαιμονία τε εἶναι ἐδόκει ὅτι τῷ ναῷ συναπώλοντο. ἑάλωσαν δὲ οὕτω καὶ ὣς, ἄλλοι τε καὶ ὁ Βαρπορᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν· καὶ μόνος γε οὗτος ἐν τοῖς ἐπινικίοις ἐκολάσθη. οὕτω μὲν τὰ Ἱεροσόλυμα ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ Κρόνου ἡμέρᾳ, ἣν μάλιστα ἔτι καὶ νῦν Ἰουδαῖοι σέβουσιν, ἐξώλετο· καὶ ἀπ' ἐκείνου δίδραχμον ἐτάχθη τοὺς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔθη περιστέλλοντας, τῷ Καπιτωλίῳ Διῒ κατ' ἔτος ἀποφέρειν. καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὸ μὲν [τοῦ] αὐτοκράτορος ὄνομα ἀμφότεροι ἔλαβον, τὸ δὲ δὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ οὐδέτερος ἔσχε· καίτοι τά τε ἄλλα αὐτοῖς, ὅσα ἐπὶ τηλικαύτῃ νίκῃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἁψῖδες τροπαιοφόροι ἐψηφίσθησαν. Τοῦ δὲ Οὐεσπασιανοῦ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰσελθόντος, ὁ Νεῖλος παλαιστῇ πλέον παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐπελάγισεν· ὅπερ οὔπω ποτὲ, πλὴν ἅπαξ, γεγονέναι ἐλέγετο. καὶ Οὐεσπασιανὸς δὲ αὐτὸς τυφλόν τέ τινα, καὶ ἕτερον

οὐκ ὀρ-

οὐκ *ἀρτίχειρα, προσελθόντες οἱ ἐξ ὄψεως ὀνειράτων, τοῦ μὲν τὴν χεῖρα πατήσας, τοῦ δὲ τοῖν ὀφθαλμοῖν *προσπτύσας, ὑγιεῖς ἀπέφηνε. Τὸ μὲν θεῖον τούτοις αὐτὸν ἐσέμνυνεν· οὐ μέντοι καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἔχαιρον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἤχθοντο· ὥστε μὴ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ, καὶ σκώπτειν αὐτὸν καὶ λοιδορεῖν. προσδοκήσαντες γὰρ μέγα τι παρ' αὐτοῦ λήψεσθαι, ὅτι πρῶτοι αὐτὸν αὐτοκράτορα πεποιήκεσαν, οὐ μόνον οὐδὲν εὕροντο, ἀλλὰ καὶ προσεπράσσοντο χρήματα. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως παρ' αὐτῶν ἐξέλεξε, μηδένα πόρον, μηδ' εἰ ἐπαίτης τις ἦν, παραλιπών, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν ὁμοίως χρηματιζόμενος. πολλὰ δὲ καὶ τέλη, τὰ μέν τινα ἐκλελειμμένα ἀνενεώσατο, τὰ δὲ καὶ νομιζόμενα προσεπηύξησε. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ ὑπηκόῳ, ἔν τε τῇ Ῥώμῃ μετὰ τοῦτ' ἐποίησεν. οἱ γοῦν Ἀλεξανδρεῖς ἄλλα τε ἐς αὐτὸν ἀπερρίπτουν, καὶ ὅτι, Ἓξ ὀβολοὺς προσαιτεῖς. ὥστε καὶ τὸν Οὐεσπασιανόν, καίπερ ἐπιεικέστατον ὄντα, χαλεπῆναι, καὶ κελεῦσαι μὲν καὶ τοὺς ἓξ ὀβολοὺς κατ' ἄνδρα εἰσπραχθῆναι, βουλεύσασθαι δὲ καὶ τιμωρίαν αὐτῶν ποιήσασθαι. τοῦ γοῦν Τίτου ἐξαιτησαμένου αὐτούς, οὐδὲν αὐτῶν ἐφείσατο. ἐκεῖνοι δ' αὐτοῦ οὐκ ἀπέσχοντο, ἀλλὰ μέγα πάνυ ἀθρόοι ἐν συνόδῳ τινὶ κοινῇ πρὸς τὸν Τίτον ἐξεβόησαν, εἰπόντες αὐτὸ τοῦτο, Συγγινώσκομεν αὐτῷ· οὐ γὰρ οἶδε καισαρεύειν. Καὶ οἱ μὲν οὕτω τότ' ἐρριψοκινδύνουν, καὶ τῆς ἀσελγείας, ὑφ' ἧς ἀεί ποτε κακῶς ἀπαλλάττουσιν, ἄδην ἐνεφοροῦντο, τῇ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιεικείᾳ ἀποχρώμενοι. ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς μετὰ ταῦτα ἐς τὴν Ῥώμην ἐληλύθει, καὶ Μουκιανῷ μὲν ἄλλοις τε τῶν πρώτων ἐν τῷ Βρεντεσίῳ ἐνέτυχε, Δομιτιανῷ δὲ ἐν Βενεβέντῳ· ὑπὸ γὰρ τοῦ συνειδότος ὧν τε ἐφρόνει καὶ ὧν ἐπεποιήκει, οὔτε ἐθάρσει, καὶ προσέτι καὶ μωρίαν ἔστιν ὅτε προσεποιεῖτο. ἐν γοῦν τῷ Ἀλβανῷ χωρίῳ τὰ πλεῖστα διάγων, ἄλλα τε πολλὰ καὶ γελοῖα ἔπραττε, καὶ τὰς μυίας γραφείοις κατεκέντα. τοῦτο γὰρ εἰ καὶ ἀνάξιον τοῦ τῆς ἱστορίας ὄγκου ἐστίν, ἀλλ' ὅτι γε ἱκανῶς τὸν τρόπον αὐτοῦ ἐνδείκνυται, ἀναγκαίως ἔγραψα· καὶ μάλισθ' ὅτι καὶ μοναρχήσας ὁμοίως αὐτὸ ἐποίει. ὅθεν οὐκ ἀχαρίτως τις εἶπε πρὸς τὸν ἐρωτῶντα τί πράττει Δομιτιανός, ὅτι Ἰδιάζει τι, καὶ οὐδὲ μυῖα αὐτῷ παρακάθηται. ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς ἐκείνου μὲν ἐταπείνου τὸ φρόνημα, τοὺς δὲ ἄλλους πάντας οὐχ ὡς αὐτοκράτωρ, ἀλλ' ὡς ἰδιώτης, μνήμῃ τῆς προτέρας αὐτοῦ τύ-

cui imbecilla manus erat, (qui per quietem ipſum adire iuſſi fuerant) ſanauit, oculis alterius ſputo conſperſis, & manu alterius *conculcata: quæ opinio diuinitatis eum celeberrimum fecit. Neque tamen Alexandrinis gratus erat; cui adeo grauiter infenſi erant, vt ei priuatim publiceque illuderent atque maledicerent. In cauſa erat quod, cum ſperauiſſent ſe ab eo, quem primi omnium Imperatorem fecerant, magnum aliquod munus accepturos, non ſolum nihil eis largitus eſt, ſed etiã ab iis pecuniã exegit; *atque tam multam collegit, nullo genere tributi prætermiſſo, vt ne mendicis quidem pepercerit, ac de diuinis humaniſque rebus pecuniam fecerit. Multa enim vectigalia quæ iam ſolui deſierant, renouauit, auxitq; multa ex iis quæ obtinebant: idque in ceteris prouinciis ſubditis imperio Romano, ac poſtea in Vrbe fecit. Hanc ob cauſam Alexandrini multa in eum conuitia iactabant, dicebantque præter cetera, eum ſex obolos exigere. Quamobrem Veſpaſianus, vir alioqui mitiſſimus, tanta ira commotus eſt, vt viritim ſex obolos perſolui iuſſerit, ſtatueritque ſupplicium de iis capere. *Quorum pœnam cum Titus deprecaretur, eis nihilo magis pepercit. Neque vero Alexandrini ob eam cauſam deſiſtebant. Nam ita apud Titum frequentes exclamauere in publico conuentu; *Ignoſcimus ei*, inquiunt: *non enim nouit imperare.* ' Ita hi maledicendi libidinem ſuam, qua ſemper laborarunt, abunde explebant, abuſi Imperatoris comitate. ' Veſpaſianus poſt hæc Romam venit. Huic Mucianus cum viris primariis Brundiſium proceſſit obuiam. Domitianum Beneuenti conuenit; qui conſcientia mentis, & rerum ante geſtarum, ita diffidebat, vt interdum ſimularet ſtultitiam. Nam cum magnam vitæ partem degeret in Albano, faceretque multa ridicule, tum muſcas ſtylo trãsfigebat. Quod etſi indignum eſt grauitate hiſtoriæ; tamen, quod abunde eius mores oſtendit, neceſſario ſcribẽdum putaui; potiſſimum cũ factus Imperator, idẽ fecerit. Ex quo facete reſpõſum eſt a quodam interroganti quid ageret Domitianus: *Solus*, inquit, *eſt; ne muſca quidem cũ eo.* Veſpaſianus, vt deprimebat huius ſuperbiam, ita ceteros omnes non vt Imperator, ſed vt priuatus, memorque priſtinæ

fortunæ, excipiebat. Templum in Capitolio ſtatim ædificare cœpit, primusque inde terram extulit, iuſſitq; ceteris illuſtriſſimis & clariſſimis viris vt idem facerent; quo minus cetera multitudo operam ſuam denegare poſſet. Cumque ſumptus publicos, qui neceſſarii erant, magnificentiſſimos ſemper faceret, publicosq; conuentus ſumptuoſos præſtaret, in ceteris rebus ob eas cauſas parciſsimus erat, nihilque impendebat, niſi neceſſario: ita vt nihil cocti in popinis præter legumina vendi pateretur. Qua ex re perſpicuum eſſe cœpit, eum tam magnam pecuniam non ad ſuas voluptates, ſed ad vſus publicos collegiſſe. Porro Veſpaſianus ita vitam inſtituerat. raro habitabat in Palatio; in hortis autem Salluſtianis plurimũ erat; eoq; recipiebat quemcumque, non ſolum Senatorii, ſed etiam cuiuſuis ordinis. Ante lucem, cum etiam adhuc eſſet in lecto, colloquebatur cum iis qui ſibi valde erant familiares: eumque ceteri in viis ſalutabant. Portæ *regiarum interdiu ſemper apertæ, ac omni cuſtodia deſtitutæ erant. Veniebat in Senatum ſemper; & cum Patribus communicabat omnia: ſæpe etiã ius reddebat in foro. Quod ſi forte* de quibuſdam rebus non poſſet cognoſcere propter ſenectutem, aut ſiquid abſens ſcripſerat ad Senatum, ea filiis, vt in Senatu legerent, plurimum iubebat. Neq; vero in hac re ſolum Senatum affecit honore, ſed etiam quod ex eo ordine frequentes & quotidianos conuiuas acciperet: ipſe quoque crebro apud amicos & familiares ſuos cœnabat. In ſumma, quod ad curam reipublicæ pertinet, Imperator habebatur: in ceteris rebus, æquabili iure cum reliquis viuebat. Nec enim tantum iocabatur populariter, verum etiam iocoſe ludi ſe libenter patiebatur. *Cumq; ſcripta quædam in principes ſine nomine (vt aſſolet) atq; in contumeliam eius proponerentur, ipſe cõtra, nihil commotus, ea quæ conducerent, proponebat. Cum autem Phœbus ad eum veniſſet purgãdi ſui cauſa, in eo quod Neronis temporibus in Græcia atq; in theatro, *cum Veſpaſianus, videns Imperatorem contra decorum facere, frontem contraxiſſet, iratus iuſſerat eum abire: dein roganti quo iuberet, reſpondit *in malam crucem*: itaque Phœbo defendenti ſe in hac cauſa, non modo nullum damnum attulit, ſed neque aliud quam hoc ipſum reſpondit, *Abi in malam crucem*. Vologæſum, qui ad ſe ſcripſerat

χης ἐδεξιοῦτο. τόν τε νεὼν τὸν ἐν Καπιτωλίῳ εὐθὺς οἰκοδομεῖν ἤρξατο, αὐτός *τι τοῦ χοῦ πρῶτος ἐκφορήσας, καὶ δηλονότι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐπιφανεστάτοις *ταὐτὰ τοῦτο ποιῆσαι κελεύσας, ἵνα καὶ τῷ λοιπῷ πλήθει ἀπαραίτητον τὸ διακόνημα γένηται). Μεγαλοπρεπέστατα δ' ἀεί ποτε ἐς τὸ κοινὸν ὅσα ἐχρῆν ἀναλώσας, καὶ τὰς πανηγύρεις πολυτελέστατα διαθεὶς, εὐτελέστατα *διὰ τοῦτο καὶ οὐδὲν ἔξω τῶν πάνυ ἀναγκαίων ἐδαπάνα. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐν τοῖς καπηλείοις ἑφθόν τι πλὴν ὀσπρείων πιπράσκεσθαι ἐπέτρεπε. κἀκ τούτου καὶ τὰ μάλιστα διέδειξεν ὅτι τὰς συλλογὰς τῶν χρημάτων οὐκ εἰς τὰς ἑαυτοῦ ἡδονὰς, ἀλλ' ἐς τὰς τοῦ δήμου χρείας ἐποιεῖτο. Κατάστασις δὲ τοῦ βίου τοιάδε ἐγένετο. ὀλίγα μὲν ἐν τῷ παλατίῳ ᾤκει, τὸ δὲ δὴ πλεῖστον ἐν τοῖς κήποις τοῖς καλουμένοις Σαλουστείοις διέτριβεν· κἀνταῦθα τὸν βουλόμενον οὐχ ὅτι τῶν βουλευτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, ἐσεδέχετο. καὶ τοῖς πάνυ φίλοις καὶ πρὸ τῆς ἕω ἔν τε τῇ εὐνῇ κείμενος συνεγίνετο, καὶ ἕτεροι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτὸν ἠσπάζοντο. αἵ τε θύραι τῶν βασιλείων ἀνεῳγμέναι διὰ πάσης τῆς ἡμέρας ἦσαν, καὶ φρουρὸς οὐδεὶς ἐν αὐταῖς ἐγκαθειστήκει. ἔς τε τὸ συνέδριον διὰ παντὸς ἐφοίτα, καὶ περὶ πάντων αὐτοῖς ἐπεκοίνου, *καὶ τῇ ἀγορᾷ πολλάκις ἐδίκαζεν. ὅσα τε μὴ ἐδύνατο αὐτὸς ὑπὸ τοῦ γήρως ἀναλέγεσθαι, ἢ καὶ ὅσα ἀπὼν ἐπέστελλε τῇ βουλῇ, διὰ τῶν υἱέων αὐτοῦ ὡς τὸ πολὺ ἐκέλευεν ἀναγινώσκεσθαι, τιμῶν κἀν τούτῳ αὐτήν. συσσίτους τε ἔκ τε αὐτῶν ἐκείνων καὶ ἐκ τῶν ἄλλων καθ' ἑκάστην ἡμέραν συχνοὺς ἐποιεῖτο, καὶ πολλάκις καὶ αὐτὸς παρὰ τοῖς πάνυ φίλοις ἐδείπνει. τό τε σύμπαν, τῇ προνοίᾳ τῶν κοινῶν, αὐτοκράτωρ ἐνομίζετο· ἐς δὲ δὴ τἆλλα πάντα, κοινὸς καὶ ἰσοδίαιτος σφίσιν ἦν. καὶ γὰρ ἔσκωπτε δημοτικῶς καὶ ἀντεσκώπτετο ἡδέως· εἴ τε τινὰ γράμματα, οἷα εἴωθεν, ἀνώνυμα εἰς τοὺς αὐτοκράτορας προπηλακισμὸν αὐτῶν φέροντα ἐξετέθη ποτὲ, ἀντεξετίθει τὰ πρόσφορα, μηδὲν ταραττόμενος. τοῦ τε Φοίβου προσελθόντος αὐτῷ καὶ ἀπολογουμένου ὅτι ἐπὶ τοῦ Νέρωνος ἐσκυθρωπακότα ποτὲ [αὐτὸν] ἐπὶ τοῦ θεάτρου ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐφ' οἷς ἀσχημονοῦντα ἑώρα τὸν αὐτοκράτορα, ἐκέλευσε πρὸς ὀργὴν ἀπελθεῖν· τοῦ δὲ ἐρομένου, Ὅποι; Ἐς κόρακας, εἶπεν· ὑπὲρ τούτου οὖν ἀπολογουμένου τοῦ Φοίβου, οὔτε τι κακὸν αὐτὸν εἰργάσατο, οὔτε ἀπεκρίνατο αὐτῷ ἄλλο οὐδὲν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο ὅτι, Ἐς κόρακας ἄπιθι. τοῦ δὲ Ὀλογαίσου ἐπιστείλαντος αὐτῷ

οὕτως,

οὕτως, Βασιλεὺς βασιλέων Ἀρσάκης Φλαβίῳ Οὐεσπασιανῷ χαίρειν, οὔτε τι αὐτὸν ᾐτιάσατο, καὶ ἀντέγραψε τὸν αὐτὸν τρόπον, μηδὲν τῶν τῆς ἀρχῆς ὀνομάτων προσθείς. ἐπεὶ δὲ Πρίσκος Ἑλουίδιος ὁ τοῦ Θρασέου γαμβρὸς, τοῖς τε Στωϊκοῖς δόγμασιν ἐντραφεὶς, καὶ τὴν τοῦ Θρασέου παῤῥησίαν οὐ σὺν καιρῷ μιμούμενος, στρατηγῶν δὲ τηνικαῦτα, οὔτε τι πρὸς τιμὴν αὐτοκράτορος ἔδρα, καὶ προσέτι καὶ βλασφημῶν αὐτὸν οὐκ ἐπαύετο· καί ποτε διὰ τοῦτο οἱ δήμαρχοι συλλαβόντες αὐτὸν, τοῖς ὑπηρέταις παρέδοσαν· συνεχύθη τε ὁ Οὐεσπασιανὸς, καὶ δακρύσας ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ἐξῆλθε· τοσοῦτον μόνον εἰπὼν ὅτι, Ἐμὲ μὲν υἱὸς διαδέξεται, ἢ οὐδεὶς ἄλλος. Ὡς δὴ οὖν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐκ τῶν Στωϊκῶν καλουμένων λόγων προαχθέντες, μεθ᾽ ὧν καὶ Δημήτριος ὁ κυνικὸς, συχνὰ καὶ οὐκ ἐπιτήδεια τοῖς παροῦσι δημοσίᾳ, τῷ τῆς φιλοσοφίας προσχήματι καταχρώμενοι, διελέγοντο, κἀκ τούτου καὶ ὑποδιέφθειρόν τινας, ἔπεισεν ὁ Μουκιανὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν πάντας τοὺς τοιούτους ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν, εἰπὼν ὀργῇ μᾶλλον ἢ φιλολογίᾳ τινὶ πολλὰ κατ᾽ αὐτῶν. καὶ πάντας αὐτίκα τοὺς φιλοσόφους ὁ Οὐεσπασιανὸς, πλὴν τοῦ Μουσωνίου, ἐκ τῆς Ῥώμης ἐξέβαλε· τὸν δὲ [δὴ] Δημήτριον καὶ τὸν *Ὁστίλιον καὶ ἐς νήσους κατέκλεισε· καὶ ὁ μὲν Ὁστίλιος, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μὴ ἐπαύσατο περὶ τῆς φυγῆς ἀκούσας, (ἔτυχε γὰρ διαλεγόμενός *τινι) ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλείω κατὰ τῆς μοναρχίας κατέδραμεν, ὅμως παραχρῆμα μετέστη· τῷ δὲ Δημητρίῳ μηδ᾽ ὣς ὑπείκοντι, ἐκέλευσεν ὁ Οὐεσπασιανὸς λεχθῆναι ὅτι Σὺ μὲν πάντα ποιεῖς ἵνα σε ἀποκτείνω, ἐγὼ δὲ κύνα ὑλακτοῦντα οὐ φονεύω. Τότε δὲ καὶ Καινὶς ἡ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ παλλακὴ μετήλλαξεν. ἐμνημόνευσα δὲ αὐτῆς, ὅτι τε πιστοτάτη ἦν, καὶ ὅτι μνήμης ἄριστα ἐπεφύκει· πρὸς γοῦν τὴν δέσποιναν τὴν *Ἀντωνίαν τὴν τοῦ Κλαυδίου μητέρα, κρύφα τι δι᾽ αὐτῆς τῷ Τιβερίῳ περὶ τοῦ Σιανοῦ γράψασαν, καὶ αὐτὸ ἀπαλειφθῆναι εὐθὺς, ὅπως μηδεὶς αὐτοῦ ἔλεγχος ὑπολειφθῇ, κελεύσασαν, Μάτην, ὦ δέσποινα, ἔφη, τοῦτο προσέταξας. πάντα γὰρ καὶ ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα *ὑπαγορεύσῃς μοι, ἔν τε τῇ ψυχῇ ἀεὶ φέρω, καὶ οὐδέποτε ἐξαλειφθῆναι δύναται. τοῦτό τε οὖν αὐτῆς ἐθαύμασα, καὶ προσέτι ὅτι καὶ ὁ Οὐεσπασιανὸς αὐτῇ ὑπερέχαιρε· πλεῖστόν τε διὰ τοῦτο ἴσχυσε, καὶ πλοῦτον ἀμύθητον ἤθροισεν· ὥστε καὶ νομισθῆναι ὅτι δι᾽ αὐτῆς ἐκείνης ἐχρηματίζετο. πάμπολλα γὰρ παρὰ πολλῶν ἐλάμβανε, τοῖς μὲν ἀρ-

his verbis; *Rex Regum Arſaces Flauio Veſpaſiano ſalutem*; ne reprehendit quidem, ſed ei iiſdem verbis, non adſcriptis Imperatoriis nominibus, reſpondit. Cum autem Heluidius Priſcus, Thraſeæ gener, ac in præceptis Stoicorum ab ineunte ætate verſatus, Thraſeæ loquendi libertatem imitaretur, quãuis minus opportunis temporibus, ac tunc cum eſſet Prætor, nihil faceret in honorem Imperatoris, ſed ei ſemper malediceret, atque ob eam cauſam captus, a tribunis plebis lictoribus traditus eſſet: confuſus Veſpaſianus fleuit, eque Senatu exiit, hoc vnum inquiens, *Aut mihi filius meus ſuccedet, aut nemo.* Sed cum alii multi excitati ex Stoica diſciplina, in quorum numero fuit Demetrius Cynicus, multa ignominioſa publice diſſererent prætextu philoſophiæ, atque ita multos occulte in varias ſententias traherent; Mucianus Veſpaſiano perſuaſit vt omnes qui eſſent eius ſectæ, ex vrbe expelleret; dixitq; in eos multa, ira magis incitatus quã ſtudio doctrinæ. Itaque Veſpaſianus ſtatim philoſophos, præter Muſoniũ, Roma expulit: Demetrium vero & Hoſtilium in inſulas relegauit. Hic Hoſtilius, cum de ſuo exſilio intelligeret, ac tum forte cum alio diſſereret, magiſque contra regnum loqueretur; tamen ſubito ſententiam mutauit. Demetrio vero nondũ quieſcenti Veſpaſianus mandari iuſſit his verbis: *Tu quidem*, inquit, *nihil prætermittis vt ego te interfici iubeam: ego tamen canem latrantem non occido.* Per id tempus mortem obiit Cænis, pellex Veſpaſiani: cuius propterea mentionem feci, quod maxima fide, & excellenti memoria fuit. Hæc enim heræ ſuæ Antoniæ, matri Claudii, quæ ad Tiberium per eam nonnihil de Seiano ſcripſerat, iuſſeratque vt id, ne quis forte deprehenderet, ſtatim deleretur, *Fruſtra*, inquit, *domina iuſſiſti: hæc enim atque cetera omnia quæ mihi imperas, ita ſemper in memoria habeo, vt ex ea deleri non poßint.* Id igitur in ea admiratus ſum; tum etiam quod Veſpaſianus valde delectabatur eius conſuetudine; cuius etiam cauſa magnam potentiam aſſecutus eſt, ac per eam opes innumerabiles (vt creditum eſt) comparauit. Hæc enim multa accipiebat a multis, cum magiſtra-

tus, procurationesq; prouinciarum, & officia militum, ac ſacerdotia, ipſa quoq; reſponſa principis, nonnullis venderet. Veſpaſianus quidem neminem occidi iuſſit pecuniæ cauſa; ſed pleroſque, quod pecuniam darēt, incolumes ſeruauit. Quas omnes cū Cænis caperet; id fieri de voluntate Veſpaſiani, ſuſpicio erat ex ceteris quæ gerebat; quorum pauca exempli cauſa ponam. Cum aliquot homines ſtatuiſſent ei ponere ſtatuam †pretio decies ſeſtertiûm, porrecta manu; *Vos vero*, inquit, *mihi argentum date: hoc enim eius fundamentum eſt*. Prętereą Tito grauiter ferenti propter vectigal quod ex lotio atq; aliis rebus capiebat, aureos ex eo vectigali quæſitos oſtendit, dixitque; *Vide*, inquit, *fili, num oleant*. Veſpaſiano ſextum, & Tito quartum conſulibus, templum Pacis dedicatum eſt: & coloſſus Sacra via collocatus, quem ferunt fuiſſe altum pedes centum: huic imago Neronis erat, vel Titi, vt ab aliis traditum eſt. Cædes belluarū Veſpaſianus fecit in amphitheatris: ludis autem gladiatoriis non magnopere delectabatur. quamquam Titus ludis Iuuenalibus, qui in patria eius facti erant, armis certauit cum Alieno, videlicet ficto certamine. Parthis bellum cum quibuſdam populis gerentibus, opemque ab eo poſtulantibus, auxilia non miſit; negauitq; conuenire ſibi curam rerum alienarum.

† ad aureorū x milia, Bl. xxv myriades drachmarum, Gr.

Per id tempus Beronice maxime florebat; ob eamq; cauſam cum Agrippa fratre Romam venit. Is Prætoriis honoribus auctus eſt: ipſa habitauit in Palatio, cœpitque cum Tito coire: ſpes erat eam Tito nuptum iri: iam enim omnia, ita vt ſi eſſet vxor, gerebat. Sed Titus, cum intelligeret populum Romanum id moleſte ferre, eam repudiauit; præſertim quod de iis rebus magni rumores perferentur. Eodem tempore *moleſti quidam ſophiſtæ clam in vrbem ingreſſi ſunt: ex quibus Diogenes cum prior in theatrum veniſſet refertum magna hominum multitudine, ac populum vexaſſet multis contumeliis, virgis cæſus eſt. Poſt hunc Eras venit; qui, ratus nihil ſibi grauius euenturum, multo exclamauit inſolentius atque impudentius: quamobrem ei caput detruncatum eſt. Iiſdem temporibus in quadam taberna vas plenum vini vſque adeo redundauit, vt in viam profflueret. Itemq; *Sabinus Gallus, qui ſe Cæſarem eſſe dixerat, atq; cum ad

καὶ, τοῖς δ' ἐπιτροπείας, στρατείας, ἱερωσύνας. ἤδη δὲ ποτε καὶ ἀποφάσεις αὐτοῦ πιπράσκουσα· ἀπέκτεινε μὲν γὰρ ὁ Οὐεσπασιανὸς χρημάτων ἕνεκα οὐδένα, ἔσωσε δὲ πολλοὺς τῶν διδόντων. καὶ ἡ μὲν λαμβάνουσα ἐκείνη ἦν, ὑπωπτεύετο δὲ ὁ Οὐεσπασιανὸς ἑκὼν αὐτῇ ἐπιτρέπειν τοῦτο ποιεῖν, ἐκ τῶν ἄλλων ὧν *ἔπραττεν, ὧν ὀλίγα δείγματος ἕνεκα διηγήσομαι. ἀνδριάντα γάρ ποτε ἐκ μυριάδων πέντε καὶ εἴκοσι ψηφισαμένων τινῶν, προέτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἔφη, Δότε μοι τὸ ἀργύριον· ἡ γὰρ βάσις αὐτοῦ αὕτη ἐστί. καὶ πρὸς τὸν Τίτον ἀγανακτοῦντα τῷ τοῦ οὔρου τέλει, ὃ καὶ *αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων κατεδείχθη, εἶπε λαβὼν ἐξ αὐτοῦ χρυσοῦς πεπορισμένους, καὶ δείξας αὐτῷ, Ἰδοὺ τέκνον εἴ τι ὄζουσιν. Ἐπί γε τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἕκτον καὶ ἐπὶ τοῦ Τίτου τέταρτον ἀρχόντων, τὸ τῆς Εἰρήνης τέμενος καθιερώθη· ὅ τε κολοσσὸς ὠνομασμένος ἐν τῇ ἱερᾷ ὁδῷ ἱδρύθη. φασὶ δ' αὐτὸν τό τε ὕψος ἑκατὸν ποδῶν, καὶ τὸ εἶδος, οἱ μὲν τὸ τοῦ Νέρωνος, οἱ δὲ τὸ τοῦ Τίτου ἔχειν. Σφαγὰς δὲ ὁ Οὐεσπασιανὸς θηρίων μὲν ἐποιεῖτο ἐν τοῖς θεάτροις· μονομαχίαις δὲ ἀνδρῶν οὐ πάνυ τι ἔχαιρε, καίτοι τοῦ Τίτου ἐν ταῖς τῶν νεανίσκων παιδιαῖς ταῖς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ τελουμέναις σκιαμαχήσαντός ποτε πρὸς τὸν Ἀλιηνὸν ὅπλοις. Τοῖς δὲ Πάρθοις πολεμηθεῖσι πρός τινας, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ συμμαχίας δεηθεῖσιν, οὐκ ἐβοήθησεν, εἰπὼν ὅτι οὐ προσήκει αὐτῷ τὰ ἀλλότρια πολυπραγμονεῖν. Βερενίκη δὲ ἰσχυρῶς τε ἤνθει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐς τὴν Ῥώμην μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀγρίππα ἦλθε· καὶ ὁ μὲν στρατηγικῶν τιμῶν ἠξιώθη, ἡ δὲ ἐν τῷ παλατίῳ ᾤκησε, καὶ τῷ Τίτῳ συνεγίγνετο. προσεδόκα τε γαμηθήσεσθαι αὐτῷ, καὶ πάντα ἤδη ὡς καὶ γυνὴ αὐτοῦ οὖσα ἐποίει· ὥστ' ἐκεῖνον, δυσχεραίνοντας τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τούτοις ᾐσθημένον, ἀποπέμψασθαι αὐτήν. ἄλλως τε γὰρ πολλὰ ἐθρυλεῖτο, καί τινες καὶ τότε σοφισταὶ κυνικοὶ ἐς τὸ ἄστυ πως παρεδεδύκεσαν, Διογένης μὲν πρότερος ἐς τὸ θέατρον πλῆρες ἀνδρῶν ἐσελθὼν, καὶ πολλὰ αὐτοὺς λοιδορήσας, ἐμαστιγώθη· Ἡρᾶς δὲ μετ' αὐτὸν, ὡς οὐδὲν πλέον πεισόμενος, πολλὰ καὶ ἄτοπα κυνηδὸν *ἐξέκραγε, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη. Καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τοῦτο ἐγένετο· οἶνός τε γὰρ ἐν καπηλείῳ τινὶ τοσοῦτος ὑπὲρ τὸ ἀγγεῖον ὑπερεχύθη, ὥστε καὶ ἐς τὴν ὁδὸν προχωρῆσαι. καὶ ὁ *Σαβῖνος ἐκεῖνος ὁ Γαλάτης ὁ Καίσαρά ποτε ἑαυτὸν ὀνομάσας, καὶ ἐς

ὅπλα

ὅπλα χωρήσας, ἡττηθείς τε καὶ ἐς τὸ μνημεῖον κατακρυφθεὶς, ἐφανερώθη τε καὶ ἐς τὴν Ῥώμην ἀπήχθη. συναπέθανε δὲ αὐτῷ καὶ ἡ γυνὴ Πεπονίλα, ἥπερ που καὶ διεσεσώκει αὐτόν· καίτοι καὶ τὰ παιδία τῷ Οὐεσπασιανῷ προβαλοῦσα, καὶ ἐλεεινότατον ἐπ' αὐτοῖς λόγον εἰποῦσα ὅτι, Ταῦτα, Καῖσαρ, καὶ ἐγέννησα ἐν τῷ μνημείῳ καὶ ἔθρεψα, ἵνα σε πλείονες ἱκετεύσωμεν. δακρῦσαι μὲν γὰρ αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐποίησεν· οὐ μέντοι καὶ ἠλεήθησαν. Καὶ τούτῳ ἐπεβουλεύθη μὲν ὑπό τε τοῦ Ἀλιηνοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Μαρκέλλου, καίπερ φίλους τε αὐτοὺς ἐν τοῖς μάλιστα νομίζων, καὶ πάσῃ εἰς αὐτοὺς ἀφθονωτάτῃ τιμῇ χρώμενος. οὐ μὴν καὶ ὑπ' ἐκείνων ἀπέθανε. φωραθέντες γὰρ, Ἀλιηνὸς μὲν αὐτοῦ ἐν τῷ βασιλείῳ ἐξαναστὰς ἐκ τοῦ συσσιτίου, εὐθὺς ἀπεσφάγη τοῦ Τίτου κελεύσαντος, μὴ καὶ φθάσῃ τι τῆς νυκτὸς νεοχμῶσαι· (τῶν γὰρ στρατιωτῶν συχνοὺς προπαρεσκεύαστο) Μάρκελλος δὲ δὴ, κριθεὶς ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ καταδικασθεὶς, ἀπέτεμε τὸν λαιμὸν αὐτὸς ἑαυτοῦ ξυρῷ. οὕτω που τοὺς φύσει κακοὺς οὐδὲ αἱ εὐεργεσίαι νικῶσιν, ὁπότε κἀκεῖνοι τὸν τοσαῦτα εὐεργετηκότα σφᾶς ἐπεβούλευσαν. Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν. Οὐεσπασιανὸς δὲ, ὡς μὲν [ἡ] ἀλήθεια ἔχει, νοσήσας οὐ τῇ ποδάγρᾳ τῇ συνήθει, ἀλλὰ πυρετοῖς, μετήλλαξεν ἐν τοῖς ὕδασι τῶν Σαβίνων τοῖς Κυτιλίοις ὠνομασμένοις· ὡς δέ τινες, καταψευδόμενοι τοῦ Τίτου, ἄλλοι τε καὶ Ἀδριανὸς [ὁ αὐτοκράτωρ] ἐφήμισαν, φάρμακον ἐν συμποσίῳ τινὶ λαβών. Ἐνεδεδήκει δὲ σημεῖα αὐτῷ φέροντα εἰς τοῦτο, ὅ τε ἀστὴρ κομήτης ἐπὶ πολὺ φαντασθεὶς, καὶ τὸ μνημεῖον τὸ τοῦ Αὐγούστου αὐτόματον ἀνοιχθέν. Τῶν δὲ ἰατρῶν ἐπιτιμώντων αὐτῷ ὅτι τῇ τε ἄλλῃ διαίτῃ ὁμοίᾳ νοσῶν ἐχρῆτο, καὶ πάντα τὰ προσήκοντα τῇ ἀρχῇ ἔπραττε, Τὸν αὐτοκράτορα δεῖ, ἔφη, ἑστῶτα ἀποθνήσκειν. καὶ πρὸς τοὺς περὶ τοῦ κομήτου τι διαλαλοῦντας, Οὐκ ἔμοιγε, εἶπεν, ἀλλὰ τῷ τῶν Πάρθων βασιλεῖ προσημαίνει. ἐκεῖνος γὰρ κομᾷ, ἐγὼ δὲ φαλακρός εἰμι. ἐπεὶ δή τε ἐπίστευσεν ὅτι τελευτήσει, ἔφη, Θεὸς ἤδη γίνομαι. Ἔζησε δὲ ἔτη ἐννέα καὶ ἑξήκοντα, καὶ μῆνας ὀκτώ· ἐμονάρχησε δὲ ἔτη δέκα ἡμερῶν ἓξ δέοντα. Κἀκ τούτου συμβαίνει ἐνιαυτόν τε καὶ δύο καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Νέρωνος μέχρι τῆς τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἀρχῆς διελθεῖν. ἔγραψα δὲ τοῦτο, τοῦ μή τινας ἀπατηθῆναι, τὴν ἐξαρίθμησιν τοῦ χρόνου πρὸς τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντας ποιουμένους. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οὐ διεδέξαντο ἀλλήλους, ἀλλὰ ζῶντός

arma veniſſet, victusque eſſet, in monumentum ſe abdiderat, agnitus & Romam adductus eſt: cum eoq; occiſa eſt Peponila vxor, quæ eum incolumem ſeruauerat: quamuis ea Veſpaſiano filios ſuos propoſuerit, dixeritq; ad captandam miſericordiam: *Ego*, inquit, *Cæſar, hos in monumento peperi, aluiq., vt plures tibi ſupplices eſſemus.* Qua oratione etſi ei ceteriſque qui aderant, exciuit lacrymas; tamen ipſe eis non pepercit. Dum hæc gererentur, Alienus & Marcellus contra Veſpaſianum coniurant: quos ipſe ſibi amiciſſimos eſſe arbitrabatur, ſummiſq; auxerat honoribus: neque tamẽ ab iis interficitur, propterea quod patefacta coniuratione, Alienus in Palatio, ſtatim vt ſurrexit e conuiuio, iuſſu Titi occiſus eſt, ne quid noctu moliretur: iam enim magnũ numerum militum comparauerat. Marcellus autem, damnatus in Senatu, guttur ſibi nouacula præcidit. *Adeo homines malo ingenio præditi, nullis beneficiis vincuntur: quando isti parauere inſidias ei a quo tot beneficia acceperant.* Quæ cum ita ſint, conſtat Veſpaſianum morbo, non quidem podagra, qua laborare conſueuerat, ſed febribus exſtinctum eſſe in aquis Sabinis quæ Cutiliæ appellãtur. Alii Titum falſo criminantur, præſertim Adrianus; dicuntq; eum veneno in conuiuio ſublatũ eſſe. Plane prodigia, quæ eo pertinebant, præceſſere. nam cometes diu viſus fuit, & monumẽtum Auguſti ſua ſponte apertum eſt. Cum autem increparetur a medicis, quod morbo correptus, nihil de quotidiana victus ratione immutaret, faceretque omnia quæ ad principatũ ſpectarent, reſpondit, †*Imperatorem ſtantem mori oportere.* Iis vero qui de comete neſcio quid inter ſe colloquebantur, ait: *Non mihi, ſed regi Parthorum mortem portendit: ille enim comatus eſt, ego caluus ſum.* Poſteaquam autem credidit ſe moriturum, *Ego*, inquit, *deus efficiar.* Vixit annos LXIX, menſes VIII: regnauit annos decem, ſex diebus exceptis. Ex quo fit, vt a morte Neronis, vſque ad principatum Veſpaſiani, annus vnus intercedat, dieſq; viginti duo. Quod idcirco ſcribendum putaui, ne errore ducerentur ii qui numerum temporis ad eos qui principatum obtinuerunt, referrent. Non enim ſibi ſucceſſere inuicem, ſed viuo

†Idem etiã Turbo, præfectus prætorio Adriani Imperatoris, dixiſſe fertur.

adhuc & regnante altero, quiſque eorum Imperatorem ſe tum eſſe credidit, cum primum Imperium quodammodo occepit. Itaq; dies eorum non ex ſucceſſione mutua numerãdi ſunt, ſed accurata exactaque ratione temporis; vt a me dictum eſt.

τε καὶ ἔτι ἄρχοντος ἑτέρου, ἕκαστος αὐτῶν ἐπίστευσεν αὐτοκράτωρ, ἀφ' οὗ γε καὶ ἐς τοῦτο παρέκυψαν, εἶναι. δεῖ δὴ οὐ πάσας σφῶν τὰς ἡμέρας, ὡς καὶ ἐφεξῆς ἀλλήλαις ἐκ διαδοχῆς γινομένας ἀριθμεῖν, ἀλλ' ἐφάπαξ πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ χρόνου, καθάπερ εἴρηταί μοι, λογίζεσθαι.

TITVS.

TITVS, ex quo tempore principatum ſolus obtinuit, nec cędes fecit, nec amoribus inſeruiuit; ſed comis, quamuis inſidiis peteretur; & cõtinens, Beronice licet in vrbẽ reuerſa, fuit. adeo mores ſtatim mutauit. *Neq; enim eodem modo ſe gerũt ii qui* * *ſocii tãtummodo regni ſunt, & ii qui ſoli regnũ tenent: propterea quod illi, neglecta gloria principatus, immoderate eius poteſtate abutuntur, multaq; ad inuidiam & calumniam eius faciunt: qui autem intelligunt omnia ex ſeſe pendere, magnopere exiſtimationi ſtudent.* Id qđ Titus aliquando dixit ei cuius antea ſtudioſus fuerat. *Diſſimile eſt*, inquit, *egere opera alterius, & iudicem eſſe; perinde ac poſtulare ab alio, & dare.* Is perpaucos annos ita principatum tenuit, vt in eo nullum ſcelus ediderit. Vixit enim in eo dumtaxat annos II, menſes II, dies XX: ante vero quam eſſet Imperator, annos XXXIX, menſes V, dies XXV. Quamobrem eum pleriq; in hac re ita cum Auguſto comparãt, vt negent & illum, ſi celerius obiiſſet; & hunc, ſi vixiſſet diutius, caros vmquam fuiſſe: propterea quod Auguſtus, cum coactus inimicorum multitudine & ſeditionibus, principio aſper fuiſſet, poſtea, cum diu vixerit, multitudine beneficiorum clarus eſſe potuit: Titus vero, quod eo tempore, quo comiter regnare cœperat, & ob eam cauſam magnam gloriam habebat, mortuus eſt: quam fortaſſe amiſiſſet, ſi vixiſſet diutius, 'manifeſtato, eum feliciorem quã virtuoſiorem fuiſſe. Igitur Titus non modo Senatorem, quamdiu principatum tenuit, nullum interfici iuſſit; ſed nec alius quiſquã ſub eius Imperio morte affectus eſt. De crimine impietatis numquam cognouit, neq; permiſit aliis vt cognoſcerẽt. *Nemo enim*, inquit, *iniuria me afficere, aut inſequi contumelia poteſt, propterea quod nihil ago quod reprehendi mereatur: ea vero quæ falſo de me dicuntur, prorſus negligo. Porro principes qui vitam cum morte commutarunt, ipſi ſe, ſi vere heroes ſunt, aut ſi*

ΤΙΤΟΣ.

Ὁ ΔΕ δὴ Τίτος οὐδὲν οὔτε φονικὸν, οὔτε ἐρωτικὸν μοναρχήσας ἔπραξεν, ἀλλὰ χρηστὸς, καίπερ ἐπιβουλευθεὶς, καὶ σώφρων, καίτοι καὶ τῆς Βερενίκης ἐς Ῥώμην αὖθις ἐλθούσης, ἐγένετο. τάχα μὲν γὰρ καὶ μετεβάλετο. οὐ γὰρ ὁμοίως *ἄλλοι τέ τινες παραδυναστεύουσι καὶ αὐτοὶ αὐταρχοῦσιν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀφροντιστοῦντες τῆς τοῦ κράτους δόξης, τῇ τε ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ἀπλήστως ἀποχρῶνται, καὶ πολλὰ ἐπί τε φθόνῳ καὶ διαβολῇ αὐτοῦ ποιοῦσιν· οἱ δὲ, ἐπ' αὐτοῖς πάντα ἀνακείμενα εἰδότες, προνοοῦνταί τι καὶ τῆς εὐδοξίας. ὥσπερ που καὶ ὁ Τίτος πρός τινα, *ὃν πρότερον ἐσπουδάκει, εἶπεν ὅτι Οὐχ ὅμοιόν [ἐστιν] ἑτέρου τι δεῖσθαι, καὶ αὐτὸν δικάζειν· οὐδὲ παρ' ἄλλου τι αἰτεῖν, καὶ αὐτὸν διδόναι τινί. ἤδη δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ βραχύτατον (ὥς γε ἐς ἡγεμονίαν εἰπεῖν) *ἐπεβίου, ὥστε μηδ' ἁμαρτίαν τινὰ αὐτῷ ἐγγενέσθαι. δύο τε γὰρ αὐτῷ ἔτη μετὰ τοῦτο καὶ μῆνας δύο, ἡμέρας τε εἴκοσιν ἔζησεν, καὶ ἐπ' ἐννέα καὶ τριάκοντα ἔτεσι, καὶ μησὶ πέντε, καὶ ἡμέραις πέντε καὶ εἴκοσι. καὶ αὐτὸν ἐξ ἴσου κατὰ τοῦτο τῇ τοῦ Αὐγούστου πολυετίᾳ ἄγουσι, λέγοντες ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνος ἐφιλήθη ποτὲ, εἰ ἐλάττω χρόνον ἐζήκει, οὔτ' ἂν οὗτος, εἰ πλείονα· ὁ μὲν, ὅτι τραχύτερος κατ' ἀρχὰς διά τε τοὺς πολεμίους καὶ διὰ τὰς στάσεις γενόμενος, ἠδυνήθη μετὰ ταῦτα εὐεργεσίαις ἐν τῷ χρόνῳ λαμπρύνεσθαι· ὁ δὴ, ὅτι ἐπιεικῶς ἄρξας, ἐν ἀκμῇ τῆς δόξης ἀπέθανε· τάχα ἂν ἐλεγχθεὶς, εἴγε ἐπὶ μακρὸν ἐβεβιώκει, ὅτι εὐτυχίᾳ πλείονι ἢ ἀρετῇ ἐκέχρητο. Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Τίτος οὐδένα τῶν βουλευτῶν ἐν τῇ αὐτοῦ ἡγεμονίᾳ ἀπέκτεινεν, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλος τις αὐτῷ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς ἐτελεύτησε. τάς τε δίκας τὰς τῆς ἀσεβείας οὔτ' αὐτός ποτε ἐδέξατο, οὔτ' ἄλλοις ἐπέτρεψεν· λέγων ὅτι Ἐγὼ μὲν οὐδὲν οὔθ' ὑβρισθῆναι, οὔτε προπηλακισθῆναι δύναμαι. οὔτε γὰρ ἄξιόν τι ἐπηγορίας ποιῶ, οὔτε μοι μέλει τῶν ψευδῶς λεγομένων. οἱ δὲ μετηλλαχότες τῶν αὐτοκρατόρων, αὐτοὶ ἑαυτοῖς, ἄνπερ ὡς ἀληθῶς ἥρωές τε ὦσι καὶ

δύναμιν

δύναμίν τινα ἔχωσι, τιμωρήσουσιν, ἄν τι τις αὐτοὺς ἀδικήσῃ. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πρός τε τὸ ἀσφαλὲς καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον τῶν ἀνθρώπων κατεστήσατο. καὶ γὰρ γράμματα ἐξέθηκε, βεβαιῶν πάντα τὰ ὑπὸ τῶν προτέρων αὐτοκρατόρων *βεβαιωθέντα τισίν, ὥστε μὴ καθ' ἑκάστους σφᾶς αἰτοῦντας αὐτὸν πράγματα ἔχειν· τούς τε μηνυτὰς ἐξήλασεν ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ τούτου πολέμου αὖθις ἐν τῇ Βρεττανίᾳ γενομένου, τά τε τῶν ἐκεῖ πολεμίων Γναῖος Ἰούλιος Ἀγρικόλας πάντα κατέδραμε, καὶ πρῶτός γε Ῥωμαίων, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἔγνω τοῦθ' ὅτι ἡ Βρεττανία περίρρυτός ἐστι. στρατιῶται γάρ τινες στασιάσαντες, καὶ ἑκατοντάρχους χιλίαρχόν τε φονεύσαντες, ἐς πλοῖα κατέφυγον· καὶ ἐξαναχθέντες περιέπλευσαν τὰ πρὸς ἑσπέραν αὐτῆς, ὥς που τό τε κῦμα καὶ ὁ ἄνεμος αὐτοὺς ἔφερε· καὶ ἔλαθον ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα, πρὸς τὰ στρατόπεδα τὰ ταύτῃ ὄντα προσσχόντες. κἀκ τούτου καὶ ἄλλους ὁ Ἀγρικόλας πειράσοντας τὸν περίπλουν πέμψας, ἔμαθε καὶ παρ' ἐκείνων ὅτι νῆσός ἐστιν. Ἐν μὲν τῇ Βρεττανίᾳ ταῦτ' ἐγένετο, καὶ ἀπ' αὐτῶν ὁ μὲν Τίτος αὐτοκράτωρ τὸ πεντεκαιδέκατον ἐπεκλήθη· ὁ δὲ Ἀγρικόλας ἔν τε ἀτιμίᾳ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου καὶ ἐν ἐνδείᾳ, ἅτε καὶ μείζονα ἢ κατὰ στρατηγὸν καταπράξας, ἔζησε· καὶ τέλος ἐσφάγη *διὰ ταῦτα ὑπὸ Δομιτιανοῦ, καίπερ τὰς ἐπινικίους τιμὰς παρὰ τοῦ Τίτου λαβών. Ἐν δὲ τῇ Καμπανίᾳ φοβερά τινα καὶ θαυμαστὰ συνηνέχθη. πῦρ γὰρ μέγα κατ' αὐτὸ τὸ φθινόπωρον ἐξαπιναίως ἐξήφθη. τὸ γὰρ ὄρος τὸ Βέσβιον ἔστι μὲν πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Νέαν πόλιν, ἔχει δὲ πυρὸς πηγὰς ἀφθόνους· καὶ ἦν μέν ποτε πᾶν ὁμοίως ὑψηλόν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ μέσου τὸ πῦρ ἀνέτελλε (ταύτῃ γὰρ πεπύρωται μόνον) τὰ δὲ ἔξωθεν αὐτοῦ πάντα ἄπυρα καὶ νῦν ἔτι διαμένει. ἐκ δὲ τούτου ἐκείνων μὲν ἀκαύστων ἀεὶ ὄντων, τῶν δὲ ἐν τῷ μέσῳ κραυρουμένων καὶ τεφρουμένων, αἱ περιξ κορυφαὶ τὸ ἀρχαῖον ὕψος ἐς δεῦρο ἔχουσι· τὸ δὲ ἔμπυρον πᾶν, δαπανηθὲν ἐν τῷ χρόνῳ, κοῖλον ἐκ τῆς συνιζήσεως γέγονεν, ὥστε κυνηγετικῷ τινὶ θεάτρῳ τὸ ὄρος σύμπαν (ὡς μικρὰ μεγάλοις εἰκάσαι) ἐοικέναι· καὶ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄκρα, καὶ δένδρα καὶ ἀμπέλους πολλὰς ἔχει, ὁ δὲ δὴ κύκλος ἀνεῖται τῷ πυρί, καὶ ἀναδίδωσι τῆς μὲν ἡμέρας καπνόν, τῆς δὲ νυκτὸς φλόγα· ὥστε δόξαι πολλὰ ἐν αὐτῷ καὶ παντοδαπὰ θυμιᾶσθαι θυμιάματα. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἀεί, ποτὲ μὲν ἐπὶ μᾶλλον, ποτὲ δὲ

quidquam poſſunt, vlciſcentur, ſiquis eis iniuriam faciat. Multa quoq; conſtituit ad ſecuritatem & tranquillitatem omnium, propoſitis edictis, quibus omnia beneficia quæ ſuperiores principes dederant, confirmabãtur, ne, dum quemq; pro ſe poſtulare oporteret, moleſtiam caperent. Delatores quoq; ex vrbe expulit. Eodem tempore alterũ bellum exſtitit in Britannia: quo bello Cnæus Iulius Agricola regionem hoſtium vaſtauit, primusq; omnium Romanorum (quòd ſciamus) Britanniã circumfuſam eſſe mari vndique cognouit. Cum enim pauci milites facta ſeditione, interfectisq; centurionibus *tribunisq; ſuis, ad naues confugiſſent, atq; inde ſoluiſſent, nauigauere eam partẽ Britanniæ quæ ſpectat ad occidentẽ ſolem, vt fluctibus ventoq; ferebantur: cũq; id feciſſent, atq; ad altera caſtra Romanorum, quæ tum ibi erant, appuliſſent imprudentes, Agricola alios miſit, qui nauibus eũdem curſum tenerent; ex quibus etiam inſulam eſſe comperit. His rebus geſtis in Britannia, Titus Imperator XV appellatus eſt: Agricola, reliquum vitæ tempus in ignominia & paupertate trãſegit; ſcilicet quod maiora quam Prętori par eſſet, effecerat; ob easq; cauſas a Domitiano tandem interfectus eſt; quamuis permiſſu Titi triumphauiſſet. Per id tempus accidere in Campania horribilia quædam, quæ magnam admirationem habẽt. Nam ſub autumni tempus ingens incendiũ repente excitatum eſt, eoque mons Veſeuus conflagrauit. Is mons mare ſpectat ad Neapolim, habetq; fontes ignis maximos; ac olim quidem ex omni parte pariter excelſus erat; ſed tunc ex medio eius ignis exſtitit: nam ea parte tantum exuſtus eſt: extrinſecus enim intactus integerq; permanet ad hæc tempora. ex quo fit vt, cũ ignis externas partes non exurat, eaq; quæ ſunt in medio, cõſumantur igni, rediganturq; in cineres, vertices qui circum ſunt, vſq; adhuc veterem altitudinem habeant; & quæ pars igni conſumpta eſt, dum in ſe coit, concaua facta ſit; ita vt totus mons (ſi licet parua cum magnis conferre) formam habeat amphitheatri. Culmina eius montis multas arbores habent, viteſque: ipſe interius circuitu propter ignem decliuis eſt: vtq; fumum interdiu, ita noctu flammam reddit; ita vt in eo ſuffimenta cuiuſuis generis fieri ſemper videantur. Quod cum ita ſe habeat, nec ſemper eodem modo, id magis aliquando, interdum

minus facit: ad hæc & cinerem nonnumquam proiicit, quoties ſimul aliquid ſubſidit; emittitque ſaxa facto impetu ventorum: tum reſonat mugitque; quod minime denſas atque conſtipatas, ſed raras & occultas reſpirationes habet. Cũ igitur Veſeuus eiuſmodi ſit, hæc in eo quotannis fere fieri ſolent. Quæ cum illis temporibus præter morem euenerint, magnaq; adhuc eſſe videantur iis qui ea ſemper inſpiciũt; tamen, licet omnia ſimul cum ceteris, quæ tum quoque euenerunt, comparentur, parua habeantur neceſſe eſt.*Etenim eo tempore magnus numerus hominum inuſitata magnitudine, quales gigantes finguntur, in eodem monte regioneque finitima, ac proximis ciuitatibus, interdiu noctuque vagari, verſarique in aere viſus eſt. Poſt hæc conſecuta eſt maxima ſiccitas; ac repẽte ita graues terræmotus facti,*vt & omnis ea planities feruida eſſet, & culmina mõtium ſubſiderent. Ad hęc ſonitus ſubterranei tamquam tonitrua, & ſuper terram mugitibus ſimiles exſtiterunt.* Dein mare ſimul fremere, omne cælum reſonare, ingensque & repentinus fragor, quaſi montes ſimul conſiderent, exaudiri. Tum exſilire primum immenſi lapides, & ad ſummos vertices peruenire: deinde magna copia ignis fumique; ita vt omnẽ aerem obſcuraret, occultaretq; ſolem non aliter quam ſi defeciſſet. Igitur nox ex die, & tenebræ ex luce factæ erant, putantibus nonnullis gigantes ſeditionem inter ſe facere; quod multæ imagines eorum in fumo conſpicerentur, quodque clangor tubarum audiretur. Alii exiſtimabãt aut mundum in chaos redigi, aut igni conſumi: ob eamque cauſam properabant alii ex ædibus in vias; alii de viis in ędes confugere; atque e mari in continentem, & ex continenti in mare ſe recipere. Alii conturbati, ea quę nondum venerant, exiſtimare tutiora rebus præſentibus. Tanta vero erat copia cineris, vt terram, mareque, atque adeo ipſum aerem cõpleret. quæ res multa damna, vt cuiq; ſors tulit, importauit, non ſolum hominibus, prædiisq; ac pecoribus; ſed etiam piſces volucresq; omnes peremit; duasque vrbes, Herculanũ & Põpeios, populo ſedente in theatro, penitus obruit. Poſtremo tantus fuit cinis, vt inde peruenerit in Africam,

ἐπὶ πλεῖον γίγνεται· πολλάκις δὲ [καὶ] τέφρας ἀναβάλλει ὅταν ἀθρόον τι ὑφιζήσῃ· καὶ λίθους ἀναπέμπει, ὅταν ὑπὸ πνεύματος ἐκβιασθῇ. ἠχεῖ τε καὶ βοᾷ, ἅτε μὴ συμπεπιλημένας, ἀλλὰ ἀραιὰς καὶ λαθραίας τὰς ἀναπνοὰς ἔχων. Τοιοῦτον μὲν τὸ Βέσβιόν ἐστι, καὶ ταῦτα ἐν αὐτῷ κατ' ἔτος ὡς πλήθει γίγνεται. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ συνηνέχθη, εἰ καὶ μεγάλα παρὰ τὸ καθεστηκὸς τοῖς ἀεὶ ὁρῶσιν αὐτὰ εἶναι ἔδοξε, σμικρὰ ἂν πρὸς τὰ τότε συμβάντα, καὶ τὰ πάντα εἰς ἓν συναχθέντα, νομισθείη. ἔσχε γὰρ οὕτως· ἄνδρες πολλοὶ καὶ μεγάλοι πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὑπερβεβληκότες, οἷοι οἱ γίγαντες γράφονται, τοῦτο μὲν ἐν τῷ ὄρει, τοῦτο δὲ ἐν τῇ περὶ αὐτὸ χώρᾳ ταῖς τε πόλεσι μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐν τῇ γῇ περινοστοῦντες, καὶ ἐν τῷ ἀέρι διαφοιτῶντες ἐφαντάζοντο. καὶ μετὰ τοῦτο αὐχμοί τε δεινοὶ καὶ σεισμοὶ ἐξαίφνης σφοδροὶ ἐγένοντο, ὥστε καὶ τὸ πεδίον ἐκεῖνο πᾶν ἀναβράττεσθαι, καὶ τὰ ἄκρα ἀναπηδᾶν. ἠχαί τε, αἱ μὲν ὑπόγειοι, βρονταῖς ἐοικυῖαι· αἱ δὲ ἐπίγειοι, μυκηθμοῖς ὅμοιαι συνέβαινον· καὶ ἥ τε θάλασσα συνέβρεμε, καὶ ὁ οὐρανὸς συνεπήχει· κἀκ τούτου κτύπος τε ἐξαίσιος ἐξαπιναίως, ὡς καὶ τῶν ὀρῶν συμπιπτόντων, ἐξηκούσθη· καὶ ἀνέθορον πρῶτον μὲν λίθοι ὑπερμεγέθεις, ὥστε καὶ ἐς αὐτὰ τὰ ἄκρα ἐξικέσθαι· ἔπειτα πῦρ πολὺ καὶ καπνὸς ἄπλετος, ὥστε πάντα μὲν τὸν ἀέρα συσκιασθῆναι, πάντα δὲ τὸν ἥλιον συγκρυφθῆναι, καθάπερ ἐκλελοιπότα. Νύξ τε οὖν *ἡμέρας, καὶ σκότος ἐκ φωτὸς ἐγένετο· καὶ ἐδόκουν οἱ μὲν τοὺς γίγαντας ἐπανίστασθαι, (πολλὰ γὰρ καὶ τότε εἴδωλα αὐτῶν ἐν τῷ καπνῷ διεφαίνετο, καὶ προσέτι καὶ σαλπίγγων τις [βοὴ] ἠκούετο) οἱ δὲ [καὶ] ἐς χάος ἢ καὶ πῦρ τὸν κόσμον πάντα ἀναλίσκεσθαι. καὶ διὰ ταῦτ' ἔφευγον, οἱ μὲν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐς τὰς ὁδούς, οἱ δὲ ἔξωθεν, εἴσω· ἔκ τε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν γῆν, καὶ ἐξ ἐκείνης ἐς τὴν θάλασσαν· οἱ ἄλλοι τε ταραττόμενοι, καὶ πᾶν τὸ ἀπὸ σφῶν ἀπὸν ἀσφαλέστερον τοῦ παρόντος ἡγούμενοι. Ταῦτά τε ἅμα ἐγίγνετο, καὶ τέφρα ἀμύθητος ἐφυσήθη· καὶ τήν τε γῆν τήν τε θάλασσαν καὶ τὸν ἀέρα πάντα κατέσχε· καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα (ὥς που καὶ ἔτυχε) καὶ ἀνθρώποις καὶ χώραις καὶ βοσκήμασιν ἐλυμήνατο, τοὺς δὲ δὴ ἰχθύας τά τε ὄρνεα πάντα διέφθειρε· καὶ προσέτι καὶ πόλεις δύο ὅλας, τό τε Ἡρκουλάνεον καὶ τοὺς Πομπηΐους, ἐν θεάτρῳ τοῦ ὁμίλου αὐτῆς καθημένου, κατέχωσε. τοσαύτη γὰρ ἡ πᾶσα κόνις ἐγένετο, ὥστ' ἀπ' αὐτῆς ἦλθε μὲν [καὶ ἐς Ἀφρικὴν

καὶ Συρίαν,

καὶ Συρίαν καὶ ἐς Αἴγυπτον, ἐσῆλθε δὲ καὶ ἐς τὴν Ῥώμην, καὶ τόν τε ἀέρα τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπλήρωσε, καὶ τὸν ἥλιον ἐπεσκίασε. καὶ συνέβη κἀνταῦθα δέος οὐ μικρὸν ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις, οὔτ' εἰδόσι τοῖς ἀνθρώποις τὸ γεγονὸς, οὔτ' εἰκάσαι δυναμένοις· ἀλλ' ἐνόμιζον καὶ ἐκεῖνοι πάντα ἄνω τε καὶ κάτω καταστρέφεσθαι, καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐς τὴν γῆν ἀφανίζεσθαι, τὴν δὲ γῆν ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνιέναι. ἡ μὲν οὖν τέφρα αὕτη οὐδὲν μέγα τότε κακὸν αὐτοὺς εἰργάσατο· ὕστερον γὰρ νόσον σφίσι λοιμώδη δεινὴν ἐνέβαλε.

Πῦρ δὲ δὴ ἕτερον ἐπίγειον τῷ ἑξῆς ἔτει πολλὰ πάνυ τῆς Ῥώμης, τοῦ Τίτου πρὸς τὸ πάθημα τὸ ἐν τῇ Καμπανίᾳ γενόμενον ἐκδημήσαντος, ἐπενείματο. καὶ γὰρ τὸ Σεραπεῖον, καὶ τὸ Ἰσεῖον, τά τε Σεπτὰ, καὶ τὸ Ποσειδώνιον, τό τε βαλανεῖον τὸ τοῦ Ἀγρίππου, καὶ τὸ Πάνθειον, τό τε *Διριβιτώριον, καὶ τὸ τοῦ Βάλβου θέατρον, καὶ τὴν τοῦ Πομπηίου σκηνὴν, καὶ τὰ *Ὀκταουίεια οἰκήματα καὶ μετὰ τῶν βιβλίων, τόν τε νεὼν τοῦ Διὸς τοῦ Καπιτωλίου μετὰ τῶν συννάων αὐτοῦ κατέκαυσεν. οὕτω γε τὸ κακὸν οὐκ ἀνθρώπινον, ἀλλὰ δαιμόνιον ἐγένετο. πάρεστι γὰρ ἐκ τούτων ὧν κατέλεξα, παντί τῳ τεκμήρασθαι καὶ τἆλλα τὰ ἀπολλύμενα. Ὁ δ' οὖν Τίτος τοῖς μὲν Καμπανοῖς δύο ἄνδρας ἐκ τῶν ὑπατευκότων οἰκιστὰς ἔπεμψε, καὶ χρήματα ἄλλα τε, καὶ τὰ χρήματα τῶν ἄνευ κληρονόμων τεθνηκότων ἐδωρήσατο· αὐτὸς δὲ οὐδὲν οὔτε παρ' ἰδιώτου, οὔτε παρὰ πόλεως, οὔτε παρὰ βασιλέως, καίτοι πολλῶν πολλὰ διδόντων αὐτῷ καὶ ὑπισχνουμένων, ἔλαβεν. ἀνέστησέ τοι καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων πάντα. καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις οὐδὲν ἐξαίρετον ἔπραξε. τὸ δὲ δὴ θέατρον τὸ κυνηγετικὸν, τό τε βαλανεῖον τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ ἱερώσας, πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἐποίησε. γέρανοί τε γὰρ ἀλλήλοις ἐμαχέσαντο, καὶ ἐλέφαντες τέσσαρες· ἄλλα τε ἐς ἐνακισχίλια καὶ βοτὰ καὶ θηρία ἀπεσφάγη, καὶ αὐτὰ καὶ γυναῖκες οὐ μέντοι ἐπιφανεῖς συγκατειργάσαντο. ἄνδρες τε πολλοὶ μὲν ἐμονομάχησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἀθρόοι ἔν τε πεζομαχίαις καὶ ἐν ναυμαχίαις ἠγωνίσαντο. τὸ γὰρ θέατρον αὐτὸ ἐκεῖνο ὕδατος ἐξαίφνης πληρώσας, εἰσήγαγε μὲν καὶ ἵππους καὶ ταύρους καὶ ἄλλα τινὰ χειροήθη, δεδιδαγμένα πάνθ' ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς πράττειν, καὶ ἐν τῷ ὑγρῷ. εἰσήγαγε δὲ καὶ ἀνθρώπους ἐπὶ πλοίων. καὶ οὗτοι μὲν ἐκεῖ, ὡς οἱ μὲν Κερκυραῖοι, οἱ δὲ Κορίνθιοι ὄντες, ἐναυμάχησαν· ἄλλοι δὲ ἔξω ἐν τῷ ἄλσει τῷ τοῦ Γαΐου τοῦ τε Λουκίου, ὅ ποτε ὁ Αὔγουστος ἐπ' αὐτοῖς τοῦτ' ὠρύξατο. καὶ γὰρ ἐνταῦθα

Syriam, & Ægyptum: introieritque Romam, eiuſque aerem compleuerit, & ſolem obſcurauerit. Id Romæ accidit paucis poſt diebus, cũ omnes ignorarent id quod factum erat in Campania, nec, quid eſſet, cõiectura aſſequi poſſent. Itaq; etiam ii putare cœperunt, omnia ſurſum deorſum ferri, ſolemque in terram cadere, ac terrã in cælum conſcendere. *Quamquam autem hic cinis non tunc ſtatim attulit grauia incommoda populo Romano, tamen poſtea morbum peſtilentem & grauem immiſit. Inſequenti anno, Tito ad viſendam calamitatem Campaniæ profecto, multa Romæ conflagrauerunt: quod incendium tamen *extiterat ex terra. Nam Serapidis ac Iſidis fana, Septa, templum Neptuni, balnea Agrippæ, Pantheon, Diribitorium, theatrum Balbi, Scena Pompeii, Octauiana ædificia vna cum libris, templum Iouis Capitolini, cũ proximis templis, igni conſumpta ſunt. Ita id malũ diuinum potius quam humanum fuit. Licet enim ex iis quæ commemoraui, cetera quæ eo incendio perierunt, coniicere. Titus ad Cãpanos miſit duos viros conſulares, *qui colonias eo deducerent: iisque grandem pecuniam dedit, atque eam potiſſimum, quam reliquiſſent ii qui ſine heredib. mortui eſſent. Ipſe nihil a priuatis, aut ciuitatibus, aut regibus, cum ei multa darẽt ac pollicerẽtur, accepit: *quinetiam ea quæ adhuc apud ſe habebat, reſtituit. Quod pertinet ad cetera, nihil præcipuum geſſit: tantum amphitheatrum venationum cauſa, & balnea ſuo nomine dedicauit: tum ibi multa eaque admirabilia fecit. Grues enim certauerunt inter ſe, præterea quatuor elephanti: ac pecorum ferarumq; milia nouem interfecta ſunt: *quæ mulieres quoq; ignobiles confecerunt. multi obierunt munus gladiatorium: multi quoque conferti pedeſtria ac naualia prœlia cõmiſerunt. Nã amphitheatro de repẽte aqua impleto, in ipſum equos tauroſq;, aliaq; manſueta animalia introduxit, quæ facere didicerant ea quę in terra conſueuerant. In hanc aquam introducti ſunt homines in nauibus: qui in Corcyrenſes & Corinthios diuiſi, prœlio nauali certauerũt. Extra hũc locũ pugnatũ eſt ab aliis in horto Caii & Lucii, quẽ Auguſtus pfodi ob eandẽ cauſam iuſſerat. Ibi n.

primo die *bellum nauale, cædesque belluarum facta eſt, lacu, *qua parte ſtatuas ſpectat, tabulis inædificato, ac fixis vndique trabibus. Poſtridie eius diei, ludi Circēſes facti ſunt. Tertio die nauale prœlium factum eſt hominum trium milium: poſt hæc, pedeſtris pugna conſecuta eſt. Nam Atheniēſes ſuperatis Syracuſanis (his enim nominibus vſi pugnauerunt) cū in paruam inſulam deſcēdiſſent, magno impetu celeriter facto, monumentum quod ibi factum erat, inuadunt, capiuntque. Fuere per centum dies ſpectacula eius generis. Sed & plebi vtile fuit, quod Titus paruos globos ligneos de ſuperiore loco iaceret in amphitheatrum, in quibus ſcripta erat nota alicuius eſculenti, veſtisve, aut vaſis argentei, aut aurei, equorumq; & iumentorum ac mancipiorum: quos globos qui rapuiſſet, attuliſſetq; ad diſpēſatores Titi, quod ſcriptum erat, conſequebatur. His confectis rebus, poſtremo die fleuit, inſpectāte vniuerſo populo; nec amplius quidquam magnum geſſit: ſed inſequenti anno, Flauio & Pollione conſulibus, dedicatis iis quę ſupradicta ſunt, in iiſdem aquis, in quibus pater obierat, mortuus eſt. Fama eſt fratrem mortem ei attuliſſe; præſertim quod ei inſidias ante parauerat: alii morbo exſtinctum tradunt. Cum enim adhuc reſpiraret, poſſetq; forſan conualeſcere, Domitianus ipſum in arcam plenam niuis coniecit, quo celerius moreretur. Eo quidem certe viuo Romam venit, introiitque in caſtra, ac nomen & potentiam Imperatoris accepit, deditq; militibus quantum eis frater dederat. Titus moriens, ſe vnius tantummodo rei pœnitere dixit: id autem quid eſſet, non aperuit, nec quiſquam certo nouit, aliud aliis coniicientibus. Cōſtans fama fuit, (vt nonnulli tradunt) quod Domitiam vxorem fratris habuiſſet: alii putant, (quib. ego aſſentior) quod Domitianum, à quo certo ſciebat ſibi inſidias parari, non interfeciſſet, ſed id ab eo pati maluiſſet; & quod traderet Imperium Romanum tali viro, qualem eum fuiſſe referemus. Regnauit (vt ſupra dictum eſt) annos II, menſes II, dies XX.

τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ *μονομαχία καὶ θηρίων σφαγὴ, καταικοδομηθείσης σανίσι τῆς κατὰ πρόσωπον τῶν εἰκόνων λίμνης, καὶ ἰκρία πέριξ λαβούσης· τῇ δὲ δευτέρᾳ, ἱπποδρομία· καὶ τῇ τρίτῃ, ναυμαχία τρισχιλίων ἀνδρῶν· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ πεζομαχία ἐγένετο. νικήσαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Συρακουσίους (τούτοις γὰρ τοῖς ὀνόμασι χρησάμενοι ἐναυμάχησαν) ἐπεξῆλθον ἐς τὸ νησίδιον, καὶ προσβαλόντες τείχει τινὶ περὶ τὸ μνημεῖον πεποιημένῳ, εἷλον αὐτό. Ταῦτα μὲν ἐς ὄψιν ἥκοντα καὶ ἐφ' ἑκατὸν ἡμέρας ἐγένετο· παρέσχε δέ τινα καὶ ἐς ὠφέλειαν φέροντα αὐτοῖς· σφαιρία γὰρ ξύλινα μικρὰ ἄνωθεν ἐς τὸ θέατρον ἐρρίπτει, σύμβολον ἔχοντα, τὸ μὲν ἐδωδίμου τινὸς, τὸ δὲ ἐσθῆτος, τὸ δὲ ἀργυροῦ σκεύους, ἢ καὶ χρυσοῦ, ἵππων, ὑποζυγίων, βοσκημάτων, ἀνδραπόδων· ἃ διαρπάσαντάς τινας ἔδει πρὸς τοὺς δοτῆρας αὐτῶν ἀπενεγκεῖν, καὶ λαβεῖν τὸ ἐπιγεγραμμένον. Διατελέσας δὲ ταῦτα, καὶ τῇ γε τελευταίᾳ ἡμέρᾳ καταδακρύσας, ὥστε πάντα τὸν δῆμον ἰδεῖν, οὐδὲν ἔτι μέγα ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἔτει ἐπί τε τοῦ Φλαβίου καὶ ἐπὶ τοῦ Πωλίωνος τῶν ὑπάτων, καθιερώσας ὅσα εἴρηται, μετήλλαξεν ἐν τοῖς ὕδασιν, ἐν οἷς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· ὡς μὲν ἡ φήμη λέγει, πρὸς τοῦ ἀδελφοῦ, δήλως θ' ὅτι καὶ πρότερον ἐπεβεβούλευτο ὑπ' αὐτοῦ· ὡς δέ τινες γράφουσι, νοσήσας. ἔμπνουν γάρ τοι αὐτὸν ὄντα, καὶ τάχα περιγενέσθαι δυνάμενον, ἐς λάρνακα χιόνος πολλῆς γέμουσαν ὁ Δομιτιανὸς ἐνέβαλεν, ἵνα θᾶσσον ἀποθάνῃ. ἔτι γοῦν ζῶντος αὐτοῦ ἔς τε τὴν Ῥώμην ἀφίππευσε, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον εἰσῆλθε, τήν τε ἐπίκλησιν καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ αὐτοκράτορος ἔλαβε, δοὺς αὐτοῖς ὅσονπερ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδεδώκει. Ὁ δ' οὖν Τίτος ἀποψύχων, εἶπε μὲν ὅτι Ἓν μόνον ἐπλημμέλησα. τί δὲ δὴ τοῦτο εἴη, οὐ διεσάφησεν, ἀλλ' οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἀκριβῶς ἀνέγνω· οἱ μὲν γὰρ τὸ, οἱ δὲ τὸ κατείκαζον. κρατεῖ δ' οὖν, ὡς μέν τινες λέγουσιν, ὅτι τὴν Δομιτίαν τὴν τοῦ ἀδελφοῦ γυναῖκα ἔσχεν· οἱ δ' ἕτεροι, (οἷς ἐγὼ πείθομαι) ὅτι τὸν Δομιτιανὸν σαφῶς ἐπιβουλεύσαντά οἱ λαβὼν, οὐκ ἀπέκτεινεν, ἀλλ' αὐτός τε ὑπ' ἐκείνου παθεῖν τοῦτο μᾶλλον εἵλετο, καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνδρὶ τοιούτῳ ἐξέδωκεν, οἷον ἡ διέξοδος τοῦ λόγου δηλώσει. Ἦρξε δὲ δύο ἔτη καὶ μῆνας δύο, ἡμέρας τε εἴκοσιν, ὡς προείρηται.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ.

ΔΟΜΙΤΙΑΝΟΣ δὲ, ἦν μὲν καὶ θρασὺς καὶ ὀργίλος, ἦν δὲ καὶ ἐπίβουλος καὶ κρυψίνους· ὥστε ἀφ' ἑκατέρων τῶν μὲν τὸ προπετὲς, τῶν δὲ τὸ δόλιον ἔχων, πολλὰ μὲν ὡς σκηπτὸς ὀξέως ἐμπίπτων τισὶν, ἐλυμαίνετο, πολλὰ δὲ καὶ ἐκ παρασκευῆς ἐκακούργει. * θεῶν μὲν γὰρ τὴν Ἀθηνᾶν ἐς τὰ μάλιστα ἤγαλλε, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ Παναθήναια μεγάλως ἑώρταζε· καὶ ἐν αὐτοῖς ἀγῶνας καὶ ποιητῶν καὶ λογογράφων μονομάχων τε κατ' ἔτος (ὡς εἰπεῖν) ἐν τῷ Ἀλβανῷ ἐποίει. τοῦτο γὰρ τὸ χωρίον ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Ἀλβανὸν, ἀφ' οὗπερ οὕτως ὠνομάσθη, ὄν, ὥσπερ τινὰ ἀκρόπολιν ἐξείλετο. ἀνθρώπων δὲ ἐφίλησε μὲν ἀληθῶς οὐδένα, πλὴν γυναικῶν τινῶν· ἐπλάττετο δὲ ἀγαπᾶν ἀεὶ ὃν ἀεὶ μάλιστα ἀποσφάξαι ἤθελεν. οὕτω γὰρ ἄπιστος καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς χαριζομένους τι, ἔς τε [τὰ] δεινότατα ὑπηρετοῦντας αὐτῷ, ἐγίγνετο, ὥσθ', ὁπότε τινὲς ἢ χρήματα αὐτῷ πολλὰ πορίσαιεν, ἢ ἀνθρώποις πολλοὺς συκοφαντήσειεν, πάντως αὐτοὺς ἔφθειρε, καὶ μάλιστα τοὺς δούλους τοὺς κατὰ τῶν δεσποτῶν μηνύσαντας.

Τοιοῦτος δὲ δὴ πρὸς πάντας παρ' ὅλην τὴν ἡγεμονίαν γενόμενος, πολὺ καὶ ἑαυτὸν ὑπερεβάλετο ἐν τῇ τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ τε ἀδελφοῦ φίλων ἀτιμίᾳ τε καὶ ὀλεθρίᾳ μεταχειρίσει. ἐμίσει τε γὰρ αὐτοὺς, ὅτι μὴ πάνθ' ὅσα ᾔτει, πολλά τε καὶ οὐ προσήκοντα [ὄντα,] παρέσχον αὐτῷ· καὶ ὅτι ἐν τιμῇ τινὶ ἐγεγόνεσαν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς Εαρίνου τινὸς εὐνούχου ἐρῶν, ὅμως, ἐπειδὴ καὶ ὁ Τίτος ἰσχυρῶς περὶ τὰς ἐκτομίας ἐσπουδάκει, ἀπηγόρευσεν ἐπὶ ἐκείνου ὕβρει, μηδένα ἔτι ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐκτέμνεσθαι. Τὸ δ' ὅλον, ἔλεγε τοὺς αὐτοκράτορας τοὺς μὴ πολλοὺς κολάζοντας, οὐκ ἀγαθοὺς, ἀλλ' εὐτυχεῖς εἶναι. καὶ * τι καὶ σκηνοποιίᾳ τινὶ ἐοικὼς ἐγένετο· αὐτός τε γὰρ καὶ φιλεῖν τὸν ἀδελφὸν καὶ πενθεῖν προσεποιεῖτο, καὶ τούς τε ἐπαίνους τοὺς ἐπ' αὐτῷ μετὰ δακρύων ἔλεξε, πάντα τὰ ἐναντιώτατα ὧν ἐβούλετο σκηπτόμενος. ἀμέλει καὶ τὴν ἱπποδρομίαν τὴν τῶν γενεσίων αὐτοῦ κατέλυσε· καὶ οἱ ἄλλοι οὔθ' ὅπως συνάχθοιντο, οὔθ' ὅπως συνήδοιντο, ἀσφαλῶς εἶχον· τὸ μὲν, ὅτι τὴν γνώμην αὐτοῦ λυπεῖν, τὸ δ', ὅτι τὴν προσποίησιν ἐλέγξειν ἔμελλε. Τὴν δὲ γυναῖκα τὴν Δομιτίαν ἐβουλεύσατο μὲν σφάξαι ἐπὶ μοιχείᾳ· παρακληθεὶς δὲ

DOMITIANVS.

DOMITIANVS, homo audax erat & iracūdus, preterea inſidiator & vafer: itaque ex altero temerarius, ex altero fraudulentus erat. Multa enim vaſtabat irruens celeriter inſtar fulminis: cōtra, multa damna paratus & præmeditatus inferebat. Mineruam præcipue ex omnibus diis coluit: atque ob eam cauſam Quinquatria magnifice celebrauit: in quibus certamina poetarum, oratorū, gladiatorumq; quotannis fere exhibebat in Albano. nam eum locum ſub Albano monte, ex quo ita cognominatus eſt, tamquam arcem aliquam elegerat. Neminem vnquā vere & ex animo dilexit, præter paucas mulieres: quamquā eum ſe diligere ſimulabat ſemper, quē maxime interfectū cupiebat. Adeo vero diffidebat iis qui ei aliquid gratificabantur, aut obſequebantur in moleſtiſſimis atque grauiſſimis rebus, vt eos qui ei maximam pecuniam * darent, aut qui multos homines calumniarētur, penitus perderet; præſertim ſeruos, ſi quid contra dominos detuliſſent. Cumq; ſe talem erga oēs præſtiterit ſemper in ſuo principatu, tum vero ſeipſum in eo longe ſuperauit,* quod patrem fratremq; & amicos ignominioſe & perdite tractauit. Eos enim oderat: propterea quod ei non conceſſiſſent omnia quæ poſtulauerat, præſtitiſſentque multa quæ non ſatis idonea aut recta eſſe videbantur, & quod antea in aliquo honore fuiſſent. Quas ob res etſi Earinum eunuchū amabat, tamen, quod Titus quoque exſectos dilexerat, vetuit in eius contumeliam, ne quis in poſterum intra fines Romani imperii caſtraretur. Omnino dicebat, Imperatores a quibus permulti homines non punirentur, fortunatos magis quam bonos eſſe: & quaſi in ſcena eſſet, ſimulabat ſe fratrem amare ac lugere, laudabatque non ſine lacrymis; cum tamen omnia contra quā vellet, præ ſe ferret. nam Circenſes ludos, qui natali die illius fiebant, diremit: ceteri, quemadmodum cōdolerent, aut ei congratularentur tuto, neſciebant; ne aut ei moleſtiā afferrent, aut eius diſſimulationem percipere viderentur. Cum autem de cæde Domitiæ vxoris ſuæ conſultaret, propter admiſſum adulteriū, capto conſilio

de ſententia Vrſi, eam repudiauit; & propter eandem etiam Paridem ſaltatorem in media via occidit: ac poſtquam accepit eum locum a multis hominibus floribus* frondibusq; & virgultis ornari, eos interfici iuſſit. Quibus confectis rebus, palam cum fratris ſui filia Iulia, tamquam cum vxore, coibat. Multos primarios viros compluribus de cauſis morte & exſilio de medio ſuſtulit. Sed neque Veſtalibus pepercit; in quas animaduertit, quaſi cum viris conſuetudinem habuiſſent: de quibus cum eſſet aſpere & acerbe quæſitū, ac multi qui accuſati fuerant, ſupplicio afficerentur, id vnus e pontificibus Eluius Agrippa non ferens, atque eo perterritus, in Senatu, vbi tum erat, exſtinctus eſt. Domitianus profectus in Germaniam cum exercitu, hoſte nuſquam viſo, reuertit. Hoc loco mihi commemorare non neceſſe eſt ea quæ tum ob eam cauſam ei, ceteriſque Imperatoribus eius ſimillimis, ſemper tributa ſunt, ne paruos honores adepti, ac proinde rati ſe contemni, moleſte & grauiter ferrēt. Illud fuit in eo grauiſſimū, quod, cum ſe adulari cuperet, vtriſque, & colentibus eum, & non colentibus, pariter ſuccenſebat: illis, quod aſſentari; his, quod negligere viderentur. Adeo vero ſtulte elatus eſt & inſolenter, vt Conſul decem annos perpetuos, & Cenſor, quamdiu viueret, primus ſolusque ex priuatis ciuibus atque Imperatoribus deſignatus ſit. Lictores cepit quatuor & viginti: vtque veſte triumphali vteretur, quoties veniret in Senatum, obtinuit. Menſem Octobrem, quod in eo natus erat, Domitianum cognominauit. Aurigarum duo genera adiunxit; quorum vnum aureum, alterum argenteum appellauit. Spectatoribus multa crebro largiebatur in ſphæris paruulis: nonnumquam conuiuium faciebat eis in eodem loco ſedentibus, præbebatque ſæpenumero vinum fluens nocturno tempore. Quę res vt multitudini erat voluptati, vt par eſt; ita potentibus viris cauſa erat interitus. Multos enim occidebat, cum non haberet vnde tantos ſumptus faceret; partim reos factos in Senatu, partim abſentes accuſatos: nonnullos quoque ex inſidiis, clamdeſtinis venenis ſuſtulit. Per id tempus maximum bellū fuit populo Romano cū Dacis, apud quos Decebalus regnum obtinebat. Is erat in cognoſcendis rebus

ὑπὸ τοῦ Οὔρσου, ἀπεπέμψατο, τὸν Πάριν τὸν ὀρχηστὴν ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ δι' αὐτὴν φονεύσας. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ καὶ ἄνθεσι καὶ μύροις τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐτίμων, ἐκέλευσε τούτους σφάττεσθαι. Κἀκ τούτου τῇ ἀδελφιδῇ τῇ ἰδίᾳ, ἤγουν τῇ Ἰουλίᾳ, ἀπαρακαλύπτως ὥσπερ ὡς γαμετῇ συνῴκει. Πολλοὺς δὲ τῶν πρώτων ἀνδρῶν κατὰ πολλὰς προφάσεις φόνοις τε καὶ ὑπερορίαις ἐκποδὼν ποιούμενος, οὐδὲ τῶν ἀειπαρθένων ἐφείσατο, ἀλλ' ὡς καὶ ἀνδρωμένας ἐτιμωρήσατο. Ὅτε καὶ λέγεται, σκληρᾶς καὶ βαρείας τῆς περὶ αὐτὰς ἐξετάσεως γινομένης, καὶ πολλῶν αἰτιαθέντων καὶ κολαζομένων, οὐκ ἐνεγκὼν εἷς τῶν ποντιφίκων Ἐλούιος Ἀγρίππας, ἀλλ' ἐκπλαγεὶς, αὐτοῦ ἐν τῷ συνεδρίῳ, ὥσπερ εἶχεν, ἀποψύξαι. Ἐκστρατεύσας δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ μηδ' ἑωρακώς που πόλεμον, ἐπανῆκε. τί γὰρ δεῖ καὶ λέγειν ἃ διὰ τοῦτο καὶ ἐκείνῳ τότε καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὁμοίοις αὐτῷ αὐτοκράτορσιν αἰεὶ ἐδόθη, ἵνα μὴ, προσυποτοπεύοντες ἔκ τε τῆς ὀλιγότητος καὶ ἐκ τῆς σμικρότητος τῶν τιμῶν ἐλέγχεσθαι, χαλεπαίνωσι. Καίτοι καὶ τοῦτο δεινότατον εἶχεν, ὅτι καὶ κολακεύεσθαι ἤθελε, καὶ ἀμφοτέροις ὁμοίως ἤχθετο, καὶ τοῖς θεραπεύουσι, καὶ τοῖς μή· τοῖς μὲν, ὅτι θωπεύειν, τοῖς δὲ, ὅτι καταφρονεῖν ἐδόκουν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπὶ πλεῖον ἐπαρθεὶς ὑπ' ἀνοίας, ὕπατος μὲν ἔτη δέκα ἐφεξῆς, τιμητὴς δὲ διὰ βίου πρῶτος δὴ καὶ μόνος καὶ ἰδιωτῶν καὶ αὐτοκρατόρων ἐχειροτονήθη. ῥαβδούχοις τε τέσσαρσι καὶ εἴκοσι καὶ τῇ στολῇ τῇ ἐπινικίῳ, ὁπόταν ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσίῃ, χρῆσθαι ἔλαβε. τόν τε ὀκτώβριον Δομιτιανὸν ἀντωνόμασεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐγεγένητο. Τοῖς δὲ ἁρματηλάταις δύο γένη ἕτερα, τὸ μὲν χρυσοῦν, τὸ δὲ ἀργυροῦν ὀνομάσας, *προσκατέστησε. τοῖς τε θεωμένοις συχνὰ διὰ τῶν σφαιρίων ἐδίδου· καί ποτε καὶ ἐδείπνισεν αὐτοὺς κατὰ χώραν καθημένους, οἶνόν τε σφίσι πολλαχῇ ῥέοντα νυκτὸς παρέσχεν. ἃ δὴ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐν ἡδονῇ, ὡς εἰκὸς ἦν, τοῖς δὲ δυνατοῖς ὀλέθρου* αἴτια καθίστατο. οὐ γὰρ ἔχων ὁπόθεν ἀναλώσῃ, συχνοὺς ἐφόνευε, τοὺς μὲν ἐσάγων ἐς τὸ βουλευτήριον, τῶν δὲ καὶ ἀπόντων κατηγορῶν· ἤδη δὲ καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς ἐνίους λαθραίοις φαρμάκοις ἀπήλλαξε. Μέγιστος δὲ δὴ πόλεμος Ῥωμαίοις τότε πρὸς τοὺς Δάκους ἐγένετο· ὧν τότε Δεκέβαλος ἐβασίλευε, δεινὸς μὲν συνεῖναι

τὰ πολέ-

τὰ πολέμια, δεινὸς δὲ καὶ πρᾶξαι· ἐπελθεῖν εὔστοχος, ἀναχωρῆσαι καίριος· ἐνέδρας τεχνίτης, μάχης ἐργάτης· καὶ καλῶς μὲν νίκῃ χρήσασθαι, καλῶς δὲ καὶ ἧτταν διαθέσθαι εἰδώς· ἀφ᾽ οὗ δὴ καὶ ἀνταγωνιστὴς ἀξιόμαχος ἐπὶ πολὺ τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο. Δάκους δὲ αὐτοὺς προσαγορεύω, ὥσπερ που καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι σφᾶς ὀνομάζουσιν· οὐκ ἀγνοῶν ὅτι Ἑλλήνων τινὲς Γέτας αὐτοὺς λέγουσιν, εἴτ᾽ ὀρθῶς, εἴτε καὶ μὴ λέγοντες. ἐγὼ γὰρ οἶδα Γέτας τοὺς ὑπὲρ τὸν Αἷμον παρὰ τὸν Ἴστρον οἰκοῦντας. Ὁ Δομιτιανὸς μὲν οὖν ἐξεστράτευσε μὲν ἐπ᾽ αὐτούς, οὐ μέντοι καὶ τοῦ πολέμου προσήψατο· (οὐ γὰρ ὅτι τό τε σῶμα ἄπονος, καὶ τὴν ψυχὴν ἄτολμος, ἀλλὰ καὶ ἀσωτότατος καὶ ἀσελγέστατος καὶ πρὸς γυναῖκας καὶ πρὸς μειράκια ἦν) ἄλλους δὲ πέμπων εἰς τὸν πόλεμον στρατηγούς, τὰ πλείω κακῶς ἀπήλλασσεν· ἐς δὲ τὴν Ῥώμην ὡς καὶ κεκρατηκὼς ἐπέστελλε· καὶ τοσαῦτα αὐτῷ ἐψηφίσθη, ὥστε πᾶσαν ὀλίγου δεῖν τὴν οἰκουμένην τὴν ὑπ᾽ αὐτὸν οὖσαν, εἰκόνων αὐτοῦ καὶ ἀνδριάντων καὶ ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν ἐμπλησθῆναι. Ἐποίησε δὲ καὶ θέας πολυτελῆ, ἐν ᾗ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐς ἱστορίαν ἐπίσημον παρελάβομεν, πλὴν ὅτι καὶ παρθένοι τῷ δρομικῷ ἠγωνίσαντο. Μετὰ δὲ ταῦτα ἑορτάς τινας νικητηρίους [δῆθεν] ἐπιτελῶν, ἀγῶνας συχνοὺς ἐποίησε. τοῦτο μὲν γάρ, ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ μάχας καὶ πεζῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἱππέων αὖ συνέβαλε· τοῦτο δέ, καὶ ἐν καινῷ τινι χωρίῳ ναυμαχίαν ἐπετέλεσε. καὶ ἀπέθανον ἐν αὐτῇ πάντες μὲν ὀλίγου δεῖν οἱ ναυμαχήσαντες, συχνοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν θεωμένων. ὑετοῦ γὰρ πολλοῦ καὶ χειμῶνος σφοδροῦ ἐξαίφνης γενομένου, οὐδενὶ ἐπέτρεψεν ἐκ τῆς θέας ἀπαλλαγῆναι, ἀλλ᾽ αὐτὸς μανδύας ἀλλασσόμενος, ἐκείνους οὐδὲν εἴασε μεταβαλεῖν· καὶ ἐκ τούτου ἐνόσησαν οὐκ ὀλίγοι καὶ ἐτελεύτησαν. ἐφ᾽ ᾧ [που] παραμυθούμενος αὐτούς, δεῖπνον σφίσι δημοσίᾳ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς παρέσχε. πολλάκις δὲ καὶ τοὺς ἀγῶνας νύκτωρ ἐποίει· καὶ ἔστιν ὅτε καὶ *νόννας καὶ γυναῖκας συνέβαλε.

Τὸ μὲν οὖν πλῆθος οὕτως τότε ἐδείπνισεν· αὖθις δὲ τοὺς πρώτους τῆς γερουσίας καὶ τῶν ἱππέων, τόνδε τὸν τρόπον. οἶκον μελάντατον ἀπανταχόθεν ἔκ τε τῆς ὀροφῆς καὶ ἐκ τῶν τοίχων τοῦ τ᾽ ἐδάφους παρασκευάσας, καὶ κλισίας ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ δαπέδου γυμνὰς ὁμοίως ἑτοιμάσας, ἐσεκάλεσεν αὐτοὺς μόνους νυκτὸς ἄνευ τῶν ἀκολούθων. καὶ πρῶτον μὲν

bellicis perſpicax; in agendo ſollers, promptusque ad inuadendum, & ad regrediendum, ſi res ita poſtulabat. Nouerat enim optime inſidias facere, prœlium committere, optime vti victoria, & acceptam cladem ferre moderate. Quamobrem diutiſſime aduerſarius grauis fuit populo Romano. Porro eam gentem *Dacos* appello: nam ita ſe ipſi nominant, eodemque nomine a Romanis appellantur; etſi non ignoro eos a quibuſdā Græcis *Getas* eſſe dictos. Quod an recte factum ſit, neſcio: illud quidem ſcio, Getas trans Hæmū apud Danubium incolere. At Domitianus, ducto in eos exercitu, quamquam ipſe bellum nulla ex parte attigit; (erat enim non ſolum impatiēs laboris corporis, ſed etiam animo timido & imbelli; petulansque & libidinoſus non modo in mulieribus, ſed etiam in pueris) tamen miſſis ducibus ad bellum gerendum, ac magna parte militum turpiter amiſſa, vt victor Romā litteras miſit. Quamobrem ei tot & tāta decreta facta ſunt, vt in omni fere orbe terrarum qui ſub dicione eius erat, ſtatuæ aureæ atq; argenteæ poſitæ ſint. Edidit ſumptuoſum ſpectaculum; ex quo nihil dignū hiſtoria accepimus, præterquā quod virgines curſu certarunt. Poſt hæc dies feſtos egit, videlicet triumphales: exhibuit crebra certamina, prœliis peditum, ac deinde equitum commiſsis in circo; tum etiam in nouo quodā loco bello nauali facto; in quo non ſolum omnes fere qui pugnauerunt, mortui ſunt, ſed etiā multi ex ſpectatoribus; propterea quod maximo imbri, & vehementi tempeſtate repente commota, nemini permiſit abire ex ſpectaculo: & quamquam ipſe pænulam mutauit, tamen ceteros nihil mutare paſſus eſt. Qua ex re non pauci in graues morbos inciderunt, & mortui ſunt. Itaq; populo nocturnum epulum dedit, eius conſolandi cauſa. Noctu enim ſæpe exhibebat certamina; interdum vero & nonnas & mulieres cōmittebat. Vtq; plebi eo tempore, ita poſt primorib. Senatorii & equeſtris ordinis conuiuium in hunc modū fecit. Apparauit ædes nigerrimas ex omnib. partibus: erant enim atra laquearia, parietes ac pauimētum; in eoq; ſedes nudæ eodem modo collocatæ erant. Quibus paratis rebus, eos de nocte introduci iubet abſque comitibus: ac primum omnium

iuxta vnumquemque columnã collocat, factam inſtar ſepulcri, in qua nomen eius ſcriptum erat; pendebatque de ea lychnuchus paruus, vt aſſolet in monumentis: tũ nudi pueri, atramentoq; obliti, tamquam ſpectra quædam ingrediuntur, ipſosque horribili ſaltatione circumeunt; eoque facto ante pedes ipſorum conſiſtunt; ad extremum, omnia quæ in exſequiis mortuorũ adhiberi ſolent, in vaſis eodem modo eis appoſita fuerunt. Quas ob res quiſque maxime reformidare cœpit & perhorreſcere; quod ſe iam exſpectarent interfectum iri; præſertim quod ceteris magnum ſilẽtium erat, quaſi iam mortui eſſent, quodque Domitianus ſermonem habebat de iis rebus quæ ad mortes, quæve ad cædes pertinerent. Tandem vero illos dimittit, *præmiſſis famulis ipſorum qui in veſtibulis ædium remanſerãt. Cumque præparaſſet alios incognitos homines, a quibus domum reducerentur, vehiculis & lecticis datis, iis metum multo maiorem incuſſit. Iam quiſque domum venerat, iamque reſpirare quodam modo cœperat; cum nuntiatum eſt, nonnullos ab Auguſto venire. Qua ex re eis mori omnino exſpectantibus, ab vno ho[illegible] lata eſt columna argentea, ab a[illegible] aliud quidpiam, ab alio vas ex iis quæ in cœna appoſita fuerant, quæque erãt pretioſiſsima: ' poſtremo, puer ille qui antè dæmonem repræſentauerat, vnicuique lotus & ornatus oblatus eſt: eoque pacto illi totam noctem magno timore perculſi, munera acceperunt. * Et Domitianus hos triumphos egit, vel (vt vulgo loquebantur) exſequias eorum qui in Dacia Romæq; mortem obierant. Iiſdem temporibus interfecit quoſdam primarios viros; priuauitque facultatibus eum qui vnum ex iis in prædiis ſuis defunctum ſepultura affecerat. Ceterum Dacico bello hæc accidere memoria digna. Iulian⁹, cui cura belligerendi ab Imperatore mandata erat, ceteris reb. bene conſtitutis, iuſsit militibus vt ſua & cẽturionum nomina in ſcutis inſcriberent, quo facilius ii qui prçclare aliquid aut turpiter feciſſent, agnoſcerentur: congreſſusque cum hoſtibus in Tapis, magnum numerum eorum concidit. ex quibus Vezinas, qui ſecundum locum poſt Decebalum obtinebat apud ſuos, cum viuus non poſſet ſe in fugam conicere, de induſtria pro mortuo cecidit: deinde noctu

στήλην *ταφοειδῆ ἑκάστῳ σφῶν παρέστησε, τό τε ὄνομα αὐτοῦ ἔχουσαν καὶ λυχνοῦχον μικρόν, *οἷοι ἐν τοῖς μνημείοις κρεμάννυνται· ἔπειτα παῖδες εὐπρεπεῖς γυμνοί, μέλανι καὶ αὐτοὶ κεχρισμένοι εἰσῆλθον ὥσπερ εἴδωλα καὶ περιελθόντες αὐτοὺς μετ' ὀρχήσεώς τινος φοβερᾶς, πρὸ ποδῶν ἱδρύθησαν. καὶ μετὰ τοῦτο πάνθ' ὅσαπερ ἐν τοῖς ἐναγίσμασι καθαγίζεται, καὶ ἐκείνοις μέλανα ἐν σκεύεσιν ὁμοίως προσηνέχθη· ὥστε καὶ φοβεῖσθαι καὶ τρέμειν καθ' ἕκαστον αὐτῶν πάντας, ἀεί τε ὅσον οὐκ ἤδη σφαγήσεσθαι προσδέχεσθαι, ἄλλως τε καὶ ὅτι παρὰ μέν τε τῶν ἄλλων σιωπὴ πολλή, ὥσπερ ἐν τεθνηκόσιν ἤδη, ἦν, καὶ αὐτὸς ὁ Δομιτιανὸς πάντα ἔς τε θανάτους καὶ ἐς σφαγὰς φέροντα διελάλει· τέλος δὲ ἀφῆκε μὲν αὐτούς· προαπαλλάξας δὲ δὴ τοὺς οἰκέτας σφῶν τοὺς ἐν τοῖς προθύροις ἑστηκότας, δι' ἑτέρων τινῶν ἀγνώστων τοὺς μὲν ὀχήμασι, τοὺς δὲ φορείοις παραδούς, πολὺ πλέον δέος αὐτοῖς ἐνέβαλε. Ἄρτι δὲ ἕκαστος σφῶν οἴκαδε ἐσεληλύθει, καὶ τρόπον τινὰ ἀναπνεῖν ἤρχετο, καὶ αὐτοῖς ἐσηγγέλθη ὅτι παρὰ τοῦ Αὐγούστου τις ἥκοι· προσδοκώντων τε ἐκ τούτου τότε δὴ πάντως ἀπολεῖσθαι, εἰσεκόμισέ τις τὴν στήλην ἀργυρέαν οὖσαν, εἶτ' ἄλλος ἄλλο τι, καὶ ἕτερος ἕτερον τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ δείπνῳ παρατεθέντων, πολυτελεστάτου τινὸς ὕλης πεποιημένα· καὶ τέλος ὁ παῖς ἐκεῖνος ὁ δαιμόνιον ἑκάστῳ, λελουμένος τε καὶ κεκοσμημένος. καὶ οὕτω διὰ πάσης τῆς νυκτὸς φοβούμενοι, τὰ δῶρα ἔλαβον. Ὁ μὲν οὖν Δομιτιανὸς *τοιαῦτα νικητήρια, ἢ (ὥς γε ὁ ὅμιλος ἔλεγε) τοιούτους ἐναγισμοὺς ἐπί τε τοῖς ἐν τῇ Δακίᾳ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐν [τῇ] Ῥώμῃ τεθνηκόσιν ἐποίησε. καί τινας καὶ τότε τῶν πρώτων ἀπέσφαξε· τοῦ τε θάψαντος τὸ σῶμα ἑνὸς αὐτῶν, ὅτι ἐν τοῖς ἐκείνου χωρίοις ἐτεθνήκει, τὴν οὐσίαν ἀφείλετο. Ἐν δὲ τῷ Δακικῷ πολέμῳ καὶ τάδε συνηνέχθη ἀξιόλογα. ὁ γὰρ Ἰουλιανός, ἐπιταχθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῷ πολέμῳ, τἆλλά τε παρεσκευάσατο εὖ, καὶ τοὺς στρατιώτας τά τε ἑαυτῶν ὀνόματα καὶ τὰ τῶν ἑκατοντάρχων ἐπὶ τὰς ἀσπίδας ἐπιγράψαι ἐκέλευσεν, ἵνα ἐκφανέστεροι οἱ τι ἀγαθὸν αὐτῶν ἢ κακὸν ποιοῦντες γένωνται. συμβαλὼν δὲ ἐν ταῖς Τάπαις τοῖς πολεμίοις, πλείστους αὐτῶν ἀπέκτεινεν. ἐν οἷς καὶ Οὐεζίνας, τὰ δεύτερα μετὰ Δεκέβαλον ἔχων, ἐπεὶ οὐκ ἐδυνήθη διαφυγεῖν ζῶν, πέπτωκεν ἐξεπίτηδες ὡς καὶ τετελευτηκώς· κἀκ τούτου λαθὼν,

τῆς νυκτὸς

τῆς νυκτὸς ἔφυγεν. δείσας οὖν ὁ Δεκέβαλος μὴ καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια αὐτοῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἅτε κεκρατηκότες ὁρμήσωσι, τά τε δένδρα τὰ ἐπ' * αὐτοῖς ὄντα ἔκοψεν, καὶ ὅπλα τοῖς στελέχεσι περιέθηκεν, ἵνα φοβηθέντες, ὡς καὶ στρατιωτῶν ὄντων, ἀναχωρήσωσιν· ὃ καὶ ἐγένετο. Ἀντώνιος δέ τις ἐν Γερμανίᾳ ἄρχων κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, τῷ Δομιτιανῷ ἐπανέστη· ὃν Λούκιος Μάξιμος κατηγωνίσατο καὶ καθεῖλεν· ὃς ἐπὶ μὲν τῇ νίκῃ οὐ πάνυ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι· ὅτι δὲ τὰ γράμματα ὅσα ἐν τοῖς τοῦ Ἀντωνίου κιβωτίοις εὑρέθη, παρὰ βραχὺ τὴν ἑαυτοῦ ἀσφάλειαν, πρὸς τὸ μηδένα ἐξ αὐτῶν συκοφαντηθῆναι, θέμενος, ἔκαυσεν, οὐχ ὁρῶ πῶς ἂν αὐτὸν ἀξίως ὑμνήσαιμι. Ὁ δὲ Δομιτιανὸς, ἀφορμῆς ἐντεῦθεν εὐπορήσας, ἐπὶ τοὺς φόνους καὶ τῶν γραμμάτων χωρὶς ὁρμήσας, οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσους ἀπέκτεινεν. εἷς δ' οὖν τις νεανίσκος Ἰούλιος Καλουάστρος, κεχιλιαρχηκὼς ἐς βουλείας ἐλπίδα, παραδοξότατα ἐσώθη. ἐπειδὴ γὰρ πολλάκις κατὰ μόνας συμμεμιχὼς ἠλέγχετο, καὶ οὐκ εἶχεν ὅπως ἄλλως τὴν αἰτίαν τῆς συνωμοσίας ἀπολύσηται, ἔφη κατ' ἐρωτικὴν χρείαν αὐτῷ συγγεγονέναι· καὶ γὰρ ἦν οἷος ἐρᾶσθαι δύνασθαι. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἀφείθη· * ἓν ἔτι τοῦτο εἰπὼν περὶ τῶν τότε γενομένων παύσομαι· Λουκιανὸς Πρόκλος βουλευτὴς γέρων, ἐν ἀγρῷ τὰ πολλὰ διατελῶν, συνεξῆλθε μὲν αὐτῷ ἐκ τῆς Ῥώμης κατεπαλκίσαντι, ἵνα μὴ δόξῃ κινδυνεύοντα αὐτὸν προλιπεῖν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀποθάνῃ· τῆς δ' ἀγγελίας ἐλθούσης, ἔφη τε, Ἐνίκησας αὐτοκράτωρ, ὥσπερ ηὐχόμην· ἀπόδος οὖν με τῷ ἀγρῷ. καὶ ἐγκαταλιπὼν αὐτὸν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ χωρίον· καὶ οὐκέτι μετὰ τοῦτο, καίτοι πολὺν ἐπιζήσας χρόνον, προσῆλθεν αὐτῷ. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ἐπετήδευσάν τινες, φαρμάκῳ βελόνας χρίοντες, κεντεῖν αὐταῖς οὓς ἐβούλοντο· καὶ πολλοὶ μὲν ἐκείνων μηδὲ αἰσθόμενοι ἔθνησκον, πολλοὶ δὲ καὶ μηνυθέντες ἐτιμωρήθησαν. καὶ τοῦτο οὐκ ἐν τῇ Ῥώμῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ (ὡς εἰπεῖν) τῇ οἰκουμένῃ ἐγένετο. Τραϊανῷ δὲ δὴ τῷ Οὐλπίῳ καὶ * Ἀκιλίῳ Γλαβρίωνι ὑπατεύσασι τότε, τὰ αὐτὰ σημεῖα λέγεται γενέσθαι· καὶ ἀπ' αὐτῶν τῷ μὲν Γλαβρίωνι ὄλεθρος, τῷ δὲ Τραϊανῷ ἡ τῆς αὐτοκρατορείας ἀρχὴ προερρήθη. Γυνὴ δέ τις, ὅτι ἀπεδύσατο ἐναντίον εἰκόνος τοῦ Δομιτιανοῦ, ἐκρίθη τε καὶ ἀπώλετο. Ἐν δὲ τοῖς τότε τελευτήσασι πολλοῖς οὖσι, καὶ Μέττιος Πομπουσιανὸς ἐγένετο· ὃν ὁ μὲν Οὐεσπασιανὸς

clam profugit. Decebalus, veritus ne Romani quaſi victores in* regias eius irruerent, arbores, quæ prope eas erant, excidi mãdauit, & arma truncis imponi; vt hoſtes, veriti ne milites adeſſent, regrederentur; id quod factũ eſt. Per id tẽpus Antonius, qui Germaniæ præerat, inſurgere contra Domitianum eſt auſus. Hũc Lucius Maximus deuicit, & bello cepit: qui etſi propter victoriã non eſt magna laude dignus, tamẽ, ꝙ litteras omnes inuentas in arcis Antonii* combuſſit, neglecto proprio periculo, vt ceteri calumniam effugerent, laudari digne numquã poteſt. Sed Domitianus inde nactus occaſionẽ, etiã abſq; litteris animũ induxit ad cædes faciendas; nec quot homines interfici iuſſerit, dici poteſt. ex quorũ numero Iulius Caluaſter adoleſcens, qui fuerat tribunus militũ ſpe Senatoriæ dignitatis obtinendæ, cõtra opinionẽ euaſit. Nam cũ ſæpenumero ſolus cũ eo ſermones cõferre deprehenſus fuiſſet, nec poſſet alio pacto cauſam coniurationis eluere, cũ eo ſe cõſuetudinem habuiſſe, & amore coniunctum fuiſſe dixit: erat .n. talis vt amari poſſet. itaq; liberatus eſt. Cetera quæ facta ſunt illis tẽporibus, prætermittã, [illegible] vnũ dixero, Lucianũ Proclum Senatorẽ ætate prouectũ, ac plerumque ruri vitã agentem, coactũ fuiſſe proficiſci ex Vrbe cũ Domitiano, ne, ſi videretur eũ in periculis deſerere, morte afficeretur. ſed poſtquã nuntium de parta victoria allatum eſſe intellexit, *Viciſti*, inquit, *Imperator, vt optabam: quamobrem, vt ruri me reſtituas, peto.* Itaq; dimiſſus rus abiit: cũq; longo tẽpore diutiſſime vixerit, poſtea tamen amplius ad eũ reuerſus non eſt. Per id tempus cœpere nonnulli acubus oblitis veneno, quos collibitũ eſſet, pungere: qua ex re multi eorum, ne ſentientes quidẽ, moriebantur. Multi ex illis, cum delati eſſent, ſupplicio ſunt affecti: idque non ſolum Romæ, ſed etiam in omni fere orbe terrarum factũ eſt. Vlpio vero Traiano, & Acilio Glabrioni, qui tũ vna Conſulatũ gerebant, eadem prodigia dicuntur eueniſſe; ex quib. Glabrioni interitus, Traiano ſummũ imperium prædictum eſt. Mulier, quod exuta fuerat ante ſtatuam Domitiani, damnata & interfecta eſt. In numero eorũ qui tum interfecti ſunt, quorum eſt magna multitudo, fuit Metius Pompuſianus; quẽ Veſpaſianus

propterea nullo vmquam damno affecerat, quod acceperat ex aliquo reſponſo eum regnaturum; ſed ob eam cauſam habuerat in honore, de eoq; dicere ſolebat; *Pompuſianus memor erit officii mei, & remunerabitur.* Hunc Domitianus ante in Cyrnum relegauit, ac tum interfecit; accuſatum præter cetera, quod haberet orbem terræ pictum in parietibus cubiculi, quodque conciones regum & ceterorum principum, quæ ſunt apud Liuiũ ſcriptæ, *euolueret, & ſtudioſe legeret. Maternũm ſophiſten occidit, quod exercendi ſui cauſa in tyrannos dixerat. Cum accuſatoribus & teſtibus vna aderat præſens, confingebatque & comminiſcebatur omnia quæ dici ab iis oporteret; ſæpe etiam cum iis qui vincti eſſent, colloquebatur, remotis arbitris, eorumque vincula tenebat in manibus; quod nec aliis crederet ea quæ dicenda eſſe exiſtimaret, *quodq; illos vinculis conſtrictos timeret. Ceterum Domitianus, vt Cenſor, rem memoria dignam fecit. Nam Cæcilium Rufinum propterea Senatu mouit, quod ſaltaret: & Claudium Pacatum, etſi Centurio fuerat, domino reddidit, quod cum ſeruum eſſe conſtaret. Porro quæ ſequuntur, diſſimilia ſunt; quippe quę ab eo facta ſunt ſumma Imperatoris poteſtate. Nam Ruſticum Arulinum interfici iuſſit, propterea quod philoſophabatur, quodque Thraſeam diuinum fuiſſe hominem dicebat. itemq; Herennium Senecionem; quod cum vixiſſet diutiſſime poſt *Quæſturam, nullum magiſtratum petiuiſſet, quodq; Eluidii Priſci vitam cõſcripſiſſet: cõpluresque alii ex eadem cauſa, quod ſtudio philoſophiæ operã darent, occiſi fuerunt, ceteris omnibus ex vrbe iterum expulſis. Iuuenius vero Celſus, qui *cum quibuſdã primariis viris contra eum coniurauerat, fueratque ob eam cauſam delatus, ſaluus nec opinato conſeruatus eſt. Iam enim damnandus, petiit vt ſibi liceret cum Domitiano ſecreto colloqui. ac deinde eum adorans, Dominum & Deum (quibus nominibus iam ab aliis quoq; appellabatur) crebro nominans, *Ego quidem,* inquit, *nihil tale commiſi: quod ſi differre tibi placuerit omnia inueſtigabo curioſe: deinde multos ad te deferam, multosque coniuratos indicabo.* ita ob hanc cautiam dimiſſus, neminem in poſterum indicauit: ſed allatis aliis atq; aliis cauſis, rem in id tẽpus diſtulit quo Domitianus mortuus eſt. Iiſdem temporibus ea via quæ inter Sinueſſam eſt & Puteolos, fuit lapidib. ſtrata.

μαθὼν ἐκ φήμης τινὸς ὅτι μοναρχήσει, οὐδὲν κακὸν εἰργάσατο, *ὅτι καὶ ἐτίμα, λέγων ὅτι, Πάντως μου μνημονεύσει, καὶ πάντως με ἀντιτιμήσει. ἐκεῖνος δὲ, πρότερον μὲν ἐς Κύρνον ἐξώρισε, τότε δὲ καὶ ἐφόνευσεν, ἐγκληθέντα ἄλλα τε, καὶ ὅτι τὴν οἰκουμένην ἐν τοῖς τοῦ κοιτῶνος τοίχοις εἶχεν ἐγγεγραμμένην, καὶ τὰς δημηγορίας τὰς τῶν βασιλέων τῶν τε ἄλλων ἀνδρῶν τῶν πρώτων τὰς παρὰ τῷ Λιβίῳ γεγραμμένας, ἐξέλεγέ τε καὶ ἀνεγίνωσκε. Μάτερνον δὲ σοφιστὴν, ὅτι κατὰ τυράννων εἶπέ τι ἀσκῶν, ἀπέκτεινε. *συνεγίνετο δὲ καὶ αὐτὸς τοῖς κατηγοροῦσι καὶ [τοῖς] καταμαρτυρήσουσι· καὶ συνέπλαττε καὶ συνετίθει πάνθ' ὅσα λεχθῆναι ἔδει· καὶ πολλάκις καὶ τοῖς δεσμώταις κατὰ μόνας ἐλάλει, τὰ δεσμὰ αὐτῶν ἐν ταῖς χερσὶ κατέχων (οὔτε γὰρ ἄλλοις τὰ λεχθησόμενα ἐπίστευε) καὶ ἐκείνους καὶ δεδεμένους ἐδεδίει. Ἔπραξε δέ τι καὶ [ὡς] τιμητὴς ἀξιόλογον. Κεκίλιον γὰρ Ῥουφῖνον ἀπήλασεν ἐκ τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὠρχεῖτο. Κλαύδιόν τε Πακάτον τῷ δεσπότῃ καίπερ ἑκατονταρχηκότα ἀπέδωκεν, ὅτι ἠλέγχθη δοῦλος ὤν. Οὐ μὴν καὶ τὸ μέλλον ῥηθήσεσθαι, τούτοις ὅμοιόν ἐστιν· ὅπερ ὡς αὐτοκράτωρ ἐπεποιήκει. τὸν γὰρ δὴ Ῥούστικον τὸν Ἀρουλῖνον ἀπέκτεινεν, ὅτι ἐφιλοσόφει, καὶ ὅτι τὸν Θρασέαν ἱερὸν ὠνόμαζε· καὶ *Ἐρέννιον Σενεκίωνα, ὅτι τε οὐδεμίαν ἀρχὴν ἐν πολλῷ βίῳ μετὰ τὴν *ταμιείαν ᾐτήκει, καὶ ὅτι τοῦ Πρίσκου τοῦ Ἑλουιδίου τὸν βίον συνέγραψεν. ἄλλοι τε ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης τῆς κατὰ τὴν φιλοσοφίαν αἰτίας συχνοὶ διώλοντο· καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐξηλάθησαν αὖθις ἐκ τῆς Ῥώμης. Ἰουβέντιος μέντοι τις Κέλσος, συνομόσας τε ἀνὰ πρώτοις μετά τινων ἐπ' αὐτῷ, καὶ κατηγορηθεὶς ἐπὶ τούτῳ, θαυμαστῶς ἐσώθη. μέλλων γὰρ ἁλίσκεσθαι, ᾐτήσατο δι' ἀπορρήτων εἰπεῖν τι αὐτῷ· κἀν τούτῳ προσκυνήσας αὐτὸν, δεσπότην τε καὶ θεὸν (ἃ παρὰ τῶν ἄλλων ἤδη προσηγορεύετο) πολλάκις ὀνομάσας, Οὐδὲν μὲν, ἔφη, πεποίηκα τοιοῦτον· ἂν δὲ ἀναβολὴν λάβω, πολυπραγμονήσω πάντα, καὶ συχνούς σοι καὶ μηνύσω καὶ ἐξελέγξω. ἀφεθείς τε ἐπὶ τούτῳ, οὔτε ἐνέδειξέ τινα, καὶ ἄλλοτε ἄλλας προφάσεις προτείνων, διήγαγε, μέχρις οὗ Δομιτιανὸς ἀπέθανεν. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἡ ὁδὸς ἡ ἀπὸ Σινοέσσης ἐς Πυτεόλους ἄγουσα, λίθοις ἐστορέσθη.

Καὶ τῷ

Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἄλλους τε πολλοὺς καὶ τὸν * Φάβιον Κλήμεντα ὑπατεύοντα, καίπερ ἀνεψιὸν ὄντα, καὶ γυναῖκα καὶ αὐτὴν συγγενῆ ἑαυτοῦ Φλαβίαν Δομιτίλλαν ἔχοντα, κατέσφαξεν ὁ Δομιτιανός. ἐπηνέχθη δὲ ἀμφοῖν ἔγκλημα ἀθεότητος· ὑφ᾽ ἧς καὶ ἄλλοι ἐς τὰ τῶν Ἰουδαίων ἤθη ἐξοκέλλοντες πολλοὶ κατεδικάσθησαν. καὶ οἱ μὲν, ἀπέθανον· οἱ δὲ, τῶν γοῦν οὐσιῶν ἐστερήθησαν· ἡ δὲ Δομιτίλλα, ὑπερωρίσθη μόνον εἰς Πανδατερίαν. τὸν δὲ δὴ Γλαβρίωνα τὸν μετὰ τοῦ Τραϊανοῦ ἄρξαντα, κατηγορηθέντα τά τε ἄλλα καὶ οἷα οἱ πολλοὶ, καὶ ὅτι καὶ θηρίοις ἐμάχετο, ἀπέκτεινεν. ἐφ᾽ ᾧ που καὶ τὰ μάλιστα ὀργὴν αὐτῷ ὑπὸ φθόνου ἔσχεν, ὅτι ὑπατεύοντα αὐτὸν, ἐς τὸ Ἀλβανὸν ἐπὶ τὰ νεανισκεύματα ὀνομαζόμενα καλέσας, λέοντα ἀποκτεῖναι μέγαν ἠνάγκασε· καὶ ὃς οὐ μόνον οὐδὲν ἐλυμάνθη, ἀλλὰ καὶ εὐστοχώτατα αὐτὸν κατειργάσατο. ὑποπτεύων οὖν ἐκ τούτων πάντας ἀνθρώπους, οὐκέτι οὐδὲ ἐν τοῖς ἐξελευθέροις, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς ἐπάρχοις, οὕσγε καὶ παρ᾽ αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν κρίνεσθαι ἐποίει, ἐλπίδας ἀσφαλείας εἶχε. καὶ τὸν Ἐπαφρόδιτον δὲ τὸν Νέρωνος πρότερον μὲν ἐξεδίωξε, τότε δὲ καὶ ἔσφαξεν, ἐπικαλέσας αὐτῷ ὅτι μὴ ἤμυνε τῷ Νέρωνι· ἵν᾽ ἐκ τῆς τιμωρίας, ἣν ὑπὲρ ἐκείνου ἐποιεῖτο, πόρρωθεν τοὺς ἰδίους ἐλευθέρους ἐκφοβήσῃ μηδὲν τοιοῦτον τολμῆσαι. οὐ μὴν ὠφελήθη τι ἐκ τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐπεβουλεύθη τῷ ἐξῆς ἔτει, ἐπί τε Γαΐου Οὐάλεντος (ὃς ἐνενηκοστῷ ἔτει ὑπατεύσας ἐτελεύτησε) καὶ ἐπὶ Γαΐου Ἀντιστίου ὑπάτων ἀπώλετο. Ἐπέθεντο δὲ αὐτῷ καὶ συνεσκευάσαντο τὴν πρᾶξιν, Παρθένιός τε ὁ πρόκοιτος αὐτοῦ, καίπερ οὕτω τιμώμενος παρ᾽ αὐτοῦ ὡς καὶ ξιφηφορεῖν, καὶ Σιγηρὸς ἐν τῇ προκοιτίᾳ καὶ αὐτὸς ὤν, Ἔντελλός τε ὁ τὰ τῆς ἀρχῆς βιβλία διέπων, μετὰ Στεφάνου ἀπελευθέρου. καὶ αὐτὸ οὔτε ἡ Δομιτία ἡ γυνὴ αὐτοῦ, οὔτε δὲ ὁ Νωρβανὸς ὁ ἔπαρχος, οὐδὲ ὁ συνάρχος Πετρώνιος Σεκοῦνδος ἠγνόησαν, ὥς γε καὶ λέγονται. ἥ τε γὰρ Δομιτία ἀεί ποτε ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐμισεῖτο, καὶ διὰ τοῦτ᾽ ἐφοβεῖτο μὴ καὶ ἀποθάνῃ. καὶ οἱ ἄλλοι οὐκέτ᾽ αὐτὸν ἐφίλουν· οἱ μὲν, ὅτι ἐνεκαλοῦντό τινα· οἱ δὲ, ὅτι προσεδέχοντο. ἤκουσα δὲ ἔγωγε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι πάντας ἅμα αὐτοὺς ὁ Δομιτιανὸς ὑποπτεύσας, ἀποκτεῖναι ἠθέλησε, καὶ σφῶν τὰ ὀνόματα ἐς σανίδιον φιλύρινον δίθυρον ἐγγράψας, ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον ἐν τῇ κλίνῃ ἐν ᾗ ἀνεπαύετο, ὑπέθηκε, καὶ αὐτὸ παιδίον τι τῶν γυμνῶν τῶν ψιθύρων, καθεύδοντος αὐτοῦ

Eodem anno Domitianus cum alios multos, tum vero * Fabium Clementem conſulē, * etſi patruelis eius erat, & Flauiam Domitillam, Domitiani cōſanguineam, vxorē habebat, morte affecit, illato ambob. crimine impietatis. * Cuius rei cauſa multi, qui in mores Iudæorum trāſierant, damnati ſunt: quorum pars occiſa eſt, pars ſpoliata facultatibus: Domitilla, tantummodo in Pandateriam relegata eſt. Glabrionem quoque, qui cū Traiano magiſtratum geſſerat, accuſatū præter cetera ſuperioris criminis, & quod cum beſtiis pugnauiſſet, interfici iuſſit; cui præſertim propter inuidiam infenſus erat. Nam cum eum Conſulem in Albanum vocaſſet ad Iuuenalia, coegiſſetq; immanem leonem expugnare, Glabrio non ſolum a leone læſus non eſt, ſed etiam eum egregie cōfecit. His de cauſis Domitiano omnes homines ſuſpecti eſſe cœperunt: non enim amplius in libertis, nō in præfectis prætorio, quos etiam in præfectura curabat damnari, ſpem firmam habebat. Nam Epaphroditum libertum Neronis, quem antea relegauerat, tunc interfecit: criminatus, cum opem Neroni non tuliſſe; vt ſumpto de illo ſupplicio, libertos ſuos, ne quid tale committere auderent, multo ante deterreret.

Quæ res tamē nihil ei profuit: ſiquidem inſequenti anno ex inſidiis occiſus eſt, Caio Valente (qui cum nonaginta annos habens conſulatū geſſiſſet, mortuus eſt) & Caio Antiſtio cōſulibus. Inuaſere eum homines inſidias moliti, Parthenius cubicularius eius, licet ab eo magno honore ferendi gladii affectus eſſet: & Sigerus, qui & ipſe cubicularius erat: itēq; Entellus, cui incumbebat cura libellorum Imperii; cum Stephano liberto. ſed neq; Domitia vxor, neq; Norbanus præfectus pretorio, neque collega eius Petronius Secundus, id dicuntur ignoraſſe. Nam & Domitia in odium eius venerat, timebatque ne ſe interfici iuberet; & ceteri amplius eum carum non habebant, quod iam quibuſdam eorum nōnulla crimina inferebantur, quodq; ceteri, ne idem ſibi eueniret, metuebant. Equidem illud etiam accepi, Domitianum ſtatuiſſe eos omnes interficere, quod iam ei ſuſpecti forent; atque eorum nomina ſcripta in tabulis tiliaceis, iiſdemq; duplicibus, ſub puluinari eius lecti in quo requieſcebat, abdidiſſe: quas cum inde nudus & garrulus puer forte * dormiente eo

accepiſſet, easque interdiu haberet in manibus, ignorans quid ferret; Domitiam forte occurriſſe, eaq; quę ſcripta erant, legiſſe, ac poſtremo rem omnem illis ſignificauiſſe. Qua re animaduerſa, maturauere inſidias: etſi ante ad rem gerendam non ſunt aggreſſi, quam ſucceſſorem imperii cōfirmauerint. Qua de re cū ſermonem habuiſſent cū multis, nec vellet quiſquam Imperium ſuſcipere, quod omnes tentari ſe ab iis metuebant; tandem ad Neruam venerunt: is erat vir nobiliſſimus atq; humaniſſimus, veneratque in periculum, calumniantibus eum aſtrologis: ita vt ex hac re multo facilius ei perſuaſerint vt Imperium reciperet. Nam Domitianus, indagatis diebus horiſq; in quib. principes viri nati eſſent, pleroſque etiam ex iis qui potentiam numquam ſperauerant, ſuſtulerat: adeoq; Neruam occidi iuſſiſſet, niſi vnus ex aſtrologis pro ſua erga ipſum beneuolentia dixiſſet, eum paucis poſt diebus moriturum. Sed nihil eſt in talib. quod non ante proſpectum & præuiſum ſit. Euenere enim Domitiano prodigia, quod Ruſticum ad ſe cum gladio accedere; & Mineruam, quæ in cubiculo eius collocata erat, arma abiicere; * eandemque ex curru, qui nigris equis trahebatur, in magnū hiatum deſcendere in ſomnis vidit. Illud vero maxime eſt admirādum, quod Larginus Proculus publice prædixit in Germania, Domitianum, quo die exceſſit e vita, mortē obiturū: cumque eſſet ob hanc cauſam ab eo qui prouinciæ præerat, Romam miſſus, introductusque ad Domitianum, id ita etiam tunc confirmauit fore. itaque rei capitalis damnatus eſt: ſed dilato ſupplicio, quo tum demum afficeretur, cum ille periculum effugiſſet, tādem necato Domitiano ſaluus euaſit, & a Nerua † quadringenta ſeſtertia accepit. Fuit alius, qui cū Domitiano tempus & genus mortis prędixiſſet, ab eoque viciſſim interrogatus quem exitum vitæ ipſe eſſet habiturus, reſpondiſſet, fore vt a canibus dilaniaretur, viuus exuri iuſſus eſt: ſed admoto igni, tantus imber aquæ defluxit ſubito, vt rogus exſtingueretur; in quo canes eum cū vinctis a tergo manib. reperiſſent, dilacerauerūt. Poſſum referre præterea aliud quod dictu eſt inopinatum atq; mirabile; idq; ego, poſteaquam de Domitiani morte dixero, exponam. Igitur poſtquā Domitianus de tribunali ſurrexit, voluitq;

† aureorum quatuor milia, Bl. decē myriades drachm. Gr.

μεθ' ἡμέραν, ἀφελόμενον * εἶχεν, οὐκ εἰδὼς ὅ τι φέροι. περιτυχοῦσα δ' αὐτῷ ἡ Δομιτία, τά τε γεγραμμένα ἀνέγνω, καὶ ἐμήνυσε καὶ ἐκείνοις. κἀκ τούτου, καὶ ἄλλως διανοούμενοι, συνετάχυναν τὴν ἐπιβουλήν. οὐ μέντοι πρότερον ἐπεχείρησαν ἔργῳ, πρὶν τὸν διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ βεβαιώσασθαι. διελέξαντο μὲν δὴ καὶ ἄλλοις τισί· μηδενὸς δὲ ἐκείνων δεξαμένου, (πάντες γὰρ αὐτοὺς ὡς διαπειρωμένους σφῶν ἐφοβήθησαν) ἐπὶ τὸν Νερούαν ἦλθον, ἐπειδὴ καὶ εὐγενέστατος καὶ ἐπιεικέστατος ἦν, καὶ προσέτι καὶ ἐκινδύνευσε διαβληθεὶς ὑπὸ ἀστρολόγων· ἐξ οὗπερ ῥᾷον ἔπεισαν αὐτὸν ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν. πάντως γὰρ καὶ ὁ Δομιτιανὸς τῶν πρώτων τάς τε ἡμέρας καὶ τὰς ὥρας ἐν αἷς ἐγεγένηντο, διασκοπῶν, οὐκ ὀλίγους οὐδὲ ἐκ τούτων ἐλπίζοντας ἐν δυνάμει τινὶ ἔσεσθαι, προανήλισκε· καὶ τόν γε Νερούαν ἀπέσφαξεν ἄν, εἰ μή τις τῶν ἀστρολόγων εὔνοιαν αὐτῷ ἔχων, ἔφη ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τελευτήσει. Καὶ (οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν τῶν τηλικούτων ἀπροόρατον) ἄλλα τε αὐτῷ σημεῖα ἐγένετο, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ὕπνῳ τόν τε Ῥούστικον ξίφει προσιέναι οἱ, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν ἐν τῷ κοιτῶνι ἱδρυμένην εἶχε, τὰ ὅπλα ἀποβεβληκέναι, καὶ ἐπὶ ἅρματος ἵππων μελάνων ἐς χάσμα ἐσπίπτειν ἔδοξεν. ὃ δὲ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἄξιον θαυμάσαι ἐστί, * Λαργῖνός τις Πρόκλος δημοσίᾳ * εἰπὼν ἐν Γερμανίᾳ ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ᾗ ἀπέθανε, τελευτήσει, ἀνεπέμφθη τε ἐς τὴν Ῥώμην ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος· καὶ ἐσαχθεὶς πρὸς τὸν Δομιτιανὸν, ἔφη καὶ τότε τοῦθ' οὕτως ἕξειν· καὶ καταδικασθεὶς τὴν ἐπὶ θάνατον, ἀνεβλήθη τε, ὅπως διαφυγόντος αὐτοῦ τὸν κίνδυνον ἀποθάνῃ· κἀν τούτῳ τοῦ Δομιτιανοῦ σφαγέντος, ἐσώθη, καὶ δέκα μυριάδας δραχμῶν παρὰ τοῦ Νερούα ἔλαβεν. ἕτερός τέ τις, πρότερόν ποτε εἰπὼν αὐτῷ καὶ ὁπότε καὶ ὅπως φθαρήσεται), ἔπειτα ἐρωτηθεὶς ὁποίῳ αὐτὸς τέλει τοῦ βίου χρήσεται, καὶ ἀποκρινάμενος ὅτι ὑπὸ κυνῶν ἀναλωθήσεται, ἐκελεύσθη μὲν ζῶν κατακαυθῆναι, καὶ τὸ πῦρ αὐτῷ προσήχθη· ὑετοῦ δὲ ἐν τούτῳ πολλοῦ καταρρυέντος, ἥ τε πυρὰ ἐσβέσθη, καὶ ἐκεῖνον κύνες ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον καὶ ἐπικείμενον ἐπ' αὐτῆς εὑρόντες, διεσπάραξαν. Ἔχω δὲ καὶ ἄλλο τι εἰπεῖν παραδοξότατον· ὃ ἐπειδὰν περὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ φράσω, σημανῶ. ἐπειδὴ γὰρ τάχιστα ἐκ τοῦ δικαστηρίου ἀνέστη, καὶ

ἀναπαυ-

ἀναπαύσασθαι τὸ μεθημερινὸν, ὥσπερ εἰώθει, ἔμελλε, πρῶτον μὲν τὸ ξίφος, ὃ ἀεὶ πολὺ ὑπὸ τῷ προσκεφαλαίῳ αὐτοῦ ἔκειτο, τὸ σιδήρεον ὁ Παρθένιος ἐξεῖλεν, ὅπως μὴ χρήσηται· ἔπειτα τὸν Στέφανον ἐῤῥωμενέστερον τῶν ἄλλων ὄντα ἐσέπεμψε· καὶ ἐκεῖνος ἔπληξε μὲν τὸν Δομιτιανὸν, οὐ μὴν καιρίαν, ἀλλὰ καταβληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἔκειτο. ὅτε δὲ, δείσας μὴ διαφύγῃ, ἐπεσεπήδησεν, ἢ, ὥς γέ τισι δοκεῖ, Μάξιμον ἐξελεύθερον ἐπεσέπεμψε. καὶ ὅ τε Δομιτιανὸς οὕτω κατεσφάγη, καὶ ὁ Στέφανος, παραχρῆμα συνδραμόντων ἐπ' αὐτὸν τῶν οὐ συμμετεσχηκότων τῆς συνωμοσίας. Ὃ δὴ εἶπον ὅτι ὑπὲρ πάντα τἄλλα θαυμάσας ἔχω, τόδ' ἐστίν· Ἀπολλώνιός τις Τυανεὺς, ἔν τε τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ ὥρᾳ αὐτῇ ἐκείνῃ ἐν ᾗ ὁ Δομιτιανὸς ἐσφάττετο, (τοῦτο γὰρ ὕστερον ἐκ τῶν ἑκατέρωθεν γενομένων ἠκριβώθη) ἀναβὰς ἐπί τινα λίθον ὑψηλὸν ἐν Ἐφέσῳ, ἢ καὶ ἑτέρωθι, καὶ συγκαλέσας τὸ πλῆθος, ταῦτα εἶπε, Καλῶς Στέφανε, εὖγε Στέφανε, παῖε τὸν μιαιφόνον. ἔπληξας, ἔτρωσας, ἀπέκτεινας. Τοῦτο μὲν οὕτως ἐγένετο, κἂν μυριάκις τις ἀπιστήσῃ. Δομιτιανὸς δὲ ἔζησε μὲν ἔτη τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα, μῆνας δέκα, καὶ ἡμέρας ἓξ καὶ εἴκοσιν· ἐμονάρχησε δὲ ἔτη πέντε καὶ δέκα καὶ ἡμέρας πέντε· καὶ αὐτοῦ τὸ σῶμα Φυλλὶς ἡ τροφὸς κλέψασα ἔθαψεν.

interdiu, vti cōſueuerat, requieſcere, primū Parthenius gladiū ferreum, q ſub eius puluinari erat ſemper, accepit, ne eo Domitianus vteretur: mox Stephanū virum robuſtiorem ceteris omnib. intromiſit; isq; vulnus ei inflixit, non letale illud quidē, ſed a Domitiano ad terrā proſtratus eſt: tū Parthenius, veritus ne Domitianus euaderet, irrupit, aut Maximū libertum (vt quidā putant) immiſit. Ita Domitianus occiſus eſt; tū etiā Stephanus, accurrentib. ſubito irruentibusq; iis qui cōſcii coniurationis nō fuerant. Quod vero paulo ante dicebam mihi omnino admirabile videri, eſt, quod Apollonius Tyaneus eo ipſo die & hora, qua Domitianus occidebatur, (nā id poſtea reſcitum eſt ex iis qui vtrobiq; fuerunt) cū in præcelſum atq; editū ſaxum ſiue Epheſi, ſiue alibi cōſcendiſſet, multitudine hominū conuocata, in hūc modū dixit; *Recte Stephane, euge Stephane; percute homicidā; percuſſiſti, vulneraſti, occidiſti.* Quæ etſi pleriſq; videntur eſſe incredibilia, tamen ita facta ſunt. Vixit Domitianus annos quatuor & XL, menſes X, dies ſex & XX. Regnauit annos XV, dies V. Corpus eius Phyllis nutrix furata ſepeliuit.

ΝΕΡΟΥΑΣ.

ΜΕΤΑ' δὲ Δομιτιανὸν, Νερούαν Κοκκήιον οἱ Ῥωμαῖοι ἀπέδειξαν αὐτοκράτορα. μίσει δὲ τοῦ Δομιτιανοῦ, αἱ εἰκόνες αὐτοῦ, πολλαὶ μὲν ἀργυραῖ, πολλαὶ δὲ καὶ χρυσαῖ οὖσαι, συνεχωνεύθησαν, καὶ ἐξ αὐτῶν μεγάλα χρήματα συνελέγη· καὶ αἱ ἁψῖδες, πλεῖσται δὴ ἑνὶ ἀνδρὶ ποιούμεναι, καθῃρέθησαν. καὶ ὁ Νερούας τούς τε κρινομένους ἐπ' ἀσεβείᾳ ἀφῆκε, καὶ τοὺς φεύγοντας κατήγαγε· τούς τε δούλους καὶ τοὺς ἐξελευθέρους τοὺς τοῖς δεσπόταις σφῶν ἐπιβουλεύσαντας, πάντας ἀπέκτεινε· καὶ τοῖς μὲν τοιούτοις οὐδ' ἄλλό τι ἔγκλημα ἐπιφέρειν ἐπὶ τοὺς δεσπότας ἐφῆκε, τοῖς δὲ δὴ ἄλλοις οὔτ' ἀσεβείας, οὔτ' Ἰουδαϊκοῦ βίου καταιτιᾶσθαί τινας συνεχώρησε. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν συκοφαντησάντων, θανάτου κατεδικάσθησαν· ἐν οἷς καὶ Σέρας ἦν ὁ φιλόσοφος. ταραχῆς δ' οὐ γενομένης οὐ τῆς τυχούσης ἐκ τοῦ πάντας πάντων κατηγορεῖν, λέγεται Φρόντωνα τὸν ὕπατον εἰπεῖν, ὡς κακὸν μὲν ἐστὶν αὐτοκράτορα ἔχειν

NERVA.

POST cædē Domitiani, Nerua Cocceius Romę Imperator deſignat⁹ eſt: deinde pleræque ſtatuæ Domitiani, argēteæ atq; aureę, (quippe odio apud omnes erat) ſublatæ ac diſſipatæ ſunt; ex quib. grādis pecunia redacta eſt. Fuere quoq; arcus triumphales, quos ei plurimos fecerāt, diſturbati. Nerua aūt eos qui rei facti erant impietatis, abſoluit, exſulesq; reſtituit. Seruos vero ac libertos, qui inſidias dominis patronisve ſuis fecerant, oēs interfici iuſſit: cauitque ne eis liceret crimē vll⁹ facinoris dominis inferre: neminē quoq; impietatis aut ritus Iudaici accuſari permiſit. Tam multi.n. per calumniam damnati fuerāt; (in quorum numero Seras philoſophus fuit) ob eamq; rē ingēs tumultus cōcitatus erat, (omnes enim accuſabantur ab omnib.) vt ferant Frontonem Conſulem dixiſſe, *malum quidem eſſe, Imperatorem habere*

ſub quo nemini licet quidquam facere: ſed multo peius eſſe, cum omnia liceant omnibus. Quibus cognitis rebus Nerua talia fieri in reliquum tempus vetuit.

Erat Nerua ſenectute & languenti ſtomacho imbecillior: nam ex eo cibum, quẽ ceperat, euomebat. Statuas aureas aut argenteas ſibi fieri vetuit; bonaque, quæcumq; adhuc inuenta ſunt in Palatio, reſtituit iis quibus ea Domitianus per iniuriam ademerat. Ciuibus Romanis, qui in ſumma forent egeſtate, agrum dedit † ad ſexcenties ſeſtertium; eius agri emptione diuiſioneque quibuſdam viris Senatorii ordinis imperata. Cũque egeret pecunia, magnum numerum veſtium, multaque vaſa argentea atque aurea, & reliquam ſupellectilem, non modo de priuatis ſuis, ſed etiam de principalibus rebus; multa etiam prædia, multaſque domos, atque in ſumma omnia, præter ea quæ neceſſaria erant, vendidit. Neq; vero in pretiis harum rerum ſordidus, ſed in hoc ipſo benignus erga multos & liberalis fuit. Multa ſacrificia, multoſque ludos Circenſes, aliaq; nonnulla ſpectacula ſuſtulit; vt ſumptus, quoad eius fieri poſſet, minueret.

ad aureorũ ſexcenta millia, ꝟl. mille quingentas myriades drachm. Gr.

Iurauit in Senatu, nullũ e Senatorib. ſuo iuſſu interfectum iri: idque iuſiurandũ, facta etiam coniuratione contra ſe, ratum fecit. Cumque nihil abſque primariis viris gereret, multas leges tulit, præſertim ne quis eunuchũ faceret, neve quis neptem in vxorem duceret. Virginium Rufum, qui ſæpe Imperator appellatus fuerat, nõ eſt grauatus collegam in Conſulatu aſſumere: in cuius mortui ſepulcro inſcriptum fuit, eum ſuperato Vindice, nequaquã ſibi Imperium aſſeruiſſe, ſed patriæ. Nerua quidem vſque adeo bonus princeps fuit, vt aliquando dicere auſus ſit, ſe nihil feciſſe, quo minus poſſet depoſito imperio priuatus tuto viuere. Cum autem Calpurnius Craſſus, e celebri illa Craſſorum familia oriundus, atque alii nonnulli, contra eum coniuraſſent, eos, cum nondum reſcirent patefactam eſſe coniurationẽ, in ſpectaculo iuxta ſe collocauit, iiſque gladios tradidit in manus, vt (ſicuti dicebat) an ſatis acuti eſſent, inſpicerent, quemadmodũ fieri ſolet: reuera autẽ id fecit, vt eis oſtenderet ſibi nequaquam curæ eſſe, ſi vel in eodem loco ſtatim necaretur. Caſperius quoq; Ælianus, quem, vt antea factum erat a Domitiano, prætorianis præfecerat, milites in eum cõcitauit, efficiens vt quoſdam ad ſuppliciũ depoſcerent.

ἐφ' οὗ μηδενὶ μηδὲν ἔξεστι ποιεῖν, χεῖρον δὲ ἐφ' οὗ πᾶσι πάντα. καὶ ὁ Νερούας ἀκούσας ταῦτα, ἀπηγόρευσε τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι τὰ τοιαῦτα. Ἦν δὲ ὁ Νερούας ὑπό τε τοῦ γήρως καὶ ὑπ' ἀρρωστίας (ἀφ' ἧς καὶ τὴν τροφὴν ἀεί ποτε ἤμει) ἀσθενέστερος. Ἀπεῖπε δὲ καὶ ἀνδριάντας αὐτῷ χρυσοῦς ἢ ἀργυρέους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τὴν οὐσίαν ἐπὶ τοῦ Δομιτιανοῦ μάτην ἐστερημένοις, πάντα ἀπέδωκεν ὅσα ἐν τῷ βασιλείῳ ἔτι ὄντα εὑρέθη. τοῖς τε πάνυ πένησι τῶν Ῥωμαίων ἐς χιλιάδα καὶ πεντακοσίας μυριάδας, γῆς κτῆσιν ἐχαρίσατο, βουλευταῖς τισι τήν τε ἀγορασίαν αὐτῶν καὶ τὴν διανομὴν προστάξας. Χρημάτων δὲ ἀπορῶν, πολλὰ μὲν ἱμάτια καὶ σκεύη καὶ ἀργυρέα καὶ χρυσᾶ, ἄλλα τέ τινα ἔπιπλα καὶ ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τῶν βασιλικῶν, πολλὰ δὲ καὶ χωρία καὶ οἰκίας, μᾶλλον δὲ πάντα, πλὴν τῶν ἀναγκαίων, ἀπέδοτο. οὐ μέντοι καὶ περὶ τὰς τιμὰς αὐτῶν ἐμικρολογήσατο, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ πολλοὺς εὐηργέτησε. καὶ πολλὰς μὲν θυσίας, πολλὰς δὲ ἱπποδρομίας, ἄλλας τέ τινας θέας κατέλυσε, συστέλλων ὡς οἷόν τε τὰ δαπανήματα. Ὤμοσε δὲ καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ, μηδένα τῶν βουλευτῶν φονεύσειν· ἐβεβαίωσέ τε τὸν ὅρκον, καίπερ ἐπιβουλευθείς. Ἔπραττε δὲ οὐδὲν ὅτι μὴ μετὰ τῶν πρώτων ἀνδρῶν. ἐνομοθέτησε δὲ ἄλλα τέ τινα καὶ περὶ τοῦ μὴ εὐνουχίζεσθαί τινα, μήτε ἀδελφιδῆν γαμεῖν. Τὸν δὲ Ῥοῦφον τὸν Οὐεργίνιον, καίπερ πολλάκις αὐτοκράτορα ὀνομασθέντα, οὐκ ὤκνησεν ὑπατεύσας συνάρχοντα προσλαβεῖν· ἐφ' οὗ τῷ μνήματι τελευτήσαντος ἐπεγράφη ὅτι νικήσας Βίνδικα, τὸ κράτος οὐχ ἑαυτῷ περιεποιήσατο, ἀλλὰ τῇ πατρίδι. Νερούας δὲ οὕτως ἦρχε καλῶς, ὥστε [ποτε] εἰπεῖν, Οὐδὲν τοιοῦτον πεποίηκα, ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν ἀρχήν τε καταθέσθαι, καὶ ἀσφαλῶς ἰδιωτεῦσαι. Κράσσου τε Καλπουρνίου, τῶν Κράσσων ἐκείνων ἐγγόνου, ἐπιβουλεύσαντος μετὰ καὶ ἄλλων αὐτῷ, παρεκαθίσατό τε αὐτοὺς ἔν τινι θέᾳ ἀγνοοῦντας ἔτι ὅτι καταμεμήνυνται, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ξίφη, λόγῳ μὲν, ἵν' ἐπισκέψωνται αὐτὰ (ὅπερ εἰώθει γίνεσθαι) εἰ ὀξέα ἐστὶν, ἔργῳ δὲ ἐπιδεικνύμενος ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλει, κἂν αὐτοῦ παραχρῆμα ἀποθάνῃ. Αἰλιανὸς δὲ ὁ Κασπέριος, ἄρχων καὶ ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ ὑπὸ τοῦ Δομιτιανοῦ, τῶν δορυφόρων γενόμενος, τοὺς στρατιώτας ἐστασίασε κατ' αὐτοῦ, παρασκευάσας ἐξαιτῆσαί τινας ὥστε θανατωθῆναι.

πρὸς

πρὸς οὓς ὁ Νερούας τοσοῦτον ἀντέσχεν, ὥστε καὶ τὴν κλεῖν ἀπογυμνῶσαι, καὶ τὴν σφαγὴν αὐτοῖς προδεῖξαι. οὐ μήν τι καὶ ἤνυσεν, ἀλλ' ἀνῃρέθησαν οὓς ὁ Αἰλιανὸς ἐβουλήθη. ὅθεν ὁ Νερούας διὰ τὸ γῆρας οὕτω καταφρονούμενος, ἀνέβη τε ἐς τὸ Καπιτώλιον, καὶ ἔφη γεγωνήσας, Ἀγαθῇ τύχῃ τῆς τε βουλῆς, καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, Μάρκον Οὔλπιον Νερούαν Τραϊανὸν ποιοῦμαι. καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ συνεδρίῳ καίσαρά τε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ ἐπέστειλεν αὐτοχειρίᾳ, (ἦρχε δὲ τῆς Γερμανίας ἐκεῖνος) Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν. Οὕτω μὲν ὁ Τραϊανὸς καῖσαρ καὶ μετὰ τοῦτο αὐτοκράτωρ ἐγένετο, καίτοι συγγενῶν τοῦ Νερούα ὄντων τινῶν. ἀλλ' οὐ γὰρ τῆς τῶν κοινῶν σωτηρίας ὁ ἀνὴρ τὴν συγγένειαν προετίμησεν· οὐδ' αὖ, ὅτι Ἴβηρ ὁ Τραϊανὸς, ἀλλ' οὐκ Ἰταλὸς, οὐδ' Ἰταλιώτης ἦν, ἧττόν τι παρὰ τοῦτο αὐτὸς ἐποιήσατο, ἐπειδὴ μηδεὶς πρόσθεν ἀλλοεθνὴς τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος ἐσχήκει. τὴν γὰρ ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ τὴν πατρίδα τινὸς, ἐξετάζειν δεῖν ᾤετο. Πράξας δὲ ταῦτα, μετήλλαξεν, ἄρξας ἔτει ἑνὶ, καὶ μησὶ τέσσαρσι, καὶ ἡμέραις ἐννέα· προβεβιώκει πέντε καὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ μῆνας δέκα καὶ ἡμέρας δέκα.

ΤΡΑΙΑΝΟΣ.

ΤΡΑΙΑΝΩι δὲ ὄναρ ἐγεγόνει, πρὶν αὐταρχῆσαι, τοιόνδε· ἐδόκει ἄνδρα πρεσβύτην ἐν ἱματίῳ καὶ ἐσθῆτι περιπορφύρῳ, ἔτι δὲ καὶ στεφάνῳ ἐστολισμένον, (οἷά που καὶ τὴν γερουσίαν γράφουσι) δακτυλίῳ τινὶ σφραγῖδα αὐτῷ ἔς τε τὴν ἀριστερὰν σφαγὴν, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἐς τὴν δεξιὰν ἐπιβεβληκέναι. Ὡς δ' αὐτοκράτωρ ἐγένετο, ἐπέστειλε τῇ βουλῇ αὐτοχειρίᾳ ἄλλα τε, καὶ ὡς οὐδένα ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποσφάξοι ἢ ἀτιμάσοι· καὶ ταῦτα καὶ ὅρκοις οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐπιστώσατο. Αἰλιανὸν δὲ καὶ τοὺς δορυφόρους τοὺς κατὰ Νερούα στασιάσαντας, ὡς καὶ χρησόμενός τι αὐτοῖς, μεταπεμψάμενος, ἐκποδὼν ἐποιήσατο. Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην εἰσελθὼν, πολλὰ ἐποίει πρός τε διόρθωσιν τῶν κοινῶν, καὶ πρὸς χάριν τῶν ἀγαθῶν· ἐκείνων τε διαφερόντως ἐπιμελούμενος, ὡς καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς τὴν τῶν παίδων τροφὴν πολλὰ χαρίσασθαι, καὶ τούτους εὐεργετεῖν. Πλωτίνα δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ὅτε πρῶτον ἐς τὸ παλάτιον ἐσῄει, ἐπὶ τοὺς

Quibus adeo reſtitit Nerua, vt etiam nudũ iugulum præbuerit; quãuis nihil egerit. Ii quidẽ certe quos voluit Ælianus, interfecti ſunt. Hac de cauſa Nerua, qui propter ſenectutem minime honorabatur, ſed cõtemptus erat, in Capitoliũ conſcẽdit, ibiq; magna voce: *Quod felix fauſtumq; ſit*, inquit, *Senatui populoq; Romano, mihiq; ipſi, M. Vlpium Neruam Traianũ adopto*: eundemq; poſtea in Senatu Cęſarem deſignauit; atq; ad eũ ſua manu ſcripſit, (is tum præerat Germaniæ) Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν: *Telis Nerua tuis lacrymas vlciſcere noſtras.* Itaque Traianus, quamquã Neruæ propinqui nõ deerant, tunc Cæſar, ac poſtea Imperator factus eſt. Nec .n. ille coniunctionem ſanguinis antepoſuit publicæ vtilitati: neq; rurſum eũ deterruit quod Traianus homo Hiſpanus, nec Italus erat, nec Italicus: quodque ante eũ nemo alterius nationis Imperium Romanũ obtinuerat. Cenſebat enim, *virtutem cuiuſq;, non patriam exiſtimari & ponderari oportere.* His cõfectis rebus, mortuus eſt. Regnauit annum vnum, menſes IIII, dies IX. Vixit annos LXV, menſes X, dies X.

TRAIANVS.

TRAIANO, priuſquã Imperium adipiſceretur, viſum eſt in ſomnis, virũ iã grandem natu, veſte purpurea & corona ornatũ, (qualis pingitur Senatus) primũ in ſiniſtram partẽ iuguli ipſius, poſt in dextram annulo ſigillum impreſſiſſe. Vt aũt Imperator factꝰ eſt, multa ſua manu ſcripſit ad Senatũ, atq; illud in primis, ſe nullũ vmquam virum bonum interfecturũ, aut notaturũ ignominia: idq; nõ tunc ſolum, ſed etiam poſtea iureiurando cõfirmauit. Ælianũ prætorianosq; milites, qui contra Neruã ſeditionem fecerant, quaſi vti vellet eorũ opera, acceſſiri iuſſit, eoſque de medio ſuſtulit. Poſtq̃ Romã venit, *multa fecit ad emendandũ corrigendũq; ſtatũ reipublicę, atq; in gratiam bonorũ, quorũ in primis curã geſſit. Nam ciuitatib. Italiæ multa largitus eſt ad educationẽ liberorũ; in quos magna beneficia contulit. Huius vxor Plotina, cum primum ingrederetur in Palatium, eſſetq; adhuc

in gradibus: conuerſa ad multitudinem, *Talis*, inquit, *huc ingredior, qualẽ me exire cupio.* Ea quidem ſic ſe geſſit in principatu, vt iuſta reprehenſione caruerit. Traianus autem, cũ Romæ aliquamdiu commoratus eſſet, in Dacos cum exercitu proficiſcitur; quod ſecum ea quæ ab illis geſta eſſent, reputaret; quodq; pecunia quã ipſi quotannis capiebant, grauaretur; & quod eorum copias indies augeri, efferrique animos animaduerteret. Cognita eius profectione, Decebalus pertimuit: quippe ſciebat antea nõ populum Romanum, ſed Domitianum ab ſe ſuperatũ eſſe: tunc autem bellum ſibi fore cũ populo Romano, Traianoque Imperatore, qui iuſtitia, fortitudine, bonitate longe antecelleret, ac viribus corporis prǽditus eſſet, (quippe regnare cœpit agens annum ſecundũ & quadrageſimum) & ita vigeret animo, vt non eum iuuentus temerarium, non tardum efficeret ſenectus. Traianus quidem nulli inuidebat, perdebatq; neminem: bonos omnes ornabat honoribus, & dignitatibus augebat. Ex quo fiebat, vt neque timeret quemquam, nec haberet odio. Nullã fidem habebat calumniatoribus; nulla ira tenebatur: abſtinebat ab aliena pecunia non minus quam ab iniquis cędibus. Magnos ſumptus fecit belli pacisq; temporibus. Multa eaq; apprime neceſſaria ædificauit; cuius generis ſunt viæ, portus, ædificia publica; quorum tamen cauſa nullius vnquã ſanguinem effudit. Magnificus enim natura & magnanimus erat. Itaque poſtquam Circum collapſum reſtituit, maioremq; reddidit atque pulchriorem, inſcripſit in eo, perfeciſſe ſe vt populo Romano ſufficeret. Amari a ciuibus cupiebat magis quam honore affici. Cum populo humaniter, cũ Senatu honorifice verſabatur. Carus ciuibus, hoſti formidoloſus erat. * Venationibus, conuiuiis, ſeriisq; ac iocoſis rebus ciuium intererat: ſæpe quartus diſcumbebat; veniebatq; in ędes eorum, interdum nulla munitus cuſtodia; ibiq; nonnumquam requieſcebat. Bonarum artiũ expers & ignarus fuit; licet vere ea quæ ad virum doctũ pertinẽt, intelligere ac facere videretur. Cuncta in eo viro optima atq; præſtantiſſima erant. nã etſi erat amorib. puerorum & vino deditus, tamen nihil ob eam cauſam turpiter aut nequiter fecit, paſſusve eſt,

ἀναβαθμοὺς καὶ πρὸς τὸ πλῆθος μεταστραφεῖσα εἶπε, Τοιαύτη μέντοι ἐνταῦθα εἰσέρχομαι, οἵα καὶ ἐξελθεῖν βούλομαι. καὶ οὕτω γε ἑαυτὴν διὰ πάσης τῆς ἀρχῆς διήγαγεν, ὥστε μηδεμίαν ἐπηρείαν σχεῖν. Διατρίψας δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ χρόνον τινὰ, ἐστράτευσεν ἐπὶ Δάκους, τά τε πεπραχθέντα αὐτοῖς λογιζόμενος, τοῖς τε χρήμασιν, ἃ κατ' ἔτος ἐλάμβανον, βαρυνόμενος· τάς τε δυνάμεις αὐτῶν αὐξανομένας καὶ τὰ φρονήματα ὁρῶν. πυθόμενος δὲ ὁ Δεκέβαλος τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, ἐφοβήθη, ἅτε καὶ εὖ εἰδὼς ὅτι πρότερον μὲν οὐ Ῥωμαίους, ἀλλὰ Δομιτιανὸν ἐνενικήκει· τότε δὲ ὡς πρός τε Ῥωμαίους καὶ πρὸς Τραϊανὸν αὐτοκράτορα πολεμήσοι. πλεῖστον γὰρ ἐπί τε δικαιότητι καὶ ἐπ' ἀνδρίᾳ τῇ τε ἁπλότητι τῶν ἠθῶν διέπρεψε· τῷ τε γὰρ σώματι ἔρρωτο, (δεύτερον γὰρ καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἄγων ἦρξε) καὶ τῇ ψυχῇ ἤκμαζεν, ὡς μήθ' ὑπὸ νεότητος θρασύνεσθαι, μήθ' ὑπὸ γήρως ἀμβλύνεσθαι· καὶ οὔτ' ἐφθόνει, οὔτε καθῄρει τινὰ, ἀλλὰ καὶ πάνυ πάντας τοὺς ἀγαθοὺς ἐτίμα καὶ ἐμεγάλυνε· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐφοβεῖτό τινα αὐτῶν, οὔτε ἐμίσει. διαβολαῖς τε ἥκιστα ἐπίστευε, καὶ ὀργῇ ἥκιστα ἐδουλοῦτο· τῶν τε χρημάτων τῶν ἀλλοτρίων ἴσα καὶ φόνων τῶν ἀδίκων ἀπείχετο. καὶ ἐδαπάνα πάμπολλα μὲν ἐς τοὺς πολέμους, πάμπολλα δὲ ἐς τὰ τῆς εἰρήνης ἔργα· καὶ πλεῖστα καὶ ἀναγκαιότατα καὶ ἐν ὁδοῖς καὶ ἐν λιμέσι καὶ ἐν οἰκοδομήμασι δημοσίοις κατασκευάσας, οὐδενὸς αἷμα εἰς οὐδὲν αὐτῶν ἀνάλωσεν. οὕτω γάρ που καὶ μεγαλόφρων καὶ μεγαλογνώμων ἔφυ, ὥστε καὶ τῷ ἱπποδρόμῳ ἐπιγράψαι, ὅτι ἐξαρκοῦντα αὐτὸν τῷ τῶν Ῥωμαίων δήμῳ ἐποίησεν, ἐπειδὴ διαφθαρέντα πη, καὶ μείζω καὶ περικαλλέστερον ἐξειργάσατο. Φιλούμενός τε οὖν ἐπ' αὐτοῖς μᾶλλον ἢ τιμώμενος ἔχαιρε· καὶ τῷ τε δήμῳ μετ' ἐπιεικείας συνεγίνετο, καὶ τῇ γερουσίᾳ σεμνοπρεπῶς ὡμίλει· ἀγαπητὸς μὲν πᾶσι, φοβερὸς δὲ μηδενὶ, πλὴν πολεμίοις, ὤν. καὶ γὰρ θήρας, καὶ συμποσίων, ἔργων τε καὶ βουλευμάτων, σκωμμάτων τε συμμετεῖχε σφίσι· καὶ πολλάκις καὶ τέταρτος ὠχεῖτο· ἔς τε τὰς οἰκίας αὐτῶν καὶ ἄνευ γε φρουρᾶς ἔστιν ὧν εἰσιὼν ἐθυμεῖτο. Παιδείας μὲν γὰρ ἀκριβοῦς, ὅσην ἐν λόγοις, οὐ μετέσχε· τό γε μὴν ἔργον αὐτῆς καὶ ἠπίστατο καὶ ἐποίει· οὐδ' ἔστιν ὅ τι οὐκ ἄριστον εἶχε· καὶ οἶδα μὲν ὅτι καὶ περὶ μειράκια καὶ περὶ οἶνον ἐσπουδάκει· ἀλλ', εἰ μέν τι ἐκ τούτων ἢ αἰσχρὸν ἢ κακὸν ἢ ἐδεδράκει ἢ ἐπεπόνθει,

ἐπηρείαν ἂν εἶχε· νῦν δὲ τοῦ τε οἴνου διακόρως ἔπινε, καὶ νήφων ἦν· ἔν τε τοῖς παιδικοῖς οὐδένα ἐλύπησεν. Εἰ δὲ καὶ φιλοπόλεμος ἦν, ἀλλὰ τῇ τε κατορθώσει, καὶ τοῦ ἐχθίστου μὲν καθαιρέσει, τοῦ οἰκείου δὲ αὐξήσει ἠρκεῖτο. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὅπερ εἴωθεν ἐν τοῖς τοιούτοις γίγνεσθαι, τὸ τοὺς στρατιώτας ἐξογκοῦσθαί τε καὶ ὑπερφρονεῖν, συνέβη ποτὲ ἐπ' αὐτοῦ· οὕτως ἐγκρατῶς αὐτῶν ἦρχε. Διὰ ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἀπεικότως ὁ Δεκέβαλος αὐτὸν ἐδεδίει. στρατεύσαντι δὲ τῷ Τραϊανῷ κατὰ τῶν Δακῶν, καὶ * ταῖς Τάπαις ἔνθα ἐστρατοπέδευον οἱ βάρβαροι πλησιάσαντι, μύκης μέγας προσεκομίσθη, γράμμασι Λατίνοις λέγων, ὅτι ἄλλοι τε τῶν συμμάχων καὶ Βοῦρροι παραινοῦσι Τραϊανῷ ὀπίσω ἀπιέναι καὶ εἰρηνεῦσαι. συμβαλὼν δὲ αὐτοῖς ὁ Τραϊανὸς, πολλοὺς μὲν τῶν οἰκείων τραυματίας εἶδε, πολλοὺς δὲ τῶν πολεμίων ἀπέκτεινε· ὅτε καὶ ἐπιλιπόντων τῶν ἐπιδέσμων, οὐδὲ τῆς ἑαυτοῦ ἐσθῆτος λέγεται φείσασθαι, ἀλλ' ἐς τὰ λαμπάδια ταύτην * κατατεμεῖν· τοῖς δὲ τελευτήσασι τῶν στρατιωτῶν ἐν τῇ μάχῃ, βωμόν τε στῆσαι καὶ κατ' ἔτος ἐναγίζειν κελεῦσαι. ὡς δὲ καὶ ἐς [αὐτὰ] τὰ ἐπ' ἄκρα ἐπεχείρησεν ἀναβῆναι, λόφους ἐκ λόφων μετὰ κινδύνων καταλαμβάνων, καὶ τοῖς τῶν Δακῶν βασιλείοις ἐπέλασε· ὅ τε Λύσιος ἑτέρωθι προσβαλὼν, καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς, καὶ ἐζώγρησε πλείονας· τηνικαῦτα ὁ Δεκέβαλος πρέσβεις πέμψας τοὺς ἀρίστους τῶν πιλοφόρων, καὶ δι' αὐτῶν τοῦ αὐτοκράτορος δεηθεὶς, οὐδὲν ὅ τι οὐχ ἑτοίμως τῶν * προσταχθέντων ἔφη συνθέσθαι. τά γὰρ ὅπλα καὶ τὰ μηχανήματα καὶ τοὺς μηχανοποιοὺς παραδοῦναι, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἀποδοῦναι, τά τε ἐρύματα καθελεῖν, καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαλωκυίας ἀποστῆναι, τοὺς αὐτούς τε ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς Ῥωμαίοις νομίζειν, καὶ ἄκων ὡμολόγησε, πρός τε τὸν Τραϊανὸν εἰσελθὼν, καὶ ἐς τὴν γῆν πεσὼν, καὶ προσκυνήσας αὐτόν. Τραϊανὸς δὲ ἐπὶ τούτοις εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀνεκομίσθη, καὶ οἱ παρὰ τοῦ Δεκεβάλου πρέσβεις εἰς τὸ συνέδριον ἐσήχθησαν· τά τε ὅπλα καταθέντες, συνῆψαν τὰς χεῖρας ἐν αἰχμαλώτου σχήματι, καὶ εἶπόν τε τινὰ, καὶ ἱκέτευσαν· καὶ οὕτω τήν τε εἰρήνην ἐσπείσαντο, καὶ τὰ ὅπλα ἀπέλαβον. Τραϊανὸς δὲ τά τε νικητήρια ἤγαγε, καὶ Δακικὸς ἐπωνομάσθη· ἔν τε τῷ θεάτρῳ μονομάχους συνέβαλε· (καὶ γὰρ ἔχαιρεν αὐτοῖς) καὶ τοὺς ὀρχηστὰς ἐς τὸ θέατρον ἐπανήγαγε. καὶ γὰρ ἑνὸς αὐτῶν τοῦ Πυλάδου ἤρα. Οὐ μέντοι, οἷα πολεμικὸς ἀνὴρ,

quamobrem iure reprehenderetur. Licet enim vinũ largiter biberet, tamen ſobrius erat; & quod ad pueros attinet, nemini moleſt⁹ fuit. Cumque eſſet auidus belli, ita ſibi in eo tẽperabat, vt hoſtes frangeret, amicos autẽ augeret. Non enim ei vmquam accidit, (quod euenire in huiuſmodi ſolet) vt milites feroces ſe & inſolentes præbuerint. vſque adeo bene & ratione imperabat. His de cauſis Decebalus merito eum verebatur. Poſtquam Traianus in Dacos exercitum duxit, nec lõge abfuit ab iis locis in quibus barbari caſtra poſuerãt, fungus ingens ad eum allatus eſt, in quo ſcriptũ erat Latinis litteris; *Burros ſociosque omnes a Traiano petere, vt pace facta domum reuerteretur. ſed Traianus nihilo minus conflixit. Quo in prœlio quamquã magna cædes hoſtium facta eſt, tamen multos ex ſuis ſaucios vidit. Cumque deficerẽt ea quibus vulnera militum obligarentur, fertur ne veſti quidem ſuæ pepercisse, ſed etiam diſcidiſſe ad obliganda militum vulnera: cæſisque in prœlio ſtatuiſſe aram; in qua quotannis parentari iuſſit. Poſt contendit ad editiora loca montium; indeque aliis atque aliis occupatis collibus non ſine magno periculo, ad regiam Dacorũ peruenit: quos† Lucius ex altero latere adortus, magnum numerum eorum concidit cepitque. Decebalus continuo primores eorum qui† pileos geſtabant, ad Traianũ mittit; pacemq; per eos ab ipſo poſtulat; ſeque imperata facturum pollicetur. Is iubet arma machinasque, & earum artifices tradere, trãsfugas dedere, diruere propugnacula; de regione quam ex finitimis cepiſſet, decedere; & amicos hoſtesque eoſdem quos populus Romanus haberet, exiſtimare. Has cõditiones Decebalus deductus ad Traianum, inuitus accipit, eumque proſtratus ad pedes veneratur. His confectis rebus, Traianus in Italiam reuertitur. Tum legati Decebali intromittuntur in Senatum; depoſitisque armis, iunctisq; manibus, more * ſeruorũ, pauca ſupplices loquuntur: dein confirmata pace arma recipiunt. eoq; facto Traianus de Dacis triumphauit, & *Dacicus* cognominatus eſt. Poſt in theatrũ gladiatores, quib. delectabatur, ſaltatoresq; reduxit; ex quorũ numero Pylades ei præſertim carus erat. Porro in tanto armorum ſtudio

Luſius, Bl.

pila geſt. Bl.

curam habuit & ceterarũ rerum. nam in foro Auguſti, & in porticu Liuiæ, ac in pleriſq; aliis locis, ius ꝓ tribunali dicebat. Dũ hæc geruntur, nuntiatur Decebalũ multa contra fœdus facere, arma cõparare, transfugas recipere, arces inſtaurare, finitimas nationes per legatos ad defectionẽ ſollicitare; *eosq; qui ipſi ante nõ paruerãt, diripere; iãq; Iazygum nõnullam partẽ regionis occupauiſſe: quã cum illi poſtea repeterẽt, Traianus eã non reſtituit. Ob has cauſas Decebal⁹ hoſtis iterum a Senatu iudicatur. Traianus id bellũ per ſe, nõ per alios duces cõfecit. Et quamquã Decebalus Traiano multo erat imbecillior, tamẽ parũ abfuit quin eũ ex inſidiis tolleret. Miſit enim trãsfugas in Myſiam, qui Traianũ occiderent: ad quem cũ antea ſemper facilis erat acceſſus, tũ vero belli temporib. cũ quibuſuis facillime colloquebatur. ſed id facinus trãsfugæ facere nõ ſunt auſi, propterea quod vnus ipſorũ, cũ in ſuſpicionem veniſſet, captus, magna vi tormẽtorum, inſidias patefecerat. Sed Decebalus Longino, quem Romani ducẽ habebant peritiſſimũ rei militaris, perſuaſit vt ſe adiret, quaſi ſtatuiſſet imperata eius facere. Hunc, cũ veniſſet, comprehendi iuſſit, rogauitq; publice Traiani cõſilia. Poſt, vbi nihil potuit ex eo cognoſcere, mandauit ipſum ſolutũ vinculis in cuſtodia retineri: deinde petiit a Traiano per litteras, vt recepto Longino ſecũ recõciliari vellet. *Cui Traianus ita reſpõdere viſus eſt, vt Longinũ neq; multi facere, neq; prorſus cõtemnere videretur: cuius mortẽ licet nõ expeteret, tamen eiuſdẽ ſalutem nõ magnopere poſtularet. Quæ dum animaduerteret Decebalus, diſpiceretq; quid ſibi faciẽdum eſſet, Longinus ſumpto veneno, quod forte nactus erat, moritur. Interim Traianus pontẽ lapideum in Danubio faciendũ curauit; quem ego quidẽ digne admirari non queo. nã etſi Traiani ſunt alia opera magnifica, tamẽ is pons lõge omnib. antecellit. Eius pontis pilæ ſunt XX, ex lapide quadrato; ſingulæ, abſq; fundamentis, altitudine pedũ CL, latitudine pedum LX. diſtant inter ſe interuallo CLXX pedum, ſuntque fornicibus coniunctæ. Cuius operis ſumptus licet ſit incredibilis, tamen plus

τἆλλα ἧττον διῆγεν, ἢ καὶ ἧττον ἐδίκαζεν, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ Αὐγούστου, τοτὲ [δὲ] ἐν τῇ στοᾷ τῇ *Ἰουλίᾳ ὠνομασμένῃ, πολλάκις δὲ καὶ ἄλλοθι ἔκρινεν ἐπὶ βήματος. Ἐπεὶ δὲ ὁ Δεκέβαλος πολλὰ παρὰ τὰς συνθήκας ἀπηγγέλετο αὐτῷ ποιῶν, καὶ ὅπλα τε κατεσκευάζετο, καὶ τοὺς αὐτομολοῦντας ἐδέχετο, τά τε ἐρύματα ἐπεσκεύαζε, παρά τε τοὺς ἀστυγείτονας ἐπρεσβεύετο, καὶ τοῖς τἀναντία οἱ φρονήσασι πρότερον ἐλυμαίνετο· καὶ τῶν Ἰαζύγων καὶ χώραν τινὰ ἀπετέμετο, ἣν μετὰ ταῦτα ἀπαιτήσασιν αὐτοῖς Τραϊανὸς οὐκ ἀπέδωκεν· οὕτω δὴ καὶ αὖθις πολέμιον αὐτὸν ἡ βουλὴ ἐψηφίσατο· καὶ ὁ Τραϊανὸς δι' ἑαυτοῦ καὶ αὖθις, ἀλλ' οὐ δι' ἑτέρων στρατηγῶν, τὸν πρὸς ἐκεῖνον πόλεμον ἐποιήσατο. καὶ ὁ Δεκέβαλος κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν κακῶς ἐπέπραττε· δόλῳ δὲ δὴ καὶ ἀπάτῃ ὀλίγου μὲν καὶ τὸν Τραϊανὸν ἀπέκτεινε, πέμψας ἐς τὴν Μυσίαν αὐτομόλους τινάς, εἴ πως αὐτόν, εὐπρόσοδον ὄντα καὶ ἄλλως, τότε δὲ καὶ διὰ τὴν τοῦ πολέμου χρείαν πάντα ἁπλῶς τὸν βουλόμενον εἰς λόγους δεχόμενον, κατεργάσαιντο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἐβουλήθησαν πρᾶξαι, συλληφθέντος τινὸς ἐξ ὑποψίας, καὶ πᾶν τὸ ἐπιβούλευμα αὐτοῦ ἐκ βασάνων ὁμολογήσαντος. Λογγῖνον δέ τινα στρατοπέδου Ῥωμαϊκοῦ ἐξηγούμενον, καὶ δεινὸν ἐν τοῖς πολεμίοις αὐτῷ γεγενημένον, προσκαλεσάμενος, καὶ ἀναπείσας συμμῖξαί οἱ, ὡς καὶ τὰ προσταχθησόμενα ποιήσων, συνέλαβε, καὶ ἀνέκρινε δημοσίᾳ περὶ τῶν τοῦ Τραϊανοῦ βουλευμάτων. ἐπειδή τε μηδὲν ὁμολογῆσαι ἠθέλησεν, ἐν ἀδέσμῳ φυλακῇ περιεῖπε, καὶ πρὸς τὸν Τραϊανὸν ἐπέστελλεν, ἀξιῶν διαλλαγῆναί οἱ ἐπὶ τῷ τὸν Λογγῖνον ἀνακομίσασθαι. ἀποκριναμένου δέ τινα αὐτῷ τοῦ Τραϊανοῦ μέσα, ἐξ ὧν οὔτ' ἐν μεγάλῳ οὔτ' ἐν μικρῷ λόγῳ τὸν Λογγῖνον ποιεῖσθαι δόξειν ἔμελλε, τοῦ μήτ' ἀπόλλεσθαι αὐτόν, μήτ' ἐπὶ πολλῷ σφίσιν ἀνασωθῆναι, Δεκέβαλος μὲν ἀνεῖχεν ἔτι διασκοπῶν ὅ τι πράξῃ· Λογγῖνος δὲ ἐν τούτῳ φαρμάκου εὐπορήσας, ἔπιε καὶ ἀπέθανε. Τραϊανὸς δὲ γέφυραν λιθίνην ἐπὶ τοῦ Ἴστρου κατεσκευάσατο· περὶ ἧς οὐκ ἔχω πῶς ἂν ἀξίως αὐτὸν θαυμάσω. ἔστι μὲν γὰρ καὶ τἆλλα αὐτοῦ ἔργα διαπρεπέστατα, τοῦτο δὲ καὶ ὑπὲρ ἐκεῖνα. ὡς γὰρ κρηπῖδές εἰσι λίθου τετραπέδου εἴκοσι, τὸ μὲν ὕψος πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ποδῶν, πλὴν τῶν θεμελίων, τὸ δὲ πλάτος ἑξήκοντα· καὶ αὗται ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν ἀπ' ἀλλήλων πόδας ἀπέχουσαι, *ἁψῖσι συνῳκοδομημέναι) πῶς οὐκ ἄν τις τὸ ἀνάλωμα τὸ ἐς αὐτὰς δαπανηθὲν, θαυμάσειε; πῶς δ' οὐκ ἄν τις

τὸν τρόπον

† τί ποτ' οὖν ἕκαστα αὐτῶν ἔν τε ποταμῷ [πολλῷ] καὶ ἐν ὕδατι δινώδει καὶ ἐδάφει ἰλυώδει ἐγένετο; οὐ γάρ ἢ καὶ * παρεκτρέψαι ποι τὸ ῥεῦμα ἠδυνήθη. τὸ δὲ δὴ πλάτος τοῦ ποταμοῦ εἶπον, οὐχ ὅτι διὰ τοσούτου ῥεῖ, (καὶ γὰρ ἐπὶ διπλάσιον ἔστιν οὗ καὶ ἐπὶ τριπλάσιον αὐτοῦ πελαγίζει) ἀλλ' ὅτι τό τε στενώτατον καὶ τὸ ἐπιτηδειότατον ἐς τὸ γεφυρωθῆναι τῆς ἐκείνῃ χώρας τοσοῦτόν ἐστιν· ὅσῳ δὲ δὴ ἐς στενὸν ταύτῃ ἐκ πελάγους μεγάλου καταβαίνων, καὶ ἐς πέλαγος αὖθις μεῖζον προχωρῶν * κατακλείεται, τόσῳ που καὶ ῥοωδέστατος καὶ βαθύτατος γίγνεται· ὥστε καὶ τοῦτο ἐς τὴν χαλεπότητα τῆς κατασκευῆς τῆς γεφύρας τείνει. Ἡ μὲν οὖν μεγαλόνοια τοῦ Τραιανοῦ καὶ ἐκ τούτων δείκνυται· οὐ μέντοι καὶ * εἰ ὠφέλειάν τινα ἡμῖν ἡ γέφυρα παρέχεται, ἀλλ' ἑστᾶσιν αἱ κρηπῖδες ἄλλως δίοδον οὐκ ἔχουσαι, καθάπερ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μόνον γενόμεναι, ἵν' ἐπιδείξωσι τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν οὐδὲν ὅ τι οὐ δυναμένην ἐξεργάσασθαι. ὁ μὲν γὰρ Τραιανός, δείσας μή ποτε παγέντος τοῦ Ἴστρου, πόλεμος τοῖς πέραν Ῥωμαίοις γένηται, ἐποίησε τὴν γέφυραν, ἵνα αἱ ἐπιβασίαι ῥᾳδίως δι' αὐτῆς διεξίωσιν· Ἀδριανὸς δὲ τοὐναντίον, φοβηθεὶς μὴ καὶ τοῖς βαρβάροις τοὺς φρουροὺς αὐτῆς βιαζομένοις ῥᾳδία διάβασις ἐς τὴν Μυσίαν ᾖ, ἀφεῖλε τὴν ἐπιπολῆς κατασκευήν. Τραιανὸς δὲ, διὰ ταύτης τῆς γεφύρας τὸν Ἴστρον περαιωθείς, καὶ δι' ἀσφαλείας μᾶλλον ἢ διὰ σπουδῆς τὸν πόλεμον ποιούμενος, σὺν χρόνῳ καὶ μόλις ἐκράτησε τῶν Δακῶν, πολλὰ μὲν αὐτὸς στρατηγίας ἔργα καὶ ἀνδρίας ἐπιδειξάμενος, πολλὰ δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ κινδυνευσάντων καὶ ἀριστευσάντων. ἔνθα δὴ καὶ ἱππεύς τις κακῶς πληγείς, ἐξήχθη μὲν ἐκ τῆς μάχης ὡς καὶ θεραπευθῆναι δυνάμενος, αἰσθόμενος δὲ ὡς ἀνίατος εἴη, ἔκ τε τοῦ σκηνώματος ἐξεπήδησεν, (οὐ γάρ πω τὸ κακὸν αὐτοῦ καθῖκτο) καὶ ἐς τάξιν αὖθις καταστὰς ἑαυτόν, ἀπέθανε, μεγάλα ἐπιδειξάμενος. Δεκέβαλος δέ, ὡς καὶ τὸ βασίλειον αὐτοῦ καὶ ἡ χώρα κατείληπτο σύμπασα, καὶ αὐτὸς ἐκινδύνευεν ἁλῶναι, διεχρήσατο ἑαυτόν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐς τὴν Ῥώμην ἀπεκομίσθη· καὶ οὕτως ἡ Δακία Ῥωμαίων ὑπήκοος ἐγένετο, καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ ὁ Τραιανὸς κατῴκισεν. εὑρέθησαν δὲ καὶ οἱ τοῦ Δεκεβάλου θησαυροί, καίτοι ὑπὸ τὸν ποταμὸν τὸν Σαργετίαν τὸν παρὰ τοῖς βασιλείοις αὐτοῦ, κεκρυμμένοι. διὰ γὰρ αἰχμαλώτων τινῶν τόν τε ποταμὸν ἐξέτρεψε, καὶ τὸ ἔδαφος αὐτοῦ ὤρυξε· καὶ ἐς αὐτὸ πολὺν μὲν ἄργυρον, πολὺν δὲ χρυσόν, τά τε ἄλλα τὰ τιμιώτατα

admirationis habet, quod hęc in * fluuio gurgitibus pleno, limoſoq; alueo facta ſunt: quodq; fluxus eius fluminis alio auerti nō potuit. Neq; vero latitudo ipſius idcirco a me dicta eſt, q * permagna ſit: (nonnunquam enim duplo triploque maius inundat) ſed quod tāta ſit in eo loco anguſtiſſimo: quo tamen nullus erat ad faciendos pōtes accommodatior. Quo in loco quanto magis flumen ex lato in anguſtū fluit, rurſumq; ex anguſto multo fit latius, tāto rapidius fertur, altiusque eſt: vt id pontis faciendi difficultatem maxime augeat. Ex quo Traiani magnitudo animi intelligi facile poteſt. Is pons nobis quidem nulli eſt vſui: (nec enim tranſitur) exſtant pilæ eius oſtentationis cauſa: quaſi tantummodo factæ ſint vt conſtet ex iis, *nihil eſſe quod humano ingenio effici non poſſit.* Hunc pontem Traianus fecit, metuens ne Danubio cōglaciato frigoribus, Romanis qui trans flumen eſſent, bellum inferretur: quod ſi eueniret, vt poſſet per eum copias facile traducere. Sed Adrianus contra metuens, ne barbari oppreſſis cuſtodib. pontis, in Myſiam facile tranſirēt, ſuperiores partes eius diſturbari iuſſit. Igitur Traianus, eo ponte facto, Danubium tranſiit: dein ſecure bellum geſſit magis quā celeriter: ac Dacos vix tandē ſubegit. Multa in eo bello ipſe ſtrenui Imperatoris, ac viri fortis facinora edidit: multaq; pericula milites eius adierunt, ſeque fortes viros præſtiterūt. Ex quib. vnus eques ſaucius exportatus ex prœlio ad ſananda vulnera, vbi deſperatam eſſe ſalutem cognouit, ex tabernaculo (nondum enim vis mali eū oppreſſerat) iterum in aciem proceſſit; magnisque rebus geſtis, mortuus cōcidit. Decebalus, poſtquam regiam regionemq; ſuam omnem captam eſſe cognouit, imminereq; periculum ne ipſe quoque caperetur, manus ſibi attulit. Eius caput Romam perlatum eſt, & Dacia in * poteſtatem venit populi Romani, in eamq; Traianus coloniam deduxit. Theſauri Decebali, quamquam in Sargetia flumine, non procul a regia eius repoſiti erāt, inuenti ſunt. Decebalus enim, flumine opera captiuorū auerſo, perfoſſoque alueo, magnam vim argenti aurique, tum pretioſiſſimas quaſque res atq; delicatiſſimas,

quæ conſeruari poterant, eo congeſſerat; iisq; rebus magnis lapidib. aggeribusq; tectis, flumẽ priſtino alueo reſtituerat. Præterea veſtes, & alia quæ ſunt eiuſdem generis, abdiderat in ſpeluncas per eoſdem ſeruos; eoſque peracto negotio iuſſerat occidi, ne, quod actum erat, patefacerẽt. Sed Bicilis, ſocius & familiaris Decebali, cui res erat cognita, captus, hos theſauros indicauit. Per id tẽpus Palma præfectus Syriæ, cepit eã Arabiæ partem quæ Petram attingit, redegitque in dicionem populi Romani.

Ad Traianum reuerſum in vrbem, quam plurimæ legationes a barbaris gentibus, & in primis ab Indis venerunt. Is ſpectacula edidit dierũ centũ vigintitrium; *in quib. interdum cæſæ ſunt feræ mãſuetæq; beſtiæ mille, interdum etiã ad decẽ milia: itemq; gladiatorũ decem milia inter ſe certauerunt. Iiſdem temporib. ſtrauit paludes Põtinas lapidibus; exſtruxitque iuxta vias ædificia, ponteſq; magnificentiſſimos fecit; ac nummum omnẽ adulterinũ conflauit. Suram Licinium, qui tum deceſſerat, affecit publica ſepultura, eique ſtatuam collocari iuſſit. Hic adeo diues fuerat & potens, vt Gymnaſium ædificauerit populo Romano ſuis ſumptibus; tantaque fide atque amicitia fuerat cum Traiano coniunctus, vt cum ſæpe eſſet apud eum ab inuidis & inimicis accuſatus, Traianus nihilo minus domum eius inuocatus ad cœnam venerit, dimiſſaque cuſtodia medicum Suræ primum omnium ad ſe vocauerit, eique permiſerit vt ſuos oculos . . . Quo facto, tonſorem eiuſdem venire iuſsit; isque mentum Imperatoris raſit. nam hæc vetus cõſuetudo ciuium Romanorum ac principum fuit: Adrianus enim primus barbam nutriuit. Poſt hæc Traianus cœnauit lotus; poſteroq; die amicis ſuis, qui Suræ maledicere ſemper, eumque calumniari cõſueuerant, reſpondit: *Si me, inquit, Sura interficere voluiſſet, heri quidem certe interfeciſſet.* Itaq; permagnum fuit, quod Traianus in homine accuſato inſidiarum, periclitari voluerit: ſed multo profecto maius, quod numquã timuerit vt quidquam tale ab illo ſibi accideret. *Cuidam etiam principio, cum præficeret eum pretorianis cohortibus, atque ipſum ob eam cauſam gladium accingere oporteret; Traianus nudum porrexit, dixitque; *Accipe gladium, quem pro me, ſi bene atque ratione imperauero, diſtringes:*

καὶ ὑγρότητά τινα ἀνέχειν δυναμένων ἐμβαλὼν, λίθοις τε ἐπ' αὐτοῖς ἐπέθηκε, καὶ χοῦν ἐπεφόρησε· καὶ μετὰ τοῦτο τὸν ποταμὸν ἐπήγαγε· καὶ ἐς τὰ σπήλαια διὰ τῶν αὐτῶν ἐκείνων τά τε ἱμάτια καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὁμοιότροπα κατέθετο. ποιήσας δὲ ταῦτα, διέφθειρεν αὐτοὺς, ἵνα μηδὲν ἐκλαλήσωσι. Βίκιλις δέ τις ἑταῖρος αὐτοῦ, τὸ γεγονὸς εἰδὼς, ἑάλω τε καὶ κατεμήνυσε ταῦτα. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ Πάλμας τῆς Συρίας ἄρχων, τὴν Ἀραβίαν τὴν πρὸς τῇ Πέτρᾳ ἐχειρώσατο, καὶ Ῥωμαίων ὑπήκοον ἐποιήσατο. Παρὰ [δὲ] τὸν Τραϊανὸν ἐς τὴν Ῥώμην ἐλθόντα, πλεῖσται πρεσβεῖαι ἄλλων τε βαρβάρων καὶ Ἰνδῶν ἀφίκοντο. καὶ θέας ἐν τρισὶ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἡμέραις ἐποίησεν· ἐν αἷς θηρία τε καὶ βοτὰ χίλιά που καὶ μύριά που ἐσφάγη, καὶ μονομάχοι μύριοι ἠγωνίσαντο. Καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τά τε ἕλη τὰ * Πομπτινὰ ὡδοποίησε λίθῳ, καὶ τὰς ὁδοὺς παροικοδομήσας καὶ γεφύραις μεγαλοπρεπεστάταις ἐξεποίησε. τό τε νόμισμα πᾶν τὸ ἐξίτηλον συνεχώνευσε. Τῷ δὲ Σύρρᾳ τῷ Λικινίῳ καὶ ταφὴν δημοσίαν καὶ ἀνδριάντα ἔδωκε τελευτήσαντι· ὅστις ἐς τοῦτο καὶ πλούτου καὶ αὐχήματος ἀφίκετο, ὥστε καὶ γυμνάσιον Ῥωμαίοις οἰκοδομῆσαι. τοσαύτῃ δὲ φιλίᾳ καὶ πίστει πρὸς ἀλλήλους ἐκέχρηντο, ὥστε πολλάκις αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διαβαλλομένου, καὶ τῶν φθονούντων αὐτῷ ἐπὶ πολὺ ἐγκειμένων, ὁ Τραϊανὸς οἴκαδε πρὸς αὐτὸν ἄκλητος ἐπὶ δεῖπνον ἦλθε· καὶ πᾶσαν τὴν φρουρὰν ἀποπέμψας, ἐκάλεσε πρῶτον μὲν τὸν ἰατρὸν αὐτοῦ, καὶ δι' ἐκείνου τοὺς ὀφθαλμοὺς . . . ἔπειτα τὸν κουρέα, καὶ δι' ἐκείνου τὸ γένειον ἐξύρατο. τοῦτο γὰρ ἐκ παλαιοῦ πάντες οἱ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες ἐποίουν· Ἀδριανὸς γὰρ πρῶτος γενειάζειν κατέδειξε. πράξας δὲ ταῦτα, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ λουσάμενος καὶ δειπνήσας, ἔπειτα τοῖς φίλοις τοῖς εἰωθόσιν ἀεί τι περὶ αὐτοῦ φαῦλον λέγειν, ἔφη τῆς ὑστεραίας ὅτι Εἰ ἤθελέ με Σύρρας ἀποκτεῖναι, χθὲς ἂν ἀπεκτόνει. Μέγα μὲν οὖν ἐποίησε καὶ τὸ * κινδυνεῦσαι πρὸς διαβεβλημένον ἄνθρωπον· πολὺ δὲ μεῖζον, ὅτι ἐπίστευσε μηδὲν ἂν ποτε ὑπ' αὐτοῦ παθεῖν. ἀλλὰ καὶ ὅτε * πρῶτον τῷ μέλλοντι τῶν δορυφόρων ἐπάρξειν, τὸ ξίφος, ὃ παραζώννυσθαι αὐτὸν ἐχρῆν, ὤρεξεν, ἐγύμνωσέ τε αὐτὸ, καὶ ἀνατείνας ἔφη, Λάβε τοῦτο τὸ ξίφος ἵνα, ἂν μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἐμοῦ,

ἂν δὲ

ἂν δὲ κακῶς, κατ' ἐμοῦ αὐτῷ χρῆσαι. Ἔστησε δὲ καὶ τοῦ Σοσσίου τοῦ τε Πάλμου καὶ τοῦ Κέλσου εἰκόνας· οὕτω που αὐτοὺς τῶν ἄλλων προετίμησε. τοὺς μέντοι ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ, ἐν οἷς ἦν καὶ Κράσσος, ἐτιμωρεῖτο, εἰσάγων εἰς τὴν βουλήν. Κατεσκεύασε δὲ καὶ βιβλίων ἀποθήκας· καὶ ἔστησεν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ κίονα μέγιστον, ἅμα μὲν ἐς ταφὴν ἑαυτοῦ, ἅμα δὲ εἰς ἐπίδειξιν τοῦ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἔργου. παντὸς γὰρ τοῦ χωρίου ἐκείνου ὀρεινοῦ ὄντος, κατέσκαψε τοσοῦτον ὅσον ὁ κίων ἀνίσχει, καὶ τὴν ἀγορὰν ἐκ τούτου πεδινὴν κατεσκεύασε. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐστράτευσεν ἐπ' Ἀρμενίους καὶ Πάρθους, προφάσει μὲν, ὅτι μὴ τὸ διάδημα ὑπ' αὐτοῦ εἰλήφει, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Πάρθων βασιλέως ὁ τῶν Ἀρμενίων βασιλεύς· τῇ δ' ἀληθείᾳ, δόξης ἐπιθυμίᾳ. ἐπεὶ δὲ ἐνέβαλεν εἰς τὴν πολεμίαν, ἀπήντων αὐτῷ οἱ τῇδε σατράπαι καὶ βασιλεῖς μετὰ δώρων· ἐν οἷς καὶ ἵππος ἦν δεδιδαγμένος προσκυνεῖν. τοῖς τε γὰρ ποσὶ τοῖς προσθίοις ὤκλαζε, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοὺς τοῦ πέλας πόδας ὑπετίθει.

Τραϊανὸς δὲ, ἀμαχεὶ πάντα χειρούμενος, ἐς Σάταλα ἦλθε καὶ ἐς Ἐλέγειαν τῆς Ἀρμενίας χωρία· καὶ τὸν Ἡνιόχων βασιλέα ἐτίμησε, Παρθαμασίριν δὲ τὸν Ἀρμενίων ἐτιμωρήσατο. Ἐπεὶ δὲ πᾶσαν τὴν Ἀρμενίων χώραν εἷλε, καὶ πολλοὺς τῶν βασιλέων τοὺς μὲν ὑποπεσόντας ἐν τοῖς φίλοις ἦγε, τοὺς δέ τινας καὶ ἀποθανόντας ἀμαχεὶ ἐχειροῦτο· ταῦτά τε ἄλλα ἐψηφίζετο αὐτῷ πολλὰ ἡ βουλὴ, καὶ Ὄπτιμον, εἴτ' οὖν ἄριστον, ἐπωνόμασεν. Ἐβάδιζεν ἀεὶ μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ πεζῇ, διεκόσμει τε αὐτοὺς κατὰ πᾶσαν τὴν πορείαν καὶ διέταττεν, ἄλλοτε ἄλλως ἄγων· τούς τε ποταμοὺς, ὅσους γε καὶ ἐκεῖνοι, πεζῇ διέβαινε. καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἀγγελίας ψευδεῖς καὶ τὰ τῶν προσκόπων ἐποίει· ἵν' ἅμα τε τὰ τακτικὰ μελετῷεν, καὶ ἕτοιμοι πρὸς πάντα καὶ ἀνέκπληκτοι εἶεν. καὶ ὠνομάσθη μὲν, ἐπεὶ καὶ τὴν Νίσιβιν εἷλε καὶ τὰς Βάτνας, Παρθικός· πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῇ τοῦ Ὀπτίμου προσηγορίᾳ, ἢ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις, ἅτε καὶ τῶν τρόπων αὐτοῦ μᾶλλον ἢ τῶν ὅπλων οὔσῃ, ἐσεμνύνετο. Διατρίβοντος δὲ αὐτοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ, σεισμὸς ἐξαίσιος γίγνεται· καὶ πολλαὶ μὲν ἔκαμνον πόλεις, μάλιστα δὲ ἡ Ἀντιόχεια ἐδυστύχησεν. ἅτε γὰρ τοῦ Τραϊανοῦ ἐκεῖ χειμάζοντος, καὶ πολλῶν μὲν στρατιωτῶν, πολλῶν δὲ ἰδιωτῶν κατά τε δίκας καὶ κατὰ πρεσβείας, ἐμπορίας τε καὶ

ſin minus, eo ad interitum meum vtere. Soſſio quoq;, & Palmæ, & Celſo ſtatuas poſuit; quos viros habuit in honore præ ceteris omnibus. In eos vero qui cōtra ſe cōiurauerant, (in quorum numero Craſſus fuit) *cauſa cognita a Senatu, animaduertit. Bibliothecas exſtruxit, ac in foro ſuo columnam maximā collocauit, partim ſepeliēdi ſui cauſa, partim vt opus quod ipſe circa forū fecerat, poſteris oſtenderet. nam eum locum montoſum, quāta eſt altitudo columnę, perfodit, forumq; eo pacto cōplanauit. Poſt hęc bellū intulit Armeniis, Parthiſq;, propterea quod (vt ipſe dicebat) rex Armeniorum nō ab ſe, ſed a rege Parthorū diadema accepiſſet: ſed reuera id bellum ſuſcepit adductus gloriæ cupiditate. Poſtquam in fines hoſtiū peruenit, ſatrapę qui regionem tenebant, regesq;, cum magnis munerib. ei proceſſerunt obuiam, in primiſq; adduxerunt equum doctū hominem venerari, ita vt flecteret anteriora genua, & ceruicem pedib. eius qui prope adeſſet, ſubmitteret. Traianus cepit cūcta nullo facto prœlio: dein Satala & Elegiam, quæ ſunt vrbes Armeniæ, profectus, Heniochorum regem honore affecit, & Parthamaſirem regem Armeniorū puniuit: captaque Armenia, reges qui deditionem fecerāt, habuit in numero amicorum; ceteros etiam mortuos abſque pugna cepit. Tū ei multa decreta ſunt a Senatu; ſed in primis *Optimus* cognominatus eſt. Pedib. iter faciebat ſemper cū exercitu; inſtruebatq; milites, quoties proficiſceretur; eosque variis modis ductabat. Pedibus non aliter quam illi, tranſibat flumina: nonnumquam falſos rumores pro veris, & maxime de iis reb. quas exploratores retuliſſent, ſpargebat: vt *milites celeriter imperata facere aſſueſcerent, promptique ad omnia & intrepidi eſſent. Ad hæc Niſibi Batnisque captis, *Parthicus* cognominatus eſt: ſed cognomine Optimi multo magis gloriari videbatur; ex quo natura moresque eius ſuauiſsimi magis quam arma cognoſcerentur.

Dum moraretur Antiochiæ, ingens terræmotus factus eſt; quo multis ciuitatibus, ſed Antiochiæ præſertim, magna clades allata eſt. In qua vrbe cum Traianus hiemaret, cumque eo magnus numerus militum; magnaq; priuatorum hominum multitudo, litium, legationum, negotiationis, &

ſpectaculorum cauſa vndiq; cõueniſſet, id damnũ ad omnes nationes populosque ita pertinuit, vt in vrbe Antiochia omnis orbis terrarũ ſubiectus imperio Romano detrimentũ acceperit. Hunc terrę motũ multa pręceſſere fulmina, flau…q; vehementes venti atq; inſolentes: ſed ex iis tãta calamitas nunquam ſperabatur futura. Primum. n. de improuiſo mugitus terræ maximus: * poſt fremit* horribilis auditus eſt. Terra ſublime tolli cœpit, ędificia ſurſum erigi, erecta partim ruere & cõquaſſari, partim velut in ſumma tempeſtate nutare huc atq; illuc cõmota: loca deſtituta ædificiis mirũ in modũ agitari, materies ædificiorũ frangi, lateres collidi, lapides cõquaſſari, ac poſtremo eorũ omnium horribilis fragor eſſe. Tãtus vero puluis excitatus fuit, vt nõ videre, non alloqui, non audire quemquã per eũ liceret. Multi mortales extra ædes afflicti eſſe, quod agitati iactatiq;, tandẽ velut ex locis ſuperiorib. præcipitati colliderentur. Qua ex re alii mutilari, alii interire, quod arbores etiã conuellerentur radicitus. Eorum vero qui in vrbe remanſerant, infinita multitudo periit. Multi. n. impetu hominũ cadentium aggerum ve occiderunt: multi quoq; caſu lapidum oppreſſi, exſtincti ſunt. Qui parte aliqua corporis preſſa lapidibus lignisve iacebant, miſerrimi erant; quod neque viuere, neq; mori poſſent ſubito. Et quamquã multi ex infinita ſcilicet eorũ multitudine euaſerunt, tamen eorundẽ magna pars læſa & mutila fuit; cũ alii fractis cruribus, alii priuati humeris, nõnulli fracta ceruice eſſe, complures ſanguinẽ euomere viderentur. In eorum numero fuit Pedo Cõſul: qui ſtatim mortuus eſt. In ſumma, nulla fuit grauis calamitas, quæ nõ ſit illis hominib. illata; ꝓpterea quod in hoc terrę motu facto diuinitus, homines inopes cõſilii neſciebãt huic malo mederi; quod alii cadentibus ædificiis opprimerentur, alii fame interirent; id quod accidit iis qui in vacuis locis, lignis forte ſuperſtantibus, aut in fornicib. & periſtyliis, incolumes ſeruabãtur. Cũ iam ceſſaſſet terræ motus, fuit qui ruinas audacter conſcenderet; qui poſtquã in iis vocem viuæ mulieris intellexit, quæ ſecũ habebat infantẽ, eumq; ac ſeipſam lacte ſuo ſuſtentabat, loco in

θεωρίαν πολλαχόθεν συμπεφοιτηκότων, οὔτε ἔθνος οὐδέν, οὔτε δῆμος οὐδεὶς ἀβλαβὴς ἐγένετο· καὶ οὕτως ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ πᾶσα ἡ οἰκουμένη ἡ ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις οὖσα, ἐσφάλη. ἐγένοντο μὲν οὖν καὶ κεραυνοὶ πολλοί, καὶ ἀλλόκοτοι ἄνεμοι· ἀλλ᾽ οὔτι καὶ προσεδόκησεν ἄν τις ἐκ τούτων τοσαῦτα κακὰ γενήσεσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ μύκημα ἐξαπίνης μέγα ἐβρυχήσατο· ἔπειτα βρασμὸς ἐπ᾽ αὐτῷ βιαιότατος ἐπεγίνετο· καὶ * ἄνω μὲν ἡ γῆ πᾶσα ἀνεβάλλετο, ἄνω δὲ καὶ τὰ οἰκοδομήματα ἀνεπήδα· καὶ τὰ μέν, ἄνωθεν ἐπαιρόμενα συνέπιπτε καὶ κατερρήγνυτο· τὰ δέ, καὶ δεῦρο καὶ ἐκεῖσε κλονούμενα ὥσπερ ἐν σάλῳ περιετρέπετο, καὶ ἐπὶ πολὺ καὶ τοῦ ὑπαίθρου προσκατελάμβανεν. ὅ τε κτύπος θραυομένων καὶ καταγνυμένων ξύλων ὁμοῦ, κεράμων, λίθων, ἐκπληκτικώτατος ἐγίνετο· καὶ ἡ κόνις πλείστη ὅση ἠγείρετο, ὥστε μήτε ἰδεῖν τινα, μήτε εἰπεῖν, μήτ᾽ ἀκοῦσαί τι δύνασθαι. τῶν δὲ δὴ ἀνθρώπων πολλοὶ μὲν καὶ ἐκτὸς τῶν οἰκιῶν ὄντες ἐπόνησαν. ἀναβαλλόμενοί τε γὰρ καὶ ἀναρριπτούμενοι βιαίως, εἶθ᾽ ὥσπερ ἀπὸ κρημνοῦ φερόμενοι, προσηράσσοντο· καὶ οἱ μὲν ἐπηρεοῦντο, οἱ δὲ ἔθνησκον· καί τινα καὶ δένδρα αὐταῖς ῥίζαις ἀνέθορε. τῶν δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καταληφθέντων ἀνεξεύρετος ἀριθμὸς ἀπώλετο. παμπόλλους μὲν γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ τῶν συμπιπτόντων ῥύμη ἔφθειρε, παμπληθεῖς δὲ καὶ τὰ χώματα ἔπνιξεν. ὅσοι δὲ δὴ μέρους τοῦ σώματος σφῶν ὑπὸ λίθων ἢ ξύλων κρατούμενοι ἔκειντο, δεινῶς ἐταλαιπώρησαν, μήτε ζῆν ἔτι μήτ᾽ ἀποθανεῖν αὐτίκα δυνάμενοι. καὶ ἐσώθησαν γὰρ ὅμως καὶ ἐκ τούτων· ἅτε καὶ ἐν ἀμυθήτῳ πλήθει, συχνοί· οὐδὲ ἐκεῖνοι πάντες ἀπαθεῖς ὑπεχώρησαν. συχνοὶ μὲν γὰρ σκελῶν, συχνοὶ δὲ ὤμων ἐστερήθησαν, ἄλλοι κεφαλῆς. ἄλλοι αἷμα ἤμεσαν· ὧν εἷς καὶ ὁ Πέδων ὁ ὕπατος ἐγένετο· καὶ εὐθύς τε γὰρ ἀπέθανε· συνελόντι δ᾽ εἰπεῖν, οὐδὲν τὸ παράπαν βιαίου πάθους τότε τοῖς ἀνθρώποις ἐκείνοις οὐ συνηνέχθη. καὶ ἐπὶ πολλὰς μὲν ἡμέρας καὶ νύκτας σείοντος τοῦ θεοῦ ἐν ἀπόροις καὶ ἀμηχάνοις ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν ἐρειπομένων οἰκοδομημάτων καταχωννύμενοι καὶ φθειρόμενοι, οἱ δὲ καὶ λιμῷ ἀπολλύμενοι, ὅσοις συνέβη ἐν διακένῳ τινὶ τῶν ξύλων οὕτω * κλιθέντων, ἢ καὶ ἐν ἀψιδώδει τινὶ μεταστυλίῳ σωθῆναι. καταστάντος δέ ποτε τοῦ κακοῦ, θαρσήσας τις ἐπιβῆναι τῶν πεπτωκότων, γυναικὸς ζώσης ᾔσθετο· αὕτη δὲ ἦν οὐ μόνη, ἀλλὰ καὶ βρέφος εἶχε, καὶ τρέφουσα τῷ γάλακτι καὶ ἑαυτὴν καὶ τὸ παιδίον * ἀντήρκεσεν· ἐκείνην τε ἀνο-

ρύξαντες

ῥύξαντες ἀνεσώσαντο μετὰ τοῦ τέκνου· κἀκ τούτου καὶ ἄλλα ἀνηρεύνων, ἐν οἷς ζῶντα μὲν οὐδένα ἔτι, πλὴν παιδίου πρὸς μαστοῖς τῆς μητέρα καὶ τεθνηκυίας θηλάζοντος, εὑρεῖν ἠδυνήθησαν. τοὺς δὲ νεκροὺς ἐξέλκοντες, οὐκέτ' οὐδὲ ἐπὶ τῇ σφετέρᾳ σωτηρίᾳ ἔχαιρον. Τοσαῦτα μὲν τότε πάθη τὴν Ἀντιόχειαν κατέλαβε· Τραϊανὸς δὲ διέφυγε μὲν διὰ θυρίδος ἐκ τοῦ οἰκήματος ἐν ᾧ ἦν, προσελθόντος αὐτῷ μείζονος τινὸς ἢ κατ' ἄνθρωπον, καὶ ἐξαγαγόντος αὐτὸν, ὥστε μικρὰ ἄττα πληγέντα περιγενέσθαι. ὡς δ' ἐπὶ πλείους ἡμέρας ὁ σεισμὸς ἐπεῖχεν, ὑπαίθριος ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ διῆγεν. ἐσείσθη δὲ καὶ αὐτὸ τὸ Κοράσιον οὕτως, ὥστε τὰ ἄκρα αὐτοῦ καὶ ἐπικλίνεσθαι καὶ ἀπορρήγνυσθαι, καὶ ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν ἐσπίπτειν δοκεῖν. ὄρη τε ἄλλα ὑφίζησε, καὶ ὕδωρ πολὺ ἐν οὐ μὲν πρότερον ἀνεφάνη, πολὺ δὲ καὶ ῥέον ἐξέλιπε.

Τραϊανὸς δὲ ἐς τὴν [τῶν] πολεμίων ὑπὸ τὸ ἔαρ ὑπεπήχθη. ἐπεὶ δὲ ἡ χώρα ἡ πρὸς τῷ Τίγριδι ἄφορος ναυπηγησίμων ξύλων ἐστὶ, τὰ πλοῖα ἃ ἐν ταῖς ὕλαις ταῖς περὶ τὴν Νίσιβιν ἐπεποίητο, ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἤγαγεν ἐφ' ἁμάξαις· οὕτω γάρ πως κατεσκεύαστο ὥστε διαλύεσθαι καὶ συμπήγνυσθαι· καὶ ἔζευξεν αὐτὸν κατὰ τὸ Καρδύνον ὄρος ἐπιπονώτατα. οἱ γὰρ βάρβαροι ἀντικαταστάντες, ἐκώλυον. ἀλλ' (ἦν γὰρ πολλὴ τῷ Τραϊανῷ καὶ τῶν νεῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν περιουσία) αἱ μὲν ἐζεύγνυντο πολλῷ τάχει, αἱ δὲ πρὸ ἐκείνων ἀνεκώχευον ὁπλίτας τε καὶ τοξότας φέρουσαι· ἕτεραι δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὡς διαβησόμεναι ἐπείρων. ἔκ τε οὖν τούτων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκπλήξεως τοῦ τοσαύτας ἅμα ναῦς ἀθρόας ἐξ ἠπείρου ἀξύλου ἀποφανῆναι, ἐνέδοσαν οἱ βάρβαροι, καὶ ἐπεραιώθησαν οἱ Ῥωμαῖοι· καὶ τήν τε Ἀδιαβηνὴν ἅπασαν παρεστήσαντο (ἔστι δὲ τῆς Ἀσσυρίας τῆς περὶ Νίνον μέρος αὕτη) καὶ τά τε Ἄρβηλα, καὶ τὰ Γαυγάμηλα, παρ' οἷς ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Δαρεῖον ἐνίκησε· ταῦτα τῆς δ' ἐστί· καί που καὶ Ἀτυρία διὰ τοῦτο βαρβαρισὶ, τῶν σίγμα ἐς τὸ ταῦ μεταπεσόντων, ἐκλήθη. Καὶ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι τῆς Βαβυλῶνος αὐτῆς ἐχώρησαν κατὰ πολλὴν τῶν κωλυόντων αὐτοὺς ἐρημίαν, ἅτε καὶ τῆς τῶν Πάρθων δυνάμεως ἐκ τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐφθαρμένης, καὶ τότε ἔτι στασιαζούσης. ἐνταῦθα μὲν οὖν τήν τε ἄσφαλτον εἶδε Τραϊανὸς, ἐξ ἧς τὰ τείχη Βαβυλῶνος ᾠκοδόμητο· τοσαύτην γὰρ ἀσφάλειαν, πλίνθοις ὀπταῖς ἢ καὶ λίθοις λεπτοῖς συμμιχθεῖσα, παρέχεται, ὥστε καὶ πέτρας καὶ σιδήρου παντὸς

quo erat, perfoſſo, vtrumq; incolumẽ ſeruauit. Quo facto, indagare cœperunt cetera; neminẽ tamen amplius viuũ inuenire potuerunt, pręter puerum alterũ, qui matris mortuæ vbera ſugebat. Cumq; inde mortuos eruerent, nequaquã præ dolore ſaluos ſe eſſe lætabantur. tanta calamitas Antiochiam inuaſerat. Traianus autẽ feneſtra ex ædibus, in quibus erat, effugit. nam cũ quidam inuſitatæ & plus quam humanæ magnitudinis, cũ ad ipſum veniſſet, eduxit foras. *Quibus rebus omnib. magno eſt timore perterritus: cumq; per multos dies terręmotus ceſſauiſſet, tamẽ ſub dio vitam agebat in Circo. Coraſius quoq; mõs ita cõcuſſus eſt, vt eius culmina ſubſidere & cõquaſſari, atq; in ipſam ciuitatẽ cadere viderentur. Subſedere pręterea alii montes: & aquæ, vbi antea viſę fuerant numquã, exſtiterunt: contra, nonnullæ, vbi fluxerãt, defecerunt. Ineunte vere Traianus in hoſtilem terrã ingreditur. Cumq; ea regio quæ ad Tigrim fluuium ſpectabat, materiã ad ædificandas naues nõ ferret, ea nauigia quæ in ſiluis apud Niſibin fecerat, plauſtris in flumen cõuchi iuſſit: (ita enim cõparata fuerant, vt diſſolui & coniungi poſſent) ægreque ad radices Cardyni montis pontẽ fecit in flumine cõtinuatis nauibus; quãuis hoſtes ex aduerſo collocati prohiberent. Nã Traiano tanta erat nauiũ copia, tantaq; multitudo militũ, vt aliæ celerrime cõiungerentur, aliæ plenæ grauis armaturæ militibus atq; ſagittariis, vim hoſtiũ ante prohiberent, aliæ huc & illuc ferrentur, quaſi tranſituræ eſſent. His rebus perterriti barbari, ſimul quod tanta multitudo nauigiorũ in regione vacua arboribus conſpiceretur, ipſi terga dant. Romani flumen tranſeunt, Adiabenenq; omnem (quæ pars Aſſyriæ ad Ninum pertinuit) in ſuam poteſtatem redigunt. Ad hæc, Arbela atque Gaugamela, vbi Alexander olim Darium ſuperauerat, capiunt: ea Attyria nominatur, littera S in T a barbaris cõmutata. Poſt Babylonem vſq; veniunt, propter hoſtium a quibus prohiberẽtur, ſolitudinem. Nam Parthorum vires comminutæ erant bellis ciuilibus: eratque inter eos adhuc ſeditio. Ibi Traianus vidit lacum bituminis, ex quo mœnia Babylonis ædificata fuerant. cuius tanta vis eſt, vt permixtum cum lateribus aut minutis lapidibus, quouis ſaxo ſit

aut ferro* potentius. Oſtium quoque eiuſdem ſpectauit; vnde tam grauis halitus manat, vt eum nulla animalia terreſtria, nullæque volucres perferant; cuius ſolo olfactu intereunt. ' Quod ſi is halitus ſeſe altius efferret, habitari certe circa eum locum non potuiſſet: nunc, quaſi in ſe reuolutus ille, in ſuo loco continetur. Ego quidem alterum huic conſimilem vidi Hierapoli, quod eſt oppidum Aſiæ; fecique periculum in auibus, & procubui vt inſpicerem eum halitũ; qui in ciſterna quadam concluditur, vbi theatrum ædificatum fuerat. Is ſpiritus omnibus animantibus peſtilens eſt, præterquam caſtratis hominibus; cuius rei cauſam equidem afferre nequeo; ea tantum, vt vidi audiuiq;, refero. Conſtituerat Traianus Euphratem facta foſſa in Tigrim deriuare, vt per eam naues ad pontem faciendum duceret. Sed vbi eum altiorem Tigri eſſe intellexit, mutauit cõſiliũ; veritus ne, ſi id faceret, Euphrates nauigari non poſſet, quod fluxus eius in decliuem partem ferretur. Itaque* cõuectis nauibus, quod paruum ſpatium inter vtrunque flumen intercedebat, (nam Euphrates totus in paludem fluit, indeque cum Tigri coniungitur) Tigrim traiicit; poſt, Cteſiphontem ingreditur. Qua vrbe capta, *Imperator* appellatus eſt, confirmato *Parthici* cognomine. Multa ei decreuit Senatus, ſed in primis, vt triumphos feſtosque dies ageret, quam plurimos vellet. Poſtquam Cteſiphontem cepit, ſtatuit mare rubrum traiicere. Sinus eſt maris Oceani, quẽ ſinum Erythræum, ab Erythra qui regnum illic tenuit, appellant. Meſſanam quoque inſulam Tigris, in qua Athambilus regnabat, nullo labore cepit; atque iis in locis, propter vim hiemis, & rapidum Tigrim, æſtumque maris, in magnum periculum venit. 'Sed & qui Spaſinis vallum (vrbem ita dictam) habitabant, erantque in dicione Athambili, Traianũ amice receperunt. Inde venit ad Oceanum: cuius cognita natura, in eoque viſo nauigio, quod curſum in Indiam tenebat, ita dixit; *Ego quidem ſi iuuenis eſſem, in Indiam traiicerem.* De Indis enim cogitare cœpit, ac de rebus eius gentis curioſe quærere: tum Alexandrum beatum dicere; nonnunquam tamen aſſerere, ſe longius progreſſum eſſe: idque ſcripſit ad Senatum: cum tamen ea quæ

ἰσχυρότερα αὐτὰ ποιεῖν. καὶ τὸ στόμιον ἐθεάσατο ὅθεν πνεῦμα δεινὸν ἀναδίδοται, ὥστε πᾶν μὲν ἐπίγειον ζῷον, πᾶν δὲ πετεινὸν ἀποφθείρειν, εἰ καὶ ἐφ' ὁποσονοῦν ὀσφραίνοιτό τι αὐτοῦ. καὶ εἴπερ ἐπὶ πολὺ ἄνω ἐχώρει, ἢ καὶ πέριξ ἐσκεδάννυτο, οὐδ' ἂν ᾠκεῖτο ὁ χῶρος· νῦν δὲ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ἀνακυκλούμενον κατὰ χώραν μένει. εἶδον ἐγὼ τοιοῦτον ἕτερον ἐν* Ἱεραπόλει τῆς Ἀσίας, καὶ ἐπειράθην αὐτοῦ δι' ὀρνέων, αὐτός τε ὑποκύψας καὶ αὐτὸς ὑπεριδὼν τὸ πνεῦμα· κατακέκλεισται γὰρ ἐν δεξαμενῇ τινι, καὶ θέατρον ὑπὲρ αὐτοῦ ᾠκοδόμηται. φθείρει τε πάντα τὰ ἔμψυχα, πλὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν τὰ αἰδοῖα ἀποτετμημένων. οὐ μὴν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ συννοῆσαι ἔχω. λέγω δὲ ἅ τε εἶδον ὡς εἶδον, καὶ ἃ ἤκουσα ὡς ἤκουσα. Τραϊανὸς δὲ ἐβουλεύσατο μὲν τὸν Εὐφράτην κατὰ διώρυχα εἰς τὸν Τίγριν ἐσαγαγεῖν, ἵνα τὰ πλοῖα δι' αὐτῆς καταχθέντα γέφυραν αὐτῷ ποιήσῃ* παράσχῃ. μαθὼν δὲ ὅτι πολὺ ὑψηλότερος τοῦ Τίγριδός ἐστι, τοῦτο μὲν οὐκ ἔπραξε, φοβηθεὶς μὴ καὶ ἄπλουν τὸν Εὐφράτην ἀπεργάσηται, ἀθρόου τοῦ ῥεύματος ἐς τὸ κάταντες φερομένου. ὑπερενεγκὼν δὴ τὰ πλοῖα ὁλκοῖς, διὰ τοῦ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐλαχίστου ὄντος (ὅ τε γὰρ ῥεῦμα τὸ τοῦ Εὐφράτου πᾶν ἐς τὸ ἕλος ἐκπίπτει, καὶ ἐκεῖθέν πως τῷ Τίγριδι συμμίγνυται) τὸν Τίγριν ἐπεραιώθη, καὶ ἐς τὴν Κτησιφῶντα εἰσῆλθε. παραλαβών τε αὐτὴν, αὐτοκράτωρ ἐπωνομάσθη, καὶ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Παρθικοῦ ἐβεβαιώσατο. ἐψηφίσθη δὲ αὐτῷ παρὰ τῆς βουλῆς τά τε ἄλλα καὶ νικητήρια ὅσα ἐθελήσει διεορτάσαι. Ἑλὼν δὲ τὴν Κτησιφῶντα, ἐπεθύμησεν ἐς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν καταπλεῦσαι· αὕτη δὲ τοῦ τε Ὠκεανοῦ μοῖρά ἐστι, καὶ ἀπό τινος ἐνδυναστεύσαντος ποτὲ ἐν αὐτῇ οὕτω κέκληται). καὶ τὴν μὲν νῆσον τὴν ἐν τῷ Τίγριδι τὴν Μεσσήνην, ἧς Ἀθάμβιλος ἐβασίλευεν, ἀπόνως ᾠκειώσατο· ὑπὸ δὲ δὴ χειμῶνος, τῆς τε τοῦ Τίγριδος ὀξύτητος, καὶ τῆς τοῦ Ὠκεανοῦ ἀναρροίας, ἐκινδύνευσε. καὶ οἱ τὸν Χάρακα δὲ *τὸν Σπασίνου καλούμενον οἰκοῦντες (ἐν δὲ δὴ τῇ τοῦ Ἀθαμβίλου ἐπικρατείᾳ ἦσαν) φιλικῶς αὐτὸν ὑπεδέξαντο. Κἀντεῦθεν ἐπ' αὐτὸν τὸν Ὠκεανὸν ἐλθὼν, τήν τε φύσιν αὐτοῦ καταμαθὼν, καὶ πλοῖόν τι ἐς Ἰνδίαν πλέον ἰδὼν, εἶπεν ὅτι Πάντως ἂν καὶ ἐπὶ τοὺς Ἰνδοὺς, εἰ νέος ἔτι ἦν, ἐπεραιώθην. Ἰνδούς τε γὰρ ἐνενόει, καὶ τὰ ἐκείνων πράγματα ἐπολυπραγμόνει· τόν τε Ἀλέξανδρον ἐμακάριζε, καὶ ἔλεγε καὶ ἐκείνου περαιτέρω προκεχωρηκέναι· καὶ τοῦτο καὶ τῇ βουλῇ ἐπέστελλε, μὴ δυνηθεὶς μηδὲ ἃ

*κεχείρωτο

κεχείρωται οὔσας. καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ ἄλλα τε ἔλαβε, καὶ ἐπινίκια ὅσων ἂν ἐθελήσῃ ἐθνῶν πέμψαι. διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν ἀεὶ σφίσι γραφομένων, οὔτε συνεῖναί τινα αὐτῶν, οὔτε ὀνομάσαι καλῶς ἐδύναντο. Καὶ οἱ μὲν ἀψῖδα αὐτῷ τροπαιοφόρον πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορᾷ αὐτοῦ παρεσκεύαζον, καὶ ἡτοιμάζοντο ὡς πορρωτέρω ἀπαντήσοντες εἰ ἐπανίοι. ἔμελλε δὲ ἄρα μήτε ἐς τὴν Ῥώμην ἐπαφίξεσθαι, μήτε ἄξιόν τι τῶν προκατειργασμένων πράξειν, καὶ προσέτι καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα ἀπολέσειν. ἐν γὰρ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἐπὶ τὸν Ὠκεανὸν κατέπλει, καὶ ἐκεῖθεν αὖθις ἀνεκομίζετο, πάντα τὰ ἑαλωκότα ἐταράχθη καὶ ἀπέστη· καὶ τοὺς παρὰ σφίσιν ἕκαστοι φρουροὺς οἱ μὲν ἐξέβαλον, οἱ δὲ ἀπέκτειναν. Μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Τραϊανὸς ἐν πλοίῳ, (καὶ γὰρ ἐκεῖσε ἦλθε κατά τε τὴν φήμην, ἧς οὐδὲν ἄξιον εἶδεν ὅτι μὴ χώματα καὶ μύθους καὶ ἐρείπια, καὶ διὰ τὸν Ἀλέξανδρον, ᾧ καὶ ἐνήγισεν ἐν τῷ οἰκήματι ἐν ᾧ ἐτετελευτήκει) μαθὼν δὲ ταῦτα, τόν τε Λούσιον καὶ τὸν Μάξιμον ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας ἔπεμψε. καὶ οὗτος μὲν ἀπέθανεν, ἡττηθεὶς μάχῃ· Λούσιος δὲ ἄλλα τε πολλὰ κατώρθωσε, καὶ τὴν Νίσιβιν ἀνέλαβε, τήν τε Ἔδεσσαν ἐξεπολιόρκησε, καὶ διέφθειρε καὶ ἐνέπρησε. ἑάλω δὲ καὶ ἡ Σελεύκεια πρός τε Ἐρυκίου Κλάρου καὶ πρὸς Ἰουλίου Ἀλεξάνδρου ὑποστρατήγων, καὶ ἐκαύθη. Τραϊανὸς δέ, φοβηθεὶς μὴ καὶ οἱ Πάρθοι τι νεοχμώσωσι, βασιλέα αὐτοῖς ἴδιον δοῦναι ἠθέλησε· καὶ ἐς Κτησιφῶντα ἐλθών, συνεκάλεσεν ἐς πεδίον τι μέγα πάντας μὲν τοὺς Ῥωμαίους, πάντας δὲ τοὺς Πάρθους τοὺς ἐκεῖ τότε ὄντας· καὶ ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν ἀναβάς, καὶ μεγαληγορήσας ὑπὲρ ὧν κατείργαστο, Παρθαμασπάτην τοῖς Πάρθοις βασιλέα ἀπέδειξε, τὸ διάδημα αὐτῷ ἐπιθείς. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τὴν Ἀρραβίαν ἦλθε, καὶ τοῖς Ἀγαρηνοῖς, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ἀφεστήκεσαν, ἐπεχείρησε. καὶ ἔστι μὲν οὔτε μεγάλη οὔτε εὐδαίμων ἡ πόλις· ἥ τε πέριξ χώρα ἔρημος ἐπὶ πλεῖστόν ἐστι, καὶ οὔθ᾽ ὕδωρ, ὅτι μὴ βραχὺ, καὶ τοῦτο δυσχερὲς, οὔτε ξύλον, οὔτε χιλὸν ἴσχει· καὶ πρός τι αὐτῶν τούτων ἀδύνατον τὴν προσεδρίαν πλήθει ποιούντων, πρός τε τοῦ ἡλίου, ὥσπερ που καὶ ἀνάκειται, ῥύεται. οὔτε γὰρ ὑπὸ Τραϊανοῦ τότε, οὔτε ὑπὸ Σεβήρου ὕστερον ἥλω, καίτοι καὶ καταβαλόντων μέρη τινὰ τοῦ τείχους αὐτῆς. Τραϊανὸς δὲ τούς τε ἱππέας πρὸς τὸ τεῖχος προπέμψας, ἐσφάλη, ὥστε καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον αὖθις ἐσαραχθῆναι· καὶ αὐτὸς παριππεύσας βραχὺ τοῦ ἐδέησε τρωθῆναι,

ceperat, tueri nõ poſſet. Cuiꝰ rei cauſa Senatus præter alia multa decreuit vt triumphos quotquot vellet, ageret. Nam cũ Traianus tot gentes ab ſe ſuperatas eſſe ſcriberet, Senatus eas neque cognoſcere, neq; nominare ſatis poterat. Itaq; cũ alia multa, tum vero arcũ triumphalẽ in foro ipſius ædificari iuſſit. Parabãt ciues redeunti longius obuiã procedere: ſed is numquã in Vrbem reuerſus eſt, neq;, vt extrema principiis reſponderent, efficere potuit. ea.n. quæ ſubegerat, amiſit. Dũ enim nauigat Oceanũ, atq; inde reuehitur, ea quę ceperat, omnia maximo tumultu defecerunt, præſidiis, quæ apud eas gẽtes reliquerat, deiectis cæſisq;. Atq; hæc ad Traianũ, dũ eſſet in naui, perferuntur. Nauigabat aũt adductus fama eorũ quæ illic eſſe ferebantur; (quæ tamẽ opinioni non reſponderũt: nihil.n. vidit præter aggeres, fabulas, ruinas) itemq; propter Alexandrũ, cui etiam parẽtauit in iis ædibus in quibus mortem obierat. Igitur cognita defectione, † Luciũ & Maximum cõtra rebelles mittit. Maximus, prœlio ſuperatꝰ, obiit: Lucius, præclare ſe geſſit; recuperauitq; Niſibin, Edeſſam expugnauit, direptãq; incendit. Seleucia ab Erycio Claro & Iulio Alexãdro legatis capta & incẽſa eſt. Traianus, metuens ne Parthi quoq; aliquid molirentur, regem eis dare cõſtituit. Itaq; vt Cteſiphontem venit, conuocatis in magnam planiciem Romanis omnibus, Parthiſque qui tũ aderant, excelſum tribunal cõſcendit. Ibi apud eos de reb. ab ſe geſtis gloriatur: deinde Parthis regem Parthamaſpatẽ deſignat, eiq; diadema imponit. Inde ꝓfectus in Arabiam, adoritur Agarenos, qui & ipſi defecerant; quorũ ciuitas neq; magna eſt, nec diues; finitimaq; regio magna ex parte deſerta eſt, q̃ in ea aquæ raro inueniãtur, atq; illæ parum ſalubres; quodq; in ea ligni pabuliq; magna ſit penuria. ex quo fit vt ibi magna hominum multitudo diu eſſe nõ poſſit. tum vero ardẽtiſſimis caloribus, quib. expoſita eſt, defenditur. Itaque eã neq; Traianus tunc, neque poſtea Seuerus cepit; cũ tamen partem aliquam muri diruerint. Traianus quidẽ, præmiſſis ad muros equitibus; qui graui damno affecti, in caſtra reuerterũt; eosq; ipſe cõſecutus,

† Luſiam,

quamquam veſtem regiam depoſuerat, ne ex ea agnoſceretur, tamen vix vulnera effugit. Barbari enim caniciei dignitate, vultusque grauitate animaduerſa, rati Traianũ eſſe, vt erat, non deſinebant contra eum iaculari; equitemq;, qui erat ei proximus, occiderunt. Ibi cælũ tonitru cõtremuit, irides viſę ſunt; fulgura, procellæ, turbines, grando, fulmina in Romanos cadere, quoties in illos impetũ facerẽt: cumq; cœnarẽt, muſcę in cibis & poculis omnem moleſtiam exhibere. Itaq; Traianus inde proficiſcitur, nec multo tempore poſt in morbum incidit. Interim Iudæi qui circum Cyrenen habitabant, Andrea quodã duce, Romanos pariter atque Gręcos cõcidunt, veſcunturq; eorum carnibus, eduntq; viſcera; tum oblinuntur eorum ſanguine, & pellibus induuntur. Multos a vertice ſerris diſcidere medios, multos obiecere beſtiis; multos etiam certare inter ſe coegerunt; ita vt interierint hominũ ad ducenta viginti milia. Præterea in Ægypto Cyproq;, Artemione duce, Cypriorum cædes conſimilis facta eſt; vbi deſiderata ſunt hominum ducenta quadraginta milia. Ex quo fit vt Iudæo in Cyprũ venire nõ liceat: quod ſi forte vi tempeſtatis in inſulam appulerit, interficitur. Sed Iudæi & ab aliis, & maxime a Lucio, quem Traianus miſerat, ſubacti ſunt. Traianus cogitabat iterum exercitũ in Meſopotamiam traducere; ſed ingraueſcente morbo, iter in Italiam cepit, P. Ælio Adriano in Syria cum exercitu relicto. Itaq; Romani, capta Armenia, ac magna parte Meſopotamiæ, ſuperatisque Parthis, fruſtra tot labores ſuſcepiſſe, totque adiiſſe pericula viſi ſunt; propterea quod Parthi Parthamaſpatem deteſtati, regi ſuis moribus cœperunt. Traianus morbi ſui cauſam venenum fuiſſe exiſtimauit: alii ſanguinem putant; qui, dum ex inferiorib. eius partib. quotannis profluere cõſueuiſſet, tum ſiſti cœpit. quin & apoplexia correptus eſt; vt parte aliqua corporis ſenſum amiſerit: ſed omnino aqua intercute laborauit. Tandem perlatus Selinuntem vrbem Ciliciç, quam nos Traianopolim appellamus, mortem ilico obiit. Regnauit annos decem & nouem, menſes VI, dies XV.

καίπερ τὴν βασιλικὴν στολὴν ἀποθέμενος, ἵνα μὴ γνωρισθῇ. τὸ δὲ πολιὸν αὐτοῦ τὸ γαῦρον καὶ τὸ σεμνοπρεπὲς τοῦ προσώπου ἰδόντες, ὑπετόπησάν τε εἶναι ὃς ἦν, καὶ ἐπετόξευον αὐτῷ, καὶ ἱππέα τινὰ τῶν συνόντων οἱ ἀπέκτειναν. ἐγίνοντο δὲ βρονταὶ, καὶ ἴριδες ὑπεφαίνοντο· ἀστραπαί τε καὶ ζάλη, χάλαζα καὶ κεραυνοὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέπιπτον, ὁπότε προσβάλοιεν. καὶ ὁπότε δὲ δειπνοῖεν, μυῖαι τοῖς βρώμασι καὶ τοῖς πόμασι προσιζάνουσαι, δυσχερείας ἅπαντα ἐνεπίμπλων. Καὶ Τραϊανὸς μὲν ἐκεῖθεν οὕτως ἀπῆλθε, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον ἀρρωστεῖν ἤρξατο. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ κατὰ Κυρήνην Ἰουδαῖοι, * Ἀνδρέαν τινὰ προεστησάμενοι σφῶν, τούς τε Ῥωμαίους καὶ τοὺς Ἕλληνας ἔφθειρον, καὶ τάς τε σάρκας αὐτῶν ἐσιτοῦντο, καὶ τὰ ἔντερα ἀνεδοῦντο, τῷ τε αἵματι ἠλείφοντο, καὶ τὰ ἀπολέμματα ἐνεδύοντο· πολλοὺς δὲ καὶ μέσους ἀπὸ κορυφῆς διέπριον· θηρίοις ἑτέρους ἐδίδοσαν, καὶ μονομαχεῖν ἄλλους ἠνάγκαζον· ὥστε τὰς πάσας δύο καὶ εἴκοσι μυριάδας ἀπολέσθαι. ἔν τε Αἰγύπτῳ πολλὰ ἔδρασαν ὅμοια, καὶ ἐν τῇ Κύπρῳ, ἡγουμένου σφίσιν Ἀρτεμίωνος· καὶ ἀπώλοντο καὶ ἐκεῖ μυριάδες τέσσαρες καὶ εἴκοσι. καὶ διὰ τοῦτ' * οὐδενὶ Ἰουδαίῳ ἐπιβῆναι αὐτῆς ἔξεστιν, ἀλλὰ, κἂν ἀνέμῳ τις βιασθεὶς εἰς τὴν νῆσον ἐμπέσῃ, θανατοῦται. Ἀλλ' Ἰουδαίους μὲν ἄλλοι τε καὶ Λούσιος ὑπὸ Τραϊανοῦ πεμφθεὶς κατεστρέψαντο· Τραϊανὸς δὲ, παρεσκευάζετο μὲν αὖθις ἐς τὴν Μεσοποταμίαν στρατεύσασθαι· ὡς δὲ τῷ νοσήματι ἐπιέζετο, αὐτὸς μὲν ἐς τὴν Ἰταλίαν ὥρμησε πλεῖν, Πόπλιον δὲ Αἴλιον Ἀδριανὸν ἐν τῇ Συρίᾳ κατέλιπε μετὰ τοῦ στρατοῦ. Οὕτω μὲν οἱ Ῥωμαῖοι τῆς τε Ἀρμενίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας τῆς πλείονος τῶν τε Πάρθων κρατήσαντες, μάτην ἐπόνησαν καὶ μάτην ἐκινδύνευσαν. καὶ γὰρ καὶ οἱ Πάρθοι τὸν Παρθαμασπάτην ἀπαξιώσαντες, ἐν τῷ σφετέρῳ τρόπῳ ἤρξαντο βασιλεύεσθαι. Ἐνόσησε δὲ ὁ Τραϊανὸς, ὡς μὲν αὐτὸς ὑπώπτευσεν, ἐκ φαρμάκου λήψεως· ὡς δέ τινες λέγουσιν, ἐπισχεθέντος αὐτῷ τοῦ αἵματος, ὃ κατ' ἔτος κάτω διεχώρει. ἐγένετο μὲν γὰρ καὶ ἀπόπληκτος, ὥστε καὶ τοῦ σώματός τι παρεθῆναι, τὸ δὲ ὅλον ὑδρωπίασε. καὶ ἐς Σελινοῦντα τῆς Κιλικίας ἐλθὼν, ἣν δὴ καὶ Τραϊανούπολιν καλοῦμεν, ἐξαίφνης ἀπέψυξε, μοναρχήσας ἔτη δεκαεννέα, καὶ μῆνας ἕξ, ἡμέρας [τε] πέντε καὶ δέκα.

ΑΔΡΙΑ-

ΑΔΡΙΑΝΟΣ.

ΑΔΡΙΑΝΟΣ δὲ, ὑπὸ μὲν Τραϊανοῦ οὐκ ἐσεποιήθη. ἦν μὲν γὰρ πολίτης αὐτοῦ, καὶ ἐπετροπεύθη ὑπ᾽ αὐτοῦ, γένους θ᾽ οἱ ἐκεκοινώνει, καὶ ἀδελφιδῆν αὐτοῦ ἐγεγαμήκει· τό τε σύμπαν, συνῆν αὐτῷ καὶ συνδιητᾶτο, τῇ τε Συρίᾳ ἐπὶ τῷ Παρθικῷ πολέμῳ προσετάχθη. οὐ μέντοι οὔτ᾽ ἄλλο τι ἐξαίρετον παρ᾽ αὐτοῦ ἔλαβεν, οὔθ᾽ ὕπατος ἐν πρώτοις ἐγένετο· ἀλλὰ καὶ Καίσαρα αὐτὸν καὶ αὐτοκράτορα, τοῦ Τραϊανοῦ ἄπαιδος μεταλλάξαντος, ὅ τε Ἀττιανὸς, πολίτης αὐτοῦ ὢν, καὶ ἐπίτροπος γεγονὼς, καὶ ἡ Πλωτῖνα ἐξ ἐρωτικῆς φιλίας πλησίον τε ὄντα, καὶ δύναμιν πολλὴν ἔχοντα, ἀπέδειξαν. ὁ γὰρ πατήρ μου Ἀπρωνιανὸς, τῆς Κιλικίας ἄρξας, πάντα τὰ κατ᾽ αὐτὸν ἐμεμαθήκει σαφῶς· ἔλεγε δὲ τά τε ἄλλα ὡς ἕκαστα, καὶ ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Τραϊανοῦ ἡμέρας τινὰς διὰ τοῦτο συνεκρύφθη, ἵν᾽ ἡ ποίησις προεκφοιτήσῃ. ἐδηλώθη δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν πρὸς τὴν βουλὴν γραμμάτων αὐτοῦ. ταῖς γὰρ ἐπιστολαῖς οὐκ αὐτὸς ἀλλ᾽ ἡ Πλωτῖνα ὑπέγραψεν· ὅπερ ἐπ᾽ οὐδενὸς ἄλλου ἐπεποιήκει. Ἦν δὲ, ὅτε ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, Ἀδριανὸς ἐν τῇ μητροπόλει Συρίας Ἀντιοχείᾳ, ἧς ἦρχεν. ἔδοξε δὲ ὄναρ πρὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔν τε αἰθρίᾳ καὶ ἐν εὐδίᾳ πολλῇ ἐς τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ σφαγὴν ἐμπεσεῖν, ἔπειτα καὶ ἐπὶ τὴν δεξιὰν παρελθεῖν, μήτε ἐκφοβῆσαι αὐτὸν, μήτε βλάψαι. Ἔγραψε δὲ πρὸς τὴν βουλὴν ὁ Ἀδριανὸς, ἀξιῶν βεβαιωθῆναι αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν καὶ παρ᾽ ἐκείνης, καὶ ἀπαγορεύων μηδὲν αὐτῷ μήτε τότε μήτε ἄλλοτε τιμ[illegible]ν τινα φέρον (οἷα εἰώθει γίγνεσθαι) ψηφισθῆναι, [illegible]ὴν ἄν τι αὐτὸς ποτὲ ἀξιώσῃ. Τὰ δὲ τοῦ Τραϊανοῦ ὀστᾶ ἐν τῷ κίονι αὐτοῦ κατετέθη, καὶ αἱ θέαι αἱ * Παρθικαὶ ὀνομασθεῖσαι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐγένοντο. ὕστερον γὰρ καὶ αὐτὴ, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ, κατελύθη. Ἀδριανὸς δὲ, καίτοι φιλανθρωπότατα ἄρξας, ὅμως διά τινας φόνους ἀρίστων ἀνδρῶν, οὓς ἐν ἀρχῇ τε τῆς ἡγεμονίας καὶ πρὸς τῇ τελευτῇ τοῦ βίου πεποίητο, διεβλήθη· καὶ ὀλίγου διὰ ταῦτ᾽ οὐδὲ εἰς τοὺς ἥρωας ἀνεγράφη. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ φονευθέντες, Πάλμας τε καὶ Κέλσος, Νιγρῖνός τε καὶ Λούσιος ἦσαν, * ὡς ἐν θήρᾳ δῆθεν ἐπιβεβουλευκότες αὐτῷ· οἱ δὲ, ἐφ᾽ ἑτέροις δή τισιν ἐγκλήμασιν, οἷα μεγάλα δυνάμενοι, καὶ πλούτου καὶ δόξης

ADRIANVS.

ADRIANVS a Traiano adoptatus non eſt; erat autem municeps eius, fueratque in eius curatione: ac cum eo vinculis propinquitatis & affinitatis cōiunctus erat: neptē enim eius in vxorem duxerat, degebatque cum eo omne tempus ętatis, ab eoque Parthico bello Syrię pręfectus fuerat: a quo tamen nihil aliud pręcipuum vnquā obtinuit. neque enim principio conſul factus eſt; ſed eū, defuncto Traiano ſine liberis, Attianus, qui municeps eius erat, curatorque fuerat; & Plotina, quæ amore ipſius capta erat, *Imperatorem deſignauerunt: quod non procul abeſſet, quodq; magnas copias haberet. Apronianus enim pater meus, qui Ciliciæ præfuit, quique res eius omnes certo cognouit, mihi ſingula recenſuit, atque illud in primis, mortem Traiani per aliquot dies in occulto fuiſſe, vt adoptio procederet; idq; ex litteris eius ad Senatū cognitum fuiſſe: quibus litteris nō ipſe, ſed Plotina ſubſcripſit: quod in alio factū fuerat numquā. Erat Adrianus, quo die Imperator deſignat⁹ eſt, Antiochiæ; quæ vrbs eſt metropolis Syriæ, cui præerat: pridie vero eius diei, cū cælum maxime ſerenū eſſet, viſum eſt ei in ſomnis, ignem de cælo in ſiniſtram partē iuguli ipſius cadere, mox ſerpere in dexteram; quo igne neq; perterritus, neque læſus eſſe ſibi videretur. Adrianus a Senatu petiit per litteras, vt ſibi Imperiū confirmaret; negauitque velle ſibi vllos vnquā honores decerni, vt erat antea conſuetudo, niſi eos ipſe a Senatu peteret. Traiani oſſa in columna ipſius ſepulta fuerunt, & ſpectacula quæ * *Parthica* nominabantur, per multos annos celebrata ſunt: poſtea vero, vt alia multa, in vſu eſſe deſierunt. Adrianus, quamquā fuit princeps humaniſſimus, tamen propter cędes quorundam bonorum ciuium, quas & initio principatus, & paulo ante quam moreretur, fecit, culpa nō caruit; parumq; abfuit quin ob eam cauſam ne in heroū quidem numerū referretur. Ii quos ſtatim vt adeptus eſt principatū, interfici iuſſit, fuere Palma, Celſus, Nigrinus, & *Luſius; quod inſidias ei in venatione feciſſe dicerentur: itemq; alii potentiſſimi & præclariſsimi viri ob alias cauſas

occiſi ſunt: propter quos Adrianus, cum vulgo murmurari intelligeret, non modo ſe purgare voluit, verum etiam interpoſito iureiurando negauit eos ſuo iuſſu fuiſſe interfectos. Paulo vero ante quã diſcederet e vita, *Seuerianum, Fuſcumq; nepotem eius necari iuſſit. Adrianus, quod ad gentem pertinet, fuit Adriani Afri filius; ſed ingenio ad ſtudia bonarum artium & vtriuſque linguæ prompto. Itaq; nonnullos libros ſoluta oratione, * & complures verſib. ſcriptos reliquit: erat enim gloriæ & honoris cupidiſſimus; ob eamque cauſam ceteris vel minimis rebus operam dedit. Nam & ſtatuas fecit, & tabulas pinxit: tum ea quæ in pace belloque gerantur, quæque ad regem priuatumve pertineant, ſe profitebatur ſcire; multoſque, propterea quod in aliqua arte aut facultate excellerent, oppreſſit, multoſq; ſuſtulit; cupiens ſcilicet ipſe omnibus antecellere. Ea cauſa fuit cur Fauorinum Gallum, ac Dionyſium Mileſiũ ſophiſtas tollere conatus ſit, * dum ſectatores eorum perderet. Dionyſius quidem Heliodoro magiſtro epiſtolarum Adriani ita fertur dixiſſe: *Cæſar tribuere tibi honores, & largiri pecuniam poteſt; oratorem vero facere non poteſt.* Fauorinus autem, cum cauſam immunitatis, quam habere in patria volebat, apud Adrianum agere ſtatuiſſet, veritusque eſſet ne in eo iudicio ſuperaretur, iniuriamq; acciperet, poſtquam in ius venit, nihil dixit quam, præceptorem ſuum ea nocte ſibi in ſomnis aſtitiſſe, monuiſſeque ne in patria, in qua natus eſſet, obire publica munera grauaretur. Adrianus vtrique quamuis grauiter iratus erat, tamen ignoſcendum putauit; propterea quod idoneã cauſam ad mortem eis afferendam non habebat. Apollodorum vero architectũ, qui Forum & Odêum & Gymnaſiũ opera Traiani Romę fecerat, primũ exſilio, deinde etiã morte mulctauit, propter admiſſa ſcelera, ſicuti dicebat: ſed tamen vera cauſa fuit, quod, cum Traianus cum illo quædã de his operib. communicaret, atq; interim Adrianus inepte, neſcio quid, diceret, ei Apollodorus ita reſpondit: *Abi, inquit, & cucurbitas pinge: nam tu hæc quidem certe ignoras.* Adrianus enim tũ forte tali pictura ſeſe iactabat. Itaq; poſtquã imperium adeptus eſt, memor veteris iniuriæ, * licentiam qua tũ ille vſus fuerat, nõ pertulit; ſed formã templi Veneris, quod Romæ fecit, ad eum miſit, vt magnum opus abſque opera eius fieri poſſe oſtenderet: tum quæſiuit ex eo,

ὑπήκοντες. ἐφ' οἷς Ἀδριανὸς οὕτω τῶν λογοποιουμένων ᾔσθετο, ὥστε καὶ ἀπελογήσατο, καὶ ἐπώμοσε μὴ κεκελευκέναι ἀποθανεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἐν τῇ τελευτῇ, *Σερβιανός τε ὑπῆρχον καὶ ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Φοῦσκος. Ἦν δὲ Ἀδριανὸς γένος μὲν, Ἀδριανοῦ Ἄφρου υἱός, φύσει δὲ φιλολόγος ἐν ἑκατέρᾳ τῇ γλώσσῃ. καί τινα πεζὰ καὶ ἐν ἔπεσι ποιήματα παντοδαπὰ καταλέλοιπε. φιλοτιμίᾳ τε γὰρ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ τἆλλα πάντα καὶ τὰ βραχύτατα ἐπετήδευε. καὶ γὰρ ἔπλασσε καὶ ἔγραφε, καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ εἰρηνικὸν καὶ πολεμικὸν, καὶ βασιλικὸν καὶ ἰδιωτικὸν εἰδέναι ἔλεγεν. ἐκ τούτου καὶ τῶν ἔν τινι προεχόντων πολλοὺς μὲν καθεῖλε, συχνοὺς δὲ καὶ ἀπώλεσε, βουλόμενος πάντων ἐν πᾶσι περιεῖναι. κἀκ τούτου καὶ τὸν Φαβωρῖνον τὸν Γαλάτην, τόν τε Διονύσιον τὸν Μιλήσιον τοὺς σοφιστὰς, καταλύειν ἐπεχείρει, τῷ τοὺς *ἀγωνιστὰς σφῶν ἐξαίρειν. ὅτε Διονύσιος πρὸς τὸν αὐτοῦ ἴδιον Ἡλιόδωρον τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ διαγαγόντα, εἰπεῖν λέγεται, ὅτι Καῖσαρ χρήματα μέν σοι καὶ τιμὴν δοῦναι δύναται, ῥήτορα δέ σε ποιῆσαι οὐ δύναται. καὶ ὁ Φαβωρῖνος μέλλων παρ' αὐτῷ περὶ τῆς ἀτελείας, ἣν ἐν τῇ πατρίδι ἔχειν ἠξίου, δικάσασθαι, ὑποτοπήσας καὶ ἐλαττωθήσεσθαι καὶ προσυβρισθήσεσθαι, ἐσῆλθε μὲν ἐς τὸ δικαστήριον, εἶπε δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι Ὁ διδάσκαλός μου ὄναρ τῆς νυκτὸς ταύτης ἐπιστάς μοι, ἐκέλευσε λειτουργεῖν τῇ πατρίδι, ὡς καὶ ἐν ἐκείνῃ γεγεννημένον. Ἀδριανὸς δὲ, τούτων μὲν, καίπερ ἀχθεσθεὶς σφίσιν, ἐφείσατο, μηδεμίαν εὔλογον ὀλέθρου κατ' αὐτῶν ἀφορμὴν λαβών· τὸν δὲ Ἀπολλόδωρον τὸν ἀρχιτέκτονα, τὸν τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ᾠδεῖον τό τε γυμνάσιον, τὰ τοῦ Τραϊανοῦ ποιήματα, ἐν τῇ Ῥώμῃ κατασκευάσαντα, τὸ μὲν πρῶτον ἐφυγάδευσεν, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπέκτεινε, λόγῳ μὲν ὡς πλημμελήσαντά τι, τὸ δ' ἀληθὲς, ὅτι τοῦ Τραϊανοῦ κοινουμένου τι αὐτῷ περὶ τῶν ἔργων, εἶπε τῷ Ἀδριανῷ παραλαλήσαντί τι, ὅτι Ἄπελθε, καὶ τὰς κολοκύνθας γράφε· τούτων γὰρ οὐδὲν ἐπίστασαι. ἐτύγχανε δὲ ἄρα τότε ἐκεῖνος τοιούτῳ τινὶ γράμματι σεμνυνόμενος. αὐτοκρατορεύσας οὖν τότε, ἐμνησικάκησε, καὶ τὴν παρρησίαν αὐτοῦ οὐκ ἤνεγκεν. αὐτὸς μὲν γὰρ τοῦ τῆς Ἀφροδίτης, τῆς τε Ῥώμης ναοῦ τὸ διάγραμμα αὐτῷ πέμψας, δι' ἔνδειξιν ὅτι καὶ ἄνευ ἐκείνου μέγα ἔργον γίγνεσθαι δύναται, ἤρετο

ei

εἰ δὲ ἔχοι τὸ κατασκεύασμα. ὁ δὲ ἀντεπέστειλε περί τε τοῦ ναοῦ, καὶ ὅτι καὶ μετέωρον αὐτὸν καὶ ὑποκεκενωμένον γενέσθαι ἐχρῆν· ἵν᾽ εἴς τε τὴν Ἱερὰν ὁδὸν *ἐκφανέστερος ἐξ ὑψηλοτέρου εἴη, καὶ ἐς τὸ κοῖλον τὰ μηχανήματα ἐσδέχοιτο, ὥστε καὶ ἀφανῶς συμπήγνυσθαι, καὶ ἐξ οὐ προειδότος εἰς τὸ θέατρον εἰσάγεσθαι· καὶ περὶ τῶν ἀγαλμάτων, ὅτι μείζονα ἢ κατὰ τὸν τοῦ ὕψους τοῦ μεγάλου λόγον ἐποιήθη. αἱ γὰρ θεαί, ἔφη, ἐξαναστῆναί τε καὶ ἐξελθεῖν ἐθελήσωσιν, οὐ *δυνηθήσονται. ταῦτα γὰρ ἄντικρυς αὐτοῦ γράψαντος, καὶ ἠγανάκτησε καὶ ὑπερήλγησεν, ὅτι καὶ ἐς ἀδιόρθωτον ἁμαρτίαν ἐπεπτώκει· καὶ οὔτε τὴν ὀργὴν οὔτε τὴν λύπην κατέσχεν, ἀλλ᾽ ἐφόνευσεν αὐτόν. καὶ οὕτω γε τοιοῦτος ἦν, ὡς καὶ τὸν *Ὅμηρον καταλύων, Ἀντίμαχον ἀντ᾽ αὐτοῦ εἰσάγειν, οὗ μηδὲ τὸ ὄνομα πολλοὶ πρότερον ἠπίσταντο.

Ἠιτιῶντο μὲν δὴ ταῦτά τε αὐτοῦ, καὶ τὸ [πάνυ] ἀκριβές, τό τε περίεργον καὶ τὸ πολύπραγμον. ἐθεράπευε δὲ αὐτὰ καὶ ἀνελάμβανε τῇ τε ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ καὶ προνοίᾳ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ δεξιότητι, καὶ τῷ μήτε τινὰ πόλεμον ταράξαι καὶ τοὺς ὄντας παῦσαι· μήτε τινὸς χρήματα ἀδίκως ἀφελέσθαι, καὶ πολλοῖς πολλὰ καὶ δήμοις καὶ ἰδιώταις καὶ βουλευταῖς τε καὶ ἱππεῦσι χαρίσασθαι. οὐδὲ γὰρ ἀνέμενεν αἰτηθῆναι, ἀλλὰ πάνυ πάντα πρὸς τὴν ἑκάστου χρείαν ἐποίει· καὶ τά τε στρατιωτικὰ ἀκριβέστατα ἤσκησεν, ὥστ᾽ ἰσχύοντα μήτ᾽ ἀπειθεῖν, μήτε ὑβρίζειν· καὶ τὰς πόλεις τάς τε συμμαχίδας καὶ τὰς ὑπηκόους μεγαλοπρεπέστατα ὠφέλησε. πολλὰς μὲν γὰρ καὶ εἶδεν αὐτῶν, ὅσας οὐδεὶς ἄλλος αὐτοκράτωρ, πάσαις δὲ (ὡς εἰπεῖν) ἐπεκούρησε, ταῖς μὲν ὕδωρ, ταῖς δὲ λιμένας, σῖτόν τε καὶ ἔργα, καὶ χρήματα, καὶ τιμὰς ἄλλαις ἄλλας διδούς. Ἦγε δὲ καὶ τὸν δῆμον τῶν Ῥωμαίων ἐμβριθῶς μᾶλλον ἢ θωπευτικῶς· καί ποτε ἰσχυρῶς αἰτοῦντί τι ἐν ὁπλομαχίᾳ, οὔτε ἔνευσε, καὶ προσέτι ἐκέλευσε τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Δομιτιανοῦ κηρυχθῆναι, Σιωπήσατε. οὐκ ἐλέχθη *μὲν γάρ. ὁ γὰρ κῆρυξ, ἀνατείνας τὴν χεῖρα, καὶ ἐξ αὐτοῦ *τούτου ἡσυχάσας, (ὥσπερ εἰώθασι ποιεῖν· οὐ γὰρ ἔστιν ὁπότε ὑπὸ κηρύγματος σιγάζονται) ἐπεὶ ἐσιώπησαν, ἔφη, Τοῦτο θέλει. καὶ οὐχ ὅτι τινὰ ὀργὴν τῷ κήρυκι ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ ἐτίμησεν αὐτόν, ὅτι τὴν δυσχέρειαν τοῦ κελεύσματος οὐκ ἐξέφηνεν. ἔφερε γὰρ τὰ

num id templum bene & ratione ædificatum eſſe videretur. Is reſcripſit, altius ampliusq; multo fieri oportuiſſe; quo magis & propter altitudinem ipſius in Viam ſacrã emineret, & propter amplitudinẽ machinas reciperet, quæ clam in eo compactæ, de improuiſo in theatrum perducerentur. Porro ſimulacra maiora facta eſſe dicebat, quam ratio altitudinis amplitudinisque templi pateretur. *Etenim*, inquit, *ſi deæ ſurgere, atq; inde exire voluerint, non poterunt.* Quæ cum Apollodorus aperte reſcripſiſſet, Adrianus ira incitatus, magnũ animo dolorem cepit; propterea q̃ inciderat in eum errorem, quem iam corrigere nõ poterat. Itaq; hęc res tantũ ei cruciatum doloremq; attulit, vt illum ob eã cauſam interfici iuſſerit. Cumq; eſſet Adrianus tali ingenio prę̨ditus, Homerum e medio tollere, atque Antimachum, cuius ne nomen quidem ante a pleriſq; cognitum erat, pro eo introducere cogitabat. Quæ cum in eo reprehenderẽtur, tum vero ei vitio dabatur, quod nimis magnũ ſtudium in inueſtigatione rerũ poneret, quodq; homo verſutus & callidus eſſet.

Hæc autem vitia leuiora faciebat, & compenſabat quodammodo ſedulitate, prouidentia, magnificentia, ſollertia: tum quod nõ modo bellũ nullum mouit, ſed etiam mota cõpoſuit: neq; vllius bona per iniuriã proſcripſit; quodq; multa populis priuatisq; hominibus, multa etiam Senatoribus & equitibus largitus eſt. Nec enim expectabat quouſq; rogaretur, ſed agebat omnia vt cuiuſque neceſſitas poſtulabat. *Rem militarem diligẽter exercuit: cumq; potens eſſet, nec pertinax, nec contumelioſus erat. Socias vrbes, atq; ſubditas imperio Romano, ex quibus multo plures quã vllus vmquam Imperator vidit, magnifice iuuit; eaſq; aquis, portubus, frumẽto, operib. publicis, pecunia, honoribus, ceteriſq; rebus auxit atq; ornauit.

Populum vero Romanũ ſeuere magis q̃ blande tractabat: cui roganti aliquid vehementius in iis ludis in quib. armis dimicabatur, non modo non conceſſit, ſed etiam iuſſit imperari illud Domitiani, *Silete*: quod verbum tamen non eſt a præcone dictum. nam is, cum manum porrexiſſet, eſſetque ob eam cauſam ſilentium conſecutum, vt eſt conſuetudo, (*vox enim præconis audiri ſolet magno ſilentio) *Hoc vero*, inquit, *Princeps vult*. Qua ex re Adrianus non modo præconi iratus non eſt, ſed etiam eum collaudauit; propterea q̃d iuſſus ſeuere imperata pronuntiare, noluiſſet. Etenim ea quę ſunt

eius generis, ferebat æquiſſimo animo; neq; ſuccēſebat vmquam, ſi qua in re præter opinionem vel a plebeiis hominibus iuuaretur. Nā cum ei mulier forte occurriſſet in via, ab eoque vt ſe audiret, contenderet: quāquam primo ſibi eſſe otium negauit, tamen vbi mulier ita exclamare cœpit, *Noli igitur regnare:* conuerſus, libēter eam audiuit. Res vero maximas atque neceſſarias non gerebat, niſi interpoſita Senatus auctoritate: dicebatq; ius cum primis ciuitatis in Palatio, foro, & Pantheo: ſæpe etiam in aliis locis, pro tribunali: vt quæ fierent, omnia diuulgarentur. Nonnumquam aſſidebat Conſulibus, cum ius redderēt: *eosq; tāto afficiebat honore in ludis Circenſibus, vt ipſos domum reduceret. Vehebatur lectica, ne ei moleſti eſſent qui ipſum comitarentur. Cum autem populus dies feſtos ageret, neq; domi manebat, neq; quemquam, ne familiarem quidem, niſi res accidiſſet neceſſaria, admittebat ſalutatum; vt ne perpetuis laboribus defatigaretur. Romæ ſemper & foris habere ſolebat apud ſe optimates viros; cū quibus verſabatur: *quos cum cōuiuas adhiberet, ſæpe quartus diſcumbebat. Venabatur, quoties dabatur occaſio: prandebat ſine vino, cœnabat cū omnibus primis & optimatibus: neque aberat inter cœnandum varii ſermonis delectatio. Familiares ſuos ægrotantes inuiſere; cumq; dies feſtos celebrarent, ipſe intereſſe; eorumque prædiis ac domibus libenter vti conſueuerat. Pleriſq; eorum mortuis, nonnullis etiam viuis ſtatuas in foro poſuit. Neque tamen hi ob eam cauſam iniuriam cuiquam facere viſi ſunt, aut ea quæ ab ipſo dicerētur fierentve, habere venalia: quod a Cæſarianis libertis, ceteriſque qui aliquid apud principes poſſunt, fieri ſolet.

Quæ cum in ſumma de moribus Adriani dicta ſint, nūc plenius ſingula, quæ mihi memoria digna eſſe videbuntur, attingam. Igitur vt primū Romam venit, quidquid *fiſco ærariove debebatur, remiſit, definito tempore annorū ſedecim, ex quo id beneficiū collatum eſſe voluit. Præterea ſpectacula ſuo natali die populo gratis dedit: vbi ita magnus numerus beſtiarum cæſus eſt, vt ſimul leones centum, ac totidem leænę confectæ fuerint. Dona in theatro & circo viris atque mulieribus ſeparatim in ſphæris miſſilibus dedit. & ne mulieres cū viris lauarētur, vetuit. Quo anno hæc facta ſunt, Euphrates

τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἠγανάκτει εἴ τι καὶ παρὰ γνώμην καὶ παρὰ τῶν τυχόντων ὠφελοῖτο. Ἀμέλει γυναικὸς παριόντος αὐτῷ ὁδῷ τινὶ δεομένης, τὸ μὲν πρῶτον εἶπεν αὐτῇ ὅτι Οὐ σχολάζω· ἔπειτα ὡς ἐκείνη ἀνακεκραγοῦσα ἔφη, Καὶ μὴ βασίλευε, ἐπεστράφη τε καὶ λόγον αὐτῇ ἔδωκεν. Ἔπραττε δὲ καὶ διὰ τοῦ βουλευτηρίου πάντα τὰ μεγάλα καὶ ἀναγκαιότατα, καὶ ἐδίκαζε μετὰ τῶν πρώτων, τοτὲ μὲν ἐν τῷ παλατίῳ, τοτὲ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ, τῷ τε Πανθείῳ, καὶ ἄλλοθι πολλαχόθι ἀπὸ βήματος, ὥστε δημοσιεύεσθαι τὰ γιγνόμενα. καὶ τοῖς ὑπάτοις ἔστιν ὅτε δικάζουσι συνεγίγνετο· ἔν τε ταῖς ἱπποδρομίαις αὐτοὺς ἐτίμα. καὶ οἴκαδε ἀνακομιζόμενος, ἐν φορείῳ ἐφέρετο, ὅπως μηδένα *συνακολουθοῦντά οἱ ἐνοχλοίη. ἐν δὲ ταῖς μήτε ἱεραῖς μήτε δημοσίοις ἡμέραις οἴκοι ἔμενε· καὶ οὐδὲ ἕνα οὐδὲ *ὅσον ἀσπάσασθαι προσεδέχετο, εἰ μή τι ἀναγκαῖον εἴη, ἵνα μὴ πάνυ ταλαιπωροῖντο. Ἀεί τε περὶ ἑαυτὸν καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ ἔξω τοὺς ἀρίστους εἶχε, καὶ συνῆν σφίσι καὶ ἐν τοῖς συμποσίοις· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τέταρτος πολλάκις ὠχεῖτο. Ἐθήρα δὲ ὁσάκις ἐνεδέχετο, καὶ ἠρίστα ἄνευ οἴνου. ἔπειτα μετὰ πάντων τῶν πρώτων καὶ ἀρίστων ἐδείπνει, καὶ ἦν αὐτῷ ὁ συσσίτιον παντοδαπῶν λόγων πλῆρες. τούς τε πάνυ νοσοῦντας φίλους ἐπεσκέπτετο, καὶ ἑορτάζουσι σφίσι συνδιητᾶτο, τοῖς τε ἀγροῖς καὶ ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ἡδέως ἐχρῆτο. ὅθεν καὶ εἰκόνας πολλοῖς μὲν ἀποθανοῦσι, πολλοῖς δὲ καὶ ζῶσιν ἐς τὴν ἀγορὰν ἔστησεν. οὐ μέντοι οὔτ' ἐξύβρισέ τις αὐτῶν, οὔτ' ἀπέδοτό τι οὐδὲ ὧν ἔλεγεν οὐδὲ ὧν ἔπραττεν, οἷα οἵ τε Καισάρειοι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τοὺς αὐτοκράτορας ἔχοντες ποιεῖν εἰώθασι. Ταῦτα περί τε τοῦ τρόπου (ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν) προείρηκα. *λέγω δὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστον, ὅσα ἀναγκαῖόν ἐστι μνημονεύεσθαι. ἐλθὼν γὰρ ἐς τὴν Ῥώμην, ἀφῆκε τὰ ὀφειλόμενα τῷ τε βασιλικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ τῷ τῶν Ῥωμαίων, ἑκκαιδεκαετῆ ὁρίσας χρόνον, ἀφ' οὗ τε καὶ μέχρις οὗ τηρηθήσεσθαι τοῦτ' ἔμελλεν. ἔν τε τοῖς ἑαυτοῦ γενεθλίοις προῖκα τῷ δήμῳ τὴν θέαν ἀπένειμε, καὶ θηρία πολλὰ ἀπέκτεινεν, ὥστε ἐφάπαξ καὶ λέοντας ἑκατὸν καὶ λεαίνας ἴσας πεσεῖν. καὶ δῶρα διὰ σφαιρίων καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ, χωρὶς μὲν τοῖς ἀνδράσι, χωρὶς δὲ ταῖς γυναιξὶ διέρριψε. καὶ γὰρ καὶ λοῦσθαι χωρὶς ἀλλήλων αὐτοὺς προσέταξεν.

Ἐν μὲν δὴ ἔτει ἐκείνῳ ταῦτά τε ἐγένετο, καὶ ὁ Εὐφράτης

ὁ φιλόσ-

ὁ φιλόσοφος ἀπέθανεν ἐθελοντὴς, ἐπιτρέψαντος αὐτῷ καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ κώνειον καὶ διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὴν νόσον πιεῖν. Ἀδριανὸς δὲ, ἄλλην ἀπ' ἄλλης διαπορευόμενος ἐπαρχίαν, τάς τε χώρας καὶ τὰς πόλεις ἐπισκεπτόμενος, καὶ πάντα τὰ φρούρια καὶ τὰ τείχη περισκοπῶν, τὰ μὲν ἐς ἐπικαιροτάτους τόπους μεθίστη, τὰ δὲ ἔπαυε, τὰ δὲ προσκαθίσατο αὐτὸς πάντα ἁπλῶς, οὐχ ὅπως τὰ κοινὰ τῶν στρατοπέδων, ὅπλα λέγω καὶ μηχανὰς καὶ τάφρους καὶ περιβόλους καὶ χαρακώματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια ἑνὸς ἑκάστου, καὶ τῶν ἐν τῷ τεταγμένῳ στρατευομένων, καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν τοὺς βίους, τὰς οἰκήσεις, τοὺς τρόπους καὶ ἐφορῶν καὶ ἐξετάζων· καὶ πολλά γε ἐς τὸ ἁβρότερον ἐκδεδιῃτημένα καὶ κατεσκευασμένα καὶ μετερρύθμισε καὶ *μετέσκαψεν. ἐγύμναζέ τε αὐτοὺς πρὸς πᾶν εἶδος μάχης, καὶ τοὺς μὲν ἐτίμα, τοὺς δὲ ἐνουθέτει· πάντας δὲ ἐδίδασκεν ἃ χρὴ ποιεῖν· καὶ ὅπως γε καὶ ὁρῶντες αὐτὸν ὠφελοῖντο, σκληρᾷ τε πανταχοῦ τῇ διαίτῃ ἐχρῆτο, καὶ ἐβάδιζεν, ἢ καὶ ἵππευε *πάντα. οὐδ' ἔστιν ὁπότε οὔτε ὀχήματος τότε γε, οὔτε τετρακύκλου ἐπέβη. οὔτε τὴν κεφαλὴν οὐκ ἐν θάλπει, οὐκ ἐν ῥίγει ἐκαλύφθη· ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς χιόσι ταῖς Κελτικαῖς καὶ ἐν τοῖς καύμασι τοῖς Αἰγυπτιακοῖς, *γυμνὴν αὐτὴν περιῄει. Συνελόντι τε εἰπεῖν, οὕτω καὶ τῷ ἔργῳ καὶ τοῖς παραγγέλμασι πᾶν τὸ στρατιωτικὸν δι' ὅλης τῆς ἀρχῆς ἤσκησε καὶ κατεκόσμησεν, ὥστε καὶ νῦν τὰ τότε ὑπ' αὐτοῦ *ἀχθέντα, νόμον σφίσι τῆς στρατείας εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα ἐν εἰρήνῃ τὸ πλεῖστον πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους διεγένετο. τήν τε γὰρ παρασκευὴν αὐτοῦ ὁρῶντες, καὶ μήτε τι ἀδικούμενοι, καὶ προσέτι καὶ χρήματα λαμβάνοντες, οὐδὲν ἐνεόχμωσαν. οὕτω γὰρ καλῶς ἤσκητο τὸ στρατιωτικὸν αὐτῷ, ὥστε καὶ τὸ ἱππικὸν τῶν καλουμένων *Βατάων τὸν Ἴστρον μετὰ τῶν ὅπλων διενήξαντο. ἃ ὁρῶντες οἱ βάρβαροι, τοὺς μὲν Ῥωμαίους κατεπλήττοντο· τρεπόμενοι δὲ περὶ σφᾶς αὐτοὺς, ἐχρῶντο αὐτῷ διαιτητῇ τῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν. Ἐποίει δὲ καὶ θέατρα καὶ ἀγῶνας περιπορευόμενος τὰς πόλεις, ἄνευ τῆς βασιλικῆς μέντοι παρασκευῆς· οὐδὲ γὰρ ἔξω τῆς Ῥώμης ἐχρήσατο ποτὲ αὐτῇ. τὴν δὲ πατρίδα, καίτοι μεγάλα τιμήσας, καὶ πολλὰ καὶ ὑπερήφανα αὐτῇ δοὺς, ὅμως οὐκ εἶδε. Περὶ μέντοι τὰς θήρας ἐσπουδακέναι λέγεται. καὶ γὰρ καὶ τὴν κλεῖν ἐν ταύταις κατέαξε, καὶ τὸ σκέλος μικροῦ ἐπηρώθη· καὶ πόλιν ἐν τῇ Μεσίᾳ οἰκίσας, Ἀδριανοῦ θήρας αὐτὴν ὠνόμασεν. οὐ μέντοι

philoſophus obiit mortem voluntariam, cum ei Adrianus propter ſenectutem & morbum cicutam bibere conceſſiſſet. Poſt hæc Adrianus in alias ex aliis prouincias regioneſque & vrbes proficiſcitur viſendi cauſa. Hic in primis cuiuſq; arces & mœnia conſiderat: eorumq; partem transfert in loca magis idonea, partem diruit, ædificat: atque in ſumma omnia non modo quæ ad vniuerſum exercitum pertinent, arma dico, machinas, foſſas, muros, aggeres, ſed etiam qualis ſit cuiuſq; & militum & ducum ipſorum vita, ſtatio, & mores, diligenter animaduertit. ibi mores indulgentia deprauatos corrigit; & ædificia quæ bene extructa non erant, ſubuertit. Tum cœpit eos ad omne genus pugnæ exercere, atq; interim alios afficere honore, alios caſtigare verbis: poſtremo, omnes ea quæ ſe facere oporteret, docere: atq; vt milites haberent vnde exemplum peterent, ipſe duriter viuere, pedib. iter facere, aut in quæuis loca admiſſo equo proficiſci. numq̃ enim vehicula aut quadrigas conſcendere: nulloque calore, nullo frigore, vt capite operto eſſet, adduci: nec enim vmquã aut propter niues Celticas, aut calores Ægyptios. opertum caput habuit. Itaque, vt vno verbo dicam, ita milites, quãdiu principatum tenuit, rebus ipſis exercuit, inſtituitq; præceptis, vt quæ tum ab illo conſtituta ſunt, ad hæc tempora vim legis atq; diſciplinæ militaris obtineãt. *Quãobrem, prẹſertim cũ pax eſſet, apud populos externos morabatur. Illi enim, quod eius apparatum viderent, quodq; non modo nulla afficerentur iniuria, ſed etiam ab eo pecuniã acciperent, nihil moliebãtur. Cumq; ita milites exercuiſſet, equitatus qui Batauus nominatus eſt, Danubium tranſiit armatus. Qua re animaduerſa, barbari ita Romanos obſtupeſcere cœperunt, vt in ſe inuicem conuerſi, ad componẽdas controuerſias, quæ inter ipſos erant, Adriano arbitro vterẽtur. In hac peregrinatione ædificauit theatra in pleriſq; ciuitatib⁹: inſtituitq; certamina, *ſine regio apparatu aut magnificẽtia: quam niſi Romę numquam adhibuit. Patriam vero, quamquã ei magnos honores tribuit, ornauitq; maximis muneribus, numquam tamen inuiſit. Adrianũ ſtudioſum venationis fuiſſe tradunt, in eaque clauiculam fregiſſe, & ob eandem crus pene mutilatum habuiſſe. Quamobrẽ vrbem quam ædificauit in Myſia, *Adriani venationes* appellauit. Numq̃ tamen

huius rei cauſa ea quæ ad principatū ſpectabāt, prætermiſit. Magno autem argumento eſt, eum ſtudio venandi delectatum fuiſſe, quod Boryſtheni equo, quo libenter in venationibus vtebatur, mortuo monumētum ædificauit, erexitq; columnam inſcripto epigrammate. Ex quo mirādum non eſt, ſi Plotinæ vita functæ, cuius opera, quod ab ea maxime amaretur, Imperiū adeptus erat, ampliſſimos honores tribuit. Atratus enim per nouē dies fuit; eique templum extruxit, & carmina de laudib. eius fecit. Fuit autem adeo agilis in venationibus, vt aprum maximū vno ictu confecerit.

Poſtquam venit in Græciam, ſpectauit myſteria. cumque per Iudæam in Ægyptum veniſſet, parentauit Pompeio; de quo hunc verſum fertur dixiſſe; Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σπάνις ἔπλετο τύμβου!
Pene caret tumulo, cui tot modo templa fuerūt. Sepulcrumq; eius pene collapſum reſtituit. In Ægypto quoq; ciuitatem inſtaurauit Antinoi nomine. Erat Antinous ortus Bithynio ciuitate Bithyniæ; quam ciuitatem etiam Claudiopolim appellamus. Hic Antinous, cum in deliciis eius fuiſſet, in Ægypto mortuus eſt; ſiue quod in Nilum ceciderit, vt Adrianus ſcribit; ſiue quod immolatus, id quod verum eſt, fuerit. Nam cum Adrianus maxime curioſus eſſet, vt ſupra dixi; tū vero diuinationib. vtebatur, & magicis artibus cuiuſuis generis. Itaque Antinoum, qui vel ob amorem ipſius, vel ob aliam cauſam, voluntariam mortem obierat, (nam Adriano ad ea quę parabat, opus erat anima voluntaria) tanto honore affecit, vt vrbem in eo loco in quo ille obiiſſet, reſtitutam, ex eo nominari voluerit, ſtatuaſq; ei, vel potius ſimulacra, in omni fere orbe terrarū collocauerit. Sidus etiam Antinoi ipſe ſe videre dicebat: libenterq; auſcultabat eos qui dicerent, vere ex Antinoi anima ſtellam quæ tum primū apparuiſſet, exſtitiſſe. Sed Adrianus ob hanc cauſam irridebatur. Cū autem in vrbem Hieroſolymam, quę euerſa fuerat, quamq; *AEliam Capitolinam* appellauit, coloniā deduxiſſet, ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Ioui ædificari curauiſſet, magnum bellum & diuturnum moueri cœpit, Iudæis grauiter ferentibus, quod exteræ nationes in ſuam vrbem habitatum veniſſent, quodque in ea fieri externa ſacra viderentur. Tamen cum Adrianus in Ægyptum, ac rurſum in Syriam aduentaſſet, quieſcendum ſibi eſſe putabant. Interim vero arma quæ ipſis erant a Romanis imperata, minus apta de induſtria fece-

τι περὶ γὰρ τὸ ἀπαράκλητον τῇ ἀρχῇ προσηκόντων κατέλιπε. τῆς δὲ περὶ τὰς θήρας σπουδῆς αὐτοῦ καὶ ὁ Βορυσθένης ὁ ἵππος, ᾧ μάλιστα θηρῶν ἠρέσκετο, σημεῖόν ἐστιν. ἀποθανόντι γὰρ αὐτῷ καὶ τάφον κατεσκεύασε, καὶ στήλην ἔστησε, καὶ ἐπιγράμματα ἐπέγραψεν. ὅθεν οὐ θαυμαστὸν εἰ καὶ τὴν Πλωτίναν ἀποθανοῦσαν, δι᾽ ἧς ἔτυχε τῆς ἀρχῆς, ἐρώσης αὐτοῦ διαφερόντως, ἐτίμησεν, ὡς καὶ ἐπὶ ἡμέρας ἐννέα μελανειμονῆσαι, καὶ ναὸν αὐτῇ οἰκοδομῆσαι, καὶ ὕμνους τινὰς ἐς αὐτὴν ποιῆσαι. οὕτω δὲ περὶ τὴν θήραν ἐπιδέξιος ἦν, ὥστε καὶ μέγαν ποτὲ σῦν μιᾷ πληγῇ καθελεῖν. Ἀφικόμενος δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἐπώπτευσε τὰ μυστήρια. διὰ δὲ τῆς Ἰουδαίας μετὰ ταῦτα εἰς Αἴγυπτον παριὼν, καὶ ἐνήγισε τῷ Πομπηΐῳ· πρὸς ὃν καὶ τοῦτο τὸ ἔπος ἀποῤῥίψαι λέγεται· Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σπάνις ἔπλετο τύμβου! καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ διεφθαρμένον ἀνῳκοδόμησεν. ἐν δὲ τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τὴν Ἀντινόου ὠνομασμένην ἀνῳκοδόμησε πόλιν. ὁ γὰρ Ἀντίνοος ἦν μὲν ἐκ Βιθυνίου πόλεως Βιθυνίδος, ἣν καὶ Κλαυδιούπολιν καλοῦμεν*, παιδικά τε αὐτοῦ ἐγεγόνει, καὶ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἐτελεύτησεν, εἴτ᾽ οὖν εἰς τὸν Νεῖλον ἐκπεσὼν, ὡς Ἀδριανὸς γράφει· εἴτε καὶ ἱερουργηθεὶς, ὡς [ἡ] ἀλήθεια ἔχει. τά τε γὰρ ἄλλα περιεργότατος Ἀδριανὸς (ὥσπερ εἶπον) ἐγένετο, καὶ μαντείαις μαγγανείαις τε παντοδαπαῖς ἐχρῆτο. καὶ οὕτω γε τὸν Ἀντίνοον, ἤτοι διὰ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ἢ ὅτι ἐθελοντὴς ἐθανατώθη, (ἑκουσίου γὰρ ψυχῆς [πρὸς] ἃ ἔπραττεν, ἐδεῖτο) ἐτίμησεν, ὡς καὶ πόλιν ἐν τῷ χωρίῳ ἐν ᾧ τοῦτ᾽ ἔπαθε, συνοικίσαι, καὶ ὀνομάσαι ἀπ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐκείνου ἀνδριάντας ἐν πάσῃ (ὡς εἰπεῖν) τῇ οἰκουμένῃ, μᾶλλον δὲ ἀγάλματα ἀνέθηκε· καὶ τέλος ἀστέρα τινὰ αὐτός τε ὁρᾶν ὡς τοῦ Ἀντινόου ὄντα ἔλεγε, καὶ τῶν συνόντων αὐτῷ μυθολογούντων ἡδέως ἤκουεν, ἔκ τε τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀντινόου ὄντως τὸν ἀστέρα γεγενῆσθαι, καὶ τότε πρῶτον ἀναπεφηνέναι. Διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἐσκώπτετο. ἐς δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πόλιν αὐτοῦ ἀντὶ τῆς κατασκαφείσης οἰκίσαντος, ἣν καὶ Αἰλίαν Καπιτωλίναν ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διῒ ἕτερον ἀντεγείραντος, πόλεμος οὔτε μικρὸς οὔτ᾽ ὀλιγοχρόνιος ἐκινήθη. Ἰουδαῖοι γὰρ, δεινόν τι ποιούμενοι τὸ ἀλλοφύλους τινὰς ἐς τὴν πόλιν σφῶν οἰκισθῆναι, καὶ τὸ ἱερὰ ἀλλότρια ἐν αὐτῇ ἱδρυθῆναι, παρόντος μὲν ἔν τε τῇ Αἰγύπτῳ καὶ αὖθις ἐν τῇ Συρίᾳ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἡσύχαζον, πλὴν καθ᾽ ὅσον τὰ ὅπλα τὰ ἐπιταχθέντα σφίσιν ἧττον ἐπιτήδεια ἐξεπίτηδες

*κατεσκεύα-

*κατασκευάσαι, ὡς ἀποδοκιμασθεῖσιν αὐτοῖς ὑπ' ἐκείνων χρήσασθαι· ἐπεὶ δὲ πόρρω ἐγένετο, φανερῶς ἀπέστησαν· καὶ παρατάξει μὲν φανερᾷ οὐκ ἐτόλμων διακινδυνεῦσαι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τὰ δὲ τῆς χώρας ἐπίκαιρα κατελάμβανον, καὶ ὑπονόμοις καὶ τείχεσιν ἐκρατύνοντο, ὅπως ἀναφυγάς τε, ὁπόταν βιασθῶσιν, ἔχωσι, καὶ παρ' ἀλλήλους ὑπὸ γῆν διαφοιτῶντες λανθάνωσι, *διατρήσαντες ἄνω τὰς ὑπογείους ὁδοὺς, ἵνα καὶ ἄνεμον καὶ φέγγος εἰσδέχοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐν οὐδενὶ αὐτοὺς λόγῳ οἱ Ῥωμαῖοι ἐποιοῦντο· ἐπεὶ δὲ ἥ τε Ἰουδαία πᾶσα κεκίνητο, καὶ οἱ ἀπανταχοῦ γῆς Ἰουδαῖοι συνεταράττοντο καὶ συνήεσαν, καὶ πολλὰ κακὰ ἐς τοὺς Ῥωμαίους, τὰ μὲν λάθρα, τὰ δὲ καὶ φανερῶς ἐνεδείκνυντο, πολλοί τε ἄλλοι καὶ τῶν ἀλλοφύλων ἐπιθυμίᾳ κέρδους σφίσι συνελαμβάνοντο, καὶ πάσης (ὡς εἰπεῖν) κινουμένης ἐπὶ τούτῳ τῆς οἰκουμένης, τότε δὴ [τότε] τοὺς κρατίστους τῶν στρατηγῶν ὁ Ἀδριανὸς ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. ὧν πρῶτος Ἰούλιος Σεβῆρος ὑπῆρχεν, ἀπὸ Βρεττανίας ἧς ἦρχεν, ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους σταλείς· ὃς ἀντικρὺς μὲν οὐδαμόθεν ἐτόλμησε τοῖς ἐναντίοις συμβαλεῖν, τό τε πλῆθος καὶ τὴν ἀπόγνωσιν αὐτῶν ὁρῶν· ἀπολαμβάνων δὲ ὡς ἑκάστους πλήθει τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ὑπάρχων, καὶ τροφῆς ἀπείργων καὶ κατακλείων, ἠδυνήθη βραδύτερον μὲν, ἀκινδυνότερον δὲ κατατρῖψαι καὶ ἐκτρυχῶσαι καὶ ἐκκόψαι αὐτούς. ὀλίγοι δὲ οὖν κομιδῇ περιεγένοντο. καὶ φρούρια μὲν αὐτῶν πεντήκοντα τά γε ἀξιολογώτατα, κῶμαι δὲ ἐνακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ὀνομαστόταται κατεσκάφησαν· ἄνδρες δὲ ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα μυριάδες ἐσφάγησαν ἔν τε ταῖς καταδρομαῖς καὶ ταῖς μάχαις. τῶν τε γὰρ λιμῷ καὶ νόσῳ καὶ πυρὶ φθαρέντων τὸ πλῆθος, ἀνεξερεύνητον ἦν· ὥστε πᾶσαν ὀλίγου δεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐρημωθῆναι, καθάπερ που καὶ πρὸ τοῦ πολέμου αὐτοῖς προεδείχθη. τὸ γὰρ μνημεῖον τοῦ Σολομῶντος, ὃν ἐν τοῖς σεβασμίοις οὗτοι ἄγουσι, ἀπὸ ταὐτομάτου διελύθη τε καὶ συνέπεσε· καὶ λύκοι ὕαιναί τε πολλαὶ ἐς τὰς πόλεις αὐτῶν ἐσέπιπτον ὠρυόμεναι. πολλοὶ μέντοι ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀπώλοντο. διὸ καὶ ὁ Ἀδριανὸς γράφων πρὸς τὴν βουλὴν, οὐκ ἐχρήσατο τῷ προοιμίῳ τῷ συνήθει τοῖς αὐτοκράτορσιν, ὅτι, Εἰ αὐτοί τε καὶ οἱ παῖδες ὑμῶν ὑγιαίνετε, εὖ ἂν ἔχοι· ἐγὼ καὶ τὰ στρατεύματα ὑγιαίνομεν. Τὸν δὲ Σεβῆρον ἐς Βιθυνίαν ἔπεμψεν, ὅπως μὲν οὐδὲν, ἄρχοντος [δὲ] καὶ ἐπιστάτου καὶ δικαίου καὶ φρονίμου καὶ ἀξίωμα ἔχοντος

runt: vt, ſi ea Romani reprobaſſent, ipſi eis vterentur. Poſt vbi Adrianus longe abeſſe viſus eſt, palam defecerunt: vtque aperto prœlio non audebant cum Romanis periclitari, ita loca ſuæ regionis opportuna *cuniculis muniebant & mœnibus, vt ad ea, ſi vrgeret neceſſitas, perfugerent: vtque ad ſe mutuo ſub terram tranſeuntes laterent, vias ſubterraneas deſuper perforauerunt, quo ventum lumenq; reciperent. Hos Romani primo nihili faciebant: ſed poſtquam totam Iudæam commotam eſſe, Iudæosque omnes vbique gentium tumultuari & conuentus facere intellexerūt, ac multa damna occulte aperteque Romanis inferre, cum iiſque complures alias gentes lucri cupiditate coniungi; ac fere ob eam cauſam omnem orbem terrarum commoueri; Adrianus optimos quoſque duces aduerſum eos mittit; quorum primus fuit Iulius Seuerus, qui ex Britannia cui præerat, contra Iudæos miſſus eſt. Hic nulla ex parte eſt auſus aperte cum hoſtibus congredi, multitudine ipſorum atque deſperatione cognita; ſed eos *ſeparatim magno militum ac tribunorum numero adortus, commeatu prohibuit, atque intercluſos, ſerius quidem, ſed minore cum periculo ita oppreſſit fregitq;, vt pauci admodū euaſerint. & quinquaginta eorum arces munitiſſimæ, vicique celeberrimi atque nobiliſſimi nongenti octoginta quinque funditus euerſi ſint. Cæſa ſunt in excurſionibus prœliiſque hominum quingenta octoginta milia: eorum autem qui fame, morbo, & igni interierunt, *infinita fuit multitudo: ita vt omnis pene Iudæa deſerta relicta fuerit. Id eis, ante quam bellum gereretur, fuerat denuntiatum ex eo quod monumentum Solomonis, *qđ illi ſumma reuerentia colunt, ſua ſponte diuiſum corruerat; quodque lupi & hyænæ multæ in vrbes eorum rugientes atq; vlulantes introierant. Periere quoque ex Romanis complures in eo bello. Quamobrem Adrianus cum ſcriberet ad Senatum, non eſt vſus illo exordio quo vti Imperatores conſueuerunt; *Si vos liberique veſtri valetis, bene eſt; ego quidem & exercitus valemus.* Poſt hæc Seuerum miſit in Bithyniā, vt ne prouincia prætore præfectove iuſto ac prudēte, dignitateq; prædito

careret: nam hæc in illo erant omnia. Is quidem ita ſe geſſit, reſque eorum priuatas atq; publicas ita adminiſtrauit, vt nos ad hæc tempora memoriã eius crebris ſermonib. vſurpemus. Confecto ad hunc modum bello Iudaico, bellum Alanorũ (hi ſunt Maſſagetę) Pharaſmanes mouit, Mediãq; vexata Armenia atque Cappadocia vaſtauit: poſt Alani, partim adducti Vologæſi muneribus, partim timore Flauii Arriani, qui Cappadociæ præerat, conquieuerunt. Eodem tempore Adrianus templũ Iouis Olympii, in quo ipſius quoq; ſtatua poſita fuit, Athenis ædificauit; iuſſitq; in eo draconem allatum ex India collocari; ac Dionyſia, defunctus maximo apud eos magiſtratu, patriaq; veſte indutus, magnifice celebrauit. Templũ ſuum, quod Πανελλήνιον vocant, Græcis, vt ædificarẽt, permiſit; propter quod inſtituit certamina, magnamque pecuniam, & frumentum annuum: omnemq; Cephaleniam Athenienſibus dedit. Multas leges ſanxit, ſed ꝑſertim vt ne Senator per ſe, neve per alium vectigalia conduceret. Poſtquam Romam venit, ac forte in ſpectaculo popul⁹ ab eo magnis clamoribus contendit vt cuidam aurigæ libertatem daret, negauit ſe facturum; ſcripſitq; in tabella, non decere populum Romanum ab ſe petere vt aut ipſe alienum ſeruũ donaret libertate, aut vt dominum ad id faciendũ compelleret. Vt autem ægrotare cœpit, quod ſanguis qui p nares eius effundi antea conſueuerat, tum vehementius effluxit, vitam deſperauit: ob eamq; cauſam Lucium Commodum, quãuis ipſe quoq; ſanguinem euomeret, Cæſarem Romanis deſignauit. Seuerianum vero, eiusq; nepotem Fuſcũ, qui id factum grauiter ferebãt, interfici iuſſit: illum, nonaginta; hunc, decem & octo annos natũ. Seuerianus, antequam iugularetur, ignem popoſcit: deinde incenſo thure, *Vos*, inquit, *dii immortales, quos habeo innocẽtiæ meæ teſtes, hoc vnum rogo, vt Adrianus, quãuis mortẽ obire percupiat, tamen nõ poſſit.* Et ſane Adrianus cũ ſæpe mori optaret, ac ſibi manus afferre vellet, diutiſſime ægrotauit: exſtatq; eius epiſtola, in qua oſtenditur, quam miſerum ſit cupientem mori non poſſe. Hunc Seuerianum Traianus principatu dignum exiſtimauerat. Nam cum in conuiuio petiiſſet ab amicis, vt decem viros dignos principatu nominar-

διομένῳ ἃ πάντα ἐκείνῳ ἦν. καὶ ὁ μὲν, διήγαγε καὶ διῴκησε καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ αὐτῶν οὕτως, ὥσθ' ἡμᾶς καὶ εἰς δεῦρο ἀεὶ αὐτοῦ μνημονεύειν. Ὁ μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων πόλεμος ἐς τοῦτο ἐτελεύτησεν. ἕτερος δὲ ἐξ *Ἀλανῶν (εἰσὶ δὲ Μασσαγέται) ἐκινήθη ὑπὸ Φαρασμάνου. καὶ τὴν μὲν Μηδίαν ἰσχυρῶς ἐλύπησε, *τῆς δὲ Ἀρμενίας τῆς τε Καππαδοκίας ἁψάμενος ἔπειτα τῶν Ἀλανῶν τὰ μὲν δώροις ὑπὸ τοῦ Οὐολογαίσου πεισθέντων, τὰ δὲ καὶ Φλάβιον Ἀρριανὸν τὸν τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντα *φοβηθέντες, ἐπαύσατο. Ἀδριανὸς δὲ, τό τε Ὀλύμπιον τὸ ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἵδρυται, ἐξεποίησε, καὶ δράκοντα ἐς αὐτὸ ἀπὸ Ἰνδίας κομισθέντα ἀνέθηκε. τά τε Διονύσια, τὴν μεγίστην παρ' αὐτοῖς ἀρχὴν ἄρξας, ἐν τῇ ἐσθῆτι τῇ ἐπιχωρίῳ λαμπρῶς ἐπετέλεσε. τόν τε σηκὸν τὸν ἑαυτοῦ, τὸ *Πανελλήνιον ὠνομασμένον, οἰκοδομήσασθαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε, καὶ ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ κατεστήσατο, χρήματά τε πολλὰ καὶ σῖτον ἐτήσιον. τήν τε Κεφαλληνίαν ὅλην τοῖς Ἀθηναίοις ἐχαρίσατο. ἐνομοθέτησε δὲ ἄλλα τε [πολλά,] καὶ ἵνα μηδεὶς βουλευτὴς μήτ' αὐτὸς μήτε δι' ἑτέρου τέλος τι μισθῶται. Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἐλθὼν, ἐπεὶ ἔν τε θέᾳ βοῶν ὁ δῆμος ἁρματηλάτην τινὰ ἐλευθερωθῆναι ἐδεῖτο, ἀντέγραψε διὰ πινακίου γραφῆς, εἰπὼν ὅτι Οὐ πρέπει ὑμῖν οὔτε παρ' ἐμοῦ αἰτεῖν ἵνα ἀλλότριον δοῦλον ἐλευθερώσω, οὔτε τὸν δεσπότην αὐτοῦ βιάζεσθαι τοῦτο ποιῆσαι. Ἀρξάμενος δὲ νοσεῖν, (αἷμα γὰρ εἰώθει μὲν αὐτῷ καὶ πρότερον διὰ τῆς ῥινὸς προχεῖσθαι, τότε δὲ ἰσχυρῶς ἐπλεόνασεν) ἀπεγνώσθη μὲν βιώσεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο Κόμμοδον μὲν Λούκιον, καίτοι αἷμα ἐμοῦντα, Καίσαρα Ῥωμαίοις ἀπέδειξε. *Σεβηριανὸν δὲ, καὶ Φοῦσκον τὸν ἔγγονον αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀγανακτήσαντας ἐπὶ τούτῳ, ἐφόνευσε, τὸν μὲν ἐνενηκοντούτην ὄντα, τὸν δὲ ὀκτωκαιδεκέτην. πρὶν δὲ ἀποσφαγῆναι, ὁ Σεβηριανὸς, πῦρ τ' ᾔτησε, καὶ θυμιῶν ἅμα, Ὅτι μὲν οὐδὲν ἀδικῶ, ἔφη, ὑμεῖς ὦ θεοὶ ἴστε. περὶ δὲ Ἀδριανοῦ τοσοῦτον μόνον εὔχομαι, ἵνα ἐπιθυμήσας ἀποθανεῖν, μὴ δυνηθῇ. καὶ μέντοι καὶ διετέλεσεν Ἀδριανὸς ἐπὶ πλεῖστον νοσῶν, πολλάκις μὲν ἀποθανεῖν εὐξάμενος, πολλάκις δὲ καὶ ἀποκτεῖναι ἑαυτὸν ἐθελήσας. ἔστι γε αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ αὐτὸ τοῦτο ἐνδεικνυμένη, ὅσον κακόν ἐστιν, ἐπιθυμοῦντά τινα, ἀποθανεῖν μὴ δύνασθαι. Τὸν δὲ Σεβηριανὸν οὕτως ὁ Τραϊανὸς καὶ τῆς αὐταρχίας ἄξιον ἐνόμισεν εἶναι· εἰπὼν γοῦν ποτε ἐν συμποσίῳ τοῖς φίλοις, ἵνα αὐτῷ δέκα ἄνδρας μοναρχεῖν δυναμένους ὀνομά-

σωσιν,

σιωπῇ, εἶτ᾽ ὀλίγον ἐπισχὼν, ἔφη ὅτι Ἐννέα δέομαι μαθεῖν. τὸν γὰρ ἕνα, τουτέστι Σεβηριανὸν, ἔχω. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τότε ἄριστοι ἄνδρες· ὧν ἐπιφανέστατοι Τούρβων τε καὶ Σίμιλις ἦσαν, οἳ καὶ ἀνδρίας ἐτιμήθησαν. Τούρβων μὲν, στρατηγικώτατος ἀνὴρ, ὃς καὶ ἔπαρχος γεγονὼς, εἴτ᾽ οὖν ἄρχων τῶν δορυφόρων, οὔτε τι ἁβρὸν οὔτε τι ὑπερήφανον ἔπραξεν, ἀλλ᾽ ὡς εἷς τῶν πολλῶν διεβίω. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὴν ἡμέραν πᾶσαν πρὸς τὸν βασιλέα διετέλει, καὶ πολλάκις καὶ πρὸ μέσων νυκτῶν πρὸς αὐτὸν ᾔει, ὅτε τινὲς τῶν ἄλλων καθεύδειν ἤρχοντο. ἀμέλει καὶ Κορνήλιος Φρόντων, ὁ τὰ πρῶτα τῶν τότε Ῥωμαίων ἐν δίκαις φερόμενος, ἑσπέρας ποτὲ βαθείας ἀπὸ δείπνου οἴκαδε ἐπανιὼν, καὶ μαθὼν παρά τινος ᾧ συνηγορήσειν ὑπέσχετο, δικάζειν αὐτὸν, ἔν τε τῇ στολῇ τῇ δειπνίτιδι ὥσπερ εἶχεν, ἐς τὸ δικαστήριον αὐτοῦ ἐσῆλθε, καὶ ἠσπάσατο, οὔτι γε τῷ ἑωθινῷ προσρήματι τῷ Χαῖρε, ἀλλὰ τῷ ἑσπερινῷ τῷ Ὑγίαινε χρησάμενος. οἴκοι δὲ ὁ Τούρβων οὐ πώποτε ἡμέρας, οὐδὲ νοσήσας, ὤφθη· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Ἀδριανὸν συμβουλεύοντα αὐτῷ ἀτρεμῆσαι, εἶπεν ὅτι τὸν ἔπαρχον ἑστῶτα ἀποθνήσκειν δεῖ. ὁ δὲ δὴ Σίμιλις, ἡλικίᾳ μὲν καὶ τάξει προήκων αὐτῶν, ἐν τοῖς τρόποις οὐδενὸς τῶν πάνυ, ὥστε ἐγὼ νομίζω, δεύτερος ἦν. ἔξεστι δὲ καὶ ἐξ ὀλίγων τεκμήρασθαι. τῷ τε γὰρ Τραιανῷ ἑκατονταρχοῦντα αὐτὸν ἐσκαλέσαντί ποτε εἴσω πρὸ τῶν ἐπάρχων, ἔφη, Αἰσχρόν ἐστι Καῖσαρ, ἑκατοντάρχῳ σε, τῶν ἐπάρχων ἔξω ἑστηκότων, διαλέγεσθαι. καὶ τὴν τῶν δορυφόρων ἀρχὴν ἄκων τότε ἔλαβε, καὶ λαβὼν ἐξίστατο· μόλις τε ἀφεθεὶς, ἐν ἀγρῷ ἥσυχος ἑπτὰ ἔτη τὰ λοιπὰ τοῦ βίου διήγαγε, καὶ ἐπί γε τὸ μνῆμα αὐτοῦ τοῦτο ἐπέγραψεν ὅτι, Σίμιλις μὲν ἐνταῦθα κεῖται, βιοὺς μὲν ἔτη τόσα, ζήσας δὲ ἔτη ἑπτά. Ἀδριανὸς δὲ φθόῃ τε ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ αἵματος ῥύσεως ἐχρῆτο, καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς καὶ ὑδρωπίασεν. Ἐπεὶ δὲ συνέβη τὸν Λούκιον τὸν Κόμμοδον ἐξαίφνης ἐκλαλειφθῆναι ὑπὸ τοῦ αἵματος πολλοῦ τε καὶ ἀθρόου ἐκπεσόντος, συνεκάλεσε τοὺς πρώτους καὶ ἀξιολόγους τῶν βουλευτῶν οἴκαδε· καὶ κατακείμενος εἶπεν αὐτοῖς τάδε· Ἐμοὶ, ὦ ἄνδρες φίλοι, γόνον μὲν οὐκ ἔδωκεν ἡ φύσις ποιήσασθαι, νόμῳ δὲ ὑμεῖς ἐδώκατε. διαφέρει δὲ τοῦτο ἐκείνου, ὅτι τὸ μὲν γεννώμενον, ὁποῖον ἂν δόξῃ τῷ δαιμονίῳ, γίγνεται· τὸ δὲ δὴ ποιούμενον, αὐθαίρετόν τις αὐτὸς ἑαυτῷ προστίθεται· ὥστε παρὰ μὲν τῆς φύσεως ἀνάπηρον καὶ ἄφρονα πολλάκις δίδοσθαί τινι, παρὰ δὲ τῆς κρίσεως

rent, paulum ſubſtitit: deinde, *Nouem,* inquit, *ex vobis audire cupio: ego enim vnum, nempe Seuerianum, habeo.* Fuere autem illis temporibus optimi viri, quorum celeberrimi erant Turbo & Similis, qui fortitudinis ergo magnos honores cõſecuti ſunt. Turbo, vir rei militaris peritiſſimus, præfectus prætorio fuit; nihilq; vmquam molliter facere aut inſolenter eſt viſus. viuebat enim tamquam vnus e multis; quamuis totum diem moraretur cũ principe, eumque ſæpe adiret ante mediam noctem, quando ceteri dormire inciperent. Fuit & Cornelius Fronto magnæ auctoritatis: qui in agẽdis cauſis Romæ primum locũ obtinebat. Hic cũ veſperi a cœna ſero domũ reduxiſſet, intellexiſſetq; ex eo cui patrocinium pollicitus erat, principẽ ius reddere, veſte cœnatoria indutus, vt erat, in ius venit, eumque ſalutauit, non verbo *Salue,* quæ matutina eſt ſalutatio; ſed *Vale,* quæ veſpertina eſt, vſus. Turbo autem numquam interdiu, ne ægrotus quidẽ, domi viſus eſt. Nam & Adriano conſulenti ſibi vt quieſceret, reſpondit, *præfectum ſtantem mori oportere.* Similis vero, cum eos ætate & honore anteiret, nemini (vt ego quidem arbitror) moribus & virtute ſecundus erat: idq; licet ex re perexigua cognoſcere. Nam cum centurio eſſet, eumq; Traianus ante præfectos aduocauiſſet, *Turpe eſt,* inquit, *tibi Cæſar cum centurione remotis præfectis diſſerere.* Is deinde præfecturam Prætorianorum inuitus obiit; qua poſtea ſe ipſe abdicauit: ac vix tãdẽ dimiſſus, ruri reliquos ſeptẽ vitę annos cõquieuit, ſuoq; ſepulcro moriens inſcribi iuſſit hæc verba: HIC IACET SIMILIS, CVIVS ÆTAS MVLTORVM ANNORVM FVIT, IPSE SEPTEM DVMTAXAT ANNOS VIXIT. Adrianus autẽ ingenti effuſione ſanguinis contabuit, atq; ob eam cauſam aqua intercute laborauit. Itaq; poſtq̃ accidit Lucium Commodum magna quoq; effuſione ſanguinis ſubito extingui, domum conuocauit principes Senatorii ordinis, iiſque decumbens in lecto ait: *Mihi quidem, cariſſimi viri, natura filium non dedit, vos vero lege dediſtis. Multum autem intereſt, naſcatur, an adoptetur filius; propterea quod is qui naſcitur, talis eſt qualem eum fortuna dederit: eum vero qui adoptatur, vnuſquiſq; ſibi ſuo arbitrio probatum deligit. ex quo fit vt ille ſæpe naſcatur mutilus & demens: hic, quod certo iudicio fit,*

integer & ſana mentis deligatur. Quamobrem ego antea Lucium Commodum vnum ex omnibus delegeram, qualem ne naſci quidem mihi optare potui. Sed cum eum mortis fata peremerint, alterum pro illo vobis inueni: eumque vobis do, nobilem, mitem, manſuetum, prudentem, qui nihil temere propter iuuentutem, nihil propter ſenectutem negligenter poteſt facere: vixit enim ſemper legibus, fuitque cum Imperio moribus & inſtitutis patriæ; vt neque ea quæ ad Imperatorem ſpectant, ignoret, neque iis omnibus male vti poſsit. Dico autem hunc Aurelium Antoninum: quem etſi intelligo difficillime moleſtis negotiis implicari, abeſſeque longiſsime ab hac imperandi cupiditate, tamen non diffido eundem curam habiturum mei veſtrique, & principatum inuitum recepturum. Ita Antoninus Imperator factus eſt: qui, cum mares liberos non ſuſcepiſſet, Commodum Commodi filiũ, ac deinde Marcum Antoninum Verum ſibi adoptauit; quod vellet longo tempore ante futuros principes deſignare. Erat porro Marcus Antoninus, qui Catilius ante nominabatur, filius Annii Veri, qui tertium Conſul, ac tribunus militum fuerat. ſed Antoninus iuſſus erat ab Adriano vtrumque adoptare: Verum tamen maiore honore affecit, cũ propter ius ſanguinis, tum quod eum iam florentem ætate & ingenio cognoſceret: quem etiam ob eam cauſam facete *Veriſsimum* nominabat. Interim Adrianus aquam intercutem curauit magicis artibus; qua tamen iterum nec ita multo poſt laborauit. quæ cum magis ac magis augeretur, atq; ipſe quotidie mortem quodammodo obiret, vehementer cupiebat e vita diſcedere, poſtulabatque ſæpenumero venenum, aut gladium; quæ tamen a nemine impetrabat. Itaque poſtquam ei, licet pecuniam & ſecuritatem polliceẽti, nemo paret, accerſi iubet Maſtorem, hominẽ barbarum, Iazygem natione; quo ſeruo in venationibus, propter eius vires & audaciã vſus fuerat; eumq; partim minis, partim pollicitationib. cogit promittere vt ſe interficiat: dein ei locũ ſub mamma ab Hermogene medico cõmonſtratum deſignat, oblinitq;, vt ſecundum eum locum accepto mortifero vulnere, minore ſuo dolore moreretur. Quod cum ei minus ſucceſſiſſet, (nam Maſtor timore rei perterritus aufugit)

καὶ ἀρτιμελῆ καὶ ἀρτίνουν πάντως αἱρεῖσθαι. καὶ διὰ τοῦτο πρότερον μὲν τὸν Λούκιον ἐξ ἁπάντων ἐξελεξάμην, οἷον οὐδ' [ἂν] εὔξασθαι παῖδα ἠδυνήθην. [ἐπεὶ δ' ἐκεῖνον] τὸ δαιμόνιον ἡμῶν ἀφείλετο, εὗρον ἀντ' ἐκείνου αὐτοκράτορα ὑμῖν, ὃν δίδωμι, εὐγενῆ, πρᾶον, εὔοικτον, φρόνιμον, μήτε ὑπὸ νεότητος προπετές, μήθ' ὑπὸ γήρως ἀμελές ποιῆσαί τι δυνάμενον, ἠγμένον κατὰ τοὺς νόμους, ἡγεμονευκότα κατὰ τὰ πάτρια· ὥστε μήτε τι ἀγνοεῖν τῶν ἐς τὴν ἀρχὴν φερόντων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς καλῶς δύνασθαι χρήσασθαι. λέγω δ' Αὐρήλιον Ἀντωνῖνον τουτονί· ὃν εἰ καὶ τὰ μάλιστα οἶδα ἀπραγμονέστατόν τε ἀνδρῶν ὄντα, καὶ πόρρω τοιαύτης ἐπιθυμίας καθεστηκότα, ἀλλ' οὔ τι γε καὶ ἀφροντιστήσειν οἴομαι οὔτε ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ἄκοντα τὴν ἀρχὴν ὑποδέξεσθαι. Οὕτω μὲν ὁ Ἀντωνῖνος αὐτοκράτωρ ἐγένετο. ἐπεὶ δ' ἦν ἄπαις ἀρρένων παίδων, τόν τε Κομμόδου υἱὸν Κόμμοδον εἰσεποίησεν αὐτῷ, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ Μάρκον * Ἀντωνῖνον Βῆρον, βουληθεὶς ἐπιπλεῖστον καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα αὐταρχήσοντας ἀποδεῖξαι. ἦν δ' οὗτος ὁ Ἀντωνῖνος Μάρκος, ὁ Κατίλιος πρότερον ὀνομαζόμενος, Αννίου Βήρου τοῦ τρὶς ὑπατεύσαντος καὶ χιλιαρχήσαντος ἔγγονος. καὶ ἀμφοτέρους μὲν εἰσποιήσασθαι τῷ Ἀντωνίνῳ ἐκέλευε, προετίμησε δ' τὸν Βῆρον διά τε τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅτι φύσιν ψυχῆς ἐρρωμενεστάτην ἤδη ὑπέφαινεν· ἀφ' οὗ [καὶ] Οὐηρίσσιμον αὐτὸν, πρὸς τὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ῥήματος ἔννοιαν κομψευόμενος, ἀπεκάλει. Ἀδριανὸς δ' * μαγγανείαις μέν τισι καὶ γοητείαις ἐκενοῦτό ποτε τοῦ ὑγροῦ, πάλιν δ' αὐτοῦ διὰ ταχέος ἐπίμπλατο. ἐπεὶ οὖν πρὸς τὸ χεῖρον ἀεὶ ἐπεδίδου, καὶ καθ' ἑκάστην τρόπον τινὰ ἡμέραν ἀπώλλυτο, ἀποθανεῖν ἐπεθύμησε· καὶ ᾔτει μὲν πολλάκις καὶ φάρμακον καὶ ξίφος, ἐδίδου δ' οὐδείς. ὡς δ' οὖν οὐδεὶς αὐτῷ, καίτοι χρήματα καὶ ἄδειαν ὑπισχνουμένῳ, ὑπήκουε, μετεπέμψατο Μάστορα ἄνδρα βάρβαρον Ἰάζυγα, ᾧ αἰχμαλώτῳ γενομένῳ, πρὸς τὰς θήρας διά τε ἰσχὺν καὶ δι' εὐτολμίαν ἐκέχρητο· καὶ τὰ μὲν ἀπειλῶν αὐτῷ, τὰ δ' ὑπισχνούμενος, ἠνάγκασεν αὐτὸν ἐπαγγείλασθαι τὴν σφαγήν· καί τι καὶ χωρίον ὑπὸ τὸν μαστὸν πρὸς Ἑρμογένους τοῦ ἰατροῦ * ἀποδειχθὲν, χρώματί τινι περιέγραψεν, ὅπως κατ' αὐτὸ πληγεὶς καιρίαν, ἀλύπως τελευτήσῃ. ἐπεὶ δ' οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προεχώρησεν, (ὁ γὰρ Μάστωρ, φοβηθεὶς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐκπλαγεὶς, ὑπεχώρησε)

πολλὰ

πολλὰ μὲν ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ νόσῳ ὠδύρετο, πολλὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ οὐκ ἐξουσίᾳ, ὅτι μὴ οἷός τ' ἦν ἑαυτὸν ἀναχρήσασθαι, καίτοι τοὺς ἄλλους ἔτι καὶ τότε δυνάμενος. καὶ τέλος τῆς τε ἀκριβείας τῆς κατὰ τὴν δίαιταν ἀπέσχετο, καὶ ταῖς μὴ προσηκούσαις ἐδωδαῖς καὶ ποτοῖς χρώμενος, ἐτελεύτησε, λέγων καὶ βοῶν τὸ δημῶδες, ὅτι Πολλοὶ ἰατροὶ βασιλέα ἀπώλεσαν.

Ἔζησε δὲ ἔτη δύο μὲν καὶ ἑξήκοντα, μῆνας δὲ πέντε καὶ ἡμέρας ἐννεακαίδεκα· καὶ ἐμονάρχησεν ἔτη εἴκοσι καὶ μῆνας ἕνδεκα. ἐτάφη δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ ποταμῷ πρὸς τῇ γεφύρᾳ τῇ Αἰλίᾳ· ἐνταῦθα γὰρ τὸ μνῆμα κατεσκευάσατο. τὸ γὰρ τοῦ Αὐγούστου ἐπεπλήρωτο, καὶ οὐκέτι οὐδεὶς ἐν αὐτῷ ἐτέθη.

Οὗτος ἐμισήθη μὲν διὰ τοὺς πρώτους καὶ τελευταίους φόνους, ἅτε ἀδίκως καὶ ἀνοσίως γενομένους· ἐπεὶ οὕτως ἥκιστα φονικὸς ἐγένετο, ὥστε καὶ προσκρουσάντων αὐτῷ τινῶν, ἀρκοῦν νομίζειν τὸ ταῖς πατρίσιν αὐτῶν αὐτὸ τοῦτο γράψαι, ὅτι αὐτῷ οὐκ ἀρέσκουσιν. εἴ τινα τῶν τέκνα ἐχόντων ὀφλῆσαι πάντως τι ἔδει, ἀλλ' οὖν πρός γε τὸν ἀριθμὸν τῶν παίδων καὶ τὰς τιμωρίας αὐτῶν ἐπεκούφιζεν.

tum vero flere & lamẽtari cœpit, non tam morbi cauſa, quam quod nõ poſſet mortem ſibi cõſciſcere, quam adhuc aliis afferre poſſet. tandem contempta diæta, vſusq; cibo & potu minus idoneo, mortuus eſt: moriensq; exclamauit illud peruulgatum, Πολλοὶ ἰατροὶ βασιλέα ἀπώλεσαν, *Multi medici regem ſuſtulerunt.* Vixit annos LXII, menſes V, dies XIX. Regnauit annos viginti, menſes vndecim. Sepultus eſt iuxta flumen ad pontem Ælium, vbi monumentum fecerat, propterea q̃ Augusti Mauſoleum plenum erat, in quo nemo amplius ſepultus eſt. Adrianus in odium venit propter nefarias & indignas cædes, quas initio & ſub finem principatus fecit: alioqui ad cædes procliuis non erat. Magno argumento eſt quod, cum eum aliquando nonnulli offendiſſent, ſatis eſſe dixit, ſi de iis in patriam ipſorum ſcriberetur, illos ſibi nequaquam placere: tum quoties rei facti erant ii qui liberos habebãt, pœnam eorum minuebat pro numero liberorum.

ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ο ΕΥΣΕΒΗΣ.

ΙΣΤΕΟΝ ὅτι τὰ περὶ τοῦ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Δίωνος οὐχ εὑρίσκεται, παθόντων τι (ὡς εἰκὸς) τῶν βιβλίων. ὥστε ἀγνοεῖσθαι τὴν κατ' αὐτὸν ἱστορίαν σχεδὸν σύμπασαν, πλὴν ὅτι τοῦ Λουκίου Κομμόδου, ὃν ὁ Ἀδριανὸς ἐποιήσατο, πρὸ τοῦ Ἀδριανοῦ τελευτήσαντος, οὗτος παρ' ἐκείνου καὶ ἐποιήθη, καὶ αὐτοκράτωρ ἐγένετο· καὶ ὅτι μὴ βουλομένης τῆς γερουσίας τὰς ἡρωϊκὰς τιμὰς δοῦναι τῷ Ἀδριανῷ τελευτήσαντι διά τινας φόνους ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ὁ Ἀντωνῖνος ἄλλα τε πολλὰ δακρύων καὶ ὀδυρόμενος αὐτοῖς διελέχθη, καὶ τέλος εἶπεν· Οὐδὲ ἐγὼ ἄρα ὑμῶν ἄρξω, εἴ γε ἐκεῖνος καὶ κακὸς καὶ ἐχθρὸς ὑμῖν καὶ πολέμιος ἐγένετο· πάντα γὰρ δηλονότι τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ, ὧν ἓν καὶ ἡ ἐμὴ ποίησίς ἐστι, καταλύσετε. ἀκούσασα δὲ τοῦτο ἡ γερουσία, καὶ αἰδεσθεῖσα τὸν ἄνδρα, τὸ δέ τι καὶ τοὺς στρατιώτας φοβηθεῖσα, ἀπέδωκε τῷ Ἀδριανῷ τὰς τιμάς. Ταῦτα μόνα περὶ τοῦ Ἀντωνίνου ἐν τῷ Δίωνι σώζεται· καὶ ὅτι Αὔγουστον αὐτὸν καὶ Εὐσεβῆ διὰ τοιαύτην αἰτίαν ἐπωνόμασεν ἡ βουλή· ἐπεὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ πολλῶν αἰτιαθέντων, καί τινων

ANTONINVS PIVS.

SCIENDVM eſt, *acta Antonini Pii non inueniri in exemplaribus Dionis: vt veriſimile ſit aliquid ex eis periiſſe. Itaque omnis fere de Antonino hiſtoria ignoratur: tantum inuenitur, eum Lucio Commodo, quem Adrianus adoptauerat, ante Adrianum exſtincto, ab eodem Adriano adoptatum, & Imperatorem factum eſſe: itemque nolente Senatu heroicos honores tribui Adriano vita functo, propter aliquot cædes virorum illuſtrium, quas fecerat, multa flentem lamentantemque in Senatu diſſeruiſſe, atque ita ad extremum dixiſſe; *Igitur nec ipſe princeps veſter ero, ſi ille improbus inimicusque vobis atque hoſtis fuit: nimirum enim omnia eius, in quibus eſt adoptio mea, reſcindetis.* Itaque Senatum, cum hæc audiuiſſet, reuerentem Antoninum, metuentemque milites, Adriano honores reddidiſſe. Hæc quidem de Antonino apud Dionem tantummodo ſuperſunt: tum etiam, eum Auguſtum Piumque eſſe appellatum a Senatu, propterea quod initio principatus ſui multis reis factis, po-

ſtulatiſque nonnullis nominatim ad ſupplicium, neminem puniuit. *Non enim, inquit, me oportet ab his reb. principatus exordium facere.* Principio quoq; hiſtoriæ Marci Veri, (qui poſt Antoninum Imperator fuit) deſunt ea quæ hic erga Lucium Commodi filium, quem Marcus generum habuit; quæque Lucius miſſus a ſocero in bellum quod cum Vologæſo gerebatur, fecit. Quocirca pauca ante dicam de iis rebus quæ ex aliorum libris collegi: poſt ad ea quæ in Dione ſequuntur, tranſibo. Igitur conſtat inter omnes, Antoninum probum virum & bonum fuiſſe: nec enim ceteris ſubditis grauis, nec Chriſtianis infenſus fuit; quos vehementer obſeruauit & coluit, ac honori quo Adrianus Chriſtianos proſequebatur, acceſſionem fecit. Ponuntur enim ab Euſebio Pamphili F. in Hiſtoria eccleſiaſtica epiſtolæ quædam Adriani, quibus oſtenditur illum grauiter minari iis qui Chriſtianis moleſtiam exhiberent, quive illos deferrent; iuratque Herculem, ſe in eos eſſe animaduerſurum. Fertur Antoninus curioſus fuiſſe, poſuiſſeque maximam diligentiam in minimis quibuſque rebus indagandis: quem qui irriderent, idcirco κυμινοπρίστην, id eſt *Cuminiſectorem*, appellabant. Eundem ſenem obiiſſe Quadratus ſcribit, eiq; fuiſſe mortem dulciſſimam, ſimilemque ſomno iucundiſſimo. Ferunt ſub Antonino in Bithynia atque in Helleſponto valde horribilem terræmotum eſſe factum; eaq; de cauſa complures alias ciuitates laboraſſe vehementer, & Cyzicum funditus conciđiſſe, eiusque vrbis templum maximum omnium atque pulcherrimum corruiſſe. Erant columnæ eius templi craſſitudine quatuor vlnarum, altitudine cubitorum L: ſingulæ ex ſingulis lapidibus: cetera quę in eo templo erant, ſingula plus admirationis quam laudis habuerunt. 'Præterea ferunt diducto montis vertice in continenti terra, maritimum fluctum erupiſſe, ſpumamque puri & limpidi maris procul inde in terram proiectam fuiſſe. Ac de rebus quidem Antonini hæc habui quæ dicerem. Regnauit annos quatuor & viginti.

καὶ ὀνομαστὶ ἐξαιτηθέντων, ὅμως οὐδένα ἐκόλασεν εἰπὼν ὅτι, Οὐ δεῖ με ἀπὸ τοιούτων ἔργων τῆς προστασίας ὑμῶν ἄρξασθαι. Οὐ σώζεται δὲ οὐδὲ τὰ μετὰ Ἀντωνῖνον ἄρξαντος Μάρκου Βήρου τὰ πρῶτα τῶν ἱστορουμένων, ὅσα περὶ τὸν Λούκιον τὸν τοῦ Κομμόδου υἱόν, ὃν ὁ Μάρκος γαμβρὸν ἐποιήσατο, ἔπραξεν [ἐκεῖνος] αὐτός, καὶ ὅσα ἐκεῖ εἰς τὸν κατὰ Ὀλογαίσου πόλεμον ὑπὸ τοῦ πενθεροῦ πεμφθεὶς ἔδρασε. διὸ βραχέα περὶ τούτων ἐξ ἑτέρων ἀναλεξάμενος βιβλίων ἐρῶ· εἶθ᾽ οὕτως ἐπὶ τὰ ἑξῆς τοῦ Δίωνος μεταβήσομαι. ὁ γὰρ Ἀντωνῖνος ὁμολογεῖται παρὰ πάντων καλός τε καὶ ἀγαθὸς γενέσθαι, καὶ οὔτε τῶν ἄλλων ὑπηκόων τισὶ βαρύς, οὔτε Χριστιανοῖς ἐπαχθής, ἀλλὰ πολλήν τινα τούτοις νέμων αἰδῶ, καὶ τῇ [τοῦ] Ἀδριανοῦ τιμῇ, ἣν ἐκεῖνος ἐτίμα Χριστιανούς, προστιθείς. ὁ γὰρ τοῦ Παμφίλου Εὐσέβιος καὶ ἐπιστολάς τινας τοῦ Ἀδριανοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ παρατίθεται, ἐν αἷς ἐκεῖνος δείκνυται τοῖς λυποῦσί τι ἢ κατηγοροῦσι τῶν Χριστιανῶν, δεινὰ ἀπειλῶν, καὶ τὸν Ἡρακλέα ἐπομνύμενος ὡς τεύξονται τιμωρείας. Λέγεται δὲ ὁ Ἀντωνῖνος ζητητικὸς γενέσθαι, καὶ μηδὲ περὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ τυχόντα τῆς ἀκριβολογίας ἀφίστασθαι· ὅθεν αὐτὸν οἱ σκώπτοντες καὶ κυμινοπρίστην ἐκάλουν. *Κουαδράτος δὲ γηραιὸν μὲν φησὶν αὐτὸν τελευτῆσαι, τὴν δὲ τελευτὴν ἡδίστην αὐτῷ κατ᾽ ἴσον ὕπνῳ τῷ μαλακωτάτῳ γενέσθαι. Ἐπὶ τοῦ Ἀντωνίνου λέγεται καὶ φοβερώτατος περὶ τὰ μέρη τῆς Βιθυνίας καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου σεισμὸς γενέσθαι, καὶ ἄλλας τε πόλεις καμεῖν ἰσχυρῶς καὶ πεσεῖν ὁλοσχερῶς, καὶ ἐξαιρέτως τὴν Κύζικον, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον ναῶν ἁπάντων καταρριφῆναι· ᾧ *τετραόργυιοι μὲν πάχος οἱ κίονες ἦσαν, ὕψος δὲ πεντήκοντα πηχέων, ἕκαστος πέτρας μιᾶς· καὶ τἆλλα τὰ ἐν αὐτῷ ἕκαστον θαυμάσαι πλέον ἢ ἐπαινέσαι. περὶ δὲ τὴν μεσόγιον, ἄνω κορυφῆς ὄρους διαστάσης, θαλάσσιόν φασιν *ἐκχυθῆναι κῦμα, ἐπὶ πολύ τε τῆς γῆς ἐλθεῖν ῥιπιζομένην τὴν ἄχνην ἀκράτου καὶ διαυγοῦς θαλάσσης. Περὶ μὲν οὖν τοῦ Ἀντωνίνου, τό γε νῦν ἔχον, τοσαῦτα· ἦρξε δὲ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη.

ΜΑΡΚΟΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ὁ φιλόσοφος.

ΜΑΡΚΟΣ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐπεὶ τοῦ ποιησαμένου αὐτὸν τελευτήσαντος Ἀντωνίνου τὴν ἀρχὴν ἔσχε, προσέλαβε ἐς κοινωνίαν τοῦ κράτους εὐθὺς τὸν τοῦ Λουκίου Κομμόδου υἱὸν Λούκιον Βῆρον. αὐτὸς μὲν [γὰρ] ἀσθενὴς ἦν τῷ σώματι, καὶ τὰ πολλὰ λόγοις ἐσχόλαζε. λέγεται γὰρ, καὶ αὐτοκράτωρ ὢν, μὴ αἰδεῖσθαι μηδὲ ὀκνεῖν ἐς διδασκάλου φοιτᾶν, ἀλλὰ καὶ Σέξτῳ προσιέναι τῷ ἐκ Βοιωτῶν φιλοσόφῳ, καὶ ἐς ἀκρόασιν τῶν ῥητορικῶν Ἑρμογένους λόγων μὴ ὀκνῆσαι παραγενέσθαι. προσέκειτο δὲ τοῖς [ἐκ τῆς] στοᾶς μάλιστα δόγμασιν. ὁ δὲ Λούκιος, ἔρρωτό τε καὶ νεώτερος ἦν, τοῖς στρατιωτικοῖς τε ἔργοις καταλληλότερος. ὅθεν καὶ γαμβρὸν αὐτὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Λουκίλλῃ ὁ Μάρκος ποιήσας, εἰς τὸν πρὸς Πάρθους ἔπεμψε πόλεμον. ὁ γὰρ Οὐολόγαισος πολέμου ἦρξε, καὶ στρατόπεδόν τε ὅλον Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπὸ Σεβηριανῷ τεταγμένον ἐν τῇ Ἐλεγείᾳ (χωρίῳ τινὶ τῆς Ἀρμενίας) ἐπισχὼν πάντοθεν, αὐτοῖς ἡγεμόσι κατετόξευσε καὶ διέφθειρε, καὶ τῆς Συρίας ταῖς πόλεσι πολὺς ἐπῄει καὶ φοβερός. Ὁ οὖν Λούκιος, ἐλθὼν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ πλείστους στρατιώτας συλλέξας, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν ἡγεμόνων ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει ἐκάθητο διατάττων ἕκαστα καὶ τὰς τοῦ πολέμου χορηγίας ἀθροίζων· Κασσίῳ δὲ τὰ στρατεύματα ἐπέτρεψε. καὶ ὃς, ἐπιόντα τε τὸν Οὐολόγαισον γενναίως ὑπέμεινε, καὶ τέλος ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τῶν συμμάχων καὶ ὀπίσω ἀναχωρήσαντα ἐπεδίωξε· μέχρι τε Σελευκείας καὶ Κτησιφῶντος ἤλασε, καὶ τήν τε Σελεύκειαν διέφθειρεν ἐμπρήσας, καὶ τὰ τοῦ Οὐολογαίσου βασίλεια τὰ ἐν τῇ Κτησιφῶντι κατέσκαψεν. ἔν γε μὴν τῇ ὑποστροφῇ πλείστους τῶν στρατιωτῶν ὑπὸ λιμοῦ καὶ νόσου ἀπέβαλεν· ἀπενόστησε δ' ὅμως εἰς τὴν Συρίαν μετὰ τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν. Καὶ ὁ μὲν Λούκιος τούτοις ἐπικυδαίνετο καὶ μέγα ἐφρόνει· οὐ μὴν αὐτῷ καὶ τὰ τῆς ἄκρας εὐτυχίας ἐς ἀγαθόν τι ἀπέβη. λέγεται γὰρ μετὰ ταῦτα καὶ τῷ πενθερῷ Μάρκῳ ἐπιβεβουλευκὼς, πρίν τι καὶ δρᾶσαι, φαρμάκῳ διαφθαρῆναι. Τὸν μέντοι Κάσσιον ὁ Μάρκος τῆς Ἀσίας ἁπάσης ἐπιτροπεύειν ἐκέλευσεν· αὐτὸς δὲ τοῖς περὶ τὸν Ἴστρον βαρβάροις, Ἰάζυξί τε καὶ Μαρκομάνοις, ἄλλοτε

MARCVS ANTONINVS PHILOSOPHVS.

POSTEAQVAM Marcus Antoninus, mortuo Antonino, a quo fuerat adoptatus, principatum adeptus eſt, ſtatim ſociũ & participem Imperii cepit Lucium Verum, Lucii Commodi filium; eo quod ipſe erat imbecillis, deditusque ſtudiis litterarum: (ferunt enim non erubuiſſe eum, cum eſſet Imperator, nec puduiſſe vnquam ad doctorem proficiſci; ſed adiiſſe crebro Sextum Bœotum philoſophum; & ad audiẽdos Hermogenis *Rhetoricorum libros libenter veniſſe; verũ in primis Stoicorum præcepta ſecutum eſſe) Lucius vero, robuſtus & adoleſcens erat, tum etiam ad rem militarem aptior. Huic Marcus Lucillam filiam ſuam in matrimonium dedit; generumque factum ad bellum cum Parthis gerendum miſit; quod Vologæſus prior bellum intulerat, quodque omnem exercitum Romanum collocatũ a Seueriano ad Elegiã quæ eſt in Armenia, atq; interclusũm vndiq; vna cum ipſis ducibus, telis cõfecerat atque perdiderat; ob eamque cauſam ciuitatibus Syriæ valde formidoloſus erat. Lucius, vt venit Antiochiam, comparato maximo militum numero, & optimis ducibus delectis, ipſe in oppido remanſit, vt inde conſtitueret omnia, & commeatum militibus compararet, Caſſio exercitu permiſſo. Caſſius adorientem ſe Vologæſum fortiter ſuſtinuit; deſertumque tandem a ſociis ac terga vertentem inſecutus, Seleuciam & Cteſiphontem venit: deinde vaſtata Seleucia atque incenſa, regias Vologæſi, quæ in vrbe Cteſiphonte erãt, ſolo æquauit. Cum autem reuerteretur, magnum numerum militum amiſit, qui partim fame enecti, partim morbo exſtincti ſunt: rediit tamen in Syriam cum reliquis militibus. His de rebus quamquam maxime gloriabatur Lucius; tamen ei fortuna ad extremum non fauit, quod aliquanto tempore poſt Marco ſocero ſuo inſidias paraſſe dicitur, eſſeque veneno ſublatus ante quam negotium confeceret.

Marcus Caſsiũ toti Aſiæ præeſſe iuſſit: ipſe barbaris qui circum Iſtrum ſunt, Iazygibus & Marcomanis, nunc

his, nunc illis continenter, quamdiu vixit, bella intulit: quib. in bellis Pęonia fuit ei receptaculum. Eodem tempore Germani, qui trãs Rhenum incolunt, venere vſq; in Italiam, attulereq; Romanis maxima & grauiſſima incommoda: quibus Marcus occurrit, Pompeiano atq; Pertinace legatis exercitus factis. quo in bello optime ſe geſſit Pertinax, qui poſtea Imperator factus eſt. Inter cadauera barbarorum, corpora mulierum armata reperta ſunt. Confecto maximo prœlio, partaque inſigni victoria, Imperator cum rogatus eſſet a militibus pecuniam, tamen nõ dedit; quod diceret, *ſi quid plus quam eſſet cõſtitutum, acciperent, id ex ſanguine parentum ipſorum propinquorumq́; exactum iri. Principis enim ſolum deum iudicem eſſe poſſe.* Adeo enim temperans & continens erat in Imperio, vt cum tot tantaque bella gereret, nihil faceret contra q̃ fas eſſet, aſſentationis aut timoris cauſa. Cum autem Marcomanis in aliquo prœlio bene ſucceſſiſſet, ab iiſq; Marcus Vindex præfect⁹ interfectus eſſet, tres ei ſtatuas poſuit: illis vero ſuperatis, *Germanicus* appellatus eſt. *Germanos* enim eos qui in ſuperioribus locis habitant, appellamus. Ad hæc, motus latronum in Ægypto qui *Bucoli (quaſi Paſtores boum)* dicuntur, factus eſt, ceteris ẽt Ægyptiis a ſacerdote quodã & Iſidoro ad defectionem ſollicitatis. Hi enim primo ornati muliebri veſtitu, ſimulanteſq; ſe vxores Bucolorum eſſe, Romanoq; Centurioni aurũ pro viris ſuis daturas, eum accedentẽ ad ſe doloſe interfecerunt; mactatoq; eius comite, coniurauerunt in viſceribus eius, quæ etiam ad extremum comederũt. Hic Iſidorus fortitudine omnibus hominibus ſuæ ætatis antecelluit. Cũq; viciſſent Romanos in Ægypto, pene cepiſſent Alexandriam; niſi Caſſius dux e Syria aduerſum eos miſſus, diſcordiam ſeditionemq; ita inter ipſos excitauiſſet, vt a ſe ipſi diſtraherentur. Nã propter eorum deſperationem atq; multitudinem Romani nõ ſunt auſi cum eis aperto prœlio congredi; ſed eos Caſſius tumultuantes oppreſſit. In bello autem quod Marcus cum Germanis gerebat, vt hæc quoq; memoria digna ſint, quidã adoleſcẽtulus captiuus Marco neſcio quid interrogãti ita ait: *Præ frigore non poſſum tibi reſpõdere: quãobrem, ſi quid ex me vis cognoſcere, iube mihi veſtem, ſi quã habes, dari.*

ἄλλοις χρόνον συχνὸν ὡς εἰπεῖν δι' ὅλου τοῦ βίου τὴν Παιονίαν ἔχων ὁρμητήριον, ἐπολέμησε. · Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον Κελτῶν μέχρι τῆς Ἰταλίας ἤλασαν, καὶ πολλὰ ἔδρασαν ἐς τοὺς Ῥωμαίους δεινά. οἷς ὁ Μάρκος ἀντεπιὼν, Πομπηϊανόν τε καὶ Περτίνακα τοὺς ὑποστρατήγους ἀντικαθίστη. καὶ ἠρίστευσεν ὁ Περτίναξ, ὅστις καὶ ὕστερον αὐτοκράτωρ ἐγένετο. ἐν μέντοι τοῖς νεκροῖς τῶν βαρβάρων, καὶ γυναικῶν σώματα ὡπλισμένα εὑρέθη. καίτοι δὲ ἰσχυροτάτου ἀγῶνος καὶ λαμπροτάτης νίκης γεγενημένης, ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ αἰτηθεὶς παρὰ τῶν στρατιωτῶν, οὐκ ἔδωκε χρήματα, αὐτὸ τοῦτο εἰπὼν ὅτι, Ὅσῳ ἂν πλεῖόν τι παρὰ τὸ καθεστηκὸς λάβωσι, τοῦτ' ἐκ τοῦ αἵματος τῶν τε γονέων σφῶν καὶ τῶν συγγενῶν εἰσπράξεται. περὶ γάρ τοι τῆς αὐταρχίας ὁ θεὸς μόνος κρίνειν δύναται. οὕτω καὶ σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς αὐτῶν ἦρχεν, ὥστε, καίπερ ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις πολέμοις ὢν, μηδὲν ἔξω τοῦ προσήκοντος μήτ' ἐκ κολακείας μήτ' ἐκ φόβου ποιῆσαι. Τῶν δὲ Μαρκομάνων εὐτυχησάντων ἔν τινι μάχῃ, καὶ τὸν Βίνδικα τὸν Μάρκου ἔπαρχον ὄντα ἀποκτεινάντων, τούτῳ μὲν τρεῖς ἀνδριάντας ἔστησε· κρατήσας δὲ αὐτῶν, Γερμανικὸς ὠνομάσθη. Γερμανοὺς γὰρ τοὺς ἐν τοῖς ἄνω χωρίοις οἰκοῦντας ὀνομάζομεν. Καὶ οἱ καλούμενοι δὲ Βουκόλοι κατὰ τὴν Αἴγυπτον κινηθέντες, καὶ τοὺς ἄλλους Αἰγυπτίους προσαποστήσαντες ὑπὸ ἱερεῖ τινὶ καὶ Ἰσιδώρῳ, πρῶτον μὲν ἐν γυναικείαις στολαῖς τὸν ἑκατόνταρχον τῶν Ῥωμαίων ἠπατηκότες, ὡς δὴ γυναῖκες τῶν Βουκόλων καὶ χρυσία δώσουσαι αὐτῷ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, προσιόντα σφίσι κατέκοψαν· καὶ τὸν συνόντα αὐτῷ καταθύσαντες, ἐπί τε τῶν σπλάγχνων αὐτοῦ συνώμοσαν, καὶ ἐκεῖνα κατέφαγον. ἦν δὲ Ἰσίδωρος ἀνδρίᾳ πάντων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἄριστος. τοὺς δ' ἐν Αἰγύπτῳ Ῥωμαίους νικήσαντες, μικροῦ καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἷλον, εἰ μὴ Κάσσιος ἐκ Συρίας πεμφθεὶς ἐπ' αὐτοὺς, καὶ στρατηγήσας ὥστε τὴν πρὸς ἀλλήλους σφῶν ὁμόνοιαν λῦσαι, καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀποχωρίσαι, (διὰ γὰρ τὴν ἀπόνοιαν καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν, οὐκ *ἐθάρρησαν συμβαλεῖν ἀθρόοις) οὕτω δὴ στασιάσαντας ἐχειρώσατο. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ τοῦ Μάρκου τῷ πρὸς τοὺς Γερμανοὺς, (ἵνα καὶ ταῦτα μνήμης ἀξιωθείη) μειράκιον μὲν αἰχμάλωτον ἐρωτηθέν τι ὑπ' αὐτοῦ, Οὐ δύναμαι, ἔφη, ἀποκρίνασθαί σοι ὑπὸ τοῦ ῥίγους· ὥστε εἴ τι μαθεῖν ἐθέλεις, κέλευσόν μοι ἱμάτιόν τι (εἴ γε ἔχεις) δοθῆναι.

στρατιώτης δέ τις νυκτὸς φυλακὴν τοῦ Ἴστρου ποιούμενος, καί τινα βοὴν ἐκ τῆς περαίας στρατιωτῶν ἑαλωκότων ἀκούσας, διενήξατο εὐθὺς ὥσπερ εἶχε, καὶ λύσας αὐτοὺς ἀνεκομίσθη. Ἦν δὲ περὶ Μάρκῳ ὁ Ῥοῦφος ὁ Βασσαῖος ἔπαρχος, τὰ μὲν ἄλλα ἀγαθὸς, ἀπαίδευτος δὲ ὑπ᾽ ἀγροικίας, καὶ τὰ πρῶτά γε τοῦ βίου ἐν πενίᾳ τραφείς. ἀναδενδράδα δέ ποτε αὐτὸν κλῶντα *ἀνέλαβέ τις· καὶ ἐπειδή γε μὴ εὐθὺς ἅμα τῷ πρώτῳ κελεύσματι κατέβη, ἐπετίμησεν αὐτῷ, καὶ ἔφη, Ὦ γε ἔπαρχε κατάβηθι. τοῦτο γὰρ ὡς καὶ πρὸς ὑπερφρονοῦντα καὶ τετυφωμένον αὐτὸν εἶπεν· ὅπερ ἡ τύχη μετὰ ταῦτα αὐτῷ ἔδωκεν. Ὁ δ᾽ αὐτοκράτωρ, ὁσάκις ἀπὸ τοῦ πολέμου σχολὴν ἦγεν, ἐδίκαζε, καὶ ὕδωρ πλεῖστον τοῖς ῥήτορσι μετρεῖσθαι ἐκέλευε. τάς τε *πύστεις καὶ τὰς ἀνακρίσεις ἐπὶ μακρότερον ἐποιεῖτο, ὥστε πανταχόθεν τὸ δίκαιον ἀκριβοῦν. καὶ κατὰ τοῦτο καὶ *ἕνδεκα πολλάκις καὶ δώδεκα ἡμέραις τὴν αὐτὴν δίκην, καίπερ νυκτὸς ἔστιν ὅτε, δικάζων ἔκρινεν. φιλόπονος γὰρ ἦν, καὶ ἀκριβῶς πᾶσι τοῖς τῇ ἀρχῇ προσήκουσι προσεφέρετο· καὶ οὐδὲν ἐν παρέργῳ οὔτε ἔλεγεν οὔτε ἔγραφεν οὔτε ἐποίει, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅτε καὶ περὶ τοῦ βραχυτάτου ἡμέρας ὅλας ἀνήλισκεν, οὐκ ἀξιῶν τὸν αὐτοκράτορα ἐξ ἐπιδρομῆς τι πράττειν. καὶ γὰρ ἐνόμιζεν ὅτι κἂν ἐλάχιστόν τι παρίδῃ, διαβολὴν αὐτῷ τοῦτο καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα πάντα οἴσει. Καίτοι οὕτως ἀσθενὴς τῷ σώματι ἐγένετο, ὥστε μήτε τὸ ψῦχος τήν γε πρώτην ὑπομεῖναι, ἀλλὰ καὶ πρὶν διαλεχθῆναι τοῖς στρατιώταις συνεληλυθόσιν ἤδη κατὰ τὸ παρηγγελμένον, ἀναχωρῆσαι, καὶ τροφὴν βραχυτάτην καὶ ταύτην ἐν νυκτὶ ἀεὶ λαμβάνειν. οὐ γάρ ἐστιν ὅτε μεθ᾽ ἡμέραν, πλὴν τοῦ φαρμάκου τοῦ θηριακοῦ καλουμένου, ἐσιτεῖτο. ἐλάμβανε δὲ τοῦ φαρμάκου, οὐχ οὕτως ὅτι ἐδεδίει τι, ὡς ὅτι τοῦ τε στομάχου καὶ τοῦ θώρακος φαύλως εἶχε· καί φασιν ὅτι δι᾽ ἐκεῖνα αὐταρκεῖν πρός τε τἆλλα, καὶ πρὸς τοῦτο ἐδύνατο.

Τοὺς δὲ Ἰάζυγας οἱ Ῥωμαῖοι ἔν τε τῇ γῇ ποτε τότε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ ποταμῷ ἐνίκησαν. λέγω δὲ οὐχ ὅτι ναυμαχία τις ἐγένετο, ἀλλ᾽ ὅτι διὰ τοῦ Ἴστρου πεπηγότος φεύγουσι σφίσιν ἐπακολουθήσαντες, καὶ ἐκεῖ ὡς ἐν ἠπείρῳ ἐμαχέσαντο. αἰσθανόμενοι γὰρ οἱ Ἰάζυγες ὅτι ἐπιδιώκονται, ὑπέστησαν αὐτοὺς, ἐλπίσαντες ῥᾳδίως, ἅτε καὶ ἀήθεις τοῦ κρυστάλλου ὄντας, κατεργάσασθαι. καὶ οἱ μὲν, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς συνέρρηξαν· οἱ δὲ, ἐκ τῶν πλαγίων παριππεύσαντες.

Præterea miles quidã, cum eſſet noctu in Danubii cuſtodia, audiretque trans flumen clamorem captorũ militum, ſtatim, vt erat, tranauit: & cum liberaſſet captos, reuertit. Erat Marco Rufus Baſæus præfectus prætorio, vir bonus; ſed propter ruſticitatem ignatus litterarum. puer enim in paupertate educatus fuerat. Hunc forte *cædentem arbores in ſilua quidã offendit; cumq; quod primo iuſſu non deſcenderat, increpauit his verbis; *Præfecte deſcende.* idq; etſi propterea viſus eſt dicere, quod humili loco natus is erat, tamẽ euenit poſtea vt fortuna hunc ei honorem tribueret. Imperator autem, quoties bellis non impediebatur, ſolebat ius reddere, iubereq; multos modios aquæ oratoribus dari. In cauſis autẽ diligenter cognoſcendis atque examinandis paulo longior eſſe; vt vndecumq; ius inueſtigaret. nam de eadem cauſa dies vndecim, & ſępe duodecim, aliquando etiam noctu cognouit. Cum enim eſſet amãs laboris, tum vero diligenter applicabat animũ ad omnia quæ ad principatum pertinerẽt. Nihil dicere ſolebat, nihil ſcribere aut facere negligẽter; ſed vel in minimis rebus diem ſæpenumero conſumere, quod exiſtimaret *non decere Imperatorẽ propere quidquam agere.* Si quid enim prętermiſiſſet vel in minimis rebus, non putabat ſe poſſe in ceteris calumniã effugere. Et tamẽ erat valetudine vſque adeo infirma, vt nõ modo frigus initio ſufferre non poſſet, ſed etiã antequam milites ex iuſſu iam congregatos, alloqueretur, ſecederet paululum, ac modico cibo, idque noctu, ſemper vteretur. Nihil enim capiebat interdiu præter medicamentum quod Theriacum appellant: quod pharmacum non tam ſumebat timoris cauſa, quã quod erat infirmo ſtomacho & pectore; vt eũ ob hanc cauſam huic rei & ceteris potuiſſe ſufficere arbitrentur. Eo tempore tandem Romani Iazygas vicere, primum in terra, poſt etiam in flumine; nõ quod nauale prœlium factum ſit, ſed quod conglaciato Danubio fugientes conſecuti, in eo perinde atq; in continente pugnauerunt. Nam Iazyges, cum Romanos ſe pone ſequi intelligerent, ſperarentque facile ſe poſſe eos cõficere, quod glaciei eſſent inſueti, impetum ſuſtinendum putauerunt. Ergo Romanos a fronte alii adoriuntur, alii a lateribus irruunt;

quod eorũ equi in huiuſmodi glacie currere tuto didicerant. Quare animaduerſa Romani nihilo magis timent; ſed cõuerſi, aduerſiq; facti hoſtibus, magna pars ſcuta deponũt: atque, quo minus cadant, in iis alterum pedẽ firmant. Hoc pacto eorũ impetũ primo ſuſtinent: arreptisq; alii frenis, alii ſcutis & contis, eos ad ſe trahunt; atq; ita implicatos homines equosque pariter deiiciunt. nec enim poterãt in lubrico loco virib. noſtrorum reſiſtere. quamquã enim etiam Romani cadebant; tamen, ſiue quis eorũ caderet ſupinus, hoſtem pedib. trahebat, atq; (vt in lucta fieri ſolet) ita retro proiiciebat, vt eo ſuperior eſſet: ſiue pronus caderet, hoſtem, qui ante ceciderat, carpebat dentibus. Nam barbari, ignari & rudes pugnæ huius generis, quodq; leuioris erant armaturæ, reſiſtere minus poterãt. Ex quo factum eſt vt pauci de multis effugerint. Igitur Marcus multis magnisq; prœliis factis, aditisq; periculis, Marcomanos & Iazygas ſubegit. Poſt hæc prœliũ acre, bellumq; magnum cũ iis qui Quadi appellãtur, fuit: quo ex bello victoria præter ſpem, vel potius Dei beneficio, cõſecuta eſt; propterea ꝙ Romani, cum eſſent in prœlio, atq; in maximum periculũ veniſſent, mirabiliter ſane ac diuinitus cõſeruati ſunt. Cum enim intercluſi a Quadis in locis opportunis conferti pugnarent fortiter, atq; interim barbari differrent prœlium, ſperãtes eos calore & ſiti perituros, quos circũ occupatis locis omnib. ſic cõcluſerant, (erant enim multo plures) vt aquam habere nullo pacto poſſent: cumque Romani in tantas difficultates incurriſſent, vt *morbo, vulneribus, ardore ſolis, ac ſiti vexarentur, nec ob eas res pugnare poſſent, aut alio ſecedere, ſed in acie ſtãtes, atq; in locis cõſtitutis, arderent; nubes derepente ita coactæ ſunt, vt maximus imber aquæ ceciderit, non ſine Dei beneficio. Fama eſt Arnuphin magũ Ægyptium, qui vna cũ Marco fuerit, Mercuriũ illũ qui eſt in aere, aliosq; dæmonas, quibuſdam artibus magicis inuocauiſſe, ac per eos pluuiã extorſiſſe. Hęc quidem a Dione dicuntur; ſed iſ mihi mentiri videtur; volens an inuitus, neſcio; volentẽ magis arbitror; cum non ignoret, legionem militum quæ

οἱ γὰρ ἵπποι σφῶν δεδιδαγμένοι καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ θεῖν ἀσφαλῶς, ἦσαν. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι, οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ συστραφέντες, καὶ πᾶσιν ἅμα αὐτοῖς ἀντιμέτωποι γενόμενοι, τάς τε ἀσπίδας οἱ πλείους ἔθηκαν, καὶ τὸν ἕτερον πόδα ἐπ᾽ αὐτῶν, ὅπως ἧττον ὀλισθαίνωσιν, ἀπερείσαντες, ἐδέξαντο σφᾶς προσπεσόντας· καὶ ἀντιλαμβανόμενοι οἱ μὲν τῶν χαλινῶν, οἱ δὲ τῶν ἀσπίδων τῶν τε κοντῶν, ἐπεσπῶντο αὐτούς· κἀκ τούτου συμπλεκόμενοι, κατέβαλον καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους. οὐ γάρ τοι τῆς βίας οὐκέτ᾽ ἀντέχειν πρὸς τὸ ὄλισθον ἐδύναντο. ὠλίσθαινον μὲν γὰρ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι· ἀλλ᾽ εἴθ᾽ ὕπτιός τις αὐτῶν ἔπεσε, συνεφείλκετο τὸν ἀντίπαλον, καὶ τοῖς ποσὶν ἐς τοὐπίσω ἀνερρίπτει, ὥσπερ ἐν πάλῃ, καὶ οὕτως ἐπάνωθεν αὐτοῦ ἐγίγνετο· εἴτε καὶ ἐπὶ στόμα, κατελάμβανεν αὐτὸν προκαταπίπτοντα αὐτῷ τῷ στόματι. οἱ γὰρ βάρβαροι, καὶ ἄπειροι τοιουτοτρόπως ἀγωνίας, κουφότεροι ὄντες, οὐχ οἷοί τε ἦσαν ἀντέχειν· ὥστε καὶ ἀπὸ πολλῶν ὀλίγοι διέφυγον. Μαρκομάνους μὲν οὖν καὶ Ἰάζυγας πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀγῶσι καὶ κινδύνοις Μάρκος ὑπέταξεν. * Ἔπειτα ἐκ παρατάξεως τοὺς καλουμένους Κουάδους· καὶ πόλεμος αὐτῷ συνέστη μέγας, καὶ νίκη * παράδοξος ηὐτυχήθη, μᾶλλον δὲ παρὰ Θεοῦ ἐδωρήθη. κινδυνεύσαντας γὰρ ἐν τῇ μάχῃ τοὺς Ῥωμαίους παραδοξότατα τὸ θεῖον ἐξέσωσε. κυκλωσάντων γὰρ αὐτοὺς τῶν Κουάδων ἐν τόποις ἐπιτηδείοις, συνασπίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι, προθύμως ἠγωνίζοντο· καὶ οἱ βάρβαροι τὴν μὲν μάχην ἐπέσχον, προσδοκήσαντες σφᾶς ῥᾳδίως ὑπό τε τοῦ καύματος καὶ ὑπὸ τοῦ δίψους αἱρήσειν· πάντα δὲ τὰ πέριξ διαλαβόντες ἀπέφραξαν, ὅπως μηδαμόθεν ὕδωρ λάβωσι. πολὺ γὰρ καὶ τῷ πλήθει περιῆσαν. τῶν οὖν Ῥωμαίων ἐν παντὶ κακοῦ καὶ ἐκ τοῦ καμάτου καὶ ἐκ τῶν τραυμάτων, τοῦ τε ἡλίου καὶ τοῦ δίψους, γενομένων, καὶ μήτε μάχεσθαι διὰ ταῦτα μήτε χωρῆσαί πη δυναμένων, ἀλλ᾽ ἔν τε τῇ τάξει καὶ τοῖς τόποις ἑστηκότων καὶ καταχαιομένων, νέφη πολλὰ ἐξαίφνης συνέδραμε, καὶ ὑετὸς πολὺς οὐκ ἀθεεὶ κατερράγη. καὶ γάρ τοι λόγος ἔχει, * Ἀρνοῦφίν τινα μάγον Αἰγύπτιον, συνόντα τῷ Μάρκῳ, ἄλλους τε τινὰς δαίμονας καὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀέριον ὅτι μάλιστα μαγγανείαις τισὶν ἐπικαλέσασθαι, καὶ δι᾽ αὐτῶν τὸν ὄμβρον ἐπισπάσασθαι. Ταῦτα μὲν περὶ τούτων ὁ Δίων φησίν· ἔοικε δὲ ψεύδεσθαι, εἴτε ἑκὼν, εἴτε ἄκων. οἶμαι δὲ τὸ πλέον ἑκών. καὶ πῶς γὰρ οὔ; ὅστις οὐκ ἠγνόει τὸ τάγμα τῶν στρατιωτῶν τὸ

κεραυνο-

κεραυνοβόλον ἰδίως καλούμενον· (ἐν γὰρ τῷ τῶν λοιπῶν καταλόγῳ καὶ αὐτοῦ μνημονεύει) ὅπερ ἀπ᾽ οὐδεμιᾶς ἑτέρας αἰτίας (οὐδὲ γὰρ ἄλλη τις λέγεται) ἢ ἀπὸ τοῦ κατὰ τόνδε συμβάντος τὸν πόλεμον οὕτω προσηγορεύθη· ὃ καὶ αἴτιον τότε τοῖς τε Ῥωμαίοις τῆς σωτηρίας ἐγένετο, καὶ τοῖς βαρβάροις τῆς ἀπωλείας, ἀλλ᾽ οὐχ ὁ Ἀρνοῦφις ὁ μάγος· οὐδὲ γὰρ μάγων συνουσίαις καὶ γοητείαις ὁ Μάρκος χαίρειν ἱστόρηται. ἔστι δὲ ὃ λέγω, τοιοῦτον· τάγμα ἦν τῷ Μάρκῳ (καλοῦσι δὲ τὸ τάγμα οἱ Ῥωμαῖοι λεγεῶνα) τὸ ἀπὸ Μελιτινῆς στρατιωτῶν. εἰσὶ δὲ τὸν Χριστὸν πρεσβεύοντες ἅπαντες. ἐν οὖν τῇ μάχῃ ἐκείνῃ προσιόντα τῷ Μάρκῳ τὸν ἔπαρχον, ἀμηχανοῦντι πρὸς τὴν περίστασιν καὶ δεδιότι περὶ συμπάντι τῷ στρατῷ, εἰπεῖν λέγεται ὡς οἱ καλούμενοι Χριστιανοὶ οὐκ ἔστιν ὅ τι οὐ δύνανται ταῖς εὐχαῖς, καὶ ὅτι παρὰ σφίσι τάγμα ὅλον τυγχάνει ὂν τούτου τοῦ γένους. τὸν οὖν Μάρκον ἀκούσαντα, παρακλήσει χρήσασθαι πρὸς αὐτούς, ὡς ἂν εὔξωνται τῷ σφετέρῳ Θεῷ. εὐξαμένων δὲ αὐτῶν παραχρῆμα ἐπακούσαντα τὸν Θεόν, τοὺς μὲν πολεμίους κεραυνῷ βαλεῖν, τοὺς δὲ Ῥωμαίους ὄμβρῳ παραμυθήσασθαι. ἐφ᾽ οἷς καταπλαγέντα τὸν Μάρκον ἰσχυρῶς, τούς τε Χριστιανοὺς κατὰ δόγμα τιμῆσαι, καὶ τὴν λεγεῶνα κεραυνοβόλον προσαγορεῦσαι. λέγεται δὲ καὶ ἐπιστολήν τινα περὶ τούτων εἶναι τοῦ Μάρκου. ἀλλ᾽ οἱ [μὲν] Ἕλληνες, ὅτι μὲν τὸ τάγμα κεραυνοβόλον λέγεται, ἴσασι, καὶ αὐτοὶ μαρτυροῦσι, τὴν δὲ αἰτίαν τῆς προσηγορίας ἥκιστα λέγουσι. Προστίθησι δὲ ὁ Δίων, ὅτι τοῦ ὄμβρου καταρραγέντος, πρῶτον μὲν ἄνω πάντες ἀνέκυπτον, καὶ ἐς τὰ στόματα αὐτῶν ἐδέχοντο· ἔπειτα οἱ μὲν τὰς ἀσπίδας, οἱ δὲ καὶ τὰ κράνη ὑποβάλλοντες, αὐτοί τε χανδὸν ἔσπων, καὶ τοῖς ἵπποις πιεῖν ἐδίδοσαν. καὶ τῶν βαρβάρων σφίσιν ἐπιδραμόντων, ἔπινόν τε ὁμοῦ καὶ ἐμάχοντο· καὶ ἤδη γέ τινες τιτρωσκόμενοι, τό τε αἷμα παρεγχεόμενοι ἐς τὰ κράνη καὶ τὸ ὕδωρ ἅμα ἀνερρόφουν. κἂν ἔπαθόν τι δεινὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐπικειμένων αὐτοῖς περὶ τὸ πίνειν οἱ πλείους ἠσχολημένοι, εἰ μὴ χάλαζα ἰσχυρὰ καὶ κεραυνοὶ οὐκ ὀλίγοι τοῖς πολεμίοις ἐνέπεσον. ἦν οὖν ὁρᾶν ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ ὕδωρ τε ἅμα καὶ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φερόμενα· καὶ οἱ μὲν ὑγραίνοντό τε καὶ ἔπινον, οἱ δὲ ἐπυροῦντο καὶ ἔθνησκον. καὶ οὔτε τῶν Ῥωμαίων τὸ πῦρ ἥπτετο, ἀλλ᾽ εἴπου καὶ προσέμιξε σφίσιν, εὐθὺς ἐσβέννυτο· οὔτε τοὺς βαρβάρους ὁ ὑετὸς ὠφέλει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μᾶλλον τὴν φλόγα αὐτῶν, ὥσπερ ἔλαιον, ἤγειρεν· ὕδωρ τε ὑόμενοι ἐζήτουν. καὶ οἱ μὲν,

Fulminatrix appellatur ꝓprio nomine, (eius enim mentionẽ facit in recẽſione ceterarum) ex nulla alia cauſa (neq; enim alia circumfertur) quã ex ea quæ in iſto bello accidit, id nomen accepiſſe: quæ cauſa etiam tunc Romanis ſaluti, barbaris exitio fuit: nõ enim Arnuphis magus erat: cum nuſquam memoriæ proditũ ſit Marcum magorũ ſocietate aut præſtigiis fuiſſe delectatum. Quod igitur in hac re dico, tale eſt. Cum Marcus legionem vnã haberet ex militibus Melitenis, (hi omnes Chriſtum colunt) ad eum præfectus prætorianorum venit, neſcientẽ in illo prœlio quid conſilii caperet, timentemq; toti exercitui: eiq; fertur dixiſſe, nihil eſſe quod ii qui Chriſtiani nominantur, precibus impetrare non poſſint: eſſeq; legionem vnã in exercitu hominũ huius generis. Qua re cognita, Marcum ab iis petiiſſe vt Deo ſuo ſupplicarẽt. Quod cũ feciſſent, Deum eos exaudiſſe ſubito: percuſſiſſeq; hoſtes fulmine, ac Romanos pluuia recreaſſe. his reb. Marcũ vehementer obſtupefactũ, edicto Chriſtianos honore affeciſſe, ipſamq; legionem *Fulminatricem* appellaſſe: atq; his de reb. epiſtola Marci exſtare dicitur. Græci quidẽ ſciũt eam legionem κεραυνοβόλον appellari, eiusq; rei teſtes ſunt: cauſam vero cur ita appellata ſit, non dicunt. Dion addit, Romanos, cum primum pluuia caderet, omnes ſuſpexiſſe in cælum, eamq; in ora recepiſſe: deinde ſcutis galeisq; ſubiectis inde ſorbiſſe largiter, equisq; ad bibẽdũ dediſſe: cumq; barbari in ipſos impetũ facerent, eos ſimul bibiſſe & pugnaſſe; compluresq; ſaucios ſanguinem infuſum in galeas, ſimul cũ aqua abſorbuiſſe. Hi ꝓpterea grauia damna accepiſſent vrgentib. hoſtibus, quod magna ex parte in bibendo erant occupati: niſi vehemens grando, compluraque fulmina, in hoſtes cecidiſſent. Itaque licebat videre in eodem loco aquã ignemq; ſimul de cælo cadere: atq; ob eã cauſam valere alios & bibere, alios exuri ac prorſus interire. Non enim ignis attingebat Romanos: aut, ſi forte interdum cum eis miſceretur, exſtinguebatur ſubito: neq; imber iuuabat barbaros, ſed eos non ſecus inflammabat atq; oleũ: ita vt aquam requirerent pluuia perfuſi,

inſligerentq́; ſibi vulnera, quo ignem ſanguine reſtinguerent. Pars confugiebat ad Romanos; quaſi illis tãtummodo aqua ſalutaris eſſet; ita vt eorum Marcus etiam miſertus ſit: eoq; facto a militibus ſeptimum *Imperator* appellatur. Quod etſi admittere non conſueuerat, prius quam eſſet decretum a Senatu; tamen nõ repudiauit, quaſi id diuinitus acciperet: de quo etiam ad Senatum ſcripſit. Fauſtina quoq; *Mater exercituum* appellata eſt. Pertinax autem, ob res præclare geſtas cõſul eſt factus: cuius cauſa multi indignati ſunt; propterea quod erat obſcuro loco natus; canebantq; illud tragicum, Τοιαῦθ' ὁ τλήμων πόλεμος ἐξεργάζεται. *Talia infelix bellum efficit:* videlicet ignorãtes eundem principem Romanum eſſe futurum. Cum autẽ Caſſius res nouas moliretur in Syria, Marcus vehementer perterritus, Cõmodum filium (is iam ephebus erat) accerſiri ex Vrbe iubet. Erat Caſſius Syrus ex Cyro ciuitate, vir optimus, qualem Imperatorem habere eſſet optabile: niſi quod erat filius cuiuſdam Heliodori, qui propter multã Rhetorices artis ſcientiam, ad præfecturã Ægypti peruenerat. Id facinus graue Caſſius fecit, deceptus a Fauſtina; quę, cum virum ſuum imbecillũ eſſe animaduerteret, (ea erat Antonini Pii filia) putaretq; breui tempore moriturum, timuit ne, ſi principatus ad aliũ deueniret, quod Commodus adoleſcens erat, & * ſtolidus quodammodo, ipſa priuatam vitam agere cogeretur. Itaque Caſsio ſecreto perſuaſit vt ſe compararet, quo, ſi quid Antonino accidiſſet, ipſum ſimul cum Imperio caperet. Hæc dum ſecum Caſſius reputat, nuntius de interitu Marci perfertur; vt ſolent iſta ſemper in deteriorẽ partẽ diuulgari. Quamobrẽ ſtatim affectauit Imperiũ, nulla adhibita maiore diligẽtia in veri cognitione; quaſi vero fuiſſet ante ab exercitu qui tum erat in Pannonia, Imperator deſignatus. Et quãquam nõ ita multo poſt verũ reſciuit; tamen, quod ſemel motũ fecerat, de ſententia decedendum ſibi eſſe non putauit: ſed omnia quæ intra Taurũ erant, cepit breui temporis ſpatio, & ſibi Imperium armis cõparare ſtatuit.

ἑαυτοὺς ἐτίτρωσκον, ὡς καὶ τῷ αἵματι τὸ πῦρ κατασβέσοντες· οἱ δὲ, καὶ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους προσέφευγον, ὡς καὶ μόνους σωτήριον ὕδωρ ἔχοντας. ἠλέησε γοῦν αὐτοὺς καὶ ὁ Μάρκος· παρὰ δὲ τῶν στρατιωτῶν τὸ ἕβδομον Αὐτοκράτωρ προσηγορεύθη. καίπερ δὲ οὐκ εἰωθὼς, πρὶν τὴν βουλὴν ψηφίσασθαι, τοιοῦτόν τι προσίεσθαι, ὅμως ἐδέξατό τε αὐτὸ, ὡς καὶ παρὰ Θεοῦ λαμβάνων, καὶ τῇ γερουσίᾳ ἐπέστειλεν. ἡ μέντοι Φαυστῖνα Μήτηρ τῶν στρατοπέδων ἐπεκλήθη. Τοῦ δὲ Περτίνακος ἐπὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπατείαν λαβόντος, ὅμως ἦσαν οἱ νεμεσῶντες ἐπὶ τῷ εἶναι αὐτὸν τὸ γένος ἐξ ἀφανῶν, ὅ τε τῆς τραγῳδίας ἐπέλεγον, Τοιαῦθ' ὁ τλήμων πόλεμος ἐξεργάζεται· οὐκ εἰδότες ὅτι καὶ μοναρχήσει.

Τοῦ δὲ Κασσίου κατὰ τὴν Συρίαν νεωτερίσαντος, σφόδρα ἐκπλαγεὶς ὁ Μάρκος, τὸν Κόμμοδον τὸν υἱὸν ἐκ τῆς Ῥώμης, ὡς καὶ ἐς ἐφήβους ἤδη τελεῖν δυνάμενον, μετεπέμψατο. ὁ δὲ δὴ Κάσσιος, Σύρος μὲν ἐκ τῆς Κύρρου ἦν, ἀνὴρ δὲ ἄριστος ἐγένετο, καὶ ὁποῖον ἄν τις αὐτοκράτορα ἔχειν εὔξαιτο· πλὴν καθ' ὅσον Ἡλιοδώρου τινὸς ἀγαπητῶς εἰς τὴν τῆς Αἰγύπτου ἡγεμονίαν ἐξ ἐμπειρίας ῥητορικῆς προχωρήσαντος υἱὸς ἦν. τοῦτο δὲ [δὴ] δεινῶς ἥμαρτεν, ὑπὸ Φαυστίνης ἀπατηθείς· αὕτη γὰρ τὸν ἄνδρα ἀρρωστήσαντα (ἦν δὲ τοῦ Εὐσεβοῦς Ἀντωνίνου θυγάτηρ) προσδοκήσασα ὅσον οὐκ ἤδη τελευτήσειν, ἐφοβήθη μὴ τῆς ἀρχῆς ἐς ἄλλον τινὰ (ἅτε τοῦ Κομμόδου καὶ νέου καὶ ἁπλουστέρου τοὺς τρόπους ὄντος) περιελθούσης, ἰδιωτεύσῃ· καὶ ἔπεισε τὸν Κάσσιον δι' ἀπορρήτων παρασκευάσασθαι, ἵν', ἄν τι ὁ Ἀντωνῖνος πάθοι, καὶ αὐτὸν καὶ τὴν αὐταρχίαν λάβῃ. ταῦτ' οὖν αὐτῷ διανοουμένῳ ἀγγελία ἦλθε τὸν Μάρκον τεθνηκέναι· (οἷά που φιλεῖ τοιαῦτα ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀεὶ θρυλλεῖσθαι) καὶ εὐθὺς, οὐκ ἀναμείνας αὐτὴν ἀκριβῶσαι, ἔφεσιν τῆς ἀρχῆς ἐποιήσατο, ὡς καὶ πρὸς τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐν τῇ * Παννονίᾳ τότε ὄντων προκεχειρισμένος. καὶ ὁ μὲν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μὴ ἐς μακρὸν τἀληθὲς ἔμαθεν, ὅμως ἐπειδήπερ ἅπαξ ὑποκεκίνητο, οὐ μετεβάλλετο· ἀλλὰ τά τε ἐντὸς τοῦ Ταύρου πάντα διὰ βραχέος προσεποιήσατο, καὶ παρεσκευάζετο ὡς καὶ πολέμῳ τὸ κράτος ἕξων. Ὁ δὲ δὴ Μάρκος, παρὰ τοῦ Βήρου τοῦ τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντος, τὴν ἐπανάστασιν αὐτοῦ μαθὼν, τέως μὲν συνέκρυπτεν αὐτά· ἐπεὶ δὲ οἱ στρατιῶται τῇ τε φήμῃ ἰσχυρῶς ἐταράσσοντο, καὶ

Marcus, cognita Caſſii rebellione per Verum qui Cappadociam obtinebat, primo rem diſſimulat, celatque: poſt, vbi milites perlato rumore vehementer cõmoueri cœperunt, ac

ἐλογοποίουν

ἐλογοποίουν πολλά, συνεκάλεσεν αὐτούς, καὶ ἔλεγεν ὧδε· Οὐκ ἀγανακτήσων, ὦ συστρατιῶται, ἢ ὀδυρόμενος παρελήλυθα. χαλεπαίνειν μὲν γὰρ τί δεῖ πρὸς τὸ δαιμόνιον, ᾧ πάντα ἔξεστιν; ὀλοφύρεσθαι δὲ ἴσως ἀνάγκη τοὺς ἀδίκως δυστυχοῦντας· ὃ καὶ ἐμοὶ νῦν συμβέβηκε. πῶς γὰρ οὐ δεινὸν, πολέμοις ἡμᾶς ἐκ πολέμων συμφέρεσθαι; πῶς δ' οὐκ ἄτοπον καὶ ἐμφυλίῳ συμπλακῆναι; πῶς οὐκ ἀμφότερα καὶ δεινότητι καὶ ἀτοπίᾳ νικᾷ, τὸ μηδὲν πιστὸν ἐν ἀνθρώποις εἶναι, ἀλλ' ἐπιβεβουλεῦσθαί τε μὲ ὑπὸ τοῦ φιλτάτου, καὶ εἰς ἀγῶνα ἀκούσιον καθίστασθαι, μήτε τι ἠδικηκότα, μήτε τι πεπλημμεληκότα; τίς μὲν γὰρ ἀρετὴ ἀσφαλής, τίς δὲ φιλία ἔτι νομισθήσεται, ἐμοῦ ταῦτα πεπονθότος; πῶς δ' οὐκ ἀπόλωλε μὲν πίστις, ἀπόλωλε δὲ ἐλπὶς ἀγαθή; ἀλλ' εἰ μὲν μόνος ἐγὼ ἐκινδύνευον, παρ' οὐδὲν ἂν τὸ πρᾶγμα ἐποιησάμην· (οὐ γάρ που καὶ ἀθάνατος ἐγεγένητο) ἐπεὶ δὲ δημοσία τε ἀπόστασις, μᾶλλον δὲ ἐπανάστασις γέγονε, καὶ ὁ πόλεμος πάντων ὁμοίως ἡμῶν ἅπτεται, ἐβουλόμην, εἰ οἷόν τε ἦν, προσκαλέσασθαι τὸν Κάσσιον, καὶ δικαιολογήσασθαι πρὸς αὐτὸν παρ' ὑμῖν ἢ παρὰ τῇ γερουσίᾳ· καὶ ἡδέως ἂν ἀμαχεὶ παρεχώρησα αὐτῷ τῆς ἡγεμονίας, εἰ τοῦτο τῷ κοινῷ συμφέρειν ἐδόκει. ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ γὰρ καὶ πονῶν καὶ κινδυνεύων διατελῶ· τοσοῦτόν τε ἐνταῦθοι χρόνον ἔξω τῆς Ἰταλίας πεποίηκα ἄνθρωπος καὶ γέρων ἤδη καὶ ἀσθενής, καὶ οὔτε τροφὴν ἄλυπον, οὔθ' ὕπνον ἄφροντιν λαβεῖν δυνάμενος. ἐπεὶ δ' οὐκ ἄν ποτε συγκαθεῖναι εἰς τοῦτο ὁ Κάσσιος ἐθελήσειε, (πῶς γὰρ ἂν πιστεύσειέ μοι, ἄπιστος οὕτω περὶ ἐμὲ γεγενημένος;) ὑμᾶς γε ὦ συστρατιῶται χρὴ θαῤῥεῖν. οὐ γάρ που κρείττους Κίλικες, καὶ Σύροι, καὶ Ἰουδαῖοι, καὶ Αἰγύπτιοι ὑμῶν οὔτε ἐγένοντο ποτὲ, οὔτε ἔσονται, οὐδ' ἂν μυριάκις πλείους ὑμῶν, ὅσῳ νῦν ἐλάττους εἰσὶν, ἀθροισθῶσιν. οὐ μὴν οὐδ' αὐτὸς ὁ Κάσσιος, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ στρατηγικὸς εἶναι καὶ πολλὰ κατωρθωκέναι δοκεῖ, λόγου τινὸς ἄξιος νῦν ἂν φανείη. οὔτε γὰρ αἰετὸς κολοιῶν, ἢ καὶ λέων νεβρῶν ἡγησάμενος, ἀξιόμαχος γίγνεται· καὶ τὸν Ἀῤῥαβικὸν τόν τε Παρθικὸν ἐκεῖνον πόλεμον οὐ Κάσσιος, ἀλλ' ὑμεῖς κατειργάσασθε. ἄλλως τε εἰ καὶ ἐκεῖνος ἐκ τῶν πρὸς Πάρθους πραχθέντων εὐδόκιμός ἐστιν, ἔχετε καὶ ὑμεῖς Βῆρον, ὃς οὐδὲν ἧττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον αὐτοῦ καὶ ἐνίκησε πλείω καὶ κατεκτήσατο. ἀλλὰ τάχα μὲν καὶ ἤδη μετανενόηκε, ζῶντά με μεμαθηκώς· οὐ γάρ που καὶ ἄλλως ἢ ὡς τετελευτηκότος μου, τοῦτ' ἐποίησεν. ἂν δὲ καὶ

multa colloqui, eos conuocari iubet, atque apud ipſos pauca in hanc ſententiam exponit. *Etſi*, inquit, *huc veni, commilitones, non ſuccenſendi aut lamentandi cauſa: (cur enim Deo ſuccenſere oportet, in cuius poteſtate ſunt omnia?) tamē eos qui immerito infelices ſunt, aduerſam fortunā lamētari neceſſe eſt: quod mihi euenit hoc tempore. Quā enim graue eſt & moleſtū bella nobis ex bellis exſiſtere? quam porro calamitoſum, ciuili bello nos implicari? quam vero vtroque grauius eſt, atque calamitoſius, fidem in hominibus nullam eſſe, fieriq; mihi inſidias ab homine amiciſſimo meq; inuitum nulla facta iniuria, nulloque commiſſo delicto, in certamē venire? Quæ virtus vmquam tuta, aut quæ amicitia firma exiſtimabitur, ſi mihi hæc facta eſt iniuria? nōne fides, nōne ſpes omnis amiſſa eſt? Quod ſi meum tantum eſſet periculū, nihili certe facerem: (nec enim natus ſum immortalis) nūc autem cum publica facta ſit defectio, vel rebellio potius, bellumq; ad nos omnes pariter pertineat, vellem, ſi fieri vllo modo poſſet, euocare Caſſium, cum eoque apud vos aut apud Senatum iure contendere: tum enim ego nullo prælio facto Imperium ei libenter cederem, ſi ita publicæ vtilitati conducere videretur. Etenim pro republica perpetuos labores ſuſtineo, qui tamdiu hic longe ab Italia commoratus ſum, homo iam ſenex & imbecillis, vt neq; cibum ſuauem, neque ſomnum vacuum curis poſſim capere. Sed quoniam Caſſius mecum nollet in hac cauſa conuenire, (quo pacto enim mihi credat is, qui mihi tam infidus fuerit?) vos oportet cōmilitones forti animo eſſe: nec enim Cilices, Syri, Iudæi, Aegyptii vobis fuerunt vmquam aut erunt potiores: non ſi millies, quanto nunc pauciores ſunt quam vos, tanto plures congregentur. Sed neq; Caſſii ipſius, quamquam videtur eſſe optimus imperator, multaque proſpere geſſiſſe, ratio vlla haberi debet. Non enim aquila graculorū dux, aut leo hinnulorum aptus eſſe ad bellum gerēdum poteſt. Iam vero illud Parthicum & Arabicum bellum non Caſſius, ſed vos confeciſtis. Quod ſi ille præſertim ex rebus contra Parthos geſtis habet gloriam, vos quoque Verum habetis non modo non inferiorem illo, ſed multo etiam potiorem, a quo longe plura bello victa & parta ſunt. Quinetiam iam illum pœnitere fortaſſe cœpit, quod me viuere intelligit: numquam enim id niſi mortuo me feciſſet. Quod ſi manet*

adhuc in propoſito, ſuſceptoque conſilio; tamen, cum profectionem noſtram intellexerit, omnino reſipiſcet: vos enim metuet, me reuerebitur. Itaque tantum illud vereor, commilitones, (licet enim apud vos verum dicere) ne aut ipſe manus ſibi afferat, quod pudore ſcilicet adductus nō audebit in conſpectum noſtrum venire; aut alius cognito aduentu meo, quod contra illum proficiſcor, id faciat. mihi enim permagnum præmium belli atque victoriæ, quantum vmquam accepit nemo, auferet. Quod vero præmium dicet aliquis? Homini qui iniuriam fecerit, ignoſcere; eique qui amicitiam fidemque violauerit, amicum & fidelem permanere. Quæ etſi vobis fortaſſe videntur eſſe incredibilia, tamen ea vobis oportet perſuaderi. non enim bona omnia ex hominib. prorſus exterminata ſunt; ſed ſunt adhuc apud nos antiquæ virtutis reliquiæ. Quod ſi quis mihi fidem non habeat, tanto cupio vehementius ea quæ videntur fieri non poſſe, facta ante oculos omnium ponere. Hæc enim ſola mihi ex malis præſentibus foret vtilitas, ſi poſſem re optime confecta oſtendere cunctis hominibus, nos quoque bellis ciuilib. bene vti poſſe. Hæc Marcus & apud milites concionatus eſt; & ad Senatum ſcripſit, nihil Caſſium criminatus, niſi quod illum crebro ingratum vocabat: Caſſius quoque de Marco nihil vmquam dixit contumelioſe, aut ſcripſit. Dum Marcus ſe ad bellum ciuile cōparat, multæ ei victoriæ ex diuerſis barbaris nationibus, ac mors ipſius Caſſii nuntiatur. Nam Caſsio iter facienti Antonius centurio occurrit, eumque de improuiſo ſecundum ceruicem vulnerauit: quamquam id vulnus non fuit mortiferū, propterea quod Antonius impetu equi concitatus, facinus imperfectum reliquit: ita vt ille fere euaſiſſet, niſi eum decurio interim confeciſſet. Hi, abſciſſo eius capite, ad Imperatorem proficiſcuntur. Ita Caſsius, qui hoc pacto tres mēſes & dies ſex imperium ſomniauerat, iugulatur: filiuſque item eius, qui tum erat abſens, interfectus eſt. Marcus autem, cum eo veniſſet, nationes omnes quę rebellionem fecerant, tractauit perhumaniter; neque quemquam ex obſcuris hominibus aut ex illuſtribus interfecit. Sub id tēpus Fauſtina moritur, ſiue dolorib. podagræ, quibus laborabat; ſiue alia ex cauſa, ne ob ea de quibus cum Caſsio conuenerat,

ἐπιπλέον αἰτίαν ἔχῃ, ἀλλ' ὅταν γε καὶ προσιόντας ἡμᾶς πύθηται, πάντως γνωσιμαχήσει, καὶ ὑμᾶς φοβηθεὶς, καὶ ἐμὲ αἰδεσθείς. ἐγὼ γοῦν ἓν μόνον ὦ συστρατιῶται δέδοικα (εἰρήσεται γὰρ πᾶσα πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια) μὴ ἤτοι αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποκτείνῃ, αἰσχυνθεὶς ἐς τὴν ἡμετέραν ὄψιν ἐλθεῖν, ἢ ἕτερός τις μαθὼν ὅτι τε ἥξω καὶ ὅτι ἐπ' αὐτὸν ὁρμῶμαι, τοῦτο ποιήσῃ. *μέγα γάρ μου ἆθλον καὶ τοῦ πολέμου καὶ τῆς νίκης, καὶ ἡλίκον οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἔλαβεν, ἀφαιρήσεται. τί δὲ τοῦτό ἐστιν; ἀδικήσαντα ἄνθρωπον ἀφεῖναι, πρὸς φιλίαν ὑπερβάντα φίλον μεῖναι, *πίστιν καταλύσαντα πιστὸν διαγενέσθαι. παράδοξα μὲν ἴσως ταῦθ' ὑμῖν φαίνεται· ἀλλ' οὐκ ἀπιστεῖν ὑμᾶς αὐτοῖς δεῖ. οὐ γάρ που καὶ ἁπλῶς πάντα τὰ ἀγαθὰ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλωλεν, ἀλλ' ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν ἔτι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς λείψανον. ἂν δέ που ἀπιστῇ τις, καὶ διὰ τοῦτο μεῖζόν ἐστί μοι τὸ ἐπιθύμημα, ἵνα ὃ μηδεὶς ἂν πιστεύσειε γενέσθαι δύνασθαι, τοῦτο ἴδῃ γενόμενον. ὡς ἔγωγε τοῦτ' ἂν μόνον ἐκ τῶν παρόντων κακῶν κερδάναιμι, εἰ δυνηθείην καλῶς θέσθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ δεῖξαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι καὶ ἐμφυλίοις πολέμοις ἐστὶν ὀρθῶς χρήσασθαι. Ταῦτα μὲν ὁ Μάρκος καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας εἶπε, καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν ἔγραψεν, οὐδὲν οὐδαμοῦ τὸν Κάσσιον *κατηγορήσας, πλὴν ὅτι ἀχάριστον αὐτὸν συνεχῶς ἀνεκάλει. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνος ὑβριστικόν τι οὔτε εἶπέ ποτε ἐς τὸν Μάρκον, οὔτ' ἔγραψε. Παρασκευαζομένῳ δὲ Μάρκῳ πρὸς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἀγγελίαι τε πολλαὶ νικῶν κατὰ διαφόρων βαρβάρων ἐν ταὐτῷ, καὶ ὁ Κασσίου θάνατος ἀπηγγέλθη. προσπεσὼν γὰρ βαδίζοντι τῷ Κασσίῳ Ἀντώνιος ἑκατόνταρχος, ἐξαίφνης ἔτρωσε κατὰ τοῦ αὐχένος οὐ πάνυ πληγῇ καιρίᾳ· καὶ ὁ μὲν τῇ ῥύμῃ τοῦ ἵππου ἐξαχθεὶς, ἀτελὲς τὸ τόλμημα κατέλιπεν, ὥστ' ὀλίγου διαφυγεῖν αὐτόν. ὁ δὲ δέκαρχος ἐν τούτῳ τὸ λοιπὸν προσκατειργάσατο. καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτεμόντες, πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὥρμησαν· καὶ ὁ μὲν οὕτω μῆνάς τε τρεῖς καὶ ἡμέρας ἓξ ὀνειρώξας, ἐσφάγη, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἑτέρωθι ὢν ἐφονεύθη. καὶ ὁ Μάρκος ἐπιὼν τὰ ἔθνη τὰ τῷ Κασσίῳ συνεξαναστάντα, πάνυ φιλανθρώπως πᾶσιν ἐχρήσατο, καὶ οὐδένα οὔτε τῶν ἐλαττόνων οὔτε τῶν ἐπιφανεστέρων διεχρήσατο. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον μετήλλαξε καὶ ἡ Φαυστῖνα, εἴτε ὑπὸ τῆς ποδάγρας ἣν εἶχεν, εἴτε ἄλλως, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ ἐφ' οἷς πρὸς τὸν Κάσσιον

ἐπιτέθειτο. καίτοι ὁ Μάρκος τὰ γράμματα διέφθειρε μηδὲ ἀναγνούς, ἵνα μὴ καὶ ἄκων ἀναγκασθῇ μισῆσαί τινα. λέγεται δὲ ὅτι καὶ Βῆρος εἰς τὴν Συρίαν, ἧς καὶ τὴν ἀρχὴν ἔλαβε, προπεμφθείς, καὶ εὑρὼν αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τοῦ Κασσίου, ἠφάνισεν, εἰπών, ὅτι μάλιστα μὲν ἐκείνῳ τοῦτ' ἔσται κεχαρισμένον· ἂν δὲ καὶ χαλεπήνῃ τι, ἄμεινόν γε ἔσται ἕνα ἑαυτὸν ἀντὶ πολλῶν ἀπολέσθαι. Μάρκος γε μὴν οὕτω τι φόνοις οὐκ ἔχαιρεν, ὥστε καὶ τοὺς μονομάχους ἐν τῇ Ῥώμῃ ὥσπερ ἀθλητὰς ἀκινδύνως ἑώρα μαχομένους. σιδήρειον γὰρ οὐδέποτε οὐδενὶ αὐτῶν ὀξὺ ἔδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἀμβλέσιν ὥσπερ ἐσφαιρωμένοις πάντες ἐμάχοντο. Τὴν δὲ Φαυστίναν ἀποθανοῦσαν ἰσχυρῶς πενθήσας, ἔγραψε τῇ βουλῇ μηδένα τῶν Κασσίῳ συναραμένων τεθνάναι, ὡς καὶ ἐκ μόνου τούτου παραμυθίας τινὸς ἐπὶ τῇ Φαυστίνῃ τυχεῖν δυνησόμενος. Μὴ γὰρ γένοιτο, ἔφη, μηδένα ὑμῶν ἐπ' ἐμοί, μήτε τῇ ἐμῇ μήτε τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ σφαγῆναι. καὶ τέλος ἔφη ὅτι, Ἂν μὴ τούτου τύχω, σπεύσω πρὸς τὸν θάνατον. οὕτω τι καθαρὸς διὰ πάντων καὶ χρηστὸς καὶ εὐσεβὴς ἐγένετο. καὶ γὰρ πολλοὺς καὶ εὐηργέτησε τῶν σφαγέων, ὅσοι τὸ ἐπ' αὐτοῖς, αὐτοῦ τε καὶ τοῦ υἱέος αὐτοῦ. ἐνομοθετήθη δὲ τόδε, μηδένα ἐν τῷ ἔθνει ὅθεν τὸ ἀρχαῖόν ἐστιν ἄρχειν, ὅτι ὁ Κάσσιος ἐν τῇ Συρίᾳ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἔχουσῃ ἡγεμονεύων ἐνεόχμωσε. Τῷ δὲ Μάρκῳ καὶ τῇ Φαυστίνῃ ἐψηφίσατο ἡ βουλὴ ἔν τε τῷ Ἀφροδισίῳ τῷ Ῥωμαίῳ εἰκόνας ἀργυρᾶς ἀνατεθῆναι, καὶ βωμὸν ἱδρυθῆναι, καὶ ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς κόρας τὰς ἐν τῷ ἄστει γαμουμένας μετὰ τῶν νυμφίων θύειν, καὶ ἐς τὸ θέατρον χρυσῆν εἰκόνα τῆς Φαυστίνης ἐπὶ δίφρου ἀεί, ὁσάκις γ' ἂν ἐκεῖνος θεωρῇ, ἐσφέρεσθαί τε, καὶ ἐν τῇ προεδρίᾳ ἐξ ἧς ζῶσα ἐθεᾶτο, τίθεσθαι, καὶ περὶ αὐτὴν τὰς γυναῖκας τὰς δυνάμει προεχούσας συγκαθίζεσθαι. Ὁ δὲ Μάρκος, ἐλθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ μυηθείς, ἔδωκε μὲν τοῖς Ἀθηναίοις τιμάς, ἔδωκε δὲ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις διδασκάλους ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐπὶ πάσης λόγων παιδείας μισθὸν ἐτήσιον φέροντας. Ἐλθὼν δὲ ἐς τὴν Ῥώμην, καὶ πρὸς τὸν δῆμον διαλεγόμενος, ἐπεὶ μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι πολλοῖς ἔτεσιν ἀποδεδημηκὼς ἦν, ἀνεβόησαν Ὀκτώ· καὶ τοῦτο καὶ ταῖς χερσίν, ἵνα δὴ καὶ χρυσοῦς τοσούτους ἐς τὸ δεῖπνον λάβωσι, προσενεδείξαντο· διεμειδίασε, καὶ ἔφη καὶ αὐτὸς Ὀκτώ. καὶ

argueretur: quamquam Marcus litteras, ante quam eas legeret, cōſciderat, ne cogeretur quemquam inuitus odiſſe. Ferunt nonnulli Verum, antea præmiſſum in Syriam, quā obtinuerat, litteras in ſupellectili Caſsii inuētas aboleuiſſe, quod eas nihil ad Marcum pertinere diceret. Quod ſi forte ob eam cauſam Marcus ſuccenſeret, lōnge fore melius, ſe vnum pro multis interire. Sed Marcus non delectabatur cædibus: idque ex eo licet animaduertere, quod Romæ ſpectabat gladiatores tamquā athletas certantes ſine periculo. Nec enim gladiatoribus cōceſsit acuto ferro dimicare: ſed obtuſis gladiis & teretibus omnes dimicabant. Mortem Fauſtinæ vehementer luxit: ſcripſitq; ad Senatum, ne quis eorum qui opem Caſsio tuliſſent, morte afficeretur: tamquam in eo dolore quem ceperat ex interitu Fauſtinæ, hoc vno ſolatio vti poſſet. *Abſit enim*, inquit, *vt me tenente principatum, veſtrum quiſquā meo veſtrove decreto capite damnetur.* Ad extremū addidit: *Quod ſi a vobis non impetrabo, ad mortem ibo celeriter.* vſque adeo a cędibus alienus, mitis & bonus & pius erat. Quinetiam in pleroſque beneficia contulit qui ipſi filioque necem machinati eſſent. Cōſtituit autem vt nemo cum imperio eſſet apud eam gētem ex qua ortus eſſet: propterea quod Caſsius, cū in Syria patria ſua imperium haberet, res nouas molitus fuerat. Senatus Marco & Fauſtinæ decreuit ſtatuas argenteas Romæ in templo Veneris collocari, aramq; exſtrui, in qua virgines omnes quæ nuberent in vrbe, vna cū ſponſis ſacrificarent: præterea vt in Theatro ſtatua Fauſtinæ aurea in ſella eſſet ſemper, quæ, quoties Marcus ſpectaret, in principali loco, vnde ipſa ſpectare cōſueuerat viuēs, poneretur, eiq; omnes pręſtantiſsimę fœminæ aſsiderent. Marcus, poſtquam Athenas venit, initiatusq; fuit, magnos honores tribuit Athenienſibus: quorum in vrbe doctores omnis doctrinæ annua mercede conductos conſtituit ad omnium gentium vtilitatem. Cum autem Romam veniſſet, concionareturq; apud populū, ac ſubinde diceret inter cetera, ſe multos annos peregrinatum abfuiſſe, cōclamaretq; multitudo *Octo*; idq; ſignificaret porrectis manibus, vt totidem aureos in cœnam acciperet, ſubriſit: tum ipſe etiam, *Octo*, inquit: ac

cc drachm. poſtea † octo aureos viritim dedit; quantam ſummã numquam ceperãt antea. * Quibus confectis rebus omnibus, remiſit id quod fiſco ærariove publico debebant, ab annis quadraginta, abſq; ſedecim annis Adriani, iuſſitq; ſyngraphas omnes ſcriptas de iis rebus in foro comburi. Pecuniam multis ciuitatibus largitus eſt; in quarũ numero fuit Smyrna, quæ ingenti terræmotu conquaſſata fuerat; *eamq; Senatori & prętorio viro, vt reficeret, mandauit. Ex quo fit vt mirer eos qui Marcũ reprehendunt, negãtq; magno animo fuiſſe. Is enim etſi reuera frugaliſsimus erat, tamen nulla in re deerat ſumptibus neceſſariis; licet in exigenda pecunia (vt ſupra dixi) nemini moleſtus eſſet; atque in rebus neceſſariis, præter quam in re familiari, maximos ſumptus ſuſtinebat. Poſtquam res Scythicæ præſentiam eius iterum poſtulare viſæ ſunt, Criſpinam celerius quam vellet ob hanc cauſam filio in matrimonium collocauit. Nam Quintilii, etſi vterque eorum valebat prudentia & fortitudine, ac vſu maximarum rerum; tamen id bellum conficere nõ potuerunt. Quamobrem ipſi Imperatores neceſſario profecti ſunt. Tum Marcus pecuniam ex ęratio petiuit a Senatu; non quod ea non eſſet in Principis poteſtate; ſed quod diceret eam ceteraque omnia eſſe Senatus populique Romani. *Nos enim*, inquit, (id dicebat in Senatu) *vſque adeo nihil habemus proprium, vt etiam veſtras ædes habitemus.* Cumque hæc dixiſſet, haſtam ſanguinolẽtam, quæ in templo * Martis repoſita erat, verſus agrum hoſtium (vt accepi ex iis qui aderant præſentes) contorſit: deinde contra hoſtes proficiſcitur. Paterno magnas copias dat, eumque ad prœlium committendum mittit. Reſtitere barbari totam diem: tandem vero omnes a Romanis cæſi ſunt. Marcus decimum *Imperator* appellatus eſt: qui ſi vixiſſet diutius, ea quæ in Scythia erant, omnia in ſuam poteſtatem redegiſſet: ſed is deceſsit e vita XVII kal. April. nõn morbo quo laborabat, ſed (vt ego certo accepi) peremptus a medicis qui Commodo gratificabantur. Cumque eſſet morti proximus, Cõmodum militib. cõmendauit: (nolebat enim videri vt mors ſibi ab illo afferretur) tribunoque militum ſignum poſtulanti ita reſpondit; *Abi*, inquit, *ad Orientem: ego*

μετὰ ταῦτα ἀνὰ διακοσίας δραχμὰς αὖθις καὶ ἔλαβον, ὅσον οὔπω πρότερον εἰλήφεσαν. Ταῦτά τε ἔπραξε, καὶ τοῖς ὀφείλουσί τι τῷ βασιλικῷ καὶ τῷ δημοσίῳ, πᾶσι πάντα τὰ ὀφειλόμενα ἀφῆκεν, ἀπὸ ἐτῶν ἓξ καὶ τεσσαράκοντα, χωρὶς τῶν ἑκκαίδεκα τοῦ Ἀδριανοῦ· καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτῶν γράμματα ἐν τῇ ἀγορᾷ καυθῆναι ἐκέλευσε. χρήματά τε πολλαῖς πόλεσιν ἔδωκεν, ἐν αἷς καὶ τῇ Σμύρνῃ δεινῶς ὑπὸ σεισμοῦ φθαρείσῃ· καὶ αὐτὴν καὶ βουλευτῇ ἐστρατηγηκότι ἀνοικοδομῆσαι προσέταξεν. Ἀφ' οὗπερ καὶ νῦν θαυμάζω τῶν αἰτιωμένων αὐτὸν ὡς οὐ μεγαλόφρονα γενόμενον. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οἰκονομικώτατος ὡς ἀληθῶς ἦν, τῶν δὲ ἀναγκαίων ἀναλωμάτων οὐδὲν ἐξίστατο, καίπερ μήτε τινὰ εἰσπράξει χρημάτων (ὥσπερ εἶπον) λυπῶν, καὶ πλεῖστα ὅσα ἐξ ἀνάγκης ἔξω τῶν ἐγκυκλίων δαπανῶν. Ἐπεὶ δὲ τὰ Σκυθικὰ αὖθις αὐτοῦ ἐδεήθη, γυναῖκα τῷ υἱεῖ θᾶττον δι' αὐτὰ ἢ ἐβούλετο Κρισπῖναν συνῴκισεν. οἱ γὰρ Κυιντίλιοι οὐκ ἠδυνήθησαν, καίπερ δύο τε ὄντες καὶ φρόνημα καὶ ἀνδρίαν ἐμπειρίαν τε πολλὴν ἔχοντες, τὸν πόλεμον παῦσαι· καὶ διὰ τοῦτ' ἀναγκαίως αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες ἐξεστράτευσαν. ὁ δὲ Μάρκος καὶ χρήματα ἐκ τοῦ δημοσίου ᾔτησε τὴν βουλήν, οὐχ ὅτι μὴ ἔκειντο ἐπὶ τῇ τοῦ κρατοῦντος ἐξουσίᾳ, ἀλλ' ὅτι ὁ Μάρκος πάντα τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου καὶ αὐτὰ καὶ τἆλλα ἔλεγεν εἶναι. Ἡμεῖς γάρ, ἔφη, (πρὸς τὴν βουλὴν λέγων) οὕτως οὐδὲν ἴδιον ἔχομεν, ὥστε καὶ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ οἰκίᾳ οἰκοῦμεν. ταῦτά τε εἰπών, καὶ τὸ δόρυ τὸ αἱματῶδες παρὰ τῷ Ἐνυείῳ ἐς τὸ πολέμιον δὴ χωρίον (ὥς γε καὶ τῶν συγγενομένων αὐτῷ ἤκουσα) ἀκοντίσας, ἐξωρμήθη· καὶ τῷ Πατέρνῳ δοὺς χεῖρα μεγάλην, ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τὸν τῆς μάχης ἀγῶνα. καὶ οἱ βάρβαροι ἀντέστησαν μὲν διὰ τῆς ἡμέρας ἁπάσης, κατεκόπησαν δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πάντες. καὶ ὁ Μάρκος τὸ δέκατον Αὐτοκράτωρ προσηγορεύθη. καὶ εἴγε πλείω ἐβεβιώκει, πάντα τὰ ἐκεῖ ἂν ἐχειρώσατο· νῦν δὲ τῇ ἑπτακαιδεκάτῃ τοῦ Μαρτίου μετήλλαξεν, οὐχ ὑπὸ τῆς νόσου ἣν καὶ τότε ἐνόσησεν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ἤκουσα, τῷ Κομμόδῳ χαριζομένων. Μέλλων οὖν ἀποθνήσκειν, τοῦτόν τε τοῖς στρατιώταις παρακατέθετο, (οὐ γὰρ ἤθελε δοκεῖν ὑπ' αὐτοῦ θνήσκειν) καὶ τῷ χιλιάρχῳ τὸ σύνθημα αἰτοῦντι ἔφη, Ἄπελθε πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα· ἐγὼ

γὰρ ἤδη

γὰρ ἤδη δύομαι. Τελευτήσας δὲ, ἄλλα τε πολλὰ εἰς τιμὴν ἔλαβε, καὶ χρυσοῦς ἐς αὐτὸ τὸ συνέδριον ἔστη. Ὁ μὲν οὖν Μάρκος ἄριστα δὴ πάντων τῶν ἐν κράτει τινὶ γενομένων ἄρξας, οὕτω μετήλλαξεν. εἶχε μὲν γὰρ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, πλεῖστον δὲ ἐν εὐεργεσίᾳ διῆγεν. ὅθεν που καὶ ναὸν αὐτῆς ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἱδρύσατο, ὀνόματί τινι ἰδιωτάτῳ καὶ μήπω ἀκουσθέντι προσκαλέσας αὐτήν. αὐτὸς μὲν γὰρ ἁπάντων τῶν ἁμαρτημάτων ἀπείχετο· τὰ δὲ δὴ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα, καὶ μάλιστα τὰ τῆς γυναικὸς ἔφερε, καὶ οὔτε ἐπολυπραγμόνει, οὔτε ἐκόλαζε. καὶ εἰ μέν τις χρηστόν τι ἔπραττεν, ἐπῄνει, καὶ ἐχρῆτο εἰς ἐκεῖνο αὐτῷ· τῶν δὲ ἑτέρων οὐ προσεποιεῖτο. καὶ ὅτι οὐ προσποιητῶς ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς πάντα ἔπραττε, πρόδηλον. ἔτη γὰρ ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα, καὶ μῆνας δέκα, ἡμέρας τε εἴκοσι καὶ δύο ζήσας, κἀν τούτοις τῷ τε πρὶν Ἀντωνίνῳ συχνὸν χρόνον ὑπάρξας, καὶ αὐτὸς ἐννέα καὶ δέκα ἔτη, καὶ ἕνδεκα ἡμέρας αὐταρχήσας, ὅμοιος διὰ πάντων ἐγένετο, καὶ ἐν οὐδενὶ ἠλλοιώθη. οὕτως ὡς ἀληθῶς ἀγαθὸς ἀνὴρ ἦν, καὶ οὐδὲν προσποιητὸν εἶχε. πάμπολλα μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ παιδείας ὠφελήθη, ἔν τε τοῖς ῥητορικοῖς, ἔν τε τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λόγοις ἀσκηθείς. τῶν μὲν γὰρ, τόν τε Φρόντωνα τὸν Κορνήλιον καὶ τὸν Ἡρώδην τὸν Κλαύδιον διδασκάλους εἶχε· τῶν δὲ, τόν τε Ῥούστικον τὸν Ἰούνιον, καὶ Ἀπολλώνιον τὸν Νικομηδέα, τοὺς Ζηνωνείους λόγους μελετῶντας. ἀφ' οὗ δὴ παμπληθεῖς φιλοσοφεῖν ἐπλάττοντο, ἵν' ὑπ' αὐτοῦ πλουτίζωνται. πλεῖστον δὲ ὅμως ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξήρθη. καὶ γὰρ πρὶν ἐκείνοις ὁμιλῆσαι, ἰσχυρῶς πρὸς ἀρετὴν ὥρμητο. τοῖς τε γὰρ συγγενέσι πᾶσι πολλοῖς καὶ δυνατοῖς πλουσίοις τε οὖσιν, οὕτω τι ἔτι παῖς ὢν ἤρεσεν, ὥσθ' ὑπὸ πάντων [αὐτὸν] ἀγαπηθῆναι· καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ὅτι μάλιστα εἰς τὸ γένος ποιηθεὶς, οὐχ ὑπερεφρόνησεν. Ἑλληνικῶν τε καὶ Λατίνων, ῥητορικῶν τε καὶ φιλοσόφων λόγων ἀεὶ διεπίμπλατο. καὶ πρὸ τοῦ καίσαρ ἀποδειχθῆναι, ὄναρ ἔδοξεν ὤμους τε καὶ χεῖρας ἐλεφαντίνους ἔχειν, καὶ αὐταῖς πάντα ὅσα τοῖς ἀνθρώποις χρῆσθαι. Ἐκ δ' οὖν τῆς πολλῆς ἀσχολίας τε καὶ ἀσκήσεως ἀσθενέστατον τὸ σῶμα ἔσχε· καίτοι τοσαύτῃ εὐεξίᾳ ἀπ' ἀρχῆς χρησάμενος, ὥστε καὶ ὁπλομαχεῖν, καὶ σῦς ἀγρίους ἐν θήρᾳ καταβάλλειν ἀπὸ ἵππου. Οὐ μέντοι καὶ ἐπαξίως

enim iam ad Occaſum commeo. Mortuus, cum aliis magnis honoribus afficitur, tum vero ſtatuitur aureus in curia. Itaq; Marcus omnium hominum qui vmquam principatũ tenuerunt, optimus, mortuus eſt. Multis enim virtutibus præditus fuit, ſed præſertim beneficentia, cui etiã templum ædificauit in Capitolio, eamq; proprio atque inaudito antea nomine nũcupauit. Nec vero ſe ſolum ab omnibus vitiis abſtinuit, ſed etiam aliorum vitia, & maxime vxoris tulit, dũ ea nec inueſtigaret curioſius, nec puniret. Si quis autem rem vtilem faceret, eum collaudabat, eoq; homine ad eam rem vtebatur; cum interim aliena facta numquam ſibi vindicaret. Ac Marcum quidem nihil ſimulate, ſed omnia cum virtute egiſſe, perſpicuum eſſe poteſt ex eo quod, cum octo & quinquaginta annos, menſesq; decem, ac dies viginti vixerit, in iisque cum Antonino patre diu fuerit cum imperio, ipſeq; decem annos & dies vndecim regnauerit, tamen æquabilis in omni vita, nec vlla vmquam in re immutatus fuit. Itaque vere fuit vir bonus; cum in eo nihil fictum, nihil ſimulatum eſſet. Magnum ei adiumentum attulerunt bonę artes. nam Rhetoricis & Philoſophiæ pręceptis exercitatus fuit; habuitque illorum Cornelium Frontonem, & Claudium Herodem præceptores; horum autem, Iunium Ruſticum, & Apollonium Nicomedenſem, homines in præceptis Zenonis exercitatos. ex quo factũ eſt vt magna hominũ multitudo philoſophari ſimulauerit, vt ab eo locupletarentur. Multum vero ei contulit natura. antequam enim cum iis verſaretur, magnopere contendebat ad ſtudium virtutis. qua in re propinquis ſuis, qui multi erant, & potentes & locupletes, ita ſatisfaciebat puer, vt omnibus maxime carus eſſet; atque ob eam cauſam præſertim ab Adriano adoptatus in familiam, nihilo magis inſolens fuit. Græco autem & Latino ſermone, tum Rhetoricis ac Philoſophiæ pręceptis ſemper imbuebatur. Is antequam Cęſar deſignaretur, humeros eburneos manusq; habere in ſomnis viſus eſt, iisq; ad omnes humanos vſus vti. Sed ex illo vehementi ſtudio atq; exercitatione factum eſt, vt eſſet valde infirmo & imbecilli corpore: etſi principio fuerat bona valetudine, ita vt armis certaret, aprosque ex equo in venatione conficeret: ſed ea, vt meri-

tum erat ipſius, non ſucceſſit. Nam homo æger, toto fere tempore principatus in plurimos morbos incidit. Quas ob res eum magis admirari ſoleo, & quod ſuperfuit alieniſſimis grauiſſimisque negotiis, & quod Imperium conſeruauit. Id vnum fortunæ eius defuit atque felicitati, quod ſpe filii, quẽ optime, quoad eius fieri potuit, educari atque inſtitui curauerat, fruſtratus eſt: de quo deinceps dicẽdum eſt. Hiſtoria autem ex aureo regno in ferreum (nam ea tum accidit rerũ Romanarũ mutatio) delabitur.

ἑαυτῷ εὐδαιμόνησεν. οὔτε γὰρ ἔρρωτο, καὶ κακοῖς πλείστοις παρὰ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν ἡγεμονίαν περιέπεσεν. ἀλλ' ἔγωγε ἐξ αὐτῶν τούτων μᾶλλον αὐτὸν τεθαύμακα, ὅτι ἔν τε ἀλλοκότοις καὶ ἐν ἐξαισίοις πράγμασιν αὐτός τε διεγένετο, καὶ τὴν ἀρχὴν διεσώσατο. ἓν δὴ οὖν [τοῦτο] ἐς τὴν οὐκ εὐδαιμονίαν αὐτοῦ συνηνέχθη, ὅτι τὸν υἱὸν καὶ θρέψας καὶ παιδεύσας ὡς οἷόν τε ἦν ἄριστα, πλεῖστον αὐτοῦ ὅσον διήμαρτε· περὶ οὗ ἤδη ῥητέον, ἀπὸ χρυσῆς τε βασιλείας ἐς σιδηρᾶν καὶ *κατιωμένην τῶν τε πραγμάτων τοῖς τότε Ῥωμαίοις, καὶ ἡμῖν νῦν καταπεσούσης τῆς ἱστορίας.

COMMODVS.

COMMODVS nec vafer, nec malitioſus erat; ſed præter omnes homines apertus & ſimplex. Cuius rei cauſa, tum etiam quod timidus erat, ſeruiebat iis cum quibus verſabatur. a quibus inductus ignorantia meliorum, primo in malam conſuetudinem, poſt in immanem naturam, & mores nefarios deſciuit. Erat natus nouem & decẽ annos, cũ pater eius mortuus eſt, multis ei Senatoribus optimis viris curatoribus relictis; quorum conſiliis & admonitionib. multã ſalutem dixit; factaq; pace cum barbaris, Romã contendit; homo otii & vrbanæ trãquillitatis cupidiſſimus. Paratæ ſunt ei ſæpenumero inſidiæ a multis: ipſe magnum numerum virorum & mulierum partim palam interfecit, partim clam veneno ſuſtulit, & maxime eos omnes fere, qui & patris temporibus, & ſuis florentes erant; præter Pompeianum, & Pertinacem, & Victorinum. hos enim neſcio quibus de cauſis non interfecit. Hæc autem ego, ceteraq; omnia quæ ſequuntur, nõ ab aliis tradita, ſed a me obſeruata notaui. Poſtquam Romam venit; orationem habuit in Senatu, in eaq; meras nugas dixit. etenim præter cetera poſuit in ſuis laudibus,* quod, cũ equitaret aliquãdo, patrem ex multo cœno, in quo ceciderat, liberauit. ſcilicet huius generis erat glorioſa ipſius oratio. Ingrediẽti in Amphitheatrũ Claudius Pompeianus inſidias parauit, atq; in anguſto quodam introitu porrecto ei gladio; *Ecce*, inquit, *hunc tibi mittit Senatus*. Hic, cum vxorẽ duxiſſet filiam Lucillæ, & cum vtraq; ſimul rem haberet,

ΚΟΜΜΟΔΟΣ.

ΟΥΤΟΣ, πανοῦργος μὲν οὐκ ἔφυ, ἀλλὰ* καί τις ἀνθρώπων ἄκακος· ὑπὸ δὲ δὴ τῆς πολλῆς ἁπλότητος καὶ δειλίας ἐδούλευσε τοῖς συνοῦσι· καὶ ὑπ' αὐτῶν, ἀγνοίᾳ δὲ πρῶτον τοῦ κρείττονος ἁμαρτὼν, ἐς ἔθος, κἀκ τούτου ἐς φύσιν ἀσελγῆ καὶ μιαιφόνον προήχθη. ἦν δὲ ἐννεακαιδεκαέτης ὅτε μετήλλαξεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πολλοὺς αὐτῷ καὶ τοὺς κρατίστους τῶν βουλευτῶν ἐπιτρόπους καταλιπών· ὧν ὁ Κόμμοδος ταῖς ὑποθήκαις καὶ συμβουλίαις χαίρειν εἰπὼν, καὶ τοῖς βαρβάροις σπεισάμενος, εἰς τὴν Ῥώμην ἠπείχθη, μισόπονός τε ὢν καὶ τῆς ἀστικῆς ῥᾳστώνης ἐπιθυμῶν. καὶ ἐπεβουλεύθη μὲν πολλάκις ὑπό τινων, πλείστους δὲ ἐφόνευσε καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας, τοὺς μὲν φανερῶς, τοὺς δὲ λάθρα φαρμάκοις· καὶ (ὡς εἰπεῖν) πάντας τοὺς ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου ἀνθήσαντας, πλὴν τοῦ τε Πομπηιανοῦ καὶ τοῦ Περτίνακος καὶ τοῦ Βικτωρίνου. τούτους γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως οὐκ ἀπέκτεινε. λέγω δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ λοιπὰ οὐκ ἐξ ἀλλοτρίας ἔτι παραδόσεως, ἀλλ' ἐξ οἰκείας ἤδη τηρήσεως. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν διαλεχθεὶς, ἄλλα τέ τινα ἀπελήρησε, καί τι καὶ τοιοῦτον ἐν τοῖς αὐτοῦ ἐπαίνοις εἶπεν, ὅτι τὸν πατέρα ποτὲ ἐς πηλὸν βαθὺν ἐμπεσόντα ἱππεύων ἐρρύσατο. τοιαῦτα μὲν τὰ σεμνολογήματα αὐτοῦ ἦν. Εἰσιόντι δὲ αὐτῷ ἐς τὸ θέατρον τὸ κυνηγετικὸν Κλαύδιος Πομπηιανὸς ἐπεβούλευσε. ξίφος γάρ τι ἐν αὐτῇ τῇ τῆς εἰσόδου στενοχωρίᾳ ἀνατείνας, Ἰδοὺ, ἔφη, τοῦτό σοι ἡ βουλὴ [ὑ] πέπομφεν. οὗτος συνεγίγνετο μὲν τὴν θυγατέρα Λουκίλλης, ἐχρῆτο δὲ καὶ αὐτῇ ταύτῃ, καὶ τῇ τῆς κόρης μητρί· καὶ διὰ ταῦτα

τῷ Κομ-

τῷ Κομμόδῳ ᾠκείωτο, ὡς καὶ συνεστιᾶσθαι καὶ συγκαθεύδειν αὐτῷ. ἡ γὰρ Λουκίλλα οὐδὲν ἐπιεικεστέρα οὐδὲ σωφρονεστέρα τοῦ ἀδελφοῦ Κομμόδου ὑπάρχουσα, ἤχθετο μὲν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τῷ Πομπηιανῷ· ὅθεν καὶ ἀνέπεισε τὸν εἰρημένον ἐπιθέσθαι τῷ Κομμόδῳ, καὶ αὐτόν τε ἀπώλεσε, καὶ αὐτὴ φωραθεῖσα ἐτιμωρήθη. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὴν Κρισπῖναν ὁ Κόμμοδος, ἐπὶ μοιχείᾳ δή τινι ὀργισθεὶς αὐτῇ. πρὸ δὲ τοῦ ἀναιρεθῆναι, καὶ ἀμφότεραι ἐς τὴν νῆσον τὴν Καπρίαν ὑπερωρίσθησαν. Μαρκία δέ τις Κουαδράτου τῶν τότε φονευθέντων ἑνὸς παλλακή, καὶ Ἔκλεκτος πρόκοιτος, ὁ μὲν καὶ τοῦ Κομμόδου πρόκοιτος, ἡ δὲ, παλλακὴ ἐγένετο, καὶ τοῦ Ἐκλέκτου μετὰ ταῦτα γυνή· καὶ *ἐπεῖδε δὲ καὶ ἐκείνους βιαίως ἀποθνήσκοντας. ἱστορεῖται δὲ αὕτη πολλά τε ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν σπουδάσαι, καὶ πολλὰ αὐτοὺς εὐηργετηκέναι, ἅτε καὶ παρὰ τῷ Κομμόδῳ πᾶν δυναμένη. ἀπέκτεινε δὲ ὁ Κόμμοδος καὶ Ἰουλιανὸν τὸν Σερβίον, καὶ τὸν Πάτερνον, καίτοι δυνηθέντας ἄν, εἴπερ ἠθελήκεσαν, ῥᾳδίως αὐτὸν καταλῦσαι. ὁ μὲν γὰρ, ἐλλογιμώτατος ὤν, καὶ στρατιᾷ μεγάλῃ ἐπιτέτακτο, Πάτερνος δὲ τῶν δορυφόρων ἦρχεν. ἐφόνευσε δὲ καὶ τοὺς *Κυϊντιλίους τόν τε *Καρδιανὸν καὶ τὸν Μάξιμον. μεγάλην γὰρ εἶχον δόξαν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐπὶ στρατηγίᾳ καὶ ὁμοφροσύνῃ καὶ πλούτῳ. ἐκ γὰρ δὴ τῶν προσόντων σφίσιν ὑπωπτεύοντο καλῶν, εἰ καὶ μηδὲν νεώτερον ἐνενόουν, ἄχθεσθαι τοῖς παροῦσι. καὶ οὕτως αὐτοὶ, ὥσπερ ἔζησαν ἅμα, οὕτω καὶ ἀπέθανον μεθ' ἑνὸς τέκνου. διαπρεπέστατα γὰρ τῶν πώποτε ἐφίλησαν ἀλλήλους, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἐν ταῖς ἀρχαῖς διεχωρίσθησαν. ἐγένοντο δὲ καὶ πολυκτήμονες καὶ παμπλούσιοι, καὶ ἦρχον ὁμοῦ καὶ παρήδρευον ἀλλήλοις. Κονδιανὸς δὲ Σέξτος ὁ τοῦ Μαξίμου υἱός, φύσει τε καὶ παιδείᾳ τῶν ἄλλων διαφέρων, ἐπειδὴ ᾔσθετο καὶ τῆς ἐς αὐτὸν φερούσης θανατηφόρου ψήφου, (διέτριβε δὲ ἐν Συρίᾳ) αἷμα λαγὼ ἔπιε, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐπί τε ἵππον ἀνέβη, καὶ κατέπεσεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπίτηδες· τό τε αἷμα ἤμεσεν ὡς ἴδιον, καὶ ἀρθεὶς ὡς καὶ παραχρῆμα τελευτήσων ἐς οἴκημα ἐκομίσθη· καὶ αὐτὸς μὲν ἀφανὴς ἐγένετο, κριοῦ δὲ σῶμα ἐς λάρνακα ἀντ' αὐτοῦ ἐμβληθὲν, ἐκαύθη. καὶ ἐκ τούτου ὁ μὲν ἀμείβων ἀεὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐσθῆτα, ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπλανᾶτο. διαδοθέντος δὲ τοῦ λόγου τούτου, (οὐ γὰρ οἷόν τε ἐστὶ τὰ τηλικαῦτα ἐπὶ πολὺν χρόνον λανθάνειν) ζήτησις αὐτοῦ μεγάλη πανταχοῦ ὁμοίως ἐγένετο· καὶ πολλοὶ μὲν ἀντ'

Commodo ita familiaris erat, vt vna epularentur, & iuuẽtutem vna tranſigerent. Lucilla vero, fœmina nihilo melior aut continentior quam Commodus frater, Pompeiano viro ſuo infenſa perſuaſit, vt Commodo inſidias faceret: eumq; ita perdidit: mox tamẽ & ipſa patefacto ſcelere interfecta eſt. Criſpinam quoq; Commodus iratus adulterii cauſa occidit. Harum vtraque antè Capreas relegata fuerat.* Occiſa fuit etiã Marcia Quadrati, vnius ex iis qui tunc interfecti ſunt, pellex; & Electus cubicularius Commodi, quo officio Quadratus quoque fungebatur: cuius Commodi hæc pellex primo, poſt Electi vxor fuit; quorum vtrumque poſtea morte acerba affecit. Hanc Chriſtianorum ſtudioſam fuiſſe, &, quod eſſet apud Commodum magnę auctoritatis, multa in eos beneficia contuliſſe, memoriæ proditum eſt. Occidit præterea Commodus Seruium Iulianum, & Paternum: a quibus, ſi quidem voluiſſent ipſi, facile poterat occidi; quod ille, cum eſſet vir clariſſimus, præerat magno exercitui; hic, prætorio præfectus erat. Inſuper occidi iuſſit *Cardianum & Maximum* Quintilios, qui & doctrina & ſcientia rei militaris, concordiaque & opibus percelebres erant. Hi enim, etſi nihil moliebantur noui, tamen exiſtimabantur, propter multitudinem bonorum quę habebant, ſtatum rerum qui tum erat, dolere: vtque vna vixerant ſemper, ita ſimul cum vno filio mortui ſunt. Fuere enim maximo amore coniuncti inter ſe, neque *diſſenſere vnquam in gerendis magiſtratibus, copioſi plane & locupletes: cumque ſimul magiſtratus gererent, ſibi viciſſim aſſidebant. Sextus vero Condianus Maximi filius, qui ingenio & eruditione pręſtabat ceteris, vt intellexit ſe quoq; condemnatum iri, (is erat in Syria) poto leporis ſanguine, equum conſcendit; ex eoque paulo poſt cecidit conſulto, & ſanguinem quem biberat, euomere pro ſuo cœpit: mox erectus a ſuis, quaſi eſſet ſtatim moriturus, domũ allatus * delituit: tum aries pro eius corpore in arcam coniectus combuſtusq; eſt. Ipſe ex eo tempore vario ſemper habitu, mutataque veſte, huc & illuc vagari cœpit. Hac de re cum eſſent rumores ſparſi, (nec enim ea quæ ſunt huius generis diu latère poſſunt) vbique gentium diligenter perquiritur, *multique pro

eo partim propter ſimilitudinẽ, partim quod conſcii eſſe, eumque recepiſſe putabãtur, ſupplicio affecti ſunt: multo vero plures, qui fortaſſis eum ne viderãt quidem vnquam, priuati ſunt facultatibus: ipſe quidem an vere occiſus fuerit, (multa enim capita pro eius capite Romã allata ſunt) an effugerit, conſtat nemini. Fuit qui poſt mortem Commodi Sextum ſe eſſe diceret, ac proinde recuperare facultates eius & dignitatem niteretur. Qui quamquam ſæpe, cum examinaretur a multis, ſcite reſpondebat, tamen poſtquam eum Pertinax Græce, cuius linguæ ille peritus fuerat, interrogauit, *errauit maxime, dũ non poſſet intelligere id quod a Pertinace quæreretur. *idq; ego præſens audiui. Eſt autem Malli, quod eſt oppidum Ciliciæ, oraculum Apollinis, & ſomniorum interpretatio; vbi Apollo Sexto reſpõſum dedit, & pictura, quid futurũ eſſet, ſignificauit. Pictus erat in tabella puer, a quo duo ſerpentes ſuffocabantur: itemque leo hinnulum perſequens. Quam rem ego, cum eſſem in Cilicia cum patre, qui ei prouinciæ præerat, non potui coniicere, ante quam fratres a Commodo, qui Herculem poſtea imitatus eſt, quodammodo ſuffocatos eſſe intelligerem; vt Herculem infantem adhuc, memoriæ proditum eſt ſerpentes a Iunone immiſſos ſuffocaſſe: (Quintilii enim ſtrãgulati ſunt) iamque Sextum fugere, eumque potentiorem Cõmodum perſequi cœpiſſe. Equidem cõfunderem & perturbarem hiſtoriam, ſi ſcriberem accurate de ſingulis, quos ille adductus nõ ſolum falſa calumnia, & ſuſpicione non vera, verum etiam propter opes maximas, nobilitatemque generis, & excellentem præſtantiam doctrinæ, atq; ob alias virtutes interfecit. Fuere Commodo quædã bella cum barbaris qui vltra Daciam incolunt; ex quibus Albinus & Niger, qui poſtea bellũ geſſerunt cum Seuero Imperatore, magnam gloriã conſecuti ſunt. Sed bellum Britannicum omnium longe maximũ fuit. Quamobrem cum Britãni eſſent eum murum trãſgreſſi, qui inter ipſos & Romanorum caſtra intercedit, vaſtaſſentq; multa, Romano duce, & militib. quos ſecum habebat, cæſis; Commodus timore perterritus, contra eos Vlpium Marcellum miſit. is erat homo modeſtuſ & frugi. nam quod ad cibum ceteraque pertinet, viuebat more ceterorum

αὐτοῦ δι' ὁμοιότητα, πολλοὶ δὲ ὡς καὶ συνεγνωκότες τι αὐτῷ, ἢ καὶ ὑποδεδεγμένοι πῃ αὐτὸν, ἐκολάσθησαν· ἔτι δὲ πλείους οὐδὲ ἑωρακότες ποτὲ ἴσως αὐτὸν, τῶν οὐσιῶν ἐστερήθησαν. καὶ ὁ μὲν εἴτε ὄντως ἐσφάγη, (πλεῖσται γὰρ κεφαλαὶ, ὡς ἐκείνου οὖσαι, ἐς τὴν Ῥώμην ἐκομίσθησαν) εἴτε καὶ ἀπέφυγεν, οὐδεὶς οἶδεν. ἕτερος δέ τις ἐτόλμησεν μετὰ τὸν τοῦ Κομμόδου θάνατον Σέξτος τε εἶναι φῆσαι, καὶ πρὸς ἀνάληψιν τοῦ τε πλούτου καὶ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὁρμῆσαι· καὶ πολλά γε ὑπὸ πολλῶν ἀνακριθεὶς, ἐκομψεύσατο· ὡς μέντοι καὶ ἑλληνικῶς τι αὐτὸν ὁ Περτίναξ, οὗ ἐκεῖνος διεπεφύκει, ἤρετο, πλεῖστον ἐσφάλη, μηδὲ συνεῖναι τὸ λεγόμενον δυνηθείς. τοῦτό τε οὕτω αὐτὸς ἤκουσα παρὼν, καὶ ἕτερον τοιόνδε [εἶδον.] ἔστιν ἐν Μαλλῷ πόλει τῆς Κιλικίας Ἀμφιλόχου χρηστήριον, καὶ χρᾷ δι' ὀνειράτων· ἔχρησεν οὖν καὶ τῷ Σέξτῳ ὃ διὰ γραφῆς ἐκεῖνος ἐδήλωσε. παιδίον γὰρ τῷ πίνακι ἐνεγέγραπτο δύο δράκοντας ἀποπνῖγον, καὶ λέων νεβρὸν διώκων. οὐδὲ ἔχον αὐτὰ συμβαλεῖν, τῷ πατρὶ συνὼν ἄρχοντι τῆς Κιλικίας, πρὶν πυθέσθαι τούς τε ἀδελφοὺς ὑπὸ τοῦ Κομμόδου, ὃς μετὰ ταῦτα τὸν Ἡρακλέα ἐζήλωσε, τρόπον τινὰ πνιγέντας, ὥσπερ καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἔτι νήπιος ὢν ἱστόρηται τοὺς ὑπὸ τῆς Ἥρας ἐπιπεμφθέντας αὐτῷ δράκοντας ἀποπνῖξαι, (καὶ γὰρ οἱ Κυϊντίλιοι ἀπηγχονίσθησαν) καὶ τὸν Σέξτον φεύγοντα καὶ διωκόμενον ὑπὸ τοῦ κρείττονος. πάμπολυν ἂν ὄχλον τῇ συγγραφῇ παράσχοιμι, εἰ ἀκριβῶς καθ' ἕκαστον τοὺς θανατωθέντας ὑπ' αὐτοῦ γράφοιμι, ὁπόσους ἐκεῖνος ἢ διὰ συκοφαντίας ψευδεῖς, ἢ δι' ὑποψίας οὐκ ἀληθεῖς, ἢ διὰ πλοῦτον λαμπρὸν, ἢ διὰ γένος εὐδόκιμον, ἢ διὰ παιδείας ὑπεροχὴν, ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀρετὴν διεχειρίσατο. Ἐγένοντο δὲ καὶ πόλεμοί τινες αὐτῷ πρὸς τοὺς ὑπὲρ τὴν Δακίαν βαρβάρους· ἐν οἷς ὅ τε Ἀλβῖνος καὶ ὁ Νίγρος, οἱ τῷ αὐτοκράτορι Σεβήρῳ μετὰ ταῦτα ἀντιπολεμήσαντες, εὐδοκίμησαν· μέγιστος δὲ ὁ Βρεττανικός. τῶν γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ἐθνῶν ὑπερβεβηκότων τὸ τεῖχος τὸ διεῖργον αὐτούς τε καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδα, καὶ πολλὰ κακουργούντων, στρατηγόν τε τινὰ μετὰ τῶν στρατιωτῶν οὓς εἶχε κατακοψάντων, φοβηθεὶς ὁ Κόμμοδος, Μάρκελλον Οὔλπιον ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. οὗτος δὲ ὁ ἀνὴρ, μέτριος καὶ εὐτελὴς ὢν, στρατιωτικῶς τε ἀεὶ καὶ πρὸς τὴν τροφὴν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πάντα

πάντα

τἆλλα ζῶν, ὅτε ἐπολέμει, ὑψηλόφρων καὶ φρονηματώδης ἐγίγνετο, χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος ἦν, οὐ μέντοι καὶ ἡδὺς τὸ ἦθος ἢ φιλάνθρωπος. ἀυπνότατος δὲ τῶν στρατηγῶν γενόμενος, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς συνόντας αὐτῷ ἐγρηγορέναι βουλόμενος, δώδεκα γραμμάτια, οἷά γε ἐκ φιλύρας ποιεῖται, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν συνέγραφε, καὶ προσέταττέ τινι ἄλλο ἄλλῃ ὥρᾳ κομίζειν τισὶν, ἵν' ἐγρηγορέναι τὸν στρατηγὸν ἀεὶ νομίζοντες, μηδὲ αὐτοὶ ἀδεῶς καθεύδοιεν. ἦν μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ὑπνομαχεῖν πεφυκὼς, ἐπὶ πλέον δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἀσιτίας ἠσκήκει. ὅπως γὰρ μηδὲ τῶν ἄρτων διαπίμπλαται, ἐκ τῆς Ῥώμης αὐτοὺς μετεπέμπετο, ἵν' ὑπὸ τῆς παλαιότητος αὐτῶν, μὴ δύνηται μηδὲ μικρὰ πλέον τοῦ πάνυ ἀναγκαίου φαγεῖν. Μάρκελλος μὲν δὴ τοιοῦτος ὢν, τούς τε βαρβάρους τοὺς ἐν Βρεττανίᾳ δεινῶς ἐκάκωσε· καὶ μικροῦ δεῖν ὑπὸ τοῦ Κομμόδου μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἀποθανεῖν μελλήσας, ὅμως ἀφείθη. Περέννιον δὲ τῶν δορυφόρων μετὰ τὸν Πατέρνιον ἄρχοντα, συνέβη διὰ τοὺς στρατιώτας στασιάσαντας ἀναιρεθῆναι. τοῦ γὰρ Κομμόδου ἁρματηλασίαις καὶ ἀσελγείαις ἐκδεδωκότος ἑαυτὸν, καὶ τῶν τῇ ἀρχῇ προσηκόντων οὐδὲν (ὡς εἰπεῖν) πράττοντος, ὁ Περέννιος ἠναγκάζετο οὐχ ὅτι τὰ στρατιωτικὰ, ἀλλὰ καὶ τἆλλα διὰ χειρὸς ἔχειν, καὶ τοῦ κοινοῦ προΐστασθαι. οἱ οὖν στρατιῶται, ὁπότε τι σφίσι μὴ καταθύμιον ἀπαντήσαι, τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν Περέννιον ἀναφέροντες, ἐμήνιον αὐτῷ. καὶ οἱ ἐν Βρεττανίᾳ τοίνυν ὑπάρχοντες, ἐπειδή τι ἐπετιμήθησαν ἐφ' οἷς ἐστασίαζον, (οὐ γὰρ πρὶν ἡσύχασαν ἢ αὐτοὺς τὸν Περτίνακα παῦσαι) χιλίους καὶ πεντακοσίους ἀκοντιστὰς ἀπὸ σφῶν ἀπολέξαντες, ἐς τὴν Ἰταλίαν ἔπεμψαν· ὧν μηδενὸς κωλύοντος τῇ Ῥώμῃ πλησιασάντων, ὁ Κόμμοδος ἀπήντησέ τε αὐτοῖς καὶ ἐπύθετο, Τί ταῦτα ὦ συστρατιῶται; τί βουλόμενοι πάρεστε; εἰπόντων δ' αὐτῶν, Ἥκομεν· Περέννιος γάρ σοι ἐπιβουλεύει, ἵνα αὐτοκράτορα τὸν υἱὸν ἀποδείξῃ· ἐπείσθη τε αὐτοῖς, ἄλλως τε καὶ τοῦ Κλεάνδρου ἐνάγοντος, (ὃς κωλυόμενος ὑπὸ τοῦ Περεννίου ποιεῖν ὅσα ἠβούλετο, δεινῶς αὐτὸν ἐμίσει) καὶ ἐξέδωκε τὸν ἔπαρχον τοῖς στρατιώταις ὧν ἦρχεν· οὐδὲ ἐτόλμησε καταφρονῆσαι χιλίους καὶ πεντακοσίους, πολλαπλασίους αὐτῶν δορυφόρους ἔχων. καὶ αὐτὸν ἐκεῖνοι καὶ ᾐκίσαντο καὶ κατέκοψαν· καὶ

militum; eratque fortis ac magnanimus, quoties bella gereret: pecunia quidem certe non corrũpebatur: minime tamen lenis aut humanus erat. Dux fuit omnium vigilantiſſimus: cumq; vellet ceteros qui cum ipſo erant, vigilantes eſſe, duodecim tabulas, quales ex tilia fieri ſolẽt, quotidie perſcribebat veſperi, mandabatque vni ex ſuis, vt alias aliis atq; aliis horis perferret ad diuerſos milites: quo imperatorem ſuum vigilare ſemper rati, ipſi minus dormirent. Et quamquam ſomno alioqui reſiſteret natura, tamen quo magis id facere poſſet, inedia perfecerat. nam vt ne pane repleretur, eum Roma ad ſe iubebat exportari, ne paulo plus quam eſſet neceſſe, poſſet propter vetuſtatem comedere. Igitur Marcellus tali ingenio præditus, maximis atque grauiſſimis damnis barbaros affecit: quo facto, quamquam parum abfuit quin virtutis ipſius ergo Commodus eum necaret, tamen ipſum dimiſit. Perenni vero, qui poſt Paternum præfuit pretorianis cohortibus, accidit vt propter ſeditionem militum necaretur. Cum enim Commodus ſe ſtudio agitandorum curruum, & libidinibus cuiuſuis generis dedidiſſet, nec quidquam fere ageret eorũ quę ad principatum ſpectarent: Perenni nõ ſolum cura militum, ſed etiam reliquorum omnium eſſe cœpit, & maxime publicę vtilitatis. Sed milites, quoties eis aliquid ex ſententia parum eueniret, coniecta in Perennem culpa, eidem grauiter iraſcebantur. Idem fecere hi qui erant in Britãnia: obiurgati quod ſeditionẽ feciſſent: (ii ante ſedati non ſunt, quam eos Pertinax placauerit) miſerunt enim in Italiam mille quingentos milites delectos ex ipſorum numero: quibus, cum a nemine prohibiti iam Romam aduentarent, occurrit Commodus, eosque ita interrogauit, *Quid hoc rei eſt, commilitones? quamobrem veniſtis?* Illi reſpondere: *Propterea*, inquiunt, *quod Perennis tibi inſidias parat, vt filium ſuũ Imperatorem deſignet.* Quod vbi Commodus credidiſſet facile, inſtante potiſſimũ Cleandro, qui Perẽnem grauiter oderat, a quo omnia agere pro libidine vetabatur, præfectum prætorio militibus, quibus ipſe præerat, dedidit: nec eſt auſus mille quingentos milites contemnere, cum ipſe multo plures prætorianos haberet. Illi Perennem cæſum verberibus obtruncant; eiuſ-

demque vxorem ac ſororem cum filiis duobus interficiunt. Ita Perennis occiſus eſt, indignus eo genere mortis, tum ſua, tū Romani Imperii cauſa; niſi quod, vt præeſſet ſolus prætorianis militibus, Paterno collegæ auctor interitus fuerat; cū alioqui numquam incūberet ad opes & gloriam, ſed continētiſſimus ac modeſtiſſimus eſſet, tutumq; Imperium Commodi præſtaret. Hoc mortuo, Cęſariani, quorum Cleander princeps fuit, nullum ſceleris genus omittere, omnia incēdere, iniuria omnes afficere, vexareque contumeliis cœperunt; cum interim Commodus indulgeret voluptatibus, equorum ſtudioſus eſſet, pugnas hominum ferarumque committeret. Nam præter ea quæ faciebat domi, magnum numerum hominum & belluarum publice ſæpe interfecit. Quinque enim equos fluuiatiles ſimul, ac duos elephantos variis diebus ſolus ipſe ſuis manibus confecit: præterea rhinocerotes & camelopardalim occidit. Sed de his ſtudiis Commodi hactenus. Mortuo autem Victorino, qui fuerat præfectus vrbis, ſtatua poſita eſt: etſi eum Commodus ſæpenumero interficere voluerat. Quod cum differret verereturque facere, (nam Victorinus ſua tempeſtate virtute animi & ſermonis elegantia nemini ſecundus erat) ipſe ad Perennem acceſſit, aitque, *Audio, iam eſſe a vobis conſtitutum me interficere. quid igitur cunctamini? aut quid prætera, cum id vobis hodierno die facere liceat, exſpectandum putatis?* Hic, cum aliquando præeſſet Germaniæ, conatus eſt domi remotis arbitris perſuadere legato ſuo, ne ſe pecunia corrumpi ſineret: cumque ille non pareret, in tribunal conſcendit, iurauitq; in eo, ſe numquam accepiſſe munera, neque, quamdiu viueret, accepturum: mox præcepit illi, vt ſe eodem iureiurando obſtringeret: cumque legatus peierare nollet, iuſſit vt ſe abdicaret magiſtratu. Victorinus quidem tali ingenio præditus erat.

Cleander autem, cuius poſt mortem Perēnis magna fuit auctoritas, ſeruus inter ſeruos venumdatus, vna cū iis, vt baiulus eſſet, Romam deductus eſt. Progrediente vero tempore vſque adeo eſt auctus, vt cubicularius Commodi factus ſit, pellicemque eius Damoſtratiam vxorem duxerit, & præter alios multos, Saoterum Nicomedienſem, qui ante ipſum eundem honorem habuerat, interfecerit; quanquam

ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ καὶ υἱεῖς δύο προσδιεφθάρησαν. ὁ μὲν οὕτως ἐσφάγη, ἥκιστα δὲ τοῦτο παθεῖν καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν πᾶσαν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὀφείλων, πλὴν καθ' ὅσον διὰ τὴν φιλαρχίαν αἰτιώτατος τῷ Πατερνίῳ τῷ συνάρχοντι τοῦ ὀλέθρου ἐγένετο. ἰδίᾳ μὲν γὰρ οὐδὲν πώποτε οὔτε πρὸς δόξαν οὔτε πρὸς πλοῦτον περιεβάλετο, ἀλλὰ καὶ ἀδωρότατα καὶ σωφρονέστατα διῆγε. τοῦ δὲ Κομμόδου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ πᾶσαν ἀσφάλειαν ἐποιεῖτο. Καὶ οἱ Καισάρειοι, τούτου ἀπαλλαγέντος, (ἦν δὲ αὐτῶν κορυφαῖος ὁ Κλέανδρος) οὐδὲν ὅ τι κακὸν οὐκ ἔδρων, πυρπολοῦντες πάντα, ὑβρίζοντες, ἀσελγαίνοντες. Κόμμοδος δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου περί τε τὰς ῥᾳστώνας καὶ τοὺς ἵππους, περί τε τὰς μάχας τῶν τε θηρίων καὶ τῶν ἀνδρῶν εἶχεν. ἄνευ γὰρ ὧν οἴκοι ἔδρα, πολλοὺς μὲν ἄνδρας ἐν τῷ δημοσίῳ, πολλὰ δὲ καὶ θηρία πολλάκις ἔφθειρε· καὶ πέντε γοῦν ἵππους ποταμίους ἅμα, καὶ δύο ἐλέφαντας ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ἡμέρᾳ χωρὶς αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ κατεχρήσατο· καὶ προσέτι καὶ ῥινοκέρωτας ἀπέκτεινε, καὶ καμηλοπάρδαλιν. Ταῦτα μέν μοι κατὰ παντὸς τοῦ περὶ αὐτὸν λόγου γέγραπται. Βικτωρίνῳ δὲ τῷ πολιαρχήσαντι τελευτήσαντι ὁ ἀνδριὰς ἐδόθη. οὗτος, βουλομένου πολλάκις ἀνελεῖν αὐτὸν τοῦ Κομμόδου, ἀναβαλλομένου δὲ καὶ ὀκνοῦντος τὴν πρᾶξιν, (ὁ γὰρ Βικτωρῖνος τῇ τε τῆς ψυχῆς ἀρετῇ καὶ τῇ τῶν λόγων παρασκευῇ οὐδενὸς τῶν καθ' ἑαυτὸν δεύτερος ἐγένετο) προσελθὼν τῷ Περεννίῳ ποτέ, Ἀκούω, ἔφη, ὅτι με ἀποκτεῖναι ἐθέλετε· τί οὖν μέλλετε; τί δὲ ἀναβάλλεσθε, ἐξὸν ὑμῖν ἤδη καὶ τήμερον αὐτὸ δρᾶσαι; τῆς δὲ Γερμανίας ποτὲ ἄρχων, τὸ μὲν πρῶτον οἴκοι καθ' ἑαυτὸν ἐπειράθη τὸν ὑποστράτηγον πεῖσαι μὴ δωροδοκεῖν· ἐπεὶ δ' οὐκ εἰσήκουεν αὐτοῦ, ἀνέβη τε ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ ὤμοσε μήτ' εἰληφέναι δῶρά ποτε, μήτε λήψεσθαι· ἔπειτα καὶ ἐκεῖνον ὀμόσαι ἐκέλευσεν. ὡς δ' οὐκ ἠθέλησεν ἐπιορκῆσαι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς. Τοιοῦτος μέν τις ὁ Βικτωρῖνος ἦν. ὁ δὲ δὴ Κλέανδρος, ὁ μετὰ τὸν Περέννιον μέγιστον δυνηθεὶς, καὶ ἐπράθη μετὰ τῶν ὁμοδούλων, μεθ' ὧν καὶ ἀχθοφορήσων ἐς τὴν Ῥώμην ἐκεκόμιστο. χρόνου δὲ προϊόντος οὕτως ηὐξήθη, ὥστε καὶ τοῦ Κομμόδου προκοιτῆσαι, τήν τε παλλακίδα αὐτοῦ Δαμοστρατίαν γῆμαι, καὶ τὸν Σαώτερον τὸν Νικομηδέα τὸν πρὸ αὐτοῦ τὴν τιμὴν ἔχοντα ταύτην, ἀποκτεῖναι πρὸς πολλοῖς καὶ ἄλλοις· καίτοι

καὶ ἐκεῖ-

καὶ ἐκεῖνος μέγιστον ἠδυνήθη, καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ Νικομηδεῖς καὶ ἀγῶνα ἄγειν, καὶ νεὼν τοῦ Κομμόδου ποιήσασθαι παρὰ τῆς βουλῆς ἔλαβον. ὁ γοῦν Κλέανδρος μέγας ὑπὸ τῆς τύχης ἀρθεὶς, καὶ ἐχαρίσατο καὶ ἐπώλησε βουλείας, στρατείας, ἐπιτροπείας, ἡγεμονίας, πάντα πράγματα. καὶ ἤδη τινὲς πάντα τὰ ὑπάρχοντα σφίσιν ἀναλώσαντες, βουλευταὶ ἐγένοντο· ὥστε καὶ λεχθῆναι ἐπὶ Ἰουλίου Σόλωνος ἀνδρὸς ἀφανεστάτου, ὅτι εἰς τὸ συνέδριον, τῆς οὐσίας στερηθεὶς, ἐξωρίσθη. ταῦτά τε ὁ Κλέανδρος ἐποίει, καὶ ὑπάτους ἐς τὸν ἐνιαυτὸν πέντε καὶ εἴκοσιν ἀπέδειξεν· ὃ μήτε πρότερόν ποτε μήθ' ὕστερον ἐγένετο. καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ Σεβῆρος ὁ μετὰ ταῦτα αὐταρχήσας, ὑπάτευσεν. ἠργυρολόγει μὲν οὖν πανταχόθεν, καὶ ἐκτήσατο πλεῖστα τῶν πώποτε ὀνομασθέντων προκοιτῶν, καὶ ἀπ' αὐτῶν πολλὰ μὲν τῷ Κομμόδῳ ταῖς τε παλλακαῖς αὐτοῦ ἐδίδου, πολλὰ δὲ καὶ ἐς οἰκίας, καὶ ἐς βαλανεῖα, ἄλλα τε τινὰ χρήσιμα καὶ ἰδιώταις καὶ πόλεσιν, ἐδαπάνα. Οὗτος οὖν ὁ Κλέανδρος εἰς τοσοῦτον ὄγκον ἀρθεὶς, ἔπεσε καὶ αὐτὸς ἐξαίφνης, καὶ ἀπώλετο μετὰ ἀτιμίας. ἀπέκτειναν δὲ αὐτὸν οὐχ οἱ στρατιῶται, ὥσπερ τὸν Περέννιον, ἀλλ' ὁ δῆμος. ἐγένετο μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἰσχυρὰ σιτοδεία, ἐπὶ πλεῖστον δὲ αὐτὴν Παπίριος Διονύσιος ἐπὶ τοῦ σίτου τεταγμένος ἐπηύξησεν, ἵν' ὡς αἰτιώτατον αὐτῆς τὸν Κλέανδρον ἀπὸ τῶν κλεμμάτων ὄντα, καὶ μισήσωσιν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ διαφθείρωσι. καὶ ἔσχεν οὕτως. ἱπποδρομία τις ἦν· μελλόντων δὲ τὸ ἕβδομον τῶν ἵππων ἀγωνίσασθαι, πλῆθός τι παιδίων εἰς τὸν ἱππόδρομον εἰσέδραμε, καὶ αὐτῶν παρθένος τις μεγάλη καὶ βλοσυρὰ ἡγεῖτο, ἣν δαίμονα ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων ἐνόμισαν γεγονέναι. τά τε γὰρ παιδία συνεβόησαν πολλὰ καὶ δεινά, καὶ ὁ δῆμος παραλαβὼν αὐτὰ, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐξέκραγε· καὶ τέλος καταπηδήσας, ὥρμησε πρὸς τὸν Κόμμοδον, ἐν τῷ Κυιντιλίῳ ἀστείῳ ὄντα, πολλὰ μὲν ἐκείνῳ κἀγαθὰ ἐπευχόμενος, πολλὰ δὲ καὶ κατὰ τοῦ Κλεάνδρου καταρώμενος. καὶ ὃς, στρατιώτας τινὰς ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψε, καὶ ἔτρωσάν τινας καὶ ἀπέκτειναν. οὐ μέντοι καὶ ἀνείρχθη διὰ τοῦτο ὁ δῆμος, ἀλλὰ τῷ τε πλήθει σφῶν καὶ τῇ τῶν δορυφόρων ἰσχύϊ θαρρήσας, ἔτι μᾶλλον ἠπείχθη. πλησιαζόντων δὲ αὐτῶν τῷ Κομμόδῳ, καὶ μηδενὸς οἱ μηνύοντος τὸ γιγνόμενον, Μαρκία ἐκείνη ἡ τοῦ Κυαδράτου,

& ille potentiſſimus erat, & per eundem Nicomedienſes impetrauerant a Senatu, vt certamina celebrarent, templumque Commodo facerent. Hunc Cleandrum fortuna ita euexerat, vt ſuo arbitratu dignitatem Senatoriam daret, nec eam ſolum haberet venalem, ſed etiam officia militaria, procurationes, imperia, ac poſtremo res omnes. Iamq; multi cōſumptis omnib. ſuis facultatibus cooptabantur in ordinem Senatoriū: ita vt dictū ſit de Iulio Solone homine ignobili, cū ſpoliatum facultatibus, in Senatum eſſe relegatum. Neque vero Cleander hæc ſolum fecit, ſed etiam conſules XXV in annum vnum deſignauit: quod neque ante id tempus, neq; poſt vmquam factum eſt. in quorum numero Seuerus, qui poſtea factus eſt Princeps, conſulatum geſſit. Quamobrem colligebat vndique grandem pecuniam, multoque plura quæſiuit quam vmquam ab vllis cubiculariis factum ſit. Ex his multa largiebatur Commodo, eiusque pellicibus: multa in ædificationem ædium & balneorum, ceterasque res priuatim publiceque vtiles impendebat. Sed vt eum fortuna extulerat, ita celeriter depreſſit; cui mortem cum ignominia & dedecore attulit. Neque enim a militibus, vt Perennis, ſed a plebe interfectus eſt. Nam cum eſſet forte magna inopia rei frumentariæ, eamq; Dionyſius Papirius præfectus annonæ feciſſet maiorem, vt populus Romanus culpam in Cleandrum, propter furta quæ faciebat, coniiceret, haberetque odio, eumque (id quod accidit) interficeret: ludis Circenſibus, equis ſeptimo loco certare cunctantibus, magna multitudo puerorum in Circum accurrit: eos procera virgo & terribilis aſpectu ducebat; quæ dea fuiſſe ex iis quæ poſtea acciderunt, exiſtimata eſt. hi pueri cum primo maximos clamores edidiſſent, eosque ſtatim populus excepiſſet, conclamaſſetque vna; tandem exſiliens vniuerſus, recta ad Commodum (is erat in ſuburbano Quintilii) proficiſcitur: ibi Commodo, vt bene atque feliciter eueniat, precatur; Cleandrum exſecratur maxime. hic paucos milites contra illos mittit; a quibus pars vulnerata, pars interfecta eſt. verum cum plebs ea re non modo non prohiberetur, ſed multo etiam magis contenderet, confiſa multitudine ſua & pretorianorum viribus: cumq; iam non longe abeſſet a Commodo, quem huius rei certiorē faciebat nemo, Marcia pellex Quadrati,

ei rem omnem ſignificauit: eaque re Cõmodus adeo perterritus eſt, (quippe timidiſſimus erat) vt Cleandrum ſtatim eiusque filium, qui in manibus Commodi educabatur, interfici iuſſerit. puer quidem ſolo alliſus interiit; ſed plebs corpore Cleandri tracto & lacerato, caput eius per totam Vrbem geſtauit in pilo; nonnullosque ex eorum numero qui ipſius potentia nitebantur, interfecit. Commodus autem, vbi expleuerat animum voluptatibus ludisque, tum demum cędes meditabatur, occidebatque nobiles viros: in quorum numero fuit Iulianus præfectus, quem publice amplecti atq; oſculari, patremque appellare conſueuerat. itemque Iulius Alexander: *(is cõfoderat leonem ex equo) qui poſtquam interfectores adeſſe cognouit, eos de nocte trucidauit, Emeſenosque nonnullos, ex quorum gente erat ipſe, inimicos ſibi factos interemit. Quo facto admiſſo equo contendit ad barbaros: effugiſſetque omnino, niſi puerum quem habebat in deliciis, comitem cepiſſet. Cum enim incitato equo iter ſine vlla mora faceret, adoleſcentulum defeſſum labore atque itinere non eſt paſſus á ſe relinqui; & deprehenſus ab inſecutoribus, & illi & ſibi mortẽ attulit. Dionyſius quoque præfectus annonæ a Commodo occiſus eſt. Per id tempus tanta peſtilentia fuit, quantam numquam fuiſſe cognoui: nam vno die moriebãtur ſæpenumero ad duo milia hominum. Multi nõn ſolum in Vrbe, ſed etiam ſub omni fere Imperio Romano, necabantur a maleficis hominibus; quod acus oblitas venenis quibuſdam, pretio atque mercede adducti, in alios coniicerent: (quod malum exſtiterat etiam Domitiani temporibus) ob eamque cauſam innumerabiles homines interibant.

Sed nulla viſ morbi aut maleficiorum grauior erat populo Romano, quam Commodus, cum alias ob cauſas, tum vero quod ea quæ patri eius pro ſua in ipſum beneuolentia decreuerat, eadem huic tribuere iuſſus cogebatur timoris cauſa. Iuſſus eſt autem Romam ipſam Commodianam, & exercitus Commodianos; denique diem quo hęc decernebantur, Commodianum appellare. Multa enim cognomina ſibi ſumpſit Commodus, ſed præſertim Herculis: Romamque immortalem fortunatam coloniam, *orbem terrarum appellauit. volebat enim omnino Vrbem ſuam eſſe coloniam videri.

ἐσήγγελλε τὸ περιστάμενον· καὶ ὁ Κόμμοδος οὕτως ἔδεισεν, ἄλλως [τε] καὶ δειλότατος ὤν, ὥστε αὐτίκα καὶ τὸν Κλέανδρον καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ, ὃ καὶ ἐν ταῖς [τοῦ] Κομμόδου χερσὶν ἐτρέφετο, σφαγῆναι κελεῦσαι. καὶ τὸ μὲν παιδίον προσουδισθὲν καὶ διεφθάρη, τὸ δὲ τοῦ Κλεάνδρου σῶμα παραλαβόντες οἱ Ῥωμαῖοι ἔσυραν καὶ ᾐκίσαντο, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διὰ πάσης τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ κοντοῦ περιενηνόχεσαν, καί τινας καὶ ἄλλους τῶν μέγα ἐπ' αὐτοῦ δυναμένων ἐφόνευσαν. Κόμμοδος δὲ, ἀπὸ τῶν εὐθυμιῶν καὶ παιδιῶν ἀνανεύων, ἐφόνα. καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας διεχειρίζετο· ὧν ἦν καὶ Ἰουλιανὸς ὁ ἔπαρχος, ὃν καὶ δημοσίᾳ περιελάμβανέ τε καὶ κατεφίλει, καὶ πατέρα ὠνόμαζεν· Ἰούλιός τε Ἀλέξανδρος. οὗτος μὲν, ὡς καὶ λέοντα ἀπὸ τοῦ ἵππου κατακοντίσας. ὅστις, ἐπειδὴ καὶ τοὺς σφαγέας παρόντας ᾔσθετο, ἐκείνους τε τῆς νυκτὸς ἐφόνευσε, καὶ τῶν Ἐμεσηνῶν, ὅθεν ἦν, τοὺς ἐχθροὺς *τοὺς ἑαυτοῦ πάντας προσκατεχρήσατο. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἵππον τε ἀνέβη, καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους ὥρμησε· κἂν ἐξέφυγεν, εἰ μὴ παιδικά τινα συνεπήγετο. αὐτὸς μὲν [γὰρ] κράτιστα ἵππευε, τὸ δὲ μειράκιον κάμνον οὐχ ὑπέμεινε καταλιπεῖν, ἀλλ' ὡς κατελαμβάνετο, ἀπέκτεινε καὶ ἐκεῖνο καὶ ἑαυτόν. ἀνῃρέθη δὲ καὶ Διονύσιος πρὸς τοῦ Κομμόδου, ὁ ἐπὶ τοῦ σίτου ταχθείς. Γέγονε δὲ καὶ νόσος *μεγάλη ὧν ἐγὼ οἶδα. δισχίλιοι γοῦν πολλάκις ἡμέρας μιᾶς ἐν τῇ Ῥώμῃ ἐτελεύτησαν· πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλως οὐκ ἐν τῷ ἄστει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ὅλῃ (ὡς εἰπεῖν) τῇ ἀρχῇ ὑπ' ἀνδρῶν κακούργων ἀπέθανον. βελόνας γὰρ μικρὰς δηλητηρίοις τισὶ φαρμάκοις ἐγχρίοντες, ἐνίεσαν δι' αὐτῶν ἐς ἑτέρους ἐπὶ μισθῷ τὸ δεινόν· ὅπερ που καὶ ἐπὶ τοῦ Δομιτιανοῦ ἐγεγόνει. Καὶ οὗτοι μὲν ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλλυντο· ἦν δὲ ἁπάντων νοσημάτων καὶ ἁπάντων κακουργημάτων χαλεπώτερος Ῥωμαίοις ὁ Κόμμοδος, διά τε τἆλλα, καὶ ὅτι ἃ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ κατ' εὔνοιαν ἐψηφίζοντο, ταῦτ' ἐκείνῳ διὰ φόβον ἀπονέμειν ἐξ ἐπιτάγματος. Κομμοδιανὴν γοῦν τήν τε Ῥώμην αὐτὴν, καὶ τὰ στρατόπεδα Κομμοδιανὰ, τήν τε ἡμέραν ἐν ᾗ ταῦτα ἐψηφίζετο, *Κομμοδίαν καλεῖσθαι προσετάξεν. ἑαυτῷ δὲ ἄλλας τε *παμπόλλας ἐπωνυμίας καὶ τὴν Ἡρακλέους ἀπένειμε· τὴν δὲ Ῥώμην ἀθάνατον εὐτυχῆ κολωνίαν, οἰκουμένην τῆς γῆς (καὶ γὰρ ἄποικον αὐτὴν ἑαυτοῦ δοκεῖν ἐβούλετο) ἐπωνόμασε.

καὶ αἰ-

καὶ ἀνδριάς τε αὐτοῦ χρυσοῦς χιλίων λιτρῶν μετά τε ταύρου καὶ βοὸς θηλείας ἐγένετο· καὶ τέλος καὶ οἱ μῆνες ἀπ' αὐτοῦ πάντες ἐπεκλήθησαν, ὥστε καταριθμεῖσθαι αὐτοὺς οὕτως, Ἀμαζόνιος, Ἀνίκητος, Εὐτυχής, Εὐσεβής, Λούκιος, Αἴλιος, Αὐρήλιος, Κόμμοδος, Αὔγουστος, Ἡράκλειος, Ῥωμαῖος, Ὑπεραίρων. αὐτὸς μὲν γὰρ ἄλλοτε ἄλλα μετελάμβανε τῶν ὀνομάτων· τὸ δὴ Ἀμαζόνιον καὶ τὸ Ὑπεραίροντα παγίως ἑαυτοῦ ἐτίθετο, ὡς καὶ ἐν πᾶσιν ἁπλῶς πάντας ἀνθρώπους καθ' ὑπερβολὴν νικῶν· οὕτω καθ' ὑπερβολὴν ἐμεμήνει τὸ κάθαρμα· καὶ τῇ βουλῇ οὕτως ἐπέστελλεν· Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Λούκιος Αἴλιος Αὐρήλιος Κόμμοδος Αὔγουστος, Εὐσεβής, Εὐτυχής, Σαρματικός, Γερμανικός, Μέγιστος, Βρεττανικός, Εἰρηνοποιὸς τῆς οἰκουμένης, Ἀνίκητος, Ῥωμαῖος, Ἡρακλῆς, Ἀρχιερεύς, Δημαρχικῆς ἐξουσίας τὸ ὀκτωκαιδέκατον, Αὐτοκράτωρ τὸ ὄγδοον, Ὕπατος τὸ ἕβδομον, Πατὴρ πατρίδος· ὑπάτοις, στρατηγοῖς, δημάρχοις, γερουσίᾳ Κομμοδιανῇ εὐτυχεῖ, χαίρειν. καὶ ἀνδριάντες αὐτοῦ παμπληθεῖς ἐν Ἡρακλέους σχήματι ἔστησαν. καὶ τὸν αἰῶνα τὸν ἐπ' αὐτοῦ χρυσοῦν τε ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐς τὰ γράμματα πάντα ὁμοίως ἐγγράφεσθαι ἐψηφίσθη. Οὗτος οὖν ὁ χρυσοῦς, οὗτος ὁ Ἡρακλῆς, οὗτος ὁ θεός, (καὶ γὰρ τοῦτ' ἤκουεν) ἐξαίφνης ποτὲ μετὰ μεσημβρίαν ἐκ τοῦ προαστείου σπουδῇ ἐς τὴν Ῥώμην ἐλάσας, τριάκοντα ἵππων ἁμίλλας ἐν δυοῖν ὥραις ἐποίησεν. ὅθεν οὐχ ἥκιστα καὶ τὰ χρήματα αὐτὸν ἐπέλιπεν. ἦν μὲν γὰρ καὶ φιλόδωρος, καὶ πολλάκις τῷ δήμῳ *κατ' ἄνδρα δραχμὰς ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα ἔδωκεν· τὸ δὲ πλεῖστον εἰς ἐκεῖνα ἃ εἶπον ἐδαπάνα. ὅθεν καὶ ἐγκλήματα καὶ γυναιξὶ καὶ ἀνδράσιν ἐπιφέρων, οὓς μὲν ἐφόνευσεν, οἷς δὲ τὴν σωτηρίαν τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐπίπρασκε. καὶ τέλος ἐν τοῖς γενεθλίοις τοῖς ἑαυτοῦ, ἡμᾶς τε καὶ γυναῖκας ἡμῶν καὶ τοὺς παῖδας, δύο χρυσοῦς ἕκαστον, ὥσπερ τινὰ ἀπαρχήν, ἐκέλευσεν οἱ ἀποφέρειν· τούς τε ἐν ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις πόλεσι βουλευτάς, *καὶ τὰς πέντε δραχμάς. καὶ ἐν μὲν τῷ δημοσίῳ οὐδαμόθεν ἅρματα ἤλασε, πλὴν εἰ μή που ἐν ἀσελήνῳ νυκτί· ἐπιθυμήσας μὲν καὶ δημοσίᾳ ἁρματηλατῆσαι, αἰσχυνθεὶς δὲ καὶ ὀφθῆναι τοῦτο ποιῶν· οἴκοι [δὲ] συνεχῶς τοῦτ' ἔπραττε, τῇ πρασίνῳ σκευῇ χρώμενος. θηρία μέντοι πολλὰ μὲν οἴκοι ἀπέσφαξε, πολλὰ δὲ καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ. καὶ μέντοι καὶ ἐμονομάχει, οἴκοι μέν, ὥς[τε] καὶ φονεύειν *τινὰ ἐν ξυρῷ τε ἑτέρων, ὡς καὶ τὰς τρίχας ἀφαιρῶν, παρέτεμνε τῶν

Ad hæc ei ſtatua aurea mille librarum cũ tauro & vacca facta eſt; menſesque omnes ex eo nominati, atque ita numerati ſunt; Amazonius, Inuictus, Felix, Pius, Lucius, Ælius, Aurelius, Commodus, Auguſtus, Herculeus, Romanus, *Superans. Quæ nomina cum ſibi ſumeret, mutaretq; ſæpenumero; tamen cognomen Amazonii & Superantis perpetuo retinebat; quaſi omnes homines longe in rebus omnibus ſuperaret. Vſque adeo inſaniebat ſcelus. Scribebat ad Senatum his verbis; IMPERATOR *Caſar Lucius AElius Aurelius Commodus Auguſtus, Pius, Felix, Sarmaticus, Germanicus, Maximus, Britannicus, Pacator orbis terrarum, Inuictus, Romanus, Hercules, Pontifex Max. Tribuniciæ poteſtatis* XVIII, *Imperator* VIII, *Conſul* VII, *Pater patriæ; Conſulibus, Prætoribus, Tribunis plebis, Senatuique Commodiano felici ſalutem*. Pleræque ſtatuæ habitu Herculis ei collocatę ſunt, decretumq; fuit vt id tempus quo principatũ teneret, nominaretur ſeculum aureum, idque in omnibus litteris ſcriberetur. Hic vero aureus, hic Hercules & Deus, (iam enim audiebat hæc nomina) aliquando de improuiſo poſt meridiem ex ſuburbio celeriter Romam venit, ac triginta equorum certamen duabus horis perfecit. Quibus ex rebus fiebat vt ei pecunia deficeret: erat enim liberalis. nã & populo ſæpe aureos quinque, †denariosque quindecim viritim dedit. drachmasque xv, Bl. Maximam vero partẽ impendebat in ea quæ ſupra dixi: ob eamq; cauſam inferebat crimina non ſolum viris, ſed etiam mulieribus: quibus partim mortem afferebat, partim ſeruabat incolumes, acceptis eorum facultatibus. Natali ſuo die nobis, vxoribusq; noſtris, liberisque ſingulis binos aureos, tamquam aliquas primitias, imperauit; idq; tributum pendere coegit. Itemque ex Senatoribus qui in reliquis ciuitatibus erant, quinque denarios exegit. Currus numquam agitauit publice; niſi ſi quandó nocte obſcura id facere cupiuiſſet: pudebat enim eum multitudinis. Id vero domi faciebat aſſidue praſino ornatu: nam & domi magnum numerum belluarum confecit, multas etiam interfecit publice. *Munus vero gladiatorium ita obibat domi, vt crebro aliquem occideret: nam & ſuis, quaſi vellet eorũ capillos radere,

naſum, aut aurẽ, aut aliud quidpiam nouacula præcidebat. Publice abſq; ferro aut humano ſanguine non erat. Solebat, ante quam veniret in theatrum, amictus eſſe tunica manicata ſerica, alba: eumq; nos ita ornatum ſalutabamus. Cum autem ingreſſus eſſet, induebatur purpurea auro intexta, accepta pari chlamyde more Gręco, & corona aurea illuminata gemmis Indicis. Ferebat etiã caduceum, quale Mercurius ſolet. Pellis quidem leonis clauaq; geſtabantur ante eum, cum iter faceret: in theatris autem, ſiue adeſſet ipſe pręſens, ſiue abeſſet, in ſella aurea collocabantur. Itaq; habitu Mercurii introibat in theatrum; abiectisque ceteris quæ ferebat, præter tunicam, nudis pedibus ad rẽ gerendam aggrediebatur: ac primo quidẽ die centum vrſos de ſuperiore loco iaculis confecit. Erat enim diuiſum theatrum omne, cõnexis quibuſdam diametris tectum habẽtibus, circum quod inambulari poterat, ac ſeſe bifariam ſecantibus, quo facilius vndiq; ex anguſto loco belluæ diuiſæ in partes quatuor iaculis traĩcerentur. Bibebat defeſſus in medio certamine, *capiebatq; poculum vini dulciſſimi refrigerati de manibus mulieris. Quo exhauſto, ſtatim multitudo, noſq; omnes, id quod in conuiuiis dici ſolet, dicebamus magno clamore, Ζήσειας, *Viuas*. Neque vero quiſquam exiſtimare debet, me propterea minuere grauitatẽ hiſtoriæ, quod hæc ſcribo. nam cũ ea ab Imperatore facta ſint, affuerimq; ipſe præſens, viderimque ſingula, audiuerim & collocutus ſim, nihil reticẽdum putaui: ſed ea perinde volui, atq; ſi maxima eſſent, apprimeque neceſſaria, poſteris memoriæ prodita relinquere. Itaq; cetera quæ hac ætate facta ſunt, accuratius diligentiusq; perſcribam quam ſuperiora; partim quod ego eis interfui, *partimq; illa nemini eorum qui aliquid memoria dignũ poſſunt ſcribere, melius quam mihi cognita eſſe putem. His igitur rebus primo die confectis, reliquis diebus deſcendit de ſuperiore loco in ſolum theatri, manſuetasque beſtias, quæcumque propius accederent, aut ad eum adductę, vel retibus admotæ eſſent, occidit; tigrimque & equum fluuiatilem, & elephantum interfecit. His perfectis rebus abiit. Poſt prandii tempus fungebatur muneribus gladiatoriis; *exercebatque ſe, dum vteretur armis ſecutoris, teneretque ſcutum dextera, gladium

μὲν ῥῖνα, τὴν δὲ οὖς, τῷ δὲ ἄλλο τι· ἐν δὲ τῷ κοινῷ, ἄνευ σιδήρου καὶ ἄνευ αἵματος ἀνθρωπείου. ἐνέδυ δὲ, πρὶν μὲν εἰς τὸ θέατρον εἰσιέναι, χιτῶνα χειριδωτὸν σηρικὸν, λευκὸν, *διάχρυσον· καὶ ἐν τούτῳ γε αὐτὸν τῷ σχήματι ὄντα ἠσπαζόμεθα· ἐσιὼν δὲ, ὁλοπόρφυρον χρυσόπαστον, χλαμύδα τε ὁμοίαν τῷ Ἑλληνικὸν τρόπον λαμβάνων, καὶ στέφανον ἔκ τε λίθων Ἰνδικῶν καὶ ἐκ χρυσοῦ πεποιημένον, κηρύκειόν τε τοιοῦτον φέρων ὁποῖον ὁ Ἑρμῆς. ἡ γὰρ λεοντῆ τό τε ῥόπαλον ἔν τε ταῖς ὁδοῖς προεφέρετο αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ἐπὶ δίφρου ἐπιχρύσου, εἴτε παρείη, εἴτε καὶ ἀπείη, ἐτίθετο. αὐτὸς δὲ ἐν τῷ τοῦ Ἑρμοῦ σχήματι εἰσῄει τε ἐς τὸ θέατρον, καὶ ἀπορρίψας τὰ ἄλλα, οὕτως ἐν τῷ χιτῶνι ἀνυπόδετος ἔργου εἴχετο. καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἄρκτους τε ἑκατὸν αὐτὸς μόνος ἄνωθεν ἀπὸ τῆς περιβολῆς τῆς κρηπῖδος ἀκοντίζων, ἀπέκτεινε. διείληπτο γὰρ τὸ θέατρον πᾶν συμπήκτοις τισὶ διαμέτροις, τήν τε στέγην περίδρομον ἔχουσι, καὶ διχῇ τέμνουσιν ἄλληλα, ἵν' ἐξ ὀλίγου πανταχόθεν τετραχῇ τὰ θηρία μεμερισμένα, ῥᾷον ἀκοντίζηται. καὶ ἔπιεν ἐν μέσῃ τῇ ἀγωνίᾳ καμὼν, κύλικι *ῥοπαλωτῇ παρὰ γυναικὸς γλυκὺν οἶνον ἐψυγμένον λαβὼν, ἀμυστί· ἐφ' ᾧ καὶ ὁ δῆμος καὶ ἡμεῖς παραχρῆμα πάντες τοῦτο δὴ τὸ ἐν τοῖς συμποσίοις εἰωθὸς λέγεσθαι, ἐξεβοήσαμεν, Ζήσειας. Καὶ μή με τις κηλιδοῦν τὸν τῆς ἱστορίας ὄγκον, ὅτι καὶ τὰ τοιαῦτα συγγράφω, νομίσῃ. ἄλλως μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἶπον αὐτά· ἐπειδὴ δὲ πρός τε τοῦ αὐτοκράτορος ἐγίνετο, καὶ παρὼν αὐτὸς ἐγὼ καὶ εἶδον ἕκαστα καὶ ἤκουσα καὶ ἐλάλησα, δίκαιον ἡγησάμην μηδὲν αὐτῶν ἀποκρύψασθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ, ὥσπερ τι ἄλλο τῶν μεγίστων καὶ ἀναγκαιοτάτων, τῇ μνήμῃ τῶν εἰσέπειτα ἐσομένων παραδοῦναι. καὶ μέντοι καὶ τἄλλα πάντα τὰ ἐπ' ἐμοῦ πραχθέντα καὶ λεπτουργήσω καὶ λεπτολογήσω μᾶλλον ἢ τὰ πρότερα, ὅτι τε συνεγενόμην αὐτοῖς, καὶ ὅτι μηδένα ἄλλον οἶδα τῶν τι δυναμένων ἐς *γραφὴν ἀξίαν λόγου καταθέσθαι, διηκριβωκότα αὐτὰ ὁμοίως ἐμοί. Ἐν μὲν οὖν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ταῦτ' ἐγένετο· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ποτὲ μὲν βοτὰ, κάτω ἐς τὸ τοῦ κύκλου ἔδαφος καταβαίνων ἄνωθεν, ὅσα ἐπλησίαζε, τὰ δὲ καὶ προσαγόμενα, ἢ καὶ ἐν δικτύοις αὐτῷ προσφερόμενα, κατέκοπτε, καὶ τίγριν ἔσφαξεν, ἵππον τε ποτάμιον καὶ ἐλέφαντα. πράξας δὲ ταῦτα ἀπηλλάττετο· καὶ μετὰ τοῦτο ἐξ ἀρίστου ἐμονομάχει. ἤσκει δὲ καὶ ἐχρῆτο τῇ ὁπλίσει τῇ τοῦ σεκούτορος καλουμένου, τὴν μὲν ἀσπίδα ἐν τῇ δεξιᾷ, τὸ δὲ ξίφος

τὸ ξύλινον

τὸ ξύλινον ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχων. καὶ πάνυ καὶ ἐπὶ τούτῳ μέγα ἐφρόνει ὅτι ἦν ἐπαρίστερος. ἀντηγωνίζετο δὲ αὐτῷ γυμναστής τις ἢ καὶ μονομάχος, νάρθηκα ἔχων· ἔστι μὲν ὅτε ὃν αὐτὸς προεκαλεῖτο, ἔστι δ' ὅτε ὃν ὁ δῆμος ᾑρεῖτο. καὶ γὰρ τοῦτο καὶ τἆλλα ἐξ ἴσου τοῖς ἄλλοις μονομάχοις ἐποίει, πλὴν καθ' ὅσον ἐκεῖνοι μὲν ὀλίγον τι λαμβάνοντες ἐσίασι, τῷ δὲ δὴ Κομμόδῳ πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδες καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκ τῶν μονομαχικῶν χρημάτων ἐδίδοντο. παρειστήκεσαν δὲ αὐτῷ μαχομένῳ Αἰμίλιός τε Λαῖτος ὁ ἔπαρχος, καὶ ὁ Ἔκλεκτος ὁ πρόκοιτος· καὶ σκιαμαχήσας καὶ νικήσας δηλονότι, ἐφίλει ὥσπερ εἶχε διὰ τοῦ κράνους. καὶ μετὰ τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι ἐμάχοντο. καὶ τῇ γε πρώτῃ ἡμέρᾳ αὐτὸς πάντας σφᾶς κάτωθεν, τό τε τοῦ Ἑρμοῦ σχῆμα πᾶν μετ' ἐπιχρύσου ῥάβδου λαβών, καὶ ἐπὶ βῆμα ὅμοιον ἀναβάς, συνέβαλεν· ὅπερ που καὶ ἐν τέρατος λόγῳ ἔχομεν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπί τε τὴν συνήθη ἕδραν ἀνῄει, καὶ ἐκεῖθεν τὰ λοιπὰ μεθ' ἡμῶν ἐθεώρει· ἐπράττετο δὲ οὐδὲν ἔτι παιδιᾶς ἐχόμενον, ἀλλ' ὥστε πάνυ πολλοὺς ἀποθνήσκειν. καὶ δή ποτε βραδυνάντων περὶ τὰς σφαγάς, τούς τε ἀντιπάλους συνέδησεν ἀλλήλοις, καὶ πάντας ἅμα μάχεσθαι ἐκέλευσε. κἀκ τούτου ἠγωνίσαντο μὲν εἷς πρὸς ἕνα οἱ συνδεδεμένοι, ἔσφαξαν δέ τινες καὶ τοὺς οὐδὲν προσήκοντας σφίσιν, ὑπό τε τοῦ ὄχλου καὶ τῆς στενοχωρίας ἐμπελασθέντες αὐτοῖς. Τοιαύτη *μὲν τὸ σύμπαν ἡ θέα ἐκείνη τέσσαρας καὶ δέκα ἡμέρας ἐγένετο. ἀγωνιζομένου δὲ αὐτοῦ, ἡμεῖς μὲν οἱ βουλευταὶ ἀεὶ μετὰ τῶν ἱππέων συνεφοιτῶμεν, χωρὶς ἢ ὅτι Πομπηιανὸς Κλαύδιος ὁ γέρων οὐκ ἔστιν ὅτε ἀπήντησεν, ἀλλὰ τοὺς μὲν υἱεῖς ἔπεμπεν, αὐτὸς δὲ οὐδέποτε ἀφίκετο, αἱρούμενος ἀποσφαγῆναι ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον, ἢ τὸν αὐτοκράτορα τὸν τοῦ Μάρκου παῖδα ἐπιδεῖν τοιαῦτα ποιοῦντα. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπεβοῶμεν τά τε ἄλλα ὅσα ἐκελευόμεθα, καὶ αὐτὸ τοῦτο συνεχῶς, Καὶ κύριος εἶ, καὶ πρῶτος εἶ, καὶ πάντων *εὐτυχέστατος. νικᾷς, νικήσεις ἀπ' αἰῶνος, Ἀμαζόνιε νικᾷς. τοῦ δὲ δὴ λοιποῦ δήμου πολλοὶ μὲν οὐδὲ ἐσῆλθον ἐς τὸ θέατρον, εἰσὶ δὲ οἳ παρακύψαντες ἀπηλλάττοντο, τὸ μέν τι αἰσχυνόμενοι τοῖς ποιουμένοις, τὸ δὲ καὶ δεδιότες· ἐπεὶ λόγος διῆλθεν ὅτι τοξεῦσαί τινας ἐθελήσει, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς τὰς Στυμφαλίδας. καὶ ἐπιστεύθη γε οὗτος ὁ λόγος, ἐπειδή ποτε πάντας τοὺς τῶν ποδῶν ἐν τῇ πόλει ἀπὸ νόσου ἢ ἑτέρας τινὸς συμφορᾶς ἐστερημένους ἀθροίσας,

ligneum ſiniſtra; ob eamque cauſam maxime gloriabatur, quod ſcæua eſſet. Certabat cũ eo eius ludimagiſter, vel etiam gladiator, cui ferula erat in manibus; eumq; ipſe prouocabat interdum, interdũ deligebat populus. Id enim ceteraq; omnia pariter cum reliquis gladiatoribus faciebat. quãquam hoc vno differebat, quod illi parua accepta pecunia deſcendebant in certamen; Commodo autem numerabantur ſingulis diebus de pecunia gladiatorum, †decies ſeſtertium. Aſſiſtebant pugnanti Æmilius Lætus præfectus prætorio, & Electus cubicularius: *quos pugnata ea falſa pugna, victor ſcilicet, oſculabatur per galeam quam gerebat. Poſt eum pugnabant ceteri; *quos omnes primo die coegerat de inferiore loco, ornatu Mercurii caduceoque aureo accepto, vbi in conſimile tribunal aſcendiſſet; eorumq; pugnam commiſerat. quam rem nos habuimus prodigii loco. Poſt reuertit in ſellam in qua ſedere conſueuerat; indeq; vna nobiſcum ſpectabat cetera; etſi nihil gerebatur quod ludis conueniret, præſertim quod multi necarentur. Quinetiam nonnullos aliquãdo, quod cunctarẽtur aduerſarios interficere, vna cũ eis colligari, atq; ita ſimul omnes pugnare iuſſit. Quo facto, vincti certauere inter ſe, occidereq; multos ex ſpectatoribus, cum quibus certamen non erat; quod, a multitudine & anguſtiis loci compulſi, propius acceſſiſſent. Quatuordecim dierũ fuere ſpectacula huius generis; eoque nos Senatores conueniebamus cũ equitibus ſeparatim. Claudius tamen Pompeianus homo ſenex, numquam interfuit; licet filios ſuos ad ſpectãdum mitteret; quod mallet ob eam cauſam occidi, quam eo venire vbi Imperatorem Marci filium talia facientem ſpectaret. Tum nos magna voce dicebamus multa, vt iuſſi eramus; illud autem crebro; *Dominus es, Primus es, Vincis omniũ feliciſſime ex æterno tempore, Amazonie vincis.* *Multi ex reliqua plebe ne introibant quidẽ in theatrũ: pleriq; vbi paulum ſpectaſſent, diſcedebãt, partim pudore adducti, partim q; rumores ſparſi erãt, cõſtituiſſe Imperatorẽ tela in aliquot plebeios coniicere, vt Hercules olim in Stymphalidas fecerat: idq; ex eo credebatur futurum, ꝙ antè omnes qui in vrbe morbo aut alia de cauſa pedibus carebant, vnum in locum conduxerat:

† aureorum decem milia. Bl. XXV myriades drach. Gr.

cumq; eorum genua quibuſdam rebus ſerpentibus ſimillimis complicauiſſet, dediſſetq; eis ſpongias quas iacerēt pro lapidibus, omnes claua, ita vt ſi gigantes eſſent, percuſſit atq; interfecit. Is timor nobis erat cū ceteris communis: *nam & nobis Senatorib: id fecit: cuius cauſa certiſſimum interitum exſpectauimus. Abſciſſo enim capite *ſtruthocameli quem occiderat, eo venit vbi ſedebamus: cumq; id caput ſiniſtra, dextera gladium cruētum porrigeret, nihil dixit; tātum caput ſuum ferox mouit; vt oſtenderet, idem ſe nobis facturū. Quamobrem cum multi riderēt, gladio fuiſſent occiſi, (nam ea res primo nobis non modo non fecerat timorem, ſed etiam riſum mouerat) niſi ego folia lauri quæ habebam ex corona, comediſſem, perſuaſiſſemq; ceteris qui iuxta ſedebant, vt idem facerent; videlicet vt facto oris motu cōtinuo, indicium riſus celaremus. His perfectis rebus, magnum nobis ſolatium dedit, quod, cū eſſet rurſus obiturus munus gladiatoriū, nos equeſtri veſte & pænula indutos venire in theatrum iuſſit: quo ornatu numquam ante theatrū ingredi cōſueueramus, niſi princeps e vita deceſſiſſet. Ad illud acceſſit etiam, quod poſtremo die ludorū, galea eius elata fuit per portas per quas mortui efferri ſolent. Quibus ex rebus opinio cūctis iniecta fuit, mortem eius inſtare. Ipſe quidem certe non multo poſt obiit, vel potius occiſus eſt. nam Lætus & Electus, qui ei infenſi erant, partim quod verſaretur in huiuſmodi rebus, partim quod ipſum timerēt, (quippe eis minabatur, quod hæc ſe facere prohiberent) in eū coniurauerūt. Statuerat Commodus vtrumq; Conſulem, Erycium Clarū, & Syſſium Flaccum interficere; atq; ipſe kalendis, ex eo loco in quo gladiatores aluntur, vna & Conſul & Secutor exire. *nō longe enim a gladiatoribus, ita vt̄ ſi eſſet vnus ex eorū numero, præcipuam domum habebat. Idque mihi omnes credent facilius, ſi intelligent, cum abſciſſo Coloſſi capite, ſui capitis imaginem repoſuiſſe, data ei claua, leoneque æneo ſubiecto, vt Herculi ſimilis eſſet: atq; præter ſupradicta nomina ita inſcripſiſſet *Primus pugnator inter ſecutores; qui ſolus ſiniſtra manu vicit hominum* (vt opinor) *duodecim milia.* His permoti rebus Lætus & Electus, in eum coniurant, communicato cum Marcia conſilio. Itaque poſtremo die anni, cum

δρακόντων τέ τινα αὐτοῖς εἴδη περὶ τὰ γόνατα περιέπλεξε, καὶ σπόγγους ἀντὶ λίθων βάλλειν δούς, ἀπέκτεινε σφᾶς ῥοπάλῳ παίων ὡς γίγαντας. οὗτος ὁ φόβος πᾶσι κοινὸς καὶ ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἦν. Ἔπραξε δὲ καὶ ἕτερόν τι τοιόνδε πρὸς ἡμᾶς τοὺς βουλευτάς· ἐξ οὗ οὐχ ἥκιστα ἀπολεῖσθαι προσεδοκήσαμεν. *στρουθὸν γὰρ ἀποκτείνας, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτεμών, προσῆλθεν ἔνθα ἐκαθήμεθα, τῇ τε ἀριστερᾷ χειρὶ ἐκείνην, καὶ τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἡματωμένον ἀνατείνας· καὶ εἶπε μὲν οὐδέν, τὴν δὲ κεφαλὴν τὴν ἑαυτοῦ σεσηρὼς ἐκίνησεν, ἐνδεικνύμενος ὅτι καὶ ἡμᾶς τὸ αὐτὸ τοῦτο *δράσει. κἂν συχνοὶ παραχρῆμα ἐπ' αὐτῷ γελάσαντες, ἀπηλλάγησαν τῷ ξίφει, (γέλως γὰρ ἡμᾶς, ἀλλ' οὐ λύπη ἔλαβεν) εἰ μὴ δάφνης φύλλα, ἃ ἐκ τοῦ στεφάνου εἶχον, αὐτός τε διέφαγον, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πλησίον μου καθημένους διαφαγεῖν ἔπεισα· ἵν' ἐν τῇ τοῦ στόματος συνεχεῖ κινήσει, τὸν τοῦ γελᾶν ἔλεγχον ἀποκρυψώμεθα. Τοιούτων δ' οὖν τούτων γινομένων, παρεμυθήσατο ἡμᾶς, ὅτι μέλλων αὖθις μονομαχῆσαι, παρήγγειλεν ἡμῖν ἔν τε τῇ στολῇ τῇ ἱππάδι καὶ ἐν *ταῖς μανδύαις εἰς τὸ θέατρον εἰσελθεῖν· ὅπερ οὐκ ἄλλως ποιοῦμεν εἰσιόντες εἰς τὸ θέατρον, εἰ μὴ τῶν αὐτοκρατόρων τις μεταλλάξειε· καὶ ὅτι ἐν τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ τὸ κράνος αὐτοῦ κατὰ τὰς πύλας καθ' ἃς οἱ τελευτῶντες ἐκφέρονται, ἐξεκομίσθη. ἐκ γὰρ τούτων καὶ πάνυ πᾶσι πάντως ἀπαλλαγή τις αὐτοῦ γενήσεσθαι ἐνομίζετο. ἀπέθανε γέτοι, μᾶλλον δὲ ἀνῃρέθη οὐκ ἐς μακράν. ὁ γὰρ Λαῖτος καὶ ὁ Ἔκλεκτος, ἀχθόμενοι αὐτῷ δι' ἃ ἐποίει, καὶ προσέτι καὶ φοβηθέντες, (ἠπείλει γὰρ σφίσιν ὅτι ἐκωλύετο ταῦτα ποιεῖν) ἐπεβούλευσαν αὐτῷ. ὁ γὰρ Κόμμοδος ἀμφοτέρους ἀνελεῖν ἐβούλετο τοὺς ὑπάτους, Ἐρύκιόν τε Κλάρον καὶ *Σύασιον Φλάκον, καὶ ὕπατός τε ἅμα καὶ σεκούτωρ ἐν τῇ νουμηνίᾳ ἐκ τοῦ χωρίου ἐν ᾧ οἱ μονομάχοι τρέφονται, προελθεῖν. καὶ γὰρ τὸν οἶκον τὸν πρῶτον παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ὤν, εἶχε. καὶ μηδεὶς ἀπιστήσῃ· καὶ γὰρ τοῦ κολοσσοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμών, καὶ ἑτέραν ἑαυτοῦ ἀντιθείς, καὶ ῥόπαλον δούς, λέοντά τε τινὰ χαλκοῦν ὑποθείς, ὡς Ἡρακλεῖ ἐοικέναι, ἐπέγραψε πρὸς τοῖς δηλωθεῖσιν αὐτοῦ ἐπωνύμοις καὶ τοῦτο, Πρωτόπαλος σεκουτόρων, ἀριστερὸς μόνος νικήσας δωδεκάκις οἶμαι χιλίους. Διὰ μὲν δὴ ταῦτα ὅ τε Λαῖτος καὶ ὁ Ἔκλεκτος ἐπέθεντο αὐτῷ, κοινωσάμενοι καὶ τῇ Μαρκίᾳ τὸ βούλευμα. ἐν γοῦν τῇ τελευταίᾳ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ, ἐν

τῇ νυκτί,

τῇ νυκτὶ, τῶν ἀνθρώπων ἀσχολίαν περὶ τὴν ἑορτὴν ἐχόντων, φάρμακον διὰ τῆς Μαρκίας ἐν κρέασι βοείοις αὐτῷ ἔδωκαν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἠδυνήθη παραχρῆμα ὑπό τε τοῦ οἴνου, ὑπό τε τῶν λουτρῶν, οἷς ἀεὶ ἀπλήστως ἐχρῆτο, φθαρῆναι, ἀλλὰ καὶ ἐξήμεσέ τι, κἀκ τούτου ὑποτοπήσας αὐτὸ, ἠπείλει τινὰ, οὕτω δὴ Νάρκισσόν τινα γυμναστὴν ἔπεμψαν αὐτῷ, καὶ δι' ἐκείνου λουόμενον αὐτὸν ἀπέπνιξαν. Τῷ μὲν οὖν Κομμόδῳ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο, ἔτη δώδεκα, καὶ μῆνας ἐννέα, καὶ ἡμέρας τεσσαρεσκαίδεκα ἄρξαντι. ἐβίω δὲ ἔτη τριάκοντα ἕν, καὶ μῆνας τέσσαρας· καὶ ἐς αὐτὸν ἡ οἰκία ἡ τῶν ὡς ἀληθῶς Αὐρηλίων αὐταρχοῦσα ἐπαύσατο. Πόλεμοι δὲ μετὰ τοῦτο καὶ στάσεις μέγισται συνέβησαν. Συνέθηκα δ' ἐγὼ τούτων τὴν συγγραφὴν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. βιβλίον τι περὶ τῶν ὀνειράτων καὶ τῶν σημείων, δι' ὧν ὁ Σεβῆρος τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤλπισε, γράψας ἐδημοσίευσα· καὶ αὐτῷ καὶ ἐκεῖνος πεμφθέντι παρ' ἐμοῦ ἐντυχὼν, πολλά μοι καὶ καλὰ ἀντεπέστειλε. ταῦτ' οὖν ἐγὼ τὰ γράμματα πρὸς ἑσπέραν ἤδη λαβὼν, κατέδαρθον· καί μοι καθεύδοντι προσέταξε τὸ δαιμόνιον ἱστορίαν γράφειν. καὶ οὕτω δὴ ταῦτα περὶ ὧν νῦν καθίσταμαι, ἔγραψα. καὶ ἐπειδή γε τοῖς τε ἄλλοις καὶ αὐτῷ τῷ Σεβήρῳ μάλιστα ἤρεσε, τότε δὴ καὶ τἄλλα πάντα τὰ τοῖς Ῥωμαίοις προσήκοντα συνθεῖναι ἐπεθύμησα· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔτι ἰδίᾳ ἐκεῖνο ὑπολιπεῖν, ἀλλ' εἰς τήνδε τὴν συγγραφὴν ἐμβαλεῖν ἔδοξέ μοι, ἵν' ἐν μιᾷ πραγματείᾳ ἀπ' ἀρχῆς πάντα, μέχρις ἂν καὶ τύχῃ δόξῃ, γράψας καταλίπω. τὴν δὲ δὴ θεὸν ταύτην, ἐπιρρωννῦσάν με πρὸς τὴν ἱστορίαν, εὐλαβῶς πρὸς αὐτὴν καὶ ὀκνηρῶς διακείμενον, καὶ πονούμενον ἀπαγορεύοντά τε, ἀνακτωμένην δι' ὀνειράτων, καὶ καλὰς ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου διδοῦσάν μοι, ὡς ὑπολειψόμενος τὴν ἱστορίαν, καὶ οὐδαμῶς ἀμαυρωσόντος, ἐπίσκοπον τῆς τοῦ βίου διαγωγῆς (ὡς ἔοικεν) εἴληχα, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῇ ἀνάκειμαι. συνέλεξα δὲ πάντα ἀπ' ἀρχῆς τοῖς Ῥωμαίοις μέχρι τῆς Σεβήρου μεταλλαγῆς πραχθέντα, ἐν ἔτεσι δέκα, καὶ συνέγραψα ἐν ἄλλοις δώδεκα. τὰ γὰρ λοιπὰ, ὅπου ἂν καὶ προχωρήσῃ, γεγράψεται. Πρὸ δὲ τῆς τοῦ Κομμόδου τελευτῆς, σημεῖα τάδε ἐγένετο· ἀετοί τε γὰρ περὶ τὸ Καπιτώλιον πολλοὶ καὶ ἔξεδροι ἐπλανῶντο, προσεπιφθεγγόμενοι οὐδὲν εἰρηναῖον· καὶ βύας ἀπ' αὐτοῦ ἔβυξε· πῦρ τε νύκτωρ ἀρθὲν ἐξ οἰκίας τινὸς, καὶ εἰς τὸ Εἰρηναῖον

homines in eo die feſto celebrando eſſent occupati, venenum ei noctu per Marciam dant in carnibus bouinis: cumque non poſſet interire ſubito, propter vinum, quod largiter bibere; & balneas, quibus vti abunde ſemper conſueuerat: iamque vomere inciperet, ac ſuſpicatus id quod erat, minaretur: Narciſſum athletam ad eum interficiendum mittunt, lauantemque eius opera ſuffocant. Hunc exitum Cõmodus habuit, cum regnaſſet annos XII, menſes IX, dies XIIII. Vixit annos XXXI, menſes IIII. in quo domus vere Aureliorum principatum amiſit: poſt cuius mortem bella & ſeditiones maximæ extiterunt. Ceterum ad componendam hiſtoriam de his rebus, hæc me cauſa impulit. Cum librũ de ſomniis & prodigiis ſcripſiſſem, quorum cauſa Seuerus principatum ſperabat, eũque editum in lucem miſiſſem ad Seuerum, illeque legiſſet, & ad me multa reſcripſiſſet commode: litteris ſub veſperum acceptis, cubitum diſceſſi. Tum dormienti mihi imperatum eſt diuinitus, vt hiſtoriam conficerem: quamobrem ea de quibus nunc ago, ſcripſi. Quæ cum ipſi Seuero & ceteris placerent maxime, ſtatui ilico cetera omnia quæ ſpectarent ad populum Romanum, perſcribere: neque ſolum illa ſcripta relinquere; ſed ita ad hanc hiſtoriam aggredi mihi viſum eſt, vt cuncta a principio, quouſque fortuna ſineret, vno opere complecterer. Nam cum ego grauate hác confectionem hiſtoriæ reciperem, omninoque recuſarem, Dea me confirmauit in ſomnis, ac in ſpem bonam adduxit: hanc hiſtoriam quam relinquerem, nullo vmquã temporis ſpatio eſſe perituram: quam ego deam vitæ meæ curatricem eſſe cenſeo. Quod cum mihi videatur obtigiſſe, diligenter in hoc ſtudium incumbo. Itaq; collegi omnia quæ populus Romanus geſſit ab vrbe condita vſque ad mortem Seueri: eaq; collecta decem annorum ſpatio, poſtea duodecim annis compoſui: cetera enim, quemadmodum ſuccedunt, perſcribam. Porro ante mortem Commodi huiuſcemodi ꝓdigia viſa ſunt. Aquilæ circa Capitolium multæ & inauſpicatæ errabant, pacem cantu ſuo nullam ſignificantes fore. itemque bubo in eodem Capitolio cecinit. Præterea incendium excitatũ in quibuſdam ædibus, ad templum Pacis

peruenit: conſumptiſque tabernis in quibus merces Ægyptiorum & Arabum erant, conſcendit Palatium; vbi adeo exuſta ſunt multa, vt libelli qui *ad principatum pertinebant, omnes fere interierint. Ex quo cœpit eſſe perſpicuum, fore vt id malum non contineretur incluſum in vrbe, ſed inde ad vniuerſum orbem terrarum emanaret. Nec enim id incendium reſtingui potuit humanis viribus, licet eo magna vis aquæ & a plerisque priuatis hominibus, & ab ipſis militibus comportaretur, veniſſetque Commodus ex ſuburbio, atque vt incendium reſtingueretur, inſtaret: quod tamen, niſi conſumptis rebus omnibus quibus adhæſerat, finem non habuit.

ἐμπεσὸν, τὰς ἀποθήκας τῶν τε Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἀῤῥαβίων φορτίων ἐπενείματο· ἔς τε τὸ παλάτιον μετεωρισθὲν εἰσῆλθε, καὶ πολλὰ πάνυ αὐτοῦ κατέκαυσεν· ὥστε καὶ τὰ γράμματα τὰ τῇ ἀρχῇ προσήκοντα ὀλίγου δεῖν πάντα φθαρῆναι. ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὰ μάλιστα δῆλον ἐγένετο ὅτι οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ δεινὸν στήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αὐτῆς *ἐφίξεται. οὐδὲ γὰρ κατασβεσθῆναι ἀνθρωπίνῃ χειρὶ ἠδυνήθη, καίτοι παμπόλλων μὲν ἰδιωτῶν, παμπόλλων δὲ στρατιωτῶν ὑδροφορούντων, καὶ αὐτοῦ τοῦ Κομμόδου ἐπελθόντος ἐκ τοῦ προαστείου καὶ ἐπισπέρχοντος· ἀλλ' ἐπεὶ πάντα ὅσα κατέσχε διέφθειρεν, ἐξαναλωθὲν ἐπαύσατο.

PERTINAX.

PERTINAX vir bonus fuit, ſed principatũ tenuit paruo tempore; propterea quod eſt a militibus occiſus. Cum autem nondum diuulgata eſſet cædes Commodi, Electus Lætusque ad Pertinacem veniunt, eique non ſolum quod factum erat, ſignificant, ſed etiam, propter virtutem & dignitatem ipſius, libenter ei principatum deferunt. Hos ille vt vidit, ſtatim audita ipſorum oratione, vnum ex familiaribus ſuis, quẽ fideliſſimum habebat, miſit ad inſpiciendum corpus Commodi: a quo poſteaquam res confirmata eſt, clam ad exercitum venit, aduentuque ſuo milites perterruit. Sed quod Lætus aderat, quodque ipſe multa pollicebatur, (ſingulis enim daturum ſe conſtituit †duodena ſeſtertia) omnes ſibi facile deuinxit: acquieuiſſentque penitus, niſi ille peroraſſet in hæc verba: *Multa ſunt*, inquit, *commilitones, in hac ſtatu qui nunc eſt, peruerſa & difficilia: ſed ea aliquando veſtra ope corrigentur.* Qua oratione intellecta, ſuſpicati ſunt milites, ea ſibi ablatum iri quæ ipſis Commodus contra morem dediſſet. Itaq; tulere grauiter; licet tunc diſſimulata ira acquieuerint. Poſt egreſſus ex caſtris, nocte in Senatum venit: ſalutatiſque nobis, vt quiſque in tanta turba atque multitudine ad eum accedere potuit, pauca ex tempore in hanc ſententiam dixit: *Ego*, inquit, *a militib. Imperator appellatus ſum: non tamẽ egeo imperio; quo me hodierno die propter ætatem*

† aureos cxx, Bl. tria milia drachm. Gr.

ΠΕΡΤΙΝΑΞ.

ΠΕΡΤΙΝΑΞ δὲ, ὢν μὲν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἦρξε δὲ πάνυ βραχύν τινα χρόνον, εἶτα πρὸς τῶν στρατιωτῶν ἀνῃρέθη. λανθάνοντος γὰρ ἔτι τοῦ γεγενημένου περὶ τὸν Κόμμοδον, ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ περὶ τὸν Ἔκλεκτον καὶ Λαῖτον, καὶ τὸ πραχθὲν *ἐνόμισαν. διὰ τὴν ἀρετὴν γὰρ καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἡδέως αὐτὸν ἐπελέξαντο. ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ἐκεῖνος, καὶ ἀκούσας ὧν ἔλεγον, ἔπεμψε τὸν πιστότατον τῶν ἑταίρων τὸ σῶμα τὸ τοῦ Κομμόδου ὀψόμενον· ὡς δὲ τὸ πραχθὲν ἐβεβαιώσατο, οὕτω δὴ ἐς τὸ στρατόπεδον κρύφα ἐσεκομίσθη· καὶ ἔκπληξιν μὲν τοῖς στρατιώταις παρέσχε, τῇ δὲ δὴ παρουσίᾳ τῶν περὶ τὸν Λαῖτον, καὶ ἐξ ὧν ὑπέσχετο (τρισχιλίας γὰρ αὐτοῖς δραχμὰς κατ' ἄνδρα δώσειν ἐψηφίσατο) προσεποιήσατο αὐτούς· κἂν πάντως ἡσύχασαν εἰ μὴ τελευτῶν τῶν λόγων ὧδέ πως εἶπε· Πολλὰ μὲν, ὦ ἄνδρες συστρατιῶται, καὶ δυσχερῆ τῶν παρόντων ἐστίν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα αὖθις σὺν ὑμῖν ἐπανορθώσεται. ἀκούσαντες γὰρ τοῦτο, ὑπετόπησαν πάντα τὰ ἑαυτοῖς ὑπὸ τοῦ Κομμόδου παρὰ τὸ καθεστηκὸς δεδομένα καταλυθήσεσθαι· καὶ ἐδυσχέραναν μὲν, ἡσύχασαν δὲ ὅμως, ἐπικρύπτοντες τὴν ὀργήν. Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ τείχους, πρὸς τὸ συνέδριον νυκτὸς ἔτι οὔσης ἀφίκετο· καὶ ἀσπασάμενος ἡμᾶς, ὅπως τις (οἷα ἐν ὁμίλῳ καὶ [ἐν] ὠθισμῷ τοσούτῳ) προσελθεῖν αὐτῷ ἠδυνήθη, ἔπειτα ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου εἶπεν ὅτι, Ὠνόμασμαι μὲν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αὐτοκράτωρ· οὐδὲν μέντοι τῆς ἀρχῆς δέομαι, ἀλλ' ἐξίσταμαι ἤδη καὶ τήμερον αὐτῆς, διά τε τὴν ἐμαυτοῦ ἡλικίαν

καὶ ἀῤ-

καὶ ἀρρωστίαν, καὶ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων δυσχέρειαν. λεχθέντων δὲ, καὶ ἐπῃνοῦμεν αὐτὸν ἀπὸ γνώμης, καὶ ὡς ἀληθῶς ᾑρούμεθα. τήν τε γὰρ ψυχὴν ἄριστος ἦν, καὶ τῷ σώματι ἔρρωτο, πλὴν καθ' ὅσον βραχύ τι ὑπὸ τῶν ποδῶν ἐνεποδίζετο. καὶ οὕτως ὅ τε Περτίναξ αὐτοκράτωρ, καὶ ὁ Κόμμοδος πολέμιος ἀπεδείχθη, πολλά γε ἐς αὐτὸν καὶ δεινὰ καὶ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου συμβοησάντων. ἠθέλησαν μὲν γὰρ καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ σύραι καὶ διασπάσαι, ὥσπερ καὶ τὰς εἰκόνας· εἰπόντος δὲ τοῦ Περτίνακος τῇ γῇ ἤδη τὸν νεκρὸν κεκρύφθαι, τοῦ μὲν σώματος ἀπέσχοντο, τῶν δὲ ἄλλων ἐνεφοροῦντο, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπιλέγοντες. Κόμμοδον μὲν γὰρ οὐδεὶς οὐδὲ αὐτοκράτορα αὐτὸν ὠνόμαζεν· ἀλιτήριον δέ τινα καὶ τύραννον ἀποκαλοῦντες, προσετίθεσαν ἐπισκώπτοντες, τὸν μονομάχον, τὸν ἁρματηλάτην, τὸν ἀριστερὸν, τὸν κηλήτην. τοῖς τε βουλευταῖς, ὅσοις μάλιστα καὶ ἐκ τοῦ Κομμόδου φόβος ἐπῄρτο, ὁ ὄχλος ἐπέλεγεν, Ἄγε, ἄγε, ἐσώθης, ἐνίκησας. ὅσα τε εἰώθεσαν ἐν τοῖς θεάτροις ἐπὶ τῇ τοῦ Κομμόδου θεραπείᾳ εὐρύθμως πως ἐκβοᾶν, ταῦτα τότε μετασχηματίζοντες ἐς τὸ γελοιότατον ἐξῇδον. τοῦ μὲν γὰρ ἀπηλλαγμένοι, τὸν δὲ οὐδέπω φοβούμενοι, τότε διὰ μέσου αὐτῶν ὡς ἐλευθερίας ἐκαρποῦντο, καὶ ἀξίωμα παρρησίας ἐν τῷ ἀδεεῖ αὐτοῦ ἐλάμβανον. οὐ γὰρ ἐξήρκει σφίσι τὸ μηκέτι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ θαρσοῦντι καὶ ἐξυβρίζειν ἤθελον. Ἦν δὲ ὁ Περτίναξ Λίγυς ἐξ Ἄλβης Πομπηίας, πατρὸς οὐκ εὐγενοῦς, γράμματα, ὅσον ἀποζῆν ἐξ αὐτῶν, ἠσκημένος. κατὰ τοῦτο καὶ τῷ Πομπηιανῷ τῷ Κλαυδίῳ συνεγεγόνει· καὶ κατ' αὐτὸν ἐν τοῖς ἱππεῦσι χιλιαρχήσας, ἐς τοῦτο προεχώρησεν ὥστε καὶ ἐκείνου αὐτοῦ αὐταρχῆσαι. καὶ ἔγωγε τότε ἐπὶ τοῦ Περτίνακος καὶ πρῶτον καὶ ἔσχατον τὸν Πομπηιανὸν εἶδον. ἐν γὰρ τοῖς ἀγροῖς τὰ πλεῖστα διὰ τὸν Κόμμοδον διῆγε, τό τε γῆρας καὶ τὸ τῶν ὀφθαλμῶν νόσημα προβαλλόμενος. καὶ μέντοι καὶ μετὰ τὸν Περτίνακα πάλιν ἐνόσει, καὶ αὐτὸν ὁ Περτίναξ τά τε ἄλλα ἰσχυρῶς ἐτίμα, καὶ ἐπὶ τοῦ βάθρου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου παρεκάθιζεν. Ἐχρῆτο δὲ καὶ ἡμῖν δημοτικώτατα· καὶ γὰρ εὐπροσήγορος ἦν. ἤκουέ τε ἑτοίμως ὅ τι τις ἀξιοίη, καὶ ἀπεκρίνετο ἀνθρωπίνως ὅσα αὐτῷ δοκοίη· εἱστία τε ἡμᾶς σωφρόνως· καὶ ὁπότε μὴ τοῦτο ποιοίη, διέπεμπεν ἄλλοις ἄλλα καὶ τὰ εὐτελέστατα. καὶ αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ οἱ μὲν πλούσιοι καὶ μεγάλαυχοι, διεγέλων· οἱ δὲ ἄλλοι, οἷς ἀρετὴ ἀσελγείας προτιμοτέρα ἦν, ἐπῃνοῦμεν. Ἔτι δὲ ὄντος αὐτοῦ

& imbecillitatem meam, ac ſummam rerum difficultatem, abdico. Hæc cum dixiſſet, nos eum collaudauimus ex animo, vereq; delegimus. Erat enim optimo ingenio præditus, & robuſto corpore: niſi quod paulum pedum laboribus impediebatur. Itaq; Pertinax Imperator, Commodus hoſtis appellatus eſt: eũdemq; Senatus populusq; magnis editis clamoribus, multis ac grauibus contumeliis inſecuti ſunt. Cupiebant in primis corpus eius, ſicuti ſtatuas, trahere & lacerare: ſed cũ dixiſſet Pertinax, iam terræ traditum ac ſepultũ eſſe, a corpore ſe abſtinuerũt: in ceteris nihil prętermiſere, quin iacerent in illum contumelias cuiuſuis generis. Iamq; Commodum Imperatorem appellabat nemo, ſed perniciem ac tyrannum: addebant etiã, (illudentes ei) gladiatorem, aurigam, ſcæuam, herniosũm: Senatoribus autem, quibus Cõmodus magno timori erat, turba ita dicebat; *Agedum ſalui eſtis, viciſtis.* Tum omnia quæ in theatris dicere in honorem Cõmodi conſueuerant, cõcinnis quibuſdam clamoribus, ea verſa in cõtumeliam canebant illudendi cauſa; quod morte eius omni metu liberati, perciperent ex his rebus fructum libertatis, ac ſecure liberam dignitatẽ recuperarent. Nec enim ſatis erat iis quod eum non timerent amplius, niſi in hac licentia confidenter ei maledicerent. Pertinax autem Ligur erat natione, ex ciuitate Alba Pompeia, patre ignobili: ita in ſtudio litterarum verſatus, vt ex iis parce ac tenuiter viueret. Qua de cauſa cũ Claudio Pompeiano familiaris fuiſſet, obtinuiſſetq; tribunatum equitum, eo peruenit poſtea vt eidẽ Pompeiano imperaret. Ego quidem Pertinacis tẽporibus Pompeianum & primum & vltimum vidi; ꝗ propter timorem Commodi, ruri vitam plurimum agebat, ſenectutis & morbi oculorum excuſatione: ſane poſt mortem Pertinacis iterũ ægrotauit: apud Pertinacem autẽ maximo in honore fuit, qui ei in Senatu locum ſedẽdi in ſubſelliis dedit. Pertinax nobis vtebatur perquam familiariter: (erat enim affabilis) ſententiã cuiusq; audiebat libenter, ſuã ipſe dicebat perhumaniter: agebat nobiſcum moderata & honeſta conuiuia: quod ſi id non faceret, alia ad alios mittebat: in quibus tamen erat frugaliſſimus. quamobrem eum diuites & magnifici ridebant; ceteri, quibus virtus luxuria potior erat, laudabamus. Cum autem adhuc eſſet

in Britannia poſt illam magnam ſeditionem quam ſedauit, atq; eius rei cauſa dignus laude ab omnibus iudicaretur, Romæ equus nomine Pertinax, victor fuit; cuius equi Praſinæ factionis Commodus ſtudioſus erat: cumque viciſſet, ſtatim cõclamatum eſt ab iis qui erant earundẽ partium, *En Pertinax eſt*: quo audito, ii qui erãt alterius factionis, irati ſcilicet Commodo, *Vtinam quidem eſſet*, inquiunt. quæ verba ad hominem, non ad equum referebant. Præterea eundem equum, cum non curreret amplius, eſſetq; ruri confectus ſenectute, Cõmodus acceſſiri iuſſerat, adductumque introduxerat in Circum inauratis vngulis, ac ſuper aurea pelle ornatum: qui vt primũ de improuiſo comparuit, rurſum conclamatum eſt ab omnibus; *Ecce Pertinax adeſt*. Id per ſe dictum portendebat futura; præſertim cum illo anno contigerit poſtremis ludis Circenſibus: ſtatim enim Imperium ad Pertinacem peruenit. Eadem quoque de claua dicta ſunt, quam Commodus functurus muneribus gladiatoriis, extrema die Pertinaci dederat. Itaque Pertinax Imperium adeptus eſt, ſumpſitque cetera *honeſta cognomina; ac præterea, dũ vellet popularis eſſe, *Princeps Senatus* vetere conſuetudine cognominatus eſt. Tum vero corrigere cœpit omnia quæ fierent ſine ordine & modo: humanitas enim & probitas, & optima adminiſtratio rei familiaris, ac prudentia in publicis rebus gerendis coniuncta pari diligentia, in hoc Imperatore cernebantur. Cumque cuncta faceret Pertinax quæ bonũ principem decerent, eos qui contra ius faſque interfecti fuerant, ignominiæ nota liberauit; iurauitque, ſe numquam huiuſcemodi pœnam admiſſurum. Itaque cœpere multi conuocatis propinquis amicisque cum lacrymis ſimul & gaudio (nam ne id quidem licebat antea) corpora mortuorũ effodere, alii integra, alii partes tantummodo, vt mortis genus tulerat, aut tempus; eaq; ornata in monumentis maiorum ſepelire. Per id tempus ærarium adeo exhauſtũ fuit, vt in eo tantum †inuentum ſit decies ſeſtertium. Quamobrem Pertinax vix ex ſtatuis, armisque & equis, & ſupellectile Commodi, ac pueris quos in deliciis habuerat, pecuniam redegit vnde prætorianis quantum promiſerat, ac deinde populo viritim †centum denarios daret: id quod fecit. Cuncta enim

†inuecta ſint aureorum x milia, Bl. xxv myriades drach. Gr.

†quatuor aureos, Bl. centum drachmas, Gr.

ἐν Βρεττανίᾳ, μετὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην στάσιν ἣν ἔπαυσε, καὶ ἔπαινον παρὰ πᾶσιν ἀξιουμένου, ἵππος τις ὄνομα Περτίναξ ἐνίκησεν ἐν τῇ Ῥώμῃ· ἦν δὲ τῶν *πρασίων, καὶ ὑπὸ τοῦ Κομμόδου ἐσπουδάζετο. τῶν οὖν στασιωτῶν αὐτοῦ μέγα ἀναβοησάντων, καὶ εἰπόντων τοῦτο, Περτίναξ ἐστὶν, οἱ ἕτεροι οἱ ἀντιστασιῶται σφῶν, οἷά που ἀχθόμενοι τῷ Κομμόδῳ, προσεπεύξαντο, εἰπόντες, οὐ πρὸς τὸν ἵππον, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἄνδρα, Εἰ γὰρ ὤφελεν εἶναι. ὕστερον δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἵππον ἀπαλλαγέντα τε τῶν δρόμων ὑπὸ τοῦ γήρως, καὶ ἐν ἀγρῷ ὄντα, μεταπεμψάμενος ὁ Κόμμοδος, καὶ ἐσήγαγεν εἰς τὸν ἱππόδρομον, τάς τε ὁπλὰς αὐτοῦ καταχρυσώσας, καὶ τὰ νῶτα δέρματι ἐπιχρύσῳ κοσμήσας· καὶ αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι ἐξαπίνης ἰδόντες, ἀνεβόησαν αὖθις, Περτίναξ ἐστί· καὶ ἦν μέν τι μαντικὸν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ λεχθὲν, ἐπειδὴ *τῇ ἐσχάτῃ ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἱπποδρομίᾳ ἐλέγετο· καὶ εὐθὺς ἐπ' αὐτῇ τὸ κράτος ἐς τὸν Περτίνακα περιῆλθεν. ἐλογοποιήθη δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ῥοπάλου τὰ ὅμοια, ἐπειδὴ τῷ Περτίνακι αὐτὸ ὁ Κόμμοδος μονομαχήσειν τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ μέλλων ἔδωκεν. Οὕτω μὲν ἐς τὴν ἀρχὴν ὁ Περτίναξ κατέστη, καὶ ἔλαβε τάς τε ἄλλας ἐπικλήσεις τὰς προσηκούσας, καὶ ἑτέραν ἐπὶ τῷ δημοτικὸς εἶναι βούλεσθαι· πρόκριτος γὰρ τῆς γερουσίας κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐπωνομάσθη. καὶ εὐθὺς εἰς κόσμον, ὅσα πρὶν πλημμελῶς εἶχε καὶ ἀτάκτως, καθίστατο. φιλανθρωπία τε γὰρ καὶ χρηστότης, καὶ οἰκονομία βελτίστη, καὶ πρόνοια τῶν κοινῶν ἐπιμελεστάτη, περὶ τὸν αὐτοκράτορα διεδείκνυτο. τά τε γὰρ ἄλλα, ὅσα ἂν ἀγαθὸς αὐτοκράτωρ, ἔπραττεν ὁ Περτίναξ, καὶ τὴν ἀτιμίαν ἀφεῖλε τῶν ἀδίκως πεφονευμένων· καὶ προσέτι καὶ ἐπώμοσε *μηδέποτε τοιαύτην δίκην προσδέξεσθαι. καὶ αὐτίκα οἱ μὲν, τοὺς συγγενεῖς, οἱ δὲ, τοὺς φίλους ἀνεκάλουν μετὰ δακρύων ὁμοῦ καὶ χαρᾶς· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο πρὶν ἐξῆν ποιεῖν. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνορύττοντες τὰ σώματα, οἱ μὲν ὁλόκληρα, οἱ δὲ μέρη, ὥς πῃ ἕκαστον αὐτῶν ἢ τοῦ ὀλέθρου ἢ τοῦ χρόνου εἶχεν, εὐθέτουν, καὶ ἐς τὰ προγονικὰ μνημεῖα ἀπετίθεντο. Τοσαύτη δὲ ἄρα τότε τὸ βασιλικὸν εἶχεν ἀχρηματία, ὥστε πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδες δραχμῶν μόναι εὑρέθησαν. χαλεπῶς δ' οὖν ὁ Περτίναξ ἔκ τε τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ὅπλων, τῶν τε ἵππων καὶ ἐπίπλων, καὶ τῶν παιδικῶν τῶν τοῦ Κομμόδου ἀγείρας ἀργύριον, τοῖς τε δορυφόροις ἔδωκεν ὅσα ὑπέσχετο, καὶ τῷ δήμῳ καθ' ἕκαστον δραχμὰς [ρ.] σύμπαντα γὰρ

ὅσα ὁ

ὅσα ὁ Κόμμοδος ἐπί τε τῇ τρυφῇ, καὶ ἐς ὁπλομαχίαν ἢ καὶ ἐς ἁρματηλασίαν ἐκέκτητο, ἐς τὸ πωλητήριον ἐξετέθη· τὸ μὲν πλεῖστον, πράσεως ἕνεκα, ἤδη δὲ καὶ ἐς ἐπίδειξιν τῶν τε ἔργων αὐτοῦ καὶ τῶν διαιτημάτων, καὶ προσέτι καὶ εἰς ἔλεγχον τῶν ὠνησομένων αὐτά. Ὁ δὲ Λαῖτος, τὸν Περτίνακα δι' εὐφημίας ἦγε, καὶ τὸν Κόμμοδον ὕβριζε. βαρβάρους γοῦν τινὰς χρυσίον παρ' αὐτοῦ πολὺ ἐπ' εἰρήνῃ εἰληφότας μεταπεμψάμενος (ἔτι γὰρ ἐν ὁδῷ ἦσαν) ἀπῄτησεν αὐτό, εἰπὼν ὅτι, *Λέγετε τοῖς οἴκοι Περτίνακα ἄρχειν. ᾔδεσαν γὰρ καὶ πάνυ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐξ ὧν πεπόνθεσαν ὅτε μετὰ τοῦ Μάρκου ἐστρατεύετο. καὶ ἕτερον δέ τι τοιόνδε ἐπὶ τῇ τοῦ Κομμόδου διαβολῇ ὁμοίως ἔπραξε. κοπρίας τινὰς καὶ γελωτοποιούς, αἴσχιστα μὲν τὰ εἴδη, αἰσχίω δὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἔχοντας, καὶ διὰ τὴν ὕβριν τήν τε ἀσέλγειαν ὑπὸ τοῦ Κομμόδου ὑπερπλουτοῦντας εὑρών, ἐδημοσίευσε τάς τε προσηγορίας αὐτῶν καὶ τὸ πλῆθος ὧν ἐκέκτηντο. καὶ ἦν ἐπὶ μὲν τοῖς γέλως, ἐπὶ δὲ τοῖς ὀργὴ καὶ λύπη. τοσαῦτα γάρ τινες αὐτῶν εἶχον ἤδη, ἐφ' ὅσοις ἐκεῖνος πολλοὺς καὶ τῶν βουλευτῶν *ἐσφάκει. Οὐ μέντοι γε καὶ διόλου ὁ Λαῖτος πιστὸς ἔμεινε τῷ Περτίνακι, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐν ἀκαρεῖ· ὧν γὰρ ἤθελε μὴ τυγχάνων, προσπαρώξυνε τοὺς στρατιώτας (ὡς λελέξεται) κατ' αὐτοῦ. Τὸν μὲν οὖν πενθερὸν αὐτοῦ ὁ Περτίναξ τὸν Σουλπικιανὸν τὸν Φλάκκον πολιαρχεῖν ἔταξε, καὶ ἄλλως ἄξιον ὄντα τούτου τυχεῖν. οὔτε δὲ τὴν γυναῖκα Αὔγουσταν, οὔτε τὸν υἱὸν καίσαρα, καίτοι ψηφισαμένων ἡμῶν, ποιῆσαι ἠθέλησεν, ἀλλ' ἑκάτερον ἰσχυρῶς διεκρούσατο, εἴτ' οὖν ὅτι μηδέπω τὴν ἀρχὴν ἐρριζώκει, εἴτε καὶ ὅτι ἐκείνην *τε ἀκολασταίνουσαν οὐκ ἠβουλήθη τὸ τῆς Αὐγούστης ὄνομα μιᾶναι, καὶ τὸν υἱόν, παιδίον ἔτι ὄντα, οὐκ ἠθέλησε, πρὶν παιδευθῆναι, τῷ τε ὄγκῳ καὶ τῇ ἐλπίδι τῇ ἐκ τοῦ ὀνόματος διαφθαρῆναι· ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ παλατίῳ αὐτὸν ἔτρεφεν, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ πρότερον ἐν τῇ πρώτῃ εὐθὺς ἡμέρᾳ ἀποθέμενος, ταῦτά τε τοῖς τέκνοις διένειμε, (καὶ γὰρ καὶ θυγατέρα εἶχε) καὶ παρὰ τῷ πάππῳ διαιτᾶσθαι αὐτὰ ἐκέλευσεν, ὀλίγα ἅπτα [αὐτοῖς,] ὡς πατὴρ καὶ οὐχ ὡς αὐτοκράτωρ, συγγινόμενος. Ἐπεὶ οὖν οὔτε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, οὔτε τοῖς καισαρείοις ἀσελγαίνειν ἔτι ἐξῆν, δεινῶς οὗτοι ἐμίσουν αὐτόν. ἀλλ' οἱ μὲν καισάρειοι οὐδέν, ἅτε καὶ ἄοπλοι ὄντες, ἐνεωτέρισαν· οἱ δὲ δὴ στρατιῶται οἱ δορυφόροι καὶ ὁ Λαῖτος, ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ. καὶ πρῶτα μὲν

quæ Cōmodus ad delicias, & ad ludos in quibus erat armorum exercitatio, & ad currus agitandos cōparauerat, venalia propoſuit: partim vendendi cauſa, partim vt oſtēderet, quibus in rebus & in quo vitæ genere Commodus verſatus eſſet, atq; vt eos qui illa emerent, cognoſceret. Interea Lætus, qui non ſolum Pertinacem afficiebat maximis laudibus, ſed etiam Cōmodo male dicebat, quoſdam barbaros, qui a Cōmodo, vt pacem ſeruarent, magnam vim auri acceperant, domumq; reuertebantur, iuſſit ex itinere reuocari: repetitaque ab eis pecunia, *Referte*, inquit, *domum, Pertinacem Imperatorem eſſe.* Erat enim illis Pertinacis nomē in primis cognitum ex iis quæ paſſi fuerant, cum ipſe in exercitu Marci militaret. Cōtra autem in cōtumeliam Cōmodi id fecit, nā cum aliquot †adulatores & ſcurras, quibus facies quidem deformes, ſed nomina & inſtituta vitæ multo erant turpiſſima, impudicitiæ ac petulantiæ cauſa Cōmodus locupletauiſſet, horū nomina & bona Lætus proſcripſit: qui partim riſum populo, partim ſtomachum mouerunt ac moleſtiam. Eæ enim erāt eorum facultates quas habuerant plerique Senatores, quarum cauſa Commodus mortem eis attulerat. Neq; vero Lætus perpetuā fidē ſeruauit Pertinaci, vel potius ne paulum quidem. Nam cum ea quæ cuperet, non eſſet conſecutus, milites, vt paulo poſt dicemus, contra eum concitauit. Pertinax autem Flacco Sulpiciano ſocero ſuo præfecturā vrbis detulit. is dignus erat eam dignitatē conſequi. Vxorem vero ſuā Auguſtam, aut filium Cæſarem, licet nobis decernentibus, fieri noluit; ſed vtrumq; repudiauit prorſus, vel quod Imperium nondū plane confirmauerat, vel q. nolebat petulantem fœminam Auguſtæ nomen polluere: neq; paſſus eſt filium puerū adhuc, anteq̃ erudiretur, ſacramento obſtringi, aut ſpe nominis corrumpi. *Non enim educabat eum in Palatio; ſed quo die principatum eſt adeptus, omnes eius facultates inter liberos diſtribuit; (erat.n. ei & filia) eosq; apud auū educari iuſſit: cū iiſq; vt pater, non vt Imperator, erat, idq; perraro. Cum aūt non liceret amplius militib. rapere, aut Cæſarianis omnia pro libidine agere, vtriſq; in odiū acerbiſſimum venit. Cæſariani, q. inermes ſint, nihil moliuntur; Prætoriani vero milites Lætusque, contra eum coniurant; ac primum omnium

† κοπρίας Gr. Sic autem vocari adulatores ſcurráſve, ipſe Dio libro 50 oſtendit.

Falconem conſulem, qui nobilitate & opibus clarus erat, Imperatorem deligunt: eumque, quod tũ forte Pertinax eſſet in mari, vt rei frumentariæ prouideret, in caſtra ducere conſtituunt. Eo cognito, Pertinax Romam propere reuertitur; dein in Senatum venit, ac pauca in hãc ſententiam dicit: *Nolo vos latere Patres conſcripti, me, cum in ærario dumtaxat ad †decies ſeſtertium inuenerim, non minus quam Marcus & Lucius militibus dediſſe. quibus principibus* relictum fuerat vicies ſepties millies ſeſtertiũ cuius egeſtatis cauſa fuerunt* boni Cæſariani.* Sed Pertinax in eo mẽtiebatur, quod ſe militibus parem pecuniam cum Lucio & Marco dediſſe diceret: †Ille enim vigena ſeſtertia viritim dederat, hic duodena. Hãc ob cauſam milites ſimul & Cæſariani, quorũ tum magnus numerus aderat in Senatu, tulere ac murmurauere grauiter. Cum autem nos eſſemus Falconem damnaturi, ſurrexit Pertinax, atque ita exclamauit; *Abſit vt me tenente principatum, vllus Senator vel iure interfici iubeatur.* Lætus vero, occaſionẽ nactus, ſimulata cauſa contra Falconem, magnũ numerum militum, quaſi id faceret *iuſſu Falconis, corrupit. Id vbi ceteri intelligunt, metuuntque ne ipſi quoque intereant, tumultuantur. Ex iis ducenti audaciores ceteris, in Palatium diſtrictis gladiis contendunt: quorum aduentum non ante cognouit Pertinax, quam illi conſcendiſſent, accurriſſetque vxor eius, eiq; rem omnem ſignificauiſſet. Eo vero cognito, facinus ſiue forti & magno viro dignum, *ſiue ſtulto, vt quis volet appellare, fecit. Nam cũ poſſet facillime irruentes concidere, (quippe ei excubiæ nocturnæ, & equites in armis erant, magnusque numerus hominum aderat in Palatio) vel ſaltẽ abdere ſe, & clauſis portis Palatii ceteriſque ianuis interiectis, aufugere; neutrum eorum fecit: ſed ratus ſe aſpectu eos eſſe perterrefacturum, & perſuaſurum oratione, iis qui iam domi erant, proceſſit obuiam. nec enim ab aliis militibus prohibiti ſunt; ianitoreſque & reliqui Cæſariani non modo non clauſerunt portas, ſed etiã aditus omnes patefecerunt. Vt primum videre Pertinacem milites, omnes pudere cœpit, præter vnum; iamque demiſſis capitibus terram intuebantur, & gladios in vaginas

†x milia aureorum, Bl. xxv myriades dr. Gr.
*relicta fuerant aureorum ducenties ſeptuagies centena milia, Bl. ſexagies ſepties mille & quingentæ myriades, Gr.
†ille enim cc aureos viritim dederat: hic, cxx, Bl. ille ad quinque milia, hic ad *tria mil. dr. Gr.

τὸν ὕπατον Φάλκωνα, ὅτι καὶ γένει καὶ χρήμασιν ἤκμαζεν, εἰς αὐτοκράτορα ἐπιλέγουσι), καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτὸν ἐσάξειν, τοῦ Περτίνακος ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ τὴν τοῦ σίτου παρασκευὴν ἐξετάζοντος, ἤμελλον. Μαθὼν δὲ τοῦτ᾽ ἐκεῖνος, σπουδῇ ἐς τὴν πόλιν ἦλθε· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν γερουσίαν, ἔφη, Οὐ χρὴ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ὦ πατέρες, ὅτι πέντε που καὶ εἴκοσι μυριάδας δραχμῶν εὑρὼν, τοσοῦτον τοῖς στρατιώταις διένειμα, *ὥστε Μάρκος τε καὶ Λούκιος, οἷς ἑξακισμύριαι καὶ ἑπτακισχίλιαι καὶ πεντακόσιαι μυριάδες καταλελείφθησαν. ἀλλ᾽ αἴτιοι τῆς ἀχρηματίας ταύτης οἱ θαυμαστοὶ καισάρειοι γεγόνασι. καὶ ἐψεύσατο μὲν ὁ Περτίναξ, ὅτι ἐπίσης τῷ Λουκίῳ καὶ τῷ Μάρκῳ τοῖς στρατιώταις ἐδωρήσατο (ὁ μὲν γὰρ, ἐς πεντακισχιλίας, ὁ δὲ, ἐς τρισχιλίας αὐτοῖς ἐδεδώκει) οἱ δὲ δὴ στρατιῶται καὶ οἱ καισάρειοι παρόντες ἐν τῷ συνεδρίῳ, (πάμπολλοι δὲ ἦσαν) δεινῶς ἠγανάκτησαν, καὶ φοβερόν τι *διετονθόρυσαν. μελλόντων δὲ ἡμῶν καταψηφίζεσθαι τοῦ Φάλκωνος, ἀναστὰς ὁ Περτίναξ καὶ ἀνακραγὼν, Μὴ γένοιτο, ἔφη, μηδένα βουλευτὴν ἐμοῦ ἄρχοντος μηδὲ δικαίως θανατωθῆναι. Ὁ δὲ Λαῖτος, παραλαβὼν τὴν κατὰ τὸν Φάλκωνα ἀφορμὴν, πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν, ὡς καὶ ἐκείνου κελεύοντος, διέφθειρεν· οἱ δὲ λοιποὶ, τοῦτο αἰσθόμενοι, καὶ φοβηθέντες μὴ καὶ αὐτοὶ προσαπόλωνται, ἐθορύβησαν. Διακόσιοι δὲ οἱ τῶν ἄλλων θρασύτεροι, καὶ ἐς τὸ παλάτιον τὰ ξίφη ἀνατεταχότες ὥρμησαν· οὐδὲ ἔγνω πρότερον προσιόντας ὁ Περτίναξ αὐτοὺς, πρὶν ἄνω γενέσθαι. τότε δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰσδραμοῦσα ἐμήνυσεν αὐτῷ τὸ γινόμενον. μαθὼν οὖν ταῦτ᾽ ἐκεῖνος, πρᾶγμα εἴτ᾽ οὖν γενναῖον, εἴτε ἀνόητον, εἴθ᾽ ὅπως τις αὐτὸ ὀνομάσαι ἐθέλει, ἔπραξε. δυνηθεὶς γὰρ ἂν μάλιστα μὲν ἀποκτεῖναι τοὺς ἐπελθόντας, (τῇ τε γὰρ νυκτερινῇ φυλακῇ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ὥπλιστο, καὶ ἦσαν καὶ ἄλλοι ἐν τῷ παλατίῳ τότε ἄνθρωποι πολλοί) εἰ δὲ μὴ, καταχρυφθῆναί γε καὶ διαφυγεῖν ποι, τάς τε πύλας τοῦ παλατίου καὶ τὰς ἄλλας διὰ μέσου θύρας κλείσας, *τούτων μὲν οὐδέτερον ἐποίησεν, ἐλπίσας δὲ καταπλήξειν αὐτοὺς ὀφθεὶς, καὶ πείσειν ἀκουσθεὶς, ἀπήντησε τοῖς προσιοῦσιν, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἤδη οὖσιν. οὔτε γὰρ τῶν συστρατιωτῶν τις αὐτοὺς εἶρξε, καὶ οἱ πυλωροὶ οἵ τε ἄλλοι καισάρειοι οὐχ ὅτι τι συνέκλεισαν, ἀλλὰ καὶ πάντα ἁπλῶς προσανέῳξαν. ἰδόντες δ᾽ οὖν οἱ στρατιῶται, τὸ μὲν πρῶτον ᾐδέσθησαν, πλὴν ἑνὸς, τούς τε ὀφθαλμοὺς καὶ ἐς τὸ δάπεδον *ἔρεισαν, καὶ τὰ ξίφη ἐς τοὺς κουλεοὺς

ἐναπέθεν-

ἐνεπίθεντο· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος προπηδήσας, εἶπέ τε ὅτι Τοῦτό σοι τὸ ξίφος οἱ στρατιῶται πεπόμφασι, καὶ προσπεσὼν εὐθὺς ἔπληξεν αὐτὸν, οὐκ ἐπέσχον, ἀλλὰ τόν τε αὐτοκράτορα σφῶν κατέκοψαν, καὶ τὸν Ἔκλεκτον· μόνος γὰρ δὴ οὗτος οὔτ᾽ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν, καὶ ἐπήμυνεν αὐτῷ ὅσον ἠδυνήθη, ὥστε καὶ τρῶσαί τινας· ὅθεν ἐγὼ καὶ πρὸ τοῦ ἄνδρα αὐτὸν ἀγαθὸν γεγονέναι νομίζων, τότε δὴ καὶ πάνυ ἐθαύμασα. ἀποτεμόντες δὲ οἱ στρατιῶται τὴν κεφαλὴν τοῦ Περτίνακος, περί τε δόρυ περιέπειραν, *τῷ ἔργῳ ἐλλαμπρυνόμενοι. Οὕτω μὲν ὁ Περτίναξ, ἐπιχειρήσας ἐν ὀλίγῳ πάντα ἀνακαλέσασθαι, ἐτελεύτησεν, οὐδὲ ἔγνω, καίπερ ἐμπειρότατος πραγμάτων ὢν, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἀθρόα τινὰ ἀσφαλῶς ἐπανορθοῦσθαι, ἀλλ᾽ εἴπερ τι ἄλλο, καὶ πολιτικὴ κατάστασις καὶ χρόνου καὶ σοφίας χρήζει. *ἐπεβίω δὲ ἔτη ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα, τεσσάρων μηνῶν καὶ τριῶν ἡμερῶν δέοντα. ἦρξε δὲ ἡμέρας ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτά.

recondiderant: cũ ille impudens miles proſiliẽs ad eum, *Hunc tibi*, inquit, *milites gladium mittunt*. quo dicto, ſtatim irruit, eumq; percuſſit: non enim prohibuerunt ceteri milites, ſed Imperatorem ſuum vna cum Electo occiderunt. Nam is ſolus numquã Pertinacem deſeruit; ſed ei ſemper, quoad potuit, opem tulit, ac multos milites vulnerauit. quem ego virum bonum cum antea ſemper exiſtimaueram, tum vero maxime ſum admiratus. Milites abſciſſum Pertinacis caput haſta transfigunt, eoq; facto gloriantur. Ita Pertinax, dum conatur emẽdare omnia breui temporis ſpatio, moritur; neque nouit homo multarum rerum peritus, *multa ſimul tuto corrigi non poſſe, ſed ſi quid aliud in rebus humanis, tum in primis ciuilem ſtatum tempore egere & conſilio.* Vixit annos LXVII, quatuor mẽſib. & tribus dieb. exceptis. Regnauit dies LXXXVII.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΔΙΔΙΟΣ.

ΔΙΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΟΥ δὲ τοῦ κατὰ τὸν Περτίνακα πάθους, οἱ μὲν, ἐς τὰς οἰκίας ἔτρεχον, οἱ δὲ, ἐς τὰς τῶν στρατιωτῶν, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας πρόνοιαν ἐποιοῦντο. Σουλπικιανὸς δὲ (ἔτυχε γὰρ παρὰ τοῦ Περτίνακος ἀποσταλεὶς εἰς τὸ στρατόπεδον, ἵνα τὰ ἐκεῖ καταστήσηται) ἔμενέ τε ἐν αὐτῷ, καὶ ἔπραττεν ὅπως ἂν αὐτοκράτωρ ἀποδειχθῇ. κἂν τούτῳ Ἰουλιανὸς ὁ Δίδιος, χρηματιστής τε ἄπληστος καὶ ἀναλωτὴς ἀσελγὴς, νεωτέρων τε ἀεὶ πραγμάτων ἐπιθυμῶν· (διὸ καὶ πρὸς τοῦ Κομμόδου εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα τὸ Μεδιόλανον ἐξελήλατο) οὗτος οὖν ἀκούσας τὸν θάνατον τοῦ Περτίνακος, σπουδῇ ἐς τὸ στρατόπεδον παρεγένετο, καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τοῦ τείχους ἑστὼς, παρεκάλει τοὺς στρατιώτας ὑπὲρ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας. ὅτε δὴ καὶ πρᾶγμα αἴσχιστόν τε καὶ ἀνάξιον τῆς Ῥώμης ἐγένετο. ὥσπερ γὰρ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐν πωλητηρίῳ τινὶ, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς πᾶσα ἀπεκηρύχθη· καὶ αὐτὰς ἐπίπρασκον μὲν οἱ τὸν αὐτοκράτορα σφῶν ἀπεκτονότες, ὠνητιῶν δὲ ὅ τε Σουλπικιανὸς καὶ ὁ Ἰουλιανὸς, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους, ὁ μὲν ἔνδοθεν, ὁ δὲ ἔξωθεν, καὶ μέχρι γε πεντακισχιλίων δραχμῶν κατ᾽ ἄνδρα κατὰ βραχὺ προστιθέντες προῆλθον· διαγγελλόντων [τινῶν] καὶ λεγόντων *τῷ τε Ἰουλιανῷ,

DIDIVS IVLIANVS.

RENVNTIATA cæde Pertinacis, alii domum ſuam ſe recipiunt, alii in ædes militum contendunt; in primis quiſque ſuæ ſaluti proſpicit. Sulpicianus autem, quem Pertinax ad ſedãdos prætorianos milites in caſtra miſerat, in iis manebat interim, agebatque vt a militibus ipſe Imperator deſignaretur. Interea Didius Iulianus, *homo pecunioſiſſimus, & profuſa luxuria, ac nouarum rerum cupidus; quibus etiam de cauſis Mediolanum in patriam a Commodo relegatus fuerat; vt primum cædem Pertinacis intellexit, propere ad exercitum contendit. Cumque ad portas muri veniſſet, petere cœpit a militib. Romanum Imperium. Hic res Vrbi turpiſſima, atque indigniſſima populo Romano, accidit. Roma enim vna cum Imperio, quaſi in foro aut mercatu, venalis propoſita eſt; eamque vendebant ii qui Imperatorem ſuum occiderant. Emebãt autem Sulpicianus & Iulianus, factis contra ſe mutuis licitationibus: (ille intus, hic foris erat) atque auctione paulatim ab iis facta, eo ventum eſt, vt ſingulis militibus †vicena ſeſtertia daturos ſe promitterent. nã milites vtriq; ſeparatim renuntiabant quantũ alter eorũ daret: 'dicebantq; Iuliano,

† ce aureos, al. quinque milia drachmarũ, Gr.

Sulpicianus nobis hanc ſummam dat; quid tu adiicis? itemque Sulpiciano; *Iulianus nobis* ᵃ*tantundem promittit; quid tu praterea polliceris?* Potior fuiſſet Sulpicianus: quippe intra caſtra, & pfectus vrbis erat, priorque †vicena ſeſtertia promiſerat: niſi Iulianus non ſenſim amplius, ſed ſimul ad ᶜſuperiora vicena ſeſtertia, altera quina adieciſſet, eamq; ſummam magno edito clamore in manibus oſtẽdiſſet. Tanta enim acceſſione permoti milites, metuentesque ne Sulpicianus factus Imperator cædem Pertinacis vlciſceretur, quod Iulianus aiebat fore; hunc recipiunt, & Imperatorem deſignant. Itaque Iulianus in forum, atque in Senatum ſub veſperum deducitur, comitatus magno numero prætorianorum; quibus ſigna aderant multa, non ſecus quã ſi eos educeret ad aliquod facinus: idque faciebat, quo nos populumque perterrefaceret. Illum ᵉenim magni faciebãt milites, & Commodum appellabant. His cognitis rebus, nos, vt cuique nuntiatum eſt, in timorem Iuliani militumque venimus, & maxime ii qui Pertinaci familiares fuerãt. (Fui & ego ex eorum numero. me enim Pertinax, præter alios honores quos mihi tribuerat, etiam Prætorem deſignauerat: Iulianũ vero ſæpe in cauſis agendis, cum patrocinium aliquorum ſuſcepiſſem, oſtenderam iniuriam feciſſe) tamen quod tutum non videbatur eſſe domi remanere, ne propterea in ſuſpicionem veniremus; ᶦnon equidem ſeruilib. animis, ſed ante cœnati, per milites medios perrumpentes, introimus in Senatum. Ibi Iulianum multa ſe digna dicentem audiuimus: atque illud in primis; *Video vos,* inquit, *Imperatore carere, meq; imperio digniſſimum eſſe. Dicerem autem apud vos de meis virtutibus, niſi eas perſpectas atque cognitas haberetis, meq; antea experti eſſetis. Quãobrem mihi non opus fuit multis militibus: ſolusq; ad vos veni, vt ea quæ mihi ab illis data ſunt, confirmetis.* Solum enim ſe veniſſe dicebat is qui & foris armatis militibus ſeptus ac munitus erat, & in ipſo Senatu complures habebat: odii quoque noſtri in ipſum & timoris, videlicet ſibi conſcius, mentionem fecit. Itaque adeptus imperium, & confirmatus Senatus auctoritate, in Palatium proficiſcitur. vbi cum inueniſſet cœnam paratam Pertinaci,

†cc aureos, Bl. quinque milia drachmarũ, Gr.

ᶜad ſuperiores cc aureos, alteros quinquaginta adieciſſet, Bl. ſed ſimul mille ducentis quinquaginta drachmis ſuperaſſet, Gr.

ὅτι, Σουλπικιανὸς τοσοῦτον δίδωσι· τί οὖν σὺ προστίθης; καὶ τῷ Σουλπικιανῷ, ὅτι, Ἰουλιανὸς τοσοῦτον ἐπαγγέλλεται· τί οὖν σὺ προσυπισχνῇ; κἂν ἐπεκράτησεν ὁ Σουλπικιανός, ἔνδον τε ὢν καὶ πολιαρχῶν, ᵃτούς τε πεντακισχιλίους πρότερος ὀνομάσας, εἰ μὴ ὁ Ἰουλιανὸς οὐκέτι κατ' ὀλίγον, ἀλλὰ χιλίαις καὶ διακοσίαις καὶ πεντήκοντα ἅμα δραχμαῖς ὑπερέβαλε, καὶ τῇ φωνῇ μέγα βοῶν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐνδεικνύμενος. τῇ τε γὰρ ὑπερβολῇ αὐτοῦ δουλωθέντες, καὶ ἅμα καὶ τὸν Σουλπικιανὸν ὡς καὶ τιμωρήσοντα τῷ Περτίνακι φοβηθέντες, ὅπερ ὁ Ἰουλιανὸς αὐτοῖς ὑπετίθει, ἐσεδέξαντό τε αὐτὸν καὶ αὐτοκράτορα ἀπέδειξαν. καὶ ὁ μὲν οὕτω πρὸς ἑσπέραν ἔς τε τὴν ἀγορὰν καὶ πρὸς τὸ βουλευτήριον ἠπείχθη, παμπληθεῖς δορυφόρους μετὰ σημείων συχνῶν ὥσπερ ἐς παράταξίν τινα ἄγων, ἵνα καὶ ἡμᾶς καὶ τὸν δῆμον προκαταπλήξας προσθῆται. καὶ αὐτὸν οἱ στρατιῶται τά τε ἄλλα ἐμεγάλυνον, καὶ Κόμμοδον ἐπωνόμαζον. Ἡμεῖς δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα, ὥς που ἑκάστῳ διηγγέλετο, ἐφοβούμεθα μὲν τὸν Ἰουλιανὸν καὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ μάλιστα *ὅσοι τι οἱ πρὸς τὸν Περτίνακα ἐπιτήδειοι. (καὶ γὰρ ἐγὼ εἷς ἐξ αὐτῶν ἦν, ἐπειδὴ ὑπό τε τοῦ Περτίνακος τά τε ἄλλα *ἐτετιμήκειν, καὶ στρατηγὸς ἀποδεδείγμην, καὶ ἐκεῖνον πολλὰ πολλάκις ἐν δίκαις συναγορεύων τισὶν ἀδικοῦντα ἐπιδεδείχειν) ὅμως δ' οὖν καὶ διὰ ταῦτα (οὐ γὰρ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι) οἴκοι, μὴ καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου ὑποπτευθῶμεν, καταμεῖναι) *προσήλθομεν· οὐχ ὅτι δεδουλωμένοι, ἀλλὰ καὶ δεδειπνηκότες· καὶ ὠσάμενοι διὰ τῶν στρατιωτῶν, ἐς τὸ βουλευτήριον εἰσήλθομεν, καὶ ἠκούσαμεν αὐτοῦ τά τε ἄλλα ἀξίως ἑαυτοῦ λέγοντος, καὶ ὅτι, Ὑμᾶς τε ὁρῶ ἄρχοντος δεομένους, καὶ αὐτός, εἰ καί τις ἄλλος, ἀξιώτατός εἰμι ὑμῶν ἡγεμονεῦσαι. καὶ εἶπον ἂν πάντα τὰ προσόντα μοι ἀγαθά, εἰ μὴ καὶ ᾔδειτε, καὶ *πεπειραμένοι μου ἦτε. διὸ οὐδὲ ἐδεήθην πολλοὺς στρατιώτας ἐπάγεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς μόνος πρὸς ὑμᾶς ἀφῖγμαι, ἵνα μοι τὰ ὑπ' ἐκείνων δοθέντα ἐπικυρώσητε. μόνος τε γὰρ ἥκω ἔλεγε, πᾶν μὲν ἔξωθεν τὸ βουλευτήριον ὁπλίταις περιεστοιχισμένος, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ συνεδρίῳ στρατιώτας ἔχων. καὶ τοῦ συνειδότος ἡμᾶς τοῦ περὶ αὐτὸν ἀνεμίμνησκεν, ἐξ οὗ καὶ ἐμισοῦμεν αὐτὸν καὶ ἐφοβούμεθα. Καὶ ὁ μέν, οὕτω τὴν αὐταρχίαν καὶ ἐκ τῶν τῆς βουλῆς δογμάτων βεβαιωσάμενος, ἀνῆλθεν ἐς τὸ παλάτιον· καὶ εὑρὼν τὸ δεῖπνον τὸ τῷ Περτίνακι παρεσκευασμένον,

πολλά τ'

πολλά τι αὐτοῦ κατεγέλασε, καὶ μεταπεμψάμενος ὅθεν τι καὶ ὁπωσοῦν εὑρεθῆναι τότε ἠδυνήθη πολυτίμητον, διεπίμπλατο, ἔνδον ἔτι τοῦ νεκροῦ κειμένου, καὶ ἐκύβευεν, ἄλλους τε καὶ Πυλάδην τὸν ὀρχηστὴν παραλαβών. τῇ δὲ δὴ ὑστεραίᾳ ἡμεῖς μὲν ἀνῄειμεν ὡς αὐτὸν πλαττόμενοι τρόπον τινὰ καὶ σχηματιζόμενοι, ὅπως μὴ καταφωραθῶμεν ἐπὶ τῇ λύπῃ γιγνόμενοι· ὁ δὲ δῆμος ἐσκυθρώπαζε φανερῶς, καὶ διελάλουν ὅσα ἤθελον, καὶ παρεσκευάζοντο πρᾶξαι ὅσα ἐδύναντο. καὶ τέλος, ἐπεὶ πρός τε τὸ συνέδριον ἦλθε, καὶ τῷ Ἰανῷ τῷ πρὸ τῶν θυρῶν αὐτοῦ θύσειν ἔμελλεν, ἐξέκραγον πάντες ὥσπερ ἐκ συγκειμένου τινός, τήν τε ἀρχὴν ἅρπαγα αὐτὸν καὶ πατροφόνον ὀνομάζοντες. ὡς δὲ προσποιησάμενος μὴ χαλεπαίνειν, ἀργύριόν τι αὐτοῖς ὑπέσχετο, ἀγανακτήσαντες ὡς καὶ δεκαζόμενοι, ἀνεβόησαν ἅμα πάντες, Οὐ θέλομεν, οὐ λαμβάνομεν. καὶ αὐτοῖς καὶ τὰ πέριξ οἰκοδομήματα φρικῶδές τι συνεπήχησαν.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰουλιανός, οὐκέτ' ἐκαρτέρησεν, ἀλλὰ τοὺς ἐγγὺς προσεστηκότας κτείνεσθαι προσέταξε· καὶ ὁ δῆμος ἔτι καὶ μᾶλλον ἐπιπαρωξύνθη, καὶ οὐκ ἐπαύσατο οὔτε τὸν Περτίνακα ποθῶν, οὔτε τὸν Ἰουλιανὸν λοιδορῶν, οὔτε τοὺς θεοὺς ἐπιβοώμενος, οὔτε τοῖς στρατιώταις ἐπαρώμενος· ἀλλά, καίτοι πολλοὶ καὶ πολλαχοῦ τῆς πόλεως καὶ τιτρωσκόμενοι καὶ φονευόμενοι, ἀντεῖχον. καὶ τέλος, ὅπλα ἁρπάσαντες, συνέδραμον ἐς τὸν ἱππόδρομον· κἀνταῦθα διετέλεσαν τήν τε νύκτα καὶ τὴν μετ' αὐτὴν ἡμέραν ἄσιτοι καὶ ἄποτοι, βοῶντες τούς τε λοιποὺς στρατιώτας, καὶ μάλιστα τὸν Νίγερ τὸν Πεσκέννιον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ Συρίᾳ ὄντας, ἐπαμῦναι σφίσι δεόμενοι. καὶ μετὰ τοῦτο τῇ τε κραυγῇ καὶ τῷ λιμῷ τῇ τε ἀγρυπνίᾳ κακωθέντες, διελύθησαν, καὶ ἡσυχίαν ἦγον, τὰς ἔξωθεν ἐλπίδας ἀναμένοντες. Ἰουλιανὸς δέ, οὕτω τὴν ἀρχὴν ἁρπάσας, *ἀνελευθέρως τοῖς πράγμασιν ἐχρῆτο, θωπεύων τήν τε βουλὴν καὶ τούς τι δυναμένους· καὶ τὰ μὲν ἐπαγγελλόμενος, τὰ δὲ χαριζόμενος, προσεγέλα τε καὶ προσέπαιζε πρὸς τοὺς τυχόντας, ἔς τε τὰ θέατρα συνεχῶς ἐσεφοίτα, καὶ συμπόσια πολλὰ συνεκρότει· τό τε σύμπαν, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπὶ θεραπείᾳ ἡμῶν ἐποίει. οὐ μέντοι καὶ πιθανὸς ἦν, ἀλλ' ὡς ἀκράτῳ τῇ θωπείᾳ χρώμενος ὑπωπτεύετο. πᾶν γὰρ τὸ ἔξωθεν τοῦ εἰκότος, κἂν χαρίζεσθαί τινι δοκῇ, δόλευον τοῖς νοῦν ἔχουσι νομίζεται.

Ἐν μὲν δὴ τῇ Ῥώμῃ ταῦτα ἐγίγνετο. περὶ δὲ τῶν ἔξω τούτων γινομένων καὶ νεωτερισθέντων ἤδη ἐρῶ. τρεῖς γὰρ δὴ τότε ἄνδρες, τριῶν ἕκαστος πολιτικῶν στρατοπέδων καὶ ἄλλων ξενικῶν συχνῶν ἄρχοντες, ἀντελάβοντο τῶν πραγμάτων, ὅ τε Σεβῆρος καὶ ὁ Νίγερ καὶ ὁ Ἀλβῖνος·

ſtatim cœpit ei illudere; accerſitisq; vnde & quomodo tũ potuit, pretioſiſſimis quibuſque rebus, mortuo adhuc intus iacente, genio indulſit, luſit aleis, & Pyladem ſaltatorẽ cũ quibuſdã aliis admiſit. Poſtridie eius diei, nos ad eũ venimus, *ſimulantes & diſſimulantes multa, ne mœrere videremur. Populus erat in aperta mœſtitia: ita vt diceret quidquid ſibi collibuiſſet; comparabatq; ſe, vt poterat. Tandem cũ ille veniſſet in Senatũ, eſſetq; Iano, qui erat ante fores Curiæ, ſacrificaturus, vno ore conclamatũ eſt ab omnibus, eũ rapuiſſe imperiũ, & parricidã eſſe. Hic ille diſſimulat, ac, ne videatur ferre grauiter, eis pecuniam promittit. Illi ſuccenſent vehemẽtius, q vellet ipſos pecunia corrumpere: exclamantq; omnes, *Nolumus, non accipimus*. Quod vt audiuit Iulian⁹, diutius teneri non potuit quin proximos quoſq; interfici iuberet. Populus ea re multo grauius concitatus, non deſinebat Pertinacem deſiderare, Iuliano maledicere, deos inuocare, ac milites exſecrari. Quinetiã multi in pleriſq; locis vrbis ſaucii, ac pene interfecti, reſiſtebant. Ad extremũ arma omnes capiunt, & in Circum vndique concurrunt: ibi tranſigunt eã noctem & poſterum diẽ *ieiuni, ita vt ne aquã quidem biberent. Tũ vero auxilium ceterorum militum, & preſertim Nigri Peſcennii, eorumq; qui cum ipſo erant in Syria, implorant & flagitant. Tandẽ vero fame coacti, defatigatiq; labore & vigilia, abeunt, & ab armis diſcedunt, dũ exſpectant externa auxilia. Iulianus, occupato hoc modo Imperio, res agere cœpit homine libero indignas, blandiri Senatui, & potẽtiſſimis quibuſque; multa eis pmittere & largiri; arridere obuiis, frequentare theatra, multa cõuiuia agere: poſtremo, nihil prætermittere qđ ad nos fouendos deliniendosq; ſpectaret. Sed nemo noſtrum ei fidebat, eratq; ſuſpecta omnibus immoderata eius aſſentatio. *Nam quod extra modum fit, licet putetur quibuſdam eſſe gratũ, tamen prudentib fraude carere nõ videtur*. Quæ cũ Romæ facta ſint, nũc quid foris actũ ſit, dicendũ eſt. Erant tres viri, Seuer⁹, Niger, Albinus: quorum ſingulis ſuberant tres exercitus populi Romani, & complura externa auxilia: hi Rempublicam capeſſunt.

Albinus, præerat Britanniæ; Seuerus, Pæoniæ; Niger, Syriæ. Hos viros tres ſtellæ ſignificabant, quæ viſæ derepente circum ſolem fuerunt kalendis Ianuarii, cum Iulianus ante curiam ſacra faceret nobis præſentibus. Erãt enim adeo conſpicuæ, vt eas milites perpetuo inſpicerent, & inuicẽ commonſtrarent; dicerentque, Iuliano magnum aliquod malum impendere: nos autem, quamquam id optabamus, & ſperabamus fore; tamen eas aperte intueri non audebamus timoris cauſa: idq; ego factum eſſe, certo ſcio. Ex tribus autem ducibus de quibus paulo ante dicebam, Seuerus potentiſſimus & prudentiſſimus erat. Is, cum præcognouiſſet, fore ſublato Iuliano, vt ipſi inter ſe de Imperio cõtenderent, ſtatuit propinquiorem ſibi deuincire; deditque litteras homini fideli ad Albinum, per quas eum Cæſarem faciebat. Nigrum enim noluit, qui ſe propterea efferebat, quod eius fidem atque auxilium populus implorauerat. Itaque Albinus, qui ſe Seueri ſocium in principatu ſperabat fore, de loco nõ abiit. Seuerus autem, deuincta ſibi omni Europa, præter Byzantium, Romam contendit: nuſquam diſcedit ab armis, ſed delectis ſexcentis optimis militibus, medius inter illos dies noctesque verſatur. nec enim illi thoracem vnquam exuerũt, ante quam Romã veniſſent. His cognitis rebus, Iulianus Seuerum hoſtem iudicat de auctoritate Senatus, comparatque ſe vt cum eo pugnet. Per eos dies Romæ, tamquam in hoſtili terra, nihil fuit aliud quam caſtra. Fuit magnus tumultus ſtabulantium exercentiumq; ſe equorum, hominum, elephantum. ab armatis ingẽs timor reliquis ciuibus iniectus eſt. Nos interdum vix riſum tenebamus, quod prætoriani nihil facerent dignum ſuo nomine aut promiſſis; (quippe molliter & delicate viuere didicerant) & quod milites eius claſſis quæ apud *Amiſenum erat, accerſiti, quemadmodũ ſe exercerẽt, neſcirent, nec elephãti infenſi equis ſeſſores ferirẽt. Pręſertim vero ridebamus, ꝙ Palatium circumdatum cãcellis, & firmiſſimis ianuis clauſum erat. Nam Iulianus, cum videretur Pertinacem numq̃ facile occiſum fuiſſe a militib⁹, munito hoc modo ſeptoque Palatio:

ἐστὶ μὲν, τῆς Βρεττανίας ἄρχων· Σεβῆρος δὲ, τῆς Παιονίας· Νίγρος δὲ, τῆς Συρίας. καὶ τούτους ἄρα οἱ ἀστέρες οἱ τρεῖς οἱ ἐξαίφνης φανέντες, καὶ τὸν ἥλιον περιέχοντες, ὅτε τὰ εἰσιτήρια πρὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔθυεν Ἰουλιανὸς παρόντων ἡμῶν, ὑπῃνίττοντο. οὕτω γὰρ ἐκφανέστατοι ἦσαν, ὥστε τοὺς στρατιώτας συνεχῶς τε αὐτοὺς ὁρᾶν, καὶ ἀλλήλοις ἀντεπιδεικνύειν, καὶ προσέτι καὶ διαθροεῖν ὅτι *δεινὸν αὐτῷ συμβήσεται. ἡμεῖς γὰρ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ ηὐχόμεθα ταῦθ' οὕτω γενέσθαι καὶ ἠλπίζομεν, ἀλλ' ὑπό γε τοῦ παρόντος δέους οὐδ' ἀναβλέπειν ἐς αὐτοὺς, εἰ μὴ παρορῶντές πως, ἐτολμῶμεν. Καὶ τοιοῦτο μὲν τοῦτο οἶδα γινόμενον. τῶν δὲ δὴ τριῶν ἡγεμόνων ὧν εἴρηκα, δεινότατος ὁ Σεβῆρος ὢν, καὶ προγνοὺς ὅτι μετὰ τὸ καταλῦσαι τὸν Ἰουλιανὸν, καὶ σφίσιν αὐτοῖς οἱ τρεῖς συναράξουσι καὶ ἀντιπολεμήσουσιν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, ἔγνωκε τὸν ἕνα τὸν ἐγγύτερον αὐτῷ προσποιήσασθαι· καὶ γράμματά τινι τῶν πιστῶν δοὺς, τῷ Ἀλβίνῳ ἔπεμψε, Καίσαρα αὐτὸν ποιῶν. τὸν γὰρ δὴ Νίγρον, φρόνημα ἔχοντα ἐκ τοῦ ἐπίκλητον ὑπὸ τοῦ δήμου γεγονέναι, ἀπέγνω· καὶ ὁ Ἀλβῖνος, ὡς καὶ κοινωνὸς τῆς ἀρχῆς τῷ Σεβήρῳ ἐσόμενος, κατὰ χώραν ἔμεινεν· ὁ δὲ Σεβῆρος, τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ πάντα πλὴν τοῦ Βυζαντίου προσποιησάμενος, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἠπείγετο, οὐδέποτε ἔξω τῶν ὅπλων γινόμενος, ἀλλ' ἑξακοσίους τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος, ἐν μέσοις αὐτοῖς μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ διῆγεν· οὐδὲ ἀπεδύσαντό ποτε ἐκεῖνοι τοὺς θώρακας, πρὶν ἐν τῇ Ῥώμῃ γενέσθαι. Καὶ ὁ Ἰουλιανὸς ταῦτα μαθὼν, πολέμιόν τε τὸν Σεβῆρον διὰ τῆς βουλῆς ἐποιήσατο, καὶ παρεσκευάζετο κατ' αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις οὐδὲν ἄλλο ἢ στρατόπεδον ὥσπερ ἐν πολεμίᾳ. πολλὴ μὲν γὰρ ταραχὴ αὐλιζομένων καὶ γυμναζομένων ἵππων, ἀνδρῶν, ἐλεφάντων· πολὺς δὲ καὶ φόβος ἐς τοὺς λοιποὺς ἐκ τῶν ὡπλισμένων ἐγένετο. ἔστι δ' ὅτε καὶ γέλως ἡμᾶς ἐλάμβανεν· οὔτε γὰρ οἱ δορυφόροι ἄξιόν τι τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἐπαγγελίας σφῶν, ἅτε καὶ ἁβρῶς διαιτᾶσθαι μεμαθηκότες, ἐποίουν· καὶ οἱ ἐκ τοῦ ναυτικοῦ τοῦ ἐν τῷ *Ἀμισηνῷ ναυλοχοῦντος μεταπεμφθέντες, οὐδ' ὅπως γυμνάσωνται ᾔδεσαν· οἵ τε ἐλέφαντες ἀχθόμενοι τοῖς ἵπποις, οὐδ' αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἐπιβάτας ἔφερον. μάλιστα δὲ ἐγελῶμεν ὅτι τὸ παλάτιον *κιγκλίσι τε καὶ θύραις ἰσχυραῖς ἐκρατύνατο. ἐπεὶ γὰρ τὸν Περτίνακα οὐκ ἄν ποτε οἱ στρατιῶται ῥᾳδίως οὕτως, εἴπερ συνεκέκλειστο, πεφονευκέναι ἐδόκουν,

ἐπίστευε

ἐπίστευεν ὅτι δυνήσεται καταχλεισθεὶς ἐν αὐτῷ, ἂν ἡττηθῇ, περιγενέσθαι. ἔσφαξε μὲν οὖν καὶ τὸν Λαῖτον, καὶ τὴν Μαρκίαν· ὥστε σύμπαντας τοὺς ἐπιβουλεύσαντας τῷ Κομμόδῳ φθαρῆναι. καὶ τὸν Νάρκισσον ὕστερον ὁ Σεβῆρος θηρίοις ἔδωκεν, αὐτὸ τοῦτο κηρύξας ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ Κόμμοδον ἀποπνίξας. ἔκτεινε δὲ καὶ παῖδας συχνοὺς ἐπὶ *μαγγανεύμασιν, ὡς καὶ ἀποστρέψαι τι τῶν μελλόντων, εἰ προμάθοι αὐτά, δυνησόμενος. ἐπί τε τὸν Σεβῆρον ἀεί τινας ὡς δολοφονήσοντας αὐτὸν ἀπέστελλεν. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀφίκετο, καὶ τὴν Ῥάβενναν ἀκονιτὶ παρέλαβε, καὶ οὓς ἐκεῖνος ἐπ' αὐτὸν ἔπεμπεν ἢ πείσοντας ἀποστρέψαι, ἢ εἴρξοντας τῆς παρόδου, προσεχώρουν αὐτῷ· οἵ τε δορυφόροι, οἷς μάλιστα ὁ Ἰουλιανὸς ἐθάρρει, τῇ τε συνεχείᾳ τῶν πόνων ἀπεκναίοντο, καὶ πρὸς τὴν φήμην τῆς τοῦ Σεβήρου παρουσίας δεινῶς ἐξεπλήττοντο· συγκαλέσας ἡμᾶς ὁ Ἰουλιανὸς, κοινωνὸν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ἐκέλευσε τὸν Σεβῆρον ψηφίσασθαι. οἱ δὲ δὴ στρατιῶται, ἐκ γραμμάτων τοῦ Σεβήρου πεισθέντες ὅτι οὐδὲν *κακὸν, ἂν τοὺς σφαγέας τοῦ Περτίνακος ἐκδῶσι καὶ αὐτοὶ τὴν ἡσυχίαν ἄγωσι, πείσονται, τούς τε ἀποκτείναντας τὸν Περτίνακα συνέλαβον, καὶ αὐτὸ τοῦτο Σιλίῳ Μεσσάλᾳ τῷ ὑπατεύοντι τότε ἐμήνυσαν· καὶ ὃς, συναγαγὼν ἡμᾶς ἐς τὸ Ἀθήναιον καλούμενον ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ τῶν *παιδευομένων ἀσκήσεως, τὰ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐδήλωσε· καὶ τοῦ τε Ἰουλιανοῦ θάνατον κατεψηφισάμεθα, καὶ τὸν Σεβῆρον αὐτοκράτορα ὠνομάσαμεν, τῷ τε Περτίνακι ἡρωϊκὰς τιμὰς ἀπεδώκαμεν. Ὁ μὲν οὖν Ἰουλιανὸς οὕτως ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ κατακείμενος ἐφονεύθη, τοσοῦτον μόνον εἰπὼν, Καὶ τί δεινὸν ἐποίησα; τίνα ἀπέκτεινα; ἔζησε δὲ ἑξήκοντά τε ἔτη καὶ μῆνας τέσσαρας, καὶ ἡμέρας ἴσας, ἀφ' ὧν ἓξ καὶ ἑξήκοντα ἦρξεν ἡμέρας.

credidit ſe, ſi forte vinceretur, concluſum in eo ſuperſtitem eſſe victurum. Lætum & Marciam interfecit: ita vt omnes qui cõtra Commodum coniurauerãt, interierint. Narciſſum enim Seuerus poſtea beſtiis obiecit, præcone ita pronuntiante; *Hic eſt qui Commodum ſuffocauit.* Complures etiam pueros occidit, cauſa magicarũ artium; *ita vt, ſi forte quod futurum erat, præcognouiſſet, id poſſet auertere. Crebro miſit ad Seuerum, qui eum ex inſidiis interficerẽt. Sed poſtquam ille in Italiam venit, Rauennamque cepit nullo labore; atque ii quos Iulianus contra eum miſerat, vt vel ei perſuaderent reuerti, vel prohiberent aditibus, ad ipſum defecerunt; ac prætoriani, quibus Iulianus magnopere confidebat, perpetuis laboribus defatigati, allatiſque rumoribus de aduẽtu Seueri, grauiter perterriti ſunt: Iulianus nos conuocat, iubetque vt Seuerum ſocium imperii decernamus. Interea prætoriani, perſuaſi Seueri litteris, ſe, ſi modo interfectores Pertinacis dederent, & ab armis diſcederent, nullum damnum paſſuros, interfectores comprehendunt; idque factum eſſe Silio Meſſalæ Conſuli ſignificant. Hic Cõſul nos conuocat in templũ Mineruæ; (quod templum nomen traxit ab exercitatione eorum qui in ipſo erudiuntur) & quid factum ſit a militibus, exponit. Nos, Iuliano capite damnato, Seuerum Imperatorem appellauimus, & Pertinaci heroicos honores reddidimus. Itaq; Iulianus interfectus eſt, iacens in Palatio; nihilque dixit percuſſoribus, niſi, *Quid ego peccaui, aut quem interfeci?* Vixit annos LX, menſes IIII, dies totidem: ex quibus imperauit dies LXVI.

ΣΕΒΗΡΟΣ.

ΣΕΒΗΡΟΣ μὲν δὴ, αὐτοκράτωρ οὕτω γενόμενος, τοὺς μὲν χειρουργήσαντας τὸ κατὰ τὸν Περτίνακα ἔργον, θανάτῳ ἐζημίωσε· τοὺς δὲ ἄλλους, πρὶν ἐν τῇ Ῥώμῃ γενέσθαι, δορυφόρους μεταπεμψάμενος, καὶ ἐν πεδίῳ περισχὼν, οὐκ εἰδότας τὸ μέλλον σφίσι συμβήσεσθαι, πολλά τε καὶ πικρὰ ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα σφῶν παρανομίας ὀνειδίσας *αὐτοῖς, τῶν τε ὅπλων ἀπέλυσε, τούς τε ἵππους ἀφείλετο, καὶ τῆς Ῥώμης

SEVERVS.

SEVERVS, poſteaquam ita Imperator factus eſt, eos qui Pertinacem occiderant, morte mulctauit: ceteros prætorianos, priuſquam ipſe Romam veniret, accerſiri iuſſit: iiſque in planicie concluſis, ignariſque eius quod ſibi erat euenturum, ſcelus, quod contra Imperatorem ſuum admiſerant, acerbe & pluribus verbis exprobrauit: dein arma equoſque abſtulit, ipſos ex vrbe

eiecit. Hi inuiti, abiectis armis, equiſque dimiſſis, ac diſcinctis ſagis, diſperſi ſunt. Vnus ex iis fuit qui, cũ equus nollet ipſum deſerere, ſequereturque hinniens, & illum & ſeipſum interfecit: atque is equus ſpectantibus libenter mori viſus eſt. His confectis rebus, Seuerus in Vrbem venit: cumque ſediſſet in equo vſque ad portas Vrbis amictus veſte equeſtri, inde vrbana indutus, pedibus introiit. Comitabatur eum omnis exercitus, pedites equiteſque armati conſequebantur: fuitque illud ſpectaculum omnium, quæ vidi vmquam, magnificentiſſimum. Nam Vrbe tota floribus & laureis coronata, ornataque variis veſtibus, in magno ſplendore luminum & ſuffimentorum populus acclamabat albatus, lætuſque: milites, vt in magno conuentu & pompa, cum magno decore incedebant armati: nos aderamus ornatu Senatorio: multitudo contendebat illum videre, & audire loquentem; quaſi a fortuna immutatus eſſet: attollebantque ſe viciſſim, vt ipſum de ſuperiore loco intuerentur. Poſtquam ingreſſus eſt in vrbem, nobis confirmauit ea quæ ſuperiores boni principes fecerant; videlicet nullum Senatorem ſuo iuſſu interfectum iri; idque non ſolum iurauit, ſed præcepit etiam vt publico decreto ſanciretur, Imperatorem, ſi Senatori mortem afferret, eumque cuius opera ad eam rem vteretur, liberoſque ipſorum, hoſtes reipublicæ futuros. Verum is primus omnium contra hanc legem fecit, quod ea minime obſeruata, multos ſuſtulit. In his fuit Iulius Solon, qui ſuperius decretum iuſſu Imperatoris conſcripſerat; nec ita multo poſt occiſus eſt. Cumque multa fierent ab eo quæ nobis diſplicebant, tum inprimis accuſabant eum multi, quod, cum eſſet conſuetudo vt ſtipatores Principis Itali, Hiſpani, Macedones, & Norici tantum eſſent, quorum aſpectus iucundus, & mores ſuaues erant, hunc ipſe morem ſuſtulit, vrbemque multitudine permixtorum militum, terribiliumque aſpectu, & auditu horribilium, *ac feræ agreſtiſque vitæ repleuit. Ceterum prodigia ex quibus principatum ſperauerat, hæc fuerunt. Cum eſſet in ordinem Senatorium cooptatus, viſus eſt in ſomnis videre,

ἀπήλασεν· ἔνθα δὴ οἱ μὲν ἄλλοι καὶ ἄκοντες τά τε ὅπλα ἀπερρίπτουν, καὶ τοὺς ἵππους ἠφίεσαν, ἔν τε τοῖς χιτῶσιν ἄζωστοι ἐσκεδάννυντο· εἷς δέ τις, οὐκ ἐθελήσαντος τοῦ ἵππου ἀποστῆναι, ἀλλ' ἐπακολουθοῦντος αὐτῷ καὶ χρεμετίζοντος, καὶ ἐκεῖνον καὶ ἑαυτὸν κατεχρήσατο· καὶ ἐδόκει τοῖς ὁρῶσι καὶ ὁ ἵππος ἡδέως ἀποθνήσκειν. Πράξας δὲ ὁ Σεβῆρος ταῦτα, ἐς τὴν Ῥώμην ἐσῄει, καὶ μέχρι μὲν τῶν πυλῶν ἐπί τε τοῦ ἵππου καὶ ἐσθῆτι ἱππικῇ ἐλθών, ἐντεῦθεν δὲ τήν τε πολιτικὴν ἀλλαξάμενος, καὶ βαδίσας· καὶ αὐτῷ καὶ ὁ στρατὸς πᾶς καὶ οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἱππεῖς ὡπλισμένοι παρηκολούθησαν. καὶ ἐγένετο ἡ θέα πασῶν ὧν ἑώρακα λαμπροτάτη. ἥ τε γὰρ πόλις πᾶσα ἄνθεσί τε καὶ δάφναις ἐστεφάνωτο, καὶ ἱματίοις ποικίλοις ἐκεκόσμητο, φωτί τε καὶ θυμιάμασιν ἔλαμπε· καὶ οἱ ἄνθρωποι λευχειμονοῦντες καὶ γανύμενοι πολλὰ *ἐπεφήμουν. οἵ τε στρατιῶται ἐν τοῖς ὅπλοις, ὥσπερ ἐν πανηγύρει τινὶ πομπῆς, ἐκπρεπόντως ἀνεστρέφοντο· καὶ προσέτι ἡμεῖς ἐν κόσμῳ περιῄειμεν. ὁ δ' ὅμιλος ἰδεῖν τε αὐτόν, καί τι φθεγγομένου ἀκοῦσαι, ὥσπερ τι ὑπὸ τῆς τύχης ἠλλοιωμένου, ποθοῦντες, ἠρεθίζοντο· καί τινες καὶ ἐμετεώριζον ἀλλήλους, ὅπως ἐξ ὑψηλοτέρου αὐτὸν κατίδωσιν. Εἰσελθὼν δὲ οὕτως, ἐνεανιεύσατο μὲν οἷα καὶ οἱ πρόσθεν ἀγαθοὶ αὐτοκράτορες πρὸς ἡμᾶς, ὡς οὐδένα τῶν βουλευτῶν ἀποκτείνῃ· καὶ ὤμοσε περὶ τούτου, καί, τό γε μεῖζον, ψηφίσματι κοινῷ αὐτὸ κυρωθῆναι προσετετάχει, πολέμιον καὶ τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν ὑπηρετήσοντα αὐτῷ ἔς τι τοιοῦτον, αὐτούς τε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, νομίζεσθαι δογματίσας. πρῶτος μέντοι αὐτὸς τὸν νόμον τουτονὶ παρέβη, καὶ οὐκ ἐφύλαξε, πολλοὺς ἀνελών. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Σόλων ὁ Ἰούλιος, ὁ καὶ τὸ δόγμα τοῦτο κατὰ πρόσταξιν αὐτοῦ συγγράψας, οὐ πολλῷ ὕστερον ἐσφάγη. καὶ πολλὰ μὲν ἡμῖν οὐ καταθύμια ἔπραττε· μάλιστα δὲ ἐπεκάλουν αὐτῷ τινες ὅτι καθεστηκότος, ἔκ τε τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἰβηρίας, τῆς τε Μακεδονίας καὶ τοῦ Νωρικοῦ μόνον τοὺς σωματοφύλακας εἶναι, κἀκ τούτου καὶ τοῖς εἴδεσιν αὐτῶν ἐπιεικεστέρων, καὶ τοῖς ἤθεσιν ἁπλουστέρων ὄντων, τοῦτο μὲν κατέλυσε, τὸ δὲ ἄστυ ὄχλου στρατιωτῶν συμμίκτων καὶ ἰδεῖν ἀγριωτάτων καὶ ἀκοῦσαι φοβερωτάτων, ὁμιλῆσαί τε *ἀγροικοτάτων ἐπλήρωσε. Σημεῖα δὲ αὐτῷ ἐξ ὧν τὴν ἡγεμονίαν ἤλπισε, ταῦτα ἐγένετο. ὅτε γὰρ ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσεγράφη, ὄναρ ἔδοξε

λυκαίνας

λυκαίνῃ τινὰ κατὰ ταὐτὰ τῷ Ῥωμύλῳ θηλάζειν. μέλλοντί τε αὐτῷ τὴν Ἰουλίαν ἄγεσθαι, ἡ Φαυστῖνα ἡ τοῦ Μάρκου γυνὴ τὸν θάλαμον σφίσιν ἐν τῷ Ἀφροδισίῳ τῷ κατὰ τὸ παλάτιον παρεσκεύασεν. ὕδωρ τε ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῷ καθεύδοντί ποτε, ὥσπερ ἐκ πηγῆς, ἀνεδόθη· καὶ ἐν Λουγδούνῳ ἄρχοντι πᾶσα αὐτῷ ἡ τῶν Ῥωμαίων δύναμις προσῆλθέ τε καὶ ἠσπάσατο ὄναρ φημί. καὶ ἄλλοτε ἀνήχθη ἐς περιωπὴν ὑπό τινος· καὶ καθορῶν ἀπ᾽ αὐτῆς πᾶσαν μὲν τὴν γῆν, πᾶσαν δὲ τὴν θάλατταν, ἐφήπτετο αὐτῶν ὥσπερ πανηρμονίου τινὸς ὀργάνου, καὶ ἐκεῖνα συνεφθέγγετο. καὶ αὖθις ἵππον ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ Ῥωμαίᾳ τὸν μὲν Περτίνακα καὶ ἀναβεβηκότα ἀπορρίψαι, ἑαυτὸν δὲ ἑκόντα ἀναλαβεῖν ἐνόμισε. Ταῦτα μὲν ἐκ τῶν ὀνειράτων ἔμαθεν. ὕπαρ δὲ ἔς τε τὸν βασιλικὸν δίφρον ἔφηβος ὢν ἔτι ἀγνοίᾳ ἐνιδρύνθη.

Τὴν μὲν οὖν ἡγεμονίαν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταῦτα αὐτῷ προεδήλωσε. καταστὰς δὲ ἐς αὐτὴν, ἡρῷον Περτίνακι κατεσκεύασε, τό τε ὄνομα αὐτοῦ ἐπί τε ταῖς εὐχαῖς ἁπάσαις καὶ ἐπὶ τοῖς ὅρκοις ἅπασι προσέταξεν ἐπιλέγεσθαι· καὶ χρυσῆν εἰκόνα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἅρματος ἐλεφάντων ἐς τὸν ἱππόδρομον ἐσάγεσθαι, καὶ ἐς τὰ λοιπὰ ἐκέλευσε θέατρα θρόνους τε τρεῖς καταχρύσους αὐτῷ ἐσκομίζεσθαι. ἡ δὲ δὴ ταφὴ, καίτοι πάλαι τεθνηκότος αὐτοῦ, τοιάδε ἐγένετο· ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ Ῥωμαίᾳ βῆμα ξύλινον ἐν χρῷ τοῦ λιθίνου κατεσκευάσθη, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ οἴκημα ἄτοιχον, περίστυλον, ἔκ τε ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ πεποικιλμένον ἐτέθη· καὶ ἐν αὐτῷ κλίνη ὁμοία, κεφαλὰς πέριξ θηρίων χερσαίων τε καὶ θαλασσίων ἔχουσα, ἐκομίσθη, στρώμασι πορφυροῖς καὶ διαχρύσοις κεκοσμημένη. καὶ ἐς αὐτὴν εἴδωλόν τι τοῦ Περτίνακος κήρινον, σκευῇ ἐπινικίῳ εὐθετημένον, ἀνετέθη· καὶ αὐτοῦ τὰς μυίας παῖς εὐπρεπὴς, ὡς δῆθεν καθεύδοντος, πτεροῖς ταῶνος ἀπεσόβει. προκειμένου δ᾽ αὐτοῦ, ὅ τε Σεβῆρος καὶ ἡμεῖς οἱ βουλευταὶ, αἵ τε γυναῖκες ἡμῶν προσῄειμεν *μυθικῶς ἐσταλμέναι· καὶ ἐκεῖναι μὲν ἐν ταῖς στοαῖς, ἡμεῖς δὲ ὑπαίθριοι ἐκαθεζόμεθα. κἀκ τούτου πρῶτον μὲν ἀνδριάντες πάντων τῶν ἐπιφανῶν Ῥωμαίων τῶν ἀρχαίων, ἔπειτα χοροὶ παίδων καὶ ἀνδρῶν θρηνώδη τινὰ ὕμνον ἐς τὸν Περτίνακα ᾄδοντες παρῆλθον· καὶ μετὰ τοῦτο τὰ ἔθνη πάντα τὰ ὑπήκοα ἐν εἰκόσι χαλκαῖς, ἐπιχωρίως σφίσιν ἐσταλμένα· καὶ τὰ ἐν τῷ ἄστει αὐτῷ γένη, τό τε τῶν ῥαβδούχων, καὶ τὸ τῶν γραμματέων, τῶν τε κηρύκων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιουτότροπα, ἐφείπετο.

ſe tamquam Romulum lactentem, inhiantemq; vberibus lupinis. Cumque eſſet Iuliam vxorem ducturus, Fauſtina Marci vxor apparauit vtrique thalamũ iuxta Palatium in templo Veneris: eique dormienti aqua aliquãdo e manu tamquam ex aliquo fonte emanare viſa: itemque Lugduni, cum prætor eſſet, omnis exercitus populi Romani eum venit ſalutatum in ſomnis. Pręterea alio tempore quidam eum in ſpeculã adduxit, ex qua ipſe perſpexit vniuerſam terram mareq;: quæ cum non ſecus quã inſtrumentũ muſicũ pulſauiſſet, in iis plurimus cõcentus erat. Ad hæc vidit in foro Romano equum deiecto Pertinace, qui in ipſum aſcenderat, ſe libenter admiſiſſe. Quę omnia cum ex ſomniis intellexerit Seuerus, tũ id re vera euenit, quod, cũ adhuc ephebus eſſet, conſedit in ſella principis per imprudentiam. qua ex re atque ceteris omnibus futurum Imperium ei denuntiatum eſt. Quod vbi obtinuit, *monumentum Pertinaci fecit: eiusque nomen in votis & ſacramentis omnibus iuſſit vſurpari; præcepitque vt ſtatua eius aurea curru ab elephantis veheretur in Circum; vtque ei tres ſellæ aureæ in reliqua theatra perferrẽtur. Huic funus, etſi dudum obierat, ita factum eſt. Exſtructum erat in foro Romano *tribunal ligneum pone tribunal lapideum: ſupra fuit ædificium, quod columnæ vndique ſuſtinebant, eratque ebore vario ornatum & auro: eo allatus fuerat lectus conſimilis: cui ſtragulis purpureis atque auro intextis ornato, erant circum capita belluarum terræ marisque; in eoq; poſita erat ſtatua Pertinacis cerea ornatu triumphali; a qua puer egregia forma, ita vt ſi dormiret Pertinax, pennis pauonis muſcas abigebat. Eo ita iacente, Seuerus, nosque Senatores, vxoresq; noſtræ acceſſimus funebri veſtitu: illę in porticibus, nos ſub dio ſedebamus. Quibus ita diſpoſitis, primo tranſierũt ſtatuæ omnium veterum Romanorum illuſtrium: tum chori puerorum & virorum, qui lugubre de Pertinace carmen cantabant: deinde nationes omnes ſubiectæ imperio Romano in ſtatuis æneis, ornatis vt eſt cuiuſq; gẽtis patria cõſuetudo. Sequebantur poſt, varia genera ciuiũ, lictorum, ſcribarum, præconum, & qui ſunt eiuſdẽ generis.

Veniebant deinceps ſtatuæ multorũ virorũ, quos præclare feciſſe aliquid, aut excogitaſſe, aut in aliquo ſtudio floruiſſe conſtaret. Subſequebantur equites ac pedites armati, certatores equi, atque ea quæ ad parentandum pertinebant: quæ ab ipſo principe, & a nobis, vxoribusque noſtris, & a clariſſimis equitib. ac populis,* & a congregationibus ciuium miſſa fuerant. Poſtremo ferebatur altare inauratũ, ornatumque ebore & lapillis Indicis. Quæ poſtquam tranſierunt, Seuerus aſcendit in Roſtra, & laudationẽ Pertinacis recitauit. Cumq; oraret, crebro acclamatum eſt a nobis, partim laudantibus Pertinacem, partim lugentibus: ſed oratione habita, multo magis. Ac tandem, cum lectum de loco in quo erat, moueri oporteret, omnes ſimul lamentati ſumus, ac fleuimus. Lectũ tulere a tribunali pontifices, & magiſtratus, non modo qui tum erant, ſed etiam ii qui fuerant in ſequentem annum deſignati: eũdemque poſtea tradidere nonnullis equitibus vt ferrent. Pars noſtrum, lectum anteibat: ex quibus multi* frangebantur dolore, multi canebãt flebile carmen ad tibias; Imperator poſtremus ſequebatur. ita in campum Martium venimus. Hic exſtructus erat rogus inſtar turris, forma trianguli, ebore & auro, ac nonnullis ſtatuis ornatus. In ſummo eius, currus inauratus,* quo Pertinax olim vehebatur, collocatus erat. In hunc rogum coniectis primo iis quæ allata fuerant parentandi cauſa, lectus impoſitus eſt. Poſt Seuerus & propinqui Pertinacis ſtatuam eius oſculantur. Quo facto Imperator tribunal conſcendit; nos Senatores, exceptis magiſtratibus, in tabulata conſcẽdimus, vt tuto ſimul & commode ſpectaremus ea quæ gererentur. Magiſtratus & equeſtris ordo, collocati ſunt ex ordine, vt cuiuſque dignitas poſtulabat. Hic confecere milites, equites atq; pedites, circum rogũ* curſus vrbanos & confictos: iiſque peractis curſibus, Conſules rogum incenderunt. Quod cum eſſet factum, aquila ex rogo euolauit: itaque Pertinax immortalitate donatus eſt. His confectis rebus, Seuerus Nigro bellum intulit. Erat Niger Italus, equeſtriſq; ordinis, homo nec virtute clarus admodum, nec vitiis admodum inſignis, ita vt ob eã cauſam nec laudari multum, nec vituperari poſſet. Vtebatur legato exercitus* Æmiliano, aliiſq;: Æmilianus præſtare videbatur ceteris qui tum conſilium dabãt, prudentia vſuq; maximarum rerum; quod in multis nationibus ſpectatus & probatus erat.

εἶτ' εἰκόνες ἦγον ἀνδρῶν ἄλλων, οἷς τι ἔργον, ἢ καὶ ἐξεύρημα, ἢ καὶ ἐπιτήδευμα λαμπρὸν ἐπεπράγατο. καὶ μετ' αὐτὰς οἵ τε ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοὶ ὡπλισμένοι, οἵ τε ἀθληταὶ ἵπποι, καὶ τὰ ἐντάφια ὅσα ὅ τε αὐτοκράτωρ καὶ ἡμεῖς, αἵ τε γυναῖκες ἡμῶν, καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ ἐλλόγιμοι, οἵ τε δῆμοι, καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει συστήματα ἐπέμψαμεν· καὶ αὐτοῖς βωμὸς περίχρυσος ἐλέφαντί τε καὶ λίθοις Ἰνδικοῖς ἠσκημένος ἠκολούθει. Ὡς δὲ παρεξῆλθε ταῦτα, ἀνέβη ὁ Σεβῆρος ἐπὶ τὸ βῆμα τὸ τῶν ἐμβόλων, καὶ ἀνέγνω ἐγκώμιον τοῦ Περτίνακος· ἡμεῖς δὲ πολλὰ μὲν καὶ διὰ μέσου τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπεβοῶμεν, τὰ μὲν ἐπαινοῦντες, τὰ δὲ καὶ θρηνοῦντες τὸν Περτίνακα· πλεῖστα δὲ ἐπεὶ ἐπαύσατο. καὶ τέλος, μελλούσης τῆς κλίνης κινηθήσεσθαι, πάντες ἅμα ὠλοφυράμεθα καὶ πάντες ἐπεδακρύσαμεν. Κατεκόμισαν δὲ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βήματος οἵ τε ἀρχιερεῖς, καὶ αἱ ἀρχαὶ αἵ τε ἐνεστῶσαι καὶ αἱ ἐς νέωτα ἀποδεδειγμέναι, καὶ ἱππεῦσί τισι φέρειν ἔδοσαν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πρὸ τῆς κλίνης προῄειμεν, καί τινες ἐκόπτοντο, ἑτέρων πένθιμόν τι ὑπαυλούντων· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐφ' ἅπασιν εἵπετο, καὶ οὕτως ἐς τὸ Ἄρειον πεδίον ἀφικόμεθα. ἐπεσκεύαστο δὲ ἐν αὐτῷ πυρὰ πυργοειδής,* τρίβολος, ἐλέφαντι καὶ χρυσῷ μετ' ἀνδριάντων τινῶν κεκοσμημένη· καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἄκρας ἅρμα ἐπίχρυσον, ὅπερ ὁ Περτίναξ ἤλαυνεν. ἐς οὖν ταύτην τὰ ἐντάφια ἐνεβλήθη, καὶ ἡ κλίνη ἐνετέθη· καὶ μετὰ τοῦτο τὸ εἴδωλον ὅ τε Σεβῆρος καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Περτίνακος ἐφίλησαν. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ βῆμα ἀνέβη, ἡμεῖς δὲ ἡ βουλή, πλὴν τῶν ἀρχόντων, ἐπὶ ἰκρία, ὅπως ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ ἐπιτηδείως τὰ γινόμενα θεωρήσωμεν. οἱ δὲ ἄρχοντες καὶ ἡ ἱππὰς τὸ τέλος προσφόρως σφίσιν ἐσκευασμένοι, οἵ τε ἱππεῖς οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πεζοί, περὶ τὴν πυρὰν πολιτικάς τε ἅμα καὶ* ποιητικὰς διεξόδους διελίττοντες διεξῆλθον· εἶθ' οὕτως οἱ ὕπατοι πῦρ ἐπ' αὐτὴν ἐνέβαλον. γινομένου δὲ τούτου, ἀετός τις ἐξ αὐτῆς ἀνέπτατο. Καὶ ὁ μὲν Περτίναξ οὕτως ἠθανατίσθη. ὁ δὲ Σεβῆρος ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Νίγρου. οὗτος δὲ, Ἰταλὸς μὲν ἦν, ἐξ ἱππέων· οὔτε δὲ ἐς τὸ κρεῖττον, οὔτε ἐς τὸ χεῖρον ἐπίσημος, ὥστε τινὰ ἢ πάνυ αὐτὸν ἐπαινεῖν ἢ πάνυ ψέγειν. ἐχρῆτο δὲ ὑποστρατήγῳ μετὰ καὶ τῶν ἄλλων τῷ Αἰμιλιανῷ· ὅτι τε πάντων τῶν τότε βουλευόντων καὶ συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ πραγμάτων προφέρειν ἐδόκει, καὶ ὅτι ἐπὶ πολλοῖς ἔθνεσιν ἐξήταστο·

συνέρρωγε-

συνερρωγότος δὲ τοῦ πολέμου, ἦλθέ τε ἐς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Πέρινθον ἐπεστράτευσε· γενομένων δὲ αὐτῷ σημείων οὐκ ἀγαθῶν, ἐταράχθη. ἀετός τε γὰρ ἐπ' ἄγαλμα στρατιωτικὸν ἱζήσας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπέμεινε, καίπερ ἀποσοβούμενος, ὥστε καὶ ἁλῶναι· καὶ μέλισσαι κηρία περὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ τάς τε εἰκόνας αὐτοῦ μάλιστα περιέπλασσον. διὰ ταῦτα οὖν ἀπῆρεν εἰς τὸ Βυζάντιον. ὁ Αἰμιλιανὸς δὲ, περὶ Κύζικον συμβαλών τισι τῶν στρατηγῶν τῶν τοῦ Σεβήρου, ἡττήθη πρὸς αὐτῶν καὶ ἐσφάγη. Καὶ μετὰ ταῦτα μεταξὺ τῶν στενῶν τῆς τε Νικαίας καὶ τῆς Κίου, πόλεμος αὖθις μέγας γίνεται καὶ πολύτροπος. οἱ μὲν γὰρ, ἐν τῷ πεδίῳ συστάδην ἐμάχοντο· οἱ δὲ, τοὺς λόφους καταλαβόντες, ἐξ ὑπερδεξίων ἔβαλλον, καὶ ἠκόντιζον ἐς τοὺς ἐναντίους· οἱ δὲ, καὶ ἀπὸ τῆς λίμνης εἰς πλοῖα ἐμβεβηκότες, τοῖς πολεμίοις ἐπετοξάζοντο. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐνίκων οἱ Σεβήρειοι, ὑπὸ τῷ Κανδίδῳ ταττόμενοι, καὶ τοῖς χωρίοις ὅθεν ἐμάχοντο, ὑπερδεξίοις οὖσι, πλεονεκτοῦντες. μετὰ δὲ, αὐτοῦ τοῦ Νίγρου ἐπιφανέντος, πάλιν δίωξις γίνεται, καὶ νίκη τῶν Νιγρείων. ἔπειτα τοῦ Κανδίδου τῶν σημειοφόρων ἐπιλαμβανομένου, καὶ στρέφοντος αὐτοὺς ἀντιπροσώπους τοῖς πολεμίοις, τοῖς τε στρατιώταις τὴν φυγὴν ὀνειδίζοντος, αἰσχυνθέντες οἱ περὶ αὐτὸν, ὑπέστρεψαν, καὶ τῶν ἐναντίων ἀντεπεκράτησαν. καὶ ἂν πανωλεθρίᾳ τούτους διέφθειραν, εἰ μὴ ἡ πόλις ἐγγὺς ἦν, καὶ νὺξ σκοτεινὴ ἐγένετο. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν Ἰσσῷ πρὸς ταῖς καλουμέναις Πύλαις μεγίστη γίνεται μάχη, τῷ μὲν Σεβηρείῳ στρατεύματι Οὐαλεριανοῦ τε καὶ Ἀνυλλίνου ἐπιστατούντων, Νίγρου δὲ αὐτοῦ τοῖς οἰκείοις παρόντος τάγμασι, καὶ συντάσσοντος ἐς τὸν πόλεμον. ἡ δὲ εἰσβολὴ αὕτη, αἱ Κιλίκιοι πύλαι, διὰ τὴν στενότητα οὕτω προσαγορεύονται. ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἀπότομα ἀνατείνει, ἔνθεν δὲ κρημνοὶ βαθεῖς εἰς τὴν θάλασσαν καθήκουσιν. ὁ οὖν Νίγρος στρατόπεδον ἐνταῦθα ἐπὶ λόφου τινὸς ἰσχυροῦ ἐποιήσατο, καὶ πρώτους μὲν τοὺς ὁπλίτας, ἔπειτα τοὺς ἀκοντιστὰς τούς τε λιθοβόλους καὶ τοξότας ἐπὶ πᾶσιν ἔταξεν· ἵν' οἱ μὲν ἐκ χειρὸς τοὺς προσμιγνύντας σφίσιν ἀμύνοιντο, οἱ δὲ ἐκ πολλοῦ τῇ ἰσχύϊ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων χρῷντο. τό τε γὰρ ἐπ' ἀριστερὰ καὶ τὸ ἐπὶ δεξιὰ, ὑπό τε τῶν κρημνῶν πρὸς τῇ θαλάσσῃ, ὑπό τε τῆς ὕλης ἀνεκβάτου οὔσης ἐπέφρακτο. τό τε οὖν στράτευμα οὕτω διέταξε, καὶ τὰ σκευοφόρα ἐπ' αὐτῷ κατεχώρισεν, ὅπως, ἄν τις αὐτῶν φυγεῖν ἐθελήσῃ, μὴ δυνηθῇ. ὁ οὖν

Igitur Niger, cum bellum motum eſſet, venit Byzãtium; inde Perinthum exercitum duxit. Sed cum nonnulla prodigia ei minus eueniſſent proſpera, vehemẽter perturbari cœpit. *Nã aquila, quæ in ſtatua militari conſederat, in ea, licet abigeretur, conſtitit, quouſque capta eſt: apesque in ſignis militaribus, & maxime in *ſtatuis ipſius, fauos finxerunt. His de cauſis ipſe Byzantium reuertit. Æmilianus autem, commiſſo prœlio apud Cyzicum cum quibuſdam ducibus Seueri, ab eis victus & interfectus eſt. Poſt hæc in anguſtiis Nicææ & Cii prœlium magnum variumq; factum eſt, dum Nigriani in planicie pugnarent cõminus, & Seueriani occupatis collibus tela ex locis difficillimis in hoſtes coniicerent: illi contrà nauigia quæ in lacu proximo erant, conſcenderent, atque inde iacularentur. Primo ſuperiores erant Seueriani, quos Candidus inſtruxerat: propter *locorum ex quibus pugnabant, difficultatem. Sed poſteaquã Nigriani conſpecto Nigro, Seuerianos inſecuti ſunt, victoria apud ipſos fuit. Quod vbi animaduertit Candidus, ſigniferos acriter increpat, cõuerti contra hoſtes iubet, fugam militibus obiicit. Hi pudore adducti, conuerſique, in hoſtes irruunt, eosque pugnando vincunt: quos etiam perdidiſſent funditus, niſi prope adfuiſſet ciuitas, noxq; prohibuiſſet obſcura quo minus id facerent. Hoc prœlio facto, rurſum apud eas quæ Pylæ (hoc eſt Portæ) nominantur, *ęqualis acrisq; pugna cõmiſſa eſt. Præerant exercitui Seueriano Valerianus & Anulinus: Niger legiones ſuas ipſe inſtruxerat. Locum in quo pugnatum eſt, propter anguſtiam, *Cilicias Pylas* nominant, quod ex altera parte impendent prærupti montes, ex altera magna pręcipitia in mare porriguntur. Hic Niger, collocato exercitu in colle natura ſua munito, anté milites grauis armaturæ, póſt iaculatores, funditoresque & ſagittarios inſtruxit; vt & illi irruentes hoſtes comminus arcerẽt, & hi eminus ſuper illos viribus ſuis vterentur. A dextra læuaq; tutus erat, partim ꝑpter præcipitia, quæ ad mare ſpectabãt; partim ꝑpter ſiluã, quæ difficili aſcẽſu atq; arduo erat. Inſtructo in hũc modũ exercitu, impedimẽta a tergo collocat; vt, ſi quis fugere cupiat, tamẽ nõ poſſit. Quare

animaduerſa, Anulinus primum opponit ſcutatos: poſt eos inſtruit omnes milites leuis armaturæ: hos, vt hoſtes eminus pro illis arceant; illos, vt tutum aſcenſum ſibi præſtent. Equites mittit cũ Valeriano, vt ſiluam, quoquo modo poſſent, circumirent; iuſſitque vt Nigrianos a tergo de improuiſo adorirentur. Poſteaquã ventum eſt ad manus, Seuerianis partim ſcuta opponentibus, partim obtendentibus in modum teſtudinis, atq; ita propius ad hoſtes accedentibus, pugna vtrimque diutiſſime æqualis fuit. Cœpere Nigriani multitudine & natura loci ſuperiores eſſe; viciſſentque omnino, niſi cælo ſereno, & nulla vi ventorũ perturbato, nubes, vẽti, horribilia tonitrua, ac vehementes fulgores cum maximo imbre exſtitiſſent: ita vt his rebus ora atque oculi ipſorum magnopere lęderentur. Quæ res vt moleſtiam non exhibebant Seuerianis quod a tergo eſſent; ita Nigrianos, quod irruerent ex aduerſo, maxime conturbabant. Itaque is caſus animos addidit Seuerianis, quibus Deus opem ferre videbatur; hoſtibus timorem fecit, quod oppugnarentur diuinitus: confirmauitque illos ſupra quam poterant; hos, cũ magnis eſſent virib⁹, perterrefecit. Quibus iam ſe fugæ mandantibus Valerianus apparuit: hunc vt vident, ſeſe ſtatim conuertunt: ſed cum eos Anulinus ex altera parte arceret, rurſum terga vertũt; & ſurſum deorſum currentes, vt caſus incidit, vagantur. In hoc prœlio maxima cædes facta eſt: deſiderata ſunt enim Nigrianorum viginti milia. quã cladem ſomnium ſacerdotis ante ſignificauerat. Nam cum Seuerus eſſet in Pãnonia, ſacerdos Iouis vidit in ſomnis nigrũ quendam hominem, qui irrueret in exercitum Seueri, ac poſtea manibus hominum conficeretur. cuius ſomnii facta interpretatio, ad Nigrum pertinuit nominis cauſa. Capta nõ multo poſt Antiochia, Niger ex ea ad Euphratem confugit: ratus hoc vnum ſibi ad barbaros perfugium futurum: ſed eum inſecuti Seueriani capiunt, eiq; caput abſcindunt: id Seuerus miſit Byzantium, & cruci affigi iuſſit; vt eo viſo capite, Byzantii ad ſe accederent.

Ἀνυλῖνος, ἰδὼν τοῦτο, τὴν μὲν ἀσπίδα προεβάλετο, καὶ ἐπ' αὐτῇ τὸ ξιφοφόρον πᾶν ἐπέταξεν, ἵν' οἱ μὲν πόρρωθεν ὑπὲρ αὐτῶν αἰείργωσι τοὺς ἐναντίους, οἱ δὲ ἀσφαλῆ τὴν ἄνοδον σφίσιν αὐτοῖς παρέχωσι. τοὺς δ' ἱππέας μετὰ Οὐαλεριανοῦ ἔπεμψε, τὴν τε ὕλην τρόπον τινὰ περιελθεῖν, καὶ κατὰ νώτου τοῖς Νιγρείοις αἰφνιδίως ἐπιπεσεῖν κελεύσας. ἐπεὶ δ' εἰς χεῖρας ᾔεσαν, τῶν Σεβηρείων τὰς ἀσπίδας τὰς μὲν προβαλλομένων, τὰς δ' ἐπιβαλλομένων ἐς χελώνης τρόπον, καὶ οὕτω πλησιασάντων τοῖς ἐναντίοις, ἐγένετο μὲν ἰσόρροπος ἡ μάχη ἐπὶ μακρότατον· ἔπειτα οἱ τοῦ Νίγρου πολὺ τῷ πλήθει σφῶν καὶ τῇ τοῦ χωρίου φύσει προέσχον· κἂν παντελῶς ἐκεκρατήκεσαν, εἰ μὴ νέφη ἐξ αἰθρίας, καὶ ἄνεμος ἐκ νηνεμίας, βρονταί τε σκληραὶ καὶ ἀστραπαὶ ὀξεῖαι μεθ' ὑετοῦ λάβρου κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς προσέπεσον. τοὺς μὲν γὰρ Σεβηρείους, ἅτε καὶ κατόπιν ὄντας, οὐκ ἐλύπει ταῦτα· τοὺς δὲ Νιγρείους ἐμπίπτοντα ἐξ ἐναντίας, ἰσχυρῶς ἐτάραττε. μέγιστον δὲ αὐτὴ ἡ συντυχία τοῦ γινομένου τοῖς μὲν θάρσος, ὡς καὶ παρὰ τοῦ θείου βοηθουμένοις, τοῖς δὲ δέος, ὡς καὶ ὑπ' αὐτοῦ πολεμουμένοις ἐμβαλοῦσα, τοὺς μὲν καὶ ὑπὲρ τὴν ἰσχὺν ἐπέρρωσε, τοὺς δὲ καὶ παρὰ τὴν δύναμιν ἐξεφόβησε· καί σφισι φεύγουσιν ἤδη ὁ Οὐαλεριανὸς ἐπεφάνη. ἰδόντες οὖν αὐτὸν, ἀνάπαλιν ἐτράποντο· καὶ μετὰ τοῦτο τοῦ Ἀνυλίνου σφᾶς ἀνακόψαντος ἀνέστρεψαν· εἶτ' ἄνω καὶ κάτω διαθέοντες, ὅπη διαπέσοιεν, ἐπλανῶντο. καὶ φθόρος ἤδη τούτων πλεῖστος ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ συνέβη γενέσθαι. δύο γὰρ μυριάδες τῶν μετὰ τοῦ Νίγρου διώλοντο. καὶ τοῦτ' ἄρα τὸ τοῦ ἱερέως ὄναρ ἐδήλου. ἐν γὰρ τῇ Παννονίᾳ ὄντος τοῦ Σεβήρου, ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς ὄναρ εἶδεν ἄνδρα τινὰ μέλανα ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἐσβιαζόμενον, καὶ ὑπὸ χειρῶν ἀπολλύμενον. τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Νίγρου ἐξελληνίζοντες οἱ ἄνθρωποι, τὸν μέλανα ἐκεῖνον εἶναι ἔγνωσαν. Ἁλούσης δὲ τῆς Ἀντιοχείας οὐ πολλῷ ὕστερον, ἔφυγε μὲν ἀπ' αὐτῆς ὡς πρὸς τὸν Εὐφράτην ὁ Νίγρος, διανοούμενος ἐς τοὺς βαρβάρους φυγεῖν· ἑάλω δὲ ὑπὸ τῶν καταδιωξάντων, καὶ ἀπετμήθη τὴν κεφαλήν. καὶ ταύτην ὁ Σεβῆρος ἐς τὸ Βυζάντιον πέμψας, ἀνεσταύρωσεν, ἵν' ἰδόντες αὐτὴν οἱ Βυζάντιοι προσχωρήσωσι. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος τοὺς τὰ τοῦ Νίγρου φρονήσαντας ἐδικαίου. Κάσσιος δὲ Κλήμης βουλευτὴς παρ' αὐτῷ τῷ Σεβήρῳ κρινόμενος, οὐκ ἀπεκρύψατο τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὧδέ πως ἐπαρρησιάσατο, Ἐγὼ, ἔφη, οὔτε σὲ

His rebus geſtis, Seuerus eos qui partes Nigri ſecuti fuerant, damnare cœpit: ex quibus Caſſius Clena Senator, cum ab eo damnaretur, non modo verum non celauit; ſed etiam libere in hanc ſententiam dixit: *Ego*, inquit, *te ante*

οὔτε Νί-

οὔτε Νίγρον ἠπιστάμην· καταληφθεὶς δὲ δὴ ἐν τῇ ἐκείνου μερίδι, τὸ παρὸν ἀναγκαίως ἐθεράπευσα, οὐχ ὡς σοὶ πολεμήσων, ἀλλ' ὡς Ἰουλιανὸν καταλύσων. οὔτ' οὖν ἐν τούτῳ τι ἠδίκησα, τὰ αὐτά σοι κατ' ἀρχὰς σπουδάσας, οὔθ' ὅτι μὴ πρὸς σὲ ὕστερον, ἐγκαταλιπὼν ἅπαξ ὃν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἔλαβον, μετέστην. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ σὺ τῶν παρακαθημένων σοι καὶ συνδικαζόντων τούτων οὐδένα ἂν ἠθέλησας προδόντα σε πρὸς ἐκεῖνον αὐτομολῆσαι. ἐξέταζε οὖν μὴ τὰ σώματα ἡμῶν, μηδὲ τὰ ὀνόματα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα. πᾶν γὰρ ὅ τι ἂν ἡμῶν καταγνῷς, τοῦτο καὶ σεαυτοῦ καὶ τῶν σῶν ἑταίρων καταψηφιῇ. καὶ γὰρ εἰ τὰ μάλιστα μήτε δίκῃ μήτ' ἀποφάσει τινὶ ἁλώσῃ, ἀλλὰ τῇ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις φήμῃ, ἧς ἐς ἀΐδιον μνήμη καταλείψεται, δόξεις ταῦτα ἐφ' οἷς συνέβη ἑτέροις ἐγκαλεῖν. Τοῦτον μὲν οὖν ὁ Σεβῆρος τῆς παρρησίας θαυμάσας, τὴν ἡμίσειαν αὐτῷ τῆς οὐσίας ἔχειν συνεχώρησεν. οἱ δὲ δὴ Βυζάντιοι, καὶ ζῶντος τοῦ Νίγρου καὶ τελευτήσαντος, πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἔδρασαν. ἡ δὲ πόλις αὐτῶν ἐν *καιρῷ πάνυ καὶ τῶν ἠπείρων καὶ τῆς διὰ μέσου σφῶν θαλάσσης κεῖται, τῇ τε τοῦ χωρίου ἅμα καὶ τῇ τοῦ Βοσπόρου φύσει ἰσχυρῶς παρεσκευασμένη. αὐτή τε γὰρ ἐπὶ μετεώρου πεπόλισται, προέχουσα ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκείνη χειμάρρου δίκην ἐκ τοῦ Πόντου καταθέουσα, τῇ τε ἄκρᾳ προσπίπτει, καὶ μέρει μέν τινι ἐς τὰ δεξιὰ ἀποτρέπεται, καὶ ταύτῃ τόν τε κόλπον καὶ τοὺς λιμένας ποιεῖ· τῷ δὲ δὴ πλείονι πρὸς τὴν Προποντίδα παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν πολλῇ σπουδῇ χωρεῖ. καὶ μέντοι καὶ τὰ τείχη καρτερώτατα εἶχον. ὅ τε γὰρ θώραξ αὐτῶν λίθοις τετραπέδοις παχέσι συνῳκοδόμητο πλαξὶ χαλκαῖς συνδουμένοις, καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ χώμασι καὶ οἰκοδομήμασιν ὠχύρωτο· ὥστε καὶ ἓν τεῖχος παχὺ τὸ πᾶν εἶναι δοκεῖν, καὶ ἐπάνωθεν αὐτοῦ περίδρομον καὶ στεγνὸν καὶ εὐφύλακτον ὑπάρχειν. πύργοι τε πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἔξω τε ἐκκείμενοι, καὶ θυρίδας πέριξ ἐπαλλήλας ἔχοντες ἦσαν· ὥστε τοὺς προσβάλλοντάς τῳ κύκλῳ ἐντὸς αὐτῶν ἀπολαμβάνεσθαι. δι' ὀλίγου τε γὰρ καὶ οὐ κατ' εὐθύ, ἀλλ' οἱ μὲν τῇ, οἱ δὲ τῇ σκολιώτερον ᾠκοδομημένοι, πᾶν τὸ περίσπιτον σφίσιν ἐνεκυκλοῦντο. τοῦ δὲ δὴ περιβόλου τὰ μὲν πρὸς τῆς ἠπείρου, μέγα ὕψος, ὥστε καὶ τοὺς τυχόντας ἀπ' αὐτῶν ἀμύνασθαι· τὰ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ, ἧττον. αἵ τε γὰρ πέτραι ἐφ' ὧν ἐπῳκοδόμητο, καὶ ἡ τοῦ Βοσπόρου δεινότης,

aeque ac Nigrum ignorabã. Cũ autem caſu factum eſſet vt partes illius ſuſtinerem, neceſſario quod mihi ſors obtulerat, ſum ſecutus; non vt tibi bellum inferrem, ſed vt Iulianum opprimerem. Nihil igitur in hac re peccaui; quod principio iiſdem rebus ſtudui quas tu agebas, & quod ad te poſtea relicto eo qui mihi datus erat diuinitus, nõ defeci. Neq; enim tu quemquam eorum qui nunc tibi in iudicio aſsident, voluiſſes proditorem ad illum perfugere. Noli igitur noſtra corpora aut nomina aſtimare, ſed res ipſas. Etenim omnia quæ cõtra nos ſtatues, ea contra te ſociosq; tuos decernas neceſſe eſt. Quod ſi tu nullo iudicio aut ſententia damnaberis, tamen opinione hominũ, quam nulla vmquam delebit obliuio, videberis ea quæ nobis acciderunt, in ceteris reprehendere. Seuerus, hominis licentiam admiratus, libertatemq; loquendi, ei dimidiã partem bonorum conceſſit. Byzantii autem, non ſolum Nigro viuo, ſed etiam mortuo, multa, eaq; admirabilia geſſerunt. Eorum vrbs, ſita in opportuno loco, propter continentem, quã habet vtrimque; & mare, quod medium intercedit, loci Bosporiq; natura munitiſſima eſt. Nam cum ædificata ſit in edito loco, pertinet ad mare, quod veluti torrens fertur ex Ponto, * & in extremam vrbẽ labitur, flectiturq; aliqua ex parte ad dexteram, vbi ſinũ & portum facit: magna vero ex parte in Propõtidem prope ipſam vrbem, ac celerius multo defluit. Habebat vero mœnia munitiſſima; quorum dorſum exterius exſtructum erat magnis & quadratis lapidibus, tabulis inter ſe ex ære coniunctis: interius aggeribus ædificiisq; ita fuerant munita, vt tãtum vnus murus firmiſſimus eſſe videretur; ſuper quẽ ambulari poterat; opertusque erat, & ad cuſtodiẽdum facilis. Aderant & magnæ turres ædificatæ extrinſecus; quę circum fores habebant, per quas ad ipſas trãſiretur viciſsim; ita vt qui eas circumirent, intus offenderent ſeſe. non enim recte, ſed paulo obliquius aliis atque aliis locis ædificatæ, omnia quæ intereſſent, circuibant. Ingens erat propugnaculum atque altum e regione continentis; vt facile eos qui ipſum inuaderẽt, arceret. Ea quę mare ſpectabant, erant minora, propterea quod ſcopuli, in quibus erant ædificata, & vehemens impetus Bospori

Byzãtios tutos mirabiliter præſtabat, & quod vterque portus intra murum catenis concluſus erat. Habebat etiam portus promontoria, in quibus erant altæ turres, quæ hoſtibus nauigationem difficilem efficerent: ſed Boſporus in primis proderat Byzantiis; in cuius fluxũ ſi nauis ſemel venerit, ad terram appellat neceſſe eſt. quæ res vt eſt amicis gratiſſima, ita hoſtibus moleſtiſſima eſt. Neque vero Byzantium ita ſolummodo munitũ fuerat; ſed erant inſuper in eo machinæ cuiuſuis generis, ad quoslibet muros deiiciendos paratæ; quibus partim ſaxa grandia trabesque coniiciebant in hoſtes, ſi propius accederent; partim emittebant lapides, telaque atque haſtas, ſi abeſſent lõgius; ita vt nemo ad ea loca quæ ſatis magno interuallo diſtarẽt ab vrbe, poſſet accedere ſine periculo. Inerãt nõnullis machinis harpagones; quas emittebant, retrahebantque celeriter. Harum nauium atque machinarum magnã partẽ Priſcus municeps meus fecerat: quam ob cauſam poſtea & reus capitis factus, & abſolutus eſt. Nam Seuerus, cognita eius artę, vetuit ipſum morte mulctari; eiusq; opera deinceps cum in multis aliis rebus, tum in Atrorum oppugnatione eſt vſus. Solæ enim machinæ quas ille fecerat, non ſunt a barbaris exuſtæ. Byzantiis naues fuerant quingentæ; quæ magna ex parte vniremes, nonnullæ etiam biremes erant & roſtratæ; quædam a prora puppique clauis & gubernatoribus inſtructæ, vtrimq; nautas habebant, quo abſq; mora nauigarent, & retrocederẽt, & quo poſſent, vtrumuis facerent, hoſtes offendere. Igitur Byzantii illis quidem temporibus multa egerunt, multa etiam paſſi ſunt, dum trium annorum ſpatio obſiderentur a cunctis fere orbis terræ exercitibus. Ego pauca ex iis referam, quæ nonnullam admirationem habent. Capiebant enim quædã nauigia, dum hoſtes in iis pręternauigarent, quos ipſi adoriebãtur opportune. Capiebant pręterea triremes in ipſa ſtatione hoſtium; quas præciſis ancoris per ſubmiſſos vrinatores, & affixas clauis ad ſeriẽ remigii ipſarũ, religatasq; funiculis, trahebant ita vt illæ ſua ſponte curſum ad ipſos tenere viderentur, nullis remigibus aut vento incitatæ. Iam vero ab iis pleriq; mercatores volentes capiebantur, vt inuiti: qui, poſtquam magno pretio

θαυμαστῶς σφίσι συνεμάχουν· οἵ τε λιμένες ἐντὸς τείχους ἀμφότεροι κλειστοὶ ἁλύσεσιν ἦσαν, καὶ αἱ χηλαὶ αὐτῶν πύργους ἐφ᾽ ἑκάτερα πολὺ προέχοντας ἔφερον, ὥστ᾽ ἄπορον τῷ πολεμίῳ τὸν προσέσπλουν ποιεῖν. τὸ δ᾽ ὅλον, ὁ Βόσπορος σφᾶς μέγιστα ὠφελεῖ. ἀνάγκη γὰρ πᾶσα, ἂν ἅπαξ τις ἐς τὸ ῥεῦμα ἐμπέσῃ, καὶ ἄκοντα αὐτὸν πρὸς τὴν γῆν ἐμπεσεῖν. τοῦτο δὲ τῷ μὲν φίλῳ ἥδιστόν ἐστι, τῷ δὲ ἐναντίῳ ἀπορώτατον. Οὕτω μὲν οὖν τὸ Βυζάντιον ἐτετείχιστο· καὶ προσέτι καὶ μηχαναὶ κατὰ παντὸς τοῦ τείχους ποικιλώταται ἦσαν. τοῦτο μὲν γάρ, ἐπὶ τοὺς πλησιάζοντας καὶ πέτρας καὶ δοκοὺς ἐνέβαλλον· τοῦτο δέ, ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας καὶ λίθους καὶ βέλη δόρατά τε ἠφίεσαν· ὥστε ἐντὸς πολλοῦ χωρίου μηδένα αὐτῶν ἀκινδύνως πελάσαι δύνασθαι. ἁρπαγαί τε ἕτεραι ἔχουσαι, καὶ καθίεντο ἐξαπιναίως, καὶ ἀνέσπων διὰ βραχέος. καὶ πλοῖα καὶ μηχανήματα Πρίσκος πολίτης ἐμὸς τὰ πλείω αὐτῶν ἐτεχνήσατο· καὶ διὰ τοῦτο θανάτου τε ἅμα ὦφλε καὶ ἐσώθη. ὁ γὰρ Σεβῆρος, τὴν τέχνην αὐτοῦ μαθών, ἐκώλυσεν αὐτὸν ἀποθανεῖν· κἀκ τούτου ἔς τε ἄλλα τινὰ αὐτῷ ἐχρήσατο, καὶ ἐς τὴν τῶν Ἄτρων πολιορκίαν· καὶ μόνα γε τὰ ἐκείνου μηχανήματα οὐκ ἐκαύθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων. καὶ πλοῖα δὲ τοῖς Βυζαντίοις πεντακόσια, τὰ μὲν πλεῖστον μονήρη, ἔστι δ᾽ ἃ καὶ δίκροτα καὶ κατεσκεύαστο ἐμβόλοις ἔχοντα· καί τινα αὐτῶν ἑκατέρωθεν καὶ ἐκ τῆς πρύμνης καὶ ἐκ τῆς πρώρας πηδαλίοις ἤσκητο, καὶ κυβερνήτας ναύτας τε διπλοῦς εἶχεν, ὅπως αὐτοὶ μὴ ἀναστρεφόμενοι καὶ ἐπιπλέωσι καὶ ἀναχωρῶσι, καὶ τοὺς ἐναντίους καὶ ἐν τῷ προσπλῷ καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῳ σφῶν σφάλλωσι. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔδρασαν καὶ ἔπαθον οἱ Βυζάντιοι, ἅτε τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης (ὡς εἰπεῖν) στόλοις ἐπὶ ὅλον τριετῆ χρόνον πολιορκούμενοι· λελέξεται δὲ ὀλίγα καὶ τὰ ἐχόμενά τινος θαύματος. ᾕρουν μὲν γὰρ πλοῖά τινα παραπλέοντα, εὐκαίρως ἐπιτιθέμενοι· ᾕρουν δὲ καὶ τριήρεις τῶν ἐν τῷ ὅρμῳ τῶν ἐναντίων οὐσῶν. τὰς γὰρ ἀγκύρας αὐτῶν ὑφύδροις κολυμβηταῖς ὑποτέμνοντες, καὶ ἥλοις ἐς τοὺς ταρσοὺς σφῶν καλωδίοις ἐκ τῆς φιλίας ἐκδεδεμένους ἐμπηγνύντες, ἐπεσπῶντο, ὥστ᾽ αὐτὰς ἐφ᾽ ἑαυτῶν αὐτομάτας προσπλεούσας ὁρᾶσθαι, μήτε ἐρέτου μήτ᾽ ἀνέμου μηδενὸς ἐπισπέρχοντος. ἤδη δὲ καὶ ἐθελονταί τινες ἔμποροι, ὡς καὶ ἄκοντες, ὑπ᾽ αὐτῶν ἡλίσκοντο· καὶ τὰ ἀγώγιμα

μεγάλων

μεγάλων χρημάτων πωλήσαντες, ἐξέπλεον ἐκδιδράσκοντες. ἐπεὶ δὲ πάντων αὐτοῖς ἐκδαπανηθέντων τῶν ἔνδον, ἐς οὐ στενὸν κομιδῇ τῶν τε πραγμάτων καὶ τῶν ἐλπίδων τῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐληλύθεσαν, πρότερον μὲν, καίπερ πάνυ πιεζόμενοι, ἅτε καὶ τῶν ἔξω πάντων ἀποκεκλεισμένοι, ὅμως ἀντεῖχον, καὶ ἔς τε τὰς ναῦς τοῖς τε ξύλοις τοῖς ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ ταῖς θριξὶ ταῖς ἐκ τῶν γυναικῶν, σχοινία ἀπ᾽ αὐτῶν πλέκοντες, ἐχρῶντο· καὶ ὁπότε τινὲς τῷ τείχει προσβάλλοιεν, τούς τε λίθους σφίσι τοὺς ἐκ τῶν θεάτρων, καὶ ἵππους χαλκοῦς καὶ ἀνδριάντας χαλκοῦς ὅλους ἐπερρίπτουν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ τροφὴ σφᾶς ἐπέλιπεν ἡ νενομισμένη, καὶ δέρματα διαβρέχοντες ἤσθιον· εἶτα καὶ ταῦτα κατηναλώθη· οἱ μὲν πλείους ἐξέπλευσαν, τηρήσαντες ζάλην καὶ καταιγίδα, ὥστε μηδένα ἀνταναχθῆναι σφίσιν, ἵν᾽ ἢ ἀπόλωνται, ἢ ἐπισιτίσωνται. καὶ προσπίπτοντες ἀπροσδοκήτως τοῖς ἀγροῖς, πάνθ᾽ ὁμοίως ἐλῄζοντο. οἱ δ᾽ ὑπολειπόμενοι, δεινότατον ἔργον ἔδρασαν· ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ ἐγένοντο, ἐπ᾽ ἀλλήλους ἐτράποντο καὶ ἀλλήλων ἐγεύοντο. Οὗτοι μὲν οὖν ἐν τούτοις ἦσαν· οἱ δ᾽ ἄλλοι, ἐπεὶ τὰ σκάφη καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτῶν κατεγέμισαν, ἦραν, χειμῶνα μέγαν καὶ τότε ἐπιτηρήσαντες. οὐ μὴν καὶ ὤναντό γε αὐτοῦ· οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι, καταβαρεῖς αὐτοὺς καὶ βραχὺ πάνυ τοῦ ὕδατος ὑπερέχοντας ἰδόντες, ἀντανήχθησαν. καὶ αὐτοῖς ἐσκεδασμένοις (ὥς που καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ὁ κλύδων ἦγε) προσπίπτοντες, ναυμαχίας μὲν οὐδὲν ἔργον εἶχον, τὰ δὲ δὴ πλοῖα αὐτῶν ἀφειδῶς ἐκόπτον, πολλὰ μὲν τοῖς κοντοῖς ὠθοῦντες, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἐμβόλοις ἀναρρηγνύντες· ἔστι δ᾽ ἃ καὶ αὐτῇ τῇ προσβολῇ σφῶν ἀνατρέποντες. καὶ ἐκεῖνοι δρᾶσαι μὲν οὐδὲν, οὐδ᾽ εἰ τὰ μάλιστα ἤθελον, ἠδύναντο· διαφυγεῖν δέ πῃ πειρώμενοι, οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἀπλήστως αὐτῷ χρώμενοι, ἐβαπτίζοντο· οἱ δ᾽, ὑπὸ τῶν ἐναντίων καταλαμβανόμενοι, διώλλυντο. θεώμενοι δὲ ταῦτα οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, τέως μὲν ἐθεοκλύτουν καὶ ἐπεβόων ἄλλοτε ἄλλοις τοῖς γινομένοις, ὡς ἑκάστῳ τι τῆς θέας ἐκείνης ἢ τοῦ πάθους προσέπιπτεν· ἐπεὶ δὲ * πανσυδεὶ αὐτοὺς ἀπολλυμένους εἶδον, τότε δὴ ἀθρόοι καὶ ἀνῴμωξαν καὶ ἀνεθρήνησαν· κἀκ τούτου τό τε λοιπὸν τῆς ἡμέρας καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν ἐπένθουν. τοσαῦτα γὰρ τὰ πάντα ναυάγια ἐγένετο, ὥστε καὶ ἐς τὰς νήσους καὶ ἐς τὴν Ἀσίαν ἐξενεχθῆναί τινα, καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ τὴν ἧτταν σφῶν, καὶ πρὶν ἀκουσθῆναι, γνωσθῆναι. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ

vendidiſſent ea quæ cõuexerant, aufugiebant. Cõſumptis vero rebus omnibus quæ intus erant, Byzantii in ſummas anguſtias adducti, ac iam rebus ſuis diffidẽtes, pꝛimo quidem, licet afflicti vehementer, quod erant vndiq; intercluſi, tamen fortiter reſiſtunt, vtunturq; materia ædiũ ad naues; & funiculos ex mulierũ capillis faciunt: cumq; hoſtes murũ inuaderent, lapides ex Theatro, & equos ex ære, ſtatuasq; æneas integras iaculari cœperunt. Poſtquam cibus vſitatus eos defecit, comedere pelles animaliũ maceratas: quib. poſtea conſumptis, magna pars nauigat obſeruatis procellis, ceterisq; tẽpeſtatibus, vt eis nemo poſſit occurrere: idq; faciunt, vt vel intereant, vel cõmeatum cõparent. Tum vero magno impetu & inopinato irruũt in agros, cunctaq; eodem modo prædantur. Qui remãſerant in vrbe, facinus grauiſsimũ fecerunt: nam vt fuere debilitati, cœperunt mutuo cõtra ſe conuerti, ſeque inter ſe comedere. *Dum hęc ab aliis geruntur, pars, & quidẽ ſupra quã ferendo eſſent, oneratas naues conſcẽdit, ſoluitq;, explorata pariter magna tẽpeſtate. quæ res tamen nihil eis proderat. Nã Romani, vt videbãt eos pondere preſſos, ita vt parum ſupra aquam exſtarent, contra ferebãtur, irruebantque in eos diſperſos, vt vẽtus & tẽpeſtas tulerat; ita vt nullo facto prœlio nauali, perpetuo eorũ naues frangerent, earumque partem impellerent contis, partem roſtris cõfringerent, nõnullas impetu ſuo ſubuerterẽt. Illi, ſi maxime voluiſſent, tamẽ nihil poterant efficere: quod ſi conabantur fugere, aut ſubmergebantur, quod vẽtus erat vehemens; aut capti ab hoſtibus peribant. Hęc dum intuerentur ii qui erãt in vrbe, deos inuocabant magnis editis clamoribus: idq; faciebãt in variis locis, vt quiſq; in id ſpectaculũ inciderat. Sed poſtquam omnes ſuos vident penitus interire, tũ freqũtes gemitu complent omnia & lamentatione; ex eoque tẽpore, quod erat reliquũ diei, noctemque totam flent atque lamentantur. Tot enim erant tabulæ fractarũ nauiũ, vt earũ nonnullæ in inſulas & in Aſiã perferrentur; ex quib. illæ gentes cladem Byzantiorum, ante quã eam audirent, cognoſcerent. Poſtero die

multo maior fuit calamitas. nam vbi tempeſtas ceſſauit, mare proximum Byzantio, mortuis, fractiſque nauibus, & ſanguine refertum erat, atque horum partem in continentem eiecerat. Quibus perſpectis rebus, accepta clades multo grauior eſt viſa. Ita Byzantii inuiti ſtatim vrbis deditionem faciunt. Hac deditione facta, Romani, milites Byzantiorum, eoſq; omnes qui magiſtratū apud illos gerebant, occidunt, vno † pugile excepto, qui magnā opem tulerat Byzantiis, & Romanos magnis incommodis affecerat. Is enim cōfeſtim vnum ex militibus pugno percuſſit, & alteri calcibus inſultauit; vt ambo ea re cōmoti, ipſum interficerēt: id quod factum eſt. Capto Byzantio, Seuerus tantam lætitiam percepit, (is tum erat in Meſopotamia) vt militib. quos ſecum habebat, ita dixerit; *Tandem & Byzantiū cepimus.* Ciuitati abſtulit libertatem, eamque priuauit ſuis dignitatibus, fecitque tributariam, bonis ciuiū publicatis. Vrbem, omnemque regionem quæ erat ſub eius vrbis poteſtate, Perinthiis conceſſit. Hi Byzantio vſi ſunt vt vico, & a nullo genere iniuriæ temperauerunt.

Pyctes. Bl.

Quæ quamquā iure facere quodammodo viſus eſt Seuerus, tamē Byzantiis magno dolori fuit, quod mœnia vrbis euertit; propterea quod gloria priuarentur ea quam ex magnifica ipſorū oſtentatione conſequebantur. Idq; cum faceret Seuerus, magnum præſidium Romanorum, arcemque cōtra barbaros Ponti & Aſiæ ſubuertit. Ego quidē mœnia ita diruta ſpectaui, vt ſi ea barbari cepiſſent, non Romani: videramque ea cum adhuc ſtarent: eorumque ſonitum, quem edunt, audiuerā. In his ſeptem turres a portis Thraciis ædificatæ ſpectabāt ad mare: quarū reliquæ quidem per ſe vocales non ſunt: quod ſi quis in prima turri vocem emiſiſſet, aut lapidem in eam conieciſſet, tale erat in ea artificium ac machina, vt is ſtatim ſonus ad ſecundam, indeq; ad tertiam, & omnes deinceps non interceptus perferretur. Dū muri Byzantiorū ad hunc modum facti inſtructiq; obſiderentur, Seuerus gloriæ cupiditate inductus, exercitum contra barbaros Oſroenos, Adiabenos, & Arabas duxit. Sed poſtquam tranſiit Euphratem, ac terram hoſtilem inuaſit, factum eſt, cum ea regio natura ſit in ſumma inopia aquæ, ac tum magnis

τοῖς Βυζαντίοις ἐπὶ μεῖζον τὸ δεινὸν ηὐξήθη. ὡς γὰρ ὁ κλύδων ἐστορέσθη, πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ πρὸς τῷ Βυζαντίῳ καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν ναυαγίων καὶ τοῦ αἵματος ἐπληρώθη, πολλὰ δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν ἐξεβράσθη· ὥστε καὶ χαλεπώτερον ἐκ τῆς ὄψεως σφῶν τὸ δεινὸν αὐτοῦ τοῦ ἔργου φανῆναι. Παρέδοσαν μὲν οὖν αὐτίκα τὴν πόλιν καὶ ἄκοντες οἱ Βυζάντιοι. Ῥωμαῖοι δὲ, τοὺς μὲν στρατιώτας καὶ τοὺς ἐν τέλει διεχειρίσαντο πάντας, πλὴν τοῦ *πύκτου, ὃς πολλὰ τοὺς Βυζαντίους ὠφέλησε, καὶ τοὺς Ῥωμαίους ἔβλαψεν. οὗτος γὰρ τὸ σχῆμα πύξ τε παίσας τῶν στρατιωτῶν τινὰ, καὶ ἑτέρῳ λὰξ *ἐνθορὼν, ὅπως ὀργισθέντες διαφθείρωσιν αὐτὸν, προσαπώλετο. ὁ δὲ Σεβῆρος οὕτως ἥσθη ἐπὶ τῇ ἁλώσει τοῦ Βυζαντίου, ὡς καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ τότε ὢν, αὐτὸ τοῦτο εἰπεῖν, Εἵλομεν δὲ καὶ τὸ Βυζάντιον. ἔπαυσε δὲ τὴν πόλιν τῆς τε ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ πολιτικοῦ· καὶ δασμοφόρον ἀποφήνας, τάς τε οὐσίας τῶν πολιτῶν δημεύσας, αὐτήν τε καὶ τὴν χώραν αὐτῆς Περινθίοις ἐχαρίσατο· καὶ αὐτῇ ἐκεῖνοι οἷα κώμῃ χρώμενοι, οὐδὲν ὅ τι οὐχ ὕβριζον. Ταῦτα μὲν οὖν δικαίως πως ποιῆσαι ἔδοξε· τὰ δὲ δὴ τείχη τῆς πόλεως διαλύσας, ἐκείνους μὲν οὐδὲν πλέον τῆς στερήσεως τῆς δόξης, ἣν ἐκ τῆς ἐπιδείξεως αὐτῶν ἐκαρποῦντο, ἐλύπησε· τῶν δὲ δὴ Ῥωμαίων μέγα καὶ φυλακτήριον καὶ ὁρμητήριον πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀσίας βαρβάρους καθεῖλε. καὶ εἶδον ἐγὼ τά τε τείχη πεπτωκότα, ὥσπερ ὑπὸ ἄλλων τινῶν ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ῥωμαίων ἑαλωκότα· ἐτεθεάμην δὲ αὐτὰ καὶ ἑστηκότα, καὶ ἠκηκόειν αὐτῶν καὶ λαλούντων. ἑπτὰ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν Θρᾳκίων πυλῶν πύργοι καθήκοντες πρὸς τὴν θάλασσαν ἦσαν. τούτων δὲ εἰ μέν τις ἄλλῳ τῳ προσέμιξεν, ἥσυχος ἦν· εἰ δὲ δὴ τῷ πρώτῳ ἐνεβόησέ τινα, ἢ καὶ λίθον ἐνέρριψεν, αὐτός τε μηχανῇ τινι ἐλάλει, καὶ τῷ δευτέρῳ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν παρεδίδου· καὶ οὕτω διὰ πάντων ὁμοίως ἐχώρει, οὐδὲ ἐπετάραττον ἀλλήλους, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει πάντες, παρὰ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ὁ ἕτερος, τήν τε ἠχὴν καὶ τὴν φωνὴν διεδέχοντό τε καὶ παρεπέμποντο. Τοιαῦτα μὲν τὰ τῶν Βυζαντίων τείχη ἦν. Σεβῆρος δὲ, ἐν ᾧ ταῦτα ἐπολιορκεῖτο, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐπιθυμίᾳ δόξης ἐστράτευσε, τῶν τε Ὀσροηνῶν καὶ τῶν Ἀδιαβηνῶν καὶ τῶν Ἀρραβίων. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφράτην διαβὰς ἐς τὴν πολεμίαν ἐσέβαλεν, ἀνύδρου τῆς χώρας οὔσης, ἄλλως τε δὲ καὶ τότε πλέον ὑπὸ τοῦ

θέρους

θέρους ἐξικμασμένης, ἐκινδύνευσε παμπληθεῖς στρατιώτας ἀποβαλεῖν. κεκμηκόσι γὰρ αὐτοῖς ἐκ τῆς πορείας καὶ τοῦ ἡλίου καὶ κονιορτὸς ἐμπίπτων, ἰσχυρῶς ἐλύπησεν, ὥστε μήτε βαδίζειν μήτε λαλεῖν ἔτι δύνασθαι, τοῦτο δὲ μόνον φθέγγεσθαι, Ὕδωρ, ὕδωρ. ἐπεὶ δὲ ἀνεφάνη μὲν ἰκμάς, ἐξ ἴσου δὲ τῷ μὴ εὑρεθέντι ἀρχὴν, ὑπὸ [τῆς] ἀτοπίας ἦν ὁ Σεβῆρος, κύλικά τε ᾔτησε, καὶ τοῦ ὕδατος πληρώσας, ἁπάντων ὁρώντων ἐξέπιε. καὶ τότε μὲν οὕτω καὶ ἄλλοι τινὲς προσπιόντες ἀνερρώσθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Νίσιβιν ὁ Σεβῆρος ἐλθών, αὐτὸς μὲν ἐνταῦθα ὑπέμενε· Λάτερνον δὲ καὶ Κάνδιδον καὶ Λαῖτον εἰς τοὺς προειρημένους βαρβάρους ἄλλον ἄλλῃ ἀπέστειλε. καὶ ἐπερχόμενοι οὗτοι, τήν τε χώραν τῶν βαρβάρων ἐδῄουν, καὶ τὰς πόλεις ἐλάμβανον. Μέγα δὲ καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ Σεβήρῳ φρονοῦντι, ὡς καὶ πάντας ἀνθρώπους καὶ συνέσει καὶ ἀνδρίᾳ ὑπερβεβληκότι, πρᾶγμα παραδοξότατον συνηνέχθη. Κλαύδιος γάρ τις λῃστής, καὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Συρίαν κατατρέχων, καὶ πολλῇ διὰ τοῦτο σπουδῇ ζητούμενος, προσῆλθέ τε αὐτῷ ποτε μεθ' ἱππέων ὡς καὶ χιλίαρχός τις ὤν, καὶ ἠσπάσατο αὐτὸν καὶ ἐφίλησε· καὶ οὔτε εὐθὺς ἐφωράθη, οὔθ' ὕστερον συνελήφθη. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ τοὺς Σκύθας πολεμησείοντας βρονταί τε καὶ ἀστραπαὶ μετ' ὄμβρου, καὶ κεραυνοὶ βουλευομένοις σφίσιν ἐξαίφνης ἐμπεσόντες, καὶ τοὺς πρώτους αὐτῶν τρεῖς ἄνδρας ἀποκτείναντες, ἐπέσχον. Ὁ δὲ Σεβῆρος αὖθις τρία τέλη τοῦ στρατοῦ ποιήσας, καὶ τὸ μὲν τῷ Λαίτῳ, τὸ δὲ τῷ Ἀνυλίνῳ καὶ τῷ Πρόβῳ δούς, ἐπὶ τὴν *ἀρχὴν ἐξέπεμψε. καὶ οἱ μὲν ταύτην, τριχῇ εἰσβαλόντες, οὐκ ἀμογητὶ ἐχειροῦντο· ὁ δὲ Σεβῆρος, ἀξίωμα τῇ Νισίβει δούς, ἱππεῖ ταύτην ἐπέτρεψεν· ἔλεγέ τε μεγάλην τέ τινα χώραν προσκεκτῆσθαι, καὶ πρόβολον αὐτὴν τῆς Συρίας πεποιῆσθαι. ἐλέγχεται δὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ πολέμων ἡμῖν συνεχῶν, ὡς καὶ δαπανημάτων πολλῶν, αἰτία οὖσα. δίδωσι μὲν γὰρ ἐλάχιστα, ἀναλίσκει δὲ παμπληθῆ· καὶ πρὸς ἐγγυτέρους καὶ τῶν Μήδων καὶ τῶν Πάρθων προσεληλυθότες, ἀεὶ τρόπον τινὰ ὑπὲρ αὐτῶν μαχόμεθα. Τῷ δὲ Σεβήρῳ πόλεμος αὖθις, μήπω ἐκ τῶν βαρβαρικῶν ἀναπνεύσαντι, ἐμφύλιος πρὸς τὸν Ἀλβῖνον τὸν Καίσαρα συνηνέχθη. ὁ μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν τοῦ Καίσαρος αὐτῷ ἔτι ἐδίδου τιμήν, ἐπειδὴ τὸν Νίγρον ἐκποδὼν ἐποιήσατο, τά τε ἄλλα τὰ ἐνταῦθα ὡς ἐβούλετο κατεστήσατο· ὁ δὲ

ſolis ardorib. exſiccata atq; arida eſſet, vt Seuerus in periculū venerit ne magnam partem militum amitteret. Nā defeſſis de via, & calore ſolis vexatis, puluis tantam moleſtiam exhibebat, vt nec iam iter facere poſſent, nec loqui: hoc vnum verbum poterant efferre; *Aquam aquam*: * quæ vt inuenta eſt; Seuerus initio, perinde ac ſi ea non reperta eſſet; anxius, poculum poſtulauit; plenumque aquæ coram omnibus exhauſit: poſt hunc ceteri omnes biberunt, atque ita recreati ſunt. Poſtquam Niſibim venit, ibi ſubſtitit: Laternum vero, Candidum, & Lætum, contra barbaros, quos paulo ante dixi, miſit. qui cum primo * regiones illorum incēdiſſent, cepiſſentque vrbes, atque ob eā cauſam Seuerus magnifice ſe efferret, quaſi prudentia & magnitudine animi pręſtaret reliquis hominibus, maxime mirandum fuit, quod Claudius latro, qui Iudæam Syriamq; prædari cœperat, & ob eam cauſam ſtudioſe conquirebatur, ad Seuerum pro tribuno militum venit cum equitibus; eumq; complexus atque exoſculatus ſalutauit; neq; tamen ab eo agnitus, neq; captus vnquā eſt poſtea. Per id tempus Scythæ ſtatuebant bellum gerere; ſed eos, quo minus id facerent, deterruerūt tonitrua atq; fulgores cū imbri maximo. Cum enim de bello deliberarēt inter ſe, tres viri primarii fulmine percuſſi conciderunt. Seuerus rurſum exercitū in tres partes diſtribuit: quarum partium vni Lætum, alteri Anulinum, tertiæ Probum præfecit: dein eos † in diuerſas partes Imperii dimiſit; quod illi quāuis tripartito ſint aggreſſi, tamen ægre tuebantur. Seuerus Niſibi magnam dignitatem dedit; eamque vrbem commiſit equiti Romano: cumque dicere ſoleret, ſe magnam regionem adiunxiſſe Imperio, eamq; propugnaculum Syriæ effeciſſe; tamen re vera ex frequentibus bellis conſtat, illā nobis cauſam eſſe multorum ſumptuum; propterea quod pauca reddit, inſumitq; multa; quodq; nos ad Medos finitimos Parthosq; progreſſi, pro iis ſemper quodam modo pugnamus. Seuero autē nondum a bellis barbaricis reſpiranti, bellum ciuile cum Albino Cæſare coortum eſt; quod Seuerus ei, videlicet Nigro de medio ſublato, ceteriſque rebus ex ſententia conſtitutis, ne Cæſaris quidem honores tribuebat, cum

† Hęc in Grę co propter deprauatā vocē ἀρχὴν ſunt vitioſa.

interim Albinus etiã Imperatoriam dignitatem poſtularet. Quas ob cauſas toto orbe terrarum cõmoto, nos quidẽ Senatores quieſcebamus; quique non erant aperte in hunc aut illum propenſi, communicabãt ſecum pericula ac ſpes quas habebãt. Populus autẽ teneri non poterat quin hoc malum palam deploraret. Nam cum eſſet ante Saturnalia poſtremus dies ludorum Circenſium, ad quos maxima hominum multitudo cõfluxerat: cui ſpectaculo & ego interfui Cõſulis amici mei cauſa, audiuique diligẽter omnia quæ tum dicta ſunt; ita vt potuerim aliquid de iis certo ſcribere: cumque conueniſſent innumerabiles homines, vt ſupra dixi, ſpectabant curſus certantes inter ſe ſenos, vt factum fuerat Cleandri tẽporibus; atque interim neminem collaudabãt, vt erat conſuetudo: ſed poſtquam illi ſuos curſus confecerunt, ac aurigas ad alterum curſum aggredi oportuit; qui tacuerant ante, repente ſimul omnes maximo applauſu manuũ conclamant, populoque felicitatẽ ac ſalutem precantur, vrbem Romam reginam atq; immortalem vocant; atque vno ore, *Quouſque tandem*, inquiunt, *hæc patiemur? quouſque bello vexabimur?* Cumq; dixiſſent alia quædam eiuſdem generis, tandem exclamant hæc ita ſe habere: eoque facto ſe ad certamen equorum conuertunt. Id factum eſt afflatu aliquo diuino: neq; enim aliter tot milia hominum conclamare ſimul cœpiſſent, quaſi chorus edoctus diligentiſſime; neq; eadem verba integre, quaſi multùm ac diu meditata, pronuntiauiſſent. Nos quidem his rebus perturbari cœpimus, & maxime ꝙ ignis repẽtinus in aere, qua parte ſpectat ad Septemtrionem, eſt viſus, vt eo pleriq; totam vrbem comburi, multi cælum ipſum ardere exiſtimarent; quod cælo ſereno pluuia rori ſimillima, colorisq; argentei, in forũ Auguſti defluxit: quã ego etſi nõ vidi cum caderet; tamen, vt ceciderat, inueni; eaque ita vt ſi eſſet argentum, obliui*monetam ex ære; manſitque is color tres dies; quarto vero die, quidquid oblitum fuerat, euanuit. Iiſdem temporib. quidam Numerianus grãmaticus ex eorum numero qui pueros litteras docent, Roma, neſcio qua opinione adductus, in Galliam profectus eſt: vbi dum ſe Senatorem eſſe ſimulat, miſſumq; ab Seuero ad comparandum

καὶ τὴν * αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἐζήτει ὑπεροχήν. συγκινουμένης οὖν διὰ ταῦτα τῆς οἰκουμένης, ἡμεῖς μὲν οἱ βουλευταὶ ἡσυχίαν ἤγομεν, ὅσοι μὴ πρὸς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον φανερῶς ἀποκλίναντες, ἐκοινώνουν σφίσι καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἐλπίδων. ὁ δὲ δῆμος οὐκ ἐκαρτέρησεν, ἀλλ᾽ ἐκφανέστατα κατωδύρατο. ἦν μὲν γὰρ ἡ τελευταία πρὸ τῶν Κρονίων ἱπποδρομία· καὶ συνέδραμεν ἐς * αὐτὴν ἄπλετόν τι χρῆμα ἀνθρώπων. παρῆν δὲ καὶ ἐγὼ τῇ θέᾳ διὰ τὸν ὕπατον φίλον μου ὄντα, καὶ πάντα τὰ λεχθέντα ἀκριβῶς ἤκουσα· ὅθεν καὶ γράψαι [τι] περὶ αὐτῶν ἠδυνήθην. ἐγένετο δὲ ὧδε. συνῆλθον μὲν (ὥσπερ εἶπον) ἀμύθητοι, καὶ τὰ ἅρματα ἑξαχῶς ἁμιλλώμενα ἐθεάσαντο, (ὅπερ που καὶ ἐπὶ τοῦ Κλεάνδρου ἐγεγόνει) μηδὲν μηδένα τὸ παράπαν ἐπαινέσαντες, ὅπερ εἴθισται. ἐπειδή τε ἐκεῖνοί τε οἱ δρόμοι ἐπαύσαντο, καὶ ἔμελλον οἱ ἡνίοχοι ἑτέρου ἄρξασθαι, ἐνταῦθα * σιγήσαντες ἀλλήλους ἐξαίφνης, τάς τε χεῖρας πάντες ἅμα συνεκρότησαν, καὶ προσεπεβόησαν, εὐτυχίαν τῇ τοῦ δήμου σωτηρίᾳ αἰτούμενοι. εἶπόν τε τοῦτο· καὶ μετὰ τοῦτο τὴν Ῥώμην καὶ βασιλίδα καὶ ἀθάνατον ὀνομάσαντες, Μέχρι πότε τοιαῦτα πάσχομεν, ἐκέκραξαν, καὶ μέχρι ποῦ πολεμούμεθα; εἰπόντες δὲ ἄλλα τινὰ τοιουτότροπα, τέλος ἐξεβόησαν * ὅτι Ταῦτά ἐστι· καὶ πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν ἵππων * ἐξετράποντο. οὕτω μὲν ἔκ τινος θείας ἐπιπνοίας ἐνεθουσίασαν· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως τοσαῦται μυριάδες ἀνθρώπων οὔτε ἤρξαντο τὰ αὐτὰ ἅμα ἀναβοᾶν, ὥσπερ τις ἀκριβῶς χορὸς δεδιδαγμένος, οὔτ᾽ εἶπον αὐτὰ ἀπταίστως ὡς καὶ μεμελετημένα. ταῦτά τε οὖν ἔτι καὶ μᾶλλον ἡμᾶς ἐτάραττε, καὶ πῦρ αἰφνίδιον νυκτὸς ἐν τῷ ἀέρι τῷ πρὸς Βορρᾶν τοσοῦτον ὤφθη, ὥστε τοὺς μὲν τὴν πόλιν ὅλην, τοὺς δὲ καὶ τὸν οὐρανὸν αὐτὸν καίεσθαι δοκεῖν. ὃ δὲ δὴ μάλιστα θαυμάσας ἔχω, ψεκὰς ἐν αἰθρίᾳ ἀργυροειδὴς ἐς τὴν τοῦ Αὐγούστου ἀγορὰν κατερρύη. φερομένην μὲν γὰρ αὐτὴν οὐκ εἶδον, πεσούσης δὲ αὐτῆς ᾐσθόμην, καὶ κέρματά τινα ἀπ᾽ αὐτῆς χαλκᾶ κατηργύρωσα· ἃ καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὴν αὐτὴν ὄψιν εἶχε. τῇ γὰρ τετάρτῃ πᾶν τὸ * ἐπαλειφθὲν αὐτοῖς ἠφανίσθη. Νουμεριανός τις γραμματιστὴς τῶν τὰ * παιδία γράμματα διδασκόντων, ἐκ τῆς Ῥώμης ἐς τὴν Γαλατίαν, οὐκ οἶδ᾽ ὅ τι δόξαν αὐτῷ, ἀφορμηθεὶς, βουλευτής τε εἶναι τῶν Ῥωμαίων πλασάμενος, καὶ ἐπὶ στρατιᾶς ἄθροισιν ὑπὸ τοῦ Σεβήρου

πεμφθῆναι,

προσποιησάμενος, συνήγαγέ τινα βραχεῖαν πρῶτον ἰσχὺν, καὶ τινὰς τῶν τοῦ Ἀλβίνου ἱππέων διέφθειρε, καὶ ἄλλα τινὰ ὑπὲρ τοῦ Σεβήρου ἐνεανιεύσατο. ἀκούσας δὲ ὁ Σεβῆρος, καὶ νομίσας ὄντως τινὰ τῶν βουλευτῶν εἶναι, ἐπέστελλεν ἐπαινῶν τε αὐτὸν, καὶ δύναμιν κελεύων πλείονα προσλαβεῖν. καὶ ὃς, λαβὼν πλείονα δύναμιν, ἄλλα τε θαυμαστὰ ἐπεδείξατο, καὶ χιλίας καὶ ἑπτακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας δραχμῶν ἑλὼν, τῷ Σεβήρῳ ἔπεμψε. νικήσαντος δὲ τοῦ Σεβήρου, πρὸς αὐτὸν ἐλθὼν, οὔτ' ἀπεκρύψατό τι, οὔτ' ᾔτησεν ὡς ἀληθῶς βουλευτὴς γενέσθαι· καὶ τιμαῖς μεγάλαις πλούτῳ τε ἂν αὐξηθῆναι δυνηθεὶς, οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐν ἀγρῷ τινι, σμικρόν τι ἐφ' ἡμέραν λαμβάνων παρ' αὐτοῦ, διεβίω. Ὁ δὲ δὴ ἀγὼν τοῦ τε Σεβήρου καὶ τοῦ Ἀλβίνου πρὸς τῷ Λουγδούνῳ τοιόσδε ἐγένετο. πεντεκαίδεκα μὲν μυριάδες στρατιωτῶν σὺν ἀμφοτέροις ὑπῆρχον· παρῆσαν δὲ καὶ ἀμφότεροι τῷ πολέμῳ, ἅτε περὶ ψυχῆς θέοντες, καίτοι τοῦ Σεβήρου μηδεμιᾷ πω μάχῃ ἑτέρᾳ παραγεγονότος. ἦν δὲ [ὁ] μὲν Ἀλβῖνος καὶ τῷ γένει καὶ τῇ παιδείᾳ προέχων, ἅτερος δὲ πολέμια κρείττων καὶ δεινὸς στρατηγῆσαι. συνέβη δὲ τὸν Ἀλβῖνον προτέρᾳ μάχῃ νικῆσαι τὸν Λοῦπον τὸν τοῦ Σεβήρου στρατηγὸν ὄντα, καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ διαφθεῖραι στρατιωτῶν. ὁ δὲ τότε ἀγὼν, πολλὰς ἔσχεν ἰδέας τε καὶ τροπάς. τὸ μὲν γὰρ λαιὸν κέρας τοῦ Ἀλβίνου, ἡττήθη τε καὶ κατέφυγεν ἐς τὸ ἔρυμα· καὶ οἱ Σεβήρειοι στρατιῶται διώκοντες συνεσέπεσον, καὶ ἐκείνους τε ἐφόνευον, καὶ τὰς σκηνὰς διήρπαζον. ἐν δὲ τούτῳ οἱ περὶ τὸ δεξιὸν κέρας τεταγμένοι τοῦ Ἀλβίνου στρατιῶται, κρυπτὰς τάφρους ἔχοντες πρὸ αὐτῶν, καὶ ὀρύγματα γῇ ἐπιπολαίως κεκαλυμμένα, μέχρι μὲν ἐκείνων προήεσαν καὶ ἠκόντιζον πόρρωθεν, περαιτέρω δὲ οὐ προεχώρουν· ἀλλὰ καὶ ὡς δεδιότες ἀνέστρεφον, ὅπως ἐπισπάσωνται τοὺς ἐναντίους εἰς δίωξιν· ὃ δὴ ποτὲ καὶ ἐγένετο. ἀγανακτήσαντες γὰρ οἱ Σεβήρειοι πρὸς τὴν δι' ὀλίγου αὐτῶν ἐξόρμησιν, καὶ καταφρονήσαντες αὖ πρὸς τὴν ἐκ βραχέος ἀναφυγὴν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς, ὡς καὶ παντὸς τοῦ μεταιχμίου σφῶν ἐμβατοῦ ὄντος. καὶ γενόμενοι κατὰ τὰς τάφρους, παθήματι δεινῷ συνηνέχθησαν. οἵ τε γὰρ πρωτοστάται, καταρραγέντων εὐθὺς τῶν ἐξ ἐπιπολῆς ἐπικειμένων, ἐς τὰ ὀρύγματα ἐνέπεσον· καὶ οἱ ἐπιτεταγμένοι σφίσιν ἐμπίπτοντες αὐτοῖς, ἐσφάλλοντό τε καὶ κατέπιπτον· καὶ οἱ λοιποὶ δείσαντες, ἀνεχώρουν ὀπίσω· καὶ ἅτε ἐξαίφνης ἀναστρεφόμενοι, αὐτοί τε ἔπταιον, καὶ τοὺς ὑστάτους ἀνέτρεπον, ὥστε καὶ ἐς * φάλαγγα

exercitũ; primo paruas copias cogit, iiſq; conficit aliquot equites Albini, atq; alia multa ꝓ Seuero fortiter gerit. Quib. cognitis rebus, Seuerus ratus vere Senatorem eſſe, ad eum ſcripſit, collaudauitq; per litteras, & vt ſibi maiores copias cõpararet, iuſſit. Is maiore facto exercitu, præter cetera quæ præclare ac mirabiliter geſſit, miſit ad Seuerũ pecuniam quã coegerat ad † ſeptingenties ſeſtertiũ: poſt venit ad Seuerum potitum victoria, cumq; nihil celauit, neq; petiit ab eo vt ſe vere cooptaret in ordinẽ Senatorium. nam cũ magnos honores opeſq; conſequi potuiſſet, tamen noluit: ſed ruri cõtentus paruo, quod a Seuero in diem accipiebat, vitã egit. Prœlium vero Seueri & Albini apud Lugdunum ita factũ eſt. Erant vtriq; militum quinquaginta milia; aderatque præſens vterq; in bello, quaſi de capite certaretur: etſi Seuerus ante nulli prœlio interfuerat. Albinus, nobilitate & doctrina antecellebat: alter, ſciẽtia rei militaris, & peritia ducendi exercitus, potior erat. Accidit priore pugna, vt Albinus Lupũ vinceret vnũ ex ducib. Seueri, eumq; cũ magno militũ numero interficeret. Sed genus alterius pugnæ variũ fuit. nam cum primo ſiniſtrum cornu Albini victũ profugiſſet, eoſq; inſecuti Seueriani ſimul magno impetu facto trucidarent, atq; eorũ tẽtoria diriperent, milites Albini ii qui dextrũ cornu tenebant, habebantq; ante ſe cæcas foſſas, tecta ipſarum ſuperficie, ad eas vſq; progreſſi, iaculabantur eminus, neque longius progrediebãtur; ſed ſimulato maximo timore, ſtatim retrocedebãt, vt hoſtes ad inſequendũ ſe pellicerent: id quod euenit. Irati enim Seueriani, quod illi paruã irruptionem feciſſent, ac contemnẽtes quod ſubito fugiſſent, impetum fecerunt in ipſos; rati, campum qui inter vtramq; aciem medius erat, peruium eſſe: cumque ad foſſas veniſſent, cladem grauiſſimam acceperunt. nam primi fractis ſubito iis rebus quæ fuerant in ſuperficie poſitę, in foueas incidunt: qui proximi ſunt, offendunt, & ſuper illos corruũt: ceteri, dum retrocedũt timoris cauſa, videlicet improuiſo retro verſi, nõ ſolum ipſi impingunt, ſed etiam nouiſſimũ agmen conturbant, ita vt * in maximam &

aureorũ ſeptingẽta milia, *Bl.* mille ſeptingẽtas quinquaginta myriades drachmarum.

confuſam phalangem compellátur. Fuit horum, & eorum qui in foueas inciderunt, magna cædes, equorum pariter atque hominum. Præterea in hoc tumultu, qui inter vallem erant & foſſas, ſagittis teliſque transfixi concidebant. Qua re animaduerſa, Seuerus cum prætorianis cohortibus ad opem eis ferendam venit: tantumque abfuit vt illos auxilio iuuaret, vt etiam prætorianos fere perderet: ipſe quidem Seuerus amiſſo equo in periculum venit. Sed vt vidit ſuos omnes fugere, ſtatim diſciſſa chlamyde, diſtrictoque gladio in fugientes cõtendit, vt vel illi affecti pudore reuerterentur, vel vt ipſe vna cum iis occideretur. Itaque multi viſo Seuero cõſtiterunt ac reuerſi ſunt: qui repente conuerſi, ratiq; ſuos qui ſequebantur, hoſtes eſſe, magnum numerum eorũ pro Albinianis concidunt: poſt vero hoſtes inſequentes ſe, in fugam conuertunt; atque ad extremum ii equites qui cum Læto remanſerant, reliquos a latere adorti, omnes conficiunt. Nam Lætus, quamdiu pugna æqualis fuit, ſubſtitit, circumſpiciẽs atq; ſperans vtrumque periturum, ſibiq; reliquos vtrimque milites Imperium daturos. Sed poſteaquam Seuerum iam ſuperiorem eſſe cognouit, tãdem ad rem aggreſſus, Albinianos confecit. Itaque Seuerus victoria potitus eſt. In hoc prœlio exercitus populi Romani magnam cladem accepit, quod vtrimque innumerabiles ceciderint; ita vt victores magna ex parte hanc calamitatem lamentarentur, dum campum hominibus equiſq; mortuis plenũ viderent. Pars enim iacebat multis vulneribus cõciſa, multi nullis acceptis vulneribus coaceruabantur: tũ arma diſperſa atq; abiecta conſpiciebantur: tantaq; copia erat effuſi ſanguinis, vt in fluuios influeret. Albinus in domũ quandã ad Rhodanum cõfugerat; quam vt ſenſit ſeptam vndique cuſtodia teneri, mortẽ ſibi cõſciuit. Non enim ea refero quæ ſcripſit Seuerus, ſed ea quæ vere conſtat eſſe facta. Is, vt vidit corpus Albini, *vehemẽter ſibi gratulatus oculis linguaq;, reliquum quidem iuſſit abiici; caput autem miſit Romam, & cruci affixit.

αὖθις βαθείαν συνῶσαι. ἐγένετο δὴ τούτων τε καὶ τῶν εἰς τὰς τάφρους πεσόντων φόνος πολὺς ἀναμὶξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν. ἐν δὲ τῷ θορύβῳ τούτῳ, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς τε φάραγγος καὶ τῆς τάφρου, βαλλόμενοί τε καὶ τοξευόμενοι διεφθείροντο. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος, ἐπεκούρησε μὲν αὐτοῖς μετὰ τῶν δορυφόρων· τοσούτου δὲ ἐδέησεν αὐτοὺς ὠφελῆσαι, ὥστε καὶ τοὺς δορυφόρους ὀλίγου δεῖν προσαπώλεσε, καὶ αὐτὸς τὸν ἵππον ἀποβαλὼν ἐκινδύνευσεν. ὡς δὲ εἶδε φεύγοντας πάντας τοὺς ἑαυτοῦ, τὴν χλαμύδα περιρρηξάμενος, καὶ τὸ ξίφος σπασάμενος, ἐς τοὺς φεύγοντας εἰσεπήδησεν, ὅπως * ἢ αἰσχυνθέντες ὑποστρέψωσιν, ἢ καὶ αὐτὸς αὐτοῖς συναπόληται. ἔστησαν γοῦν τινὲς τοιοῦτον αὐτὸν ἰδόντες, καὶ ὑπέστρεψαν· καὶ τούτῳ τοῖς ἐφεπομένοις σφίσιν ἐναντίοι ἐξαίφνης φανέντες, συχνοὺς μὲν ἐκείνων, ὡς καὶ Ἀλβινείους, κατέκοψαν, πάντας δὲ τοὺς ἐπιδιώκοντας σφᾶς ἔτρεψαν. κ᾽ αὖθις ἐνταῦθα ἱππεῖς ἐκ πλαγίου οἱ μετὰ τοῦ Λαίτου ἐπελθόμενοι, τὸ λοιπὸν ἐξειργάσαντο. ὁ γὰρ Λαῖτος, ἕως μὲν ἀγχωμάλως ἠγωνίζοντο, περιεωρᾶτο, ἐλπίζων ἐκείνους τε ἀμφοτέρους ἀπολέσθαι, καὶ ἑαυτῷ τὸ κράτος τοὺς λοιποὺς στρατιώτας ἑκατέρωθεν δώσειν· ἐπεὶ δὲ εἶδεν ἐπικρατέστερα τὰ τοῦ Σεβήρου γιγνόμενα, προσεπελάβετο τοῦ ἔργου. Ὁ μὲν δὴ Σεβῆρος οὕτως ἐνίκησεν. ἡ δὲ δύναμις ἡ τῶν Ῥωμαίων ἰσχυρῶς ἔπταισεν, ἅτε ἀμφοτέρωθεν ἀναριθμήτων πεσόντων· καὶ πολλοὶ καὶ τῶν κρατησάντων ὠλοφύραντο τὸ πάθος. τό τε γὰρ πεδίον πᾶν μεστὸν νεκρῶν καὶ ἀνδρῶν καὶ ἵππων ἑωρᾶτο· καὶ αὐτῶν οἱ μὲν τραύμασι πολλοῖς κατακεχομμένοι, καὶ οἱ κρεουργηθέντες, ἔκειντο· οἱ δὲ, καὶ ἄτρωτοι ἐσεσώρευντο· τά τε ὅπλα ἔρριπτο, καὶ τὸ αἷμα πολὺ ἐρρύη, ὥστε καὶ ἐς τοὺς ποταμοὺς ἐσπεσεῖν. ὁ δ᾽ Ἀλβῖνος, καταφυγὼν ἐς οἰκίαν τινὰ πρὸς τῷ Ῥοδανῷ κειμένην, ἐπεὶ πάντα τὰ πέριξ φρουρούμενα ᾔσθετο, ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. λέγω γὰρ οὐχ ὅσα ὁ Σεβῆρος ἔγραψεν, ἀλλ᾽ ὅσα ἀληθῶς ἐγένετο. ἰδὼν δ᾽ οὖν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ πολλὰ μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς, πολλὰ δὲ τῇ γλώττῃ * χαρισάμενος, τὸ μὲν ἄλλο ῥιφῆναι ἐκέλευσε, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐς τὴν Ῥώμην πέμψας ἀνεσταύρωσεν. Ἐφ᾽ οἷς δῆλος γενόμενος ὡς οὐδὲν εἴη αὐτοκράτορος ἀγαθοῦ, ἔτι μᾶλλον ἡμᾶς τε καὶ τὸν δῆμον, οἷς ἐπέστελλεν, ἐξεφόβησεν. ἅτε γὰρ πάντος ἤδη τοῦ ὡπλισμένου κεκρατηκὼς,

His ex rebus cum perſpicuum fuit nihil eſſe in ipſo boni principis, tum vero multo magis nos populumque per litteras perterruit: quippe qui potitus omnibus armatis militibus,

ἐξέχεεν

ἐξέχεεν εἰς τοὺς ἀνόπλους πᾶν ὅσον ὀργῆς ἐς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου ἠθροίκει. μάλιστα δὲ ἡμᾶς ἐξέπληξεν ὅτι τοῦ τε Μάρκου υἱὸν καὶ τοῦ Κομμόδου ἀδελφὸν ἑαυτὸν ἔλεγε· τῷ τε Κομμόδῳ, ὃν πρώην ὕβριζεν, ἡρωϊκὰς ἐδίδου τιμάς. πρός τε τὴν βουλὴν λόγον ἀναγινώσκων, καὶ τὴν μὲν Σύλλου καὶ Μαρίου καὶ Αὐγούστου αὐστηρίαν τε καὶ ὠμότητα ὡς ἀσφαλεστέραν ἐπαινῶν, τὴν δὲ Πομπηίου καὶ Καίσαρος ἐπιείκειαν ὡς ὀλεθρίαν αὐτοῖς ἐκείνοις γεγενημένην κακίζων, ἀπολογίαν τινὰ ὑπὲρ τοῦ Κομμόδου ἐπήγαγε, καθαπτόμενος τῆς βουλῆς ὡς οὐ δικαίως ἐκεῖνον ἀτιμαζούσης, εἴγε καὶ αὐτῆς οἱ πλείους αἴσχιον βιοτεύουσιν. Εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, ἔφη, δεινὸν, ὅτι αὐτοχειρίᾳ ἐφόνευεν ἐκεῖνος θηρία, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν τις χθὲς καὶ πρώην ἐν Ὠστίοις ὑπατευκὼς γέρων δημοσίᾳ μετὰ πόρνης πάρδαλιν μιμουμένης ἔπαιζεν. ἀλλ' ἐμονομάχει νὴ Δία, ὑμῶν δὲ οὐδεὶς μονομαχεῖ· πῶς οὖν καὶ ἐπὶ τί τάς τε ἀσπίδας αὐτοῦ καὶ τὰ κράνη τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα ἐπρίαντό τινες; Ἀναγνοὺς δὲ ταῦτα, τριάκοντα μὲν καὶ πέντε ἀπέλυσε τῶν τὰ Ἀλβίνου φρονῆσαι αἰτιαθέντων, καὶ ὡς μηδεμίαν τὸ παράπαν αἰτίαν ἐσχηκόσιν αὐτοῖς προσεφέρετο· ἦσαν δὲ ἐν τοῖς πρώτοις τῆς γερουσίας. ἐννέα δὲ καὶ εἴκοσιν ἀνδρῶν θάνατον κατεψηφίσατο· ἐν οἷς ἄρα καὶ Σουλπικιανὸς ὁ τοῦ Περτίνακος πενθερὸς ἠριθμεῖτο. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος ἐστράτευσε κατὰ τῶν Πάρθων· ἀσχολουμένου γὰρ αὐτοῦ ἐς τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, ἐκεῖνοι ἀδείας λαβόμενοι, τήν τε Μεσοποταμίαν εἷλον, στρατεύσαντες παμπληθεί· καὶ μικροῦ καὶ τὴν Νίσιβιν ἐχειρώσαντο, εἰ μὴ Λαῖτος αὐτὴν, πολιορκούμενος ἐν αὐτῇ, διεσώσατο· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ πλεῖον ἐδοξάσθη, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα τά τε πολιτικὰ καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ δημόσια, καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ ἄριστος. ἀφικόμενος δὲ ἐς τὴν προειρημένην Νίσιβιν ὁ Σεβῆρος, ἐνέτυχε συῒ μεγίστῳ. ἱππέα τε γὰρ ἔκτεινεν ὁρμήσας καταβαλεῖν αὐτὸν προθυμούμενον, καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἰσχύϊ θαῤῥήσαντα· μόλις δ' ὑπὸ πολλῶν στρατιωτῶν συλληφθείς τε καὶ σφαγεὶς, τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντων τῶν συλλαβόντων αὐτὸν, τῷ Σεβήρῳ προσεκομίσθη.

Τῶν δὲ Πάρθων οὐ μεινάντων αὐτὸν, ἀλλ' οἴκαδε ἀναχωρησάντων, (ἦρχε δὲ αὐτῶν Οὐολόγαισος, οὗ ἀδελφὸς συνῆν τῷ Σεβήρῳ) πλοῖα κατασκευάσας ὁ Σεβῆρος ἐν τῷ Εὐφράτῃ, καὶ πλέων τε καὶ βαδίζων παρ' αὐτὸν, διὰ τὸ εἶναι λίαν ὀξύτατα καὶ ταχινὰ καὶ εὖ ἐσταλμένα, τῆς παρὰ τὸν Εὐφράτην ὕλης

euomebat apud inermes omnē irā, quam lōgo tēpore ante in ipſos conceperat. ſed & nobis timorem longe maximū fecit, cū ſe Marci filium, & Cōmodi fratrē diceret, & Cōmodo, in quem antea cōtumelioſus fuerat, heroicos honores daret. Nam cū haberet orationē in Senatu, extolleretq; Syllæ, Marii & Auguſti auſteritatem ac crudelitatē, veluti rem tutiſſimā; *modeſtiam aūt & humanitatē Pompeii atq; Cæſaris, vt rē illis ipſis pernicioſam, deprimeret, ad defendēdum Cōmodum proceſſit, increpās Senatum, q. immerito eum notaret ignominia: *Præſertim*, inquit, *cum pleriq. ex vobis multo viuant turpius. Nam ſi graue fuit*, inquit, *quod ille ſua manu feras occideret: nonne vnus ex vobis vir cōſularis, & iam grandis natu, heri & aliquot diebus ante, Oſtiæ cum meretrice imitante pardalim, publice colludebat? At gladiator erat Cōmodus? quaſi vero veſtrū gladiator ſit nemo. Cur igitur*, inquit, *nonnulli ex vobis ſcuta eius, galeaſq. aureas, quas ille habuerat, comparauerunt?* Hac oratione habita, quamquā viros xxxv ex iis, q. quod Albinū ſecuti eſſent, rei facti erant, abſoluit, iiſq; vſus eſt nō aliter atq; ſi omni culpa caruiſſent; (hi erant ex primis Senatorib.) tamen vigintinouem viros capite damnauit; in quorum numero fuit Sulpicianus Pertinacis ſocer. Poſt hęc bellum intulit Parthis, qui occupato in bellis ciuilibus Seuero, ſecuti Meſopotamiam ceperant, magnis copiis conductis: cepiſſentq; Niſibim, niſi Lætus eam, dum in ipſa obſideretur, conſeruaſſet: ex qua vrbe magnā gloriā eſt adeptus; præſertim cum in ceteris reb. ciuilibus publicis ac priuatis, belli paciſq; temporibus optimus vir eſſet. Poſtquam Seuerus Niſibim venit, aprum reperit maximum, *qui magno impetu equitem deiecerat ex equo, atq; interfecerat, dum is ſuis viribus cōfiſus, conaretur ipſum cōficere: tandem vero a triginta militibus captus cæſuſque, ad Seuerum perlatus eſt. Parthi, aduentu Seueri minime exſpectato, domū ſunt reuerſi. Præerat iis Vologæſus; cuius frater cū Seuero erat. Seuerus, ædificatis nauibus in Euphrate, in quibus nauigabat celeriter, (erāt enim ςeleres naues, & optime inſtructæ ꝓpter copiam materiæ, quam Euphrates &

finitima loca ſuppeditāt) omnia quæ ab illis parata fuerant; itemq; Seleuciam & Babylonem deſertas celeriter cepit; ac paulo poſt, Cteſiphontem; quam vrbem diripiendam reliquit militibus, & in ea cædem maximam fecit, cepitque ſuperſtitum hominum ad cētum milia. Vologæſum tamen non eſt inſecutus, neque Cteſiphōtem retinuit; ſed, tamquam ob id ſolum veniſſet vt eā diriperet, diſceſſit, coactus ignoratione locorum & inopia neceſſariarū rerum; reuerſusque eſt alia via, quod fœnū lignaque inuenta in ſuperiore itinere conſumpta eſſent. Pars pedeſtris exercitus, iter fecit ad ſuperiorē ripam Tigris: pars nauib. vecta eſt. Poſt hęc Seuerus, vt tranſiit in Meſopotam:ā, Atra, quæ non longe aberant, fruſtra adortus eſt. Quinetiam pleræq; machinæ ipſius exuſtæ ſunt; magnoque numero militū interfecto, multi ſaucii fuerunt: quamobrem inde caſtra mouit. Dum autem bellum gereret, iuſſerat occidi duos clariſſimos viros, Iuliū Criſpum tribunum prætorianorū militū, quod defeſſus belli laboribus, ac ira incitatus, 'cecinerat carmen Maronis, quo carmine vnus ex militibus Turni, qui bellum cum Ænea gerebant, dolet, nulla ratione magnum numerum hominū perire, vt Turnus Lauiniam in vxorem ducat: Valeriumq; militē, qui Criſpum accuſauerat, tribunū in eius locū deſignauit. Occiderat præterea Lætū, quod vir prudentiſſimus & militibus carus erat. hi enim, niſi Læto duce, ſe negabant militaturos. ' Cuius cædis cauſam imputauit militib⁹, quaſi cōtra voluntatē ſuam id facinus eſſent auſi: quippe veram cauſam nullā, niſi inuidiā habebat. Comparato magno commeatu, paratisq; machinis, iterum in Atra exercitum duxit. Graue enim eſſe ſtatuebat, captis ceteris, eam vrbem ſolam atq; in medio poſitam reſiſtere. Itaque in eam rē magnos ſumptus fecit, amiſitq; machinas omnes, præter eas quas Priſcū ſupra feciſſe diximus. Amiſit præterea milites complures: quippe etiā dum pabularentur, cędebantur, impetum faciente in ipſos celeriter barbaro equitatu Arabum, & Atrenis longiſſime iaculantibus, telaque ita coniicientibus machinis quibuſdā, vt ſepe

καὶ τὴν ἐκεῖσε χωρίων ἄφθονον διδούσης αὐτῷ τὴν τῶν ξύλων χορηγίαν, τὰ κατασκευασθέντα ταχέως, ⁕τήν τε Σελεύκειαν καὶ τὴν Βαβυλῶνα ἐκλειφθείσας ἔλαβε. Καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τὴν Κτησιφῶντα ἑλὼν, ἐκείνην τε πᾶσαν διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐφῆκε, φόνον τε ἀνθρώπων πλεῖστον εἰργάσατο, καὶ ζῶντας ἐς δέκα μυριάδας εἷλεν. Οὐ μέντοι οὔτε τὸν Οὐολόγαισον ἐπεδίωξεν, οὔτε τὴν Κτησιφῶντα κατέσχεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τοῦτο μόνον ἐστρατευκὼς ἵνα αὐτὴν διαρπάσῃ, ᾤχετο, τὸ μὲν ἀγνωσίᾳ τῶν χωρίων, τὸ δὲ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων. Ὑπέστρεψε δὲ καθ' ἑτέραν ὁδόν. τά τε γὰρ ξύλα καὶ ὁ χόρτος ὁ ἐν τῇ ⁕προτέρᾳ εὑρεθεὶς, κατανάλωτο. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν πεζῇ ἄνω παρὰ τὸν Τίγριν, οἱ δὲ καὶ ἐπὶ πλοίων ἀνεπορεύθησαν. Καὶ μετὰ τοῦτο ὁ Σεβῆρος τὴν Μεσοποταμίαν διαβὰς, ἐπειράθη μὲν καὶ τῶν Ἄτρων οὐ πόρρω ὄντων, ἐπέρανε δὲ οὐδέν· ἀλλὰ καὶ τὰ μηχανήματα κατεκαύθη, καὶ στρατιῶται συχνοὶ μὲν ἀπώλοντο, πάμπολλοι δὲ καὶ ἐτρώθησαν. ἀπανέστη οὖν ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνέζευξεν ὁ Σεβῆρος. Ἐν ᾧ δὲ ἐπολέμει, δύο ἄνδρας τῶν ἐπιφανῶν ἀπέκτεινεν, Ἰούλιον Κρίσπον χιλιαρχοῦντα δορυφόρων· ὅτι ἀχθεσθεὶς τῇ τοῦ πολέμου κακώσει, ἔπος τι τοῦ ⁕Μάρωνος ποιητοῦ παρεφθέγξατο, ἐν ᾧ ἐκεῖνῳ στρατιώτης τις τῶν μετὰ Τούρνου τῷ Αἰνείᾳ ἀντιπολεμούντων, ὀδυρόμενος καὶ λέγων ὅτι, Ἵνα δὴ τὴν Λαβινίαν ὁ Τοῦρνος ἀγάγηται, ἡμεῖς ἐν οὐδενὶ λόγῳ παραπολλύμεθα· καὶ τὸν κατηγορήσαντα αὐτοῦ στρατιώτην Οὐαλέριον, χιλίαρχον ἀντ' αὐτοῦ ὁ Σεβῆρος ἀπέδειξεν. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν Λαῖτον, ὅτι τε φρόνημα εἶχε, καὶ ὅτι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἠγαπᾶτο· καὶ οὐκ ἄλλως στρατεύσεσθαι ἔλεγον, εἰ μὴ Λαῖτος αὐτῶν ἡγοῖτο. καὶ τούτου τὸν ⁕φόνον, διότι οὐκ εἶχε φανερὰν αἰτίαν, εἰ μὴ τὸν φθόνον, τοῖς στρατιώταις ⁕προσεπῆπτεν, ὥσπερ παρὰ γνώμην αὐτοῦ τοῦτο τετολμηκόσιν. Αὐτὸς δὲ πάλιν ἐπὶ τὰ Ἄτρα ἐστράτευσε, πολλὰ μὲν σιτία παρασκευάσας, πολλὰ δὲ καὶ μηχανήματα ἑτοιμασάμενος. καὶ γὰρ δεινὸν ἐποιεῖτο, τῶν ἄλλων κεχειρωμένων, μόνην ταύτην ἐν μέσῳ κειμένην ἀντέχειν. καὶ ἀπώλεσε καὶ χρήματα πλεῖστα, καὶ τὰ μηχανήματα πάντα, πλὴν τῶν Πρισκείων, ὡς ἀνωτέρω ἔφην· καὶ σὺν τούτοις καὶ στρατιώτας πολλούς. συχνοὶ μὲν γὰρ καὶ ἐν ταῖς προνομαῖς ἐφθείροντο, τῆς βαρβαρικῆς ἵππου (φημὶ δὴ τῆς τῶν Ἀράβων) πανταχοῦ τε ὀξέως καὶ σφοδρῶς ἐπιπιπτούσης αὐτοῖς· καὶ οἱ Ἀτρηνοὶ ἐξικνοῦντο μὲν καὶ ταῖς τοξείαις ἐπὶ μακρότατον. καὶ γὰρ ἐκ μηχανῶν βέλη τινὰ ἐξέπεμπον, ὥστε πολλοὺς

καὶ τῶν

καὶ τῶν τοῦ Σεβήρου ὑπασπιστῶν βαλεῖν, συνδύο τε αὐτῶν βέλη ὑπὸ τὴν αὐτὴν ῥύμην ἱέντων, πολλαῖς τε ἅμα χερσὶ καὶ πολλοῖς τοξεύμασι βαλλόντων· πλεῖστον δὲ ὅμως ἐκάκωσαν αὐτοὺς ἐπεὶ τῷ τείχει προσέμιξαν, καὶ πολὺ πλεῖον ἐπεὶ καὶ διέρρηξαν τι αὐτοῦ· τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ νάφθα τὸ ἀσφαλτῶδες ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἄνω μοι γέγραπται, *ἀφιέντες σφίσι, τά τε μηχανήματα καὶ τοὺς στρατιώτας πάντας, οἷς ἐπεβλήθη, κατέπρησαν· καὶ αὐτὰ ὁ Σεβῆρος ἀπὸ βήματος ὑψηλοῦ ἐθεώρει. πεσόντος δέ πῃ τοῦ ἔξωθεν περιβόλου, καὶ τῶν στρατιωτῶν πάντων προθυμουμένων ἐς τὸν λοιπὸν ἐσβιάσασθαι, ἐκώλυσεν αὐτοὺς ὁ Σεβῆρος τοῦ πρᾶξαι, πρὸς πανταχόθεν τὸ ἀνακλητικὸν σημανθῆναι κελεύσας. δόξα τε γὰρ τοῦ χωρίου, ὡς καὶ πάμπολλα τά τε ἄλλα χρήματα καὶ τὰ τοῦ ἡλίου ἀναθήματα ἔχοντος, μεγάλη ἦν, καὶ προσεδόκησεν ἐθελοντὶ τοὺς Ἀῤῥαβίους, ἵνα μὴ βίᾳ ἁλόντες ἀνδραποδισθῶσιν, ὁμολογήσειν. μίαν γοῦν διαλιπὼν ἡμέραν, ὡς οὐδεὶς αὐτῷ ἐπεκηρυκεύσατο, προσέταξεν αὖθις τοῖς στρατιώταις τῷ τείχει, καίπερ ἀνοικοδομηθέντι νυκτός, προσβαλεῖν. καὶ αὐτῷ τῶν μὲν Εὐρωπαίων τῶν δυναμένων τι κατεργάσασθαι, οὐδεὶς ἔτ' ὀργῇ ὑπήκουσεν· ἕτεροι δὲ δὴ Σύροι, ἀναγκασθέντες ἀντ' αὐτῶν προσβαλεῖν, κακῶς ἐφθάρησαν. καὶ οὕτω Θεὸς ὁ ῥυσάμενος τὴν πόλιν, τοὺς μὲν στρατιώτας δυνηθέντας ἂν εἰς αὐτὴν εἰσελθεῖν, διὰ τοῦ Σεβήρου ἀνεκάλεσε, καὶ τὸν Σεβῆρον αὖ βουληθέντα αὐτὴν μετὰ τοῦτο λαβεῖν, διὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκώλυσεν. οὕτω γοῦν ὁ Σεβῆρος ἐπὶ τούτοις διηπορήθη, ὥστε τινὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὑποσχομένου αὐτῷ, ἐάν γε αὐτῷ *δώσῃ πεντακοσίους καὶ πεντήκοντα μόνους τῶν Εὐρωπαίων στρατιωτῶν, ἄνευ τοῦ τῶν ἄλλων κινδύνου τὴν πόλιν ἐξαιρήσειν, ἔφη πάντων ἀκουόντων, Καὶ πόθεν τοσούτους στρατιώτας ἔχω; πρὸς τὴν ἀπείθειαν τῶν στρατιωτῶν τοῦτο εἰπών. Εἴκοσι δ' οὖν ἡμέρας τῇ πολιορκίᾳ προσεδρεύσας, ἐς τὴν Παλαιστίνην μετὰ τοῦτο ἦλθε, καὶ τῷ Πομπηίῳ ἐνήγισεν. Ἐλθὼν δὲ καὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον, πᾶσάν τε εἶδε, καὶ ἐπολυπραγμόνησε πάντα καὶ τὰ πάνυ κεκρυμμένα. ἦν γὰρ οἷος μηδὲν μήτε ἀνθρώπινον μήτε θεῖον ἀδιερεύνητον καταλιπεῖν. κἀκ τούτου τά τε βιβλία πάντα τὰ ἀπόρρητόν τι ἔχοντα, ὅσα καὶ εὑρεῖν ἠδυνήθη, ἐκ πάντων (ὡς εἰπεῖν) τῶν ἀδύτων ἀνεῖλε καὶ τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου μνημεῖον συνέκλεισεν, ἵνα μηδεὶς ἔτι μήτε τὸ σῶμα τούτου ἴδῃ, μήτε τὰ

ſatellites Seueri proſternerēt. nā vno impulſu bina tela emittebāt, coniiciebanturq; multa manibus & arcubus multorū: ſed maximū damnum intulerunt Seuerianis, cū propius ad muros accederēt: multo vero maius, cū aliquā eius partē diruiſſent. Tū enim naphtha, quod ex genere bituminis eſſe ſupra dictū eſt, cōiecerunt in eos: quo machinæ, militesq; omnes quos attigit, conflagrauerunt: atq; hæc Seuer⁹ ſpectabat ex * ſuperiore loco. Cū aūt pars aliqua muri corruiſſet extrinſecus, vellentq; cuncti milites promptis animis reliquū inuadere, Seuerus ꝓhibuit ne id facerent, iuſſitq; palā vbiq; canere receptui; propterea ꝙ magna erat opinio, grandē pecuniā, & Solis donaria in eo oppido repoſita eſſe: ſperabatq; Arabas, ne vi capti redigerētur in ſeruitutem, * hūc theſaurū perfacile indicaturos. Sed vno interiecto die, poſtquā videt ad ſe legatos ab Atrenis nō venire, vt deditionem facerēt, imperauit militibus, vt in murū (quamquā noctu inſtauratus fuerat) irrumperent. Cui dū nemo ex militibus Europæis qui poterant aliquid perficere, parēre voluit, Syri coacti pro illis irruptionē facere, magnam cladem acceperunt. Itaque Deus vrbē liberauit, qui per Seuerū reuocauit milites, cū poſſent in ipſam ingredi; & Seuerum cupientem eandem poſtea capere, per milites prohibuit. Quamobrem Seuerus tā anxio fuit animo & hæſitabūdo, vt cū ab eo vnus ex ducib. ipſius tātummodo peteret quingētos quinquaginta milites Europæos, ſeq; ſine reliquorū periculo vrbē capturū polliceretur, ita cunctis audientib. reſponderit; *Vnde*, inquit, *tot milites habebo?* Id ab eo propterea dictum eſt, quod milites dicto audientes non eſſent. Cum autem tenuiſſet illā vrbem obſeſſam ſpatio xx dierum, venit in Palæſtinam, ac Pompeio parentauit. Inde profectus in Ægyptū, totam regionem vidit, occultasque res in ea & penitus abditas conquiſiuit. Nihil enim fuit diuinarū aut humanarum rerum, quod ille nō voluerit perſcrutari: præterea libros omnes in quib. arcana continentur, quotquot potuerunt inueniri, fere ex omnib. adytis ſuſtulit. Clauſit monumentū Alexandri, ne quiſquā corpus eius videret in poſterū, neve ea quæ

In ipſo ſcripta erant, legeret. Quæ cũ ab eo facta ſint, mihi non eſt neceſſe ſcribere cetera quæ ad Ægyptũ pertinent: quamquam ea quæ de Nilo habeo multis rationibus perſpecta atque cognita, iure poſſum referre. Is ex monte Atlante certo fluit; qui mons eſt in Macennitide, non longe ab Oceano, qua parte ſpectat ad occaſum Solis: mons eſt lõge omnium altiſsimus, quem poetæ ob eam cauſam columnã cæli eſſe dixerunt: nam ad ſummum eius verticem nemo aſcendit vnquam, neque culmina videre potuit. quamobrem plenus eſt perpetuis niuibus; ex quibus æſtate magnam copiam aquæ emittit, cum alioqui ad radices vndiq; paludes habeat, quæ tunc multo fiunt maiores, augeturq; Nilus, ꝓpterea quod fons eius eſt; vt ex crocodilis, ceteriſque quæ vtrobiq; naſcuntur, coniicitur.* Neq; vero mirari quiſquam debet, ſi nos ea diximus quæ ſunt a veteribus Græcis ignorata. Nam Macennitæ propter Mauritaniam inferiorẽ habitant; multiq; ex iis qui illic bella gerunt, ad Atlantem perueniunt. ſed de his hactenus. Interea Plautianus, cuius erat *apud Seuerũ maxima auctoritas, quique præfecti poteſtatem habebat, eratq; omnium hominum potẽtiſsimus, morte affecit magnum numerum priuatorum hominum, & optimatum. Is erat homo inexplebili cupiditate: omnia enim petebat ab omnibus, & capiebat omnia; nullãq; gentem, nullam ciuitatem reliquit, quam nõ prædaretur: cumq; cuncta diriperet vndequaq;, ea congerebat domum ſuam; multoq; plura munera ab omnibus ad eum, quam ad Seuerum mittebãtur. Poſtremo equos Solis tigrib. ſimillimos ex inſulis maris rubri, miſsis cẽturionibus furatus eſt. hoc enim vno *infinitam eius cupiditatem videor oſtendiſſe. Quamquam & illud addendũ videtur, centũ ciues Romanos *nobiles viros domi ab eo exciſos eſſe; id quod nemo noſtrũ ante quam ipſe moreretur, intellexerat. Quibus ex reb. percipi poteſt, quãta fuerit hominis peruerſitas atq; potẽtia. Excidit autẽ non ſolum pueros & adoleſcentes, ſed etiam viros, quorũ nonnullis vxores erãt: idq; fecit vt Plautilla filia eius, quam poſtea Antoninus vxorem duxit, haberet magnũ eunuchorum famulatum. Nos quidẽ eoſdem homines eunuchos, maritos, patres, priuatos teſtibus,

ἐν ἐκείνοις γεγραμμένα ἀναλέξηται. Καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ἐποίει. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Αἰγύπτου οὐδὲν δέομαι γράφειν· ὃ δὲ δὴ περὶ τοῦ Νείλου πολλαχόθεν ἀκριβώσας ἔχω, δικαιότατός εἰμι εἰπεῖν. ἐκ γὰρ τοῦ Ἄτλαντος τοῦ ὄρους σαφῶς ἀναδίδοται· τοῦτο δέ ἐστιν ἐν τῇ Μακεννίτιδι παρ' αὐτῷ τῷ Ὠκεανῷ πρὸς ἑσπέραν, καὶ ὑπεραίρει πολὺ πλεῖστον ἀπάντων ὀρῶν· ὅθεν οἱ ποιηταὶ κίονα αὐτὸν τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἔφησαν. οὔτε γὰρ ἀνέβη πώποτέ τις ἐπ' ἄκρον αὐτοῦ, οὔτε τὰς κορυφὰς αὐτοῦ εἶδε. χιόνος τε οὖν ἀεὶ διὰ ταῦτα πεπλήρωται, καὶ τὸ ὕδωρ ἐξ αὐτῆς παμπληθὲς ὑπὸ τὸ θέρος ἀφίησιν. ἔστι μὲν καὶ ἄλλως ἑλώδη πάντα τὰ περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ, τότε δὲ ἐπὶ μᾶλλον πληθύνεται, *καὶ ἐκ τούτου τὸν Νεῖλον τὴν ὡραίαν ἐπαύξει. πηγὴ γάρ ἐστιν αὐτοῦ, ὥσπερ που καὶ τοῖς κροκοδείλοις καὶ ἄλλοις ἑκατέρωθι ὁμοίως γινομένοις τεκμηριοῦται. καὶ *θαυμάσῃ μηδεὶς εἰ τὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἄγνωστα ἐξηρήκαμεν. πλησίον γὰρ οἱ Μακεννῖται τῇ Μαυριτανίᾳ τῇ κάτω οἰκοῦσι, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκεῖ στρατευομένων καὶ πρὸς τὸν Ἄτλαντα ἀφικνοῦνται. Τοῦτο μὲν οὕτως ἔχει. Πλαυτιανὸς δὲ, παραδυναστεύων τῷ Σεβήρῳ, καὶ τὴν *ἐπαρχικὴν ἔχων ἐξουσίαν, πλεῖστά τε ἀνθρώπων καὶ μέγιστα δυνηθεὶς, πολλοὺς μὲν τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν καὶ ὁμοτίμων αὐτῷ ἐθανάτωσε· πάντων γὰρ ἐπεθύμει, καὶ πάντα παρὰ πάντων ᾔτει, καὶ πάντα ἐλάμβανε· καὶ οὔτε ἔθνος οὐδὲν οὔτε πόλιν οὐδεμίαν ἀσύλητον εἴασεν· ἀλλὰ πάντα δὴ καὶ πανταχόθεν ἥρπαζε, καὶ συνεφόρει· καὶ πολὺ πλείονα αὐτῷ ἢ τῷ Σεβήρῳ πάντες ἔπεμπον. καὶ τέλος, ἵππους ἡλίῳ τιγροειδεῖς ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ νήσων, πέμψας ἑκατοντάρχους, ἐξέκλεψεν. ἓν γὰρ τοῦτο εἰπὼν, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιεργίαν καὶ τὴν ἀπληστίαν δεδηλωκέναι νομίζω. καίτοι καὶ ἐκεῖνο προσθήσω, ὅτι ἀνθρώπους ἑκατὸν εὐγενεῖς Ῥωμαίους ἐξέτεμεν οἴκοι. καὶ τοῦτο οὐδεὶς ἡμῶν πρὶν τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν ᾔσθετο. πᾶσαν γὰρ ἐκ τούτου τήν τε παρανομίαν αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν ἄν τις καταμάθοι. ἐξέτεμε δὲ οὐ παῖδας μόνον, εἴτε μειράκια, ἀλλὰ καὶ ἄνδρας, καὶ ἔστιν οὓς αὐτῶν καὶ γυναῖκας ἔχοντας, ὅπως ἡ *Πλαυτίλλα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ (ἣν ὁ Ἀντωνῖνος μετὰ ταῦτ' ἔγημε) δι' εὐνούχων τήν τε ἄλλην θεραπείαν ἔχῃ. καὶ εἴδομεν τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους εὐνούχους τε καὶ ἄνδρας, καὶ πατέρας *ἀόρχεις,

ἐκτομίας

ἐκτομίας τε καὶ πωγωνίας. ἀφ' οὗ δὴ οὐκ ἀπεικότως ὑπὲρ πάντας τὸν Πλαυτιανὸν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς αὐτοκράτορας ἰσχῦσαι ἄν τις εἴπῃ. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἀνδριάντες αὐτοῦ * εἰκόνες οὐ μόνον πολλῷ πλείους, ἀλλὰ καὶ μείζους τῶν ἐκείνων, οὐδ' ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ, οὐδ' ὑπὸ ἰδιωτῶν * ἤδη μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς γερουσίας ἀνετέθειντο. τήν τε τύχην αὐτοῦ πάντες οἱ στρατιῶται καὶ οἱ βουλευταὶ ὤμνυσαν, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ δημοσίᾳ ἅπαντες ηὔχοντο. αἴτιος δὲ τούτων αὐτὸς ὁ Σεβῆρος μάλιστ' ἐγένετο· ὃς οὕτως αὐτῷ ὑπεῖκεν ἐς πάντα, ὥστ' ἐκεῖνον μὲν ἐν αὐτοκράτορος, αὐτὸν δὲ ἐν ἐπάρχου μοίρᾳ εἶναι. τά τε γὰρ ἄλλα. καὶ ὁ μὲν, πάνθ' ἁπλῶς ὅσα ὁ Σεβῆρος καὶ ἔλεγε καὶ ἔπραττεν, ᾔδει· τῶν δὲ δὴ τοῦ Πλαυτιανοῦ ἀπορρήτων οὐδεὶς οὐδὲν ἠπίστατο. τήν τε θυγατέρα αὐτοῦ τῷ υἱεῖ ἐμνήστευσε, πολλὰς καὶ σεμνὰς κόρας παραλιπών· ὕπατόν τε ἀπέδειξε, καὶ διάδοχον τῆς αὐταρχίας (ὡς εἰπεῖν) ἔχειν ηὔξατο. καί ποτε καὶ ἐπέστειλε, Φιλῶ τὸν ἄνδρα, ὥστε καὶ εὔχεσθαι προαποθανεῖν αὐτοῦ. ἠνείχετό γέ τοι ὁρῶν καὶ ἐν ταῖς καταλύσεσιν αὐτὸν ταῖς κρείττοσιν αὐλιζόμενον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἀμείνω καὶ ἀφθονώτερα αὐτοῦ ἔχοντα. ὥστε δεηθείς ποτε ἐν τῇ Νικαίᾳ τῇ πατρίδι μου κεστρέως, οὓς ἡ λίμνη μεγάλους ἐκτρέφει, παρ' ἐκείνου μετεπέμψατο. ὅθεν εἰ καί τι ἐπὶ μειώσει τῆς δυναστείας αὐτοῦ ποιεῖν ἐδόκει, ἀλλ' ἔκ γε τῶν ἐναντίων πολὺ καὶ μειζόνων καὶ λαμπροτέρων ὄντων, καὶ ἐκεῖνο πᾶν ἀπημβλύνετο. ποτὲ γοῦν τοῦ Σεβήρου ἐν Τυανοῖς νοσήσαντα αὐτὸν ἐπισκεψομένου, οἱ στρατιῶται οἱ περὶ τὸν Πλαυτιανὸν ὄντες, οὐκ εἴασαν τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ συνεσελθεῖν· * ὅτι τὰς δίκας τὰς ἐπ' αὐτοῦ λεγομένας διατάττων, κελευσθείς ποτε ὑπὸ τοῦ Σεβήρου σχολάζοντος δίκην τινὰ εἰσαγαγεῖν, οὐκ ἠθέλησεν, εἰπὼν ὅτι Οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι, ἂν μὴ Πλαυτιανός μοι κελεύσῃ. καὶ οὕτω καὶ εἰς τὰ ἄλλα πάντα ὁ Πλαυτιανὸς αὐτοῦ κατεκράτει, ὥστε καὶ τὴν Ἰουλίαν τὴν Αὔγουσταν πρὸς τὸν Σεβῆρον ἀεὶ διέβαλλεν, ἐξετάσεις τε κατ' αὐτῆς, καὶ βασάνους κατ' εὐγενῶν γυναικῶν ποιούμενος. καὶ ἡ μὲν αὐτή τε φιλοσοφεῖν διὰ ταῦτ' ἤρξατο, καὶ σοφισταῖς συνημέρευεν· ὁ δὲ δὴ Πλαυτιανὸς, ἀσωτότατός τε ἀνθρώπων γενόμενος, ὥστε καὶ εὐωχεῖσθαι ἅμα καὶ ἐμεῖν, ἐπεὶ μηδὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν τε σιτίων καὶ τοῦ οἴνου πέψαι ἠδύνατο· καὶ τοῖς μειρακίοις ταῖς τε κόραις οὐκ ἄνευ διαβολῆς χρώμενος, τῇ γυναικὶ τῇ ἑαυτοῦ οὔθ'

exſectos, & barbatos vidim⁹. Ex quo nō iniuria dici poteſt, Plautianum omnib. hominib⁹, atq; adeo ipſis principib. Romanis potentiorē fuiſſe. Etenim præter cetera ſtatuæ ei multo plures & maiores, quā illis, nō ſolum in aliis ciuitatibus, ſed etiā Romę; neque tantum a priuatis ciuibus, ſed etiā ab ipſo Senatu collocatæ ſunt. Per fortunam eius iurabāt cuncti milites ac Senatores: proq; eius ſalute publice ſupplicabatur. In cauſa harū rerum fuerat potiſſimum Seuerus, qui ei ita permiſerat omnia, vt ille Imperatoris, ipſe præfecti loco eſſet. quidquid enim diceret aut ageret Seuerus, id ille perſpectum habebat: arcana vero Plautiani ſciebat nemo. Huius filiam Seuerus filio ſuo in matrimoniū dedit, poſthabitis multis virginib. nobiliſſimis atq; pulcherrimis: ipſumque Plautianū deſignauit Conſulem; quē fere cupiebat ſucceſſorē Imperii relinquere. Nam ita de eo ſcripſit in epiſtola quadam: *Virum diligo; vt cupiam eum mihi eſſe ſuperſtitem*: patiebaturq; illum recipi in potiora diuerſoria, reſq; ad victū neceſſarias meliores habere, & copioſiores. Itaq; cum aliquando Nicææ, quæ mea eſt patria, mugilem poſtularet, quos maximos ille fert lacus, miſit qui a Plautiano peterent, acceptumq; ab eo ad ſe perferrēt. Quod ſi ad cōminuendam eius potentiā videbatur nonnulla facere; tamen his contrariis, multoque maioribus & clariorib. rebus cetera omnia obſcurabātur. Quocirca Tyanis cum Seuerus Plautianum ægrotātem viſitaret, milites Plautiani non ſunt paſſi eos qui Seuerum cōſequebantur, vna ingredi. Et quidam cum actiones haberet, iuſſus a Seuero, cū eſſet otioſus, vt aliquā actionem intēderet, *Non poſſum*, inquit, *niſi Plautianus mihi iuſſerit*. adeo potentior erat Seuero in rebus omnibus, vt etiam apud eum Iuliam Auguſtam ſemper calumniatus ſit, * & in eam, ac de matronis nobilibus, tormentis quæſiuerit. quæ dum ob eā cauſam philoſopharetur, & tēpus cū Sophiſtis transigeret, Plautianus homo profuſa luxurie vomebat in conuiuiis, quod nihil poſſet propter cibi viniq; maximā copiā concoquere: puerisq; ac puellis non ſine magno probro vtebatur; cum tamen vetaret vxori ſuæ vt ne-

minem aſpiceret, neque ſineret vllo pacto vt ab aliquo, ne ab ipſo quidem Seuero aut Iulia, conſpiceretur. Per id tempus factū eſt mulierum certamē; in quo tanta* cōuenerat multitudo athletarum, vt mirarērur omnes, quemadmodum eos ſtadiū caperet. In quo certamine cum mulieres crudeliſſime pugnauiſſent, eſſentq; ob eā cauſam ceteras nobiliſſimas fœminas conuitiis conſectatæ, cautū eſt ne qua mulier vſquā in reliquū tempus munerib. gladiatoriis fungeretur.

Cū vero eſſent ſtatuæ cōplures factæ Plautiano, (oportet .n. res geſtas exponere) Seuerus iniquo animo ferēs tantam ſtatuarū multitudinē, conflare quadā ex eis cœpit. Qua de cauſa rumor fuit in pleriſque ciuitatibus, ipſum Plautianum oppreſſum eſſe, & penitus interiiſſe, multiq; ſtatuas eius conciderunt; de quibus poſtea ſupplicium eſt ſumptum. In eorū numero fuit Racius Cōſtans, vir clariſſimus qui Sardiniæ præerat. Quarū rerum ego mētionem feci, propterea quod cum orator, qui Conſtantem accuſauit, multa dixiſſet, atq; illud in primis, *Cælum ruere citius poſſe, quam Plautiano damnum a Seuero inferri*: quib. rebus, atq; iis quæ ſunt eiuſdem generis, dicente illo, fides haberi poterat merito: cumque Seuerus audacter nobis, qui vna iudices eramus, cōfirmaſſet, nō poſſe vllum malum ab ſe Plautiano accidere; nō tamen perpetuo floruit Plautianus; ſed intra annum occiſus eſt, cunctæq; ſtatuæ ipſius diſſipatę ſunt. Antequam autem id fieret, cetus maximus appulit in eum portum qui Auguſti cognomen habet, in eoq; captus eſt. Cuius ceti figura introducta in amphitheatrum, tāta fuit vt quinquaginta vrſos caperet. Præterea cometes Romę per multos dies viſus eſt; fuitq; opinio eum magnum aliquod malum portendere. Interea Seuerus, poſtquam attigit decennium principatus ſui, cōgiario populo prætorianiſque militibus dato, eis tot aureos, quot annos imperauerat, dedit. Quam ob cauſam ſibi mirum in modum placebat, cum reuera nemo vmquā ſimul tantundē eis dediſſet. conſumptum enim in ea largitione † bis millies ſeſtertiū. Eodē anno celebratæ ſunt nuptiæ Antonini filii Seueri, & Plautillæ Plautiani filiæ. Is tantū filiæ ſuæ dedit, quantū reginis quinquaginta ſatis fuiſſet. quæ omnia per forum vidimus comportari

aureorū vicies cētena milia, Bl. Quinquies mille myriades drachmarum.

ὁρᾶν τινα οὔθ᾽ ὁρᾶσθαι, τοσοῦτόν γε ἀπέδει οὔθ᾽ ὑπὸ τοῦ Σεβήρου ἢ τῆς Ἰουλίας ἐπέτρεπεν. Ἐγένετο δὲ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις καὶ ἀγὼν γυναικός· ἐν ᾧ τοσοῦτον πλῆθος ἀθλητῶν ἀναγκασθὲν συνῆλθεν, ὥσθ᾽ ἡμᾶς θαυμάσαι πῶς αὐτοὺς τὸ στάδιον ἐχώρησε. καὶ γυναῖκες δὲ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἀγελειώτατα* ἀγωνισάμεναι ἐμαχέσαντο, ὥστε καὶ ἐς τὰς ἄλλας πάνυ ἐπιφανεῖς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποσκώπτεσθαι· καὶ διὰ τοῦτ᾽ ἐκωλύθη μηκέτι μηδεμίαν γυναῖκα μηδαμόθεν μονομαχεῖν. Εἰκόνων δέ ποτε πολλῶν τῷ Πλαυτιανῷ γενομένων, (ἄξιον γὰρ ἀφηγήσασθαι τὸ πραχθὲν) δυσχεράνας πρὸς τὸ πλῆθος ὁ Σεβῆρος, τινὰς αὐτῶν συνεχώνευσε· καὶ εἰς τὰς πόλεις ἐκ τούτου θροῦς διῆλθεν ὡς καὶ καθῄρηται) καὶ διέφθαρται· καὶ τινὲς συνέτριψαν εἰκόνας αὐτοῦ, ἐφ᾽ ᾧ ὕστερον ἐκολάσθησαν· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ τῆς Σαρδοῦς ἄρχων Ῥάκιος Κωνστας, ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος. ἀλλ᾽ *οὐ χάριν τούτων ἐμνήσθην, ὅτι τοῦ ῥήτορος, ὃς τοῦ Κωνσταντος κατηγόρησε, καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰπόντος, θᾶσσον ἂν τὸν οὐρανὸν συμπεσεῖν ἢ Πλαυτιανόν τι ὑπὸ Σεβήρου παθεῖν, καὶ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἐκείνῳ τῷ λόγῳ, εἴπερ τι τοιοῦτον ἐλέχθη, πιστεῦσαί τινα· ταῦτα τοῦ ῥήτορος εἰπόντος, καὶ προσέτι καὶ αὐτοῦ τοῦ Σεβήρου νεανιευσαμένου πρὸς ἡμᾶς τοὺς συνδικάζοντας αὐτῷ, καὶ φήσαντος, ὅτι ἀδύνατόν ἐστι κακόν τι ὑπ᾽ ἐμοῦ Πλαυτιανῷ γενέσθαι, οὐδ᾽* ἀπενιαύτισεν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Πλαυτιανὸς, ἀλλ᾽ ἐσφάγη, καὶ αἱ εἰκόνες αὐτοῦ σύμπασαι διεφθάρησαν. Πρὸ δὲ τούτου κῆτος ὑπερμέγεθες ἐς τὸν τοῦ Αὐγούστου ἐπίκλην λιμένα ἐξώκειλε, καὶ ἑάλω, καὶ τὸ μίμημα αὐτοῦ εἰς τὸ κυνηγέσιον εἰσαχθὲν, πεντήκοντα ἄρκτους εἴσω ἐδέξατο. Ὤφθη δὲ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ κομήτης ἀστὴρ ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ οὐκ αἴσιόν τι σημαίνειν ἐλέγετο. Ὁ δὲ Σεβῆρος ἐπὶ τῆς δεκετηρίδος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐδωρήσατο τῷ τε ὁμίλῳ παντὶ τῷ *σιτοδοτουμένῳ καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς δορυφόροις ἰσαρίθμους τοῖς τῆς ἡγεμονίας ἔτεσι χρυσοῦς. ἐφ᾽ ᾧ καὶ μέγιστον ἠγάλλετο. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οὐδεὶς πώποτε τοσοῦτον αὐτοῖς ἀθρόοις ἐδεδώκει. εἰς γὰρ τὴν δωρεὰν ταύτην πεντακισχίλιαι μυριάδες δραχμῶν ἀνηλώθησαν. Ἐποιήθησαν δὲ καὶ οἱ γάμοι τοῦ τε Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ τοῦ Σεβήρου καὶ τῆς Πλαυτίλλης τῆς τοῦ Πλαυτιανοῦ θυγατρός· καὶ τοσαῦτα τῇ θυγατρὶ ἐκεῖνος δέδωκεν ὅσα καὶ πεντήκοντα γυναιξὶ βασιλίσσαις ἤρκεσεν ἄν. εἴδομεν δὲ αὐτὰ διὰ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸ παλάτιον

κομιζόμε-

κομιζομένων. εἱστιάθημεν δὲ ἐν *αὐτῷ ἅμα, τὰ μὲν βασιλικῶς, τὰ δὲ βαρβαρικῶς, ἑφθά τε πάντα ὅσα νομίζεται, καὶ ὠμὰ, ζῶντά τε ἄλλα λαβόντες. Ἐγένοντο δὲ καὶ θέαι τηνικαῦτα παντοδαπαὶ, ἐπί τε τῇ ἀνακομιδῇ τοῦ Σεβήρου, καὶ ἐπὶ τῇ δεκετηρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ταῖς νίκαις. ἐν ταύταις ταῖς θέαις καὶ σύες τοῦ Πλαυτιανοῦ ἑξήκοντα ἄγριοι ἐπάλαισαν ἀλλήλοις ὑπὸ παραγγέλματος. ἐσφάγη δὲ ἄλλα τε πολλὰ θηρία, καὶ ἐλέφας, καὶ *κοροκόττας. τὸ δὲ ζῶον τοῦτο, Ἰνδικόν τέ ἐστι, καὶ *τότε πρῶτον ἐς τὴν Ῥώμην, ὅσα καὶ ἐγὼ ἐπίσταμαι, εἰσήχθη. ἔχει δὲ χροιὰν μὲν λεαίνης τίγριδι μεμιγμένης, εἶδος δὲ ἐκείνων τε καὶ κυνὸς καὶ ἀλώπεκος ἰδίως πως συγκεκραμένον. τῆς δὲ δεξαμενῆς ἁπάσης τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ εἰς πλοίου σχῆμα κατασκευασθείσης, ὡς τετρακόσια θηρία καὶ δέξασθαι καὶ ἀφεῖναι ἀθρόως, ἔπειτα ἐξαίφνης διαλυθείσης, ἀνέθορον ἄρκτοι, λέαιναι, πάνθηρες, λέοντες, στρουθοὶ, ὄναγροι, βίσωνες, (βοῶν τι τοῦτο εἶδος, βαρβαρικὸν τὸ γένος καὶ τὴν ὄψιν) ὥστε ἑπτακόσια τὰ πάντα καὶ θηρία καὶ βοτὰ ὁμοῦ καὶ διαθέοντα ὀφθῆναι καὶ σφαγῆναι. πρὸς γὰρ τὸν τῆς ἑορτῆς ἀριθμὸν ἑπταημέρου γενομένης, καὶ ἐκεῖνα ἑπτάκις ἑκατὸν ἐγένετο. Ἐν δὲ τῷ *Βαιβίῳ τῷ ὄρει πῦρ τε πλεῖστον ἐξέλαμψε, καὶ μυκήματα μέγιστα ἐγένετο, ὥστε καὶ ἐς τὴν Καπύην (ἐν ᾗ, ὁσάκις ἂν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ οἰκῶ, διάγω) ἐξακουσθῆναι. τοῦτο γὰρ τὸ χωρίον ἐξειλέμην τῶν τε ἄλλων ἕνεκα, καὶ τῆς ἡσυχίας ὅτι μάλιστα, ἵνα σχολὴν ἀπὸ τῶν ἀστικῶν πραγμάτων ἄγων, ταῦτα γράψαιμι. ἐδόκει οὖν ἐκ τῶν περὶ τὸ *Βαίβιον γεγονότων, *νεοχμόν τι ἔσεσθαι. καὶ μέντοι καὶ τὰ περὶ τὸν Πλαυτιανὸν αὐτίκα ἐνεοχμώθη. μέγας μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ Πλαυτιανὸς καὶ ὑπέρμεγας ἐγεγόνει· ὥστε καὶ τὸν δῆμον ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ποτὲ εἰπεῖν, *Τί τρέμεις, τί δὲ ὠχριᾷς; πλεῖον τῶν τριῶν κέκτησαι. ἔλεγον δὲ τοῦτο οὐ πρὸς ἐκεῖνον δῆθεν, ἀλλ' ἄλλως· τρεῖς δὲ ἐνέφαινον, τόν τε Σεβῆρον καὶ τοὺς υἱέας αὐτοῦ Ἀντωνῖνον καὶ Γέταν. ὠχρία δὲ ἀεὶ καὶ ἔτρεμεν, ἔκ τε τῆς διαίτης ἣν διῃτᾶτο, καὶ ἐκ τῶν ἐλπίδων ὧν ἤλπιζε, καὶ ἐκ τῶν φόβων ὧν ἐφοβεῖτο. οὐ μὴν ἀλλὰ τέως μὲν ἤτοι ἐλάνθανε τὰ πλείω αὐτὸν τὸν Σεβῆρον, ἢ καὶ εἰδὼς αὐτὰ οὐ προσεποιεῖτο. ἐπεὶ δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γέτας τελευτῶν πάντα τὰ κατὰ τὸν Πλαυτιανὸν, ἅτε καὶ μισῶν αὐτὸν, καὶ μηκέτι φοβούμενος, ἐμήνυσεν, ἐκεῖνόν τε χαλκοῦν

in Palatiũ, in quo nobis epulũ datum eſt regio & barbarico apparatu. Aderant enim epulæ rerum omniũ quibus veſci homines ſolent, multaq; in his cocta, multa cruda, nõnulla etiam viua cepimus. Tum edita ſunt varia ſpectacula propter reditum Seueri, & decẽnium principatus eius, ac victorias quas reportauerat: in quibus ſpectaculis apri ſexaginta Plautiani inuicẽ certauerunt, vt erat mandatum: cæſæque ſunt aliæ permultæ beſtiæ, atque in primis elephas & crocota. Id animal eſt Indicum, ac tum primum (quod ſciam) Romã aduectum eſt. color eius eſt leænæ permixtæ cũ tigri: figura quodammodo ex cane & vulpe conſtat. Earũ receptaculum in amphitheatro ædificatũ erat inſtar nauis, ita vt reciperet quadringentas feras, eaſdemque ſimul omnes redderet: qua ex naui ſubito diſſoluta exſilierunt vrſi, leænæ, pantheræ, ſtruthiones, onagri, biſſones: quod genus boum eſt patria & aſpectu barbarũ. Itaque ſeptingentæ feræ manſuetæque beſtiæ ſimul concurrere, & poſtea cõfodi viſæ ſunt. Occiſis enim ſingulis diebus cẽtum, pro numero dierum feſtorum, qui ſeptem fuerunt, ſeptingentæ ſunt occiſæ. Per eos dies reſplenduit in monte Veſuuio ignis maximus; in eoq; tanti mugitus exſtitere, vt Capuam vſque audirentur: in qua ciuitate ego, quoties moror in Italia, habitare ſoleo. nam eum locum mihi delegi certis de cauſis; ſed præſertim, vt haberem otium, quod vacuus a curis moleſtiiſq; Vrbis, in ſcribenda hac hiſtoria conſumerem. Videbatur igitur ex iis quæ in Veſuuio acciderunt, quandam rerum commutationem fore: quæ in Plautiano paulo poſt eſt facta. Vere enim Plautianus magnus, vel ſummus poti⁹ erat; ita vt populus aliquãdo diceret in Circo, *Quid tremis? cur palles? tu quidem certe plus quam tres illi poſſides.* Id ei ſcilicet non dicebatur, ſed alteri. Significabãt autem tres viros, Seuerum cum duobus filiis, Antonino & Geta. Pallebat vero Plautianus & tremebat ſemper, cum propter rationem victus quã inſtituerat, tum propter ſpem metumque futurarum rerum in quibus erat. At horum magna pars vel latebat Seuerum, vel, ſi ſciebat, ea ſe diſſimulabat ſcire. Sed poſtquam Geta frater moriens ſignificauit Seuero omnia quæ Plautianus agebat, (quippe illum oderat, nec metuebat amplius) Seuerus Getæ ſtatuam ex ære

in foro poſuit, deſiitque habere Plautianum in tanto honore, magnaq; ex parte potentiã eius comminuere cœpit. Quas res moleſte ferens Plautianus, Antonino, quem ante propter filiam ſuam quæ ab eo minus honorifice tractabatur, oderat, infenſus atq; inimicus fuit, quaſi auctori iſti' ignominiæ; ſeq; cũ eo geſſit acerbius. His rebus permotus Antoninus; iratusq; vxori fœminæ impudentiſſimæ, atq; ipſi Plautiano, qui nõ ſolum conquirebat omnia quæ Antoninus ageret, ſed etiam eum moleſte increpabat in rebus omnibus; ab eo ſe vindicare & liberare ſtatuit. Itaq; per Euodum educatorem ſuum, Saturnino centurioni, aliiſque viris duobus itidẽ centurionibus, perſuaſit vt renuntiarent Seuero, iuſſiſſe Plautianum decem centurionibus, ex quorum numero eſſent & ipſi, Seuerum cũ Antonino occidere. Id centuriones faciunt, recitantque litteras Seuero, quas aiunt ſe ob hanc cauſam a Plautiano accepiſſe. Hęc ſtatim peractis ſpectaculis, quæ in Palatio fiebant heroibus, dimiſſoq; populo, cum eſſet cœnę tempus, acta ſunt: quibus ex rebus commẽtum argui facillime poterat. Neque enim Plautianus auſus fuiſſet decem centurionibus ſimul, neque Romæ, neque in Palatio, illo die aut hora, quidquam tale præcipere, præſertim per litteras: ſed tamen viſum eſt credibile Seuero, propterea quod ſuperiore nocte viderat per quietẽ, Albinum viuere, ſibique inſidias parare. Itaq; Plautianũ celeriter tamquã ob alias cauſas accerſiri iuſſit. Qui eo modo properauit, (vel potius numen exitium ei ita præſignificauit) vt mulę quę currum eius agebant, ceciderint in Palatio. cum ianitores qui erant ad cancellos, eum ſolum intrare permiſiſſent, prohibitis iis qui conſequebantur, vt eundem comitibus Seueri Tyanis feciſſe ſupra diximus; cœpit habere rem ſuſpectã, & pertimeſcere: tamen quia neſciebat quomodo retrocederet, ingreditur. Hic Seuerus cũ eo loquitur perhumaniter. *Quid enim, inquit, tibi venit in mẽtem? aut quamobrem nos voluiſti interficere?* Dum ei poteſtatẽ reſpondendi facit, paratq; ſe vt defenſionẽ eius audiat, Antoninus Plautiano neganti, admirantiq; orationem Seueri, facto impetu gladiũ abſtulit, eumq; pugno percuſſit. Volebat Antoninus Plautianum ſua manu occidere, cum is diceret,

ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔστησε, καὶ τοῦτον οὐκέθ' ὁμοίως ἐτίμησεν, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς παρέλυσεν. ὅθεν ὁ Πλαυτιανὸς δεινῶς ἠγανάκτησε, καὶ τὸν Ἀντωνῖνον καὶ πρότερον διὰ τὴν θυγατέρα ἀτιμαζομένην ὑπ' αὐτοῦ μισῶν, τότε δὴ καὶ μάλιστα ἤχθαιρεν, ὡς αἴτιον τῆς ἀτιμίας ἐκείνης αὐτῷ, καὶ τραχύτερον αὐτῷ προσφέρεσθαι ἤρξατο. δι' οὖν ταῦτα ὁ Ἀντωνῖνος τῇ τε γυναικὶ ἀναιδεστάτῃ οὔσῃ ἀχθόμενος, καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ, ὅτι τε πάντα ὅσα ἔπραττεν ἐπολυπραγμόνει, καὶ ὅτι ἐπὶ πᾶσιν αὐτῷ ἐπετίμα, βαρυνόμενος, ἀπαλλαγῆναι τρόπον τινὰ αὐτοῦ ἐπεθύμησε. κἀκ τούτου δι' Εὐόδου τοῦ τροφέως αὐτοῦ, Σατορνῖνόν τινα ἑκατόνταρχον καὶ ἄλλους δύο ὁμοίους αὐτῷ ἔπεισεν ἐξαγγεῖλαί οἱ, ὅτι δέκα τισὶν ἑκατοντάρχοις, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἦσαν, ὁ Πλαυτιανὸς κεκελευκὼς εἴη καὶ τὸν Σεβῆρον καὶ τὸν Ἀντωνῖνον κτεῖναι· καί τινα καὶ γραφὴν ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἰληφότες, ἀνεγίνωσκον. ἐξαίφνης δὲ ταῦτ' ἐν ταῖς θεωρίαις ταῖς ἐν τῷ παλατίῳ ἥρωσι πεποιημέναις, τῆς τε θέας ἀφειμένης, καὶ δείπνου μέλλοντος ἔσεσθαι, ἐγίνοντο· ὅθεν οὐχ ἥκιστα τὸ σκευώρημα κατεφάνη. οὐ γὰρ ἂν οὔτε ἑκατοντάρχοις δέκα ἅμα, οὔτε ἐν τῇ Ῥώμῃ, οὔτε ἐν τῷ παλατίῳ, οὔτε ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὔτε ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοιοῦτό τι ὁ Πλαυτιανὸς, ἄλλως τε καὶ γράψας, προστάξαι ἐτετολμήκει. ὅμως πιστὸν αὐτὸ ἔδοξε τῷ Σεβήρῳ, ὅτι τῇ νυκτὶ τῇ προτεραίᾳ τὸν Ἀλβῖνον ὄναρ ζῶντά τε καὶ ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ ἑωράκει. σπουδῇ οὖν, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι, τὸν Πλαυτιανὸν μετεπέμψατο. καὶ ὃς, οὕτως *ἠπείχθη, (μᾶλλον δ' οὕτως αὐτῷ τὸν ὄλεθρον τὸ δαιμόνιον προεμήνυσεν) ὥστε τὰς ἡμιόνους τὰς ἀγούσας αὐτὸν, πεσεῖν ἐν τῷ παλατίῳ· καὶ αὐτὸν εἰσιόντα οἱ θυρωροὶ οἱ ἐπὶ τῶν κιγκλίδων, μόνον εἰσεδέξαντο, οὐδ' εἴασαν οὐδένα αὐτῷ συνεισελθεῖν· ὅπερ ποτὲ αὐτὸς περὶ τὸν Σεβῆρον ἐν τοῖς Τυανοῖς ἐπεποιήκει. καὶ ὑπώπτευσε μέν τι ἐκ τούτου, περίφοβός τε ἐγένετο· οὐ μέντοι ἔχων ὅπως ἀναχωρήσῃ, ἐσῆλθε· καὶ ὁ Σεβῆρος καὶ πάνυ πράως αὐτῷ διελέχθη, Τί τε τοῦτο ἔδοξέ σοι ποιῆσαι; καὶ διὰ τί ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἠθέλησας; λόγον τε αὐτῷ ἔδωκε, καὶ παρεσκευάζετο ὡς καὶ ἀπολογουμένου αὐτοῦ ἀκούσων· ἀλλ' ὁ Ἀντωνῖνος, ἀρνούμενόν τε αὐτὸν καὶ θαυμάζοντα τὰ λεγόμενα, τό τε ξίφος προσπηδήσας ἀφείλετο, καὶ πὺξ ἔπαισε· καὶ ἠθέλησε μὲν καὶ αὐτοχειρίᾳ σφάξαι, εἰπόντα

ὅτι

ὅτι Εὔφθης με κτεῖναι· ὑπὸ δὲ τοῦ πατρὸς κωλυθεὶς, ἐκέλευσέ τινι τῶν ὑπηρετῶν φονεῦσαι αὐτόν. καὶ αὐτόν τις, τῶν τριχῶν τοῦ γενείου ἐκτίλας, τῇ τε Ἰουλίᾳ καὶ τῇ Πλαυτίλλῃ προσήνεγκεν ὁμοῦ οὔσαις, πρὶν καὶ ὁτιοῦν αὐτὰς ἀκοῦσαι· καὶ εἶπεν, Ἴδετε τὸν Πλαυτιανὸν ὑμῶν· κἀκ τούτου τῇ μὲν πένθος, τῇ δὲ χαρὰν ἐνέβαλεν. Ἐκεῖνος * μὲν καὶ μέγιστον τῶν *ἐπ' ἐμὲ ἀνθρώπων δυνηθεὶς, ὥστε καὶ αὐτῶν τῶν αὐτοκρατόρων μᾶλλον πάντας καὶ φοβεῖσθαι αὐτὸν καὶ τρέμειν, καὶ ἐπὶ μειζόνων ἐλπίδων αἰωρηθεὶς, οὕτως ὑπό τε τοῦ γαμβροῦ ἐσφάγη, καὶ ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ παλατίου εἰς ὁδόν τινα ἐρρίφη. μετὰ ταῦτα γὰρ καὶ ἀνῃρέθη καὶ ἐτάφη, τοῦ Σεβήρου κελεύσαντος. καὶ ὁ Σεβῆρος μετὰ ταῦτα συνήγαγε μὲν τὴν βουλὴν ἐς τὸ συνέδριον· οὐ μέντοι καὶ κατηγόρησέ τι τοῦ Πλαυτιανοῦ, ἀλλ' αὐτὸς μὲν τήν τε φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην, ὡς μὴ δυναμένην τιμὰς ὑπερόγκους φέρειν, ὠδύρετο, καὶ ἑαυτὸν ᾐτιάσατο ὅτι οὕτως αὐτὸν ἐτετιμήκει καὶ ἐπεφιλήκει. τοὺς δὲ δὴ μηνύσαντάς οἱ τὴν * βουλὴν αὐτοῦ, πάνθ' ἡμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσεν, ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ συνεδρίου τοὺς οὐκ ἀναγκαίους, ἵν' ἐκ τοῦ μηδὲν διηγήσασθαι ἐνδείξηται ὅτι οὐ πάνυ σφίσι πιστεύει. Πολλοὶ μὲν οὖν διὰ τὸν Πλαυτιανὸν ἐκινδύνευσαν, καί τινες καὶ ἀπέθανον. ὁ μέντοι Κοίρανος ἔλεγε μὲν οἷά που πλεῖστοι πρὸς τοὺς εὐτυχοῦντας πλάττονται ἀεί, ἑταῖρός τε αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὁσάκις γε ἐκεῖνοι πρὸ τῶν ἄλλων τῶν ἀσπαζομένων αὐτὸν εἰσεκαλοῦντο, συνεφείπετο σφίσι μέχρι τῆς κιγκλίδος τῆς τελευταίας· οὐ μέντοι καὶ ἐκοινώνει τῶν ἀπορρήτων, ἀλλ' ἐν τῷ μεταιχμίῳ διατρίβων, Πλαυτιανῷ μὲν ἔξω, τοῖς δὲ ἔσω, ἔνδον ἐδόκει εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο πλέον ὑπωπτεύθη· καὶ διότι ὄναρ ποτὲ τοῦ Πλαυτιανοῦ ἰδόντος ἰχθῦς τινὰς ἐκ τοῦ Τιβέριδος ἀναβάντας πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ προσπεπτωκέναι, ἔφη καὶ τῆς γῆς αὐτὸν καὶ τοῦ ὕδατος ἄρξειν. ἀλλ' οὗτος, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἐν νήσῳ περιορισθεὶς, κατήχθη τε μετὰ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν γερουσίαν πρῶτος Αἰγυπτίων κατελέχθη, καὶ ὑπάτευσε, μηδεμίαν ἄλλην ἀρχὴν προάρξας, ὥσπερ ὁ Πομπήιος. Κεκίλιος μέντοι Ἀγρικόλας ἐν τοῖς πρώτοις τῶν κολάκων αὐτοῦ ἀριθμούμενος, πονηρίᾳ δὲ καὶ ἀσελγείᾳ οὐδενὸς ἀνθρώπων δεύτερος ὤν, κατεψηφίσθη ἀποθανεῖν· ἐλθὼν δὲ οἴκαδε, καὶ οἴνου ἐψυγμένου ἐμπλησθεὶς, τό τε ποτήριον ὃ πέντε μυριάδων ἐώνητο, συνέτριψε, καὶ ἐπαπέθανεν αὐτῷ, τὰς φλέβας τεμών.

Tu me praeueniſti: ſed prohibitus a patre, iuſſit vni ex famulis vt ipſum interficeret. Interea quidam ex iis qui aderant, pilos ex mento eius euulſos, Iuliæ Plautillæque, quæ tum ſimul erant, attulit, antequam aliquid audiuiſſent: *Vos vero*, inquit, *veſtrum Plautianum videte*. quæ res alteri fuit mœrori, alteri ſolatio. Itaque Plautianus, noſtra memoria omnium hominum potentiſſimus, quem magis quam *ipſum principem metuebant omnes, quique ſpe multo maiore *elatus fuerat, a genero interficitur, eque Palatio proiicitur in viam: quamuis elatus tandem iuſſu Seueri, & ſepultura affectus ſit. Poſt hæc Seuerus Senatum conuocat in Curiam; neq; tamen Plautianum criminatur; tãtummodo deplorat conditionem humani generis, quod ſummos honores non ferat: accuſatque ſe, quod illum tanto honore & beneuolentia proſecutus eſſet: dein eos qui conſilium & inſidias Plautiani indicauerãt, omnia referre ad nos iubet, eiectis e Senatu iis qui minus erãt neceſſarii; vt, dum nihil exponeret ipſe, ſe non magnam fidem indicibus habere oſtenderet. Venere multi in maximũ periculum Plautiani cauſa: nonnulli etiam morte affecti ſunt. Cœranus quidem, cũ ſe amicum Plautiani eſſe ſemper diceret, vt plerique omnes ſolent fortunatis hominibus; eos qui primi ante alios vocati Plautianum ſalutatum venirent, comitari ſolebat vſq; ad poſtremas fores: quicũ etſi Plautianus non communicabat ſecreta conſilia, tamen quod medius inter vtraſq; fores morari conſueuerat, licet Plautiano foris eſſet, ceteris intus eſſe videbatur; ob eamq; cauſam magis ſuſpectus fuit. Augebat ſuſpicionẽ, quod, cũ Plautianus vidiſſet in ſomnis *paucos piſces, dum e Tiberi exirent, ad pedes ſuos accidere, reſpondit, eum terræ mariſq; imperium habiturum. Itaq; relegatus in inſulam ſeptem annos fuit: deinde reſtitutus, primusq; ex Ægyptiis hominibus cooptatus in ordinem Senatorium, factus eſt Cõſul, vt Põpeius, nullo ante geſto magiſtratu. Cæcilius autẽ Agricola, qui in primis aſſentatoribus Plautiani habebatur, quique nequitia ac libidine nemini ſecundus erat, capite damnatus domum venit: *plenusq; vini refrigerati, poculum, quod † ducentis milibus nummũ emptũ fuerat, alliſit: ipſe ſecta vena ſuper id mortuus eſt.

† duob. milib. aureorũ, Al. quinque myriadib. ex Gr.

Saturninus quoque & Euodus, licet tunc honore affecti ſint, tamē ab Antonino poſtea ſunt occiſi. Cumque nos Euodū decreto ornaremus laudibus, Seuerus vetuit his verbis; *Turpe eſt*, inquit, *id de viro Cæſariano in veſtris decretis ſcriptum inueniri.* Neque enim ſinebat hunc Seuerus, neque reliquos Cæſarianos libertos iniuriā facere, aut inſolētes eſſe. Cumque bene ob hanc cauſam audiret, ipſum aliquādo collaudauit Senatus, ac magno edito clamore, *Omnes*, inquit, *rectè faciunt omnia, propterea quod tu rectiſſime imperas.* Plautilla autem Plautusque filii Plautiani, tunc incolumes euaſerunt, in Liparam relegati; licet ſub Antonino poſtea interfecti ſint; vixereque calamitoſe, atque in maximo metu & inopia neceſſariarū rerum. Tum filii Seueri, Antoninus & Geta, Plautiano tamquā pædagogo liberati, cœpere omnia ꝓ libidine agere, mulieres dedecore afficere, pueros violare, inique colligere pecuniam, gladiatores atque aurigas ſibi ſocietate deuincire, ſeq; inuicem æmulari propter factorū ſimilitudinem; & tamen inter ſe cōtrariis ſtudiis diſſidere. Nam ſi cui vnus eorum ſe addiceret, alter aduerſariū eius prorſus eligebat: deniq; cū exercendi cauſa, de currib. quos agebant equi parui, certarent inter ſe, in tātam contentionem venerunt, vt Antoninus ex curru ceciderit, ac crus fregerit. Interea Seuerus aperte multas cædes fecit, atque in primis Quintilli Plautiani viri nobiliſſimi, qui erat vnus ex primis Senatoribus: cumq; iā eſſet grandis natu, viueretq; ruri, nec quidquā quæreret aut faceret curioſius, tamē calumniam nō effugit, ſublatusq; eſt. Hic paulo ante quā moreretur, poſtulauit vt ea quæ ad ſepulturam ſuā iamdudum cōparauerat, ad ſe perferrentur. Quæ poſtquam vidit vetuſtate conſumpta, *Quid hoc rei eſt; inquit, ita ne cunctati ſumus?* Deinde *facto ſacrificio, idem inquit; *Peto a diis immortalibus quod Adriano Seuerianus optauit.* itaque interiit. Poſt edita ſunt certamina gladiatoria; in quibus præter alia, decē tigres ſimul cōfoſſæ ſunt. Poſt hæc exitū habuerunt ea quæ ad Apronianum pertinent; ſane auditu perquam admirabilia. Accuſatus eſt enim, dictū olim fuiſſe, nutricē eius vidiſſe per quietem eum regnaturum, ipſumq; ob eam cauſam magicis artibus vſum eſſe.

Σατορνῖνος μέν τοι καὶ Εὔοδος, τότε μὲν ἐτιμήθησαν· ὕστερον δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου ἐθανατώθησαν. ψηφιζομένων δὲ ἡμῶν ἐπαίνους τινὰς τῷ Εὐόδῳ, ὁ Σεβῆρος ἐκώλυσεν, εἰπών, Αἰσχρόν ἐστιν ἐν δόγματι ὑμῶν τοιοῦτό τι περὶ Καισαρείου ἀνδρὸς γεγράφθαι. καὶ οὐ τοῦτον μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς βασιλικοὺς ἀπελευθέρους οὔθ᾽ ὑβρίζειν, οὔθ᾽ ὑπεραυχεῖν εἴα· ἐφ᾽ ᾧ καὶ καλῶς ἤκουεν. ἡ δ᾽ αὖ γερουσία, ὑμνοῦσά ποτε αὐτόν, καὶ αὐτὸ τοῦτο ἄντικρυς ἐξεβόησεν, ὅτι Πάντες πάντα καλῶς ποιοῦσιν, ἐπεὶ σὺ καλῶς ἄρχεις. Πλαύτιλλα δὲ καὶ * Πλαῦτος, οἱ τοῦ Πλαυτιανοῦ υἱεῖς, τότε μὲν ἐσώθησαν εἰς Λιπάραν ἐξορισθέντες· ἐπὶ δὲ Ἀντωνίνου ἀπώλοντο, καίτοι καὶ ζῶντες ἔν τε δέει καὶ ταλαιπωρίᾳ πολλῇ, τῇ τε ἀναγκαίων ἀπορίᾳ διῆγον. Οἱ δὲ τοῦ Σεβήρου παῖδες, ὅ τε Ἀντωνῖνος καὶ ὁ Γέτας, οἷα παιδαγωγοῦ τινὸς ἀπηλλαγμένοι τοῦ Πλαυτιανοῦ, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐποίουν. καὶ γὰρ καὶ γυναῖκας ᾔσχυνον, καὶ παῖδας ὕβριζον· χρήματά τε παρεξέλεγον, καὶ τοὺς μονομάχους τούς τε ἁρματηλάτας προσεποιοῦντο, τῇ μὲν ὁμοιότητι τῶν ἔργων ζηλοῦντες ἀλλήλους, τῇ δὲ ἀντισπουδάζειν στασιάζοντες. εἰ γάρ τῳ ὁ ἕτερος προσέθετο, πάντως ἂν τὸ ἐναντίον ὁ ἕτερος ᾑρεῖτο· καὶ τέλος, συμβαλόντες ἐν γυμνασίᾳ τινὶ ἵππων σμικρῶν ζεύγεσιν, ἐς μεγάλην φιλονεικίαν ἦλθον, ὥστε τὸν Ἀντωνῖνον πεσόντα ἐκ τοῦ δικύκλου, καὶ τὸ σκέλος * κατεάξαι.

Ὁ μέντοι Σεβῆρος ἐπὶ πολλοῖς ἐπιφανῶν φόνοις, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῷ Κυιντίλλου τοῦ Πλαυτιανοῦ * ἄρτι ἔχεν. ἦν γὰρ εὐγενέστατός τε ὤν, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῆς βουλῆς ἀριθμούμενος, ἔν τε ταῖς τοῦ γήρως πύλαις ἑστώς, καὶ ἐν ἀγρῷ ζῶν, καὶ οὔτε πολυπραγμονῶν τι, οὔτε περιεργάζων, ὅμως καὶ ἐσυκοφαντήθη καὶ ἀνῃρέθη. μέλλων δ᾽ οὖν τελευτήσειν, ᾔτησε τὰ ἐντάφια ἃ πρὸ πολλοῦ παρεσκεύαστο· καὶ ἐπειδὴ διερρυηκότα αὐτὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου εἶδε, Τί τοῦτο, ἔφη, ἐβραδύναμεν; καὶ μετὰ τοῦτο θυμιάσας εἶπεν ὅτι, Τὴν εὐχὴν ταύτην εὔχομαι ἣν καὶ Σεβηριανὸς ἐπ᾽ Ἀδριανοῦ ηὔξατο. Ἐκεῖνός τε οὖν ἀπώλετο, καὶ μονομάχων ἀγῶνες ἐγένοντο· ἐν οἷς τά τε ἄλλα καὶ τίγριδες δέκα ἅμα ἐσφάγησαν. Καὶ μετὰ τοῦτο τὰ περὶ τὸν Ἀπρωνιανὸν ἐπελέσθη, παράδοξα ὄντα καὶ ἀκουσθῆναι. ἔσχεν γὰρ αἰτίαν, ὅτι ποτὲ ἡ τίτθη αὐτοῦ ὄναρ ἑωρακέναι ἐλέχθη ὡς βασιλεύσει, καὶ ὅτι μαγείᾳ τινὶ ἐπὶ τούτῳ χρήσασθαι ἔδοξε·

καὶ ἀπών

καὶ ἀπὼν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ἀσίας κατεψηφίσθη. Ἀναγινωσκομένων οὖν ἡμῖν τῶν βασάνων τῶν περὶ αὐτὸν γενομένων, καὶ τοῦτ᾽ ἐνεγέγραπτο, ὅτι ὁ μέν τις ἐπύθετο τῶν ἐπὶ τῆς ἐξετάσεως τεταγμένων, τίς τε διηγήσατο τὸ ὄναρ, τίς τε ἤκουσεν· ὁ δέ τις ἔφη τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι φαλακρόν τινα βουλευτὴν παρακύψαντα εἶδον. ἀκούσαντες δὲ τοῦθ᾽ ἡμεῖς, ἐν δεινῷ πάθει ἐγενόμεθα. ὄνομα μὲν γὰρ οὐδενὸς οὔτε ἐκεῖνος εἰρήκει, οὔτε ὁ Σεβῆρος ἐγεγράφει· ὑπὸ δὲ ἐκπλήξεως καὶ οἱ μηδεπώποτε ἐς τοῦ Ἀπρωνιανοῦ πεφοιτηκότες, οὐχ ὅτι οἱ φαλακροὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναφαλαντίαι ἔδεισαν. καὶ ἐθάρσει μὲν οὐδεὶς, πλὴν τῶν πάνυ κομώντων· πάντες δὲ τοὺς τοιούτους περιεβλέπομεν, καὶ ἦν θροῦς, Ὁ δεῖνά ἐστιν· Οὐκ, ἀλλ᾽ ὁ δεῖνα. οὐκ* ἀποκρύψομαι ὃ τότε μοι συνέβη, εἰ καὶ γελοιότατόν ἐστι. τοσαύτῃ γὰρ ἀμηχανίᾳ συνεσχέθην, ὥστε καὶ τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας τῇ χειρὶ ζητῆσαι· τὸ δ᾽ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἕτεροι πολλοὶ ἔπαθον. καὶ πάνυ γε εἰς τοὺς φαλακροειδεῖς ἀφεωρῶμεν, ὡς καὶ εἰς ἐκείνους τὸν ἑαυτῶν κίνδυνον ἀπωθούμενοι· πρὶν δὴ προσανεγνώσθη ὅτι ἄρα περιπόρφυρον ἱμάτιον ὁ φαλακρὸς ἐκεῖνος εἶχε. λεχθέντος γὰρ τούτου, πρὸς Βαίβιον Μαρκελλῖνον ἀπείδομεν. ἠγορανομήκει γὰρ τότε, καὶ ἦν φαλακρότατος. ἀναστὰς γοῦν καὶ παρελθὼν ἐς μέσον, Πάντως που γνωριεῖ με, εἰ ἑώρακεν, ἔφη. ἐπαινεσάντων δὲ τοῦτο ἡμῶν, εἰσήχθη τε ὁ μηνυτὴς, καὶ χρόνον πολὺν ἐσιώπησε παρεστῶτος αὐτοῦ, περιβλέπων ὃν γνωρίσει· τέλος δὲ, νεύματί τινος ἀφανεῖ προσσχὼν, ἔφη τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι. καὶ οὕτω καὶ ὁ Μαρκελλῖνος ἑάλω φαλακροῦ παρακύψεως, ἐξήχθη τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ὀλοφυρόμενος· καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς διεξελθὼν, οὐκέτ᾽ ἠθέλησε περαιτέρω προχωρῆσαι, ἀλλ᾽ αὐτοῦ ταύτῃ τὰ τέκνα τέσσαρα ὄντα ἀσπασάμενος, λόγον εἶπε περιπαθέστατον. ἔφη γὰρ, Ἕν με τοῦτο λυπεῖ, τέκνα, ὅτι ὑμᾶς ζῶντας καταλείπω. καὶ ὁ μὲν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, πρὶν τὸν Σεβῆρον μαθεῖν ὅτι καὶ κατεψηφίσθη. Τῷ μέντοι τὴν αἰτίαν αὐτῷ τοῦ θανάτου παρασχόντι Πολλιηνῷ Σεβεννῷ δίκη τιμωρὸς ἀπήντησεν. ἐκδοθεὶς γὰρ ὑπὸ Σαβίνου τοῖς Νωρικοῖς, ὧν ἄρξας οὐδὲν χρηστὸν ἐπεποιήκει, αἴσχιστα πέπονθε·

Quamobrem abſens (præerat enim Aſiæ) condemnatus eſt. Cumque legerentur in Senatu quæ quæſtiones in ipſum eſſent habitæ, ſcriptum inuenimus, interrogatos fuiſſe eos de quibus quæſtio habebatur, quis narrauiſſet ſomnium, quisve audiuiſſet? atque vnum ex iis reſpondiſſe cum alia multa, tum vero ſe præterea Senatorem quendam caluum quaſi per tranſennam aſpicientem vidiſſe. Id vbi nos audiuimus, valde conturbati fuimus. neq; enim ille nomen cuiuſquam dixerat, neq; Seuerus ſcripſerat. Hoc metu correpti fuere etiam ii qui numquam Apronianum conuenerant; neque ſolum calui, ſed etiam recaluaſtri: noſtrumque ſatis cõfidebat nemo, niſi ii qui valde comati erant. Cumque illos cuncti circumſpiceremus, primo rumor erat hunc eſſe, mox alium. Ego quidem (quamquam eſt perridiculum) tamẽ non reticebo id quod mihi tum accidit. tantam mihi hæc res attulit perturbationem, vt ſtatim capillos mei capitis requiſiuerim, eosque manu attrectauerim: idemque ab aliis permultis factum eſt. In primis obſeruabamus eos qui calui eſſe videbantur; quaſi in illos periculum noſtrum reiiceremus. Idque fecimus, ante quam legeretur illum Senatorem caluum indutum fuiſſe veſte purpurea. Nam poſtquam id recitatum eſt, omnes in Bæbium Marcellinum oculos coniecimus. is enim tum ædilis fuerat, ac maxime caluus erat. Marcellinus ſurrexit illico, & in medium venit; *Me vero*, inquit, *ille agnoſcet, ſi quidem vidit.* Quo facto a nobis collaudato, index introducitur, tacetque diu præſente Marcellino, circumſpiciẽs quẽ agnoſceret: tandem obſeruato nutu cuiuſdam obſcuro, Marcellinum reſpicit, ipſumque eſſe ait. Hic igitur Marcellinus, quod homo caluus viſus eſſet quaſi per tranſennam aſpicere, educitur e Senatu, lamentaturque maxime. cumq; tranſiret per forum, noluit procedere longius, ſed ibi filiis quatuor quos habebat ſalutatis, orationem habuit* miſerabilem: *Hoc vnum*, inquit, *magno me dolore afficit filii cariſsimi, quod vos ſuperſtites relinquo:* dein capite truncatus eſt, antequam eſſet renunciatum Seuero, eum condemnatũ eſſe. Huic auctor mortis fuit Pollenius Sebennius; cuius iniuria tam atrox non potuit impunita diſcedere. Cum enim deditus ad ſupplicium fuiſſet Noricis a Sabino, quorum præfecturam non bene adminiſtraſſet, magno dedecore affectus eſt.

Nos quidem ipſum abiectum ad pedes & ſupplicē iacere vidimus: periiſſetque miſere, niſi veniam per Aſpacem patruum ſuum impetrauiſſet. Hic mordaciſſimus omnium hominum ac dicaciſſimus fuit: ſolebatque omnes homines cōtemnere, gratificari amicis, vlciſci inimicos. Feruntur eius multa ſalſa & vrbana dicteria in multos, atque adeo in ipſum Seuerū. ex quibus eſt illud, quod cum Seuerus aſcriptus eſſet Marci familiæ, ita ei dixiſſe fertur; *Gratulor*, inquit, *tibi Cæſar, quod patrem inueneris*: quaſi ante patrem non habuiſſet propter ignobilitatem & obſcuritatē generis. Sub id tempus Bulas homo Italus, comparata manu ſexcētorum latronum in Italia, biennio maximas prædas fecit, Imperatoribus, totque militibus præſentibus: cumque illum perſequerentur multi, Seuero ipſum ſtudioſe diligenterque inueſtigante, viſus non videbatur, non inueniebatur inuentus, deprehenſus non capiebatur: idq; maximis donis perficiebat homo magna prudētia præditus. Intelligebat enim nō ſolum qui Roma exirent, & qui Brunduſium nauigarent, ſed etiā qui, qualesve, & quot homines eſſent, & quantas facultates haberent. Ex quibus nonnullos dimittebat ſtatim, accepta aliqua parte eorum quæ habebant: artifices retinebat aliquāto tempore, vt eorum opera vteretur, eosque deinde datis muneribus dimittebat. Cumque duo ex prædonibus ipſius capti eſſent, eosque non multo tempore poſt ad beſtias damnari oporteret, ipſe ad cuſtodem carceris venit; ſimulauitque ſe regionis præfectum eſſe, ac paucis eiuſcemodi hominibus egere: itaque ſuos recepit ac liberauit. Dein acceſſit ad centurionem, cui mandatum erat a Seuero vt hos prædones tolleret: apud eum, tamquam alius ſit, ipſe ſe accuſat, promittitque ei, ſi ſequi velit, ſe latronē in manus daturum: poſt eundē in vallem concauam & ſaxoſam ducit, tamquam ad Felicem capiendum: (nam id Bulæ cognomen erat) ibi hominem facile comprehendit; eoq; facto conſcēdit in tribunal, accepta veſte magiſtratus: tum ad ſe centurionem vocat, eiq; caput radi iubet: *Nuntia*, inquit, *dominis tuis, vt ipſi ſeruos ſuos alant, ne latrocinētur*: habebat enim complures Cæſarianos, *partim exigua mercede conductos, partim nullo certo ſtipendio. Hæc dum ſigillatim cognoſceret

καὶ εἶδον μὲν αὐτὸν ἐπί τε τῆς γῆς κείμενον, καὶ ἱκετεύοντα οἰκτρῶς, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν Ἀσπάκην τὸν θεῖον αὐτοῦ φειδοῦς ἔτυχε, κἂν ἀπολώλει οἰκτρῶς· εἰ δὲ δὴ ἅπαξ ποτὲ δεινότατος ἀνθρώπων ἐγένετο σκῶψαι, στωμύλασθαι, πάντων ἀνθρώπων καταφρονῆσαι, φίλοις χαρίσασθαι, ἐχθρὸν ἀμύνασθαι. καὶ αὐτοῦ πολλὰ μὲν καὶ πρὸς ἄλλους πικρὰ καὶ ἀστεῖα ἀποφθέγματα φέρεται, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὸν Σεβῆρον αὐτόν· ὧν ἓν καὶ τοῦτο. ἐς γὰρ τὸ γένος αὐτοῦ τὸ τοῦ Μάρκου ἐγγραφέντος, Συγχαίρω σοι καῖσαρ, ἔφη, ὅτι πατέρα εὗρες· ὡς καὶ ἀπάτορος αὐτοῦ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ὑπ᾽ *ἀφανείας ὄντος. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Βούλας τις Ἰταλὸς ἀνήρ, λῃστήριον στησάμενος ὡς ἑξακοσίων ἀνδρῶν, ἐλῄζετο τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ ἔτη δύο, παρόντων μὲν τῶν αὐτοκρατόρων, παρόντων δὲ καὶ στρατιωτῶν τοσούτων. ἐδιώκετο μὲν γὰρ ὑπὸ συχνῶν ἀνδρῶν, φιλοτίμως αὐτὸν ἀνιχνεύοντος τοῦ Σεβήρου· οὔτε δὲ ἑωρᾶτο ὁρώμενος, οὔτε εὑρίσκετο εὑρισκόμενος, οὔτε κατελαμβάνετο ἁλισκόμενος. τοσαύτῃ καὶ μεγαλοδωρείᾳ καὶ σοφίᾳ ἐχρῆτο. ἐμάνθανε γὰρ πάντας τούς τε ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐξιόντας, καὶ τοὺς ἐς τὸ Βρεντέσιον καταίροντας, τίνες τε καὶ πόσοι εἰσί, καὶ τίνα καὶ ὁπόσα κέκτηνται. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, μέρος ἄν τι παρ᾽ αὐτῶν ὧν εἶχον λαβών, εὐθὺς ἠφίει· τοὺς δὲ δὴ τεχνίτας κατεῖχε χρόνον τινά, καὶ χρησάμενος σφίσιν, εἶτα καὶ *προσδούς τι ἀπέλυε. καί ποτε δύο λῃστῶν αὐτοῦ ἁλόντων, καὶ θηρίοις δοθήσεσθαι μελλόντων, πρός τε τὸν δεσμοφύλακα κατῆλθε, πλασάμενος ὡς τῆς πατρίδος ἄρχων, καί τινων ἀνθρώπων τοιούτων δεόμενος· καὶ οὕτω λαβὼν αὐτοὺς ἔσωσε. τῷ δὲ ἑκατοντάρχῳ τῷ τὸ λῃστρικὸν καθαιροῦντι προσελθών, κατηγόρησεν αὐτὸς ἑαυτοῦ, ὥσπερ ἄλλος τις ὤν· καὶ ὑπέσχετο, εἰ ἀκολουθήσει αὐτῷ, παραδώσειν οἱ τὸν λῃστήν· καὶ οὕτως αὐτὸν εἰς κοῖλόν τινα καὶ *λοχμώδη τόπον, ὡς καὶ ἐπὶ τὸν *Φήλικα, ἀγαγών, (καὶ τοῦτο γὰρ αὐτὸς προσωνόμαστο) ῥᾳδίως συνέλαβε· καὶ μετὰ τοῦτ᾽ ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβη, σχῆμα ἄρχοντος ἀναλαβών· καὶ καλέσας τὸν ἑκατόνταρχον, τῆς κεφαλῆς ἀπεξύρησε, καὶ ἔφη, Ἄγγελλε τοῖς δεσπόταις σου, *ὅτι, Τοὺς δούλους ὑμῶν τρέφετε, ἵνα μὴ λῃστεύωσι. πλείστους γὰρ ὅσους τῶν καισαρείων εἶχε, τοὺς μὲν, ὀλιγομίσθους, τοὺς δὲ καὶ παντελῶς ἀμίσθους γεγονότας. Ταῦτ᾽ οὖν ὁ Σεβῆρος ὡς ἕκαστα

πυνθανό-

πυνθανόμενος, ὀργῇ ἔφερεν, ὅτι ἐν τῇ Βρεττανίᾳ τοὺς πολέμους δι' ἑτέρων νικῶν, αὐτὸς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ λῃστοῦ ἥττων ἐγίνετο· καὶ τέλος, χιλίαρχον ἐκ τῶν σωματοφυλάκων σὺν ἱππεῦσι πολλοῖς ἔστειλε, δεινὰ ἄττα αὐτῷ ἀπειλήσας, ἂν μὴ ζῶντα αὐτὸν ἀγάγῃ. καὶ οὕτως ἐκεῖνος μαθὼν ὅτι γυναικί τινι ἀλλοτρίᾳ χρῷτο, ἀνέπεισεν αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπ' ἀδείας συναίρεσθαι σφίσι· κἀκ τούτου ἐν σπηλαίῳ τινὶ καθεύδων συνελήφθη· καὶ αὐτὸν * ὁ Παπινιανὸς ὁ ἔπαρχος ἀνήρετο, Διὰ τί ἐλῄστευσας; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίνατο, Διὰ τί σὺ * ἔπαρχος εἶ; καὶ θηρίοις μετὰ τοῦτο ὑπὸ κηρύγματος ἐδόθη, καὶ αὐτοῦ καὶ τὸ λῃστρικὸν διελύθη. οὕτω που ἐν ἐκείνῳ πᾶσα ἡ τῶν ἑξακοσίων ἰσχὺς ἦν. Ὁ δὲ δὴ Σεβῆρος ἐπὶ Βρεττανίαν ἐστράτευσε, τούς τε παῖδας ἐκδιαιτωμένους ὁρῶν, καὶ τὰ στρατεύματα ὑπὸ ἀργίας ἐκλυόμενα, καίπερ εἰδὼς ὅτι οὐκ ἀνακομισθήσεται). ᾔδει δὲ τοῦτο μάλιστα μὲν ἐκ τῶν ἀστέρων ὑφ' ὧν ἐγεγέννητο· (καὶ γὰρ ἐς τὰς ὀροφὰς αὐτοὺς τῶν οἴκων τῶν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν οἷς ἐδίκαζεν, ἐνέγραψεν, ὥστε πᾶσι, πλὴν τοῦ μορίου τοῦ τὴν ὥραν ὥς φασιν ἐπισκοπήσαντος ὅτε ἐς τὸ φῶς ἐξῄει, ὁρᾶσθαι. τοῦτο γὰρ οὐ τὸ αὐτὸ ἑκατέρωθι ἐνετύπωσεν) * ᾔδει δὲ καὶ παρὰ μάντεων ἀκούσας. ἀνδριάντι γὰρ αὐτοῦ, πρὸς ταῖς πύλαις δι' ὧν ἐκστρατεύσειν ἔμελλεν, ἑστῶτι, καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἐκεῖσε φέρουσαν ἀποβλέποντι, σκηπτὸς ἐμπεσὼν, τρία ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ γράμματα ἀπήλειψε. καὶ διὰ τοῦθ', ὡς οἱ μάντεις ἀπεφήναντο, οὐκ ἐπανῆκεν, ἀλλὰ καὶ τρίτῳ ἔτει μετὰ τοῦτο μετήλλαξε. καὶ χρήματα δὲ πάμπολλα συνεξήγαγε. Δύο δὲ γένη τῶν Βρεττανῶν μέγιστά εἰσι, Καληδόνιοι καὶ Μαιάται· καὶ ἐς αὐτὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων προσρήματα (ὡς εἰπεῖν) συγκεχώρηκεν. οἰκοῦσι δὲ οἱ μὲν Μαιάται, πρὸς αὐτῷ τῷ διατειχίσματι, ὃ τὴν νῆσον διχῇ τέμνει· Καληδόνιοι δὲ, μετ' ἐκείνους. καὶ νέμονται ἑκάτεροι ὄρη ἄγρια καὶ ἄνυδρα, καὶ πεδία ἔρημα καὶ ἑλώδη, μήτε τείχη μήτε πόλεις μήτε γεωργίας ἔχοντες, ἀλλ' ἔκ τε νομῆς καὶ θήρας ἀκροδρύων τέ τινων ζῶντες. τῶν γὰρ ἰχθύων, ἀπείρων καὶ ἀπλέτων ὄντων, οὐ γεύονται. διαιτῶνται δὲ ἐν σκηναῖς γυμνοὶ καὶ ἀνυπόδετοι, ταῖς γυναιξὶν ἐπικοίνοις χρώμενοι, καὶ τὰ γεννώμενα πάντα ἐκτρέφοντες. δημοκρατοῦνταί τε ὡς πλῆθει, καὶ λῃστεύουσιν ἥδιστα. στρατεύονται δὲ ἐπί τε ἁρμάτων,

Seuerus, ſtomachabatur, quod, cum aliorũ opera hoſtes in Britannia vinceret, ipſe in Italia latrone inferior eſſet. Ob hanc cauſam mittit tribunum *ſtipatorum cum magno equitũ numero: eiq;, niſi latronem ad ſe viuum adducat, grauiter minatur. Tribunus, vbi intellexit latronẽ cũ aliena vxore habere conſuetudinem, mulieri per virum perſuadet, *vt ſe ſecuro animo iuuare velit. Itaq; latro huius mulieris ope in ſpelunca comprehenditur. Qui cũ poſtea interrogaretur a Papiniano præfecto prætorio, cur latrociniũ feciſſet, ita reſpõdit; *Et tu*, inquit, *cur præfectus es?* Tandem vero voce præconis ipſe beſtiis obiectus, turbaque reliquorum prædonum diſperſa eſt, quod tota vis ſexcẽtorum in ipſo eſſet repoſita. Poſt hæc Seuerus in Britanniam cum exercitu proficiſcitur, dum filios intemperantes eſſe, & legiones nimio otio affluentes corrumpi videt: idq; fecit, cũ ſciret ſe inde non eſſe reuerſurũ: quod maxime cognouerat ex ſtellis, ſub quib. natus erat. Id enim in laquearibus ædium quæ erant in Palatio, in quib. ius reddebat, ſcriptũ reliquit, ita vt ab omnibus, præter eam partẽ quæ ad horam (vt aiunt) qua natus eſſet, ſpectabat, *horoſcopus* Græcis dicta, videretur. Eũ enim vtrobique non eodem modo inſculpſit. Iamq; idem audiuerat ex vatibus. nam fulmen in ſtatuã ipſius, quæ ad eam portã collocata erat qua exercitum erat educturus, quæque ſpectabat in viam qua illuc itur, cecidit, tresq; litteras de nomine eius deleuit. Itaque Seuerus, vt prædictum fuerat a vatibus, reuerſus non eſt; ſed tertio anno poſt diſceſſit e vita, cum grandem pecuniã *collegiſſet. Ceterum Britannorum duo ſunt præſertim genera, Caledonii, & Mææatæ. nam ceterorum nomina ad hos fere referuntur. Incolunt Mææatæ iuxta eum murũ, qui inſulam in duas partes diuidit: Caledonii poſt illos ſunt. Poſſident vtriq; montes aſperrimos, & ſine aqua; itemq; campos deſertos, plenoſq; paludibus: quodq; mœnia non habent, nec vrbes, agros nullos colunt; de *præda & venatione, fructibusq; arborum viuunt. nam piſces, quorum ibi maxima eſt & innumerabilis copia, non guſtant. Degunt in tentoriis nudi & ſine calceis: vtuntur communibus vxoribus, liberoſq; omnes alunt. Apud hos populus magna ex parte principatum tenet: latrocinantur libentiſſime: militant de curribus:

equos habent paruos & celeres: *pedites currunt celerrime: dum ſtant, firmiſſimi ſunt. Horũ arma ſunt ſcutum, & haſta breuis; in cuius inferiore parte pomum eſt ex ære; vt, dum concutitur, hoſtes ſonitu perterrefaciant. Pugiones quoque habent: ſed in primis famem, frigusque, ac labores omnes perferunt. nam merſi in paludibus capite tenus, per multos dies inediam ſuſtinent: in ſiluis autem, corticibus atque radicibus arborum aluntur. Certum cibi genus parant ad omnia; quẽ ſi ceperint, quanta eſt vnius fabę magnitudo, minime eſurire aut ſitire ſolent. Cũ igitur Britannia inſula talis ſit, incolas huiuſmodi habet. Eſt enim inſula: quod conſtitit illis temporibus, vt ſupra dictum eſt. Ea patet in longitudinem ad milia paſſuum DCCCXCI: in latitudinem, qua parte latiſſima eſt, CCLXXXIX: qua vero parte eſt anguſtiſſima, XXXVII. Huius inſulæ pars, paulo minus quam dimidia noſtra eſt: quam Seuerus cum vellet omnem in ſuam poteſtatem redigere, ingreſſus eſt in Caledoniam; eamq; dum pertrãſiret, habuit maxima negotia, quod ſiluas cæderet, & loca alta perfoderet, quodq; paludes obrueret aggere, & pontes in fluminib. faceret. Nullum enim prœlium geſſit, neq; copias hoſtium inſtructas vidit; a quibus proponebantur conſulto oues bouesque, vt cum ea noſtri raperent, ac longe de via declinarent, facile opprimerentur. Ad hęc noſtris aquę valde oberant, diſperſisq; inſidię parabantur: cumq; non poſſent iter facere, occidebantur a ſuis, vt ne ab hoſtibus caperentur. Itaque mortui ſunt e noſtris ad quinquaginta milia. Neque tamen deſtitit Seuerus, quouſq; ad extremam inſulam venit; vbi diuerſum, quam apud nos ſit, curſum Solis, itemque noctium ac dierum, æſtiuorum atq; hibernorũ magnitudinem diligentiſſime cognouit. Tandem per omnem terram hoſtilẽ vectus, (nam plurimum propter imbecillitatẽ operta lectica vehebatur) reuertit ad ſocios, Britannis ad fœdus faciendum coactis, ea conditione, vt non parua regionis parte cederent. Perturbabat eũ Antoninus & ſollicitabat maxime, non ſolũ quod libidinoſe ac petulanter viueret, ſed etiam quod perſpicuum eſſet, ab eo, cum primum daretur poteſtas, fratrem interfectum iri, quodq; iam ipſi Seuero

Simili cibo vtũtur Turcæ noſtro tempore.

Septem milia centũ triginta duo ſtadia: Duo milia trecẽta decẽ ſtadia. CCC ſtadia.

ἵππους ἔχοντες μικρούς, ταχεῖς· καὶ πεζοὶ * δὲ εἰσί, καὶ δραμεῖν ὀξύτατοι, καὶ συστῆναι παγιώτατοι. τὰ δὲ ὅπλα αὐτῶν, ἀσπὶς, καὶ δόρυ βραχὺ, μῆλον χαλκοῦν ἐπ' ἄκρου τοῦ στύρακος ἔχον, ὥστε σειόμενον κτυπεῖν πρὸς κατάπληξιν τῶν ἐναντίων. εἰσὶ δὲ αὐτοῖς καὶ ἐγχειρίδια· δύνανται δὲ καὶ λιμὸν καὶ ψύχος καὶ ταλαιπωρίαν πᾶσαν ὑπομένειν. ἔς τε γὰρ τὰ ἕλη καταδυόμενοι καρτεροῦσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, τὴν κεφαλὴν μόνον ἔξω τοῦ ὕδατος ἔχοντες, καὶ ἐν ταῖς ὕλαις τῷ τε φλοιῷ καὶ ταῖς ῥίζαις διαφέρονται, καὶ πρὸς πάντα σκευάζουσί τι βρῶμα, ἀφ' οὗ κυάμου τι μέγεθος ἐμφαγόντες, οὔτε πεινῶσιν, οὔτε διψῶσι. Τοιαύτη μὲν τις ἡ νῆσος ἡ Βρεττανία ἐστὶ, καὶ τοιούτους οἰκήτορας ἥ γε πολεμία ἔχει. νῆσος γάρ ἐστι, καὶ τότε σαφῶς (ὥσπερ εἶπον) ἐλήλεγκται. καὶ αὐτῆς τὸ μὲν μῆκος στάδιοι ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν τριάκοντα δύο εἰσί· τοῦ δὲ δὴ πλάτους τὸ μὲν πλεῖστον δέκα καὶ τριακόσιοι καὶ δισχίλιοι, τὸ ἐλάχιστον τριακόσιοι. καὶ τούτων ἡμεῖς οὐ πολλῷ τινι τῆς ἡμισείας ἔλαττόν τι ἔχομεν. Ὁ δ' οὖν Σεβῆρος, πᾶσαν αὐτὴν καταστρέψασθαι θελήσας, ἐσέβαλεν ἐς τὴν Καληδονίαν· καὶ διιὼν αὐτὴν, ἀμύθητα πράγματα ἔσχε, τάς τε ὕλας τέμνων, καὶ τὰ μετέωρα κατασκάπτων, τά τε ἕλη χωννύων, καὶ τοὺς ποταμοὺς ζευγνύων. οὔτε γὰρ μάχην τινὰ ἐμαχέσατο, οὔτε πολέμιόν τινα ἐν παρατάξει εἶδε. προέβαλον δὲ καὶ βοῦς προβεβλημένων αὐτῶν ἐξεπίτηδες, οἱ στρατιῶται ἥρπαζον, ὅπως ἐπὶ πλεῖον ἀπατώμενοι τρύχωνται. καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν ὑδάτων δεινῶς ἐκακοῦντο, καὶ ἀποσκεδαννύμενοι ἐπεβουλεύοντο. εἶτ' ἀδυνατοῦντες βαδίζειν, ὑπ' αὐτῶν [τῶν] οἰκείων ἐφονεύοντο, ἵνα μὴ ἁλίσκωνται· ὥστε ἐς πέντε μυριάδας ὅλας τελευτῆσαι. οὐ μέντοι * ἀπέστη πρὶν τῷ ἐσχάτῳ τῆς νήσου πλησιάσαι· ὅπου γε τὰ μάλιστα τήν τε τοῦ ἡλίου παράλλαξιν, καὶ τὸ τῶν ἡμερῶν τῶν τε νυκτῶν καὶ τῶν θερινῶν καὶ τῶν χειμερινῶν μέγεθος ἀκριβέστατα κατεφώρασε. Καὶ ὁ μὲν οὕτω διὰ πάσης (ὡς εἰπεῖν) τῆς πολεμίας κομισθεὶς, (ἐκομίσθη γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐν σκιμποδίῳ κατεστέγῳ τινὶ τὰ πολλὰ, διὰ τὴν ἀσθένειαν) ἐς τὴν φιλίαν ἐπανῆλθεν, ἐς ὁμολογίαν τοὺς Βρεττανοὺς, ἐπὶ τῷ χώρας οὐκ ὀλίγης ἐκστῆναι, ἀναγκάσας ἐλθεῖν. Ἐξέπληττε δὲ αὐτὸν ὁ Ἀντωνῖνος, καὶ ἐς φροντίδας ἀνηνύτους καθίστη, ὅτι τε ἀκολάστως ἔζη, καὶ ὅτι καὶ τὸν ἀδελφὸν δῆλος ἦν (εἰ δυνηθείη) φονεύσων, καὶ τὸ τελευταῖον, ὅτι καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐπιβουλεύοι.

ἐπεβούλευσε. πολὺ μὲν γὰρ ἐξεπήδησεν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ σκηνώματος, βοῶν καὶ κεκραγὼς, ὡς ὑπὸ τοῦ Κάστορος ἀδικούμενος. οὗτος δὲ ἀνὴρ, ἄριστος τῶν περὶ τὸν Σεβῆρον Καισαρείων ἦν, καὶ ἐπεπίστευτο τήν τε γνώμην αὐτοῦ καὶ τὸν κοιτῶνα. καὶ συνέστησάν μέν τινες ἐπὶ τούτῳ στρατιῶται προπαρεσκευασμένοι, καὶ συνεβόησαν· κατελήφθησαν δὲ δι' ὀλίγου, αὐτοῦ τε τοῦ Σεβήρου ἐπιφανέντος σφίσι, καὶ τοὺς ταραχωδεστέρους κολάσαντος. ἄλλοτε δὲ προσήλαυνον μὲν ἀμφότεροι πρὸς τοὺς Καληδονίους, ἵνα τά τε ὅπλα παρ' αὐτῶν λάβωσι, καὶ περὶ τῆς ὁμολογίας διαλεχθῶσιν. ὁ δ' Ἀντωνῖνος, ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἄντικρυς αὐτοχειρίᾳ ἐπεχείρησεν. ἦσαν μὲν γὰρ ἐπὶ ἵππων, (καὶ ὁ Σεβῆρος, καίπερ καὶ τοὺς ταρσοὺς ὑπὸ ἀσθενείας ὑποτετμημένος, ὅμως ἵππευε καὶ αὐτὸς) καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα συνεφείπετο, τό τε τῶν πολεμίων καὶ αὐτὸ ἐνεωρᾶτο. κἀν τῷ καιρῷ τούτῳ, τῇ τε σιγῇ καὶ τῷ κόσμῳ τοῦ ἵππου ὁ Ἀντωνῖνος ἀναχαιτίσας, ἐσπάσατο τὸ ξίφος, ὡς καὶ κατὰ νώτου τὸν πατέρα παίσων. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι οἱ συνιππεύοντες, ἐξεβόησαν. καὶ οὕτως ἐκεῖνός τε ἐκπλαγεὶς, οὐκέτι οὐδὲν ἔδρασε· καὶ ὁ Σεβῆρος μετεστράφη μὲν πρὸς τὴν βοὴν αὐτῶν, καὶ εἶδε τὸ ξίφος, οὐ μέντοι καὶ ἐφθέγξατό τι, ἀλλ' ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τελέσας ὅσα ἐχρῆν, ἐς τὸ στρατήγιον ἐπανῆλθε· καὶ καλέσας τόν τε υἱὸν καὶ τὸν *Παπινιανὸν καὶ τὸν Κάστορα, ξίφος τέ τι τεθῆναι ἐς τὸ μέσον ἐκέλευσε, καὶ ἐγκαλέσας αὐτῷ ὅτι τε ἄλλως τοιοῦτόν τι ἐτόλμησε, καὶ ὅτι πάντων ὁρώντων τῶν τε συμμάχων καὶ τῶν πολεμίων, τηλικοῦτον κακὸν δράσειν ἔμελλεν, τέλος ἔφη, Ἀλλ' εἴγε ἀποσφάξαι με ἐπιθυμεῖς, ἐνταῦθά με κατάχρησαι. ἔρρωσαι γάρ· ἐγὼ δὲ καὶ γέρων εἰμὶ, καὶ κεῖμαι. ὡς εἴγε τοῦτο μὲν οὐκ ἀναδύῃ, τὸ δὲ αὐτόχειρ μου γενέσθαι ὀκνεῖς, παρέστηκέ σοι *Παπινιανὸς ὁ ἔπαρχος, ᾧ δύνασαι κελεῦσαι ἵνα με ἐξεργάσηται. πάντως γάρ που πᾶν τὸ κελευσθὲν ὑπὸ σοῦ, ἅτε καὶ αὐτοκράτορος ὄντος, ποιήσει. Τοιαῦτα εἰπὼν, ὅμως οὐδὲν δεινὸν αὐτὸν ἔδρασε, καίπερ πολλάκις μὲν τὸν Μάρκον αἰτιασάμενος ὅτι τὸν Κόμμοδον οὐχ ὑπεξεῖλε· πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸς τῷ υἱεῖ ἀπειλήσας τοῦτο ποιήσειν. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὀργιζόμενος ἀεί ποτε ἔλεγε· τότε δὲ φιλότεκνος μᾶλλον ἢ φιλόπολις ἐγένετο· καίτοι καὶ τὸν ἕτερον ἐν τούτῳ παῖδα προέδωκε, σαφῶς εἰδὼς τὰ γενησόμενα. Ἀποστάντων δὲ τῶν ἐν τῇ νήσῳ αὖθις, καλέσας τοὺς στρατιώτας, ἐκέλευσεν ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλεῖν, καὶ οἷς

inſidias feciſſet. Exſiluerat enim aliquando e tabernaculo, exclamãs ſibi a Caſtore iniuriã afferri. Hic erat vir omniũ Cęſarianorum qui cum Seuero erant, optimus, cui conſilia Seueri credita, & cura cubiculi mãdata erat: præſtoq; fuere ſubito pauci milites, q̃ ante ob eã cauſam inſtructi fuerant, a quib. vna conclamatũ eſt: at ii, quod repẽte viſus eſſet Seuerus, capti ſunt, atq; in ſeditioſiores eſt animaduerſum. Præterea, cum ambo proficiſcerentur ad Caledonios, vt arma ab iis caperent, & de fœderib. colloquerẽtur, Antoninus ipſum palã ſua manu occidere eſt conatus. Nã cum forte equitarent vna, (Seuerus enim, licet ei plantæ pedũ, quæ ſanæ non erant, ſectæ eſſent, tamen equo vehebatur) equitaretq; pariter reliquus exercit⁹, & hoſtium copiæ viderentur, Antoninus equo refrenato, magno ſilẽtio percõmode gladiũ diſtrinxit, vt tergum patris percuteret: quod vbi animaduerterunt ii qui ſimul equitabãt, exclamauerũt protinus: eoq; clamore perterrit⁹ Antoninus, ſe abſtinuit. Seuerus, etſi ad clamorem eorũ conuerſus gladium vidit, tamen nullum verbum fecit; ſed peractis pro tribunali rebus neceſſariis, reuertit in prætorium: ibi filiũ, & Papinianũ, & Caſtorem ad ſe vocat: dein gladium in medio collocari iubet. Hic illũ increpat, quod tantum facinus eſſet auſus committere, quodq; ſociis & hoſtibus videntibus nefarium ſcelus facere conſtituiſſet: tandem, *Si me cupis*, inquit, *interficere, hic me interfice:* *nam vita iam functus ſum & ſenex, & iaceo. Quod ſi id recuſas, aut times tua manu facere, adeſt tibi Papinianus præfectus, cui iubere potes vt me interficiat: nam is tibi, quidquid preceperis, propterea quod ſis Imperator, efficiet.* Hæc cum dixiſſet Seuerus, tamen nihil filio nocuit; quamquã ſæpe accuſabat Marcum, quod Commodum nõ ſuſtuliſſet, ac crebro ipſi filio ſe id facturum minabatur. Sed ea Seuerus per iram dicebat: erãt enim ei filii multo cariores quam ciues: quamquam in hac re alterum ex filiis prodidit, cum certo ſciret quid ei eſſet euenturum. Poſt hæc defectio Britãnorum iterum facta eſt: quamobrem Seuerus conuocatis militibus, iuſſit vt regionem eorum inuaderent, atq; omnes, quibus

occurriſſent, interficerent: idq; præcepit his verſibus: -- μήτις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον, Χεῖράς θ' ἡμετέρας· μηδ' ὅντινα γαστέρι μήτηρ Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον: *Nemo manus fugiat veſtras, cademque cruentam; Non fœtus, granida mater quem geſtat in aluo, Horrendam effugiat cædem.* Quo facto, quod Caledonii cum Mæatis defecerãt, comparabat ſe vt bellũ illic gereret. Sed dum in iis rebus eſſet, morbo exſtinctus eſt pridie Nonas Februarii: traduntque hunc morbum nonnihil ab Antonino eſſe auctum. Ante quam vero moreretur, fertur hęc libertis dixiſſe; (referã enim ea quæ dicta ſunt, ſine vllo ornatu verborum) *Facite*, inquit, *vt conueniat inter vos: locupletate milites, ceteros omnes contemnite.* Poſt hæc corpus eius more militari effertur a militibus, imponiturque in rogum honeſtatum militum & filiorum ipſius decurſione. Coniecere in eum dona militaria ii qui tum habebant: filii ignem accéderunt: oſſa in vrnam factam ex porphyro lapide coniecta, Romã perlata, & in Antoniniano repoſita ſunt. Fertur Seuerus hanc vrnam paulo ante quã decederet e vita, iuſſiſſe ad ſe perferri: dein contrectaſſe, atque ita dixiſſe; *Tu*, inquit, *virum capies, quem totus orbis terrarum non cepit.* Seuerus erat tardo corpore, ſed tamẽ forti; quamquam podagra valde imbecillum fecerat: præterea acutiſſimo & excellentiſſimo ingenio; ſtudioſus bonarum artium: quarum ſcientiam cum eſſet cõſecutus, conſilio plus, quã verbis poterat: erga amicos gratus, inimicis grauiſſimus: diligens in rebus gerendis, negligens in requirendo quis ſermo de ipſo haberetur: auidus pecuniæ; quam omnib. modis colligebat; niſi quod eius cauſa nemini mortem attulit.* In ſumptu parciſſim⁹ erat. Noua ædificia exſtruxit, vetera reſtituit: quippe Baccho & Herculi templum maximũ ædificauit. Et quamquam magnos ſumptus fecit, tamen multa milia aureorũ reliquit. Criminari ſolebat incontinentes; ob eãq; cauſam leges de mœchis tulit; ex quib. quam plurimi in ius vocati ſunt. ego quidem, cum Conſul eſſem, inueni ſcriptum in tabulis, tria milia mœchorum eſſe accuſata. Sed cum iã pauci mortales ea iudicia exſequerentur, cœpit de iis quærere negligentius. Ex quo vrbane in primis Argetocoxi Caledonii vxor, Iuliæ Auguſtæ, quæ ipſam mordebat, initis

✠μή τις, Bl.

ἂν ἐντύχωσιν, ἀποκτεῖναι· αὐτὸ τοῦτο εἰπὼν, -- [τὸ] μήτις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον Χεῖράς θ' ἡμετέρας· μηδ' ὅντινα γαστέρι μήτηρ Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ' ὃς φύγοι αἰπὺν ὄλεθρον. Γενομένου δὲ τούτου, καὶ τῶν Καληδονίων προσαποστάντων τοῖς Μαιάταις, ἡτοιμάζετο μὲν ὡς καὶ αὐτὸς* αὐτοῖς πολεμήσων. καὶ αὐτὸν περὶ* τοῦτ' ἔχοντα ἡ νόσος τῇ τετάρτῃ τοῦ Φεβρουαρίου ἀπηνέγκε, συνεργασαμένου τι πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ Ἀντωνίνου, ὡς λέγεται. πρὶν γοῦν μεταλλάξαι, τάδε λέγεται τοῖς παισὶν εἰπεῖν· (ἐρῶ γὰρ αὐτὰ τὰ λεχθέντα, μηδὲν ὅ τι καλλωπίσας) Ὁμονοεῖτε· τοὺς στρατιώτας πλουτίζετε, τῶν ἄλλων πάντων καταφρονεῖτε. Ἐκ δὲ τούτου τό τε σῶμα αὐτοῦ στρατιωτικῶς κοσμηθὲν, ἐπὶ πυρὰν ἐτέθη, καὶ τῇ τε τῶν στρατιωτῶν καὶ τῇ τῶν παίδων περιδρομῇ ἐτιμήθη· τά τε δῶρα τὰ στρατιωτικὰ, οἵ τι τῶν παρόντων ἔχοντες, εἰς αὐτὴν ἐνέβαλον, καὶ τὸ πῦρ οἱ υἱεῖς ἐνῆκαν· καὶ μετὰ τοῦτο τὰ ὀστᾶ ἐς ὑδρίαν πορφυροῦ λίθου ἐμβληθέντα, ἔς τε τὴν Ῥώμην ἐκομίσθη, καὶ ἐς τὸ* Ἀντωνινεῖον ἀπετέθη. λέγεται δὲ τὴν ὑδρίαν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου μεταπέμψασθαί τε αὐτὸν, καὶ ἐπιψηλαφήσαντα εἰπεῖν, Χωρήσεις ἄνδρα ὃν ἡ οἰκουμένη οὐκ ἐχώρησεν. Ἦν δὲ τὸ σῶμα* βραδὺς μὲν, ἰσχυρὸς δὲ, καίπερ ἀσθενέστατος ὑπὸ τῆς ποδάγρας γενόμενος· τὴν δὲ δὴ ψυχὴν δριμύτατος καὶ ἐρρωμενέστατος. παιδείας μὲν γὰρ ἐπεθύμει μᾶλλον,* ἢ καὶ διὰ τοῦτο πολύγνωμος μᾶλλον ἢ πολύλογος ἦν. φίλοις οὐκ ἀμνήμων, ἐχθροῖς βαρύτατος, ἐπιμελὴς τῶν πρακτέων, ἀμελὴς τῶν περὶ αὐτοῦ λογοποιουμένων· χρηματιστὴς ἐξ ἅπαντος τρόπου, πλὴν καθ' ὅτι οὐδένα τούτων χάριν ἀπέκτεινε· περὶ τὰς δαπάνας ἀφειδέστατος. καὶ πολλὰ μὲν ᾠκοδομηκὼς ἐκ καινῆς, πολλὰ δὲ καὶ ἐπεσκευακώς· ὅς γε καὶ τῷ Διονύσῳ καὶ τῷ Ἡρακλεῖ νεὼν ὑπερμεγέθη ᾠκοδομήσατο. καίτοι δὲ πάμπλειστα δαπανήσας, ὅμως οὐκ εὐαριθμήτους τινὰς μυριάδας δραχμῶν κατελέλοιπεν, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλάς. καὶ ἐνεκάλει μὲν τοῖς μὴ* σωφρονοῦσιν, ὡς καὶ περὶ τῆς μοιχείας νομοθετῆσαί τινα· καὶ διὰ τοῦτο γραφαὶ αὐτῆς* ὅσαι πλεῖσται ἐγένοντο. τρισχιλίας γοῦν ὑπατεύων εὗρον ἐν τῷ πίνακι ἐγγεγραμμένας. ἐπεὶ δὲ ὀλίγοι πάνυ αὐταῖς ἐπεξῄεσαν, οὐκέτι οὐδὲ αὐτὸς ἐπολυπραγμόνει. ὅθεν καὶ* μάλα ἀστείως Ἀργεντοκόξου τινὸς γυνὴ Καληδονίου πρὸς τὴν Ἰουλίαν τὴν Αὐγοῦσταν ἀποσκώπτουσάν τι πρὸς αὐτὴν μετὰ

τὰς ἀνοι-

τὰς σπουδὰς ἐπὶ τῇ ἀνέδην σφῶν πρὸς τοὺς ἄρρενας συνουσίᾳ, εἰπεῖν λέγεται), ὅτι Πολλῷ ἄμεινον ἡμεῖς τὰ τῆς φύσεως ἀναγκαῖα ἀποπληροῦμεν ὑμῶν τῶν Ῥωμαϊκῶν. ἡμεῖς γὰρ φανερῶς τοῖς ἀρίστοις ὁμιλοῦμεν, ὑμεῖς δὲ λάθρα ὑπὸ τῶν κακίστων μοιχεύεσθε. Τοῦτο μὲν ἡ Βρεττανὶς εἶπεν. ἐχρῆτο δὲ ὁ Σεβῆρος καταστάσει τοῦ βίου εἰρήνης οὔσης τοιᾷδε· ἔπραττέ τι πάντως νυκτὸς ὑπὸ τὸν ὄρθρον· καὶ μετὰ τοῦτ' *ἐβάδιζε, καὶ λέγων καὶ ἀκούων τὰ τῇ ἀρχῇ πρόσφορα· εἶτ' ἐδίκαζε, χωρὶς εἰ μή τις ἑορτὴ μεγάλη εἴη. καὶ μέντοι καὶ ἄριστα *αὐτῷ ἐπράττετο. καὶ γὰρ τοῖς δικαζομένοις ὕδωρ ἱκανὸν *ἐνέχει, καὶ ἡμῖν τοῖς συνδικάζουσιν αὐτῷ παρρησίαν πολλὴν ἐδίδου. ἔκρινε δὲ μέχρι μεσημβρίας· καὶ μετὰ τοῦθ' ἵππευεν, ἐφ' ὅσον ἂν ἐδυνήθη· εἶτ' ἐλοῦτο, γυμνασάμενος τινὰ τρόπον. ἠρίστα δὲ ἢ καθ' ἑαυτὸν, ἢ μετὰ τῶν παίδων, οὐκ ἐνδεῶς· εἶτ' ἐκάθευδεν ὡς πλήθει· ἔπειτ' *ἐξαρθεὶς, τά τε λοιπὰ προσδιῴκει, καὶ λόγοις καὶ Ἑλληνικοῖς καὶ Λατίνοις συνεγίνετο ἐν περιπάτῳ· εἶθ' οὕτω πρὸς ἑσπέραν ἐλούετο αὖθις, καὶ ἐδείπνει μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. ἥκιστά τε γὰρ ἄλλον τινὰ συνέστιον ἐποιεῖτο, καὶ ἐν μόναις ταῖς πάνυ ἀναγκαίαις ἡμέραις τὰ πολυτελῆ δεῖπνα συνεκρότει. Ἐβίω δὲ ἔτη ἑξήκοντα πέντε, καὶ μῆνας ἐννέα, καὶ ἡμέρας πέντε καὶ εἴκοσι· τῇ γὰρ ἑνδεκάτῃ τοῦ Ἀπριλλίου ἐγεγένητο. ἀφ' ὧν ἦρξεν ἔτη ἑπτακαίδεκα, καὶ μῆνας ὀκτὼ, καὶ ἡμέρας τρεῖς. τό τε σύμπαν, οὕτως ἐνεργὸς ἐγένετο, ὥστε καὶ ἀποψύχων ἀναφθέγξασθαι, Ἄγετε, δότε, εἴ τι πρᾶξαι ἔχομεν.

ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ο ΚΑΙ ΚΑΡΑΚΑΛΛΟΣ.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα ὁ Ἀντωνῖνος πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβε. λόγῳ μὲν γὰρ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, τῷ δὲ δὴ ἔργῳ μόνος εὐθὺς ἦρξε· καὶ πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους κατελύσατο, καὶ τῆς χώρας *αὐτοῖς ἐξέστη, καὶ τὰ φρούρια ἐξέλιπε· τοὺς δὲ δὴ οἰκείους, τοὺς μὲν ἀπήλλαξεν, ὧν καὶ *Παπινιανὸς ὁ ἔπαρχος ἦν· τοὺς δὲ καὶ ἀπέκτεινεν· ὧν ἦν καὶ Εὔοδος, ὁ τροφεὺς αὐτοῦ, ὁ Κάστωρ, ἥ τε γυνὴ αὐτοῦ ἡ Πλαυτίλλα, καὶ ὁ ταύτης ἀδελφὸς Πλαύτιος. καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ δὲ αὐτῇ ἄνδρα ἄλλως μὲν οὐκ ἐλλόγιμον, διὰ δὲ τὴν ἐπιτήδευσιν ἐπιφανέστατον ἐξειργάσατο· τὸν *δὲ Εὐπρεπῆ τὸν ἁρματηλάτην, ἐπειδὴ τἀναντία αὐτῷ ἐσπούδαζεν, ἀπέκτεινε.

fœderibus, quod ipſæ impudenter cũ maribus verſarẽtur, dixiſſe fertur: *Nos*, inquit, *multo melius explemus ea quæ naturæ poſtulat neceſſitas, quam vos Romanæ. nam aperte cum optimis viris habemus conſuetudinem: vos autem occulte peſſimi homines conſtuprant.* id enim a muliere Britanna dictũ eſt. Ceterũ Seuerus, cum pax eſſet, ita vitã inſtituerat, vt hęc omnia faceret. *Prima luce ius reddebat: poſt deambulabat, dicens audiensq; ea quæ ad Imperii vtilitatem pertinerẽt: dein iudicabat *ſeparatim, niſi celeberrimus dies feſtus eſſet: agebatq; in eo optime, quod & litigantibus aquam, quantum ſatis erat, ſuppeditaret, & nobis vna iudicantibus magnam libertatem in dicendis ſentẽtiis largiretur. Iudicabat autem ad meridiem: poſt meridiem equitabat, quantum poterat: poſt hãc exercitationem corporis lauabatur: tum prãdebat ſolus, vel cum liberis, ſatis opipare & apparate: poſt prandii tempus magna ex parte dormire cõſueuerat. Excitatus ex ſomno, perſequebatur reliqua: in primis verſabatur in ſtudio Græci & Latini ſermonis, cum interim deãbularet. Sub veſperum iterum lauabatur, cœnabatq; cum ſuis domeſticis & familiaribus: nam ex aliis cõuiuam admittebat neminem: certiſq; diebus tantum, iiſq; maxime neceſſariis, ſumptuoſas cœnas faciebat. Vixit annos LXV, mẽſes IX, dies XXV: erat enim natus III Idus Aprilis. Regnauit annos decem & ſeptem, menſes octo, dies tres. In ſumma, adeo fuit in rebus gerendis acer & induſtrius, vt dixerit moriẽs, **Agedum, ſi quid nos oportet facere.*

ANTONINVS CARACALLVS.

POST mortem Seueri, Antoninus totũ Imperium obtinuit. nam etſi dicebat, id ſibi eſſe cum fratre commune, tamẽ reuera ſolus ſtatim imperare cœpit, diremitq; bellum cũ hoſtibus, atq; regione ceſſit, & munita loca deſeruit. Domeſticos ſuos partim dimiſit; in quorũ numero fuit Papinianus præfectus prætorio: partim occidi iuſſit; in quibus fuit Euodus educator ipſius, & Caſtor, vxorque Plautilla, cum Plauto fratre eius. In Vrbe ſuſtulit hominem minime quidem nobilem, ſed tamen percelebrem in eo ſtudio cui ſe dediderat. nam *egregium aurigam, quod eſſet factionis contrariæ, interfecit.

Hic ſenex mortuus eſt, poſteaquam coronatus eſſet in plurimis equorum certaminibus. obtinuerat enim coronas DCCLXXXII: quod ante contigerat nemini. Fratrem quoq; vel patre viuo interficere voluit: ſed neque propter patrem tunc, neq; poſt in itinere propter exercitum potuit, apud quem ille cariſſimus erat; præſertim quod facie patri ſimillimus eſſet. Sed poſtquam Romã venit, ipſum quoq; ſuſtulit. Simulabant hi mutuam inter ſe beneuolentiam, collaudabantq; ſe inuicem, cum tamen agerent contraria. Nec erat obſcurũ, fore vt aliquod magnum malũ ex ipſis exſiſteret. Nã cum eſſet decretum a Senatu, vt pro concordia vtriuſq; ſacrificaretur diis immortalibus, ac præſertim ipſi Concordiæ: victima a ſacerdotibus eius deæ ad ſacrificium comparata, Cõſul profectus eſt vt ſacra faceret. Sed nec is ſacerdotes, nec illi inuenire Conſulem potuerunt: ſed omnem fere noctem conſumpſerunt, dum ſe mutuo conquirerẽt; adeo vt ſacrificium fieri nõ potuerit. poſtridieq; eius diei, duo lupi aſcendere in Capitolium: quos dum aliquot homines inſequerẽtur, alterum comprehenderũt in foro, alterum poſtea extra pomœrium occiderũt. quæ res ad Antoninum & Getam pertinuit. Statuerat Antoninus fratrem occidere Saturnalibus: tamẽ nequiuit, propterea quod id facinus manifeſtius fuiſſet quam vt potuiſſet occultari. Ex eo tempore complures eorũ pugnæ factæ ſunt, quaſi mutuo ſibi inſidiarentur, contrariis præſidiis collocatis. Sed cum magnus numerus militum atq; gladiatorum domi foriſq;, dies atq; noctes Getam cuſtodiret, perſuaſit matri vt ſe ambos in thalamum vocaret, vt in eo reconciliarentur. Eo Geta, qui matri confidebat, ingreditur cũ Antonino: poſtquam intus fuere, aliquot cẽturiones, qui fuerant in inſidiis ab Antonino collocati, ſimul in Getam impetũ faciunt; eumque, qui viſis percuſſorib. ad matrem perfugerat, ac iam tũ ex collo eius pẽdebat, adhærebatq; ipſius pectori atq; vberibus, occidũt lamentantem, clamantemq; in hæc verba; *Mater mater, genitrix genitrix, fer opẽ, occidor.* Itaq; mater decepta, filium occiſum nefarie in ſinu ſuo conſpexit, eiuſque cædem intra ſua viſcera quodammodo, ex quibus ipſum pepererat, recepit. nam ita ſanguine perfuſa eſt, vt vulnus quod ipſa accepit

καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐν γήρᾳ ἀπέθανε, πλείστοις ἀγῶσιν ἵππων στεφανωθείς. δύο γὰρ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτακοσίους ἀνείλετο, ὅσους οὐδεὶς ἄλλος. τὸν δ' ἀδελφὸν ἠθέλησε μὲν καὶ ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς φονεῦσαι, οὐκ ἠδυνήθη δὲ οὔτε τότε δι' ἐκεῖνον, οὔθ' ὕστερον ἐν τῇ ὁδῷ, διὰ τὰ στρατεύματα. πάνυ γὰρ εὔνοιαν αὐτοῦ εἶχον, ἄλλως τε ὅτι καὶ τὸ εἶδος ὁμοιότατος τῷ πατρὶ ἦν. ἐπεὶ δ' ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀπῆλθε, καὶ τοῦτον κατειργάσατο. προσεποιοῦντο μὲν γὰρ καὶ φιλεῖν ἀλλήλους καὶ ἐπαινεῖν· πάντα δὲ τὰ ἐναντιώτατα ἔδρων, καὶ ἦν οὐκ ἄδηλον ὅτι δεινόν τι παρ' αὐτῶν γενήσοιτο· ὅπερ που καὶ πρὶν πρὸς τὴν Ῥώμην αὐτοὺς ἐλθεῖν, προεγνώσθη. θύειν τε γὰρ ὑπὲρ τῆς ὁμονοίας αὐτῶν τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς, καὶ αὐτῇ Ὁμονοίᾳ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς, οἱ μὲν ὑπηρέται τὸ τῇ Ὁμονοίᾳ τυθησόμενον ἱερεῖον ἡτοίμασαν, καὶ ὁ ὕπατος ὡς καὶ βουθυτήσων ἀφίκετο· οὔτε δὲ οὗτος ἐκείνους οὔθ' οἱ ὑπηρέται τὸν ὕπατον εὑρεῖν ἠδυνήθησαν· ἀλλὰ διετέλεσαν πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν νύκτα ζητοῦντες ἀλλήλους· ὥστε μὴ δυνηθῆναι τότε τὴν θυσίαν γενέσθαι. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ δύο λύκοι ἐς τὸ Καπιτώλιον ἀναβάντες, ἐκεῖθεν ἐξεδιώχθησαν· καὶ ὁ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ που καταληφθείς, ὁ δὲ μετὰ ταῦτα ἔξω τοῦ πωμηρίου, ἐσφάγη. καὶ τοῦτο καὶ περὶ ἐκείνους ἐγένετο. ἐβουλήθη μὲν οὖν ἐν τοῖς Κρονίοις τὸν ἀδελφὸν ὁ Ἀντωνῖνος φονεῦσαι, οὐκ ἠδυνήθη δέ. καὶ γὰρ ἐκφανέστερον ἤδη τὸ κακὸν ἢ ὥστε συγκρυβῆναι, ἐγεγόνει· καὶ ἐκ τούτου πολλαὶ μὲν μάχαι αὐτῶν, ὡς καὶ ἐπιβουλευόντων ἀλλήλοις, πολλαὶ δὲ καὶ ἀντιφυλακαὶ συνέβαινον. ἐπεὶ οὖν καὶ στρατιῶται καὶ γυμνασταί, καὶ ἔξω καὶ οἴκοι, καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ συχνοὶ τὸν Γέταν ἐφρούρουν, ἔπεισε τὴν μητέρα μόνους σφᾶς ἐς τὸ δωμάτιον, ὡς καὶ συναλλάξουσα, μεταπέμψασθαι. καὶ οὕτω πιστεύσαντος τοῦ Γέτα, εἰσῆλθε μὲν μετ' αὐτοῦ· ἐπεὶ δ' εἴσω ἐγένοντο, ἑκατόνταρχοί τινες εἰσεπήδησαν ἀθρόοι παρὰ τοῦ Ἀντωνίνου προπαρεσκευασμένοι· καὶ αὐτὸν πρός τε τὴν μητέρα, ὡς εἶδε σφᾶς, προκαταφυγόντα, καὶ ἀπό τε τοῦ αὐχένος αὐτῆς ἐξαρτηθέντα, καὶ τοῖς στήθεσι τοῖς τε μαστοῖς προσφύντα, κατέκοψαν, ὀλοφυρόμενον καὶ βοῶντα, Μῆτερ μῆτερ, τεκοῦσα τεκοῦσα, βοήθει, σφάζομαι. καὶ ἡ μὲν οὕτως ἀπατηθεῖσα, τόν τε υἱὸν ἐν τοῖς ἑαυτῆς κόλποις ἀνοσιώτατα ἀπολλύμενον ἐπεῖδε, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα τρόπον τινὰ ἐξ ὧν ἐγεγέννητο, εἰσεδέξατο. καὶ γὰρ τοῦ αἵματος πᾶσα ἐπλήσθη, ὡς ἐν μηδενὶ λόγῳ τὸ τῆς χειρὸς

θαῦμα

θαῦμα ὃ ἐβιάσθη ποιήσασθαι. οὔτε γὰρ πενθῆσαι, οὔτε θρηνῆσαι τὸν υἱόν, καίπερ πρόωρον οὕτως οἰκτρῶς ἀπολωλότα, ὑπῆρξεν αὐτῇ (δύο γὰρ καὶ εἴκοσι ἔτη καὶ μῆνας ἐννέα ἐβίω) ἀλλ' ἠναγκάζετο ὡς καὶ ἐν μεγάλῃ τινὶ εὐτυχίᾳ οὖσα, χαίρειν καὶ γελᾶν. οὕτω που πάντα ἀκριβῶς καὶ τὰ ῥήματα αὐτῆς καὶ τὰ νεύματα τά τε χρώματα ἐτηρεῖτο. καὶ μόνῃ ἐκείνῃ τῇ Αὐγούστῃ, τῇ τοῦ αὐτοκράτορος γυναικί, τῇ τῶν αὐτοκρατόρων μητρί, οὐδ' ἰδίᾳ που ἐπὶ τηλικούτῳ παθήματι δακρῦσαι ἐξῆν. Ὁ δ' Ἀντωνῖνος, καίπερ ἑσπέρας οὔσης, τὰ στρατόπεδα κατέλαβε, διὰ πάσης τῆς ὁδοῦ κεκραγὼς ὡς ἐπιβεβουλευμένος καὶ κινδυνεύων. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ τεῖχος, Χαίρετε, εἶπεν, ὦ ἄνδρες συστρατιῶται· καὶ γὰρ ἤδη ἔξεστί μοι εὐεργετεῖν ὑμᾶς. καὶ πρὶν πάντα ἀκοῦσαι, ἐνέφραξε σφῶν τὰ στόματα τοσαύταις καὶ τηλικαύταις ὑποσχέσεσιν, ὥστε μήτ' ἐννοῆσαι μήτε φθέγξασθαί τι αὐτοὺς εὐσεβὲς δυνηθῆναι. εἷς γὰρ (ἔφησεν) ἐξ ὑμῶν εἰμί, καὶ δι' ὑμᾶς μόνους ζῆν ἐθέλω, ἵν' ὑμῖν πολλὰ χαρίζωμαι. ὑμέτεροι γὰρ οἱ θησαυροὶ πάντες εἰσί. καὶ δὴ καὶ τοῦτο εἶπεν ὅτι, Μάλιστα μὲν μεθ' ὑμῶν ζῆν, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν γε ἀποθανεῖν εὔχομαι. οὔτε γὰρ ἄλλως δέδια τὸν θάνατον, καὶ ἐν πολέμῳ τελευτῆσαι βούλομαι. ἢ γὰρ ἐνταῦθα δεῖ τὸν ἄνδρα ἀποθνήσκειν, ἢ μηδαμοῦ. Πρὸς δὲ τὴν σύγκλητον τῇ ὑστεραίᾳ ἄλλα τέ τινα διελέχθη, καὶ μετὰ τὸ ἐκ τοῦ βάθρου ἐξαναστῆναι, καὶ πρὸς τῇ θύρᾳ γενέσθαι, Ἀκούσατέ μου, εἶπε, μέγα πρᾶγμα, ἵνα πᾶσα ἡ οἰκουμένη χαρῇ· Πάντες οἱ φυγάδες, οἱ καὶ ἐφ' ὁτῳοῦν ἐγκλήματι καὶ ὁπωσοῦν καταδεδικασμένοι κατελθέτωσαν. Τὰς μὲν οὖν νήσους οὕτω τῶν φυγάδων κενώσας, καὶ τοῖς κακίστοις τῶν καταδεδικασμένων ἄδειαν δεδωκώς, εἶτ' οὐ πολλῷ ὕστερον ἀνεπλήρωσε. τῶν δὲ δὴ Καισαρείων τῶν στρατιωτῶν τῶν μετὰ τοῦ Γέτα γινομένων, καὶ εἰς δύο μυριάδας παραχρῆμα ἀπέκτεινεν, ἄνδρας ἁπλῶς καὶ γυναῖκας, ὥς που τις καὶ ἔτυχεν ἐν τῷ βασιλείῳ ὤν. ἐκ δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἄλλους τε καὶ τὸν Παπινιανόν· καὶ τῷ γε τὸν Παπινιανὸν φονεύσαντι ἐπετίμησεν, ὅτι ἀξίνῃ αὐτὸν καὶ οὐ ξίφει διεχρήσατο. τὸν δὲ δὴ Κίλωνα τὸν τροφέα, τὸν εὐεργέτην, τὸν ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πεπολιαρχηκότα, ὃν καὶ πατέρα πολλάκις ἐκεκλήκει, ἠβουλήθη μὲν ἀποστερῆσαι τοῦ ζῆν, καὶ οἱ στρατιῶται οἱ πεμφθέντες ἐπ' αὐτόν, τὰ μὲν ἀργυρώματα καὶ τὰ ἱμάτια, τά τε χρήματα καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ ἐκείνου διήρπασαν· αὐτὸν δὲ ἀνῆγον διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ,

in manu, nihili faceret. Neque vero lamentata eſt, aut luxit interitum filii, quamuis immaturum, oblatumque miſerabiliter; (natus erat duos & XX annos, menſesque IX) ſed quaſi foret in maxima felicitate, lætari & ridere coacta eſt: adeo verba eius, nutuſque, & color obſeruabantur. Itaque huic ſoli, cum eſſet Auguſta, Imperatoris vxor, & Imperatorum mater, ne priuatim quidē licuit flere caſum acerbiſſimum. Antoninus ſtatim, quãquam veſper erat, tamen ad milites proficiſcitur; exclamatque perpetuo in itinere, contra ſe factam eſſe coniurationem, ſeque in maximum periculum veniſſe. Poſt, vbi murum eſt ingreſſus, *Saluete*, inquit, *commilitones: iam mihi quidem licet in vos maxima beneficia conferre.* Antequam enim audirent omnia, os eis tot promiſſis concluſit, vt quod pium erat, intelligere non poſſent, aut loqui. *Ego*, inquit, *ſum vnus ex vobis; cupioq; propter vos ſolos viuere, vt multa vobis largiar. Veſtri enim ſunt theſauri omnes; optoq; in primis vna vobiſcum viuere; ſin minus, ſaltem vobiſcum mori: nec enim aliter volo quam in bello ex hac vita diſcedere; quod vel in eo mortem oppetere virū fortem, vel nuſquam deceat.* Poſtero die in Senatu pauca dixit in eandem ſententiam: cumque ſurrexiſſet e ſede, aſtaretque ad fores; *Audite*, inquit, *rem maximam; vt totus orbis terrarum gaudeat. Omnes exſules, rei facti cuiuſuis ſceleris, quomodocumq; damnati ſint, reſtituantur.* Is cum exſules hoc modo ex inſulis deduxiſſet, præſtitiſſetq; ſecuritatem nefariis & damnatis hominibus, eaſdem non ita multo poſt repleuit, interfecitque ſubito ex Cæſarianis, militibusque qui cum Geta fuerant, ad hominū mulierumq; viginti milia, vt quiſque in Palatio fuit. Cæſi ſunt ex illuſtribus multi, & maxime Papinianus: cuius interfectorem increpauit, quod eum ſecuri interfeciſſet, non gladio. Cilonem quoque, qui ipſum educauerat, & a quo multa beneficia acceperat, quique præfectus vrbi fuerat patris temporibus, quem etiam Patrē ſæpenumero appellauerat, vita priuare voluit: ſed milites, quos miſerat vt eum interficerent, direptis vaſis argenteis, veſte, pecunia, ceteriſq; rebus eius omnibus, illum cum ſandaliis (nam captus erat in balneis) & amictum induſio, ducunt Via ſacra,

vt perducant in Palatium, eumq; ibi interficiant: tum veſtem eius diſcindunt, & faciem percutiunt. Quod vbi plebs vidit, cohorteſq; vrbis, tumultuãtur. Horum pudore adductus Antoninus metuque, eis procedit obuiã, ipſumq; Cilonem chlamyde cõtegit: (nam tum ei veſtis militaris erat) *Nolite*, inquit, *patrem meum iniuria afficere; nolite educatorem percutere.* Dein tribunus cui mandatum erat vt illum occideret, ceterique milites qui vna miſſi fuerant, morte affecti ſunt, propterea quod (vt dicebat) Ciloni feciſſent inſidias; ſed reuera propterea ꝙ illum non ſuſtuliſſent. *Neq; vero mihi nunc eſt neceſſe percenſere numerando omnes clariſſimos viros, quibus ille nullam iuſtam ob cauſam mortem attulit. Quamquam enim Dion, quod eſſent celeberrimi viri atq; notiſſimi illis tẽporibus, omnes perſequitur nominatim: tamen mihi ſatis erit dicere, eos omnes quos ipſi collibitum fuit, quoquo iure, quaq; iniuria morte affectos, vrbemq; Romam priuatam bonis viris, cõminutam & quodam modo mutilatam fuiſſe. Poſt hæc ex his cædibus animum ad ludos applicat; in quibus itidem multas cædes fecit. Nam vt omittam elephantum, rhinocerotem, tigrim, hippotigrim, cæſas in Amphitheatro, quod parui momenti ſint, gladiatorum ſanguine potiſſimũ delectabatur: ex quorum numero vnũ, Batonem nomine, coegit eodem die cum tribus certare continenter; eũq; occiſum a poſtremo affecit magnifica ſepultura. *Ceterum erga Alexãdrum ita erat affectus, vt armis poculiſq; ſimilibus iis quibus ille vſus fuerat, vteretur: eiq; complures ſtatuas in caſtris, atq; adeo in vrbe collocauit; comparauitq; phalangem ex ſolis Macedonibus, in qua erant hominum ſedecim milia; eamq; *phalangem Alexandri* cognominauit. Hi vtebantur eodem armorum genere, quo viuo Alexandro armati fuerant. Hæc erant, galea facta ex crudo bouis corio, thorax ex lino triplex, ſcutũ ex ære, *lancea lõga, haſta breuis, crepidæ, gladius. Quibus reb. minime contentus, *ſeſe *Alexãdrum Orientalem Auguſtum* appellauit; ſcripſitq; aliquãdo ad Senatum, animũ Alexandri in corpus Auguſti introiſſe, vt, quoniã illi fuerat vita breuis, in hoc viueret diutius. Philoſophos qui ſunt Ariſtotelici nominati, tã magno eſt odio ꝓſecut⁹,

ὡς καὶ ἐς τὸ παλάτιον κομιοῦντες, *κλάπας τε ὑποδεδεμένον (ἐν βαλανείῳ γὰρ ὢν ἔτυχε) καὶ χιτωνίσκον ἐνδεδυμένον, ὡς καὶ ἐκεῖ που καταχρησόμενοι· καὶ τήν τε ἐσθῆτα αὐτοῦ περιέρρηξαν, καὶ τὸ πρόσωπον ᾔκισαν, ὥστε καὶ τὸν δῆμον καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀστικοὺς ὑποθορυβῆσαι· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸν Ἀντωνῖνον, καὶ αἰδεσθέντα αὐτοὺς καὶ φοβηθέντα, ἀπαντῆσαι σφίσι, καὶ τῇ χλαμύδι (τὴν γὰρ στρατιωτικὴν ἐσθῆτα εἶχε) περιβαλόντα αὐτὸν εἰπεῖν, Μήτε τὸν πατέρα ὑβρίζετε, μήτε τὸν τροφέα παίετε. ὁ δὲ δὴ χιλίαρχος ὁ κελευσθεὶς αὐτὸν φονεῦσαι, καὶ οἱ στρατιῶται οἱ συμπεμφθέντες αὐτῷ, ἀνῃρέθησαν, λόγῳ μὲν ὡς ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, τὸ δ᾽ ἀληθὲς, ὅτι μὴ κατέσφαξαν αὐτόν. Πάντας δ᾽ οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσωμαι οὐδ᾽ ὀνομήνω, ὅσους τῶν ἐπιφανῶν οὐδεμιᾷ δίκῃ ἀπέκτεινεν. ὁ μὲν γὰρ Δίων, ἅτε γνωριμωτάτων κατ᾽ ἐκείνους τοὺς καιροὺς τῶν πεφονευμένων ὄντων, καὶ ἐξ ὀνόματος αὐτῶν ποιεῖται κατάλογον· ἐμοὶ δ᾽ εἰπεῖν ἐξαρκεῖ ὅτι πάντας *ὁμοίους οὓς ἤθελε κατεχειρίζετο, ὥστ᾽ αἴτιος, ὥστε καὶ οὐχὶ καὶ ὅτι τὴν Ῥώμην ἠκρωτηρίασεν, ἀγαθῶν ἀνδρῶν στερήσας αὐτήν. Ἐκ δὲ τῶν φόνων ἐς τὰς παιδιὰς ἀποκλίνων, οὐδὲν ἧττον καὶ ἐν ταύταις ἐφόνα. ἐλέφαντα μὲν γὰρ καὶ ῥινοκέρωτα, καὶ τίγριν καὶ ἱππότιγριν ἐν οὐδενὶ λόγῳ θείη ἄν τις φονευομένους ἐν τῷ θεάτρῳ· ὁ δὲ καὶ μονομάχων ἀνδρῶν ὅτι πλεῖστον ἔχαιρεν αἵμασι· καὶ ἕνα γε αὐτῶν Βάτωνα τρισὶν ἐφεξῆς ἀνδράσιν ὁπλομαχῆσαι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναγκάσας, ἔπειτα ἀποθανόντα ὑπὸ τοῦ τελευταίου, περιφανεῖ ταφῇ ἐτίμησε. Περὶ δὲ τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω τι ἐπτόητο, ὥστε καὶ ὅπλοις τισὶ καὶ ποτηρίοις, ὡς καὶ ἐκείνου γεγονόσι, χρῆσθαι, καὶ προσέτι καὶ εἰκόνας αὐτοῦ πολλὰς καὶ ἐν τοῖς στρατοπέδοις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ στῆσαι· φάλαγγά τε τινὰ ἐκ μόνων τῶν Μακεδόνων ἐς μυρίους καὶ ἑξακισχιλίους συντάξαι, καὶ αὐτὴν Ἀλεξάνδρου τε ἐπονομάσαι, καὶ τοῖς ὅπλοις, οἷς ποτε ἐπ᾽ ἐκείνου ἐκέχρηντο, ὁπλίσαι. ταῦτα δ᾽ ἦν, κράνος ὠμοβόειον, θώραξ λινοῦς τρίμιτος, ἀσπὶς χαλκῆ, δόρυ μακρὸν, αἰχμὴ βραχεῖα, κρηπῖδες, ξίφος. καὶ οὐδὲ ταῦτα μέντοι αὐτῷ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Ἑῷον Αὔγουστον ἐπεκαλεῖτο· καί ποτε καὶ τῇ βουλῇ ἔγραψεν, ὅτι ἐς τὸ σῶμα αὖθις τὸ τοῦ Αὐγούστου εἰσῆλθεν, ἵνα, ἐπειδὴ ὀλίγον τότε χρόνον ἐβίω, πλείονα αὖθις δι᾽ ἐκείνου ζήσῃ. καὶ δὴ καὶ τοὺς φιλοσόφους τοὺς Ἀριστοτελείους ὠνομασμένους τά τε ἄλλα δεινῶς ἐμίσει,

ὥστε καὶ

ὥστε καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατακαῦσαι ἐθελῆσαι, καὶ τὰ συσσίτια, ἃ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ εἶχον, τάς τε λοιπὰς ὠφελείας, ὅσας ἐκαρποῦντο, ἀφείλετο, ἐγκαλέσας σφίσιν ὅτι συναίτιος τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῦ θανάτου Ἀριστοτέλης γεγονέναι ἔδοξε. Ταῦτα μὲν οὕτως ἐποίησε. καὶ νὴ Δία καὶ ἐλέφαντας πολλοὺς συμπεριήγετο, ὅπως καὶ ἐν τούτῳ τὸν Ἀλέξανδρον, μᾶλλον δὲ τὸν Διόνυσον μιμεῖσθαι δόξῃ. οὕτω δὴ οὖν διὰ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Μακεδόνας ἐφίλει, ὥστε ποτὲ χιλίαρχον Μακεδόνα ἐπαινέσας ὅτι κούφως ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνεπήδησεν, ἐπύθετο αὐτοῦ τὸ μὲν πρῶτον, Πόθεν εἶ; ἔπειτα μαθὼν ὅτι Μακεδὼν εἴη, ἐπανήρετο, Τίς δὲ ὀνομάζῃ; καὶ μετὰ τοῦτο ἀκούσας ὅτι Ἀντίγονος, προσεπανήρετο, Τίς δέ σου ὁ πατὴρ ἐκαλεῖτο; ὡς δὲ καὶ οὗτος Φίλιππος ὢν εὑρέθη, Πάντ' ἔχω, φησίν, ὅσα ἤθελον. καὶ εὐθύς τε αὐτὸν ταῖς λοιπαῖς στρατείαις *ἐσέμνυνε, καὶ [οὐ] μετ' οὐ πολὺ ἐς τοὺς βουλευτὰς τοὺς ἐστρατηγηκότας κατέταξεν. ἕτερον δέ τινα, τῇ μὲν Μακεδονίᾳ μηδὲν προσήκοντα, πολλὰ *καὶ δεινὰ δεδρακότα, καὶ διὰ τοῦτο παρ' αὐτῷ ἐξ ἐκκλήτου δίκης κρινόμενον, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρός τε ἐκαλεῖτο, καὶ ὁ κατηγορῶν αὐτοῦ ῥήτωρ συνεχῶς ἔλεγεν, Ὁ μιαιφόνος Ἀλέξανδρος, ὁ θεοῖς ἐχθρὸς Ἀλέξανδρος, ὠργίσθη τε ὡς καὶ αὐτὸς κακῶς ἀκούων, καὶ ἔφη, Εἰ μὴ ἀρκέσει σοι ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπολέλυσαι. Οὗτος οὖν ὁ φιλαλεξανδρότατος Ἀντωνῖνος εἰς μὲν τοὺς στρατιώτας φιλαναλώτης ἦν, τοὺς δὲ λοιποὺς πάντας ἀνθρώπους ἔργον εἶχε περιδύειν, ἀποσυλᾶν, ἐκτρύχειν, οὐχ ἥκιστα τοὺς συγκλητικούς. ἔξω γὰρ τῶν ἄλλων εἰσπράξεων, καίπερ ἀναριθμήτων οὐσῶν, καὶ οἰκίας αὐτῷ παντοδαπάς, ἐπειδὴ τῆς Ῥώμης ἐξώρμησε, καὶ καταλύσεις πολυτελεῖς ἐν μέσαις ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς βραχυτάταις, οἰκείοις δαπανήμασι κατασκευάζειν ἠναγκαζόμεθα· ἐν αἷς οὐχ ὅσον οὐκ ἐνῴκησέ ποτε, ἀλλ' οὐδὲ ὄψεσθαι αὐτῶν τινὰ ἔμελλε. προσέτι καὶ θέατρα κυνηγετικά, καὶ ἱπποδρόμους πανταχοῦ, ὅπου περ καὶ ἐχείμασεν ἢ καὶ χειμάσειν ἤλπισε, κατεσκευάσαμεν, μηδὲν παρ' αὐτοῦ λαβόντες· καὶ αὐτίκα πάντα κατεσκάφη. οὕτω πως διὰ τοῦτο μόνον ἐγίγνετο, ἵν' ἡμεῖς ἐπιτριβῶμεν. αὐτὸς δὲ τὰ χρήματα ἔς τε τοὺς στρατιώτας (ὡς ἔφαμεν) καὶ ἐς θηρία ἵππους τε ἐδαπάνα. πάμπολλα γάρ τοι καὶ θηρία ἵππους τε καὶ βοτά, τὰ μὲν πλεῖστα παρ' *ἡμῶν καὶ ἀνάγκῃ λαμβάνων, ἤδη δέ τινα καὶ ὠνούμενος, ἀπεκτίννυε· καί ποτε ἑκατὸν ὗς ἅμα αὐτοχειρίᾳ ἔσφαξεν. Ἡρματηλάτει

vt voluerit libros Ariſtotelis comburere, atque Ariſtotelicis ſodalitates, & cetera commoda quæ habebant in Alexādria, ſuſtulerit; criminatus eos, quod Ariſtoteles cauſa mortis Alexandri viſus eſſet. Cumq; hæc faceret, ducebat ſecum complures elephantos, vt in hac re Alexandrum, vel potius Dionyſum, imitari videretur. Igitur tanto amore proſequebatur Alexandrum & Macedones, vt, cum aliquando tribunum militum Macedonem collaudaſſet, quod inſiluiſſet in equum celeriter, interrogaſſetque primo, cuias eſſet: cumque intellexiſſet Macedonem eſſe, rogarit nomen: poſt, vbi audiuit Antigonū eſſe, quæſiuerit ex eo quod nomen fuiſſet patri: vtque ipſum inuenit eſſe Philippo patre natum: *Cuncta*, inquit, *quæ cupiebam, habeo*: eumque ſtatim *clarum reddidit apud reliquas legiones; nec ita multo poſt in Senatorium & prætorium ordinem cooptauit. Alterum quoque, cui nihil rei erat cum Macedonia, quique magna ſcelera commiſerat, ob eaque reus factus erat, poſtquam intellexit Alexandrum vocari, crebroque accuſatorem ita dicere; *Homicida Alexander, diis infeſtus Alexander*: perinde iratus eſt, atque ſi ipſe male audiret: *Niſi*, inquit, *tibi ſatis erit de Alexandro dictum, periiſti.* Hic Alexandri amantiſſimus Antoninus, militibus comis atq; humanus erat: reliquos omnes ſpoliare, depeculari, & opprimere conabatur, atq; in primis Senatores. nam præter ceteras exactiones pecuniæ, quę erant innumerabiles, cogebamur, cum ipſe Roma proficiſceretur, complures domos, & ſumptuoſa diuerſoria in mediis itineribus, atque iis breuiſſimis, ædificare noſtris ſumptibus; in quibus non modo habitauit numquam, ſed magnam eorum partem neq; viſurus erat. Præterea Amphitheatra & Circos in omnibus locis in quibus hiemauit, aut ſe ſperauit hiematurū, gratis exſtruximus; eaque diruebantur illico: adeo id agebat vt nos perderet. Ipſe pecuniam erogabat in milites, (vt ſupra diximus) & beſtias, & equos; dum complures feras, manſuetasque beſtias, equosque interficeret; quorum partem capiebat a nobis, coactis ea dare neceſſario; partem emebat ipſe: centum enim apros aliquando ſua manu confecit. Agitabat currus.

ornatu venetô, & ad omnia ardentiſſimus atq; incitatiſſimus erat. Inerat ei fraus & malitia matris, Syriorumque, ex quibus illa orta fuerat. Præficiebat autem certaminibus vnum ex libertis, ceterisve locupletibus, vt in ea magnos ſumptus facerent: eosque colebat ſub flagello, atq; aureos ab iis quaſi homo abiectiſſimus petebat. Dicebat ſe in agitandis curribus Solē imitari; eaq; in re maxime gloriabatur. Igitur quamdiu principatum tenuit Antoninus, adeo omnis orbis terrarum qui erat ſub eius Imperio, vaſtatus ac direptus eſt, vt ludis Circenſibus populus Romanus ita conclamauerit; *Nos viuos perdimus, vt mortuos ſepeliamus.* Crebro enim dicebat pecuniam ſibi ſoli eſſe oportere, præterea nemini; vt eam largiretur militibus. Cumq; Iulia ipſum argueret, quod nimios ſumptus faceret in milites, diceretque iam ſibi nullos redditus iure aut iniuria partos reliquos eſſe, gladium oſtentans reſpondit; *Bono animo es, mater. nam nobis, quamdiu hunc habebimus, pecunia nō deerit.* Præterea poſſeſſiones & pecuniam largiebatur aſſentatoribus. Dedit enim Iunio Paulino decem milia aureorum, quod ipſum, quamquam minus ex animo, (erat enim mordax) cauillatus eſſet, dixiſſetque eum, quoties iracundiam ſimularet, plane iratum videri. Antoninus nihil cogitabat boni; neq; enim didicerat; id quod ipſe fatebatur: & ob eam cauſam nos, quos nouerat ſtudioſos eſſe bonarū artium, negligebat. Seuerus quidem inſtituerat eum omnibus rebus quæ ad virtutem pertinent, & corpus animumq; eius ita exercuerat, vt, cum iam eſſet Imperator, verſaretur cum doctoribus, ac magnam diei partem philoſopharetur, vngereturq;, & equitaret ad milia paſſuum XCIIII, ſeq; turbida tēpeſtate in natando exerceret. Quibus ex rebus quamquam valuit virib. corporis, tamē ipſum doctrinæ cepit obliuio, non aliter quam ſi nomē eius numq̄ audiuiſſet. Nec tamen erat hebete ingenio, ſed acri & acuto ad intelligendū, promptaq; ad dicēdum & parata celeritate: qua coniuncta pari licentia, dū loqueretur quod in buccam veniſſet, nec puderet ipſum aperire omnia, ſæpenumero voti compos erat. Cumq; tali ingenio præditus fuerit, nunc quemadmodum ſe in bello geſſerit, dicendum eſt. Cum ad ipſum, tamquam ad amicum, Augarus rex Oſroenorū veniſſet, ei fidem fregit; compre-

τε τῇ βενετίῳ στολῇ χρώμενος. ἦν γὰρ ἐς πάντα καὶ θερμότατος καὶ κουφότατος· πρὸς δὲ τούτοις εἶχε καὶ τὸ πανοῦργον τῆς μητρὸς, καὶ τῶν Σύρων, ὅθεν ἐκείνη ἦν. ἀγωνοθέτην δὲ ἢ τῶν ἐξελευθέρων τινὰ ἢ τῶν ἄλλων τῶν πλουσίων ἐκάθιζεν, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ ἀναλίσκηται· *προσεκύνει τε αὐτοὺς κάτωθεν τῇ μάστιγι· καὶ χρυσοῦς ὥσπερ τις τῶν ταπεινοτάτων ᾔτει. καὶ ἔλεγε κατὰ τὸν ἥλιον τῇ ἁρματηλασίᾳ χρῆσθαι, καὶ ἐσεμνύνετο ἐπ᾽ αὐτῇ. Οὕτω δὲ παρὰ πάντα τὸν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ χρόνον πᾶσα ἡ γῆ ἡ ὑπακούουσα αὐτῷ ἐπορθήθη, ὥστε τοὺς Ῥωμαίους ποτὲ ἐν ἱπποδρομίᾳ ἄλλα τε συμβοῆσαι, καὶ ὅτι Τοὺς ζῶντας ἀπολοῦμεν, ἵνα τοὺς τεθνεῶτας θάψωμεν. καὶ γὰρ ἔλεγε πολλάκις ὅτι Οὐδένα ἀνθρώπων πλὴν ἐμοῦ ἀργύριον ἔχειν δεῖ, ἵνα αὐτὸ τοῖς στρατιώταις χαρίζωμαι. καί ποτε τῆς Ἰουλίας ἐπιτιμησάσης αὐτῷ ὅτι πολλὰ ἐς αὐτοὺς ἀνήλισκε, καὶ εἰπούσης ὅτι Οὐκέθ᾽ ἡμῖν οὔτε δίκαιος οὔτ᾽ ἄδικος πόρος ὑπολείπεται, ἀπεκρίνατο, τὸ ξίφος δείξας, ὅτι, Θάρσει μῆτερ· ἕως γὰρ ἂν τοῦτ᾽ ἔχωμεν, *οὐδὲν ἡμᾶς ἐπιλείψει χρήματα. Καὶ μέντοι καὶ τοῖς κολακεύουσιν αὐτὸν καὶ κτήματα καὶ χρήματα ἀπένεμεν. Ἰουνίῳ γοῦν Παυλίνῳ πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐχαρίσατο, ὅτι καὶ ἄκων *διασιλλῶσαί τι αὐτὸν, σκωπτόλης ὤν, προήχθη. ἔφη γὰρ αὐτὸν ὀργιζομένῳ τινὶ ἐοικέναι, ἐπεὶ πρὸς τὸ θυμοειδέστερόν πως ἑαυτὸν ἐσχημάτιζεν. οὐδὲν γὰρ τῶν καλῶν ἐλογίζετο· οὐδὲ γὰρ ἔμαθέ τι αὐτῶν, ὡς καὶ αὐτὸς ὡμολόγει. διόπερ καὶ ἐν ὀλιγωρίᾳ ἡμᾶς *τούς τι παιδείας ἐχόμενον εἰδότας ἐποιεῖτο. ὁ μὲν γὰρ Σεβῆρος καὶ πάνυ πᾶσι τοῖς εἰς ἀρετὴν τείνουσι καὶ κατὰ [τὸ] σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν ἤσκησεν αὐτὸν, ὥστε καὶ αὐτοκράτορα ἤδη ὄντα καὶ διδασκάλοις συνεῖναι, καὶ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας φιλοσοφεῖν· ἐξηραλοίφει τε, καὶ ἵππευε καὶ ἐς πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίους σταδίους· καὶ προσέτι καὶ νήχεσθαι καὶ ἐν κλύδωνι ἤσκητο. ὁ δὲ ἐκ μὲν τούτων τρόπον τινὰ ἐρρώσθη· τῆς δὲ δὴ παιδεύσεως, ὡς οὐδὲ τοὔνομα αὐτῆς ποτε ἀκηκοὼς, ἐπελάθετο. Οὐ μέντοι καὶ [κακορρήμων ἢ] κακογνώμων ἦν, ἀλλὰ καὶ συνίει τὰ πολλὰ ὀξύτατα, καὶ ἔφραζεν ἑτοιμότατα. τῇ γὰρ ἐξουσίᾳ καὶ τῇ προπετείᾳ, τῷ πάνθ᾽ ὁμοίως τὰ ἐπελθόντα οἱ ἀπερισκέπτως ἐκλαλεῖν, καὶ σὺν τῷ μηδὲν αὐτοῦ ἐκφαίνειν αἰσχύνεσθαι, καὶ ἐπιτυχίᾳ τινὶ πολλάκις περιέπιπτε. Τὸ μὲν οὖν σύμπαν, τοιοῦτος ἦν· ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ὁποῖος, ἐροῦμεν. ἠπατηκὼς γὰρ τὸν βασιλέα τῶν Ὀσροηνῶν Αὔγαρον, ὡς δὴ παρὰ φίλον αὐτὸν ἥκειν, ἔπειτα-

συλλαβὼν

συλλαβὼν ἔδησε, καὶ τὴν Ὀσροηνὴν οὕτως ἀβασίλευτον οὖσαν λοιπὸν ἐχειρώσατο. τὸν δὲ τῶν Ἀρμενίων βασιλέα διαφερόμενον μετὰ τῶν ἰδίων παίδων, ἐκάλεσε μὲν φιλικοῖς γράμμασιν, ὡς δὴ εἰρηνεύσων αὐτούς· ἔδρασε δὲ καὶ περὶ τούτους ἃ καὶ περὶ τὸν Αὔγαρον. οὐ μὴν καὶ οἱ Ἀρμένιοι προσεχώρησαν αὐτῷ, ἀλλ' εἰς ὅπλα ἐχώρησαν, καὶ οὐκέτ' οὐδεὶς αὐτῶν τὸ παράπαν οὐδὲν ἐπίστευσεν· ὥστε καὶ ἔργῳ αὐτὸν ἐκμαθεῖν ὅσον αὐτοκράτορι ζημίωμά ἐστι, τὸ τι ἀπατηλὸν πρὸς φίλους πρᾶξαι. Οὐκ ὤκνησε δὲ γράψαι πρὸς τὸ συνέδριον καὶ περὶ τῶν ἐν Πάρθοις βασιλευόντων, ἀδελφῶν τε ὄντων καὶ πρὸς ἀλλήλους στασιαζόντων, ὅτι ἡ τῶν ἀδελφῶν διαφορὰ μέγα τι κακὸν τὸ κοινὸν τῶν Πάρθων ἐργάσηται· ὥσπερ που τῶν βαρβαρικῶν πραγμάτων φθαρῆναι διὰ τοῦτο δυναμένων, τῶν δὲ Ῥωμαϊκῶν σεσωσμένων, ἀλλ' οὐκ ὀρθὴν τρόπον τινὰ ἀνατετραμμένων, οὐ κατ' ἐκεῖνο μόνον ὅτι ἐπὶ μεγάλῳ τῶν ἀνθρώπων κακῷ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς ὑποφόνια τοῖς στρατιώταις ἐδεδώκει, ἀλλ' ὅτι καὶ πάμπολλοι ἐσυκοφαντήθησαν, οὐχ ὅπως οἱ ἐπιστείλαντές τι ἢ δορυφορήσαντες αὐτῷ ἢ καίσαρι ἔτι ὄντι, ἢ καὶ αὐτοκράτορι γενομένῳ, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ οἷς μηδεπώποτε πρᾶγμα πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνει. καὶ εἴ γέ τις ἔγραψε τὸ ὄνομα τὸ τοῦ Γέτα μόνον, ἢ εἶπε μόνον, εὐθὺς ἀπώλετο. ὅθεν οὐδ' ἐν ταῖς κωμῳδίαις οἱ ποιηταὶ ἔτι αὐτῷ ἐχρῶντο· καὶ γὰρ καὶ οὐσίαι πάντων, ὧν ἐν ταῖς διαθήκαις αὐτοῦ τὸ ὄνομα γεγραμμένον εὑρέθη, ἐδημοσιώθησαν. Ἐν μέντοι ταῖς ἀναγκαίαις καὶ κατεπειγούσαις στρατείαις λιτὸς ἦν καὶ ἀπέριττος, τὰ μὲν διακονικὰ ὑπηρετήματα καὶ πάνυ ἀκριβῶς ἐξ ἴσου τοῖς ἄλλοις διαπονούμενος. καὶ γὰρ συνεβάδιζε τοῖς στρατιώταις, καὶ συνέτρεχε, μὴ λουτρῷ χρώμενος, μὴ τὴν ἐσθῆτα ἀλλάσσων, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἔργον συνεργαζόμενος, καὶ πᾶσαν τροφὴν τὴν αὐτὴν ἐκείνοις αἱρούμενος· (καὶ πολλάκις [καὶ] πρὸς τοὺς προέχοντας τῶν πολεμίων πέμπων, παρεκαλεῖτο αὐτοὺς εἰς μονομαχίαν) τὰ δὲ [δὴ] στρατηγικά, ὧνπερ που καὶ μάλιστα διαπεφυκέναι αὐτὸν ἐχρῆν, ἥκιστα καλῶς μεταχειριζόμενος· ὡς αὖ τῆς νίκης ἐν ἐκείνοις τοῖς ὑπηρετήμασιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ οὔσης. Ἐπολέμησε καὶ πρός τινας Κέννους, Κελτικὸν ἔθνος· οἷς λέγεται μετὰ τοσούτου θυμοῦ προσπεσεῖν τοῖς Ῥωμαίοις, ὥστε καὶ τὰ βέλη, οἷς ὑπὸ τῶν Ὀσροηνῶν ἐτιτρώσκοντο, τοῖς στόμασιν ἐκ τῶν σαρκῶν ἀποσπᾶν, ἵνα μὴ τὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς σφαγῆς αὐτῶν ἀποδιατρίβωσιν. οὐ μέντοι ἀλλὰ

henſumq; coniecit in vincula, & Oſroenen rege deſtitutam cepit: itemq; regem Armeniorum, qui cum filiis diſſentiebat, ad ſe vocauit amice per litteras, vt eos in concordiam reduceret: iisq; eodem modo, quo Augaro, vſus eſt: quamquam Armenii arma capere, quam ad ipſum deficere maluerunt. Quod cum eſſet factum, ei nemo fidebat amplius: vt re ipſa cognoſceret, *quam graue damnũ eſſet Imperatori fraudem amicis facere.* Neq; vero piguit eum ſcribere ad Senatum de regibus Parthorum, quod, *cum fratres eſſent, & diſſiderent inter ſe, Reſpublica Parthorum ex eorum diſſenſione magnum detrimentum caperet*: quaſi vero ob eam cauſam poſſet res barbarorum interire, & Reſpublica Romana ſalua eſſet, ac non penitus euerſa; non ſolum quod cum magno malo ciuium, maxima præmia pro cæde fratris dederat militibus, ſed etiam quod plerique rei fiebant per calumniam, non modo ii qui ad Getam aliquid ſcripſerant, aut ei Cæſari deſignato, factove Imperatori fuerant in prætorianis cohortibus; ſed etiam reliqui omnes, quibus nihil vmquã rei cum illo fuerat. Nam ſiquis vel ſolum nomen Getæ ſcripſiſſet aut pronuntiaſſet, ſtatim morte mulctabatur; adeo vt ne poetæ quidem in Comœdiis eo nomine deinceps vterentur: fuereq; proſcripta bona eorum omnium in quorum teſtamẽtis id nomen inuentum eſt ſcriptum. In neceſſitatibus vero & vrgentibus bellis minime magnus & excellẽs erat: quamquam ita diligenter obibat munera ſeruilia pariter cum ceteris militibus, vt cum iis pedibus iter faceret, vna curreret, non vteretur balneo, non veſtem mutaret; ſed eundem cibum cum illis caperet, atque ex hoſtibus eos qui præſtarent viribus corporis, ad ſingulare certamen inuitaret: *cum interim boni Imperatoris officium, in quo ipſum eſſe potiſſimum oportebat, minime fungeretur: quaſi victoria in illis laboribus poſita eſſet, non in hac diſciplina rei militaris.* Bellum geſſit cum Cennis gente Celtica: quos ferunt tanta ira incitatos in Romanos irruiſſe, vt tela, quibus illi ab Oſroenis vulnerati erant, dentibus euellerent ex corporibus, vt ne manus in illis cædendis defatigarent: permiſeruntque ei,

redempto*libertatis nomine magna pecunia, vt ſaluus ſe in Germaniam reciperet. Horũ vxores captæ a Romanis, interrogatæ ab Antonino, vtrum vendi an occidi mallent, mori ſe malle reſponderunt: cumq; eſſent poſtea venditæ, omnes mortem ſibi conſciuerunt: nonnullæ vna filios interfecerunt. Antonino cum cetera omnia, tum nummus adulterinus erat: nam pro argento aurove quod nobis daret, plumbum argentatum, & æs inauratum parabat. Fuit ægra valetudine, quod morbis partim euidentibus, partim occultis correptus eſſet: ſed mente inprimis inſana. nam acerbis quibuſdam viſis ſæpenumero agitari a patre fratreq; gladios geſtantibus videbatur. Quibus rebus vt medicinam faceret, multorũ animas ex inferis euocauit, præſertim patris & Commodi. ex quibus nemo ei reſpõdit, præter Cõmodum, qui ita ait: *στεῖχε δίκης ἆσσον, Perge ocius ad ſupplicium.* Deinde alterum; ac ad extremum: *- κρυφίοισι τόποισιν ἔχων δυσαλθέα νοῦσον, Hunc occulta grauis vexat circum loca morbus.* Veſtales occidit quatuor; e quibus vnam, quantũ in ipſo fuit, vitiauit. nam cum ad extremum vis in rebus Venereis defecerat. qua ex re dicebatur flagitia obſcena alterius generis facere. Huic virgini Clodia Læta nomẽ fuit, eaq; viua ſepulta eſt: cum tamen exclamaret, ſcire ipſum Antoninum, ſe virginẽ eſſe. Antoninus raro ius reddebat, aut numquam: ſed præter ſtudia ceterarum rerũ, curioſus erat. nam ad eum minima quęq; ex omnibus locis perferebantur: vetabatq; ob eã cauſam, ne milites auſcultatores & inſpectores, ab alio quam ab ipſo punirentur. Qua ex re omnia peruerſa erant, quod ii etiã in nos tyrannidem exercerent. Id vero turpiſſimum fuit atq; indigniſſimum Senatu populoq; Romano, quod eunuchus, natione Hiſpanus, nomine Sempronius Rufus, moribus veneficus & præſtigiator, quiq; huius rei cauſa fuerat a Seuero in inſulã deportatus, imperiũ in nos habuit: quãuis eſſet huius rei pœnas daturus, vt ceteri, qui indicũ officia fungerẽtur. Antoninus mãdabat nobis, velle ſe ſtatim poſt ortum ſolis ius reddere, tractareve ea quæ pertinerent ad publicam vtilitatẽ: cum tamen nos ad meridiem vſq; protraheret, ſæpe etiam ad veſperum, ne in veſtibulum quidem

καὶ αὐτοὶ τὸ τῆς [ἥττης] ὄνομα πολλῶν χρημάτων ἀποδόμενοι, συνεχώρησαν αὐτῷ ἐς τὴν Γερμανίαν ἀποσωθῆναι. τούτων γυναῖκες ἁλοῦσαι ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἐρωτήσαντος αὐτὰς τοῦ Ἀντωνίνου πότερον πραθῆναι ἢ φονευθῆναι βούλονται, τοῦτο εἵλοντο· ἔπειτ᾽ ἀπεμποληθεῖσαι, πᾶσαι μὲν ἑαυτάς, εἰσὶ δ᾽ αἳ καὶ τὰ τέκνα ἀπέκτειναν. Τῷ οὖν Ἀντωνίνῳ τά τε ἄλλα καὶ τὸ νόμισμα κίβδηλον ἦν· *τό τε ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ὃ παρεῖχεν ἡμῖν, τὸ μὲν ἐκ μολίβδου καταργυρούμενον, τὸ δὲ καὶ ἐκ χαλκοῦ καταχρυσούμενον ἐσκευάζετο. Ἐνόσει δὲ καὶ τὸ σῶμα, τὰ μὲν ἐμφανέσι, τὰ δὲ καὶ ἀρρήτοις ἀρρωστήμασιν. ἐνόσει δὲ καὶ τῇ ψυχῇ πικροῖς τισι φαντάσμασι, καὶ πολλάκις [γε] καὶ ἐλαύνεσθαι ὑπό τε τοῦ πατρὸς ὑπό τε τοῦ ἀδελφοῦ ξιφήρων ἐδόκει· καὶ διὰ ταῦτα ἐψυχαγώγησε μὲν, ὅπως τινὰ ἄκεσιν αὐτῶν λάβῃ, ἄλλας τε τινὰς καὶ τὴν τοῦ πατρὸς τοῦ τε Κομμόδου ψυχήν. εἶπε δ᾽ οὖν οὐδεὶς αὐτῷ οὐδὲν, πλὴν τοῦ Κομμόδου. ἔφη γὰρ ταῦτα, Στεῖχε δίκης ἆσσον. εἶθ᾽ ἕτερον, *καὶ ἐπὶ τέλει τῆς, - κρυφίοισι τόποισιν ἔχων δυσαλθέα νοῦσον. Τέσσαρας δὲ τῶν ἀειπαρθένων ἀπέκτεινεν· ὧν μίαν βίᾳ, ὅσα γε καὶ ἠδύνατο, ᾔσχυνε. ὕστερον γὰρ ἐξενευρίσθη αὐτῷ πᾶσα ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἰσχύς· ἀφ᾽ οὗπερ καὶ ἕτερόν τινα τρόπον αἰσχρουργεῖν ἐλέγετο. ἡ δὲ [δὴ] κόρη αὕτη περὶ ἧς λέγω, Κλωδία Λαῖτα ὠνομάζετο· ἥτις καὶ μέγα βοῶσα, Οἶδεν αὐτὸς Ἀντωνῖνος ὅτι παρθένος εἰμί, ζῶσα κατωρύγη. Ἐδίκαζε μὲν οὖν ἤ τι, ἢ οὐδέν. τὸ δὲ δὴ πλεῖστον τοῖς τε ἄλλοις καὶ τῇ φιλοπραγμοσύνῃ ἐσχόλαζε. πάντα γὰρ δή οἱ πανταχόθεν καὶ τὰ βραχύτατα ἀπηγγέλλετο· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ὠτακουστοῦντάς τε καὶ διοπτεύοντας αὐτὰ, προσέταξεν ὑπὸ μηδενὸς πλὴν ὑφ᾽ ἑαυτοῦ κολάζεσθαι. καὶ ἐγένετο κατὰ τοῦτο οὐδὲν χρηστὸν, ἀλλ᾽ ἐτυράννησαν ἡμῶν καὶ ἐκεῖνοι. καὶ ὅ γε μάλιστα καὶ ἀσχημονέστατον καὶ ἀναξιώτατον καὶ τῆς γερουσίας καὶ τοῦ δήμου Ῥωμαίων ἐγένετο, καὶ εὐνοῦχος ἡμῶν τὸ γένος Ἴβηρ, τὸ δὲ ὄνομα Σεμπρώνιος Ῥοῦφος, τὸν δὲ δὴ τρόπον φαρμακεὺς καὶ γόης, (ἐφ᾽ ᾧ δὴ καὶ ὑπὸ Σεβήρου ἐς νῆσον κατεκέκλειστο) κατεκράτησε· καὶ ὁ μὲν ἔμελλέν που δίκην ἐπὶ τούτῳ δώσειν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐνδείξαντές τινας· ἐκεῖνος δὲ ἐπήγγελλε μὲν, ὡς καὶ μετὰ τὴν ἕω αὐτίκα δικάσων, ἢ καὶ ἄλλο τι δημόσιον πράξων· παρέτεινε δὲ ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ τὴν μεσημβρίαν, καὶ πολλάκις καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας, μηδὲ εἰς τὰ πρόθυρα

ἐσδεχόμενος, ἀλλὰ ἔξω που ἑστῶτας. ὀψὲ γάρ ποτε ἔδοξεν αὐτῷ μηκέτι μηδ' ἀσπάζεσθαι ἡμᾶς ὡς πλήθει. Ἐν δὲ τούτῳ τά τε ἄλλα ἐφιλοπραγμόνει, ὥσπερ εἶπον, καὶ ἅρματα ἤλαυνε, θηρία τε ἔσφαζε, καὶ ἐμονομάχει, καὶ ἔπινε, καὶ ἐκραιπάλα, καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς τὴν ἔνδον αὐτοῦ φρουρὰν ἔχουσι, καὶ κρατῆρας πρὸς τῇ ἄλλῃ τροφῇ ἐκεράννυε, καὶ κύλικας παρόντων καὶ ἡμῶν καὶ ὁρώντων, διέπεμπε· καὶ μετὰ τοῦτο ἔστιν ὅτε καὶ ἐδίκαζε. Ταῦτά τε ἐν τῇ Νικομηδείᾳ χειμάσας ἔπραξε, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικὴν ἐξήσκησε· μηχανήματά τε δύο μέγιστα πρός τε τὸν Ἀρμενικὸν καὶ πρὸς τὸν Παρθικὸν πόλεμον κατεσκεύασεν, ἵνα διαλύσας αὐτὰ, ἐπὶ πλοίων ἐς τὴν Συρίαν ἀποκομίσῃ. Τὰ δὲ ἄλλα ἐμιαιφόνει καὶ παρηνόμει, καὶ τὰ χρήματα κατηνάλισκεν. οὐδὲ ἐπείθετο οὔτε περὶ τούτων οὔτε περὶ τῶν ἄλλων τῇ μητρὶ πολλὰ καὶ χρηστὰ παραινούσῃ· καίτοι καὶ τὴν τῶν βιβλίων τῶν τε ἐπιστολῶν ἑκατέρων, πλὴν τῶν πάνυ ἀναγκαίων, διοίκησιν αὐτῇ ἐπιτρέψας, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐν ταῖς πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολαῖς ὁμοίως τῷ τε ἰδίῳ καὶ τῷ τῶν στρατιωτῶν, ὅτι σώζεται, μετ' ἐπαίνων πολλῶν ἐνέγραφον. τί γὰρ δεῖ λέγειν, ὅτι καὶ ἠσπάζετο [δημοσίᾳ] πάντας τοὺς πρώτους, καθάπερ καὶ ἐκεῖνος. Ἀλλ' ἡ μὲν καὶ μετὰ τούτων ἔτι μᾶλλον ἐφιλοσόφει· ὁ δὲ ἔλεγε μὲν μηδενὸς τῶν ἀναγκαίων προσδεῖσθαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐσεμνύνετο, ὡς ὅτι εὐτελεστάτῃ τῇ διαίτῃ χρῆσθαι δυνάμενος. ἦν δὲ οὐδὲν οὐκ ἐπίγειον, οὐ θαλάττιον, οὐκ ἀέριον, ὃ μὴ οὐκ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ αὐτῷ παρείχομεν. Τοῖς δὲ μάγοις καὶ γόησιν οὕτως ἔχαιρεν, ὥστε καὶ Ἀπολλώνιον τὸν Καππαδόκην τὸν ἐπὶ τοῦ Δομιτιανοῦ ἀνθήσαντα, ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, (ὅστις καὶ γόης καὶ μάγος ἀκριβὴς ἐγένετο) καὶ ἡρῷον αὐτῷ κατασκευάσαι. Ἐκστρατεύσαντι δὲ αὐτῷ κατὰ τῶν Πάρθων πρόφασις τοῦ πολέμου ἦν, ὅτι Βολόγαισος τόν τε Τηριδάτην, καὶ Ἀντίοχόν τινα μετ' αὐτοῦ, ἐξαιτήσαντι αὐτῷ οὐκ ἐξεδεδώκει. ὁ δὲ Ἀντίοχος Κίλιξ μὲν ἦν, καὶ φιλοσοφεῖν κυνηδὸν τὰ πρῶτα ἐπλάττετο· καὶ πλεῖστά γε ἐκ τούτου τοὺς στρατιώτας ἐν τῷ πολέμῳ ὠφέλησεν· ἀπαλγοῦντας γὰρ αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ ῥίγους ἐπερρώννυεν, ἔς τε τὴν χιόνα ῥίπτων ἑαυτὸν, καὶ ἐν αὐτῇ καλινδούμενος· ὅθεν καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Σεβήρου καὶ παρὰ τοῦ Ἀντωνίνου ἔτυχεν. ἐπαρθεὶς δὲ ἐπὶ τούτοις, τῷ Τηριδάτῃ συνεξητάσθη, καὶ μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν Πάρθον ηὐτομόλησε. Πρὶν δὲ ἀπᾶραι ἀπὸ Νικομηδείας,

admiſſos, ſed foris alicubi ſtãtes: tandem viſum eſt ei, nos plerumque ne ſalutare quidem amplius. Ipſe interea curioſe aliquid agere, (vt ſupra dictũ eſt) currus agitare, beſtias cędere, obire munus gladiatoriũ, potare, ebrius eſſe: ad hæc, præſentibus nobis ac videntibus, cum alia ciborum genera, tum vinum in pateras & calices infuſum, ad milites qui intus erant ad cuſtodiam ipſius, tranſmittere. Ita nonnumquã his confectis rebus ius reddebat. Hæc fecit cum hibernaret in Nicomedia, exercuitq; phalãgem Macedonicam, comparauitque duas ingẽtes machinas ad Armenicum & Parthicum bellum, vt eas diſſolutas, in naues imponeret, atq; in Syriã veheret. Multas cædes, aliaq; multa faciebat cõtra ius faſq; : deniq; grandem pecuniam inſumebat. Qua in re, ceteriſq; omnibus, minime obtemperabat matri, iuſta & vtilia monenti; licet ei curam libellorum atq; epiſtolarum vtriuſq; generis, præter admodum neceſſarias, commiſiſſet, eiuſq; nomen pariter cum ſuo & exercitus nomine poneret cum maximis laudibus in epiſtolis; quas mittebat ad Senatum, dũ omnes valere ſcriberet. nec opus eſt referre, ab hac omnes primarios viros ſalutari non ſecus quam ab illo conſueuiſſe. Sed ea nihilo minus philoſophabatur. hic vero negabat quidem ſe egere vllis rebus neceſſariis; gloriabaturq; maxime, quod tenuiſſimo victu eſſe contentus poſſet: cũ tamen nihil eſſet in terra marique ac cælo, quod non ei priuatim publiceq; præſtaremus. Magis & præſtigiatoribus ita delectabatur, vt Apollonium Cappadocẽ, qui floruerat Domitiani temporibus, laude & honore affecerit: (hic præſtigiator fuerat ſollers & magus) eiq; monumentũ faciendum curauit. Poſt hæc bellũ intulit Parthis. cuius belli cauſa fuit, quod Vologæſus Teridatem & Antiochum quendam, quos ille poſcebat ad ſuppliciũ, nõ dederet. Erat Antiochus Cilix natione; qui primo philoſophiam Cynicorum ſimulauerat, eaque ex re magnã opem in bello tulerat militibus; quos, cum maximo frigore obriguiſſent, propterea confirmauit, quod ſe ipſe in niuem abiecerit, in eaque volutatus ſit. Sed cum ei Seuerus atque ipſe Antoninus pecuniam dediſſent, affeciſſentque honore; his rebus elatus, cum Teridate ſe coniunxit, cum eoque ad Parthum defecit. Antoninus, antequam excederet ex Nicomedia,

ludos gladiatorios fecit ſuo natali die. nam ne illo quidem die abſtinuit a cædibus: ferturque in his, cum vnus ex gladiatoribus victus ſupplicaret ei vt ſe conſeruaret, ita reſpondiſſe; *Abi, inquit, ad aduerſarium, & ab eo ſalutem pete: mihi enim non licet tibi ignoſcere.* Sic homo miſer, cui fortaſſe aduerſarius vitam dediſſet, niſi eo modo reſponſum eſſet ab Antonino, interiit. Non enim eſt auſus aduerſarius eum dimittere, ne humanior eſſe Imperatore videretur. Cumque talia faceret, frueretur que deliciis Antiochiæ, adeo vt mẽtum nudaſſet pilis; tamen querebatur ſe maximos labores perferre, & in grauiſſimis periculis verſari: increpabatq; Senatum, quem dicebat otioſum eſſe, *nihilque intelligere ſubito, nec viritim ſententias dicere. Quinetiam ad extremum ſcripſit in hanc ſententiam: *Ego, inquit, certo ſcio, vos rebus a me geſtis minime contentos fore: propterea in armis ſum, habeoq; apud me milites; vt poſſim rumores qui de me perferuntur, contemnere.* Poſtquam a Partho metu perterrito Teridatem & Antiochũ recepit, ſtatim a bello deſtitit. Porro Theocritũ miſit cũ exercitu in Armenios: a quibus victus magnam cladem accepit. Erat Theocritus natus ex ſeruo, & in orcheſtra verſatus; ſed tãtæ apud Antoninum auctoritatis, vt plane ambobus præfectis ſuperior eſſet. Æqualem potentiam adeptus erat Epagathus, homo itidem Cæſarianus, & pari ſcelere præditus. Theocritus autẽ ſurſum deorſum ferebatur *commeatus & ſupellectilis comparandæ, & mercaturæ faciendæ cauſa: quamobrem etiam complures interfecit. Fuit in eorum numero Flauius Titianus; qui, cũ eſſet procurator Alexandriæ, *deliquiſſetq; in Theocritũ, ac Theocritus ob eam cauſam proſiluiſſet e ſede, diſtrinxiſſetque gladium, *Id, inquit, vt ſaltator feciſti.* Hanc ob cauſam iratus Theocritus, eum interfici iuſſit. Antoninus, licet ſe maximo amore proſequi Alexandrum oſtenderet, tamen ciues eius pene omnes funditus ſuſtulit. cum enim ab iis ſe argui & illudi intelligeret multis de cauſis, ſed præſertim propter cædem fratris, diſſimulata ira profectus eſt Alexandriam, fingens ſe magno eorum deſiderio teneri. Poſt, vbi in ſuburbium venit. primos eius ciuitatis, qui ipſi cum *ſacris atque abditis rebus proceſſerunt obuiam, excepit perhumaniter, eosq; admiſſos in conuiuium interfecit.

ἀγῶνα μονομαχίας ἐν αὐτῇ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ γενεθλίοις ἐποίησεν. οὐδὲ γὰρ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῶν φόνων ἀπείχετο. ἔνθα λέγεται, ἡττηθέντος τινὸς, καὶ ἱκετεύοντος αὐτὸν ὅπως σωθῇ, τὸν Ἀντωνῖνον εἰπεῖν, Ἄπελθε, καὶ τοῦ ἀντιπάλου δεήθητι· ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔξεστί σου φείσασθαι. καὶ οὕτως ὁ ἄθλιος, τάχ᾽ ἂν ὑπὸ τοῦ ἀνταγωνισαμένου σωθεὶς, εἰ μὴ τοῦτο εἴρητο, διεφθάρη. οὐ γὰρ ἐτόλμησεν αὐτὸν ἀφεῖναι, ἵνα μὴ καὶ φιλανθρωπότερος τοῦ αὐτοκράτορος εἶναι δόξῃ. Καὶ μέντοι τοιαῦτα ποιῶν, καὶ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ τρυφῶν, ὥστε καὶ τὸ γένειον πάνυ ψιλίζεσθαι, αὐτός τε ὠδύρετο ὡς *μεγάλοις δή τισι καὶ πόνοις καὶ κινδύνοις ὤν· καὶ τῇ γερουσίᾳ ἐπετίμα τά τε ἄλλα, ῥᾳστωνεύειν σφᾶς λέγων, μήτε συνιέναι προθύμως, μήτε κατ᾽ ἄνδρα τὴν γνώμην διδόναι· καὶ τέλος ἔγραψεν ὅτι, Οἶδα μὲν ὅτι οὐκ ἀρέσκει τὰ ἐμὰ ὑμῖν. διὰ τοῦτο μέντοι καὶ ὅπλα καὶ στρατιώτας ἔχω, ἵνα μηδὲν τῶν λογοποιουμένων ἐπιστρέφωμαι. Τοῦ δὲ Πάρθου φοβηθέντος, καὶ τὸν Τιριδάτην καὶ τὸν Ἀντίοχον ἐκδόντος, ἀφῆκε τὴν στρατείαν ἐν τῷ παραυτίκα.

Εἰς δὲ τοὺς Ἀρμενίους στείλας τὸν Θεόκριτον μετὰ στρατιᾶς, ἰσχυρῶς ἔπταισε παρ᾽ αὐτῶν ἡττηθείς. ἦν δὲ ὁ Θεόκριτος ἐκ δούλου γεγονὼς, καὶ τῇ ὀρχήστρᾳ ἐμπαιδοτριβηθείς. εἰς τοσαύτην μέντοι ἦλθε δυναστείαν παρ᾽ Ἀντωνίνῳ, ὡς μηδὲν εἶναι ἄμφω πρὸς αὐτὸν ἐπάρχους. τὰ ἴσα δὲ αὐτῷ καὶ Ἐπάγαθος, Καισάρειος καὶ αὐτὸς ὤν, καὶ ἠδύνατο καὶ παρηνόμει. ὁ γοῦν Θεόκριτος (διεφοίτα γὰρ ἄνω καὶ κάτω, τῶν τε ἐπιτηδείων καὶ παρασκευῆς καὶ καπηλείας ἕνεκεν) συχνοὺς διά τε ταῦτα καὶ ἄλλως ἀπέκτεινε· μεθ᾽ ὧν καὶ Τιτιανὸς Φλάβιος ἐφονεύθη. ἐπιτροπεύων γὰρ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, προσέπταισέ τι αὐτῷ· κἀκεῖνος ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ βάθρου, τὸ ξίφος ἐσπάσατο· ἐφ᾽ ᾧ ὁ Τιτιανὸς καὶ τοῦτο εἶπεν, Ὡς ὀρχηστὴς ἐποίησας. ὅθεν ἐκεῖνος ὑπεραγανακτήσας, ἀποσφαγῆναι αὐτὸν ἐκέλευσεν. Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, καίτοι τὸν Ἀλέξανδρον ὑπεραγαπᾶν *φάσκων, τοὺς ἐκείνου πολίτας μικροῦ δεῖν πάντας ἄρδην ἀπώλεσεν. ἀκούων γὰρ ὅτι διαβάλλοιτο καὶ σκώπτοιτο παρ᾽ αὐτῶν ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἀδελφοκτονίᾳ, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐπικρυπτόμενος τὴν ὀργὴν, καὶ ποθεῖν αὐτοὺς προσποιούμενος· ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ προάστειον ἦλθε, τοὺς μὲν πρώτους αὐτῶν μεθ᾽ ἱερῶν τινων ἀπορρήτων ἐλθόντας δεξιωσάμενος, ὡς καὶ συνεστίους ποιῆσαι, ἀπέκτεινε.

μετὰ δὲ τοῦτο πάντα τὸν στρατὸν ἐξοπλίσας, ἐς τὴν πόλιν ἐνέβαλε, πᾶσι μὲν τῇδε ἀνθρώποις προπαραγγείλας οἴκοι μένειν, πάσας δὲ τὰς ὁδοὺς καὶ προσέτι καὶ τὰ τέγη προκαταλαβών. καὶ, ἵνα τὰς κατὰ μέρος συμφορὰς τὰς τότε καταλαβούσας τὴν ἀθλίαν πόλιν, παρῶ, τοσούτους κατέσφαξεν, ὥστε μηδὲ εἰπεῖν περὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν τολμῆσαι, ἀλλὰ καὶ τῇ βουλῇ γράψαι ὅτι οὐδὲν διαφέρει πόσοι σφῶν, ἢ τίνες ἐτελεύτησαν· πάντες γὰρ τοῦτο παθεῖν ἄξιοι ἦσαν. τῶν δὲ χρημάτων τὰ μὲν διηρπάσθη, τὰ δὲ διεφθάρη. συναπώλοντο δ' οὖν αὐτοῖς καὶ τῶν ξένων πολλοί· καὶ συχνοί *γε τῶν μετ' Ἀντωνίνου ἐλθόντων ἀγνοίᾳ συνδιεφθάρησαν. τῆς τε γὰρ πόλεως μεγάλης οὔσης, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν πάσῃ ἅμα αὐτῇ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν φονευομένων, οὐδένα, οὐδ' εἰ πάνυ τις ἐβούλετο, διακρῖναι ἠδύνατο· ἀλλὰ καὶ ἔθνησκον, ὥς που ἔτυχον, καὶ τὰ σώματα σφῶν αὐτίκα εἰς τάφρους βαθείας ἐνεβάλλοντο, ὅπως ἀφανὲς ᾖ τοῖς λοιποῖς τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς. Ταῦτα μὲν οἱ ἐπιχώριοι ἔπαθον· οἱ δὲ δὴ ξένοι πάντες ἐξηλάθησαν πλὴν τῶν ἐμπόρων· καὶ δηλονότι καὶ τὰ ἐκείνων πάντα διηρπάσθη. καὶ γὰρ ἱερά τινα ἐσυλήθη· καὶ τούτων τὰ μὲν πλείω αὐτὸς ὁ Ἀντωνῖνος παρὼν καὶ ὁρῶν ἐποίει, τὰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Σεραπίου προσέταττε ποιεῖν. ἐν γὰρ τῷ τεμένει διῃτᾶτο *καὶ ἐν ταῖς τῶν μιαιφονιῶν αὐτῶν νυξὶ καὶ ἡμέραις. καὶ τί τοῦτο εἶπον, ὁπότε καὶ τὸ ξίφος δι' οὗ τὸν ἀδελφὸν ἀπεκτόνει, ἀναθεῖναι τῷ θεῷ ἐτόλμησεν; Ἐκ δὲ τούτου τάς τε θέας καὶ τὰ συσσίτια τῶν Ἀλεξανδρέων καταλύσας, τὴν Ἀλεξάνδρειαν διατειχισθῆναί τε καὶ φρουρίοις *διατειχισθῆναι ἐκέλευσεν, ὅπως μηκέτ' ἀδεῶς παρ' ἀλλήλους φοιτῷεν. Τοιαῦτα περὶ τὴν ταλαίπωρον Ἀλεξάνδρειαν ἔδρασεν ὁ Αὐσόνιος θήρ, ὡς τὸ ἀκροτελεύτιον τοῦ περὶ *τοῦ χρησμοῦ τοῦτον ὠνόμασεν· ᾧ καὶ χαίρειν ἔφασαν αὐτόν, τῇ τοῦ θηρὸς κλήσει καλλωπιζόμενον· εἰ καὶ πολλοὺς προφάσει τοῦ χρησμοῦ ἐφόνευσεν, ὡς προενεγκόντας αὐτόν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐς τοὺς Πάρθους στρατεύσας, πρόφασιν ὅτι οὐκ ἠθέλησεν αὐτῷ ὁ Ἀρτάβανος τὴν θυγατέρα μνηστευσαμένῳ συνοικίσαι, (ᾔει γὰρ εὖ ἠπίστατο ὅτι λόγῳ μὲν ἐκείνην γῆμαι, ἔργῳ δὲ τὴν τῶν Πάρθων βασιλείαν σφετερίσασθαι ἐπεθύμει) πολλὰ μὲν τῆς χώρας τῆς περὶ τὴν *Μηδίαν, ἅτε καὶ ἐξαπιναίως ἐμπεσὼν ἐς αὐτήν, ἐκάκωσε, πολλὰ δὲ καὶ τείχη ἐπόρθησε, τά τε Ἄρβηλα παρεστήσατο· καὶ τὰ μνημεῖα τὰ βασιλικὰ τῶν Πάρθων

Poſt armauit omnem exercitum, inuaſitq; vrbem: mox imperauit omnibus Alexandrinis, vt domi manerẽt: ipſe vias occupauit & tecta: &, vt ne ſigillatim calamitates perſequar, in quas tum miſera vrbs incidit, tantam in ea cædem fecit, vt non ſit auſus numerum interfectorum proferre, ſed ſcripſerit ad Senatum, non referre qui & quot eſſent occiſi, propterea quod omnes idem fuiſſent meriti. Pecunia partim direpta eſt, partim interiit. Periere cum Alexandrinis peregrini multi, cum iiſque magna multitudo eorum qui cum Antonino venerant, eo quod ignorarẽtur. Nam cum permagna eſſet ciuitas, in eaque cædes fierẽt dies noctesque, nemo poterat, licet maxime cuperet, alterũ diſcernere; ſed moriebatur quiſque vt ſors ferebat; atque eorum corpora ſtatim coniiciebantur in profundas foſſas, vt ceteris incognita eſſet magnitudo calamitatis. Id vbi factum eſt in ciues, peregrini omnes ex vrbe expulſi, præter mercatores; eorumque facultates direptæ ſunt, fanis etiam quibuſdam expilatis. Horum magnam partẽ Antoninus præſens videnſque gerebat; imperabatque multa de templo Serapidis, in quo erat dies noctesq; homo tot cædib. pollutus. Sed quid hæc a me dicta ſunt, quãdo gladium, quo fratrem interfecerat, Deo cõſecrare eſt auſus? His confectis rebus ſpectacula & ſodalitates Alexandrinorũ ſuſtulit. Ipſam Alexãdriam *diuidi in duas partes, & præſidiis muniri iuſſit, ne ſecure in reliquum tempus ciues ad ſe mutuo accederent. Hæc igitur in miſera Alexandria fecit *Auſonia fera.* nam ita *extremo oraculo, quod ea de re petitum fuerat, erat appellatus: proditumque eſt memoriæ, eum hoc nomine ferę delectatũ eſſe, ſeque de eo iactauiſſe: quamuis huius oraculi cauſa multos, *a quibus id fuerat relatum, occiderit. Poſt hęc exercitum duxit in Parthos, quod ei Artabanus filiam quam ambiuerat, nollet vxorem dare; quod ſciret, Antoninum verbo quidẽ poſtulare nuptias, re autem Parthorum regnum auferre cupere. Tum regionem quæ Mediam attingit, in quam de improuiſo irruerat, magna ex parte vaſtauit: multa mœnia diruit: Arbela ſubegit, ac ſepulcra regum Parthorum

abiectis oſſibus ſubuertit. Verũ, quia Parthi cum eo non venerunt ad manus, nihil de rebus geſtis ſcribi a me præcipue poteſt; niſi quod duo milites, qui vtrem plenum vini rapuerãt, ac vterq; totam prædam ſibi vindicabat, cum ad Imperatorem veniſſent, iuſſiq; eſſent ab eo vinum partiri, ſtrictis gladiis vtrem ſecuerũt, ita vt ſi eo pacto quiſque partem vini eſſet accepturus. ſcilicet adeo reuerebãtur Imperatorem ſuũ, vt ei in huiuſcemodi rebus moleſtiam exhiberent; tantaq; prudentia præditi erant, vt vtrem & vinũ perderent. Barbari perfugerunt in mõtes, & trans Tigrim, vt ſe ad bellum compararent: idq; celabat Antoninus, & quaſi omnino ſuperior fuiſſet, eos quos ne viderat quidem, ſe viciſſe gloriabatur: tum vero, quod leo, qui improuiſo de monte deſcẽderat, pro eo pugnaſſet. nã id in litteris ſcripſit. *Nec vero ſolum, q̃ ſpectabat ad cetera, viuebat in exercitu contra mores inſtitutaq; maiorum; ſed etiam propriũ genus indumenti in modum pænulæ excogitauit: (id barbarũ diſciſſumq; & conſutum erat ex multis partibus) eoq; indutus erat ſemper; ex quo CARACALLVS cognominatus eſt; iuſſitq; militibus, vt ſe eodem genere veſtis induerent. Itaq; barbari, poſtquam videre hunc, eiusq; milites diſſolutos voluptatibus, q̃ præter cetera hiemarent in ædibus, in iiſq; omnes facultates hoſpitum nõ aliter quam ſuas conſumerent, vehemẽter excitati ſunt, tamquam eſſent illos ſocios pro hoſtibus habituri. Contra, ſe parabat etiam Antoninus: cui tamen non licuit prœlium committere, propterea quod in mediis militib*, quos habebat in maximo honore, & quib. potiſſimum confidebat, occiſus eſt. Cum enim quidam vates dixiſſet in Africa, idq; iam diuulgatum eſſet, oportere Macrinum præfectũ prætorio, eiusq; filium Diadumenũ regnare; miſſusq; Romam ob eam cauſam, id ipſum Flauio Materniano, qui præerat vrbanis militibus, aperuiſſet; isque ſtatim ad Antoninum ſcripſiſſet: forte accidit, vt hæ litteræ Antiochiam perferrentur ad Iuliam; cui mandatum erat, cuncta quæ mitterentur, diſcernere; ne ad Antoninum occupatum in terra hoſtili, fruſtra multitudo litterarum mitteretur. Itemque alteræ litteræ ab Vlpio Iuliano, *qui tum Cenſor erat, recta per alios tabellarios ad Macrinum perferuntur, in quibus ſcripta erant omnia quæ gererentur.

ἀνορύξας, τὰ ὀστᾶ ἔρριψαν. οἱ γὰρ Πάρθοι οὐδὲ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἦλθον. *οὔκουν οὐδὲ ἔχω τι ἐξαίρετον περὶ τῶν τότε πραχθέντων συγγράψαι, πλὴν ὅτι δύο στρατιῶται, ἀσκὸν οἴνου διαρπάσαντες, προσῆλθον αὐτῷ, ἰσχυριζόμενος ὅλον ἑκάτερος τὸ λάφυρον· καὶ κελευσθέντες ὑπ' αὐτοῦ νείμασθαι τὸν οἶνον, τά τε ξίφη ἐσπάσαντο, καὶ τὸν ἀσκὸν διέτεμον, ὡς καὶ ἐξ ἡμισείας αὐτὸν μετὰ τοῦ οἴνου ληψόμενοι. οὕτω γὰρ καὶ τὸν αὐτοκράτορα σφῶν ᾐδοῦντο, ὥστ' αὐτῷ καὶ περὶ τῶν τοιούτων ἐνοχλεῖν· καὶ φρονήσει ἐχρῶντο, ὡς καὶ τὸν ἀσκὸν καὶ τὸν οἶνον ἀπολέσαι. Οἱ μὲν οὖν βάρβαροι ἐς τὰ ὄρη καὶ ὑπὲρ τὸν Τίγριν ἀπέφυγον, ἵνα παρασκευάσωνται. ὁ δὲ δὴ Ἀντωνῖνος τοῦτο μὲν ἀπεκρύπτετο· ὡς δὲ δὴ καὶ παντελῶς αὐτῶν οὓς μηδὲ ἑωράκει κεκρατηκώς, ἐσεμνύνετο· καὶ μάλιστα ὅτι λέων τις ἐξαίφνης ἐξ ὄρους καταδραμὼν, συνεμάχησεν αὐτῷ, ὡς αὐτὸς ἐπέστελλεν. Οὐ μόνον δὲ τὰ ἄλλα ἐκδιῃτᾶτο καὶ παρηνομεῖτο καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς στρατείαις, ἀλλὰ καὶ τινὰ ἰδίαν ἔνδυσιν βαρβαρικῶς πως κατακόπτων καὶ συρράπτων ἐς μανδύης τρόπον, προσεξεῦρε· καὶ αὐτός τε συνεχέστατα αὐτὴν *ἐνέδυεν, ὥστε καὶ Καράκαλλος διὰ τοῦτ' ἐπικληθῆναι, καὶ τοὺς στρατιώτας μάλιστα ἀμφιέννυσθαι ἐκέλευσεν. αὐτόν τε [οὖν] τοιοῦτον οἱ βάρβαροι ὁρῶντες ὄντα, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκλελυμένους ὑπὸ τῆς τρυφῆς, (τά τε γὰρ ἄλλα καὶ *ἐν οἰκίᾳ ἐχείμαζον, πάντα τὰ τῶν ξενοδοχούντων σφᾶς ὡς ἴδια ἀναλίσκοντες) ἐπήρθησαν, ὡς καὶ συναγωνιστὰς αὐτοὺς, ἀλλ' οὐ πολεμίους ἔχοντες. καὶ ὁ Ἀντωνῖνος ἀντιπαρεσκευάζετο· οὐ μέντοι καὶ *πολεμῆσαι αὐτοῖς ἐξεγένετο, ἀλλ' ἐν μέσοις τοῖς στρατιώταις, οὓς μάλιστα ἐτίμα, καὶ οἷς ἰσχυρῶς ἐθάρρει, ἀνῃρέθη. ἐπειδὴ γὰρ μάντις ἐν τῇ Ἀφρικῇ εἶπεν, ὥστε καὶ δημοσιευθῆναι, ὅτι καὶ τὸν Μακρῖνον τὸν ἔπαρχον, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ *Διαδουμενὸν αὐταρχῆσαι δεῖ, καὶ τοῦτο καὶ ἐς τὴν Ῥώμην πεμφθεὶς Φλαβίῳ Ματερνιανῷ τῷ ἐν αὐτῇ στρατιωτῶν ἄρχοντι ἐξέφηνε· καὶ ὃς, παραχρῆμα τῷ Ἀντωνίνῳ ἐπέστειλε· καὶ συνέβη ταῦτα μὲν τὰ γράμματα ἐς τὴν *Ἀντιόχου πρὸς τὴν Ἰουλίαν παραπεμφθῆναι, ἐπειδὴ ἐκεκέλευστο αὐτῇ πάντα τὰ ἀφικνούμενα διαλέγειν, ἵνα μὴ μάτην αὐτῷ ὄχλος γραμμάτων ἐν τῇ πολεμίᾳ ὄντι πέμπηται)· *ἕτερα δὲ ὑπὸ Οὐλπίου Ἰουλιανοῦ τοῦ τότε τὰς τιμήσεις ἐγκεχειρισμένου, δι' ἄλλων γραμματοφόρων *ὀρθὴν πρὸς τὸν Μακρῖνον, δηλοῦντα τὰ γινόμενα, ἀφικέσθαι

καὶ τὰ

καὶ κατὰ τοῦτο δὶς μὲν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γραφῆσι διατεταγμένην ἠμελῆσθαι, τὰ δὲ ἐκείνῳ ἐπισταλέντα φθῆναι γνωσθέντα αὐτῷ· ἐφοβήθη ὁ Μακρῖνος μὴ καὶ διαφθαρῇ ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦτο, καὶ ὅτι Σεραπίων τις Αἰγύπτιος ἄντικρυς τῷ Ἀντωνίνῳ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰρήκει ὅτι τε ὀλιγοχρόνιος ἔσοιτο, καὶ ὅτι ἐκεῖνος αὐτὸν διαδέξοιτο. ἐφ' ᾧ καὶ παραυτίκα λέοντι παρεβλήθη· ἐπεὶ δ' οὐχ ἥψατο αὐτοῦ, τὴν χεῖρα μόνον (ὥς φασι) προτείναντος, ἐφονεύθη, δυνηθεὶς ἂν (ὥς γε ἔφη) μηδὲ τοῦτο παθεῖν δαιμόνων τινῶν ἐπικλήσει, εἰ μίαν ἡμέραν ἐβεβιώκει. διὰ ταῦτ' οὖν ὁ Μακρῖνος φοβηθεὶς, καὶ ὑποτοπήσας ἀπολεῖσθαι, οὐκ ἀνεβάλετο, ἄλλως τε ὅτι καὶ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ, ἄλλον κατ' ἄλλην πρόφασιν ὁ Ἀντωνῖνος *ὡς καὶ τιμῶν ἀπεώσατο. καὶ διὰ ταῦτα παρασκευάσας τῶν στρατιωτῶν τινὰς δύο, ἐν τῷ δορυφορικῷ χιλιαρχοῦντας, καὶ ὀργήν τινα ἰδίαν τῷ Ἀντωνίνῳ ἔχοντας, ἐπεβούλευσεν αὐτῷ. Ἐπεπράχθη δὲ ὧδε. τῇ ὀγδόῃ τοῦ Ἀπριλλίου ἐξορμήσαντα αὐτὸν ἐξ Ἐδέσσης ἐς *Κάρας, καὶ καταβάντα ἐκ τοῦ ἵππου ὅπως ἀποπατήσῃ, προσελθών τις τῶν χιλιάρχων ὑποπεμψάντων, ὡς καὶ εἰπεῖν τι δεόμενος, ἐπάταξε ξιφιδίῳ μικρῷ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτίκα ἀπέφυγε, καὶ διέλαθεν ἂν εἰ τὸ ξίφος ἀπερρίφει· νῦν δὲ γνωρισθεὶς [ὑπ' αὐτοῦ,] ὑπό τινος τῶν Σκυθῶν τῶν σὺν Ἀντωνίνῳ ὄντων, κατηκοντίσθη· ἐκεῖνον δὲ οἱ χιλίαρχοι, ὡς καὶ βοηθοῦντες, κατέσφαξαν. Τοιούτῳ μὲν τέλει Ἀντωνῖνος ἐχρήσατο, βιοὺς ἔτη ἐννέα καὶ εἴκοσι, καὶ αὐταρχήσας ἔτη ἕξ, καὶ μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας . . . καί μοι καὶ ἐνταῦθα τοῦ λόγου θαυμάσαι πάμπολλα ἐπέρχεται. μέλλοντι γὰρ αὐτῷ ἐκ τῆς Ἀντιοχείας τὴν τελευταίαν ἔξοδον ποιήσασθαι, ὁ πατὴρ αὐτοῦ ξιφήρης ὄναρ ἐπέστη, λέγων, Ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ ἐγώ σε ἀποσφάξω· καὶ οἱ μάντεις εἶπον αὐτῷ, τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλάσσεσθαι, τούτῳ τῷ ῥήματι ἄντικρυς χρησάμενοι, ὅτι αἱ τοῦ ἥπατος τοῦ ἱερείου πύλαι *κέκλεινται. ἀφ' οὗ καὶ διὰ θύρας τινὸς ἐξῆλθε, μηδὲν μηδὲ τοῦ λέοντος, ὃν Ἀκινάκην ὠνόμαζε, καὶ ὁμοτράπεζον ὁμόκλινόν τε ἐποιεῖτο, φροντίσας, ὅτι καὶ ἐκράτησεν αὐτοῦ ἐξιόντα, καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ περικατέρρηξεν. ἔτρεφε μὲν γὰρ καὶ ἄλλους λέοντας πολλούς, καὶ ἀεί τινας περὶ αὑτὸν εἶχεν· ἐκεῖνον δὲ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις κατεφίλει. Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχε· καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔν τε τῇ Ἀλεξανδρείᾳ πῦρ ἐξαίφνης πολὺ (ὥς γε καὶ ἤκουσα) πάντα τὸν τοῦ Σερα-

*Itaq; Macrinus, dum mora facta eſſet in mittendis ad Imperatorem litteris, cognouiſſetque aliquanto tempore ante, quæ eſſent ad illũ perſcripta; pertimuit ne ob eam rem morte afficeretur. Ad hanc cauſam accedebat, quod Serapio quidam Ægyptius paucis ante diebus palã dixerat Antonino, ipſum breui tempore victurum, eique Macrinum ſucceſſurum: ob eamq; cauſam leoni primum obiectus; poſt, cum ei manum porrigẽti leo peperciſſet, vt aiunt, occiſus fuerat; cum poſſet, ſicuti dicebat, ſi vnum præterea diem vixiſſet, inuocatis nõnullis dæmonibus hoc malum effugere. His de cauſis perterritus Macrinus, ratusque de ſe actum eſſe, non cunctatur amplius; præſertim quod Antoninus pleroſq; amicos & familiares eius variis de cauſis, tamquam honore affectutus, remouerat. Itaq; adhibet duos milites, qui tribuni erãt in prætorianis cohortibus, & Antonino priuatim irati erant: eiq; per ipſos inſidias parat. Hæc res hoc modo geſta eſt. VI Idus Aprilis, cum Edeſſa Carras verſus iter faceret, deſcendiſſetq; ex equo ventris purgandi cauſa, vnus ex iis tribunis qui miſſi fuerant, ad eum accedit, ſimulata colloquẽdi cauſa: dein eum paruo pugione percutit, fugitque ſubito; ita vt potuiſſet euadere, ſi pugionem abieciſſet: ſed agnitus ab vno ex Scythis, quos ſecũ habebat Antoninus, iaculo trãsfixus eſt. illum autem tribuni, tamquam ei auxilio veniſſent, interfecerunt.

Itaque Antoninus hunc exitum habuit: vixitque annos XXIX: regnauit annos ſex, menſes duos, dies . . .

Incidunt hoc loco multa, quæ magnã admirationem habent. nam cum poſtremam profectionẽ pararet ex Antiochia, pater ei cum gladio aſtitit in ſomnis; &, *Vt tu*, inquit, *fratrem tuum interfeciſti, ita ego te interficiam.* Itemq; vates palam ei prędixere, vt illũ diem caueret, his diſerte verbis; *Fores iecoris victimæ clauſæ ſunt.* *Adhæc, cum per aliquam portã exiret, nullam habuit rationem leonis, quẽ Acinacem nominabat, quemque in ſuam menſam recipiebat & lectũ; cum is ipſum retinuiſſet exeuntem, eiusq; veſtem fregiſſet. alebat enim Antoninus complures leones, ſecumq; nonnullos habebat ſemper: hunc vero publice ſæpe deoſculabatur. Quæ cum ita ſint, factum eſt paulo ante quam necaretur, vt Alexandriæ magnum incendium (ſicut ego accepi) omnem interiorem partem

templi Serapidis inuaſerit; eoq; ſolus gladius, quo fratrē interfecerat, conflagrauerit, ceteris omnibus ab iniuria ignis conſeruatis. Præterea Romę factis ludis Circēſibus,* ſimulacrum Martis, quod erat habitu triumphali, decidit. Quod etſi fortaſſe minus admirationis habet, tamen id multo eſt maximū, quod Praſini milites victi, vt viderunt in ſummo obeliſco graculū maxime garriētem, eum omnes ſpectare, ac repente vno ore,* quaſi præmeditati eſſent, ita cōclamare cœperunt; *Martialis aue, Martialis opportune te vidimus.* Id enim factū eſt, non graculi cauſa, cui Martialis nomen aliquādo fuit; ſed quod in eo, tamquam diuino quodam afflatu, Martialem percuſſorem Antonini ſalutarēt. Ipſe quoq; Antoninus mortem ſibi denūtiare nōnullis viſus eſt in litteris, quas poſtremas ſcripſit ad Senatum: *Deſinite*, inquit, *optare, vt centum annos imperem.* Hæc enim acclamatio ei iam inde a principio fieri ſemper conſueuerat; eamq; ille tum primum repudiauit, incuſauitq; eos, quod optarēt ea quæ fieri nullo pacto poſſent. ſed reuera ſe paruo tempore regnaturū oſtendit. Quod cū eſſet ſemel a nonnullis diuulgatū, mihi venit in mentem, eum nobis, cum eſſemus in Nicomedia, epulum dediſſe Saturnalibus, dixiſſeq; multa, vt par erat in cōuiuio: poſt, vbi ſurrexiſſemus, vocaſſe me, ac dixiſſe: *Rectiſſime vero*, inquit, *Dion, atq; veriſſime Euripides dixit;* Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων, Πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί: Καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη, Τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός: *Multas eſſe rerum fatalium formas; deosq; multa præter ſpē conficere; minimeq; facta eſſe ab his ea quæ ſperata fuerāt; & tamen Deum deſperatis & inopinatis rebus exitū inuenire.* Quæ res cum ita acciderit, mihi eo quidē tempore nugari viſus eſt his verſibus. Sed cum nō multo poſt occiſus eſſet, atq; hunc ſermonē mecum habuiſſet poſtremum, illum vaticinatum eſſe quodammodo, ac futura prædixiſſe exiſtimaui, non aliter quam Iouem qui Belus cognominatur, coliturque Apameæ ciuitate Syriæ. nā is Seuero, cum adhuc vitam priuatā ageret, hos verſus dixerat; Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ, Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι: *Os oculosq; Ioui ſimilis, qui fulmina torquet, Et Marti latus, & Neptuno pectora.* Eidēq; Imperatori facto reſpōdit; Σοὶ δ' οἶκος πᾶς βήσεται δι' αἵματος: *At tibi tota domus madeſiet ſanguine.* Mortuo Antonino, cognitū eſt, eum magnū numerum veneni cuiuſuis generis ex iis qui ſuperiorem Aſiam incolunt,

πιδος ναὸν ἔνδοθεν κατασχὸν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐλυμήνατο, τὸ δὲ δὴ ξίφος ἐκεῖνο ᾧ τὸν ἀδελφὸν ἀπεσφάκει, μόνον ἔφθειρεν. ἐν δὲ δὴ τῇ Ῥώμῃ ἱπποδρομίας γενομένης, κατέπεσε τὸ τοῦ Ἄρεος ἄγαλμα πομπεῦον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἧττον ἄν τις θαυμάσειε· τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ἡττημένοι οἱ πράσινοι στρατιῶται, ἔπειτα κολοιὸν ἐπ' ἄκρου τοῦ ὀβελίσκου πάνυ σφόδρα κρώζοντα ἰδόντες, πάντες τε πρὸς αὐτὸν ἀπέβλεψαν, καὶ πάντες ἐξαίφνης ὡς καὶ ἐκ συγκειμένου τινὸς ἀνεβόησαν, Μαρτιάλιε χαῖρε, Μαρτιάλιε διὰ χρόνου σε ἑωράκαμεν· οὐχ ὅτι καὶ [ὁ] κολοιός ποτε οὕτως ὠνομάσθη, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνου τὸν Μαρτιάλιον τὸν τοῦ Ἀντωνίνου φονέα, ὡς καὶ ἐξ ἐπιπνοίας τινὸς θείας, ἠσπάσαντο. ἤδη δέ τισι καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ὁ Ἀντωνῖνος τὴν τελευτὴν προδηλῶσαι ἔδοξεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἣν τελευταίαν τῇ γερουσίᾳ ἔπεμψεν, ἔφη ὅτι, Παύσασθε εὐχόμενοί με ἑκατὸν ἔτεσι μοναρχῆσαι. τὸ μὲν γὰρ ἐπιβόημα τοῦτο ἀεὶ καὶ ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ ἐγίνετο· ἐκεῖνος δὲ τότε πρῶτον καὶ μόνον ᾐτιάσατο αὐτό· λόγῳ μὲν ἐγκαλῶν σφίσιν ὡς καὶ ἀδύνατα εὐχομένοις, ἔργῳ δὲ προδηλῶν ὅτι οὐκέτ' οὐδένα χρόνον ἄρξει. καὶ ἐπειδή γε ἅπαξ τοῦτό τινες ἐπεσημήναντο, καὶ ἐμοὶ ἐνθύμιον ἐγένετο, ὅτι ἐν τῇ Νικομηδείᾳ τοῖς Κρονίοις ἑστιῶν ἡμᾶς, καὶ πολλὰ ἄλλα, οἷα ἐν συμποσίῳ εἰκὸς ἦν, εἰπών, ἔπειτ' ἐξαναστάντων ἡμῶν προσκαλεσάμενός με ἔφη, Κάλλιστα ὦ Δίων καὶ ἀληθέστατα ὁ Εὐριπίδης εἴρηκεν ὅτι, Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων, Πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί· Καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη, Τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός. τοιόνδ' ἀπέβη τόδε πρᾶγμα. τὸ παραχρῆμα μὲν γὰρ ἄλλως ἀπολεληρηκέναι τοῦτο τὸ ἔπος ἔδοξεν· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐς μακρὰν ἀπώλετο, καὶ τελευταίαν [ταύτην] φωνὴν πρὸς ἐμὲ ἔρρηξε, καὶ πάνυ κεχρησμῳδηκέναι τρόπον τινὰ τὰ συμβησόμενα αὐτῷ ἐνομίσθη· ὥσπερ καὶ ὁ Ζεὺς ὁ Βῆλος ὀνομαζόμενος, καὶ ἐν τῇ Ἀπαμείᾳ τῆς Συρίας τιμώμενος. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τῷ Σεβήρῳ πρότερον ἰδιωτεύοντι ἔτι, τὰ ἔπη ταῦτα εἰρήκει, Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ, Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορι γενομένῳ εἶπε χρωμένῳ, ὅτι, *Οἶκος δὲ σοὶ πᾶς βήσεται δι' αἵματος. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀντωνίνου, καὶ τὸ τῶν φαρμάκων διεγνώσθη. πολλὰ γὰρ καὶ ποικίλα παρὰ τῶν ἐν τῇ ἄνω Ἀσίᾳ ἀνθρώπων,

τὰ μὲν

τὰ μὲν μετεπέμψατο, τὰ δὲ καὶ ἐπρίατο, ὥστε *πεντακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας ἐς αὐτὰ ἀναλωθῆναι, ἵνα καὶ παμπόλλους, οὓς ἂν ἐθελήσῃ, καὶ διαφόρως δολοφονήσῃ· ἅ τινα καὶ εὑρεθέντα σύμπαντα κατεκαύθη. καὶ διὰ ταῦτα μέντοι τὸ τῶν ἀνθρώπων μῖσος ἐς αὐτὸν ἐπλεόνασε, καὶ πολλὰ καὶ κακὰ ἤκουε παρὰ πάντων. οὐδὲ γὰρ Ἀντωνῖνον ἔτ᾽ αὐτὸν ἐκάλουν, ἀλλὰ Καράκαλλόν τε, ὥσπερ εἶπον, καὶ Ταράντα ἐκ μονομάχου προσηγορίᾳ τινὸς *εἰδεχθεστάτου καὶ σμικροτάτου καὶ μιαιφονωτάτου. Καὶ τὰ μὲν ἐκείνου, ὅπως ποτ᾽ ἂν καὶ ὀνομάσῃ τις αὐτόν, οὕτως ἔσχεν. ἐμοὶ δέ, καὶ πρὶν ἐς τὴν μοναρχίαν καταστῆναι, προεδηλώθη τρόπον τινὰ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅτι καὶ ταῦτα γράψοιμι. ἐν γὰρ πεδίῳ μεγάλῳ τινὶ πᾶσαν τὴν τῶν Ῥωμαίων δύναμιν ἐξωπλισμένην ὁρᾶν τεθνηκότος αὐτοῦ ἤδη . . . ἔδοξα, καὶ τὸν Σεβῆρον ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ καθήμενον διαλέγεσθαί τι αὐτοῖς. καί με προσστάντα ἰδών, ὅπως τῶν λεγομένων ἀκούσω, Δεῦρο, ἔφη, Δίων· ἐνταῦθα πλησίον προσελθέ, ἵνα πάντα καὶ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ γινόμενα καὶ μάθῃς ἀκριβῶς καὶ συγγράψῃς. Τοιοῦτος μὲν ὁ τοῦ Ταράντος καὶ βίος καὶ ὄλεθρος ἐγένετο.

ΜΑΚΡΙΝΟΣ.

Ὁ ΔΕ δὴ Μακρῖνος, τὸ μὲν γένος Μαῦρος ἀπὸ [Σικελίας] Καισαρείας, γονέων ἀδοξοτάτων ἦν, (τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ οὖς τὸ ἕτερον, κατὰ τὸ τῶν Μαύρων ἐπιχώριον, διετέτρητο) τῇ δὲ ἐπιεικείᾳ καὶ ἐκεῖνο συνεσκίαζεν. τά τε νόμιμα οὐχ οὕτως ἀκριβῶς ἠπίστατο ὡς πιστῶς μετεχειρίζετο. ἀποδειχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου ἔπαρχος, διῴκησε τὰ τῆς ἡγεμονίας ταύτης ἄριστα καὶ δικαιότατα. φονευθέντος δὲ ἐκείνου, τοῖς στρατιώταις ἄλλα τε ἐπαγγελλόμενος, καὶ τοῦ πολέμου, ᾧ μάλιστα ἐβαρύνοντο, ἀπαλλάξειν ἐλπίσας, ἔλαβε τὴν ἡγεμονίαν μετὰ τετάρτην ἡμέραν. Γενόμενος δὲ αὐτοκράτωρ, ἄλλα τε πρὸς τὸν ἐναντίον ζῆλον τοῦ Ἀντωνίνου διετάξατο καὶ καλῶς ἔπραξε, καὶ μηδεμίαν εἰκόνα αὐτοῦ μήτε ἀργυρᾶν ὑπὲρ πέντε λίτρας, μήτε χρυσῆν ὑπὲρ τρεῖς γίνεσθαι ἐκέλευσε. περί γε μὴν τὰς τῶν ἀρχόντων ἐκλογάς τε καὶ καταστάσεις οὐ μικρῶς ἠδόξησεν, ὡς ἀναξίοις περὶ τὰς ἀρχὰς ἐγχειρίζων· ὅπερ μέγιστόν ἐστι μέρος τῆς αὐτοκρατορικῆς διοικήσεως καὶ τῆς ὅλων προνοίας. ἤρξατο δὲ καὶ τρυφε-

partim adduci curaſſe, partim emiſſe †pretio ducenties vicies ſeſtertium; vt quam plurimos, quos collibitum fuiſſet, variis modis venenis tolleret: eaq; omnia reperta igni exuſta ſunt. Qua ex re odium hominum in illum multo maius eſſe, ipſe male apud omnes audire cœpit. Nec enim eum Antoninum vocabant amplius, ſed Caracallum, vt ſupra dixi, & Tarantem: id erat nomē gladiatoris deformiſſimi, perexiguique ac nefarii hominis. Itaque is, quocumque nomine eum appellare placuerit, talis fuit. Mihi vero, antequam ille Imperium adipiſceretur, præſcriptum eſt quodammodo a patre eius vt hæc conſcriberem. Nam eo iam mortuo, viſus ſum videre omnem exercitum populi Romani armatum in magna planicie; atq; ipſum Seuerum ſedentem in excelſo tribunali, concionari apud milites, meque ſtare ante conſpectum eius, vt audirem quæ diceret. Quem cum ille vidiſſet, *Huc ades*, inquit, *Dion, vt omnia quæ dicuntur fiuntque, diligenter intelligere & perſcribere poſſis.* Igitur hæc Tarantis vita & hic interitus fuit.

† ad aureorũ milia ccxx, *Bl.* circiter quingentis quinquaginta myriadibus dat.

MACRINVS.

MACRINVS, natione Maurus ex ciuitate [Sicelia] Cæſarea, obſcuris natus eſt parētibus: (habuit enim præter cetera alteram aurem perforatam, vt eſt Maurorum conſuetudo) ſed probitate & æquitate ſua obſcurabat ignobilitatem generis: nec enim æquum bonumq; tam diligēter didicerat, quam tractabat fideliter. Nam creatus præfectus prætorio ab Antonino, ea quæ ad hunc magiſtratum pertinent, optime atq; iuſtiſſime adminiſtrauit. Quo occiſo, multa promiſit militibus; ſed in primis, ſperare ſe liberaturum eos bello, quo maxime defatigabantur. Itaq; quarto die póſt Imperium accepit. Factus Imperator, nonnulla conſtituit contraria ſtudiis Antonini, eaque præclare ac feliciter: vetuitque, ne ſibi fieret ſtatua argentea vltra libras quinque, aut aurea vltra tres. In deligendis autem & creandis magiſtratibus notatus fuit, quod indignis hominibus magiſtratus daret; quod eſt maximum in tenendo principatu, *ſummæq; in omnibus rebus prudentiæ. Tum cœpit viue-

re delicatius, licentiusque vti data poteſtate; ratus ſe hoc modo contegere ignobilitatem generis: atq; ob hanc cauſam eos quos moleſte ferre ſuſpicabatur aut ignobilitatem eius, aut inopinatam adeptionẽ Imperii, tractabat iniquius, eoſq; de medio tollebat: licet oportuiſſet eum contra facere, conſcium ſibi quo loco natus eſſet, & qualis fuiſſet antea; neq; efferre ſe inſolenter, ſed potius beneficio & ſpecimine virtutis omnes ſibi pariter deuincire. Tamen homines præoccupati lætitia ex cæde tyrãni, nihil potuere de humilitate Macrini cogitare per otium; ſed ei promptis animis principatum detulerunt: nõ tam animaduertentes cui ſe in ſeruitutem traderent, quam quo tyranno liberati eſſent; rati videlicet vel quemcunq; hominem illo potiorem fore. Per id tempus L. Priſcillianus, cuius erat percelebre nomen ob iniurias quas multas fecerat, & cædes belluarum, quique apud Caracallum in magno fuerat honore, a Macrino in inſulam deportatus eſt. Hic aliquando cum vrſo, pardali, leena, & leone ſimul pugnauerat ſolus, aliaſque quam plurimas beſtias occiderat; ſed multo plures equitum & ſenatorum per calumniam interemerat. Ceterũ Iulia Tarantis mater, quæ tum erat Antiochiæ, cognita filii cæde, ita affecta eſt, vt ſe grauiter percuteret, ac mortem ſibi cõſciſcere conaretur. Eum enim quem viuũ oderat, lugebat mortuum; non quod cuperet illum viuere, ſed quod ipſam priuatam vitam degere oporteret: ob eamq; cauſam vexabat Macrinum omnibus cõtumeliis. Sed poſtquam ille non modo nihil de regio famulatu eius, aut de ſtipatoribus quos ſecum habebat cuſtodiæ cauſa, immutauit; verum etiã multa ad eam percommode ſcripſit; cœpit bona ſpe iniecta deſiderium mortis deponere. Poſt vbi Macrinus intellexit quæ cõuitia ſibi ab ea facta eſſent, (quãquam illa nihil ad ipſum ſcripſerat cõtumelioſe) ſenſitq; eam nonnihil cum ſuis militibus moliri, ac regnum affectare, vt Semiramis & Nitocris fecerãt, quarum in patria ipſa fere nata erat; mandauit vt quam celerrime Antiochia, quo vellet, proficiſceretur. Tum Iulia, abiecto vitę deſiderio, inedia conſumpta moritur. Accelerauit ei mortem cancer, quem cum iam multo tempore habuiſſet in mamma quieſcentem, percuſſo pectore

ρώτερον ζῆν, καὶ σοβαρώτερον χρῆσθαι τῇ ἐξουσίᾳ, τὰ τῆς δυσγενείας ἐντεῦθεν συγκαλύπτειν οἰόμενος. ὅθεν καὶ τοῖς τὴν δυσγένειαν αὐτοῦ καὶ τὸ παράλογον τῆς μοναρχίας κτῆσιν δυσχεραίνειν ὑποπτευομένοις, οὐκ ὀρθῶς ἐπεξῄει, ἐκ ποδῶν ποιούμενος. πᾶν γὰρ τοὐναντίον ἐχρῆν αὐτὸν ποιεῖν, εἰδότα ὅστις τε ἀρχὴν ἐπεφύκει, καὶ ὅστις τότε ἦν· μήθ' ὑπερφρονεῖν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῇ τε εὐεργεσίᾳ καὶ τῇ τῆς ἀρετῆς διὰ πάντων ὁμοίως ἐπιδείξει παραμυθεῖσθαι. ὅμως οἱ ἄνθρωποι, προκαταληφθέντες τῇ διὰ τὸν τοῦ τυράννου θάνατον χαρᾷ, οὐδὲ ἐννοῆσαί τι περὶ τῆς ταπεινότητος αὐτοῦ ἐσχόλασαν, ἀλλ' ἀγαπητῶς αὐτὸν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐδέξαντο· οὐχ οὕτως ὅτι τίνι δουλεύσουσιν, ὡς οὗ ἐστέρηντο ἐνθυμούμενοι, καὶ πάντα τινὰ καὶ τὸν τυχόντα αἱρετώτερον αὐτοῦ νομίζοντες ἔσεσθαι. Λούκιος δέ τις Πρισκιλλιανός, οὗτος περιβόητος ἐπὶ ταῖς ἐπηρείαις γενόμενος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ταῖς τῶν θηρίων σφαγαῖς, ὑπὸ μὲν τοῦ Καρακάλλου μεγάλως ἐτιμήθη, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ἐς νῆσόν τινα κατεκλείσθη. οὗτος ἄρκτῳ ποτὲ καὶ παρδάλει, λεαίνῃ τε καὶ λέοντι ἅμα μόνος συνηνέχθη, καὶ πλεῖστα ἄλλα θηρία ἀπέκτεινε· πολύ γε μὴν πλείους ἄνδρας καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν βουλευτῶν ἐκ τῶν διαβολῶν ἐξώλεσεν. Ἡ δὲ δὴ Ἰουλία ἡ τοῦ *Ταράντου μήτηρ, ἔτυχε μὲν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ οὖσα· καὶ οὕτω παραχρῆμα ἅμα τῇ *πίστει τοῦ θανάτου αὐτοῦ διετέθη, ὥστε καὶ πλήξασθαι ἰσχυρῶς καὶ ἀποκαρτερῆσαι ἐπιχειρῆσαι. ὃν γὰρ ζῶντα ἐμίσει, τετελευτηκότα ἐπένθει, οὐχ ὅτι ἐκεῖνον ζῆν ἤθελεν, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ ἰδιωτεύουσα ἤχθετο· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸν Μακρῖνον πολλὰ καὶ δεινὰ ἐλοιδόρησεν. ἔπειθ', ὡς οὔτε τι τῆς βασιλικῆς θεραπείας καὶ τῆς τῶν δορυφόρων περὶ αὐτὴν φρουρᾶς ἠλλοιώθη, καὶ ἐκεῖνος χρηστά τινα αὐτῇ ἐπέστειλε, θαρσήσασα, τὴν τοῦ θανάτου ἐπιθυμίαν κατέθετο. ἐπεὶ δὲ τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς ὁ Μακρῖνος ἐπύθετο, καίτοι μηδὲν αὐτῷ ἀντιγραψάσης ἐκείνης, καί τι καὶ εἰς τοὺς συνόντας αὐτῇ στρατιώτας πράσσουσαν ᾔσθετο, καὶ τὴν αὐταρχίαν μεταδιώκουσαν παραπλησίως τῇ Σεμιράμιδι καὶ τῇ Νιτώκριδι, ἅτε καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν τρόπον τινὰ χωρίων ἐκείναις οὖσαν, καὶ ἐξελθεῖν ὅτι τάχιστα ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ὅποι βούλοιτο αὐτὴν ἐκέλευσεν, οὐκέτ' ἐφιλοψύχησεν, ἀλλὰ διέφθειρεν ἑαυτὴν ἀποκαρτερήσασα, ἐπεὶ καὶ ὁ καρκῖνος, ὃν ἐκ πάνυ πολλοῦ χρόνου ἡσυχάζοντα ἐν τῷ μαστῷ ἔχουσα, εἶτα κοψαμένη τὰ στέρνα,

ταῖς πλη-

ταῖς πληγαῖς ἠρέθισεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτῇ συνεβάλετο. Ὁ δὲ Μακρῖνος, ἰδὼν τὸν Ἀρτάβανον δυνάμεσί τε μεγάλαις καὶ θυμῷ φερόμενον ἐς τὸν πόλεμον, ἐπεχειρήθη μὲν, τούς τε αἰχμαλώτους καὶ λόγους ἐπιεικεῖς αὐτῷ πέμψας, καταπραΰναι καὶ ἀποτρέψαι· ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐπέστελεν οὐδὲν ἐλαφρὸν, ἀλλὰ τάς τε πόλεις τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου κατασκαφείσας, αὐτὸν *ἀναστῆσαι, τῆς τε Μεσοποταμίας παντελῶς ἐκστῆναι, καὶ ἐπὶ τῇ λύμῃ τῶν βασιλικῶν μνημείων δίκας δοῦναι [ἐκέλευε,] οὐδὲ σχεδὸν οὐδένα διαβουλεύσασθαι ἔσχεν, ἀλλ' ἀπαντήσας αὐτῷ πρὸς τὴν Νίσιβιν ἤδη προσιόντι, ἡττήθη, μάχης περὶ τοῦ ὕδατος τοῖς στρατιώταις ἐν τῇ ἀντιστρατοπεδεύσει γενομένης· καὶ αὖθις συμβαλὼν, οὐχ ὡς ἤθελεν ἀπήλλαξεν. ὥστε ἠναγκάσθη τελευτῶν ἐπικηρυκεύσασθαι, καὶ πολλῶν πάνυ χρημάτων τὴν εἰρήνην ὠνήσασθαι, ἅ ἐς τε αὐτὸν τὸν Ἀρτάβανον καὶ τοὺς παραδυναστεύοντας αὐτῷ ἐδαπανήθη· ὡς ἐς πεντακισχιλίας μυριάδας τὸ σύμπαν ἀνάλωμα γενέσθαι. Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχε. πόλεμος δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἕτερος οὐκέτ' ὀθνεῖος ἀλλ' ἐμφύλιος συνερράγη. οἱ γὰρ στρατιῶται, ἐπειδὴ οὐχ ἡδὺς ἦν αὐτοῖς ὁ Μακρῖνος, οὐδὲ ἄπλετά τινα σφίσιν ἐδίδου, καὶ ὅσα ὁ Ἀντωνῖνος, *ἐνεωτέρισαν. ὑπὸ δὲ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἄστρον τι ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἀκροφύσιον ἐπὶ πολλὰς νύκτας ἀνατεῖνον, δεινῶς ἡμᾶς ἐξετάραττεν· ὥστε τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ὁμήρου διὰ στόματος ἀεὶ ποιεῖσθαι, Ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς, *ἄιε δὲ Ζεύς. Ἐπεχειρήθη δὲ ὧδε. ἡ *Μαῖσα ἡ τῆς Ἰουλίας τῆς βασιλίδος ἀδελφὴ, δύο τε θυγατέρας Σοαιμίδα καὶ Μαμαίαν, καὶ δύο ἐγγόνους ἄρσενας ἔχουσα ἐκ τούτων (ἡ μὲν Οὐάρῳ Μαρκέλλῳ Σύρῳ ἀνδρὶ, ἡ δὲ Γενεσίῳ Μαρκιανῷ Σύρῳ καὶ αὐτῷ ὄντι συνῴκησεν· οἷς καὶ ἀμφοτέροις τελευτῆσαι ἤδη συμβεβήκει. Εὐτυχιανός δέ τις τῶν Καισαρείων, ἔν τε ἀθύρμασι καὶ γυμνασίοις ἀρέσας, τήν τε τῶν στρατιωτῶν ἐς τὸν Μακρῖνον ἀπέχθειαν συνιδὼν, καί τι καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὃν **Ἐλιογάβαλον ἐπικαλοῦσι καὶ μεγάλως θρησκεύουσιν, ἄλλων τέ τινων μαντειῶν ἀναπεισθεὶς, ἐπεχείρησεν τόν τε Μακρῖνον καθελεῖν, καὶ τὸν Λοῦπον τὸν τῆς Μαίσης ἔγγονον, αὐτοκράτορα, καίπερ παιδίον ἔτι ὄντα, ἀντικαταστῆσαι· καὶ κατειργάσατο ἑκάτερον. τοῦ τε γὰρ Ταράντου υἱὸν αὐτὸν μοιχίδιον εἶναι πλασάμενος, καὶ τῇ ἐσθῆτι τῇ ἐκείνου, ᾗ ποτε ἐν παισὶν ἐχρῆτο, κοσμήσας, ἐς τὸ στρατόπεδον νυκτὸς, μήτε τῆς μητρὸς

irritauit: atq; is ei ad mortem fecit. Cum autem vidiſſet Macrinus Artabanum cum magnis copiis, infeſtoq; animo ſibi bellum inferre; conatus eſt, miſſis ad eum captiuis quos habebat, mollique oratione placare eius animũ, & a propoſito abducere. Sed cum ille nihilo minus incumberet in bellum, velletque vt Macrinus vrbes euerſas ab Antonino reſtitueret, decederetque ex Meſopotamia, & damnum quod illatũ erat monumentis regum, reſarciret, nullum tempus ad deliberãdum ſumpſit; ſed ei, quod iam ad Niſibim venerat, occurrit, ibique victus eſt, prœlio a militibus, dũ contraria caſtra facerent, propter aquam facto. Cumq; iterum congreſſus eſſet, non ſucceſſit ei ex ſententia: ſed legatos ad illum de pace mittere, eamq; magna pecunia redimere coactus eſt, quam in Artabanum atque potentiſſimos viros, qui cum illo erant, erogauit. Fuit is ſumptus †ad bis millies ſeſtertium. Hoc confecto bello, alterum coortũ eſt Romanis, non cum barbaris nationibus, ſed ciuile. Nam milites tumultuari cœperunt, quod Macrinus min⁹ erga ipſos comis atque humanus eſſet, quodq; nõ daret eis innumerabilia, quæ Antoninus præter aliorum conſuetudinem dederat. Eo tempore *ſtella per multas noctes viſa eſt ab occidẽte ad orientem ſolem; nosque ita grauiter conturbauit, vt illud Homeri in ore ſemper haberemus: Ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς, ἄιε δὲ Ζεύς. *Cornibus intonuit cælum, & clamore Tonantis.* Res ita acta eſt. Cum Mæſa Iuliæ Auguſtæ ſoror, duas filias haberet, *Soæmidem & Mamæam, ex iisque nepotes duos maſculos, (harum altera Varo Marcello nupſerat, altera Geneſio Marciano Syris hominibus, quos iam mortuos eſſe contigerat) Eutychianus Cæſarianus libertus, *homo ludicrus, nec ignarus eius odii quod milites in Macrinum conceperant, perſuaſusque a Sole, quem vocant Heliogabalum, coluntque maxime, atque aliis vaticiniis adductus eſſet; ſtatuit Macrinum occidere, & Lupum Mæiæ nepotem, puerum adhuc, pro eo Imperatorem facere: idque perfecit. Finxit enim hunc eſſe Tarantis ſpurium filium: ornatumque veſte qua ille vſus fuerat puer, noctu matre

† ad aureorũ vicies centena milia, Bl. ad quinq; milia myriadum, Gr.

auiaq; inſcientibus ad exercitum duxit: & XVI kalendas Iunii prima luce militibus quærentibus ſtudioſe occaſionem rebellandi, perſuaſit vt res nouas molirentur. Quo facto, milites ſtatim hunc nominant Antoninum, & Imperatorem deſignant. Macrinus ſcribit ad Senatum de Pſeudantonino; quem puerulũ vocat, & *ſtolidum eſſe ait. Tum queritur de militibus, quod adducti infinita cupiditate pecuniæ, ab ſe defecerint. Ad extremũ ſcribit hoc vnum ſe habere ſolatium calamitatis, quod fratricidæ, qui conatus eſſet orbem terrarum perdere, ipſe fuiſſet ſuperſtes. Adſcripſit etiã, ſibi exploratũ eſſe, cupere multo plures *Imperatorẽ occidi q̃ viuere; nec tamẽ ſe de ſe ipſo loqui, cuius interitũ cupiiſſet vel optaſſet nemo. Quod cũ audiret Fuluius Diogenianus, exclamauit, *Immo vero cũcti optauimus.* Hic erat homo conſularis, non magna prudentia præditus; ob eamque cauſam nec ceteris placebat, nec ſibi.

Igitur Macrinus has litteras miſit; in iisq; ſe patrem crebro, ac Diadumenum filium ſuum vocitabat, eundẽq; deſignabat Imperatorem, multo iuniorem Pſeudantonino, cuius ætatẽ criminabatur. Quibus ex reb. ignobilitatem hominis atque dementiam cuncti percepimus. Contra hunc Pſeudantoninus tanta celeritate proficiſcitur, vt difficile Macrinus in vico Antiochenorum (is diſtabat a ciuitate ad †milia paſſuum XXII) cum eo cõflixerit. Erat Macrinus & promptitudine & alacritate prætorianorũ militum ſuperior. nam eis thoraces ſquammatos, & ſcuta quæ inſtar canalis facta erant, abſtulerat, quo faceret ad pugnam expeditiores: ſed propter timiditatem ſuam victus eſt; vt fuerat ei diuinitus denuntiatũ; quod, cum eius primæ litteræ de Imperio nobis lectæ eſſent, colũba ad ſtatuam ipſius, quæ poſita erat in Curia, conuolauerat. Neque potuit Macrinus Mæſam & Soæmidem fœminas, quę cũ Antonino erant, imitari: quæ dum ſunt vna cum puero, videntque ſuos pugnare molliter, de curribus exſiliunt, irruuntque in fugientes, ac eos, dum de fuga ipſorum querũtur, retinẽt. Itemq; puer, diſtricto gladio quo erat accinctus, equo diuino quodam impetu concitato, in eos tamq̃ in hoſtes irruere viſus eſt. Qua re animaduerſa cõſtiterunt:

†milia paſſ. XXVI, al. ſtadia CLXXX.

αὐτοῦ μήτε τῆς τηθῆς ἐπισταμένης, εἰσήγαγε· καὶ τοὺς στρατιώτας ἅμα τῇ ἕῳ τῇ τοῦ Μαΐου ἑκκαιδεκάτης, γλιχομένους τινὰ ἀφορμὴν ἐπαναστάσεως λαβεῖν, ἀνέπεισε νεοχμῶσαι· οἳ καὶ Ἀντωνῖνον αὐτὸν ὀνομάσαντες, αὐτοκράτορα παραχρῆμα ἀνέδειξαν.

Ὁ δὲ δὴ Μακρῖνος ἔγραψε μὲν καὶ τῇ βουλῇ περὶ τοῦ Ψευδαντωνίνου, παιδίον τε ἀποκαλῶν αὐτόν, καὶ ἔμπληκτον εἶναι λέγων, καὶ περὶ τῶν στρατιωτῶν ὀδυρόμενος, ὡς διὰ τὴν περὶ τὰ χρήματα ἀπληστίαν ἀφισταμένων αὐτοῦ. τελευτῶν δ' οὖν, παραμύθιον τῆς συμφορᾶς ἔχειν ἔφη, ὅτι τῷ ἀδελφοκτόνῳ τῷ τὴν οἰκουμένην καταλῦσαι ἐπιχειρήσαντι ἐπεβίω· καὶ τοιόνδε τι προσενέγραψεν, ὅτι Πολλοὺς οἶδα μᾶλλον ἐπιθυμοῦντας αὐτοκράτορας σφαγῆναι, ἢ αὐτοὺς βιῶναι. τοῦτο δ' οὐ περὶ ἐμαυτοῦ λέγω, ὅτι τις ἐπιθυμήσειεν ἂν ἢ εὔξαιτό με ἀπολέσθαι. ἐφ' ᾧ Φουλβίος Διογενιανὸς ἐξεβόησεν ὅτι, *Πάντα εὐξάμεθα. ὕπατος δ' ἦν μὲν ἐκ τῶν ὑπατευκότων, σφόδρα δ' οὐ φρενήρης, καὶ κατὰ τοῦτο οὔτε τοῖς ἄλλοις ἤρεσκεν, οὔτ' αὐτὸς ἑαυτῷ. Ταῦτά τε ἐπέστελλεν ὁ Μακρῖνος, καὶ ἑαυτὸν μὲν πατέρα, τὸν δὲ *Διαδουμενιανὸν υἱὸν αὐτοῦ συνεχέστατα ἀπεκάλει· καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ Ψευδαντωνίνου διέβαλλε, πολὺ νεώτερον αὐτοῦ τὸν υἱὸν αὐτοκράτορα ἀποφήνας. ἐξ ὧν ἔτι καὶ μᾶλλον τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν μωρίαν αὐτοῦ πάντες κατέγνωμεν. Ὁ δὲ δὴ Ψευδαντωνῖνος οὕτω ταχέως ἐπ' αὐτὸν ἤλασεν, ὥστε χαλεπῶς τὸν Μακρῖνον ἐν κώμῃ τινὶ τῶν Ἀντιοχέων, ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα τῆς πόλεως σταδίους ἀπεχούσης, συμβαλεῖν αὐτῷ. τῇ μὲν οὖν προθυμίᾳ τῇ τῶν δορυφόρων ἐκράτησε· τούς τε γὰρ *θώρακας τοὺς λεπιδωτούς, καὶ τὰς ἀσπίδας τὰς σωληνοειδεῖς ἀφελόμενος αὐτῶν, κουφοτέρους σφᾶς ἐν ταῖς μάχαις πεποιήκει. τῇ δὲ ἑαυτοῦ δειλίᾳ ἡττήθη, καθάπερ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτῷ προεδήλωσεν· ὅτε γὰρ τὰ πρῶτα αὐτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς γράμματα ἡμῖν ἀνεγνώσθη, περιστερά τις ἐπὶ εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀνακειμένην ἐπέπτατο. οὐδὲ τὰς γυναῖκας γοῦν τὰς περὶ τὸν Ψευδαντωνῖνον τήν τε Μαῖσαν καὶ τὴν Σοαιμίδα, μιμήσασθαι ἴσχυσεν. αὗται γὰρ συνοῦσαι τῷ παιδίῳ, ἐπειδὴ τὸ ἑαυτῶν στράτευμα ἀσθενέστατα ἑώρων ἀγωνιζόμενον, ἀπό τε τῶν ὀχημάτων καταπηδήσασαι, καὶ ἐς τοὺς φεύγοντας ἐσπεσοῦσαι, ἐπέσχον αὐτοὺς τῆς φυγῆς ὀδυρόμεναι· καὶ τὸ παιδίον σπασάμενον τὸ ξιφίδιον ὃ παρέζωστο, ὤφθη σφίσιν ἐπὶ ἵππου θείᾳ τινὶ φορᾷ, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐλαῦνον. τοῦτο γὰρ ἰδόντες ἔστησαν.

ἐτράποντο

ἐξέφυγον δ' ἂν καὶ ὡς πάλιν, εἰ μὴ ὁ Μακρῖνος ἰδὼν αὐτοὺς ἀνθισταμένους, ἔφυγε. Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἡττηθεὶς, τὸν μὲν υἱὸν πρὸς τὸν Ἀρτάβανον ἔπεμψεν· αὐτὸς δὲ ἐς Ἀντιόχειαν, ὡς καὶ νενικηκὼς, ὅπως καταδεχθῇ, εἰσελθὼν· ἔπειτα διαγγελθείσης τῆς ἥττης αὐτοῦ, καὶ φόνων ἐκ τούτου πολλῶν κατὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν τῇ πόλει, ὥς πού τις εὐνοίας ἑκατέρῳ αὐτῶν εἶχε, γιγνομένων, ἀπέδρα ἐκεῖθεν νυκτὸς ἐπὶ ἵππου, τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸ γένειον πᾶν ξυράμενος, καὶ ἐσθῆτα φαιὰν κατὰ τῶν ἁλουργῶν, ἵν' ὅτι μάλιστα ἰδιώτῃ τινὶ ἐοίκοι, λαβών· καὶ οὕτω μετ' ὀλίγων εἰς Αἰγὰς τῆς Κιλικίας ἐλθὼν, ὀχημάτων τε ἐνταῦθα, ὡς καὶ στρατιώτης τις τῶν ἀγγελιαφόρων ὤν, ἐπέβη καὶ διεξήλασε διά τε τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Γαλατίας, τῆς τε Βιθυνίας, μέχρις Ἐριβώλου τοῦ ἐπινείου, [τοῦ] καταντικρὺ τῆς τῶν Νικομηδέων πόλεως ὄντος. καὶ ἐς μὲν τὴν Νικομήδειαν οὐκ ἐτόλμησεν εἰσελθεῖν· διαπλέων δὲ ἐς Χαλκηδόνα, ἔπεμψε πρός τινα τῶν ἐπιτρόπων ἀργύριον αἰτῶν, καὶ κατὰ τοῦτο ἐγνώσθη, κατελήφθη τε ἐν τῇ Χαλκηδόνι· καὶ ἐπελθόντων τῶν ὑπὸ τοῦ Ψευδαντωνίνου πεμφθέντων, συνελήφθη, καὶ μέχρι τῆς Καππαδοκίας ἤχθη. ἐνταῦθα δὲ μαθὼν ὅτι καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἑαλώκει, ἔρριψέ τε αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὀχήματος, (οὐ γὰρ ἐδέδετο) καὶ τότε μὲν τὸν ὦμον συνέτριψε, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἐσφάγη. Ὁ μὲν οὖν Μακρῖνος οὕτω, καὶ γέρων ὢν (πεντήκοντα γὰρ καὶ τέσσαρα ἔτη ἦγε) καὶ ἐμπειρίᾳ πραγμάτων προφέρων, ἀρετήν τε ὑποδεικνύων, καὶ τοσούτων στρατευμάτων ἄρχων, ὑπὸ παιδαρίου, οὗ μηδὲ τὸ ὄνομα πρότερον ἠπίστατο, κατελύθη, ὥς που καὶ τὸ μαντεῖον αὐτῷ προεσήμαινε. χρωμένῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτο ἔφη· Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί, Σὴ δὲ βίη λέλυ), χαλεπὸν δέ σε γῆρας ἱκάνει. Οὕτω που οὐδεὶς οὐδὲ τῶν σφόδρα δοκούντων ἐρρῶσθαι, βεβαίαν τὴν ἰσχὺν ἔχει, ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ ὑπεράγοντες ἐξ ἴσου τοῖς λοιποῖς αἰωροῦνται. ὁ δ' οὖν Μακρῖνος καὶ τάχιστα καὶ βαρυσυμφορώτατα τὴν ἀρχὴν ἀπέβαλεν. ἐνιαυτῷ τε γὰρ καὶ δύο μησὶ, τριῶν ἡμερῶν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς μάχης λογιζομένοις συμβῆναι, δέουσιν, ἦρξεν.

fugiſſentque iterum, niſi Macrinus, poſtquam vidit illos reſiſtere, fugæ ſe mandaſſet. Itaque victus, miſſo ad Artabanum filio, Antiochiam venit, victorem ſe eſſe ſimulans, vt in vrbem reciperetur. Sed clade eius per nuntios cognita, factiſque multis cædibus in itinere, atque in ipſa vrbe, vt propenſa erat cuiuſque erga alterum eorum beneuolẽtia, inde noctu equo admiſſo, raſoque penitus capite ac mento, pullaque veſte indutus ſupra purpureas, vt priuatus eſſe videretur, Ægas vrbem Ciliciæ peruenit cum paucis, ibique vehicula conſcendit, ita vt ſi miles eſſet ex iis qui nuntios ferunt: vectusq; per Cappadociam, Galatiam, & Bithyniam vſque ad Eribolum, quæ ſtatio eſt in conſpectu Nicomediæ, Nicomediam ingredi non eſt auſus: ſed Chalcedonem nauigauit, mandauitque vni ex procuratoribus vt ad ſe pecuniam mitteret. Qua ex re cognitus eſt, & Chalcedone *remanſit. Eo venere milites miſſi a Pſeudantonino: a quibus comprehenſus, perductus eſt in Cappadociam: vbi poſtquam intellexit filium ſuum captũ eſſe, deiecit ſe ex vehiculo, (nec enim vinctus erat) fregitq; humerum: nec ita multo poſt occiſus eſt. Itaque Macrinus grandis natu, (agebat annum quartum & quinquageſimum) vſuque & experientia rerum præſtans cum aliqua ſignificatione virtutis, tantique Imperator exercitus, a puerulo, cuius ne nomen quidem cognouerat antea, oppreſſus eſt. Id ei oraculo prædictũ fuerat his verſibus: Ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί, Σὴ δὲ βίη λέλυ), χαλεπὸν δέ σε γῆρας ἱκάνει: *O ſenior, bello iuuenũ quem dextra fatigat, Iam tibi deficiũt vires, repitq; ſenectus.* Ex quo intelligi poteſt, *eos qui fortiſſimi eſſe videntur, & firmas vires habere, ornati ampliſſimis fortunæ muneribus, pariter cum ceteris ſuſpenſos & incertos eſſe.* Macrinus vtiq; celerrime cum ſumma calamitate principatum amiſit. regnauit enim annum vnum, menſes duos, tribus diebus (ſi vſque ad pugnæ tempus numeres) exceptis.

AVITVS, QVI ET PSEVDANTONINVS ET Sardanapalus dicitur.

Avitvs, ſiue Pſeudantoninus, ſiue Aſſyrius, vel Sardanapalus, vel Tiberinus, (nā id quoq; cognomē habuit, poſtquam corpus eius occiſum in Tiberim proiectum eſt) vbi confirmato principatu Romam venit, preclarum facinus, & bono principe dignum fecit, quod, cum ab omnibus priuatim publiceque, ex litteris Macrini, verbis ac factis iniuriam accepiſſet, de nullo ſupplicium ſumpſit. In ceteris autem rebus, homo turpiſſimus, & nequiſſimus, ac cōtaminatiſſimus eſt viſus; quamuis tres annos tātummodo, menſeſque nouem, & dies quatuor principatum tenuerit. quod tempus ego numero ex quo, prœlio facto, omnem potentiā adeptus eſt. Eutychianus, qui Κωμάζων dictus eſt, (idq; nomen ei ex hiſtrionum & ſcurrili ioco fuit) præeſſe cœpit prætorianis cohortibus, cū ante in nulla procuratione aut præfectura, præterquā caſtrorum, cognitus fuiſſet. deinde non ſemel tantum, ſed iterum ac tertium Conſul factus eſt; quod ante acciderat nemini. ex quo fit, vt id quoque in rebus iniquiſſimis iure adnumeretur. Ceteri clari viri, quibus ea res non placebat, reperta aliqua cauſa occidebantur, aut etiam nulla cauſa allata. Pætus quidem Valerianus morte affectus eſt, q̨ imagines aureas ad concubinarum ornamenta finxerat. Silius autem Meſſala, & Pōponius Baſſus, rei facti ſunt q̨ rebus quas ille faceret, minime oblectarētur: nec piguit eum de iis ad Senatum ſcribere, cum ab iis mores ſuos examinari diceret, eoſq; reprehēſores eſſe omniū quæ in Palatio gererentur. quāquam erat alterum crimen in Baſſo, q̨ pulcherrimam vxorem atq; nobiliſſimā habebat. Ea erat Claudii Seueri, & Marci Antonini neptis: quā ipſe poſtea vxorē duxit, nec ei, vt mariti mortem lugeret, permiſit. Verū de nuptiis eius, id eſt quas ipſe habuerit vxores, & quib. viris nupſerit, paulo poſt dicemus: nā & viri & mulieris fungebatur officio, eaq; patiebatur quæ faciebat: vtrūq; ſane libidinoſe & nefarie. Quid aūt ego nūc commemorem eos quos nulla ratione interfecit, cū morte mulctauerit homines ſibi amiciſſimos, propterea q̨ ipſum hortabantur vt modeſte & tēperanter viueret. Inter eius ſcelera

ΑΒΙΤΟΣ, Ο ΚΑΙ ΨΕΥΔΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ΚΑΙ ΣΑΡΔΑΝΑπαλος.

Ο ΔΕ δὴ Ἄβιτος, εἴτε Ψευδαντωνῖνος, εἴτε καὶ Ἀσσύριος, ἢ καὶ Σαρδανάπαλος, Τιβερῖνός τε, (καὶ γὰρ ταύτην τὴν προσηγορίαν, ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφαγέντος αὐτοῦ ἐς τὸν Τίβεριν ἐνεβλήθη, ἔλαβεν) ἐπειδὴ τὸ κράτος ἐβεβαιώθη, ἐς τὴν Ῥώμην ἐλθὼν, ἓν μέν τι καὶ σφόδρα ἀγαθοῦ αὐτοκράτορος ἔργον ἐποίησε. πολλὰ γὰρ παρὰ πάντων καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ ἔκ τε τῶν Μακρίνου γραμμάτων καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ὑβρισθεὶς, οὐδένα τὸ παράπαν ἐπεξῆλθεν. ἐς δὲ δὴ τἄλλα πάντα καὶ αἴσχιστα καὶ παρανομώτατος καὶ μιαιφονώτατος ὤφθη, καίτοι τρισὶν ἔτεσιν, ἐννέα μησὶν, ἡμέραις τε τέσσαρσιν ἄρξας, ὥς ἄν τις ἀπὸ τῆς μάχης, ἐν ᾗ τὸ παντελὲς κράτος ἔσχηκεν, ἀριθμήσειεν. ὁ μὲν γὰρ Εὐτυχιανὸς, ὁ καὶ Κωμάζων, (καὶ τοῦτο γὰρ τοὔνομα ἔκ τε μίμων καὶ γελωτοποιίας ἔσχε) τῶν τε δορυφόρων ἦρξεν, ἐν μηδεμιᾷ τὸ παράπαν ἐπιτροπείᾳ ἢ καὶ προστασίᾳ πλὴν τοῦ στρατοπέδου ἐξετασθείς· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ὑπάτευσεν, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον· ὃ μηδενὶ πώποτε ἄλλῳ ὑπῆρξεν· ὅθεν που καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς παρανομωτάτοις ἀριθμηθήσεται. οἱ δὲ δὴ ἄλλοι, ὅσοις οὐκ ἠρέσκετο τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, εἴτε μετὰ προφάσεώς τινος, ἢ καὶ χωρὶς προφάσεως ἐφονεύοντο. Οὐαλεριανὸς μὲν γὰρ Παῖτος, ὅτι εἰκόνας τινὰς ἐπιχρύσους πρὸς παλλακίδων κοσμήματα ἐξετύπωσε, διεφθάρη· Μεσσάλας δὲ Σίλιος καὶ Βάσσος Πομπώνιος ἐγκλήματα ἔλαβον ὅτι τοῖς πραττομένοις παρ' αὐτοῦ οὐκ ἠρέσκοντο. οὕτω γὰρ οὐδὲ τῇ βουλῇ γράψαι περὶ αὐτῶν ὤκνησεν, ἐξεταστὰς αὐτοὺς τοῦ ἑαυτοῦ βίου, καὶ ἐπιτιμητὰς τῶν ἐν τῷ παλατίῳ δρωμένων εἰπὼν εἶναι. ὑπῆν δέ τι καὶ ἕτερον αἰτίαμα τῷ Βάσσῳ, ὅτι γυναῖκα εὐπρεπῆ καὶ εὐγενῆ εἶχε· τοῦ τε γὰρ Σεβήρου Κλαυδίου καὶ τοῦ Ἀντωνίνου τοῦ Μάρκου ἀπόγονος ἦν. ἀμέλει καὶ ἔγημεν αὐτὴν, μηδὲ θρηνῆσαι τὴν συμφορὰν ἐπιτρέψας. καὶ περὶ μὲν τῶν γάμων αὐτοῦ, ὧν τε ἐγάμει, ὧν τε ἐγήματο, αὐτίκα λελέξεται· καὶ γὰρ ἠνδρίζετο καὶ ἐθηλύνετο, καὶ ἔπραττε καὶ ἔπασχεν ἑκάτερα ἀσελγέστατα. καὶ τί λέγω τοὺς ἄλλους, οὓς οὐδενὶ λόγῳ ἐφόνευσε; καὶ τῶν πάνυ γὰρ αὐτῷ φιλτάτων τινὰς, ἐπειδὴ σωφρόνως τε καὶ εὐφρόνως ζῆν αὐτὸν ἐνουθέτουν, θανάτῳ ἐζημίωσε. Τῶν δὲ δὴ παρανομημάτων

αὐτοῦ

αὐτοῦ καὶ τὸ κατὰ τὸν * Ἐλιογάβαλον ἔχεται, οὐχ ὅτι θεόν τινα ξενικὸν εἰς τὴν Ῥώμην εἰσήγαγεν, οὐδ᾽ ὅτι καινοπρεπέστατα αὐτὸν ἐμεγάλυνεν, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ πρὸ τοῦ Διὸς αὐτοῦ ἤγαγεν αὐτόν, καὶ ὅτι καὶ ἱερέα αὐτοῦ ἑαυτὸν ψηφισθῆναι ἐποίησεν· ὅτι τὸ αἰδοῖον περιέτεμε, καὶ ὅτι χοιρείων κρεῶν ἀπείχετο· καὶ μέντοι καὶ ὅτι τὴν ἐσθῆτα τὴν βαρβαρικήν, ᾗ [οἱ] τῶν Σύρων ἱερεῖς χρῶνται, καὶ δημοσίᾳ πολλάκις ἑωρᾶτο ἐνδεδυμένος· ἀφ᾽ οὗπερ οὐχ ἥκιστα καὶ τὴν τοῦ Ἀσσυρίου ἐπωνυμίαν ἔλαβεν. Ἔγημε δὲ Κορνηλίαν Παῦλαν, ἵνα δὴ θᾶσσον (ὥσπερ ἔφη) πατὴρ γένηται, ὁ μηδ᾽ ἀνὴρ εἶναι δυνάμενος. ἐν δὲ τοῖς γάμοις οὐχ ὅπως ἡ γερουσία, ἢ τε ἱππάς, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ τῶν βουλευτῶν διανομήν τινα ἔλαβον· ὅ τε δῆμος πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν δραχμαῖς, καὶ οἱ στρατιῶται ἑκατὸν πλείοσιν εἱστιάθησαν. μονομάχων τε ἀγῶνες ἐγένοντο, ἱμάτιον αὐτοῦ περιπόρφυρον ἐνδεδυκότος, ὃ καὶ ἐν ταῖς εὐχαριστηρίαις θέαις ἐπεποιήκει· καὶ θηρία ἄλλα τε πολλά, καὶ ἐλέφας, τίγρεις τε μία καὶ πεντήκοντα ἐσφάγησαν· ὃ μηδεπώποτε ἀθρόον ἐγεγόνει. Εἶτα τὴν Παῦλαν, ὡς καὶ κηλῖδά τινα περὶ τὸ σῶμα ἔχουσαν, ἀποπέμψας, Ἀκυλίᾳ Σευήρᾳ συνῴκησεν, ἐκφανέστατα παρανομήσας. ἱερωμένην γὰρ αὐτὴν τῇ Ἑστίᾳ, ἀσεβέστατα ἤσχυνε. ἐτόλμησε δὲ καὶ εἰπεῖν ὅτι, Ἵνα δὴ καὶ θεοπρεπεῖς παῖδες ἔκ τε ἐμοῦ τοῦ ἀρχιερέως, ἔκ τε ταύτης τῆς ἀρχιερείας γεννῶνται, τοῦτ᾽ ἐποίησα. καὶ ἐφ᾽ οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ αἰκισθέντα, εἶτα ἐς τὸ δεσμωτήριον ἐμβληθῆναι, κἀν ταῦθα θανατωθῆναι ἔδει, ἐπὶ τούτοις ἐκαλλωπίζετο. Καὶ οὐδὲ ἐκείνην μέντοι ἐπὶ πολὺ κατέσχεν, ἀλλ᾽ ἑτέραν, εἶθ᾽ ἑτέραν, καὶ μάλα ἄλλην ἔγημε· καὶ μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν Σευήραν ἐπανῆλθεν. Ἐγεγόνει δὲ καὶ τέρατα ἐν τῇ Ῥώμῃ ἄλλα τε, καὶ ἐκ τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἴσιδος, *ὃ ὑπὲρ τὸ αἔτωμα τοῦ ναοῦ αὐτῆς ἐπὶ κυνὸς ὀχεῖται. τὸ γὰρ πρόσωπον ἐς τὸ εἴσω μετέστρεψεν. Ὁ δὲ Σαρδανάπαλος καὶ ἀγῶνας ἐποίει, καὶ θέας συχνάς, ἐν αἷς Αὐρήλιος Αἴλιξ ὁ ἀθλητὴς εὐδοκίμησεν· ὃς τοσοῦτον τοὺς ἀνταγωνιστὰς ὑπερῆρεν, ὥστε πάλην τε ἅμα καὶ παγκράτιον ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ ἀγωνίσασθαι ἐθελῆσαι, κἀν τοῖς Καπιτωλίοις καὶ ἄμφω νικῆσαι. οἱ μὲν γὰρ Ἠλεῖοι, φθονήσαντες αὐτῷ, μὴ (τὸ λεγόμενοι δὴ τοῦτο) ἀφ᾽ Ἡρακλέους ὄγδοος γένηται, οὐδ᾽ ἐκάλεσαν ἐς τὸ στάδιον παλαιστὴν οὐδένα, καίπερ ἐν τῷ λευκώματι καὶ τοῦτο τὸ ἄθλημα προσγράψαντες. ἐν δὲ δὴ τῇ Ῥώμῃ καὶ ἐνίκησεν ἑκάτερον· ὃ μηδεὶς ἄλλος ἐπεποιήκει.

eſt illud de Heliogabalo; non ſolum quod deum peregrinum introduxit in Vrbem, aut quod eũ nouis & magnis honoribus affecit; ſed quod Ioui eundem antepoſuit, ſeque ſacerdotem eius fieri decreto Senatus iuſſit; quod circumcidit ſeſe, & a porcinis carnibus abſtinuit. Itaque indutus veſte barbara, quali Syri ſacerdotes vtuntur, ſæpe publice viſus eſt: ex quo potiſſimum Aſſyrii cognomen cepit. Corneliam Paulam duxit in matrimonium, quo fieret pater (ſicuti dicebat) celerius, qui ne vir quidem eſſe poterat: in quibus nuptiis nonnulla largitus eſt non ſolum ſenatorio & equeſtri ordini, ſed etiam ſenatorum vxoribus. Plebs † ſex aureis epulata eſt viritim: milites hoc amplius quatuor. Præterea facti ſunt ludi gladiatorii; in quibus ipſe indutus erat veſte purpurea, vt in ſpectaculis ſupplicationũ fecerat. Ibi multæ beſtiæ cæſæ ſunt, ſed præſertim elephas & tigres ad quinquaginta vnam: quod numquam ante ſimul factum erat. Poſt hæc, repudiata Paula, quod maculã haberet in corpore, ſicuti dicebat, Aquiliam Seueram duxit aperte contra ius faſque: eam enim habuit cum probro atque dedecore, cum eſſet virgo Veſtalis: idque ſe feciſſe auſus eſt dicere, vt ex ipſo Pontifice & ea* ſacerdote Veſtali liberi diuini naſcerentur. Ita, quibus ex rebus oportebat illum cæſum verberibus in foro coniici in carcerem, ac morte mulctari, de iis maxime gloriabatur. Neque tamen hanc diu retinuit: ſed aliam poſt, deinde aliam atque aliam duxit: dein iterum ad Seueram rediit. Tum Romæ prodigia exſtiterunt multa, atque in primis illud ſimulacri Iſidis, cuius altare cane ſuſtinetur: nam faciem intro cõuertit. Interea Sardanapalus certamina præbebat, & crebra ſpectacula: in quibus Aurelius Ælix athleta glorioſus fuit; qui tantum ceteris antecelluit, vt voluerit in Olympia ſimul & lucta certare & pancratio, victorque vtriuſq; in Capitolinis fuerit. cui cum inuiderent Elei, ne foret (quod dici ſolet) octauus ab Hercule, neminem ad luctam aduocauerunt, quamuis in albo id genus certaminis adſcripſiſſent: Romæ vero vtrumque vicit: quod ante fecerat nemo.

† ei drachmis

Vt autem prætermittã barbaras cantilenas, quas Sardanapalus canebat Heliogabalo vna cum matre & auia; & nefaria ſacrificia, quæ ei faciebat mactatis pueris, adhibitisq; magicis artibus: & leonem, ſimiam ac ſerpentem, quos viuos in templũ eius concluſit; & teſtes hominis, quos eodem coniecit; aliaque quæ faciebat contra ius fasque, cũ interim *ſexcentis monilibus vteretur: vxorem (quod perridiculum eſt) ei in matrimonium dedit; tamquam deo nuptiis atq; liberis opus eſſet. cumq; vxorẽ nec inopem eſſe, nec ignobilem oporteret, Vraniam Carthaginenſium delegit; eamq; inde exportatã collocauit in Palatio; donaq; nuptialia, vt ſuis vxoribus, exegit ex omnibus gentibus quæ erant ſub Imperio Romano: quę cum fuiſſent eo viuo data, poſtea exacta ſunt. Dotem vero ſe negauit accepturum, pręter duos leones aureos, qui cõflati fuerũt. Hic Sardanapal⁹, qui deos iure matrimonii coniunxit, libidinoſe viuebat & intemperanter. Coibat enim cum plurimis mulieribus, non quod iis egeret ipſe, ſed vt tali concubitu amatores ſuos, eorũq; facta imitaretur. Multa nefaria, quæ nemo referat libenter, aut audiat, ſuo corpore paſſus eſt, fecitque. Quæ vero ſunt in promptu, quęque celari non poſſunt, hęc ſunt. Noctu introibat in popinas; vſusq; comis appoſitis, cauponarum fungebatur officio: frequentabat lupanaria celeberrima, in iisque eiectis meretricibus ſcortabatur: ad extremum habuit *cubiculum in Palatio, in quo libidinem expleret; ſtabatque nudus ſemper ante fores eius, vt ſcorta ſolent; concutiebatque ſindonium connexum annulis aureis, ac molli & fracta voce prætereuntes alliciebat: erantq; de induſtria nonnulli, quib. imperatum erat vt id facerent: ita vt in hac re, quemadmodum in ceteris, haberet multos exploratores, p̃ quos inueſtigabat curioſe eos qui ſibi ſatisfacere maxime in his ſpurciſſimis rebus poſſent: ex quibus exigebat pecuniam, ac de eo quęſtu gloriabatur; iactabatque ſe apud ſocios eiuſdem turpitudinis, quod ſe habere plures amatores diceret, & vberiorem quæſtum facere. Cumq; ſe eodem modo gereret erga omnes qui ipſo abutebãtur, virum habuit immenſæ magnitudinis, quem voluit ob eam rem Cæſarem deſignare.

Ἵνα δὲ παρῶ τάς τε βαρβαρικὰς ᾠδάς, ἃς ὁ Σαρδανάπαλος τῷ Ἐλιογαβάλῳ ἦδε τῇ μητρὶ ἅμα καὶ τῇ τήθῃ, τάς τε ἀπορρήτους θυσίας ἃς αὐτῷ ἔθυε, παῖδας σφαγιαζόμενος, καὶ μαγγανεύμασι χρώμενος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ λέοντα καὶ πίθηκον καὶ ὄφιν τινὰ ζῶντα ἐγκατακλείσας, αἰδοῖά τε ἀνθρώπου ἐμβαλών, καὶ ἄλλ᾽ ἄττα ἀνοσιουργῶν, περιάπτοις τέ τισι μυρίοις ἀεί ποτε χρώμενος· ἵνα ταῦτα παραδράμω, καὶ γυναῖκα (τὸ γελοιότατον) Ἐλιογαβάλῳ ἐμνήστευσε, καθάπερ καὶ γάμου παίδων τε δεομένῳ· καὶ (ἔδει γὰρ μήτε πενιχρὰν μήτε δυσγενῆ τινὰ εἶναι) αὐτὴν τὴν Οὐρανίαν τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπελέξατο, καὶ ἐκεῖθέν τε αὐτὴν μετεπέμψατο, καὶ ἐς τὸ παλάτιον καθίδρυσεν, ἕδνα τε αὐτῇ παρὰ πάντων τῶν ὑπηκόων, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ γυναικῶν, ἤθροισε. τὰ μὲν δὴ οὖν ἕδνα ὅσα ἐδόθησαν ζῶντος αὐτοῦ, μετὰ ταῦτα εἰσεπράχθη· τὴν δὲ δὴ προῖκα οὐκ ἔφη κομίσασθαι, πλὴν δύο λεόντων χρυσῶν, οἳ καὶ συνεχωνεύθησαν. Ἀλλ᾽ οὗτος ὁ Σαρδανάπαλος, ὁ καὶ τοὺς θεοὺς γάμου νόμῳ συνοικίζειν ἀξιῶν, ἀσελγέστατα αὐτὸς διεβίω. γυναιξὶ μὲν γὰρ καὶ πλείσταις συνείργνυτο, οὐ μέντοι ὡς καὶ αὐτός τι αὐτῶν δεόμενος, ἀλλ᾽ ἵνα τῇ συγκοιμήσει τῇ μετὰ τῶν ἐραστῶν, τὰ ἔργα αὐτῶν μιμῆται. πολλὰ δὲ καὶ ἄτοπα, ἃ μήτε λέγων μήτε ἀκούων τις καρτερήσειεν, ἔδρασε τῷ σώματι καὶ ἔπαθε· τὰ δὲ δὴ περιφανέστατα, καὶ ἃ μηδ᾽ ἂν ἀποκρύψαιτό τις, τάδε ἐστίν. ἐς καπηλεῖα ἐσῄει νύκτωρ, περιθεταῖς κόμαις χρώμενος, καὶ τὰ τῶν καπηλίδων εἰργάζετο. ἐς τὰ πορνεῖα τὰ περιβόητα ἐσεφοίτα, καὶ τὰς ἑταίρας ἐξελαύνων, ἐπόρνευε· καὶ τέλος, ἐν τῷ παλατίῳ οἴκημά τι ἀποδείξας, ἐνταῦθα ἠσέλγαινε, γυμνός τε ἀεὶ ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ ἑστώς, ὥσπερ αἱ πόρναι, καὶ τὸ σινδόνιον χρυσοῖς κρίκοις ἐξηρτημένον διασείων, τούς τε παριόντας ἁβρᾷ τε καὶ κεκλασμένῃ τῇ φωνῇ προσεταιριζόμενος. ἦσαν γὰρ οἷς ἐξεπίτηδες τοῦτο ποιεῖν προσετέτακτο. ὥσπερ γὰρ καὶ ἐς τὰ ἄλλα, καὶ ἐς ἐκεῖνο διερευνητὰς συχνοὺς εἶχε, δι᾽ ὧν ἐπολυπραγμόνει τοὺς μάλιστα αὐτῷ ἀρέσαι τῇ ἀκαθαρσίᾳ δυναμένους· χρήματά τε παρ᾽ αὐτῶν συνέλεγε, καὶ ἐγαυροῦτο ταῖς ἐμπολαῖς· πρός τε τοὺς συνασχημονοῦντας *οἱ διεφέρετο, πλείους τε ἐραστὰς αὐτῶν ἔχειν καὶ πλεῖον ἀργυρίζεσθαι λέγων. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς πάντας ὁμοίως τοὺς χρωμένους αὐτῷ ἔδρα· ἤδη δὲ καὶ ἐξαίσιόν τινα ἄνδρα ἔσχεν, ὃν καὶ Καίσαρα διὰ τοῦτ᾽ ἀποδεῖξαι ἠθέλησεν.

ἤλαυνε μὲν γὰρ ἅρμα τῇ πρασίῳ στολῇ χρώμενος· ἰδίᾳ τε καὶ οἴκοι ἔνι φαίαι οὔτ᾽ εἶ)· ἔνθα ἠγωνοθέτουν οἵ τε ἄλλοι οἱ περὶ αὐτὸν πρῶτοι, καὶ οἱ ἔπαρχοι αὐτοί, ἥ τε τήθη καὶ ἡ μήτηρ, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ προσέτι καὶ τῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἄλλοι τε, καὶ ὁ Λέων ὁ πολίαρχος· καὶ ἐθεῶντο αὐτὸν καὶ ἁρματηλατοῦντα, καὶ χρυσοῦς, ὥσπερ τινὰ τῶν τυχόντων, αἰτοῦντα, τούς τε ἀγωνοθέτας καὶ τοὺς στρατιώτας προσκυνοῦντα· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ὠρχεῖτο, οὔτε γε ἐν ὀρχήστρᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκβαδίζων ἔστι που τινὰ καὶ θύων, ἀσπαζόμενός τε καὶ δημηγορῶν. Καὶ τέλος, (ἵν᾽ ἤδη ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον ἐπανέλθω) καὶ ἐγήματο, γυνή τε καὶ δέσποινα, βασιλίς τε ὠνομάζετο· καὶ ἐριούργει, κεκρύφαλόν τε ἔστιν ὅτε ἐφόρει, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνηλείφετο. ἅπαξ μὲν γὰρ ἀπεκείρατο τὸ γένειον, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ ἑορτὴν ἤγαγε. μετὰ δὲ τοῦτ᾽ ἐξεψιλίζετο, ὥστε καὶ ἐκ τούτου γυναικίζειν. καὶ πολλάκις καὶ κατακείμενος, τοὺς βουλευτὰς ἠσπάζετο. ὁ δὲ δὴ ἀνὴρ αὐτοῦ, Ἱεροκλῆς ἦν, Καρικὸν ἀνδράποδον καὶ ἁρματηλάτης ἐγεγόνει· κἀκ τούτου καὶ παραδοξότατα αὐτῷ ἠρέσθη. ἐν γάρ τοι ἱπποδρομίᾳ τινὶ ἐκπεσὼν τοῦ ἅρματος κατ᾽ αὐτὴν τὴν τοῦ Σαρδαναπάλου ἕδραν, τό τε κράνος ἐν τῇ πτώσει ἀπέρριψε, καὶ ἐκφανεὶς αὐτῷ (λειογένειος *δ᾽ ἔτι ἦν, καὶ κόμῃ ξανθῇ ἐκεκόσμητο) ἀνηρπάσθη τε εὐθὺς ἐς τὸ παλάτιον, κἀν τοῖς νυκτερινοῖς ἔργοις, καὶ μᾶλλον ἑλὼν αὐτόν, ὑπερηυξήθη, ὥστε καὶ ὑπὲρ αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσχῦσαι, καὶ βραχὺ νομισθῆναι, τὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔτι δούλην οὖσαν, ἔς τε τὴν Ῥώμην ὑπὸ στρατιωτῶν ἀχθῆναι, καὶ ἐν τῷ τῶν ὑπατευκότων γυναιξὶ συναριθμηθῆναι· πολλάκις μὲν γὰρ καὶ ἄλλοι ἐτιμήθησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ *ἐδυνήθησαν, οἱ μὲν ὅτι συνεπανέστησαν, οἱ δ᾽ ὅτι ἐμοίχευον αὐτόν. καὶ γὰρ μοιχεύεσθαι δοκεῖν (ἵνα καὶ τούτῳ τὰς ἀσελγεστάτας γυναῖκας μιμῆται) ἤθελε, καὶ πολλάκις ἑκὼν καὶ ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ ἡλίσκετο· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐλοιδορεῖτο ἀσελγῶς πρὸς τοῦ ἀνδρός, καὶ ὥστε καὶ ὑπώπια ἔχειν, πληγὰς ἐλάμβανε. ἐκεῖνον δ᾽ οὖν οὕτως οὐ κούφῃ τινὶ φορᾷ, ἀλλὰ πόνιῳ καὶ δευσοποιῷ ἔρωτι ἠγάπα, ὥστε μὴ ὅτι ἐπὶ τοιούτῳ τινὶ ἀγανακτῆσαι, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐκείνοις μᾶλλον αὐτὸν φιλῆσαι, καὶ καίσαρα ὄντως ἀποφῆναι θελῆσαι, καὶ τῇ τε τήθῃ διὰ τοῦτο ἐμποδὼν γενομένῃ ἀπειλῆσαι, καὶ τοῖς στρατιώταις οὐχ ἥκιστα δι᾽ αὐτὸν προσκροῦσαι.

Καὶ ὁ μὲν ἔμελλέ που καὶ διὰ ταῦτα ἀπολεῖσθαι· Αὐρήλιος δὲ δὴ Ζωτικὸς ἀνὴρ Σμυρναῖος,

Currus agitabat Praſino veſtitus: idq; domi intra priuatos parietes facere videbatur. Ibi erãt præfecti certaminis omnes qui primi apud ipſum erãt: ſed præſertim præfecti Prætorio, auia, mater, & vxores. Hũc viri ordinis Senatorii, atque adeo Leo præfectus vrbis, ſpectabant currus agitantem, petentemq; aureos vt plebeium hominem, ac præfectos certaminum militesq; ipſos *colentem. Neq; vero his contentus erat, ſed ſaltabat non modo in Orcheſtra, verum etiã quodammodo, dum incederet, faceretq; ſacrificia, atq; interim dum ſalutaretur & concionem haberet. Poſtremo, vt iam ad id vnde digreſſus ſum, reuertar, nupſit: appellabaturque *Domina* & *Regina*: verſabatur in lanificio: nõnumquam ferebat reticulum, obliniebatq; oculos. ſemel enim mẽtum raſit, ob eamq; cauſam dies feſtos egit: poſt curabat vt prorſus ſine pilis eſſet: *ita mulieri ſimillimus erat: iacensq; ſæpenumero ſalutabat Senatores. Erat vir eius Hierocles, Caricũ mancipiũ, & auriga: qua ex re ei præter opinionem placuit. Nam cum ludis Circenſib. decidiſſet ex curru ante ſellam Sardanapali, atq; in eo caſu galeam abieciſſet, viſusque ab illo eſſet, (nulla ei barba, flaua coma erat) ſtatim raptus eſt in Palatiũ, nocturnisq; facinoribus, præſertim cum eum duxiſſet, ita auctus eſt, vt breui tempore plus quam ille ipſe poſſet; ac parũ eſſe videretur quod mater eius, *ancilla adhuc, Romam cum militibus adducta, & in numerum matronarũ conſularium relata ſit. Nam & alii multi ſæpe affecti ſunt ab illo magnis honoribus, fuereq; maximæ auctoritatis; partim q. ſeditionẽ feciſſent, partim quod ipſum conſtuprarent. Volebat enim videri conſtupratus, vt in hac re imitaretur mulieres petulãtiſſimas: volensq; ſæpenumero in manifeſto facinore deprehendebatur: quamobrẽ a viro iactabatur cõuitiis petulanter, ab eoq; plagas accipiebat, ita vt liuor oculis ſubeſſet. *Neq; tamẽ diligebat illũ impetu quodã animi, ſed amore ſtabili & firmo; ita vt nõ modo grauiter non ferret ob has cauſas, ſed contra amaret ardentius, ſtatueretq; vere eũ Cæſarẽ deſignare, *atq; auiæ, quæ huic rei fuerat impedimẽto, minaretur; licet militib. ob eundem hominẽ maxime inuiſus eſſet, eaq; res cauſa necis eius eſſet futura. Erat Aurelius Zoticus homo Smyrnæus,

quem Cocum ex arte patris cognominabant. Is cum a Pſeudantonino vehementer amatus fuiſſet, eidem aliquanto tempore poſt in odiũ venit: ob eamque rem ſaluus conſeruatus eſt. nam cum eſſet toto corpore pulchro,*vt viribus ad luctandũ valeret, longeq; præſtaret omnibus mentulæ magnitudine, idque eſſet Imperatori ſignificatum ab iis qui iſta perquirebant: ſtatim raptus ex certaminibus, Romam maxima pompa perductus eſt, quanta non venit Augarus Seueri, aut Teridates Neronis temporib*: deſignatusq; cubicularius ante quam videretur, lucernis quam plurimis relucentibus ingreſſus eſt in Palatiũ. Hunc ille vt cõſpexit, accurrit rubore perfuſus; cumque ab eo ita ſalutatus eſſet, vt par erat, *Domine Imperator ſalue*, collo mirabiliter effœminato,*innuensque oculis reſpondit, nulla interiecta mora: *Ne me*, inquit, *Dominũ voces: nam ego Domina ſum.* mox vna cũ eo lotus,*paſſusq; obſcena, quod ille nudus opinioni maxime reſpõdiſſet, in eius pectore recubuit, atq; in ſinu velut amica cœnam cepit. At Hierocles, veritus ne Zoticus illum plus quam ipſe fecerat, redigeret in ſuam poteſtatem, ac ne ſibi propter eum (vt fit inter riuales) grauius aliquid accideret, veneno per pincernas dato, quos habebat amicos, vires eius eneruauit. Ita ille, cum tota nocte *non poſſet arrigere, priuatus eſt iis rebus omnibus quas ante cõſecutus fuerat; eiectusque e Palatio & Roma, poſt ex cetera Italia expulſus eſt; id quod eũ cõſeruauit. At Sardanapalum pœnas*ſui ſceleris quas meritus fuerat, perſoluere nõ multo poſt oportebat. Nam quod iſta faceret atque pateretur, venit in odiũ populi ac militum quos maxime colebat; ab iiſque tandem in caſtris occiſus eſt; re in hunc modum geſta. Baſſianum conſobrinum ſuum, introduxit in Senatum: cumque vtrimque Mæſam & Soæmidem ſtitiſſet, puerum adoptauit: ſeque,*cũ eſſet eo multo minor natu, ſtatim efferre vt tanti pueri patrem cœpit, dixitque ſe nihil aliis liberis egere, vt domus ſua moleſtia vacaret: *idq; non ſolum præceptum ſibi eſſe ab Heliogabalo, ſed etiam vt eum Alexandrum nominaret. Id ego adducor vt credam factum eſſe diuina quadam prouidentia; non propter ea quæ dixit ipſe, ſed quod ei prædictum fuiſſet,

ὃν καὶ Μάγειρον ἀπὸ τῆς τοῦ πατρὸς τέχνης ἐκάλουν, καὶ ἐφιλήθη πάνυ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐμισήθη· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐσώθη. ἦν γὰρ δή, καλὸν μὲν καὶ τὸ πᾶν σῶμα, ὥστε καὶ ἐν ἀθλήσει ἔχων, πολὺ δὲ δὴ πάντας τῷ τῶν αἰδοίων μεγέθει ὑπεραίρων, ἐμηνύθη τε αὐτῷ ὑπὸ τῶν ταῦτα ἐξεταζόντων, καὶ ἐξαίφνης ἐκ τῶν ἀγώνων ἀναρπασθεὶς, ἀνήχθη τε εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὸ πομπῆς ἀπλέτου, καὶ ὅσην οὔτε Αὔγαρος ἐπὶ τοῦ Σεβήρου, οὔτε Τηριδάτης ἐπὶ τοῦ Νέρωνος ἔσχε· πρόκοιτός τε καὶ πρὶν ὀφθῆναι ἀποδειχθεὶς, ἐς τὸ παλάτιον λυχνοκαΐᾳ πολλῇ λαμπόμενος εἰσῆλθε. καὶ ὃς ἰδὼν, ἀνέθορέ τε ἐρυθριασμένως, καὶ προσειπόντα, οἷα εἰκὸς ἦν, Κύριε αὐτοκράτωρ χαῖρε, θαυμαστῶς τόν τε αὐχένα γυναικίσας, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπικλάσας, ἠμείψατο, καὶ ἔφη οὐδὲν διστάσας, Μή με λέγε κύριον· ἐγὼ γὰρ κυρία εἰμί. καὶ ὁ μὲν, συλλουσάμενός τε αὐτῷ παραχρῆμα, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἐκ τῆς γυμνώσεως, ἅτε καὶ ἰσόρροπον τῇ φήμῃ εὑρὼν αὐτὸν ὄντα, παρηβήσας, ἔν τε τοῖς στέρνοις αὐτοῦ κατεκλίθη, καὶ ἐν τοῖς κόλποις ὥσπερ ἐρωμένη δεῖπνον εἵλετο. ὁ δὲ Ἱεροκλῆς, φοβηθεὶς μὴ καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἑαυτοῦ δουλώσηται, καί τι δι' αὐτοῦ δεινὸν, οἷα ἐν ἀντεραστ αἷς εἴωθε γίνεσθαι, πάθῃ, φαρμάκῳ τινὶ αὐτὸν διὰ τῶν οἰνοχόων, προσφιλῶν που ἑαυτῷ ὄντων, ἐξεθήλυνε. καὶ οὕτως ἐκεῖνος *ἀστασίᾳ περὶ πᾶσαν τὴν νύκτα συσχεθεὶς, ἀφῃρέθη τε πάντων ὧν τετύχηκε, καὶ ἐξηλάθη ἔκ τε τοῦ παλατίου καὶ ἐκ τῆς Ῥώμης, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἰταλίας· ὃ καὶ ἔσωσεν αὐτόν. Ἔμελλε δέ που καὶ αὐτὸς ὁ Σαρδανάπαλος ἀξιώτατον τῆς μιαρίας τῆς ἑαυτοῦ μισθὸν οὐ πολὺ ὕστερον κομιεῖσθαι. ἅτε γὰρ ταῦτα ποιῶν καὶ ταῦτα πάσχων, ἐμισήθη ὑπό τε τοῦ δήμου καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἷς μάλιστα προσεκέκειτο· καὶ τελευταῖον καὶ ἐν αὐτῷ τῷ στρατοπέδῳ ὑπ' αὐτῶν ἐσφάγη. ἔσχε δὲ οὕτως· τὸν *Βασσιανὸν τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ ἐς τὸ συνέδριον εἰσαγαγὼν, καὶ τὴν Μαῖσαν καὶ τὴν Σοαιμίδα ἑκατέρωθεν παραστησάμενος, παῖδα ἔθετο· ἑαυτὸν δὲ, ὡς καὶ πατέρα ἐξαίφνης τηλικούτου παιδίου, ὃς καὶ πολὺ τῇ ἡλικίᾳ αὐτοῦ προέχοιτο, ἐμακάριζε, καὶ μηδὲν ἄλλου τέκνου δεῖσθαι ἔφησεν, ἵν' ἡ οἰκία αὐτοῦ αἰεὶ ἀθυμίας διαγλύηται. καὶ γὰρ τὸν Ἐλιογάβαλον τοῦτό τε οἱ ποιῆσαι, καὶ Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσονομάσαι κεκελευκέναι. καὶ ἔγωγε πείθομαι ἐκ θείας τινὸς παρασκευῆς ὡς ἀληθῶς αὐτὰ γεγονέναι, τεκμαιρόμενος οὐχ οἷς ἐκεῖνος εἶπεν, ἀλλ' ἔκ τε τοῦ λεχθέντος αὐτῷ ὑπό τινος,

ὅτι

ὅτι δῆθεν ὡς Ἀλέξανδρος ἐξ Ἐμέσης ἐλθὼν αὐτὸν διαδέξεται· καὶ ἐκ τοῦ συμβεβηκότος ἔν τε τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω, καὶ τῇ Θράκῃ. ὀλίγον γὰρ τούτων πρότερον, δαίμων τις, Ἀλέξανδρός τε ὁ Μακεδὼν ἐκεῖνος εἶναι λέγων, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ τήν τε σκευὴν ἅπασαν φέρων, ὡρμήθη τε ἐκ τῶν περὶ τὸν Ἴστρον χωρίων, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἐκείνῃ ἐκφανείς· καὶ διά τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης διεξῆλθε βακχεύων μετ᾽ ἀνδρῶν τετρακοσίων, θύρσους τε καὶ *νεβρίδας ἐνεσκευασμένων, κακὸν οὐδὲν δρώντων. ὡμολογεῖτο δὲ παρὰ πάντων τῶν ἐν τῇ Θράκῃ τότε γενομένων, ὅτι καὶ καταγωγαὶ καὶ τὰ ἐπιτήδεια αὐτῷ πάντα δημοσίᾳ παρεσκευάσθη, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησεν οὔτ᾽ ἀντειπεῖν οἱ οὔτ᾽ ἀντᾶραι, οὐκ ἄρχων, οὐ στρατιώτης, οὐκ ἐπίτροπος, οὐχ οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγούμενοι· ἀλλ᾽ ὥσπερ [ἐν] πομπῇ τινι μεθ᾽ ἡμέραν ἐκ προρρήσεως ἐκομίσθη μέχρι τοῦ Βυζαντίου. ἐντεῦθεν γὰρ ἐξαναχθεὶς προσέσχε μὲν τῇ *Καρχηδονίᾳ γῇ· ἐκεῖ δὲ δὴ νυκτὸς ἱερά [τινα] ποιήσας, καὶ ἵππον ξύλινον καταχώσας, ἀφανὴς ἐγένετο. Ταῦτα μὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔτι (ὡς εἶπον) ὤν, πρὶν καὶ ὁτιοῦν περὶ τὸν Βασσιανὸν ἐν τῇ Ῥώμῃ γενέσθαι, ἔμαθον. ἕως μὲν οὖν ὁ Σαρδανάπαλος τὸν ἀνεψιὸν ἐφίλει, ἐσώζετο· ἐπεὶ δὲ πάντας ὑπώπτευε, καὶ ἐμάνθανε πρὸς ἐκεῖνον ῥέποντας ὁλοσχερῶς ταῖς εὐνοίαις, ἐτόλμησε μεταγνῶναι, καὶ πάντα ἐπὶ καθαιρέσει αὐτοῦ ἔπραττεν. ὡς δὲ πολεῖν καὶ ἀνελεῖν αὐτὸν ἐπεχείρησεν, οὐ μόνον οὐδὲν ἤνυσεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀποθανεῖν ἐκινδύνευσεν. ὅ τε γὰρ Ἀλέξανδρος ὑπό τε τῆς μητρὸς καὶ τῆς τήθης ὑπό τε τῶν στρατιωτῶν ἰσχυρῶς ἐφυλάττετο· καὶ οἱ δορυφόροι αἰσθόμενοι τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Σαρδαναπάλου, δεινῶς ἐθορύβησαν, οὐ πρίν τε ἐπαύσαντο στασιάζοντες ἢ τὸν Σαρδανάπαλον τὸ στρατόπεδον σὺν τῷ Ἀλεξάνδρῳ καταλαβόντα, πολλά τε ἱκετεύσαντα, καὶ τοὺς ἐξαιτηθέντας παρ᾽ αὐτῶν τῶν συνασελγαινόντων αὐτῷ ἐκδοῦναι ἀναγκασθέντα, ὑπέρ τε τοῦ Ἱεροκλέους οἰκτρὰ λαλήσαντα, καὶ δάκρυσι κλαύσαντα, τήν τε σφαγὴν τὴν ἑαυτοῦ προδείξαντα, καὶ ἐπειπόντα, Ἕνα μοι τοῦτον χαρίσασθε, ὅ τι βούλεσθε περὶ αὐτοῦ ὑποτοπήσαντες, ἢ ἐμὲ ἀποκτείνατε, μόλις αὐτοὺς ἐκμειλίξασθαι. Τότε μὲν οὖν μόλις ἐσώθη. καὶ γὰρ καὶ ἡ τήθη αὐτοῦ ἐμίσει τε αὐτὸν ἐφ᾽ οἷς ἔπραττεν, ὡς οὐδὲ τοῦ Ἀντωνίνου υἱὸν ὄντα, καὶ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὡς ὄντως καὶ ἐξ αὐτοῦ γεγονότα ἀπέκλινε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιβεβουλευκὼς πάλιν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ θορυβησάντων ἐπὶ τούτῳ

Alexandrum qui eſſet Emeſa profectus, ipſi eſſe ſucceſſurū. itemq; ex eo quod accidit in Myſia ſuperiore, & Thracia. nā paulo ante geni* aliquis, cū ſe Alexandrum Macedonem eſſe diceret, haberetq; formā eius, atq; omnem ipſius ferret apparatū, profectus ex iis locis quæ ad Iſtrū ſunt, (vbi quemadmodū exſtiterit, mihi quidē non cōnſtat) Aſiam atq; Thraciā pertranſiit bacchātium more, cum quadringentis hominibus, qui thyrſis ornati erāt *neruiſq;, faciebantq; iniuriā nemini. Huic (vt vno ore aſſeruerunt oēs qui tū fuerūt in Thracia) diuerſoria, ceteræq; res neceſſariæ publice ſuppeditatæ ſunt; nec ei cōtradicere quiſquā eſt auſus, aut reſiſtere, nō prætor, nō miles, non procurator, nō præſides prouinciarū; ſed* interdiu tamquā in pompa, vt edixerat, Byzantiū venit: poſt inde profectus, appulit 'ad regionem Chalcedonenſiū; vbi de nocte *creato quodā ſacerdote, obrutoq; equo ligneo, euanuit. Hæc ego, cū eſſem in Aſia, accepi, ante quā intelligerem ea quæ Romæ de Baſſiano facta ſunt. Igitur Sardanapalus, quoad dilexit conſobrinū, ſaluus fuit: ſed poſtq̄ ſuſpicatus eſt cognouitq; omniū beneuolentiā in illū propenſam eſſe, auſus eſt mutata ſententia, omnia ad perniciē eius moliri. Sed vt conatus eſt aliquādo eū interficere, non modo nihil egit, ſed ipſe quoq; in periculū mortis venit; propterea q. Alexander diligēter cuſtodiebatur a matre & auia, ac militibus; & prætoriani, cū intelligerent conatū Sardanapali, vehementer tumultuati ſunt: neq; prius deſtiterunt quā Sardanapalus eos vix tandē placauit. Cum enim caſtra occupauiſſet cū Alexandro, ſupplicaretq; multū, ac coactus dedere ad ſuppliciū eos qui ſecum turpiter viuebāt, quoſq; ipſi poſtulauerant, pro Hierocle miſericordiam cū precibus & lacrymis captaret, iugulū dedit: *Vos, inquit, hunc mihi gratificámini, quamcumque de eo opinionem habeatis; vel me occidite.* ita tum vix incolumis conſeruatus eſt. Nam & auia eum propter ea quæ faciebat, *oderat; quod neq; eſſet Antonini filius, quodq; eſſet in Alexandrum, vt vere profectū ex Antonino, propenſior. Sed poſtquā iterum inſidias fecit Alexādro, milites ob eam cauſam

tumultuati ſunt: cumq; vna cum eo introiſſet in caſtra, cognouiſſetq; milites necem ſibi machinari, quod eos matres horum, quæ apertius quã ante diſſidebant inter ſe, cõcitarent, fugæ ſe mandare quodammodo conatus eſt: effugiſſetque coniectus in capſam, niſi deprehenſus occiſus fuiſſet, cum eſſet decẽ & octo annos natus. Cum eo mater eius, quæ ipſum mordicus tenebat, interficitur. Vtriuſq; capita abſciſſa, denudataq; corpora, primo per totã Vrbem trahuntur: dein mulieris corpus alio, iſtius vero cadauer in flumẽ abiectum eſt. Cum his alii, atq; in primis præfecti Prætorio, occiſi ſunt: itemq; Aurelius Eubulus Emeſenus (qui, cũ præeſſet rationum libris, bona multorum publicauerat) a plebe atque a militib. laceratus & diſtractus eſt. Itemque Fuluius præfectus Vrbis: cui Comazon, vt etiã ei qui ante ipſum fuerat, ſucceſſit. nam vt perſona quædã inferebatur in theatra, quo in loco actores Comœdiarum nõ erãt; ita hic in loco deſtituto a præfectis Vrbis collocabatur. Ipſe quoque Heliogabalus Roma expulſus eſt. Hæc igitur ſunt quæ ad Tiberinũ pertinent: nec quiſquam eorum qui cum eo ſeditionem fecerant, quique potuerant apud eum plurimum, vno dumtaxat excepto, ſaluus euaſit.

ALEXANDER.

POST illum ſtatim imperauit Alexander; qui Domitio Vlpiano præfecturam Prætorianorum dedit, eiq; permiſit cetera quæ pertinent ad adminiſtrationem Imperii. Ceterum ea quæ ſupra dicta ſunt, ego quidẽ accurate diligẽterq; cõſcripſi, vt potui: quæ vero reſtãt, mihi nõ licuit perſequi pari diligentia, quòd Romæ non ſum diu commoratus, quodq; in morbũ incidi, cũ ex Aſia in Bithyniã veniſſem: ex qua profectus ſum ad præfecturã Ægypti: poſt vbi reuerti in Italiam, pene rectã in Dalmatiã, atq; inde in Pannoniam ſuperiorẽ miſſus ſum, vt eis præeſſem. Quod cũ feciſſem, atq; in vrbem Romã, & deinde in Campaniã reuertiſſem, ſtatim domũ redii. Quib. ex rebus factum eſt, vt ea quæ ſequuntur,

τῶν δορυφόρων, σὺν αὐτῷ ἐς τὸ στρατόπεδον εἰσελθών, ὡς ᾔσθετο φυλαττόμενον* ἑαυτὸν ἐπὶ ἀναιρέσει, ἐπεὶ καὶ αἱ μητέρες αὐτῶν ἐκφανέστερον ἢ πρὶν ἀλλήλαις μαχόμεναι τοὺς στρατιώτας ἠρέθιζον, φεύγειν [πως] ἐπεχείρησε· καὶ ἔμελλεν ἐς *τύλλον ἐμβληθεὶς ἐκδρᾶναί ποι· φωραθεὶς δὲ, ἀπεσφάγη, ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονώς. καὶ αὐτῷ καὶ ἡ μήτηρ (περιπλακεῖσα γὰρ ἀπρὶξ εἴχετο) συναπώλετο· καὶ αἵ τε κεφαλαὶ αὐτῶν ἀπεκόπησαν, καὶ τὰ σώματα γυμνωθέντα, τὸ μὲν πρῶτον διὰ πάσης τῆς πόλεως ἐσύρη, ἔπειτα τὸ μὲν τῆς γυναικὸς *ἄλλως πως ἐρρίφη, τὸ δὲ ἐκείνου ἐς τὸν ποταμὸν ἐνεβλήθη. καὶ αὐτῷ ἄλλοι τε καὶ ὁ Ἱεροκλῆς οἵ τε ἔπαρχοι συναπώλοντο· καὶ Αὐρήλιος Εὔβουλος· ὃς Ἐμεσηνὸς μὲν τὸ γένος ἦν, τοὺς δὲ δὴ καθόλου λόγους ἐπιτετραμμένος, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐδήμευσε· τότε δ᾽ οὖν ὑπό τε τοῦ δήμου καὶ τῶν στρατιωτῶν διεσπάσθη. καὶ Φούλβιος σὺν αὐτῷ ὁ πολίαρχος· καὶ αὐτὸν ὁ Κωμάζων, ὡς καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ, διεδέξατο. ὥσπερ γὰρ προσωπεῖόν τι ἐς τὰ θέατρα ἐν τῷ διακένῳ τῆς τῶν κωμῳδῶν ὑποκρίσεως εἰσεφέρετο, καὶ οὕτω καὶ ἐκεῖνος τῇ τῶν πολιαρχησάντων ἐπ᾽ αὐτῇ κενῇ χώρᾳ προσετάττετο. ὅ τε Ἑλιογάβαλος αὐτὸς ἐκ τῆς Ῥώμης παντάπασιν ἐξέπεσε. Τὰ μὲν τοῦ Τιβερίνου οὕτως ἔσχε, καὶ οὐδεὶς οὐδὲ τῶν συγκατασκευασάντων αὐτῷ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ μέγα ἐπ᾽ αὐτῷ δυνηθέντων, πλὴν ἑνός που, ἐσώθη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ δὲ μετ᾽ ἐκεῖνον εὐθὺς αὐταρχήσας, Δομιτίῳ τινὶ Οὐλπιανῷ τήν τε τῶν δορυφόρων προστασίαν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀρχῆς ἐπέτρεψε πράγματα. Ταῦτα μὲν ἀκριβώσας, ὡς ἕκαστα ἠδυνήθην, συνέγραψα· τὰ δὲ δὴ λοιπὰ ἀκριβῶς ἐπεξελθεῖν οὐχ οἷός τε ἐγενόμην, διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν τῇ Ῥώμῃ διατρῖψαι. ἔκ τε γὰρ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Βιθυνίαν ἐλθὼν, ἠρρώστησα· κἀκεῖθεν πρὸς τὴν ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἡγεμονίαν ἠπείχθην· ἐπανελθών τε ἐς τὴν Ἰταλίαν, εὐθέως (ὡς εἰπεῖν) ἔς τε τὴν Δαλματίαν, κἀντεῦθεν ἐς τὴν Πανονίαν τὴν ἄνω ἄρξων ἐπέμφθην· καὶ μετὰ τοῦτ᾽ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐς τὴν Καμπανίαν ἀφικόμενος, παραχρῆμα οἴκαδε ἐξωρμήθην. διὰ μὲν οὖν ταῦτα οὐκ ἠδυνήθην ὁμοίως

ὁμοίως τοῖς πρόσθεν καὶ τὰ λοιπὰ συνθεῖναι. κεφαλαιώσας μέντοι ταῦτα, ὅσα γε καὶ μέχρι τῆς δευτέρας μου ὑπατείας ἐπράχθη, διηγήσομαι.

Ὁ Οὐλπιανὸς πολλὰ μὲν τῶν οὐκ ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Σαρδαναπάλου πραχθέντων ἐπηνώρθωσε· τὸν δὲ δὴ Φλαβιανὸν τόν τε Χρῆστον ἀποκτείνας, ἵνα αὐτοὺς διαδέξηται, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ὑπὸ τῶν δορυφόρων ἐπιθεμένων οἱ νυκτὸς κατεσφάγη; καίτοι καὶ πρὸς τὸ παλάτιον ἀναδραμὼν, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα, τήν τε μητέρα αὐτοῦ καταφυγών. ζῶντος δ' οὖν ἔτι αὐτοῦ, στάσις μεγάλη* πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκ βραχείας τινὸς αἰτίας ἐγένετο, ὥστε καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μάχεσθαί τε ἀλλήλοις, καὶ πολλοὺς ὑπ' ἀμφοτέρων ἀπολέσθαι. ἡττώμενοι δὲ οἱ στρατιῶται, πρὸς ἐμπρησμὸν τῶν οἰκοδομημάτων ἐτράποντο· κἀκ τούτου δείσας ὁ δῆμος μὴ καὶ πᾶσα ἡ πόλις φθαρῇ, καὶ ἄκων σφίσι συνηλλάγη. Ταῦτά τε οὖν ἐγένετο, καὶ ὁ Ἐπάγαθος, ὡς καὶ αἴτιος τοῦ Οὐλπιανοῦ τοῦ ὀλέθρου πλεῖον γενόμενος, εἴς τε Αἴγυπτον ὡς ἄρξων αὐτῆς ἐπέμφθη, ἵνα μή τις ἐν τῇ Ῥώμῃ κολασθέντος *αὐτοῦ ταραχὴ γένηται· κἀκεῖθεν εἰς Κρήτην ἀπαχθεὶς, ἐδικαιώθη. Πολλαὶ δὲ καὶ παρὰ πολλῶν ἐπαναστάσεις γενόμεναι, καί τινες καὶ ἰσχυρῶς ἐκφοβήσασαι, κατεπαύθησαν. τὰ δὲ ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ καὶ φοβερώτερα [καὶ] ἀληθέστερον δέος σύμπασιν, οὐχ ὅτι τοῖς ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις παρέσχεν. Ἀρταξέρξης γάρ τις Πέρσης, τούς τε Πάρθους τρισὶ μάχαις νικήσας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἀρτάβανον ἀποκτείνας, ἐπὶ τὴν Ἀρμενίαν ἤλασε· κἀνταῦθα πρός τε τῶν ἐπιχωρίων καὶ πρὸς Μήδων τινῶν, τῶν τε τοῦ Ἀρταβάνου παίδων* πταίσας, ὡς μέν τινες λέγουσιν, ἔφυγεν, ὡς δ' ἕτεροι, ἀνεχώρησε πρὸς παρασκευὴν δυνάμεως μείζονος. οὗτός τε οὖν φοβερὸς ἡμῖν ἐγένετο, στρατεύματι πολλῷ οὐ μόνον τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ Συρίᾳ *ἐφεδρεύσας, καὶ ἀπειλῶν ἀνακτήσεσθαι πάντα, ὡς καὶ προσήκοντά οἱ ἐκ προγόνων, ὅσα ποτὲ οἱ πάλαι Πέρσαι μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἔσχον· οὐχ ὅτι αὐτός τις ἄμαχος εἶναι δοκεῖ, ἀλλ' ὅτι οὕτω τὰ στρατιωτικὰ ἡμῖν διάκειται ὥστε τοὺς μὲν καὶ προστίθεσθαι αὐτῷ, τοὺς δ' οὐκ ἐθέλειν ἀμύνεσθαι. τοσαύτῃ γὰρ ἅμα τρυφῇ καὶ ἐξουσίᾳ, ἀνεπιπληξίᾳ τε χρῶνται, ὥστε τολμῆσαι Φλάβιον Ἡρακλέωνα τοὺς ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, τὸν ἄρχοντα σφῶν, ἀποκτεῖναι, καὶ τοὺς δορυφόρους πρὸς τῷ Οὐλπιανῷ καὶ ἐμὲ αἰτιάσασθαι,

nõ potuerim * pariter cũ iis quæ præceſſerunt, intelligere: dicã tamen in ſumma ea quæ vſq; ad ſecundũ cõſulatum meũ geſta ſunt. Igitur Vlpianus multa quę nõ recte a Sardanapalo facta erãt, emendauit. Flauianũ vero & Chreſtũ interfecit, vt eis ſuccederet; ipſeq; nõ multo poſt a Prætorianis, qui de nocte cũ inuaſerunt, interfectus eſt; quamquã accurrerat in Palatiũ, atq; ad ipſum Imperatorem matremq; eius cõfugerat. Sed cũ adhuc viueret Vlpianus, tanta cõtentio ex parua cauſa populo cũ prætorianis fuit, vt tres dies pugnauerint inter ſe, magnusq; numerus hominũ vtrimq; interierit. Pòſt vbi milites, q, victi erant, cœperũt ædificia incendere, populus metuẽs ne tota Vrbs conflagraret, inuitus cum eis recõciliatus eſt. His confectis rebus, Epagathus, qui Vlpiano magna ex parte cauſa necis fuerat, miſſus eſt in Ægyptum vt pręfectus eius ꝓuinciæ; ne forte, ſi de eo Romæ ſuppliciũ ſumptum eſſet, tumultus aliquis cõcitaretur: atq; inde *reductus in Cretã, cõdemnatus eſt. Per id tẽpus multæ rebelliones factæ ſunt a multis: quarũ aliquot cum fuiſſent formidoloſæ, repreſſæ ac reſtinctæ ſunt. Quæ vero acciderũt in Meſopotamia, multo certe horribiliora, non ſolũ Romanis, ſed etiam ceteris omnib. timorem lõge maximũ fecerunt. Artaxerxes enim Perſa, cũ Parthos trib. prœliis ſuperaſſet, atq; Artabanũ regẽ eorũ interfeciſſet, irruit in Armeniã: ex qua pulſus ab incolis, Medisq; nonnullis, & filiis Artabani, in fugã ſe coniecit, vt quidam putant: nã alii receſſiſſe aiunt, vt maiores copias compararet. Hic igitur nobis formidoloſus fuit, quod maximis copiis non modo Meſopotamiã inuaderet, ſed etiã Syriam, minareturq; ſe recuperaturũ omnia quæ Perſæ olim tenuiſſent, vſq; ad mare Græcũ, quæq; ad ſe propter maiores ſuos pertinerent. Neq; vero nobis timor iniectus eſt propterea q, ipſe videretur eſſe inexpugnabilis, ſed quod noſtri ita affecti eſſent milites, vt pars ad eum trãsiret, pars nobis nollet opẽ ferre: quorũ tanta eſt mollicies, licentia, impunitas, vt hi qui ſunt in Meſopotamia, interficere ſint auſi Flauiũ Heracleonẽ, qui ipſis pręerat; & prętoriani poſt Vlpianum me quoq; criminati ſint,

quod, cum in Pannonia militib. præfuiſſem cõtinenter, metuerent ne poſtularẽ vt & ipſos cogeret aliquis inſtitutis Pannoniorum viuere. At Alexander horum rationem habuit nullam, ſed contra me magis honeſtauit, ſecumque vna deſignauit ſecundum Conſulem: & ſumptus quos ea dignitas poſtulat, ſe facturum recepit. Quamobrem cum moleſte ferrẽt prætoriani, *timui ne me, vt vidiſſent cũ inſignibus imperii, interficerent. Itaque mihi iuſſit Alexander vt alicubi extra Vrbem commorarer in Italia, tempore huius Cõſulatus mei. Quod cum feciſſem, Romam veni: dein profectus ſum ad ipſum in Campaniam: verſatusque cum eo per aliquot dies, viſusque a militibus, cum magna ſecuritate domum redii, dimiſſus, quod laborarẽ ex pedibus, vt reliquum vitæ tempus in patria degerem: vt mihi apertiſſime genius, cum iam eſſem in Bithynia, ſignificauit: quod mihi viſus eſt præcipere in ſomnis, vt hos verſus ad finem huius hiſtoriæ adderem: "Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεὺς, ἔκ τε κονίης, Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ: *Iuppiter e mulsis crudelibus Hectora telis, Pulvereque & cæde exemit, belliqꝫ tumultu.*

ὅτι τῶν ἐν τῇ Παννονίᾳ στρατιωτῶν ἐγκρατῶς ἦρξα, καὶ ἐξαιτήσωσι, φοβηθέντες μὴ καὶ ἐκείνους τις ὁμοίως τοῖς Παννονικοῖς ἄρχεσθαι καταναγκάσῃ. οὐ μέντοι προσεποιήσατό τι αὐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἄλλως τε ἐσέμνυνέ με, καὶ δεύτερον *ὑπατεύσαντα σὺν αὐτῷ ἀπέδειξε, τό τε ἀνάλωμα τὸ τῆς ἀρχῆς *αὐτὸς αὐτοῖς ἀναλώσειν ὑπεδέξατο. ἀχθεσθέντων δ' αὐτῶν ἐπὶ τούτοις, *ἐφοβήθην μὴ καὶ ἀποκτείνωσί με, ἐν τῷ τῆς ἀρχῆς σχήματι ἰδόντες· καὶ ἐκέλευσεν ἔξω τῆς Ῥώμης ἐν τῇ Ἰταλίᾳ που διατρῖψαι τὸν τῆς ὑπατείας χρόνον. καὶ οὕτω μετὰ ταῦτα ἔς τε τὴν Ῥώμην καὶ ἐς τὴν Καμπανίαν πρὸς αὐτὸν ἦλθον· καὶ συνδιατρίψας τινὰς ἡμέρας αὐτῷ, τοῖς τε στρατιώταις μετὰ πάσης ἀδείας ὀφθεὶς, ἀπῆρα οἴκαδε, παρεθεὶς ἐπὶ τῇ τῶν ποδῶν ἀρρωστίᾳ· ὥστε πάντα τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον ἐν τῇ πατρίδι ζῆσαι, ὥσπερ που καὶ τὸ δαιμόνιον ἐν τῇ Βιθυνίᾳ ἤδη μοι ὄντι σαφέστατα ἐδήλωσεν. ὄναρ γάρ ποτε ἔδοξα προστάσσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ προσγράψασθαι τῷ ἀκροτελευτίῳ τὰ ἔπη τάδε· "Ἕκτορα δ' ἐκ βελέων ὕπαγε Ζεὺς, ἔκ τε κονίης, Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμοῦ.

IN HE-

IN HERODIANVM PRAEfatio Friderici Sylburgii.

DIONEM *Herodianus ſequitur, ſuorum temporum ſcriptor; vt & Iulius Capitolinus in Alexandro atque in Maximo ac Balbino appellat, & ipſemet Herodianus in proœmio de ſe teſtatur. a Marci enim fine exorſus, Auguſtam hiſtoriam vſq; ad Gordianum tertium deduxit; ſexaginta circiter annorum hiſtoriam cōplexus. Ac quamquam Dionem annis exceſsit perpaucis, tamen nec veritatis laude, nec dicendi genere, illo multum habetur inferior; immo in multis Dione putatur accuratior. Fuit autem genere Alexandrinus, Apollonii grammatici cognomento Difficilis filius; grammaticus & ipſe, artiumque minutiſsimus ſciſcitator; ac multa ſcripſit; vt partim Ammianus Marcellinus, partim Suidas memoriæ prodiderunt. In huius porro ſcriptoris editione, etſi Henricus Stephanus magiſter meus, tam diligentem nauauit operam, vt ſpicilegii laudem pene omnem omnibus præripuerit; tamen ab aliis quoq; doctrina & iudicio præſtantib. viris animaduerſa ſunt quib. auctor hic non vulgariter vel corrigitur vel illuſtratur. Inter hos prima laus debetur Errico Memmio, viro vt dignitate, ita etiam eruditionis iudiciique laude clariſsimo. Is enim a duobus Græcæ linguæ in Pariſienſi academia inſtauratorib. eximiis adiutus, Græcum pariter Latinumq; textū plurimis in locis interpolauit; easq; notationes nobis per Ioann. Opſopœum cum aliis quibuſdam, ad iuuandam vtilitatem publicam, benigne communicauit. Quæ adnotationes quibus in locis cum Stephaneis congruebant, a me ſunt præteritæ; vbi aūt aliquid habebant peculiare, Stephaneis ſunt additæ; nonnusquā etiā ad noſtras Notationes ſpeciales vel ad Indicem reiecta ſunt, prout videbatur cōmodius. Collecta inſuper, & huc congeſta ſunt, quæ a ceteris criticis, Turnebo, Leopardo, Hartungo, Caſaubono, aliisve obſeruata & Notationum libris prodita fuerunt. A me quoq; collata ſunt nonnulla; etſi non magni fortaſſe ponderis, tamen aliquam profundioris cogitationis anſam acutioribus præbitura. Inter quæ vt diſcrimen teneatur, Memmianis in fine appoſita eſt littera M: meis, interdum S littera, interdum Gr. adſcripta. alicubi etiam, vbi noſtra Stephaneis adiicienda erant, vncis ea vtrimque hoc modo [ ] ſunt incluſa. Et quoniam Stephanus e paginis ad paginas ſubinde lectorem remittit, earum quoque numeros in exteriore margine viſum eſt adſcribere, ne longo quærendi labore quiſquam defatigaretur. Adhæc quia Stephanus Adnotationes quasdam editioni ſuæ in fine ſeorſum appoſuerat, eas quoque ſuo quasque loco inſerere libuit, ad iuuanda legentium commoda. Verum multas ille paſsim in margine promiſit, quas tamen in fine non exhibuit, ſed in aliud tempus diſtulit. De ceteris quæ Stephaneæ editioni ſunt peculiaria, ipſe Stephanus partim in Præfatione, partim Notationum initio monet. Hæc tibi lector indicanda exiſtimaui. Tu cuique quas hac in parte debes gra-*

tias, ſi factis non potes, animi ſaltem voluntatisq; propenſione referre memineris. Vale. Francof. XIII *kal. Aug. a. Chr.* MDLXXXIX.

EX PRAEFATIONE HENR. STEPHANI AD PHILIPPVM SIDNEIVM, VIRVM GENEROSISS.

DVos enim ad te mitto hiſtoriæ ſcriptores: nouum vnum, (quia nunc primum in lucem, ſuo ſermone loquens, prodit) alterũ a me renouatum; id eſt, noua diligentia priſtinæ integritati magna ex parte reſtitutum: vt de nouo receptæ eius interpretationis examine taceam. Duos, inquam, hiſtoriographos ad te mitto: qui vel primũ inter eos tenere locum debẽt, quorum lectio noſtri temporis aulicis multum non ſolum vtilitatis, ſed voluptatis quoque (vtpote ſui ſeculi principes, eorumq; aulas, tamquam in ſpeculo repræſentantium) afferre poteſt. Adde quod, quo propius eorum, præſertimque poſterioris, hiſtoriæ a noſtro ſeculo abſunt, (inter eos quidem certe qui vſque ad barbarie omnino infectam ętatem non peruenerunt) eo etiam maiorem cum illo, id eſt hominum illius vita & moribus, cognationem habent. Duos igitur hoſce commentarios hiſtoricos, duo puta eſſe theatra, in quibus earum quæ tunc erant aularum comœdiæ, tragicocomœdiæ, tragœdiæ aguntur: ita quidem vt comœdiarum exiguus, tragicocomœdiarum magnus, tragœdiarum maximus ſit numerus. a quibus ſi ad aulas noſtri temporis venias, de iiſdem magna ex parte rebus oculis tuis atque auribus credere cogeris, de quibus alioqui præ admiratione ſuſpectam illorum theatrorum fidem habuiſſes. Eſto tamen, aliqua narrari a quopiam hiſtoriæ ſcriptore, quorum nulla hoc ſeculum nobis exempla exhibeat: an propterea eius apud nos fidem pericłitari æquum eſt? Verum vt de his tantum in pręſenti loquar, (quoſdam enim eſſe hiſtoricos ſcio qui fide hiſtorica verba ſua non alligent; vt Naſonis vtar verbis) perſuaſum certe habeo, hoc hiſtoricorum par, non vltimum inter eos etiam mereri locum, qui (quæ potiſſima ſcriptorum hiſtoriæ laus eſt) veritatis & eruendæ e tenebris & in lucem proferendæ valde ſtudioſi fuerunt. vel potius, eorum quidem vnum, haud vltimam; alterum vero, vel primam mereri hac in parte laudem, mihi perſuadeo. Erunt enim fortaſſe qui tantũ honoris hiſtoriæ Zoſimi deferendum negẽt, quod eius criminatoribus aures patefecerint: at Herodiano minime denegaturos puto: quum nullus vmquam eum, quod ſciam, criminatùs fuerit: fortaſſis autem ne in ſuſpicionem quidem vmquam venerit. Hoc quidem certe conſtat, eum multorum quæ commemorat factorum αὐτόπτην, multorumque dictorum αὐτήκοον fuiſſe: nullamque Romanam hiſtoriam exſtare, quæ tam mirabiles rerum in Romano imperio viciſſitudines non plurium annorum ſpatio complectatur.

HEN-

HENRICI STEPHANI PRÆFATIO IN SVVM EXAMEN INTERPRETATIONIS Politiani.

QVANTVS vir fuerit Politianus, cum alia pleraque eius ſcripta oſtendunt, tum vero hæc ipſa Herodiani interpretatio. Eius enim Latinum ſermonem ſi pleriſque in locis cum Græco Herodiani certare dixero, non dubito quin aſſenſores ſim habiturus quicumque iudicio valent, & ſunt in vtraque lingua, quantum ad ferendum hac de re iudicium ſatis eſt, exercitati. Verum vt hoc eos faſſuros eſſe confido, ita etiam minime negaturos puto, eum non paucis in locis interpretationi ſuæ habenas ita laxare, vt eam aſſequi non alii quam ipſi aut ipſorum ſimiles poſſint: id eſt, tantam ſuæ interpretationi non libertatem ſolum, ſed & licentiam permittere, vt in Latino eius ſermone Græcum Herodiani agnoſcere ii demum poſſint, qui magnum in Græcæ linguæ cognitione progreſſum fecerunt. Quo fit vt in multis locis, ſi ad collationem Latinorum cum Græcis veniendum ſit, iis demum vſui interpretatio illa eſſe poſſit, qui eius vſu facile carere poſſunt. Eoſdem minime infitiaturos exiſtimo, quædam eum elegantius quam fidelius eſſe interpretatum: atque adeo in nonnullis non vt Politianum, ſed vt hominem, omnino eſſe alucinatum. Quinetiam nonnulla apud Herodianum non parui momenti eſſe, quorum cognitione lectorem interpretatio illa fraudauerit. Quæ quum ita ſint, meum de hac editione conſilium, quæ in illam interpretationem inquirit, facile me illis probaturum ſpero. Verum & quædam eorum quæ dixi proponere exempla viſum eſt.

VT igitur primum verba faciam de mea in eos locos inquiſitione quos elegantius quam fidelius eſſe interpretatum dixi, (quorum quidem maximus eſt numerus) in prima pagina ipſoque operis proœmio, hæc legimus; tenues per ſe res atq; humiles ſcribendi tamen artificio longe ſupra veri fidem ſuſtulerunt: quæ tanta cum elegantia dicuntur, vt ad eam nihil accedere poſſe videatur; ſed elegantius quam fidelius Græca interpretantur: quum Herodianus non dicat altius ſublata eſſe quam vt fidem veritatis, ſiue tamquam vera, impetrare poſſint; ſed ſupra ipſam ſublata eſſe veritatem. Itaq; aut fidelis interpretis officio hic nõ fungitur, aut certe Latinitate abutitur, quum dicit, ſupra veri fidem ſuſtulerunt; pro, ſupra verum ſuſtulerunt. Nam illo genere loquendi eo quem dixi modo Latinos vti; atque vt illis maiora fide veri nonnulla ſunt, quæ tamen ſunt vera; ita etiam tolli ſupra veri fidem ab illis dici, quæ tamen ſupra verum minime tollantur, in meo Græcæ linguæ Theſauro docui.

A loco illo ad quendam veniam, cui illa ipſa vox fides eleganti quidem loquendi genere, ſed, propter ambiguitatem, minime verborum Græcorum interpretationi apto, adhibetur. Legimus enim pag. 65, huius meæ editionis, Cogitare inſtitit quo pacto ſibi vniuerſum Rom. imperium liberiſq; ſuis bona fide adiudicaret. Hoc enim quotuſquiſque de alia bona fide intelligendum putabit, quam ea quæ iuriſconſultis identidem in ore eſt? Atqui Græca verba id quod margini adſcripſi ſonant; Vniuerſum Rom. imperium in ſe ſuoſque liberos transferre, & firmum ac ſtabile reddere. Fidelem autem vocare eam interpretationem nõ poſſum, quæ bona fide (libet enim illa ipſa verba vſurpare) cum lectore non agit, ſed aliud in receſſu habet quam in fronte oſtendit.

Quamuis porro exempla me allaturum dixerim locorum quos elegantius quam fidelius vertit; tamen eſſe etiam multos in quibus nec elegantiæ ſermonis ſtuduerit, nec

fidi interpretis officio functus fuerit, ſed plane (vt eodem quo ante vtar verbo) aluci- natus ſit, oſtendent quæ margini paſſim ſunt adiectæ interpretationes. Sed non idem de illis omnibus dici locis poteſt. Quidam enim aliquid minus vſitatum habent, quod illi occaſionem impingendi dediſſe videri queat: at in nonnullis nihil tale perſpicimus. Exemplo erit interpretatio cuiuſdam loci libri quarti, pag. 93, meæ editionis; in quo vix dixerim maioremne Herodiano an Marco Imperatori iniuriam illa faciat. Hæc enim Herodiani verba, Μάρκος αὐτὸς, φιλοσοφίαν καὶ ἐπιείκειαν προσποιούμενος, *Politianus ita vertit,* Marcus ipſe, philoſophiæ ſimulator ac manſuetudinis. *Atqui nonne lector, qui Græca verba non intelligens, hiſce Latinis fidem tribuet, Herodiano contra derogabit? Quam enim laudem Marco libri primi initio, vt notam, teſtatam & peruulgatam, dedit, hic in iis quæ Antoninum dicentem inducit, in dubium vocari, vel potius illi vt indebitam adimi videmus: quum tamen apud eos loquatur Antoninus, qui ſuam Marco laudem eripi æquo animo minime tuliſſent. Vnde igitur factum dicemus vt Politianus locum hunc ita verterit? Ex eo quod non cogitauit (abſit enim vt eum neſciſſe dicam rem quam Græcæ linguæ multo quam ille minus periti ſcire poſſunt) verbum* προσποιεῖσθαι *aliud etiam quam* ſimulare *ſignificare; præſertim quum accuſatiuo, non infinitiuo, eſt iunctum. Quomodo igitur Latine reddendus locus ille erat? Ita;* Marcus ipſe, qui philoſophiam & manſuetudinem ſibi vindicabat; *vel,* ſibi aſſerebat. *Poteſt enim quiſpiam qui aliquid ſibi vindicare aut aſſerere dicitur, id pro ſuo iure facere, nihilque indebitum arrogare, intelligi.*

Subiungam loco illi alium, in quo quum de Antonini cæde agatur, & is minime defenſus occubuiſſe a Politiano dicatur, hæc interpretatio Antonini militibus, præſertimque eius ſatellitio, perfidiæ notam inurere poterit, apud eos qui Græcam vocem non intelligent, aut non ſatis attente vim eius expendent, neque ad præcedentium lectionem progredientur. Verum in rem præſentem veniẽdum eſt. Legimus igitur lib. 4, pag. 105; ἀπροσδοκήτως καὶ ἀφυλάκτως ὁ Ἀντωνῖνος ἀνῃρέθη: *quæ Polit. vertit,* de improuiſo Antoninus minime defenſus occubuit. *An ex hac interpretatione intelligere poterit lector, neminem prorſus circa ſe habuiſſe Antoninum a quo defendi poſſet? Non certe: ſed potius, minime a ſuis defenſum fuiſſe, quum defendi poſſet: vt quibuſdam aliis Imperatoribus accidiſſe, tum apud hunc ipſum hiſtoricum, tum apud alios legimus. Et tamen non hoc ſed illud intelligi voluit Herodianus, quum dixit* ἀφυλάκτως: *quod ſonat* Abſque cuſtodia, *vel* Remotis cuſtodibus. *perinde ac ſi dixiſſet,* οὐδένα ἔχων τῶν φυλάκων, *vel* τῶν σωματοφυλάκων: *præter eum quidem certe qui quum ad eum tamquam nutu vocatus acceſſiſſet, ei pro cuſtode ſeu ſatellite interfector exſtitit. Dicerem* Cuſtodibus deſtitutus, *vel* cuſtodia: *niſi & hoc ambiguum fore viderem: quia intelligi poſſet, ſuos illum cuſtodes (equites Germanos) perfide agentes, deſtituiſſe. In quo certe maxima illis fieret iniuria quum legamus eos illum minime tum circumſtetiſſe; ſed, ſimulatque facinus illud conſpicati eſſent, omnem ad perſequendum interfectorem contentionem celeritatemque adhibuiſſe; & quidem tantam vt miſſilib. confoderent. Quod ſi Antoninum illi Germani equites deſtituiſſent, ac minime defendiſſent, quum tamen poſſent, tãto maior eorum perfidia fuiſſet, quo magis fidem illis de ſalute ſua Antoninus habebat, quoque maiore eos amore proſequebatur. Sed tantum abeſt vt erga viuentem paria in amore non fecerint, vt etiam multo poſt eius mortem amoris illius indicia oſtenderint.*

Alia exempla interpretationum quæ lectorem Græcæ linguæ imperitum, aut certe non ſatis peritum, in magnum impellere errorem poſſunt, ſparſim in hac editione videnda tibi relinquam, cõferendo Politiani verba cum iis quæ margini adſcripſi. Quum

autem

autem in eo quem modo examinaui loco, ignoratione vocabuli Græci peccatum eſſe dici non poſſit, contra ſunt alii vbi hoc nemo infitiari queat. Atque hoc ſunt in numero omnes in quibus ἐπίχειρα legitur. illi enim vbique aliam dediſſe quam ſuam ſignificationem videmus. Sic etiam verbo ἀκρωτηριάζεσθαι quid ſignificaretur, non intellexit. Quum enim Herodianus ſcribat libro ſexto, καὶ ἠκρωτηριάσθη γε οὐκ ὀλίγοι ἐν δυσχειμέρῳ χώρᾳ, ille vocem hanc Græcam Latina attriti reddit: ſimul ex duobus membris vnum, ſuo more, faciens. Atqui verbo ἀκρωτηριάζεσθαι non declarari atteri, ſed idem quod ibi in margine dixi, cũ aliunde conſtare poteſt, tum vero ex Xenoph. libro ſeptimo De expeditione Cyri, pag. 239 meæ editionis; καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα: ſiue ἀπεκαίοντο, aut ἀπεκαίετο. tot enim modis locus ille ſcriptus inuenitur. Sic etiam putauit verbum σκύλλειν eſſe Spoliare; (nimirum ad σκῦλα reſpiciens) quum ſit Vexare, Fatigare. Nã libro ſeptimo, pag. 149, σκύλας δὲ καὶ ὑβρίσας vertit, Spoliatos omnique ignominia affectos: quum Herodianus non ſpoliatos ſed fatigatos intelligat, longo videlicet illo difficilique, cuius mentionem fecerat, itinere. Sic idem ſcriptor libro quarto dicit ἵνα δὲ ἡ μὴ πάντα τὸν στρατὸν σκύλῃ: intelligens, noluiſſe totum exercitum fatigare eo quod conficiendum erat itinere. (Sed Politianus hic verbum illud nõ interpretatur; ſicut nec ea quæ illi adiuncta ſunt) Sic etiam Euangelii Marci cap. quinto, σκύλλειν illa ipſa de re dicitur: ideoq; τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον, apte redditum iri puto, Quid amplius fatigas magiſtrum? conficiendo videlicet hoc itinere. Poterat autem hæc fatigatio eſſe non ex longitudine itineris, verũ ex eo quod inter eundum a turba comprimeretur. Interdum vero, quum idem vocabulum duas ſignificationes habeat, eam ponit quæ loco minime conuenit, tamquam alterius neſcius, aut certe immemor. Huius rei exemplum attuli iam in verbo προεστάναι: ſed recordor & alius, in verbo ἀποσκευάζεσθαι. Nam ſonat quidem hoc verbum nonnumquam quod Latini dicunt De medio tollere: ſed non ſemper. Interdum enim eſt tantum Submouere, vel Submotum amandare aut ablegare aliquo: vt Cicero Remouere & Ablegare coniunxit. Hoc igitur, non illo modo, ἀποσκευάσασθαι debuit interpretari, pag. 144. Iam vero & quædam ſunt vocabula quæ quem apud Herodianum vſum habeant non animaduertens, male eſt interpretatus. Exemplum habes libro quinto, pag. 111, vbi dicit Herodianus; οἱ δὲ ἐκ μετρίων πράξεων εἰς τοῦτο ἐλθόντες. Nam μετρίας πράξεις non modeſtiam cum Politiano, ſed mediocres adminiſtrationes, (id eſt, quarum mediocris & certis limitib. circumſcripta eſſet potentia) mecum interpretabitur, qui & antitheſin quæ ibi eſt conſiderabit, & quem paſſim habeat vſum apud Herodianum hoc nomen. Nam in illo ipſo legimus libro, τῶν ἐν ἀξιώσει τινὶ ἢ πράξει καθεστώτων. item, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπάρχων τῶν στρατοπέδων, καὶ οἱ ἐν ταῖς μεγίσταις πράξεσιν.

Nonnulli autem ſunt loci in quibus dubites aliamne ſcripturam ſequutus ſit, an aliud agens eos ita ſit interpretatus: quum non ſolum diuerſa, ſed contraria etiam alicubi ſit eius interpretatio Græcis quæ habemus verbis; & quidem plerumque talibus vt alia minime quærenda videri poſſint. Sic lib. 7, pag. 151, quum ſcriptum ſit μεσαζούσης ἡμέρας, id eſt, quum iam meridies eſſet, apud Politianum legimus nocte intempeſta: nimirum perinde ac ſi non μεσαζούσης ἡμέρας, ſed μεσαζούσης νυκτὸς ſcriptum eſſet. Libro item quinto, pag. 125, pro hiſce Græcis verbis, ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου τεθνήξεσθαι μέλλοντος, id eſt, quaſi iamiam eſſet moriturus Alexãder, legimus apud illum, quaſi iam obiiſſet Alexander. His locis addendus eſt quidam libri tertii, pag. 81: vbi quum & exemplaria vnde manauit prima Herodiani editio, exhibuerint hanc ſcripturam, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, id eſt, & fratrem ipſius: Politianus dicit, pariter cũ filiolo quem pepererat. Sunt profecto & alii quidam loci qui his poſſent adiungi: ſed vnũ addere

contentus ero: in quo manifeſtius ac certius quam in quoquã alio, id quod dixi, eſſe poteſt; nimirum Politianum aliud agentem ita interpretatum eſſe. Is eſt libro primo, pag. 19; καὶ τὴν ἔνδειαν τὰς αἰτίας εἰς αὐτὸν ἀναφέροντες: *quæ ſonant*, & illorum malorũ cauſam in eum conferentes: *at ecce, Politianus pro Græcis illis Latina iſta nobis dedit,* ac totius cauſam peſtilentiæ in eum conferentes: *quum tamen de peſtilentia iam non agatur, ſed de fame. Verum quum peſtilentiæ proxime præceßiſſet deſcriptio, inde ad famis deſcriptionem tranſiſſe hiſtoricum, illi tum in mentem non veniebat. Sed cum alia* ἁμαρτήματα, *tum vel maxime* μνημονικὰ, *in magnis præſertim viris, impetraſſe ſemper veniam ſcimus: quod tam multa apud eos reſplendeant, vt, ſiquid ſit tenebricoſi, a ſplendore illo velut abſorbeatur: & qualis in pulchro corpore eſt næuus, talia eſſe illa in pulchro opere peccata videri poßint.*

Exempla autem eius quod tertio loco propoſui, (quum dicerem, nonnulla nõ parui apud Herodianum eſſe momenti, quorum cognitione lectorem interpretatio Politiani fraudaſſet) non diu quærenda tibi fuerint, ea quæ margini adſcripſi legere volenti. Partim enim ibi, partim in iis quæ in ipſo textu (vt vulgo loquimur) poſui, ſupplementum illud interpretationis Politiani habes, quod in titulo tibi promiſi. Ac certe in ipſo textu lubentius id quam in margine multo pluribus in locis dediſſem, niſi, ad inſerenda interpretationi Politiani ea quæ deerant, mutandum aliquid in ea fuiſſet; quod ego facere religioni habebam. Quædam porro ſunt ex iis quæ in illa ſunt omiſſa, quæ quum prima fronte videri leuia poßint, contra, ſi attentius ea conſideraueris, non parui eſſe ponderis iudicabis. Quod certe his dici de verbis poteſt, libro tertio; γάμῳ σωφρονίσαι θέλων. *hæc enim a Politiano prætermiſſa, ſonant;* quum per matrimoniũ reddere eum moderatum vellet; *ſiue* ad modeſtiam componere; *(vt ipſe Politianus alicubi verbum illud reddit) vel*, ad bonam frugem adducere: *aut*, ad ſanam mentem reducere: *vel*, elatiores eius ſpiritus reprimere. *Quum autem primo aſpectu dicturus ſit aliquis fortaſſe, nihil iſtis ſubeſſe verbis quod ſcire magnopere lectoris interſit, magnam tamen matrimonii laudem complectuntur: adeo vt teſtimonio illorum aptiſſime ſit vſurus, quum probare volet, animis hominum illius ſeculi eandem quam huius ætatis hominibus, inſitam de matrimonio opinionem fuiſſe. Sed nonnulla etiam inſeruiſſe me Politiani verbis fateor, quæ tantum ad exprimendam verborum vim conducunt. Verum alicubi eas quoque adiectiones lectori non contemnendas viſum iri mihi perſuadeo. De talibus loquor qualẽ habes in fine libri quinti. quũ enim ſcripſerit Herodianus,* καὶ πάνυ ὑπὸ τῇ μητρὶ καὶ τῇ μάμμῃ παιδαγωγούμενον, *& Politianus interpretatus ſit,* atq; adhuc auiæ præceptis obtemperantem: *ego non ſolum* matris *adieci, ſed etiam* tamquam pædagogorum, *alio typorum genere hæc adiecta ſcribens; hoc modo;* atque adhuc *matris &* auiæ, *tamquam pædagogorum*, præceptis obtemperantem.

In iis demum locis aliquid mihi permiſi quibus typographici errores, & quidem inueterati, ſuberant: (vt quæ aliorum typographeia inflixerant vulnera, meum ſanaret) pro armis *(exempli gratia) ſubſtituens* armillis: *&* ſummiſſis *pro* ſummis, *&* ceream imaginem *pro* certam imaginem: *item* pridie *pro* pridem: *necnon* deligebat *pro* diligebat. *Alia erant de quibus te monitum volebam lector: ſed, quum me charta deficiat, vale.*

ANGELI

ANGELI POLITIANI AD INNOCENTIVM VIII, PONTIFICEM MAXIMVM, PRÆFATIO IN HERODIANI HISTOriam e Græco ſermone in Latinum a ſe conuerſam.

QVVM Romę ab hinc trienniũ ferme in comitatu eſſem Florentinæ legationis, quæ tibi ſancte pater Innocenti, Pontifex maxime, ad ſupremæ iſtius dignitatis faſtigium nuper euecto gratulatum aduenerat, memini abs te mihi magna celebritate curam delegari, vertendi in Latinam orationẽ Romanorum Principum res geſtas, ſi quæ adhuc inter Græcorum monumenta, noſtris hominibus intactæ reperirentur. Quare cum cæleſtis animi tui iudicio, non plus mihi honoris additum, quam oneris iniunctum animaduerterem, vt primum Florentiam ſum reuerſus, altiſſima ſollicitudine circumſpicere, quem potiſſimum ex omni Græcorum copia interpretandum ſuſciperem. Occurrit autem in primis HERODIANVS hic, excellens rerum ſcriptor, & qui diu in Palatina verſatus aula, affectæque iam ætatis, hiſtoriam de ſuis temporibus componere aggreſſus, neque eloquentiæ caruerit laudibus, & fidem tamen in primis libertatemq; retinuerit. Hoc vbi opus a nobis, neque multo ſane negotio, neq; inuita (vt arbitror) Minerua, elucubratum eſt, ea mox tempora inciderũt, quibus & noſtra impedirentur ſtudia, &, quæ plurimum valet, in ſcribendo omnis propemodum alacritas excuteretur. Poſtea vero quam pro tua prouidentia, & pacem Italiæ cupienti reddidiſti, & cum patrono meo Laurẽtio Medice, ampliſſimę quidem fortunæ, ſed amplioris ingenii prudentięque viro, priuatim affinitatem contraxiſti: ceſſit videlicet ille quaſi nimbus, ſuaque mundo reddita ſerenitas eſt, ſic vt nos iam ipſos colligamus, atque vt grauati pluuia flores, peneque decidui, ad nouæ lucis radios erigamur. Ergo & vetera edere in publicum, & noua procudere iam libet, vnde aliqua modo vel tuo ſacratiſſimo nomini celebritas, vel noſtris temporibus claritas, vel ſtudioſis etiam hominibus vtilitas pariatur. Ceterum Herodianum hunc noſtrum, donec maiora tibi, ac fortaſſe meliora parturimus, veluti præludium aliquod veri iuſtique laboris, læta rogamus fronte excipias, ſumme Pontifex; magnam in eo negotiorũ perſonarumque varietatem, multam rerum nouitatem deprehenſurus, crebraq; in vtramque partem fortunæ ceu vacillantis exempla, conſiliaque admirabilia, & conſiliorum inopinatos euentus, grauesque pro tempore ſententias; & plenam vbique dignitatis, plenam ſuauitatis orationem; copioſam videlicet quandam ad inſtruendos mores ſupellectilem, & ceu ſpeculum humanitatis, in quod inſpicere omnis vita, vnde ea capere atq; haurire documenta queat, per quæ vel publicis, vel priuatis rationibus conſulatur. Quæ ſane noſtræ fuerunt partes, tentauimus profecto, vtinamque etiam effecerimus, vti omnia ex fide reſponderent; ne inepta peregrinitas, ne Græculæ vſquam figuræ, niſi ſi quæ iam pro receptis habentur, Latinam quaſi polluerent caſtitatem; vt eadem propemodum eſſet linguæ vtriuſq; perſpicuitas, eædemque munditię, idem vtrobique ſenſus atque indoles, nulla vocum moroſitas,

nulla anxietas. Tu, quando nobis aliquod ceu ſignum ex arce iſta tui Pontificatus, ad bene ſperandum ſuſtuliſti, perge (obſecro) ſanctiſſime Pater, perge (inquam) fouere atque illuſtrare bonas artes, quæ ſeſe pedibus iſtis ſanctiſſimis aduoluunt ſupplices, numenq; tuum aduerſus rudem inſcitiam, tetramque barbariem implorant: vt a quo pax Italiæ, atque adeo terrarum orbi reſtituta eſt, etiam ab eodem pacis alumnæ litteræ, ab iniuria ſcilicet atque indignitate vindicentur.

ANGELVS POLITIANVS ANDREÆ Magnanimo ſuo S.

EFFLAGITARI ſcribis iſtic ab iis qui libros formis excudunt, HERODIANVM meum. Meum enim iure appello, quẽ quaſi latinitate donauerim. Tum rogas codicem tibi ipſum tuum remittam aliquando, noſtra (quod illos cupere ais) manu emendatum. Remitto; ſed (vt verum fatear) leniter potius quam ſeuere caſtigatum; ſic autem, vt noſtra errata plura in eo quam librarii deprehendas. Crediderim tamen ſtilo ipſi certe meo, hoc eſt interpretis, plus aliquanto veniæ deberi quam auctoris; quoniam meliuſcule reſpondent fere, quę ſcribas vbi ſit liber quaſi curſus, quam quæ vertas, vbi nihil extra præſcriptum. Accedit & illud, quod hoc mihi munus interpretandi quaſi leuioris operæ fuit; vtpote qui diebus pauculis dictauerim ſic deambulans. Itaque tantum abeſt vt mihi inde laudem petam, vt etiam abunde pulchrum fore putem, ſi vitauero grauiorem culpam. Quare cum amicis reliquis, tum tibi in primis, omnem huius operis defenſionem, non remitto ſolum, ſed etiam prope interdico; vosque integros ad alia reſeruo, quæ poſt edentur. Sed quamquam plurimi ſunt apud vos, qui mihi etiam plus nimio fauent, vnus tamen es tu Andrea Magnanime, cognomento iſto tuo gentilitio digniſſime. quem equidem faciam plurimi, cum, quod ex bonis ortus, & opibus flores & honoribus; tum vel maxime, quod ingenio es elegantiſſimo, moribus ſuauiſſimis, gratia quadam (quidquid agis, quidquid loqueris; immo etiam ſi nihil agis, nihilque loqueris) ſingulari, ac vultu denique ipſo (quod dicitur) homines deuincis. Itaque nihil quemquam metuo, vbi tu mihi ſtudeas: Numquam enim male de Politiano ſentiet, qui placere eum Magnanimo intelliget. Vnum tantum eſt, quod a te nunc contendo, cures, pro reliqua in noſtris rebus diligentia, vt quam minimum quaſi degenerent ab origine, quæ mox volumina formabuntur; vtque ne illæ ipſæ quidem adnotatiunculæ omittantur, quas marginibus adſcripſimus. Inter eas vero, etiam locos (puto) treis quatuorve ad ſummum reperies, vbi fuit excuſatione vtendum, corrupti apud Græcos exemplaris. Ad hæc vero facile procuranda obeundaque, magis idoneum habere, magisque ex vſu tuo neminem poſſis, quam Alexandrum Sartium, ciuem tuum, litteratum hominem, noſtrique ſtudioſum; tum (quod ego in hac re primum puto) neutiquam in amici negotio dormitantem. Vale: in ruſculo Fæſulano, pridie Nonas Maias, anno Salutis MCCCCXCIII.

HERODIANI LIBRORVM ARGVMENTA.

I LIBRI ARGVMENTVM.

IMPERATOR MARCVS *ſenex, in Pannoniis morbo correptus, ſollicitus ne filius eius Commodus degeneraret, exemplo aliorum principum, eum amicis & cognatis commendat, fatoque defungitur.* COMMODVS, *mortuo patre, paternum imperium ſibi vſurpat, recteq; primum adminiſtrat: mox ab adulatoribus corruptus, infecto bello Pannonico, Romam remeare ſtatuit, reſiſtente fruſtra Pompeiano. Romam igitur reuerſus, magna gratulatione excipitur. Diis ſalutatis, Senatuique gratiis actis, in aulam Palatinam ſe recipit. Perennem, auariſſimum hominem, rebus imperii præficit; ipſe deliciis ac flagitiis totum ſe dedit. Forma inſigni præditus, ſtudiis variis ſe exercuit, aurigando, beſtias conficiendo, gladiatorio munere obeundo. Quin eo tandem dementiæ deuenit, vt ſe Herculem Iouis filium appellari iuberet, ac menſibus de ſe nominatis, ſtatuas ſibi paſſim erigi imperaret: mox mutato animo, gladiatoris cuiuſdam mortui nomen &*

men & genus ſibi adoptaret. Calamitates quæ illo tempore contigerunt, principi malo imputatæ ſunt: vt peſtilentia ingens, in qua ipſe Laurentum ſeceſſerat; & fames, cuius Cleander coemptis frumentis auctor exſtiterat: item prodigia, & vrbis ac templorũ incendia. Inſidias ei parauit prius Lucilla ſoror, deinde Perennis, poſthac Maternus, poſtremo Marcia concubina; cuius iudicio & conſiliis, primum veneno, mox ſtrangulatione kalendis Ianuariis eſt occiſus.

II LIBRI ARGVMENTVM.

Occiſo Commodo, qui apoplexia periiſſe dicebatur, PERTINAX, *vir optimus, ad imperium eligitur: quod cum exoratus vix ſuſcepiſſet, a populo, & milite, ac Senatu Romano Auguſtus ſalutatur. Dein oratione habita, ſacrisq́ factis, in aulam principalem ſe contulit. Poſthæc imperium æquiſſime adminiſtrauit: vnde ciuibus carus, prouinciis gratus, hoſtibus formidabilis fuit: verum militibus, qui a rapinis prohibebantur, intolerabilis: vnde illum conſpiratione facta obtruncant. Poſthæc in caſtra ſe recipiunt, atque inde proclamant, Venale eſſe imperium Romanum. Id* IVLIANVS *licitando emercatus eſt, ac turpiſſime adminiſtrauit: quare ad* NIGRVM, *Syriæ præfectum, defertur, qui Antiochiæ illud ſibi vſurpauit. Sed cum negligentius res ageret,* SEVERVS *imperium arripuit, Pertinacis cædem ſe vlturum ſimulans. Igitur in Pannoniis Imperator ſalutatur; mox Romã contendit: ibi Senatus imperium Seuero, at Iuliano necem decernit; qui etiam a tribuno interimitur. Seuerus itaq́ eos milites qui Pertinacem occiderant, exauctorauit: res imperii ſibi vindicans, Albinum Britanniæ præſidem ſibi adiungens, in Aſiam profectionem contra Nigrũm ingenti apparatu inſtituit.*

III LIBRI ARG.

Niger, vbi audiuit Seuerum occupaſſe imperium, & expeditionem in orientem ſuſcipere, ad bellum ſe quoque, quam maxime poteſt, præparat. Seuerus, Aſiam ingreſſus, Nigri milites ad Cyzicum, mox in Bithynia vincit, & Cappadociam expugnat. Deinde Tauri propugnaculis ſuperatis Ciliciam emenſus, ad ſinum Iſſicum acerrimo prælio cum Nigro congreditur: qui victus, & fuga elapſus, Antiochiam venit, atq́ ibidem interficitur. Poſthæc inimicitiæ inter Albinum & Seuerum patefactæ, belli cauſam vtrique dederunt. Sedes belli Lugdunum fuit: ibi ancipiti prælio facto, tandem vincente Seuero, vrbs capta; Albino caput abſciſſum, & Romam miſſum eſt. Dein iterum bellum in Aſiam Seuerus mouit; Armeniam & Arabiam felicem inuaſit: Atrenorum regionem ingreſſus, Atra circumſedit, diuq́ oppugnauit, fruſtra. Sed in Parthiam delatus, inſperatam victoriam nanciſcitur: inde Romam triumphans reuertitur. Ibi rei publicæ priuatæq́ intentus, Antonino filio vxorem dedit filiam Plautiani: qui Seuero inſidias machinatus, per Saturninum tribunum indicio facto, pœnas dedit. Vltimo in Britanniam expeditionem faciens Seuerus, diutius durante bello, ibidem fato functus eſt. Imperium ad ANTONINVM *&* GETAM *defertur: qui, relicta Britannia, cum patris reliquiis Romam ſunt reuerſi.*

IIII LIBRI ARG.

Seueri reliquiæ ex Britannia Romam ſunt delatæ. Ibi parentatione facta, & illo inter dios relato, Antoninus & Geta fratres imperium ſuſcipiunt; ita diſsidentes, vt illud, niſi tunc Iulia interceſſiſſet, certis limitibus inter ſe diuiſiſſent. Mox tamen, gliſcente indies odio, ANTONINVS *fratrem* GETAM, *ſupra pectus matris obtruncat; & ad caſtra confugiens, militibus largitione corruptis, ſolus Imperator declaratur: ac ſtatim in ſenatum populumq́ crudeliſſime ſæuit. Poſthæc varias profectiones obiens, ad Danubium Germanos, in Macedonia Alexandrum, in Aſia Achillem æmulabatur. Dein Alexandriam veniens, inſigni latrocinio ciues contrucidauit. Poſthæc Parthiam titulo nuptiarum ingreſſus, incautos Parthos, violato fœdere opprimit, rege vix elapſo. Poſtremo Carris Meſopotamiæ, a milite, cuius fratrem interemerat, interficitur; & combuſto eius cadauere, cineres Antiochiam matri Iuliæ mittuntur. Deinceps* MACRINVS *Imperator eligitur; qui cum Artabano rege Parthorum, per integrum triduum prælio decernit, neutro exercitu vincente aut deuicto; mox facto fœdere, & diſcedente Partho, ipſe cum Romanis copiis Antiochiam proficiſcitur.*

V LIBRI ARG.

OPILIVS MACRINVS, *per epiſtolam rationem rerum geſtarum reddens Senatui, ab eodem Imperator declaratur, magno omniũ gaudio. ſed cum lentius molliusq́ Antiochiæ deſideret, in offenſam & odium militum incidit: a quibus orta ſeditione proditur, & in Chalcedone Bithyniæ vrbe interficitur; ſuperatus a* BASSIANO: *qui, Solis ſacerdos cum eſſet, in caſtra perductus, &, Antonini filius creditus, ipſe quoq́* ANTONINVS *appellatus, ac Imperator conſalutatus fuerat. Is igitur, inito imperio, omni flagitio ſe & Romanam religionem polluens, Heliogabalum deum colens, ſumma vecordia publice priuatimque, in ſacris profanisq́ rebus, debacchabatur. Vnde milites illum quoque peroſi, interficiunt: eius in locum* ALEXANDRVM, *dudum*

Cæſarem deſignatum, ſubſtituunt, ac Imperatorem conſalutant.

VI LIBRI ARGVMENTVM.

SEVERVS ALEXANDER, *ſub matris auiæq́; cura geſſit imperium modeſtiſſime, adiutus conſiliariis ex ordine ſenatorio delectis; quorũ opera, res ſacræ & profanæ in rectum priſtinumque ſtatum reſtitutæ ſunt. Deinde vxorem duxit patricii generis; cum qua poſtea diuortium fecit, matre ita cogente, cui parebat in omnibus.*

Poſthac, Artaxerxe Perſarum rege mouente bellum, vltro citroq́; miſſis legationibus, in Aſiam proficiſcitur; ac trifariam diſtributis copiis, hoſtiles regiones eſt ingreſſus; ſed magna clade vbiq́; accepta, Antiochiã reuertitur. Inde in Europam reuocatur, Germanis Rhenum Danubiumque tranſgreſſis, ac bellum Romanis inferentibus. Vbi cum parum feliciter res gereret, MAXIMINVS *tyronũ præfectus, ac militaris diſciplinæ peritiſſimus, interfecto Alexandro, Imperator eligitur.*

VII LIBRI ARG.

MAXIMINVS *Thrax, vaſto corpore & crudeli animo præditus, ſuſcepto imperio ſtatim tyrannidem exercuit, conſcientia natalium, & coniuratione tribunorum, atq́; militum defectione irritatus. Germanos intra ſiluas & paludes delitescentes, bello aggreſſus fundit fugatque: ſæuus quidem in hoſtes, ſed in ſuos truculentior, per fas nefasq́; omnes omnium pecunias ſibi adiudicans. Vnde inuidia paſſim, mox ſeditio in Africa exorta eſt; vbi procuratore quodam interfecto,* GORDIANVS *Africæ proconſul, Imperator eligitur; qui Vitalianum præfectum prætorii Romæ interfici curauit, & a Senatu Auguſtus declaratur. Mox tamen cum filio in Africa periit, Capelliano perſequente. Maximinus ex Pannonia cum vniuerſo exercitu Romam contendit; vbi Maximus & Balbinus collegæ Imperatoris electi, & Gordiani nepos Cæſar creatus erat. Bellum ciuile Romæ Gallicano auctore ortum, populo Romano & militibus prætorianis hoſtiliter inter ſe dimicantibus.*

VIII LIBRI ARG.

Maximinus, ſuperatis Alpibus, Aquileiam venit: ibi expugnationem eius vrbis moliens, a ſuis militibus cum filio obtruncatur. quorum capita Romam deportantur: MAXIMVS, *alter Imperator, apud Aquileiam exercitum Maximini dimittit; ipſe Romam cum ſuis reuertitur; & cum Balbino imperiũ geſſit, donec ambo a militibus Prætorianis ſunt occiſi. Poſt horum obitum,* GORDIANVS, *dudum Cæſar, Romanum ſuſcepit imperium.*

ΗΡΩΔΙΑ-

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟΡΙΩΝ] βιβλία ὀκτώ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ ª συγγραφὴν ἱστορίας ἀσχοληθέντων, ἐνίων τε πάλαι γεγονότων μνήμην ἀνανεώσασθαι σπουδασάντων, παιδείας κλέος ἀΐδιον μνώμενοι, ὅπως μὴ, σιωπήσαντες, ᵇ λάθοιεν εἰς τὸν πολὺν ὅμιλον ἀριθμούμενοι, τῆς μὲν ἀληθείας ἐν ταῖς ἀφηγήσεσιν ὠλιγώρησαν, οὐχ ἥκιστα δ' ἐπεμελήθησαν φράσεώς τε καὶ εὐφωνίας, θαρροῦντες ὡς εἴ τι καὶ μυθῶδες λέγοιεν, τὸ μὲν ἡδὺ τῆς ἀκροάσεως αὐτοὶ καρπώσονται, ᶜ τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς ἐξετάσεως οὐκ ἐλεγχθήσεται. εἰσὶ δ' οἳ πρὸς ἔχθρας ἢ μῖσος τυράννων, κολακείαν τε ἢ τιμὴν βασιλέων, πόλεως τε καὶ ἰδιωτῶν, εὐτελῆ καὶ μικρὰ ἔργα, λόγων ἀρετῇ, ᵈ δόξῃ παρέδωκαν τῆς ἀληθείας μείζονι. Ἐγὼ δ' ἱστορίαν οὐ παρ' ἄλλων ἀποδεξάμενος ἄγνωστόν τε καὶ ἀμάρτυρον, ὑπὸ νεαρᾷ δὲ τῇ τῶν ἐντευξομένων μνήμῃ, μετὰ πάσης ἀληθοῦς ἀκριβείας ἤθροισα ἐς συγγραφὴν, οὐκ ἀτερπῆ τὴν γνῶσιν καὶ τοῖς ὕστερον ἔσεσθαι προσδοκήσας, ἔργων μεγάλων τε καὶ πολλῶν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γενομένων. εἰ γοῦν τις παραβάλοι πάντα τὸν ἀπὸ τοῦ Σεβαστοῦ χρόνον, ἐξ οὗπερ ἡ Ῥωμαίων δυναστεία μετέπεσεν εἰς μοναρχίαν, οὐκ ἂν εὕροι ἐν ἔτεσι περί που διακοσίοις, μέχρι τῶν Μάρκου καιρῶν, οὔτε βασιλειῶν οὕτως ἐπαλλήλους διαδοχὰς, οὔτε πολέμων ἐμφυλίων τε καὶ ξένων τύχας ᵉ ποικίλας, ἐθνῶν τε κινήσεις, καὶ πόλεων ἁλώσεις, τῶν τε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἐν πολ-

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARCVM, *vel De ſuis temporibus, libri* VIII: ANGELO POLITIANO *interprete*.

LIBER PRIMVS.

PROOEMIVM.

Qvi res antiquas poſteris prodiderunt, veteremq; hiſtoriæ memoriam renouare litteris ſtuduerunt; ii magna ex parte, dum famam eruditionis affectant, nomenq; ſuum conantur ab iniuria obliuionis aſſerere, minus ſane multam in veri perueſtigatione, quam in exornanda componendaque oratione induſtriam poſuerunt: rati ſcilicet, neque, ſi quid in rebus a ſuo ſeculo remotiſſimis falſi proderetur, poſſe refelli; & ſe tamē ſuauitate narrationis ampliſſimū laboris ingeniiq; [ſui] fructum percepturos: alii vero, priuatis inimicitiis, tyrannorumque odio prouecti: aut in laudes principū, ciuitatum, priuatorumq; hominum, immodicis aſſentationibus effuſi, tenues per ſe res atq; humiles, ſcribendi tamen artificio longe ²ſupra veri fidē ſuſtulerunt. Ego vero contra, non quidem acceptā ab aliis, aut incognitam aut ³teſtibus egentem hiſtoriam, ſed eorum qui legent, [ſenſib. adhuc] memoriæq; *recenti* inhęrentem, ſumma vel fide vel diligentia collectam, conſcribendam ſuſcepi: ſperās haud iniucundam fore poſteritati earum rerum notitiam, quæ multæ ſane atq; magnæ haud ita longo tempore acciderunt. Nam ſiquis ab Auguſto vſq; [principe] omnem ætatem ⁴complectatur animo, quum ſcilicet Romanorum potentia ad vnius eſt ⁵arbitriū deuoluta, ne annis quidē illis circiter ducentis, (tot enim ferme ad Marci tēpora numerantur) aut imperiorū tam diuerſas ſucceſſiones reperiet, aut bellorū vel ciuilium vel externorum tam varios caſus atq; euentus, ⁶in tot excitas gentes, tot vrbes noſtras

---

IN QVOSDAM Græci textus locos annotatiunculæ, quibus aut reſtituuntur aut exponuntur: Auctore Henr. Steph.

a *Sic paulo poſt, ἱστορίαν ἤθροισα ἐς συγγραφήν.* b Recte diſtinguitur *poſt* μὴ, *quia fertur ad* λάθοιεν, *non ad* σιωπ. *Si* λάθοιεν *cum* ἀριθμούμενοι *iungas, intelligendum erit*, Ne, ſi tacuiſſent, laterent: *(id eſt, ignobiles & obſcuri eſſent)* quippe qui in vulgo numerarentur: *id eſt aliqui e vulgo haberentur. Alioqui dictum erit* λάθοιεν ἀριθμούμενοι, *ut infra*, Commodo *quidam dicit* λάθοις ἀπολλύμενος. *ſed* ἀπολλύμενος *male in aliis edit. legitur.* c For. τὸ δ' οὐκ ἀκρ. d δόξῃ παρέδ. *phraſis rara, quæ ſonat*, In opinionem vero maiorem adduxerunt. e *Cum* ποικίλας *ſuband.* ὄντα *ex praeced.* For. ἀλλόφυλα [illegible], *quod ſubaudiatur & cum* φθοραῖς: *at* [illegible], *cum* σχεσμοῖς.

INTERPRETATIONIS POLITIANEAE *partim ſupplementum, partim examen: Auctore eodem* Henrico Stephano. 1 Pleriqueeorum qui in congerenda hiſtoria tempus atque operam poſuerunt, & rerum quarundam olim geſtarum mem. ren. ſtuduerunt, ſempiternam erud. laudem ambientes, (ne, ſi tacerent, hoc incautis contingeret, vt aliqui e vulgo cenſerentur) veritatem quidem in narrandis rebus neglexerunt, non minimam vero circa genus dicendi, & vocalitatem, curam adhibuerunt. Confidebant enim, etiamſi quid fabuloſi memorarent, eam quæ auditorum auribus perciperetur voluptatem, fructuoſam ſibi fore: quam autem exacte ſingula examinaſſent, non inquiſitum iri. *Sed aliter etiam poſſe verba poſtrema legi videntur, vt notaui e regione.* 2 Supra verum ſuſt. *Alio autem ſenſu dici*, Supra veri fidem, *docui in Theſ. Gr. lin. in* Μείζων. 3 teſtibus carentem. 4 inter ſe comparet, M. 5 dominatum. 6 For. ſcripſit Polit. non tot. [*vel*, aut tot. *Memmius in ſuo libro eam particulam expunxit.*]

2 barbarasq; expugnatas: prẹterea †terræmotus, & peſtilentias, [1] vitas quoq; principum & tyrãnorum adeo nouas atq; inauditas, vt nulla iis apud veteres cõſimilia exempla, aut certe quãpauciſſima inueniantur. quorum alii diuturnam, alii breui *tempore* potentiam obtinuerunt: nonnulli autẽ, vixdum inito honore, Imperatoresque dumtaxat appellati, eodem illo quo ſuſceperant die imperium amiſerũt. [2] Nam quum ſexaginta annis plures quam pro tẽpore principes vrbs Roma pertulerit, factũ ex eo eſt vt multæ ſane variẹq; res atque admiratione dignæ exorirẽtur. Quippe ætate prouecti principes, vtpote rerum negotiorumq; periti, diligẽtius ſeſe ſuosq; regebant: contra adoleſcentes, molliter atq; indulgenter habiti, noua ſcilicet permulta deſignabant. Quo factum eſt vt diſpari ætate atq; licentia, diſparia quoq; ſtudia moreſq; ſequerẽtur. Hæc quemadmodum geſta ſint, temporum ipſorum atq; principum ſeruato ordine, perſcribemus.

IMPERATOR Marcus filias quidẽ ſuſcepit complures, mares autem duos. horum alter, natu minor, [3] adoleſcentulus admodũ fato eſt functus: (Veriſſimo nomẽ fuit) alterum vero, Commodũ nomine, magna diligentia curaq; pater educauit, accitis vndiq; viris doctrina claris, maximaque propoſita mercede: vti mores pro ſe quiſq; filii ingeniumque excolerent. Filias porro, quum adoleuiſsẽt, optimis ex ordine ſenatorio viris collocauit. Neq; enim [4] qui lõgam generis ſeriẽ præferrent, aut qđi opes nimias oſtentarẽt; ſed qui morum probitate atq; modeſtia, vitæq; innocentia prẹcellerent, eos ſibi generos deligẽdos putabat. Hæc enim [5] ſola animi bona certa eſſe ſtabiliaq; ducebat. Virtutẽ nullã non magnopere exercuit: adeo litterarum antiquitatis ſtudioſus, vt nemini ſit in eo genere Græcorum Romanorumque ſecundus. Argumento ſunt permulta quæ ab illo dicta atque conſcripta

3 ad nos vſque peruenerunt. Adeo vero †ciuilem ſeſe & commodum omnibus principem præſtabat, vt adeuntium cuiuis dexteram [placide] daret, neminemque a ſuis cuſtodibus prohiberi aditu pateretur: ſolusque Imperatorum ſapientiæ ſtudium non verbis aut decretorum ſcientia, ſed grauitate morum, vitæque continentia [6] vſurpauit. Quo fa-

λεις βαρβάροις· † γῆς τε σεισμούς, καὶ ἀέρων φθοράς, 2 τυράννων τε καὶ βασιλέων βίους παραδόξους, πρότερον ἢ σπανίως ἢ μηδ' ὅλως μνημονευθέντας. ὧν οἱ μέν, [a] ἐπιμηκέστερον ἔσχον τὴν ἀρχήν, οἱ δέ, πρόσκαιρον τὴν δυναστείαν· εἰσὶ δ' οἳ μέχρι προσηγορίας καὶ τιμῆς ἐφημέρου μόνης ἐλθόντες, εὐθέως κατελύθησαν. μερισθεῖσα γὰρ ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ ἐν ἔτεσιν ἑξήκοντα εἰς πλείους δυναστείας ἢ ὁ χρόνος ἀπῄτει, πολλὰ καὶ ποικίλα ἤνεγκε, καὶ θαύματος ἄξια. οὕτω γὰρ οἱ μὲν τὴν ἡλικίαν πρεσβύτεροι, τῇ ἐμπειρίᾳ τῶν πραγμάτων, ἐπιμελέστερον ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ὑπηκόων ἦρξαν· οἱ δὲ κομιδῇ νέοι, ῥᾳθυμότερον βιώσαντες, πολλὰ ἐκαινοτόμησαν· διὸ δὴ εἰκότως ἐν ἡλικίαις τε καὶ ἐξουσίαις διαφόροις οὐχ ὅμοια γέγονε τὰ ἐπιτηδεύματα. Ὡς δὴ ἕκαστα τούτων πέπρακται, κατὰ χρόνους καὶ δυναστείας, διηγήσομαι.

ΤΩι βασιλεύοντι Μάρκῳ θυγατέρες μὲν ἐγένοντο πλείους, ἄρρενες δὲ δύο. τῶν δὲ ἀρρένων τούτων ὁ μὲν ἕτερος, κομιδῇ νέος τὸν βίον μετήλλαξε· (Βηρίσσιμος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ) τὸν δὲ περιόντα, Κόμμοδον καλούμενον, ὁ πατὴρ [b] μετὰ τῆς ἀρίστης ἐπιμελείας ἀνεθρέψατο, πάντοθεν τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐπὶ λόγοις δοκιμωτάτους ἐπὶ συντάξεσιν οὐκ εὐκαταφρονήτοις καλῶν, ὅπως συνόντες ἀεί, παιδεύοιεν αὐτῷ τὸν υἱόν. τάς τε θυγατέρας ἐν ὥρᾳ γενομένας ἐξέδοτο ἀνδράσι τῆς συγκλήτου βουλῆς τοῖς ἀρίστοις, οὐ τοὺς γένους μακραῖς διαδοχαῖς εὐπατρίδας, οὐδὲ τοὺς πλούτου περιβολαῖς λαμπρούς, κοσμίους δὲ τὸν τρόπον, καὶ σώφρονας τὸν βίον, γαμβροὺς αὐτῷ γενέσθαι θέλων. ταῦτα γὰρ μόνα ψυχῆς ἴδια καὶ ἀναφαίρετα ἡγεῖτο κτήματα. ἀρετῆς δὲ πάσης ἐμέλησεν αὐτῷ· λόγων τε ἀρχαιότητος ἦν ἐραστής, ὡς μηδενὸς μήτε Ῥωμαίων μήτε Ἑλλήνων ἀπολείπεσθαι. δηλοῖ δὲ ὅσα καὶ εἰς ἡμᾶς ἦλθεν, ἢ λεχθέντα πρὸς αὐτοῦ, ἢ γραφέντα. παρεῖχε δὲ καὶ τοῖς † ἀρχομένοις ἑαυτὸν ἐπιεικῆ καὶ μέτριον βασιλέα, 3 τούς τε προσιόντας δεξιούμενος, κωλύων τε τοὺς περὶ αὐτὸν δορυφόρους ἀποσοβεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας· μόνος τε βασιλέων φιλοσοφίαν οὐ λόγοις, οὐδὲ δογμάτων γνώσεσι, σεμνῷ δὲ ἤθει καὶ βίου σώφρονι ἐπιστώσατο. πολὺ

a *ſcribo* ἐπιμηκέστερον. b *for.* μετὰ μεγάλης *implicet frequentiam ſit* μετὰ πολλῆς ἐπιμ. c *lib.3, ſing. vitiat.* [illegible] ¶ IN VERS. L. 1 Vitasq. tyr. & pr. incredibiles, quæ antea vel raro vel ne vllo quidem modo commemoratæ fuerunt. 2 Diuiſum enim annis ſexaginta imperium in plures principatus quam pro illo temporis ſpatio, res multas variasque atq; adeo admiratione dignas tulit. Quippe &c. 3 puerum quadrimum *dicit Lampridius*. 5. 4 qui longa gen. ſeri patricii eſſent. 5 ſola, eſſe animi proprias poſſeſſiones, & eiuſmodi quæ auferri non poſſent, ducebat. 6 ſanciuit: *vel*, confirmauit.

τε πλῆθος ἀνδρῶν σοφῶν ἐνήνοχεν ἡ τῶν ἐκείνου χρόνων φορά. φιλεῖ γάρ πως ἀεὶ τὸ ὑπήκοον ζήλῳ τῆς τοῦ ἄρχοντος γνώμης βιοῦν. Ὅσα μὲν οὖν ἐκείνῳ πέπρακται ἀνδρεῖα καὶ σώφρονα, στρατηγικὴν ἢ πολιτικὴν ἀρετὴν ἔχοντα, πρός τε τοὺς τὰ ἀρκτῷα τῆς γῆς [a]ἔθνη βάρβαρα κατοικοῦντας, πρός τε τοὺς ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς [b]ποιουμένους τὸν βίον, πολλοῖς καὶ σοφοῖς ἀνδράσι συγγέγραπται· ἃ δὲ μετὰ τὴν Μάρκου τελευτὴν παρὰ πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον εἶδόν τε καὶ ἤκουσα, ἔστι δ' ὧν καὶ πείρᾳ μετέσχον, ἐν βασιλικαῖς ἢ δημοσίαις ὑπηρεσίαις γενόμενος, ταῦτα συνέγραψα.

Γηραιὸν ὄντα Μάρκον, καὶ μὴ μόνον ὑφ' ἡλικίας, ἀλλὰ καμάτοις τε καὶ φροντίσι τετρυχωμένον, διατρίβοντά τε ἐν Παίοσι, νόσος χαλεπὴ καταλαμβάνει. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ τὰς περὶ σωτηρίας ἐλπίδας φαύλως ἔχειν ὑπώπτευεν, ἑώρα τε τὸν παῖδα τῆς μειρακίων ἡλικίας ἀρχόμενον ἐπιβαίνειν, [c]δεδιὼς μὴ νεότης ἀκμάζουσα, καὶ ἐν ὀρφανίᾳ ἐξουσίαν αὐτοκράτορα καὶ ἀκώλυτον προσλαβοῦσα, μαθημάτων μὲν καλῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων [d]ἀφηνιάσῃ, μέθαις δὲ καὶ κραιπάλαις ἐπιδῷ ἑαυτήν· ῥᾷστα γὰρ αἱ τῶν νέων ψυχαὶ εἰς ἡδονὰς ἐξολισθαίνουσαι, ἀπὸ τῶν παιδείας καλῶν μετοχετεύονται· [e]οἷα δὴ ἄνδρα πολυΐστορα, μάλιστα ἐτάραττε μνήμη τῶν ἐν νεότητι βασιλείαν παραλαβόντων· τοῦτο μὲν, Διονυσίου τοῦ Σικελιώτου τυράννου, ὃς ἀπὸ τῆς ἄγαν ἀκρασίας, [f]καινὰς ἡδονὰς ἐπὶ μεγίστοις μισθοῖς ἐθήρατο· τοῦτο δὲ, αἱ τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων εἰς τοὺς ὑπηκόους ὕβρεις τε καὶ βίαι, δι' ὧν τὴν ἐκείνου ἀρχὴν κατῄσχυναν· Πτολεμαῖος μὲν, καὶ [g]μέχρις
4 † ἀδελφῆς ἰδίας ἔρωτος προχωρήσας, *παρά τε τοὺς Μακεδόνων καὶ Ἑλλήνων νόμους· Ἀντίγονος δὲ, Διόνυσον πάντα μιμούμενος, καὶ κιττὸν μὲν περιτιθεὶς τῇ κεφαλῇ ἀντὶ καυσίας καὶ διαδήματος Μακεδονικοῦ, θύρσον δὲ ἀντὶ σκήπτρου φέρων. ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἐλύπει τὰ μὴ [h]πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ὑπόγυον ἔχοντα τὴν μνήμην, τά τε Νέρωνι πεπραγμένα, (ὃς ἐχώρησε μέχρι μητρῴου φόνου, παρεῖχέ τε τοῖς δήμοις

ctum eſt vt magnum ſapientium virorum prouentum ætas illa extulerit. Solent enim [1]plerumque homines vitam principis æmulari. [2]Quæcũq; igitur ab illo modeſte atque fortiter domi foriſque ſunt geſta, qualemq; porro ſe aduerſus barbaras nationes, ſeptemtrioni ſubiectas ſolique orienti, geſſerit, ea ſunt multorum doctiſſimorumque hominum comprehenſa monimentis: quæ vero poſt Marci obitum per vniuerſam ætatem viſa mihi auditaque ſunt, nonnulla item in experiundo cognita, vtpote in publicis officiis principalibusque verſato, ea nunc conſcribenda ſuſcepi.

Senem iam Marcum, neq; ætate ſolum ſed laboribus multis curiſq; confectum, dũ in Pannoniis ageret, [3]grauiſſimus repente perculit morbus. Quare quum deploratam plane ſalutem ſuam ſentiret, anxius videlicet agebat ne filius, qui tum primam inierat adoleſcentiam, ſiue ætatis feruore nimio, ſiue licentia quadam ſumma, quam in orbitate eſſet habiturus, bonis artibus ſtudiiſque [4]relictis, ebrietati ſeſe & crapulæ dederet. Quippe facile ingenia adoleſcentium a recta honeſtaque diſciplina ad luxum voluptateſque delabuntũr. Terrebat inſuper hominem [5]minime imperitũ, multorum memoria principum, qui iuuenes imperiũ ſuſcepiſſent; vt Dionyſii Siciliæ tyranni; cuius tanta fuit intemperãtia victus, vt nouarum voluptatum inuẽtores ſummis afficeret præmiis: vt item eorũ qui Alexandro ſucceſſerunt. ita enim contumelioſe violenterque dominati ſunt, vt illius imperio graue dedecus conciliarint. Siquidem Ptolemęus eo turpitudinis
†prolapſus eſt, vt cõtra Macedonum 4
atque adeo Græcorum omnium leges, etiam ſororiis amoribus implicaretur. Antigonus autem, quo Liberum patrem *per omnia* repræſentaret, pro cauſia & diademate Macedonico, hederam capiti circumdare, thyrſumque pro ſceptro geſtare eſt ſolitus. Sollicitabant animum ſenis recentia quoque exempla; vt Neronis ipſius, qui ne a materna quidem cæde abſtinuerit, & ſe ridiculum po-

a *De lectione huius loci vide annot. ex aduerſo.* b *dicitur potius* δίαιταν ποιεῖσθαι. c *aut deeſt aliquod verbum ante* δεδιὼς, *aut ſcribendum* ἐδεδίει. d *propriè*, honeſtas diſciplinas, vt equus frenum, reiiceret. e *for.* οἷα δ' ἄνδρα πολ. *vel*, καὶ, οἷα δὴ ἄνδρα. *vel*, καὶ μὲν δὲ, οἷα δὴ ἄνδρ. f *ex vet. addidi* καινάς. g *for.* μίξεις τοῦ τῆς ἰδίας ἀδελφ. ἔρ. h *vel deeſt, vel relictum fuit ſubaudiendum particip.* γενόμενα *ſeu* γεγονότα, *aut* συμβάντα, *vel aliud huiuſmodi.* ¶IN VERS. L. 1 ſemper hom. 2 quæc. ig. ab illo fortiter & moderate geſta ſunt, (quibus imperatoria aut ciuilis ineſt virtus) tam aduerſus eos qui ſeptemtrionales terræ partes incolũt, quam eos qui ſub oriente degunt barbaros, ea ſunt mult. *&c. vt videlicet legatur*, τὰ ἀρκτῷα τῆς γῆς μέρη βάρβαρα κατοικοῦντας. *Sed Polit. illas res geſtas ab his ſeparat: quaſi legeretur*, ἃ ἔστι πρὸς τοὺς τὰ ἀρκτ. 3 grauis inuadit morbus. 4 reiectis, *aut* repulſis: *vel*, *excuſſis vt equus frena excutit.* 5 multarum rerum peritum: *vel*, multarũ hiſtoriarum per. *ſeu*, multum in hiſtoria verſatum.

pulo ſpectaculum præbuerit: vt item Domitiani, qui nihil ſibi ad extremã crudelitatem reliqui fecerit. Has igitur tyrãnidum imagines [1] cũ animo volutans, inter ſpem metumq; agitabatur. Terrebat præterea illum [2] Germaniæ vicina gens, quam nondum plane ſubiecerat, ſed partim [3] in ſocietatem adſciuerat, alios armis belloq; edomuerat: nõnulli etiam ex iis effugerant, metuq; principis inpræſens continebantur. Quare dubitabat ne [4] deſpecta mox filii ætate, arma reſumerent. quippe barbaris mos, quamlibet leuibus momentis aut cauſis *facillime* impelli. His igitur curarum fluctib. æſtuãs, amicos propinquoſq; omnes, quotquot aderant, cõuocari iubet. Qui poſtquam conuenerunt, conſtituto in eorum conſpectu adoleſcente filio, paululũq; ſe e grabbato ſubleuans, huiuſcemodi habuit orationem: Dolere vos atq; angi, quũ ita me affectum contemplamini, minime mirãdum. Quippe [5] humanum eſt, humanis caſib. ingemiſcere: multoq; magis miſericordiam prouocãt quę oculis vſurpamus. [6] Ceterum peculiaris vobiſcũ noſtra ratio eſt. nam de mei erga vos animi conſcientia mutuam ſpero a vobis quaſi meo iure beneuolẽtiam. Nunc autem illud incidit, quum & mihi ſit iudicium faciundum, fruſtrane vobis honorẽ tamdiu habuerim, ſtudiumq; omne meũ lubens detulerim: & vobis, referenda gratia oſtendendum, non eſſe vos eorũ quæ acceperitis immemores. Videtis filium, quem ipſimet educaſtis,

5 † primas nũc adoleſcentiæ metas ingrediẽtem, qualiq; in ſalo atq; in fluctu vitæ, gubernatoribus indigẽtem; [7] ne rerũ imperitia de recto quaſi curſu ablatus, malis artib. impingat. Eſte igitur vos illi pro me vno multi parẽtes, excolendo ſcilicet atque optima ſuggerendo. Neq; enim aut pecuniæ vis, tyrannidis luxuriam explere; aut ſtipantia ſatellitũ agmina, tueri principem poſſunt; [8] niſi illi ipſi quos regas, animũ imperãti beneuolentiamq; accommodent. Quippe ii demum diu tutoq; imperant, qui non metum ex crudelitate, [9] ſed amorẽ ex bonitate, ciuium ſuorum animis inſtillant. Neq; enim quos

ἑαυτὸν καταγγίασον θέαμα) τά τε Δομετιανοῦ τελευταῖα μιμηθέντα, τῆς ἐσχάτης ὠμότητος οὐδὲν ἀπολείποντα. Τοιαύτας δὴ τυραννίδος εἰκόνας ὑποτυπούμενος, ἐδεδίει τε καὶ ἤλπιζεν. οὐ μετρίως δ' αὐτὸν ἐτάραττον καὶ οἱ Γερμανοὶ γειτνιῶντες, οὓς οὐδέπω πάντας ἐκεχείρωτο, ἀλλὰ τοὺς μὲν πειθοῖ ἐς συμμαχίαν προσηγάγετο, τοὺς δὲ καὶ κρατήσας ἦν τοῖς ὅπλοις. ἦσαν δέ τινες οἳ διαδράντες, πρὸς τὸ παρὸν ἀνακεχωρήκεσαν, δέει τῆς παρουσίας τοιούτου βασιλέως. ὑπώπτευεν οὖν μὴ τῆς ἡλικίας τοῦ μειρακίου καταφρονήσαντες, [a] ἐπιθῶνται) αὐτῷ. ἐρᾷ γὰρ τὸ βάρβαρον καὶ ἐπὶ ταῖς τυχούσαις ἀφορμαῖς ῥᾷστα κινεῖσθαι. Κυμαινούσαις οὖν ἔχων ταύταις φροντίσι τὴν ψυχήν, συγκαλέσας τοὺς φίλους, ὅσοι τε παρῆσαν τῶν συγγενῶν, καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος, ἐπειδὴ πάντες συνῆλθον, ἠσυχῇ τοῦ σκίμποδος κουφίσας ἑαυτόν, τοιούτων λόγων ἤρξατο.

Ἀσχάλλειν μὲν ὑμᾶς ἐφ' οἷς ὁρᾶτέ με [b] διακείμενον, θαυμαστὸν οὐδέν. φύσει τε γὰρ τὸ ἀνθρώπινον ἐλεεινὸν ἐν ταῖς τῶν ὁμοφύλων συμφοραῖς· τά τε δεινὰ ὑπ' ὄψιν πεσόντα, οἶκτον προκαλεῖται μείζονα. ἐμοὶ δέ τι καὶ πλέον ὑπάρχειν παρ' ὑμῶν οἴομαι. ἐκ γὰρ ὧν αὐτὸς διάκειμαι πρὸς ὑμᾶς, ἀμοιβαίαν εὔνοιαν εἰκότως [c] ἤλπικα. νῦν δὲ [d] καιρὸς εὔκαιρος ἐμοί τε, αἰσθέσθαι μὴ μάτην πρὸς ὑμᾶς τοσούτου χρόνου τιμήν τε καὶ σπουδὴν καταθέσθαι, ὑμῖν τε, ἀποδοῦναι χάριν, δείξασιν [e] ὅτι ὑπὲρ ὧν ἐτύχετε, οὐκ ἀμνημονεῖτε. ὁρᾶτε δή μοι τὸν υἱόν, ὃν αὐτοὶ ἀνεθρέψατε, † ἄρτι τῆς μειρακίων ἡλικίας ἐπιβαίνοντα, καὶ δεόμενον, ὥσπερ ἐν χειμῶνι καὶ ζάλῃ, τῶν κυβερνησόντων, μή ποι φερόμενος ὑπ' ἀπειρίας τῆς τῶν δεόντων ἐμπειρίας, εἰς φαῦλα ἐπιτηδεύματα [f] προσαραχθῇ. γίνεσθε δὴ οὖν αὐτῷ ὑμεῖς ἀνθ' ἑνὸς ἐμοῦ πατέρες πολλοί, περιέποντές τε καὶ τὰ ἄριστα συμβουλεύοντες. οὔτε γὰρ χρημάτων πλῆθος οὐδὲν αὔταρκες πρὸς τυραννίδος ἀκρασίαν, οὔτε δορυφόρων φρουρὰ ἱκανὴ ῥύεσθαι τὸν ἄρχοντα, εἰ μὴ προϋπάρχει ἡ τῶν ὑπηκόων εὔνοια. μάλιστα δὲ ἐκεῖνοι εἰς ἀρχῆς μῆκος ἀκινδύνως ἦλθον, ὅσοι μὴ φόβον ἐξ ὠμότητος, [g] πόθον δὲ τῆς αὐτῶν χρηστότητος ταῖς τῶν ἀρχομένων ψυχαῖς ἐνέσταξαν. οὐ γὰρ οἱ ἐξ 5

a Polit. vertit quaſi legerit πάλιν ἐπιθῶνται. b for. οὕτω διακείμενον. Eſt autem ἐφ' οἷς ὁρᾶτέ με idem quod ἐν οἷς ὁρᾶτέ με. c Recte Pol. ἤλπικα vertit Spero. nam præſ. temporu ſignif. huic præt. dare ſolet Herod. vt qui dicit ſe ſpem concepiſſe, hoc præt. ſpem tamen præſentem ſignificet. d ſic infra καιρὸν εὔκαιρον ἔχοντες. Alibi vero καιρὸν ἐπιτήδειον dicit. e pro ὅτι ὑπὲρ ſcribo ὅτι περ. f ſcribo προσαραχθῇ. g vt πόθον hic Polit. vertit amorem, ſic infra ἐπόθουν amabant, de Commodo. vtrobiq; autem ab illo diſſentio. Sed idem ἐκ τῆς αὐτῶν χρηστότητος legit: in quo illi aſſentior. ¶ IN VERS. L. 1 ſibi repræſentans: vel, ſibi ante oculos ponens, q.d. animo figurans. 2 intell. Germaniæ gens, quæ vicina erat. In ſeq. quam nondum totam ſubiugauerat. 3 blanda perſuaſione in ſocietatem pellexerat. M. 4 deſp. mox adoleſcentis ætate, arma in eum ſumerent: vel eum inuaderent. 5 natura homines propinquorum caſib. ingemiſcunt. M. 6 Sed me aliquid etiam amplius a vobis habere exiſtimo. [Sed ego amplius quiddã a vobis expecto. M.] 7 ne eorum quæ officii ſui ſunt imperitia. 8 niſi eorum quibus imperat, prius adſit beneuolentia. 9 ſed ſui deſiderium ex bon. [deſiderium ſuæ bonitatis, M.]

ἀνάγκης

» ἀνάγκης δουλεύοντες, ἀλλ' οἱ μετὰ πειθοῦς ὑπακούοντες, ἀνύποπτοι, καὶ ἔξω κολακείας προσποιήτου δρῶντές τε καὶ πάσχοντες διατελοῦσιν· ᵃοὐδέ ποτε ἀφηνιάζουσιν, ἢν μὴ βίᾳ καὶ ὕβρει ᵇἐπὶ τοῦτο ἄγωνται. χαλεπὸν δὲ μετρῆσαί τε καὶ ὅρον ἐπιθεῖναι ἐπιθυμίαις, ὑπηρετούσης ἐξουσίας. τοιαῦτα δὲ συμβουλεύοντες αὐτῷ, καὶ ὧν ἀκούει παρὼν ὑπομιμνήσκοντες, ὑμῖν τε αὐτοῖς καὶ πᾶσιν ἄριστον ἀποδείξετε βασιλέα, τῇ τε ἐμῇ μνήμῃ χαριεῖσθε τὰ μέγιστα· οὕτω τε μόνως ἀΐδιον αὐτὴν ποιῆσαι δυνήσεσθε. ᶜΤοσαῦτα εἰπόντα τὸν Μάρκον ἐπιπεσοῦσα λειποθυμία κατεσίγασεν· ὑπὸ δὲ ἀσθενείας καὶ ἀθυμίας, αὖθις ὑπτιάζει. οἶκτος δὲ πάντας ἐλάμβανε τοὺς παρόντας, ὡς μηδὲ κατασχόντας τινὰς αὐτῶν ᵈεἰς οἰμωγὴν ἀναβοῆσαι. Ὁ μὲν οὖν, νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐπιβιώσας μιᾶς, ἀνεπαύσατο, πόθον τε τοῖς καθ' αὐτὸν ἀνθρώποις ἐγκαταλιπών, ᵉἀρετῆς ἀΐδιον μνήμην εἰς τὸν ἐσόμενον αἰῶνα. Τελευτήσαντος δὲ Μάρκου, ἐπεὶ διεφοίτησεν ἡ φήμη, πᾶν τε τὸ παρὸν στρατιωτικὸν καὶ τὸ δημῶδες πλῆθος ὁμοίως πένθει κατείχετο· οὐδέ τις ἦν ἀνθρώπων τῶν ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ὃς ἀδακρυτὶ
6 † τοιαύτην ἀγγελίαν ἐδέχετο· πάντες δ' ὥσπερ ἐκ μιᾶς φωνῆς, οἱ μὲν, Πατέρα χρηστὸν, οἱ δ', Ἀγαθὸν βασιλέα, Γενναῖον δὲ ἕτεροι στρατηγὸν, οἱ δὲ, Σώφρονα καὶ κόσμιον ἄρχοντα ἀνεκάλουν. καὶ οὐδεὶς ἐψεύδετο. Ὀλίγων δὲ διελθουσῶν ἡμερῶν, ἐν ὅσαις περὶ τὴν κηδείαν τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν ἀπησχόλουν, ἔδοξε τοῖς φίλοις προσαγαγεῖν τὸ μειράκιον εἰς τὸ στρατόπεδον· ὡς διαλεχθείη τε τοῖς στρατιώταις, καὶ χρήματα δωρησάμενον, (ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς βασιλείαν διαδεχομένοις) ᶠμεγαλόφρονι ἐπιδόσει οἰκειώσηται τὸ στράτευμα. παρηγγέλθη τε δὴ πᾶσιν ἐλθεῖν εἰς τὸ εἰωθὸς πεδίον αὐτοὺς ὑποδεξομένους.

Προελθὼν δὲ ὁ Κόμμοδος, τάς τε βασιλείους θυσίας ἐπετέλει, καὶ βήματος αὐτῷ εἰς ὕψος ἀρθέντος ἐν μέσῳ τῷ στρατοπέδῳ, ἀνελθὼν ἐπ' αὐτὸ, καὶ περιστησάμενος τοὺς πατρῴους φίλους, (πολλοὶ δὲ καὶ λόγιοι παρῆσαν αὐτῷ) ἔλεξε τοιάδε·

» Κοινὴν εἶναί μοι πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τοῖς καταλαβοῦσιν ἀλγηδόνα, καὶ μηδέν τι ἧττον ὑμᾶς ἐμοῦ

ſeruire neceſſitas coegit, ſed quos obtemperare ſua quemq; voluntas adegit, ii ſunt in agendo patiendoq; a ſuſpicione omni aſſentationeq; vacui: numquamq; imperia detrectāt, [1] niſi violēter contumelioſeq; ſint habiti. [2] Eſt autē difficile in maxima licentia moderari ſibi, quaſiq; frenos imponere cupiditatibus. [3] Quod ſi bene viuendi auctores illi fueritis, & quæ nūc coram audit, identidem admonueritis, vna opera & ipſum vobis reliquiſque omnibus optimum principē reddetis, & memoriā noſtram demerebimini: quā ſcilicet immortalem hac vna ratione poteritis efficere. Talia dicentem Marcum ita repēte animus defecit vt ſtatim cōticeſceret, ac languore nimio [4] ſupinus in lectulum relaberetur. Tanta aūt quicumq; aderant miſeratio inuaſit, vt ex iis nonnulli præ dolore [5] parum animi compotes clamorem extollerent. Sed ille, quum diē vnum dumtaxat noctemq; ſuperuixiſſet, fato eſt functus: ſic vt magnū ſui deſideriū eius ætatis mortalibus; poſteris vero, etiā virtutis memoriam reliquerit ſempiternam.

Poſtq̄ vero illius mortem fama vulgauit, incredibilis repente exercitum ipſum, plebemq; adeo omnē, luctus occupauit. Neque vlli ſane Romanæ dicionis mortales fuerunt, qui non †eiuſcemodi nūtium multis lacrymis 6
exceperint: oēſq; cū velut vna voce, alii Parētem probum, alii Bonum Imperatorem, quidam Fortiſſimum ducem, nōnulli etiā Continentem moderatumq; principē vocitabant. neq; ſane quiſquam falſus habebatur.

[6] Paucis autem poſt diebus, celebrato iam funere, viſum amicis eſt adoleſcentem adducere ad exercitum; vt & milites alloqueretur, & ([7] qui nouis Imperatoribus mos eſt) pecuniis elargiendis [velut auctoramento quodam] illorum ſibi animos adiungeret. Edictum itaque omnibus vt in campum de more adeſſent frequentes. Quum itaque proceſſiſſet Commodus, ac rem diuinam feciſſet, erectumque ad hoc ipſum mediis caſtris tribunal conſcendiſſet, paternis amicis (qui multi ſane doctiſſimique viri aderant) circumſtantibus, ad hunc ferme modum verba fecit: Communem mihi eſſe vobiſcum huius mœrorem calamitatis, [8] neque vos aliter quam meipſum

a Recte οὐδὲ πότε disiuncte, pro, Neque vnquam. b *leg.* ἐπὶ τοῦτο, *videlicet* τὸ ἀφηνιάζειν. niſi (*inquit*) violentia & iniuria ad hoc adducantur: *nimirum patientia ſæpius læſa, in furorem tandem conuerſa.* c Hucuſque loquutum Marcum, &c. *At Polit. vertit quaſi eſſet* τοιαῦτα. d *pro* μὴ ἐς εἰς οἰμωγὴν. *niſi ita ſcripſit.* e *ſcribo,* καὶ ἀρ. f *ſic pag. quæ hanc proxime ſeq.* μεγαλόφροσι δωρεαῖς· χρήματα οἰκειωσάμενος τὸ στρ. *vbi vide annot.* ¶IN VERS. L. 1 *Vide annot. quæ eſt e regione.* 2 eſt autem diff. quum quis potentiam ſibi miniſtram habet, mod. 3 quod hæc illi conſulueritis, & quæ nunc cor. 4 ſupinus decumberet. Tan. 5 continere ſe non poſſent quin clam. M. 6 paucis autem diebus elapſis, per quos filium in parentando patri occupabant: viſum am. 7 (qui imperio ſuccedentibus mos eſt) pec. magnifice elargiendis. 8 neque minori quam me triſtitia aff. eſſe.

affectos eſſe, planiſſime perſuaſum
habeo. Neq; enim ego ſuperſtite pa-
rente ipſo meo, ſuperiorem me vobis
vnq̃ geſſi. Nam ille ita nos vniuerſos,
vt vnum aliquẽ, diligebat; lubẽtiusq;
me cõmilitonem q̃ filium vocitabat:
quippe hanc, naturæ appellationem;
illam vero, virtutis cõmunicationem
exiſtimabat. Quin infantem ſæpe me
in vlnis geſtãs, vobis dabat in manus,
quaſiq; veſtræ mandabat fidei. [1] Qua-
propter minime dubito quin mihi o-
mnem ſitis beneuolẽtiam exhibituri:
quum pro alumno me maiores natu
habere debeant; ipſos autẽ æquales,
condiſcipulos armorum iure appel-
lauerim. ſiquidẽ ita nos vniuerſos vt
vnum aliquẽ pater diligebat, omniq;
virtutũ ſtudio ac bonis artib. curabat
inſtituendos. Nũc me poſt illũ vobis
fortuna principem dedit; nõ quidem
aſcititiũ, quales ante me fuerũt; neq;
velut acquiſito imperio gloriantem.
Quippe vnus ego vobis natus educa-
7 tusq; in aula: priuatisq; intactum † cu-
nabulis, ſtatim me, vt ex aluo prodie-
ram, imperatoria purpura ſuſcepit: ſi-
mulq; ſol hominẽ me vidit & princi-
pem. Hæc cũ animis veſtris repu-
tantes, iure [2] principem colite, nõ da-
tum vobis, ſed natũ. Nam pater quidẽ
iam in cælũ euectus, conſors eſt con-
ſeſſorq; deorum: nobis autẽ orbis ter-
rarum gubernacula, rerumq; huma-
narum cura incũbit. [3] Quæ quos ſuc-
ceſſus quantasq; habituræ ſint vires,
in veſtra manu eſt. Si enim belli reli-
quias fortiter deleueritis, & imperii
Romani terminos ad Oceanum vſq;
promoueritis, cum vobis ipſis ingen-
tem gloriã comparabitis, tum cõmu-
nis parentis memorię debitã gratiam
referetis. Atq; eũ quidẽ exaudire quę
dicimus, & intueri præſentẽ quæ ge-
rimus, credite. Nos autẽ feliciſſimos,
qui benefactorum noſtrorum teſtem
eiuſmodi ſimus habituri. Quæ igitur
ad hanc diẽ fortiſſime proſperrimeq;
geſſiſtis, illius ſcilicet ſapientię guber-
nationiq; tribuuntur. quæ aũt mecum, [hoc eſt, cũ] iuuene Imperatore veſtro, p̃clare feceri-
tis, ea ſunt vobis ipſis quaſi peculiarem cum fidei tũ virtutis claritudinẽ paritura. Quocirca
& ætati meæ *iuuenili* rebus ſtrenue gerendis auctoritatẽ conciliabitis, & barbara gens initio
noui principatus repreſſa, neq; in præſens, cõtemptu ętatis noſtræ, ſe efferet audacius, & ſuis
nunc edocta periculis, metu deinceps perpetuo coercebitur. His dictis pecuniã [4] magna

δὲς φορεῖν, ἐμαυτὸν ἀκριβῶς πέπεικα. οὐδὲ γὰρ περι-
όντος μοι τοῦ πατρὸς, πλεονεκτεῖν ὑμῶν ἠξίουν. ἐκεῖνος γὰρ
πάντας ἡμᾶς ὡς ἕνα ἠγάπα. ἔχαιρεν οὕτω μᾶλλον
συστρατιώτην με ἢ υἱὸν καλῶν· τὴν μὲν γὰρ, προσηγο-
ρίαν ἡγεῖτο φύσεως, τὴν δὲ, ἀρετῆς κοινωνίαν. φέρων τέ
με πολλάκις νήπιον ὄντα, ταῖς ὑμετέραις ἐνεχείριζε
πίστεσι. διόπερ καὶ ῥᾶστα πάσης εὐνοίας μεθέξειν παρ' ὑ-
μῶν ἤλπικα· τῶν μὲν πρεσβυτέρων τροφεῖά μοι ταῦ-
τα ὀφειλόντων· τοὺς δὲ ἡλικιώτας, εἰκότως ἂν καὶ συμ-
φοιτητὰς τῶν ἐν ὅπλοις ἔργων ἀποκαλοίην. πάντας
γὰρ ὑμᾶς ὡς ἕνα ὁ πατὴρ ἐφίλει τε, καὶ πᾶσαν ἀρετὴν
ἐπαίδευεν. ἔδωκε δὲ μετ' ἐκεῖνον ἐμὲ βασιλέα ἡ τύ-
χη, οὐκ ἐπείσακτον, ὥσπερ οἱ πρὸ ἐμοῦ, [a] προσκτή-
τῳ σεμνυνόμενοι ἀρχῇ· ἀλλὰ μόνος τε ὑμῖν ἐγὼ ἐν
τοῖς βασιλείοις ἀπεκυήθην· καὶ μὴ πειραθέντα με ἰ-
διωτικῶν † σπαργάνων, ἅμα τῷ τῆς γαστρὸς προ- 7
ελθεῖν, ἡ βασίλειος ὑπεδέξατο πορφυρίς· ὁμοῦ δέ με
εἶδεν ἥλιος ἄνθρωπον καὶ βασιλέα. Εἰκότως ἂν
οὖν ταῦτα λογιζόμενοι, στέργοιτε οὐ δοθέντα ὑμῖν ἀλ-
λὰ γεννηθέντα αὐτοκράτορα. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ εἰς οὐ-
ρανὸν ἀναπτὰς, ὀπαδὸς ἤδη καὶ σύνεδρός ἐστι θεῶν· ἡ-
μῖν δὲ χρὴ μέλειν τῶν ἐν ἀνθρώποις, καὶ τὰ ἐπὶ γῆς διοι-
κεῖν. κατορθοῦν δὲ αὐτὰ καὶ βεβαιοῦν, ὑμέτερον ἔρ-
γον, εἰ τά τε τοῦ πολέμου λείψανα μετὰ πάσης ἀν-
δρείας ἀπαλείψοιτε, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μέ-
χρις Ὠκεανοῦ προαγάγοιτε. ὑμῖν τε γὰρ ταῦτα δό-
ξαν οἴσει, καὶ τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς μνήμην χάρισιν
ἀξίαις οὕτως ἀμείψεσθε· ὃν ἐπακούειν τε τῶν λεγο-
μένων, καὶ τὰ πραττόμενα ἐφορᾶν ἡγεῖσθε. εὐδαι-
μονοίημεν δὲ ἂν τὰ δέοντα πράττοντες ὑπὸ τοιούτῳ
μάρτυρι. καὶ τὰ μὲν πρότερον ὑμῖν ἀνδρείως κατορ-
θωθέντα, εἰς τὴν ἐκείνου σοφίαν τε καὶ στρατηγίαν τὴν ἀνα-
φορὰν ἔχει· ὅσα δὲ ἂν σὺν ἐμοὶ, βασιλεῖ νέῳ, προθύ-
μως ἐπιδείξησθε, τούτων τὴν δόξαν πίστεώς τε ἀγαθῆς
καὶ ἀνδρείας ἀποίσεσθε· τό τε ἐν ἡμῖν νέον σεμνότητος
πληρώσετε τῇ τῶν ὑμετέρων ἔργων ἀνδραγαθίᾳ. τό τε
βάρβαρον ἐν ἀρχῇ νέας ἡγεμονίας κολουθὲν, οὔτε εἰς
τὸ παρὸν καταθαρσήσει, τῆς [b] ἡλικίας καταφρονῆσαν, τά
τε μέλλοντα φοβήσεται, δέει τῶν πεπειραμένων.
Τοσαῦτα ὁ Κόμμοδος εἰπὼν, καὶ [c] μεγαλόφρονι

a deeſſe puto εἶτ᾽ vel καὶ ante προσκτ. b deeſt. vel relictum eſt ſubaudiendum, ἡμετέρας. c ſic pag. præced. μεγαλόφρονι ἰνδάλλεσθαι pro magnifica: *quaſi videlicet hæc magnificentia a magnanimitate proficiſcatur, aut eius ſit comes.* ¶ IN VERS. L. 1 quapropter omnem a vobis beneuolentiam me conſequuturum ſpero: quum maiores natu hæc, vt alumno, officia debeant. 2 Imperatorem, αὐτοκράτορα. 3 quas in rectum firmumque ſtatum componere, veſtri officii eſt: ſi & belli rel. *vel*, ad rectum firmumque ſtatum perducere, v. off. 4 magnifice clarg. *vide annot. a regione.*

δωρεαῖς χρημάτων οἰκειωσάμενος τὸ στρατιωτικὸν, εἰς τὴν βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν. Ὀλίγου μὲν οὖν τινὸς χρόνου πάντα ἐπράττετο τῇ γνώμῃ τῶν πατρῴων φίλων, οἳ πανημέριοι συνῆσαν αὐτῷ, τὰ βέλτιστα συμβουλεύοντες, καὶ τοσοῦτον ἐνδιδόντες χρόνον ὅσον ἐνόμιζον αὐτάρκη πρὸς σώφρονα τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν· παρεισδύντες δέ τινες τῶν ἐπὶ τῆς αὐλῆς οἰκετῶν, διαφθείρειν ἐπειρῶντο νέον ἦθος βασιλέως, ὅσοι τε [a] κόλακες τραπέζης, καὶ τὸ εὔδαιμον γαστρὶ καὶ τοῖς αἰσχίστοις
8 † μετροῦσιν [b] ὑπομιμνήσκοντες αὐτὸν τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς, θεάματά τε καὶ ἀκούσματα τερπνὰ διηγούμενοι, τήν τε τῶν ἐπιτηδείων δαψίλειαν καταριθμοῦντες· διαβάλλοντές τε πᾶσαν τὴν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου ὥραν, μήτε ὀπώρας εὔφορον, κρυεράν τε ἀεὶ καὶ συννεφῆ. Οὐ παύσῃ δὲ, ἔλεγον, ὦ [c] δέσποτα, πεπηγότα τε καὶ ὀρυττόμενον πίνων ὕδωρ; ἄλλοι δὲ ἀπολαύσουσι πηγῶν τε θερμῶν, καὶ ψυχροῦ νάματος, ἀτμίδων τε καὶ ἀέρων ὧν Ἰταλία μόνη εὐφορεῖ. Τοιαῦτα δή τινα τῷ μειρακίῳ [d] ὑποτιθέμενοι, ἤγειρον αὐτοῦ τὰς ὀρέξεις εἰς τὴν ἡδονῶν ἐπιθυμίαν. αἰφνιδίως * δὲ καλέσας τοὺς φίλους, ποθεῖν ἔλεγε τὴν πατρίδα. ὁμολογεῖν δὲ τὰς αἰτίας τῆς αἰφνιδίου ὁρμῆς αἰδούμενος, δεδιέναι προσεποιεῖτο μή τις ἐκεῖσε προκαταλάβοι τὴν βασίλειον ἑστίαν τῶν εὐπατριδῶν πλουσίων, εἶθ' ὥσπερ ἐξ ὀχυρᾶς ἀκροπόλεως, δύναμιν [e] καὶ περιβολὴν συγκροτήσας, [f] ἐπιθῆται τῇ ἀρχῇ. αὐτάρκης [g] δὲ ὁ δῆμος χορηγῆσαι πλῆθος ἐπιλέκτων νεανιῶν. Τοιαῦτά τινα προφασιζομένου τοῦ μειρακίου, οἱ μὲν ἄλλοι συνεστάλησάν τε τὴν ψυχὴν, καὶ σκυθρωπαῖς ταῖς ὄψεσιν εἰς γῆν ἔνευον. [g] Πομπηιανὸς δὲ, ὃς πρεσβύτατός τε ἦν ἁπάντων, καὶ κατ' ἐπιγαμίαν προσήκων αὐτῷ, (συνῴκει γὰρ τῇ πρεσβυτάτῃ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κομμόδου) Ποθεῖν μέν σε, ἔφη, τέκνον καὶ δέσποτα, τὴν πατρίδα, εἰκός. καὶ γὰρ αὐτοὶ τῆς οἴκοι ὁμοίᾳ ἐπιθυμίᾳ ἐχόμεθα. ἀλλὰ τὰ ἐνταῦθα, προὐργιαίτερα ὄντα, καὶ μᾶλλον ἐπείγοντα, [h] ἀπέχει τὴν ἐπιθυμίαν. τῶν μὲν γὰρ ἐκεῖ, καὶ ὕστερον ἐπὶ πλεῖστον αἰῶνα ἀπολαύσεις· (ἐκεῖ τε ἡ Ῥώμη, ὅπου ποτ' ἂν

copia elargitus, [1] vt ſibi animos militum fidos faceret, in aulam reuerſus eſt. Igitur breue ſane ad tempus omnia paternis amicis auctoribus gerebantur: [2] qui aſſiduitate prudentique conſilio nullo loco deerant; tantum ei tribuentes laxamenti, quãtum ſatis eſſe ad tuendam corporis valetudinem arbitrabantur. Paulatim deinceps irrepſere nonnulli ex aulico famulitio, qui ſibi ad corrumpendam iuuenis Imperatoris indolẽ nihil facerent reliqui. Quippe menſarii adulatores, qui ventre atq; obſcenis voluptatibus felicitatem † metiebãtur, 8
idẽtidem illum vrbis deliciarum admonebant: & nunc, quæ illic viſu audituque iucunda forent, commemorabant; [3] nũc rerum omnium copiam atque affluentiam ferebant laudibus. Ad hæc ripas Iſtri, vt omni tempore incommodas vituperabant, quæ neque pomiferos haberent frutices, & perpetuis rigoribus nubibuſq; obtinerentur. Numquamne, Imperator (aiebant) concretam gelu atq; effoſſam potare aquã deſines? alii calidis fontibus, riuorumque fluentium frigore, auriſque & cælo illo fruentur Italiæ peculiari. [4] Tali ſcilicet illecebrarũ mentione, [facile] adoleſcentis animum voluptatum cupidinibus incenderunt. Itaq; ſtatim conuocatis amicis, teneri ſe patriæ deſiderio non diſſimulauit: cauſas tamen tam repentinæ mutationis fateri veritus, ſollicitũ ſe aiebat eſſe, ne quis opulens ex nobilitate domũ occuparet principis: dein collectis viribus, quaſi ex munitiſſima arce ſummam ſibi rerũ vindicaret. poſſe *enim* ex populo ſatis magnam vim delectorum iuuenum cõflari. Talia cauſante illo, reliquis metu defixis, terramque tacito vultu mœſtoq; intuentibus, ſurgens Pompeianus, qui & ætate reliquos anteibat, & *affinitate iunctus ei erat*: (*nam* Commodi ſororem natu maximam in matrimonium habebat) Teneri te, inquit, o fili & domine, patriæ deſiderio, minime mirandum. Quippe eadem [5] nos quoque rerum domeſticarum cupido ſollicitat: ſed ei tamen reſiſtimus quoniam priores partes agunt magisque incumbunt nobis quæ hic expediẽda ſuperſunt. Nam illis quidem vel in poſterum [6] diutius perfrueris: (Roma autem illic eſt vbi

a *vno hoc verbo paraſiti dicuntur ab hoc ipſo etiam lib. 2. de iis quos circa ſe habebat Iulianus.* b *Rectius ὑπομιμνήσκοντες, vt in vet.* c *δέσποτα*, domine: *qua voce Plinius iunior & Mart. honorarunt eiusdem Imperatores. Sic autem & paulo poſt, τέκνον καὶ δέσποτα.* d ita deſcribentes vt propemodum oculis ſubiicerent. e *for. ἢ πλεῖστον περιβολὴν, vt alius loquitur locus.* f *al. ἐπιθῆται*, [illegible] g *Partic. δὲ hic & alibi pro γάρ.* h *Malim ἐπέχει. [illegible] ſupra, tertia ab hinc pagina [illegible]. Verum & ἀπέχει ſcribi potuit, vt dicit paulo poſt, ἀπέχει [illegible].* ¶ IN VERS. L. 1 Vt ſibi an. mil. adſtringeret. 2 qui totos dies cum eo verſabantur optima conſulentes, nec plus otii concedebant quã quod ſatis eſſe ad corpus moderate curandum arbitrabantur. vel, honeſte curandum. 3 nunc vitæ commoda, quibus abundaret, recenſebant. Ad hæc ... vt omnibus anni temporibus iniucundas vitup. 4 Talia adoleſcenti modo non ante oculos ponentes, eius animum vol. 5 nos quoque commoditatum patriarum cupido ſollicitat: ſed quæ hic ſunt negotia, quum potiora ſint, magiſque vrgeant, cupiditatem illam compeſcunt. 6 diutiſſime: vel, ſat diu. M.

Imperator eſt) ceterum bellum relin-
quere inchoatum, præterquã quod
indecorum videtur, etiã periculoſum
eſt. Quippe audaciã barbaris iniicie-
mus. neq; enim remeandi cupidita-
te deceſſiſſe nos, ſed aufugiſſe metu
perculſos arbitrabuntur. Tibi autem
quam fuerit pulchrum, deuictis ho-
9 ſtibus atq; †imperii finibus ad Ocea-
num vſq; propagatis, redire in vrbem
triumphanti, vinctosque & captiuos
præteragenti reges ſatrapasq; barba-
ros. his enim artibus, prioribus ſecu-
lis, Romani homines, magni atq; illu-
ſtres euaſerunt. Nihil eſt autem quod
vereare [1] nequa illic res tuæ periclitẽ-
tur. nam & optimus quiſq; ſenator te-
cum hic eſt, & exercitus vniuerſus
tuum coram propugnat imperium.
Quin ærarium quoq; principalis pe-
cuniæ nobiſcum eſt omne. Ad hæc
patris tui memoria æternã tibi apud
poteſtates quaslibet fidem atq; bene-
uolentiam roborauit. Quum ad
hunc modum potiora ſuadens Pom-
peianus loquutus eſſet, paulũ modo
inpræſens conatus adoleſcentis re-
preſſit: qui reueritus ſenis dicta, quũ
nihil haberet quod ſaltem honeſtum
ſpecie reſponderet, concilium dimi-
ſit; diligentius affirmans cõſideratu-
rum. Dein vero, miniſtris illius magis
magisq; inſtãtibus, nihil iam ad ami-
cos retulit; ſed datis [Romam] litte-
ris, ac præpoſitis quos viſum eſſet tu-
endæ Iſtri ripæ & barbarorum inſul-
tibus coercẽdis, profectionem [2] con-
tinue edicit. Illi igitur, demandata
ſibi munia obeuntes, haud ita longo
tempore multos barbaros armis ſub-
egerũt; quoſdam autem ex iis magnis
præmiis in amicitiã ſibi adiunxerũt.
Quod quidẽ haud difficile factu fuit:
quippe barbari, ſuapte natura pecu-
niæ auidi, periculorum deſpicientes,
aut incurſibus populationibusq; vi-
ctum parant, aut propoſita mercede
venalem pacem habent. Quod intel-
ligens Cõmodus, vt pecunia, qua ma-
xime abũdabat, ſecuritatẽ redimeret,
nihil videlicet petẽtibus denegabat.
Vbi autem [3] dedita profectionis fa-
ma per exercitum eſt, ingens repente totis caſtris motus exſtitit, nullo non redire Romam
cupiente, relictoque hoſtili ſolo vrbanas affectante delicias. Postea vero quam fama ac
10 nuntiis vulgatum † eſt reuerti in vrbem principem, incredibilis vniuerſam plebem læti-
tia peruagatur; ſpem ſibi vnoquoque optimam de iuuenis Imperatoris præſentia propo-

ὁ βασιλεὺς ᾖ) τὸν δὲ πόλεμον ἀτελῆ καταλιπεῖν, μετὰ
τοῦ ἀπρεποῦς καὶ ἐπισφαλές. θάρσος γὰρ ἐμβαλοῦμεν
τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἐπανόδου πόθον, ἀλλὰ φυγὴν
καὶ δέος ἡμῶν καταγνοῦσι. καλὸν δέ σοι, χειρωσαμένῳ
πάντας αὐτοὺς, καὶ τὴν ὑπὸ τῇ ἄρκτῳ † ἀρχὴν Ὠ- 9
κεανῷ ὁρίσαντα, ἐπανελθεῖν οἴκαδε θριαμβεύοντί τε
καὶ δεσμίους ἀπάγοντα καὶ αἰχμαλώτους βασιλέας τε καὶ
σατράπας βαρβάρους. τούτοις γὰρ καὶ οἱ πρὸ σοῦ Ῥω-
μαῖοι, μεγάλοι τε καὶ ἔνδοξοι γεγόνασι. δεδιέναι δέ σε
οὐ χρὴ μή τις ἐκεῖ τοῖς πράγμασιν ἐπιθῆται. οἵ τε
γὰρ ἄριστοι τῆς βουλῆς ἐνταῦθα σὺν σοί, ἥ τε στρα-
τιωτικὴ δύναμις παροῦσα πᾶσα, τὸ σῆς ἀρχῆς προ-
ασπίζει· ταμιεῖά τε χρημάτων βασιλικῶν ἐνταῦθα
πάντα· ἥ τε τοῦ πατρὸς μνήμη, αἰώνιόν σοι πίστιν καὶ
εὔνοιαν παρὰ τῶν ἀρχόντων ἐβεβαίωσε. Τοιαῦτά
τινα εἰς προτροπὴν, καὶ τὴν πρὸς τὰ κρείττονα ὁρμὴν
ὁ Πομπηιανὸς εἰπὼν, διέτρεψε πρὸς ὀλίγον τὸ μει-
ράκιον. αἰδεσθεὶς γὰρ ὁ Κόμμοδος τὰ λεχθέντα, οὐδέν
τε οἷός τε ὢν εὐλόγως ἀποκρίνασθαι, τοὺς φίλους ἀπε-
πέμψατο, φήσας ἀκριβέστερον καθ' αὑτὸν ἐπισκέ-
ψασθαι τὸ πρακτέον. ἐγκειμένων δὲ τῶν περὶ αὐτὸν θερα-
πόντων, οὐκέτι μὲν τοῖς φίλοις οὐδὲν ἐκοινώσατο·
ἐκπέμψας δὲ γράμματα καὶ διανείμας οἷς ἐδοκί-
μασε τὴν ὄχθης τοῦ Ἴστρου τὴν πρόνοιαν, προστάξας τε
αὐτοῖς ἀνέχειν τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς, ἐπαγγέλλει
τὴν ἔξοδον. Οἱ μὲν οὖν διῴκουν τὰ ἐγκεχειρισμένα·
οἳ καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ πλείστους τῶν βαρβάρων ὅπλοις
ἐχειρώσαντο, τοὺς δὲ, ἐπὶ μεγάλαις συντάξεσιν ἐς φι-
λίαν ἐπηγάγοντο, ῥᾷστα πείσαντες. φύσει γὰρ τὸ βάρ-
βαρον φιλοχρήματον καὶ κινδύνων καταφρονήσαν-
τες, ἢ διὰ ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου τὸ χρειῶδες πρὸς τὸν
βίον πορίζονται, ἢ μεγάλων μισθῶν τὴν εἰρήνην ἀντικα-
ταλλάσσονται. ἅπερ ὁ Κόμμοδος εἰδὼς, καὶ τὸ ἀμέριμνον
ὠνούμενος, [a] ἀφειδῶς τε ἔχων χρημάτων, πάντα ἐδίδου
τὰ αἰτούμενα. Τῆς δὲ ἐξόδου διαγγελθείσης,
κίνησις δὴ μεγίστη καταλαμβάνει τὸ στρατόπεδον· καὶ
πάντες αὐτῷ συναπελθεῖν ἤθελον, ὡς ἀπαλλαγεῖεν
μὲν τῆς ἐν τῇ πολεμίᾳ διατριβῆς, ἀπολαύσαιεν
δὲ τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς. ἐπεὶ δὲ διεφοίτησεν ἡ φή-
μη, ἄγγελοί τε ἧκον † κηρύττοντες τὴν τοῦ βασιλέως 10
ἄφιξιν, ὑπερήσθη τε ὁ Ῥωμαίων δῆμος, καὶ χρη-
στὰς εἶχεν ἐλπίδας, [b] νέου αὐτοκράτορος ἐπιδη-

a Sic lib. 2, ἀφειδῶς χρημ. ἔχοντα. b For. ἐπὶ τῇ νέου αὐτοκρ. ἐπιδημίᾳ. Alioqui erit dictum pro διὰ τὴν ἐπιδημίαν. ¶ IN VERS. L.
1 nequis illic rerum adminiſtrationem inuadat: vel, reip. gubernacula ad verbum, res inuadat. 2 for. cõtinuo: quæ tamen vox Græcis addita verbis erit. 3 for. didita, ſcripſit Pol. vt diditur rumor apud Virgil. vbi tamen itidem male deditur, in quibuſdam lib.

μίᾳ

μία.[a] πατρῴζειν τὸ μειράκιον ἡγούμενοι. αὐτὸς δὲ τὴν ὁδοιπορίαν ὁ Κόμμοδος μετὰ νεανικῆς σπουδῆς, καὶ διαδραμὼν τὰς ἐν μέσῳ πόλεις, ὑποδεχθείς τε πανταχοῦ βασιλικῶς, καὶ δήμοις ἑορτάζουσιν ἐπιφανείς, ἀσπαστός τε καὶ ποθεινὸς πᾶσιν ὤφθη. Ὡς δὲ πλησίον ἐγένετο τῆς Ῥώμης, πᾶσά τε ἡ σύγκλητος βουλὴ, καὶ πάνδημοι ὅσοι τὴν Ῥώμην κατῴκουν ἄνθρωποι, μὴ καρτεροῦντες αὐτῶν, ἀλλ' ἕκαστος φθάσαι θέλων, δαφνηφόροι τε καὶ πάντα ἐπιφερόμενοι ἄνθη τότε ἀκμάζοντα, ὡς ἕκαστος οἷός τε ἦν, πόρρω τῆς πόλεως ὑπήντων, θεασόμενοι τὸν νέον καὶ εὐγενῆ βασιλέα. ἐπόθουν γὰρ αὐτὸν ἀληθεῖ ψυχῆς διαθέσει, ἅτε παρ' αὐτοῖς γεννηθέντα τε καὶ τραφέντα, καὶ ἄνωθεν ἐκ τριγονίας βασιλέα τε καὶ εὐπατρίδην ὄντα Ῥωμαίων. τὸ μὲν γὰρ πρὸς πατρὸς αὐτῷ γένος, ἐκ τῶν τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐπισήμων ἦν· Φαυστῖνα δὲ ἡ μήτηρ,[b] βασίλισσα γεγένητο, θυγάτηρ τε οὖσα Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς ἐπικληθέντος, καὶ Ἀδριανοῦ ἔκγονος κατὰ θηλυγονίαν. ἀνέφερε δὲ τὸ γένος αὐτὴ ἐπὶ Τραϊανὸν πρόπαππον. Γένους μὲν οὖν ὁ Κόμμοδος οὕτως εἶχε· πρὸς δὲ τῇ τῆς ἡλικίας ἀκμῇ, καὶ τὴν ὄψιν ἦν ἀξιοθέατος, σώματός τε συμμετρίᾳ, καὶ κάλλει προσώπου μετ' ἀνδρείας. ὀφθαλμῶν τε γὰρ ὀρθμίαι καὶ πυρώδεις βολαὶ, κόμη τε φύσει ξανθὴ καὶ οὔλη· ὡς, εἴ ποτε φοιτῴη δι' ἡλίου, τοσοῦτον ἐκλάμπειν αὐτῷ πυρσῶδές τι, ὡς τοὺς μὲν οἴεσθαι ῥίνημα χρυσοῦ προσιόντι ἐπιπάσσεσθαι· τοὺς δὲ, ἐκθειάζειν, λέγοντας αἴγλην τινὰ οὐράνιον περὶ τὴν κεφαλὴν συγγεγενῆσθαι αὐτῷ. ἴουλοί τε αὐτοῦ καταβαίνοντες ταῖς παρειαῖς ἐπήνθουν. Τοιοῦτον δὴ θεασάμενοι τὸν βασιλέα οἱ Ῥωμαῖοι, εὐφημίαις τε παντοδαπαῖς καὶ στεφάνων καὶ ἀνθέων βολαῖς ὑπεδέχοντο. Ὡς δ' εἰς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν, εἴς τε
11 τοῦ Διὸς τὸ τέμενος, καὶ τοὺς ἄλλους † νεὼς ἀνελθὼν, εὐθὺς τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τοῖς ἐν Ῥώμῃ καταλειφθεῖσι στρατιώταις χαριστήρια ὁμολογήσας τῆς φυλαχθείσης πίστεως, εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν ἀνεχώρησε. Χρόνου μὲν οὖν τινὸς ὀλίγων ἐτῶν τιμὴν πᾶσαν ἀπένεμε τοῖς πατρῴοις φίλοις, πάντα τε ἔπραττεν ἐκείνοις συμβούλοις χρώμενος·

nente, credẽtibusq; vniuerſis, paternis eum veſtigiis perrecturum. Sed ille, feſtinatò iter faciens, & iuuenili quodam ardore omnes in medio vrbes curriculo pertranſiens, regioque cultu, lætisque populorum celebritatibus exceptus, gratus nimirũ omnibus atq; optatus adueniebat. Sed vbi Romam appropinquauit, ſenatus ſtatim vniuerſus, populusq; Romanus, magno pro ſe quiſq; anteuertendi ſtudio effuſi, laureatique, ac flores omnifariam (quos dabat anni tẽpus) [1]conferentes, quam quiſque ab vrbe longiſſime poterat, occurrebant; viſuri principem ætate atque nobilitate conſpicuum.[2] quippe amabãt illum, & quidẽ veriſſimis affectibus; *vtpote* natum apud ipſos educatumq;,[3] tertioque iam gradu imperium nobilitatemq; Romanam complectẽtem. Nam paternum ei genus, a primorib. ſenatorii ordinis: mater autem Fauſtina, principis vxor, Antonini Pii filia, Adriani etiam per matrem neptis, ſeriem ipſam generis ad Traianũ proauum referebat. Hoc editus genere Commodus eſt: cui quidẽ præter ætatis florem, etiam formæ dignitas ſuffragabatur, congruẽs corporis modus, pulchra viriliſq; facies, tranquillæ faces oculis atque micantes, flaua & criſpa cæſaries; vt in ſole ambulanti velut igne quodam rutilaret; [*]ſic vt euntẽ quidam ſcobe aurea putarent conſpergi; quidam etiam [4]pro argumento diuinitatis acciperent, ac radios eſſe illos circa verticem genitiuos opinarẽtur. Ad hæc lanugo malis proſerpebat, easq; quaſi floribus conueſtiebat. Talem igitur Imperatorem *conſpicati*, fauſtis ominibus acclamationibusque, & coronarum florumq; ſparſionibus exceperunt. Sed poſtquam vrbem ingreſſus eſt, Iouiſque primum, dein ceterorum †deorum templa conſalutauit, gra- 11
tiasque ſenatui vniuerſo [5]& prætorianis militibus egit ſeruatæ ſibi fidei, in aulam Palatinam ſe recepit. Pauculis igitur annis nihil non honoris paternis amicis exhibebat, omnibusque eos negotiis in conſilio [6]habebat.[7] Cura

a *Pro* πατρῴζειν, *quod quidam* patrillare *interpr. Polit. dixit*, Paternis veſtigiis inſiſtere. b *Polit. pro* βασίλισσα *mauult* principis vxor *dicere, quam* princeps, *aut* imperatrix. *Alicubi vero redditur etiam* Auguſta. ¶IN VERS. L. 1 *Floretum non conferebant, ſed, quos poſita iacerent ac ſpargerent, ea ferebant. vt videre eſt paulo poſt. Niſi forte* conferentes *dixit pro* Simul afferentes. 2 quippe deſiderio eius tenebantur, & quidem v. aff. vtpote nati ap. ip. educatique. 3 & qui a tertia iam ſtirpe Imperator & patricius Romanorum eſſet. 4 aliquid diuinum eſſe putarent: *vel*, diuinitus et contingere dicerent. 5 & iis qui relicti Romæ fuerant militibus egit. 6 *ſic ſcripſit* adhibebat. 7 Poſtea vero quam imperii curam ſibi ipſi commiſit, Perenn. prætorianis præfecit, h. hom. qui militaris (i. rei militaris peritus) habebatur: quo potiſſimum nomine præſide cum exercitibus voluit. Is adol. æ. abuti cœpit: eumque deliciis & crapulæ indulgere ſinens, & a cura laboribusq. imperatoris auocans, totam imperii adminiſtrationem ſuſcepit. Erat in hom. *&c.* [*Manus. vertit*, Cura deinde Imperii ad ſe reuocata]

dein totius imperii aliis demandata, Perennem, Italicum hominem, militaris diſciplinæ peritiſſimum, prætorianis præfecit. Is adoleſcentis ætate abutens, deliciis illum ganeisq; corrumpi ſinebat: curaque omni laboribusque ſuſceptis, totum plane imperium adminiſtrabat. Erat in homine inexhauſta diuitiarum ſitis; ſic vt nihili quæ acquiſierat, pendens, nouis ſemper lucris inſatiabilis inhiaret. Hic & paternos Commodi amicos *primus* calumniis premere, & locupletiſſimum quemque nobiliſſimumque in ſuſpicionem adducere inſtitit: ſcilicet vt perterrefacto adoleſcente, atque illis ſupplicio affectis, cauſam poteſtatemque [1] ipſe haberet in eorum bona & fortunas inuadendi. Ceterum aliquamdiu cum patris memoria, tum amicorum reuerentia continuit adoleſcentem: [2] dein velut maligna quædam atque inuida fortuna, rectum adhuc moderatumque illius ingenium ſubuertit. Nam ita res accidit. Lucilla erat Commodo maxima natu ſoror. ea prius Lucio Vero Imperatori nupſerat, quem cõſortem ſibi imperii Marcus adſciuerat, locataque in matrimonium filia, firmiſſimo affinitatis vinculo adſtrinxerat: ſed poſtquam Lucius fato functus eſt, manentibus adhuc Lucillæ principatus inſignibus, Pompeiano eam pater deſpõdit. Nihilo tamen ſecius priſtinum illi honorẽ Commodus reliquit vſurpandum. nam & ſella imperatoria ſeſſitare in theatro, & ignem de more præferri patiebatur. Poſtea vero quam Commodus vxorem duxit Criſpinam, ac neceſſe fuit
12 principis † vxori primo loco cedere, iniquo ſcilicet hoc animo Lucilla ferens, atq; illius honorem in ſuã contumeliam vertens, quum ſciret a viro ſuo Pompeiano Commodum diligi, minime auſa eſt quidpiam ad ipſum ſuper occupãdo imperio referre: ſed animum Quadrati, nobiliſſimi locupletiſſimique adoleſcentis, periclitata, (cum quo etiam ſtupri conſuetudinem habere exiſtimabatur) grauiſſimeque apud eum [3] de accepta iniuria conqueſta, paulatim adoleſcentem eo perpulit, vt in ſemet vniuerſumque ſenatum pernicioſiſſime conſuleret.

ἐπεὶ δὲ τὴν πρόνοιαν ἐνεχείρισε τῆς ἀρχῆς ἑαυτοῦ, ἐπιστήσας τοῖς στρατοπέδοις Περέννιον, ἄνδρα τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτην, στρατιωτικὸν δὲ εἶναι δοκοῦντα. ([a] διὸ καὶ μάλιστα αὐτὸν ἔπαρχον ἐποίησε τῶν στρατοπέδων) τῇ τοῦ μειρακίου ἀποχρώμενος ἡλικίᾳ ἐκεῖνος, εἴασεν αὐτὸν τρυφαῖς σχολάζοντα καὶ κραιπάλαις· τῆς τε φροντίδος καὶ τῶν βασιλείων καμάτων ἀπῆγεν αὐτόν, καὶ πᾶσαν τὴν διοίκησιν τῆς ἀρχῆς αὐτὸς ἀνεδέξατο· πλούτου τε ἀκορεστάτῳ ἐπιθυμίᾳ, καὶ τῶν μὲν προσκτωμένων ἀεὶ καταφρονῶν, τῶν δὲ οὔπω παρόντων ἀπλήστως ἀντιποιούμενος, τούς τε πατρῴους φίλους πρῶτος διαβάλλειν ἤρξατο, καὶ ὅσοι πλούσιοί τε ἦσαν καὶ εὐγενεῖς, τούτους εἰς ὑποψίαν ἄγων, τὸ μειράκιον ἐφόβει, ὡς ἄν, αὐτοὺς διαχειρισάμενος, ἀφορμὴν [b] αὐτῷ παράσχοι καὶ ἐξουσίαν διαρπάζειν τὰ ἐκείνων κτήματα. Μέχρι μὲν οὖν τινὸς ἐπεῖχε τὸν νεανίσκον ἥ τε τοῦ πατρὸς μνήμη, καὶ ἡ πρὸς τοὺς φίλους αἰδώς. ἀλλὰ γάρ, ὥσπερ τινὸς πονηρᾶς καὶ βασκάνου τύχης, ἀνατρεπούσης αὐτοῦ τὴν ἔτι σωφροσύνην καὶ [c] κόσμιον, συνέβη τι τοιοῦτο. Λουκίλλα ἦν τῷ Κομμόδῳ πρεσβυτάτη πάντων ἀδελφή· αὕτη πρότερον Λουκίῳ Βήρῳ αὐτοκράτορι συνῴκει· ὃν κοινωνὸν τῆς βασιλείας Μάρκος ποιησάμενος, ἐκδούς τε αὐτῷ τὴν θυγατέρα, δεσμὸν εὐνοίας ἰσχυρότατον τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο. ἀλλ' ἐπεὶ συνέβη τὸν Λούκιον τελευτῆσαι, μενόντων τῇ Λουκίλλῃ τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων, Πομπηιανῷ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐξέδοτο. οὐδὲν ἧττον μέντοι καὶ ὁ Κόμμοδος ἐφύλαττε τὰς τιμὰς τῇ ἀδελφῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου καθῆστο ἐν τοῖς θεάτροις, καὶ τὸ πῦρ προεπόμπευεν αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ὁ Κόμμοδος γυναῖκα ἠγάγετο Κρισπῖναν ὄνομα, ἀνάγκη τε ἐγένετο τὴν προεδρίαν ἀπονέμεσθαι τῇ τοῦ βασιλεύοντος † γυναικί, δυσ- 12
φόρως τοῦτο φέρουσα ἡ Λουκίλλα, καὶ τὴν ἐκείνης τιμὴν ἑαυτῆς ὕβριν νομίζουσα, τὸν μὲν ἑαυτῆς ἄνδρα Πομπηιανὸν εἰδυῖα ἀγαπῶντα τὸν Κόμμοδον, οὐδὲν αὐτῷ περὶ ἐπιθέσεως τῆς ἀρχῆς ἀνακοινοῦται· Κοδράτου δὲ νεανίσκου εὐγενοῦς τινος καὶ πλουσίου, ἐφ' οὗ καὶ λανθανούσῃ συνουσίᾳ διεβάλλετο, πεῖραν τῆς γνώμης λαμβάνουσα, περί τε τῆς [d] συνεδρίας χαλεπῶς ἀποδυρομένη, κατ' ὀλίγον ἀνέπεισε τὸν νεανίσκον ὀλέθρια βουλεύσασθαι ἑαυτῷ τε καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ. συνωμότας

a M[illegible] potiſſimum cauſam. Incluſi autem parentheſi iſta, ne curſum orationis interrumperent.
b [illegible] ſic alioqui Perennus ipſi Commodo hanc occaſionem præbuiſſe diceretur bona illorum diripiendi.
c [illegible] d [illegible]. ¶IN VERS. L. 1 Vide annot. in altero marg. 2 dein, v.m. quadam atque inf.r.a mali ingenium ſubaccedente, tale quid accidit. 3 de primo loco ſibi denegato (*vel*, de primo loco ſibi erepto) conqueſta: *ſi ſcribatur* προεδρίας.

συνωμότας γὰρ ἐκεῖνος τῆς βουλῆς λαβών τινας τῶν ἐξεχόντων, ἀναπείθει νεανίσκον τινὰ, (καὶ αὐτὸν ὄντα τῆς βουλῆς) Κυιντιανὸν ὄνομα, προπετῆ δὲ καὶ θρασὺν, λαβόντα ξιφίδιον ὑπὸ κόλπου, καιρὸν φυλάξαντα καὶ τόπον ἐπιτήδειον, ἐπιπεσεῖν τε τῷ Κομμόδῳ καὶ φονεῦσαι· τὰ λοιπὰ φήσας αὐτὸς κατορθώσεσθαι χρημάτων ἐπιδόσει. ὁ δὲ, ὑποστὰς ἐν τῇ τοῦ ἀμφιθεάτρου εἰσόδῳ, (ζοφώδης δὲ αὕτη, [a] καὶ λήσεσθαι ἤλπισε) γυμνώσας δὲ ξιφίδιον, ἐπελθών τε αἰφνιδίως τῷ Κομμόδῳ· καὶ μεγάλῃ φωνῇ προειπὼν ὑπὸ τῆς συγκλήτου αὐτῷ ἐπιπέμφθαι· πλῆξαι μὴ φθάσας, ἀλλ' ἐν ᾧ περὶ τὴν τῶν ῥημάτων προφορὰν ἠσχολεῖτο, καὶ τὴν δεῖξιν τοῦ ξίφους, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως, δίκην ἀνοίας ὑπέσχεν· ὃς προεῖπε τὸ βεβουλευμένον μᾶλλον ἢ ἔδρασε, παρέσχε τε, αὐτῷ μὲν προγνωσθέντι, ἁλῶναι· ἐκείνῳ δὲ, προμαθόντι, φυλάξασθαι. Αὕτη μὲν δὴ πρώτη καὶ μεγίστη αἰτία τῷ μειρακίῳ μίσους ἐγένετο πρὸς τὴν σύγκλητον βουλήν. ἔθιξέ τε αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τὰ λεχθέντα· καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς πάντας ἡγεῖτο, μεμνημένος ἀεὶ τῆς τοῦ ἐπιδραμόντος φωνῆς. ὑπῆρξε δὲ καὶ τῷ Περεννίῳ πρόφασίς τε καὶ ὑπόθεσις αὐτάρκης. ἐκκόπτειν γὰρ ἀεὶ καὶ [b] κωλύειν αὐτῷ συνεβούλευε τοὺς ὑπερέχοντας· ὧν διαρπάζων τὰς οὐσίας, ῥᾷστα πλουσιώτατος ἐγένετο τῶν καθ' αὐτὸν ἀνθρώπων. Γενομένης δὲ ἐξετάσεως διὰ τῆς Περεννίου ἀκριβεστέρας,

13 τήν τε ἀδελφὴν † ὁ Κόμμοδος διεχρήσατο, καὶ πάντας ἀφειδῶς τούς τε ὄντας ἐν τῇ συνωμοσίᾳ, καὶ τοὺς ἐφ' [c] οἵαις δή ποτε διαβληθέντας ὑποψίαις. ¶ Ὁ δὲ Περέννιος, ἀποσκευασάμενος πάντας οὓς καὶ ὁ Κόμμοδος ᾐδεῖτο, καὶ ὅσοι πατρῴαν αὐτῷ εὔνοιαν ἐπεδείκνυντο, τῆς τε ἐκείνου σωτηρίας προμεμήληντο, [d] εἶχεν, ποιησάμενός τε αὐτὸν ἐπ' ἐξουσίαν, ἐπεβούλευε τῇ ἀρχῇ, καὶ τοῖς τε υἱοῖς ἑαυτοῦ νεανίαις οὖσιν ἐγχειρίσαι πείθει τὸν Κόμμοδον προνοίας τῶν Ἰλλυρικῶν στρατευμάτων· αὐτός τε πλεῖστα χρήματα ἤθροιζεν, εἰς τὸ ἐπιδόσεσι λαμπραῖς ἀποστῆσαι τὸ στρατιωτικόν. οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ λανθάνοντες συνεκρότουν δύναμιν, ὡς ἂν τοῦ Περεννίου

Quippe inter ceteros ſenatorii ordinis *primarios*, qui ſecum in id facinus conſpirarét, etiam adoleſcentē quendam Quintianum nomine, (*qui & ipſe ordinis illius erat*) prompti atq; audacis animi, ſibi adiunxit: perſuaſitque vti pugionem in ſinu celás, tempus [1] locumque caperet, factoque repente impetu Commodum occideret: reliqua ſe pecuniis largiendis curaturum. Ille in aditu amphitheatri ſubſiſtens, (quippe obſcuro loco facile ſe occultum ſperabat fore) [2] nudato confeſtim pugione, ac magna voce proclamans, Hūc tibi ſenatus mittit: dum loquitur nudumque oſtentat pugionem, comprehenſus a militibus, pœnas amentiæ dedit; ſuoque indicio auctor a ſe cauendi fuit aperto magis quam impleto conſilio. Hæc igitur prima maximaque odii cauſa adoleſcenti aduerſus ſenatum exſtitit. Ita namque animum verba illa ſauciarant, [3] vt omnes hoſtiū loco haberet, ſemperq; eius memorię vox illa irruentis in ſe iuuenis inhæreret. Neq; vero tantam hanc occaſionem Perennis omiſit; ſed ei perſuaſit vt præcipuum quemque ſucciderer, neque eminere quempiam pateretur: quorum ipſe in bona impetum faciens, facile omnium eius ætatis hominum locupletiſſimus euaſit. Quæſtiones autem Perenne diligēter exercente, [4] ſoror ipſa † Commodi, cōiuratique omnes, ceterique præterea quantulacumque ſuſpicione attracti, ſupplicio affecti ſunt. 13 ¶ Igitur Perennis, ſublatis e medio quos Imperator [5] verebatur, quique illum paterno quodam affectu cōplectebantur, [6] atque ipſe illius tuendæ ſalutis cura ſuſcepta, nihilque non auctoritatis adeptus, imperium iam ipſum animo inuaſerat: perſuaſoque Commodo vt ſuos liberos, adoleſcentes adhuc, Illyricis pręficeret exercitibus, ipſe pecuniæ vim ingentem contrahebat; vt ſcilicet prætorianos ab ipſo ampliſſimis largitionibus abalienaret. Filiique item eius clamculum copias colligebant, eo conſilio vt, quum primum Perennis

a *for.* διὸ (*aut* δὲ ὁ) καὶ λήσ. *vel* ὅθεν καὶ λ. b Scribo κωλύειν. c *Scribo* οἵαις δή ποτε, *ut* οἵας δὴ, *p.15.* d *Pol. ita vertit quaſi legerit* εἶχε, *& in ſeq.* αὐτὸν, *non* αὐτοῦ: *ſed* αὐτὸν *retinere, &* ἐπ' *in* ὑπ' *mutare malim: vt dicat, Perennem redegiſſe Commodum in ſuam poteſtatem.* ¶ IN VERS. L. 1 locumque cap. vbi in Comm. irruens, eum occideret. 2 nudanſque pugionē, ac repente Commodo ſuperueniens, quum magna voce proclamaſſet, ſe aduerſus eum a ſenatu miſſum eſſe, ac nō prius, quam ita exclamaret, eum feriiſſet: ſed dum in proferendis hiſce verbis & oſtendendo pugione tempus conſumit, comprehenſus ab Imp. ſatellitibus eſſet, pœnas amentiæ dedit: quippe qui, quod deliberatum erat, prædiceret, potius quam exſequeretur: effeceretque vt ipſe quidem præcognitus caperetur, ille autem præſcius, *vel* præmonitus, ſibi caueret. Hæc igitur prima &c. 3 Vt communes hoſtes exiſtimaret omnes. 4 Commodus nulli pepercit; ſed tum ſuam ipſius ſororem, tum omnes qui vel coniurauerant, vel quantulacumque ſuſp. attracti erant, morte mulctauit. 5 reuerebatur. 6 ac ſalutis eius curam gerebant, M.

Commodū occidiſſet, ipſi principatū arriperent. [1] Proditæ autem ſunt inſidię incredibili quodā modo. Ludos Romani Ioui Capitolino faciūt, tanta hominum cōfluente multitudine quantā par eſt cōfluere ad tātæ vrbis celebritatē. Spectare aūt ac præſidere in theatro vna cum ſacerdotibus, quos ordo ſingulis annis poſtulat, etiā Imperator ſolitus. Quū itaq; nobiliſſimis ſcenicis operam daret, ſedens imperatoria ſella Commodus, pleno ſpectatorib. theatro, ſuiſque cuiq; locis ad ſedendū pro dignitate attributis: priuſquā quidquam diceretur ageretúrq; in ſcena, [repēte] quidam, philoſophi habitu, [2] manu baculū geſtans, peramq; ſeminudus [ab humero] ſuſpēſus, curriculo prodiit: mediaque in ſcena cōſiſtens, manuq; ſilentium imperans, Non hoc inquit ludorum tempus, ô Commode: neque ſpectaculis [3] celebritatiq; vacandum. Imminet *enim* ceruicibus tuis Perennis gladius: ac, niſi caueris non quidem impendens ſed iam præſens periculum, [4] periſti. Nam & ipſe hic aduerſus te copias pecuniamq; colligit, & nati exercitus Illyricos ſollicitant: quos niſi ſtatim præuenias, occidiſti.

14 † His dictis, ſiue forte quadam diuinitus huc impellente, ſiue id auſo homine vt gloriam ſibi, [5] ignarus atque obſcurus, acquireret: ſeu quia ſperaret ingens aliquod præmium ab Imperatore conſequuturum: ſane illum derepēte obſtupefecerat. Ceteri autem, etſi nō de nihilo ea dicta ſuſpicabantur, tamen fidem habere diſſimulabant. At Perennis comprehēdi hominem iubet, [6] ac, pro furioſo & vaniloquo, igne comburi. Ita ſcilicet pœnas dedit intēpeſtiuæ libertatis.

[7] Ceterum qui ſe Cōmodi ſtudioſos videri volebant, peroſi antea quoque Perennem, vtpote intolerādæ hominem ſuperbię contumeliæq;; nactiq; opportunum tempus, calumniis eum premere aggrediuntur. Et ſcilicet ita futurum erat vt & Commodus inſidias euitaret, & Perēnis vna cū liberis

καθεργασαμένου τὸν Κόμμοδον, ἐπιθεῖντο τῇ ἀρχῇ. Ἐγνώσθη δὲ ἡ ἐπιβουλὴ παραδόξῳ τρόπῳ. ἱερὸν ἀγῶνα τελοῦσι Ῥωμαῖοι Διῒ Καπετωλίῳ, θεάματά τε[a] . . καὶ ἰσχύος πάντα ἀθροίζεται), ὡς εἰς βασιλίδα πόλιν πανηγυρίζοντες. θεατὴς δὲ καὶ ἀθλοθέτης σὺν τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσιν, οὓς ἐκ περιόδων χρόνου ἡ τάξις καλεῖ, ὁ βασιλεὺς γίγνεται. κατελθόντος δὴ τοῦ Κομμόδου ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐνδόξων ἀγωνιστῶν, καὶ αὐτοῦ μὲν προκαθίσαντος ἐν τῇ βασιλείῳ ἕδρᾳ, πληρωθέντος δὲ τοῦ θεάτρου, μετὰ πάσης εὐκοσμίας τῶν τε ἐν ἀξιώσεσιν ἐξαιρέτοις ἕδραις, καὶ ὡς ἑκάστοις διετέτακτο ἱδρυμένων, πρίν τι λέγεσθαι ἢ πράττεσθαι ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀνὴρ φιλοσόφου φέρων σχῆμα, (βάκτρον γὰρ ἦν αὐτῷ μετὰ χεῖρας, ἡμιγυμνῷ τε αὐτῷ ἐκκρεμὴς πήρα) εἰσδραμὼν καὶ στὰς ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ, τῷ τε τῆς χειρὸς νεύματι τὸν δῆμον κατασιγάσας, « Οὐ πανηγυρίζειν σοὶ καιρός, ἔφη, Κόμμοδε, νῦν, οὐδὲ θέαις καὶ ἑορταῖς σχολάζειν. ἐπίκειται γάρ σου τοῖς αὐχέσι τὸ τοῦ Περεννίου ξίφος· καὶ εἰ μὴ φυλάξῃ κίνδυνον οὐκ ἐπαιωρούμενον, ἀλλ' ἤδη παρόντα, λήσεις[b] ἀπολούμενος. αὐτός τε γὰρ ἐνταῦθα δύναμιν ἐπὶ σοὶ καὶ χρήματα ἀθροίζει· οἵ τε παῖδες αὐτοῦ τὴν Ἰλλυρικὴν στρατιὰν ἀναπείθουσιν. εἰ δὲ μὴ φθάσεις, διαφθείρῃ. † Ταῦτα εἰπόντος 14 αὐτοῦ, εἴτε ὑπό τινος δαιμονίου τύχης ἐπειχθέντος, εἴτε καὶ τολμήσαντος ἵνα δόξαν ἄρηται, πρότερον ἄγνωστος καὶ ἄσημος ὤν· εἴτε καὶ ἐλπίσαντος ἀμοιβῆς μεγαλοδώρου παρὰ τοῦ βασιλέως τεύξεσθαι· ἀφασία τὸν Κόμμοδον καταλαμβάνει· καὶ πάντες ὑπώπτευον μὲν τὰ λεχθέντα, πιστεύειν δὲ οὐ προσεποιοῦντο. κελεύει δὲ αὐτὸν συλληφθῆναι ὁ Περέννιος,[c] οἷα δὲ μεμηνότα καὶ ψευδῆ λέγοντα, πυρὶ παραδοθῆναι. ὁ μὲν δὴ ἀκαίρου παρρησίας τοιαύτην ὑπέσχε δίκην. Οἱ μέντοι περὶ τὸν Κόμμοδον, ὅσοι τε εὖνοι εἶναι προσεποιοῦντο, καὶ πάλαι μὲν ἀπεχθῶς πρὸς τὸν Περέννιον διακείμενοι, (βαρὺς γὰρ καὶ ἀφόρητος ἦν ὑπερηφανίᾳ καὶ ὕβρει)[d] τότε καιρὸν εὔκαιρον ἔχοντες, διαβάλλειν ἐπειρῶντο. ἐχρῆν[e] τε ἅμα τὸν Κόμμοδον τὴν ἐπιβουλὴν ἐκφυγεῖν, καὶ τὸν Περέννιον σὺν τοῖς παισὶ

a *Deeſt genitiuus ante partic.* καί. b *ſcribo* ἀπολούμενος. c *ſorſ.* καὶ οἷα δὴ μεμ. d *for.* τότε δὲ κ. *vt hæc reſpondeant illis,* καὶ πάλαι μὲν ἀπ. *Et paulo poſt malim* ἐχρῆν δή. ¶ IN VERS. L. 1 *Potius loquitur Herodianus de multitudine* τῶν ἀγωνιστῶν *(vt paulo poſt vocat) quæ eo confluit.* 2 (manu enim baculum geſtabat; eique ſeminudo pera dependebat) curric. prod. 3 feſtiſque vac. 4 exitium te incautum opprimet; *vel,* nihil tale cogitantem; *aut,* nec opinantem. 5 Ignarus *paſſ. ſignif. pro* Ignotus, *ſeu* Ignobilis. *Paulo poſt autem omittit pronomen* ſe, *ante particip.* conſequuturum. *ſicut & alibi in ſimilibus locis.* 6 ac, tamquam fur. & vaniloquum, 7 Ceterum qui circa Commodum erant, & quicumque ei ſe beneuolos ſimulabant, cum antea Perenni infenſi erant. (odioſus enim atque intolerabilis ob ſuperbiam & contumelias erat) tum vero præclaram occaſionem nacti, criminando adducere in inuidiam conabantur. Et vero oportebat vno eodemque tempore Commodum inſidias effugere, & Per. male perire.

διαλέγεσθαι κακῶς. ἦλθον γὰρ μετ' οὐ πολὺ στρατιῶταί τινες λαθόντες τὸν τοῦ Περεννίου παῖδα, καὶ νομίσματα ἐκόμισαν[a] ἐντετυπωμένα τὴν ἐκείνου εἰκόνα. λαθόντες δέ, καίτοι ἔπαρχον ὄντα, τὸν Περέννιον, καὶ δείξαντες τῷ Κομμόδῳ τὰ νομίσματα, διδάξαντές τε τῆς ἐπιβουλῆς τὰ λανθάνοντα, αὐτοὶ μὲν ἔτυχον μεγάλων δωρεῶν· ἀγνοοῦντος δὲ ταῦτα τοῦ Περεννίου, μηδέν τε[b] τι τοιοῦτον προσδεχομένου, νύκτωρ ὁ Κόμμοδος πέμψας ἀποτέμνει τὴν κεφαλήν· καὶ τὴν ταχίστην, ὅπως τὴν τῶν πεπραγμένων γνῶσιν[c] φθάσωσιν, ἐκπέμπει τοὺς πορευσομένους ὀξυτέρῳ δρόμῳ, ἐπιστῆναί τε δυνησομένους τῷ παιδὶ τοῦ Περεννίου, τὰ ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἀγνοοῦντι· γράμματά τε φιλικὰ ποιήσας, καὶ μείζοσι φήσας καλεῖν ἐλπίσιν αὐτόν, ἥκειν κελεύει. ὁ δέ,[d] μήτε τῆς παρασκευῆς που, καὶ τῶν βεβουλευμένων, μήτε τι τῶν κατὰ τὸν πατέρα εἰδώς, τῶν τε ἀγγέλων εἰπόντων, ταῦτα καὶ τὸν πατέρα ἐντετάλθαι ῥήμασι, μηδὲν δὲ ἐπεσταλκέναι, τοῖς βασιλείοις ἀρκούμενον γράμμασι· πιστεύσας ὁ νεανίας, ἀσχάλλων μὲν καὶ δυσφορῶν ὅτι δὴ ἀτελῆ κατέλιπε τὰ βεβουλευμένα, † ὅμως δὲ θαρρῶν τῇ τοῦ πατρὸς ὡς ἔτι συνεστώσῃ δυνάμει, ποιεῖται τὴν ἔξοδον· γενόμενον δὲ αὐτὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν, οἷς τοῦτο ἐντέταλτο, διεχρήσαντο. Τοιοῦτον μὲν δὴ τέλος ἐκείνους κατέλαβεν. ὁ δὲ Κόμμοδος δύο τοὺς ἐπάρχους καταστήσας, ἀσφαλέστερον ᾠήθη μὴ ἑνὶ πιστεύειν τοσαύτην ἐξουσίαν· μερισθεῖσαν δὲ αὐτήν, ἀσθενεστέραν ἔσεσθαι ἤλπισε πρὸς τὴν *βασιλείας ἐπιθυμίαν. ¶ Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διαγενομένου, ἑτέρα τις ἐπιβουλὴ τοιαύτη [e] κατὰ τὸ αὐτὸ συνεσκευάσθη. Μάτερνος ἦν τις, στρατιώτης μὲν πρότερον, πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ τολμήσας, τήν τε τάξιν λιπών, καὶ πείσας ἑτέρους ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἔργων *συναποδρᾶναι, χεῖρα πολλὴν κακούργων ἐν ὀλίγῳ ἀθροίσας χρόνῳ, τὰ μὲν πρῶτα κώμαις τε καὶ ἀγροῖς ἐπιτρέχων, ἐλῄστευεν· ἐπεὶ δὲ πολλῶν χρημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο, μεῖζόν τι πλῆθος ἤθροισε κακούργων, μεγάλαις τε δωρεῶν ὑποσχέσεσι, καὶ τῶν ἁλισκομένων κοινωνίᾳ· ὡς μηκέτι λῃστῶν, ἀλλὰ καὶ πολεμίων ἔχειν ἀξίωμα. πόλεσι γὰρ

pœnas penderet. Quippe haud multo poſt milites quidam clam Perennis filio nummos quoſdã attulerunt, illius imagine percuſſos; eoſq; ignaro etiam Perenne, quamquam erat præfectus, Commodo oſtenderunt: [1] totoque inſidiarum ordine patefacto, maximis ſunt muneribus affecti. Quocirca inſcio negotii totius Perenni, ac tum nihil minus exſpectanti, ſubmiſſi noctu a Commodo quidam caput abſciderunt: [2] iuſſiq; ſtatim ad illius filium pergere, quum nihil ad celeritatem ſibi reliqui feciſſent, etiam rumores famamque eorum quæ Romæ facta eſſent præuenerunt. Ii amicas ei litteras ab Imperatore reddiderunt; quæ magna propoſita ſpe Romam reuerti iubebant. Ergo & conſiliorum, & omnis eius paratus, poſtremo paterni caſus ignarus, quum quidam nuntii dictitarẽt, etiam paternis ipſum verbis acciri, [3] qui ne ipſe quidem ſcribere ſuperſediſſet, niſi ſatis momenti habituras imperatorias litteras exiſtimaſſet: credidit videlicet adoleſcens: &, quamuis iniquo animo ferret interpellari ſua conſilia, † tamen paterna fretus potentia, quam eſſe adhuc incolumem putabat, ad reditum ſe comparat. Tum deinde vt attigit Italiam, per eos quibus negotium datum fuerat, occiditur. Hunc illi exitum habuerunt. Poſt hæc Commodus duos conſtituit præfectos; tutius fore ratus, tantam illam poteſtatem nõ vni dumtaxat credere, ſed diſſectam in partes, imbecilliorem eo pacto [4] contra principem reddere. ¶ Verum haud longe poſt, aliæ in illum huiuſcemodi inſidię intẽduntur. Maternus erat quidam [5] miles, multa auſus nefaria. Is repente deſertis caſtris, atque aliquot in ſocietatem commilitonibus adſcitis, magnam perditorum manum breui collegerat; vicoſque primo & agros populabatur: magna deinde pecuniæ vi collecta, plures quotidie ſibi ex facinoroſis copulabat: pollicenſq; ingentia cuiq; operæ pretia, & in prędæ communionem inuitans, eo rem adduxit vt non iam latronũ, ſed [iuſtorum] hoſtium haberent auctoritatẽ. Quippe magnas

a *Vel* ἐνἐτετυπωμένα. b *Partic.* τι *redundat. niſi ſcribas* μηδὲν τι τ. c *Aptius eſſet* φθῆναι. d *Scribo* μήτε τι τ. e *Videtur Pol.* κατὰ τὸ αὐτὸ *legiſſe.* IN VERS. L. 1 & latente inſidiarum arte patefacta: *vel*, latente inſid. modo patefacto. 2 Deinde mittit quamprimum, ad rumorem eorum quæ facta erant anteuertendum, qui celeriore curſu contendant, & ſuperuenire filio Perennis poſſint, dum adhuc quæ Romæ contigerunt ignorat. Scriptis etiam litteris amicis, quibus illum ſub ſpe maiore accerſi a ſe dicit, venire iubet. 3 qui nihil ſcripſiſſet, quod regiis eſſet litteris contentus: cred. 4 ad imperii appetitionem reddere, M. 5 miles quidem antea, ſed qui multa nef. auſus erat. Is rep. deſ. c. atque aliis qui & ipſi eadem perpetrarant, in fugæ ſocietatem aſcitis, manum hominum qui facinoroſi erant, breui coll.

etiam vrbes occupabant: effractiſq; per vim carceribus, captiuos ſine diſcrimine omnes vinculis eximebant, eoſque ſibi impunitate ac beneficiis adiungebant. Igitur Galliam omnem atq; Hiſpaniam incurſibus vaſtabāt, &, vt quamque ex magnis vrbibus vi ceperant, [1] incenſa direptaque protinus abibant. Quæ vbi Commodus cognouit, rectoribus gentiū plenas iræ atque minarum mittit epiſtolas, caſtigans & ignauiā exprobrans; ſimul comparare aduerſus illos exercitum imperans. Quod vbi latrones acceperunt, decedendum ſibi ex illis regionibus rati, clā per auia quædam compēdia, ſeorſum alii ab aliis, in Italiam peruenerūt. Ac iam de regno maioribuſque rebus Maternus cum ſuis deliberabat. nam quando hactenus omnia illi ſpe vlterius pro-
16 ceſſerant, [2] aut aliquid magnū † inuadendum ſibi exiſtimabat, aut certe, quādo *ſemel* in id diſcriminis inciderat, nō obſcure neq; ignaue moriendum. Sed quoniā ſe non tātis eſſe viribus intelligebat, quantæ ad reſiſtendum Cōmodo collata acie ſatis eſſent, (quippe & Romanæ plebis & prætorianorum militum propenſa in Cōmodum voluntas credebatur) arte ſibi conſilioq; graſſandū ſtatuebat. Quocirca tale quiddā cōminiſcitur. Veris initio, *quotannis*, ſtato ſolenniq; die, pompam Matri deū Romani celebrant. In ea, quæ apud quemque ſunt [3] diuitiarum præcipua, ſupellexque pleraque Imperatoria, materiæ aut artis ſpectandæ, præferri ante deā ſolent. paſſimque omnibus *quouis modo* ludendi licētia permiſſa; ſic vt perſonas induant quas cuique libitum; nullamque non magiſtratuum quoque imaginem, prout cuiuſque ſtudium, repræſentent: ſic vt non temere a falſis veros dignoſcas. Putauit hoc Maternus idoneum celandis inſidiis tēpus: ratus fore vt ſi perſonam ſtipatoris alicuius indueret, ſuoſque ad eandem ſimilitudinem armis ornaret, ac ſe haſtatis immiſcerent ſic vt pars eſſe comitatus Imperatorii crederentur, nullo

ἤδη μεγίσταις ἐπετίθεντο, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς δεσμωτήρια βίᾳ ῥηγνύντες, τοὺς ἐφ' [a] οἵαις δὴ καθειρχθέντας αἰτίαις, δεσμῶν ἐλευθέρους ἀφιέντες, ἄδειάν τε ὑπισχνούμενοι, εὐεργεσίαις ἐς τὴν συμμαχίαν προσήγοντο. πᾶσάν τε καταθέοντες τὴν Κελτῶν καὶ Ἰβήρων χώραν, πόλεσί τε ταῖς μεγίσταις ἐπιόντες, καὶ μέρη μὲν ἐμπιπράντες, τὰ δὲ λοιπὰ [b] διαρπαγῆς ποιούμενοι, ἀνεχώρουν. Ὡς δὲ ταῦτα ἐδηλώθη τῷ Κομμόδῳ, μετὰ πάσης ὀργῆς τε καὶ ἀπειλῆς ἐπιστέλλει τοῖς τῶν ἐθνῶν ἡγεμόσι, ῥᾳθυμίαν ἐγκαλῶν· καὶ κελεύει στρατὸν ἐπ' αὐτοὺς ἀθροισθῆναι. μαθόντες δὲ ἐκεῖνοι δύναμιν ἀγειρομένην ἐπ' αὐτούς, τὰς μὲν χώρας ἃς ἐπόρθουν, ἀπίασι· λαθόντες δὲ, διὰ ταχείας καὶ ἀβάτου ὁδοιπορίας κατ' ὀλίγους εἰς τὴν Ἰταλίαν παρεδύοντο. καὶ περὶ βασιλείας ἤδη καὶ μειζόνων πραγμάτων ὁ Μάτερνος ἐβουλεύετο. ἐπεὶ γὰρ αὐτῷ τὰ προπεπραγμένα πάσης ἐλπίδος μεῖζον ἦν προχωρήσαντα, ᾤετο δεῖν, μέγα † τι δράσαντα κατορθῶσαι, ἢ, ἐπείπερ ἅπαξ 16
ἐν κινδύνῳ καθέστηκε, μὴ ἀσήμως μηδὲ ἀδόξως τελευτῆσαι. Ἐπεὶ δὲ αὐτῷ μὴ τοσαύτην ὑπάρχειν δύναμιν ἡγεῖτο, ὡς ἐξ ἀντιστάσεως ἰσορρόπου καὶ φανερᾶς ἐφόδου συστῆναι πρὸς τὸν Κόμμοδον· (τό τε γὰρ πλῆθος τοῦ Ῥωμαίων δήμου ἐλογίζετο, εὔνουν ἔτι τῷ Κομμόδῳ ὑπάρχον, τήν τε περὶ αὐτὸν τῶν δορυφόρων εὔνοιαν) τέχνῃ καὶ σοφίᾳ ἤλπισε περιέσεσθαι. καὶ μηχανᾶται τοιόνδε τι. ἦρος ἀρχῇ ἑκάστου ἔτους, ὡρισμένης ἡμέρας, μητρὶ θεῶν πομπὴν τελοῦσι Ῥωμαῖοι· καὶ πάντα ὅσα παρ' ἑκάστοις πλούτου σύμβολα, κειμήλιά τε βασιλέων, ὕλης [c] τε ἢ τέχνης θαύματα, τῆς θεοῦ προπομπεύει. ἀνετός τε πᾶσι δέδοται ἐξουσία παντοδαπῆς παιδιᾶς· ἕκαστός τε ὃ βούλεται σχῆμα ὑποκρίνεται· οὐδέ ἐστιν οὕτω μέγα ἢ ἐξαίρετον ἀξίωμα, ὃ μὴ παντὶ τῷ βουλομένῳ ἀμφιεσθέντι ὑπάρχει παῖξαί τε καὶ κρύψαι τὴν ἀλήθειαν· ὡς μὴ ῥᾳδίως διαγνῶναι τόν τε ὄντα καὶ τὸν μιμούμενον. ἔδοξε δὴ τῷ Ματέρνῳ καιρὸς ἐπιτήδειος εἶναι εἰς τὸ τὴν ἐπιβουλὴν λαθεῖν. ἤλπισε γὰρ, αὐτός τε ἀναλαβὼν τὸ τῶν δορυφόρων σχῆμα, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ [d] ὁπλίσας ὁμοίως, ἀναμίξας τε τῷ πλήθει τῶν αἰχμοφόρων, καὶ τῆς πομπῆς νομισθεὶς μέρος, μηδενός

a *Scribo οἱασδή.* b *Scribendum puto, διαρπαγὴν ποιούμενοι: vt intell. τὰ δὲ λοιπὰ ἁρπάζοντες.* c *Puto τε in γε mutari debere: vt hæc per appoſitionem dicantur.* d *Sic vet. rectè: at in Ald. edit. & aliis male ὠπλίσσας.* ¶IN VERS. L. 1 partim incenſa, partim direpta. 2 neceſſe putauit aut magno quopiam facinore res ſuas ad felicem exitum perducere; aut, quum ſemel in diſcrimen ſe coniecisſet, non obſcure neque inglorie mori. 3 diuitiarum argumenta, *vel* indicia: (*aut* diuitias teſtantia) ſupellexque pretioſa Imperatorum; quæ quidem propter materiæ aut artis miracula ante deam præferri in pompa ſolent. Ac ſumma tunc omnibus quouis ludendi modo cōceſſa eſt licentia: adeo vt vnuſquiſque quamcumque vult perſonam repræſentet; neque vlla ſit tam magna aut eminens dignitas, cuius habitum non liceat ei cui libeat induto, ludere & veritatem occultare: ita vt non facile ſit eum qui imitatur, ab eo qui reuera eſt, dignoſcere.

τε προ-

τὸν προφυλαττόμενον, αἰφνιδίως ἐπιπεσὼν, τὸν Κόμμοδον [a] διαχειρίσασθαι. Ἀλλὰ προδοσίας γενομένης, καί τινων τῶν σὺν αὐτῷ προκατελθόντων εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν κατειπόντων, (φθόνος γὰρ αὐτοὺς εἰς τοῦτο παρώξυνεν, εἰ δὴ ἔμελλον ἀντὶ λῃστοῦ δεσπότην ἕξειν καὶ βασιλέα) πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἑορτὴν, αὐτός τε ὁ Μάτερνος συλληφθεὶς τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη, καὶ οἱ συνωμόται ἀξίας ὑπέσχον δίκας. Ὁ δὲ Κόμμοδος, θύσας τε τῇ θεῷ, καὶ χαριστήρια ὁμολογήσας, τὴν ἑορτὴν ἐπετέλει, παρέπεμπέ τε τὴν θεὸν χαίρων· καὶ σωτήρια τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος μετὰ τῆς ἑορτῆς ἐπανηγύριζε. ¶ Θρησκεύουσι δὲ μάλιστα τὴν θεὸν τήνδε Ῥωμαῖοι ἐξ αἰτίας τοιαύτης, ὡς ἱστορίᾳ
17 παρειλήφαμεν, ἣν ἐπιμνησθῆναι ἔδοξε, † διὰ τὴν παρ' Ἑλλήνων τισὶν ἀγνωσίαν. αὐτὸ μὲν τὸ ἄγαλμα, διοπετὲς, ὡς λέγουσιν· οὔτε δὲ τὴν ὕλην, οὔτε τεχνιτῶν ὅστις ἐποίησεν, ἐγνωσμένον, οὐδὲ [b] ψαυστὸν χειρὸς ἀνθρωπίνης. τοῦτο δὲ πάλαι μὲν ἐξ οὐρανοῦ κατενεχθῆναι λόγος εἴς τινα τῆς Φρυγίας χῶρον· [c] Πεσινοῦς δὲ ὄνομα αὐτῷ· τὴν δὲ προσηγορίαν λαβεῖν τὸν τόπον ἐκ τοῦ πεσόντος ἀγάλματος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ πρῶτον ἐκεῖσε [d] ὀφθῆναι. ὡς δὲ παρ' ἑτέροις εὕρομεν, Ἴλῳ τῷ Φρυγὶ καὶ Ταντάλῳ τῷ Λυδῷ πόλεμον ἐκεῖ γενέσθαι λέγουσιν, οἱ μὲν περὶ ὁδῶν, οἱ δὲ περὶ τῆς Γανυμήδους ἁρπαγῆς. ἰσορρόπου δὲ ἐπὶ πολὺ τῆς μάχης γενομένης, ἑκατέρωθεν πεσεῖν ἱκανοὺς, καὶ τὴν συμφορὰν ὄνομα δοῦναι τῷ χωρίῳ. ἔνθα καὶ τὸν Γανυμήδην ἁρπασθέντα, ἀφανῆ γενέσθαι λόγος, ἀνθελκόντων αὐτὸν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἐραστοῦ. ἀφανοῦς δὲ γενομένου τοῦ σώματος, [e] ἐκθειασθῆναι τὸ πάθος τοῦ μειρακίου ἐς μῦθον, καὶ τὴν Διὸς ἁρπαγήν. Ἐν δὲ τῷ προειρημένῳ Πεσινοῦντι, πάλαι μὲν Φρύγες ὠργίαζον ἐπὶ τῷ ποταμῷ Γάλλῳ παραρρέοντι, ἀφ' οὗ τὴν ἐπωνυμίαν φέρουσιν οἱ τῇ θεῷ τομίαι ἱερώμενοι. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαίων ηὔξετο τὰ πράγματα, φασὶν αὐτοῖς χρησθῆναι, μενεῖν τε τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς μέγα προχωρήσειν, εἰ τὴν Πεσινουντίαν θεὸν μεταγάγοιεν ὡς αὐτούς. πέμψαντες δὲ πρέσβεις εἰς Φρύγας, τὸ ἄγαλμα ᾔτουν. ἔτυχον δὲ ῥᾳδίως,

videlicet præcauente, repente impetu facto Commodũ obtruncarent. Sed proditus Imperatori a ſociis quibuſdam, qui vna cum ipſo venerãt in vrbem, [1] (indignãtibus ſcilicet, ſi quidem eũ non pro latrone iam, ſed pro principe habituri forent) antequam feſtus dies adeſſet, & ipſe comprehẽſus ac mulctatus capite, & qui eiuſdẽ factionis erant, meritis ſuppliciis affecti. [2] At Commodus, facta re diuina, gratulatuſq; deæ, feſtum agitabat, pompamq; gaudens frequentabat. Sed & populus omnis pro Imperatoris ſalute diẽ lætabundus celebrabat. ¶ Quæ autem ratio ſit cur huic deæ tantum honorem Romani habeant, non aliẽnũ videtur, † quantũ ex hi- 17
ſtoria accepimus, cõmemorare: præſertim quum ea res pleriſque Græcorum ignota eſſe videatur. Ipſum igitur ſimulacrum cælitus (vt aiunt) demiſſum, neque qua ſit materia, nec a quo fabricatum artifice, [3] a is contãtiq; plane hominum manibus [3] creditur factũ. Hoc igitur decidiſſe cælitus ferunt in quendã Phrygiæ agrũ, cui nomen Peſinunti, [4] a caſu eius ſimulacri, factum putant: ibi enim a principio comparuiſſe. Licet apud alios comperiam, pugnam illic Ilum Phryga, Tantalumq; Lydum, inter ſe cõſeruiſſe, ſiue de via ortam, ſiue potius ob raptum Ganymedis, quumq; diu æquis viribus decertatum foret, ac permulti vtrimq; cecidiſſent, nomẽ ex ea clade loco eſſe impoſitum. Hic etiam fama fert, [5] Ganymedem ipſum, trahentib. in diuerſa germani atque amatoris manibus, vita eſſe orbatum: ſublatumq; e medio, pro calamitatis ſolatio, relata ad Iouem raptorẽ fabula, diuinis fuiſſe honoribus affectũ. In hoc, quẽ diximus, Peſinunte, Phryges olim orgia colebant, ad ipſum fluuiũ Gallum, a quo etiam euirati deæ ſacerdotes cognominantur. Sed vbi res Romana creuit, reſponſo accepto manſurũ imperiũ atq; ad [6] ſummam auctũ iri, ſi Peſinuntiã deã ad ſe transferrẽt: miſſi in Phrygiã legati ſunt petitũ deæ ſimulacrum. quod quidẽ facile cõceſſum eſt,

a *Scribe διαχειρίσασθαι.* b *Aliud legit aut ſaltem interpr. Polit.* c *Potius ſcribendum Πεσινοῦς, unico σ, ex hac ipſa etymologia.* d *Si ſcribas ὀφθέντος, cohærebit hoc partic. cum præcedente πεσόντος.* e *Vel*, Ita id diuinitus contigiſſe creditum, vt hæc opinio locum fabulæ de Iouis raptu dederit. *vt καὶ ſit pro δηλονότι, ſeu ἤγουν.* IN VERS. L. 1 (inuidẽtibus ſi pro latrone dominum & regem, *vel* imperatorem, habituri eſſent, anteq. f.d. aduenisſet) *Si habituri eſſent, pro, quod hab. eſſent.* 2 At Comm. quum deæ ſacrificaſſet, gratiaſque egiſſet, feſtum celebrabat. Ipſe etiam pop. deam exſultans deducebat, & vna cum feſto, lætitiam quoque de ſeruato Imperatore ſolenniter agitabat. 3 tangi licet. S. 4 ex eo quod ceciderit ſimulacrũ, ibique primum fuerit conſpectum. Vt autem apud alios inuenimus, pugnam illic aiũt Ilum Phr. 5 Ganym. ex oculis euanuiſſe, dum hinc frater, illinc amator eum traherent: quum autem corpus ex oculis euanuiſſet, id quod adoleſcenti acciderat, diuinitus contigiſſe, fabuloſe eſſe traditum, tamquam a Ioue raptus foret. In hoc autem quem dix. *Vide & e regione annotata.* 6 *for.* ſummum.

conſanguineos ſe dictitantibus, atq; oriūdos ab Ænea Phryge. Quum itaque nauigio deuectum ſimulacrum ad ipſas Tiberis fauces appuliſſet, (quibus tum Romani vice portuum vtebantur) confeſtim [1] diuina quadam vi nauigium ſubſtitit, neque vllis Romani populi certatim trahentis moueri viribus potuit; donec Veſtalis ſacerdos adeſſet. Ea quum virginitatem perpetuo ſeruandam polluiſſe falſo argueretur, damnationem metuens, ſupplex petiit a populo vt iudicium de ſe deæ Peſinuntiæ cōmitterent.

18 † quo impetrato, zonam recinxit, *eamque proræ iniecit*; clare precata vt, ſi intemeratam ſe eſſe ac virginem dea ſciret, [2] nauim progredi iuberet. Quæ vbi dixit, ſtatim alligatam zonam manu ducta nauis ſequi cœpit. Ita ſunt pariter Romani manifeſtam numinis diuinitatē atque [3] innocentiā virginis admirati. Sed hæc hactenus de Peſinuntia dea: prolixius etiam fortaſſe quam decuit: haud inſuauem tamen ſcientiam allatura iis qui res Romanas minus cognitas habeant. Commodus autem, euitatis Materni inſidiis, maiore ſe cuſtodia muniebat: rarus prodire in publicum, plerumque temporis in ſuburbanis aut in principalibus prædiis procul ab vrbe conſumere: abſtinere prorſus ab iuriſdictione, omnique actu imperatorio. Per idem tempus accidit vt ingens Italiam quidem vniuerſam peſtilentia occuparet; ſed in ciuitatem Romanam vehementius tamen ſæuiret; vtpote quæ & per ſe populo abundaret, & aduenas toto orbe cōfluentes exciperet. Quare magna iumentorum atq; hominum ſtrages conſequuta. Tum Cōmodus (ita ſcilicet quidam medicinæ periti perſuaſerant) Laurentum ſeceſſit; [4] quod frigidior ea regio ſit, ſiluiſque e lauru permultis opaca: a quo etiam regioni inditum nomen. Valere enim plurimum aiebant, ad aeris euitandā contagionem, cum odores laurorum, tum ipſarū amœnitatem vmbrarum. Quocirca in ipſa quoq; vrbe, de medicorum ſententia, pleriq; vnguentis ſuauiſſimis nares atq; aures opplebant, ſuffituque & odoramentis aſſidue vtebantur; quod meatus ſenſuum (vt quidā dicunt) odorib. illis

συγγένειαν προσποιούμενοι, καὶ τὴν ἀπ' Αἰνείου τοῦ Φρυγὸς εἰς αὐτοὺς διαδοχὴν καταλέγοντες. κομισθὲν δὲ ἐπὶ νεὼς τὸ ἄγαλμα, καὶ γενόμενοι ἐν ταῖς τοῦ Θύμβριδος ἐκβολαῖς, (ταύταις γὰρ ἀντὶ λιμένων ἐχρῶντο Ῥωμαῖοι) [a] ἔστησε θείᾳ δυνάμει τὸ σκάφος. ἐπὶ πολὺ δὲ πανδημεὶ τῶν Ῥωμαίων τὴν ναῦν ἐφελκόντων, ἀντεχούσης τῆς ἰλύος, οὐ πρότερον ἡ ναῦς ἀνέδραμε πρὶν ἢ τὴν ἱέρειαν ἐνεχθῆναι τῆς θεοῦ, ἥτις τῆς Ἑστίας ἦν. ταύτην ἔδει παρθενεύεσθαι· [b] αἰτίαν δὴ διαφθορᾶς εἶχεν. ὡς μέλλουσα δὲ κριθήσεσθαι, ἱκέτευε τὸν δῆμον ἐπιτρέψαι τῇ Πεσσινουντίᾳ θεῷ τὴν κρίσιν· † καὶ λυσαμένη 18 τὴν ζώνην, ἐπαφῆκε τῇ πρώρᾳ τῆς νεώς, προσευξαμένη, εἰ παρθένος εἴη καὶ ἁγνή, [c] πεισθῆναι τὸ σκάφος. ῥᾳδίως δέ, τῆς ζώνης ἐξηρτημένης, ἡ ναῦς ἠκολούθησεν· ὁμοῦ δὲ τὸ ἐναργὲς τῆς θεοῦ, καὶ τὸ σεμνὸν τῆς παρθένου Ῥωμαῖοι ἐθαύμασαν. Τοσαῦτα μὲν δὴ [d] τῆς Πεσσινουντίας θεοῦ φιλοτιμότερον ἱστορείσθω, οὐκ ἄχαριν ἕξουσα γνῶσιν τοῖς τὰ Ῥωμαίων οὐκ ἀκριβοῦσιν. Ὁ δὲ Κόμμοδος, ἐκφυγὼν τὴν Ματέρνου ἐπιβουλήν, πλείονί τε περὶ αὑτὸν ἐχρῆτο φρουρᾷ, καὶ σπανίως τοῖς δήμοις ἐπεφαίνετο, τὰ πλεῖστα ἐν προαστείοις καὶ τοῖς ἀπωτέρω τῆς πόλεως βασιλικοῖς κτήμασι διατρίβων, καὶ ἑαυτὸν δικαστηρίων ἀπείργων, καὶ βασιλικῶν πράξεων. Συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ * λοιμώδη νόσον καταλαβεῖν τὴν Ἰταλίαν· μάλιστα δὲ τὸ πάθος [e] τῇ Ῥωμαίων πόλει ἤκμασεν, ἅτε πολυανθρώπῳ τε οὔσῃ καὶ τοὺς πανταχόθεν ὑποδεχομένῃ. πολλή τέ τις φθορὰ ἐγίνετο ὑποζυγίων ἅμα καὶ ἀνθρώπων. τότε ὁ Κόμμοδος, συμβουλευσάντων αὐτῷ τινῶν ἰατρῶν, εἰς τὴν Λαύρεντον ἀνεχώρησεν. εὐψυχέστερον γὰρ τὸ χωρίον, καὶ μεγίστοις κατάσκιον δαφνηφόροις ἄλσεσιν (ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῷ χωρίῳ) * σωτήριον εἶναι ἐδόκει, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀέρος φθορὰν ἀντέχειν ἐλέγετο. εὐωδίᾳ τε τῆς τῶν δαφνῶν ἀποφορᾶς, καὶ τῆς τῶν δένδρων ἡδείας σκιᾶς. ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὴν πόλιν, κελευόντων τῶν ἰατρῶν, μύροις εὐωδεστάτοις τάς τε ὀσφρήσεις καὶ τὰ ὦτα ἐνεπίμπλασαν, θυμιάμασί τε καὶ ἀρώμασι συνεχῶς ἐχρῶντο· φασκόντων τινῶν τὴν εὐωδίαν

a *Polit. interp. quaſi legerit* ἔστη. *ſed tum præcedere deberet,* κομισθέντος δὲ τοῦ ἀγάλματος, *&* γενομένου. b *for.* αἰτίαν δὲ. c *Fortaſſe ſcriptum fuit* προελθεῖν*: vt moueretur nauigium quod immobile redditum erat.* d *Puto deeſſe* περὶ *ante* τῆς. e *For.* ἐν τῇ Ῥωμ. ¶ IN VERS. L. 1 diuina quadam vi fecit vt ſubſiſteret nauigium: adeo vt, quum longo tempore Romani cunctis totius populi viribus illud traherent, limo renitente, non prius proueheretur quam deę ſacerdos, quæ Veſtalis erat, aduecta eſſet. 2 exorari ſe fineret nauigium. Facile autem id, poſtquam alligata zona fuit, ſequutum eſt. *Sed & aliam lectionem pro* προελθεῖν, *vide e regione.* 3 pudicitiam, M. 4 Frigidior enim ea regio ſil. e lauru ſpatioſiſſimis opaca, (a quo etiam inditū regioni nomen) ſaluti conſeruandæ idonea eſſe exiſtimabatur; atque adeo aeris corruptioni reſiſtere, & ſuauitate odoris qui e lauris efflaretur, & iucunda ipſarum arborum vmbra. Quinetiam ii qui vrbem incolebant, medicorum iuſſu, vnguento nares atque aur. oppl. fragrantiſſimo.

φθάσασαν

φθάσαντες ἐμπιμπλαίας τοὺς πόρους τῆς αἰσθήσεως, καὶ κωλύειν δέχεσθαι τὸ φθινῶδες τοῦ ἀέρος, ἤ, εἰ καὶ τι παρεμπίσοι, κατεργάζεσθαι δύναμει κρείττονι. πλὴν οὐδὲν ἧττον ἡ νόσος ἐπὶ πλεῖστον ἤκμασε, πολλῆς ἀνθρώπων φθορᾶς γινομένης, πάντων τε ζώων τοῖς ἀνθρώποις συνοίκων. [a] Ὑπεῖχε δὲ κατ' αὐτὸ καὶ λιμὸς τὴν πόλιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Κλέανδρός τις ἦν, τὸ μὲν γένος Φρύξ, τῶν δημοσίᾳ εἰωθότων ὑπὸ κήρυκι πιπράσκεσθαι, οἰκέ-

19 της † δὲ βασιλικὸς γενόμενος· συναυξηθεὶς τε τῷ Κομμόδῳ, εἰς τοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ τιμῆς καὶ ἐξουσίας προήχθη, ὡς τήν τε τοῦ σώματος φρουρὰν, καὶ τὴν τοῦ θαλάμου ἐξουσίαν, τήν τε τῶν στρατιωτῶν ἀρχὴν ἐγκεχειρίσθαι· ὑπὸ δὲ πλούτου καὶ τρυφῆς ἀνεπείσθη καὶ πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν. ἀθροίζων δὲ χρήματα, καὶ [c] σῖτον πλεῖστον συνωνούμενος καὶ ἀποκλείων, ἤλπιζε [b] προσάξεσθαι τόν τε δῆμον καὶ τὸ στρατόπεδον, εἰ πρότερον ἐν ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων καταστήσας, ἐπιδόσεσι λαμπραῖς, ἀλόντας πόθῳ τοῦ χορηγοῦντος, προσαγάγοιτο. μέγιστον δὲ γυμνάσιον κατασκευάσας, λουτρὸν δημόσιον ἀνῆκεν αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν οὕτω τὸν δῆμον ἐδελέαζεν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ἀπεχθῶς ἔχοντες πρὸς αὐτὸν, καὶ τῶν δεινῶν τὰς αἰτίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφέροντες, μισοῦντες αὐτοῦ τὸ ἀκόρεστον τῆς τοῦ πλούτου ἐπιθυμίας, τὰ μὲν πρῶτα ἐν θεάτροις συνιστάμενοι κατὰ πλήθη, κακῶς ἠγόρευον· καὶ τὸ τελευταῖον, διάγοντος ἐν προαστείῳ τοῦ Κομμόδου, ἐπελθόντες πανδημεὶ ἐβόων, καὶ τὸν Κλέανδρον εἰς θάνατον ᾔτουν. ταραχῆς δὲ οὔσης περὶ τὸ προάστειον, τοῦ τε Κομμόδου ἐν τοῖς ἀνακεχωρηκόσι τόποις ἡδοναῖς σχολάζοντος, ἀγνοοῦντός τε τὰ πραττόμενα, (ἐπειδὴ ὁ Κλέανδρος ἀγγέλλεσθαί τι τῶν πραττομένων ἐκώλυεν αὐτῷ) αἰφνιδίως, οὐ προσδοκώντος τοῦ δήμου, ἐπιφαίνονται ὡπλισμένοι, κελεύσαντος τοῦ Κλεάνδρου, πάντες οἱ βασιλικοὶ ἱππεῖς, τούς τε ἐντυγχάνοντας ἔβαλλον καὶ ἐτίτρωσκον. ὁ δὲ δῆμος, οὐδὲ ἀντιστῆναι οἷός τε ἦν, ἄοπλοι πρὸς ὡπλισμένους, καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππέας· τροπῆς δὲ γενομένης, ἔφευγον εἰς τὴν πόλιν. ἐφθείρετο δὲ ὁ δῆμος οὐ μόνον βαλλόμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οὐδὲ πατούμενος ὑπὸ τῶν ἵππων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους ὠθούμενος· καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων ἐπάλληλοι πίπτοντες

occupati, neque admittant aera tabificum, & , ſi maxime admiſerint, tamen eum maiore quaſi vi longe ſuperari. Ceterum nihilo ſecius morbus [1] ingraueſcere, homineſque paſſim, & pecora inter homines agitantia, interire. Sed & fames eodem tempore ciuitatem oppreſſerat; hac de cauſa. Cleander erat quidã, Phryx genere, ex ea nota hominum qui publice per præconem veneunt. Hic quum in domum imperatoriam ſeruitio †eſſet traditus, & cũ ipſo Commodo accreuiſſet, eo ſcilicet honoris atque auctoritatis prouectus eſt, vt & corporis cuſtodiam, & cubiculi curam, præterea militum præfecturam [ſolus] obtineret. Ceterum diuitiæ ac luxus, etiam illum ad imperii ſpem inſtigabant. Quocirca grandi coacta pecunia plurimum frumẽti coemit. id autem occluſum habebat; ſperans ſibi Romani populi atque exercitus voluntates adiuncturum, ſi prius rerum neceſſariarum penuria laborantes, magnis repente largitionibus demereretur. Idem gymnaſium quoque maximum exædificauerat, publicatis etiam balneis: vt eo modo populum ineſcaret. At Romani infenſi iampridem, [2] ac totius cauſam peſtilẽtiæ in eum conferentes, ſimul peroſi hominem diuitiis inexplebilem, prius quidẽ confertim per theatra identidem traducebant: [3] dein, agente in ſuburbanis Commodo, repente vniuerſi magnis clamoribus concurrerunt, Cleandrum ad necem depoſcentes. Quum autem ſuburbanum omne tumultu compleretur, & Commodus ipſe in alto ſeceſſu voluptatibus indulgeret, inſcius quæ gererentur, (nam id Cleander cauerat) repente extra omnium exſpectationem armati equites principis eruperunt, Cleandri iuſſu proruentes obuium quemq; ac vulnerantes. Neque ſcilicet populus excipere illorum impetum valebat, inermis armatorũ, pedeſter equitum. Quare fuga facta, in vrbem reiiciuntur: ibique permulti, neque modo quos ferro milites conficiebant, neci dediti, ſed quos etiã ipſi proculcauerunt equites: quiq; aut cõferta turba, aut equitũ incurſu 19

a *Non dubito quin ſcriptum fuerit* ὑπῆρχε. *Paulo ante verbo* ὑπάρχειν *hunc etiam vſum dedit.* b *Scribo* προσάξεσθαι. c *Etiam cum* συνωνούμενος *intelligitur* μέτρος. ¶IN VERS. L. 1 diutiſſime ſæuire, M. 2 & illorum malorum cauſam in eum conf. *Iam autem de fame, non de peſtilentia, eſt ſermo.* 3 Tandem vero, ag.

conflictabantur. Igitur ad vrbis portas ſine vllo impedimēto *equites*[1] perſequuti, magnam populi partē interfecerunt. Qui autem in vrbe remanſerant, calamitate ſuorum intellecta, clauſis domib. quum in tecta & culmina euaſiſſent, lapidibus tegulíſque equites deſuper inceſſebant. † [2] Itaq; ſtatim cōuerſa fortuna eſt, nullo manibus decertare auſo, ſed omni multitudine deſuper quaſi ex tuto dimicante. Quocirca ſaucii [magna pars.] quum tolerare iā vlterius nequirent, terga fugæ mandarunt. Multi itaque cadebant crebro [3] telorū iactu; multi equis excutiebantur, inter deuolutos lapides fallente veſtigio lapſantibus. Sed & pedites qui in vrbe ſtationes habebant, populo ſuppetias aduerſus inuiſos ſibi equites rapum tulerūt. Itaq; quum ciuile bellū eſſet, nemo tamen quę gererentur nuntiare Commodo audebat, metu Cleandri potentiæ: donec maxima natu ſoror, Fadilla nomine, accurrēs ad Imperatorē (quippe facilis aditus ſorori) crinibus ſolutis, proiecta humi, ac plane in lugubrem habitum deformata, Tu quidem, inquit, ô princeps, otium agitans, & omniū quæ gerantur ignarus, extremo in periculo verſaris: nos autem, ſanguis tuus, propemodū occidimus. Actū de populo Romano: actum magna ex parte etiā de exercitu eſt: & quæ ne a barbaris quidem nos paſſuros exſpectabam[9], ea nobis domeſtici faciunt: & in quos maxima cōtuliſti beneficia, eos primos inimicos habes. Cleander aduerſus te populū & exercitū armauit, [4] quorum quidem alteris inuiſus eſt, alteris carus: vtrique tamen in armis ſunt, cædemq; inter ſe patrāt, & ciuili ſanguine Romā replent. Sed in nos videlicet vtriuſq; multitudinis recidet calamitas; niſi tu quamprimū neci dederis ſceleratiſſimū famulū, qui tantę cladis illis iā fuit, nobis mox futurus eſt auctor. [5] Hæc loquens, veſtem ſcidit: multiq; item qui aderant, ſumpta de verbis mulieris audacia, Commodum territabant. Is expauefactus,

πολλοὶ ἀπώλοντο. μέχρι μὲν οὖν τῶν τῆς Ῥώμης πυλῶν ἀκωλύτως οἱ ἱππεῖς διώκοντες, τοὺς ἐμπίπτοντας ἀφειδῶς ἀνῄρουν· ἐπεὶ δὲ οἱ ἐν τῇ πόλει μείναντες, αἰσθόμενοι τὸ καταληφὸς πάθος, ἀποκλείσαντες τὰς τῶν οἰκιῶν εἰσόδους, εἴς τε τὰ δώματα ἀναβάντες, λίθοις καὶ κεράμοις ἔβαλλον τοὺς ἱππεῖς· † οἱ δὲ ἔπασχον ἅπερ δεδράκεσαν, οὐδενὸς μὲν αὐτοῖς συστάδην μαχομένου, τοῦ δὲ πλήθους ἐξ ἀσφαλοῦς ἤδη βάλλοντος αὐτούς· τιτρωσκόμενοι τοίνυν, καὶ μὴ φέροντες, ἐς φυγὴν ἐτράπησαν. πολλοὶ δὲ αὐτῶν διεφθείροντο ὑπό[a] τε τῆς τῶν λίθων συνεχοῦς βολῆς· οἱ δὲ ἵπποι, κυλινδουμένοις τοῖς λίθοις ἐπιβαίνοντες, ὠλίσθαινον, καὶ τοὺς ἐπιβάτας ἀπεσείοντο. πολλῶν δὲ ἑκατέρωθεν πιπτόντων, ἐπεβοήθουν τῷ δήμῳ καὶ οἱ τῆς πόλεως πεζοὶ στρατιῶται, μίσει τῶν ἱππέων. Ὄντος δὲ πολέμου ἐμφυλίου, ὅμως μὲν οὐδεὶς ἀγγεῖλαι τὰ πραττόμενα τῷ Κομμόδῳ ἐβούλετο, δέει τῆς Κλεάνδρου ἐξουσίας· ἡ δὲ πρεσβυτάτη τῶν Κομμόδου ἀδελφῶν, (Φαδίλλα ἦν ὄνομα αὐτῇ) εἰσδραμοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα, (ῥᾳδία δὲ ἡ εἴσοδος αὐτῇ καὶ ἀκώλυτος, ἅτε ἀδελφῇ) λυσαμένη τὰς τρίχας, ῥίψασά τε εἰς τὴν γῆν ἑαυτήν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ πένθους σχῆμα δείξασα, Σὺ μέν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, μένων ἐπὶ ἡσυχίᾳ, τῶν πραττομένων ἀγνοίᾳ, [b] ἐσχάτῳ καθέστηκας κινδύνῳ· ἡμεῖς δέ, τὸ σὸν γένος, ὅσον οὐδέπω ἀπολούμεθα, οἴχεται δέ σοι ὅ τε δῆμος Ῥωμαίων, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατιωτικοῦ. ἃ δὲ πρὸς μηδενὸς βαρβάρων πείσεσθαι προσεδοκῶμεν, ταῦτα δρῶσιν ἡμᾶς οἱ οἰκέται· καὶ οὓς μάλιστα εὐηργέτησας, τούτους ἐχθροὺς ἔχεις. Κλέανδρος ἐπῆρε τόν τε δῆμον καὶ τὸ στρατιωτικὸν ὥπλισεν· ἐκ δὲ διαφόρου καὶ ἐναντίας γνώμης, οἱ μέν, μισοῦντες αὐτόν, (ὁ δῆμος) οἱ δὲ στέργοντες, (πᾶν τὸ ἱππικὸν τάγμα) ἐν ὅπλοις εἰσί· καὶ φθείροντες ἀλλήλους, ἐμφυλίου αἵματος τὴν Ῥώμην ἐπλήρωσαν. τὰ δ' ἑκατέρου τοῦ πλήθους δεινὰ ἡμᾶς περιστήσεται), εἰ μὴ τὴν ταχίστην πρὸς τὸν θάνατον ἐκδώσεις πονηρὸν οἰκέτην, ὀλέθρου τοσούτου τοῖς μὲν αἴτιον ἤδη γεγονότα, ἡμῖν δὲ ἐσόμενον ὄντα οὐδέπω. Τοιαῦτά τινα[a] εἰποῦσα, ῥηξαμένη τε τὴν ἐσθῆτα, καὶ τῶν παρόντων τινὲς [c] θαρρήσαντες τοῖς τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως λόγοις, τὸν Κόμμοδον ἐτάραξαν, ἐκπλαγεὶς δὲ ἐκεῖνος,

a *Vocula τε, vel aliquid deeſſe oſtendit, vel redundat.* b Scribo ἐν ἐσχάτῳ. c *Legitur etiam,* ἰδιώτευον γὰρ τοῖς τῆς ἀδελφ. τοῦ βασ. λόγοις. *quæ notis parentheſis includenda eſſent.* IN VERS. L. 1 perſequuti, omnes qui in eos inciderent, interficiebant, nulli parcentes. 2 Itaque patiebantur quæ fecerant, nullo quidem cum eis manus conſerente, ſed omni mult. *Memmius quoque vertit*, comminus cum eis decertante.] 3 lapidum, M. 4 atque contrario in illum modo animati, alii quidem (nimirum populus) odio, alii autem amore eum proſequentes, (tota videlicet equitum cohors) in armis ſunt. 5 Ipſa, talia quædam loquuta, veſte etiam lacerata, nonnullique item eorum qui aderant, quum ex verbis eius, quæ ſoror Imperatoris erat, fiduciam ſumpſiſſent, Commodum perturbarunt.

τόν τε ἐπικείμενον κίνδυνον οὐ μέλλοντα, ἀλλὰ παρόντα ἤδη φοβηθεὶς, μεταπέμπεται τὸν Κλέανδρον, οὐδὲν μέντοι εἰδότα τῶν ἀπηγγελμένων, οἰό-
21 μενον δέ. ἐλθόντα δὴ † αὐτὸν συλληφθῆναι κελεύει· καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν, δόρατί τε ἐπιμήκει ἐγκαταπήξας, ἐκπέμπει τερπνὸν καὶ ποθεινὸν τῷ δήμῳ θέαμα. ἔστη γὰρ οὕτω τὸ δεινὸν, καὶ ἑκάτεροι πολεμοῦντες ἐπαύσαντο· οἱ μὲν στρατιῶται, ἀνῃρημένον ἰδόντες ὑπὲρ οὗ ἐμάχοντο [a] δέει τῆς τοῦ βασιλέως ὀργῆς· (συνίεσαν γὰρ ἐξηπατῆσθαι, καὶ τὰ δρασθέντα παρὰ γνώμην αὐτοῦ τετολμηκέναι) ὁ δὲ δῆμος κεκόρεστο, τιμωρίαν παρὰ τοῦ τὰ δεινὰ δράσαντος εἰληφώς. προσανελόντες δὲ καὶ τοὺς παῖδας τοῦ Κλεάνδρου, (δύο δὲ ἦσαν ἄρρενες αὐτῷ) πάντας τε ὅσους ᾔδεσαν ἐκείνῳ φίλους, διεχρήσαντο. σύροντές τε τὰ σώματα, καὶ πᾶσαν ὕβριν ἐνυβρίσαντες, τέλος λελωβημένους εἰς τοὺς ὀχετοὺς ἔρριψαν φέροντες. Τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει Κλέανδρός τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐχρήσαντο, φιλοτιμησαμένης (ὡς ἄν τις εἴποι) τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν ἑνὶ δεῖξαι ὅτι ἐκ τῆς ἐσχάτης εὐτελείας εἰς τὸ μέγιστον ὕψος ἆραι, καὶ πάλιν τὸν ἀρθέντα ῥῖψαι ὀλίγη καὶ ἀνέλπιστος δύναται τύχης ῥοπή. Ὁ δὲ Κόμμοδος, δεδιὼς μὲν τὴν τοῦ δήμου κίνησιν, μή τι καὶ [b] περὶ αὐτὸν νεωτερίσειεν, ὅμως δὲ παρορμησάντων αὐτὸν τῶν οἰκείων, καὶ ἐλθὼν ἐς τὸ ἄστυ, μετὰ πάσης εὐφημίας τε καὶ παραπομπῆς τοῦ δήμου ὑποδεχθεὶς, εἰς τὴν βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν. περισωθεὶς δὲ τοσούτων κινδύνων, ἀπίστως προσεφέρετο πᾶσιν, ἀφειδῶς τε φονεύων, καὶ πάσαις διαβολαῖς ῥᾳδίως πιστεύων, μηδένα προσιέμενος τῶν λόγου ἀξίων· ἀλλὰ τῆς μὲν περὶ τὰ καλὰ σπουδῆς ἀπῆγεν ἑαυτὸν, ἐδεδούλωντο δὲ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπάλληλοι καὶ ἀκόλαστοι σώματος ἡδοναί. καὶ σώφρων μὲν πᾶς καὶ παιδείας κἂν μετρίως * μεμνημένος, τῆς αὐλῆς ὡς ἐπίβουλος ἐδιώκετο· γελωτοποιοὶ δὲ, καὶ τῶν αἰσχίστων ὑποκριταὶ, εἶχον αὐτὸν ὑποχείριον. ἁρμάτων τε ἡνιοχείας καὶ θηρίων ἐξ ἀντιστάσεως μάχας ἐπαιδεύετο· τῶν μὲν κολάκων εἰς ἀνδρείας δόξαν αὐτὰ ὑμνούντων·

quum iam non vt impendens, ſed vt præſens periculum formidaret, acciri ad ſe Cleandrum propere iubet, nihil dum certi ſcientem, ſed tamen aliquid ſuſpectantem Imperatori renuntiatum. Accedentemque † ad ſe 21
imperat comprehendi, & caput eius amputatum contoque præfixum circumferri; voluptuoſum ſcilicet atque optatum populo ſpectaculum præbiturus. Ita *enim* id malum ſedatũ, [1] atque vtrimq; dimicatio dirempta. Siquidem milites, quum occiſum viderent pro quo decertabant, irã quoque Imperatoris formidabant; cui verba data nihilq; non factum contra illius ſententiam cõpererant. Populus cõtra, ſatisfactum ſibi auctoris ſupplicio putabat. Sed & liberi Cleandri, (binos enim virilis ſexus habebat) & quotquot illius amici fuerant, ad vnum omnes contrucidati: tractaq; per vrbem cadauera, & contumelioſiſſime habita, poſtremo in cloacas abiecta. [2] Hæc finis Cleandri fatorum fuit: quaſi in vno illo velut ambitioſius [3] oſtentaret natura (vt ſic dixerim) humana, poſſe ex infimo loco ad ſupremum faſtigium euehi hominem; atque euectum, dein rurſum deturbari, quamlibet exiguo atq; inſperato fortunæ momento. Ceterum Commodus, tametſi verebatur nequid fortaſſe populus etiam contra ſe noui moliretur, tamen, ſuadentibus amicis, in vrbem reuerſus eſt: ac lætis acclamationibus magnoque comitatu exceptus, in aulã principalem [4] ſe contulit. Enimuero ex illo, tot aditis iã periculis, cœpit nulli ſatis confidere, ſed occidere hunc atq; illum, nulli non calumniæ fidem accõmodans. Ad hæc, neminem cui virtus vlla eſſet, amicum ſibi adiũgebat; ſed a cunctis æque rectis ſtudiis animũ auocauerat: (quippe quẽ die nocteque aliæ ex aliis effrenæ corporis voluptates grauiſſimo ſeruitio premebãt) neminemq; nõ ab limine velut inſidiatorem ſubmouebat, quemcumque aut probitas aut diſciplina vlla etiam mediocris illuſtraret. Scurræ vero, & qui turpiſſima queq; repræſentabant, quaſi addictum ſibi habebant. Aurigando etiã beſtiiſq; conficiẽdis ſupramodũ exercebatur: ob quę ſtudia adulatores eũ fortitudinis gloria celebrabãt:

a *Bor.* κ δεδ. b *Scribo* περὶ αὐτόν. ¶IN VERS. L. 1 atque vtrique bellare deſierunt: milites quidem, cum occiſum vidiſſent pro quo decertabant, iram Imperatoris formidantes: (intelligebant enim ſe deceptos eſſe, & quæ fecerant contra illius ſententiã facta eſſe) pop. M. 2 Hunc exitum Cleander, & qui eius partes ſequebantur, habuerũt: quaſi in vno &c. *Imitatur autem hic Polit. illud Virgilianum, Hæc finis Priami fatorum.* 3 *Scribendum potius,* oſtentaret (vt ſic dixerim) natura humana, p. 4 ſe retulit.

22 † [1] quare illa minus decore tractabat quam modeſto principi conueniebat. Exſtitere ea tempeſtate etiam quædam in cælo prodigia. Stellæ enim per diem perpetuo apparuerũt, quædamque ex iis in longum productæ, medio quaſi aëre ſuſpenſæ videbantur. Præterea animalia omne genus, minime ſuam naturam ſeruantia, cum figura corporis prodigioſa, tum membris haudquaquam congruentibus edebantur. Maximum autem nefas cum in præſens dolorem attulit, tum in futurum peſſimo augurio vniuerſos conterruit. Nam quum neque imbres vlli neque nubes, tantumque exiguus terræmotus anteceſſiſſet, ſeu nocturni caſu fulminis, ſiue igni aliquo in ipſo terrarum motu velut extrito, totũ de improuiſo Pacis templum cõſumptum incendio eſt: quod vnum ſcilicet opus cunctorum tota vrbe maximum fuit atque pulcherrimum: idem templorum omniũ opulentiſſimum, [2] egregieque munitum, multoq; ornatum auro & argento. Quippe vniuerſi ferme ſuas illuc diuitias, quaſi in theſaurum, congerebant: ideoq; per noctẽ debacchatus ignis, multos ex opulentis egenos reddidit. Quapropter communem quidem iacturam publice omnes, ſuam autem quiſque priuatim deplorabant. Sed vbi templum omne cõſumptum ignibus eſt, *totiuſque eius ambitus*, plurima quoq; & pulcherrima vrbis ædificia conflagrarunt. Inter quæ etiam Veſtæ templum, ſic vt Palladium quoq; *nudum* conſpiceretur: quod inprimis colunt atque in arcano habẽt Romani, Troia (vt perhibẽt) auectum, ac tum primum [3] poſtquam in Italiam deuenit, cõſpectum ab hominibus *noſtræ ætatis*. quippe raptum id Veſtales virgines media ſacra via in aulam Imperatoris transtulerunt. Multæ præterea *alia* pulcherrimæque vrbis partes combuſtæ: plurimoſque dies peruagatum incendium, nõ prius ſedatum eſt quam repentinis imbribus exſtingueretur. Itaque totam rem diis im-

23 putabant eius ætatis mortales; quorum ſcilicet voluntate † & inchoaſſe incẽdium & deſiſſe arbitrabantur: ac portendi bella quæ ſunt deinceps inſequuta, conſumpto Pacis templo, interpretabantur. quam deinceps famam rerum euentus (*vt poſtea dicemus*) comprobauit.

† τοῦ δὲ, ἀπρεπέστερον μετιόντος ἢ βασιλεῖ σώφρονι ἥρμοζεν. 22 Ἐγένοντο δέ τινες κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ διοσημίαι. ἀστέρες γὰρ ἡμέριοι συνεχῶς ἐβλέποντο, ἕτεροί τε εἰς μῆκος κεχαλασμένοι, ὡς ἐν μέσῳ ἀέρι κρέμασθαι δοκεῖν. ζῶά τε παντοδαπά, καὶ τὴν ἑαυτῶν φύσιν μὴ τηροῦντα, σχήμασί τε ἀλλοδαποῖς, καὶ μέρεσι σωμάτων ἀναρμόστοις, πολλάκις ἀπεκυήθη. μέγιστον δὲ δεινὸν καὶ τὸν παρόντα καιρὸν ἐλύπησε, καὶ πρὸς τὸ μέλλον οἰωνίσματι καὶ φαύλῳ συμβόλῳ χρωμένους πάντας ἐτάραξεν. οὔτε γὰρ ὄμβρου προϋπάρξαντος, οὔτε νεφῶν ἀθροισθέντων, σεισμοῦ δὲ ὀλίγου προγενομένου γῆς, εἴτε σκηπτοῦ νύκτωρ κατενεχθέντος, εἴτε καὶ πυρός ποθὲν ἐκ τοῦ σεισμοῦ διαρρυέντος, πᾶν τὸ τῆς Εἰρήνης τέμενος κατεφλέχθη, μέγιστον καὶ κάλλιστον γενόμενον τῶν ἐν τῇ πόλει ἔργων. πλουσιώτατον δὲ ἦν πάντων ἱερῶν δι' ἀσφάλειαν, ἀναθήμασι * κεκοσμημένων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου· ἕκαστος δὲ ἃ εἶχεν, ἐκεῖσε ἐθησαύριζε. ἀλλὰ τὸ πῦρ ἐκ τῆς νυκτὸς πολλοὺς ἐκ πλουσίων πένητας ἐποίησεν· ὅθεν ὠλοφύροντο κοινῇ μὲν πάντες τὰ δημόσια, ἕκαστος δὲ τὰ ἴδια αὐτοῦ. καταφλέξαν δὲ τὸ πῦρ τόν τε νεὼν καὶ πάντα τὸν περίβολον, ἐπενεμήθη καὶ τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως καὶ κάλλιστα ἔργα. ὅτε καὶ τῆς Ἑστίας τοῦ νεὼ καταφλεχθέντος ὑπὸ τοῦ πυρὸς, γυμνωθὲν ὤφθη τὸ τῆς Παλλάδος ἄγαλμα, (ὃ σέβουσί τε καὶ κρύπτουσι Ῥωμαῖοι) κομισθὲν ἀπὸ Τροίας (ὡς λόγος) ὅ τε πρῶτον καὶ μετὰ τὴν ἀπ' Ἰλίου εἰς Ἰταλίαν ἄφιξιν, εἶδον οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. ἁρπάσασαι γὰρ τὸ ἄγαλμα αἱ τῆς Ἑστίας ἱέρειαι παρθένοι, διὰ μέσης τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ εἰς τὴν τοῦ βασιλέως αὐλὴν μετεκόμισαν. κατεφλέχθη δὲ καὶ * πλεῖστα ἄλλα τῆς πόλεως μέρη κάλλιστα. ἱκανῶν τε ἡμερῶν πάντα ἐπιὸν τὸ πῦρ ἐπεβόσκετο· οὐδὲ πρότερον ἐπαύσατο πρὶν ἢ κατενεχθέντες ὄμβροι ἐπέσχον αὐτοῦ τὴν ὁρμήν. ὅθεν καὶ τὸ πᾶν ἔργον ἐξεθειάσθη, πιστευόντων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῶν τότε ἀνθρώπων, ὅτι γνώμῃ θεῶν † καὶ δυνάμει ἤρ- 23 ξατό τε τὸ πῦρ καὶ ἐπαύσατο. συνεβάλλοντο δέ τινες ἐκ τῶν κατειληφότων, πολέμου σημεῖον εἶναι τὴν τοῦ νεὼ τῆς Εἰρήνης ἀπώλειαν. τὰ γοῦν ἀκολουθήσαντα (ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν) ἐκ τῆς ἀποβάσεως τὴν προϋπάρχουσαν φήμην ἐπιστώσατο.

In vers. L. 1 quum tamen ille magis deditus his eſſet quam modeſtum Imperatorem decebat. 2 quod eſſet egregie munitum, donariis aureis atque argenteis ornatum. 3 i. ex quo in Ital. s.

Πολλῶν

Πολλῶν δὴ καὶ δεινῶν συνεχῶς καταληφότων τὴν πόλιν, οὐκέτι ὁ Ῥωμαίων δῆμος μετ' εὐνοίας τὸν Κόμμοδον ἐπέβλεπεν, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας τῶν ἐπαλλήλων συμφορῶν εἰς τοὺς ἐκείνου ἀκρίτους φόνους καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ βίου ἀνέφερεν ἁμαρτήματα. οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανε τὰ πραττόμενα πάντας· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς λανθάνειν ἤθελεν, ἃ δὲ πράττων οἴκοι διεβάλλετο, ταῦτα καὶ δημοσίᾳ δεῖξαι ἐτόλμησεν. εἰς τοσοῦτόν τε μανίας καὶ παροινίας προὐχώρησεν, ὡς πρῶτον μὲν τὴν πατρῴαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι, ἀντὶ δὲ Κομμόδου καὶ Μάρκου υἱοῦ, Ἡρακλέα τε καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν [a] κελεύσας καλεῖσθαι. ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαίων καὶ βασίλειον σχῆμα, λεοντῆν ὑπεστρώννυτο, καὶ ῥόπαλον μετὰ χεῖρας [b] φέρειν· ἀμφιέννυτό τε ἁλουργεῖς καὶ χρυσοϋφεῖς ἐσθῆτας, ὡς εἶναι καταγέλαστον αὐτόν, * καὶ ὑφ' ἑνὶ σχήματι θηλειῶν πολυτέλειαν καὶ ἡρώων ἰσχὺν μιμούμενον. Τοιοῦτος μὲν δὴ προϊὼν ἐφαίνετο. ἤλλαξε δὲ καὶ τῶν ἐνιαυσιαίων μηνῶν τὰ ὀνόματα, ὅσα μὲν ἀρχαῖα, καταλύσας, πάντας δὲ ταῖς ἑαυτοῦ προσηγορίαις ὀνομάσας· ὧν αἱ πλεῖσται εἰς Ἡρακλέα δῆθεν, ὡς ἀνδρειότατον, ἀνεφέροντο. ἔστησε δὲ καὶ ἀνδριάντας αὑτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀντικρὺ τοῦ τῆς συγκλήτου συνεδρίου τόξον διηγκυλημένον. ἐβούλετο γὰρ δὴ καὶ τὰς εἰκόνας * αὐτοῦ φόβον ἀπειλεῖν. τὸν μὲν οὖν ἀνδριάντα μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν καθελοῦσα ἡ σύγκλητος, ἐλευθερίας εἰκόνα ἱδρύσατο. Ὁ δὲ Κόμμοδος, μηκέτι κατέχων ἑαυτοῦ, δημοσίᾳ θέας ἐπετέλεσεν, ὑποσχόμενος τά τε θηρία πάντα ἰδίᾳ χειρὶ κατακτενεῖν, καὶ τοῖς ἀνδρειοτάτοις τῶν νεανιῶν μονομαχήσειν. διαδραμούσης
24 δὲ τῆς φήμης, συνέθεον ἔκ τε τῆς † Ἰταλίας πάσης καὶ τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, θεασόμενοι ἃ μὴ πρότερον μήτε ἑωράκεσαν μήτε ἠκηκόεσαν. καὶ γὰρ διηγγέλλετο αὐτοῦ τῆς χειρὸς τὸ εὔστοχον, καὶ ὅτι ἔμελεν αὐτῷ ἀκοντίζοντι καὶ τοξεύοντι μὴ σφάλλεσθαι. συνῆσαν δὲ παιδεύοντες αὐτὸν Παρθυαίων οἱ τοξικὴν ἀκριβοῦντες, καὶ * Μαυρουσίων οἱ ἀκοντίζειν ἄριστοι· οὓς πάντας εὐχειρίᾳ ὑπερέβαλλεν. ἐπεὶ δὲ κατέλαβον

Enimuero plurimis maximiſque incommoditatibus laborante ciuitate, non iam vt antea multitudo beneuole Commodum aſpicere, [1] ſed referre omnes eius calamitatis cauſam in illius iniuſtos actus, & reliqua vitæ crimina. Siquidem neq; latebant populum ſcelera hominis; neque latere ipſe volebat, ſed quæ domi non ſine infamia patrabantur, ea etiam in publicum oſtẽtare haud verebatur: eoque vecordiæ petulantiæque proceſſit, vt paternum primo cognomẽ repudiaret, ac pro Commodo Marci filio, Herculem ſe Iouis filium iuſſerit appellari: [2] depoſitoq; principũ Romanorum cultu, leonis pellem ſubſterneret, manuq; clauam geſtaret; ſimul purpureas ſibi atq; auro intextas veſtes circumdaret, nõ ſine omnium irriſione: quippe eodem [3] ſchemate & fœminarũ luxum, & heroum virtutem repræſentabat. [4] Talẽ ſe videlicet quotidie præſtabat. Idemq; [5] mẽſium nomina demutauit, ac pro vetuſtis appellationib. nouas de ſuis cognominibus impoſuit; quorum ad Herculem pleraq;, tamquam ſcilicet ad fortiſſimũ, referebantur. Quin ſtatuas quoq; ſibi tota vrbe poni iuſſit; inq; iis vnam pro Curia, quæ arcum contenderet; vt etiam imagines ipſæ terrores atque minas præ ſe ferrent. quam dein tamen ſenatus poſt illius obitum ſuſtulit, proque ea Libertatis imaginem repoſuit. Cõmodus autem, quum tẽperare iam ſibi vltra nõ poſſet, publice ſpectacula edere profeſſus, omnes ſe ſua manu feras occiſurum pollicebatur, & cum fortiſſimis quibuſq; iuuenum ſingulari certamine depugnaturum. Ea quum rumoribus celebrarentur, concurrebãt ex † Italia omni ac finitimis gentibus 24
vniuerſi ad id ſpectaculũ, quod nec antea oculis vſurpauerant, neq; vmquam fando audiuerant. Siquidem ita eſſe certa manus illius dicebatur, vt, quodcumque deſtinaret, iaculo ſagittave contingeret. Erantq; cum illo aſſidue Parthorum lectiſſimi ſagittarii, ac Numidæ *præſtantiſſimi* iaculatores: quos ille tamẽ omneis longe artificio ſuperabat. Vbi aũt ſpectacu-

a *Scribo* κελεύσαντα. b *Non poſſunt hæc cohærere, niſi ſcribas* φέρων. ¶ IN VERS. L. 1 ſed ref. etiam cauſas omnes calamitatum quæ tam crebræ erant, in temeraria eius homicidia: *ſiue* inconſiderata. *Niſi reſpicit ad eos qui ſupplicio indicta cauſa afficiebantur. quod & inconſiderate ac temerarie ab eo fiebat.* [*Memm. vertit* iniuſtas cædes.] 2 depoſitoque Romanorum cultu, qui regius erat, *vel* imperatorius: *id eſt, qui reges decebat, ſiue imperatores.* 3 Schemate *dicit pro* Habitu, *ex Plauto: apud quem tamen* ſchema *legitur, non* ſchemate: *in Amphitr. cum ſeruili ſchema.* 4 Talis, quum prodibat, conſpiciebatur. *id eſt, Tali habitu in publicum prodibat.* 5 Menſium annuorum nomina. *Intelligit autem fortaſſe*, menſium totius anni. *Alioqui ſupervacaneum illud* ἐνιαυσιαίων *nobis videri queat.* [*Poſſumus etiam reddere*, Menſium anniuerſariorum: *i. quotannis in orbem recurrentium quã de re viſe Dionis Epitomen ſupra* 381,3: *& Aelium Lampridium* 160,19]

li dies adfuit, pleno amphitheatro exędificatus Cōmodo peridromus fuerat, [per quē decurrere in orbem poſſet,] ne cōminus cum beſtiis pugnans periclitaretur, ſed ſuperne ac de tuto loco tela iaciendo, iaculandi potius ſcientiam quā fortitudinem oſtentaret. Ceruos igitur & damas, itē cornigera alia, præter tauros, currens pariter ipſe atq; inſequēs impetebat, ac præuēta fuga certiſſimis ictibus proſternebat: leones vero & pantheras, aliaq; id genus nobiliſſima animalia, currens in orbē, ſuperne iaculis confodiebat: ſic vt nec telum quiſquā ſecūdum, nec vulnus viderit niſi lethiferum. Nam vt primum ſe fera cōcitauerat, ſtatim illam vel in fronte vel in corde ſauciabat; [1] nullo præterea vſus ſcopo, neq; ad aliā corporis partem telo deſtinato: ſic vt pariter cum vulnere ipſo conficeretur. Ceterum beſtiæ conquirebantur vndique: ac tū primū vidimus quæ ante in picturis mirabamur. Quippe ex India Æthiopiaq;, itēq; a meridie & a ſeptemtrionibus, quidquid incognitū prioribus ſeculis fuerat, confecit ille pariter atq; oſtendit, nullo nō obſtupefacto, tam certa illa manu, tamq; nuſquam telis aberrātibus. Idē aliquando ſagittas lunatę cuſpidis in Maurusias ſtruthos intorquebat; quæ & pedū celeritate, & alarum quaſi velis ocyſſime ferebantur; ſic vt ſummum contingeret collum, atque ita capita amputaret, vt exſectis ceruicib. (qui teli impetus fuerat) [2] aliquamdiu tamen viuentibus ſimilē curſum continuarent. Quin & pantheram, quæ ſcilicet eductū quendam in harenam
25 curſu acerrimo † cōprehenderat, ſic vt iamiam laniatura videretur, [a] ita opportuno vulnere conſequutus eſt, vt interfecta belua, hominē ſeruauerit, ac dentium quoque aciem cuſpide ipſa iaculi præueniret. Leones itē cauea centum eductos, totidem miſſilibus vniuerſos occidit: ita ſuo ordine iacentibus *diu* corporibus, vt [3] numerari facillime ſingula poſſent, nullo ſcilicet ſuperuacuo incidēte telo. [4] Hactenus igitur, quæ gerebantur, quamuis a principe aliena viderentur, tamen quoniam fortitudinem ſcientiamque præ ſe ferrent, popularem quandam gratiam emerebantur. verum vbi iam nudus ingreſſus amphitheatrum eſt, ſumptiſque armis numeros gladiatorios implebat,

αἱ τῆς θέας ἡμέραι, τὸ μὲν ἀμφιθέατρον πεπλήρωτο· τῷ δὲ Κομμόδῳ περίδρομος κύκλῳ κατεσκεύαστο, ὡς μὴ συστάδην τοῖς θηρίοις μαχόμενος κινδυνεύοι, ἄνωθεν δὲ καὶ ἐξ ἀσφαλοῦς ἀκοντίζων, [a] εὐτοξίας μᾶλλον ἢ ἀνδρείας παρέχοιτο δεῖξιν. ἐλάφους μὲν οὖν καὶ δορκάδας, ὅσα τε κερασφόρα, πλὴν ταύρων, συνθέων αὐτοῖς καὶ καταδιώκων, ἔβαλλε, φθάνων τε αὐτῶν τὸν δρόμον, καὶ πληγαῖς καιρίοις ἀναιρῶν· λέοντας δὲ καὶ παρδάλεις, ὅσα τε ζῶα γενναῖα, περιθέων ἄνωθεν κατηκόντιζεν. οὐδέ τις εἶδεν ἀκόντιον δεύτερον, οὐδὲ τραῦμα ἄλλο πλὴν τοῦ θανατηφόρου. ἅμα γὰρ τῇ τοῦ ζώου ὁρμῇ [b] κατά τε μετώπου ἢ κατὰ καρδίας ἔφερε τὴν πληγήν· καὶ οὐδέποτε σκοπὸν ἄλλον εἶχεν, οὐδὲ ἐς ἄλλο μέρος ἦλθε τὸ ἀκόντιον τοῦ σώματος, ὡς μὴ ἅμα τε τρῶσαι καὶ φονεῦσαι. τὰ δὲ πανταχόθεν ζῶα ἠθροίζετο αὐτῷ. τότε γοῦν εἴδομεν ὅσα ἐν γραφαῖς ἐθαυμάζομεν. ἀπό τε γὰρ Ἰνδῶν καὶ Αἰθιόπων, εἴ τι πρότερον ἄγνωστον ἦν, μεσημβρίας τε καὶ τῆς ἀρκτῴας γῆς ζῶα πάντα φονεύων, Ῥωμαίοις ἔδειξε. τὸ δὴ εὔστοχον τῆς χειρὸς αὐτοῦ πάντες ἐξεπλήττοντο. λαβὼν οὖν ποτὲ βέλη, ὧν αἱ ἀκμαὶ ἦσαν μηνοειδεῖς, ταῖς Μαυρουσίαις στρουθοῖς, ὀξύτατα φερομέναις καὶ ποδῶν τάχει καὶ κολπώσει πτερῶν, ἐπαφιεὶς τὰ βέλη κατ᾽ ἄκρου τοῦ τραχήλου, ἐκαρατόμει, ὡς τὰς κεφαλὰς ἀφῃρημένας ὁρμῇ τοῦ βέλους ἔτι περιθεῖν αὐτάς, ὡς μηδὲν παθούσας. παρδάλεως δέ ποτε ὀξυτάτῳ δρόμῳ τὸν ἐκκαλούμενον † κατα- 25
λαβούσης, φθάσας τῷ ἀκοντίῳ μέλλουσαν δήξασθαι, τὴν μὲν ἀπέκτεινε, τὸν δὲ ἐρρύσατο· φθάσας τῇ τοῦ δόρατος αἰχμῇ τὴν τῶν ὀδόντων ἀκμήν. λεόντων δέ ποτε ἐξ ὑπογαίων ἑκατὸν ἀναρριφθέντων, ἰσαρίθμοις ἀκοντίοις πάντας ἀπέκτεινεν· ὡς ἐπὶ πολὺ κειμένων τῶν πτωμάτων, δι᾽ αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ σχολῆς πάντας ἀριθμῆσαι, καὶ μηδὲν ἰδεῖν περιττὸν ἀκόντιον. Μέχρι μὲν τούτων, εἰ καὶ βασιλείας τὰ πραττόμενα ἦν ἀλλότρια, πλὴν ἀνδρείας καὶ εὐστοχίας παρὰ τοῖς δημώδεσιν εἶχέ τινα χάριν· ἐπεὶ δὲ καὶ γυμνὸς εἰς τὸ ἀμφιθέατρον εἰσῆλθεν, ὅπλα τε ἀναλαβὼν ἐμονομάχει,

a For. εὐστοχίας. b For. κατὰ τοῦ μετ. ¶ IN VERS. L. 1 Ac numquam alium ſcopum ſibi propoſuit, neque aliam corporis partem attigit iaculum, quin ſimul & vulneraret & occideret. 2 adhuc circumcurrerent tamquam illæſæ. 3 numerari per otiū poſſent omnia, M. 4 Hactenus igitur, quamuis quæ gerebantur, ab imperatoria dignitate eſſent aliena, tamen apud vulgus aliquam, fortitudinis ergo & peritiæ iaculandi, gratiam emereb. *Puto autem Polit. ſcripſiſſe*, ſcientiamque iaculandi.

τότε σκυ-

τότε σκυθρωπὸν εἶδεν ὁ δῆμος θέαμα· τὸν εὐγενῆ καὶ Ῥωμαίων βασιλέα, μετὰ τοσαῦτα τρόπαια πατρός τε καὶ προγόνων, οὐκ ἐπὶ βαρβάρους ὅπλα λαμβάνοντα στρατιωτικὰ, ἢ Ῥωμαίων ἀρχῇ πρέποντα, καθυβρίζοντα δὲ τὸ ἀξίωμα αἰσχίστῳ καὶ μεμιασμένῳ σχήματι. ὁ μὲν οὖν μονομαχῶν, ῥᾳδίως τῶν ἀνταγωνιστῶν [a] περιεγένετο, καὶ μέχρι τραυμάτων προεχώρει, ὑπεικόντων ἁπάντων, καὶ τὸν βασιλέα, [b] οὐ τὸν μονομάχον ἐννοούντων. εἰς τοσοῦτον δὲ προεχώρησε μανίας, ὡς μηκέτι βούλεσθαι μηδὲ τὴν βασίλειον ἑστίαν οἰκεῖν· ἀλλὰ γὰρ μετοικισθῆναι ἐβούλετο εἰς τὸ τῶν μονομάχων καταγώγιον. ἑαυτὸν δὲ οὐκέτι Ἡρακλέα, ἀλλὰ τῶν μονομαχησάντων ἐνδόξου τινὸς τετελευτηκότος ὀνόματι καλεῖσθαι προσέταξε. τοῦ δὲ μεγίστου ἀγάλματος κολοσσιαίου, ὅπερ σέβουσι Ῥωμαῖοι, εἰκόνα φέρον ἡλίου, τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν, ἱδρύσατο ἑαυτοῦ, ὑπογράψας τῇ βάσει οὐχ ἃς εἰώθασι βασιλικὰς καὶ πατρῴους προσηγορίας, ἀντὶ δὲ Γερμανικοῦ, μονομάχους χιλίους νικήσαντος. ¶ [c] Ἔδει δὲ ἄρα ποτὲ κἀκεῖνον παύσασθαι μεμηνότα, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τυραννουμένην. νέου μὲν γὰρ ἔτους τῆς ἐπιούσης ἔμελλεν ἡμέρας, [d] σέβουσί τε τὴν ἑορτὴν Ῥωμαῖοι, εἰς θεὸν
26 ἀρχαιότατον τῆς Ἰταλίας † ἐπιχώριον ἀναφέροντες. φασὶ γὰρ αὐτὸν καὶ Κρόνον, ὑπὸ Διὸς ἐκβληθέντα τῆς ἀρχῆς, κατελθόντα εἰς γῆν, γενέσθαι ξένον. δεδιότα δὲ τὴν τοῦ παιδὸς δυναστείαν, παρ' αὐτῷ κρυπτόμενον λαθεῖν· ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα δοθῆναι τῷ χώρῳ τῆς Ἰταλίας Λάτιον κεκλῆσθαι, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος φωνῆς εἰς τὴν ἐπιχώριον μεταχθέν. διὰ ταῦτά τοι καὶ μέχρι νῦν Ἰταλιῶται τὰ μὲν Κρόνια προεορτάζουσι θεῷ τῷ [e] λαθόντι, τὴν δὲ τοῦ ἔτους ἀρχὴν ἱερομηνίαν ἄγουσι τῷ τῆς Ἰταλίας ἔθει. διπρόσωπον δὲ αὐτοῦ ἱδρῦσθαι τὸ ἄγαλμα, ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν ὁ ἐνιαυτὸς ἄρχεταί τε καὶ παύεται. ταύτης δὲ τῆς ἑορτῆς [f] περιιούσης, ἐν ᾗ μάλιστα Ῥωμαῖοι δεξιοῦνταί τε ἀλλήλους καὶ προσαγορεύουσι, νομισμάτων τε ἀντιδόσει καὶ κοινωνίᾳ τῶν γῆς καὶ θαλάττης καλῶν, εὐφραίνουσιν αὐτοὺς, ἀρχαί τε ἐπώνυμοι τότε πρῶτον τὴν ἔνδοξον καὶ ἐνιαύσιον πορφύραν περιτίθενται· πάντων ἑορτα-

tum vero triſte Romano populo ſpectaculũ id viſum, nobiliſſimum Imperatorem, poſt tam multos parentis ſui maiorumq; triumphos, non quidem [1] aduerſus beluas arma capere militaria, vel Romanorum imperio congruentia: ſed ampliſſimam dignitatem turpiſſimo fœdiſſimoque cultu contaminare. Facile autem dimicans ſuos compares ſuperabat; neq; tamen vltra vulnera procedebat, dãte vnoquoque manus, atque Imperatorem potius quam gladiatorem agnoſcente. Eoque veſaniæ [2] profectus eſt, vt deſerere principalem aulam atq; in [3] ludum gladiatorium migrare inſtitueret. Neq; ſe amplius Herculem appellari patiebatur; adoptato nobiliſſimi gladiatoris nomine, qui iã vita exceſſiſſet. Quin ſimulacro illi coloſſeo, quod Romanis venerabile eſt, ſolis effigiem gerens, capite dempto ſuum impoſuit: atque in baſi ſubſcripſit non quos conſueſſet imperatorios paternosq; titulos, ſed pro Germanico, Mille gladiatorum victorẽ. ¶ Ceterum ipſum quoque deſinere aliquando ab ſua vecordia, & ciuitatem tyrannide liberari oportebat: idque anno ineunte: quem diem Romani feſtum agunt, ad [Ianum] vetuſtiſsimum Italiæ deum † referentes: 26
cuius etiam Saturnum ipſum, ab Ioue filio pulſum, *quum in terram deſcendiſſet*, [4] fuiſſe hoſpitẽ prædicant: &, quod *filii potentiam metuens*, ibi latuiſſet, nomen Latio inditum, *Græco vocabulo in vernaculum deflexo*. Quocirca etiam nũc Romani Saturnalia prius *deo qui latuit*; dein vero initium anni *more ſuo concelebrant. Eſtque eius dei biceps imago; vt a quo incipit & in quẽ deſinit annus. [5] Quũ igitur hũc diem feſtũ ciuitas agitaret, in quo *potiſſimũ* Romani inuicẽ ſe colunt ſalutãtq;, & nomiſmata alter alteri, [6] ceteraque omnifariã munera miſsitant, ſummiq; magiſtratus conſpicuã ſibi & ſolennẽ purpuram induũt: vniuerſis diẽ con-

a *Scribo* περιεγίνετο, *vt ſequitur* προεχώρει. b *voculam* οὐ *ex vet. cod. additam, agnoſcit & Polit. licet non vertat*, imperatorem, non gladiatorem: *ſed*, imperatorem potius quam glad. c *Sic ſupra*, ἔδει ἄρα ποτὲ Περτίνακα ... d *videtur voluiſſe hæc*, σέβουσί τε *(niſi potius legendum* σέβουσι δὲ*) & quæ ſequuntur, per parentheſin ponere; ſed hæc longius producens, in anantapodoton incidiſſe, ideoq; tamquam ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς, ſubiungitur* ταύτης δὲ τῆς ἑορτῆς περιιούσης, *&c.* e *in aliorum edit. male* λαχόντι. f *ſcribendum puto* περιιούσης. *ſed & ταύτης δὲ, quam* ταύτης δὲ *malim.* ¶ IN VERS. L. 1 aduerſus barbaros arma cap. [*quod notauit etiam Ioann. Hartungus Decuriæ 3, cap. 2, §. 2*] 2 *Polit. ſcripſiſſe puto* prouectus eſt. 3 domicilium gladiatorium. *ſic & in ſeqq.* 4 fuiſſe hoſp. prædicant: veritumque filii potentiam *(vel dominatum)* abſconditum apud eum latuiſſe. vnde & nomen illi Italiæ loco impoſitum, & Latium appellatum fuiſſe, e Græco ſermone in patrium deductum. 5 Quum igitur feſtus hic dies aduentaret, in quo Romani *&c. ſequendo lectionem annotatam e regione.* 6 & communicatione mutua pulcherrimarum quarumq; rerum, quas terra & mare ferunt, ſeſe oblectant: & magiſtratus eponymi tum primum honorificam & annuam purpuram induũt: vniuerſis diem conc. *Sunt autem eponymi magiſtratus, conſules: &* πορφύρα *eorum, id eſt purpura, eſt ἡ περιπόρφυρος, prætexta.* [*Memmertius; &* conſules tum primum inſignem illam & annuam prætextam ind.]

celebrantibus, ſtatuit Cõmodus non quidem ex imperatoriis (vt mos erat) ædibus, ſed ex ipſo gladiatorio*ludo prodire in publicum, ac pro eleganti veſtitu purpuraq; imperatoria, procedere armatus, deducente gladiatorum agmine, in conſpectum Romani populi. Quod vbi conſiliũ ſuum ad Marciam retulit, vnam e ſuis concubinis; cui ſcilicet plurimum deferebat, ac prope vxoris eam loco habebat, ſic, vt preter ignem omnes honores, velut Auguſtæ, tribuerentur: intellecto mulier tã abſurdo turpiq; conſilio, *primum* orare multis lacrymis, ſupplexq; ad genua accidere, ne aut Romanum imperium [1]pollui pateretur, aut ipſe vitam ſuam perditis ac deploratis hominibus tam pericul oſe committeret. Sed quum *diu ſupplicando* nihil profeciſſet, lacrymans diſceſſit. Ille præfectum exercitibus, Lætum nomine, & Electum cubiculi cuſtodem, ad ſe accitos, parare iubet in ludo ipſo gladiatorio, quo ſe dormitum recipiat: vt illinc ad ſacrificandum mane procederet, ac ſe armatũ Romano populo oſtẽtaret. [2]Illi multis precibus perſuadere tentabant ne-
27 quid indignũ principe † conaretur. Quibus Commodus, ira percitus, faceſſere ab ſe iuſſis, ſtatim in cubiculũ reuerſus, vt, quemadmodum cõſueuerat, meridiaretur, ſumpto in manus libello, quales de [3]philyra tenuiſſimi atq; in vtramque partem replicabiles fiunt; conſcribit in eo quoſcumq; illa nocte interficere deſtinauerat. Ex quib9 prima erat Marcia, mox Lætus atq; Electus: poſt hos ingens eorum numerus qui plurimum auctoritatis in ſenatu obtinebãt. Siquidem ſenes vniuerſos [4]*&* paternos amicos tollere e medio, ne cenſura illorum ſua interpellarentur flagitia; bonaq; ipſa diuitum dilargiri partim militibus, partim gladiatorib9, decreuerat; vt alteri ſe defenderent, alteri oblectarent. Eũ igitur libellum ita conſcriptum, ſupra lectulum depoſuit, neminem*ad ſe introiturum ſuſpectans. Erat autem puſio quidam, infans adhuc, [5]ex ea nota qui veſtitu [cetero] nudi, ſed auro gemmiſque *pretioſiſſimis* ornati, ſolent delicatiſſimo cuique Romanorum eſſe oblectamento.

ζόντων, ὁ Κόμμοδος ἐβουλεύετο οὐκ ἐκ τῆς βασιλείου, ὡς ἔθος, προελθεῖν οἰκίας, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν μονομάχων καταγωγῆς, ἀντὶ δὲ τῆς εὐπαρύφου καὶ βασιλικῆς πορφύρας ὅπλα τε αὐτὸς φέρων, καὶ συμπροϊόντων τῶν λοιπῶν μονομάχων, ὀφθῆναι τοῖς Ρωμαίοις. ἐπεὶ δὲ τὴν γνώμην αὐτοῦ ταύτην ἀνήνεγκε πρὸς Μαρκίαν, (ἣν εἶχε τῶν παλλακίδων τιμιωτάτην, ἣ οὐδέν τι ἀπεῖχε γαμετῆς γυναικὸς, ἀλλὰ πάντα ὑπῆρχεν ὅσα σεβαστῇ, πλὴν τοῦ πυρὸς) ἡ μαθοῦσα τὴν παράλογον οὕτω καὶ ἀπρεπῆ βούλησιν αὐτοῦ, τὰ πρῶτα ἐλιπάρει, καὶ προσπίπτουσα, μετὰ δακρύων ἐδεῖτο μήτε τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν καθυβρίσαι, μήθ' ἑαυτὸν ἐπιδόντα μονομάχοις καὶ ἀπεγνωσμένοις ἀνθρώποις, κινδυνεῦσαι· ἐπεὶ δὲ πολλὰ ἱκετεύουσα οὐκ ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ἡ μὲν δακρύουσα ἀπέστη· ὁ δὲ Κόμμοδος, μεταπεμψάμενος Λαῖτον τὸν ἔπαρχον τῶν στρατοπέδων, Ἔκλεκτόν τε τὸν τοῦ θαλάμου προεστῶτα, ἐκέλευεν αὐτῷ παρασκευασθῆναι, ὡς διανυκτερεύσων ἐν τῇ τῶν μονομάχων καταγωγῇ, κἀκεῖθεν προελευσόμενος ἐπὶ τὰς θυσίας τῆς ἱερομηνίας, ὡς Ρωμαίοις ἔνοπλος ὀφθείη. οἱ δ' ἱκέτευον καὶ πείθειν ἐπειρῶντο μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας † ποιεῖν. Ὁ δὲ Κόμμο- 27
δος ἀσχάλλων, τοὺς μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸς δὲ ἐπανελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον, ὡς δὴ καθευδήσων, (καὶ γὰρ μεσημβρίας εἰώθει τοῦτο ποιεῖν) λαβὼν γραμματεῖον, τούτων δὴ τῶν ἐκ φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημένων, *ἐπαλλήλῳ τε ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένων, γράφει ὅσους χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. ὧν πρώτη μὲν ἦν Μαρκία, εἵποντο δὲ Λαῖτός τε καὶ Ἔκλεκτος· ἐπὶ δὲ τούτοις πολὺ πλῆθος τῆς συγκλήτου προὐχόντων. τοὺς μὲν γὰρ πρεσβυτέρους, καὶ [b]λοιποὺς πατρῴους φίλους ἀποσκευάσασθαι πάντας ἤθελεν, αἰδούμενος ἔχειν αἰσχρῶν ἔργων σεμνοὺς ἐπόπτας· τῶν δὲ πλουσίων τὰς οὐσίας χαρίσασθαι ἐβούλετο, μερίσαι τε εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς μονομαχοῦντας· τοὺς μὲν, ἵνα φυλάττοιεν αὐτὸν, τοὺς δὲ, ἵνα τέρποιεν. γράψας δὴ γραμματεῖον, τίθησιν ἐπὶ τοῦ σκίμποδος, οἰηθεὶς μηδένα [c]ἐκεῖθεν εἰσελεύσεσθαι. Ἦν δὲ καὶ παιδίον πάνυ νήπιον, τούτων δὴ τῶν γυμνῶν μὲν ἐσθῆτος, χρυσῷ δὲ καὶ λίθοις πολυτίμοις κεκοσμημένων· οἷς ἀεὶ χαίρουσι Ρωμαίων οἱ τρυφῶντες.

a *Vel deſiſſe, vel relictum eſſe ſubaudiendum* [illegible], *aliud ve eiuſdem ſignificationis vocabulum, ſuſpicor.* b *in Ald. edit. & alii, male* λοιπὸν *ſcriptum eſt.* c *for.* ἐκεῖσε. ¶IN VERS. L. 1 contumelia afficeret. 2 Illi ſupplicabant & perſ. tent. nequid principatu indignum faceret: *vel imperio indign.* At Comm. ægre id ferens, eos quidem amandauit: reuerſus autem in cubiculum ad capiendum ſomnum, (nam meridie id facere moris habebat) ſumpto in m. 3 h.e. de tilia. M. 4 & reliquos patris amicos tollere e medio, (quod cum graues turpium factorum inſpectores habere puderet) bonaque- 5 ex iſtis qui nullum quidem amictum geſtant, ſed auro & lapidibus pretioſiſſimis ſunt ornati: quibus ſemper gaudent ex Romanis ii qui luxui dediti ſunt.

ὑπερηγάπα,

ὑπερηγάπα δ' αὐτὸ ὁ Κόμμοδος, ὡς συγκαθεύδειν πολλάκις· Φιλοκόμμοδός τε ἐκαλεῖτο, δεικνυούσης καὶ τῆς προσηγορίας τὴν στοργὴν τὴν εἰς τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως. τὸ δὴ παιδίον τοῦτο, ἄλλως ἀθύρον, προσελθόντος τοῦ Κομμόδου ἐπὶ τὰ συνήθη λουτρά τε καὶ κραιπάλας, εἰσδραμὸν εἰς τὸν θάλαμον, ὥσπερ εἰώθει, τὸ γραμματεῖον ἐπὶ τοῦ σκίμποδος κείμενον ἀνελόμενον, ἵνα δὴ παίζειν ἔχοι, προέρχεται τοῦ οἴκου. κατὰ δέ τινα δαίμονα συναντᾷ τῇ Μαρκίᾳ· ἡ δὲ (καὶ αὐτὴ γὰρ ἔστεργε τὸ παιδίον) περιπτύξασα καὶ φιλοῦσα, τὸ γραμματεῖον ἀφαιρεῖται, δεδοικυῖα δὴ μή τι τῶν ἀναγκαίων ὑπὸ νηπιότητος ἀγνοοῦν, παῖζον διαφθείρῃ. γνωρίσασα δὲ τὴν τοῦ Κομμόδου χεῖρα, ταύτῃ καὶ μᾶλλον ἐσπούδαζε διεξελθεῖν τὴν γραφήν. ἐπεὶ δὲ εὗρεν αὐτὸ θανατηφόρον, καὶ πρὸ ἁπάντων [a] αὐτήν τε μέλλουσαν τεθνήξεσθαι, Λαῖτόν τε καὶ [b] Ἔκλεκτον ἐπακολουθήσοντας, τῶν τε λοιπῶν τοσοῦτον φόνον, ἀνοιμώξασα, καθ' ἑαυτήν

28 τε εἰποῦσα· † Εὖγε ὦ Κόμμοδε, ταῦτα χαριστήρια εὐνοίας τε καὶ στοργῆς, ὕβρεώς τε καὶ παροινίας τῆς σῆς, ἧς ἐτῶν τοσούτων ἠνεσχόμην. ἀλλ' οὐ καταπροίξῃ αὐτὸς μεθύων νηφούσης γυναικός. Ταῦτα εἰποῦσα, τὸν Ἔκλεκτον μεταπέμπεται· (ἔθος δὲ ἦν αὐτῷ προσιέναι, ἅτε τοῦ θαλάμου φύλακι· ἔτι τε καὶ ἐπὶ συνουσίᾳ αὐτῇ διεβάλλετο) δοῦσα δὲ τὸ γραμματεῖον, Ὅρα, ἔφη, ποίαν μέλλομεν πάννυχον ἄξειν ἑορτήν. ὁ δὲ Ἔκλεκτος, ἀναγνούς τε καὶ ἐκπλαγείς· (ἦν δὲ τὸ γένος Αἰγύπτιος, τολμῆσαί τε ἅμα καὶ δρᾶσαι, θυμῷ τε δουλεῦσαι πεφυκώς) κατασημηνάμενος [c] οὕτω τὸ γραμματεῖον, διά τινος τῶν ἑαυτοῦ πιστῶν ἀναγνωσθησόμενον πέμπει τῷ Λαίτῳ. ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ταραχθεὶς, ἀφικνεῖται πρὸς Μαρκίαν, ὡς δὴ συσκεψόμενος [d] αὖθις περὶ ὧν ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ περὶ τῆς τῶν μονομάχων καταγωγῆς. προσποιησάμενοι δὲ περὶ τῶν ἐκείνῳ διαφερόντων σκέπτεσθαι, συντίθενται φθάσαι τι δράσαντες [e] ἢ παθεῖν· οὐδὲ καιρὸν εἶναι μελλήσεως ἢ ἀναβολῆς. ἀρέσκει δὴ δοῦναι φάρμακον δηλητήριον τῷ Κομμόδῳ· ὑπέσχετο δὲ αὐτὸ ῥᾷστα δώσειν ἡ Μαρκία. εἰώθει γὰρ αὐτὴ κιρνᾶναί τε καὶ διδόναι τὴν πρώτην πόσιν, ὡς ἥδιον πίοι παρ' ἐρωμένης. ἐλθόντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ λουτροῦ, ἐμβαλοῦσα εἰς κύλικα τοῦ φαρμάκου, οἴνῳ τε κεράσασα

Is ita Commodo carus erat, vt cũ illo ſæpe etiam cubaret, ac Philocommodus appellaretur, ipſo indicante nomine amorem principis. Hic itaque puer, forte ludibundus, [1] occupato inter balnea & crapulas Commodo, cubiculum (vt cõſueuerat) ingreſſus, ſumpto in manus *qui ſupra lectulum iacebat* libello, quicum luſitaret, foras proceſſit. ac forte quadã in Marciam incidit: quæ quum puerũ etiam ipſa diligeret, complexa prius atq; deoſculata, libellum manu aufert: verita ne quid ob infantiam inſcius puer rerum fortaſſe grauiorum labefaceret. Agnita dein Commodi manu, ac legendi cupidine *magis* illecta, [3] vbi funeſta contineri, ac ſe primam peti intellexit, Lætumq; & Electum ſubſequi, tantamq; deinceps reliquorum futuram cędem: hæc ſecum ingemiſcens cõſuſurrabat; †Euge Commo- 28
de, [4] hæccine præmia beneuolentiæ amorisq; ſunt? ita ſcilicet de te merui, quum tam multos annos cõtumelias ebrietatemque tuam pertuli? Sed nequaquã tibi hæc ita ſucceſſerint, viro temulento, aduerſus ſobriam mulierem. His dictis, Electũ ad ſe arceſſit: (quem etiam ipſa aliquando per ſe cõuenire, vtpote cubiculi cuſtodem ſolita, & cum eo ſtupri quoq; habuiſſe cõſuetudinem credebatur) traditoq; in manus libello, Vide, inquit, Electe, cuiuſmodi ſumus hac nocte feſtum celebraturi. Is eo lecto expauefactus, (erat autẽ Ægyptiꝰ genere, audax homo [5] ac promptus, & iraſci facilis) ſtatim ſignatum libellum per hominem ſibi fidum, Læto legendũ mittit. Qui item exterritus, ad Marciam contendit; ſimulans de iis ire ſe conſultatum quæ ad concinnandum ex iuſſu principis ludum gladiatorium pertinerent. [6] Hoc igitur vſi prætextu, [7] cõſtituunt aut faciendum ſibi quamprimum, aut patiendum aliquid: nullum moræ locum, nullum procraſtinationi eſſe. Placitum autem eſt rem veneno agi: quod ſe facile daturam Marcia recepit: quippe ſolita primũ illi miſcere atq; offerre poculũ, vt ab amica porrectum ſuauius biberetur. Igitur redeunti ex balneis commixtum vino odoratiſſimo venenum

a *For.* αὐτήν γε μέλλ. τεθν. Λαῖτον δὲ καὶ Ἔκλ. b *quæ ſunt ab accuſ.* Ἔκλεκτον, *vſque ad alterum qui eſt eiuſdem nominis, deſunt in precedd. edit. preterquam in mea.* c *otioſa hic eſt iſta partic.* οὕτω. d *ſcribo* αὐτῷ. e *for. ſcripſit* μᾶλλον ἢ παθεῖν. ¶ IN VERS. L. 1 quum Commodus ad conſueta balnea & crapulas profectus eſſet. 2 neceſſariatum. 3 vbi mortiferum eſſe comperit, ac ſe primam eſſe morituram, Læt. & Elect. ſubſequuturos. 4 hæccine gratia amori beneuolentiæque meæ rependitur, poſtquam tot annos tuas contumelias tuamque ebrietatem toleraui? Sed nõ impune tu temulentus hæc aduerſus ſobriam mulierem molitus fueris. 5 ac manu promptus, & iræ impotens. *ad verbum*, qui hoc a natura habebat vt iræ ſeruiret, *vel* indulgeret. 6 Quum igitur ſimulaſſent ſe de iis quæ ad illum pertinerent, conſultare, conſtit. 7 conſtituũt facere prius aliquid quam pati, M.

in calice obtulit. Ille, diu lauãdo [1] venandoq; collecta ſiti, [2] veluti de more propinatum ſibi, temere interbibit. Quare ſtatim capitis grauedine occupatus, atq; in ſoporem prolapſus, quum id ex labore accidiſſe opinaretur, quieti ſe tradidit. Electus autem & Marcia, recedere omnes cõfeſtim, & ſuam quemque domum reuerti iubẽt, ne ſomni indigum Commodum expergefacerent. Id autem alias quoque ex ebrietate nimia facere conſueuerat. [3] Nam quum vel balneis vel epulis operam daret, nullum ſcilicet habebat præſtitutum quieti tempus. etenim aliæ ex aliis voluptates, eæq; inter ſe maxime diuerſæ, ſeruire ſibi hominem etiam inuitum [4] quocumque tempore ſubigebant. 29 †Pauxillum igitur cum requieſſet, ac iam ſe ad ſtomachum & aluum veneni vis inſinuaſſet, oborta vertigine, vomitus, & quidem affatim, conſequutus eſt: ſiue ipſo cibo quem largiter ante ſumpſiſſet, multaque meri potione virus expellente: ſeu quoniam principibus mos eſt, antequam cibum capiant, medicamento vti quo venena prohibeantur. Ceterum quum multum euomuiſſet, veriti illi ne veneno quoque omni eiecto colligeret ſeſe, atque vna omnes cædi imperaret, [5] perſuaſerunt magna mercede Narciſſo cuidam, audaci ſtrenuoque adoleſcenti, vt ipſum in cubiculo ſtrangularet. *Hic ingrediens illum & veneno & crapula languentem, conſtricto gutture interficit.* Hunc finem vitę Commodus habuit, tredecim annos poſt parentis obitum imperio adminiſtrato: vnus omnium ante ſe Imperatorum nobiliſſimus, omniumque eius ætatis hominum formoſiſſimus. quod ſi *aliquid* dicendum de fortitudine quoq; eſt, [6] ne in hoc quidem cuiquam, præſertim deſtinandis ictibus, conceſſurus. Sed tamen totam vitæ rationem ſtudiis (vt dictum eſt) fœdiſſimis contaminauit.

εὐώδη, δίδωσιν. ὁ δὲ, ὡς συνήθη φιλοτησίαν, μετὰ πολλὰ λουτρὰ καὶ γυμνάσια τὰ περὶ θηρία διψῶν, ἔπιεν ἀναισθήτως. εὐθέως δὲ κάρος ἐπιπεσὼν αὐτῷ εἰς ὕπνον τε καθελκόμενος, [a] ὑπὸ καμάτου πάσχειν οἰηθεὶς, ἀνεπαύσατο. ὁ δὲ Ἔκλεκτος καὶ Μαρκία, πάντας ἀποστῆναι κελεύσαντες, εἴς τε τὰ οἰκεῖα ἀπιέναι, ἡσυχίαν δὴ παρεσκεύαζον αὐτῷ. εἰώθει δὲ καὶ ἐπὶ [b] ἄλλων τοῦτο πάσχειν ὁ Κόμμοδος ὑπὸ κραιπάλης· πολλάκις γὰρ [c] λουσάμενος καὶ πολλάκις ἐσθίων, οὐδένα καιρὸν εἶχεν εἰς ἀνάπαυσιν ὡρισμένον, [d] ἐπαλλήλοις καὶ διαφόροις συνεχόμενος ἡδοναῖς, αἷς δὴ καταλαβούσῃ ὥρᾳ καὶ ἄκων ἐδούλευεν. 29 †ἐπ' ὀλίγον μὲν οὖν ἡσύχασε· περὶ στόμαχον δὲ καὶ κοιλίαν τοῦ φαρμάκου γενομένου, ἴλιγγός τε αὐτὸν καταλαμβάνει, ἔμετός τε πολὺς ἐπιγίνεται, ἢ τῆς προειλημμένης τροφῆς ἅμα ποτῷ πολλῷ ἐξωθούσης τὸ φάρμακον, ἢ διὰ τὸ προλαμβανόμενον, ὅπερ εἰώθασι βασιλεῖς ἑκάστοτε πρὸ πάσης τροφῆς λαμβάνειν, κώλυμα δηλητηρίων. πλὴν ἀλλὰ πολλοῦ γε ὄντος τοῦ ἐμέτου, φοβηθέντες μὴ πᾶν ἐξεμέσας τὸ φάρμακον ἀνανήψῃ, καὶ πάντες ἀπόλωνται, νεανίαν τινὰ, ὀνόματι Νάρκισσον, γενναῖόν τε καὶ *ἀκμαστὴν, πείθουσιν εἰσελθόντα, τὸν Κόμμοδον ἀποπνῖξαι· μεγάλα δώσειν ἔπαθλα ὑποσχόμενοι. ὁ δὲ, εἰσδραμὼν, παρειμένον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ φαρμάκου καὶ μέθης, ἀποσφίγξας τὸν τράχηλον, φονεύει. Τοιούτῳ μὲν τέλει βίου ὁ Κόμμοδος ἐχρήσατο, βασιλεύσας ἔτη τρισκαίδεκα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν· εὐγενέστατός τε τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων βασιλέων, κάλλει τε τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων εὐπρεπέστατος. εἰ δέ τι δεῖ καὶ περὶ ἀνδρείας εἰπεῖν, οὐδενὸς ἥττων εὐστοχίᾳ τε καὶ εὐχειρίᾳ· εἰ μὴ τὴν τούτων εὐμοιρίαν αἰσχροῖς ἐπιτηδεύμασι κατῄσχυνεν, ὡς προείρηται.

a Fortè ὑπὸ καμ. b for. ἄλλων δείπνων τοῦτο π. c for. λουόμενος. d Legitur etiam ἐπ' ἀλλήλοις: item ἀλλ' ἐπ' ἀλλήλοις. ego ex tribus hiſce vocibus lubenter vnam facerem, ἀλλεπαλλήλοις. ¶IN VERS. L. 1 ſeque cum feris exercendo, S. 2 veluti talem potum qualem amica temperare ſolebat, ita ebibit vt nihil ſentiret. *id eſt, vt alium quam conſuetum guſtum eſſe nõ ſentiret:* [*vel*, vt nullum ſubeſſe dolum ſentiret] 3 Quum enim poſt frequentia balnea frequenter etiam cibum ſumeret, nullũ hab. pr. 4 quum tempus aduenerat: *id eſt, quum cupido eum inuaſerat.* 5 perſuaſerunt iuueni cuidam nomine Narciſſo, ſtrenuo ac robuſto, vt ingreſſus Commodum ſtrangularet: magna præmia ſe daturos polliciti. 6 nulli certior fuit manus & maiore dexteritate prædita: niſi, quam his in rebus nactus erat felicitatem, ſtudiis fœdiſſimis (quemadmodum diximus) contaminaſſet.

ΗΡΩΔΙΑ-

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟΡΙΩΝ] βιβλίον δεύτερον.

Ἀνελόντες δὲ τὸν Κόμμοδον οἱ ἐπιβουλεύσαντες, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου συντάγματι τῆς ἱστορίας δεδήλωται, κρύψαι τε τὸ γινόμενον βουλόμενοι ὡς αὐτοὺς φυλάσσοντας τὴν βασίλειον αὐλὴν δορυφόρους λάθοιεν, *εἰλίσαντες στρωμνῇ τινὶ εὐτελεῖ τὸ σωμάτιον καὶ καταδήσαντες, ἐπιθέντες δυσὶν οἰκέταις τῶν πιστῶν ἑαυτοῖς, ἐκπέμπουσιν ὡς δή τι σκεῦος τῶν ἐκ τοῦ θαλάμου περιττόν. οἱ δὲ, φέροντες, διὰ μέσων ἐκφέρουσι τῶν † φυλάκων· ὧν οἱ μὲν, [a]ἀπὸ μέθης ἐκραιπάλων, οἱ δὲ ἐγρηγορότες, κἀκεῖνοι εἰς ὕπνον κατεφέροντο, κατεχούσαις τε ταῖς χερσὶ τὰ δοράτια ἐπαναπαύοντο· οἱ δὲ, οὐ πάνυ τὸ ἐκφερόμενον τοῦ θαλάμου, ὅ τι ποτ᾽ εἴη, ἐπολυπραγμόνουν· ἐπεὶ μηδὲ αὐτοῖς διέφερε τοῦτ᾽ εἰδέναι. Τὸ μὲν οὖν σῶμα τοῦ βασιλέως οὕτω κλαπὲν, ἐκκομισθέν τε τῆς [b] αὐλείου θύρας, νύκτωρ ὀχήματι ἐπιθέντες, εἰς τὸ *Ἀριστεῖον ἀπέπεμψαν.

¶Ὁ δὲ Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος, ἅμα τῇ Μαρκίᾳ, τὸ πρακτέον ἐβουλεύοντο. ἔδοξε δὲ αὐτοῖς περὶ μὲν τοῦ θανάτου φήμην ἐγκατασπεῖραι, ὅτι δὴ αἰφνιδίως τετελεύτηκε, ἀποπληξίας ἐπιπεσούσης. καὶ γὰρ ἐνδεχομένην πίστιν ἕξειν ᾤοντο τὴν φήμην, προδιαβεβλημένης τῆς ἀχορέστου καὶ ὑπερβαλλούσης ἐκείνου τροφῆς. Πρῶτον δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπιλέξασθαι ἄνδρα πρεσβύτην τινὰ καὶ σώφρονα, τὸν διαδεξόμενον τὴν ἀρχὴν ὅπως αὐτοί τε σωθεῖεν, καὶ ἀπὸ τῆς πικρᾶς καὶ ἀκολάστου τυραννίδος πάντες ἀναπνεύσαιεν. καθ᾽ ἑαυτοὺς δὲ ἀναλογιζόμενοι, οὐδένα οὕτως ἐπιτήδειον εὕρισκον ὡς Περτίνακα. ἦν δὲ ὁ Περτίναξ, τὸ μὲν γένος Ἰταλιώτης, ἐν δὲ πολλαῖς στρατιωτικαῖς τε καὶ πολιτικαῖς εὐδοκιμήσας πράξεσι· πολλὰ δὲ κατὰ Γερμανῶν καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν βαρβάρων ἐγείρας τρόπαια, μόνος τε περιλειφθεὶς τῶν σεμνῶν πατρῴων τῷ Κομμόδῳ φίλων· ὃν οὐκ ἀπέκτεινε, τῶν Μάρκου ἑταίρων τε καὶ στρατηγῶν ἐντιμότατον γενόμενον, ἢ διὰ σεμνότητα αἰδούμενος, ἢ ὡς πένητα τηρήσας.

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARCUM, Liber ſecundus.

1 Occiſo Commodo, quemadmodum ſuperiore volumine demõſtrauimus, quum celare factũ interfectores, & aulicas excubias fallere vellent, vili quodam ſtragulo inuolutum cõſtrictumq; corpuſculum, ac duobus exploratæ fidei famulis impoſitum, ædibus exportandũ, velut aliquid ſuperuacuum ex cubiculi ſupellectile, curauerunt. Qui autẽ exportabant, per medios euaſere † cuſtodes, 2 partim ebrios, dormitanteſque, ac manu languida tenentes haſtilia, partim etiam ſocordes eorum quæ ad ſe parũ pertinere arbitrabantur. Ita corpus principis 3 furtim elatum ac per noctẽ vehiculo impoſitũ, in Ariſteum miſerunt. ¶Lætus autem & Electus, Marciaque, quid agendum foret diu deliberato, tandem decernunt, ita de eius morte rumores ſerere, quaſi repente in apoplexiã incidiſſet. 4 quod facile de illo creditum iri exiſtimabant, quem conſtabat identidem ſolitum immoderatis epulis ſagittari. Sed ante omnia tamen viſum eſt, aliquem prouectũ ætate ac modeſtum hominem deligere ad imperium; per quem & ipſi incolumes forent, & omnes a ſæua immoderataq; tyrãnide reſpirarent. Igitur diu conſultato, neminem ſic idoneum inuenerunt vt Pertinacem. Erat autẽ Pertinax, genere Italus, domi belliq; rebus geſtis clarus, multiſq; inſignis tropæis quæ aduerſum Germanos atque orientales barbaros erexerat. vnuſq; erat 5 reliquus e grauiſſimis illis quos pater Commodo amicos reliquiſſet, cuique plurimũ ex omnibus ſociis ducibuſq; detulerat: 6 tutus hactenus, vel grauitatẽ ipſam verito, vel ob paupertatẽ hominis diſſimulãte Commodo.

---

a *Sic μέθυαι cum κραιπάλαις ſupra pag. 3. & in hoc libro ὑπὸ μέθης καὶ κραιπάλης, de Iuliano. Sed hic poterat ſatis eſſe ἐκραιπάλων.* b *Sic alibi αὔλειος θύρα dicit: ſed & αὔλειον εἴσοδον (ſi non eſt error) infra 38, ἢ ἐπὶ τῇ αὐλείῳ, ἢ ἐπὶ ταῖς λοιπαῖς εἰσόδοις.* c *Hoc teſtatum habemus & infra, duobus locis.* ¶IN VERS. L. 1 Quum ii qui Commodo inſidiabantur, illum interfeciſſent eo quo dictũ eſt modo in primo huius hiſtoriæ commentario, & celare factum vellent: vt ſatellites qui aulam imperatoriã cuſtodiebant laterent, vili quodam ſtr. 2 quorum alii crapulam edormiebant: alii, qui *adhuc* vigilabant, & ipſi in ſomnum deferebãtur, in manus, quæ haſtilia tenebant, reclinati: alii, quidnam eſſet quod e thalamo exportabatur, non valde curabant: quum ne pertineret quidem ad ipſos hæc ſcire. Ita corp. 3 furtim ſubductum & per atrii ianuam exportatum, quum noctu vehiculo impoſuiſſent. 4 Rumorem enim hunc fore huiuſmodi putabant cui fides adhiberi poſſet, quum ob inexplebilem voracitatem male audiret. Sed ante om. 5 reliquus ex illis maieſtate verendis viris quos C. 6 quem non interfecit Cõm. ſiue quod maieſtatem illam reuereretur, ſiue quod ob paupertatem eum conſeruaret.

Siquidem id quoque illius laudibus accedebat, quod quum plurima omnium adminiſtraſſet, tamen erat omnium pauperrimus. Hunc igitur Pertinacem nocte intempeſta, ſopitis omnibus, Lætus atque Electus cum paucis eiuſdem factionis adeunt; &, quum ianuā occluſam offendiſſent, ianitorem excitarunt. qui vbi adaperuit, militesque & Lætum præfectum adeſſe vidit, perterritus atque expauefactus, Pertinaci renūtiat. Is admitti [ilico] iubet, euentura mox inquiēs quæ ſibi [1] ad eam diem mala præſagiuerat.

31 Tanta porro [2] fuit animi † conſtantia, vt ne lecto quidem ſe mouerit, aut habitum oris demutauerit. ſed ingreſſis Læto atque Electo, quamuis ad ſe occidendum miſſos crederet, pleno audaciæ vultu minimeque pallenti, Iam pridem, inquit, hūc exitum vitæ ſingulis etiam noctibus ſperabā: qui ex omnibus paternis amicis vnus adhuc eſſem reliquus. Itaque demirabar quonam tam diu rem differret Cōmodus. Proinde [3] quid ſtatis? quin facitis imperata, meq; a triſti aliquando ac perpetua formidine liberatis? Ad hæc Lætus, Deſine, inquit, indigna te & ſuperiore vita tua fabulari. neque enim nos mortem tuam, ſed ſalutem cum noſtram, tum Rom. imperii petitū venimus. Iacet enim tyrannus, debitasq; luit pœnas, ea paſſus a nobis quæ in nos facere moliebatur. Quare huc adſumus imperiū tibi tradituri: quem vnum ex omni ſenatu, vel temperantia vitæ, vel auctoritate, vel [4] ætate etiā & grauitate morum, ſcimus eſſe pręſtantiſſimum, carumq; populo & venerabilē: ſperantes, quod agimus, & optabile illis, & nobis [5] ſalubre futurum. [6] Ad hæc Pertinax, Deſinite, inquit, ſenem ludere hominem, atq; ita timiditatis arguere, vt prius decipere, dein occidere ſtudeatis. Atqui, inquit Electus, quando nobis parum credis, [7] cape libellum hunc: (nam manum certe agnoſcis Cōmodi) ac tute lege: cognoſces proculdubio quantum effugerimus periculi: neq; tentamentum aliquod in noſtris verbis, ſed veri fidem

ἦν γὰρ αὐτοῦ καὶ τοῦτο μέρος τῶν ἐγκωμίων, ὅτι πλείστων πάντων ἐγχειρισθεὶς, πάντων οὐσίαν εἶχεν ἐλάττονα. Πρὸς δὴ τοῦτον τὸν Περτίνακα, νυκτὸς ἀκμαζούσης, πάντων τε ὕπνῳ κατειλημμένων, ἀφικνοῦνται ὁ Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος, ὀλίγους τῶν συνωμοτῶν ἐπαγόμενοι. ἐπιστάντες δὲ αὐτοῦ, κεκλεισμένης τῆς οἰκίας, ταῖς θύραις, διεγείρουσι τὸν φυλάττοντα. ἀνοίξας δὲ ἐκεῖνος καὶ θεασάμενος στρατιώτας ἐφεστῶτας, καὶ Λαῖτον, ὃν ἤδει ἔπαρχον ὄντα, ἐκπλαγεὶς καὶ ταραχθεὶς ἀγγέλλει. ὁ δὲ ἥκειν αὐτοὺς κελεύει, δεινὰ, προσδοκώμενα ἑαυτῷ ἑκάστοτε, συμβήσεσθαι φάσκων. ἐν τοσαύτῃ γοῦν † αὐτὸν φασὶ μεῖναι ψυχῆς ἀταραξίᾳ, 32 ὡς μηδὲ ἀναθορεῖν τοῦ σκίμποδος, μεῖναι δὲ ἐπὶ τοῦ σχήματος· καὶ τὸν Λαῖτον ἅμα τῷ Ἐκλέκτῳ εἰσελθόντα, καίτοι δοκοῦντας ἐπὶ φόνῳ ἥκειν, προσειπεῖν τε, καὶ θαρροῦντι μηδὲ ὠχριάσαντι τῷ προσώπῳ, Πάλαι μὲν, φάναι, καὶ πάσης νυκτὸς τόδε τὸ τέλος τοῦ βίου εἶχον διʼ ἐλπίδος· μόνος τε τῶν πατρῴων περιλειπόμενος φίλων ἔτι, ἐθαύμαζον ἐπʼ ἐμοὶ Κόμμοδον βραδύνοντα. τί δὴ μέλλετε; ὑμεῖς τε γὰρ δράσετε τὸ κεκελευσμένον, ἐγώ τε πονηρᾶς ἐλπίδος καὶ φόβου συνεχοῦς ἀπαλλάξομαι. Πρὸς ταῦτα ὁ Λαῖτος, Οὐ παύσῃ, ἔφη, ἀνάξια σαυτοῦ καὶ τῶν προβεβιωμένων σοι λέγων; οὐ γὰρ ἐπʼ ὀλέθρῳ τῷ σῷ ἥδε ἡμῶν ἡ ἄφιξις, ἀλλʼ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ τε ἡμῶν αὐτῶν, καὶ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κεῖται μὲν γὰρ ὁ τύραννος, δίκην δοὺς τὴν πρέπουσαν· καὶ ἅπερ αὐτὸς ἡμᾶς δρᾶσαι διενοεῖτο, ταῦτα πρὸς ἡμῶν παθών. ἡμεῖς δὲ ἥκομεν σοὶ τὴν βασιλείαν ἐγχειριοῦντες, ὃν ἴσμεν προὔχοντα ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ, σωφροσύνῃ βίου, μεγέθει τε ἀξιώματος, καὶ [a] ἡλικίας σεμνότητι· προτιμώμενόν τε καὶ τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου. ὅθεν κἀκείνοις εὐκταῖον, καὶ ἡμῖν σωτήριον τὸ πραττόμενον ἔσεσθαι προσδοκῶμεν. Πρὸς ταῦτα ὁ Περτίναξ, [b] Οὐ παύσεσθε, ἔφη, χλευάζοντες πρεσβύτην, καὶ τοσαύτην μου δειλίαν κατεγνωκότες, ὡς πρότερον ἀπατῆσαι [c] βούλεσθε, εἶθʼ οὕτω φονεῦσαι; Ἀλλὰ μὴν, (ἔφη ὁ Ἔκλεκτος) ἐπεὶ λέγουσιν ἡμῖν οὐ πεπίστευκας, λαβὼν τουτὶ τὸ γραμματεῖον (γνωρίζεις δὲ τὴν Κομμόδου χεῖρα, ὅσης σοὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐν συνηθείᾳ) ἐπίσκεψαι. οὕτω γὰρ γνώσῃ τίνα τε κίνδυνον ἐφύγομεν, καὶ ὅτι μὴ σκῆψις, ἀλλʼ ἀληθῆ προέσεσι

a *Pol. ita hunc locum vertit, quaſi legerit, ἡλικίας ἢ σεμνότητι.* b *ſic paulo ante, οὐ παύσῃ λέγων:* c *malim βούλεσθε.* ¶ IN VERS. L. 1 indies: *vel*, quotidie, M. 2 fuiſſe fertur. 3 quid cunctamini? nam vos quidem imp. facietis: ego autem illa ſpe mala & formidine aſſidua liberabor. Ad hæc Lætus, Non deſines, inquit, indigna te & anteacta tua vita loqui? Non enim in perniciem tuam hic noſter aduētus, ſed in noſtram & Romani imperii ſalutem. Iacet en. 4 ætatis maieſtate. *vel* grauitate: *quam nimirum canities quandam grauitatem & modo non maieſtatem affert. ſic infra, 33, τὴν τῆς ἡλικίας σεμνὸν dicit.* 5 *malim* ſalutare quam ſalubre. 6 Ad hæc Per. Non deſinetis, inquit, ſenem lud. *per interrogationem. vt paulo ante*, Non deſines &c. 7 ſumptas has ce tabellas (agnoſcis autem manum Commodi, quum ſolitus ſis *quæ illa manu ſcripta ſunt* legere) contemplare.

τοῖς λεχθεῖσιν. Ἐπιγνοὺς δὴ τὰ γεγραμμένα ὁ Περτίναξ, πεισθείς τε ἀνδράσι καὶ πρότερον αὐτοῦ φίλοις, πάντα πυθόμενος τὰ πεπραγμένα, ἐπιδίδωσιν ἑαυτόν. καὶ πρῶτον ἀρέσκει προσελθεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ πεῖραν τῆς γνώμης τῶν στρατιωτῶν λαβεῖν· πείσειν δὲ αὐτοὺς ὁ Λαῖτος ὑπισχνεῖτο, ἐπειδὴ αὐτῷ
32 ἐπάρχῳ ὄντι † [a] μετρίαν ἀπένεμον αἰδῶ. συμπαραλαβόντες οὖν καὶ τῶν λοιπῶν ὅσοι παρῆσαν, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἠπείγοντο. ἤδη δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς προκεχωρήκει, καὶ τῆς ἑορτῆς ἐνεστώσης, πρὸ ἡμέρας πάντα ἐπεπράττετο. διαπέμπουσι δή τινας τῶν πιστῶν τοὺς διαβοήσοντας ὅτι ὁ Κόμμοδος τέθνηκε μέν, ὁ Περτίναξ δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον βασιλεύσων ἄπεισι. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης, πᾶς ὁ δῆμος ἐνθουσιῶντι ἐοικὼς ἐξεβακχεύετο· διέθεόν τε, καὶ τοῖς οἰκείοις ἕκαστος χαίρων διηγεῖτο, καὶ μάλιστα τοῖς ἐπ' ἀξιώσεως, ἢ πλουσίοις. ἐκείνοις γὰρ [b] καὶ ἐπιβουλεύοντα ᾔδεσαν τὸν Κόμμοδον. ἔθεόν τε περί τε τὰ ἱερὰ καὶ βωμούς, θεοῖς χάριτας ὁμολογοῦντες. ἐβόων δὲ διάφορα· οἱ μέν, κεῖσθαι τὸν τύραννον λέγοντες· οἱ δέ, τὸν μονομάχον· ἄλλοι δέ, ἀπρεπέστερα βλασφημοῦντες. καὶ ὅσα πρότερον ἐπεῖχεν ὁ φόβος ῥήματα, ταῦτα, προσελθούσης ἀδείας καὶ ἐλευθερίας, ῥᾳδίως ἐλέγετο. πλεῖστον [c] δὴ τοῦ δήμου συνέθει δρόμῳ, καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἠπείγετο, τοῦτο μάλιστα δεδιότες, μή πως ἄρα οἱ στρατιῶται ὀκνηρότερον [d] ἐπακούσωσι τῇ Περτίνακος ἀρχῇ. ἐσόμενον γὰρ σώφρονα, μὴ πάνυ τι [e] ἀποδέξασθαι τοὺς στρατιώτας προσεδόκων, τυραννίδι δουλεύειν εἰθισμένους, ἁρπαγαῖς τε καὶ βίαις ἐγγεγυμνασμένους. ἵν' οὖν αὐτοὺς ἐκβιάσαιντο ὑπακοῦσαι, πανδημεὶ συνῆλθον. ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅ τε Λαῖτος καὶ Ἔκλεκτος εἰσῆλθον ἄγοντες τὸν Περτίνακα, συγκαλέσας τοὺς στρατιώτας ὁ Λαῖτος, ἔλεξε τοιάδε· Κόμμοδος μὲν [f] ἡμῖν ὁ βασιλεὺς τέθνηκεν ἀποπληξίᾳ· αἴτιος δὲ τοῦ τοιούτου θανάτου οὐκ ἄλλος, ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ. συμβουλεύουσι γὰρ ἡμῖν ἀεὶ τὰ ἄριστα καὶ σωτήρια, [g] οἷς μὴ πειθόμενος, βίους δὲ ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε, ὑπὸ πλησμονῆς ἀποπνιγείς, διεφθάρη. τὸν μὲν οὖν κατέλαβε τέλος τὸ πεπρωμένον· οὐδὲ γὰρ μία οὐδὲ ἡ αὐτὴ πᾶσιν ἀνθρώποις θανάτου αἰτία· διάφοροι δὲ οὖσαι,

deprehendes. Quod vbi Pertinax fecit, iam profecto viris antea quoq; ſibi amiciſſimis credendum ratus, intellecta omni re, totum ſe illorum poteſtati permiſit. Placuit igitur primo exercitum adiri, ac militum tentari animos: quos tamen Lætus in ſententiam ſuam facile ſe adducturum pollicetur: quippe cuius aliqua, vtpote præfecti, futura † eſſet apud illos aucto- 33
ritas. Quocirca omnes quotquot aderant, ad exercitum feſtinant,[1] quum iam multũ noctis proceſſiſſet, inſtãte kal. Ianuariarum die. Mittũt præterea fidos homines, qui paſſim rumorem diſſeminent vita defunctum Cõmodum, Pertinacemq;, iam imperaturum, contendere ad exercitum. Qui vbi rumor euagatus, repente populus vniuerſus lymphato ſimilis ebacchari, & diſcurrere per vias: ac lętabundi omnes renũtiare pro ſe quiſq; amicis, *iiq; maxime* quibus aut dignitas aut diuitiæ ſuperabant. namq; illis [2] potiſſimũ diſcrimen impendebat a Commodo. Ibant igitur ad templa & aras [3] diis gratulatum, alii alia vociferãtes: quidam, iaçere Tyrannum, pars Gladiatorem, nonnulli etiam multo his fœdiora: quæq; hactenus metus repreſſerat, ea nunc, licẽtia ac libertate oborta, impune iactabantur. Sed & pleraq; pars populi curſu cõcitato ad exercitũ contendebat, [4] veritis omnibus vt ſatis libẽter Imperatorem Pertinacem milites acciperent. quippe moderatum principem non ſane nimis ex ſententia futurum ſperabant militibus; qui ſcilicet tyrãnidi ſeruire, vimque omnem ac rapinas exercere conſueuiſſent. [5] Itaq;, velut ad obſequium impulſuri, cõfluxere ad caſtra frequentes. Quo vbi peruentum, ingreſsi Lætus & Electus vna cũ Pertinace ſunt. Ibi conuocatis militibus, ad hunc modum Lætus verba facit: Commodus Imperator [6] veſter apoplexiæ morbo interiit. Cauſa mortis nemo alius, ſed eſt ipſemet ſibi. nam quũ fruſtra nos optima atq; ſalubria ſubiiceremus, gerẽs ille ſe queãdmodum omnes noſtis, cibo potuq; nimio ſuffocatus eſt. atq; is quidem ſuo ſibi fato exſtinctus periit: quippe non vna eadẽq; cunctis hominibus mortis cauſa, ſed aliæ aliis; cũctęq; tamen

a For. ἡ μετρίαν. b for. καὶ μάλιστα ἐπιβ. c for. δή. d *malim* ὑπακούσωσι: *præſertim quum paulo poſt legatur* ὑπακοῦσαι. e *ſcribo* ἀποδέξεσθαι. f *Polit.* ὑμῖν *legit.* g *redundat* οἷς. ¶IN VERS. L. 1 Iam autem maxima pars noctis proceſſerat: &, quum inſtaret feſtum, ante diem omnia agebantur. Mittunt igitur ex fidis aliquos, qui paſſim rum. 2 potiſſ. inſidiari Commodum ſciebant. 3 diis gratias agentes. Vociferabantur autem diuerſa: quidam,- 4 quum hoc maxime vererẽtur, ne milites ad ſubeundum Pertinacis imperium minus prompti eſſent. illud enim, quod moderatum eſſet futurum, nõ valde probaturos milites exiſtimabant:- 5 Vt igitur illos ad ſubeundum eius imperium compellerent, conuenerunt vniuerſi: *Compulſos autem ab illis fuiſſe, paulo poſt dicet.* 6 noſter; vel, nobis, M.

ad eundem tendētes vitæ finem. Ve-

33 rum pro illo adducimus vobis † ipſi ac Romanus populus virũ ætate grauem, vita moderatum, militaris diſciplinæ peritiſſimum: cuius bellicā virtutem vos quidem veterani ſæpenumero experti; ceteri tot annos vrbi præfectum, nō honore ſolum, ſed etiam admiratione digniſſimum iudicaſtis. Igitur fortuna non Principem ſolum vobis dat, ſed Parentem quoq; optimum. cuius principatus nō vobis modo [1] qui eum præſentes tuemini, ſed iis etiam iucūdiſſimus futurus eſt qui ripas fluuiorum, ac Romani terminos imperii defenſant: videlicet res eius præclare geſtas memoria retinentibus. Neq; vero iam barbaros nobis pretio cōciliabimus: ſed eorum memores quæ hoc duce ꝑpeſſi ſunt, metu potius ſubigentur. Hæc dicente Læto, minime iam ſe cohibuit populus quin ceſſante adhuc & dubitabundo milite, Auguſtum illũ declararet, Patremq; appellaret, & fauſtis omnibus acclamationibus proſequeretur. [2] Idem etiam milites factitabant; quamquam non pari alacritate: [3] ſed circumfuſa vndique inermibus, feſtumque agitantibus diem, populi turba, facile illos acclamare, ac Pertinacem vocare Auguſtum coegit. Mox iurati de more in illius nomen, factaque re diuina, laureati omnes, populus atq; exercitus, proſequebantur. Sed poſtquā in aulam imperatoriam per noctē (vt diximus) a milite populoq; deductus, magnis curarum motib. æſtuabat. Et quamuis animo eſſe forti conſtantique videretur, tamen illũ vehementer præſentia territabant; non de ſalute ſua magnopere ſollicitum, (quippe alias grauiora pericula contempſerat) ſed [4] repentinæ tyrannidis mutationem animo verſantem, nobilitatemque nonnullorum ſenatorum reputantē: quos minime paſſuros arbitrabatur, poſt Imperatorem generoſiſſimũ recidiſſe principatum ad [5] hominē pri-

εἰς ἓν τέρμα βίου συντελοῦσιν. ἀλλ' ἀντ' ἐκείνου γὰρ ὑ-

μῖν ἄγομεν † ἡμεῖς τε καὶ ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων ἄνδρα τὴν 33 μὲν ἡλικίαν σεμνόν, τὸν δὲ βίον σώφρονα, ἀρετῆς δὲ τῆς ἐν ἔργοις ἔμπειρον. ὧν οἱ μὲν πρεσβύτεροι, καὶ τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ [a] παρατάξεων ἐπειράθητε· οἱ δὲ λοιποί, τῆς πόλεως ἐπάρχοντα τοσούτων ἐτῶν, ἀεὶ διὰ τιμῆς τε καὶ θαύματος ἔχετε. δίδωσί τε ὑμῖν ἡ τύχη οὐ βασιλέα μόνον, ἀλλὰ καὶ πατέρα χρηστόν. εὐφρανεῖ τε ἡ τοῦδε ἀρχὴ οὐ μόνον ὑμᾶς τοὺς ἐνταυθοῖ δορυφοροῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἱδρυμένους, οἳ τὴν πεῖραν αὐτοῦ τῶν ἔργων φέρουσι διὰ μνήμης. τό τε γὰρ βάρβαρον οὐ χρήμασιν ἔτι θεραπεύσομεν, πείρᾳ δὲ ὧν πρὸς αὐτοῦ πεπόνθασι στρατηγοῦντος, φόβῳ ὑποτάξομεν). Τοιαῦτα δὴ λέγοντος τοῦ Λαίτου, μὴ κατασχὼν ἑαυτὸν ὁ δῆμος, μελλόντων καὶ ὀκνούντων ἔτι τῶν στρατιωτῶν, Σεβαστόν τε ἀναγορεύει, καὶ Πατέρα καλεῖ, πάσαις τε γεραίρει εὐφημίαις. τότε καὶ οἱ στρατιῶται οὐχ ὁμοίᾳ μὲν προθυμίᾳ, τῇ δ' ἐκ τοῦ παρόντος πλήθους ἀνάγκῃ (καὶ γὰρ ἦσαν πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ δήμου περιειλημμένοι, ὀλίγοι τε, καὶ ἄνευ τῶν ὅπλων, ὡς ἐν ἱερομηνίᾳ) πλὴν συνεξεβόησαν, καὶ Σεβαστὸν προσεῖπον τὸν Περτίνακα· εἴς τε τὸ ἐκείνου ὄνομα τοὺς συνήθεις ὅρκους ὀμόσαντες, καὶ θύσαντες, δαφνηφοροῦντες [b] πᾶς ὁ δῆμος καὶ τὸ στρατιωτικόν. Ἐπεὶ δὲ ἱδρύθη ἐν τῇ βασιλείῳ ἑστίᾳ, (τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τοῦ δήμου, ὡς προείρηται, νύκτωρ ἀναγαγόντων) φροντίσι μεγίσταις τὴν γνώμην ἐταράττετο. πάνυ τε αὐτὸν (καίτοι δοκοῦντα ψυχῆς εἶναι ἐρρωμένης καὶ πρὸς πάντα ἀνδρεῖον) τὰ παρόντα ἐφόβει, οὐχ οὕτω προνοίᾳ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, (κινδύνων γὰρ καὶ μειζόνων πολλάκις ἦν καταφρονήσας) ἐλογίζετο δὲ τήν τε αἰφνίδιον τῆς τυραννίδος μεταβολήν, τήν τε ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ τινῶν εὐγένειαν· οὓς ὑπώπτευεν οὐκ ἀνεξομένους, μετὰ βασιλέα εὐγενέστατον, τὴν ἀρχὴν μεταπεσοῦσαν εἰς ἄνδρα ἐξ ἰδιωτικοῦ καὶ ἀσήμου γένους ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα·

εἰ γὰρ καὶ ὁ βίος αὐτῷ διὰ σωφροσύνην † ἐπῃνεῖτο, καὶ τὰ ἐν 34

ταῖς στρατιωτικαῖς πράξεσιν ἦν εὐκλεῆ, ἀλλ' ὅσον εὐγενείας χάριν, πολὺ τῶν εὐπατριδῶν ἀπελείπετο.

Ἡμέρας οὖν καταλαβούσης, κατῆλθεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τῆς βουλῆς, οὔτε τὸ πῦρ ἐάσας ἑαυτοῦ

34 uatæ ſtirpis atque obſcuræ. Nam etſi vita ipſius plane temperans † ac frugalis audiebat, maximamque in bellicis negotiis gloriam fuerat adeptus, attamen claritate generis [6] *multum patriciis* impar habebatur. Igitur poſtquam diluxit, in curiam ſe contulit, neq; ignem ſibi

a *Sic paulo ante, 31, ἡλικίας σεμνότητι. vbi vide annot.* b *for.* αὐτοῦ ὑποδοχῇ *idq. Sed & membrum proxime praecedens videtur ſuſpenſum relinqui, ideoq;* ἰσδαφνηφοροῦντες *aptiùs eſſe futurum.* ¶IN VERS. L. 1 qui hic ſatellitum officio fungimini: *vel, ſtipatorum:* ſed iis etiam qui in ripis fluuiorum & in Romani imperii terminis ſedem habent. [*illos,* Riparios; *hos,* Limitaneos milites *appellant Latini recentiores.* S.] 2 tunc idem, M. 3 ſed neceſſitate ſibi impoſita ab ea quæ aderat multitudine, (nam vndique a populo circumdati erant, & pauci, & inermes, vtpote die feſto) tamen vna *cum populo* acclamarũt, & Pertinacem Auguſtum vocarunt. 4 *puto* Pol. *ſcripſiſſe* repentinam: *quod Græca voci reſpondet.* 5 *libertino videlicet patre natum,* M. 6 longe a patriciis aberat. M. *vel,* longe patriciis erat inferior.

προπεμπεῦ-

προπομπεύουσαν, οὔτε τι ἄλλο τῶν βασιλικῶν συμβόλων εἰς ὕψος ἐπαρθῆναι, πρὶν ἢ μαθεῖν τὴν γνώμην τῆς συγκλήτου βουλῆς.[a] ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἅμα τῇ ἐπιφανείᾳ, πάντες ὁμοθυμαδὸν εὐφήμησαν, Σεβάσμιόν τε καὶ βασιλέα προσηγόρευσαν· ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα, παρῃτεῖτο τὴν ἀρχὴν τό τ' ἐπίφθονον γῆράς τε προϊσχόμενος, συγγνώμης ἐδεῖτο· εἶναι τε πολλοὺς εὐπατρίδας ἔφασκεν, οἷς ἡ βασιλεία μᾶλλον ἁρμόζει. καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς Γλαβρίωνος, εἷλκεν αὐτὸν, καθίζεσθαι κελεύων ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον. ἦν δὲ ἐκεῖνος εὐγενέστατος μὲν πάντων εὐπατριδῶν (ἀνέφερε γοῦν εἰς Αἰνείαν τὸν Ἀφροδίτης καὶ Ἀγχίσου τὴν τοῦ γένους διαδοχήν) ἔτι δὲ καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν τελέσας δεύτερον. ὁ δὲ, Ἀλλ' αὐτός τε, ἔφη, ἐγὼ, ὃν σὺ νομίζεις πάντων ἀξιώτατον, σοί τε τῆς ἀρχῆς παραχωρῶ, καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ψηφιζόμενοί σοι δίδομεν. Τότε δὲ, πάντων αὐτὸν ἐκβιασαμένων ἐκλιπαρησάντων τε, ὀκνῶν καὶ μόλις ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον, ἔλεξε τοιάδε· Τὸ μὲν δεξιὸν ὑμῶν τῆς πρός με τιμῆς, καὶ τὸ τῆς σπουδῆς ὑπερβάλλον,[b] ἐπίλεκτόν τε εἰς προκρίσιν[c] τοσαύτης παρ' ὑμῶν εὐγενείας, οὐκ ἔχον κολακείας ὑποψίαν, ἀλλὰ δεῖξιν καὶ πίστιν εὐνοίας, ἄλλῳ μὲν ἄν τῳ θάρσος καὶ προθυμίαν ἐνέβαλεν εἰς τὸ ἑτοίμως δέξασθαι τὰ ἐγχειριζόμενα, ἐλπίδα τε ῥᾳστώνης ὑπέφηνεν ἂν, ὡς εὐμαρῶς τὴν ἀρχὴν[d] διοίσοντα ἐν ἀρχομένοις οὕτως εὐνοοῦσιν· ἐμοὶ δὲ ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἐξαίρετα, τιμῆς τε αἰσθήσει ἐκπλήττει, δέος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ. μεγάλων γὰρ εὐεργεσιῶν προϋπαρχουσῶν, τὸ ἰσότιμον δυσέφικτον. ἀλλ' ἐν ταῖς ἀμοιβαῖς, καὶ μικρὰ μὲν λαβοῦσιν ἀντιδοῦναι † μεῖζον, οὐχ οὕτως εὐμαρὲς ὡς εὐχάριστον[e] δοκεῖ· ὁπηνίκα δ' ἂν ὁ πρῶτος τι δράσας ἀγαθὸν, ἀνυπέρβλητον κατάθηται χάριν, τὸ μὴ κατ' ἀξίαν ἀντιδοθὲν, οὐχ οὕτω δυσπόριστον, ὡς[f] ἀναίσθητον ἅμα καὶ ἀχάριστον ὀνομάζεται. ὁρῶ δὴ οὐ τὸν τυχόντα μοι ἐπηρτημένον ἀγῶνα, πρὸς τὸ ἄξιον ἐμαυτὸν παρασχεῖν τῆς τοσαύτης παρ' ὑμῶν τιμῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἡ προεδρία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις, εἴ τις αὐτὴν μὴ καταισχύνοι. ὅσῳ δὲ τὰ[g] γενόμενα ὡς φαῦλα μισεῖται, τοσούτῳ τὰ μέλλοντα, ὡς ἀγαθὰ[h] μειζόνως ἐλπίζεται.

præferri, neq; ylla principat* inſignia paſſus attolli, donec ſenatus ſententiam ſcitaretur. Sed eũ omnes ſimul atq; viderunt, lætis acclamationibus vnanimiter exceperunt, Auguſtumq; & Imperatorem conſalutarũt. At ille recuſare inſtitit, tamq̃ rẽ inuidioſam, nomẽ imperii, excuſare ſenectutem, veniamq; orare: multos eſſe dictitans patricios viros quibus magis imperiũ cōueniret. Simul Glabrionem manu comprehenſum protrahens, ſeſſitare imperatoria ſella iubebat. erat enim ille omnium patriciorũ nobiliſſimus, ad Æneam Veneris & Anchiſę filium ſeriem generis referens; idemq; iterũ conſul. qui tamen ita tũ loquutus eſt; Equidem egomet, quem tu omnium putas digniſſimũ, cedo tibi imperio; atq; vna mecum ſenatus omnis ſummam tibi poteſtatem decernimus. Ibi vero ille, vim pene afferentib. atq; impenſe rogantibus vniuerſis, vix tãdem dubitabundus ſellam imperatoriam conſcendit, atq; orationem huiuſcemodi habuit; [1] Conſenſus hic veſter, ſtudiumq; eximium vni mihi plurimum in tanta iſta nobilitate deferendi, quũ omni adulationis ſuſpicione vacet, argumentumq; beneuolentiæ fidemq; pręferat, alium [fortaſſis] audaciorem atq; alacriorem redderet ad ea quæ traderẽtur ſuſcipienda; ſperantem facili ſe gubernatione vſurum, qui tantam in vobis beneuolentiam animaduerteret. Me autem cōtra, magna iſta ſcilicet atq; egregia, ſicut honoris ſenſu obſtupefaciũt, ita metu quodã curaq; ſollicitant. Siquidem arduum inprimis eſt, magnis acceptis beneficiis paria referre. Nã in beneficiorũ viciſſitudine, † ſi magnã gratiam referat qui paruã debuerit, [2] non tam facilitas remunerandi expenditur q̃ in ipſo argumentum grati animi cōmendatur: ſed quum prior quiſpiam eximia in te quædã contulerit, tum ſi illum parũ ample demerearis, non tam deeſſe quod reponas, quam ipſe inops ſenſuum ac plane ingratiſſimus videare. Cerno igitur iam animo quã mihi arduum ſit propoſitum certamen, ne tanto a vobis accepto honore parum me [fortaſſe] dignum exhibeam. quippe non in ſella ipſa [3] faſtigium dignitatis, ſed in operibus ſitum, [4] quæ illam minime dedecorent. Nam quantũ præterita odimus, tantũ de futuris bene ſperamus.

a Fort. ἐπεί με δὲ. b Polit. post ὑπερβάλλον particulam τε non agnoſcit, continuans hæc cum proxime præcedentibus verbis: a quibus tamen ſeparanda ſunt. c for. τοσαύτης τῆς παρ'. d for. διοικήσοντα, vt alibi loquitur. e ſcribo δοκεῖ. f hoc ἀναίσθητον videtur per antitheſin reſpicere ad id quod dixit, τιμῆς αἰσθήσει. g γενόμενα muta in ἐσόμενα. Fortaſſe autem & μεγάλα ſcribendum eſt. Nam cum ὅσῳ & τοσούτῳ ſubauditur μᾶλλον: & durum eſſet, τοσούτῳ μᾶλλον μεγάλως ἐλπίζεται. ¶IN VERS. L. 1 Honor quem mihi tam ſcite & induſtrie exhibetis. vel, Tanta quam in me honorando ponitis induſtria: aut, quam ad me honorandum confertis. De ſequ. vide annot. in calce op. 2 vide annot. in calce op. 3 eminentior dignitatis gradus: vel, præeminentia dignitatis. Vel q. d. Non est ſella ipſa æſtimatur prima eminentioruq; ſedis honor, ſed ex factis. 4 ſi quis eam non dedecoret, M.

Et, vt tenax eſt iniuriarum memoria, (quod enim offendit, [1]numquam oblitteratur) ſic beneficia in ipſo excidũt vſu. Siquidem nõ tam delectat libertas, quam ſeruitus offendit. neq; habendam quiſquam gratiã putat quod rebus ſuis pro arbitrio vtatur: (quippe id ſibi deberi iure autumat) qui vero ſuis exuitur bonis, numquam ſane iniuriarum obliuiſcitur. [2] Neque quiſquam lucro apponit quod vtilitatem in commune pariat: quæ enim publice proſunt, parum cuique curæ ſunt: ſin quæ propria cuiuſque ſunt, minus ex ſententia ceciderint, tũ nemo ſatis ſecũ benigne agi putat. Adhæc, [3]quicumque enormibus tyrannorum atque immenſis largitionibus inſuerunt, ii, ſi frugalius paulo aut cõtinentius ex pecuniæ inopia agere inſtituas, non tam id moderatę cuidam diſpenſationi prudentiq; attribuunt, quam auaritiam continuo tibi & ſordes exprobant: neque autem cogitant, neminem poſſe magna cuiuis dilargiri, qui ſe a vi atq; a rapinis abſtineat. Qui autem recte ac pro cuiuſque dignitate diſpenſat, non modo nihil cuiquam iniuſte eripit, ſed & ceteros frugi eſſe docet, & parcere parto. Hæc igitur cum animis veſtris reputantes, adnitimini vos quoque mecum [Patres,] communemq; hanc imperii adminiſtrationem exiſtimate. quippe in rep. optimatium,
36 non autẽ ſub tyrannide † victuri, cum ipſi optimam habere ſpem, tum reliquis etiam debetis polliceri. Hæc loquutus Pertinax, ſenatui animum addidit: votisq; exceptus & acclamationibus, habitusq; honorificentiſſime, Iouis aliorumq; deorum templis conſalutatis, ſacrificioq; de more facto, in aulam palatinam [4] ſe contulit. Poſtea vero q̃ fama vulgauit quæ ille vel in ſenatu dixiſſet, vel ad populum ſcripſiſſet, lęti oẽs agitare ſperãtes [5]ſerium ſe & clementẽ principẽ, parentemq; adeo magis q̃ Imperatorẽ habituros. Nã & militibus edixit ne cui ex populo contumeliã facerent, neve

καὶ τὰ μὲν δεινὰ τῶν ἔργων, ἀεὶ μνημονεύεται (τὸ γὰρ λυπῆσαν, δυσεξάλειπτον) τὰ δὲ χρηστὰ, ἅμα τῇ ἀπολαύσει, καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναναλίσκει· ἐπεὶ μὴ ὁμοίως εὐφραίνει ἐλευθερία, ὡς λυπεῖ δουλεία. οὐδέ τις, ἀδεῶς τὰ ἑαυτοῦ ἔχων, ἐν χάριτος μοίρᾳ τίθεται, (τὰ ἴδια καρποῦσθαι νομίζων) ὁ δὲ τῶν οἰκείων στερηθεὶς, αἰώνιον [a]ἔχει τὴν μνήμην τοῦ λελυπηκότος. οὐδ᾽ εἴ τις εἰς τὸ κοινὸν χρηστὴ γένοιτο μεταβολὴ, [b] αὐτός τέ τι πλέον νομίζοι καρποῦσθαι· ἐπεὶ τοῦ μὲν δημωφελοῦς καὶ κοινῇ διαφέροντος ὀλίγη τοῖς καθ᾽ ἕνα φροντίς· τὸ δὲ καθ᾽ αὐτὸν ἕκαστος εἰ μὴ κατὰ γνώμην προχωροίη, οὐδέν τι μέγα ὠφελεῖσθαι νομίζει. οἵ τε εἰθισμένοι ταῖς τῆς τυραννίδος ἀκρίτοις καὶ ἀφειδέσι μεγαλοδωρεαῖς ἐντρυφᾶν, τὴν εἰς τὸ σωφρονέστερον καὶ μεμετρημένον, διὰ πενίαν χρημάτων, μεταβολὴν, οὐ φιλοσοφίαν, οὐδὲ σύμμετρον καὶ [c]κεκριμένην διοίκησιν ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ μικρολογίαν καὶ ἀθλιότητα βίου ὀνειδίζουσιν· οὐκ εἰδότες ὅτι τὸ μὲν μεγάλα καὶ ὡς ἔτυχε χαρίζεσθαι, οὐκ ἂν περιγένοιτο εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἁρπάζειν καὶ βιάζεσθαι· τὸ δὲ λογισμῷ πάντα καὶ κατ᾽ ἀξίαν ἑκάστου νέμειν, αὐτὸ τὸ δεινόν τι δρᾶσαι, μὴ παρέχον ἄδικον εὐπορίαν χρημάτων, διδάσκει φειδὼ σωφροσύνῃ τῶν καλῶς πορισθέντων. Ταῦτα δὴ ὑμᾶς ἐγνωκότας χρὴ συναίρεσθαι, καὶ κοινὴν τῆς ἀρχῆς τὴν διοίκησιν νομίζοντας, ἀριστοκρατίαν τε ἀλλ᾽ οὐ τυραννίδα ὑπομένοντας, † αὐτούς τε ἀγαθὰς ἔχειν ἐλπίδας, 36
καὶ πᾶσι τοῖς ἀρχομένοις [d] ταῦτα ὑπισχνεῖσθαι.

Τοιαῦτα ὁ Περτίναξ εἰπὼν, ὑπῆρξέ τε τὴν σύγκλητον βουλὴν, καὶ πρὸς πάντων * εὐφημισθεὶς, πάσης τε τιμῆς καὶ αἰδοῦς παρ᾽ αὐτῶν τυχὼν, εἴς τε τὸν τοῦ Διὸς νεὼν καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ πεμφθεὶς, τάς τε ὑπὲρ τῆς βασιλείας θυσίας τελέσας, εἰς τὴν βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν. Ἐπεὶ δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη τῶν τε λεχθέντων ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ συγκλήτῳ, καὶ τῶν πρὸς τὸν δῆμον γραφέντων, ὑπερήδοντο πάντες, σεμνὸν καὶ ἤπιον ἄρχοντα, καὶ πατέρα, οὐ βασιλέα ἕξειν ἐλπίζοντες. τούς τε γὰρ στρατιώτας ἐκέλευσε παύσασθαι τῆς πρὸς τοὺς δημότας ὕβρεως, καὶ μήτε

παίειν

a *Scribo* ἔχει τὴν μν. *Videtur natus error ex praeced.* ἔχων. b *ſcribendum puto*, αὐτός τις τὸ πλέον τι νομίζει καρπ. c *opponit* κεκριμένην διοίκησιν *ei quod dixit* ἀκρίτοις μεγαλοδωρεαῖς. d *malim* ταῦτα *ſcribere, id eſt* eadem. ¶ IN VERS. L. 1 non facile, M. 2 Neque ſi qua in commune vtilis exoriatur mutatio. *ſeq. vide in annot.* 3 quicumque incircumſpectis & profuſis tyr. largitionibus ad luxum ſuum abuti conſueuerunt, ſi *poſtea* frugalitas adhibeatur, modusque in iis teneatur, ob pecuniarum penuriam, mutationem hanc non frugalitati tribuunt, neq; moderatam & circumſpectam diſpenſationem appellant; ſed auaritiam & miſeriam vitæ exprobrant. Neſciunt enim nemini contingere vt magna poſſit dilargiri, idque temere, ſine iudicio ac diſcrimine, niſi rapiat, vimque inferat: at conſiderate omnia & pro cuiuſque dignitate tribuere, ſine vllius iniuria, dum non præbet iniuſtam pecuniarum abundantiam, frugalem eorum parcimoniã docet quæ honeſtis rationibus ſunt comparata. 4 ſe retulit. 5 grauem ſe & cl. *vel*, dignum quem cererentur, *aut* venerarentur.

παίειν τινὰ τῶν παριόντων· εἴς τε τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον μετάγειν πάντα ἐπειρᾶτο· ἔν τε ταῖς προόδοις καὶ τοῖς δικαστηρίοις πρᾶον καὶ ἥμερον ἦθος ἐπεδείκνυτο. καὶ τῆς Μάρκου ἀρχῆς ζήλῳ τε καὶ μιμήσει, τοὺς μὲν πρεσβυτέρους ὑπομιμνήσκων εὔφραινε, τοὺς δ' ἄλλους πάντας, ἐξ ὠμῆς καὶ ἐφυβρίστου τυραννίδος, εἰς σώφρονα καὶ ἀμέριμνον βίον μεταχθέντας, ῥᾷστα εἰς εὔνοιαν ᾠκειώσατο.

Τῆς τε ἡμέρου ἀρχῆς ἡ φήμη διαθέουσα πάντα ἔθνη καὶ πάντα στρατόπεδα, ὅσα τε Ῥωμαίοις ὑπήκοα καὶ ὅσα φίλα, ἐκθειάζειν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἔπειθεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι πρότερον ἀφηνίαζον, ἢ ἐστασίαζον, φόβῳ τε καὶ μνήμῃ τῆς ἐν ταῖς προτέραις αὐτοῦ στρατείαις ἀρετῆς, πίστει τε γνώμης, ὅτι μηδένα ἑκὼν ἀδικήσει ποτέ, ἑκάστῳ δὲ κατ' ἀξίαν ἀπονέμων, χάριτος ἀπρεποῦς καὶ βίας ὠμῆς ἀλλότριος, ἑκόντες αὐτῷ προσεχώρουν. πρεσβεῖαί τε πανταχόθεν ἀφικνοῦντο, συνηδομένων ἁπάντων τῇ Ῥωμαίων [a] ὑπὸ Περτίνακι ἀρχῇ.

Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, τῷ εὐτάκτῳ καὶ ἡμέρῳ τῆς βασιλείας ἔχαιρον· ὃ δὲ πάντας εὔφραινε, τοῦτο μόνους ἐλύπει τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιώτας, οἳ δορυφορεῖν εἰώθασι τοὺς

37 βασιλέας. † κωλυόμενοι γὰρ ἁρπάζειν τε καὶ ὑβρίζειν, [b] εἴς τε τὸ εὔτακτον καὶ κόσμιον ἀνακαλούμενοι, τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον τῆς ἀρχῆς, ὕβριν αὐτῶν καὶ ἀτιμίαν, καθαίρεσίν τε τῆς αὐτῶν ἐξουσίας νομίζοντες, τὴν τῆς ἀρχῆς οὐκ ἔφερον εὐταξίαν· ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγον ὀκνηροί τε καὶ ἀπειθεῖς αὑτοὺς τοῖς κελευομένοις παρεῖχον· τὸ δὲ τελευταῖον, οὐδ' ὅλων μηνῶν δύο τῆς βασιλείας αὐτῷ προκεχωρηκυίας, ἐπιδειξαμένου τε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ σώφρονα καὶ χρηστὰ ἔργα, ἐλπίδων τε ἀγαθῶν τοῖς ἀρχομένοις ὑποφαινομένων, ἐβάσκηνε πάντα καὶ ἀνέτρεψε πονηρὰ τύχη, ἐκώλυσέ τε θαυμαστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς ὑπηκόοις ἔργα εἰς τέλος ἀχθῆναι. πρῶτον μὲν γὰρ πᾶσαν [c] τήν τε Ἰταλίαν, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἀγεώργητόν τε καὶ παντάπασιν οὖσαν ἀργόν, ἐπέτρεψεν ὁπόσην τις βούλεται καὶ δύναται,

quem viatorem pulſarent: [1] cunctaq; denique ad honeſti cultum modeſtiamq; referebat. Ipſe quum aut ingrederetur, aut ius diceret, comem ſcilicet ac mãſuetam indolem oſtendebat: [2] & quum Marcum inprimis referre videretur, ſeniores quidẽ admonitu delectabat, reliquos autem *omnes* a crudeli contumelioſaque tyrannide ad modeſtam vitam trãquillamq; vindicatos, facile ad ſe amandum impulerat. Quæ quum fama latius euagaretur, nationes omnes atque exercitus ſubiectos Romanis aut amicos, ad [3] deferẽdos ei diuinos honores incitauit. Quin barbari quoq;, ſiqui aut frenos depulerant, aut ſeditiones moliebantur, metu virtutis quam præſtitiſſe eum ſuperioribus bellis meminiſſent, [4] iuſtitiæque fide, quum neminem ab illo ſcirent vltro offendi, ſed gratiam cuique pro meritis referri, vimque abeſſe & crudelitatem: ſponte illi ſe dediderunt. Legationes præterea vndique confluebant, gratulatum Romano populo quod Pertinacis imperio gubernarentur. Sed quod pleriſque omnibus publice priuatimq; gratum fuit, modeſtum manſuetumq; principem populo Romano contigiſſe; id vero vrbanæ cohortes, Imperatorum cuſtodiæ adhibitæ, grauiter moleſteque ferebant. † Siquidem a rapinis iniu- 37
riiſque ad temperatum vitæ cultum reuocatæ, ac mitem illam ciuilemq; gubernandi rationẽ in contumeliam ſuã ac dedecus accipientes, vt ex qua licentiam ſibi ademptam intelligerent, [5] nullo iam pacto rectorem huiuſcemodi tolerandum ſtatuebant. Igitur principio *paulatim* cõtumaciores ſe gerere, minusq; dicto audiẽtes eſſe: poſtremo, nondum bimeſtri imperio expleto, quum quidem ille iam non dubium ſuæ probitatis ſpecimen dediſſet, vniuerſis in optimam ſpem erectis, inuidit repẽte mala fors, [6] quæ omnia funditus euertit; ſic vt egregii illi conatus vehementer omnibus profuturi, in medio quaſi curſu prolaberẽtur. Nã primum quidẽ quidquid in Italia aut alibi gentiũ [7] inculti ſoli,

---

a *Præfigo articulum τῇ præpoſitioni ὑπό.* b *ſic paulo ante dixit Pert. conatum eſſe εἰς τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον μετάγειν πάντα.* c *ſcribo* τήν τε κατ' Ἰταλίαν: *vel,* τήν τε κατὰ τὴν Ἰταλίαν. ¶ IN VERS. L. 1 cuncta den. ad honeſtatem & moderationem reducere conabatur. Ipſe quum aut egrederetur, aut ius d. *vel,* quum in publicum prodiret. 2 & quum Marci imperium æmularetur, ſeniores quidem, eum in memoriam reuocando, delectabat: 3 deferendos eius imperio diu. hon. 4 & quod perſuaſum haberent eo illum eſſe animo vt nemini iniuriam vltro eſſet facturus, ſed vnicuique, quod meritus foret, tribuens, neq; indecenter cuiquam gratificaturus, neque vim vlli crudeliter eſſet illaturus: ſponte illi ſe ded. 5 nullo iam p. moderatum imperii ſtatum tolerabant. 6 prohibuitq; ne conatus illi admirandi, & iis qui eius imperio ſuberant profuturi, ad exitum perducerentur. 7 inculti & vacantis ſoli eſſet, etiamſi imperatoria eſſet poſſeſſio, eius quantum quis vellet ac poſſet occupare, &, quum eius curam ſuſcepiſſet ac coluiſſet, dominum eſſe permiſit: quinetiam immunitatẽ a quibuslibet oneribus, iis qui agros colerent, dedit in decennium; & in perpetuum, dominii eius ſecuram vſurpationem.

etiamque ſub regibus, vacaret, id totum occupantibus & colentibus adiudicauit: decemq; annorum immunitatem, ac perpetuam *dominii* libertatem agricolis conceſsit. Imperatoriis autē poſſeſsionibus nomen ſuum inſcribi prohibuit; nō eſſe illas dictitans imperantium proprias, [1] ſed cōmunes Romanorū & publicas. Vectigalia quoque omnia quæ ad contrahendas pecunias tyranni excogitauerāt, in fluuiorum ripis, in vrbium portibus, perque vias & itinera, penitus remiſit, [2] atque in antiquam libertatem reuocauit. [3] Multaq; item ad idem exemplum facturus videbatur. Nam & delatores vrbe exegerat, & vbiubi inuenirētur, puniri imperauerat: cauens necui *iniuria fieret, aut* de vanis criminibus periculum conflaretur. Ergo in maxima tranquillitate ſeſe beatiſsimoq; rerū ſtatu victuros ſenatus ceteriq; arbitrabantur. Siquidem adeo ſe æquabilem paremq; ceteris præſtabat, vt filium quoq; iam adoleſcentem, in aulam palatinam numquam adduxerit, ſed intra priuatos parietes continuerit: ſic vt in ludū quoq; litterarium atq; gymnaſia de more itaret, nihil priuatis abſimilis; e-
38 ruditurque, & omnia perinde † vt quiuis e medio agitaret, [4] neq; vllam aut tyrannicam aut omnino imperatoriam pompam oſtentaret. [5] Quum in hac morum vitæq; modeſtia ageret, ſoli ſcilicet prætoriani milites, p̄ſentem rerum cōditionem haud ſatis æquo animo ferentes, veterem illam licentiam violēter ſe gerendi raptandiq; omnia, affectabant. interq; vina & epulas conſilia inierunt Pertinacem e medio tollendi, grauem ipſis atque oneroſum; alterumq; eius loco imponendi rebus Romanis, indulgentem atq; intemperantem, nihilq; denique non licentiæ præbiturum. Igitur cōteſtim, haud opinato, cūctis otiū agitātibus, turbidi ac furentes, militari curſu, meridie ipſo, protētis haſtis, nudis gladiis, frequētes ad Imperatoris ædes ferūtur. Re aūt ſubita inſperataq; [6] pterriti cubicularii palatini, pauci plurimis, & inermes armatis minime auſi reſiſtere, [7] relicta ſua quiſq; ſtatione,

εἰ καὶ βασιλέως [a] κτῆμα εἴη, καταλαμβάνειν· ἐπιμεληθέντι τε καὶ γεωργήσαντι, δεσπότην εἶναι. ἔδωκέ τε γεωργοῦσιν ἀτέλειαν πάντων εἰς δέκα ἔτη, καὶ διὰ παντὸς δεσποτείας ἀμεριμνίαν. τοῖς τε βασιλικοῖς κτήμασιν ἐκώλυσεν αὐτοῦ τὸ ὄνομα ἐπιγράφεσθαι· εἰπὼν αὐτὰ οὐκ ἴδια τοῦ βασιλεύοντος εἶναι, ἀλλὰ κοινὰ καὶ δημόσια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. τέλη τε πάντα πρότερον ἐπὶ τῆς τυραννίδος εἰς εὐπορίαν χρημάτων ἐπινοηθέντα, ἐπί τε ὄχθαις ποταμῶν, καὶ λιμέσι πόλεων, ἔν τε ὁδῶν πορείαις, καταλύσας, εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἐμήνυσε δὴ αὖ ἔτι καὶ πλείονα (ὥς γε τὰ τῆς προαιρέσεως ἐνεδείκνυτο) εὐεργετήσειν τοὺς ὑπηκόους· ἐπεὶ καὶ τοὺς συκοφάντας τῆς πόλεως ἦν διώξας, καὶ τοὺς πανταχοῦ ὄντας κολασθῆναι κελεύσας, τοῦ μηδένα ἐπηρεάζεσθαι, μήτε ματαίοις ἐγκλήμασι περιπίπτειν, προνοούμενος. ἐν ἀδείᾳ τε καὶ μακαρίῳ βίῳ ἥ τε σύγκλητος μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ πάντες βιώσεσθαι προσεδόκων· οὕτω γὰρ μέτριος καὶ ἰσότιμος ἦν, ὡς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤδη μειράκιον ὄντα, μήτε εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν κατάγειν, ἀλλ' ἔν τε τῇ πατρῴᾳ μένειν οἰκίᾳ, καὶ εἰς τὰ συνήθη φοιτῶντα διδασκαλεῖα καὶ γυμνάσια, ἰδιωτεύοντα, ὁμοίως τοῖς λοιποῖς παιδεύεσθαί τε † καὶ πάντα πράτ- 38
τειν, οὐδαμοῦ τῦφον ἢ πομπὴν παρεχόμενον βασιλικήν. Τοιαύτης δὲ εὐμοιρίας καὶ εὐταξίας κατεχούσης τὸν βίον, [b] μόνοι οἱ δορυφόροι, ἀσχάλλοντες μὲν ἐπὶ τοῖς παροῦσι, ποθοῦντες δὲ τὰς ἐπὶ τῆς παρῳχημένης τυραννίδος ἁρπαγάς τε καὶ βίας, ἔν τε ἀσωτίαις καὶ κραιπάλαις, ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι τὸν Περτίνακα, ὡς ὄντα αὐτοῖς βαρὺν καὶ ἐπαχθῆ· ζητῆσαι δέ τινα τὴν πάλιν αὐτοῖς ἀνετὸν καὶ ἀκόλαστον παρέξοντα ἐξουσίαν. Αἰφνιδίως τοίνυν, οὐδενὸς προσδοκῶντος, ἀλλὰ πάντων ἐν ἡσυχίᾳ διατριβόντων, καὶ θυμῷ καὶ ἀλόγῳ ὁρμῇ [c] ἐκ τοῦ στρατοπέδου δρόμῳ φερόμενοι αὐτοί, ἡμέρας ἀκμαζούσης, ἐπεισῆλθον τοῖς βασιλείοις, τά τε δόρατα διατεινάμενοι, καὶ τὰ ξίφη ἀνασπασάμενοι. Τῷ δὲ παραδόξῳ τοῦ ἔργου καὶ ἀνελπίστῳ οἱ ἐν τῇ βασιλείῳ ὑπηρεσίᾳ ταραχθέντες, ὀλίγοι τε πρὸς πολλούς, καὶ ἄοπλοι πρὸς ὡπλισμένους, οὐκ ἔμενον, ἀλλ' ἕκαστος ἣν ἐνεκεχείριστο φρουρὰν [d] λιπὼν,

a Polit. κτήματα interpr. etiam prædia, infra, p. 40, εἰς τὰ προάστεια τῆς πόλεως κτήματα ἀποδέδρακεν. b ſupra pluribus verbis, μόνοι οἱ ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιῶται, οἱ δορυφορεῖν εἰώθασι τοὺς βασιλέας. vnde occaſionem ſumpſit Polit. interpretādi δορυφόρους, prætorianos milites. Perinde eſt autem ac ſi diceretur, Soli inquam illi milites qui ſatellitum officio funguntur. c ſcribo ἐκ τοῦ στρατ. d Intell. λιπὼν ἣν ἐνεκεχείριστο φρουρὰν ἢ ἐπὶ τῇ αὐλ. ¶IN VERS. L. 1 ſed communiter & publice ad Romanorum imperium pertinere. 2 atque in priſtinum ſtatum & libertatem dimiſit. 3 ac plura in ſuos collaturus erat beneficia; vt quidem ſui animi argumenta dabat: *vel*, ſuæ voluntatis. 4 nullaque in re faſtum aut pompam imperatoriam oſtentaret. 5 Quum autem in hac felicitate & bene compoſito rerum ſtatu viueretur, ii ſoli milites qui ſtipatorum partes obibant, quum præſentia ægre ferrent, & rapinas ac violentias, quas in præcedente tyrannide exercuerant, deſiderarent: dum ſuo perdito luxui & crapulæ vacāt, conſilia ineunt, Pertin. e medio toll. gr. i. a. oneroſum: & quempiam quærēdi qui omnibus ſolutam legibus effrenemque licentiam eſſet præbiturus. 6 perterr. Imperatorii miniſtri: *vel*, qui aliqua circa Imperatorem miniſteria obibāt. 7 quiſque relicta ſtatione, quæ ſibi vel ad atrienſem ianuam, vel ad alium quempiam aditum erat concredita, fugiebant, S.

ἢ ἐπὶ

ἢ ἐπὶ τῇ αὐλείῳ, ἢ ἐπὶ ταῖς λοιπαῖς εἰσόδοις, ἔφευγον. ὀλίγοι δέ τινες τῶν εὐνοούντων, διαγγείλαντες τῷ Περτίνακι τὴν ἔφοδον, συνεβούλευον φυγεῖν, τῇ τε τοῦ δήμου βοηθείᾳ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι. ὁ δέ, [a] καὶ τοῖς συμβουλεύουσιν αὐτῷ πρὸς τὸ παρὸν ὠφέλιμα μὴ πεισθείς, ἀπρεπῆ δὲ καὶ ἀνελεύθερα, βασιλείας τε ἀνάξια καὶ τῶν προβεβιωμένων αὐτῷ καὶ προπεπραγμένων, νομίσας, φεύγειν μὲν ἢ λαθεῖν οὐκ ἠθέλησεν· ὁμόσε δὲ χωρήσας τῷ πράγματι, προῆλθεν ὡς διαλεξόμενος αὐτοῖς· ἐλπίσας πείσειν τε αὐτούς, καὶ παύσειν τῆς ἀλόγου καὶ ἐς τὸ παρὸν ὁρμῆς. καὶ δὴ τοῦ δωματίου προελθών, ὑπαντώμενος αὐτοῖς, πυνθάνεσθαί τε ἐπειρᾶτο τὰς αἰτίας τῆς ὁρμῆς, πείθειν τε ἐπεχείρει, μὴ [b] ἐνθουσιασμένως καὶ τότε ἐν σώφρονι καὶ σεμνῷ σχήματι, καὶ τηρῶν τὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα, οὐδέν τι καταπεπληγότος, οὐδὲ καταδειλιῶντος καὶ ἱκετεύοντος σχῆμα ἐνδεικνύμενος:

39 Τὸ μὲν ἐμέ (ἔφη) πρὸς ὑμῶν ἀναιρεθῆναι, οὐδέν τι μέγα ἢ βαρὺ πρεσβύτῃ εἰς μακρὸν γῆρας ἐνδόξως ἐλάσαντι (πάντως γὰρ ἀνθρώπων βίῳ † ἀνάγκη τέλος ἐπιτεθῆναι) τὸ δὲ ὑμᾶς, φύλακας καὶ φρουροὺς δοκοῦντας βασιλέως, καὶ τοὺς ἔξωθεν κινδύνους ἀπείργοντας, αὐτοὺς γενέσθαι φονέας, καὶ μὴ μόνον ἐμφυλίῳ, ἀλλὰ καὶ βασιλείῳ μιαίνειν τὰς δεξιὰς αἵματι, ὁρᾶτε μὴ [c] πρὸς τὸ νῦν ἀνόσιον, καὶ ὕστερον ὑμῖν ἐπικίνδυνον ᾖ. οὐ γάρ τι ἐμαυτῷ σύνοιδα λυπήσαντι ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ Κομμόδου τελευτῇ δυσχεραίνετε, οὐδὲν παράδοξον, ἄνθρωπον ὄντα εἰ τελευτὴ κατέλαβεν. εἰ δὲ τοῦτο ἐξ ἐπιβουλῆς οἴεσθε γεγενῆσθαι, οὐκ ἐμὸν τὸ ἁμάρτημα. ἴστε γὰρ ἔξω πάσης ὄντα με ὑποψίας, καὶ οὐδὲν ἧττον ὑμῶν ἀγνοοῦντα τὰ τότε πεπραγμένα· ὡς, εἴ τι ὑπωπτεύετε, ἑτέροις ὑποφέρειν τὸ ἔγκλημα. ἀλλ' ὅμως τελευτήσαντος ἐκείνου, οὐδὲν ὑμῖν τῶν [d] εὐπρεπῶς καὶ κατ' ἀξίαν, καὶ ἄνευ τοῦ βιάζεσθαί με ἢ ἁρπάζειν, ἐνδεὲς ᾖ. Τοιαῦτά τινα λέγων αὐτοῖς πρᾴως, ἤδη τινὰς αὐτῶν καὶ πείσειν ἐμέλλησε· καὶ οὐκ ὀλίγοι γε ἀποστραφέντες ἀνεχώρουν, σεμνοῦ βασιλέως γέροντος αἰδούμενοι· ἔτι δὲ λαλοῦντα τὸν πρεσβύτην

diuerſi alii alio diffugerunt. Pauci tamen ex amiciſſimis, nũciato militum cõcurſu, perſuadere Pertinaci conabantur vti fuga ſibi conſuleret, populiq; auxilium imploraret. [1] Ille autem, tametſi vtilia in præſens audiebat, tamen indecorum exiſtimans atq; illiberale, minimeq; dignum imperatoria maieſtate atq; anteacta vita; fugæ aut latebris ſalutem debere; occurrere periculo ac procedere in medium decreuit; ſperans perſuaſurum quæ vellet, & furentes in præſens animos placaturũ. Igitur cubiculo egreſſus, factuſq; irruentibus obuiam, quærere cauſas inſtitit tam ſubiti motus, & a fœdiſſimo illo tumultu absterrere: nõ attonitus periculo, ſed habitum oris grauem moderatumq; retinens, paremq; imperatoriæ dignitati: ac nihil humile, nihil pauidũ aut obnoxium, nihil denique ſupplice dignum præ ſe ferens, ita ad eos verba fecit: Me quidem, o milites, (inquit) ſi occiditis, neq; ipſi rem magnam facitis, neque mihi ſane grauem, [2] homini videlicet huius ætatis & gloriæ: (ſiquidem *omni* humanæ † vitæ finis certe eſt aliquis 39 neceſſarius) vos autem, principis curæ cuſtodiæq; & propulſandis aliũde periculis adhibitos, cædem ipſos facere [primos,] neq; ciuili tantum, ſed imperatorio quoq; ſanguine polluere dextras, [3] id vero videte ne vel in præſens flagitioſum ſit vobis, vel in poſterum periculoſum. Neque enim ego vlla vos iniuria affeci. ſi enim Cõmodi doletis interitu, nihil profecto nouũ fuit mori, qui homo natus fuerat: ſin dolo necatũ putatis, nõ meum ſane id crimẽ: quippe quem ipſi ſcitis ab omni etiam [4] ſuſpicione procul abeſſe. Quæ enim tũc acta ſunt, vos primi cognita habuiſtis: vt etiam ſiquid obortum ſuſpicionis eſt, id vtiq; alios attigerit. Ceterum ne illo quidem extincto quidq̃ vobis deſieri patiemur, quod modeſte atq; ex dignitate veſtra, nõ autem per vim & rapinas, cõcupiueritis. [5] Ita eo loquente, iã quidã ex iis permotũ iri videbantur: neq; ſane pauci abire iã cœperãt, [6] veriti ſanctimoniã principis ac ſenectutẽ: ſed *adhuc loquẽs ſenex*

a *Videtur etiam hic eſſe partic.* καὶ. b *legitur etiam* ἐνθουσιασμένος. *videtur autem ante* καὶ *addenda eſſe particula* ἀεί. c *ſi voluiſſet ſignificare*, præterquam quod nefarium nunc eſt, *dicendum potius fuiſſet* πρὸς τῷ νῦν ἀνοσίῳ. d *ſcribo* ἐνδεήσειν. ¶IN VERS. L. 1 Ille autem iis qui v. in pr. conſulebant, non obſequutus, ſed indecora & illiberalia, & indigna imp. ma. atque an. vita & reb. ab ſe geſtis arbitratus, fugere aut latere noluit: ſed illi periculo ſeſe dans obuiam, prodiit vt eos alloqueretur. Sperabat enim fore vt animos illorum flecteret, & in præſens amentem illorum impetũ ſedaret. Igitur cubic. 2 homini qui ad ſummam ſenectutem glorioſe perueni: (etenim omni h. v. finem neceſſe eſt imponi) ſed vos qui principis cuſtodes & ſatellites exiſtimamini, atque propulſ. externis periculis eſtis adhibiti, cæd. 3 videte ne in præſens nefarium ſit vobis, & in poſterũ etiam periculoſum. Neque enim ego mihi vllius vobis illatæ iniuriæ ſum conſcius. 4 ſuſp. pr. abeſſe: ac non minus quam vos, quæ tunc acta fuerint, ignoratis: adeo vt, ſiquid ſuſpicamini, alios inſimulare debeatis. Sed tamẽ, illo etiam mortuo, nihil vobis defuturum eſt eorum quæ vos decent, eque dignitate veſtra ſunt, etiamſi nec vim mihi inferatis, nec rapinas vobis permittatis. 5 Quum alia quædam huiuſmodi dicere illis conaretur, iam quidam &c. 6 reueriti maieſtate præditi Imperatoris ſeneƈt.

a ceteris facto impetu [1] obtruncatur. Qui ſtatim perpetrato *tam crudeli* ſcelere,[2] multitudinem declinantes, indigniſſime laturam id facinus, occupant in caſtra abire, muroque continent ſe; diſpoſitis pro turribus armatis qui populum, *ſi impreſſionem faceret*, a mœnibus arcerent. Hunc finem Pertinax ſortitus eſt, vitę morumque (vt ſupra diximus) laudandus. ¶ Sed vbi cædis illius fama per populũ dedita, tumultu ſcilicet luctuq; omnia compleri, diſcurrere vniuerſi furentibus ſimiles; neq; certi quid agerent, quærere ipſos auctores: quos neque inuenire tamen poterant, neque vlciſci. Præcipue vero ſenatus indigne id ferre, cõmunemq; eam calamitatem exiſtimare; deſiderãs parentem optimũ, ac principem indulgentiſſimum; rurſumq; tyrãnidem metuens, quam cordi eſſe † militibus intelligebat. Sed quum dies vnus itemq; alter abiiſſet, plebsque vniuerſa, ſuo quiſq; metu, quietem ageret; & qui dignitate auctoritateque pollebant, in ſua prædia quam longiſſime poterãt ab vrbe ſeceſſiſſent,[4] nequid in eligẽdo ſucceſſore grauius obiiceretur: cognito milites & quietum eſſe populum, & exſiſtere neminem qui principem interfectum vindicaret: ipſi quidem caſtris ſe continebant: conſtituto autẽ ſupra murum vocaliſſimo quoque, edicũt venale imperium, traditurosq; ſe ei qui plurimum pecuniæ polliceretur, tutoque in aulam *cum armis* deducturos. Id auditum, neminem e ſenatu, grauitate atque auctoritate præditum, neminemq; e nobilitate, aut ex iis deniq; permouit quicumq; adhuc opulenti ſuperabant, tenues reliquiæ Commodi tyrannidis: neque auſus quiſquam aut muro ſuccedere, aut turpem contumelioſumque dominatum pecunia paciſci. Sed enim Iuliano cuidam, conſulari viro, qui grandem habere pecuniam credebatur, veſperè ſupra cœnam nuntiatur inter vinum atque epulas, militum edictum: quippe homo alioquin parum vitæ continentis habebatur. Perſuadent igitur

ἐπιπεσόντες φονεύουσι. δράσαντές τε οὕτως ὠμὸν ἔργον, διά τε τὴν τῶν τετολμημένων φθάσαι θέλοντες τὴν τοῦ δήμου ἔφοδον, ἐπιστάμενοί τε ὅτι χαλεπῶς τὸ πλῆθος [a] οἴσει τὰ πεπραγμένα, εἰς τὸ στρατόπεδον δρόμῳ ἀναχωρήσαντες, ἐντὸς τείχους ἔμενον, φρουρὰς ἐπὶ τῶν πύργων καταστήσαντες, ὡς ἀμύνοιντο, εἰ τῷ τείχει προσβάλλοι ὁ δῆμος. Τέλος μὲν δὴ τοιοῦτον κατέλαβε Περτίνακα, χρησάμενον βίῳ καὶ προαιρέσει ὡς προείρη[b]). ¶ Ἐπειδὴ δὲ διεφοίτησεν εἰς τὸν δῆμον ἡ τοῦ βασιλέως ἀναίρεσις, ταραχή τε καὶ πένθος πάντας κατεῖχε· διέθεόν τε ἐνθουσιῶσιν ἐοικότες· κίνησίς τε ἄλογος κατεῖχε τὸν δῆμον, ζητούντων τοὺς δράσαντας, μήτε δὲ εὑρεῖν μήτε ἀμύνασθαι δυναμένων. μάλιστα δὲ δεινῶς ἔφερον τὸ πεπραγμένον, καὶ συμφορὰν κοινὴν ἐτίθεντο οἱ τῆς συγκλήτου βουλὴν νεμόμενοι, πατέρα τε ἤπιον καὶ χρηστὸν προστάτην ἀποβαλόντες. πάλιν τε τυραννίδος ἦν δέος, ἐπεὶ τούτῳ χαίρειν τοὺς στρατιώτας † ἤλπιζον. Μιᾶς δή που καὶ δευτέρας ἡμέρας διαδραμούσης, οἱ μὲν δημόται, ἕκαστος δὲ καθ' αὑτὸν δεδιώς, ὑπανεχώρει· οἵ τε ἐν ἀξιώσει ὄντες, εἰς τὰ πορρωτάτω τῆς πόλεως κτήματα ἀπεδίδρασκον, ὅπως ἂν μή τι δεινὸν ἐκ τῆς ἐσομένης ἀρχῆς παρόντες πάθοιεν. οἱ δὲ στρατιῶται, ἐπεὶ τόν τε δῆμον ἡσυχάζοντα ἔγνωσαν, μήτε τινὰ τολμῶντα ἐπεξελθεῖν τῷ τοῦ βασιλέως αἵματι, ἔμενον μὲν ἐντὸς τοῦ τείχους κατακλείσαντες ἑαυτούς· ἀναγαγόντες δὲ τοὺς εὐφωνοτάτους ἑαυτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος, [c] προεκήρυττον ὤνιον τὴν βασιλείαν, τῷ τε πλεῖον ἀργύριον δώσοντι ἐγχειριεῖν ὑπισχνοῦντο τὴν ἀρχήν, καὶ διὰ τῶν ὅπλων αὐτὸν ἀνάξειν ἀδεῶς εἰς τὴν βασίλειον αὐλήν. Ἐπεὶ δὲ τὸ κήρυγμα διεφοίτησεν, οἱ μὲν σεμνότεροί τε καὶ εὐσταθέστεροι τῆς συγκλήτου βουλῆς, ὅσοι τε εὐπατρίδαι, ἢ ἔτι πλούσιοι, (λείψανα ὀλίγα τῆς Κομμόδου τυραννίδος) οὔτε προσῆλθον τῷ τείχει, οὔτε ἀπρεπῆ καὶ ἐπονείδιστον χρήμασι κτήσασθαι τὴν ἀρχὴν ἤθελον. Ἰουλιανῷ δέ τινι, ἤδη μὲν τὴν ὕπατον τετελεκότι ἀρχήν, δοκοῦντι δὲ ἐν εὐπορίᾳ χρημάτων εἶναι, ἑστιωμένῳ δὲ περὶ δείλην ἑσπέραν, διηγγέλη τὸ στρατιωτικὸν κήρυγμα παρὰ μέθην καὶ κραιπάλην· ἦν γὰρ καὶ τῶν ἐπὶ βίῳ μὴ σώφρονι διαβεβλημένων. πείθουσιν οὖν

a *Magis ex vſu Gr. linguæ eſſet* οἴσοι. *dici enim ſolet* χαλεπῶς φέρειν. b Intell. hac re: *vel* τῆς τυραννίδος εἶναι alioqui τοῦτο *dicendum fuiſſet.* c *ſcribo* προεκήρυττον. ¶IN VERS. L. 1 trucidatur. M. 2 metu eorum quæ auſi erãt, præuenire populi inſultum volentes, (quippe quem grauiter ea laturum ſciebãt) in caſtra curriculo ſe recipiunt; muroq; cont. 3 *Potius* didita *ſcripſiſſe Polit. puto. Vide pag. 9, annotata in marg.* 4 nequid illis mali ex futuro imperio contingeret, ſi adeſſent: milites cognito quietum eſſe p. & nem. audere cædem imperatoris perſequi, ipſi quidem caſtr. ſe continebant; conſtitutis autem ſupra murum iis qui maxime voce valerent, proclamabant venalem eſſe imperatoriam dignitatem; atque illi qui plus pecuniæ daturus eſſet, traditurus ſe pollicebantur. Quum autem huius præconii fama ſparſa eſſet, ii quidem e ſenatoribus qui maiore grauitate conſtantiaque præditi erant, & quicumque patricii, aut adbuc opulenti, paucæ tyrannidis Commodi reliquiæ, neque ad murum acceſſerunt, neque turpem & probroſum dom. pecunia comparare voluerunt: ſed Iuliano cuidam, conſulari viro, qui abundare pecunia exiſtimabatur, epulanti nuntiatur militare præconium, dum ebrietati & crapulæ indulget. quippe homo al.

αὐτὸν

αὐτὸν ἥ τε γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ, καὶ τὸ τῶν παρασίτων πλῆθος, [a] ἀναθορόντα τοῦ [b] σκίμποδος δραμεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τὸ πραττόμενον μαθεῖν· παρά τε πᾶσαν τὴν ὁδὸν συμβουλεύοντες ἐρριμμένην τὴν ἀρχὴν ἁρπάσαι· ἀφειδῶς δὲ χρημάτων ἔχοντα, μεγαλοδωρεᾷ ἅπαντας ὑπερβαλεῖν, εἰ καί τινες ἀμφισβητοῖεν. Ἐπεὶ τοίνυν τῷ τείχει προσῆλθεν, ἐβόα τε πάντα δώσειν ὅσα βούλονται ὑπισχνούμενος, παρεῖναί τε αὐτῷ πάμπλειστα χρήματα καὶ θησαυροὺς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεπληρωμένους ἔλεγε. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ Σουλπικιανὸς, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ τῶν ὑπατευκότων, ἔπαρχός τε τῆς πόλεως γενόμενος, (πατὴρ δὲ ἦν τῆς Περτίνακος γυναικὸς) ἧκε τὴν ἀρχὴν ὠνούμενος. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὐ προσήκαντο φοβηθέντες οἱ στρατιῶται τὴν πρὸς τὸν Περτίνακα συγγένειαν, μή τις ἄρα δόλος εἴη εἰς τὸ
41 ἐκδικηθῆναι τὸν ἐκείνου φόνον. † καθέντες δὲ κλίμακα, τὸν Ἰουλιανὸν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνεβίβασαν. οὐ γὰρ πρότερον ἀνοῖξαι τὰς πύλας ἤθελον, πρὶν ἢ τὴν ποσότητα τῶν δοθησομένων χρημάτων μαθεῖν. Ὁ δὲ ἀνελθὼν, τήν τε Κομμόδου μνήμην αὐτοῖς καὶ τὰς τιμὰς, καὶ τὰς εἰκόνας ἃς ἡ σύγκλητος καθεῖλεν, ἀνανεώσειν ὑπέσχετο, καὶ πάντων δώσειν ἐξουσίαν ὧν εἶχον ἐπ' ἐκείνου· ἑκάστῳ τε στρατιώτῃ τοσοῦτον ἀργύριον ὅσον μήτε [c] αἰτῆσαι, μήτε λήψεσθαι προσεδόκησαν. τὰ δὲ χρήματα μὴ μελλήσειν, ἀλλ' οἴκοθεν ἤδη μεταπέμψεσθαι. Τούτοις ἀναπεισθέντες οἱ στρατιῶται, καὶ τοιαύταις ἀρθέντες ταῖς ἐλπίσιν, αὐτοκράτορά τε τὸν Ἰουλιανὸν ἀναγορεύουσι, καὶ πρὸς τῷ οἰκείῳ ἐκ γένους ὀνόματι, Κόμμοδον ἀξιοῦσιν ἀποκαλεῖσθαι. τά τε σημεῖα ἀράντες, καὶ τὰς ἐκείνου εἰκόνας ἀποκαταστήσαντες, προπέμπειν ἐπειρῶντο. Θύσας δὲ ὁ Ἰουλιανὸς τὰς νενομισμένας καὶ βασιλείους ἐν τῷ στρατοπέδῳ θυσίας, προήγετο ὑπ' αὐτῶν, [d] πλέον τε τῆς συνηθείας δορυφορούμενος. ἅτε γὰρ βίᾳ καὶ παρὰ γνώμην τοῦ δήμου, μετά τε αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς [e] διαβολῆς ὠνησάμενος τὴν ἀρχὴν, εἰκότως ἐδεδίει τὸν δῆμον ὡς ἐναντιωσόμενον. ἀναλαβόντες οὖν τὰς πανοπλίας, καὶ φράξαντες αὐτοὺς οἱ στρατιῶται εἰς φάλαγγος σχῆμα, ὡς (εἰ δέοι) καὶ πολεμήσοντες, ἐν μέσοις αὐτοῖς ἔχοντες τὸν ἴδιον βασιλέα, ὑπέρ τε τῆς κεφαλῆς αἰωροῦντες τὰς ἀσπίδας

vxor atque filia, & paraſitorum turba, vt relicta menſa acceleret, & quid agatur intelligat: ac ſubinde inter cũdum adhortantur [1] occupet proiectũ imperium; ſuperaturum largitione omnes *competitores*, qui tantum diuitiarum poſſideat. Igitur vbi ad muros acceſſit, clamare occœpit daturum quæ vellent: habere ſe magnas opes, plenos auri theſauros atque argenti. Eodemque tempore Sulpicianus, & ipſe vir conſularis, [2] ac præfectus vrbi, ſocerque Pertinacis, imperium licitabatur. Verum in eo milites ſuſpectam habuerũt Pertinacis propinquitatem; ſubeſſe aliquid fraudis ſuſpectantes, quo illius cædes vindicaretur. †Ergo Iulianum ſcalis demiſ- 41
ſis ſupra muros attollunt; [3] non prius auſi reſerare portas quam conueniret de numero dandæ pecuniæ. Ille, ingreſſus in caſtra, primum quidem *memoriam & honores* Commodi, & ſtatuas quas ſuſtulerat ſenatus, inſtauraturum pollicebatur, conceſſurumque ipſis quam quondam ſub illo licentiam obtinuiſſent. prætereà militibus ſingulis plus multo argenti daturum quam aut petere auderẽt, aut accepturos exſpectauerant. neq; in dando moram futuram: [4] nam domi eã pecuniam adſeruari. Quibus adducti reb. milites, atque in tantam ſpem erecti, [5] IVLIANVM declarant principem: ſimul ei COMMODI cognomen imponunt. Tum ſignis ſublatis, [6] impoſitiſque illius imaginibus, deducere hominem tendunt. [7] Igitur de more ſacrificio in caſtris peracto, exiit maiore militum comitatu quam ceteri conſueuerant. ſiquidem per vim, contraque populi voluntatem, perque turpitudinem & dedecus imperium emercatus, iure impetũ multitudinis verebatur. Sed induti armaturas milites, circumſeptiq; vndiq; teſtudine facta, vt etiam, ſi res poſceret, dimicarent, receptoq; in medium Imperatore ſuo, clypeis

a *Scribo* ἀναθορόντα. b *ſupra pag.* 4. σκίμποδα *in quo æger Marcus iacebat. vertit Polit.* grabatum: *alibi* lectulum. c *Polit. legiſſe videtur*, αἰτῆσαι ἐτόλμησαν. *ſaltem perinde vertit hunc locum ac ſi ita legerit.* d *ſvel* πλεῖον τε, *vel* πλεῖοσι γε *(quod malim) ſcribendum eſt.* e *ſuſpecta eſt hoc loco vox iſta* διαβολῆς. ¶IN VERS. L. 1 occupet pr. imperium. quum enim immẽſam pecuniarum vim habeat, ſuperaturum largitione omnes, ſiqui aduerſus eum contendant. 2 & qui fuerat præf. vrbi, (pater autem Pertinacis vxoris erat) venit ad emendum imperium. Verum- 3 Non enim prius reſerare portas volebant quam ſcirent quantum pecuniarum daturus eſſet. 4 ſed ſe iamiam ex ædibus afferri curaturum. 5 Iul. declarant Imperatorẽ: & præter id quod ex genere proprium illi erat nomen, Commodum appellandum cenſent. 6 ac reſtitutis in priſtinum ſtatum illius imag. *id enim vox Græca ſonat: ſed intelligendum erit de Commodi imaginibus.* 7 Quum igitur conſueta & imperatoria ſacrificia in caſtris peregiſſet, exiit *&c.*

haſtiſq; ' ſupra capita elatis, (vt tutiores forent, ſi forte lapides e tectis mitterentur, *dum pompa procedebat*) deducunt eum in aulam, neque auſo reſiſtere populo, neque (vt mos eſt) fauſtis acclamationibus proſequẽte; ſed diras procul imprecantibus vniuerſis, grauiterq; exprobrantibus quod ære ſibi imperium parauiſſet. Tũc primum videlicet corrupti militum mores; ' fœdaque & inſatiabilis pecuniæ cupiditas, & contemptus imperatoriæ maieſtatis inoleuit. Nã quum neq; vindex exſiſteret vllus tam cru-
42 deliter interfecti principis, † neque promercale factum imperium fœdeque nundinatum quiſquam prohibuiſſet, id vero initium cauſaque [militibus] fuit vt etiam in poſterum turpiſſimi contumaciſſimiq; euaderent: ſic vt auaritia in dies ac principũ contemptus etiam vſque ad ſanguinem proueheretur. ¶Enimuero Iulianus, imperium adeptus, deliciis continuo crapulæque ſe dedere, circa Rempubl. indiligens; vitamq; molliſſimam luxuque circumfluentem traducere. ' Sed & ſpem militum fefellerat, neq; implere fidem promiſſorum potuerat. ſiquidem nec opes domi quantas iactabat; & publicum ærarium ſumptibus illis inſanis iampridem a Commodo exhauſtum. Quare cum milites habebat infenſos, *quia ſpe ſua fruſtrati erant*; tum a populo totius rei conſcio facile contemnebatur. Itaque & prętereuntem maledictis inſectabantur, & turpes ambiguasque voluptates exprobrabant: ſic vt propalam etiam in circo, quo maxima vis hominum confluit, Iulianum inceſſerent, ac vindicem Romani imperii, præſulemque ſummi principatus NIGRVM vocitarent, orantes vt quamprimum adeſſet, ipſosque a tantis contumeliis aſſereret. Is Niger *dudum* conſulatum geſſerat, ac tũ Syriæ præerat vniuerſę, *quum ea quæ dixi, Romæ gererentur*. qui honos ea tempeſtate multo maximus erat: quippe etiam Phœnices, omniſque ad Euphratem regio, Nigri

καὶ τὰ δόρατα. (μή που καὶ λίθων τις βολὴ ἀπὸ τῶν δωμάτων ἐπὶ τῇ πομπῇ γένοιτο) ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὰ βασίλεια· μηδενὸς τῶν δημοτῶν μήτε ἀντιστῆναι τολμῶντος, μήτε μὴν εὐφημοῦντος, ὥσπερ εἰώθασι προπέμπειν τοὺς βασιλέας. τοὐναντίον δὲ καὶ πόρρωθεν ἑστῶτες ἐβλασφήμουν καὶ κακῶς ἠγόρευον, ἅτε χρημάτων ἀντικαταλλαξάμενον τὴν ἀρχήν. Τότε δὲ καὶ πρῶτον ὑποδιεφθάρη τὰ τῶν στρατιωτῶν ἤθη· καὶ χρημάτων ἐδιδάχθησαν ἄπληστον καὶ αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν, καταφρόνησίν τε τῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας αἰδοῦς. τὸ γὰρ μήτε τοῖς οὕτως ὠμῶς τετολμημένοις ἐν φόνῳ τῷ βασιλικῷ ἐπεξιέναι τινά, μήτε † τὴν οὕτως ἀπρεπῶς ἐπὶ 42
χρήμασι κηρυχθεῖσαν καὶ πραθεῖσαν ἀρχὴν εἶναι τὸν κωλύοντα, ἀρχηγὸν καὶ αἴτιον ἀπρεποῦς καὶ ἀπειθοῦς καταστάσεως, καὶ ἐς τὰ ἐπιόντα ἐγένετο ἀεὶ, τῆς φιλοχρηματίας αὐτῆς, καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων καταφρονήσεως μέχρις αἵματος αὐξηθείσης. ¶Ὁ δὴ οὖν Ἰουλιανὸς ἐπειδὴ παρῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν, τρυφαῖς εὐθέως καὶ κραιπάλαις ἐσχόλαζε, τῇ μὲν τῶν δημοσίων ἐπιμελείᾳ ῥαθύμως προσφερόμενος, εἰς δὲ τὸ ἁβροδίαιτον καὶ ἄσωτον ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν. εὑρίσκετό τε καὶ τοὺς στρατιώτας ψευσάμενος καὶ ἀπατήσας, τῷ μὴ δύνασθαι ἀποπληρῶσαι ἃ ὑπέσχετο. οὔτε γὰρ οἴκοθεν ἦν αὐτῷ τοσαῦτα χρήματα ὅσα ἠλαζονεύσατο, οὔτε μὴν οἱ δημόσιοι θησαυροὶ εἶχον, ἀλλὰ πάντα προεκεκένωτο τῇ Κομμόδου ἀσωτείᾳ καὶ ἀφειδέσι καὶ ἀκρίτοις ἀναλώμασιν. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς τόλμης καὶ τῆς αἰτίας, οἵ τε στρατιῶται, σφαλέντες τῶν ἐλπίδων, ὑπηγανάκτουν· ὅ τε δῆμος αἰσθόμενος τῆς γνώμης τῶν στρατιωτῶν, εἶχον ἐν καταφρονήσει, ὡς προσιόντα τε κακῶς ἀγορεύειν, ὑπό τ' αἰσχραῖς τε καὶ ἀμφιβόλοις ἡδοναῖς σκώπτειν. ἔς τε τὸν ἱππόδρομον, ὅπου μάλιστα τὸ πλῆθος συνιὸν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰουλιανὸν ἐβλασφήμουν· ἀρωγὸν δὲ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ σεμνῆς βασιλείας προστάτην Νίγρον ἐπεκαλοῦντο. βοηθεῖν τε αὐτοῖς τὴν ταχίστην ἠξίουν, ὡς ἐφύβρισα πάσχουσιν. ¶Ἦν δὲ ὁ Νίγρος τῶν μὲν πρὸ πολλοῦ ὑπατευσάντων· καθ' ὃν δὲ καιρὸν τὰ προειρημένα ἐν Ῥώμῃ ἐπράττετο, Συρίας ἡγεῖτο πάσης· ἀλλὰ δὲ ἦν καὶ μεγίστη ἀρχὴ τότε, τοῦ δὴ Φοινίκων ἔθνους πάντος καὶ τῆς μέχρις Εὐφράτου γῆς ὑπὸ τῷ Νίγρῳ

a *Aut aliud ſcripſiſſe quam οἰκιῶν, aut hoc aliter quã pro cauſa accepiſſe ſuſpicor.* b *ſcribo ἐπ' αἰσχραῖς.* c *ſcr. ὑπὸ τῷ κρατῷ.* ¶IN VERS. L. 1 ſupra caput, M. 2 atque inſatiabilem & fœdam pecuniarum cupiditatem, & contemnere debitam principibus reuerentiam didicerunt. 3 Sed & ſpem mil. fefelliſſe, illisque impoſuiſſe comperiebatur: quod promiſſa implere non poſſet. ſiquidem neque domi tantæ illi erant pecuniæ quantas iactauerat: neque etiam publici theſauri habebant ſed omnes ante exhauſtæ fuerant perdito Commodi luxu, & immenſis atq; inconſideratis ſumptibus. Ex hac autem audacia, & hac de cauſa cum milites ſua ſpe fruſtrati ſubindignabantur, tum vero populus, qui ſenſerat quomodo milites eſſent animati, contemptui illum habebant: adeo vt & prætereuntem maledictis inceſſerent, & turpes ambiguasque voluptates exprobrarent. *Sed de voce ἀρωγὸν vide & quæ e regione, & quæ in calce huius operis annotaui.*

ὄντων

ὄντων ἐξουσίᾳ. ἦν δὲ αὐτὸς τὴν μὲν ἡλικίαν ἤδη μετρίως προβεβηκὼς, εὐδοκιμήσας δὲ ἐν πολλαῖς καὶ μεγάλαις πράξεσι. φήμη τε περὶ αὐτοῦ διεφοίτα ὡς ἐπιεικοῦς καὶ δεξιοῦ, [a] ὡς τὸν τοῦ Περτίνακος βίον ζηλοῦντος· ὑφ᾿ ὧν μάλιστα οἱ Ῥωμαῖοι ἐπείθοντο, ἐκάλουν τε αὐτὸν συνεχῶς [b] τῆς τοῦ δήμου συνόδοις, καὶ βλασφημοῦντες τὸν Ἰουλιανὸν παρόντα, ἐκεῖνον [c] βασιλικαῖς φωναῖς εὐφήμουν ἀπόντα. [d] Διαγγελθείσης τε τῆς τοῦ δήμου Ῥωμαίων γνώμης, καὶ τῆς ἐπαλλήλου

43 ἐν ταῖς συνόδοις βοῆς, εἰκότως † ὁ Νίγρος ἀναπεισθεὶς, ῥᾷστά τε αὐτῷ τὰ πράγματα ὑπακούσεσθαι προσδοκήσας, καὶ μάλιστα τοῦ Ἰουλιανοῦ ὑπό τε τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν ἀμελεῖσθαι, διότι τὰς ὑποσχέσεις οὐκ ἐπλήρου τῶν χρημάτων, ὑπό τε τοῦ δήμου καταφρονεῖσθαι, ὡς ἀνάξιον ἧς ἐώνητο ἀρχῆς, ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῇ τῆς βασιλείας ἐλπίδι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κατ᾿ ὀλίγους, ἡγεμόνας τε καὶ χιλιάρχους, τούς τε τῶν στρατιωτῶν ἐξέχοντας, [e] οἴκαδε μεταπεμπόμενος διελέγετο, καὶ ἀνέπειθε, τὰ ἐκ τῆς Ῥώμης ἐληλυθότα φανερὰ ποιῶν ὡς ἂν διαδοθεῖσα [f] ἡ γνώμη, ἔκπυστα καὶ γνώριμα ποιῇ τοῖς τε στρατιώταις καὶ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀνθρώποις. οὕτω γὰρ ῥᾷστα ἤλπιζε πάντας αὐτῷ προσχωρήσειν, πυνθανομένους ὅτι μὴ αὐτὸς ἐξ ἐπιβουλῆς μνᾶται τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ καλούμενος καὶ βοηθήσων ἄπεισι Ῥωμαίοις δεομένοις. Ἀνεπτόηντο δὲ πάντες, καὶ μηδὲ μελλήσαντες προσέκειντο, ἐκλιπαροῦντες καὶ αὐτοὶ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων. [g] φύσει τε κοῦφον τὸ Σύρων ἔθνος, ἐς καινοτομίαν τε τῶν καθεστηκότων ἐπιτήδειον. ἦν δέ τις αὐτοῖς καὶ πόθος τοῦ Νίγρου, ἠπίως τε ἄρξαντος ἅπασι, τὰ πλεῖστά τε αὐτοῖς συμπανηγυρίζοντος. φιλέορτοι δὲ φύσει Σύροι· ὧν μάλιστα οἱ τὴν Ἀντιόχειαν κατοικοῦντες, μεγίστην πόλιν καὶ εὐδαίμονα, σχεδὸν παρὰ πάντα τὸν ἐνιαυτὸν ἑορτάζουσιν, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ κατὰ τὰ προάστεια. θέας οὖν αὐτοῖς συνεχῶς ἐπιτελῶν ὁ Νίγρος, περὶ ἃς μάλιστα ἐσπουδάκασι, καὶ διδοὺς ἄνεσιν εἰς τὸ ἑορτάζειν καὶ εὐφραίνεσθαι ἅτε ποιῶν κεχαρισμένα, εἰκότως ἐτιμᾶτο. Ἅπερ εἰδὼς, καλέσας τοὺς

ſuberat imperio.[1] Ipſe ætatis erat iam ad ſenectutem ſpectantis; multisq; & magnis in rebus *cum laude* verſatus, famã obtinuerat manſuetudinis ac dexteritatis; ſic vt etiam Pertinacis vitã putaretur æmulari. quibus maxime rebus populi fauorem adeptus videbatur. Hunc igitur aſſidue frequẽtis populi clamores implorabant; ac, præſentem Iulianũ conuitio lacerantes, illum, etiam abſentem, vniuerſi principalibus acclamationibus fauſtisque vocibus proſequebantur.

Quibus intellectis † Niger, putans omnia ſibi ex ſententia ſucceſſura, *præſertim* quod & a militibus negligebatur Iulianus, vt qui fidẽ minime impleuerat: & cõtemnebatur a populo, vt parum dignus empto principatu: ſpem cepit imperii vindicãdi. Ac primo quidem ex ducibus tribunisque, ceterisq; militibus, qui plurimum haberent auctoritatis, diuerſos aliũ alio tempore domum *accerſitos* dimittebat, edoctos rerum omnium quę ſibi Roma afferebantur. Id hoc conſilio faciebat, vt quã latiſſime toto oriente rumores diſſeminarẽtur. Ita enim ſibi adiuncturum quãplurimos exiſtimabat, ſi nõ imperiũ ex inſidiis occupaturus, ſed opẽ vocantibus atq; implorãtibus *Romanis* allaturus videretur. 43

[2] Proinde vniuerſi confeſtim adeſſe, obſecrare, ꝓ ſe quiſq; obteſtariq; vti q̃primum remp. capeſſeret. Eſt autẽ Syrorũ gens natura leuis, pronaq; ad res nouandas. Amabant aũt vehementer[3] Nigrum, q, & imperiũ apud illos humaniſſime geſſerat, & ludis multitudinem ac celebritatibus detinuerat. Sunt autem Syri ſuapte natura huiuſcemodi oblectamentorum cupidiores: e quibus Antiocheni, maximam feliciſſimamq; vrbem inhabitantes, totum ferme annum vel in vrbe ipſa, vel in ſuburbanis ludos & feſta concelebrant. Quocirca edendis aſſidue ſpectaculis, *quorum ſummo ſtudio tenentur*, ac remittendis exhilarandisq; otio animis, ita ſibi vulgus adiunxerat, vt ab omnib. magnopere coleretur. Quæ quũ ita ſe habere intellige-

a For. καὶ ὡς τοῦ Περτ. b *puto deeſſe ἐν ante ταῖς. Sic enim & ſtatim poſt, ἐν ταῖς συνόδοις.* c imperatoriis vocibus, *id eſt, vocibus*
& titulis qui acclamari Imperatoribus ſolent. d *mali* ἀναπεισθεὶς δὲ. e domum accerſens colloquebatur, & in ſuam ſenten
tiam adducebat. f *for.* ἡ φήμη *pro* ἡ γνώμη *ſcribendum eſt.* g *ſcribo* φύσει δὲ. ⁋IN VERS. L. 1 Erat autem ætate mediocri-
ter prouecta, multisq. & magnis in rebus ſpectatus: ac fama iam percrebuerat, cum eſſe virum manſuetũ atq; induſtrium,
& vitam Pertinacis æmulari. quibus maxime rebus Romani adducebantur, *ad eum optandum, videlicet.* Atque adeo illum aſſi-
due, quum populus conueniret, vocabant ac præſ. Iul. conuitiis lacerantes, illum imperatoriis acclamationibus proſeque-
bantur abſentem. Nuntiata autem pop. Romani voluntate, illoque tam crebro in conuentibus clamore, nõ abs re Niger
perſuaſus, & res ſibi faciliime ſucceſſuras ratus, (præſertim quum Iulianus a militibus quos circa ſe habebat, negligeretur,
quod ſuam de pecuniis fidem minime liberaret, & a populo contemneretur, tamquam a ſe empto principatu indignus) ani-
mum ad ſpem imperii appellit. Ac primo quidem ex duc. 2 Obſtupefacti autem erãt omnes, ac ſine vlla etiam cunctatio-
ne inſtabant, obſecrantes & ipſi vt res capeſſeret, *id eſt, rerum adminiſtrationem. Poteſt autem* ... *& aliter exponi. vt videbis*
inſtantiae. 3 Nigrum, tum quod humanum erga omnes erat eius imperium, tum etiam quod pleruinque ludis eorum & ce-
lebritatibus intererat.

ret, iuſſis *vndiq;* adeſſe dicta die militibus, reliqua etiam confluente multitudine, ita pro ſuggeſtu ad idipſum exſtructo verba fecit: Quam mite ingenium, quantaq; in rebus maioribus aggrediēdis noſtra cautio ſit, forſitan ipſi quoq; iampridem cognouiſtis. Neq; ego nunc apud vos proceſſiſſem verba facturus, ſi vel priuato conſilio,[1] vel incerta ſpe, aut ſpem ſuperāte cupiditate adducerer. Sed me
44 vocant † Romani, & aſſidue clamantes fatigant vt eis manum porrigam ſalutarem, neq; patiar tam excellens tamq; glorioſum relictum a maiorib. imperium, iacere abiectum turpiter. Vt autem citra occaſionem aliquam *minime lenem* res aggredi tātas, audax ſane temerariumque ſit; ita ſi implorantibus ac rogantibus opē deneges, timiditatis & proditionis crimine labores. Quapropter eo conſilio ad vos huc prodii, vt ſcitarer quid facto opus eſſe duceretis: vobisque vterer quaſi totius negotii huius cōſultoribus[2] *atq; participibus*. quod ſi ex ſententia ſucceſſerit, communis mihi inde vobiſcū erit vtilitas. Neq; ſcilicet[3] tenues opes aut leues ſunt quæ nos ſollicitant; ſed ipſe[4] Romanus populus, cui rerū omnium poteſtatē ſuperi tribuerunt; ipſum Romanum imperiū, fluctuans adhuc, neq; apud quemquam certa ſede reſidens.[5] Sed neq; parum tuta ānimus conſilia, his implorantium animis, nullo ad prohibendū reſiſtendumq; parato. Nam qui illinc veniūt, ne ipſos quidem milites, vnde imperium emptitauerit, ſatis ei fidos fore affirmant, quoniam promiſſa nō ſoluerit. Quæ ſit igitur veſtra mens, oſtendite. Talia loquentē continuo exercitus omnis, ceterumque vulgus, Imperatorem atque Auguſtum conſalutant: tum[6] amictum *imperatoria* purpura, reliquoque exornatum aulico paratu, ibidem ex tempore conquiſito, præcedente etiam igni, in Antiochiæ primum templa, mox ad ſuas ædes deduxerunt: quas etiā, ceu non iam priuatas, omnibus extra inſignibus imperatoriis adornauerunt. His *valde* lætus Niger, quū ſcilicet &

τε πανταχόθεν στρατιώτας εἰς ῥητὴν ἡμέραν, τοῦ τε λοιποῦ πλήθους συνελθόντος, βήματος αὐτῷ κατασκευασθέντος, ἔλεξε τοιάδε ἀνελθών· Τῆς μὲν ἐμῆς γνώμης τὸ πρᾶον, καὶ πρὸς τὰ μεγάλα τῶν τολμημάτων εὐλαβὲς, ἴσως ἐστὶν ὑμῖν πάλαι γνώριμον. οὐδ' ἂν νῦν εἰς ὑμᾶς ἦλθον ταῦτα δημηγορήσων, εἰ ἐκ μόνης προαιρέσεως ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου ἐλπίδος, ἢ μείζονος ἐλπίδος ἐπιθυμίας ἀνεπειθόμην. ἀλλ' ἐμὲ καλοῦσι † Ῥωμαῖοι, καὶ συνεχῶς βοῶντες ἐπείγουσιν ὀρέξαι τε χεῖρα σωτήριον,[a] καὶ οὕτω τὴν 44
ἔνδοξον καὶ ἐνάρετον ἀπὸ προγόνων ἄνωθεν ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν αἰσχρῶς ἐρριμμένην. ὥσπερ δ' ἐστὶ[b] τὸ τοῖς τηλικούτοις ἐπιτολμᾶν, οὐκ οὔσης εὐλόγου προφάσεως, προπετὲς καὶ θρασύ· οὕτω καὶ τὸ πρὸς καλοῦντας καὶ δεομένους ὀκνηρὸν, ἀνανδρείας ἅμα καὶ προδοσίας φέρει διαβολήν. Διὸ παρῆλθον πευσόμενος ὑμῶν, τίνα γνώμην[c] ἔχοιτε, καὶ πρακτέον ἡγεῖσθε· συμβούλοις τε ὑμῖν καὶ κοινωνοῖς χρησόμενος περὶ τῶν καθεστώτων. ὃ γὰρ ἀποβησόμενον εἰ εὐτυχηθείη, κοινὴν ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τὴν ἀπόλαυσιν παρέξει. οὐ φαῦλαι δὲ οὐδὲ κοῦφαι καλοῦσιν ἐλπίδες, ἀλλ' ὅ τε Ῥωμαίων δῆμος, ᾧ τὴν δεσποτείαν τῶν ἁπάντων ἔνειμαν θεοὶ καὶ τὴν βασιλείαν, ἥ τε ἀρχὴ σαλεύουσα καὶ παρὰ μηδενί πω βεβαίως ἱδρυμένη. ὅθεν ἡμῖν καὶ τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀσφαλὲς, ἔκ τε τῆς τῶν καλούντων γνώμης, καὶ ἐκ τοῦ μηδένα εἶναι τὸν ἀνθεστῶτα μηδὲ κωλύοντα, ὑπάρξει. καὶ γὰρ οἱ τὰ ἐκεῖθεν ἀγγέλλοντες, φασὶ μηδὲ τοὺς στρατιώτας, οἳ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ χρημάτων ἀπέδοντο, πιστοὺς εἶναι[d] φρουροὺς ὑπηρέτας, μηδὲ πληρώσαντος ἐκείνου ἃ ὑπέσχετο. Τίνα τοίνυν ἔχετε γνώμην δηλώσατε. Τοιαῦτά τινα εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως τὸ στρατιωτικὸν πᾶν καὶ τὸ συνειλεγμένον πλῆθος Αὐτοκράτορά τε εἶπε, καὶ Σεβαστὸν προσηγόρευσε· τήν τε βασίλειον πορφύραν περιβαλόντες, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς σεβασμίου τιμῆς,[e] καὶ αὐτοσχεδίου παρασκευῆς ἀθροίσαντες, καὶ προπομπεύοντος τοῦ πυρὸς, εἴς τε τὰ ἱερὰ τῆς Ἀντιοχείας τὸν Νίγρον ἄγουσι, καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν καθιστᾶσιν· οὐκέτι αὐτὴν ἰδιωτικὴν, ἀλλὰ βασίλειον αὐλὴν νομίζοντες, πᾶσι κοσμήσαντες ἔξωθεν βασιλικοῖς συμβόλοις. Ἐπὶ τούτοις δὴ ὁ Νίγρος πάνυ τὴν ψυχὴν ηὐφραίνετο, ὡς χειροῦσθαί τε αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς ἡγεῖτο, διά τε τὴν

τῶν

a *Malim* καὶ τὴν οὕτως ἔνδοξον, *vt etiam legit Polit. aut certe legendum cenſuit.* b *ita vet. at in vulg.* τὸ ἐπιτολμᾶν ἐπὶ τοῖς τηλ. c *ſcribo* ἔχετε, καὶ τί πρακτ. d *vel* φρουροὺς καὶ ὑπηρέτας, *vel* φρουρᾶς ὑπηρέτας, *ſcribendum puto.* e *ſcribo* ἐξ αὐτοσχεδίου παρ. ¶ IN VERS. L. 1 vel ſpe ratione carente. 2 ac ſociis, M. 3 tenues ſpes: *vt & Polit. ſcripſiſſe puto.* 4 Rom. pop. (cui dominium in omnia regnumque dii tribuerunt) ipſumque imperium, fluct. 5 Nobis igitur tuto rem aggredi licebit & quod ea ſit vocantium voluntas, & quod nemo ſit qui obſiſtat vel prohibeat. Nam qui nuntia illinc ad nos perferunt, ne ipſ. q. mil. 6 amictū imp. purpura, quum reliqua etiam quæ ad honorandam maieſtatem auguſtam pertinent, ex tempore comparaſſent, præced.

τῶν Ῥωμαίων γνώμην, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σπουδὴν τῶν ἀνθρώπων. ὡς γὰρ διιπταμένη ἡ φήμη πάντα ἐπῆλθεν ἔθνη ὅσα τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον τῇ Εὐρώπῃ κατοικεῖ, οὐδείς τε ἦν ὃς οὐχ ἑκὼν εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῷ ἠπείγετο, † πρεσβεῖαί τε ἀπ' ἐκείνων τῶν ἐθνῶν ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ὡς πρὸς βασιλέα ὁμολογούμενον ἐστέλλοντο. οἵ τε ἐπέκεινα Τίγριδος καὶ Εὐφράτου σατράπαι καὶ βασιλεῖς ἐπέστελλον συνηδόμενοι αὐτῷ, καί, εἰ δέοιτο, βοηθείας ὑπισχνοῦντο. ὁ δὲ, δωρεαῖς τε αὐτοὺς μεγαλοπρεπῶς ἠμείβετο, καὶ ἐπὶ τῇ σπουδῇ καὶ ὑποσχέσει χάριν γιγνώσκων, ἔλεγε μὴ δεῖσθαι συμμάχων. τὴν γὰρ ἀρχὴν αὐτῷ βεβαίως [a]ὀχυρώσασθαι, ἀναιμωτί τε ἄρξειν. Ταύταις ἐπαιρόμενος ταῖς ἐλπίσιν, ὕπτιαζέ τε πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν, καὶ ἐς τὸ ἁβροδίαιτον ἀνειμένος, τοῖς Ἀντιοχεῦσι συνευφραίνετο, ἑορταῖς καὶ θέαις ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν· τῆς τε εἰς τὴν Ῥώμην ἀφόδου, ἐφ' ἣν μάλιστα ἐχρῆν σπεύδειν, ἠμέλει· τοῖς τε Ἰλλυρικοῖς στρατεύμασι δέον ἐπιφοιτῆσαι τὴν ταχίστην, καὶ φθάσαι οἰκειωσάμενον αὐτά, ὁ δὲ οὐδὲ τῶν πραττομένων τι [b]αὐτῆς ἐδήλου· ἐλπίζων τοὺς ἐκεῖ στρατιώτας, εἴποτε καὶ μάθοιεν, ὁμογνώμονας ἔσεσθαι τῇ τε Ῥωμαίων εὐχῇ, καὶ τῇ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν στρατοπέδων γνώμῃ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ διαλυποῦντος, καὶ [c]κούφοις καὶ ἀδήλοις ἐπαιωρουμένου ἐλπίσι, διηγγέλθη τὰ πραττόμενα εἴς τε Παίονας καὶ Ἰλλυριούς, καὶ πᾶν τὸ ἐκεῖσε στρατιωτικόν, ὃ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου καὶ Ῥήνου ἐπικείμενον, ἀπεῖργον τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους, φρουρεῖ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν.

¶ Ἡγεῖτο δὲ Παιόνων πάντων (ὑπὸ μιᾷ γὰρ ἦσαν ἐξουσίᾳ) Σεβῆρος· ἀνὴρ τὸ μὲν γένος Λίβυς, ἐς δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν γενναῖος ἅμα καὶ θυμοειδής, σκληρῷ τε βίῳ καὶ τραχεῖ ἐνεθισμένος, πόνοις τε ἀντέχων ῥᾷστα· νοῆσαί τε ὀξύς, καὶ τὸ νοηθὲν ἐπιτελέσαι ταχύς. Οὗτος τοίνυν παρὰ τῶν ἀγγελλόντων πυνθανόμενος, τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μετέωρον φερομένην [d]ἁρπάσαι, καταγνοὺς τοῦ μὲν ῥᾳθυμίαν, τοῦ δὲ δυσπραγίαν [e]τοῖς πράγμασιν. Ἀνέπειθε δὲ αὐτὸν ὀνείρατα, τοιαύτην τινὰ ἐλπίδα ὑποσημαίνοντα, χρησμοί τε καὶ ὅσα εἰς πρόγνωσιν τῶν μελλόντων σύμβολα φαίνεται. ἅπερ πάντα ἀψευδῆ καὶ ἀληθῆ τότε πιστεύεται, ὅταν εἰς τὴν ἀπόβασιν εὐτυχηθῇ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ εἰς τὸ ῥηθὲν

Romanorum animos, & ceterorum ſtudia hominum animaduerteret, iã haud dubie rem omnem ſibi eſſe in vado arbitrabatur. Qui poſtquam rumor increbuit, [1] ſtatim quæcunq; aduerſum Europæ continentem nationes incolunt, feſtinare pro ſe quæq; vt præſto † illi eſſent; legati vndique Antiochiam confluere, [2] velut ad legitimum principem: reges quoq; & ſatrapæ trans Euphratem Tigrimque habitãtes, gratulatum miſerunt; ſuãq; operam in omnem euentum pollicebantur. Quos ille ampliſſimis affectos muneribus, gratiisque *de ſua propenſa voluntate, deq; iis quæ pollicerẽtur*, actis, dimittebat: nullis ſibi in præſens opus eſſe auxiliis affirmans: ſatis munitum imperium, idque geſturum ſe incruentum. Quare tanta ſpe ſublatis animis, ſupinius iam negligentiuſque agitabat, ſeque populumque Antiochenum otio deliciiſque oblectans, ludoſque edens & ſpectacula. Neq; vero aut Romam (quod res maxime poſtulabat) proficiſci ſtuduit, aut Illyricos exercitus (qui ſcilicet in primis adeundi conciliandique fuerant) vllis de rebus certiores fecit: ſperãs ſtatim intellecta re, cum [3] Romanis eos pariter, cumq; orientis totius exercitibus cõſenſuros. Hæc dum agitaret, leui incertaq; ſpe ſubnixus, fama iam per Pannonios Illyriosque increbuerat, perq; exercitus omnes qui pro ripis Danubii Rhenique excubantes, coercendis barbaris *ulterioribus* Romanum tuentur imperiũ.

¶ Præerat autem Pannoniis vniuerſis (nam vnius regebantur imperio) SEVERVS quidam, genere Afer, vehemens homo negotiis gerendis, ac ferox, vitæque inſuetus duræ & aſperæ, ac [4] *laboribus facillime reſiſtens:* promptus excogitandis, acer exſequendis rebus. Qui poſtquam Romanum principatum pendere ſublimem quaſique direptui expoſitum vidit, alterum quidem, vt deſidem; alterum, vt parum efficacem, contemptui habuit. Addebant præterea ſpem ſomnia quædam & oracula, ceteraque futurorum præſagia; tum denique fidem veri impetrantia, quum ſunt euentum ſortita. quorum pleraque

a *Pol.* ὠχυρῶσθαι *legit. vt paulo ante ſcriptum eſt* ὀχυρῶσθαί τε αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς. b *ſcribo* αὐτοῖς ἐδήλου. c *malim* κούφαις, *vt ſupra* φαύλαις οὐδὲ κούφαις ἐλπίσιν. d *poſt* ἁρπάσαι, *aut* διενοήθη *aut aliud huiuſmodi verbum puto deſiderari, alioqui imperfecta manet ſententia.* e *for.* ἐν τοῖς. ¶ IN VERS. L. 1 per omnes nationes quæcumque aduerſam Europæ continentem incolunt, ſtatim feſtinare, M. 2 velut ad omnium conſenſu receptum Imperatorem: *aut breuius*, velut ad certum Imp. 3 Romanorũ voto, *ſeu* deſiderio. 4 laborum patientiſſimus, M.

46 ipſe in libris de † vita ſua conſcripſit, ac publice in tabulis picta dedicauit. Sed quod illi extremum maximique momenti ſomnium ſpem propemodum omnem conciliauit, id ne nobis quidem ſilentio prætereundũ. Quo enim tempore nuntiatum eſt Pertinacem ad imperium aſcitũ, peracto Seuerus *publice* ſacrificio, [1] iuratusq; fidem principi, vbi primum domum rediit, ſomno comprehẽſus, videt per quietem magnum quendam ac generoſum equum ornatum phaleris imperialibus, qui Pertinacem ipſum per vrbẽ veheret media ſacra via. Sed vbi ad ipſum fori peruenit ingreſſum, in quem [2] olim liber populus frequẽs conueniebat, viſus eſt excuſſiſſe Pertinacem equus, atq; abieciſſe humi; proximeque aſtanti Seuero tergum ſubſternere, eumque perferre ſublimem tuto in foro medium, conſpicuum venerabũdæ multitudini. Manet autẽ adhuc huius imago ſomnii eodem ipſo in loco ingens, ex ære conflata. Ad hunc igitur modum ſublatis animis Seuerus, ac ſe diuina prouidentia ſollicitari ad imperium ratus, decreuit animos periclitari militum. Quare primum quidem præfectos, tribunosque, & primos militum ſibi adiungens, cumq; iis de Romano imperio ſermones ſerens, [3] abiectum id eſſe dictitabat, exiſtente nullo per quem fortiter atq; ex dignitate gubernaretur. Inuehens præterea in prætorianas cohortes, quæ ſacramentum militare ciuili imperatorioq; ſanguine polluiſſent, vindicandam eſſe aiebat ac perſequendã Pertinacis cædẽ, minime ignarus excubare adhuc memoriã Pertinacis apud Illyricos exercitus: quoniam ſub Imperatore Marco [4] multa illius ductu aduerſus Germanos tropæa excitauerãt: & quum præfectus Illyrico foret, nullũ non exemplũ virtutis in prœlio oſtentauerat: beneuolentiam porro, ac probitatem, ad hæc ciuile moderatumq; imperium [5] ſociis præſtiterat.

47 † Quocirca memoriam eius principis colentes, tantã in illum editã crudelitatẽ indigniſſime ferebant. Hanc igitur Seuerus occaſionẽ arripiens, facile eos quo vellet adducebat; [6] ſimulãs non ſe quidẽ im-

46 αὐτός τε [a] συγγράψας † ἐν τῷ καθ' αὑτὸν βίῳ, καὶ δημοσίαις ἀνέθηκεν εἰκόσι. τὸ δὲ οὖν τελευταῖον καὶ μέγιστον, ὅπερ αὐτῷ καὶ τὴν ἐλπίδα πᾶσαν ὑπέφαινεν, οὐδ' ἡμῖν παραλειπτέον. κατὰ γὰρ καιρὸν ὃν ἀπηγγέλη Περτίναξ παραλαβὼν τὴν ἀρχήν, μετὰ τὸ προσελθεῖν καὶ θῦσαι ὁ Σεβῆρος, καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς Περτίνακος βασιλείας ὅρκον ἀφοσιώσασθαι, ἐπανελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἑσπέρας καταλαβούσης εἰς ὕπνον κατηνέχθη, [b] μέγαν καὶ γενναῖον ἵππον βασιλικοῖς φαλάροις κεκοσμημένον ᾠήθη βλέπειν, φέροντα ἐποχούμενον τὸν Περτίνακα διὰ μέσης τῆς ἐν Ῥώμῃ ἱερᾶς ὁδοῦ. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγορᾶς ἐγένετο, ἔνθα ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πρότερον ὁ δῆμος συνιὼν ἐκκλησίαζεν, ᾠήθη τὸν ἵππον ἀποσείσασθαι μὲν τὸν Περτίνακα καὶ ῥῖψαι, αὐτῷ δὲ ἄλλως ἑστῶτι ὑποδῦναί τε αὐτὸν, καὶ ἀράμενον ἐπὶ τοῖς νώτοις, φέρειν τε ἀσφαλῶς καὶ στῆναι βεβαίως ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς μέσης, εἰς ὕψος ἄραντα τὸν Σεβῆρον, ὡς ὑπὸ πάντων ὁρᾶσθαί τε καὶ τιμᾶσθαι. μένει δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ ἡ τοῦ ὀνείρατος εἰκὼν μεγίστη, χαλκοῦ πεποιημένη. Οὕτω δὴ ὁ Σεβῆρος ἀρθεὶς τὴν γνώμην, ἐλπίζων τε θείᾳ προνοίᾳ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καλεῖσθαι, ἀπόπειραν ἐποιεῖτο τῆς τῶν στρατιωτῶν γνώμης· τὰ μὲν πρῶτα, κατ' ὀλίγους, ἡγεμόνας τε καὶ χιλιάρχας τοὺς ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἐξέχοντας οἰκειούμενος, καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων διαλεγόμενος, ὡς πάντα πάσιν ἔρριπται, οὐδενὸς ὄντος τοῦ γενναίως ἢ κατ' ἀξίαν αὐτὴν διοικοῦντος. διέβαλλε δὲ τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας ὡς ἀπίστους, καὶ βασιλείῳ καὶ ἐμφυλίῳ αἵματι μιάναντας τὸν ὅρκον. ἔλεγέ τε δεῖν ἐπαμῦναι καὶ ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ. ᾔδει δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν στρατιώτας μεμνημένους τῆς Περτίνακος ἡγεμονίας. ὑπὸ γὰρ Μάρκῳ βασιλεύοντι πολλὰ ἐγείρας σὺν αὐτοῖς κατὰ Γερμανῶν τρόπαια, στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν [c] Ἰλλυρικῶν καταστάς, ἀνδρείαν μὲν πᾶσαν ἐν ταῖς μάχαις πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπεδέδεικτο, εὔνοιαν δὲ καὶ χρηστότητα, μετὰ σώφρονος καὶ ἐπιεικοῦς ἐξουσίας, τοῖς ἀρχομένοις παρέσχετο.

47 † ὅθεν αὐτοῦ τὴν μνήμην τιμῶντες, ἐπὶ τοῖς οὕτως ὠμῶς κατ' αὐτοῦ τετολμημένοις ἠγανάκτουν. Ταύτης δὴ τῆς προφάσεως λαβόμενος ὁ Σεβῆρος, ῥᾳδίως αὐτοὺς ἐφ' ἃ ἐβούλετο ὑπήγετο· προσποιούμενος οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖ-

a For. συνεγράψατο. b *ſcribo* καὶ μέγαν. *alioqui opus eſſet participio* κεκοσμημένου. c *ſcribo* Ἰλλυρικῶν. ¶ IN VERS. L. 1 ſuoque functus officio in præſtando de regno Pertinacis iureiurando; domum reuerſus, ſomno, vbi veſper aduenit, eſt comprehenſus: ac ſibi viſus eſt magnum quendam & generoſum equum videre, ornatum ph. 2 olim pop. quum penes eum erat imperium. *ad verbum*, democratiæ tempore. 3 id omnino proiectum eſſe dictit. *vel* iacere. 4 multa cum ipſis aduerſus Germ. tr. excitauerat: & quum dux ac præfectus Illyriorum conſtitutus eſſet. 5 *Polit. ſcripſiſſe puto ſuis: id eſt, ſibi ſubiectis.* 6 ſimulans ſe non tam imper. affectare, neque ſibi ſummam poteſtatem ambire, quam velle talis pr. ſang. vlciſci. Sicut autem eius reg.

ἀντιποιεῖσθαι, οὐδὲ αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν μνᾶσθαι, ὡς θέλειν ἐπεξελθεῖν [a] τοσούτου βασιλέως αἵματι. ὥσπερ δὲ τὰ σώματα οἱ ἐκεῖσε ἄνθρωποι γενναιότατοί τε καὶ μέγιστοί εἰσι, καὶ πρὸς μάχας ἐπιτήδειοι καὶ φονικώτατοι· οὕτω καὶ τὰς διανοίας παχεῖς, καὶ μὴ ῥᾳδίως συνεῖναι δυνάμενοι εἴ τι μετὰ πανουργίας ἢ δόλου λέγοιτο ἢ πράττοιτο. πιστεύσαντες γοῦν τῷ Σεβήρῳ, προσποιουμένῳ χαλεπαίνειν, καὶ θέλειν ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ, ἐπιδιδόασιν αὑτοὺς, ὡς αὐτοκράτορά τε ἀποδεῖξαι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίσαι. Ὁ δὲ, ὡς ἔγνω τὴν τῶν Παιόνων γνώμην, διέπεμψε καὶ εἰς τὰ γειτνιῶντα ἔθνη, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ὑπ' ἄρκτῳ Ῥωμαίοις δουλευόντων ἐθνῶν· μεγάλαις τε πάντας ὑποσχέσεσι καὶ ἐλπίσιν ἀναπείθων, ῥᾳδίως ὑπηγάγετο. Ἱκανώτατος δὲ ἦν πάντων ἀνθρώπων μάλιστα προσποιήσασθαί τε καὶ πιστώσασθαι εὔνοιαν, μήτε ὅρκου φειδόμενος, εἰ δέοι τούτου καταφρονῆσαι, ψευσάμενος πρὸς τὸ χρειῶδες· διά τε γλώττης προΐετο ὅσα μὴ ἔφερεν ἐπὶ γνώμης. Θεραπεύσας οὖν διὰ γραμμάτων πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν, ἅμα καὶ ἄρχοντας, προσηγάγετο αὐτούς. ἀθροίσας δὲ τοὺς πανταχόθεν στρατιώτας, ἀντὶ Σεβήρου τε ἑαυτὸν Περτίνακα ὀνομάσας, (ὅπερ οὐ μόνον ἤλπιζε τοῖς Ἰλλυρικοῖς εἶναι κεχαρισμένον, ἀλλὰ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων, διὰ τὴν ἐκείνου [b] γνώμην) συγκαλέσας τε αὐτοὺς εἰς τὸ πεδίον, καὶ βήματος αὐτῷ ἀρθέντος, ἀνελθὼν ἔλεξε τοιάδε· Τὸ πιστὸν ὑμῶν, καὶ πρός τε θεοὺς σεβάσμιον, οὓς ὄμνυτε, πρός τε βασιλέας τίμιον οὓς αἰδεῖσθε, δεδηλώκατε δι' ὧν ἀγανακτεῖτε ἐφ' οἷς οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην στρατιῶται, πομπῆς μᾶλλον ἢ ἀνδρείας ὑπηρέται, ἐτόλμησαν. κἀμοὶ δὲ δι' εὐχῆς ἐστι, πρότερον μὲν οὐδέποτε ἀντιποιησαμένῳ τοιαύτης ἐλπίδος, (ἴστε γάρ μου τὸ πρὸς τοὺς
48 βασιλεύσαντας πειθήνιον) † νῦν δὲ ἐπὶ τέλος τε ἀγαγεῖν, καὶ ἀνύσαι ταῦτα ἅπερ ἐστὶν ὑμῖν κεχαρισμένα· τήν τε Ῥωμαίων ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν ἐρριμμένην, ἣ πρότερον μὲν, [c] μέχρι Μάρκου σεμνοπρεπῶς διοικουμένη, σεβάσμιος ἐφαίνετο· εἰς Κόμμοδον δὲ μεταπεσοῦσα, εἰ καί τινα ὑπ' ἐκείνου διὰ νεότητα ἐπλημμελεῖτο, ἀλλ' οὖν τῇ εὐγενείᾳ καὶ τῇ τοῦ πατρὸς μνήμῃ ἐπεσκιάζετο· καὶ πλέον ἦν ἐν αὐτῷ τὸ ἐλεούμενον ἐφ' οἷς ἐσφάλλετο, ἢ τὸ μισούμενον ἐπὶ τὰ πλεῖστα τῶν γινομένων. οὐκ εἰς

periũ quęrere, aut ſummã poteſtatem affectare, ſed ire vltum ſanguinẽ tanti principis. Nam vt eius regionis homines corporibus vtuntur pręualidis atque proceris, & in pugnam cædeq́ paratiſſimis, ita pingui ſunt ingenio: quare haud facile ſentiũt ſi quid agas dicasve aſtute ac ſubdole. Quocirca quum fidem feciſſet Seuerus, cædem ſe Pertinacis *moleſte ferre ac* perſequi velle, ita ſibi vniuerſos conciliauit vt Imperator diceretur, ſummamq́; ab eis acciperet poteſtatem. Sed vbi Pannoniorũ animos explorauit, [ſtatim] vicinarum quoq; gentium præſides, quæcumq; Romano ſubiacent imperio, magnis illexit præmiis. Erat autem Seuerus, vnus omniũ mortalium ad amorem ſimulandum, *beneuolentiamq́, certa cum fide præferendã*, maxime factus: ſic vt ne iuſiurandum quidẽ fallere dubitaret, ſi ita vſus poſceret: longeq; aliud in lingua promptum quam in animo reconditũ gerebat. Igitur Illyrico omni rectoribusq; prouinciarum per litteras inſinuatus, collectisq; vndecumq; militibus, ac ſuſcepto PERTINACIS cognomine, quod non Illyricis modo, ſed Romano etiam populo gratiſſimum fore ſuſpicabatur, conuocatis omnibus in campũ, ita pro ſuggeſtu loquutus dicitur: Quantum vel fidei, vel religionis erga deos, per quos iurati eſtis; quantumq; honoris Imperatorib. exhibeatis, quos adeo veneramini, facile oſtenditis, milites, quum tantopere indignamini cohortes vrbanas, pompæ magis q̃ virtutis adminiſtras, adeo fœdũ facinus perpetraſſe. Ac mihi quidem in votis eſt nunc primum tantam ſpẽ auſpicanti, (nam profecto ſcitis q̃ ſemper audiẽs dicto principibus fuerim) † perducere 48
ad exitum, atq; explicare quæ vobis cordi ſunt; neq; Romanum imperiũ abiectũ pati, quod quidẽ apud maiores ſumma ſemper auctoritate geſtũ, venerandũ omnib. videbatur: poſtea vero q̃ ad Cõmodum recidit, etſi [2] ob illius adoleſcẽtiam ſæpenumero impegit, attamen omne vitiũ cum ipſius principis nobilitate, tũ [ſanctiſſimi] parentis memoria obumbrabatur. Neq; tam errata illius, odium, q̃ miſericordiã emerebantur. quippe nõ tam

a Polit. τοσούτου legit. b non γνώμην ſed μνήμην, veram eſſe lectionem puto. c fort. μέχρι τῆς ἡμετέρας ἡλικίας. ¶IN VERS. L. 1 Quum igitur fidem habuiſſent Seuero, ſimulanti ſe ſuccenſere & cædem Pert. perſequi velle: eius poteſtati ſe permiſerunt: ita vt Imperatorem declararent, & imperium ei committerent. Vbi autem Pann. animos cognouit, miſit & ad vicinas gentes, atque ad omnes præſides gentium quæ ſub ſeptemtrionali plaga Romanis ſeruiunt: & magnis pollicitationibus ac magna ſpe alliciens, facile ſibi eorum voluntates conciliauit. Erat autem Seuerus omnium hominum ad ſimulandam beneuolentiam, faciendamque eius fidem, aptiſſimus: ne iureiurando quidem parcens, ſi opus eſſet, eo contempto, commodi ſua cauſa mentiri vel fidem fallere. 2 per adoleſcentiam nonnulla perperam ab illo fiebant, M.

ad eundem tendẽtes vitæ finem. Ve-
33 rum pro illo adducimus vobis † ipſi ac Romanus populus virũ ætate grauem, vita moderatum, militaris diſciplinæ peritiſſimum: cuius bellicã virtutem vos quidem veterani ſæpenumero experti; ceteri tot annos vrbi præfectum, nõ honore ſolum, ſed etiam admiratione digniſſimum iudicaſtis. Igitur fortuna non Principem ſolum vobis dat, ſed Parentem quoq; optimum. cuius principatus nõ vobis modo [1] qui eum præſentes tuemini, ſed iis etiam iucũdiſſimus futurus eſt qui ripas fluuiorum, ac Romani terminos imperii defenſant: videlicet res eius præclare geſtas memoria retinentibus. Neq; vero iam barbaros nobis pretio cõciliabimus: ſed eorum memores quæ hoc duce ꝑpeſſi ſunt, metu potius ſubigentur. Hæc dicente Læto, minime iam ſe cohibuit populus quin ceſſante adhuc & dubitabundo milite, Auguſtum illũ declararet, Patremq; appellaret, & fauſtis omnibus acclamationibus proſequeretur.[2] Idem etiam milites factitabant; quamquam non pari alacritate:[3] ſed circumfuſa vndique inermibus, feſtumque agitantibus diem, populi turba, facile illos acclamare, ac Pertinacem vocare Auguſtum coegit. Mox iurati de more in illius nomen, factaque re diuina, laureati omnes, populus atq; exercitus, proſequebantur. Sed poſtquã in aulam imperatoriam per noctẽ (vt diximus) a milite populoq; deductus, magnis curarum motib. æſtuabat. Et quamuis animo eſſe forti conſtantique videretur, tamen illũ vehementer præſentia territabant; non de ſalute ſua magnopere ſollicitum, (quippe alias grauiora pericula contempſerat) ſed [4] repentinæ tyrannidis mutationem animo verſantem, nobilitatemque nonnullorum ſenatorum reputantẽ: quos minime paſſuros arbitrabatur, poſt imperatorem generoſiſſimũ recidiſſe principatum ad [5] hominẽ pri-
34 uatæ ſtirpis atque obſcuræ. Nam etſi vita ipſius plane temperans † ac frugalis audiebat, maximamque in bellicis negotiis gloriam fuerat adeptus, attamen claritate generis [6] *multum patriciis* impar habebatur. Igitur poſtquam diluxit, in curiam ſe contulit, neq; ignem ſibi

εἰς ἓν τέρμα βίου συντελοῦσιν. ἀλλ' ἀντ' ἐκείνου γὰρ ὑμῖν ἄγομεν † ἡμεῖς τε καὶ ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων ἄνδρα τὴν μὲν [a] ἡλικίαν σεμνόν, τὸν δὲ βίον σώφρονα, ἀρετῆς δὲ τῆς ἐν ἔργοις ἔμπειρον. ὧν οἱ μὲν πρεσβύτεροι, καὶ τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ * πράξεων ἐπειράθητε· οἱ δὲ λοιποί, τῆς πόλεως ἐπάρχοντα τοσούτων ἐτῶν, ἀεὶ διὰ τιμῆς τε καὶ θαύματος ἔσχετε. δίδωσί τε ὑμῖν ἡ τύχη οὐ βασιλέα μόνον, ἀλλὰ καὶ πατέρα χρηστόν. εὐφρανεῖ τε ἡ τοῦδε ἀρχὴ οὐ μόνον ὑμᾶς τοὺς ἐνταῦθοι δορυφοροῦντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ὅροις τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἱδρυμένους, οἳ τὴν πεῖραν αὐτοῦ τῶν ἔργων φέρουσι διὰ μνήμης. τό τε γὰρ βάρβαρον οὐ χρήμασιν ἔτι θεραπεύσομεν, πείρᾳ δὲ ὧν πρὸς αὐτοῦ πεπόνθασι στρατηγοῦντος, φόβῳ ὑποτάξονται. Τοιαῦτα δὴ λέγοντος τοῦ Λαίτου, μὴ κατασχὼν ἑαυτὸν ὁ δῆμος, μελλόντων καὶ ὀκνούντων ἔτι τῶν στρατιωτῶν, Σεβαστόν τε ἀναγορεύει, καὶ Πατέρα καλεῖ, πάσαις τε γεραίρει εὐφημίαις. τότε καὶ οἱ στρατιῶται οὐχ ὁμοίᾳ μὲν προθυμίᾳ, τῇ δὲ ἐκ τοῦ παρόντος πλήθους ἀνάγκῃ (καὶ γὰρ ἦσαν πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ δήμου περιειλημμένοι, ὀλίγοι τε, καὶ ἄνευ τῶν ὅπλων, ὡς ἐν ἱερομηνίᾳ) πλὴν συνεξεβόησαν, καὶ Σεβαστὸν προσεῖπον τὸν Περτίνακα· εἴς τε τὸ ἐκείνου ὄνομα τοὺς συνήθεις ὅρκους ὀμόσαντες, καὶ θύσαντες, δαφνηφοροῦντες * πᾶς ὁ δῆμος καὶ τὸ στρατιωτικόν. [b] Ἐπειδὰν ἱδρύθη ἐν τῇ βασιλείῳ ἑστίᾳ, (τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τοῦ δήμου, ὡς προείρηται, νύκτωρ ἀναγαγόντων) φροντίσι μεγίσταις τὴν γνώμην ἐταράττετο. πάνυ τε αὐτὸν (καίτοι δοκοῦντα ψυχῆς εἶναι ἐρρωμένης καὶ πρὸς πάντα ἀνδρεῖον) τὰ παρόντα ἐφόβει, οὐχ οὕτω προνοίᾳ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, (κινδύνων γὰρ καὶ μειζόνων πολλάκις ἦν καταφρονήσας) ἐλογίζετο δὲ τήν τε αἰφνίδιον τῆς τυραννίδος μεταβολήν, τήν τε ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ τινῶν εὐγένειαν· οὓς ὑπώπτευεν οὐκ ἀνεξομένους, μετὰ βασιλέα εὐγενέστατον, τὴν ἀρχὴν μεταπεσοῦσαν εἰς ἄνδρα ἐξ ἰδιωτικοῦ καὶ ἀσήμου γένους ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα. εἰ γὰρ καὶ ὁ βίος αὐτῷ διὰ σωφροσύνην † ἐπῃνεῖτο, καὶ τὰ ἐν 34 ταῖς στρατιωτικαῖς πράξεσιν ἦν εὐκλεῆ, ἀλλ' ὅσον εὐγενείας χάριν, πολὺ τῶν εὐπατριδῶν ἀπελείπετο. Ἡμέρας οὖν καταλαβούσης, κατῆλθεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τῆς βουλῆς, οὔτε τὸ πῦρ ἐάσας ἑαυτοῦ

a *Sic paulo ante,* γιγνώσκοντες σεμνότητα. *vbi vide annot.* b *for.* ἀλλ' ἐκεῖνος ἰδ). *Sed & membrum proxime praecedens videtur ſuſpenſum relinqui, ideoq;* δαφνηφοροῦντες *aptius eſſe futurum.* ¶IN VERS. L. 1 qui hic ſatellitum officio fungimini: *vel, ſtipatorum:* ſed iis etiam qui in ripis fluuiorum & in Romani imperii terminis ſedem habent. [*illos,* Riparios; *hos,* Limitaneos milites *appellant Latini recentiores.* S.] 2 tunc idem, M. 3 ſed neceſſitate ſibi impoſita ab ea quæ aderat multitudine, (nam vndique a populo circumdati erant, & pauci, & inermes, vtpote die feſto) tamen vna *cum populo* acclamarũt, & Pertinacem Auguſtum vocarunt. 4 *puto Pol. ſcripſiſſe* repentinam; *quod Græcæ voci reſpondet.* 5 *libertino videlicet patre natum,* M. 6 longe a patriciis aberat, M. *vel,* longe patriciis erat inferior.

προπομπεύ-

προπεμπόντων, οὔτε τι ἄλλο τῶν βασιλικῶν συμβόλων εἰς ὕψος ἀρθῆναι, πρὶν ἢ μαθεῖν τὴν γνώμην τῆς συγκλήτου βουλῆς. [a] ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἅμα τῷ ἐπιφανῆναι, πάντες ὁμοθυμαδὸν εὐφήμησαν, Σεβαστόν τε καὶ βασιλέα προσηγόρευσαν· ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα, παρῃτεῖτο τῆς ἀρχῆς τὸ ἐπίφθονον· γῆράς τε προϊσχόμενος, συγγνώμης ἐδεῖτο· εἶναι τε πολλοὺς εὐπατρίδας ἔφασκεν, οἷς ἡ βασιλεία μᾶλλον ἁρμόζει. καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς Γλαβρίωνος, εἷλκεν αὐτὸν, καθίζεσθαι κελεύων ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον. ἦν δὲ ἐκεῖνος εὐγενέστατος μὲν πάντων εὐπατριδῶν (ἀνέφερε γοῦν εἰς Αἰνείαν τὸν Ἀφροδίτης καὶ Ἀγχίσου τὴν τοῦ γένους διαδοχήν) ἔτι δὲ καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν τελέσας δεύτερον. ὁ δὲ, Ἀλλ' αὐτός τε, ἔφη, ἐγὼ, ὃν σὺ νομίζεις πάντων ἀξιώτατον, σοί τε τῆς ἀρχῆς παραχωρῶ, καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ψηφιζόμενοί σοι δίδομεν. Τότε δὲ, πάντων αὐτὸν ἐκβιασαμένων ἐκλιπαρησάντων τε, ὀκνῶν καὶ μόλις ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον, ἔλεξε τοιάδε· Τὸ μὲν εὔδεξιον ὑμῶν τῆς πρός με τιμῆς, καὶ τὸ τῆς σπουδῆς ὑπερβάλλον, [b] ἐπίλεκτόν τε εἰς πρόκρισιν [c] τοσαύτης παρ' ὑμῖν εὐγενείας, οὐκ ἔχον κολακείας ὑποψίαν, ἀλλὰ δεῖξιν καὶ πίστιν εὐνοίας, ἄλλῳ μὲν ἄν τῳ θάρσος καὶ προθυμίαν ἐνέβαλεν εἰς τὸ ἑτοίμως δέξασθαι τὰ ἐγκεχειρισμένα, ἐλπίδα τε ῥᾳστώνης ὑπέφηνεν ἂν, ὡς εὐμαρῶς τὴν ἀρχὴν [d] διοίσοντα ἐν ἀρχομένοις οὕτως εὐνοοῦσιν· ἐμοὶ δὲ ταῦτα μεγάλα ὄντα καὶ ἐξαίρετα, τιμῆς τε αἰσθήσει ἐκπλήττει, δέος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ. μεγάλων γὰρ εὐεργεσιῶν προϋπαρχουσῶν, τὸ ἰσότιμον δυσέφικτον. ἀλλ' ἐν ταῖς ἀμοιβαῖς, καὶ μικρὰ μὲν λαβοῦσιν ἀντιδοῦναι † μεῖζον, οὐχ οὕτως εὐμαρὲς ὡς εὐχάριστον [e] δοκεῖ· ὁπηνίκα δ' ἂν ὁ πρῶτος τι δράσας ἀγαθὸν, ἀνυπέρβλητον καταθῆται χάριν, τὸ μὴ κατ' ἀξίαν ἀντιδοθὲν, οὐχ οὕτω δυσπόριστον, ὡς [f] ἀναίσθητον ἅμα καὶ ἀχάριστον ὀνομάζεται. ὁρῶ δὴ οὐ τὸν τυχόντα μοι ἐπηρτημένον ἀγῶνα, πρὸς τὸ ἄξιον ἐμαυτὸν παρασχεῖν τῆς τοσαύτης παρ' ὑμῶν τιμῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἡ προεδρία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις, εἴ τις αὐτὴν μὴ καταισχύνοι. ὅσῳ δὲ τὰ [g] γιγνόμενα ὡς φαῦλα μισεῖται, τοσούτῳ τὰ μέλλοντα, ὡς ἀγαθὰ [h] μειζόνως ἐλπίζεται.

præferri, neq; vlla principat' inſignia paſſus attolli, donec ſenatus ſententiam ſcitaretur. Sed eũ omnes ſimul atq; viderunt, lætis acclamationibus vnanimiter exceperunt, Auguſtumq; & Imperatorem conſalutarũt. At ille recuſare inſtitit, tamq̃ rẽ inuidioſam, nomẽ imperii, excuſare ſenectutem, veniamq; orare: multos eſſe dictitans patricios viros quibus magis imperiũ cõueniret. Simul Glabrionem manu comprehenſum protrahens, ſeſſitare imperatoria ſella iubebat. erat enim ille omnium patriciorũ nobiliſſimus, ad Æneam Veneris & Anchiſę filium ſeriem generis referens; idemq; iterũ conſul. qui tamen ita tũ loquutus eſt; Equidem egomet, quem tu omnium putas digniſſimũ, cedo tibi imperio; atq; vna mecum ſenatus omnis ſummam tibi poteſtatem decernimus. Ibi vero ille, vim pene afferentib. atq; impenſe rogantibus vniuerſis, vix tãdem dubitabundus ſellam imperatoriam conſcendit, atq; orationem huiuſcemodi habuit; [1] Conſenſus hic veſter, ſtudiumq; eximium vni mihi plurimum in tanta iſta nobilitate deferendi, quũ omni adulationis ſuſpicione vacet, argumentumq; beneuolentiæ fidemq; pręferat, alium [fortaſſis] audaciorem atq; alacriorem redderet ad ea quæ traderẽtur ſuſcipienda; ſperantem facili ſe gubernatione vſurum, qui tantam in vobis beneuolentiam animaduerteret. Me autem cõtra, magna iſta ſcilicet atq; egregia, ſicut honoris ſenſu obſtupefaciũt, ita metu quodã curaq; ſollicitant. Siquidem arduum inprimis eſt, magnis acceptis beneficiis paria referre. Nã in beneficiorũ viciſſitudine, † ſi magnã gratiam referat qui paruã debuerit, [2] non tam facilitas remunerandi expenditur q̃ in ipſo argumentum grati animi cõmendatur: ſed quum prior quiſpiam eximia in te quædã contulerit, tum ſi illum parũ ample demerearis, non tam deeſſe quod reponas, quam ipſe inops ſenſuum ac plane ingratiſſimus videare. Cerno igitur iam animo quã mihi arduum ſit propoſitum certamen, ne tanto a vobis accepto honore parum me [fortaſſe] dignum exhibeam. quippe non in ſella ipſa [3] faſtigium dignitatis, ſed in operibus ſitum, [4] quæ illam minime dedecorent. Nam quantũ præterita odimus, tantũ de futuris bene ſperamus.

a For. ἐπεὶ γοῦν δὲ - b Polit. poſt ἐπίλεκτον particulam τε non agnoſcit, continuans hæc cum proxime præcedentibus verbis: a quibus tamen ſeparanda ſunt. c for. τοσαύτης τῆς παρ' - d for. διοικήσοντα, vt alibi loquitur. e ſcribe δοκεῖ. f hoc ἀναίσθητον videtur per antitheſin reſpicere ad id quod dixit τιμῆς αἴσθησιν. g γιγνόμενα muta in γεγονότα. Fortaſſe autem & μεγάλα ſcribendum eſt. Nam cum ὅσῳ & τοσούτῳ ſubauditur μᾶλλον: & durum eſſet, τοσούτῳ μᾶλλον μεγάλως ἐλπίζεται. ¶IN VERS. L. 1 Honor quem mihi tam ſcite & induſtrie exhibetis. vel, Tanta quam in me honorando ponitis induſtria: aut, quam ad me honorandum confertis. De ſequ. vide annot. in calce op. 2 vide annot. in calce op. 3 eminentior dignitatis gradus: vel, præeminentià dignitatis. Vel q. d. Non ex ſella ipſa æſtimatur prima [illegible] ſedis honor, ſed ex factis. 4 ſi quis eam non dedecoret, M.

Et, vt tenax eſt iniuriarum memoria, (quod enim offendit, [1]numquam oblitteratur) ſic beneficia in ipſo excidũt vſu. Siquidem nõ tam delectat libertas, quam ſeruitus offendit. neq; habendam quiſquam gratiã putat quod rebus ſuis pro arbitrio vtatur: (quippe id ſibi deberi iure autumat) qui vero ſuis exuitur bonis, numquam ſane iniuriarum obliuiſcitur. [2] Neque quiſquam lucro apponit quod vtilitatem in commune pariat: quæ enim publice proſunt, parum cuique curæ ſunt: ſin quæ propria cuiuſque ſunt, minus ex ſententia ceciderint, tũ nemo ſatis ſecũ benigne agi putat. Adhæc, [3]quicumque enormibus tyrannorum atque immenſis largitionibus inſuerunt, ii, ſi frugalius paulo aut cõtinentius ex pecuniæ inopia agere inſtituas, non tam id moderatę cuidam diſpenſationi prudentię attribuunt, quam auaritiam continuo tibi & ſordes exprobant: neque autem cogitant, neminem poſſe magna cuiuis dilargiri, qui ſe a vi atq; a rapinis abſtineat. Qui autem recte ac pro cuiuſque dignitate diſpenſat, non modo nihil cuiquam iniuſte eripit, ſed & ceteros frugi eſſe docet, & parcere parto. Hæc igitur cum animis veſtris reputantes, adnitimini vos quoque mecum [Patres,] communem q; hanc imperii adminiſtrationem exiſtimate. quippe in rep. optimatium,
36 non autẽ ſub tyrannide † victuri, cum ipſi optimam habere ſpem, tum reliquis etiam debetis polliceri. Hæc loquutus Pertinax, ſenatui animum addidit: votiſq; exceptus & acclamationibus, habituſq; honorificentiſſime, Iouis aliorumq; deorum templis conſalutatis, ſacrificioq; de more facto, in aulam palatinam [4] ſe contulit. Poſtea vero q̃ fama vulgauit quæ ille vel in ſenatu dixiſſet, vel ad populum ſcripſiſſet, lęti oẽs agitare ſperãtes [5]ſerium ſe & clementẽ principẽ, parentemq; adeo magis q̃ Imperatorẽ habituros. Nã & militibus edixit ne cui ex populo contumeliã facerent, neve

καὶ τὰ μὲν δεινὰ τῶν ἔργων, ἀεὶ μνημονεύεται· (τὸ γὰρ λυπῆσαν, δυσεξάλειπτον) τὰ δὲ χρηστὰ, ἅμα τῇ ἀπολαύσει, καὶ τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην συναναλίσκει· ἐπεὶ μὴ ὁμοίως εὐφραίνει ἐλευθερία, ὡς λυπεῖ δουλεία. οὐδέ τις, ἀδεῶς τὰ ἑαυτοῦ ἔχων, ἐν χάριτος μοίρᾳ τίθεται, (τὰ ἴδια καρποῦσθαι νομίζων) ὁ δὲ τῶν οἰκείων στερηθεὶς, αἰώνιον [a]ἔχων τὴν μνήμην τοῦ λελυπηκότος. οὐδ᾽ εἴ τις εἰς τὸ κοινὸν χρηστὴ γένοιτο μεταβολὴ. [b]αὐτός τέ τι πλέον νομίζοι καρποῦσθαι· ἐπεὶ τοῦ μὲν δημωφελοῦς καὶ κοινῇ διαφέροντος ὀλίγη τοῖς καθ᾽ ἕνα φροντίς· τὸ δὲ καθ᾽ αὑτὸν ἕκαστος εἰ μὴ κατὰ γνώμην προχωροίη, οὐδέν τι μέγα ὠφελῆσθαι νομίζει. οἵ τε εἰθισμένοι ταῖς τῆς τυραννίδος ἀκρίτοις καὶ ἀφειδέσι μεγαλοδωρεαῖς ἐντρυφᾶν, τὴν εἰς τὸ σωφρονέστερον καὶ μεμετρημένον, διὰ πενίαν χρημάτων, μεταβολὴν, οὐ φιλοσωφροσύνην, οὐδὲ σύμμετρον καὶ [c]κεκριμένην διοίκησιν ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ μικρολογίαν καὶ ἀθλιότητα βίου ὀνειδίζουσιν· οὐκ εἰδότες ὅτι τὸ μὲν μεγάλα καὶ ὡς ἔτυχε χαρίζεσθαι, οὐκ ἂν περιγένοιτο εἰ μὴ ἐκ τοῦ ἁρπάζειν καὶ βιάζεσθαι· τὸ δὲ λογισμῷ πάντα καὶ κατ᾽ ἀξίαν ἑκάστου νέμειν, ἄνευ τοῦ δεινόν τι δρᾶσαι, μὴ παρέχον ἄδικον εὐπορίαν χρημάτων, διδάσκει φειδὼ σωφροσύνην τῶν καλῶς πορισθέντων. Ταῦτα δὴ ὑμᾶς ἐγνωκότας χρὴ συναίρεσθαι, καὶ κοινὴν τῆς ἀρχῆς τὴν διοίκησιν νομίζοντας, ἀριστοκρατίαν τε ἀλλ᾽ οὐ τυραννίδα ὑπομένοντας, † αὐτούς τε ἀγαθὰς ἔχειν ἐλπίδας, 36
καὶ πᾶσι τοῖς ἀρχομένοις [d]ταῦτα ὑπισχνεῖσθαι.

Τοιαῦτα ὁ Περτίναξ εἰπὼν, ὑπῆρξέ τε τὴν σύγκλητον βουλὴν, καὶ πρὸς πάντων * εὐφημισθεὶς, πάσης τε τιμῆς καὶ αἰδοῦς παρ᾽ αὐτῶν τυχὼν, εἴς τε τὸν τοῦ Διὸς νεὼν καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ πεμφθεὶς, τάς τε ὑπὲρ τῆς βασιλείας θυσίας τελέσας, εἰς τὸ βασίλειον ἐπανῆλθεν αὐλήν. Ἐπεὶ δὲ διεφοίτησεν ἡ φήμη τῶν τε λεχθέντων ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ συγκλήτῳ, καὶ τῶν πρὸς τὸν δῆμον γραφέντων, ὑπερήδοντο πάντες, σεμνὸν καὶ ἤπιον ἄρχοντα, καὶ πατέρα, οὐ βασιλέα ἕξειν ἐλπίζοντες. τούς τε γὰρ στρατιώτας ἐκέλευσε παύσασθαι τῆς πρὸς τοὺς δημότας ὕβρεως, καὶ μήτε

παίειν

a Scribo ἔχει τὴν μν. Videtur natus error ex praeced. ἔχων. b ſcribendum puto, αὐτός τις πλέον τι νομίζει καρπ. c opponit κεκριμένην διοίκησιν ei quod dixit ἀκρίτοις μεγαλοδωρεαῖς. d malim ταὐτὰ ſcribere, id eſt eadem. ¶ IN VERS. L. 1 non facile, M. 2 Neque ſi qua in commune vtilis exoriatur mutatio. ſeq. vide in annot. 3 quicumque incircumſpectis & profuſis tyr. largitionibus ad luxum ſuum abuti conſueuerunt, ſi poſtea frugalitas adhibeatur, modusque in iis teneatur, ob pecuniarum penuriam, mutationem hanc non frugalitati tribuunt, neq; moderatam & circumſpectam diſpenſationem appellant; ſed auaritiam & miſeriam vitæ exprobrant. Neſciunt enim nemini contingere vt magna poſſit dilargiri, idque temere, ſine iudicio ac diſcrimine, niſi rapiat, vimque inferat: at conſiderate omnia & pro cuiuſque dignitate tribuere, ſine vllius iniuria, dum non præbet iniuſtam pecuniarum abundantiam, frugalem eorum parcimoniã docet quæ honeſtis rationibus ſunt comparata. 4 ſe retulit. 5 grauem ſe & cl. vel, dignum quem reuererentur, aut venerarentur.

παῖδας τινὰς τῶν παριόντων· εἴς τε τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον μετάγειν πάντα ἐπειρᾶτο· ἔν τε ταῖς προόδοις καὶ τοῖς δικαστηρίοις πρᾶον καὶ ἥμερον ἦθος ἐπεδείκνυτο. καὶ τῆς Μάρκου ἀρχῆς ζήλῳ τε καὶ μιμήσει, τοὺς μὲν πρεσβυτέρους ὑπομιμνήσκων εὔφραινε, τοὺς δ' ἄλλους πάντας, ἐξ ὠμῆς καὶ ἐφυβρίστου τυραννίδος, εἰς σώφρονα καὶ ἀμέριμνον βίον μεταχθέντας, ῥᾷστα εἰς εὔνοιαν ᾠκειώσατο. Τῆς τε ἡμέρου ἀρχῆς ἡ φήμη διαθέουσα πάντα ἔθνη καὶ πάντα στρατόπεδα, ὅσα τε Ῥωμαίοις ὑπήκοα καὶ ὅσα φίλα, ἐκθειάζειν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἔπειθεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι πρότερον ἀφηνίαζον, ἢ ἐστασίαζον, φόβῳ τε καὶ μνήμῃ τῆς ἐν ταῖς προτέραις αὐτοῦ στρατείαις ἀρετῆς, πίστει τε γνώμης, ὅτι μηδένα ἑκὼν ἀδικήσει ποτὲ, ἑκάστῳ δὲ κατ' ἀξίαν ἀπονέμων, χάριτος ἀπρεποῦς καὶ βίας ὠμῆς ἀλλότριος, ἑκόντες αὐτῷ προσεχώρουν. πρεσβεῖαί τε πανταχόθεν ἀφικνοῦντο, συνηδομένων ἁπάντων τῇ Ῥωμαίων [a] ὑπὸ Περτίνακι ἀρχῇ. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, τῷ εὐτάκτῳ καὶ ἡμέρῳ τῆς βασιλείας ἔχαιρον· ὃ δὲ πάντας εὔφραινε, τοῦτο μόνους ἐλύπει τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιώτας, οἳ δορυφορεῖν εἰώθασι τοὺς

37 βασιλέας. † κωλυόμενοι γὰρ ἁρπάζειν τε καὶ ὑβρίζειν, [b] εἴς τε τὸ εὔτακτον καὶ κόσμιον ἀνακαλούμενοι, τὸ πρᾶον καὶ ἥμερον τῆς ἀρχῆς, ὕβριν αὑτῶν καὶ ἀτιμίαν, καθαίρεσίν τε τῆς αὐτεξουσίας νομίζοντες, τὴν τῆς ἀρχῆς οὐκ ἔφερον εὐταξίαν· ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγον ὀκνηρούς τε καὶ ἀπειθεῖς αὑτοὺς τοῖς κελευομένοις παρεῖχον· τὸ δὲ τελευταῖον, οὐδ' ὅλων μηνῶν δύο τῆς βασιλείας αὐτῷ προκεχωρηκυίας, ἐπιδειξαμένου τε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ σώφρονα καὶ χρηστὰ ἔργα, ἐλπίδων τε ἀγαθῶν τοῖς ἀρχομένοις ὑποφαινομένων, ἐβάσκηνε πάντα καὶ ἀνέτρεψε πονηρὰ τύχη, ἐκώλυσέ τε θαυμαστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς ὑπηκόοις ἔργα εἰς τέλος ἀχθῆναι. πρῶτον μὲν γὰρ πᾶσαν [c] τήν τε Ἰταλίαν, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν ἀγεώργητόν τε καὶ παντάπασιν οὖσαν ἀργὸν, ἐπέτρεψεν ὁπόσην τις βούλεται καὶ δύναται,

quem viatorem pulſarent: [1] cunctaq; denique ad honeſti cultum modeſtiamq; referebat. Ipſe quum aut ingrederetur, aut ius diceret, comem ſcilicet ac mãſuetam indolem oſtendebat: [2] & quum Marcum inprimis referre videretur, ſeniores quidẽ admonitu delectabat, reliquos autem *omnes* a crudeli contumelioſaque tyrannide ad modeſtam vitam trãquillamq; vindicatos, facile ad ſe amandum impulerat. Quæ quum fama latius euagaretur, nationes omnes atque exercitus ſubiectos Romanis aut amicos, ad [3] deferẽdos ei diuinos honores incitauit. Quin barbari quoq;, ſiqui aut frenos depulerant, aut ſeditiones moliebantur, metu virtutis quam præſtitiſſe eum ſuperioribus bellis meminiſſent, [4] iuſtitiæque fide, quum neminem ab illo ſcirent vltro offendi, ſed gratiam cuique pro meritis referri, vimque abeſſe & crudelitatem: ſponte illi ſe dediderunt. Legationes præterea vndique confluebant, gratulatum Romano populo quod Pertinacis imperio gubernarentur. Sed quod pleriſque omnibus publice priuatimq; gratum fuit, modeſtum manſuetumq; principem populo Romano contigiſſe; id vero vrbanæ cohortes, Imperatorum cuſtodiæ adhibitæ, grauiter moleſteque ferebant. † Siquidem a rapinis iniu- 37
riiſque ad temperatum vitæ cultum reuocatæ, ac mitem illam ciuilemq; gubernandi rationẽ in contumeliam ſuã ac dedecus accipientes, vt ex qua licentiam ſibi ademptam intelligerent, [5] nullo iam pacto rectorem huiuſcemodi tolerandum ſtatuebant. Igitur principio *paulatim* cõtumaciores ſe gerere, minusq; dicto audiẽtes eſſe: poſtremo, nondum bimeſtri imperio expleto, quum quidem ille iam non dubium ſuæ probitatis ſpecimen dediſſet, vniuerſis in optimam ſpem erectis, inuidit repẽte mala fors, [6] quæ omnia funditus euertit; ſic vt egregii illi conatus vehementer omnibus profuturi, in medio quaſi curſu prolaberẽtur. Nã primum quidẽ quidquid in Italia aut alibi gentiũ [7] inculti ſoli,

a *Præfigo articulum τῇ præpoſitioni ὑπό.* b *ſic paulo ante dixit Pert. conatum eſſe εἰς τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον μετάγειν πάντα.* c *ſcribo τήν τε κατ' Ἰταλίαν: vel, τήν τε κατὰ τὴν Ἰταλίαν.* ¶ IN VERS. L. 1 cuncta den. ad honeſtatem & moderationem reducere conabatur. Ipſe quum aut egrederetur, aut ius d. *vel*, quum in publicum prodiret. 2 & quum Marci imperium æmularetur, ſeniores quidem, cum in memoriam reuocando, delectabat: 3 deferendos eius imperio diu. hon. 4 & quod perſuaſum haberent eo illum eſſe animo vt nemini iniuriam vltro eſſet facturus: ſed vnicuique, quod meritus foret, tribuens, neq; indecenter cuiquam gratificaturus, neque vim vlli crudeliter eſſet illaturus: ſponte illi ſe ded. 5 nullo iam p. moderatum imperii ſtatum tolerabant. 6 prohibuitq; ne conatus illi admirandi, & iis qui eius imperio ſuberant profuturi, ad exitum perducerentur. 7 inculti & vacantis ſoli eſſet, etiamſi imperatoria eſſet poſſeſſio, eius quantum quis vellet ac poſſet, occupare: &, quum eius curam ſuſcepiſſet ac coluiſſet, dominum eſſe permiſit: quinetiam immunitatẽ a quibuslibet oneribus, iis qui agros colerent, dedit in decennium; & in perpetuum, dominii eius ſecuram vſurpationem.

etiamque ſub regibus, vacaret, id totum occupantibus & colentibus adiudicauit: decemq; annorum immunitatem, ac perpetuam *dominii* libertatem agricolis conceſsit. Imperatoriis autē poſſeſsionibus nomen ſuum inſcribi prohibuit; nō eſſe illas dictitans imperantium proprias,[1] ſed cōmunes Romanorū & publicas. Vectigalia quoque omnia quæ ad contrahendas pecunias tyranni excogitauerāt, in fluuiorum ripis, in vrbium portibus, perque vias & itinera, penitus remiſit,[2] atque in antiquam libertatem reuocauit.[3] Multaq; item ad idem exemplum facturus videbatur. Nam & delatores vrbe exegerat, & vbiubi inuenirētur, puniri imperauerat: cauens necui *iniuria fieret*, *aut* de vanis criminibus periculum conflaretur. Ergo in maxima tranquillitate ſeſe beatiſsimoq; rerū ſtatu victuros ſenatus ceteriq; arbitrabantur. Siquidem adeo ſe æquabilem paremq; ceteris præſtabat, vt filium quoq; iam adoleſcentem, in aulam palatinam numquam adduxerit, ſed intra priuatos parietes continuerit: ſic vt in ludū quoq; litterarium atq; gymnaſia de more itaret, nihil priuatis abſimilis; e-
38 rudireturque, & omnia perinde † vt quiuis e medio agitaret,[4] neq; vllam aut tyrannicam aut omnino imperatoriam pompam oſtentaret.[5] Quum in hac morum vitæq; modeſtia ageret, ſoli ſcilicet prætoriani milites, pſentem rerum cōditionem haud ſatis æquo animo ferentes, veterem illam licentiam violēter ſe gerendi raptandiq; omnia, affectabant. interq; vina & epulas conſilia inierunt Pertinacem e medio tollendi, grauem ipſis atque oneroſum; alterumq; eius loco imponendi rebus Romanis, indulgentem atq; intemperantem, nihilq; denique non licentiæ præbiturum. Igitur cōteſtim, haud opinato, cūctis otiū agitātibus, turbidi ac furentes, militari curſu, meridie ipſo, protētis haſtis, nudis gladiis, frequētes ad Imperatoris ædes ferūtur. Re aūt ſubita inſperataq;[6] pterriti cubicularii palatini, pauci plurimis, & inermes armatis minime auſi reſiſtere,[7] relicta ſua quiſq; ſtatione,

εἰ καὶ βασιλέως [a] κτῆμα εἴη, καταλαμβάνειν· ἐπιμεληθέντι τε καὶ γεωργήσαντι, δεσπότην εἶναι. ἔδωκέ τε γεωργοῦσιν ἀτέλειαν πάντων εἰς δέκα ἔτη, καὶ διὰ παντὸς δεσποτείας ἀμεριμνίαν. τοῖς τε βασιλικοῖς κτήμασιν ἐκώλυσεν αὐτοῦ τὸ ὄνομα ἐπιγράφεσθαι, εἰπὼν αὐτὰ οὐκ ἴδια τοῦ βασιλεύοντος εἶναι, ἀλλὰ κοινὰ καὶ δημόσια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. τέλη τε πάντα πρότερον ἐπὶ τῆς τυραννίδος εἰς εὐπορίαν χρημάτων ἐπινοηθέντα, ἐπί τε ὄχθαις ποταμῶν, καὶ λιμέσι πόλεων, ἔν τε ὁδῶν πορείαις, καταλύσας, εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἐμήνυσε δὴ αὖ ἔτι καὶ πλείονα (ὥς γε τὰ τῆς προαιρέσεως ἐνεδείκνυτο) εὐεργετήσειν τοὺς ὑπηκόους· ἐπεὶ καὶ τοὺς συκοφάντας τῆς πόλεως ἦν διώξας, καὶ τοὺς πανταχοῦ εὑρεθέντας κολασθῆναι κελεύσας, τοῦ μηδένα ἐπηρεάζεσθαι, μήτε ματαίοις ἐγκλήμασι περιπίπτειν, προνοούμενος. ἐν ἀδείᾳ τε καὶ μακαρίῳ βίῳ ἥ τε σύγκλητος μάλιστα καὶ οἱ λοιποὶ πάντες βιώσεσθαι προσεδόκων· οὕτω γὰρ μέτριος καὶ ἰσότιμος ἦν, ὡς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤδη μειράκιον ὄντα, μήτε εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν εἰσαγαγεῖν, ἀλλ' ἔν τε τῇ πατρῴᾳ μένειν οἰκίᾳ, καὶ εἰς τὰ συνήθη προϊόντα διδασκαλεῖα καὶ γυμνάσια, ἰδιωτεύοντα, ὁμοίως τοῖς λοιποῖς παιδεύεσθαί τε † καὶ πάντα πράττειν, 38
οὐδαμοῦ τῦφον ἢ πομπὴν παρεχόμενον βασιλικήν. Τοιαύτης δὲ εὐμοιρίας καὶ εὐταξίας κατεχούσης τὸν βίον, [b] μόνοι οἱ δορυφόροι, ἀσχάλλοντες μὲν ἐπὶ τοῖς παροῦσι, ποθοῦντες δὲ τὰς ἐπὶ τῆς προηγουμένης τυραννίδος ἁρπαγάς τε καὶ βίας, ἔν τε ἀσωτίαις καὶ κραιπάλαις, ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι τὸν Περτίνακα, ὡς ὄντα αὐτοῖς βαρὺν καὶ ἐπαχθῆ· ζητῆσαι δέ τινα τὴν πάλιν αὐτοῖς ἄνετον καὶ ἀκόλαστον παρέξοντα ἐξουσίαν. Αἰφνιδίως τοίνυν, οὐδενὸς προσδοκῶντος, ἀλλὰ πάντων ἐν ἡσυχίᾳ διατριβόντων, καὶ θυμῷ καὶ ὀργῇ ὁρμῇ [c] ἐκ τοῦ στρατοπέδου δρόμῳ φερόμενοι αὐτοί, ἡμέρας ἀκμαζούσης, ἐπεισῆλθον τοῖς βασιλείοις, τά τε δόρατα διατεινάμενοι, καὶ τὰ ξίφη ἀνασπασάμενοι. Τῷ δὲ παραδόξῳ τοῦ ἔργου καὶ ἀπιστίᾳ οἱ ἐν τῇ βασιλείῳ ὑπηρεσίᾳ ταραχθέντες, ὀλίγοι τε πρὸς πολλούς, καὶ ἄνοπλοι πρὸς ὡπλισμένους, οὐκ ἔμενον, ἀλλ' ἕκαστος ἣν ἐνεκεχείριστο φρουρὰν [d] λιπών,

a *Polit. κτήματα interpr. etiam prædia, infra, p. 40. εἰς τὰ προϋπάρχοντα τῆς πόλεως κτήματα ἀποδίδρασκον.* b *ſupra pluribus verbis, μόνοι οἱ ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατευόμενοι, οἱ δορυφορεῖν εἰώθασι τοὺς βασιλέας. vnde occaſionem ſumpſit Polit. interpretādi δορυφόρους*, prætorianos milites. *Perinde eſt autem ac ſi diceretur, Soli inquam illi milites qui ſatellitum officio funguntur.* c *ſcribo ἐκ τοῦ στρατ.* d *Intell. λιπὼν ἣν ἐνεκεχείριστο φρουρὰν ἢ ἐπὶ τῇ αὐλ.* ¶ IN VERS. L. 1 ſed communiter & publice ad Romanorum imperium pertinere. 2 atque in priſtinum ſtatum & libertatem dimiſit. 3 ac plura in ſuos collaturus erat beneficia; vt quidem ſui animi argumenta dabat: *vel*. ſuæ voluntatis. 4 nullaque in re faſtum aut pompam imperatoriam oſtentaret. 5 Quum autem in hac felicitate & bene compoſito rerum ſtatu viueretur, ii ſoli milites qui ſtipatorum partes obibant, quum præſentia ægre ferrent, & rapinas ac violentias, quas in præcedente tyrannide exercuerant, deſiderarent: dum ſuo perdito luxui & crapulæ vacāt, conſilia ineunt, Pertin. e medio toll. gr. i. a. oneroſum. & quempiam quærēdi qui omnibus ſolutam legibus effrenemque licentiam eſſet præbiturus. 6 perterr. Imperatorii miniſtri: *vel*, qui aliqua circa Imperatorem miniſteria obibāt. 7 quiſque relicta ſtatione, quæ ſibi vel ad atrienſem ianuam, vel ad alium quempiam aditum erat concredita, fugiebant, S.

ἢ ἐπὶ

ἢ ἐπὶ τῇ αὐλείῳ, ἢ ἐπὶ ταῖς λοιπαῖς εἰσόδοις, ἔφευγον. ὀλίγοι δέ τινες τῶν εὐνοούντων, διαγγείλαντες τῷ Περτίνακι τὴν ἔφοδον, συνεβούλευον φυγεῖν, τῇ τε τοῦ δήμου βοηθείᾳ ἑαυτὸν ἐπιδοῦναι. ὁ δὲ, [a] καὶ τοῖς συμβουλεύουσιν αὐτῷ πρὸς τὸ παρὸν ὠφέλιμα μὴ πεισθείς, ἀπρεπῆ δὲ καὶ ἀνελεύθερα, βασιλείας τε ἀνάξια καὶ τῶν προβεβιωμένων αὐτῷ καὶ προπεπραγμένων, νομίσας, φεύγειν μὲν ἢ λαθεῖν οὐκ ἠθέλησεν· ὁμόσε δὲ χωρήσας τῷ πράγματι, προῆλθεν ὡς διαλεξόμενος αὐτοῖς· ἐλπίσας πείσειν τε αὐτούς, καὶ παύσειν τῆς ἀλόγου εἰς τὸ παρὸν ὁρμῆς. καὶ δὴ τοῦ δωματίου προελθών, ὑπαντώμενος αὐτοῖς, πυνθάνεσθαί τε ἐπειρᾶτο τὰς αἰτίας τῆς ὁρμῆς, πείθειν τε ἐπεχείρει, μὴ [b] ἐνθουσιασμένως καὶ τότε ἐν σώφρονι καὶ σεμνῷ σχήματι, καὶ τηρῶν τὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα, οὐδέν τι καταπεπληχότος, οὐδὲ καταδειλιῶντος καὶ ἱκετεύοντος σχῆμα ἐνδεικνύμενος· Τὸ μὲν ἐμὲ (ἔφη) πρὸς ὑμῶν ἀναιρεθῆναι, οὐδέν τι μέγα ἢ βαρὺ πρεσβύτῃ εἰς μακρὸν γῆρας ἐνδόξως ἐλάσαντι (πάντως γὰρ ἀνθρώπων βίῳ † ἀνάγκη τέλος ἐπιτεθῆναι) τὸ δὲ ὑμᾶς, φύλακας καὶ φρουροὺς δοκοῦντας βασιλέως, καὶ τοὺς ἔξωθεν κινδύνους ἀπείργοντας, αὐτοὺς γενέσθαι φονέας, καὶ μὴ μόνον ἐμφυλίῳ, ἀλλὰ καὶ βασιλείῳ μιᾶναι τὰς δεξιὰς αἵματι, ὁρᾶτε μὴ [c] πρὸς τὸ νῦν ἀνόσιον, καὶ ὕστερον ὑμῖν ἐπικίνδυνον ᾖ. οὐ γάρ τι ἐμαυτῷ σύνοιδα λυπήσαντι ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ Κομμόδου τελευτῇ δυσχεραίνετε, οὐδὲν παράδοξον, ἄνθρωπον ὄντα εἰ τελευτὴ κατέλαβεν. εἰ δὲ τοῦτο ἐξ ἐπιβουλῆς οἴεσθε γεγενῆσθαι, οὐκ ἐμὸν τὸ ἁμάρτημα· ἴστε γὰρ ἔξω πάσης ὄντα με ὑποψίας, καὶ οὐδὲν ἧττον ὑμῶν ἀγνοοῦντα τὰ τότε πεπραγμένα· ὡς, εἴ τι ὑπωπτεύετε, ἑτέροις ἀποφέρειν τὸ ἔγκλημα. ἀλλ' ὅμως τελευτήσαντος κἀκείνου, οὐδὲν ὑμῖν τι [d] εὐπρεπῶς καὶ κατ' ἀξίαν, ἀλλὰ τοῦ βιάζεσθαί με ἢ ἁρπάζειν, ἐνδεέστ. Τοιαῦτά τινα λέγων αὐτοῖς προσφερόμενος, ἤδη τινὰς αὐτῶν καὶ πείσειν ἔμελλε· καὶ οὐκ ὀλίγοι γε ἀποστραφέντες ἀνεχώρουν, σεμνοῦ βασιλέως γῆρας αἰδούμενοι· ἔτι δὲ λαλοῦντα τὸν πρεσβύτην

diuerſi alii alio diffugerunt. Pauci tamen ex amiciſſimis, nũtiato militum cõcurſu, perſuadere Pertinaci conabantur vti fuga ſibi conſuleret, populiq; auxilium imploraret.[1] Ille autem, tametſi vtilia in præſens audiebat, tamen indecorum exiſtimans atq; illiberale, minimeq; dignum imperatoria maieſtate atq; anteacta vita, fugæ aut latebris ſalutem debere; occurrere periculo ac procedere in medium decreuit; ſperans perſuaſurum quæ vellet, & furentes in præſens animos placaturũ. Igitur cubiculo egreſſus, factuſq; irruentibus obuiam, quærere cauſas inſtitit tam ſubiti motus, & a fœdiſſimo illo tumultu abſterrere: nõ attonitus periculo, ſed habitum oris grauem moderatumq; retinens, paremq; imperatoriæ dignitati: ac nihil humile, nihil pauidũ aut obnoxium; nihil denique ſupplice dignum pręſe ferens, ita ad eos verba fecit: Me quidem, o milites, (inquit) ſi occiditis, neq; ipſi rem magnam facitis, neque mihi ſane grauem,[2] homini videlicet huius ætatis & gloriæ: (ſiquidem *omni* humanæ † vitæ finis certe eſt aliquis 39 neceſſarius) vos autem, principis curæ cuſtodiæq; & propulſandis aliũde periculis adhibitos, cædem ipſos facere [primos,] neq; ciuili tantum, ſed imperatorio quoq; ſanguine polluere dextras,[3] id vero videte ne vel in præſens flagitioſum ſit vobis, vel in poſterum periculoſum. Neque enim ego vlla vos iniuria affeci. ſi enim Cõmodi doletis interitu, nihil profecto nouũ fuit mori, qui homo natus fuerat: ſin dolo necatũ putatis, nõ meum ſane id crimẽ: quippe quem ipſi ſcitis ab omni etiam[4] ſuſpicione procul abeſſe. Quæ enim tũc acta ſunt, vos primi cognita habuiſtis: vt etiam ſiquid obortum ſuſpicionis eſt, id vtiq; alios attigerit. Ceterum ne illo quidem extincto quidq̃ vobis deſieri patiemur, quod modeſte atq; ex dignitate veſtra, nõ autem per vim & rapinas, cõcupiueritis. [5] Ita eo loquente, iã quidã ex iis permotũ iri videbantur: neq; ſane pauci abire iã cœperãt, [6] veriti ſanctimoniã principis ac ſenectutẽ: ſed *adhuc loquẽs ſenex*

a *Videtur otioſa hic eſſe partic.* καὶ. b *legitur etiam* ἐνθουσιασμένος. *videtur autem ante* καὶ *addenda eſſe particula* ἀλλά. c *ſi voluiſſet ſignificare*, præterquam quod nefarium nunc eſt, *dicendum potius fuiſſet* πρὸς τῷ νῦν ἀνοσίῳ. d *ſcribe* ἀπαιτεῖν. ¶IN VERS. L. 1 Ille autem iis qui v. in pr. conſulebant, non obſequutus, ſed indecora & illiberalia, & indigna imp. ma. atque an. vita & reb. a ſe geſtis arbitratus, fugere aut latere noluit: ſed illi periculo ſeſe dans obuiam, prodiit vt eos alloqueretur. Sperabat enim fore vt animos illorum flecteret, & in præſens amentem illorum impetũ ſedaret. Igitur cubic. 2 homini qui ad ſummam ſenectutem glorioſe perueni: (etenim omni h. v. finem neceſſe eſt imponi) ſed vos qui principis cuſtodes & ſatellites exiſtimamini, atque propulſ. externis periculis eſtis adhibiti, cæd. 3 videte ne in præſens nefarium ſit vobis, & in poſterũ etiam periculoſum. Neque enim ego mihi vllius vobis illatæ iniuriæ ſum conſcius. 4 ſuſp. pr. abeſſe: ac non minus quam vos, quæ tunc acta fuerint, ignorare: adeo vt, ſiquid ſuſpicamini, alios inſimulare debeatis. Sed tamẽ, illo etiam mortuo, nihil vobis defuturum eſt eorum quæ vos decent, eque dignitate veſtra ſunt, etiamſi nec vim mihi inferatis, nec rapinas vobis permittatis. 5 Quum alia quædam huiuſmodi dicere illis conaretur, iam quidam &c. 6 reueriti maieſtate prædìti Imperatoris ſeneƈt.

αὐτὸν ἥ τε γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ, καὶ τὸ τῶν παρασίτων πλῆθος,[a] ἀναθορῶντα τοῦ[b] σκίμποδος δραμεῖν ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τὸ πραττόμενον μαθεῖν· παρά τε πᾶσαν τὴν ὁδὸν συμβουλεύοντες ἐρριμμένην τὴν ἀρχὴν ἁρπάσαι· ἀφθόνως δὲ χρημάτων[c] ἔχοντα, μεγαλοδωρεᾷ ἅπαντας ὑπερβαλεῖν, εἰ καί τινες ἀμφισβητοῖεν. Ἐπεὶ δ᾽ οὖν τῷ τείχει προσῆλθεν, ἐβόα τε πάντα δώσειν ὅσα βούλονται ὑπισχνούμενος, παρεῖναί τε αὐτῷ πάμπλειστα χρήματα καὶ θησαυροὺς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεπληρωμένους ἔλεγε. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ Σουλπικιανός, καὶ αὐτὸς ἀνὴρ τῶν ὑπατευκότων, ἔπαρχός τε τῆς πόλεως γενόμενος, (πατὴρ δὲ ἦν τῆς Περτίνακος γυναικὸς) ἧκε τὴν ἀρχὴν ὠνούμενος. ἀλλὰ τοῦτον μὲν οὐ προσήκαντο φοβηθέντες οἱ στρατιῶται τὴν πρὸς τὸν Περτίνακα συγγένειαν, μή τις ἄρα δόλος εἴη εἰς τὸ
41 ἐκδικηθῆναι τὸν ἐκείνου φόνον. † καθέντες δὲ κλίμακα, τὸν Ἰουλιανὸν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνεβίβασαν. οὐ γὰρ πρότερον ἀνοῖξαι τὰς πύλας ἤθελον, πρὶν ἢ τὴν ποσότητα τῶν δοθησομένων χρημάτων μαθεῖν. Ὁ δὲ ἀνελθὼν, τήν τε Κομμόδου μνήμην αὐτοῖς καὶ τὰς τιμάς, καὶ τὰς εἰκόνας ἃς ἡ σύγκλητος καθεῖλεν, ἀνανεώσεσθαι ὑπέσχετο, καὶ πάντων δώσειν ἐξουσίαν ὧν εἶχον ἐπ᾽ ἐκείνου· ἑκάστῳ τε στρατιώτῃ τοσοῦτον ἀργύριον ὅσον μήτε[d] αἰτῆσαι, μήτε λήψεσθαι προσεδόκησαν. τὰ δὲ χρήματα μὴ μελλήσειν, ἀλλ᾽ οἴκοθεν ἤδη μεταπέμψεσθαι. Τούτοις ἀναπεισθέντες οἱ στρατιῶται, καὶ ταύταις ἀρθέντες ταῖς ἐλπίσιν, αὐτοκράτορά τε τὸν Ἰουλιανὸν ἀναγορεύουσι, καὶ πρὸς τῷ οἰκείῳ ἐκ γένους ὀνόματι, Κόμμοδον ἀξιοῦσιν ἀποκαλεῖσθαι. τά τε σημεῖα ἄραντες, καὶ τὰς ἐκείνου εἰκόνας ἀποκαταστήσαντες, προπέμπειν ἐπειρῶντο. Θύσας δὲ ὁ Ἰουλιανὸς τὰς νενομισμένας καὶ βασιλείους ἐν τῷ στρατοπέδῳ θυσίας, προήγετο ὑπ᾽ αὐτῶν,[d] πλέον τε τῆς συνηθείας δορυφορούμενος. ἅτε γὰρ βίᾳ καὶ παρὰ γνώμην τοῦ δήμου, μετά τε αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς[e] διαβολῆς ὠνησάμενος τὴν ἀρχήν, εἰκότως ἐδεδίει τὸν δῆμον ὡς ἐναντιωσόμενον. ἀναλαβόντες οὖν τὰς πανοπλίας, καὶ φράξαντες αὑτοὺς οἱ στρατιῶται εἰς φάλαγγος σχῆμα, ὡς (εἰ δέοι) καὶ πολεμήσοντες, ἐν μέσοις αὑτοῖς ἔχοντες τὸν ἴδιον βασιλέα, ὑπέρ τε τῆς κεφαλῆς αἰωροῦντες τὰς ἀσπίδας

vxor atque filia, & paraſitorum turba, vt relicta menſa acceleret, & quid agatur intelligat: ac ſubinde inter eũdum adhortantur [1] occupet proiectũ imperium; ſuperaturum largitione omnes *competitores*, qui tantum diuitiarum poſſideat. Igitur vbi ad muros acceſſit, clamare occœpit daturum quæ vellent: habere ſe magnas opes, plenos auri theſauros atque argenti. Eodemque tempore Sulpicianus, & ipſe vir conſularis, [2] ac præfectus vrbi, ſocerque Pertinacis, imperium licitabatur. Verum in eo milites ſuſpectam habuerũt Pertinacis propinquitatem; ſubeſſe aliquid fraudis ſuſpectantes, quo illius cædes vindicaretur. † Ergo Iulianum ſcalis demiſ- 41
ſis ſupra muros attollunt; [3] non prius auſi reſerare portas quam conueniret de numero dandæ pecuniæ. Ille, ingreſſus in caſtra, primum quidem *memoriam & honores* Commodi, & ſtatuas quas ſuſtulerat ſenatus, inſtauraturum pollicebatur, conceſſurumque ipſis quam quondam ſub illo licentiam obtinuiſſent. præterea militibus ſingulis plus multo argenti daturum quam aut petere auderẽt, aut accepturos expectauerant. neq; in dando moram futuram: [4] nam domi eã pecuniam adſeruari. Quibus adducti reb. milites, atque in tantam ſpem erecti, [5] IVLIANVM declarant principem: ſimul ei COMMODI cognomen imponunt. Tum ſignis ſublatis, [6] impoſitisque illius imaginibus, deducere hominem tendunt. [7] Igitur de more ſacrificio in caſtris peracto, exiit maiore militum comitatu quam ceteri conſueuerant. ſiquidem per vim, contraque populi voluntatem, perque turpitudinem & dedecus imperium emercatus, iure impetũ multitudinis verebatur. Sed induti armaturas milites, circumſeptiq; vndiq; teſtudine facta, vt etiam, ſi res poſceret, dimicarent, receptoq; in medium Imperatore ſuo, clypeis

a *Scribo* ἀναθορόντα. b *ſupra. pag. 4, σκίμποδα in quo æger Marcus iacebat, vertit Polit.* grabatum: *alibi* lectulum. c *Polit. legiſſe videtur,* μὴ τῶσαι ἐπιλαμπάνο. *ſaltem perinde vertit hunc locum ac ſi ita legerit.* d *ſvel* πλέον τι, *vel* πλέον γε *(quod malim) ſcribendum eſt.* e *ſuſpecta eſt hæc loco vox iſta* διαβολῆς. ¶IN VERS. L. 1 occupet pr. imperium. quum enim immẽſam pecuniarum vim habeat, ſuperaturum largitione omnes, ſiqui aduerſus eum contendant. 2 & qui fuerat præf. vrbi, (pater autem Pertinacis vxoris erat) venit ad emendum imperium. Verum- 3 Non enim prius reſerare portas volebant quam ſcirent quantum pecuniarum daturus eſſet. 4 ſed ſe iamiam ex ædibus afferri curaturum. 5 Iul. declarant Imperatorẽ: & præter id quod ex genere proprium illi erat nomen, Commodum appellandum cenſent. 6 ac reſtitutis in priſtinum ſtatum illius imag. *id enim vox Græca ſonat: ſed intelligendum erit de Commodi imaginibus.* 7 Quum igitur conſueta & imperatoria ſacrificia in caſtris peregiſſet, exiit *&c.*

haſtiſq; [1]ſupra capita elatis,(vt tutiores forent, ſi forte lapides e tectis mitterentur, *dum pompa procedebat*) deducunt eum in aulam, neque auſo reſiſtere populo, neque (vt mos eſt) fauſtis acclamationibus proſequēte; ſed diras procul imprecantibus vniuerſis, grauiterq; exprobrantibus quod ære ſibi imperium parauiſſet. Tūc primum videlicet corrupti militum mores; [2]fœdaque & inſatiabilis pecuniæ cupiditas, & contemptus imperatoriæ maieſtatis inoleuit. Nā quum neq; vindex exſiſteret vllus tam cru-
42 deliter interfecti principis, † neque promercale factum imperium fœdeque nundinatum quiſquam prohibuiſſet, id vero initium cauſaque [militibus] fuit vt etiam in poſterum turpiſſimi contumaciſſimiq; euaderent: ſic vt auaritia in dies ac principū contemptus etiam vſque ad ſanguinem proueheretur. ¶Enimuero Iulianus, imperium adeptus, deliciis continuo crapulæque ſe dedere, circa Rempubl. indiligens; vitamq; molliſſimam luxuque circumfluentem traducere. [3]Sed & ſpem militum fefellerat, neq; implere fidem promiſſorum potuerat. ſiquidem nec opes domi quantas iactabat; & publicum ærarium ſumptibus illis inſanis iampridem a Commodo exhauſtum.
Quare cum milites habebat infenſos, *quia ſpe ſua fruſtrati erant*; tum a populo totius rei conſcio facile contemnebatur. Itaque & prętereuntem maledictis inſectabantur, & turpes ambiguaſque voluptates exprobrabant: ſic vt propalam etiam in circo, quo maxima vis hominum confluit, Iulianum inceſſerent, ac vindicem Romani imperii, præſulemque ſummi principatus NIGRVM vocitarent, orantes vt quamprimum adeſſet, ipſoſque a tantis contumeliis aſſereret. Is Niger *dudum* conſulatum geſſerat, ac tū Syriæ præerat vniuerſę, *quum ea quæ dixi, Romæ gererentur.* qui honos ea tempeſtate multo maximus erat: quippe etiam Phœnices, omniſque ad Euphratem regio, Nigri

καὶ τὰ δόρατα (μή που καὶ λίθων τις βολὴ ἀπὸ τῶν δωμάτων ἐπὶ τῇ πομπῇ γένοιτο) εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὰ βασίλεια· μηδενὸς τῶν δημοτῶν μήτε ἀντιστῆναι τολμῶντος, μήτε μὴν εὐφημοῦντος, ὥσπερ εἰώθασι προπέμπειν τοὺς βασιλέας. τοὐναντίον δὲ καὶ πόῤῥωθεν ἑστῶτες ἐβλασφήμουν καὶ κακῶς ἠγόρευον, ἅτε χρημάτων ἀντικαταλλαξάμενον τὴν ἀρχήν. Τότε δὲ καὶ πρῶτον ὑποδιεφθάρη τὰ τῶν στρατιωτῶν ἤθη· καὶ χρημάτων ἐδιδάχθησαν ἄπληστον καὶ αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν, καταφρόνησίν τε τῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας αἰδοῦς. τὸ γὰρ μήτε τοῖς οὕτως ὠμῶς τετολμημένοις ἐν φόνῳ τῷ βασιλικῷ ἐπεξιέναι τινὰ, μήτε † τὴν οὕτως ἀπρεπῶς ἐπὶ 42
χρήμασι κηρυχθεῖσαν καὶ πραθεῖσαν ἀρχὴν εἶναι τὸν κωλύοντα, ἀρχηγὸν καὶ αἴτιον ἀπρεποῦς καὶ ἀπειθοῦς καταστάσεως, καὶ ἐς τὰ ἐπιόντα ἐγένετο ἀεὶ, τῆς φιλοχρηματίας αὐτῆς, καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων καταφρονήσεως μέχρις αἵματος αὐξηθείσης.

¶Ὁ δὴ οὖν Ἰουλιανὸς ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν, τρυφαῖς εὐθέως καὶ κραιπάλαις ἐσχόλαζε, τῆς μὲν τῶν δημοσίων ἐπιμελείας ῥαθύμως προσφερόμενος, εἰς δὲ τὸ ἁβροδίαιτον καὶ ἄσεμνον ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν. εὑρίσκετό τε καὶ τοὺς στρατιώτας ψευσάμενος καὶ ἀπατήσας, τῷ μὴ δύνασθαι ἀποπληρῶσαι ἃ ὑπέσχετο. οὔτε γὰρ οἴκοθεν ἦν αὐτῷ τοσαῦτα χρήματα ὅσα ἠλαζονεύσατο, οὔτε μὴν οἱ δημόσιοι καὶ θησαυροὶ εἶχον, ἀλλὰ πάντα προεκεκένωτο τῇ Κομμόδου ἀσωτείᾳ καὶ ἀφειδέσι καὶ ἀκρίτοις ἀναλώμασιν. Ἐκ δὲ ταύτης τῆς τόλμης καὶ τῆς [a] αἰτίας, οἵ τε στρατιῶται, σφαλέντες τῶν ἐλπίδων, ὑπηγανάκτουν· ὅ τε δῆμος αἰσθόμενος τῆς γνώμης τῶν στρατιωτῶν, εἶχον ἐν καταφρονήσει, ὡς προσιόντα τε κακῶς ἀγορεύειν, [b] ὑπό τ' αἰσχραῖς τε καὶ ἀμφιβόλοις ἡδοναῖς σκώπτειν. ἔς τε τὸν ἱππόδρομον, ὅπου μάλιστα τὸ πλῆθος συνιὸν ἐκκλησιάζει, τὸν Ἰουλιανὸν ἐβλασφήμουν· ἀρωγὸν δὲ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καὶ σεμνῆς βασιλείας προστάτην Νίγρον ἐπεκαλοῦντο. βοηθεῖν τε αὐτὸν τὴν ταχίστην ἠξίουν, ὡς ἐφύβριστα πάσχουσιν. ¶Ἦν δὲ ὁ Νίγρος τῶν μὲν [c] πρὸ πολλοῦ ὑπατευσάντων· καθ' ὃν δὲ καιρὸν τὰ προειρημένα ἐν Ῥώμῃ ἐπράττετο, Συρίας ἡγεῖτο πάσης· ἀλλὰ δὲ ἦν καὶ μεγίστη ἀρχὴ τότε, τοῦ δὴ Φοινίκων ἔθνους παντὸς καὶ τῆς μέχρις Εὐφράτου γῆς ὑπὸ τῷ Νίγρῳ

a *Aut aliud ſcripſiſſe quàm αἰτίας, aut hoc aliter quā pro cauſa accepiſſe ſuſpicor.* b *ſcribo ἐπ' αἰσχραῖς.* c *ſcr. ἐκ πρὸ πολλοῦ.* ¶IN VERS. L. 1 ſupra caput, M. 2 atque inſatiabilem & fœdam pecuniarum cupiditatem, & contemnere debitam principibus reuerentiam didicerunt. 3 Sed & ſpem mil. fefelliſſe, illiſque impoſuiſſe comperiebatur: quod promiſſa implere non poſſet. ſiquidem neque domi tantæ illi erant pecuniæ quantas iactauerat: neque etiam publici theſauri habebant. ſed omnes antè exhauſtæ fuerant perdito Commodi luxu, & immenſis atq; inconſideratis ſumptibus. Ex hac autem audacia, & hac de cauſa cum milites ſua ſpe fruſtrati ſubindignabantur: tum vero populus, qui ſenterat quomodo milites eſſent animati, contemptui illum habebant: adeo vt & prætereuntem maledictis inceſſerent, & turpes ambiguaſque voluptates exprobrarent. *Sed de voce αἰτίας vide & quæ e regione, & quæ in calce huius operis annotaui.*

οὕτω

ὄντων ἐξουσίᾳ. ἦν δὲ αὐτὸς τὴν μὲν ἡλικίαν ἤδη μετρίως προβεβηκώς, εὐδοκιμήσας δὲ ἐν πολλαῖς καὶ μεγάλαις πράξεσι. φήμη τε περὶ αὐτοῦ διεφοίτα ὡς ἐπιεικοῦς καὶ δεξιοῦ, [a] ὡς τὸν τοῦ Περτίνακος βίον ζηλοῦντος· ὑφ' ὧν μάλιστα οἱ Ῥωμαῖοι ἐπείθοντο, ἐκάλουν τε αὐτὸν συνεχῶς [b] τῶν τοῦ δήμου συνόδοις, καὶ βλασφημοῦντες τὸν Ἰουλιανὸν παρόντα, ἐκεῖνον [c] βασιλικαῖς φωναῖς εὐφήμουν ἀπόντα. [d] Διαγγελθείσης τε τῆς τοῦ δήμου Ῥωμαίων γνώμης, καὶ τῆς ἐπαλλήλου

43 ἐν ταῖς συνόδοις βοῆς, εἰκότως † ὁ Νίγρος ἀναπεισθείς, ῥᾷστά τε αὐτῷ τὰ πράγματα ὑπακούσεσθαι προσδοκήσας, καὶ μάλιστα τοῦ Ἰουλιανοῦ ὑπό τε τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν ἀμελεῖσθαι, διότι τὰς ὑποσχέσεις οὐκ ἐπλήρου τῶν χρημάτων, ὑπό τε τοῦ δήμου καταφρονεῖσθαι, ὡς ἀνάξιον ἐωνημένου τῆς ἀρχῆς, ἐπιδίδωσιν αὑτὸν τῇ τῆς βασιλείας ἐλπίδι. καὶ τὰ μὲν πρῶτα κατ' ὀλίγους, ἡγεμόνας τε καὶ χιλιάρχους, τούς τε τῶν στρατιωτῶν ἐξέχοντας, [e] οἴκαδε μεταπεμπόμενος διελέγετο, καὶ ἀνέπειθε, τὰ ἐκ τῆς Ῥώμης ἐληλυθότα φανερὰ ποιῶν, ὡς ἂν διαθέουσα [f] ἡ γνώμη, ἔκπυστα καὶ γνώριμα ποιῇ τοῖς τε στρατιώταις καὶ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀνθρώποις. οὕτω γὰρ ῥᾷστα ἤλπιζε πάντας αὐτῷ προσχωρήσειν, πυνθανομένους ὅτι μὴ αὐτὸς ἐξ ἐπιβουλῆς μνᾶται τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καλούμενος καὶ βοηθήσων ἄπεισι Ῥωμαίοις δεομένοις. Ἀνεπτόηντο δὲ πάντες, καὶ μηδὲ μελλήσαντες προσέκειντο, ἐγκελεύοντες καὶ αὐτοὶ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων. [g] φύσει τε κοῦφον δὲ Σύρων ἔθνος, ἐς καινοτομίας τε τῶν καθεστηκότων ἐπιτήδειον. ἐνῆν δέ τις αὐτοῖς καὶ πόθος τοῦ Νίγρου, ἠπίως τε ἄρξαντος ἅπασι, τὰ πλεῖστά τε αὐτοῖς συμπανηγυρίζοντος. φιλέορτοι δὲ φύσει Σύροι· ὧν μάλιστα οἱ τὴν Ἀντιόχειαν κατοικοῦντες, μεγίστην πόλιν καὶ εὐδαίμονα, σχεδὸν παρὰ πάντα τὸν ἐνιαυτὸν ἑορτάζουσιν, ἔν τε τῇ πόλει αὐτῇ καὶ κατὰ τὰ προάστεια. θέας τοίνυν αὐτοῖς συνεχῶς ἐπιτελῶν ὁ Νίγρος, περὶ ἃς μάλιστα ἐσπουδάκασι, καὶ διδοὺς ἄνεσιν εἰς τὸ ἑορτάζειν καὶ εὐφραίνεσθαι, ὥστε ποιῶν κεχαρισμένα, εἰκότως ἐτιμᾶτο. Ἅπερ εἰδώς, καλέσας τοὺς

ſuberat imperio. [1] Ipſe ætatis erat iam ad ſenectutem ſpectantis; multisq; & magnis in rebus *cum laude* verſatus, famā obtinuerat manſuetudinis ac dexteritatis; ſic vt etiam Pertinacis vitā putaretur æmulari. quibus maxime rebus populi fauorem adeptus videbatur. Hunc igitur aſſidue frequētis populi clamores implorabant; ac, præſentem Iulianū conuitio lacerantes, illum, etiam abſentem, vniuerſi principalibus acclamationibus fauſtiſque vocibus proſequebantur.

Quibus intellectis † Niger, putans omnia ſibi ex ſententia ſucceſſura, *præſertim* quod & a militibus negligebatur Iulianus, vt qui fidē minime impleuerat; & cōtemnebatur a populo, vt parum dignus empto principatu: ſpem cepit imperii vindicādi. Ac primo quidem ex ducibus tribuniſque, ceteriſq; militibus, qui plurimum haberent auctoritatis, diuerſos aliū alio tempore domum *accerſitos* dimittebat, edoctos rerum omnium quę ſibi Roma afferebantur. Id hoc conſilio faciebat, vt quā latiſſime toto oriente rumores diſſeminarētur. Ita enim ſibi adiuncturum quāplurimos exiſtimabat, ſi nō imperiū ex inſidiis occupaturus, ſed opē vocantibus atq; implorātibus *Romanis* allaturus videretur. 43

[2] Proinde vniuerſi conteſtim adeſſe, obſecrare, ꝑ ſe quiſq; obteſtariq; vti q̃primum remp. capeſſeret. Eſt autē Syrorū gens natura leuis, pronaq; ad res nouādas. Amabant aūt vehementer [3] Nigrum, q; & imperiū apud illos humaniſſime geſſerat, & ludis multitudinem ac celebritatib⁹ detinuerat. Sunt autem Syri ſuapte natura huiuſcemodi oblectamentorum cupidiores: e quibus Antiocheni, maximam feliciſſimamq; vrbem inhabitantes, totum ferme annum vel in vrbe ipſa, vel in ſuburbanis ludos & feſta concelebrant. Quocirca edendis aſſidue ſpectaculis, *quorum ſummo ſtudio tenentur*, ac remittendis exhilarandiſq; otio animis, ita ſibi vulgus adiunxerat, vt ab omnib. magnopere coleretur. Quæ quū ita ſe habere intellige-

a For. καὶ ὡς τὸν τοῦ Περτ. b *puto deeſſe* ἐν *ante* ταῖς. *Sic enim &, ſtatim poſt,* ἐν ταῖς συνόδοις. c imperatoriis vocibus, *id eſt, vocibus & titulis qui acclamari Imperatoribus ſolent.* d *mallem* διαγγελθείσης δέ. e domum accerſens colloquebatur, & in ſuam ſententiam adducebat. f *for.* ἡ φήμη *pro* ἡ γνώμη *ſcribendum eſt.* g *ſcribo* φύσει δέ.

ÇIN VERS. L. 1 Erat autem ætate mediocriter prouecta, multisq. & magnis in rebus ſpectatus: ac fama iam percrebuerat, cum eſſe virum manſuetū atq; induſtrium, & vitam Pertinacis æmulari. quibus maxime rebus Romani adducebantur, *ad eum optandum, videlicet.* Atque adeo illum aſſidue, quum populus conueniret, vocabant ac præſ. Iul. conuitiis lacerantes, illum imperatoriis acclamationibus proſequebantur abſentem. Nuntiata autem pop. Romani voluntate, illoque tam crebro in conuentibus clamore, nō abs re Niger perſuaſus, & res ſibi faciliime ſucceſſuras ratus, (præſertim quum Iulianus a militibus quos circa ſe habebat, negligeretur, quod ſuam de pecuniis fidem minime liberaret; & a populo contemneretur, tamquam a ſe empto principatu indignus) animum ad ſpem imperii appellit. Ac primo quidem ex duc. 2 Obſtupefacti autem erāt omnes, ac ſine vlla etiam cunctatione inſtabant, obſecrantes & ipſi vt res capeſſeret, *id eſt, rerum adminiſtrationem. Poteſt autem* [illegible] *& aliter exprimi, vt videbitur.* 3 Nigrum, tum quod humanum erga omnes erat eius imperium, tum etiam quod pleruumque ludis coetum & celebritatibus intererat.

ret, iuſſis *vndiq;* adeſſe dicta die militibus, reliqua etiam confluente multitudine, ita pro ſuggeſtu ad idipſum exſtructo verba fecit: Quam mite ingenium, quantaq; in rebus maioribus aggrediẽdis noſtra cautio ſit, forſitan ipſi quoq; iampridem cognouiſtis. Neq; ego nunc apud vos proceſſiſſem verba facturus, ſi vel priuato conſilio, [1] vel incerta ſpe, aut ſpem ſuperãte cupiditate adducerer. Sed me
44 vocant † Romani, & aſſidue clamantes fatigant vt eis manum porrigam ſalutarem, neq; patiar tam excellens tamq; glorioſum relictum a maiorib. imperium, iacere abiectum turpiter. Vt autem citra occaſionem aliquam *minime leuem* res aggredi tãtas, audax ſane temerariumque ſit; ita ſi implorantibus ac rogantibus opẽ deneges, timiditatis & proditionis crimine labores. Quapropter eo conſilio ad vos huc prodii, vt ſcitarer quid facto opus eſſe duceretis: vobiſque vterer quaſi totius negotii huius cõſultoribus [2] *atq; participibus.* quod ſi ex ſententia ſucceſſerit, communis mihi inde vobiſcũ erit vtilitas. Neq; ſcilicet [3] tenues opes aut leues ſunt quæ nos ſollicitant; ſed ipſe [4] Romanus populus, cui rerũ omnium poteſtatẽ ſuperi tribuerunt; ipſum Romanum imperiũ, fluctuans adhuc, neq; apud quemquam certa ſede reſidens. [5] Sed neq; parum tuta inimus conſilia, his implorantium animis, nullo ad prohibendũ reſiſtendumq; parato. Nam qui illinc veniũt, ne ipſos quidem milites, vnde imperium emptitauerit, ſatis ei fidos fore affirmant, quoniam promiſſa nõ ſoluerit. Quæ ſit igitur veſtra mens, oſtendite. Talia loquentẽ continuo exercitus omnis, ceterumque vulgus, Imperatorem atque Auguſtum conſalutant: tum [6] amictum *imperatoria* purpura, reliquoque exornatum aulico paratu, ibidem ex tempore conquiſito, pręcedente etiam igni, in Antiochiæ primum templa, mox ad ſuas ædes deduxerunt: quas etiã, ceu non iam priuatas, omnibus extra inſignibus imperatoriis adornauerunt.

His *valde* lætus Niger, quũ ſcilicet &

τε πανταχόθεν στρατιώτας εἰς ῥητὴν ἡμέραν, τοῦ τε λοιποῦ πλήθους συνελθόντος, βήματος αὐτῷ κατασκευασθέντος, ἔλεξε τοιάδε ἀνελθών· Τῆς μὲν ἐμῆς γνώμης τὸ πρᾶον, καὶ πρὸς τὰ μεγάλα τῶν τολμημάτων εὐλαβὲς, ἴσως ἐστὶν ὑμῖν πάλαι γνώριμον. οὐδ᾽ ἂν νῦν εἰς ὑμᾶς ἦλθον ταῦτα δημηγορήσων, εἰ ἐκ μόνης προαιρέσεως ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου ἐλπίδος, ἢ μείζονος ἐλπίδος ἐπιθυμίας ἀνεπειθόμην. ἀλλ᾽ ἐμὲ καλοῦσι † Ῥωμαῖοι, καὶ συνεχῶς βοῶντες 44 ἐπείγουσιν ὀρέξαι τε χεῖρα σωτήριον, [a] καὶ οὕτω τὴν ἔνδοξον καὶ ἐνάρετον ἀπὸ προγόνων ἄνωθεν ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν αἰσχρῶς ἐρριμμένην. ὥσπερ γὰρ [b] τὸ τοῖς τηλικούτοις ἐπιτολμᾶν, οὐκ οὔσης εὐλόγου προφάσεως, προπετὲς καὶ θρασύ· οὕτω καὶ τὸ πρὸς καλοῦντας καὶ δεομένους ὀκνηρὸν, ἀνανδρείας ἅμα καὶ προδοσίας φέρει διαβολήν. Διὸ παρῆλθον πευσόμενος ὑμῶν, τίνα γνώμην [c] ἔχοιτε, καὶ πρακτέον ἡγεῖσθε· συμβούλοις τε ὑμῖν καὶ κοινωνοῖς χρησόμενος περὶ τῶν καθεστώτων. τὸ γὰρ ἀποβησόμενον εἰ εὐτυχηθείη, κοινὴν ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τὴν ἀπόλαυσιν παρέξει. οὐ φαῦλαι γὰρ οὐδὲ κοῦφαι καλοῦσιν ἐλπίδες, ἀλλ᾽ ὅ τε Ῥωμαίων δῆμος, ᾧ τὴν δεσποτείαν τῶν ἁπάντων ἔνειμαν θεοὶ καὶ τὴν βασιλείαν, ἥ τε ἀρχὴ σαλεύουσα καὶ παρὰ μηδενί πω βεβαίως ἱδρυμένη. ὅθεν ἡμῖν καὶ τὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀσφαλὲς, ἔκ τε τῆς τῶν καλούντων γνώμης, καὶ ἐκ τοῦ μηδένα εἶναι τὸν ἀνθεστῶτα μηδὲ κωλύοντα, ὑπάρξει. καὶ γὰρ οἱ τὰ ἐκεῖθεν ἀγγέλλοντες, φασὶ μηδὲ τοὺς στρατιώτας, οἳ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ χρημάτων ἀπέδοντο, πιστοὺς εἶναι [d] φρουροὺς ὑπηρέτας, μηδὲ πληρώσαντος ἐκείνου ἃ ὑπέσχετο. Τίνα τοίνυν ἔχετε γνώμην δηλώσατε. Τοιαῦτά τινα εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως τὸ στρατιωτικὸν πᾶν καὶ τὸ συνειλεγμένον πλῆθος Αὐτοκράτορά τε αὐτὸν, καὶ Σεβαστὸν προσηγόρευσε· τήν τε βασίλειον πορφύραν περιβαλόντες, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς σεβασμίου τιμῆς, [e] καὶ αὐτοσχεδίου παρασκευῆς ἀθροίσαντες, καὶ προπομπεύοντος τοῦ πυρὸς, εἴς τε τὰ ἱερὰ τῆς Ἀντιοχείας τὸν Νίγρον ἄγουσι, καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν καθιστᾶσιν· οὐκέτι αὐτὴν ἰδιωτικὴν, ἀλλὰ βασίλειον αὐλὴν νομίζοντες, πᾶσι κοσμήσαντες ἔξωθεν βασιλικοῖς συμβόλοις. Ἐπὶ τούτοις δὴ ὁ Νίγρος πάνυ τὴν ψυχὴν ηὐφραίνετο, ὠχυρῶσθαί τε αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς ἡγεῖτο, διά τε τὴν

τῶν

a Malim καὶ τὴν οὕτως ἔνδοξον, vt etiam legit Polit. aut certe legendum cenſuit. b ita vet. at in vulg. τὸ ἐπιχειρεῖν ἐπὶ τοῖς τηλ. c ſcribo, ἔχετε, καὶ τί πρακτέον. d vel φρουροὺς καὶ ὑπηρέτας, vel φρουρᾶς ὑπηρέτας, ſcribendum puto. e ſcribo ἐξ αὐτοσχεδίου παρ. ¶ IN VERS. L. 1 vel ſpe ratione carente. 2 ac ſociis, M. 3 tenues ſpes: vt & Polit. ſcripſiſſe puto. 4 Rom. pop. (cui dominium in omnia regnumque dii tribuerunt) ipſumque imperium, fluct. 5 Nobis igitur tuto rem aggredi licebit: & quod ea ſit vocantium voluntas, & quod nemo ſit qui obſiſtat vel prohibeat. Nam qui nuntia illinc ad nos perferunt, ne ipſ. q. mil. 6 amictũ imp. purpura, quum reliqua etiam quæ ad honorandam maieſtatem auguſtam pertinent, ex tempore comparaſſent, præced.

τῶν Ῥωμαίων γνώμην, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν σπουδὴν τῶν ἀνθρώπων. ὡς γὰρ διέπτατο ἡ φήμη, πάντα ἐπῆλθεν ἔθνη ὅσα τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον τῇ Εὐρώπῃ κατοικεῖ, οὐδείς τε ἦν ὃς οὐχ ἑκὼν εἰς τὸ ὑπακοῦσαι αὐτῷ ἠπείγετο, † πρεσβεῖαί τε ἀπ' ἐκείνων τῶν ἐθνῶν ἐς τὴν Ἀντιόχειαν ὡς πρὸς βασιλέα ὁμολογούμενον ἐστέλλοντο. οἵ τε ἐπέκεινα Τίγριδος καὶ Εὐφράτου σατράπαι καὶ βασιλεῖς ἐπέστελλον συνηδόμενοι αὐτῷ, καὶ, εἰ δέοιτο, βοηθείας ὑπισχνοῦντο. ὁ δὲ, δώροις τε αὐτοὺς μεγαλοπρεπῶς ἠμείβετο, καὶ ἐπὶ τῇ σπουδῇ καὶ ὑποσχέσει χάριν γινώσκων, ἔλεγε μὴ δεῖσθαι συμμάχων. τὴν γὰρ ἀρχὴν αὐτῷ βεβαίως [a] ὀχυρώσασθαι, ἀναιμωτί τε ἄρξειν. Ταύταις ἐπαιρόμενος ταῖς ἐλπίσιν, ὑπτίαζέ τε πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν, καὶ ἐς τὸ ἀβροδίαιτον ἀνειμένος, τοῖς Ἀντιοχεῦσι συνευφραίνετο, ἑορταῖς καὶ θέαις ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν· τῆς τε εἰς τὴν Ῥώμην ἀφόδου, ἐφ' ἣν μάλιστα ἐχρῆν σπεύδειν, ἠμέλει· τοῖς τε Ἰλλυρικοῖς στρατεύμασι δέον ἐπιφοιτῆσαι τὴν ταχίστην, καὶ φθάσαι οἰκειωσάμενον αὐτά, ὁ δὲ οὐδὲ τῶν πραττομένων τι [b] αὐτῆς ἐδίδου· ἐλπίζων τοὺς ἐκεῖ στρατιώτας, εἴποτε καὶ μάθοιεν, ὁμογνώμονας ἔσεσθαι τῇ τε Ῥωμαίων εὐχῇ, καὶ τῇ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν στρατοπέδων γνώμῃ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ διελινύοντος, καὶ [c] κούφοις καὶ ἀδήλοις ἐπαιωρουμένου ἐλπίσι, διηγγέλλετο τὰ πραττόμενα εἴς τε Παίονας καὶ Ἰλλυριούς, καὶ πᾶν τὸ ἐκεῖσε στρατιωτικόν, ὃ ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου καὶ Ῥήνου ἐπικείμενον, ἀπείργον τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους, φρουρεῖ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν.

Romanorum animos, & ceterorum ſtudia hominum animaduerteret, iā haud dubie rem omnem ſibi eſſe in vado arbitrabatur. Qui poſtquam rumor increbuit, [1] ſtatim quæcumq; aduerſum Europæ continentem nationes incolunt, feſtinare pro ſe quæq; vt præſto † illi eſſent; legati vndique Antiochiam confluere, [2] velut ad legitimum principem: reges quoq; & ſatrapæ trans Euphratem Tigrimque habitātes, gratulatum miſerunt; ſuāq; operam in omnem euentum pollicebantur. Quos ille ampliſſimis affectos muneribus, gratiisque *de ſua propenſa voluntate, deq; iis quæ pollicerētur,* actis, dimittebat: nullis ſibi inpræſens opus eſſe auxiliis affirmans: ſatis munitum imperium, idque geſturum ſe incruentum. Quare tanta ſpe ſublatis animis, ſupinius iam negligentiuſque agitabat, ſeque populumque Antiochenum otio deliciiſque oblectans, ludoſque edens & ſpectacula. Neq; vero aut Romam (quod res maxime poſtulabat) proficiſci ſtuduit; aut Illyricos exercitus (qui ſcilicet inprimis adeundi conciliandique fuerant) vllis de rebus certiores fecit: ſperās ſtatim intellecta re, cum [3] Romanis eos pariter, cumq; orientis totius exercitibus cōſenſuros. Hæc dum agitaret, leui incertaq; ſpe ſubnixus, fama iam per Pannonios Illyrioſque increbuerat, perq; exercitus omnes qui pro ripis Danubii Rhenique excubantes, coercendis barbaris *vlterioribus* Romanum tuentur imperiū.

¶ Ἡγεῖτο δὲ Παιόνων πάντων (ὑπὸ μιᾷ γὰρ ἦσαν ἐξουσίᾳ) Σεβῆρος· ἀνὴρ τὸ μὲν γένος Λίβυς, ἐς δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν γενναῖος ἅμα καὶ θυμοειδής, σκληρῷ τε βίῳ καὶ τραχεῖ συνεθισμένος, πόνοις τε ἀντέχων ῥᾷστα· νοῆσαί τε ὀξύς, καὶ τὸ νοηθὲν ἐπιτελέσαι ταχύς. Οὗτος τοίνυν τὰ περὶ τῶν ἀγγελλόντων πυνθανόμενος, τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μετέωρον φερομένην [d] ἁρπάσαι, καταγνοὺς τοῦ μὲν ῥᾳθυμίαν, τοῦ δὲ δυσπραγίαν [e] τοῖς πράγμασιν. Ἀνέπειθε δὲ αὐτὸν ὀνείρατα, τοιαύτην τινὰ ἐλπίδα ὑποσημαίνοντα, χρησμοί τε καὶ ὅσα εἰς πρόγνωσιν τῶν μελλόντων σύμβολα φαίνεται. ἅπερ πάντα ἀψευδῆ καὶ ἀληθῆ τότε πιστεύεται, ὅταν εἰς τὴν ἀπόβασιν εὐτυχηθῇ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ εἰς τὸ ῥηθὲν

¶ Præerat autem Pannoniis vniuerſis (nam vnius regebantur imperio) SEVERVS quidam, genere Afer, vehemens homo negotiis gerendis, ac ferox, vitæque inſuetus duræ & aſperæ, ac [4] *laboribus facillime reſiſtens:* promptus excogitandis, acer exſequendis rebus. Qui poſtquam Romanum principatum pendere ſublimem quaſique direptui expoſitum vidit, alterum quidem, vt deſidem; alterum, vt parum efficacem, contemptui habuit. Addebant prætere a ſpem ſomnia quædam & oracula, ceteraque futurorum præſagia; tum denique fidem veri impetrantia, quum ſunt euentum ſortita. quorum pleraque

a Pol. ἀχυρῶσθαι legit. *vt paulo ante ſcriptum eſt* ἀχυρῶσθαι τε αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς. b *ſcribo* αὐτοῖς ἐδήλου. c *malim* κούφαις, *vt ſupra* ἐφαίνετο ἤδη κούφαις ἐλπίσιν. d *poſt* ἁρπάσαι, *aut* διενοήθη *aut aliud huiuſmodi verbum puto deſiderari. alioqui imperfecta manet ſententia.* e *for.* ἐν βίῳ. ¶ IN VERS. L. 1 per omnes nationes quæcumque aduerſam Europæ continentem incolunt, ſtatim feſtinare, M. 2 velut ad omnium conſenſu receptum Imperatorem: *aut breuius,* velut ad certum Imp. 3 Romanorū voto, *ſeu* deſiderio. 4 laborum patientiſſimus, M.

46 ipſe in libris de † vita ſua conſcripſit, ac publice in tabulis picta dedicauit. Sed quod illi extremum maximique momenti ſomnium ſpem propemodum omnem conciliauit, id ne nobis quidem ſilentio prætereundū. Quo enim tempore nuntiatum eſt Pertinacem ad imperium aſcitū, peracto Seuerus *publice* ſacrificio, [1] iuratusq; fidem principi, vbi primum domum rediit, ſomno comprehēſus, videt per quietem magnum quendam ac generoſum equum ornatum phaleris imperialibus, qui Pertinacem ipſum per vrbē veheret media ſacra via. Sed vbi ad ipſum fori peruenit ingreſſum, in quem [2] olim liber populus frequēs conueniebat, viſus eſt excuſſiſſe Pertinacem equus, atq; abiecisse humi; proximeque aſtanti Seuero tergum ſubſternere, eumque perferre ſublimem tuto in foro medium, conſpicuum venerabūdæ multitudini. Manet autē adhuc huius imago ſomnii eodem ipſo in loco ingens, ex ære conflata. Ad hunc igitur modum ſublatis animis Seuerus, ac ſe diuina prouidentia ſollicitari ad imperium ratus, decreuit animos periclitari militum. Quare primum quidem præfectos, tribunosque, & primos militum ſibi adiungens, cumq; iis de Romano imperio ſermones ſerens, [3] abiectum id eſſe dictitabat, exiſtente nullo per quem fortiter atq; ex dignitate gubernaretur. Inuehens præterea in prætorianas cohortes, quæ ſacramentum militare ciuili imperatorioq; ſanguine polluiſſent, vindicandam eſſe aiebat ac perſequendā Pertinacis cædē, minime ignarus excubare adhuc memoriā Pertinacis apud Illyricos exercitus; quoniam ſub Imperatore Marco [4] multa illius ductu aduerſus Germanos tropæa excitauerāt: & quum præfectus Illyrico foret, nullū non exemplū virtutis in prælio oſtentauerat: beneuolentiam porro, ac probitatem, ad hęc ciuile moderatumq; imperium [5] ſociis præſtiterat.

47 † Quocirca memoriam eius principis colentes, tantā in illum editā crudelitatē indigniſſime ferebant. Hanc igitur Seuer⁹ occaſionē arripiens, facile eos quo vellet adducebat; [6] ſimulās non ſe quidē im-

αὐτός τε [a] συγγράψας † ἐν τῷ καθ' αὐτὸν βίῳ, καὶ δημοσίαις ἀνέθηκεν εἰκόσι. ὃ δὲ οὖν τελευταῖον καὶ μέγιστον, ὅπερ αὐτῷ καὶ τὴν ἐλπίδα πᾶσαν ὑπέφαινεν, ὄναρ, οὐδὲ ἡμῖν παραλειπτέον. κατὰ γὰρ καιρὸν ὃν ἀπηγγέλη Περτίναξ παραλαβὼν τὴν ἀρχήν, μετὰ τὸ προσελθεῖν καὶ θῦσαι ὁ Σεβῆρος, καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς Περτίνακος βασιλείας ὅρκον ἀφοσιώσασθαι, ἐπανελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἑσπέρας καταλαβούσης εἰς ὕπνον κατηνέχθη, [b] μέγαν καὶ γενναῖον ἵππον βασιλικοῖς φαλάροις κεκοσμημένον ᾠήθη βλέπειν, φέροντα ἐποχούμενον τὸν Περτίνακα διὰ μέσης τῆς ἐν Ῥώμῃ ἱερᾶς ὁδοῦ. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀγορᾶς ἐγένετο, ἔνθα ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πρότερον ὁ δῆμος συνιὼν ἐκκλησίαζεν, ᾠήθη τὸν ἵππον ἀποσείσασθαι μὲν τὸν Περτίνακα καὶ ῥῖψαι· αὐτῷ δὲ ἄλλως ἑστῶτι ὑποδῦναί τε αὐτόν, καὶ ἀράμενον ἐπὶ τοῖς νώτοις, φέρειν τε ἀσφαλῶς καὶ στῆναι βεβαίως ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς μέσης, εἰς ὕψος ἄραντα τὸν Σεβῆρον, ὡς ὑπὸ πάντων ὁρᾶσθαί τε καὶ τιμᾶσθαι. μένει δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ ἡ τοῦ ὀνείρατος εἰκὼν μεγίστη, χαλκοῦ πεποιημένη. Οὕτω δὴ οὖν ὁ Σεβῆρος ἀρθεὶς τὴν γνώμην, ἐλπίζων τε θείᾳ προνοίᾳ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καλεῖσθαι, ἀποπειρᾶν ἐποιεῖτο τῆς τῶν στρατιωτῶν γνώμης· τὰ μὲν πρῶτα, κατ' ὀλίγους, ἡγεμόνας τε καὶ χιλιάρχας τούς τε ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἐξέχοντας οἰκειούμενος, καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων διαλεγόμενος, ὡς παντάπασιν ἔρριπται, οὐδενὸς ὄντος τοῦ γενναίως ἢ κατ' ἀξίαν αὐτὴν διοικοῦντος. διέβαλλε δὲ τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας ὡς ἀπίστους, καὶ βασιλείῳ καὶ ἐμφυλίῳ αἵματι μιάναντας τὸν ὅρκον. ἔλεγέ τε δεῖν ἐπαμῦναι καὶ ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ. ᾔδει δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν στρατιώτας μεμνημένους τῆς Περτίνακος ἡγεμονίας. ὑπὸ γὰρ Μάρκῳ βασιλεύοντι πολλὰ ἐγείρας σὺν αὐτοῖς κατὰ Γερμανῶν τρόπαια, στρατηγός τε καὶ ἡγεμὼν τῶν [c] Ἰλλυρικῶν κατασταθείς, ἀνδρείαν μὲν πᾶσαν ἐν ταῖς μάχαις πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπεδέδεικτο, εὔνοιαν δὲ καὶ χρηστότητα, μετὰ σώφρονος καὶ ἐπιεικοῦς ἐξουσίας, τοῖς ἀρχομένοις παρέσχετο. † ὅθεν αὐτοῦ τὴν μνήμην 47 τιμῶντες, ἐπὶ τοῖς οὕτως ὠμῶς κατ' αὐτοῦ τετολμημένοις ἠγανάκτουν. Ταύτης δὴ τῆς προφάσεως λαβόμενος ὁ Σεβῆρος, εὐμαρῶς αὐτοὺς ἐφ' ἃ ἐβούλετο ὑπήγετο προσποιούμενος οὐχ οὕτω τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖ-

a For. συνέγραψεν. b *ſcribo* καὶ μέγαν. *alioqui opus eſſet participio* κεκοσμημένον. c *ſcribo* Ἰλλυρικῶν. ¶ IN VERS. L. 1 ſuoque functus officio in præſtando de regno Pertinacis iureiurando: domum reuerſus, ſomno, vbi veſper aduenit, eſt comprehenſus: ac ſibi viſus eſt magnum quendam & generoſum equum videre, ornatum ph. 2 olim pop. quum penes eum erat imperium. *ad verbum*, democratiæ tempore. 3 id omnino proiectum eſſe dictit. *vel* iacere. 4 multa cum ipſis aduerſus Germ. tr. excitauerat: & quum dux ac præfectus Illyriorum conſtitutus eſſet. 5 *Polit. ſcripſiſſe puto* ſuis: *id eſt, ſibi ſubiectis.* 6 ſimulans ſe non tam imper. affectare, neque ſibi ſummam poteſtatem ambire, quam velle talis pr. ſang. vlciſci. Sicut antea eius reg.

αὐτῷ ἐγχειρίσαι, οὐδὲ αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν μνᾶσθαι, ὡς θέλειν ἐπεξελθεῖν [a] τοιούτου βασιλέως αἵματι. ὥσπερ δὲ τὰ σώματα οἱ ἐκεῖσε ἄνθρωποι γενναιότατοί τε καὶ μέγιστοι εἰσὶ, καὶ πρὸς μάχας ἐπιτήδειοι καὶ φονικώτατοι· οὕτω καὶ τὰς διανοίας παχεῖς, καὶ μὴ ῥᾳδίως συνεῖναι δυνάμενοι εἴ τι μετὰ πανουργίας ἢ δόλου λέγοιτο ἢ πράττοιτο. πιστεύσαντες γοῦν τῷ Σεβήρῳ, προσποιουμένῳ χαλεπαίνειν, καὶ θέλειν ἐπεξελθεῖν τῷ Περτίνακος φόνῳ, ἐπιδιδόασιν αὑτοὺς, ὡς αὐτοκράτορά τε ἀποδεῖξαι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίσαι. Ὁ δὲ, ὡς ἔγνω τὴν τῶν Παιόνων γνώμην, διέπεμψε καὶ εἰς τὰ γειτνιῶντα ἔθνη, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ὑπ' ἄρκτῳ Ῥωμαίοις δουλευόντων ἐθνῶν· μεγάλαις τε πάντας ὑποσχέσεσι καὶ ἐλπίσιν ἀναπείθων, ῥᾳδίως ὑπηγάγετο. Ἱκανώτατος δὲ ἦν πάντων ἀνθρώπων μάλιστα προσποιήσασθαί τε καὶ πιστώσασθαι εὔνοιαν, μήτε ὅρκου φειδόμενος, εἰ δέοι τούτου καταφρονῆσαι, ψευσάμενός τε πρὸς τὸ χρειῶδες· διά τε γλώττης προΐετο ὅσα μὴ ἔφερεν ἐπὶ γνώμης. Θεραπεύσας οὖν διὰ γραμμάτων πάντας τοὺς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν, ἅμα καὶ ἄρχοντας, προσηγάγετο αὐτούς. ἀθροίσας δὲ τοὺς πανταχόθεν στρατιώτας, ἀντὶ Σεβήρου τε ἑαυτὸν Περτίνακα ὀνομάσας, (ὅπερ οὐ μόνον ἤλπιζε τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔσεσθαι κεχαρισμένον, ἀλλὰ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων, διὰ τὴν ἐκείνου [b] γνώμην) συγκαλέσας τε αὐτοὺς εἰς τὸ πεδίον, καὶ βήματος αὐτῷ ἀρθέντος, ἀνελθὼν ἔλεξε τοιάδε· Τὸ πιστὸν ὑμῶν, καὶ πρός τε θεοὺς σεβάσμιον, οὓς ὀμνύετε, πρός τε βασιλέας τίμιον οὓς αἰδεῖσθε, δεδηλώκατε δι' ὧν ἀγανακτεῖτε ἐφ' οἷς οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην στρατιῶται, πομπῆς μᾶλλον ἢ ἀνδρείας ὑπηρέται, ἐτόλμησαν. κἀμοὶ δὲ δι' εὐχῆς ἐστι, πρότερον μὲν οὐδὲ [illegible] ἀντιποιησαμένῳ τοιαύτης ἐλπίδος, (ἴστε γάρ μου τὸ πρὸς τοὺς

48 βασιλεύσαντας πειθήνιον) † νῦν δὲ ἐπὶ τέλος τε ἀγαγεῖν, καὶ ἀνύσαι ταῦτα ἅπερ ἐστὶν ὑμῖν κεχαρισμένα· τήν τε Ῥωμαίων ἀρχὴν μὴ περιιδεῖν ἐρριμμένην, ἣ πρότερον μὲν, [c] μέχρι καιρῶν σεμνοπρεπῶς διοικουμένη, σεβάσμιος ἐφαίνετο· εἰς Κόμμοδον δὲ μεταπεσοῦσα, εἰ καί τινα ὑπ' ἐκείνου διὰ νεότητα ἐπλημμελεῖτο, ἀλλ' οὖν τῇ εὐγενείᾳ καὶ τῇ τοῦ πατρὸς μνήμῃ ἐπεσκιάζετο· καὶ πλέον ἦν ἐν αὐτῷ τὸ ἐλεούμενον ἐφ' οἷς ἐσφάλλετο, ἢ τὸ μισούμενον ἐπὶ τὰ πλεῖστα τῶν γινομένων, οὐκ εἰς

periū quęrere,aut ſummā poteſtatem affectare,ſed ire vltum ſanguinē tanti principis. Nam vt eius regionis homines corporibus vtuntur pręualidis atque proceris,& in pugnam cædemq; paratiſſimis, ita pingui ſunt ingenio: quare haud facile ſentiūt ſi quid agas dicasve aſtute ac ſubdole. [1]Quocirca quum fidem feciſſet Seuerus,cædem ſe Pertinacis *moleſte ferre ac* perſequi velle,ita ſibi vniuerſos conciliauit vt Imperator diceretur, ſummamq; ab eis acciperet poteſtatem. Sed vbi Pannoniorū animos explorauit, [ſtatim] vicinarum quoq; gentium præſides,quæcumq; Romano ſubiacent imperio,magnis illexit præmiis. Erat autem Seuerus,vnus omniū mortalium ad amorem ſimulandum, *beneuolentiamq; certa cum fide præferendā,* maxime factus:ſic vt ne iuſiurandum quidē fallere dubitaret, ſi ita vſus poſceret:longeq; aliud in lingua promptum quam in animo reconditū gerebat. Igitur Illyrico omni rectoribusq; prouinciarum per litteras inſinuatus,collectiſq; vndecumq; militibus, ac ſuſcepto PERTINACIS cognomine, quod non Illyricis modo, ſed Romano etiam populo gratiſſimum fore ſuſpicabatur, conuocatis omnibus in campū, ita pro ſuggeſtu loquutus dicitur: Quantum vel fidei,vel religionis erga deos,per quos iurati eſtis; quantumq; honoris Imperatorib. exhibeatis, quos adeo veneramini, facile oſtenditis, milites, quum tantopere indignamini cohortes vrbanas, pompæ magis q̃ virtutis adminiſtras, adeo fœdū facinus perpetraſſe. Ac mihi quidem in votis eſt nunc primum tantam ſpē auſpicanti, (nam profecto ſcitis q̃ ſemper audiēs dicto principibus fuerim) † perducere 48 ad exitum, atq; explicare quæ vobis cordi ſunt; neq; Romanum imperiū abiectū pati,quod quidē apud maiores ſumma ſemper auctoritate geſtū, venerandū omnib. videbatur: poſtea vero q̃ ad Cōmodum recidit,etſi [2]ob illius adoleſcētiam ſæpenumero impegit,attamen omne vitiū cum ipſius principis nobilitate,tū [ſanctiſſimi] parentis memoria obumbrabatur. Neq; tam errata illius,odium, q̃ miſericordiā emerebantur. quippe nō tam

a Polit. φονέως legit. b non γνώμην, ſed μνήμην, veram eſſe lectionem puto. c for. μέχρι τῶν ἡμετέρων καιρῶν σεμν. ¶ IN VERS.

L. 1 Quum igitur fidem habuiſſent Seuero,ſimulanti ſe ſuccenſere & cædem Pert. perſequi velle:eius poteſtati ſe permiſerunt:ita vt Imperatorem declararent,& imperium ei committerent. Vbi autem P'ann. animos cognouit, miſit & ad vicinas gentes,atque ad omnes præſides gentium quæ ſub ſeptemtrionali plaga Romanis ſeruiunt: & magnis pollicitationibus ac magna ſpe alliciens,facile ſibi eorum voluntates conciliauit. Erat autem Seuerus omnium hominum ad ſimulandam beneuolentiam,faciendamque eius fidem,aptiſſimus:ne iureiurando quidem parcens,ſi opus eſſet,eo contempto,commodi ſui cauſa mentiri vel fidem fallere. 2 per adoleſcentiam nonnulla perperam ab illo ſiebant, M.

ipſi quę gerebantur, quam aſſentatoribus imputabamus, ceteriſq; malarũ artium conſultoribus ac miniſtris: donec ad ſanctiſſimum illum ſenem, cuius adhuc virtutis & probitatis noſtris mentibus memoria reſidet, delatum fuit imperiũ. Quem tamen tantum abeſt vt tolerare illi potuerint, vt cæde etiam [nefaria] talem virum e medio ſuſtulerint. Poſt hunc autem terræ mariſq; imperium neſcio quis turpiſſime auctionatus, & populo (quemadmodum auditis) inuiſus eſt, & milites ipſos, quibus impoſuit, parum fidos habet. ¹Qui tamen ſi etiam defenſuri illum *beneuolo animo* forent, attamen neque numero vniuerſi, neque virtute ſinguli conferendi ſunt vobis. Ad hæc bellica vos negotia exercuerunt. nam & cum barbaris pedem conferre, & labores omnes *itineris* perferre, & algores æſtusq; deſpicere, & concreta gelu calcare flumina, & potare effoſſos latices, non hauſtos, & venatu inuigilare conſueuiſtis: omnia deniq; ad virtutem adepti viatica. ſic vt nemini facile ſit veſtris obſiſtere viribus. Etenim labore miles probatur, non mollitudine: qua illi exſaturati atque enutriti, ne vocem quidem veſtram, nedum pugnam, poterũt ſuſtinere. Quod ſi cui Syriæ res formidabiles videtur, is vel ex eo cogitet quam imbecillæ ſint quamq; tenui ſpe nitantur, quod neque adhuc progredi quoquam, neque de vrbe petenda deliberare
49 †auſi, ſedesque illas boni conſulentes, delicias in diem quæſitas lucrum eſſe ambiguæ poteſtatis arbitrantur. Eſt autem ad ioca & cauilla in primis factum Syrorum genus: tum qui Antiochiam colũt, ii ſtudere Nigro potiſſimum creduntur. Nam gentes reliquę & ciuitates, quum adhuc neminem imperio dignum aſpiciant, quique ſit Rempubl. fortiter moderateque geſturus; ei ſcilicet obedire ſe tãdem ſimulant. Quod ſi ab Illyrico exercitu ducem creatum cognouerint, ſimulque noſtrum nomen inaudierint, (non obſcurum ſane apud ipſos neque ignoratum: quippe illic etiam cum imperio præfuimus) ²neque me profecto deſidiæ aut torporis arguerint, neq; veſtrum

ἐκεῖνον ἀνεφέρομεν, ἀλλ' εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν κόλακάς τε καὶ οὐ πρεπόντων ἔργων ὁμοῦ συμβούλους τε καὶ ὑπηρέτας. ᵃἐπεὶ δὲ εἰς σεμνὸν πρεσβύτην, οὗ τῆς ἀνδρείας τε καὶ χρηστότητος ἔτι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν μνήμη ἐνέστακται, περιῆλθεν ἡ ἀρχή· οἱ δὲ οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλὰ τοιοῦτον ἄνδρα φόνῳ ἀπεσκευάσαντο. τὴν δὲ γῆς καὶ θαλάττης τοσαύτην ἀρχὴν ὠνησάμενός τις αἰσχρῶς, πρός τε τοῦ δήμου (ὡς ἀκούετε) μεμίσηται, πρός τε τῶν ἐκεῖ στρατιωτῶν, οὓς ἐψεύσατο, οὐκ ἔτι πιστεύεται. ὧν, εἰ καὶ ἔμελλον ὑπὲρ αὐτοῦ παρατάξασθαι μετ' εὐνοίας, καὶ πλήθει σύμπαντες, καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον ἐν ἀνδρείᾳ προὔχετε, ἀσκήσει τε πολεμικῶν ᵇἐγγεγύμνασθε. ὑμεῖς μὲν, ἀεὶ βαρβάροις ἀντιταττόμενοι, καὶ φέρειν πόνους πάντας πορείας, κρύους τε καὶ θάλπους καταφρονεῖν, ποταμούς τε πηγνυμένους πατεῖν, καὶ πίνειν ὀρυττόμενον ἀλλ' οὐκ ἀντλούμενον ὕδωρ εἰθισμένοι, θήραις τε ἐγγεγύμνασθε. καὶ πάντως ὑμῖν εἰς ἀνδρείαν ὑπάρχει γενναῖα ἐφόδια. ὡς μηδὲ, εἰ βουληθείη τις, δύνασθαι ὑμῖν ἀντιστῆναι. δοκίμιον γὰρ στρατιωτῶν, κάματος, ἀλλ' οὐ τρυφή· ἧς περ ἐκεῖνοι ᶜἐκκραιπαλῶντές τε καὶ ἐναυξηθέντες, οὐδ' αὐτῆς βοῆς ὑμῶν ἀνάσχοιντο, οὔτι γε τῆς μάχης.

Εἰ δέ τινες τὰ κατὰ Συρίαν ὑποπτεύοιεν πράγματα, ἐντεῦθεν ἂν τεκμήραιντο ἀσθενῆ τε ὄντα, καὶ φαύλας ἔχοντα τὰς ἐλπίδας, ᵈὅπου μηδὲ προελθεῖν τῆς αὐτῶν χώρας ἐτόλμησαν, μηδέ τι περὶ τῆς εἰς Ῥώμην ἀφόδου, βουλεύσασθαι † ἐθάρ- 49
ρησαν. ἀγαπητῶς ἐκεῖ μένοντες καὶ ἐφήμερον ᵉὀρφὴν, κέρδος τῆς οὔπω βεβαίας ἀρχῆς νομίζουσιν. ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ χαριέντως καὶ μετὰ παιδιᾶς ἀποσκῶψαι ἐπιτήδειοι Σύροι, καὶ μάλιστα οἱ τὴν Ἀντιόχειαν οἰκοῦντες, φασὶ περὶ τὸν Νίγρον ἐσπουδακέναι· τὰ δ' ἄλλα ἔθνη καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις, μέχρι νῦν, τῷ μηδένα εὑρίσκεσθαι τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς ἐσόμενον, ἀνδρός τε μετὰ ἀνδρείας καὶ σώφρονος διοικήσεως ἄρξοντος, ἐκείνῳ δηλονότι προσποιοῦνται ὑπακούειν. εἰ ᶠδὲ τήν τε Ἰλλυρικὴν δύναμιν ἅμα χειροτονήσασαν μάθοιεν, τό τε ἡμέτερον ὄνομα πύθοιντο, (οὐκ ἄγνωστον οὐδ' ἄσημον παρ' αὐτοῖς ὑπάρχον, ἐξ ὧν ἡγεμονεύσαντες ἐκεῖσε διῳκήσαμεν) εὖ ἴστε, οὔτε ἐμοῦ ῥαθυμίαν ἢ ἀδρανίας καταγνώσονται, οὔτε τὸ ὑμέτερον

a *Aut* ἐπεὶ *mutandum in* ἔπειτα, *aut hoc pro illo accipiendum.* b *for.* μᾶλλον ἐγγεγύμνασθε. *Legitur etiam* πολεμικοῖς ἔργοις *in quodam vet.* c *ſcribo* ἐγκραιπαλῶντές τε. d *for.* ὅτι μηδὲ πω. e *Pol. legit.* τρυφὴν: *quod & ipſe malo.* f *deeſſe puto* τινὰ *poſt* δὲ. ¶IN VERS. L. 1 veſtris, M. 1 Quibus, etiãſi pro eo in aciẽ deſcẽſuri, animo beneuolo eſſent, & multitudine vniuerſi, & fortitudine ſinguli præſtatis, quinetiam magis quam illi in rebus bellicis eſtis exercitati: *ſequendo lectionem quam annotaui e regione.* 2 neque me profecto ſocordiæ aut ignauiæ arguerint, neq; veſtrã generoſam alacritatem & firmum in pugnis robur ſuſtinere volent.

γενναῖον

γενναῖον καὶ πρὸς τὰς μάχας ἐμβριθὲς ὑποστῆναι αἱρήσονται, καὶ σωμάτων μεγέθεσι καὶ πόνων ἀσκήσεσι καὶ ἐν τῇ συστάδην μάχῃ πολὺ ὑμῶν ἀπολιπόντες. Φθάσωμεν οὖν τὴν Ῥώμην προκαταλαβόντες, ἔνθα ἡ βασίλειός ἐστιν ἑστία· κἀκεῖθεν ὁρμώμενοι, τὰ λοιπὰ εὐμαρῶς διοικήσομεν, θείαις τε προρρήσεσι πιστεύοντες, καὶ τῇ τῶν ὑμετέρων ἀνδρείᾳ ὅπλων τε καὶ σωμάτων.

❡Τοιαῦτα εἰπόντα τὸν Σεβῆρον εὐφημήσαντες οἱ στρατιῶται, καλοῦντες Σεβαστὸν καὶ Περτίνακα, πᾶσαν ἐνεδείκνυντο προθυμίαν καὶ σπουδήν. ὁ δὲ Σεβῆρος, μηδένα διδοὺς καιρὸν ἀναβολῆς, συσκευάσασθαί τε αὐτοὺς ὡς ἔνι μάλιστα εὐτελέστατα ἐκέλευσε, τήν τε εἰς τὴν Ῥώμην ἔξοδον ἐπήγγελε· νομάς τε αὐτοῖς διδοὺς καὶ ἐφόδια, τῆς ὁδοιπορίας εἴχετο. συντόνῳ δὲ σπουδῇ καὶ γενναίοις πόνοις τὴν ὁδὸν ἐπετάχυνε, μήτε που ἐπιδιατρίβων, μήτε διδοὺς καιρὸν ἀναπαύλης, εἰ μὴ τοσοῦτον, ὅσον ὀλίγον τοὺς στρατιώτας ἀναπνεύσαντας ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ. ἐκοινώνει δὲ τῶν καμάτων αὐτοῖς, σκηνῇ τε χρώμενος εὐτελεῖ, καὶ σιτία καὶ ποτὰ προσφερόμενος ὅσα καὶ πᾶσιν ὑπάρχειν ἠπίστατο· οὐδαμοῦ δὲ τρυφὴν ἐνεδείκνυτο βασιλικήν. ὅθεν καὶ μείζονα παρὰ τῶν συστρατιω-
50 τῶν εὔνοιαν ἐπεσπάσατο. † οὐ γὰρ μόνον αὐτὸν συμπονοῦντα, ἀλλὰ καὶ τῶν καμάτων ἄρχοντα οἱ στρατιῶται αἰδούμενοι, μετὰ προθυμίας πάντα ἔπραττον. Ὁ δέ, τὴν Παιονίαν διαδραμών, ἐπέστη τοῖς τῆς Ἰταλίας ὅροις· καὶ τὴν φήμην φθάσας, πρότερον ὤφθη τοῖς ἐκεῖ παρὼν βασιλεύς, ἢ ἀφιξόμενος ἠκούσθη. δέος τε μέγα τὰς Ἰταλιώτιδας πόλεις κατελάμβανε, πυνθανομένας τοσαύτην ἔφοδον στρατοῦ. οἱ γὰρ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἄνθρωποι, ὅπλων καὶ πολέμων πάλαι ἀπηλλαγμένοι, γεωργίᾳ καὶ εἰρήνῃ προσεῖχον. Ἐς ὅσον μὲν γὰρ ὑπὸ δημοκρατίας τὰ Ῥωμαίων διῳκεῖτο, καὶ ἡ σύγκλητος ἐξέπεμπε τοὺς τὰ πολεμικὰ στρατηγήσοντας, ἐν ὅπλοις Ἰταλιῶται πάντες ἦσαν, καὶ γῆν καὶ θάλατταν ἐκτήσαντο, Ἕλλησι πολεμήσαντες καὶ βαρβάροις· οὐδέ τι ἦν γῆς μέρος, ἢ κλίμα οὐρανοῦ, ὅπου μὴ Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν ἐξέτειναν· ἐξ οὗ δὲ εἰς τὸν Σεβαστὸν περιῆλθεν ἡ μοναρχία, Ἰταλιώτας μὲν πόνων ἀνέπαυσε, καὶ τῶν ὅπλων ἐγύμνωσε, φρούρια δὲ καὶ στρατόπεδα τῆς ἀρχῆς προυβάλετο, μισθοφόρους ἐπὶ ῥητοῖς σιτηρεσίοις στρατιώτας καταστησάμενος, ἀντὶ

exceptare impetum, aut bellicam virtutem volent experiri: præſertim quũ & corporum proceritatibus, & armorum exercitationibus, & conſerenda manu longe vobis impares habeantur. Quare occupemus quamprimum Romam, larem ipſum imperii: reliqua dein facile expedituri; cum deorum oraculis, tum armorum corporumq; veſtrorum viribus cõfidentes. ❡Hæc loquutum Seuerum fauſtis acclamationibus milites exceperunt, Auguſtum Pertinacemque appellantes: ſtudiumq; in eum propenſum atq; egregiam voluntatem [1] pollicebantur. At Seuerus, nihil procraſtinandum ratus, armari *ac vaſa colligi* quam expeditiſſime iubet, iterque ad vrbem edicit: diſtributisq; viritim cibariis, omniq; viatico, [2] nihil ſibi ad celeritatem facit reliqui, nullis interquieſcens locis; ac vix reſidere tantiſper milites paſſus, donec a nimia itineris contentione reſpirarent. Ipſe inter primos laborãs, viliq; tabernaculo vtẽs, cibum potumq; eundem quem etiam ceteri milites, capiebat; nihil vmquam imperatoriæ luxuriæ, nihil deliciarum oſtentans: ſic vt acceptior in dies [3] militibus fieret. † Nam quum 50
laborum omnium non modo particeps, ſed princeps etiam auctorq; foret, adeo cunctis venerabilis erat, vt nihil non pro illo cupidiſſime facturi viderentur. Poſtea vero quam emenſa Pannonia ipſos Italiæ [4] mõtes inſedit, famamq; ſui præueniẽs, prius coram conſpectus eſt quam aduentare auditum fuerat, magnus ſcilicet omnes Italiæ ciuitates tanto conſpecto exercitu metus inuaſit: quippe homines in Italia iampridẽ ab armis belloq; remotiſſimi, agros pacemque colebant. Etenim quamdiu libera ciuitas egit, atque a ſenatu belli duces [5] eligebantur, fuere in armis ſemper Italiæ nationes; Græcisque & barbaris ſubactis, terræ ſibi marisque imperium pepererunt: neque vlla orbis terrarũ pars aut cæli tractus fuit quo non vires ſuas Romanorũ arma protulerint. Poſtea vero quam Auguſtus rerum potitus eſt, & laborem Italis ademit, & arma detraxit: [6] milites tãtum quoſdam certis auctoramentis habuit mercenarios, qui Romanũ

❡IN VERS. L. 1 præ ſe ferebant. 2 iter capeſſit: magnaque contentione & generoſis laboribus viam accelerat, neq; vſquam commorans, (*vel aliquid moræ interponens*) neq; interquieſcendi ſpatium concedens: niſi quo milites, paululum reſpirantes, iter mox perſequerentur. Ipſe inter pr. 3 commilitonibus, M. 4 fines, M. 5 emittebantur. 6 ſed præſidia & legiones imperio munimenta eſſe voluit, milites quoſdam certis auct. conſtituens mercenarios, qui Rom. imperio vice murorum eſſent, tum H. *Polit. tamen alicubi τὰ στρατόπεδα καὶ τὰ φρούρια vertit* caſtra & caſtella. [*Memm. vertit*, præſidiorum atque exercituum vtens propugnaculis]

tuerentur imperium: tum fluuiorum magnitudine atq; foſſarum, montibuſq; aſperrimis, deſertiſq; locis atq; imperuiis circumſeptos imperii limites communiuit. Quocirca merito omnes, poſtquã aduentare Seuerum cum tanto milite audiuerunt, inſueta re perterriti, quum neq; ſtare contra, neq; prohibere auderent, ibant obuiã laureati, portiſq; eum patentibus excipiebant. Ille, tamdiu locis ſingulis immoratus quãdiu aut ſacra faceret aut populos alloqueretur, Romam e veſtigio pergebat. ¶ Quæ vbi Iuliano nũtiata ſunt, [1] actum de ſe prorſus exſtimauit. Nam & exercitus Illyrici potẽtiam multitudinemq; audiebat: & populo parum fidebat, cui ſe cernebat inuiſum; neq; ſatis magnã ſpem in militibus habebat, quos videlicet feſelliſſet. Itaq; collectas vndique pecunias, partim ſuas, partim ab amicis acceptas, tum quæcumq; in templis aliiſq; locis publice inueniſſet, diui-
51 dere militibus inſtituit; † vt eo pacto illorum beneuolentiã reduceret. Sed ei, tametſi multa magnaq; acciperẽt, nullam tamen habebãt gratiam: perſolui debitum ſibi, non dari munus aliquod, interpretantes. [2] Ceterum ſuadentibus amicis Iuliano vt exercitum educeret, atq; Alpium anguſtias occuparet: (ſunt autem Alpes, altiſſimi montes, quales in his regionibus nulli; porrecti ad muri formam, circũdatiq; Italiæ: quaſi ad reliquam regionis eius felicitatem hunc etiam quaſi cumulum natura addidetit; vt munitionem haberet inexpugnabilem, pertingentem ſcilicet a ſeptemtrionali ad id mare quod ad meridiẽ ſpectat) non auſus tamẽ ille vrbe egredi, ſupplicatũ militibus mittebat, vti arma caperent, exercerẽtq; ſe, ac foſſas ante vrbem ducerent: omnemq; belli apparatum in ipſa demum vrbe expediebat. Siquidẽ elephantos quoque, quos ad pompam inſtitutos habebat, inſuefacere conabatur ſeſſorẽ pati: ratus Illyricos milites equoſque eorum perterritũ iri facie magnitudineq; belluarũ quales antea nullas a-

τείχους τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ποταμῶν τε μεγέθεσι καὶ τάφρων, ἢ ὀρῶν προβλήμασιν, ἐρήμῳ τε γῇ καὶ δυσβάτῳ φράξας τὴν ἀρχήν, ὠχυρώσατο. Ὅθεν τὸν Σεβῆρον προσιόντα πυνθανόμενοι τότε μετὰ τοσούτου στρατοῦ, εἰκότως ἐταράττοντο πρὸς ἀήθη τοῦ πράγματος. οὔτε δὲ ἀντιστῆναι ἢ κωλῦσαι ἐτόλμων. ὑπήντων δὲ δαφνηφοροῦντες, καὶ πύλαις ἀναπεπταμέναις ἐδέχοντο. ὁ δὲ τοσοῦτον ἀνεπαύετο ὅσον καλλιερῆσαί τε καὶ τοὺς δήμους προσειπεῖν· εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἠπείγετο. ¶ Ὡς δὲ ταῦτα τῷ Ἰουλιανῷ ἀπηγγέλλετο, ἐν ἐσχάτῃ ἀπογνώσει ἦν, τοῦ μὲν Ἰλλυρικοῦ στρατοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὸ πλῆθος ἀκούων· οὔτε δὲ τῷ δήμῳ πιστεύων, ἐπεὶ μεμίσητο· οὔτε τοῖς στρατιώταις θαρρῶν, οὓς ἐψεύσατο. χρήματα δὴ πάντα ἀθροίζων τά τε αὐτοῦ καὶ παρὰ τῶν φίλων, καὶ εἴ τινα ἦν, ἐκ δημοσίων ἱερῶν καὶ τόπων λαμβάνων, τοῖς στρατιώταις διανέμειν ἐπειρᾶτο, † ὡς ἂν κτήσαιτο τὴν 51
εὔνοιαν αὐτῶν. οἱ δὲ, καίτοι μεγάλα λαμβάνοντες, χάριν οὐκ ᾔδεσαν. ὀφλήματα γὰρ αὐτοῖς ἀποτίνειν, ἀλλ᾽ οὐ δωρεὰν διανέμειν ἐλογίζοντο. Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς, καίτοι συμβουλευόντων αὐτῷ τῶν φίλων ἐξαγαγεῖν τὸ στρατιωτικὸν, καὶ τὰ στενὰ τῶν Ἄλπεων προκαταλαβεῖν, (μέγιστα ἐκεῖνα ὄρη καὶ οἷα οὐκ ἄλλα ἐν τῇ καθ᾽ ἡμᾶς γῇ, ἐν τείχους σχήματι πρόκειται, καὶ προβέβληται) Ἰταλίας καὶ οὕτω μετὰ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας προσχαρισαμένης τῆς φύσεως Ἰταλιώταις, ἔρυμα ἄρρηκτόν τε καὶ [a] αὐτῶν προβεβλῆσθαι ἀπὸ τῆς ἀρκτῴας θαλάσσης ἐπὶ τὴν [b] μεσημβρίαν βλέπουσαν[c] διήκον) ἀλλ᾽ οὐδὲ τῆς πόλεως προελθεῖν Ἰουλιανὸς ἐτόλμα· διέπεμπέ τε τῶν στρατιωτῶν δεόμενος ὁπλίζεσθαί τε καὶ γυμνάζεσθαι· πρὸ δὲ τῆς πόλεως τάφρους διορύττειν. καὶ τὴν πρὸς Σεβῆρον μάχην ὡς ἐν τῇ πόλει ποιησόμενος παρεσκεύαζε. τούς τε ἐλέφαντας πάντας, οὓς εἰς πομπὴν [d] ὑπηρετῶν ἐπὶ νώτων φέρειν ἐπειρᾶτο παιδεύειν· οἰόμενος οὕτως ἐκπλήξειν τούς τε Ἰλλυρικοὺς, καὶ τὴν τῶν πολεμίων ἵππον ταράξειν ὄψει καὶ μεγέθει θηρίων μὴ πρότερον αὐτοῖς ἑωραμένων. τότε δὴ πᾶσα ἡ πόλις ὅπλα εἰργάζετο, καὶ τὰ πρὸς πόλεμον παρεσκευάζετο. Μελλόντων δὲ τῶν Ἰουλιανοῦ στρατιωτῶν ἔτι, καὶ τὰ πρὸς πόλεμον ἕτοιμα ποιούντων, ἀγγέλλεται ὁ Σεβῆρος ἤδη προσιών. καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος μέρος διασκεδάσας ἐκεῖνος, κελεύει παρεισδύεσθαι εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ, κατὰ πάσας ὁδοὺς διανείμαντες

ſpexiſſent. Totaq; ciuitas armis fabricandis, bellicisq; inſtrumẽtis conficiendis erat intẽta. Sed cũctantib. adhuc Iuliani militib. ac ſe cõparantib. ad bellũ, [3] nuntiatur adeſſe iã Seuerus. Is multos e militib. ſuis ſparſim dimiſerat, qui clã Romã proficiſcerẽtur. quare alii aliis itineri-

a Poſt καὶ aliquid deeſt, aliud fortaſſe adiectiuum ad ἔρυμα pertinens. b for. πρὸς μεσημβρ. c for. πρὸ τοῦ. d Pol. aliter legiſſe videtur. ¶ IN VERS. L. 1 in ſumma deſperatione erat. 2 & ſe reſque ſuas ita comparabat quaſi aduerſus Seuerum in ipſa vrbe dimicaturus eſſet. 3 nuntiatur aduentare iam.

αὐτοῖς

αὐτοῖς· πολλοὶ δὲ εἰς Ῥώμην νύκτωρ λανθάνοντες εἰσῄεσαν, τὰ ὅπλα ἐπικρύπτοντες, ἐν ἰδιωτῶν σχήματι. καὶ ἤδη οἱ πολέμιοι ἔνδον ἦσαν, τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι ὑπτιάζοντος καὶ τὰ πραττόμενα ἀγνοοῦντος. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διάπυστα τῷ δήμῳ ἐγένετο, ἐν ταραχῇ πολλῇ πάντες ἦσαν· καὶ δεδιότες τὴν δύναμιν τοῦ Σεβήρου, τὰ ἐκείνου φρονεῖν προσεποιοῦντο, τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ καταγινώσκοντες ἀνανδρίαν, τοῦ δὲ Νίγρου, μέλλησίν τε καὶ ῥαθυμίαν· τὸν δὲ Σεβῆρον ἀκούοντες ἤδη [a] παρόντα, ἐθαύμαζον. 52 † Ὁ δὲ Ἰουλιανός, πολλῇ καταλαμβανόμενος ἀφασίᾳ τε καὶ ἀπορίᾳ, ὅπως χρήσηται τοῖς πράγμασιν οὐκ εἰδώς, ἀθροισθῆναι κελεύσας τὴν σύγκλητον, καταπέμπει γράμματα, δι' ὧν ἐσπένδετο δὴ πρὸς τὸν Σεβῆρον, καὶ αὐτοκράτορα ἀναδείξας, κοινωνὸν τῆς βασιλείας ἐποιεῖτο. ἡ δὲ σύγκλητος ἐψηφίσατο μὲν ταῦτα· ὁρῶντες δὲ τὸν Ἰουλιανὸν ἀποδειλιῶντα καὶ ἐν ἀπογνώσει, τῷ Σεβήρῳ πάντες ἤδη προσετίθεντο. δύο δέ που ἢ τριῶν ἡμερῶν παραδραμουσῶν, ἐπείπερ ἤδη τὸν Σεβῆρον [b] καὶ αὐτῇ τῇ πόλει ἐπιστησόμενον ἤκουον, καταφρονήσαντες τοῦ Ἰουλιανοῦ, συνίασιν εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ὑπάτων κελευσάντων, οἳ τὰ τῆς Ῥώμης διοικεῖν εἰώθασιν, ὁπηνίκα ἂν τὰ τῆς βασιλείας μετέωρα ᾖ. συνελθόντες τοίνυν, περὶ τῶν πρακτέων ἐσκέπτοντο, τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι ὄντος ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ, καὶ τὰς παρούσας ὀδυρομένου τύχας, ἱκετεύοντός τε ἐξομόσασθαι τὴν ἀρχήν, καὶ παραχωρῆσαι πάσης τῆς δυναστείας τῷ Σεβήρῳ. Ὡς δὲ ἔμαθεν ἡ σύγκλητος τὸν Ἰουλιανὸν οὕτω καταπεπληχότα, τὴν δὲ [c] δορυφόρων φρουρὰν διὰ δέος τοῦ Σεβήρου αὐτὸν ἐγκαταλιποῦσαν, ψηφίζεται τὸν μὲν ἀναιρεθῆναι, ἀποδειχθῆναι δὲ μόνον αὐτοκράτορα τὸν Σεβῆρον. πρεσβείαν τε πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπουσιν ἀπὸ τῶν ἐν ἀρχαῖς ὄντων καὶ τῶν ἐξοχωτάτων τῆς βουλῆς, πάσας αὐτῷ προσφέρειν τὰς σεβασμίους τιμάς. ἐπὶ δὲ τὸν Ἰουλιανὸν εἷς τῶν χιλιαρχούντων ἀναπέμπεται, ἀποκτεῖναι ἄνανδρον καὶ ἄθλιον πρεσβύτην, ἰδίοις χρήμασιν ὠνησάμενον οὕτω πονηρὸν τέλος. ὁ μὲν οὖν εὑρεθεὶς ἔρημός τε καὶ ὑπὸ πάντων καταλειφθείς, αἰσχρῶς ὀλοφυρόμενος ἐφονεύθη. Ἐπεὶ δὲ τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου ἐδηλώθη τῷ Σεβήρῳ, ἥ τε τοῦ Ἰουλιανοῦ ἀναίρεσις, ἤρθη εἰς μειζόνων πραγμάτων ἐλπίδα· καὶ σοφίσματι ἐχρήσατο ὡς ἂν χειρώσαιτο καὶ αἰχμαλώτους τοὺς τὸν Περτίνακα ἀνῃρηκότας λάβοι. ἐπιστέλλει δὲ καὶ ἰδίᾳ μὲν λανθάνοντι

bus noctu ingreſſi vrbem, protectis armis habitu paganorum operiebantur. Iamque intus hoſtis erat, ſupino adhuc Iuliano, & * quid ageret ignaro. Quę vbi populus intellexit, cũctis metu perculſis ac Seueri potentiam formidantibus, ſentire iam ſe cum illo ſimulabant: & Iulianũ quidem, quod imbellis; Nigrum, quod lentus atque iners, vituperantes, Seuerum ipſum iam aduentantem magnopere admirabantur. † Enimuero Iulianus, hæſitabundus atq; inops conſilii, conuocato prius ſenatu, litteras ad Seuerum mittit, quibus fœdus paciſceretur, eumq; in communionem acciperet imperii. Ceterum ſenatus, etſi illa omnia decernebat, tamen vt eum pauitate deſperata ſalute animaduertit, totus iam ad Seuerum incubuerat. Biduo vero poſt triduove, audito Seuerum [1] iam plane adeſſe, [omnes] contempto Iuliano in curiam conuenere, iuſſu conſulum. quippe iis curæ [2] Romana res eſt quotiens de imperio ambigitur. Qui poſtquam frequentes affuerũt, quid facto opus eſſet, inter ſe deliberabãt; manẽte adhuc in aula Iuliano, ac fortunam ſuam miſerante, ſuppliciterq; rogante vt ſibi eiurare imperium liceret, omnemque eam poteſtatem Seuero tranſcribere. Sed vbi intellexit ſenatus *adeo* pauidum Iulianum, [3] perterritos corporis cuſtodes, ipſum pene ab omnibus deſtitutum, decreta illius nece, Seuerum *ſolum* Imperatorem declarãt. Tum legatos ad eum mittunt, partim qui magiſtratum obtinerent, partim qui maximam haberẽt in ſenatu auctoritatem; vt omnes illi honores auguſtorum deferrent. Occidendi autem Iuliani datur vni e tribunis negotium. Is imbellẽ miſerumq; ſenẽ, qui ſibi ipſe tam infelicẽ exitum propria pecunia emiſſet, deſertum iam deſtitutumque ab omnibus, inter fœdiſſimas cõplorationes trucidauit. Quæ vbi Seuerus audiuit, maiora iam moliens animo, conſilium *vafrum* iniit capiendorum militum omnium quicumque Pertinacem interemiſſent. Datis itaq; clam

a *Scribendum puto* προσιόντα: *ut paulo ante dixit* ἤδη προσιών: *& dicet paulo poſt* ἤδη ἐπιστησόμενον. b *Forte ante* καὶ *aliquid deſideratur.* c *Malim* δορυφόρων. ¶IN VERS. L. 1 iamiam aducturum in vrbem. 2 Ro. res eſt, quum ſuſpenſa eſt regia dignitas. *ſed more poſteriorum Romanorum loquendo, dicendum potius* Imperatoria *dignitas: ſicut &* βασιλεὺς *apud hunc paſſim redditur voce* Imperator. *Alioqui poſſemus etiam illa omnia verba,* ὁπηνίκα ἂν τὰ τῆς βασιλείας μετέωρα ᾖ, *interpretari his duobus, in interregno.* 3 & ſtipatorum cuſtodiam cum metu Seueri deſtituiſſe, decc.

ad tribunos centurioneſque litteris, hortatur, multa pollicens, perſuadeant militibus vrbanis vt ſibi dicto audientes ſint. Ipſe edictum proponit,
53 † vt relictis intra caſtra armis, [1] exeant pacatorum habitu: quales procedere in pompam, aut ludos celebrare conſueuiſſent: iurentque in Seueri nomen; ac ſpem ſibi optimã proponentes, præſto ſint vt nouum Imperatorem comitentur. His creditis, milites, ſuaſu quoq; tribunorum, relictis armis, pomparum habitu laureati proceſſerunt. Sed vbi ad exercitum Seueri peruenerunt, nuntiato iam adeſſe, iubet in campum *ita* conuenire frequentes, quaſi ſalutaturus ac perbenigne accepturus vniuerſos. Enimuero quum ad tribunal principis acceſſiſſent, [2] vnanimiter acclamantes, dato repente ſigno comprehendũtur. ita enim præceperat Seuerus, vt, quum ſtare pendentes eos ab ore principis vidiſſent, circuirẽt vniuerſos [milites] ſui more hoſtiũ; neminemque vulnerantes aut pulſantes, tantum orbe facto clauſos in medio cõtinerent; pila dumtaxat intendentes & haſtas; vt ſcilicet metu vulnerum, nudi reſiſtere armatis, paucique plurimis minime auderent.

Quos vbi velut [3] indagine armorum concluſos captiuoſq; habuit, magna voce ac turbido ſpiritu, ita ad eos verba fecit; [4] Superari vos a nobis vel ſapiẽtia, vel viribus, vel etiam numero, re ipſa videtis. Capti eſtis quã facillime, ac nullo ferme negotio tenemini. Quid futurũ de vobis ſit, in mea manu eſt: iã ſcilicet victimæ hic ſtatis obnoxiæ noſtro imperio. Si ſceleri veſtro debitũ quæratis ſupplicium, numquam ſane inuenietis. ſanctiſſimum illum ſenem, Imperatoremq; optimum, ſeruandum tuendumque vobis, ipſi occidiſtis: Romanum imperium perpetua clarũ gloria, [5] quod maiores noſtri aut virtutis aut nobilitatis nomine ſuſcipiebant, hoc vos turpiter fœdeq;, velut aliquid ex priuatorum inſtrumẽto, [quaſi ſectores]

γράμματα, τοῖς τε χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκατοντάρχοις ὑπισχνούμενος μεγάλα, ὅπως πείσωσι τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ στρατιώτας ὑπακοῦσαι εὐπειθῶς τοῖς ὑπὸ τοῦ Σεβήρου κελευομένοις. ἐκπέμπει δὲ καὶ δήλωσιν, † δι' ἧς κελεύει τὰ μὲν ὅπλα αὐτοὺς καταλιπεῖν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πάντας δὲ ἐξελθεῖν εἰρηνικῷ σχήματι, ὥσπερ εἰώθασι θύοντος ἢ ἑορτάζοντος βασιλέως προπομπεύειν· ὀμόσαι τε εἰς τὸ Σεβήρου ὄνομα, καὶ μετ' ἀγαθῶν ἐλπίδων ἐλθεῖν, ὡς μέλλοντας τὸν Σεβῆρον δορυφορήσειν. 53 Πιστεύσαντες δὴ οἱ στρατιῶται τοῖς ἐπεσταλμένοις, πεισθέντες τε ὑπὸ τῶν χιλιαρχούντων, τὰ μὲν ὅπλα κατέλιπον πάντα, αὐτοὶ δὲ ἐν μόναις ταῖς πομπικαῖς ἐσθῆσι δαφνηφοροῦντες ἠπείγοντο. ἐπεὶ δὲ πρὸς τῷ στρατοπέδῳ τοῦ Σεβήρου ἐγένοντο, ἠγγέλθησάν τε ἀφικόμενοι εἰς τὸ πεδίον, ὅπως αὐτοὺς ὁ Σεβῆρος συνελθεῖν κελεύει ὡς δὴ δεξιωσόμενος καὶ προσαγορεύσων. ὡς δὲ ἀνελθόντα αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα προσῆλθον ὁμοθυμαδὸν εὐφημήσοντες, πάντες ὑφ' ἑνὶ συνθήματι συλλαμβάνονται. προείρητο γὰρ τῷ τοῦ Σεβήρου στρατῷ, ὁπηνίκα ἂν στῶσιν εἰς τὸν βασιλέα ἀποβλέποντες, μετέωρόν τι τὴν γνώμην ἔχοντες, κυκλώσασθαι αὐτοὺς πολεμίῳ νόμῳ, καὶ τιτρώσκειν μὲν ἢ παίειν μηδένα, συνέχειν δὲ καὶ φρουρεῖν φράξαντας ἐν κύκλῳ τοῖς ὅπλοις· τάς τε διαβολίας καὶ τὰ δόρατα ἐπισείειν, ὡς δέει τοῦ τρωθῆναι, γυμνοί τε πρὸς ὡπλισμένους, καὶ ὀλίγοι πρὸς πολλούς, μὴ μάχοιντο. Ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ὥσπερ σαγηνεύσας ἐντὸς τῶν ὅπλων, δορυαλώτους εἶχε, μεγάλῃ βοῇ καὶ θυμοειδεῖ τῷ πνεύματι ἔλεξε πρὸς αὐτοὺς τοιάδε· Ὅτι μὲν ὑμῶν καὶ σοφίᾳ κρείττους ἐσμὲν, καὶ δυνάμει στρατοῦ, καὶ συμμάχων πλήθει, ἔργῳ ὁρᾶτε. εἴληφθε γοῦν ῥᾳδίως, καὶ ἀκονιτί γε ἑαλώκατε· [a] ἔστι δὲ ἐμοὶ ὅ τι ποτ' ἂν ὑμᾶς δρᾶσαι θελήσω, καὶ πρόκεισθε ἤδη θύματα τῆς ἡμετέρας ἐξουσίας. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς πρὸς τὰ πεπλημμελημένα τιμωρίαν ζητεῖτε, οὐδ' ἔστιν εὑρεῖν δίκην τῆς ἐπιτεθησομένης ἀξίαν τῶν πεπραγμένων. [b] σεμνὸν πρεσβύτην, καὶ βασιλέα χρηστὸν, ὃν ἐχρῆν σώζειν καὶ δορυφορεῖν, ἐφονεύσατε· τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἔνδοξον οὖσαν ἀεὶ, ἣν καὶ οἱ πρόγονοι ἢ δι' ἀνδρείας ἐνάρετου ἐκτήσαντο, ἢ δι' εὐγένειαν διεδέξαντο, ταύτην αἰσχρῶς καὶ ἀτίμως, ὥσπερ τι τῶν ἰδιωτικῶν κειμηλίων, ἐπ' ἀργυρίῳ

a *Scribo,* ἔστι δ' ἐν ἐμοὶ &c. Eſt, *inquit*, in mea poteſtate vos vt libuerit tractare. b *Magis placeret,* τὸν σεμνὸν πρεσβ. *id eſt*, illum venerabilem ſenem. ¶IN VERS. L. 1 exeant pacifico habitu, ſicut ſacrificante aut feſtum aliquod celebrante Imperatore, in pompam ante illũ procedere conſueuiſſent: iur. in S. n. & bonã ſpem concipientes, veniant vt Seuerum ſtipaturi. His cred. 2 vnanimiterq; ei conſcenſo iam tribunali acclamaturi eſſent, M. 3 verriculo M. 4 Nos ſollertia, & virib. exercitus, (*vel, copiis*) & auxiliarium multitudine vobis ſuperiores eſſe, reipſa videtis. Facile quidem certe & abſque vllo certamine capti eſtis. 5 quod maiores n. aut ſtrenuitate quæ a virtute proficiſcebatur, comparauerunt, aut nobilitatis ergo per ſucceſſionem obtinuerunt; hoc vos turpiter & ignominioſe, velut aliquid ex priuata ſupellectile, argento commutaſtis. Ac ne eum q. i. quem ita principem elegeratis, cuſtodire aut ſeruare potuiſtis; ſed ignaue prodidiſtis.

κατηλλά-

κατηλλάξασθε. ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸν ὃν οὕτως ἄρχοντα
54 † εἵλεσθε, φυλάξαι ἢ σῶσαι ἠδυνήθητε, ἀνάνδρως δὲ προὐδώκατε. ἐπὶ τηλικούτοις δὴ ἁμαρτήμασί τε καὶ τολμήμασι μυρίων ἄξιοι θανάτων, εἴ τις ὁρίσαι θέλοι τὴν ἀξίαν τιμωρίαν, ἐστέ. ἀλλὰ τί μὲν χρὴ παθεῖν ὑμᾶς, ὁρᾶτε. ἐγὼ δέ, φείσομαι μὲν ὑμῶν, ὡς μὴ φονεῦσαι· οὔτε τὰς ὑμετέρας χεῖρας μιμήσομαι. [a] ἐπεὶ δὴ μήτε ὅσιον, μήτε δίκαιον, ἔτι βασιλέα ὑμᾶς δορυφορεῖν, καὶ ἐς τὸν ὅρκον ἀσεβήσαντας, καὶ ἐμφυλίῳ καὶ βασιλικῷ αἵματι τὰς δεξιὰς μιάναντας, τήν τε πίστιν καὶ τὸ ἐχέγγυον τῆς φρουρᾶς προδόντας· τὰς δὲ ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, δῶρον τῆς ἐμῆς φιλανθρωπίας ἕξετε· τοῖς τε περιειληφόσιν ὑμᾶς στρατιώταις κελεύω ἀποζῶσαί τε ὑμᾶς, καὶ ἀποδύσαντας εἴ τινας περίκεισθε ἐσθῆτας στρατιωτικάς, γυμνοὺς ἀποπέμπειν. παραγγέλλω τε ὑμῖν ἀπιέναι ὡς πορρωτάτω τῆς Ῥώμης· [b] ἀπειλῶ καὶ διόμνυμαι καὶ προαγορεύω, κολασθήσεσθαι κεφαλικῶς, εἴ τις ὑμῶν ἐντὸς ἑκατοστοῦ σημείου ἀπὸ τῆς Ῥώμης φανείη. Ταῦτα κελεύσαντος αὐτοῦ, προσδραμόντες οἱ Ἰλλυρικοὶ στρατιῶται, τά τε ξιφίδια περιαιροῦσιν αὐτῶν ἃ παρῃώρουν, τῷ ἀργυρέῳ καὶ τῷ χρυσῷ εἰς πομπὴν κεκοσμημένα· τάς τε ζώνας καὶ τὰς ἐσθῆτας· καὶ εἴ τι σύμβολον ἔφερον στρατιωτικόν, ἀφαρπάσαντες, γυμνοὺς ἐξέπεμπον. οἱ δὲ ὑπεῖκον, προδεδομένοι, καὶ σοφίσματι ἑαλωκότες. τί γὰρ ἐκεῖνοι δρᾶσαι γυμνοὶ πρὸς ὡπλισμένους, καὶ ὀλίγοι πρὸς πολλούς; ἀπῄεσαν δὴ ὀδυρόμενοι· καὶ ἠγάπων μὲν τὴν δοθεῖσαν σωτηρίαν, μετεγίνωσκον δὲ ἐπὶ τῷ ἀνόπλως ἐλθεῖν, αἰσχρῶς καὶ ἐφυβρίστως ἑαλωκότες. Ἐκέχρητο δὲ καὶ ἄλλῳ ὁ Σευῆρος σοφίσματι. δεδιὼς γὰρ μὴ ἄρα μετὰ τὸ ἀποζωσθῆναι, ἐν ἀπογνώσει γενόμενοι, ἀναδράμωσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ ὅπλα ἀναλάβωσι, προὔπεμψε [c] λογάδας ἐπιλέκτους, οὓς γενναιοτάτους ἠπίστατο, δι' ἑτέρων ὁδῶν καὶ ἀτραπῶν· ὡς λαθόντες τό τε στρατόπεδον ἐπεισέλθοιεν ἀνδρῶν κενόν, καὶ τὰ ὅπλα καταλαβόντες, εἰ ἐπίοιεν,
55 ἀποκλείσωσιν αὐτούς. † Δίκην μὲν δὴ ταύτην ἔδοσαν οἱ τοῦ Περτίνακος φονεῖς. ¶ Ὁ δὲ Σευῆρος σὺν παντὶ τῷ λοιπῷ στρατῷ ὡπλισμένῳ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικνεῖται, ἔκπληξίν τε καὶ δέος, ἅμα

vendidiſtis. Ac ne eum quidē ipſum quem ſic ad imperium produxeratis,
†ſeruare ſaltem ac defenſare auſi, homines timidiſſimi, ꝓdidiſtis. Ob hæc igitur crimina ac facinora veſtra mille vobis debentur mortes; ſiquis par noxę ſupplicium ſtudeat petere. Proinde quid vos ęquum pati ſit, ſane videtis. [1] Ego tamen ſanguine abſtinebo, neque veſtras imitabor manus. Sed quoniam ius faſque negat ſtipari a vobis iam principem, violato iureiurando, ac manibus ciuili & Imperatorio ſanguine pollutis, proditaque fide cuſtodiaque: animas quidem & corpora vobis noſtra largietur humanitas: porro militibus meis ita pręcipio, recingant vos, ac veſtimentis exutos militaribus nudoſque dimittant. Vobis autem ſic impero, diſcedatis quam longiſſime: edico item iuroque ac denuntio, capite pœnas daturum, ſiquis veſtrum poſthac intra centeſimum ab vrbe lapidem conſpicietur. His imperatis, e veſtigio milites Illyrici concurrunt, breueſque illos gladiolos detrahunt quos auro argētoq; ornatos in vſum pompæ ſuſpenſos habebant: tum zonis, veſtituque & ceteris militiæ inſignibus per vim ablatis, nudos ad vnum exauctoratoſque dimiſerunt. Enimuero illi, proditos ſe videntes atque aſtu captos, patientiam ſcilicet præſtabant. nam quid agerent nudi aduerſus armatos, pauci aduerſus plurimos? Diſceſſere igitur complorantes ſeſe, [2] conceſſamque ſalutem loco muneris interpretantes: pertæſi tamen ac dolentes, quod inermes egreſſi capiendos ſe turpiter ignominioſeque obtulerant. Vſus item alio conſilio *vafro* Seuerus eſt. quippe metuens ne recincti exauctoratiq;, deploratis rebus, rurſus caſtra repeterent, reſumerentque arma, præmiſſos aliis itineribus ac ſemitis electiſſimos quoſque & exploratiſſimos ſuorum militū, iubet clanculū vacua caſtra irrumpere, armiſq; ipſorū occupatis excludere redeūtes. † Hanc igitur pœnā Pertinacis interfectores dederunt. 55
¶ Poſt hæc Seuerus cū toto reliquo exercitu inſtructo armis, Romam petiit, attonitis metuentibuſq; pariter primo

a Scrib. ἐπεὶ δὲ μήτε ὅσ. & aliquanto poſt, τὰς μὲν ψυχ. &, δῶρον δὲ τῆς φιλ. b For. καὶ ἀπειλῶ: vel potius, ἀπειλῶ γὰρ, καὶ δ. c Scribo λογάδας καὶ ἐπιλέκτους. ¶ IN VERS. L. 1 Ego tamen vobis parcam, ita quidem certe vt non interficiam: neque veſtras imitabor manus. quoniam vero ius faſque n. 2 & gratum quidem illis erat quod ſalutem conceſſiſſet: ſed eos pœnitebat quod inerm. Vel, & contenti quidem erant ſalute ſibi ab eo conceſſa: ſed eos pœnit.

conſpectu [1] Romanis, audaciamque viri ac fortunam repetētibus animo. Quem quidem ſenatus populuſque vniuerſus laureati exceperunt; primum ſcilicet ex omnibus hominibus atq; Imperatoribus, citra ſanguinem, atque adeo citra puluerem, tanti effectorem operis. Omnia porro mirabilia in illo, pręcipueque ingenii acumen, laborum tolerantia, rebuſque maximis aggrediundis bonam ſibi ſpem proponens audacia. Poſtea vero quam eū populus fauſtis acclamationibus ſuſcepit, & ſenatus [vniuerſus] ad portas vrbis conſalutauit, inito Iouis templo, factaque re diuina, reliquiſque item ſacris ædibus de more conſalutatis, [nouiſſime] [2] ad domum imperatoriā ſe recepit. Poſtridie vero curiam iniit; ibique placidus orationem habuit plenā optimæ ſpei: ſimul omnes publice priuatimque benigne complexus, veniſſe in vrbem aiebat vt occiſum Pertinacem vlciſceretur: daturumque operam vt ſtatus optimatium fundamēta ſe principe iacerentur: nullum niſi iudicio damnatum, capite boniſve mulctatum iri: non paſſurum delatores; *ſed ſummam felicitatem ſuis præbiturum*: æmulum ſe Marci futurū gerendo imperio: neq; ſolum Pertinacis cognomen, ſed mentem quoque habiturum. In hanc ſententiā verba faciens, fauorem ſibi fidemque *eorum quæ pollicebatur, a pleriſque* conciliabat. Quidam tamen e maiorib. natu, qui cōſuetum ipſius haberent ingenium, iam tum clanculum reliquis prædicebant, verſipellem hunc eſſe hominem, nihil non aſtu & arte tractantem, ſimulatorem diſſimulatoremq; idoneum; nihil penſi habentem dū id efficeret quod vſui ſibi aut emolumento crederet fore. quod ſeniorum iudicium haud ita multo poſt euentus comprobauit.

ὀφθῆναι, τοῖς Ῥωμαίοις ἐνέβαλε, τοῖς οὕτω τετολμημένοις τε καὶ εὐτυχηθεῖσιν ἔργοις. ὁ δὲ δῆμος καὶ ἡ σύγκλητος, δαφνηφοροῦντες ὑπεδέχοντο, πρῶτον ἀνθρώπων καὶ βασιλέων ἀναιμωτί τε καὶ ἀκονιτὶ τοσαῦτα κατωρθωκότα. πάντα γὰρ ἐν αὐτῷ ἐθαυμάζετο, μάλιστα δὲ τὸ ἀγχίνουν τῆς γνώμης, τό τε τῶν πόνων γενναῖον, καὶ τὸ εἰς τὰ τολμώμενα ἅμα τῷ θαρραλέῳ εὔελπι. Ἐπεὶ τοίνυν ὅ τε δῆμος αὐτὸν ἀποδεξάμενος εὐφήμησεν, ἥ τε σύγκλητος ἐπὶ τῶν τῆς πόλεως εἰσόδοις προσηγόρευεν, ἀνελθὼν εἰς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος καὶ θύσας, ἔν τε τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς νόμῳ βασιλικῷ καλλιερήσας, ἀνῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια. τῇ δὲ ἐπιούσῃ κατελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, λόγους ἐπιεικεῖς πάνυ καὶ χρηστῶν ἐλπίδων μεστοὺς ἐποιεῖτο πρὸς πάντας, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ δεξιούμενος· λέγων ἥκειν μὲν ἔκδικος τοῦ Περτίνακος φόνου, τὴν δὲ ἀρχὴν παρέξειν καὶ εἴσοδον ἀριστοκρατίας. μήτε δὲ ἄκριτόν τινα φονευθήσεσθαι ἢ δημευθήσεσθαι, μήτε [a] συκοφαντούντων ἀνέξεσθαι· ἀλλὰ [b] βαρυτάτην εὐδαιμονίαν τοῖς ἀρχομένοις παρέξειν, καὶ πάντα πράξειν εἰς ζῆλον τῆς Μάρκου ἀρχῆς· ἕξειν δὲ τοῦ Περτίνακος οὐ μόνον τοὔνομα, ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην. Τοιαῦτά τινα λέγων, ὑπηγάγετο τοὺς πλείστους εἰς εὔνοιαν, καὶ πίστιν ὧν ὑπισχνεῖτο. ἦσαν δέ τινες τῶν πρεσβυτέρων, καὶ γνωριζόντων αὐτοῦ τὸν τρόπον, οἳ προὔλεγον λανθάνοντες, ὅτι ἄρα εἴη ἀνὴρ πολύτροπός τις, καὶ μετὰ τέχνης εἰδὼς προσφέρεσθαι πράγμασιν· ὑποκρίνασθαί τε καὶ [c] προσποιήσασθαι πᾶν ὁτιοῦν, ἱκανώτατός ἐστιν αἰνύσαι, καὶ τὸ χρειῶδες καὶ τὸ λυσιτελὲς αὐτῷ. ὅπερ ἔργῳ καὶ ὕστερον δέδεικται. † Διατρίψας οὖν ὀλίγον χρόνον ὁ Σεβῆρος ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ νομὰς [d] ἐπιδιδοὺς τῷ δήμῳ, μεγαλοφρόνως τε ἐπιτελέσας, τοῖς τε στρατιώταις πολλὰ δωρησάμενος, καὶ τοὺς ἀκμαιοτάτους ἐπιλεξάμενος ἐς τὸ δορυφόρους εἶναι τῆς βασιλείας, τόπῳ τῶν ἀπεζωσμένων, ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἠπείγετο. ἔτι γὰρ μέλλοντος καὶ ὑπτιάζοντος τοῦ Νίγρου, τῇ τε 56

56 † Igitur Seuerus paucos in vrbe dies moratus, dato plebi vberrimo congiario, donatiſque abunde militibus, & ex iis robuſtiſſimo quoque in locum exauctoratorum delecto ad imperii cuſtodiam, ſtatim ipſe in orientem profectionem parat: [3] cunctante Nigro adhuc & ſupino, atque

a For. συκοφαντοῦντός τινος ἀνέξεσθαι. b Scribo βαθυτάτην εὐδ. c Suſpicor Herod. ſcripſiſſe, προσποιήσασθαι πᾶν ὁτιοῦν ἱκανώτατός ἐστι καὶ αἰνύσαι κατὰ τὸ χρ. d Scribo ἐπιδιδούς. Præterea Herodianum aduerbium μεγαλοφρόνως cum præcedentibus iunxiſſe (ita enim alibi eo vtitur) & ante ἐπιτελέσας accuſatiuum θέας poſuiſſe puto: ita ſcribentem, καὶ νομὰς ἐπιδιδοὺς τῷ δήμῳ μεγαλοφρόνως, θέας τε ἐπιτελέσας. Alios autem locos facturos ſpero, lector, vt meam diuinationem probes. ¶IN VERS. L. 1 Rom. ob ea quæ tanto cum ſucceſſu auſus eſſet. Ceterum populus ac ſenatus eum l. excipiebant: qui primus ex omn. hom. & Imper. citra ſang. atque adeo citra certamen, res ſuas ad tam felicem exitum perduxiſſet. Omnia enim in illo admirationi erant; ſed potiſſimum ingenii promptitudo. & generoſitas laborum: atque in iis quæ audebat, coniuncta audaciæ ſpes bona: *vel*, robori animi coniuncta ſpes bona. *Laborum autem generoſitatem vocat generoſitatem in tolerandis laboribus, & quaſi dicas generoſam quandam laborum tolerantiam; aut generoſum in illis ſuſcipiendis animum.* 2 domum Imp. conſcendit. Poſtr. vero, quum in curiam deſcendiſſet, orationem valde modeſtam & bonæ ſpei plenam habuit apud omnes. *Sed hic interpr.* πάντας *cum ſeq. iungit, tamquam legens,* ἐν πάντας, *(vel* ἅμα δὲ πάντας*) item* ἔλεγε ἥκειν. 3 Nam cunctante adhuc N. ac ſupine & ſocorditer ſe gerente, atque Ant. deliciis indulgente, ſuperuenire inexſpectatus volebat, vt imp. oppr.

Ἀντιοχεία

Ἀντιοχείᾳ ἐντρυφῶντος, ἐπιστῆναι μηδὲ προσδοκώμενος ἤθελεν, ὅπως ἀπαράσκευον αὐτὸν λάβοι. τούς τε οὖν στρατιώτας ἐκέλευσε παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν ἔξοδον, συνεκρότει τε [a] καὶ πανταχόθεν στράτευμα, ἔκ τε τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλεων νεανίας μεταπεμπόμενος καὶ στρατευσίμων, εἴ τέ τι ἦν ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ τοῦ στρατιωτικοῦ λείψανον καταλειφθὲν [b] ἐπὶ Θρᾴκην, ἐκέλευεν αὐτῷ συντυχεῖν. ἐξήρτυε δὲ καὶ στόλον ναυτικὸν, καὶ πάσας τὰς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τριήρεις ὁπλιτῶν πληρώσας ἐξέπεμπε. πολλή τε αὐτῷ καὶ παντοδαπὴ δύναμις μεγίστῳ τάχει συνεσκευάσθη· ᾔδει γὰρ οὐ μικρᾶς δυνάμεως δεόμενος πρὸς πᾶσαν τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον Εὐρώπῃ, τὰ Νίγρου φρονοῦσαν. Τὰ μὲν δὴ πρὸς τὸν πόλεμον ἀναγκαίως εὐτρέπιζεν. Ἅτε δὲ ἀνὴρ προμηθής τε καὶ νήφων, ὑπώπτευε τὴν ἐν Βρεττανίᾳ δύναμιν, πολλήν τε οὖσαν καὶ μεγίστην, ἀνδρῶν τε μαχιμωτάτων. ἦρχε δὲ αὐτῆς πάσης Ἀλβῖνος, ἀνὴρ τὸ μὲν γένος, τῶν ἐκ τῆς συγκλήτου εὐπατριδῶν· ἐν πλούτῳ δὲ καὶ τρυφῇ ἐκ πατέρων ἀνατραφείς. τοῦτον τοίνυν ἠθέλησεν ὁ Σεβῆρος σοφίσματι προλαβὼν οἰκειώσασθαι· μήπως ἄρα τοιαῦτα ἔχων ἐναύσματα εἰς βασιλείας ἐπιθυμίαν, *θαρρῶν ἢ πλούτῳ καὶ γένει, δυνάμει τε στρατοῦ, γνώσει τε [c] τῇ παρὰ Ῥωμαίοις, ἐπιθῆται τοῖς πράγμασιν, καὶ τὴν Ῥώμην οὐ πολύ τι ἀφεστῶσαν, ἐκείνου κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀσχοληθέντος, ὑποποιήσηται. τιμῇ τοίνυν προσποιήτῳ δελεάζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄλλως μὲν ὄντα τὴν γνώμην χαῦνον καὶ ἁπλοϊκώτερον, τότε δὲ καὶ πολλὰ διὰ γραμμάτων ὀμόσαντι τῷ Σεβήρῳ πιστεύσαντα. Καίσαρα [d] δὲ αὐτὸν ἀπο-
57 δείκνυσι, φθάσας αὐτοῦ τὴν † ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῇ τῆς ἐξουσίας κοινωνίᾳ. ἐπιστέλλει δὲ αὐτῷ φιλικώτατα γράμματα δῆθεν, ἱκετεύων ἐπιδοῦναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς ἀρχῆς φροντίδα. δεῖσθαι γὰρ ἀνδρὸς εὐγενοῦς, καὶ τοιούτου, τήν τε ἡλικίαν ἔτι ἀκμάζοντος, αὐτὸν ὄντα πρεσβύτην, καὶ ὑπὸ νόσου ἀρθρίτιδος ἐνοχλούμενον, τῶν τε παίδων αὐτοῦ ὄντων πάνυ νηπίων. Οἷς πιστεύσας ὁ Ἀλβῖνος, τὴν τιμὴν ὑπεδέξατο ἀσπαστῶς· ἀγαπήσας ἄνευ μάχης καὶ κινδύνου λαβεῖν ταῦτα ὧν ὠρέγετο. Ὁ δὲ Σεβῆρος καὶ πρὸς τὴν σύγκλητον τὰ αὐτὰ ἀνενεγκὼν, (ὡς ἂν μᾶλλον αὐτὸν εἰς πίστιν ὑπαγάγοιτο) νομίσματά τε αὐτοῦ κόψαι ἐπέτρεψε, καὶ ἀνδριάντων ἀναστάσει ταῖς τε λοιπαῖς

Antiochenis deliciis vacantes ratus properandum ſibi, vt inexſpectatus imparatum opprimeret. Edicto igitur militibus vt ad iter ſe accingerēt, contractiſque vndique copiis, ac delectu iuniorum tota Italia habito: ſimul reliquiis Illyrici exercitus quæ in Thracia remanſerant, occurrere iuſſis; neque ſecius ingenti claſſe coacta, completiſque armato milite totius Italiæ triremibus, ingentes ſibi omnis generis copias incredibili celeritate comparauit. ſiquidem haud exiguis viribus *ſibi* eſſe opus intelligebat aduerſus nationes partem orbis Europæ oppoſitam incolentes: quæ ſcilicet vno ordine omnes Nigri ſequebantur auſpicia. Ad hunc igitur modum bellum Seuerus inſtruebat. Ceterum prouidus homo ac ſobrius, non nulla ſuſpicione tenebatur de Britannicis exercitibus, maximis videlicet pugnaciſſimiſq; quibus præerat vniuerſis Albinus, ſenatorii patriciique generis vir, ſummis opibus ac deliciis *iam inde a maioribus* innutritus. Hunc ſibi igitur Seuerus aſtu ratus adiungendum, ne ſcilicet diuitiis, genere, exercitibus, famaque nominis, magnis ad concupiſcendum imperium facibus, inſtinctus, ſummam ſibi rerum poſceret, Romamque haud procul a Britannia diſtantem, ſe bellis orientalibus implicito, occuparet: ſtatuit eum ſpecie quadam honoris ineſcare: leuem alioquin & ſimplicem, tunc vero etiam *multa* per litteras iurāti credentem. Quare eum Cæſarem appellans, ſpem cupiditatemq; hominis † anticipat poteſtate participanda. 57 Mittit item plenas humanitatis litteras; obſecrans vt ipſe [potiſſimum] curam ſuſcipiat imperii: opus eſſe viro aliquo nobili, & ætatis integræ; qualis ille foret: ſe iam ſenem, morboque articulari affectum: natos, adhuc infantes. Quibus creditis Albinus honorem libenter ſuſcepit; lætus citra pugnam aut diſcrimen vllum compotem ſe voti factum. Ceterum Seuerus (quo omnia credibiliora forent) iiſdem illis ad ſenatum relatis, nummiſque imagine eius percuti iuſſis, ſtatuiſque erectis, ſimul aliis

a *Aut redundat vocula* καὶ, *aut post eam deest verbum.* b *Male coniungit Polit.* λείψανον *cum* ἐπὶ Θρᾴκην. Ego hæc verba καταλειφθὲν ἐπὶ Θρᾴκην, tendere ad ſequentia puto: perinde ac ſi dictum eſſet, καταλειφθὲν ἐπὶ Θρᾴκην, ἐκέλευεν αὐτῷ συντυχεῖν. c *For.* τῇ παρὰ Ῥωμ. d *Hic quoque* δὲ *in* δὴ *muto.* ¶ IN VERS. L. 1 & ſi quæ adhuc in Illyrico erant militares reliquiæ, in Thraciam deſcendere, ibique ſecum coire iuſſis, S.

collatis honoribus, fidem gratiæ ſuæ fecit. [1] Quæ poſtquam ſapienter ab illo *aduerſus Albinum* prouiſa ſunt, nullo iam ex Britannia impendente metu, collectis in vnum circa ſe Illyricis exercitibus, [2] reliquiſque rebus ex vſu comparatis, copias aduerſus Nigrum educere inſtituit. Igitur quibus locis itinere illo remoratus ſit, quæ apud quamque ciuitatem verba fecerit, quæ ſigna diuinitus apparuerint; regiones item peragratas, conflictuſque & vtrimque cæſorum numerum, cum plerique hiſtoriæ auctores, tum maxime poetæ verſibus ſuis vberrime ſunt exſequuti: materiam totius operis, ipſam demq; Seueri vitam deligentes. Mihi autem propoſitū eſt ſeptuaginta annorum res quas habeam cognitiſſimas, ſub diuerſis principibus geſtas, in vnum [corpus] comprehenſas, litterarum mandare monumentis. Quocirca excellentiſſima & præcipua quæque rerum a Seuero geſtarum, deinceps perſequemur: neque ad gratiam vero quidpiam affingentes, (quod feciſſe videmus qui illa ætate ſcriptitarunt) neque tacitum prætereuntes ſiquid modo mentione dignū memoriaque videbitur.

τιμῆς τὴν δοθεῖσαν χάριν ἐπιστώσατο. Ἐπεὶ δὲ αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν Ἀλβῖνον διὰ σοφίας ἀσφαλῶς εἶχεν, οὐδέ τι δέος ἦν ἀπὸ Βρεττανίας, τό τε Ἰλλυρικὸν στράτευμα σὺν αὐτῷ πᾶν εἶχε· *διῳκεῖσθαι νομίζων πάντα λυσιτελῶς τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ, ἐπὶ τὸν Νίγρον ἠπείγετο. Τῆς μὲν οὖν ὁδοιπορίας τοὺς σταθμούς, καὶ τὰ καθ' ἑκάστην πόλιν αὐτῷ λεχθέντα, καὶ σημεῖα θείᾳ προνοίᾳ δόξαντα πολλάκις φανῆναι, χωρία τε ἕκαστα καὶ παρατάξεις, καὶ τὸν τῶν ἑκατέρωθεν πεσόντων ἀριθμὸν στρατιωτῶν ἐν ταῖς μάχαις, ἱστορίας τε πολλοὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ μέτρῳ πλατύτερον συνέταξαν, ὑπόθεσιν ποιούμενοι πάσης τῆς πραγματείας τὸν Σεβήρου βίον· ἐμοὶ δὲ σκοπὸς ὑπάρχει, ἐτῶν ἑβδομήκοντα πράξεις πολλῶν βασιλέων συνάξαντι γράψαι, ἃς αὐτὸς οἶδα. Τὰ κορυφαιότατα τοίνυν, καὶ συντέλειαν ἔχοντα τῶν κατὰ μέρος πεπραγμένων Σεβήρῳ, ἐν τοῖς ἑξῆς διηγήσομαι· οὐδὲν οὔτε πρὸς χάριν εἰς ὕψος ἐξαίρων, (ὥσπερ ἐποίησαν οἱ κατ' ἐκεῖνον γράψαντες) οὔτε παραλείπων εἴ τι λόγου καὶ μνήμης ἄξιον.

58 †HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARcum, *Liber tertius.*

SVPERIORE libro, Pertinacis interitū cædemque Iuliani, ſimul profectionem Seueri ad vrbem, ſuſceptamq; mox aduerſus Nigrum expeditionem edocuimus. Enimuero Niger, vbi Romam a Seuero occupatam, ipſum a ſenatu [3] appellatum Imperatorem, nihil tale exſpectans, audiuit; præterea omnem Illyricum exercitum contra ſe, *aliaſque* pedeſtres naualeſque copias educi: perturbato vehementer animo, monet prouinciarum præſides, aditus omnes portuſque cuſtodiant: mittitque rogatum auxilia ad Parthorum, Armeniorum, atque Atrenorum reges. Cui quidem Armenius neutras ſe partes ſuſcepturū reſpondit, [4] tantum res ſuas defenſurum Seueri aduentu: Parthus autem, ſatrapis imperaturum per epiſtolas vti copias

†ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟΡΙΩΝ] βιβλίον τρίτον. 58

Ὁ μὲν δὴ Περτίνακος τέλος, καὶ Ἰουλιανοῦ καθαίρεσις, ἥ τε Σεβήρου εἰς τὴν Ῥώμην ἄφιξις, ἥ τε ἐπὶ Νίγρον ἔξοδος, ἐν τῷ πρὸ τούτου συγγράμματι δεδήλωται. Ὁ δὲ Νίγρος, ἐπεὶ ἠγγέλη αὐτῷ, μηδέν τι τοιοῦτον προσδεχομένῳ, κατειλῆφθαι μὲν τὴν Ῥώμην ὁ Σεβῆρος, ὑπό τε τῆς συγκλήτου αὐτοκράτωρ ἀναγορευθείς, ἄγων δὲ πάντα ἐπ' αὐτὸν τὸν Ἰλλυρικὸν στρατόν, πεζήν τε καὶ ναυτικὴν δύναμιν ἄλλην· ἐν μεγίστῃ ταραχῇ ἦν, διέπεμπέ τε κατὰ ἔθνη πρὸς τοὺς ἡγουμένους, τάς τε εἰσόδους πάσας καὶ λιμένας φυλάττεσθαι κελεύων. ἔπεμπε δὲ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Παρθυαίων τε καὶ Ἀρμενίων καὶ Ἀτρηνῶν, [a] συμμαχεῖν αἰτῶν. ὁ μὲν οὖν Ἀρμένιος, ἀπεκρίνατο μηδετέρῳ συμμαχήσειν, ἀγαπητῶς δὲ τὰ ἑαυτοῦ φυλάξειν, ἤδη προσιόντος Σεβήρου. ὁ δὲ Παρθυαῖος, ἐπιστελεῖν ἔφη τοῖς σατράπαις, δύναμιν

a Scribo συμμαχεῖν. ¶ IN VERS. L. 1 Vbi autem eius ſollertia res aduerſus Albinum in tuto collocatæ fuerunt, nullo iam ex Br. 2 quum omnia ita geri exiſtimaret vt ſuo imperio expediebat, cop. aduerſ. N. 3 declaratum. M. 4 ſed boni conſulturum ſi ſua defenderet, iam aduentante Seuero.

ἤθροιζεν· οὕτω γὰρ εἰώθεσαν ὁπηνίκα ἂν δεηθῇ στρατὸν συλλέγειν, τῷ μὴ ἔχειν μισθοφόρους καὶ συνεστῶτας στρατιωτικόν. Ἀτρηνοὶ δὲ ἦλθον αὐτῷ τοξόται σύμμαχοι, πέμψαντος Βαρσημίου, ὃς τῶν τόπων ἐβασίλευε. τὸ δὲ λοιπὸν στρατιωτικὸν ἤθροιζεν ἐκ τῶν ἐκεῖ στρατοπέδων πολύ. πλεῖστοι δὲ καὶ τῶν δημοτῶν, τῆς Ἀντιοχείας μάλιστα, ὑπὸ κουφότητος, νεαρίᾳ, καὶ τῆς περὶ τὸν Νίγρον σπουδῆς, ἐπεδίδοσαν αὐτοὺς ἐς στρατείαν· προπετῶς μᾶλλον ἢ ἐμπείρως τοῦτο ποιοῦντες. Ἐκέλευσε δὲ καὶ τοῦ Ταύρου ὄρους τὰ στενὰ καὶ κρημνώδη διαφράττεσθαι γενναίοις τείχεσί τε καὶ ἐρύμασι· πρόβλημα ὀχυρὸν νομίζων τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ὁδῶν, τὸ δύσβατον τοῦ ὄρους. ὁ γὰρ Ταῦρος, μεταξὺ ὢν 59 Καππαδοκίας † καὶ Κιλικίας, διακρίνει τά τε τῇ ἄρκτῳ καὶ τὰ τῇ ἀνατολῇ ἔθνη προσκείμενα. προϋπέμψε τε καὶ στρατιὰν προκαταληψομένην τὸ Βυζάντιον, πόλιν τῶν ἐπὶ Θρᾴκης μεγίστην τότε καὶ εὐδαίμονα, πλήθει τε ἀνδρῶν καὶ χρημάτων ἀκμάζουσαν. κειμένη γὰρ ἐπὶ τῷ στενοτάτῳ τῆς Προποντίδος πορθμῷ, προσόδοις ταῖς ἀπὸ θαλάττης, τελῶν τε καὶ ἁλιείας, μεγάλως ὠφελεῖτο· γῆν τε πολλὴν καὶ εὐδαίμονα κεκτημένη, ἐξ ἑκατέρων τῶν στοιχείων πλεῖστα ἐκέρδαινεν. ὅθεν τὴν οὕτω δυνατωτάτην ὁ Νίγρος προκαταλαβεῖν ἠθέλησε, καὶ μάλιστα ἐλπίζων δύνασθαι κωλύειν τὴν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίαν κατὰ τὸν πορθμὸν διάβασιν. περιτετείχιστό τε γενναίῳ τε καὶ μεγίστῳ ἡ πόλις τείχει, πεποιημένῳ *μυλίτου λίθου, εἰς τετράγωνον εἰργασμένου· τοσαύτῃ τε συναφείᾳ καὶ κολλήσει, ὡς μηδένα οἴεσθαι τὸ ἔργον σύνθετον, ἑνὸς δὲ λίθου πᾶν πεποιῆσθαι. ἔτι γοῦν καὶ νῦν τὰ μένοντα αὐτοῦ ἐρείπια καὶ λείψανα ἰδόντι, θαυμάζειν ἔστι καὶ τὴν τέχνην τῶν τὴν ἀρχὴν κατασκευασάντων, καὶ τὴν *ἰσχὺν τῶν ὕστερον καθῃρηκότων. Ὁ μὲν δὴ Νίγρος οὕτως ἐξήρτυε τὰ καθ' ἑαυτόν, προμηθέστατα καὶ ἀσφαλέστατα, ὡς ᾤετο.

¶ Ὁ δὲ Σεβῆρος, ὡς ἔνι μάλιστα, σὺν τῇ στρατιᾷ ἠπείγετο, μηδὲν ῥᾳθυμίᾳ μηδὲ ἀναπαύλῃ νέμων. μαθὼν δὲ τὸ Βυζάντιον προκατειλημμένον, καὶ εἰδὼς ὀχυρώτατα τετειχισμένον, ἐπὶ Κύζικον τὸν στρατὸν ἐκέλευσε διαβαίνειν. ὁ δὲ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος Αἰμιλιανός, ᾧ τὰ

congregarent: ita enim facere conſueuit bellum comparaturus. ſiquidem mercenarios milites atque ordinarios exercitus Parthi nullos habēt. Ex Atrenis autem ſagittarii auxiliares venerunt, miſſu regis Barſemii, qui tum in oīs regionib. imperitabat. Reliquas omnes copias e militibus qui aderant, [potiſſimũ] conflauit: plurimis etiam e populo, maximeq; Antiochenis, cum ætatis leuitate, tum ipſius Nigri ſtudio impulſis, *atque* audacius quam prudētius nomina dantibus. Sed & Tauri montis anguſtias ac prærupta loca muro valido Niger, munimentiſque obſtruebat ratus, mõtem illum imperuium, magnum orienti propugnaculum futurum. ſiquidem Taurus inter Cappadociam Ciliciamque † dorſum erigens, 59 nationes diſcriminat orienti ac ſeptemtrionib. ſubiectas. [1] Idem Byzantium præſidio occupauit, vrbem Thraciæ maximam feliciſſimamq;, viribuſque & opibus ea tempeſtate florentem. Quippe in anguſtiſſimo Propontidos conſtituta freto, vectigalia piſcatumque a mari accipit: ſimul agros poſſidens ampliſſimos vberrimoſque, *ex* vtroque [velut] elemento *magnum* lucrum facit. Viſum igitur Nigro talem hanc vrbem præſidiis occupare, vt claſſes nauigiaq; per eas anguſtias tranſgredi ex Europa in Aſiam prohiberentur. Erat enim munita vrbs valido ingentique muro, qui [2] Mileſio quadrato lapide conſtructus adeo tenui iunctura fuit, vt nemini compoſitum opus, ſed ex vno tantum perpetuoque lapide videretur. Ac nunc quoque ruinas ipſas reliquiaſque quum videris, mireris vtique vel eorum artificium qui primi exſtruxerunt, vel horum vires qui deinceps ſunt demoliti. Ad hunc igitur modum Niger ſuas res [3] comprobat, prouidentiſſimo ſcilicet (vt ipſe putabat) tutiſſimoq; conſilio.

¶ Ceterum Seuerus, quantum maxime poterat, cum ſuis copiis feſtinare, nullum deſidiæ quietique locum relinquere. Cognito autem præſidiis teneri Byzantium, quod ſciebat munitiſſimam eſſe vrbem, [4] ad Cyzicum ſe conuertit. Hoc intellecto, dux Aſiæ Æmilianus, cui

---

¶ IN VERS. L. 1 Præmiſit etiam exercitum qui Byzantiũ præoccuparet, vrbem Thr. tunc temporis max. feliciſſ. que ac multitudine hominum pariter ac pecuniarum pollentem. 2 *Legiſſe videtur* Μιλήτου, *aut legendum putauiſſe.* [*Brodæus Miſcell. lib. 6, cap. 11, ex Galeno interpretatur* molari, *id eſt quo molas conficere ſolent.*] 3 *Politianum puto* comparat *ſcripſiſſe.* 4 ad Cyzicum tranſire exercitum iubet.

ſummã Niger totius belli maximumque imperium tradiderat, & ipſe Cyzicum proficiſcitur, & copias adducit vniuerſas, quaſcumq; aut Niger miſerat aut ipſe contraxerat. Sed vbi ventum ad manus, aliquot acerrime editis prœliis, victoria tandem penes Seuerum ſtetit, fuſo fugatoque Nigri † exercitu, *magna etiã eius parte trucidata*. Itaq; confeſtim fracti orientaliũ animi, Illyricianis autem ſpes ingens addita. Neque defuere qui crederent Nigri res initio ſtatim, proditas ab Æmiliano, *labefactatas fuiſſe*. Cuius cõſilii duplicem afferunt cauſam: [1] alii, Nigro inuidiſſe, ferentem ſcilicet haud æquo animo ſi, quẽ [paulo ante] in Syria ſucceſſorẽ habuiſſet, eundem ſuperiorẽ mox, atq; adeo Imperatorem dominumq; eſſet habiturus: alii, perſuaſum a liberis, patri per epiſtolas vitam ſalutemq; ſuam cõmendantibus, quos Romæ inuẽtos Seuerus in cuſtodia habebat. Siquidẽ hoc quoq; vſus eſt prouidẽtiſſimo cõſilio. Mos fuerat Cõmodo retinere apud ſe liberos eorum qui ad regendas prouincias cũ imperio proficiſcerentur, quaſi obſides quoſdã beneuolẽtiæ illorum fideiq;. Igitur Seuerus, quumprimum eſt imperator appellatus, ſuperſtite adhuc Iuliano, [2] miſit furtim qui ſuos liberos ex vrbe ſubducerẽt, ne in alterius eſſent poteſtate. Ceterũ ipſe, quumprimum Romã ingreſſus eſt, cõprehenſos omnes ducum liberos, ceterorumq; item quicumq; munus publicum in oriente Aſiaq; tota obirent, atq; in cuſtodiã datos, ſecum retinebat; quo per ea quaſi pignora Nigri ducib. perſuaderetur vt illum, deſiderio ſalutis liberorum, proderent: aut certe ſi in fide permãſiſſent, [3] liberum ſibi relinquerent cæde filiorum quos vellet vlciſci. Victi autem ad Cyzicum Nigri milites, quam quiſq; maxime poterat, aufugerunt, partim præter Armeniæ montana, quidã per Aſiam Galatiamq; ſuperare Taurum feſtinantes, vt ſcilicet intra munimẽta ſe reciperent. At vero Seueri exercitus Cyzicenũ per agrũ

προνοίαν καὶ στρατηγίαν ὁ Νίγρος ἐγκεχειρίκει, μαθὼν ἐπιόντα τὸν τοῦ Σεβήρου στρατὸν, τὴν ἐπὶ Κύζικον καὶ αὐτὸς ἐτράπετο, ἄγων τε στρατιὰν πᾶσαν ἣν αὐτὸς συνειλέχει καὶ ἣν ὁ Νίγρος ἐπεπόμφει. ὡς δὲ συνέβαλεν ἑκατέρωθεν τὰ στρατεύματα, μάχαι καρτεραὶ γίνονται κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία, καὶ κρατεῖ τὸ Σεβήρου στράτευμα· φυγή τε πολλὴ καὶ τροπὴ καὶ φόνος πολὺς τῶν τοῦ Νίγρου † στρατιωτῶν γίγνεται· ὡς τῶν μὲν ἀνατολικῶν εὐθέως θραῦσαι τὴν ἐλπίδα, τῶν δὲ Ἰλλυρικῶν ἐπιρρῶσαι. Φασὶ δέ τινες προδοθέντα τὰ Νίγρου πράγματα ὑπὸ Αἰμιλιανοῦ, εὐθέως ἐν ἀρχῇ διαφθαρῆναι. διττὴν δὲ λέγουσι τῆς τοιαύτης προαιρέσεως τοῦ Αἰμιλιανοῦ τὴν αἰτίαν. οἱ μὲν γάρ, φθονήσαντα τῷ Νίγρῳ ἐπιβουλεῦσαι, ἀγανακτοῦντα ὅτι δὴ διάδοχος αὐτοῦ γενόμενος τῆς ἐν Συρίᾳ ἀρχῆς, ἔμελλεν ἔσεσθαι κρείττων, ἅτε βασιλεὺς καὶ δεσπότης. οἱ δέ φασιν αὐτὸν ἀναπεισθῆναι ὑπὸ τῶν παίδων, ἐπιστειλάντων καὶ δεηθέντων ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας· οὓς ἐν τῇ Ῥώμῃ εὑρὼν ὁ Σεβῆρος, συλλαβὼν εἶχεν ἐν φρουρᾷ. ἐχρήσατο γὰρ καὶ τούτῳ σοφίσματι προμηθεστάτῳ. ἔθος ἦν τῷ Κομμόδῳ κατέχειν τοὺς παῖδας τῶν εἰς τὰ ἔθνη πεμπομένων ἡγεμόνων, ὡς ἔχοι ὅμηρα τῆς τε εὐνοίας αὐτῶν καὶ πίστεως. εἰδὼς τοίνυν τοῦτο ὁ Σεβῆρος, ἅμα τῷ βασιλεὺς ἀναδειχθῆναι, καὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτι περιόντος, πέμψας λάθρα, [a] διὰ φρουρᾶς ἐκ, τοὺς παῖδας αὐτοῦ τῆς Ῥώμης ἐκκλέπτει, μὴ εἶεν ἐν ἑτέρου ἐξουσίᾳ· αὐτὸς δὲ, ἅμα τῷ τῆς Ῥώμης ἐπιβῆναι, συλλαβὼν πάντας τοὺς τῶν ἡγεμόνων, ἢ τῶν ὅποι δὴ πραττόντων κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, φρουρᾷ δοὺς, εἶχε σὺν αὑτῷ, ὅπως ἢ πόθῳ τῆς τῶν παίδων σωτηρίας οἱ ἡγεμόνες τὰ Νίγρου προδιδοῖεν, ἢ μένοντες ἐπὶ τῆς πρὸς ἐκεῖνον εὐνοίας, φθάσωσί τι κακὸν παθεῖν, διὰ τῆς τῶν παίδων ἀναιρέσεως, ἢ δράσωσιν αὐτοί. Γενομένης δὲ τῆς ἥττης κατὰ τὴν Κύζικον, ἔφυγον οἱ τοῦ Νίγρου ὡς ἕκαστος ἐδύνατο, σπεύδοντες, οἱ μὲν, περὶ τὰς ὑπωρείας τῆς Ἀρμενίας· οἱ δὲ, τὴν ἐπὶ Γαλατίας τε καὶ Ἀσίας· φθάσαι θέλοντες τὸν Ταῦρον ὑπερβῆναι, [b] καὶ ἐντὸς τοῦ ἐρύματος γένοιντο. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς, παραμείψας διὰ τῆς Κυζικηνῶν χώρας,

a *Vulg. lectio,* διὰ φρουρᾶς ἐκ, *mendoſa eſt. Sed & αὐτῶ ſcribendum puto: & in Politiani interpr.* eius liberos *potius quam* ſuos liberos. b *For.* ἵνα καὶ *vel* ὅπως καὶ *ſcribendum: aut etiam ſine* καί. ¶ IN VERS. L. 1 alii, Nigro inuidentem, aduerſus eum conſpiraſſe: quoniam indignaretur, quod, quum ſucceſſor eius in Syriæ imperio fuiſſet, ſuperior futurus eſſet, vtpote rex ac dominus. Alii, perſ. *vel*. Nigro inuidentem, aduerſus eum id molitum eſſe. 2 curauit vt eius liberi Roma clam ſubducti, in alterius poteſtate non eſſent. Ipſe autem, ſimulatque Ro. ing. 3 prius mali aliquid acciperent cæde filiorum, quam ipſi darent, M.

διαβάς τε ἐπὶ τὴν Βιθυνίαν ὅμορον οὖσαν, ἠπείγε-
61 το. Ὡς δὲ διέδραμε φήμη τῆς Σεβήρου † νίκης, εὐθὺς ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις στάσις καὶ διάφορος γνώμη ἐνέπεσε ταῖς πόλεσιν, οὐχ οὕτω τῇ πρὸς τοὺς πολεμοῦντας βασιλέας ἀπεχθείᾳ τινὶ ἢ εὐνοίᾳ, ὡς ζήλῳ καὶ ἔριδι τῇ πρὸς ἀλλήλας, φθόνῳ τε καὶ [a] καθαιρέσει τῶν ὁμοφύλων. Ἀρχαῖον τοῦτο πάθος Ἑλλήνων, οἳ πρὸς ἀλλήλους στασιάζοντες ἀεὶ, καὶ τοὺς ὑπερέχειν δοκοῦντας καθαιρεῖν θέλοντες, ἐτρύχωσαν τὴν Ἑλλάδα. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνων, γηράσαντα, καὶ *παρ' ἀλλήλοις συντριβέντα, Μακεδόσιν εὐάλωτα καὶ Ῥωμαίοις δοῦλα γεγένηται. τὸ δὲ πάθος τοῦτο τοῦ ζήλου καὶ φθόνου, μετῆλθεν εἰς τὰς καθ' ἡμᾶς ἀκμαζούσας πόλεις. ¶ Κατὰ μὲν οὖν τὴν Βιθυνίαν, εὐθὺς μετὰ τὰ ἐν Κυζίκῳ, Νικομηδεῖς μὲν Σεβήρῳ προσέθεντο, καὶ πρέσβεις ἔπεμπον, τήν τε στρατιὰν ὑποδεχόμενοι, καὶ πάντα παρέξειν ὑπισχνούμενοι· Νικαεῖς δὲ, τῷ πρὸς Νικομηδέας μίσει, τἀναντία φρονοῦντες, καὶ τὸν στρατὸν τοῦ Νίγρου ὑπεδέχοντο, εἴ τε τινὲς ἐκ τῶν φυγόντων κατέφυγον πρὸς αὐτοὺς, καὶ τοὺς πεμφθέντας ὑπὸ τοῦ Νίγρου φρουρεῖν Βιθυνίαν. Ἐκατέρωθεν οὖν ἐκ τῶν πόλεων, ὡς ἀπὸ στρατοπέδων, ὁρμώμενοι, συνέβαλλον ἀλλήλοις· καὶ μάχης καρτερᾶς γενομένης, πολὺ περιεγένοντο οἱ τοῦ Σεβήρου. φυγόντες δὲ οἱ τοῦ Νίγρου κἀκεῖθεν, ὅσοι περιελείφθησαν, ἐπὶ τὰ στενὰ τοῦ Ταύρου ὄρους ἠπείγοντο· ἀποκλείσαντές τε τὸ ἔρυμα, ἐφύλαττον. ὁ δὲ Νίγρος, φρουρὰν καταλιπὼν τοῦ ἐρύματος, ὡς ᾤετο, αὐτάρκη, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἠπείγετο, στρατὸν * ἀθροίζων καὶ χρήματα. Ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς περαιωθεὶς διά τε Βιθυνίας καὶ Γαλατίας, ἐμβαλὼν εἰς Καππαδοκίαν, προσκαθεζόμενος, τὸ ἔρυμα ἐπολιόρκει, πράγματά τε εἶχεν οὐ μικρὰ, δυσβάτου διὰ στενότητα καὶ τραχύτητα οὔσης τῆς ὁδοῦ, βαλλόντων τε αὐτοὺς ἄνωθεν λίθοις, καὶ γενναίως ἀπομαχομένων τῶν ἐφεστώτων ταῖς ἐπάλξεσι τοῦ τείχους. ῥᾳδίως δὲ ὀλίγοι πολλοὺς
62 ἐκώλυον. † ἡ γὰρ ὁδὸς στενὴ οὖσα, τὸ μὲν ἕτερον μέρος ὕψιστον ὄρος σκέπει· ἐπὶ θάτερα δὲ, κρημνὸς

in Bithyniam finitimam regionem contendebat. Sed vt Seuerum viciſ-
ſe fama † diuulgauit, [1] repens confe- 61
ſtim in eis locis ſeditio diſcordiaque vrbes inuaſit: non tam quidem ipſorum Imperatorum odio aliquo aut ſtudio, quam æmulatione quadam & contentione, inuidiaque inter eiuſdem gentis homines funeſtiſſima. Antiquum id vitium Græcorum; qui dum ſeditiones agitant, atque eminentiſſimum quemque tollere e medio conantur, totam iam conſumpſere Græciam. [2] Ceterum illi quidem inueterati iam attritique inter ſe, captiui prius Macedonum, dein mancipia quoque Romanorum facti ſunt. Ea vero labes æmulationis atque inuidiæ florentibus etiamnum ætatis noſtræ ciuitatibus incubuit. ¶ Igitur in Bithynia, ſtatim poſt res ad Cyzicum geſtas, Nicomedenſes ad Seuerum defecerunt, miſſis legationibus quæ ſe exercitum accepturos, omniaque *tradituros pollicerentur. Nicęenſes contra illorum inſtigati odio, Nigri partibus ſtudebant, eiuſque ſuſcipiebant milites, ſiue qui ſe ex fugâ receperant, ſiue qui ad tuendam Bithyniam mitterentur. Quocirca ex vtriſque vrbibus, quaſi e caſtris, egreſſi milites [iterum] concurrerunt: magnoque commiſſo prœlio, longe ſuperior Seuerus fuit. Inde etiam fuga facta, Nigri milites qui prœlio ſuperfuerunt, ad Tauri montis anguſtias euaſerant, clauſaſq; munitiones tuebantur. At Niger, relicto ibi quantum ſatis fore præſidii putabat, profectus Antiochiam eſt, vt exercitus pecuniamque contraheret. Interea Seueri exercitus Bithyniam Galatiamq; egreſſus, quum ſe mox in Cappadociam quoq; incitaſſet, oppugnare munitionē incepit. Ibi multis eſt laborib. cōflictatus: [3] quippe arcta aſperaq; via, lapideſq; ſuperne iacientibus ac fortiſſime dimicantibus qui ſummis inſtiterāt mœnib9, eoq; facile paucis arcētib. plurimos. † Etenim 62
anguſtiſſima vtiq; via eſt; [4] cuius pars altera mōte altiſſimo defenditur, altera per immane

a *For.* ἐπὶ καθαιρέσ. ¶ IN VERS. L. 1 ſtatim in omnibus illis nationibus ſeditio diſc. vrbibus incidit: non tā quod reges illos qui bellum gerebant, odio vel amore proſequerentur, quam ipſorum inter ſe æmul. & cont. *De ſequent. vide annot. Ceterum hic* βασιλέας *verto* reges, *non* imperatores; *ad vitandam ambiguitatem.* 2 Verum res eorum quodam [velut] ſenio debilitatæ, & mutuis cladibus attritæ, Macedonibus faciles capi, Romanis autem ſeruæ factæ fuerunt. 3 quippe via ob anguſtiam aſperitatemque difficilis erat tranſitu; lapideſque deſuper iaculabantur & fortiſſime depugnabant ii qui murorum propugnaculis inſiſtebant, M. 4 cuius partem alteram mons altiſſ. protegit; altera autem in parte immane præceps aquis quæ e montibus confluunt, tranſitum præbet: quem & ipſum Niger penitus obſte.

præceps defluente montibus aqua redundat: tum valida munitione Niger obſtruxerat; vt ſcilicet vndique hoſtis aditu prohiberetur. Dum hæc in Cappadocia geruntur, interim ſeditiones inter ſe quoque agitabant pari æmulatione odioque, Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio: Tyros autem in Phœnicia, Berytiis infenſa. quæ, nunciata Nigri fuga, ſublatis illius honoribus, Seuero proſpere acclamarũt. At Niger, audita re, quum quidem Antiochiæ ageret, iure ſcilicet (homo alioqui benigni manſuetique ingenii) defectione illorum contumeliaque *tunc* irritatus, immittit vtriſque vrbibus Mauros iaculatores quoſcumq; ſecum habuerat, ſimul partem ſagittariorum; iuſſos occidere obuium quemque, diripere vrbes ipſas atque incendere. [1] Sedenim Mauri (vt eſt genus hominum ſuapte natura cędis auidiſſimum, nihilque non facile audens, ac deſperatis ſimile, contemptu videlicet mortis ac periculorum) Laodicenis de improuiſo oppreſſis, populum ipſum omni genere crudelitatis, vrbemq; vaſtarunt. Inde Tyrum pergentes, direptis omnium bonis, ac patrata ingenti cæde, totam incenderunt. ¶ Quæ dum in Syria gerebantur, contrahente copias Nigro, interea Seueriani milites munitionẽ Tauri montis oppugnabant, triſtes vtique ac citra ſpem victoriæ: quippe valida inexpugnabiliſque per ſe, monte quoque ipſo præcipitioque defendebatur. [2] Igitur iam defatigatis *Seueri militibus, in* alta aduerſariorum ſecuritate, ecce tibi, noctu maximi repente ruere imbres, oppleri omnia niuibus: vt ſunt difficiles in Cappadocia hiemes, maximeque ad Taurum montem. Quocirca ſubitus impetu magno erumpit tor-
63 tens, curſuq; † *ſolito* impedito (quod munitio exitum prohibebat) maior iam violentiorque factus, quando artem ſuperante natura, tantum impetum ſuſtinere munitio non poterat, laxatis *aqua* paulatim coagmentis, ac fundamentis loco emotis; *quippe quæ feſtinanter ac minime accurate exſtructa eſſent;*

βαθὺς τοῖς ἐκ τῶν ὀρῶν συρρέουσιν ὕδασι ποιεῖται· ὅπερ καὶ αὐτὸ πάμπαν παραπέφρακτο ὑπὸ τοῦ Νίγρου, τοῦ πανταχόθεν κωλύεσθαι ἕνεκα τὴν δίοδον τοῦ στρατοῦ. Κατὰ μὲν δὴ Καππαδοκίαν ταῦτα ἐπράττετο. ἐστασίαζον δὲ πρὸς ἀλλήλους τῷ αὐτῷ ζήλῳ καὶ μίσει, Λαοδίκεια μὲν κατὰ Συρίαν, Ἀντιοχέων μίσει· κατὰ δὲ Φοινίκην, Τύριοι, Βηρυτίων ἔχθει. μαθόντες τε τὸν Νίγρον πεφευγότα, τὰς μὲν τιμὰς ἐκείνου καθελεῖν ἐπετόλμησαν, τὸν δὲ Σεβῆρον εὐφήμησαν. ὡς δὲ γενόμενος ἐν Ἀντιοχείᾳ ταῦτα ὁ Νίγρος ἐπύθετο, ἄλλως μὲν τὸ ἦθος πρότερον χρηστὸς ὤν, ἀγανακτήσας δὲ τότε εἰκότως ἐπὶ τῇ ἀποστάσει αὐτῶν καὶ ὕβρει, ἐπιπέμπει ταῖς πόλεσιν ἀμφοτέραις Μαυρουσίους τε ἀκοντιστὰς οὓς [a] εἶχε, καὶ μέρος τοξοτῶν· φονεύειν τε τὸν ἐντυγχάνοντα κελεύσας, καὶ διαρπάζειν τὰ ἐν ταῖς πόλεσιν, αὐτάς τε ἐμπιπράναι. οἱ δὲ Μαυρούσιοι, ὄντες φονικώτατοι, καὶ διὰ τὸ θανάτου καὶ κινδύνων ῥᾳδίως καταφρονεῖν, πάντα τολμῶντες, μετ' ἀπογνώσεως ἐπιπεσόντες τοῖς Λαοδικεῦσιν οὐ προσδοκῶσι, παντὶ τρόπῳ τόν τε δῆμον καὶ τὴν πόλιν ἐλυμήναντο· ἐκεῖθέν τε σπεύσαντες ἐπὶ τὴν Τύρον, πᾶσάν τε ἐνέπρησαν, καὶ πολλὴν διαρπαγὴν καὶ φόνον εἰργάσαντο.

¶ Τούτων κατὰ Συρίαν [b] γινομένων, καὶ στρατοῦ ὑπὸ Νίγρου ἀθροιζομένου, ὁ τοῦ Σεβήρου στρατὸς προσκαθεζόμενος, τὸ ἔρυμα ἐπολιόρκει. ἦσαν δὲ οἱ στρατιῶται ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ καὶ ἀπογνώσει, ὀχυροῦ τε ὄντος καὶ δυσμάχου, καὶ πεφραγμένου ὄρει τε καὶ κρημνῷ. ἤδη δὲ τῶν μὲν τοῦ Σεβήρου ἀπειρηκότων, τῶν δὲ ἐναντίων ἀμερίμνως ἔχειν τὴν φρουρὰν οἰομένων, νύκτωρ αἰφνιδίως ὄμβρων μεγίστων καταρραγέντων, χιόνος τε πολλῆς, (δυσχείμερος γὰρ πᾶσα ἡ Καππαδοκία, ἐξαιρέτως δὲ ὁ Ταῦρος) μέγας καὶ σφοδρὸς χειμάρρους καταρραγεὶς, ἐμποδισθέντος αὐτῷ τοῦ † συνήθους δρόμου, καὶ τοῦ ἐρύμα- 63
τος ἐπισχόντος τὸ ῥεῖθρον, πολὺς καὶ βίαιος γενόμενος, τῆς τε φύσεως νικώσης τὴν τέχνην, μὴ δυναμένου τοῦ τείχους ἀντέχειν τῷ ῥεύματι, διέστησε τῷ ὕδατι κατ' ὀλίγον αὐτοῦ τὰς ἁρμογάς, ὑποχωρούντων τῶν θεμελίων τῷ ῥείθρῳ, ἅτε διὰ σπουδῆς καὶ οὐ μετ' ἐπιμελείας κατασκευασθέντων, [c] πᾶν ὤφθη τὸ δὲ

a Pol. videtur legiſſe ἔχει: quum εἶχε ſit habebat. b *Scribe* γενομένων. c *Hæc duo verba,* πᾶν ὤφθη, *non agnoſcit Polit. ſuntque loco aliorum poſita, aut certe quædam ante ipſa deſunt.* ¶ In vers. L. 1 Sedenim M. (qui valde ſunt ſanguinarii, & , quod mortem periculaque facile contemnant, omnia cum deſperatione audent) Laodic. 2 Igitur iam defat. Seuerianis, hoſtibus autem omnem de cuſtodia ſollicitudinem abiiciendam exiſtimantibus, noctu max.

τόπον ὁ χειμάρροις ἀνοίξας, ὡδοποίησεν. ὅπερ ἰδόντες οἱ ἐπὶ τοῦ ἐρύματος φύλακες, φοβηθέντες μὴ κυκλωθεῖεν, ἐκπεριελθόντων αὖθις τῶν πολεμίων μετὰ τὴν τοῦ χειμάρρου ἀπόρροιαν, μηκέτι ὄντος τοῦ κωλύοντος· καταλιπόντες τὴν φρουρὰν, φεύγουσιν. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς, ἡσθεὶς τῷ γινομένῳ, τάς τε ψυχὰς ἐπιρρωσθεὶς, ὡς προνοίᾳ θείᾳ ὁδηγούμενος, συνεὶς δὲ ἀποδεδρακότας τοὺς φύλακας, εὐμαρῶς τε καὶ ἀκωλύτως διαβὰς τὸν Ταῦρον, ἐπὶ Κιλικίαν ἠπείγετο. Ὁ δὲ Νίγρος, μαθὼν τὰ συμβάντα, πολλὴν στρατιὰν ἀθροίσας, πλὴν ἄπειρον μάχης καὶ πόνων, μετὰ σπουδῆς τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. πολὺ γάρ τι πλῆθος, καὶ σχεδὸν πᾶσα ἡ νεολαία τῶν Ἀντιοχέων, εἰς στρατείαν, καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ κίνδυνον, ἐπέδωκεν αὑτήν. τὸ μὲν οὖν πρόθυμον τοῦ στρατοῦ ὑπῆρχεν αὐτῷ· τοῦ δὲ ἐμπείρου καὶ γενναίου πολὺ τῶν Ἰλλυρικῶν ἀπελείποντο. συνέρχεται δὴ ἑκατέρωθεν ὁ στρατὸς εἰς τὸ κατὰ τὸν Ἰσσικὸν καλούμενον κόλπον πεδίον, πλατύτατόν τε καὶ ἐπιμηκέστατον (ᾧ περίκειται μὲν λόφος εἰς θεάτρου σχῆμα, αἰγιαλὸς δὲ [a] ἐπὶ θαλάσσης μέγιστος ἐκτείνεται)· ὥσπερ τῆς φύσεως ἐργασαμένης στάδιον μάχης. ἐκεῖ φασὶ καὶ Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ τὴν ὑστάτην καὶ μεγίστην μάχην συμβαλόντα, ἡττηθῆναί τε καὶ ἁλῶναι ὑπὸ τῶν ἀρκτῴων ἀνδρῶν, καὶ τότε τοὺς ἀνατολικοὺς νενικηκότων. μένει δὲ ἔτι νῦν τρόπαιον καὶ δεῖγμα τῆς νίκης ἐκείνης, πόλις ἐπὶ τοῦ λόφου, Ἀλεξάνδρεια καλουμένη· ἄγαλμά τε χαλκοῦν, οὗ τὴν προσηγορίαν ὁ τόπος φέρει. Συνέβη δὲ καὶ τῶν στρατοπέδων τοῦ Σε-
64 βήρου τε καὶ Νίγρου μὴ τὴν σύνοδον † μόνον κατ' ἐκεῖνο γενέσθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ τὴν τύχην ὁμοίαν τῆς τύχης. ἀντιστρατοπεδευσάμενοι γὰρ ἑκατέρωθεν περὶ ἑσπέραν, πάσης τῆς νυκτὸς ἐν φροντίσιν ἑκάτεροι καὶ δέει διαγρυπνήσαντες, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπ' ἀλλήλους ἠπείγοντο, παρορμώντων ἑκατέρωθεν τῶν στρατηγῶν. προθυμίᾳ δὴ πάσῃ ἐνέπιπτον, ὡς ὑπὲρ λοιπῆς καὶ τελευταίας ἐκείνης μάχης, κἀκεῖ τῆς [b] τύχης διακρινούσης τὸν βασιλέα. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν διαγωνισαμένων, πολλοῦ τε ἐργασθέντος φόνου, ὡς καὶ τὰ ῥεῖθρα τῶν διὰ τοῦ πεδίου ποταμῶν

iter ſibi torrens patefecit. Quo animaduerſo, qui in præſidio erant, metu ne ab hoſte circumuenirētur, nullo mox futuro propugnaculo ſimul vnda reſediſſet, prodita cuſtodia cunčti fuga dilabuntur. Igitur læti Seueriani, confirmatique animos, velut diis ipſis immortalibus manu ducentibus, cognito cuſtodes aufugiſſe, facile, ſcilicet nullis prohibētibus, Taurum ſupergreſſi, in Ciliciam mox impetum fecerunt. His nuntiatis, Niger, quum quidem ingentem exercitum, ſed pugnæ laborumq; inſcium, collegiſſet, magnis itineribus accelerabat, [1] quamplurimis eum mortalibus, omniq; ferme Antiochenorum iuuentute, ſequentibus ducem; multa ſcilicet animorum alacritate, ceterum virtute ac peritia belli nulla ex parte cum Illyrico milite conferendis. Ita concurrerunt ad Iſſicũ, quem appellant, ſinum, longe lateque ſpatioſiſſima in planitie: quæ perpetuis ſubiecta collibus in theatri ſpeciem, litus habet a mari longiſſime excurrens: quaſi quoddam belli ſtadium fabricata natura. Quin eodem quoque loco Darium ab Alexandro ferunt maximo extremoque illo prœlio profligatum [2] captumq; ; ſeptemtrionalibus etiam tum viris orientis nationes ſuperantibus. Manet adhuc tropæum, & tantæ victoriæ teſtimonium vrbs in colle, Alexandria: ſimul æneum ipſius ſimulacrum, vnde loco impoſitum nomen. Euenit autem vt Seueri ac Nigri exercituum non congreſſus † modo in eum lo- 64
cum, ſed fortuna etiam fortunæ ſimilis fuerit. Vtrimque enim ſub veſperam parati ad pugnam conſtiterant; curis dein pauoribuſque totam noctem extraxerant inſomnem: ſtatimq; cum ſolis ortu ducibus vtrimq; adhortantibus, incredibili alacritate vtrimque ſe incitarunt, tamquam de omni ſpe reliqua nouiſſimo illo congreſſu dimicaturi, [3] diſceptante illic ſuper Romano Imperatore fortuna. Sed vbi diu pugnatum acerrime, tãtaq; edita vtrimq; ſtrages vt flumina per eam planitiem

---

a *Scribo* ἀπὸ θαλ. b *Malim fortunam dici* διακρινοῦσαν βασιλέα, *(nam male Polit.* διακρίνουσαν *pro præſenti accepiſſe admonui)* quæ diſcretura ſit regem. *id eſt, diſcrimine habito regem conſtitutura, diſcernendo verũ & legitimum ab ementito & illegitimo. Non male etiam redderetur fortaſſe,* Diiudicatione ſua regem oſtenſura. *Fateor tamen impropriè de fortuna videri poſſe dictum* διακρίνειν, *quum ſit* [illegible]*, eiuſque ſit* εἰκῇ *&* ἀπροβουλεύτως *omnia facere.* ¶ IN VERS. L. 1 Magna enim multitudo, ac tota propemodum iuuentus Antiochena, ad militandum ac pro eo periclitandum ſe dederat. Alacrem igitur exercitum habebat, ſed qui peritia & animi robore longe Illyrico inferior eſſet. Concurrit igitur vtrimque exercitus ad Iſſ. 2 captumque a ſeptemtr. viris, etiam tum or. nat. ſup. 3 diſceptatura. *eſt enim Gr. verbum ſui temp. hoc in loco, poteſtque & aliter reddi. Vide annot.*

decurrentia, maiore aliquãto vi ſanguinis quam aquarũ in mare ſe voluerent; fuſi tandem profligatique orientales, imminentibus a tergo Illyricianis, partim in mare ſaucii protrudebantur, partim in colles ſummos fugitantes, a perſequentibus obtruncabantur: cumque iis vna vulgus ingens hominum, qui ex vrbibus vicinis agriſque confluxerant, ſuperne quaſique ex tuto loco prœlium ſpectaturi. At Niger, valido euectus equo, paucis comitantibus, Antiochiam peruenit.[1] vbi fugiente paſſim multitudine, magnoq; vbique fletu clamoribuſq; natos fratreſque lugentium, deploratis & ipſe rebus ſuis, fugam capit: occultantique dein ſe in ſuburbano quodam, & ab equitibus reperto *ac comprehenſo*, caput amputatum. Hunc habuit exitum vitæ Niger, dato cunctationis tarditatiſque ſupplicio: homo alioqui (vt perhibent) publice priuatimque minime improbus. Sed occiſo Nigro, Seuerus omnes [ſtatim] illius amicos ſupplicio affecit, ſiue qui ſponte, ſiue qui neceſſitate coacti, rebus illius ſtuduiſſent: militibus tantum qui effugerant ac trans fluuiũ Tigrim metu Seueri ad barbaros abierant, impunitate propoſita receptis. Quippe
65 magna vis hominũ † in ea loca conceſſerat. quo *potiſſimum* effectum eſt vt validiores deinceps barbari aduerſus Romanos conferenda manu euaſerint. *nam* gnati antea pugnare tantum arcu ex equis, neque armatura muniti, neque haſta gladio ve ſatis audaces, leui pendulaque veſte, plurimumq; inter fugiendum auerſi, ſagittas intendebant:[2] poſtea vero quam Romani aliquot milites, fabrique nonnulli in eas regiones confugerunt, ibi ætatem acturi; non ſolum armis vti, ſed ea quoque fabricari barbari didicerunt. ¶ Rebus autem orientis ex ſententia geſtis, atque vt res poſcere videbatur, ordinatis, cupido iam Seuerum habebat regem quoque Atrenorum bello tentandi, ac *Parthorum regionẽ occupandi.[3] quos vtroſq; in ſocietatem

ῥεόντων, αἵματος πλέον ἢ ὕδατος κατάγειν εἰς θάλασσαν, ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν γῆς. ἐκβιασάμενοι δὲ αὖθις οἱ Ἰλλυριοί, τοὺς μὲν εἰς τὴν παρακειμένην θάλασσαν τιτρώσκοντες ἐξωθοῦσι· τοὺς δὲ φεύγοντας ἐπὶ τοὺς λόφους διώκοντες, αὖθίς τε φονεύουσι, καὶ πολύ τι πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων, ὅσπερ ἔκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων καὶ ἀγρῶν ἠθροίστο, ὡς ἀπ' ἀσφαλοῦς τοῦ τόπου τὰ *γινόμενα θεάσοιντο. ὁ δὲ Νίγρος, ἵππῳ γενναίῳ ἐποχούμενος, φεύγει μετ' ὀλίγων, εἴς τε τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνεῖται. καταλαβὼν δὲ φεύγοντα τὸν λοιπὸν δῆμον, (εἴ τις καταλέλειπτο) οἰμωγήν τε καὶ πένθος ἐν τῇ πόλει, παῖδάς τε καὶ ἀδελφοὺς θρηνούντων, γενόμενος ἐν ἀπογνώσει, καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ἀποδιδράσκει· καὶ ἔν τινι προαστείῳ κρυπτόμενος, εὑρεθείς τε ὑπὸ τῶν διωκόντων ἱππέων καὶ συλληφθείς, τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη. Τέλει μὲν δὴ τούτῳ ὁ Νίγρος ἐχρήσατο, μελλήσεως καὶ βραδυτῆτος δοὺς δίκας· τὰ ἄλλα (ὥς φασι) γενόμενος μὴ φαῦλος ἄνθρωπος, μήτε ἄρχων, μήτε ἰδιώτης. Ὁ δὲ Σεβῆρος, καθελὼν τὸν Νίγρον, τοὺς μὲν φίλους αὐτοῦ, καὶ εἴ τινες οὐ μόνον ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ δι' ἀνάγκης προσέθεντο αὐτῷ, πάντας ἀφειδῶς ἐκόλασε· τοὺς δὲ στρατιώτας ὅσοι διαδεδράκεσαν, πυνθανόμενος περαιουμένους τὸν Τίγριδα ποταμόν, διά τε τὸ ἐκ Σεβήρου δέος ἀπιόντας πρὸς τοὺς βαρβάρους, πάντας *ἤγαγε, δοὺς ἀμνηστίαν. πολὺ γὰρ πλῆθος αὐτῶν ἀνεχώρησεν † εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. ὅπερ καὶ μάλιστα αἴτιον ἐγένετο μαχιμώτερα ὕστερον γενέσθαι 65
πρὸς τὴν συστάδην μάχην Ῥωμαίων τὰ τῶν *ὑπὸ ἐκεῖνα βαρβάρων. πρότερον μὲν γὰρ τοξεύειν μόνον ἵπποις ἐποχούμενοι ᾔδεσαν, μήτε πανοπλίᾳ φράσσοντες αὐτούς, μήτε τῇ διὰ δοράτων καὶ ξιφῶν θαρροῦντες μάχῃ, κούφαις δὲ καὶ παρῃωρημέναις [μόναις] ἐσθῆσι κοσμούμενοι. τὰ πλεῖστα γοῦν φεύγοντες, εἰς τοὐπίσω τε τοξεύοντες, ἐμάχοντο· τῶν δὲ φυγάδων στρατιωτῶν πολλῶν τε ἐν αὐτοῖς τεχνιτῶν παρ' αὐτοῖς γενομένων, καὶ τὸν ἐκεῖ βίον ἑλομένων, οὐ μόνον χρῆσθαι ἀλλὰ καὶ ἐργάζεσθαι ὅπλα ἐδιδάχθησαν.

¶ Διοικήσας δὲ ὁ Σεβῆρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ὡς ᾤετο ἄριστα καὶ ἑαυτῷ λυσιτελέστατα, ἠθέλησεν εὐθέως ὁρμῆσαι ἐπὶ τὸν Ἀτρηνῶν βασιλέα, εἴς τε τὴν Παρθυαίων γῆν διαβῆναι. *ἐπεκάλει γὰρ ἀμφοτέροις

2 *De emendatione huius loci conſule meas annot. huic libro ſubiunctas.* ¶IN VERS. L 1 vbi quum fugientem reliquum populum (ſiquis modo relictus erat) inueniſſet, plenamque eiulationibus & lamentationibus ciuitatem, natos & fratres lugentium. 2 poſtea vero quam ii qui fugerant milites, multique ex iis opifices, ad illos ſe contulerunt, atque ibi viuere in animum induxerunt, non ſolum arm. 3 quorum vtrique in crimen vertebat amicitiam Nigri, M.

φιλίᾳ Νί-

φιλίᾳ Νίγρου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ὕστερον ἀνέθετο. πρῶτον δὲ πᾶσαν τὴν ἀρχὴν Ῥωμαίων εἰς ἑαυτὸν καὶ τοὺς παῖδας μεταγαγεῖν καὶ βεβαιῶσαι ἠθέλησε. καθῃρημένου γὰρ τοῦ Νίγρου, ὀχληρὸς καὶ περιττὸς αὐτῷ ὁ Ἀλβῖνος ἐνομίζετο. ἔτι τε καὶ ἤκουεν αὐτὸν βασιλικώτερον ἐντρυφῶντα τῷ τοῦ Καίσαρος ὀνόματι· πολλούς τε μάλιστα τοὺς ἐξέχοντας τῆς συγκλήτου βουλῆς, ἰδίᾳ καὶ κρύβδην ἐπιστέλλοντας αὐτῷ, εἴς τε τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν πείθοντας, ἀπόντος καὶ ἀσχολουμένου τοῦ Σεβήρου. ᾑροῦντο γὰρ οἱ εὐπατρίδαι ἐκεῖνον μᾶλλον ἄρχειν, ἅτε ἐκ προγόνων εὖ γεγονότα, καὶ χρηστὸν τὸ ἦθος εἶναι λεγόμενον. Ἅπερ πυνθανόμενος ὁ Σεβῆρος, φανερὰν μὲν εὐθὺς πρὸς αὐτὸν ἔχθραν ἄρασθαι, καὶ πόλεμον ἐγεῖραι πρὸς ἄνδρα μηδεμίαν εὔλογον παρεσχημένον αἰτίαν, παρῃτήσατο· ἔδοξε δὲ αὐτῷ ἀπόπειραν ποιήσασθαι, εἰ δύναιτο ἀποσκευάσασθαι λαθὼν καὶ ἐξαπατήσας αὐτόν. μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς πιστοτάτους τῶν εἰωθότων τὰ βασιλικὰ γράμματα διακομίζειν, δίδωσιν αὐ-
66 τοῖς ἐντολὰς [a] ἀπορρήτων, εἰ γένοιντο † παρ' αὐτῷ, τὰ μὲν γράμματα δημοσίᾳ ἀποδοῦναι, ἀξιῶσαι δὲ αὐτὸν ἰδιαίτερον ἀποστάντα, ἐπακοῦσαι ἀπορρήτων ἐντολῶν· πεισθέντι δὲ, δορυφόρων ἐρήμῳ ἐπιπεσεῖν αἰφνιδίως καὶ φονεῦσαι. ἔδωκε δὲ αὐτοῖς καὶ δηλητήρια φάρμακα, [b] ὅπως τινὰς πεῖσαι δυνηθεῖεν ἢ τῶν ὀψοποιῶν, ἢ τῶν πρὸς ταῖς κύλιξι, λαθεῖν καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ. ὑποπτευόντων δὲ τῶν περὶ αὐτὸν φίλων, καὶ συμβουλευόντων αὐτῷ φυλάττεσθαι ἄνδρα ἀπατεῶνα σοφόν τε πρὸς ἐπιβουλήν. διαβεβλήκεσαν γὰρ αὐτοῦ τὸ ἦθος αἱ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ Νίγρου πράξεις. πείσας γὰρ αὐτοὺς διὰ τῶν παίδων, ὡς προείρηται, προδοῦναι τὰ τοῦ Νίγρου πράγματα, μετὰ τὸ ἀποχρήσασθαι αὐτῶν τῇ ὑπηρεσίᾳ, καὶ κατορθῶσαι πάντα ἃ ἐβούλετο, ἀνεῖλεν αὐτούς τε καὶ παῖδας. τὸ οὖν ὕπουλον αὐτοῦ ἦθος μάλιστα ἐκ τῶν ἔργων ἐδηλοῦτο. ταύτῃ ὁ Ἀλβῖνος καὶ φρουρᾷ μείζονι ἔφραττεν ἑαυτόν. οὔτε γάρ τις αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ Σεβήρου ἀφικνουμένων ἀδεῶς προσῄει, εἰ μὴ πρότερον ἀποθέμενος ὅπερ περιέκειτο ξίφος

Niger aſciuerat. [1] Quibus tandem rebus in aliud tempus reiectis, cogitare inſtitit quo pacto ſibi *vniuerſum* Romanum imperium liberiſq; ſuis bona fide adiudicaret. Nā ſublato Nigro, reliquus erat Albinus; quem ſibi parum ex ſententia parumque vſui fore arbitrabatur: vulgato rumore, iam nimis illum impotenter nimiſq; moleſte nomen Cæſaris vſurpare: præterea multos eſſe e primorib. ſenatus qui ad eum clam darent litteras, hortantes ad reditum, abſente adhuc occupatoque Seuero. Quippe nobilitas [omnis] Albinū malebat Imperatorem, ortū illuſtri genere ac bonæ indolis [iuuenem.] Quibus rebus cognitis Seuerus, minime vtiq; apertis inimicitiis ac manifeſto bello agendū putans, nulla exſiſtente cauſa quæ ſaltem ſpecie honeſta videri poſſet, [2] decreuit eum dolo inſidiiſq; tentare. Quare tabellarios aliquot ex iis qui litteras imperatorias perferunt, fidiſſimos ſibi homines, cum litteris mandatiſq; ad eū mittit; præmonitos vti redditis † publice epiſtolis, quædam habere ſe dicerent quæ apud illū remotis arbitris loquerētur. quare 66 vt primum ſeorſum a cuſtodib. nacti eum forent, facto impetu obtruncarent. Quin venena quoq; *ipſis* dedit, quibus eum, ſi poſſent, per aliquem ab epulis aut a cyatho aggrederentur. [3] Erat autem illius amicis ſuſpecta Seueri fides. itaq; cauendū identidem admonebant hominē perfidioſum, plenū fraudis & inſidiarū. Nam vulgo etiā parum cōſtanti fide habebatur, impulſis (vt dictū eſt) per ipſorum filios Nigri ducibus ad res illius prodendas: dein poſtquam eorum opera abuſus eſt, ſuaque omnia ex ſententia cōpoſuerat, ipſis liberiſq; enecatis. Igitur inſidum ſubdolumq; ingenium res ipſæ declarabant; obque id maiore ſe cuſtodia Albinus circūmunierat. Neque enim temere quiſquā a Seuero miſſus ad illū introducebatur, niſi prius depoſito militari

a *Scribo δι' ἀπορρήτων.* b *Scribo εἴπως ἢ.* ¶ IN VERS. L. 1 Verum hæc in aliud temp. reiecit: ac prius vniuerſum R. imperium in ſe ſuoſque liberos trāsferre, & firmum ac ſtabile ſibi reddere, in animo habuit. Nam ſubl. N. moleſtus & ſupervacaneus ei Albinus exiſtimabatur. Quinetiam audiebat illum nimis regio faſtu titulum Cæſ. vſurpare. 2 decreuit experiri an eum occulta quapiam arte deceptum e medio tollere poſſet. Quare accerſitis eorum qui lit. imp. perferunt fidiſſimis, ſecreto illis imperauit vt, quum apud eum eſſent, litteras quidem publice redderent, ſed rogarent vt ſecedens arcana quædam mandata audiret: vbi autem ei hoc facere perſuaſiſſent, ſuis ſatellitibus incomitatum ſtatim opprimerent atque interficerent. 3 Erat enim amicis eius ſuſpectus: qui conſilium dabant vt ſibi caueret ab homine qui impoſtor eſſet, & ad ſtruendas inſidias ſollers. Eius enim mores male audiebant ob ea quæ aduerſus Nigri duces admiſerat. Quum enim per ipſorum filios ab illis impetraſſet vt res Nigri proderent, quum eorum opera abuſus eſſet, ſuaque ex ſ. compoſuiſſet, ipſos liberoſque occidit.

gladio, ſinuque excuſſo. Poſtquam igitur a Seuero tabellarii ad eum peruenerunt, redditiſq; publice litteris, habere ſe dixerunt quædā ſecretius renuntianda, indulgens ſuſpicionibus Albinus, cōprehendi ilico iubet. dein ſeorſum explorata re, inſidiiſq; ordine intellectis, vbi noxios ſupplicio affecit, iā ipſe ſe vt aduerſus manifeſtiſſimum hoſtem comparabat. Quibus cognitis, Seuerus, homo [1]iracundo ingenio, non iam celandas ſibi inimicitias putauit; ſed omni conuocato exercitu, huiuſcemodi habuit orationem; Neq; leuitatis me quiſquam ob anteacta inſimulet, neque infidum aut ingratum putet aduerſus eum quem pro amico habuerim. Omnia nos quidē præſtitimus, etiam in partem principatus, & quidem ſtabiliſſimi, recepto: quod ne [2]geminis quidē fratribus facile quiſquam indulſerit. quod enim vos mihi vni detuliſtis, id ego cū illo cōmu-
67 nicaui. Tantis autem † beneficiis noſtris peſſimam videlicet gratiam retulit Albinus; [3]cōtempta virtute noſtra, ſuæque immemor fidei, ardenſque inexhauſta cupiditate id vniuerſum periculoſe præripiēdi cuius particeps eſſe citra bellum ac dimicationem vllam potuiſſet. Neque deos reueretur, per quos toties iuratus; neque veſtris parcit laboribus, quos tanta cum gloria virtuteque pro nobis pertuliſtis. quippe ſucceſſuum veſtrorum nec ipſe fructu carebat: immo autem, ſi fidem ſeruaſſet, [4]maior illi portio contigiſſet. Vt autem, ſi ipſe auctor malorum ſis, iniuſtus videare: ita, ſi non vlciſcare acceptas iniurias, ignauus. Nam quum bellum aduerſus Nigrum geſſimus, non ita ſane ſpecioſas inimicitiarum cauſas habebamus, *vt neceſſarias*. non enim quaſi raptorem occupati a nobis principatus oderamus; [5]ſed poſitum cum in medio, atque adhuc in diſceptatione verſantem, pari vterque ambitu ad ſe trahebat. Verum Albinus, deſpecto fœdere ac iureiurando, quum ſit noſtro munere adeptus quæ tantum legitimis liberis tribuuntur, hoſtis eſſe mauult nobis quam familiaris. Vt igitur pridem beneficio affectum, honore

στρατιωτικὸν,[a] ἐρωτηθῆναι μή τι φέροι ὑπὸ κόλπον. Ὡς δὴ οὖν ἀφίκοντο οἱ τοῦ Σεβήρου ἀγγελιαφόροι, τά τε γράμματα δημοσίᾳ ἀποδόντες, ἠξίουν αὐτὸν ἀποστάντα ἐπακοῦσαι τινῶν ἀπορρήτων· ὑποπτεύσας ὁ Ἀλβῖνος, συλληφθῆναι κελεύει αὐτούς· ἰδίᾳ τε βασανίσας, πᾶσαν μανθάνει τὴν ἐπιβουλήν· καὶ τοὺς μὲν κολάζει, αὐτὸς δὲ ἤδη ὡς πρὸς ὁμολογούμενον ἐχθρὸν παρεσκευάζετο. Γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Σεβῆρος, καὶ πάντα μὲν ἐνθύμως πράττων, ὀργῆς δὲ ἥττων ὢν φύσει, οὐκέτι τὴν ἔχθραν ἔκρυπτεν· ἀλλὰ συγκαλέσας πᾶν τὸ στρατιωτικὸν, ἔλεξε πρὸς αὐτοὺς τοιάδε· Μήτε κουφότητα τις ἡμετέραν [b] οἴεσθω ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἡμῖν ἐγκαλείτω, μήτ' ἄπιστον καὶ ἀγνώμονα πρὸς τὸν νομισθέντα φίλον ἡγείσθω. τὰ μὲν γὰρ παρ' ἡμῶν πάντα ὑπῆρξεν αὐτῷ, βεβαίας βασιλείας κοινωνία, πράγματος οὗ μόλις τις καὶ ἀδελφοῖς γνησίοις μεταδίδωσιν. ὃ δὲ ἐμοὶ μόνῳ ὑμεῖς ἐχειροτονήσατε, τοῦτ' ἐγὼ πρὸς ἐκεῖνον ἐνειμάμην. μεγάλων τέ μοι κατατεθεισῶν † εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, ἀχαρίστους τὰς ἀμοιβὰς Ἀλβῖνος ἀποδίδωσιν. 67
[c]ὅπλα καὶ στρατὸν ἐφ' ἡμᾶς συσκευάζεται, καταφρονήσας μὲν τῆς [d]ὑμετέρας ἀνδρείας, ἀμελήσας δὲ τῆς πρός με πίστεως· ἀπλήστῳ τε ἐπιθυμίᾳ βουλόμενος λαβεῖν μετὰ κινδύνων οὗ τὸ μέρος εἶχεν ἄνευ πολέμου καὶ μάχης· οὔτε θεοὺς αἰδεσθεὶς, οὓς πολλάκις ὤμοσεν, οὔτε τῶν ὑμετέρων καμάτων φεισάμενος, οὓς μετὰ τοσαύτης δόξης τε καὶ ἀρετῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκάμετε. ἐν γὰρ οἷς κατωρθώσατε, κἀκεῖνος τὸ μέρος ἐκαρποῦτο. ἔσχε δ' ἂν τι καὶ μεῖζον, εἰ καὶ τὸ πιστὸν ἐτήρει, τῆς ἀμφοτέροις ἡμῖν παρ' ὑμῶν μεμερισμένης τιμῆς. ὥσπερ δὲ ἄδικον τὸ ἄρχειν ἔργων πονηρῶν, οὕτως ἄνανδρον τὸ μὴ ἀμύνεσθαι* πρὸς ἀδικούμενον. καὶ Νίγρῳ μὲν πολεμοῦντες, οὐχ οὕτως εὐλόγους εἴχομεν αἰτίας ἔχθρας, ὡς ἀναγκαίας. οὐ γὰρ παρ' ἡμῖν προϋπάρχουσαν ἀρχὴν ὑφαρπάζων μεμίσητο, ἐν μέσῳ δὲ ἐρριμμένην καὶ ἀμφήριστον οὖσαν, ἑκάτερος ἡμῶν ἐξ ἰσοτίμου φιλοτιμίας εἰς αὐτὸν ἀνθεῖλκεν. [e]Ἀλβῖνος δὴ, σπονδῶν καὶ ὅρκων καταφρονήσας, καὶ τούτου παρ' ἐμοῦ τυχὼν οὗ μόνῳ τις υἱῷ γνησίῳ μεταδίδωσιν, ἐχθρὸς μὲν ἀντὶ φίλου, πολέμιος δὲ ἀντὶ οἰκείου γενέσθαι προῄρηται. ὥσπερ δὲ αὐτὸν εὐεργετοῦντες πρότερον τιμῇ καὶ

a For. ἐρωτηθείη, aut ἐρωτηθεὶς τι. b Suſpecta eſt hoc loco vox οἴεσθω. c For. ὅπλα γὰρ καὶ στρ. d Polit. ἡμετέρας: ſed aptius ὑμετέρας. e Scribo Ἀλβῖνος δ', σπονδ. ¶ IN VERS. L. 1 prompto & iracundo ing. M. 2 germanis, M. alii genuinis. 3 arma & copias comparat aduerſum nos, contempta fortitudine veſtra, & ſpreta quam mihi dederat fide: 4 maius aliquid ei contigiſſet illo qui vtrique noſtrum diuiſus a vobis erat honore. Vt autem iniuſtum eſt, auctorem iniuriarum eſſe: ita eſt ignaui, acceptas non vlciſci. Ac dum quidem aduerſus N. bellum gereremus, n. 5 ſed iacentem eum in med.

δόξῃ ἐτιμήσαμεν καὶ ἐκοσμήσαμεν, οὕτω καὶ νῦν αὐτοῦ τὸ ἄπιστον καὶ ἄνανδρον τοῖς ὅπλοις ἐλέγξωμεν. οὐδὲ γὰρ ὑπομενεῖ ὁ ἐκείνου στρατὸς, ὀλίγος ὢν καὶ νησιώτης, τὴν ὑμετέραν δύναμιν. οἳ γὰρ μόνοι καὶ καθ᾽ αὑτοὺς, προθυμίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ τοσαύταις μάχαις ἐνικήσατε, καὶ πᾶσαν ἀνατολὴν ὑπετάξατε, πῶς οὐχὶ νῦν, [καὶ] προσελθούσης ὑμῖν τοσαύτης συμμάχου δυνάμεως, σχεδόν τε παντὸς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἐνταῦθα ὄντος, ῥᾷστα κρατήσετε ὀλίγων τε ὄντων καὶ μηδὲ ὑπὸ γενναίῳ καὶ νήφοντι ἀνδρὶ στρατηγουμένων; τίς γὰρ αὐτοῦ τὸ ἁβροδίαιτον οὐκ οἶδεν, ὡς χοίροις αὐτοῦ μᾶλλον ἁρμό-
68 ζει τὸν βίον ἢ φάλαγξιν; † ἴωμεν οὖν, τῇ συνήθει χρώμενοι προθυμίᾳ τε καὶ ἀνδρείᾳ, γενναίως ἐπ᾽ αὐτόν· θεούς τε ἔχοντες βοηθοὺς, εἰς οὓς ἐπιορκήσας ἠσέβησε· τρόπαιά τε ἃ πολλάκις ἠγείραμεν, ὧν ἐκεῖνος κατεφρόνησε. Τοιαῦτά τινα εἰπόντος τοῦ Σεβήρου, ὁ στρατὸς ἅπας τὸν μὲν Ἀλβῖνον πολέμιον ἀνηγόρευσεν· εὐφημήσαντες δὲ τὸν Σεβῆρον, πᾶσάν τε προθυμίαν διὰ τῆς βοῆς ὑποσχόμενοι, ἔτι καὶ μᾶλλον παρώρμησαν αὐτὸν, ἀγαθάς τε ὑπέφηναν τὰς ἐλπίδας. ὁ δὲ, ἐπιδοὺς αὐτοῖς μεγαλοφρόνως δωρεὰς, τῆς ἐπὶ τὸν Ἀλβῖνον ὁδοῦ εἴχετο. ἔπεμψε δὲ καὶ τοὺς τὸ Βυζάντιον πολιορκήσοντας· ἔμενε γὰρ ἔτι κεκλεισμένον, τῶν στρατηγῶν τοῦ Νίγρου ἐκεῖσε καταφυγόντων. ὅπερ ἑάλω ὕστερον λιμῷ· πᾶσά τε ἡ πόλις κατεσκάφη· καὶ θεάτρων τε καὶ λουτρῶν, παντός τε κόσμου καὶ τιμῆς ἀφαιρεθὲν τὸ Βυζάντιον, κώμη δουλεύειν Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὥσπερ καὶ Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν. ἔπεμψε δὲ καὶ χρήματα πλεῖστα εἰς ἀνοικισμὸν τῶν πόλεων ἃς ἐλυμήνατο ὁ Νίγρου στρατός. αὐτὸς δὲ τῆς ὁδοῦ εἴχετο, μηδεμίαν ἀνοχὴν ἀναπαύλης διδοὺς μήτε ἑορταῖς μήτε καμάτοις, κρύους καὶ θάλπους ὁμοίως καταφρονῶν. πολλάκις γοῦν διὰ τῶν δυσχειμέρων καὶ ὑψηλοτάτων ὀρῶν τὴν ὁδοιπορίαν ποιούμενος, ὑπὸ νιφετοῖς καὶ χιόσιν ἀκαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ ὡδοιπόρει, προθυμίας καὶ ἀνδρείας τὸ ἐνδόσιμον τοῖς στρατιώταις ἔργῳ διδούς· ὡς μὴ μόνον αὐτοὺς φόβῳ καὶ νόμῳ ἀντέχειν πρὸς τοὺς καμάτους, ἀλλὰ μιμήσει καὶ ζήλῳ τοῦ βασιλέως. ἔπεμψε δὲ καὶ στρατὸν [a] δυνάμεως, τ

gloriaque cohoneſtauimus: ita nunc perfidioſum atque imbellem ipſius animum coarguamus armis. Neque enim ſuſtinere ille exercitus poterit exiguus atque inſularis vires [1] noſtras. Nam quum vos propemodum ſoli alacritate quadam & virtute veſtra tã multis prœliis peruiceritis, totumque vobis orientem ſubegeritis, quis dubitet quin nunc quoque, [2] tantarum acceſſione virium, (quippe hic totus pene Romanus exercitus) facile profligaturi paucos ſitis, ne ſub viro quidem ſobrio, nedum ſub forti duce, militantes? Quis enim luxuriam illius ignorat, vitamque hominis ſubulcorum potius gregibus quã militum legionibus congruentem?
† Proinde eamus audacter in illum 68
qua ſolemus alacritate animi atque virtute; diis freti auctoribus, ab eodem impie peieratis; ſimul memores excitatorum ſæpe a nobis tropæorum, quæ ſcilicet ab ipſo deſpecta ſunt. Hæc loquuto Seuero, confeſtim exercitus vniuerſus Albinum hoſtem declarat: exceptoque fauſtis acclamationibus ipſo, nihil non alacritatis & ſtudii clamoribus oſtendentes, magis magiſque hominem ſpe addita ſuccenderunt. Qui ampliſſimo donatiuo milites proſequutus, ſtatim vniuerſos contra Albinum educit: miſſis item pariter qui Byzantium expugnarent, clauſam adhuc, receptis Nigri ducibus. quæ deinde vrbs fame capta, totaque plane diruta, ſimul theatro thermiſq;, omnique cultu atque honore detracto, & in vici formam redacta, Perinthũſque *in ſeruitutem* adiudicata eſt, quẽadmodum Antiochia quoque Laodicenis. Tum pecuniæ magnam vim curauit ad reficiendas inſtaurandaſque vrbes quas Nigriani milites deuaſtauerant. Ipſe iter faciebat ſine intermiſſione, neque feſtos dies neque labores vllos magnopere curãs, algoris atque æſtus iuxta patiens. [3] ſæpe etiam per altiſſimos montes hieme ſæua, niuibus cælo ingruentibus, ibat aperto capite; vt milites ad alacritatem patientiamq; laborum re ipſa cohortaretur. Quocirca non metu quodam ac lege, ſed æmulatione magis atq; exemplo principis, ad perferenda omnia incitabantur. Miſit etiam qui

---

a For. μετὰ μεγάλης δυνάμεως, *aut aliquid tale ſcripſit. Legimus certe & ſupra,* δυνάμει στρατοῦ. ¶ IN VERS. L. 1 veſtras, M. 2 quum tantæ copiæ auxiliares acceſſerint: ; 3 ſæpe etiam per montes magnis rigoribus infeſtos atque altiſſimos iter faciens, ſub grandine & niuibus aperto capite incedebat, alacritatis & ſtrenuitatis occaſionem militibus reipſa præbens: ita vt non ſolum metu & lege, ſed etiam æmul. atque ex. pr. ad reſiſtendum laboribus incitarentur.

anguſtias occuparent Alpium, atque aditus Italiæ obſiderent. Enimuero poſtquam nuntiatum Albino eſt nihil cunctari Seuerum, [1] ſed adeſſe iam, ſupinus hactenus ac delicias agitans, magno tum metu perculſus, [2] ſtatim e Britannia tranſmittens, in aduerſo Galliæ litore caſtra collocauit: litteriſque ad vicinarum gentium
69 præſides miſſis, pecunias † commeatumque exercitibus iuuandis corrogabat. [3] Qui igitur dicto audiẽtes fuerunt, peſſime illud in ſe cõſuluerunt, nullo non ſupplicio dein poſt bellum affecti: qui vero imperium detrectauerunt, quum quidem felicius quam prudentius id egiſſent, euaſere incolumes; euẽtu ac fortuna rerum vtraque conſilia diſcernentibus. Sed vbi iam in Galliam Seueri copiæ peruenerunt, leues quædam primo pugnæ quaſique velitares fuerunt: donec poſtremo apud [4] Lugdunũ, magnam vrbem atq; opulentã, prœlium in manibus fuit. Nam quum ſe mœnibus tenuiſſet Albinus, exercitus emiſit in pugnam. Vt vero ad manus ventũ, diu quidẽ vtrimq; decertatum eſt æquis viribus, ſic vt ambigua victoriæ fortuna penderet. ne q; enim Britanni vel animi magnitudine, vel auiditate cędis, Illyricis conceſſerint. Ita conflictu primo valentiſſimorum exercituum neutrã in partem acies inclinabat. Atque, vt nonnulli prodiderunt eius ætatis auctores, qui non ad gratiam ſed ad fidem loquuntur, longe potior fuit Albini acies, qua in parte Seuerus curabat: ſic vt fugerit quoque, & ab equo ceciderit, abiectoque paludamento deliruerit. Sed inſequentibus iam vitulantibuſque Britannis, ceu plane victoribus, apparuiſſe extemplo Lætum Seueri ducem, cum *eo cui præerat* recenti adhuc exercitu, *& qui extra pugnam fuerat.* [5] quippe male audiit; quaſi euentum pugnæ exſpectauerit, cũctatus de induſtria retento milite, vt ſibimet imperium vindicaret: ſiquidem non prius in pugnã protulit pedem, quã vbi Seuerus cecidiſſe nuntiatus. Quam ſuſpicionem etiam deinde euentus approbauit. quippe rebus omnibus

τὰ στενὰ τῶν Ἄλπεων καταληψόμενον, καὶ φρουρήσοντα τῆς Ἰταλίας τὰς εἰσβολάς. Ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῷ Ἀλβίνῳ μὴ μέλλων ὁ Σεβῆρος, ἀλλ' ἤδη παρεσόμενος, ὑπτιάζοντι καὶ τρυφῶντι μεγάλην ταραχὴν ἐνέβαλε. περαιωθεὶς δὲ ἀπὸ τῆς Βρεττανίας ἐς τὴν ἀντικειμένην Γαλλίαν, ἐστρατοπέδευσεν. ἔπεμψέ τε εἰς πάντα τὰ γειτνιῶντα ἔθνη· τοῖς τε ἡγουμένοις ἐπέστελε, † χρήματά τε 69
πέμπειν καὶ τροφὰς τῷ στρατῷ. καὶ οἱ μέν, πεισθέντες, ἔπεμψαν ὀλεθρίως· (ὕστερον γὰρ ἐκολάσθησαν) ὅσοι δὲ οὐκ ἐπείσθησαν, εὐτυχῶς μᾶλλον γνόντες ἢ εὐβούλως, ἐσώθησαν. ἡ γὰρ ἀπόβασις καὶ ἡ τύχη τοῦ πολέμου, τὰς ἑκατέρων γνώμας ἔκρινεν. Ἀφικομένης δὲ τῆς τοῦ Σεβήρου δυνάμεως εἰς τὴν Γαλλίαν, γεγόνασι μέν τινες ἀκροβολισμοὶ καθ' ἕτερα χωρία· ἡ δὲ τελευταία, περὶ Λούγδουνον, μεγάλην πόλιν καὶ εὐδαίμονα· ἐν ᾗ κατακλείσας ἑαυτὸν ὁ Ἀλβῖνος ἔμενε, τὸν δὲ στρατὸν εἰς τὴν μάχην ἐξέπεμψε. γενομένης δὲ συμβολῆς καρτερᾶς, ἐπὶ πλεῖστον μὲν ἰσόρροπος ἔμενεν ἑκατέροις τῆς νίκης ἡ τύχη. καὶ γὰρ οἱ Βρεττανοὶ ἀνδρείᾳ τε καὶ θυμῷ φονικῷ οὐδὲν τῶν Ἰλλυριῶν ἀπολείπονται. γενναίων οὖν στρατῶν μαχομένων, οὐ θατέρων ῥᾳδία ἦν ἡ τροπή. ὡς δέ τινες τῶν τότε ἱστόρησαν, οὐ πρὸς χάριν ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν λέγοντες, πολύ τι ὑπερέσχεν ἡ φάλαγξ τοῦ Ἀλβίνου στρατοῦ καθ' ὃ μέρος ἐτέτακτο Σεβῆρος, καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατός· ὡς φυγεῖν τε αὐτὸν καὶ τοῦ ἵππου ἐκπεσεῖν· ἀπορρίψαντα δὲ τὴν χλαμύδα τὴν βασιλικήν, λαθεῖν. ἤδη δὲ διωκόντων καὶ παιανιζόντων τῶν Βρεττανῶν, ὡς δὴ νενικηκότων, ἐπιφανῆναι Λαῖτον, στρατηγὸν ὄντα Σεβήρου, σὺν τῷ στρατῷ οὗ ἦρχεν, ἀκμῆτί τε ὄντι καὶ ἔξω μάχης γεγονότι. Διαβάλλουσι δὲ αὐτόν, ὡς καραδοκήσαντα τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης, καὶ ἑκόντα βραδύναντα, τὸν δὲ ὑφ' ἑαυτῷ στρατὸν ἀκμῆτα τηρήσαντα, τὴν ἀρχὴν ἑαυτῷ μνώμενον, τότε ἐπιφανῆναι ὅτε ἔμαθε τὸν Σεβῆρον πεπτωκότα. πιστοῦται δὲ τὴν διαβολὴν ταύτην ἡ ἀπόβασις. ὕστερον γὰρ ὁ Σεβῆρος, μετὰ τὸ πάντα

a *Paulo poſt dicit τὸν ὑφ' ἑαυτῷ στρατόν, item* [illegible]. ¶ IN VERS. L. 1 ſed iamiam adfuturum. 2 a Britannia tranſmittens in oppoſitam ei Galliam, caſtra collocauit, M. 3 Et nonnulli quidem, ab eo perſuaſi, miſerunt, in ſuam ſane perniciem: (poſtea enim ſupplicio affecti fuerunt) qui vero adduci non potuerunt vt id facerent, inito feſici potius quam prudenti conſilio, incol. euaſerunt. euentus enim & fortuna belli de vtrorumque conſilio iudiciũ tulit. 4 [*fortaſſe* Londinum; *vt ex ſequentibus patebit. Gryph. ed.*] 5 Eum autem accuſant quaſi euẽtum pugnæ exſpectauerit, imminens occaſioni, & de induſtria cunctatus ſit: ac, quum exercitum cui præerat, recentem ſeruaſſet, quod ſibi imperium deſtinaret, tum demum fuiſſe conſpectum quum Seuerum cecidiſſe intellexit. Fidem vero huius accuſationis facit euentus *id eſt, fidem huius rei de qua fuit accuſatus.*

κατορθῶσαι,

κατορθῶσαι, καὶ εἶναι ἐν ἀμεριμνίᾳ βίῳ, τοὺς μὲν ἄλλους πάντας αὐτοῦ στρατηγοὺς μεγάλως ἠμείψατο· τὸν δὲ Λαῖτον μόνον, [a] ὡς εἰκὸς, μνησικακήσας, διεχρήσατο. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο· τότε
70 δὲ οὖν, ὡς προείρηται, † τοῦ Λαίτου ἐπιφανέντος σὺν νεαρῷ τῷ στρατῷ, οἱ μὲν τοῦ Σεβήρου ἐπερρώσθησαν· τὸν δὲ Σεβῆρον τοῦ ἵππου ἐπεβίβασαν, καὶ τὴν χλαμύδα περιέθεσαν. οἱ δὲ τοῦ Ἀλβίνου, οἰόμενοι ἤδη νενικηκέναι, καὶ ἀτακτότεροι εὑρεθέντες, αἰφνιδίως αὐτοῖς ἐπιπεσούσης γενναίας καὶ οὐ προηγωνισμένης δυνάμεως, ἐπ᾽ ὀλίγον ἀντισχόντες, εἶξαν· τροπῆς τε καρτερᾶς γενομένης, ἐδίωξαν αὐτοὺς φονεύοντες οἱ Σεβήρου, μέχρις οὗ ἐς τὴν πόλιν εἰσέβαλον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν ἑκατέρωθεν ἀνῃρημένων ἢ ἁλόντων, ὡς ἕκαστος ἐβουλήθη τῶν τότε συγγραψάντων, ἱστόρησαν. [b] Οἵ τε τοῦ Σεβήρου, τήν τε πόλιν Λουγδούνου διαρπάσαντες καὶ ἐμπρήσαντες, τόν τε Ἀλβῖνον συλλαβόντες, καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφελόντες, κομίσαντες αὐτὴν τῷ Σεβήρῳ, δύο τὰ καὶ μέγιστα ἤγειραν τρόπαια, τὸ μὲν ἐν ἀνατολῇ, τὸ δὲ ὑπ᾽ ἄρκτῳ· ὡς μηδὲν ταῖς Σεβήρου μάχαις ἢ νίκαις παραβάλλεσθαι, μήτε πλήθει δυνάμεως, μήτε ἐθνῶν κινήσεσιν, ἀριθμῷ τε παρατάξεων, ὁδοιπορείας τε μήκει καὶ τάχει. μεγάλαι μὲν γὰρ αἱ Καίσαρος πρὸς Πομπήιον ἑκατέρωθεν στρατοπέδων Ῥωμαϊκῶν μάχαι, καὶ [c] αὐτοῦ Σεβαστοῦ πρὸς Ἀντώνιον ἢ τοὺς Πομπηίου παῖδας, εἴτε τι πρότερον Σύλλᾳ ἢ Μαρίῳ ἐν ἐμφυλίοις καὶ Ῥωμαϊκαῖς μάχαις ἢ ἄλλοις πέπρακται·* ἕνα δὲ ἄνδρα τρεῖς καθελόντα βασιλέας ἤδη κρατοῦντας, καὶ τοῦ μὲν ἐν Ῥώμῃ στρατοῦ σοφίᾳ περιγενέσθαι, καὶ τὸν ὄντα ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ καθῃρηκέναι· τὸν δὲ, τῆς ἐν τῇ ἀνατολῇ κρατοῦντα πάλαι, καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων βασιλέα κληθέντα· τὸν δὲ, ἐν Καίσαρος τιμῇ καὶ ἐξουσίᾳ γεγονότα, χειρωσάμενον ἀνδρείᾳ, οὐκ ἔστιν ἄλλον ῥᾳδίως εἰπεῖν. Τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ὁ Ἀλβῖνος ἐχρήσατο, πρὸς ὀλίγον ἀπολαύσας ὀλεθρίου τιμῆς. Ὁ δὲ Σεβῆρος, θυμῷ καὶ ὀργῇ εὐθέως πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ φίλους αὐτοῦ ἐχρῆτο· καὶ πέμψας τὴν κεφαλὴν τοῦ
71 Ἀλβίνου, δημοσίᾳ ἀνασταυρωθῆναι † κελεύσας, γράμμασί τε τῷ δήμῳ τὴν νίκην ἑαυτοῦ δηλώσας, ἐπὶ τέλει καὶ τοῦτο προσέθηκε, πεπομφέναι τὴν κεφαλὴν

ex ſententia mox compoſitis, atq; in maxima ſecuritate agitans Seuerus, quum quidē ceteros belli duces magnis affeciſſet præmiis, Lętum ipſum tamen ([1] vt par fuit) memor proditionis, morte mulctauit. Sed iſta quidem poſt fuere: tunc autē † conſpecto (vt diximus) Læto, *cum recenti adhuc exercitu*, ſpes addita Seuerianis eſt; ac ſublatus in equum Seuerus, & paludamēto purpureo circumdatus. 70
At Albiniani, iam ſe victores rati, cōfuſis ordinibus, incitante ſe in eos de improuiſo valida recentiq; hoſtium manu, quum paulum primo reſtitiſſent, terga demum verterunt. Fuſos igitur fugatoſque eos perſequuti Seueriani, magna edita ſtrage, ad vrbē ipſam peruenerunt. Occiſorū vtrimque aut captiuorum numerus, varie, prout viſum eius ætatis ſcriptoribus, proditur. Direpta mox incenſaq; [2] Lugdunum, & Albino caput abſciſſum perlatumq; ad Seuerum eſt. Ita duo maxima excitata tropæa, ad orientem ac ſeptemtriones: ſic vt nihil ſit quod cum Seueri * cōtentionibus aut victoriis conferas, ſiue copiarum multitudinem, ſiue nationū motus, ſiue numerum pugnarum, ſiue itinerum lōgitudinem celeritatemq; conſideres. Nam Cæſaris quidem res aduerſus Pompeium, Romano vtrimq; milite, magnæ profecto fuerūt; item Auguſti aduerſus Antoniū aut Pompeii liberos; & quæ antea a Sylla Marioq; ciuilib. externiſq; prœliis geſta ſunt: ſed qui vnus vir tres Imperatores rerum iam potitos ſuſtulerit, qui vrbanos exercitus, Romam ipſam ac Palatium obtinētes, aſtu [3] circumuenerit; quique vnum e principibus in ipſa palatina aula curauerit occidendum, alterumque iterum in oriento rurſus gubernacula rerum tenētem, appellatumque a Romanis Imperatorem, tertium porro Cæſaris honore atq; auctoritate præditum, in poteſtatem redegerit, haud facile alter inuenietur. Hunc finem vitæ habuit Albinus; breui ſane lætatus funeſto honore. Ceterum Seuerus omnem ſtatim iram atq; atrocitatem animi ſuam, in illius neceſſarios Romæ effudit. ac primo quidem præmiſſo in vrbem capite Albini abſciſſo, iuſſoq; † publice patibulo præfigi, in 71
ima epiſtola, qua de ſua victoria populum edocebat, hoc quoque adſcripſit; ideo ſe caput

a *Hæc verba,* ὡς εἰκὸς, *cum* μνησικακήσας *Herod. iunxiſſe puto: & intellexiſſe,* vt veriſimile eſt, *non,* vt par fuit, *ſicut vertit Polit.* b *Scribo* οἱ δὲ. c *Scribo* αὐτοῦ. ¶ IN VERS. L. 1 *Vide annot. quæ eſt e regione.* 2 [Londinum *pro* Lugdunum *ſcriptum in edit. Gryph.*] 3 ſuperauerit, M.

illud publice in patibulo ſpectādum miſiſſe, vti exemplum caperent quid item ipſis patiendum foret. Rebus igitur Britanniæ ordinatis, quum totius inſulæ adminiſtrationē bifariam diſpertiſſet; itemq; omni Gallia (quēadmodū quidē *ſibi* videbatur) compoſita ex ſententia; ſupplicioque de Albini amicis ſumpto, ſiue quos ei ſua quemq; voluntas, ſiue neceſſitas adiunxerat; *bonisq. ipſorum publicatis*; cōtinuo Romam proficiſcitur, exercitum ſecum omnem adducens, quo terribilior videretur. Confectoq; magna velocitate itinere, quemadmodum conſueuerat, infeſtus adhuc ſuperſtitib. Albini amicis, Romam intrat, occurrente laureato populo, ac magno honore fauſtiſq; acclamationibus excipiente, ſenatuque vniuerſo conſalutante: tametſi pleroſq; metus conſternauerat, quod ſibi haudquaquam parſurū rebantur, immitem ſuapte natura & ſanguinariū, neq; ſane magna cauſa indigentē ad inferēdas iniurias, [1] ceterū tunc probabiles odii rationes habiturū. Poſtea vero quā in templū Iouis ingreſſus eſt, omniaque ſacrificia de more peregit, reuerſus in palatiū, magnoq; congiario populum Romanum, victorię nomine, proſequutus, ac nummos militib. largitus eſt; ſimul alia permulta indulſit, quæ numquā antea acceperāt. Nam & frumenti ſummā primus adauxit; & aureis anulis vti, & domi habere mulierem permiſit: quæ omnia procul a militari diſciplina, ſuccinctos eos paratoſq; ad bellū minime pręſtitura videbantur. Primuſq; ipſe duritiam atq; aſperitatem victus, tolerantiamq; laborum, diſciplinamque omnem ac ducum reuerentiā ſubuertit, inhiare pecuniis & [2] mūditias colere militibus inſuefactis.

72 † His ergo optime pro ſuo iudicio cōſtitutis, curiam deinde ingreſſus, ſedenſque imperatoria ſella, accuſare infit truculenta oratione Albini amicos, prolatis etiā quorūdam arcanis epiſtolis, quas apud illū ſepoſitas deprehendiſſet; quibuſdā autem exprobrans q̃ eū ſplendidioribus muneribus affeciſſent; aliis, quod [3] amici orientalibus; aliis, quod Albino fuerunt notiores.

αὐτοῦ, δημοσίᾳ προείσαλον ἀνασταυρωθῆναι κελεύσας, ἵνα αὐτοὺς οἷόνπερ ἐδείκνυεν αὐτῷ τὸν θυμόν, [a] ἴδη καὶ τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργήν. Διοικήσας δὲ τὰ κατὰ τὴν Βρεττανίαν, καὶ διελὼν εἰς δύο ἡγεμονίας τὴν τοῦ ἔθνους ἐξουσίαν, τά τε κατὰ τὰς Γαλλίας ὡς ᾤετο ἄριστα διαθείς, πάντας τε τοὺς Ἀλβίνου φίλους, εἴτε ἑκουσίως εἴθ' ὑπὸ ἀνάγκης αὐτῷ γνωρισθέντας, φονεύσας, τάς τε οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, εἰς τὴν Ῥώμην ἠπείγετο, ἄγων ἅπαντα τὸν στρατὸν σὺν αὐτῷ, ὡς φανείη φοβερώτερος. ἀνύσας δὴ πολλῷ τὴν ὁδοιπορίαν τάχει, ὥσπερ ἦν ἔθος αὐτῷ, χαλεπαίνων πρὸς ἔτι περιόντας τοὺς ἐκείνου φίλους, εἰς τὴν Ῥώμην εἰσήλασεν. ὁ δὲ δῆμος αὐτὸν δαφνηφορῶν μετὰ πάσης τιμῆς καὶ εὐφημίας ὑπεδέξατο· ἥ τε σύγκλητος προσηγόρευε, οἱ πλεῖστοι ἐν μεγίστῳ δέει καθεστῶτες· λογιζόμενοι ὅτι αὐτῶν οὐ φείσεται, φύσει μὲν ὢν ἐχθρὸς χαλεπώτατος, καὶ μικρᾶς προφάσεως δεόμενος εἰς τὸ ἀδικῆσαι, τότε δὲ δοκῶν καὶ εὐλόγους ἔχειν αἰτίας. Ὁ δ' οὖν Σεβῆρος, εἰς τὸ τοῦ Διὸς τέμενος ἀνελθών, καὶ τὰς λοιπὰς τελέσας ἱερουργίας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τῷ δήμῳ προύθηκεν ἐπὶ ταῖς νίκαις μεγίστας νομάς. τοῖς τε στρατιώταις ἐπέδωκε χρήματα πλεῖστα· ἄλλα τε πολλὰ συνεχώρησεν ἃ μὴ πρότερον εἶχον. καὶ γὰρ τὸ σιτηρέσιον αὐτοῖς πρῶτος ηὔξησε, καὶ δακτυλίοις χρυσοῖς χρήσασθαι ἐπέτρεψε, γυναιξί τε συνοικεῖν· ἅπερ ἅπαντα σωφροσύνης στρατιωτικῆς, καὶ τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον εὐσταλοῦς τε καὶ ἑτοίμου ἀλλότρια ἐνομίζετο. καὶ πρῶτός [b] τε ἐκεῖνος τὸ πάνυ αὐτῶν ἐρρωμένον, καὶ τὸ σκληρὸν τῆς διαίτης, τό τε εὐπειθὲς πρὸς τοὺς πόνους, καὶ εὔτακτον μετ' αἰδοῦς πρὸς * ἄρχοντας, ἐπανέτρεψε· χρημάτων τε ἐπιθυμεῖν διδάξας, καὶ μεταγαγὼν εἰς τὸ ἁβροδίαιτον. † Διοικήσας δὲ ταῦτα ὡς ᾤετο ἄριστα, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ σύγκλητον βουλήν, ἀνελθών τε εἰς τὸν βασίλειον θρόνον, πικρῶς κατηγόρησε τῶν Ἀλβίνου φίλων· ὧν μὲν ἐπιστολὰς προσκομίζων ἀπορρήτους, ἃς ἐν τοῖς ἐκείνου ἀποθέτοις εὗρε γράμμασιν· οἷς δὲ δῶρα ὀνειδίζων, πεμφθέντα ἐκείνῳ πολυτελέστερα· ἄλλοις δὲ ἄλλας ἐπιφέρων αἰτίας, τοῖς μὲν ἐξ ἀνατολῆς ἀνθρώποις, [c] φιλίαν, τοῖς δ' ἐπὶ θάτερα, γνῶσιν Ἀλβίνου 72

a *Malim* εἰδῇ. *Et paulo ante vera fortaſſe lectio eſt* κατ' αὐτοῦ: *hoc ſenſu*: vt quantam aduerſus illum iram oſtendebat, tantam & aduerſus ſeipſum eſſe ſciret. b *Hic quoque particulam* τε *muta in* γε. c *Cum hoc accuſ. deeſſe puto genitiuum* Νίγρου. *vt dicat* eum obieciſſe orientalibus amicitiam Nigri; iis qui in altera orbis parte eſſent, notitiam Albini. *Pro mea coniectura faciunt cum alii loci, tum vero hic paginæ ſequentis,* ἀεὶ φανεὶς ποιούμενος τὴν Βαρβαρικὴν τοῦ Ἀρμενίων βασιλέως πρὸς Νίγρον φιλίαν, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν. *Quod ſi etiam non dicamus illum genitiuum deſiderari, ferri nequeat Politiani interpretatio.* ❡ IN VERS. L. 1 & qui tunc probabiles habere rationes videretur, M. 2 delicias, M. 3 *Longe aliam huius loci interpretationem vide in annot. e regione.*

* πάντας

πάντας τοὺς ἐξέχοντας τότε τῆς συγκλήτου βουλῆς, καὶ τοὺς κατὰ ἔθνη πλούτῳ τε ἢ γένει ὑπερέχοντας, ἀφειδῶς ἀνῄρει· ὡς μὲν προσεποιεῖτο, χαλεπαίνων πρὸς ἐχθρούς, τὸ δ' ἀληθές, ὑπερβαλλούσης ἐν αὐτῷ φιλοχρηματίας. οὐδεὶς γοῦν βασιλέων οὕτω χρημάτων ἡττήθη. ὡς γὰρ καρτερίᾳ ψυχῆς καὶ ἀνεξικακίᾳ πόνων, διοικήσει τε στρατιωτικῶν πραγμάτων, οὐδενὸς τῶν ἐπαινουμένων ἀπελείπετο· οὕτως ἐν αὐτῷ ἐπλήθυνε τὸ φιλοχρήματον ἐξ ἀδικίας φόνων, ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας. φόβῳ γοῦν ἦρξε μᾶλλον τῶν ἀρχομένων ἢ εὐνοίᾳ. τῷ μέντοι δήμῳ ἐπειρᾶτο ποιεῖν κεχαρισμένα. καὶ γὰρ θέας πολυτελεῖς καὶ παντοδαπὰς συνεχῶς ἐπετέλει· καὶ θηρίων ἑκατοντάδας ἀνῄρει πολλάκις, τῶν ἀπὸ πάσης γῆς ἡμετέρας τε καὶ βαρβάρου· νομάς τε μεγαλοφρόνως ἐπεδίδου. ἐπετέλεσε δὲ καὶ ἐπινίκιον ἀγῶνα, τοὺς πανταχόθεν μούσης τε ὑποκριτὰς καὶ ἀνδρείας μαθητὰς μεταπεμψάμενος. εἴδομεν δὲ ἐπ' αὐτοῦ καὶ θέας τινὰς παντοδαπῶν θεαμάτων ἐν πᾶσι θεάτροις ὁμοῦ, ἱερουργίας τε καὶ παννυχίδας ἐπιτελεσθείσας εἰς μυστηρίων ζῆλον. αἰωνίους δὲ αὐτὰς ἐκάλουν οἱ τότε, ἀκούοντες τριῶν γενεῶν διαδραμουσῶν ἐπιτελεῖσθαι. κήρυκες γοῦν κατά τε τὴν Ῥώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν διεφοίτων, καλοῦντες ἥκειν καὶ θεάσασθαι πάντας ἃ μήτε εἶδον, μήτε ὄψονται. οὕτως ὁ μεταξὺ χρόνος τῆς παρελθούσης ἑορτῆς καὶ τῆς μελλούσης ἐδηλοῦτο, πᾶσαν ἡλικίαν ἀνθρώπων
73 ὑπερβαίνων. † ¶ Διατρίψας δὲ ἱκανοὺς χρόνους ἐν τῇ Ῥώμῃ, τούς τε υἱεῖς αὐτοῦ κοινωνοὺς τῆς βασιλείας καὶ αὐτοκράτορας ἀποδείξας, βουλόμενος δόξαν ἄρασθαι νίκης μὴ μόνον ἐμφυλίου τε καὶ κατὰ Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων, (ἐφ' ᾗ καὶ θριαμβεῦσαι ᾐδέσθη) ἀλλὰ καὶ κατὰ βαρβάρων ἐγεῖραι τρόπαια, πρόφασιν ποιούμενος τὴν [a] Βαρσημίου τοῦ Ἀτρηνῶν βασιλέως πρὸς Νίγρον φιλίαν, ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν. [b] παρὼν δέ, καὶ τὴν Ἀρμενίαν καταδραμεῖν ἠθέλησε. φθάσας δὲ ὁ τῶν Ἀρμενίων βασιλεύς, χρήματά τε αὐτῷ καὶ δῶρα, ὁμήρους τε ἱκετεύων ἔπεμψε, σπονδὰς καὶ εὔνοιαν ὑπισχνούμενος.

Eoque pacto eximium quemq; e ſenatu, tum vt quiſq; in prouinciis genere aut opibus excelleret, [1] omnes ſine diſcrimine ſupplicio afficiebat: vlciſcens, vt quidem præ ſe ferebat, inimicos; ſed reuera ſubigente auaritia, qua ſupra omnes Imperatores laborauit. Nam vt animi patientia atque in laboribus perſeuerantia, ſimul rei militaris gloria, nemini etiam laudatiſſimo conceſſerit; ita quæſtui ſupra quã dici poſſet addictus, iniuſtis cędibus atq; adeo cuicuimodi ex cauſa pecuniã colligebat; imperiũ metu magis quam beneuolentia retinens. Quamquam popularis eſſe inprimis volebat, edendis omnifariam magnificentiſſimis ſpectaculis; cętenis etiam ſæpenumero occiſis beluis; quas omnibus regionibus noſtris barbariſque conquirebat. Sed & congiaria dedit vberrima, & [2] certamẽ propoſuit, vndiq; accitis ludionibus atq; athletis. Vidimus item ſub illo quoſdam omnis generis ludos, cunctis editos theatris, ſimulq; ſupplicationes & peruigilia ad formam Cereris initiorum, (SECVLARES hi tunc appellabãtur) [3] celebratos (vt aiunt) decurſo trium ſpatio ætatum. Siquidem vrbe tota atq; Italia præcones itabant conuocatum omnes ad ludos, quos nec vidiſſent hactenꝰ, nec viſuri poſtmodo forent: ita ſcilicet interuallum præteritæ futuræq; celebritatis ſupra omnem eſſe hominum ętatem ſigni-
ficantes. † [4] Igitur aliquamdiu Ro- 73
mæ moratus, participato filiis imperio, quum ſe ciuili tantũ victoria contraq; Romanos exercitus habita, clarum hactenus intelligeret, ex qua etiam triumphum recuſauerat; decreuit item barbarorum inclareſcere tropæis. Quocirca prætextu vindicandi Barſemii, Atrenorum regis, qui Nigri partes fouerat, exercitum in orientem eduxit. Iamque in Armeniam facturus impetum, præuentus a rege Armeniorum eſt, mittente obſides vltro & munera, ac ſuppliciter petente vt ſibi cũ illo inire amicitiã fœduſq; ferire liceret.

a *Βαρσήμιον antea habuimus: quam ſcript. Polit. retinet.* b *Scribo παρών. id eſt,* quum ei facultas eſſet. *verum ſi poſt παρὼν δὲ non interpungas, ſed hæc ſequentibus iungas, videri poterit aliquis infinitiuus cum ἠθέλησε deeſſe.* ¶ IN VERS. L. 1 interficiebat, nulli omnino parcens: vt quidem ſimulabat, quod ſuccenſeret inimicis; ſed re vera, quod immodica ei auaritia ineſſet. Nullus quidem certe ex Imperatoribus adeo impotenter pecunias amauit. Nam vt an. pat. atque conſtante laborum tolerantia, rerumque bellicarum adminiſtratione, nullo eorum qui laudem conſequuti ſunt, erat inferior; ita exſuperabat in eo auaritia, cædes [ob eam] iniuſte & qualibet de cauſa perpetrante: *id eſt, leuiſſimis etiam de cauſis. At Polit. hæc verba. ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας, cum τῷ ἐξ ἀδικίας φόνων non iunxit.* 2 ludos ob victoriam, M. 3 *Hic accuſ. ad præced.* ludos *refertur, non habita ratione eorum quæ ſunt interiecta.* 4 Qum autem longo tempore Romæ eſſet moratus, ac filios imperii participes & Cæſares declaraſſet, & gloria quam ex ciuili victoria & aduerſus Ro. exercitus reportauerat, minime cõtentus. (de qua triumphare etiã eum pudebat) aduerſus barbaros quoque tropæa excitare vellet: prætexens Barſemii Atrenorum regis amicitiã erga Nigrum, exerc. in or. eduxit.

Quare Seuerus, procedentib. ex ſententia rebus in Armenia, perrexit ad Atrenos. Sed & rex Oſroenorū Augarus ad eundem transfugit; traditiſque obſidio liberis, fidē ſuam auctorauit, ſagittariorumq; vim magnam miſit auxilio. Ceterum Seuerus regionem [1] Interamnanam agrumque Adiabenorum tranſgreſſus, etiam in Arabiam felicē excucurrit: illic enim herbæ proueniunt odoratæ; quæ nos aromata ſuffimentaq; habemus. Ibi expugnatis vicis vrbibuſq; permultis, omnemq; agrum depopulatus, in Atrenorum regionē mox ingreſſus, Atras circumſedit; vrbem ſcilicet altiſſimo impoſitam monti, ac maximis validiſſimiſq; obſeptā mœnibus, florentemq; ingenti ſagittariorū copia. Igitur hanc vrbem Seuerianus exercitus, quanta maxima vi poterat, oppugnabat: machinæq; omnifariam mœnibus admouebantur, nullo oppugnationis genere prætermiſſo. Cōtra autem Atreni audacter vrbem defenſare; [2] ſagittaſq; ac lapides superne iacientes, peſſime accipere Seuerianos; etiamq; vaſa fictilia volucribus quibuſdam venenatiſq; beſtiolis oppleta, deuoluere: quæ quum aut oculis inuolitarēt, aut in apertas corporis partes ſenſim obreperent, grauiter † ſingulos cōſauciabant. Incideratq; in morbos Romanus miles; æſtum illū cæli nimio ſole præferuidi, parū ferens: ſic vt lōge plures ob hos caſus, quam hoſtili manu interierint. Proin defatigatis iā & cōtuſis omnibus, procedente ſecus obſidione, ac plus iacturæ quam lucri Romano faciente, [3] decreuit exercitum Seuerus, priuſquam vniuerſus periret, deportare ex eis locis: triſtem videlicet infecto negotio. quippe aſſuetus vincere prœliis omnibus, victum ſe tunc putabat, quia non vicerat. Sed eum proſpera fors & fautrix ſtatim conſolatur. neque enim plane rebus infectis rediit, ſed maiore quam ſperauerat ſucceſſu. Nam impoſitus nauibus permultis exercitus vniuerſus, nequaquam ſcilicet, quo intenderat,

74

Ὁ δὲ Σεβῆρος, τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ προχωρούντων κατὰ γνώμην, ἐπὶ τὴν Ἀτρηνῶν ἠπείγετο. προσέφυγε δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Ὀσροηνῶν βασιλεὺς Αὔγαρος· τούς τε παῖδας ὁμηρεύειν εἰς ἀσφάλειαν πίστεως ἐξέδωκε, τοξότας τε πλείστους συμμάχους ἤγαγεν. Ὁ δὲ Σεβῆρος, διαβὰς τήν τε τῶν ποταμῶν μέσην γῆν καὶ Ἀδιαβηνῶν χώραν, ἐπέδραμε καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν· φέρει γὰρ πόας εὐώδεις, αἷς ἀρώμασι καὶ θυμιάμασι χρώμεθα. πολλὰς δὲ κώμας καὶ πόλεις πορθήσας, τήν τε χώραν λεηλατήσας, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἀτρηνῶν χώραν, προσκαθεζόμενος, τὰς Ἄτρας ἐπολιόρκει. ἡ δὲ πόλις ἐπ' ἄκρας ὑψηλοτάτης ὄρους, τείχει μεγίστῳ καὶ γενναίῳ περιβεβλημένη, πλήθει ἀνδρῶν τε τοξοτῶν ἀκμάζουσα. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς προσκαθεζόμενος, ἐπολιόρκει, πάσῃ τε βίᾳ χρώμενος τὴν πόλιν ἐξελεῖν· μηχαναί τε παντοδαπαὶ προσήγοντο τοῖς τείχεσι, καὶ οὐδὲν παρελείπετο εἶδος πολιορκίας. οἱ δὲ Ἀτρηνοί, γενναίως ἀπεμάχοντο· τόξοις τε καὶ λίθοις ἄνωθεν βάλλοντες, οὐ μικρῶς ἐλύπουν τὸν τοῦ Σεβήρου στρατόν. σκεύη τε κεράμου πεποιημένα πληροῦντες πτηνῶν, μικρῶν μὲν, ἰοβόλων δὲ θηρίων, ἐπέβαλλον αὐτοῖς. τὰ δὲ, ἐμπίπτοντα ταῖς ὄψεσι, καὶ εἴ τι που παραγεγύμνωτο τοῦ σώματος, λανθάνοντα, καὶ παρεισιόντα, † τιτρώσκοντά τε αὐτούς, ἐλυμαίνετο. καὶ μὴ φέροντες τὸ πνιγῶδες τοῦ ἀέρος, διὰ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ ἡλίου πῦρ, νόσοις περιπίπτοντες, διεφθείροντο· ὡς πλεῖστον μέρος τοῦ στρατοῦ διὰ τοιαύτας αἰτίας μᾶλλον ἀπόλλυσθαι ἢ πρὸς τῶν πολεμίων. ἀπαγορεύοντός τε τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ εἰρημένα, τῆς τε πολιορκίας μὴ προχωρούσης, ἀλλὰ μᾶλλον βλαπτομένων τῶν Ῥωμαίων ἢ κατορθούντων, τὸν στρατὸν ὁ Σεβῆρος, ὡς μὴ διαφθαρείη πᾶς, ἄπρακτον ἐπανήγαγε, δυσφορῶν ἐπὶ τῷ μὴ ὡς ἐβούλετο τὰ τῆς πολιορκίας αὐτῷ προκεχωρηκέναι. νικᾶν γὰρ πάντοτε ἐν ταῖς μάχαις εἰθισμένος, τὸ μὴ περιγενέσθαι, ἧτταν ἡγεῖτο. πλὴν παρεμυθήσατο αὐτὸν ἡ συναιρομένη τότε τοῖς ἐκείνου πράγμασι τύχη. οὐ γὰρ παντάπασιν ἄπρακτος ἐπανῆλθεν, ἀλλὰ μείζονα κατορθώσας ὧν ἤλπισε. καταπλέων γὰρ ὁ στρατὸς ναυσὶ πολλαῖς, οὐκ εἰς ἃς ἐβούλετο 74

¶In vers. L. 1 [q.c. Interamnem.] 2 ſagittiſque ac lapidibus ſuperne petentes, non parum negotii Seueriano exercitui faceſſebant. Quinetiam vaſa fict. volucribus, paruis quidem illis ſed venenatis, beſtiolis implentes in eos proiiciebant. 3 Seuerus exercitum, ne vniuerſus interiret, re infecta reduxit: ægre ferentem ſane quod obſidio eis ex animi ſententia non ſucceſſiſſet. Semper enim in prœliis vincere aſſuetus, quod ſuperior non euaſiſſet, id pro clade habebat. Et tamen ſolatiū attulit fortuna, quæ tunc illius rebus auxiliabatur. neque enim plane nulla re effecta rediit, ſed maiora iis quæ ſperauerat, exſequutus. Quum enim exercitus nauibus multis deueheretur, non ad Romanas, vt volebat, ripas, ſed ad Parthicas, longiſſime vndarum impetu abductus, appulit: quæ haud multorum dierum itinere aberant a Cteſiphontis aditu. *Id eſt, aditu ad Cteſiphontem; aut, via quæ fert Cteſiphontem.*

Ῥωμαίων

Ῥωμαίων ὄχθαις κατηνέχθη· ἐπὶ πλεῖστον δὲ αὐτὸν ἐξαγαγόντος τοῦ ῥεύματος, προσώκειλε ταῖς Παρθυαίων ὄχθαις, αἳ μὴ πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπεῖχον τῆς εἰς Κτησιφῶντα ἀφόδου· ἔνθα ἦν τὰ βασίλεια τοῦ Παρθυαίου, καὶ αὐτὸς διέτριβεν εἰρήνην ἄγων, μηδὲν προσήκειν νομίζων ἑαυτῷ τὰς πρὸς τοὺς Ἀτρηνοὺς Σεβήρου μάχας. ἡσύχαζεν οὖν, μηδέν τι δεινὸν προσδεχόμενος. ὁ δὲ τοῦ Σεβήρου στρατὸς, ἄκων προσαχθεὶς ὑπὸ τοῦ ῥεύματος ταῖς ἐπέκεινα ὄχθαις, ἀπόβασίν τε ποιησάμενος, τὴν γῆν ἐλεηλάτει, θρέμματά τε τὰ ἐμπίπτοντα ἀπελαύνων, ἵν' ἔχῃ τροφὰς, καὶ κώμας ἐμπιπρὰς τὰς ἐμπιπτούσας. κατ' ὀλίγον τε προϊὼν, ἐπέστη Κτησιφῶντι, ἔνθα ἦν ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀρτάβανος. προσπεσόντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἀπαρασκευάστοις τοῖς βαρβάροις, πάντα τε τὸν ἐμπίπτοντα ἐφόνευον, καὶ διήρπαζον τὰ ἐν τῇ πόλει, πάντας τε παῖδας καὶ γυναῖκας αἰχμαλώτους ἔλαβον. φυγόντος δὲ τοῦ βασιλέως σὺν ὀλίγοις ἱππεῦσι, τούς τε θησαυροὺς τῶν χρημάτων αὐτοῦ αἴρουσι, καὶ πάντα τὸν κόσμον καὶ κειμήλια ἁρπάσαντες, ἐπανίασιν. οὕτω μὲν δὴ Σεβῆρος τύχῃ μᾶλλον ἢ
75 † γνώμῃ, τῇ κατὰ Παρθυαίων νίκῃ κεκόσμηται. τούτων δὲ αὐτῷ δεξιῶς καὶ ὑπὲρ πᾶσαν εὐχὴν προχωρησάντων, ἐπέστελλε τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ δήμῳ· τάς τε πράξεις μεγαληγορῶν, τὰς μάχας τε καὶ τὰς νίκας δημοσίαις ἀνέθηκε γραφαῖς. ἡ δὲ σύγκλητος πάσας τε τιμὰς ἐψηφίσατο αὐτῷ, καὶ προσηγορίας ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κεκρατημένων.

¶ Κατορθώσας δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν ὁ Σεβῆρος, εἰς τὴν Ῥώμην ἠπείγετο· ἄγων καὶ τοὺς παῖδας εἰς ἡλικίαν ἐφήβων ἤδη τελοῦντας. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν, τά τε ἐν τοῖς ἔθνεσι διοικήσας, ὡς ἑκάστῳ ἀπῄτει τὸ χρειῶδες, τά τε ἐν Μυσοῖς καὶ Παίοσι στρατόπεδα ἐπελθὼν, νικηφόρος ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων δήμου, μετὰ μεγάλης εὐφημίας τε καὶ θρησκείας ὑπεδέχθη· θυσίας τε καὶ ἑορτὰς, θέας τε καὶ πανηγύρεις τῷ δήμῳ παρέσχε. νομάς τε μεγαλόφρονας ἐπιδοὺς, καὶ θέας τελέσας ἐπινικίους, ἐτῶν οὐκ ὀλίγων ἐν τῇ Ῥώμῃ διέτριψε, δικάζων τε συνεχῶς καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν, τούς τε υἱεῖς παιδεύων καὶ σωφρονίζων. οἱ δὲ, ἤδη μειράκια ἦσαν, * ὑπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς καὶ διαίτης, τῆς τε περὶ τὰ θεάματα ὑπερβαλλούσης σπουδῆς, ἡνιοχείας τε καὶ ὀρχήσεως,

Romanæ appulſus ripæ; ſed vndarũ impetu Parthorum ad agrum prouectus, haud procul Cteſiphonte; qua in vrbe ſedes regis eſt. Is tunc pacem agitans, ac nihil ad ſe pertinere Seueri pugñas autumans quas gereret cum Atrenis, otioſus videlicet, nihil exſpectabat mali. Ceterum Seueri exercitus, quum ad eas ripas vi fluminis inuectus, moxque in terram eſſet expoſitus, omnẽ ilico depopulari agrum cœpit; abactiſq;, vt in quæque inciderãt, pecoribus, ad veſcendum, vicíſque aliquot incenſis, paulatim vſque ad Cteſiphontem perrexerunt: qua in ciuitate magnus rex Artabanus cõmorabatur. Igitur imparatos nacti barbaros, cæſis primo quicumque [1] reſtitiſſent, direptaque mox vrbe, pueris fœminiſque in captiuitatem abductis, tantum ipſo rege cum paucis equitibus elapſo, theſauris illius ornatuque omni & ſupellectile potiti, victores regrediuntur. Ita Seuerus, fortuna magis quam cõſilio, Parthicam † victoriam adeptus 75 eſt. Igitur proſpere ſuccedentibus rebus, *ac melius quam optare fuiſſet auſus*, litteras ad ſenatum populumq; Rom. de ſe magnificas dedit; ac depictas in tabulis pugnas, victoriaſque ſuas *publice* expoſuit; nihil non honorum decernente ſenatu, & ſuper his cognomina imponente deuictarũ gentium. Ipſe interea rebus ad orientem ſic geſtis Romam reuertebatur, filios iam puberes ſecum adducens. Confectoque itinere, ac prouinciis, vt cuique vſus foret, ordinatis, Myſorumq; & Pannoniorum recognitis exercitibus, vrbem dein triumphans inuectus eſt, multis acclamationibus omnique cerimonia populo excipiente. Cui quidem ipſe feſtos dies ſacrificiaque & ſpectacula ac celebritates indulſit; magnoque dato congiario, & ludos pro victoria celebrauit. Romæ deinde haud paucos moratus annos, ius dicebat frequenter, ciuilibus negotiis & liberis erudiendis *atque* [2] *ad modeſtiam componendis*, intentus. At illi iam tum adoleſcentes, deliciis victuque vrbano, nimioque ſpectaculorum aurigationiſque & ſaltationis ſtudio,

a Scr. τὰς γραφ. ¶ IN VERS. L. 1 occurriſſent, M. 2 *Sic ipſemet Polit. alibi interpretatur Græcam vocem, quam hic prætermiſit.*

bonam indolem corruperant. Interq; ſe fratres diſſidebant, puerili primum certamine, edendis coturnicum pugnis, gallinaceorumq; conflictibus, & puerorum collucta tionibus, exorta diſcordia. Nam ſeu quid in ſcena audirent, ſiue item ſpectarent, [1] ſemper vtiq; diuerſis accedebant, nuſquam eiſdem ſtudente vtroq; ſed quod alteri carū foret, id alteri ſtatim odioſum: committentibus etiam vtrimque ipſos adulatoribus atque miniſtris, nihilq; nō ad gratiam ſuggerentibus, vt ad ſe quiſq; pro virili diuerſos retraherent. His cognitis Seuerus reducere in gratiam, atq; emēdare conabatur. [2] Tum Baſſiano, qui tunc honores imperatorios adeptus,
76 †Seuerus Antoninus, accepto Marci cognomine, vocabatur, ac maior natu erat, vxorem dedit, (*quū per matrimonium reddere eum moderatum vellet*) filiam Plautiani, præfecti cohortibus vrbanis. Hic (vt perhibent) Plautianus ab initio ætatis tenui fortuna fuit, ſeditioniſque & aliorum criminum reus, ac mulctatus exſilio: ſed erat Seueri municeps, Afer natione, atque (vt quidam putant) etiam conſanguinitate propinquus: vt vero alii affirmant, flore magis ætatis per ſtuprum conciliatus. Hunc autem Seuerus ex parua humiliq; fortuna ad opes maximas prouexerat: ac damnatorum bonis adiudicatis, longe ſupra ceteros collocupletauerat, tantum nō imperio quoque participato. Quîs ille opibus licentiaq; abutens, nihil crudelitatis aut violentiæ, vt quidq; ageret, omittebat, cunctis etiā atrocior omnium ætatū principibus. Ergo huius filiam Seuerus vxorē filio ſuo tradidit, *& illam familiam* [*ſuæ*] *coadunauit.* Enimuero Antoninus ipſe, parū lætus eo matrimonio, ac neceſſitate magis quam volūtate [3] impulſus, puellam ipſam pariter & puellæ parentem peſſime oderat; ſic vt ne torum quidem laremque cum ea communem pateretur: adeoq; auerſabatur, vt minaretur quotidie occiſurum ipſam patremq;, ſimulatq; imperium ſolus obtinuiſſet. Quod quum illa identidē ad patrem

τὰ ἤθη διεφθείροντο. πρός τε ἀλλήλους ἐστασίαζον οἱ ἀδελφοί, τὰ πρῶτα μὲν ἀπὸ παιδαριώδους φιλονεικίας, δι' ὀρτύγων μάχας καὶ ἀλεκτρυόνων συμβολάς, πάλας τε παίδων, ἀλλήλοις ἐρίζοντες. ἤτε περὶ τὰ θεάματα αὐτῶν ἢ τὰ ἀκροάματα σπουδή, φιλονείκως ἑκάστοτε ἐμερίζετο. καὶ οὐδενὶ ἀμφότεροι ὁμοίως ἠρέσκοντο, ἀλλὰ πᾶν τὸ τῷ ἑτέρῳ φίλον, τῷ ἄλλῳ ἐχθρὸν ἦν. συνέκρουον δὲ αὐτοὺς ἑκατέρωθεν οἵτε κόλακες καὶ οἱ θεράποντες, πρὸς τὸ ἡδὺ τῆς ἡλικίας κολακεύοντες, καὶ ἀνθέλκοντες. Ὁ δὲ Σεβῆρος, ταῦτα πυνθανόμενος, συνάγειν τε καὶ σωφρονίζειν τὰ πρῶτα ἐπειρᾶτο. Τὸν δὲ πρεσβύτερον, ᾧ γνήσιον μὲν ἦν ὄνομα Βασιανός, πρὶν εἰς τὸν βασίλειον οἶκον † παρελθεῖν, ὅτε δὴ τὴν τῆς ἀρχῆς τιμὴν εὐτύχησε [a] Σεβῆρος, Ἀντωνῖνον ὠνόμασε, Μάρκου θελήσας αὐτὸν προσηγορίαν φέρειν. ἠγάγετό τε αὐτῷ γυναῖκα, [b] γάμῳ σωφρονίσαι θέλων. ἦν δὲ ἐκείνη θυγάτηρ τοῦ ἐπάρχοντος τῶν στρατοπέδων· Πλαυτιανὸς δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ. τοῦτον τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἡλικίας, *εὐτελῆ τινὲς [c] αὐτὸν καὶ πεφυγαδεῦσθαι ἔλεγον, ἁλόντα ἐπὶ στάσεσι καὶ πολλοῖς ἁμαρτήμασιν· ὄντα δὲ πολίτην αὐτοῦ, (Λίβυς γὰρ κἀκεῖνος ἦν) ὡς μὲν τινὲς ἔλεγον, πρὸς *γένος αὐτῷ ὑπάρχοντα· ὡς δὲ ἕτεροι διέβαλλον, ἀκμαζούσῃ τῇ ἡλικίᾳ γενόμενον παιδικά. πλὴν ἀλλ' ὁ Σεβῆρος ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς τύχης εἰς μεγάλην προήγαγεν ἐξουσίαν, πλούτῳ τε ὑπερβάλλοντι ἐκόσμησε, τῶν ἀναιρουμένων χαριζόμενος τὰς οὐσίας· οὐδὲν ἕτερον ἀλλ' ἢ μερισάμενος πρὸς αὐτὸν τὴν ἀρχήν. ἢ γὰρ ἐκεῖνος ἀποχρώμενος, οὔτε ὠμότητος οὔτε βίας ἐν πᾶσιν οἷς ἔπραττεν ἀπείχετο, φοβερώτερος τῶν πώποτε ἀρχόντων γενόμενος. τούτου τὴν θυγατέρα ὁ Σεβῆρος ζεύξας τῷ υἱῷ, τὸν οἶκον ἥνωσεν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, οὐ πάνυ τι ἡδόμενος τῷ γάμῳ, ἀνάγκῃ δὲ μᾶλλον ἢ προαιρέσει συνεζευγμένος, ἀπεχθῶς πάνυ πρὸς τὴν κόρην διέκειτο, καὶ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς· ὡς μήτε εὐνῆς μήτε ἑστίας κοινωνεῖν, μυσάττεσθαί τε τὴν κόρην· [d] ἀλλ' ἦν τε ἑκάστοτε ἀποκτενεῖν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν πατέρα, ἐπειδὰν τῆς ἀρχῆς ἐγκρατὴς γένηται μόνος. ταῦτα δὴ ἡ κόρη ἑκάστοτε ἀπήγγελλε 76

a *Pol. legit* Σεβῆρος Ἀντωνῖνον ὠν. *minus rectè.* b *Interpretationem iſtius clauſulæ, licet non parui ſit momenti, omiſerat Politianus. Sed potes* σωφρονίσαι *hic aliter etiam interpretari; nimirum,* ad modeſtiam componere: *aut*, ad bonam frugem adducere. c *Hoc pronomen expungendum cenſeo, vt ſuperuacaneum. Sed &* εὐτελῆ *τινὰ malim.* d *Perſuaſum habeo, non* ἀλλ' ἦν *ſed* ἀπειλῶν *Herod. ſcripſiſſe.* ¶ IN VERS. L. 1 ſubinde erga id diuerſe animati erant, contendendi ſtudio: nullaque re ambo itidem delectabantur, ſed quod alt. 2 Tum maiorem natu, cui verum nomen erat Baſſianus, priuſquam in imperatoriam domum (*ſeu* familiam) veniſſet, Antoninum ipſe nominauit, imperii honorem proſpera ſorte adeptus; Marci cognomen eum ferre volens. 3 puellæ iunctus, ei eiuſque parenti valde infenſus erat.

τῷ πα-

τῷ πατρί· καὶ τοῦ γάμου τὸ μῖσος διηγουμένη, παρώξυνεν αὐτόν. ὁ δὲ Πλαυτιανός, ὁρῶν τὸν μὲν Σεβῆρον πρεσβύτην τε ἤδη, καὶ συνεχῶς ὑπὸ νόσου ἐνοχλούμενον, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον, ἐμβριθῆ καὶ θρασὺν νεανίαν, δεδιώς τε αὐτοῦ τὰς ἀπειλάς, δρᾶσαί τι μᾶλλον φθάσας, ἢ παθεῖν ἀναμείνας, ἠθέλησεν. ἔτι τε αὐτὸν καὶ πολλὰ ἦν τὰ πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν ἀναπείθοντα· πλούτου τε περιβολή, ἣ μὴ πρότερον τινὶ ἰδιωτεύοντι ἐγένετο, στρατιωτῶν τε
77 θεραπεῖαι, τιμαί τε αἱ παρὰ τῶν ἀρχομένων· † σχῆμά τε ὑπέρσεμνον. ἠμφίεστο γὰρ τήν τε πλατύσημον ἐσθῆτα, ἔν τε τοῖς δευτέροις ὑπατεύσασιν ἐτέτακτο. παρῃώρητό τε αὐτῷ ξίφος, καὶ παντὸς ἀξιώματος σχῆμα ἔφερε μόνος. προϊὼν δέ, φοβερὸς ἦν· ὡς μήτε τινὰ προσιέναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρατυγχάνοντας ἀναστρέφειν. οἵ τε προϊόντες αὐτοῦ, ἐκήρυττον μηδένα παρεστάναι, μηδὲ εἰς αὐτὸν βλέπειν, ἀλλ᾽ ἀποστρέφεσθαι καὶ κάτω βλέπειν. οἷς δὴ καὶ ὁ Σεβῆρος ἀπαγγελλομένοις οὐ πάνυ τι ἠρέσκετο, ἀλλ᾽ *ἀπεχθὴς ἤδη καὶ βαρὺς κἀκείνῳ ἐγένετο· ὡς καὶ περιελεῖν τινα αὐτοῦ τῆς ἐξουσίας τὸν Σεβῆρον, καὶ πεῖσαι [a] κωλύειν τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀλαζονείας. Ἃ δὴ μὴ φέρων ὁ Πλαυτιανός, ἐτόλμησεν ἐπιβουλεῦσαι τῇ ἀρχῇ· καὶ μηχανᾶται τοιάδε· Σατορνῖνος ἦν εἷς τῶν ὑπ᾽ αὐτῷ χιλιαρχούντων ἐς τε ὑπερβαλλόντως τὸν Πλαυτιανὸν ἐθεράπευε· καὶ πάντων μὲν τοῦτο ποιούντων, ἐκεῖνος δὲ πλείονι θρησκείᾳ ᾠκειώσατο αὐτόν. τοῦτον πιστότατον ἡγούμενος, καὶ ἀπορρήτους μόνον οἷόν τε φυλάξαι καὶ πληρῶσαι ἐντολάς, περὶ δείλην μεταπεμψάμενος, πάντων ἀναχεχωρηκότων, Νῦν σοὶ καιρός, ἔφη, τέλος γενναῖον ἐπιθεῖναι εὐνοίᾳ τε καὶ ὑπηρεσίᾳ ἣν πρός με ἐπεδείξω· ἐμοί τε, ἀμείψασθαί σε κατ᾽ ἀξίαν, καὶ τὴν προσήκουσαν χάριν ἀποδοῦναι. πρόκειται δέ σοι αἵρεσις, ἢ τοῦτ᾽ εἶναι ὅπερ ἐμὲ νῦν ὁρᾷς ὄντα, καὶ τήνδε τὴν ἐξουσίαν παραλαβεῖν, διαδεξάμενόν με· ἢ τεθνάναι αὐτίκα, ἀπειθείας ὑπέχοντα τιμωρίαν. μὴ δέ σε τοῦ ἔργου

referret, ſimulq; quantopere foret inuiſa patefeciſſet, magnopere hominem irritauit. Igitur Plautianus, ſenem iam Seuerum ipſum cernens, ac morbo ſæpe laborantē; contra vero Antoninum ferocem inprimis audacemq; iuuenē, pauidus ob illius minas, [1] decreuit facinus inuadere aliquod priuſquam ipſe opprimeretur. Suberant præterea multa quæ hominem ad imperii cupiditatē inflāmarent: opes quātas nemo antea priuatus poſſederat: militū præterea obedientia, & apud oēs Romanæ dicionis homines maximi honores. † ad- 77
hæc habitus quo in publicū prodibat. ſiquidem latū clauum perpetuo habebat, atq; in ſecūdis conſularib. numerabatur. Enſem præterea [2] *ſuſpenſum* geſtabat, [3] ceteraq; omnia ſupremæ dignitatis inſignia: adeo, quacūque incederet, trux atq; horribilis, vt non modo nō adiretur a quoquā, ſed etiā, qui fortuito occurrebant, ab eo auerterēt oculos. Quin anteambulones aliquot, quacumque iter faceret, denuntiabant nequis in proximo cōſiſtere, neve illum contueri auderet, ſed auerterent vniuerſi oculos, terrāque deſpectarent. [4] Quæ quum cognouiſſet Seuerus, ne ipſe quidē prorſus æqui boni facere, ſed moleſtius iam grauiuſque ferre: ſic vt nonnihil etiam de illius auctoritate detraheret, ac perſuadere homini conaretur, aliquid iam e tanta illa inſolentia imminueret. Quorum impatiens Plautianus, non dubitauit imperium ipſum appetere inſidiis. quocirca talia quędam machinatur. [5] Saturninus erat quidam tribunus, qui Plautianum inprimis obſeruabat: & quum facerent idem omnes, vnus tamen ille maiore quadam venerationis ſpecie, magis magiſq; homini obrepſerat. Hunc ſibi igitur fidiſſimum fore putans, ac ſolum denique commiſſa tacite habiturum, & imperata facturū, vocari ad ſe ſub veſperam iubet: remotiſq; arbitris, [6] Nunc illud, inquit, eſt *tempus*, quū ſummam imponere manum debeas amori obſeruantiæque tuæ, cuius mihi hactenus dediſti ſpecimen; quumque ego remunerare te pro meritis, ac debitam referre gratiam poſſim. Datur optio tibi, veliſne ille ipſe euadere quem me nunc eſſe cernis, atque huic tantæ potentiæ ſuccedere; an perire ſtatim, dato contumacis animi ſupplicio. Neque tu vel magni-

a *Suſpicor* κολούειν *ab Herod. ſcriptum fuiſſe.* ¶IN VERS. L. 1 decreuit, præueniendo, aliquid patrare potius, quam cunctando, aliquid pati. 2 *pag. 54.* τὰ ξιφίδια, ἃ παρηώρουν, *ipſe Polit. vertit.* Gladiolos, quos ſuſpenſos habebant. 3 omniſq; dignitatis habitum geſtabat ſolus, M. 4 Quæ quum Seuero nuntiarentur, ne ipſe quidem probabat: ſed odioſus tam & grauis illi quoque eſſe cœpit Plautianus; adeo vt non n. 5 Saturninus erat vnus eorum quos ſub ſe tribunos habebat: hic Plautianū ſumma obſeruantia colebat. 6 Nunc tibi occaſio eſt, inquit, ſtrenuum finem tuæ in me beneuolentiæ obſequioque imponendi: cuius m. *Perinde eſt autem acſi diceret* κολοφῶνα ἐπιθεῖναι*: nec ſatis proprie id vocat* τέλος*, id eſt finem. Vide annot.*

εἰς τὴν σύγκλητον κατῆλθε μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ,
ὡπλισμένου μᾶλλον ἢ ἔθος ἐστὶ βασιλέα προπομ-
πεύειν. εἰσελθὼν δὲ καὶ θύσας, τοῦ τε βασιλείου ἐπι-
93 » βὰς θρόνου, ἔλεξε τοιάδε· † Οὐκ ἀγνοῶ μὲν
» ὅτι πᾶς οἰκείου φόνος, εὐθέως ἀκουσθεὶς, μεμίση-
» ται· τό τε ὄνομα ταῖς ἀκοαῖς, ἅμα τῷ προσπεσεῖν,
» εὐθὺς φέρει χαλεπὴν διαβολήν. τοῖς μὲν γὰρ δυσ-
» τυχήσασιν ἔλεος, τοῖς δὲ κρατήσασι φθόνος παρα-
» κολουθεῖ. καὶ ὃ μὲν ἡττηθὲν, τοῖς τοιούτοις ἀδικεῖ-
» σθαι· ὃ δὲ νικῆσαν, ἀδικεῖν δοκεῖ. πλὴν εἴ τις ὀρ-
» θῇ κρίσει, καὶ μὴ διαθέσει τῇ πρὸς τὸν πεσόν-
» τα, τὸ πεπραγμένον λογίζοιτο, τήν τε αἰτίαν αὐ-
» τοῦ καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐξετάζοι, εὕροι ἂν ὁμοῦ καὶ
» εὔλογον καὶ ἀναγκαῖον, τὸν μέλλοντα πείσεσθαι
» δεινὸν, ἀμύνασθαι μᾶλλον ἢ ὑπομεῖναι. τῇ μὲν
» γὰρ συμφορᾷ τοῦ πεσόντος, καὶ ἀνανδρίας ψό-
» γος παρακολουθεῖ· ὁ δὲ κρατήσας, ἅμα τῷ σε-
» σῶσθαι, καὶ δόξαν ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. τὰ μὲν
» οὖν ἄλλα ὅσα διὰ δηλητηρίων φαρμάκων καὶ
» διὰ πάσης ἐνέδρας ἐπεβούλευσέ μοι, ἔνεστιν ὑ-
» μῖν καὶ διὰ βασάνων χωρήσασι μαθεῖν. καὶ γὰρ
» διὰ τοῦτο τοὺς ἐκείνου ἐν τοῖς ὑπηρέταις ἐκέλευ-
» σα παρεῖναι, ὅπως εὕρητε τὴν ἀλήθειαν. εἰσὶ δὲ τι-
» νὲς αὐτῶν καὶ ἤδη ἐξετασθέντες· καὶ τῆς ἐξετά-
» σεως ἐπακοῦσαι δύνασθε. ὃ δὴ οὖν τελευταῖον
» ἐπῆλθέ μοι παρὰ τῇ μητρὶ ὄντι, ξιφήρεις ἔχων τι-
» νὰς ἐς τοῦτο παρεσκευασμένους. ὅπερ ἐγὼ προμη-
» θείᾳ πολλῇ καὶ ἀγχινοίᾳ συνεὶς, ἠμυνάμην ὡς
» πολέμιον· ἐπεὶ μήτε γνώμην ἔτι μήτε ὁρμὴν
» ἔφερεν ἀδελφοῦ. ἀμύνεσθαί τε [a] αὖθις ἐπιβου-
» λεύοντας, οὐ μόνον δίκαιον, ἀλλὰ καὶ συνηθές. αὐ-
» τὸς γοῦν ὁ τῆσδε τῆς πόλεως κτίστης Ῥωμύλος οὐκ
» ἤνεγκεν, ἀδελφὸν ὑβρίσαντα μόνον εἰς τὰ ἐκείνου
» ἔργα. σιγῶ * Γερμανικὸν τὸν Νέρωνος, καὶ Τίτον
» τὸν Δομετιανοῦ· Μάρκος αὐτὸς, φιλοσοφίαν καὶ
» ἐπιείκειαν προσποιούμενος, Λουκίου τὴν ὕβριν
» οὐκ ἤνεγκεν ὄντος γαμβροῦ, ἀλλ' ἐξ ἐπιβου-
» λῆς αὐτὸν ἀπεσύσατο. ἐγὼ δὲ, δηλητηρίων παρε-
» σκευασμένων, ξίφους ἐπῃωρημένου, τὸν ἐχθρὸν ἠ-
» μυνάμην. τοῦτο γὰρ αὐτῷ τοὔνομα ἐδίδου τὰ
» ἔργα. ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν θεοῖς εἰδέναι χά-
94 » ριν, ὅτι κἂν τὸν † ἕτερον ὑμῖν τῶν βασιλέων ἔσω-
» σαν· παύσασθαι δὲ ἤδη τὰς ψυχὰς καὶ τὰς γνώμας

contendit poſtridie in ſenatum, toto
ſtipāte exercitu, ſed armis inſtructio-
re quam [1] cōſueuit principem dedu-
cere. Ingreſſus deinde, vbi rem diui-
nam fecit, conſcendit ſellam impera-
toriam; atq; ad hunc modum verba
facit: † Non me quidem fugit, [2] o- 93
mnem domeſticorum cędem, ſtatim
atq; auribus inciderit, odioſam vide-
ri; nomenq; ipſum, vt primum audia-
tur, afferre grauem calumniā. [3] quip-
pe infelices miſericordia; potētes, in-
uidia ſequitur: ac victus accepiſſe, vi-
ctor attuliſſe iniuriam videtur. Cete-
rum ſiquis vero magis iudicio quam
ſtudio erga defunctum aliquo rem i-
pſam expēdat, cauſamq; eius & con-
ſiliū exquirat, facile ſcilicet inueniet
[4] rectum eſſe & neceſſariū, vindicare
magis quam accipere iniuriā. quippe
ad occiſi calamitatem etiam infamia
timiditatis accedit: victor, præterquā
quod incolumis eſt, etiam gloriā re-
tulit fortitudinis. Ac cetera quidem,
quæ ſæpe in me, cum veneficiis, tum
omni genere inſidiarum intendit, fa-
cile vobis eſt exquirere tormentis.
quippe idcirco adeſſe [omnes] illius
miniſtros imperaui, vt verum depre-
hendatis. Sunt autem nonnulli quoq;
ex his iam torti; quorū exaudire con-
feſſionem poſſitis. Poſtremo autem,
quum ego apud matrem forem, ve-
nit ille in me, quoſdam ſecum addu-
cens gladiis accinctos: ſed ego *magna
prouidentia & ſollertia* re præcognita,
vltus *tamquam* hoſtē ſum. Neq; enim
iam aut fratris mentem gerebat, aut
fraterna moliebatur. Vlciſci autem
illum qui prior inſidietur, vt iuſtū eſt,
ita vſu quoq; iam receptum. Quippe
ne ipſe quidem vrbis huius conditor
Romulus germanū pertulit, ſuis tan-
tum operibus illudētem. Taceo Ger-
manicum, Neronis; ac Titum, Do-
mitiani, fratres: Marcus ipſe, philoſo-
phiæ [5] ſimulator ac māſuetudinis, Lu-
cii, generi ſui, contumeliam non per-
tulit; *ſed per inſidias illum e medio ſuſtu-
lit.* Ego vero, venenis cōparatis in me,
gladioq; impendente, vltus hoſtem:
quippe hoc illi ſua opera nomen im-
ponebant. Vos autem diis gratias a-
gite, quod alterum *ſaltem* † vobis principem ſeruauerint: neque mentes veſtras in diuerſa 94

---

a *Scribe* αὖ τοὺς ¶ IN VERS. L. 1 *malim* conſueuiſſet, *aut* conſueuerat. 2 omnem propinqui cædem: *vel* conſanguinei. 3 Eos enim quibus res infeliciter ceſſerint, (*vel, qui aduerſa vſi fortuna fuerint*) miſericordia; eos autem qui ſuperiores euaſerint, inuidia ſequitur. 4 rationi conſentaneum eſſe & neceſſarium, propulſare potius quam acc. 5 *vide ſupra* 456, 7.

partiti, ſed vnum tantum ſpectantes Imperatorem, vitam ſecuri traducite. Imperium autē Iupiter, ſicut ipſe inter deos ſolus poſſidet, ita etiam vni tantum mortalium adiudicat. Hęc loquutus magna voce, iratumq; plenus, ac truculento vultu illius amicos intuens, trementibus pallentibusque pleriſq;, in regiam reuertitur. Continuo igitur cœpti occidi domeſtici omnes fratris atq; amici, quiq; in ædibus habitabant quas ille incoluerat, miniſtriq; item vniuerſi: ſic vt ne ętati quidem infantium parceretur. Porro ipſa cadauera [1] plauſtris omnibus per contumeliam impoſita, atq; extra vrbē exportata, aceruatim aut temere iniecta rogis cōburebantur. nec quiſquam ſuperfuit ex iis qui leuem modo cum Geta notitiam habuiſſet. Athletæ etiam, & aurigæ, atq; omn fariam hiſtriones, & quidquid deniq; vel oculis illius vel auribus [2] iucundū fuerat, paſſim occidebantur. Prętereа ſenatorii ordinis quicumq; aut nobilitate aut opibus excellerent, minima quaq; de cauſa vel plane nulla, quantumlibet leui delatione, [3] pro illius amicis interimebātur. Quin & Commodi ſororem iam anum, atq; ab omnibus Imperatoribus, vt Marci filiā oportuit, [magno] in honore habitā, morte affecit; cauſatus q; Getæ necē apud ipſius matrē defleuiſſet. Et coniugem quondam ſuam, Plautiani filiam, quæ fuerat in Siciliam relegata: ac [4] conſobrinum Seuero cognominem; filiumq; Pertinacis, & Lucillæ *item* Cōmodi ſororis *filium*; poſtremo quidquid ex cognatione imperatoria, aut in ſenatu ex patricia nobilitate ſupererat, plane quaſi ab ſtirpe abſcidit. Duceſq; prouinciarū vniuerſos ac procuratores, veluti Getæ amicos, neci dedidit. totæq; noctes cædendis pluriſariā mortalibus † impendebantur. Sed & Veſtales virgines viuas obruit [5] terræ: quaſi temerata virginitate. Denique, id quod numq̄ alias factitatum, quum circenſes ſpectante eo, populus Romanus in aurigam, cui ſtudebat, neſcio quid cauillatus eſſet: ratus ſibi cōtumeliam illatam, repente omnem exercitum facere impetum iuſſit in populum, ac raptare & occidere [6] quicumq; in aurigam dixiſſent. At milites, accepta ſemel violandi rapiendique

διῃρημένοις· εἰς ἕνα δὲ βλέποντας, ἀμερίμνως βιοῦν. [a] βασιλείαν δὲ ὁ Ζεὺς, ὥσπερ αὐτὸς ἔχει μόνος θεῶν, οὕτω καὶ ἀνθρώπων ἑνὶ δίδωσι. [a] Ταῦτα εἰπὼν μεγάλῃ βοῇ, θυμοῦ πεπληρωμένος, βλέμματι δριμεῖ ἀφορῶν εἰς τοὺς ἐκείνου φίλους, τρέμοντάς τε καὶ ὠχριῶντας τοὺς πλείστους καταλιπὼν, εἰς τὰ βασίλεια ἀνέδραμεν. εὐθὺς δὲ πάντες ἐφονεύοντο οἱ ἐκείνου οἰκεῖοί τε καὶ φίλοι, καὶ οἱ ὄντες ἐν τοῖς βασιλείοις ἔνθα ἐκεῖνος ᾤκει· ὑπηρέται τε πάντες ἀνῃροῦντο· οὐδέ τις τῶν φερόντων ἡλικίας, οὔτε μέχρι νηπίων. τὰ δὲ πτώματα φερόμενα [b] μεθ' ὕβρεως, πάσαις ἁμάξαις ἐπιτεθέντα, ἔξω τῆς πόλεως κομισθέντα, σωρηδὸν κατεπίμπρατο, ἢ ὅπως δὴ ἐρρίπτετο. οὐδεὶς δὲ περιελείπετο τῶν καὶ μετρίως ἐκείνῳ γνωσθέντων. ἀθληταὶ δὲ καὶ ἡνίοχοι, ὑποκριταί τε πάσης μούσης καὶ ὀρχήσεως, πᾶν τε ὅσαπερ ἐκεῖνος δι' ἡδονῆς εἶχε θέαμα ἢ ἄκουσμα, διεφθείρετο. τῆς τε συγκλήτου βουλῆς ὅσοι γένει ἢ πλούτῳ ὑπερεῖχον, ἐπὶ βραχυτάταις ἢ οὐδ' ὑφεστώσαις αἰτίαις, ἐκ τῆς τυχούσης διαβολῆς, ὡς ἐκείνου φίλοι, ἀνῃροῦντο. τήν τε Κομμόδου ἀδελφὴν, πρεσβῦτιν ἤδη, καὶ πρὸς πάντων βασιλέων ὡς Μάρκου θυγατέρα τετιμημένην, ἀπέκτεινεν· αἰτίαν ἐπαγαγὼν ὡς δακρυσάσῃ παρὰ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ παιδὸς φόνῳ. τήν τε γυναῖκα γενομένην ἑαυτοῦ, Πλαυτιανοῦ θυγατέρα, οὖσαν δὲ ἐν Σικελίᾳ, τόν τε ἀνεψιὸν αὐτοῦ Σεβήρῳ τε ὁμώνυμον, καὶ τὸν Περτίνακος υἱὸν, τῆς τε Κομμόδου ἀδελφῆς Λουκίλλης υἱὸν, καὶ εἴ τι γένος ἦν βασιλικὸν, ἢ ἐν συγκλήτῳ ἐξ εὐπατριδῶν καταβαῖνον, πᾶν ἐξέκοψεν. εἴς τε τὰ ἔθνη πέμπων, ἡγεμόνας τε καὶ ἐπιτρόπους, ὡς ἐκείνου φίλους, πάντας διεχειρίσατο. πᾶσα δὲ νὺξ ἔφερε φόνους παντοδαπῶν † ἀνθρώπων. 95 τάς τε τῆς Ἑστίας ἱερείας ζώσας κατώρυττεν, ὡς μὴ φυλαττούσας τὴν παρθενίαν. τὸ δὲ τελευταῖον καὶ μή ποτε γενόμενον ἔργον, ἱπποδρομίαν μὲν ἐθεᾶτο, ἀπέσκωψε δέ τι τὸ πλῆθος εἰς τὸν ἡνίοχον περὶ ὃν ἐκεῖνος ἐσπουδάκει. ὁ δὲ, οἰηθεὶς αὐτὸς ὑβρίσθαι, κελεύει τῷ πλήθει προσπεσεῖν τὸ στράτευμα, ἀπάγειν τε καὶ φονεύειν τοὺς κακῶς τὸν ἡνίοχον εἰπόντας. οἱ δὲ στρατιῶται, τοῦ βιάζεσθαί τε καὶ διαρπάζειν

a *Legitur etiam* ὑμνοῦντα. b *veram lect. puto*, μεθ' ὕβρεως πάσης. *Sed & φερόμενα ſuſpicione apud me non caret.* ¶IN VERS. L.
1 plauſtris per omnis generis contumelias impoſita, aceruatim comburebantur, aut quocumque modo proiiciebantur, M.
2 iucund. f. profligabatur. 3 *Intellige*, tamquam illius amici. 4 patruelem ſuum, M. 5 *ſic & in aliis edit. non* terra.
6 quicumque aurigæ conuiciati eſſent. At milites, acc. ſemel vim inferendi rapiendique poteſtate, non iam diſcrimen adhibentes inquirebant quinam fuiſſent proteruius loquuti; (fieri enim non poterat vt inuenirentur, in tanta populi multitudine, nemine confitente) ſed minime parcentes, obuium quemque abductum interficiebant: aut, quæcumque habebat eripientes, tamquam redemptionis pretium, vix tandem parcebant.

λαβόντες

λαβόντες ἐξουσίαν, οὐκέτι διεκρίνοντο τίνες ἦσαν οἱ προπετέστερον φθεγξάμενοι· (καὶ γὰρ ἦν εὑρεῖν ἀδύνατον, ἐν δήμῳ τοσούτῳ, μηδενὸς ὁμολογοῦντος) [a] ἀφειδῶς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπάγοντες ἀνῄρουν, ἢ ἀφαιρούμενοι ἅπερ εἶχον, ὥσπερ λύτρα, μόλις ἐφείδοντο. Τοιαῦτα δὴ πράττων, ὑπό τε τῆς τῶν ἔργων * συνέσεως ἐλαυνόμενος, καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει διατριβὴν ἀπεχθῶς ἔχων, ἀποδημῆσαι τῆς Ῥώμης ἠθέλησεν, ὡς δὴ διοικήσων τὰ ἐν τοῖς στρατοπέδοις, καὶ τὰ ἔθνη ἐποψόμενος. ἀπάρας δὲ τῆς Ἰταλίας, ἐπί τε ταῖς ὄχθαις τοῦ Ἴστρου γενόμενος, διῴκει δὴ τὰ ἀρκτῷα τῆς ἀρχῆς μέρη, γυμνάσια τοῦ σώματος ποιούμενος ἡνιοχείας, καὶ θηρίων παντοδαπῶν συστάδην ἀναιρέσεις· δικάζων μὲν σπανίως, πλὴν νοῆσαι τὸ κρινόμενον εὐθὺς ἦν, * εὐθίκτως τε πρὸς τὰ λεχθέντα ἀποκρίνασθαι. ᾠκειώσατο δὲ καὶ πάντας τοὺς ἐπέκεινα Γερμανούς, ἔς τε φιλίαν ὑπηγάγετο, ὡς καὶ συμμάχους παρ' αὐτῶν λαβεῖν, καὶ τοῦ σώματος ἑαυτοῦ φρουροὺς ποιήσασθαι, γενναίους τε καὶ ὡραίους [b] ἐπιλεξάμενος: πολλάκις δὲ καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποθέμενος χλαμύδα, ἠμφιέννυτο τὰ Γερμανῶν περιβλήματα· ἔν τε χλαμύσιν αἷς εἰώθασιν, ἀργύρῳ πεποικιλμέναις, ἑωρᾶτο. κόμας τε τῇ κεφαλῇ ἐπετίθετο ξανθάς, καὶ εἰς κουρὰν τῶν Γερμανῶν ἠσκημένας. τούτοις δὴ χαίροντες οἱ βάρβαροι, ὑπερηγάπων αὐτόν. ἔχαιρον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ Ῥωμαίων στρατιῶται, μάλιστα μὲν διὰ τὰς τῶν χρημάτων ἐπιδόσεις,
96 αἷς ἀφειδῶς προσεφέρετο αὐτοῖς· † ὅτι τε πᾶν ὡς στρατιώτης ἔπραττεν, εἴτε ὄρυγμά τι ὀρύττειν ἔδει, σκάπτων πρῶτος, εἴτε ῥεῖθρον γεφυρῶσαι, ἢ βάθος χῶσαι· πᾶν θ' ὅ χειρῶν ἢ καμάτου σώματος ἔργον, πρῶτος εἰργάζετο. τράπεζαί τε εὐτελῆ παρετίθετο, ἔσθ' ὅπη καὶ ξυλίνοις ἐς ποτὸν καὶ ἐδέσματα χρώμενος σκεύεσιν. ἄρτον τε προσεφέρετο αὐτοσχέδιον. [c] σῖτον γὰρ ἀλήσας τῇ ἑαυτοῦ χειρί, ὃ ἤρκει μόνῳ, μᾶζάν τε ποιήσας, καὶ ἐπ' ἀνθράκων ὀπτήσας, ἐσιτεῖτο. καὶ πάντων μὲν τῶν πολυτελῶν ἀπείχετο· ὅσα δὲ εὐτελέστατα, καὶ τοῖς πενεστάτοις τῶν στρατιωτῶν εὔπορα, τούτοις ἐχρῆτο. συστρατιώτης τε ὑπ' αὐτῶν μᾶλλον ἢ βασιλεὺς καλούμενος, χαίρειν προσεποιεῖτο. τὰ πλεῖστά τε αὐτοῖς συνώδευε περιπατῶν, σπανίως [d] ἅρματος ἢ ἵππου ἐπιβαίνων· τά τε ὅπλα βαστάζων ἑαυτῷ. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὰ τῶν στρατοπέδων σύμβολα, ἐπιμήκη ὄντα καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασι πολλοῖς

poteſtate, quum diſcerni a reliquis nequirent qui fuerant proteruius loquuti,(nullo ſcilicet in tanta multitudine verũ fatente)paſſim, vt in quemque inciderant, aut occidebant, aut omnibus ereptis,quaſi ſalute redempta,viuos ægre dimittebant. His actis,ſtimulãte malorum facinorum conſcientia,vitãq; peroſus vrbanam, ſtatuit Roma ſecedere, vt & milites ordinaret, & prouincias inuiſeret. Igitur Italia decedẽs,ad ripas Danubii peruenit, ac partes imperii Romani ſeptemtrioni ſubiectas *ordinauit*. Ibi aut corpus exercebat aurigando, cædendisque comminus omne genus beluis:aut ius dicebat; rarius id tamẽ; ſtatimque *ac prompte* ſententiam ferens ac reſpondens,pauculis dumtaxat auditis. Ceterum Germanos illic ſibi omnes adiũxit atq; in amicitiam conciliauit; ſic vt ex his ſocios bellorum, & cuſtodes corporis, validiſſimum quemq; & pulcherrimum,ſibi adſciuerit. Sæpe etiam Romano cultu depoſito,veſtem Germanicam induebat,atq; in eorum ſagulis argento variegatis conſpiciebatur: etiam flauam capiti cæſariẽ imponens, ad modum Germanicæ tõſuræ. Quibus læti barbari,mirifice eum diligere: gaudere etiam Romanus miles, quem ſcilicet ille ampliſſimis largitionibus proſequebatur. † Ipſe *vtiq,* nullũ non 96
militię munus prompte obire: & ſiue quid fodiendum foret,primus fodere;ſiue pons flumini imponẽdus, aut exſtruendus agger, ſiue quod opus manuum faciendum, aut labor ſubeundus,primus omnia occupare: tenuiq; menſa, ac ligneolis poculis vaſiſq; eſculentorum contentus eſſe: panemq; etiam temere factũ comeſſe: quippe tritico quantum ſatis vni foret,ſua manu molito,maſſaq; inde facta atq; in carbonibus decocta,veſci ſolitus. omnia denique elegantiora aſpernari,& viliſſimis quibuſq;, ac vel pauperrimo gregarioq; militi facillimis vti.[2] Tum commilitonem quam principẽ vocari ſe malle: ac plerumq; iter facere, perinde atq; ipſi, pedibus ambulans; raroq; vehiculũ conſcendere aut equum: ſibi ipſe portare arma: nonnumq̃ etiam ſigna militaria longiſſima,& *multis* aureis ornamẽtis

a Scribo ἀλλ' ἀφειδῶς. b *ſcribo* ἐπιλεξάμενος. c *for.* σῖτον. d *quidam lib.* ἁρμάμαξαν. ¶IN VERS. L. 1 *Polit. fere vbiq; inte-bra ita vertit:ſed perperam. Vide annot.* 2 Tum gratius eſſe ſibi commil. ab illis, quam principem vocari,ſimulabat.

prægrauia, ac ne robuſtiſſimis quidẽ militibus facilia, ipſe humeris ſubire. Ob hæc igitur aliaque huiuſcemodi, vt hominem militarem diligere eum ſuus exercitus, & vt virum fortem admirari. quippe inſtar miraculi videbatur, tãtulæ hominem ſtaturæ [1] tantis eſſe laboribus parem. Sed vbi milites apud Danubium ordinauit, atq; in Thraciam Macedonibus conterminam diſceſſit, cõtinuo Alexander alter euaſit. Nam & memoriam regis eius omnibus modis renouauit, ſtatuis imaginibusq; nulla non vrbe poni iuſſis: Romamq; ipſam Capitoliumque, & templa vniuerſa, referſit Alexandri ſimulacris. [2] Vidimus item imagines nõnullas ridicule depictas, quæ vno corpore duas facies præferrent, Alexandri atque Antonini. Ipſe prodibat Macedonico habitu, cauſiã *ſupra caput* geſtãs, & crepidas *indutus*: ac lectiſſimam iuuenum manum in exercitu, phalangem Macedonicam 97 appellabat, iuſſis † ducibus nomina ſibi ducum Alexandri imponere. Præterea iuuenes Sparta accitos, Laconicam & Pitanatem centuriam vocabat. His igitur actis, atq; vrbibus, prout quamque potuerat, ordinatis, Pergamum adit, Aſiæ ciuitatẽ, vt Æſculapii curationibus vteretur. Quo poſtquam peruenit, ſomniis quamdiu voluit captatis, Ilium mox petiit: & cunctis vrbis reliquiis colluſtratis, ad Achillis tumulum proceſſit. Eumq; coronis floribusque magnifice exornato, rurſus imitari Achillem cœpit. [3] Sed *eo* Patroclum deſiderante aliquem, libertorum omnium cariſſimus Feſtus, a memoria, dũ ad Ilium moratur, vita defunctus eſt; veneno (vt quidam aiebant) exſtinctus, quo ſcilicet Patrocli more ſepeliretur; vt alii affirmãt, morbo interceptus. Huius igitur cadauer efferri iuſſit, compluribusq; lignis rogum ſtrui. Dein impoſito in medium, mactatisque omne genus animalibus, ſubiecit ignem: phialamque manu tenens, vinumque libans, ventos precabatur. Quumque eſſet raro capillo, & crinem quæreret vt imponeret ignibus, deridiculo erat omnibus: [4] ceterum quos habuit capillos, tamen totõdit.

κεκοσμημένα, μόλις ὑπὸ τῶν γενναιοτάτων στρατιωτῶν φερόμενα, ἐπιθεὶς τοῖς ὤμοις ἔφερεν αὐτός. διὰ δὴ ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὡς στρατιωτικὸς, ὑπ' αὐτῶν ἐφιλεῖτο, καὶ ὡς γενναῖος ἐθαυμάζετο. καὶ γὰρ ἦν θαύματος ἄξιον, ἐν μικρῷ πάνυ τὸ μέγεθος σώματι, γενναίων πόνων ἄσκησις τοσαύτη. Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τὸν Ἴστρον στρατόπεδα διῴκησε, κατῆλθέ τε εἰς Θρᾴκην, Μακεδόσι γειτνιῶσαν, εὐθὺς Ἀλέξανδρος ἦν. καὶ τήν τε μνήμην αὐτοῦ παντοίως ἀνενεώσατο, εἰκόνας τε καὶ ἀνδριάντας ἐν πάσαις πόλεσιν ἀναστῆναι ἐκέλευσε· τήν τε Ῥώμην ἐπλήρωσεν ἀνδριάντων καὶ εἰκόνων, ἐν τῷ Καπετωλίῳ καὶ ἐν ἄλλοις ἱεροῖς, τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον συναφείας. ἔσθ' ὅπου δὲ καὶ χλεύης εἴδομεν ἀξίας εἰκόνας ἐν γραφαῖς. ἑνὸς σώματος, ὑπὸ περιφερείᾳ κεφαλῆς μιᾶς, ὄψεις ἡμιτόμους δύο, Ἀλεξάνδρου τε καὶ Ἀντωνίνου. προῄει δὲ αὐτὸς ἐν Μακεδονικῷ σχήματι, καυσίαν τε ἐπὶ τὴν κεφαλὴν φέρων, καὶ κρηπῖδας ὑποδεδυμένος. ἐπιλεξάμενός τε νεανίας καὶ στρατεύσας, Μακεδονικὴν ἐκάλει φάλαγγα, † τούς τε ἡγουμένους αὐτῆς φέρειν τὰ τῶν ἐκείνου στρατηγῶν ὀνόματα. 97 ἀπό τε Σπάρτης μεταπεμψάμενος νεανίας, Λακωνικὸν καὶ Πιτανάτην ἐκάλει λόχον. Ταῦτα δὲ ποιήσας, τά τε ἐν ταῖς πόλεσι διοικήσας ὡς ἐνεδέχετο, ἠπείχθη εἰς Πέργαμον τῆς Ἀσίας, χρήσασθαι βουλόμενος θεραπείαις τοῦ Ἀσκληπιοῦ. ἀφικόμενος δὴ ἐκεῖ, καὶ ἐς ὅσον ἤθελε τῶν ὀνειράτων ἐμφορηθεὶς, ἧκεν εἰς Ἴλιον. ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ τῆς πόλεως λείψανα, ἧκεν ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέως τάφον· στεφάνοις τε κοσμήσας καὶ ἄνθεσι πολυτελῶς, πάλιν Ἀχιλλέα ἐμιμεῖτο. [a] ζητῶν τε καὶ Πάτροκλόν τινα, ἐποίησέ τι τοιοῦτον. ἦν αὐτῷ τις τῶν ἀπελευθέρων φίλτατος, Φῆστος μὲν ὄνομα, τῆς δὲ βασιλείου μνήμης προεστώς. τούτου, ὄντος αὐτοῦ ἐν Ἰλίῳ, ἐτελεύτησεν, ὡς μὲν τινὲς ἔλεγον, φαρμάκῳ ἀναιρεθεὶς, ἵν' ὡς Πάτροκλος ταφῇ· ὡς δὲ ἕτεροι ἔφασκον, νόσῳ διαφθαρείς. τούτου κομισθῆναι κελεύει τὸν νέκυν, ξύλων τε πολλῶν ἀθροισθῆναι πυράν· ἐπιθείς τε αὐτὸν ἐν μέσῳ, καὶ παντοδαπὰ ζῷα κατασφάξας, ὑφῆψέ τε, καὶ φιάλην λαβὼν, σπένδων τε τοῖς ἀνέμοις, εὔχετο. πάνυ τε ὢν ψιλοκόρσης, πλόκαμον ἐπιθεῖναι τῷ πυρὶ ζητῶν, ἐγελᾶτο· πλὴν ὧν εἶχε τριχῶν ἀπεκείρατο.

a *Malim* ζητῶν δὲ καὶ Π. ¶ IN VERS. L. 1 ita ſe generoſis laboribus exercere. 2 *Quædam hic omittit Polit. de quibus lege meas annot.* 3 [Sed Patroclum deſiderans aliquem, quidpiam huiuſmodi fecit. Lib. *ſic Gryph. ed.*] 4 ex iis tamen quos habebat capillis aliquos totondit.

Ἐπήνε

Ἐπῄνει δὲ καὶ στρατηγῶν μάλιστα Σύλλαν τε τὸν Ῥωμαῖον, καὶ Ἀννίβαν τὸν Λίβυν· ἀνδριάντας τε αὐτῶν καὶ εἰκόνας ἀνέστησεν. ¶ Ἀπάρας δὲ τοῦ Ἰλίου, διά τε τῆς Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, τῶν τε λοιπῶν ἐθνῶν, κἀκεῖσε διοικήσας τὰ παραχλέα, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ἐκεῖ τε ὑποδεχθεὶς πολυτελῶς, καὶ διατρίψας χρόνον τινὸς, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐστέλλετο· πρόφασιν μὲν ποιούμενος, ποθεῖν τὴν ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ κτισθεῖσαν πόλιν, καὶ τῷ θεῷ χρήσασθαι ὃν ἐκεῖνοι σέβουσιν ἐξαιρέτως. δύο γὰρ ταῦτα ὑπερβαλλόντως προσεποιεῖτο, τήν τε τοῦ θεοῦ θρησκείαν, καὶ τὴν τοῦ ἥρωος μνήμην. ἑκατόμβας τε οὖν κελεύει παρασκευασθῆναι, ἐναγισμούς τε παντοδαπούς. ὡς δὲ διηγγέλη τῷ
98 † τῶν Ἀλεξανδρέων πλήθει, φύσει μὲν ὄντι τὰς γνώμας κουφοτάτῳ, καὶ ἐπὶ τοῖς βραχυτάτοις ῥᾷστα κινουμένῳ, τότε δὴ [a] ἐξεπτόηντο, τὴν τοῦ βασιλέως σπουδήν τε καὶ εὔνοιαν πυνθανόμενοι. ὑποδοχὴ δὲ παρεσκευάζετο οἵαν μηδενί ποτε βασιλεῖ γενέσθαι φασί. πάσης τε γὰρ μούσης ὄργανα πανταχοῦ διακείμενα ποικίλον ἦχον εἰργάζετο· ἀρωμάτων τε παντοδαπῶν καὶ θυμιαμάτων ἀτμίδες εὐωδίαν παρεῖχον τὰς εἰσόδους· δᾳδουχίαις τε καὶ ἀνθέων βολαῖς ἐτίμων τὸν βασιλέα. ὡς δὲ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν σὺν παντὶ τῷ στρατῷ, πρῶτον εἰς τὸν νεὼν ἀνελθὼν, πολλὰς ἑκατόμβας κατέθυσε, λιβανῷ τε τοὺς βωμοὺς ἐσώρευσεν. ἐκεῖθεν δὴ ἐλθὼν εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου μνῆμα, τήν τε χλαμύδα ἣν ἔφερεν ἁλουργῆ, δακτυλίους τε οὓς εἶχε λίθων τιμίων, ζωστῆράς τε, καὶ εἴ τι πολυτελὲς ἔφερε, περιελὼν ἑαυτοῦ, ἐπέθηκε τῇ ἐκείνου σορῷ. Ἃ δὴ ὁρῶν ὁ δῆμος, ὑπερέχαιρε, παννυχίζων τε καὶ ἑορτάζων, οὐκ εἰδὼς τὴν τοῦ βασιλέως λανθάνουσαν γνώμην. ταῦτα γὰρ πάντα ἐκεῖνος ὑπεκρίνατο, βουλόμενος τὸ πλῆθος αὐτῶν διαφθεῖραι. ἡ δὲ αἰτία τοῦ λανθάνοντος μίσους, τοιάδε τις ἦν. [b] ἀπηγγέλλετο αὐτῷ διατρίβοντι ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔτι, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ περιόντος, καὶ μετὰ τὸν ἐκείνου φόνον, ὅτι ἄρα εἶεν πολλὰ εἰς αὐτὸν ἀποσκώψαντες. πεφύκασι δέ πως εἶναι φιλοσκώμμονες, καὶ λέγειν εὐστόχως ὑπογραφὰς ἢ παιδιὰς ἀπορριπτοῦντες εἰς τοὺς ὑπερέχοντας πολλά, χαρίεντα μὲν αὐτοῖς δοκοῦντα, λυπηρὰ δὲ τοῖς σκωφθεῖσι. τῶν γὰρ τοιούτων κνίζει μάλιστα ὅσα ἐλέγχει τῶν ἁμαρτημάτων

Laudabat autem ex omnibus ducib. præcipue Syllam Romanũ, & Afrum Hannibalem: quibus etiã ſtatuas atq; imagines excitauit. ¶ Decedens autem Ilio, Aſiaq; omni, & Bithynia, gentibuſq; reliquis pertranſitis, atque vbiq; rebus compoſitis, deuenit Antiochiam: ibiq; exceptus honorificẽtiſſime, atq; aliquamdiu moratus, Alexandriã contendit: prætexens huic itineri deſideriũ viſendæ vrbis ab Alexandro conſtructæ, ſimul conſulẽdi patrii illorum numinis, quod egregie incolæ venerantur. Ac ſimulans hæc duo in primis, religionẽ dei & herois memoriã, iubet hecatombas cõparari ac parẽtationes omne genus. Quod † vt primũ eſt Alexãdrinæ multitudini 98 nuntiatũ, leuiſſimæ ſuapte natura & omnibus momentis expoſitæ, ſtudiũ beneuolentiamq; principis omnes, quaſi animorũ impotes, accipiebant. [2] Igitur ad excipiendũ illum ſe comparabãt, quanto numq̃ antea honore *vllum Imperatorem excipere* cõſueuerãt: quippe omnifariã muſica inſtrumenta diſpoſita vbiq; varium edebãt ſonitum: præterea aromatũ ac ſuffimentorum vapor omne genus aditus cunctos optimis replebat odoribus: [3] tædis præterea & florũ ſparſionibus *Imperatorem* honorabant. Sed vbi in vrbẽ iam peruenit, primo quidẽ templum ingreſſus eſt, multiſq; victimis immolatis, ac thure cumulatis altaribus, ad Alexãdri monimentũ ſe contulit: paludamẽtumq; purpureum, & claris ſpecioſiſq; gẽmis annulos conſpicuos, balteumq;, & ſiqua alia geſtabat elegãtiora, dempta ſibi, tum illius impoſuit tumulo. Hæc cernentes Alexandrini, læti ſupra modũ, noctib. totis ac dieb. feſtũ celebrabãt: ignari quid intra vlceratũ pectus Imperator occuleret. Hæc enim omnia per ſimulationẽ faciebat, vt vniuerſam illorũ multitudinem cõtrucidaret. Latentis odii cauſa talis erat. Nũciatum ei fuerat Romæ agẽti, viuo adhuc [4] patre, atq; itẽ poſt exſtincto, multa in ipſum dicere Alexãdrinos. Sunt enim homines ſuapte natura dicaces, atq; ad deſcribendũ illudendumq; maxime facti: iactãtes in optimũ quemq; & potentiſſimum dicteria quædam, vt quidem ipſi putãt, feſtiua; vt autem videtur iis in quos dicũtur, longe grauiſſima. quippe huiuſcemodi iocorum vel maxime illa permouẽt quibus delicti veritas

a Huic loco videri poſſit ſubeſſe mendum: quum tamen credibilius ſit, hoc ἀναγκόλουθον ab ipſo Herodiano profectum eſſe. b ſcribo ἀπηγγέλλετο. ¶ IN VERS. L. 1 & quæ rebus minimis mouetur. 2 Tantus igitur ad excipiendum illum fiebat apparatus, qualem nulli vmquam regi factum fuiſſe aiunt. 3 tædarum præterea geſtationibus & fl. ſparſ. Imperatorem honorabant. vel, qui etiam tædas præferentes, ac flores ſpargentes, Imp. 4 fratre, M. vt in Græſ.

arguitur. [1] Quare quum multa in eum dixiſſet, ne diſſimulata quidem fraterna cæde, matremq; etiam [2] Iocaſtam vulgo appellarent, irriderétq; ipſum, quod tantulæ homo ſtaturæ,
99 Alexandrũ atq; † Achillem, maximos ac fortiſſimos heroas, æmularetur: dũ ludere ſe putát, eo impulerunt Antoninum, hominem ſuapte natura iracundum atq; *valde* ſanguinarium, vt perniciem illis inſidiasq; moliretur. Igitur celebritate ac feſto iam *vna cũ illis* peracto, quum videret maximam hominum multitudinẽ ex vicinis regionibus cõfluxiſſe in vrbem, monuit edicto vt in planitiem quandam iuuentus vniuerſa conueniret: velle affirmans, ſicuti Macedonicam Spartanamq; habebat, ita etiam in Alexãdri honorem, ipſius herois cognomento phalangem conſtituere. [3] Iubet igitur conſiſtere iuuenes vniuerſos, relicto interuallo, vt ſingulorum ætatem ſtaturamque, & corporis habitudinem militiæ idoneam conſideraret. [4] His creditis iuuenes *omnes*, ac veriſimili ſpe ducti, ob inſignẽ honorem paulo ante exhibitum principi, conueniunt frequentes vna cum parentibus atq; germanis, lætis gratulantibusq; *eorum ſpei*. [a] At vero Antoninus ſingulos inter ſe diſtantes circũiens contrectanſque, & aliud in alio laudans, præteribat; donec illos, neque id animaduertentes neque exſpectantes, vniuerſus circumueniret exercitus. Vt vero cõiecturam fecit iam eſſe omnes militum ſuorum armis incluſos, quaſiq; retibus implicitos, ipſe *quũ omnes circumiuiſſet*, [ſtatim] [5] cum ſuo præſidio exceſſit, ac ſignum militibus dedit: qui ſtatim facto vndiq; impetu, deprehẽſam in medio inermem iuuentutem, [6] ceteroſque qui aderant, magna cæde contrucidant. Atq; e militibus alii cædem tantum faciebãt; [7] alii foueis ingentibus cadauera obruebant, aggeſtaque deſuper humo immanem tumulum excitarunt. Multi etiam in eas foueas ſemiuiui pertrahebantur, multi adhuc integri detrudebantur. Sed & milites nonnulli ſimul perierunt.

τὴν ἀλήθειαν. Πολλὰ τοίνυν αὐτὸν ἐκείνων σκωψάντων [a] ἔς τε τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀναίρεσιν, καὶ τὴν πρεσβύτιν Ἰοκάστην καλούντων, ἔνιοι δὲ χλευαζόντων, ὅτι δὴ μικρὸς ὤν, Ἀλέξανδρον καὶ † Ἀχιλλέα, γενναιοτάτους καὶ μεγίστους ἥρωας, ἐμιμεῖτο· τοιαῦτά τινα παίζειν αὐτῶν δοκούντων, ὀλέθρια καὶ ἐπίβουλα κατ' αὐτῶν σκέψασθαι τὸν Ἀντωνῖνον ἠνάγκασαν, φύσει ὄντα ὀργίλον καὶ φονικώτατον. συμπανηγυρίσας τοίνυν αὐτοῖς, καὶ συνεορτάσας, ὡς εἶδε πᾶσαν τὴν πόλιν πλήθους μεγίστου πεπληρωμένην τῶν ἀπὸ πάσης τῆς περὶ αὐτὴν χώρας ἐκεῖ συνελθόντων, διὰ προγράμματος πᾶσαν τὴν νεολαίαν εἴς τι πεδίον κελεύει συνελθεῖν, φήσας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου τιμὴν φάλαγγα βούλεσθαι συστήσασθαι, ὥσπερ Μακεδονικὴν καὶ Σπαρτιᾶτιν, οὕτω καὶ τοῦ ἥρωος ἐπωνύμους. κελεύει δὴ στιχηδὸν τοὺς νεανίας πάντας διαστῆναι· ὡς ἂν ἐπελθὼν, ἕκαστον ἴδῃ πῶς τε ἡλικίας ἔχοι καὶ μεγέθους σώματος, καὶ εὐεξίας εἰς στρατείαν ἐπιτηδείου. ταύταις αὐτοῦ ταῖς ὑποσχέσεσι πιστεύσαντες οἱ νεανίαι πάντες, ἐοικότα τε ἐλπίσαντες διὰ τὴν προϋπάρξασαν παρ' αὐτοῦ ἐς τὴν πόλιν τιμὴν, συνῆλθον ἅμα γονεῦσί τε καὶ ἀδελφοῖς, συνηδομένοις αὐτῶν ταῖς ἐλπίσιν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, διεστῶτας αὐτοὺς ἐπιών, ἑκάστου ἐφαπτόμενος, καὶ ἄλλο ἄλλου λέγων ἐγκώμιον, παρῄει· ἔστ' ἂν αὐτοὺς οὔτε τι ὁρῶντας, οὔτε προσδοκῶντας, ὁ στρατιωτικὸς πᾶς ἐκυκλώσατο. ὡς δὲ ἐτεκμήρατο ἤδη αὐτοὺς εἶναι ἔνδον τῶν ὅπλων περιειλημμένους, καὶ ὥσπερ ἐν δικτύοις σεσαγηνευμένους, ἐπελθὼν πάντας, αὐτὸς μὲν ὑπεξέρχεται μεθ' ἧς εἶχε φρουρᾶς περὶ ἑαυτόν· ὑφ' ἑνὶ δὲ σημείῳ προσπεσόντες πανταχόθεν οἱ στρατιῶται, τήν τε ἐν μέσῳ πᾶσαν νεολαίαν, καὶ εἴ τινες ἄλλως παρῆσαν, παντὶ τρόπῳ φόνων ἀναιροῦσιν, ὡπλισμένοι τε ἀόπλους καὶ πανταχόθεν περιειληφότες. τῶν δὲ στρατιωτῶν οἱ μὲν ἐφόνευον ἔξωθεν, οἱ δὲ ὤρυττον ὀρύγματα μέγιστα· ἕλκοντές τε τοὺς ἐμπίπτοντας ἐνέβαλλον, πληροῦντές τε σωμάτων, καὶ τὴν γῆν ἐπιχέοντες, μέγιστον ἤγειρον ταχέως πολυάνδριον. πολλοί τε καὶ ἡμιθνῆτες εἱλκύσθησαν, ἔτι τε ἄτρωτοι συνεχώσθησαν. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγοι προσαπώλλυντο.

a *Fortaſſe ſcripſit Herod.* ἔς τε [illegible] τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀναίρεσιν. ¶IN VERS. L. 1 Quare quum multa in eum dicteria iecíſſent, & quidem ſuper fratris etiam cæde, m. 2 *quod ſcilicet vt Iocaſta Oedipo filio, ita Iulia Antonino priuigno nupta eſſet*, M. 3 Iubet igitur per certos ordines diſponi iuuenes, relictis interuallis. 4 Quum his eius promiſſis fidem iuuenes vniuerſi adhibuiſſent, & ſpem de re veriſimili concepiſſent. *In iis autem quæ proxime ſequuntur, dicit Pol.* honorem exhibitum principi, *quum tamen dicendum ſit*, exhibitũ vrbi. *Alioqui non* τὴν πόλιν, *ſed* τὸν βασιλέα *ſcribendum eſſet, &* αὐτοῦ *in* αὐτῷ *mutandum. Adde quod ſpem concipere illos ob honorem ſibi ab illo exhibitum potius quam ob eum quem illi exhibuiſſent, rationi conſentaneum erat.* [*in Memm. quoq; cod. correctum erat*, honorem paulo ante ciuitati habitum a principe] 5 cum ſuo præſ. ſe ſubducit. 6 & ſi qui alia de cauſa adeſſant, omni cædis genere contrucidant. *Poteſt vero* [illegible] *& aliter exponi.* 7 alii foueas ingentes fodiebant; & attrahentes quicumque in eorum manus incidebant, in eas conſiciebant.

ὅσοι γὰρ

100 ὅσοι γὰρ ἔτι † ἐμπνέοντες καὶ δυνάμεως μετρίως ἔχοντες συνωθοῦντο, περιπλεκόμενοι συγκαθεῖλκον αὐτούς. τοσοῦτος δὲ ἐγένετο φόνος ὡς ῥείθροις αἵματος διὰ τοῦ πεδίου, τάς τε ἐκβολὰς τοῦ Νείλου μεγίστας οὔσας, τόν τε περὶ τὴν πόλιν αἰγιαλὸν πάντα φοινιχθῆναι. τοιαῦτα δὴ ἐργασάμενος τὴν πόλιν, ἀπάρας εἰς Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ¶ Ἐπιθυμήσας δὲ μετ' οὐ πολὺ Παρθικὸς κληθῆναι, καὶ Ῥωμαίοις ἐπιστεῖλαι ὡς χειρωσάμενος τοὺς κατὰ τὴν ἀνατολὴν βαρβάρους, καίτοιγε οὔσης εἰρήνης βαθείας, μηχανᾶται τοιόνδε τι. ἐπιστέλλει τῷ βασιλεῖ Παρθυαίων, (Ἀρτάβανος δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ) πέμπει τε πρεσβείαν, καὶ δῶρα πάσης ὕλης τε πολυτελοῦς, καὶ τέχνης ποικίλης. τὰ δὲ γράμματα ἔλεγεν ὅτι δὴ βούλεται ἀγαγέσθαι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον. ἁρμόζειν δὲ αὐτῷ, βασιλεῖ τε καὶ βασιλέως υἱῷ, μὴ ἰδιώτου τινὸς καὶ εὐτελοῦς γαμβρὸν γενέσθαι, ἀγαγέσθαι δὲ βασιλίδα τε καὶ βασιλέως μεγάλου θυγατέρα. δύο δὴ ταύτας ἀρχὰς εἶναι μεγίστας, τήν τε Ῥωμαίων καὶ τὴν Παρθυαίων· ἃς συναφθείσας κατ' ἐπιγαμίαν, μηκέτι ποταμῷ διωρισμένας, μίαν ποιήσειν ἀρχὴν ἀνανταγώνιστον. τὰ γὰρ λοιπὰ βάρβαρα ἔθνη, ὅσα νῦν ὑπὸ ταῖς τούτων βασιλείαις, εὐάλωτα ἔσεσθαι αὐτοῖς, κατὰ τὰ ἔθνη καὶ κατὰ τὰ συστήματα ἀρχόμενα. εἶναι δὲ Ῥωμαίοις μὲν πεζὸν στρατὸν καὶ τὴν διὰ δοράτων σταδίαν μάχην ἀνανταγώνιστον, Παρθυαίοις δὲ ἵππον τε πολλὴν, καὶ τὴν διὰ τόξων εὔστοχον ἐμπειρίαν. ταῦτα δὴ συνελθόντα, πάντων τε οἷς πόλεμος κατορθοῦται συμπνεόντων, ῥᾳδίως αὐτοὺς ὑφ' ἑνὶ διαδήματι βασιλεύσειν πάσης οἰκουμένης. τά τε παρ' ἐκείνοις φυόμενα ἀρώματα, ἢ θαυμαζόμενα ὑφάσματα,[a] ἢ τὰ παρὰ Ῥωμαίοις μεταλλευόμενα, ἢ διὰ τέχνην ἐπαινούμενα, μηκέτι μόλις καὶ σπανίζοντα λανθάνοντά τε δι' ἐμπόρων κομισθήσεσθαι· μιᾶς
101 δὲ γῆς οὔσης καὶ μιᾶς † ἐξουσίας, κοινὴν καὶ ἀκώλυτον ἀμφοτέροις τὴν ἀπόλαυσιν ἔσεσθαι.

Τοιούτοις αὐτοῦ γράμμασιν ἐντυχὼν ὁ Παρθυαῖος, τὰ μὲν πρῶτα ἀντέλεγε, φάσκων οὐχ ἁρμόζειν Ῥωμαίῳ γάμον βάρβαρον. τίνα γὰρ ἔσεσθαι συμφωνίαν ἐν αὐτοῖς, μήτε τῆς ἀλλήλων

nam qui† reliquias adhuc aliquas ſpiritus retinebant, neq; penitus defecti erant viribus, impliciti prouentibus ſe militibus, eos quoq; ſecū trahebant in foueam. Tanta eſt autem facta cædes, vt riuis cruoris per planitiem decurrentibus, cum fauces ipſæ Nili ingentes, tum litus omne circa vrbem purpuraſceret. *Quum autem talia aduerſus illam vrbem perpetraſſet, inde mouit, atq; Antiochiam venit.* ¶ Sed nō *longo poſt tempore* affectās Parthici cognomen, famamq; deuictæ ad orientem barbariæ, quāquam in altiſſima pace, tale quiddam machinatur: Dat litteras ad regem Parthorū Artabanum; ſimulq; legatos[2] cum munerib. mittit *omnis* materiæ & artis conſpicuæ. In eis litteris fuerat ſcriptū, velle ſe regis fil.ā ducere in matrimonium. principem ſe eſſe, & principe natum: quare haud decorum, priuati cuiusq̄ & tenuis fieri generum; ſed reginam ducere potius filiamq; magni regis. Duo maxima imperia eſſe, Romanū & Parthicum: quibus affinitate illa in vnum coeuntibus, ac nullo iā diſcriminante fluuio, vnam tantum potentiam factum iri, nullis expugnabilem viribus. Nam reliquas barbaras nationes, quæ nunc amborum imperiis ſubiectæ ſunt, facile iugum toleraturas,[3] ſi proprios gens quæque & conuentus, ſit habitura rectores. Eſſe Romanis pedeſtrem exercitum, qui haſtis & ſtataria pugna ceteros antecellat: Parthis vero equitatū plurimum, peritiſſimosque ſagittarios. His igitur concurrentibus, & quæ vſui ad bellū ſunt in vnum conſpirantibus, facile ipſos ſub vno diademate totius orbis terrarum imperium retenturos. Præterea odoramēta quæ apud illos proueniant, telasq; laudatiſſimas; cōtraq; apud Romanos metalla ipſa, & quæcumq; arte aliqua cōſpicua viſuntur, non iam vix raroq; & clanculum per mercatores importatum iri;[4] ſed in vna dumtaxat † terra vnoque imperio, 101
communemque fore vtriſque vſum rerum omnium, minimeq; impeditum. His *eius* litteris Parthus acceptis, primo quidem abnuere: negare, Romano conuenire barbarum matrimonium. quam enim fore concordiam, neque voce ſatis

a *ſcribo* ἢ τὰ παρά. ¶IN VERS. L. 1 Sed non longo poſt tempore, quum Parthicus vocari cuperet, & Romanis ita ſcribere vt qui barbaros orientales ſubiugaſſet. *Niſi forte dictum ſit* ὡς χειρωσόμενος *pro* ὡς χειρωσάμενος: *hoc ſenſu*, & Roman. ſcribere, ſe barb. qui in oriente eſſent ſubiugaſſe. 2 cum mun. mittit omnis materiæ precioſæ, & artis variæ. *id eſt, cum muneribus rerum quæ ex precioſa materia eſſent, & quarum eſſet varium artificium, aut etiam ſollers artif.* 3 *Malui ſem ita:* quum futurū ſit vt proprios vnaquæque gens & vnuſquiſque conuentus habeat rectores. 4 ſed quum vna futura ſit terra vtriumque imperium, communem fore vtr.

congruētibus, & victu habituq; inter ſe diſtantibus? eſſe Romæ patricios permultos, quorum ſibi ille optare liberos in matrimonium poſſit: ſicuti itidem apud ſe Arſacidas. Neque vllam ſane exſtare cauſam cur alterutrum genus adulteretur. Hæc igitur a principio reſcribens, conditionem aſpernabatur. Sed inſtanti Antonino, donisq; & iureiurando fidem ſtudii ſui & caritatis vxoriæ facienti, credidit barbarus: ac pollicitus daturum filiam, generum iam ipſum appellitabat. Cuius rei vulgata mox fama, barbari ſcilicet omnes ad Romanum ſuſcipiēdum principem ſe comparabant: ſpe quadam ſempiternæ pacis exſultantes. Ceterum Antoninus, prohibente nullo, fluuios tranſgreſſus, ac iam Parthicam regionem quaſi propriam peragrās, ſacrificantibus paſſim vniuerſis, ſupraq; coronata altaria odores *omnifarios* incendentibus, lætum ſe honore illo barbarorum magnopere ſimulabat.
Poſtea vero quam magno itinere facto, ad ipſam Artabani regiam appropinquabat,[1] occurrit ei rex in quadam ante vrbem planitie, nouum nuptum generumq; ſuum excepturus.[2] Sed barbarorum magna multitudo, floribus indigenis coronati, atque induti veſtes auro diuerſisq; coloribus varias, feſtum agitabant, ad tibiarum fiſtularumque & tympanorum ſonitus ſaltantes numeroſe. quippe huiuſcemodi tripudiis ſupra modum delectantur, [præſertim] quum ſe temere largius inuitarunt. Sed vbi omnis multitudo confluxit, ac relictis equis,
102 pharetriſq; & arcubus depoſitis, † inter libamina & calices agitabant, collectiq; in vnum barbarorum quamplurimi, temere inordinatiq; conſtiterant, nihil ſuſpectātes mali, ſed pro ſe quiſque ſtudentes videre nouum nuptum: tum ſigno dato Antoninus militibus imperat, impetum cædemque in barbaros faciant. Illi, re ſubita perterriti, cædentibus ſauciantibusq; Romanis terga obuertunt. Ipſe Artabanus a ſuis ſtipatoribus raptus, atque equo impoſitus, vix ægreq; cum paucis fugiens elabitur. Reliqua vero multitudo barbarorum paſſim cædebatur. quippe neque equos habebant, quibus maxime vtuntur: (deſcenderant enim ex iis, paſtumque dimiſerant) neque ipſi euadere fuga

φωνῆς συνῳδόν, ἔν τε διαίτῃ καὶ σκευῇ διαφέρουσιν ἀλλήλων; εἶναι δὲ παρὰ Ῥωμαίοις εὐπατρίδας πολλούς, ὧν τινὸς ἐπιλέξασθαι δύναιτ' ἂν θυγατέρα· παρά τε αὑτῷ Ἀρσακίδας· καὶ μὴ δεῖν μηδέτερον γένος νοθεύεσθαι. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα, τοιαῦτα ἐπιστέλλων παρῃτεῖτο. ἐγκειμένου δὲ τοῦ Ἀντωνίνου,[a] δώροις δὲ πολλοῖς καὶ ὅρκοις τὴν πρὸς τὸν γάμον σπουδήν τε καὶ εὔνοιαν πιστουμένου, πείθεται ὁ βάρβαρος· καὶ δώσειν τε ὑπισχνεῖτο, καλεῖ τε γαμβρὸν ἐσόμενον. διαδραμούσης δὲ τῆς φήμης, οἱ μὲν βάρβαροι εὐτρέπιζον πάντα εἰς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, ἔχαιρόν τε εἰρήνης αἰωνίου ἐλπίδι. ὁ δὴ Ἀντωνῖνος, διαβὰς τοὺς ποταμοὺς ἀκωλύτως, εἰσελάσας εἰς τὴν Παρθυαίων γῆν, ὡς ἰδίαν ἤδη, πανταχοῦ θυσιῶν αὐτῷ προσαγομένων, βωμῶν τε ἐστεμμένων, ἀρωμάτων καὶ θυμιαμάτων παντοίων προσφερομένων, χαίρειν τοῖς γινομένοις ὑπὸ τῶν βαρβάρων προσεποιεῖτο. Ὡς δὲ προχωρήσας, τό τε πλεῖστον τῆς ὁδοιπορείας ἀνύσας, ἤδη τοῖς βασιλείοις τοῦ Ἀρταβάνου ἐπλησίαζεν, οὐκ ἀναμείνας ὁ Ἀρτάβανος, ὑπήντα αὐτῷ ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, δεξιούμενος νυμφίον μὲν τῆς θυγατρός, γαμβρὸν δὲ αὑτοῦ· πᾶν δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, ἄνθεσι τοῖς ἐπιχωρίοις κατεστεμμένον,[b] ἐσθῆτι χρυσῷ καὶ βαφαῖς διαφόροις πεποικιλμένον, ἑώρταζε πρός τε αὐλοὺς καὶ σύριγγας, τυμπάνων τε ἤχοις, ἐσκίρτων εὐρύθμως. χαίρουσι γὰρ τοιαύτῃ τινὰ ὀρχήσει κινούμενοι, ἐπὰν οἴνου πλείονος ἐμφορηθῶσιν. Ὡς δὲ πᾶν συνῆλθε τὸ πλῆθος, τῶν τε ἵππων ἀπέβησαν· φαρέτρας τε καὶ τόξα ἀποθέμενοι, περὶ σπονδάς † καὶ κύλικας εἶχον. 102
πλεῖστον δὲ πλῆθος τῶν βαρβάρων ἠθροίσθη, καὶ ὡς ἔτυχον ἀτάκτως εἱστήκεσαν, οὐδὲν μὲν ἄτοπον προσδοκῶντες, σπεύδων δὲ ἕκαστος ἰδεῖν τὸν νυμφίον. τότε ὑφ' ἑνὶ σημείῳ κελεύει ὁ Ἀντωνῖνος τῷ ἰδίῳ στρατῷ ἐπιδραμεῖν, καὶ φονεύειν τοὺς βαρβάρους. ἐκπλαγέντες δὲ τῷ πράγματι, παιόμενοί τε καὶ τιτρωσκόμενοι, ἐτράποντο. αὐτός τε Ἀρτάβανος, ἁρπαγεὶς ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν δορυφόρων, ἵππῳ τε ἐπιτεθείς, ἀπέδρα μόλις μετ' ὀλίγων. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐκόπτετο τῶν βαρβάρων, οὔτε τοὺς ἵππους ἐχόντων, οἷς χρῶνται μάλιστα (ἀποβεβηκότες γὰρ εἱστήκεσαν, ἀνέντες ἐκείνους νέμεσθαι) οὔτε δρόμῳ χρήσασθαι

a Malim δώροις τε πολλ. b for. ἐν ἐσθῆτι, & πεποικιλμένη. ¶ IN VERS. L. 1 minime exſpectauit Artabanus *donec ad ſe accederet*, ſed occurrit ei in quad. 2 Tota autem barb. mult.

δυναμένων

δυνάμενοι πρὸς φυγὴν, ἐμποδιζούσης αὐτοὺς τῆς περὶ τοῖς ποσὶ χαύνου ἐσθῆτος. φαρέτρας δὲ καὶ τόξα οὐκ εἶχον· τί γὰρ ἔχρηζον αὐτῶν πρὸς γάμοις; πολὺν δὲ ἐργασάμενος ὁ Ἀντωνῖνος φόνον τῶν βαρβάρων, λείαν τε καὶ αἰχμαλώτους παμπληθεῖς συλλαβὼν, ἀπῄει, μηδενὸς αὐτῷ ἀνθεστῶτος· κώμας τε καὶ πόλεις ἐμπιπρᾶν δοὺς ἐξουσίαν τοῖς στρατιώταις, ἁρπάζειν τε ἕκαστον ὃ δύναται, καὶ ὃ βούλεται αὐτὸς κτήσασθαι. τοιοῦτοι μὲν δὴ πάθει ἐχρήσαντο οἱ βάρβαροι οὐ προσδοκηθέντι. Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐπὶ πολὺ τῆς Παρθυαίων γῆς ἐλάσας, ἤδη καὶ τῶν στρατιωτῶν κεκμηκότων ἐν αὐτῷ τῷ διαρπάζειν καὶ φονεύειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. ἐκεῖ δὲ γενόμενος, ἐπιστέλλει τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥωμαίων δήμῳ, πᾶσαν ἀνατολὴν κεχειρῶσθαι, καὶ τῆς ἐπέκεινα βασιλείας πάντας αὐτῷ προσκεχωρηκέναι. ἡ δὲ σύγκλητος, οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν τὰ πεπραγμένα, (λαθεῖν γὰρ ἔργα βασιλέως ἀδύνατον) πλὴν δέει καὶ κολακείᾳ, ψηφίζονται αὐτῷ πάσας τιμὰς ἐπινικίους. διέτριβε δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ὁ Ἀντωνῖνος, ἡνιοχείαις σχολάζων, καὶ θηρία παντοδαπὰ

103 ἀναιρῶν. ¶ Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐπάρχοντες τοῦ † στρατοπέδου δύο· ὁ μὲν, πρεσβύτης πάνυ, τὰ μὲν ἄλλα [a]ἰδιώτης καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀπείρως ἔχων, στρατιωτικὸς δὲ [b]γεγενῆσθαι δοκῶν· *Αὔδεντος ὄνομα αὐτῷ· ὁ δὲ ἕτερος, Μακρῖνος μὲν ἐκαλεῖτο, τῶν δὲ ἐν ἀγορᾷ οὐκ ἀπείρως εἶχε, καὶ μάλιστα νόμων ἐπιστήμης. εἰς τοῦτον οὖν, ὡς μηδὲ στρατιωτικὸν, μηδὲ γενναῖον, δημοσίᾳ πολλάκις ἀπέσκωπτε καὶ μέχρις αἰσχρᾶς βλασφημίας. ἐπεὶ γὰρ ἤκουεν αὐτὸν καὶ διαίτῃ ἐλευθερίῳ χρώμενον, καὶ τὰ φαῦλα καὶ ἀπερριμμένα τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν μυσαττόμενον, (οἷς ὡς στρατιωτικὸς δὴ ὁ Ἀντωνῖνος ἔχαιρε) χλαμύδιον, [c]ἤ τινα ἄλλην ἐσθῆτα ἀμφιεσάμενον ἀστειοτέραν, εἰς ἀνανδρίαν καὶ θήλειαν νόσον διέβαλλεν, ἀεί τε ἀποκτείνειν ἠπείλει. ἅπερ οὐ φέρων ὁ Μακρῖνος, πάνυ ἤσχαλλε. Συνέβη δέ τι καὶ τοιοῦτον· (ἔδει γὰρ ἄρα τέλος λαβεῖν τὸν Ἀντωνίνου βίον) περιεργότερος γὰρ ὤν, οὐ μόνον τὰ ἀνθρώπων πάντα εἰδέναι ἤθελεν, ἀλλὰ

poterant, impediente curſum fluxa veſte, ad pedes vſque deducta. Porro pharetras & arcus omnino non attulerãt: nam quid illis opus ad nuptias? Ita ingenti cæde barbarorum facta; Antoninus, prædaque & hominibus magna copia captis, diſcedit, reſiſtente nullo, vicisque & vrbibus incenſis, data poteſtate militib. rapiendi quod quiſque poſſet aut vellet. Hanc igitur calamitatem haud opinato barbari acceperunt. Antoninus autem, regionem Parthicam penitus ingreſſus, defeſsis iam rapiendo cædendoque militibus, reuertitur in Meſopotamiam. Indeque ſenatui populoque Romano per litteras ſignificat, ſubactum a ſe orientem, cunctosq; [1] illius regni mortales in ſuam dicionẽ conceſsiſſe. At ſenatus, quamquã totius negotii gnarus, ([2] quippe principum res latere nullo pacto poſſunt) metu tamen atque aſſentatione cunctos illi honores victoriæ decernunt. Subſtitit autem poſt id Antoninus in Meſopotamia: ſtudio aurigandi ac beluarũ venationibus intentus. ¶ Erãt *porro* præfecti † exercituum duo, *Audentius & Macrinus. [3] quorum alter, *valde* ſenex iam, rerumque ciuilium plane rudis, haud tamen imperitus rei militaris habebatur: alter, & in foro verſatus, & legum conſultiſsimus. In hunc igitur, vt parum militarem minimeq; fortem virum, publice nonnumquam princeps cauillabatur; ne conuitiis quidem *turpibus* abſtinens. Nam audito, illum & victum vſurpare liberaliorem, & aſpernari viliſsima abiectiſsimaq; [4] cibaria, (quib. Antoninus militariter delectabatur) [5] chlamydemque & veſtem ceteram ad vrbanum modum geſtare: quaſi degenerem ipſum, morboq; muliebri laborantem, calumniabatur; minitans etiam occiſurum. Quorum impatiens Macrinus, vehementer exacerbatus eſt. Accidit autem res huiuſcemodi. (quippe habitura finem aliquando erat Antonini vita) nam quum ſuapte natura curioſior eſſet, non hominum modo res cognoſcere ſtudebat; ſed 103

a *Verti, in ceteris rebus idiota, quod etiam Cicero idiotam hac ſignif. dicat.* b *dicit* γεγενῆσθαι, *non* εἶναι, *quod iam valde prouecta ætate eſſet. A Politiano tamen hoc præteritũ tempus non exprimitur, ſicut nec vis vocis* στρατιωτικός. *ſed eum ſequendo, in iis quæ proxime ſequuntur, verti etiam poſſit,* vir militaris. c *ita vertit Polit. quaſi ſcriptum eſſet* ἢ τὴν ἄλλην ἐσθῆτα. ¶IN VERS. L. 1 *Polit. ſuo more vocem* ἐπέκεινα *male interpretatur. [ſignificat autem* vlterioris regni, *id eſt vltra Euphratem & Tigridem ſiti]* 2 quippe latere quæ fiunt ab Imperatore, nullo p. poſſunt. 3 quorum alter, valde iam prouectæ ætatis, in ceteris quidem rebus idiota rerumque ciuilium imperitus erat, ſed arte militari valuiſſe exiſtimabatur: cui nomen Audentius: alter, qui Macrinus vocabatur, cum aliarum forenſium rerum, tum vero legum peritus erat. 4 eſculentorum & poculentorum genera, (quibus, vt militaris ſcilicet, delectabatur Antoninus) Gr. 5 ac paruam chlamydem, aut alium quempiam amictum qui magis ad vrbanum morem accederet.

deorum dæmonumque etiam rimari arcana: metuque ſemper inſidiarum, nullis non oraculis incubabat, accitis vndique magis, aſtrologis, aruſpicibus: ac nullo plane præterito qui huiuſcemodi fallacias profiteretur. Sed eos quoque ſuſpectans, vt parum vera loquentes omniaque ad aſſentationem vaticinantes, ſcribit ad Maternianum quendam, cui rerum ſuarum omnium curam in vrbe crediderat, & quem ſibi ex amicis omnibus fidiſſimum putabat, conſciumq; omnium ſecretorum *ſolum* habuerat; magos vndique optimos conquirat, atque euocatis manibus, de fine ipſius vitæ conſulat, & an quiſquam imperio inſidietur. [1] At Maternianus, nauata principi opera; ſiue id re vera manes ſignificauerant, ſiue alioqui Macrinum peroſus; reſcribit Antonino, Macrinum eſſe qui inſidietur imperio,

104 † eumque e medio tollendum. Has igitur litteras, vt mos eſt, cum reliquis obſignatas, dat ignaris quid ferrent tabellariis. Illi, conſueta vſi itineris celeritate, ad Antoninum perueniunt, quo ille potiſſimum tempore ad aurigãdum ſe parabat, ac iam currum conſcendebat. Ita ei reddunt integrum epiſtolarum faſciculũm: in quibus erant etiam [2] litteræ quæ ad Macrinum pertinebant. At vero Antoninus, ſtudio iam omni atq; animo ad aurigandum intẽtus, imperat Macrino vt ipſe litteras ſeorſum inſpiciat, [3] ac, ſiquid maioris momenti ſit, renũtiet: ſin minus, ipſe de more, ſuum (hoc eſt præfecti) officium exſequatur. quippe talia identidem iniungere conſueuerat. Ipſe, *quum hæc mandaſſet*, deinde ad ſuum ſtudium perrexit. Macrinus, ſeorſum epiſtolis omnibus ſolutis, etiam in eam incidit quæ ipſi perniciem afferebat. Cognito igitur quantum periculi impenderet, ac gnarus Antonini iracũdiæ truculentiæq;, præſertim tam ſpecioſo prætextu, ſubtrahit epiſtolam illã: ceterarũ vero, vt ſolebat, argumẽta principi renuntiat. Sed metuens ne iterũ ſuper eiuſcemodi reb. Maternianus reſcriberet, malens facere ipſe aliquid

καὶ τὰ θεῖά τε καὶ δαιμόνια πολυπραγμονεῖν. ἀεί τε πάντας [a] ὑπώπτευεν, ὡς ἐπιβουλεύοντας· χρηστηρίων τε πάντων [b] ἐνεφορεῖτο, τούς τε πανταχόθεν μάγους καὶ ἀστρονόμους τε καὶ θύτας μετεπέμπετο· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν τὴν γοητείαν ταύτην ὑπισχνουμένων. ὑποπτεύων δὴ αὐτοὺς ὡς οὐ τἀληθῆ αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς κολακείαν θεσπίζοντας, ἐπιστέλλει Ματερνιανῷ τινί, τότε πάσας τὰς αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ πράξεις ἐγκεχειρισμένῳ, πιστοτάτῳ εἶναι δοκοῦντι φίλων, καὶ μόνῳ κοινωνῷ τῶν ἀπορρήτων· κελεύει δὲ αὐτῷ, μάγων τοὺς ἀρίστους ζητήσαντα, νεκυίᾳ τε χρησάμενον, μαθεῖν περὶ τοῦ τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ μή τις ἄρα ἐπιβουλεύοι τῇ ἀρχῇ. Ὁ δὲ Ματερνιανός, χρησάμενος ἀδεῶς τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως κελευσθεῖσιν, εἴτε ὄντως αὐτῷ δαιμόνων ταῦτα θεσπισάντων, εἴτε ἄλλως συσκευαζόμενος τὸν Μακρῖνον, ἐπιστέλλει τῷ Ἀντωνίνῳ, ἐπιβουλεύειν τῇ ἀρχῇ τὸν Μακρῖνον, καὶ δεῖν † αὐτὸν 104 ἀποσκευάσασθαι. Ταῦτα τὰ γράμματα ἀποσημηνάμενος μετὰ καὶ ἑτέρων ἐπιστολῶν κατὰ τὸ ἔθος, δίδωσι τοῖς διακομίζουσιν, οὐκ εἰδόσιν ἃ φέρουσι. τῷ δὲ συνήθει τάχει τῆς ὁδοιπορίας ἐκεῖνοι χρησάμενοι, ἐφίστανται τῷ Ἀντωνίνῳ· ἤδη τε σκευὴν ἡνιόχου ἀνειληφότι, καὶ τοῦ ἅρματος ἐπιβαίνοντι, προσκομίζουσι πάντα τὸν σύνδεσμον τῶν ἐπιστολῶν· ἐν αἷς ἦν καὶ [c] τὰ τοῦ Μακρίνου γράμματα. ὁ δὴ Ἀντωνῖνος, τὴν ὁρμὴν ἤδη καὶ τὴν γνώμην περὶ τὴν ἱπποδρομίαν ἔχων, κελεύει τῷ Μακρίνῳ, ἀποστάντι καὶ ἰδίᾳ σχολάσαντι ἐντυχεῖν τοῖς γράμμασι· καὶ εἴ τι ἐπεῖγον εἴη, δηλῶσαι αὐτῷ· εἰ δὲ μή, τὰ ἐξ ἔθους αὐτὸν διοικῆσαι ὡς ἔπαρχον. πολλάκις δὲ τοῦτο κελεύειν ἦν συνήθης αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα προστάξας, εἴχετο τοῦ προκειμένου· ὁ δὲ Μακρῖνος, καθ' αὑτὸν γενόμενος, τάς τε ἄλλας ἐπιλύεται ἐπιστολάς· περιτυχὼν δὲ καὶ τῇ καθ' αὑτοῦ θανατηφόρῳ, ὁρᾷ πρὸ ὀφθαλμῶν κίνδυνον ἐπικείμενον. εἰδώς τε τὸν Ἀντωνίνου τὸν θυμὸν καὶ τὸ φονικὸν ἐπὶ τοιοῖσδε γράμμασι, καὶ πρόφασιν αὐτῷ εὔλογον ὑπάρξουσαν, τὴν μὲν ἐπιστολὴν ὑφαιρεῖται, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀπαγγέλλει, ὡς [d] εἶεν συνήθεις. Φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ δεύτερον ταῦτα ὁ Ματερνιανὸς ἐπιστείλῃ, δρᾶσαί τι μᾶλλον ἠθέλησεν, ἢ,

ἀναμεί-

a *Scribendum videtur* ὑπώπτευεν. *vt perinde ſit acſi dixiſſet,* χρηστ. πάντων ἐνεφορεῖτο, διὰ τὸ ὑπωπτεύειν. *Alioqui credi poſſet ſcripſiſſe,* ἀλλὰ χρηστηρ. *&c.* b *ſic autem vtitur verbo* ἰ[illegible] *vt ſupra 97, quum dicit,* τῶν ὀνείρων ἐμφορηθείς. c *Scribo* ἦν καὶ τὰ τοῦ Μακρ. *ſicut paulo poſt,* τῇ καθ' αὑτοῦ θανατηφόρῳ: *ſub.* ἐπιστολῇ. d *ſcribendum puto* εἶεν συνήθεις, *aut* ἦν συνήθης. ¶ IN VERS. L. 1 At Matern. audacter Imperatoris iuſſa exſequutus. *vel.* quum ſe audacter geſſiſſet in exſequendis Imper. mandatis. 2 litteræ aduerſus Macrinum ſcriptæ. 3 ac, ſiquid ſit quod celeritatem poſcat, renuntiet: ſin minus, ea quæ conſueuit, adminiſtret, vtpote præfectus.

ἀναμείνας, παθεῖν. τολμᾷ δὴ *τοιοῦτο. ἦν τις ἑκατοντάρχης (Μαρτιάλιος δὲ ὄνομα αὐτῷ) τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Ἀντωνίνου, ἀεὶ παρεπόμενος αὐτῷ. τούτου τὸν ἀδελφὸν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνῃρήκει, διαβληθέντα μὲν, οὐκ ἐλεγχθέντα δέ· αὐτῷ τε τῷ Μαρτιαλίῳ ἐνύβριζεν, ἄνανδρον αὐτὸν καὶ ἀγεννῆ καλῶν, καὶ Μακρίνου φίλον. τοῦτον ἐπιστάμενος ὁ Μακρῖνος ἀλγοῦντά τε σφοδρῶς ἐπὶ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ ἀναιρέσει, μὴ φέροντά τε τὰς εἰς αὐτὸν ὕβρεις, μεταπέμπεται. ἐθάρρει δὲ αὐτῷ, θεραπεύοντί τε αὐτὸν ἄνωθεν, καὶ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντι. πείθει τε, καιρὸν ἐπιτήδειον παραφυλάξαντα, ἐπιβουλεῦσαι τῷ Ἀντωνίνῳ. ὁ δὲ, ταῖς τε ὑπο-
105 σχέσεσι † τοῦ Μακρίνου ἀναπεισθεὶς, μισῶν τε ἄλλως, καὶ τιμωρῆσαι θέλων τῷ ἀδελφῷ, πάντα ποιήσειν ἀσμένως ὑπισχνεῖται, καιρὸν ἐπιτήδειον εὑρών. συνέβη δὲ μετ' οὐ πολὺ τῆς σκέψεως ταύτης, θελῆσαι τὸν Ἀντωνῖνον, διατρίβοντα ἐν Κάρραις τῆς Μεσοποταμίας, προελθεῖν τῆς [a]βασιλείας, ἀπελθεῖν τε εἰς τὸν νεὼν τῆς Σελήνης, ἣν μάλιστα οἱ ἐπιχώριοι σέβουσιν. ἀφειστήκει δὲ τῆς πόλεως ὁ νεὼς πολὺ, ὡς [b]ὁδοιπορείας χρῄζειν. σὺν ἱππεῦσιν οὖν ὀλίγοις (ἵνα δὴ μὴ πάντα τὸν στρατὸν σκύλῃ) τὴν ὁδοιπορείαν ἐποιεῖτο, ὡς δὴ θύσας τῇ θεῷ ἐπανέλθοι. κατὰ δὲ τὴν μέσην ὁδὸν ἐπειχθεὶς ὑπὸ τῆς γαστρὸς, ἀποστῆναί τε πάντας κελεύσας, ἀνεχώρει σὺν ἑνὶ ὑπηρέτῃ, ἀποσκευασόμενος τὰ ἐνοχλοῦντα. πάντες τοίνυν ἀπεστράφησαν, καὶ ὡς πορρωτάτω ἀπῄεσαν, τιμὴν καὶ αἰδῶ τῷ γινομένῳ νέμοντες. ὁ δὲ Μαρτιάλιος, τοὺς καιροὺς πάντας παραφυλάττων, ἰδών τε αὐτὸν μεμονωμένον· ὡς δὴ κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ νεύματι, [c]ὁρῶν τι ἢ ἀκουσόμενος προστρέχει· ἐπιστάς τε αὐτῷ τὰς ἐσθῆτας τῶν μηρῶν καθέλκοντι ἀπεστραμμένῳ, παίει ξιφιδίῳ, ὃ μετὰ χεῖρας ἔφερε λανθάνον. καιρίου δὲ τῆς πληγῆς ἐπὶ τῆς κατακλεῖδος γενομένης, ἀπροσδοκήτως καὶ ἀφυλάκτως ὁ Ἀντωνῖνος ἀνῃρέθη. πεσόντος δὲ αὐτοῦ, [d]πηδήσας ἵππῳ ἔφυγεν ὁ Μαρτιάλιος· Γερμανοὶ δὲ ἱππεῖς, οἷς ὁ Ἀντωνῖνος ἔχαιρε, φρουροῖς τε τοῦ σώματος ἐχρῆτο, οὐ τοσοῦτον ἀφεστῶτες ἐς ὅσον οἱ λοιποὶ, πρῶτοί τε

quam exſpectādo pati, tale quiddam comminiſcitur. Erat Martialis quidam,[1] centurio, vnus e cuſtodib. corporis Antonini, ſemper illum aſſectari ſolitus: cuius fratrem paucis ante diebus princeps delatum tantum, ſed minime redargutū, occiderat: ipſumque Martialem per contumeliam timidum ac degenerem & Macrini amicū appellauerat. Hunc, vehementer dolentem fratris nece, propriisq; incitatum cōtumeliis, gnarus omniū Macrinus, ad ſe vocat, ſtudioſum iāpridem ſui, ac multis obſtrictum beneficiis: cui perſuadet vt captato quāprimum tempore, Antoninum obtruncet. Ille, cum † promiſſis addu- 105
ctus, tum proprio odio ac vindictæ fraternæ ſtudio incitatus, libenter omnia ſe facturum pollicetur, quum primum occaſio eueniſſet. [2] Euenit autem haud multo poſt. quippe agens Carrhis (quæ eſt Meſopotamiæ vrbs) Antoninus, deæ Lunæ inuiſit templum; quod in ea regione, diſtans aliquantum ab vrbe, præcipuo honore ab incolis colitur. Eo ſecum paucos equitum eduxit, relicto exercitu cetero; vt ſacrificio facto in vrbem reuerteretur. Medio autem itinere, *ventre vrgente*, vno tantum famulo comitatus, ac reliquis abſiſtere iuſſis, receſſit ad requiſita naturæ. Quare auerſis omnibus, & quam longiſſime recedentibus, honoris ac reuerentiæ cauſa, Martialis, qui omnes temporum captabat articulos, vt eum ſolum eſſe animaduertit, ceu nutu principis ad videndum aliquid aut audiēdum vocatus, accurrit illico; auerſumque & ſubligacula ſibi deducentem pugione traiicit, quem celatum manu attulerat: [3] & quum in ipſam iuncturam ferrum incidiſſet, letali ſcilicet vulnere de improuiſo Antoninus minime defenſus occubuit. Quo facto, Martialis ſtatim equum inſcendit, ac fuga euadere conatur: ceterum Germani equites, (quibus & delectabatur Antoninus, & cuſtodib. corporis vtebatur) propiores ceteris, primiq;

a *Suſpecta eſt vox iſta, quum domus regia (quæ* regia *potius ſine adiectione dicitur) non* βασιλεία, *ſed* τὰ βασίλεια *aut certe* τὸ βασίλειον *dicatur.* b *cum hoc genitiuo* ὁδοιπορείας *deeſſe quodpiam adiectiuum videtur.* c *ſuſpicor ſcriptum fuiſſe,* ὡς ὀψ τι ἀκουσόμενος. *At Polit. vertit quaſi ſcriptum eſſet,* ὡς ὀψόμενός τι ἢ ἀκουσ. [*Poſſes etiam legere,* ὁρᾶσόν τι] d *aut* ἀναπηδήσας ἵππῳ, *aut* ἐμπηδήσας ἵππῳ. *Herodianum ſcripſiſſe puto. Alioqui dicitur etiam* ἀναπηδᾶν ἐφ' ἵππον, *cum ab aliis, tum a Xenophonte.* ¶IN VERS. L. 1 cuſtodum corporis Antonini centurio: *ſeu*, centurio ex prætorianorum numero. S. 2 Euenit autem haud m. poſt initum hoc conſilium, vt Antoninus, qui Carris (quæ eſt Meſ. vrbs) agebat, e regia prodire, & ad Lunæ templum, quam maxime venerantur indigenæ, proficiſci vellet. Procul autem ab vrbe illud diſtabat, ita vt aliquid itineris conficiendum eſſet. Cum paucis igitur equitibus (ne totum exercitum vexaret) iter faciebat, vt peracto ſacr. in vrb. reuerteretur. 3 Quum autem letale vulnus, vt potè in iunctura acceptum, fuiſſet, de improuiſo & remotis cuſtodibus interfectus eſt Antoninus.

facinus conſpicati, Martialem conſequuti, miſſilibus confodiunt.

Quod vbi exercitus reliquus cognouit, omnes ſubito concurrerunt: primusq; Macrinus ſupra cadauer conqueri ac delamentari per ſimulationem cœpit. Grauis ea res & moleſta militibus *quoq;* incidit, cõmilitonem cõuictoremq; aliquem amiſiſſe, non principem, exiſtimantibus. Neq; de Macrino quidpiam illis adhuc ſubolerat, putantibus Martialem pro-
106 prias inimicitias † perſequutum. Ita in ſua quiſq; tabernacula diſceſſere. At Macrinus, tradito igni corpuſculo, reliquias intra vrnã coniectas matri ad ſepulturam remiſit. ea tunc Antiochiæ morabatur: moxq; ob *ſimiles* liberorũ calamitates, incertũ ſponte an imperio alicuius, *abſtinentia* mortem ſibi conſciuit. Hunc finem habuerunt Antoninus & Iulia mater, quum quidem ad eum quẽ diximus modum vixiſſent, ac ſexennium tantum ille ſine parente germanoq; ſuo imperauiſſet. ¶Extincto Antonino, incerti ignariq; quid agerent milites, biduo ſine Imperatore fuerunt, quærentes inter ſe quem potiſſimum Principem deligerent. ſiquidem aduentare magnis copiis Artabanus nũtiabatur, pœnas exacturus, [1] & cæſis inter pacem ac libationes miſſurus inferias. Igitur principem deligunt, primo quidem *Audentium, militarem ſcilicet virum, præfectumq; non improbum: (ſed ille, ſenectutem excuſans, abnuit imperium) dein vero Macrinum, ſuadentibus potiſſimum tribunis, quos etiam conſcios inſidiarum Antonini, ac Macrino participes conſilii fuiſſe, poſt illius mortẽ ſuſpicio exſtitit: quemadmodũ in ſequentibus dicemus. [2] Suſcepit autẽ Macrinus imperium, non tam *beneuolentia & fide* militum fretus, quã neceſſitate impulſus, vſuq; præſenti. His actis, iam ſcilicet Artabanus multis copiis ac viribus aderat, equitatum ingentem, & ſagittariorum multitudinem adducens, prętereà cataphractos camelis inſidentes, qui prælongis contis prœliarentur. Quo cognito, Macrinus, conuocato exercitu, ita loquutus perhibetur: Dolere vos omnes principis huiuſcemodi, vel (vt verius loquar) commilitonis interitu, minime mirandum: ſed calamitates caſusque humanos modice ferre, id vero eſt

ἰδόντες δὲ γενόμενον, διώξαντες τὸν Μαρτιάλιον, κατηκόντισαν. Ὡς δὲ καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς εἶδε τὸ πραχθὲν, πάντες συνέδραμον· καὶ πρῶτος ὁ Μακρῖνος, ἐπιστὰς ἐπὶ τῷ πτώματι, ὀλοφύρεσθαί τε καὶ θρηνεῖν προσεποιεῖτο. ὅ τε στρατὸς πᾶς χαλεπῶς καὶ δυσφόρως ἤνεγκε τὸ πραχθὲν· συστρατιώτην γὰρ καὶ κοινωνὸν τοῦ βίου, ἀλλ' οὐκ ἄρχοντα ᾤοντο ἀποβεβληκέναι· καὶ οὐδεμίαν που ἐπιβουλὴν ὑπώπτευον ἐκ τοῦ Μακρίνου, ᾤοντο δὲ τὸν Μαρτιάλιον οἰκείαν ἔχθραν † ἀμείψασθαι. καὶ οἱ μὲν, ἕκαστος 106
εἰς τὰς σκηνὰς ἐπανῆλθεν· ὁ δὲ Μακρῖνος, πυρὶ παραδοὺς τὸ σωμάτιον, τήν τε κόνιν κάλπῃ τινὶ ἐμβαλών, ἔπεμψε τῇ μητρὶ αὐτοῦ καταθάψαι, ἐν Ἀντιοχείᾳ διατελούσῃ. ἐκείνη δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν παίδων ὁμοίαις συμφοραῖς, εἴτε ἑκοῦσα, εἴτε κελευσθεῖσα, ἀπεκαρτέρησε. Τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει ἐχρήσατο ὁ Ἀντωνῖνος, καὶ ἡ μήτηρ Ἰουλία, βιώσαντες ὡς προείρηται. πᾶς δὲ ὁ χρόνος ἐν ᾧ μόνος ἐβασίλευσεν ἄνευ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐν ἓξ ἔτεσι συνειλέχθη. ¶Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀντωνίνου, ἐν ἀφασίᾳ τε ἦν ὁ στρατὸς καὶ ἀπορίᾳ τοῦ πρακτέου· ἔμειναν τε ἡμέρας δύο ἀβασίλευτοι, ἐζήτουν τε οἱ ἐπιλέξονται ἄρχοντα. καὶ γὰρ ἠγγέλλετο μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ δυνάμεως ἐπιὼν Ἀρτάβανος, δίκας ἀπαιτήσων, τιμωρήσων τε τοῖς ἐν σπονδαῖς καὶ εἰρήνῃ ἀνῃρημένοις. αἱροῦνται δὴ βασιλέα, πρότερον μὲν, *Αὔδεντον, ὡς στρατιωτικόν τε καὶ ἔπαρχον οὐ φαῦλον γενόμενον (ὁ δὲ, γῆρας προϊσχόμενος, παρῃτήσατο) μετ' ἐκεῖνον δὲ, τὸν Μακρῖνον, πειθόντων αὐτοὺς *χιλιάρχων, οἳ καὶ τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ Ἀντωνίνου συνωμόται καὶ κοινωνοὶ τοῦ Μακρίνου γεγονέναι ὑπωπτεύθησαν μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν. Παρέλαβε δὲ τὴν βασιλείαν Μακρῖνος, οὐχ οὕτως εὐνοίᾳ καὶ πίστει τῇ τῶν στρατιωτῶν, ὡς ἀνάγκῃ, καὶ χρείᾳ τοῦ παρόντος καιροῦ. Τούτων δὲ πραττομένων, ἐφίσταται ὁ Ἀρτάβανος μετὰ μεγίστου πλήθους καὶ δυνάμεως, ἵππον τε πολλὴν ἄγων καὶ τοξοτῶν μέγα τι πλῆθος, καταφράκτους τε ἀπὸ καμήλων ἔξωθεν μακροῖς *δόρασιν. ὡς δὲ ἀπηγγέλη προσιών, συγκαλέσας τοὺς στρατιώτας ὁ Μακρῖνος, ἔλεξε τοιάδε·

Ἀλγεῖν μὲν ὑμᾶς πάντας ἐπὶ τοιούτου βασιλέως, ἢ (ἵνα τἀληθῆ λέγοιμι) στρατιώτου ἀποβολῇ, θαυμαστὸν οὐδέν. φέρειν δὲ τὰς συμφορὰς, καὶ τὰ προσπίπτοντα μετρίως ὑπομένειν, ἀνθρώπων ἔργον

¶IN VERS. L. 1 cæſorumque inter pacem ac libationes vlturus iniurias. S. 2 Deuenit autem imperiũ ad Macrinum, non tam quod eum milites beneuolentia proſequerentur, eique fiderent; quam neceſſitate, & quod eo tempore id expediret: vel, quod ex vſu præſenti rerum ſtatui illud eſſet. Intellige autem illud, videlicet eum eligi Imperatorem.

σωφρονοῦ-

79 † Ἥκω σοι, ἔφη, ὦ δέσποτα, ὡς μὲν ὁ πέμψας οἴεται, φονεὺς καὶ δήμιος· ὡς δ' αὐτὸς εὔχομαί τε καὶ βούλομαι, σωτήρ τε καὶ εὐεργέτης. Πλαυτιανὸς γάρ, ἐπιβουλεύων τῇ ἀρχῇ, ἐνετείλατό μοι φόνον σοῦ τε καὶ τοῦ παιδός· καὶ τοῦτο οὐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ γράμμασι· καὶ μαρτυρεῖ τὸ γραμματεῖον. ἐγὼ δὲ ὑπεσχόμην μέν, ὅπως μή, ἐμοῦ τὸ ἔργον παραιτησαμένου, ἄλλῳ ἐγχειρισθῇ· σοὶ δὲ ταῦτα δηλώσων ἥκω, ὡς ἂν μὴ λάθοι τὰ τολμώμενα. Τοιαῦτά τινα λέγοντος αὐτοῦ καὶ δακρύοντος, οὐκ εὐθέως ὁ Σεβῆρος ἐπίστευσεν· ἀλλ', ἅτε πολὺ ἔχων ἐν τοῖς στέρνοις τὸ Πλαυτιανοῦ φίλτρον, συσκευήν τινα καὶ σκηνὴν τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευεν· ἡγεῖτό τε τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἔχθει τῷ Πλαυτιανοῦ, καὶ μίσει τῆς ἐκείνου θυγατρός, εὑρηκέναι τινὰ τέχνην κατ' αὐτοῦ, καὶ διαβολὴν θανατηφόρον. μεταπεμψάμενος δὲ τὸν υἱόν, ᾐτιᾶτο ὡς τοιαῦτα κατασκευάζοντα κατ' ἀνδρὸς εὔνου καὶ οἰκείου. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, τὰ μὲν πρῶτα ἀπώμνυτο, μηδ' εἰδέναι φάσκων τὰ λεγόμενα. ἐγκειμένου δὲ τοῦ χιλιάρχου, καὶ τὸ γραμματεῖον δεικνύντος, παρεθάρσυνέ τε αὐτόν, καὶ προὔτρεπεν εἰς τοὺς ἐλέγχους ὁ Ἀντωνῖνος. Ὁ δὲ χιλίαρχος, ὁρῶν ἐς ὅσον ἥκει κινδύνου, δεδιώς τε τὴν πρὸς τὸν Πλαυτιανὸν τοῦ Σεβήρου εὔνοιαν, ἐπιστάμενος ὡς εἰ λάθοι ἡ ἐπιβουλή, καὶ μὴ ἐλεγχθείη, ὄλεθρος αὐτῷ οὐχ ὁ τυχὼν ἐπήρτηται, Καὶ τίνα, ἔφη, ὦ* δέσποτα, ἔλεγχον μείζονα βούλεσθε, ἢ ποίαν ἀπόδειξιν φανερωτέραν; [a] ἐπιτρέψατε γάρ δή μοι (ἔφη) προελθόντι τῶν βασιλείων, διά τινος τῶν ἐμοὶ πιστῶν δηλῶσαι, ὅτι δὴ τὸ ἔργον κατείργασται. ὁ δὲ ἀφίξεται πιστεύσας, καὶ οἰόμενος ἔρημα τὰ βασίλεια καταλήψεσθαι. ὅταν δὲ ἀφίκηται,* ὑμέτερον ἤδη ἔργον εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν. ἡσυχίαν δὲ εἶναι πολλὴν ἀνὰ τὰ βασίλεια κελεύσατε· ὅπως τὸ πραττόμενον μὴ προγνωσθὲν ἀναστραπῇ.

80 † Ταῦτα εἰπών, ἐντέλλεταί τινι τῶν πιστοτάτων ἑαυτοῦ, ἀγγεῖλαι Πλαυτιανῷ ἥκειν τὴν ταχίστην. κεῖσθαι γὰρ ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας, καὶ δεῖν αὐτὸν ἔνδον εἶναι, πρὶν ἔκπυστα τῷ δήμῳ γενέσθαι· ὡς ἄν, τῆς ἀκροπόλεως κατειλημμένης, καὶ τῆς βασιλείας ἱδρυμένης, ἑκόντες τε καὶ ἄκοντες πάντες ὑπακούοιεν οὐκ ἐσομένῳ

79 † Venio, inquit, tibi o domine, vt ſane putat is a quo ſum miſſus, ad cædem tui carnificinamq́; vt egomet opto ac volo, beneficii auctor tibi & ſalutis. Plautianus, imperium captans inſidiis, cædem mihi tuā filiiq́; tui mādauit: neq; verbis modo, ſed & litteris. teſtimonio eſt hic libellus. Equidem ego recepi facturū quæ imperaret: ne alter ſcilicet, me detrectante, negotiū ſuſciperet: verū ad indicandam rem tibi ſum præſto, [1] ne ignarū illius opprimat audacia. Dicēti hæc tribuno, atq; [vbertim] lacrymanti, nō cōtinuo tamen fidem Seuerus habebat. quippe adhuc in pectore multum ex Plautiani amatorio inſederat: quin eſſe id totū negotium cōpoſitum ac fabuloſum ſuſpectabat; ratus filium ſuum, Plautiano infenſum, natamq; eius peroſum, cōmentum eſſe technā huiuſcemodi ac mortiferam calumniam. Quare accitū ad ſe, grauiter increpare inſtitit, quod in hominem amicum [2] atq; domeſticum talia machinaretur. Antoninus autem, primo quidē [3] deierabat, ignarū ſe totius negotii: dein inſtanti tribuno, & libellū oſtendenti, animum audaciamq; addebat ad crimen coarguendum. Sed ille, cognito quam magnū in diſcrimen venerat; tū præterea haud ignarus quā acceptus Seuero Plautianus foret, neq; non etiā intelligens, ſi latuiſſent inſidiæ, parumq; indiciū probaretur, exquiſitiſſimū ſibi impēdere ſuppliciū; Et quodnam, inquit, ô domini, argumētum amplius, quodve apertius quæritis indicium? Sinite egrediar regia, perq; aliquem fidum mihi hominem ſignificē Plautiano, facta eſſe iam quæ imperauerat. Aderit ille ſtatim re credita; [4] vacuam ſcilicet regiam occupaturus. Ibi veſtri muneris fuerit, rem totam deprehendere. Iubete modo in ædib. quietem agitari, ne præcognita res omne conſiliū ſubuertat. 80 † Hęc loquutus, fidiſſimum ſibi hominem deligit, qui Plautianū ſuis hortetur verbis, acceleret atque adſit quamprimum, dum vterq; princeps iacet. oportere, antequam res populo innoteſcat, intus eſſe eum: vt ſcilicet occupata arce conſtabilitoque imperio, velint nolint vniuerſi, [5] non ſcilicet principatum

a *In ſuperiorib. edit. eſt ἐπιτρέψατε: quod vel in hoc ἐπιτρέψαντι (aſſentiente vet. cod.) vel in ἐπίτρεψον mutandum fuit.* ¶ IN VERS. L. 1 ne lateat quod moliri audet facinus. 2 atque affinitate iunctum, tal. 3 abiurabat *id*; ſe ne illa quidem quæ dicerentur, cognita habere dicens: dein inſt. 4 vacuam ſe regiam occupaturum exiſtimans. quum autē venerit, veſtræ iam partes erunt, veritatem comperire. Sed magnum in regia ſilentium eſſe iubete; ne, quod facimus, ſi præcognitum fuerit, euertatur. *id eſt, ne techna qua vtimur ad illum deprehendendum atque conuincendum, ſi præcognita fuerit, irrita reddatur.* 5 ei qui Imperator non ſit futurus, ſed iam ſit.

adeunti, ſed iam plane principi obediant. His creditis Plautianus (erat autem iam diei veſper) magnam in ſpem ſublatus,[1] loricam induitur ſub veſtem, tuendi corporis gratia: ſimul conſcenſo vehiculo properat in regiam, paucis modo qui aderant deducentibus, ratiſque eum magnis de rebus ab Imperatorib. acciri. Vt autem in aulam nullo prohibente ingreſſus eſt, ignaris quæ agitarentur cuſtodibus, occurrẽs tribunus, compoſito dolo ſalutat Imperatorem: dein manu *de more* prehenſum deducit intra cubiculum, vbi proiecta eſſe Imperatorum cadauera mentiebatur. Iamq; aliquot e corporis ſui cuſtodibus Seuerus comparauerat, qui ſtatim ingreſſo manus iniicerẽt. [2] At Plautianus, quum longe alias animo ſpes agitaret, vt ingreſſus cubiculum eſt, cernens vtrumque illic ſtantem principem, comprehenſumque ſe teneri ſentiens: re tanta perterritus, rogare, ſupplicare, *purgare*; falſa illa omnia, commẽtum id in ſe, fabulamque excogitatam. Igitur exprobrante hinc Seuero beneficia & honores, illinc Plautiano fidei beneuolentiæq; ſuæ veteris teſtimonia repetẽte, paulatim labaſcere Seuerus, atq; adduci Plautiani verbis; donec pars loricæ per ſciſſum veſtimenti apparuit. Qua Antoninus animaduerſa, audax iuuenis & iracundus, ac iam antea homini infeſtus; Atqui, inquit, ad hęc certe duo quid reſpondeas exſpecto.
81 [3] Veniſti ad Imperatores ſub † veſperam minime accitus? dein quid ſibi (rogo) hęc lorica vult? quis ad cœnam comiſſationemve armatus accedit? Simul hæc dicens, iubet tribunũ, ceteroſq; qui aderant, ilico eum ſtrictis gladiis obtruncare, vt hoſtem manifeſtarium. Nihil illi cunctati, iuſſa faciunt iuuenis Imperatoris; occiduntque hominẽ, & cadauer in viam *publicam* proiiciunt, [4] ad vulgi ludibriũ. Hunc finem habuit parem vitę Plautianus, inexhauſtæ homo cupiditatis.[5] Ceterum Seuerus, duobus *poſthac* præfectis militaribus conſtitutis,

βασιλεῖ, ἀλλ' ἤδη ὄντι. Τούτοις πιστεύσας ὁ Πλαυτιανὸς ἤδη περὶ δείλην ἑσπέραν, ἀρθεὶς ταῖς ἐλπίσι, θώρακα μὲν ἀμφιέννυται, τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας χάριν· κρύψας δὲ αὐτὸν τῇ λοιπῇ ἐσθῆτι, ἐπιβὰς ὀχήματος, αἰφνιδίως εἰς τὰ βασίλεια ἠπείγετο, ὀλίγων αὐτὸν παραπεμπόντων οἳ παρῆσαν, οἰόμενοι κεκλῆσθαι ὑπὸ τῶν βασιλέων διά τινα ἐπείξαντα. ὡς δὲ ἐπέστη τῇ βασιλείῳ αὐλῇ, ἀκωλύτως τε εἰσῆλθεν, ἀγνοούντων τὸ πραττόμενον τῶν φυλάκων· ὑπαντώμενος δὴ ὁ χιλίαρχος, ἐνεδρεύων τε προσεῖπεν αὐτοκράτορα· καὶ δῆθεν[a] συνήθως λαβόμενος τῆς χειρὸς, εἰς τὸ δωμάτιον εἰσήγαγεν ἔνθα ἔφασκεν ἐρρῖφθαι τὰ τῶν βασιλέων σώματα. ἤδη δὲ παρεσκευάκει ὁ Σεβῆρος νεανίας τῶν περὶ αὐτὸν σωματοφυλάκων, οἳ συλλήψονται αὐτὸν εἰσελθόντα. ὁ δὲ Πλαυτιανὸς, ἐφ' ἑτέραις ἐσελθὼν ἐλπίσιν, ὁρᾷ τοὺς βασιλέας ἀμφοτέρους ἐφεστῶτας· συλληφθείς τε κατείχετο· ἐκπλαγείς τε τῷ πράγματι, ἐδεῖτο καὶ ἐλιπάρει. ἀπελογεῖτό τε, πάντα φάσκων ψευδῆ εἶναι, καὶ συσκευὴν κατ' αὐτοῦ καὶ δρᾶμα ἐσκευάσθαι. πολλὰς δὲ τοῦ μὲν Σεβήρου ὀνειδίζοντος εὐεργεσίας τε καὶ τιμὰς, τοῦ δὲ πίστεώς τε καὶ εὐνοίας τῆς ἄνωθεν ὑπομιμνήσκοντος, ἠρέμα πως ὁ Σεβῆρος *ἠπείγετο πείθοι τῶν ὑπὸ τοῦ Πλαυτιανοῦ λεγομένων· ἔστε δὴ ὑπεφάνη τοῦ θώρακος μέρος, καταρραγείσης τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐσθῆτος. ὅπερ ἰδὼν ὁ Ἀντωνῖνος, νέος θρασύς θυμοειδής τε, καὶ φύσει μισῶν τὸν ἄνθρωπον, Ἀλλὰ πρὸς δύο, ἔφη, ταῦτα τί ἂν ἀποκρίναιο; ἥκεις πρὸς βασιλέας † ἑσπέρας, μὴ κελευσθείς; 81
ὁ δὲ θώραξ σοὶ τί βούλεται; τίς γὰρ εἰς ἑστίασιν ἢ κῶμον ὡπλισμένος ἔρχεται; Καὶ ταῦτα εἰπὼν, κελεύει τῷ χιλιάρχῳ τοῖς τε παροῦσι, σπασαμένοις τὰ ξίφη, φονεῦσαι τὸν ἄνδρα, ὡς ὁμολογουμένως πολέμιον. οἱ δὲ, μὴ μελλήσαντες, κελεύσαντι τῷ νέῳ βασιλεῖ πείθονται· ἀναιροῦσί τε αὐτὸν, καὶ τὸ σῶμα ῥιπτοῦσιν εἰς τὴν λεωφόρον, ὡς ἂν πᾶσι φανερὸν γένοιτο, καὶ ὑπὸ *μισούντων ὑβρισθείη. Τούτῳ μὲν δὴ τῷ τέλει Πλαυτιανὸς ἐχρήσατο, ἀπλήστῳ τε *ζήσας πάντων ἐπιθυμίᾳ, καὶ χρησάμενος ἐν τῷ τέλει *ἀπλήστῳ ὑπηρεσίᾳ. Ὁ δὲ Σεβῆρος, τοῦ μὲν λοιποῦ ὑπάρχοντας δύο τῶν στρατοπέδων κατέστησεν αὐτὸς

a Legitur etiam συνήθη. ¶ IN VERS. L. 1 loricam induit, quæ corporis tutamen eſſet: & quum eam ceteris veſtimentis texiſſet, conſcenſo vehic. repente in reg. prop. paucis cum ded. qui aderant, eumque de rebus quæ celeritatem poſtulaſſent, acciri exiſtimabant. *vel, de rebus quæ nullam paſſæ moram eſſent. Sic ſupra dixit δι' ἀγγελίας ἐπειγούσας.* 2 At Plaut. ſub alia ſpe ingreſſus, cernit vtr. 3 Veniſne ad Imperatores ſub veſp. quum minime accerſiuerint? *q. d. audeſne venire ad Imp.* 4 ad vulgi conſpectum, & inimicorum ludibrium, M. 5 *Politianus omittit interpretationem horum verborum, καὶ χρησάμενος ἐν τῷ τέλει ἀπλήστῳ ὑπηρεσίᾳ, niſi quod in his duobus vocabulis,* parem vitæ, *ad illa reſpexit. Quamuis autem aliquis ex iis elici ſenſus queat retinendo ἀπλήστῳ, tamen vide annon & ἀπίστῳ habere locum poſſit.*

δὲ τὰ

δὲ τὰ πλεῖστα τοῦ βίου διέτριβεν ἐν τοῖς βασιλικοῖς προαστείοις, καὶ τοῖς παραλίοις τῆς Καμπανίας χωρίοις, δικάζων τε καὶ τὰ πολιτικὰ διοικῶν. * ἅπασι γὰρ ἤθελε τοὺς παῖδας τῆς ἐν Ῥώμῃ διαίτης χρηστῆς ἀπολαύειν· ἐπείπερ αὐτοὺς ἑώρα περὶ τὰ θεάματα ἐσπουδακότας ἀπρεπέστερον ἢ βασιλεῦσιν ἥρμοζεν. ἥ τε περὶ ἐκεῖνα σπουδὴ καὶ φιλονεικία, διάφορον ἔχουσα καὶ ἀντίπαλον ἀεὶ τὴν γνώμην, τῶν ἀδελφῶν ἐτάραττε τὰς ψυχάς, * ἐναύσματά τε ἔριδος καὶ ἔχθρας παρεῖχε. μάλιστα δὲ ὁ Ἀντωνῖνος ἀφόρητος ἦν, ἀποσκευασάμενος τὸν Πλαυτιανόν. * ᾐδεῖτο δὲ καὶ ἐφοβεῖτο τὸν πατέρα πρᾶξαί τι δυσχερὲς· τῇ τε θυγατρὶ μὲν ἐκείνου, γυναικὶ δὲ αὐτοῦ, παντὶ τρόπῳ θάνατον ἐμηχανᾶτο. ὁ δὲ Σεβῆρος αὐτήν τε ἐκείνην καὶ τὸν * ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς Σικελίαν ἐξέπεμψεν, αὐτάρκη δοὺς περιουσίαν εἰς τὸν βίον δαψιλῶς· μιμησάμενος τὸν Σεβαστόν. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοῖς Ἀντωνίου παισί, πολεμίου γενομένου, οὕτως ἐχρήσατο. αὐτὸς δὲ ἐπειρᾶτο συνάγειν ἀεὶ τοὺς παῖδας εἰς φιλίαν, καὶ [a] προτρέπειν εἰς ὁμόνοιαν καὶ συμφωνίαν, μύθων τε ἀρχαίων καὶ δραμάτων ὑπεμίμνησκεν ἀεί, βασιλέων ἀδελφῶν συμφορὰς ἐκ στάσεως διηγούμενος· θησαυρούς τε καὶ [b] νεὼς, πάντα ἐδεί-
82 κνυε χρημάτων πλήρη· πλοῦτόν τε καὶ δύναμιν † [c] οὐκ ἔστιν ἃ ἔξωθεν ἐπιβουλεύσει, τοσαύτης μὲν οὔσης οἴκοι περιουσίας, ὡς ἀφειδῶς καὶ δαψιλῶς τοῖς στρατιώταις χορηγεῖν, τῆς * τε ἐν Ῥώμῃ δυνάμεως αὐτῆς τετραπλασιασθείσης, καὶ στρατοπέδου τοσούτου πρὸ τῆς πόλεως ἱδρυθέντος, ὡς μηδεμίαν [d] εἶναι δύναμιν ἔξωθεν ἐχέγγυον μηδὲ ἀντίπαλον, * πλήθει στρατοῦ, μήτε μεγέθει σωμάτων, μήτε χρημάτων περιουσίᾳ. πλὴν οὐδὲν ὄφελος τούτων πάντων ἔλεγε, στασιαζόντων πρὸς ἀλλήλους, τοῦ τε πολέμου ἔνδον ὄντος. Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτά τινα λέγων ἑκάστοτε, ποτὲ μὲν λιπαρῶν, ποτὲ δὲ ἐπιπλήττων, σωφρονίζειν αὐτοὺς ἅμα καὶ συνάγειν ἐπειρᾶτο. οἱ δὲ οὔτι γε ἐπείθοντο, ἀφηνίαζον δὲ καὶ ἐπεδίδοσαν εἰς τὸ χεῖρον. ἅτε δὲ νεανίας σφριγῶντας, καὶ ὑπὸ βασιλικῆς ἐξουσίας

plurimum in ſuburbanis, aut circum maritimas Campaniæ oras agitabat, ius dicēs, & ciuilib. negotiis intētus: cupienſq; in primis vti Romæ ſui liberi bonis morib. inſtituerētur. Nam ludis eos ſpectaculiſq; vehementius ſtudere animaduerterat, quā principibus conueniebat: quo fieret vti ſtudio certamineq; ſemper in diuerſum tendēte, etiā animi iuuenū diſtraherentur, quibuſdā quaſi admotis contentionum atq; inimicitiarū facibus. Maxime tamē Antoninus, intolerandus, ſublato iam e medio Plautiano, [1] terribiliſq; & formidoloſus erat omnibus: tū illius natæ, coniugi ſcilicet ſuæ, quib. maxime artibus aut machinis poterat, exitiū intendebat. At Seuerus ipſam [2] pariter cū filiolo quem pepererat, relegauit in Siciliā, datis opibus quantæ ad victū atq; vſum abunde ſufficerent: imitatus in hoc Auguſtū, qui filios Antonii, * poſteaquā hoſtis iudicatus eſt, eodē modo tractauerit. [3] Ipſe ad pacē concordiamq; reuocare liberos, & reconciliare vtrumq; alteri conabatur: admonens identidem veterū fabularum, in quibus pleræq; regū calamitates fraternis ortæ ſeditionibus memorantur. [4] Huc addebat, theſauros templaque pecuniis plena eſſe; diuitias foris ex vectigalibus † accedere: poſſe in tāta 82
opulentia militem largitione teneri: auctas in quadruplū copias vrbanas; tantum ſedere exercitū ante vrbem, vt nulla externa vis, ſeu multitudinē ipſam militū, ſeu corporum magnitudinem, ſeu pecuniæ abundantiam ſpectes, par inueniri tantis opib. poſſit. ſed ea in nihilū recaſura, ipſis inter ſe diſcordantibus atq; inteſtinum agitantibus bellum. Hæc ille quotidie ediſſerens, preceſque caſtigationibus admiſcens, reprimere illorū ſpiritus, ac reducere germanos in gratiam ſtudebat. Ceterum omnia fruſtra erant. quippe frenos ore depulerant, proni ſemper in peius. Atque illos, adoleſcentes adhuc, in ipſo ætatis feruore atq; in ſumma licentia,

a *Scribo* προτρέπων. b *Malim* νεὼς πάντας *&* πλήρεις. c *Polit. vertit tamquam legens*, πλ. τε καὶ δύναμιν περιεῖναι ἔξωθεν, *&* *tamquam verbum* ἐπιβουλεύσει *non agnoſcens. Ego hoc aut ſimilia ſcripſiſſe Herod. puto*; πλοῦτόν τε καὶ δύναμιν οὐδεμίαν ἔλεγεν ἱκανὴν εἶναι ἃ ἔξωθεν ἐπιβ. *vel* λέγων. *Poſſet fortaſſis & ita ſcribi*; πλ. τε καὶ δυν. οὐκ ἔσεσθαι τοῖς ἔξωθεν εἶναι ἐπιβουλ. d *Legitur etiam* μείζονα.

¶ IN VERS. L. 1 (ſed reuerentia & metus patris obſtabat quominus grauiſſimum quodpiam malum patraret) atque illius natæ, con. *quæ velut per parentheſin dicuntur, & procul ab iis abſunt quæ Polit. affert.* 2 pariter cum fratre releg. *ſi quidem* ἀδελφὸν *legamus.* 3 Ipſe liberos ſemper ad amicitiam adducere conabatur: adhortanſque ad concordiam & conſenſum, fabulas antiquas & tragœdias in memoriam illis reuocabat; ſemper regum fratrum calamitates ex diſſidiis *ortas* commemorans. *In interpretatione autem vocis* δραμάτων, *ſpeciem pro genere poſui; quod ſicut* μῦθοι, *ita etiam* δράματα, *Latinis ſint fabulæ: diuerſa tamen ſignificatione.* 4 Huc addebat, theſ. templaque omnia pecuniis eſſe plena: ac nullas opes, nullam potentiam ad externas inſidias idoneam fore: quum tanta domi eſſet opulentia vt militibus affatim largiri liceret, & quum ex quæ Romæ erant copiæ, in quadruplum auctæ forent: quinetiam tantus ante vrbem exercitus collocatus eſſet, vt nulla externa potentia par ei eſſe atque obſiſtere valeret; ſiue ipſa militum multitudine, ſiue corp. magnitudine, ſiue etiam pec. abundantia.

voluptatum omnium irritamētis in-
citatos, etiam adulatorum miniſteria
diuerſos trahebant: ſcilicet qui non
modo illorum obſequerētur cupidi-
nibus atq; flagitiis, ſed noua ſemper
aliqua excogitarent, vnde alteri gra-
tum fieret, alter offenderetur. Quo-
rum etiam nonnullos Seuerus ipſe, in
huiuſcemodi miniſteriis deprehen-
ſos, ſupplicio affecit. ¶ Hanc libe-
rorum ſuorum vitam & indecora in
ſpectaculis ſtudia ferens grauiter ſe-
nex Imperator, litteras a Britanniæ
præfecto accepit, quæ docebāt, bar-
baros illic ſeditiones agitare, regio-
nemq; omnem incurſionibus ac de-
populationib. vaſtare: quare maiore
manu ad reſiſtendū, vel etiam princi-
pis ipſius præſentia, opus eſſe. Lætus
ea Seuerus accepit: quippe homo ſu-
apte natura gloriæ appetentior, poſt
victorias ad orientē ſeptemtrionem-
que, & cognomina vtrimq; parta, et-
iam cōtra Britannos tropæa excitare
aliqua cupiebat: adhęc filios quoque
abducere ex vrbe; [1] vt procul a mun-
ditiis vrbanis, in caſtris militari vitæ
ac ſobriæ iuuenes inſueſcerēt. Ita ex-
peditionem in Britanniam edicit, ſe-
83 nex † iam, & morbo articulari labo-
rans: tāta autem animi virtute, quan-
ta nemo [vmquam] vel iuuenum. I-
gitur iter ingreſſus, lectica plurimum
vehebatur, nulloq; ceſſabat loco.
Quare confecto itinere *vna cum filiis*,
ſpeque omni ac ſermone celerius e-
nauigato Oceano, [2] Britanniam in-
greſſus eſt: collectiſque militibus ac
maximis conflatis viribus, bellum
comparabat. Ceterum Britanni, re-
pentino principis aduentu perculſi,
auditoq; tantas contra ſe comparari
copias, legatos ad eum de pace, ac ſe-
ipſos expurgatum *de iis quæ antea deli-
querant*, miſerunt. At Seuerus, moras
de induſtria nectens, ne vacuo ſibi
Romam redeundum foret, cupidus
victoriæ cognominiſque Britannici,
legatos quidem re infecta domum
dimittit; ipſe quæ bello vſui forent,
magna ſollertia comparabat. Sed in-
primis tamen curæ habuit pontibus
occupare paludes: vt ſtare in tuto mi-
lites *facileque per eas diſcurrere* poſſent,
atque in ſolido prœliari. ſiquidem

εἰς πάσας ἡδονῶν ὀρέξεις ἀπλήστως ὡρμημένους, ἑ-
κάστοι τῶν κολακευόντων ἀνθεῖλκον πρὸς αὑτούς·
οὐ μόνον ὑπηρετούμενοι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν καὶ
ταῖς περὶ τὰ αἴσχιστα σπουδαῖς, ἀλλὰ καὶ ἀεί τι καινὸν
ἐξευρίσκοντες, δι' οὗ εὐφρανοῦσι μὲν ὃν ἐκολά-
κευον, λυπήσουσι δὲ τὸν ἀδελφόν. ἤδη γοῦν τινὰς
καὶ λαβὼν ἐπὶ τοιαύταις ὑπηρεσίαις ὁ Σεβῆρος,
ἐκόλασεν. ¶ Ἀσχάλλοντι δ' αὐτῷ ἐπὶ τῷ τοιού-
τῳ βίῳ τῶν παίδων, καὶ τῇ περὶ τὰ θεάματα ἀ-
πρεπεῖ σπουδῇ, ἐπιστέλλει ὁ τῆς Βρεττανίας ἡγού-
μενος, στασιάζειν τοὺς ἐκεῖ βαρβάρους φάσκων, καὶ
κατατρέχοντας τὴν χώραν, λείαν τε ἀπαγαγεῖν, καὶ
πορθεῖν τὰ πλεῖστα. δεῖσθαι τοίνυν χειρὸς πλείονος
πρὸς βοήθειαν τοῦ τόπου, ἢ βασιλικῆς ἐπιδημίας.
ὁ δὲ Σεβῆρος, ἀσμένως ταῦτα ἀκούσας, φύσει
μὲν καὶ φιλόδοξος ἄλλως ὑπάρχων, καὶ μετὰ τὰς
ὑπὸ ἀνατολαῖς καὶ ἄρκτῳ νίκας καὶ προσηγο-
ρίας, βουλόμενος καὶ κατὰ Βρεττανῶν ἐγεῖραι τρό-
παια· ἔτι δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς ἀπαγαγεῖν τῆς Ῥώμης
θέλων, ὡς ἂν νεάζοιεν ἐν στρατιωτικῷ βίῳ καὶ σώ-
φρονι, ἀπαχθέντες τῆς ἐν Ῥώμῃ τρυφῆς καὶ διαί-
της· ἐπαγγέλλει τὴν εἰς τὴν Βρεττανίαν ἔξοδον, πρε-
σβύτης † τε ἤδη ὤν, καὶ ὑπὸ τῆς ἀρθρίτιδος νό- 83
σου κάμνων· ἀλλὰ τὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔρρωτο ὑ-
πὲρ πάντα νεανίαν. τὰ πλεῖστα γοῦν καὶ φοράδην
φερόμενος, τῆς ὁδοιπορίας εἴχετο, οὐδέ ποτε ἐ-
πὶ πολὺ μένων ἀνεπαύετο. Ἀνύσας δὲ τὴν ὁδὸν ἅ-
μα τοῖς παισί, * παντὸς λόγου καὶ ἐλπίδος θᾶττον
τὸν Ὠκεανὸν διαπλεύσας, Βρεττανοῖς ἐπέστη· τούς
τε πανταχόθεν στρατιώτας ἀθροίσας, καὶ δύναμιν
πολλὴν ἀγείρας, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον παρεσκευά-
ζετο. οἱ δὲ Βρεττανοί, τῇ τοῦ βασιλέως ἐκπλαγέντες
αἰφνιδίῳ ἐπιδημίᾳ, δύναμίν τε ἀκούσαντες παμ-
πλείστην ἐπ' αὐτοὺς ἀθροισθεῖσαν, πρεσβείας ἔπεμ-
πον, περί τε εἰρήνης διελέγοντο, ἀπολογεῖσθαί τε ἐ-
βούλοντο πρὸς τὰ πεπλημμελημένα. ὁ δὲ Σεβῆρος,
διατρίβας τε χρόνου ζητῶν, ὡς ἂν μὴ πάλιν εἰς
τὴν Ῥώμην ἐπείγοιτο, ἔτι δὲ καὶ βουλόμενος προσ-
κτήσασθαι τὴν κατὰ Βρεττανῶν νίκην τε καὶ προσ-
ηγορίαν, τοὺς μὲν πρέσβεις αὐτῶν ἀπράκτους ἔ-
πεμψεν, εὐτρέπιζε δὲ τὰ πρὸς τὴν μάχην. μάλιστα
δὲ γεφύραις διαλαμβάνειν ἐπειρᾶτο τὰ ἑλώδη
χωρία, ὡς ἂν ἐπ' ἀσφαλοῦς βαίνοντες οἱ στρατιῶται,
ῥᾳδίως τε αὐτὰ διατρέχοιεν, καὶ ἐπ' ὀχυροῦ βή-
ματος ἑδραίως ἑστῶτες μάχοιντο. τὰ γὰρ πλεῖστα τῆς

¶In vers. L. 1 vt in militari & temperanti vita, abducti a Romanis deliciis, iuuentutem traducerent. 2 Britannis ſuperuenit, M.

Βρεττανῶν χώρας, ἐπικλυζόμενα ταῖς τοῦ Ὠκεανοῦ συνεχῶς ἀμπώτισιν, ἑλώδη γίγνεται· οἷς ἔθος τοῖς μὲν βαρβάροις ἐννήχεσθαί τε καὶ διαθεῖν βρεχομένοις μέχρις * ἰξύων. γυμνοὶ γὰρ ὄντες τὰ πλεῖστα τοῦ σώματος, τῆς ἰλύος καταφρονοῦσι. οὐδὲ γὰρ ἐσθῆτος ἴσασι χρῆσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν λαγόνας καὶ τοὺς τραχήλους κοσμοῦσι σιδήρῳ, καλλώπισμα τοῦτο καὶ πλούτου σύμβολον νομίζοντες, ὥσπερ τὸν χρυσὸν οἱ λοιποὶ βάρβαροι· τὰ δὲ σώματα στίζονται γραφαῖς * ποικίλων ζώων παντοδαπῶν εἰκόσιν. ὅθεν οὐδὲ ἀμφιέννυνται, ἵνα μὴ σκέπωσι τοῦ σώματος τὰς γραφάς. εἰσὶ δὲ μαχιμώτατοί τε καὶ φονικώτατοι, ἀσπίδα
84 μόνην στενὴν περιβεβλημένοι, † καὶ δόρυ· ξίφος δὲ παρηρτημένοι γυμνοῦ σώματος. θώρακος δὲ ἢ κράνους οὐκ ἴσασι χρῆσιν, ἐμπόδιον νομίζοντες πρὸς τὴν δίοδον τῶν ἑλῶν· ἐξ ὧν τῆς ἀναθυμιάσεως καὶ παχύτητος, ὁ κατ' ἐκείνην τὴν χώραν ἀὴρ ζοφώδης ἀεὶ φαίνεται. Πρὸς δὴ ταῦτα ἐξήρτυεν ὁ Σεβῆρος ὅσα συνοίσειν ἔμελλε τῷ Ῥωμαίων στρατῷ, λυπήσειν δὲ καὶ ἐμποδίσειν τὴν τῶν βαρβάρων ὁρμήν. Ὡς δὲ αὐτάρκως ὤφθη αὐτῷ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον εὐτρεπίσθαι, τὸν μὲν νεώτερον τῶν υἱῶν, τὸν Γέταν καλούμενον, καταλιπὼν ἐν τῷ ὑπὸ Ῥωμαίους ἔθνει δικάσοντά τε καὶ τὰ λοιπὰ διοικήσοντα πολιτικὰ τῆς ἀρχῆς, (δοὺς αὐτῷ συνέδρους τῶν φίλων τοὺς πρεσβυτέρους) τὸν δὲ Ἀντωνῖνον παραλαβὼν, ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἠπείγετο. Ὑπερβάντος δὲ τοῦ στρατοῦ τὰ προβεβλημένα ῥεύματά τε καὶ χώματα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, συμβολαὶ καὶ ἀκροβολισμοὶ πολλάκις ἐγίνοντο, τροπαί τε τῶν βαρβάρων. ἀλλὰ τοῖς μὲν ῥᾳδία ἦν ἡ φυγὴ, καὶ διελάνθανον ἔν τε δρυμοῖς καὶ ἕλεσι, καὶ τῇ τῶν χωρίων γνώσει. ἅπερ πάντα Ῥωμαίοις ὄντα ἐναντία, πλείονα παρεῖχε τῷ πολέμῳ τὴν διατριβήν. ¶ Τὸν δὲ Σεβῆρον, γηραιὸν ὄντα ἤδη, νόσος ἐπιμηκεστέρα καταλαμβάνει. ὅθεν αὐτὸς μὲν ἠναγκάζετο μένειν οἴκοι, τὸν δὲ Ἀντωνῖνον ἐπειρᾶτο ἐκπέμπειν διοικήσοντα τὰ στρατιωτικά. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, τῶν μὲν πρὸς τοὺς βαρβάρους μετρίως ἐφρόντιζεν· ἐπειρᾶτο δὲ οἰκειοῦσθαι τὰ στρατόπεδα, καὶ πάντας ἀναπείθειν ª εἰς αὐτὸν βλέπειν μόνον.

Britanniæ pleraq; loca frequentibus Oceani alluuionibus paludeſcũt. Per eas igitur paludes barbari ipſi natant, excurſantq;, ad ilia vſq; demerſi; ac pleraq; corporis nudi, cœnum contemnunt. Neq; enim veſtis vſum cognorunt; ſed ventrẽ atq; ceruicẽ ferro incingunt: ornamentum id eſſe, ac diuitiarum argumentum exiſtimantes, perinde vt aurum ceteri barbari. Quin ipſa notant corpora pictura varia, & omnifariam formis animaliũ; quocirca ne induuntur quidem; videlicet picturam corporis ne adoperiant. Sunt autẽ bellicoſiſſima gens, atque auidiſſima cædis: tantum ſcuto angusto lanceaq; † contenti, præ- 84
terea gladio nudis corporibus dependente: loricæ ac galeæ penitus ignorant vſum; impedimentum id eſſe transgrediendis paludibus arbitrãtes; quarum vaporibus æſtuq; cælum ibi ſemper caliginoſum. ¹ Ad hæc Seuerus nihil non cõparabat, quod vſui Romano militi, quod detrimẽto barbaris impedimentoque foret. Vbi vero ſatis ex ſentẽtia prompta ſibi eſſe ac parata omnia intellexit, iuniorẽ filium, Getam nomine, in parte inſulæ Romanis ſubiecta reliquit; vt iuri dicundo rebuſque ciuilibus adminiſtrandis præeſſet: eiq; conſiliarios ex amicis natu grandiorib. reliquit, Antonino ſecũ aduerſus barbaros educto. Trãſgreſſo igitur Romano exercitu amnes aggereſq; eos qui obiecti barbaris, Romanorũ fines diſterminãt, pugnæ quędã tumultuarię fiebãt & excurſiones, victore vbiq; Romano. Ceterũ facilis erat ex fuga receptus barbaris; quippe inter ſiluas ac paludes & loca ipſis notiſſima deliteſcentibus. quæ omnia Romanis aduerſa, morã bello addebant. ¶ Interea Seuerũ iam confectũ ſenio, longior inuaſit morbus, ſic vt ipſe domi reſidere atq; Antoninum mittere in bellum ad Imperatoris obeunda munia cogeretur. Ceterũ ² Antoninus, haud magnopere de barbaris ſollicitus, exercitum ſibi adiungere & confirmare vniuerſos tendebat, vti ſe vnum intuerentur;

---

a *In huius loci interpretatione Horatium imitatus ſum, qui loquendi genere quod huic reſpondet, vſus eſt, rem eandem ſignificare volens; ſimulque alio quo idem declaratur: epiſt. 1, lib. 1,* De te pendentis, te reſpicientis amici. ¶ IN VERS. L. 1 Aduerſus hæc, M.

2 Anton. de iis quæ aduerſus barbaros gerenda erant, non valde laborabat; ſed exercituum beneuolentiam ſibi adiungere conabatur, & omnes ad reſpiciendum ſe vnum ſollicitabat; totam imperii dignitatẽ quouis modo ambiens, & fratrem criminationibus in inuidiam adducens. Atque adeo ipſe pater, diu ægrotans & ad mortem cunctans, (*vel, mori cunctans; vel, ad mortem lento gradu incedens*) grauis ei atque moleſtus videbatur. quare medicis ac miniſtris perſuadere conabatur vt aliquod maleficium circa ſenis tractationem admitterent; vt citius eo liberaretur. Verumtamen Seuerus vix tandem vita defunctus eſt, mœrore magna ex parte conſumptus: omnibus qui vnquam fuerunt Imperatoribus, rerum bellicarum gloria ſuperatis.

ſoli ſibi imperium vindicans, ac [1] germano [identidem] obtrectans. Quin lõgior quoq; patris valetudo, ac mortis mora diuturnior, anxiũ videlicet adoleſcentem habebant: ſic vt medicis miniſtriſque [ſubinde] conaretur perſuadere, ſenem vt e medio quamprimum quoquo modo tolleret: donec tandem Seuerus, mœrore magis quam morbo conſumptus, † vitaq; defunctus eſt; clariſſimus omniũ Imperatorum bellicis operibus. Neq; enim aut ciuiles quiſquã aduerſus inimicos, aut externas aduerſus barbaros totidem alius victorias reportauit. Anniſq; duodeuiginti geſto imperio deceſſit, ſucceſſoribus liberis *iuuenibus*; tãta pecuniæ relicta *illis* copia, quantam antea nemo: tum ampliore exercitu quã cui obſiſtere vlla vis poſſet. ¶ Igitur Antoninus, mortuo Seuero, ſummam poteſtatem nactus, confeſtim vniuerſos ab ipſo (quod aiunt) lare interficere cœpit. Nam & medicos ſupplicio affecit, quod ſibi parum obtemperauerãt, iubenti *maleficium aliquod admittere, &* ſenis maturare necem: nutricioſq; ſuos iuxta & fratris, [2] quod de reconciliandis egiſſent: ne vno quidem reliquo ſuæ crudelitati facto, ex eo ordine hominum qui in honore aliquo fuerant, quiq; ipſius parẽtem obſeruauerant. Duces porro exercitus magnis muneribus ac promiſſis adhortabatur, perſuaderent militibus vti ſe vnum Imperatorẽ declararent: nullaſq; nõ machinas aduerſus germanũ intendebat. Neq; id tamen perſuadere militibus potuit. quippe memores, vtrumque a Seuero iam inde a pueritia pari honore cultuque educatum, etiam ipſi parem vtriq; obedientiam beneuolentiamq; exhibebant. Igitur Antoninus, cognito parũ ſibi rem [3] aduerſus exercitum procedere, icto cum barbaris fœdere, [4] dataque pace & obſidibus acceptis, decedens illinc, ad matrem iam germanumque feſtinat. Congreſſos reducere in gratiam mater conata; adnitentibus honeſtiſſimis quibuſq; Seueri amicis & conſiliariis. Igitur Antoninus, quum nemo ſcilicet nõ eius libidini refragaretur, vi potius quam voluntate, [5] ad cõcordiæ amoriſq; ſimulationẽ adducitur. Ita ambo pari honore imperiũ gerentes,

ἐμηνᾶτό τε πολυτρόπως τὴν μοναρχίαν, διαβάλλων τὸν ἀδελφόν. ὁ δὲ πατήρ, ἐπιπολὺ νοσῶν, καὶ πρὸς τὸν θάνατον βραδύνων, ἐπαχθὴς αὐτῷ καὶ ὀχληρὸς ἐφαίνετο. ἀνέπειθέ τε ἰατροὺς καὶ ὑπηρέτας κακουργῆσαί τι περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ γέροντος, ὡς ἂν θᾶττον αὐτοῦ ἀπαλλαγείη. πλὴν ἀλλὰ μόλις ποτὲ Σεβῆρος λύπῃ τὸ πλεῖστον διαφθαρεὶς, ἀνεπαύσατο τοῦ † βίου, ἐνδοξότατα βιώσας, ὅσον πρὸς τὰ πολεμικὰ, τῶν πώποτε βασιλέων. οὔτε γὰρ ἐμφύλια κατ' ἐχθρῶν, οὔτε ξένα κατὰ βαρβάρων, τοσαῦτά τις πρὸ αὐτοῦ ἤγειρε τρόπαια. βασιλεύσας δὲ ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν, ἐπὶ παισὶ νεανίαις διαδόχοις ἀνεπαύσατο· χρήματά τε αὐτοῖς καταλιπὼν ὅσα μηδεὶς πώποτε, καὶ δύναμιν στρατιωτῶν ἀνανταγώνιστον. ¶ Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, τοῦ πατρὸς ἀποθανόντος, λαβόμενος ἐξουσίας, εὐθὺς ἀφ' ἑστίας πάντας φονεύειν ἤρξατο· τούς τε ἰατροὺς ἀνελὼν οἳ μὴ ὑπήκουσαν αὐτῷ κελεύσαντι κακουργῆσαι καὶ τὸν θάνατον ἐπεῖξαι τοῦ γέροντος, τούς τε τροφεῖς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐπειδὴ προσέκειντο λιπαροῦντες αὐτὸν ὑπὲρ ὁμονοίας. οὐδένα δὲ εἴασε περιλειφθῆναι τῶν ἐν τιμῇ γενομένων ἢ θεραπείᾳ τοῦ γέροντος. ἰδίᾳ τε δώροις καὶ μεγάλαις ὑποσχέσεσι τοὺς τῶν στρατοπέδων ἡγουμένους ἐθεράπευεν, ὅπως ἀναπείσωσι τὸν στρατὸν ἀποδεῖξαι μόνον αὐτοκράτορα· καὶ πᾶσαν μηχανὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἐζήτει. οὐ μὴν ἔπειθε τὸ στρατιωτικόν· μεμνημένοι δὲ τοῦ Σεβήρου, καὶ ὅτι ἀμφοτέρους ἴσους δὴ ἐκ παίδων ἀναθρέψαι, ἴσην αὐτοῖς ὑπηρεσίαν καὶ εὔνοιαν παρεῖχοντο. Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐπεὶ μὴ προεχώρει αὐτῷ τὰ τῶν στρατοπέδων, σπεισάμενος πρὸς τοὺς βαρβάρους, δούς τε εἰρήνην, τά τε πιστὰ λαβών, ἐξῄει τε τῆς βαρβάρου, πρός τε τὸν ἀδελφὸν ἤδη καὶ τὴν μητέρα ἠπείγετο. ὡς δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐγένοντο, συνάγειν αὐτοὺς ἡ μήτηρ ἐπειρᾶτο, καὶ οἱ ἐν ἀξιώσει ὄντες καὶ σύνεδροι πατρῷοι φίλοι. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, πάντων αὐτῷ πρὸς ἃ ἐβούλετο ἐναντιουμένων, ἀνάγκῃ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, ἐς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν ἐπίπλαστον μᾶλλον ἢ ἀληθῆ, προήγετο. οὕτω δὴ τὰ τῆς βασιλείας ἀμφότεροι διῴκουν ἐν ὁμοτίμῳ ἀρχῇ,

¶ In vers. L. 1 germano: *quia ſcilicet Baſſianus Marcia natus erat, Geta vero Iulia*; M. 2 quoniam eum inſtãter obteſtabantur vt ad cõcordiam veniret. Atque adeo nullum ſupereſſe ſiuit eorum qui in hon. al. fuerant, aut ſenem ipſum obſeruarant. *Politianum non* quique *ſed* quive *ſcripſiſſe puto.* 3 Hic aduerſus exercitum *pro* erga exercitum *eſt accipiendum.*
4 Dataque pace & fide accepta; *vel,* & acceptis fidei pignoribus. 5 ad concordiam & amicitiam, ſimulatã potius quam veram adducitur.

ἀπᾶραι τῆς Βρεττανίας ἠθέλησαν· εἴς τε τὴν Ῥώμην ἠπείγοντο, κομίζοντες τὰ τοῦ πατρὸς λείψανα. τὸ γὰρ 86 σωμάτιον πυρὶ παραδόντες, τήν τε † κόνιν σὺν ἀρώμασιν εἰς κάλπιν ἀλαβάστρου ἐμβαλόντες, ἀπεκόμιζον εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὰ βασίλεια ἀποθησόμενοι ἱερὰ μνήματα. αὐτοὶ δὲ τὸν στρατὸν ἀναλαβόντες, νικηφόροι δὴ κατὰ Βρεττανῶν, εἰς τὴν ἀντικειμένην Γαλλίαν, διαβάντες τὸν Ὠκεανόν, ἀφίκοντο. Ὅπως μὲν δὴ Σεβῆρος τὸν βίον μετήλλαξε, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ δεδήλωται.

ſoluerunt ex Britannia; Romamque cum patris reliquiis contendebant. Nam corpuſculo ignibus tradito, cinerem ipſum † cum odoribus in vaſculum 86 alabaſtri cõiectum, Romam referebant: vt videlicet in ſacris principum monumentis componeretur. Ipſi exercitum deportantes, victoreſque iam Britanniæ *ſcilicet*, in aduerſam Galliam emenſo Oceano peruenerunt. Quo igitur pacto & diem ſuum obierit Seuerus, & liberi eius imperium ſuſceperint, in hoc volumine demonſtratum eſt.

ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟ-ριῶν] βιβλίον τέταρτον.

Τὰ μὲν δὴ πραχθέντα Σεβήρῳ, βασιλεύσαντι ὀκτωκαίδεκα ἔτεσιν, ἐν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ δεδήλωται. οἱ δὲ υἱεῖς αὐτοῦ, ἤδη νεανίαι, ἅμα τῇ μητρὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἠπείγοντο, ἤδη μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους. οὔτε γὰρ καταγωγαῖς ταῖς αὐταῖς ἐχρῶντο, οὔτε συνεσιτοῦντο ἀλλήλοις· πολὺ δὲ τὸ ὕποπτον ἐν ἅπασιν ἐδέσμασί τε καὶ πόμασι, μή τις αὐτῶν προλαβὼν καὶ λαθών, ἢ τινὰς ἀναπείσας τῶν ὑπηρετῶν, δηλητηρίῳ χρήσηται φαρμάκῳ. ταύτῃ γοῦν καὶ τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ μᾶλλον ἤπειγον, ἀδεέστερον ἑκάτερος βιώσεσθαι προσδοκῶν εἰ ἐν τῇ Ῥώμῃ γένοιντο, καὶ τὰ βασίλεια διελόμενοι, ἐν πλατείᾳ καὶ πολλῇ οἰκήσει καὶ πάσης πόλεως μείζονι, καθ' ἑαυτὸν ἑκάτερος διάγοι ὡς βούλοιτο. Ὡς δ' ἀφίκοντο εἰς τὴν Ῥώμην, ὅ τε δῆμος αὐτοὺς δαφνηφορῶν ὑπεδέξατο, ἥ τε σύγκλητος προσηγόρευσεν. ἡγοῦντο δ' αὐτοὶ μέν, τὴν βασίλειον φέροντες πορφύραν· εἵποντο δ' ὄπισθεν αὐτοῖς οἱ τὴν ὕπατον ἀρχὴν τότε διέποντες, κάλπιν φέροντες ἔνθα ἦν τὰ Σεβήρου λείψανα. οἵ τε [a] προσαγορεύοντες τοὺς νέους αὐτοκράτορας, παριόντες 87 † καὶ τὴν κάλπιν προσεκύνουν. ἐκείνην μὲν οὖν παραπέμψαντες, καὶ προπομπεύσαντες αὐτῆς, ἀπέθεντο ἐν τῷ νεῷ ἔνθα Μάρκου τε καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἱερὰ μνήματα δείκνυνται. ἐπιτελέσαντες δὲ τὰς νενομισμένας ἱερουργίας ἐπὶ ταῖς βασιλικαῖς εἰσόδοις, ἀνῆλθον εἰς τὰ βασίλεια.

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARcum, *Liber quartus.*

RES geſtas Seueri principis per annos duodeuiginti, ſuperiore libro ſumus perſequuti. Porro autem ipſius liberi, adoleſcentes iam, vna cũ matre Romam feſtinabant, ſeditiones etiam tum in itinere agitantes. quippe diuerſoriis menſaq; numquam eiſdem vtebantur: multumque ſuſpicionis in cibo omni potuque, ne alteruter ante capto tempore, ipſe clam aut per miniſteria veneno rem gereret. Ob eamque cauſam etiam iter properantius faciebant; tutius rati victuros vbi iam in vrbem perueniſſent, diuiſaque inter ſe regia, [1] amplis ac ſpatioſis ædibus, maioribus etiam reliqua vrbe, pro ſuo vterque arbitrio ſeparatim agitarent. Poſtquam vero in vrbem peruentum, populus eos vniuerſus laureatus excepit, & ſenatus cõſalutauit. Præibant igitur principes ipſi cum purpura imperatoria: poſt ſequebantur conſules, vrnam cum Seueri reliquiis geſtantes. Qui autem nouos Imperatores † cõſalu- 87 tauerant, progreſſi deinde, vrnam quoque ipſam [ſupplices] adorabant. Ita comitati magna pompa, compoſuerunt [2] ipſum in templo, vbi Marci ac ſuperiorum principum ſacra viſuntur monimenta. Re igitur diuina [3] ceremoniiſque de more concelebratis, vterq; in regiam diſcedunt:

a Polit. ita vertit quaſi ſcriptum eſſet προσαγορεύσαντες. quam ſcript. probo. ¶ IN VERS. Ł. 1 in habitatione ampla & ſpatioſa, omnique vrbe maiori, Gr. 2 Politianum ſcripſiſſe puto ipſam; videlicet vrnam. 3 cerim. concelebratis quæ in Imperatorum ingreſſibus ſunt receptæ, in regiam aſcenderunt.

partiti inter ſe domũ, ianuiſq; ſecretiorib. obſtructis, publicis tantũ atq; atrienſibus promiſcue vtētes. [1] Quin & cuſtodes corporis ſeparatim ſibi delegerunt: vix vnquã cõgredi ētes, niſi pauxillum dumtaxat, vt in publico a multitudine ipſa cõſpicerentur. Sed in primis tamen iuſta parēti perſoluerunt. Mos eſt enim Romanis, conſecrare Imperatores, qui ſuperſtitibus filiis vel ſucceſſoribus moriuntur: quique eo ſunt honore affecti, relati dicuntur inter diuos. Eſt autē tota vrbe quaſi luctus quidam, feſtæ celebritati promiſcuus: quippe functum vita corpus, ritu hominum ſumptuoſo funere ſepeliunt. Sed ceream imaginem, defuncto quamſimillimam, fingunt; eamque in regiæ veſtibulo proponunt, ſupra eburneum lectum maximum atque ſublimem, veſtibus inſtratum aureis. Et quidem imago illa ad ægroti ſpeciem pallida recumbit. Circa lectum vero vtrimq; magnam partem diei ſedent; a læua quidem, ſenatus omnis, veſtibus atris amict⁹: a dextera vero, matronę, quas virorũ aut parentum dignitas honeſtat. harumq; nulla vel aurum geſtãs vel ornata monilibus conſpicitur; ſed veſtibus albis exilib. indutæ mœrentium ſpeciem præbent. [2] Hæc ita per ſeptem dies cõtinuos faciunt; medicis ad lectũ quotidie accedētibus, inſpectumque velut ęgrum, deterius ſe habere, ſubinde pronuntiantibus.

88 † Dein vbi iam viſus obiiſſe diem, lectum humeris attollũt [3] equeſtris ſenatoriique ordinis nobiliſſimi ac lectiſſimi iuuenes; perq; viam ſacram in Vetus forum deferunt, vbi magiſtratus Romani deponere imperium conſueuerant. Vtrimque autem gradus quidam ſunt ad ſcalarũ ſimilitudinem exſtructi; in quibus, altera ex parte, puerorum chorus eſt e nobiliſſimis atque patriciis; altera, fœminarum illuſtrium, hymnos in defunctum pæanaſq; canentium, verendo ac lamētabili carmine emodulatos. Quibus peractis, [4] tollunt iterum lectum, atq; extra vrbem perferunt in

διελόμενοι δ' αὐτὰ, [a] ἑκάτερος ᾤκει· τὰς δ' ἀφεστώσας πυλάς τε πάσας εἰσόδους, εἴ τινες ἦσαν λανθάνουσαι, μόναις δὲ ταῖς δημοσίοις καὶ αὐλείοις [a] ἀνέδην χρώμενοι· φρουράς τε ἐπιστήσαντες ἰδίᾳ ἑκάτερος, οὐδὲ συνιόντες, εἰ μὴ πρὸς ὀλίγον ὅσον δημοσίᾳ εἴ ποτε ὀφθῆναι. ἐπετέλεσαν δὲ πρὸ ἁπάντων τὴν εἰς τὸν πατέρα τιμήν. Ἔθος γάρ ἐστι Ῥωμαίοις, ἐκθειάζειν βασιλέων τοὺς [b] ἐπὶ διαδόχοις παισὶ τελευτήσαντας· τήν τε τοιαύτην τελετὴν, ἀποθέωσιν καλοῦσι. μεμιγμένον δέ τι πένθος ἑορτῇ καὶ θρησκείᾳ κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν δείκνυται. τὸ μὲν γὰρ σῶμα τοῦ τελευτήσαντος, πολυτελεῖ κηδείᾳ καταθάπτουσιν, ἀνθρώπων νόμῳ· κηροῦ δὲ πλασάμενοι εἰκόνα πάντα ὁμοίαν τῷ τετελευτηκότι, ἐπὶ μεγίστης ἐλεφαντίνης κλίνης εἰς ὕψος ἠρθείσης προτιθέασιν ἐν τῇ τῶν βασιλείων εἰσόδῳ, χρυσοϋφεῖς στρωμνὰς ὑποστρωννύντες. ἡ δὲ εἰκὼν ἐκείνη ἐν σχήματι νοσοῦντος παράκειται ὠχριῶσα. τῆς δὲ κλίνης ἑκατέρωθεν καθέζονται ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας, ἐν μὲν τῷ λαιῷ μέρει, πᾶσα ἡ σύγκλητος μελαίναις ἐφεστρίσι χρώμενοι· ἐν δὲ τῷ δεξιῷ, γυναῖκες πᾶσαι ὅσαις ἀνδρῶν ἢ πατέρων ἀξίωμα, τιμῆς ἐνδόξου μεταδίδωσιν. οὔτε δὲ χρυσοφοροῦσά τις αὐτῶν ὁρᾶται, οὔτε περιδεραίοις κοσμουμένη· ἀλλὰ λιτὰς ἐσθῆτας λευκὰς ἀμφιεννύμεναι, σχῆμα παρέχουσι λυπουμένων. ἑπτὰ μὲν οὖν ἡμερῶν τὰ εἰρημένα ἐπιτελεῖται· ἰατροί τε εἰσιόντες ἑκάστοτε, προσίασι τῇ κλίνῃ, καὶ δῆθεν ἐπισκεψάμενοι τὸν νοσοῦντα, χαλεπώτερον ἔχειν ἀπαγγέλλουσιν ἑκάστοτε.

† Ἐπειδὰν δὲ δόξῃ τετελευτηκέναι, τὴν μὲν κλίνην 88 ἀράμενοι τοῦ τε ἱππικοῦ τάγματος οἱ ἐπισημότατοι, καὶ τῆς συγκλήτου ἐπίλεκτοι νεανίαι, κατακομίζουσι διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, εἴς τε τὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν προτιθέασιν, ἔνθα οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες ἀπόμνυνται. ἑκατέρωθεν δὲ βάθρα τινὰ σύγκειται, ἐν κλίμακος σχήματι· καὶ ἐπὶ μὲν θατέρου μέρους, τῶν εὐπατριδῶν καὶ ἐπισημοτάτων χορὸς ἕστηκε παίδων· ἐν δὲ τῷ ἀντικειμένῳ, γυναικῶν τῶν ἐν ἀξιώσει εἶναι δοκουσῶν. ᾄδουσι δὲ ἑκάτεροι ὕμνους τε καὶ παιᾶνας εἰς τὸν τετελευτηκότα, σεμνῷ μέλει καὶ θρηνώδει ἐρρυθμισμένους. Μετὰ δὲ τοῦτο [c] βαστάσαντες τὴν κλίνην, φέρουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς

a *in praeced. aliorum edit. male* ἀναίδην. b *Polit. legit, aut ſaltem vertit quaſi legerit* ἐπὶ παισὶν ἢ διαδόχοις κτλ. c *Polit. particulam* πάλιν *participio* βαστάσαντες *addit.* ¶ IN VERS. L. 1 quin & cuſtodes ſeparatim vterque ſibi appoſuit, M. 2 Intra ſpatium autem ſeptem dierum fiunt quæ dixi. Sed & medici ſubinde ingredientes ad lectum accedunt: & poſtquam inſpexerunt ſcilicet ægrotum, deterius ſe habere identidem renuntiant. *Nam particula* δῆθεν *ironiam hic declarat, vt* Scilicet *apud Latinos. Talis eſt particula* ἐν *vſus in principio pag. praecedentis: ideoque & ibi ſum interpretatus* Scilicet. 3 & qui ex equeſtri ordine ſunt nobiliſſ. & ex ſenatorio lect. iuuenes. *Iungit autem Polit.* νεανίαι *cum* ἐπισημότατοι *quoque.* 4 *Intellige, attollunt ſeu extollunt in humeros; vel, Attollunt humeris, vt paulo ante loquutus eſt, ex Virgilio.*

τὸ κα-

τὸ καλούμενον Ἄρεως πεδίον. ἔνθα κατεσκεύασται ἐν τῷ πλατυτάτῳ τοῦ πεδίου τόπῳ τετράγωνόν τι καὶ ἰσόπλευρον, ἄλλης μὲν ὕλης οὐδεμιᾶς μετέχον ἢ ἐκ μόνης τε συμπήξεως ξύλων μεγίστων, εἰς σχῆμα οἰκήματος· πᾶν δὲ ἐκεῖνο, ἔνδοθεν μὲν φρυγάνων πεπλήρωται, ἔξωθεν δὲ χρυσοϋφέσι στρωμναῖς, ἐλεφαντίνοις τε ἀγάλμασι, γραφαῖς τε ποικίλαις κεκόσμηται. [a] ὑπ' ἐκείνῳ δὲ ἕτερον, σχήματι μὲν καὶ κόσμῳ παραπλήσιον μικρότερον ἐπίκειται, πυλίδας ἔχον καὶ θύρας ἀνεῳγυίας. τρίτον τε καὶ τέταρτον ἀεὶ τοῦ ὑποκειμένου μεῖον, ἐς τελευταῖον βραχύτατον περαιοῦται. ἀπεικάσαι τις ἂν τὸ σχῆμα τοῦ κατασκευάσματος φρυκτωρίοις, ἃ τοῖς λιμέσιν ἐπικείμενα, νύκτωρ διὰ τοῦ πυρὸς ἐς ἀσφαλεῖς διαγωγὰς τὰς ναῦς χειραγωγεῖ· φάρους δὲ αὐτὰ οἱ πολλοὶ καλοῦσιν. Ἐς δὴ τὸ οἴκημα τὸ δεύτερον ἀνακομίσαντες τὴν κλίνην, τιθέασιν ἀρώματά τε καὶ θυμιάματα πάντα ὅσα γῆ φέρει· εἴ τε τινὲς καρποὶ ἢ πόαι χυμοί τε συμβαλλόμενοι πρὸς εὐωδίαν, ἀνακομίζονται, καὶ σωρηδὸν χέονται. οὔτε γὰρ ἔθνος, οὔτε πόλις τις, οὔτε τῶν ἐν ἀξιώσει ἢ τιμῇ ἐστιν, ὃς μὴ δῶρα ταῦτα ὕστατα πέμπει φιλοτίμως ἐς τιμὴν τοῦ βασιλέως. ἐπὰν δὲ μέγιστον χῶμα
89 ἀθροισθῇ τῶν ἀρωμάτων, πᾶς † τε ὁ τόπος πληρωθῇ, ἱππασία περὶ τὸ κατασκεύασμα ἐκεῖνο γίγνεται. πᾶν τε τὸ ἱππικὸν τάγμα περιθεῖ κύκλῳ μετά τινος εὐταξίας καὶ ἀνακυκλώσεως, πυρριχίῳ δρόμῳ καὶ ῥυθμῷ. ἅρματά τε περιέρχεται ὁμοίᾳ εὐταξίᾳ, φέροντα τοὺς ἐφεστῶτας, ἠμφιεσμένους μὲν τὰς περιπορφύρους ἐσθῆτας, προσωπεῖα δὲ περικειμένους, εἰκόνας ἔχοντα ὅσοι Ῥωμαίων ἐνδόξως ἐστρατήγησαν ἢ ἐβασίλευσαν. Τούτων δὲ συντελεσθέντων, λαβὼν λαμπάδα ὁ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, προσφέρει τῷ οἰκήματι· οἵ τε λοιποὶ πανταχόθεν πῦρ περιτιθέασι. πάντα δὲ ῥᾷστα ἀνάπτεται εὐμαρῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς, φρυγάνων τε πλήθους καὶ θυμιαμάτων [b] ἐπιτεθέντος. ἐκ δὲ τοῦ τελευταίου καὶ βραχυτάτου κατασκευάσματος, ὥσπερ ἀπό τινος ἐπάλξεως, ἀετὸς ἀφίεται, σὺν τῷ πυρὶ ἀνελευσόμενος εἰς τὸν αἰθέρα· ὃς φέρειν ἀπὸ γῆς ἐς οὐρανὸν τὴν τοῦ βασιλέως ψυχὴν πιστεύεται ὑπὸ Ῥωμαίων· καὶ ἐξ ἐκείνου μετὰ τῶν λοιπῶν θεῶν θρησκεύεται. ¶ Ταύτην δὲ τὴν τιμὴν

Martium campum: vbi, qua latiſſime campus patet, ſuggeſtus quidã ſpecie quadrangula, laterib. æquis aſſurgit, nulla præterquã lignorum ingẽtium materia cõpactus in [*] tabernaculi formam. Id quidem interius totũ eſt aridis fomitib. opplerũ, extra autẽ intextis auro ſtragulis atq; eboreis ſignis variiſq; picturis exornatũ. [1] Infra vero alterũ, minuſculum quidẽ, poſitũ eſt, ſed forma & ornatu perſimile, portis ianuiſq; patentibus. Tertiumq; itẽ & quartũ ſemper [2] ſuperiore contractius: ac deinceps alia; donec ad extremũ, quod eſt omniũ breuiſſimũ, perueniatur. Poſſis eius ędificii formã comparare turribus his quæ portib. imminentes, noctu igne prælato, naues in tutas ſtationes dirigunt: pharos vulgo appellant. Igitur lecto in ſecundũ tabernaculũ ſublato, aromata & ſuffimenta omnis generis, fructus herbaſq;, ſuccoſque omnes odoratos cõquirunt, atq; aceruatim effundunt. quippe neq; gens eſt neq; ciuitas, neque q honore vllo aut dignitate præcellat, quin certatim pro ſe quiſq; ſuprema illa munera principis honori deferant. Vbi vero ingens aromatũ aceruus aggeſtus eſt, † ac locus omnis 89
expletus, tũ circa ædificiũ illud adequitant, vniuerſis equeſtris ordinis certa quadã lege ac recurſu, motuq; pyrrichio numeroq;, in orbẽ decurrẽtibus. Currus itẽ *decenti ſimiliter ordine* circumagũtur, inſeſſi purpuratis rectoribus, qui perſonas ferãt *quæ habent imagines* [3] ducũ omniũ Romanorum principumq; illuſtriũ. Quę vbi celebrata ſunt, facẽ capit imperii ſucceſſor, eamq; tabernaculo admouet. Tũ ceteri oẽs vndiq; ignẽ ſubiiciunt: cunctaq; illico, fomitib. illis aridis odoramẽtiſq; referta, igni valido corripiũtur. Mox ab extremo minimoq; tabernaculo, tamq̃ e faſtigio quodã, ſimul cum ſubiecto igni *aſcenſura in ætherem* aquila dimittitur: quæ in cælum creditur ipſam Principis animã deferre. ac iam ex illo vna cũ ceteris numinib. Imperator colitur. ¶ [4] Ita

a *Scribendum ſuſpicor* ἐπ' ἐκείνῳ: *cuius emendationis rationem reddam in Annot. Sed & partic.* δὲ *puto deeſſe poſt* μικρότερον, *quæ reſpondeat præcedenti* μὲν. b *Scribendum puto* ἐπιτεθέντων. *Si ſcriberetur* ἐπιτεθέντος, *tunc &* πλῆθος *ſcribere oporteret, & parentheſi illa includere,* πάντα δὲ ῥᾷστα ἀνάπτεται εὐμαρῶς ὑπὸ τοῦ πυρός. *quæ tamen reſpiciunt ad id quod ſequitur, q. d.* ῥᾷστα ἀνάπτεται, ἅτε δὴ φρ. πλήθους καὶ θυμ. ἐπιτεθέντων. ¶ IN VERS. L. 1 *Non infra, ſed* ſupra, *legenda* ἐπ' ἐκείνῳ. *& paulo poſt* inferiore, *non* ſuperiore.

2 inferiore, M. 3 Romanorum omnium qui glorioſe exercitibus præfuerunt, aut regnarunt. *vel*, exercitus duxerunt. *Quoniam autem in priori parte mentio fit ducum exercitus, ideo in poſteriori vox* Imperatores *poſita non fuit, ad vitandam ambiguitatem.*

4 Quum hunc cõſecrationis honorem filii parenti præſtitiſſent, ad regiam ſunt reuerſi. Ab illo autem tempore ſeditiones inter illos, odia & inſidiæ erant: omnibus modis conante vtroque fratrem e medio tollere, atque ad ſe ſolum imperium traducere.

conſecrato parente, reuerſi domum iuuenes, diſcordias quotidie & ſimultates exercere, inſidiari inter ſe, moliri, parare omnibus modis, atque ea modó vterque in animo habere quibus alter dolo caperetur: poſtremo quacumq; via graſſari ad ſingulare imperium, ac nihil inuicem prętermittere dum conſortem poteſtatis expungerent. Sed & mentes animique omnium vrbanorum, quicumq; honore aliquo aut dignitate præſtarent, diuerſi trahebantur, vtroq; ſeorſum litteras cláculum miſſitante, magniſq; pollicitationibus ſibi homines adiungente. Maior tandem pars ad Getam ſpectabat, [1] quod opinionem nonnullā oſtenderet probitatis, moderatumque ſe & lenem in congreſſibus præſtaret. Studia porro tractabat honeſtiſſima: quippe & diſciplinarū laude celebres circa ſe frequentes habebat, & in palæſtra ac reliquis ingenuis exercitationib. verſabatur. Placidus præterea in omnes atq; hu-
90 manus, fama † & gloria quadam optima plurimos ad amicitiam beneuolentiamque alliciebat. Contra vero Antoninus cuncta aſperius ferociuſque gerebat: atque ab iis rebus [2] quas ſupra diximus alienus, militaris vitæ ac bellicæ videri amator affectabat. Nihilq; non iracunde faciens, minitando quam ſuadendo, [3] metu quā beneuolentia, ſibi amicitias quęrebat. Sed quum diu fruſtra mater diſcordantes inter ſe germanos *in omnibus ſuis factis, & quidem leuiſſimis etiam in rebus*, redigere in gratiam ſtuderet, viſum aliquando ambobus eſt imperiū inter ſe diuidere, ne Romæ agitantes, alter alterius eſſent inſidiis opportuni. Quare cōuocatis paternis amicis, corā ipſa matre [4] de imperio diuidendo diſceptabant; ſic vt Europa omnis Antonino, tellus autem aduerſa, quæ omnis Aſia nuncupatur, Getæ adiudicaretur. ita enim *etiam* diuina quadā prouidentia vtramq; continentem Propontidos incurſu diſterminari. Placebat autē vt Antoninus caſtra ad Byzantium haberet, Geta vero in Chalcedone Bithyniæ vrbe: [5] quæ ſcilicet oppoſita inter ſe, vtriuſque imperium tuerentur, atque a tranſmittendo prohiberent. Tum

ἐκθλάσαντες οἱ παῖδες ἐς τὸν πατέρα, ἐπανῆλθον εἰς τὰ βασίλεια. ἐξ ἐκείνου δὲ ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους, ἐμίσουν τε καὶ ἐπεβούλευον· πάντα τε ἔπραττεν ἑκάτερος, σπουδάζων τὸν ἀδελφὸν ἀποσκευάσασθαι, εἰς αὐτόν τε μόνον περιαγαγεῖν τὴν ἀρχήν. ἐμερίζοντο δὲ καὶ πάντων αἱ γνῶμαι ὅσοι ἐν ἀξιώσει ἢ τιμῇ τινι ἦσαν κατὰ τὴν πόλιν. ἰδίᾳ γὰρ αὐτῶν ἑκάτερος ἐπέστελλέ τε λανθάνων, καὶ ᾠκειοῦτο, μεγάλαις ὑποσχέσεσι πρὸς αὐτὸν ἀνέλκων. καὶ τό γε πλεῖστον μέρος εἰς τὸν Γέταν ἔβλεπε. φαντασίαν γάρ τινα ἐπιεικείας ἐπεδείκνυτο, μέτριόν τε καὶ πρᾶον ἑαυτὸν τοῖς προσιοῦσι παρεῖχεν. ἐπιτηδεύμασί τε σπουδαιοτέροις ἐχρῆτο, προσιέμενός τε τοὺς ἐπὶ παιδείᾳ ἐπαινουμένους, ἐσπουδακώς τε περὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια ἐλευθέρια. χρηστός τε ὢν καὶ φιλάνθρωπος τοῖς συνοῦσι, φήμῃ † καὶ δόξῃ ἀρίστῃ πλείους εἰς εὔνοιαν καὶ φιλίαν προὐ- 90
καλεῖτο. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐμβριθῶς τὰ πάντα καὶ θυμοειδῶς ἔπραττε. πολὺ δὲ ἀπάγων ἑαυτὸν τῶν προειρημένων, στρατιωτικοῦ τε καὶ πολεμικοῦ βίου ἐραστὴς εἶναι προσεποιεῖτο· ὀργῇ τε πάντα πράττων, καὶ ἀπειλῶν μᾶλλον ἢ πείθων, φόβῳ καὶ οὐκ εὐνοίᾳ φίλους ἐκτᾶτο. Ὡς στασιάζοντας δὲ τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ἅπασιν οἷς ἔπραττον, μέχρι τῶν εὐτελεστάτων ἔργων, ἡ μήτηρ συναγαγεῖν ἐπειρᾶτο. καί ποτε ἔδοξεν αὐτοῖς, ἵνα δὴ μὴ μένοντες ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀλλήλοις ἐπιβουλεύοιεν, νείμασθαι τὴν ἀρχήν. συναγαγόντες δὴ τοὺς πατρῴους φίλους, τῆς τε μητρὸς παρούσης, ἠξίουν διαιρεθῆναι τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ μὲν ὑπ' Εὐρώπην πάντα ἔχειν τὸν Ἀντωνῖνον, τὴν δὲ ἀντικειμένην ἤπειρον, Ἀσίαν τε καλουμένην, πᾶσαν Γέτᾳ παραδοθῆναι. οὕτω γὰρ ἔλεγον καὶ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ τὰς ἠπείρους διῃρῆσθαι τῷ Προποντίδος ῥεύματι. ἤρεσκε δὲ τὸν μὲν Ἀντωνῖνον ἐπὶ τῷ Βυζαντίῳ ἱδρύσαι στρατόπεδον, τὸν δὲ Γέταν ἐν Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας· ὡς ἀντικείμενα ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, φρουρεῖν τε τὴν ἑκατέρου ἀρχήν, καὶ κωλύοι τὰς διαβάσεις. ἐδόκει τε

¶ IN VERS. L. 1 quod ſpeciem quandam probitatis præ ſe ferret, ac moderatum ſe lenemque ad ſe accedentibus præſtaret. Quinetiam ad res honeſtiores animum appellebat: quum & doctrinæ laude celebres admitteret, & palæſtræ ac ceteris exercitationibus ingenuis (*id eſt, homine ingenuo dignis*) operam daret. Placidus præterea & humanus erga eos cum quibus conſuetudinem habebat, fama & optima de ſe opinione plures [quam frater] ad beneuolentiam amicitiamque alliciebat. *Potes autem,* ἐπιτηδεύμασι σπουδαιοτέροις ἐχρῆτο, *vertere etiam, Ad res magis ſerias animū appellebat. vel, ad res maioris momenti.* 2 *Aut ſimpliciter,* quas diximus: *aut,* quas modo diximus. *Intelligit enim de iis quarum mentio proxime præcedit.* 3 *For. ſcripſit Polit.* & metu potius quam ben. *vel abſque partic.* &. *Fortaſſe etiam relinquere voluit ſubaudiendam vocem* potius. [*quemadmodum etiam apud Ammianum Marcellinum particula* magis *ſæpe ſubaudienda relinquitur. vt* μᾶλλον *apud Græcos. Infra quoque,* 115, 151, *&* 170, *hunc Græciſmum iterum imitatus eſt Politianus.*] 4 imperium eſſe diuidendum cenſebant: ſic vt Antoninus ea quidem omnia quæ Europæ ſubiacent, haberet; aduerſa autem cōtinens, quæ Aſia nominatur, tota Getæ traderetur. ita eu. 5 *Polit. puto ſcripſiſſe* quo, *id eſt,* vt.

τῆς συγκλή-

τοῦ συγκλήτου βουλῆς τοὺς μὲν Εὐρωπαίους πάντας ἀπομεῖναι· τοὺς δ' ἐκεῖθεν, ἀπελθεῖν σὺν τῷ Γέτᾳ. τῇ τε βασιλείᾳ τῇ αὐτοῦ αὐτάρκη ἔσεσθαι ὑποδοχὴν ὁ Γέτας ἔλεγεν ἢ τὴν Ἀντιόχειαν, ἢ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, οὐ πολύ τι τῆς Ῥώμης, ὡς ᾤετο, μεγέθει [a] ἀπολειπούσας· τῶν δ' ὑπὸ μεσημβρίᾳ ἐθνῶν Μαυρουσίους μὲν καὶ Νομάδας, Λιβύης τε τὰ παρακείμενα, Ἀντωνίνῳ παραδοθῆναι· τὰ δ' ἐπέκεινα μέχρις ἀνατολῆς, προσνέμειν τῷ Γέτᾳ. Ταῦτα δὴ αὐτῶν διατυπούντων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες σκυθρωποῖς προσώποις ἐς γῆν ἔβλεπον· ἡ δὲ Ἰουλία, Γῆν μὲν, ἔφη, καὶ θάλατταν, ὦ τέκνα, εὑρίσκετε ὅπως νείμησθε· καὶ τὰς ἠπείρους, ὡς φατὲ, ὁ πόντιος ῥεῖθρον διαιρεῖ· τὴν δὲ μητέρα πῶς ἂν διέλοισθε; καὶ πῶς ἡ ἀθλία ἐγὼ εἰς ἑκάτερον
91 † ὑμῶν νεμηθείην ἢ τμηθείην; πρῶτον δὴ ἐμὲ φονεύσατε, καὶ διελόντες, ἑκάτερος παρ' ἑαυτῷ τὸ μέρος θαπτέτω. οὕτω γὰρ ἂν μετὰ γῆς καὶ θαλάττης εἰς ὑμᾶς μερισθείην. Ταῦτα δὲ λέγουσα μετὰ δακρύων καὶ οἰμωγῆς, ἀμφοτέροις τε τὰς χεῖρας περιβάλλουσα, καὶ ὑπὸ τὰς ἀγκάλας ἄγουσα, συνάγειν ἐπειρᾶτο. πάντας δ' οἴκτου καταλαβόντος, διελύθη τὸ συνέδριον, ἥ τε σκέψις ἀπεδοκιμάσθη· ἑκάτερός τε εἰς τὰ ἑαυτοῦ βασίλεια ἀνεχώρησε. Τὸ δ' μῖσος καὶ ἡ στάσις ηὔξετο. εἴτε γὰρ ἡγεμόνας ἢ ἄρχοντας ἔδει ποιεῖν, ἑκάτερος τὸν ἑαυτοῦ φίλον προάγειν ἤθελεν· εἴτε δικάζοιεν, τὰ ἐναντία ἐφρόνουν, ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν δικαζομένων ἔσθ' ὅτε. πλέον γὰρ ἦν παρ' αὐτοῖς τοῦ δικαίου τὸ φιλόνεικον. ἔν τε θεάμασι περὶ τὰ ἐναντία ἐσπούδαζον. πάντα τε εἴδη ἐπιβουλῆς ἐξήρτυον· οἰνοχόους τε καὶ ὀψοποιοὺς ἀνέπειθον ἐμβαλεῖν δηλητήρια φάρμακα. οὐ ῥᾳδίως δ' αὐτῶν ἑκατέρῳ προσεχώρει, ἐπεὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φρουρᾶς διητῶντο. τέλος δ', μὴ φέρων ὁ Ἀντωνῖνος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς περὶ τὴν μοναρχίαν ἐπιθυμίας ἐλαυνόμενος, διέγνω δρᾶσαί τι ἢ παθεῖν γενναῖον, διὰ ξίφους χωρήσας καὶ φόνου. μὴ προχωρούσης γὰρ τῆς λανθανούσης ἐπιβουλῆς, ἀναγκαίαν ἡγήσατο τὴν κινδυνώδη τε καὶ

vt e ſenatorio ordine quotcumque ex Europa forent, in vrbe ipſa remanerent, reliqui Getam ſequerentur. [1] Sedes imperii ſui Geta deſtinabat Antiochiam vel Alexandriam, vrbes magnitudine haud longe (*vt quidem exiſtimabat*) infra Romam Tum ex gentibus ad meridiem habētibus, Mauros Numidaſque, *& eam Libyæ partem quæ adiacet*, Antonino concedens, [2] reliquos ad orientem vſque Geta ſibi adſciſcebat. Hæc dum illi agitarent, reliquis omnibus mœſto vultu terram intuentibus, ita Iulia [mater] loquuta eſt; Terram quidem & mare, ô filii, iam inueniſtis quo pacto diuidatis: & continentem vtramque, vt dicitis, Pontici diſcriminant fluctus: matrem vero quonam modo diuidetis? quonam modo infelix ego diſtribuar inter vtrūque † veſtrum, aut diſſecabor? Me 91 primum igitur occidite; dimidiamque vterque apud ſe partem ſepeliat; vt ego quoq; inter vos cum mari terraque ipſa diuidar. Hæc loquuta multis cum lacrymis eiulatuque, manus ambobus iniciens, complexa vtrumque, reconciliare inter ſe conabatur. Quare coorta miſeratione, cūcti diſceſſere, improbato conſilio: ipſique in ædes ſuas reuerſi. Sed gliſcebat in dies odium atque diſcordiæ. Nam ſiue duces ac magiſtratus aliqui eligerentur, vterque [3] amico ſuo potiſſimum ſuffragabatur: ſiue ius dicerent, [ſemper] [4] diuerſa ſentiebant, magno *interdum* illorum periculo cuia res agebatur. pluris enim ſtudium ſuum quam ius aut æquum faciebant; etiam in ludis ipſis diuerſarum ſemper factionum. Nihil præterea inſidiarum omittebant, coquos identidem & pincernas conati ad veneficia impellere. [5] quæ vbi tardius procedebant; quod ſcilicet vterque magna diligentia curaque cibum capeſſerent: poſtremo impatiens Antoninus, atque imperii totius cupidine inſtigatus, deliberat magnum aliquid vel facere vel pati: ferrumq; & cædem molitur. [6] Et quando ſecus proceſſerant latentes inſidiæ, neceſſarium putabat, periculo omni ac

a *Quidam vet.* ἀπολείπουσαι. ¶ IN VERS. L. 1 Atque ad ſui imperii ſedem ſufficere poſſe dicebat Geta vel Antioch. 2 quæ autem vlteriora eſſent, ad orientem vſque, pertinere ad Getam volens. Hæc dum illi informarent. rel. *id eſt, hæc, velut quoddam quæ diuiſionis ſpecimen, proponerent.* 3 amicum ſuum promouere volebat. 4 contraria ſentiebant. in illorum interdum perniciem quorum cauſa agebatur. Pluris enim ſuum contendendi ſtudium q. 5 Neutri autem facile res procedebat. 6 Quum enim latentes inſidiæ non procederent, neceſſarias exiſtimauit eas quæ cum periculo & deſperatione eſſent coniunctæ; huius quidem ob amorem, illius autem ob inſidias. *Sed hæc poſtrema a Polit. ſunt prætermiſſa. ac certe Græca quæ iis reſpondent verba, ſunt ſuſpecta. Ceterum loco illorum*, Quare irrupto fr. cubic. *&c. Græca verba ſonant*; Geta igitur letaliter vulneratus, ſanguine ad matris pectus effuſo, vitam cum morte commutauit. Antoninus autem, quum cædem perpetraſſet, e cubiculo ſe proripit, ac per tot. reg.

107 » συμφερόντων. ἡ μὲν γὰρ ἐκείνου † μνήμη ἔν τε ταῖς » [a] ἡμετέροις στέρνοις ἐγκείσεται, τοῖς τε εἰς ὕστερον παραδοθήσεται, καὶ δόξαν ἀΐδιον φέρουσα, μεγάλων τε καὶ γενναίων ἔργων ὧν ἔδρασε, φίλτρων τε καὶ εὐνοίας, καμάτων τε κοινωνίας τῆς πρὸς ὑμᾶς. νῦν » * δὴ καιρὸς, τιμήσαντας ὡς χρὴ τὴν μνήμην τοῦ τετελευτηκότος, ἀφοσιωσαμένους τε τὰ πρὸς ἐκεῖνον, ἔχεσθαι τῶν ἐπειγόντων. ὁρᾶτε τοι βάρβαρον ἐφεστῶτα σὺν πάσῃ τῷ τῆς ἀνατολῆς πλήθει, καὶ δοκοῦντα πρόφασιν εὔλογον ἔχειν ἔχθρας. ἡμεῖς γὰρ αὐτὸν προυκαλεσάμεθα παρασπονδήσαντες, καὶ ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ πόλεμον ἠγείραμεν. ἤρτηται δὲ νῦν πᾶσα ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας τε καὶ πίστεως. οὐ γὰρ περὶ ὅρων γῆς οὐδὲ ῥείθρων ποταμῶν ἡ φιλονεικία, περὶ τοῦ παντὸς δὲ, πρὸς μέγαν βασιλέα, ὑπὲρ παίδων καὶ συγγενῶν, οὓς ἐκεῖνος ἀδίκως καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους οἴεται ἀνῃρῆσθαι. τά τε οὖν ὅπλα λαμβάνωμεν, καὶ τῇ συνήθει Ῥωμαίοις εὐκοσμίᾳ ταττώμεθα. ἐν γὰρ ταῖς παρατάξεσι, τὸ μὲν τῶν βαρβάρων ἄτακτον πλῆθος καὶ προσκαίρως ἠθροισμένον, αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσως γένοιτ' ἂν ἐναντίον· τὸ δ' ὑμέτερον, εὔτακτόν τε ὂν καὶ συγκεκροτημένον, μετά τε ἐμπειρίας μαχόμενον, ὑμῖν τε ἔσται σωτήριον, κἀκείνοις ὀλέθριον. μετ' ἀγαθῆς οὖν τῆς ἐλπίδος ἀγωνίζεσθε, ὡς Ῥωμαίοις » * πρέπει καὶ συνήθες. οὕτω γὰρ τούς τε βαρβάρους ἀπώσεσθε ὑμεῖς, καὶ δόξης κλέος ἀράμενοι μέγα, Ῥωμαίοις τε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις δείξετε, τὴν τε προτέραν νίκην πιστώσεσθε, ὡς μὴ δόλῳ καὶ ἀπάτῃ παρασπονδήσαντες ἠδικήσατε, ἀλλὰ δι' ὅπλων νικήσαντες ἐκρατήσατε. Τοιαῦτά τινα εἰπόντος αὐτοῦ, οἱ στρατιῶται τὴν ἀνάγκην τοῦ πράγματος ὁρῶντες, παρετάττοντο, καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις ἦσαν. ἅμα δὲ ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐφάνη Ἀρτάβανος σὺν μεγίστῳ πλήθει στρατοῦ. ἀσπασάμενοι δὲ τὸν ἥλιον, ὡς ἔθος αὐτοῖς, οἱ βάρβαροι, μεγίστῃ τε κλαγγῇ

108 βοήσαντες, ἐπέδραμον τοῖς † Ῥωμαίοις τοξεύοντές τε καὶ καθιππεύοντες. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, εὐτάκτως τε καὶ ἀσφαλῶς συστήσαντες τὰς φάλαγγας, ἑκατέρωθέν τε τοὺς ἱππεῖς καὶ τοὺς Μαυρουσίους παρατάξαντες, τά τε κενὰ πληρώσαντες τῶν κούφως καὶ εὐσταλῶς ἐκτρέχειν δυναμένων, ἐδέξαντο τοὺς βαρβάρους, ἐμάχοντο. καὶ οἱ μὲν βάρβαροι, τῷ πλήθει τ

prudẽtium. Ceterum illius memoria † veſtris æternũ præcordiis inſidebit, 107 atq; ad poſteritatẽ propagabitur, rerũ fortiter ac magnifice geſtarũ, præterea amoris beneuolentiæq; & cõmunicatorum vobiſcũ laborum laudem ſecũ deferens ſempiternam. Nũc autem poſtulat tẽpus, honore habito illius memoriæ, iuſtiſq; omnib. perſolutis, occurrere imminenti periculo. Videtis barbarũ inſtantem, cũ totius orientis multitudine; ac iuſtas (vt videtur) belli cauſas præferẽtem. ſiquidẽ nos illũ priores laceſſiuimus, violato fœdere; atq; in altiſſima pace bellum excitauimus. Nũc omne Romanum imperiũ in virtutem veſtram recumbit & fidẽ. Neq; enim de finibus imperii, aut de fluminibus dimicatio nobis aduerſus magnum regẽ, ſed de omnibus fortunis eſt: quum ſcilicet liberos *atque* conſanguineos ſuos vltũ veniat; quos iniuſte a nobis cõtraque fœdera occiſos arbitratur. Igitur arma capiamus, atq; (vt mos Romano eſt) ordines in prœlio ſeruemus. quippe in acie barbarorũ incompoſita multitudo ac tumultuaria, ipſa ſe fortaſſe impediet: veſter autem ordo atq; cõſenſus, pugnandiq; peritia, ſicuti vobis ſalutem, ita hoſtibus perniciem attulerit. Quapropter ſic velim bene ſperantes dimicetis, vt Romanos decet, vtq; hactenus cõſueſtis. Ita enim & barbaros ipſos fuderitis, & gloriam inſignem adepti, fidẽ Romanis ceteriſq; omnib. feceritis, non dolo aut fraude vlla, ſed virtute & armis ſuperiorem victoriã a vobis eſſe partam. Quæ poſtquam loquutus eſt, cognita neceſſitate, milites in ordines ſe recepere, atq; in armis agitabãt. Sole autem oriente, cõſpiciunt Artabanũ maximas ſecũ copias adducentem. Vt autẽ ſolem barbari de more [2] propitiarunt, cõfeſtim edito ingenti clamore cõcurrunt † in Romanos; 108 iiſque adequitantes, ſagittas ingerũt. At Romani, *decenti ordine & magna cum cautione* acie inſtructa, [3] Maurorumque equitatu per latera diſpoſito, ac receptis per interualla expeditis militibus, quibus facilis eſſet excurſio, fortiter reſiſtentes, impetum barbarorum ſuſtinebant: qui ſcilicet & ſagittarum

a *Pol. legit* ὑμετέροις: *ſed noſtram lect. retinere malim.* ¶ IN VERS. L. 1 vt quo debetis honore memoriam illius proſequuti, & veſtro in iuſtis illi perſoluendis functi officio, quæ inſtant agatis. *Locum autem hic prima etiam perſ. habere poteſt*; vt quo debemus honore mem. ill. proſequuti, & noſtro in i. illi p. f. o. quæ inſtãt agamus. 2 conſalutarũt, *ſeu* adorarunt. S. 3 atque equitibus & Mauris vtrimque diſpoſitis. *Polit. autem ita vertit quaſi legeretur, aut legendum coniiceret,* τοὺς ἱππεῖς τοὺς Μαυρουσίους: *vel,* τοὺς Μαυρουσίους ἱππεῖς.

multitudine, & prælongis contis, quibus cataphracti ex equis aut camelis depugnabant, peſſime Romanos accipiebant. Contra Romani, quoties pedem conferebant, facile ſcilicet aduerſarios ſuperabant: poſtea vero quã ab equitatu & camelorum multitudine premebantur, fuga ſimulata tribulos aliaq; machinamenta ferrea acuminata proiiciebant: quæ ſub arenis latentia, neq; cuiquam cõſpecta, perniciem equitibus & camelorum inſeſſorib. afferebant. quippe illis calcatis, equi, potiſſimum vero cameli (quoniã huic generi mollíſſimæ ſunt vngulæ) ſuccidui claudicabant, excuſſis tergo inſeſſoribus. Ceterũ barbari illi, quamdiu equis aut camelis inuehuntur, acerrime ſcilicet confligunt: vbi autẽ vel deſcendêre iã vel excidere, faciles ſunt captu, [1] neque prœliũ in manibus gerere audent; &, [2] ſi fugiendus aut inſequendus ſit hoſtis, crura ſcilicet fluxa veſte præpediuntur. Vno igitur alteroq; die a mane ad veſperã pugnatum: nox prœliũ diremit; reuerſiq; ſunt in caſtra vtrique, quaſi victores. Tertia die in *eandem* planitiẽ pugnaturi cõuenere. Tentante aũt barbaro (vtpote qui numero præſtabat) circumuenire Romanum, quaſiq; indagine cõcluderet: contra nõ iam profundiorem, ſed in frontem productã conſtituebãt Romani aciẽ, ac ſe circũmueniri prohibebant. Tanta autem virorũ iumentorumq; multitudo cecidit, vt omnis
109 cõpleretur campus, † maximiq; cadauerũ aceruí in altum attollerentur, præſertim vero camelorum, quæ aliæ ſuper alias procubuerunt. [3] Ergo nec liber pugnantib. curſus erat, nec inter ſe cernendi copia, velut ingenti quodã ac vix peruio aggere cadauerũ in mediũ exſtructo: quo ſcilicet prohibẽte tranſitũ ad reliquos, ſinguli ſe in ſua caſtra receperũt. At Macrinus, cognito, nõ alia de cauſa tã acriter ac pertinaciter pugnare Artabanum, niſi quia ſe pugnare cõtra Antoninum arbitrabatur: (ſolent enim barbari paulo negotio quaſi fatiſcere, velutique oneri cedere, ſi modo primis congreſſibus parum ex ſententia res geſſerint: tunc aũtem perſtabant, prœlium integraturi

τόξων, τοῖς τε ἐπιμήκεσι δόρασι τῶν καταφράκτων, ἀπό τε ἵππων καὶ καμήλων τιτρώσκοντες αὐτοὺς, μεγάλως ἄνωθεν ἔβλαπτον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, τῶν μὲν συσταδὸν μαχομένων, ῥᾳδίως ἐκράτουν· ἐπεὶ δὲ αὐτοὺς ἥ τε ἵππος πολλὴ οὖσα καὶ τὸ τῶν καμήλων πλῆθος ἐλυμαίνετο, προσποιούμενοι ἀναχωρεῖν, τριβόλους τε καὶ πολλὰ ἄλλα τεχνάσματα σιδήρων* ὀξυτάτων ἐξοχαῖς περικείμενα ἔρριπτον· τὰ δὲ λανθάνοντα δὲ ἐν τῇ ψάμμοις, καὶ οὐ καθορώμενα ὑπὸ τῶν ἱππέων ἢ τῶν καμηλιτῶν, ὀλέθρια ἦν αὐτοῖς. πατοῦντες γὰρ οἱ ἵπποι, αἵ τε κάμηλοι μάλιστα, ἔχουσαι ἁπαλὰ τὰ πέλματα, ὤκλαζον καὶ ἐχώλευον, τούς τε ἐπιβάτας οὓς ἔφερον ἀπεσείοντο. οἱ δὲ ἐπέκεινα βάρβαροι, ἐς ὅσον μὲν ἐποχοῦνται ἵπποις ἢ καμήλοις, γενναίως μάχονται· ἢν δὲ ἀποβῶσιν αὐτῶν, ἢ καταβληθῶσι, ῥᾷστα ἁλίσκονται, μὴ φέροντες τὴν ἐκ συστάσεως μάχην· πρός τε τὸ φυγεῖν, ἢ διῶξαι, (εἰ δέοι) ὑπὸ τῆς περὶ τοῖς σκέλεσιν ἐσθῆτος χαύνως παρῃωρημένης ἐμποδίζονται. πρώτης μὲν οὖν καὶ δευτέρας πάσης ἡμέρας ἐξ ἑωθινοῦ εἰς ἑσπέραν ἐμαχέσαντο· καὶ νὺξ ἐπελθοῦσα διέλυσε τὰς μάχας· ἑκάτεροί τε ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα, νικᾶν ἀξιοῦντες. Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ συνῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ πεδίον[a] μαχόμενοι. ἐπειρῶντο δὲ οἱ μὲν βάρβαροι, πολύ τι τῷ πλήθει τούτων ὑπερέχοντες, κυκλώσασθαι τοὺς Ῥωμαίους καὶ σαγηνεῦσαι· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, οὐκέτι τὰς φάλαγγας ἐς βάθος συνίστασαν, εἰς μῆκος δὲ ἐκτείνοντες, ἀεὶ τὸ κυκλοῦσθαι ἐνεπόδιζον. πλῆθος δὲ τοσοῦτον ἀνδρῶν τε καὶ κτηνῶν ἐφονεύθη, ὡς πᾶν πληρωθῆναι τὸ πεδίον, † μεγίστους τε σωρεὺς πτωμάτων εἰς ὕψος 109
ἀρθῆναι, καὶ μάλιστα τῶν καμήλων[b] ἐπ' ἀλλήλων πιπτουσῶν. πρός τε οὖν τὸ διαβαίνειν ἐνεποδίζοντο οἱ μαχόμενοι· οὐκέτι* δὲ οὐδὲ καθεώρων ἀλλήλους, μεγάλου ὄντος τοῦ χώματος ἐν μέσῳ καὶ δυσβάτου, ὑπὸ τῶν σωμάτων σεσωρευμένων· ὑφ' οὗ κωλυόμενοι τοῖς ἄλλοις ἐπιέναι, ἕκαστοι ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα. Ὁ δὲ Μακρῖνος, συνεὶς ὅτι οὐκ ἄλλως Ἀρτάβανος ἐνθύμως τε μάχεται καὶ προσμένει, ἀλλ' ἢ οἰόμενος Ἀντωνῖνον μάχεσθαι, εἰωθότων ἀεὶ τῶν βαρβάρων ῥᾷστα ἀποκάμνειν ἐθελοκακεῖν τε, εἰ μή τι ἐν ταῖς πρώταις ὁρμαῖς κατορθώσωσι· τότε δὲ προσμενόντων, ὡς ἂν τὴν μάχην ἀνανεώσαιντο,

a Scribo μαχούμενοι. b Aut ἐπαλλήλων, aut ἐπ' ἀλλήλας ſcribendum puto. Si ἐπαλλήλων ſcribas, intelliges crebros lapſus fuiſſe, ſeu caſus, aliis poſt alias ſine intermiſſione cadentibus. ¶IN VERS. L. 1 quippe qui neque prœl. 2 Aut labentis equo deſcribes vulnera Parthi; Horat. M. 3 Hoc ergo iis qui pugnabant, obſtabat quominus diſcurſare poſſent. Sed nec alii alios cernebant, quum ingens in medio eſſet agger, & præ cadauerum multitudine vix peruius: quo ſcilicet proh.

μετὰ τὴν

μετὰ τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσίν τε καὶ κατάφλεξιν, οὐκ οἰομένων τεθνηκέναι τὸν τῆς ἔχθρας αἴτιον, πέμπει πρεσβείαν, ἐπιστέλλει τε τῷ Παρθυαίῳ, λέγων, τὸν μὲν περὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους ἀδικήσαντα βασιλέα τεθνηκέναι, δίκας τε ἀξίας ὧν ἔδρασε δεδωκέναι· Ῥωμαίους δὲ, ὧν ἐστιν ἡ ἀρχὴ, ἑαυτῷ [a] τε τὰ τῆς βασιλείας ἐγκεχειρικέναι· μήτε δὲ ἀρέσκεσθαι τοῖς πραχθεῖσιν, αἰχμαλώτους τε τοὺς περιόντας ἀποδοῦναι, χρήματά τε ὅσα ἡρπάγη, ἀποτίσαι· φίλῳ τε ἀντὶ ἐχθροῦ χρῆσθαι, καὶ τὴν εἰρήνην ὅρκοις καὶ σπονδαῖς [b] βεβαιῶσαι. Ὁ δὲ Ἀρτάβανος, ταῦτά τε ἀναγνοὺς, καὶ διδαχθεὶς ὑπὸ τῶν πρέσβεων περὶ τῆς Ἀντωνίνου ἀναιρέσεως, αὐτάρκη τιμωρίαν τὸν παρασπονδήσαντα δεδωκέναι νομίζων, [c] τουτέστι θανάτου τοῦ αὐτῷ τετυχημένου, ἀγαπῶν τε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰ χρήματα ἀναιμωτὶ ἀπολαβεῖν, σπεισάμενος εἰρήνην πρὸς τὸν Μακρῖνον, εἰς τὰ ἑαυτοῦ ἐπανέρχεται. ὁ δὲ, [d] τόν τε στρατὸν ἀπαλλάξας τῆς ἐν Μεσοποταμίᾳ διατριβῆς, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἠπείγετο.

quumprimũ cadauera *ſuſtuliſſent atque* concremaſſent; ignari periiſſe qui has inimicitias concitauerat) mittit Parthis legatos, cum litteris, quæ declararent occidiſſe Imperatorem, ac debitum ſuppliciũ luiſſe qui fœdera & iuſiurandum temerauerat: ſibi eſſe a Romanis, quorum ipſum tandem imperium ſit, ſummam rerum traditam. Non placere vero *ſibi* quæ acta forent: itaque captiuos quicumque ſupereſſent, raptaq; omnia redditurum: cupere ſe illum ex inimico amicum facere, pacemque iureiurando ac libaminibus ſancire. Quibus lectis Artabanus, edoctuſque a legatis de Antonini cæde: ſatis dediſſe ſupplicii violatorem fœderis arbitratus *morte tam acerba*, contentuſq; reddi ſibi citra vllum cruorem captiuos prædamque omnem, fœdus cum Macrino ferit, atque in proprias ſedes reuertitur. Sed & Romanus Imperator, deducto ex Meſopotamia exercitu, Antiochiã profectus eſt.

110 † ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟΡΙΩΝ] βιβλίον πέμπτον.

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARCUM, *Liber quintus.* 110

Ὅπως μὲν δὴ ὁ Ἀντωνῖνος ἦρξέ τε καὶ ἐτελεύτησε, δεδήλωται ἐν τῷ πρὸ τούτου συγγράμματι, ἥ τε περὶ τούτου ἐπιβουλὴ καὶ διαδοχή. γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ὁ Μακρῖνος, ἐπιστέλλει τῷ τε δήμῳ Ῥωμαίων καὶ τῇ συγκλήτῳ, λέγων τοιάδε· Εν εἰδόσι μὲν ὑμῖν τοῦ τε βίου μου τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν, τοῦ τε τρόπου τὸ πρὸς χρηστότητα ἐπιρρεπὲς, καὶ τὸ πρᾶον τῆς διοικηθείσης πρότερον πράξεως, οὐ πολύ τι ἐξουσίας καὶ δυνάμεως βασιλικῆς ἀπολειπούσης, (ὅπου γε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐπάρχοις τῶν στρατοπέδων πεπίστευται) περιττὸν νομίζω μακρηγορεῖν. ἴστε γάρ με καὶ οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν οὐκ ἀρεσκόμενον, καὶ προκινδυνεύσαντα ὑμῶν, ἐν οἷς πολλάκις τῆς ἰσχυούσης διαβολαῖς πιστεύων, ἀφειδῶς ὑμῖν προσεφέρετο. κἀμὲ μὲν κακῶς ἠγόρευε,

De Antonini imperio, cædeq;, inſidiis, ac ſucceſſione item, ſuperiore libro diximus. Ceterum Macrinus, vbi Antiochiam peruenit, litteras ſenatui populoq; Romano miſit in hãc ſententiam; Quum ſatis ipſi cognitũ habeatis quodnã fuerit meum iã inde a principio totius vitæ inſtitutũ, quamq̃ue ad benignitatẽ propenſi mores, [1] quæ manſuetudo in ea poteſtate explicata, quæ nõ multũ abeſt a principatu, (ſiquidẽ ipſe quoq; Imperator fidei ſe præfecti cohortis credit) ſuperuacuũ eſſe arbitror multis verbis apud vos vti. Noſtis enim & ipſi, parum me lætũ fuiſſe iis rebus quę ab illo gerebãtur, ac ſæpe veſtri cauſa periclitatum, dũ ille nulli non calumnię fidem habens, velut effrenus contra vos irrueret. Itaq; identidem mihi obtrectare ſolitus,

a *Partic.* τε *expungenda, aut in* γε *eſt mutanda.* [*retineri poteſt, ſi particulam* δὲ *in ſeq. membro poſt* μήτε *cum vtraque Baſ. editione omittamus.*] b *Deeſſe videtur* βούλεσθαι, *quod iungatur cum hoc infin. & præcedentibus.* c *Verba hæc,* τουτέστι θανάτου τοῦ αὐτῷ τετυχημένου, *valde mihi ſuſpecta ſunt.* [*& pro* τετυχημένου *aptius fortaſſe legerimus* ἐπιτετυχημένου.] d *Scribo* τόν γε. ¶IN VERS. L. 1 quaque ſim antea vſus clementia in ea adminiſtratione quæ non longe ab imperatoria poteſtate & potentia abeſt, (quum ipſe quoque Imperator fidei eorum qui exercituum ſunt præfecti, ſit cõmiſſus) ſuperuacaneum arbitror multis verbis exponere. Noſtis enim, me non ſolum haud æquo animo facta eius tuliſſe, ſed etiam v. c. periclitatum eſſe, dũ ille nulli nõ cal.

etiam publice modeſtiam in me atq; humanitatem *erga mihi ſubiectos* vituperabat, ſegnem & fluxis morib. vocitans. Quippe homo aſſentationibus gaudẽs, quicumq; ipſum ad crudelitatem exacuebant, rabiemq; inſitam quaſi ſigno dato prouocabant, & calumniis irã excitabant, eos ſibi deniq; beneuolos fidoſque inprimis amicos arbitrabatur. Mihi autem iam inde a principio nihil lenitate antiqui⁹ modeſtiaq; fuit. Igitur Parthicũ bellum, longe maximũ, & in quo omne Romanum imperiũ fluctuauerit, ita cõfecimus, vt nec in acie fortiter dimicando hoſtibus ceſſerimus, & regem maximas ſecũ trahentem copias, icto fœdere ex inimico *non facile expugnabili* amicum reddiderimus. Porro me
111 principe, liberi incruentiq; † oẽs agitabunt, magiſq; [1] optimatiũ conſpiratio hæc erit quam principatus. Neq; tamen eſt quod quiſquam indignum imperio cenſeat, aut fortunæ crimen putet eſſe, [2] quod ex equeſtri ordine ad imperium peruenerim. Nam quo (obſecro) nobilitas ipſa, niſi morũ benignitas adſit & humanitas? Siquidẽ fortunæ munera, [3] etiam parum dignos exornant; animi virtus, propriã cuique gloriam conciliat: & claritas quidem generis diuitiæque, atque id genus reliqua, [4] etſi beatorum propria putantur, minime in ipſis, vt pote ab aliis tradita, laudantur: lenitas autem ac benignitas, etſi ipſæ quoq; admirationi ſunt, attamen habenti quoque laudem accumulant. Quid enim vobis profuit Commodi nobilitas, aut Antonini paterna ſucceſſio? Scilicet eiuſmodi homines, quaſi ipſis debitam hereditatem adepti, veluti proprio patrimonio per cõtumeliam abutuntur: qui autẽ a vobis imperium acceperunt, velut in perpetuũ obſtricti, etiã referre gratiam pro meritis enituntur. Ad hæc, [5] patricia principũ nobilitas [ſæpenumero] in ſuperbiam verti͏̈, deſpectis omnibus, velut *multo* inferioribus: at qui modeſtiæ experimento ad imperium adſciſcuntur, quaſi partum labore tuẽtur [ſemper,] verenturq; & colunt quos cõſueuerant.

καὶ δημοσίᾳ πολλάκις τὸ μέτριόν μου καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους φιλάνθρωπον διαβάλλων, καὶ διασκώπτων εἰς ῥᾳθυμίαν καὶ τρόπων χαυνότητα· κολακείαις δὲ χαίρων, καὶ τοὺς εἰς ὠμότητα παροξύνοντας, τοῦ τε θυμοῦ τὸ ἐνδόσιμον αὐτῷ διδόντας, τήν τε ὀργὴν διαβολαῖς ἐγείροντας, εὔνους καὶ πιστοὺς ἐδοκίμαζε φίλους. ἐμοὶ δὲ ἐξ ἀρχῆς τὸ πρᾶον καὶ μέτριον προσφιλές. τὸν γοῦν πρὸς Παρθυαίους πόλεμον, μέγιστόν τε ὄντα καὶ ἐφ' ᾧ πᾶσα Ῥωμαίων ἐσάλευεν ἀρχή, κατελυσάμεθα, καὶ ἐν οἷς ἀνδρείως παραταξάμενοι, οὐδέν τι ἡττήμεθα· καὶ ἐν οἷς σπεισάμενοι μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐλθόντα μέγαν βασιλέα, πιστὸν φίλον ἀντ' ἐχθροῦ δυσμάχου ἐποιησάμεθα. ἐμοῦ δὲ κρατοῦντος, ἐν ἀδείᾳ τε καὶ † ἀναιμωτὶ 111 πάντες βιώσονται· ἀριστοκρατία τε μᾶλλον ἢ βασιλεία νομισθήσεται. μηδέ τις ἀπαξιούτω, ἢ τύχης πλαῖσμα νομιζέτω, ὅτι δὴ ὄντα με ἐκ τῆς ἱππάδος τάξεως, ἐπὶ τοῦτο ἤγαγε. τί γὰρ ὄφελος εὐγενείας, εἰ μὴ χρηστὸς καὶ φιλάνθρωπος συνοικεῖ τρόπος; τὰ μὲν γὰρ τῆς τύχης δῶρα, καὶ ἀναξίοις περιπίπτει· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς ἀρετή, ἰδίαν ἑκάστῳ δόξαν περιτίθησιν. εὐγένεια δὲ, καὶ πλοῦτος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, μακαρίζεται μὲν, οὐκ ἐπαινεῖται δὲ, ὡς παρ' ἄλλου δοθέντα· ἐπιείκεια δὲ καὶ χρηστότης, ἅμα τῷ θαυμάζεσθαι, καὶ [a] τῶν ἐπαίνων τὴν ἀναφορὰν εἰς αὐτὸν ἕνα ἔχει τὸν κατορθοῦντα. τί γοῦν ὑμᾶς ὤνησεν ἡ Κομμόδου εὐγένεια, ἢ Ἀντωνίνου ἡ πατρῴα διαδοχή; οἱ μὲν γὰρ, ὥσπερ ὀφείλημα κληρονομίας εἰληφότες, ἀποχρῶνταί τε καὶ ἐνυβρίζουσιν, ὡς ἄνωθεν ἰδίῳ κτήματι· οἱ δὲ παρ' ὑμῶν λαβόντες, χάριτός τε ἀϊδίου εἰσὶ χρεῶσται, καὶ πειρῶνται ἀμείψασθαι τοὺς εὐεργεσίαις προειληφότας. καὶ τῶν μὲν εὐπατριδῶν βασιλέων τὸ εὐγενὲς εἰς ὑπεροψίαν ἐκπίπτει, καταφρονήσει τῶν ὑπηκόων, ὡς πολὺ ἐλαττόνων· οἱ δὲ ἐκ [b] μετρίων πράξεων εἰς τοῦτο ἐλθόντες, περιέπουσιν αὐτὸ ὡς καμάτῳ κτηθέν· αἰδῶ τε καὶ τιμὴν ἀπονέμουσιν ἣν εἰώθεσαν τοῖς ποτὲ κρείττοσι.

---

a Ad laudem vniuſcuiuſque referuntur. *vel*, Laus earum refertur ad vnumquemque *&c. id eſt, pertinere cenſetur ad vn. Ad verbum, laudum relationem habent ad vn.* b *Polit. hæc male interpr. non animaduertens πράξεων eum habere vſum quem paulo ante habuit πράξεως, & paulo poſt habebit πρᾶξις. Intellige autem*, ex mediocribus adminiſtrationibus, (*vt verti, ad verbum*) *quarum mediocris eſſet potentia.* ¶ In vers. L. 1 optimatium gubernatio quam imperatoria dominatio exiſtimabitur. 2 quod me, quum equeſtris eſſem ordinis, ad hoc imperium adduxerit. 3 etiam indignis contingunt; an. 4 exiſtimantur quidem homines beatos efficere, ſed minime laudantur, vtpote quæ ab alio data fuerint. len. au. ac ben. ſimul admirationi ſunt, & ad vniuſcuiuſque laudem qui ſe recte gerit, referuntur. *Intellige autem*, *Qui ſe recte in imperio gerit. Poteſt etiam reddi, Qui recte imperium adminiſtrat: aut, Per quem recte ſe habent res imperii.* 5 Patriciorum Imperatorum nobilitas in ſuperbiam exit, contemnendo ſibi ſubiectos, tamquam multo inferiores: at vero qui ex mediocribus adminiſtrationibus ad imperium euecti ſunt, ei tuendo curam impendunt, vtpote quod labore fit partum: honoremque deferunt quem conſueuerant iis qui aliquando potentiores erant. Ego quidem certe, hoc, tamquam ſcopum, mihi propoſui, nihil ſine auct.

ἐμοὶ

" ἐμοὶ δὲ σκοπὸς μηδέν τι πράττειν δίχα τῆς ὑμετέρας γνώμης· κοινωνούς τε καὶ συμβούλους ἔχειν τῆς τῶν πραγμάτων διοικήσεως. ὑμεῖς δὲ ἐν ἀδείᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ βιώσεσθε, ὧν ἀφῃρέθητε μὲν ὑπὸ τῶν εὐπατριδῶν βασιλέων, ἀποδοῦναι δὲ ὑμῖν ἐπεχείρησαν, πρότερον μὲν Μάρκος, ὕστερον δὲ Περτίναξ, ἐξ ἰδιωτικῶν σπαργάνων ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντες. γένους γὰρ ἔνδοξον ἀρχὴν αὐτὸν παρασχεῖν καὶ τοῖς ὑστέροις γένει, ἄμεινον ἢ κλέος προγονικὸν παραλαμβάνοντα, τρόπου φαυλότητι καταισχῦναι.

Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς, εὐφημεῖ τε αὐτὸν ἡ σύγκλητος, καὶ τὰς σεβασμίους τιμὰς πάσας † ψηφίζεται. οὐχ οὕτω δὲ εὔφραινε
112 πάντας ἡ Μακρίνου διαδοχή, ὡς ὑπερήδοντό τε καὶ πανδημεὶ ἑώρταζον ἐπὶ τῇ Ἀντωνίνου ἀπαλλαγῇ. ἕκαστός τε ᾤετο, μάλιστα τῶν ἐν ἀξιώσει τινὶ ἢ πράξει καθεστώτων, ξίφος ἀποσείσασθαι τοῖς αὐχέσιν ἐπαιωρούμενον. συκοφάνται τε, ἢ δοῦλοι ὅσοι δεσπότας κατήγγειλαν, ἀνεσκολοπίσθησαν. [a] πᾶσά τε ἡ Ῥωμαίων πόλις, καὶ σχεδὸν ἡ ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένη, καθαρθεῖσα πονηρῶν ἀνθρώπων, τῶν μὲν, κολασθέντων, τῶν δὲ, ἐξωσθέντων· εἰ δὲ τινὲς καὶ ἔλαθον, δι' εὐλάβειαν [b] ἡσυχαζόντων· ἐν ἀδείᾳ πολλῇ καὶ εἰκόνι ἐλευθερίας ἐβίωσαν ἐκείνου τοῦ ἔτους, οὗ μόνου ὁ Μακρῖνος ἐβασίλευσε. τοσοῦτον δὲ ἥμαρτεν, ὅσον μὴ διέλυσεν εὐθέως τὰ στρατόπεδα, καὶ ἑκάστους εἰς τὰ ἑαυτῶν ἀπέπεμψεν, αὐτός τε εἰς τὴν Ῥώμην ποθοῦσαν ἠπείχθη, τοῦ δήμου ἑκάστοτε καλοῦντος μεγάλαις βοαῖς· ἐν δὲ τῇ Ἀντιοχείᾳ διέτριβε, γένειόν τε ἀσκῶν, βαδίζων τε πλέον τοῦ δέοντος ἠρεμαίως· βραδύτατά τε καὶ μόλις τοῖς προσιοῦσιν ἀποκρινόμενος, ὡς μηδὲ ἀκούεσθαι πολλάκις, διὰ τὸ καθειμένον τῆς φωνῆς. ἐζήλου δὲ ταῦτα ὡς δὴ Μάρκου ἐπιτηδεύματα, τὸν δὲ λοιπὸν βίον οὐκ ἐμιμήσατο. ἐπεδίδου δὲ ἑκάστοτε εἰς τὸ ἁβροδίαιτον, ὀρχηστῶν τε θέαις καὶ [c] πάσης μούσης κινήσεώς τε εὐρύθμου ὑποκριταῖς σχολάζων· τῆς τε τῶν πραγμάτων διοικήσεως ἀμελῶς ἔχων. περόνῃ τε πόρπαις καὶ ζωστῆρι χρυσῷ πολλῷ καὶ λίθοις τιμίοις πεποικιλμένοις κεκοσμημένος, τῆς τοιαύτης πολυτελείας παρὰ

Mihi ſane decretum eſt, nihil ſine auctoritate veſtra gerere, ac vos participes conſiliarioſq; habere Reip. gerendæ. Viuetiſque pro arbitrio veſtro in libertate illa quam vobis antehac a patriciis Imperatoribus ereptam Marcus dein Pertinaxque reſtituere conati ſunt, [1] ambo ad imperium priuatis cunabulis innutriti. Quippe generis initia clara poſteris relinquere ipſum præſtat, quam accepta a maioribus, fœdis moribus contaminare. Hac lecta epiſtola, conclamatum a ſenatu vniuerſo, nullique non honores auguſtorum † Macrino decreti. [2] Neq; vero tantopere lætus ſenatus Macrini ſucceſſione fuit, quam vulgo vniuerſi gratulabantur extinctum Antoninum. Nam vt quiſq; auctoritate aliqua aut dignitate præcellebat, ita maxime imminentem ſuis ceruicib. depuliſſe gladium arbitrabatur. Delatores autē, & ſerui omnes quicumque dominos detulerant, patibulo ſuffixi: totaque vrbs, atq; adeo Romanum imperium, ſceleratis hominibus perpurgatū, partim ſupplicio affectis, partim [3] exilio mulctatis. Quod ſi qui tamen latuerunt, [4] metu quieſcentium, [etiam ipſi] libertatis quandam imaginem præferebāt, anno dumtaxat vno quo Macrinus imperium obtinuit. [5] Quippe hoc tantum peccauit, quod nō exercitum illico dimiſit, atq; vnoquoq; domum reuerti iuſſo, ipſe Romam ſui cupidam ſtatim nō petiit, vocante populo quotidie ſe, ac Macrinū vociferante: ſed Antiochiç morabatur, barbam nutriens, & [6] incedens quam ſolebat lentius; tardiſſimeque ac vix adeuntibus ſe reſpondens, adeoque interdū ſubmiſſa voce vt ne exaudiri quidem poſſet. Hæc enim demū ſibi de Marci moribus imitanda propoſuerat, quum ad illius reliquam vitā nullo pacto aſpiraret. Quippe delicioſius in dies agitans, hiſtrionibuſq; & ſaltatoribus intentus, & gubernandi negligens, incedebat cum fibulis ac balteo auratis gēmatiſq;. Qui luxus mi- 112

a Scribo πᾶσά τε ἡ Ῥωμ. *b Male hæc interp. Polit. non enim intell. Herod. eos qui laterent* διὰ λαθεῖν τοὺς ἡσυχάζοντας, *ſed eos ipſos fuiſſe qui* ἡσύχαζον δι' εὐλάβειαν: *neque de illis dicit ea quæ ſequuntur: verum ſignificare hoc vult, quum illi qui latebant, præ metu quieſcerent, interea populum Ro. in magna ſecuritate & quadam libertatis imagine vixiſſe. Aptius autem dictum fuiſſet,* αὐτῶν δι' εὐλάβειαν ἡσυχαζόντων. *c Ita dicit* πάσης μούσης κινήσεώς τε εὐρύθμου ὑποκριταῖς, *vt ſupra pag.* 94, ὑποκριταὶ πάσης μούσης καὶ ὀρχήσεως. ¶ IN VERS. L. 1 qui ex priuatis incunabulis ad imperium peruenerunt. 2 Neque vero tantopere gaudebant omnes M. ſucceſſione, quantopere exſultabant feſtamque lætitiam vniuerſi agitabant quod Antonino liberati eſſent. 3 *Vox Gr. ſonat,* extruſis. 4 *Vide annotata e regione.* [*Memm. c.* quieſcentib. in magna ſecuritate libertatis quandam imaginem præbent.] 5 Sed hoc tantum pecc. 6 incedens magis lento quam decebat gradu.

nime Romano gratus *erat* exercitui: certe quē barbaris putant fœminiſq; congruentiorē quā principi. [1] Talia igitur intuentes, magnopere improbare oēs, vitamq; plane hominis aſpernari, molliorē quam vt militari viro cōueniret: ſimul cōparare inuicem Antonini vitæ exemplū, ſollertis inprimis ac plane militaris viri, & Macrini luxuriē. Prææterea grauiter indignari, quod ipſi adhuc in tabernaculis agerēt, † pcul a patria, ac nōnumquam rerū quoq; neceſſariarū indigerent; neq; domū dimitterentur, etiam pace facta: quū ſcilicet ille contra molliſſime ac delicioſiſſime vitā coleret. Igitur, excuſſis velut habenis, quotidie in hominē cauillabantur, ac leuiſſimā quamq; [2] occidēdi eius occaſionē aucupabātur. ¶ Sed ita ſcilicet fato datū fuerat, vt vno dumtaxat anno princeps Macrinus in deliciis abſumpto, ſimul cū vita imperiū amitteret, exiguā tenueimq; fortuna occaſionē militibus oſtentante ad ea quæ cōcupierant patrāda. Mæſa erat quædā nomine, Phœniſſa mulier, ab Emeſa vrbe Phœniciæ; cui ſoror Iulia fuerat, Seueri coniunx, ac [3] mater Antonini. [4] Ea, viuēte ſorore, multos annos in aula imperatoria vixerat, Seuero & Antonino principib⁹. Hāc igitur Mæſam, poſt ſororis obitū atq; Antonini cædē, iuſſerat Macrinus in patriā cum omnibus bonis reuerti, & *domi ſuæ reliquū vitæ traducere*. Abundabat autem grandi pecunia; vtpote longiſſimo tēpore inter principalem potentiā enutrita. Reuerſa igitur an⁹, domi agitabat. Erāt vero ei filiæ duæ; quarū natu maior, [5] Soæmis; minor, Māmæa vocabatur. Illi, filius Baſſianus; huic, Alexian⁹: amboq; ſub matribus auiaq; educabantur. Et Baſſianus quidem annos natus erat circiter quatuordecim, Alexianus autē decimum iam annum attigerat. Sacerdotes ambo Solis; quē maxime indigenæ colunt, Phœnicū lingua [6] Helæagabalum vocitantes: templumq; illi maximum conſtructum habēt, auro

τοῖς Ῥωμαίων στρατιώταις οὐκ ἐπαινουμένης, βαρβάροις δὲ μᾶλλον καὶ θηλυπρεπέσιν εἶναι δοκούσης. Ἅπερ ὁρῶντες οἱ στρατιῶται, οὐ πάνυ τι ἀπεδέχοντο, ἀπηρέσκοντό τε αὐτοῦ τῷ βίῳ, ὡς ἀνειμένῳ μᾶλλον ἢ κατ' ἄνδρα στρατιωτικόν. παραβάλλοντες δὲ τὴν μνήμην τῇ Ἀντωνίνου διαίτῃ, [a] ἐπιστραφείσῃ τε καὶ στρατιωτικῇ γενομένῃ, κατεγίνωσκον τῆς Μακρίνου πολυτελείας. ἔτι τε ἠγανάκτουν, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ σκηναῖς καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ † διαιτώμενοι, ἔσθ' ὅτε καὶ σπανίζοντες τῶν ἐπιτηδείων, εἴς τε τὰ ἑαυτῶν οὐκ ἐπανιόντες, εἰρήνης εἶναι δοκούσης· ὁρῶντες δὲ τὸν Μακρῖνον [b] χλιδῇ καὶ τρυφῇ διαιτώμενον, ἀφηνιάζοντες ἤδη πρὸς ἀλλήλους, αὐτὸν κακῶς ἠγόρευον· προφάσεώς τε ὀλίγης λαβέσθαι ηὔχοντο εἰς τὸ ἀποσκευάσασθαι τὸ λυποῦν. ¶ Ἐχρῆν δὲ ἄρα Μακρῖνον, ἐνιαυτοῦ μόνου τῇ βασιλείᾳ ἐντρυφήσαντα, ἅμα τῷ βίῳ καὶ τὴν ἀρχὴν καταλῦσαι, μικρὰν καὶ εὐτελῆ πρόφασιν τοῖς στρατιώταις εἰς ἃ ἐβούλοντο τῆς τύχης παρασχούσης. Μαισὰ ἦν τις ὄνομα, τὸ γένος Φοίνισσα, ἀπὸ Ἐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκῃ. ἀδελφὴ δὲ ἐγεγόνει Ἰουλίας μὲν τῆς Σεβήρου γυναικός, Ἀντωνίνου δὲ μητρός. παρὰ πάντα οὖν τὸν τῆς ἀδελφῆς βίον, ἐν τῇ βασιλείᾳ διετετρίφει αὐλῇ, χρόνου πολυετοῦς, παρ' ὃν Σεβῆρός τε καὶ Ἀντωνῖνος ἐβασίλευον. τὴν δὴ Μαισὰν ταύτην ὁ Μακρῖνος, μετὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς τελευτήν, Ἀντωνίνου δὲ ἀναίρεσιν, προσέταξεν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθοῦσαν, ἐν τοῖς οἰκείοις καταβιῶναι, πάντα ἔχουσαν τὰ ἑαυτῆς. πλείστων δὲ ἦν χρημάτων ἀνάπλεως, ἅτε μακρῷ χρόνῳ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ ἐντεθραμμένη. ἐπανελθοῦσα δὲ ἡ πρεσβῦτις, διετέλει ἐν τοῖς ἑαυτῆς. ἦσαν δὲ αὐτῇ θυγατέρες δύο· Σοαιμὶς μὲν ἡ πρεσβυτέρα ἐκαλεῖτο, ἡ δὲ ἑτέρα, Μαμαία. παῖδες δὲ ἦσαν, τῇ μὲν πρεσβυτέρᾳ, Βασσιανὸς ὄνομα· τῇ δὲ νεωτέρᾳ, Ἀλεξιανός. ὑπὸ δὲ ταῖς μητράσι καὶ τῇ μάμμῃ ἀνετρέφοντο· ὁ μὲν Βασσιανός, περὶ ἔτη γεγονὼς πεντεκαίδεκα· ὁ δὲ Ἀλεξιανός, δεκάτου ἔτους ἐπιβεβηκώς. ἱερῶντο δὲ αὐτοὶ θεῷ Ἡλίῳ. τοῦτον γὰρ οἱ ἐπιχώριοι σέβουσι, τῇ Φοινίκων φωνῇ Ἐλαιαγάβαλον καλοῦντες. νεὼς δὲ αὐτοῦ μέγιστος κατεσκεύαστο, χρυσῷ

113

a *Pro* ἐπιστραφείσῃ *dubium eſſe non poteſt quin* ἐπιστραφεῖ *ſcribendum ſit, ſi hic datiui locum habeant, ac non mutandi ſint in genitiuos, hoc modo;* παραβάλλοντες δὲ τὴν μνήμην τῆς Ἀντωνίνου διαίτης, ἐπιστραφοῦς τε καὶ στρατιωτικῆς γενομένης. b *Scriptum fuiſſe puto,* ἐν χλιδῇ καὶ τρυφῇ διαιτώμενον: *aut certe* χλιδῇ καὶ τρυφῇ ἐνδιαιτώμενον, *ſeu* ἐνδιαιτώμενον. *Illi tamen primæ lect. magis acquieſco.* ¶ IN VERS. L. 1 Talia ig. videntes milites, non valde probabant: & vita etiam eius offendebantur, vt molliore quam quæ milit. 2 *Mollius ſonant. Græca;* ſummouēdi eius quod tædium afferebat: vel, amoliendi. 3 *pro* nouerca. M. 4 Ea toto vitæ ſororis tempore, multos videlicet annos, in aula imp. 5 *In plerisque Latinis edit. ſcriptum* Soæmis, *& hic & in ſeq.* 6 *Quedam huius interpretationis editiones habent* Heliogabalum: *quæ magis etiam frequens apud alios eſt ſcriptura.* [Eleagabalus, *ſiue* Elegabalus, *vete Phœniſſa dictio, non* Heliogabalus, *qua Græci & Latini plerique vtuntur corrupte. Antiq. nummiſmata* Alegabalum *præferunt. Memm.*]

πολλῷ

χρυσῷ καὶ ἀργυρείῳ κεκοσμημένος, λίθων τε πολυτελείᾳ. θρησκεύεται δὲ οὐ μόνον πρὸς τῶν ἐπιχωρίων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ γειτνιῶντες σατράπαι
114 τε καὶ βασιλεῖς βάρβαροι φιλοτίμως † πέμπουσι τῷ θεῷ ἑκάστου ἔτους πολυτελῆ ἀναθήματα. ἄγαλμα μὲν οὖν, ὥσπερ παρ' Ἕλλησιν ἢ Ῥωμαίοις, οὐδὲν ἕστηκε χειροποίητον, θεοῦ φέρον εἰκόνα· λίθος δέ τις ἐστὶ μέγιστος, κάτωθεν περιφερής, λήγων εἰς ὀξύτητα. κωνοειδὲς αὐτῷ σχῆμα, μέλαινά τε ἡ χροιά. διοπετῆ τε αὐτὸν εἶναι σεμνολογοῦσιν, ἐξοχάς τέ τινας βραχείας καὶ τύπους δεικνύουσιν· εἰκόνα τε Ἡλίου ἀνέργαστον εἶναι θέλουσιν, οὕτω βλέποντες. τούτῳ δὴ τῷ θεῷ ὁ Βασσιανὸς ἱερώμενος, (ἅτε γὰρ πρεσβυτέρῳ ἐκείνῳ ἐγκεχείριστο ἡ θρησκεία) περιῄει τε σχήματι βαρβάρῳ, χιτῶνας χρυσοϋφεῖς καὶ ἁλουργεῖς χειριδωτοὺς καὶ ποδήρεις ἀνεζωσμένος, τά τε σκέλη σκέπων πάντα ἀπ' ὀνύχων ἐς μηροὺς, ἐσθῆσιν ὁμοίως χρυσῷ καὶ πορφύρᾳ πεποικιλμέναις· τήν τε κεφαλὴν ἐκόσμει στέφανος λίθων πολυτελῶν χροιᾷ διηνθισμένος. ἦν δὲ τὴν ἡλικίαν ἀκμαῖος, καὶ τὴν ὄψιν τῶν κατ' αὐτὸν ὡραιότατος μειρακίων πάντων. εἰς τὸ αὐτὸ δὴ συνιόντων, κάλλους σώματος, ἡλικίας ἀκμῆς, ἁβροῦ σχήματος, ἀπείκασεν ἄν τις τὸ μειράκιον Διονύσου καλαῖς εἰκόσιν. Ἱερουργοῦντα δὴ τοῦτον, περί τε τοῖς βωμοῖς χορεύοντα νόμῳ βαρβάρων, ὑπό τε αὐλοῖς καὶ σύριγξι παντοδαπῶν τε ὀργάνων ἤχῳ, περιεργότερον ἐπέβλεπον οἵ τε ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα οἱ στρατιῶται, εἰδότες γένους ὄντα βασιλικοῦ, καὶ τῆς ὥρας αὐτοῦ πάντων τὰς ὄψεις εἰς ἑαυτὴν ἐπιστρεφούσης. ἐγειτνίαζε δὲ τῇ πόλει ἐκείνῃ τότε μέγιστον στρατόπεδον, ὃ τῆς Φοινίκης προήσπιζεν· ὕστερον δὲ μετῳκίσθη, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐροῦμεν. φοιτῶντες οὖν οἱ στρατιῶται ἑκάστοτε εἰς τὴν πόλιν, εἴς τε τὸν νεὼν ἰόντες, θρησκείας δὴ χάριν, τὸ μειράκιον ἡδέως ἔβλεπον. ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν καὶ πρόσφυγες, οἰκεῖοί τε τῆς Μαίσης· πρὸς οὓς ἐκείνη θαυμάζοντας τὸν παῖδα, (εἴτε πλασαμένη, εἴτε καὶ ἀληθεύουσα) ἐξεῖπεν, ὅτι ἄρα Ἀντωνίνου υἱὸς ἐστὶ τῇ φύσει· τῇ δὲ ὑ-
115 πολήψει, † ἄλλου δοκοίη. ἐπιφοιτῆσαι γὰρ αὐτὸν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, νέαις τε οὔσαις καὶ ὡραίαις, καθ' ὃν καιρὸν ἐν τοῖς βασιλείοις σὺν τῇ ἀδελφῇ διέτριβεν. ὅπερ ἐκεῖνοι ἀκούσαντες, τοῖς συστρατιώταις

argentoque plurimo, ac lapidum eleganti magnificentia exornatũ. Neque ſolum indigenæ deum illum venerantur, ſed vicini quoq; ſatrapę regeſque barbari, † certatim quotannis 114
ſplendida offerunt munera. Simulacrum vero nullũ Græco aut Romano more manu factum ad eius dei ſimilitudinem: ſed lapis eſt maximus, ab imo rotundus, & ſenſim faſtigiatus, propemodum ad coni figurã. Niger lapidi color; quem etiam iactant cælitus decidiſſe. Eminent in lapide quædam, formæq; nonnullæ viſuntur: ac Solis imaginẽ illam eſſe affirmant, minime humano artificio fabrefactam: [1] *ita intuentes.* Huic igitur deo ſacer erat Baſſianus: (quippe natu maior, & ipſe potiſſimũ ſacerdotio fungebatur) incedens barbarico cultu, tunicas indutus *purpureas* intextas auro, ac manuleatas, & ad pedes vſq; demiſſas; cruraq; tota conuelans ab vnguibus ad femora, veſtib. ſimiliter auro purpuraq; variis: capite coronã geſtans pretioſorum lapidum coloribus florentem. Præterea integer æui, cunctorumq; eius ætatis adoleſcentium formoſiſſimus. Quare congruentibus in vnum forma corporis atque ætatis flore, ſimul habitu illo molliſſimo, [facile] eũ Dionyſi pulcherrimis imaginibus [a] aſſimilabant.

Hunc igitur ſacra celebrantem, chorumq; circa altaria barbarum in morem ad tibias fiſtulaſque & omnifariam organa inſtaurantem, curioſius inſpectabant cum alii mortales, tum inprimis Romani milites; vel quod genere imperatorio editũ ſciebãt, vel quod formæ virib. omniũ in ſe oculos conuertebat. quippe tum vicinus vrbi illi exercitus erat, tuẽdæ Phœniciæ præpoſitus; deductus inde mox, vt in ſequẽtibus exponemus. Quum itaq; milites quotidie *in vrbem & ad* templum religionis nomine itarent, libenter ſcilicet adoleſcentem intuebantur. Erant autem ex iis nonnulli [Roma] profugi, Mæſæ familiares; quibus illa, formam pueri admirantibus, (incertum, mentita an verũ profeſſa) filiũ vtiq; eſſe ait Antonini, quã-
uis alterius putaretur. † quippe cũ ſuis natabus, adoleſcẽtulis adhuc & formoſis, rẽ *illum* ha- 115
buiſſe, quo tempore ipſa in palatio ſimul cũ ſorore agitabat. Ea res audita ab illis, ac ſenſim

¶ IN VERS. L. 1 Omittit Polit. verba hæc, οὕτω βλέποντες, *id eſt* ita intuentes: *vel,* ita cernentes. *q. d. ita ſuis ipſorum oculis perſuadentes.* [*Vtitur autem Herodianus eo loquendi genere etiam paulo poſt,* 116.]

a aliquis aſſimilaſſet.

communicata reliquis commilitonibus, per vniuerſum deniq; exercitũ vulgata eſt. Porro etiam aceruos habere nummorũ Mæſa dicebatur, facileq; omnes militibus elargitura, ſi modo imperium ſuæ ſoboli reſtitueretur. Pollicentibus autẽ ſe eam cum ſuis, ſi noctu clanculũ in caſtra veniſſet, patentibus portis excepturos, [1] atque Antonini filiũ Imperatorẽm declaraturos; [2] nihil ſcilicet recuſauit anus, decreta periculũ quoduis adire quam vitã colere priuatam atq; abiectam. Quapropter noctu clanculum vrbe egreſſa cum liberis nepotibuſq; ſuis, deducente ipſos profugorũ militũ agmine, facile in caſtra admittitur: ibiq; puerũ confeſtim milites vniuerſi Antoninũ appellatũ, atq; indutum purpura, cuſtodiebant. Tum cõmeatu omni, ſimul cũ ſuis natis & coniugibus, ceteriſq; adeo rebus importatis quas in vicis agriſq; propinquis habebant, *clauſis portis* ita ſe intus comparabant vt etiam, ſi opus foret, [caſtrorum] obſidionẽ exciperent.

¶ Quæ vbi nuntiata Macrino ſunt, Antiochiæ moranti, [3] dedito per *ceteros* exercitus rumore, repertũ Antonini filium, pecunias militibus elargiri Iuliæ ſororem: quum omnia quæcumque dicerentur, aut eſſe vllo modo poterant, pro veris acciperentur, [4] pendebant animis omnes: atq; eos ad res nouas moliẽdas, cum proprium Macrini odium, tũ Antonini memoriæ quædam quaſi cõmiſeratio ſubigebat: ſed inprimis pecuniarum ſpes: vt multi iã ex iis ad nouum Antoninum transfugerent. At Macrinus rem totã, quaſi puerilem,
116 contemnens, conſuetamque † obtinens animi alacritatem, domi ipſe ſedens, [5] vnum e ſuis ducibus mittit, traditis copiis, quantæ ad rebelles *facillime* expugnandos viderentur ſuffecturæ. Vt autem eo peruenit Iulianus (id enim nomen præfecto fuit) ac iam mœnibus ſuccedebat, ſtatim incluſi milites puerũ exercitui infeſto de turribus pinniſq; oſtentare: vociferari, Antonini filium: ſacculos quoq; nummorũ plenos, *magnam* eſcã ſcilicet proditionis,

κατ' ὀλίγον ἀπαγγέλλοντες, διαβοῶντες ἐποίησαν τὴν φήμην, ὡς εἰς πᾶν χωρῆσαι τὸ στρατιωτικόν. τῇ δὲ Μαισῃ ἐλέγετο σωρηδὸν εἶναι χρημάτων· ἐκείνην δὲ ἑτοίμως [a] πάντα παρέξεσθαι τοῖς στρατιώταις, εἰ τὴν βασιλείαν τῷ γένει ἀνασώσαιντο. ὡς δὲ συνέθεντο, νύκτωρ, εἰ κατέλθοιεν, λαθόντες ἀνοίξειν τὰς πύλας, καὶ δέξεσθαι πᾶν τὸ γένος ἔνδον, βασιλέα τε καὶ υἱὸν ἀποδείξειν Ἀντωνίνου· ἐπέδωκεν ἑαυτὴν ἡ πρεσβῦτις, ἑλομένη πάντα κίνδυνον ἀναρρῖψαι μᾶλλον ἢ ἰδιωτεύειν καὶ δοκεῖν ἀπερρῖφθαι. νύκτωρ τε λάθρα τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε σὺν ταῖς θυγατράσι καὶ τοῖς ἐγγόνοις. καταγαγόντων τε αὐτοὺς τῶν προσφυγόντων στρατιωτῶν, γενόμενοι πρὸς τῷ τείχει τοῦ στρατοπέδου, ῥᾷστα ὑπεδέχθησαν. εὐθέως τε τὸν παῖδα πᾶν τὸ στρατόπεδον Ἀντωνῖνον προσηγόρευσε, [b] τήν τε πορφύραν χλαμύδα περιβαλόντες, εἶχον ἔνδον. πάντα δὲ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ὅσα τε εἶχον ἐν κώμαις ἢ ἀγροῖς τοῖς πλησίον, εἰσκομίσαντες, τάς τε πύλας ἀποκλείσαντες, παρεσκευάζοντο ἑαυτοὺς ὡς, εἰ δέοι, ὑπομενοῦντες πολιορκίαν. ¶ Ὡς δὲ ταῦτα ἀπηγγέλθη τῷ Μακρίνῳ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβοντι, ἥ τε φήμη διέδραμεν ἀνὰ τὰ λοιπὰ στρατόπεδα ὅτι τε Ἀντωνίνου υἱὸς εὑρέθη, καὶ ὅτι ἡ Ἰουλίας ἀδελφὴ χρήματα δίδωσι, [c] πάντα τὰ λεγόμενα καὶ ἐνδεχόμενα καὶ ἀληθῆ πιστεύσαντες εἶναι, τὰς ψυχὰς ἐξεπτόηντο. ἐνῆγε δὴ αὐτοὺς καὶ ἀνέπειθεν εἰς πραγμάτων καινοτομίαν τό τε Μακρίνου μῖσος, καὶ τὸ Ἀντωνίνου τῆς μνήμης πάθος· καὶ πρό γε ἁπάντων, ἡ τῶν χρημάτων ἐλπίς· ὡς πολλοὺς καὶ αὐτομολοῦντας φοιτᾶν πρὸς τὸν νέον Ἀντωνῖνον. Ὁ δὲ Μακρῖνος, καταφρονῶν τοῦ πράγματος ὡς παιδαριώδους, χρώμενός τε τῇ συνήθει † προθυμίᾳ, αὐτὸς μὲν οἴκοι μένει, 116
πέμπει δὲ ἕνα τῶν ἀρχόντων τοῦ στρατοπέδου, δύναμιν δοὺς ὅσην ᾤετο ῥᾷστα ἐκπορθήσειν τοὺς ἀφεστῶτας. ὡς δὲ ἦλθεν Ἰουλιανὸς (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ ἐπάρχῳ) καὶ προσέβαλε τοῖς τείχεσιν, ἔνδοθεν οἱ στρατιῶται ἀνελθόντες ἐπί τε τοὺς πύργους καὶ τὰς ἐπάλξεις, τόν τε παῖδα τῷ ἔξωθεν πολιορκοῦντι στρατῷ ἐδείκνυσαν, Ἀντωνίνου υἱὸν εὐφημοῦντες· βαλάντιά τε [d] χρημάτων (μέγα δέλεαρ προδοσίας)

a *Aut πάντα ἂν παρέξειν aut πάντα παρέξεσθαι, Herodianum ſcripſiſſe puto.* b *Scribo τῇ τε πορφυρᾷ χλαμύδι περιβαλόντες: [vel, τήν τε πορφυρᾶν χλαμύδα περιθ.]* c *Ita vertit Polit. quaſi ſcriptum eſſet, πάντα τὰ λεγόμενα, ἢ ἐνδεχόμενα, ἀληθῆ εἶναι. Noſtra lectio ſonabit,* quæcumque dicerentur, non tantum pro iis quæ eſſe poſſent, ſed pro iis quæ vere eſſent, habita fuiſſe. d *Credibile eſt Herodianum ſcripſiſſe, χρημάτων πλήρη, vel potius μεστὰ. Facile enim hæc vox μεστὰ a ſimili voce μέγα, proxime ſequente, abſorberi potuit. [Politiani verſio μεστὰ tantum agnoſcit, non μέγα.]* ¶IN VERS. L. 1 puerumque Imperatorem & Antonini filium declaraturos, M. 2 ſeſe poteſtati illorum permiſit. *Breuius, & ad verbum,* Seipſam illis tradidit. *Alioqui &,* Se totam illis tradidit, *poſtu interpr. ex Cic.* 3 *rectius* didito. 4 obſtupefacti erant omnes: *vel,* attoniti erant. 5 vnum e ducibus exercitus mittit. [*vel,* vnum e præf. præt.]

αὐτοῖς

αὐτοῖς ἐδείκνυσαν. οἱ δὲ, πιστεύσαντες Ἀντωνίνου τε εἶναι τέκνον, καὶ ὁμοιότατόν γε, (βλέπειν γὰρ οὕτως ἤθελον) τοῦ μὲν Ἰουλιανοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσι, καὶ πέμπουσι τῷ Μακρίνῳ· αὐτοὶ δὲ πάντες, ἀνοιχθεισῶν αὐτοῖς τῶν πυλῶν, εἰς τὸ στρατόπεδον ἐδέχθησαν. οὕτως ἡ δύναμις αὐξηθεῖσα, οὐ μόνον ἦν πρὸς τὸ ἀπομάχεσθαι πολιορκίᾳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συστάδην καὶ ἐξ ἀντιστάσεως ἀγωνίζεσθαι ἀξιόχρεως. ἔτι τε καὶ τῶν αὐτομόλων τὸ πλῆθος ἑκάστοτε, εἰ καὶ κατ' ὀλίγους προσιὸν, τὴν δύναμιν ηὔξησεν. Ὁ δὲ Μακρῖνος, ὡς ταῦτα ἐπυνθάνετο, ἀθροίσας πάντα ὃν εἶχε στρατὸν, [a] ἐπῄει ὡς δὴ πολιορκήσων τοὺς ἐκείνῳ προσκεχωρηκότας. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, οὐκ ἀναμενόντων τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν πολιορκηθῆναι, θαρρησάντων δὲ μετὰ πάσης προθυμίας ἐξελθεῖν τε, καὶ ὑπαντιασάμενοι τῷ Μακρίνῳ ἐκ παρατάξεως ἀγωνίζεσθαι, ἐξάγει τὴν αὐτοῦ δύναμιν. [b] συμμίξαντα δὲ ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐν μεθορίοις, οἱ μὲν ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίνου, προθύμως ἠγωνίζοντο, δεδιότες, εἰ ἡττηθεῖεν, τὴν ἐφ' οἷς ἔδρασαν τιμωρίαν ἀναδέξασθαι· οἱ δὲ σὺν τῷ Μακρίνῳ, ῥαθυμότερον προσεφέροντο τῷ ἔργῳ, ἀποδιδράσκοντες καὶ μετιόντες πρὸς τὸν Ἀντωνῖνον. Ὅπερ ὁρῶν ὁ Μακρῖνος, φοβηθείς τε μὴ παντάπασι γυμνωθεὶς τῆς δυνάμεως, αἰχμάλωτός τε ληφθεὶς, αἰσχίστως ὑβρισθείη, ἔτι τῆς μάχης συνεστώσης, ἑσπέρας ἤδη προσιούσης, ἀποῤῥίψας τὸ χλαμύδιον, καὶ εἴ τι σχῆμα βασιλικὸν περιέκειτο, λαθὼν, ἀποδιδράσκει σὺν ὀλίγοις ἑκατοντ-
117 τάρχαις, οἷς πιστοτάτοις † ᾤετο· τὸ γένειον ἀποκειράμενος, ὡς μὴ γνωρίζοιτο· ἐσθῆτά τε ὁδοιπορικὴν λαβὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀεὶ σκέπων, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ὡδοιπόρει, φθάνων τὴν φήμην τῆς ἑαυτοῦ τύχης· τῶν τε ἑκατοντάρχων μεγάλῃ σπουδῇ τὰ ὀχήματα ἐπειγόντων, ὡς δὴ ὑπὸ Μακρίνου ἔτι βασιλεύοντος ἐπί τινα σπουδαῖα πεμφθέντων. Ὁ μὲν οὖν ἔφυγεν, ὡς εἴρηται· ὁ δὲ στρατὸς ἑκατέρωθεν ἐμάχετο· ὑπὲρ τοῦ Μακρίνου, οἱ σωματοφύλακες καὶ δορυφόροι, (οὓς δὴ πραιτωριανοὺς καλοῦσιν) οἱ γενναίως ἀνθεστήκεσαν πάντῃ τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἅτε ὄντες μέγιστοί τε καὶ ἐπίλεκτοι· τὸ δὲ ἐπίλοιπον πᾶν πλῆθος, ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίνου ἠγωνίζοντο. ὡς δὲ ἐπὶ πολὺ τὸν Μακρῖνον οὐκ ἔβλεπον οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενοι,

attollere. At illi, credito Antonini eſſe filium, & (quoniā ſic videre volebant) facie quoq; & lineamentis quāſimillimum exiſtimantes, caput amputant Iuliano, mittuntq; ad Macrinum. Ipſi, reſeratis portis, vniuerſi in caſtra accipiuntur. Ita ſcilicet adauctæ copiæ, non modo ad excipiendā obſidionem, ſed ad conferendā quoque manum dimicandumq; inſtructa acie, ſatis futuræ: [1] transfugarum etiam magna vi paulatim quotidie ſe aggregāte. Quibus auditis Macrinus cum omni exercitu ad caſtra illa oppugnanda contendit. Antoninus autē, militibus oppugnationem haud exſpectantibus, [2] ſed cōgredi audentibus, *& obuiam Macrino ad dimicandū instructa acie, prodire*, copias omnes educit. Concurrerunt autem inter ſe exercitus vterq; in Phœniciæ Syriæque finibus; acrius dimicante Antonini milite, conſcientia, metuq; pœnæ, ſi victus foret: contra autem Macrini exercitu languidius remiſſiuſq; prœlium capeſſente, multiſque ſubinde ad Antoninū transfugientibus. Quo animaduerſo, Macrinus, metu ne plane omnib. exutus copiis, captiuus ageretur, nihil non paſſurus contumeliæ, ſtāte adhuc acie *veſpera iam adueniente* chlamydem ſibi ceterumque imperatoriū detrahit ornatum: paucíſque e fidiſſimis [3] commilitonum † comitatus, *clam* fugā occupat: 117
detonſaque barba, ne agnoſceretur, *ſumpto etiam* itinerario veſtimēto, capiteque ſemper conuelato, noctem diemque accelerabat; famam quoque ſuæ fortunæ præueniens. quippe ingenti ſtudio [4] commilitones vehicula vrgebant, quaſi, Macrino adhuc rerum potiente, magnis de reb. mitterentur. Ille igitur fuga euaſerat, quemadmodū diximus. Interea *vero* milites, vtrimque pugnabant: atque a Macrino quidem, corporis cuſtodes ac ſtipatores (quos Prætorianos vocant) fortiter ſtantes, reliquum omnem exercitū ſoli ſuſtinebāt; videlicet proceri homines atque ex omni numero delecti: cetera omnis multitudo ꝓ Antonino prœliabatur. Sed vbi diu neque Macrinum iam ipſum

a *Malim ἀπῄει.* b *Mendum huic loco nullum ſubeſt: ſed συμμίξαντα τὰ στρατόπεδα dicitur pro συμμιξάντων τῶν στρατοπέδων.* ¶ IN VERS. L. 1 Quinetiam transfugarum numerus ſubinde, licet paulatim, accedens, copias augebat. Quibus aud. Macr. omni quem habebat exercitu collecto, proficiſcebatur, tamquam oppugnaturus (*vel, obſeſſurus*) eos qui ad illum defecerant. 2 ſed egredi cū omni alacritate audentibus, & obuiam Macr. 3 Gr. vox *ſonat* centurionū. 4 Gr. vox *ſonat* centuriones.

neque imperii ſigna conſpiciebãt qui pro illo certamen ſubierant, ignari vbinã foret, iacêret *inter mortuorum multitudinem*, an aufugiſſet, haud ſatis conſtitutum habẽtes quod ſibi capiendum conſiliũ foret, neq; periclitari diutius pro eo decreuerant qui iã nuſquã compareret, & ſe permittere hoſtiũ poteſtati, quaſi dedititios captiuoſque, verebantur. Vt autem [1] a captiuis audiuit Antoninus aufugiſſe e prœlio Macrinũ, mittit ſtatim nuntios qui doceant fruſtra illos pro homine pauidiſſimo ac fugitiuo decertare: veniamq; & obliuionem omniũ iureiurando pollicetur, ſtipatoreſq; iam tum ſibi illos adſciſcit. Igitur oẽs re credita ceſſerũt. At vero Antoninus mittit ilico qui Macrinum cõſequantur, quũ iam plurimũ viæ præcepiſſet. Inuẽtus autem eſt in Chalcedone Bithyniæ vrbe, grauiſſime ægrotans, ac perpetuo itinere attritus: latitans in ſuburbano quodã; vbi illi caput *ab iis qui eum perſequebantur* abſciſſum. Dicebatur aũt Romam properare, fretus popularibus ſtudiis: ſed tranſgredientẽ in Europam, anguſto Propontidos freto, iamq; Byzantio appropinquantẽ, vẽto aduerſo vſum perhibẽt; [quaſi] flatu ipſo ad ſupplicium retrudente.

118 † [2] Tantum igitur abfuit Macrinus quominus perſequutores effugerit; finẽ vitæ ſortitus fœdiſſimum; qui Romã reuerti poſt voluerit, quod ſtatim a principio facere oportuerat. Offendit aũt cõſilio pariter atq; fortuna. Ita ſcilicet occiſus eſt Macrinus, cũ filio [3] Diadumeno, quem iam Cæſarem fecerat. ¶ Poſtea vero quam exercitus vniuerſus Antoninum, *ad quem tranſierat*, Imperatorem conſalutauit, atque ille ſummam rerum ſuſcepit, rebus iam in Oriente, vt quæque maxime vrgebant, ordinatis, ab auia ſcilicet atque amicis *qui cum eo verſabantur*, (nã ipſe, adoleſcens admodum ac rerum *litterarumq;* erat imperitus) haud diu moratus, [4] profectionem edicit: feſtinante inprimis Mæſa ad Romanam aulam, cui tam diu inſueuiſſet.

οὐδὲ τὰ τῆς βασιλείας σύμβολα, διηπόρουν [a] δὲ ποῦ ποτε ἄρα εἴη, πότερον ἐν τῷ πλήθει τῶν κειμένων, ἢ ἀποδρὰς ᾤχετο, ἠγνόουν τε πῶς χρήσονται τῷ πράγματι. οὔτε γὰρ μάχεσθαι ἤθελον ὑπὲρ οὐ μὴ παρόντος, [b] παραδοῦναι δὲ αὐτοὺς ἐκδότους καὶ ὥσπερ αἰχμαλώτους ᾐδοῦντο. Ὡς δὲ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἐπύθετο Ἀντωνῖνος τὴν τοῦ Μακρίνου φυγήν, πέμψας κήρυκας, διδάσκει αὐτοὺς ὅτι μάτην ὑπὲρ ἀνάνδρου καὶ φυγάδος μάχονται· ἄδειάν τε καὶ ἀμνηστίαν ἐνόρκως ὑπισχνεῖται, καλεῖ τε καὶ αὐτοὺς δορυφορήσοντας. οἱ μὲν οὖν, πεισθέντες, προσεχώρησαν· ὁ δὲ Ἀντωνῖνος πέμπει τοὺς διώξοντας τὸν Μακρῖνον πολὺ προκεχωρηκότα. ἐν Χαλκηδόνι γοῦν τῆς Βιθυνίας κατελήφθη, νοσῶν χαλεπώτατα, ὑπό τε τῆς συνεχοῦς ὁδοιπορίας συντετριμμένος. ἔνθα αὐτὸν εὑρόντες ἔν τινι κρυπτόμενον προαστείῳ οἱ διώκοντες, τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμον. ἐλέγετο δὲ σπεύδειν εἰς τὴν Ῥώμην, θαρρῶν τῇ τοῦ δήμου περὶ αὐτὸν σπουδῇ. περαιούμενον δὲ αὐτὸν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ στενοῦ τῆς Προποντίδος πορθμοῦ, ἤδη τε τῷ Βυζαντίῳ προσπελάζοντα, φασὶν ἀντιπνοίᾳ χρήσασθαι, ἐπανάγοντος αὐτὸν τοῦ πνεύματος εἰς τὴν τιμωρίαν.

† Παρὰ τοσοῦτον μὲν δὴ Μακρῖνος οὐκ ἐξέφυγε 118
τοὺς [c] διώξοντας· τέλει τε ἐχρήσατο αἰσχρῷ, ὕστερον θελήσας εἰς τὴν Ῥώμην ἀνελθεῖν, δέον ἐν ἀρχῇ τοῦτο ποιῆσαι· ὁμοῦ δὲ ἔπταισε καὶ γνώμῃ καὶ τύχῃ. Τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ὁ Μακρῖνος ἐχρήσατο, συναναιρεθέντος αὐτῷ καὶ τοῦ παιδός, ὃν ἦν ποιήσας Καίσαρα, Διαδουμενιανὸν καλούμενον. ¶ Ἐπεὶ δὲ ὅ τε στρατὸς πᾶς μετῆλθεν πρὸς τὸν Ἀντωνῖνον, προσεῖπε βασιλέα, τά τε τῆς ἀρχῆς [d] ὑπεδέξατο, διοικηθέντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἀνατολὴν τῶν ἐπειγόντων ὑπό τε τῆς μάμμης καὶ τῶν συνόντων φίλων, (αὐτὸς γὰρ ἦν νέος τε τὴν ἡλικίαν, πραγμάτων τε καὶ παιδείας ἄπειρος) οὐ πολλοὺς χρόνους διατρίψας, εἴχετο περὶ ἔξοδον, σπευδούσης μάλιστα τῆς Μαίσης εἰς τὰ συνήθη ἑαυτῇ βασίλεια Ῥώμης. Ὡς δὲ τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥωμαίων δήμῳ τὰ πραχθέντα ἐδηλώθη, δυσφόρως μὲν πάντες ἤκουσαν, ὑπήκουον δὲ ἀνάγκῃ, τοῦ στρατοῦ ταῦτα ᾑρημένου. κατεγίνωσκόν τε τοῦ Μακρίνου ῥᾳθυμίαν τε καὶ τρόπων χαυνότητα· αἴτιόν τε οὐκ ἄλλον ἀλλ' ἢ αὐτὸν ἑαυτῷ γεγενῆσθαι

Sed vt ſenatui populoque Romano res innotuit, omnes eum nuntium grauiter accepere: ſed parendum neceſſitati fuit, electo a militibus principe. Ceterum incuſantes Macrini negligẽs ingenium fluxoſq; mores, neminem vtique alium, ſed ipſum ſibi fuiſſe mali cauſam

a *Muto, vt & alibi, partic.* δὲ *in* δή. b *Scribo* παραδοῦναί τε αὐτούς. c *Scribo* διώξοντας: [*vel* διώκοντας.] d *For. ante* ὑπεδέξατο *deeſt* ἐξουσίαν. ¶ IN VERS. L. 1 a transfugis, M. 2 Hoc tãtulum igitur abfuit Macr. quin ſe perſequentes euaderet. 3 Diadumeniano, Gr. 4 ad profectionem ſe comparabat.

ἔλεγον.

ἔλεγον. Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἀπάρας τῆς Συρίας, ἐλθών τε εἰς τὴν Νικομήδειαν, ἐχείμαζε, τῆς ὥρας τοῦ ἔτους οὕτως ἀπαιτούσης. εὐθέως τε ἐξεβακχεύετο, τήν τε ἱερωσύνην τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ, ᾗ ἐνετέθραπτο, περιεργότερον ἐξωρχεῖτο, σχήμασί τε ἐσθῆτος πολυτελεστάτης χρώμενος, διά τε πορφύρας χρυσοῦ ὑφάσμασι, περιδεραίοις τε καὶ ψελλίοις κοσμούμενος· εἰς εἶδος δὲ τιάρας [a] στεφάνην ἐπικείμενος χρυσῷ καὶ λίθοις ποικίλοις τιμίοις. ἦν τε αὐτῷ τὸ σχῆμα μεταξὺ Φοινίσσης ἱερᾶς στολῆς καὶ χλιδῆς Μηδικῆς. [b] Ῥωμαϊκῆς δὲ ἢ Ἑλληνικῆς πᾶσαν ἐσθῆτα ἐμυσάττετο, ἐρίου φάσκων εἰργάσθαι, πράγματος εὐτελοῦς. τοῖς δὲ [c] Σύρων ὑφάσμασι μόνοις ἠρέσκετο. προῄει τε ὑπὸ αὐλοῖς καὶ τυμπάνοις, τῷ θεῷ δῆθεν ὀργιάζων. Ἡ δὲ Μαισὰ, ταῦτα ὁρῶσα, † πάνυ ἤσχαλλε· πείθειν τε λιπαροῦσα ἐπειρᾶτο

119 μεταμφιέσασθαι τὴν Ῥωμαίων στολὴν, μέλλοντά τε εἰς τὴν πόλιν ἀφίξεσθαι, καὶ εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελεύσεσθαι· μὴ ἀλλοδαπὸν ἢ παντάπασι βάρβαρον τὸ σχῆμα ὀφθὲν, εὐθὺς λυπήσῃ τοὺς ἰδόντας, ἀήθεις τε ὄντας, καὶ οἰομένους τὰ τοιαῦτα καλλωπίσματα οὐκ ἀνδράσιν ἀλλὰ θηλείαις πρέπειν. Ὁ δὲ, καταφρονήσας τῶν ὑπὸ τῆς πρεσβύτιδος λεχθέντων, μηδ᾽ ἄλλῳ τινὶ πεισθεὶς, (οὐδὲ γὰρ προσίετο εἰ μὴ τοὺς ὁμοιοτρόπους τε καὶ κόλακας αὐτοῦ τῶν ἁμαρτημάτων) βουλόμενος ἐν ἔθει γενέσθαι τὴν τοῦ σχήματος ὄψεως τήν τε σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον Ῥωμαίων, ἀπόντος τε αὐτοῦ πεῖραν δοθῆναι πῶς φέρουσι τὴν ὄψιν τοῦ σχήματος, εἰκόνα μεγίστην γράψας παντὸς ἑαυτοῦ, οἷος [d] προσιών τε καὶ ἱερουργῶν ἐφαίνετο, παραστήσας τε ἐν τῇ γραφῇ τὸν τύπον τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ, ᾧ δὴ [e] καλλιεργῶν ἐγέγραπτο· πέμψας τε εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκέλευσεν ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς συγκλήτου, ὑψηλοτάτῳ τε τὴν εἰκόνα ἀνατεθῆναι ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος τῆς Νίκης· ὡς συνιόντες εἰς τὸ βουλευτήριον, λιβανωτόν τε θυμιῶσιν ἕκαστος, καὶ οἶνον σπένδωσι. προσέταξέ τε πάντας τοὺς Ῥωμαίων ἄρχοντας, καὶ εἴ τινες δημοσίας θυσίας ἐπιτελοῦσι, πρὸ τῶν ἄλλων θεῶν οὓς δὴ καλοῦσιν [f] ἱερουργοῦντας,

dictitabant. At vero Antoninus e Syria profectus, Nicomediæ hiemauit, ita poſtulante anni tẽpore. Statim igitur debacchari ſupra modũ cœpit, cultumq; patrii numinis, cui dicatus fuerat, celebrare ſuperuacuis ſaltationibus; veſtitũ vſurpãs luxurioſum, purpura intextum atq; auro; monilibuſq; & armillis redimitus: coronas etiã ſuſtinens ad tiaræ modum auro lapilliſq; pretioſis inſignitas. Forma habitus inter Phœniſſam ſtolam *ſacram*, ac *mollem* Medorũ amictum. nã Romanã veſtem, aut Grçcanicã, plane aſpernabatur, e lana (vt ipſe aiebat) hoc eſt e re viliſſima, confectã. [1] Neq; niſi ſericas telas dignabatur; ꝓcedens identidẽ ad tibias & tympana; velut orgia numinis concelebraret. Hęc cernens Mæſa, ac † ferẽs iniquo animo, ſupplex illi perſuadere conabatur vt Romanũ aſſumeret cultum, *eo quo vtebatur relicto*: ne vrbẽ mox curiamq; ingrediẽs, peregrino illo barbaricoq; habitu [2] ſpectantium oculos perſtringeret, inſolentes eiuſcemodi munditiarũ, ac reputãtes mulierculis quã viris congruentiores. [3] Sed ille verbis aniculæ cõtemptis, nec cuiquã præterea credẽdum putans, (quippe neminẽ circa ſe, niſi morib. conſimilẽ ſuiſq; obſecundantem vitiis, habebat) quũ retinendũ ſibi quemcumq; illũ cultũ animo obſtinaſſet, decreuit abſens periculum facere, quonam animo ſenatus populuſque Romanus laturi forent. Quare imaginem propriam maximis liniamentis, qua ipſe obire ſacerdotis munia videbatur, ſimulque figuram numinis cuius ſacerdotium gerebat, depictam in tabula pręmiſit Romã, iuſſis qui eã ferrent, in media curia loco edito ſupra Victoriæ caput collocare; vt, quũ ſenat⁹ haberetur, thura vnuſquiſq; adoleret merumq; libaret. Edixit itẽ vt oẽs Romani magiſtrat⁹, quiq; publice ſacra facerẽt, ante alios deos quorũ meminiſſe inter ſacrificandũ ſolẽt, 119

a *Suſpicor Herod. ſcripſiſſe,* στεφάνην ἐπικείμενος χρυσοῦ ἐκ λίθοις ποικίλων τιμίων: *aut certe,* καὶ λίθοις ποικίλοις τιμίαις. [*στεφάνην legit etiam Bud. in Comment.*] b *Scribendũ puto,* Ῥωμαϊκὴν δὲ ἢ Ἑλληνικὴν πᾶσαν ἐσθῆτα. *Alioqui ſuſpicandum eſſet deeſſe aliquem genitiuum nominis ſubſtantiui ante* πᾶσαν. c [Σηρῶν *legit Politianus.*] d *Muto in* προσιών: *quo vtitur cum alibi, tum paulo poſt,* προσιὼν ἔνθεν. *Occurrit autem error idem & alibi.* e *Scribo* καλλιερῶν. f *Polit. legit.* ἱερουργοῦντες: *rectius.* ¶IN VERS. L. 1 Neque alia quam Syrorum texta illi placebant: atque ad tibiarum ſonum & tympanorum in publicum prodibat, orgia numinis celebrans ſcilicet. *Vtor autem voce* ſcilicet *non* παρέλκοντως, *(vt Polit. ſæpe) ſed ad exprimendam Græcam* δῆθεν, *quæ ironice hæc dici oſtendit.*

2 ſpect. oculos ſtatim offenderet. 3 At is, quum ea quæ anus dixerat, eſſet aſpernatus, neque alii cuiquam aurem præbuiſſet, (neque enim admittebat niſi moribus iiſdem præditos, & qui ipſius vitiis aſſentarentur) volens populum Rom. ſpectaculo cultus illius aſſueſcere, ac ſe abſente periculum fieri quonam animo illud ferrent. picta ſui totius imagine maxima, qualis conſpiciebatur & quum in publicum prodibat & quum ſacerdotio fungebatur, ac repręſentata etiam figura dei cui ſacerdotis munus in illa tabula obibat: Romam miſit, iuſſitque vt in media cur. loco altiſſimo, ſupra caput ſtatuæ Victoriæ collocaretur.

nouum illum deũ Helæagabalum nuncuparent. Quapropter vt in vrbem peruenit, nihil ſcilicet nouũ Romani viderũt, inſueti iã picturæ. Diuiſo igitur cõgiario in populum, (vt mos eſt imperiũ ſuſcipientibus) ſpectacula omnifariã edebat magnificentiſſima: templumq; item maximũ pulcherrimumq; deo erexit, plurimaſq; circa templũ conſtituit aras; ad quas quotidie mane taurorũ hecatombas & ouium magnã multitudinem [1] immolabat. Coaceruatiſq; ſupra aras omne genus odoribus, etiam veterrimi cuiuſq; optimiq; vini plurimas amphoras *ante aras* profundebat, † ſic vt riui paſſim vini ſanguiniſque promiſcue deflueret. Choroſq; circum aras agitabat, nullis non organis conſonantibus, vnaq; mulierib. Phœniſſis curſitantibus in orbem, cymbalaque inter manus habentib. aut tympana: omni circumſtante ſenatu atq; equeſtri ordine, ad theatri formã. Exta porro victimarũ atq; aromata intra lances aureas, capitib. impoſita geſtabant **non** quidẽ famuli aliqui aut humiles perſonæ, ſed præfecti exercitibus, & quicumq; maximas dignitates obtinebant; induti tunicas talares ac manuleatas, *Phœnicum more*: vnamq; in medio purpurã ferentes; ſed & [2] linteis calciamentis vtebãtur, quemadmodum vates in eis regionib. conſueuerunt. Porro ingentẽ ſe honorẽ tribuere putabat quibus eiuſcemodi ſacrificia participaret. Sed quamuis inſtaurare choros & ſacra facere perpetuo videretur, plurimos tamen ex illuſtribus viris atq; opulẽtis interfecit: delatos ſibi quod parũ læti illiuſmodi vita, etiam in ipſum quandoq; cauillarentur. Duxit præterea vxorem, illuſtriſſimam fœminam Romanam: quam etiã Auguſtã appellauit: cumque ea tamen paulo poſt diuortiũ fecit, ademptiſq; honoribus priuatam colere vitam iuſſit. [3] Poſt illam vero, captum ſe amore ſimulãs, (vt aliquid virile ſaltẽ facere videretur) Veſtalem ſacerdotem, quã *ſacræ* leges caſtam eſſe & virginem *manere* perpetuo volunt, abreptã e templo pro vxore habuit: ita mœſtum tanto flagitio ac piaculo ſenatum per epiſtolã cõſolatus,

ὀνομάζειν τὸν νέον θεὸν Ἐλαιαγάβαλον. ὡς δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο τῷ προειρημένῳ σχήματι, οὐδὲν παράδοξον εἶδον οἱ Ῥωμαῖοι, τῇ γραφῇ ἐνεθισμένοι. δοὺς δὲ τὰς συνήθεις τῷ δήμῳ νομὰς ἐπὶ τῇ τῆς βασιλείας διαδοχῇ, φιλοτίμους τε καὶ πολυτελεῖς ἐπιτελέσας [a] παντοδαπὰς θέας, νεών τε μέγιστον καὶ κάλλιστον κατασκευάσας τῷ θεῷ, βωμούς τε πλείστους περὶ τὸν νεὼν ἱδρύσας, ἑκάστοτε προϊὼν ἕωθεν, ἑκατόμβας τε ταύρων, καὶ προβάτων πολὺ πλῆθος κατέσφαττε· τοῖς τε βωμοῖς ἐπετίθει, παντοδαποῖς ἀρώμασι σωρεύων· οἴνου τε τοῦ παλαιοτάτου καὶ καλλίστου πολλοὺς ἀμφορέας τῶν † βωμῶν * προχέων, ὡς ῥεῖθρα φέρεσθαι οἴνου τε καὶ αἵματος μεμιγμένου, περί τε τοὺς βωμοὺς ἐχόρευεν, ὑπὸ παντοδαποῖς ἤχοις ὀργάνων· γύναιά τε ἐπιχώρια ἐχόρευε σὺν αὐτῷ, περιθέοντα τοῖς βωμοῖς, κύμβαλα ἢ τύμπανα μετὰ χεῖρας φέροντα. περιεστήκει δὲ πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὸ ἱππικὸν τάγμα, ἐν θεάτρου σχήματι. τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἱερουργηθέντων, τά τε ἀρώματα, ἐν χρυσοῖς σκεύεσιν ὑπὲρ κεφαλῆς οὐκ οἰκέται δή τινες ἢ εὐτελεῖς ἄνθρωποι ἔφερον, ἀλλ' οἵ τε ἔπαρχοι τῶν στρατοπέδων, καὶ οἱ ἐν ταῖς μεγίσταις πράξεσιν· ἀνεζωσμένοι, [b] οἱ μὲν χιτῶνας ποδήρεις καὶ χειριδωτούς, νόμῳ Φοινίκων, ἐν μέσῳ φέροντες μίαν πορφύραν· ὑποδήμασί τε λινοῦ πεποιημένοις ἐχρῶντο, ὥσπερ οἱ κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία προφητεύοντες. ἐδόκει δὲ τιμὴν μεγίστην νέμειν οἷς ἐκοινώνει τῆς ἱερουργίας. Πλὴν, καίτοι χορεύειν ἀεὶ καὶ ἱερουργεῖν δοκῶν, πλείστους ἀπέκτεινε τῶν ἐνδόξων τε καὶ πλουσίων, διαβληθέντας αὐτῷ ὡς ἀπαρεσκομένους, καὶ σκώπτοντας αὐτοῦ τὸν βίον. Ἠγάγετο δὲ γυναῖκα, τὴν εὐγενεστάτην Ῥωμαίων· ἣν Σεβαστὴν ἀναγορεύσας, μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπεπέμψατο, ἰδιωτεύειν κελεύσας, [illegible] παρελόμενος· μετ' ἐκείνην δὲ προσποιησάμενος ἐρᾶν (ἵνα δὴ καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν πράττειν δοκοίη) παρθένου [c] τῆς Ῥωμαίων Ἑστίας ἱερωμένης, ἁγνεύειν τε πρὸς τῶν ἱερῶν νόμων κελευομένης, καὶ μέχρι τέλους τοῦ βίου παρθενεύεσθαι, ἀποσπάσας αὐτὴν τῆς Ἑστίας καὶ τοῦ ἱεροῦ παρθενῶνος, γυναῖκα ἔθετο· ἐπιστείλας τῇ συγκλήτῳ, καὶ παραμυθησάμενος ἀσέβημά τε καὶ ἁμάρτημα τηλικοῦτον,

a Scribo, καὶ παντοδαποῖς. b Hæ duæ voculæ, οἱ μὲν, non habent ſibi reſpondentes οἱ δὲ: neque agnoſcuntur a Polit. c Scribo τῆς Ῥωμαίων Ἑστίας. ¶ IN VERS. L. 1 immolabat, atque aris imponebat, aromatis omne genus cumulãs: quinetiam veterr. 2 q.c. lineis. 3 Poſt illam vero, quum ſimulaſſet amore ſe teneri (vt ea etiam quæ ſunt virorum facere videretur) virginis quæ Romanæ Veſtæ in ſacerdotale munus addicta erat, & quam ſacræ leges caſtitatem colere, atque ad finem vſque vitæ manere virginem iubent: abreptam e Veſtæ templo & ſacro virginum domicilio, in vxorem accepit: ſcripſitque ad ſenatum, vt tantum flagitium piaculumque excuſatione molliret, id ſibi accidiſſe quod aliis hominibus ſolet. illius enim puellæ amore captum ſe fuiſſe.cet.

φήσας ἀνθρώπινόν τι πεπονθέναι πάθος· ἔρωτι γὰρ τῆς κόρης ἑαλωκέναι. ἁρμόζοντά τε καὶ σεβάσμιον εἶναι γάμον ἱερέως τε καὶ ἱερείας. πλὴν καὶ ταύτην [οὖν] μετ' οὐ πολὺ ἀπεπέμψατο· τρίτην δὲ πάλιν ἠγάγετο, ἀναφέρουσαν τὸ γένος εἰς Κόμμοδον.

121 Ἔπαιζε δὲ γάμους οὐ μόνον † ἀνθρωπείους, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ ᾧ ἱεράτευε, γυναῖκα ἐζήτει· καὶ τῆς τε Παλλάδος τὸ ἄγαλμα, ὃ κρυπτὸν καὶ ἀόρατον σέβουσι Ῥωμαῖοι, εἰς τὸν ἑαυτοῦ θάλαμον μετήγαγε· καὶ μὴ κινηθὲν ἐξ οὗπερ ἦλθεν ἀπὸ Ἰλίου (εἰ μὴ ὅτε πυρὶ κατεφλέχθη ὁ νεὼς) ἐκίνησεν οὗτος, καὶ πρὸς γάμον δὴ εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν τῷ θεῷ ἀνήγαγε. φήσας δὲ ἀπαρέσκεσθαι αὐτῷ, ὡς [a] πάντα ἐν ὅπλοις καὶ πολεμικῇ θεῷ. τῆς Οὐρανίας τὸ ἄγαλμα μετεπέμψατο· σεβόντων αὐτὸ ὑπερφυῶς Καρχηδονίων τε καὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀνθρώπων. φασὶ δὲ αὐτὸ Διδὼ τὴν Φοίνισσαν ἱδρύσασθαι, ὅτε δὴ τὴν ἀρχαίαν Καρχηδόνα πόλιν ἔκτισε, βύρσαν [b] κατατεμοῦσαν. Λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν Οὐρανίαν καλοῦσι· Φοίνικες δὲ Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, σελήνην εἶναι θέλοντες. ἁρμόζειν οὖν τοῦτον λέγων ὁ Ἀντωνῖνος γάμον ἡλίου καὶ σελήνης, τό τε ἄγαλμα μετεπέμψατο, καὶ πάντα τὸν ἐκεῖθεν χρυσόν, χρήματά τε παμπληθῆ [c] τὴν θεὸν εἰς προῖκα δὴ ἐπιδοῦναι ἐκέλευσε. κομισθέν τε τὸ ἄγαλμα συνῴκισε δὴ τῷ θεῷ, κελεύσας πάντας τοὺς κατὰ Ῥώμην καὶ Ἰταλίαν ἀνθρώπους ἑορτάζειν, παντοδαπαῖς τε εὐφροσύναις καὶ εὐωχίαις χρῆσθαι δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, ὡς δὴ γαμούντων θεῶν. κατεσκεύασε δὲ καὶ ἐν τῷ προαστείῳ νεὼν μέγιστόν τε καὶ πολυτελέστατον, εἰς ὃν ἑκάστου ἔτους κατῆγε τὸν θεόν, ἀκμάζοντος θέρους. πανηγύρεις τε παντοδαπὰς συνεκρότει, ἱπποδρόμους τε κατασκευάσας καὶ θέατρα, διά τε ἡνιοχείας καὶ [a] πάντων θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων πλείστων εὐωχούμενον τὸν δῆμον καὶ παννυχίζοντα εὐφραίνειν ᾤετο. τόν τε θεὸν αὐτὸν ἐπιστήσας ἅρματι χρυσῷ τε καὶ λίθοις τιμιωτάτοις [c] πεποικιλμένον, κατῆγεν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ προάστειον. τὸ δὲ ἅρμα ἦγεν ἑξάπωλον, ἵππων λευκῶν μεγίστων τε καὶ ἀσπίλων, χρυσῷ πολλῷ καὶ φαλάροις ποικίλοις κεκοσμημένων· τάς τε ἡνίας κατεῖχεν. οὐδεὶς δὲ τοῦ ἅρματος ἄνθρωπος ἐπέβαινεν, αὐτῷ δὲ περιείχετο,
122 ὡς ἡνιοχοῦντι δή, τῷ θεῷ. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἔθει † πρὸ τοῦ ἅρματος, ἀναποδίζων εἰς τοὔπισω, εἴς τε τὸν θεὸν

humanum eſſe id peccatum; captum ſe illius *puella* amore: ceterũ ſacerdoti cõgruere ſacerdotis nuptias: ob idq; etiam auguſtiores futuras. Sed eam quoq; paulò poſt dimiſit; tertia vxore ducta, quæ referre ſuũ genus ad Cõmodum dicebatur. Neq; vero humana tantum † matrimonia ludebat, 121
ſed etiam deo ſuo quærebat vxorem. Itaq; Palladis ſimulacrum, quod occultum Romani neminiq; vidẽdum colunt, in cubiculum ſuum trãſtulit immotumq; ad eam diẽ, ex quo Ilio aduectum fuerat, (præterquam quum templum conflagrauit) ipſe emouit ſedibus: eamq; deam, ſui dei coniugem, in aulam imperatoriã adduxit. Dein cordi eſſe negans deo belligerã vxorem atque armatam, ſimulacrum Vraniæ iuſſit afferri: qđ ſcilicet Carthaginienſibus omniq; Africæ *incredibilem in modum* venerabile, poſitum fuiſſe a Phœniſſa Didone creditur, quo tempore antiquã Carthaginem diſſecto corio ædificauit. Hanc Afri Vraniam vocant, Phœnices Aſtroarchen, Lunam eſſe affirmantes. Congruere igitur aiebat Antoninus matrimonium Solis & Lunæ. Itaq; & ſimulacrum afferri iuſſit, & auri quidquid in templo erat: pecuniamque [1] *quamplurimam* deo ſuo dotis nomine dari præcepit. Quod vbi allatum eſt, ac prope Helægabalum cõſtitutum, iuſſit vrbe tota Italiaq; feſtos dies celebresque & lætitiæ plenos, publice priuatimque, quaſi diis nubentibus, agitari. Fecit & in ſuburbano templũ maximum ac magnificẽtiſſimum, in quod, anno vertente, deum ſuũ adulta iam æſtate deducebat: ludisq; curulibus & ſcenicis, epulisq; & peruigiliis populũ a ſe oblectari arbitrabatur. Ipſum porro dei ſimulacrũ impoſitũ vehiculo, [2] quod eſſet auro pretioſisq; lapidibus exornatũ, deducebat ex vrbe in ſuburbanum: trahentibus equis ſeiugibus, emaculato cãdore ac magnitudine præcellentibus, auroq; multo & phalerarũ varietate conſpiciendis: *ac tenebat habenas*. neq; [enim] quiſquam mortaliũ eum [3] inſcẽderat currũ; ſed circumſtabãt omnes, quaſi aurigãtem, deum. Antoninus autem † retrorſus currens, ac ſimulacrum i- 122

a Non immerito ſuſpecta hic fuerint cum aliis, tum vox πάντα: ac for. πάντα aut παντάπασιν ἀρέσκειν legendum. b poteſt quiſpiam ſcribendum κατατεμοῦσα: ſed & altera lectio poteſt defendi. c Polit. legit, πεποικιλμένῳ, iungens cum ἅρματι, [vt infra 125]

¶IN VERS. L. 1 grandem, M. 2 auroque ac lapidibus precioſiſſimis variegatum, Gr. 3 inſcendebat, M.

pſum aſpectãs, curꝛum antecedebat, frenos manibus retinens: totumque iter ita retrorſum currens, ac deum ſemper *aduerſus* aſpectans, confecit. Ac, ne caderet laberetur ve, ignarus quo tenderet, auroſam ſubſtrauerant harenam *plurimam*: militesq; eum vtrimq; retentabant, quo tutius retrocederet: diſcurrente etiam cum facibus vtrimq; populo, & coronas floresq; iaciente. tum deorum omnium ſimulacra, & quidquid conſpicuum in templis, principatusq; inſignia & pretioſiſſima ſupellex, equites item & exercitus vniuerſus, pompam illius modi comitabantur. Vbi autẽ deduxerat atq; in templo cõſtituerat, ſacris iam celebritatibusque *quas diximus* peractis, maximas altiſſimasq; turres ad idipſum extructas conſcendebat: inde ſcilicet in plebem miſſilia ſparſurus; aurea videlicet argenteaq; pocula, veſtesque & lintea omne genus: beſtias prætetea cicures *& non cicures* omnes; exceptis ſuibus; quibus ipſe (vt mos eſt Phœnicib.) abſtinebat. Multi igitur inter rapiẽdum periere, partim inuicem proculcati, partim militum contis transfixi: ſic vt [1] ea celebritas calamitatem quãplurimis attulerit. Ipſe identidem aurigans aut ſaltans conſpiciebatur. quippe ne latere quidem ſua patiebatur flagitia: procedẽs etiam in publicum pictis oculis, genisq; purpuriſſatis: faciemque ſuapte natura formoſam indecoris coloribus inficiens. ¶ Quod animaduertens Mæſa, ac ſuſpectans militum *ob talem Imperatoris vitam* indignationẽ; metuensque ne, ſi illi quid accidiſſet, ipſa rurſus in priuatã vitã relaberetur: perſuadet leui alioqui ſtolidoq; adoleſcenti, vt ſibi conſobrinum ſuũ, nepotemq; ipſius, ex altera filiarum Mammæa prognatũ, adoptaret, *& Cæſarem declararet*: ita ad gratiam loquuta; Oportere iã ipſum, ſacerdotio religio-
123 niq; numinis † vacantem bacchari, ac deũm celebrare orgia: ſufficiendum autem alterũ, qui res curaret humanas, quiq; illi principatum vacuũ ab omni moleſtia curaq; præſtaret. Neque tamen peregrinum aliquem aut aliẽnum hominem requirendũ, ſed conſobrino potiſſimum id honoris tribuendum. [2] Is erat Alexianus; qui tũ nuncupabatur Alexander, auito 128

ἀποβλέπων, καὶ τοὺς χαλινοὺς ἀντέχων τῶν ἵππων· πᾶσάν τε τὴν ὁδὸν ἤνυε τρέχων ἔμπαλιν ἑαυτοῦ, ἀφορῶν τε εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ θεοῦ. πρὸς δὲ τὸ μὴ πταῖσαι αὐτὸν ἢ ὀλισθαίνειν, οὐχ ὁρῶντα ὅπου βαίνει, γῆ τε ἡ χρυσίζουσα παμπλείστη ὑπέστρωτο, οἵ τε δορυφόροι παραθέοντες ἑκατέρωθεν ἀντεῖχον, τῆς ἀσφαλείας τοῦ τοιούτου δρόμου προνοούμενοι. 188
ὁ δὲ δῆμος ἑκατέρωθεν παρέθει, μετὰ [a] παντοδαπῆς δᾳδουχίας, στεφάνους καὶ ἄνθη ἐπιρριπτοῦντες, ἀγάλματά τε πάντων θεῶν, καὶ εἴ τι πολυτελὲς ἀνάθημα [b] τίμιον, ὅσα τε τῆς βασιλείας σύμβολα ἢ πολυτελῆ κειμήλια. οἵ τε ἱππεῖς καὶ στρατὸς πᾶς προεπόμπευον τοῦ θεοῦ. μετὰ δὲ τὸ καταγαγεῖν αὐτὸν, καὶ ἱδρύσαι ἐν τῷ ναῷ, τάς τε προειρημένας θυσίας καὶ πανηγύρεις ἐπετέλει· πύργους τε μεγίστους καὶ ὑψηλοτάτους κατασκευάσας, ἀνιὼν τε ἐπ' αὐτοὺς, ἐρρίπτει τοῖς ὄχλοις (ἁρπάζειν πᾶσιν ἐπιτρέπων) ἐκπώματά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἐσθῆτάς τε καὶ ὀθόνας παντοδαπάς· ζῶά τε πάντα, ὅσα ἥμερα, ὅσα ἀτίθασα, πλὴν χοίρων· τούτων γὰρ ἀπείχετο, Φοινίκων νόμῳ. ἐν δὴ τῇ ἁρπαγῇ πολλοὶ διεφθείροντο, ὑπό τε ἀλλήλων πατούμενοι, καὶ τοῖς δόρασι τῶν [c] στρατιωτῶν περιπίπτοντες· ὡς τὴν ἐκείνου ἑορτὴν πολλοῖς φέρειν συμφοράς. αὐτὸς δὲ ἐβλέπετο πολλάκις ἡνιοχῶν, ἢ ὀρχούμενος· οὐδὲ γὰρ λανθάνειν ἤθελεν ἁμαρτάνων. προῄει τε ὑπογραφόμενος τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τὰς παρειὰς ἐρυθραίνων, φύσει τε πρόσωπον ὡραῖον ὑβρίζων βαφαῖς ἀσχήμοσιν. ¶ Ὁρῶσα δὲ ταῦτα ἡ Μαισὰ, ὑποπτεύουσά τε τοὺς στρατιώτας ἀπαρεσκομένους τῷ τοιούτῳ τοῦ βασιλέως βίῳ, καὶ δεδοικυῖα μή τι ἐκείνου παθόντος, πάλιν ἰδιωτεύῃ, πείθει αὐτὸν (κοῦφον ἄλλως καὶ ἄφρονα νεανίαν) θέσθαι υἱὸν, καὶ Καίσαρα δὲ ἀποδεῖξαι, τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀνεψιὸν, ἐκείνης δὲ ἔκγονον, ἐκ τῆς ἑτέρας θυγατρὸς Μαμμαίας· εἰποῦσα αὐτῷ κεχαρισμένα, ὡς ἄρα χρὴ ἐκεῖνον μὲν τῇ ἱερωσύνῃ καὶ θρησκείᾳ † σχολάζειν τοῦ θεοῦ, βακχείαις καὶ ὀργίοις τοῖς τε θείοις ἔργοις ἀνακείμενον· εἶναι δὲ ἕτερον τὸν τὰ ἀνθρώπεια διοικοῦντα, ἐκείνῳ δὲ παρέξοντα τῆς βασιλείας τὸ ἀνενόχλητόν τε καὶ ἀμέριμνον· μὴ δεῖν τοίνυν ξένον ζητεῖν μηδὲ ἀλλότριον, ἀλλὰ τῷ ἀνεψιῷ ταῦτα ἐγχειρίσαι. μετονομάζεται δὴ ὁ Ἀλεξιανὸς, καὶ Ἀλέξανδρος καλεῖται, παραχθέντος αὐτῷ 123

a For. παντοδαπῆς, vt ſequitur παντοδαπάς. b deeſſe videtur copula καὶ ante τίμιον. c ſubſtituo vocculam τε pro δὶ ¶ IN VERS. L. 1 illius feſtum, M. 2 Alexiano igitur nomen mutatur, atque Alexander vocatur auito nomine in illius Macedonis nomen traducto: quippe qui & celeberrimus eſſet, & in magno honore habitus ab eo fuiſſet quem ambo tum patrem exiſtimabatur. Nam Antonini Seueri filii adulterium vtraque Mæſes filia, nec nõ ipſamet anus, iactabat, vt milites pueros amore proſequerentur, quum illius eſſe filios putarent,

αὐτῷ τοῦ *πάππου ὀνόματος εἰς τὸ τοῦ Μακεδόνος, ὡς πάνυ τε ἐνδόξου καὶ τιμηθέντος ὑπὸ τοῦ δοκοῦντος παιδὸς ἀμφοτέρων εἶναι. [a]τὴν Ἀντωνίνου τοῦ Σεβήρου παιδὸς μοιχείαν ἀμφότεραι αἱ Μαισῆς θυγατέρες, αὐτή τε ἡ πρεσβῦτις ἐσεμνύνετο, πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας στέργειν τοὺς παῖδας, υἱοὺς ἐκείνου δοκοῦντας εἶναι. [b]Ἀποδείκνυται δὲ Καῖσαρ ὁ Ἀλέξανδρος, ὕπατός τε σὺν τῷ Ἀντωνίνῳ. κατελθών τε εἰς τὴν σύγκλητον, ταῦτα ἐκύρωσε, γελοιότατα ψηφισαμένων πάντων ἃ ἐκελεύοντο· πατέρα μὲν ἐκεῖνον δοκεῖν, ἔτη γεγονότα περί που ἑκκαίδεκα· τὸν Ἀλέξανδρον δὲ, υἱὸν, τοῦ δωδεκάτου ἐπιβαίνοντα. ὡς δὲ Καῖσαρ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπεδείχθη, ὁ Ἀντωνῖνος ἐβούλετο αὐτὸν τὰ ἑαυτοῦ παιδεύειν ἐπιτηδεύματα, ὀρχεῖσθαί τε καὶ χορεύειν, τῆς τε ἱερωσύνης κοινωνεῖν καὶ σχήμασι καὶ ἔργοις ὁμοίοις. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἡ Μαμαία ἀπῆγε μὲν τῶν αἰσχρῶν καὶ ἀπρεπῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἔργων, διδασκάλους τε πάσης παιδείας λάθρα μετεπέμπετο· τοῖς τε σώφροσιν αὐτὸν ἤσκει μαθήμασι, παλαίστραις τε καὶ τοῖς ἀνδρῶν γυμνασίοις εἴθιζε, παιδείαν τε τὴν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ἐπαίδευεν. ἐφ᾽ οἷς Ἀντωνῖνος πάνυ ἤσχαλλε, καὶ μετεγίνωσκε θέμενος αὐτὸν υἱὸν καὶ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς. τούς τε οὖν διδασκάλους αὐτοῦ πάντας ἀπεσόβει τῆς βασιλείου αὐλῆς, τινάς τε αὐτῶν τοὺς ἐνδοξοτάτους, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευεν, αἰτίας γελοιοτάτας ἐπιφέρων, ὡς διαφθείροιεν αὐτῷ τὸν
124 δοκοῦντα υἱὸν, οὐκ ἐπιτρέποντες χορεύειν † ἢ βακχεύεσθαι, σωφρονίζοντες δὲ, καὶ τὰ ἀνδρῶν διδάσκοντες. ἐς τοσοῦτον δὲ ἐξώκειλε παρανοίας, ὡς [c]πάντα τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεάτρων μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰς μεγίστας τῶν βασιλικῶν πράξεων· καὶ τοῖς μὲν στρατοπέδοις ἔπαρχον ἐπιστῆσαι ὀρχηστήν τινα γεγονότα, καὶ δημοσίᾳ ἐν τῷ Ῥωμαίων θεάτρῳ ὀρχησάμενον ὅτε ἦν νέος. πάλιν δὲ ἕτερον ὁμοίως [d]τῆς σκηνῆς βαστάσας, παιδείας τῶν νέων καὶ εὐκοσμίας, τῆς τε ὑποστάσεως τῆς εἰς τὴν σύγκλητον βουλὴν ἢ τὸ ἱππικὸν τάγμα καταταττομένων προέστησεν. ἡνιόχοις τε καὶ κωμῳδοῖς καὶ μίμων ὑποκριταῖς, τὰς μεγίστας τῶν βασιλείων

ſuo nomine in Macedonis regis nomen commutato. Nam cum regem, fama per ſe celebrem, etiam magnopere coluerat Antonin⁹ Seueri filius: quem fuiſſe amborum parentem perſuadere anus conabatur, iactato filiarum inceſto; quo illi magis magisq; a militibus, *filios illius eſſe exiſtimātibus*, diligerentur. Quare Cæſar declaratus Alexander, conſulq; factus cum Antonino eſt. *deſcendensq; in ſenatum hæc rata fecit*; [1] ſenatu ſcilicet per ridiculum decernente quod ille voluerat: hoc eſt, videri ipſum patrem, qui natus annos foret circiter quatuordecim; Alexandrum vero, filium, qui tum duodecimum attigiſſet. Poſtea igitur quam Alexander Cæſar eſt appellatus, volebat eum ſtatim Antoninus ſuis illis inſtitutis imbuere, vt ſcilicet choros agitans ſaltansque, & ſacerdotii particeps, veſtitu eodem atq; *artibus vteretur: quem tamen mater Māmæa [2] ab omni illa fœditate vindicabat, ſummiſſis clam doctoribus omnium diſciplinarum; modeſtiamque edocens, ac palęſtra virilibusque gymnaſiis inſuefaciens; Græcisque cum pariter & Latinis litteris inſtituens. Quibus rebus magnopere Antoninus indignabatur, iamq; adoptionis imperiique participati pœnitebat. Quapropter omnes illius [3] doctores aula exegit, quoſdamque illuſtriores partim morte, partim exſilio affecit; ridiculas allegās cauſas, quod filium ipſius corrumperent, [4] neque agitare eum choros atque ebacchari † ſinerent, ſed ad modeſtiam componerent, & virilia officia edocerent. 124
Eoque vecordiæ prouectus eſt, vt omnes ſcenicos artifices ac theatricos ad maximas imperii dignitates promoueret. Quippe exercitib. ſaltatorē quendam præfecit, qui olim iuuenis publice in theatro operas dederat. Alium itē e ſcena, [5] iuuentuti; al ū ſenatui, alium etiā equeſtri ordini præpoſuit. Aurigis item & comœdis, mimorumq; hiſtrionibus, maxima imperii

a *Scripſiſſe puto Herod.* τὴν δὲ Ἀντ. *vel* καὶ γὰρ τὴν Ἀντ. b *Scribo*, ἀποδείκνυται δὲ Κ. *quam lect. & Pol. agnoſcere videtur.* c *Scribendum puto*, πάντας ἀπὸ τῆς σκ. [*attamen & apud Suid. in Alexandri Romani vita legitur* πάντα: *vt ſignificet*, quidquid in ſcena & in publicis theatris erat hiſtrionum] d *For.* ἀπὸ τῆς σκηνῆς βαστάσας. *quanquam ne hoc quidem* βαστάσας *omni apud me ſuſpicione careat. Sed & in ſequentibus quædam mihi ſunt ſuſpecta.* [*Vide* Aelium Lamprid. 199, 25: 200, 41: 201, 4] ¶ IN VERS. L. 1 quum omnes perridicule decreuiſſent quæ iubebantur: illum quidem haberi patrem, qui nat. an. foret circiter ſexdecim: Alex. XII. XIIII *autem pro* XVI *in Politiani verſione poſita eſſe, notauit etiam Ioann. Hartung. Decuria 1 cap. 7*] 2 a fœdis illis & quæ Imperatores dedecebant actionibus auocabat atque omnium diſcipl. doctores clam accerſebat. *At Polit. non vertit* clam accerſitis doctoribus, *ſed* ſummiſſis. *quod vocab. in* ſummis *deprauatum fuit in præcedent. edit.* 3 *doctores iſtos fuiſſe Chriſtianos putant nonnulli*, M. 4 eum neque agitare choros neque ebacchari permittendo, ſed ad mod. componendo, & v. off. edocendo. 5 inſtitutioni ac modeſtiæ iuuentutis, M.

munia demandabat: ſeruiſque ſuis, aut libertis, vt quiſque turpitudine reliquos anteibat, *procurationes tradebat prouinciarum. ¶Ita rebus omnibus, quæ [1] grauia olim honeſtaque cenſebantur, per omnem contumeliam ac temulentiam debacchantibus, cum ceteri omnes, tum inprimis Romani milites indignabantur, [2] contemnebantq; eum, vtpote vultum componentem elegãtius quam fœminam probam deceret; inſuper aureis monilibus molliſſimoque veſtitu haudquaquam viriliter ornatum; ſaltantemque in conſpectu omnium. Quare propenſiores animos in Alexandrum habebant, ſpemque meliorem in puero modeſte & continenter educato: ſeruabantque eum diligenter omnes ab inſidiis Antonini. Mater autem Mammæa neq; poculentum aliquid neque eſculentum guſtare puerum ſinebat quod ab illo mitteretur. Cocis autem & pincernis vtebatur puer [3] non quidem imperatoriis aut communibus, ſed quos mater tantum delegerat, ac ſpectatæ fidei futuros arbitrabatur. Dabat item furtim pecunias mater, quas ille inter milites clanculum diuideret; vt eorum beneuolentiam etiam pecuniæ pignore (hanc enim illi potiſſimum ſpectant) haberet auctoratam.

125 † Quæ intelligens Antoninus, nihil non inſidiarum Alexandro matriq; intendebat. Quas tamen omnes arcebat prohibebatque communis auia Mæſa, mulier alioqui acerrima, multoſque annos in aula cum ſorore ſua Iulia Seueri cõiuge commorata. Nihil itaque eam latebat quod Antoninus moliretur, homo ſuapte natura futilis, & qui omnia quæ placerent, propalam loqueretur atque ageret. Poſtea vero quã inſidiæ parum procedebant, detrahere puero Cæſaris honorem decreuit. [4] Itaque neq; ſalutari, neque iam foras procedere patiebatur. Milites autem [magnopere] illum requirebant, indignantes ſi quidem imperium quoq; *illi* adimeretur. Sed Antoninus famã vulgauit,

*πίστεων ἐνεχείρισε. τοῖς δὲ δούλοις αὐτοῦ ἢ ἀπελευθέροις, ὡς ἔτυχεν ἑκάστοις, ἐπ' αἰσχρῷ τινὶ δεδοκιμήσασι, τὰς ἐπαρχικὰς τῶν ἐθνῶν ἐξουσίας ἐνεχείρισε. ¶Πάντων δὲ οὕτω τῶν πάλαι δοκούντων σεμνῶν εἰς ὕβριν καὶ παροινίαν ἐκβεβακχευμένων, οἵ τε ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα οἱ στρατιῶται, ἤχθοντο καὶ ἐδυσφόρουν· ἐμυσάττοντο δὲ αὐτόν, ὁρῶντες τὸ μὲν πρόσωπον καλλωπιζόμενον περιεργότερον ἢ κατὰ γυναῖκα σώφρονα, περιδεραίοις δὲ χρυσοῖς ἐσθῆσί τε ἁπαλαῖς ἀνάνδρως κοσμούμενον, ὀρχούμενόν τε οὕτως ὡς ὑπὸ πάντων ὁρᾶσθαι. ἐπιρρεπεστέρας οὖν τὰς γνώμας πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον, καὶ ἐλπίδας κρείττους ἐν παιδὶ κοσμίως καὶ σωφρόνως ἀνατρεφομένῳ. ἐφρούρουν τε αὐτὸν [a] παντοίως, ὁρῶντες ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου. ἥ τε μήτηρ Μαμαία οὔτε ποτὸν οὔτε ἐδώδιμόν τι εἴα τὸν παῖδα προσφέρεσθαι τῶν ὑπ' ἐκείνου πεμπομένων. ὀψοποιοῖς τε καὶ οἰνοχόοις ὁ παῖς ἐχρῆτο, οὐ τοῖς βασιλικοῖς καὶ ἐν κοινῇ ὑπηρεσίᾳ τυγχάνουσιν, ἀλλὰ τοῖς ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐπιλεχθεῖσι, πιστοτάτοις τε εἶναι δοκοῦσιν. ἐδίδου δὲ καὶ χρήματα λανθάνουσα διανέμεσθαι τοῖς στρατιώταις κρύβδην, ὅπως αὐτῶν τὴν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εὔνοιαν καὶ διὰ χρημάτων (εἰς ἃ μάλιστα ἀποβλέπουσιν) οἰκειώσηται. †Ταῦτα δὴ ὁ Ἀντωνῖνος πυνθανόμενος, παντὶ τρόπῳ ἐπεβούλευε τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· ἀλλὰ τὰς ἐπιβουλὰς πάσας ἀπεῖργέ τε καὶ ἐκώλυεν ἡ κοινὴ μάμμη ἀμφοτέρων Μαισά, γυνὴ καὶ ἄλλως ἐντρεχής, καὶ τῇ βασιλείῳ αὐλῇ πολλῶν ἐτῶν ἐνδιαιτηθεῖσα, ἅτε τῆς Σεβήρου γυναικὸς Ἰουλίας ἀδελφὴ γενομένη, καὶ [b] τὰ πάντα σὺν αὐτῇ ἐν τοῖς βασιλείοις διατρίψασα. οὐδὲν οὖν [c] εἶναι αὐτὴν ἐλάνθανε τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου βουλευομένων, φύσει τε χαύνου τοῦ τρόπου ὄντος, καὶ ἀφειδῶς πάντα καὶ φανερῶς ἃ ἐβούλετο λέγοντος καὶ πράττοντος. ὡς δὲ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῷ οὐ προεχώρει, παραλῦσαι τῆς τοῦ Καίσαρος τιμῆς ἠθέλησε τὸν παῖδα· καὶ οὔτε ἐν ταῖς *προσαγορεύσεσιν, οὔτε ἐν ταῖς προόδοις Ἀλέξανδρος ἐτιμᾶτο. οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεζήτουν τε αὐτόν, καὶ ἠγανάκτουν ὅτι δὴ τῆς ἀρχῆς παραλυθείη. διεσκέδασε δὲ ὁ Ἀντωνῖνος καὶ φήμην, 125

a *Malim* παντοίως *cum ſequentibus iungere.* Eiuſque (*inquit*) cuſtodiam agebant, quum illi omne inſidiarum genus ab Antonino ſtrui viderent. b *For.* τὸν πάντα χρόνον σὺν αὐτῇ c *Aut expungendum* εἶναι, *aut mutandum cenſeo in* δὴ ὁ. ¶IN VERS. L. 1 *Ita legitur in omn. huius interpretationis editionibus. Vide annot.* 2 *Vox Gr. multo plus ſonat quam* contemnebant, *videlicet* abominabantur. 3 non quidem imp. & quorum commune miniſterium eſſet: ſed iis [tantum] quos mater deleg. 4 iamque nullo honore afficiebatur Alexander, neque in ſalutationibus, nec quũ in publicum prodiret. At milites ill. æq. indig. quod imperio priuaretur. Quinetiam fam. vulg. Anton. quaſi mox eſſet moriturus Alex. vt ita

ὡς τοῦ

ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου τεθνήξεσθαι μέλλοντος. ἐποιεῖτο δὲ ἀπόπειραν ὅπως οἴσουσιν οἱ στρατιῶται τὸ θρυλλούμενον. οἱ δὲ, ἐπεὶ μήτε τὸν παῖδα ἔβλεπον, ὑπό τε τῆς φήμης τὰς ψυχὰς ἐτρώθησαν, ἀγανακτήσαντες, οὔτε τὴν συνήθη φρουρὰν ἔπεμψαν τῷ Ἀντωνίνῳ, κατακλείσαντές τε αὑτοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὸν Ἀλέξανδρον ἐν * ἱερῷ ἠξίουν ἰδεῖν. ὁ δὲ Ἀντωνῖνος, ἐν δέει πολλῷ γενόμενος, παραλαβὼν τὸν Ἀλέξανδρον, *συγκαθεσθεὶς αὐτῷ ἐν τῷ βασιλικῷ φορείῳ, ὅπερ διὰ χρυσοῦ πολλοῦ καὶ λίθων τιμίων πεποίκιλτο, κατῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον σὺν τῷ Ἀλεξάνδρῳ. ὡς δ᾽ ἀνοίξαντες τὰς πύλας, ἐδέξαντο αὐτοὺς, ἔς τε τὸν νεὼν τοῦ στρατοπέδου ἤγαγον, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ὑπερφυῶς ἠσπάζοντό τε καὶ εὐφήμουν, τῷ δ᾽ Ἀντωνίνῳ ἀμελέστερον προσεφέροντο. ἐφ᾽ οἷς ἐκεῖνος ἀγανακτῶν, καὶ διανυκτερεύσας ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ στρατοπέδου, πάνυ ἤσχαλλε, καὶ τοῖς στρατιώταις ὠργίζετο· ἐκέλευέ τε τοὺς [b] παρασήμους, καὶ ὑπερφυῶς τὸν Ἀλέξανδρον εὐφημήσαντας, τοὺς δ᾽ αἰτίους δῆθεν στάσεως καὶ θο-
126 ρύβου, συλλαμβάνεσθαι πρὸς τιμωρίαν. † Οἱ δ᾽ στρατιῶται, ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτήσαντες, ἄλλως μὲν μισοῦντες τὸν Ἀντωνῖνον, καὶ ἀποσκευάσασθαι θέλοντες ἀσχημονοῦντα βασιλέα, τότε δ᾽ καὶ τοῖς * λαμβανομένοις ἐπαμύνειν δεῖν ἡγούμενοι, καιρὸν εὔκαιρον καὶ πρόφασιν δικαίαν νομίζοντες, τὸν μὲν Ἀντωνῖνον, αὐτόν τε καὶ τὴν μητέρα Σοαιμίδα, (παρῆν γὰρ, ὡς σεβαστή τε καὶ μήτηρ) ἀναιροῦσι, τούς τε περὶ αὐτὸν πάντας, ὅσοι ἔνδον * κατελήφθησαν, ὑπηρέται τε καὶ συνεργοὶ ἐδόκουν εἶναι τῶν ἁμαρτημάτων. τὰ δ᾽ σώματα τοῦ τε Ἀντωνίνου καὶ τῆς Σοαιμίδος, παρέδοσαν σύρειν τε καὶ ἐνυβρίζειν τοῖς βουλομένοις. ἅπερ ἐπὶ πολὺ διὰ πάσης τῆς πόλεως συρέντα τε καὶ λωβηθέντα, εἰς τοὺς ὀχετοὺς ἀπερρίφθη τοὺς εἰς τὸν Θύβριν ποταμὸν ῥέοντας. Ἀντωνῖνος μὲν οὖν, εἰς * ἕκτον ἔτος ἐλάσας τῆς βασιλείας, καὶ χρησάμενος τῷ προειρημένῳ βίῳ, οὕτως ἅμα τῇ μητρὶ κατέστρεψεν. * οἵ τε στρατιῶται, αὐτοκράτορα τὸν Ἀλέξανδρον ἀναγορεύσαντες, εἰς τὰ βασίλεια ἀνήγαγον, κομιδῇ νέον, καὶ πάνυ ὑπὸ τῇ μητρὶ καὶ τῇ μάμμῃ παιδαγωγούμενον.

quaſi iam obiiſſet Alexander: vt ſcilicet periclitaretur quonam id animo laturi milites forent. At illi, nuſquam comparente puero, præterea animis rumore illo exulceratis, indignabūdi neque ſolitam cuſtodiam miſerunt Antonino, & incluſi caſtris videre Alexandrum velle in ipſo templo dictitabāt. Eo metu *vehementer* ictus Antoninus, Alexandro ſecum in vehiculo imperatorio conſidente, quod erat auro multo gemmisque exornatum, contendit in caſtra. Ceterū portis reſeratis accepere vtrumque milites, atque in templum caſtrorum deduxerunt, ſalutantes ſupra modum, & lætis clamoribus proſequentes Alexandrum, [1] ſpreto propemodū Antonino. Quæ ille ægre ferens, quum in templo caſtrorum pernoctaſſet, iratus militibus, notatis qui Alexādro acclamauerant, quaſi ſeditionis & tumultus auctoribus, arripi omnes ad ſupplicium imperauit. † Quod illi 126
ægre ferentes, atq; [2] Antoninum iam antea quoque peroſi, quum tollere e medio principem fœdiſſimum optarent, ſuisque commilitonibus ferre ſuppetias: rati hoc eſſe tempus *& iuſtā occaſionem* ipſum ſtatim Antoninum matremque Soæmidem, (quæ forte illic aderat, *vtpote & auguſta & mater*) interfecerunt: cumque eis ſeruos miniſtrosque omnes ſcelerum, quicūq; tum in ea [caſtra] conuenerant. Ceterum Antonini & Soæmidis cadauera trahenda per contumeliam plebi tradiderunt: quæ diu per totam vrbem raptata ac dilaniata, poſtremo in cloacas abiecta ſunt, vt inde ſcilicet in Tiberim deferrentur. Sic Antoninus [3] ſexennium imperio occupato, vitaque vt diximus acta, ſimul cum matre occiſus eſt. Milites autem Alexandrum, Imperatorem conſalutatū, in aulam palatinam deduxerunt, adoleſcentulum admodum, atq; adhuc *matris & auiæ, tamquam pædagogorum,* præceptis obtemperantem.

---

a *Malim* καὶ νομίζοντες: *quamuis interdum duo participia abſq; huius particulæ vinculo ponantur.* b *for.* παρασήμους καὶ ὑπερφ. τὸν Ἀλ. εὐφημήσαντας, ὡς αἰτίους δῆθεν σ. [*Poſsis etiam legere,* τοὺς δὲ αἰτίους δῆθεν τῆς σ.] δῆθεν *autem, vt alibi ſæpe, ironiam indicare exiſtimo.*

¶IN VERS. L. 1 erga Antoninum autem negligentius ſe gerentes. 2 Anton. aliis iam de cauſis peroſi, quum e medio tollere Imperatorem turpiter ſe gerentem vellent, tum vero ſuppetias etiam ferendas iis qui comprehēdebantur exiſtimarent, & valde opportunum tempus iuſtamque occaſionem habere ſibi viderentur: & ipſum Antoninum & matrem Soæmidem (aderat enim, vtpote & auguſta & mater) interficiunt. 3 *alii partim biennium, partim triennium, quidam etiā quadriennium Heliogabalo tribuunt imperii; M.*

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARcum, Liber ſextus.

QVEM igitur habuerit finem vitæ [1] maior Antoninus, in ſuperiorib. demõſtratum eſt: Alexander autem poſt illũ, nomen inſigniaque gerebat imperii: ceterum negotiorum adminiſtratio ac principatus gubernacula, mulieribus incumbebant, omnia transferre ad modeſtiam grauitatemque conantibus. Quippe iam primum ſedecim ordinis ſenatorii viros, ætatis grauitate vitæque ſanctimonia præcellen-
127 tes,† aſſeſſores principis & cõſiliarios delegerunt: nihilq; aut dicebatur aut agebatur, [2] niſi illorum accedẽte ſuffragio. Grata igitur populo, militibuſque ac ſenatui præterea, forma principatus erat, ex cõtumelioſiſſima tyrannide [3] ad optimatium gubernationem redacta. Igitur primo deorum ſimulacra, quæ ille propriis ſedibus extulerat, ſuis quæque templis, delubris fanisque reſtituerunt. dein quos ille temere aut vitiorum nomine *quibus nobilitati fuerant*, ad honores dignitatesque extulerat, ſubmotos inde, ad priſtinam vitam omnes artificiumq; redegerunt. Res autem cunctas atque adminiſtrationes, ciuiles quidem & forenſes, inſignibus doctrina viris, legumq; peritiſſimis; militares autẽ claris bellica virtute hominibus commendabant. Quumque diu ad hunc modum regeretur imperium, Mæſa, iam extremæ ſenectutis, diem ſuum obiit, honores adepta imperatorios, atque (vt mos Romanis eſt) inter [4] diuas relata. At Mammæa, cernens iam ſolam ſe filio reliquam, præeſſe ad eundem modum moderarique ſtudebat. Quumque adoleſcentem ſummam habere iam cerneret auctoritatem, metu ne viuida ætas in ſumma poteſtate licentiaque rerum, in cognata aliqua impingerẽt vitia, vndique aulam ſeruabat: neque adiri a quoquam adoleſcẽtem patiebatur, cuius vita moresq; improbarẽtur: ne ſcilicet bona indoles corrũperetur, [5] prouocantibus appetitũ eius iam vigentẽ aſſentatoribus in

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟρειῶν] βιβλίον ἕκτον.

ΟΠΟΙΩι μὲν δὴ τέλει ὁ δηλωθεὶς Ἀντωνῖνος ἐχρήσατο, ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται). παραλαβόντος δὲ τὴν ἀρχὴν Ἀλεξάνδρου, τὸ σχῆμα καὶ τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας ἐκείνῳ περιέκειτο· ἡ μέντοι διοίκησις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ τῆς ἀρχῆς οἰκονομία, ὑπὸ τῶν γυναικῶν διῳκεῖτο· ἐπί τε τὸ σωφρονέστερον καὶ σεμνότερον πάντα μετάγειν ἐπειρῶντο. καὶ πρῶτον μὲν τῆς συγκλήτου βουλῆς τοὺς δοκοῦντας καὶ ἡλικίᾳ σεμνοτάτους † καὶ βίῳ σωφρονεστάτους, ἑκκαίδεκα ἐπελέξαντο, συνέδρους εἶναι καὶ συμβούλους τοῦ βασιλέως. 127
οὐδέ τι ἐλέγετο ἢ ἐπράττετο, εἰ μὴ κἀκεῖνοι αὐτὸ ἐπικρίναντες, σύμψηφοι [a] ἐγένοντο. ἤρεσκέ τε τῷ δήμῳ καὶ τοῖς στρατοπέδοις, ἀλλὰ καὶ τῇ συγκλήτῳ βουλῇ, τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, ἐκ τυραννίδος ἐφυβρίστου εἰς ἀριστοκρατίας τύπον μετενεχθείσης. πρῶτον μὲν οὖν τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἅπερ ἔτυχεν ἐκεῖνος κινήσας καὶ μεταγαγών, ἔπεμψαν εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ ἰδίους ναούς τε καὶ σηκούς. τούς τε ὑπ' ἐκείνου ἀλόγως ἢ ἐφ' οἷς εὐδοκιμήκεσαν ἁμαρτήμασιν, εἰς τιμὰς καὶ ἐξουσίας προαχθέντας, τῶν δοθέντων ἀφείλοντο, ἑκάστους κελεύσαντες εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν ἐπανιέναι τῆς ἀξίας αἵρεσιν. τάς τε πράξεις ἁπάσας καὶ τὰς διοικήσεις, τὰς μὲν πολιτικὰς καὶ ἀγοραίους, ἐνεχείρισαν τοῖς ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμωτάτοις καὶ νόμων ἐμπείροις· τὰς δὲ στρατιωτικάς, τοῖς ἐξετασθεῖσί τε καὶ εὐδοκιμήσασιν ἐν εὐτάκτοις τε καὶ πολεμικαῖς πράξεσιν. Ἐπὶ πολὺ δὴ οὕτω τῆς ἀρχῆς διοικουμένης, ἡ μὲν Μαισά, πρεσβῦτις ἤδη οὖσα, ἀνεπαύσατο τοῦ βίου· ἔτυχέ τε βασιλικῶν τιμῶν, καί, ὡς νομίζουσι Ῥωμαῖοι, ἐξεθειάσθη.

Ἡ δὲ Μαμαία, μόνη τῷ παιδὶ καταλειφθεῖσα, ὁμοίως αὐτοῦ ἄρχειν τε καὶ κρατεῖν ἐπειρᾶτο. ἤδη τε ὁρῶσα ἐν ἀρχῇ τὸν νεανίαν γινόμενον, καὶ δεδοικυῖα μὴ ἄρα ἡλικία ἀκμάζουσα, ὑπηρετούσης ἀδείας τε καὶ ἐξουσίας, εἴς τι τῶν [b] γενικῶν ἁμαρτημάτων ἐξοκείλῃ, πανταχόθεν ἐφρούρει τῆς [c] αὐλήν· οὐδένα τε εἴα προσιέναι τῷ μειρακίῳ τῶν ἐπὶ φαύλῳ βίῳ διαβεβλημένων, μή πως τὸ ἦθος διαφθαρείη, προκαλεσαμένων αὐτοῦ τῶν κολάκων τὰς ὀρέξεις ἀκμαζούσας εἰς

a *Aptius (vt opinor) eſſet, γίνοιντο.* b *ſcribo συγγενικῶν.* c [ἀρχὴν *Suid. in citatione huius loci*] ¶ IN VERS. L. 1 Gr. mentoratus Antoninus. 2 niſi id illi approbatum ſuo ſuffragio cõfirmarent. 3 ad formam gubernationis optimatium redacta. 4 diuos. M. 5 vbi ſemel aſſentatores appetitus eius iam vigentes ad turpes cupiditates prouocaſſent, *vel*, illexiſſent. *aut*, ſi ſemel aſſ.

αἰσχρὰς ἐπιθυμίας. δικάζειν τε οὖν αὐτὸν ἔπειθε συνεχέστατα καὶ ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας, ὡς ἂν ἀσχολούμενος περὶ τὰ κρείττονα καὶ τῇ βασιλείᾳ ἀναγκαῖα, μὴ ἔχοι καιρὸν εἰς τὸ ἐπιτηδεύειν τι τῶν ἁμαρτημάτων. ὑπῆρχε δέ τι καὶ φυσικὸν ἦθος
128 πρᾷόν τε καὶ ἥμερον τῷ Ἀλεξάνδρῳ, † εἴς τε τὸ φιλάνθρωπον πάνυ ἐπιρρεπές· ὡς ἐδήλωσε καὶ τῆς ἡλικίας προχωρούσης. εἰς τεσσαρεσκαιδέκατον γοῦν ἐλάσας τῆς βασιλείας ἔτος, ἀναιμωτὶ ἦρξεν· οὐδὲ ἔστιν εἰπεῖν τινα ὑπ' ἐκείνου φονευθέντα. καίτοι γε ἐν μεγίσταις αἰτίαις ὑποπεσόντων, ὅμως ἐφείσατο ὡς μὴ φονεῦσαι· οὐ ῥᾳδίως τοῦτο ἄλλου βασιλέως τῶν καθ' ἡμᾶς ποιήσαντος ἢ διαφυλάξαντος, μετὰ τὴν Μάρκου ἀρχήν. ὑπ' Ἀλεξάνδρου δ' οὐκ ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι ἢ μνημονεῦσαι, ἐν ἔτεσι τοσούτοις ἀκρίτως φονευθέντα. ᾐτιᾶτο δὲ καὶ τὴν μητέρα, καὶ πάνυ ἤχθετο, ὁρῶν αὐτὴν φιλοχρήματον οὖσαν, καὶ περὶ τοῦτο ὑπερφυῶς ἐσπουδακυῖαν. προσποιουμένη γὰρ ἀθροίζειν αὐτὰ ἵνα ἔχοι τοῖς στρατιώταις ἀφθόνως καὶ ῥᾳδίως ὁ Ἀλέξανδρος χαρίζεσθαι, ἰδίᾳ ἐθησαύριζε· καὶ διέβαλλεν ἔσθ' ὅπῃ τοῦτο τὴν ἀρχήν, αὐτοῦ ἄχθοντός τε καὶ ἀσχάλλοντος, οὐσίας τινῶν καὶ κληρονομίας ἐξ ἐπηρείας ὑφαρπασάσης ἐκείνης. Ἠγάγετο δ' αὐτῷ καὶ γυναῖκα τῶν εὐπατριδῶν· ἣν συνοικοῦσαν καὶ ἀγαπωμένην, μετὰ ταῦτα τῶν βασιλείων ἐδίωξεν ἐνυβρίζουσά τε καὶ βασιλὶς εἶναι θέλουσα μόνη, φθονοῦσά τε τῆς προσηγορίας ἐκείνῃ, εἰς τοσοῦτον προεχώρησεν ὕβρεως, ὡς τὸν πατέρα τῆς κόρης, καίτοι ὑπ' Ἀλεξάνδρου γαμβροῦ ὄντος πάνυ τιμώμενον, μὴ φέροντα τὴν Μαμαίαν ἐνυβρίζουσαν αὐτῷ τε καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, φυγεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον· τῷ μὲν Ἀλεξάνδρῳ χάριν εἰδότα ἐφ' οἷς ἐτιμᾶτο, τὴν δὲ Μαμαίαν αἰτιώμενον ἐφ' οἷς ὑβρίζετο. ἐκείνη δὲ ἀγανακτήσασα, αὐτόν τε ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσε, καὶ τὴν κόρην ἐκβληθεῖσαν τῶν βασιλείων, εἰς Λιβύην ἐφυγάδευσε. Ταῦτα δὲ ἐπράττετο ἄκοντός τε καὶ ἀναγκαζομένου τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἦρχε γὰρ
129 αὐτοῦ καὶ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ, καὶ † πᾶν τὸ κελευόμενον ἐκεῖνος ἐποίει. τοῦτο δ' ἄν τις μόνον

extremas libidines. [1] Perſuaſerat autem vt actibus incubaret meliore diei parte, idque faceret quam ſæpiſſime: nequod ſpatium ſupereſſet vacandi malis artibus, occupato rebus potioribus, ac neceſſariis imperanti. Ceterum ſuapte natura ſuberat Alexandro mite manſuetumque ingenium, † propenſumque ad humanitatem: 128
quod ipſum ætas etiam conſequens declarauit. Quippe annis quatuordecim [2] anæmaton (hoc eſt citra ſanguinem) geſſit imperiū, ne vno quidem occiſo. Licet enim permulti maximis criminibus impegerint; tamen ab illorum cæde ſemper abſtinuit: quod vtiq; nō facile [3] a quoquam omnium Imperatorum, quiqui Marco ſucceſſerint, factum obſeruatumque inuenies. Neminem quiſquam illo *per tot annos* imperāte cōmemorare poteſt, cui mors indemnato ſit illata. Matrē vero etiam incuſabat, eique grauiter ſuccenſebat, quod eſſe pecuniæ auidior, & opum cumulādarum ſtudioſior videbatur. Etenim quum ſimularet ideo ſe theſauros cōgerere Mammæa, vt ſuppeditare Alexandro poſſet quod is facile abundanterq; ſuis largiretur militibus, proprios domi theſauros exſtruebat. Quæ res imperatori notam infamiæ attulit, quod illo ſcilicet inuito atque indignabundo etiam, mulier auida, per fraudem bona quorumdam atq; hereditates ſuppilabat. Dedit item filio in matrimonium puellam patricii generis: quam, etiam marito caram gratamq; inprimis, eadem paulo poſt aula per omnem contumeliā exegit. Et, quum ipſa tantum vocari Auguſta vellet, eamque appellationem puellæ inuideret, eo contumeliarum prouecta eſt vt puellæ pater, quamuis magnæ apud Alexandrum generum auctoritatis, impatiēs Mãmeæ iniuriarum, quas ipſi nataeque inferebat, confugerit in caſtra: gratiam ſe habere Alexandro dictitans habiti ſibi honoris: ceterum Mammæam accuſans, nihil non contumeliæ inferentem. Quare indignata mulier, eum quidem interfici iuſſit; puellam vero ædibus imperatoriis exactam, in Africam relegauit. Hæc autem omnia fiebant inuito coactoq; Alexandro. quippe illi mater ſupra modum imperitabat, ac † dicto audientē ſemper habebat: vt hoc tantum 129

¶IN VERS. L. 1 Perſuadebat igitur vt frequentiſſime ius diceret, idque maiore diei parte: quo circa meliora & imperio neceſſaria occupatus, commodum tempus ad vacandum alicui flagitio non haberet. Atque inerant certe Alexandro a natura mites manſuetique atque ad humanitatem propenſi mores: vt etiam procedente ætate declarauit. [2 *ἀναιμακτον legitur etiam apud Lampridium* 220, 10. *ſed cum in Græco ſit ἀναιμωτί, Memmius putat hic quoq; legi poſſe ἀναίμωτον*. 3 ab alio quopiam eorum qui noſtra ætate Imperatores fuerunt, factum obſeruatumve eſt poſt Marci imperium, &c.]

reprehendi in Alexādro poſſit, quod manſuetudine nimia, & reuerentia maiore quam oportuit, etiam contra animi ſui ſententiam matri obſequeretur. ¶ Igitur quum ad hunc modum [1] tredecim annos, quod quidem ad ſe attineret, ſine querela cuiuſquā imperium gubernaſſet, ecce tibi *quartodecimo anno* haud opinato [2] litteræ e Syria Meſopotamiaq́; redditæ a ducibus: in quibus ſcriptum eſſet, [3] Artaxerxem Perſarum regem, Parthis iam deuictis atque Artabano, [4] qui Rex magnus primus appellatus eſt, duplicíq; diademate vtebatur, non ſolum orientis regno, ſed vita quoq; expulſo, ſubigere vicinos barbaros, ac ſibi vectigales facere: neq; iam intra fluuium Tigrim tenere ſe; ſed ſuperatis ripis ac Romani finibus imperii, excurrere per Meſopotamiam, Syriæq; minitari; omnéq; Europę oppoſitam continentē, quæ mari Ægæo fretoq; Propontidos terminatur, atque Aſiæ nomē habet, [5] ceu veterem Perſarum poſſeſſionē, ſibi vindicare: quod iam inde a Cyro, qui primus imperium a Medis in Perſas trāſtulit, ad Darium vſque extremum Perſarum regem, (cui regnum Alexander *Macedo* abſtulerit) cuncta olim Ionia Cariaq; tenus, a Perſarum ſatrapis gubernarentur. Quare ſui muneris eſſe curare nunc vt vetus atque integrum imperium Perſis reſtitueretur. Quibus intellectis Alexander motus, atque haud mediocriter re ſubita inopinataq; perturbatus, (quippe in altiſſima pace educatus a puero, atque vrbanis deliciis innutritus) conuocato [6] prius amicorū conſilio, decreuit legatos cū litteris mittere, qui ſpem barbari conatusque inhiberent. Igitur litteræ in
130 hanc ſentētiam compoſitæ: † Oportere illum, ſuis finibus contentum, nihil rerum nouarum moliri; neq; ſublatum vana ſpe, ingens excitare bellū: Debere vnumquéq; ſuis fortunis acquieſcere: Non perinde ſibi pugnam proceſſurā aduerſus Romanos, vt aduerſus vicinos & [7] eiuſdem corporis barbaros. [8] Admonebat præterea victoriarum quas contra eos Auguſtus

ἔχειν ἐγκαλέσαι αὐτῷ, ὅτι δὴ ὑπὸ πραότητος καὶ αἰδοῦς πλείονος ἢ ἐχρῆν, τῇ μητρὶ ἐν οἷς ἀπηρέσκετο, ὅμως ἐπείθετο. ¶ Ἐτῶν μὲν οὖν τρισκαίδεκα οὕτως, ὅσον ἐπ' αὐτῷ, τὴν βασιλείαν ἀμέμπτως διῴκησε. τῷ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει αἰφνιδίως ἐκομίσθη γράμματα τῶν κατὰ Συρίαν τε καὶ Μεσοποταμίαν ἡγεμόνων, δηλοῦντα ὅτι Ἀρταξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεὺς, μετὰ τὸ Παρθυαίους κρατῆσαι, καὶ τῆς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἀρχῆς παραλῦσαι, Ἀρτάβανόν τε τὸν πρότερον καλούμενον τὸν μέγαν βασιλέα, καὶ δισσοῖς διαδήμασι χρώμενον, ἀποκτεῖναι, πάντα τε τὰ πρόσοικα βάρβαρα χειρώσασθαι, καὶ εἰς φόρου συντέλειαν [a] ὑπάγεσθαι· οὐχ ἡσυχάζει, οὐδὲ ἐντὸς Τίγριδος ποταμοῦ μένει, ἀλλὰ τὰς ὄχθας ὑπερβαίνων καὶ τοὺς τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ὅρους, Μεσοποταμίαν τε κατατρέχει, καὶ Σύροις ἀπειλεῖ· πᾶσάν τε τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον Εὐρώπῃ, καὶ διαιρουμένην Αἰγαίῳ τε καὶ τῷ πορθμῷ τῆς Προποντίδος, Ἀσίαν τε πᾶσαν καλουμένην, προγονικὸν κτῆμα ἡγούμενος, τῇ Περσῶν ἀρχῇ ἀνακτήσασθαι βούλεται· φάσκων ἀπὸ Κύρου τοῦ πρώτου τὴν ἀρχὴν ἐκ Μήδων εἰς Πέρσας μεταστήσαντος, μέχρι Δαρείου τοῦ τελευταίου Περσῶν βασιλέως, (οὗ τὴν ἀρχὴν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν καθεῖλε) πάντα μέχρις Ἰωνίας καὶ Καρίας ὑπὸ σατράπαις Περσικοῖς διῳκῆσθαι. προσήκειν οὖν αὐτῷ Πέρσαις ἀνανεώσασθαι πᾶσαν ὁλόκληρον ἣν πρότερον εἶχον ἀρχήν. Τοιαῦτα τοίνυν δηλωσάντων καὶ ἐπιστειλάντων τῶν ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς ἡγεμόνων, πρὸς τὴν αἰφνίδιον καὶ παρ' ἐλπίδα κομισθεῖσαν ἀγγελίαν οὐ μετρίως ὁ Ἀλέξανδρος ἐταράχθη, καὶ μάλιστα εἰρήνῃ ἐκ παίδων ἐντραφεὶς, καὶ τῇ κατὰ τὴν πόλιν ἀεὶ σχολάσας τρυφῇ. τὰ μὲν οὖν πρῶτα ἔδοξεν αὐτῷ, κοινωσαμένῳ τοῖς φίλοις, πρεσβείαν πέμψαι, καὶ διὰ γραμμάτων κωλῦσαι τὴν ὁρμὴν καὶ ἐλπίδα τοῦ βαρβάρου. ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα, † δεῖν μένειν τε αὐτὸν ἐν τοῖς τῶν 130
ἰδίων ὅροις, καὶ μὴ καινοτομεῖν, μηδὲ ματαίαις ἐλπίσιν αἰωρούμενον, μέγαν ἐγείρειν πόλεμον· ἀγαπητῶς δὲ ἔχειν ἕκαστον τὰ αὑτοῦ. μηδὲ γὰρ ὁμοίαν ἔσεσθαι μάχην αὐτῷ πρὸς Ῥωμαίους, οἵαν πρὶν πρὸς τοὺς γείτονας καὶ ὁμοφύλους βαρβάρους. ὑπεμίμνησκε * δὲ τὰ γράμματα τῶν τε τοῦ Σεβαστοῦ

a *Scribo ὑπηγάγετο.* ¶IN VERS. L. 1 tred. annos ita, ſine querela cuiuſquam, (quod quidem ad ſe att.) imp. gubernaſſet. *vel*, ita inculpate. 2 litteræ ducum Syriæ & Meſopotamiæ: *vel*. præfectorum Syr. 3 [Artaxarem *habet Gryph. ed. & in textu & in annot marg. Eodemq; modo etiam infra* 133] 4 qui prius Rex magnus vocabatur, dupl. 5 maiorum ſuorum poſſeſſionem exiſtimare, ideoque imperio Perſico velle recuperare. 6 pr̄mu: *refertur enim ad profectionem quæ poſt cōſecuta eſt. M.* 7 *vox Gr. ſonat*, eiuſdem nationis, *ſeu* gentis. *Poſſis etiam interpretari*, aduerſus barbaros qui idem hominum genus eſſent. 8 Admonebant præterea litteræ vict.

καὶ τοῦ

καὶ τοῦ Τραϊανοῦ, Λουκίου τε καὶ Σεβήρου κατ' αὐτῶν τροπαίων. Τοιαῦτα μὲν δή τινα ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστείλας, ᾤετο πείσειν ἢ φοβήσειν εἰς τὸ ἡσυχάζειν τὸν βάρβαρον. Ὁ δ', οὐδέν τι φροντίζων τῶν ἐπεσταλμένων, ὅπλοις ἀλλ' οὐ λόγοις οἰόμενος δεῖν τὰ πράγματα διοικεῖσθαι, ἐνέκειτο, ἄγων καὶ φέρων τὰ Ῥωμαίων ἅπαντα· κατατρέχων τε καὶ καθιππεύων Μεσοποταμίαν, λείας τε ἀπήλαυνε, καὶ τὰ ἐπικείμενα στρατόπεδα ταῖς ὄχθαις τῶν ποταμῶν, προασπίζοντά τε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐπολιόρκει. φύσει δ' ὢν ἀλαζών, καὶ ταῖς παρ' ἐλπίδας εὐπραγίαις ἐπαιρόμενος, πάντα ῥᾳδίως * χειρώσασθαι προσεδόκα. Ἦν δὲ αὐτὸν τὰ ἀναπείθοντα οὐ μικρὰ εἰς ἐπιθυμίαν ἀρχῆς μείζονος. πρῶτος γὰρ ἐτόλμησε τῇ Παρθυαίων ἀρχῇ ἐπιθέσθαι, Πέρσαις τε τὴν βασιλείαν ἀνανεώσασθαι. μετὰ γὰρ Δαρεῖον τὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος τῆς ἀρχῆς παραλυθέντα, παμπλείστοις ἐν ἔτεσι Μακεδόνες μὲν καὶ οἱ Ἀλεξάνδρου διάδοχοι, τὰ ὑπὸ τὰς ἀνατολὰς ἔθνη [καὶ] κατ' Ἀσίαν ἅπασαν [a] νεμάμενοι, κατὰ χώρας ἐβασίλευσαν. ἐκείνων δὲ πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων, πολέμοις τε συνεχέσι τῆς Μακεδόνων δυνάμεως ἐξασθενούσης, πρῶτος Ἀρσάκης λέγεται, τὸ γένος Παρθυαῖος, ἀναπεῖσαι τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἀποστῆναι Μακεδόνων. περιθέμενός τε τὸ διάδημα, ἑκόντων Παρθυαίων καὶ τῶν προσχώρων βαρβάρων, αὐτός τε ἐβασίλευσε, καὶ τοῖς ἐξ ἐκείνου τοῦ γένους ἐπὶ πλεῖστον παρέμεινεν ἡ ἀρχή· μέχρις Ἀρταβάνου τοῦ καθ' ἡμᾶς γενομένου, ὃν Ἀρταξέρξης ἀποκτείνας, Πέρσαις τὴν ἀρχὴν ἀνεκτήσατο· τά τε
131 γειτνιῶντα † ἔθνη βάρβαρα χειρωσάμενος, ῥᾳδίως ἤδη καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐπεβούλευσεν. Ὡς δὲ τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη διατρίβοντι ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰ κατὰ τὰς ἀνατολὰς ὑπὸ τοῦ βαρβάρου τολμώμενα, οὐκ ἀνασχετὰ ἡγούμενος, καλούντων δὲ αὐτὸν καὶ τῶν ἐκεῖσε ἡγεμόνων, ἀσχάλλων μὲν, καὶ παρὰ γνώμην, ὅμως δ' ἔσχε περὶ ἔξοδον. ἔκ τε οὖν αὐτῆς Ἰταλίας καὶ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις πάντων ἐθνῶν λογάδες ἐς τὴν στρατιὰν ἠθροίζοντο, ὅσοι σώματος εὐεξίᾳ καὶ ἡλικίας ἀκμῇ, εἰς μάχην ἐπιτήδειοι ἐνομίζοντο. κίνησίς τε μεγίστη * πᾶσι τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο δυνάμεως, ἰσορρόπου ἀθροιζομένης πρὸς τὸ ἀγγελλόμενον τῶν ἐπιτρεχόντων βαρβάρων πλῆθος.

ac Traianus,[1] Luciusq; item & Seuerus adepti fuiſſent. Huiuſcemodi litteris [2] Alexander perſuaſurũ ſe barbaro, metu ſcilicet perterrito, pacem quietemq; arbitrabatur. Quibus ille contemptis, remq; armis potius q̃ verbis gerendam ratus, tum vero [3] ferociſſim[9] ingruere, decurſaq; ac perequitata Meſopotamia omni, prędas agere, atq; oppugnare Romanorum caſtra impoſita fluminũ ripis, quę ſcilicet imperii limites tuerẽtur. Quũq; eſſet natura glorioſus, ac ſublimes animos gereret, ſucceſſu rerum inopinato ſubacturum ſe omnia uidelicet exiſtimabat. Neq; enim parua erãt quæ illius animum ad maius concupiſcendum regnum inflammabant: Primus namque ipſe Parthis bellum inferre auſus, Perſarum recepit imperium. Siquidẽ poſt Darium illum cui regnum Macedo Alexander abſtulerat, [4] permultis ſane annis Macedones ipſi, quiq; Alexandro ſucceſſerunt, diuiſas inter ſe Orientis Aſiæq; totius regiones gubernarunt. Sed ortis inter ipſos diſcordiis, ac frequentibus bellis attrito Macedonum robore, primus Arſaces Parthus perſuaſiſſe earum regionũ barbaris memoratur vt a Macedonib. deficerent: impoſitoq; ſibi diademate, Parthorum barbarorumq; vicinorum cõſenſu, & ipſe regnum tenuit,[5] & poſteris reliquit, ad Artabanum vſque regem, *qui noſtra ætate fuit*. quo interfecto Artaxerxes, regnoq; Perſis reſtituto, vicinaque † barbaria per vim ſubacta, facile iam Romanam quoq; potentiam laceſſebat. 131
Quæ vbi Alexandro Romæ agenti nuntiata ſunt, minime iam ferendam putans inſolentiã barbari, vocantibus illuc ſe ducibus, ægre ſcilicet tandem contraque animi ſui ſentẽtiam ad expeditionem ſe cõparat. Igitur in Italia prouinciiſq; reliquis, delectus habebantur cunctorum qui vel habitudine corporis, vel ætatis vigore, idonei fore ad pugnam viderentur. Motusque ingens omnibus Romani imperii regionibus extitit delectibus habendis, qui tantæ barbarorũ multitudini, *quanta incurſiones facere nuntiabatur*, pares forent.

---

a *Participium* νεμόμενοι *cum* κατὰ χώρας *iungi puto.* ¶IN VERS. L. 1 *Lucius Verus, Marci gener*, M. 2 Alex. ſe barbarum exoraturum aut metum iniecturum putabat, qui illi quieſcendi cauſa foret. At ille, nihil curans quæ ſcripta eſſent, remque armis non verbis gerẽ ratus, eo maiore ſtudio ad bellum incumbebat, populans vaſtansque omnia quæ Romanorum erãt. 3 *Malim* ferocius; *ſicut & ſcripſiſſe Politianum puto.* 4 *amplius quingentis*, M. 5 & ab illo oriundis longa annorum ſerie permanſit.

At vero Alexander, vrbanis omnibus militibus conuocatis in *ſolitum* campum, conſcenſoq; tribunali, in hanc ſententiam verba fecit: ' Cuperem, commilitones, eiuſcemodi habere orationē apud vos, quę & dicenti mihi (vt conſueuerat) ornamentum, & vobis audientibus lætitiam conciliaret. Nam quum multos annos pacem agitauerimus, ſiquid noui nunc audieritis, fortaſſe, quaſi præter ſpem acciderit, expaueſcetis. Decet autem viros fortes atque moderatos, optima quidem optare, ſed ferre quæcumq; incidant. Vt enim quæ cum voluptate agimus, dulcia: ita quæ cum virtute, glorioſa ſunt. Atque vt is qui prior laceſſit, ipſe ſibi iniurius videtur: ita qui propulſat iniuriam, confidentior ex conſcientia fit, atq; ex iuſtitia ſpem bonā mutuatur. Artaxerxes, vir Perſa, poſteaq̃ Artabanum dominum ſuū interfecit, atque ad Perſas imperium tranſtulit, etiam noſtra arma laceſſere, deſpecta maieſtate Romana, & iā incurſare ac vaſtare noſtras prouincias aggreditur. Huic ego per litteras a principio ſtudui perſuadere vt in-
132 explebilem illam vecordiam † omitteret, neve aliena concupiſceret. At ille, barbara inſolentia prouectus, neque ſe continere ſuis ſedibus iā vult, & nos ad pugnam prouocat. Ne cunctemur igitur, neve prœlium detrectemus: ſed, quicumque ſeniores hic adeſtis, ' admonete quamprimum illum tropæorum, quę plurima aduerſus barbaros, Seuero atq; Antonino parente meo ducibus, excitaſtis: quibus autem ætas integra eſt, laudē hāc inprimis ac gloriam concupiſcite: vt intelligant omnes, ſcire vos nō ſolum pacem manſuete ac reuerēter colere, verumetiam, quum res poſtulat, fortiſſime prœliari. Quippe barbari, vt cedentibus detrectantibusq; acriter inſtant, ita repugnantib. minime reſiſtūt. Neq; enim illis collata acies ſpem victorię pollicetur; ſed excurſibus fugaq; vtentes, lucrari ſe demum putāt quæ ſcilicet rapuerunt. at nos, quum omnia cōpoſita ordinataq; habeamus, tum illos vincere ac profligare ſemper didicimus. Talia quædam

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἀθροίσας τοὺς ἐν Ῥώμῃ στρατιώτας, συνελθεῖν τε πάντας κελεύσας ἐς τὸ συνήθες πεδίον, ἐπὶ βήματος ἀνελθὼν, ἔλεξε τοιάδε· Ἐβουλόμην μὲν, ὦ ἄνδρες συστρατιῶται, τοὺς συνήθεις πρὸς ὑμᾶς ποιεῖσθαι λόγους, δι' ὧν αὐτός τε ἐκοσμούμην δημηγορῶν, ὑμᾶς τε ἀκούοντας εὔφραινον. εἰρήνης γὰρ πολυετοῦς ἀπολαύσαντες, εἴ τι καινὸν νῦν ἀκούοιτε, ἴσως ἂν ὡς παρ' ἐλπίδα λεχθέντι ἐκπλαγείητε. χρὴ δ' ἄνδρας γενναίους τε καὶ σώφρονας, εὔχεσθαι μὲν ὑπάρχειν τὰ βέλτιστα, φέρειν δὲ τὰ προσπίπτοντα. τῶν μὲν γὰρ δι' ἡδονῆς πραττομένων ἡ ἀπόλαυσις γλυκεῖα· τῶν δ' ἐξ ἀνάγκης κατορθουμένων, ἔνδοξος ἡ ἀνδρεία. καὶ τὸ μὲν ἄρχειν ἀδίκων ἔργων, οὐκ εὐγνώμονα ἔχει τὴν πρόκλησιν· τὸ δὲ τοὺς ἐνοχλοῦντας ἀποσείεσθαι, ἔκ τε τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως ἔχει τὸ θαρραλέον, καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀμύνασθαι, ὑπάρχει τὸ εὔελπι. Ἀρταξέρξης, ἀνὴρ Πέρσης, τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην Ἀρτάβανον ἀποκτείνας, τήν τε ἀρχὴν εἰς Πέρσας μεταστήσας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑμετέρων ὅπλων καταθαρρήσας, καὶ τῆς Ῥωμαίων δόξης καταφρονήσας, πειρᾶται κατατρέχειν καὶ λυμαίνεσθαι τὰ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς κτήματα. ὅτοι ἐπειράθην, τὸ μὲν πρῶτον γράμμασι καὶ πειθοῖ, παῦσαι τῆς ἀπλήστου μανίας καὶ τῆς † ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας. ὁ δ', [a] βαρβά- 132
ρων φερόμενος ἀλαζονείᾳ, οὔτε μένειν οἴκοι βούλεται, προκαλεῖταί τε ἡμᾶς εἰς μάχην. μὴ δὴ μέλλωμεν, μηδὲ ὀκνῶμεν· ἀλλ' οἱ μὲν πρεσβύτεροι ὑμῶν, ὑπομνήσατε ἑαυτοὺς τροπαίων ἃ μετὰ Σεβήρου καὶ Ἀντωνίνου τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ἠγείρατε πολλάκις κατὰ βαρβάρων· οἱ δ' ἐν ἀκμῇ ὄντες, δόξης καὶ κλέους ἐπιθυμήσατε, δείξαντες ὅτι ἄρα καὶ εἰρήνην ἄγειν πρᾴως καὶ μετ' αἰδοῦς ἐπίστασθε, καὶ τὰ πολεμικὰ, τῆς χρείας ἀπαιτούσης, γενναίως κατορθοῦτε. τὸ δὲ βάρβαρον, πρὸς μὲν τὰ ὑπείκοντα καὶ ὀκνοῦντα θρασύνεται, τῷ δ' ἀντιπίπτοντι οὐκέθ' ὁμοίως ἀντέχει· ἐπεὶ μὴ ἐκ συστάσεως αὐτοῖς ἡ μάχη κατὰ τῶν ἀντιπάλων ὑπισχνεῖται τὸ εὔελπι, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἢ φυγῆς κερδαίνειν νομίζουσιν ὅπερ αὖ ζῶσι δι' ἁρπαγῆς. ἡμῖν δὲ καὶ τὸ εὔτακτον ἅμα τῷ κοσμίῳ ὑπάρχει, καὶ νικᾶν αὐτοὺς ἀεὶ δεδιδάγμεθα. Τοιαῦτά τινα

a *Malim βαρβάρῳ. Alioqui videtur dicturus fuiſſe potius, τῷ τῶν βαρβάρων φρ.* ¶IN VERS. L. 1 Vellem, commil. verba facere apud vos qualia conſueueram: quæ & mihi concionanti ornamento, & vobis audientibus oblectamento erant. Nam quum nobis multos per annos pace frui contigerit, ſiquid noui nunc audiatis, fortaſſis ad id, vtpote præter exſpectationem dictum, conſternabimini. Verum par eſt, viros for. atque mod. optare quidem vt ſibi eueniant optima, ſed ferre quæcumque accidant. Illis enim quæ cum voluptate fiunt, frui iucundum eſt: eorum autem quæ ſuſcipere coacti ad proſperum perducimus exitum, glorioſa eſt fortitudo. Et eius quidem a quo proficiſcitur iniuria, rationi cōſentanea & æqua non eſt prouocatio: at quum eos qui nobis graues ſunt repellimus, cum ex bona conſciēntia confidentiam accipimus, tum vero ex eo quod non inferimus ſed propulſamus iniuriam, ſpem bonam concipimus. a in memoriam vobis reuocate tropæa quæ ſæpe aduerſus barb.

εἰπόντα τὸν Ἀλέξανδρον πᾶς ὁ στρατὸς ἀνευφήμησε, προθυμίας τε πάσας ἐς τὸ πολεμεῖν ὑπισχνεῖτο. ὁ δέ, ἐπιδοὺς αὐτοῖς χρήματα μεγαλοφρόνως, εὐτρεπίζεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἔξοδον ἐκέλευσε. κατελθών τε εἰς τὴν σύγκλητον βουλήν, καὶ τοῖς προειρημένοις ὅμοια διαλεχθείς, ἐπήγγειλε τὴν ἔξοδον. καταλαβούσης δὲ τῆς ὡρισμένης ἡμέρας, θύσας τὰς ἐπὶ ταῖς ἐξόδοις νενομισμένας ἱερουργίας, προπεμφθείς τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ δήμου, τῆς Ῥώμης ἀπῆρεν, ἐπιστρεφόμενος ἀεὶ πρὸς τὴν πόλιν, καὶ δακρύων. ἀλλ' οὐδὲ τῶν δημοτῶν ἦν τις ὃς ἀδακρυτὶ παρέπεμπεν αὐτόν· πόθον γὰρ ἑαυτοῦ τῷ πλήθει ἐμπεποιήκει, ἀνατραφείς τε [a] ὑπ' αὐτοῖς καὶ μετρίως ἄρξας τοσούτων ἐτῶν. μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν πορείαν, τά τε Ἰλλυρικὰ ἔθνη καὶ στρατόπεδα ἐπελθών, πλείστην τε δύναμιν κἀκεῖθεν ἀθροίσας, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. ἐκεῖ δὲ γενόμενος, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξήρτυε, γυμνάζων τε τοὺς

133 στρατιώτας καὶ τὰ πολεμικὰ ἀσκῶν. † Ἔδοξε δὲ αὐτῷ πρεσβείαν πάλιν πέμψαι πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ περὶ εἰρήνης καὶ φιλίας διαλέγεσθαι. ἤλπιζε γὰρ αὐτὸν πείσειν ἢ φοβήσειν, αὐτὸς παρών. ὁ δὲ βάρβαρος, τοὺς μὲν πρέσβεις τῶν Ῥωμαίων ἀπέπεμψεν ἀπράκτους, αὐτὸς δὲ ἐπιλεξάμενος τετρακοσίους Περσῶν τοὺς μεγίστους, ἐσθῆσί τε πολυτελέσι καὶ χρυσῷ κεκοσμημένους, ἵππων τε καὶ τόξων παρασκευῇ· πρέσβεις ἔπεμψε δὴ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καταπλήξειν οἰηθεὶς τοὺς Ῥωμαίους τῇ τε ὄψει καὶ τῷ σχήματι τῶν Περσῶν. ἔλεγε δὴ ἡ πρεσβεία ὅτι δὴ κελεύει μέγας βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἀφίστασθαι Ῥωμαίους τε καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν, Συρίας τε ἁπάσης, Ἀσίας τε τῆς Εὐρώπῃ ἀντικειμένης· ἐᾶσαι δὲ ἄρχειν Πέρσας μέχρις Ἰωνίας τε καὶ Καρίας, καὶ ὅσα Αἰγαίῳ καὶ Πόντῳ ἔθνη διαιρεῖται. εἶναι γὰρ αὐτὰ Περσῶν προγονικὰ κτήματα. Τοιαῦτά τινα τῶν τετρακοσίων πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, κελεύει ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς τετρακοσίους συλληφθῆναι· καὶ περιελόμενος πάσης τῆς περικειμένης σκευῆς, εἰς Φρυγίαν ἐξέπεμψε, δοὺς κώμας τε οἰκεῖν, καὶ χώραν γεωργεῖν· τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιθεὶς τιμωρίαν, ὡς οἴκαδε μὴ ἐπανελθεῖν. ἀποκτεῖναι γὰρ ἀνόσιον καὶ οὐ πάνυ ἀνδρεῖον ἡγήσατο, μήτε

loquutum Alexandrum alacri vociferatione milites exceperunt, ac ſe promptiſſimos ad bellandum oſtenderunt. Ille, diuiſo largiter ſtipendio, iubet ad iter accingi: mox ad eandem ferme ſententiam loquutus in ſenatu, diem diſceſſui præſtituit. Quæ vbi aduenit, [1] ſacris *diſceſſus cauſa* de more peractis, deducente ſenatu populoq; vniuerſo, Roma proficiſcitur, *vrbem* identidem reſpectans, ac lacrymans. Sed neque popularium quiſquã fuit, [2] qui ſiccis oculis aſpexerit abeuntem. quippe omnem multitudinem ſui cupidam habebat, educatus [3] ab ipſis, imperioque tam multos annos modeſtiſſime adminiſtrato. Ceterũ feſtinato itinere, quum Illyricas etiam gentes exercitusque luſtraſſet, magnis inde quoque viribus collectis, Antiochiam contendit. In ea ciuitate, quæ belli vſus poſtularet, diligenter comparabat; exercendis etiam militibus ac ceteris bellicis muneribus pertractandis intentus.

†Viſum igitur illi eſt legationem iterum mittere ad Perſarum regem, quę de pace amicitiaque cum illo ageret. Nam quum ipſe iam afforet, minime deſperabat aut perſuaſurum quę vellet, aut certe perterrefacturũ. Enimuero barbarus Romanos oratores re infecta domũ remiſit: ipſe quadringentos e ſuis *delectos* proceritate inſignes, veſtituque eleganti & auro exornatos, equis atque arcubus conſpicuos, legatos ad Alexandrum mittit: perterritum iri Romanos putans aſpectu illo cultuque Perſarum. Legationis eius hæc erat ſententia: Iubere magnum regem Artaxerxem, Romanos eorumque principem Syria omni, Aſiaq; quæcumque ex aduerſo Europæ ſita eſt, decedere: ſinere Perſas Ionia Cariaque tenus dominari, omnibuſque iis regionibus quas mare Ægæum Pontusque diſterminat: [4] *eſſe enim illa Perſarum poſſeſſiones a maioribus acceptas.* Hæc afferentes legatos [5] quadringentos comprehendi Alexander iubet: omnique adempto cultu in Phrygiã relegat, vicis agriſque conceſſis quos colerent: contentus hoc ſupplicio interdicti in patriam reditus. quippe occidere, nefarium facinus, minimeque virile arbitrabatur, neque

a Malim ὑπ' αὐτῶν, aut ἐν αὐτοῖς. ¶IN VERS. L. 1 ſacris. quæ diſcedentibus conſueta ſunt, peractis. 2 qui ſine lacrymis illum deduxerit. 3 ſub ipſis, Gr. 4 eas enim auitas eſſe Perſarum poſſeſſiones, M. [5 *vulgi libri habent* quadraginta. *ſed* quadringentos *agnoſcit etiam Zonaras et Ioann. Hartungus adnotauit Decuria 3 cap. 1.*]

in acie captos, & ſui regis mãdata exſequutos. His ad hũc modum peractis, comparante iam ſe vt fluuios tranſgrederetur Alexandro, ac Romanorum exercitum in barbarorum agros deduceret; defecerunt ab illo milites nõnulli, ex Ægypto acciti. neque non in Syria quoq; res nouas contra imperium moliti alii: ſed vniuerſi tamen oppreſſi ſtatim, ſupplicioq; affecti ſunt. Quoſdam etiam exercitus in regiones alias tranſtulit Alexãder, vt inde barbarorum incurſiones facilius arcerentur. Quibus ordinatis rebus, magnoq; iam coacto exercitu,

134 † quumprimum ſe haud imparem fore aduerſariorũ copiis credidit, de amicorum ſentẽtia milites trifariam diſtribuit: ſic vt vnam partẽ iuberet, ſpectantem ad ſeptemtriones, facere iter per Armeniam, (quæ regio amica Romanis videbatur) atq; illinc Medorum fines incurſare: alteram item [1]ad ſeptemtrionem, per barbarorum agros contendere, vbi [c]cõfluentes Tigris & Euphrates, denſiſſimis paludibus excipi, atq; ob id eorum *dumtaxat fluuiorum* latere egreſſus dicũtur: tertiam porro *valentiſſimamq;* exercitus partem ipſe adducturum ſe aduerſus barbaros medio iam itinere pollicebatur. Ita enim putabat, diuerſis itineribus imparatos eos, ac ſic nẽcopinantes oppreſſurum; Perſarumq; copias, ſemper ingruentibus Romanis occurſantes, diſtractũ iri, atq; imbecilliores futuras, minusque ordinate prœliũ ſuſcepturas. (Neq; enim mercenario milite vtuntur barbari, quẽadmodũ Romani cõſueuerunt: neq; ſtatiuis caſtris exercitus habent, qui bellorum artibus exerceantur: ſed omnis multitudo virorum, [2] nonnumquam autem mulierum quoq;, regis congregatur imperio; quæ mox bello peracto, ſuas protinus in ſedes dimittitur: ea demum præmia belli referens quæ cuiq; ex rapina ſuperfuerint. Arcubus autem & equis non in prœlio tantum more Romanorum vtuntur, ſed a pueritia vſque enutriuntur vna, venatu inuigilantes, pharetratiq; ſemper, ac numquã ex equis deſilientes, ſiue bellum gerant, ſiue feras conficiant.) [3] Sed hoc Alexandri conſilium, etſi

μεμαχημένους, καὶ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ τοῦ ἑαυτῶν δεσπότου ἀγγείλαντας. Τούτων δὴ οὕτω πεπραγμένων, [a] διασκευαζομένου τε τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ διαβαίνειν τοὺς ποταμοὺς, εἴς τε τὴν βαρβάρων γῆν τὸν στρατὸν διαγαγεῖν, ἐγένοντο τινὲς καὶ ἀποστάσεις στρατιωτῶν [b] ἀπό τε Αἰγύπτου ἐληλυθότων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν κατὰ Συρίαν χειροτονῆσαι τινὰ ἐπιχειρησάντων περὶ τὴν βασιλείαν· οἳ ταχέως φωραθέντες, ἐκολάσθησαν. ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν στρατοπέδων μετέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ἕτερα χωρία, ἐπιτηδειότερα δοκοῦντα εἶναι πρὸς τὸ κωλύειν τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς. Τούτων δὴ αὐτῷ διῳκημένων, τῆς τε στρατιᾶς παμπληθοῦς συνειλεγμένης, † ὅτε δὴ ἀντίπαλα καὶ ἰσόρροπα ᾤετο εἶναι 134

τὰ ἑαυτοῦ στρατεύματα τῷ πλήθει τῶν βαρβάρων, σκεψάμενος σὺν τοῖς φίλοις, εἰς τρεῖς μοίρας νείμας τὸ στρατιωτικὸν, τὴν μὲν μίαν ἐκέλευσε, πρὸς τὰ ἀρκτῷα μέρη ἀφορῶσαν, δι' Ἀρμενίας ἐπελθοῦσαν, φιλίου Ῥωμαίοις δοκούσης, κατατρέχειν τὴν Μήδων χώραν· τὴν δὲ ἑτέραν ἔπεμψε πρὸς τὰ ἀρκτῷα μέρη τῆς βαρβάρου γῆς βλέπουσαν· ἔνθα συρρέοντας τὸν Τίγριν καὶ τὸν Εὐφράτην ἕλη πυκνότατα ὑποδέχεσθαι λέγουσι, καὶ λανθάνειν ποταμῶν ἐκείνων μόνων διὰ τοῦτο τὰς ἐκβολάς. τὴν δὲ τρίτην μοῖραν καὶ γενναιοτάτην τοῦ στρατοῦ αὐτὸς ἔχων, ὑπέσχετο ἐπάξειν τοῖς βαρβάροις κατὰ μέσην τὴν πορείαν. οὕτω γὰρ ᾤετο διαφόροις ἐφόδοις ἀφυλάκτως τε καὶ ἀπερισκέπτως αὐτοῖς ἐπελεύσεσθαι· καὶ τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν ἀεὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας διαιρούμενον, ἀσθενέστερόν τε ἔσεσθαι, καὶ ἀτακτότερον μάχεσθαι. (οὐ γὰρ δὴ μισθοφόροις χρῶνται στρατιώταις οἱ βάρβαροι, ὥσπερ Ῥωμαῖοι, οὐδὲ στρατόπεδα ἔχουσι συνεστῶτα καὶ μένοντα, πολέμου τέχναις ἐξησκημένα· ἀλλὰ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, ἔσθ' ὅπη καὶ τῶν γυναικῶν, ἐπὰν κελεύσῃ βασιλεὺς, ἀθροίζεται· διαλυθέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἕκαστος εἰς τὰ ἑαυτοῦ [c] ἐπανέρχεται, τὰ δὲ ἀπὸ κέρδη νοσφίσας [d] ὅσα ἂν ἐκ διαρπαγῆς αὐτῷ περιγένηται. τόξοις δὲ καὶ ἵπποις οὐκ εἰς τὸν πόλεμον μόνον χρῶνται, ὥσπερ Ῥωμαῖοι, ἀλλ' ἐκ παίδων σὺν αὐτοῖς ἀνατρέφονται, καὶ θηρῶντες διαιτῶνται, οὔτε τὰς φαρέτρας ποτὲ ἀποτιθέμενοι, οὔτε τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες, ἀεὶ δὲ αὐτοῖς χρώμενοι ἢ κατὰ πολεμίων ἢ κατὰ θηρίων.) Ἀλέξανδρος μὲν οὖν, ὡς

a *Pro eo quod magis vſitate dictum fuiſſet, παρασκευάζοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου διαβαίνειν τε τοὺς ποταμοὺς, καὶ εἰς τὴν βαρβ. Suſpicarer alioqui deſiderari aliquid ante καὶ διαβαίνειν.* b *ſor.* ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου. *Alioqui particula* τε *reddenda videri poſſet altera parte, & cum alio genitiuo.* c *ſcribo* ἐπανέρχεται *vel* ἐπανέρχονται] d *praecedens* κέρδη *videtur hic poſtulare* ὅσα. ¶IN VERS. L. 1 ad ſeptemtrionales barbarici ſoli partes ſpectantem, Gr. 2 nonnuſquam, *ſeu* alicubi, M. 3 Optimum igitur Alexander conſilium inierat, vt quidem putabat: ſed eius deliberationem fortuna intercepit.

ᾤετο,

ᾤετο, ἄριστα βεβουλεῦσθαι. ἔσφηλε δὲ αὐτοῦ τὴν γνώμην ἡ τύχη. τὸ μὲν γὰρ πεμφθὲν διὰ Ἀρμενίας στρατιωτικόν, μόλις καὶ χαλεπῶς ὑπερβαλὸν τὰ τῆς χώρας ὄρη, τραχύτατά τε ὄντα καὶ κρημνωδέστατα, (πλὴν ἔτι θέρους ὄντος ἀνεκτὴν εἶχε τὴν πορείαν) ἐμβαλὸν εἰς τὴν Μήδων χώραν, ἐπόρθει τε αὐτήν, καὶ πολλὰς ἐνέπρησε
135 κώμας, λείαν τε ἀπήγαγεν. ὁ δὲ Πέρσης † μαθών, ἐπήμυνε κατὰ δύναμιν. ἀπείργειν δὲ τοὺς Ῥωμαίους οὐ πάνυ τι ἐδύνατο. τραχεῖα γὰρ οὖσα ἡ χώρα, τοῖς μὲν πεζοῖς καὶ τὴν βάσιν εὐπαγῆ καὶ τὴν πορείαν εὐμαρῆ παρεῖχεν. ἡ δὲ ἵππος τῶν βαρβάρων, ὑπὸ τῆς τῶν ὀρῶν τραχύτητος, ὁμοῦ καὶ πρὸς δρόμον ἐπείχετο, καὶ καθιππεύειν ἢ ἐπιέναι ἐκωλύετο. Ἧκον δέ τινες ἀγγέλλοντες τῷ Πέρσῃ, ὡς ἄρα φαίνοιτο Ῥωμαίων στρατὸς ἕτερος, ἐν τοῖς ἑῴοις μέρεσι Παρθυαίων, τά τε πεδία κατατρέχουσι. διόπερ φοβηθεὶς [a] ἐκεῖνα, μὴ τὰ ἐν Πάρθοις ῥᾳδίως λυμηνάμενοι, εἰς Πέρσας ἐμβάλωσι, καταλιπὼν τινὰ δύναμιν ὅσην αὐτάρκη ᾤετο ῥύεσθαι Μηδίαν, αὐτὸς σὺν παντὶ τῷ στρατῷ εἰς τὰ ἑῷα μέρη ἠπείγετο. ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατιὰ τὴν πορείαν ἀμελέστερον ἐποιεῖτο, μήτε τινὸς φαινομένου μήτε ἀνθεστῶτος· ἤλπιζέ τε τὸν Ἀλέξανδρον σὺν τῇ τρίτῃ μοίρᾳ, γενναιοτάτῃ οὔσῃ καὶ μεγίστῃ, εἰς μέσους ἐμβεβληκέναι τοὺς βαρβάρους· [b] κἀκείνους, ἀνθελκομένους ἀεὶ πρὸς τὸ ἐνοχλοῦν, σχολαιτέραν αὐτοῖς καὶ ἀδεεστέραν παρέξειν τὴν ἔφοδον. προείρητο γὰρ πᾶσι τοῖς στρατοῖς ὑπερβάλλειν, καὶ τόπος ὥριστο εἰς ὃν [c] καὶ ὅπου συνελθεῖν ἔδει, πάντα τὰ ἐμπίπτοντα [d] καὶ ἐν μέσῳ χειρωσαμένους. Ἔσφηλε δὲ αὐτοὺς ὁ Ἀλέξανδρος, μήτε εἰσαγαγὼν τὸν στρατόν, μήτε εἰσελθών, ἢ διὰ δέος, ἵνα μὴ δὴ αὐτὸς κινδυνεύοι ψυχῇ καὶ σώματι ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς· ἢ τῆς μητρὸς ἐπισχούσης γυναικείᾳ δειλίᾳ καὶ ὑπερβαλλούσῃ φιλοτεκνίᾳ. ἤμβλυνε γὰρ αὐτοῦ τὰς πρὸς ἀνδρείαν ὁρμάς, πείθουσα δεῖν ἄλλους ὑπὲρ αὐτοῦ κινδυνεύειν, ἀλλὰ μὴ αὐτὸν παρατάττεσθαι. ὅπερ τὸν εἰσελθόντα Ῥωμαίων στρατὸν ἀπώλεσεν. ὁ γὰρ Πέρσης, σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει ἐπελθών, οὐ προσδοκῶντος τοῦ στρατοῦ, ἐκπεριελθών, καὶ ὥσπερ σαγηνεύσας, πανταχόθεν τε τοξεύων, διέφθειρε τὴν δύναμιν τῶν Ῥωμαίων, ὀλίγων τε πρὸς

longe optimum prima ſpecie videbatur, ſtatim tamen fortuna deſtituit. ſiquidem exercitus contẽdere per Armeniam iuſſus, vix ægreq; ſuperatis eius regionis aſperrimis præruptiſſimiſq; montibus, (quamq̃ æſtas tolerabilius iter faciebat) impetu in Mediam facto, vicos concremauit, prædamq; abegit. At rex Perſarum, † intellecta re, confeſtim quam maximis 135
potuit copiis auxilio adfuit. Ceterum arcere illinc Romanos minime poterat: quippe aſpera regio, peditib. quidem ſtabilem greſſum facilemq; trãſitum præbebat: at barbarorum equitatus, montium aſperitate, & curſum difficiliorem, & iter habebat impeditius. Nũtiatum dein *Perſarum* regi eſt, [1] exercitum alterũ Romanorum, Parthorum in agros, qua ad oriẽtem ſpectãt, impetum feciſſe. Quare metuens ne Parthis facile ſuperatis, mox in Perſiam graſſaretur, relictis copiis quantæ ad tuendam Mediã ſatis fore videbãtur, ipſe cum toto exercitu ad orientis partes accelerabat. Ceterum exercitus Romanus, comparente ac repugnante nullo, negligentius iter faciebat; ratus Alexandrum cum tertia parte copiarum, quæ maximæ valentiſſimæq; forent, in medios incurriſſe barbaros. Itaq; [2] reſtitãtibus illis, atq; ob id exercitum retentantibus, minime ſibi properandum putabant, vt qui ſe tutos crederent; præſtituto antea loco, in quem pariter vniuerſi [3] cum præda abacta, captiuiſq; omnibus, conuenirent. Sed eos Alexander fefellit. neq; enim aut ipſe venit, aut exercitum adduxit: incertũ metune proprio, ne ipſe, imperium tuendo, vita periclitaretur; an quia mater retinuerit, muliebri pauore & caritate filii nimia. Siquidem omnes illius generoſos ſpiritus retundebat; [4] ſuadens alios potius periculis exponeret, quam ipſe in acie conſiſteret. Quæ res exercitum Romanum fines barbarorum ingreſſum, plane [5] prodidit. Etenim Perſarum rex, omnibus copiis occurrens imparatis, minimeq; exſpectantibus, quaſiq; intra retia [6] vndiq; concludens, *& ſagittis petens*, omnem Romanorum exercitum profligauit. Quippe pauci

a *Scribo ἐκεῖνο.* b *Sequutus eſt quidem eandem lect. Pol. ſed hæc diſiungens a verbo præcedente ἤλπιζε.* c *Hæ duæ voculæ καὶ ὅπου, ſupervacaneæ eſſe videntur.* d *Poſt partic. καὶ deeſſe puto τοὺς αἰχμαλώτους, vel τὰ αἰχμάλωτα: & interpungendum poſt ἔδει: vt totus ita locus legatur. καὶ τόπος ὥριστο εἰς ὃν συνελθεῖν ἔδει, πάντα τὰ ἐμπίπτοντα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἐν μέσῳ χειρωσαμένους. [Poteſt tamen & vulg. lectio retineri, ſubaudito per repetitionem articulo τὰ hoc ſenſu:* omnibus quæ occurrebant & in medio ſita erant, ſubactis] ¶IN VERS. L. 1 alium Rom. exercitum in parte orientali Parthiæ conſpici, & in planitiem incurſionem facere. 2 illis infeſto exercitui ſemper obnitentibus. M. [*Stephanus hic ad Annotationes ſuas remittit lectorem*] 3 captis omnibus obuiis atque in medio poſitis conuenirent. M. 4 perſuadens oportere alios pro ipſo periclitari, non autem ipſum in aciem prodire. 5 *Polit. puto ſcripſiſſe* perdidit. *quod verbum & loco aptum eſt, & Græcæ voci plane reſpondet.* 6 vſquequaque circumdans. M.

plurimis reſiſtere haud poterát, ſem-
136 perque nudas corporis partes † ar-
mis aduerſus impetum ſagittarum
protegebant; ſatis præclare agi ſecum
exiſtimantes, ſi nulla edita pugna in-
tegri receſſiſſent. Sed quum aliquam-
diu confertim clipeis ſeſe quaſi mu-
ro circumſepſiſſent, atque omnes vn-
dique, velut vrbs aliqua, oppugna-
rentur conſauciarenturq;, tandem,
vbi diu fortiter reſtiterant, occidione
occiderunt. Ingens hæc calamitas, &
qualis nulla facile memoratur, [1] Ro-
manis incidit, amiſſo ingenti exerci-
tu, vel fide vel robore cuilibet anti-
quorum exercituũ conferendo: Per-
ſam vero *faſtu &* maiorum ſpe imple-
uit tantarum ſucceſſus rerum. Quę
vbi nuntiata Alexandro ſunt, grauiſ-
ſime tunc ægrotanti, ſiue ex mœrore
animi, ſiue inſolentia cæli, cum ipſe
tulit moleſtiſſime, tum exercitus o-
mnis grauiter Imperatori ſuccenſe-
bat. Quippe ipſius mendacio, [2] mini-
me ſignis ſeruatis, proditos ab eo ſuos
milites dictitabát. Ceterum Alexan-
der, morbi cælique illius æſtuoſi im-
patiens, laborante pariter omni exer-
citu, maximeque Illyricianis, qui hu-
mido hibernoque cælo inſueti, lar-
giusque cibum *more ſuo* capientes, le-
taliter ægrotabant: redire Antiochi-
am conſtituit, [3] accitis etiam eo mi-
litibus; qui montium tamen atq; hie-
mis aſperitate [4] attriti, paucillimis
tantum reliquis, perierant. Copias
autem quas ſecum Alexander habe-
bat, Antiochiam reduxit, multis in-
de quoque amiſſis. Quare magnum
exercitui mœrorem, magnum Ale-
xandro dedecus ea res attulit: quum
ſcilicet omnibus locis fortuna illius
conſilium fefellerit. Siquidem pluri-
mi e triplici illo exercitu (ita namq;
[5] diſtribuebat) deſiderati ſunt, diuerſis
calamitatibus, morbo, ferro, frigore.
Vt vero Antiochiã peruenit Alexan-
der, facile & ipſe cõualuit, ſpiritu illo
137 cæli, & † aquarũ abundãtia poſt ęſtuo-
ſos Meſopotamię calores refectus, &
milites vniuerſos recreauit; cõſolatus
etiã mœſtitiam illorũ pecuniis elargi-
endis. id n. ſolũ valere ad [6] cõciliãdos

πολλοῖς ἀνθίστασθαι μὴ δυνάμενοι, καὶ ἀεὶ τὰ γυ-
μνὰ ἑαυτῶν, εἰς ἃ ἐτοξεύοντο, † φραττόντων τοῖς 136
ὅπλοις. ῥύεσθαι γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα, οὐ μάχε-
σθαι, ἀγαπητὸν ἦν· ἔστε δὴ πάντες ἐς ταὐτὸ συν-
αχθέντες, καὶ τῇ τῶν ἀσπίδων προσβολῇ ὥσπερ τει-
χίσαντες, ἀπεμάχοντο ἐν σχήματι πολιορκίας, βαλ-
λόμενοι πανταχόθεν καὶ τιτρωσκόμενοι· ἀντισχόν-
τες εἰς ὅσον ἐνεδέχετο ἀνδρείως, τελευταῖον πάν-
τες διεφθάρησαν. μεγίστη τε αὕτη συμφορὰ, καὶ
οὐ ῥᾳδίως μνημονευθεῖσα Ῥωμαίους ἐπέσχε, δυνά-
μεως μεγίστης διαφθαρείσης, γνώμῃ καὶ ῥώμῃ
μηδεμιᾶς τῶν ἀρχαίων ἀποδεούσης· τόν τε Πέρ-
σην εἰς ἐλπίδα μειζόνων πραγμάτων ἐτύφωσε
τηλικούτων ἔργων εὐπραγία. Ὡς δὲ ταῦτα
τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐδηλώθη, χαλεπῶς νοσοῦντι, εἴτε
διὰ δυσθυμίαν, εἴτε διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἀήθειαν,
αὐτός τε δυσφόρως ἤνεγκε, καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς ἠ-
γανάκτησε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ ἐχαλέπαι-
νεν, ὅτι δὴ ψευσαμένου αὐτοῦ, καὶ μὴ τηρήσαντος τὰ
[a] συνθήματα, προδοθείη ὁ εἰσελθὼν στρατός. πλὴν
ὁ Ἀλέξανδρος, μήτε τὴν νόσον φέρων καὶ τὸ πνι-
γῶδες τοῦ ἀέρος, τοῦ τε στρατοῦ παντὸς νοσοῦντος,
καὶ μάλιστα τῶν Ἰλλυρικῶν στρατιωτῶν, (οἳ ὑγρῷ
καὶ χειμερίῳ ἀέρι ἐντεθραμμένοι, τροφάς τε πλεί-
ονας συνήθως εἰσφερόμενοι, χαλεπῶς νοσοῦντες,
διεφθείροντο) ἐπανελθεῖν τε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐ-
βουλεύσατο, καὶ πέμψας, τὸν ἐν Μηδίᾳ στρατὸν
ἐπανελθεῖν ἐκέλευσεν. ἐκεῖνος μὲν ὁ στρατὸς ἐπα-
νιὼν, πλεῖστος ἐν τοῖς ὄρεσι διεφθάρη· καὶ ἠκρωτη-
ριάσθησαν οὐκ ὀλίγοι ἐν δυσχειμέρῳ χώρᾳ· ὡς ὀλί-
γους πάνυ ἐκ πολλῶν ἐπανελθεῖν. τὸ δὲ σὺν αὐτῷ
πλῆθος ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐπανήγα-
γε, πολλῶν καὶ ἐξ ἐκείνης τῆς μοίρας ἀπολωλότων·
ὡς μεγίστην ἐνεγκεῖν δυσθυμίαν τῷ στρατῷ, καὶ Ἀ-
λεξάνδρῳ ἀδοξίαν, σφαλέντι καὶ γνώμῃ καὶ τύχῃ, καὶ
τῶν τριῶν μοιρῶν τοῦ στρατοῦ [b] ὧν ἔνειμε, τὸ πλεῖστον
ἀποβαλόντι διαφόροις συμφοραῖς, νόσῳ, πολέ-
μῳ, κρύει. Γενόμενος δὲ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ὁ Ἀλέ-
ξανδρος, αὐτός τε ῥᾳδίως ἐπερρώσθη τῷ εὐψυχεῖ
καὶ ἐνύδρῳ τῆς † πόλεως, μετὰ τὸν ἐν Μεσοποτα- 137
μίᾳ ξηρὸν αὐχμὸν, τούς τε στρατιώτας ἀνεκτᾶτο·
καὶ ἐφ᾽ οἷς ἐλελύπηντο, παρεμυθεῖτο μεγαλοδωρείᾳ
χρημάτων. τοῦτο γὰρ μόνον εἰς εὔνοιας ἀνάκτησιν

a *Συνθήματα vocare videtur* ea de quibus inter eos conuenerat, *principio pag.* 34. [vt ſignif. pactis conuentisque minime ſeruatis] b *Polit. ita vertit quaſi legerit* ὡς ἔνειμε. *dicuntur autem hæc veluti per parentheſin.* [*alioqui ſtructura hic talis erit qualis in præ* 15: ἐκείνης τῆς μοίρας ἧς ταῦτα ἐπεμέλετο. ¶ IN VERS. L. 1 Romanorum fortunas retroegit, *Budæus.* 2 *Vide annot. e regione.* 3 reuocato etiam e Media exercitu, M. 4 *Longe alia eſt vocis Græcæ* ἠκρωτηριάσθησαν *ſignificatio: adeo vt intelligendum ſit, illos partes extremas corporis præ frigore amiſiſſe.* [*Ita enim fere Græca ſonant:* Ille igitur exercitus reuertens, maxima ex parte in montibus interiit: nec pauci extremis corporis partibus frigore mutilati ſunt, vt in regione hiematu difficili: ita vt e multis perpauci ſint reuerſi] 5 *Aptius,* diſtribuerat; *vt etiam Polit. ſcripſiſſe puto.* 6 reconciliandos, M.

στρατιωτῶν ἐνόμιζε φάρμακον. δύναμίν τε ἤθροιζε καὶ παρεσκεύαζεν, ὡς δὴ πάλιν ἐπάξων Πέρσαις, εἰ ἐνοχλοῖεν καὶ μὴ ἡσυχάζοιεν. Ἀπηγγέλλετο* δὴ καὶ ὁ Πέρσης λύσας τὴν δύναμιν, καὶ ἑκάστους εἰς τὰ ἑαυτῶν ἀποπέμψας. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τοῦ κρείττονος ὑπέρτεροι ἔδοξαν γεγενῆσθαι οἱ βάρβαροι, πλὴν ὅμως ἐτετρύχωντο ταῖς τε κατὰ Μηδίαν πολλάκις γενομέναις συμβολαῖς, τῇ τε ἐν Παρθίᾳ μάχῃ, πολλῶν μὲν πεσόντων, παμπλείστων δὲ τετρωμένων. οὐ γὰρ ἀνάνδρως οἱ Ῥωμαῖοι ἡττήθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς πολεμίους ἔσθ᾽ ὅπῃ κακώσαντες· παρὰ τοῦτο δὲ ἀπολόμενοι, παρ᾽ ὅσον πλήθει ἐλάττους εὑρέθησαν. ὡς σχεδὸν ἰσαρίθμου γενομένου τοῦ ἑκατέρωθεν πεσόντος στρατοῦ, τὸ περιλειφθὲν τῶν βαρβάρων, πλήθει ἀλλ᾽ οὐ δυνάμει ἔδοξε νενικηκέναι. δεῖγμα δὲ τοῦτο οὐ μικρὸν τῆς βαρβάρων κακώσεως· ἐτῶν γοῦν τριῶν ἢ τεττάρων ἡσυχάσαντες, οὐδ᾽ ἐν ὅπλοις ἐγένοντο. ἅπερ μανθάνων ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ [a] ὄντος ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ διέτριβεν. εὐθυμότερος δὲ καὶ ἀδεέστερος γενόμενος, ἀνειμένης αὐτῷ τῆς περὶ τὰ πολεμικὰ φροντίδος, ταῖς τῆς πόλεως ἐσχόλαζε τρυφαῖς. ¶ Οἰομένου δὲ αὐτοῦ τὰ ἐν Πέρσαις [b] ἐν εἰρήνῃ μὲν συγκείμενα ἡσυχάζειν, ἔχειν δὲ ἀνακωχὴν καὶ μέλλησιν τοῖς βαρβάροις πρὸς τὸ πάλιν ἐπάγειν τὸν στρατὸν ὃς ἅπαξ διαλυθεὶς, οὐ ῥᾳδίως ἠθροίζετο, ἅτε μὴ συντεταγμένος, μηδὲ συνεχῶς, ἀλλ᾽ ὄχλος μᾶλλον ἢ στρατὸς ὑπάρχων· καὶ τὴν ἐπισιτισμὸν αὐτοῖς τοσούτων ὄντων, ὅσον ἂν ἕκαστος ἀφικνούμενος πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρεῶδες ἐπενέγκηται· καὶ δυσαποσπάστως τε καὶ δυσόκνως καταλιπόντων τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὴν οἰκείαν χώραν· αἰφνιδίως ἄγγελοί τε καὶ γράμματα ἐτάραξε τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ εἰς
138 μείζονα φροντίδα ἐνέβαλεν, ἐπιστελλόντων † αὐτῷ τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν Ἰλλυρίδος ἡγεμονίαν, ὅτι ἄρα Γερμανοὶ Ῥῆνον καὶ Ἴστρον διαβαίνοντες, τὴν Ῥωμαίων πορθοῦσιν ἀρχὴν, καὶ τὰ ἐπὶ ταῖς ὄχθαις στρατόπεδα ἐπικείμενα, πόλεις τε καὶ κώμας πολλῇ δυνάμει κατατρέχουσιν·* εἴη τε οὐκ ἐν ὀλίγῳ κινδύνῳ τὰ Ἰλλυρικὰ ἔθνη, ὁμοροῦντα καὶ γειτνιῶντα Ἰταλίᾳ. δεῖσθαι τοίνυν τῆς αὐτοῦ παρουσίας, καὶ τοῦ στρατοῦ παντὸς ὃς ἦν σὺν αὐτῷ. Δηλωθέντα δὴ ταῦτα τόν τε Ἀλέξανδρον

militum animos arbitrabatur. Copias autem inſtaurabat, comparabatq; de integro; quaſi iterum in Perſas exercitum deducturus; ſi moleſti eſſe pergerent, neque ab iniuria deſiſterent. Sed & rex Perſarum dimiſiſſe milites ſuam quemque domum nũtiabatur. nam, quamuis bello ſuperiores fuiſſe barbari viderẽtur, tamen prœliis crebris in Media Parthiaque geſtis, pars ceciderant, alii attriti & ſaucii ſuperfuerant. [1] Neque enim ſegniter Romani deuicti, ſed ipſi quoque interdum exitioſi hoſtibus: nullaque adeo re magis perierunt quam quoniam pauciores deprehenſi. Nam quum fere par vtrimque numerus cecidiſſet, reliquiæ illæ barbarorum nõ quidem viribus fuiſſe ſuperiores, ſed numero, videbantur. [2] Cuius rei argumentum eſt, quod triennio mox aut quadriennio barbari nequaquam arma reſumpſerunt. Quibus intellectis Alexander Antiochiæ commorabatur; hilariorque iam & liberior, laxatis bellorum curis, vrbis eius deliciis indulgebat. ¶ [3] Enimuero putante illo tum quieturos Perſas, aut ſane multum ſpatii moræque interceſſurum priuſquam exercitum de integro cogerent; haud facile; quum ſemel diſſipatus eſt, in vnum coeuntem: (vtpote incertum atque inordinatum, vulgusque potius quam exercitum, tantumq; commeatuum habentem quantum ſibi vnuſquiſq; ad præſentem vſum domo attuliſſet; præterea ægre filios vxoresque & ſedes proprias relinquentem) ſtatim nunții litteræq; ab Illyricis procuratoribus adfuerunt, qui eum vehementer perturbarẽt, curamq; animo † maiorem 138
iniicerent. quippe ſignificabãt, Germanos Rhenum Danubiumq; trãsgreſſos, Romanos in fines hoſtiliter intraſſe: oppugnareq; iam exercitus ripis inſidentes, perque vrbes & vicos magnis copiis excurrere. Quapropter haud leuiter Illyricas nationes, conterminas vicinasque Italiæ, periclitari. Opus eſſe igitur ipſius præſentia, totoque quantum ſecum exercitum haberet. Hæc & formi-

a *Videtur mutandum* ὄντος *in* οὕτως *[vel* αὐτός*]* b *Herod. ſcripſiſſe arbitror,* ἐν εἰρήνῃ μὲν ἢ χείμενα ἡσυχάζειν. ¶IN VERS. L.
1 Non enim nullo fortitudinis ſpecimine edito perierunt Romani: ſed ipſi viciſſim hoſtibus alicubi magnam cladem intulerunt. Neque aliud in cauſa fuit cur perirent, quam quod multitudine impares fuerunt deprehenſi. 2 magnum autem cladis barbarorum eſt arg. quod triennio poſt aut q. 3 En. put. illo Perſas ita ſe habere, vt quidem non tamquam in pace quieſcerent, ſed illis barbaris, induciis ſaltem & aliqua cunctatione opus eſſe, antequam ruſus exercitũ immitterent, haud fac. *Sequor autem in hac interpretatione meam emendationem, quam e regione annotaui.*

dinem Alexandro, & Illyricis militibus mœſtitiam attulerūt. quippe duplici ſe calamitate víos intelligebant; quod & ipſi male accepti in acie aduerſus Perſas fuerāt, & ſuos domi cęſos a Germanis audiebant. Quare indignabantur atq; [1]Alexādro ſuccenſebant, tamquam res in oriente prius vel metu vel negligentia prodidiſſet; nunc autem rebus ad ſeptemtrionem vocantibus, metu cūctaretur. Erāt autem Alexāder iam atq; amici illius etiam de ipſa Italia ſollιciti. neq; enim par periculum a Perſis atq; a Germanis impendebat. Nam qui ſub orientem habitant, magno terrarū mariſq; interuallo diſcreti, Italiæ vix nomen audiunt: at Illyricæ gentes, anguſtæ videlicet, neq; multū agri Romanis ſubiecti poſſidentes, ſolæ diſcrimen faciunt inter Italiam atq; Germaniā. Edicit itaq; profectionē ingratis atq; ęgre ferens; ſed vrgente tamen neceſſitate. Relictis autem copiis quantas fore ſatis tuendis Romanis ripis arbitrabatur, caſtriſq; & caſtellis diligentius communitis, ac præſidio firmatis, ipſe aduerſus Germanos cum reliqua omni multitudine approperabat. Confectoq; celeriter itinere, cōſtitit ad Rheni ripas, atque ibi res ad bellum *Germanicum* neceſſarias comparabat. Ponte mq; primo iunctis inter ſe nauigiis fecit in Rheno flumi-
139 ne, vt per eum exercitus † tranſgrederetur. quippe hi maximi fluminum ſub ſeptemtrione feruntur, Rhenus ac Danubius: quorum alter Germanos, alter Pannonios prætersfluit. atqui æſtate quidem nauigabiles, altiſſimo latiſſimoq; alueo; per hiemem dein concreti gelu, camporum in morem perequitantur. [2]Eſt autem adeo eius aluei ſolida glacies, vt non equorum vngulis tantum pedibusque virorum ſubſiſtat, ſed qui hauſturi inde ſunt, non tam vrnas aut vaſa alia ſecum afferant quam ſecures ac dolabras, vt cæſam inde aquam ſine vaſe vllo, velut lapidem, aſportent. Hæc igitur illorum amnium natura eſt. Alexander autem Mauros complures, ac vim ingentem ſagittariorum, quos ſecum ex Oriente adduxerat, partim ex agro Oſrhoenorum, partim e Parthia trāsfugas, pecuniave illectos,

ἐτάραξε, καὶ τοὺς ἐκ τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατιώτας ἐλύπησε, διπλῇ δοκοῦντας κεχρῆσθαι συμφορᾷ, ἔκ τε ὧν πεπόνθεσαν Πέρσαις μαχόμενοι, ἔκ τε ὧν ἐπυνθάνοντο τοὺς οἰκείους ἕκαστοι ὑπὸ Γερμανῶν ἀπολωλότας. ἠγανάκτουν οὖν, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον εἶχον ἐν αἰτίᾳ, ὡς τὰ ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς δι' ἀμέλειαν ἢ δειλίαν προδεδωκότα, πρός τε τὰ ἀρκτῷα μέλλοντα καὶ ὀκνοῦντα. Ἦν δὲ καὶ αὐτῷ δέος τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τοῖς τε συνοῦσι φίλοις, ἤδη καὶ περὶ αὐτῆς Ἰταλίας. οὐ γὰρ ὅμοιον ἡγοῦντο τὸν ἐκ Περσῶν κίνδυνον οἷον ἐκ Γερμανῶν. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς κατοικοῦντες, μακρᾷ γῇ καὶ θαλάττῃ πολλῇ διῃρημένοι, τὴν Ἰταλῶν χώραν μόλις ἀκούουσι· τὰ Ἰλλυρικὰ δὲ ἔθνη, στενὰ ὄντα καὶ οὐ πολλὴν ἔχοντα τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις γῆν, παρὰ τοσοῦτον ὁμόρους καὶ γείτονας ποιεῖ Γερμανοὺς Ἰταλιώταις. Ἐπαγγέλλει δὴ ἄκων μὲν καὶ ἀσχάλλων τὴν ἔξοδον, πλὴν τῆς ἀνάγκης αὐτὸν καλούσης. καταλιπών τε δύναμιν ὅσην αὐτάρκη ᾤετο ῥύεσθαι τὰς Ῥωμαίων ὄχθας, * τά τε στρατόπεδα καὶ τὰ φρούρια ἐπιμελέστερον τειχίσας, καὶ πληρώσας ἕκαστα τοῦ ὡρισμένου στρατοῦ, αὐτὸς εἰς Γερμανοὺς ἠπείγετο ἅμα τῷ λοιπῷ πλήθει. ἀνύσας δὲ τὴν ὁδὸν μετὰ πολλῆς σπουδῆς, ἐπέστη ταῖς τοῦ Ῥήνου ὄχθαις, καὶ τὰ πρὸς τὸν Γερμανικὸν πόλεμον παρεσκευάζετο. τόν τε ποταμὸν ναυσὶ [a] διαλαμβάνων, ὡς πρὸς ἀλλήλας συνδεθεισῶν, γεφυρωθέντα, εὐμαρῆ τὴν διάβασιν τοῖς στρατιώταις † παρέξειν ᾤετο. μέγιστοι γὰρ 139
δὴ οὗτοι ποταμῶν ὑπ' ἄρκτῳ ῥέουσι, Ῥῆνός τε καὶ Ἴστρος· ὁ μὲν Γερμανούς, ὁ δὲ Παίονας παραμείβων. οἳ θέρους μὲν, ναυσίποροι ἔχουσι τὸ ῥεῖθρον, διὰ βάθος τε καὶ πλάτος· τοῦ δὲ χειμῶνος, παγέντες ὑπὸ τοῦ κρύους, ἐν πεδίου σχήματι καθιππεύονται. ἀντίτυπος δὲ οὕτω καὶ στερρὸς γίνεται τὸ ποτὲ ῥεῖθρον, ὡς μὴ μόνον ἵππων ὁπλαῖς καὶ ποσὶν ἀνθρώπων ἀντέχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρύσασθαι θέλοντας, μὴ κάλπεις ἐπ' αὐτῷ μηδὲ κοῖλα σκεύη φέρειν, πελέκεις δὲ καὶ δικέλλας, ἵν' ἐκκόψαντες, γυμνόν τε σκευῶν ἀράμενοι τὸ ὕδωρ, φέρωσιν ὥσπερ λίθον. φύσις μὲν δὴ τῶν ποταμῶν αὕτη.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, Μαυρουσίους τε πλείστους καὶ τοξοτῶν ἀριθμὸν πολὺν ἐπαγόμενος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, ἔκ τε τῆς Ὀσροηνῶν χώρας, καὶ εἴ τινες Παρθυαίων αὐτόμολοι, ἢ χρήμασιν ἀναπεισθέντες, ἠκολουθήκεσαν αὐτῷ βοηθήσοντες,

a Malim, διαλαμβάνειν ἂν πρὸς ἀλ. [Sunt qui ſuperioribus manentibus in ſeq. mutato caſu legant συνδεθείσας] ¶ IN VERS. L.
† Alexandrum incuſabant. M. 2 quodque dudum flumen fuerat, adeo rigidum ſolidumque fit, vt n. Gr.

ἐξήρτυε δὴ Γερμανοῖς ἀντιτάξων. μάλιστα γὰρ ὁ τοιοῦτος στρατὸς ὀχληρὸς ἐκείνοις γίνεται. τῶν τε Μαυρουσίων πόρρωθεν ἀκοντιζόντων, καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τάς τε ἀναχωρήσεις κούφως ποιουμένων, τῶν τε τοξοτῶν ἐς γυμνὰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ σώματα ἐπιμήκη ῥᾷστα καὶ πόρρωθεν [a] κατὰ σκοποῦ τοξευόντων· ἐπεθέοντό τε πρὸς τὴν συστάδην μάχην [b] ἀντίτυποι καὶ ἰσόρροποι πολλάκις Ῥωμαίοις ἐγίνοντο. Ἀλέξανδρος μὲν ἐν τούτοις ἦν· πλὴν ἔδοξεν αὐτῷ πρεσβείαν πέμψαι πρὸς αὐτούς, καὶ περὶ εἰρήνης διαλέγεσθαι. πάντα τε ὑπισχνεῖτο παρέξειν ὅσων δέονται, καὶ χρημάτων ἀφθόνως [c] ἔχειν. τούτῳ γὰρ μάλιστα Γερμανοὶ πείθονται, φιλάργυροί τε ὄντες, καὶ τὴν εἰρήνην ἀεὶ πρὸς Ῥωμαίους χρυσίου καπηλεύοντες. ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐπειρᾶτο ὠνήσασθαι μᾶλλον τὰς πρὸς αὐτοὺς σπονδάς, ἢ διὰ πολέμου κινδυνεύειν. οἱ μέντοι στρατιῶται
140 χαλεπῶς ἔφερον, διατριβῆς τε ματαίας †ἐκτεινομένης, καὶ μηδέν τι γενναῖον ἢ πρόθυμον εἰς τὸ πολεμεῖν παρέχοντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἡνιοχείαις καὶ τρυφαῖς προσέχοντος, δέον ἐπεξελθεῖν καὶ τιμωρήσασθαι Γερμανοὺς ἐπὶ τοῖς προτετολμημένοις. ¶ Ἦν δέ τις ἐν τῷ στρατῷ, Μαξιμῖνος ὄνομα, τὸ μὲν γένος τῶν ἐνδοτάτων Θρᾳκῶν καὶ μιξοβαρβάρων, ἀπό τινος κώμης, ὡς ἐλέγετο· πρότερον μὲν ἐν παισὶ ποιμαίνων· ἐν ἀκμῇ δὲ τῆς ἡλικίας γενόμενος, διὰ μέγεθος καὶ ἰσχὺν σώματος, εἰς τοὺς ἱππεύοντας στρατιώτας καταταγείς· εἶτα κατ' ὀλίγον αὐτὸν χειραγωγούσης τῆς τύχης, ἐλθὼν διὰ πάσης τάξεως στρατιωτικῆς· ὡς στρατοπέδων τε ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐθνῶν τε ἀρχὰς πιστευθῆναι. τὸν δὴ Μαξιμῖνον τοῦτον, διὰ τὴν προειρημένην στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέστησε πάσῃ τῇ τοῦ στρατοῦ νεολαίᾳ, ὡς ἀσκοίη τε αὐτοὺς τὰ στρατιωτικά, καὶ ἐς τὸ πολεμεῖν ἐπιτηδείους παρασκευάζοι. ὁ δέ, μετὰ πάσης ἐπιμελείας ποιούμενος τὰ ἐγκεχειρισμένα, εὔνοιαν πολλὴν παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐκτήσατο, οὐ μόνον διδάσκων αὐτοὺς τὰ ποιητέα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις πάντων προηγούμενος· ὡς μὴ μαθητὰς εἶναι μόνον, ἀλλὰ ζηλωτὰς καὶ μιμητὰς τῆς ἐκείνου ἀνδρείας. ἔτι τε καὶ δωρεαῖς αὐτοὺς καὶ παντοδαπαῖς τιμαῖς ᾠκειώσατο. ὅθεν οἱ νεανίαι (ἐν οἷς ἦν

aduerſus Germanos inſtruebat. quippe huiuſcemodi milites maxime Germanos infeſtant: quum & Mauri longius iacula intorqueant, ſintq; faciles ad incurſus recurſusq;, vtpote leues atque expediti; & ſagittarii nuda Germanorum capita, prægrandiaque illa corpora facile eminus, veluti ſignum aliquod contingant. Nonnumquam vero etiã collata acie res gerebatur: ex qua [Germani] perſæpe haud impares Romanis abibant. Quum in his Alexãder verſaretur, decreuit tamen oratores ad illos de pace mittere, qui pollicerentur omnia illis principem Romanum, quorũ foret opus, præbiturum, pecuniasque daturum magna copia. Sũt enim Germani pecuniæ inprimis auidi, numquamque non auro pacem Romanis cauponãtur. Quare Alexander pacem fœderaque potius ab illis emercari, quam bello periclitari tendebat. Ceterum miles Romanus iniquo animo ferebat, fruſtra ſe tẽpus † terere, nulla occaſione fortiter quidquam animoſeque gerendi, intento aurigationibus (vt aiebant) ac deliciis Alexandro: 140 quum cõtra oporteret vindicare potius Germanos, pœnasque ab iis exigere audaciæ. ¶ Erat autem in exercitu *quidam, nomine* [1] Maximinus, e quodam Thraciæ, & quidem intimæ, vico, (*vt ferebatur*) ſemibarbarus homo, & q. a pueritia opilio fuiſſet: dein vigente ætate, ob corporis proceritatem viresq; ingentes, equo ſtipendia fecerat: poſtremoque, *paulatim* fortuna quaſi manuducente ac præuia, quũ per omnes militiæ gradus aſcendiſſet, etiam ad exercituum prouinciarumque præpoſituras euaſerat. Hunc igitur Maximinum, ob eam quam ſupra diximus rei militaris peritiam, tyronibus vniuerſis Alexander præfecerat, quos ad militiæ munera exerceret, atq; ad bellandum idoneos redderet. Qui quum in eo negotio nihil ſibi ad omnem diligentiam reliqui faceret, maximã ſcilicet a cuncto exercitu gratiam inibat, non ſolum quæ gerenda forent aſſidue edocens, ſed ipſe etiam primus obiens quæ vſus poſceret: vt non diſcipulos tantum, ſed æmulos etiam atque imitatores haberet ſuæ virtutis: quos etiam muneribus omnique genere honorum ſibi adiungebat. Quapropter adoleſcentes, quorum

a *Deeſſe puto partic.* ὡς *ante* κατὰ σκοποῦ. b *ſcribo* ἐν ᾗ αὐτοῖς. [*Poteſt etiam vulg. lectio retineri, ſi poſt* ἀντιτύπους *diſtinguas. nec incontinua erit ſtructura, ſi poſt* ἐπεθέοντο *inſeras* ἐδ' ὅτι. *ſed tunc de Mauris hæc & ſagittariis ceteris intelligenda erunt, (vt infra 146) non de Germanis, vt accipit Politianus*] c *aptius eſſet* ἕξειν. *Polit. ita vertit quaſi legerit* ἕξειν. *eundem autem ſenſum altera lectio efficiet.*

¶IN VERS. L. 1 Max. qui quod ad genus attinet, ex intimis Thracibus & ſemibarbaris erat, ex quodam vico, vt ferebatur: ac prius quidem in pueritia paſtor fuerat:

bona pars ex Pannonia erat, læti virtute Maximini, vulgo obtrectabant Alexandro, quod ſub matris auctoritate adhuc eſſet, [1] nihilque non ex arbitrio conſilioque illius adminiſtraret, bellumque ſegniter & timide gereret: [2] ferētes identidem ſermonibus inter ſe, quantum detrimenti cunctatione illius in Oriente accepiſſent, nihilque adhuc fortiter ac viriliter geſtum aduerſus Germanos. Quare & ſuapte natura proni ad res nouandas, & tam longum principatum gra-
141 uati, † minus iā lucroſum, omni [3] ambitione pridem conſumpta: tum ſperantes alterum mox principem, adepto præter exſpectationem imperio, plus aliquantum vtilitatis honorumq; ipſis ac ſtudii delaturum: decreuere Alexandrum obtruncare, ac Maximinum vocare Auguſtum: cōmilitonem videlicet & contubernalem, prætereaque rei militaris peritia maxime præſenti bello idoneum. Quum igitur frequentes in campum conueniſſent *armati*, [4] venienti de more ad exercendos tyrones Maximino (dubium, ignaro, an re prius cōpoſita) purpuram circumdant, Imperatoremq; ſalutant. Ille, primo reniti, & abiicere purpuram: vt autem nudos intentari gladios a militibus vidit, occiſuros niſi cederet minitantibus, futurū quam præſens periculum præoptans, honorem ſcilicet recepit, fortunamq; illam, ſæpe (vt aiebat) oraculis ac ſomniis præmōſtratam: teſtatus milites prius, inuitum [5] retractantemq; ſe cogi, ſed illorum tamen obſequi voluntati. Quamobrem quæ ipſis placuerint, re ſanciant, ſublatiſque armis, etiam præuento rumore, Alexandrum iam rei totius ignarum opprimant: [6] vt milites illius ac ſtipatores re ſubita perterriti, aut ſponte cum reliquis conſentiant, aut certe, dum imparati ſunt nihilque eiuſmodi exſpectant, etiam ingratis ſubigantur. Poſtea vero quam beneuolentiam omnium atque alacritatem prouocauit, duplicata ſcilicet annona, ingentiq; promiſſo donatiuo, pœniſq; omnibus ignominiiſq; remiſſis, con-

τὸ πολὺ πλῆθος Παιόνων μάλιστα.) τῇ μὲν ἀνδρείᾳ τοῦ Μαξιμίνου ἔχαιρον· τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐπέσκωπτον, ὡς ὑπὸ τῆς τε μητρὸς ἀρχόμενον, καὶ διοικουμένων τῶν πραγμάτων ὑπ᾽ ἐξουσίας τε καὶ γνώμης γυναικὸς, ῥαθύμως τε καὶ ἀνάνδρως τοῖς πολεμικοῖς προσφερομένου ἐκείνου. ὑπεμίμνησκον δὲ ἀλλήλους τῶν τε ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς διὰ μέλλησιν αὐτοῦ πταισμάτων, καὶ ὅτι μηδὲν ἀνδρεῖον μηδὲ νεανικὸν παρέσχοιτο, εἰς Γερμανοὺς ἐλθών. Ὄντες οὖν καὶ ἄλλως πρὸς τὸ καινοτομεῖν ἐπιτήδειοι, καὶ τὸ μὲν παρὸν τῆς ἀρχῆς βαρὺ διὰ μῆκος ἐξουσίας † ἡ- 141
γούμενοι, ἀκερδές τε ἤδη, πάσης προαναλωμένης φιλοτιμίας· τὸ δὲ μέλλον καὶ προσιὸν, ἔς τε τὸ κερδαλέον αὖθις εὔελπι, καὶ τῷ κτωμένῳ παρὰ προσδοκίαν, τίμιόν τε καὶ περισπούδαστον· ἐβουλεύσαντο ἀποσκευάσασθαι μὲν τὸν Ἀλέξανδρον, ἀνειπεῖν δὲ αὐτοκράτορα καὶ σεβαστὸν τὸν Μαξιμῖνον, συστρατιώτην τε [a] αὐτὸν ὄντα καὶ σύσκηνον, ἔς τε τὸν παρόντα πόλεμον δι᾽ ἐμπειρίαν καὶ ἀνδρείαν ἐπιτήδειον δοκοῦντα. Ἀθροισθέντες οὖν εἰς τὸ πεδίον ὡπλισμένοι, ὡς δὴ ἐπὶ τὰ συνήθη γυμνάσια προελθόντα, καὶ ἐπιστάντα αὐτοῖς τὸν Μαξιμῖνον, ([b] εἴτε καὶ νοοῦντα τὸ πραττόμενον, εἴτε καὶ λάθρα τοῦτο προκατασκευάσαντα) πορφύραν ἐπιβαλόντες βασιλικὴν, αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσιν. ὁ δὲ, τὰ μὲν πρῶτα παρῃτεῖτο, καὶ τὴν πορφύραν ἀπερρίπτει· ὡς δὲ ἐνέκειντο ξιφήρεις, ἀποκτενεῖν ἀπειλοῦντες, τοῦ παρόντος κινδύνου [c] τὸ μέλλον προελόμενος, ἀνεδέξατο τὴν τιμὴν, πολλάκις αὐτῷ πρότερον, ὡς ἔλεγε, χρησμῶν καὶ ὀνειράτων τὴν τοσαύτην τύχην προειρηκότων· εἰπὼν πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὅτι ἄκων μὲν καὶ μὴ βουλόμενος ἀναδέχεται, πειθόμενος τῇ ἐκείνων βουλήσει· παραγγέλλει δὲ αὐτοῖς ἔργῳ βεβαιῶσαι τὰ δόξαντα, ἀρπασαμένους τε τὰ ὅπλα, σπουδῇ ἐπιστῆναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀγνοοῦντι, τὴν φήμην φθάσαντας· ἵν᾽ ἐκπλήξαντες τοὺς συνόντας ἐκείνῳ στρατιώτας καὶ φρουροὺς τοῦ σώματος, ἢ πείσαιεν ὁμογνωμονῆσαι, ἢ ῥᾷστα βιάσαιντο ἀπαρασκεύους τῷ μηδὲν προσδοκᾶν. ὡς δὲ αὐτοὺς εἰς εὔνοιαν καὶ προθυμίαν πλείονα προεκαλέσατο, τά τε σιτηρέσια ἐπεδιπλασίασε, νομάς τε καὶ δόσεις μεγίστας ὑπέσχετο, τιμωρίας τε καὶ κηλῖδας πάσας αὐτοῖς ἀνῆκεν· ἐπί τε τὴν πο-

a *Malim αὐτοῖς.* b *non dubito quin vera lectio ſit, εἴτε ἀγνοοῦντα τὸ πραττ. quam ſequitur & Politiani interpretatio.* c *Scribo* [illegible]. ¶IN VERS. L. 1 resque omnes ex arbitrio conſilioque mulieris adminiſtrarentur. 2 atq; alii aliis in memoriam reuocabant, quãtum detr. 3 ambitioſa liberalitate, M. 4 venienti ad conſueta exercitia Maximino. *Sed Polit. quænam illa fuerint exponit, ex iis quæ Herodianus paulo ante narrauit.* 5 q.e. retract. 6 vt terrore militibus eius ac ſtipatoribus iniecto, eos ad aſſenſum adducant, aut facillime ad hoc adigant, vtpote imparatos, quod nihil eiuſmodi exſpectent. Poſtea vero q.

ρείας

ρίαν ἐξήγαγεν. οὐ πολὺ δὲ ἀφεστήκει τὸ χωρίον ἔνθα
ἐσκήνου ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Ὡς δὲ
ἀπηγγέλη τὰ περὶ τοῦ Μαξιμίνου, ὁ Ἀλέξανδρος ἐν
μεγίστῃ ταραχῇ γενόμενος, καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς
142 † ἀγγελίας ἐκπλαγεὶς, προπηδήσας τῆς βασι-
λείου σκηνῆς ὥσπερ ἐνθουσιῶν, δακρυρροῶν καὶ τρέ-
μων, τοῦ τε Μαξιμίνου ὡς ἀπίστου καὶ ἀχαρίστου
κατηγόρει, πάσας τὰς εἰς ἐκεῖνον εὐεργεσίας κατατε-
θείσας πρὸς αὐτοῦ διηγούμενος· τούς τε νεανίας συ-
στρατιώτας ᾐτιᾶτο, ὡς προπετῶς καὶ ἐπιόρκως ταῦ-
τα τετολμηκότας· δώσειν τε πάντα ὑπισχνεῖτο ὧν δέ-
οιντο, καὶ ἐπανορθώσασθαι εἴ τι μέμφοιντο. Οἱ δὲ
σὺν αὐτῷ στρατιῶται, ἐκείνης τῆς ἡμέρας εὐφημή-
σαντες αὐτὸν παρέπεμψαν, ὑποσχόμενοι πάντη
σθένει[a] ὑπερασπίζειν αὐτοῦ. τῆς νυκτὸς δὲ διαδρα-
μούσης, κατὰ τὸ περίορθρον ἀγγειλάντων τινῶν ὅτι δὴ
Μαξιμῖνος προσέρχοιτο, κόνις τε πόρρωθεν ἐγειρομένη
φαίνεται, βοῆς τε ἦχος πλήθους ἐξακούεται, πάλιν
προελθὼν ἐς τὸ πεδίον ὁ Ἀλέξανδρος, συγκαλέσας
τε τοὺς στρατιώτας, ἐδεῖτο προμαχεῖν, καὶ σώζειν ὃν
ἀνεθρέψαντο, καὶ ὑφ' ᾧ βασιλεύοντι τεσσαρεσκαί-
δεκα ἔτεσιν, ἀμέμπτως βεβιώκεσαν· πάντας τε εἰς
οἶκτον καὶ ἔλεον προσκαλούμενος, ἐκέλευεν ὁπλί-
ζεσθαι, καὶ ἐξελθόντας ἀντιτάττεσθαι. Οἱ δὲ στρα-
τιῶται, τὰ μὲν πρῶτα ὑπισχνοῦντο· κατ' ὀλίγους δὲ
ἀνεχώρουν, οὐδὲ ὅπλα λαβεῖν ἤθελον. οἱ δέ τινες, τὸν
ἔπαρχόν τε τοῦ στρατοῦ καὶ τοὺς οἰκείους Ἀλεξάνδρου
ᾔτουν πρὸς ἀναίρεσιν, πρόφασιν ποιούμενοι, αἰ-
τίους τῆς ἀποστάσεως γεγενῆσθαι. οἱ δὲ, τὴν μητέ-
ρα ἐμέμφοντο ὡς φιλάργυρον, καὶ τὰ χρήματα
ἀποκλείουσαν, διά τε μικρολογίαν καὶ τὸ πρὸς
τὰς ἐπιδόσεις ὀκνηρὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου μεμισημέ-
νου. καὶ μέχρι μέν τινος τοιαῦτα διαφόρως βοῶν-
τες προσέμενον· ὡς δὲ τοῦ Μαξιμίνου ὁ στρατὸς ἤδη
τε ἐν ὄψεσιν ἦν, παρεκάλεσέ τε στρατιώτας καταλι-
πεῖν μὲν γύναιον μικρολόγον, καὶ μειράκιον μικρὸν
μητρὶ δουλεῦον, προσιέναι δὲ ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ
σώφρονι, συστρατιώτῃ τε ἐν ὅπλοις ἀεὶ καὶ πολε-
μικοῖς ἔργοις διητημένῳ· πεισθέντες οἱ στρατιῶ-
ται, τὸν μὲν Ἀλέξανδρον καταλείπουσιν, αὐτοὶ δὲ
προσίασι τῷ Μαξιμίνῳ· αὐτοκράτωρ τε ὑπὸ πάν-
143 των ἐκεῖνος ἀναγορεύεται. ὁ δὲ † Ἀλέξανδρος, τρέ-
μων καὶ λιποψυχῶν, μόλις εἰς τὴν σκηνὴν ἐπανέρ-
χεται· τῇ τε μητρὶ περιπλακεὶς, καὶ, ὥς φασιν,

feſtim ad Alexandri tabernaculum,
quod haud procul abeſſet, vniuerſos
educit. His ille nuntiatis, vehemē-
ter rei nouitate perturbatus † atq; ex- 142
territus, proſilit e tabernaculo, veſa-
no ſimilis; lacrymansque & tremens,
nūc Maximinum perfidū ingratumq;
vocare, enumeratis quæcunq; in illū
beneficia cōtuliſſet; [1]nūc tyrones ac-
cuſare, qui neglecto ſacramēto, adeo
proterui ter id facinus auderent: po-
ſtremo autem polliceri, daturum ſe
quæ vellent, [2] emendaturumq; ſiqua
deſiderarent. Sed milites qui eum
tuebātur, fauſtis [3]inpræſens acclama-
tionibus proſequuti, defenſuros eum
cunctis viribus affirmabāt. Nocte au-
tem exacta, quū iam luceſceret, nun-
tiātibus quibuſdā adeſſe Maximinū,
pulueremq; haud procul excitatum
videri, ac voces magnæ multitudinis
exaudiri: rurſus in planitiem egreſſus
Alexander, cōuocare milites, rogare
vt ſe defenderent, tuerenturq; eum
quem ipſi educauiſſent, quoq; iā qua-
tuordecim annos imperante, ſine vlla
querela vixiſſent: commotisq; miſe-
ratione omnibus, arma capere ac re-
ſiſtere hoſtibus imperabat. At mi-
lites, etſi omnia [4] principi polliceban-
tur, paulatim tamen alii [5] alio dilabe-
bantur. Quidam etiam præfectū pre-
torii atq; Alexādri familiares ad ſup-
plicium depoſcebant; ortā ab illis de-
fectionem cauſantes. alii matrē ipſius
accuſabāt, auaram fœminam, & quæ
pecuniis congerendis, ob ſordes ni-
mias parcimoniamq; erga milites, in-
uiſum cunctis Alexandrum reddide-
rit. Igitur aliquamdiu hæc inter ſe di-
uerſi dictitantes, ſtabant adhuc tamē:
vt vero exercitus Maximini in con-
ſpectum venit, atq; hortari commili-
tones cœpit vt mulierem ſordidam,
& puſillum adoleſcētem, etiamnum
ſub matris ſeruitio, ſtatim deſererent,
ſeque viro forti proboque aggrega-
rent, commilitoni ipſorum, atque in
armis ſemper bellicisque muneribus
verſato: confeſtim vniuerſi ab Ale-
xandro deſciuerunt, atq; vnanimiter
Imperatorem Maximinum conſalu-
tauerunt. At † Alexander tremēs atq; 143
exanimatus, *vix* in tabernaculū reuer
titur; matriq; implicitus, & (vt aiunt)

a *Malim* ὑπερασπίζειν. ¶IN VERS. L. 1 nunc iuuenes commilitones accuſare. *Sic fortaſſis Alexander eos ſolitus erat appellare.* 2 emend. ſi qua eſſent de quibus quererentur. 3 illo die. M. 4 principió, M. 5 q. c. aliā.

conquerens atque incuſans quod ob illam talia pateretur, exſpectabat interfectorem. Maximinus autẽ, poſtq̃ eum exercitus vniuerſus Auguſtum appellauit, tribuno & centurionibus aliquot negotium dat, Alexãdri, matriſque vna, & quicumque vim contra facerent, occidendorum. Qui, facto impetu in tabernaculum, ſtatim ipſum cum matre amicisq; & honoratiſſimo quoque, obtruncant, exceptis qui [1] paulo ante fuga ſibi ac latebris conſuluiſſent: quos tamen vniuerſos haud multo poſt comprehenſos Maximinus ipſe morte affecit. Hunc finem habuit vitæ Alexander, vna cum matre, quũ annos quatuordecim ſine vlla ſubiectorum querela, atque adeo ſine ſanguine, imperaſſet. Siquidem a cædibus & crudelitate abhorrens, neminem niſi iudicio damnatum perire patiebatur; [2] ad humanitatem videlicet ac beneuolentiam propenſus. Quapropter, niſi filiũ mater auara ac ſordida infamaſſet, nihil plane deſiderari in illius gubernatione imperii potuiſſet.

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARcum, Liber ſeptimus.

QVALEM ſe geſſerit Alexander quatuordecim annorũ imperio, *& quem vitæ finem habuerit*, ſuperiore volumine expoſuimus. Interea Maximinus rerũ potitus, mutata vehemẽter rerum conditione, aſpere ferociterque adepta poteſtate vtebatur; ſic vt ex molli manſuetoque imperio, ad tyrannidis crudelitatem vertere omnia conten-
144 deret. Nam quum ſe † inuiſum hominibus cognoſceret, quod primus ex infimo loco ad eam fortunam perueniſſet: præterea morib. perinde vt genere barbarus, patrioq; inſtituto cædis auidiſſimus, ad id potiſſimũ dabat operam vt imperiũ ſibi ſæuitia conſtabiliret: ſcilicet metuens ne ſenatui reliquisq; omnibus Romanæ dicionis hominibus contemptibilior fieret, dũ non tam in eo præſens fortuna quam natalium obſcuritas ſpectatur. Quippe iam ad tritum vulgatumq; apud omnes, opilionẽ fuiſſe in Thraciæ mõtibus: dein corporis vaſtitate ac ro-

ἀποδυρόμενός τε καὶ αἰτιώμενος ὅτι δι᾽ ἐκείνην ταῦτα πάσχοι, ἀνέμενε τὸν φονεύσοντα. ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ὑπὸ παντὸς τοῦ στρατοῦ σεβαστὸς προσαγορευθεὶς, πέμπει χιλίαρχον, ἑκατοντάρχας τε τινὰς, τοὺς φονεύσοντας τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἴ τινες [a] ἀνθίσταντο τῶν σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ, ἀφικόμενοι καὶ ἐπιπηδήσαντες τῇ σκηνῇ, αὐτόν τε ἀναιροῦσι καὶ τὴν μητέρα, καὶ εἴ τινες ἐδόκουν ἐκείνῳ φίλοι καὶ τίμιοι. πλὴν τῶν [1] πρὸς ὀλίγον φυγεῖν ἢ λαθεῖν δυνηθέντων, οὓς πάντας μετ᾽ οὐ πολὺ ὁ Μαξιμῖνος συλλαβὼν ἀπέκτεινε. Τέλος μὲν δὴ τοιοῦτον κατέλαβε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν μητέρα, βασιλεύσαντα ἔτεσι τεσσαρεσκαίδεκα, ὅσον πρὸς τοὺς ἀρχομένους, ἀμέμπτως καὶ ἀναιμωτί. φόνων τε γὰρ καὶ ὠμότητος, ἀκρίτων τε ἔργων ἀλλότριος ἐγένετο, εἴς τε τὸ φιλάνθρωπον καὶ εὐεργετικώτερον ἐπιρρεπής. πάνυ γοῦν ἂν ἡ Ἀλεξάνδρου βασιλεία εὐδοκίμησεν εἰς τὸ ὁλόκληρον, εἰ μὴ διεβέβλητο αὐτῷ τὰ τῆς μητρὸς εἰς φιλαργυρίαν τε καὶ μικρολογίαν.

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟρικῶν] βιβλίον ἕβδομον.

ΤΙΝΙ μὲν βίῳ Ἀλέξανδρος ἐχρήσατο, τέλει τε ὁποίῳ, βασιλεύσας ἐτῶν τεσσαρεσκαίδεκα, ἐν τοῖς προειρημένοις ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ Μαξιμῖνος, παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, πολλὴν τὴν μεταβολὴν ἐποιήσατο, τραχύτατα καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου τῇ ἐξουσίᾳ χρώμενος. ἔκ τε πρᾳείας καὶ πάνυ ἡμέρου βασιλείας, εἰς τυραννίδος ὠμότητα μετάγειν πάντα ἐπειρᾶτο· † δυσμενὴς εἶναι ἑαυτῷ συνειδὼς, ὅτι τε πρῶτος ἐξ εὐτελείας τῆς ἐσχάτης εἰς τοσαύτην τύχην ἤλασε· φύσει δὲ ἦν τὸ ἦθος, ὥσπερ καὶ τὸ γένος, βάρβαρος· τό τε φονικὸν, πάτριον ἔχων καὶ ἐπιχώριον, 144 πρόνοιαν ἐποιεῖτο δι᾽ ὠμότητος τὴν ἀρχὴν βεβαιώσασθαι· δεδιὼς [b] μήτε τῇ συγκλήτῳ καὶ τοῖς ὑπηκόοις εὐκαταφρόνητος γένηται, οὐκ εἰς τὴν παροῦσαν [*] αὐτοῦ τύχην ἀφορώντων, ἀλλ᾽ εἰς τὰ τῆς γενέσεως εὐτελῆ σπάργανα. τεθρύλλητο γὰρ παρὰ πᾶσι καὶ διεβέβλητο, ὅτι δὴ ποιμαίνων ἐν τοῖς Θρακίοις ὄρεσιν, ἐπιδοὺς τε αὑτὸν διὰ μέγεθος καὶ ἰσχὺν

a Scribo ἀνθίσταιντο. b for. μὴ ἡ τῇ συγκλ. αυτ, μὴ τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τοῖς ὑπ. ¶IN VERS. L. 1 pauliſper M. 2 ad hum. ac beneficentiam propenſus. Omni igitur ex parte laudatum fuiſſet Alexandri imperium, niſi ob matris auaritiam & ſordes male audiſſet.

σώματος

θρέμματος εἰς εὐτελῆ καὶ ἐπιχώριον στρατείαν, ὑπὸ τῆς τύχης ἐπὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν κεχειραγώγητο. εὐθέως οὖν τούς τε φίλους πάντας οἳ συνῆσαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, συνέδρους τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐπιλεχθέντας, ἀπεσκευάσατο· καὶ οὓς μὲν εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέπεμψε, τινὰς δὲ ἐπὶ προφάσει διοικήσεως ἀπεσείσατο· μόνος εἶναι βουλόμενος ἐν τῷ στρατῷ, καὶ μηδένα αὐτῷ παρεῖναι ἐκ συνειδήσεως εὐγενοῦς κρείττονα· ἀλλ᾽ ἵν᾽, ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως, μηδενὸς αὐτῷ παρόντος ᾧ νέμειν αἰδῶ ἀνάγκην ἔχοι, τοῖς τυραννίδος ἔργοις σχολάζοι. τήν τε θεραπείαν πᾶσαν ἣ συνεγεγόνει τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοσούτων ἐτῶν, τῆς βασιλείου αὐλῆς ἀπέπεμψε· τοὺς δὲ πλείστους αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν, ἐπιβουλὰς ὑποπτεύων. ᾔδει γὰρ ἀλγοῦντας ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἀναιρέσει. Ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον αὐτὸν εἰς ὠμότητα καὶ τὴν πρὸς ἅπαντας ὀργὴν προὐκαλέσατο συνωμοσία τις διαβληθεῖσα κατ᾽ αὐτοῦ συγκροτουμένη, πολλῶν τε ἑκατοντάρχων συμπνεόντων, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἁπάντων. Μάγνος τις ὄνομα, ἐκ τῶν εὐπατριδῶν τε καὶ ὑπατευκότων· οὗτος διεβλήθη συνάγειν κατ᾽ αὐτοῦ χεῖρα, καὶ στρατιώτας τινὰς πείθειν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρχὴν μετάγειν. ἡ δὲ σκευή, τοιαύτη τις ἐλέγετο ἔσεσθαι. γεφυρώσας τὸν ποταμὸν ὁ Μαξιμῖνος, ἔμελλεν ἐπὶ Γερμανοὺς διαβήσεσθαι.
145 ἅμα γὰρ τῷ τὴν ἀρχὴν παραλαβεῖν, † εὐθέως πολεμικῶν ἔργων ἤρξατο· καὶ διὰ σώματος μέγεθος, καὶ ἰσχὺν στρατιωτικὴν, καὶ ἐμπειρίαν πολεμικὴν, δοκῶν ἐπιλελέχθαι, ἔργοις τὴν δόξαν καὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν ὑπόληψιν ἐπιστοῦτο. τήν τε Ἀλεξάνδρου μέλλησιν, καὶ τὴν πρὸς τὰ πολεμικὰ ἔργα δειλίαν, ἐλέγχειν ἐπειρᾶτο εἰκότως κατεγνωσμένην. ἀσκῶν τε οὖν καὶ γυμνάζων τοὺς στρατιώτας οὐ διέλειπεν, αὐτός τε ἐν ὅπλοις ὤν, καὶ τὸν στρατὸν ἀεὶ παρορμῶν. τότε δὴ οὖν τὴν γέφυραν ζεύξας, ἔμελλεν ἐπὶ Γερμανοὺς διαβήσεσθαι. ὁ δὲ Μάγνος ἐλέγετο [a] στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγοις, ἀλλὰ τοὺς ἐξοχωτάτοις, καὶ μάλιστα τοὺς τὴν φρουρὰν τῆς γεφύρας καὶ τὴν ἐπιμέλειαν [b] πεποιημένοις, ἀναπεῖσαι, μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν Μαξιμῖνον, λύσαντας τὴν γέφυραν, προδοῦναι τοῖς βαρβάροις, οὐχ ὑπαρχούσης αὐτῷ ἐπανόδου. πλάτει γὰρ καὶ βάθει μέγιστος ὁ ποταμὸς ῥέων, ἄβατος αὐτῷ ἐγίνετο, οὔτε νεῶν οὐσῶν ἐν ταῖς πολεμίαις ὄχθαις,

bore inter eius regionis tenuiſſimos milites adſcitum, quaſique manuductum a fortuna ad Romanum imperiū. Quare omnes confeſtim amicos conſiliariosq; Alexandri a ſenatu lectos,[1] ſuſtulit e medio, partimq; Romam dimiſit, partim, adminiſtrationem rerum cauſatus, officio priuauit. Id eo cōſilio fecit, vt ſolus eſſet in exercitu, neminemq; prope ſe haberet ex conſcientia nobilitatis potiorem; ſed velut ex arce quadā,[2] citra vllius reuerentiam, tyrannidis operibus vacare poſſet. Omniaq; Alexandri miniſteria, quibus ille per tot annos vſus fuerat, ex aula eiecit: plurimis etiam interfectis, quod inſidias videlicet ſuſpectaret; quando omnes illius interitu mœſtos eſſe intelligebat. Ceterum magis magisq; crudelitatē irritauit coniurationis cuiuſdam in ſe delatio, conſpiratis in vnum centurionibus permultis, omnique ſenatu Romano. Magnus erat quidā nomine, vir patricius & conſularis; qui delatus Imperatori eſt quaſi manū contra ipſum compararet, ac militib. perſuaderet vt [3] ad ſe imperium trāsferrent. Conſilium aūt huiuſcemodi fuiſſe putatur. Pontem cōſtruxerat Maximinus ſupra flumen, qua aduerſus Germanos tranſiret. vt enim primum ſummam rerum ſuſcepit, ſtatim bellica † facinora affectauit. Siquidem, 145 *tamquam* ob immanē corporis ſtaturam & militare robur ac peritiā pugnandi, adſcitus ad imperium, re ipſa famam confirmare atq; opinionem militū tendebat: vt metum illum atq; cūctationē Alexādri in prœliis capeſſendis iure improbatā fuiſſe coargueret. Quare nihil ſibi ad exercēdos milites reliqui faciebat, & cū ipſe in armis aſſiduus erat, tū exercitum vehementer adhortabatur. Sed tum conſtructo (vt diximus) ponte, tranſire in Germaniam ſtatuerat. Ceterum Magnus haud ſane paucis militibus, ſed qui virtute ceteros anteirent, atq; iis potiſſimum quib. cuſtodia pontis curaque fuerat demandata, perſuaſiſſe dicebatur vt ſimul ac Maximinus in alterā ripam peruaſiſſet, ponte [4] abſciſſo redituque intercluſo, barbaris eum proderent. Siquidem tanta erat amnis illius profunditas ac latitudo, vt irremeabilis fore videretur; nullis præſertim nauigiis in aduerſa ripa,

a For. στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγους. b *Sub. litne particip. πεπιστευμένους, siue ἐμπιστευθέντας in huius locum [vt infra 149]* ¶IN VERS. L. 1 *Hic ἀπεσκευάσατο non videtur eſſe* ſuſtulit e medio: *nec ea quæ ſequuntur, hanc interpretationē videntur admittere.* [*commodius fortaſſe* ſummouit, amolitus eſt] 2 quum nullus adeſſet cui reuerentiam tribuere neceſſe haberet, tyrann. 3 ad ipſum imperium: *nam illud de militibus potius intelligeretur.* 4 ſoluto, M.

& ponte ſoluto. [1]Talia ſcilicet ſermonibus ferebantur: incertum vere, an cõpoſita *per Maximinum* fraude. neq; enim facilis ſententia, parũ explorata re, citraq; iudicium aut defenſionem vllam, correptis interfectiſq; omnib. quoſcumq; ſuſpicio attigerat. Sed & militum Oſrhoenorum defectio nonnulla oborta eſt. Nam quum magnopere indoluiſſent Alexãdri nece, ac forte fortuna in *conſularem* quendã ex illius amicis, cui nomen Quartino fuit, paulo ante e caſtris a Maximino dimiſſum, incidiſſent, correptũ atq; retractantem, neque tale quidpiam cogitãtem, ducem ſibi delegerunt; purpuraq; eum prælatoq; igni (funeſtis ſcilicet honoribus) cõdecoratum, nihilq; minus optãtem, ad imperium protulerunt. Qui tamẽ haud diu poſt, in tabernaculo dormiens, a contubernali quodam ſuo, & (vt credebatur) amico, per inſidias occiditur. Macedoni nomen fuit; qui & an-
146 tea Oſrhoenis præfuerat, † & nũc primus eiſdem auctor fuerat deficiendi a Maximino. quumq; nulla ſubeſſet odii aut inimicitiarum cauſa; tamen eum occidit, quẽ ipſemet corripuerat, atq; ad ſuſcipiendum imperium perpulerat. Sed enim magnopere tũc gratum ſe Maximino facturũ putans, abſciſſum Quartino caput, dono obtulit. Verum Maximinus, quamuis eo facinore lætus, gaudenſq; præreptum ſibi hoſtem, *vt putabat*; tamen illum, haud modica ſperantẽ, putantemq; ſibi inſignem gratiam relatum iri, extremo ſupplicio affecit, ceu defectionis auctorem, interfectoremq; eius cui facin' inuito perſuaſerat, atq; infidũ homini quẽ antea pro amiciſſimo habuiſſet. Huiuſmodi igitur cauſæ magis magiſq; animũ exaſperabant Maximini, atq; ad ſæuitiã exacuebant, etiã antea ſua ſpõte crudeliſſimum. Ceterum aſpectu quoq; erat horrẽdus, vaſto atq; immani corpore: vt nemo illi, vel exercitatiſſimorum Græcorũ, vel pugnaciſſimorum barbarorũ, conferri poſſet. His ita diſpoſitis rebus, collecto exercitu omni, ac ponte intrepide pertranſito, bellũ Germanis intulit. Sequuti illũ magna vis mortaliũ, ac pene omnes barbarorũ copiæ: adhęc [2]Mauri iaculatores ſagittariiq; q̃plurimi: præterea Oſrhoeni & Armenii: quorũ hi, Romanis ſubiecti;

τῆς γεφύρας λυθείσης. ἡ μὲν τῆς διαβολῆς φήμη, τοιαύτη ἐγένετο, εἴτε ἀληθὴς ὑπάρξασα, εἴτε ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου συσκευασθεῖσα. ἀκριβὲς δ' εἰπεῖν οὐ ῥάδιον, ἐπεὶ ἔμεινεν ἀνεξέλεγκτος. μήτε γὰρ [a]κρίσεώς τινι μεταδούς, μήτε ἀπολογίας, πάντας οὓς ὑπώπτευεν, αἰφνιδίως συναρπάσας, ἀφειδῶς ἐφόνευσεν. Ἐγένετο δέ τις καὶ Ὀσροηνῶν τοξοτῶν ἀπόστασις· οἳ πάνυ ἀχθόμενοι ἐπὶ τῇ Ἀλεξάνδρου τελευτῇ, περιτυχόντες τῶν ἀπὸ ὑπατείας καὶ φίλων Ἀλεξάνδρου τινὶ, (Κουαρτῖνος δ' ἦν *ὄνομα· ὃν Μαξιμῖνος ἐκπέμψας ἦν τοῦ στρατοῦ) ἁρπάσαντες, ἄκοντα καὶ οὐδὲν προειδότα, στρατηγὸν ἑαυτῶν κατέστησαν· πορφύρᾳ τε καὶ πυρὶ [b]πομπεύοντα, ὀλεθρίοις τιμαῖς, ἐκόσμησαν· ἐπί τε τὴν ἀρχὴν ἦγον, οὐ βουλόμενον. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐν τῇ σκηνῇ καθεύδων, ἐπιβουλευθεὶς νύκτωρ, αἰφνιδίως ἀνῃρέθη ὑπὸ τοῦ συνόντος αὐτῷ καὶ δοκοῦντος φίλου, τῶν τε Ὀσροηνῶν πρότερον ἡγουμένου (Μακεδὼν ἦν ὄνομα αὐτῷ) καίτοι τῆς ἁρπαγῆς καὶ τῆς ἀποστάσεως ἀρχηγοῦ καὶ † ὁμογνώμο- 146
νος τοῖς Ὀσροηνοῖς γενομένου· ὅς, οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχθρας οὔτε μίσους ἔχων, ἀπέκτεινεν αὐτὸς ὃν ἥρπασέ τε καὶ ἀνέπεισεν· οἰόμενός τε μεγάλα [c]χαρίζεσθαι τῷ Μαξιμίνῳ, τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὼν, ἐκόμισεν. ὁ δέ, ἥσθη μὲν ἐπὶ τῷ ἔργῳ στερηθεὶς δὴ πολεμίου, ὡς ᾤετο, ἐκεῖνον μὲν, καίτοι μεγάλα ἐλπίζοντα, καὶ δοκοῦντα ἀμοιβῆς ἐξαιρέτου τεύξεσθαι, ἀπέκτεινεν, ὡς καὶ τῆς ἀποστάσεως γενόμενον ἀρχηγὸν, καὶ ἀποκτείναντα ὃν αὐτὸς ἄκοντα ἀνέπεισεν, ἄπιστόν τε γενόμενον περὶ τὸν φίλον. Τοιαῦται μὲν δή τινες αἰτίαι ἔτι μᾶλλον εἰς τραχύτητα καὶ ὠμότητα ἠκόνησαν τὴν τοῦ Μαξιμίνου ψυχὴν, καὶ πρότερον οὕτω πεφυκυῖαν. ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν φοβερώτατος, καὶ μέγιστος τὸ σῶμα· ὡς μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ τινα μήτε Ἑλλήνων τῶν σωμασκούντων, μήτε βαρβάρων τῶν μαχιμωτάτων ἐξισοῦσθαι. Διοικήσας δὲ τὰ προειρημένα, πάντα τε τὸν στρατὸν ἀναλαβὼν, καὶ διαβὰς ἀφόβως τὴν γέφυραν, εἴχετο τῆς πρὸς τοὺς Γερμανοὺς μάχης. μέγα δέ τι πλῆθος καὶ σχεδὸν ἅπασαν τὴν [d]Ῥωμαίων δύναμιν σὺν ἑαυτῷ εἰσήγαγε, Μαυρουσίων τε ἀκοντιστῶν ἀριθμὸν πάμπλειστον καὶ τοξοτῶν, Ὀσροηνῶν τε καὶ Ἀρμενίων (ὧν ἦσαν οἱ μὲν, ὑπήκοοι,

a *Scripſiſſe Herodianum credo κρίσεως, itidemq; ἀπολογίας.* b *Scribo περιπομπεύοντα: vt cum ſupra aliquoties, tum infra 113.* c *malim χαριεῖσθαι.* d *Polit. non Ῥωμαίων, ſed βαρβάρων legit.* ¶ IN VERS. L. 1 Accuſationis fama talis fuit, ſeu vera, ſeu a Maximino conficta. Non facile eſt autem aliquid certi dicere: quoniam de illa inquiſitio non fuit habita. nullo enim in iudicium vocato, nullique dato ſui defendendi ſpatio, quoſcumque ſuſpectos habebat, repẽte correptos, immiſericorditer interfecit. 2 Mauruſiorum iaculatorum & ſagittariorum numerus maximus; Oſrhoenorumque & Armeniorum, Gr.

οἱ δὲ,

οἱ δὲ, φίλοι καὶ σύμμαχοι) καὶ εἴ τινες Παρθυαίων, ἢ χρήμασι πεισθέντες καὶ αὐτομολήσαντες, ἢ ληφθέντες αἰχμάλωτοι, Ῥωμαίοις ἐδούλευον. τὰ δὲ πλήθη ταῦτα τοῦ στρατοῦ καὶ πρότερον ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἠθροίστο, ᵃηὐξήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου, καὶ εἰς πολεμικὴν ἄσκησιν συγκεκρότητο. μάλιστα δὲ οἱ ἀκοντισταὶ καὶ οἱ τοξόται πρὸς τὰς Γερμανῶν μάχας ἐπιτήδειοι δοκοῦσιν, ἐπιτρέχοντές τε αὐτοῖς κούφως οὐ προσδοκῶσι, καὶ ἀναχωροῦντες ῥᾳδίως. Γενόμενος δὲ ἐν τῇ πολεμίᾳ Μαξιμῖνος, πολλὴν μὲν γῆν ἐπῆλθεν, οὐδενὸς αὐ-
147 τῷ ἀνθεστῶτος, ἀλλὰ τῶν βαρβάρων † ἀνακεχωρηκότων. ἐδῄου τε πᾶσαν τὴν χώραν, μάλιστα τῶν λῃΐων ἀκμαζόντων· τάς τε κώμας ἐμπιπρὰς, διαρπάζειν ἐδίδου τῷ στρατῷ. εὐμαρέστατα γὰρ τὸ πῦρ ἐπινέμεται τάς τε πόλεις αὐτῶν, ἃς ἔχουσι, καὶ τὰς οἰκήσεις ἁπάσας. λίθων μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς ἢ πλίνθων ὀπτῶν σπάνις· ὕλαι δὲ εὔδενδροι, ὅθεν ξύλων οὔσης ἐκτενείας, συμπηγνύντες αὐτὰ καὶ ἁρμόζοντες, σκηνοποιοῦνται).

Ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ἐπὶ πολὺ μὲν προεχώρησε, πράττων τε τὰ προειρημένα καὶ λείας ἀπελαύνων, διδούς τε τὰς ἀγέλας τῷ στρατῷ αἷς περιετύγχανον. οἱ δὲ Γερμανοὶ, ἀπὸ μὲν τῶν πεδίων, καὶ εἴ τινες ἦσαν χῶραι ἄδενδροι, ἀνακεχωρήκεσαν· ἐν δὲ ταῖς ὕλαις ἐκρύπτοντο· περί τε τὰ ἕλη διέτριβον, ὡς ἐκεῖ τὰς μάχας καὶ τὰς ἐφόδους ποιοῖντο, τῆς συνεχείας τῶν φυτῶν ἀπασχολούσης εἰς ἑαυτὴν τὰ βέλη καὶ τὰ ἀκόντια τῶν πολεμίων, τῶν τε ἀγχιβαθῶν τῶν ἑλῶν, Ῥωμαίοις μὲν διὰ ἄγνοιαν τῶν τόπων ἐπισφαλῶς ἐσομένων, ἑαυτοῖς δὲ, δι' ἐμπειρίαν τῆς χώρας, ᵇεἰδόσιν ἄβατα καὶ ἀντίτυπα τῶν τόπων, ἐς γόνυ τε βρεχομένοις διατρέχειν ῥᾳδίως. εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς τὸ νήχεσθαι γεγυμνασμένοι, ἅτε μόνῳ λουτρῷ τοῖς ποταμοῖς χρώμενοι. περὶ ἐκεῖνα οὖν μάλιστα τὰ χωρία αἱ συμβολαὶ ἐγίνοντο. ἔνθα καὶ γενναιότατα αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς μάχης ἦρξεν. ἐπὶ γάρ τινι ἕλει μεγίστῳ, τῶν μὲν Γερμανῶν ἐς αὐτὸ ἀναχωρησάντων εἰς φυγὴν, εἰς δίωξιν δὲ Ῥωμαίων ἐπισχεθέντων ὀκνούντων, πρῶτος ὁ Μαξιμῖνος ἅμα τῷ ἵππῳ ἐμβαλὼν εἰς τὸ ἕλος, καίτοι ὑπὲρ γαστέρα τοῦ ἵππου βρεχομένου, τοὺς ἀνθεστῶτας ἐφόνευσε βαρβάρους· ὡς τὸν λοιπὸν στρατὸν, αἰδεσθέντα προδοῦναι μαχόμενον ὑπὲρ αὐτῶν βασιλέα,

illi, in amicitiam fuerãt ſocietatemq; adſciti. tum ſiqui ex Parthis aut [1] pecunia cõducti, aut transfugę, aut item capti bello, Romanis ſeruiebant. Hęc autem multitudo coacta ab Alexandro prius, aucta dein atq; *in rebus bellicis* exercita a Maximino fuerat. Ceterum iaculatores ſagittariiq; gerendo aduerſus Germanos bello magnopere idonei videntur. ſiquidem expediti hoſtem opprimunt incautũ, facileque rurſus in tutũ ſe recipiunt. At vero Maximinus hoſtilem ingreſſus agrum, diu nemine qui reſiſteret inuento, (quippe omnes abſceſſerant barbari) † regionem illorum depopu- 147
labatur, maturis iã ſegetibus; vicosq; omnes incendendos diripiendosque militibus tradebat. [2] Sunt autem vrbes ædificiaq; illa maxime incendiis obnoxia. Rara *enim* apud Germanos ſtructura e lapide ac lateribus coctilibus; denſiſque potius ſiluis; quorum confixis coagmentatisq; lignis, quædam quaſi tabernacula ædificant.

Igitur Maximinus in eam regionem *longe lateque* graſſatus, populatis ſegetibus, omnique pecore captiuo militibus permiſſo, nullos adhuc hoſtes inuenerat. Siquidem campeſtres regiones, locaque ab arboribus pura deſeruerant, atque intra ſiluas & paludes delituerant, vt inde prœliarentur atq; eruptionem in hoſtem facerent. Etenim denſitas illa arborum, ſagittis iaculisq; hoſtium allatura impedimentũ; & paludum altitudo, periculoſa Romanis locorum ignaris, ipſis autem facilis expeditaq; fore videbatur, non ignaris quæ vſquã [3] peruia, quę inuia, & genuum tenus quotidie per illas diſcurſantibus. [4] Sũt autem Germani peritiſſimi natandi; vt qui tantũmodo in fluminibus lauentur. In huiuſcemodi igitur locis pugna inita: vbi etiã Imperator ipſe Romanus fortiſſime prœlium inchoauit. Nam quum ad ingentem quandam vaſtamq; paludem vẽtum eſſet, intra quã Germani fuga ſe receperant, verentib. Romanis eodẽ hoſtes inſequi, primus Maximinus equo paludẽ ingreſſus, quũ quidẽ & ſupra aluũ equus voragine hauriretur, magna tñ vi repugnãtes barbaros cõtrucidauit. Quare exercitus reliqu⁹ pudore inſtinctus, ne ꝓdere pugnantẽ ꝓ ſe Imperatorẽ videretur,

a *Scribo* ηὔξητο. b *Scribo,* ἰγνοοῦσι τὰ ἄβατα καὶ ἀντίτυπα τῶν τόπων *id eſt, Qua in parte loca illa velut contumácia tranſire volentibus eſſent: ſiue tranſitum contumaciter denegarent. Sic enim hic* ἀντίτυπα *exponi poſſe exiſtimo. At Polit. ita vertit quaſi aliam lectionem ſequutus ſit.* ¶IN VERS. L. 1 pecuniis inducti & transf. M. 2 Facillime autem ignis eorum vrbes atque domicilia depaſcitur. Lapidum enim apud illos aut laterum coctilium eſt penuria: ſed denſas habent ſiluas: ideoque lignis quum abundent, ea componentes & compingentes, ſibi tabernacula ædificant. 3 *Vide quæ* [illegible]. 4 Sunt autem & natandi periti ſſimi Germani, M.

auſus & ipſe eſt paludē ingredi. multiq; vtrimq; ceciderunt: ita tamen vt nullus pene barbarorum fuerit reliquus, dimicante inſigniter Romano principe. Quare & ſtagnum cadaueribus oppletū, & palus ſanguine † cōfuſa, ¹ pedeſtris prœlii naualē faciem præferebat. Hanc igitur pugnam, ſuaque ipſius fortia facinora, non ſolum per litteras ſenatui populoq; Romano ſignificauit, ſed etiam depictam maximis imaginibus ante curiam publicauit: vt non tam audire quæ geſta forent, quam etiam ſubiicere oculis Romani poſſent. Eam tabulam deinde vna cum reliquis illius honoribus ſenatus ſuſtulit. Fuere itē alia prœlia: quibus omnibus ipſe manu pugnā capeſſens, ac fortiſſime dimicans, exſplēdeſcebat. Multisq; captiu s atq; ingenti abacta preda, inſtante hieme, in Pannoniam reuerſus eſt: intraque vrbem Sirmium (quę maxima omniū eius regionis habetur) in hibernis agens, ad vernam ſeſe expeditionem comparabat: identidem minitans, (id quod etiā præſtiturus videbatur) exciſurum ſubacturumque Oceano tenus omnes Germaniæ barbaras nationes. Talis vtique fuit in bellicis negotiis: maximam a rebus geſtis claritudinem adepturus; ² niſi grauior multo ſuis ac truculētior quam ipſis fuiſſet hoſtibus. Quo enim barbaros interemptos, ſi lōge plures in ipſa vrbe Roma ſubiectisq; nationibus cædes edebantur? Quid prædam aut captiuos abactos proderat, ſi ſuis fortunis Romanæ dicionis mortales quotidie diſpoliabantur? Quippe omnis nō modo libertas, ſed inſtigatio quoque delatoribus permiſſa; vt circumuenire quos vellēt, renouareq; etiam (ſi ita viſus poſceret) vſq; a progenitoribus ignota atque indeprehenſa ad eam diem crimina liceret. Neque ſane delicti alicuius quiſpiam arceſſebatur, quin idem continuo reus peragerctur, ac cenſu fortunisq; omnibus expelleretur. Itaq; quotidie cerneres, qui pridie opulentiſſimi fuiſſent, eos nunc emendicare ſtipem. Tanta videlicet tyrannidis auaritia inceſſerat, aſſiduas erga militem largitiones obtēdentis. Erant præterea illius aures omnibus calumniis patulę; ſic vt nullius vel ætatis vel dignitatis

148

149 rationem haberet. Igitur complures † exercitibus aut prouinciis præpoſitos, conſulares

τολμῆσαί τε καὶ τοῖς ἕλεσιν ἐπεισελθεῖν· πολὺ δὲ τὸ πλῆθος ἑκατέρωθεν πεσεῖν, καὶ Ῥωμαίων * μὲν, τῶν δὲ βαρβάρων σχεδὸν τὴν τότε παροῦσαν δύναμιν, ἀριστεύοντος αὐτοῦ· ὡς τό τε ἕλος σωμάτων πληρωθῆναι, τήν τε λίμνην αἵματι κεραθεῖσαν, πεζομαχοῦντι † στρατῷ ναυμαχίας ὄψιν παρασχεῖν. 148

Ταύτην τὴν μάχην, καὶ τὴν ἀριστείαν αὐτοῦ, οὐ μόνον διὰ γραμμάτων τῇ τε συγκλήτῳ καὶ τῷ δήμῳ ἐδήλωσεν, ἀλλὰ καὶ ᵃ γραφῆναι κελεύσας, μεγίσταις εἰκόσιν ἀνέθηκε πρὸ τοῦ βουλευτηρίου· ἵνα μὴ μόνον ἀκούειν τὰ γινόμενα, ἀλλὰ καὶ βλέπειν ἔχωσι Ῥωμαῖοι. τὴν δὴ εἰκόνα ὕστερον καθεῖλεν ἡ σύγκλητος μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ τιμῶν. Γεγόνασι δὲ καὶ ἕτεραι συμβολαί· ἐν αἷς ὡς αὐτουργός τε καὶ αὐτόχειρ τῆς μάχης, ἀριστεύων τε πανταχοῦ ἐπῃνεῖτο.

Πολλοὺς δὲ χειρωσάμενος αὐτῶν αἰχμαλώτους, καὶ λείαν ἀπελάσας, χειμῶνος ἤδη καταλαμβάνοντος, ἐπανῆλθεν εἰς Παίονας. ἔν τε Σιρμίῳ διατρίβων, τῇ μεγίστῃ ἐκεῖ πόλει δοκούσῃ, τὰ πρὸς τὴν εἴσοδον εἰς τὸ ἔαρ παρεσκευάζετο. ἠπείλει γὰρ (καὶ ποιήσειν ἔμελλεν) ἐκκόψειν τε καὶ ὑποτάξειν τὰ μέχρις Ὠκεανοῦ Γερμανῶν ἔθνη βάρβαρα. Τὰ μὲν δὴ πολεμικὰ τοιοῦτος ἦν· καὶ εἰς δόξαν ἤρθη ἂν ἡ πρᾶξις αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ὑπηκόοις βαρύτερος ἐγεγόνει καὶ φοβερώτερος. τί γὰρ ἦν ὄφελος βαρβάρων ἀναιρουμένων, πλειόνων ᵇ γινομένων φόνων ἐν αὐτῇ τε τῇ Ῥώμῃ καὶ τοῖς ὑπηκόοις ἔθνεσιν; ἢ λείας αἰχμαλώτους ἀπάγειν τῶν ἐχθρῶν, γυμνοῦντα καὶ τὰς οὐσίας ἀφαιρούμενον τῶν οἰκείων; ἄφεσίς τε γὰρ πᾶσα, μᾶλλον δὲ καὶ πρόκλησις δέδοτο συκοφάνταις, ἐς τὸ ἐπηρεάζειν καὶ κινεῖν πράγματα προγονικά, εἰ τύχοι, καὶ ἄγνωστα καὶ ἀνεξέλεγκτα. μόνον τέ τις κληθεὶς εἰς δικαστήριον ὑπὸ συκοφάντου, εὐθέως ἡττημένος ἀπῄει, καὶ τῶν ὑπαρχόντων πάντων στερηθείς. ἑκάστης γοῦν ἡμέρας ἦν ἰδεῖν τοὺς χθὲς πλουσιωτάτους, τῆς ἐπιούσης μεταιτοῦντας. τοσαύτη τις ἦν τῆς τυραννίδος ἡ φιλοχρηματία, ἐπὶ προφάσει τῆς περὶ τοὺς στρατιώτας χρημάτων συνεχοῦς χορηγίας. ἦν δὲ καὶ τοῖς ὦσι κοῦφος ἐς διαβολάς, ἡλικίας τε καὶ ἀξιώματος ἀφειδῶς ἔχων. πλείστους γοῦν τῶν ἔθνη καὶ † στρατόπεδα πεπιστευμένων, μετὰ ὑπατείας τιμήν, 149

a Scribo γραφῆναι κελεύσας ἐν μεγίσταις εἰκόσιν, ἀνέθηκε, &c. b Scribo γινομένων. ¶ IN VERS. L. 1 pedeſtri exercitus prœlio ſpeciem pugnæ naualis præferebat. 2 niſi domeſticis & ſubditis omnibus grauior terribiliórque fuiſſet. Quid enim proderat barbaros interimi, ſi longe pl.

ἢ δόξαν

ἢ δόξαν ἐπὶ ὑπατείαις περιβλεπομένων, ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς διαβολῆς ἀναρπάστους ἐποίει. καὶ [a] ἐκέλευσέ τε ἄνευ ὑπηρεσίας μόνους ὀχήμασιν ἐπιτεθέντας, ἄγεσθαι νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὁδεύοντας, ἐξ ἀνατολῶν, ἢ δύσεως, εἰ τύχοι, ἀπό τε μεσημβρίας, εἰς Παίονας, ἔνθα διέτριβε. σκύλας δὲ καὶ ὑβρίσας, φυγαῖς ἢ θανάτοις ἐζημίου. Ες ὅσον μὲν οὖν [b] τοὺς καθ' ἕνα ταῦτα ἐπράττετο, καὶ μέχρις οἰκείων ἔμενεν ἡ συμφορά, οὐ πάνυ τι τοῖς δήμοις τῶν πόλεων ἢ τοῖς ἔθνεσι διέφερε· (τὰ γὰρ τῶν εὐδαιμονεῖν δοκούντων ἢ πλουσίων πταίσματα, πρὸς τῶν ὄχλων οὐ μόνον ἀμελεῖται, ἀλλά τινας τῶν κακοήθων καὶ φαύλων ἔσθ' ὅτε καὶ εὐφραίνει, φθόνῳ τῶν κρειττόνων καὶ εὐτυχούντων) ἐπεὶ δὲ ὁ Μαξιμῖνος τοὺς πλείστους τῶν ἐνδόξων οἴκων ἐς πενίαν περιστήσας, [c] ἃ δὴ μικρὰ καὶ ὀλίγα, οὐδὲ αὐτάρκη τῇ αὐτοῦ βουλήσει ᾤετο, μετῆλθεν ἐπὶ τὰ δημόσια, καὶ εἴ τινα ἦν χρήματα πολιτικὰ εἰς εὐθηνίας ἢ νομὰς τῶν πολιτῶν ἀθροιζόμενα, εἴτε θεάτροις ἢ πανηγύρεσιν ἀνακείμενα, εἰς ἑαυτὸν μετῆγε· ναῶν τε ἀναθήματα, θεῶν τε ἀγάλματα, καὶ ἡρώων τιμάς, καὶ εἴ τις ἦν κόσμος δημοσίων ἔργων, ἢ καλλωπίσματος πόλεως, ἢ ὕλης νόμισμα ποιῆσαι δυναμένης, πάντα ἐχωνεύετο· ὅπερ καὶ μάλιστα τοὺς δήμους ἐλύπησε· πένθος τε δημόσιον ἐνεποίει δίχα μάχης, καὶ ἄνευ ὅπλων, [d] ὄψις πολιορκίας· ὡς τινὰς τοῦ δήμου καὶ χεῖρας [e] ἀνατεῖναι, καὶ τοὺς νεὼς φρουρεῖν, ἑτοίμως τε ἔχειν, πρότερον ἀναιρεθέντας περὶ τῶν βωμῶν πεσεῖν, ἢ σκῦλα τῶν πατρίδων ἰδεῖν. ἐντεῦθεν δὴ καὶ μάλιστα κατά τε πόλεις καὶ κατὰ ἔθνη διῴδαινον τῶν ὄχλων αἱ ψυχαί. ἀπηρέσκοντό τε καὶ οἱ στρατιῶται τοῖς πραττομένοις, ὀνειδιζόντων αὐτοῖς ἐπιφθόνως συγγενῶν τε καὶ οἰκείων, ὡς δὴ δι' αὐτοὺς ταῦτα πράττοντος τοῦ Μαξι-
150 μίνου. † ¶ Αἰτίαι μὲν δὴ τοιαῦται, οὔτι γε ἄλογοι, εἰς μῖσος καὶ ἀπόστασιν τοὺς ὄχλους παρώξυνον· καὶ πάντες μὲν ηὔχοντο, καὶ θεοὺς τοὺς ἀδικουμένους ἐπεκάλουν, ἄρξασθαι δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα· ἔστε συμπληρουμένης

triumphaleſque viros, leuiſſima tenuiſſimaque calumnia attactos, corripi de improuiſo iubebat; ac ſine vllis miniſteriis ſolos vehiculis impoſitos, die noctuq; iter facere ab oriente aut occidente, (ſi ita cecidiſſet) itemq; a meridię, in Pannoniam vſque, in qua tūc ipſe morabatur. Dein [1] ſpoliatos omnique ignominia affectos, exſilio vel morte puniebat.

[2] Quamdiu igitur vnus aut alter talia patiebantur, neque ea calamitas extra ipſorum familiam egrediebatur, non ſane magnopere populorū gentiumque intereſſe videbatur: (ſiquidem beatorum diuitumque res aduerſæ non ſolum a plebe negliguntur; ſed eis nōnulli etiam prauo malignoque ingenio, ob inuidiam ſcilicet potentiorum atq; felicium, delectantur) poſtquam autem Maximinus plurimas illuſtrium virorum familias ad egeſtatem redegit, leuiora iam illa ac minora ducens quam vt ipſius cupiditati ſatisfacerent, animum ad publicas opes tranſtulit. Igitur quæcumque pecuniæ ciuiles, aut ad publicam annonam repoſitæ, aut in plebem diuidendæ ſupererāt, tum quæ theatris ac celebritatibus ſeruiebant, vniuerſas ſibi adiudicauit. Adhæc templorum [omnium] donaria, ſtatuæque deorum, heroumque honores, tum quidquid publici operis aut ciuilis ornamēti, aut materiæ deniq; fuit nummis idoneæ conficiundis, omnia pariter ignibus conflabantur. Quæ res inprimis animos multitudinis exulcerauit, quaſique luctum publicum effecit; quū citra pugnam atque arma quaſi oppugnationi eſſe vrbs obnoxia videretur: ſic vt quidam e populo contra reſiſtere, templaque auſi tueri, etiam cadere ante aras deorum immortalium, quam ſpectare patriæ ſpolia, prꝗoptauerint. Hinc itaque potiſſimum per vrbes atque nationes popularium animi intumuerunt: ac nec milites quoq; ſatis æquo animo ferebant, exprobrantib. inuidioſe cōſanguineis atq; domeſticis, &c [3] ipſorū culpa talia patrare Maximinū dictitātibus. † ¶ Huiuſcemodi igitur cauſæ, 150
minime profecto leues, ad odiū ac defectionē populos proritabant. Ceterū votis tātummodo agebant, læſa implorātes numina; nullo ſcilicet audēte profiteri ſe vindicē: donec exacto

a *Scribo* καὶ ἐκέλευσέ γε, ἄνευ ὑπηρ. *vel*, καὶ ἐκέλευσεν, ἄνευ ὑπηρ. b *Præpoſitionem* ἐς *ante* τοὺς *deſiderari puto.* [*aut Atticum loquendi genus eſt, ut apud Plat.* πολλὰ κακὰ δρᾶν τοὺς ἄλλους.] c *Niſi pro* ἃ δὴ *ſcribas* ταῦτα δὲ, *pendebit oratio: ac redditio ad illa verba,* ἐπεὶ δὲ *&c. incipiet demū ab iſtis verbis,* ἐντεῦθεν δὴ καὶ μάλιστα *&c. Sed & quædā ſunt circa finem quæ orationis curſum interrumpunt: ideoque lectionem illam ſubſtituendam puto.* d *Scribendum puto* ὄψιν, *vel* ὄψις ἦν. e *Muto in* ἀντεῖναι: *ut* χεῖρας ἀντεῖναι *dictum ſit pro eo quod dici ſolet* χεῖρας ἀνταίρειν, *ſeu* ἀντᾶραι: *ſi illi aoriſto præſentis ſignificatio non detur.* ¶ IN VERS. L. 1 vexatos, M. 2 Quamdiu igitur in nonnullos priuatim hæc admittebantur, & intra eorum familiam calamitas hæc conſiſtebat, populi ciuitatum & nationes non valde ſua intereſſe putabant. 3 propter ipſos talia patr. Max. *nimirum propter inſatiabilem pecuniarum cupiditatem, qua tenebantur. Nam ꝑ præc. dixit Maximinum ſua rapacitati aſſiduas erga militem largitiones obtendiſſe.*

imperii triennio, exigua leuique occaſione [1] (vt ſunt lubricæ tyrannorum res) primo arma ſumpſerunt rebellaruntque Afri; tali cauſa. [2] Procurator erat quidam Carthagini, cui nihil ad extremam vel aſperitatem vel ſæuitiam deerat. Is damnandis iudicio hominibus, exigendiſque pecuniis, fauorem principis aucupabatur. ſiquidem Maximinus, quos ſibi factos cognoſcebat, eos potiſſimũ deligere conſueuerat. Quicumque igitur fiſci rem curabant, ſi modo viri probi forent, (quod perraro eueniebat) aut procuratione exciderant, aut præſenti periculo conterriti, gnariq́ illius auaritiæ, quamuis inuiti, ceteros imitabãtur. Quapropter Africæ procurator, cum pleraque alia violenter factitabat, tum ab adoleſcẽtibus quibuſdam nobilibus atque opulentis damnatione circumuẽtis, ſtatim exigere pecunias intenderat, patrimonioque illos & auitis bonis exuere. Quibus rebus exacerbati adoleſcentes, pecuniam quidẽ ſe daturos pollicentur, petito trium dierum ſpatio: [3] conſpiranteſque interim in vnum, quicumque graue aliquid vel paſſi fuerant, vel paſſuros metuebant, iubent nocte ex agris iuuentutem cum fuſtibus ac ſecuribus adeſſe. Illi, dominorum imperia exſequentes, venere ante lucem vniuerſi in vrbem, celantes ſub veſtibus arma quæ cuique tumultuaria ſe obtulerãt. Magna vero vis mortaliũ confluxere: ſiquidem fœcundiſſima hominũ Africa, plurimos tunc etiã agrorum cultores habebat. Vt aũt dies iam illuxit, iubẽt adoleſcentes pone ſequi ſeruorũ ſuorum gregẽ, tamquã ſi e reliqua eſſent populi multitudine: neq; tamẽ arma
151 proferre prius, aut vim † facere, quã vbi aliquos aut e militib. aut e populo viderint irruere cõtra ſe, atq; ire vltũ facin[us] quod geſturi mox eſſent. Ipſi, reconditis intra ſinũ pugionibus, adeunt procuratorem, tamquam cũ eo de perſoluendis pecuniis acturi: continuoq; nihil tale ſuſpicantẽ neci dedunt. Ibi, exſertantib. gladios illius militibus, atq; ire vltum volẽtibus, repente agreſtes cum

αὐτῷ τελοῦντι βασιλείας, ἐκ μικρᾶς καὶ εὐτελοῦς προφάσεως (οἷα τυραννίδος σφάλματα) πρῶτοι ὅπλα ἐκίνησαν, ἔς τε ἀπόστασιν εὐσταθῶς ὥρμησαν Λίβυες, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἐπετρόπευέ τις τῆς Καρχηδονίας χώρας τραχύτατα, καὶ μετὰ πάσης ὠμότητος, καταδίκας τε ἐποιεῖτο, καὶ χρημάτων εἰσπράξεις, βουλόμενος εὐδοκιμεῖν παρὰ τῷ Μαξιμίνῳ. ἐκεῖνός τε γὰρ, οὓς ᾔδει ἁρμόζοντας τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ, ἐπελέγετο· οἵ τε προεστῶτες τοῦ ταμιείου τότε, εἰ καὶ σπανίως χρηστοὶ [a] ἐμπεπτώκεσαν, τόν τε κίνδυνον πρόοπτον ἔχοντες, καὶ τὴν ἐκείνου φιλοχρηματίαν εἰδότες, ἄκοντες ὅμως τοὺς λοιποὺς ἐμιμοῦντο. ὁ τοίνυν κατὰ τὴν Λιβύην ἐπίτροπος, τοῖς τε ἄλλοις βιαίως προσεφέρετο, καὶ νεανίσκους τινὰς τῶν παρ' ἐκείνοις εὖ γεγονότων καὶ πλουσίων, καταδίκας προβαλὼν, εἰσπράττειν τὰ χρήματα εὐθέως ἐπειρᾶτο, πατρῴων τε καὶ προγονικῶν οὐσιῶν αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι. ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντες οἱ νεανίσκοι, τὰ μὲν χρήματα αὐτῷ ἀποδώσειν ὑπέσχοντο, τριῶν ἡμερῶν αἰτήσαντες ἄνεσιν· συνωμοσίαν δὲ ποιησάμενοι, πάντας τε οὓς ᾔδεσαν ἢ πεπονθότας τι δεινὸν, ἢ παθεῖν δεδοικότας, ἀναπείσαντες, κελεύουσι νύκτωρ κατελθεῖν τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν νεανίσκους, ξύλα τε καὶ πελέκεις ἐπιφέρεσθαι. οἱ δὲ, πεισθέντες κελεύουσι τοῖς δεσπόταις, πρὸ τῆς ἕω συνῆλθον εἰς τὴν πόλιν, κρύπτοντες ὑπὸ τῶν ἐσθήτων ἃ ἔφερον αὐτοσχέδια πολέμου ὅπλα. μέγα δέ τι πλῆθος ἠθροίσθη· φύσει γὰρ πολυάνθρωπος οὖσα ἡ Λιβύη, πολλοὺς εἶχε τοὺς τὴν γῆν γεωργοῦντας. ἅμα δὲ τῷ διαδραμεῖν τὸ [b] περιόρθριον, προσελθόντες οἱ νεανίσκοι, τὸ μὲν πλῆθος τῶν οἰκετῶν κελεύουσιν αὐτοῖς ἕπεσθαι, ὡς ὄντας μέρος τοῦ λοιποῦ ὄχλου· προστάξαντες τότε ἀποκαλύπτειν ἃ ἔφερον ὅπλα, καὶ γενναίως † ἀμύνεσθαι, εἴ τινες ἢ στρατιωτῶν ἢ δημοτῶν αὐτοῖς ἐπίοιεν ἐκδικοῦντες τοῦ γινομένου ἔργου. 151 αὐτοὶ δὲ, λαβόντες ἐγχειρίδια ὑποκόλπια, προσίασι τῷ ἐπιτρόπῳ, ὡς δὴ περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν χρημάτων διαλεξόμενοι. προσπεσόντες τε αἰφνιδίως, οὐ προσδοκῶντα παίσαντες φονεύουσι. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν γυμνωσάντων τὰ ξίφη, ὥστε φόνῳ ἐπεξελθεῖν θελόντων, οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν κατεληλυθότες, προβαλλόμενοι

a Pol. ἐμπεπλώκεσαν legit, totique huic loco alium ſenſum quam verba iſta ferant, tribuit. b *Alibi τὸ περιόρθριον dicit.* ¶ IN VERS. L. 1 quales ſunt tyrannidis lapſus; primi arma ſ. conſtanterque rebell. 2 Adminiſtrabat quidam Carthaginenſem regionem acerbiſſime, & cum omni ſæuitia damnabat iudicio, atque pecunias exigebat: quod bene audire apud Max. vellet. Siquidem Max. quos animo ſuo conuenientes norat, eos deligebat: & qui ærario tunc præerant, etiamſi viri probi eſſent, (quod raro contingebat) tamen & ipſi, periculum ante oculos habentes, & illius auaritiam ſciẽtes, ceteros, licet inuiti, imitabantur. Ille quidem certe procurator Africæ cum in alios violentia vtebatur, tum vero ab adoleſc. 3 ſed quũ, facta coniuratione, omnes quos nouerãt aliquid graue paſſos eſſe, vel metuere ne paterentur, in ſuã ſententiã pertraxiſſent, iubent ru-

τά τε ξύ-

τά τε ξύλα καὶ τοὺς πελέκεις, ὑπερμαχόμενοι τῶν δεσποτῶν, τοὺς ἀνθεστῶτας ῥᾳδίως ἐτρέψαντο.

¶ Οὕτω δὴ προχωρήσαντος τοῦ ἔργου, οἱ νεανίσκοι ἅπαξ ἐν ἀπογνώσει γενόμενοι, μόνην ἤδη ταύτην ἑαυτοῖς σωτηρίας ὑπάρχουσαν, εἰ τὰ τολμηθέντα αὐτοῖς αὐξήσαιεν ἔργοις μείζοσι, καὶ κοινωνὸν τοῦ κινδύνου τὸν ἡγούμενον τοῦ ἔθνους παραλάβοιεν, πᾶν τε τὸ ἔθνος ἀναπείσαιεν εἰς ἀπόστασιν· ὅπερ ᾔδεσαν πάλαι μὲν εὔχεσθαι, μίσει Μαξιμίνου, φόβῳ δὲ κωλύεσθαι. σὺν παντὶ τοίνυν τῷ πλήθει ἤδη μεσαζούσης ἡμέρας, ἐπίασιν ἐπὶ τὴν τοῦ ἀνθυπατεύοντος οἰκίαν. Γορδιανὸς μὲν ἦν ὄνομα, κλήρῳ μὲν τὴν ἀνθυπατείαν λαχών, πρεσβύτης δὲ, εἰς ἔτος ἤδη περί που ὀγδοηκοστὸν ἐληλακώς· πολλῶν δὲ πρότερον ἄρξας ἐθνῶν, ἔν τε πράξεσι μεγίσταις ἐξετασθείς. ὅθεν αὐτόν τε ἡδέως ὑποδέξεσθαι τὴν ἀρχὴν ᾤοντο, ὥσπερ κορυφαῖον τέλος τῶν προηγουμένων πράξεων· τήν τε σύγκλητον καὶ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀσμένως δέξεσθαι ἄνδρα εὖ γεγονότα, καὶ ἐκ πολλῶν ἡγεμονιῶν, ὥσπερ κατ' ἀκολουθίαν, ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα. συνέβαινε δὲ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἧς ταῦτα ἐπράττετο, οἴκοι τὸν Γορδιανὸν διατρίβειν ἡσυχάζοντα, δεδωκότα τοῖς καμάτοις ἀνάπαυλαν, ἀργίαν τε ταῖς πράξεσιν. οἱ δὲ νεανίσκοι, ξιφήρεις, σὺν παντὶ τῷ πλήθει βιασάμενοι τοὺς ταῖς [a] αὐλίαις ἐφεστῶτας, εἰσπηδήσαντες, καταλαμβάνουσιν αὐτὸν ἐπί τινος σκίμποδος ἀναπαυόμενον· περιστάντες δὲ,

152 χλαμύδι πορφυρᾷ περιβάλλουσι, † σεβασμίαις τε τιμαῖς προσαγορεύουσιν. ὁ δὲ, τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπλαγείς, ἐνέδραν καὶ συσκευὴν ἐξ ἐπιβουλῆς καθ' ἑαυτοῦ νομίζων, ῥίψας ἀπὸ τοῦ σκίμποδος εἰς γῆν ἑαυτόν, ἐδεῖτο φείσασθαι γέροντος μηδὲν αὐτοὺς ἀδικήσαντος, σώζειν δὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν εὔνοιαν τῷ βασιλεύοντι. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν, ξιφήρεις ἐνέκειντο, ἐκεῖνος δὲ ὑπὸ δέους καὶ ἀγνοίας οὐκ ᾔδει τὸ πεπραγμένον, οὐδὲ τὸ τῆς παρούσης τύχης αἴτιον· εἷς τῶν νεανίσκων, ὃς ἦν αὐτῶν γένει καὶ δυνάμει λόγων προύχων, τοὺς λοιποὺς κατασιγάσας, ἡσυχάζειν τε προστάξας, ἔχων πρόχειρον τὴν δεξιάν, ἔλεξε πρὸς αὐτὸν τοιάδε· Δύο κινδύνων προκειμένων, τοῦ μὲν, παρόντος, τοῦ δὲ, μέλλοντος· καὶ τοῦ μὲν, ἤδη προδήλου, τοῦ δὲ, ἐν ἀμφιβόλῳ τύχῃ,

fuſtibus ac ſecuribus occurrunt, fortiterq; pro dominis pugnantes, facile omnes in fugam vertertunt. ¶ Ad hunc modum negotio ſuccedēte, iuuenes, deſperatis ſemel rebus, vnā ſibi reliquā ſalutem fore arbitrati, ſi patratum nuper facinus maiore aliquo facinore cumularent, ſtatuunt in cōmunionem periculi rectorē prouinciæ aſſumere, [1] ac populos ad defectionem ſollicitare. quod optari iam pridē ab vniuerſis cognouerant, Maximini odio; ſed metu prohiberi. Igitur cū omni multitudine [2] nocte intempeſta domū proconſulis petunt. Is Gordianus fuit, [3] proconſulatū ſortitus eum quū annum ageret circiter octogeſimum: multarumq; ante prouinciarum fuerat rector, atq; in maximis ſpectatꝰ negotiis. Quocirca facile ſuſceptū iri ab illo imperiū exiſtimabant, [4] quaſi faſtigiū aliquod ſuperiorum dignitatum: ſenatuiq; & populo Romano gratū futurum principem, qui præterquā quod erat [5] illuſtri ortus genere, etiam per honores plurimos, quaſi per gradus quoſdam, ad imperii culmen aſcēdiſſet. Euenit autem vt quo die hæc agebantur, domi Gordianus reſideret, dilatis laboribus, omniq; actu rerum ſuſpenſo. Igitur adoleſcentes, cum gladiis, magna ſtipante multitudine, proturbatis ianitoribus, impetum in ædes faciūt; eumq; ſupra grabbatum requieſcentem offendunt: circumfuſiq;, ſenem purpura induūt, † atq; auguſtalib. honoribus conſalutant. 152 Ille, re ſubita exterritus, inſidiaſq; & dolum in ſe compoſitū ratus, deiicit ſe humi ex grabbato, obſecrans parcerent ſeni, a quo nihil iniuriarum accepiſſent, fidemque principi & beneuolētiam ſeruarent. Inſtantibus autem illis, ac nudos manu gladios tenentibus, quum partim metu, partim ignoratione, haudquaquam ſciret Gordianus quid ſibi ea res vellet, quæque ſubitæ fortunæ cauſa foret; vnus e numero adoleſcētium, qui & nobilitate & facūdia ceteros anteiret, reliquis tacere & pauliſper quieſcere iuſſis, dextra capulū tenens, in hanc ſententiā verba fecit; E duobus periculis, quorū alterum præſens manifeſtumq;; alterum, futurum fortitan, dubiiq; euentus,

a Crediderim, αὐλείαις, vel potius αὐλείοις, eſſe ſcribendum: cum eoque ſubaudiendum θύραις. ¶IN VERS. L. 1 totamque gentem, M. 2 quum iam meridies eſſet, irrumpunt in domum proconſulis. 3 forte quidem proconſulatum nactus, ſed ſenex, ac ferme ad octogeſimum ætatis annum prouectus, Gr. 4 finem rebus a ſe geſtis impoſiturum, qui velut culmen earum eſſet: ſenatumque & pop. Rom. lubenter recepturum eſſe virum, qui non ſolum claris eſſet natalibus, ſed etiā a multis præfecturis, quaſi continuata ſerie, ad hanc dignitatem perueniſſet. 5 originem enim paternam ad Gracchos, maternam ad Traianum Imp. referebat; M.

eligendum tibi hodie alterutrũ eſt: vt aut nos teq; vna ſerues, & ſpem meliorẽ, qua omnes freti ſumus, ampleɑaris; aut iamiam noſtris manib. intereas. Quod ſi [1] potiora malueris, multa ad ſpẽ bonã [2] viatica ſunt. quippe inuiſum omnibus Maximinũ, peſtemq; illam crudeliſſimæ tyrannidis tolles, vitamq; antehac præclare tibi actam, illuſtri gloria cumulabis: maximoſq; a ſenatu populoq; Rom. honores ac ſempiternã laudẽ nanciſceris. Sin vero abnueris, ac nobiſcum cõſpirare pernegaueris, iamiã te hîc obtruncabimus, atq; ipſi quoq; (ſi oportuerit) occiſo tibi immoriemur. [3] Maius namque facinus auſi ſumus quã vt ſalui eſſe citra deſperationem poſſimus. Iacet enim tyrãnidis miniſter, luitq; pœnas crudelitatis, noſtris [nũc nuper] manib. interẽptus. Quapropter ſi conſenſeris nobiſcum, atq; in partem periculorũ acceſſeris, cum ipſe honorem imperii conſequeris, tũ quod nos facinus perpetrauimus, [4] laude quã ſupplicio dignum reputabitur. Dum hæc loquitur adoleſcens, impatiens moræ cetera multitudo, quũ quidem eodẽ iã ciuitas vniuerſa, re vulgata, cõcurriſſet, †Gordianum vnanimes auguſtum appellant. Ille, quamuis recuſaret ac ſenectutem obtenderet, tamen ſuapte natura gloriæ auidior, haud ægre tandem honorem ſuſcepit: malens futurum dein quam præſens iam periculũ ſubire. ſimul ætate iam exacta minime recuſandũ putabat, quin (ſi ita res poſceret) etiam imperatoriis honoribus immoreretur. Igitur ſtatim tumultuari omnis Africa; ſublatiſq; Maximini honoribus, ciuitates plerç; que imagines Gordiani ac ſtatuas ponere. Sed eum quoq; a ſe cognominarunt Africanum. nam qui ad meridiem Libyes habitant, Afri Romana voce nuncupãtur. At Gordianus, aliquot dies Thyſtri commoratus, qua in vrbe hæc acta fuerant, nomen Imperatoris iam cultumque gerens; [5] Carthaginem proficiſcitur: vt in ciuitate maxima, *vt ipſe norat*, celeberrimaq;, omnia quaſi Romæ agitarentur. Siquidem vrbs illa, vel opibus, vel populi frequentia, vel magnitudine tantum Romæ concedens, cum Alexandri vrbe Ægyptiaca de ſecunda palma cõtendit. Sequebatur autẽ ipſum [6] principalis

153

[a] ἑλέσθαι σε δεῖ σήμερον σώζεσθαι μεθ' ἡμῶν, καὶ πιστεῦσαι σεαυτὸν ἐλπίδι κρείττονι, ἣ πάντες πεπιστεύκαμεν· ἢ τεθνάναι ἤδη πρὸς ἡμῶν. εἰ μὲν οὖν τὰ παρόντα ἕλοιο, πολλὰ τὰ ἐφόδια εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας· τό τε Μαξιμίνου παρὰ πᾶσι μῖσος, πάθος τε τυραννίδος ὠμῆς ἀπαλλάξεις, καὶ ἐν ταῖς προηγουμέναις πράξεσιν εὐδοκιμήσεις· ἔν τε συγκλήτῳ καὶ τῷ Ῥωμαίων δήμῳ γνῶσις οὐκ ἄσημος καὶ [b] τιμῆς ἔνδοξος ἀεί. ἀντειπόντι δέ σοι καὶ μὴ συμπνεύσαντι ἡμῖν, τήμερον τέλος ἐπικείσεται. ἀπολούμεθα δὲ καὶ αὐτοί, εἰ δέοι, προαπολέσαντες. ἔργον γὰρ ἡμῖν τετόλμηται μείζονος ἀπογνώσεως δεόμενον. κεῖται γὰρ ὁ τῆς τυραννίδος ὑπηρέτης, καὶ δίκας ὠμότητος παρέσχε, φονευθεὶς ὑφ' ἡμῶν. ἐφ' οἷς ἢν μὲν [c] ἡμῖν συναρῇ, καὶ κοινωνὸς τῶν κινδύνων γένῃ, αὐτός τε τῆς ἐν βασιλείᾳ τιμῆς ἀπολαύσεις, τό τε ἡμῖν πεπραγμένον ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ οὐ κολασθήσεται. Τοιαῦτά τινα λέγοντος τοῦ νεανίσκου, οὐκ ἀνασχόμενον τὸ λοιπὸν πλῆθος, συνδραμόντων ἤδη καὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν πόλιν, ὅποι διεφοίτησεν ἡ φήμη, † σεβαστὸν Γορδιανὸν ἀναγορεύει. παραιτούμενος δέ, καὶ γῆρας προϊσχόμενος ἐκεῖνος, ἄλλως δὲ φιλόδοξος ὤν, οὐδὲ ἀηδῶς ὑπέστη· ἑλόμενος μᾶλλον τὸν μέλλοντα κίνδυνον ἢ τὸν παρόντα, ἔν τε γήρᾳ ἐσχάτῳ οὐ πάνυ τι δεινὸν νομίζων εἰ δέοι ἐν βασιλικαῖς τιμαῖς καὶ τελευτῆσαι. πᾶν δὴ τὸ Λιβύων ἔθνος εὐθέως ἐκεκίνητο· καὶ τὰς μὲν τοῦ Μαξιμίνου τιμὰς καθῄρουν, εἰκόσι δὲ καὶ ἀνδριάσι Γορδιανοῦ τὰς πόλεις ἐκόσμουν· τῷ τε κυρίῳ αὐτοῦ ὀνόματι προστιθέντες, Ἀφρικανὸν ἐκάλεσαν ἀφ' ἑαυτῶν. οὕτω γὰρ Λίβυες οἱ ὑπὸ μεσημβρίαν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ καλοῦνται. Ὁ δὲ Γορδιανός, ἐνδιατρίψας τῇ Θύστρῳ, ἔνθα ταῦτα ἐπράχθη, ἡμερῶν τινῶν, ἤδη φέρων βασιλέως ὄνομα καὶ σχῆμα, ἀπάρας τε τῆς Θύστρου, εἰς τὴν Καρχηδόνα ἠπείγετο, ἣν ᾔδει μεγίστην τε οὖσαν καὶ πολυάνθρωπον· ἵν' ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ πάντα πράττῃ. ἡ γοῦν πόλις ἐκείνη, καὶ δυνάμει χρημάτων, καὶ πλήθει τῶν κατοικούντων, καὶ μεγέθει, μόνης Ῥώμης ἀπολείπεται, φιλονεικοῦσα πρὸς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρου πόλιν περὶ δευτερείων. εἵπετο δὲ αὐτῷ πᾶσα ἡ βασιλικὴ

a Deeſſe puto τῶν ἑτέρων ante σώζεσθαι: & ita ſcribendum eſſe hunc locum: ἑλέσθαι σε δεῖ σήμερον τῶν ἑτέρων· σώζεσθαι &c. Scribi etiam poſſet ἢ σώζεσθαι. b Scribo τιμῆς ἔνδ. c Muto in ἡμῖν: nam hic in ſequentibus datiuum huic dat verbo: ſicut & alii dare ſolent. ¶ IN VERS. L. 1 præſentia, M. 2 Malim adminicula: vel adiumenta. Ad verbum tamen ſonat Gr. vox viatica. 3 Auſi enim rem ſumus quæ maiori deſperatione indiget. 4 Ellipſis particulæ magis, ſupra quoque hic a Polit. vituperata, 90, & 111. 5 Carthag. proficiſcitur, quam eſſe maximam & populoſam norat: vt omnia tamquam Romæ ageret. 6 Imperatoria pompa.

πομπὴ

πομπὴ τῶν μὲν στρατιωτῶν, οἵτινες ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπιμηκεστέρων νεανίσκων, ἐν σχήματι τῶν κατὰ Ῥώμην προϊόντων δορυφόρων, αἵ τε ῥάβδοι ἐδαφνηφόρουν· ὅπερ ἐστὶ σύμβολον εἰς τὸ διαγνῶναι τὰς βασιλικὰς ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν· τὸ δὲ πῦρ προεπόμπευεν· ὡς ὄψιν καὶ τύχην ἔχειν πρὸς ὀλίγον, ὥσπερ ἐν εἰκόνι, τῆς Ῥώμης τὴν Καρχηδονίων πόλιν. ὅ τε Γορδιανὸς γράμματά τε πάμπλειστα ἐκπέμπει πρὸς ἕκαστον τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην πρωτεύειν δοκούντων· τοῖς τε τῆς συγκλήτου δοκιμωτάτοις ἐπιστέλλει, ὧν ἦσαν αὐτῷ πλεῖστοι φίλοι τε καὶ συγγενεῖς. ἐποίησε δὲ καὶ δημόσια γράμματα πρός τε τὸν Ῥωμαίων δῆμον καὶ τὴν σύγκλητον, δι' ὧν τήν τε Λιβύων ἐδήλου εἰς ἑαυτὸν σύμπνοιαν, τῆς τε Μαξιμίνου ὠμότητος κατηγόρει, σφοδρότατα εἰδὼς
154 † μισουμένην· αὐτός τε πᾶσαν πρᾳότητα ὑπισχνεῖτο, συκοφάντας τε πάντας φυγαδεύων, καὶ παλινδικίαν διδοὺς τοῖς ἀδίκως καταχριθεῖσι, τούς τε φυγάδας εἰς τὰς πατρίδας ἐπανάγων· [a] τοὺς δὲ στρατιώτας ὑπέσχετο ἐπίδοσιν χρημάτων ὅσην οὐδεὶς πρότερον, ὥς τε δήμῳ νομὰς ἐπήγγελλε. προὐνοήσατο δὲ τοῦ πρότερον ἀναιρεθῆναι τὸν κατὰ τὴν Ῥώμην τῶν στρατοπέδων προεστῶτα· Βιταλιανὸς δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ. τοῦτον ἤδη τραχύτατα καὶ ὠμότατα πράττοντα, φίλτατόν τε ὄντα καὶ καθωσιωμένον τῷ Μαξιμίνῳ· ὑποπτεύων οὖν μὴ τοῖς πραττομένοις γενναίως ἀντιστῇ, καὶ τῷ ἐκείνου φόβῳ μηδεὶς αὐτῷ συναίρηται, πέμπει τὸν ταμίαν τοῦ ἔθνους, νεανίσκον φύσει εὔτολμον, καὶ τὸ σῶμα ἐν ἀκμῇ, καὶ τὴν ἡλικίαν ἀκμάζοντα, πρόθυμόν τε ἐς τὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ κίνδυνον· παραδοὺς αὐτῷ ἑκατοντάρχας καὶ στρατιώτας τινάς, οἷς ἔδωκε κατασεσημασμένα γράμματα ἐν [a] πτυκτοῖς πίναξι, δι' ὧν τὰ ἀπόρρητα καὶ [b] κρυπτὰ ἀγγέλματα τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιστέλλεται. κελεύει δὲ αὐτοῖς, πρὸ τῆς ἕω εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἐλθοῦσι, ἐπιστῆναι ἔτι δικάζοντι καὶ ἀνακεχωρηκότι τῷ Βιταλιανῷ ἐν τῷ τοῦ δικαστηρίου οἰκίσκῳ, ἔνθα μόνος τὰ ἀπόρρητα καὶ κρυπτὰ δοκοῦντα ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ βασιλέως ἠρεύνα τε καὶ ἐξήταζε· δηλῶσαί τε ὅτι φέροιεν γράμματα πρὸς Μαξιμῖνον ἀπόρρητα· ἐπὶ τοῦτό

pompa omnis, miliſque quicumq; aderant, iuueneſque vrbani procera ſtatura, ad eorum ſimilitudinem qui Romæ [1] Imperatorem comitantur: virgæ item laureatæ; quo inſigni principes a priuatis dignoſcuntur. Præterea; ignis de more præferebatur: vt ſpeciem fortunamque, exiguum ſane ad tempus, Romanæ ciuitatis Carthago repræſentaret. Ceterum Gordianus litteras cõplures [2] ad primum quemque Romam miſſitabat, atque ad proceres ſenatus; quorum erant ei permulti amici ac neceſſarii. Scripſit item publice ad S. P. Q. R. ſignificans Afrorũ erga ſe conſenſum, ſimulque accuſans Maximini crudelitatem; quam eſſe omnibus † magnopere inuiſam ſentiebat. 154
Ipſe omnem præ ſe manſuetudinem ferebat. nam & delatores omnes exilio affecit, & iis qui parum iuſto iudicio damnati fuerant, iterum defendendi ſui poteſtatem indulſit. quin exſules quoque in patriam reſtituebat: ac militibus plura ſe quam quiſquã antea, largiturum, populoque ingens daturum congiarium pollicebatur. Idem præfectum quoq; prætorii Vitalianum, ferum crudelemque hominem, cariſſimum deuotiſſimumque Maximino, in ipſa vrbe curauit interimẽdum. Siquidem ſuſpectans ne ille ſuis inceptis [3] fortiter reſiſtendo, ceteros quoque metu perterritos a ſe auerteret, mittit prouinciæ quæſtorem, adoleſcẽtem audaciſſimum, corpore validum atque ætate florentem, promptumque ad omne periculum pro ſe ſuſcipiendum, traditis centurionibus ac militibus nonnullis. [4] cui etiam litteras dedit obſignatas duplicibus tabellis; per quas arcana occultaq; negotia [5] ſignificare Imperatores conſueuerunt. Iubet itaq; illos intrare vrbem ante lucem; ac, [6] dum adhuc in actibus occupatus eſſet Vitalianus, accedere ad eum intra cellulam, vbi res ſecretas atque arcanas ad ſalutem principis pertinentes ſcrutari atq; inquirere conſueuerat: [7] habere ſe ad eum litteras arcanas a Maximino dicen-

a *Scribo* τοῖς δὲ στρατιώταις. b *Interpretationi Polit. repugnare videtur quod paulo poſt dicitur* γράμματα πρὸς Μαξιμῖνον, *nõ* ἀπὸ Μαξιμίνου. ¶IN VERS. L. 1 Imperatorẽ antegrediuntur. 2 ad vnũquemq; illorũ qui primarios honores Romæ obtinere exiſtimabãtur: quinetiã ad eos qui præcipuæ in ſenatu erãt auctoritatis. *vel*, quinetiã ad eos ſenatores quorũ præ ceteris ſpectata virtus erat. 3 fortiter reſiſteret, atque illius metu nullus ipſi auxiliaretur, mittit pr. 4 quibus, *Gr.* 5 ſignificari Imperatoribus conſ. *Polit. autem* τοῖς βασιλεῦσι *pro* ὑπὸ τοῦ βασιλέως *accepit. Vide annot.* 6 dum adhuc ius diceret, *vel* redderet. 7 ferre ſe litteras arcanas Maximino, & ad hoc a quopiam eſſe miſſos de reb. ad incolumitatem Imperatoris pertinentibus. ſimulare etiam ſe velle cum illo rem. arbitris colloqui, & quæ ſibi mandata eſſent exponere. At *Polit. dicit* mandata principis; *quorum hic genitiuus inter Herodiani verba in noſtris exempl. non exſtat. Conuenit autem cum eo quod non* πρὸς Μαξιμῖνον, *ſed* ἀπὸ Μαξιμίνου *legit: aut ſaltem perinde locum illum interpretatur ac ſi ita legerit.*

tes; ac velle etiam remotis arbitris, de rebus ad ſecuritatẽ Imperatoris ſpectantibus cum illo colloqui, ac mandata principis exponere, *ſimulantes.* dein ſignis agnoſcendis occupatum, *dum ſe aliquid dicturos ſimularent*, pugionib. quos in ſinu occultos haberent, de improuiſo cõfoderent. Quæ ſcilicet omnia ex ſententia ſucceſſerunt. Etenim ante lucem, quo tẽpore prodire illi mos fuerat, inueniunt hominem pene ſolum, paucis tantũ circumſtantibus. quippe alii nondum venerant; alii, ſalutato, abierãt priuſ-
155 quam diluceſceret. † Igitur vacante illo, ac paucis dumtaxat ante cellulã inuentis, vbi quæ ſupra diximus nuntiauerunt, facile ſcilicet intromiſſi ſunt: porrectiſque epiſtolis, contemplantem eum ſigna diligentius, prolatis pugionib. confodiunt; nudoſq; eos manibus præ ſe tenentes proſiliunt, omnibus loco cedẽtibus. Nam id Maximini factum imperio putabant: quando idem ſæpenumero etiam in eos facere cõſueuerat qui antea ipſi cariſſimi videbãtur. Dein vadentes media Sacra via, proponũt epiſtolã Gordiani ad populũ; litteraſq; itẽ ab illo conſulib. ipſis ceteriſq; reddunt, vulgata etiam fama interfecti Maximini. Quod vbi auditum eſt, ſtatim vniuerſus populus diſcurrere vndique, furenti ſimilis. Nam etſi vbique vulgus ſemper ad res nouas leuiſſimum; tamen Romana plebs inprimis, quæ ex magna variaq; etiam peregrinorum multitudine conſtat, [1]longe ceteris mobilior eſt. Igitur ſtatuæ atque imagines Maximini, ceterique honores, ſtatim conuulſi; clauſumque antea formidine [2] odium, licentia iam & poteſtate adepta, nullo prohibente effundebãt. Quare ſenatus quoq; frequens, etſi de Maximino certi nihil habebat, ex præſenti fortuna rem coniectans, abolitis illius honoribus, Gordianum filiumque ipſius auguſtos declarauerunt: ſtatimque delatores atque accuſatores vniuerſi aut effugerunt, aut ab iis quos offenderant, occidebantur. Procuratores autem, & qui ius in illius crudelitatis miniſterium dicebant, tracti a plebe ſunt, abiectique in cloacas. Multi item inſontes occiſi. nam & creditorem ſuum quiſq; , & aduerſarium in forenſibus

τε παρά του πεμφθῆναι ὑπὲρ ἀσφαλείας τοῦ βασιλέως. προσποιήσασθαι δὲ βούλεσθαι καὶ διαλεχθῆναι αὐτῷ ἰδίᾳ περί τινων, ἀπαγγεῖλαί τε τὰ ἐντεταλμένα· διασχολουμένῳ δὲ ἐκείνῳ περὶ τὴν τῶν σφραγίδων ἐπίγνωσιν, προσποιουμένους ὡς δὴ ἐροῦντάς τι, οἷς εἶχον ὑποκολπιδίοις ξίφεσι φονεῦσαι. ἅπερ πάντα προὐχώρησεν ὡς ἐκέλευσεν. ἔτι γὰρ νυκτὸς οὔσης, ὥσπερ ἐκεῖνος εἰώθει πρὸ ἡμέρας προϊέναι, [a]ὑπέστησαν αὐτῷ ἰδιάζοντι, μηδὲ πολλοῦ πλήθους παρόντος. οἱ μὲν γὰρ, οὐδέπω προσεληλύθεσαν· οἱ δὲ, προσαγορεύσαντες, πρὸ ἡμέρας ἀνακεχωρήκεσαν. † ἡσυχίας οὖν οὔσης, ὀλίγων τε περὶ τὸ οἰκίσκιον, δη- 155
λώσαντες αὐτῷ τὰ προειρημένα, ῥᾳδίως εἰσεδέχθησαν. ἐπιδόντες δὲ τὰ γράμματα, ἐκείνου ταῖς σφραγῖσι τὰς ὄψεις ἐπιβάλλοντος, προβαλόντες τὰ ξιφίδια καὶ παίσαντες, φονεύουσιν· ἔχοντές τε αὐτὰ προέχοντα, προπηδῶσιν. οἱ δὲ παρόντες, ἐκπλαγέντες, ἀνεχώρησαν, οἰόμενοι Μαξιμίνου τὴν κέλευσιν εἶναι. καὶ γὰρ ἐποίει τοῦτο πολλάκις καὶ περὶ τοὺς δοκοῦντας εἶναι φιλτάτους. καὶ ἐλθόντες δὲ διὰ μέσης τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, προτιθέασι τὰ πρὸς τὸν δῆμον τοῦ Γορδιανοῦ γράμματα, τοῖς τε ὑπάτοις καὶ τοῖς λοιποῖς τὰ ἐπεσταλμένα διδόασι· διασκεδάννυταί τε ὑπ᾽ αὐτῶν φήμη ὡς ἄρα καὶ Μαξιμῖνος εἴη ἀνῃρημένος. Ὡς δὲ διεφοίτησε ταῦτα, εὐθέως πᾶς ὁ δῆμος, ὥσπερ ἐνθουσιῶν διέθει πανταχοῦ. καὶ πάντες μὲν γὰρ ὄχλοι, κοῦφοι πρὸς τὰ καινοτομούμενα· ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος, ἐν πλήθει μεγίστῳ καὶ ποικίλῳ, συγκλύδων τε ἀνθρώπων, πολὺ καὶ ῥᾴδιον ἔχει τὸ τῆς γνώμης εὐκίνητον. ἀνδριάντες οὖν καὶ εἰκόνες, τιμαί τε πᾶσαι τοῦ Μαξιμίνου, κατεσπῶντο· καὶ τὸ κρυπτὸν πρότερον διὰ φόβον μῖσος, ἀδεὲς καὶ αὐτεξούσιον γενόμενον, ἀκωλύτως ἐξεχεῖτο. ἥ τε σύγκλητος συνελθοῦσα, πρὶν τὸ ἀκριβὲς εἰδέναι περὶ τοῦ Μαξιμίνου, ἐκ τῆς παρούσης τύχης τὰ μέλλοντα πιστεύσαντες, τὸν Γορδιανὸν ἅμα τῷ υἱῷ σεβαστοὺς ἀναγορεύουσι· τὰς δὲ τοῦ Μαξιμίνου τιμὰς ἀνατρέπουσι. συκοφάνται τε οὖν, καὶ οἱ γενόμενοι τινῶν κατήγοροι, ἢ ἔφευγον, ἢ ὑπὸ τῶν ἀδικηθέντων ἀνῃροῦντο. ἐπίτροποί τε καὶ δικασταί, οἱ τῆς ἐκείνου ὠμότητος ὑπηρέται, συρέντες ὑπὸ τοῦ ὄχλου εἰς τοὺς ὀχετοὺς ἐρριπτοῦντο· φόνος τε οὐκ ὀλίγος ἐγένετο καὶ μηδὲν ἀδικησάντων ἀνθρώπων. δανειστὰς γὰρ ἑαυτῶν, ἢ καὶ ἀντιδίκους ἐν πράγμασιν

a Scribo ὑπέστησαν. ¶ IN VERS. L. 1 [magna & facilis eſt animi mobilitate. Gr. Politianus ita vertit quaſi ſcriptum eſſet πολὺ ῥᾷον.] 2 odium, ſecurum iam & liberum redditum, nullo prohibente effundebatur. Quinetiam ſen.

ἀγοραίοις,

ἐγγραφαίοις, καὶ εἴ τις πρός τινα βραχείας αἰτίας εἶχε μίσους, ἐπεμβαίνοντές [a] τε οἰκήσεσιν ἀπροσδοκήτως, [a] ἐπηρεάζοντες, ὡς συκοφάντας ἐσύλησάν
156 τε καὶ ἐφόνευον. [c] [b] ἐν προσχήματι ἐλευθερίας † ἀδείας τε εἰρηνικῆς, ἔργα πολέμου ἐμφυλίου ἐγίνετο· ὡς καὶ τὸν τῆς πόλεως ἐπαρχον μετὰ πράξεις πολλὰς ὑπατικάς, (Σαβῖνος δὲ ἦν ὄνομα αὐτῷ) βουλόμενον κωλῦσαι τὰ γιγνόμενα, ξύλῳ παιαθέντα κατὰ τοῦ κρανίου, τελευτῆσαι. Καὶ ὁ μὲν δῆμος ἐν τούτοις ἦν· ἡ δὲ σύγκλητος, ἅπαξ ἀναρριφθέντος κινδύνου, φόβῳ τοῦ Μαξιμίνου πάντα ἔπραττεν εἰς τὸ ἀποστῆσαι αὐτοῦ τὰ ἔθνη. πρέσβεις τοίνυν πανταχοῦ πρὸς πάντας ἡγουμένους ἐξεπέμφθησαν, ἐπιλεχθέντων ἀνδρῶν ἔκ τε τῆς συγκλήτου αὐτῆς καὶ τοῦ ἱππικοῦ τάγματος οὐκ ἀδοκίμων· γράμματά τε πρὸς πάντας, τὴν Ῥωμαίων καὶ τῆς συγκλήτου γνώμην δηλοῦντα, προτρέποντά τε τοὺς ἡγουμένους συναίρεσθαι τῇ κοινῇ πατρίδι καὶ συνεδρίῳ [c] βουλεύουσι· τὰ δὲ ἔθνη πείθεσθαι Ῥωμαίοις, ὧν δημόσιον ἄνωθεν τὸ κράτος ἐστίν, αὐτά τε φίλα καὶ ὑπήκοα ἐκ προγόνων. Οἱ πλεῖστοι μὲν οὖν προσήκαντο τὴν πρεσβείαν· καὶ τὰ ἔθνη ἀποστήσαντες ῥᾳδίως μίσει τῆς Μαξιμίνου τυραννίδος, τούς τε ἐκεῖσε [d] πράττοντας, εἰ τὰ Μαξιμίνου φρονοῖεν, ἀποκτείναντες, προσέθεντο Ῥωμαίοις. ὀλίγοι δέ τινες ἢ διεχρήσαντο τοὺς ἐλθόντας πρέσβεις, ἢ μετὰ φρουρᾶς πρὸς ἐκεῖνον παρέπεμψαν· οὓς συλλαμβάνων, ὠμῶς ἐκόλαζε. τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥωμαίων πόλιν τε καὶ γνώμην, τοιαῦτα ἦν.

¶ Ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῷ Μαξιμίνῳ τὰ πεπραγμένα, σκυθρωπός τε ἦν καὶ ἐν μεγάλαις φροντίσι· προσεποιεῖτό τε αὐτῶν καταφρονεῖν. τὴν μὲν οὖν πρώτην καὶ δευτέραν ἡμέραν ἔνδον ἔμεινεν ἡσυχάζων, καὶ τοῖς φίλοις περὶ τοῦ πρακτέου κοινούμενος. τὸ δὲ στρατόπεδον πᾶν τὸ σὺν αὐτῷ, οἵ τε ἐπέκεινα πάντες ἄνθρωποι, ἔγνωσαν μὲν τὰ ἀγγελθέντα, καὶ διῴδαινον πᾶσιν αἱ ψυχαί, τηλικούτων ἔργων [e] εὐτόλμῳ καινοτομίᾳ· οὐ δέ τις πρός τινα ἔ-
157 λεγέ τι, οὔτ' εἰδέναι τι προσεποιεῖτο. τοσοῦτος † γὰρ ἦν ὁ Μαξιμίνου φόβος, ὡς μηδὲν αὐτὸν λανθάνειν,

cauſis, & vt quemque aliquis leuiſſima de cauſa oderat, [1] impetu in domum facto, boniſq; direptis trucidabant. Ita ſub ſpecie libertatis † paciſq; 156
prætextu, ciuilis belli facinora edebantur. Quin præfectum quoq; vrbi Sabinum, [2] *qui antea pleraq; munia conſularia obierat*, prohibere talia conantem, fuſte capiti illiſo mactauerunt. hæc igitur populus agitabat. Enimuero ſenatus, quando iam ſemel periculũ ſubierat, metu Maximini nihil ſibi ad ſollicitandas ad defectionem prouincias reliqui faciebat. Quocirca legationes vndiq; ad rectores prouinciarum mittebãtur, electis e ſenatorio equeſtrique ordine clariſſimis hominibus, cũ litteris, quibus ſenatus populiq; Romani mẽs exponebatur: qui procuratores ipſos hortarentur [3] vti cõmunem patriam capeſſerent, curiamq; Romanam tuerentur, perſuaderentque nationibus vt in fide populi Romani perſeuerarent, cuius proprium antiquitus imperium foret, veterrimumque cum illis amicitiæ ius a maiorib. inſtitutum. Quocirca plerique legatis benigne exceptis, populos ad defectionem perpulerunt. quod ſcilicet pronum fuit. adeo incredibili apud omnes odio Maximinus laborabat. Igitur omnibus quicumque apud ipſos magiſtratum gerẽtes cum Maximino ſentiebant, repente ad vnum occiſis, ipſi vniuerſi ad Romanos defecerunt. Pauci tamen inuenti qui legatos ad ſe miſſos interficerẽt, aut ad ipſum mitterent, adhibitis cuſtodibus. qui deinde omnes exquiſitiſſimis a Maximino ſuppliciis affecti ſunt. [4] Hæc mens Romanæ ciuitatis, hic animus fuit.

¶ Quę poſtquam Maximino nuntiata ſunt, quamquam triſtis ac ſollicitus, tamen illa ſe contemnere ſimulabat. ac primo quidem alteroque die domi quietus, ad amicos de eo negotio retulit. Ceterum exercitus omnis, cunctique [5] eius regionis mortales, etſi rem omnem intellexerant, intumuerantq; animis, audacia rerum tantarum ac nouitate: tamen pro ſe quiſq; tacebant, ac ſe ignorare omnia ſimulabant. quippe tãtus erat † Maximini metus, vt nihil illũ plane lateret, 157

a *Deeſſe puto* καὶ *ante participium* ἐπηρ. b *Hic quoque deſiderari puto* τε *ante* ἐν πρ. *vel* οὕτως: *aut certe* ἦν *poſt* ἐν προσχήματι. c *Mutanda fortaſſis hæc vox in* βουλῇ. d *Suſpectum eſſe queat hoc* πράττοντας, *ſine adiectione.* [*niſi eo nomine accipias* τοὺς τὰ κοινὰ πράττοντας: *vt* πρᾶξις *ſæpe pro adminiſtratione ab hoc auctore ponitur.*] e *Muto in* εὐτόλμῳ. *ſed & deeſſe ſuſpicor* ὅμως ᾗ *vel* ἀλλ' ὅμως *ante* οὐ δέ τις. [*ſi diuiſe* οὐ δὲ *legamus, nulla opus erit additione.*] ¶ IN VERS. L. 1 conſcenſis de improuiſo domibus, variis modis tamquam ſycophantas inſeſtabant, & bonis ſpoliatos trucidabant. *vel*, variis iniuriis affectos, boniſq; ſpoliatos, tamquam ſycophantæ eſſent, truc. 2 poſt multas functiones conſulares, Gr. 3 vt communi patriæ & curiæ opitularentur: atque vt nationes parerent Romanis, ad quos publice imperium pertineret iam antiquitus, & quibus amicæ ac ſubiectæ eſſent iam a maioribus. 4 Hic Romanæ vrbis ſtatus, hæc mens erat. 5 vlterioris reg. M.

omnium[q;] non ſolum verba, ſed nutus quoq; [1] ſpeciemque oris [1] obſeruaret. Tertio vero die conuocatis in campum ante vrbem militibus ſuis, Maximinus tribunal inſcendit, atque ex libello orationem ab amicis compoſitam, in hanc ſententiam recitauit: Scio me vobis incredibilia nouaq; dicturum; ſed (vt ego exiſtimo) non tam admiratione quã riſu digna. Arma nobis veſtræq; virtuti nõ Germani inferunt, ſæpe deuicti; non Sarmatæ, qui de pace nobis quotidie ſupplicant: Perſæ item, qui olim Meſopotamiam peruagabantur, nunc ſuas intra ſedes quieſcere boni cõſulunt: cum gloria in armis veſtra, tum rerum a me geſtarum periculo edocti: quæ iam tum illis innotuerunt quum tuenti ripas exercitui præfuimus. Verum ([2] ne quid magis ridiculum dixerim) Carthaginienſes inſaniunt, atque ſene infeliciſſimo & extremo iã ætatis delirante, dubium [3] ſuaſo an coacto, quaſi aliqua in pompa ludunt principatum. Quo enim freti exercitu; quum apud eos proconſulis miniſterio lictores ſatisfaciant? Quibus porro vſuri armis, vbi præter [4] lanceas exiguas ad feras excipiendas, nihil ſit telorum; proque bellicis exercitationibus chori tantum, dictaque procacia, & numeri quidã vſurpentur? Neq; vero vos perterrefecerint quæ facta in vrbe nunciantur. nempe Vitalianus per dolũ fraudemq; occiſus eſt. Quam autem leue inſtabileque ſit Romani populi ingenium, quam prompta clamorum tenus audacia, notiſſimum ſcilicet vobis eſt. Si duos modo treſve armatos cõſpexerint, trudentes alter alterũ, & proculcantes, ac ſuum quiſq; periculum fugitantes, publicum neglectui habent. Quod ſiquis vobis etiã quæ acta

158 in ſenatu ſunt, renuntiauit, † non eſt profecto quod miremini noſtram illis continentiã duriorem videri, [5] atque ob id morum congruentiam vitamque illius luxurioſam nobis anteferri: [6] quippe apud illos fortiſſima quæque ac grauiſſima pro aſperrimis; diſſoluta atque ebacchantia, pro

παραφυλάττεσθαι δὲ πάντων οὐ μόνον τὰ διὰ φωνῆς καὶ γλώττης προφερόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ δι' ὄψεως νεύματα. ὁ μέντοι Μαξιμῖνος συγκαλέσας πάντα τὸν στρατὸν εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδίον, [a] προελθών τε τῆς τρίτης ἡμέρας, ἀνῆλθέν τε ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐπιφερόμενος τὸ βιβλίον ὅπερ αὐτῷ ἦσαν συντάξαντες τινὲς τῶν φίλων, ἐξ ἀναγνώσεως ἔλεξε τοιάδε· Ἄπιστα μὲν οἶδα καὶ παράδοξα λέξων πρὸς ὑμᾶς· ὡς δὲ ἐγὼ οἴομαι οὐ θαύματος, ἀλλὰ χλεύης καὶ γέλωτος ἄξια. ὅπλα ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὴν ὑμετέραν ἀνδρείαν οὐ Γερμανοὶ αἴρουσιν, οὓς πολλάκις ἐνικήσαμεν· οὐ Σαυρομάται, οἱ περὶ εἰρήνης ἑκάστοτε ἱκετεύοντες. Πέρσαι τε, οἱ πάλαι Μεσοποταμίαν κατατρέχοντες, νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀγαπητῶς ἔχοντες τὰ ἑαυτῶν, δόξῃ τε τῆς ὑμετέρας ἐν τοῖς ὅπλοις, ἀρετῆς τε πείρᾳ τῶν ἐμῶν πράξεων, ἃς ἔγνωσαν ὅτε τῶν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις στρατοπέδων ἡγούμην, ἀνεχούσῃ [a] αὐτῆς. ἀλλὰ γὰρ (μή τι ἄρα καὶ καταγέλαστον εἰπεῖν) Καρχηδόνιοι μεμήνασι, καὶ πρεσβύτην ἄθλιον, ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ παραφρονοῦντα, πείσαντες ἢ βιασάμενοι, ὥσπερ ἐν πομπαῖς παίζουσι βασιλείαν. τίνι θαρροῦντες στρατῷ, [b] καὶ παρ' οἷς εἰς τὴν τοῦ ἡγουμένου ὑπηρεσίαν ἀρκοῦσι ῥαβδοῦχοι; ποῖα φέροντες ὅπλα, παρ' οἷς οὐδὲν πλέον δορατίων οἷς πρὸς θηρία μονομαχοῦσι; τὰ πολεμικὰ αὐτοῖς γυμνάσια, χοροὶ καὶ σκώμματα καὶ ῥυθμοί. μηδὲ τινὰ ὑμῶν ἐκπληττέτω τὰ κατὰ Ῥώμην, [c] ἀγγελθέντα. Βιταλιανὸς μὲν ἀνῃρέθη, δόλῳ καὶ ἀπάτῃ ληφθείς. τὸ δὲ Ῥωμαίων δήμου τὸ κοῦφον καὶ εὐμετάβολον οὐκ ἀγνοεῖτε, καὶ μέχρι βοῆς θρασύ· [d] εἰ δύο ἢ τρεῖς ὁπλίτας ἴδοιεν μόνον, ὑπ' ἀλλήλων ὠθούμενοί τε καὶ πατούμενοι, φεύγων ἕκαστος τὸν ἴδιον κίνδυνον, τοῦ κοινοῦ ἀμελῶς ἔχει. εἰ δὲ καὶ τὰ τῆς συγκλήτου τις ὑμῖν διήγγειλε, † μὴ θαυμάζετε εἰ τὸ μὲν ἡμέτερον σῶφρον, τραχὺ αὐτοῖς δοκεῖ· [e] τὸ δὲ ὁμότροπον, ἐν ἀκολάστῳ βίῳ ἐκείνου προτιμᾶται· καὶ τὰ μὲν ἀνδρεῖα καὶ σεμνὰ τῶν ἔργων, φοβερὰ προσαγορεύουσι· τὰ δὲ ἀνειμένα καὶ ἐκβεβακχευμένα, ὡς 158 1

a *Rectius* αὐτοὺς *q.e. Illud autem* ἀνεχούσης *(ſi mendoſum non eſt) ad* ἀρετῆς *refertur.* b *Malim* καὶ οἷς *&* οἷς τ. *[aut* καὶ *in ſeq. periodum transferenda.]* c *Interpungo poſt* τὰ κατὰ Ῥώμην, *quum hæc non iungantur cum* ἀγγελθέντα, *ſed ſubaudiatur* γενόμενα, *vel* πραχθέντα, *aut tale quod participium.* d *Annon potius*, εἰ δὲ δύο? e *Arbitror ſcriptum fuiſſe*, τὸ δ' ἐκείνου ὁμότροπον, *& verba proxime ſequentia,* ἐν ἀκολάστῳ βίῳ, *cum his cohærere: id eſt,* ſimiles illius in vita luxurioſa mores: *vel,* ſimile illius luxurioſe viuendi inſtitutum. *Intellige autem,* ſuo ſimile. ¶ IN VERS. L. 1 obſeruarentur, *ab aliis videlicet, qui ad illum deferebant. At Polit. ita vertit quaſi ſcriptum eſſet non* παραφυλάττεσθαι *ſed* παραφυλάττειν. *Quinetiam ex vno,* τὰ δι' ὄψεως νεύματα, *id eſt* oculorum nutus, *duo in ſua interpretatione facit.* 2 annon ridiculum dictu? *M.* 3 *Aptius eſſet* perſuaſo. *[q.e. habent,* ſuaſu an coactu.] 4 lanc. exiguas, quibus aduerſum feras ſingulari pugnant certamine. 5 ſimiles autem illius in vita luxurioſa mores nobis antef. *vel,* ſimiles illius luxurioſe viuentis mores. 6 Quippe facta fortia & digna quæ quis reuerentia proſequatur, formidabilia vocant: at diſſoluta atque ebacch. tamquam mitia, voluptati habent. Quocirca noſtrum imperium, quod eſt ſollers & moderate ſe gerit, auerſantur: Gordiani autem nomine delectantur; cuius vita quam male audiat, non ignoratis.

ἡμέρα, δι᾽ ἡδονῆς ἔχουσι. διόπερ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀρχήν, οὖσαν ἐπιστρεφῆ καὶ κόσμιον, ἀλλοτρίως διάκεινται· ἥδονται δὲ τῷ Γορδιανοῦ ὀνόματι, οὗ τὸν διαβεβλημένον βίον οὐκ ἀγνοεῖτε. πρὸς τούτους καὶ τοιούτους ἡμῖν ὁ πόλεμος, εἴ τις οὕτως αὐτὸν καλεῖν βούλοιτο. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, ὡς οἱ πλεῖστοι, καὶ σχεδὸν πάντες, εἰ μόνον Ἰταλίας ἐπιβαίημεν, *ἱκετηρίας θαλλοὺς καὶ τέκνα *προτείναντας, ὑποστρώσειν αὐτοὺς τοῖς ἡμετέροις ποσίν· οἱ δὲ λοιποί, διὰ δειλίαν καὶ φαυλότητα φεύξονται· ὡς ὑπάρξαι ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τὰ ἐκείνων πάντα δοῦναι, ὑμῖν τε ἀδεῶς λαβοῦσι καρποῦσθαι. Τοιαῦτά τινα εἰπών, βλάσφημά τε πολλὰ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ τὴν σύγκλητον, δι᾽ ὧν παρεφθέγγετο, ἀπορρίψας, τῇ τε διὰ χειρὸς ἀπειλαῖς καὶ ταῖς τοῦ προσώπου νεύμασιν, ὡς πρὸς παρόντας ὀργισθείς, ἐπαγγέλλει τὴν ἐπ᾽ Ἰταλίαν ἔξοδον. διανείμας τε αὖθις πάμπλειστα χρήματα, μιᾶς ἡμέρας διαλιπών, τῆς ὁδοῦ εἴχετο, πολύ τι πλῆθος ἐπαγόμενος στρατοῦ, τήν τε ὑπὸ Ῥωμαίοις δύναμιν. εἵπετο δ᾽ αὐτῷ καὶ Γερμανῶν οὐκ εὐκαταφρόνητος ἀριθμός, οὓς τοῖς ὅπλοις κεχείρωτο, ἢ πείσας ἐς φιλίαν καὶ συμμαχίαν ἐπῆκτο· μηχαναί τε καὶ πολεμικὰ ὄργανα, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς βαρβάρους, [a] ὧν ἐπεφέρετο. αὐτὸς μὲν σχολαιτέραν τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο, διὰ τὴν τῶν ὀχημάτων καὶ ἐπιτηδείων πανταχόθεν συγκομιδήν. αἰφνιδίου γὰρ γενομένης τῆς ἐπ᾽ Ἰταλίαν ὁδοῦ, οὐκ ἐκ προνοίας, ὥσπερ εἰώθει, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτοσχεδίου καὶ ἐπειγούσης ὑπηρεσίας, τὰ χρειώδη τῷ στρατῷ ἠθροίζετο. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ προπέμψαι τὰς τῶν
159 Παιόνων φάλαγγας. † ἐκείνοις γὰρ μάλιστα ἐπίστευεν· οἵπερ αὐτὸν καὶ πρῶτοι ἀνεῖπον βασιλέα, ἐθελονταί τε ὑπὲρ αὐτοῦ κινδυνεύσειν ὑπισχνοῦντο. ἐκέλευσεν οὖν αὐτοὺς φθάσαι τὴν λοιπὴν δύναμιν, καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ χωρία προκαταλαβεῖν. Καὶ οἱ μὲν περὶ Μαξιμῖνον ὡδοιπόρουν· ἐν δὲ τῇ Καρχηδόνι, οὐχ ὡς ἤλπιζον, τὰ πράγματα προεχώρει. Καπελλιανὸς γὰρ ἦν τις ὄνομα, τῶν ἀπὸ συγκλήτου· ἡγεῖτο δὲ Μαυρουσίων τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις, Νομάδων δὲ καλουμένων. τὸ δὲ ἔθνος στρατοπέδοις πέφρακτο, διὰ τὸ περικείμενον πλῆθος Μαυρουσίων τῶν βαρβάρων, ὡς ἂν ἐπέχοι αὐτῶν τὰς ἐξ ἐπιδρομῆς ἁρπαγάς. εἶχεν οὖν ὑφ᾽ ἑαυτῷ δύναμιν οὐκ εὐκαταφρόνητον στρατιωτικήν. πρὸς δὴ τὸν Καπελλιανὸν τοῦτον

mitibus voluptuariiſque habentur. Quocirca noſtrum quidem imperium, quoniam induſtrium atq; moderatum, reformidant: Gordiani delectantur nomine, cuius infamia vitæ non vos præterit. Igitur aduerſus hos atq; huiuſcemodi homines bellũ vobis eſt, milites: ſi tamen id bellum appellandum. Nam, vt mihi quidem atque adeo ceteris omnibus videtur, non prius Italiam attigerimus, quam illorum maxima pars ramos ſupplices liberoſque ſuos præferentes, noſtris ſe pedibus aduoluent, aut formidine degeneri fugam facient: vt mihi liberum ſit bona illorum vobis contribuere, quibus in perpetuum perfruamini. Hæc quum dixiſſet, ac multa in ciuitatem ſenatumq; vniuerſum interpellatim ꝓbra iecisſet, manuumq; geſtibus minabundus, trucique vultu nutuq; oris quaſi præſentibus iraſcens, profectionẽ in Italiã edicit. Diuiſoq; inter milites ingenti ſtipendio, vno tãtum die interiecto, facere iter incepit, magnũ ſecum exercitum atq; vniuerſas adducens Romanas copias. Sequebatur eundẽ etiam Germanorum haudquaquã negligendus numerus; quos vel armis ſubegerat, vel in amicitiam ſocietatemq; adſciuerat. præterea machinæ & bellica inſtrumenta, queq; alia aduerſus barbaros cõparauerat. Ceterũ tardius iter faciebat, ob vehicula reſque alias vſui neceſſarias, quæ vndique importabantur. Nã quum repentinũ id illi iter obueniſſet, non cuiuſquã prouidentia (vt conſueuerat) ſed tumultuario ac feſtinato miniſterio, quæ erant militib. neceſſaria, colligebãtur. Igitur præmittere Pannoniorũ
† cohortes decreuit; quib. fretus ma- 159
xime erat, quæq; primæ Imperatorẽ conſalutauerant, atq; vltro etiam pro illius ſalute omne periculum depoſcebant. Iis igitur imperauit vt ceteras copias præcederent, ac regiones occuparẽt Italiæ. Dum in itinere Maximinus eſt, res interea Carthagini præter ſpẽ magnopere ſucceſſerũt. Erat. n. Capellianus quidã, ſenatorii ordinis vir, procurator Mauritaniæ Romanis ſubiectæ, quæ ab ipſis Numidia appellatur. Ea gẽs munita exercitibus fuerat, a quibus barbarorũ *circumuicinorum* incurſus ac populationes coercerentur. quare haud contemnendam militũ manum circa ſe habebat. Cum hoc igitur Capelliano

a Muto ἂν in ὧν. Pro μὲν vero poſt αὐτός, Politianus legit μέντοι.

veteres Gordiano ſimultates ex forẽſi quadam diſceptatione interceſſerant: quocirca nomẽ adeptus Imperatoris, ſucceſſorẽ illi miſit, atq; abſcedere prouincia imperauit. Ille, ea re indignatus, ac principi ſuo [1] deuotus, a quo magiſtratum quoque eum accepiſſet, omni coacto exercitu, quũ quidem fidem tueri ac iuſiurandum perſuaſiſſet, Carthaginem contendit, maximas valentiſſimaſque copias ſecum adducẽs, viroſq; cum ætate florentes, tum omni armorum genere inſtructos, peritoſq; rei militaris, atq; ex cõſuetudine prœliorum aduerſus barbaros, magnopere ad pugnãdum paratos. Vt vero nuntiatũ Gordiano eſt aduentare ad vrbem Capellianũ, & ipſe affectus eſt extrema formidine, & perterriti Carthaginienſes vniuerſi; qui ſcilicet in turba potius quã in exercitus aliquo ordine collocata victoriæ ſpe, cũcti pariter vrbe effunduntur obuiam Capelliano. Ceterum ſenex Gordianus, (vt quidã perhibent) ſimulatq; ille Carthaginẽ attigit, deſperatis rebus, qđ Maximino vires ingentes, nullas in Africa copias eſſe videbat, *quæ illis pares, ad pugnam*
160 *emitti poſſent*; laqueo ſe ſuſpẽdit. † Sed occultata illius nece, [2] filium ſibi ducem multitudo elegit. Ita ventum ad manus eſt. Erãt autem numero quidem plures Carthaginienſes; ſed inordinati, ac rerum bellicarum imperiti; quippe in altiſſima pace educati, feſtiſque & deliciis emolliti, nudique armis omniq; bellico inſtrumẽto. Nam domo quiſque pugionem, aut ſecurem, aut venabulũ, aut item præuſtas ſudes, [3] vt quiſque poterat acuminatas, ad tuendum corpus extulerant. Contra Numidæ, iaculatores optimi, atque equitandi peritiſſimi; ſic vt equos etiam infrenos virga tantum currentes moderentur. Quocirca facile Carthaginienſium plebs in fugam verſa. ſiquidem haud ferentes illorum impetum, omnes abiectis armis confertim effugerunt; trudenteſque inter ſe & proculcantes, multo ſane plures ipſi inuicem affligebãtur quam cædebantur ab hoſtibus. Hic & Gordiani filius cecidit, & quicumq; eum ſequuti: ſic vt præ multitudine interfectorum, neq; [4] diſcerni ad ſepulturam funera potuerint, neq; [5] adoleſcentis Gordiani cadauer

καὶ ὁ Γορδιανὸς ἀπεχθῶς προσεφέρετο ἄνωθεν, ἔκ τινος ἀγοραίου διαφορᾶς. τότε τοίνυν ἐν τῷ τῆς βασιλείας γενόμενος ὀνόματι, διάδοχόν τε αὐτῷ ἔπεμψε, καὶ τοῦ ἔθνους ἐξιέναι ἐκέλευσεν. ὁ δὲ, πρός τε ταῦτα ἀγανακτήσας, τῷ τε Μαξιμίνῳ [a] καθωσιωμένος, ὑφ᾽ οὗ καὶ τὴν ἡγεμονίαν πεπίστευτο, πάντα τὸν στρατὸν ἀθροίσας, ἀναπείσας τε Μαξιμίνῳ τηρεῖν τὴν πίστιν καὶ τὸν ὅρκον, κατῆλθεν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα, δύναμιν ἄγων μεγίστην τε καὶ γενναίων ἀνδρῶν ἡλικίαις ἀκμαζόντων, καὶ παντοδαπῇ ὅπλων παρασκευῇ ἐξηρτυμένην, ἐμπειρίᾳ τε πολεμικῇ καὶ τῇ πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχης συνηθείᾳ ἑτοίμην πρὸς μάχας. ὡς δὲ ἀπηγγέλη τῷ Γορδιανῷ ὁ στρατὸς προσιὼν τῇ πόλει, αὐτός τε ἐν ἐσχάτῳ δέει ἦν, οἵ τε Καρχηδόνιοι ταραχθέντες, οἰόμενοι ἐν πλήθει ὄχλου, οὐκ ἐν εὐταξίᾳ στρατοῦ, τὸ εὔελπι τῆς νίκης εἶναι, πανδημεὶ πάντες ἐξίασιν, ὡς δὴ τῷ Καπελλιανῷ ἀντιταξόμενοι. Γορδιανὸς μὲν οὖν ὁ πρεσβύτης, (ὥς τινες φασὶν) ἅμα τῷ τῆς Καρχηδόνος ἐπιβῆναι, ἐν ἀπογνώσει γενόμενος, ἐννοῶν τὴν δύναμιν Μαξιμίνου, οὐδὲν δὲ ὁρῶν ἐν Λιβύῃ ἀξιόμαχον [b] ἰσόρροπον, ἀνήρτησεν ἑαυτὸν βρόχῳ. † κρυπτομένης δὲ αὐτοῦ τῆς 160
τελευτῆς, τὸν υἱὸν αὐτοῦ στρατηγήσοντα δὴ τὸ πλῆθος εἵλοντο. γενομένης δὲ συμβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι, ὄχλῳ πλείους ἦσαν, ἄτακτοι δὲ καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀπαίδευτοι, ἅτε ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ τεθραμμένοι, ἑορταῖς τε καὶ τρυφαῖς σχολάζοντες ἀεί· γυμνοί τε ὅπλων καὶ ὀργάνων πολεμικῶν. ἕκαστος δὲ ἐπεφέρετο οἴκοθεν ἢ ξιφίδιον ἢ πέλεκυν, δοράτιά τε ἐκ κυνηγεσίων. [c] βυρσας τε ταῖς ἐμπεσούσαις περιλεμόντες, καὶ ξύλα [d] καταπρίσαντες εἰς τὰ παρατυχόντα σχήματα, ὡς ἕκαστος ἐδύνατο, πρόβλημα τοῦ σώματος ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Νομάδες, ἀκοντισταί τε εὔστοχοι, καὶ ἱππεῖς ἄριστοι, ὡς καὶ χαλινῶν ἄνευ, ῥάβδῳ μόνῃ τὸν δρόμον τῶν ἵππων κυβερνᾶν. ῥᾷστα οὖν ἐτρέψαντο τῶν Καρχηδονίων τὸ πλῆθος. οἵπερ οὐχ ὑπομείναντες αὐτῶν τὴν ἐμβολὴν, πάντα ῥίψαντες ἔφυγον· ὠθούμενοι δὲ ὑπ᾽ ἀλλήλων καὶ πατούμενοι, πλείους ὑπὸ τοῦ οἰκείου πλήθους ἐφθάρησαν ἢ πρὸς τῶν πολεμίων. ἔνθα καὶ ὁ τοῦ Γορδιανοῦ υἱὸς ἀπώλετο, οἵ τε περὶ αὐτὸν πάντες· ὡς, διὰ πλῆθος πτωμάτων, μήτε νεκρῶν ἀναίρεσιν πρός τε ταφὴν γενέσθαι δυνηθῆναι, μήτε τὸ νέου Γορδιανοῦ σῶμα

a Scribo καθωσιωμένος. b Puto deeſſe partic. καὶ, quæ hæc duo adiectiua iungat. ¶ IN VERS. L. 1 intellige vt dicitur cliens patrono ſuo deuotus. Legit autem καθωσιωμένος. de qua lectione alius etiam locus dubitare non ſinit, qui eſt pag. 154. 2 filium eius ducem multitudini elegerunt. 3 in quam quiſque ſubito potuerat formam aptatas. 4 colligi. M. 5 iunioris Gord. Gr.

διευρεθῆναι.

διαφθεῖραι. οἱ μὲν γὰρ φεύγοντες, ὅσοι τε ἦσαν εἰσρυέντες εἰς τὴν Καρχηδόνα, ὅσοι τε λαθεῖν ἠδυνήθησαν, σκεδασθέντες εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, οὖσαν μεγίστην τε καὶ πολλήν, ὀλίγοι ἐκ πολλῶν ἐσώθησαν· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος, περὶ ταῖς πύλαις στενοχωρούμενον, παρελθεῖν σπουδάζοντος ἑκάστου, βαλλόμενόν τε ὑπὸ τῶν ἀκοντιστῶν καὶ τιτρωσκόμενον ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν, διεφθείρετο. πολλὴ δὲ οἰμωγὴ κατὰ τὴν πόλιν γυναικῶν τε καὶ παιδίων, ὧν ἐν ὄψει οἱ φίλτατοι [a] ἀπώλοντο. Ἕτεροι δέ φασιν, ὡς δὴ ταῦτα οἴκοι μεμενηκότι διὰ γῆρας τῷ πρεσβύτῃ Γορδιανῷ ἀπηγγέλη, ὅ τε Καπελλιανὸς εἰσελαύνων εἰς τὴν Καρχηδόνα ἐδηλώθη· ἐν ἀπογνώσει δὲ πάντων γενόμενος, εἰσελθὼν μόνος εἰς τὸν οἰκίσκον, ὡς δὴ καθευδήσων, ἐξαρτήσας ἧς ἐπεφέρετο ζώνης τὸν τράχηλον ἐν βρόχῳ, τοῦ βίου ἀνεπαύσατο. Τοιού-
161 τῳ μὲν δὴ τέλει † ὁ Γορδιανὸς ἐχρήσατο, βιώσας τὰ πρῶτα εὐδαιμόνως, ἐν εἰκόνι τε βασιλείας τελευτήσας. Ὁ δὲ Καπελλιανὸς, εἰς Καρχηδόνα εἰσελθὼν, πάντας τε τοὺς περιόντας ἀπέκτεινεν, εἴ τινες καὶ ἐσώθησαν ἐκ τῆς μάχης· ἐφείδετό τε οὔτε ἱερῶν συλήσεως, οὔτε χρημάτων ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων ἁρπαγῆς. ἐπιών τε τὰς λοιπὰς πόλεις, ὅσαι τὰς Μαξιμίνου τιμὰς καθῃρήκεσαν, τοὺς μὲν ἐξέχοντας ἐφόνευε, τοὺς δὲ δημότας ἐφυγάδευεν· ἀγρούς τε καὶ κώμας ἐμπιπράναι λεηλατεῖν τε τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεπε, προσποιούμενος μὲν τιμωρίαν εἰσπράττειν ἐφ᾽ οἷς εἰς Μαξιμῖνον ἡμαρτήκεσαν, λανθανόντως δὲ εὔνοιαν ἑαυτῷ παρὰ τῶν στρατιωτῶν μνώμενος, ἵν᾽ εἴ τι πταίσειε τὰ Μαξιμίνου πράγματα, αὐτὸς ἔχων δύναμιν εὐνοοῦσαν, τῆς ἀρχῆς ἀντιποιήσαιτο. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν Λιβύην, ἐν τούτοις ἦν. Ὡς δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἐδηλώθη ἡ τοῦ πρεσβύτου τελευτή, ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ ἀφασίᾳ ὅ τε δῆμος ἦν ἥ τε σύγκλητος, μάλιστα Γορδιανοῦ τετελευτηκότος, εἰς ὃν ἠλπίκεσαν· ᾔδεσαν γὰρ αὐτὸν οὔτε φεισόμενόν τινος.[b] ὡς γὰρ καὶ φύσει ἀλλοτρίως καὶ ἀπεχθῶς πρὸς αὐτοὺς διέκειτό τε, καὶ ἐπ᾽ εὐλόγοις αἰτίαις, ὡς ὁμολογουμένοις ἐχθροῖς, εἰκότως ὠργίζετο. ἔδοξεν οὖν συνελθεῖν, καὶ περὶ τῶν πρακτέων σκέψασθαι· ἅπαξ τε ἀναρρίψαντας κίνδυνον,

inueniretur. [1] Etenim ex tanta copia fugientiũ pauci dumtaxat vrbem ingreſſi, coniectiq; in latebras, euaſerant: ceteri ad portas conferti, ac pro ſe quiſq; intrare primi vrbẽ feſtinabundi, ab iaculatoribus Numidis, ceteriſq; armatis militibus, contrucidabantur: maximo fœminarum puerorumq; eiulatu, quorũ ante oculos cariſſima pignora occidebãtur. [2] Sunt qui perhibeant, vt primum Gordiano, qui propter ſeniũ domi ſe continuerat, [3] nuntiatũ ſit Capellianũ iam in vrbẽ perueniſſe, deplorata ſalute, intra cubiculũ ſe *ſolum*, quaſi dormiturum, recepiſſe, colloq; zonæ inſerto, qua præcinctus fuerat, ſibi mortẽ conſciuiſſe. Hæc finis † Gordiani 161
fuit, felicis anteacta vita, atq; in quadam principatus imagine exſtincti. Sed enim Capellianus, Carthaginem ingreſſus, præcipuum quemq; ex iis qui e pugna ſuperauerant, neci dedidit: ac neque a templis deſpoliandis, neq; a publicis priuatiſq; pecuniis diripiendis abſtinuit. aditiſque vrbibus reliquis, quæcumq; honores Maximini ſuſtuliſſent, in his præſtantiſſimũ quemq; morte, [4] ceteros ſupplicio afficiebat: agros autem vicoſque concremandos *ac diripiendos* militibus tradebat; [5] prætextu quidem vlciſcendi Maximinum; ceterum clanculum militũ ſibi animos concilians, vt, ſicubi res a Maximino titubaſſent, ipſe ad occupãdum principatum beneuolis militibus vteretur. Ita ſe videlicet res in Africa habebãt. Poſtea vero quã Romæ audita ſenis Gordiani mors eſt, ingẽs perturbatio [6] ſenatum populumq; Romanũ, ingenſque terror inuaſit: exſtincto in quem vnum ſpes omnes ſuas collocauerãt. Neq; enim illos præteribat, nemini iam parſurum Maximinum, cũ ſponte alienum ab ipſis atque hoſtili animo, tum iuſtis etiã cauſis & [7] profeſſo quaſi odio ſuccenſentem. Itaque frequentes in vnum conuenere, ac de toto negotio deliberantes, quando ſemel in periculum venerant,

a *Scribe* ἀπώλοντο. b *Suſpicor ſcriptum fuiſſe*, ἄλλως γὰρ ἐφ. αὐτ. καὶ ἀ. πρ. αὐ. διέκειτο, καὶ τότε ἐπ᾽ εὐλ. ¶IN VERS. L. 1 Ex fugientibus enim qui clam in Carthaginem ſe immiſerant & latere potuerant, per totam vrbem, quæ maxima & populoſa erat, diſperſi, pauci e multis euaſerunt. at cetera multitudo, quum ad portas coarctaretur, vnoquoque intrare conante, a iacul. 2 Alii vero perhibent, vt primum Gord. *Opponit enim hæc iis quæ paulo ante de morte Gordiani, ex aliorum quorundam relatu, narrauit; eum videlicet laqueo vitam finiiſſe ſimulatque Capellianus Carthaginem attigiſſet.* 3 hæc nuntiata ſunt, & Capellianum citato curſu vrbem petere, M. 4 ceteros in exſilium mittebat. *quod quum ſonet vox Græca, ſuſpicari quis poſſit, ſcriptum a Polit. fuiſſe,* exſilii ſupplicio afficiebat. 5 prætextu quidem exigendi pœnas de iis quæ in Maximinum deliquerant. *Aut certe dicendum fuiſſet;* vlciſcendi iniuriam Maximino factam, *potius quam* vlciſcendi Maximinum; *ad vitandam ambiguitatem.* 6 pop. ac potiſſimum ſenatum, ing. 7 tamquam hoſtes ſe profeſſis, M.

bellum cōparare decreuerūt, [1] [duobus] electis Imperatorib. qui Remp. pari poteſtate adminiſtrarent, ne rurſus principatus auctoritas in tyrannidem proueheretur. Cōuenerunt igitur non quidem in curiam, quo antea conſueuerant, ſed in templum Capitolini Iouis; quod in arce ſumma pręcipuæ venerationis Romani habent. Ibi clauſis foribus ſoli, quaſi teſte & confeſſore atq; adeo rerum omnium inſpectore deo, ſelectis qui ætate ac dignitate ceteros anteirent, de quibus ſuffragia ferrentur, duo ex omni
162 numero, Maximus † atq; [2] Balbinus, plurimis ſuffragantibus Imperatores creati. Horum Maximus cum ſæpe exercitibus præfuerat, tum præfectura vrbis egregie geſta, maximam ingenii prouidentiæque, præterea vitæ cōtinentis opinionē vulgo de ſe præbuerat: Balbinus autem, patricii generis homo, conſulatu iterum geſto, multiſq; prouinciis ſine vlla querela adminiſtratis, morum [3] ſimplicior habebatur. Ita creati Principes Auguſtique appellati, ac ſenatuſconſulto omnibus imperatoriis honorib. affecti ſunt. Dum hæc aguntur in Capitolio, interea pop. Rom. (incertū, ſubiicientibus Gordiani amicis ac neceſſariis, an tantū rumorib. exciti) facto ad portas cōcurſu, [4] viam qua itur in Capitolium, totā conferta multitudine occupauerant: lapideſq; & fuſtes ingerentes, rebus in Capitolio actis aduerſabantur; ac Maximum inprimis recuſabant; [5] ſeueriorem ſcilicet quam vt eum [leuis] multitudo facile pateretur. *magna enim induſtria vigilantiaque vſus fuerat aduerſus improbitatem ac leuitatem quorumdam e plebe.* Quapropter *metuentes* eo maxime offendebantur, clamantes identidem ac minitantes vtrumque ſe [confeſtim] occiſuros. Nam ipſi ex Gordiani genere principem ſibi depoſcebant; vt in familia nomineque eo [6] nomen imperatorium remaneret. Balbinus autem ac Maximus, equeſtris ordinis

πόλεμον ἄρξασθαι, προεστησαμένους ἑαυτῶν[a] χειροτονηθέντας βασιλέας· οὐκ ἠθέλησε μερίσαι τὴν ἀρχὴν, ὡς μὴ πάλιν[b] ἰσχυρὰ ἐξουσία, εἰς τυραννίδα πάλιν ἐξοκείλῃ. συνῆλθον οὖν οὐκ εἰς τὸ συνήθες συνέδριον, ἀλλ' εἰς τὸν τοῦ Διὸς νεὼν Καπιτωλίου, ὃν σέβουσι Ῥωμαῖοι ἐν ἀκροπόλει. συγκλείσαντες οὖν αὑτοὺς ἐν τῷ σηκῷ μόνους, ὥσπερ ὑπὸ μάρτυρι τῷ Διῒ καὶ συνέδρῳ, ἐπισκόπῳ τε τῶν πραττομένων, ἐπιλεξάμενοι τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ ἀξιώματι προὐχόντων οὓς ἐδοκίμαζον, κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, ἐχόντων καὶ ἄλλων ψήφους,[c] διακριθεισῶν τε καὶ τῶν πλείστων τῆς γνώμης, Μάξιμόν τε † καὶ Βαλβῖνον 162
αἱροῦντες, αὐτοκράτορας ἐποίησαν. τούτων δὴ ἦν ὁ μὲν Μάξιμος, ἔν τε πολλαῖς στρατοπέδων ἀρχαῖς γενόμενος, τῆς τε Ῥωμαίων πόλεως ἔπαρχος καταστὰς, [d] ἀνεπιστρόφως τε ἄρξας, καὶ ἐν ὑπολήψει παρὰ τοῖς ὄχλοις φρενῶν τε καὶ ἀγχινοίας καὶ βίου σώφρονος· ὁ δὲ Βαλβῖνος, γενόμενος μὲν εὐπατρίδης, εἰς δευτέραν δὲ ὑπατείαν ἐληλακὼς, ἐθνῶν τε ἡγησάμενος ἀμέμπτως· τὸ δὴ ἦθος ἁπλούστερος. τῆς οὖν χειροτονίας ἐκείνης αἰρπύσης, σεβαστοί τε ἀνηγορεύθησαν, καὶ πάσαις ταῖς βασιλικαῖς τιμαῖς ἡ σύγκλητος διὰ δόγματος αὐτοὺς ἐκόσμησεν. Ὁ δὲ δῆμος, τούτων ἐν τῷ Καπιτωλίῳ πραττομένων, εἴτε ὑποβαλόντων τινῶν Γορδιανοῦ φίλων καὶ οἰκείων, εἴτε γνόντες ὑπὸ φήμης, παρεστήκεσαν τὰς πύλας, φράξαντες πᾶσαν τὴν εἰς τὸ Καπιτώλιον ἄνοδον τῷ πλήθει τῶν ὄχλων· λίθους τε καὶ ξύλα ἐπεφέροντο, ἀντιπράττοντες τοῖς ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐψηφισμένοις· καὶ μάλιστα τὸν Μάξιμον παραιτούμενοι,[e] στερρότερον τῆς πόλεως, πολύ τε τὸ ἐπιστρεφὲς ἔχοντα πρὸς τοὺς φαύλους καὶ κούφους τῶν ὄχλων. ὅθεν δεδιότες, ἀπηρέσκοντο αὐτῷ, ἐβόων τε καὶ ἠπείλουν ἀποκτενεῖν αὐτούς. ἠξίουν γὰρ τοῦ Γορδιανοῦ γένους βασιλέα αἱρεθῆναι, τό τε τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς ὄνομα ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ καὶ ὀνόματι μεῖναι. ὁ δὲ Βαλβῖνος καὶ Μάξιμος, ἐκ τοῦ ἱππικοῦ τάγματος

a *Deeſſe puto* δύο τοὺς *ante particip.* χειροτ. b *Muto in* ἰσχυρὰ ἐξουσία, *&* *cum his iungo* εἰς τυραννίδα. *Alioqui cum illis verbis* ἰσχυρὰ ἐξουσία, *deſiderari aliquid dicendum eſſet.* [*Si* ἐξοκεῖλαι *legamus infinitiuo verbi modo, retineri poſſunt accuſatiui caſus nomina.*] c *Tolerabilem fortaſſe lectionem hanc aliquis putaret,* διακριθεισῶν δὲ ἐκ τοῦ πλείστου τῆς γνώμης, *ſubaudiendo* τῶν ψήφων: *ſed mihi genitiuus* τῆς γνώμης *ita legendo, non ſatis placeret: quamuis dixerit in hoc ipſo libro,* καὶ μὲν κατὰ τὴν Ῥωμαίων πόλιν τε ἐν γνώμῃ τοιαῦτα ἦν. d *Libenter ſubſtituerim* ἀνεπιστρόφως. [*aut* ἀνεπιστρόφως *erit* abſque reſpectu, neglectis odiis vel obtrectationibus improborum: *quod paulo poſt dicit* στερρῶς, rigide.] e *For.* ὡς στερρότερον τῆς πόλεως ἄρξαντα, πολύ τε τὸ ἐπιστρ. *Alioqui poſſint hæc cohærere, & ita ſcribendo:* ὡς στερρότερον τῆς πόλεως ὄντα, πολὺ γὰρ τὸ ἐπιστρ. ¶IN VERS. L. 1 ac ſibi [duos] Imperatores præficere: quos imperium inter ſe partiri voluerunt. ne rurſum illa potentia ad tyrannidem deueniens, rurſum offenderet; *vel,* impingeret. *Intellige autem eo ſenſu quo dicitur nauis offendere, vel impingere: quum alioqui & nauem impingere dicatur aliquis, & quidem vſitatius.* [*vel;* ne, *ſi uni permitteretur imperium,* poteſtas reflexo gradu, in tyrannidem iterum impingeret. *quod in conſulibus quoque ſpectatum fuiſſe, refert Eutropii metaphraſtes 65,48.*] 2 Albinus, *non* Balbinus. *habent alia huius interpretationis editiones, hoc in loco: alibi autem, modo hoc, modo illud.* [*In Gr. quoque Faſtis* Albinus *nominatur, p.* 40: *ſed a Faſtis Latinis appellatur* Balbinus. *itidemque a Latinis Cæſareæ hiſtoriæ ſcriptoribus, & Gr. Eutropii metaphraſte, 120,17.*] 3 [*aut Græciſmum hic vſurpauit Politianus, aut* ſimpliciorum *ſcripſit.*] 4 cliuum quo. M. 5 qui ſeuerius ſe geſſerat in præfectura vrbis contra improbam & leuem multitudinem, M. *vel,* qui rigidiorem ſe in præfectura vrbis præbuerat, acriusque animaduerterat in improbos ac leues vulgaris turbæ homines, S. 6 nomen imperatoriæ dignitatis remaneret.

τοὺς

[a] τοὺς νεανίας, πάλαι στρατιώτας τε οἳ ἐν Ῥώμῃ διέτριβον, περιστήσαντες αὑτοῖς ξιφηφόρους, προελθεῖν τε τοῦ Καπετωλίου ἐβιάζοντο, ὑπὸ δὲ πλήθους ξύλων καὶ λίθων ἐκωλύθησαν· ἔστε δὴ ὑποβάλλοντός τινος, [b] αὐτοὶ τὸν δῆμον ἐσοφίσαντο. ἦν τι παιδίον νήπιον, τῆς Γορδιανοῦ θυγατρὸς τέκνον, τῷ πάππῳ ὁμώνυμον. πέμψαντες δή τινας τῶν σὺν αὐτοῖς τινὰς, κελεύουσι τὸ παιδίον κομισθῆναι. οἱ δέ, εὑρόντες αὐτὸ ἀθύρον οἴκοι, ἀράμενοι ἐπὶ τῶν ὤμων διὰ μέσου τοῦ πλή-
163 θους, † δεικνύντες τοῖς ὄχλοις, Γορδιανοῦ τε ἔκγονον λέγοντες, καὶ τῇ αὐτοῦ προσηγορίᾳ ἀποκαλοῦντες, ἀνάγουσιν εἰς τὸ Καπετώλιον εὐφημούμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ φυλλοβολούμενον. τῆς τε συγκλήτου καίσαρα αὐτὸ ἀποδειξάσης, ἐπειδὴ διὰ τὴν ἡλικίαν οὐχ οἷός τε ἦν προΐστασθαι τῶν πραγμάτων, τῆς τε ὀργῆς ὁ δῆμος ἐπαύσατο, ἠνέσχοντό τε προελθεῖν εἰς τὴν βασίλειον αὐλήν. ¶ Συνέβη δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πταῖσμα ὀλέθριον τῇ Ῥωμαίων πόλει, ἀρχὴν καὶ πρόφασιν λαβὸν ἐξ εὐτόλμου θράσους δύο ἀνδρῶν τῶν ἀπὸ συγκλήτου. συνεληλύθεσαν γὰρ εἰς τὸ βουλευτήριον πάντες, σκεψόμενοι περὶ τῶν καθεστώτων. μαθόντες δὲ οἱ στρατιῶται, οὓς ἐν τῷ στρατοπέδῳ Μαξιμῖνος [c] καταλελοίπει· ἤδη γὰρ πρὸς *ἄφιξιν τῆς στρατείας ὄντες, καὶ δι' ἡλικίαν οἴκοι μεμενηκότες· ἦλθον μέχρι τῆς εἰσόδου τῆς συγκλήτου, βουλόμενοι τὰ πραττόμενα μαθεῖν· ὅπλων μὲν γυμνοί, ἐν λιταῖς δὲ ἐσθῆσι καὶ ἐφεστρίσιν. εἱστήκεσαν δὲ μετὰ τοῦ λοιποῦ δήμου· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πρὸ τῶν θυρῶν ἔμενον· δύο δὲ ἢ τρεῖς, περιεργότερον ἐπακοῦσαι τῶν *βουλευομένων θελήσαντες, εἰς τὸ συνέδριον εἰσῆλθον, ὡς τὸν ἱδρυμένον βωμὸν τῆς νίκης ὑπερβῆναι τούτους. τῆς δὲ συγκλήτου ἀνήρ, [d] ὑπὸ ὑπατείας μὲν νεωστί, Γαλλικανὸς ὄνομα, Καρχηδόνιος δὲ τὸ γένος, καὶ ἕτερος *στρατηγικὸς τὸ ἀξίωμα, Μαικήνας καλούμενος, οὐδέν τι προσδοκῶντας τοὺς στρατιώτας, ἔχοντας δὲ τὰς χεῖρας ὑποκαθειμένας ταῖς ἐφεστρίσι, παίουσι πληγαῖς καταικαρδίαις, ξίφεσιν οἷς ἐπεφέροντο ὑποκολπίοις. πάντες γάρ, διὰ τὴν οὖσαν στάσιν τε καὶ ταραχήν, οἱ μὲν φανερῶς, οἱ δὲ καὶ κρύβδην ἐξιφηφόρουν, ἀμυντήρια δῆθεν φέροντες ἑαυτῶν, διὰ τοὺς αἰφνιδίως *ἐπιβουλεύοντας ἐχθρούς. τότε δὴ οἱ στρατιῶται

iuuentute, atq; vrbanis militibus, cum gladiis, vndique ſtipati, egredi Capitolio conabantur: ſed lapidibus ac fuſtibus coherciti: donec, [1] ſubiiciente neſcio quo, ad hunc modum populo impoſuerũt: Erat puer quidam, infans adhuc, ex Gordiani filia natus, nomen aui referens. Hũc igitur, ſubmiſſis quibuſdam, afferri ad ſe iuſſerunt; qui, quum domi eum ludibundum offendiſſent, impoſitum in humeros per mediam ferebant multitudinem, plebi oſtentantes, ac † nepo- 163 tulum Gordiani dictitantes, [2] vocanteſq; eum nominatim: quoad in Capitolium pertulerũt, populo ſubinde acclamante & conſpergente puerum frondibus. Quum itaq; ſenatus cæſarem illum declaraſſet, quando adhuc per ætatem remp. gerere non poterat, & iræ multitudinis reſederant, paſſi videlicet ſunt in aulam palatinam ſenes Imperatores commigrare. ¶ Sed incidit per eos dies ciuitati Romæ funeſta calamitas, orta de nimia duorum ſenatorũ audacia. [3] Nam quum ſenatus haberetur de publicis negotiis, duo ex militibus Maximini, quos in caſtris reliquerat, emeritę iam ætatis, ad fores curiæ acceſſerunt, exploratum quæ gererentur: inermes videlicet, tantumque ſub armalibus & ſagis induti. Conſtiterant autem pariter cum reliqua multitudine: ſed ceteris ante fores præſtolantibus, duo treſve ad [4] ſummum curioſiores audiendi, curiam ingreſſi, ſic vt vltra aram quoque Victoriæ penetrarent. hic ſenator quidam, depoſito nuper conſulatu, Gallicanus nomine, ac genere Carthaginienſis; alterque item prætorius, Mæcenas, nihil tale exſpectantes milites, manuſque adhuc ſub ſagulis habentes, repente adactis in corda pugionibus, *quos in ſinu conditos ſecum attulerant*, interficiunt. etenim omnis ſenatus, ob recentem ſeditionem tumultumque ſuperiorem, alii propalam, pars clãculum gladios gerebãt, quibus ſuam quiſq; ſalutem ab inimicorum inſidiis tuerẽtur. Ita cæſi

a For. τοὺς νεανίας πάντας, στρατ. b For. οὕτω τὸν δ. c *Poſt* καταλελοίπει *ſuſpenſa manet oratio. quam tamen ita ſuſpenſam reliquiſſe Herodianum vix crediderim: quæcumq; exiſtimanda ſit eſſe vera lectio. Quod autem in interpretatione legimus*, duo ex militibus Maximini, *id magis arbitror eſſe Politiani, ex ſequentibus ſumentis, quam Herodiani, qui de duobus non loquitur, niſi prius de pluribus loquutus.* [*Si parentheticῶς accipiãtur ſequentia vſq; ad* ἦλθον, & γὰρ *pro* quippe: *nulla erit ſuſpenſio. pro* ἄφιξιν *vero rectius legemus* ἄφεσιν. *nam* ἄφιξιν *appoſitum non eſt*; d *rectius* ἀπὸ *P. ed.* ¶ IN VERS. L. 1 admonente: *vel*, conſilium dante. 2 eumque illius nomine appellantes. 3 Nam cum omnes in curiam conueniſſent, vt de rerum ſtatu diſpicerent, ea re comperta milites, quos in caſtris Maximinus reliquerat, (quippe propemodum emeritos, ac per ætatem domi remanere permiſſos) acceſſerunt vſq; ad aditum curiæ vt intelligerent quid ageretur: armis tamen nudi, ſimplicemque tantummodo veſtem ac lacernas induti. S. 4 q.e. ſummam.]

milites, quod ſe de improuiſo defendere haud quiuerãt, proſtrati ante [1]altaria iacebant. Quo viſo, ceteri confeſtim expauefacti cõmilitonum interitu, ſimulq; populi concurſum formidantes, φ erant inermes, fugam arripuere. Ceterum Gallicanus, raptim
164 ſe curia † in mediam multitudinem proripiens, gladiumq; & manum ſtillantem ſanguine oſtentans, ad perſequẽdos occidendosq; ſenatus populiq; Romani hoſtes, amicos ſocioſq; Maximini, vulgus adhortabatur. Quibus rebus inducta plebs, Gallicanum fauſtis excipit acclamationibus, militesque lapidibus inceſſit, quatenus licuit perſequuta. Ceterum quũ ſe illi in caſtra recepiſſent, paucis tantummodo vulneratis, clauſis portis, armiſque arreptis, caſtrorũ mœnia defenſabant. Verum Gallicanus, quãdo ſemel tantum facinus auſus fuerat, bellum protinus ciuile atq; omnib. perniciosum ſuſcitauit. quippe iuſſis effringi publicis armamẽtariis, in quib. pompæ magis inſtrumenta q̃ belli aſſeruabantur, vnde ſibi quiſq; munimẽtum corporis accõmodaret, apertisq; item gladiatorũ ludis, atq; vnoquoq; propriis armis ornato: præterea cunctis, quæcũq; intra domos aut officinas eſſent, haſtis, gladiis, ac ſecuribus direptis,[2] quum quidquid occurrerat, furor in arma conuerteret, ſtatim omnes conferti conglobatiq; ad caſtra contenderunt;[3] ac, velut vrbem aliquam expugnaturi, murum ipſum portasq; circumſederunt. Ceterum milites, vtpote pugnandi peritiſſimi, pinnis ſeſe murorũ clypeisq; protegentes, ſagittarum iactu crebro ac prælongis contis multitudinem repellebant. Poſtremo, quum iam defatigato populo ſauciisq; magna ex parte gladiatoribus, atq; in veſperam vergente die, regredi in vrbem decreuiſſent: cõſpicati milites ſecuritatem abeuntium, (quippe minime auſuros putabãt Romani adeo paucos aduerſus tantam multitudinem caſtris eruptionẽ facere) confeſtim vniuerſi ſeſe portis patentib. in vulgus illud hominum concitauere. Ibi gladiatores ad vnũ cæſi, magnaq; pars populi colliſa.
165 Quo facto, quũ haud procul caſtris † receſſiſſent, rurſum ſeſe intra munimenta recẽperũt.

πληγέντες, καί πως ἀπροσδοκήτως προσβαλλόμενοι [a]οὐ δυνηθέντες, περὶ τοῦ βωμοῦ ἔκειντο. οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶται, τοῦτο θεασάμενοι, ἐκπλαγέντες τὰ πάθη τῶν συστρατιωτῶν, φοβηθέντες τε τοῦ δήμου τὸ πλῆθος, ἄνευ τε ὅπλων ὄντες, ἔφυγον. ὁ δὲ Γαλλικανὸς, ἐκδραμὼν τῆς συγκλήτου † εἰς τὸν δῆμον 164
μέσον, δεικνύς τε τὸ ξίφος καὶ τὴν χεῖρα ἡμαγμένην, διεκελεύετο διώκειν καὶ φονεύειν τοὺς ἐχθροὺς μὲν συγκλήτου καὶ Ῥωμαίων, φίλους δὲ καὶ συμμάχους Μαξιμίνου. ὁ δὲ δῆμος, ῥᾷστα πεισθεὶς, τὸν μὲν Γαλλικανὸν εὐφήμει, τοὺς δὲ στρατιώτας ὡς δυνατὸν ἦν διώκοντες, ἔβαλλον λίθοις. οἱ δέ, φθάσαντες, ὀλίγων τινῶν καὶ τρωθέντων, εἰς τὸ στρατόπεδον καταφυγόντες, καὶ τὰς πύλας ὡς ἐδύναντο κλείσαντες, ὅπλα δὲ ἀναλαβόντες, ἐφρούρουν τὸ τεῖχος τοῦ στρατοπέδου. ὁ δὲ Γαλλικανὸς, ἅπαξ τολμήσας ἔργον τηλικοῦτον, ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὄλεθρον μέγαν ἤγειρε τῇ πόλει. τάς τε γὰρ δημοσίας ἀποθήκας τῶν ὅπλων, εἴ τινες ἦσαν πρὸς πομπὴν μᾶλλον ἢ μάχην ἐπιτήδειοι, ἀναρρῆξαι τοὺς ὄχλους ἔπεισε, τό τε σῶμα [b]ἕκαστος φράττεσθαι ὡς οἷός τε ἦν· τά τε τῶν μονομάχων καταγώγια ἀνοίξας, ἐξήγαγε τοῖς οἰκείοις ὅπλοις ἕκαστον ἐξηρτυμένον. ὅσα τε ἦν [c]οἰκίαις ἢ ἐργαστηρίοις δόρατα ἢ ξίφη, πελέκεις τε, πάντα διηρπάζετο. ὅ τε δῆμος ἐνθουσιῶν, πᾶν τὸ ἐμπίπτον ὕλης ἀξιομάχου ἐργαλεῖον, ὅπλον ἐποιεῖτο. ἀθροισθέντες οὖν ἐπῆλθον τῷ στρατοπέδῳ, καὶ, ὡς πολιορκήσοντες αὐτὸ δῆθεν, προσέβαλλόν τε ταῖς πύλαις καὶ τοῖς τείχεσιν. οἱ δὲ στρατιῶται, μετὰ πολλῆς ἐμπειρίας [d]ὡπλισμένοι τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰς ἀσπίδας, τόξοις τε αὐτοὺς βάλλοντες, καὶ δόρασι μακροῖς ἀπείργοντες, τῶν τειχῶν ἀπεδίωκον. ὡς δὲ κάμνων ὁ δῆμος, οἵ τε μονομάχοι τιτρωσκόμενοι, ἤδη καὶ ἑσπέρας προσιούσης, ἀπελθεῖν ἠθέλησαν, θεασάμενοι αὐτοὺς οἱ στρατιῶται [e]ἐπεστραμμένους καὶ τὰ νῶτα δεδωκότας, ἀπιόντας τε ἀμελέστερον, οἰόμενοι μὴ τολμήσειν ἐπεξελθεῖν ὀλίγους πλήθει τοσούτῳ, ἀνοίξαντες αἰφνιδίως τὰς πύλας, ἐπέδραμον τῷ δήμῳ, καὶ τούς τε μονομάχους ἀπέκτειναν, τοῦ τε δήμου μέγα τι πλῆθος ἀπώλετο ὠθούμενον. οἱ δὲ, τοσοῦτον διώξαντες ὅσον μὴ πολύ τι τοῦ στρατοπέδου ἀποστῆναι, πάλιν † ἐπανῆλθον, ἐντός τε τοῦ τείχους ἔμενον. 165

a *Scribendum puto ἰδεῖν.* b *Scribo ἕκαστον.* c *Malim ἦν ἐν οἰκίαις: aut ἐν ταῖς οἰκίαις.* d *Facile crediderim Herodianum scripsiſſe,* ὡπλισμένοι τε καὶ ἔχοντες τὰς ἐπάλξεις & τὰς ἀσπ. *aut* ἀποπεφραγμένοι ταῖς ἀσπ. *aut* φραξάμενοι ταῖς ἐπ. *aut certe aliquid huiuſmodi.* e *recitius* ἀπεστραμμένους *H.P. editio.* ¶IN VERS. L. 1 aram, M. 2 quum quodcumq; occurreret inſtrumentum ex idonea ad pugnam materia, furor in ar. *At Pol. omittit hæc,* ὕλης ἀξιομάχου ἐργαλεῖον. 3 ac velut ipſa expugnaturi; *aut* obſeſſuri.

Ἐπιδόντες

Ἔνθεν μείζων ἡ ὀργὴ τοῦ τε δήμου καὶ τῆς συγκλήτου ἐγένετο. στρατηγοί τε οὖν κατελέγοντο, ἐκ τῆς πάσης Ἰταλίας λογάδες· ἥ τε νεολαία πᾶσα ἠθροίζετο, ὅπλοις τε αὐτοσχεδίοις καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ὡπλίζετο. [a] τούτων δὴ τὸ μὲν πλεῖστον μέρος ὁ Μάξιμος σὺν αὐτῷ ἀπήγαγεν, ὡς δὴ Μαξιμίνῳ πολεμήσων· οἱ δὲ λοιποὶ, ἔμειναν, ὡς τὴν πόλιν φρουρεῖέν τε, καὶ προασπίζοιεν αὐτῆς. Ἑκάστοτε οὖν τοῖς τείχεσι τοῦ στρατοπέδου ἐγίνοντο προσβολαί. ἐπέραινον δὲ οὐδὲν, προμαχομένων ἄνωθεν τῶν στρατιωτῶν· οἱ δὲ, βαλλόμενοι καὶ τιτρωσκόμενοι, κακῶς ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ Βαλβῖνος, οἴκοι μένων, διάταγμά τι προθεὶς, ἱκέτευε τὸν δῆμον εἰς διαλλαγὰς χωρῆσαι· τοῖς τε στρατιώταις ὑπισχνεῖτο ἀμνηστίαν, ἄδειάν τε πάντων ἐδίδου ἁμαρτημάτων. ἀλλ' οὐδετέρους ἔπειθε· τὸ δὲ δεινὸν ἑκάστοτε ηὔξετο, τοῦ μὲν τοσούτου δήμου ἀπαξιοῦντος ὑπ' ὀλίγων καταφρονηθῆναι, τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀγανακτούντων ὅτι δὴ ταῦτα ὑπὸ Ῥωμαίων, ὡς ὑπὸ βαρβάρων, πάσχοιεν. τὸ δὴ τελευταῖον, ὅτε προσμαχοῦντες οὐδὲν ἐπέραινον, ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς ἐκκόψαι πάντας τοὺς εἰσρέοντας εἰς τὸ στρατόπεδον ὀχετοὺς ὕδατος, αὐτούς τε ποτοῦ καὶ ἐνδείᾳ ῥείθρων αὐτοὺς [b] παραστήσαντες. προσπεσόντες οὖν, πᾶν τὸ ὕδωρ τοῦ στρατοπέδου εἰς ἕτερα ῥεῖθρα μετοχετεύοντες, ἐκκόπτοντες καὶ ἐμφράττοντες τὰς εἰς τὸ στρατόπεδον εἰσόδους αὐτοῦ. οἱ δὲ στρατιῶται, ὁρῶντες τὸν κίνδυνον, ἐν ἀπογνώσει δὲ γενόμενοι, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, ἐπεξῆλθον. μάχης τε καρτερᾶς γενομένης καὶ φυγῆς τῶν δημοτῶν, ἐπὶ πολὺ τῆς πόλεως διώκοντες οἱ στρατιῶται προεχώρησαν. ἐπεὶ δὲ οἱ ὄχλοι, ταῖς συστάδην μάχαις ἡττώμενοι, ἀναπηδῶντες εἰς τὰ δώματα, τῷ τε κεράμῳ βάλλοντες αὐτοὺς καὶ λίθων βολαῖς, τῶν τε ἄλλων ὀστράκων, ἐλυμαίνοντο, ἐπαναβῆναι μὲν αὐτοῖς, δι' ἀγνοίας τῶν οἰκήσεων, οὐκ ἐτόλμησαν οἱ στρατιῶται· κεκλεισμένων δὲ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἐργαστηρίων, ταῖς θύ-
166 ραις, καὶ εἴ τινες ἦσαν ξύλων ἐξοχαὶ, † (πολλαὶ δὲ αὗται κατὰ τὴν πόλιν) πῦρ προσεπέθεσαν. ῥᾷστα δὲ, διὰ πυκνότητα τῶν συνοικιῶν, ξυλείας τε πλῆθος ἐπάλληλον, μέγιστον μέρος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐνεμήθη, ὡς πολλοὺς μὲν ἐκ πλουσίων ποιῆσαι πένητας, ἀποβαλόντας θαυμαστὰ καὶ ἀμφιλαφῆ κτήματα, ἔν τε προσόδοις πλουσίαις, καὶ ἐν ποικίλῃ

Hinc igitur maior ſenatui populoq; Romano indignatio oborta. [1] quare duces ex Italia omni probatiſſimum quemque delegerunt; iuuentutemq; omnem, collectam in vnum, ſubitariis armis ac tumultuariis adornarũt. Horum potiſſimam partem ſecum Maximus eduxit, vt aduerſus Maximinum prœliaretur: reliqui, ad vrbis cuſtodiam tutelamque relicti. Interea quotidie ad muros caſtrorum dimicabatur; ſed profectu nullo; defenſantibus ſuperne militibus, ictamque & ſauciam multitudinem fœde repellentibus. At Balbinus, [2] domi ſe continens, populo per edictum ſupplicabat vt in gratiam cum militibus rediret: quibus etiam omnium quæ patrauerant, obliuionem atque impunitatem pollicebatur. Sed neutris id perſuaſum; gliſcente in dies malo, ac populo indignante quod tãta multitudo tam paucis contemptui foret; contra, militibus ægerrime ferẽtibus, [3] ea ſe a Romanis paſſos quæ vix vmquam a barbaris exſpectaſſent. Poſtremo, quando oppugnatio parum procedebat, viſum ducibus, interuertere omnes riuos qui in caſtra peruenirent, vt milites aquarum penuria ſitique conficerent. Igitur *ocius* abſcindendo obſtruendoque, cunctos e caſtris aquarum riuos auertebant. Sedenim intellecto periculo milites, ac rebus deſperatis, erumpunt vniuerſi patentibus portis; [4] congreſſiq; multitudinem fugientem in vrbem vſq; perſequuntur. Sed vbi iam ſtatario illo certamine plebs inferior, intra domos ſe receperat, ac tegularum lapidumque & teſtarum iactibus deſuper vrgere cœperat milites, haud auſi illi ignota ædificia ſubire, clauſis etiam domibus & tabernis, ignem ianuis ac ligneis ædificiorum proiecturis, † (quales in vrbe ſunt plurimæ) illico admouerunt. 166
Quo factum eſt vt partim crebritate [5] inſularum, partim lignea materia, [6] bona pars vrbis conflagrauerit: multique ex opulentis pauperes facti, maximis atque egregiis amiſſis poſſeſſionibus, vel prouẽtu vberrimis, vel ſplendore ipſo &

a *Fort.* κ̀ τούτων δὴ τὸ μ. b *Scriptum puto fuiſſe,* παραστήσοντας. *Alioqui vtens participio, videtur dicturus fuiſſe,* ὡς ἂν αὐτοί τε ποτοῦ καὶ ἐνδείᾳ ἐπιέζοντο αὐτοὺς παραστησομένους, *ſiue* παραστήσοντες. ¶ IN VERS. L. 1 Et duces igitur & milites lectiſſimi quique, per totam Italiam conſcribebantur: iuuentusque omnis colligebatur, & tumultuariis ac ſubitariis armis inſtruebatur, S.
2 domi remanens (*quia ſcilicet Maximus ex vrbe cum copiis aduerſus Maximinum profectus erat*) M. 3 ea ſe a Romanis, non ſecus atque a barbaris, pati. 4 Quumque acriter pugnatum eſſet, plebem in fugam verſam perſequentes milites, longe intra vrbem ſunt progreſſi. 5 domorum coniunctarum; *quæ differunt ab inſulis vrbanis*; M. 6 maxima pars, M.

varietate pretioſis. Neque vero pauci exſtincti mortales, quod ianuis igne occupatis, proripere ſe domo copia non fuerat. Bonaque diuitum direpta penitus; immiſcente ſe militibus ſtudio rapiendi facinoroſiſſimo quoque, & tenui plebecula. [1] Sed adeo peruagatum longe lateque incendium eſt, vt plus multo conſumpſerit quam quantum ſpatii maxima quæque vrbs ædificiis occupet.

Dum hæc Romæ geruntur, interea Maximinus confecto itinere Italiam attigerat: ac, ſacrificato ad aras quę in finibus ipſis erectæ ſunt, pergit iter facere: iuſſis arma tenere atq; inſtructa acie progredi militibus. Sed quum & Africę defectionem, & Romæ bellum ciuile, prætereaque res a Maximino geſtas, iterque eius hactenus conſcripſerimus; reliqua deinceps explicabuntur.

πολυτελείᾳ τίμια. πλῆθός τε ἀνθρώπων συγκατεφλέχθη, φυγεῖν μὴ δυνηθέντων, διὰ τὸ τὰς ἐξόδους ὑπὸ τοῦ πυρὸς προκατειλῆφθαι. οὐσίαι τε ὅλαι πλουσίων ἀνδρῶν διηρπάγησαν, ἐγκαταμιξάντων ἑαυτοὺς τοῖς στρατιώταις πρὸς τὸ ἁρπάζειν κακούργων καὶ εὐτελῶν δημοτῶν. τοσοῦτον δὲ μέρος τῆς πόλεως τὸ πῦρ ἐλυμήνατο, ὡς μηδεμίαν τῶν μεγίστων πόλεων ὁλόκληρον δύνασθαι τῷ μέρει ἐξισωθῆναι. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥώμην τοιαῦτα ἦν. ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ἀνύσας τὴν ὁδοιπορίαν, ἐπέστη τοῖς τῆς Ἰταλίας ὅροις· θύσας τε ἐπὶ τῶν μεθορίων βωμῶν, τῆς ἐπ' Ἰταλίαν εἰσβολῆς εἴχετο· ἐκέλευσέ τε πάντα τὸν στρατὸν ἐν ὅπλοις εἶναι, καὶ μετ' εὐταξίας προχωρεῖν. Τὴν μὲν οὖν Λιβύης ἀπόστασιν, καὶ τὸν κατὰ τὴν Ῥώμην ἐμφύλιον πόλεμον, τά τε Μαξιμίνῳ πραχθέντα, καὶ τὴν εἰς Ἰταλίαν ἄφιξιν αὐτοῦ, ἐδηλώσαμεν· τὰ δὲ ἑπόμενα, ἐν τοῖς ἑξῆς λεχθήσεται.

HERODIANI HISTORIÆ DE IMPERIO POST MARcum, *Liber octauus.*

QVæ poſt interitũ Gordiani geſſerit Maximinus, [2] iterq; eius in Italiam, prætereaq; Africæ defectionem, & in vrbe ipſa populi ac militum ſeditiones, ſuperiore volumine recẽſuimus. Enimuero Maximinus, poſteaquam ad I-
167 taliæ fines peruenit, † pręmiſſis exploratoribus qui ſpecularentur an vllę in Alpium cõuallibus & dẽſiſſimis ſiluis inſidiæ deliteſcerent, ipſe, in planum deductis militibus, iubet armatorum acies quadrato agmine incedere, [3] *in longum porrectas potius quam confertas:* [4] vt ab iis quamplurimum campi occuparetur: cunctiſque in medium coactis [5] impedimentis, *iumentiſq; & vehiculis,* ipſe cum ſuis ſtipatorib. velut ſubſidio ſequebatur: alis vtrimque diſcurrentibus cataphractorum equitum, Mauriſque iaculatoribus, ſagittariiſque ex Oriente: & equitatu Germanorum; quos auxiliares adſciuerat, quoſque etiam præcipue opponere hoſtibus conſueuerat; vt primos videlicet impetus exciperent, feroces audaceſque

ἩΡΩΔΙΑΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ [ΙΣΤΟΡΙΩΝ] βιβλίον ὄγδοον.

ΤΑ μὲν δὴ Μαξιμίνῳ πραχθέντα μετὰ τὴν Γορδιανοῦ τελευτήν, ἥ τε εἰς Ἰταλίαν ἄφιξις αὐτοῦ, Λιβύης τε ἀπόστασις, καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ τῶν στρατιωτῶν πρὸς τὸν δῆμον διαφορά, ἐν τοῖς πρὸ τούτων λέλεκται. ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ἐπιστὰς τοῖς ὅροις, † προὔ- 167
πεμψε σκοποὺς τοὺς ἐρευνήσοντας μή τινες ἐνέδραι ἐν κοιλάσιν ὀρῶν, ἢ λόχμαις, ὕλαις τε, κρύφιοι εἶεν. αὐτός τε καταγαγὼν εἰς τὸ πεδίον τὸν στρατόν, τὰς μὲν τῶν ὁπλιτῶν φάλαγγας ἐς τετράγωνα ἔταξε σχήματα, ἐπιμήκεις μᾶλλον ἢ βαθείας, ὡς ἂν πλεῖστον τοῦ πεδίου διαλάβοιεν. τὰ δὲ [a] σκευοφόρα πάντα κτήνη τε καὶ ὀχήματα, ἐν μέσῳ τάξας, αὐτὸς ἅμα τοῖς δορυφόροις ὀπισθοφυλακῶν εἵπετο. ἑκατέρωθεν δὲ παρέθεον αἵ τε τῶν καταφράκτων ἱππέων ἴλαι, καὶ Μαυρούσιοι ἀκοντισταί, τοξόται τε οἱ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς. καὶ Γερμανῶν ἱππέων μέγα τι πλῆθος ἐπήγετο συμμάχους. ἐκείνους γὰρ μάλιστα προὐβάλλετο, ἵν' ἐκδέχωνται τῶν πολεμίων τὰς πρώτας ἐμβολάς, θυμοειδεῖς ὄντες καὶ εὔτολμοι

a *Si σκευοφόρα adiectiue accipias, de iumentis ac vehiculis intelligendum erit ad impedimenta portanda aptis.* ¶IN VERS. L.

1 Tantam porro vrbis partem ignis depopulatus eſt, vt ne maximarum quidem vrbium vlla, integra ſua magnitudine illi parti exæquari poſſet, *Gr.* 2 eiuſque in Italiam aduentum, & Libyæ defectionem, necnon eam quæ Romæ fuit militibus aduerſus populum diſcordiam, ſupra commemorauimus. 3 longitudinis numero maiore quam altitudinis, M. 4 *His verbis,* vt ab iis quampl. campi occuparetur, *ratio redditur non cur quadrato agmine ſuas acies, ſeu phalanges, (retinendo Herodiani vocem) vellet incedere, ſed cur in longum porrectas, potius quam confertas, ſeu profundas, vt proprie ſonat vox Græca.* 5 *viſe annot. e regione.*

ἐν ἀρχῇ

ἐν ἀρχομένῃ μάχῃ· εἰ δ' ἄρα καὶ κινδυνεύειν δέοι, εὐκαταφρόνητοι, ὡς βάρβαροι. Ὡς δὲ πᾶν τὸ πεδίον διῆλθεν ὁ στρατὸς μετ' εὐκοσμίας τε καὶ εὐταξίας, ἐπέστησαν πρώτῃ Ἰταλίας πόλει, ἣν καλοῦσιν Ἦμαν οἱ ἐπιχώριοι· πρόκειται δὲ αὕτη ἐπ' ἀκροτάτῳ πεδίῳ, ἱδρυμένη πρὸ τῆς ὑπωρείας τῶν Ἄλπεων. ἔνθα ὑπαντώμενοι τῷ Μαξιμίνῳ οἱ προφύλακες καὶ σκοποὶ τοῦ στρατοῦ, ἤγγελλον κενὴν ἀνθρώπων εἶναι τὴν πόλιν, πανδημεί τε πεφευγέναι, ἐμπρήσαντας τὰς θύρας ἱερῶν τε καὶ οἰκιῶν· πάντα τε ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἢ τοῖς ἀγροῖς, ἃ μὲν ἐκφορήσαντας, ἃ δὲ καταπρήσαντας· καὶ μήτε ὑποζυγίοις, μήτε ἀνθρώποις καταλελεῖφθαι τροφάς. ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ἥσθη μὲν ἐπὶ τῇ τῶν Ἰταλιωτῶν εὐθεῖ φυγῇ· ἐλπίζων πάντας τοὺς δήμους τοῦτο ποιήσειν, οὐχ ὑπομένοντας τὴν ἔφοδον αὐτοῦ· ὁ δὲ στρατὸς ἤχθετο, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λιμοῦ πειρώμενος. Διανυκτερεύσαντες οὖν, οἱ μὲν, ἐν τῇ πόλει ἐν ἀθύροις καὶ κοιναῖς πάντων οἰκίαις, οἱ δὲ, ἐν τῷ πεδίῳ, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπὶ τὰς Ἄλπεις
168 ἠπείγοντο· ἅπερ ὄρη ὑπερμήκη, ὥσπερ τεῖχος † Ἰταλίας, ἡ φύσις ἤγειρεν· ὑπερνεφῆ μὲν τὸ ὕψος, ἐπιμηκέστατα δὲ, ὡς πᾶσαν Ἰταλίαν διειληφότα καθήκειν, ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς Ἰταλίας μέρεσιν, εἰς τὸ Τυῤῥηναῖον πέλαγος· ἐν δὲ τοῖς λαιοῖς, εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον. σκέπεται δὲ ὕλαις δασείαις καὶ πυκναῖς. τὰς δὲ διεξόδους ἐστένωται, ἢ διὰ [a] κρημνοῦ εἰς βάθος μέγιστον * ἀπεῤῥωγότας, ἢ διὰ πετρῶν τραχύτητα. στενωποὶ γάρ εἰσι χειροποίητοι, μετὰ πολλοῦ καμάτου τοῖς πάλαι Ἰταλιώταις εἰργασμένοι. μετὰ δέους οὖν πολλοῦ διῄει ὁ στρατὸς, ἐλπίζοντες τάς τε ἄκρας κατειλῆφθαι, πεφράχθαι τε τὰς διόδους ἐς κωλύμην τῆς αὐτῶν διαβάσεως. ἤλπιζον δὲ καὶ ἐδεδοίκεσαν εἰκότα, τῶν χωρίων τεκμαιρόμενοι τὴν φύσιν. Ὡς δὲ διέβησαν ἀκωλύτως, μηδενὸς ἐμποδὼν γενομένου, καταβαίνοντες εἰς τὸ στρατόπεδον, ἤδη ἀνεθάῤῥησάν τε καὶ ἐπαιάνισαν· ῥᾷστά τε αὐτῷ πάντα προχωρήσειν ὁ Μαξιμῖνος ἤλπισεν, Ἰταλῶν μηδὲ ταῖς δυσχωρίαις τεθαῤῥηκότων, ἔνθα ἢ κρύπτειν ἑαυτοὺς καὶ σώζειν ἠδύναντο, ἢ δι' ἐνέδρας ἐπιβουλεῦσαι, μάχεσθαί τε ἄνωθεν, ἐξ ὑπερκειμένων χωρίων. γενομένων δὲ αὐτῶν

initio pugnæ viri; ſimul vt, ſi in diſcrimen veniretur, vilis potiſſimum barbaria illa periclitaretur. Sed vbi totam planitiem ſeruatis *rite* ordinibus tranſmiſerunt, ad Italiæ vrbem peruentum eſt, quæ [1] Ema a cultorib. vocatur. Ea ſita eſt in extrema planitie ad Alpium radices. Vbi ſpeculatores atq; exploratores exercitus *occurrentes*, narrant Maximino, vacuam relictam vrbem: aufugiſſe omnes incolas; templorum etiam ac domorum ianuis incendio conſumptis, atque omnibus quæ vel in vrbe vel in agris fuerāt, exportatis aut igni corruptis: nihil aut iumentis aut hominibus alimētorum relictum. Quæ res grata inprimis Maximino fuit; quod item ceteros quoq; populos [2] ſuo quemque metu facturos arbitrabatur: contra, milites indigne tulerunt, quod ab initio ſtatim fame laborarent. Quumq; noctē exegiſſent, partim intra patentes communesque omnibus domos, partim in planitie ipſa, ſtatim ſole oriente ad Alpes acceſſerunt. * Hi ſunt longiſſimi *ac proceriſſimi* quidā montes, vice murorum † Italię circumdati, atque adeo in altum editi, vt etiam ſuperare nubes videātur; itaq; in longum porrecti vt vniuerſam Italiam comprehendant, [3] læua ad Tyrrhenū pelagus, dextra ad Ionium vſq; pertingentes: denſis vbique nemoribus inſeſſi, atq; anguſtiſſimis callibus & rupium prærupta altitudine, ſcopulorumque aſperitate vix peruii; nonnullis tamē quaſi ſemitis magno veterum Italorum labore manufactis: Quapropter ingens tranſiturum illac exercitum formido tenebat, ſperantem ſumma iuga teneri iam ab hoſte, nulloſque non obſtructos exitus ad ſe prohibendos. Neque is metus de nihilo erat, locorum naturam contemplantibus. Poſtea vero quam ſine vllo impedimento ſuperatis Alpibus in caſtra deſcenderant, læti ſcilicet omnes inſtauratis animis vitulabantur: nihilque non ſibi ex ſententia ceſſurum Maximinus arbitrabatur, ne locorum quidem [4] difficultati fidentibus Italis; intra quas latitare ipſi & ſaluti ſuæ conſulere, prætereaque inſidiari hoſtibus, [5] ac locis ſuperne imminentibus pugnam capeſſere potuiſſent. Sed vbi plani- 168

a *Veram lect. puto* κρημνούς. ¶ IN VERS. L. 1 *In vet. Frob. editione* Emona: [*vt etiam apud Ptolemæum; apud Iulium Capitolinum* Hemona, *apud Plinium* Æmona] 2 *aptius eſſet* ſui: *atq; ita fortaſſe ſcripſit Polit.* 3 *diuerſo ſitu a Græco hoc dixit. Gr. enim ſonant*; a dextro Italiæ latere, ad Tyrrhenum pelagus; a læuo, ad Ionium ſinum pertingentes, M. 4 *Ex eo quod ſequitur*, intra quas, *in omnibus editionibus, coniicio Polit. ſcripſiſſe* difficultatibus: *ſcripturū alioqui* intra quos. 5 *puto ſcriptum fuiſſe*, ac e locis ſup.

tiem attigerunt, nuntiant exploratores maximam Italiæ vrbẽ Aquileiam portas occluſiſſe: Pãnoniorum acies quæ præiuerant, acriter murũ oppugnaſſe: ceterũ tentata re ſæpe, omnes in caſſum conatus euaſiſſe. Itaq; iam defatigatos recedere; lapidibus ſcilicet & haſtis magnaque ſagittarum vi deſuper ingruẽtibus. At Maximinus, iratus Pannoniis, quaſi parum impigre prœliatis, ipſe cũ exercitu reliquo accelerabat, ſperans nullo negotio ſe illius vrbis potiturum. Sed Aquileia [1] prius quoq; (vt erat ingens vrbis eius magnitudo) populo abũdabat: & velut Italiæ quoddã emporium [2] ad mare ſita, quaſique terminus Illyriæ, copiam rerum e continenti per terram
169 fluuiosque conuectam † nauigantib. *mercatorib.* ſuggerebat: & ab ipſo mari res ad vſum eorum qui continentem colunt neceſſarias; videlicet ſuperioribus terris propter hiemis aſperitatem minus feracibus: maxime tamẽ vinum, cuius in ipſa regione maximus prouentus eſt, vicinis gẽtibus, ne vitem quidem habentibus, affatim ſuppeditabat. Ex quo factũ vti ſuper ciuium ingentem numerum, etiã magna vis hoſpitum ac mercatorũ eam vrbem frequentaret. Enimuero tunc etiam aucta multitudo, confluẽtibus illuc ex agris quicumque oppidulis vicisque circa relictis, [3] fidebant vrbis magnitudini, ac vetuſtis mœnibus; dirutis quidem antea magna ex parte: (quippe in tanta Romanorum potentia, neque murorum neq; armorũ Italiæ ciuitates indigebant, pacem altiſſimam agitantes, atque in participatum reip. adſcitæ) ſed tunc, vrgente videlicet neceſſitate, renouatis inſtauratisque mœnibus *ac ruinis*, præterea turribus ac propugnaculis excitatis, totaq; vrbe ad eum modum cõmunita, clauſisq; portis, noctem diemq; vniuerſi pro muro ſtãtes, hoſtem fortiſſime propulſabant. Duces erant ſumma poteſtate duo conſulares viri lecti a ſenatu, Criſpinus ac Menephilus. Hi maxima diligentia procurauerant vti neceſſaria quæq; in vrbem

ἐν τῷ πεδίῳ, οἱ σκοποὶ ἀπήγγειλαν, πόλιν Ἰταλίας τὴν μεγίστην, Ἀκυληίαν δὲ καλουμένην, κεκλεῖσθαι· τὰς δὲ προπεμφθείσας φάλαγγας τῶν Παιόνων, προθύμως μὲν τειχομαχῆσαι, πολλάκις δὲ προσβαλούσας, αὖθις οὐδὲν ἀπαγορεύειν δὲ καὶ ἀναχωρεῖν βαλλομένους λίθοις τε καὶ δόρασι, τόξων τε πλήθει. Ὁ δὲ Μαξιμῖνος, ἀγανακτήσας πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Παιόνων, ὡς ἀμελέστερον μαχομένους, αὐτὸς σὺν τῷ στρατῷ ἠπείγετο, ἐλπίζων ῥᾷστα αἱρήσειν τὴν πόλιν. ἡ δὲ Ἀκυληία,[a] καὶ πρότερον μὲν (ἅτε μεγίστη πόλις) ἰδίου δήμου πολυάνθρωπος ἦν, καὶ ὥσπερ τι ἐμπόριον Ἰταλίας ἐπὶ θαλάττῃ προκειμένη, καὶ πρὸ τῶν Ἰλλυρικῶν ἐθνῶν πάντων ἱδρυμένη· τά τε ἀπὸ τῆς ἠπείρου διὰ γῆς ἢ ποταμῶν κατακομιζόμενα παρεῖχεν ἐμπορεύεσθαι τοῖς † πλέουσι· τά τε ἀπὸ θαλάττης τοῖς ἠπειρώταις ἀναγκαῖα, ὧν ἡ παρ' ἐκείνοις χώρα διὰ [b] χειμῶνος οὐκ ἦν εὔφορος, ἀνέπεμπεν εἰς τὴν ἄνω γῆν. πρὸς οἶνόν τε μάλιστα πολύγονον χώραν γεωργοῦντες, ἀφθονίαν ποτοῦ [*] παρεῖχον τοῖς ἄμπελον μὴ γεωργοῦσιν. ἔνθεν πολύ τι πλῆθος ἐπεδήμει οὐ πολιτῶν μόνον, ἀλλὰ ξένων τε καὶ ἐμπόρων. [c] τότε δὴ μᾶλλον ἐπολυπλασιάσθη τὸ πλῆθος, τῶν ὄχλων πάντων ἐξ ἀγρῶν ἐκεῖσε συρρεόντων, πολίχνας τε καὶ κώμας τὰς περικειμένας καταλιπόντων, πιστευσάντων δὲ αὐτοῖς τῷ τε μεγέθει τῆς πόλεως, καὶ τῷ προβεβλημένῳ τείχει, ὃ παλαιότατον, ἐκ τοῦ πλείστου μέρους πρότερον μὲν κατερήριπτο· (ἅτε μετὰ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν μηκέτι τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἢ τειχῶν ἢ ὅπλων δεηθεισῶν, μεταληφυιῶν δὲ ἀντὶ πολέμων εἰρήνην βαθεῖαν, καὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίοις πολιτείας κοινωνίαν) πλὴν τότε ἡ χρεία ἤπειξε τὸ τεῖχος ἀνανεώσασθαι, τά τ' ἐρείπια ἀνοικοδομῆσαι, πύργους τε καὶ ἐπάλξεις ἐγεῖραι. τάχιστα οὖν φράξαντες τῷ τείχει τὴν πόλιν, τάς τε πύλας κλείσαντες, πανδημεὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἱδρυμένοι, τοῖς προσιοῦσιν ἀπεμάχοντο. ἐστρατήγουν δὲ αὐτῶν καὶ πάντα εἶχον διὰ φροντίδος ἄνδρες δύο, ἀπὸ ὑπατείας μὲν, ἐπιλεχθέντες δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου· ὧν ὁ μὲν, Κρισπῖνος, ὁ δὲ Μηνόφιλος ἐκαλεῖτο. καὶ μετὰ πολλῆς προνοίας τά τε ἐπιτήδεια πάμπληθα 169

a Redditionem ad hac, habes aliquanto poſt, in iſtis verbis, τότε δὴ μᾶλλον ἐπολυπλασιάσθη τὸ πλῆθος. b Deeſt (opinor) accuſ. χειμῶνα ἐπὶ τεῖχος φοδρότατα. c aptius ſcriberetur τότε δὲ, quum ſit redditio ad illa, καὶ πρότερον μὲν, &c. Vide annot. proxime præcedentem.

¶IN VERS. L. 1 abundabat quidem populo etiam prius. Habes autem apodoſin ad iſta verba, in illis, Enimuero tunc etiam aucta multitudo. Sed Polit. omittit etiam hac verba, ἰδίου δήμου, quæ Herod. cum πολυάνθρωπος iungit. quaſi dicas; Erat quidem antea ſuo ipſius populo populoſa. id eſt; Eam quidem & antea populoſam proprius populus reddebat. 2 ad mare porrecta, & ante omnes Illyricas gentes ſita. 3 ſeſe credebant vrbis magnitudini, & mœnibus quorum obiectu defendebatur: quæ præ ſumma vetuſtate prius quidem maxima ex parte collapſa erant. Quæ autem ſequuntur, includo parentheſi, ad illa vſque verba, ſed tunc, vrgente videl. neceſſ. &c. vbi eſt redditio ad particulam μὲν: quæ eſt illic, πρότερον μὲν κατερήριπτο.

εἰσεκομί-

εἰσεκομίσαντο, ὡς ἐκτείνεσθαι εἰ), εἰ καὶ ἐπιμηκεστέρα γένοιτο πολιορκία. ἦν δὲ καὶ ὕδατος ἀφθονία φρεατιαίου. πολλὰ γὰρ τὰ ὀρύγματα ἐν τῇ πόλει. ποταμός τε *παραρρεῖ τὸ τεῖχος, ὁμοῦ παρέχων τε προβολὴν τάφρου καὶ χορηγίαν ὕδατος. Τὰ μὲν οὖν ἐν τῇ πόλει οὕτω παρεσκεύαστο. τῷ δὲ Μαξιμίνῳ, ἐπεὶ ἀπηγγέλη φρουρουμένη καὶ κεκλεισμένη γενναίως ἡ πόλις, ἔδοξε πέμψαι ἐν σχήματι πρεσβείας τοὺς κάτωθεν διαλεξομένους, εἰ ἄρα πείσαιεν αὐτοὺς ἀνοῖξαι τὰς πύλας.
170 ἦν δὲ ἐν τῷ στρατῷ χιλίαρχος, † ᾧ πατρὶς μὲν ἡ Ἀκυληΐα, ἦν τέκνα τε καὶ γυνή, οἰκεῖοί τε πάντες ἔνδον *ἀπεκέκλειντο. τοῦτον οὖν ἔπεμψε σὺν ἑτέροις ἑκατοντάρχαις, ἐλπίσας ῥᾷστα πείσειν ὡς πολίτην. ἀφικόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις, ἔλεγον ὅτι ἄρα κελεύει Μαξιμῖνος ὁ κοινὸς βασιλεὺς ὅπλα μὲν αὐτοὺς καταθέσθαι ἐν εἰρήνῃ, φίλον δὲ ἀντὶ πολεμίου δέχεσθαι· σπονδαῖς δὲ μᾶλλον καὶ θυσίαις σχολάζειν ἢ φόνοις· μηδὲ περιορᾶν πατρίδα μέλλουσαν ἄρδην καὶ ἐκ θεμελίων ἀπόλλυσθαι, ἐνὸν αὐτοῖς τε σῴζεσθαι καὶ τὴν πατρίδα σῴζειν, διδόντος αὐτοῖς χρηστοῦ βασιλέως ἀμνηστίαν, συγγνώμην τε τῶν ἁμαρτηθέντων. οὐ γὰρ αὐτοὺς αἰτίους γεγενῆσθαι, ἀλλ᾽ ἄλλους. Οἱ μὲν οὖν πρέσβεις, τοιαῦτά τινα, κάτω παρεστῶτες, ἐβόων, ὡς ἐξάκουστα εἴη.[a] ὁ δὲ πλεῖστος δῆμος, τῷ τείχει καὶ τοῖς πύργοις ἐφεστώς, πλὴν τῶν τὰ λοιπὰ μέρη φρουρούντων, ἐπήκουεν ἡσυχάζων τῶν λεγομένων. Ὁ δὲ Κρισπῖνος, φοβηθεὶς μή πως, ἅτε ὄχλος, ταῖς ὑποσχέσεσιν ἀναπεισθεὶς, εἰρήνην τε ἀντὶ πολέμου ἑλόμενος, ἀνοίξῃ τὰς πύλας, περιθέων τὸ τεῖχος, ἐδεῖτο καὶ ἐλιπάρει μένειν τε θαρραλέως καὶ ἀντέχειν γενναίως, μηδὲ προδιδόναι τὴν πρὸς τὴν σύγκλητον καὶ Ῥωμαίων δῆμον πίστιν· σωτῆρας δὲ καὶ προμάχους Ἰταλίας πάσης ἀναγραφῆναι· μὴ πιστεύειν δὲ ὑποσχέσεσι τυράννου ἐπιόρκου τε καὶ ἀπατεῶνος, μηδὲ χρηστοῖς λόγοις δελεασθέντας ὀλέθρῳ προύπτῳ παραδοθῆναι, ἐνὸν πιστεῦσαι πολέμου ἀμφιβόλῳ τύχῃ, (πολλάκις γὰρ καὶ ὀλίγοι πλειόνων περιεγένοντο, καὶ δοκοῦντες ἀσθενέστεροι, καθεῖλον τοὺς ἐν ὑπολήψει ἀνδρείας μείζονος) μηδὲ ἐκπλήττεσθαι τῷ πλήθει τοῦ στρατοῦ. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἄλλου μαχόμενοι, καὶ τῆς *παρ᾽ ἑτέρων ἐσομένης εὐδαιμονίας, εἴπερ γένοιτο,

importaretur; ſic vt diuturnior quoq; ſuſtineri oppugnatio potuerit. Erat item in vrbe magna aquarum abundantia, partim ex puteis ſane frequẽtibus, partim e fluuio muros præterfluente, ac pariter foſſæ obiectus & aquarum præbente copiam. His ita intra vrbem comparatis, vt primum defendi muros diligenter clauſasq; portas Maximinus audiuit, decreuit mittere legatorũ ſpecie, qui illos alloquerentur, ac (ſi poſſent) reſerari ſibi portas perſuaderẽt. Habebat autem in exercitu tribunũ quẽdam † Aqui- 170
leiæ ciuem; cuius nati atq; vxor, præterea familia omnis, in vrbe erant cõcluſi. Quare eum centurionesq; nonnullos quaſi oratores mittit; ſperans facile illius auctoritatem municipes ſequuturos. Qui vbi muro appropinquatunt, in hanc ſentẽtiam verba faciunt: Iubere communem Imperatorem, pacẽ depoſitis armis colere, ſeq; amicum pro hoſte accipere, ſacrisq; faciundis vacare[1] quã cædibus:[2] miſerari patriam, paulo poſt, ſi obſtinati perſtiterint, *ab ipſis vſque fundamentis* ruituram: licere ipſis (*ſi velint*) vna opera ſibi quemq; & ſaluti patriæ conſulere. quippe obliuionem veniamque omnium quæ fecerint, optimum Principem polliceri; quando nihil ipſorum, ſed omnia forent aliena culpa contracta. Talia quædam ſub muro legati magna voce pronuntiabant, ſic vt facile exaudiri,[3] ſi non plane ab omnibus, certe ab ea multitudine poſſent quæcumq; ſupra muros turresq; conſtiterat. Etenim taciti omnes legatorum dictis aures dediderant. Quare metuens Criſpinus ne pollicitationibus illis (quæ vulgi inconſtantia eſt) ad mutandũ pace bellum, reſerandasq; hoſti portas, impellerentur, diſcurſans ipſe per muros rogare obteſtariq; ſingulos, vti audacter manerent, fortiterq; reſiſterent: neque fidem proderent ſenatui debitam P. Q. R. neve titulum ſeruatæ ac propugnatæ Italiæ totius aſpernarentur: neu promiſſis crederent periuri fraudulentique tyranni: neve item benigna oratione ineſcati, ruerent in manifeſtã perniciem: ſed confiderent belli fortunæ, ita plerumque dubiæ atque ancipiti vt magnus interim numerus a pauciſſimis, & qui potentiores creduntur, ab iis qui imbecilliores habeantur, victi ſuperatique ſint. Neve vtique expaueſcerent exercitus illius magnitudinem. nam qui pro altero dimicant, quum ſuæ victoriæ felicitatem (*ſi quidem contingat*) ad alios videant migraturam,

a *Quæ ſequuntur, iungit cum his Polit. non aliter in ſuo exempl. legens, fortaſſe, ſed aliter legere ſibi hic, ſicut & alibi, permittens.*

¶IN VERS. L. 1 *Relinquit Polit. ſubaudiendam vocem* potius *ante particulam* quam: *ſicut & alibi. [de qua ellipſi ſupra dictum p.* 90] 2 neque negligere patr. M. 3 *Hunc ſenſum non videntur Herodiani verba admittere. Vide annot.*

minus ꝓfecto acriter decertãt: quippe † qui intelligant ſe quidem in periculi participatum admitti, ceterum [1] extremos victoriæ fructus ad alium peruenturos. Qui autẽ pro patria pugnãt, præterquam quod ſpe meliore eſſe debent, (neq; enim aliena occupare, ſed tueri ſua contendunt) etiam animo ſunt maiore; vt quos non alienum imperium, ſed ſua quemq; neceſſitas adigat: [2] quoniam ſcilicet victoriæ fructus ipſis potiſſimum debeantur. Talia quædam nunc ſingulis, nunc vniuerſis ingerẽs Criſpinus, homo ſuapte natura venerabilis, ac Romana facundia pollens, præterea gratus omnibus miti modeſtoq; imperio, perſuaſit multitudini vt in officio fideq; permanerent: iuſſitq; legatos rebus infectis ad Maximinum reuerti. Dicebatur autem Criſpinus ad bellum ſic audacter ſuſtinendum, etiam *multorum in vrbe* * aruſpicum reſponſo, qui læta exta nuntiarent, animatus. etenim magnopere fidem huiuſcemodi ſignis habere Itali conſueuerunt. Ceterum nonnulla quoq; oracula ferebãtur patrii cuiuſdam numinis, victoriam promittẽtia. Belem vocant indigenæ, magnaq; cum religione colũt, Apollinem interpretantes: cuius etiam ſpeciem pro vrbe ipſa pugnantem, quidam e militibus Maximini viſam ſibi *ſæpe* in cęlo affirmabant. [3] Quod vtrum ſic eſſe nonnulli putauerint, an id commẽtum placuerit, ad leuãdam infamiam tanti exercitus, qui bello impar foret aduerſus minorem multo numerũ oppidanorum; vt ſcilicet victi potius a diis quã ab hominibus viderentur; haud ſane ſatis exploratum habeo: ceterum nouitas euentus cuncta credibiliora facit. Poſtea vero quam infecto negotio legati reuerterunt, ira & furore inſtinctus Maximinus, magis magiſque accelerabat. Vt autẽ ad fluuium peruenit, qui ad lapidem [4] duodecimum procul eſt ab vrbe, inuenit ipſum maxima aluei profunditate ac latitudine defluentem. Etenim anni tempore ſolutæ vicinorum † montium niues, quas longa hiems durauerat, maximum torrentem effecerant; ſic vt nullo pacto tranſire exercitus poſſet. Nam pontem, quod opus magnum atq; pulcherrimum veteres Imperatores lapide quadrato conſtruxerant, [5] pilis veluti quibuſdam paruis ſenſim creſcentibus, ruperant ac reſoluerant

μετριάζουσιν ἐν τῷ προθύμῳ τῆς μάχης, † εἰδότες ὡς τῶν μὲν κινδύνων αὐτοὶ μεθέξουσι, τὰ δὲ μέγιστα καὶ κορυφαῖα τῆς νίκης ἄλλος καρπώσεται· τοῖς δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένοις, καὶ παρὰ τῶν θεῶν ἐλπίδες κρείττους, ὅτι οὐ τὰ ἄλλων λαβεῖν, ἀλλὰ τὰ αὐτῶν σώζειν εὔχονται· τό τε ἐς τὰς μάχας πρόθυμον, οὐκ ἐξ ἄλλου κελεύσεως, ἀλλ' ἐξ οἰκείας ἀνάγκης ἔχουσιν, ἐπεὶ καὶ τῆς νίκης πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῖς περιγίνεται. Τοιαῦτά τινα λέγων ὁ Κρισπῖνος, καὶ πρὸς ἑκάστους καὶ κοινῇ, φύσει μὲν καὶ ἄλλως αἰδέσιμος ὤν, ἔν τε τῇ Ῥωμαίων φωνῇ * εὐπρόσφορος ἐν λόγοις, ἐπιεικῶς τε αὐτῶν προεστώς, ἔπεισε μένειν ἐν τοῖς προκειμένοις, τούς τε πρέσβεις ἀπράκτους ἀπιέναι ἐκέλευσεν. ἐλέγετο δὲ τῇ ἐνστάσει τοῦ πολέμου ἐμμεμενηκέναι, πολλῶν ἔνδον ὄντων περὶ θυτικήν τε καὶ ἡπατοσκοπίαν ἐμπείρων, τά τε ἱερὰ αἴσια ἀπαγγελλόντων. μάλιστα γὰρ τῇ σκέψει ταύτῃ πιστεύουσιν Ἰταλιῶται. καὶ χρησμοὶ δέ τινες ἐδίδοντο, ὡς δὴ τοῦ ἐπιχωρίου θεοῦ νίκην ὑπισχνουμένου· * Βέλιν δὲ καλοῦσι τοῦτον, σέβουσί τε ὑπερφυῶς, Ἀπόλλωνα εἶναι ἐθέλοντες. οὗ καὶ τὴν εἰκόνα ἔλεγον τινὲς τῶν Μαξιμίνου στρατιωτῶν, φανῆναι πολλάκις ἐν ἀέρι ὑπὲρ τῆς πόλεως μαχομένην. ὅπερ εἴτε ἀληθῶς ἐφαντάσθη τισίν, ἢ καὶ [a] βουλομένοις μὴ ἀσχημονεῖν τοσοῦτον στρατὸν πρὸς ὄχλον δημοτῶν πολὺ ἐλάττονα μὴ ἀντισχόντα, δοκεῖν δὲ ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ μὴ ὑπὸ ἀνθρώπων νενικῆσθαι, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· τὸ δὲ παράδοξον τῆς ἀποβάσεως ποιεῖ πάντα πιστεῦσαι. Πλὴν τῶν πρέσβεων ἀπράκτων πρὸς Μαξιμῖνον ἐπανελθόντων, ὀργῇ καὶ θυμῷ χρώμενος πλείονι, μᾶλλον ἠπείγετο. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο πρός τινι ποταμῷ μεγίστῳ, ἀπέχοντι τῆς πόλεως σημεῖα ἑκκαίδεκα, ὃ ῥέοντα εὗρε διά τε μεγίστου βάθους καὶ πλάτους φερόμενον. τῶν γὰρ ὑπερκειμένων ὀρῶν τὰς δι' † ὅλου τοῦ 172 χειμῶνος παγείσας χιόνας λύουσα ἡ τοῦ ἔτους ὥρα, παμμεγέθη τὸν χειμάρρουν εἰργάζετο. ἄπορος οὖν ἦν ἡ διάβασις τῷ στρατῷ. τὴν γὰρ γέφυραν, ἔργον μέγα καὶ κάλλιστον, ὑπὸ τῶν πάλαι βασιλέων γεγενημένον, ἐκ τετραπέδων λίθων, πυλίσι κατ' ὀλίγον αὐξανομέναις ὑπειλημμένον, διηρήκεσαν καὶ καθῃρήκεσαν

a *Verbum ἐφαντάσθη ſi repetatur cum βουλομένοις, (vt certe repetere cogimur) non admittit quam illi dedi interpretationem, veram tamen. Dico igitur non aliter intelligendum mihi videri hunc locum, quam ſi dixiſſet, ἢ καὶ ἐβουλήθησαν μὴ ἀσχημονεῖν. Niſi eo quis confugiat, vt dicat eum qui aliquid videre cupit, id videre facile ſibi videri.* ¶IN VARS. L. 1 maximos & potiſſimos vict. fr. 2 quoniam omnes victoriæ fructus ad ipſos ſunt peruenturi. 3 Quod vtrum vere ſibi viſi ſint videte. *Quam tamen interpretationem non itidem admittit verbum ἐφαντάσθη, ſi repetatur cum iis quæ ſequuntur. Vide annot.* 4 decimum ſextum, *ſequendo quidem noſtra exempl. Gr.* 5 portuliſque paullatim creſcentibus ab inferiori parte interceptum. Gr.

οἱ Ἀκυλή-

οἱ Ἀκυλήσιοι. οὔτε οὖν γεφύρας οὔσης, οὔτε νεῶν, ὁ στρατὸς ἐν ἀφασίᾳ καθειστήκει. Γερμανοὶ δέ τινες, οὐκ εἰδότες τῶν Ἰταλιωτῶν ποταμῶν τὰ σφοδρὰ καὶ καταρρηγνύμενα ῥεύματα, οἰόμενοι δὲ σχολαίτερα ἐπινήχεσθαι τοῖς πεδίοις, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς, (διὸ καὶ πήγνυται ῥᾳδίως, μὴ σφοδρῶς κινουμένου τοῦ ῥεύματος) ἐπεσπηδήσαντες ἅμα τοῖς ἵπποις διανήχεσθαι εἰθισμένοις, παρενεχθέντες ἀπώλοντο. δύο μὲν οὖν ἢ τριῶν ἡμερῶν σκηνοποιησάμενος ὁ Μαξιμῖνος, τάφρου τῷ στρατῷ περιβληθείσης, μή τινες ἐπέλθοιεν, ἔμενεν ἐπὶ τῇ καθ' αὐτὸν ὄχθῃ, σκεπτόμενος ὅπως τὸν ποταμὸν γεφυρώσῃ. ἐπεὶ δὲ ξύλων ἦν ἀπορία καὶ νεῶν, ἃς ἔδει ζευχθείσας γεφυρῶσαι τὸ ῥεῖθρον, [a] ἐπέβαλόν τινες τῶν τεχνιτῶν, πολλὰ εἶναι κενὰ οἰνοφόρα σκεύη περιφερῆ ξύλου ἐν τοῖς ἐρήμοις ἀγροῖς· οἷς ἐχρῶντο μὲν πρότερον οἱ κατοικοῦντες εἰς ὑπηρεσίαν ἑαυτῶν, καὶ [b] παραπέμπειν τὸν οἶνον ἀσφαλῶς τοῖς δεομένοις. ἅπερ ὄντα κοῖλα δίκην νεῶν, ἀλλήλοις συνδεθέντα, ἐπινήξεσθαι μὲν ἔμελλεν ὥσπερ σκάφη, μὴ παρενεχθήσεσθαι δὲ, διά τε τοῦ δεσμοῦ τοῦ ἐπαλλήλου, φρυγάνων τε ἄνωθεν ἐπιβληθέντων, χοῦ τε τῆς γῆς [c] μετρίως ἐς αὐτὰ σωρευθέντος χειρὶ πολλῇ καὶ σπουδῇ. Ἐφεστῶτος οὖν αὐτοῦ διαβὰς ὁ στρατὸς, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐχώρει. [d] τὰ μὲν οἰκοδομήματα τῶν προαστείων ἔρημα εὕρισκον, ἀμπέλους μέντοι καὶ δένδρα πάντα ἐξέκοπτον· ἃ δὲ ἐνεπίμπρασαν, καὶ τὴν πρότερον τοῖς χωρίοις ὑπάρχουσαν ὥραν κατῄκιζον. δένδρων γὰρ στοίχοις ἴσοις ἀμπέλων 173 τε [e] πρὸς ἀλλήλας δεσμοῖς † πανταχόθεν ἠρτημένων ἐν ἑορτῆς σχήματι, [f] στεφάνων αἵ τις τὴν χώραν κεκοσμῆσθαι ἐτεκμήρατο. ἅπερ πάντα ῥιζόθεν ἐκκόψας ὁ στρατὸς, ἐπὶ τὰ τείχη ἠπείγετο. κεκμηκότι δὲ αὐτῷ προσβαλεῖν εὐθέως οὐκ ἔδοξε· μείναντες δὲ ἔξω τοξεύματος, καὶ διαιρεθέντες κατὰ λόχους καὶ φάλαγγας, περὶ πᾶν τὸ τεῖχος, ὡς ἑκάστοις κατὰ μέρος προστέτακτο, μιᾶς ἡμέρας ἀναπαυσάμενοι, τοῦ λοιποῦ εἴχοντο τῆς πολιορκίας. μηχανάς τε οὖν παντοίας προσέφερον, καὶ τειχομαχοῦντες παντὶ σθένει, οὐδὲν παρέλειπον εἶδος πολιορκίας. πολλῶν δὲ καὶ σχεδὸν ἑκάστης ἡμέρας γινομένων προσβολῶν, καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ ὥσπερ σαγηνεύσαντος τὴν πόλιν, μετὰ πολλῆς βίας καὶ προθύμου

Aquileienſes. Ita quum neq; ponte, neq; nauigiis (quippe nulla ſuppeditabant) tranſire exercitus poſſet, ſubſtitit incertus conſilii. Sed enim Germani aliquot, ignari quam rapido abruptoq; impetu Italiæ flumina deferantur; ratiq; ſenſim influere campos, quemadmodum apud ipſos conſueuerunt; (vnde etiam, quia minimum ſe concitant, perfacile congelaſcunt) auſi ſeq; & equos natandi peritos alueo credere, vi fluminis ablati perierunt. Igitur quum biduũ aut triduum in tentoriis fuiſſet Maximinus, ducta circum exercitum foſſa, ne qui de improuiſo in caſtra ruerẽt, ſtabat in ſua ripa deliberabundus quonam tãdem pacto fluuium ponte iungeret. Sed *in* magna lignorum ac nauigiorum penuria, quibus inter ſe iunctis pontem fabricaretur, nunciarũt quidam e fabris, eſſe permultas in agris illis deſertis inanes [1] cupas, forma rotundas quibus videlicet incolæ quondam ad vinum importandum vtebantur. ea quum eſſent ad nauiũ ſimilitudinem cõcaua, deuincta mox inter ſeſe, ſcapharũ more [2] innatatura videbantur. Etenim ire peſſum, vinculis inter ſe conſtricta, [3] ac viminibus deſuper iniectis & puluere multo, *compluri*b. *operam nauantibus*, ſaburrata, non poterant. Quod vbi factum eſt, *quũ ille præeſſet*, facile milites in vlteriorem ripam trãſgreſſi, [4] ſuburbanis ædificiis, quæ deſerta inuenerunt, igne correptis, vites arboreſq; exciderũt; omnẽque eius regionis ornatum fœdauerũt. Siquidem arborum comparibus ordinibus, ac † vitibus inter ſe iunctis 173 & in ſublime euectis, ad feſtę celebritatis ſpeciẽ, quaſi coronis quibuſdam redimita omnis regio videbatur. quibus radicitus exciſis, exercit⁹ ad ipſos vrbis muros contendebat. Sed omnibus defatigatis, non fuit Imperatoris conſiliũ vrbẽ ipſam ſtatim inuadere: ſed extra teli iactũ conſtituto milite, diuiſoq; in cẽturias & cuneos, ac partibus muri totius vnicuiq; attributis, vno tãtum die ad requieſcendũ indulto, ſtatim deinde oppugnare vrbem aggreditur. Igitur machinamentis omnifariã admotis, quuũ genus oppugnationis nullũ prætermitteretur, plurima ſcilicet ac propemodũ quotidiana certamina edebantur. Etenim circũdatis velut indagine quadam muris, magnaq; vi atq; alacritate

a *Scribo* ὑπέβαλον: *id eſt*, admonuerunt. b *Puto deeſſe* εἰς τὸ *vel* πρὸς τὸ, *ante* παραπέμπειν. c *Polit. ita vertit ac ſi legerit* ὑπὸ μετρίως. d *For.* καὶ τὰ μὲν οἰκοδ. e *Scribo* πρὸς ἀλλήλας δεσμοῖς [illegible] ἠρτημένων, *pro* ἠρτημένον. [itidem & M.] f *Scribo* στεφάνοις.

¶IN VERS. L. 1 vaſa vinaria, e materia rotunda; quibus videlicet incolæ ad vſus ſuos ante, & ad vinum tuto tranſmittendum iis qui peterent, vtebantur, Gr. 2 innatatura erant. 3 cremiiſq. deſuper iniectis, & humo pro rei modo ſuperaggeſta, magna manu magnaque feſtinatione ſaburrata, non poterant. Illo igitur præſente atque inſtante tranſgreſſus exercitus, vrbemque verſus tendens, ſuburb. Gr. 4 quæ in ſuburbiis erant ædificia, deſerta inuenerunt: ac vites quidem omneſque arbores exciderunt, nonnulla etiam cremauerunt; ac totam quæ locis illis ſuberat pulchritudinem fœdauerunt.

pugnam capeſſente milite, reſiſtebāt audacter Aquileienſes; clauſisq; templis & domibus, vniuerſi cum liberis & coniugibus vrbem deſuper e turribus ac propugnaculis defenſabant. neque erat vlla tam inutilis ætas, quæ pugnare pro patria recuſaret. Ceterū ſuburbana omnia, & quidquid extra vrbem ædificiorum fuerat, demolitus Maximinus, lignis materiaque omni ad machinas abutebatur, quibus muri ſaltem aliquam partem demoliretur; qua immiſſus exercitus diriperet vrbem ac dirueret, totamque eam vaſtam mox deſertamq; relinqueret. Neq; enim decorum ſibi aut honorificum fore iter Romam arbitrabatur, niſi vrbem deleuiſſet, quæ prima in Italia obſtitiſſet. Quocirca multa pollicentes atque oſtentantes, ipſe cum filio, quem cæſarem fecerat, obequitabant militibus, eosq; ad pugnandum acriter adhortabantur. Enimuero Aquileienſes ſaxa deſuper iaciebant, ſulphurque bitumine ac pice mixtum, [1] doliis, quorum manubria longiora, immittebant: atque vt primum exercitus muris ſucceſſerat,
174 † ignibus iniectis diſpergebant vnanimiter imbrium ritu. Quamobrem pix illa cum ceteris quæ ſupra diximus, nudas corporis partes ſubiens, [2] vndique diffundebatur: ſic vt miles loricas armaque cetera, ferro excandeſcente, coriiſque ac lignis ardentibus, contrahentibusque ſe, raptim abiiceret. Itaque cernere erat milites arma ſibi ipſos detrahentes; quæ ſpoliorum ſpeciem, abiecta humi, commento magis artis quam vi pugnantium, præferebant. Ex quo factum eſt vt pleriſque militibus aut oculi exſtinguerentur, aut ſummæ oris partes, manusquę item, & ſiqua præterea nuda in corpore patebant, ignibus labefactarentur. Sed & machinis quæ muro admouebantur, deſuper tædas iniiciebant pice ac reſina oblitas, quarum extremitas mucronem velut ſagittæ haberet: quę quum accenſæ deferebantur, infixæ inhærenteſq; machinis, facile ſcilicet illas concremabant. Sed primis ſane diebus par vtrimq; librata fuit pugnę fortuna: dein

μάχης τειχομαχοῦντες ἀντεῖχον οἱ Ἀκυλήσιοι· νεὼς μὲν καὶ οἰκίας ἀποκλείσαντες, πανδημεὶ δὲ ἅμα παισὶ καὶ γυναιξὶν ἄνωθεν [a] ἐπάλξεών τε καὶ πύργων ἀπομαχόμενοι· οὐδέ τις ἦν οὕτως ἄχρηστος ἡλικία, ὡς μὴ μετέχειν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος μάχης. τὰ μὲν γὰρ προάστεια, καὶ εἴ τι τῶν πυλῶν ἔξωθεν ἦν, ὑπὸ τοῦ Μαξιμίνου στρατοῦ κατέστραπτο, τῇ τε ξυλείᾳ τῶν οἰκοδομημάτων εἰς τὰς μηχανὰς κατεκέχρητο. ἐβιάζοντο δὲ τοῦ τείχους κἂν μέρος τι καθελεῖν, ἵν' ἐπεισελθὼν ὁ στρατὸς πάντα τε διαρπάσῃ, καὶ κατασκάψας τὴν πόλιν, μηλόβοτον καὶ ἔρημον τὴν χώραν καταλείπῃ. οὐδὲ γὰρ ἄλλως αὐτῷ τὴν ἐπὶ Ῥώμην ὁδὸν εὐπρεπῆ καὶ ἔνδοξον ἔσεσθαι, μὴ, τῆς πρώτης ἐν Ἰταλίᾳ πόλεως ἀντιστάσης, καθαιρεθείσης. ὑπισχνούμενοί τε οὖν δωρεῶν καὶ δεήσεσιν αὐτός τε καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν πεποιήκει καίσαρα, περιθέοντες ἵπποις ἐποχούμενοι, τὸν στρατὸν ἀνέπειθον λιπαροῦντες, εἰς προθυμίαν τε ἐγείροντες. Οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι, λίθοις τε ἔβαλλον ἄνωθεν, καὶ κιρνῶντες θείῳ τε καὶ ἀσφάλτῳ [b] πίτταν, ἐλόντες, κοίλοις σκεύεσιν ἐμβαλόντες λαβὰς ἐπιμήκεις ἔχουσι, καὶ πυρώσαντες, ἅμα τῷ προσπελάζειν τοῖς τείχεσι τὸν στρατὸν, κατεσκεδάννυσαν, † καταχέοντες 174
ὄμβρου δίκην ὁμοθυμαδόν. φερομένη δὲ ἡ πίσσα σὺν οἷς προείρηται, δυομένη τε διὰ τῶν γεγυμνωμένων μερῶν τοῦ σώματος, εἰς πᾶν ἐχεῖτο, ὥστε τοὺς θώρακας αὐτοὺς πεπυρωμένους ἀπορρίπτειν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅπλα, ὧν ὁ σίδηρος ἐθερμαίνετο· τά τε ἐκ βυρσῶν τε καὶ ξύλων ἐφλέγετο καὶ συνείλκετο. ἦν γοῦν ἰδεῖν γεγυμνωμένους τοὺς στρατιώτας αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ σκύλων ὄψιν ὅπλα παρέχειν ἐρριμμένα, σοφίᾳ τέχνης, ἀλλ' οὐκ ἀνδρείᾳ μάχης περιῃρημένα. ἔκ τε τοῦ τοιούτου, πάμπλειστον πλῆθος τοῦ στρατοῦ, τάς τε ὄψεις [c] ἐπηροῦτο καὶ τὸ πρόσωπον, ἠκρωτηριάζετο τὰς χεῖρας, καὶ εἴ τι γυμνὸν ἦν τοῦ σώματος. ἀλλὰ μὴν καὶ ταῖς μηχαναῖς προσαγομέναις δᾷδας ἐπέβαλλον, ὁμοίως πίσσῃ καὶ ῥητίνῃ δεδευμένας, ἐπί τε τῷ ἄκρῳ βελῶν ἀκίδας ἐχούσας· αἳ ἀναφθεῖσαι φερόμεναι, ἐμπαγεῖσαι ταῖς μηχαναῖς καὶ προσπεφυκυῖαι, ῥᾳδίως αὐτὰς κατέφλεγον. Τῶν μὲν οὖν πρώτων ἡμερῶν ἀντίπαλός πως καὶ ἰσόρροπος ἔμενεν ἡ τύχη τῆς μάχης· χρόνου δὲ

a Scribo ἀπὸ ἐπάλξεών τε. b Polit. πίτταν recte cum datiuis θείῳ & ἀσφάλτῳ iungit: ſed idem nec ἐλόντες nec aliud vocabulum eius loco agnoſcit. c Scribendum videtur ἐπηροῦτο, vt ἠκρωτηριάζετο; vel ἠκρωτηριάζοντο, vt conuenire poſſit cum ἐπηροῦντο. Vt porro τὰς χεῖρας cum verbo ἠκρωτηριάζετο recte coniungunt editiones pleræq;, nominatim Baſileenſes: ita in eadem poſt id ipſum verbum deſideratur copulatiua τε, vt legendum videatur, τάς τε ὄψεις ἐπηροῦτο καὶ τὸ πρόσωπον, ἠκρωτηριάζοντό τε τὰς χεῖρας. ¶ IN VERS. L. 1 vaſis concauis oblongas anſas habentibus, Gr. 2 Puto Polit. ſcripſiſſe, vndiquaque diff.

ἐγγινομένου,

ἐξιτολμένου, ὅ τε στρατὸς τοῦ Μαξιμίνου ὀκνηρὸς ἐγίνετο, καὶ πλάνων τῆς ἐλπίδος, ἀθύμως διέκειτο. οὓς γὰρ ἠλπίκεσαν μηδεμίαν ὑπομένειν προσβολὴν, τούτους εὕρισκον οὐκ ἀντέχοντας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνθεστῶτας. οἱ δὲ Ἀκυλήσιοι, ἐπερρώννυντό τε καὶ προθυμίας πάσης ἐνεπίμπλαντο· τῇ τε συνεχείᾳ τῆς μάχης, πεῖραν καὶ θάρσος ὁμοῦ προσλαμβάνοντες, κατεφρόνουν τῶν στρατιωτῶν· ὡς καὶ ἀποσκώπτειν ἐς αὐτοὺς, ἐνυβρίζειν τε τῷ Μαξιμίνῳ περιοδεύοντι, εἴς τε αὐτὸν καὶ τὸν παῖδα ἀπορρίπτειν δυσφήμους καὶ αἰσχρὰς βλασφημίας. ἐφ' αἷς ἐκεῖνος κινούμενος, ὀργῆς μᾶλλον ἐνεπίμπλατο. [a] χρῆσθαι δὲ κατὰ τῶν πολεμίων οὐ δυνάμενος, ἐκόλαζε τοὺς πλείστους τῶν ἡγουμένων τῶν ἰδίων στρατιωτῶν, ὡς ἀνάνδρως καὶ ῥαθύμως προσφερομένους τῇ τειχομαχίᾳ. ὅθεν αὐτῷ περιεγένετο † πρὸς
175 μὲν τῶν οἰκείων, μῖσός τε καὶ ὀργή· παρὰ δὲ τῶν ἀντιπάλων, πλείων ἡ καταφρόνησις. συνέβαινε δὲ τοῖς Ἀκυλησίοις πάντα ὑπάρχειν ἔκπλεα, καὶ ἐπιτηδείων ἀφθονίαν ἐκ πολλῆς παρασκευῆς, εἰς τὴν πόλιν πάντων σεσωρευμένων ὅσα ἦν ἀνθρώποις καὶ κτήνεσιν εἰς τροφὰς καὶ ποτὰ ἐπιτήδεια· ὁ δὲ στρατὸς, πάντων ἐν ἀπορίᾳ, τῶν τε καρποφόρων δένδρων ἐκκεκομμένων, τῆς τε γῆς ὑπ' αὐτοῦ δεδῃωμένης. μένοντες δὲ ὑπὸ σκηναῖς αὐτοσχεδίοις, οἱ δὲ πλεῖστοι ὑπὸ γυμνῷ τῷ ἀέρι, ὄμβρων τε καὶ ἡλίου ἠνείχοντο, λιμῷ τε διεφθείροντο, μηδὲ ἐπεισάκτου τροφῆς αὐτοῖς τε καὶ ὑποζυγίοις εἰσκομιζομένης. πανταχόθεν γὰρ τὰς τῆς Ἰταλίας ὁδοὺς περιφράξαντες ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι, τειχῶν τε ἐγέρσει καὶ πυλίδων ἀσκήσεσιν. ἄνδρας τε ὑπατικοὺς ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος σὺν ἐπιλέκτοις καὶ λογάσιν ἀπ' Ἰταλίας πάσης ἀνδράσιν, ἵν' αἰγιαλοί τε πάντες καὶ λιμένες φρουρῶνται, καὶ μηδενὶ ἔκπλους συγχωρῆται· ὡς ἄπυστα καὶ ἄγνωστα εἶναι Μαξιμίνῳ τὰ ἐν Ῥώμῃ πραττόμενα. αἵ τε λεωφόροι ὁδοὶ καὶ ἀτραποὶ πᾶσαι ἐφυλάττοντο, ὡς μηδένα διαβαίνειν. συνέβαινε δὴ, τὸν στρατὸν δοκοῦντα πολιορκεῖν, αὐτὸν πολιορκεῖσθαι· ἐπεὶ μήτε τὴν Ἀκυληΐαν ἑλεῖν ἐδύνατο, μήτε ἀποστὰς ἐκεῖθεν, ἐπὶ τὴν Ῥώμην χωρῆσαι, διά τε νεῶν καὶ ὀχημάτων ἀπορίαν. ἅπαντα γὰρ προκατείληπτο

mora iniecta, [1] minus minusque iam alacer Maximini erat exercitus; ſed quia ſpe falſus, triſtiorq; in dies. Nam quos ne vnū diem ſperauerant ſuum laturos impetum, eos non modo non cedentes, ſed reſiſtentes etiam audaciſsime animaduertebant. Contra, Aquileienſes magis magisq; in dies virium atq; animorum implebantur: & aſsiduitate pugnandi peritiam pariter audaciamq; conſequuti, ſic deſpiciebant milites, vt etiam iocarētur in eos & cauillarentur, nihilque non contumeliæ obeūti muros Maximino exprobrarent, tum in ipſum iuxta filiumque [2] nulla non iacerent probra. Quibus irritatus ac furēs, quum effundere in hoſtes iram non liceret, plurimos e ſuis ducibus, quaſi parum ſtrenue atque acriter vrbem oppugnarent, extremo ſupplicio affecit. [3] Quo factum vt infeſtiorem † ſibi at- 175
que iratiorem militem redderet, & contemptibilior fieret aduerſariis. Euenit præterea vt Aquileienſes commeatu rebusque ceteris abundarent: quoniam magna diligentia, quęcumque ad homines aut [4] equos ſuſtentandos deſiderantur, in vrbem fuerant comportata: contra, exercitus omnium rerum egenus, exciſis feracibus arboribus, agroque omni peruaſtato partim ſub tumultuariis tentoriis agitabant, partim ſub aperto cælo tolerabant ſolem atque imbres, *ac fame conficiebantur*. ſiquidem nihil alimenti vel ipſis vel iumentis importabatur, obſeſsis omnibus Italiæ itineribus Romanorum diligentia, murisque & [5] portis excitatis. Etenim viros conſulares cum lectiſsimis ac ſpectiſsimis hominibus ex Italia tota miſerat ſenatus, qui litora portusque tutarentur, neque cuiquam poteſtatem facerent enauigandi: ſic vt inaudita incognitaque forent Maximino quæcūq; Romæ agitabantur. [6] Quin viæ quoque omnes & calles, nequis tranſiret, diligentiſsime ſeruabantur. Ita eueniebat vt exercitus qui vrbem obſidebat, ipſe inuicem obſideretur. Nam neq; Aquileiam capere, neq; Romā proficiſci poterat, nauigiorum ac vehiculorum penuria: quæ omnia prius occupata

a *For.* χρῆσθαι δὲ αὐτῇ κατὰ τῶν π. *niſi potius datiuū hunc ſub.audiendū reliquiſſe exiſtimandus eſt.* ¶ IN VERS. L. 1 *For. ita ſcripſit Polit.* minus minusq; iam alacer Max. erat exercitus: quia ſpe falſus: ſed triſtior in dies: *aut certe*, ſed, quia ſpe falſus, triſtior in dies. 2 dira & fœda. M. 3 Ex quo factum eſt vt ille ſuos magis iratos & infenſos haberet. hoſtibus autem maiori contemptui eſſet. Contingebat autem Aquileienſibus, ſatis ſuperque rebus omnibus inſtructos eſſe. & commeatu abundare. *Q.d. Is Aquileienſium erat ſtatus: vel, Res Aquileienſium in hoc erant ſtatu. Non autem narrat Hered. rem quæ tum euenerit.* 4 *Latius patet vox Græca* κτήνεσι. *paulo poſt* ὑποζύγια *pro eodem*, iumenta, *ſeu* iugmenta 5 portulis, *ſeu* paruis portis, *Grad eſt*, *feneſtris muralibus.* 6 Quin & omnes viæ publicæ. Gr.]

& concluſa fuerant. Rumores quoq; ſuſpicionibus in maius augebantur, eſſe vniuerſum in armis Romanum populum, conſenſiſſe Italiam, gẽteſq; omnes Illyricas barbaraſq; quaſcũq; aut oriens aut meridies videt, ad exercitum contrahendum, coniuratas in Maximini odium. Quare deſperãtes milites, omnium rerum penuria laborabant, vixq; aquæ ſatis habebãt: quam etiam pollutam ſanguine & cędibus de flumine hauriebãt. Nam & Aquileienſes cadauera ſuorum, quæ humari non poterant, in flumen pręcipitabant: & qui ferro † morboq; in
176 exercitu perierant, itidem alueo demergebãtur: inter quos etiam qui inopia ciborum confecti, vix adhuc ſpiritum retentabant. ¶ Quum igitur ad hunc modum mœſtus atq; [1] inops exercitus eſſet, repente, dum ſub tentorio quieſcit Maximinus vacuo die a pugna, quum plerique aut in tabernacula, aut in ſuas quiſque ſtationes conceſſiſſent, viſum eſt militibus iis quorum ad vrbem Romã ſub monte Albano caſtra erant, atq; in his liberi eorum cõiugeſq; relictæ, neci dedere Maximinum: vt aliquando a diuturna & inexplicabili obſidione requieſcerent, neque Italiæ bellum inferrẽt in tyranni gratiam, damnati omnibus & inuiſi. Quocirca occupata audacia, ſub medium ferme diem ad illius tentorium contenderunt, conſpirantibus vna corporis cuſtodibus. Ibiq;, poſtquam de ſignis militaribus illius imagines detraxerunt, prodeuntem mox tentorio cum filio, vt ad eos loqueretur, *hoc illi non conceſſo*, [continuo] obtruncant, vnaque [2] præfectum prætorio, & quoſcumque cariſſimos ille habuerat. Proiectaque ad ludibrium cadauera, canibus dein volucribuſque lanianda reliquerũt, miſſis tantum Romam Imperatorum capitibus. Hunc habuit finem Maximinus cum filio: ita male geſti imperii dedere ambo ſupplicium. Ceterum exercitus hærebat, nece audita principum. Neque enim perinde omnibus grata; præſertimq; Pannoniis Thracibuſque barbaris; qui ſcilicet imperium *illi* tradiderant. Sed quando infectum fieri iam nequibat, ferebant, quamquam inuiti: & ſe gaudere cum ceteris ſimulabant. Quare depoſitis armis,

καὶ συγκέκλειστο. φῆμαι δὲ μείζους ἐξ ὑποψίας ἀληθείας ἐδίδοντο, ὅτι πᾶς ὁ δῆμος ὁ Ῥωμαίων ἐν ὅπλοις εἴη, Ἰταλία τε πᾶσα συμπεφρονήκοι, πάντα τε ἔθνη Ἰλλυρικὰ καὶ βάρβαρα, τά τε ὑπ' ἀνατολαῖς καὶ μεσημβρίαις, στρατὸν ἀγείρει· μιᾷ τε γνώμῃ καὶ ψυχῇ ὁμοίως Μαξιμῖνος μεμίσηται. ὅθεν ἐν ἀπογνώσει ἦσαν καὶ πάντων ἀπορίᾳ οἱ στρατιῶται, σχεδὸν καὶ ὕδατος αὐτοῦ. ὃ γὰρ ἦν μόνον ἐκ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ ποτόν, αἵματι καὶ φόνοις μεμιασμένον ἐπίνετο. οἵ τε γὰρ Ἀκυλήσιοι, τοὺς ἐν τῇ πόλει τελευτῶντας οὐκ ἔχοντες ὅπως θάψωσιν, ἐς τὸν ποταμὸν ἀπερρίπτουν· οἵ τε ἐν τῷ † στρατῷ φονευόμενοι ἢ 176
διαφθειρόμενοι νόσῳ, ἐδίδοντο τῷ ῥεύματι, οὐκ ἐχόντων αὐτῶν τὰ πρὸς ταφὰς ἐπιτήδεια.

¶ Παντοδαπῆς οὖν ἀπορίας καὶ δυσθυμίας τὸν στρατὸν κατεχούσης, αἰφνιδίως ἀναπαυομένου τοῦ Μαξιμίνου ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ἀνέσει τοῦ πολέμου οὔσης, τῶν τε πλείστων ἐς τὰς σκηνὰς καὶ τὰ ἐγκεχειρισμένα τῆς φρουρᾶς χωρία ἀνακεχωρηκότων, ἔδοξε τοῖς στρατιώταις οἳ περὶ τῇ Ῥωμαίων πόλει στρατόπεδον εἶχον ὑπὸ τὸ καλούμενον ὄρος Ἀλβανόν, ἔνθα παῖδας καὶ γυναῖκας καταλελοίπεσαν, φονεῦσαι τὸν Μαξιμῖνον· ὡς παύσαιντο μὲν χρονίου καὶ ἀπεράντου πολιορκίας, μηκέτι δὲ πορθοῖεν Ἰταλίαν ὑπὲρ τυράννου κατεγνωσμένου καὶ μεμισημένου. τολμήσαντες οὖν ἐπίασι τῇ σκηνῇ αὐτοῦ περὶ μέσην ἡμέραν· συναραμένων δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν φρουρούντων δορυφόρων, τάς τε εἰκόνας ἐκ τῶν σημείων κατασπῶσι, καὶ αὐτὸν σὺν τῷ παιδί, προελθόντα τῆς σκηνῆς, ὡς δὴ ἄρα διαλέξαιτο αὐτοῖς, οὐκ ἀνασχόμενοι, ἀναιροῦσι. φονεύουσι δὲ καὶ τὸν ἔπαρχον τοῦ στρατοῦ, πάντας τε τοὺς ἐκείνῳ θυμήρεις φίλους· ῥίψαντές τε τὰ σώματα τοῖς βουλομένοις ἐνυβρίζειν καὶ πατεῖν, εἴασαν κυσί τε καὶ ὄρνισι βοράν. τοῦ δὲ Μαξιμίνου καὶ τοῦ παιδὸς τὰς κεφαλὰς ἐς τὴν Ῥώμην ἔπεμψαν. Τοιούτῳ μὲν δὴ τέλει Μαξιμῖνος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ ἐχρήσαντο, δίκας πονηρᾶς ἀρχῆς ὑποσχόντες. Ὁ δὲ στρατὸς πᾶς, ὡς ἐπύθετο τὰ γενόμενα, ἔν τε ἀφασίᾳ ἦσαν, καὶ οὐ πάνυ τι τῷ πραχθέντι πάντες ἠρέσκοντο· καὶ μάλιστά γε οἱ Παίονες, καὶ ὅσοι βάρβαροι Θρᾷκες, οἳ καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἐγκεχειρίκεσαν. πλὴν, τοῦ ἔργου ἅπαξ γεγονότος, ἄκοντες μὲν, ἔφερον δέ· ἀνάγκη τε ἦν συνήδεσθαι τοῖς πραχθεῖσιν ὑποκρινομένοις. καταθέμενοί τε τὰ ὅπλα,

¶ IN VERS. L. 1 *Non dubito quin Polit. aliquem genitiuum huic nomini* inops *adiecerit. Apte quidem certe ſcriberetur* inops conſilii. 2 *Anolinum, M. ex Iulio Capitolino 232, 37.*

ἐν εἰρήνῃ

ἐν εἰρηνικῷ σχήματι προσστήσαντες τοῖς τείχεσι τοῖς
Ἀκυληϊσίων, ἀγγέλλοντες τὸν φόνον τοῦ Μαξιμίνου. τὰς
δὲ πύλας ἀνοίγειν ἠξίουν, δέχεσθαί τε φίλους τοὺς
177 χθὲς ἐχθρούς. οἱ δὲ τῶν † Ἀκυληϊσίων στρατηγοί, τὰς
μὲν πύλας ἀνοῖξαι οὐκ ἐπέτρεψαν· προθέντες δὲ
τὰς εἰκόνας Μαξίμου καὶ Βαλβίνου, Γορδιανοῦ τε καί-
σαρος, στεφάνοις καὶ δάφναις κεκοσμημένας, αὐτοί
τε εὐφήμουν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἠξίουν γνωρί-
σαι καὶ αἰνέπειν, εὐφημῆσαί τε τοὺς *ὑπὸ Ῥωμαίων
συγκλήτου ἀναδειχθέντας αὐτοκράτορας. Γορδια-
νοὺς δὲ ἔλεγον ἐκείνους εἰς οὐρανὸν καὶ ᵃθεὸν ἀνακεχω-
ρηκέναι. προὔθεσάν τε ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἀγοράν,
ᵇὤνιον παρέχοντες πάντων τῶν ἐπιτηδείων, τρο-
φῶν τε παντοδαπῶν καὶ ποτῶν, ἀφθονίαν· ἐσθῆτός
τε καὶ ὑποδημάτων, καὶ ὅσα ἐδύνατο παρέχειν
εἰς χρῆσιν ἀνθρώποις πόλις εὐδαιμονοῦσα καὶ ἀκμά-
ζουσα. ὅθεν καὶ μᾶλλον ἐξεπλάγη ὁ στρατός, συνεὶς ὅ-
τι τοῖς μὲν πάντα αὐτάρκη ἦν, εἰ καὶ ἐπὶ πλέον πο-
λιορκοῖντο, αὐτοὶ δὲ ἐν ἐνδείᾳ πάντων τῶν ἐπιτηδείων
θᾶττον ᶜδιεφθάρησαν, ἢ εἷλον πάντα ἔχουσαν πό-
λιν. Ὁ δὲ στρατὸς ἔμενε παρὰ τοῖς τείχεσιν, ἔχων τὰ
χρειώδη, ἅπερ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐλάμβανον, ὅσα ἕκα-
στος ἐβούλετο. διελέγοντό τε ἀλλήλοις· καὶ ἦν εἰρή-
νης μὲν καὶ φιλίας διάθεσις, σχῆμα δ' ἔτι πολιορκίας,
τῶν τειχῶν κεκλεισμένων καὶ τοῦ στρατοῦ περὶ αὐτὰ διαι-
τωμένου. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀκυληΐαν, ἐν τούτοις
ἦν. οἱ δ' ἱππεῖς οἱ τὴν Μαξιμίνου κεφαλὴν κομί-
ζοντες ἀπὸ τῆς Ἀκυληΐας, ᵈὁδοιπορήσαντες μετὰ
πάσης ἐπείξεως· οἷς ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς τὰς λοι-
πὰς πόλεις, πύλαι ἀνοίγνυντο, καὶ δαφνηφοροῦν-
τες αὐτοὺς οἱ δῆμοι ὑπεδέχοντο. ὡς δὲ διέπλευ-
σαν τάς τε λίμνας καὶ τενάγη μεταξὺ Ἀλτίνου καὶ
Ῥαβέννης, περιέτυχον Μαξίμῳ αὐτοκράτορι, διατρί-
βοντι ἐν Ῥαβέννῃ ἔνθα τούς τε ἀπὸ Ῥώμης ἐπι-
λέκτους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας λογάδας ἤθροιζεν.
ἀφῖκτο δ' αὐτῷ καὶ Γερμανῶν οὐκ ὀλίγη συμμα-
χία, πεμφθεῖσα ὑπ' αὐτῶν κατ' εὔνοιαν ἣν εἶχον
πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν, ἐξ οὗπερ ἦν αὐτῶν ἐπιμελῶς
ἄρξας. παρασκευάζοντι οὖν αὐτῷ τὴν δύναμιν ὡς
πολεμήσοντι τῷ Μαξιμίνου στρατῷ, προσίασιν
οἱ ἱππεῖς, τὴν κεφαλὴν τήν τε Μαξιμίνου καὶ τοῦ παι-
178 δὸς φέροντες, νίκην τε καὶ εὐπραγίαν † ἀγγέλλον-
τες, ὅτι τε ἄρα ὁ στρατὸς τὰ Ῥωμαίων φρονεῖ, καὶ

pacatorum habitu, ad Aquileiæ mu-
ros acceſſerunt; nuntiataque cæde
Maximini*, petebant vti ſibi portæ a-
perirentur, amicis iam, qui pridie ho-
ſtes fuiſſent. Enimuero Aquileienſiũ
† duces, haud paſſi, ꝑponunt Maximi 177
& Balbini ac Gordiani cæſaris imagi-
nes, coronis & lauro redimitas. Qui-
bus ipſi acclamãtes, etiam hortaban-
tur exercitum vt agnoſcerent, ſaluta-
rentque, & lætis exciperent vocibus,
quos ſenatus populuſque Romanus
Imperatores elegiſſet. nam Gordia-
nos illos ſuperiores *in cælum migraſſe*,
& cum diis agere æuum. [1] Sed & fo-
rum rerum venalium ſupra muros
expoſuerunt, magna ciborum vini-
que copia, prætereaque veſtium &
calceorum, rerumque adeo omnium
quas præbere hominibus poſſet ci-
uitas beata & florẽs. Igitur magis ma-
giſque ea res exercitum obſtupefe-
cit, cogitantem fuiſſe illis abunde o-
mnia, etiam ad longiorem obſidio-
nem ſuffectura: contraque ſe magna
egeſtate omnium, prius aliquanto
fuiſſe perituros quam vrbe omnibus
circumfluente copiis potirentur.
Ita manente ſub muris exercitu, &
quæ cuique ſui forent, inde ſumen-
tibus, colloquentibuſque inter ſe, pa-
cis erat amicitiæq; velut habitus, ma-
nẽte adhuc obſidionis ſpecie, quum
ſcilicet clauſa mœnia Romanus cir-
cumſideret exercitus. Dum hæc
ad Aquileiam geruntur, interea equi-
tes qui Maximini caput Romam fe-
rebant, magno ſtudio accelerantes,
patentibus vbique portis ac laurea-
ta popularium frequẽtia excepti, ſta-
gnis paludibuſque inter Altinum ac
Rauennam enauigatis, Maximum
in vrbe Rauenna inuenerũt, delectos
ex vrbe & Italia contrahentem mili-
tes, ac Germanorum auxiliares; qui
beneuolentiæ nomine, publice a po-
pularibus miſſi fuerant, quibus olim
Maximus cum imperio diligentiſſi-
me præfuerat. Ergo paranti copias
aduerſus Maximinum, repente oc-
currunt equites, capita ferentes prin-
cipum, victoriamque nuntiantes, &
rerum proſperos † ſucceſſus, [2] cõſen- 178
ſumq; exercitus & populi ad eoſdem

a For. θεούς. b Pol. ὤνιον nomini ἀγορὰν iungit: quum tamen tendat ad ἀφθονίαν. c For. διεφθάρησαν ἄν. d Scribo ὁδοιπορούντων: deinde, καὶ ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς. alioqui, retinendo οἷς, expungendum fuerit αὐτοῖς. ¶ IN VERS. L. 1 Sed & mercatum ſupra muros propoſuerunt rerum omnium ad vitam neceſſariarum: venalem eſculentorum & potulentorum omnis generis, abundantiam præbentes, veſtium quoque & calceorum. 2 atque exercitum partes Romanorum amplecti, & colere Imperatores a ſenatu electos.

colendos principes quos ſenatus elegiſſet. His igitur prçter ſpem nuntiatis, ſtatim ad aras ſacrificatum diſcurritur, victoriã canentibus vniuerſis, quã citra pulueris iactum ſibi pepererant. Enimuero Maximus peracto ſacrificio Romã dimittit equites, vt rem geſtã populo narrent, & capita illa perferant. Qui poſtquã peruenere in vrbem,[1] atq; infixa contis hoſtilia capita omnib. cõſpicienda prætulerũt, nemo vtiq; verbis vllis cõſequi poſſet feſtũ lætitiamq; eius diei. Nulla quippe fuit ætas quę nõ ad aras & tẽpla feſtinarit, nemo qui domi ſe continuerit: ſed ibant ceu lymphati, gratantes inuicem, atq; in circũ, veluti futura cõcione, frequẽtes concurrebant. Ipſeq; Balbinus hecatombas immolabat; nulliq; non magiſtratus, nulli nõ e ſenatorio ordine lætabundi ſupra quã dici poſſet agitabãt: quaſi ſecurim ceruicibus imminentẽ excuſſiſſent. Igitur nuntii legatiq; per omnes prouincias laureati dimittebãtur. Dumq; ad hũc modum tanta Romanũ pop. lætitia tenebat, interea Maximus Rauenna profectus, Aquileiam peruenit, trãſmiſſis paludibus in quas fluuius[2] Eridanus ac vicina exundant ſtagna, ſic vt per ora ſeptẽ in mare præcipitentur. itaq; indigenę patria lingua paludẽ illam Septẽ maria appellãt. Statim igitur Aquileienſes Maximũ reſeratis portis excepere: nullæq; non Italiæ ciuitates legatos mittebant, principes viros, candidatos ac laureatos, & deorum patriorum ſimulacra aureaſq; coronas, ſiquæ in donariis fuerãt, cõportantes; qui fauſta omnia Maximo acclamarent, & frondibus eũ conſpergerent. Quin exercitus etiam qui Aquileiam circumſederat, pacato habitu prodibat laureatus; non tam vero concor-
179 diq; affectu vniuerſorũ, † q̃ ficta beneuolentia, & honore tẽporario, ad præſentẽ fortunã principis accõmodato: pleriſque tamen indignantibus ac dolentibus clanculum, quem ipſi elegerãt,[3] cecidiſſe, rerũ potiri quem ſenatus creauerat. Enimuero Maximus, vno alteroque die ſacrificiis abſumpto, tertio

στέψαντες αὐτοκράτορας οὓς ἡ σύγκλητος ἐποίησε. Τούτων δὲ παρ' ἐλπίδα ἀγγελθέντων, θυσίαι τε βωμοῖς εὐθὺς προσήγοντο, καὶ νίκην ἐπαιάνιζον πάντες τὴν ἀκονιτὶ ἐνίκησαν. ὁ δὲ Μάξιμος, καλλιερήσας, ἐκπέμπει τοὺς ἱππέας εἰς τὴν Ῥώμην, ἀγγελοῦντάς τε τὰ πραχθέντα τῷ δήμῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν κομίσοντας. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, εἰσέπεσόν τε εἰς τὴν πόλιν, δεικνύντες τὴν κεφαλὴν τοῦ πολεμίου ἀνεσκολοπισμένην, ὡς πᾶσι περίοπτος εἴη, οὐδ' εἰπεῖν ἔστι λόγῳ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὴν ἑορτήν. οὔτε γὰρ ἡλικία τις ἦν ἣ μὴ πρὸς τοὺς βωμούς τε καὶ τὰ ἱερὰ ἠπείγετο· οὔτε τις ἔμενεν οἴκοι, ἀλλ' ὥσπερ ἐνθουσιῶντες ἐφέροντο, συνηδόμενοί τε ἀλλήλοις, καὶ ἐς τὸν ἱππόδρομον συνθέοντες ὥσπερ ἐκκλησιάζοντες [a] χωρίῳ. ὁ δὲ Βαλβῖνος, καὶ αὐτὸς ἑκατόμβας ἔθυε· ἀρχαί τε πᾶσαι καὶ σύγκλητος, ἕκαστός τε, ὥσπερ ἀποσεισάμενος πέλεκυν τοῖς αὐχέσιν ἐπικείμενον, ὑπερευφραίνετο. ἔς τε τὰ ἔθνη ἄγγελοι καὶ κήρυκες δαφνηφόροι διεπέμποντο. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ῥώμην, ἑορτῆς εἶχεν οὕτως. ὁ δὲ Μάξιμος, ἀπὸ τῆς Ῥαβέννης ἄρας, ἐπέστη Ἀκυληΐᾳ, διαβὰς τὰ τενάγη [b] ἅ τε ὑπὸ Ἠριδανοῦ ποταμοῦ πληρούμενα καὶ τῶν περικεχυμένων ἑλῶν, ἑπτὰ στόμασιν ἐς θάλατταν ἐκχεῖται· ἔνθεν καὶ [c] τῇ φωνῇ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Ἑπτὰ πελάγη τὴν λίμνην ἐκείνην. εὐθὺς οὖν οἱ Ἀκυλήσιοι τὰς πύλας ἀνοίξαντες ὑπεδέχοντο, αἵ τε ἀπὸ Ἰταλίας πόλεις πρεσβείας ἔπεμπον ἀπὸ τῶν προὐχόντων παρ' αὐτοῖς ἀνδρῶν· οἱ λευχειμονοῦντες καὶ δαφνηφόροι, θεῶν πατρίων ἕκαστοι προσεκόμιζον ἀγάλματα, καὶ εἴ τινες ἦσαν στέφανοι χρυσοῖ ἐξ ἀναθημάτων· εὐφήμουν τε καὶ ἐφυλλοβόλουν τὸν Μάξιμον. ὁ δὲ [d] στρατός, τὴν Ἀκυληΐαν πολιορκήσας, προσῄει καὶ αὐτὸς ἐν εἰρηνικῷ σχήματι δαφνηφόρος, οὐκ ἐξ ἀληθοῦς μὲν διαθέσεως πᾶς, προσποιήτῳ † δὲ εὐνοίᾳ καὶ τιμῇ, διὰ τὴν παροῦσαν ἐξ ἀ- 179
νάγκης τῆς βασιλείας τύχην. οἱ πλεῖστοι γὰρ αὐτῶν ἠγανάκτουν καὶ λανθανόντως ἤλγουν, τὸν μὲν ὑπ' αὐτῶν ἐπιλεχθέντα βασιλέα, καθῃρημένον, κρατοῦντας δὲ τοὺς ὑπὸ συγκλήτου ᾑρημένους. ὁ δὲ Μάξιμος, ἐν τῇ Ἀκυληΐᾳ γινόμενος, πρώτης μὲν καὶ δευτέρας [ἡμέρας] ἱερουργίαις ἐσχόλαζε, τῇ δὲ τρίτῃ

a Ante χωρίῳ aliqua deſunt; ac fortaſſe Herod. ſcripſit, ἐν ἱερῷ τῷ χωρίῳ. Sed & ἐκκλησιάζοντες aptius fore videtur. b Scribo ἅ ὑπό τε Ἠρ. c Scribendum puto, τῇ ἑαυτῶν φωνῇ: aut τῇ πατρίῳ φ. aut certe τῇ ἰδίᾳ φ. d Poſt στρατὸς deeſſe puto artic. ὁ. ¶ IN VARS. L. 1 atque infixum conto caput hoſtis, omnibus conſpiciendum præbuerunt. Eſt autem τοῦ πολεμίου, q. d. illius ſiue hoſtis. Ac fit mentio vnius tantum capitis, patris videlicet: quod in filium eius non perinde atque in eum conceptum eſſet odium. Sic paulo ante, vbi vertit Polit. capita illa perferant, Herodianus dicit caput illud. 2 fortaſſe mendum hic in Græco eſt, Eridanumque pro Timauo poſitum. M. ex vetere Politiani libro. 3 ſublatum eſſe, ac rerum potiri quos Senatus cr. M.

τῆς ἡμε-

τὴν ἡμέραν συγκαλέσας ἐς τὸ πεδίον πάντα τὸν στρατὸν, βήματός τε αὐτοῦ κατασκευασθέντος, ἔλεξε τοιάδε· Ὅσον μὲν ὑμᾶς ὤνησε μεταγνόντας τε καὶ τὰ Ῥωμαίων φρονήσαντας, πείρᾳ μεμαθήκατε, ἀντὶ πολέμου μὲν εἰρήνην ἔχοντες πρὸς θεοὺς, οὓς ὀμωμόκατε, καὶ νῦν φυλάττοντες τὸν στρατιωτικὸν ὅρκον, ὅς ἐστι τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς σεμνὸν μυστήριον. χρὴ δὲ ὑμᾶς καὶ τοῦ λοιποῦ διὰ παντὸς τούτων ἀπολαύειν, τὰ πιστὰ τηροῦντας Ῥωμαίοις τε καὶ συγκλήτῳ καὶ αὐτοκράτορσιν ἡμῖν· οὓς ἐξ εὐγενείας καὶ πολλῶν πράξεων, καὶ μακρᾶς διαδοχῆς, ὥσπερ κατ' ἀκολουθίαν ἐπὶ τοῦτο ἀναβάντας, κρίναντες ὁ δῆμος καὶ ἡ σύγκλητος ἐπελέξατο. οὐ γὰρ ἑνὸς ἀνδρὸς ἴδιον κτῆμα ἡ ἀρχὴ, ἀλλὰ κοινὸν τοῦ Ῥωμαίων δήμου ἄνωθεν, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ἡ τῆς βασιλείας ἵδρυται τύχη. ἡμεῖς δὲ διοικεῖν καὶ διέπειν τὰ τῆς ἀρχῆς σὺν ὑμῖν ἐγκεχειρίσμεθα. ταῦτα δὲ μετ' εὐταξίας τε καὶ κόσμου τοῦ πρέποντος, αἰδοῦς τε καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὑμῖν μὲν εὐδαίμονα καὶ πάντων ἀνενδεῆ παρέξει βίον, τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσιν ἀνθρώποις, κατά τε ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις εἰρήνην καὶ πρὸς τοὺς ἡγουμένους πειθώ. βιώσεσθέ τε [a] καὶ κατὰ γνώμην ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐκ ἐν ἀλλοδαπῇ κακοπαθοῦντες. ὑπὲρ δὲ τοῦ καὶ τὰ βάρβαρα ἡσυχάζειν ἔθνη, διὰ φροντίδος ἡμεῖς ἕξομεν. δύο μὲν γὰρ ὄντων βασιλέων, εὐμαρέστερον καὶ τὰ ἐν τῇ Ῥώμῃ διοικήσεται, καὶ εἴ τι ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπείγει, πρὸς τὴν χρείαν ἀεὶ [b] τοῦ πρὸς τὰ
180 καλοῦντα ῥᾳδίως παρόντος. † μηδέ τις ὑμῶν οἰέσθω τῶν πεπραγμένων εἶναι τινὰ μνήμην, εἴτε ὑφ' ἡμῶν, (ἐκελεύεσθε γὰρ) εἴτε ὑπὸ Ῥωμαίων, ἢ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, [c] οἱ ἀδικούμενοι ἀπέστησαν. ἀλλὰ γὰρ ἔστω πάντων ἀμνηστία, καὶ σπονδαὶ φιλίας βέβαιοι, εὐνοίας τε καὶ εὐκοσμίας πίστις αἰώνιος. Τοιαῦτά τινα εἰπὼν ὁ Μάξιμος, νομάς τε χρημάτων μεγαλοφρόνως αὐτοῖς ἐπαγγείλας, ὀλίγων ἡμερῶν ἐνδιατρίψας ἐν τῇ Ἀκυληΐᾳ, τὴν ἐς Ῥώμην ἐπάνοδον συγκροτεῖ. καὶ ὁ μὲν

dein exercitum omnem in planitiem conuocauit, atque ex tribunali ad hunc modum verba fecit: Quam fuerit ex vſu vobis pœnitentia, & reconciliata cum Romanis gratia, re ipſa didiciſtis; pacem videlicet pro bello agitantes; [1] ſeruato etiam militari iureiurando, quod eſt vnum Romani principatus myſterium ſanctiſſimum. Quare debetis etiam deinceps huiuſcemodi commodis frui, fidem populo ſeruātes ſenatuiq; Rom. & nobis Imperatoribus; quos a nobilitate & rebus geſtis, longaque ſerie generis, quaſi per gradus quoſdam prouectos, pari iudicio S. P. Q. R. elegerunt. Neque enim vnius tantum hominis peculiaris poſſeſſio principatus eſt, ſed communis antiquitus totius Romani pop. Siquidem in illa vrbe ſita eſt Imperii fortuna; nobis autem diſpenſatio tantum atque adminiſtratio principatus vna vobiſcum demandata eſt. [2] Qui ſi ordinem, quem decet, ac modeſtiam retinebitis, ſi debitum principibus honorem ac reuerentiam exhibebitis, cum ipſi beatam vitam boniſque omnibus affluētem adipiſcemini, tum nationes ac ciuitates vniuerſę pacem colentes in officio permanebunt. Viuetis autem cuncti ex animi veſtri ſententia, domi ſuæ quiſque; neque in externis regionibus cōflictabimini. Vt autem barbarę *etiam* gentes pacem quietemq; tueantur, [3] nobiſcum erit hic labor. [4] Nam quum duo ſint Imperatores, facilius vrbanæ res adminiſtrabuntur, atque externæ, *ſicubi neceſſitas vrgeat*; præſto ſcilicet futuro *facile* alterutro, quocumque vſus vocauerit. † Neque vero ſuſpicemi- 180
ni rerum ſuperiorum memoriam vllam ſuperfore, aut in nobis, (quippe nihil non iuſſi feciſtis) aut in Rom. pop. nationibuſve aliis quæcumque ob acceptas iniurias deſciuerunt. Sit omnium obliuio; ſit fœdus conſtantis amicitiæ, fideſque beneuolētiæ ac moderationis ſempiterna. Hæc loquutus Maximus, ac pecunias magna copia pollicitus, paucos Aquileiæ commoratus dies, Romam reuerti conſtituit. Igitur

---

a *Ante* καὶ κατὰ γνώμην *deeſſe puto aliquod adverbium, aut certe particip. quod opponatur illi* κακοπαθοῦντες. b *legendum videtur,* τοῦ ἔτι γε ὄντος. c *Vel* ἐν οἷς, *vel* ὅσοι, *ante* οἱ *deeſſe videri poſſet. Sed & οἱ legitur: in qua lect. non ad vocem præcedentem, ſed ad eos quos in ſe complectitur, reſpici dicendum eſſet.* ¶ IN VERS. L. 1 *Polit. omittit interpretationem horum verborum,* πρὸς θεοὺς οὓς ὀμωμόκατε, *cum quibus ſi nihil deſideratur, dicit vos pacem habere erga deos, ſeu cum diis, quos iurauerunt. Sed non immerito quis ſuſpicetur aliquot verba deeſſe: atq; adeo ita ſcriptum fuiſſe,* εἰρήνην ἔχοντες καὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς θεοὺς οὓς ὀμωμόκατε. 2 Qui ſi moderate & honeſte vos geretis, & reuerentia atque honore principes proſequemini, illa beatam & omnibus neceſſariis rebus inſtructam vitam vobis præbebunt; ceteris autem omnibus hominibus per ſingulas nationes & ciuitates pacis atque animi ad obſequendū principibus prompti cauſa erunt. Viuetis autem &c. *Illa vero quæ beatam vitam sit præbitura, & ceteris pacem allatura dicit, intellige (ex proxime præcedentibus) res imperii ab ipſis Imperatoribus vna cum militibus adminiſtratas.* 3 *forſan Pol. ſcripſit,* nobis curæ erit hic labor. S. 4 Nam quum duo ſint Imperatores, & quæ Romæ agenda erunt, facilius adminiſtrabuntur, & ſiquid etiam in externa regione feſtinationem neceſſario poſcat; vtpote alterutro ad ea quæ vocabunt, præſto facile futuro.

dimiſſo exercitu reliquo in prouincias caſtraq; propria, Romam reuertitur ipſe, cum ſtipatoribus iis quibus Imperatorum cuſtodia incumbebat, [1] quiq; delecti a Balbino fuerant; neque nō auxiliaribus Germanis, quorum potiſſimum fidei confidebat; vtpote quibus olim, nondū adepto imperio, cum poteſtate pręfuerat, *moderate ſe gerens.* Ingredicti vrbem etiam Balbinus occurrit, Gordianum cæſarem ſecum adducens: ſenatus autem populuſque vniuerſus, lætis acclamationibus veluti triumphātes exceperunt. Poſt id autem, quum publice priuatimque magna modeſtia & grauitate imperiū gubernaretur, omneſque omnia bona dicerent, lætareturque populus & gloriaretur patriciis imperioque dignis principibus, [2] militum tamen vlceroſi animi populares illas acclamationes haud æquis auribus accipiebant, ipſamque illam nobilitatem grauabantur; indigne ferentes datos ſibi a ſenatu principes. Angebant præterea eos Germani, quos in vrbe ſecū Maximus retinuerat. Nam futuros vindices ſperabant, ſiquid ipſi maius auſi forent: etiamque inſidias ſuſpectabant, ne forte ab illis per fraudem exarmarentur, *illiq; vt præſentes, facile in ipſorum locum ſubſtituerentur:* memores Seueri principis, qui etiā Pertinacis interfectores exauctorauerat. Quum itaque ludi Capitolini celebrarētur, deditis feſto ac ſpectaculis omnium mētibus, re-
181 pente diſſimulatum † diu ſenſum milites indicarunt. Namq; ira inſtincti, ac veſano quodam motu vnanimiter ad regiam cōcurrentes, [3] ſenes principes ad necem depoſcebant. Forte accidit vt ne ipſi quidem inter ſe ſatis congruerent; ſed (vt eſt regnandi inexhauſta auiditas, atq; incommunicabilis natura poteſtatis) [4] vterque ad ſe ſummam imperii trahebat. Etenim Balbino claritudo natalium, atque iterum geſtus cōſulatus; Maximo autem, præfectura vrbis, & quod rerum peritus habebatur, animos faciebant: vtrumq; tamen patricia nobilitas, & quantum

ἄλλο στρατιωτικὸν ἀπέπεμψεν ἔς τε τὰ ἔθνη καὶ τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα· αὐτὸς δὲ ἐπανῆλθεν ἐς τὴν Ῥώμην, σύν τε τοῖς δορυφόροις, οἳ τὴν βασίλειον φρουροῦσιν ἀρχήν, σύν τε τοῖς ὑπὸ Βαλβίνῳ στρατευομένοις. ἐπανῆλθον δὲ καὶ οἱ ἀπὸ Γερμανίας ἐληλυθότες σύμμαχοι. ἐθάρσει γὰρ αὐτῶν τῇ εὐνοίᾳ, ἅτε καὶ τοῦ ἔθνους ἐπιεικῶς προέστη πρὶν, ἄρξας ἔτι ἰδιωτεύων. εἰσιόντι δὲ αὐτῷ ἐς τὴν Ῥώμην ὅ τε Βαλβῖνος ὑπηντίαζε, ἐπαγόμενος Γορδιανὸν καίσαρα· ἥ τε σύγκλητος καὶ ὁ δῆμος εὐφημοῦντες, ὥσπερ θριαμβεύοντας ὑπεδέχοντο. Ἦρχον δὲ τοῦ λοιποῦ τῆς πόλεως μετὰ πάσης εὐταξίας καὶ εὐκοσμίας, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πανταχοῦ εὐφημούμενοι. ἔχαιρέ τε ὁ δῆμος αὐτοῖς, σεμνυνόμενος εὐπατρίδαις καὶ ἀξίοις τῆς βασιλείας αὐτοκράτορσιν. οἱ μέντοι στρατιῶται διῳδαίνοντο τὰς ψυχάς, καὶ οὔτε ταῖς εὐφημίαις τοῦ δήμου ἠρέσκοντο, ἐβαρύνοντό τε αὐτῶν αὐτὴν τὴν εὐγένειαν, καὶ ἠγανάκτουν ὅτι ἄρα ἔχοιεν ἐκ συγκλήτου βασιλέας. ἐλύπουν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ Γερμανοὶ παρόντες τῷ Μαξίμῳ, ἔν τε τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντες. ἀντιπάλους γὰρ ἕξειν ἤλπιζον εἴ τι τολμῷεν, καὶ ἐφεδρεύειν[a] αὐτοῖς ὑπώπτευον, εἴ τινι δόλῳ ἀποζωσθεῖεν[a] ἐκεῖνοι, καὶ ἅτε παρόντες ῥᾳδίως ὑποκατασταῖεν. τό τε Σεβήρου ὑπόδειγμα, ὃς τοὺς Περτίνακα ἀποκτείναντας ἀπέζωσεν, εἰσῄει αὐτούς. ἐπιτελουμένου δὲ ἀγῶνος τοῦ τῶν Καπιτωλίων, πάντων τε περὶ τὴν πανήγυριν καὶ τὰς θέας ἀσχολουμένων, αἰφνιδίως ἣν εἶχον γνώμην λανθάνουσαν † ἐξέφη- 181
ναν· καὶ τοῦ θυμοῦ μὴ κρατήσαντες, ὁρμῇ δὲ ἀλόγῳ χρησάμενοι, ἀνῆλθον ὁμοθυμαδὸν εἰς τὰ βασίλεια, τοῖς τε πρεσβύταις βασιλεῦσιν ἐπεισῆλθον. συνέβαινε δὲ κἀκείνους μὴ πάνυ τι ἀλλήλοις ὁμονοεῖν, ἀλλ', οἷάπερ μοναρχίας ἐπιθυμία, καὶ τὸ ἀκοινώνητον ἐν ταῖς ἐξουσίαις, ἕκαστος πρὸς αὐτὸν τὴν δύναμιν ἀνθεῖλκεν· ὁ μὲν Βαλβῖνος, κατ' εὐγένειαν καὶ διπλῆν προάγουσαν ὑπατείαν πρωτεύειν ἀξιῶν· ὁ δὲ Μάξιμος, διά τε τὸ[b] ἔπαρχον τῆς πόλεως γεγονέναι, καὶ ἔχειν ὑπόληψιν ἐμπειρίας πραγμάτων· ἐκατέρωθέν τε εὐγενεῖς εὐπατρίδας, καὶ γένους

a Pol. legit ὑπ' ἐκείνων. [*Fortaſſe verior hæc totius loci lectio:* ἐφεδρεύειν αὐτοῖς ὑπώπτευον, εἴ τινι δόλῳ ἀποζωσθεῖεν, καὶ ἐκείνους, ἅτε παρόντας, ῥᾳδίως ὑποκαταστῆσαι. *vel,* καὶ ἐκείνους, ἅτε παρόντες, ῥᾳδίως ὑποκαταστήσειαν. *Henrici Petri editio expreſſe habet* ἐκεῖνοι.] b Scribo ἔπαρχον. ¶ IN VERS. L. 1 cum iis item qui ſub Balbino militabant. Quinetiam reuerſi ſunt auxiliares qui e Germania venerant. eorum enim beneuolentiæ fidebat; vtpote in quorum gentis præfectura, ante adeptum imperium, moderationem omnem adhibuerat. 2 milites tamen animis æſtuabant, & cum illis pop. acclamationibus offendebantur, tum vero ipſorum Imperatorum illam ipſam nobilitatem grauabantur. 3 ſenibus Imperatoribus irruptione facta ſuperueniunt. 4 imperium certatim ad ſe trahebant: quum Balb. quidem, propter nobilitatem & duos conſulatus a ſe geſtos, primas partes tenere æquū cēſeret, at Maximus, quod præfectus vrbis fuiſſet, & rerū peritus haberetur. Vtrumq; tamē patr.

πλῆθος

πλῆθος αὔταρκες εἰς ἐπιθυμίαν μοναρχίας ἐπῆγεν. ὅπερ αὐτοῖς καὶ μάλιστα γέγονεν ἀπωλείας αἴτιον. ὡς γὰρ ἐπύθετο ὁ Μάξιμος ἀφικνεῖσθαι ἐπ' ὀλέθρῳ [a] αὐτῶν τοὺς πραιτωριανοὺς καλουμένους, ἐβούλετο μεταπέμψασθαι τοὺς Γερμανοὺς συμμάχους, ὄντας ἐν Ῥώμῃ, αὐτάρκεις ἐσομένους ἀντιστῆναι τοῖς ἐπιβουλεύουσιν. ὁ δὲ Βαλβῖνος, οἰόμενος δόλον τινὰ εἶναι κατ' αὐτοῦ καὶ σόφισμα, (ᾔδει γὰρ τοὺς Γερμανοὺς τῷ Μαξίμῳ εὐνοοῦντας) ἐκώλυε, φάσκων οὐκ ἐς κώλυμα οὐδ' ἐς ἀντίστασιν αὐτοὺς τῶν πραιτωριανῶν ἀφίξεσθαι, ἀλλ' ἐς τὸ περιποιῆσαι τῷ Μαξίμῳ τὴν μοναρχίαν. ἐν ᾧ δὲ περὶ τούτων διαφέρονται, εἰσδραμόντες οἱ στρατιῶται ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες, ἐκστάντων αὐτοῖς τῶν περὶ τὰς αὐλείας εἰσόδους φυλαττόντων, ἁρπάζουσι τοὺς πρεσβύτας. περιρρήξαντες δὲ ἃς εἶχον περὶ τοῖς σώμασιν ἐσθῆτας λιτάς, ἅτ' οἴκοι διατρίβοντες, γυμνοὺς τῆς βασιλείου αὐλῆς ἐξέλκουσι μετὰ πάσης αἰσχύνης καὶ ὕβρεως, παίοντές τε καὶ ἀποσκώπτοντες τοὺς ἀπὸ συγκλήτου βασιλέας· γενείων τε καὶ ὀφρύων σπαραγμοῖς, καὶ πάσαις ταῖς τοῦ σώματος λώβαις ἐμπαροινοῦντες, διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀπῆγον· οὐ θελήσαντες οὐδ' ἐν τοῖς βασιλείοις ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ ζῶσιν ἐνυβρίσαι, ἵν' ἐπὶ πλέον ὧν πάσχουσιν αἴσθοιντο. ἐπεὶ δὲ ταῦτα πυθόμενοι
182 οἱ Γερμανοί, λαβόντες ὅπλα, ἠπείγοντο † ὡς ἀμυνοῦντες αὐτοῖς, μαθόντες οἱ πραιτωριανοὶ ἀφικνουμένους, φονεύουσιν ἤδη πᾶν τὸ σῶμα λελωβημένους τοὺς βασιλέας. καὶ καταλιπόντες τὰ σώματα ἐρριμμένα ἐπὶ τῆς λεωφόρου, * ἀράμενοι δὲ τὸν Γορδιανὸν καίσαρα ὄντα, αὐτοκράτορά τε ἀναγορεύσαντες, ἐπεὶ πρὸς τὸ παρὸν ἄλλον οὐχ εὗρον· βοῶντές τε πρὸς δῆμον ὅτι ἄρα εἶεν ἀπεκτονότες οὓς ὁ δῆμος οὐκ ἐβούλετο ἐν ἀρχῇ ἄρξαι, Γορδιανόν τε ἐπελέξαντο, [b] ἐκείνου τε ἀπόγονον, καὶ ὃν αὐτοὶ Ῥωμαῖοι ἐξεβιάσαντο: ἔχοντες αὐτόν, ἀπελθόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, συγκλείσαντες τὰς πύλας, ἡσύχαζον. οἱ δὲ Γερμανοί, μαθόντες ἀνῃρημένους τε καὶ ἐρριμμένους ὧν χάριν

ſatis eſſet, illuſtre genus, ad ſummum imperium ſtimulabant. Quæ res inprimis ambos perdidit. nam audito Maximus veniſſe ad ſe occidendum milites qui Prætoriani appellantur, arceſſere ſtatim Germanos auxiliares ſtatuerat; qui ſcilicet in vrbe ipſa erant, ac poſſe reſiſtere Prætorianis videbantur: at Balbinus, dolum contra ſe compoſitamque aliquam ſuſpectans fraudem, quod ſtudere Maximo Germanos cognouerat, prohibuit acciri illos: negans ad prohibendos repellendoſque Prætorianos conuocari; ſed id agi vt ſumma rerum ſolus Maximus potiatur. Ac dum inter ſe ad hunc modum diſceptant, ecce tibi vnanimiter milites, impetu in aulam facto, [1] turbatis ianuarum cuſtodibus, ſenem corripiunt vtrumque; laceratiſque veſtibus quas gerebant, vilioribus ſane, vtpote domi ſe continentium, nudos ipſos ex aula abſtrahunt; ac per omnem ignominiam contumeliamque cædentes [2] irridenteſque ſenatorios Imperatores, barbamque & ſupercilia vellentes, neque vlli parcentes corporis totius ludibrio, per mediam vrbem ad caſtra deducebant; ne occidere quidem illos in regia decreti, [3] ſed lento mortis genere prius excarnificare, quo dolorem diutius perpeterentur. Sed vbi Germanos re deinde cognita, raptis armis, in auxilium † concurrere nun- 182
tiatum Prætorianis eſt, ſtatim illos [4] nullo non ludibrio prius affectos contrucidant. Relictiſque in ipſa via cadaueribus, tollentes in altum manibus Gordianum cæſarem, quando aliud nihil *in præſens* occurrit, Imperatorem conſalutabant: identidem ad populum vociferantes, iacere ipſorum manu quos populus ab initio recuſauerat: electumque Gordianum Gordiani nepotem, quem ipſe Rom. pop. ad imperium compuliſſet. Hunc igitur ſecum deducentes, coiere in caſtra; clauſiſque portis, quieti agitabant. At Germani, vbi occiſos proiectoſque audierunt quorum cauſa

a Pol. legit αὐτοῦ. b For. ἐκείνου γε ἀπόγονον ὃν καὶ αὐτοὶ Ῥωμ. & ἔχοντες vel, ἔχοντες δὲ αὐτόν. ¶ IN VERS. L. 1 quũ illis de via ceſſiſſent (*i. tranſitum dediſſent*) atrienſium ianuarum cuſtodes. 2 per irriſionẽ (*aut* per ſcomma *retinendo vocem Gr.*) vociferantes Senatorios imperatores. 3 ſed viuos cruciatibus afficere. 4 nulla non parte corporis iam fœdata, cõtrucidant. Relictiſque in publica via cadaueribus, quum Gordianum, qui cæſar erat, in altum ſuſtuliſſent, atque Imperatorem declaraſſent, (quoniam aliũ in præſens non inuenerant) vociferantes populo, ſe interemiſſe illos quos populus initio imperium obtinere noluiſſet, Gordianum autem elegiſſe, nepotem illius Gordiani quem ipſimet Ro. ſuſcipere imperium coegerint: habentes illum, caſtra petierunt: clauſiſque portis quieti manſerunt.

properauerant, quum nollet irritum bellum pro viris vita defunctis ſuſcipere, in ſua diuerſoria reuertuntur. Hunc finem vitæ habuerunt, indignum videlicet ac nefarium, [1] ſancti & venerabiles ſenes, claritudine generis atq; egregiis meritis ad imperii faſtigium prouecti. Ceterũ Gordianus, quum annorum eſſet ferme tredecim, [2] princeps [ab vniuerſis] declaratus, Romanũ ſuſcepit imperiũ.

ἠπείγοντο, οὐχ ἑλόμενοι πόλεμον μάταιον ὑπὲρ ἀνδρῶν τεθνηκότων, ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἑαυτῶν καταγώγιον. Τέλει μὲν δὴ τοιούτῳ ἐχρήσαντο, ἀναξίῳ τε ἅμα καὶ ἀνοσίῳ, σεμνοὶ καὶ λόγου ἄξιοι πρεσβῦται, εὐγενεῖς τε καὶ κατ' ἀξίαν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐληλυθότες. ὁ δὲ Γορδιανός, περὶ ἔτη που γεγονὼς τρισκαίδεκα, αὐτοκράτωρ τε ἀνεδείχθη, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνεδέξατο.

¶In vers. L. 1 venerabiles ſenes & commemoratione digni: *vel,* & digni quorum memoria celebretur. 2 Imperator. *Sed noluit hac voce uti, quod & vocem* Imperium *uſurpare ſtatim poſt cogeretur.*

ZOSIMI

ZOSIMI COMITIS ET EXADVOCATO FISCI Hiſtoriarum libri VI.

Quos a C. Cæſare Octauiano exorſus auctor, ad vrbem a Gotthis Alaricho duce captam, perpetua ſerie contexuit:

Joan. Leunclauius ab interitu ſua vindicatos opera, Græce Latineque nunc primum interpretatione recenſita publici iuris fecit:

Græcum exemplar Leunclauianum Frid. Sylburgius ad codicem bibliothecæ Palatinorum principum diligenter contulit.

Illuſtri Zerotinio Baroni
Karolo, Ioan. familiæ princ. F.
Nameſti, Roſſitzæ, Brandiſii,
Lumnitzæque Domino,
tam e nobili variorum itinerum,
quam litteratæ ſapientiæ
ſtudio polyhiſtori;
Vitalem vitalis Zoſimi
Comitis hiſtoriam ſuam,
a blattarum orco reuocatam,
Vitalibus reſtitutam auris,
terſiore donatam pallio,
prætextata denique toga
Quiritium amictam;
Ioannes Leunclauius,
obſeruantiæ monumentum ſuæ,
cum voto viuacis æui
D. D.

IO. LEVN-

IO. LEVNCLAVII
APOLOGIA PRO ZOSIMO,
ADVERSVS EVAGRII, NICEPHORI CALLISTIDIS, ET ALIORVM *acerbas criminationes.*

SI eſſet aut in eos ſtringendus orationis mucro, quibuſcum nulla religionis ſocietate iungimur; aut non illius ſuſcipiēda defenſio, quem ob profeſſionem paganæ ſuperſtitionis, a multis iam ſaeculis exploſæ damnatæque, ſi quid habiturus erat in cauſſa ſua gratiæ, prima ſtatim fronte noſtros apud homines amittere neceſſe eſt: fretus equidem quum apertis veritatis ipſius argumentis, tum eorum quæ ab aduerſariis obiiciuntur, infirmis ſane rationibus, minime vererer, ne non facile cauſſam hanc apud æquos iudices obtinerem. Nunc quum & iis reſpondendum ſit, qui defendendi cultus Chriſtiani, & tuendorum principum prætextu, patronorum veræ pietatis inſigniū, vti quidem prædicantur, mendacii calumniæque diſertiſſimum, & in primis vtilem hiſtoriæ ſcriptorem accuſant; & agēda Zoſimi cauſſa, qui, quod veritatem doctrinæ cæleſtis cognitam non habuerit, eſſe teſtis idoneus & verax de geſtis in republica rebus potuiſſe negatur: difficilem ſane defenſionis huius rationem mihi futuram proſpicio. Sic enim comparati ſunt hominum animi, libenter vt iis fidem habeamus, quos quum aliis in rebus, tum maxime in doctrina religionis, opinionū ſimilitudo & conſenſus, artiore nobis vinculo iungit; diuerſa ſequentium auctoritate depreſſa, licet ab iis non omnino abhorrentia quædam a veritate proferantur. Sed quando quum omnis virtutis in genere, tum veritatis ea vis eſt, vt illam viri boni etiam in hoſte cognitam probent; futurum non nulla in ſpe ſumus, vt auditis, quæ pro Zoſimo paucis dicenda ſuſcepimus, libenter homines nō nimium pertinaces fateantur; poſſe veritatem rerum geſtarum ab iis quoque bona fide litterarum monumentis prodi, qui ceteroquin a nobis in ſententia de religione diſſideant. ¶ Accuſatur Zoſimus atroci cum verborum contumelia, quibus exſecrabilem vocant, diris deuouendum, impuriſſimum, canem denique; primo, quod nefariæ, quod abominandæ paganorum religionis ſectatorem ſe profiteatur. Ego vero in hoc libertatem hominis ingenuam probo, iudicium deſidero; qui, quum excellentis vir eſſet ingenii, more mundanorum (vt ſacræ litteræ loquuntur) ſapientum in magna diuinæ veritatis luce cæcutiret. Sed quum nihil iſtud impediat, quo minus de iis, quæ in adminiſtratione reipublicæ vel recte, vel ſequius gererentur, prudenter ac vere ſtatueret: ad alia progrediamur, in quibus accuſationis totius præcipua vis conſiſtit. ¶ Aiunt eum, propter auſpicium nouæ religionis, iniquiorem Cōſtantino fuiſſe. Demus hoc etiam eſſe; quando fieri nequit, vt animus noſter ei bene velit, qui perſuaſionem de cultu diuino noſtram, quam veritati conſentaneam, ſaeculorumque prope innumerabilium auctoritate & conſenſu nixam putamus, eripere nobis inuitis conetur. ſed quid inde colligitur? ergo Zoſimus hoc impulſus odio, per calumniam tradidit, impuriſſimum & intolerabile tributi genus, quod *chryſargyrum* vocant, *aurargenteum* Latine dixeris, (in libris quidem de iure ciuili, *aurum luſtrale* nuncupatur, quia ſingulis quibuſque luſtris penderetur) primum e principibus Conſtantinum imperaſſe: profectumque conſimili ab origine, quod inuolaſſe Conſtantinum in aliorum bona ſcripſit. Graue crimen audio. coërcenda iſtæc Zoſimi maledicentia, ſi falſo conſtet illa de Conſtantino memoriæ prodita. Sed tantum abeſt, vt non eorum, quæ diceret, certos ac fide dignos auctores habuiſſe Zoſimum credam; vt etiam ſi deſint aliorum teſtimonia, tamen ab hac culpa Conſtantinum liberari non poſſe, graui conſtet argumento. Quippe tributum illud aut ante ſe

Conſtantinus a priſcis inſtitutum principibus, quos deliria paganorum ſequutos ſcimus, reperit: aut princeps ipſe duriſſimum ſubditis onus impoſuit. Si Conſtantinum auctorem adgnoſcemus, vti Zoſimus ex illorum temporum ſcriptoribus exiſtimandū oſtendit; quid habes cauſſæ, cur illum accuſes? innocens eſt; rem geſtam ſicut ab aliis acceperat, qua debuit fide, reddidit; hiſtorici boni functus officio. Potius increpandi aduerſarii, qui longius, quam par eſſet, prouecti ſtudio celebrandi Cōſtantini, dum immodicas ei laudes tribuunt; obliti muneris ſui, panegyricas declamationes verius, quam hiſtorias ſcripſere. Sed eſto ſane, confinxerit hoc crimen Zoſimus in eum, quem primū inter Auguſtos religionis Chriſtianæ ſacris imbutum, tamquam auiti patriique cultus deſertorem, grauare inuentione tributi perquam inſolentis, & omnibus exoſi, voluerit. Itaque relinquitur, Conſtantinum a deceſſoribus, quod tamen adfirmare noſtri reprehenſores diſerte non audent, acceptum morem turpiſſimum retinuiſſe. Nihilo minus in culpa præclarus Imperator hærebit, qui exactionem foedam, introductam a paganis, poſteaquam ipſe maiorem cognitionis diuinæ lucem hauſiſſet, non aboleuerit. Nihil enim diſcriminis inter auctorem prauæ conſuetudinis, & eum qui, quum poſſit, iniqua maiorum inſtituta non abrogat, eſſe video. At illi luſtralis auri collationem ſub Chriſtianis ſuperiorum temporum principibus inſigni cum exactionis ſæuitia regnaſſe, non negant; primumque fatentur Anaſtaſium, longiſſimo poſt Conſtantinum interuallo, chryſargyri tabulis ad ſe cōſilio quodam aſtuto de prouinciis omnibus accurate coactis, & concrematis, immortali beneficio ſubditorum animos obligaſſe. Deſinant ergo de iniuria Conſtantino facta queri, quum iniuſtæ penſitationis auctorem non fuiſſe, teſtimoniis exceptione maioribus necdum euicerint; & ſi maxime principem ab eo mali cauſſam remoueant, tamen quin pari ſe ſcelere, propter adprobationem receptæ turpitudinis obſtrinxerit, infitiari non poſſint. At enim audiamus quæſo, quam firmis nixi rationibus, haudquaquam a Conſtantino proficiſci potuiſſe tributi tam illiberalis exactionem, conſtanter adfirment. Fatetur, aiunt, ipſe Zoſimus, incredibili ſumtu Byzantium a Conſtantino, non parum prolato priſcæ vrbis pomœrio, conditum; auguſto palatio, quod Romano non cederet, aliiſque magnificentiſſimis ædificiis ornatum; annonam ciuilem, Romanæ ad vrbis æmulationem, plebi Conſtantinopolitanæ conceſſam; ab eodem ſenatoribus, qui Roma Byzantium poſtulatu ipſius commigrare nō recuſaſſent, ſumtuoſas domos exſtructas, & ingentē auri vim donatam. Non potuit ergo talis principis animum exigendi ſordidi tributi cogitatio ſubire: nec ſibimet ipſe Zoſimus aduerſari, quaſi a prioribus diuerſa prodendo, debuit. Hæ rationes illorum ſunt. quas a nobis eſſe, quis quæſo non perſpicit? Prodigum fuiſſe Conſtantinum Zoſimus ait, poſtquā ſummo imperio ſolus potitus eſſet; idque compluribus argumentis oſtendit: quod vectigalia reipublicę largitionibus immenſis exhauſerit, in vitam voluptariam maximos ſumtus erogauerit, pecuniam publicam in plurimas inutiles ſtructuras impenderit, profuſionem denique, munificentiam duxerit. Hæc ſi vera eſſe, fides ipſa rerum geſtarum probat; nemini qui ſapiat, mirum videri poteſt, rationes exigendæ viciſſim pecuniæ nouas, &, quum moderatæ iuſtæque non ſufficerent, acerbas eum excogitaſſe; qui prodigere magnas opes ex animi libidine ſolitus, facultatem profuſæ largitionis ſibi deeſſe nollet. Nam nulli cupidius alienis inhiant, quam qui ſua ſine iudicio, per ſummam licentiam luxumque diſſipant. Eodem ſpectat, quod in milites liberalē fuiſſe Conſtantinum prædicant, idque Zoſimum ipſum fateri cōmemorant. Nam quod eſſet imperiū hac via mercatus, eadē ad retinendam quoq; rerum ſummam vtendum videbat. abſque quo fuiſſet, cur exercitus huic legitimam Conſtantii ſubolem, quam ex Theodora coniuge reliquit, non prætuliſſent? Ferre principes parcos & frugi militaris luxuria nequit: immodice fiſci bonis, ad explendam ipſorum libidinem, abutentes colit. Id vero ſine certa ſubditorum pernicie confieri non poteſt, a quibus nullo nō genere crudelitatis exigitur, quod ad retinendos in officio ſemel corrupti militis animos, inſano largitatis ſtudio profunditur. Hinc illæ ſordidarum exactionum inuentiones, mera diſſolutæ prodigitatis remedia: quas quidem acerbitates intolerabilium collationum, ſiue Cōſtantini, ſiue Theodoſii maioris, ſiue Valētiniani primi mandatu imperatarū, recenſere; non eſt, vt iſti maligne interpretantur, aduerſus pios & religioſos principes impudenter latrare, ſed veritatem factorum oſtendere, de quibus exempla capiamus ipſi, quæ nobis ex vſu ſint. Nā ſi recte rem æſtimemus, nihil hoc eſſe dicemus aliud, quam monere præſentes ſequuturosque principes, ne Chriſtianam ipſi religionem profitentes, eam ſibi licentiā in bona ſubditorum permiſſam putent; quam Iulianus, aliiq; pagani non vſurparunt; a quibus abſtinentiæ, benignitatis, & moderatæ gubernationis laude noſtros ſuperari, ſane turpiſſimū fuerit. ¶ At eundē Conſtantinū, inquiunt, alibi Zoſimus ob res

quaſdam

quaſdam fortiter & egregie geſtas laudauit. itaque cauere debuit ne, quem antea prædicando extulerat, eumdem viciſſim reprehendendo deprimeret. Quaſi vero aut laudari Conſtantinus, Theodoſius, Chriſtiani principes alii nequeant, niſi probatis eorum factis omnibus: aut non hoc ipſo meliorem ſe vobis virum, hiſtoriæ quidem certe ſcribendæ magis, extra omnem controuerſiam, idoneum declararit Zoſimus: qui, quum notanda quædam Conſtantini delicta non leuia putaret, minime committere voluit vt, quæ ab eodem præclare geſta fuiſſent, ſilentio præterita ſupprimerentur. Non hoc vti faceret, impetrare a Zoſimo infeſti Chriſtianis animi potuit indignatio; quam nimium quantum, indignum quidem in modum, ſi Chriſtianæ profeſſionis grauitatē ſpectare volumus, in vobis regnare video. Nam qui ſe Chriſtianos perhiberi voluere principes, licet pleriq; foedis eſſent inquinati ſceleribus, tantum non deos facitis, & laudibus in caelum tollitis: quum alios a luce religionis noſtræ deſtitutos, ceteroqui magnis virtutibus præditos, etiam debita meritis eorum laude frudare non vereamini. Non iam dicam de condicione fragilitatis humanæ, quę non patitur, vt vni perpetuam recte factorum gloriam tribuamus. ideoq; verum eſſe Theognideum illud, ſapientes intelligunt: *Vir bonus interdum malus eſt, alias bonus idem.* Magnus ſane re fuit, ac nomine, Conſtantinus. quis negat? primus Auguſtorum leges aduerſus noſtros atroces, & edicta crudeliſſima ſuſtulit; verum dei cultum amplexus eſt; tyrannidem quum in rempublicā, tum eccleſiā, multis annis exercitā feliciter oppreſſit; inteſtina deniq; noſtrorum diſſidia coacto ſanctiſſimorū virorum cōcilio ſopiuit. hæc immortalia ſunt eximii principis merita; quæ omnes boni non ſolum adgnoſcunt, ſed etiam admirantur, atq; prædicant. At eorum, qui res Conſtantiniano ſæculo geſtas commendare litterarum monumentis volunt, illa ratio eſt; non tantum vt iſta, ſane laudabilia, recenſeant; verumetiam, ſi quid actum eſt, quod minus probari poſſit, nequaquam diſſimulent. id lex hiſtoriæ neceſſario requirit, & habet vſum in vita mortaliū non exiguū: vt vt aliquid de illius, ad quē pertinet, gloria decedere videatur. Quod ſi a Zoſimo plena cū orationis libertate factū fuit, non magis idcirco reprehendi meretur, atq; alii nonnulli, qui religionem non, vt ille, paganam; ſed noſtram ſequentes, grauiter pungere Conſtantinum non dubitarunt; quum alias ob cauſſas, quas cum Zoſimo communes habent, tum quod Imperator veri numinis cultum præſeferens, legem promulgarit, inſertā Iuſtinianeo codici, qua ob vſum magicarum artium eos accuſari vetat, qui de nefariis illis ritibus ac diſciplinis opem pro corporibus humanis, aut rerum vitæ neceſſariarum conſeruatione, quærunt: hoc eſt, qui fonte bonorum Deo deſerto, quæ ab illo ſe habituros ſubſidia deſperant, a malis geniis exſpectant: quaſi aut diuinis in litteris hoc expreſſe prohibitum non ſit, aut impiæ rei, planeq; damnabilis vſus aliquis eſſe licitus poſſit. Iidem non abs re Conſtantinum, ob conſiliorum & voluntatis in ſenecta mutationem, vituperant; qui Conſtantiæ ſororis impulſu Arium, auctorem ſectæ poſt homines natos impuriſſimæ, reuocarit ab exſilio; præclareque de religioſæ pietatis doctrina tam ſuo ſæculo, quam omnem ad poſteritatem meritum Athanaſium, Treuirorum ad vrbem deportari iuſſerit. Ea crimina quiſnam iſtis a Zoſimo indicatis eſſe grauiora non videt? hæc enim ad Dei gloriam, quietem eccleſiæ, ſalutem animorum ſpectabant: quum Zoſimus in iis potiſſimum de Conſtantino queratur, quæ ad reipublicæ detrimentum pertinebant. ¶ Iam quod indignū facinus admiſiſſe Zoſimum clamitant Euagrius atq; Nicephorus, qui Criſpum Cæſarem, egregia virtute iuuenē, & Fauſtam Auguſtam, a Conſtantino necatos ſcripſerit; a calumnia profectum, vera crimina diſſimulante; an a ſingulari dicam impudētia, negante factum, quod indubitata veritas hiſtoriæ, ſummo conſenſu ſcriptorum, ita prorſus geſtum fuiſſe confirmat? At non meminit, aiunt, eorum paricidiorum Euſebius ille Pamphilides, Conſtantini æqualis, & eidem iam mortuo ſuperſtes. Quid ſi teſtem hunc ego non admiſero? nam male genus hoc hiſtoricorum, antiſtites inquam, & monachi, ſolent audire; quod liberales in ſe principes & laudent prolixius, & ſtudioſius a facinorum non modo culpa, ſed etiam ſuſpicione liberent; aliis, ceteroqui non contemnendis, quo iure, qua iniuria, vel neglectis, vel etiam notatis. At iſta ſane contra ſcriptorem inſignem exceptione non vtamur. Demus id Euſebium vel nō voluiſſe, vel non debuiſſe ſcribere; quod ita rationes & ipſius, & temporū ſeſe darent. Aut enim viuo Conſtantino ſcripſit hiſtoriā, aut eo iam rebus humanis exemto. Viuum offendere, relato in hiſtoriam hoc immani facinore, non niſi cum præſenti vitæ diſcrimine potuit: idem ſi eo feciſſet exſtincto, ne a Conſtantio, qui patri & fratribus ſuperſtes fuit, grauiora quoque perpeteretur, cautio erat. Nā cui quæſo peperciſſet, cognato qui ſanguini nō pepercit? Itane dicemus iſtæc paricidia falſo conficta, quia patris, & patre mortuo, filii longe crudelioris metu, nullus tum ea litteris prodere fuit auſus? At Criſpum laudat Euſebius, inquiunt.

quo fit, vt nullo modo ſimile veri videatur, a patre fuiſſe necatum. Quaſi vero furore concitus patris animus ex ſuſpicione de nefaria filii cum nouerca conſuetudine, tantum in ipſo calore iracundiæ imperare ſibi potuerit, ne reſpectu præclaræ illius indolis iuuenem occideret: aut non iniuriam ſpectatæ illius virtuti factam ipſemet poſtea teſtatus ſit, quum interfecti talis filii dolore ac deſiderio Fauſtam coniugem, cuius illum cauſſa ſuſpectum habuerat, in balineo viuam exſtinxit. Euſebius ergo, ſi ſaluus eſſe volebat; aliter ſibi conſulere melius haud poterat; quam ſi totam necati Criſpi mentionem de hiſtoria ſua prorſus excluderet. Nam de duobus vt alterum faceret, neceſſarium erat: vel vti nocẽtem Criſpum, vel innocentem periiſſe fateretur. Nocẽtem facere noluit, quod omnibus aliter videretur: innocentem iugulatum dicere non potuit, ne patrem accuſaret. Atque hinc reuera colligitur, alienum a culpa criminis huius fuiſſe Criſpum; quod ei teſtimonium innocẽtiæ quum alii tribuunt, tum ipſe Zoſimus, ab auia Helena grauiſſime deploratum ſcribens. Maluit igitur Euſebius ſuas quaſdam ob cauſſas in medio relinquere, quod Zoſimus ab iis temporibus remotior, ob ipſam factorum memoriam, præterire ſilentio nequaquam debuit. Ac mihi quidem mirari ſubit, quid bonis hiſce viris in mentem venerit, vt tam abſurda reprehendendi Zoſimi ſtudio dixiſſe non contenti, ne quidem in Conſtantio crudelitatem vllam adgnoſcant; quia Vetranioni, perduellionis reo, pepercerit. Quaſi vero ex hoc vnico facto ſolidam lenitatis & clementiæ laudem reperire potuerit, quod ſeni, propediem in fata conceſſuro, ſanguine caſſo, non virtute victo, ſed fraude circumuento, pauxilli temporis vſuram permiſerit: qui alias immaniter, vel in ſanguine coniunctiſſimos quoſque, ſæuiit. Eumdem Conſtantium Nazianzenus quoque, vir alioqui grauiſſimus, odio Iuliani laudat: quum hic multis magnis virtutibus non par Conſtantio, ſed ſuperior exſtiterit; cui ſi maxime probro des ſequutam ad pagana deliria defectionem, tamen cur illum alterum defenſorem furoris Ariani præferas, cauſſam equidem idoneam nullam video. ſed de hoc paullo poſt dicendi ſe locus aptior offeret. ¶ Ad aliam calumniam diluendam me paro, qua Zoſimum partim mendacii, partim grauis illatæ Conſtantino contumeliæ reum peragere conantur. Narrat ille, Conſtantinum violatæ ſacramentorum religionis, & paricidiorum, reliquorumque ſcelerum conſcientia vexatum, quum paganis in ſacris expiationem delictorum ſolidam nullam inueniret: Ægyptii cuiuſdam impulſu, ad religionis Chriſtianæ doctrinam acceſſiſſe, vt ex ea veram animi conſolationem, quam propter admiſſa facinora dolentibus, & ad reconciliatorem generis humani cum Deo, Dei filium, certa fiducia confugientibus offert, hauriret. Hoc illi, qui Conſtantinum ab iſtis paricidiis contra fidem hiſtoriæ liberant, propterea verum non eſſe putant; quia luſtrationem a delictis, quæ per baptiſmum fiat, omnino ſerius adeptus ſit. in quo Theodoriti, ſcriptoris fide digni teſtimonio conantur vti; qui Conſtantinum Nicomediæ ſub ipſum vitæ finem baptiſſatũ tradit. Nihil hoc narrationis Zoſimææ veritati derogat. Nã religioni Chriſtianæ addictus eſſe potuit, etiamſi necdum baptiſmi particeps factus fuiſſet. Atq; hic mos id temporis nimiopere compluribus arridebat, qui, licet eſſent profeſſione Chriſtiani, tamen baptiſmum ad vltimos vitæ propemodum annos differebant: credo, quod plerique peruulgatã iſtis temporibus opinionem ſectarentur, a qua ne nunc quidem aliquos abhorrere videmus, nimirum a percepto baptiſmo vitam a nobis immunem ab omni lapſu requiri, nec vllam delinquentibus expiationem aliam deinceps reliquam eſſe. Quamquam de Conſtantino Theodoritus idem peculiariter memoriæ prodidit, ob eam potiſſimum cauſſam prius baptiſſari noluiſſe, quod exemplo Chriſti ſeruatoris, in Iordane diuino lauacro mergi ſemper optaſſet. Non igitur impedit baptiſmi dilatio, quo minus veritate conſolationum doctrinæ Chriſtianæ multo ante cognita, luſtratum ſe grauiſſimis a ſcelerib. ſuis certo ſtatueret: nec iſta tam ſollicita ſolidæ perpetuæq; animi tranquillitatis indagatio reprehenſionẽ in Conſtantino meretur vllam: immo potius totus hic Zoſimi locus ad Conſtantini, religionisq; noſtræ laudem pertinet. Quis enim in illo vituperandum cenſeat, quod admiſſorum antea ſcelerum pænitentia ductus, in gratiam cum deo redire cupiuerit; & illã grauibus immerſam vitiis vitam priſtinam cum meliore noua commutare? quis omnibus, quæ vmquam poſt homines natos exſtitere, religionibus anteferendam Chriſtianam neget; ſi cum cæleſti numine, quod ſceleribus noſtris offendi, vel inuitis nobis, animi noſtri cõſcientia dictat, in gratiã nos reponit, certamq; nobis quietẽ largitur, in qua vera totius eſt vitæ, quam adeo ſollicite, ſed fruſtra priſci quæſiuere philoſophi, ſita beatitas? Ex his ergo quilibet intelligit, quam leuibus & iniquis nixi rationibus Euagrius atq; Nicephorus, exagitare pro ſua libidine voluerint, quæ de Cõſtantino prudenter & recte Zoſimus, virtutes cum vitiis, præclare facta cum vituperabilib. coniungens, in quibus ipſe quodammodo Cõſtantinus

ab indo-

ab indole moribusque ſuis degeneraſſet, in hiſtoria ſua perſcripſerat. Meminiſſe nimirum debemus, ſapientiſſime dictum ab Herodoto, neminem eſſe mortalium, nec vmquam futurum, cui nō ab ipſo ſint ortus initio miſta cū bonis mala; maximis autem, maxima. Quod ſi de religione noſtra parum perite paganus homo iudicat, eam cauſſam tanti non æſtimemus, vt Zoſimum propterea vel durius tractandum, vel etiam de manibus ſtudioſorum hiſtoriæ putemus excutiendū. ¶ Atq; huius ſane generis eſt, quod non vere Zoſimū ſcripſiſſe dicunt, ex quo Chriſtianorum noua cum paganorum vetere commutata religio fuerit, vexatum a barbaris imperium Romanum, magnaq; ſui parte deminutū, vix tenues priſtinæ maieſtatis reliquias, velut ingentis ædificii parietinas quaſdam, ſartas tectas tueri. Quod vt refellant, multas imperio prouincias, ex quo ſeruator ille noſter natus fuerit, religionemq; noſtram conſtituerit, adiectas ordine longo commemorāt; magnam Macedoniæ partem, Albanos, Iberos, Colchos, Arabes, Gallos, Germanos, Britannos. Iſtæc vero cauillatio eſt, non iuſta reſponſio. Non enim de ortu, quaſiq; primis noſtræ religionis incunabulis Zoſimus loquitur; ſed illa notat tempora, quibus ea late iam vires adquiſiuerat, & diuino lucis ſuæ prolato iubare, profanæ caliginis nebulas ita diſcuſſerat, vt a veritate proſtrata iaceret paganorum ſuperſtitio, nec iam vel principes, vel ſubditi ſacra cærimoniasve maiorum vllo in pretio haberent. Quod ſi etiam penitius intuebimur, quæ de prouinciis illis in dicionem poteſtatemq; populi Romani redactis dicuntur; maior heic inſcitia ſe prodat accuſatorum, an impudentia, ſane mirabimur. Nā veriſſime reſpondebit Zoſimus, Lucullis, Pompeiis, Iuliis, Vibiis, Druſis, Traianis, ceteris, ſuæ religionis ducibus, expugnationes illarū gētium nationumq; deberi: contraq; culpam earumdem perditarum in noſtros cōferet: quod nos ſane vix aliqua cum veri ſimilitudinis ſpecie poterimus infitiari. Quapropter alias obiectionis Zoſimææ refutationes quærendas cenſeo, verioresq; cauſſarū explicationes inſtituendas; ob quas triſtes illę regnorū ruinæ, cōfuſiones, excidia deniq;, fatalibus quibuſdam temporū momentis accidant. Quippe nequaq̄ talium malorū origo reſtitutæ diuini cultus puritati debet accepta referri, ſicut ab imperitis, & errores a maiorib. hauſtos obſtinata contumaciæ cęcitate tuentibus, quū antea ſæpe factū ex monumentis hiſtoriarū cognoſcimus, tum in iſta luce temporū noſtrorū cottidie fieri videmus. ¶ Vt aūt ad Zoſimomaſtigas noſtros redeamus, dū probare nituntur, feliciorem ſub Chriſtianis principibus fuiſſe rempublicam, quā ſub paganis; infauſtum expeditionis Iuliani contra Perſas euentū hiſtoriæ noſtræ auctori obiiciunt. De quo principe quoniam & varia ſunt iudicia diuerſorū, & in primis theologorum veterum iniquiora: prius, quam pro Zoſimo reſpondeatur, qui vir fuerit Iulianus, religionis interim quæſtione quaſi ſequeſtrata, videamus. Erant in Iuliano multa maximarū non adumbrata, ſed expreſſa ſigna virtutū; quas ſi error in veri numinis cultu nō obſcuraſſet, admirabilem profecto boni principis effigiē in eo, quamuis admodum iuuene, ſpectare licuiſſet. Magno præditus erat, & capaci diſciplinarum omnium ingenio; quod ab ætate prima ſtudiis optimarum artiū non, procerum more, mediocriter fuit excultum; ſed eam perfectionē in quouis genere doctrinæ liberalis adtigit, vt omnium confeſſione magiſtros ipſos, viros præſtantiſſimos, excelleret. Atq; hanc eruditionis laudem ei non falſo tribui, quæ hodieq; reliqua ſunt, elegantiſſima principis monumenta teſtantur. Iuris quoque Romani cognitionem in eo nō vulgarem fuiſſe, declarant ea reſcripta, quæ in libris de iure ciuili leguntur. Iam quod maiores illas virtutes adtinet, ſingularē eius in re militari prudentiam & fortitudinem bellicoſiſſimæ Germanorum nationes tantis cum cladibus, & ſtrage ſuorum, expertæ fuerunt; vt internicionem Germani nominis veritæ, pacem a iuuene ſupplices peterent, cuius leges & ante Iulianum, & poſt eum maximis Imperatoribus datas ab ipſis conſtat. Atque hęc bella dum gereret, incredibile dictu eſt, quæ ipſius eſſet in victu potuque frugalitas & temperantia; quam ſomni parcus, laboris patiēs, omnibus voluptatum illecebris ſpretis, philoſophicam inter lituos, & armorum perpetuos ſtrepitus, vitam ageret. Modeſtiæ documentum, ab omni ambitione non parum alienæ, magnum edidit; quum Conſtantius Auguſtus Helenam ei ſororem matrimonio iungeret, ac dignitate Cæſaris nihil tale exſpectantem ornaret. Quippe quum Imperatoris iuſſu chlamys ei purpurea iniiceretur, quanti veſtem illam purpuream faceret, indicare volens, Homericum verſum pronuntiauit; *Purpurei vis leti, & inexorabile fatum Occupat.* Lenitatem in condonandis hominum delictis quum alias ſæpe declarauit inſignem, tum eo potiſſimum tempore, quo populi Antiocheni dicteriis petitus, multo, quam par eſſet a ſubditis tolerare principem, mordacioribus; ſat habuit intempeſtiuos eorum ſales oratione faceti ſſima, ſummo cum Antiocheni populi pudore, ac voluptate legentium, vlciſci. Caſtitatis vero laudem, quę rara ſemper habita fuit virtus in magnis principibus, tanto ſtudio ſemel partam in omni vita

tuebatur,non ſolum vt Helena viua nullis ſe libidinibus illicitis pollueret, verumetiam illa rebus humanis exemta, nullius legitimas amplius in ipſo ætatis flore nuptias expeteret, & a furtiuis amoribus totus abhorreret. Nec ipſo facto cōtentus oſtendere,quanti virtutē hanc faceret:etiam Bacchylidæ veteris poetæ verſus in ore ſemper habebat, quorum huiuſmodi fuiſſe ſententiā accepimus: *Vt quum de ſtatua facies formoſa reuulſa eſt, non decus in reliquo corpore truncus habet: Sic reliqui mores ſpreti ſine honore iacebunt, ni ſint ornati laude pudicitiæ.*

Tot tantiſq; corporis & animi dotibus illuſtrē Iulianum,in quo diuinum ingenii lumen ex dictis,doctrina de librōrum monumentis,cognitio iuris ex reſcriptis,rei militaris vſus ex factis,modeſtia placidiſſimis ex moribus,ex cōtinentia perpetua caſtitas enituit;quis obſecro vel infeſtiſſimus hoſtis non ingenue lubenterq; prædicet?Nihilo minus inuenti ſunt tam alieni ab omni ſenſu humanitatis homines,vt eos ſolo diſceſſionis à religione Chriſtianorū prætextu,de veris eius laudibus impudenter detrahere, parumq; felicem, immo pernicioſum reipublicæ principem dicere non ſit veritum. Quoniam,inquiunt, parum proſperis in Perſico bello ſucceſſibus vſus eſt,& in hoſtico cæſus,ingēs reipublicæ detrimentum adtulit. Immo duas ille fatales ac formidoloſas imperio Romano nationes,Germanicam atq; Perſicam,ad eas redegit anguſtias;vt illa,grauiſſimis fracta prœliis, & cupide pacem peteret,& conceſſam,metu feliciſſimi iuuenis,alias quietis & otii ſemper impatiēs, eo ſuperſtite ſancte coleret: hæc, perpetuo victoriarum curſu territa, non iam amplius caſtra caſtris opponere,nec æquo Marte congredi,ſuorumve direptiones,expugnationes,incendia, clades extremas auſa prohibere, parū ab interitu res ſuas abeſſe vel inuita fateretur. Quidquid deniq; vel terroris illatum,vel acceptū damni,Iouiano ſucceſſori debetur, noſtræ religionis homini:qui perpetua cum Romani nominis ignominia, prope ſupplex hoſti iam victo factus eſt,& quos vltro pacem poſcentes finium ſuorum parte multatos oportuit, ceſſione compluriū prouinciarum placauit.Quænam igitur iſta, malum, libido eſt, inceſſendi alios ob ea delicta,quæ noſtris accepta ferenda ſunt? Atq; hoc loco videamus,quā graui argumento cenſores iſti demonſtrent,quāto noſtri principes paganis & ſanctiores & auguſtiores fuerint,ipſaq; ſub eorū imperio reſp. beatior exſtiterit. Interfecti ſunt, inquiunt, pagani principes,& ſeditionibus vexati;quum noſtros nec a domeſticis,nec extraneis hoſtib. cæſos cōſtet.Ergo noſtra,quam illorū,feliciora putāda tempora. Non longe abeundū arbitror,vt iſtis oſtendatur,quam vel obliuioſi ſint,vel alios calumniandi ſtudio cæci. Quinā obſecro domeſtici credendi ſunt propiore nos coniunctionis quaſi gradu tangere? non ſecundum parentes,proximi nobis ſunt fratres?non illos ordine fratres patrueles & cōſobrini ſequuntur? Videamus ergo,quid ipſis Conſtantini liberis factum ſit,qui omnes religionem Chriſtianam profitebantur. Horum qui natu minimus erat Conſtans, fratrem primogenitum Conſtantinum fraude circumuentum, nihil tale exſpectantem, per ſummum ſcelus ſubmiſſis percuſſoribus interfecit.Conſtantem paricidii ſcelere pollutum Magnentius perduellis necauit.Tertius e fratribus Conſtantius,ſolus ſuperſtes,rabioſe propemodum cognato ſanguini tantiſper eſt inſidiatus;donec e medio ſublatis vniuerſis Conſtantii maioris poſteris,familiam ipſe ſuam exſtingueret.Quæ poſſint eſſe triſtiores paricidiorum tragœdiæ, quam iſtæ ſunt? At hæc bonis iſtis hiſtoricis in mentem non veniebant,quæ tunc ſane multorum a nobis alienorum animos haud leuiter pungebant,& a noſtri cultus adprobatione, ob fœdam eiuſmodi quaſi lanienæ ſpeciem,auertebant. ¶ Iam quæ de improbis Valentis Auguſti moribus a Zoſimo dicūtur,haud moleſte fert Euagrius; quod Arianorum ille defenſor eſſet. Ab hoc plerique veteres,quos inter & Paulus Varnefridus eſt,quem Diaconum vulgo vocamus,& Iornandes noſter,latam legem(vt ipſi quidem volunt) impiā queruntur;qua cauit,ne ſub religionis ſcilicet ſpecie numerus captātium ſolitudines nimium excreſceret,vt rebus gerendis,& propugnandæ reip. idonei,de latebris illis extraherentur & vel armatæ militiæ,pro cuiuſque ſcilicet genio & indole, vel ciuilis obire munia cogerentur. Hac ego de cauſſa Valentem immerito reprehenſum arbitror. Nec deſunt,qui ea lege putent in vſum reuocata,redactiſq; militares ad annonas ampliſsimis facultatibus, quas ignauæ pecudes abſumunt;& agmina cogi maxima poſſe contra barbaros, & in armis perpetuo,ſine reipublicæ ſumtu,ali;cuius ipſe quaſi ſanguis & ſuccus,vana maiorum ſuperſtitione,ventribus illis ceſſerit. Atque hæc fere ſunt,quæ tanto cum niſu contra Zoſimum noſtrum Euagrius atque Nicephorus crepuerunt; quorum nos in excuſandis noſtris rationes ineptas atque futiles,in accuſandis aliis vanitatem, negandis veris impudentiam,falſis adſtruendis imperitiā,ſatis aperte,credo,reteximus. ¶ Reſtat Photii,patriarchæ Byzantini iudicium,quo Zoſimum tradit inſtar canis pios allatraſſe. Sed nos iam ante latratum illum minime fuiſſe noxium, nec morſum,velut rabioſi, peſtilentem oſtendimus. quod vti paucis in conſpectu quaſi poſitum adpareat,ex tota Zoſimi perſpicimus hiſtoria,

reprehendi ab eo Conſtantinum propter exactionum acerbitatem, paricidia, luxum, profuſionem; quæ in eo vitia profeſſio Chriſtianæ religionis parum exſtinxerit. Eius filiis mutuas inter ſe cædes, & cognati ſanguinis effuſiones obiicit. Iouiani quæ fuerit ignauia, quam parum fortis in retinendis reipublicæ prouinciis animus, oſtendit. Valentiniani plus æquo ſuſpicacem naturam, ideoq; ſæuam in eos quibus diffideret, cum graui vexatione ſubditorum, quos onera tributorũ immenſa exhauriebant, cõiunctam notat. In Gratiano nimium barbarorum amorem, ſuorum cõtemtum, & ipſi principi necis fuiſſe cauſſam, & in republ. mutationem adtuliſſe monſtrat. Theodoſio mutatos, auctos, venditos magiſtratus, immodicumque voluptariæ vitæ ſtudium vitio dat: licet his exceptis, eumdem ingenue laudet. Eius filios, Arcadium, non niſi pecus Arcadicum, quod ab eunuchis & mulierculis, ſummo cum detrimento reipublicæ, bonorumque luctu, regeretur; Honorium, ignauia fratri parem fuiſſe, declarat. Hi ſunt illi, puto, pii principes, contra quos latraſſe Zoſimum Photius, ob eorum indicata vitia, queritur: quum, ſi quid in iiſdem prædicatione dignum reperiret, minime diſſimularet. Adde religioſos antiſtites, Ioannem cognomento Chryſoſtomũ; quem imperitæ plebis animos arte ſingulari demulcere ſolitum dicit: Innocentium papam Romanum, quem impiis ritibus, pro ſalute vrbis adhibendis, non aduerſatum ait: quaſi vulgatum illud cogitantem, *Flectere ſi nequeo ſuperos, Acheronta mouebo:* monachos denique, quos a matrimoniis legitimis abſtinere commemorat, & in vrbibus atque vicis populoſa collegia complere hominibus innuptis, nec ad bellum, nec alium reipublicæ neceſſarium vſum idoneis: niſi quod via quadam progreſſi ab eo tempore, in hunc vſq; diem, magnam terræ partem ad ſe transtulerint; & ſub prætextu, quaſi cum pauperibus omnia communicent, omnes propemodum ad inopiam redegerint. En graues indignique latratus, quos Photius notare voluit. In ceteris, quæ a Zoſimo contra religionem Chriſtianam dicuntur, mirum quemdam quaſi recurſum circulumque temporum, ac rerum humanarum, videre licet. Gratianum pœna fatali periiſſe refert, quod pontificis maximi veſtem more maiorum accipere, Chriſtianum ſe profeſſus, & a cultu deaſtrorum alienum, recuſaſſet: quæ veſtis eo ritu paganis Imperatoribus tunc offerebatur, quo ſequentibus ſæculis receptum fuit, vt principes Chriſtiani *ſtolas*, quas *diaconatus* adpellant, induerent. Narrat ſenatum contra Theodoſium, pro defenſione auitæ patriæque religionis, antiquitatem paganorum rituum, ab ipſa origine vrbis, & vltimis repetitam ſeculis allegaſſe: quibus obſeruatis, ad mille ducentos annos incolume populi Romani fuerit imperium: expertem rationis fidem, tam priſcis auguſtisque cerimoniis, minime præferendã cenſuiſſe. Tradit, Theodoſium ritum legemque ſacrorum, quæ perpetua ex inſtituto maiorum eſſe debebãt, aboleuiſſe: ſumtus ſacrificiorum de publico fieri, prohibuiſſe: militares ex iis annonas erogari, pro tutela imperii, mandaſſe. Queritur hunc & ſimulacra de medio ſuſtuliſſe, nec multo poſt, aureas argenteasque ſtatuas conflatas; nummos ex ornamentis eorumdem maximi pretii redactos, barbarisque datos, Alarichi placandi cauſſa; matrem deum Rheam mundo ſuo, nefario Serenæ, quæ nata fratre Theodoſii maioris erat, ſacrilegio ſpoliatam: ab eius denique marito Stelichone laminas aureas magni ponderis, quibus obductæ Capitolini templi fores erant, dereptas. Quis conſimilia ſeculo noſtro geri non videt? non eiuſdem prope generis querelas audit? Ex quibus ſane perſpicimus, hoſtem illum generis humani, dum quibus omnino viribus poteſt, verum in terris Dei cultum impedire conatur, ſemper ſui ſe ſimilem gerere. Tantum vero abeſſe crediderim, vt viri prudentes propterea lectionem Zoſimæam repudiandam exiſtiment; vt eam potius, ob huiuſmodi narrationum varia quaſi condimenta, iucundiorem fore confidam. Hæc habui, quæ pro Zoſimo noſtro contra diras illas quorumdam inſectationes in medium adferrem; haud difficulter, vt ſpero, recte iudicantium adprobationem inuentura. Poſſem vero, ſi luberet, vel ſi opus eſſe ducerem, veriſſimas hoc loco Zoſimææ commentationis laudes explicare. Sed quando vendibili, quod aiunt, vino ſuſpenſa non opus eſt hedera; mittamus iſta ſane, nec diutius ab elegantiſſimorum librorum lectione iam cupidos cognoſcendi noſtri ſcriptoris animos inhibeamus. Hoc quidem futurum prope certo mihi policeri videor, vt ſolis eccleſiaſticarum rerum narrationibus exceptis, cetera Zoſimum quibusuis noſtrorum hiſtoriis, Euſebianis, Socraticis, Sozomenicis, Theodoriteis eruditi lectores non inuite præferant: aut ſi hos, quaſi maiorum gentium ſcriptores eccleſiaſticos, animi quadam religione præpediti, pagano poſtponere non audebunt; quin extra controuerſiam in ſuo genere parem his facturi ſint, ceterosque noſtros ſiue Zonaras, ſiue Cedrinos, ne quidem in comparationem cum hoc admiſſuri, nullus equidem dubitabo.

DE ZOSIMO, EX PHOTII PATRIARCHÆ BIBLIOTHECA.

RELIGIONEM Zoſimus paganam ſequitur, & in pluribus aduerſus pios multoties latrat. Breuis eſt, dictione perſpicuus atque purus, nec ſuauitatis expers. Incipit hiſtoriam prope dixerim ab Auguſto, & principes omnes ad Diocletianum vſq; percurrit, nudam quaſi deſignationem atq; ſucceſſionem eorum commemorans. Latius autem a Diocletiano, de potitis imperio, libris quinq; tractat. Nam primus Imperatores ab Auguſto ad Diocletianum vſq; recenſet. Libro autẽ ſexto finem imponit, in iis deſinẽti temporibus, quibus Alarichus Romã iterum obſidens, ciuibus ad inopiã redactis obſidionem ſoluit, eiſq; dixit Imperatorem Attalum; quẽ deinde rurſus abdicauit imperio, quod regnum ſibi traditum aduerſus Honorium Auguſtum parum recte adminiſtrare videretur. Sarus autẽ, ſimultates aduerſus Alarichum exercens, cum trecentis, quibus praeerat, Honorianis partibus adiunctus, & belli ſocietatem policitus, Alarichi rebus impedimentum obiecit. Ac ſexti quidem hiſtoriæ libri finis hic eſt. Dixerit autem aliquis, hunc non ſcripſiſſe hiſtoriam, ſed Eunapianam deſcripſiſſe, partim breuitate dumtaxat ab altera differentem, partim quod Zoſimus non, vt ille, Stelichonem conuiciis proſcindat. Cetera propemodum idem eſt in hiſtoria, præſertim in principum piorum criminationibus. Arbitror autem duas hunc quoque, ſicut & illum, editiones inſtituiſſe. Verum editionem huius priorem ego non vidi. Conicere tamen ex editionis, quam nos legimus, perſpicuitate licet; etiam alteram hunc, ſicut & Eunapium, publicaſſe. Magis hic planus eſt, & breuior, vt diximus, Eunapio; figuriſq; non niſi raro vtitur.

ZOSIMI COMITIS, ET EXADVOCATO FISCI, HISTORIARUM *Liber primus:*

Io. Leunclauio interprete.

POLYBIVS ille Megalopolitanus, res ſui tẽporis indicatione dignas memoriæ pditurus, recte ſe facturum exiſtimauit; ſi per ipſas res geſtas oſtenderet, Romanos poſt vrbem conditã, ſexcentis annis, bella cum finitimis gerẽdo, magnum imperium ſibi nõ paraſſe. verum vbi parte quadam Italiæ potiti, eadẽ poſt Hannibalis in illam tranſitum, & cladem Cannenſem excidiſſent, iamq; mœnibus ipſis hoſtes imminentes conſpicerent: tantam ad fortunę magnitudinem euecti ſunt, vix vt totis quinquaginta & tribus annis, non Italiam modo, ſed vniuerſam quoque Africam adquiſiuerint, & Hiſpanos in dicionem acceperint, Quumque maius aliquid adfectarent, ſinum Ionium tranſiecerunt, Græcos ſuperarunt, imperio Macedonas abdicarũt, regem deniq; tunc illis imperantem, viuum in poteſtatem redactum, Romam abduxerũt. Quarum ſane rerũ cauſſam nemo ad vires humanas retulerit, ſed potius ad neceſſitatẽ fatalem, vel ſidereorum

ΖΩΣΙΜΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΙΣΚΟΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΟΛΥΒΙΩι τῷ Μεγαλοπολίτῃ, μνήμῃ παραδοῦναι τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀξιόλογα τῶν ἔργων προελομένῳ, καλῶς ἔχειν ἐφαίνη δι' αὐτῶν ἐπιδεῖξαι τῶν πράξεων, ὅπως οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἑξακοσίοις ἔτεσι τοῖς περιοίκοις προσπολεμήσαντες, μεγάλην ἀρχὴν οὐκ ἐκτήσαντο· μέρος δέ τι τῆς Ἰταλίας ὑφ' ἑαυτοὺς ποιησάμενοι, καὶ τούτου μετὰ τὴν Ἀννίβα διάβασιν, καὶ τὴν ἐν Κάνναις ἧτταν, ἐκπεπτωκότες, αὐτοῖς δὲ τοῖς τείχεσι τοὺς πολεμίους ὁρῶντες ἐπικειμένους, εἰς τοσοῦτον μέγεθος ἤρθησαν τύχης, ὥστε οὐδὲ ὅλοις τρισὶ καὶ πεντήκοντα ἔτεσι μὴ μόνον Ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ Λιβύην καταχτήσασθαι πᾶσαν, ἤδη δὲ καὶ τοὺς Ἴβηρας ὑφ' ἑαυτοὺς καταστῆσαι. ἐπεὶ δὲ τοῦ πλείονος ἐφιέμενοι, τὸν Ἰόνιον ἐπεραιώθησαν κόλπον, Ἑλλήνων τε ἐκράτησαν, καὶ Μακεδόνας παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς· αὐτόν τε ὃς τηνικαῦτα τούτων ἐβασίλευε, ζωγρείᾳ ἑλόντες εἰς τὴν Ῥώμην ἀνήγαγον. ἀλλὰ τούτων μὲν οὐκ ἄν τις ἀνθρωπίνην ἰσχὺν αἰτιάσαιτο· μοιρῶν δὲ ἀνάγκην, ἢ ἀστρῴων

κινήσεων ἀποκαταστάσεις, ἢ θεοῦ βούλησιν τοῖς ἐφ' ἡμῖν μετὰ τὸ δίκαιον ἀκόλουθον οὖσαν. ταῦτα γὰρ εἱρμόν τινα ἄττειν τοῖς ἐσομένοις εἰς τὸ τοιῶσδε δοκεῖν ἐκβαίνειν ἐπιτιθέντα, δόξαν τοῖς ὀρθῶς τὰ πράγματα κρίνουσιν ἐμποιεῖ, τοῦ θείᾳ τινὶ προνοίᾳ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιγεγράφθαι διοίκησιν· ὥστε εὐφορίας μὲν συνιούσης ψυχῶν εὐθενεῖν, ἀφορίας δὲ ἐπιπολαζούσης, ἐς τὸ νῦν ὁρώμενον σχῆμα κατενεχθῆναι.

Χρὴ δὲ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ὃ λέγω διασαφῆσαι. Μετὰ τὴν ἐν Τροίᾳ στρατείαν ἄχρι τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ἐλλόγιμον οὐδὲν οἱ Ἕλληνες φαίνονται πεπραχότες, οὔτε πρὸς ἑαυτούς, οὔτε πρὸς ἑτέρους. Δαρείου δὲ αὖθις διὰ τῶν ὑπάρχων πολλαῖς μυριάσιν ἐπιστρατεύσαντος, Ἀθηναίων ὀκτακισχίλιοι θείᾳ τινὶ ῥοπῇ γενόμενοι κάτοχοι, τοῖς παρατυχοῦσιν ἐξοπλισάμενοι, καὶ ὑπαντήσαντες δρόμῳ, τοσοῦτον ἐκράτησαν, ὥστε ἐννέα μὲν ἀνελεῖν μυριάδας, τοὺς δὲ λειπομένους ἀποδιῶξαι τῆς χώρας. αὕτη πεποίηκεν ἡ μάχη περιφανέστερα τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα. Ξέρξου δὲ μετὰ τὴν Δαρείου τελευτὴν πολλῷ μείζονι παρασκευασαμένου δυνάμει, καὶ πᾶσαν τοῖς Ἕλλησι τὴν Ἀσίαν ἐπαγαγόντος, πληρώσαντός τε τὴν μὲν θάλατταν νεῶν, πεζῶν δὲ τὴν γῆν, ἐπεὶ διαβαίνειν ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐχρῆν, ὡς οὐκ ἀρκούντων αὐτῷ τῶν στοιχείων εἰς ὑποδοχὴν τοῦ στρατεύματος, εἰ μὴ καὶ τὰς ἀλλήλων ὑφαρπάσειεν χρείας, ἐζεύγνυτο μὲν ὁ Ἑλλήσποντος, πάροδον διδοὺς τοῖς πεζῇ διαβαίνουσιν, ὠρύττετο δὲ ὁ Ἄθως, ἅμα τῇ θαλάττῃ καὶ τὰς ναῦς εἰσδεχόμενος. ἐκπεπληγμένη δὲ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκοὴν ἡ Ἑλλάς, ἐκ τῶν ὄντων ὅμως παρεσκευάζετο. ναυμαχίας τε ἐν Ἀρτεμισίῳ, καὶ πάλιν ἐν Σαλαμῖνι γενομένης, τοσούτῳ λαμπροτέρα τῆς προτέρας ἐχρήσατο νίκῃ, ὥστε Ξέρξην μὲν ἀγαπητῶς προσθέντα φυγεῖν, τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως ἀποβαλόντα, τοὺς δὲ περιλελειμμένους ἐν Πλαταιαῖς ἄρδην ἀπολομένους μεγάλην τοῖς Ἕλλησι δόξαν καταλιπεῖν, δι' ἧς καὶ τοὺς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας ἠλευθέρωσαν, καὶ σχεδὸν πασῶν τῶν νήσων ἐκράτησαν. Εἰ μὲν οὖν ἐφ' ἑαυτῶν διετέλεσαν ὄντες, καὶ τοῖς παροῦσιν ἀρκούμενοι, καὶ μὴ διέστησαν Ἀθηναῖοί τε καὶ Λακεδαιμόνιοι, περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀλλήλοις φιλονεικοῦντες, οὐκ ἂν ἕτεροι ποτὲ τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο κύριοι. τοῦ δὲ

motuum reuolutiones, vel ipſius Dei voluntatem, adprobantem ea, quæ viribus noſtris reſpondentia, ſecundum ius & çquum, ſuſcipiuntur. Hęc enim, quum ſeriem quamdam futuris imponant, efficientem vt ita ſuccedere videantur; opinionem recte res exiſtimantib. indunt, diuina quadam prouidētia rerum humanarum adminiſtrationem ſic perſcriptā eſſe, vt concurrēte fertili quadam animorum velut ſegete, vigeāt; eorumdem inualeſcente ſterilitate, ad illā faciem prolapſæ ſint, quæ modo cōſpicitur. Erit autem id, quod dico, rebus ipſis declarandum. Poſt expeditionem Troianam, ad pugnam vſque Marathoniam, nihil prædicatione dignum Græci geſſiſſe vel aduerſus ſeipſos, vel alium quemquam videntur. At quum Darius eos, opera præfectorū, infinitis cum copiis inuaſiſſet; octo Athenienſium milia, qui diuino quodam impetu animati, & armis cuiq; obuiis erant inſtructi, curſu hoſti obuiam ierunt; tantaque victoria potiti ſunt, vt nonaginta milibus interfectis, regione ſua reliquos expellerēt. Hæc pugna Gręcorum res illuſtriores reddidit. Quum vero poſt Darii mortem Xerxes, multo maioribus copiis inſtructus, vniuerſam in Græcos duxiſſet Aſiam, & nauibus mare, terram peditibus compleſſet; quādoquidem ex Aſia tranſeundum erat in Europā, quaſi ſi non ipſa ſufficerent ad excipiendum exercitum elementa, niſi ſuos inuicem vſus ſibi præriperent: Helleſpontus iungebatur, vt per eum pedites iter facerent; & Athos perfodiebatur, vt cum mari naues exciperet. Interim territa vel ipſa rei fama Græcia, tamen quantum poterat, ſemet armabat. Quumque prœlio nauali ad Artemiſium, & iterum ad Salaminem pugnatum eſſet; tanto ſplēdidiore potita eſt victoria, quā prior illa fuerat; vt conſeruatione ſalutis ſuæ contētus Xerxes aufugeret, maxima parte copiarum amiſſa; reliqui funditus ad Platæas deleti, magnam Græcis gloriam relinquerent; qua & incolentibus Aſiam Græcis libertatem reſtituerunt, & inſulis propemodum vniuerſis potiti ſunt. Enimuero ſi perpetuo coniuncti manſiſſent, ac præſente fortuna contenti; nec Athenienſes ac Lacedæmonii diſceſſionem a ſe inuicem feciſſent, contendentes inter ſe, vtri Græcorum duces eſſe deberent: numquam aliorum in poteſtatem veniſſet Græcia. Sed quum bellum

Peloponeſiacum copias Græcorum deminuiſſet, ipſasque ciuitates ad penuriam rei pecuniariæ redegiſſet: apertæ ſunt fores Philippo regnum, quod nulli vicinorũ par viribus, per ſucceſſionẽ adeptus erat, artibus quibuſdam, & aſtutis conſiliis amplificãdi. Nam pecuniis ſuas & ſociorum, quotquot ſe cum eo coniungebant, copias demulcens, eoque modo magnus ex paruo factus; cum Athenienſibus ad Chæroneam manus conſeruit. Poſt hanc victoriam, quum in omnes ſe manſuetum mitemque præbuiſſet, iam regnum Perſicum adgredi cogitabat; & idoneis ad eam rem coactis copiis, in ipſo adparatu vitam reliquit. Alexander, accepto regno, ſtatimque rebus Græcorum conſtitutis, tertio poſtq̃ imperare cepiſſet anno, ſat magno cum exercitu in Aſiam expeditionem ſuſcepit. Quumq; obiectos ſibi ſatrapas nullo negotio viciſſet, in ipſummet Dariũ progreſſus eſt, qui cum exercitu innumerabili ad Iſſum ſita loca ceperat. Ibi conſerta cum Perſis manu, & excitato fidem omnem ſuperante tropæo, Dariũ terga dare coegit: ipſe verſus Phœnicen, Syriamque Palæſtinam itinere directo contendit. Ad Tyrũ quidem, Gazamque geſta, licet ex iis cognoſcere, quæ rerum ab Alexandro geſtarum ſcriptores memoriæ prodiderunt. Ipſe vero, quum deflexiſſet in Ægyptum, Ammoniq; ſupplicaſſet, & ad condendam Alexandriam neceſſaria recte ordinaſſet: reuerſus eſt, vt reliquias belli Perſici conficeret. Quumque reperiſſet omnes ſuis addictos partibus, ad Meſopotamiam tranſiit; & intellecto, Darium multo maiori exercitu inſtructum eſſe; cum iis, quas tum ſecum habebat, copiis profectus, initoque ad Arbelam aduerſus eum prœlio, vſque adeo ſuperior exſtitit; vt omnes propemodum ad internecionem deleuerit, ac Dario fuga cum paucis elapſo, Perſarum imperiũ deſtruxerit. Inde vbi Dariũ necaſſet Beſus, & Alexander, poſt res apud Indos geſtas, Babylonem reuerſus, vitam cum morte cõmutaſſet: tũ vero in ſatrapias diuiſo Macedonũ imperio, continuisq; bellis inteſtinis deminuto, fortuna ROMANIS Europæ reliquias ſubdidit. qui quidem in Aſiam tranſgreſſi, aduerſus Ponti reges, & Antiochũ, & Ægypti tandẽ principes bella geſ-

Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὰς δυνάμεις τοῖς Ἕλλησιν ἐλαττώσαντος, περιστήσαντός τε εἰς χρημάτων ἀπορίαν τὰς πόλεις, γέγονε χώρα Φιλίππῳ τὴν βασιλείαν, ἣν διεδέξατο, πρὸς οὐδένα τῶν πλησιοχώρων ἀξιόμαχον οὖσαν, τέχναις τισὶ καὶ περινοίαις αὐξῆσαι. χρήμασι γὰρ τὰς οὔσας αὐτῷ δυνάμεις καὶ τῶν συμμάχων ὅσοι προσεγίνοντο θεραπεύων, οὕτω τε μέγας ἐκ μικροῦ γεγονώς, τὸν ἐν Χαιρωνείᾳ πρὸς Ἀθηναίους διηγωνίσατο πόλεμον. πᾶσι δὲ μετὰ τὴν νίκην χρηστῶς καὶ ἠπίως προσενεχθείς, ἤδη καὶ τῇ Περσῶν ἐπιθέσθαι βασιλείᾳ διενοεῖτο· δύναμίν τε ἀξιόχρεων πρὸς τοῦτο συναγαγών, ἐν παρασκευαῖς τὸν βίον ἀπέλιπεν. Ἀλέξανδρος δὲ, παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, καὶ παραχρῆμα τὰ κατὰ τοὺς Ἕλληνας διαθείς, τρίτῳ τῆς βασιλείας ἔτει μετὰ δυνάμεως ἀρκούσης ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐστέλλετο. ῥᾳδίως δὲ τοὺς ἀντιστάντας αὐτῷ σατράπας νενικηκώς, ἐπ' αὐτὸν προῄει Δαρεῖον, ἀναριθμήτῳ στρατῷ τοὺς ἐν Ἰσσῷ τόπους κατειληφότα. συμπεσὼν δὲ τοῖς Πέρσαις εἰς χεῖρας, καὶ ὃ πάσης ἐπέκεινα πίστεως τρόπαιον στήσας, Δαρεῖον μὲν ἔπεμψεν εἰς φυγήν, αὐτὸς δὲ εἴχετο τῆς ἐπὶ Φοινίκην καὶ Συρίαν τὴν Παλαιστίνην ὁδοῦ. Τὰ μὲν οὖν ἐν Τύρῳ καὶ Γάζῃ πραχθέντα μαθεῖν ἔξεστιν ἐξ ὧν οἱ τὰ περὶ Ἀλέξανδρον γράψαντες ἱστορήκασιν. αὐτὸς δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, τῷ τε Ἄμμωνι προσευξάμενος, καὶ τὰ περὶ τὸν Ἀλεξανδρείας οἰκισμὸν εὖ μάλα διοικησάμενος, ἐπανῄει τὰ λειπόμενα τοῦ πρὸς Πέρσας πολέμου πληρώσων. πάντας δὲ φιλίους εὑρών, ἐπὶ τὴν μέσην διέβη τῶν ποταμῶν· καὶ πυθόμενος Δαρεῖον μείζονι πολλῷ στρατῷ παρεσκευάσθαι, μετὰ τῆς οὔσης αὐτῷ δυνάμεως ὡς εἶχεν ὁρμήσας, καὶ τὴν μάχην εἰς Ἄρβηλαν πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, τοσοῦτον ἐκράτησεν, ὥστε πάντας μὲν σχεδὸν ἀνελεῖν, Δαρείου δὲ σὺν ὀλίγοις φυγόντος, τὴν ἀρχὴν καταλῦσαι Περσῶν. Ἐπεὶ δὲ Δαρεῖον μὲν Βῆσσος ἀνῄρει, Ἀλέξανδρος δὲ μετὰ τὰς ἐν Ἰνδοῖς πράξεις ἐπανελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τοῦ βίου μετέστη, τότε δὴ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς εἰς σατραπείας διαιρεθείσης, οὕτω τε τοῖς πρὸς ἀλλήλους συνεχέσι πολέμοις ἐλαττωθείσης, ἡ τύχη Ῥωμαίοις τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης πεποίηκεν ὑποχείρια· καὶ διαβάντες εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Πόντῳ βασιλεῖς καὶ πρὸς Ἀντίοχον πολεμήσαντες, ὕστερον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ δυνά-

ςας,

ξεις, ἕως μὲν ὅτε τὰ τῆς ἀριστοκρατίας ἐφυλάττετο, προστιθέντες ἔτους ἑκάστου τῇ ἀρχῇ διετέλουν, τῶν ὑπάτων ὑπερβαλέσθαι τῇ ἀρεταῖς ἀλλήλους φιλονεικούντων· τῶν δὲ ἐμφυλίων πολέμων Σύλλα τε καὶ Μαρίου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἰουλίου Καίσαρος καὶ Πομπηΐου Μάγνου διαφθειράντων αὐτοῖς τὸ πολίτευμα, τῆς ἀριστοκρατίας ἀφέμενοι, μόναρχον Ὀκταβιανὸν εἵλοντο, καὶ τῇ τούτου γνώμῃ τὴν πᾶσαν διοίκησιν ἐπιτρέψαντες, ἔλαθον ἑαυτοὺς κύβον ἀναρρίψαντες ἐπὶ τῶν πάντων ἀνθρώπων ἐλπίσι, καὶ ἑνὸς ἀνδρὸς ὁρμῇ τε καὶ ἐξουσίᾳ τοσαύτης ἀρχῆς καταπιστεύσαντες κίνδυνον. εἴτε γὰρ ὀρθῶς καὶ δικαίως ἕλοιτο μεταχειρίσασθαι τὴν ἀρχήν, οὐκ ἂν ἀρκέσοι πᾶσι κατὰ τὸ δέον προσενεχθῆναι, τοῖς πορρωτάτω που διακειμένοις ἐπικουρῆσαι μὴ δυνάμενος ἐξ ἑτοίμου· ἀλλ' οὔτε ἄρχοντας τοσούτους εὑρεῖν, οἳ σφῆλαι τὴν ἐπ' αὐτοῖς οὐκ αἰσχυνθήσονται ψῆφον, οὔτε ἄλλως ἠθῶν τοσούτων ἁρμόσαι διαφοραῖς· εἴτε διαφθείρων τῆς βασιλείας τοὺς ὅρους, εἰς τυραννίδα ἐξενεχθείη, συνταράττων μὲν τὰς ἀρχάς, περιορῶν δὲ τὰ πλημμελήματα, χρημάτων δὲ τὸ δίκαιον ἀλλαττόμενος, οἰκέτας δὲ τοὺς ἀρχομένους ἡγούμενος· (ὁποῖοι τῶν αὐτοκρατόρων οἱ πλείους, μᾶλλον δὲ πάντες σχεδόν, πλὴν ὀλίγων, γεγόνασι) τότε δὴ πᾶσα ἀνάγκη κοινὸν εἶναι δυστύχημα τὴν τοῦ κρατοῦντος ἄλογον ἐξουσίαν. οἵ τε γὰρ κόλακες, παρὰ τούτου δωρεῶν καὶ τιμῶν ἀξιούμενοι, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ἐπιβαίνουσιν· οἵ τε ἐπιεικεῖς καὶ ἀπράγμονες, μὴ τὸν αὐτὸν ἐκείνοις αἱρούμενοι βίον, εἰκότως σχετλιάζουσιν, οὐ τῶν αὐτῶν ἀπολαύοντες. ὥστε ἐκ τούτου τὰς μὲν πόλεις στάσεων πληροῦσθαι καὶ ταραχῶν, τὰ δὲ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κέρδους ἥττοσιν ἄρχουσιν ἐκδιδόμενα, καὶ τὸν ἐν εἰρήνῃ βίον λυπηρὸν καὶ ὀδυνηρὸν τοῖς χαριεστέροις ποιεῖν, καὶ τῶν στρατιωτῶν τὴν ἐν τοῖς πολέμοις προθυμίαν ἐκλύειν. Καὶ ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, αὐτὴ σαφῶς ἔδειξε τῶν ἐκβεβηκότων ἡ πεῖρα, καὶ τὰ εὐθὺς συμπεσόντα κατὰ τὴν Ὀκταβιανοῦ βασιλείαν. ἥ τε γὰρ παντόμιμος ὄρχησις ἐν ἐκείνοις εἰσήχθη τοῖς χρόνοις, οὔπω πρότερον οὖσα, Πυλάδου καὶ Βαθύλλου πρώτων αὐτὴν μετελθόντων· καὶ προσέτι γε ἕτερα, πολλῶν αἴτια γεγονότα μέχρι τοῦδε κακῶν. Ὀκταβιανοῦ δὲ ὅμως δόξαντος μετρίως μεταχειρίζεσθαι τὴν ἀρχήν, ἐξ οὗ μάλιστα τοῖς Ἀθηνοδώρου τοῦ στωϊκοῦ συμβουλαῖς ἐπείσθη, Τιβέριος, ὁ παρὰ

ſerunt: & quam quidem diu conſiliis optimatū gerebatur reſpublica, ſemper imperio ſingulis annis aliquid adiiciebant, conſulibus virtutum certamine mutuo ſuperare ſe contendentibus. At vbi bella ciuilia Sullę ac Marii, poſteaque Iulii Cæſaris & Pompeii Magni, rempublicam eis labefactaſſent: optimatum imperio relicto, dictatorem OCTAVIANVM deligebant: & adminiſtratione tota ipſius arbitrio permiſſa, non animaduertebant, aleæ iactui ſe ſpes vniuerſorum hominum commiſiſſe; vniuſque viri libidini ac poteſtati periculum tanti tredidiſſe imperii. Nam ſiue recte ac iuſte magiſtratum gerere mallet, non ſuffecturus erat ad ſuccurrendum omnibus opportune, longiſſimo forte ſpatio remotis, quibus opem expedite ferre non poſſet: nec ad inueniēdum tot magiſtratus, quos iudicio de ſe facto non reſpondere puderet; nec alioquin ad congruendum tot morum diuerſitatibus: ſiue fines regni violās, ad tyrannidem deflexiſſet, officia magiſtratuum cōturbans; delicta negligens, pecunia venale ius habens, ſubditos ſeruorum loco ducens: (quales ex Imperatoribus complures, vel plerique potius omnes, paucis exceptis, fuere) neceſſario conſequuturū erat, vt bruta poteſtas eius, qui rerum potiretur, calamitas publica foret. Nam adſentatores a tali muneribus & honoribus adfecti, maximos magiſtratus inuadunt: & modeſti atq; placidi, qui vitam iſtorum vitæ conſimilem non amant, haud abs re moleſte ferunt, iiſdem ſe non frui. Quo fit, vt ſeditionibus ac turbis ciuitates cōpleantur, & ciuilia militariaque munera magiſtratibus lucri auidis conceſſa, quum togatam vitam hominib. paullo elegantioribus inſuauem acerbāq; reddant, tum militum in bellis alacritatem frangant. Quæ quidem ſic eſſe comparata, tum ipſam et euentorum experientia perſpicue docuit; tum ea, quæ ſtatim ſub ipſius Octauiani acciderunt imperio. Nam & pantomimorum hiſtrionumve ſaltatió, prius incognita, temporibus iis in vſu eſſe cepit, Pylade ac Bathyllo primis eius auctoribus: & præterea quędam exſtiterunt alia, quæ multis huc vſque malis cauſſam præbuerunt. Vt tamen Octauianus imperium moderate gerere viſus fuit, ex quo præſertim Athenodori Stoici conſiliis paruit: ita TIBERIVS, qui ab

Octauianus Augustus.

Tiberius.

eo traditum imperiũ accepit, quum extremam ad crudelitatem deflexiſſet, ac ſubditis viſus eſſet intolerabilis; eiectus, & in inſula quadam abditus, viuendi finem fecit. *C. Caligula.* CAIVS autem CALIGVLA, cunctis hunc flagitiis ſuperans, interfectus eſt; Chærea tali auſu rempublicam a tyrannide acerba vindicante. *Claudius.* CLAVDIVS eunuchis libertis ſua permittens, quũ fœde vita deceſſiſſet: *Nero.* NERO cum aliis, eum ſequutis, ad rerum illud faſtigium peruenit: de quibus equidem nihil omnino duxi cõmemorandum, ne qua memoria diſſolutorũ & monſtroſorum facinorum, ab eis perpetratorũ exſtet. *Veſpaſianus, & filius.* VESPASIANVS & TITVS, eius filius, quum imperium mediocriter adminiſtraſſent; DOMITIANVS crudelitate, luxuria, & auaritia cunctis ſuperior, rep. per totos quindecim annos vaſtata, peremtus a Stephano liberto, pœnas improbitatis luere viſus fuit. Ab hoc tempore viri boni principatum adepti, *Aliquot Imperatores boni.* NERVA, TRAIANVS, & poſt eum HADRIANVS, & ANTONINVS PIVS, & par illud fratrum, VERVS atque LVCIVS; multa vitiata correxerunt; neque tantum ea, quæ ſuperioris memoriæ principes amiſerant, recuperarunt; ſed etiam non poſſeſſa prius quædã adiecerunt. *Commodus.* COMMODO autem, Marci filio, regnum conſequuto, nec tyrannidi tantum, ſed & prodigioſis flagitiis dedito, poſteaque a Marcia concubina necato, quę virilem animum ſumſerat; ſucceſſor in imperio *Pertinax.* PERTINAX datus eſt. At quum prætoriani milites huius in exercitatione diſciplinaque militari rigorem non ferrent, hominemque præter officium occidiſſent: parum abfuit a rerum cõturbatione Roma, dum prætorii cuſtodiæ deſtinati milites vnius rerum domini conſtituendi poteſtatem ad ſe raperent, idq; iudicium Senatui per vim extorquerẽt. Quumque ceu venale proſcriptum eſſet imperium, *Didius Iulianus.* DIDIVS IVLIANVS, vxoris inſtinctu elatus, ex ſtoliditate potius, quam ſapiente conſilio, porrecta pecunia regnum mercatur; eiuſmodi ſpectaculum cunctis exhibens, quale numquam prius conſpexerant. Nam intra prætorium deducebatur, nec Senatu præeunte, nec alio legitimo ſatellitio; ſed iis dumtaxat militibus, qui eum hoc in honore conſtituerant, per vim palatium illi,

τούτου διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν, εἰς ἔσχατον ὠμότητος ἐκτραπείς, ἀφόρητός τε δόξας εἶναι τοῖς ὑπηκόοις, ἀπεδιώκετο, καὶ ἔν τινι νήσῳ κρυπτόμενος ἐτελεύτησε. Γάιος δὲ Καλλιγούλας, πᾶσι τοῖς ἀτοπήμασι τοῦτον ὑπερβαλλόμενος, ἀνῃρέθη, Χαιρέου διὰ τοῦ τοιούτου τολμήματος ἐλευθερώσαντος πικρᾶς τὸ πολίτευμα τῆς τυραννίδος. Κλαυδίου δὲ τὰ καθ' ἑαυτὸν εὐνούχοις ἀπελευθέροις ἐκδόντος, καὶ μετ' αἰσχύνης ἀπαλλαγέντος, Νέρων τε καὶ οἱ μετ' αὐτὸν, εἰς μοναρχίαν παρήεσαν. περὶ ὧν ἔκρινα μηδὲν παντάπασι διελθεῖν, ὡς ἂν μηδὲ ἐπ' ἐκμελέσι καὶ ἀλλοκότοις πράξεσιν αὐτῶν καταλείποιτο μνήμη. Οὐεσπασιανοῦ δὲ καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Τίτου τῇ ἀρχῇ μετριώτερον χρησαμένων, Δομετιανὸς ὠμότητι καὶ ἀσελγείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ πάντας ὑπεράρας, καὶ πεντεκαίδεκα τοὺς πάντας ἐνιαυτοὺς τῷ πολιτεύματι λυμηνάμενος, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Στεφάνου τῶν ἀπελευθέρων ἑνός, ἔδοξε δίκας τῆς πονηρίας ἐκτῖσαι. Ἐντεῦθεν οὖν ἄνδρες ἀγαθοὶ τὴν ἡγεμονίαν παραλαβόντες, Νερύας τε καὶ Τραϊανός, καὶ μετὰ τοῦτον Ἀδριανός, ὅ τε εὐσεβὴς Ἀντωνῖνος, καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν συνωρὶς Βῆρος καὶ Λούκιος, πολλὰ τῶν λελωβημένων ἠξίωσαν διορθώσεως· καὶ οὐ μόνον ἅπερ εἶχον ἀπολωλεκότες οἱ πρὸ αὐτῶν ἀνεκτήσαντο, ἀλλὰ καί τινα τῶν οὐκ ὄντων προσέθεσαν. Κομμόδου δὲ τοῦ Μάρκου παιδὸς τὴν βασιλείαν παραλαβόντος, καὶ οὐ τυραννίδι μόνον, ἀλλὰ καὶ πράξεσιν αὐτὸν ἀλλοκότοις ἐκδόντος, εἶτα ὑπὸ Μαρκίας τῆς παλλακῆς, φρόνημα ἄνδρειον ἀνελομένης, ἀναιρεθέντος· Περτίναξ ἄρχειν ᾑρέθη. τῶν δὲ περὶ τὴν αὐλὴν στρατιωτῶν οὐκ ἀνεχόντων αὐτοῦ τὴν περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἄσκησίν τε καὶ ἐπιστήμην ἀκρίβειαν, ἀλλὰ παρὰ τὸ καθῆκον αὐτὸν ἀνελόντων, μικροῦ μὲν ἡ Ῥώμη συνεταράχθη, τοῦ περὶ τὴν φυλακὴν τῶν βασιλείων τεταγμένου στρατιωτικοῦ τὴν τοῦ καταστῆσαι μόναρχον ὑφαρπάσαντος ἐξουσίαν, παρελομένου τε βίᾳ τὴν γερουσίαν ταύτης τῆς κρίσεως. ὠνίου δὲ τῆς ἀρχῆς προτεθείσης, Δίδιος Ἰουλιανὸς ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐπαρθείς, ἀνοίᾳ μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενήρει χρήματα προτείνας, ὠνεῖται τὴν βασιλείαν, θέαμα δοὺς ἰδεῖν ἅπασιν, οἷον οὔπω πρότερον ἐθεάσαντο. εἰσήγετο γὰρ εἰς τὰ βασίλεια μήτε γερουσίας ἡγουμένης, μήτε ἄλλης ἐννόμου δορυφορίας, μόνων δὲ τῶν καταστησάντων αὐτὸν εἰς τοῦτο στρατιωτῶν σὺν βίᾳ παραδόντων αὐτῷ τὰ βασίλεια

καὶ τὴν

καὶ τὴν ἐν τούτοις πᾶσαν ἀποσκευήν. ἀλλ' οὗτος μὲν ἅμα τε ἀνεῤῥήθη, καὶ παρ' αὐτῶν *διαφθαρεὶς τῶν εἰς τοῦτο παραγαγόντων αὐτὸν, τῶν ἐν τοῖς ὀνείροις φαντασιῶν οὐδὲν ἀλλοιότερον διαγεγονώς. Τῆς δὲ γερουσίας εἰς τὸ διασκοπῆσαι τίνι δέοι παραδοῦναι τὴν ἀρχὴν *ἀναλαβομένης, Σεβῆρος ἀνεδείκνυτο βασιλεύς. παρελθόντων δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν Αλβίνου καὶ Νίγρου, πόλεμοι συνέστησαν αὖθις οὐκ ὀλίγοι πρὸς ἀλλήλους ἐμφύλιοι· καὶ πόλεις διέστησαν, αἱ μὲν τῷδε, αἱ δὲ τῷδε προστιθέμεναι. ταραχῆς δὲ οὐκ ὀλίγης κατὰ τὴν ἑῴαν καὶ τὴν Αἴγυπτον κινηθείσης, Βυζαντίων τε, ὡς τὰ Νίγρου φρονούντων καὶ ὑποδεξαμένων αὐτὸν, εἰς ἔσχατον ἐλθόντων κινδύνου· κρατεῖ μὲν ἡ Σεβήρου μερὶς, ἀναιρεθέντος Νίγρου· καὶ μετὰ τοῦτον Αλβίνου μετὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν βίον ἀπολιπόντος, εἰς μόνον Σεβῆρον τὰ τῆς ἡγεμονίας περιίσταται. τρέπεται τοίνυν ἐπὶ τὴν τῶν ἐκμελῶς πεπραγμένων διόρθωσιν, καὶ πρό γε ἁπάντων τοῖς στρατιώταις τοῖς ἀνελοῦσι Περτίνακα, καὶ Ιουλιανῷ παραδοῦσι τὴν βασιλείαν, πικρῶς ἐπεξῆλθεν. ἔπειτα διαθεὶς ἐπιμελῶς τὰ στρατόπεδα, Πέρσαις μὲν ἐπελθὼν, ἐφόδῳ μιᾷ Κτησιφῶντα εἷλε καὶ Βαβυλῶνα. διαδραμὼν δὲ τοὺς Σκηνίτας Ἄραβας, καὶ πᾶσαν Ἀραβίαν καταστρεψάμενος, ἄλλα τε πολλὰ γενναίως οἰκονομήσας, ἐγένετο μὲν ἐπὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἀπαραίτητος, τῶν ἐπὶ τοῖς ἀτόποις εὐθυνομένων, δημοσίας ποιῶν τὰς οὐσίας· Πολλὰς δὲ τῶν πόλεων οἰκοδομήμασι πολυτελέσι κοσμήσας, ἀνέδειξεν Αντωνῖνον τὸν παῖδα τὸν ἑαυτοῦ βασιλέα. καὶ ἐπεὶ τελευτᾶν ἔμελλε, διαδόχους τῆς ἀρχῆς αὐτόν τε καὶ Γέταν τὸν ἕτερον υἱὸν καταστήσας, ἐπίτροπον αὐτοῖς Παπινιανὸν καταλέλοιπεν, ἄνδρα δικαιότατον καὶ ἐπὶ νόμων γνώσει τε καὶ *εἰσηγήσει πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν Ρωμαίους νομοθέτας ὑπερβαλόμενον. τοῦτον, ὕπαρχον ὄντα τῆς αὐλῆς, δι' ὑποψίας εἶχεν ὁ Αντωνῖνος, δι' οὐδὲν ἕτερον ἢ ὅτι δυσμενῶς ἔχοντα πρὸς τὸν ἀδελφὸν Γέταν αἰσθανόμενος, ἐπιβουλεῦσαι, καθ' ὅσον οἷός τε ἦν, διεκώλυε. τοῦτο τοίνυν ἐκ μέσου βουλόμενος ποιῆσαι τὸ κώλυμα, τῷ μὲν Παπινιανῷ τὴν διὰ τῶν στρατιωτῶν ἐπιβουλεύει σφαγήν· εὐρυχωρίαν δὲ ἔχων, ἀναιρεῖ τὸν ἀδελφὸν, οὐδὲ τῆς μητρὸς αὐτὸν προσδραμόντα ῥύσασθαι δυνηθείσης. Ἐπεὶ δὲ καὶ Αντωνῖνος ἔδωκε τῆς ἀδελφοκτονίας μετ' οὐ πολὺ δίκην, καὶ αὐτοῦ

cum omni eius penu, tradẽtibus. Sed hic pariter & adpellatus, & ab iiſdem ſublatus e medio, qui huc eum produxerant; non abſimilis ſomniorum viſis exſtitit. Quum vero Senatus ad deliberationem, cui tradendum eſſet imperium, rurſus adhiberetur; SEVERVS Imperator deſignat⁹ fuit. *Seuerus.* At quũ præter hunc idem imperium ALBINVS atque NIGER inuaſiſſent, orta ſunt inter eos bella ciuilia non exigua; diſſidẽtibus a ſe inuicem ciuitatibus, quarum illæ ad huius, ad illius aliæ partes tranſibant. Quumque non exiguus tumultus per orientem & Ægyptum concitatus eſſet, ac Byzantii, qui a Nigro ſtabant, eumq; ſuſceperant, extremum periculum adiiſſent, interfecto Nigro, victrix Seueri pars exſtitit; & poſt eum Albino quoque tam imperio, quam vita functo, principatus ad ſolum Seuerũ peruenit. Quapropter ad eorum, quæ ignauiter acta fuerant, correctionem ſe conuertit; & ante omnia de militibus, qui Pertinacem necauerant, & Iuliano tradiderant imperium, acerba ſupplicia ſumſit. Deinde re militari nauiter cõſtituta, Perſas adgreſſus, vno impetu Cteſiphontem Babylonemque cepit, Arabes Scenitas percurrit, Arabiam vniuerſam excidio dedit, aliaque complura fortiter geſſit. Et erat erga delinquẽtes inexorabilis; eorumq; bona, qui flagitiorum rei peragebantur, publicabat. Quũque multas vrbes ſumtuoſis admodũ ædificiis ornaſſet, & ANTONINVM filium deſignaſſet Imperatorem; *Antoninus Seueri f. cum fratre Geta.* moriturus & ipſi, & alteri filio GETÆ, imperii heredibus inſtitutis, tutorem Papinianum reliquit, virum iuſtiſſimum, & qui tam cognitione, quam expoſitione legum omnes ante pariter, & poſt ſe Romanos iuriſconſultos ſuperauit. Hunc præfecti prætorio munere fungentem, ſuſpectum Antoninus habebat, alia nulla de cauſſa, quam quod Papinianus animaduertẽs, eum infeſto erga Getam fratrem animo eſſe, quo illi minus inſidiaretur, pro viribus impediret. Hoc igitur impedimentũ e medio remouere volens, Papiniano per milites necem ſtruit: ſpatiumq; latũ nactus, fratrem interficit; quũ ne quidem mater adcurrentem ad ſe potuiſſet eripere.

Poſtquam & Antoninus fratricidii pœnas, interiecto non magno tempore dedit, nec co-

Macrinus.

gnito quidem vnquam ipſius percuſſore: MACRINVM præfectum prætorii milites, qui ad vrbem erant, Imperatorem dicunt; qui per orientem, adoleſcentulum quemdam Emiſenũ; veluti qui genere matri Antonini coniunctus eſſet. Vtroque exercitu adpellationem ſuam tuente, ciuile diſcidium exſtitit; Emiſeni quidem ANTONINI copiis Romam eum deducentibus, Macrini vero militibus extra Italiam profectis. Vbi manus ad Antiochiam Syriæ conſeruiſſent exercitus, vict⁹ omnino Macrinus, caſtris fuga deſertis, ad interiectum Byzantio & Chalcedoni fretum capitur, & vulneribus confectus exſpirat. Quum Antoninus victoria potitus, de iis qui Macrini partes ſequuti fuerant, velut hoſtibus, pœnas ſumſiſſet; & vitam cæteroqui turpem ac probroſam, magis & circulatoribus deditus, egiſſet: non tulere Romani effrenem hominis luxum atque libidinem: eoque interemto, & cadauere in fruſta diſcerpto, ALEXANDRUM Imperatorem deſignarũt, itidem ex familia Seueri prognatum. Hic quum & iuuenis adhuc eſſet, & egregia indole præditus; fecit, vt omnes de imperio ſpes bonas conciperent, præfectis prætorii conſtitutis Flauiano & Chreſto; viris nec rei militaris imperitis, & ad res togatas præclare diſponẽdas idoneis. Verum vbi Mamæa, mater Imperatoris, Vlpianum eis arbitrum, quaſique conſortem officii, præfeciſſet; quod & iuriſconſultus eſſet præſtantiſſimus, & recte res diſponere præſentes, ac futura perſpicere ſollerter poſſet: offenſi milites, mortem homini clãdeſtinam moliuntur. Id quũ animaduertiſſet Mamæa, ſtatimq; detectis inſidiis, horum conſiliorum auctores e medio ſuſtuliſſet: Vlpiano ſoli præfectorum prætorii munus cõmittitur. Sed quod exercitibus in ſuſpicionem veniſſet, (de cauſſis, quas equidem accurate dicere non habeo; quando de ipſius inſtituto diuerſa litteris prodita ſunt) ſeditione mota trucidatur, quum ne ipſe quidem Imperator opem ei ferre potuiſſet. Secundum hæc paullatim milites a priſtina in Alexandrum beneuolentia recedentes, ad obeunda ipſius imperia ſegnes ſe præbere; veritique, ne quid ob ignauiam eis accideret mali, ad ſeditiones tendere: ſequutoque concurſu, quemdam Antoninum ad imperium producere. Sed quum is recuſata imperii mole, fuga

Antoninus Emiſenus.

Alexander Seuerus.

τοῦ παίσαντος τοῦτον ἀγνοηθέντος,* τὰ μὲν ἐν Ῥώμῃ στρατόπεδα Μακρῖνον ὕπαρχον ὄντα τῆς αὐλῆς, ἀναδείκνυσι βασιλέα· τὰ δὲ κατὰ τὴν ἑῴαν, Ἐμεσηνόν τι μειράκιον, ὡς γένει τῇ Ἀντωνίνου μητρὶ συναπτόμενον. ἑκάστου δὲ στρατεύματος τῆς οἰκείας ἀναρρήσεως ἀντεχομένου, στάσις ἐμφύλιος ἦν, τῶν μὲν περὶ τὸν Ἐμεσηνὸν Ἀντωνῖνον, ἀγόντων αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ῥώμην, τῶν δὲ Μακρίνου στρατιωτῶν ἐξορμησάντων ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. συμπεσόντων δὲ ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων ἐν τῇ κατὰ Συρίαν Ἀντιοχείᾳ, τῷ παντὶ Μακρῖνος ἐλαττωθεὶς, καὶ φυγῇ τὸ στρατόπεδον καταλιπὼν, εἰς τὸν μεταξὺ πορθμὸν Βυζαντίου καὶ Χαλκηδόνος ἁλίσκεται, καὶ τὸ σῶμα ξαινόμενος τελευτᾷ. Τοῦ δὲ Ἀντωνίνου κρατήσαντος, καὶ τοῖς τὰ Μακρίνου φρονήσασιν, ὡς δυσμενέσιν, ἐπεξελθόντος, τά τε ἄλλα αἰσχρῶς καὶ ἐπονειδίστως βεβιωκότος, μάγοις τε καὶ ἀγύρταις ἐσχολακότος· οὐκ ἐνεγκόντες οἱ Ῥωμαῖοι τὴν τῆς ἀσελγείας ὑπερβολὴν, κατασφάξαντες καὶ τὸ σῶμα διασπάσαντες, Ἀλέξανδρον ἀνέδειξαν βασιλέα, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ Σεβήρου γένους καταγόμενον. Οὗτος, νέος ὢν ἔτι, καὶ φύσεως εὖ ἔχων, ἀγαθὰς ἅπασιν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ* δέδωκεν ἐχεῖν ἐλπίδας· ἐπιστήσας ὑπάρχους τῇ αὐλῇ Φλαβιανὸν καὶ Χρηστὸν, ἄνδρας τῶν τε πολεμικῶν οὐκ ἀπείρους, καὶ τὰ ἐν εἰρήνῃ διαθεῖναι καλῶς ἱκανούς. Μαμαίας δὲ τῆς τοῦ βασιλέως μητρὸς ἐπιστησάσης αὐτοῖς Οὐλπιανὸν ἐπιγνώμονα, καὶ ὥσπερ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ καὶ νομοθέτης ἦν ἄριστος, καὶ τὸ παρὸν εὖ διαθεῖναι, καὶ τὸ μέλλον εὐστόχως συνιδεῖν δυνατός· ἐπὶ τούτῳ δυσχεράναντες, ἀναίρεσιν αὐτῷ μηχανῶνται λαθραίαν οἱ στρατιῶται. αἰσθομένης δὲ τούτου Μαμαίας, καὶ ἅμα τῷ φθάσαι τὴν ἐπίθεσιν, τοὺς ταῦτα βουλεύσαντας ἀνελούσης, κύριος τῆς τῶν ὑπάρχων ἀρχῆς Οὐλπιανὸς καθίσταται μόνος. ἐν ὑποψίᾳ δὲ τοῖς στρατοπέδοις γενόμενος, (τὰς δὲ αἰτίας ἀκριβῶς οὐκ ἔχω διεξελθεῖν· διάφορα γὰρ ἱστορήκασι περὶ τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως) ἀναιρεῖται, στάσεως κινηθείσης, οὐδὲ τοῦ βασιλέως ἀρκέσαντος αὐτῷ πρὸς βοήθειαν. Ἐντεῦθεν οἱ στρατιῶται κατὰ βραχὺ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον εὐνοίας ἀποστατοῦντες, ἀπρόθυμοι περὶ τὰς τούτου προστάξεις ἐφαίνοντο. καὶ δέει τοῦ μὴ παθεῖν τι διὰ τὴν ῥαθυμίαν, εἰς στάσεις ἐχώρουν. συστραφέντες τε παρήγαγον Ἀντωνῖνον εἰς βασιλείαν. ἐπεὶ δὲ τὸν ὄγκον οὐκ ἐνεγκὼν τῆς ἀρχῆς, φυγῇ

κατέστησεν

κατέστησεν ἑαυτὸν ἀφανῆ, καὶ Οὐράνιος δέ τις ἐκ δουλείου γένους ἀναρρηθεὶς, παραχρῆμα μετὰ τῆς ἁλουργίδος Ἀλεξάνδρῳ προσήχθη, τὸ μὲν κατὰ τοῦ βασιλέως ηὐξάνετο μῖσος· ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς πανταχόθεν περιεστῶσιν ἀπορούμενος, τῷ τε σώματι καὶ τοῖς κατὰ φύσιν λογισμοῖς ἀλλοιότερος ἦν, ὥστε καὶ φιλαργυρίας αὐτῷ νόσον ἐνσκῆψαι, καὶ χρημάτων ἐγκεῖσθαι συλλογῇ, ταῦτά τε παρὰ τῇ μητρὶ θησαυρίζειν. Ἐχόντων δὲ αὐτῷ τῶν πραγμάτων οὐχ ὑγιῶς, τὰ περὶ Παιονίαν καὶ Μυσίαν στρατόπεδα, καὶ πρότερον ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διακείμενα, τότε δὴ μᾶλλον πρὸς ἀπόστασιν *ἐξερέθιστο. ῥαπέντα δὲ εἰς νεωτερισμὸν, ἄγει Μαξιμῖνον εἰς βασιλείαν, τότε τῆς Παιονικῆς ἴλης ἐξηγούμενον. *καὶ Μαξιμῖνος μὲν τὰς περὶ αὐτὸν δυνάμεις ἀγείρας, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐξώρμησεν, ἀπαρασκεύῳ τῷ βασιλεῖ ῥᾷον οἰόμενος ἐπιθήσεσθαι. Ἀλέξανδρος δὲ, ἐν τοῖς περὶ τὸν Ῥῆνον ἔθνεσι διατρίβων, κἀκεῖσε τὰ νεωτερισθέντα μαθὼν, τῆς ἐπὶ τὴν Ῥώμην εἴχετο πορείας. ἐπαγγελλόμενος δὲ τοῖς στρατιώταις καὶ αὐτῷ Μαξιμίνῳ συγγνώμην, εἰ τοῖς ἐγχειρηθεῖσιν ἐνδοῖεν, ὡς οὐχ οἷός τε γέγονε τούτους ὑπαγαγέσθαι, πάσαις ἀπογνοὺς ταῖς ἐλπίσιν, ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε τρόπον τινὰ τῇ σφαγῇ. Μαμαία δὲ, προελθοῦσα μετὰ τῶν ὑπάρχων ἐκ τῆς αὐλῆς, ὡς δὴ τὴν ταραχὴν καταπαύσουσα, αὐτή τε κατασφάττεται, καὶ οἱ ὕπαρχοι σὺν αὐτῇ. τῆς δὲ βασιλείας ἤδη βεβαίως παρὰ Μαξιμίνου κατεχομένης, ἐν μεταμελείᾳ πάντες ἦσαν, ὡς τυραννίδα πικρὰν μετρίας ἀλλαξάμενοι βασιλείας. γένους γὰρ ὢν ἀφανοῦς, ἅμα τῷ παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὅσα φύσει προσῆν αὐτῷ πλεονεκτήματα, τῇ τῆς ἐξουσίας *ἐξηφάνιζε παρρησίᾳ· καὶ πᾶσιν ἀφόρητος ἦν, οὐχ ὑβρίζων εἰς τοὺς ἐν τέλει μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ πάσης ὠμότητος τοῖς πράγμασι προσιὼν, μόνους δὲ θεραπεύων τοὺς συκοφάντας, ὅσοι μάλιστα τοὺς ἀπράγμονας κατεμήνυον, ὡς ὀφείλοντάς τι τοῖς βασιλικοῖς ταμείοις. ἤδη δὲ καὶ εἰς φόνους ἀκρίτους ἐχώρει χρημάτων ἐπιθυμίᾳ, καὶ ὅσα τῶν πόλεων ἦν, οἰκεῖα ἐποίει, μετὰ τοῦ καὶ τοὺς οἰκήτορας τῶν οὐσιῶν ἀφαιρεῖσθαι. Βαρυνομένων δὲ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐθνῶν ἐπὶ τῇ λίαν ὠμότητι, καὶ συνταραττομένων ἐπὶ ταῖς περιφανέσι πλεονεξίαις, οἱ τὴν Λιβύην οἰκοῦντες, Γορδιανὸν καὶ τὸν ὁμώνυμον τούτῳ παῖδα, βασι-

ſe hominum ex oculis ſubduxiſſet; & *Vranius* quidam ex ſeruili genere deſignatus, confeſtim vna cum purpura deductus ad Alexādrum fuiſſet: conceptum quidem aduerſus Imperatorem creſcebat odium; ipſe vero quid in circumſtantibus vndique periculis faceret hæſitans; & corpore mutatus erat, & inditis a natura dotibus animi: adeo quidem, vt eum auaritiæ morbus inuaderet, totusq; colligendis pecuniis incumbēs, apud matrem eas reconderet. Hoc modo male adfectis rebus, qui erant in Pannonia Myſiaque exercitus, alienis ab ipſo iampridem animis, tūc magis ad defectionem iritabantur: ideoque ad ſtudium rerum nouarum conuerſi, MAXIMINVM ad imperium efferunt, id temporis alæ Pannonicæ ducē. Maximinus, omnibus copiis præſentibus coactis, in Italiam profectus eſt; arbitratus, ſe facilius Imperatorē adhuc imparatum adgreſſurum. Alexander autē apud ſitas ad Rhenum gentes commorabatur; ibiq; rerum nouatarum accepto nuntio, Romam continnis itineribus contendebat. Quumque tam militibus, quam ipſi Maximino veniam polliceretur, ſi a ceptis deſiſterent: poſteaquam dicto parentes efficere non poterat, ſpes omnes miſſas faciēs, ſeipſum quodam modo cædi obtulit. Mamæa vero, cū præfectis egreſſa prætorio, quaſi tumultum ſedatura; cum præfectis & ipſa necatur. Maximino iam ſtabilitum detinente imperium, neminem nō pænitebat, quod acerbam tyrannidem moderato cum imperio commutaſſent. Nā obſcuro natus genere Maximinus, quum primum accepiſſet imperium, quibus a natura præditus eſſet eximiis dotibus, ipſa poteſtatis licentia prodidit: adeoque cunctis erat intolerabilis, non tantum iniuriis adficiens in dignitate cōſtitutos, verum etiam cum omni crudelitate negotia tractans, ſoloſque calumniatores colēs, qui præſertim cupidos quietis homines deferebant, velut imperatorii fiſci debitores. Auaritia denique motus, ad cædes inaudita cauſa progrediebatur: & quæ municipiorū erant, ſibi vindicabat; facultates præterea ſuas municipibus ipſis eripiens. Quare quum ſubiectæ Romanis gentes crudelitatem nimiam grauiter moleſteq; ferrēt, & ob manifeſtas rapacitates tumultuarentur: Afri GORDIANO, eique cognomine filio, de-

Maximinus.

Gordiani, pater & filius.

ſignatis Imperatoribus, quum alios Romam legatos miſere, tum Valerianum, virum cõſularem; qui deinceps imperio potitus eſt. Senatus eo, quod actum fuerat, cupide probato; ad deiiciendum imperio tyrãnum ſe comparat, milites ad rebellionem concitans, & in memoriam populo reuocans iniurias priuatim ſingulis, & publice illatas omnibus. Quum vniuerſis hæc probarentur, e ſenatu XX viros deligũt, artis imperatoriæ peritos. Ex his ſumma cum poteſtate conſtitutis duobus,

Balbinus & Maximus.

BALBINO atq; MAXIMO, præceptisque Romam ducentibus itineribus; parati ad reſiſtendum erant. Maximino autem, poſt adlatos harum rerum nuntios, Romam mouente cum Mauruſiis & Celticis ordinibus; Aquileiæ pręſidiarii, propter occluſas ei portas, obſidione cincti fuerunt: ipſe vero, ſuarum partium hominibus vix tandem boni publici cauſſam amplexis, & eorum voluntati adſenſis, qui Maximinum imperio deiicere cupiebant, ad extremum periculum redactus, filiũ militibus ſupplicem obtulit, veluti propter ætatem ſuffecturum ad eos ab ira ad commiſerationem reuocandos. At quum illi maiore iracundia feruidi, iuuenem miſerabiliter interfeciſſent, & ipſum quoq; confeſtim trucidaſſent: accedens quidam, caput a corpore reciſum Romam tulit, idque ſignum victoriæ manifeſtum exhibuit. Quapropter omni metu liberati, aduentum Imperatorum ex Africa præſtolabantur. Sed iiſdem vi tempeſtatis inter nauigãdum exſtinctis,

Gordianus Senior.

GORDIANO alterius filio Senatus ſummam rerum tradidit: a quo tempore populus Romanus de ſuperiori mæſticia remiſit, Imperatore per ſcenicos gymnicosque ludos ab ea ciues auocante. Cunctis autem velut ex profundo ſopore iam recreatis, aduerſus Imperatorẽ clandeſtinæ quædam inſidię parantur; Maximi & Balbini opera quibusdam in eum militibus cõcitatis: quibus inſidiis detectis, tam ipſi ſceleris auctores, quam alii participes nõ pauci cæduntur. Non multo poſt & Karthaginiẽſes a beneuolentia principis alienati, *Sabianum ad imperium efferunt. Sed quũ Gordianus copias Africanas exciuiſſet, animis cũ eo reconciliatis, adfectatorem tyrannidis dedunt; & impetrata delictorum venia,

†Sabinianũ uetus alii.

λέας ἀναδείξαντες, ἔστειλαν ἐν Ῥώμῃ πρέσβεις, ἄλλους τε καὶ Βαλεριανὸν, ὃς τοῦ ὑπατικοῦ τάγματος ὢν, ἐβασίλευσεν ὕστερον. ἡ δὲ σύγκλητος, τὸ πραχθὲν ἀσμενίσασα, *παρεσκευάσατο πρὸς τὴν τοῦ τυράννου καθαίρεσιν, τούς τε στρατιώτας εἰς ἐπανάστασιν ἐρεθίζουσα, καὶ τὸν δῆμον ἀναμιμνήσκουσα τῶν εἰς ἕκαστον ἰδίᾳ καὶ κοινῇ πάντων ἀδικημάτων. ἐπεὶ δὲ πᾶσι ταυτὰ ἐδόκει, προχειρίζονται τῆς βουλῆς ἄνδρας εἴκοσι, στρατηγίας ἐμπείρους, ἐκ τούτων αὐτοκράτορας ἑλόμενοι δύο, Βαλβῖνον καὶ Μάξιμον· καὶ προκαταλαβόντες τὰς ἐπὶ τὴν Ῥώμην φερούσας ὁδοὺς, ἕτοιμοι πρὸς τὴν ἐπανάστασιν ἦσαν. Τοῦ δὲ Μαξιμίνου, τούτων ἀπαγγελθέντων, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ὁρμήσαντος ἅμα τοῖς Μαυρουσίοις καὶ Κελτικοῖς τέλεσιν, οἱ μὲν τὴν Ἀκυληΐαν τεταγμένοι φυλάττειν, ἀποκλείσαντες αὐτῷ τὰς πύλας, ἐς πολιορκίαν καθίσαντο. τῶν δὲ *συναιρομένων αὐτῷ, μόλις τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν ἑλομένων, συμφρονησάντων τε τοῖς καθελεῖν τὸν Μαξιμῖνον ἐσπουδακόσιν, εἰς ἔσχατον ἐληλακὼς κινδύνου, προσάγει τὸν παῖδα τοῖς στρατιώταις ἱκέτην, ὡς ἀρκέσοντα διὰ τὴν ἡλικίαν εἰς οἶκτον ἐκ τῆς ὀργῆς αὐτοὺς μεταστῆσαι. τῶν δὲ θυμῷ μείζονι τόν τε νέον οἰκτρῶς ἀνελόντων, καὶ αὐτὸν παραχρῆμα κατασφαξάντων, ἐπελθών τις, καὶ τὴν κεφαλὴν χωρίσας τοῦ σώματος, ἐπὶ τὴν Ῥώμην *ἀπήγαγε, σημεῖον ἐμφανὲς τοῦτο τῆς νίκης ποιούμενος. ταύτῃ τοίνυν ἀπαλλαγέντες τοῦ δέους, τὴν ἐκ Λιβύης τῶν βασιλέων ἀνέμενον ἄφιξιν. Τῶν δὲ βίᾳ χειμῶνος ἐν τῷ πλεῖν ἀπολομένων, Γορδιανῷ, θατέρου τούτων ὄντι παιδὶ, τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν ἡ γερουσία παρέδωκεν. ἀφ᾽ οὗ τῆς προλαβούσης κατηφείας ὁ Ῥωμαίων ἀνίετο δῆμος, τοῦ βασιλέως σκηνικοῖς τε καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσι τοὺς πολίτας *ἀπαγαγόντος. Πάντων δὲ ὥσπερ ἐκ κάρου βαθέος ἀνασφηλάντων, ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ βασιλέως λαθραία συνίσταται, Μαξίμου καὶ Βαλβίνου στρατιώτας αὐτῷ τινὰς ἐπαναστησάντων. ἧς φωραθείσης, αὐτοί τε οἱ τῆς σκευωρίας ἄρξαντες ἀναιροῦνται, καὶ τῶν κοινωνησάντων αὐτοῖς οἱ πολλοί. Μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ καὶ Καρχηδόνιοι, τῆς τοῦ βασιλέως εὐνοίας ἀλλοτριωθέντες, *Σαβιανὸν εἰς βασιλείαν προάγουσι. Γορδιανοῦ δὲ κινήσαντος τὰς ἐν Λιβύῃ δυνάμεις, ἐπανελθόντες πρὸς αὐτὸν τῇ γνώμῃ, τὸν μὲν ἐπιθέμενον τῇ τυραννίδι παραδιδόασι, συγγνώμης δὲ τυχόντες,

τὴν πρό-

τῶν περιεχόντων αὐτοὺς κινδύνων ἠλευθερώθησαν. Ἐν τούτῳ δὴ πρὸς γάμον ἄγεται Γορδιανὸς Τιμησικλέους θυγατέρα, τῶν ἐπὶ παιδείᾳ διαβοήτων ἀνδρός. ὃν ὕπαρχον τῆς αὐλῆς ἀναδείξας, ἔδοξε τὸ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας τῇ κηδεμονίᾳ τῶν πραγμάτων ἐλλεῖπον ἀναπληροῦν. Ἤδη δὲ τῆς βασιλείας οὔσης ἐν ὀχυρῷ, Πέρσαι τοῖς κατὰ τὴν ἑῴαν ἔθνεσιν ἐπιέναι προσεδοκῶντο, τὴν ἀρχὴν Σαπώρου παραλαβόντος μετὰ Ἀρταξέρξην, τὸν ἀπὸ Παρθυαίων αὖθις εἰς Πέρσας τὴν ἀρχὴν μεταστήσαντα. μετὰ γὰρ [τὸν] Ἀλέξανδρον τὸν Φιλίππου, καὶ τοὺς διαδεξαμένους τὴν Μακεδόνων ἀρχήν, Ἀντιόχου τῶν ἄνω σατραπειῶν ἄρχοντος, Ἀρσάκης ὁ Παρθυαῖος διὰ τὴν εἰς τὸν ἀδελφὸν Τηριδάτην ὕβριν ἀγανακτήσας, πόλεμον πρὸς τὸν Ἀντιόχου σατράπην ἀράμενος, αἰτίαν δέδωκε Παρθυαίοις ἐκβαλοῦσι Μακεδόνας, εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἀρχὴν περιστῆσαι. τότε τοίνυν ἐπὶ Πέρσας ὁ βασιλεὺς ᾔει παρασκευῇ τῇ πάσῃ. τοῦ δὲ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ δόξαντος ἐν τῇ πρώτῃ μάχῃ κεκρατηκέναι, Τιμησικλῆς ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος τελευτήσας, ἠλάττωσε πολὺ τῷ βασιλεῖ τὴν ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ τῆς ἡγεμονίας πεποίθησιν. Φιλίππου γὰρ ὑπάρχου προχειρισθέντος, κατὰ βραχὺ τὰ τῆς εἰς τὸν βασιλέα τῶν στρατιωτῶν εὐνοίας ὑπέρρει. ὡρμημένος γὰρ ἐξ Ἀραβίας ἔθνους χειρίστου, καὶ οὐδὲ ἐκ τοῦ βελτίονος εἰς τύχης ἐπίδοσιν προελθών, ἅμα τῷ παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν, εἰς ἐπιθυμίαν βασιλείας ἐξήπτετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς εἰς τὸ νεωτερίζειν ἐπιρρεπεῖς οἰκειούμενος, ἐπειδὴ τὴν τῶν στρατιωτικῶν σιτηρεσίων συγκομιδὴν δαψιλῆ ἐρχομένην εἶδεν, ἔτι τοῦ βασιλέως περὶ Κάρρας καὶ Νίσιβιν σὺν τῷ στρατῷ διατρίβοντος, αὐτὸς ἐνδοτέρω τὰς ναῦς, αἳ τὴν στρατιωτικὴν τροφὴν εἶχον, εἰσιέναι διέταττεν· ὡς ἂν ἡ στρατιὰ λιμῷ πιεζομένη καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, ἀνασταίη πρὸς στάσιν. Ἔκβασις δὲ εἰς ἔργον αὐτῷ τῆς σκέψεως. οἱ στρατιῶται, πρόφασιν τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν ποιησάμενοι, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ τὸν Γορδιανὸν περιστάντες, ὡς αἴτιον τῆς τοῦ στρατοπέδου φθορᾶς ἀναιροῦσι, Φιλίππῳ τὴν ἁλουργίδα κατὰ τὸ συγκείμενον περιτιθέντες. ὁ δὲ πρὸς μὲν Σαπώρην ἔθετο φιλίαν ἐνωμότοις· λύσας δὲ τὸν πόλεμον, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἐξορμᾷ, τοὺς μὲν στρατιώτας ἁδραῖς διαδόσεσι θεραπεύων, εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἐκπέμπων τοὺς, ὅτι νόσῳ τετελεύτηκε Γορδιανὸς, ἀπαγγελοῦντας. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, τοὺς ἐν τέλει τῆς βουλῆς λόγοις ἐπιεικέσιν ὑπαγαγόμενος,

periculis imminentibus erepti ſunt. Dum hæc geruntur, Gordianus vxorem ducit † Timeſiclis filiam, nobilis ex doctrina viri. quem vbi præfectum prætorii creaſſet, viſus eſt id, quod curationi rerũ propter ætatem ipſius ſane teneram deeſſet, ſupplere. Iam confirmato imperio, Perſæ adgreſſuri nationes orientales exſpectabantur; quod regnum eorum Sapores accepiſſet poſt Artaxerxem, qui Parthis illud ereptum rurſus ad Perſas tranſtulerat. Nam poſt Alexandrum, Philippi filium, & huius in imperio Macedonũ ſucceſſores, Antiocho ſuperioribus illis ſatrapiis imperante; Arſaces Parthus, propter illatã fratri Teridati cõtumeliam, bello aduerſus Antiochi ſatrapam ſuſcepto, Parthis auctor fuit, vt eiectis Macedonibus, regnũ ſibi vindicarent. Imperator igitur, vniuerſo cum adparatu, contra Perſas mouet. Quumque Romanus exercit⁹ primo proelio ſuperior exſtitiſſe viſus eſſet, Timeſicles præfectus prætorio vita functus, non parum Imperatoris de ſecuritate regni fiduciã imminuit. Nam Philippo in eius locum ſuffecto, paullatim beneuolentia militum erga Imperatorem exſtincta eſt. Ortus enim Philippus ex Arabia, gente nequiſſima, nec meliori ratione fortunam ad ampliorem progreſſus, vt primum hunc magiſtratum accepit, ad imperii ſe conuertit adfectationem: conciliansque ſibi milites ad res nouas propenſos, quod militares annonas abunde conuehi cerneret, Imperatore propter Carras & Niſibin adhuc cum exercitu hærente; naues, quæ cõmeatum militarem continebant, ad interiora penetrare iuſſit: vt fame preſſus & inopia rerum neceſſariarum exercitus, ad ſeditionem ſe commoueret. Euentus cõſilio reſpondit. Milites, arrepta de penuria commeatus occaſione, Gordianum, nulla decori ratione habita circumuentum, veluti cuius culpa periret exercitus, interficiunt; & PHILIPPVM ex compoſito purpura veſtiunt. Is, ſacramentis interuenientibus amicitia cum Sapore conſtituta, belloque ſopito, Romam proficiſcitur; militum animos amplis largitionibus demulcens, Romamque nuntios mittens, qui Gordianum morbo exſtinctum dicerent. Vbi Romam veniſſet, ordinis ſenatorii viris oratione benigna ſibi conciliatis,

† *Miſitheũ alii vocant, corrupte.*

Philippus, XXIX

magiſtratus ampliſſimos hominibus ſibi cõiunctiſſimis tradendos ſtatuit. Itaq; Priſcum fratrẽ Syriacis exercitibus præfecit, Seueriano genero Myſiæ Macedoniæque copiis creditis. Hoc modo ſtabili ſe potiturũ imperio arbitratus, ipſe contra *Carpos* expeditionem ſuſcepit, qui iam Iſtro vicina loca populabantur. Proelio conſerto, quum impreſſionem barbari non ſuſtinerent; fuga quoddã ad caſtellum facta, obſidebantur. Vbi ſuos hinc inde diſperſos rurſus colligi cernerẽt, receptis animis egreſſi, Romanum in exercitũ irruebant. Sed quod impetum Maurorum ferre non poſſent, mentionem pangendi foederis iniecerunt: quibuſcum Philippus eo non difficulter inito, diſceſſit. Quũ autem rerum perturbationes eodem tempore plures incidiſſent, orientales quidem partes tum exactionibus tributorum grauatæ, tum quod Priſcus iis nationibus cum imperio præeſſe iuſſus, intolerabilis omnib. eſſet; ideoq; nouas ad res conuerſæ, † *Tapianum* ad ſummã rerũ prouexerunt; iidemq; Myſorũ & Pãnoniorum legiones *Marinum.* Ob has res conturbato Philippo, Senatumq; rogante, vel opem ad rerũ præſentem ſtatum ſibi ferrent; vel, ſi ſuum eis diſpliceret imperium, hoc ſe abdicarent: nemine prorſus quidquam reſpondente, Decius familia dignitateq; præſtans, & omni preterea virtutum genere ornatus, fruſtra dixit ob hæc eum trepidare. Quippe leui momẽto futurum, vt per ſe ipſa hæc euaneſcerent; quod nulla poſſent ex parte ſtabilitatem aliquam habere. His Decii coniecturis, quas ex ipſo rerum vſu ſumſerat, licet euentus reapſe reſpondiſſet, Tapiano Marinoque non magno labore deturbatis: nihilo tamẽ minus in metu Philippus verſabatur, qui odiũ militum erga tribunos & duces in iis locis perſpectũ haberet. Itaq; Decium obſecrabat, vt earum legionum, quæ eſſent in Myſia Pannoniaque, imperium ſuſciperet. Illo recuſante, quod iſtuc neque ſibi, neque Philippo expedire duceret; Theſſalica, quam vocant, perſuaſione Philippus vſus, quæ eſſet cũ coactione coniuncta, hominem ablegat in Pannoniã, caſtigaturũ ibi Marini factionis complices. At illorum locorum milites, quũ Decium viderent ad eos multandos venire, qui deliquerant: cõſultius ſibi fore

† Papianũ: al. Iotapianum.

ᾠήθη δεῖν τὰς μεγίστας τῶν ἀρχῶν τοῖς οἰκειοτάτοις πρὸς αὐτὸν ἔχουσι παραδοῦναι. καὶ Πρίσκον μὲν, ἀδελφὸν ὄντα, τῶν κατὰ Συρίαν προεστήσατο στρατοπέδων, Σευηριανῷ δὲ τῷ κηδεστῇ τὰς ἐν Μισίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ δυνάμεις ἐπίστευσε. Τούτῳ δὲ βεβαίως ἕξειν τὴν ἀρχὴν οἰηθεὶς, αὐτὸς ἐπὶ Κάρπους ἐστράτευεν, ἤδη τὰ περὶ τὸν Ἴστρον λῃσαμένους. μάχης δὲ γενομένης, οὐκ ἀνεχόμενοι οἱ βάρβαροι τὴν προσβολὴν, εἴς τι φρούριον συμφυγόντες, ἐν πολιορκίᾳ καθίσταντο. θεασάμενοι δὲ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἄλλους ἄλλῃ διασπαρέντας, αὖθις συνειλεγμένους, ἅμα τε ἀνεθάῤῥησαν, καὶ ὑπεξελθόντες, τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ συνέπιπτον. οὐχ ὑποστάντες δὲ τὴν τῶν Μαυρουσίων ὁρμὴν, λόγους περὶ σπονδῶν ἐποιήσαντο· οἷς ὁ Φίλιππος ῥᾷον * πειθόμενος ἀνεχώρει. Πολλῶν δὲ κατὰ τοῦτον ἐμπεσουσῶν ταραχῶν τοῖς πράγμασι, τὰ μὲν κατὰ τὴν ἑῴαν, τῇ τῶν φόρων εἰσπράξει, καὶ τῷ Πρίσκον, ἄρχειν τῶν ἐκεῖσε καθεσταμένον ἐθνῶν, ἀφόρητον ἅπασιν εἶναι, βαρυνόμενα, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ νεωτερίζειν τραπέντα, * τὸν Παπιανὸν παρήγαγεν εἰς τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν· τὰ δὲ Μυσῶν * πράγματα καὶ Παιώνων, Μαρῖνον. Συνταραχθέντος δὲ ἐπὶ τούτοις Φιλίππου, καὶ δεομένου τῆς γερουσίας ἢ συλλαβέσθαι οἱ πρὸς τὰ καθεστῶτα, ἢ γοῦν, εἰ τῇ αὐτοῦ δυσαρεστοῖεν ἀρχῇ, ταύτης ἀφεῖναι· μηδενὸς δὲ τὸ παράπαν * ἀποκρινομένου, Δέκιος καὶ γένει προέχων καὶ ἀξιώματι, προσέτι δὲ καὶ πάσαις διαπρέπων ταῖς ἀρεταῖς, μάτην ἔλεγεν αὐτὸν ἐπὶ τούτοις ἀγωνιᾶν· ῥᾷον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα διαφθαρήσεσθαι, ὃ βέβαιον ἔχειν οὐδαμόθεν δυνάμενα. ἐκβαινόντων δὲ εἰς ἔργον ὧν ὁ Δέκιος ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἐτεκμήρατο πείρας, * τοῦ Παπιανοῦ τε καὶ Μαρίνου σὺν οὐ πολλῷ πόνῳ καθαιρεθέντων, οὐδὲν ἧττον ἐν φόβοις ὁ Φίλιππος ἦν, τὸ τῶν στρατιωτῶν μῖσος περὶ τοὺς ἐκεῖσε ταξιάρχους καὶ ἡγεμόνας εἰδώς. παρεκάλει τοίνυν τὸν Δέκιον τῶν ἐν Μισίᾳ καὶ Παιονίᾳ ταγμάτων ἀναδέξασθαι τὴν ἀρχήν. τοῦ δὲ διὰ τὸ καὶ ἑαυτῷ καὶ Φιλίππῳ ταῦτα ἀξύμφορα ἡγεῖσθαι παραιτουμένου, τῇ Θετταλικῇ λεγομένῃ πειθανάγκῃ χρησάμενος, ἐκπέμπει κατὰ τὴν Παιονίαν αὐτὸν, σωφρονιοῦντα τοὺς ἐκεῖσε τὰ Μαρίνου φρονήσαντας. οἱ δὲ ταύτῃ στρατιῶται, τὸν Δέκιον ὁρῶντες τοῖς ἡμαρτηκόσιν ἐπεξιόντα, κάλλιον εἶναι σφίσιν

ἡγήσαντο, καὶ τὸν παρὰ πόδας ἀποσείσασθαι κίνδυνον, καὶ ἅμα προστήσασθαι μόναρχον, ὃς καὶ τῶν κοινῶν ἂν ἐπιμεληθείη κρεῖττον, καὶ οὐ σὺν πόνῳ περιέσται Φιλίππου πολιτικῇ τε ἀρετῇ καὶ πολεμικῇ πείρᾳ προήκων. Περιθέντες οὖν αὐτῷ τὴν ἁλουργίδα, καὶ ἐφ' ἑαυτῷ λοιπὸν ὀρρωδοῦντα, πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων καὶ ἄκοντα συνωθοῦσι κηδεμονίαν. Φίλιππος τοίνυν, τῆς [τοῦ] Δεκίου προσαγγελθείσης ἀναρρήσεως αὐτῷ, τὰ στρατόπεδα συναγαγὼν, ἤλαυνεν ὡς ἐπιθησόμενος. οἱ δὲ σὺν τῷ Δεκίῳ, καίπερ πολλῷ πλείους εἶναι τοὺς ἐναντίους εἰδότες, ὅμως ἐθάρρουν, τῇ [τοῦ] Δεκίου πεποιθότες ἐπιστήμῃ καὶ περὶ πάντα προνοίᾳ. συμπεσόντων δὲ τῶν στρατοπέδων ἀλλήλοις, καὶ τοῦ μὲν τῷ πλήθει, τοῦ δὲ τῇ στρατηγίᾳ πλεονεκτοῦντος, ἔπεσον μὲν ἐκ τῆς Φιλίππου μερίδος πολλοί· καὶ αὐτὸς δὲ σὺν αὐτοῖς ἀναιρεῖται, καὶ τοῦ παιδὸς, ὃν ἔτυχε τῇ τοῦ καίσαρος ἀξίᾳ τιμήσας, ἀποσφαγέντος. οὕτω μὲν οὖν Δέκιος τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς ἐγένετο κύριος. Τῶν δὲ πραγμάτων διὰ τὴν Φιλίππου περὶ πάντα ἐκμέλειαν ταραχῆς πληρωθέντων, Σκύθαι τὸν Τάναιν διαβάντες, ἐληΐζοντο τὰ περὶ τὴν Θρᾴκην χωρία. οἷς ἐπεξελθὼν Δέκιος, καὶ ἐν πάσαις κρατήσας τῶν μάχαις, παρελόμενος δὲ καὶ τῆς λείας, ἣν ἔτυχον εἰληφότες, ἀποκλείειν αὐτοῖς ἐπειρᾶτο τὴν οἴκαδε ἀναχώρησιν, διαφθεῖραι πανωλεθρίᾳ διανοούμενος, ὅπως ἂν μὴ καὶ αὖθις ἑαυτοὺς συναγαγόντες ἐπέλθοιεν. Γάλλον δὲ ἐπιστήσας τῇ τοῦ Τανάιδος ὄχθῃ, μετὰ δυνάμεως ἀρκούσης, αὐτὸς τοῖς λειπομένοις ἐπῄει. χωρούντων δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῷ κατὰ νοῦν, εἰς τὸ νεωτερίζειν ὁ Γάλλος τραπεὶς, ἐπικηρυκεύεται πρὸς τοὺς βαρβάρους, κοινωνῆσαι τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατὰ Δεκίου παρακαλῶν. ἀσμενέστατα δὲ τὸ προσταχθὲν δεξαμένων, ὁ Γάλλος μὲν τῆς ἐπὶ τοῦ Τανάιδος ὄχθῃ φυλακῆς εἴχετο, οἱ δὲ βάρβαροι διελόντες αὑτοὺς τριχῇ, διέταξαν ἔν τινι τόπῳ τὴν πρώτην μοῖραν, οὗ προεβέβλητο τέλμα. τοῦ Δεκίου δὲ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν διαφθείραντος, τὸ δεύτερον ἐπεγένετο τάγμα. τραπέντος δὲ καὶ τούτου, ἐκ τοῦ τρίτου τάγματος ὀλίγοι πλησίον τοῦ τέλματος ἐπεφάνησαν. τοῦ δὲ Γάλλου διὰ τοῦ τέλματος ἐπ' αὐτοὺς ὁρμῆσαι τῷ Δεκίῳ σημήναντος, ἀγνοίᾳ τῶν τόπων ἀπερισκέπτως ἐπελθὼν, ἐμπαγείς τε ἅμα τῇ σὺν αὐτῷ δυνάμει τῷ πηλῷ, καὶ πανταχόθεν

putabant, ſi & periculum, quod ante pedes eſſet, amolirentur; & eadem opera principem ſummæ reipublicæ præficerent, qui eam melius gereret, & abſque labore ſuperior futurus eſſet; vt qui ciuili virtute pariter, & vſu militari Philippum anteiret. Igitur amictum purpura DECIVM, & ſibi iam metuentem, ad procurationem rerum vel inuitum compellunt. Philippus, accepto de adpellatione Decii nuntio, coactis exercitibus, velut hoſtem adgreſſurus, in eum mouit. Qui vero ſtabant a Decio milites, licet ab aduerſariis numero ſe vinci noſſent; tamē Decii tam peritia, quā in omnibus rebus prouidentia freti, fidentibus animis erant. Vbi concurriſſent exercitus, altero nomine multitudinis, altero ducis ſuperiore: cōplures a Philippi partibus ceciderūt; inter quos & ipſe cum filio, quē Cæſaris dignitate cohoneſtauerat, cæſus fuit. Hoc modo Decius ſummo potitus eſt imperio. Quia vero plenæ perturbationis res erant, ob inertem Philippi ſocordiam in omnibus: Scythę Tanaim tranſgreſſi, vicina Thraciæ loca prædis agendis infeſtabant: quos adgreſſus Decius, & omnibus prœliis ſuperior, præda quoque recepta, qua potiti fuerant, quo minus domum reuerterētur, iter eis occludere conabatur, & vniuerſos ad internecionem delere cogitabat, ne denuo coactis copiis irruerent. Quumque Gallum ad Tanaidis ripam, ſatis magnis cum copiis, collocaſſet; ipſe cum reliquis ad hoſtem propius accedebat. Rebus ex animi ſententia ſuccedentibus, Gallus ad moliēdum res nouas cōuerſus, ablegatis ad barbaros ſuis, vt in ſocietatem inſidiarum aduerſus Decium venirēt, hortabatur. Illis cupidiſſime, quod imperatum erat, accipiētibus; Gallus quidem cuſtodiendæ ripæ Tanaidis intentus erat; barbari vero, trifariam diuiſi, quodam in loco primā aciem inſtructam collocabāt, quem locum palus quædam a frōte muniebat. Vbi multos ex eis Decius interemiſſet, legio ſecunda ſuperuenit: qua ipſa quoque in fugam acta, pauci quidam ex acie tertia propter paludem conſpecti ſunt. Ibi quum Gallus Decio ſignificaſſet, vt eos per ipſam paludem inuaderet: imprudenter, ob locorum ignorationem, progreſſus; & cum copiis, quas ſecum ducebat, in luto defixus; & a barbaris

vndiq; telis petitus, cum iis quos propter ſe habebat, nemine prorſus euadendi facultatem nancto, periit. Ac Decius quidem optime adminiſtrato regno, huiuſmodi vitæ finem habuit. GALLVS vero, quum ad imperium perueniſſet, ac VOLVSIANVM filium Auguſtum adpellaſſet, tantumque non clamaret, Decium cum exercitu ſuis inſidiis perditum; proſperæ barbarorum res incrementum ceperunt. Non enim cum præda tantum Gallus eis, vt ſuos intra fines redirent, permiſit: verumetiam quotannis certam pecuniæ ſummam dare promiſit, & ex captiuis nobiliſſimum quemque per vim abduci paſſus eſt; quorum plerique capta Thraciæ Philippopoli, hoſtium in poteſtatem venerant. His rebus in hunc modum geſtis, Romam Gallus venit, magnos ob cõſtitutam cum barbaris pacem ſpiritus gerens. Ac initio quidem, imperii Deciani memoriam cum honore ac beneuolentia vſurpabat, & alterum ex filiis eius ſuperſtitem adoptabat: ſed progreſſu temporis veritus, ne qui rerum nouarum ſtudiis adſueti, regiarum in Decio virtutum memoriam aliquando ſuis cum animis repetentes, eius filio ſummam rerum traderent; mortem homini per inſidias parat, nec adoptionis vlla, nec honeſti ratione habita. Quum autem neglĩgẽter imperium Gallus adminiſtraret, primum quidem *Scythæ* nationibus ſibi finitimis turbas dabant: deinde paullatim progreſſi, ad ipſum vſque mare ſita rapinis exhauriebant: adeo quidem, vt nulla Romanæ dicionis gens ab eis non vaſtata manſerit: ſed omnia prope dixerim opida deſtituta mœnibus, & iiſdem munitorum magna pars, capta fuerint. Nec minus bello, quod vndique ſcaturiendo velut emerſerat, lues etiam peſtilens in opidis atque vicis ſubſequuta, quidquid erat humani generis reliquum, abſumſit: ac numquam ſane ſuperioribus ea ſæculis tantam hominum ſtragem ediderat. Hoc rerum ſtatu, quum Imperatores rempublicam tueri non poſſent, & omnia extra Romam poſita negligerent: rurſus *Gotthi*, & *Borani*, & *Vrugundi*, & *Carpi*, ciuitates in Europa diripiebant; quidquid eis ſuperabat, ſibi auferẽtes.

ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀκοντιζόμενος, μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διεφθάρη, διαφυγεῖν οὐδενὸς δυνηθέντος. Δεκίῳ μὲν οὖν ἄριστα βεβασιλευκότι τέλος τοιόνδε συνέβη. Παρελθόντος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Γάλλου, καὶ συναναδείξαντος ἑαυτῷ τὸν παῖδα *Βολουσιανὸν βασιλέα, μόνον τε οὐχὶ βοῶντος ὡς ἐξ ἐπιβουλῆς αὐτοῦ Δέκιος μετὰ τοῦ στρατεύματος διεφθάρη, τὰ τῆς εὐημερίας τῶν βαρβάρων αὔξησιν ἐλάμβανεν. οὐ γὰρ μόνον ἐπανελθεῖν αὖθις ἐς τὰ οἰκεῖα ξυνεχώρει μετὰ τῆς λείας ὁ Γάλλος, ἀλλὰ καὶ χρημάτων τι μέτρον ἔτους ἑκάστου χορηγεῖν ὑπέσχετο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, οἳ μάλιστα τῶν εὐπατριδῶν ἦσαν, ἐνεδίδου κατ' ἐξουσίαν ἀπάγειν· ὧν οἱ πλείους ἐκ τῆς ἐν Θράκῃ Φιλιππουπόλεως ἁλούσης ἔτυχον εἰλημμένοι. Ταῦτα οὖν οὕτως ὁ Γάλλος διῳκηκὼς, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, μέγα φρονῶν ἐπὶ τεθείσῃ πρὸς τοὺς βαρβάρους εἰρήνῃ· καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν εὐφήμως τῆς Δεκίου βασιλείας ἐμέμνητο, καὶ τὸν ἔτι περιόντα τῶν αὐτοῦ παίδων *ἐποιεῖτο· χρόνου δὲ προϊόντος, εἰς δέος καταστὰς μήποτέ τινες τῶν εἰς τὰ πράγματα νεωτερίζειν εἰωθότων, εἰς μνήμην τῶν Δεκίου βασιλικῶν ἀρετῶν ἀναφέροντες, τῷ τούτου παιδὶ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν παραδοῖεν, ἐπιβουλεύει θάνατον αὐτῷ, οὔτε τῆς ποιήσεως, οὔτε τοῦ καλῶς ἔχοντος λόγον τινὰ ποιησάμενος. Ἐκμελῶς δὲ τοῦ Γάλλου τὴν ἀρχὴν μεταχειριζομένου, Σκύθαι πρῶτον μὲν τὰ πλησιόχωρα σφίσι συνετάραττον ἔθνη· προϊόντες δὲ ὁδῷ, καὶ τὰ μέχρι θαλάττης αὐτῆς ἐλῄζοντο· ὥστε μηδὲ ἓν ἔθνος Ῥωμαίοις ὑπήκοον ἀπόρθητον ὑπὸ τούτων καταλειφθῆναι, πᾶσαν δὲ ὡς εἰπεῖν ἀτείχιστον πόλιν, καὶ τῶν ὠχυρωμένων τείχεσι τὰς πλείους ἁλῶναι. οὐχ ἧττον δὲ τοῦ πανταχόθεν ἐπιβρύσαντος πολέμου καὶ ὁ λοιμὸς πόλεσί τε καὶ κώμαις ἐπιγενόμενος, εἴ τι λελειμμένον ἦν ἀνθρώπειον γένος, διέφθειρεν, οὔπω πρότερον ἐν τοῖς φθάσασι χρόνοις τοσαύτην ἀνθρώπων ἀπώλειαν ἐργασάμενος. Ἐν τούτοις δὲ τῶν πραγμάτων ὄντων, καὶ τῶν κρατούντων οὐδαμῶς οἵων τε ὄντων ἀμύνειν τῷ πολιτεύματι, πάντα δὲ τὰ τῆς Ῥώμης ἔξω περιορώντων, αὖθις Γότθοι καὶ Βορανοὶ καὶ Οὐρουγοῦνδοι καὶ Κάρποι τὰς κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐλῄζοντο πόλεις, εἴ τι περιλελειμμένον ἦν, οἰκειούμενοι.

Πέρσαι δὲ τὴν Ἀσίαν ἐπῄεσαν, τήν τε μέσην καταστρεφόμενοι τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ Συρίαν προϊόντες, ἄχρι καὶ Ἀντιοχείας αὐτῆς· ἕως εἷλον καὶ ταύτην, τῆς ἑῴας πάσης μητρόπολιν οὖσαν· καὶ τοὺς μὲν κατασφάξαντες τῶν οἰκητόρων, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἀπαγαγόντες, ἅμα λείας ἀναριθμήτῳ πλήθει οἴκαδε ἀπῄεσαν, πᾶν ὁποῖον ἴδιον ἢ δημόσιον τῆς πόλεως οἰκοδόμημα διαφθείραντες, οὐδενὸς παντάπασιν ἀντιστάντος. Πέρσαις μὲν οὖν *ἐξεγένετο ῥᾳδίως τὴν Ἀσίαν κατακτήσασθαι πᾶσαν, εἰ μὴ τῇ τῶν λαφύρων ὑπερβολῇ περιχαρεῖς γεγονότες, ἀσμένως ταῦτα περισῶσαι καὶ ἀπαγαγεῖν οἴκοι διενοήθησαν. Τῶν δὲ Σκυθῶν ὄντων ἔσω τῆς Εὐρώπης ἐν ἀδείᾳ πολλῇ νεμομένων, ἤδη δὲ καὶ διαβαινόντων εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ μέχρι Καππαδοκίας καὶ Πεσινοῦντος καὶ Ἐφέσου ληϊσαμένων, Αἰμιλιανὸς Παιωνικῶν ἡγούμενος τάξεων, ἀτόλμους ὄντας τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας ἀντιστῆναι τῇ τῶν βαρβάρων εὐημερίᾳ, παραθαρσύνας ὡς οἷός τε ἦν, καὶ τοῦ [τῶν] Ῥωμαίων ἀξιώματος ἀναμνήσας, ἐπιτίθεται τοῖς εὑρεθεῖσιν ἐκεῖσε βαρβάροις ἀπροσδοκήτως· καὶ τοὺς πολλοὺς ἀνελών, ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἐκείνων γῆν τοὺς στρατιώτας διαβιβάσας, καὶ παραδόξως πᾶν τὸ προσπεσὸν διαφθείρας, παρὰ πᾶσάν τε ἐλπίδα τὰ Ῥωμαίοις ὑπήκοα τῆς ἐκείνων μανίας ἐλευθερώσας, αἱρεῖται παρὰ τῶν τῇδε στρατιωτῶν αὐτοκράτωρ. συναγαγὼν δὲ τὰς αὐτόθι δυνάμεις, ἐκ τῆς κατὰ τῶν βαρβάρων νίκης ἐρρωμενεστέρας γεγενημένας, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἤλαυνεν, ἀπαρασκεύῳ τῷ Γάλλῳ βουλόμενος εἰς μάχην ἐλθεῖν. ὁ δὲ, τῶν κατὰ τὴν ἑῴαν πεπραγμένων ἀνήκοος ὤν, αὐτὸς μὲν τοῖς παρατυχοῦσι παρεσκευάζετο· Βαλεριανὸν δὲ ἔστελλε τὰ ἐν Κελτοῖς καὶ Γερμανοῖς τάγματα οἴσοντα. μετὰ πολλοῦ δὲ τάχους Αἰμιλιανοῦ τῇ Ἰταλίᾳ προσαγαγόντος, ἐπεὶ πλησίον ἀλλήλων γέγονε τὰ στρατεύματα, πολλῷ τὸν Γάλλον ἐλαττούμενον ταῖς δυνάμεσιν ὁρῶντες οἱ σὺν αὐτῷ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἐκμελὲς καὶ ἀνειμένον τοῦ ἀνδρὸς ἀποβλέποντες, ἀναιροῦσιν αὐτὸν μετὰ τοῦ παιδός· καὶ προσχωρήσαντες Αἰμιλιανῷ, κεχειρῶσθαι ἔδοξαν αὐτῷ τὴν ἀρχήν. Βαλεριανοῦ δὲ μετὰ τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις δυνάμεων ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐλαύνοντος, καὶ σὺν πολλῷ πλήθει τὸν Αἰμιλιανὸν καταπολεμῆσαι προθυμουμένου,

Perſæ vero in Aſiam pedem intulerũt, tum Meſopotamiã excidio dantes, tum in Syriam progredientes, ad ipſam vſque Antiochiam: donec & illam cepere totius oriẽtis metropolim, & incolis eius partim cæſis, partim in ſeruitutem abductis, infinita cum prædæ copia domum diſceſſerunt; omnibus tam priuatis, quã publicis ciuitatis ædificiis, nullo penitus reſiſtente, dirutis. Ac Perſis quidem in procliui fuiſſet tota potiri Aſia, ſi non ob immẽſam vim ſpoliorum lætabundi, libenter ea ſeruare, domumque deportare maluiſſent. *Scythæ* vero, quum quidquid occuparant in Europa, ſecuri plane poſſiderent, & iam in Aſiam quoque tranſgreſſi eſſent, omniaque ad Cappadociam, & Peſinuntem, & Epheſum vſque diripuiſſent: AIMILIANVS, legionum Pannoniæ dux, militibus ſuis, qui parum animi ad reſiſtendum proſperæ barbarorum fortunæ habebãt, quanto poterat opere confirmatis, & dignitate populi Romani eis in memoriam reuocata: præter exſpectationem barbaros, in iis locis repertos, adgreſſus eſt. Quumq; magnam eorum partem occidiſſet, milites in barbaricum tranſduxiſſet; quidquid habuiſſet obuium, necopinanter exitio dediſſet; præter omnẽ deniq; ſpem, imperio Romano ſubiectos ipſorum furore liberaſſet: a militibus illis Imperator eligitur. Itaq; coactis eorum locorum copiis, quæ iam ex parta cõtra barbaros victoria confirmatiores animis erant factæ; Italiã verſus mouit, cum imparato Gallo manũ conſerturus. qui per orientẽ geſta quum inaudiſſet, iis ipſe copiis, quas habebat ad manũ, ſemet armabat; & Valerianum, Celticas atque Germanicas legiones adlaturũ, ablegabat. Quũ magna celeritate ſuos Aimilianus in Italiam adduxiſſet, propeque ſe conſtitiſſent exercitus: qui cũ Gallo milites erant, amplitudine copiarũ hunc longe inferiorem eſſe videntes, & ſimul ad hominis ignauiam negligentiamque reſpicientes, eum cum filio necant: quorum quidem in partes Aimiliani tranſitione, ſtabilitum illius imperium videbatur. Sed Valeriano cũ tranſalpinis viribus in Italiã pergente, magnaq; cũ hominum multitudine alacriter Aimilianum debellare cogitante:

quod hunc ſui potius militari, quam imperatorio more res adgredi cernerent, veluti non idoneum regno, de medio tollunt. VALERIANVS, de communi omnium ſentẽtia ſummum imperium adeptus, magno ſtudio rebus recte conſtituendis incumbebat. *Scythis* autem ſuis ex ſedibus egreſſis, & præter hos *Marcomannis* quoque per irruptiones finitima Romano imperio loca deprædantibus, ad extremum redacta periculũ Theſſalonica fuit: cuius obſidione vix magno labore ſoluta, fortiter hoſti reſiſtentibus iis, qui in vrbe erant; vniuerſa turbis Græcia torquebatur. Athenienſes, reficiendo muro ſtudebant; cui ab eo tempore, quo dirutus a Sulla fuerat, nulla erat adhibita cura: Peloponeſii, muro Iſthmum obſtruebãt. Publicæ vero ab omni Græcia, tutandæ cauſſa regionis, excubiæ habebãtur. Valerianus, animaduerſo periculo, quod imperio Romano cunctis ex partibus imminerct, GALLIENVM filium imperii conſortem deligit: & quod vndique publicæ res infeſtarentur, ipſe verſus orientem mouet, vt *Perſis* reſiſteret; Europæos exercitus filio tradit, cohortatus eum, cum iis vt copiis temet irruentibus vndique barbaris opponeret. Gallienus, videns *Germanicas gentes* ceteris infeſtiores eſſe, quæ adcolas Rheni Celticas nationes acrius vexarent, hanc partem ſibi propugnandam ab hoſtibus ſumit; aliis, qui per Italiam, Illyricum, Græciamque prædis agendis intenti eſſent, duces cum eorum locorũ exercitibus, bellum facere iuſſit. Ac ipſe quidẽ Rheni tranſiectus cuſtodiens, quantum præſtare poterat, interdum tranſitu hoſtes arcet, interdum tranſeuntibus ſuos inſtructos obiicit. Sed quod ingenti cum multitudine, perexiguas ipſe copias habens, bellum gereret, in anguſtum iam coactæ res ipſius erant; quum inito fœdere cum quodam de gentis Germanicæ principibus, ex aliqua parte periculum minuiſſe viſus fuit. Nam ceteros ille barbaros arcebat, quo minus continenter Rhenum tranſirent, & irruentibus obſtabat. Ac Rheni quidem adcolarum hæc erat condicio. *Borani* vero, & *Gotthi*, & *Carpi*, & *Vrugundi*, (nationum hæc nomina, propter Iſtrum ſedes habentium) nullam nec Italiæ, nec Illyrici par-

θεωροῦντες οἱ σὺν αὐτῷ στρατιωτικῶς μᾶλλον αὐτὸν ἢ ἀρχικῶς προσιόντα τοῖς πράγμασιν, ὡς πρὸς βασιλείαν ἀνάρμοστον ἀναιροῦσι. Παρελθὼν δὲ Βαλεριανὸς κοινῇ γνώμῃ πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν, σπουδὴν ἐποιεῖτο τὰ πράγματα εὖ διαθεῖναι. Σκυθῶν δὲ ἐξ ἠθῶν ἀναστάντων, καὶ Μαρκομαννῶν πρὸς τούτοις ἐξ ἐφόδου τὰ πρόσοικα τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ χωρία λεηλατούντων, εἰς ἔσχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη περιέστη κινδύνου· μόλις δὲ καὶ σὺν πόνῳ πολλῷ τῆς πολιορκίας λυθείσης, τῶν ἔνδον καρτερῶς ἀντισχόντων, ταραχαῖς ἡ Ἑλλὰς * ἐξετάζετο πᾶσα. καὶ Ἀθηναῖοι μὲν τοῦ τείχους ἐπεμελοῦντο, μηδεμιᾶς, ἐξότε Σύλλας τοῦτο διέφθειρεν, ἀξιωθέντος φροντίδος· Πελοποννήσιοι δὲ τὸν Ἰσθμὸν διετείχιζον. κοινὴ δὲ παρὰ πάσης φυλακὴ τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἀσφαλείᾳ τῆς χώρας ἐγίνετο. Συνιδὼν δὲ ὁ Βαλεριανὸς τὸν πανταχόθεν ἐπικείμενον τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ κίνδυνον, αἱρεῖται Γαλιηνὸν τὸν παῖδα τῆς ἀρχῆς κοινωνόν. ἐνοχλουμένων δὲ τῶν πραγμάτων ἁπανταχόθεν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἤλαυνε, Πέρσαις ἀντιστησόμενος· τῷ δὲ παιδὶ τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ στρατόπεδα παρεδίδου, τοῖς πανταχόθεν ἐπιοῦσι βαρβάροις μετὰ τῶν ἐκεῖσε δυνάμεων ἀντιστῆναι παρεγγυήσας. ὁρῶν δὲ ὁ Γαλιηνὸς τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὄντα τὰ Γερμανικὰ χαλεπώτερα, σφοδρότερόν τε τοῖς περὶ τὸν Ῥῆνον οἰκοῦσι Κελτικοῖς ἔθνεσιν ἐνοχλοῦντα, τοῖς μὲν τῇδε πολεμίοις αὐτὸς ἀντετάττετο· τοῖς δὲ τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰ ἐν Ἰλλυριοῖς καὶ τὴν Ἑλλάδα προθυμουμένοις ληΐσασθαι, τοὺς στρατηγοὺς ἅμα τοῖς ἐκεῖσε στρατεύμασιν ἔταξε διαπολεμεῖν. αὐτὸς μὲν οὖν τὰς τοῦ Ῥήνου διαβάσεις φυλάττων, ὡς οἷόν τε ἦν, πῇ μὲν ἐκώλυε περαιοῦσθαι, πῇ δὲ καὶ διαβαίνουσιν ἀντετάττετο. πλήθει δὲ παμπόλλῳ μετὰ δυνάμεως ἐλάττονος πολεμῶν, ἐν ἀπόροις τε ὢν, ἔδοξεν ἐν μέρει τὸν κίνδυνον ἐλαττοῦν τῷ σπονδὰς πρός τινα τῶν ἡγουμένων ἔθνους Γερμανικοῦ πεποιῆσθαι. τούς τε γὰρ ἄλλους βαρβάρους ἐκώλυεν οὗτος συνεχεῖς διὰ τοῦ Ῥήνου ποιεῖσθαι τὰς διαβάσεις, καὶ τοῖς ἐπιοῦσιν ἀνθίστατο. καὶ τὰ μὲν παροικοῦντα τὸν Ῥῆνον ἐν τούτοις ἦν. Βορανοὶ δὲ καὶ Γότθοι καὶ Κάρποι, καὶ Οὐρουγοῦνδοι, (γένη δὲ ταῦτα περὶ τὸν Ἴστρον οἰκοῦντα) μέρος οὐδὲν τῆς Ἰταλίας ἢ τῆς Ἰλλυρίδος κα-

ταλιπόντες ἀδήωτον διετέλουν, οὐδενὸς ἀνθισταμένου πάντα ἐπινεμόμενοι. Βορανοὶ δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάσεως ἐπεφρόντιστο· καὶ ῥᾷόν γε κατεπράξαντο ταύτην διὰ τῶν οἰκούντων τὸν Βόσπορον, δέει μᾶλλον ἢ γνώμῃ πλοῖά τε δεδωκότων, καὶ ἡγησαμένων τῆς διαβάσεως. ἕως μὲν γὰρ βασιλεῖς αὐτοῖς ἦσαν, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενοι τὴν ἀρχὴν, διά τε τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν, καὶ τὸ τῆς ἐμπορείας εὐσύμβολον, καὶ τὰ παρὰ τῶν βασιλέων αὐτοῖς ἔτους ἑκάστου πεμπόμενα δῶρα, διετέλουν εἴργοντες ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διαβαίνειν βουλομένους τοὺς Σκύθας· ἐπεὶ δὲ τοῦ βασιλικοῦ γένους διαφθαρέντος ἀνάξιοί τινες καὶ ἀπερριμμένοι τῆς ἡγεμονίας κατέστησαν κύριοι, δεδιότες ἐφ' ἑαυτοῖς, τὴν διὰ τοῦ Βοσπόρου τοῖς Σκύθαις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν δεδώκασι πάροδον, πλοίοις αὐτοὺς οἰκείοις διαβιβάσαντες· ἃ πάλιν ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Τῶν δὲ Σκυθῶν τὰ ἐν ποσὶ πάντα ληιζομένων, οἱ μὲν τὴν παραλίαν οἰκοῦντες τοῦ Πόντου, πρὸς τὰ μεσόγεια καὶ ὀχυρώτατα ἀνεχώρουν· οἱ δὲ βάρβαροι τῇ Πιτυοῦντι πρώτῃ προσέβαλλον, τείχει τε μεγίστῳ περιβεβλημένῃ, καὶ λιμένα εὐορμότατον ἐχούσῃ. Σουκεσσιανοῦ δὲ τοῦ ἐκεῖσε στρατιωτῶν ἡγεμόνος καθεσταμένου, μετὰ τῆς οὔσης αὐτόθι δυνάμεως ἀντιστάντος, καὶ τοὺς βαρβάρους ἀποδιώξαντος, δεδιότες οἱ Σκύθαι μήποτε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις φρουρίοις πυθόμενοι, καὶ συστάντες τοῖς ἐν τῇ Πιτυοῦντι στρατιώταις, ἄρδην αὐτοὺς ἀπολέσωσιν, ὅσων δεδύνηντο πλοίων ἐπιλαβόμενοι, σὺν κινδύνῳ μεγίστῳ τὰ οἰκεῖα κατέλαβον, ἐν τῷ κατὰ Πιτυοῦντα πολέμῳ πολλοὺς τῶν σφετέρων ἀποβαλόντες. Οἱ μὲν οὖν τὸν Εὔξεινον πόντον οἰκοῦντες, τῇ Σουκεσσιανοῦ στρατηγίᾳ περισωθέντες, ὡς διεξήλθομεν, οὐδέποτε τοὺς Σκύθας ἤλπισαν αὖθις περαιωθήσεσθαι, τὸν εἰρημένον μοι τρόπον ἀποκρουσθέντας. Οὐαλεριανοῦ δὲ Σουκεσσιανὸν μετάπεμπτον ποιησαμένου, καὶ ὕπαρχον τῆς αὐλῆς ἀναδείξαντος, καὶ σὺν αὐτῷ τὰ περὶ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὸν ταύτης οἰκισμὸν οἰκονομοῦντος, αὖθις οἱ Σκύθαι πλοῖα παρὰ τῶν Βοσπορανῶν λαβόντες ἐπεραιώθησαν. κατασχόντες δὲ τὰ πλοῖα, καὶ οὐχ ὥσπερ πρότερον τοῖς Βοσπορανοῖς ἐνδόντες μετὰ τούτων ἐπανελθεῖν οἴκαδε, πλησίον τοῦ Φάσιδος ὡρμήσαντο, ἔνθα καὶ τὸ τῆς Φασιανῆς Ἀρτέμιδος ἱδρῦσθαι

tem a cõtinuis vaſtationibus immunem relinquebant, omnia, nemine reſiſtente, diripientes. Et quidem *Borani* in Aſiam quoque tranſiicere conabantur; idque per incolas Boſpori ſane quam facile obtinuerunt; qui metu potius, quam animi voluntate adducti, naues eis dederunt, & in tranſiiciendo duces fuerunt. Quam enim diu reges illi habebant, filiis in regnum paternũ ſuccedentibus; partim propter amicitiam cum populo Romano, & commerciorum opportunitatem, partim propter ea munera, quæ ab Imperatoribus quotannis eis mittebãtur; Scythas in Aſiã tranſiicere volentes arcere nõ deſinebant. Verum poſtea, quam exſtincto genere regio, quidam viles & abiecti principatum obtinuiſſent: ſibimet ipſi metuentes, Scythis adeundæ per Boſporum Aſiæ facultatem conceſſerunt, & ſuis eos nauibus tranſuexere; quibus deinde receptis, domum remearunt. Ceterum *Scythis* obuia quæque deprædantibus, qui maritima Ponti loca incolebant, ad mediterranea maximeque munita migrabant. Barbari vero Pityuntem primum adorti ſunt, muro maximo circumdatam, & portum commodiſſimum habentem. Sed quum dux militum eius loci Succeſſianus, cum iis copiis, quæ iſtic aderant, ſemet obieciſſet, & reiectos inde barbaros abegiſſet: veriti Scythæ, ne huius rei fama per cetera quoque caſtella didita, eorum præſidiarii militibus Pityunteis adgregati, funditus ipſos delerent: quantam maximam poterant, nauigiorum nancti copiam, ſummo cum periculo domum reuerterunt, in hoc ad Pityuntem bello cõplu- ribus ſuorum amiſſis. Enimuero qui ad Pontum Euxinum habitabãt, Succeſſiani ductu ſeruati, quemadmodum expoſuimus; numquam fore ſperabãt, vt rurſum Scythæ tranſiicerent, qui iam indicato modo repulſi fuiſſent. Sed vbi Valerianus arceſſitum ad ſe Succeſſianum præfectum prætorii dixiſſet, & cum eo res Antiochenæ ciuitatis, & inſtauratiõnẽ eius ordinaret: denuo *Scythæ*, ſumtis a Boſporanis nauib⁹, trãſmiſerunt. Retentis autem nauigiis, nec (vt factitatum prius erat) conceſſa poteſtate Boſporanis, vt eis in patriam reuerterentur: propter Phaſidem profecti ſunt, vbi fanũ Dianæ Phaſianæ, cum

Æetæ regia, collocatū perhibēt. Hoc fanum occupare conati, ſed fruſtra, Pityuntem recta contendunt. Caſtello perfacile capto, ſuoque præſidio denudato, pergūt vlterius. Quumque magna copia nauigiorum abundarent, &, captiuis remigandi peritis ad nauigationem vſi, tempeſtatem commodam toto propemodum æſtiuo tempore habuiſſent: Trapezuntem petierunt, vrbem amplam & populoſam, quæque præter conſuetos milites, aliorum infinitum prope numerum receperat. Obſidione cepta, ne per ſomnium quidem vrbe ſe potituros ſperabant; quod eſſet ea duobus muris circumdata. Sed quum ignauia temulentiaque occupatos animaduerterent milites ne murū quidem amplius conſcendere, nec vllo tempore luxum & cōpotationes ſuas intermittere: arboribus, quas dudum ad hoc præparauerant, admotis muro, qua perueniri ad eum poterat; & noctu per has, aliis alios exiguo numero ſubſequentibus, adſcendentes; vrbem capiunt, ob repentinam & improuiſam hoſtis irruptionē metu perculſis præſidiariis, & per alias portas ex vrbe fuga dilapſis; ceteris ab hoſtibus interemptis. Vrbe hoc modo capta, ineffabilem barbari opum captiuorumq; copiam adepti ſunt. Nam forte finitimi propemodum omnes in eam, veluti locum munitum, confluxerant. Templis & ædificiis dirutis, aliiſque rebus, ad elegantiam magnitudinemve comparatis, & excurſionibus tota regione vexata; compluribus cum nauigiis domū diſceſſere. Quum horum finitimi Scythæ adlatas ab eis opes conſpexiſſent, & ſimile facinus audendi cupiditas eos inceſſiſſet: nauigia quidem ab eis parabantur, vtētibus ad eorum ſtructuram mancipiorum opera, quæ ſecum habebāt, vel ceteroquin ipſis inopiæ cauſſa ſemet adiungētium; ſed ea ratione, qua Borani fuiſſent vſi, minime nauigationem inſtituendam eſſe, tam longam, tam difficilem, perque vaſtata iam ante loca, decreuerunt: ſed hiemis exſpectato tempore, Ponto Euxino ad ſiniſtram relicto, pedeſtribus copiis per ipſa litora, prout fieri poterat, curſim comitantibus; Iſtrum, Tomos, Anchialum, ad dextram

λεγόμενον ἱερὸν, καὶ τὰ τοῦ Αἰήτου βασίλεια. πειραθέντες δὲ τὸ ἱερὸν ἑλεῖν, καὶ οὐ δυνηθέντες, εὐθὺ [ἐπὶ] Πιτυοῦντος ἐχώρουν. Ἑλόντες δὲ ῥᾷστα τὸ φρούριον, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φυλακῆς ἐρημώσαντες, ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσω. πλοίων δὲ πολλῶν εὐπορήσαντες, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τοῖς ἐρέττειν ἐπισταμένοις εἰς ναυτιλίαν χρησάμενοι, γαλήνης παρὰ πάντα σχεδὸν τὸν τοῦ θέρους καιρὸν γενομένης, τῇ Τραπεζοῦντι προσέπλευσαν, πόλει μεγάλῃ καὶ πολυανθρώπῳ, καὶ πρὸς τοῖς ἐθάσι στρατιώταις μυρίων ἑτέρων δύναμιν προσλαβούσῃ. καταστάντες δὲ εἰς πολιορκίαν, κρατήσειν μὲν ἤλπιζον οὐδὲ ὄναρ τῆς πόλεως δύο τείχεσι περιειλημμένης· αἰσθανόμενοι δὲ τοὺς στρατιώτας ῥαθυμίᾳ καὶ μέθῃ κατειλημμένους, καὶ οὔτε εἰς τὸ τεῖχος λοιπὸν ἀνιόντας, οὐδένα δὲ καιρὸν τὴν τρυφὴν καὶ τὰ συμπόσια παριέντας, δένδρα πάλαι πρὸς τοῦτο εὐτρεπισθέντα προσθέντες τῷ τείχει καθ' ὃ [μὲν] βάσιμον ἦν, κατ' ὀλίγους τε διὰ τούτων νυκτὸς οὔσης ἀνάγοντες, αἱροῦσι τὴν πόλιν, τῶν μὲν στρατιωτῶν τῷ αἰφνιδίῳ καὶ ἀπροσδοκήτῳ τῆς ἐφόδου καταπλαγέντων, καὶ τοῦ ἄστεος ὑποδραμόντων δι' ἑτέρας πύλης, τῶν δὲ ἄλλων παρὰ τῶν πολεμίων ἀναιρεθέντων. τῆς δὲ πόλεως τοῦτον τὸν τρόπον ἁλούσης, γεγόνασι πλήθους ἀφάτου χρημάτων καὶ αἰχμαλώτων οἱ βάρβαροι κύριοι. πάντας γὰρ σχεδὸν τοὺς πέριξ οἰκοῦντας συνέβη κατ' αὐτὴν ὡς εἰς ὀχυρὸν χωρίον συναλισθῆναι. διαφθείραντες δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τὰ οἰκοδομήματα, καὶ πᾶν ὅ τι πρὸς κάλλος ἢ μέγεθος ἤσκητο, καὶ προσέτι τὴν ἄλλην χώραν καταδραμόντες, ἅμα πλήθει παμπόλλων νεῶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

Τῶν δὲ ὁμορούντων Σκυθῶν θεασαμένων τὸν πλοῦτον ὃν ἐπηγάγοντο, καὶ εἰς ἐπιθυμίαν ἐλθόντων τοῦ δρᾶσαι [τὰ] παραπλήσια, πλοῖα μὲν κατεσκευάζετο, τῶν συνόντων αὐτοῖς αἰχμαλώτων, ἢ ἄλλως κατ' ἀπορίαν ἐπιμιγνυμένων, ὑπουργησάντων εἰς τὴν τούτων δημιουργίαν. τὸν αὐτὸν δὲ τοῖς Βορανοῖς τρόπον ποιήσασθαι τὸν ἔκπλουν οὐκ ἔγνωσαν, ὡς μακρὸν ὄντα καὶ δύσκολον, καὶ διὰ τόπων ἤδη πεπορθημένων· ἀναμείναντες δὲ τὸν χειμῶνα, τὸν Εὔξεινον πόντον ἐν ἀριστερᾷ καταλιπόντες, τῆς πεζῆς δυνάμεως αὐτοῖς διὰ τῶν ἠϊόνων κατὰ τὸ παρῆκον συμπαραθεούσης, Ἴστρον καὶ Τομέα καὶ Ἀγχίαλον κατὰ τὸ δεξιὸν παραμεί-

παραμείψαντες μέρος, ἐπὶ τὴν Φιλεατίναν ἐβάδιζον λίμνην, ἣ κατὰ δυσμὰς θερινὰς Βυζαντίου πρὸς τῷ Πόντῳ διάκειται. γνόντες δὲ τοὺς ταύτης ἁλιέας ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς ἐπικειμένοις τῇ λίμνῃ μετὰ τῶν ὄντων αὐτοῖς πλοίων ἀποκρυβέντας, ὁμολογίᾳ παραστησάμενοι καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν ἐμβιβάσαντες, ἐπὶ τὴν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Χαλκηδόνος ἐχώρουν διάβασιν. οὔσης δὲ φυλακῆς ἔν τε αὐτῇ Χαλκηδόνι καὶ μέχρι τοῦ ἱεροῦ τοῦ πρὸς τῷ στόματι τοῦ Πόντου, πολλῷ τοὺς ἐπιόντας ὑπεραιρούσης, οἱ μὲν τῶν στρατιωτῶν ἀνεχώρησαν, ὑπαντῆσαι δῆθεν τῷ πεμφθέντι παρὰ βασιλέως ἡγεμόνι βουλόμενοι· οἱ δὲ, εἰς τοσοῦτον κατέστησαν δέος, ὥστε ἅμα τῇ ἀκοῇ προτροπάδην φυγεῖν. οὗ δὴ γενομένου, ἅμα τε ἐπεραιώθησαν οἱ βάρβαροι, καὶ Χαλκηδόνα μηδενὸς ἀντιστάντος ἑλόντες, χρημάτων καὶ ὅπλων καὶ ἄλλης ὅτι πλείστης ἀποσκευῆς γεγόνασιν ἐγκρατεῖς. Ἐπὶ δὲ τὴν Νικομήδειαν ἐχώρουν, μεγίστην οὖσαν καὶ εὐδαίμονα, διά τε πλοῦτον καὶ τὴν εἰς ἅπαντα εὐπορίαν, ὀνομαστοτάτην. ἐπεὶ δὲ τῆς φήμης προκαταλαβούσης ἔφθασαν οἱ ταύτης οἰκήτορες ἀποδρᾶναι μετὰ τῶν χρημάτων, ὅσα περ οἷοί τε γεγόνασιν ἐπικομισάμενοι, τῶν μὲν εὑρεθέντων οἱ βάρβαροι τὸ πλῆθος ἐθαύμασαν, διὰ δὲ τιμῆς πάσης καὶ θεραπείας Χρυσόγονον ἦγον, τὸν ἐπὶ τὴν Νικομήδειαν αὐτοὺς ἐλθεῖν ἐκ πολλοῦ παρορμήσαντα. Ἐπιδραμόντες * δὲ Νικαίᾳ καὶ Κίῳ καὶ Ἀπαμείᾳ καὶ Προύσῃ, τὰ παραπλήσιά τε καὶ ἐν ταύταις πεποιηκότες, ἐπὶ τὴν Κύζικον ὥρμησαν. τοῦ Ῥυνδάκου δὲ ποταμοῦ πολλοῦ ῥεύσαντος ἐκ τῶν γενομένων ὄμβρων, περαιωθῆναι τοῦτον ἀδυνατήσαντες, ἀνεχώρησαν ὀπίσω· καὶ τὴν μὲν Νικομήδειαν ἐνέπρησαν, καὶ τὴν Νίκαιαν· ἁμάξαις δὲ καὶ πλοίοις ἐμβαλόντες τὰ λάφυρα, περὶ τῆς οἴκαδε ἐπανόδου διενοοῦντο, τοῦτο τῆς δευτέρας ἐφόδου ποιησάμενοι τέλος. Οὐαλεριανὸς δὲ, πυθόμενος τὰ κατὰ τὴν Βιθυνίαν, στρατηγῶν μὲν οὐδενὶ τὴν κατὰ τῶν βαρβάρων ἄμυναν ὑπὸ ἀπιστίας ἐθάρρει καταπιστεῦσαι· Φήλικα δὲ φυλάξοντα τὸ Βυζάντιον στείλας, αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας ἄχρι Καππαδοκίας ἐχώρει, καὶ τῇ παρόδῳ μόνον ἐπιτρίψας τὰς πόλεις, ὑπέστρεψεν εἰς τοὐπίσω. λοιμοῦ δὲ τοῖς στρατοπέδοις ἐμπεσόντος, καὶ τὴν πλείω μοῖραν αὐτῶν διαφθείραντος, Σαπώρης ἐπιὼν

prætergreſſi, ad Phileatinam venere paludem, quę verſus occidentem ſolſtitialem Byzãtii, Ponto adiacet. Cognito autem, eius lacus piſcatores in adiacentibus lacui paludibus cum iis, quas haberent, nauibus abditos deliteſcere: interpoſita cautione perfecerunt, vt ſeſe ſiſterent: quumq; naues eorum copiis pedeſtribus ſuis oneraſſent, tranſire per id fretum nitebantur, quod Byzantio Chalcedonique interiacet. Erat non in ipſa modo Chalcedone præſidium, verumetiam ad fanum vſq; diſpoſitũ, quod eſt ad oſtium Ponti; longeque barbaros illud aduentantes viribus ſuperabat. Sed milites ipſi partim diſceſſere, quaſi qui occurrere duci ab Imperatore miſſo vellent; partim tanta trepidatione correpti fuerunt, vt ad primam rei famam citato curſu diffugerent. Quo facto, ſimul & tranſiere barbari, & Chalcedone nullo reſiſtente capta, opibus & armis, alioque rerum adparatu copioſiſſimo potiti ſunt. Hinc Nicomediam contenderunt, vrbem maximam & fortunatam, opibusque ac rerum omnium copia celeberrimam. Sed licet præcepta fama ciues iam ante diffugiſſent cum opibus ſuis, quas auferre ſecum poterant; nihilo minus barbari repertorum ab ſe copiam mirati, omni honore atque obſeruantia Chryſogonum proſequebãtur, qui iamdudum eis auctor fuerat, vt Nicomediã proficiſcerentur. Quumque Nicæam, & Cium, & Apameam, & Pruſam iiſdem incurſionibus vexaſſent, & in illis paria deſignaſſent; Cyzicum petiere. Verum quod Rhyndacus fluuius, ex imbribus auctus, ingentem aquarum vim volueret, tranſiectione fruſtra tentata, retro ceſſerunt: ac Nicomediam quidem, & Nicæam, iniectis ignibus, ſuccenderunt: ſpoliis vero in plauſtra nauesque coniectis, domum cogitabant, hoc impreſſioni ſecundæ fine impoſito. Valerianus, intellectis iis quæ in Bithynia gererentur, ex diffidentia nemini ducum credere defenſionem illius contra barbaros audebat: ac Felice miſſo, qui Byzantium tueretur, ipſe ab Antiochia ad Cappadociam vſque progrediebatur, & tranſitu dumtaxat adtritis opidis, pedẽ referebat. Quumque peſtis inuaſiſſet exercitus, eorumque maiorem partem abſumſiſſet: *Sapores* orientem

adgreſſus, exitio dabat omnia. Valerianus autem, qui propter molliciem, vitamque remiſſiorem, de ſubleuandis ad extremum prolapſis rebus deſperaſſet, quum data pecunia bello finem imponere vellet: miſſos hoc nomine legatos Sapores ab ſe, rebus infectis, dimiſit; & vt Imperator ipſe de iis, quæ ſibi duceret neceſſaria, ſecum in colloquium veniret, poſtulabat. Ille, nulla prudentia poſtulatis adſenſus, & inconſulto cum paucis ad Saporem profectus, quaſi de ineunda pace cum eo colloquuturus; ab hoſtibus ſubito comprehenditur, & ad mancipii fortunam redactus, in eadem cōdicione apud Perſas viuendi finem fecit; maximo dedecore nomini Romano apud poſteros relicto. Quum hic rerum per oriētem ſtatus eſſet, omnia velut deſtituta principe, confuſa pariter, & indefenſa iacebant. Et *Scythæ* coniunctis animis ex qualibet gente natione que ſua in vnum congreſſi, parte quadam copiarum ſuarum Illyricum agebāt, ferebant; & ciuitates eiuſdē vaſtabant; cum alia vero parte Italiam ingreſſi, ad ipſam vſq; Romam perrexerunt. At Gallieno transalpinis in locis hærente, Germanicisque bellis intento; Senatus, vrbem Romam in ſummum diſcrimen adductam videns, & milites, quotquot erant ad vrbem, inſtruxit; & arma valentioribus e plebe dedit, & hoc modo maiorem barbarico coēgit exercitum: quem hoſtes veriti, Romam illi quidem reliquere; ſed vniuerſam prope dixerim peruagando adflixerunt Italiam. Itidē quum per Illyricum res, ob Scytharum irruptionem, in extremo verſarentur; & totum Romanis ſubiectum ſic quaſſaretur imperium, vt ab interitu prope iam abeſſet: tanta peſtis in ciuitatibus exorta, quanta numquam prius vllo tempore exſtiterat, calamitates a barbaris illatas leuiores reddidit: lue vero correptis hoc adtulit commodi, beatos vti ſe ducerent, & captas vrbes, ad ſolitudinem plane redactas.

His rebus omnibus conturbatus Gallienus, Romam reuerſus eſt: vt illato ab Scythis Italiæ bello remedium adferret. Quo tempore inſurgentibus in eum † *Cecrope* Mauro, & *Aureolo*, & *Antonino*, & aliis pluribus; ce-

† al. Cere

τὴν ἑῴαν, ἅπαντα κατεστρέφετο. Οὐαλεριανοῦ δὲ διά τε μαλακίαν καὶ βίου χαυνότητα βοηθῆσαι μὲν εἰς ἔσχατον ἐλθοῦσι τοῖς πράγμασιν ἀπογνόντος, χρημάτων δὲ δόσει καταλῦσαι τὸν πόλεμον βουλομένου· τοὺς μὲν ἐπὶ τούτῳ σταλέντας πρέσβεις ἀπράκτους ὁ Σαπώρης ἀπέπεμψεν, αὐτὸν δὲ ᾔτει τὸν βασιλέα περὶ τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ νομιζομένων εἰς λόγους ἐλθεῖν. ὁ δὲ, σὺν οὐδεμιᾷ φρονήσει κατανεύσας τοῖς αἰτουμένοις, ἀπερισκέπτως μετ᾽ ὀλίγων ὁρμήσας ἐπὶ Σαπώρην, ὡς δὴ περὶ σπονδῶν αὐτῷ διαλεξόμενος, ἄφνω συλλαμβάνεται παρὰ τῶν πολεμίων· καὶ ἐν αἰχμαλώτου τάξει καταστὰς, παρὰ Πέρσαις τὸν βίον ἀπέλιπε, μεγίστην αἰσχύνην ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τῷ Ῥωμαίων ὀνόματι καταλελοιπώς.

Ὄντων δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν ἑῴαν ἐν τούτοις, [illegible]λύτα μὲν ἦν ἄναρχά τε καὶ ἀβοήθητα. Σκύθαι δὲ, ὁμογνωμονήσαντες, καὶ ἐκ παντὸς ἔθνους τε καὶ γένους εἰς ἓν συνελθόντες, τὴν τε Ἰλλυρίδα μοίρᾳ τινὶ σφῶν ἐληίζοντο, καὶ τὰς ἐν ταύτῃ πόλεις ἐπόρθουν· μοίρᾳ δὲ ἄλλῃ τὴν Ἰταλίαν καταλαβόντες, καὶ ἄχρι τῆς Ῥώμης ἐπήεσαν. Γαλιηνοῦ δὲ τοῖς ἐπέκεινα τῶν Ἄλπεων τόποις ἐγκαρτεροῦντος, καὶ Γερμανικοῖς ἐνασχολουμένου πολέμοις, ἡ γερουσία τὴν Ῥώμην εἰς ἔσχατον ἐληλακυῖαν ὁρῶσα κακοῦ, τοὺς κατὰ ταύτην στρατιώτας ὁπλίσασα, δοῦσα δὲ ὅπλα καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῖς ἐρρωμενεστέροις, στράτευμα πλήθει τοὺς βαρβάρους ὑπερβαῖνον συνήγαγεν. ὅπερ ὀρρωδήσαντες οἱ πολέμιοι, τὴν μὲν Ῥώμην ἀπέλιπον, τὴν δὲ Ἰταλίαν πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, ἐπελθόντες ἐκάκωσαν. Ἐν ἐσχάτῳ δὲ καὶ τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς πραγμάτων ἐκ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐφόδου διακειμένων, καὶ πάσης τῆς ὑπὸ Ῥωμαίους ἀρχῆς ἐς τὸ μηκέτι λοιπὸν εἶναι σαλευομένης, λοιμὸς ἐπιβρίσας ταῖς πόλεσιν, οἷος οὔπω πρότερον ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ συνέβη, τὰς μὲν ἀπὸ τῶν βαρβάρων συμφορὰς μετριωτέρας ἀπέφηνε, τοῖς δὲ τῇ νόσῳ κατειλημμένοις εὐδαιμονίζειν ἑαυτοὺς ἐδίδου, καὶ τὰς ἑαλωκυίας ἤδη πόλεις, ἀνδρῶν παντάπασι γενομένας ἐρήμους. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις ὁ Γαλλιηνὸς συνταραχθεὶς, εἰς τὴν Ῥώμην ἐπανήει, τὸν ὑπὸ Σκυθῶν ἐπαχθέντα τῇ Ἰταλίᾳ πόλεμον διαθήσων. ἐν τούτῳ δὲ ἐπαναστάντων αὐτῷ Κέκροπός τε τοῦ Μαυρουσίου καὶ Αὐρεόλου, καὶ Ἀντωνίνου, καὶ ἑτέρων πλειόνων, οἱ μὲν

ἄλλοι

ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες ὑπέσχον δίκην, Αὐρίολος δὲ ἀλλοτρίως πρὸς τὸν βασιλέα διετέλεσεν ἔχων. Ἐπεὶ δὲ καὶ Ποσοῦμος, ἀρχὴν ἐν Κελτοῖς στρατιωτῶν ἐμπεπιστευμένος, ἐς τὸ νεωτερίσαι προήχθη, τοὺς συναποστάντας αὐτῷ στρατιώτας ἀναλαβών, ἐπὶ τὴν Ἀγριππῖναν ἤλαυνε, πόλιν ἐπικειμένην τῷ Ῥήνῳ μεγίστην. κἀνταῦθα Σαλωνῖνον τὸν Γαλιήνου παῖδα ἐπολιόρκει· καὶ εἰ μὴ παραδοθείη, τῆς πολιορκίας οὐκ ἔφασκεν ἀποστήσεσθαι. τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἀνάγκῃ τῆς πολιορκίας, αὐτόν τε καὶ τὸν παραλαβόντα τὴν τούτου φυλακὴν ἐκ τοῦ πατρὸς Σιλβανὸν παραδόντων, ἀμφοτέρους ὁ Ποσοῦμος ἀνελών, αὐτὸς τὴν ἐν Κελτοῖς ἐπικράτειαν εἶχε. Τῶν δὲ Σκυθῶν τὴν Ἑλλάδα κάκιστα διαθέντων, καὶ τὰς Ἀθήνας αὐτὰς ἐκπολιορκησάντων, Γαλιηνὸς μὲν ἐπὶ τὸν πρὸς τούτους μετῄει μάχην, ἤδη τὴν Θρᾴκην καταλαβόντας· τοῖς δὲ περὶ τὴν ἑῴαν πράγμασιν, οὖσιν ἐν ἀπογνώσει, βοηθεῖν Ὀδαίναθον ἔταξεν, ἄνδρα Παλμυρηνόν, καὶ ἐκ προγόνων τῆς παρὰ τῶν βασιλέων ἀξιωθέντα τιμῆς. ὁ δὲ, τοῖς αὐτόθι λελειμμένοις στρατοπέδοις δύναμιν ἀναμίξας ὅτι πλείστην οἰκείαν, ἐπεξῄει τῷ Σαπώρῃ κατὰ τὸ καρτερόν, καὶ τάς τε πόλεις ἀνεκτᾶτο τὰς ἤδη παρὰ Περσῶν ἐχομένας, καὶ Νίσιβιν εἰλημμένην μὲν ὑπὸ Σαπώρου, τὰ Περσῶν δὲ φρονοῦσαν, ἑλὼν ἐξ ἐφόδου, κατέσκαψεν. ἐπεξελθὼν δὲ μέχρι Κτησιφῶντος αὐτῆς οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δεύτερον, Πέρσας μὲν τοῖς οἰκείοις ἐναπέκλεισεν, ἀγαπῶντας εἰ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ ἑαυτοὺς περισώσαιεν, αὐτὸς δὲ τὰ περὶ τὴν ἤδη πεπορθημένην χώραν, ὡς οἷός τε ἦν, διετίθει. Ἐπεὶ δὲ διατρίβων κατὰ τὴν Ἔμισαν, καί τινα γενέθλιον ἄγων ἑορτὴν ἐξ ἐπιβουλῆς ἀνῃρέθη, τῶν ἐκεῖσε πραγμάτων ἀντιλαμβάνεται Ζηνοβία, συνοικοῦσα μὲν Ὀδαινάθῳ, φρονήματι δὲ ἀνδρείῳ χρωμένη, καὶ διὰ τῶν ἐκείνῳ συνόντων τὴν ἴσην εἰσφέρουσα τοῖς πράγμασιν ἐπιμέλειαν. Οὔσης δὴ τοιαύτης τῆς ἀμφὶ τὴν ἀνατολὴν καταστάσεως, ἀγγέλλεται Γαλιηνῷ τῷ πρὸς Σκύθας ἐγκαρτεροῦντι πολέμῳ, τὸν τῆς ἵππου πάσης ἡγούμενον Αὐρηλιανόν, ἐν Μεδιολάνῳ τῇ πόλει τὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν πάροδον Ποσούμου τεταγμένον παραφυλάττειν, εἰς τὸ νεωτερίζειν τετράφθαι, καὶ μνᾶσθαι τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἑαυτῷ. συνταραχθεὶς δὲ πρὸς τοῦτο, παραχρῆμα τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδοιπορίας εἴχετο,

teri propemodum omnes pœnas dederunt, ſolus Aureolus infeſto ergà Imperatorem animo eſſe perrexit. Secundum hæc *Poſtumus* quoque, cui magiſterium militũ apud Celtas commiſſum fuerat, animum ad res nouas adiecit; ſumtiſque ſecum militibus, qui cum ipſo defecerãt, Agrippinam contendit, vrbem maximã, ad Rhenum ſitam; vbi Saloninum Gallieni filium obſedit; minatus obſidio[n]e ſe minime ſoluturum, niſi deditus ille ſibi fuiſſet. Militibus obſidionis neceſſitate compulſis, vt & ipſum, & ipſius cuſtodiæ præfectũ a patre Siluanum traderent; vtroque Poſtumus interfecto, rerũ apud Celtas potitus eſt. Quum autem *Scythæ* Græciam grauiſſimis damnis adfeciſſent, ipſis etiam Athenis expugnatis: Gallienus manum cum eis, ad Thraciam vſque iam progreſſis, conſerturus acceſſit: deſperatiſq; rebus orientis opem ferre iuſſit *Odanathum*, municipem Palmyrenum, & inde vſque a maioribus ſuis eum honorem conſecutum, qui conce[d]i ab Imperatoribus ſolet. Is, vbi reliquis illic exercitibus copias ſuas, quã poterat maximas, admiſcuiſſet; ſtrenue Saporem adortus eſt, & quum alias vrbes imperio Perſarum adſuetas, tum Niſibim ab Sapore captam, Perſarumque rebus addictam, impetu in eam facto recepit & euertit. Quumque non ſemel, ſed iterum Cteſiphontẽ vſque proceſſiſſet, *Perſas* intra munitiones ſuas compulſos occluſit; contentos, ſi liberum, & vxorum, & ſuam ſalutem tueri poſſent: ipſe res vaſtatæ iam regionis, pro viribus, ex vſu ſuo conſtituit. Poſteaquam hic Emiſæ tũm degens, & natalitiam quamdam celebritatem peragens, ex inſidiis interemtus eſt: rerum iſtic in ſe curam *Zenobia* ſuſcepit, Odanathi quidem illa coniux, ſed animo virili prædita; quæ opera familiarium mariti parem diligentiam rebus gerendis adhibebat. Quum hic ſtatus orientis eſſet, Gallieno bellum Scythicũ nauiter vrgenti nuntius adfertur, *Aureolum* ducem omnium copiarum equeſtrium, qui ad vrbem Mediolanum Poſtumi tranſitum in Italiam obſeruare iuſſus fuerat, res nouas moliri, & imperii ſummam ſibi policeri. Ad eius rei famam conturbatus, ſtatim ad iter Italicum ſemet accingit;

tradito præturæ imperio, belli Scythici conficiendi cauſſa, *Marciano*; viro bellicis reb. exercitatiſſimo. quo bellum hoc feliciter adminiſtrante, Gallienus iter Italicum perſequẽs, in huiuſmodi inſidias incidit. *Heraclianus*, præfectus prætorio, ſocium conſilii Claudium nanctus, qui ſecundum Imperatorẽ adminiſtrationi rerum præeſſe videbatur, necem Gallieno molitur. Quumque reperiſſet hominem ad perpetranda eiuſmodi expeditiſſimum, qui alæ Dalmatarũ præfectus erat, rem ei perficiendam committit. Adſtans ille cenãti Gallieno, quum exploratorem quemdã nuntiaſſe dixiſſet, Aureolum cum copiis ſuis accedere; hominem verbis huiuſmodi terruit. Quapropter arma poſcens, & in equum inſiliẽs, ſignum militibus dabat, vt ſe cum armis ſequerentur; ac ne corporis quidem ſtipatoribus exſpectatis, abequitabat. Itaque præfectus alæ, nudum conſpicatus, interficit. Quum milites ducũ iuſſu tranquilli eſſent, CLAVDIVS imperium conſequitur, quod antea quoque communi calculo datum ei fuerat. Aureolus, qui ſatis longo tempore ſe fuerat tutatus, quo minus in Gallieni poteſtatem veniret, ſtatim de pace legatos ad Claudiũ ablegat. Quumque ſe dedidiſſet, a militibus, qui propter Imperatorem erant, interficitur; quod conceptam in illum, ex cauſſa defectionis, iram necdum depoſuiſſent. Hoc tempore, quotquot erant *Scythæ* ſuperſtites, animis propter expeditiones hactenus ſuſceptas elati, adiunctis ſibi *Herulis, Peucis*, & *Gotthis*, collectiq; propter Tyram fluuium, in Pontum ſemet exonerantem; ſex milibus nauium conſtructis, & trecentis ac viginti milibus hominum in eas impoſitis, nauigatione per Pontum inſtituta; Tomis, munito moenibus opido tentato, reiecti ſunt. Progreſſi vero, & Marcianopolim delati, quæ Myſiæ ciuitas eſt, ac ne illa quidem potiti; nauigabant vlterius, quum quidẽ in puppi ventum haberent. Vbi Propontidis anguſtias adtigiſſent, q̃d ea multitudo nauium celeritatem fluxus ferre non poſſet, naues inter ſe collidebantur, & nullo ferebantur ordine lembi, quum gubernatores ipſi clauos e manibus dimiſiſſent; adeo quidem, vt partim demergerentur, partim cũ hominibus ipſis, partim vacuæ litoribus adpellerent, magna tum hominum, tum nauigiorum multitudine pereunte.

τὴν στρατηγίαν τοῦ πρὸς Σκύθας πολέμου Μαρκιανῷ παραδούς, ἀνδρὶ τὰ πολέμια σφόδρα ἐξησκημένῳ. τούτου δὲ τὸν πόλεμον εὖ διαθέντος, Γαλιηνὸς ἐχόμενος τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδοῦ, εἰς τοιάνδε ἐπιβουλὴν ἐμπίπτει. Ἡρακλιανὸς, ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, κοινωνὸν τῆς σκέψεως λαβὼν Κλαύδιον, ὃς μετὰ βασιλέα τῶν ὅλων ἐπιτετράφθαι ἐδόκει, θάνατον ἐπιβουλεύει Γαλιηνῷ. ἄνδρα δὲ εὑρὼν εἰς τὰ τοιαῦτα προχειρότατον, ὃς ἦς τῶν Δαλματῶν ἦρχεν ἴλης, ἐγχειρίζει τούτῳ τὴν πρᾶξιν. ὁ δὲ, ἐπιστὰς τῷ Γαλιηνῷ δειπνοποιουμένῳ, καὶ φήσας ἀγγελίαν τινὰ τῶν κατασκόπων, ὡς Αὐρέολος ἅμα τῇ σὺν αὐτῷ δυνάμει προσάγει, τοῖς τοιούτοις ἐπτόησε λόγοις. ὅπλα τε οὖν ᾔτει, καὶ ἅμα θορὼν ἐς τὸν ἵππον, σύνθημα τοῖς στρατιώταις ἐδίδου μετὰ τῶν ὅπλων ἀκολουθεῖν· καὶ οὐδὲ τοὺς δορυφοροῦντας ἐκδεξάμενος ἤλαυνε. γυμνὸν οὖν ὁ ἰλάρχης θεασάμενος, ἀποσφάττει. Τῶν δὲ στρατιωτῶν κελεύσει τῶν ἡγουμένων ἡσυχασάντων, Κλαύδιος μὲν τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν παραλαμβάνει, καὶ πρότερον τῆς κοινῆς ψήφου ταύτην δεδούσης αὐτῷ. Αὐρέολος, ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἔξω τῆς Γαλιηνοῦ καταστήσας ἑαυτὸν ἐξουσίας, ἐπικηρυκεύεταί τε παραχρῆμα πρὸς Κλαύδιον, καὶ παραδοὺς ἑαυτὸν, ὑπὸ τῶν περὶ τὸν βασιλέα στρατιωτῶν ἀναιρεῖται, τῇ διὰ τὴν ἀπόστασιν ἐχομένων ὀργῇ. Κατὰ τοῦτον δὴ τὸν χρόνον Σκυθῶν οἱ περιλειφθέντες, ἐκ τῶν προλαβουσῶν ἐπαρθέντες ἐφόδων, Ἐρούλους καὶ Πεύκας καὶ Γότθους παραλαβόντες, καὶ περὶ τὸν Τύραν ποταμὸν ἀθροισθέντες, ὃς εἰς τὸν Πόντον εἰσβάλλει, ναυπηγησάμενοι πλοῖα ἑξακισχίλια, καὶ τούτοις ἐμβιβάσαντες δύο καὶ τριάκοντα μυριάδας, ἄραντες διὰ τοῦ Πόντου, * Τόμοις τετειχισμένῃ πόλει προσβαλόντες ἀπεκρούσθησαν. προελθόντες δὲ, καὶ ἐπὶ Μαρκιανοῦ πόλιν, ἣ Μυσίας ἐστὶν, ἀναβάντες, καὶ ταύτης διαμαρτόντες, ἔπλεον ἐπὶ τὸ πρόσω, κατὰ πρύμναν τὸν ἄνεμον ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τὰ στενὰ τῆς Προποντίδος κατέλαβον, τότε δὴ τῶν νεῶν τὸ πλῆθος, ἐνεγκεῖν τὴν τοῦ ῥοῦ ταχύτητα μὴ δυναμένων, ἀλλήλοις τὰ πλοῖα προσέρρηττε, καὶ ἐφέρετο τὰ σκάφη σὺν οὐδενὶ κόσμῳ, τῶν κυβερνητῶν μεθιέντων τοὺς οἴακας· ὥστε τὰς μὲν καταδῦναι, τὰς δὲ αὐτάνδρους, τινὰς δὲ καὶ ἀνδρῶν ἐρήμους ὀκεῖλαι, πλήθους πολλοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ πλοίων ἀπολλυμένου.

Διά τοι

Διά τοι τοῦτο οὖν μὲν στενοῦ τῆς Προποντίδος ὑπανεχώρουν οἱ βάρβαροι, τὸν δὲ ἐπὶ Κύζικον ἔπλεον. ἄπρακτοι δὲ διεκπεσόντες, καὶ παραπλεύσαντες τὸν Ἑλλήσποντον, ἄχρι τοῦ Ἄθω παρενεχθέντες, κἀκεῖ τῶν πλοίων ἐπιμέλειαν ποιησάμενοι, Κασσάνδρειαν καὶ Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκουν. μηχανὰς δὲ τοῖς τείχεσι προσαγαγόντες, καὶ παρὰ βραχὺ τοῦ ταύτας ἑλεῖν ἐλθόντες, ἐπειδὴ τὸν βασιλέα προσάγειν ἐπύθοντο, εἰς τὴν μεσόγειαν ἀναβάντες, τὰ περὶ Δόβηρον καὶ Πελαγονίαν ἐλῄζοντο πάντα χωρία. ἔνθα δὴ τρισχιλίους ἀποβαλόντες, εἰς τὴν τῶν Δαλματῶν ἵππον ἐμπεπτωκότες, τοῖς λειπομένοις πρὸς τὴν οὖσαν ἅμα τῷ βασιλεῖ διηγωνίζοντο δύναμιν. μάχης δὲ γενομένης, ἐξ ἑκατέρου τε μέρους *πεσόντων, ἐτρέποντο μὲν οἱ Ῥωμαῖοι, διὰ δὲ ἀβάτων [αὖθις] ὁδῶν ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες, πέντε τῶν βαρβάρων μυριάδας διέφθειραν. μοῖρα δὲ τῶν Σκυθῶν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα περιπλεύσασα, τοὺς ταύτῃ τόπους ἐλῄζετο, πόλεσι μὲν ἐπιέναι μὴ δυναμένη, διὰ τὸ φθῆναι ταύτας τειχῶν τε καὶ τῆς ἄλλης ἀσφαλείας φροντίδα ποιήσασθαι· τοὺς δὲ ἐν τοῖς ἀγροῖς εὑρισκομένους ἀπάγουσα. Τῶν Σκυθῶν τοίνυν, ὡς διεξῆλθον, ἐσκεδασμένων, καὶ τὸ πολὺ μέρος ἀποβαλόντων, μειζόνων ἐφιεμένη ἡ Ζηνοβία πραγμάτων, Ζάβδαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐκπέμπει, Τιμαγένους ἀνδρὸς Αἰγυπτίου τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου Παλμυρηνοῖς καταπραττομένου. συναχθέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐκ Παλμυρηνῶν καὶ Σύρων καὶ βαρβάρων ἐς ἑπτὰ μυριάδας, καὶ Αἰγυπτίων τε πέντε μυριάσιν ἀντιπαραταξαμένων, μάχης καρτερᾶς γενομένης, περιῆσαν οἱ Παλμυρηνοὶ παρὰ πολὺ τῷ πολέμῳ, καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσαντες πεντακισχιλίων ἀνδρῶν, ἀνεχώρησαν. Πρόβος δὲ, καθῆραι τῶν καταποντιστῶν τὴν θάλατταν ἐκ βασιλέως ταχθεὶς, ἐπειδὴ τὴν Αἴγυπτον ἔγνω παρὰ Παλμυρηνῶν ἐχομένην, ἅμα τῇ σὺν αὐτῷ δυνάμει καὶ Αἰγυπτίων, ὅσοι μὴ τὰ Παλμυρηνῶν φρονοῦντες ἔτυχον, ἐπιθέμενος, τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλεν· αὖθις δὲ Παλμυρηνῶν ἐπιστρατευσάντων, συναγαγόντος δὲ καὶ Πρόβου στρατόπεδον Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων, ὑπέρτεροι μὲν ἦσαν Αἰγύπτιοι, καὶ τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου Παλμυρηνοὺς ἤλαυνον· Πρόβου δὲ τὸ πρὸς τῇ Βαβυλῶνι καταλαβόντος ὄρος, καὶ ταύτῃ τὴν ἐπὶ Συρίαν τῶν πολεμίων πάροδον ἀποκλείοντος, Τιμαγένης, ἅτε *δὴ ἴδρις τῶν τόπων, ἅμα δισχιλίοις Παλμυρηνῶν τὴν ἄκραν τοῦ ὄρους κατα-

Propter hanc cauſſam a Propontidis anguſtiis barbari recedebant, Cyzicũ verſus nauigando. Quumq; rebus infectis illinc dilapſi fuiſſent, Helleſpõtum nauigiis præteriſſent, & ad mõtem Atho delati, naues ibi ſuas refeciſſent: Caſandriã & Theſſalonicam obſidebant; machinisq; mœnibus admotis, parum aberat quin eas caperent. Sed quod Imperatorem aduentare cum copiis inaudierant, petitis ſuperioribus locis mediterraneis, omnem propter Doberum & Pelagoniam agrum prædis agendis infeſtabant. quo in agro tribus hominũ milibus amiſſis, quum in equitatũ Dalmatarum incidiſſent; cũ reliquis aduerſus Imperatoris copias dimicarũt. Occepto prœlio, quum ab vtraque parte multi cecidiſſent, Romani quidẽ in fugam ſe cõiiciebãt: ſed per itinera nullis hominũ trita veſtigiis eoſdẽ ex improuiſo adorti, quinquaginta milia barbarorũ ceciderunt. Quædã Scytharũ pars, Theſſaliã Græciãq; circumuecta, paſſim ea loca populabatur. quæ quum adgredi opida propterea nõ poſſet, quod ea muris, alioque neceſſario præſidio, ſe iam antea diligenter communiuiſſent: homines in agris repertos abducebat. Itaq; dum Scythæ diſperſi vagarentur in hũc quem diximus modum, magno ſuorum amiſſo numero: maiora quædam adpetens *Zenobia*, Zabdam in Ægyptũ mittit; quod Ægyptius quidam Timagenes, Palmyrenis Ægypti dominatũ tradere conaretur. Coacto de Palmyrenis, & Syris, & barbaris exercitu, ad ſeptuaginta vſque milia; prodierunt in aciem aduerſus hos, Ægyptiorum ad quinquaginta milia: quos inter vtrimque acri commiſſo prœlio, Palmyreni longe hoc bello ſuperiores exſtiterũt, & impoſito quinque milium præſidio, pedem retulerũt. †Probus, cui datum erat ab Impe ratore negotiũ maris a piratis repurgandi, poſteaquam teneri a Palmyrenis Ægyptum cognouiſſet: cũ copiis ſuis, & Ægyptiorum, quotquot alieni a Palmyrenorum partibus erant, hoſtes adgreſſus, præſidium eiecit. Sed quum Palmyreni denuo cum exercitu veniſſent, itidemque Probus Ægyptias Africanasq; copias coegiſſet: victoria quidem Ægyptii potiebantur, & Ægypti finibus Palmyrenos exigebant; verum, quod Probus montem Babyloni vicinum occupaſſet, & hoſtes ibidem a tranſitu in Syriam excluderet; Timagenes, velut eorũ locorum peritus, cũ duobus Palmyrenorũ milibus eius montis occupato

†*Pollio Probatum vocat.*

vertice, nihil tale cogitãtes Ægyptios adortus cecidit; quos inter & Probus interceptus, ipſe ſibi manus adtulit. Ægypto Palmyrenorũ in poteſtatem redacta, quotquot ex pugna Claudii & *Scytharum*, ad Naiſum pugnata, ſuperſtites erãt barbari, curribus ſe munientes, in Macedoniam contendebant. Sed quod ob inopiam commeatus fame premerentur, tam ipſi, quam eorum iumenta peribãt. Progredientibus autem eis Romanorum equeſtres occurrere copiæ; cæſisq; pluribus, reliquos ad Hæmũ ſe conuertere coegerunt. Ibi Romanis ab exercitibus circumdati, non paucos ex ſuis amiſerunt. Poſteaquam vero diſſidentibus inter ſe peditibus & equitibus, viſum Imperatori fuit, vt pedites aduerſus barbaros dimicarent: acri exorto prœlio, terga Romani dabant. quorũ iam non paucis interemptis, equitatus aduentu factũ eſt, vt modicũ ex admiſſo delicto detrimentum ſentiretur. Scythis longius digreſſis, & Romanis eos perſequẽtibus; qui Cretam & Rhodum circumuecti nauib. erant barbari, nulla re memorabili geſta, receſſerunt. Quumq; peſtilens lues cũctos inuaſiſſet, partim in Thracia, partim Macedonia perierunt. Quotquot autem incolumes euaſere, vel legionibus Romanis adſcripti ſunt, vel terram colendam nancti, totos agriculturæ ſe dediderunt. Sed quod in Romanos quoq; peſtis ſæuire cepiſſet, quum alii cõplures in exercitu mortui ſunt; tum etiã Claudius viuendi finem fecit, vir omni genere virtutum ornatus, & qui magnum ſui deſiderium ſubditorum animis inditum reliquit. QVINTILLVS inde, Claudii frater, dictus eſt Imperator; qui vbi perpaucos menſes vixiſſet, & nihil memoria dignum geſſiſſet: AVRELIANVS ad regium ſolium euehitur, quum quidẽ (veluti ſcriptores hiſtoriarum aliqui tradunt) Quintillo neceſſarii ſui fuiſſent auctores, ſimul atq; cognitum eſſet, Aureliano delatum imperium, vt mortem ſibi conſciſceret; ac multo ſe potiori ſponte ſua de imperio cederet. quod & feciſſe perhibetur, a medico quodam vena ſecta, cõtinuatoq; fluxu ſanguinis, donec exaruiſſet. Aurelianus autem, confirmato imperio, quũ Roma mouiſſet; Aquileiam contendit: & inde Pannonicas ad nationes acceſſit, quas a Scythis inuadi cognouerat. Quumq; miſiſſet ad eos exploratores, qui nuntiarent, vt annonas, & iumenta, & quidquid aliud hoſtibus vſui futurum eſſet, in opida cõueherent:

χῶν, ἀδοκήτοις ἐπιστὰς τοῖς Αἰγυπτίοις, διέφθειρεν. ἐν οἷς καὶ ὁ Πρόβος ἁλούς, ἑαυτὸν ἀποσφάττει. Τῆς Αἰγύπτου τοίνυν ὑπὸ Παλμυρηνοῖς γενομένης, οἱ ἐκ τῆς ἐν Ναϊσσῷ Κλαυδίου καὶ Σκυθῶν μάχης περιλειφθέντες, προβαλλόμενοι τὰς ἁμάξας, ὡς ἐπὶ Μακεδονίαν ἐχώρουν· ἀπορίᾳ δὲ τῶν ἐπιτηδείων λιμῷ πιεζόμενοι, διεφθείροντο αὐτοί τε καὶ ὑποζύγια. προσάγουσι δὲ αὖθις ἡ Ῥωμαίων ἵππος ὑπαντιάσασα, πολλούς τε ἀνελοῦσα, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τὸν Αἷμον ἀπέστρεψε. κυκλωθέντες δὲ τοῖς Ῥωμαίων στρατοπέδοις, οὐκ ὀλίγους ἀπέβαλον. ἐπεὶ δὲ διαστάντων πρὸς ἑαυτοὺς πεζῶν τε καὶ ἱππέων, ἐδόκει βασιλεῖ τοὺς πεζοὺς τοῖς βαρβάροις διαμαχέσασθαι, καρτερᾶς γενομένης μάχης, ἐτρέποντο Ῥωμαῖοι· καὶ ἀναιρεθέντων οὐκ ὀλίγων, ἡ ἵππος ἐπιφανεῖσα μετρίαν αὖθις τὴν τοῦ πταίσματος πεποίηκεν αἴσθησιν. Πόρσω δὲ τῶν Σκυθῶν ἐλασάντων, καὶ Ῥωμαίων αὖθις ἐπακολουθούντων, οἱ Κρήτην καὶ Ῥόδον περιπλεύσαντες βάρβαροι, πράξαντες οὐδὲν ἀφηγήσεως ἄξιον, ἀνεχώρησαν. λοιμοῦ δὲ καταλαβόντος ἅπαντας αὐτούς, οἱ μὲν κατὰ Θρᾴκην, οἱ δὲ κατὰ Μακεδονίαν ἐφθάρησαν. ὅσοι δὲ διεσώθησαν, ἢ τάγμασι Ῥωμαίων συνηριθμήθησαν, ἢ γῆν λαβόντες εἰς γεωργίαν, ταύτῃ προσεκαρτέρησαν. Ἁψαμένου δὲ τοῦ λοιμοῦ καὶ Ῥωμαίων, ἀπέθανον μὲν πολλοὶ τοῦ στρατεύματος, τελευτᾷ δὲ καὶ Κλαύδιος, ἐν πάσαις διαπρέψας ταῖς ἀρεταῖς, καὶ πολὺν ἑαυτοῦ πόθον τοῖς ὑπηκόοις ἐναποθέμενος. Κυντίλλου δέ, ὃς ἀδελφὸς ἦν Κλαυδίου, βασιλέως ἀναρρηθέντος, ὀλίγους τε βιώσαντος μῆνας, καὶ μνήμης οὐδὲν ἄξιον πεπραχότος, Αὐρηλιανὸς εἰς τὸν βασίλειον ἀναβιβάζεται θρόνον· Κυντίλλου, κατά τινας τῶν λογοποιῶν, ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων συμβουλευθέντος, ἅμα τῷ γνῶναι τὴν βασιλείαν Αὐρηλιανῷ παραδεδομένην, ἑαυτὸν ὑπεξαγαγεῖν, καὶ ἑκόντα τῆς ἀρχῆς ἀποστῆναι τῷ πολλῷ κρείττονι. ὃ δὴ καὶ πεποιηκέναι λέγεται, τῶν ἰατρῶν τινὸς φλέβα τεμόντος αὐτῷ, καὶ ἐνδόντος ῥεῦσαι τὸ αἷμα, μέχρις αὖος ἐγένετο. Αὐρηλιανὸς δέ, κρατυνάμενος τὴν ἀρχήν, καὶ ἐκ τῆς Ῥώμης ἐλάσας, ἐπὶ τὴν Ἀκυληΐαν ἐχώρει. κἀκεῖθεν ἤλαυνεν ἐπὶ τὰ Παιόνων ἔθνη, τούτοις τοὺς Σκύθας μαθὼν ἐπιθέσθαι. πέμψας δὲ σκοποὺς ἀπαγγέλλοντας εἰσαγαγεῖν εἰς τὰς πόλεις σιτία καὶ ζῷα, καὶ πᾶν ὅ τι οὖν τοὺς ἐναντίους ἔμελλεν ὠφελήσειν,

ταύτῃ

ταύτῃ τὸν ἐπικείμενον αὐτοῖς λιμὸν αὔξειν διενοεῖτο. περαιωθέντων δὲ τῶν βαρβάρων, καὶ μάχης ἐν τῇ Παιονίᾳ γενομένης ἰσοπαλοῦς, νὺξ ἐπιγενομένη τὴν νίκην ἀμφήριστον ἀμφοτέροις πεποίηκεν. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ τὸν ποταμὸν οἱ βάρβαροι διαβαίνοντες, ἅμα ἡμέρᾳ περὶ σπονδῶν ἐπεκηρυκεύοντο. Πυθόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς Αλαμανοὶ καὶ τὰ πρόσοικα τούτοις ἔθνη γνώμην ποιοῦνται τὴν Ἰταλίαν ἐπιδραμεῖν, ἐπὶ τῇ Ῥώμῃ καὶ τοῖς περὶ ταύτην τόποις εἰκότως πλέον πεφροντικώς, ἱκανὴν τῇ Παιονίᾳ καταλιπὼν ἐπικουρίαν, ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἐτράπη. καὶ καταστὰς ἐς μάχην ἐν ταῖς περὶ τὸν Ἴστρον ἐσχατιαῖς, πολλὰς τῶν βαρβάρων ἀπώλεσε μυριάδας.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν Ῥώμην ἐταράχθη, τινῶν ἀπὸ τῆς γερουσίας, ὡς ἐπιβουλῇ κατὰ τοῦ βασιλέως κοινωνησάντων, εἰς εὐθύνας ἠγμένων, καὶ θανάτῳ ζημιωθέντων. ἐτειχίσθη δὲ τότε ἡ Ῥώμη, πρότερον ἀτείχιστος οὖσα· καὶ λαβὸν τὴν ἀρχὴν ἐξ Αὐρηλιανοῦ, συνεπληρώθη βασιλεύοντος Πρόβου τὸ τεῖχος. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον εἰς ἔννοιαν ἦλθε νεωτερισμοῦ Ἐπιτίμιός τε καὶ Οὐρβανὸς καὶ Δομετιανός· καὶ παραχρῆμα τιμωρίαν ὑπέσχον ἁλόντες.

Διῳκημένων δὲ ὧδε τῶν περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Παιονίαν, ὁ βασιλεὺς στρατείαν ἐπὶ Παλμυρηνοὺς ἄγειν διενοεῖτο, κρατοῦντας ἤδη τῶν τε Αἰγυπτιακῶν ἐθνῶν, καὶ τῆς ἑῴας ἁπάσης, καὶ μέχρις Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας· ἐθελήσαντας δὲ καὶ Βιθυνίας μέχρι Χαλκηδόνος ἀντιλαβέσθαι, εἰ μὴ βεβασιλευκέναι γνόντες Αὐρηλιανὸν τὴν Παλμυρηνῶν ἀπεσείσαντο προστασίαν. ἐλάσαντος τοίνυν ἅμα στρατῷ τοῦ βασιλέως, Ἄγκυρά τε προσετίθετο τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, καὶ Τύανα μετὰ ταύτην, καὶ ἑξῆς ἅπασαι μέχρις Ἀντιοχείας. ἐν ᾗ Ζηνοβίαν εὑρὼν ἅμα στρατῷ πολλῷ παρεσκευασμένην, εἰκότως ἐς μάχην ἀπήντα καὶ αὐτὸς εὐτρεπής. ὁρῶν δὲ τοὺς Παλμυρηνῶν ἱππέας ὁπλίσει βαρείᾳ καὶ ἀσφαλεῖ τεθαρρηκότας, καὶ ἅμα πείρᾳ τῇ περὶ τὴν ἱππασίαν πολὺ τῶν σφετέρων προέχοντας, τοὺς μὲν πεζοὺς πέραν που τοῦ Ὀρόντου ποταμοῦ διεχώρισε, σύνθημα δὲ τοῖς Ῥωμαίων ἱππεῦσι δέδωκε, μὴ ἐκ τοῦ εὐθέος ἀκμῆτι τῇ Παλμυρηνῶν ἵππῳ συνάψαι, δεξαμένους δὲ τὴν αὐτῶν ἔφοδον, ἐς φυγὴν δοκεῖν τρέπεσθαι· καὶ τοῦτο ποιεῖν ἄχρις ἂν ἴδωσιν αὐτούς τε καὶ τοὺς ἵππους ὑπὸ τοῦ καύματος ἅμα καὶ τῆς τῶν ὅπλων βαρύτητος πρὸς τὴν δίωξιν ἀπειπόντας. οὗ δὴ γενομένου, καὶ

hac ratione famem, quæ hoſtes vrgebat, augere cogitabat. Poſteaquam barbari flumen tranſieciſſent, & in Pānonia prœlio ancipiti dimicatum eſſet: nox interueniens, victoriam vtriſque dubiam reddidit. Eadem nocte barbari tranſmiſſo flumine, ſimul ac illuxiſſet, de pace legatis miſſis agebant. Imperator intellecto, *Alamanos* cum finitimis ſibi nationibus, Italiam incurſionibus vexare decreuiſſe: non abs re de Roma, viciniſque vrbi locis magis ſollicitꝰ, ſatis magno Pannoniæ relicto præſidio, verſus Italiam perrexit; & in extremis ad Iſtrū partibus conſerto prœlio, multa barbarorum milia deleuit. Interim & Romæ quædam geſta ſunt, vbi de ſenatu nonnulli, velut inſidiarum Imperatori ſtructarum participes, accuſati fuerunt, & morte multati. Tunc & mœnibus cincta fuit Roma, quibus antea carebat: & ceptus ab Aureliano murus, Probo imperante perfectus fuit. Eodem tempore venerunt in ſuſpicionem rerum nouarum *Epitimius*, & *Vrbanus*, & *Domitianus*: ſtatimq; deprehenſi, pœnas dederunt. Rebus per Italiam & Pannoniam in hunc modum geſtis & ordinatis, expeditionem contra *Palmyrenos* Imperator ſuſcipere cogitabat; qui iam in poteſtate ſua nationes Ægyptias, & vniuerſum orientē, vſq; ad Ancyram Galatiæ tenebant; ipſamq; porro Bithyniam, Chalcedonem vſque, ſibi vindicare voluerant: niſi gentes illæ, fama traditi Aureliano imperii ad ſe perlata, Palmyrenorum patrocinium reieciſſent. Itaque cum exercitu progreſſo Imperatore, Ancyra Romanorum in dicionem venit, & Tyana poſt eā, & vrbes deinceps omnes Antiochiam vſque; in qua vrbe reperta *Zenobia*, magnis inſtructa copiis; & ipſe paratus ad pugnam, ceu par erat, occurrit. Videns autem Palmyrenos equites armatura graui, eademq; tuta fretos, equitandi quoq; peritia longe ſuos excellere: pedites trās Orontem fluuium alicubi ſeparatim conſtituit, & Romanis equitibus ex compoſito præcepit ne recta cum recenti & viribus integro Palmyrenorum equitatu manum conſererent, ſed exſpectata illius impreſſione, fugam ſe capeſſere ſimularent; idque tantiſper facerent, donec & ipſos, & equos, ob æſtum pariter, & grauitatem armorum, a perſequendo deſiſtere cernerent. Hoc quum factum eſſet, ac

Imperatoris equites id obſeruaſſent, quod imperatum fuerat: vbi primum fatigatos hoſtes, & hactenus incumbentes, laſſis equis immobiles cōſpexerūt; equis a curſu reuocatis, eos adorti ſunt, & ſponte ſua delabentes ex equis obtriuerunt. Itaque promiſcua cædes erat, quū alii gladiis, alii partim a ſuis, partim hoſtiū equis interimerētur. Antiochiā vero ingreſſis, quotquot euadere fuga potuerant; metuēs Zenobiæ dux Zabdas, ne forte Antiocheni ciues aduerſi prœlii fama percepta, ſuos inuaderent: repertum hominem ſemicanum, qui vultum ſpeciemq; Imperatoris quodam modo referre videretur, & tali amictum habitu, quali prœliātem Aurelianum vſum fuiſſe vero eſſet ſimile, per vrbē mediam ducit, quaſi qui viuum Imperatorem cepiſſet. Atque hoc commento deceptis Antiochenis, & ipſe noctu cum exercitu reliquo ex vrbe clam egreſſus eſt, & Zenobia ſecum educta, Emiſam diſceſſit. Imperator autem, qui habebat in animo, quum primum illuxiſſet, receptis ad ſe pedeſtribus copiis, vtrimque fuſos & fugatos hoſtes adgredi; cognita Zenobiæ fuga, ingreſſus eſt Antiochiam, ciuibus eum perlubenter excipientibus. Quumque comperiſſet, vrbem complures deſeruiſſe metu, ne quid eis accideret mali, quod Zenobiæ partibus adhæſiſſent: edictis ad quæuis loca miſſis, profugos reuocabat; potius ad coactionē & neceſſitatem, quam volūtatem & arbitrium animi, relatis iis quæ accidiſſent. Ea vero edicta conſpicati exſules, cōcurſu ad vrbem facto, comiter ab Imperatore tractati ſunt: qui conſtitutis vrbanis rebus, Emiſam copias duxit. Quumque partem quamdā Palmyrenorum collem occupaſſe deprehēdiſſet, imminentem ſuburbio Daphnes, vbi ſe propter idoneum altioris loci ſitum impedituros hoſtium tranſitum putabant: milites hortatus eſt, vt conſertis clypeis, & denſa phalange locum in arduū adſcendentes, tela lapideſque, ſi qui forte coniicerentur, ipſa denſitate phalangis repellerent. quos quidem ad id, quod imperauerat, alacres habuit. Vbi, ceu iuſſi fuerant, adcliuem locum ſubiiſſent, iamq; rebus omnibus ad pugnam facti pares aduerſariis eſſent: mox in fugā eos egerunt: & alii quidem per præcipitia lapſi diſcerpebantur, alii cædebātur

τῶν βασιλέως ἱππέων τὸ παράγγελμα φυλαξάντων, ἐπειδὴ τοὺς ἐναντίους ἐθεάσαντο παρειμένους ἤδη, καὶ τοῖς ἵπποις *κεκμηκόσιν ἀκινήτους τοὺς ἐπικειμένους, ἀναλαβόντες τοὺς ἵππους ἐπῆσαν, καὶ αὐτομάτους τῶν ἵππων ἐκπίπτοντας συνεπάτουν. φόνος οὖν ἦν συμμιγής, τῶν μὲν ξίφεσι, τῶν δὲ ὑπὸ τῶν ἵππων οἰκείων τε καὶ πολεμίων ἀναιρουμένων. Εἰσελθόντων δὲ τῶν ὅσοι διαφυγεῖν οἷοί τε γεγόνασιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, Ζάβδας ὁ Ζηνοβίας στρατηγὸς, ὀρρωδῶν μήποτε μαθόντες οἱ τῆς Ἀντιοχείας οἰκήτορες τὸ περὶ τὴν μάχην πταῖσμα, σφίσιν ἐπίθοιντο, ἄνδρα *μεσαιπόλιον, ἐμφέρειαν τινὰ πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἰδέαν δοκοῦντά πως ἔχειν, εὑρὼν, καὶ σχῆμα περιθεὶς οἷον εἰκὸς ἦν Αὐρηλιανὸν ἔχειν μαχόμενον, διὰ μέσης ἄγει τῆς πόλεως, ὡς δὴ τὸν βασιλέα ζωγρείᾳ ἑλών. καὶ τούτῳ τῷ σοφίσματι τοὺς Ἀντιοχεῖς ἀπατήσας, αὐτός τε ὑπεξέδυ τῆς πόλεως, οὔσης τῆς νυκτὸς, ἅμα τῷ λελειμμένῳ στρατεύματι, καὶ τὴν Ζηνοβίαν ἑαυτῷ συνεξαγαγὼν, ἐπὶ τὴν Ἔμισαν ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἔχων ἐν νῷ γινομένης ἡμέρας ἀναλαβεῖν τὴν πεζὴν δύναμιν, καὶ ἑκατέρωθεν ἐπιθέσθαι τετραμμένοις ἤδη τοῖς πολεμίοις, ἐπειδὴ τὴν Ζηνοβίας ἔγνω φυγὴν, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν εἰσῄει, δεξαμένων αὐτὸν ἀσμένως τῶν πολιτῶν. εὑρὼν δὲ τοὺς πολλοὺς τὴν πόλιν ἀπολιπόντας δέει τοῦ μή τι κακοῦ τινὸς, ὡς τὰ Ζηνοβίας φρονήσαντας, πειραθῆναι. προγράμματα πανταχοῦ πέμψας, τοὺς πεφευγότας ἐκάλει, τῷ ἀκουσίῳ καὶ ἀναγκαστῷ πλέον ἢ προαιρέσει τὰ συμβάντα ἀνατιθείς: Συνδραμόντων δὲ ἅμα τῷ θεάσασθαι τὰ προγράμματα τῶν πεφευγότων, καὶ τῆς τοῦ βασιλέως μεταλαχόντων φιλοφροσύνης, διαθεὶς τὰ περὶ τὴν πόλιν, ἐπὶ τὴν Ἔμισαν ἤλαυνε. μοῖραν δέ τινα Παλμυρηνῶν λόφον καταλαβοῦσαν εὑρὼν ὑπερκείμενον Δάφνης τοῦ προαστείου, τῷ ὑπερδεξίῳ τοῦ τόπου τὴν τῶν ἐναντίων πάροδον εἴργειν οἰομένην, τοῖς στρατιώταις ἐνεκελεύσατο, συνασπισαμένοις, καὶ πυκνῇ τῇ φάλαγγι τὴν πρὸς τὸ ὄρθιον ἀνάβασιν ποιουμένοις, τά τε βέλη καὶ τοὺς ὁλοιτρόχους, εἰ καὶ τούτους τυχὸν ἐπαφεῖεν, τῇ πυκνότητι τῆς φάλαγγος ἀποσείσασθαι. καὶ πρὸς τὸ παράγγελμα εἶχε προθύμους. ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ προσταχθὲν, τὴν πρὸς τὸ ἄναντες ἄνοδον ἐποιήσαντο, καταστάντες τοῖς ἐναντίοις ἰσοπαλεῖς, ἔτρεψαν εὐθὺ εἰς φυγήν. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τῶν κρημνῶν φερόμενοι διερρήγνυντο, τοὺς δὲ οἱ διώκοντες ἀποσφα-

ἀπέσφαττον, οὗτοί τε, καὶ οἱ μεταδιώκοντες τὴν ἐπὶ τὸν λόφον ἄνοδον. μετὰ δὲ τὴν νίκην ἐπ' ἀδείας τὴν διάβασιν ποιουμένοις . . . χαίροντας κύειν, κατὰ ταῦτα τῆς ὁδοιπορίας τοῦ βασιλέως χωρούσης. δέχεται μὲν οὖν αὐτὸν Ἀπάμεια καὶ Λάρισα καὶ Ἀρέθουσα. τὸ δὲ τῶν Παλμυρηνῶν στρατόπεδον ἰδὼν ἐν τῷ πρὸ τῆς Ἐμίσης πεδίῳ συνειλεγμένον εἰς πλῆθος ἑπτὰ μυριάδων, ἔκ τε αὐτῶν Παλμυρηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι τῆς στρατείας αὐτοῖς εἵλοντο μεταλαβεῖν, ἀντεστρατοπεδεύετο τῇ τε Δαλματῶν ἵππῳ καὶ Μυσοῖς καὶ Παίοσι καὶ ἔτι γε Νωρικοῖς καὶ Ραιτοῖς, ἅπερ ἐστὶ Κελτικὰ τάγματα. ἦσαν δὲ πρὸς τούτοις οἱ τοῦ βασιλικοῦ τέλους, ἐκ πάντων ἀριστίνδην συνειλεγμένοι, καὶ πάντων διαπρεπέστατοι. συνετέτακτο δὲ καὶ ἡ Μαυρουσία ἵππος αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσίας αἵ τε ἀπὸ Τυάνων δυνάμεις, καὶ ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν, καὶ Συρίας, καὶ Φοινίκης, καὶ Παλαιστίνης, τέλη τινὰ τῶν ἀνδρειοτάτων. οἱ δὲ ἀπὸ Παλαιστίνης πρὸς τῇ ἄλλῃ ὁπλίσει κορύνας καὶ ῥόπαλα ἐπεφέροντο. συμπεσόντων δὲ τῶν στρατοπέδων ἀλλήλοις, ἔδοξεν ἡ τῶν Ῥωμαίων ἵππος κατά τι μέρος ἐκκλίνειν, ὡς ἂν μὴ πλήθει τῶν Παλμυρηνῶν ἵππων πλεονεκτούντων καὶ περιιππαζομένων πως, τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ἐμπεσὸν ἐς κύκλωσιν λάθῃ. τῶν τοίνυν Παλμυρηνῶν ἱππέων τοὺς ἐκκλίναντας διωκόντων, καὶ ταύτῃ τὴν τάξιν τὴν οἰκείαν παρεξελθόντων, εἰς τοὐναντίον ἀπέβη τοῖς Ῥωμαίων ἱππεῦσι τὸ βουληθέν. ἐδιώκοντο γὰρ τῷ ὄντι, πολὺ τῶν πολεμίων ἐλαττωθέντες. ὡς δὲ καὶ ἔπιπτον πλεῖστοι, τότε δὴ τῶν πεζῶν τὸ πᾶν ἔργον γενέσθαι συνέβη. τὴν γὰρ τάξιν τοῖς Παλμυρηνοῖς διαρραγεῖσαν ἰδόντες, ἐκ τοῦ τοὺς ἱππέας τῇ διώξει σχολάσαι, συστραφέντες ἀτάκτοις αὐτοῖς καὶ ἐσκεδασμένοις ἐπέθεντο. καὶ φόνος ἦν ἐπὶ τούτῳ πολύς, τῶν μὲν τοῖς συνήθεσιν ἐπιόντων ὅπλοις, τῶν δὲ ἀπὸ Παλαιστίνης τὰς κορύνας καὶ τὰ ῥόπαλα τοῖς σιδήρῳ καὶ χαλκῷ τεθωρακισμένοις ἐπιφερόντων. ὅπερ μάλιστα τῆς νίκης ἐν μέρει γέγονεν αἴτιον, τῷ ξένῳ τῆς τῶν ῥοπάλων ἐπιφορᾶς τῶν πολεμίων καταπλαγέντων. φευγόντων δὲ ἤδη τῶν Παλμυρηνῶν προτροπάδην, καὶ ἐν τῷ φεύγειν ἑαυτούς τε συμπατούντων καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναιρουμένων, τὸ πεδίον ἐπληροῦτο νεκρῶν ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων, ὅσοι διαδρᾶναι δεδύνηνται, τὴν πόλιν καταλαβόντων. Ἀθυμίας δὲ πολλῆς εἰκότως ἐπὶ τῇ ἥττῃ Ζηνοβίαν ἐχούσης, βουλὴ προσέκειτο

ab inſequentibus, tam his, quam reliquis, quotquot itidem in collem iſtū euaſerunt. Poſt partam victoriam ſecure tranſeuntes, gaudebant; Imperatore hac iter ſuū opportune tenēte: quem Apamea, & Lariſſa, & Arethuſa excipiebant. Vbi Palmyrenorū exercitum ante Emiſam in campo collectum vidiſſet, cuius eſſet numerus hominum ad ſeptuaginta milia, ex ipſis Palmyrenis, & aliis, quotquot hac in expeditione cum eis ſe coniunxerant: caſtra & ipſe metabatur aduerſus hoſtes, cum equitatu Dalmatico, & Myſis, & Pānoniis, & prçterea Noricis atq; Rhætis, quæ legiones Celticæ ſunt. Præter hos erant & prætoriæ cohortis omniū ſelectiſſimi ex fama virtutis, omniumq; ſplendidiſſimi viri. Cum his & Maurorum in acie diſpoſitus erat equitatus, & ex Aſia copiæ Tyanenſes, & Meſopotamiæ, & Syriæ, & Phœnices, & Palæſtinæ, fortiſſimi dubio procul ordines. Et qui venerant e Palæſtina, prçter arma cetera, clauas atq; fuſtes ſecum adferebant. Exercitibus inter ſe congreſſis, viſus eſt equitatus Romanus quadam ex parte deflectere; ne, multitudine Palmyrenis equitib. noſtros ſuperantibus, ac velut obequitātibus, imprudens ab eis Romanus exercitus vndique cingeretur. Palmyrenis igitur equitibus hos perſequentibus, qui pedem retro tulerant, & in hūc modum ordines ſuos deſerētibus: contrariam in partem Romanis equitibus id cōſilium, quod ceperant, ceſſit. Hoſtes enim, quibus longe numero inferiores erant, eos reapſe perſequebantur: quumq; plurimi etiam caderent, tamdem accidit, vt peditum virtute res tota conficeretur. Etenim quum illi Palmyrenorum aciem ruptam ſolutamq; cōſpexiſſent ex eo, quod equites illorum in perſequendo eſſent occupati: conuerſis ordinibus, confuſos ac diſperſos adorti ſunt. Secundū hçc ingēs hominum cædes ſubſequi, Palmyrenis hoſtes cōſuetis armis petentibus; Palçſtinis vero, clauarum & fuſtium ictus iis inferētibus, qui ferreis & æreis loricis ſe muniuerāt: id quod ex aliqua parte nōn exiguam victoriæ cauſſam præbuit, hoſtibus ad inſolitos clauarum ictus adtonitis. Quum autem Palmyreni iam citato curſu fugerent, ac inter fugiendum ſeipſos obtererent, & ab hoſtibus interficerentur: tum vero campus omnis hominum equorumque cadaueribus compleri, & alii, quotquot effugere poterant, in vrbem ſeſe recipere. Zenobia non abs re, quod victa fuiſſet, ingenti mœrore adfecta, quid agendum eſſet,

ſedulo deliberabat. De communi deniq; ſententia viſum eſt omnibus, ſpẽ quidem rerũ Emiſenarum abiiciendã eſſe propterea, quod ipſi Emiſeni alienis in eam animis, Romanorum partes ſequerentur: occupãdam vero Palmyram, & illius ciuitatis munitioni ſalute ſecuritateque ſua credita, de ſumma rerum in otio maiore diſpiciendum. Dictum, factũ: concurrebant omnes in id, quod decretum fuerat. Aurelianus autem, fuga Zenobiæ cognita, Emiſam ingreſſus eſt, ciuibus eum magno ſtudio excipiẽtibus. Repertis opibus, quas Zenobia ſecũ auferre nequiuerat; ſtatim cum exercitu Palmyram cõtendit. Quum eo veniſſet, & opidi mœnia caſtris vndiq; cinxiſſet: obſidionẽ inſtituit, vicinis gentibus exercitui commeatum ſuppeditãtibus. Interim Palmyreni principẽ dicteriis inſectabãtur; quaſi fieri nõ poſſet, vt opidũ caperetur. Quũq; verba fœda quidam in ipſum quoq; iactaret Imperatorem, adſtans Imperatori quidã natione Perſa; Si iubes, inquit, hominem maledicum iã mortuum cõſpicies. Quum adnuiſſet Imperator Perſa quibuſdam ante ſe cõſtitutis, per quos ipſe tegeretur; arcũ tendit, & aptatum ei telum emittit; qđ in hominem defixũ extra muri pinnam proſpectantem, & iſtas adhuc contumelias effutiẽtem, ab ipſis eum mœnibus deiecit, & tam exercitui q̃ Imperatori mortuum ſpectãdum exhibuit. Quum obſeſſi reſiſterent, & qui hoſtes ob inopiam cõmeatus obſidionem ſoluturos ſperauerant, iam eos propoſito ſuo conſtãter inhærentes conſpicerent, ipſiq; alimentorum penuria premerentur: ad Euphratem profugiendum ſtatuunt, atque iſtic a Perſis inueniẽdum auxilium, nouaq; Romanis faceſſenda negotia. His captis cõſiliis, Zenobiam camelo feminæ impoſitam (ſunt autem illæ velociſſimæ, & ipſos equos celeritate ſuperant) ex vrbe ſubducunt. Aurelianus, Zenobiæ fugam permoleſte ferens, quum nihil de induſtria, qua præditus in rebus agendis erat a natura, remitteret: extemplo perſequuturos eam mittit equites. Hi quũ iam Euphratem tranſiecturam adſequuti fuiſſent, e naui abreptam, ad Aurelianum ducũt. Is autem, licet inopinato ſpectaculo lætus admodũ, tamẽ, quod ambitioſo a natura homini ad animũ accidiſſet, futurum, vt ob victam feminam non magnã apud poſteros gloriam inueniret; quãdam animi moleſtiã ſentiebat.

περὶ τοῦ πρακτέου· καὶ κοινῇ γνώμῃ πᾶσιν ἔδοξε, τοῖς μὲν περὶ τὴν Ἔμισαν πράγμασιν ἀπογνῶναι, διὰ τὸ καὶ τοὺς Ἐμισηνοὺς ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὴν ἔχοντας, τὰ Ῥωμαίων αἱρεῖσθαι· Πάλμυραν δὲ καταλαβεῖν, καὶ τῷ τῆς πόλεως ὀχυρῷ τὴν ἀσφάλειαν ἐπιτρέψαντας, σχολαίτερον σκοπῆσαι τὰ κατὰ σφᾶς. οὐδὲν ἦν ἔργου καὶ λόγου τὸ μέσον, ἀλλὰ συνέθεον ἐφ᾽ ὅπερ ἔδοξε. Πυθόμενος δὲ τὴν Ζηνοβίας φυγὴν ὁ Αὐρηλιανὸς, εἰς μὲν τὴν Ἔμισαν εἰσῄει, προθύμως αὐτὸν τῶν πολιτῶν δεχομένων· εὑρὼν δὲ πλοῦτον ὃν οὐχ οἵα τε ἐγεγόνει Ζηνοβία μετακομίσαι, παραχρῆμα σὺν τῷ στρατῷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Πάλμυραν εἴχετο. καὶ ἐπιστὰς τῇ πόλει, κύκλῳ περιλαβὼν τὸ τεῖχος ἐπολιόρκει, τῆς τροφῆς ἐκ τῶν πλησιαζόντων ἐθνῶν τῷ στρατοπέδῳ χορηγουμένης. τῶν δὲ Παλμυρηνῶν ἐπιτωθαζόντων, ὡς ἀδυνάτου τῆς ἁλώσεως οὔσης, ἤδη δέ τινος καὶ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα λόγους αἰσχροὺς ἀφιέντος, παρεστώς τις τῷ βασιλεῖ Πέρσης ἀνήρ, Εἰ κελεύεις, ἔφη, τὸν ὑβριστὴν τοῦτον ὄψει νεκρόν. ἐγκελευσαμένου δὲ τοῦ βασιλέως, προστησάμενος ἑαυτοῦ τινὰς ὁ Πέρσης τοὺς ἀποκρύπτοντας, *ἐντείνας τὸ τόξον, καὶ βέλος ἁρμόσας, ἀφίησιν· ὃ δὴ προκεκυφότι τῆς ἐπάλξεως τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἔτι τὰς ὕβρεις ἐπαφιέντι προσπαγὲν, κατάγει τε τοῦ τείχους αὐτὸν, καὶ νεκρὸν τῷ στρατοπέδῳ καὶ τῷ βασιλεῖ δείκνυσιν. Ἐπεὶ δὲ ἀντεῖχοντο πολιορκούμενοι, σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀπαγορεύσειν τοὺς πολεμίους ἐλπίσαντες. [καὶ] ἐγκαρτεροῦντας ὁρώμενοι, καὶ αὐτοὶ τροφῆς ἐνδείᾳ πιεζόμενοι, γνώμην ποιοῦνται ἐπὶ τὸν Εὐφράτην δραμεῖν, κἀκεῖσε παρὰ Περσῶν βοήθειαν εὑρέσθαι, πράγματά τε Ῥωμαίοις νεώτερα μηχανήσασθαι. ταῦτα βουλευσάμενοι, καὶ καμήλῳ τὴν Ζηνοβίαν *ἀναβιβάσαντες, (αἳ δὴ καμήλων εἰσὶ τάχισται, καὶ ἵππους ὑπεραίρουσαι τάχει) τῆς πόλεως ὑπεξάγουσιν. Αὐρηλιανὸς δὲ, ἀχθόμενος ἐπὶ τῇ τῆς Ζηνοβίας φυγῇ, τῇ κατὰ φύσιν οὐκ ἐνδοὺς δραστηρίᾳ, πέμπει παραχρῆμα τοὺς διώξοντας ταύτην ἱππέας. οἱ δὲ, καταλαβόντες ἤδη τὸν Εὐφράτην αὐτὴν μέλλουσαν περαιοῦσθαι, καταγαγόντες τε ἐκ τοῦ πλοίου, πρὸς τὸν Αὐρηλιανὸν ἄγουσιν. ὁ δὲ, τῷ μὲν ἀπροσδοκήτῳ τῆς θέας περιχαρὴς ἐγεγόνει· φιλότιμος δὲ ὢν φύσει, λαβὼν κατὰ νοῦν ὡς γυναικὸς κρατήσας οὐκ ἔσται τοῖς ἐσομένοις ἐπίδοξος, ἐδυσχέραινεν.

Τῶν

Τῶν δὲ ἐναποκεκλεισμένων τῇ πόλει Παλμυρηνῶν αἱ γνῶμαι, τῶν μὲν, προκινδυνεύειν τῆς πόλεως ἐθελόντων, καὶ διαπολεμεῖν παντὶ σθένει Ῥωμαίοις· τῶν δὲ, ἱκετηρίας ἀπὸ τοῦ τείχους προτεινομένων, αἰτούντων τε συγγνώμην ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσι· δεξαμένου δὲ τοῦ βασιλέως τὴν ἱκετείαν, καὶ θαῤῥεῖν παρακελευσαμένου, πρὸ τῆς πόλεως ἐξεχέοντο, δῶρα καὶ ἱερεῖα προσάγοντες. Αὐρηλιανὸς δὲ τὰ μὲν ἱερεῖα τιμήσας, τὰ δὲ δῶρα δεξάμενος, ἀθώους ἠφίει. Τῆς δὲ πόλεως γενόμενος κύριος, καὶ τοῦ κατ᾽ ταύτην πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἀποσκευῆς καὶ ἀναθημάτων κρατήσας, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἔμισαν, εἰς κρίσιν ἦγε Ζηνοβίαν τε καὶ τοὺς ταύτῃ συναραμένους. ἐπεὶ δὲ αἰτίας ἔλεγεν, ἑαυτὴν ἐξαιροῦσα, πολλούς τε ἄλλους ἦγεν εἰς μέσον, ὡς παραγαγόντας οἷα γυναῖκα· ἐν οἷς καὶ Λογγῖνος ἦν, οὗ συγγράμματά ἐστι μέγα τοῖς παιδείας μεταποιουμένοις ὄφελος φέροντα. ὅπερ ἐφ᾽ οἷς κατηγορεῖτο ἐλεγχομένῳ, παραχρῆμα ὁ βασιλεὺς θανάτου ζημίαν ἐπέθηκεν· ἣν οὕτω γενναίως ἤνεγκεν ὁ Λογγῖνος, ὥστε καὶ τοὺς σχετλιάζοντας ἐπὶ τῷ πάθει παραμυθεῖσθαι· καὶ ἄλλων δὲ, Ζηνοβίας κατειπούσης, κολάσεσιν ὑπαχθέντων. Ἄξιον τὰ συνενεχθέντα πρὸ τῆς Παλμυρηνῶν καθαιρέσεως ἀφηγήσασθαι, εἰ καὶ τὴν ἱστορίαν ἐν ἐπιδρομῇ φαίνομαι ποιησάμενος, διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τῷ προοιμίῳ μοι πρόθεσιν. Πολυβίου γὰρ ὅπως ἐκτήσαντο Ῥωμαῖοι τὴν ἀρχὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ διεξελθόντος, ὅπως ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν αὐτὴν διέφθειραν, ἔρχομαι λέξων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἐπειδὰν ἐν ἐκείνῳ γένωμαι τῆς ἱστορίας τῷ μέρει· Παλμυρηνοῖς δὲ μέρους οὐκ ὀλίγου τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἤδη κεκρατηκόσιν, ὡς διεξῆλθον, ἐκ τοῦ θείου πολλὰ προεμηνύθη, τὴν συμβᾶσαν αὐτοῖς δηλοῦντα καθαίρεσιν. τίνα δὲ ταῦτα, ἐρῶ. ἐν Σελευκείᾳ τῇ κατὰ Κιλικίαν Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἵδρυτο, καλουμένου Σαρπηδονίου, καὶ ἐν τούτῳ χρηστήριον. τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ θεοῦ τούτου λεγόμενα, καὶ ὡς ἅπασι τοῖς ὑπὸ λύμης ἀκρίδων ἐνοχλουμένοις Σελευκιάδας παρεδίδου (ὄρνεα δὲ ταῦτα ἐνδιαιτώμενα τοῖς περὶ τὸ ἱερὸν τόποις) συνεξέπεμπε τοῖς αἰτοῦσιν. αἱ δὲ ταῖς ἀκρίσι συμπεριιπτάμεναι, καὶ τοῖς στόμασι ταύτας δεχόμεναι, παραχρῆμα πλῆθός τε ἄπειρον ἐν ἀκαρεῖ διέφθειρον,

Palmyrenorum vero, qui opido incluſi obſidebantur, partim hi erant animi, vt opidum periculo ſuo propugnare vellēt, omnibusq; viribus bellū Romanū ſuſtinere: partim de muro preces porrigebant ſupplices, & præteritorum veniam poſcebant. Quum Imperator hāc ſupplicationem accepiſſet, eosq; bono animo eſſe iuſſiſſet: extra opidum effuſi, dona cum hoſtiis adducebant. Aurelianus, honore hoſtiis habito, donisq; ſuſceptis, illæſos dimiſit. Ciuitate ſuam in poteſtatem redacta, quum opibus eius & reliquo rerum adparatu, donariisq; potitus eſſet: Emiſam rediit, & Zenobiā cum ſuis complicibus, pro tribunali ſtitit. Illa, cauſas exponens, & culpa ſemet eximēs, multos alios in medium protulit, qui eam veluti feminam ſeduxiſſent: quorū in numero & Longinus erat; cuius exſtant ſcripta, magnam adferentia doctrinæ ſtudioſis vtilitatem. Huic conuicto de iis, quorum nomine accuſabatur, ſtatim pœnam mortis Imperator ſtatuit: quam adeo fortiter Longinus pertulit, vt illos etiam, qui hanc calamitatem eius indigno ferebant animo, cōſolaretur. Itidem alii, quos Zenobia detulerat, ſuppliciis adficiebantur. Fuerit autem pretium operæ, quę ante Palmyrenorum euerſionem accidere, narrari: licet hanc hiſtoriā velut in tranſcurſu texere videar, propter inſtitutū operis noſtri, quod in prooemio declarauimus. Quū enim Polybius expoſuerit, quo pacto imperiū perexiguo tempore Romani adquiſiuerint: ego, quo pacto temporis non magno ſpatio ſuis ſceleribus idē euerterint, indicaturus ſum. Sed hęc, vbi ad eam hiſtoriæ partē acceſſero. Palmyrenis ergo potitis imperii Romani non exigua parte, ſicuti recenſuimus, multa diuinitus denuntiata ſunt, quæ poſtea ſequutam euerſionem eis portendebant. Et quænam illa fuerint, dicam. Seleuciæ, quod eſt opidum Ciliciæ, templum Apollinis, quem Sarpedonium vocant, & in templo erat oraculum. De hoc quidem deo quæ perhibentur, & quod omnibus a locuſtarum lue vexatis Seleuciadas dare ſolitus fuerit, (eæ ſunt aues, quæ in locis propter fanum hoc ſitis degunt) & cum petentibus eas dimittere; quæ circum locuſtas vna volitantes, & roſtris eas capientes, infinitam earum multitudinem ſtatim momento quaſi temporis abſumebant;

Zoſimea hiſtoria ſcopus.

Dicuntur hæc a Zoſimo, qui paganus erat.

& homines ab illarum damno liberabant: hęc igitur eius temporis mortalium felicitati relinquo, quum genus hoc hominũ ætatis noſtræ diuinum illud beneficium repudiauerit. Ceterum Palmyrenis oraculum conſulentibus, an oriẽtis imperium obtenturi eſſent; in hæc verba deus ille reſpondit: *Fallaces hac ade mea diſcedite, diuûm A quibus inclyta progenies offenditur vſque.* Conſulentibus etiã nonnullis de Aureliani aduerſus Palmyrenos expeditione, deus idem oraculum hoc edidit: *Falco præit ſacro gemitu compluribus vnus, Quæ iugulas orem haud ceſſant horrere, columbis.* Præterea quid aliud tale Palmyrenis accidit. Aphaca locus eſt medio inter Heliopolim & Biblum itinere, vbi fanum eſt Veneris Aphacitidis Propter fanũ iſtud lacus quidam eſt, piſcinę manu factæ ſimilis. Iuxta fanum & vicina loca, ignis inſtar lampadis aut globi conſpicitur, quoties ſtatis temporibus ibi conuentus habentur; qui quidem ignis ad noſtram ætatem vſq; cõſpectus fuit. Ad lacũ dona, quotquot ibi conueniebant, in honorem deæ ferebant, ex auro & argento facta, itemq; telas lineas, & byſſinas, alteriusq; materiæ pretioſioris. Ac ſi quidẽ illa viderentur accepta, non aliter ac ponderoſa, telæ quoq; ſummergebantur: ſin eſſent inaccepta & reiicula, tum ipſas telas aquæ videre erat innatãtes: tum etiam quidquid ex auro & argẽto, & aliis factũ erat materiis; quarum eſt ea natura, vt ſupra aquam ſe non adtollant, ſed demergantur. Palmyreni ergo, quũ tempore celebritatis, anno ante ſuum interitum proximo, cum aliis huc conueniſſent; & in honorẽ deæ dona partim aurea, partim argentea, partim textilia coniecissent in lacum, eaq; omnia demergerentur in profundum: anno proximo, celebritatis eiuſdem tempore, conſpecta fuerunt omnia in ſuperficie fluitãtia: qua quidem re dea, quæ futura eſſent, ſignificauit. Ac numinis quidem Romanis propitii beneuolentia, quãdiu ſacrorum ritus ſeruabatur, huiuſmodi fuit. Verum poſtea, quam ad ea tempora peruenero, quibus temporibus Romanum imperium paullatim barbariam quamdam induit, ad exiguum quid redactum, quod ipſum quoq; corruptũ eſt; etiam cauſſas infelicitatis eius exponam, & oracula pro viribus adiiciã, quib oraculis ea, quæ contigere, fuerunt indicata. Nunc vero tẽpus fuerit, vt eo reuertar, vnde digreſſus ſum: ne hiſtoriæ ſeriẽ imperfectã relinquere videar. Igi-

καὶ τῆς ἐκ τούτων βλάβης τοὺς ἀνθρώπους ἀπήλλαττον. ταῦτα μὲν τῇ τηνικαῦτα τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίᾳ παρίημι, οὐ καθ' ἡμᾶς γένους ἀποσεισαμένου τὴν θείαν εὐεργεσίαν. τοῖς δὲ Παλμυρηνοῖς χρωμένοις εἰ καθέξουσι τὴν τῆς ἑῴας ἡγεμονίαν, ἔχρησεν ὁ θεὸς οὕτως·

Ἔξιτ' ἐμῶν μεγάρων ἀπατήμονες οὔλιοι ἄνδρες,
Φύτλης ἀθανάτων ἐρικυδέος ἀλγυντῆρες.

πυνθανομένοις δέ τισι περὶ τῆς Αὐρηλιανοῦ κατὰ Παλμυρηνῶν στρατείας, ὁ θεὸς ἀνεῖλε· Κίρκος τρήρωσιν ἱερὸν γόον ἡγηλάζων Οἶος πολλῇσιν· ταὶ δὲ φρίσσουσι φονῆα. καὶ ἕτερον δὲ Παλμυρηνοῖς συνηνέχθη τοιοῦτον. Ἄφακα χωρίον ἐστὶ μέσον Ἡλιουπόλεώς τε καὶ Βίβλου, καθ' ὃ ναὸς Ἀφροδίτης Ἀφακίτιδος ἵδρυται. τούτου πλησίον λίμνη τις ἐστὶν ἐοικυῖα χειροποιήτῳ δεξαμενῇ. κατὰ μὲν οὖν τὸ ἱερὸν καὶ τοὺς πλησιάζοντας τόπους πῦρ ἐπὶ τοῦ ἀέρος λαμπάδος ἢ σφαίρας φαίνεται δίκην, συνόδων ἐν τῷ τόπῳ χρόνοις τακτοῖς γινομένων· ὅπερ καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἐφαίνετο χρόνων. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ εἰς τιμὴν τῆς θεοῦ δῶρα προσέφερον οἱ συνιόντες ἔκ τε χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεποιημένα. καὶ ὑφάσματα μέντοι λίνου τε καὶ βύσσου, καὶ ἄλλης ὕλης τιμιωτέρας· καὶ εἰ μὲν δεκτὰ ἐφάνη, παραπλησίως τοῖς βαρέσι καὶ τὰ ὑφάσματα κατεδύετο· εἰ δὲ ἄδεκτα καὶ ἀπόβλητα, αὐτά τε ἦν ἰδεῖν ἐπιπλέοντα τῷ ὕδατι τὰ ὑφάσματα, καὶ εἴ τι περ ἦν ἐν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ ἄλλαις ὕλαις, αἷς φύσις οὐκ αἰωρεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καταδύεσθαι. τῶν Παλμυρηνῶν τοίνυν ἐν τῷ πρὸ τῆς καθαιρέσεως ἔτει συνελθόντων ἐν τῷ τῆς ἑορτῆς καιρῷ, καὶ εἰς τιμὴν τῆς θεοῦ δῶρα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ ὑφασμάτων κατὰ τῆς λίμνης ἀφέντων, πάντων τε τοῦ βάθους καταδυόντων, κατὰ τὸ ἐχόμενον ἔτος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἑορτῆς ὤφθησαν αἰωρούμενα πάντα, τῆς θεοῦ διὰ τούτου τὰ ἐσόμενα δηλωσάσης. Ἡ μὲν οὖν εἰς Ῥωμαίους εὐμένεια τοῦ θείου, τῆς ἱερᾶς ἁγιστείας φυλαττομένης, τοιαύτη. ἐπειδὰν δὲ εἰς ἐκείνους ἀφίκωμαι τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ κατὰ βραχὺ βαρβαρωθεῖσα, εἰς ὀλίγον τι, καὶ αὐτὸ διαφθαρέν, περιέστη, τηνικαῦτα καὶ τὰς αἰτίας παραστήσω τοῦ δυστυχήματος, καὶ τοὺς χρησμοὺς ὡς ἂν οἷός τε ὦ παραθήσομαι, τοὺς τὰ συνενεχθέντα μηνύσαντας. ἐπανελθεῖν δὲ τέως καιρὸς ὅθεν ἐξέβην, ἵνα μὴ τὴν τάξιν τῆς ἱστορίας ἀτελῆ δόξω καταλιμπάνειν. Αὐρηλια-

νοῦ τοίνυν ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐλαύνοντος, καὶ συνεπάγοντος οἱ Ζηνοβίαν τε καὶ τὸν παῖδα τὸν ταύτης, καὶ πάντας ὅσοι τῆς ἐπαναστάσεως αὐτοῖς ἐκοινώνησαν, αὐτὴν μὲν Ζηνοβίαν φασὶν ἢ νόσῳ ληφθεῖσαν, ἢ τροφῆς μεταλαβεῖν οὐκ ἀνασχομένην, ἀποθανεῖν· τοὺς δὲ ἄλλους, πλὴν τοῦ Ζηνοβίας παιδὸς, ἐν μέσῳ τοῦ μεταξὺ Χαλκηδόνος καὶ Βυζαντίου πορθμοῦ καταποντωθῆναι. Ἐχομένου δὲ Αὐρηλιανοῦ τῆς ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ὁδοῦ, κατέλαβεν ἀγγελία τοιαύτη, ὡς τῶν ἐν Παλμύρᾳ καταλειφθέντων τινὲς Ἀψαῖον παραλαβόντες, ὃς καὶ τῶν προλαβόντων αὐτοῖς γέγονεν αἴτιος, ἀποπειρῶνται Μαρκελλίνου τοῦ καθεσταμένου τῆς μέσης τῶν ποταμῶν παρὰ βασιλέως ὑπάρχου, καὶ τὴν τῆς ἑῴας ἐγκεχειρισμένου διοίκησιν, εἴ πως ἀνέχοιτο σχῆμα βασίλειον ἑαυτῷ περιθεῖναι. τοῦ δὲ εἰς τὸ διασκέψασθαι τὸ πρακτέον ἀναβαλλομένου, τὰ παραπλήσια καὶ αὖθις καὶ πολλάκις ἠνώχλουν· ὁ δὲ, ἀποκρίσεσι χρώμενος ἀμφιβόλοις, αὐτὸς μὲν Αὐρηλιανῷ τὸ σκεφθὲν κατεμήνυσε· Παλμυρηνοὶ δὲ Ἀντιόχῳ περιθέντες ἁλουργὲς ἱμάτιον, κατὰ τὴν Παλμύραν εἶχον. Αὐρηλιανὸς δὲ ταῦτα ἀκηκοὼς, αὐτόθεν ὡς εἶχεν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἐστέλλετο. καταλαβὼν δὲ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἵππων ἁμίλλης ἐπιτελουμένης τῷ δήμῳ φανεὶς, καὶ τῷ ἀδοκήτῳ πάντας ἐκπλήξας, ἐπὶ τὴν Παλμύραν ἤλαυνεν. ἀμαχητὶ δὲ τὴν πόλιν ἑλὼν, καὶ κατασκάψας, οὐδὲ τιμωρίας Ἀντίοχον ἄξιον διὰ τὴν εὐτέλειαν εἶναι νομίσας, ἀφίησι. σὺν τάχει δὲ καὶ Ἀλεξανδρέας στασιάσαντας καὶ πρὸς ἀπόστασιν ἰδόντας παραστησάμενος, θρίαμβον εἰς τὴν Ῥώμην εἰσαγαγὼν, μεγίστης ἀποδοχῆς ἐκ τοῦ δήμου καὶ τῆς γερουσίας ἐτύγχανεν. ἐν τούτῳ καὶ τὸ τοῦ Ἡλίου δειμάμενος ἱερὸν μεγαλοπρεπῶς, τοῖς ἀπὸ Παλμύρας ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν, Ἡλίου τε καὶ Βήλου καθιδρύσας ἀγάλματα. Τούτων οὕτω διῳκημένων, Τέτρικόν τε καὶ ἄλλους ἐπαναστάντας οὐ σὺν πόνῳ καθελὼν, κατὰ τὴν ἀξίαν μετῆλθεν. ἤδη δὲ καὶ ἀργύριον νέον δημοσίᾳ διέδωκε, τὸ κίβδηλον ἀποδόσθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ δήμου παρασκευάσας, τούτῳ τε τὰ συμβόλαια συγχύσεως ἀπαλλάξας. ἐπὶ τούτοις καὶ ἄρτων δωρεᾷ τὸν Ῥωμαίων ἐτίμησε δῆμον. διαθέμενος δὲ ἅπαντα, τῆς Ῥώμης ἐξώρμησε. Διατρίβοντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν Πέρινθον, ἣ νῦν Ἡράκλεια μετωνόμασται, συνίσταταί τις ἐπιβουλὴ τοιάδε. ἦν τις ἐν τοῖς βασιλείοις Ἔρως ὄνομα, τῶν ἔξωθεν

tur Aureliano verſus Europam mouente, Zenobiamq; cum filio, & ceteris omnibus, qui rebellionis participes fuerant, ſecum ducente: Zenobiam quidem ipſam aiunt, vel morbo correptam, vel a cibis abſtinentem, deceſſiſſe: reliquos autẽ, excepto Zenobiæ filio, in medio interiecti Chalcedoni Byzantioq; freti ſubmerſos. Eidem Aureliano iter in Europam ſuum perſequẽti, nuntius adlatus eſt huiuſmodi; quoſdam relictos apud *Palmyram*, nanctos Apſæum, qui & præteritorũ auctor eis extiterat, tentare Marcellinum, Meſopotamiæ ab Imperatore præfectum, cui & orientis adminiſtratio tradita fuerat, vt imperatoria veſte ſe circumdari pateretur. Illo deliberandi cauſſa, quid eſſet agendum, rem protrahente: conſimili modo rurſus, ac ſæpius quidem, ei moleſti erant. Verum ipſe, reſponſis ambiguis vtens, quid illi facere deliberaſsẽt, Aureliano ſignificabat. Palmyreni autem, quũ *Antiocho* veſtem purpuream iniecisſent, ad Palmyram ſe continebant. His auditis, mox Aurelianus, vt erat inſtructus, orientem verſus proficiſcitur. Vbi Antiochiam veniſſet, ac populo peragendis ludis equeſtribus intento ſemet exhibuiſſet: omnibus ob inopinatum eius aduentum perterritis, Palmyram copias duxit. Quumq; ſine prœlio cepiſſet opidum, & euertiſſet; Antiochum, propter condicionis humilitatem, ne ſupplicio quidem dignũ arbitratus, dimiſit. Alexandrinis etiam, qui ſeditiones excitauerant, & ad defectionẽ ſpectauerant, celeriter in ordinem redactis; cum triumpho Romã ingreſſus, maximo populi Senatusq; ſtudio exceptus fuit. Tunc & templum Solis magnifice conſtructum donariis, quę Palmyra ſecum aduexerat, ornauit: collocatis in eodem Solis & Beli ſimulacris. His rebus geſtis, *Tetricũ*, & alios perduelles, nullo labore victos, pro dignitate puniuit. Itidem nouam monetam publice diſtribuit, quum plebem, quidquid haberet adulterinæ monetæ, tradere iuſſiſſet; commerciis hoc modo ab omni confuſione vindicatis. Pręter hęc & panũ honorario munere populum Romanum donauit; omnibusq; rebus conſtitutis, Roma digreſſus eſt. Quum apud Perinthum hæreret, quæ mutato nomine iam Heraclea dicitur, huiuſmodi aduerſus eum ſtructæ ſunt inſidiæ. Erat quidam in aula, cui nomen Eros, ab Im-

peratore ad efferenda foras reſponſa ſua deſtinatus. Huic delicti cuiuſdam cauſſa minatus Imperator, metum iniecit; quo perculſus, ne forte minas haſce res ipſa comitaretur, cum ſatellitibus quibuſdam, quos cognouerat audaciſſimos, rem cõmunicat; monſtratisque litteris, quas ad formam litterarũ Imperatoris effinxerat; (quippe iam dudum ad hanc imitationem ſe ſtudioſe condocefecerat) mortem imminere ſibi ſuſpicantibus (id enim de litteris colligi certis argumentis poterat) perſuadet vt Imperatori cædem intentarent. Itaque quum egredientem obſeruaſſent ex vrbe, ſine ſatis magna cuſtodia corporis; in eũ irruunt, & omnes ſtrictis gladiis hominem interficiunt. Sepultus eſt ibidem ab exercitu magnifice, rerum geſtarum, periculorumq; cauſſa, quæ pro republica ſuſceperat.

Tacitus XXXVI.

TACITO autem Romanum imperium conſequuto, *Scythæ* tranſiecta palude Maeotide, per Pontum ad Ciliciam vſque ſita incurſionibus vexarunt: quos adgreſſus Tacitus, partim ipſe debellatos ad internecionem deleuit, partim Floriano deſignato prætorii præfecto debellandos tradidit, & in Europam contendit: vbi lapſus in inſidias, ex huiuſmodi cauſſa necatur. Maximinum, propinquum ſuũ, Syriæ cum poteſtate præfecerat. Is erga principes in republica viros aſperrime ſe gerens, inuidiam pariter & metum in eis excitauit: quę quum odium pepeiiſſent, in inſidias, quod reliquũ erat, deſiit: quarum in ſocietatem admiſſis illis, qui Aurelianum necauerãt; Maximinum adgreſſi trucidant; & perſequuti mouentem caſtra Tacitum, interficiunt. Hinc ad tumultum ciuilem res redierunt, aliis in oriente, PROBVM Imperatorem deligẽtibus; aliis Romæ conſtitutis, FLORIANVM. Ac Probus quidem obtinebat Syriã, & Phoenicen, & Palæſtinam, & Ægyptum vniuerſam: ſitas vero a Cilicia regiones ad Italiam vſque, Florianus. Eidem & tranſalpinæ nationes parebant, Galli & Hiſpani, cum inſula Britannica: prætereaque omnis Africa, cum Mauritanis gẽtibus. Ambobus ad bellum inſtructis, Tarſum Florianus veniens, ibidẽ caſtra locãda ſtatuit, victoria cõtra Scythas in Boſporo ſemiperfecta relicta: quo factum, vt iam circumſeſſis libere ad ſua redeundi copiam conceſſerit. Probo autem bellum terente, veluti qui

φερομένων ἀποκρίσεων μηνυτὴς τεταγμένος. τούτῳ πλάσματός τινος ἕνεκεν ὁ βασιλεὺς ἀπειλήσας, ἐς φόβον κατέστησε. καὶ δεδιὼς μὴ ταῖς ἀπειλαῖς ἔργον ἐπιτεθείη, τῶν δορυφόρων τισὶν, οὓς μάλιστα τολμηροτάτους ᾔδει, κοινολογεῖται· καὶ γράμματα δείξας ἅπερ ἦν εἰς τύπον τῶν βασιλέως γραμμάτων αὐτὸς μιμησάμενος, (ἐκ πολλοῦ γάρ οἱ τὰ τῆς μιμήσεως *ἐκμεμελέτητο) πείθει θάνατον ὑφορωμένοις, (τοῦτο γὰρ ἦν ἐκ τῶν γραμμάτων τεκμήρασθαι) πρὸς τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως ὁρμῆσαι σφαγήν. ἐπιτηρήσαντες οὖν αὐτὸν ἐξιόντα τῆς πόλεως δίχα τῆς ἀρκούσης φυλακῆς, ἐπελαύνουσι· καὶ πάντες ἐπαγαγόντες τὰ ξίφη, διώλεσαν. αὐτὸς μὲν οὖν ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς αὐτόθι παρὰ τοῦ στρατοπέδου, τῶν ἔργων ἕνεκα καὶ τῶν κινδύνων, οὓς ὑπὲρ τῶν κοινῶν *ἀπεδείξατο πραγμάτων. Τακίτου δὲ τῆς Ῥώμης ἀναδεξαμένου βασιλείαν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντος, Σκύθαι διὰ τῆς Μαιώτιδος λίμνης περαιωθέντες, διὰ τοῦ Πόντου τὰ μέχρι Κιλικίας ἐπέδραμον. οἷς ἐπεξελθὼν Τάκιτος, τοὺς μὲν αὐτὸς καταπολεμήσας ἐξέβαλε, τοὺς δὲ Φλωριανῷ προβεβλημένῳ τῆς αὐλῆς ὑπάρχῳ παραδοὺς, ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἐξώρμησεν. ἔνθα δὴ καὶ εἰς ἐπιβουλὴν ἐμπεσὼν, ἐξ αἰτίας ἀναιρεῖται τοιᾶσδε. Μαξιμίνῳ γένει προσήκοντι, τῆς Συρίας ἀρχὴν παραδέδωκεν. οὗτος τοῖς ἐν τέλει τραχύτατα προσφερόμενος, εἰς φθόνον ἅμα καὶ φόβον κατέστησε. τεχθέντων δὲ τούτων μῖσος, τὸ λειπόμενον εἰς ἐπιβουλὴν ἐτελεύτησεν. ἧς κοινωνοὺς ποιησάμενοι τοὺς Αὐρηλιανὸν ἀνελόντας, αὐτῷ μὲν ἐπιθέμενοι Μαξιμίνῳ, κατέσφαξαν· διώξαντες δὲ ἀναζευγνύντα Τάκιτον, ἀναιροῦσιν. Ἐντεῦθεν εἰς ἐμφύλιον κατέστη τὰ πράγματα ταραχήν· τῶν μὲν κατὰ τὴν ἑῴαν, βασιλέα Πρόβον ἑλομένων· τῶν δὲ κατὰ τὴν Ῥώμην, Φλωριανόν. καὶ Πρόβος μὲν εἶχε Συρίαν καὶ Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην καὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν· τὰ δὲ ἀπὸ Κιλικίας μέχρις Ἰταλίας, Φλωριανός· ὑπήκουον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνη, Γαλάται καὶ Ἴβηρες, ἅμα τῇ Βρεττανικῇ νήσῳ· καὶ προσέτι γε ἅπασα Λιβύη, καὶ τὰ Μαυρούσια φῦλα. Παρεσκευασμένων δὲ εἰς πόλεμον ἀμφοτέρων, εἰς τὴν Ταρσὸν ὁ Φλωριανὸς ἀφικόμενος, *αὐτῇ στρατόπεδον ἐνῴκει, τὴν κατὰ τῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ Σκυθῶν νίκην ἡμιτελῆ καταλιπούς· ταύτῃ τε καὶ τοῖς ἐγκεκλεισμένοις *ἐνδοὺς τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν. τρίβοντος δὲ Πρόβου τὸν πόλεμον, οἷα καὶ ἐξ

ἐλάττονος

ἐλάττονος πολλῷ δυνάμεως αὐτὸν ἀναδεξαμένου, κατὰ τὴν Ταρσὸν ἐν τῷ θέρει γινομένου καύματος, ἀηθήσαντες οἱ Φλωριανῷ συντεταγμένοι, διὰ τὸ ἐκ τῆς Εὐρώπης τὸ πλέον τοῦ στρατεύματος εἶναι, νόσῳ δεινῇ περιπίπτουσιν. ὅπερ μαθὼν ὁ Πρόβος, εἰς καιρὸν ἐπιθέσθαι διέγνω. τῶν δὲ Φλωριανοῦ στρατιωτῶν καὶ παρὰ δύναμιν ἐπεξελθόντων, ἐγένοντο μὲν ἀκροβολισμοὶ περὶ τῆς πόλεως· ἔργου δὲ οὐδενὸς ἀφηγήσεως ἀξίου πραχθέντος, ἀλλ' ἀποστάντων ἀλλήλων τῶν στρατοπέδων, ἐλθόντες μετὰ ταῦτα τινὲς τῶν ἅμα Πρόβῳ στρατευομένων, παραλύουσι Φλωριανὸν τῆς ἀρχῆς. οὗ γινομένου, χρόνον μὲν ἐφυλάχθη τινά· τῶν δὲ περὶ αὐτὸν οὐ κατὰ τὴν Πρόβου προαίρεσιν τοῦτο γεγενῆσθαι λεγόντων, ἀναλαβεῖν τὴν ἁλουργίδα Φλωριανὸς αὖθις ὑπέδεχετο· μέχρις ἐπανελθόντες οἱ τὰ Πρόβῳ τὴν ἀλήθειαν περὶ τούτου δοκιμάσαντα μηνύοντες, ἀναιρεθῆναι παρὰ τῶν οἰκείων Φλωριανὸν πεποιήκασι. Περιστάσης δὲ τῆς βασιλείας εἰς Πρόβον, ἐλαύνων ἐπὶ τὰ πρόσω, προοίμιον ἐποιήσατο τὴν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πράξεων ἔργον ἐπαινετόν. τοὺς γὰρ τῶν ἀνελόντων Αὐρηλιανὸν καὶ ἐπιθεμένων Τακίτῳ, δίκην ἔγνω λαβεῖν· ἀλλὰ προφανῶς μὲν οὐ πράττει τὸ βουληθὲν, δέει τοῦ μὴ [τινὰ] ταραχὴν ἐκ τούτου συμβῆναι· λόχον δὲ στήσας ἀνδρῶν, οἷς τοῦτο τεθαρρηκὼς ἐτύγχανεν, ἐφ' ἑστίασιν τοὺς φονέας ἐκάλει. τῶν δὲ συνελθόντων, ἐλπίδι τοῦ βασιλικῇ κοινωνῆσαι τραπέζῃ, πρός τι τῶν ὑπερῴων ἀναχωρήσας ὁ Πρόβος, ἐξ οὗ τὸ γινόμενον ἄποπτον ἦν, σύνθημα τοῖς ἐπιτεταγμένοις τὸ δρᾶμα ἐδίδου. τῶν δὲ τοῖς συνεληλυθόσιν ἀφράκτοις οὖσιν ἐπιθεμένων, ἅπαντας πλὴν ἑνὸς κατέσφαξαν. ὃν μετ' οὐ πολὺ συλλαβὼν, ὡς αἴτιον σφίσι κινδύνου γεγονότα, παραδέδωκε ζῶντα τῷ πυρί. Ταῦτα διαπραξαμένῳ τῷ Πρόβῳ Σατουρνῖνος γένος Μαυρούσιος, ἐπιτήδειος ὢν ἐς τὰ μάλιστα τῷ βασιλεῖ, διὰ τοῦτό τε καὶ τὴν Συρίας ἀρχὴν ἐπιτετραμμένος, τῆς βασιλέως ἀποστὰς πίστεως, εἰς ἐπαναστάσεως ἔννοιαν ἦλθεν. ὅπερ ἀκούσαντι τῷ Πρόβῳ, καὶ διανοουμένῳ τὸ ἐγχείρημα μετελθεῖν, ἔφθησαν οἱ κατὰ τὴν ἕω στρατιῶται συγκατασβέσαντες τῇ τυραννίδι τὸν ἄνθρωπον. Ἔπαυσε καὶ ἄλλην ἐπανάστασιν ἐν τῇ Βρεττανίᾳ μελετηθεῖσαν, διὰ Βικτωρίνου Μαυρουσίου τὸ γένος. ὅπερ πεισθεὶς, ἔτυχε τὸν ἐπαναστάντα τῆς Βρεττανίας ἄρχοντα προστησάμενος. καλέσας γὰρ τὸν Βικτωρῖνον πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἐπὶ τῇ συμβουλῇ

longe minoribus illud viribus ſuſceperat; quũ in æſtate ad Tarſum æſtus exſiſteret, qui erant a partibus Floriani milites, caloris inſueti, quod maior eſſet illius exercitus pars ex Europa, grauem in morbum incidebant. Quo cognito, in tempore Probus tentandum hoſtẽ ſtatuit. Floriani vero militibus etiam vltra vires egreſſis, velitationes quidem ante vrbem fiebãt: ſed quod nihil dignum commemoratione geſtum fuiſſet, diremtis a ſe inuicem exercitibus, acceſſere deinceps quidam, qui Probo militabant, & imperium Floriano abrogarunt. Quo facto, ad tẽpus aliquod cuſtoditus fuit. Sed quum ſui dicerent, non hoc de Probi factum ſententia, purpurã Florianus iterum ſumſit: donec reuerſi, qui ſignificarent, quid reapſe Probus de ipſo ſtatueret, a ſuis Florianum interficiurarunt. Probus imperio potitus, dũ mouet vlterius, exordium actionum pro republica ſuarũ dedit, facinus ſane laudabile. Nã de iis qui Aurelianũ occiderant, & Tacito manus ĩtulerãt, ſupplicium ſumere decreuit. Non tamen id palam molitur, quod deliberauerat; metuẽs, ne quid ea res turbę daret: ſed quodam alicubi cuneo militum cõſtituto, quorum fidei rem commiſerat, ad epulum cædis auctores inuitat. Poſteaquam hac illi ſpe conueniſſent, vt menſæ Imperatoris adhiberentur: in pergulã quãdam ſeceſſit Probus, de qua conſpici res peragenda poſſet; ac ſignum facinori perpetrando deſtinatis dedit. Hi vero inermes eos adorti, qui conuenerant; omnes, excepto dumtaxat vno, iugularunt: quem nõ multo poſt comprehẽſum, veluti qui periculum eis creaſſet, viuum igni tradidit. His a Probo peractis, *Saturninus* natione Maurus, Imperatori maxime familiaris, & cui propter hãc ipſam cauſſam adminiſtratio Syriæ credita fuerat, ab Imperatoris fide diſceſſit, & de rebellione cogitare cepit. Quod vbi Prob⁹ audiſſet, de conatu caſtigando cogitantem oriẽtales anteuertere milites, rebellione cũ ipſo Saturnino exſtincta. Sopiuit & aliam ſeditionem, in Britannia cõcitatam, per *Victorinum*, natione Maurum; cuius ſuaſu perduellem iſtum Britanniæ præſidem fecerat. Nam quum ad ſe Victorinum arceſſiuiſſet, eumq; de conſilio dato

reprehendiſſet; delictum illud correcturum ablegat. Victorinus in Britanniam ſtatim profectus, ſollerti commento perduellem interficit. His ita geſtis, vt diximus, etiam victoriis Probus aduerſus barbaros potitus eſt, duobus bellis confectis; quorum alteri ipſemet interfuit, alteri ducē præfecit. Et quoniam ciuitatibus Germanicis, quæ a vicinis Rheno barbaris infeſtabantur, neceſſario ſubueniendum erat: Rhenum verſus ipſemet cum copijs mouit. Occepto bello, quum fames in omnibus ijs locis ingrueret: immenſus imber delapſus, vna cum guttis frumentum quoque detulit; adeo quidem, vt eius acerui quibuſdam in locis, per ſe ſtructi, extiterint. Omnibus ad rem nouam & incredibilē obſtupefactis, initio quidem adtingere frumentum, eoq; famis vti remedio non audebant: ſed quum neceſſitas omni ſit metu valētior, panibus inde coctis veſcentes, ſimul & famem pepulerunt; & Imperatoris fortuna, nullo prope negotio, ſuperiores eo bello diſceſſerunt. Alia quoq; bella leui labore cōfecit. Acres etiam pugnas commiſit, primum cōtra Logiones, nationem Germanicam: quos quum viciſſet, ac ducem eorum Semnonem, cum filio, viuum in poteſtatem redegiſſet; ſupplices factos in fidem recepit: & captiuis, omniq; præda recuperata, quam habebant; certa quædam ſtipulatos dimiſit, ipſo quoque, cum filio, Semnone reddito. Alterum contra Francos prœlium pugnauit: quibus operâ ducum ſtrenue victis, ipſe cum Burgundorum Vandilorumq; copiis dimicauit. Quumq; militum numero ſuum deminui videret exercitum, partem quamdam ab hoſtibus auellere cogitabat, & cum ea prœlio decernere. qua in re cōſilio Imperatoris fortuna non defuit. Quippe quod exercitus ambo fluminis vtramq; ripam occupaſſent, barbaros in aduerſa ripa caſtra metatos ad pugnā Romani prouocabāt. Hac illi re quaſi per iracundiam perciti, quotquot ſane poterant, tranſiiciebant; ſignisq; collatis barbari partim cædebātur, partim viui Romanorum in poteſtatem veniebant. Reliqui, quum pacem ea lege petiiſſent, vt prædam cum captiuis, quos habebant, redderent: impetrato, quod poſtulauerant, non omnia reſtituerunt. Quamobrem indignatus Imperator, diſcedentes adortus, merito ſupplicio multauit; ipſis trucidatis, & †Igillo duce capto. Quotquot autem viuos in pote-

† al. Ingillo

μεμψάμενος, τὸ πταῖσμα ἐπανορθώσοντα πέμπει. ὁ δὲ, ἐπὶ τὴν Βρεττανίαν εὐθὺς ἐξορμήσας, περινοίᾳ τὸν ἄφρονα τὸν τύραννον ἀναιρεῖ. Ταῦτα δὲ διαθεὶς τὸν εἰρημένον μοι τρόπον, καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἀνεδήσατο νίκας, δύο πολέμους ἀγωνισάμενος· καὶ τῷ μὲν αὐτὸς παραγεγονὼς, τῷ δὲ ἑτέρῳ στρατηγὸν ἐπιστησάμενος. ἐπεὶ δὲ ταῖς ἐν Γερμανίᾳ πόλεσιν ἐνοχλουμέναις ἐκ τῶν περὶ τὸν Ῥῆνον βαρβάρων ἠναγκάζετο βοηθεῖν, αὐτὸς μὲν ὡς ἐπὶ τὸν Ῥῆνον ἤλαυνεν· ἐνισταμένου δὲ τοῦ πολέμου, καὶ λιμοῦ πᾶσι τοῖς αὐτόθι τόποις ἐνσκήψαντος, ἄπλετος ὄμβρος καταρραγεὶς συγκατήγαγε ταῖς ψεκάσι καὶ σῖτον· ὥστε καὶ σωρεὺς αὐτομάτως ἐν τόποις τισὶ συντεθῆναι. πάντων δὲ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ καταπλαγέντων, τὴν μὲν ἀρχὴν ἅψασθαι, καὶ τούτῳ θεραπεῦσαι τὸν λιμὸν οὐκ ἐθάρρουν· ἐπεὶ δὲ παντὸς δέους ἡ ἀνάγκη καρτερωτέρα, πέψαντες ἄρτους καὶ μεταλαβόντες, ἅμα καὶ τὸν λιμὸν ἀπεσείσαντο, καὶ τοῦ πολέμου ῥᾷστα τῇ τοῦ βασιλέως περιγεγόνασι τύχῃ. Κατώρθωσε δὲ καὶ ἄλλους πολέμους οὐ σὺν πόνῳ πολλῷ. μάχας δὲ καρτερὰς ἠγωνίσατο πρότερον μὲν πρὸς Λογίωνας, ἔθνος Γερμανικόν· οὓς καταγωνισάμενος, καὶ Σέμνωνα ζωγρήσας ἅμα τῷ παιδὶ τὸν τούτων ἡγούμενον, ἱκέτας ἐδέξατο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὴν λείαν πᾶσαν, ἣν εἶχον, ἀναλαβὼν, ἐπὶ ῥηταῖς ὁμολογίαις ἠφίει, καὶ αὐτὸν Σέμνωνα μετὰ τοῦ παιδὸς ἀπέδωκε. Καὶ δευτέρα γέγονεν αὐτῷ μάχη πρὸς Φράγγους· οὓς διὰ τῶν στρατηγῶν κατὰ κράτος νενικηκὼς, αὐτὸς Βουργούνδοις καὶ Βανδίλοις ἐμάχετο. πλήθει δὲ τὴν οἰκείαν δύναμιν ἐλαττουμένην ὁρῶν, μερίδα τινὰ παρασπάσασθαι τῶν πολεμίων διενοεῖτο, καὶ ταύτῃ διαμάχεσθαι. καί πως συνέδραμε τῇ γνώμῃ τοῦ βασιλέως ἡ τύχη. τῶν γὰρ στρατοπέδων ὄντων παρ' ἑκάτερα ποταμοῦ, εἰς μάχην τοὺς πέραν βαρβάρους οἱ Ῥωμαῖοι προεκαλοῦντο. οἱ δὲ, ἐπὶ τούτῳ παροξυνθέντες, ὅσοι περ οἷοί τε ἦσαν, ἐπεραιοῦντο. καὶ συμπεσόντων σφίσι τῶν στρατοπέδων, οἱ μὲν ἀπεσφάττοντο τῶν βαρβάρων, οἱ δὲ καὶ ζῶντες ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους γεγόνασι. τῶν δὲ λειπομένων σπονδὰς αἰτησαμένων, ἐφ' ᾧτε καὶ τὴν λείαν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἔτυχον ἔχοντες, ἀποδοῦναι, τυχόντες τῆς αἰτήσεως, οὐ πάντα ἀπέδοσαν. πρὸς ὃ βασιλεὺς ἀγανακτήσας, ἀναχωροῦσιν αὐτοῖς ἐπιθέμενος, ἀξίαν ἐπέθηκε δίκην, αὐτούς τε ἀποσφάξας, καὶ τὸν ἡγούμενον Ἴγιλλον ζωγρίᾳ ἑλών. ὅσους δὲ ζωγρῆσαι οἷός τε γέγονεν

γέγονεν ἑλεῖν, εἰς Βρεττανίαν παρέπεμψεν· οἳ τὴν νῆσον οἰκήσαντες, ἐπαναστάντος μετὰ ταῦτα τινός, γεγόνασι βασιλεῖ χρήσιμοι. Τούτων οὕτω περὶ τὸν Ῥῆνον αὐτῷ διαπολεμηθέντων, ἄξιον μηδὲ τὰ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον Ἰσαύροις τολμηθέντα παραδραμεῖν. Λύδιος, τὸ γένος Ἴσαυρος, ἐντεθραμμένος τῇ συνήθει λῃστείᾳ, στῖφος ὅμοιον ἑαυτῷ περιποιησάμενος, τὴν Παμφυλίαν ἅπασαν καὶ Λυκίαν ἐπῄει. συνελθόντων δὲ στρατιωτῶν ἐπὶ τῇ τῶν λῃστῶν καταλήψει, πρὸς Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον οὐχ οἷός τε ὢν ἀντιτάττεσθαι, *Κρῆμναν κατελάμβανε, πόλιν οὖσαν Λυκίας, ἐν ἀποκρήμνῳ τε κειμένην, καὶ κατὰ μέρος χαράδραις βαθυτάταις ὠχυρωμένην· ἐν ταύτῃ πολλοὺς ὡς ἐν ἀσφαλεῖ καὶ τειχήρει καταφυγόντας εὑρών. ἐπεὶ δὲ τοὺς Ῥωμαίους εἶδεν ἐγκειμένους τῇ πολιορκίᾳ, καὶ τὴν ἐν ταύτῃ τριβὴν γενναίως ὑφισταμένους, τὰ οἰκοδομήματα καθελών, ἀρόσιμον ἐποίησε τὴν γῆν· σπείρων τε σῖτον, παρεσκεύαζε τοῖς ἐν τῇ πόλει δαπάνην. Ὁρῶν δὲ τὸ πλῆθος πολλῆς δεόμενον χορηγίας, τὴν ἄχρηστον ἡλικίαν, ἄρρενά τε καὶ θήλεα, ἠφίει, τῆς πόλεως ἐκβαλών· ἐπεὶ δὲ οἱ πολέμιοι τὸ Λυδίου βούλευμα προϊδόμενοι, τοὺς ἐκβληθέντας αὖθις ἐπὶ τὴν πόλιν ἰέναι συνήλαυνον, ἐμβαλὼν εἰς τὰς περὶ τὴν πόλιν χαράδρας, διέφθειρεν. ὄρυγμα δέ τι, χρῆμα θαυμάσιον, ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὰ ἐκτὸς διορύξας, καὶ μέχρι τῶν ἐπέκεινα τοῦ πολεμίου στρατοπέδου τόπων ἐκτείνας, ἐξέπεμπε διὰ τούτου τινὰς ἐκ τῆς πόλεως ἐφ' ἁρπαγῇ θρεμμάτων καὶ ἄλλης τροφῆς· ἐκ τούτου τε χορηγία ἐν μέρει τοῖς πολιορκουμένοις εὐπόρει· μέχρις οἱ πολέμιοι τοῦτο, γυναικὸς αὐτοῖς μηνυσάσης, ἐξεῦρον. ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἀπεῖπεν ὁ Λύδιος, ἀλλ' οἴνου μὲν κατὰ βραχὺ τοὺς αὐτῷ συνόντας ἀπέστησε, καὶ σῖτον ἐμέτρει τοῦ συνήθους ἐλάττονα. τῶν δὲ σιτίων καὶ οὕτως ἐκλειπόντων, εἰς ἀνάγκην κατέστη τοῦ πάντας ἀπολέσαι τοὺς ἐν τῇ πόλει, πλὴν ἀνδρῶν αὐτῷ τε ἐπιτηδείων, καὶ πρὸς φυλακὴν ἀρκεῖν δοκούντων. κατέσχε δὲ καὶ [τὰς] γυναῖκας, ἃς ἐπὶ τῇ τῆς φύσεως ἀναγκαίᾳ χρείᾳ κοινὰς εἶναι πεποίηκε πᾶσιν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς πάντα κίνδυνον ἐγνώκει διαπαλαῖσαι, συμβαίνει τι μετὰ πάντα ταῦτα τοιοῦτον. συνῆν τις αὐτῷ μηχανάς τε κατασκευάζειν εἰδώς, καὶ ἐκ μηχανῶν εὐστόχως ἀφιέναι βέλη δυνάμενος· ὥστε ὁσάκις ἐνεκελεύσατο ὁ Λύδιος αὐτῷ κατά τινος τῶν πολεμίων ἀφιέναι βέ-

ſtatem redigere potuerat, in Britanniam miſit: qui ſedes ea in inſula nanct., quum deinde ſeditionẽ aliquis molitus eſſet, vtiles Imperatori fuerunt. His ita propter Rhenum ab eo debellatis, operæ pretium fuerit, ne illa quidem ſilentio præteriri, quæ id temporis *Iſauri* patrarũt. *Lydius* quidam, natione Iſaurus, conſueto latrocinio innutritus, agmine ſibi ſimili comparato, totam Pamphyliam atq; Lyciam inuadebat. Quum autem milites, ad capiẽdos latrones, coiuiſſent: Lydius, qui exercitui Romano ſe non poſſet opponere, Cremnam occupauit, oppidum Lycię, ſitum in loco prerupto, & ex parte vallib. profundiſſimis munitum: cõpluribus in ea repertis, qui huc velut ad tutum, muriſq; clauſum opidum, confugerant. Poſteaquam vero Romanos intentos obſidioni, moram eius fortiter ferre conſpexit: ædificiis dirutis, ſolum arabile reddidit; & frumentum ſerens, iis, qui erãt in opido, victum parabat. Sed quod eam multitudinẽ ſuppeditatione copioſa videret egere, quidquid erat ætatis inutilis, tam mares, quam feminas, eiectos opido dimiſit. Quum hoſtes pręuiſo Lydii conſilio, rurſus eiectos in opidum ire cogerent: in ambientes opidum valles præcipitatos perdidit. Meatu autem operis admirandi ab opido verſus exteriora ducto, & perfodiendo vltra hoſtium caſtra porrecto; per eum ex opido quoſdam emittebat, qui pecora, ceteraq; alimenta raperent. Atque hinc commeatus obſeſſis ex parte ſatis copioſus ſuppetebat; donec id hoſtes mulieris indicio deprehẽderunt. Verum ne ſic quidem animum deſpõdit Lydius; ſed vinũ paullatim ſuis ademit, & frumenti eis ſolito minus admetiebatur. At hoc etiam modo deficientibus alimẽtis, ad eam neceſſitatem redactus eſt, vt omnes, quotquot erant in opido, perderet; exceptis idoneis ſibi viris, & qui ad opidi præſidium ſufficere viderentur. Retinuit & mulieres nonnullas: quas ad vſum naturæ neceſſarium communes omnibus eſſe iuſſit. Quumque luctari conſtanter aduerſus periculum quoduis conſtituiſſet, poſt iſtæc omnia tale quiddam accidit. Erat cum eo quidam, qui & machinas conficere nouerat, & machinis emittere tela ſingulari cum dexteritate poterat: adeo quidem, vt quoties Lydius aduerſus aliquẽ ex hoſtibus telum emittere

iuberet, a ſcopo non aberraret. Huic ergo quum imperaſſet, vt quemdam ex aduerſariis vulneraret, iſque telo emiſſo, vel caſu aberraſſet fortuito, vel data opera: veſte nudatum flagris miſere cęcidit, mortē præterea comminatus. Ille, tum propter verbera ſuccenſens, tum minis territus; oblata vſus occaſione, ſemet ex opido ſubducit. Quum quoſdam in milites e caſtris incidiſſet, & quidquid egiſſet, ac perpeſſus eſſet, iis expoſuiſſet: quamdam in muro feneſtram oſtendit, per quam Lydius, quidquid in caſtris gereretur, ſpeculari conſueuerat. Per eam more ſuo proſpectantem, telo ſe petiturum pollicetur. Ob hanc cauſſam, quum dux eius expeditionis hominem ad ſe recepiſſet; conſtituta machina, nonnulliſq; collocatis ante ſe, per quos occultaretur, ne ab hoſtibus conſpici poſſet; Lydium per foramen illud proſpectantem intuitus, emiſſo telo, vulnere letali percutit. Ille, quum etiam poſt acceptum vulnus in quoſdam ex ſuis crudeliter deſæuiiſſet, ac iureiurando ſuperſtites obſtrinxiſſet, obſidioni nullo modo ceſſuros; vix tamdem exſpirauit. Qui erant in opido, non ferentes amplius obſidionem, exercitui ſe dediderunt. Atque hunc finem latronum illud agmen habuit. Quum autem & *Ptolemais* in Thebaide ſita, defeciſſet ab Imperatore, bellumque perexiguum ad tempus duraturum ſuſcepiſſet: tam ipſam, quam ſocios belli *Blemmyas* Probus opera ducum ſuorum ad deditionem compulit. *Baſternas*, gentem Scythicam, quæ illi ſe ſubiecit, admittēs in Thracia, conceſſis agris, collocauit. Hi deinceps ſecundum leges & inſtituta Romanorum perpetuo vixerunt. Itidem quum *Franci* ad Imperatorem acceſſiſſent, & ab eo ſedes obtinuiſſent: pars eorum quædam defectionem molita, magnamq; nauium copiam nancta, totam Gręciam conturbauit. In Siciliam quoque delata, & vrbē Syracuſanam adorta, magnam in ea cædem edidit. Tamdem quum & in Africam adpuliſſet, ac reiecta fuiſſet, adductis Karthagine copiis: nihilo minus domum redire, nullum paſſa detrimentum potuit. Hoc quoq; Probo imperāte contigit. *Gladiatores* numero ad octoginta, conſpiratione facta, cuſtodibusq; ſuis interemtis, in vrbem progreſſi, quidquid offerretur, diripiebant: quum multi, ceu fieri ſolet, eis ſe permiſcuiſſent. Verum & illos Im-

λος, μὴ διαμαρτεῖν τοῦ σκοποῦ. τούτῳ τοίνυν ἐπιτάξας τρῶσαί τινα τῶν ἐναντίων, ἐπεὶ διήμαρτε βέλος ἐκπέμψας ἢ ἐκ τύχης ἢ ἐκ προνοίας, γυμνώσας τῆς ἐσθῆτος ἐσχάτως ἐμαστίγωσε, προσαπειλήσας καὶ θάνατον. ὁ δὲ, καὶ ἐπὶ ταῖς βασάνοις ἀγανακτῶν, καὶ ἐπὶ ταῖς ἀπειλαῖς δεδιὼς, καιροῦ δοθέντος ὑπεξάγει τῆς πόλεως ἑαυτόν. ἐντυχὼν δὲ τοῖς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, καὶ ὅσα πέπραχέ τε καὶ ἔπαθε πρὸς τούτους ἐκφήνας, ἐπέδειξεν οὖσαν ἐν τῷ τείχει θυρίδα, δι' ἧς εἰώθει Λύδιος κατασκοπεῖν τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ γινόμενα· ταύτης τε προκύπτοντα κατὰ τὸ σύνηθες ὑπισχνεῖτο τοξεύειν. ἀποδεξαμένου δὲ αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ τοῦ τῆς στρατείας ἡγουμένου, στήσας μηχανὴν, προστησάμενός τε τοὺς αὐτὸν ἀποκρύπτοντας, ὡς ἂν μὴ παρὰ τῶν ἐναντίων ὁρῷτο, προκύπτοντα τῆς ὀπῆς τὸν Λύδιον θεασάμενος, καὶ τὸ βέλος ἀφιεὶς, πλήττει καιρίαν. ὁ δὲ, πράξας καὶ μετὰ τὴν πληγὴν εἰς τινὰς τῶν συνόντων αὐτῷ τὰ ἀνήκεστα, καὶ τοῖς λελειμμένοις ὅρκους ἐπαγαγὼν περὶ τοῦ μὴ ἐνδοῦναι τῇ πολιορκίᾳ καθάπαξ, μόλις ἐξέλιπεν. οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν, οὐκ ἐνέχοντες ἔτι τὴν πολιορκίαν, ἐξέδοσαν ἑαυτοὺς τῷ στρατοπέδῳ. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸ λῃστικὸν τέλος ἐδέξατο. Τῆς δὲ κατὰ Θηβαΐδα Πτολεμαΐδος ἀποστάσης βασιλέως, πόλεμον δὲ προσκόπτοντα ἐπὶ χρόνον βραχὺν ἀραμένης, αὐτήν τε καὶ τοὺς συμμαχήσαντας αὐτῇ Βλέμμυας παρεστήσατο Πρόβος διὰ τῶν τότε στρατηγησάντων. Βαστέρνας δὲ, Σκυθικὸν ἔθνος, ὑποπεσόντας αὐτῷ προσιέμενος, κατῴκισε Θρᾳκίοις χωρίοις· καὶ διετέλεσαν τοῖς Ῥωμαίων βιοτεύοντες νόμοις. Καὶ Φράγκων τῷ βασιλεῖ προσελθόντων, καὶ τυχόντων οἰκήσεως, μοῖρά τις ἀποστᾶσα, πλοίων εὐπορήσασα, τὴν Ἑλλάδα συνετάραξεν ἅπασαν· καὶ Σικελίᾳ προσσχοῦσα καὶ τῇ Συρακουσίων προσμίξασα, πολὺν κατὰ ταύτην εἰργάσατο φόνον. ἤδη δὲ καὶ Λιβύῃ προσορμισθεῖσα, καὶ ἀποκρουσθεῖσα, δυνάμεως ἐκ Καρχηδόνος ἐπενεχθείσης, οἵα τε γέγονεν ἀπαθὴς ἐπανελθεῖν οἴκαδε. Πρόβου δὲ βασιλεύοντος καὶ τόδε συνέβη. τῶν μονομάχων ἐς ὀγδοήκοντα συστάντες, διαχειρισάμενοι τοὺς φυλάττοντας, εἰς τὰ τῆς πόλεως ἐξελάσαντες, τὰ ἐν ποσὶν ἐλῄζοντο, πολλῶν (οἷα συμβαίνειν φιλεῖ) συναναμιχθέντων αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ τούτους βασι-

ἀλλὰ, δύναμιν ἐκπέμψας, ἐξέτεμε. Ταῦτα διαπραξαμένῳ τῷ Πρόβῳ, καλῶς δὲ καὶ δικαίως οἰκονομήσαντι τὴν ἀρχήν, ...

perator, miſſis copiis, excidit. His rebus a Probo geſtis, qui & præclare ac iuſte adminiſtrauit imperium,

Ἰσέον ὡς ἐνταῦθα λείπει τὸ τέλος τοῦ α΄ λόγου καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ β΄.

Sciendum, heic primi libri finem deſiderari, & ſecundi principium.

ΖΩΣΙΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ἐκ τοῦ τὸν μακρότατον ἀνθρώπου βίον τὸ μέσον διάστημα περιλαμβάνειν ταύτης τῆς ἑορτῆς. *σέκουλα γὰρ τὸν αἰῶνα Ῥωμαῖοι καλοῦσι. συντελεῖ δὲ πρὸς λοιμῶν καὶ φθορῶν καὶ νόσων *ἀκέσεις. ἔσχε δὲ τὴν ἀρχὴν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Οὐάλεσος Οὐαλέσιος, ἀφ' οὗ τὸ *Οὐαλεριανῶν κατάγεται γένος, ἦν ἐν τοῖς Σαβίνων ἔθνεσι περιφανής. τούτῳ πρὸ τῆς οἰκίας ἄλσος ἦν ἐκ δένδρων μεγίστων. τούτων πεσόντος κεραυνοῦ καταφλεχθέντων, ἠπόρει πρὸς τὸ *ἐκ τοῦ κεραυνοῦ καταφλεχθέντων σημαινόμενον. νόσου δὲ τοῖς αὐτοῦ παισὶν ἐνσκηψάσης ὑπὲρ τὴν τῶν ἰατρῶν τέχνην, διὰ τῶν μάντεων ἤει. τῶν δὲ διὰ τοῦ τρόπου τῆς τοῦ πυρὸς πλώσεως ὅτι θεῶν ἐστι μῆνις τεκμηραμένων, εἰκότως δι' ἐκθυσιῶν ὁ Οὐαλέσιος τὸ θεῖον ἐξιλεοῦτο διὰ τῶν μάντεων. ὤν τε μετὰ τῆς γυναικὸς ἐν φόβῳ, καὶ τὸν τῶν παίδων θάνατον ἐλπίζων ὅσον οὐδέπω συμβήσεσθαι, προσπεσὼν τῇ Ἑστίᾳ, δύο τελείας ἀντὶ τῶν παίδων αὐτῇ δώσειν ὑπισχνεῖτο ψυχάς, ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς τῶν παίδων μητρός. ἀποβλέπων δὲ εἰς τὸ κεραυνόβλητον ἄλσος, ἀκοῦσαι φωνῆς ἔδοξεν, ἀπάγειν εἰς Τάραντα ἐγκελευομένης τὰ τέκνα, κἀκεῖσε θερμήναντα τοῦ Τιβέρεως ὕδωρ ἐπὶ τῆς Ἅιδου καὶ Περσεφόνης ἐσχάρας, τοῖς παισὶ δοῦναι πιεῖν. ταῦτα ἀκούσας, τότε δὴ πλέον τὴν τῶν παίδων σωτηρίαν ἀπήλπισε. Τάραντά τε γὰρ πόρρω που τῆς Ἰταλίας εἶναι, καὶ οὐκ ἂν ἐν ταύτῃ τὸ Τιβέρεως ὕδωρ φανήσεσθαι. δεδοίκει δὲ αὐτῷ πονηρὰν ἐλπίδα καὶ τὸ θερμῆναι τὸ ὕδωρ ἐπὶ βωμοῦ χθονίων δαιμόνων ἀκοῦσαι. ἐπὶ τούτοις ἀπορησάντων καὶ τῶν τερατοσκόπων, αὖθις πυθόμενος, ἔγνω δεῖν τῷ θεῷ πείθεσθαι· καὶ ἐμβαλὼν πλοίῳ ποταμίῳ τὰ τέκνα, κατήγαγε τὸ πῦρ. *ἐκθανόντων δὲ αὐτῶν ὑπὸ καύματι,

ZOSIMI HISTORIARVM LIBER SECVNDVS.

ex eo, quod hominis vita longiſſima medium celebritatis huius interuallum complectitur. Nam ſæculū Romani vocant, quod αἰῶνα Græci dicūt; hoc eſt, ætatem. Conducit autem ad peſtes, & lues, & morbos curandos. Originem ex cauſſa quadā huiuſmodi habuit. Valeſus Valeſius, a quo Valerianorū familia deducitur, vir erat apud Sabinos illuſtris. Is ante domum ſuam lucū habebat, ex arboribus maxime proceris: quibus fulmine tactis, & exuſtis, quidnam arbores hæ vi fulminis abſumtæ portenderent, ambigebat. Quum autē ipſius liberi morbo correpti eſſent, medicorū artem ſuperante, haruſpices adibat: qui quū ex ignis delapſi modo conieciſſent, deûm hanc iram eſſe: non abs re cæſis hoſtiis numen Valeſius, haruſpicū opera, placabat. Et quoniam cum vxore in metu verſabatur, & liberûm mortem magis, quam antehac vmquam alias, exſpectabat: ad Veſtam prolapſus, duas ſe adultas ei, puerorū loco, policebatur oblaturum animas; ſuā videlicet, ac matris eorum. Quūq; reſpiceret ad lucum fulmine tactum, audire viſus eſt vocem, quæ iuberet, vt Tarentum pueros deportaret; atq; ibi calfactam aquam Tiberinam in Ditis patris & Proſerpinæ foco, pueris bibēdam daret. His auditis, magis etiam de ſalute liberûm deſperabat. Tarentum namq; remoto Italiæ loco ſitum eſſe, nec ibi Tiberinam aquam ſe reperturum. Præterea ſpem nō bonam & illud ſibi præbere, quod aquā in ara deûm inferorum calfaciēdam audiuiſſet. Et quum ob hęc incerti etiam haruſpices eſſent, iiſdem rurſus auditis, Deo parendum ſtatuit. Itaq; coniectis in fluuiale †nauigium liberis, ignem ſecundo flumine detulit. Ipſis autem ſe ſub æſtu exporrigētibus,

De ludis ſecularibus. Confer Valerii Maximi caput 4. lib. 2.

† lintrem dixit Valerius Max.

ad eam ripæ partẽ adnauigabat, qua parte motus fluminis tranquillior videretur. Quũq; paſtoriciam quãdam in caſam cũ pueris diuertiſſet, Tarenti capiendum eſſe hoſpitium, audiuit. Hæc enim loci eius erat adpellatio, Tarento propter Iapygium promontorium ſito, cognominis. Quapropter ob euentum felicem numine Valeſius adorato, gubernatori mandat, vt nauim ad terrã adpellat: & egreſſus, rem paſtoribus expoſuit. Quũq; hauſtam e Tiberi aquam in quodam foco, ab ſe id loci facto, calfeciſſet; eam pueris bibendam dedit. Qua illi pota, quiete ſopiti, conſanuerunt. Quumq; vidiſſent in ſomniis, Diti patri & Proſerpinæ nigras immolandas eſſe hoſtias, continuumq; trinoctium carminibus & tripudiis exigẽdum: patri ſomniũ hoc indicauerunt, quaſi vir magnus, & diuinam formam præferens, hæc in campo Martio fieri iuſſiſſet; in quo locus etiam vacuus eſt, ad equorum exercitium. Quum autem Valeſius aram ibi conſtruere vellet, eaque de cauſſa locum lapicidæ foderẽt: reperta eſt ara iam facta, in qua erãt hæ litteræ: DITIS PATRIS AC PROSERPINÆ. Itaq; tum clarius, quid agendum eſſet, edoctus; ad eam aram nigras hoſtias obtulit, & nocturnos ibidem ludos fecit. Hæc autem ara, & immolationis ritus, tali quadam ex cauſſa principium habuit. Bellum inter Romanos & Albanos erat; & quũ vtrimq; iam in armis eſſent, quidam prodigioſa facie conſpectus eſt, amictus pelle nigra, & clamans; Ditem patrem atq; Proſerpinã eis imperaſſe, rem ſacrã ſub terra prius ſibi facerent, quam ventum ad manus eſſet. atque his dictis, euanuit. Romani, ſpectro territi, & aram ſub terra ſtruxerunt, & facta re ſacra, rurſus aram humo, ad xx pedum altitudinẽ egeſta, obruerunt: vt præter Romanos, aliis omnibus de ea nihil conſtaret. Hac reperta Valeſius, & ſacro, nocturniſq; ludis peractis: adpellatus eſt *Manius Valerius Tarentinus*. Nã Deos inferos Romani *Manes* dicunt; & ſanum eſſe, *Valere*: *Tarentini* deniq; nomẽ ei datum, ob rem ſacram ad Tarentum factam. Sequentibus inde temporibus, peſtilẽtia in vrbe orta, primo poſt exactos reges anno, P. Valeri⁹ Poplicola, cæſo apud hanc aram Diti patri & Proſerpinæ boue nigro, nigraq; bucula, peſte liberauit vrbem,

τούτῳ προσέπλει τῷ μέρει, καθ' ὃ τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥεῦμα ἠρεμαῖον ἐδόκει. καλύβῃ δὲ ποιμένος ἐναυλισθεὶς ἅμα τοῖς παισὶν, ἤκουε κατάγεσθαι δεῖν ἐν τῷ Τάραντι. ταύτην γὰρ εἶχεν ὁ τόπος προσηγορίαν, τῇ κατὰ τὴν ἄκραν Ιαπυγίαν ὁμώνυμος ὢν Τάραντι. προσκυνήσας οὖν ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τὸ θεῖον ὁ Οὐάλεσσος, ἐπὶ τὴν χέρσον ὀκεῖλαι τῷ κυβερνήτῃ προσέταξε· καὶ ἀποβὰς, τοῖς ποιμέσιν ἐξεῖπεν. ἀρυσάμενος δὲ ἐκ τοῦ Θύμβριδος ὕδωρ, καὶ τοῦτο θερμήνας ἐπί τινος κατὰ τὸν τόπον ὑπ' αὐτοῦ πεποιημένης ἐσχάρας, ἔδωκε πιεῖν τοῖς παισίν. οἱ δὲ, ἅμα τῷ πιεῖν ὕπνου προσγενομένου, κατέστησαν ὑγιεῖς. ὄναρ δὲ θεασάμενοι, προσαγαγεῖν ἱερεῖα μέλανα Περσεφόνῃ καὶ Ἅιδῃ, καὶ τρεῖς ἐπαλλήλους ἄγειν παννυχίδας ᾠδῶν καὶ χορῶν, ἀφηγήσαντο πρὸς τὸν πατέρα τὸ ὄναρ, ὡς ἀνδρὸς μεγάλου καὶ θεοπρεποῦς ταῦτα ποιεῖν ἐπισκήψαντος ἐπὶ τοῦ Ἀρείου πεδίου, καθ' ὃ καὶ ἀνεῖται τόπος εἰς γυμνάσιον ἵππων. βουλομένου δὲ τοῦ Οὐαλεσίου βωμὸν αὐτόθι καθιδρῦσαι, καὶ τῶν λιθοξόων ὀρυττόντων ἐπὶ τούτῳ τὸν τόπον, βωμὸς εὑρέθη πεποιημένος, ἐν ᾧ γράμματα ἦν, ΑΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ. τότε τοίνυν σαφέστερον διδαχθεὶς τὸ πρακτέον, τούτῳ τῷ βωμῷ τὰ μέλανα προσῆγεν ἱερεῖα, καὶ τὰς παννυχίδας ἐν αὐτῷ διετέλει ποιῶν. Οὗτος δὲ ὁ βωμὸς καὶ ἡ τῆς ἱερουργίας κατάστασις, ἀρχὴν ἔλαβεν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Ῥωμαίοις καὶ Ἀλβανοῖς πόλεμος ἦν. ὄντων δὲ ἀμφοτέρων ἐν ὅπλοις, ἐπεφάνη τις τερατώδης τὴν ὄψιν, ἠμφιεσμένος δέρματι μέλανι, καὶ βοῶν, ὡς Ἅιδης καὶ Περσεφόνη, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, θυσίαν ὑπὸ γῆν αὐτοῖς ποιῆσαι προσέταξαν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀφανὴς γέγονε. τότε τοίνυν οἱ Ῥωμαῖοι ταραχθέντες ἐπὶ τῷ φάσματι, καὶ τὸν βωμὸν ὑπὸ γῆς ἵδρυσαν, καὶ τὴν θυσίαν πεποιηκότες, χώματι βάθους εἴκοσι ποδῶν κατεκάλυψαν τὸν βωμὸν, ὡς ἂν πλὴν Ῥωμαίων ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἄδηλον εἴη. τοῦτον ὁ Οὐαλέσιος εὑρὼν, καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰς παννυχίδας ἐπιτελέσας, ἐκλήθη Μάνιος Οὐαλέριος Ταραντῖνος. τούς τε γὰρ χθονίους θεοὺς, Μάνης καλοῦσι Ῥωμαῖοι, καὶ τὸ ὑγιαίνειν, Βαλῆρε· Ταραντῖνος δὲ, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Τάραντι θυσίας. χρόνοις δὲ ὕστερον λοιμοῦ συμβάντος τῇ πόλει, τῷ πρώτῳ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει, Πόπλιος Βαλέριος Ποπλικόλας ἐν τούτῳ τῷ βωμῷ θύσας Ἅιδῃ καὶ Περσεφόνῃ μέλανα βοῦν καὶ δάμαλιν μέλαιναν, ἠλευθέρωσε τῆς νόσου τὴν πόλιν,

ἐπιγράψας

ἐπιγράψας τῷ βωμῷ ταῦτα· ΠΟΓΑΙΟΣ ΒΑΛΕΡΙΟΣ ΠΟΓΑΙΚΟΛΑΣ ΤΟ ΓΥΡ ΑΡΕΙΟΥ ΓΕΔΙΟΥ ΑΔΗι ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗι ΚΑΘΙΕΡΩΣΑ, ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΣ ΗΓΑΓΟΝ ΑΔΗι ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗι ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. Μετὰ δὲ ταῦτα νόσων καὶ πολέμων ἐνσκηψάντων, ἔτει μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἐπὶ τριακοσίοις πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ, λύσιν εὑρεῖν ἡ γερουσία τῶν κακῶν ἐκ τῶν Σιβύλλης βουλομένη χρησμῶν, τοῖς εἰς τοῦτο τεταγμένοις ἀνδράσι τοὺς χρησμοὺς ἀνερευνῆσαι παρεκελεύσατο. τῶν δὲ λοιπὸν παύσεσθαι τὸ κακὸν, εἰ θύσαιεν Ἅδῃ καὶ Περσεφόνῃ, προαγορευσάντων, ἀναζητήσαντες τὸν τόπον, Ἅδῃ καὶ Περσεφόνῃ κατὰ τὸ προσταχθὲν καθήγισαν, Μάρκου Ποπλίου τὸ τέταρτον ὑπατεύοντος· καὶ τῆς ἱερουργίας συντελεσθείσης τῶν ἐπικειμένων ἀπαλλαγέντες, τὸν βωμὸν αὖθις ἐκάλυψαν, ἐν ἐσχάτῳ που κείμενον τοῦ Ἀρείου πεδίου.

Ταύτης ἐπὶ χρόνον τῆς θυσίας ἀμεληθείσης, αὖθις τινῶν συμπεσόντων ἀποθυμίων, ἀνενεώσατο τὴν ἑορτὴν Ὀκταβιανὸς ὁ Σεβαστὸς, προαχθεῖσαν μὲν ὑπάτων ὄντων Λουκίου Κενσωρίνου καὶ Μάρκου Μανλίου Πουηλίου, τότε δὲ Λουκίου Κενσωρίνου καὶ Γαΐου Σαβίνου, τὸν θεσμὸν Ἀτηίου Καπίτωνος ἐξηγησαμένου, τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἔδει τὴν θυσίαν γενέσθαι καὶ τὴν θεωρίαν ἀχθῆναι, τῶν πεντεκαίδεκα ἀνδρῶν, οἳ τὰ Σιβύλλης θέσφατα φυλάττειν ἐτάχθησαν, ἀνερευνησάντων. μετὰ δὲ τὸν Σεβαστὸν Κλαύδιος ἤγαγε τὴν ἑορτὴν, οὐ φυλάξας τὸν τῶν ὡρισμένων ἐτῶν ἀριθμόν. μεθ' ὃν Δομετιανὸς, τὸν Κλαύδιον παραπεμψάμενος, καὶ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν, ἀφ' οὗ τὴν ἑορτὴν ὁ Σεβαστὸς ἐπετέλεσεν, ἀριθμήσας, ἔδοξε τὸν ἐξ ἀρχῆς παραδοθέντα φυλάττειν θεσμόν. ἐπὶ τούτοις ὁ Σεβῆρος τῶν δέκα καὶ ἑκατὸν ἐνστάντων ἐτῶν, ἅμα τοῖς παισὶν Ἀντωνίνῳ καὶ Γέτᾳ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν κατεστήσατο, Χίλωνος καὶ Λίβωνος ὄντων ὑπάτων. Τοιοῦτος δέ τις ὁ τρόπος ἀναγέγραπται τῆς ἑορτῆς. περιιόντες οἱ κήρυκες, εἰς τὴν ἑορτὴν συνιέναι πάντας ἐκέλευον ἐπὶ θέαν, ἣν οὔτε πρότερον εἶδον, οὔτε μετὰ ταῦτα θεάσονται. κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ θέρους, πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων τοῦ τὴν θεωρίαν ἀχθῆναι, ἐν τῷ Καπετωλίῳ καὶ ἐν τῷ νεῷ τῷ κατὰ τὸ Παλάτιον, οἱ δεκαπέντε ἄνδρες ἐπὶ βήματος καθήμενοι, τῷ δήμῳ διανέμουσι τὰ καθάρσια. ταῦτα δέ ἐστι δᾷδες καὶ θεῖον καὶ ἄσφαλτον. δοῦλοι δὲ τούτων οὐ μετέχουσιν, ἀλλὰ ἐλεύθεροι μόνοι. συνελθόντος δὲ τοῦ δήμου παντὸς, ἔν τε τοῖς ῥηθεῖσι τόποις καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος, ὃ ἐν τῷ Αὐεντίνῳ λόφῳ καθίδρυται, σῖτον καὶ κριθὴν ἕκαστος φέρει, καὶ

inſcriptis aræ verbis hiſce: P. VALERIVS POPLICOLA IGNEM CAMPI MARTII DITI PATRI ET PROSERPINÆ DEDICAVI; LVDOSQVE DITI PATRI ET PROSERPINÆ PRO LIBERTATE POP. ROM. FECI. Secundum hæc morbis & bellis exortis, anno ab vrbe condita ſupra trecenteſimũ, quinquageſimo ſecundo, Senatus, iis ſe malis liberare de Sibyllinis oraculis volens; eos, ad quos hæc cura pertinebat, oracula ſcrutari iuſſit. Illis mali finem fore nuntiantibus, ſi Diti patri & Proſerpinæ rẽ ſacram feciſſent: perquiſito loco, Diti patri & Proſerpinæ, ceu iuſſi fuerãt, M. †Poplio quartũ COS. vota nuncuparunt: & peracto ſacro, malis vrgentibus liberati, rurſus aram terra obruerunt, in extremo campo Martio alicubi ſitam. Eodem ſacrificio ad tempus neglecto, quũ rurſus aduerſi quidam caſus accidiſſent; Octauianus Auguſtus ludos inſtaurauit; factos illos quidem ante, L. Cenſorino, & M. Manlio Puelio COSS. tunc autem L. Cenſorino, & C. Sabino; quũ Ateius Capito leges ludorũ expoſuiſſet; ac tempus, quo rem ſacrã fieri, atq; edi ſpectacula oporteret, xvuiri, ad quos oraculorum Sibyllinorũ cuſtodia pertinebat, inueſtigaſſent. Poſt Auguſtũ, Claudius ludos celebrauit, numero præſtitutorum annorũ neglecto. Poſt eũ Domitianus, Claudio valere iuſſo, numeratoque ambitu annorum, ex quo ludos Auguſtus feciſſet; traditam ab initio legem ſeruare viſus eſt. Secundum hos Seuerus, quum anni cx iam adpetiiſſent; cũ filiis, Antonino & Geta, ludos eoſdẽ ordinauit, Chilone Liboneq; COSS. Modus ludorum huiuſmodi relatus eſt in litteras. Circumeuntes præcones, vniuerſos ludorum cauſſa conuenire iubebant ad ſpectaculum, quod neque vidiſſent antea, neque viſuri poſthac eſſent. Ipſo autem meſſis tempore, perpaucis diebus ante, quam ludi peragerentur; in Capitolio temploq; Palatino xvuiri ſedentes in ſuggeſtu, luſtralia populo diſtribuebãt. Ea ſunt faces, & ſulpur, & bitumen. Nec participes horum ſerui ſunt, ſed liberi dumtaxat homines. Poſteaquam populus vniuerſus & in locis iis quæ diximus, & in templo Dianæ, quod eſt in Auentino colle, conuenit; triticum, & hordeum, &

† rectius Poutio

& fabas quiſque ſecum fert, ac Parcis nocturnos ludos caſte pudiceq; faciunt. Vbi ludorum tempus adpetiit, quos tribus diebus, totidemq; noctibus in campo Martio faciunt; hoſtiæ propter ripam Tiberis ad Tarentum diis conſecrãtur. His autem diis rem ſacram faciunt; videlicet Ioui, Iunoni, Apollini, Latonæ, Dianæ: tum prçter hos, Parcis, & Lucinis, & Cereri, & Diti patri, & Proſerpinæ. Prima nocte ſpectaculorum, ad horam ſecundam, tribus aris in ripa fluminis conſtructis, Imperator cum xv viris tres agnos cædit; & aris ſanguine reſperſis ſolidas victimas adolet. Scena vero ſine theatro constructa, lumina cũ rogis accenduntur, & hymnus recẽs factus canitur; adeoq; ſpectacula conſentanea rebus diuinis eduntur. Et hæc qui peragunt, pro mercede primitias fructuum, tritici, hordei, fabarum, accipiunt. Nam illæ, ceu dictum eſt, ab vniuerſo populo distribuũtur. Poſtridie conſcenſo Capitolio, & cõſuetis ibidẽ immolatis hoſtiis, ad conſtructum inde theatrum progreſſi, Apollini & Dianæ ludos faciunt. Inſequẽti die matronæ nobiles ad horam ab oraculo conſtitutã in Capitolium conuenientes, Deo ſupplicant, & hymnis eum, ceu fas eſt, celebrant. Die tertio, in Apollinis æde Palatina, ter nouem illuſtres pueri, cum totidem virginibus, omnes † vtrimq; florentes, hoc eſt, qui ambos parẽtes adhuc ſuperſtites habent, hymnos & pæanes Grçca Romanaq; lingua canunt, quibus ſubiectæ Romanis vrbes ſeruantur. Itidem alia ſecundum traditum a numine ritum fiebant. quç ſane quamdiu peracta fuerũt, nullum reſpublica Romana detrimẽtum cepit. Vt autem & reapſe vera iſtæc eſſe credamus, ipſum Sibyllæ oraculum adponam; quod ante nos etiam ab aliis eſt relatum:

† Patrimos & Matrimos Cicero, cum aliis, vocat.

Aſt vbi mortalis longiſſima venerit ætas
Vita, centenis denis redeuntibus annis;
Sis Romane memor, nec te vlla obliuia fallãt:
Sis memor, vt facias Diis immortalibus illo
Rem ſacram in campo, quem Thybridis adluit vnda;
Nox breuior tenebris terras vbi texerit atris,
Solque ſuum iubar abdiderit. tum victima Parcis
Caprarum atq; ouiũ pariter cadat Oceaninis.
Poſtea cæruleæ placantor & Ilithyiæ,
Lucinæ, quibus hæc ſacris decet. inde feraci

κύαμον· καὶ ταῖς Μοίραις ἄγουσι παννυχίδας μετὰ σεμνότητος ἐν νυξίν. ἐνστάντος δὲ τοῦ χρόνου τῆς ἑορτῆς, ἣν ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐν τῷ τοῦ Ἄρεως ἐπιτελοῦσι πεδίῳ, καὶ ταῖς ἴσαις νυξὶ, καθιεροῦτο τὰ τελούμενα παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Θύμβριδος ἐν τῷ Τάραντι. θύουσι δὲ θεοῖς, Διὶ καὶ Ἥρᾳ καὶ Ἀπόλλωνι καὶ Λητοῖ καὶ Ἀρτέμιδι· καὶ προσέτι γε Μοίραις καὶ Εἰλεθύαις καὶ Δήμητρι καὶ Ἅιδῃ καὶ Περσεφόνῃ. τῇ δὲ προτέρᾳ τῶν θεωριῶν νυκτὶ δευτέρας ὥρας ὁ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τριῶν παρασκευασθέντων βωμῶν τρεῖς ἄρνας θύει, μετὰ τῶν δεκαπέντε ἀνδρῶν· καὶ τοὺς βωμοὺς καθαιμάξας, ὁλοκαυτοῖ τὰ θύματα. κατασκευασθείσης δὲ σκηνῆς δίχα θεάτρου, φῶτα ἀνάπτεται καὶ πυρὰ, καὶ ὕμνος ᾄδεται νεωστὶ πεποιημένος, θεωρίαι τε ἱεροπρεπεῖς ἄγονται. κομίζονται δὲ οἱ ταῦτα ποιοῦντες μισθὸν τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν σίτου καὶ κριθῆς καὶ κυάμων. αὗται γὰρ, ὡς εἴρηταί μοι, καὶ τῷ δήμῳ παντὶ διανέμονται). τῇ δὲ μετὰ ταύτην ἡμέρᾳ εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναβάντες, κἀνταῦθα τὰς νενομισμένας θυσίας προσαγαγόντες, ἐνθένδε ἐπὶ τὸ κατεσκευασμένον θέατρον ἐλθόντες, τὰς θεωρίας ἐπιτελοῦσιν Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι. τῇ δὲ μετὰ ταύτην ἡμέρᾳ γυναῖκες ἐπίσημοι, κατὰ τὴν ὥραν ἣν ὁ χρησμὸς ὑπηγόρευσεν, εἰς τὸ Καπετώλιον συνελθοῦσαι, λιτανεύουσι τὸν θεὸν, καὶ ὑμνοῦσιν ὡς θέμις. ἡμέρᾳ δὲ τρίτῃ ἐν τῷ κατὰ τὸ παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ, τρὶς ἐννέα παῖδες ἐπιφανεῖς μετὰ παρθένων τοσούτων, οἱ πάντες ἀμφιθαλεῖς, ὅπερ ἐστὶν, ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς ἔχοντες περιόντας, ὕμνους ᾄδουσι τῇ τε Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων φωνῇ, καὶ παιᾶνας, δι' ὧν αἱ ὑπὸ Ῥωμαίους σώζονται πόλεις. ἄλλα τε κατὰ τὸν ὑφηγημένον παρὰ τοῦ θείου τρόπον ἐπράττετο· ὧν ἐπιτελουμένων διέμενεν ἡ ἀρχὴ Ῥωμαίων ἀλώβητος. ὡς ἂν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀληθῆ ταῦτα εἶναι πιστεύσωμεν, αὐτὸν παραθήσομαι τῆς Σιβύλλης χρησμὸν, ἤδη πρὸ ἡμῶν παρ' ἑτέρων ἀνενηνεγμένον·

Ἀλλ' ὁπόταν μήκιστος ἵκῃ χρόνος ἀνθρώποισι
Ζωῆς, εἰς ἐτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδεύων,
Μεμνῆσθαι Ῥωμαῖε, καὶ οὐ μάλα λῆσαι *ἑαυτοὺς,
Μεμνῆσθαι τάδε πάντα· θεοῖσι μὲν ἀθανάτοισι
Ῥέζειν ἐν πεδίῳ παρὰ Θύμβριδος ἄπλετον ὕδωρ,
*Ῥοπῇ στεινότατον νὺξ ἡνίκα γαῖαν ἐπέλθῃ,
Ἠελίου κρύψαντος ἑὸν φάος. ἔνθα σὲ ῥέζειν
Ἱερὰ παντογόνοις Μοίραις ἄρνας τε καὶ αἶγας.
Κυανέας ἐπὶ ταῖσδ' Εἰλεθύας ἀρέσασθαι
Παιδοτόκους θυέεσσιν, ὅπῃ θέμις. αὖθι δὲ Γαίῃ

Πληθομένῃ

Πληθομένη χοῖρός τε καὶ ὗς ἱερεῖτο μέλαινα.
Ζάλευκοι ταῦροι δὲ Διὸς παρὰ βωμὸν ἀγέσθων
Ἤματι, μὴ δ' ἐπὶ νυκτί. θεοῖσι γὰρ οὐρανίοισι
Ἡμέριος πέλεται θυέων τρόπος. ὡς δὲ καὶ αὔτως
Ἱρεύειν δαμάλης τε. βοὸς δέμας ἀγλαὸν Ἥρης
Δεξάσθω νηὸς παρὰ σοῦ. καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ὅς τε καὶ Ἥλιος κικλήσκεται, ἶσα δεδέχθω
Θύματα Λητοΐδης. ἀειδόμενοί τε Λατῖνοι
Παιᾶνας, κούροις κούραισί τε νηὸν ἔχοιεν
Ἀθανάτων· χωρὶς δὲ κόραι χορὸν αὐταὶ ἔχοιεν,
Καὶ χωρὶς παίδων ἄρσην στάχυς· ἀλλὰ γονήων
Πάντων ζωόντων, οἷς ἀμφιθαλὴς ἔτι φύτλη.
Αἱ δὲ γάμου ζεύγλαις δεδμημέναι, ἤματι κείνῳ
Γνὺξ Ἥρης παρὰ βωμὸν ἀοίδιμον ἑδριόωσαι,
Δαίμονα λισσέσθωσαν, ἅπασι θελήματα δοῦναι
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί, μάλιστα δὲ θηλυτέρῃσι.
Πάντες δ' ἐξ οἴκοιο φερέσθων ὅσσα κομίζειν
Ἔστι θέμις θνητοῖσιν, ἀπαρχομένοις βιότοιο,
Δαίμοσι μειλιχίοισιν ἱλάσματα, καὶ μακάρεσσιν
Οὐρανίδαις. τάδε πάντα τεθησαυρισμένα κείσθω,
Ὄφρα τε θηλυτέρῃσι καὶ ἀνδράσιν ἑδριόωσιν
Ἔνθεν πορσύνῃς μεμνημένος. ἤμασι δ' ἔστω
Νυξί τ' ἐπασσυτέρῃσι θεοπρέπτοις κατὰ θώκους
Παμπληθὴς ἄγυρις. σπουδὴ δὲ γέλως τε μεμίχθω.
Ταῦτά τοι ἐν φρεσὶν ᾗσιν ἀεὶ μεμνημένος εἶη.
Καί σοι πᾶσα χθὼν Ἰταλή, καὶ πᾶσα Λατίνη,
Αἰὲν ὑπὸ σκήπτροισιν ὑπαυχένιον ζυγὸν ἕξει.

Εἰ τοίνυν, ὡς ὁ θεοπρόπιον φησὶ καὶ ὁ ἀληθὲς ἔχει, τούτων ἁπάντων κατὰ θεσμὸν ἐπιτελουμένων, ἐφυλάττετο μὲν ἡ Ῥωμαίων ἀρχή, καὶ διετέλεσαν τὴν καθ' ἡμᾶς πᾶσαν ὡς εἰπεῖν οἰκουμένην ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχοντες· ἀμεληθείσης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἀποθεμένου Διοκλητιανοῦ τὴν βασιλείαν, ὑπερρύη κατὰ βραχύ, καὶ ἔλαθε κατὰ τὸ πλέον βαρβαρωθεῖσα, ὡς αὐτὰ ἡμῖν τὰ πράγματα ἔδειξε. Βούλομαι δὲ καὶ ἐκ τῶν χρόνων ἀληθῆ δεῖξαι τὸν λόγον. ἀπὸ γὰρ τῆς Χίλωνος καὶ Λίβωνος ὑπατείας, καθ' ἣν Σεβῆρος τὴν τῶν Σεκουλαρίων ἤγαγεν ἑορτήν, ἄχρις ὅτε Διοκλητιανὸς ἐννάκις, ὀκτάκις δὲ Μαξιμιανός, γεγόνασιν ὕπατοι, διέδραμεν εἰς ἐνιαυτοὺς πρὸς τοῖς ἑκατόν. καὶ τότε Διοκλητιανὸς ἰδιώτης ἐκ βασιλέως ἐγένετο· καὶ Μαξιμιανὸς ταὐτὸ τοῦτο πεποίηκε. τρὶς δὲ ἤδη γεγονότων ὑπάτων Κωνσταντίνου καὶ Λικιννίου, τῶν δέκα καὶ ἑκατὸν ἐνιαυτῶν ὁ χρόνος συνεπληροῦτο· καθ' ὃν ἔδει τὴν ἑορτὴν κατὰ τὸ νενομισμένον ἀχθῆναι. τούτου δὲ μὴ φυλαχθέντος, ἔδει εἰς τὴν νῦν συνέχουσαν ἡμᾶς ἐλθεῖν τὰ πράγματα δυσκληρείαν.

Telluri porcus mactator cum ſue nigra.
Inde boues niuei Iouis adducuntor ad aram;
Idq; die, haud noctu. nam diis caeleſtibus vna
Sacra diurna placent. Similes his ſunto iuuenca:
Iunonis nitidam capiant altaria vaccam.
Hinc & ſacra feret paria abs te Phoebus Apollo,
Latona genitus, quem Solem nomine dicunt.
Peanaſque canent ſublata voce Latini
Aedibus in ſacris pueri, innuptaque puella:
Sic tamen, ex alia vt conſiſtant parte puella,
Ex alia pueri dicant ſua carmina; quorum
Saluus vterq; parens fruitur vitalibus auris.
At quae nuptarum fuerint numeroque locoque,
Adſideant flexis genibus Iunonis ad aram,
Diuam exorantes, cunctorum vt vota ſecundet;
Vota quidem & marium, magis at muliebria vota.
Quilibet eque domo ſecum ferat omnia, quae fas
Mortales ſuperis, cen primitias epularum,
Mitibus & diuis, diuis offerre beatis
Caelitibus. Sint haec omnes cumulata per aras,
Ex his ſuppedites vt femellis maribusque,
Qui ſacris aderunt. etenim noctesque diesque
Vis hominum preſens ad puluinaria diuum
Ingens ſit numero, ludicra & ſeria tractans.
Haec adeo tibi ſint memori bene condita mente.
Itala ſic tellus omnis, tellusque Latina
Aeternum tua ſceptra colet, tua iuſſa capeſſet.

Quum igitur recte, ſicut oraculum tradit, & ipſa res exigit, haec omnia ſuo modo ac ritu peragerentur: ſaluum erat Romanorum imperium, & vniuerſum (prope dixerim) orbem noſtrum perpetuo ſibi ſubiectum habebant. Iisdem vero ludis neglectis, quũ imperio ſe DIOCLETIANVS abdicaſſet: paullatim quaſi deliquit, taciteque redactum eſt ad barbariam maiori ex parte; ſicuti res ipſae teſtantur. Libet autem eius, quod dico, veritatem de temporibus ipſis probare. Nam a conſulatu Chilonis & Libonis, quo Seuerus ludos ſaeculares exhibuit, vſque ad Diocletiani nonum, Maximiani octauum conſulatum, centum & vnus annus elapſi fuerunt. ac tum quidem priuatus ex Imperatore Diocletianus factus eſt; cuius exemplum Maximianus eſt ſequutus. Verum Conſtantino & Licinnio tertiũ COSS. centum & decem annorũ tempus integrum aderat, quo iam ludos conſueto more celebratos oportuit. Eo vero non obſeruato, ad infelicitatem illam res prolabi neceſſe fuit, quae hoc tempore nos vrget.

Ac Diocletianus quidē annis tribus poſtea mortuus eſt. Qui vero iam facti erant Imperatores, CONSTANTIVS & MAXIMIANVS GALLERIVS; Cæſares adpellauere, *Seuerum* & *Maximinum*, qui nati erant ex ſorore Gallerii: & Italiam Seuero, Maximino prouincias ad ſolem orientem ſitas adtribuerūt. Quum autem in bono res eſſent ſtatu, & vbiq; locorum barbari perlubenter, ob res ſuperiorum temporum feliciter in eos geſtas, quieſcerent: CONSTANTINVS, natus ex conſuetudine mulieris, quæ materfamilias non eſſet, nec in manum Imperatori Conſtantio legitime cōueniſſet, iam dudum cum animo ſuo de imperio cogitans, & cupiditate maiori accenſus, ex quo Seuerus & Maximinus dignitatem Cæſareā conſequuti fuerant; ea loca relinquenda ſtatuit, quibus in locis agebat, & ad Cōſtantium patrem proficiſcendum, qui apud nationes tranſalpinas erat, & in Britannia plerumq; viuebat. Veritus autem, ne forte fugiens adprehenderetur, quod compluribus iam notiſſimus eſſet amor imperii, quo flagrabat; equos ſtabularios, quos alebat reſpublica, quū primum aliquod ſtabulum adtigiſſet, mutilans & inutiles relinquēs, quotquot vlterius ſtabāt, iis vtebatur. Quod quum de loco in locum pergens faceret; excluſit ab vlteriori progreſſione perſequentes; & ipſe propius ad eos populos acceſſit, apud quos degebat pater. Quumque contingeret, vt Conſtantius Imperator eodem tempore de vita decederet; neminem prætoriani milites ex legitimis ipſius liberis idoneum regno iudicarunt; ſed Conſtantinum ad hoc aptum videntes, ſimulque ſpe magnificarum largitionū erecti, Cæſaris ei dignitatem tribuerunt. cuius imagine Romæ, pro more, exhibita: MAXENTIVS, Maximiani Herculii filius, non tolerandū ratus, Conſtantino quidem ex animi ſentētia conatum ſuum ſuccedere, qui muliere nō matrona genitus eſſet; ſe vero talis Imperatoris filium, neglectū iacere, paternum imperium obtinentibus aliis: adiunctis ſibi adminiſtris inſtituti Marcelliano & Marcello tribunis militū, & Luciano, ſuillæ carnis præbitore, quam fiſcus populo Romano largiebatur; & aulicis præterea militibus, quos prætorianos vocant; in regium ab his ſolium collocatus eſt, magnis ſe viciſſim muneribus adfecturum policitus eos, a quibus hoc conſequutus eſſet.

Διοκλητιανὸς μὲν τελευτᾷ τρισὶν ἐνιαυτοῖς ὕστερον· ἤδη δὲ καταστάντες αὐτοκράτορες Κωνστάντιος καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος, ἀνέδειξαν καίσαρας Σεβῆρον καὶ Μαξιμῖνον, ἀδελφῆς ὄντα παῖδα τοῦ Γαλλερίου· Σεβήρῳ μὲν τὴν Ἰταλίαν, Μαξιμίνῳ δὲ τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον παραδόντες. τῶν δὲ πραγμάτων εὖ διακειμένων, καὶ τῶν πανταχοῦ βαρβάρων ἐκ τῶν προλαβόντων κατορθωμάτων ἀσμένως ἡσυχαζόντων, Κωνσταντῖνος, ἐξ ὁμιλίας γυναικὸς οὐ σεμνῆς οὐδὲ κατὰ νόμον συνελθούσης Κωνσταντίῳ τῷ βασιλεῖ γεγεννημένος, ἤδη μὲν ἔχων ἔννοιαν ἐν ἑαυτῷ βασιλείας, εἰς μείζονα δὲ καταστὰς ἐπιθυμίαν ἀφ' οὗ Σεβῆρος καὶ Μαξιμῖνος τῆς τοῦ καίσαρος τιμῆς ἔτυχον, ἔγνω τοὺς τόπους λιπεῖν ἐν οἷς ἔτυχε διατρίβων, ἐξορμῆσαι δὲ πρὸς τὸν πατέρα Κωνστάντιον, ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν ὄντα, καὶ τῇ Βρεττανίᾳ συνεχέστερον ἐνδημοῦντα. δεδιὼς δὲ μή ποτε φεύγων καταληφθείη, (περιφανὴς γὰρ ἦν ἤδη πολλοῖς ὁ κατέχων αὐτὸν ἔρως τῆς βασιλείας) τοὺς ἐν τοῖς σταθμοῖς ἵππους, οὓς τὸ δημόσιον ἔτρεφεν, ἅμα τῷ φθάσαι τὸν σταθμὸν, κολούων καὶ ἀχρείους ἐῶν, τοῖς ἑξῆς ἑστῶσιν ἐχρῆτο· καὶ ἑξῆς τοῦτο ποιῶν, τοῖς μὲν διώκουσιν ἀπέκλειε τὴν ἐπὶ τὸ πρόσω πορείαν, αὐτὸς δὲ προσήγγιζε τοῖς ἔθνεσιν ἐν οἷς ἦν ὁ πατήρ.

Συμβὰν δὲ τὸν αὐτοκράτορα Κωνστάντιον ἐν αὐτῷ τελευτῆσαι τῷ χρόνῳ, τῶν μὲν ὄντων αὐτῷ γνησίων παίδων οὐδένα πρὸς βασιλείαν ἔκριναν ἀξιόχρεων· ὁρῶντες δὲ Κωνσταντῖνον εὖ ἔχοντα οἱ περὶ τὴν αὐλὴν στρατιῶται, καὶ ἅμα δωρεῶν μεγαλοπρεπῶν ἐπαρθέντες ἐλπίσι, τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν αὐτῷ περιέθεσαν. ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ δειχθείσης κατὰ τὸ σύνηθες, οὐκ ἀνασχετὸν εἶναι νομίσας Μαξέντιος, ὁ Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἑρκουλίου παῖς, εἰ Κωνσταντίνῳ μὲν ἐκβαίη τὸ σπουδαθὲν, ἐξ ἀσέμνου μητρὸς γεγονότι, βασιλέως δὲ τοιούτου παῖς αὐτὸς γεγονὼς, οἴκοι κείμενος μένοι, τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ἑτέρων ἐχόντων· προσλαβὼν ὑπηρέτας τῆς ἐγχειρήσεως Μαρκελλιανὸν καὶ Μάρκελλον ταξιάρχους, καὶ Λουκιανὸν, (ὃς τοῦ χοιρείου κρέως ἦν χορηγὸς, ὃ τὸ δημόσιον ἐπεδίδου τῷ Ῥωμαίων δήμῳ) καὶ προσέτι γε τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν στρατιώτας, οὓς πραιτωριανοὺς καλοῦσιν· εἰς τὸν βασίλειον θρόνον παρὰ τούτων ἀνεβιβάσθη, μεγάλαις ἀμείβεσθαι δωρεαῖς τοὺς τοῦτο δόντας αὐτῷ κατεπαγγελλόμενος.

ὥρμησαν

ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὴν πρᾶξιν Ἀβελλίου πρότερον ἀναιρεθέντος, ὃς ἐπὶ τοῦ τῆς πόλεως ὑπάρχου τόπον ἐπέχων, ἔδοξε τοῖς ἐγχειρουμένοις ἐναντιοῦσθαι. Ταῦτα μαθὼν Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος, ἐκπέμπει τὸν Καίσαρα Σεβῆρον πολεμήσοντα Μαξεντίῳ. *ἐξορμήσαντα δὲ αὐτὸν τοῦ Μεδιολάνου, καὶ διὰ τῶν Μαυρουσίων ἐλθόντα ταγμάτων, χρήμασι δὲ πολὺ μέρος τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν διαφθείρας Μαξέντιος, ἤδη δὲ καὶ τὸν τῆς αὐλῆς ὕπαρχον προσποιησάμενος Ἀνυλλῖνον, ἐκράτησε ῥᾷστα. Σεβήρου συμφυγόντος εἰς τὴν Ῥάβενναν, πόλιν *ὀχυρὰν τε καὶ πολυάνθρωπον, καὶ τροφῶν ἔχουσαν πλῆθος αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ στρατιώταις ἀρκοῦν. Ταῦτα γνοὺς Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκούλιος, καὶ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς εἰκότως ἀγωνιῶν Μαξεντίου, τῆς Λουκανίας, ἐν ᾗ τότε ἦν, ἐξορμήσας, ἐπὶ τὴν Ῥάβενναν ἧκε. συνιδὼν δὲ ὡς οὐκ ἂν ἄκων ταύτης ἐκβληθείη Σεβῆρος, ἀσφαλοῦς τε οὔσης καὶ τροφὰς ἐχούσης ἀρκούσας, ὅρκοις ἀπατήσας, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν ἔπεισε. διιόντα δὲ τοῦτον, καὶ εἴς τι χωρίον ἐλθόντα, ᾧ Τρία καπηλεῖα προσηγορία, λόχος ἐγκαθίσας αὐτόθι παρὰ *Μαξεντίου συλλαβὼν καὶ βρόχῳ τὸν τράχηλον ἀρτήσας, ἀνεῖλεν. οὐκ ἐνεγκὼν δὲ μετρίως τὰ ἐπὶ τῷ Καίσαρι Σεβήρῳ γενόμενα Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος, ἐκ τῆς ἑῴας ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔγνω παραγενέσθαι, δίκην τε Μαξεντίῳ τῶν ἡμαρτημένων ἐπιθεῖναι. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας οὐ πιστῶς περὶ αὐτὸν ἔχειν αἰσθόμενος, ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἀνέζευξε, μάχης οὐδεμιᾶς γενομένης. Ἐν τούτῳ καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Ἑρκούλιος, δυσαναχετῶν ἐπὶ τῇ κατεχούσῃ τὴν πολιτείαν ταραχῇ, πρὸς Διοκλητιανὸν ἀφικνεῖται, τηνικαῦτα ἐν Καρνούτῳ πόλει Κελτικῇ διατρίβοντα, καὶ πείθειν ἐπιχειρεῖ τὴν βασιλείαν ἀναλαβεῖν, καὶ μὴ περιιδεῖν τὴν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ πόνοις αὐτῶν φυλαχθεῖσαν, ἐκδοθῆναι παραφρονούσῃ νεότητι καὶ παρανοίᾳ τῶν εἰσφρησάντων ἑαυτοὺς τῇ βασιλείᾳ, συλλυομένην. Διοκλητιανοῦ δὲ μὴ *πειθομένου τοῖς αἰτουμένοις, ἀλλὰ τὴν ἡσυχίαν ἔμπροσθεν ποιησαμένου τοῦ πράγματα ἔχειν, (ἴσως γὰρ καὶ προείδετο τὴν καθέξουσαν τὰ πράγματα σύγχυσιν, οἷα καὶ τῇ περὶ τὸ θεῖον ἀεὶ προσκείμενος ἀγχιστείᾳ) διαμαρτὼν τῆς πείρας ὁ Ἑρκούλιος, καὶ μέχρι Ῥαβέννης ἐλθὼν, αὖθις ἐπὶ τὰς Ἄλπεις ἤλαυνεν, συνδιαλεξόμενος ἐκεῖσε διατρίβοντι Κωνσταντίνῳ. φύσει δὲ ὢν φιλοπράγμων καὶ ἄπιστος, δώσειν ὑποσχόμενος τὴν θυγα-

Facinus quidẽ ipſum auſpicati ſunt, Abellio prius interfecto, quod is præfecti vrbis locum obtinens, horũ molitionibus aduerſari viſus eſſet. His cognitis, *Seuerum* Cæſarem Maximianus Gallerius ablegat, bellum Maxentio facturum. Eũ Mediolano profectum, & cum Maurorum ordinibus accedẽtem, Maxentius, militum animis maiori ex parte pecunia corruptis, atq; etiam præfecto prætorii Anullino ſibi conciliato, nullo negotio vicit. Seuerus fuga Rauẽnam ſe contulit, vrbem munitam & populoſam, quæq; copiam alimentorum tantam haberet, quanta tum ipſi, tum militibus eius ſufficeret. Hęc quum *Maximianus Herculius* intellexiſſet, ac de filio Maxentio non abs re ſollicitus eſſet; Lucania relicta, in qua id temporis degebat, Rauennam contendit. Quumq; vidiſſet, Seuerum hac inuitum eiici non poſſe, quod munita eſſet, & annonis idoneis abundaret: ſacramentis circumuento, Romam vt veniret, perſuaſit. Quo quidem pergens, vbi quemdam ad locum veniſſet, quem Tres tabernas vocant, ab inſidiis, quas eo loco † Maxentius collocauerat, adprehẽſus necatur, inſerta laqueo ceruice. Quum autem Maximianus Gallerius haud æquo tuliſſet animo, quæ in Seuerum Cæſarem deſignata fuerãt: ab oriente Romam eũdum ſtatuit, & admiſſorum nomine meritas Maxentio pœnas irrogandas. Vt in Italiam adpulerat, parum fidos erga ſe militum animos ſentiẽs, ad oriẽtem, nullo commiſſo prœlio, rediit. Interim Maximianus etiam Herculius eas turbas, quæ rempublicam vexarent, indigne ferẽs; ad Diocletianum, id temporis † Carnuti (opidum hoc Celticum eſt) degentem, venit; eique perſuadere nititur, vt imperium reſumeret, nec id pateretur tam diuturno tempore, tantiſq; laboribus ipſorum conſeruatum, inſanienti iuuentæ, ac illorum dementiæ, a quibus occupatum eſſet, expoſitum quaſſari. Verum Diocletiano poſtulatis eius non adſentiente, ſed negotiorum occupationi quietem anteferente; (nam fortaſſis etiam rerum perturbationem ſequuturam proſpiciebat, vt erat vir religionis obſeruãtiſſimus) Herculius eo conatu fruſtratus, & Rauennã vſq; progreſſus, rurſum verſus Alpes contendit, vt cõmorantẽ ibi Conſtantinũ cõueniret. Quũq; natura inquietus & infidus eſſet, promiſſa illi Fau-

† al. Maximianus

Sigonius Carnunti ſcripſit, & in Pannonia collocat.

ſta filia, eoque promiſſo impleto; fallere conabatur hominem, & perſuadere, diſcedētem ex Italia Gallerium Maximianum perſequeretur, & inſidias Maxētio strueret. Ad hæc quum illum obſequentem nanctus eſſet, a Conſtantino diſcedēs, imperium recuperare nitebatur: quod ſperaret, ſe Conſtantinum generum, & filiū Maxentium, in mutua concitaturū odia. Dum hæc ille molitur, Maximianus Gallerius ex ſocietate ſuperiorū temporum familiarē ſibi LICINNIVM, Imperatorem creat; quod huius opera bello Maxentium perſequi cogitaret. Poſteaquā Gallerius hæc agitans conſilia, ex incurabili vulnere vitam cum morte commutaſſet; imperium Licinnius quoq; ſibi vindicabat. Eidem recuperādo, ceu diximus, intentus Maximianus Herculius, vt milites a beneuolētia & ſtudiis erga Maxentium alienaret, operam dabat. At quū is largitionibus, & miſeris ſupplicationibus, ſuas in partes eos pertraxiſſet: etiam Conſtantino ſtruere nitebatur inſidias eorum opera militum, quos ille penes ſe habebat. Verum quod Fauſta conatum illius anteuertiſſet, ac rem totam Cōſtantino indicaſſet: in deſperationem rerum omnium adductus Herculius, apud †Tarſum morbo exſtinguitur. Maxentius, inſidiis hiſce liberatus, ſeq; iam conſtabilitum habere putans imperium; in Africam & Karthaginem mittebat, qui eius imaginem circumferrent. Quod quum fieri prohibuiſſent eorum locorū milites, ob ſuam erga Gallerium Maximianum beneuolentiam, eiusque memoriam; cognito, Maxētium eius aduerſationis cauſa ſuſcepturum expeditionem, Alexandriam diſceſſere. Quumq; ſatis magnas in copias incidiſſent, quibus obſiſtere non poterant; nauigiis Karthaginem reuerſi ſunt. Quamobrem commotus Maxentius, in Africā nauigare cōſtituit, & auctores horū facinorum punire. Sed quū haruſpices rē ſacrā feciſſent, nec perlitatum dicerēt: nauigare veritus, partim quod exta ſe nō offerrēt bona, partim quod metueret ne Alexāder aduerſaretur, qui p̄fecti prætorii Africæ munere fungebatur; adeoq; traniectionis in Africā ex Italia viam ſibi muniens, omni ſuſpicione liberā: ad Alexandrum ſe conuertit, & ab eo filiū ſibi obſidē dari petit. Habebat enim filium Alexander ætatis adultæ, facie quā honeſta.

† Sigonius ex aliis tradit, Maſſiliæ strāgulatum, iuſſu Cōſtantini

τέρα Φαῦσαν αὐτῷ, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῷ πληρώσας, παρήγαγεν ἐπεχείρει καὶ πείθειν, ὡς ἂν διώκοι μὲν ἐκ τῆς Ἰταλίας ἀναχωροῦντα Γαλλέριον Μαξιμιανὸν, ἐπιβουλεύοι δὲ Μαξεντίῳ. ὡς εἶχεν δὲ πρὸς ταῦτα πειθόμενον, ἀνεχώρει μὲν τοῦ Κωνσταντίνου, τὴν δὲ βασιλείαν ἀναλαβεῖν αὖθις ἐσπούδαζεν, ἐλπίδι τοῦ [καὶ] Κωνσταντῖνον τὸν κηδεστὴν καὶ τὸν υἱὸν Μαξέντιον κακῶς διαθήσειν. Ἀλλὰ τούτων ὄντων ἐν ἐγχειρήσεσιν ἔτι, Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος ἐκ παραλαβούσης *ἑταιρείας ἐπιτήδειον ὄντα αὐτῷ Λικίννιον, βασιλέα καθίστησιν, ἐπιστρατεῦσαι τοῦτον Μαξεντίῳ διανοούμενος. ἐπεὶ δὲ ταῦτα βουλευομένῳ τραῦμα δεινὸν ἐνσκῆψαι αὐτῷ, τοῦ βίου μετέστησεν, εἴχετο μὲν καὶ Λικίννιος τῆς βασιλείας· Ἑρκούλιος δὲ Μαξιμιανὸς ἀναλαβεῖν, ὡς εἴρηταί μοι, τὴν βασιλείαν ἐπιχειρήσας, ἀλλοτριῶσαι μὲν τῆς πρὸς Μαξέντιον εὐνοίας τοὺς στρατιώτας ἐσπούδασε· τοῖς δὲ δωρεαῖς καὶ ἐλεειναῖς ἱκεσίαις αὐτοὺς ἐπισπασαμένου, καὶ τῆς κατὰ Κωνσταντίνου διὰ τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν ἐπιβουλῆς ἐπειρᾶτο. παρακαταλαβούσης δὲ Φαύστης τὸ ἐγχειρούμενον, καὶ τῷ Κωνσταντίνῳ τοῦτο μηνυσάσης, ἀπορούμενος ἐπὶ τῷ πάντων ἐκπεσεῖν ὁ Ἑρκούλιος, νόσῳ κατὰ τὴν Ταρσὸν ἐτελεύτησε. Ταύτην δὲ διαφυγὼν ὁ Μαξέντιος τὴν ἐπιβουλὴν, ἔχειν τε ἤδη βεβαίως οἰόμενος τὴν ἀρχὴν, ἐν Λιβύῃ καὶ Καρχηδόνι τοὺς τὴν εἰκόνα τὴν αὐτοῦ περιοίσοντας ἔπεμπεν. ὅπερ γενέσθαι κωλύσαντες οἱ αὐτόθι στρατιῶται, τῇ περὶ Γαλλέριον Μαξιμιανὸν εὐνοίᾳ καὶ μνήμῃ, ἐπεὶ Μαξέντιον ἐπιστρατεύσειν αὐτοῖς ἔγνωσαν ταύτης ἕνεκα τῆς ἀντιστάσεως, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀνεχώρησαν· ἱκαναῖς δὲ δυνάμεσι περιπεσόντες, αἷς ἀντιστῆναι οὐχ οἷοί τε ἦσαν, ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα πάλιν ἀπέπλευσαν. ἐφ᾽ οἷς κινηθεὶς ὁ Μαξέντιος, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν Λιβύην ἐκπλεῦσαι, καὶ τῶν ταῦτα τολμησάντων ἁμαρτήματα μετελθεῖν. τῶν δὲ μάντεων ἐκθυσαμένων, αἴσιά τε οὐκ εἶναι τὰ ἱερὰ λεγόντων, ὀκνήσας τὸν ἔκπλουν διά τε τὸ μὴ καλὰ φανῆναι τὰ ἱερὰ, καὶ διὰ τὸ δεδιέναι μήποτε Ἀλέξανδρος αὐτῷ στῇ, τόπον ἐπέχων τοῦ ὑπάρχου τῆς αὐλῆς ἐν Λιβύῃ καθεστάμενος, καταστρατηγόμενος *ἑαυτῷ τῆς αὐτῶν ὑπονοίας ἀπηλλαγμένην τὴν ἐπὶ Λιβύην ἐκ τῆς Ἰταλίας διάβασιν, ἐκπέμπει πρὸς Ἀλέξανδρον, ὅμηρον αἰτῶν αὐτῷ τὸν ἐκείνου παῖδα δοθῆναι. ἦν γὰρ παῖς τῷ Ἀλεξάνδρῳ τήν τε ἡλικίαν ἀκμάζων, καὶ τὴν ὄψιν ὡραῖος. ὁ δὲ,

ὁ δὲ ὑποπτεύσας ὡς οὐχ ὁμηρείας ἕνεκεν αἰτοίη τὸν παῖδα δοθῆναι Μαξέντιος, ἀλλ' ἐπὶ πράξεσιν ἀπίστοις, ἀπωθεῖται τὴν ἐπὶ τούτῳ πρεσβείαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς δόλῳ διαχρησομένους αὐτὸν ὁ Μαξέντιος ἐξαπέστειλε, καὶ προδοσίᾳ τὸ σκευωρηθὲν ἐφωράθη· τότε δὴ καιρὸν εὑρόντες οἱ στρατιῶται πρὸς ἀπόστασιν ἐπιτήδειον, τὴν ἁλουργίδα περιέθεσαν Ἀλεξάνδρῳ, Φρυγί τε ὄντι τὸ γένος, καὶ δειλῷ καὶ ἀτόλμῳ, καὶ πρὸς πάντα πόνον ὀκνοῦντι, καὶ προσέτι γεγηρακότι.

Κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην ἐκπεσόντος πυρὸς, εἴτε ἐξ ἀέρος, εἴτε ἐκ γῆς, (τοῦτο γὰρ ἄδηλον) ὁ τῆς Τύχης ἐφλέχθη ναός. πάντων δὲ σβέσαι τὴν πυρὰν συνδραμόντων, βλάσφημα ῥήματα κατὰ τοῦ θείου τῶν στρατιωτῶν τις ἀφεὶς, καὶ τοῦ πλήθους διὰ τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβειαν ἐπελθόντος ἀναιρεθεὶς, ἐκίνησε τοὺς στρατιώτας εἰς στάσιν· καὶ μικροῦ δεῖν εἰς τὴν κατὰ τῆς πόλεως ἀπώλειαν ἦλθον, εἰ μὴ ταχέως τὴν τούτων ὁ Μαξέντιος μανίαν ἐπράϋνεν. Ἐντεῦθεν προφάσεις ἀναζητεῖ τοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον πολέμου· καὶ προσποιησάμενος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς ὀδυνᾶσθαι, Κωνσταντίνου δεδωκότος αἰτίαν αὐτῷ τῆς τελευτῆς, ἐπὶ Ῥαιτίαν ὁδὸν ἐλαύνειν διενοεῖτο, ὡς τοῦ ἔθνους τούτου καὶ Γαλλίᾳ καὶ τοῖς Ἰλλυριῶν κλίμασι πλησιάζοντος. ὠνειροπόλει γὰρ, καὶ Δαλματίας καὶ Ἰλλυριῶν περιέσεσθαι διὰ τῶν ἐκεῖσε στρατιωτικῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν Λικιννίου δυνάμεων. Ταῦτα κατὰ νοῦν ἔχων Μαξέντιος, ᾤετο δεῖν τὰ ἐν Λιβύῃ πρότερον διαθέσθαι· καὶ συναγαγὼν δυνάμεις ἀνδρῶν, ἡγεμόνα τε ταύταις ἐπιστήσας Ῥούφιον Βουλουσιανὸν τὸν τῆς αὐλῆς ὕπαρχον, εἰς τὴν Λιβύην διαβιβάζει, συνεκπέμψας αὐτῷ Ζήναν, ἄνδρα καὶ ἐπὶ πολεμικῇ πείρᾳ καὶ πρᾳότητι διαβόητον. τῇ δὲ πρώτῃ προσβολῇ τῶν Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἐκκλινάντων ἐπὶ στρατιωτικὸν τάγμα, συνέφυγε καὶ Ἀλέξανδρος· εἶτα ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενόμενος, καὶ αὐτὸς συλληφθεὶς ἀπεπνίγη. Τούτου δὲ τοῦ πολέμου διαλαβόντος τὸ τέλος, εὐρυχωρία τοῖς συκοφάνταις ἐδόθη πάντας, ὡς εἰπεῖν, ὅσοι κατὰ τὴν Λιβύην ἦσαν γένους ἢ περιουσίας εὖ ἔχοντες, ὡς τὰ Ἀλεξάνδρου φρονήσαντας, ἐνδείκνυσθαι· καὶ φειδὼ πανταπάσιν ἦν οὐδεμία, τῶν μὲν ἀναιρουμένων, τῶν δὲ τὰς οὐσίας, ἃς ἔτυχον ἔχοντες, ἀπολλυόντων. εἰσήγετο δὲ θρίαμβος εἰς τὴν Ῥώμην ἐκ τῶν ἐν Καρχηδόνι κακῶν.

Μαξέντιος μὲν οὖν ταῦτα διαπραξάμενος, καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τε καὶ τὴν Ῥώμην αὐτὴν μετὰ πάσης

Sed is, ſuſpicatus, nō ea cauſſa filium ſuum a Maxentio peti, vt obſes eſſet, verum vt perfide ſecū ageretur: miſſam hoc nomine legationē repudiat. Quum autem Maxētius & alios miſiſſet, qui eum dolo de medio tollerent, idq; facinus proditione cognitū eſſet: occaſionem nancti milites ad rebellionem idoneam, *Alexādro* purpuram tradunt: qui & natione Phryx eſſet, & timidus, & parum audax, & ad omnem laborem ſuſcipiendū tardus, & præter hæc ætate prouectus.

Romæ tunc orto igne, incertū ex aere, an a terra, templum Fortunæ conflagrauit. Quumq; reſtinguendi incendii cauſſa concurriſſent omnes, contumelioſis quibuſdā in ipſum numē a milite quodam prolatis verbis, eoque propterea interemto a plebe, quæ religionis cauſſa hominem puniuit: ſeditio militaris eſt concitata, qua milites, parū abfuit, quin ad vrbis † internecionem progrederentur; niſi Maxentius eorum furorem propere mitigaſſet. Secundū hæc Maxentius occaſiones gerendi aduerſus Conſtantinum belli quærebat: ſeque dolere propter obitum patris ſimulans, cui mortis cauſſam Conſtantinus præbuiſſet: via, qua itur ad Rhætos, proficiſci cogitabat; velut hac natione tam Galliç, quam Illyricanis regionibus proxima. Somniabat enim & Dalmatia, & Illyriis ſe potiturum, opera ducum militarium in iis locis, & Licinnii copiarum. Hęc quum haberet in animo Maxentius, res Africanas prius conſtituendas duxit. Itaque coactis hominum copiis, eisque dato duce † Rufio Voluſiano, prætorii pręfecto, in Africam illas tranſmittit; ablegato cū hoc & Zena, viro tam bellicarum rerum experientia, quam manſuetudine celeberrimo. Quum primo congreſſu milites Alexandri quemdam ad globum militum deflexiſſent, fugæ ſocium ſe prębebat Alexander: quo globo ab hoſtibus ſuperato, etiam ipſe comprehenſus & ſuffocatus eſt. Bello in hunc modum finito, latus calumniatoribus apertus eſt campus, omnes, prope dixerim, quotquot in Africa vel genere, vel opibus præſtabant, velut Alexādri partium ſectatores, deferendi: nec vllis omnino parcebatur, dum alii necarētur, alii facultates ſuas amitterent. Quin & Romæ triumphatum eſt, ob perpetrata Karthagine mala. Et Maxentii quidem rerum, his ita geſtis, & omnibus per Italiam, ac in ipſa vrbe, per ſummam

† *inflammationem intelligere videtur*

† *al.* Fuſio Voluſiano

crudelitatem libidinemq; habitis, hic ſtatus erat. Conſtantinus autē, qui hominem & antea ſuſpectum haberet, tunc magis ad gerendum aduerſus eum bellum ſe comparat. Ideoq; collectis copiis ex redactis in poteſtatem barbaris, & Germanis, & aliis Celticis nationibus, itemq; de Britānia coactis militibus, qui omnes erāt ad nonaginta milia peditum, & octo milia equitum: ex Alpibus in Italiam mouet; ac opida quidem, per inducias ſe dedentia, nullo damno multat; ad arma vero tendentia, in dicionem redigit. Cum Maxentio, longe maioribus copiis ſemet inſtruēte, Romanorum & Italorum octoginta milia ſe ad belli ſocietatē coniunxerant, itēq; Thuſci, quotquot vniuerſam oram maritimam incolebant. Pręebant & Karthaginienſes exercitum quadraginta miliū; & præter hos Siculi: adeo quidem, vt totus exercitus centum & ſeptuaginta peditum, & decem atque octo milibus equitum conſtaret.

Tantis quum ambo copiis inſtructi eſſent, Maxentius pontem ſupra Tiberim amnem ſtruit, non connexum prorſus a ripa, quæ vrbem ſpectat, ad alteram vſque ripam; ſed duas in partes ita diuiſum, vt in medio flumine ea, quæ partem vtramque pontis explebant, inter ſe quodam modo concurrerent fibulis ferreis; quæ reuellebātur, quoties pontem quis iunctum nollet. Simul imperat fabris, quū primum viderent exercitum Conſtantini iuncturæ pontis inſiſtere, fibulas reuellerent, ac pontem ſoluerent: vt quotquot huic inſiſterēt, in fluuium delaberentur. Ac Maxentius quidem hæc ſtruere. Conſtantinus autem, cum exercitu Romam vſq; progreſſus, ante vrbē caſtra metatur in campo, qui & late patet, & equitationi eſt opportunus. Maxētius incluſus, diis hoſtias immolat, & extiſpices de belli euentu conſulit, ipſis quoq; Sibyllinis oraculis perueſtigatis. Quumque reperiſſet oraculum, quo ſignificaretur, in fatis eſſe, vt qui ad detrimētum populi Romani ſpectātia deſignaret, miſerabili morte periret: de ſemetipſo id oraculum accipiebat, quaſi qui Romam adortos, eamque capere cogitantes, propulſaret. Euentus autem comprobauit id quod verū erat. Nā quum Maxentius ex vrbe copias produxiſſet, iamq; pontem, quem ipſe iunxerat, tranſiiſſet:

ὠμότητός τε καὶ ἀσελγείας προσενεχθείς, ἐν τούτοις πως ἦν. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, καὶ πρότερον ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν ἔχων, τότε μᾶλλον εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ παρεσκευάζετο μάχην· καὶ συναγαγὼν δυνάμεις ἔκ τε ὧν ἔτυχεν ἔχων δοριαλώτων βαρβάρων, καὶ Γερμανῶν καὶ τῶν ἄλλων Κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Βρεττανίας συνειλεγμένους, εἰς ἐννέα που μυριάδας πεζῶν ἅπαντας, καὶ ὀκτακισχιλίους ἱππέας, ἤλαυνεν ἐκ τῶν Ἄλπεων ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, τὰς μὲν προσχωρούσας ἑαυτῷ ἐκεχειρίᾳ πόλεις, ἀβλαβεῖς ἀφιείς, τὰς δὲ ἐς ὅπλα ἰούσας καταστρεφόμενος. παρασκευαζομένου δὲ μείζονι δυνάμει καὶ Μαξεντίου, Ῥωμαίων μὲν καὶ Ἰταλῶν εἰς ὀκτὼ μυριάδας αὐτῷ συνεμάχουν, καὶ Τυρρηνοὶ ὅσοι τὴν παραλίαν ἅπασαν ᾤκουν· παρεῖχον δὲ καὶ Καρχηδόνιοι στράτευμα μυριάδων τεσσάρων, καὶ Σικελιῶται πρὸς τούτοις. ὥστε εἶναι τὸ στράτευμα πεζῶν ἑπτακαίδεκα μυριάδων, ἱππέων δὲ μυρίων πρὸς τοῖς ὀκτακισχιλίοις.

Τοσαύτης παρασκευασαμένων ἀμφοτέρων στρατιᾶς, Μαξέντιος γέφυραν ἐπὶ τοῦ Θύβριδος ἐπήγνυτο, μὴ συνάψας πᾶσαν ἀπὸ τῆς ὄχθης τῆς πρὸς τῇ πόλει μέχρι τῆς ἄλλης, ἀλλ' εἰς δύο διελόμενος μέρη, ὥστε ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τοῦ ποταμοῦ τὰ πληρώσαντα μέρος τῆς γεφύρας ἑκάτερον συνάπτεσθαι πως ἀλλήλοις περόναις σιδηραῖς, ἀνασπωμέναις ἡνίκα ἂν τις μὴ βουληθείη ζευγνῦσαι τὴν γέφυραν. ἐπέταξε δὲ τοῖς μηχανοποιοῖς, ἐπειδὰν ἴδωσι τὸν Κωνσταντίνου στρατὸν τῇ ζεύξει τῆς γεφύρας ἐφεστῶτα, ἀνασπάσαι τὰς περόνας καὶ διαλῦσαι τὴν γέφυραν, ὥστε εἰς τὸν ποταμὸν τοὺς ἐπὶ ταύτῃ ἑστῶτας πεσεῖν. καὶ Μαξέντιος μὲν ταῦτα ἐμηχανᾶτο. Κωνσταντῖνος δὲ, μέχρι τῆς Ῥώμης ἅμα τῷ στρατῷ προελθὼν, ἐν τῷ πεδίῳ τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἐστρατοπεδεύετο, ἀναπεπταμένῳ τε ὄντι καὶ ἐς ἱππασίαν ἐπιτηδείῳ. Μαξέντιος δὲ, ἐναποκλείσας ἑαυτὸν, τοῖς θεοῖς ἱερεῖα προσῆγαγε, καὶ τῶν ἱεροσκόπων περὶ τῆς τοῦ πολέμου τύχης ἀνεπυνθάνετο, καὶ τὰ Σιβύλλης διηρευνᾶτο. καί τι θέσφατον εὑρὼν σημαῖνον ὡς ἀνάγκη τὸν ἐπὶ βλάβῃ πράττοντα Ῥωμαίων, οἰκτρῷ θανάτῳ περιπεσεῖν· πρὸς ἑαυτὸν *τὸ λοιπὸν ἐλάμβανεν, ὡς δὴ τοὺς ἐπελθόντας τῇ Ῥώμῃ καὶ ταύτην διανοουμένους ἑλεῖν, ἀμυνόμενος. ἐξέβη δὲ ὅπερ ἦν ἀληθές. ἐξαγαγόντος γὰρ Μαξεντίου πρὸ τῆς Ῥώμης τὸ στράτευμα, καὶ τὴν γέφυραν, ἣν αὐτὸς ἔζευξε, διαβαίνοντος,

γλαῦκες ἀπείρῳ πλήθει καταπτᾶσαι τὸ τεῖχος ἐπλήρωσαν. ὅπερ θεασάμενος ὁ Κωνσταντῖνος, ἐνεκελεύετο τάττεσθαι τοῖς οἰκείοις. στάντων δὲ κατὰ κέρατα τῶν στρατοπέδων ἀντίων ἀλλήλοις, ἐπαφῆκε τὴν ἵππον ὁ Κωνσταντῖνος. ἡ δὲ ἐπελάσασα, τῶν ἐναντίων ἱππέων ἐκράτει. ἀρθέντος δὲ καὶ τοῖς πεζοῖς τοῦ σημείου, καὶ οὗτοι σὺν κόσμῳ τοῖς πολεμίοις ἐπήεσαν. γινομένης δὲ μάχης καρτερᾶς, αὐτοὶ μὲν Ῥωμαῖοι καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἰταλίας σύμμαχοι, πρὸς τὸ κινδυνεύειν ἀπώκνουν, ἀπαλλαγὴν εὑρεῖν πικρᾶς εὐχόμενοι τυραννίδος. τῶν δὲ ἄλλων στρατιωτῶν ἄφατον ἔπιπτε πλῆθος, ὑπό τε τῶν ἱππέων συμπατούμενον, καὶ ἀναιρούμενον ὑπὸ τῶν πεζῶν. μέχρι μὲν οὖν ἡ ἵππος ἀντεῖχεν, ἐδόκει πως ἐλπὶς ὑπεῖναι τῷ Μαξεντίῳ. τῶν δὲ ἱππέων ἐνδόντων, ἅμα τοῖς λειπομένοις εἰς φυγὴν τραπεὶς, ἵετο διὰ τῆς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας ἐπὶ τὴν πόλιν. οὐκ ἀνεσχόντων δὲ τῶν ξύλων τὸ βάρος, ἀλλὰ ῥαγέντων, ἐφέρετο μετὰ τοῦ πλήθους ἄλλων καὶ αὐτὸς Μαξέντιος κατὰ τοῦ ποταμοῦ. Ἀγγελθείσης δὲ τοῖς ἐν τῇ πόλει τῆς νίκης, χαίρειν μὲν οὐδεὶς ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐθάρρει, διὰ τὸ τὴν ἀγγελίαν οἴεσθαι τινὰς εἶναι ψευδῆ. τῆς δὲ Μαξεντίου κεφαλῆς ἐπὶ δόρατος ἀνενεχθείσης, ἀποθέμενοι τὸν φόβον, εἰς ἡδονὴν τὴν ῥαθυμίαν μετήγαγον. ἐπὶ τούτοις οὕτως ἐκβᾶσιν, ὁ Κωνσταντῖνος ὀλίγοις μὲν πάνυ τῶν ἐπιτηδείων Μαξεντίῳ δίκην ἐπέθηκε. τοὺς δὲ πραιτωριανοὺς στρατιώτας ἐκτείνας, καὶ τὰ φρούρια τὰ τούτους ἔχοντα καθελὼν, διαθέμενός τε τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην, ἐπὶ Κελτοὺς καὶ Γαλάτας ἐξώρμησε. Μεταπεμψάμενος δὲ Λικίνιον ἐν τῷ Μεδιολάνῳ, κατεγγυᾷ τὴν ἀδελφὴν τούτῳ Κωνσταντίαν ἣν καὶ πρότερον αὐτῷ δώσειν ὑπέσχετο, τῆς πρὸς Μαξέντιον δυσμενείας κοινωνὸν ἔχειν βουλόμενος. τούτου πραχθέντος, Κωνσταντῖνος μὲν ἐπὶ Κελτοὺς ἀνεχώρει. Λικινίῳ δὲ καὶ *Μαξιμιανῷ πολέμου ἐμφυλίου ὑπεκκαυθέντων, καὶ μάχης ἐν Ἰλλυριοῖς καρτερᾶς γινομένης, ἔδοξε μὲν τὴν ἀρχὴν ὁ Λικίνιος ἐλαττοῦσθαι. παραχρῆμα δὲ ἀναμαχεσάμενος, εἰς φυγὴν τρέπει τὸν Μαξιμιανόν. ὃς διὰ τῆς ἑῴας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἀπιὼν, ἐλπίδι τοῦ συναγαγεῖν εἰς τὸν πόλεμον δυνάμεις ἀρκούσας, ἐν Ταρσῷ τελευτᾷ.

Οὕτω τῆς βασιλείας εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Λικίνιον περιστάσης, ὀλιγίστου χρόνου διαδραμόντος, εἰς δια-

infinita quædam multitudo noctuarum deuolans, muros cõplebat. Quo conſpecto, ſuis Conſtantinus, vt aciem ſtruerent, imperat. Quum exercitus vtrimque cornibus aduerſis ſtarent, equitatum Conſtantinus immiſit. Is equitatum hoſtilem adortus, fudit. Peditibus quoq; ſigno ſublato, rite compoſiteque in hoſtem illi tendebant. Acri commiſſo prœlio, Romani quidem ipſi, & Itali ſocii, ſegniores ad obeunda pericula ſe præbebant, quod acerba tyrannide ſe liberari optarent: reliquorum vero militum innumerabilis quædam multitudo cecidit, tum ab equitibus obtrita, tum a peditibus interemta. Enimuero quamdiu reſiſtebat equitatus, aliqua Maxentio ſpes eſſe reliqua videbatur. Sed equitibus iam ſuccumbentibus, fuga cum reliquis arrepta, per pontem fluminis ad vrbem contendebat. Tignis autem minime ſuſtinentibus eam vim oneris, adeoq; ruptis; cum cetera multitudine Maxentius etiam fluminis impetu abripiebatur. Victoriæ fama ad eos perlata qui erant in vrbe, nemo propter illa, quæ geſta fuerant, lætitiã quamdam præ ſe ferre audebat: quod falſum eſſe nuntium plerique arbitrarentur. Verum vbi Maxentii caput, ſumma haſta præfixum, in vrbem relatum eſſet: metu depoſito, vecordiam cum voluptate commutabant. Hoc euentu rerum, Conſtantinus de paucis quibuſdam Maxentio familiariſſimis pœnas exegit: prætorianis militibus e medio ſublatis, & caſtellis dirutis, in quibus degere conſueuerant. Quumque res vrbanas conſtituiſſet, ad Celtas & Gallos profectus eſt. Licinnio Mediolanum arceſſito, ſororem Conſtantiam in matrimonium tradidit; quam & antea ſe daturum ei promiſerat, quum eum ſibi ſocium contra Maxentiũ hoſtem adiungere vellet. Eo peracto, Conſtantinus ad Celtas reuertitur. Ceterum bellis ciuilibus inter Licinnium & † Maximianum accenſis, acriq; facto prœlio in Illyriis; ab initio quidẽ ſuperari viſus eſt Licinnius. ſed cõfeſtim redintegrata pugna, Maximianum in fugã vertit: qui per orientem in Ægyptum diſcedẽs, ſpe cogendarũ copiarũ, quantæ gerendo bello ſufficerent, Tarſi diem vitæ ſupremũ obiit. Hoc modo ad Conſtantinum & Licinniũ deuoluto imperio, quum perexiguũ temporis effluxiſſet: exorta

† al. Maximinũ: rectè.

ſunt inter eos diſcidia; non quod Licinnius cauſſam præbuiſſet, ſed quod more ſuo Conſtantinus pacta conuenta parum integra fide ſeruaſſe viſus eſſet; ac nationes quaſdam, ad imperium Licinnii pertinentes, auertere voluiſſet. Itaque prorumpentibus in apertum inimicitiis, ambo copias ſuas ad dimicandum cogebāt. Licinnius ad † Cibalim colligebat ſuos. Id opidum eſt Pannoniæ, in colle ſitum; ad quod opidum via ſurſum ducit arta, cuius latitudo quinque ſtadiorum eſt. Eiuſdem maiori parti profunda palus imminet. Reliquum mons eſt; quo in monte collis eſt ille ſitus, in quo eſſe opidū ipſum diximus. Hinc aperta planicies excipit; ingēs ea quidem, & proſpectu infinita: qua in planicie caſtra Licinnius habebat, phalangem ſuam ſub colle porrigens in longitudinem, ne parum firma cornua viderētur. Cōſtantinus ad montem ſuos inſtruxerat, & equitatum in fronte conſtituerat. Hoc enim ei magis expedire viſum fuit; ne hoſtes irruētes in pedeſtres copias, eas ipſas ſegnius ad manum venientes impedirent, quo minus ob difficultatem progrederentur. Id quum factum eſſet, celeriter impetu primo ſuperior, ſublatis ſignis in aduerſos ſtatim irruit: eſtq; commiſſum proeliū quouis alio, paene dixerim, acrius. Nam emiſſis vtrimque telis, longo tempore cuſpidibus & haſtis inter eos dimicatum eſt. Quumque proelium a prima luce ceptum, ad veſperum vſque duraſſet: cornu dextrum, cui Conſtantinus præerat, vicit. Itaque coniectis in fugam aduerſis, Licinnii legiones, quod & ipſum Licinnium viderent in equum inſilientem, & ad fugam paratum, non amplius eo loco manere, nec cenare ſunt auſæ: ſed relictis pecoribus, & iumentis, & omni adparatu reliquo, tantumq; ciborum ſecum auferentes, quantū ad famem ea nocte pellendam ſatis eſſet, omni adhibita feſtinatione cū Licinnio Sirmium perueniunt. Pannoniæ ciuitas eſt Sirmium; quam ab vtraq; parte flumen adluit, in Iſtrū ſemet exonerans. Hoc opidum curſu prætergreſſus, ac ponte fluminis ſoluto, pergebat vlterius; quod in Thracia militem colligere cogitaret. Conſtātinus, occupata Cibali, & Sirmio, & aliis omnibus, quæ fugiens a tergo Licinnius relinquebat; quinq;

† Cibalas dixit Sigon.

φορὰν ἦλθον ἀλλήλοις· Λικινίου μὲν οὐ δεδωκότος αἰτίαν, Κωνσταντίνου δὲ, κατὰ τὸ συνήθες αὐτῷ, περὶ τὰ συγκείμενα φανέντος ἀπίστου, καὶ τῶν ἐθνῶν τινὰ τῶν τῇ βασιλείᾳ Λικινίου λαχόντων, παρασπᾶσθαι βουληθέντος. τῆς τοίνυν ἔχθρας αὐτοῖς ἐμφανοῦς γενομένης, ἀμφότεροι τὰς περὶ σφᾶς δυνάμεις συναγαγόντες, εἰς μάχην συνήεσαν. ἀλλὰ Λικίνιος μὲν εἰς Κίβαλιν συνήθροιζε τὸν στρατόν. πόλις δὲ αὕτη Παιωνίας ἐστὶν, ἐπὶ λόφου κειμένη· στενὴ δὲ ὁδὸς ἡ ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνάγει, σταδίων πέντε τὸ εὖρος ἔχουσα. ἧς τὸ πολὺ μέρος ἐπέχει λίμνη βαθεῖα· τὸ δὲ λειπόμενον, ὄρος ἐστὶν, ἐν ᾧ καὶ ὁ λόφος, ἐφ' οὗπερ ἡ πόλις. ἐντεῦθεν πεδίον ἀναπεπταμένον ἐκδέχεται, πολύ τι καὶ εἰς ἄποψιν ἄπειρον. ἐν τούτῳ Λικίνιος ἐστρατοπεδεύετο, τὴν φάλαγγα τὴν οἰκείαν εἰς μῆκος ἐκτείνων ὑπὸ τὸν λόφον, ὡς ἂν μὴ ἀσθενῆ δόξαιεν εἶναι τὰ κέρατα. τοῦ δὲ Κωνσταντίνου πρὸς τῷ ὄρει τὸν στρατὸν τάξαντος, ἡγεῖτο μὲν ἡ ἵππος· (τοῦτο γὰρ ἔδοξεν εἶναι λυσιτελέστερον·) ἵνα μὴ τοῖς πεζοῖς οἱ πολέμιοι σχολαίτερον ἐμβαδίζουσιν ἐμπίπτοντες, ἐπὶ τὸ πρόσω διὰ τὴν δυσχέρειαν προιέναι κωλύοιεν. οὗ δὴ γενομένου, κρατήσας ἐν τάχει τῆς ἐμβολῆς, τῶν σημείων ἀρθέντων, αὐτίκα τοῖς ἐναντίοις ἐπῄει. καὶ γέγονε μάχη πάσης, ὡς εἰπεῖν, ἄλλης καρτερωτέρα. τῶν γὰρ βελῶν ἐκτοξευθέντων ἑκατέρῳ στρατεύματι, ταῖς αἰχμαῖς καὶ τοῖς δόρασιν ἐπὶ χρόνον συχνὸν συνεπλάκησαν. τῆς δὲ μάχης ἀρξαμένης μὲν ἐξ ἠοῦς, ἑσπέρας δὲ ἄχρι παραταθείσης, ἐνίκα τὸ δεξιὸν κέρας, οὗ Κωνσταντῖνος ἡγεῖτο. τραπέντων δὲ τῶν ἐναντίων εἰς φυγὴν, ἐπειδὴ καὶ Λικίνιον εἶδον ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδῶντα καὶ πρὸς δρασμὸν ἕτοιμον αἱ σὺν αὐτῷ φάλαγγες, οὐκέτι κατὰ χώραν ἠνείχοντο μένειν, οὔτε δείπνου μεταλαβεῖν· ἀπολιπόντες δὲ θρέμματα καὶ ὑποζύγια καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀποσκευὴν, σιτία δὲ τοσαῦτα φέροντες ὅσα ἐξήρκει κατ' ἐκείνην οὐκ εἴα τὴν νύκτα, σπουδῇ πάσῃ καταλαμβάνουσιν ἅμα Λικινίῳ τὸ Σίρμιον. πόλις δὲ Παιωνίας τὸ Σίρμιον· ὃ παραρρέει ποταμὸς ἐπὶ θάτερα, εἰς τὸν Ἴστρον ἐμβάλλων. παραδραμὼν δὲ καὶ ταύτην, καὶ λύσας τὴν [τούτου] τοῦ ποταμοῦ γέφυραν, ἐπὶ τὰ πρόσω προῄει, δύναμιν ἐκ τῶν κατὰ Θρᾴκην χωρίων ἀγεῖραι διανοούμενος. Κατασχὼν δὲ Κωνσταντῖνος τὴν Κίβαλιν καὶ τὸ Σίρμιον, καὶ πάντα ὅσα φεύγων ὁ Λικίνιος ὀπίσω καταλέλειπε, πέμπει

πεντα-

πεντακισχιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν αὐτοῦ δίωξιν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν, ἀγνῶτες τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἔφυγε Λικίννιος ὄντες, φθάσαι τοῦτον οὐκ ἠδυνήθησαν. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, ζεύξας τὴν τοῦ Σάου γέφυραν, ἣν ὁ Λικίννιος ἔτυχε διαλύσας, ἅμα τῷ στρατῷ Λικιννίου κατόπιν ἐχώρει. διαβὰς δὲ ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ἀφικνεῖται πρὸς τὸ πεδίον, ἐν ᾧ Λικίννιον στρατοπεδευόμενον εὗρε. ἐν δὲ τῇ νυκτὶ καθ' ἣν ἐπέστη, τάξας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἐπέταττε τοῖς στρατιώταις ἅμα ἠοῖ πρὸς μάχην παρασκευάζεσθαι. γενομένης δὲ ἡμέρας, θεασάμενος ὁ Λικίννιος τὸν Κωνσταντῖνον σὺν τῷ στρατεύματι, καὶ αὐτὸς ἀντετάττετο, κοινωνὸν ἔχων τοῦ πολέμου Οὐάλεντα καίσαρα, παρ' αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀπὸ Κιβάλεως φυγὴν καταστάντα. συμπεσόντων δὲ τῶν στρατοπέδων ἀλλήλοις, τὰ μὲν πρῶτα διαστάντες, τόξοις ἐχρῶντο· τῶν δὲ βελῶν* δεδαπανημένων, δόρασι καὶ ἐγχειριδίοις ἐνέπιπτον. ἔτι δὲ τῶν στρατοπέδων καρτερῶς ἐγκειμένων, οἱ παρὰ Κωνσταντίνου διῶξαι Λικίννιον προσταχθέντες, ἐφίστανται τοῖς στρατεύμασι μαχομένοις ἔκ τινος ὑπερδεξίου χωρίου. κάμψαντες δὲ διά τινος λόφου, δεῖν ἐνόμιζον ἐξ* ὑπερδεξίου τόπου τοῖς οἰκείοις συμμῖξαι, καὶ τοὺς ἐναντίους ἐς κύκλωσιν καταστῆσαι. φυλαξαμένων δὲ τῶν σὺν Λικιννίῳ, καὶ γενναίως πρὸς ἅπαντας ἀγωνισαμένων, πολλῶν δὲ καὶ ἀναριθμήτων ἐξ* ἑκατέρου πεσόντων, τῆς τε μάχης ἰσοπαλοῦς γενομένης, ἐκ συνθήματος ἀλλήλων ἐχωρίσθη τὰ στρατεύματα. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ γενομένης ἀνακωχῆς, ἀμφοτέροις ἔδοξε κοινωνίαν ἔχειν καὶ ὁμαιχμίαν· ἐφ' ᾧ τὸν μὲν Κωνσταντῖνον ἄρχειν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν ἐπέκεινα πάντων ἐθνῶν· Λικίννιον δὲ Θρᾴκην ἔχειν, καὶ τὴν ἑῴαν, καὶ τὰ ταύτης ἐπέκεινα· Οὐάλεντα δὲ, τὸν ὑπὸ Λικιννίου καίσαρα καθεσταμένον, ἀναιρεθῆναι, τῶν συμβεβηκότων κακῶν αἴτιον *οἶμαι λεγόμενον. οὗ δὴ γενομένου, καὶ δοθέντων ὅρκων, ἦ μὴν βέβαια ταῦτα παρ' ἑκατέροις φυλάττεσθαι, πρὸς πίστιν βεβαιοτέραν τοῦ ταῖς συνθήκαις ἐμμεῖναι, Κωνσταντῖνος μὲν καθίστησι καίσαρα Κρίσπον, ἐκ παλλακῆς αὐτῷ γεγονότα, Μινερβίνης ὄνομα, ἤδη νεανίαν ὄντα, καὶ Κωνστάντιον, οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐν Ἀρελάτῳ τῇ πόλει τεχθέντα. ἀναδείκνυται δὲ σὺν αὐτοῖς καῖσαρ καὶ ὁ Λικιννίου παῖς Λικιννιανὸς, εἰς εἴκοσιν προελθὼν* μῆκος τῆς ἡλικίας. τὸ μὲν οὖν τέλος ἐλάμβανε τοῦ δευτέρου πο-

legionariorum milia eius perſequendi cauſſa mittit. Sed illi viæ, qua Licinnius fugerat, ignari; cõſequi eum minime potuerunt. Cõſtantinus autem Saui ponte iuncto, quem Licinnius reſciderat, cum exercitu Licinnii veſtigiis inhæret. Quumq; tranſiiſſet in Thraciam, peruenit ad eam planiciẽ, in qua planicie Licinnium caſtra metatum reperit. Eadem nocte, qua venerat, inſtructa ſuorum acie, militibus imperat, prima luce parati ad pugnam eſſent. Vbi dies illuxiſſet, Licinnius conſpecto cum exercitu Conſtantino, aciem ex aduerſo & ipſe ſuam inſtruit: quum belli ſocium *Valentem* haberet, Cæſarem ab ſe dictum, ex quo fuga Cibalim reliquerat. Exercitus inter ſe congreſſi, ac primum ex interuallo ſeiuncti, ſagittis vtuntur. Telis exhauſtis, cum haſtis & pugionibus irruunt. Dum acriter pugnam exercitus vrgent; ii quos Conſtantinus Licinnium perſequi iuſſerat, de conſpicuo quodam loco pugnantibus exercitibus ſuperueniunt; & flexo per collem quemdam itinere, cum ſuis ex accliui & eminentiore loco iungendas vires ſtatuunt, & hoſtes ab omni parte cingẽdos. Ab eo quum ſibi cauiſſent Licinnii milites, & fortiter aduerſus omnes dimicaſſent; iamque pluribus, & innumerabilibus quidem vtrimq; cæſis, pari Marte pugnatum eſſet: ſigno dato, a ſe inuicem diremti fuerunt exercitus. Poſtridie pactis induciis, viſum eſt inter ambos eſſe debere ſocietatem, & fœdus mutuum; ita quidem, vt Conſtantinus imperaret Illyriis, & nationibus ceteris, quotquot vlterius eſſent porrectæ: Licinnius Thraciam, & orientem, & vlteriores prouincias haberet: Valẽs adpellatus a Licinnio Cæſar, quod perhiberetur auctor eorum eſſe malorum, quæ acciderant, e medio tolleretur. Quo facto, & ſacramentis vltro citroque præſtitis, ſancte condiciones has vtrimq; ſeruandas; vt artiori ſe fide ad ſtandum pactis conuentis adſtringerent, Conſtantinus *Criſpum*, natum e concubina, cui Mineruinæ nomen, qui iam adoleuerat; & *Conſtantium*, in Arelatenſi opido ante non multos dies in lucem editum, Cæſares dixit: & cum iis *Licinnianus* quoque, Licinnii filius, qui iam ætatis menſem vigeſimum ingreſſus erat, Cæſar deſignatus fuit. atque hunc finem bellum ſe-

cundum habuit. Quum autẽ Conſtantinus inaudiſſet, ad Mæotidem paludem habitantes Sarmatas, Iſtro nauigiis tranſiecto, dicionem ſuam agere, ferre; copias in eos duxit. Itidem barbari cum Rauſimodo rege obuiam ei profecti, primum quoddam opidum tentabant, ſatis magno præſidio munitum; cuius ea pars muri, quæ a terra ſurgebat in altum, erat opere lapideo facta; pars ſuperior, ligneo. Quamobrem arbitrati Sarmatæ, facillime ſe potituros opido, ſi, quidquid eſſet in muro ligneum, exuſſiſſent: ignem admouebãt, & conſiſtentes in muro telis petebant. Sed quum murorum propugnatores telis ac lapidibus ex loco ſublimiore deiectis, barbaros interficerent, iamque Conſtantinus aduenìſſet: a tergo barbaros adortus, multos occidit, plures viuos cepit; reliquis fuga ſibi conſulentibus. Rauſimodus maiori parte copiarum amiſſa, naues ingreſſus, Iſtrum tranſiecit; quum haberet in animo, dicionem Romanam iterum agere, ferre. Quod vbi Conſtantinus cõperiſſet, & ipſe tranſiecto Iſtro ſubſequitur; ac fuga quemdam ad collem ſiluis denſum delatos adoritur, & multos interficit; quorum in numero Rauſimodus erat; multisq; viuis captis, reſiduam multitudinem, quæ manus porrigebat, in fidem recepit; eoque pacto, magna cum multitudine captiuorum, ad prætorium reuerſus eſt. His in vrbes diſtributis, Theſſalonicam acceſſit: & portu confecto, qui antehac ibi nullus erat; rurſus ad gerendum bellum contra Licinnium ſe parabat. Naues enim, quæ ſingulæ triginta remis agerentur, ducentæ inſtruebantur; & onerariæ plures quam bis mille; peditum quoque centum & viginti, naualium & equeſtrium copiarum ad decem milia cogebantur. Licinnius, audito Conſtantini adparatu, dimiſſis ad nationes hinc inde nuntiis, idoneas bello naues, & equitum peditumq; copias inſtrui iubet. Sine mora miſſæ ſunt ab Ægyptiis octoginta triremes; a Phoenicibus totidem, ab Ionibus & Dorienſibus Aſiaticis ſexaginta: Cyprii triginta, Cares viginti, Bithyni triginta, Africani quinquaginta ſuppeditabãt. Peditum habebat ad centum & quinquaginta prope milia, equitũ quindecim milia, quos Phrygia Cappadociaq;

λέμου. Κωνσταντῖνος δὲ, πυθόμενος Σαυρομάτας τῇ Μαιώτιδι προσοικοῦντας λίμνῃ, ναυσὶ διαβάντας τὸν Ἴστρον, τὴν οὖσαν ὑπ' αὐτῷ λῄζεσθαι χώραν, ἦγεν ἐπ' αὐτοὺς τὰ στρατόπεδα. συναντησάντων δὲ καὶ τῶν βαρβάρων αὐτῷ μετὰ Ραυσιμόδου τοῦ σφῶν βασιλεύοντος, τὴν ἀρχὴν οἱ Σαυρομάται προσέβαλλον πόλει φρουρὰν ἀρκοῦσαν ἐχούσῃ· ἧς τὸ μὲν ἀπὸ γῆς ἀνατρέχον εἰς ὕψος τοῦ τείχους, ἐκ λίθων ᾠκοδόμητο· τὸ δὲ ἀνωτέρω, ξύλινον ἦν. οἰηθέντες τοίνυν οἱ Σαυρομάται ῥᾷστα τὴν πόλιν αἱρήσειν, εἰ τοῦ τείχους ὅσον ξύλινον ἦν καταφλέξαιεν, πῦρ τε προσῆγον, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἐτόξευον. ἐπεὶ δὲ οἱ ἐφεστῶτες τοῖς τείχεσι, βέλεσί τε καὶ λίθοις τοὺς βαρβάρους ἐξ ὑπερδεξίων βάλλοντες ἔκτεινον, ἀπαντήσας Κωνσταντῖνος, καὶ κατ' ἄνω τούτοις τοῖς βαρβάροις ἐπιπεσὼν, πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ πλείους ἐζώγρησεν, ὥστε τοὺς λειπομένους φυγεῖν. Ραυσίμοδος δὲ τὸ πολὺ μέρος ἀποβαλὼν τῆς δυνάμεως, ἐς τὰς ναῦς ἐμβὰς, ἐπεραιοῦτο τὸν Ἴστρον, διανοούμενος καὶ αὖθις τὴν Ρωμαίων λῄζεσθαι χώραν. ὅπερ ἀκούσας ὁ Κωνσταντῖνος ἐπηκολούθει, τὸν Ἴστρον καὶ αὐτὸς διαβάς· καὶ συμφυγοῦσι πρός τινα λόφον ὕλας ἔχοντα πυκνὰς, ἐπιτίθεται· καὶ πολλοὺς μὲν ἀνεῖλεν, ἐν οἷς καὶ Ραυσίμοδον αὐτόν· πολλοὺς δὲ ζωγρείᾳ ἑλὼν, τὸ περιλειφθὲν πλῆθος χεῖρας ἀνατεῖναν ἐδέξατο, καὶ μετὰ πλήθους αἰχμαλώτων ἐπανῄει πρὸς τὰ βασίλεια.

Διανείμας δὲ τούτους ταῖς πόλεσιν, ἐπὶ τὴν Θεσσαλονίκην ἐχώρει, καὶ τὸν ἐν ταύτῃ λιμένα πρότερον οὐκ ὄντα κατασκευάσας, ἐπὶ τὸν πρὸς Λικίννιον αὖθις παρεσκευάζετο πόλεμον· καὶ τριακόντοροι μὲν εἰς διακοσίας κατεσκευάσθησαν, νῆες δὲ φορτίδες συνήχθησαν πλέον ἢ δισχίλιαι· πεζὸς δὲ στρατὸς εἰς δώδεκα μυριάδας· ἡ ναῦς καὶ ἵππος, μύρια. Λικίννιος δὲ, Κωνσταντῖνον ἀκούσας ἐν παρασκευαῖς εἶναι, διέπεμπεν ἀγγέλους κατὰ τὰ ἔθνη, πλοῖα [πολεμικὰ] καὶ δυνάμεις πεζάς τε καὶ ἱππικὰς εὐτρεπεῖς ποιῆσαι κελεύων. καὶ σὺν πάσῃ τάχει τριήρεις ἐξέπεμπον, οἱ Αἰγύπτιοι μὲν ὀγδοήκοντα, Φοίνικες δὲ τὰς ἴσας, Ἴωνες δὲ καὶ Δωριεῖς οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἑξήκοντα, Κύπριοι δὲ τριάκοντα, καὶ Κᾶρες εἴκοσι, Βιθυνοὶ δὲ τριάκοντα, καὶ πεντήκοντα Λίβυες. ὁ δὲ πεζὸς στρατὸς ἦν πέντε καὶ δέκα που μυριάδων, ἱππεῖς δὲ πεντακισχίλιοί τε καὶ μύριοι. τούτους [τε] Φρυγία καὶ Καππαδοκία παρεῖχεν.

παρεῖχεν. ὡρμίσθησαν δὲ αἱ νῆες, ἐν τῷ Πειραιεῖ μὲν, αἱ Κωνσταντίνου· κατὰ δὲ τὸν Ἑλλήσποντον, ἃς Λικίννιος εἶχεν. οὕτω τῶν ναυτικῶν τε καὶ πεζῶν ἑκατέρῳ ταχθέντων, ὁ μὲν Λικίννιος ἐν Ἀδριανουπόλει τῆς Θρᾴκης τὸ στρατόπεδον εἶχε· Κωνσταντῖνος δὲ ἐκ τοῦ Πειραιῶς τὰς ναῦς μετεπέμπετο, κατὰ τὸ πλέον ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὔσας. ἐκ δὲ τῆς Θεσσαλονίκης ἅμα τῷ πεζῷ προελθὼν κατὰ τὴν ἠιόνα τοῦ Ἕβρου ποταμοῦ, τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐν ἀριστερᾷ ἰόντος, ἐστρατοπέδευεν. ἐκτάξαντος δὲ τοῦ Λικιννίου τὴν δύναμιν ἀπὸ τοῦ ὑπερκειμένου τῆς πόλεως ὄρους ἄχρι σταδίων διακοσίων καθ᾽ ὃ * Τόνος ἕτερος ποταμὸς τῷ Ἕβρῳ συμβάλλει, συχνὰς μὲν ἡμέρας ἀλλήλοις ἀντεκαθέζετο τὰ στρατόπεδα· κατανοήσας δὲ ὁ Κωνσταντῖνος ὅπῃ μάλιστα στενότερός ἐστιν ὁ ποταμὸς ἑαυτοῦ, τοιόνδε τι μηχανᾶται. ξύλα κατάγειν ἐκ τοῦ ὄρους ἐπέταττε τῷ στρατοπέδῳ, καὶ σχοίνους πλέκειν, ὡς δὴ μέλλων ζευγνύναι [γεφύρᾳ] τὸν ποταμὸν, καὶ ταύτῃ διαβιβάζειν τὸ στράτευμα. τούτῳ δὲ βουκολήσας τοὺς ἐναντίους, ἀνελθὼν ἐπί τινα λόφον ὕλας συνεχεῖς ἔχοντα, καλύπτειν τοὺς ἐντὸς ὄντας αὐτῶν δυναμένας, ἐγκατέστησεν αὐτόθι πεζοὺς μὲν τοξότας πεντακισχιλίους, ἱππέας δὲ ὀγδοήκοντα. δώδεκα δὲ παραλαβὼν ἱππέας, ἅμα τούτοις διὰ τοῦ στενοῦ, καθ᾽ ὃ μάλιστα διαβατὸς ὁ ποταμὸς ἦν, [ἅμα τοῖς ἱππεῦσιν] ὑπερβὰς τὸν Ἕβρον ἀδοκήτως ἐμπίπτει τοῖς πολεμίοις· ὥστε πεσεῖν μέν τινας, πολλοὺς δὲ φυγεῖν προτροπάδην, τοὺς δὲ ἄλλους πρὸς τὸ αἰφνίδιον καταπεπληγμένους ἑστάναι κεχηνότας ἐπὶ τῷ τῆς διαβάσεως ἀδοκήτῳ. ἐπ᾽ ἀδείας δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἱππέων περαιωθέντων, καὶ ἑξῆς παντὸς τοῦ στρατεύματος, πολὺς μὲν ἐγένετο φόνος. ἔπεσον γὰρ μυριάδες που τρεῖς καὶ τετρακισχίλιοι. τοῦ ἡλίου δὲ πρὸς δύσιν ὄντος, ὁ μὲν Κωνσταντῖνος ὡς ἐλάμβανε τὰ στρατόπεδα· Λικίννιος δὲ, ὅσους οἷός τε γέγονε, τῶν οἰκείων ἀναλαβὼν, ἤλαυνε διὰ τῆς Θρᾴκης, ὡς ἂν τὸ ναυτικὸν καταλάβοι. Ἡμέρας δὲ γενομένης, πάντες ὅσοι τοῦ Λικιννίου στρατεύματος κατὰ τὸ ὄρος ἢ εἰς φάραγγας ἔτυχον πεφευγότες, ἐξέδοσαν ἑαυτοὺς Κωνσταντίνῳ, μετὰ τῶν ἀπολειφθέντων τῆς Λικιννίου φυγῆς. Λικιννίου δὲ φυγόντος εἰς τὸ Βυζάντιον, ὁ Κωνσταντῖνος κατόπιν ἐχώρει, καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπολιόρκει. τοῦ δὲ ναυτικοῦ, καθάπερ εἴρηταί μοι, τοῦ μὲν Πειραιῶς ἐκπλεύσαντος, εἰς δὲ Μακεδονίαν ὁρμιζομένου, μεταπέμπεται τοὺς ναυάρχους ὁ Κωνσταντῖνος, ἐν τῷ στόματι

præbebat. Et Conſtantini quidē claſſis erat in Piræeo, Licinnii naues ad Helleſpontum. In hunc modū conſtitutis ab vtroq; nauticarum ac terreſtrium copiarum rebus, Hadrianopoli in Thracia caſtra Licinnius habebat: & Conſtantinus e Piræeo ſuas naues, e Græcia maiorem partem collectas, arceſſebat. Simul terreſtri cū exercitu Theſſalonica progreſſus, propter ripam fluminis Hebri, qui ad leuam Hadrianopolim adluit, caſtra faciebat. Quum Licinnius ſuos inſtruxiſſet a monte, qui opido imminet, ad ducenta vſque ſtadia, vbi † Tonus fluuius Hebro coniungitur: complutibus diebus, aduerſis vtrimque caſtris, exercitus ſubſtiterunt. Sed Conſtantinus animaduerſo, qua parte flumē eſſet artiſſimum; tale quiddam machinatur. Tigna de monte comportare iubet exercitum, funesque nectere; quaſi ponte flumen iuncturus eſſet, ac copias ſuas iſtic tranſportaturus. Qua quidem re deceptis opinionibus hoſtiū, & colle quodam conſcenſo, qui ſiluas habebat denſas, & abditis per eas tegendis idoneas; peditum ibi ſagittariorum quinque milia, cum equitibus octoginta, collocat. Deinde ſumtis ſecum duodecim equitibus, per fluminis anguſtias, qua tranſiici facillime poterat, Hebro ſuperato; improuiſus in hoſtes irruit. Tum vero quidam cædi, quidam profuſe terga dare; alii caſu inopinato territi, ore diducto conſiſtere, propter hoſtis inexſpectatam hanc tranſiectionē. Quum interim & equites ceteri, toto cum exercitu, ſecuri ad alteram ripam euaſiſſent, ingens hominum cædes accidit. Nam ad triginta & quatuor hominum milia ceciderunt. Sub occaſum ſolis caſtra Conſtantinus cepit. Licinnius autem ſuis, quotquot ſane poterat, recollectis; per Thraciā properabat, vt ad claſſem perueniret. Quum illuxiſſet, omnes Licinniani milites, qui arrepta fuga vel in montē forte, vel in conualles ſe contulerant, Conſtantino ſe dediderunt, vna cum iis quos Licinnius fugiens a tergo reliquerat. Eo Byzantium fuga delato, Conſtantinus hominem a tergo perſequens, Byzantium obſedit. Iam Conſtantini claſſis, vt diximus, e Piræeo ſoluerat, & in Macedonia ſtationem habebat. Itaque nauarchos arceſſit, nauibus ad

† *Fortaſſe Tænarus ſcribendum. Hodiernum tamen Tunſa, per eſt ſimile huic Tonus.*

oſtium Helleſponti adeſſe iuſſis. Vbi claſſis præſto iam eſſet, velut imperatum fuerat; Conſtantini duces octoginta dumtaxat expeditiſſimis nauibus, quę triginta ſingulæ remis impellerētur, dimicandū cenſuerunt: quod is locus, ꝓpter anguſtias, magno nauium numero non eſſet opportunus. † Abantus aūt, Licinianæ claſſis imperator, ducentis nauibus inuehebatur, & hoſtilium nauium paucitatem vehementer cōtemnebat; quas ab omni parte ſe nullo negotio putaret incluſurum. Sublatis vtrimque ſignis, & proretis in aduerſos tendētibus; Cōſtantini nauarchi ſic ſuas agebant naues, vt hoſtē compoſite adorirentur. Abantus autē, nullo ordine in aduerſos impetum faciens, naues ſuas, ob multitudinem in artum coactas, inter ſe collidebat, quodamque modo demergendas, & varie perdendas hoſti præbebat. Denique multis nautis & militibus in mare pręcipitatis, nox ſuperueniens nauale proelium diremit: & alteri quidem ad Elæuntem Thraciæ adpulerunt, alteri portum Aiacis ingreſſi ſunt. Poſtridie eius diei, quū vehementes aquilonis flatus eſſent; Abantus egreſſus Aiacis e portu, naualem ad pugnā ſe parabat. Sed quod ex triginta remorū naues, quæ ad oſtium Helleſponti ſubſtiterant, iam mandato ducum Elæuntem ſe cōtuliſſent: Abantus nauium multitudine territus, de inuadēdis hoſtibus animi dubius hærebat. Circa meridiem flatus aquilonalis remittebat, & exortus auſter vehemens, Licinii claſſem ad litus Aſiaticum repertam, partim in ipſum litus eiecit, partim ſaxis impegit, partim cum vectoribus demerſit: ita quidem, vt hominum quinq; milia, naues cum hominibus centum & triginta perirēt; quibus e Thracia partem exercitus in Aſiā Licinnius propterea tranſmiſerat, quod illis cum eo intra vrbem obſeſſis, Byzantium præ multitudine nimis artū fuiſſet. Quum autem in Aſiam nauibus quatuor Abantus aufugiſſet, & nauale proelium hoc modo pugnatum eſſet, iamq; naues ad Helleſpōtum adpuliſſent, quæ onera varia, maximamque commeatus copiam Cōſtantini ducibus adtulerant: vniuerſa illi cū claſſe ſoluunt, vt ſe cum iis, qui Byzantium obſidebant, coniungerent, & vrbem mari quoque cingerent. Licinnii pedites, quum ne cōſpectum quidem copiarum illarum nauticarum ſuſtinuiſſent;

† Abas Sigonio.

τοῦ Ἑλλησπόντου τὰς ναῦς παραγενέσθαι κελεύσασι· ἀφικομένου δὲ τοῦ στόλου κατὰ τὸ προσταχθέν, οἱ μὲν Κωνσταντίου στρατηγοὶ μόνοις ὀγδοήκοντα τριακοντόροις τῶν ἄριστα πλεούσαις ἔγνωσαν ναυμαχεῖν, οἷα τοῦ τόπου διὰ τὴν στενότητα πλήθει νεῶν οὐκ ὄντος ἐπιτηδείου. Ἄβαντος δὲ ὁ Λικινίου ναύαρχος, διακοσίαις ἐπέπλει ναυσί, σφόδρα καταφρονῶν τῆς τῶν ἀντιπάλων νεῶν ὀλιγότητος, καὶ ἐν μέσῳ ταύτας λήψεσθαι ῥᾳδίως οἰόμενος. ἀρθέντων δὲ τῶν σημείων ἐξ ἑκατέρου, καὶ τῶν πρωρέων ἐπελθόντων ἀλλήλοις, οἱ μὲν Κωνσταντίου ναύαρχοι σὺν κόσμῳ τοῖς ἐναντίοις ἐπιόντες ἔπλεον· τοῦ Ἀβάντου δὲ σὺν οὐδεμιᾷ τάξει τὴν κατὰ τῶν ἐναντίων ἐπίπλουν ποιουμένου, προσήρασσε μὲν τὰς ναῦς ἀλλήλαις, τῷ πλήθει στενοχωρουμένας, καὶ παρεδίδου τρόπον τινὰ τοῖς ἐναντίοις ἐς καταδύσίν τε καὶ παντοίαν φθοράν· πολλῶν δὲ αὐτῶν καὶ στρατιωτῶν εἰς θάλατταν ἐκπεσόντων, νὺξ ἐπιγενομένη τὴν ναυμαχίαν διέλυσε· καὶ οἱ μὲν εἰς Ἐλαιοῦντα τῆς Θρᾴκης ὡρμίσθησαν, οἱ δὲ εἰς τὸν Αἰάντιον εἰσέπλευσαν λιμένα. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τοῦ βορέου πολλοῦ πνεύσαντος, προελθὼν Ἄβαντος τοῦ Αἰαντίου λιμένος, ἐς ναυμαχίαν παρεσκευάζετο. τῶν δὲ μεινάντων ἐν τῷ στόματι τοῦ Ἑλλησπόντου πεντηκοντόρων, ἐκ προστάγματος τῶν στρατηγῶν ἀφικομένων εἰς Ἐλαιοῦντα, καταπλαγεὶς ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν νεῶν Ἄβαντος, ἐνεδοίαζεν ἐπιπλεῦσαι τοῖς ἐναντίοις. περὶ δὲ μέσην ἡμέραν ὑπεῤῥει μὲν τὸ βόρειον πνεῦμα, νότος δὲ πνεύσας πολύς, καὶ τὸν Λικινίου στόλον πρὸς τῇ τῆς Ἀσίας εὑρὼν ἠϊόνι, τὰς μὲν ὀκέλλειν ἐποίει, τὰς δὲ πέτραις προσήρασσε, τὰς δὲ αὐτάνδρους κατέδυεν· ὥστε ἄνδρας μὲν πεντακισχιλίους, ναῦς δὲ αὐτάνδρους διαφθαρῆναι τριάκοντα καὶ ἑκατόν, δι᾽ ὧν ἔτυχεν ὁ Λικίννιος τοῦ στρατοῦ μέρος ἐκ τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπέμψας, οἷα στενοχωρουμένων τῷ πλήθει τῶν μετὰ Λικινίου πολιορκουμένων ἐν τῷ Βυζαντίῳ. φυγόντος δὲ Ἀβάντου μετὰ τεσσάρων νεῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, τὰ μὲν τῆς ναυμαχίας τοῦτον διεπολεμήθη τὸν τρόπον· πλοίων δὲ παντοῖα κομιζόντων φορτία εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικομένων, καὶ πλείστην ἐπιτηδείων εὐπορίαν τοῖς Κωνσταντίου στρατηγοῖς ἐμποιησάντων, ἀνήγοντο μὲν οὗτοι μετὰ τοῦ στόλου παντός, ὡς τοῖς τὸ Βυζάντιον πολιορκοῦσι συμμίξοντες, κυκλωσόμενοι δὲ καὶ διὰ θαλάσσης τὴν πόλιν· οἱ δὲ Λικινίου πεζοί, μηδὲ τὴν θέαν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὑποστάντες,

ἐπιλα-

ἐπιλαβόμενοι νεῶν, εἰς τὸν Ἐλαιοῦντα ἀπέπλεον. Ἐγκείμενος δὲ τῇ πολιορκίᾳ Κωνσταντῖνος, καὶ χῶμα ἴσον ἔχον ὕψος τῷ τείχει κατασκευάσας, πύργους τε στήσας ἐπὶ τοῦ χώματος ξυλίνους, ὑψηλοτέρους τοῦ τείχους, δι' ὧν τοὺς τὸ τεῖχος φυλάττοντας κατετόξευον, ὡς ἂν ἐπ' ἀδείας κριοὺς καὶ ἄλλας μηχανὰς τῷ τείχει προσάγοι, διενοεῖτο τὴν πόλιν ἑλεῖν. τούτοις ὁ Λικίννιος ἀπορούμενος, ἔγνω, καταλιπὼν τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐν τούτῳ τὸ τῆς στρατιᾶς ἀσθενέστερον ἐάσας, μετὰ τῶν ἐπιτηδείων οἱ, καὶ δείγματα εὐνοίας εἰς αὐτὸν ἀποδεξαμένων, εἰς Χαλκηδόνα τῆς Βιθυνίας δραμεῖν. πεπιστεύκει γὰρ ὡς δυνήσεται, στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας συναγαγὼν, αὖθις ἀναμαχέσασθαι. διαπλεύσας τοίνυν εἰς τὴν Χαλκηδόνα, καὶ κοινωνὸν ἑλόμενος τοῦ κινδύνου Μαρτινιανὸν, ἡγεμόνα τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων ὄντα, (μάγιστρον *τῶν ὀφφικίων καλοῦσι Ῥωμαῖοι) καίσαρα καθίστησι, καὶ μετὰ στρατιᾶς εἰς Λάμψακον ἐκπέμπει, κωλύσοντα τὴν ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον [τῶν ἐναντίων] διάβασιν· αὐτὸς δὲ εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰς περὶ τὴν Χαλκηδόνα φάραγγας τὴν οἰκείαν ἐπέστησε δύναμιν. Τούτου δὲ ὄντος ἐν τούτοις, ὁ Κωνσταντῖνος ἔχων πλῆθος νεῶν καὶ φορτίδων καὶ πολεμιστηρίων, διὰ τούτων τε βουλόμενος τῆς ἀντιπέρας ἠϊόνος κρατῆσαι, δεδιὼς δὲ τὴν κατὰ Βιθυνίαν ἠϊόνος ναυσὶ μάλιστα φορτίσι δυσπρόσοδον, κέλητας καὶ ἀκάτια ταχύτατα κατασκευάσας, ἐπὶ τὸ λεγόμενον ἱερὸν ἄκρον, πρὸς τῷ στόματι τοῦ Πόντου κείμενον, ἀναπλεῖ, σταδίοις διακοσίοις Χαλκηδόνος διεστηκός· κἀνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀποβιβάσας, ἐπί τινας λόφους ἀνῄει, καὶ ἐξ αὐτῶν παρετάττετο. Λικίννιος δὲ, τὴν Βιθυνίαν ἐχομένην ὑπὸ τῶν ἐναντίων ὁρῶν, ἐν πᾶσί τε κινδύνοις ἐξεταζόμενος, Μαρτινιανὸν μὲν ἐκ τῆς Λαμψάκου μετακαλεῖται· τοὺς δὲ στρατιώτας παραθαρσύνας, καὶ αὐτὸς ἡγήσασθαι σφίσι καθυποσχόμενος, συνέταττε τὸ στρατόπεδον ὡς ἐς μάχην· καὶ τῆς πόλεως προελθὼν, ἀπήντα παρεσκευασμένοις ἤδη τοῖς ἐναντίοις. μάχης δὲ καρτερᾶς ἐν τοῖς μεταξὺ Χαλκηδόνος καὶ τοῦ ἱεροῦ τόποις γενομένης, παρὰ πολὺ τὸ Κωνσταντίνου μέρος ἐκράτει, σὺν πολλῷ τε τόνῳ τοῖς πολεμίοις ἐπιπεσὸν, τοσοῦτον εἰργάσατο φόνον, ὥστε ἀπὸ τριῶν καὶ δέκα μυριάδων τρεῖς μόλις διαφυγεῖν. Βυζάντιοι μὲν οὖν, ἅμα τῷ ταῦτα γενέσθαι, τὰς πύλας ἀναπετάσαντες ἐδέχοντο Κωνσταντῖνον. ἐποίουν δὲ ταὐτὸ καὶ Χαλκηδόνιοι. Λικίννιος δὲ μετὰ τὴν ἧτταν ἐς Νικομήδειαν ἐχώρει σὺν

nauigia nancti, Elæuntem diſceſſerunt. Cōſtantinus obſidionem vrgens, quum aggerem paris cum muro altitudinis excitaſſet, & turres ligneas ipſo muro ſublimiores in aggere conſtituiſſet, de quibus muri defenſores telis petebātur, vt arietes, aliæque machinæ, muro citra periculum admouerentur; vrbem capere cogitabat. His Licinnius ad inopiam conſilii redactus, ſtatuit deſerto Byzantio, & ibidem exercitus infirmiori parte relicta, cum maxime ſibi neceſſariis, qui & beneuolentiā ei ſuam probauerant, Chalcedonem Bithyniæ quamprimum ſe recipere. Nam fieri poſſe crediderat, vt ex Aſia collecto exercitu, dimicaret denuo. Quamobrē nauigio Chalcedonem delatus, adiunctum ſibi ſocium periculi *Martinianum*, qui ordinum palatinorū dux erat, (Romani *Magiſtrum officiorum* vocant) Cæſarem creat, & cum exercitu Lampſacum mittit, impediturum, quo minus hoſtes e Thracia trāſirent ad Helleſpontum: ipſe copias ſuas in collibus & faucibus ad Chalcedonem, collocat. His rebus intento Licinnio, Conſtantinus, qui & onerariarum, & bellicarū nauium ingentem numerum haberet, & per has aduerſo litore potiri vellet, veritus inacceſſas onerariis præſertim nauibus Bithynici litoris oras: celoces, & cymbas quam citiſſime ſtruit, & iis ad Promontorium ſacrū, quod dicitur, ad oſtium Ponti ſitum, quodque Chalcedone ducentis ſtadiis abeſt, nauigat: & expoſitis ibi copiis, quoſdam in colles adſcendit, ac in iis aciei ſtruendæ locū capit. Licinnius, quamquam ab hoſte Bithyniā teneri cerneret, tamen, vt vir omnibus periculis exercitus, Lampſaco Martinianū arceſſit; & milites exhortatus, quibus ſe præiturum diceret, ordines ad pugnam inſtruit; opidoque egreſſus, hoſtibus iā paratis occurrit. Acri pugna in locis Chalcedoni & fano interiectis inita, longe Conſtantini pars ſuperior erat; quæ hoſtes ingēti cum impetu adorta, tātam cædē edidit, vt de centum & triginta milium numero, vix triginta milia euaderent.

Quū primū hæc eueniſſent, Byzantii Conſtantinū, portis apertis, accipiūt; idem & Chalcedoniis factitantibus. Licinnius victus Nicomediam, cum

equitibus reliquis, & paucis peditum milibus, contendit. In hoc tempore Perſa quidam, cui nomen Hormiſdes, regio ſanguine procreatus, ad Imperatorem Conſtantinum ex huiuſmodi cauſſa transfugit. Quum pater eius, qui rex Perſarum erat, diē ſuum natalē more Perſico celebraret; Hormiſdes regiam ingreſſus eſt, magna ſecum adlata ferinę copia. Quum inuitati ad conuiuium nullo eum honore dignati eſſent, nec, vti decuerat, adſurrexiſſent: indignatus, eis ſe Marſyæ mortem illaturum minatus eſt. Eam orationem complures, vt peregrinam, non intelligebant. ſed Perſa quidam, qui vixiſſet in Phrygia, & narrationē de Marſya audiuiſſet, minarum Hormiſdæ ſententiam adſidentib. exponebat. Illi, memoria minarum ſuis animis inſcripta, quū primum patrem Hormiſdæ mori contigit; earum recordati, fratrem ipſius natu minorē regno pręficiunt; quantumuis lex maiori natu inter regios liberos rerum ſummā tribueret: Hormiſdam vero, compedibus vinctum, in ſito quodam ante vrbem colle cuſtodiunt. Poſteaquam aliquid temporis interceſſiſſet, vxor eius hoc modo molitur vt euaderet. Magno piſce capto, limam ventri eius indit; eoq; rurſum conſuto, piſcem eunucho fideliſſimo tradit: cum mandato, vt Hormiſdæ diceret, hoc piſce nemine præſente veſceretur, & ad opē eo, quod in illius vētre reperiret, vteretur. Hoc captato conſilio, camelos ablegat, vino cibisque copioſis oneratos; & mariti cuſtodibus epulum præbet. Interea dum epulo cuſtodes intenti ſunt, Hormiſdas piſce diſcerpto, limam inuenit: qua quum pedibus iniectas cōpedes diſſecuiſſet, & eunuchi amictū induiſſet; per medios cuſtodes, iam temulentos, egreſſus eſt; ſumtoque ſecum vno ex eunuchis, ad regem Armeniorum, amicum & hoſpitem ſuum, peruenit: cuius opera tutus & incolumis, ad Conſtantinum ſe contulit; qui eum omni tū honore, tum reſpectu dignatus eſt. Sed hæc quidem vt accidere, narrata ſunto.

Quum autem Conſtantinus etiam Nicomedię Licinnium obſideret, rebus ille deſperatis, quod ſciret, nullas ſibi reſtare iuſtas & ſatis amplas ad dimicandum copias; egreſſus vrbe, ſupplex Conſtanti-

τοῖς περιλειφθεῖσιν ἱππεῦσι, καὶ πεζῶν χιλιάσιν ὀλίγαις. Ἐν τούτῳ τοῦ χρόνου πρὸς βασιλέα Κωνσταντῖνον ηὐτομόλησε Πέρσης ἀνὴρ, Ὁρμίσδης ὄνομα, τοῦ βασιλείου γένους, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Περσῶν βασιλεύοντος, καὶ τὴν γενέθλιον ἐπιτελοῦντος κατὰ τὸν Περσῶν νόμον ἡμέραν, Ὁρμίσδης εἰσῄει θήραν πολλὴν εἰσαγαγὼν εἰς τὰ βασίλεια. τῶν δὲ παρακληθέντων εἰς τὴν εὐωχίαν οὐ τιμησάντων αὐτὸν, οὐδὲ κατὰ τὸ καθῆκον ἐπαναστάντων, ἀγανακτήσας, ἠπείλησε τὸν Μαρσύου μόρον αὐτοῖς ἐπιθήσειν. οἱ μὲν οὖν πλείους ἠγνόησαν τὸν λόγον, οἷα δὴ οὐκ ἐπιχώριον ὄντα. Πέρσης δέ τις, ἐπιδημήσας τῇ Φρυγίᾳ, καὶ τὸ κατὰ τὸν Μαρσύαν ἀκηκοὼς διήγημα, τῆς ἀπειλῆς Ὁρμίσδου τὴν ἔννοιαν τοῖς παρακαθημένοις ἐξέπεν. οἱ δὲ, κατέχοντες ἐν μνήμῃ τὴν ἀπειλὴν, ἐπεὶ τὸν πατέρα τὸν Ὁρμίσδου τελευτῆσαι συνέβη, μεμνημένοι τῆς ἀπειληθείσης, τὸν μὲν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ νεώτερον ὄντα βασιλέα χειροτονοῦσι, καίτοι γε τοῦ νόμου τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν βασιλέως παίδων διδόντος τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν· Ὁρμίσδῃ δὲ πέδας ἐπιθέντες, ἐφύλαττον ἔν τινι λόφῳ πρὸ τοῦ ἄστεος ὄντι. χρόνου δέ τινος διαδραμόντος, ἡ τούτου γυνὴ τοιόνδε τρόπον αὐτῷ μηχανᾶται φυγήν. ἰχθὺν ἀγρεύσασα μέγαν, ῥίνα σιδηρᾶν ἐντίθησι τῇ τούτου νηδύϊ, καὶ ἀναρράψασα δίδωσι εὐνούχῳ τῶν πιστοτάτων· εἰπεῖν αὐτὸν Ὁρμίσδῃ κελεύσασα, παρόντος οὐδενὸς φαγεῖν τὸν ἰχθὺν, καὶ τῷ κατὰ τὴν τούτου νηδὺν εὑρισκομένῳ χρήσασθαι πρὸς βοήθειαν. τοῦτο βουλευσαμένη, καμήλους ἐκπέμπει πλήρεις οἴνου καὶ ἀφθόνου τροφῆς, εὐωχεῖσθαι διδοῦσα τοῖς τὸν ἄνδρα φυλάττουσιν. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν φύλακες τῇ εὐωχίᾳ προσεῖχον, Ὁρμίσδης τὸν ἰχθὺν διελὼν, εὗρε τὴν ῥίνα· ταύτῃ δὲ ἐπικειμένας τοῖς ποσὶ πέδας διατεμὼν, ἀναλαβών τε τὴν τοῦ εὐνούχου στολὴν, διὰ μέσων τῶν φυλάκων ἤδη μεθυόντων ἐξῄει. καὶ τῶν εὐνούχων ἕνα παραλαβὼν, ἀφικνεῖται πρὸς Ἀρμενίων βασιλέα, φίλον ὄντα καὶ ξένον αὐτῷ· καὶ διὰ τούτου μετ' ἀσφαλείας διασωθεὶς, τῷ Κωνσταντίνῳ προσέδραμε, καὶ πάσης ἠξιώθη τιμῆς τε καὶ θεραπείας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπως ἔσχεν ἀφηγησάμην. Κωνσταντίνου δὲ τὸν Λικίννιον καὶ ἐν τῇ Νικομηδείᾳ πολιορκοῦντος, ἀπογνοὺς ταῖς ἐλπίσιν, ἐπιστάμενός τε ὡς οὐδεμία δύναμίς ἐστιν αὐτῷ πρὸς μάχην ἀρκοῦσα, τῆς πόλεως προελθὼν, ἱκέτης τῷ Κωνσταντί-

νῳ καθίστα-

τῷ καθίσαντι, καὶ τὴν ἁλουργίδα προσαγαγὼν, βασιλέα τε καὶ δεσπότην ἐβόα, συγγνώμην ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσιν αἰτῶν. ἐθάρρει γὰρ ὡς βιώσεται, τῆς αὐτοῦ γαμετῆς ὅρκους ἐπὶ τούτῳ παρὰ Κωνσταντίνου λαβούσης. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, Μαρτινιανὸν μὲν παρεδίδου τοῖς δορυφόροις ἐπὶ θανάτῳ, Λικίνιον δὲ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐκπέμψας, ὡς βιωσόμενον αὐτόθι σὺν ἀσφαλείᾳ, μετ' οὐ πολὺ τοὺς ὅρκους πατήσας, (ἦν γὰρ τοῦτο αὐτῷ σύνηθες) ἀγχόνῃ τοῦ ζῆν αὐτὸν ἀφαιρεῖται. Περιστάσης δὲ τῆς πάσης εἰς μόνον Κωνσταντῖνον ἀρχῆς, οὐκέτι λοιπὸν τὴν κατὰ φύσιν ἐνοῦσαν αὐτῷ κακοήθειαν ἔκρυπτεν, ἀλλ' ἐνεδίδου τῷ κατ' ἐξουσίαν ἅπαντα πράττειν. ἐχρῆτο δὲ ἔτι καὶ τοῖς πατρίοις ἱεροῖς, οὐ τιμῆς ἕνεκα μᾶλλον ἢ χρείας. ᾗ καὶ μάντεσιν ἐπείθετο πεπειραμένοις, ὡς ἀληθῆ προειποῦσιν ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατωρθωμένοις αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, μεστὸς πάσης ἀλαζονείας, ἀφ' ἑστίας ᾠήθη δεῖν ἄρξασθαι τῆς ἀσεβείας. Κρίσπον γὰρ παῖδα, τῆς τοῦ Καίσαρος (ὡς εἴρηταί μοι πρότερον) ἀξιωθέντα τιμῆς, εἰς ὑποψίαν ἐλθόντα τοῦ Φαύστῃ τῇ μητρυιᾷ συνεῖναι, τοῦ τῆς φύσεως θεσμοῦ μηδένα λόγον ποιησάμενος, ἀνεῖλε. τῆς δὲ Κωνσταντίνου μητρὸς Ἑλένης ἐπὶ τῷ τηλικούτῳ πάθει δυσχεραινούσης, καὶ ἀλέκτως τὴν ἀναίρεσιν τοῦ νέου φερούσης, παραμυθούμενος ὥσπερ αὐτὴν ὁ Κωνσταντῖνος, κακῷ τὸ κακὸν ἰάσατο μείζονι. βαλανεῖον γὰρ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐκπυρωθῆναι κελεύσας, καὶ τούτῳ τὴν Φαῦσταν ἐναποθέμενος, ἐξήγαγε νεκρὰν γενομένην. ταῦτα συνεπιστάμενος ἑαυτῷ, καὶ προσέτι γε ὅρκων καταφρονήσεις, προσῄει τοῖς ἱερεῦσι καθάρσια τῶν ἡμαρτημένων αἰτῶν. εἰπόντων δὲ ὡς οὐ παραδέδοται καθαρμοῦ τρόπος δυσσεβήματα τηλικαῦτα καθῆραι δυνάμενος, Αἰγύπτιός τις ἐξ Ἰβηρίας εἰς τὴν Ῥώμην ἐλθὼν, καὶ ταῖς εἰς τὰ βασίλεια γυναιξὶ συνήθης γενόμενος, ἐντυχὼν τῷ Κωνσταντίνῳ, πάσης ἁμαρτάδος ἀναιρετικὴν εἶναι τὴν τῶν Χριστιανῶν διεβεβαιώσατο δόξαν· καὶ τοῦτο ἔχειν ἐπάγγελμα, τὸ τοὺς ἀσεβεῖς μεταλαμβάνοντας αὐτῆς, πάσης ἁμαρτίας ἔξω παραχρῆμα καθίστασθαι. δεξαμένου δὲ ῥᾷστα τοῦ Κωνσταντίνου τὸν λόγον, καὶ ἀφεμένου μὲν τῶν πατρίων, μεταδόντος δὲ ὧν ὁ Αἰγύπτιος αὐτῷ μετεδίδου, τῆς ἀσεβείας τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, τὴν μαντικὴν ἔχειν ἐν ὑποψίᾳ. πολλῶν γὰρ αὐτῷ διὰ ταύτης προρρηθέντων

no factus eſt: & adlata purpura, Imperatorem ac Dominum clamabat; veniamque præteritorum poſcebat. Nam vitā ſibi certo policebatur, cuius nomine iuſiurandum vxori eius a Conſtantino præſtitum fuerat. Martinianum Conſtantinus ſatellitibus ſuis occidendum tradidit; Licinnio Theſſalonicam ablegato, velut iſtic ſecure victuro. neque multo poſt ei, violata iuriſiurandi religione, (quod quidem Conſtantino non inſolens erat) laqueo vitam ademit. Poſteaquam vniuerſum imperium ad vnius Cōſtantini poteſtatem rediiſſet, non iam amplius inſitā a natura malitiam tegebat: ſed indulgens animi libidini, omnia pro imperio agebat. Et patritis adhuc ſacris vtebatur, non tam honoris religionisve cauſſa, quā neceſſitatis. quo fiebat, vt & hariolis, ſi qui eſſent experiētes, fidem haberet; veluti qui vera ei de rebus omnibus, feliciter geſtis, prædixiſſent. At vbi Romam venit, omnis adrogātiæ plenus, ab ipſo lare ſibi ſumendum impietatis exordium putauit. Nam Criſpum filium, Cæſaris (vt ante dictum eſt) ornatum titulo, quod in ſuſpicionem veniſſet, quaſi cum Fauſta nouerca conſueſceret; nulla ratione iuris naturalis habita, ſuſtulit. Quumq; Cōſtantini mater Helena tantam calamitatem ægro ferret animo, & intolerabilem ex cęde iuuenis dolorem perciperet: quaſi conſolans eā Conſtantinus, malum malo maiori ſanauit. Nam quum balineum accēdi ſupra modū iuſſiſſet, eique Fauſtam incluſiſſet; mortuam inde extraxit. Horum ipſe ſibi conſcius, & præterea cōtemtæ ſacramentorum religionis: ad flamines accedens, admiſſorū luſtrationes poſcebat. Illis reſpondentibus, non eſſe tįaditū luſtrationis modum, qui tam fœda eluere piacula poſſet; Ægyptius quidam, ex Hiſpania Romam delatus, palatiniſq; mulierculis familiaris factus, & ad Cōſtantini colloquium admiſſus; ſentētiam doctrinæ Chriſtianorum habere vim abolendi quodcumq; peccatū confirmauit, & id ipſum adeo policeri; nimirū acceptantes eam homines impios, mox omni delicto liberari. Eam orationem quum non grauate Conſtantinus accepiſſet, ac patrita miſſa faceret, perceptis iis quæ hic Ægyptius offerebat; principiū impietatis hoc dedit, vt diuinationem ſuſpectam haberet. Nam quod ei multæ res proſperæ

per hanc prædictæ fuiſſent, quib. quidem reipſa reſpondit euentus: verebatur, ne itidem aliis aduerſus ipſum hanc cōſulentibus, id quod futurum eſſet, prædiceretur. Atque hoc conſilio impulſus, ad huiuſmodi abolenda ſe conuertit. Quum autem dies quidam more patrio feſtus adpetiiſſet, quo die in Capitolium exercitui adſcendendum erat: eum adſcenſum verbis contumelioſis impudenter inſectans, & a ritu ſacrorum recedens, Senatus atque populi odium incurrit. Quumque profectas ab omnibus, ꝓpe dixerim, exſecrationes haud ferret; vrbem quamdam Romæ parem quærebat, in qua palatiū ipſe ſibi conderet. Itaque quum veniſſet inter Troadem & priſcum illud Ilium, inuento loco ad vrbem condendā idoneo, fundamenta iecit; & muri partē aliquam in altum egit: quam adhuc videre eſt, ſi qui verſus Hellespōtum nauigent. Sed quod eum huius operis inſtituti paenituiſſet, eo relicto, vt erat imperfectum, BYZANTIVM conceſſit: cuius vrbis ſitum admiratus, eam quammaxime ſtatuit amplificandam, & efficiendam idoneam, vt principis in ea domicilium eſſet. Nam vrbs in colle ſita eſt, eius iſthmi partem complexa, quem iſthmum id quod Ceras ſiue Cornu vocant, & Propontis, efficiunt. Et olim quidem eo loco portā habebat, quo loco porticus illæ deſinunt, quas Seuerus Imperator exſtruxit; quum ſuas aduerſus Byzātios iras depoſuiſſet, qui hoſtem ipſius Nigrum in vrbem admiſerāt. Murus vero per collem demiſſus ab occidentali parte, vſq; ad Veneris ædē, & ipſum mare pertinebat, quod eſt e regione Chryſopolis. Eodem modo & ab aquilonali colle deorſum ductus erat vſque ad portum, † quod Nauale dicunt, & vlterius vſque ad mare, quod directo ſitum eſt ad id oſtium, per quod in Pōtum Euxinum aduerſo fluxu nauigatur. Et artum quidem hoc ſpatium, ad Pontum vſq;, trecentis plus minus ſtadiis in longitudinē patet. Hæc priſca ciuitatis amplitudo erat. Conſtātinus autē eo loco, quo loco quondā porta erat, exſtructo foro rotūdo, quod porticib. diſtegis incluſit; fornices duos e marmore Proconeſio maximos fecit, oppoſitos ſibi: ꝑ quos ire licet in Seueri porticus, & vrbe priſca egredi. Quumque vrbem longe maiorem efficere vellet, eā vltra veterem murum decē & quinque ſtadiis muro nouo circumdedit, qui totum iſthmum a mari ad mare complecteretur.

† Νεώριον, vbi porta Νεωρίου, nūc Hebræa.

δυστυχήματος καὶ ἐκβάντων εἰς ἔργον, ἐδεδίει μήποτε καὶ ἄλλοις κατ' αὐτοῦ τι πυνθανομένοις τὸ ἐσόμενον προρρηθείη· καὶ ἐκ ταύτης τῆς προαιρέσεως πρὸς τὸ ταῦτα καταλύειν ἐτράπη. τῆς δὲ πατρίου καταλαβούσης ἑορτῆς, καθ' ἣν ἀνάγκη τὸ στρατόπεδον ἦν ἰέναι εἰς τὸ Καπετώλιον, τὴν ἄνοδον ὀνειδίζων ἀναιδῶς, καὶ τῆς ἱερᾶς ἁγιστείας καταπατήσας, εἰς μῖσος τὴν γερουσίαν καὶ τὸν δῆμον ἀνέστησεν. Οὐκ ἐνεγκὼν δὲ τὰς παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν βλασφημίας, πόλιν ἀντίρροπον τῆς Ῥώμης ἐζήτει, καθ' ἣν αὐτὸν ἔδει βασίλεια καταστήσασθαι. γενόμενος δὲ μεταξὺ Τρῳάδος καὶ τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, καὶ τόπον εὑρὼν ἐς πόλεως κατασκευὴν ἐπιτήδειον, θεμελίους τε ἐπήξατο, καὶ τείχους τι μέρος εἰς ὕψος ἀνέστησεν· ὅπερ ἄχρι [νῦν] ὁρᾶν ἔνεστι τοῖς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον πλέουσιν. ἐλθὼν δὲ εἰς μεταμέλον, καὶ ἀτελὲς τὸ ἔργον καταλιπών, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἧκε. θαυμάσας δὲ τὴν τῆς πόλεως θέσιν, ἔκρινε ταύτην ὅτι μάλιστα αὐξῆσαι, καὶ ἐς βασιλέως οἴκησιν ἁρμοδίαν καταστῆσαι. κεῖται μὲν γὰρ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου, μέρος ἐπέχουσα τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ διὰ τοῦ καλουμένου Κέρατος καὶ τῆς Προποντίδος ἐκτελουμένου. καὶ τὸ μὲν παλαιὸν εἶχε τὴν πύλην ἐν τῇ συμπληρώσει τῶν στοῶν ἃς Σεβῆρος ὁ βασιλεὺς ᾠκοδομήσατο, παυσάμενος τῆς κατὰ Βυζαντίων ὀργῆς, ὅτι Νίγερον ὑπεδέξαντο πολέμιον ὄντα· τὸ δὲ τεῖχος διὰ τοῦ λόφου καθιέμενον ἦν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ μέρους ἄχρι τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ναοῦ, καὶ θαλάσσης τῆς ἀντικρὺ Χρυσοπόλεως. ἀπὸ δὲ τοῦ βορείου λόφου κατὰ τὸν ἴσον τρόπον κατιὸν ἄχρι τοῦ λιμένος, ὃ καλοῦσι νεώριον, καὶ ἐπέκεινα μέχρι θαλάσσης, ἣ κατ' εὐθὺ κεῖται τοῦ στόματος δι' οὗ πρὸς τὸν Εὔξεινον ἀνάγονται Πόντον. μῆκος δὲ ἔχει τὸ στενὸν τοῦτο μέχρι τοῦ Πόντου σταδίων περί που τριακοσίων. τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον τῆς πόλεως μέγεθος τοῦτο ἦν. Ἀγορὰν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, καθ' ὃν ἡ πύλη τὸ ἀρχαῖον ἦν, οἰκοδομήσας κυκλοτερῆ, καὶ στοαῖς διστέγοις ταύτην περιλαβών, ἁψῖδας δύο μαρμάρου Προικοννησίου μεγίστας ἀλλήλων ἀντίας ἀπετύπωσε, δι' ὧν ἔνεστιν εἰσιέναι εἰς τὰς Σεβήρου στοάς, καὶ τῆς πάλαι πόλεως ἐξιέναι. πολλῷ δὲ μείζονα τὴν πόλιν ἀποφῆναι βουλόμενος, τοῦ πάλαι τείχους ἐπέκεινα σταδίοις πεντεκαίδεκα τείχει περιέβαλε τὴν πόλιν, ἀπολαμβάνοντι πάντα τὸν ἰσθμὸν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν.

τούτῳ

τούτῳ τῷ τρόπῳ πολλῷ μείζονα τῆς προτέρας ἀποτελέσας, καὶ βασίλεια κατεσκεύασεν οὐ πολλῷ τῆς Ῥώμης ἐλάττονα· καὶ τὸν ἱππόδρομον εἰς ἅπαν ἐξήσκησε κάλλος, τὸ τῶν Διοσκούρων ἱερὸν μέρος αὐτοῦ ποιησάμενος, ὧν καὶ τὰ δείκηλα μέχρι νῦν ἔστιν ἐπὶ τῶν τοῦ ἱπποδρόμου στοῶν ἑστῶτα ἰδεῖν. ἔστησε δὲ κατά τι τοῦ ἱπποδρόμου μέρος καὶ τὸν τρίποδα τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἄγαλμα. οὔσης δὲ ἐν τῷ Βυζαντίῳ μεγίστης ἀγορᾶς τετραστόου, κατὰ τὰς τῆς μιᾶς στοᾶς ἄκρας, εἰς ἣν ἀνάγουσιν οὐκ ὀλίγοι βαθμοί, ναοὺς ᾠκοδομήσατο δύο, ἐγκαθιδρύσας ἀγάλματα· θατέρῳ μὲν μητρὸς θεῶν Ῥέας, ὅπερ ἔτυχον οἱ σὺν Ἰάσονι πλεύσαντες ἱδρυσάμενοι κατὰ τὸ Δίνδυμον ὄρος, τὸ Κυζίκου τῆς πόλεως ὑπερκείμενον. φασὶ δὲ ὡς καὶ τοῦτο διὰ τὴν περὶ τὸ θεῖον ἐλωβήσατο ῥαθυμίαν, τούς τε περὶ ἑκάτερα λέοντας περιελών, καὶ τὸ σχῆμα τῶν χειρῶν ἐναλλάξας. κατέχειν γὰρ πάλαι δοκοῦσα τοὺς λέοντας, νῦν εἰς ἱκετευούσης μεταβέβληται σχῆμα, τὴν πόλιν ἐφορῶσα καὶ περιέπουσα. ἐν δὲ θατέρῳ Ῥώμης ἱδρύσατο τύχην. κατασκευάσας δὲ οἰκίας τισὶ τῶν ἐκ τῆς γερουσίας ἀκολουθήσασιν αὐτῷ, διετέλεσε πόλεμον οὐδένα κατωρθωκώς. Ἐπελθόντων δὲ * Θαϊφάλων, Σκυθικοῦ ἔθνους, ἱππεῦσι πεντακοσίοις, οὐ μόνον οὐκ ἀντετάξατο τούτοις, ἀλλὰ [καὶ] τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως ἀποβαλών, καὶ τὰ μέχρι τοῦ χάρακος αὐτοὺς ληιζομένους ἰδών, ἀγαπητῶς ἀποδρὰς διεσώθη.

Μείνας δὲ ἀπόλεμος, καὶ τρυφῇ τὸν βίον ἐκδούς, διένειμε τῷ Βυζαντίων δήμῳ σίτησιν δημοσίαν, ἣν ἄχρι τοῦδε διέμεινεν ἔχων. εἰς οἰκοδομίας δὲ πλείστας ἀνωφελεῖς τὰ δημόσια χρήματα δαπανῶν, τινὰ κατεσκεύασεν ἃ μικρὸν ὕστερον διελύετο, βέβαια διὰ τὴν ἔπειξιν οὐ γενόμενα. συνετάραξε δὲ [καὶ] τὰς πάλαι καθεσταμένας ἀρχάς. δύο γὰρ τῆς αὐλῆς ὄντων ὑπάρχων, καὶ τὴν ἀρχὴν κοινῇ μεταχειριζομένων, οὐ μόνον τὰ περὶ τὴν αὐλὴν τάγματα τῇ τούτων ᾠκονομεῖτο φροντίδι καὶ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἐπιτετραμμένα τὴν τῆς πόλεως φυλακήν, καὶ τὰ ταῖς ἐσχατιαῖς ἐγκαθήμενα πάσαις. ἡ γὰρ τῶν ὑπάρχων ἀρχή, δευτέρα μετὰ τὰ σκῆπτρα νομιζομένη, καὶ τὰς σιτήσεων ἐποιεῖτο τὰς ἐπιδόσεις, καὶ τὰ παρὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην ἁμαρτανόμενα

Hoc modo quum vrbē priore multo ampliorem reddidiſſet; regiā quoque condidit, Romana nō multo minorem. Itidem Hippodromum ad omnem elegantiam perpoliuit; cuius partem fecit Caſtoris & Pollucis ædem; quorum ſimulacra nunc etiam in porticibus Hippodromi ſtantia videre licet. Statuit & quadam in Hippodromi parte Apollinis Delphici tripodem, ipſius Apollinis ſimulacrum in ſe continentem. Quumque Byzantii forum maximum eſſet, quatuor porticibus incluſum: ad extremitates vnius ex hiſce porticibus, ad quam gradus non pauci ſurſum ducunt, ædes duas exſtruxit, collocato in harū altera matris Deum Rheæ ſimulacro; quod in monte Dindymo, qui opido Cyzico imminet, olim illi conſtituerant, quos Iaſon nauigationis ſocios habuit. Et aiūt eum hoc quadā ex vecordia, nihili facien te res diuinas, mutilaſſe; leonibus vtrimque ſublatis, & manuum figura mutata. Nam quum olim tenere leones videretur, nunc ſpeciem precantis exhibet, vrbem inſpectans & obſeruans. In altera Fortunæ Romanæ ſimulacrum poſuit. Præterea quibuſdam Roma ſequutis eum ſenatoribus ædes exſtruxit. Nec iam bellum vllū amplius gerebat. adeo quidem, vt Thaifalis, natione Scythica, cum equitibus quingentis irruentibus, non modo nullas copias aduerſus eos in aciem eduxerit; ſed etiam parte maiori exercitus amiſſa, quum hoſtes ad ipſum vallum vſque omnia diripere conſpexiſſet, arrepta cupide fuga, ſibi conſuluerit. A bellorum curis vacuus, voluptariæque vitæ deditus, plebi Byzātinæ publicam †annonam diſtribuit, quam & hactenus illa ſemper habuit. Quumque pecuniam publicam in plurimas inutiles ſtructuras impenderet, quædam ædificauit non multo poſt diruta, quod ob feſtinationem durabilia non eſſent. Conturbauit & magiſtratuum officia, iam olim inſtituta. Nam quum duo eſſent *præfecti prætorii*, qui hoc officium communiter gerebant, non palatini tantum ordines eorum cura poteſtateque gubernabantur; ſed etiam ii quibus vrbis erat commiſſa cuſtodia, & quotquot in omnibus limitibus erant collocati. Hic enim præfectorum prætorii magiſtratus, qui poſt Imperatorem ſecundus exiſtimabatur, & annonas erogabat, & contra militarem diſciplinam admiſſa

† huius annonæ in Iuſtinianeo codice fit me-

conuenientibus poenis corrigebat. Conſtantinus autem recte conſtituta loco mouens, vnum hũc magiſtratum in quatuor imperia diſcerpſit. † P.P. orientis. Nam † vni præfecto prætorii totam Ægyptum, cum Libyæ Pentapoli, & orientem ad Meſopotamiam vſque, & præterea Cilices, Cappadoces, Armenios, oramque maritimam totam a Pamphylia Trapezuntem vſque, & vſque ad caſtella propter Phaſidem ſita, tradidit: eidem & Thracia commiſſa, & Myſia, † Aſemi, ac Rhodopes, ac † Toperi opidi finibus circumſcripta. præterea Cyprum adiecit, & Cycladas inſulas; Lemno, & Imbro, & Samothracia exceptis. † Alteri Macedones adtribuit, & Theſſalos, & Cretenſes, & Græciam, & circumiacentes inſulas, & Epirum vtramque; & præter has Illyrios, & Dacas, & Triballos, & Pannonios ad Valeriam vſque; & Myſiam præterea ſuperiorem. † Tertio, totam Italiam, & Siciliam, & circumiacentes inſulas, itemque Sardiniam, & Corſicam, & Africam a Syrtibus Cyrenen vſque: † quarto trãſalpinos Celtas & Hiſpanos, cum inſula Britannica cõmiſit. Hac ratione diuiſo præfectorum magiſtratu, ſtudioſe conatus eſt aliis quoque modis eorum poteſtatem imminuere. Nam quum præeſſent vbique locorum militibus non modo centuriones & tribuni, verumetiam duces, (ſic enim adpellabantur) qui quolibet in loco prætorum vicem obtinebant: *magiſtris militum* inſtitutis, altero equitum, peditum altero, & in hos translata poteſtate militum ordinandorum, & coërcendi delinquentes, hac etiam in parte præfectorum auctoritati detraxit. Id vero tam pace, quam bello, detrimentum rebus adtuliſſe; me protinus indicante parebit. Quippe, dum præfecti prætoriis vbique terrarum tributa per adparitores ſuos exigerẽt, & militarem ex iis ſumtum facerent; iidemq; milites dicto audientes haberent, in ſuſtinendis ob delicta poenis, prout ipſis ea coërcenda videretur: non abs re milites cum animis ſuis cogitantes, eum, qui annonam & ſtipendium præberet, delinquentes etiam punire; nihil agere præter officium audebant, partim annonarum ademtionem, partim præſentem coërcitionem veriti. Nunc quum alius ſit qui ſtipendiũ exhibet:

† P.P. orientis.

† vellius, Hæmi

† Doberi

† P.P. Illyrici

† P.P. Italiæ.

† P.P. Transalpinorũ; vt lib. 5 adpellatur.

ταῖς καθηκούσαις ἐπηνώρθου κολάσεσι. Κωνσταντῖνος δὲ, τὰ καλῶς καθεστῶτα κινῶν, μίαν οὖσαν ἐς τέσσαρας διεῖλεν ἀρχάς. ὑπάρχῳ γὰρ ἑνὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν πρὸς τῇ Πενταπόλει Λιβύης, καὶ τὴν ἑώαν ἄχρι Μεσοποταμίας, καὶ προσέτι γε Κίλικας, καὶ Καππαδόκας, καὶ Αρμενίους, καὶ τὴν παράλιον ἅπασαν, ἀπὸ Παμφυλίας ἄχρι Τραπεζοῦντος, καὶ τῶν παρὰ τὸν Φᾶσιν φρουρίων, παρέδωκε· τῷ αὐτῷ καὶ Θρᾴκην ἐπιτρέψας, Μυσίαν τε μέχρις* Ασήμου καὶ Ροδόπης [καὶ] μέχρι* Δοβήρου πόλεως ὁριζομένην· καὶ Κύπρον μέντοι, καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους, δίχα Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σαμοθρᾴκης. ἑτέρῳ δὲ Μακεδόνας, καὶ Θεσσαλοὺς, καὶ Κρῆτας, καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους, καὶ ἀμφοτέρας Ἠπείρους, καὶ πρὸς ταύταις Ιλλυριοὺς, καὶ Δάκας, καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ τοὺς ἄχρι τῆς Βαλερίας Παίονας, καὶ ἐπὶ τούτοις τὴν ἄνω Μυσίαν. τῷ δὲ τρίτῳ τὴν Ιταλίαν ἅπασαν, καὶ Σικελίαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους, καὶ ἔτι γε Σαρδόνα, καὶ Κύρνον, καὶ τὴν ἀπὸ Σύρτεων Κυρήνης ἄχρι Λιβύην. τῷ δὲ τετάρτῳ τοὺς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις Κελτούς τε καὶ Ἴβηρας πρὸς τῇ Βρεττανικῇ νήσῳ. ταύτῃ διελόμενος τὴν τῶν ὑπάρχων ἀρχὴν, καὶ ἄλλοις τρόποις ἐλαττῶσαι ταύτην ἐσπούδασεν. ἐφεστώτων γὰρ τοῖς ἁπανταχοῦ στρατιώταις οὐ μόνον ἑκατοντάρχων καὶ χιλιάρχων, ἀλλὰ καὶ τῶν λεγομένων δουκῶν, οἳ στρατηγῶν ἐν ἑκάστῳ τόπῳ τάξιν ἐπεῖχον· στρατηλάτας καταστήσας, τὸν μὲν, τῆς ἵππου, τὸν δὲ, τῶν πεζῶν, εἰς τούτους τε τὴν ἐξουσίαν τοῦ τάττειν στρατιώτας καὶ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἁμαρτάνοντας μεταθεὶς, παρείλετο καὶ ταύτης τοὺς ὑπάρχους τῆς αὐθεντίας.

Ὅτι δὲ τοῦτο καὶ τοῖς* εἰρήνῃ καὶ τοῖς κατὰ πόλεμον ἐλυμήνατο πράγμασιν, αὐτίκα ἐρῶ. τῶν ὑπάρχων τοὺς ἁπανταχοῦ φόρους διὰ τῶν ὑπηρετουμένων αὐτοῖς εἰσπραττόντων, καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐκ τούτων ποιουμένων δαπάνην, ἐχόντων δὲ τοὺς στρατιώτας ὑποχειρίους εἰς τὸ δίκας ὑπέχειν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν· εἰκότως οἱ στρατιῶται κατὰ νοῦν ἔχοντες ὡς ὁ χορηγῶν τὴν σίτησιν αὐτοῖς καὶ πταίουσιν ἐπεξέρχεται, παράττειν τι παρὰ τὸ καθῆκον οὐκ ἐθάρρουν, δέει καὶ τῆς τῶν σιτήσεων ἀφαιρέσεως, καὶ τῆς παρ' αὐτὰ πόδας κολάσεως· νῦν δ' ἑτέρου μὲν ὄντος τοῦ τὰς τροφὰς ἐπιδιδόντος, ἑτέρου

ἑτέρου [δὲ] τῆς *ἐπιστήμης κυρίου, κατ' ἐξουσίαν ἅπαντα πράττουσι· πρὸς δὲ καὶ τὸ πλέον τῆς σιτήσεως μέρος εἰς κέρδος τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν ὑπηρετουμένων τούτῳ χωρεῖν. *Ἔπραξε δέ τι Κωνσταντῖνος καὶ ἕτερον, ὃ τοῖς βαρβάροις ἀκώλυτον ἐποίησε τὴν ἐπὶ τὴν Ῥωμαίοις ὑποκειμένην χώραν διάβασιν. τῆς γὰρ Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἁπανταχοῦ τῶν ἐσχατιῶν τῇ Διοκλητιανοῦ προνοίᾳ, κατὰ τὸν εἰρημένον ἤδη μοι τρόπον, πόλεσι καὶ φρουρίοις καὶ πύργοις διειλημμένης, καὶ παντὸς τοῦ στρατιωτικοῦ κατὰ ταῦτα τὴν οἴκησιν ἔχοντος, ἄπορος τοῖς βαρβάροις ἦν ἡ διάβασις, πανταχοῦ δυνάμεως ἀπαντώσης τοὺς ἐπιόντας ἀπώσασθαι. καὶ ταύτην δὴ τὴν ἀσφάλειαν διαφθείρων ὁ Κωνσταντῖνος, τῶν στρατιωτῶν τὸ πολὺ μέρος τῶν ἐσχατιῶν ἀποστήσας, ταῖς οὐ δεομέναις βοηθείας πόλεσιν *ἐγκατέστησε, καὶ τοὺς ἐνοχλουμένους ὑπὸ βαρβάρων ἐγύμνωσε βοηθείας, καὶ ταῖς ἠρεμούσαις τῶν πόλεων τὴν ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπέθηκε λύμην, δι' ἣν ἤδη πλεῖσται γεγόνασιν ἔρημοι· καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐκδόντας ἑαυτοὺς θεάτροις καὶ τρυφαῖς, ἐμαλάκισε. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, τῆς ἄχρι τοῦδε τῶν πραγμάτων ἀπωλείας αὐτὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ σπέρματα δέδωκε. Καίσαρα δὲ καταστήσας ἤδη τὸν ἑαυτοῦ παῖδα Κωνσταντῖνον, ἀποδείξας δὲ σὺν αὐτῷ καὶ Κωνστάντιον καὶ Κώνσταντα, παῖδας ὄντας αὐτῷ· ηὔξησε τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς μέγεθος πόλεως σφόδρα μεγίστης· ὥστε καὶ τῶν μετ' αὐτὸν αὐτοκρατόρων τοὺς πολλοὺς τὴν οἴκησιν ἑλομένους τὴν ἐν αὐτῇ, πλῆθος ὑπὲρ τὴν χρείαν συναγαγεῖν τῆς ἁπανταχοῦ γῆς, ἢ στρατείας ἢ ἐμπορείας ἕνεκεν, ἢ ἄλλων ἐπιτηδευμάτων, εἰς ταύτην ἀγειρομένων. διὸ καὶ τείχεσιν ἑτέροις, πολλῷ μείζοσιν ὧν ὁ Κωνσταντῖνος ἐποίησεν, αὐτὴν περιέβαλον· καὶ τὰς οἰκήσεις οὕτως εἶναι συνεχώρησαν συνεχεῖς, ὥστε καὶ οἰκουροῦντας καὶ ἐν ταῖς *ἀγοραῖς ὄντας στενοχωρεῖσθαι τοὺς ταύτης οἰκήτορας, καὶ μετὰ κινδύνου βαδίζειν διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ ζῴων πολυπληθίαν. *ἐπεγαιώθη δὲ καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θαλάσσης οὐκ ὀλίγον, πάλων κύκλῳ παγέντων, καὶ οἰκοδομημάτων αὐτοῖς ἐπιτεθέντων, ἃ καὶ καθ' ἑαυτὰ πόλιν ἀρκεῖ μεγάλην πληρῶσαι. Καί μοι πολλάκις ἐπῆλθε θαυμάσαι, πῶς εἰς τοσοῦτο τῆς Βυζαντίων πόλεως ηὐξημένης, ὡς μηδεμίαν ἄλλην ἐς εὐδαιμονίαν [ἂν] ἢ μέγεθος αὐτῇ παραβάλλεσθαι, πρόρρησις ἐκ θεῶν οὐδεμία περὶ τῆς εἰς ἀμείνονα τύχην αὐτῆς ἐπιδόσεως

alius, cuius arbitrio militum coërcitio eſt commiſſa: omnia pro imperio agunt: ne dicam, maiorẽ annonæ partem ducis, & adparitorũ ipſius lucro cedere. Fecit & aliud quiddã Conſtantinus, quod in dicionem populi Romani liberum barbaris aditũ præbuit. Nam quum imperiũ Romanum extremis in limitibus vbique Diocletiani prouidentia, quemadmodum a nobis ſupra dictũ eſt, opidis, & caſtellis atq; burgis incluſum eſſet, omneſque copiæ militares in iis domicilium haberent: fieri non poterat, vt barbari tranſirent, vbiq; copiis hoſtium repellendorum cauſſa occurrentibus. Hanc præſidiorum munitionẽ Conſtantinus abolens, maiorem militum partem, de limitibus ſubmotam, in opidis nullius opis egentibus, collocauit; a barbaris vexatos pręſidio nudauit, tranquillas & quietas vrbes militum peſte grauauit, qua iam complures ad ſolitudinem redactæ ſunt; milites ipſos, theatris & voluptatib. addictos, emolliuit; deniq;, ſimpliciter vt dicam, rerũ hactenus pereuntium internecioni principiũ & ſemina prębuit. Iam Conſtantinum filiũ Cæſarem adpellauerat; & vna cum ipſo, tam Conſtantio, quam Conſtante filiis, eodem titulo cohoneſtatis; Conſtantinopolim ad amplitudinẽ vrbis longe maximæ tam feliciter auxit, vt pleriq; poſt eũ principes, ibidem conſtituto domicilio, maiorẽ, quam vſus poſcat, hominum multitudinem eo pellexerint; qui vndiq; terrarũ iſtuc vel militiæ, vel mercaturæ, vel aliorum negotiorum cauſſa confluunt. Quapropter & muris longe capacioribus, quam eſſent ii quos Conſtantinus ſtruxit, eam circumdederunt; & ędificia tã eſſe contigua permiſerunt, vt habitatores eius, ſiue domi ſe cõtineant, ſiue in cõpitis ſint, artẽtur; nec ſine periculo, propter ingentem hominum iumentorumq; copiam, incedant. Nec pars exigua vicini maris ad terræ formam redacta eſt, vndiq; defixis palis, & ædificiis in eos impoſitis; quæ ſeorſum ad complendam vrbem amplam ſufficerent. Ac mihi quidẽ ſæpe mirari ſubiit, qui fieret vt, quũ vrbs Byzantina tantopere excreuerit, vt alia nulla cũ hac, ſiue felicitatem, ſiue magnitudinẽ ſpectes, comparari poſſit; nullũ vaticinium maioribus noſtris de ipſius incremẽto, meliorẽ ad fortunam

cuectæ, datum fuerit. in qua cogitatione dum iampridem verſor, multis hiſtoriarum monumentis, & oraculorum collectionibus euolutis, & exacto nõnullo tempore in hac de iſtis dubitatione: vix tandem in oraculum quoddam incidi, quod Erythrææ Sibyllæ, vel Epiroticæ Phaellonis eſſe perhiberetur. Nam & iſtæc adflata numine, fertur edidiſſe quædam oracula; quibus fretus Nicomedes, Pruſiæ filius, qui ea ſuis ex commodis interpretaretur, hortatu Attali bellum patri Pruſiæ fecit. Eſt autem oraculum huiuſmodi:

Oraculũ hoc de ByZantio, Turcorũ vim per lupos notare videtur.

Rex Thracum, capies vrbẽ: in balãtibus agnis
Uncunguẽ pariter, magnũ, horribilemq; leonẽ
Augebis: patria quondam cimelia terra
Qui rapiet: citraq; laborem agro potieris.
Sed non aio diu te ſceptris perfruiturum,
(Quippe canes vrgẽt vtrimq;) ſed his ſpoliãdũ.
Sopitumq; lupũ vncunguem † dirumq; ciebis.
Namq; vel inuiti ceruices ſub iuga mittet.
Bithynaiq; lupi regiones tunc habitabunt,
Conſilio Iouis: & mox regia ſceptra tenebunt:
Magna qui veteris habitãt ByZantis in vrbe.
Felix Helleſponte, & moenia condita diuis.
Imperio ſuperum —
Quã lupus ille grauis tamẽ inuitus trepidabit.
Norũt me, noſtris habitãt qui ſedibus. haud iã
Amplius ipſa animum celabo parentis, aperte
Mortali generi diuina oracula pandens. (tus:
Threſſa malũ tellus ingens parit, & prope par-
Vſu nempe malam ſubolem pariter feret illi.
Ad latera adiuncta ponto telluris & hulcus
Prætumidũ creſcet, cito rupium ſanguine manans.

† al. timidumque

Hoc oraculũ omnia, prope dixerim, reuera deſignat, obſcuriſque vocibus indicat euentura Bithynis mala, propter graue tributorum onus, quæ ſequutis temporibus eis impoſita fuerunt: & quod imperium cito venturum eſſet ad eos, *magna qui veteris habitant Byzantis in vrbe.* Quod autem ſæculis non paucis interiectis ea, quæ prædicta fuerant, euenerint: non eo quis torqueat, ac ſi de re quadam alia vaticinium hoc loquatur. Nã omne tempus Deo breue eſt, qui ſemper & exſiſtit, & erit. Atq; hæc tum de verbis oraculi, tum de rerum ipſarum euentis ratiocinando collegi. Quod ſi cui videtur eſſe alia verborũ oraculi ſentẽtia, per me ſane ſic illud accipiat, licet. Ceterum Conſtantinus his ita perfectis, exhaurire nõ deſinebat vectigalia largitionibus; quæ non vbi par erat, ſed in homines indignos, ac inutiles, fiebant. Et collatoribus quidem tributorũ grauis erat, illos autem

τοῖς παρ' ἡμῶν ἀνθρώποις ἐδόθη. καὶ ταύτην ἐκ πολλοῦ τὴν ἔννοιαν ἔχων, πολλάς τε βίβλους ἱστορικὰς καὶ χρησμῶν συναγωγὰς ἀνελίξας, χρόνον τε ἐν τῷ περὶ τούτων ἀπορεῖν δαπανήσας, ἐνέτυχον μόλις χρησμῷ τινὶ, Σιβύλλης εἶναι λεγομένῳ τῆς Ἐρυθραίας, ἢ Φαελλοῦς τῆς Ἠπειρώτιδος. καὶ αὕτη γὰρ γενομένη κάτοχος, ἐκδεδωκέναι χρησμοὺς λέγεται· *ᾧ πεποιθότα Νικομήδην τὸν Προυσίου, καὶ πρὸς τὸ δοκοῦν λυσιτελεῖν ἑρμηνεύοντα, πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τὸν πατέρα Προυσίαν, Ἀττάλῳ πειθόμενον. ἔχει δὲ τὸ λόγιον οὕτως·

Ὦ βασιλεῦ Θρηκῶν, λήψεις πόλιν ἐν προβάτοισιν·
Αὐξήσεις δὲ λέοντα μέγαν, γαμψώνυχα, δεινόν·
Ὅς ποτε κινήσει πατρίας κειμήλια χώρας·
Γαῖαν δ' *αἱρήσει μόχθων ἄτερ. οὐ δέ σε φημὶ
Σκηπτούχοις τιμαῖσιν ἀγάλλεσθαι μετὰ δηρὸν,
Ἐκ δὲ θρόνων πεσέειν· οἱ γὰρ κύνες ἀμφὶς ἔχουσι.
Κινήσεις δ' εὕδοντα λύκον, γαμψώνυχα, *δεινόν.
Οὐδ' ἐθέλοντι γὰρ εἴσω ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσει.
Δὴ τότε Βιθυνῶν γαῖαν λύκοι οἰκήσουσι,
Ζηνὸς ἐπιφροσύναισι. τάχυ δ' ἐπιβήσεται ἀρχὴ
Ἀνδράσιν οἳ Βύζαντος ἕδος καταναιετάουσι. (δρῶν
Τρισμάκαρ Ἑλλήσποντε, θεόκτιτα τείχεά τ' ἀν-
— θείαισιν ἐφετμαῖς
Ἢν λύκος αἰνόλυκος πτήξει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης.
Οἵ με γὰρ εἴσασίν τε ἐμὸν ναίοντες ἔδεθλον.
Οὐκέτι σιγήσω πατρὸς νόον, ἀλλ' ἀναδείξω
Ἀθανάτων λογίων θνητοῖς εὔσημον ἀοιδήν.
Θρῇσσα κύει μέγα πῆμα, τόκος δέ οἱ οὐκέτι τηλοῦ.
Πεῖρα παῖδα κακὸν . . . καὶ τήνδε φέρουσα·
Τρηχὺ παρ' ἠπείρου πλευραῖς *ἐπαΐσσεται ἕλκος,
Καὶ μέγα οἰδήσει, ταχὺ δὲ ῥαγὲν αἱμορρήσει.

τοῦτο δὲ τὸ λόγιον πάντα μὲν ὡς εἰπεῖν ὑπεμφαῖνον ὄντως καὶ αἰνίγμασι λέγει, τά τε ἐσόμενα Βιθυνοῖς κακὰ διὰ τὴν τῶν ἐπενεχθέντων αὖθις ἐς τὰ μετὰ ταῦτα φόρων βαρύτητα· καὶ ὡς ἡ ἀρχὴ ταχέως ἐπιβήσεται Ἀνδράσιν οἳ Βύζαντος ἕδος καταναιετάουσι. τὸ δὲ μετὰ χρόνους οὐκ ὀλίγους τὰ προρρηθέντα ἐκβῆναι, μὴ λαμβανέτω τις εἰς τὸ περὶ ἑτέρου τινὸς λέγειν τὴν πρόρρησιν. πᾶς γὰρ χρόνος τῷ θείῳ βραχὺς, ἀεί τε ὄντι καὶ ἐσομένῳ. Ταῦτα δὴ οὖν ἔκ τε τῶν τοῦ χρησμοῦ ῥημάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκβάντων ἐτεκμηράμην. εἰ δέ τῳ τὸ χρησθὲν ἑτέρως ἔχειν δοκεῖ, ταύτῃ νοείτω. Κωνσταντῖνος δὲ ταῦτα διαπραξάμενος, διετέλεσε δωρεαῖς οὐκ ἐν δέοντι γινομέναις, ἀλλὰ εἰς ἀναξίους καὶ ἀνωφελεῖς ἀνθρώπους τοὺς φόρους ἐκδαπανῶν· καὶ τοῖς μὲν εἰσφέρουσι γινόμενος φορτικὸς, τοὺς δὲ

μηδὲν

μηδὲν ὠφελεῖν δυναμένους πλουτίζων. τὴν γὰρ ἀσωτίαν ἡγεῖτο φιλοτιμίαν. οὗτος καὶ τὴν εἰσφορὰν ἐπήγαγε χρυσίου τε καὶ ἀργύρου πᾶσι τοῖς ἁπανταχοῦ γῆς μετιοῦσι τὰς ἐμπορείας, καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσι παντοπωλίαν προτιθεῖσι, μέχρι καὶ τῶν εὐτελεστάτων, οὐδὲ τὰς δυστυχεῖς ἑταίρας ἔξω ταύτης ἐάσας τῆς εἰσφορᾶς. ὥστε ἦν ἰδεῖν, μέλλοντος τοῦ τετραετοῦς ἐνίστασθαι χρόνου, καθ' ὃν ἔδει τοῦτο τὸ τέλος εἰσφέρεσθαι, θρήνους ἀνὰ πᾶσαν πόλιν καὶ ὀδυρμούς· ἐνστάντος δὲ, μάστιγας καὶ βασάνους ἐπιφερομένας τοῖς σώμασι τῶν διὰ *πενίας ἐσχάτης ζημίαν ὑπενεγκεῖν μὴ δυναμένων. ἤδη δὲ καὶ μητέρες ἀπέδοντο τοὺς παῖδας, καὶ πατέρες ἐπὶ πορνεῖον θυγατέρας ἔστησαν, ἐκ τῆς τούτων ἐργασίας ἀργύριον τοῖς τοῦ χρυσαργύρου πράκτορσιν εἰσενεγκεῖν ἐπειγόμενοι. βουλόμενος δὲ καὶ τοῖς ἐν λαμπροτέρᾳ τύχῃ προξενῆσαί τι λυπηρὸν, ἕκαστον εἰς τὴν τοῦ πραίτωρος ἀξίαν ἐκάλει, καὶ τῷ προκαλύμματι τῆς τιμῆς ἀργύρου σταθμὸν ἀπῄτει πολύν. ἦν οὖν ἰδεῖν, τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων ἐπιδημούντων ταῖς πόλεσι, φυγὴν ἁπάντων καὶ ἀποδημίαν ἀλλόφυλον, δέει τοῦ μὴ σὺν ἀπωλείᾳ τῆς οὐσίας, ταύτης τυχεῖν τῆς ἀξίας. ἀπεγράψατο δὲ τὰς τῶν λαμπροτάτων οὐσίας, τέλος ἐπιθεὶς, ᾧτινι φόλλιν αὐτὸς ἐπέθηκεν ὄνομα· καὶ ταῖς τοιαύταις εἰσφοραῖς τὰς πόλεις ἐξεδαπάνησεν. ἐπιμεινάσης γὰρ καὶ μετὰ Κωνσταντῖνον τῆς ἀπαιτήσεως ἐπὶ χρόνον συχνὸν, ἐξαντλουμένου κατὰ βραχὺ τοῦ πλούτου τῶν πόλεων, ἔρημοι τῶν οἰκούντων αἱ πλεῖσται γεγόνασι. Τούτοις ἅπασι τοῖς τρόποις ὁ Κωνσταντῖνος τὰ πολιτεύματα λυμηνάμενος, ἐτελεύτησε νόσῳ. Διαδεξάμενοι δὲ τὴν βασιλείαν τῶν αὐτοῦ παίδων, ὄντων τριῶν, (ἐτέχθησαν δὲ οὗτοι οὐκ ἀπὸ Φαύστης τῆς τοῦ Ἑρκουλίου Μαξιμιανοῦ θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης, ἣν μοιχείας ἐπαγαγὼν μέμψιν, ἀπέκτεινεν) εἴχοντο τῶν πραγμάτων, τῇ τῆς νεότητος ἐνδιδόντες ῥοπῇ μᾶλλον, ἢ τῷ τῶν κοινῶν ὠφελίμῳ. πρῶτον γὰρ ἐνείμαντο τὰ ἔθνη· καὶ Κωνσταντῖνος μὲν ὁ πρεσβύτερος ἅμα τῷ νεωτάτῳ Κώνσταντι, τὰ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἅπαντα, καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἰλλυρίδα πρὸς τούτοις ἔλαχεν ἔχειν· ἔτι δὲ τὰ περὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ τὴν ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύην. Κωνσταντίῳ δὲ τὰ περὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν ἑῴαν, καὶ Αἴγυπτον, ἐπετέτραπτο. συνῆρχον δὲ αὐτοῖς τρόπον τινὰ, Δαλμάτιος, καίσαρ ὑπὸ

cumulabat opibus, qui nulli eſſe vſui poterãt. Nam profuſionem pro munificentia ducebat. Idem & auri argentiq; collationem impoſuit omnibus vbique terrarum negotiationes exercentibus, & dardanariis opidorum, ad viliſſimos vſque; ne miſeris quidem meretriculis hac collatione liberatis. Itaque videre erat, quoties quartus quiſq; annus adpeteret, quo tributum illud pendendum erat, meras per vniuerſam vrbem lacrumas & ploratus: vbi vero iam adueniſſet, nõ niſi flagra tormentaq; corporibus eorum adhibita, qui propter paupertatem extremã ſuſtinere iacturam hãc non poſſent. Quin & liberos ipſæ matres diſtrahebant, & patres filias proſtituebant; ex harum quæſtu † *chryſargyri* (quaſi dicas aurargentei tributi) exactoribus pecuniam offerre coacti. Quumq; ſplẽdidioris etiam fortunę hominibus excogitare quiddam vellet, quod eis dolorem adferret: quemlibet horum ad prætura dignitatem vocabat, & honoris prætextu magnum pecuniæ pondus exigebat. Iccirco quoties ad vrbes veniſſent, q̃ huius rei mandatum habebant; videre erat fugam omnium, & profectionem ad extraneos; metuentium, ne cum facultatum detrimento dignitatem hanc apiſcerentur. Habebat autem deſcripta virorũ clariſſimorum patrimonia, quibus & tributum impoſuit, quod ipſe *Follem* nuncupauit. Et huiuſmodi ſane collationibus vrbes exhauſit. Nam quum etiam longo tempore poſt Conſtantinum duraret earũ exactio, paullatim exhauſtis opidorum diuitiis, ab habitatoribus complura deſerta fuerunt. His omnibus modis quum rempublicam detrimento graui Cõſtantinus adfeciſſet, morbo exſtinctus eſt. Eius filii, ſucceſſionem in imperio nancti, qui erant omnino tres, nõ ex Fauſta Maximiani Herculii filia nati, ſed ex alia, quã inſimulatã adulterii morte adfecerat; ſic rebus intẽti erant, vt libidinis iuuenilis potiorem, quam cõmodi publici rationem haberent. Nam primũ inter ſe nationes partiebantur. Et CONSTANTINVS quidẽ, natu maximus, cũ minimo natu CONSTANTE, omnia trans Alpes ſita, & Italiã, & Illyricũ ſortitus eſt: præterea Ponto Euxino finitima, & Africæ quidquid ad Karthaginẽ pertinet. CONSTANTIO datũ eſt, quidquid eſſet in Aſia, & oriẽte, & Ægypto. Erant & imperii quodã modo participes, *Dalmatius*, a Conſtantino

† De chryſargyro, ſiue auro luſtrali, mentio etiam in tit. C. de aur. luſtr. coll.

Cæſar dictus; & *Conſtantius*, Cõſtantini frater, & *Aniballianus*; qui purpurea & † aureis ornata limbis veſte vtebantur; dignitatem *nobiliſsimatus*, vt vocant, ab ipſo Conſtantino, propter adgnationis reuerentiam, conſequuti. Tributo in hunc modũ ſuo cuique imperio, Conſtantius, quaſi qui data opera in hoc incumberet, ne impietate a patre ſuperaretur; exorſus ab ipſo lare, cognati ſanguinis effuſione virilem omnibus animum probare voluit. Ac primum quidẽ Conſtãtium patruum a militibus interfici curat. Deinde Dalmatio Cęſari ſimiles inſidias ſtruit; Optato quoq; cum hoc interfici iuſſo, qui *patricii* dignitatem adeptus a Conſtantino fuerat. Eum honoris titulũ primus Conſtantinus excogitauerat, lataque lege ſanxerat, vt qui hunc cõſequuti fuiſſent, ſupra ipſos præfectos prætoriorũ ſeſſitarent. Tunc & Ablauius præfectus prætorii necatus eſt, ipſa Vindicta merita hominẽ pœna multãte; quod per inſidias Sopatro philoſopho mortem machinatus fuiſſet, dũ ei † Conſtantini familiaritatem inuideret. Ac veluti cõtra cognationem vniuerſam graſſatus, etiã his Anaballianum adiecit; quũ milites ſubornaſſet, vt clamarent; alterius neminis imperiũ ſe ferre poſſe, quam Conſtantini filiorum. Et hæc quidẽ Cõſtantii fuere facinora. Ceterũ controuerſia mota inter Conſtantinũ & Conſtantem, de pertinente ad Karthaginẽ Africa, deque Italia: Conſtans incautũ fratrem opprimere volẽs, inimicitias toto triennio diſſimulat. exſpectatoq; tempore, quo prouinciã ſibi fidam & beneuolam ingreſſus erat; ablegat milites, ſpecie quidẽ tenus opem Cõſtantio laturos in gerendo bello Perſico: ſed reapſe Conſtantinũ, nihil tale ſcientẽ, oppreſſuros. Hi perficientes ea, quæ imperata fuerant; Cõſtantinum occidunt. Hoc modo quum fratrẽ Cõſtãs e medio ſuſtuliſſet, in ſubditos cũ omni crudelitate graſſabatur, & omnẽ intolerabilem tyrannidẽ excedebat. Emtis enim barbaris, quibus eſſet vultus elegans, & aliis itidẽ, quos obſidum loco ſecũ haberet, quiduis aduerſus ſubditos agẽdi facultate cõceſſa, veluti qui oculis ad impudicitiam ei gratificarentur: omnes imperio ſuo ſubiectas nationes in extrema mala præcipitabat. Quæ quũ aulici moleſte ferrent, & ipſum venationis voluptatibus deditum viderent:

† vel. inaurata veſte

† al. Conſtantis

Κωνσταντίνου καταστάθείς· ἔτι δὲ [καὶ] Κωνστάντιος ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ, καὶ Ἀναβαλλιανὸς, ἐσθῆτι χρώμενοι κοκκοβαφεῖ καὶ περιχρύσῳ, τῆς οὖν λεγομένης νωβελισσίμου παρ' αὐτοῦ Κωνσταντίνου τυχόντες ἀξίας, αἰδοῖ τῆς συγγενείας. Ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς οὕτως ἑκάστῳ νεμηθείσης, Κωνστάντιος ὥσπερ ἐξεπίτηδες μὴ κατόπιν γενέσθαι τῆς τοῦ πατρὸς ἀσεβείας ἐσπουδακώς, ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος, αἷμα συγγενὲς . . ἀνδρείας τόπου δεῖγμα παρασχεῖν ἅπασιν ἠβουλήθη. καὶ πρῶτον μὲν Κωνσταντίῳ πατρὸς ἀδελφῷ διὰ τῶν στρατιωτῶν καταπράττεται θάνατον. ἔπειτα καὶ Δαλματίῳ τῷ Καίσαρι ῥάπτει τὴν ὁμοίαν ἐπιβουλήν, συναναιρεθῆναι τούτῳ καὶ Ὀπτάτον παρασκευάσας, ὃς παρὰ Κωνσταντίνου τῆς ἀξίας τετυχήκει τοῦ πατρικίου, πρώτου ταύτην ἐπινοήσαντος τὴν τιμήν, καὶ προκαθῆσθαι τοὺς ταύτης ἠξιωμένους τῶν τῆς αὐλῆς ὑπάρχων νομοθετήσαντος. ἀνῃρέθη δὲ τότε Ἀβλάβιος ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος· τῆς δίκης ἀξίαν αὐτῷ ποινὴν ἐπιθείσης, ἀνθ' ὧν ἐπεβούλευσε θάνατον Σωπάτρῳ τῷ φιλοσόφῳ, φθόνῳ τῆς Κωνσταντίνου πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος. ὥσπερ δὲ κατὰ πάσης χωρῶν τῆς συγγενείας, καὶ Ἀναβαλλιανὸν τούτοις ἐπέθηκεν· ὑποθέμενος ἐκβοᾶν τοῖς στρατιώταις, ὡς οὐκ ἂν ἄρχοντος ἑτέρου, πλὴν τῶν Κωνσταντίνου παίδων, ἀνάσχοιντο. ταῦτα μὲν οὕτω Κωνσταντίῳ διεπονήθη. Κωνσταντίνῳ δὲ καὶ Κώνσταντι περὶ τῆς ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύης καὶ Ἰταλίας γενομένης ἀμφισβητήσεως, ἀφυλάκτῳ βουλόμενος ὁ Κώνστας ἐπιθέσθαι τἀδελφῷ, ἐπὶ μὲν τριετῆ χρόνον τὴν ἔχθραν ἔμενεν ἐπικρύπτων· καραδοκήσας δὲ χώρας ἐπιβάντα πρὸς αὐτὸν φιλίως ἐχούσης, ἔστελλε στρατιώτας, ὡς μὲν φαινομένῳ, Κωνσταντίῳ συμμαχήσοντας εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον· ἐπιθησομένους δὲ Κωνσταντίνῳ, μὴ προειδομένῳ τι τούτων· οἳ τὰ ἐπιτάγματα πληροῦντες, ἀναιροῦσι τὸν Κωνσταντῖνον.

Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὸν ἀδελφὸν ὁ Κώνστας ἐκποδὼν ποιησάμενος, διὰ πάσης ὠμότητος ἐχώρει κατὰ τῶν ὑπηκόων, πᾶσαν ἀφόρητον ὑπερβαλλόμενος τυραννίδα. βαρβάρους γὰρ εὐπροσώπους ὠνούμενος, καὶ ἔχων ἐν ὁμήρων τάξει παρ' ἑαυτῷ, πάντα τε πράττειν ἐφιεὶς κατὰ τῶν ὑπηκόων αὐτοῖς, οἷα τῷ ὁρᾶν ἐπιδιδοῦσιν αὐτῷ πρὸς διαφθοράν, εἰς ἔσχατον ἤγαγε πάντα τὰ ὑπ' αὐτὸν ἔθνη κακοῦ. πρὸς ἃ δυσχεραίνοντες οἱ περὶ τὴν αὐλήν, ἐπειδὴ ταῖς περὶ θήραν τέρψεσιν αὐτὸν ἐγκείμενον εἶδον,

ἡγεμόσι

ἡγεμόσι πρὸς τοῦτο χρησάμενοι Μαρκελλίνῳ τῷ τῶν ταμιείων προεστηκότι, καὶ Μαγνεντίῳ τῷ τὴν ἀρχὴν ἐπιτετραμμένῳ τὴν Ἰοβιανῶν καὶ Ἑρκουλιανῶν, (τάγματα δὲ ταῦτα ἐπώνυμα) τρόπῳ τοιῷδε τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατ' αὐτοῦ σκευωροῦσι. γενέθλιον *ἄξειν ἡμέραν οἰκείου παιδὸς ὁ Μαρκελλῖνος εἰπὼν, ἐκάλει πρὸς ἑστίασιν ἄλλους τε πολλοὺς ἐξέχοντας τοῦ στρατοπέδου, καὶ Μαγνέντιον σὺν αὐτοῖς· τοῦ δὲ συμποσίου μέχρι μέσων ἐκταθέντος νυκτῶν, ὁ Μαγνέντιος διά τι δῆθεν τῶν ἀναγκαίων *διαναστὰς ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ πρὸς βραχὺ τῶν δαιτυμόνων ἑαυτὸν ἀποστήσας, ἐφαίνετο τοῖς συμπόταις ὥσπερ ἐν σκηνῇ τὴν βασιλικὴν ἠμφιεσμένος στολήν. τὸν δὲ περὶ τὸ *δεῖπνον ἀνειπόντων αὐτὸν βασιλέα, πάντες ὁμοίως ὅσοι τὴν πόλιν Αὐγουστόδουνον ᾤκουν, (ἐν αὐτῇ γὰρ ταῦτα ἐπράχθη) τῆς αὐτῆς ἐγίνοντο γνώμης. ἐπεὶ δὲ ἡ φήμη καὶ περαιτέρω διέτρεχεν, ὁ ἐκ τῶν ἀγρῶν ὄχλος ἔξω συνερρεῖ τῆς πόλεως. ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς ἱππέων εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐν Κελτοῖς ταγμάτων ἀποσταλέντες, *συνεμίγησαν τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τῇ πράξει συνειλεγμένοις. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ὁμίλου στρατιωτικοῦ παντὸς οἱ προεστῶτες εἰς ἓν συνελθόντες, ἐπεὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς συνωμοσίας ἐκβοήσαντας εἶδον, οὐκ εἰδότες σχεδὸν τὸ πραττόμενον, ἐπεβόων ἅπαντες, σεβαστὸν ἀνακαλοῦντες Μαγνέντιον. Τούτων ὁ Κώνστας αἰσθόμενος, ἀποδρᾶναι πρός τινα πολίχνην ὡρμήθη τοῦ Πυρηναίου πλησίον ᾠκισμένην (Ἑλένη δὲ τοὔνομα τῷ πολιχνίῳ) καταληφθεὶς δὲ ὑπὸ Γαΐσωνος, εἰς τοῦτο μετά τινων ἐπιλέκτων σταλέντος, ἀνῃρέθη, πάσης αὐτὸν βοηθείας ἀπολιπούσης. Μαγνεντίου τοίνυν τὴν ἀρχὴν ἔχοντος, καὶ τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἐθνῶν καὶ τῆς Ἰταλίας αὐτῆς κυριεύοντος, τὴν στρατηγίαν τῶν ἐν Παιονίαις στρατοπέδων *Βετρανίων ἔχων ταραχθεὶς, ὅτι Μαγνέντιος εἰς βασιλείαν ἤχθη πυθόμενος, εἰς τὴν αὐτὴν ἦλθεν ἐπιθυμίαν· καὶ ψήφῳ τῶν αὐτόθι ταγμάτων βασιλεὺς ἀνεδείχθη, καὶ ἐν τῇ Μούρσῃ Παιονίας οὔσῃ πόλει διέτριβε. Τούτων οὕτως ἐχόντων, Πέρσαι μὲν τὰς τῆς ἑῴας ἐληΐζοντο πόλεις, καὶ μάλιστα τῆς μέσης τῶν ποταμῶν· Κωνστάντιος δὲ, καὶ ταῦτα τῷ πρὸς αὐτοὺς ἐλαττούμενος πολέμῳ, τοῖς κατὰ Μαγνέντιον ὅμως ἐπεξελθεῖν ἔγνωκει καὶ Βετρανίωνα. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λογιζομένου, καὶ ἐν παρασκευαῖς ὄντος, Μαγνεντίου διατρίβοντος ἐν Κελτοῖς· Νεπωτιανὸς, ἐξ ἀδελφῆς *Κωνσταντίου τεχθεὶς, Εὐτροπίας ὄνομα,

ducibus vſi, Marcellino fiſci præfecto, & Magnentio, cui creditum erat in Iouianos & Herculianos imperiũ, (legionum ea nomina ſunt) hoc quodã modo inſidias ei moliuntur. Marcellinus, qui natalem filii ſui ſe celebraturum diceret, ad epulum quũ alios multos in caſtris dignitate præſtãtes, tum Magnentium inuitat. Ea comeſatione mediam ad noctem producta, Magnentius quaſi rei neceſſariæ cauſſa de menſa ſurgens, quũ perexiguum ad tempus a conuiuis ſeceſſiſſet: eis ſe rurſus amictum ſtola regia, velut in ſcena, ſpectandum exhibuit. Ibi quum eum conuiuæ regem adpellaſſent, ſimiliter omnes incolæ vrbis Auguſtoduni, qua hæc in vrbe geſta ſunt, in eamdem ſentẽtiam veniunt. Et quoniam rei fama tendebat vlterius, extra vrbem ruſtica quoque plebs confluebat. Per idem tempus quidam Illyricanorum equitum in ſupplemẽtum Celticorum ordinum miſſi, cum iis ſe coniunxerunt, qui huius rei cauſſa cõuenerant. Ad ſummam, in vnum congreſſi, quicumq; cũ imperio militibus præerant, quod coniurationis principes iam proclamaſſe viderent; ignari prope quid ageretur, exclamabãt omnes, & MAGNENTIVM Auguſtum adpellabant. Hæc Conſtans animaduertens, quoddam ad opidum, propter Pyrenæum ſitũ, cui nomen eſſet Helena, profugere conatus eſt. Verum a Gaiſone, qui eo nomine cum ſelectis quibuſdam miſſus fuerat, adprehenſus; & omni deſtitutus ope, necatus eſt. Magnentio imperium adepto, ac iam in poteſtate transalpinas nationes & ipſam Italiam habente: *Vetranio*, dux exercituum in Pannoniis, audito, Magnentium ad imperium euectum eſſe; incenſus eadem libidine, ſuarum legionum ſuffragio dictus eſt Imperator; & ad Murſam, quod eſt opidum Pannoniæ, ſubſtitit. Hoc rerum ſtatu, *Perſæ* vrbes orientis, & Meſopotamiæ præſertim, infeſtis excurſionibus vexabãt. Conſtantius autem, licet hoc bello Perſis inferior eſſet, tamen Magnentium & Vetranionem perſequi ſtatuit.

Dum hæc ſecũ cogitat, & in adparatu totus eſt, apud Celtas adhuc hærẽte Magnẽtio: *Nepotianus*, ſorore † Cõſtantii genitus, cui nomen Eutropia,

† al. Conſtantini

† gladiatores intelligit.

collecta multitudine non † ſanorum hominum, ſed latrociniis & luxu perditæ vitæ deditorum, Romam acceſſit, & imperatorio ſe habitu ſpectandum exhibuit. Sed quum in eum Anicius, quem Magnētius præfectum prætorii conſtituerat, quoſdam e plebe armaſſet, & eduxiſſet vrbe, cū Nepotiano dimicaturus; acre prœlium commiſſum fuit. Romanis autem, vt imperitis, & ordinē nullum ſeruantibus, non magno labore in fugam actis; præfectus prętorii fugientes conſpicatus, & vrbis periculum veritus, portas occluſit. Itaque Nepotiani milites hos omnes, vt qui nullā euadendi viam inuenire potuiſſent, trucidarunt. Sed Nepotianum Magnentius, non multis poſt diebus exercitu miſſo, duce Marcellino, cui commiſſum erat in palatinos ordines imperium, (Romani *magiſtrum officiorum* vocāt) interfecit. Conſtantius autē, ex oriente profectus, ad bellū contra Magnentium gerendum, arte quadam Vetranionem prius amicitia ſibi deuinciendū arbitratus eſt; ne cū duobus ei, ſed vno perduelle dimicādum eſſet. Itidem Magnentius omnem operam & ſtudium adhibebat, vt amicitiam Vetranionis impetraret, & eo ſocio ſuſceptum aduerſus Conſtantium bellum conficeret. Itaq; quum vterq; legatos ad Vetranionem, hoc nomine, miſiſſet; ille Conſtantio, quā Magnentio, maluit adſentiri. Vbi rebus infectis Magnentii legati diſceſſiſſent, Conſtantius petebat, vt in vnum copiæ cogerentur, & publicum de gerendo contra Magnentium bello conſilium haberetur. Vetranione Cōſtantii verbis decepto, quoddam in tribunal, hac ipſa de cauſa paratū, adſcenderunt. Conſtantius, priorem dicendi locum, ob generis dignitatem, nanctus; nulla nō orationis parte militibus liberalitatem paternam ad animum reuocare, cum iis ſacramētis, quibus ſancte promiſiſſent, omni ſe beneuolentia filios ipſius complexuros. ſimul petere, ne committerent, vt impune Magnentius euaderet, qui Conſtantini filium occidiſſet, quocum multa bella cōfeciſſent, & a quo muneribus adfecti maximis eſſent. Hæc vbi milites audiuiſſent, opimis iam ante donis occupati, adulterinos imperatores expurgandos eſſe clamarunt. Simul exutū purpura Vetranionē de tribunali detrahūt, vt priuatus viueret. Conſtantius autē, nihil paſſus in illum deſignari grauius, in Bithynia vitam

συναγαγὼν πλῆθος οὐ καθεστώτων ἀνθρώπων, ἀλλὰ λῃστείᾳ καὶ ἐκδεδιῃτημένῳ βίῳ τὰ καθ' ἑαυτοὺς παραδόντων, ἔπεισι τῇ Ῥώμῃ, βασιλικὸν σχῆμα δεικνύς. Ἀνικήτου δὲ τοῦ παρὰ [τοῦ] Μαγνεντίου καταστάθεντος ὑπάρχου τῆς αὐλῆς, τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου τινὰς ἐξοπλίσαντος, καὶ τῆς πόλεως ἐξαγαγόντος, ὡς δὴ Νεποτιανῷ πολεμήσοντας, μάχη μὲν ἐγίνετο καρτερά· τῶν δὲ Ῥωμαίων, οἷα δὴ ἀπείρων καὶ ἀσυντάκτων, οὐ σὺν πολλῷ πόνῳ τραπέντων, φεύγοντας αὐτοὺς ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος θεασάμενος, καὶ ἐπὶ τῇ πόλει δεδιώς, τὰς πύλας ἀπέκλεισεν. οὓς οὐ δυνηθέντας διαφυγεῖν, ἐπιδιώξαντες οἱ Νεποτιανοῦ στρατιῶται, πάντας ἀπώλεσαν. ἀλλὰ Νεποτιανὸν μὲν, οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἐκπέμψας Μαγνέντιος δύναμιν, ἡγουμένου Μαρκελλίνου τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐπιτετραμμένου τῶν περὶ τὴν αὐλὴν τάξεων, (ὃν μάγιστρον ὀφφικίων καλοῦσιν) ἀνεῖλε. Κωνστάντιος δὲ, ἐκ τῆς ἑῴας ἐπὶ τὸν κατὰ Μαγνεντίου πόλεμον ἐξορμήσας, ᾠήθη δεῖν πρότερον τέχνῃ τινὶ φίλιον ἑαυτῷ Βετρανίωνα καταστῆσαι, διὰ τὸ μὴ πρὸς δύο λοιπὸν [πόλεμον,] ἀλλὰ πρὸς ἕνα τύραννον ἔχειν. ἐγίνετο δὲ καὶ Μαγνεντίῳ σπουδὴ τὴν φιλίαν ἐπισπάσασθαι Βετρανίωνος, καὶ σὺν αὐτῷ τὸν πρὸς Κωνστάντιον διαγωνίσασθαι πόλεμον. ἑκατέρου τοίνυν κήρυκας περὶ τούτου πρὸς Βετρανίωνα στείλαντος, εἵλετο Κωνσταντίῳ θέσθαι μᾶλλον ἢ Μαγνεντίῳ. τῶν οὖν Μαγνεντίου πρέσβεων ἀναχωρησάντων ἀπράκτων, συνελθεῖν ἐς ταὐτὸ τὰ στρατόπεδα Κωνστάντιος παρεκάλει, καὶ σκέμμα κοινὸν περὶ τοῦ πρὸς Μαγνέντιον προστιθέναι πολέμου. πεισθέντος δὲ Βετρανίωνος τοῖς Κωνσταντίου λόγοις, ἐπὶ βήματος τινὸς ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθέντος ἀνέβησαν. Κωνστάντιος τοίνυν λαχὼν πρῶτος εἰπεῖν, διὰ γένους ἀξίωσιν, πολλαχοῦ τῶν λόγων τῆς τοῦ πατρὸς ἀνεμίμνησκε τοὺς στρατιώτας φιλοτιμίας, καὶ τῶν ὅρκων οὓς ὀμωμόκασιν, ἦ μὴν εὔνοιαν τοῖς τούτου φυλάξειν παισίν· ἠξίου τε μήτε περιιδεῖν ἀθῷον ἀναχωροῦντα Μαγνέντιον, Κωνσταντίου παιδὸς ὄντα φονέα, μεθ' οὗ πολλοὺς πολέμους διεπόνησαν, καὶ μεγίσταις ἐτιμήθησαν δωρεαῖς. τούτων ἀκηκοότες οἱ στρατιῶται, προκατειλημμένοι τε δώροις ἁδροῖς, τὰ κίβδηλα τῆς βασιλείας ἐξεβόησαν ἐκκαθαίρεσθαι· καὶ ἅμα Βετρανίωνα τῆς ἐσθῆτος ἐκδύσαντες, κατήγαγον ἐκ τοῦ βήματος ἰδιώτην. Κωνστάντιος δὲ, οὐδὲν ἄχαρι παθεῖν αὐτὸν συγχωρήσας, ἐδίδου βίον αὐτῷ

διατεί-

διατρίβοντι κατὰ τὴν Βιθυνίαν ἀρκοῦντα. καὶ βιοὺς ἐν ταύτῃ χρόνον, οὐκ ἔχων ἔτι πράγματα, τετελεύτηκε. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς κατὰ Βετρανίωνος ἀπάτης εἰς ἔργον ἐκβάσης, ἐπὶ Μαγνέντιον ἐλαύνων Κωνστάντιος, Γάλλον, ὄντα τοῦ θείου παῖδα, Ἰουλιανοῦ δὲ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος ἀδελφὸν ὁμοπάτριον, καίσαρα καθίστησι, καὶ *Κωνσταντίαν αὐτῷ κατεγγυήσας τὴν ἀδελφήν· εἴτε τοῖς Περσῶν πολέμοις ἀντιστησόμενον, εἴτε (ὅπερ ἦν ἀληθὲς) πρόφασιν τῆς αὐτοῦ βουλόμενος εὑρεῖν ἀναιρέσεως. μόνοι γὰρ ἔτυχον αὐτός τε καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ τοῦ Κωνσταντίου γένους περιλειφθέντες, τῶν ἄλλων πρὸς αὐτοῦ πάντων ἀνῃρημένων, ὡς διεξήλθομεν ἤδη. τούτῳ μὲν οὖν ὁ τοῦ καίσαρος ἐπιτίθησι σχῆμα· Λουκιλλιανῷ δὲ τὸν πρὸς Πέρσας ἐπιτρέψας πόλεμον, αὐτὸς ἐπὶ Μαγνέντιον ἐχώρει, καὶ τὰ Βετρανίωνος στρατόπεδα τοῖς οὖσιν αὐτῷ συμπαραλαβών. καὶ Μαγνέντιος δὲ, μείζοσι παρασκευαῖς ἐγνωκὼς ἀπαντῆσαι, Δεκέντιον γένει συναπτόμενον, ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἐθνῶν, ἀναδείκνυσι καίσαρα. Τῶν δὲ στρατοπέδων ἐν Παιονίαις συνδραμόντων, καὶ περὶ Μοῦρσαν πόλιν ἀλλήλων ἐγγὺς γινομένων, ἐν τοῖς περὶ τὰ Ἄδραντα τέμπεσι καθίσας ὁ Μαγνέντιος λόχον, ἐπιπέμπει [τινὰ] τοῖς Κωνσταντίου στρατηγοῖς ἄγγελον, τὴν πορείαν ἀναβαλλόμενον, ὅπως ἂν εἰς Σισκίαν οἱ ἐναντίοι καταλάβωσιν. ἐν ταύτῃ γὰρ αὐτὸν, ὡς ἀναπεπταμένα πεδία ἐχούσῃ, μάχην συνάψειν. Ταῦτα Κωνστάντιος ἀκούσας, καὶ περιχαρὴς τῇ ἀγγελίᾳ γενόμενος, εἰ μέλλοι τῇ ἵππῳ πλεονεκτῶν [ἐν] ἱππασίμοις πολεμήσειν χωρίοις, ἐξανέστησεν ὡς ἐπὶ Σισκίαν τὸν στρατόν. περιιοῦσι δὲ αὐτοῖς ἀνόπλοις καὶ ἀσυντάκτοις, (οὐδὲ γὰρ ἤλπιζόν τι τῶν ἐσομένων) ἐπιπεσόντες οἱ κατὰ τὴν ἐνέδραν τοῖς τέμπεσι *καθίσαντες λόχοι, καὶ λίθοις ἅπαντας ὡς εἰπεῖν καταχώσαντες, τῆς περαιτέρω διαβάσεως ἀπεκώλυσαν. Πολλῶν δὲ πεσόντων, Μαγνέντιος μὲν, ἐπὶ τοσούτῳ πλεονεκτήματι μεγαλαυχούμενος, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, οὐκ ἠνείχετο τῆς ἐπὶ πλέον τοῦ πολέμου τριβῆς· ἀλλὰ ἐπὶ Παιονίαν ἐχώρει, καὶ παραγενόμενος ἐν τοῖς πρὸ τοῦ *ποτὲ Κίου πεδίοις, ἅτινα μέσα τέμνων Δρᾶος ὁ ποταμὸς Νωρικοὺς καὶ Παίονας παραμείψας, ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἐκδίδωσιν· ἐπὶ Παίονας ἤλαυνε, Σιρμίου πλησίον συνάψαι τὴν μάχην διανοούμενος. φασὶ δὲ ὡς τῆς μητρὸς αὐτῷ ταύτην ἀπαγορευούσης τὴν ὁδὸν, καὶ κωλυούσης ἐπὶ Ἰλλυριοὺς

exigenti ſumtum pro victu neceſſarium adſignauit. Vbi quũ ad tempus aliquod ſuperſtes fuiſſet, negotiis & curis ſolutus, reb. humanis exceſſit. Hoc modo quum dolus aduerſus Vetranionẽ reipſa ſucceſſiſſet, Conſtantius in Magnentium copias ducens, *Gallum* patrui filium, germanum eius Iuliani fratrem, qui ſecundũ hæc imperauit, Cæſarem adpellat; eidem ſorore † Conſtantia deſponſa; ſiue vt Perſis reſiſteret, ſiue, quod verũ erat, vt occaſionem eius interficiendi reperiret. Nam ſolus hic cum fratre de Conſtantii genere ſuperabat, aliis omnibus iam ab eo necatis, vti cõmemorauimus. Hoc igitur cultu Cæſaris ornato, & Lucilliano cõmiſſo bello Perſico; contra Magnentium ipſe pergebat, Vetranionis ad ſuas adiunctis copiis. Magnentius quoque, maiori adparatu occurrẽdum ratus, *Decentium* propinquum ſuum, vt præſidio transalpinis nationibus eſſet, Cæſarem declarat. Poſteaquam exercitus in Pannoniis conueniſſent, & iuxta Murſam opidum ad ſe inuicem propius acceſſiſſent: Magnentius ad eas fauces, quæ Adranis adiacẽt, collocatis inſidiis, ad Conſtantii duces nuntium mittit, qui eius itineri moram iniicerẽt, vt hoſtes Siſciam venire poſſent: quo loco Magnentium proelii copiam facturum aiebat, vt qui patentes campos haberet. His auditis Conſtantius, eoque nuntio non mediocriter lætatus, quod idoneis equitatui locis ipſe dimicaturus eſſet, qui copiis equeſtribus hoſtem ſuperaret: caſtra Siſciam verſus mouit. In eius milites, qui & inermes, & nullis ſeruatis ordinibus incederent, nec id vererẽtur quod futurum erat, quum irruiſſent eæ cohortes, quæ inſidiarum cauſſa fauces inſederant: omnes prope lapidibus obrutos, vlterius tranſire prohibuerunt. Compluribus cæſis, Magnentius ob rem tam bene geſtam magnopere ſe iactitans, ſumtis ſecum copiis, bellum diutius extrahi nõ patitur; ſed in Pannoniam contendit. quumque peruenisſet ad ſitos ante Potecium campos, quos medios Draus amnis interſecans, Noricos & Pannonios prȩterlapſus, in Iſtrum ſemet exonerat: in Pannonios militem ducit, quod prope Sirmium manum cum hoſte conſerere cogitaret. Aiunt autem, Magnentium matri, quæ illi hoc itinere interdiceret, & a tranſitu ad Illyrios

† al. Conſtantina

arceret, non patuiſſe; quamquam de multis ſuperiorum temporum prædictionibus, eam veram vatem eſſe, perſuaſum haberet. Interea deliberante Magnentio, Sauum ne fluuium ponte facto tráſiiceret, an iunctis nauigiis, ita militem tranſportaret: Philippum Conſtantius ablegat, vnum ex iis qui maximis in dignitatibus erant conſtituti, & prudentia præſtantem; ſpecie quidem tenus de foedere ac pace colloquuturum; reapſe vero Magnentii copias curioſius exploraturum, & quodnam ipſius de ſumma belli cóſilium eſſet, quibuſve cogitaret itineribus vti, perueſtigaturum. Quum prope Philippus a caſtris abeſſet, Marcellinũ obuium habuit, hominem maximæ poteſtatis apud Magnentium; & cũ hoc ad Magnentium acceſſit. Is conuocatis ad concionem militibus, Philippum cauſſam edicere iubet, quam ob cauſſam adueniſſet. Tum ille ad exercitũ quidem dicere, non ipſos decere, Romanis ſubiectos, aduerſus Romanos arma gerere; præſertim imperante Cóſtantini filio, quo cum multa de barbaris tropæa ſtatuiſſent: ad Magnentium vero, par eſſe, Conſtantini memoriam coleret, & eorum beneficiorum, quibus & ipſum, & parentes ipſius, adfeciſſet. nam ab eo in fidem & clientelam receptum eſſe, maximoſque cóſequutum honores. Quibus expoſitis, poſtulabat; vt Italia Magnentius cederet, ac transalpinas nationes retineret, eiſque cum imperio præeſſet vniuerſis. Hæc a Philippo dicta, prope totum conturbauerunt exercitum. Quapropter in metũ coniectus Magnentius, multoque labore permotis militibus, vt ſe conantem aliquid proloqui tolerarent: ſe quoque pacem amplecti dixit; ſimulque cócionem dimitti iuſſit interea, dum ipſe, conſiderato, quid agendum eſſet, ſententiam hac de re ſuam poſtridie indicaſſet. Concione dimiſſa, Marcellinus Philippum excipit, vti quo cum ius hoſpitii conſtituturus eſſet. Magnentius autem ſecum ipſe diſputabat, an Philippus infecta re dimittendus eſſet; an iure legatorum violato, retinendus. Interim cohortium præfectos, & decuriones, & quotquot militũ ordinibus cum imperio præerant, viſum eſt adhibere cenæ, ac inter cenandum ſententiam animi declarare. Quod quum feciſſet, ac poſtridie milites iterum conuocaſſet; quæcumque

διαβαίνειν, ἠπείθησε· καὶ ταῦτα, μάντιν ἀληθῆ ταύτην εἶναι πολλαῖς περιλαβούσαις προρρήσεσι πεπεισμένος. ἀλλὰ Μαγνεντίου διανοουμένου, πότερον γεφύρῃ περαιωθῆναι τὸν Σάον ποταμὸν, ἢ ζεῦξαι πλοῖα, καὶ ταύτῃ διαβιβάσαι τὸ στράτευμα· Κωνστάντιος ἐκπέμπει Φίλιππον, τὸν ἐν μεγίστοις ἀξιώμασιν ἄνδρα, καὶ φρονήσει προέχοντα, τῷ μὲν προφανεῖ, περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης διαλεξόμενον· τοῖς δὲ ἀληθέσι, τὴν Μαγνεντίου πολυπραγμονήσοντα δύναμιν, καὶ ἣν ἔχει περὶ τὸν πόλεμον ἔννοιαν, καὶ ποίαις ὁδοῖς χρῆσθαι διανοεῖται. ὁ δὲ, ἐπειδὴ πλησίον ἦν, συνήντησε Μαρκελλίνῳ, μεγίστην παρὰ Μαγνεντίῳ δύναμιν ἔχοντι· καὶ σὺν αὐτῷ πρὸς Μαγνέντιον ᾔει. συναγαγὼν δὲ οὗτος εἰς ἐκκλησίαν τὸ στράτευμα, λέγειν ἐκέλευε Φίλιππον τὴν αἰτίαν δι' ἣν παραγέγονεν. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὸ στρατόπεδον ἔλεγεν, ὡς οὐ προσήκει Ῥωμαίοις ὄντας ὑπηκόους, κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον αἴρεσθαι, καὶ μάλιστα Κωνσταντίνου παιδὸς βασιλεύοντος, μεθ' οὗ πολλὰ κατὰ βαρβάρων ἔστησαν τρόπαια· πρὸς δὲ Μαγνέντιον, ὡς δέοι μνήμην ἔχειν αὐτὸν τοῦ Κωνσταντίου, καὶ τῶν περὶ αὐτόν τε καὶ τοὺς αὐτοῦ γονέας εὐεργεσιῶν· δεδέχθαι γὰρ ὑπ' ἐκείνου, καὶ μεγίστων ἠξιῶσθαι τιμῶν. καὶ ταῦτα διεξελθὼν, παραχωρῆσαι μὲν ἤτει Μαγνέντιον Ἰταλίας, ἔχειν δὲ τὰ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνη, καὶ τούτων ἄρχειν ἁπάντων. Ταῦτα ῥηθέντα παρὰ Φιλίππου, μικροῦ δεῖν ἅπαν τὸ στράτευμα συνετάραξεν. ἐφ' οἷς ὀρρωδήσας ὁ Μαγνέντιος, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ καταστήσας τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ λέγειν τι βουλόμενον αὐτὸν ὑπομεῖναι· τὴν μὲν εἰρήνην ἀσμενίζειν καὶ αὐτὸς ἔλεγε· λύειν δὲ τέως τὴν ἐκκλησίαν ἐκέλευεν, ἄχρις ὅτε τὸ πρακτέον σκοπήσας, ἣν ἔχει περὶ τούτου γνώμην τῇ ὑστεραίᾳ μηνύσειεν. Ἐπὶ τούτῳ τῆς συνόδου λυθείσης, Μαρκελλῖνος μὲν ἐδέχετο Φίλιππον, ὡς ἐπιξενωθησόμενον αὐτῷ· Μαγνέντιος δὲ καθ' ἑαυτὸν ἔστρεφε γνώμην, πότερον χρὴ Φίλιππον ἄπρακτον ἀποπέμπειν, ἢ κατέχειν παρ' ἑαυτῷ, τὸν ἐπὶ τοῖς πρέσβεσι παραβῶντι θεσμόν. τέως δὲ τοὺς λοχαγοὺς, καὶ δεκαδάρχας, καὶ ὅσοι ταῖς τάξεσι τῶν στρατιωτῶν ἐφεστᾶσιν, ἐδόκει δειπνίζειν αὐτῷ, καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ἣν εἶχε γνώμην ἐκφῆναι. πράξας δὲ τοῦτο, γενομένης ἡμέρας αὖθις τὸ στράτευμα συναγείρας, ὅσα

Κώνστας

Κώνστας εἰς αὐτοὺς ἐπαρῴνησε, διεξῄει· καὶ ὅπως οὐκ ἐνεγκόντες τὸ μέγεθος ὧν εἰς τὸ πολίτευμα παρηνόμει, πάντες ἐπὶ τὸ κοινῇ λυσιτελοῦν ὥρμηνται· ἐλευθερώσαντες δὲ πονηροῦ θηρίου τὰς πόλεις, αὐτῷ τὴν βασιλείαν ἐπέθηκαν ἄκοντι.

Ταῦτα λέγοντος, ἐξανέστησαν ἅπαντες εἰς τὸ πολεμεῖν· καὶ παραχρῆμα τὰ ὅπλα ἀναλαβόντες, ὥρμηντο ἐπὶ τὸ περαιωθῆναι τὸν Σάον. ἀπαγγειλάντων δὲ τῶν κατασκόπων τὴν ἔφοδον, οἱ Σισκίαν τὴν πόλιν φυλάττοντες ἐπικειμένην τῇ ὄχθῃ τοῦ Σάου, τοὺς μὲν κατηκόντιζον, ἐπιβῆναι τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ βουλομένους· τοῖς δὲ ἀντέστησαν, τὴν γέφυραν διαβαίνειν ἐπιχειροῦσιν· ὡς πολλοὺς μὲν κατασφαγῆναι, πλείους δὲ ὑπὸ ἑαυτῶν ὠθουμένους καὶ τῶν ἐναντίων, εἰς τὸν ποταμὸν ἐμπεσεῖν. Φόνου δὲ γενομένου πολλοῦ, καὶ τῶν μὲν ἐν τῷ φεύγειν τῆς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας ἀποπιπτόντων, τῶν δὲ σὺν τόνῳ πολλῷ διωκόντων, εἰς ἔσχατον ἐλθὼν ὁ Μαγνέντιος κακοῦ, τοιάδε μηχανησάμενος, τὸν ἐνεστῶτα διαδρᾶναι κίνδυνον οἷός τε γέγονε. πήξας ἐν τῇ γῇ τὸ δόρυ, καὶ τῇ δεξιᾷ νεύσας τοῖς ἐναντίοις, ὡς δή τι βουλόμενος εἰπεῖν εἰρηναῖον, ἐπεὶ τὴν ἀκοὴν εἶδεν ὑπέχοντας, οὐ δίχα τῆς τοῦ βασιλέως κελεύσεως ἔφη τὸν Σάον ἐθελῆσαι περαιωθῆναι. Φιλίππου δὲ εἰπόντος, χρῆναι τὴν Ἰταλίαν αὐτὸν καὶ Νωρικοὺς ἀπολιπόντα, τὴν Ἰλλυρίδα καταλαβεῖν, καὶ ἐν ταύτῃ τοὺς περὶ [τῶν] σπονδῶν ποιήσασθαι λόγους· τούτων ἀκηκοὼς τῶν λόγων Κωνστάντιος, ἀπέστησε μὲν τῆς διώξεως τοὺς οἰκείους, ἐνεδίδου δὲ Μαγνεντίῳ τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν εἰς τὰ μεταξὺ Νωρικοῦ καὶ Παιονίας καὶ Μυσίας καὶ Δακίας πεδία μεταστῆσαι· τῶν μὲν δυσχωριῶν ἀπαλλαγῆναι βουλόμενος, ὡς δὲ τῷ ἵππῳ πλεονεκτῶν, ἐν ἱππασίμοις αὐτὸν καταπολεμῆσαι χωρίοις. ἐκβάσης τῆς σκέψεως εἰς ἔργον αὐτῷ, τόπον ἐπιτήδειον εἰς τὸ πληρῶσαι τὸ σπουδαζόμενον ἐνόμισεν εἶναι τὴν Κίβαλιν, ἐν ᾗ καὶ Κωνσταντῖνος μάχην Λικιννίῳ συνάψας, ἐνίκησε κατὰ κράτος. θέσιν γὰρ ἐχούσης τῆς πόλεως οἵαν ἀφηγούμενος τὰ τότε πραχθέντα διεξῆλθον, μέρος μὲν τοῦ στρατεύματος εἶχεν ἐν ταύτῃ· χάρακα δὲ μεταξὺ τοῦ λόφου τοῦ τὴν πόλιν ἔχοντος, καὶ τοῦ μέχρι τοῦ Σάου ποταμοῦ πεδίου κατασκευάσας, τὸ μὲν ὅσον οὐ διέζωστο τῷ ποταμῷ, τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χάρακι πυκνῷ περιέβαλεν· ὅσον δὲ ὁ ποταμὸς* παρεῖχε, ναυσὶ συμπλα-

Conſtans in eos per temulentiam admiſiſſet, commemorabat; ſimul adiiciens, milites ipſos, non ferentes magnitudinem facinorum, quibus ille rempublicam per ſcelus & iniuriam vexaſſet, omnes ad id progreſſos fuiſſe, quod expediret publice. Ciuitatibus autem dira bellua liberatis, inuito ſibi ab eis oblatum imperium.

Hæc dum proferret, omnes ad bellum perſequendum conſurgere: ſtatimq; captis armis ad tranſiiciendum Sauum progredi. Quorum aduẽtum quum ſpeculatores nũtiaſſent, quotquot erant in opidi Sisciæ præſidio, quod in ripa Saui ſitum eſt, alios in ripam fluminis adſcendere volentes telis cõfigebant; aliis pontem tranſire conantibus, reſiſtebant; ita quidem vt multi trucidarentur, plures partim ab ſe ipſis, partim ab hoſtibus impulſi, in fluuium præcipitarentur. Ingenti cæde facta, quum inter fugiendum illi de fluminis ponte caderent, hi magno cum impetu perſequerentur: Magnentius in ſummum diſcrimen adductus, huiuſmodi machinatione præſens euitare periculum potuit. Haſta in terrã defixa, quum nutu dextræ ſignificaſſet hoſtibus, ſe de pace quid agere velle: vbi aures ſibi præberi vidit, non Imperatoris iniuſſu Sauum ſe tranſiicere voluiſſe, inquit. Quumq; Philippus ſubieciſſet, Italia Noricisq; relictis, Illyricum peteret, atq; ibi de fœdere ageret: Conſtantius, his auditis, ſuos a perſequendo reuocat, & Magnentio facultatem concedit, vt exercitum ſuum ad campos inter Noricum, Pannoniam, Myſiam, Daciamque ſitos traduceret; quod impeditis iſtis locis liberari cuperet, & cum hoſte in agris equitatui opportunis confligere equeſtribus ipſe copiis ſuperior. Id conſiliũ quum ei ſucceſſiſſet, locum peridoneum ad efficiendum id, quod tanto cupiebat opere, arbitratus eſt eſſe Cibalim; vbi Conſtantinus quoq; Licinnium ſummis conſerto viribus proelio ſuperauerat. Nam quum is ſit eius opidi ſitus, quem id temporis geſta commemorans expoſui, partem exercitus habebat in opido; valloque inter collem, qui opidum continet, & planiciem ad Sauum vſq; fluuium pertinentem, excitato; quidquid flumine cinctum non eſſet, profunda foſſa, denſoque vallo communiuit: quidquid autem flumine clauderetur, id ponte facto ex nauigiis inter

ſe connexis, ſtrauit; ita vt pontem pro arbitrio ſolueret, & eumdē nullo rurſus negotio iungeret. Heic & tabernacula militum vulgo fixit, & regium loco maxime medio tentorium conſtruxit; adeoque vt hæc caſtra opidis eximia magnitudine atque elegantia ornatis, nulla ſui parte cederent, effecit. Quum autem ſuis epulum daret Imperator, & ordinum duces, atque cohortium, cenæ adhiberentur: ſoli Latinus & Thalaſſus, qui principem locum apud Imperatorē obtinebant, conuiuio non intererant, de Philippo ſolliciti, quem Magnentius legationis miſſum nomine, ſecum habebat. Dum illi de hoc conſultant, venit Titianus, e patrum Romæ conſcriptorum numero, ſuperbas a Magnentio voces perferens: ac multis contumelioſis in Conſtantinum & filios eius congeſtis, & vrbium interitu ad horum in gubernatione ſecordiam relato; Conſtantiū imperio cedere Magnentio iuſſit, & æqui bonique facere, ſi vel de vitæ ſecuritate ei cauiſſet. At ille, precatus Deum atque Vindictam, interemti Cōſtantis vltores eſſent, iis ſe ſociis bellum geſturum ait. Atq; ita Titiano poteſtas ad Magnentium redeundi facta fuit: licet Philippus apud illum detentus hæreret. Magnentius, eductis copiis, Sciſciam primo captā impetu deleuit. Quumque loca propter Sauum omnia inuaſiſſet, maximamque prædam egiſſet; Sirmium duxit, eo quoque citra pugnam potiturum ſemet exiſtimans. Sed hoc conatu fruſtratus, (quippe tam ab incolarū multitudine repulſus fuit, quam a militibus, quibus datum fuerat vrbis tuendæ negotium) Murſam vniuerſis cum copiis cōtendit. Quum autem ii, qui erant in vrbe, portas occluſiſſent, & in ꝓpugnacula ſucceſſiſſent: Magnentius, quo pacto rē adgrederetur, animi dubius hærebat; qui neq; machinas vllas haberet, nec alia ratione murum ſubire poſſet. Telis enim, ſaxiſque petebatur ab iis, qui de pinnis pugnabāt. Itidem fama obſidionis ad Cōſtantium perlata, vniuerſis ille cum copiis, opem vrbi periclitanti laturus, acceſſit; quū & Cibalim, & vniuerſam regionem, per quā Drauus amnis labitur, a tergo reliquiſſet. Interim Magnentius, ſuis Murſæ propius admotis, ignem portis intulit; vt ferro conſumto, quod ligna tegeret, exercitui

κείσαις ἀλλήλαις ἐγεφύρωσε· διαλύων τὴν γέφυραν, ὁπότε δοκοίη, καὶ πάλιν ῥᾷστα συνάπτων. ἐν τούτῳ σκηνὰς τῷ πλήθει πηξάμενος, καὶ βασιλικὴν ἐν τῷ μεσαιτάτῳ κατασκευάσας σκηνήν, τῶν εἰς μέγεθος καὶ κάλλος ἐξησκημένων πόλεων κατ' οὐδὲν διαλλάττουσαν ἀνέδειξε. τῶν δὲ ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν βασιλέως δειπνοποιοῦντος εὐωχουμένων, μόνοι Λατῖνος καὶ Θαλάσσιος, τὰ πρῶτα παρὰ βασιλεῖ φέροντες, τῆς θοίνης οὐ μετεῖχον, Φιλίππου πεφροντικότες, ὃν ἐπὶ πρεσβείᾳ πρὸς αὐτὸν σταλέντα Μαγνέντιος εἶχεν. Ἀλλὰ τούτων βουλευομένων αὐτῶν, ἧκε Τιτιανός, εἷς τῶν ἀπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ συγκλήτου βουλῆς, λόγους ἀπὸ Μαγνεντίου φέρων ὑπερηφανεῖς· ὃς κατὰ Κωνσταντίνου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγονότων ἄτοπα πολλὰ συμφορήσας, καὶ τὴν τῶν πόλεων ἀπώλειαν τῇ περὶ τὴν ἀρχὴν ἀναθεὶς ἐκμελείᾳ, τῆς ἀρχῆς ἐκέλευεν ἐκστῆναι Μαγνεντίῳ Κωνστάντιον, εἰ ζῆν αὐτῷ μετ' ἀσφαλείας συγχωρήσειεν ἀγαπῶντα. τοῦ δὲ θεόν τε καὶ δίκην αἰτήσαντος γενέσθαι τιμωροὺς τοῦ Κώνσταντος φόνου, σὺν αὐτοῖς τε πολεμήσειν εἰπόντος, Τιτιανὸς μὲν πρὸς Μαγνέντιον ἐπανιέναι συνεχωρεῖτο, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρ' ἐκείνῳ μεμενηκότος· Μαγνέντιος δέ, προαγαγὼν τὸν στρατόν, Σισκίαν ἑλὼν ἐξ ἐφόδου κατέσκαψεν. ἐπελθὼν δὲ πάντα τὰ περὶ τὸν Σάον χωρία, καὶ λείαν πλείστην ἀπαγαγών, ἐπὶ τὸ Σίρμιον ἤλαυνεν, ἀμαχητὶ καὶ ταύτην αἱρήσειν οἰόμενος. διαμαρτὼν δὲ τῆς ἐγχειρήσεως, (ἀπεκρούσθη γὰρ ὑπό τε τοῦ πλήθους τῶν οἰκητόρων, καὶ τῶν ἐπιτεταγμένων τὴν πόλιν φυλάττειν στρατιωτῶν) ἐπὶ τὴν Μοῦρσαν ἐχώρει ἅμα τῇ δυνάμει πάσῃ. τῶν δὲ κατὰ τὴν πόλιν ἀποκλεισάντων αὐτῷ τὰς πύλας, καὶ εἰς τὰς ἐπάλξεις ἀναβάντων, ἠπόρει περὶ τὸ πρακτέον ὁ Μαγνέντιος, οὔτε μηχανὰς ἔχων, οὔτε ἄλλως πλησιάσαι τῷ τείχει δυνάμενος· κατηκοντίζετο γὰρ βέλεσί τε καὶ λίθοις ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων μαχομένων. ἐπεὶ δὲ καὶ Κωνσταντίῳ τὰ περὶ τῆς πολιορκίας ἠγγέλθη, μετὰ πάσης ἐξαναστὰς τῆς δυνάμεως παρεγένετο, βοηθήσων τῇ πόλει κινδυνευούσῃ, παραμείψας Κίβαλιν, καὶ τὴν ἅπασαν ὅσην ὁ Δράος παραρρεῖ ποταμός.

Μούρσῃ δὲ πλησιάσας ὁ Μαγνέντιος, πῦρ προσῆγε ταῖς πύλαις, ὡς ἂν τοῦ καλύπτοντος τὰ ξύλα σιδήρου δαπανηθέντος, εἴξαντα ῥᾷον τῷ στρατῷ, τὴν εἰς πόλιν

εἴσοδον

εἴσοδον *ἀναπετάσειεν τῷ στρατῷ. τοῦτο μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἔργον οὐκ ἤχθη, τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους ὕδατι πολλῷ κατασβεννύντων τὸ πῦρ. τὸν δὲ Κωνστάντιον προσαγαγόντα τῇ Μύρσῃ πυθόμενος, ἕτερόν τι μηχανᾶται τοιόνδε· στάδιον ἦν τι πρὸ τῆς πόλεως, τῶν ἀφορισθέντων πάλαι τῇ τῶν ὁπλομάχων ἁμίλλῃ, πανταχόθεν ὕλαις ἀμφηρεφές. τούτῳ Κελτῶν φάλαγγας τέσσαρας ἐναπέκρυψεν, ἐγκελευσάμενος, ἐπειδὰν ἐφισταμένου Κωνσταντίου μέλλοι [τοῖς] πρὸ τῆς πόλεως συνάπτεσθαι μάχη, τοῖς ἐναντίοις ἐπελθεῖν ἀδοκήτοις, ὥστε αὐτοὺς ἐν μέσῳ ληφθέντας, πανωλεθρίᾳ διαφθαρῆναι. τούτου δὲ τοῖς ἐφεστῶσι τῷ τείχει γνωσθέντος, εὐθὺς ὁ Κωνστάντιος Σκολιδόαν καὶ Μαναδὸν τοὺς ταξιάρχους ἐξέπεμπεν. οἱ δὲ, τοὺς ὑπ' αὐτοῖς τεταγμένους ὁπλίτας τε καὶ τοξότας ἀριστίνδην ἑλόμενοι, τὰς θύρας τοῦ σταδίου πάσας ἀπέκλεισαν. ἀπολαβόντες δὲ τοὺς ὑπερκειμένους τόπου βαθμοὺς, πανταχόθεν τε τοὺς ἐν τῷ σταδίῳ κυκλώσαντες, κατετόξευσαν. ἐπεὶ δέ τινες αὐτῶν ἐπιθέντες τὰ σάκη ταῖς κεφαλαῖς, ἐπεχείρησαν τοῦ σταδίου διαρρῆξαι τὰς θύρας, ὁμοῦ συμπεσόντες, καὶ τούτους βέλεσί τε βάλλοντες, καὶ *κτείνοντες ξίφεσι διέμειναν, ἄχρις ὅτε διέφθειραν ἅπαντας. Τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς Μαγνεντίου διαπεσούσης ἐπιβουλῆς, καὶ τῆς ἐνέδρας εἰς τοὐναντίον αὐτῷ περιστάσης, εἰς ταὐτὸν ἀμφότερα γενόμενα τὰ στρατεύματα, συνέπεσεν ἀλλήλοις ἐν τῷ πρὸ τῆς Μύρσης πεδίῳ. μάχης τε γενομένης οἵα σχεδὸν οὔπω πρότερον ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ φαίνεται γεγονυῖα, πίπτουσι μὲν ἐξ ἑκατέρου πλεῖστοι. Κωνστάντιος δὲ, θεασάμενος ὡς ἐμφυλίου τῆς μάχης οὔσης, οὐδὲ τὰ τῆς νίκης ἐκβήσεται κατὰ νοῦν αὐτῷ, τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων τοσοῦτον ἐλαττουμένων, καὶ τοῖς πανταχόθεν ἐπικειμένοις βαρβάροις μετὰ τοσαύτην φθορὰν ἀντέχειν οὐ δυναμένων· εἰς ἔννοιαν ἦλθε τοῦ σπονδαῖς τισι καὶ συμβάσεσι καταλῦσαι τὸν πόλεμον. ταῦτα δὲ αὐτοῦ, τῶν στρατοπέδων ἔτι συμπεπλεγμένων ἀλλήλοις, λογιζομένου, πρὸς μείζονα λύτταν ἐπαρθέντες οἱ Μαγνεντίῳ συναγωνιζόμενοι, οὐδὲ νυκτὸς μαχομένοις αὐτοῖς ἐπελθούσης ἐπαύσαντο· ἐπέμειναν τε αὐτοί γε οἱ στρατηγοὶ στρατιωτῶν ἔργα πληροῦντες, καὶ τοῖς καθ' ἕκαστον στρατιώταις ἐπικεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις ἐγκελευόμενοι. καὶ τῶν Κωνσταντίου δὲ στρατηγῶν εἰς ἀνάμνησιν τῆς

aditum in vrbem, igni patefactum, aperiret. Verum hoc ei non ſucceſſit, quum ii qui conſiſtebant in mœnibus, ignem magna vi aquæ reſtinguerent. At vbi Conſtantium propius a Murſa iam abeſſe comperiſſet, aliud quiddã huiuſmodi molitur. Erat ante vrbem † ſtadium quoddam, adtributum ſuperiore memoria eorũ certamini, qui ſe armati exercerent; ab omni parte ſiluis opacũ. In eo quum quatuor Celtarum cohortes abdidiſſet, iuſſit, vt poſtea quam adductis a Conſtantio copiis, ante opidũ pugna conſereretur; hoſtes inopinatos adorirentur: ita vt intercepti, ad internecionem vſque delerentur. Ea re ab iis cognita, qui ſtabant in opidi muris: ſtatim Conſtantius Scolidoam & Manadum tribunos ablegauit. Hi ſelectiſſimis quibuſque tam grauis armaturæ militibus, quam ſagittariis, ex toto militum numero, qui ſub illorum erat imperio, ſec[um] ſumtis, omnes ſtadii portas obſederũt. Quumque ſtadii gradus ſuperiores occupaſſent, & vndique milites, qui erant in ſtadio, cinxiſſent; ſagittis eos conficiebant. Illorum vero nonnullis, ſublatis in capita ſcutis, ſtadii portas perfringere conatis; impetu pariter in eos facto, tela coniicere, gladiiſque ferire non deſinebant, donec vniuerſos interemiſſent. Hoc modo quum irrita cecidiſſet Magnentii fraus, & inſidiæ diuerſum ab opinione ipſius euentum habuiſſent; congreſſi exercitus, in planicie, quæ ante Murſam eſt, manus conſeruere. Quumque prœlium eiuſmodi committeretur, quale nullum fere prius hoc bello pugnatum fuiſſe videtur; vtrimque plurimi ceciderunt. Conſtantius autem, conſpicatus ſe, quod ciuile bellum hoc eſſet, ex animi voto ne victoria quidem potiturum, tantopere deminutis Romanis exercitibus, qui poſt talem ac tantam ſtragem, vrgentibus vndique barbaris non amplius reſiſtere poſſent: cogitare de bello certis fœderibus & conuentionibus ſepiẽdo cepit. Quæ dum ille ſuo cum animo volueret; exercitibus necdum a ſe inuicem diremtis: maiorem ad furorem elati Magnentianarum partiũ milites, ne quidẽ vbi nox pugnantes oppreſſiſſet, finẽ dimicandi faciebant; ſed ipſi etiã duces in obeundis militum muneribus, & ſingulorum animis excitandis perſeuerabant, vt hoſtibus incumberẽt. Itidem Cõſtantii duces virtutem

† circũ reddidit Sigon.

priſtinam, Romanumque decus ad animũ ſibi reuocabant. Alta iam nox erat, & nihilo ſe minus inuicem feriebant haſtis, gladiis, armis ceteris, quæ ſemet offerrent, & ad manum eſſent. Nec iam vel ipſæ tenebræ, vel aliud quid earum rerum, quæ res laxamentum quaſi quoddã belli efficere conſueuerunt, inhibere poterat exercitus, quo minus in ſe mutuis deſæuirent cædibus, & in maxima felicitatis parte ponerẽt, ſi omnes funditus vna perirent. Ipſi duces maximis hac pugna tam fortitudinis, quã virtutis facinoribus editis, quum alii cecidere; tum Arcadius, tribunus Abulcorum; & Menelaus, cui datum erat in equites ex Armenia ſagittarios imperiũ. Fuerit autem pretium operæ, quæ de Menelao perhibẽtur, ſilentio minime præferiri. Memoriæ proditum eſt, hunc arcui tria ſimul aptantẽ eodem tempore tela, & vna dumtaxat vtentem eiaculatione, non in vnum ea corpus, ſed tria defixiſſe: quo ſagittandi modo quum vteretur, nec hoſtium exiguum numerũ telis eius confectum, & eoſdem propemodum ab vno in fugam actos aiunt. Sed tamen & ipſe cecidit, a Romulo, totius exercitus Magnentiani duce, interemtus; & cecidit etiam cum eo Romulus, quũ telo prius a Menelao petitus, ne plaga quidem accepta pugnare deſiiſſet; donec interfeciſſet eum, qui telum in ſe contorſerat.

Itaque quum Conſtantius hoc proelio ſuperior euaſiſſet, iamq; Magnentiani exercitus aperte terga darent: ingens ſtrages & hominum, & equorum, & reliquorum iumentorum eſt edita. Magnentius, omni ſpe deſtitutus, veritusque, ne a reliquiis ſuorum Conſtantio dederetur: iis Pannoniæ locis relictis, in Italiam excurrere ſtatuit; aliiſque collectis inde copiis, aleam pugnę denuo tentare. Sed quod Romanos a Conſtantio ſtare cognouiſſet, vel odio ſui, vel quod intellectum eſſet de proelii euentu; Alpes transſcendendas decreuit, deque nationibus iſtic degentibus aliquid interim præſidii ſibi cõparandum. Verum, quod inaudiſſet, Conſtantium maximis munerib. etiã vicinos Rheno barbaros, infeſtos ei reddidiſſe: tũ ad Gallicas nationes, opera quorumdam Conſtantio fauorem conciliantium ducum, præcluſum eſſe aditum; quũ nec per occidẽtales Hiſpanos ad Mauros tranſiicere poſſet, ꝙ iſtis etiã in locis cõfœderati Romanis populi beneuolẽtiam

ἀνδρείας καὶ τῆς Ῥωμαίων δόξης ἐπιλυσθόντων, νυκτός τε βαθείας οὔσης, ἔπαιον ἀλλήλους δόρασί τε καὶ ξίφεσι, καὶ παντὶ τῷ προσπίπτοντι καὶ εἰς χεῖρας ἰόντι· καὶ οὔτε τὸ σκότος, οὔτε ἕτερόν τι τῶν εἰωθότων ἀνακωχὴν πολέμου ποιεῖν, ἔπαυσε τὰ στρατόπεδα τοῦ φονᾶν κατ' ἀλλήλων, καὶ ἐν εὐτυχήματι μεγίστῳ ποιεῖσθαι τὸ σὺν ἀλλήλοις ἅπαντας ἄρδην ἀποθανεῖν. τῶν δὲ στρατηγῶν ἀνδρείας καὶ ἀρετῆς ἔργα κατὰ τὴν μάχην ἐπιδεξαμένων μέγιστα, πίπτουσιν ἄλλοι τε, καὶ Ἀρκάδιος ὁ τοῦ τάγματος τῶν Ἀβούλκων ἡγούμενος, καὶ Μενέλαος ὁ τῶν ἐξ Ἀρμενίας ἱπποτοξοτῶν ἀρχῇ τεταγμένος. Ἄξιον δὲ τὰ περὶ Μενελάου λεγόμενα μὴ παραδραμεῖν σιωπῇ. τοῦτον φασὶ τρία κατὰ ταυτὸν ἐναρμόζοντα τῷ τόξῳ βέλη, καὶ χρώμενον ἀφέσει μιᾷ, μὴ καθ' ἑνὸς σώματος, ἀλλὰ τριῶν ἐμπηγνύναι τὰ βέλη. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς τοξείας χρησάμενον, πλῆθος μὲν οὐκ ὀλίγον κατατοξεῦσαι τῶν πολεμίων, αἴτιόν τε ὡς εἰπεῖν γενέσθαι τῆς τῶν ἐναντίων φυγῆς. ἀλλ' ἔπεσε μὲν καὶ οὗτος, τοῦ πάσης ἐξηγουμένου τῆς Μαγνεντίου στρατιᾶς αὐτὸν ἀνελόντος. ἔπεσε δὲ ἅμα τούτῳ καὶ Ῥωμύλος, βέλει μὲν πρότερον παρὰ Μενελάου πεμφθέντι βληθεὶς, οὐδὲ μετὰ τὴν πληγὴν δὲ τοῦ πολεμεῖν ἀποστὰς, ἕως ὅτε καὶ αὐτὸν τὸν βαλόντα ἀνεῖλεν. Ὑστέρου δὲ τοίνυν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Κωνσταντίου γενομένου, καὶ τῶν Μαγνεντίου στρατευμάτων λαμπρῶς ἤδη φευγόντων, φόνος μὲν παμπληθὴς ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίων ἐγίνετο· πάσαις δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἀπογνοὺς ὁ Μαγνέντιος, δεδιὼς μήποτε παρὰ τῶν ἔτι λελειμμένων ἐκδοθείη τῷ Κωνσταντίῳ, διενοεῖτο, τοὺς περὶ Παιονίαν τόπους καταλιπὼν, ἐκδραμεῖν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, κἀκεῖθεν συναγαγὼν δύναμιν ἑτέραν, *ἀναμαχέσασθαι. ἐπεὶ δὲ τοὺς κατὰ τὴν Ῥώμην ἔγνω τὰ Κωνσταντίου φρονοῦντας, ἢ τῷ μίσει τῷ πρὸς αὐτὸν, ἢ [τῷ] τὰ κατὰ τὴν μάχην γεγενημένα μαθεῖν· τὰς Ἄλπεις ὑπεραναβῆναι διέγνω, καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε βιοτευόντων ἐθνῶν ἀσφάλειαν τέως αὐτῷ περιποιῆσαι. πυθόμενος δὲ ὡς καὶ τοὺς περὶ τὸν Ῥῆνον βαρβάρους χρημάτων πλήθει δεξιωσάμενος αὐτῷ πεποίηκεν ὁ Κωνστάντιος, καὶ τὰ τῶν Γαλατῶν ἔθνη διά τινων εὔνοιαν εἰσφερόντων αὐτῷ στρατηγῶν, ἄβατα πεποίηκεν αὐτῷ, μήτε δὲ διὰ τῶν ἑσπερίων Ἰβήρων εἰς Μαυρουσίους οἷός τε γενόμενος διαβῆναι, τῷ καὶ τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίων συμμάχους εἰς εὔνοιαν

τοῦ Κων-

τὸν Κωνστάντιον ἐπισπάσασθαι· πανταχόθεν ἀπορούμενος, θάνατον ἑκούσιον σωτηρίας αἰσχρᾶς ἔμπροσθεν ἐποιήσατο· μᾶλλον δὲ οἰκείαις χερσίν, ἢ ταῖς τῶν πολεμίων εἵλετο τὸν βίον ἀπολιπεῖν. Μαγνέντιος μὲν οὖν τοῦτον ἀνῃρέθη τὸν τρόπον, ἔτη βασιλεύσας τρία, καὶ μῆνας ἔτι πρὸς τούτοις ἕξ· γένος μὲν ἕλκων ἀπὸ βαρβάρων, μετοικήσας δὲ εἰς Λετοὺς ἔθνος Γαλατικόν, παιδείας τε τῆς Λατίνων μεταλαχών· ἐν μὲν τοῖς πλεονεκτήμασι τῆς τύχης θρασύς, δειλὸς δὲ ἐν ταῖς περιστάσεσι· τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ φύσει κακοήθειαν κρύψαι δεινός, καὶ τοῖς ἀγνοοῦσι τὸν αὐτοῦ τρόπον εὐήθης εἶναι καὶ χρηστὸς νομιζόμενος. Ταῦτα μὲν οὖν περὶ Μαγνεντίου προήχθην εἰπεῖν, ἐπειδή τισιν ἔδοξεν ἀγαθῶν αἴτιος γεγενῆσθαι κατὰ τὸν χρόνον τῆς αὐτοῦ βασιλείας τοῖς πράγμασιν· ὥστε γνωσθῆναι περὶ αὐτοῦ τἀληθῆ, καὶ ὡς οὐδὲν ἐξ ἀγαθῆς αὐτῷ πεποίηται προαιρέσεως. Δεκέντιος δὲ παρὰ Μαγνεντίου μεταπεμφθεὶς εἰς βοήθειαν, καὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδοιπορίας ἐχόμενος, ἅμα τῷ πυθέσθαι τὰ τούτῳ συμβάντα, στρατιωτικοῖς τάγμασι καὶ ἴλαις περιπεσών, οὐδεμίαν τε ὁρῶν σωτηρίας ἐλπίδα, βρόχῳ περιστρέψας τὸν τράχηλον, ἀπηλλάγη. Ἐπὶ τούτοις τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς εἰς μόνον Κωνστάντιον περιστάσης, ἀλαζονεία μὲν αὐτῷ προσεγένετο, τὴν τύχην ἐνεγκεῖν μετρίως οὐ δυνηθέντι. προσεπετίθετο δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς τοιούτους εἰωθότα συνίστασθαι τῶν συκοφαντιῶν ἐργαστήρια, τοῖς δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τύχης ἐπιβουλεύοντα. τῷ γὰρ καταγαγεῖν ἐκείνους τῆς εὐπραγίας, αὐτοὶ τὰς τούτων ἀξίας ἕξειν ἐλπίζοντες, [εἰκότως] εἰς τὰς κατ' αὐτῶν ἐτράποντο διαβολάς. οὗτοι κοινωνοὺς τῆς κακοηθείας εὐνούχους τῶν περὶ τὴν αὐλὴν τινὰς ποιησάμενοι, περιστάντες, πείθουσι τὸν Κωνστάντιον, ὡς Γάλλος, ὢν ἀνεψιὸς αὐτοῦ, τῆς τοῦ Καίσαρος ἠξιωμένος τιμῆς, οὐκ ἀρκούμενος ταύτῃ, πειρᾶται τὴν βασιλείαν ἑαυτῷ περιθέσθαι. καὶ ὅτι τοῦτο ἀληθὲς ἦν πείσαντες, εἰς τὴν κατὰ τοῦ Γάλλου σφαγὴν ἐπαίρουσι τὸν Κωνστάντιον. ἦσαν δὲ οἱ ταύτην πλέξαντες τὴν ἐπιβουλὴν Δυνάμιος καὶ Πικέντιος, εὐτελεῖς ἄνδρες, καὶ διὰ τῶν τοιούτων κακῶν ἐπὶ μείζονα ἐλθεῖν τύχης σπουδάζοντες. ἐκοινώνει δὲ αὐτοῖς τῆς πράξεως καὶ Λαμπάδιος, ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, ἀνὴρ δύνασθαι παρὰ τῷ βασιλεῖ πάντων ἀεὶ πλέον ἐπιθυμῶν. τοῦ τοίνυν Κωνσταντίου ταῖς τοιαύταις θεμένου διαβολαῖς, μετάπεμπτος μὲν ὁ Γάλλος ἐγίνετο, τὸ κατ' αὐτοῦ σπουδαζόμενον

Conſtantii captaſſent: inops ab omni parte conſilii, mortem voluntariam turpi ſaluti prætulit; manibusq; ſuis, quam hoſtium, vitã eripi ſibi maluit. Ac Magnentius quidem hoc modo periit, quum tribus annis, & ſex præterea mẽſibus imperaſſet. Originem generis a barbaris trahebat: quumq; commigraſſet ad Letos, quæ Gallica natio eſt, litteras Latinas didicerat. Audax fortuna proſpera, timidus aduerſa. Occultãdę natura inſitę malitię mirus artifex; qui mores & ingenium ipſius perſpectũ non habentibus, ſimplex & bonus eſſe putaretur. Hæc de Magnẽtio propterea libuit adiicere, quod aliquibus viſus fuerit imperii ſui tempore reipublicæ bono fuiſſe: vt vera de eo cognoſcantur, qui nihil inſtituto bono geſſit. Decentius aũt, quum ad opem ferendam arceſſitus eſſet a Magnentio, iamque in Italiam contendens intellexiſſet ea quæ Magnentio acciderant: in ordines quoſdam, turmasq; militũ lapſus, vbi nullam ſalutis ſpem videret, obtorta laqueo ceruice, rebus humanis exceſſit. Secũdum hæc, quum vniuerſa rerum ſumma ſoli Conſtantio ceſſiſſet, adrogantior eſſe cepit; quod eam fortunæ proſperitatẽ moderate ferre non poſſet. Sumebant etiã incrementum officinæ calumniarum, quæ circũ eiuſmodi homines exſiſtere conſueuerunt; & iis potiſſimum inſidiantur, quorum fortunæ bene conſtitutę videtur. Quippe dũ illos felicitate ſua deturbãdo, dignitates eorum ſe conſequuturos ſperabant: non abs re ad calumnias aduerſus eos ſtruendas ſe conuertebant. Atq; hi, quibuſdam ſibi ſociis improbitatis adiunctis, qui erant eunuchi aulici; Conſtãtium adgreſſi, Gallum patruelẽ ipſius, dignitate Cæſaris ornatum, hac non contentum, de occupando imperio cogitare perſuadent. Et eius quidem rei fide Conſtantio facta, tamquam verę, ad ſtruẽdam Gallo necem illum impellunt. Qui has texuerant inſidias, Dynamius & Picentius, homines erant condicionis humilis, & qui per huiuſmodi ſcelera fortunam ad ampliorem peruenire nitebantur. Particeps aũt facinoris & Lampadius erat, præfectus prætorii; qui vir apud Imperatorem plus aliis omnibus auctoritatis & potentiæ ſemper habere cupiebat. Itaq; Conſtantio talibus calumniis aures præbente, Gallus arceſſitur; ignarus eorum quæ in ipſum

cuderentur. Eum aduenientẽ Conſtantius honore Cæſaris primũ exuit: deinde priuatam ad fortunam redactum carnificibus necãdum tradidit: non illo primo cõtra cognatum ſanguinem admiſſo piaculo, ſed pluribus aliis adiecto.

ἀγνοῶν· ἀφικόμενον δὲ αὐτὸν ὁ Κωνστάντιος πρῶτον μὲν τῆς τοῦ καίσαρος ἐκδύει τιμῆς· ἐπεὶ δὲ πεποίηκεν ἰδιώτην, τοῖς δημίοις ἐκδίδωσιν εἰς σφαγήν· οὐ τοῦτο πρῶτον κατὰ συγγενοῦς αἵματος [ὁ μύσος] ἐξαμαρτών, ἀλλ᾽ ἑτέροις πλείοσι τοῦτο προσθείς.

ZOSIMI HISTORIARVM LIBER TERTIVS.

HIs in Gallum Cæſarem perpetratis, e Pannonia Conſtantius in Italiam tranſiit. Quum autem videret, omnes Romanis vbique ſubditas prouincias barbaricis incurſionib. interceptas; *Francos*, & *Alamanos*, & *Saxones* iam quadraginta ſitas ad Rhenum vrbes cepiſſe, prorſus eaſdem deuaſtaſſe, ciues & incolas infinitæ multitudinis, cum innumerabili ſpoliorum copia ſecum abduxiſſe; *Quados* cum Sarmatis magna licentia & ſecuritate per Pannoniam, perque Myſiam ſuperiorem graſſari; *Perſas* orienti moleſtos eſſe nõ deſinere, licet antea quieuiſſent, veriti, ne Gallus Cæſar eos adoriretur: his igitur omnibus ad animum reuocatis, & quid faceret, ambigens; ſolum quidem ſe minime ſufficere poſſe putabat, vt afflictis adeo rebus & laborantibus opem ferret: imperii vero conſortem deligere non audebat, quum ob imperandi libidinem nimiam, tum quod omnes ſuſpectos haberet, ac neminem prorſus ſibi fidum fore duceret. Has ob res admodum erat inops conſilii. Quũq; in maximo Romanum imperiũ periculo poſitum eſſet, Euſebia Conſtantii coniux, quæ ſumma prꝭſtabat eruditione doctrinæ, ſupraque muliebrem ſexum prudens erat, conſilium ei ſuggerit: hortata, tranſalpinis vt populis *Iulianum* Cæſarem præficeret, germanum Galli fratrem, & eius Conſtantii nepotẽ e filio, qui a Diocletiano Cæſar fuerat adpellatus. Et quoniam norat Euſebia, Conſtãtium Imperatorem cognatos omnes habere ſuſpectos: maritum hoc quodam modo circumuenit. Iuuenis eſt, inquit, & ſimplicis ingenii, ſtudiiſque doctrinæ per omnem vitam vacauit; &, rerum omnium plane rudis ac imperitus, quouis alio nobis aptior erit. Nam ſiue

ΖΩΣΙΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

ΤΑΥΤΑ ἐπὶ Γάλλῳ τῷ καίσαρι πεπραχὼς ὁ Κωνστάντιος, αὐτὸς μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐκ Παιονίας διέβη· θεώμενος δὲ τὰ πανταχοῦ Ῥωμαίοις ὑπήκοα βαρβαρικαῖς ἐφόδοις ἀπειλημμένα, καὶ Φράγκους μὲν καὶ Ἀλαμανοὺς καὶ Σάξονας, ἤδη τετταράκοντα πόλεις ἐπικειμένας τῷ Ῥήνῳ καταλαβόντας, καὶ αὐτὰς μὲν ἀναστάτους πεποιηκότας, τοὺς δὲ ταύτας οἰκήτορας, ἄπειρον ὄντας πλῆθος, λῃσαμένους μετὰ πλούτου λαφύρων ἀναριθμήτου· Κουάδους δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπὶ πολλῆς ἀδείας Παιονίαν καταθέοντας, καὶ τὴν ἀνωτέρω Μυσίαν· Πέρσας δὲ τῆς τὴν ἑῴαν παρενοχλεῖν οὐκ ἀφισταμένους, εἰ καὶ πρότερον ἡσυχάζειν δέει τοῦ μὴ τὸν καίσαρα Γάλλον αὖθις ἐπελθεῖν· ταῦτα τοίνυν λαβὼν κατὰ νοῦν, καὶ ἀπορῶν ὅ τι πράξειε, μόνος μὲν ἀρκέσειν οὐκ ᾤετο διωκήσασθαι πεπονηκόσιν οὕτω τοῖς πράγμασι βοηθήσειν· ἑλέσθαι δὲ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, οὐκ ἐθάρρει, διά τε φιλαρχίας ὑπερβολήν, καὶ ὅ πάντας εἶχεν ἐν ὑποψίᾳ, τοῦ μηδένα παντάπασιν εὐνοήσειν αὐτῷ· καὶ πολλὴ μὲν αὐτὸν ἐπὶ τούτοις εἶχεν ἀμηχανία· τῆς δὲ Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ κειμένης, Εὐσεβία ἡ Κωνσταντίου γαμετή, παιδείας τε εἰς ἄκρον ἥκουσα, καὶ φρονήσει τὴν γυναικείαν ὑπεραίρουσα φύσιν, εἰσηγεῖται γνώμην αὐτῷ, καταστῆσαι καίσαρα τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν Ἰουλιανὸν παραινέσασα, Γάλλου μὲν ἀδελφὸν ὁμοπάτριον ὄντα, παῖδα δὲ Κωνσταντίου παιδός, ὃς παρὰ Διοκλητιανοῦ καῖσαρ ἔτυχε γεγονώς. ἐπεὶ δὲ ἤδει τὸν βασιλέα Κωνστάντιον ἡ Εὐσεβία πρὸς πᾶν ὑπόπτως τὸ συγγενὲς διακείμενον, τόνδε τὸν τρόπον ὧδε τὸν ἄνδρα παρήγαγε· νέος ἐστί, φησί, καὶ τὸ ἦθος ἁπλοῦς, καὶ λόγων ἀσκήσει τὸν ἅπαντα βίον ἐσχολακώς, καὶ πραγμάτων παντάπασιν ἄπειρος· ἀμείνων τε ἔσται παντὸς ἑτέρου πρὸς ἡμᾶς. ἢ γὰρ

τύχη

τύχῃ δεξιᾷ περὶ τὰ πράγματα χρώμενος, ἐπιγράφεσθαι τὸν βασιλέα ποιήσει τὰ αἰσίως ἐκβαίνοντα, ἢ κατά τι πταίσας, τεθνήξεται· καὶ οὐδένα ἕξει τοῦ λοιποῦ Κωνστάντιος ὡς ἐκ γένους βασιλικοῦ πρὸς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν κληθησόμενον. Τούτων τῶν λόγων ἀνασχόμενος ὁ Κωνστάντιος, ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Ἰουλιανὸν μεταπέμπεται, τοῖς αὐτόθι φιλοσοφοῦσι συνόντα, καὶ ἐν πάσῃ παιδεύσεως εἴδει, τοὺς ἑαυτοῦ καθηγεμόνας ὑπερβαλλόμενον. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μεταπεμπτὸς ἦλθεν, ἀναδείκνυσι μὲν αὐτὸν καίσαρα· κατεγγυᾷ δὲ τὴν ἀδελφὴν Ἑλένην αὐτῷ καὶ τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν ἐκπέμπει. ἄπιστος δὲ ὢν φύσει, καὶ ὡς εὔνους αὐτῷ καὶ πιστὸς ἔσεσθαι *μήπω τεθαρρηκώς, συνεκπέμπει Μάρκελλον αὐτῷ καὶ Σαλούστιον, αὐτοῖς, οὐ τῷ καίσαρι, τὴν αὐτόθι καταπιστεύσας διοίκησιν. Ταύτῃ τὰ κατὰ Ἰουλιανὸν διαθεὶς ὁ Κωνστάντιος, αὐτὸς μὲν ἐπὶ Παιονίας καὶ Μυσίας ἐχώρει· κἀνταῦθα τὰ περὶ Κουάδους καὶ Σαυρομάτας οἰκονομήσας, ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἐτρέπετο, τῶν Περσικῶν ἐφόδων εἰς μάχην αὐτὸν ἑλκουσῶν.

Ἰουλιανοῦ δὲ τὰς Ἄλπεις ὑπερβάντος, τοῖς τεταγμένοις Γαλατικοῖς ἔθνεσιν ἐπιστάντος, καὶ τῶν βαρβάρων οὐδὲν ἧττον μετὰ πάσης ἀδείας ἐπιόντων· τοῖς αὐτοῖς λόγοις ἡ Εὐσεβία χρησαμένη, πείθει Κωνστάντιον ἐπιτρέψαι τὴν διοίκησιν αὐτῷ τῶν ἐκεῖσε πραγμάτων. Τὰ μὲν οὖν ἐνθένδε ἄχρι τέλους τοῦ βίου Ἰουλιανῷ πραχθέντα, συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς ἐν πολυστίχοις γέγραπται βίβλοις· εἰ καὶ μηδεὶς τῶν συγγεγραφότων τῆς ἀξίας τῶν ἔργων ἐφίκετο. πάρεστι δὲ τῷ βουλομένῳ συλλαβεῖν ἅπαντα, τοῖς λόγοις ἐντυγχάνοντι τοῖς αὐτοῦ, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς· ἀφ' ὧν ἔνεστι μάλιστα τὰ κατὰ πᾶσαν αὐτῷ πεπραγμένα τὴν οἰκουμένην περιλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ προσήκει τὴν τάξιν ἡμᾶς μὴ διασπᾶσαι τῆς ἱστορίας, εἰρήσεται καὶ ἡμῖν συντόμως ἕκαστα κατὰ τοὺς οἰκείους καιρούς, καὶ μάλιστα ὅσα τοῖς ἄλλοις παραλελεῖφθαι δοκεῖ. Κωνστάντιος τοίνυν ἐπιτρέψας ἅπαντα τῷ καίσαρι πράττειν ὅσα συνοίσειν ἐδόκει τοῖς *ὑπ' αὐτῷ ἔθνεσιν, ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἐχώρει, τὸν πρὸς Πέρσας πόλεμον διαθήσων. Ἰουλιανὸς δέ, τὰ μὲν ἐν Κελτοῖς στρατιωτικὰ διεφθαρμένα κατὰ τὸ πλέον εὑρών, τοὺς δὲ βαρβάρους ἀκώλυτον ἔχοντας τὴν τοῦ Ῥήνου διάβασιν, καὶ μέχρι σχεδὸν τῶν πρὸς θαλάττῃ πόλεων διήκοντας,

fortuna proſpera, rebus gerendis, vtetur; faciet, vt Imperatori felices illi ſucceſſus adſcribantur: ſiue qua parte impegerit, morietur; nec vllum poſtea Conſtantius habebit, qui velut ex imperatoria familia natus, ad ſummam rerum adminiſtrationem vocabitur. Has voces quum admiſiſſet Conſtātius, Iulianum Athenis arceſſit, cum philoſophantibus ibi familiariter viuentem, & in omni genere doctrinæ magiſtros ſuos excellentem. Poſteaquam in Italiam arceſſitus aduenisset, Cæſarem Conſtantius declarat, & Helenam ei ſororem in matrimonium tradit, & ad nationes tranſalpinas eum dimittit. Atque vti natura infidus erat, qui nullo modo ſibi perſuadere poſſet, Iulianum ſibi fidelem ac beneuolum fore, cum eo Marcellum & Salluſtium ablegat, illis ipſis, non Cæſari, tota iſtic adminiſtratione credita.

Rebus ad Iulianum ſpectantibus in hunc modum diſpoſitis, ipſe Conſtantius in Pannoniam Myſiamque proficiſcitur; & ibidem ſedatis *Quadorum Sarmatarumque* motibus, verſus orientem pergit, irruptionibus *Perſicis* eum ad bellum pertrahentibus. Iulianus autem, quum ſuperatis Alpibus, ad Gallicas nationes, adtributas ſibi, perueniſſet; ac nihilo barbari minus, omni cum licentia, graſſarentur: Euſebia, rationibus iisdem vſa, Conſtantio perſuadet, vt rerum in iis locis adminiſtrationem ei committeret. Enimuero quæ ab eo tempore per omnem deinceps vitam Iulianus geſſit, ab hiſtoriarum auctoribus, & a poetis, prolixis deſcripta libris leguntur: tametſi nullus eorum, qui hæc memoriæ prodiderunt, ipſorum facinorum dignitatem adtigerit. Poterit etiam, qui volet, omnia comprehendere pellegendis ipſiuſmet orationibus & epiſtolis; de quibus inprimis ab eo per vniuerſum orbem terrarum geſta colligere licet. Sed quando par eſt, vt ordinem hiſtoriæ non interrumpamus: a nobis quoq; ſingula, ratione quadam compēdiaria, ſuis temporibus exponētur, ea præſertim, quæ ab aliis omiſſa videntur. Quū ergo Conſtantius omnia Cæſari permiſiſſet agere, quæcumq; ſubiectis ei nationibus ex vſu futura putaret: in orientem contendit, bellum contra Perſas geſturus. Iulianus autem, quum totā apud Celtas rem militarē maiori ex parte labefactatam & perditam repeiſſet, & barbaros liberum, arcente nemine, Rheni tranſmiſſum habentes, ac propemodum ad vrbes vſque mari proximas graſſantes:

reliquiarum exercitus vires inſpiciebat;&, animaduerſo, eorum quidem locorum homines etiam ad barbarici nominis famam formidine percelli; ſibi vero datos a Conſtantio milites, qui numero trecenti & ſexaginta dumtaxat erant, nihil aliud ſcire, quemadmodum ipſe alicubi dicit, quam vt votis rem gererent: quotquot ſane poterat, ordinibus adſcripſit, ac multos etiam volones inauctorauit. Armorum quoq; cura ſuſcepta, vetera, quadam in vrbe condita, reperit; eaque conuenienti ſtudio refecta, militantibus distribuit. Quum autem nuntiaſſent exploratores, propter vrbem Argentoratum, quæ ad Rheni ripam ſita eſt, infinitam barbarorum multitudinem trāsiecisse: ſimul atque rem cognouiſſet, cum copiis opere tumultuario collectis, progreſſus eſt; & conſerta cum hoſte pugna, tropæum longe ampliſſimum ſtatuit, ſexaginta milibus hominum in ipſo prœlio deletis, & aliis totidem in Rhenum præcipitatis, atque in flumine exſtinctis. Ideoque ſi quis iſtam victoriam, cum Alexandri aduerſus Darium pugna conferre velit; hanc illa non inferiorem fuiſſe reperiet. Et quidem aliquid, poſt victoriam factum a Cæſare, ſilentio præteriri non conuenit. Habebat alam Cæſar ſexcentorum equitum, plurimum bellicis rebus exercitatorum. Quod horū tam robore, quam experientia niteretur; non exigua ſpei pars in eis poſita periclitabatur. Quum autem ventum ad manus eſſet, omnes alacritatem ſuam pro viribus declarantes, in aduerſos hoſtes ruebant: quibus quum Romanus exercitus longe ſuperior euaſiſſet, hi dumtaxat in fugam acti, tam fœde deſerebant ordines, vt, quum eos ipſe Cæſar cum paucis adequitans, & reuocaret, & vt in ſocietatem victoriæ venirent, hortaretur; tamen ne ſic quidem prœlii participes eſſe vellent. Itaque non immerito Cæſar indignatus, quod, quantum in ipſis fuiſſet, ciues ſuos barbaris prodidiſſent: legibus ille quidem conſtitutam pœnam eis non irrogauit, ſed amictos veſte muliebri, per caſtra duxit, in aliam prouinciam diſtrahendos; ratus militibus, qui viri eſſent, huiuſmodi pœnam & ſupplicium morte grauius futurum. quod quidem & ipſi, & militibus commode ceſſit. Nam ſecundo contra Germanos bello,

τὴν τῶν ἐκλελειμμένων στρατιωτικῶν δύναμιν ἀπεσκόπει. συνιδὼν δὲ ὡς οἱ μὲν κατὰ τὴν χώραν, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν τοῦ τῶν βαρβάρων ὀνόματος πτώσσουσιν· οἱ δὲ παρὰ Κωνσταντίου δοθέντες αὐτῷ, τριακόσιοι καὶ ἑξήκοντα τὸν ἀριθμὸν ὄντες, μόνον εὔχεσθαι (καθάπερ αὐτός που φησὶν) ᾔδεσαν, ὅσους μὲν οἷός τε γέγονε τοῖς τάγμασιν ἐγκατέλεξε, πολλοὺς δὲ καὶ ἐθελοντὰς ἐδέξατο. ποιησάμενος δὲ καὶ ὅπλων φροντίδα, παλαιὰ μὲν κατά τινα πόλιν εὑρὼν ἀποκείμενα, τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας ἀξιώσας, τοῖς στρατευομένοις διένειμεν· ἀγγειλάντων δὲ τῶν κατασκόπων ὡς περὶ πόλιν Ἀργέντορα, τὴν πρὸς τῇ τοῦ Ῥήνου κειμένην ὄχθῃ, πλῆθος ἄπειρον ἐπεραιώθη βαρβάρων, ἅμα τῷ γνῶναι, μετὰ τοῦ σχεδιασθέντος αὐτῷ στρατοπέδου προῄει. συμμίξας δὲ τοῖς πολεμίοις, πάσης ὑπερβολῆς ἐπέκεινα τὸ τρόπαιον ἔστησεν, ἓξ μὲν ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ μυριάδων ἀπολομένων, ἑτέρων δὲ τοσούτων ἀλλομένων κατὰ τοῦ Ῥήνου, καὶ διαφθαρέντων ἐν τῷ ῥεύματι. ὥστε εἴ τις ἐθέλοι τῇ πρὸς Δαρεῖον Ἀλεξάνδρου μάχῃ ταύτην παραβαλεῖν τὴν νίκην, οὐκ ἂν εὕροι ταύτην ἐκείνης ἐλάττονα. παρελθεῖν δέ τι μετὰ τὴν νίκην τῷ καίσαρι, σιωπῇ παραδραμεῖν οὐ προσήκει. τῶν ἑξακοσίων ἱππέων ἴλη τῷ καίσαρι, σφόδρα τὰ πολέμια γεγυμνασμένων. τούτων τῇ ῥώμῃ καὶ τῇ πείρᾳ θαρρῶν, μέρος οὐ μικρὸν τῆς ἐλπίδος ἐν αὐτοῖς ἐσάλευεν. ἐπεὶ δὲ ἡ μάχη συνέστη, πάντες μὲν τὴν κατὰ δύναμιν ἐπιδεικνύμενοι προθυμίαν, τοῖς πολεμίοις ἐνέκειντο. ὑπερτέρου δὲ πολλῷ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ γινομένου στρατεύματος, οὗτοι μόνοι πρὸς φυγὴν τραπέντες, τὰς τάξεις ἀπέλιπον· ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν καίσαρα σὺν ὀλίγοις ἐπελάσαντα, καλεῖν τε αὐτοὺς, καὶ κοινωνεῖν τῆς νίκης παρακελεύεσθαι· τοὺς δὲ μηδὲ οὕτω μετασχεῖν ἐθελῆσαι τῆς μάχης. εἰκότως τοίνυν ὁ καῖσαρ ἀχθόμενος ἐφ' οἷς [τε,] πόγε ἦκον εἰς αὐτοὺς, ἐκδεδώκασι τοῖς βαρβάροις τοὺς ὁμοφύλους, τὴν μὲν ἀπὸ τῶν νόμων ὡρισμένην τιμωρίαν αὐτοῖς οὐκ ἐπέθηκεν· ἀμφιέσας δὲ ἐσθῆτι γυναικείᾳ, διὰ τοῦ στρατοπέδου παρήγαγεν ἐπ' ἐξαγωγῇ· στρατιώταις ἀνδράσι χαλεπωτέραν θανάτου τὴν τοιαύτην τιμωρίαν καὶ ποινὴν ἡγησάμενος. καὶ ἀπέβη τοῦτο εἰς δέον αὐτῷ τε κἀκείνοις. ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ πρὸς Γερμανοὺς πολέμῳ, τὴν

τὴν ἐπιτεθεῖσαν αὐτοῖς αἰσχύνην ἔχοντες κατὰ νοῦν, μόνοι σχεδὸν παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους ἠρίστευσαν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διεπεποίητο τῷ καίσαρι, κατὰ πολλὴν στρατιωτῶν συναγείρας πλῆθος, ἐπὶ τὸν κατὰ τοῦ Γερμανικοῦ παντὸς παρεσκευάζετο πόλεμον. ἀντιπαραταξαμένων δὲ τῶν βαρβάρων πλήθει παμπόλλῳ, τὴν τούτων ἔφοδον οὐκ ἀναμείνας ὁ καῖσαρ, αὐτὸς ἐπεραιοῦτο τὸν Ῥῆνον· ἄμεινον κρίνας, οὐκ ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων, ἀλλ᾽ ἐν τῇ τῶν βαρβάρων γῇ πολεμητέα εἶναι· τούτῳ τε μὴ τὰς πόλεις βαρύνεσθαι καὶ αὖθις τῇ τῶν βαρβάρων ἐπιστασίᾳ. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυροτάτης, καὶ πλήθους ἀπείρου βαρβάρων ἐν ταύτῃ πεσόντος, ἄχρι τῶν Ἑρκυνίων δρυμῶν τοὺς φεύγοντας ὁ καῖσαρ ἐπιδιώξας, πολύν τε ἐργασάμενος φόνον, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ τῶν βαρβάρων ἡγουμένου Βαδομάριον *ζωγρείαν ἑλών, ἀπήγαγε τὸν στρατὸν ἐν τῇ οἰκείᾳ, παιωνίζοντα ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἀνυμνοῦντά τε τὰ τοῦ καίσαρος στρατηγήματα. τὸν μὲν δὴ Βαδομάριον Ἰουλιανὸς ἐξέπεμπε Κωνσταντίῳ, τῇ τούτου τύχῃ τὴν νίκην ἀναθείς. οἱ δὲ βάρβαροι, πρὸς ἔσχατον ἐληλακότες κινδύνου, καὶ περὶ παίδων ἤδη καὶ γυναικῶν δεδιότες, μήποτε καὶ μέχρι τῶν τόπων ἐκείνων ἐν οἷς ἦσαν, ἐπεξελθὼν ὁ καῖσαρ, ἅπαν αὐτῶν τὸ γένος ἄρδην ληίσεται, στέλλουσι πρέσβεις περὶ φιλίας διαλεξομένους, καὶ περὶ τοῦ Ῥωμαίοις μηδεπώποτε πολεμήσειν. ὁ δὲ καῖσαρ, οὐκ ἄλλως ἔφη περὶ φιλίας αὐτοῖς ἐς λόγους ἰέναι, πρὶν τοὺς αἰχμαλώτους ἅπαντας, ὅσους ἐκ τῶν ἁλουσῶν πόλεων ἔτυχον ἐν τοῖς πρὸ τούτου χρόνοις ἀπαγαγόντες, ἀπολαβεῖν. τῶν δὲ καὶ τοῦτο ποιεῖν ὁμολογησάντων, καὶ πάντας ὅσοι *περίεισιν ἔτι διδόναι, πραγματευόμενος ὁ καῖσαρ τὸ μηδένα τῶν αἰχμαλώτων μείναντα παρὰ τοῖς βαρβάροις λαθεῖν, τοιόνδε τι μηχανᾶται. τοὺς ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεώς τε καὶ κώμης διαφυγόντας μεταπεμψάμενος, ἀπῄτει λέγειν ὀνομαστὶ τινὰς ἀπὸ τῆς ἑκάστου πόλεως ἢ κώμης, ἀπήγαγον αἰχμαλώτους οἱ βάρβαροι. ἑκάστου δὲ τοὺς κατὰ συγγένειαν ἢ γειτνίασιν ἢ φιλίαν, ἢ ἄλλην τινὰ συντυχίαν, ἐγνωσμένους ἐξονομάσαντος, ἐκέλευε τοῖς βασιλικοῖς ὑπογραφεῦσιν ἅπαντας ἀπογράφεσθαι. τούτου δὲ γενομένου, καὶ τῶν πρέσβεων ἀγνοούντων τὸ βούλευμα, διαβὰς τὸν Ῥῆνον, ἐπέτρεπε τοῖς πρέσβεσι μετὰ τῶν αἰχμαλώτων ἐπανελθεῖν. τῶν δὲ μετ᾽ οὐ πολὺ τὸ προσταχθὲν πληρωσάντων,

ſuis in animis eius ignominiæ, qua fuiſſent adfecti, memoriã retinentes, ſoli prope, ſupra ceteros omnes, rem præclariſſime fortiſſimeq; geſſerunt. Hoc defunctus labore Cæſar, per otiũ collectis militũ copiis, ad inferendum vniuerſę Germanorum nationi bellũ ſe parabat. cui quũ numeroſas opponerẽt acies barbari, Cęſar, eorũ impreſſione nõ exſpectata, Rhenum ipſe tranſmiſit: præſtare ratus, vt non Romano, ſed barbarico bellũ in ſolo gereretur: quo ipſo fieret, vt etiã rurſus vrbes aduẽtu barbarorũ non grauarentur. Acerrimo prœlio cõmiſſo, quũ barbarorum innumerabilis in eo multitudo cecidiſſet: Cæſar fugientes ad ſaltus Hercynios vſq; perſequutus, ingenti hoſtium edita cæde, filioque ducis barbarorum Vadomario capto, ouantem ob has victorias exercitum, & imperatoria Cæſaris facinora celebrantem, ad ſua reduxit. Ac Vadomarium quidem Iulianus Conſtantio miſit, eius fortunæ victoriam acceptam ferens. Barbari vero, extremum in diſcrimen adducti, iamque de liberis & vxoribus ſuis ſolliciti, ne forte Cæſar ad illa loca progreſſus, quibus in locis ipſi degebant, totam gentem funditus exterminaret: legatos de pace colloquuturos, qua conſtituta, nullum aduerſus Romanos vmquam bellum geſturi eſſent, mittunt. Cæſar haud aliter ſe cum eis de pace dixit acturum, quam ſi captiuos omnes, quotquot ex occupatis opidis ſuperioribus annis abduxerant, recuperaſſet. Illis hoc quoque ſe facturos policitis, & omnes redituros, qui adhuc ſuperſtites eſſent: Cæſar, vt efficeret, ne quiſquam captiuorum, ſe ignorante, apud barbaros maneret, huiuſmodi quiddam molitur. Arceſſitis ad ſe omnibus, qui ſingulis ex opidis atque vicis fuga euaſerant, ab eis exigebat, vt nominatim dicerent, quoſnam ex vrbibus & vicis vniuſcuiuſque ipſorum barbari captiuos abduxiſſent. Quum quiſque vel ex coniunctione ſanguinis, vel ex vicinia, vel amicitia, vel alio quodam caſu ſibi cognitos nominatim edixiſſet: iuſſit, vt omnes a notariis imperatoriis deſcriberentur: quo facto, legatis hoc conſiliũ ignorãtibus, Rhenum ipſe tranſmiſit, & cum captiuis vt reuerterentur, imperauit. Illi quum nõ multo poſt, quod imperatum fuerat, cõpleſſent,

omneſque ſe captiuos habere, dixiſſent: ſublimi quodam in ſolio conſedit Cæſar; & conſtitutis poſt id tribunal notariis, a barbaris, vti cōuenerat, adeſſe captiuos iuſſit. Illis ſingillatim ingredientibus, & nomina ſua ſignificantibus; notarii, qui propter Cæſarem ſtabāt, ex libellis ſuis eorum nomina quærebant; & collatis inter ſe tum iis quos antea conſignauerant, tum Cæſari repræſentatis; ac deprehēſo, longe plures eſſe, qui ſuis a municipibus & vicanis nominatim indicati fuerant: accedentes a tergo, de hoc ipſo Cæſarem certiorem reddebant. Cæſare vero barbarorum legatis bellum comminato, qui captiuos omnes non reddidiſſent; eorumque nomina, qui quolibet ex opido vicoq; deeſſent, ſuggerentibus notariis, proloquuto: rati barbari, diuino quodam nutu vel abditiſſima, & ignota quæque, Cæſari ſignificari; omnes, quoſcumque viuos reperiſſent, tradituros ſe policiti, patrium eo nomine iuſiurandum præſtiterunt. Quod vbi factum fuiſſet, tantaque captiuorum multitudo reddita, quantam erat veriſimile de quadraginta per vim captis vrbibus fuiſſe coactā: Cæſar, quid ageret, ambigebat; qui & opida funditus deleta cerneret, & relictā non exiguo tempore terrā prorſus incultam, & reſtitutos a barbaris egentes annonæ non exiguæ; quæ vicinis ab vrbibus ſuppeditari propterea non poterat, quod & ipſæ barbarorum graſſationis expertes non fuiſſent, & annonæ ſatis magnam copiam non haberent. Itaque quum ignoraret, quo pacto præſenti rerum ſtatui conſuleret: huiuſmodi quiddā machinatur. Ad extremos Germaniæ limites, vbi Gallicæ cuiuſdā nationis ſedes ſunt, Rhenus in Atlanticum mare ſemet exonerat. Ab eo litore nongentis inſula Britannica ſtadiis diſtat. Itaque collectis lignis ex iis ſiluis, quę ſiluæ flumini adiacent, octingentas naues lembis maiores ſtruxit. His in Britanniā miſſis, frumentum adferri curat, eiusque fluuialibus nauigiis aduerſo Rheno ſubuehendi rationem inuenit. Quo ſæpius iterato, quod nauigatio breuis eſſet, abūnde præbuit iis, quos opidis ſuis reſtituerat, vnde partim victitarent, partim ſementem facerent, partim ad meſſem vſque commeatum haberent. Atq; has res geſſit, quum prope necdum vigeſimum & quintum ætatis annum adtigiſſet.

φησάντων τὲ πάντας ἔχειν τοὺς αἰχμαλώτους, ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ καθίσας ὁ Καῖσαρ, στήσας τὲ τοῦ βήματος ὄπισθεν τοὺς ὑπογραφέας, παρὰ μὲν τῶν βαρβάρων κατὰ τὸ συγκείμενον παράγεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους ἐκέλευε. τῶν δὲ καθ' ἕνα παριόντων, καὶ τὰς ἑαυτῶν λεγόντων προσηγορίας, οἱ τῷ Καίσαρι παρεστῶτες ὑπογραφεῖς, ἐκ τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς γραμματείων ἀνεζήτουν τὰ τούτων ὀνόματα· καὶ παραβάλλοντες οὕς τε πρότερον ἀπεσημειώσαντο, καὶ τοὺς φανέντας τῷ Καίσαρι· καὶ πολλῷ πλείους τοὺς παρὰ τῶν οἰκείων πολιτῶν καὶ κωμητῶν ὀνομασθέντας εὑρίσκοντες, ὄπισθεν παρεστῶτες, ἐμήνυον τοῦτο τῷ Καίσαρι. τοῦ δὲ τοῖς τῶν βαρβάρων πρέσβεσιν ἀπειλήσαντος πόλεμον, ὡς οὐ πάντας ἀποδοῦσι τοὺς αἰχμαλώτους· εἶτα καὶ λείποντας ἐξ ἑκάστης πόλεώς τε καὶ κώμης ὑποβαλλόντων τῶν ὑπογραφέων ἐξονομάσαντος, οἰηθέντες οἱ βάρβαροι θείᾳ τινὶ ῥοπῇ καὶ τὰ σφόδρα κεκρυμμένα καὶ ἄδηλα δηλοῦσθαι τῷ Καίσαρι, πάντας ὅσους ἂν εὕρωσι ζῶντας, παραδώσειν ὁμολογήσαντες, τοὺς πατρίους ὅρκους ἐπὶ τούτῳ δεδώκασιν. Οὗ δὴ γενομένου, καὶ πλήθους αἰχμαλώτων ἀποδοθέντος ὅσον εἰκὸς ἦν ἐκ τεσσαράκοντα πόλεων κατὰ κράτος ἁλουσῶν συλλέξασθαι, ἠπόρει περὶ τοῦ πρακτέον ὁ Καῖσαρ, τὰς πόλεις ἄρδην ἀπολλυμένας ὁρῶν, τὴν δὲ γῆν χρόνον οὐκ ὀλίγον μείνασαν ἀγεώργητον, τροφῆς τε οὐκ ὀλίγης δεομένους, τοὺς ἐκ τῶν βαρβάρων ἀποδοθέντας, ἥτις οὐδὲ ἀπὸ τῶν πλησίον πόλεων εὔπορος ἦν, διὰ τὸ μηδὲ ταύτας ἀπειράτους γενομένας τῆς τῶν βαρβάρων ἐφόδου, τροφῆς ἀρκούσης οὐκ εὐπορεῖν. οὐκ ἔχων οὖν ὅ τι χρήσεται τοῖς παροῦσι, τοιόνδε τι μηχανᾶται. τοῦ Ῥήνου πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Γερμανίας, (ὅπερ ἐστὶν ἔθνος Γαλατικὸν) εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἐκδιδόντος, οὗ τῆς ἠιόνος ἡ Βρεττανικὴ νῆσος ἐνακοσίοις σταδίοις διέστηκεν, ἐκ τῶν περὶ τὸν ποταμὸν ὑλῶν ξύλα συναγαγών, ὀκτακόσια κατεσκεύασε πλοῖα, μείζονα λέμβων. ταῦτά τε εἰς τὴν Βρεττανίαν ἐκπέμψας, κομίζεσθαι σῖτον ἐποίει· καὶ τοῦτον τοῖς ποταμίοις πλοίοις ἀνάγεσθαι διὰ τοῦ Ῥήνου παρασκευάζων, τοῦτό τε ποιῶν συνεχέστερον, διὰ τὸ βραχὺ εἶναι τὸν πλοῦν, ἤρκεσε τοῖς ἀποδοθεῖσι ταῖς οἰκείαις πόλεσιν, εἰς τὸ καὶ τροφῇ χρήσασθαι, καὶ σπεῖραι τὴν γῆν, καὶ ἄχρις ἀμητοῦ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. Ταῦτα δὲ ἔπραξεν οὔπω σχεδὸν εἰς πέμπτον καὶ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας ἐνιαυτὸν παρελθών.

Ἐχόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν πρὸς αὐτὸν εὐμενῶς διά τε τὴν τοῦ βίου λιτότητα, καὶ τὸ περὶ τοὺς πολέμους ἀνδρεῖον, καὶ *περὶ χρηματισμὸν ἐγκρατὲς, καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς, ἐν αἷς πάντας ὡς εἰπεῖν τοὺς καθ' αὐτὸν ἀνθρώπους ὑπερεβάλλετο* φθόνῳ βληθεὶς ὁ Κωνστάντιος ἐπὶ τοῖς Ἰουλιανοῦ κατορθώμασιν, οἰηθεὶς δὲ τὴν Σαλουστίου, τῶν δεδομένων αὐτῷ συμβούλων ἑνὸς, ἀγχίνοιαν αἰτίαν αὐτῷ τῆς τοσαύτης εἶναι περὶ τὰ πολέμια καὶ τὴν ἄλλην διοίκησιν δόξης, μεταπέμπεται τοῦτον, ὡς ἤδη τοῖς κατὰ τὴν ἑῴαν αὐτὸν ἐπιστήσων. ἑτοίμως δὲ τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦτον ἀφέντος, (ἐγνώκει γὰρ ἐν ἅπασι Κωνσταντίῳ πειθήνιος εἶναι) τὰ μὲν ἐπιτετραμμένα πάντα τῷ Καίσαρι καθεκάστην (ὡς εἰπεῖν) ἐλάμβανεν οὐκ ὀλίγην ἐπίδοσιν, τῶν στρατιωτῶν αὐξανομένων πλήθει καὶ πολεμικαῖς ἐμπειρίαις, τῶν πόλεων ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀπολαύσει τῶν ἀπὸ ταύτης οὐσῶν ἀγαθῶν. Πάντων δὲ (ὡς εἰπεῖν) τῶν αὐτόθι βαρβάρων ἀπεγνωκότων ἐλπίδι πάσῃ, καὶ ὅσοι οὐδέπω τοὺς ἔτι περιλελειμμένους ἀπολεῖσθαι πανωλεθρίᾳ προσδοκησάντων, Σάξονες, οἱ πάντων δὴ καρτερώτατοι τῶν ἐκεῖσε νεμομένων βαρβάρων, θυμῷ καὶ ῥώμῃ καὶ καρτερίᾳ τῇ περὶ τὰς μάχας, εἶναι νομίζοντες, Κουάδους, μοῖραν σφῶν ὄντας, εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένην ἐκπέμπουσι γῆν. οἱ δὲ, ὑπὸ Φράγκων ὁμόρων αὐτοῖς ὄντων κωλυόμενοι διαβῆναι, δέει τοῦ μὴ τῷ Καίσαρι δοῦναι δικαίαν αἰτίαν τῆς κατ' αὐτῶν αὖθις ἐφόδου, πλοῖα ναυπηγησάμενοι, καὶ διὰ τοῦ Ῥήνου τὴν ὑπὸ Φράγκων ἐχομένην ὑπερβαλλόμενοι γῆν, ἐπὶ τὴν ὑπήκοον Ῥωμαίοις *ὡρμήθησαν· καὶ τῇ Βαταβίᾳ προσορμίσαντες, ἣν δίχα σχιζόμενος ὁ Ῥῆνος νῆσον ποιεῖ, πάσης ποταμίας μείζονα νήσου, τὸ Σαλίων ἔθνος, Φράγκων ἀπόμοιρον, ἐκ τῆς οἰκείας χώρας ὑπὸ Σαξόνων εἰς ταύτην τὴν νῆσον ἀπελαθέντας, ἐξέβαλλον. αὕτη δὲ ἡ νῆσος, οὖσα πρότερον πᾶσα Ῥωμαίων, τότε ὑπὸ Σαλίων κατείχετο. τοῦτο μαθὼν ὁ Καῖσαρ, *ἀντεπιοίει μὲν τοῖς Κουάδοις· παρεγγύα δὲ τῷ στρατῷ, τούτοις μὲν κατὰ τὸ *καρτερὸν διαμάχεσθαι, Σαλίων δὲ μηδένα κτείνειν, ἢ κωλύειν ἐπὶ τὰ Ῥωμαίων ὅρια διαβαίνειν, οἷα μὴ ὡς πολεμίους ἐφισταμένους τῇ χώρᾳ, ἀνάγκῃ δὲ τῇ παρὰ Κουάδων ἐλαυνομένους. Ταύτης αἰσθόμενοι τοῦ Καίσαρος τῆς φιλανθρωπίας οἱ Σάλιοι, οἱ μὲν, ἀπὸ

Quumque milites animis in eum beneuolis eſſent, propter frugalitatem in victu, & virilem in bellis animum, & captandis lucris continentiam, & propter virtutes deniq; ceteras, quibus omnes, prope dixerim, ſui ſæculi homines ſuperabat: inuidia Conſtantius, ob res præclare geſtas a Iuliano, tactus; ratusque, ſagacitatem Salluſtii, qui vnus ex adtributis ei conſiliariis erat, tantam illi bellicis in rebus, & adminiſtratione reliqua, gloriam conciliare; hunc ipſum arceſſit, velut orientalibus præficiendum. Dimiſit hominem non inuite Iulianus, quod omnibus in rebus obſequi Conſtantio decreuiſſet: nihiloque minus omnia Cæſari commiſſa cottidie, prope dixerim, non exiguum quoddam incrementum ſumebant, dum numero milites, & vſu rerum bellicarum augeſcerent; opidaque pace pariter, ac bonis e pace prouenientibus, fruerentur. Omnes iam propemodum in iis locis barbari ſpem omnem abiecerant, tantumque non ad internecionem perituras exiſtimabant ſuorum reliquias; quum *Saxones*, omnium eas regiones incolentium barbarorum, & animis, & corporum viribus, & laborum in prœliis tolerantia, fortiſſimi habiti; *Quados*, nationis ſuæ partem, in ſolum ab Romanis occupatum emittūt. At finitimis *Francis* eos tranſitu prohibentibus, qui metuerent, ne iuſtam Cæſari cauſſam præberent, ſe rurſus inuadendi: nauibus conſtructis, Rheno præteruecti parentem Francorum imperio regionem, in Romani iuris ſolum contenderunt: & adpulſis ad Batauiā nauibus, quam diuiſus Rhenus inſulam efficit, quauis inſula fluminea maiorem, *Saliorum* nationem, Francorum a parte profectam, & vi Saxonum in hanc inſulam ſuis e ſedibus reiectam, expulerunt. Hæc inſula prius Romanis in vniuerſum parēs, a Saliis hoc tempore poſſidebatur. Cæſar, ea re cognita, Quados ille quidem viciſſim adgrediebatur: ſed iuſſo prius exercitu cum Quadis acriter dimicare, Saliorum neminē occidere, nec prohibere, quo minus in Romanorum fines illi tranſirent; quod non vt hoſtes Romanam regionem peterent, ſed per vim & coactionem a Quadis pellerentur. Hac animaduerſa Cæſaris humanitate Salii, partim ex

inſula cum rege ſuo Romanum in ſolum tranſiiciebant, partim ad limites inita fuga ſe conferebant; omnes Cęſari ſupplices facti, ſponte ſua ſe, cum rebus ſuis, eius fidei permittebāt. Cęſar, non iam ad bellum gerendum promtos & audentes amplius barbaros videns, ſed clandeſtinis incurſionibus & latrociniis intentos, haud leuibus inde malis ac detrimētis regionē adficere: quid ageret dubius, hanc artem barbarorum prudenti ſtrategemate viciſſim vltus eſt. Erat quidā, vaſto ſupra ceteros omnes corpore; cui corporis magnitudini virilis animus reſpondebat. Huic natione barbaro, ceteriſq; cum barbaris latrociniis adſueto, viſum eſt, relictis ſedibus patriis, ad ſubiectos Romanis Celtas migrare. Quūq; Treuiris ad aliquod tempus hæreret, quæ vrbs tranſalpinarum gentium maxima eſt, ac tranſrhenanos barbaros videret vrbes in aduerſa Rheni ripa ſitas incurſionib. vexare, omniumque fortunas nullo prohibente rapere; quod ſane tū temporis accidit, quum necdum Iulianus Cæſaris poteſtatē nanctus eſſet: de tuendis quidem opidis cogitabat; ſed, quod eiuſmodi quid ipſe moliri non auderet, cui nulla lex, vt id faceret, permiſiſſet; initio ſolus in denſiſſimas ſiluas abditus, barbarorum impreſſiones opperiebatur; eoſq; noctu adgreſſus, vbi temulentia & ſomno iam conſopiti iacebant, capita quotquot poterat, barbaris abſcindebat; & in vrbem adlata, ciuibus oſtendebat. Id inſtitutum continuans, metum & cunctationem barbaris non exiguam iniiciebat; ignorantibus quidem illis id, quod fieret; ſed ipſum tamen detrimentum ex eo deprehendentibus, quod in ſingulos prope dies eorum copiæ deminuerentur. Quum autem & alii latrones cum eo ſe coniunxiſſent, & ſingillatim collecti, quādam ad multitudinem excreuiſſent: tum vero Charietto (nam hoc nomen erat ei, qui primus inſidias haſce contra barbaros excogitauerat) idito Cęſare, rem ei, non multis antea cognitam, aperit. Cęſar, cui facile non eſſet, cum exercitu nocturnas & clandeſtinas barbarorū incurſiones coercere; (nā exiguo numero, multiſq; locis diſperſi, latrocinabantur: & vbi dies illuxiſſet, neminem omnino videre erat, quod in ſaltus agris vicinos ſemet abderent, ex iis victitātes quæ hoc latrocinio adquirerent) quum ad animum reuocaſſet, quā difficulter hoſtes domiturus eſſet:

τῆς νήσου μετὰ τοῦ σφῶν βασιλέως εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐπεραιοῦντο γῆν· οἱ δὲ συμφυγόντες εἰς τὰ ὄρη κατέστησαν, ἱκέται τοῦ Καίσαρος ἅπαντες καθιστάμενοι, καὶ ἐθελοντὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες. ὁ δὲ, πρὸς μὲν πόλεμον οὐδένα θαῤῥοῦντας ἔτι τοὺς βαρβάρους ὁρῶν, ἐφόδοις δὲ λαθραίαις καὶ λῃστείαις προσέχοντας, οὐ μικρὰ τε οὐδὲ τὰ τυχόντα ἐκ τούτου τὴν χώραν ἐργαζομένους κακὰ καὶ ἀπορῶν ὅ τι πράξειεν, ἔμφρονι στρατηγήματι ταύτην μετῆλθε τῶν βαρβάρων τὴν τέχνην. ἀνήρ τις ἦν, μέγεθος σώματος ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἔχων, καὶ τὴν ἀνδρείαν ἀνάλογον τῷ σώματι. τούτῳ βαρβάρῳ τὸ γένος ὄντι, καὶ λῃστεύειν σὺν αὐτοῖς εἰωθότι, παρέστη τὰ οἰκεῖα ἤθη καταλιπόντι, πρὸς τοὺς ὑπὸ Ῥωμαίοις Κελτοὺς μεταστῆναι. διατρίβων οὖν ἀπὸ χρόνου τινὸς ἐν Τριβέροις, (ἔστι δὲ αὕτη πόλις μεγίστη τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἐθνῶν) ἐπεὶ τοὺς ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον βαρβάρους ἑώρα τὰς τῇδε καταστρέχοντας πόλεις, καὶ τὰ πάντων ἀκωλύτως λῃζομένους, ὅτε τὴν τοῦ Καίσαρος οὔπω Ἰουλιανὸς εἶχεν ἀρχὴν, ἀμύνειν μὲν διενοεῖτο ταῖς πόλεσιν· οὐκ ἔχων δὲ παῤῥησίαν, οἷα νόμου μηδενὸς αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν ἐπιτρέψαντος, τὴν μὲν ἀρχὴν μόνος εἰς τὰ δασύτατα κρυπτόμενος τῶν ὑλῶν, ἐκαραδόκει τὰς τῶν βαρβάρων ἐφόδους· καὶ νυκτὸς ἐπιὼν ἤδη παρειμένοις μέθῃ καὶ ὕπνῳ, κεφαλὰς ὅσων οἷός τε ἦν βαρβάρων ἀπέτεμε, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει φέρων, ἐδείκνυ. συνεχῶς δὲ τοῦτο ποιῶν, ὄκνον οὐκ ὀλίγον ἐποίησε τοῖς βαρβάροις, ἀγνοοῦσι μὲν τὸ γινόμενον, τῷ δὲ καθ' ἑκάστην (ὡς εἰπεῖν) ἐλαττοῦσθαι, τοῦ κακοῦ συναισθανομένοις. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλοι συνεμίγησαν τούτῳ λῃσταὶ, καὶ καθ' ἕνα συνιόντες, πλῆθος γεγόνασι, τότε δὴ τῷ Καίσαρι προσελθὼν ὁ Χαριέττων, (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ταύτην εὑρόντι πρώτῳ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐπιβουλὴν) ἀναφαίνει τὸ πρότερον οὔπω πολλοῖς ἐγνωσμένον. ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐπεὶ μὴ ῥᾴδιον ἦν αὐτῷ διὰ τοῦ στρατοπέδου ταῖς ἐν νυκτὶ τῶν βαρβάρων λαθραίαις ἐφόδοις ἐπεξιέναι, (κατ' ὀλίγους γὰρ, καὶ ἐν πολλοῖς ἑαυτοὺς διασπείραντες, ἐλῄστευον· ἡμέρας δὲ γενομένης, οὐδένα θεάσασθαι παντάπασιν ἦν· ἐν γὰρ τοῖς περὶ τοὺς ἀγροὺς δρυμοῖς ἀπεκρύπτοντο, σιτούμενοι τὰ ἐκ τῆς λῃστείας αὐτοῖς προσγινόμενα) τὸ δυσχείρωτον τῶν πολεμίων λαβὼν κατὰ νοῦν, εἰς

ἀνάγκην

ἀνάγκην κατέστη τοῦ μὴ στρατοπέδῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ λῃστικῷ συστήματι τοὺς λῃστὰς μετελθεῖν. ἀποδεξάμενος οὖν τὸν Χαριέττωνα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, συνάψας τε αὐτοῖς τῶν Σαλίων πολλούς, νυκτὸς μὲν αὐτοὺς λῃστεύουσι τοῖς Κουάδοις, οἷα μεμελετημένους λῃστείαις, ἔπεμπεν· ἡμέρας δὲ οὔσης, ἐν τοῖς ὑπαίθροις ἔταττε τὰ στρατόπεδα, καὶ πάντας, ὅσοι δὲ λῃστικὸν οἷοί τε ἐγίνοντο διαφυγεῖν, ἔκτεινε. τοῦτό τε ποιῶν διετέλεσεν, ἕως ὅτε καταστάντες εἰς ἐσχάτην στενοχωρίαν οἱ Κουάδοι, καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγοι γενόμενοι, προσεχώρησαν, ἅμα τῷ σφῶν ἡγουμένῳ, τῷ καίσαρι, πλῆθός τε αἰχμαλώτων ἤδη συλλαβόντι κατὰ τὰς προτέρας ἐφόδους, καὶ τὸν τοῦ βασιλέως παῖδα, παρὰ Χαριέττωνος εἰλημμένον. ἐπεὶ δὲ ἱκετηρίας αὐτοὺς ἐλεεινῶς προτεινομένους, ὁμήρους ἀπῄτει τῶν ἐπισήμων τινάς, καὶ τούτοις ἅμα τὸν τοῦ βασιλέως υἱόν, εἰς θρῆνον οἰκτρότατον καταστὰς ὁ τῶν βαρβάρων ἡγούμενος, ὤμνυε δακρύων, ὡς ἀπόλοιτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτῷ καὶ ὁ υἱός. τότε τοίνυν ἐλεήσας ὁ καῖσαρ δάκρυα πατρός, τόν τε παῖδα αὐτῷ δείκνυσιν ἐν εὐπαθείᾳ τρεφόμενον· καὶ φήσας ἔχειν ἐν ὁμήρου τάξει, καὶ σὺν αὐτῷ τῶν εὖ γεγονότων ἄλλους ὁμήρους λαβών, ἐφιλοτιμήσατο τὴν εἰρήνην, ἐφ' ᾧ μηδέποτε κατὰ Ῥωμαίων χεῖρας ἆραι. Ταῦτα οὕτω διαθεὶς ὁ καῖσαρ, Σαλίους τε καὶ Κουάδων μοίρας, καὶ τῶν ἐν τῇ *Βατανίᾳ νήσῳ τινάς, τάγμασιν ἐγκατέλεξεν, ἃ καὶ νῦν ἐφ' ἡμῶν ἔτι δοκεῖ περισώζεσθαι. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, Κωνστάντιος ὁ βασιλεὺς ἦν κατὰ τὴν ἑῴαν τὰ Περσῶν ἔχων ἐν φροντίδι μόνα, καὶ τοῖς ἐκεῖσε πολέμοις ἐγκαρτερῶν. τά τε γὰρ ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνη καλῶς εἶχεν αὐτῷ, τῇ τοῦ καίσαρος κυβερνώμενα προνοίᾳ· καὶ Ἰταλία πᾶσα καὶ Ἰλλυριοὶ κίνδυνον εἶχον οὐδένα, τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον βαρβάρων, δέει τοῦ μὴ διὰ Γαλατίας τὸν καίσαρα διαβάντα τὸν Ἴστρον, αὐτοῖς ἐπελθεῖν, σωφρονούντων. Κωνσταντίου τοίνυν ἐν τούτοις ὄντος, οἱ Πέρσαι, Σαπώρην ἔχοντες βασιλέα, τὰ περὶ τὴν μέσην ἐληίζοντο τῶν ποταμῶν· καὶ τὰ περὶ τὴν Νίσιβιν ἅπαντα καταστρεψάμενοι, καὶ αὐτὴν ἤδη πάσῃ δυνάμει τὴν πόλιν ἐπολιόρκουν. τοῦ δὲ στρατηγοῦ Λουκιλλιανοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀρκέσαντος, καὶ νῦν μὲν τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης ὀρθῶς χρησαμένου, νῦν δὲ καὶ στρατηγήμασιν, ἡ μὲν πόλις τὰ περιστάντα διέφυγεν, εἰς ἔσχατον ἐλθοῦσα κίνδυνον. τὸ δὲ ὅπως, περιττὸν ἡγησάμην

ad eã redactus eſt neceſſitatem, vt nõ exercitu tantum, ſed etiam latronum globo quodam latrones perſequendos ſtatueret. Quamobrem Chariettone cum ſuis recepto, & iiſdem Saliorum numero compluribus adiunctis: hos noctu, velut exercitos latrociniis, in latrocinantes Quados emittebat: interdiu diſpoſitas ſub dio militum ſtationes habebat, & omnes, qui latronum manus euadere potuerant, trucidabat. Id facere nõ deſinebat, donec Quadi maximas ad anguſtias redacti, deque multis pauci facti, cum duce ſuo Cæſari ſe dederent: qui & magnam ſuperioribus impreſſionibus captiuorum multitudinem adeptus fuerat, & inter alios, ipſum quoque regis filium, a Chariettone captum, habebat. Quum miſerabilem in modum ſupplices factos, obſides dare iuberet, homines quoſdam nobiles, & in his ipſum regis filium: dux barbarorum, lamentatione maxime miſerabili ſublata, cum lacrumis deierabat: inter alios, & filium ſibi periiſſe. Quamobrem paternas miſeratus lacrumas Cæſar, filium ei commonſtrat, qui delicate alebatur: ſimulque profeſſus, eum ſe obſidis habere loco, deq; numero nobilium aliis quoque præter hunc obſidibus acceptis, pacẽ ipſis ea largitus eſt lege, ne contra Romanos vmquam arma caperent. His rebus ita conſtitutis, & Salios Cæſar, & Quadorum partem, & quoſdam incolentes inſulam †Batauniam, legionibus adſcripſit: quorum ordines noſtro quoq; tempore ſuperſtites eſſe videtur. Per eadem tempora Conſtantius Imperator in oriente de ſolis rebus Perſicis ſollicitus, eorum locorum bellis intentus erat. Nam & bene trãſalpinarum conſtitutæ res erant gentium, quæ prouidentia Cæſaris adminiſtrarentur; & Italia tota, cũ Illyriis, extra omne poſita erat periculum, propterea quod trans Iſtrum habitantes barbari præ metu, ne per Galliam profectus Cæſar, Iſtrum tranſiiceret, & ipſos adoriretur, intra modeſtiæ fines ſe cõtinebant. Quum igitur in his occupatus eſſet Conſtantius, *Perſæ*, qui Saporem habebant regẽ, Meſopotamiã infeſtis graſſationibus vexabant. & vaſtatis omnibus ad Niſibim ſitis, vrbem ipſam totis viribus obſidebant. Sed quũ dux Lucillianus obſidioni ſuſtinẽdę idoneus, partim oblatis forte fortuna occaſionib⁹, partim ſtrategematis recte fuiſſet vſus: vrbs imminẽtibus malis eſt erepta, licet extremum in diſcrimen adducta fuiſſet. Id aũt quo modo factũ ſit, a me cõmemorari, ſuperuacaneum

† Batauiam

duxi: quum ipſe Cæſar omnia, tum temporis geſta, peculiari ſcripto quodam expoſuerit. Ea vero ſi quis in manus ſumſerit, huius viri ſummam in dicendo vim perſpiciet. Ceterum vbi iam in tranquillo res orientis poſitæ viderentur, & præclara facta Cęſaris omnib. eſſent in ore: graui quadam inuidia correptus eſt Conſtantius. Ideoq; propter rerum omnium proſperos apud Celtas & Hiſpanos ſucceſſus, quoſdã animi morſus ſentiens, occaſiones captabat; quibus occaſionib. paullatim, & animaduertẽte nemine, Cæſaris vires imminuere poſſet, & hoc modo dignitatem ei ſuã adimere. Quapropter ad eum mittit, & ad ſe legiones duas Celticorũ militum ablegari mandat; quaſi eorum auxiliis ipſe indigeret. Huic mãdato quũ ſtatim Iulianus ſatisfeciſſet, partim quod inſtitutum ipſius ignoraret, partim ne quam occaſionem ei ſuccenſendi præberet: nihilo minus omnem curam ac diligentiam rebus Celticis adhibebat, in dies augeſcentibus militum copiis, & habitantibus ad extremos limites barbaris perterrefactis, deq; bello inferendo ne per ſomnium quidem cogitãtibus. Conſtantius autem & alios militum ordines a Cæſare ſibi mitti poſtulabat: & impetrato, quod petierat, non multo poſt alias quatuor alas ad ſe trãſmitti iubebat. Statim militib. ſignificat Cęſar, ad profectionem ſe compararent. Hærente vero Iuliano Pariſii, quod opidulum eſt Germaniæ, quũ milites ad iter inſtructi, propter eius loci prętorium multam in noctem cenarent, nihil de iis conſiliis omnino cogitantes, quæ aduerſus Cæſarem inirẽtur: tribuni quidam, qui reapſe verum comperiſſent id, quod iam olim in eũ cuderetur, libellos quoſdã ab incertis ꝓfectos auctoribus, inter milites clãculum hinc inde reiiciunt; iiſq; futurum ſignificant, vt Cæſar, qui ſtrategematis ſuis efficeret, vt propemodũ omnes ipſi tropæa de barbaris ſtatuerẽt, & qui nihil a priuato milite, quoties dimicãdum eſſet, differret, extremum in periculum cõiiciatur, Imperatore paullatim copias eius ſuffurante; niſi omnes, concurſu facto, militum profectionem impedirent. Hos ita ſparſos libellos vbi militum plerique legiſſent, & de re tota, quæ tractaretur, ad multitudinem retuliſſent; vniuerſos ad iram concitarũt. Quũq; non ſine magno tumultu de loco ſurrexiſſent, ipſosq; calices manib. adhuc tenerẽt,

διεξελθεῖν, αὐτοῦ τοῦ Καίσαρος ἐν ἰδίᾳ συγγραφῇ πάντα ἀφηγησαμένου τὰ τότε πραχθέντα· ἅπερ ἔστιν εἰς χεῖρας λαβόντα, τὴν ἐν λόγοις ἄκραν τοῦ ἀνδρὸς συνιδεῖν ἀρετήν. Δοκούντων δὲ εἶναι τῶν κατὰ τὴν ἑῴαν ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ τῶν τοῦ Καίσαρος κατορθωμάτων [ἐν] τοῖς ἁπάντων στόμασιν ὄντων, δεινῶς ὁ Κωνστάντιος συνεστάλη τῷ φθόνῳ. τῇ δὲ τῶν ἐν Κελτοῖς τε καὶ Ἴβηρσι πραγμάτων εὐημερίᾳ δακνόμενος, ἐμηχανᾶτο προφάσεις, δι' ὧν ἂν δυνηθείη κατὰ βραχὺ καὶ ἀνεπαισθήτως τὰς τοῦ Καίσαρος ἐλαττῶσαι δυνάμεις, οὕτω τε τῆς ἀξίας αὐτὸν παραλῦσαι. πέμπει τοίνυν ὡς αὐτὸν, τάγματα δύο τῶν ἐν Κελτοῖς στρατιωτῶν ἐκπεμφθῆναι κελεύων, ὡς δὴ τῆς ἀπὸ τούτων δεόμενος βοηθείας. Ἰουλιανοῦ δὲ, ἀγνοίᾳ τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως, καὶ ἅμα διὰ τὸ μὴ πρόφασιν ὀργῆς αὐτῷ δοῦναι, τὸ ἐπίταγμα παραχρῆμα πληρώσαντος, τὰ μὲν ἐν Κελτοῖς ἠξιοῦτο πάσης ἐπιμελείας, τοῦ στρατιωτικοῦ κατὰ τὸ συνεχὲς *αὐξουμένου, καὶ τῶν παροικούντων ταῖς ἐσχατιαῖς βαρβάρων καταπεπληχότων, καὶ πόλεμον μὲν οὐδὲ ὄναρ ἐνθυμουμένων. Κωνστάντιος δὲ καὶ ἕτερα τάγματα στρατιωτικὰ πεμφθῆναί οἱ παρὰ τοῦ Καίσαρος ᾔτει. καὶ τυχὼν τῆς αἰτήσεως, ἄλλας μετ' οὐ πολὺ τέσσαρας ἴλας ὡς αὐτὸν ἐκέλευεν ἐκπεμφθῆναι. καὶ παραχρῆμα παρασκευάζεσθαι πρὸς ἐκδημίαν ὁ Καῖσαρ τοῖς στρατιώταις ἐσήμαινεν. Ἰουλιανοῦ δὲ ἐν τῷ Παρισίῳ (Γερμανίας δὲ αὕτη πολίχνη) διατρίβοντος, ὡς δὴ πρὸς ἐκδημίαν εὐτρεπεῖς ὄντες οἱ στρατιῶται, νυκτὸς ἄχρι βαθείας ἐδείπνουν περὶ τὰ αὐτόθι βασίλεια, τῶν βουλευομένων κατὰ τοῦ Καίσαρος οὐδὲ ἓν λογιζόμενοι. τῶν δὲ ταξιαρχῶν τινὲς, τὸ πάλαι κατ' αὐτοῦ μηχανώμενον, ἐπὶ τῶν πραγμάτων εὗρον ἀληθές· καὶ ἀνώνυμα γραμμάτια τῶν στρατιωτῶν ἐν μέσῳ κατὰ τὸ λεληθὸς διαρρίψαντες, ἐδήλουν διὰ τούτων ὡς ὁ Καῖσαρ, ὁ δοὺς ἅπασιν (ὡς εἰπεῖν) τὸ κατὰ βαρβάρων τρόπαια στῆσαι διὰ τῶν οἰκείων στρατηγημάτων, καὶ μηδέν τι τῶν καθ' ἕκαστον ἐν τῷ μάχεσθαι διαλλάττων, εἰς ἔσχατον ἥξει κινδύνου, κατὰ βραχὺ τοῦ βασιλέως τὴν αὐτοῦ δύναμιν *ὑποκλέπτοντος, εἰ μὴ συνδραμόντες ἅπαντες ὁμοῦ τὴν τῶν στρατιωτῶν κωλύσαιεν ἐκδημίαν. Ταῦτα τὰ *γραμμάτια διεσπαρμένα τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἀναγνόντες, καὶ εἰς τὸ πλῆθος τὸ μελετώμενον ἐνεγκόντες, ἐξηρέθισαν ἅπαντας εἰς ὀργήν. καὶ ἀναστάντες ἐκ τοῦ τόπου σὺν θορύβῳ πολλῷ, τῶν κυλίκων ἐν ταῖς χερσὶν ἔτι κειμένων,

ὁρμῇ ἐπὶ τὰ βασίλεια· διαρρήξαντές τε τὰς θύρας σὺν οὐδενὶ κόσμῳ, καὶ ἄγουσι δημοσίᾳ τὸν Καίσαρα, καὶ ἐπί τινος ἀσπίδος μετέωρον ἄραντες, ἀνεῖπόν τε σεβαστὸν αὐτοκράτορα, καὶ ἐπέθεσαν σὺν βίᾳ τὸ διάδημα τῇ κεφαλῇ. Ὁ δὲ, δυσανασχετῶν μὲν ἐπὶ τῷ γεγονότι, τὸ δὲ ἀνακαλέσασθαι τὸ πραχθὲν οὐδεμίαν οἰηθεὶς ἔχειν ἀσφάλειαν, Κωνσταντίου μήτε ὅρκοις ἐμμένοντος μήτε συνθήκαις, ἢ ἄλλην τινὰ τῶν ἐν ἀνθρώποις πίστιν φυλάττοντος, ὅμως ἐπειρᾶτο τῆς αὐτοῦ *γνώμης· καὶ πρέσβεις ἐκπέμψας, παρὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσίν τε καὶ γνώμην ἔφη προβεβῆσθαι τὰ τῆς ἀναρρήσεως. οἷς εἰ παράσχοι γνώμην, ἕτοιμος ἔφασκεν εἶναι τὴν τοῦ Καίσαρος ἔχειν ἀξίαν, ἀποθέμενος τὸ διάδημα. Κωνστάντιος δὲ εἰς τοσοῦτον ὀργῆς τε καὶ ἀλαζονείας ἀνέβη, ὥστε πρὸς τοὺς πρέσβεις εἰπεῖν, ὡς προσήκει Ἰουλιανὸν τοῦ ζῆν ἀντεχόμενον, ἀποθέσθαι πρὸς τῇ βασιλείᾳ καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος σχῆμα· καταστάντα δὲ ἰδιώτην, ἑαυτὸν τῇ προαιρέσει τοῦ βασιλέως ἐκδοῦναι. μηδὲν γὰρ πείσεσθαί τι δεινὸν, μηδὲ ἄξιον ὧν ἐτόλμησε. Ταῦτα ἀκηκοὼς Ἰουλιανὸς παρὰ τῶν πρέσβεων, εἰς τὸ ἐμφανὲς ἔδειξεν ἣν εἶχε περὶ τὸ θεῖον προαίρεσιν, ἄντικρυς εἰς ἐπήκοον πάντων εἰπὼν, ὡς τοῖς θεοῖς ἄμεινον, ἢ τοῖς Κωνσταντίου λόγοις ἑαυτόν τε καὶ τὸν ἑαυτοῦ βίον ἐκδοῦναι. Ἐντεῦθεν ἅπασι φανερὰ γέγονεν ἡ πρὸς Ἰουλιανὸν Κωνσταντίου δυσμένεια. καὶ Κωνστάντιος μὲν πρὸς ἐμφύλιον παρεσκευάζετο πόλεμον· Ἰουλιανῷ δὲ, δυσχεραίνειν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, ἐπῄει, ὡς, εἰ μέλλοι τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ δεδωκότι τοῦ Καίσαρος, πολεμεῖν, ἀχαρίστου παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀποίσεται δόξαν. Ὄντι δὲ περὶ ταῦτα, καὶ πᾶσαν γνώμην ἀνακυκλοῦντι, σφόδρα τε ὀκνηρῶς ἔχοντι πρὸς ἐμφύλιον πόλεμον, ἔδειξε δι' ἐνυπνίου τὸ θεῖον αὐτῷ τὸ ἐσόμενον. ἐν Βιέννῃ γὰρ διατρίβοντι κατ' ὄναρ ὁ ἥλιος ἔδοξε δεικνύναι τοὺς ἀστέρας αὐτῷ, λέγειν τε ταῦτα τὰ ἔπη·

Ζεὺς ὅταν εἰς πλατὺ τέρμα πέλῃ κλυτοῦ ὑδροχόοιο,
Παρθενικῆς δὲ Κρόνος μοίρῃ βαίνῃ ἐπὶ πέντε
Εἰκοστῇ, βασιλεὺς Κωνστάντιος Ἀσίδος αἴης,
Τέρμα φίλου βιότου στυγερὸν καὶ ἐπώδυνον ἕξει.

Τούτῳ τῷ ἐνυπνίῳ θαρρήσας, εἴχετο μὲν, κατὰ τὸ σύνηθες αὐτῷ, τῆς τῶν κοινῶν πραγμάτων ἐπιμελείας. ἐπεὶ δὲ ἦν ἔτι χειμὼν, τὰ μὲν ὅσα περὶ τοὺς βαρβάρους, τῆς δεούσης ἠξιοῦτο προνοίας· ὥστε, εἰ δέοι καὶ τῶν ἄλλων αὐτὸν ἀντιλαβέσθαι πραγμάτων, ἐν ἀσφαλείᾳ πάσῃ τὰ ἐν Κελτοῖς πράγματα μένειν. παρεσκευάζετο δὲ Κωνσταντίου κατὰ τὴν ἑῴαν ὄντος,

ad prætorium contenderunt: perruptiſque nullo ordine foribus, Cæſarem in publicum deducunt; & ſublimem in ſcutum quoddam elatum, Imperatorem auguſtum adpellant, & vi diadema capiti eius imponunt. Cæſar, ægre quidem, quod accidiſſet, ferens; reuocari tamen, quod actũ fuerat, tuto non poſſe ratus; quando Conſtantius nec ſacramentis vllis, nec pactis conuentis ſtaret, aut vllam aliam fidei religionem, inter homines ſacram, ſeruaret; nihilominus animum eius tentandum putabat. Ideoque miſſis legatis, præter voluntatem, & ſententiam animi ſui, ſe declaratum Imperatorem aiebat. Ac, ſi quidem ita Conſtantio videretur, paratum ſe dicebat eſſe, vt diademate poſito, Cæſaris dignitatem retineret. Sed Conſtantius tantam ad iracundiam & adrogantiam prouectus eſt, vt legatis diceret: par eſſe, Iulianum, ſi vitam ſibi caram duceret, vna cum imperio, Cæſaris etiam habitum ponere; priuatæque vitę reſtitutum, Imperatoris ſe volũtati permittere. Nec enim vel graue quidquam perpeſſurum, vel iis dignum, quę tentare fuiſſet auſus. Quum hæc Iulianus ex legatis audiſſet, palam animi ſui de numine ſententiam oſtendit; aperte proloquutus, audientibus vniuerſis: potius ſe diis, quam Conſtantii verbis, ſeque vitamque ſuam permiſſurum. Hinc iam omnibus infeſtus Cõſtãtii erga Iulianum animus paruit. Et Conſtantius quidem ad ciuile bellum ſe comparabat. Iuliani vero mentẽ, propter ea quæ acciderant, hoc potiſſimum cruciabat; quod bellum cum eo geſturus, qui Cæſaris ei poteſtatem tribuerat, apud multos opinionem hominis ingrati de ſe concitaturus eſſet. Dum hæc ſecũ expẽdit, & animum hinc inde torquet, ac vehementer in ſuſcipiendo ciuili bello cunctatur: numen ei per ſomnium, quid futurum eſſet, oſtẽdit. Nam dum Viennæ commoratur, ſol in ſomniis ſidera monſtrare viſus eſt, & hoſce verſus pronuntiare:

Parte Iouem feret extrema profuſor vt vnde,
Parīq; a Saturno fuerit vigeſima quinta
Virginis vt iam tacta; Aſiæ Conſtantius omnis
Vitam morte graui mox finiet Induperator.

Hoc ſomnio fretus, publica, pro more ſuo, negotia diligẽter procurat. Et quoniã adhuc hiems erat, reb. ad barbaros pertinẽtibus ita proſpicit, vti par erat adeo quidẽ, vt ſi res ei ſuſcipiẽdę eſſent aliæ, prorſus in tuto Celticæ manerent. Simul, hęrente per orientẽ adhuc Cõſtantio,

conatum vt eius anteuerteret, ſeſe parabat. Adulta iam æſtate, compoſitis barbarorum trãs Rhenum rebus, quũ partim eos bello coegiſſet modeſte ſe gerere; partim experientia præteritorum perſuaſiſſet, vt pacẽ, quam bellum, amplecti mallent: velut ad profectionem longinquam, omnem exercitum inſtruit. Quumque ciuiles & militares duces opidis atq; limitibus præfeciſſet, verſus Alpes cum copiis pergit. Ad Rhætos vbi veniſſet, vnde fluuius Iſter ortus, Noricos, & vniuerſam Pannoniam permeat, itidẽq; Dacas, & Thraciæ Myſos, & Scythas, atq; ita ſemet in pontum Euxinum exonerat: conſtructis nauigiis fluuialibus, ipſe cum tribus milibus Iſtro ſecundo deuectus, viginti milia Sirmiũ itinere terreſtri petere iuſſit. Et quia remigium continuum, cum ſecundo fluminis impetu, coniungebatur; iis etiam ventis adiuuantibus, quos Eteſias, velut anniuerſarios, vocant: vndecimo die Sirmium adpulit. Quũq; nuntiatum fuiſſet, Imperatorem adeſſe: propemodũ omnes arbitrabantur eſſe Cõſtantium, qui veniſſet. Sed vbi Iulianum excepiſſent, præ admiratione cuncti ſtupebãt: & inſtar portenti habebant id, quod eueniſſet. Nõ multo poſt, quum & exercitus ille, qui ex Celtis ſubſequebatur, præſto eſſet: ad Senatum populi Romani, & Italicos exercitus, litteras dedit; quib. in litteris perſcriptum erat, præſidiis munitas vrbes tenerent, quando iam ipſe nanctus eſſet imperium. Et quia Taurus ac Florentius, eius anni cõnſules, qui a Conſtantio ſtabant, ſimul atque cognouiſſent, Iulianum Alpes tranſgreſſum, in Pannoniam perueniſſe, fuga ſemet ex vrbe ſubduxerãt: Conſules fugitiuos, in perſcribendis publicis inſtrumentis, eos adpellari iuſſit. Omnes autem vrbes, quas curſim iam tranſierat, blande demulcebat; vniuerſis ſpem de ſe bonam præbens. Scripſit & Athenienſibus, & Lacedæmoniis, & Corinthiis itineris ſui cauſſas oſtendens. Sirmii quum eſſet, ex omni prope Græcia legati ad eum miſſi aderant; quibus vbi reſpõdiſſet, quæ par erat; eaq; fuiſſet largitus, quę iuſta viderentur: cum Celticis, & aliis præterea copiis, quas de præſidiariis cohortibus Sirmii, Pannoniorum, Myſorumque collegit, vlterius caſtra mouit. Vbi Naiſum adtigiſſet, ibidem cum hauriſpicibus, quid agendum eſſet, diſpiciebat. Significantibus extis, vt iſtic aliquamdiu ſubſiſteret, parebat: obſeruãs ſimul indicatum ſomnio tempus. quod vbi cum

τὴν αὐτοῦ προκαταλαβεῖν ἐπιχείρησιν. ἀκμάζοντος δὲ ἤδη τοῦ θέρους, διαθεὶς τὰ περὶ τοὺς ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον βαρβάρους, καὶ τοὺς μὲν πολέμῳ σωφρονεῖν ἀναγκάσας, τοὺς δὲ τῇ πείρᾳ τῶν προλαβόντων, εἰρήνην ἀγαπᾶν μᾶλλον ἢ πόλεμον πείσας, ὡς ἐς μακρὰν ἀποδημίαν διέταττε τὸ στρατόπεδον. καταστήσας δὲ ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς ἐσχατιαῖς πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικοὺς ἡγεμόνας, ἅμα τῇ δυνάμει ᾔει εἰς τὰς Ἄλπεις. ἐλθὼν δὲ εἰς Ῥαιτούς, (ὅθεν ὁ Ἴστρος ἀρχόμενος, Νωρικούς τε καὶ Παιονίαν πᾶσαν παραμείβει, καὶ προσέτι γε Δάκας, καὶ τοὺς ἐν Θρᾴκῃ Μυσοὺς καὶ Σκύθας, οὕτω τε εἰς τὸν Εὔξεινον ἐξίησι πόντον) πλοῖα ποτάμια κατασκευάσας, αὐτὸς μὲν ἅμα τρισχιλίοις, εἰς τὸ πρόσω διὰ τοῦ Ἴστρου παρῄει· δισμυρίοις δὲ πεζῇ τὸ Σίρμιον καταλαμβάνειν διέταττεν. ἐπεὶ δὲ τὴν συνεχῆ εἰρεσίαν μετὰ τῆς τοῦ ῥοῦ φορᾶς, καὶ τῶν ἐτησίων ἀνέμων αὐτῷ συντελεσάντων, ἑνδεκάτῃ μὲν ἡμέρᾳ περὶ τὸ Σίρμιον ἦλθε. φοιτησάσης δὲ ἀγγελίας ὡς ὁ βασιλεὺς παρεγένετο, πάντες μὲν (ὡς εἰπεῖν) Κωνστάντιον ᾤοντο εἶναι τὸν ἐπιστάντα· δεξάμενοι δὲ Ἰουλιανόν, ἐν ἐκπλήξει πάντες ἦσαν, φάσματι τὸ συμβὰν ἀπεικάζοντες. φθασάσης δὲ μετ᾿ οὐ πολὺ καὶ τῆς ἀπὸ Κελτῶν αὐτῷ παρακολουθησάσης δυνάμεως, τῇ Ῥωμαίων γερουσίᾳ καὶ ταῖς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ δυνάμεσιν ἔγραφεν, ἔχειν ἐν ἀσφαλείᾳ τὰς πόλεις, ὡς αὐτοῦ βασιλεύοντος. ἐπεὶ δὲ Ταῦρος καὶ Φλωρέντιος, οἱ κατ᾿ ἐκεῖνον τὸν ἐνιαυτὸν ὕπατοι, τῆς Κωνσταντίου μερίδος ὄντες, ἅμα τῷ μαθεῖν ὅτι Ἰουλιανὸς ὑπερβὰς τὰς Ἄλπεις, εἰς Παιονίαν ἀφίκετο, φυγῇ τὴν Ῥωμαίων ἀπέλιπον· φυγάδας μὲν αὐτοὺς ὑπάτους ἐν τοῖς συμβολαίοις ἐκέλευε γράφεσθαι· πάσας δὲ τὰς πόλεις ἃς ἔτυχεν ἤδη διαδραμών, ἐφιλοφρονεῖτο, χρηστὰς ἐναποτιθέμενος πᾶσιν ἐλπίδας. ἔγραφε δὲ καὶ Ἀθηναίοις, καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ Κορινθίοις, τὰς αἰτίας τῆς σφετέρας ἐμφαίνων ἀφίξεως. ὄντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὸ Σίρμιον, ἐξ ἁπάσης (ὡς εἰπεῖν) τῆς Ἑλλάδος ἐστέλλοντο πρέσβεις. οἷς ἀποκρινόμενος τὰ προσήκοντα, καὶ ὅσα ἦν δίκαια φιλοτιμησάμενος, σὺν τῷ περὶ Κελτῶν στρατοπέδῳ καὶ ἕτερον ἔκ τε αὐτοῦ τοῦ Σιρμίου καὶ τῶν Παίοσι καὶ Μυσοῖς ἐνιδρυμένων ταγμάτων συναγαγών, ἐπὶ τὰ πρόσω παρῄει. καταλαβὼν δὲ τὴν Ναϊσσόν, αὐτόθι μετὰ τῶν μάντεων τὸ πρακτέον ἐσκόπει. ὡς δὲ μένειν αὐτῷ τέως κατὰ χώραν ἐδήλου τὰ ἱερά, τοῦτο [δὲ] ἐποίει, παρατηρῶν ἅμα καὶ τὸν τῷ ἐνυπνίῳ δηλούμενον χρόνον. ὡς δὲ καὶ τὰ

τῶν ἀστρῴων

τῇ ἀστρῴων συμβαίνειν ἐδόκει κινήσεων, ὄντι κατὰ τὴν * Ναΐσον, ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως αὐτῷ πλῆθος ἱππέων ἀπήγγελεν, ὡς Κωνστάντιος μὲν ἐτελεύτησε, καλοίη δὲ Ἰουλιανὸν ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν τὰ στρατόπεδα. Δεξάμενος δὲ τὸ παρὰ τοῦ θείου δεδωρημένον, εἴχετο τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας. ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ Βυζάντιον παρεγένετο, πάντες μὲν αὐτὸν σὺν εὐφημίαις ἐδέχοντο, πολίτην καὶ θρέμμα * ἑαυτῶν ὀνομάζοντες, (οἷα δὴ ἐν ταύτῃ τεχθέντα τε καὶ τραφέντα τῇ πόλει) καὶ τὰ ἄλλα θεραπεύοντες ὡς μεγίστων τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον ἐσόμενον ἀγαθῶν.

Ἐν ταύτῃ τῆς πόλεως ἅμα καὶ τῶν στρατοπέδων ἐπιμελούμενος, ἔδωκε μὲν τῇ πόλει γερουσίαν ἔχειν ὥσπερ ἐν τῇ [πόλει] Ῥώμῃ. λιμένα δὲ μέγιστον αὐτῇ δειμάμενος, τῶν ἀπὸ τοῦ νότου * κινδυνευόντων ἀλεξητήριον πλοίων, καὶ στοὰν σιγματοειδῆ μᾶλλον ἢ εὐθεῖαν, ἐπὶ τὸν λιμένα κατάγουσαν· ἔτι δὲ βιβλιοθήκην ἐν τῇ βασιλέως οἰκοδομήσας στοᾷ, καὶ ταύτῃ βίβλους ὅσας εἶχεν ἐναποθέμενος, ἐπὶ τὸν κατὰ Περσῶν παρεσκευάζετο πόλεμον. δέκα δὲ διατρίψας ἐν τῷ Βυζαντίῳ μῆνας, καὶ ἐστρατηγοὺς Ὁρμίσδην καὶ Βίκτορα· καὶ τοὺς ταξι[illegible]ς αὐτοῖς καὶ τὰ στρατόπεδα παραδοὺς, ἐπὶ τὴ[illegible]ιόχειαν ἤλαυνε. Μεθ᾽ ὅσης μὲν οὖν ἡσυχίας καὶ εὐλαβείας τὴν ὁδὸν ἅπασαν οἱ στρατιῶται διήνυσαν, λέγειν οὐκ ἀναγκαῖον. οὐδὲ γὰρ ἦν εἰκὸς ἀπηχές τι πρᾶξαι τούτους, ὑπὸ Ἰουλιανῷ βασιλεῖ τεταγμένους. ἐπιδημήσαντα δὲ αὐτὸν τῇ Ἀντιοχείᾳ, δέχεται φιλοφρόνως ὁ δῆμος· φιλοθεάμων δὲ ὢν φύσει, καὶ τρυφῇ μᾶλλον ἢ πράξεσι σπουδαίαις ἐκδεδομένος, εἰκότως τὴν περὶ τὰ πάντα τοῦ βασιλέως ἐδυσχέραινε φρόνησιν καὶ σωφροσύνην, εἰργομένου τε θεάτρων ἑαυτὸν, σπανίως τε καὶ οὐδὲ διὰ πάσης θεωρουμένου τῆς ἡμέρας. ἀφέντες τοίνυν φωνὰς ἀλλοκότους, ἐλύπησαν· ὁ δὲ, ἠμύνατο, τιμωρίαν μὲν οὐδεμίαν ἔργῳ αὐτοῖς ἐπιθεὶς, * λόγον δὲ ἀστειότατον εἰς αὐτούς τε καὶ τὴν πόλιν συνθεὶς· ὃς τοσαύτην ἐν ἑαυτῷ μετ᾽ εἰρωνείας ἔχει πικρίαν, ὥστε πανταχοῦ γῆς ἤρκεσε τὰ Ἀντιοχέων ὀνείδη διενεγκεῖν. ἀλλ᾽ ἐκείνοις μὲν ὑπὲρ ὧν ἔπταισαν μεταμεμέληκεν· ὁ δὲ βασιλεὺς, βοηθήσας τὰ εἰκότα τῇ πόλει, καὶ πλῆθος πολὺ παραδοὺς βουλευτῶν, ἐκ πατέρων εἰς τὸ τοιοῦτο καταγομένων καὶ ἐπὶ ὅσοις ἔτυχον τεκοῦσαι

ſiderum motibus concurrere videretur, adhuc apud Naiſum hærenti multitudo quædam equitum, Conſtantinopoli veniēs, nuntiabat; Conſtantium eſſe mortuum, & ipſos exercitus IVLIANVM ad ſummam rerum depoſcere. Quapropter accepto, quod a numine donatum eſſet: inceptum iter proſequitur. Vbi Byzantium acceſſiſſet, vniuerſi fauſtis acclamationibus eum excipiebāt, ciuem & alumnum adpellantes, velut ea in vrbe natum & educatum; & omni præterea cultu proſequētes, quaſi futurum mortalibus maximorum bonorum auctorem. Heic dum & vrbi, & exercitui reficiendo daret operam: poteſtatem vrbi fecit habendi Senatus, vt in vrbe Roma. Simul portum ei maximum ſtruxit, qui naues ab auſtro periclitantes ab iniuriis defenderet; vna cum porticu, quæ ſigma litteram potius, quam rectam formam refert, & ad portum deducit. Itidem constructa in regia porticu bibliotheca, & libris, quotquot habebat, in ea collocatis; ad gerendum bellū Perſicum ſe parabat. Vbi decem menſes Byzantii commoratus, Hormiſdam Victoremque duces declaraſſet, eisque tribunos & exercitus tradidiſſet: Antiochiam profectus eſt. Quanta quidem cum tranquillitate, ac religione, totum hoc iter confecerint milites, non eſt neceſſe dicere. Nec enim cōſentaneum erat, eos inſolentius ac præter rationem decori quidquā admittere, qui ſub Imperatore Iuliano militabant. Antiochiam ingreſſum blande populus excepit. ſed quod idē natura ſpectandorum ludorum cupidus eſſet, magisque voluptatibus, quam ſeriis negotiis deditus: non abs re prudentiam & modeſtiam Imperatoris in rebus omnibus ægre ferebat, qui & de theatris ſe ſubduceret, & raro ludos, nec toto die ſpectaret. Quapropter portentoſis quibuſdam vocibus emiſſis, eum pungebant. Imperator ſemet vlciſci; non facto poena eis vlla irrogata; ſed oratione quadam vrbaniſſima tam in ipſos, quam vrbem compoſita: quæ tantam in ſe, cum irriſione, continet acerbitatem; vt vbique terrarum didendis Antiochenorum probris ſuffecerit. Sed hos quidem delictorum ſuorum paenituit. Imperator autem, vrbe ſubleuata, vbi quidem hoc poſceret æquitas, eique magno decurionum conceſſo numero, qui paterna ſucceſſione munus hoc conſequerentur; admiſſis & illis, quotquot decurionum

filiæ progenuiſſent; quod ſane perpaucis municipiis datum ſcimus: aliis denique multis præclare iuſteque conſtitutis, ad bellum Perſicum ſemet accingebat. Hieme iam exacta, collecto exercitu, eoque decenti ordine præmiſſo, egreſſus eſt Antiochiam, quum ne perlitare quidē potuiſſet. † Id autem quo pacto acciderit, quamuis cognitum habeam, ſilentio præterire malo. Quū die quinto perueniſſet Hierapolim, vbi cunctas naues, tam militares, quam onerarias, conuenire iuſſerat Samoſatis, & aliis ex locis, quæ in Euphrate fluuio nauigatione vtuntur: præfectum eis Hierium quemdam, cohortium militarium ducem, præmiſit; ipſe tres dumtaxat Hierapoli dies commoratus, Barnas verſus, opidulum quoddam Oſdroënæ, progreſſus eſt. vbi populus Edeſenorum vniuerſus ei factus obuiam, & coronam offerebat, & fauſtis acclamationibus in vrbem ſuam inuitabat. Imperator, accepto dono, ciuitatem ingreſſus, & decretis ei, quæ par erat; Carras perrexit. Hinc iā duobus propoſitis itineribus, quorum alterum per flumen Tigrim, & vrbem Niſibim, Adiabenicas ad ſatrapias ducit; alterū per Euphratem, † & Circeſium; (caſtelli hoc nomen eſt, quod † Aboras fluuius, & Euphrates ipſe circumfluit, Aſſyriorum finibus cōtiguum) & Imperatore deliberante, quonam horum itinerum ad tranſiectionem vtendum eſſet: Perſarum irruptio nunciata fuit, qui per loca dicionis Romanæ graſſari perhiberentur. Ea res fecit, vt perturbatio quædam in caſtris exoriretur. Sed Imperator, cognito, latrones hos potius eſſe, qui raptis reb. obuiis, abſceſſiſſent: ſatis magnum præſidiū ſatis ad Tigrim flumē agris relinquendum ſtatuit, ne copiis vniuerſis ſecum per alterum illud iter, Perſicum territorium ingreſſis, clanculū Perſæ Niſibim, & omnia Niſibi vicina loca, præſidiis & ope deſtituta, diuexarent. Itaque placuit, vt decem & octo milia grauis armaturæ militū ibi relinqueret, quorū duces Sebaſtianus & Procopius eſſent: ipſe cum vniuerſis copiis iter per Euphratem faceret, exercitu duas in partes diuiſo; vt ab omni parte cōſpectis hoſtibus reſiſti poſſet, nec in quæuis obuia per ſummam illi licentiā excurſitarent. His apud Carras cōſtitutis,

† Cauſſam eccleſiaſtici ſcriptores exponunt, vt Socrates lib. 3 cap. 18.

† al. Cercuſium

† al. Aſboras

βουλευτῶν θυγατέρες· (ὅπερ ὀλίγαις δεδομένον ἔγνωμεν πόλεσιν) ἄλλά τε πολλὰ καλῶς καὶ δικαίως οἰκονομήσας, ἐπὶ τὸν κατὰ Περσῶν παρεσκευάζετο πόλεμον. Λήγοντος δὲ ἤδη τοῦ χειμῶνος, τὴν στρατείαν συναγαγὼν, καὶ κατὰ τάξιν ἐν κόσμῳ προπέμψας, ἐξώρμησε τῆς Ἀντιοχείας, οὐδὲ τῶν ἱερείων αἰσίων αὐτῷ γινομένων. ὃ δὲ ὅπως, εἰδὼς ὑπερβήσομαι. πέμπτῃ δὲ τὴν Ἱεράπολιν ἡμέρᾳ καταλαβὼν, ἔνθα ἔδει τὰ πλοῖα πάντα συνδραμεῖν στρατιωτικά τε καὶ φορτικὰ, ἔκ τε Σαμοσάτων καὶ ἐξ ἄλλων τὸν Εὐφράτην καταπλέοντα τόπων· τούτοις ἐπιστήσας Ἱέριον, τῶν ἡγουμένων τινὰ στρατιωτικῶν ταγμάτων, προέπεμπεν. αὐτὸς δὲ τρεῖς ἐπιμείνας τῇ Ἱεραπόλει μόνας ἡμέρας, ἐπὶ Βάτνας, τῆς Ὀσδροηνῆς πολίχνιόν τι, προῄει. οὗ δὴ ὑπαντήσαντες Ἐδεσσηνοὶ πανδημεὶ, στέφανόν τε προσέφερον, καὶ μετ' εὐφημίας εἰς τὴν σφῶν πόλιν ἐκάλουν. ὁ δὲ, ἀποδεξάμενος, καὶ ἐπιστὰς τῇ πόλει, καὶ ὅσα ἔδει χρηματίσας, ἐπὶ Κάῤῥας ἐβάδιζε. δυοῖν τοίνυν ἐντεῦθεν ὁδοῖν προκειμέναιν, τῆς μὲν, διὰ τοῦ ποταμοῦ Τίγρητος καὶ πό[...] Νισίβιος ταῖς Ἀδιαβηνῆς σατραπείαις ἐκ[...]σης· τῆς δὲ, διὰ τοῦ Εὐφράτου, καὶ τοῦ * Κιρκησίου· (φρούριον δὲ τοῦτο κυκλούμενον ὑπό τε [τοῦ] Ἀβώρα ποταμοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ Εὐφράτου, τοῖς δὲ Ἀσσυρίων ὁρίοις συναπτόμενον) σκεπτομένου τε τοῦ βασιλέως, ποτέρᾳ τούτων χρήσασθαι δέοι πρὸς τὴν διάβασιν, ἔφοδος ἀπηγγέλθη Περσῶν, ὡς καταδραμόντων τόπους Ῥωμαίοις ὑποχειρίους. καὶ συνταραχθῆναι μὲν ἐκ τούτου τῷ στρατοπέδῳ συνέβη· μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς, λῃστὰς εἶναι μᾶλλον, οἳ διαρπάσαντες τὰ ἐν ποσὶν, ἀνεχώρησαν, ἔγνω φυλακὴν ἀρκοῦσαν τοῖς ἐπὶ τὸν Τίγρητα χωρίοις καταλιπεῖν· ὡς μὴ, τῆς δυνάμεως ἁπάσης σὺν αὐτῷ διὰ τῆς ἑτέρας ὁδοῦ τῇ Περσῶν ἐπιούσης ἐπικρατείᾳ, λαθόντες οἱ Πέρσαι, Νίσιβιν καὶ τὰ ταύτῃ προσκείμενα πάντα κακώσαιεν, εὑρόντες ἔρημα βοηθείας. ἔδοξεν οὖν ὀκτακισχιλίους καὶ μυρίους ὁπλίτας αὐτόθι καταλειφθῆναι, στρατηγεῖν δὲ τούτων Σεβαστιανὸν καὶ Προκόπιον· αὐτὸν δὲ ἅμα τῇ πάσῃ δυνάμει διὰ τοῦ Εὐφράτου χωρῆσαι, διχῇ διελόντα τὴν σὺν αὐτῷ στρατιάν· ὥστε πανταχόθεν, εἴτινες τῶν πολεμίων ὀφθεῖεν, εἶναι αὖθις τούτοις ἀνθισταμένους, καὶ μὴ ἐπ' ἀδείας τὰ προσπεσόντα καταδραμεῖν. Ταῦτα ἐν Κάῤῥαις διαθεὶς,

(ἡ δὲ πόλις διείργει Ῥωμαίους καὶ Ἀσσυρίους) ἠβουλήθη τὸ στρατόπεδον ἐξ ἀπόπτου τινὸς θεωρῆσαι χωρίου, ἀγάσθαι δὲ τὰ πεζικὰ τάγματα, καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἴλας· ἦσαν δὲ ἅπαντες, ἄνδρες πεντακισχίλιοι καὶ ἑξακισμύριοι. ἐξορμήσας * δὲ ἐκ Καρρῶν, καὶ τὰ ἐν μέσῳ διαδραμὼν φρούρια μέχρι Καλλινίκου, κἀκεῖθεν ἐλθὼν ἐπὶ τὸ Κιρκήσιον, περὶ οὗ προτέρον εἴρηται· διαβὰς τὸν Ἀσβώραν ποταμὸν, ἔπλει διὰ τοῦ Εὐφράτου, νεὼς ἐπιβάς. ἠκολούθουν δὲ καὶ οἱ στρατιῶται, τὰς σιτήσεις δὴ κεκομισμένοι. καὶ ἀνέβαινον εἰς τὰ πλοῖα, ὅσοις ἐπετέτακτο τοῦτο. ἤδη γὰρ ὁ στόλος ἀπαντήσας ἐτετυχήκει, φέρων ἀριθμὸν πλοίων, ἐκ μὲν ξύλων πεποιημένων ἑξακοσίων, ἀπὸ δερμάτων δὲ, πεντακοσίων. ἦσαν δὲ παρὰ τούτοις καὶ στρατιωτικαὶ νῆες πεντήκοντα· καὶ ἕτερα * πλατέα συνηκολούθουν δι᾽ ὧν, εἴ που δεήσειεν, ἔδει γίνεσθαι ζεύγματα, πεζῇ διδόντα τῷ στρατοπέδῳ τοὺς ποταμοὺς διαβαίνειν. ἠκολούθει δὲ καὶ ἄλλα πάμπολλα πλοῖα· τὰ μὲν, τροφὰς φέροντα τῷ στρατῷ· τὰ δὲ, ξύλα πρὸς μηχανὰς ἐπιτήδεια· τὰ δὲ, καὶ τὰ ἤδη κατεσκευασμένα πολιορκητικὰ μηχανήματα. κατέστησαν δὲ ναύαρχοι, Λουκιανὸς, καὶ Κωνστάντιος. οὔσης δὲ τοιαύτης τοῦ στρατοῦ τάξεως, ἀπό τινος βήματος ὁ βασιλεὺς πᾶσιν ὁμοῦ τὰ καθήκοντα προσφωνήσας, ἀργυρῶν τε νομισμάτων τριάκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν στρατιωτῶν ἕκαστον δοὺς τιμήσας, τὴν ἐπὶ Πέρσας εἰσβολὴν ἐποιήσατο· τοῦ μὲν πεζοῦ, Βίκτορα στρατηγὸν καταστησάμενος· Ὁρμίσδην δὲ, τῆς ἵππου, καὶ * Ἀρινθαῖον σὺν τούτῳ. περὶ δὲ Ὁρμίσδου καὶ προτέρον εἴρηται, ὅτι Πέρσης τε ἦν, καὶ βασιλέως υἱός· ὑπὸ δὲ ἀδελφοῦ ἀδικηθεὶς, καὶ φυγὼν, πρὸς Κωνσταντῖνόν τε ἦλθε τὸν βασιλέα· καὶ εὐνοίας δοκίμια παρασχόμενος, τιμῶν καὶ ἀρχῶν ἠξιώθη μεγίστων. Εἰσβαλόντι τοίνυν εἰς τὰ Περσῶν ὅρια τῷ βασιλεῖ, τὸ μὲν εὐώνυμον εἶχεν ἡ ἵππος, συμπαραθέουσα τῇ ἠιόνι τοῦ ποταμοῦ· τῶν δὲ πεζῶν μοῖρα * τῷ δεξιῷ ἠκολούθει· τὸ δὲ λοιπὸν ἡ στρατιὰ, σταδίοις διεστῶσα ἑβδομήκοντα. τοῦτο δὲ τὸ μέσον εἶχε τά τε νωτοφόρα ζῶα, τὰ βαρέα τῶν ὅπλων καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν φέροντα, καὶ ὅσον ἦν ὑπηρετικόν· ὡς ἂν ἐν ἀσφαλεῖ εἶεν καὶ οὗτοι, τοῦ στρατοῦ πανταχόθεν αὐτοὺς περιέχοντος. οὕτω διαθεὶς

quod opidum Romanos & Aſſyrios diſterminat, exercitum de ſublimiore quodã loco ſpectare voluit, & tam legiones pedeſtres, quam alas equitum admirari. Erat autem numerus omnium, ſexaginta quinque hominum milia. Carris profectus, caſtellis interiectis ad Callinicum vſq; curſim tranſitis, ac delatus inde Çirceſium, de quo ſupra dictum eſt, † Aſbora flumine tranſiecto, per Euphratem naui conſcenſa vehebatur. Sequebantur & milites, qui annonas ſecum portauerant; in naues conſcendentibus iis, quibus hoc iniunctum erat. Iam enim claſſis ad Imperatorem venerat: in qua claſſe numerus erat nauium ſexcentarum, quæ de lignis erant factæ; de corio, quingentarum. Præter has aderant & quinquaginta naues militares, aliaque nauigia comitabantur: quibus, ſi vſus ita poſceret, iungendi pontes eſſent, per quos exercitus pedes trãſiret flumina. Sequebantur & alia complura nauigia; quæ partim annonam exercitui vehebãt, partim ligna fabricandis machinis idonea, partim iam fabricata tormenta obſidionalia. Nauarchi facti ſunt Lucianus & Conſtantius. Talis quum eſſet exercitus ordo, de tribunali quodam Imperator ad vniuerſos ea, quæ ex officio requirerentur, proloquutus; & militibus congiario centũ & triginta nummorum argenteorum viritim dato: contra Perſas mouere cepit, Victore pedeſtribus copiis duce dato, equeſtribus Hormiſda, cui Arinthæũ adiunxit. De Hormiſda prius etiam diximus, fuiſſe natione Perſam, & filium regis; qui a fratre adfectus iniuriis aufugerit, & ad Conſtantinum Imperatorem peruenerit; editiſque fidei ac beneuolentiæ documentis, honores & magiſtratus ampliſſimos promeruerit. Quum ergo Perſarum in fines irruiſſet Imperator, læuum quidẽ cornu tenebat equitatus, qui propter ripã fluminis progrediebatur; pars autem peditatus, ad dextrum latus comitabatur; reliquũ agmine continebatur maximo, quod ſeptuaginta ſtadiis aberat. Hoc interiectũ ſpatium cõplectebatur partim iumenta ſarcinas geſtantia, quæ grauiora ſcilicet arma, cũ adparatu reliquo, ferebant; partim quidquid calonũ erat; vt & illi tuto eſſent loco, vndiq; ab exercitu concluſi. Sic vlterius

† Abora.

progrediendum ratus, mille quingentos præmittendos ſtatuit, Lucilliano duce; qui explorarent, an hoſtile quoddam agmen vel palam, vel per inſidias irrueret. Sexaginta progreſſus ſtadiis, quemdam ad locum venit, cui Zautha nomen. inde Dura; cuius, vt vrbis quondam, veſtigia quædam reſtabant, ſed id temporis deſertæ: *vbi ſepulcrū Imperatoris Gordiani oſtēdebatur. Ibidem milites ingentem ceruorum multitudinē conſpicati, telis conficiebant, & ad ſatietatem carnibus eorum veſcebantur. Inde ſtationibus quatuor emenſis, quemdam ad vicum peruenit, Phathuſas dictum. Erat autem ex aduerſo inſula in flumine, quæ caſtellū habebat, a plurimis inhabitatum. Huc miſſo Lucilliano, cū exploratoribus mille, quibus præerat, caſtellum obſidione cingebat. Et quam quidem diu nox erat, obſeſſores a nemine deprehendebantur. Vbi vero dies illuxiſſet, a quodam incola caſtelli, qui aquationis cauſſa prodierat, cōſpecti; magnopere perturbarunt eos, qui erant in caſtello. Quum autem in murum conſcendiſſent omnes, Imperator in inſulam cum tormentis & ceteris copiis transportatus, caſtelſo clauſis futurum denuntiabat; vt, ſi ſeipſos cum caſtello dedidiſſent, manifeſto & certo interitu liberarentur. Quo quidem ab eis facto, viros cum liberis & vxoribus, in dicionem Romanam, cum præſidio militari miſit: ducem vero ipſorum Puſæum, tribunatus officio donatum, deinceps inter familiares, fidelem expertus, habuit. Secundum hæc confecto quodam itinere, peruentum eſt ad aliam fluminis inſulam, qua in inſula munitiſſimū caſtellum erat: quod Imperator adortus, quum ab omni parte reperiſſet inexpugnabile, deditionem vt facerēt, poſtulabat; neue periculū expugnationis exſpectarent. Illis id ſe facturos policitis, quod & alios facere vidiſſent; ad vlteriora perrexit, itidemque caſtella quædam alia poſt ſe reliquit, ſimilibus promiſſis adquieſcēs. Nam circa minuta nequaquam terendum tempus exiſtimabat, ſed ipſum belli caput petendū. Stationibus nonnullis emenſis, Dacira venit, opidum nauigantibus Euphratem ad dextram ſitum: quod vbi deſertum ab incolis reperiſſent milites, tum vim frumenti magnam in eo repoſitam diripiebant, tum rerum aliarum copiam non exiguam; & relictis ibi mulieribus trucidatis,

τὴν ἐπὶ τὸ πρόσω πορείαν, χιλίους ἔγνω καὶ πεντακοσίους προπέμψαι, κατασκεψομένους εἴ τι πολέμιον ἢ προφανῶς, ἢ δι' ἐνέδρας *ἐπίῃ, Λουκιλλιανὸν αὐτοῖς ἐπιστήσας. ἑξήκοντα δὲ προελθὼν σταδίους, εἴς τι χωρίον *Ζαυθὰ προσαγορευόμενον, ἦλθε. καὶ ἐντεῦθεν εἰς Δοῦρα, ἴχνος μὲν, ὡς ἄρα ποτὲ πόλις ἦν, φέρουσαν, τότε δὲ ἔρημον· οὗ Γορδιανοῦ τοῦ βασιλέως ἐδείκνυτο τάφος. ἔνθα καὶ πλῆθος ἐλάφων φανὲν, οἱ στρατιῶται κατατοξεύσαντες, ἅλις ἐχρήσαντο τῇ ἐκ τούτων τροφῇ. σταθμοὺς δὲ ἐντεῦθεν διελθὼν τέσσαρας, εἴς τι χωρίον ἀφίκετο· Φαθούσας ὄνομα τούτῳ. ἦν δὲ ἀντικρὺ ἐν τῷ ποταμῷ νῆσος, ἔχουσα φρούριον ὑπὸ πλείστων οἰκούμενον. τούτῳ Λουκιλλιανὸν ἐπιπέμψας ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτῷ κατασκόποις χιλίοις, ἐπολιόρκει τὸ φρούριον. καὶ ἕως μὲν ἦν νὺξ, ἐλάνθανον οἱ πολιορκοῦντες· ἡμέρας δὲ γινομένης, ὑπό τινος τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ τινὸς ὑδρείας ἕνεκα προελθόντος, ὀφθέντες, εἰς θόρυβον τοὺς ἔνδον κατέστησαν. πάντων τε εἰς τὸ τεῖχος ἀναβάντων, ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν νῆσον μηχαναῖς ἅμα καὶ ἑτέραις δυνάμεσι περαιωθεὶς, *παρεγγύησε τοῖς ἔνδον, ἑαυτούς τε καὶ τὸ φρούριον *παραδοῦσι, πρόδηλον ἐκφυγεῖν ὄλεθρον. ἐπεὶ δὲ τοῦτο πεποιήκασιν, ἄνδρας μὲν σὺν παισὶ καὶ γυναιξὶν εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων ἐχομένην γῆν, ἅμα φυλακῇ στρατιωτῶν παρέπεμψε· Πουσαίῳ δὲ τῷ τούτων ἡγουμένῳ, δοὺς ταξιάρχου φροντίδα, τὸ λοιπὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδείοις εἶχε, πιστοῦ πειραθείς. Ἐντεῦθεν ὁδὸν τινὰ διαμείψας, ἐνέτυχεν ἑτέρᾳ τοῦ ποταμοῦ νήσῳ· καθ' ἣν φρούριον ὀχυρώτατον ἦν. ᾧ προσβαλὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνάλωτον πανταχόθεν εὑρὼν, *ἐκδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς ἀπῄτει, καὶ μὴ ἀναμεῖναι τὸν ἐκ τῆς ἁλώσεως κίνδυνον. τῶν δὲ, τοῦτο ποιήσειν ὅπερ ἂν καὶ τοὺς ἄλλους δρῶντας θεάσαιντο, ὑποσχομένων, ἐπὶ τὰ πρόσω διῄει. καὶ ἕτερα δὲ φρούρια κατέλιπε, τῇ ὁμοίᾳ πειραθεὶς ὑποσχέσει. ᾤετο γὰρ μὴ περὶ μικρὰ διατρίβειν τὸν χρόνον, ἀλλ' εἰς τὸ κεφάλαιον ἑαυτὸν *ἐμβαλεῖν τοῦ πολέμου. Σταθμοὺς δέ τινας διαμείψας, εἰς Δάκιρα παρεγένετο, πόλιν ἐν δεξιᾷ πλέοντι τὸν Εὐφράτην κειμένην. ἥν τινα τῶν οἰκούντων ἔρημον εὑρόντες οἱ στρατιῶται, σῖτόν τε πολὺν ἐναποκείμενον ἥρπασαν, καὶ ἁλῶν πλῆθος οὐ μέτριον· γυναῖκάς τε τὰς ἐγκαταλειφθείσας ἀποσφάξαντες,

ὕτωγε

οὕτω κατέσκαψαν, ὥστε οἴεσθαι τοὺς ὁρῶντας, μηδὲ γεγενῆσθαι πόλιν αὐτόθι. ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιπέρας ἠϊόνος, δι' ἧς ὁ στρατὸς ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, πηγή τις ἦν ἄσφαλτον ἀνιεῖσα. μεθ' ἣν εἰς Σίθα, εἶτα εἰς Μηγίαν ἀφικόμενος, μετ' ἐκείνην εἰς Ζαραγαρδίαν πόλιν ἦλθεν· ἐν ᾗ βῆμα ἦν ὑψηλόν, ἐκ λίθου πεποιημένον· ὃ Τραϊανοῦ καλεῖν εἰώθασιν οἱ ἐγχώριοι. ταύτην ῥᾷστα τὴν πόλιν οἱ στρατιῶται διαρπάσαντες καὶ ἐμπρήσαντες, *αὐτήν τε τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὑστεραίαν ἡσυχίαν ἦγον. θαυμάσας δὲ ὁ βασιλεύς, ὅτι τοσαύτην τοῦ στρατοῦ διαδραμόντος ὁδόν, οὐδεὶς ἐκ Περσῶν οὔτε λόχος ἐξ ἐνέδρας, οὔτε ἐκ τοῦ προφανοῦς ἀπήντησέ τι πολέμιον, Ὁρμίσδην εἰς κατασκοπὴν ἐκπέμπει μετὰ δυνάμεως, οἷα τὰ Περσῶν διὰ πάσης ἀκριβείας εἰδότα. ὃς μικροῦ πρὸς ἔσχατον ἐληλύθει μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ κίνδυνον, εἰ μὴ τύχη τις αὐτοὺς ἐκ παραδόξου διέσωσεν. ὁ γὰρ Συρήνας (ἀρχῆς δὲ τοῦτο παρὰ Πέρσαις ὄνομα) λόχον ἔν τινι τόπῳ καθίσας, Ὁρμίσδην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας ἐκαραδόκει, παριοῦσιν ἐθέλων ἐπελθεῖν, οὐδὲν τοιοῦτον προσδεχομένοις· καὶ δὴ τὰ τῆς ἐλπίδος αὐτοῖς εἰς ἔργον ἐξέβαινεν, εἰ μὴ διῶρυξ ἐν μέσῳ ἐκ τοῦ Εὐφράτου πέρα τοῦ συνήθους ῥυεῖσα, τὴν περὶ τὸν Ὁρμίσδην ἐκώλυσε τὴν διάβασιν. καὶ διὰ τοῦτο ἀναβληθείσης τῆς παρόδου, τῇ ὑστεραίᾳ φανέντι τῷ Συρήνᾳ, καὶ τοῖς κοινωνήσασιν αὐτῷ τῆς ἐνέδρας, συστραφέντες, ἐπέθεντο· καὶ τοὺς μὲν ἀνελόντες, τοὺς δὲ τρέψαντες εἰς φυγήν, τῇ λοιπῇ στρατιᾷ συνέμιξαν. προελθόντες δὲ εἰς τὰ πρόσω, εἴς τινα τοῦ Εὐφράτου διώρυχα διῆλθον, ἐκτεινομένην μὲν εἰς μῆκος ἄχρι τῆς Ἀσσυρίων, συμπαρατεινομένην δὲ πάσῃ τῇ μέχρι τοῦ Τίγρητος χώρᾳ. ἐνταῦθα πηλῷ κολλώδει καὶ τέλμασιν ἐμπεσόντες οἱ στρατιῶται, καὶ τοὺς ἵππους μάλιστα τῇ δυσχωρίᾳ θεώμενοι δυσχεραίνοντας, καὶ οὐδὲ σὺν τοῖς ὅπλοις οἷοί τε ὄντες διανήξασθαι τὴν διώρυχα, τοῦ τε βάθους οὐκ ἐνδιδόντος, καὶ τοῦ πηλοῦ διὰ τὸ *δύσεργον ὑποβολὴν μὴ συγχωροῦντος, ἐν ἐσχάτῃ τοῦ πράγματος κατέστησαν ἀπορίᾳ. καθίστη δὲ αὐτοῖς τὸν κίνδυνον μείζονα, τὸ τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης ὁρᾶσθαι βέλεσί τε καὶ λίθων ἐκ σφενδονῶν ἀφέσει, τὴν διάβασιν εἴργοντας. οὐδενὸς δὲ λύσιν εὑρεῖν δυναμένου τῶν περιεστώτων κινδύνων, ἀγχινοίᾳ τῇ περὶ πάντα καὶ

vſque adeo diruebant vrbem, vt locum intuentes exiſtimarent, nullum iſtic opidum vnquam extitiſſe. In aduerſa ripa, qua iter faciebat exercitus, fons quidam erat, bitumine ſcatens. Hinc Sitha perueniens, inde Megiam, poſt ad opidum Zaragardiā acceſſit: in quo ſublime tribunal erat, ex lapide factum, quod incolæ Traiani vocare cōſueuerunt. Eo milites opido nullo negotio direpto & exuſto, diem illum cum poſtero corporum refectioni dederunt. Imperator autem, miratus quod, quum tantum itineris iam cōfeciſſet exercitus, nullus adhuc nec ex inſidiis, nec aperte glob⁹ hoſtilis occurriſſet: Hormiſdam cum copiis ſpeculatū emittit, veluti rerum Perſicarum accuratiſſime gnarum. Is parum abfuit, quin extremum cū iis, quos ſecum habebat, periculū adiret; ni caſus quidam eos inopinato ſeruaſſet. Nam Surenas, (magiſtratus hoc apud Perſas nomen eſt) inſidiis quodam loco poſitis, Hormiſdam cū militibus ſuis opperiebatur; & prætereuntes, ac nihil eiuſmodi exſpectantes adgredi cogitabat. Et quidem res eis ex voto ceſſiſſet, niſi quidam interiectus vtriſq; alueus ex Euphrate, præter morem excreuiſſet, & impedimento militibus Hormiſdæ fuiſſet, quo minus tranſiicerent. Propterea trāſmiſſu dilato, poſtridie conſpectum Surenam, & eos, quos ille participes inſidiarum habebat, conuerſis agminibus adorti ſunt: eiſque partim interfectis, partim terga dare coactis, cum exercitu reliquo ſe coniunxerunt. Progreſſi vlterius, ad quemdam ex Euphrate deriuatum alueum peruenerunt, qui pertinet in lōgitudinem ad Aſſyriam vſque, ſimulque ſe per totam ad Tigridem vſq; regionem extendit. Heic milites in lutum quoddam tenax, & paluſtria loca delati, præſertimque videntes hac difficultate potiſſimum equos adfligi, ſeque cum armis alueum tranſnare nullo modo poſſe, quod id fieri altitudo aquæ non permitteret; & per lutum, propter eius vliginem, tranſitus non pateret: ad extremam quamdam inopiam conſilii redacti ſunt. Et periculū ea quoque re maius erat, quod hoſtes in aduerſa ripa conſpicari liceret, telis & eiaculatione ſaxorum e fundis, tranſiectionem impedituros. Quum nemo reperire modum poſſet, quo modo de periculis obiectis euaderent: Imperator, qui tum ſagacitate rebus in omnibus, tum

experiẽtia rei militaris præſtaret, ſtatuit mille quingentis illis, qui ſub Lucilliano militabant, & explorabãt itinera, ſignificãdum eſſe; hoſtes a tergo adorirentur, & eorum impetum in ſe conuerterent; vt hoc modo exercitus alueum tranſmittere, nemine prohibente, poſſet. Itaque Victorem ducem ſatis magnis cum copiis ad hoc ablegat. Is obſeruata nocte, ne conſpiceretur a Perſis ipſius ab exercitu diſceſſio, tantumque ſpatii progreſſus, quantum ad id ſatis eſſet, vt hoſtes ne quidem interdiu, quid ageretur, animaduerterẽt: alueo tranſiecto, Lucilliani militem quærebat. Itinere aliquãto longius facto, quum hoſtem omnino neminem deprehẽderet; clamoribus & tubarum ſonis populares ſuos vocabat, & ad ſe vti propius accederẽt, ſignificabat. quos ex animi ſententia ſibi datos obuiam nanctus, quum quid accidiſſet, coniecturis Lucillianus fuiſſet aſſequutus; iunctis cum Victore copiis, hoſtes a tergo præter opinionem adoritur. Illi vero, qui & alias obruerentur imparati, vel contrucidabantur; vel quacumque liceret, aufugiebant. Imperator, cui feliciter hoc ſtrategema ceſſerat, alueum nemine prohibente trãſmittebat: & equitatu nauigiis obuiis, peditatu nauib. aliis, quas multis in partibus aluei reperit, tranſportato; nihil amplius hoſtile veritus, ad vrbem acceſſit, cui Berſabora nomen erat: eiusque tum magnitudinem, tum ſitus opportunitatẽ, ac munitionem, inſpexit. Nam duplici muro in orbem claudebatur, & arx medio erat in opido, muro & ipſa munita, ſegmẽto circuli quodã modo ſimili; ad quam via quædã ab interiore ciuitatis muro ducebat, cuius haud facilis erat adſcenſus. Ad occidẽtalem opidi partem, ac meridiẽ verſus, tortuoſus & obliquus exitus erat. Pars ſeptemtriones ſpectans, munita erat ab eis lato quodã alueo fluminis, eo deducto: per quẽ & aquam ad vſum incolarum deriuabant. Orientẽ verſus, alta foſſa, & aggere lignis validis cancellato, cingebatur. Propter foſſam turres magnæ ſtabant, ad mediũ vſq; a terra, de coctilibus laterculis, bitumine conglutinatis; ſupra medium, de ſimilibus laterculis & gypſo fabricatæ. Hanc vrbem quum expugnare decreuiſſet Imperator, milites ad capeſſendum opus

ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ προέχων ὁ βασιλεύς, ἔγνω τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἐπὶ κατασκοπὴν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις ἀνδράσιν ὑπὸ Λουκιλλιανῷ τεταγμένοις, σημῆναι κατὰ νώτου χωρῆσαι τῶν πολεμίων, ἐπισπάσασθαί τε τὴν τούτων ὁρμὴν, τούτῳ τε τῷ τρόπῳ δοῦναι σφίσιν ἀκώλυτον τὸν διώρυχος ἔκπλουν. ἐκπέμπει τε πρὸς τοῦτο Βίκτορα [τὸν] στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως ἀρκούσης. ὁ δὲ, νύκτα ἐπιτηρήσας, ὡς ἂν μὴ ὀφθείη παρὰ τῶν Περσῶν ἀποχωρῶν τοῦ στρατεύματος, καὶ οὕτω δὲ προελθὼν ὁδὸν τοσαύτην ὅσον τὸ γιγνόμενον, οὐδὲ ἡμέρας οὔσης, ὁρᾶν ἐδίδου τοῖς ἐναντίοις· περαιωθεὶς τὴν διώρυχα, τοὺς ὑπὸ Λουκιλλιανῷ τεταγμένους ἐζήτει. προελθὼν δὲ περαιτέρω, πολεμίου παντάπασιν οὐδενὸς αἰσθόμενος, ἐκβοήσεσί τε ἀνεκάλει τοὺς ὁμοφύλους, καὶ σαλπίγγων ἤχοις, πλησιάσαι σφίσιν ἐσήμαινεν. ἀπαντησάντων δὲ κατὰ νοῦν αὐτῷ, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς τύχης συμβάντων ὁ Λουκιλλιανὸς τεκμηράμενος, τῇ μετὰ Βίκτορος οὔσῃ δυνάμει συμμίξας, ἐπῄει κατὰ νώτου τοῖς πολεμίοις ἀπροσδοκήτως. οἱ δὲ, ἀπαράσκευοι πρὸς τοῦτο ληφθέντες, ἐκτείνοντό τε καὶ ἔφευγον ὅπῃ παρήκοι· καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐκβάντος αὐτῷ εἰς ἔργον τοῦ στρατηγήματος, ἐπεραιοῦτο τὴν διώρυχα, κωλύοντος οὐδενός. καὶ τὴν μὲν ἵππον, τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις, τὸν δὲ πεζὸν, ναυσὶν, ἃς ἐν πολλοῖς μέρεσι τῆς διώρυχος εὗρε, διαβιβάσας, εἴχετο τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας, πολέμιον τέως οὐδὲν ὑφορώμενος. ἐλθὼν δὲ εἰς πόλιν, ᾗ Βηρσαβῶρα ἦν ὄνομα, τὸ μέγεθος ἐσκόπει τῆς πόλεως καὶ τὸ τῆς θέσεως ὀχυρόν. δύο μὲν γὰρ κυκλοτερέσι περιείληπτο τείχεσιν. ἀκρόπολις δὲ ἦν ἐν μέσῳ, τεῖχος ἔχουσα καὶ αὐτὴ, τμήματι κύκλου, τρόπον τινὰ ἐμφερές. πρὸς ἣν ὁδός τις ἦν ἀπὸ τοῦ ἐνδοτέρου τῆς πόλεως τείχους, οὐδὲ αὐτὴ ῥᾳδίαν ἔχουσα τὴν ἀνάβασιν. καὶ τὰ μὲν πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως καὶ μεσημβρίαν, περιφερής τις καὶ σκολιὰ διέξοδος εἶχε· τοῦ δὲ πρὸς ἄρκτον μέρους, *παρασπασάμενοι τοῦ ποταμοῦ διώρυχα πλατεῖαν προὐβάλοντο, δι᾽ ἧς καὶ ὕδωρ εἰς χρῆσιν τῶν ἐνοικούντων ὠχέτευον. τὰ δὲ πρὸς ἕω, τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χάρακι διὰ σταυρωμάτων ἐκ ξύλων ἰσχυρῶν ἐναπείληπτο. πύργοι δὲ εἱστήκεσαν περὶ τὴν τάφρον μεγάλοι, τὰ μὲν ἀπὸ γῆς μέχρι μέσου, δι᾽ ὀπτῆς πλίνθου δεδεμένης ἀσφάλτῳ· τὰ δὲ μετὰ τὸ μέσον, πλίνθῳ τε ὁμοίᾳ καὶ γύψῳ δεδομημένα. ταύτην πολιορκίᾳ τὴν πόλιν ὁ βασιλεὺς ἑλεῖν ἐγνωκὼς, εἰς τὸ ἔργον παρεκάλει

τοὺς στρα-

τοὺς στρατιώτας. τῶν δὲ τὸ κέλευσμα σὺν πάσῃ προθυμίᾳ πληρῶσαι ὡρμηκότων, οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες, εἰς φιλίαν ἠξίουν ἐλθεῖν τῷ βασιλεῖ, καὶ ποτὲ μὲν Ὁρμίσδην αὖθις πεμφθῆναι διαλεχθησόμενον περὶ σπονδῶν ἐξῄτουν, ποτὲ δὲ ὕβρεσιν αὐτὸν περιέβαλλον, ὡς αὐτόμολον καὶ φυγάδα καὶ τῆς πατρίδος προδότην. ἐφ' οἷς εἰς ὀργὴν εἰκότως ὁ βασιλεὺς ἀναστὰς, ἔργου πάντας ἔχεσθαι καὶ ἐγκεῖσθαι τῇ πολιορκίᾳ προθύμως ἐκέλευε. τῶν δὲ ἐφ' ᾧ τεταγμένος ἕκαστος ἦν, ὁρμησάντων, οἱ κατὰ τὴν πόλιν, ὄντας οὐκ ἀξιόχρεως ἑαυτοὺς εἰς φυλακὴν τῶν τῆς πόλεως τειχῶν θεασάμενοι, συνέφυγον ἅπαντες ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν. ὅπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, ἐπαφῆκε τῇ πόλει τῶν οἰκούντων ἐρημωθείσῃ τὴν δύναμιν. ἡ δὲ, τὰ τείχη καθελοῦσα, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσασα, μηχανάς τε ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως ἵστη, καὶ ἀπὸ τούτων τοὺς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἔβαλλε, βελῶν καὶ λίθων ἀφέσει. ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπὸ τῆς * πόλεως λίθοις τε καὶ βέλεσι συνεχέσιν ἠμύνοντο τοὺς πολιορκοῦντας, ἐγίνετό τε πολὺς ἑκατέρωθεν φόνος· τότε * δὴ ὁ βασιλεὺς, εἴτε ἐξ οἰκείας ἐννοίας τῇ τῶν τόπων ἁρμοσάμενος θέσει, εἴτε καὶ τοῦτο ἐκ πολυμαθείας λαβὼν, μηχάνημά τι κατεσκεύασε τοιόνδε. ξύλα μέγιστα πρὸς ἄλληλα συνδήσας σιδήρῳ, καὶ πύργου σχῆμα τετραγώνου διὰ τούτων ἀπεργασάμενος, ἀντιστήσας τε τῷ τῆς ἀκροπόλεως τείχει, τῇ τε κατὰ βραχὺ τοῦ ὕψους προσθήκῃ τῷ μήκει τῶν τειχῶν ἴσον ἀποτελέσας, εἰς τοῦτον ἀνεβίβασε τοξότας τε, καὶ τοὺς ἀπὸ μηχανῶν ἀφιέντας λίθους καὶ βέλη. τότε τοίνυν ἔκ τε τῶν πολιορκούντων οἱ Πέρσαι καὶ ἐκ τῶν ἐφεστηκότων τῇ μηχανῇ πανταχόθεν καταβαλλόμενοι, μέχρι μὲν τινὸς ἀντεῖχον· τελευτῶντες δὲ, ὁμολογίᾳ τὴν ἀκρόπολιν ὑπέσχοντο παραδώσειν, εἰ μέτριόν τι παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς ὑπαρχθείη. καὶ συνεδόκει, τῶν ἔνδον Περσῶν ἕκαστον διὰ μέσου τοῦ στρατεύματος ἀσφαλῶς διαβῆναι, ῥητὸν ἀργύριον καὶ ἱμάτιον ἔχοντα, παραδοθῆναι δὲ τῷ βασιλεῖ τὴν ἀκρόπολιν. οὗ δὴ γεγονότος, ἄνδρες ἀφείθησαν πεντακισχίλιοι περί που τὸν ἀριθμὸν, δίχα τῶν πλοίοις * μακροῖς διὰ τῆς διώρυχος οἷόν τε γενομένων διαφυγεῖν. συνεξῆλθε δὲ τῷ πλήθει καὶ Μομόσειρος, τούτων ἡγούμενος. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον καὶ τῆς ἀκροπόλεως αἱρεθείσης, ἔρευναν οἱ στρατιῶται τῶν ἐναποκειμένων ποιούμενοι, σῖτόν τε ἄπλετον εὗρον, καὶ ὅπλα παντοῖα καὶ μηχανήματα, καὶ

exhortabatur. Illis cum omni alacritate progreſſis, vt imperata facerent; vrbis incolæ petebant, vt ab Imperatore in fidem reciperentur; modo mitti ad ſe poſtulantes Hormiſdam, de condicionibus pacis colloquuturum; modo probris & contumeliis eumdem inceſſentes, vt transfugam, & exſulem, & proditorem patriæ. Quibus rebus Imperator non immerito concitatus ad iram, vniuerſos operi intentos eſſe, atque oppugnationem alacriter vrgere iuſſit. Illis, vti iuſſus ac diſpoſitus quiſque fuerat, cū impetu progreſſis; defenſores vrbis, nequaquam ſe pares tuēdis mœnibus eſſe conſpicati, ad arcem vniuerſi ſe recipiebant. Quo conſpecto, milites Imperator in vrbem, habitatoribus vacuam, immiſit: qui muris deiectis, & incenſis ædificiis, machinas in oppidi parietinis conſtituere; telorumq; ac lapidum iactu eos petiere, qui in arcem commigrauerāt. Sed quod propugnatores arcis lapidibus continuis, ac telis, oppugnātes repellerent, & ingens vtrimque clades acciperetur: Imperator, ſiue quadā ingenii ſollertia, locorum ſitus habita ratione, ſiue magna rerum edoctus experientia; tormētum quoddam tale conſtruxit. Tignis maximis inter ſe ferro colligatis, & per illa quadratæ turris effecta forma, eaque mœnibus arcis oppoſita, & paullatim ſublimitate creſcente tantam ad altitudinem excitata, murorum vt altitudinem æquaret: in eam turrim ſagittarios impoſuit, cum iis, qui de machinis ſaxa telaque conicerent. Itaq; Perſæ, qui tunc & ab oppugnantibus, & a ſtantibus in machina vndiq; deturbarentur, aliquamdiu quidē illi reſiſtebant; ſed ad extremū deditionis lege ſe tradituros arcē ſpondebant, ſi condiciones Imperator moderatas obtuliſſet. Cōuentum vtrimq;, vt, quotquot intus erant Perſæ, ſinguli per mediū exercitum Romanū tuto tranſirēt, certa pecunia & veſte accepta, & Imperatori arcem traderent. Quo facto, virorū ad quinq; milia dimiſſi ſunt, exceptis illis, qui † longis nauigiis per alueum e flumine deriuatū euadere potuerāt. Inter ceteros, & dux eorum Momoſirus exibat. Arce in hūc modum capta, milites ea perquirentes, quæ eſſent in arce condita; infinitā frumenti copiā, & omnis generis arma, & machinas, &

† paruis rectius ex Marcellino, μικροῖς pro μακροῖς legendum.

immenſam vim ſupellectilis, adparatusq; reliqui, repererunt. Maior frumenti pars, ad exercitus alimenta, nauibus impoſita fuit: partem & ipſi milites, præter annonam publicā, quam habebant, inter ſe diuidebant. Arma, quæ Romanis ad bellum idonea viderentur, exercitui diſtributa ſunt: apta vero Perſico tantum vſui, nō Romanis militibus, partim igni tradita, partim ab amne rapi demergiue permiſſa. Hinc non exigua maieſtati Romani nominis acceſſit gloria, qđ ampla ciuitas, & ſecundum Cteſiphontem, omnium in Aſſyria maxima, tamque munita, ſolo biduo per vim capta fuiſſet. Quas ob res Imperator exercitum blande demulcens, & oratione conuenienti laudabat, & ſingulis cētenos nummos argenteos donabat. Et hæc quidē ita geſta ſunt. Surenas autem, non exiguis cum copiis ex opido quodam, in Aſſyria ſito, Romani exercitus exploratores, qui ceteros antecedebant, imprudentes adgreſſus; vnum de tribunis tribus, cum nōnullis ſub eo militibus, interemit; & ceteris in fugam actis, vexillo militari potitus eſt, draconis imaginem referente; qualia in bellis Romani geſtare cōſueuerunt. Eam rem vbi cognouiſſet Imperator, non moderato tulit animo; ſed ira concitus, in Surenæ milites, vti forte inſtructus erat, irruptione facta; terga dare coëgit eos, qui elabi fuga poterant: & ſigno recepto, quod hoſtes abſtulerant, mox ad vrbem acceſſit, in qua Surenas collocatis inſidiis exploratores adortus fuerat. Eam vi cepit, & incendit. Duci vero exploratorum, propterea quod hoſti vexillum reliquiſſet, ſalute magnanimitati Romanæ antepoſita; cingulum ademit, & deinceps vna cum iis, quos fugæ ſocios habuerat, pro infami duxit. Vlterius autem progreſſus, quum per amnem iter faceret, ad caſtellū quoddam venit, cui vicinum erat opidum. eius nomen erat Fiſſenia. Secundum murum illius erat acta foſſa, quam ſane altiſſimā Perſæ repleuerāt aqua, parte non exigua proximi fluminis in eam deriuata. Flumen ipſum, † *Regis amnis* adpellabatur. Hoc opido prætérito, a quo nihil eſſet hoſtile metuēdum: iter fecere per locū facticia palude ſtagnantem. Nā & alueo, & ipſo

† *Marcellino, diuerſa lingua*, Narmalaches: a Nar. & Melech.

ἐπίπλων πλῆθος οὐ μέτριον, καὶ τῆς ἄλλης ἀποσκευῆς. τοῦ μὲν οὖν σίτου τὸ πλέον, ἐναπετέθη τοῖς πλοίοις εἰς ἀποτροφὴν τοῦ στρατοῦ· μέρος δὲ τούτου καὶ αὐτοὶ πρὸς ἑαυτοὺς διενείμαντο, καὶ δίχα τῆς δημοσίας σιτήσεως ἧς εἶχον. τῶν δὲ ὅπλων ὅσα μὲν ἐπιτήδεια Ῥωμαίοις ἐδόκει πρὸς πόλεμον εἶναι, ταῦτα τῷ στρατοπέδῳ διεδόθη· τὰ δὲ Περσικῇ μόνον ἁρμόδια χρήσει, αὐτοῖς δὲ οὐκέτι, τὰ μὲν πυρὶ παρεδόθησαν, τὰ δὲ τῷ ποταμῷ φέρεσθαι καὶ καταδύεσθαι * συνεχωρήθησαν. Ἐντεῦθεν οὐχ ἡ τυχοῦσα τῷ Ῥωμαίων ἀξιώματι προσεγένετο δόξα, πόλεως μεγάλης καὶ τῆς ἐν Ἀσσυρίᾳ μετὰ Κτησιφῶντα μεγίστης, οὕτω τε ὠχυρωμένης, ἐν δύο μόναις ἡμέραις κατὰ κράτος ἁλούσης. ἐφ' οἷς ὁ βασιλεὺς φιλοφρονούμενος τὸ στράτευμα, λόγοις τε καθήκουσιν ἐτίμα, καὶ ἕκαστον ἀργυροῖς ἑκατὸν νομίσμασιν ἐδωρεῖτο.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὧδε ἐπεπράχθη· ὁ Σουρήνας δὲ μετὰ δυνάμεως οὐκ ὀλίγης ἔκ τινος τῶν ἐν Ἀσσυρίᾳ πόλεων τοῖς προηγουμένοις τοῦ Ῥωμαίων στρατοπέδου κατασκοπῆς ἕνεκεν ἐπελθὼν, οὐ προειδομένοις τὸ ἐσόμενον, ἕνα [μὲν] τῶν ἡγουμένων, τριῶν ὄντων, ἀνεῖλεν ἅμα τισὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ τεταγμένων. τρέψας δὲ * τοὺς ἄλλους, ἐγκρατὴς ἐγένετο στρατιωτικοῦ σημείου, δράκοντος ἐκτύπωμα φέροντος· οἷα φέρειν εἰώθασιν ἐν ταῖς μάχαις Ῥωμαῖοι. τοῦτο μαθὼν, οὐκ ἤνεγκε μετρίως ὁ βασιλεύς· ἀλλὰ μετὰ θυμοῦ τοῖς ἀμφὶ τὸν Σουρήναν ὡς εἶχεν ἐπιπεσὼν, τούτων μὲν εἰς φυγὴν ἔτρεψεν ὅσοι διαφυγεῖν ἠδυνήθησαν· τὸ δὲ σημεῖον ἀναλαβὼν, τὸ παρὰ τῶν πολεμίων ἀφαιρεθὲν, ἐπῆλθε παραχρῆμα τῇ πόλει, καθ' ἣν ὁ Σουρήνας ἀποκρύπτων τὸν λόχον τοῖς κατασκόποις ἐπῆλθεν· εἷλέ τε κατὰ κράτος, καὶ ἐπυρπόλησε· τὸν δὲ τῶν κατασκόπων ἡγεμόνα, διότι τοῖς πολεμίοις τὸ σημεῖον ἀπέλιπε, τῆς σωτηρίας τῆς Ῥωμαϊκῆς μεγαλοφροσύνης ἔμπροσθεν ποιησάμενος, παρέλυσέ τε τῆς ζώνης, καὶ ἐν ἀτιμίᾳ τὸ λοιπὸν εἶχεν ἅμα τοῖς κοινωνήσασιν αὐτῷ τῆς φυγῆς. Προελθὼν δὲ ἐπέκεινα, διά τε τοῦ ποταμοῦ τὴν πορείαν ποιούμενος, ἦλθεν * εἴς τι χωρίον, ᾧ πόλις ἐπλησίαζε Φιασηνία προσαγορευομένη. ταύτης τῷ τείχει συμπαρέθεε τάφρος· ἣν βαθυτάτην οὖσαν, ἐπλήρωσαν ὕδατος οἱ Πέρσαι, μέρος εἰς ταύτην οὐκ ὀλίγον τοῦ πλησιάζοντος μεταχετεύσαντες ποταμοῦ. Βασιλέως ποταμὸς, ἦν ὄνομα τούτῳ. ταύτην διαδραμόντες τὴν πόλιν, (οὐδὲν γὰρ ἦν ἐκ ταύτης ὑπολαβέσθαι πολέμιον) ὁδὸν διῄεσαν τέλματι χειροποιήτῳ διάβροχον. οἱ γὰρ Πέρσαι, τήν τε

διώρυχα

διώρυχα τῇ χώρᾳ καὶ τὸν ποταμὸν αὐτὸν ἐπαφέντες, ἀδύνατον, κατά γε τὴν αὐτῶν οἴησιν, πεποιήκασι τῷ στρατῷ τὴν διάβασιν. ἀλλ' ὅμως τοῦ βασιλέως προθέοντος, καὶ ὁ στρατὸς ἠκολούθει, βρέχων ἄχρι γονάτων τοὺς πόδας. αἰσχύνην γὰρ ἡγοῦντο μὴ ποιεῖν ἅπερ ἑώρων ποιοῦντα τὸν βασιλέα. ἡλίου δὲ ἤδη *δύντος, ὁ μὲν στρατὸς, ἐπὶ τῶν τόπων ηὐλίζετο τούτων· βασιλεὺς δὲ, στρατιώτας ἑαυτῷ καὶ τεχνίτας ἀκολουθεῖν ἐπιτάξας, δένδρα ἐκτέμνων καὶ ξύλα, διώρυχάς τε ἐζεύγνυε, τοῖς τέλμασί τε γῆν ἐπετίθει, καὶ τὰ βαθέα τῶν ὁδῶν ἀνεπλήρου, καὶ ταῖς στενοχωρίαις εὖρος ἐνεποίει τὸ μέτριον ἔχον· ἐπανελθών τε, διῆγε τὴν στρατιὰν μετὰ ῥᾳστώνης, ἕως εἰς Βίθραν *ἐληλύθει πόλιν, ἐν ᾗ βασίλεια ἦν, καὶ οἰκήματα βασιλεῖ τε ὁμοῦ πρὸς ὑποδοχὴν ἀρκοῦντα, καὶ στρατοπέδῳ. Προελθὼν δὲ ἐντεῦθεν, καὶ τῶν αὐτῶν ἐχόμενος πόνων, ἡγεῖτο τοῦ πλήθους, καὶ τὴν ὁδὸν *εὐφορωτέραν ἐποίει· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ διεκόμισεν ἅπαντας, ἕως ἦλθεν εἰς τόπον, ἔχοντα μὲν οἴκησιν οὐδεμίαν, ἄλσος δὲ ἐκ φοινίκων πεποιημένον, ἐν ᾧ καὶ ἄμπελοι παραπεφύκεσαν, ἄχρι τῆς τῶν φοινίκων κόμης τοῖς κλήμασιν ἀνατρέχουσαι, παρέχουσαί τε ὁρᾶν τὸν ἐκ τῶν φοινίκων καρπὸν, ἀναμεμιγμένον τοῖς βότρυσιν. ἐν τούτῳ τὴν ἐπελθοῦσαν νύκτα διαγαγὼν, ἐπὶ τὰ πρόσω τῇ ὑστεραίᾳ προῄει. ἐλθὼν δὲ πλησίον φρουρίου τινὸς, πληγὴν καιρίαν δέξασθαι ἐμέλλησε. τῶν γὰρ ἀπὸ τοῦ φρουρίου τις Πέρσης ἐπελθὼν, τῇ τοῦ βασιλέως κεφαλῇ τὸ ξίφος ἐπήλασεν.* ὁ δὲ, προειδόμενος, ἐπέθηκε τὴν ἀσπίδα τῇ κεφαλῇ, καὶ ταύτῃ τὴν πληγὴν ἀπεσείσατο. ἐκεῖνον μὲν οὖν οἱ στρατιῶται συμπεσόντες, κατέσφαξαν, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πάντας, εἰ μήπω γέ τινες διαδύντες, συνέφυγον εἰς τὸ φρούριον. δυσανασχετῶν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ τολμήματι, τὸ φρούριον διεσκόπει, καὶ ὅπου ἁλώσιμον εἴη, περιιὼν ἐθεώρει. περὶ τοῦτο δὲ ἔχοντος αὐτοῦ, τοῖς ἐν τῷ ἄλσει τῶν φοινίκων ἐπιμείνασι στρατιώταις ὁ Σουρήνας ἀπροόπτως ἐπιφανεὶς, τῶν τε ὑποζυγίων καὶ τῆς ἀποσκευῆς κρατήσειν ἤλπισε, καὶ ἅμα τὸν βασιλέα, τοῦτο μαθόντα, πάντως ἀποστήσειν τῆς τοῦ φρουρίου πολιορκίας. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐν νῷ ταῦτα βαλλόμενος, ἀμφοτέρων διήμαρτεν. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν πολλῷ τὴν τοῦ φρουρίου καθαίρεσιν ἐποιεῖτο. πόλις τε γὰρ ἐπλησίαζεν αὐτῷ, Βησουχὶς ὄνομα, πολυάνθρωπος, καὶ ἄλλα

flumine Perſæ regioni immiſſo, perfeciſſe ſe putabant, vt exercitus nullo modo poſſet tranſiicere. Sed curſim antegreſſo Imperatore, ſubſequebatur exercitus, pedibus vſque ad genua madefactis. Nam pudore præpediebantur, quo minus id facerent, quod Imperatorem facere videbant. Vbi iam ſol occidiſſet, exercitus in locis iis commorabatur; & Imperator militibus ac fabris ſe ſubſequi iuſſis, cæſis arboribus & tignis, alueos pontibus conſternebat, paluſtribus locis terram iniiciebat, vias profundas explebat, anguſta denique loca mediocriter aperiebat. Deinde reuerſus, exercitum facile tranſduxit; donec ad opidum Bithram perueniſſet, quo in opido regia cum iis ædificiis erat, quę tam Imperatori, quam militibus excipiendis ſufficerent. Inde progreſſus, & iiſdem laboribus intentus, exercitum antecedebat, & viam magis tolerabilem reddebat. Atq; hoc modo tranſuexit omnes, donec ad locum venit, quo in loco nullum erat ædificium, ſed lucus palmis conſitus; in quo & vites erant enatæ, quæ palmitibus ſuis ſurſum ad ipſas vſq; palmarum comas excurrebant, & palmulas vuis permiſtas conſpiciendas exhibebant. In hoc luco noctem inſequutam quum exegiſſet, poſtridie eius diei perrexit vlterius. Quumque propius ad caſtellum quoddam acceſſiſſet, letale vulnus accepturus erat. Nam Perſa quidam ex eo caſtello eruptione facta, iam in caput Imperatoris gladium adigebat; quũ ille præuiſo ictu, capiti ſcutũ imponeret, eoque vim ictus repelleret. Et hunc quidem circumfuſi milites cum ſuis omnibus interfecerunt; niſi qui forte fuga per hoſtes elapſi, ad caſtellum ſe contuliſſent. Indignatus autem propter audax hoc facinus Imperator, caſtellum inſpectabat; &, ſi qua parte capi poſſet, circumambulans cõſiderabat. Dum huic intentus eſt rei, Surenas eos milites, qui palmarũ in luco manſerant, adortus ex improuiſo; iumentis & ſarcinis ſe potiturum ſperabat, & Imperatorem eadem opera, poſteaquam de hoc accepiſſet, omnino ab oppugnatione caſtelli reuocaturum. Sed hæc animo ſecũ voluens, vtroq; fruſtratus eſt. Imperator autem magnum in expugnatione caſtelli momentum ponebat. Nam ei proximũ erat opidum, cui nomen Beſuchis, ſane quã populoſum, cum aliis

caſtellis plurimis; quorum incolæ, relictis caſtellis ſuis, veluti non ſatis ad tuendam ſalutem idoneis, in illud ipſum concurrerant, quod ab Imperatore obſidebatur: exceptis iis, qui Cteſiphontem euaſerant, vel, qua lucus eſſet denſiſſimus, ſemet abdiderant. His de cauſſis Imperator obſidionem ſtrenue vrgebat. At vero qui de reliquo exercitu dimiſſi fuerant, vt explorarent omnia, ſuisq; ſuccurrerent, ſi qua ſe vis hoſtilis offerret; non modo adortos ſe propulſarūt, ſed interfectis aliis, alios effuſe terga dare coactos inſequuti, ab omni metu ſecuram Imperatori obſidionē reddebant. Et quoniam nonnulli fuga ſibi conſulentes, in ſubiectis luco paludibus hærebant; ne illos quidem, ſi deprehendiſſent, illæſos dimittebāt itinerū exploratores: ſed partim interficiebant, partim captiuos abducebant. Obſeſſi vero, telorū omnis generis iactu vim hoſtilē propulſabant. Quumque ſaxa deficerent, ignitas bitumine glebas eiaculabantur. Earum iactus facile cōtingebant eos, qui petebātur; quod de ſublimiore loco, & in multitudinem fierent. Sed nec Romani milites, quamuis adiumēto loci ſuperioris vincerētur, vllum fortitudinis & ſcientiæ bellicæ genus intermittebāt. Magnos enim lapides & tela coniiciebant in hoſtes; quæ non arcubus tantum, verum & machinis emittebantur. Eæ non ita conſtitutæ fuerant, vt vnum modo corpus; ſed duo, tria, plura deniq; ferirent. Quia vero caſtellū in colle ſitum erat, duobus muris, & decē ac ſex magnis turribus munitum, altaque cinctum foſſa, quæ parte quadam caſtelli præſidiariis aquā ad potum idoneam immittebat: egeſta terra foſſam Imperator cōplanare milites iuſſit, aliumque prӕterea tantam in altitudinē excitari aggerem, vt turrem æquaret. Itidem parte quadam alia terram ſub moenibus fodere decreuit, verſus medium murū interiorē; quod per hoſce cuniculos hoſtē adgredi cogitaret. Hoſtibus autē milites aggerem excitātes cōtinuo iactu telorū impedientibus, aperti quidem conflictus ineundi curam Imperator in ſe recepit, variis aduerſus cōiecta ſiue tela, ſiue ignes, defenſionū rationibus vtens; Neuitæ vero, ac † Dagalaipho cuniculos, & excitationes aggerū cōmiſit: Victori traditis grauis armaturæ militibus, & equitibus, ad ipſam vſq; Cteſiphōtem

† al. Gadalaipho

φρούρια πλεῖστα· ὧν συνέβαινε τοὺς οἰκήτορας ἀπολιπόντας τὰ σφέτερα, ὡς οὐκ ἀρκοῦντα πρὸς σωτηρίαν, εἰς τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως πολιορκούμενον συνδραμεῖν, πλὴν τῶν εἰς Κτησιφῶντα διεκφυγόντων, ἢ κατὰ τὸ δασύτατον τοῦ ἄλσους ἀποκρυβέντων. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, ἐνίστατο τῇ πολιορκίᾳ κατὰ τὸ καρτερόν. οἱ δὲ ἀπολυθέντες ἐκ τῆς στρατιᾶς εἰς τὸ κατασκοπεῖν καὶ βοηθεῖν, εἴπου τι φανείη πολέμιον, οὐκ ἀπεκρούσαντο μόνον τοὺς ἐπελθόντας αὐτοῖς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀνελόντες, τοὺς δὲ προτροπάδην διώξαντες, ἐν ἀσφαλεῖ [τῷ βασιλεῖ] τὰ τῆς πολιορκίας ἐποίησαν. ἐπεὶ δὲ τῶν φυγόντων τινὲς καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τὸ ἄλσος ἕλεσιν ἦσαν, οὐδὲ τούτους οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ καταλειφθέντες ἀφῆκαν ἀθῴους, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἀπήγαγον. οἱ δὲ ἐν τῷ φρουρίῳ πολιορκούμενοι, βελῶν παντοίων ἀφέσει τοὺς ἐναντίους ἠμύναντο· λίθων δὲ οὐκ ὄντων αὐτοῖς ἔνδον, ἀσφάλτου βώλοις πεπυρωμένοις ἠκόντιζον. ἐτύγχανον δὲ τῶν πεμπομένων αἱ βολαὶ ῥᾳδίως, οἷα καὶ ὑπερδεξίου καὶ κατὰ πλήθους πεμπόμεναι· ἀλλ' οὐδὲ οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατιῶται, καὶ ταῦτα ταῖς ἐξ ὕψους βοηθείαις ἐλαττούμενοι, *παρῆκαν εἶδος ἀνδρείας καὶ πολεμικῆς ἐπιστήμης. λίθοις γὰρ χειροπλήθεσιν ἔβαλλον, βέλεσί τε, οὐκ ἐκ τόξων μόνον ἀφιεμένοις, ἀλλὰ καὶ ἐκ μηχανημάτων· ἅπερ οὐκ ἐφ' ἑνὸς μόνον ἵστατο πηγνύμενα σώματος, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρία καὶ πλείω διῄει. τοῦ δὲ φρουρίου κειμένου μὲν ἐπὶ λόφου, τείχεσι δὲ δύο καὶ πύργοις ἑκκαίδεκα μεγάλοις ὠχυρωμένου, τάφρῳ περιειλημμένου βαθείᾳ, κατά τι μέρος * ὕδωρ εἰσφερούσῃ τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ πρὸς πότον ἐπιτήδειον, χῶμα ἐπιχέειν ὁ βασιλεὺς τῇ τάφρῳ τοὺς στρατιώτας ἐκέλευσεν, ἕτερόν τε ἐπὶ τούτῳ πρὸς ὕψος ἀνιστάμενον, ἐξισωθῆναι τῷ πύργῳ· κατὰ δὲ μέρος ἕτερον τὴν ὑπὸ τὰ τείχη γῆν ὀρύττειν ἐγνώκει, κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἐνδοτέρου τείχους, διὰ τοῦ ὀρύγματος ἐπιθήσεσθαι τοῖς πολεμίοις πραγματευόμενος. τῶν δὲ πολεμίων τοὺς ἐγείροντας τὸ χῶμα βολαῖς συνεχέσιν εἰργόντων, τὴν μὲν ἐν τῷ προφανεῖ μάχην, ὁ βασιλεὺς ἀνεδέξατο, πολυειδέσιν ἀμυντηρίοις, κατὰ τῶν βαλλομένων, εἴτε βελῶν, εἴτε πυρσῶν, χρώμενος· Νεβίτᾳ δὲ καὶ * Γαδαλαΐφῳ, τά τε χώματα καὶ τὰς τῶν χωμάτων ἐγέρσεις ἐπέτρεψεν. Βίκτωρι δὲ παραδοὺς ὁπλίτας τε καὶ ἱππέας, τὰ μέχρι Κτησιφῶντος αὐτῷ

διερευνᾶσθαι

διερευνᾶσθαι προσέταξεν· ὥστ᾽, εἴπου τι φανείη πολέμιον, ἀφέλκουσαν τὸν βασιλέα τῆς πολιορκίας παρορώμενον, τούτου διὰ τῶν ὑπ᾽ αὐτῷ τεταγμένων κωλυθῆναι τὴν ἐπιχείρησιν· ἅμα δὲ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Κτησιφῶντα, σταδίων οὖσαν ἐνενήκοντα, γεφύρων τε κατασκευαῖς καὶ χωμάτων, αὐτῷ καὶ τῷ στρατῷ ῥᾷον καταστῆσαι. ταύτην διελὼν τοῖς ἡγεμόσι τὴν ἐπιμέλειαν, αὐτὸς μὲν διὰ τῶν σὺν αὐτῷ κριῶν μιᾷ πύλῃ προσαγαγὼν, οὐ κατέσεισε μόνον αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ἔλυσε· τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὀρυγμάτων τεταγμένους, ἀμελῶς ἰδὼν τῷ ἔργῳ χρωμένους, ἐκείνους μὲν ἀπέστησε, ταύτην αὐτοῖς ὑπὲρ τῆς ἀμελείας τὴν ἀτιμίαν ἐπαγαγὼν, ἑτέρους δὲ ἀντεκατέστησεν. αὐτὸς δὲ κριὸν ἕτερον ἄλλῃ προσέφερε πύλῃ. καὶ ταύτης δὲ τὴν προσβολὴν οὐκ ἀνεχούσης, ἧκεν ἀγγέλων τις, ὡς οἱ ταχθέντες τὰ ἀπὸ τῆς τάφρου μέχρι τῆς πόλεως αὐτῆς διορύττειν, ἤδη πρὸς τέλος ἀφίκοντο τοῦ ἔργου, καὶ πρὸς τὸ ἀναδῦναι γεγόνασιν εὐτρεπεῖς. ἦσαν δὲ οὗτοι, τρεῖς λόχοι, ματτιάριοι, καὶ λακκινάριοι, καὶ βίκτωρες. ὁ βασιλεὺς δὲ, τούτων μὲν τέως ἐπέσχεν αὐτῶν τὴν ὁρμήν· πύλῃ δὲ ἑτέρᾳ θᾶττον ἐκέλευσεν εὐτρεπίζεσθαι μηχανήν· καὶ τὴν στρατιὰν αὐτῇ πᾶσαν ἐφίστη, πείθων τοὺς πολεμίους, ὡς τῇ ὑστεραίᾳ ταύτην προσαγαγὼν, ἐγκρατὴς τοῦ φρουρίου γενήσεται. ἐποίει δὲ τοῦτο, πᾶσαν ἔννοιαν τοῖς Πέρσαις τῆς διὰ τοῦ ὀρύγματος ἀναιρῶν πολιορκίας. τῶν ἀπὸ τοῦ φρουρίου τοίνυν ἁπάντων εἰς τὸ τὴν μηχανὴν ἀποκρούσασθαι συστραφέντων, διορύξαντες τὸν ὑπόνομον οἱ ταύτῃ ταχθέντες, εἶτα τὴν ἐπικειμένην ἄχρι τῆς ἐπιφανείας γῆν διατρήσαντες, ἐφάνησαν οἰκίας ἐν μέσῳ, καθ᾽ ἣν ἔτυχέ τις ἀλετρὶς γυνὴ, νυκτὸς οὔσης ἔτι βαθείας, σῖτον ἄλευρα εἶναι ἐργαζομένη. ταύτην μὲν οὖν ὁ πρῶτος ἀναδὺς, ἐκβοᾶν μέλλουσαν, παίσας ἀνεῖλεν. ἦν δὲ Σουπεράντιος, ἐν τῷ λόχῳ τῶν βικτώρων οὐκ ἄσημος. ἐπὶ τούτῳ δὲ Μάγνος, καὶ τρίτος ὁ Ἰοβιανὸς, τοῦ τάγματος τῶν ὑπογραφέων προτεταγμένος. ἔπειτα δὲ πλείους. διευρυνομένου δὲ κατὰ βραχὺ τοῦ στομίου, πάντες ἦσαν ἐν μέσῳ. τότε δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐλάσαντες, ἐπέστησαν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τοῖς Πέρσαις, ᾄσματα λέγουσιν ἐπιχώρια, τὴν μὲν τοῦ σφῶν βασιλέως ἀνδρίαν ὑμνοῦντα, διαβάλλοντα δὲ τὴν τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ἀνέφικτον ἐπιχείρησιν. ῥᾷον γὰρ ἔφασκον αὐτὸν τὴν τοῦ Διὸς αἱρήσειν αὐλὴν, ἢ τὸ φρούριον.

explorare loca præcepit; vt ſi quod agmen hoſtile cōſpiceretur, quod Imperatorem ab oppugnatione retrahere cogitaret, eius ille conatum opera ſubiectorum ſibi militum reprimeret; ſimulque viam, quæ Cteſiphontem ducit, & ſtadiorum eſt nonaginta, pontibus ſtructis tam ſibi, quam exercitui faciliorem redderet. His inter duces diſtributis operis, ipſe ſuis arietibus portæ cuidam admotis, non eam modo ſuccuſſit; verumetiā diſſoluit. Quumque ſegniter intentos operi videret, quibus commiſſa cura fuerat agendi cuniculos: eos inde remouit, illa ipſa notatos ignominia propter oſcitantiam; & eorum in locum alios ſubſtituit. Alterum inde arietem alteri portæ admouit; quæ ipſa quoque quum non ferret impetum, venit quidā, qui nuntiaret eos, quibus iniunctū fuiſſet vt a foſſa cuniculos in ipſum vſque opidum agerent, iam ad operis ſui finem perueniſſe; ac paratos ad prorumpendum de cuniculis eſſe. Tres hæ cohortes erant, Mattiarii, Laccinarii, & Victores. Imperator, eorum inhibito nonnihil impetu, alii portæ celeriter admoueri machinam iuſſit, ac ibidem copias vniuerſas conſtituit; vt hoſti perſuaderet, poſtridie ſe hac adhibita machina, opido potiturum. Id autem propterea faciebat, vt Perſis omnem cogitationem inſtitutę per cuniculos expugnationis eximeret. Quapropter opidanis omnibus in hoc cōuerſis, vt machinam illam eliderent; peractis iam cuniculis ii, quibus illorū foſſiones mandatæ fuerant, quum imminentem ſibi terram ad ſuperficiē vſq; perforaſſent, media quadam in domo prodierunt; in qua molendinaria mulier erat, quæ alta nocte farinam e frumento cōficiebat. Eam exclamaturam, qui primus prodiit, interfecit. Is erat Superantius, de Victorum numero, nō obſcurus miles; quē ſequutus eſt Magnus; poſt quem tertius emerſit Iouianus, ordinis notariorū tribunus; deinde plures. Exitu paullatim dilatato, medio in opido cuncti erant. Tum vero progreſſi ad murum, præter omnem ſpem irruebāt in Perſas; qui cantilenas more patrio factas pronuntiabant, regis ſui virtutē celebrantes, & Imperatoris Romani conatum irritum reprehendētes. Nam facilius aiebant eū Iouis aula potiturum, quam opido.

Hos adorti, partim obuios cædebant, & de muro deturbantes neci dabant; partim perſequentes, variis modis interficiebant: nec a feminis, nec pueris abſtinentes; niſi ſi quos retinere captiuos eis viſum fuiſſet. Anabdates vero, præſidiariorum magiſter, dum caſtellum percurſitaret, captus; vna cum ſatellitibus, qui erant octoginta numero, manibus ligatis ad Imperatorem deductus eſt. Hac via capto per vim opido, & omnibus in eo cuiuslibet ætatis interemtis, perpaucis omnino præter opinionem elapſis; ad diripiendas opes in eo repoſitas miles progrediebatur. Quum quilibet abſtuliſſet, quidquid obuiũ nanctus fuerat: murus ad ſolum vſque, plurimis admotis machinis, proſtratus eſt; & ædificia flammis militumque manibus diruta, redactaque ad eam ſpeciem, numquam vt exſtitiſſe viderentur. Hinc vlterius progreſſus, opida quædam alia parum celebria tranſibat, & quoddam ad ſeptum perueniebat, quod *Regis venationem* vocabant. Erat autem murus quidam, intra ſe complexus ingens ſpatium, variis arboribus conſitum. In eo clauſæ omnis generis feræ, ſatis alimentorum habebant, quæ quidem huc eis aduehebantur; & regi venandi facultatem, quoties vellet, præbebant. Id conſpicatus Iulianus, multis locis murum perfringi iuſſit. quo facto, feræ fugientes a militibus telis configebantur. Non procul alicubi ab eo loco regiã vidit, more Romano magnifice ſtructam; quam vbi cognouiſſet a Romanis ædificatam, reliquit; nec tribunis, vt aliquid in ea corrumperent, permiſit: eius famæ verecundia motus, quod ędificii auctores Romani perhiberentur. Hinc vbi caſtella quædam præteriiſſet exercitus, ad opidum † Armeniæ venit, Sabatha dictum; quod triginta ſtadiis ab ea diſtat, quæ prius quidem Zochaſa, nunc vero Seleucia nuñcupatur. Imperatore in vicino loco cum maiori exercitus parte commorato, exploratores antegreſſi vi opidum capiunt. Poſtridie quũ muros eius circumiret Imperator, *corpora ſuffixa patibulis ante portas cõſpexit Ea narrabant indigenæ, cuiuſdã eſſe neceſſariorum, qui fuiſſet accuſatus, quaſi quoddam opidum dicionis Perſicæ prodidiſſet, quod

† vel Medię

ἐπιθέμενοι δὲ, τοὺς ἐν χερσὶν ἔπαιόν τε καὶ ἐκ τοῦ τείχους ὠθοῦντες, διέφθειρον· τοὺς δὲ καὶ διώκοντες, παντοδαποῖς θανάτου τρόποις ἀνῄρουν, οὔτε γυναικῶν οὔτε παίδων ἀπεχόμενοι, πλὴν εἰ μή που γέ τινας αἰχμαλώτους αὐτοῖς ἔδοξεν ἔχειν. Ἀναβδάτης δὲ ὁ * ἀρχιφύλαρχος, ἐν τῷ διαδραίαι τὸ φρούριον ἁλοὺς, ἅμα τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν, ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμὸν οὖσι, τῷ βασιλεῖ προσήχθη δεδεμένος τὰς χεῖρας. μετὰ ταῦτα τοῦ φρουρίου κατὰ κράτος ἁλόντος, ἡβηδὸν δὲ πάντων ὅσοι κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀναιρεθέντων, ἐκ παραδόξου δὲ ὀλίγων διασωθέντων, ἐφ᾽ ἁρπαγὴν ὁ στρατὸς τῶν ἀποκειμένων κτημάτων ἐχώρει. κομισαμένου δὲ ἑκάστου τὸ προσπεσὸν, τό τε τεῖχος ἄχρις ἐδάφους, προσενεχθεισῶν αὐτῷ πλείστων μηχανῶν, κατηνέχθη, καὶ τὰ οἰκήματα πυρί τε καὶ ταῖς τῶν στρατιωτῶν χερσὶ κατελύθησαν, οὕτω τε εἰς τὸ μὴ γεγενῆσθαί ποτε δοκεῖν περιέστη. Τῆς δὲ ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας ἐχόμενος, διῄει μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀνομαστὰ φρούρια· παραγίνεται δὲ καὶ εἰς περίβολον, ὃν Βασιλέως θήραν ἐκάλουν. ἦν δέ τι τειχίον, χωρίον ἀπειληφὸς ἔνδον πολὺ, δένδρεσι πεφυτευμένον παντοδαποῖς. ἐν τούτῳ θηρίων παντοίων ἐναποκλειόμενα γένη, τροφῆς τε οὐκ ἠπορεῖτο, διὰ τὸ καὶ ταύτην ἐπεισάγεσθαι· καὶ παρεῖχον τῷ βασιλεῖ τὸ θηρᾶν, ἡνίκα ἂν βουληθείη, ῥᾳστώνην. τοῦτο Ἰουλιανὸς θεασάμενος, διαρρήγνυσθαι κατὰ πολλὰ μέρη τὸ τεῖχος ἐπέταττεν. οὗ δὴ γινομένου, φεύγοντα παρὰ τῶν στρατιωτῶν τὰ θηρία κατετοξεύετο. ἐνταῦθά που πλησίον γινόμενος, βασίλεια εἶδε εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν μεγαλοπρεπῶς ἐξησκημένα τύπον· καὶ μαθὼν ταῦτα ὑπὸ Ῥωμαίων * ᾠκοδομῆσθαι, κατέλιπεν, οὐ συγχωρήσας τοῖς ταξιάρχοις λωβήσασθαί τι τῶν ἐν αὐτοῖς, αἰδοῖ τοὺς Ῥωμαίους λέγεσθαι τοὺς ταῦτα δημιουργήσαντας. Ἐντεῦθεν ἡ στρατιὰ, φρούρια τινὰ παραδραμοῦσα, εἰς πόλιν ἀφίκετο * μείνας σαβαθὰ καλουμένην. διέστηκε δὲ αὕτη σταδίοις τριάκοντα τῆς πρότερον μὲν Ζωχάσης, νῦν δὲ Σελευκείας ὀνομαζομένης. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς πλησίον που μετὰ τῆς πολλῆς στρατιᾶς ηὐλίσθη. προηγούμενοι δὲ οἱ κατάσκοποι, τὴν πόλιν κατὰ κράτος αἱροῦσι. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, τὰ τείχη ταύτης ὁ βασιλεὺς περινοστῶν, ἑώρα σώματα προσηρτημένα σταυροῖς, ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν. ταῦτα δὲ ἔφασκον οἱ ἐπιχώριοι συγγενῶν εἶναι διαβληθέντος τινὸς ὡς προδότου πόλεως γεγονότος, ἣν ἔτυχεν ὁ

βασιλεὺς

βασιλεὺς Κάρος, Περσῶν ὄντα, ἑλών. ἐνταῦθα Ἀναβδάτης ὁ φρούραρχος, εἰς κρίσιν ἤχθη· περιαγαγὼν μὲν ἐπὶ πολὺ τὸν Ῥωμαίων στρατόν, ὡς δὴ συντελέσων αὐτοῖς πρὸς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον· τότε δὲ ἐξενεχθείς, ὡς ἐλοιδορεῖτο παρὰ πλείοσιν Ὁρμίσδην προδότην ἀποκαλῶν, καὶ τῆς κατὰ Περσῶν αἴτιον ἐκστρατείας· καὶ ἐπὶ τούτοις ἁλούς, ἀνῃρέθη. Προϊόντος δὲ περαιτέρω τοῦ στρατοῦ, τὰ ἕλη διερευνώμενος Ἀρινθαῖος, πολλούς τε ἐν τούτοις εὑρών, αἰχμαλώτους ἀπήγαγεν. ἐνταῦθα πρῶτον οἱ Πέρσαι συστραφέντες, ἐπῆλθον τοῖς τοῦ στρατοῦ προτρέχουσι κατασκόποις. ὀξέως δὲ τραπέντες, εἰς τὴν πλησίον ἀγαπητῶς συνέφυγον πόλιν. κατὰ δὲ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, τοῖς ἐπιτεταγμένοις τῇ τῶν ὑποζυγίων φυλακῇ οἰκέταις, καὶ ὅσοι μετὰ τούτων ἦσαν, ἐπελθόντες οἱ Πέρσαι, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἀπήγαγον. ὅπερ πρῶτον ἐλάττωμα Ῥωμαίοις συμβάν, ἀθυμίας ἐνεποίησε τῷ στρατεύματι. Ἐντεῦθεν ὁρμήσαντες, ἦλθον εἴς τινα διώρυχα μεγίστην, ἣν ἔλεγον οἱ τῇδε, παρὰ Τραϊανοῦ διωρύχθαι, Πέρσαις ἐπιστρατεύσαντος· εἰς ἣν ἐμβάλλων ὁ Ναρμαλάχης ποταμός, εἰς τὸν Τίγρην ἐκδίδωσι. ταύτην ὁ βασιλεὺς καθᾶραι τε ἅμα καὶ ἐρευνᾶν διενοήθη, πόρον τε τοῖς πλοίοις ἐπὶ τὸν Τίγρητα παρασκευάζων, καί, εἴ ποι παρείκοι, γεφύρας τῇ τοῦ πολλοῦ στρατοῦ διαβάσει. τούτων δὲ ταύτῃ πραττομένων, ἐπὶ τῆς ἀντικρὺ ὄχθης πλῆθος Περσῶν συνδραμὸν ἱππέων τε καὶ πεζῶν, εἴ τις ἐπιχειρηθείη διάβασις, ἐπεδέχετο κωλύειν. ταύτην ὁ βασιλεὺς τὴν παρασκευὴν τῶν πολεμίων βλέπων, ἐπὶ τὸ διαπλεῖν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἠρεθίζετο, καὶ σὺν ὀργῇ τοῖς στρατηγοῖς ἐνεκελεύετο τῶν πλοίων ἐπιβαίνειν. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην θεωροῦντες ὑψηλοτέραν, καὶ ἅμα θριγγόν τινα συμπαρατεινόμενον, εἰς ἔρυμα μὲν παραδείσου βασιλικοῦ τὴν ἀρχὴν ᾠκοδομημένον, τότε δὲ τείχους πληροῦντα χρείαν, δεδιέναι τὰς ἐξ ὕψους τῶν βελῶν τε καὶ πυρσῶν βολὰς ἔλεγον· ἐγκειμένου [δὲ] τοῦ βασιλέως, δύο νῆες ὁπλιτῶν πλήρεις ἐπεραιώθησαν· ἃς εὐθὺς οἱ Πέρσαι, πυρφόρων βελῶν πλῆθος ἀφέντες, κατέφλεξαν. ἐκδειματωθέντος δὲ πλέον τοῦ στρατοῦ, τὴν συμβᾶσαν ὁ βασιλεὺς καταστρατηγήσας ἁμαρτίαν, Περιγεγόνασιν, ἔφη, τῆς διαβάσεως, καὶ κύριοι τῆς

Imperator Carus occupauerat. Heic Anabdates præſidii magiſter in iudicium productus eſt; qui exercitum Romanum diu deceperat, velut ei profuturus in gerendo contra Perſas bello: & delatus id temporis, quod in Hormiſdã maledicus eſſet, in præſentia plurimorum proditorem eum vocans, & ſuſceptæ contra Perſas expeditionis auctorem; eoque nomine conuictus, capitis ſupplicium pertulit. Vlterius profecto exercitu, paludes Arinthæus perſcrutans, multos in eis repertos captiuos abduxit. Heic primum Perſæ conglobati, exploratores exercitum antecedentes adorti ſunt. ſed confeſtim in fugam acti, cupide vicinam ad vrbem conuolabant. Ex aduerſa vero ripa fluminis Perſę calones adgreſſi, qui iumentis præſidio relicti fuerant, itidemque ceteros, quicumque cum his erant; partim occiderunt, partim viuos abduxerunt. Hoc detrimentum, quod primum Romanis accidit, conſternatione quadam militũ animos perculſit. Inde motis caſtris, maximum quemdã ad alueum fluminis ventum eſt, quem eius loci homines a Traiano, bellum Perſis faciente, ductũ eſſe commemorabãt; & in quem † Narmalaches fluuius deriuat⁹, in Tigrim ſemet exonerat. Hunc & repurgare pariter Imperator, & explorare conſtituit; vt aditum nauigiis ad Tigrim patefaceret, ac, ſicubi liceret, ad trãſuehendam maiorẽ exercitus partem, pontes faceret. Hæc dum iſtic fierẽt, in aduerſa ripa magnus Perſarum numerus, tam equitum, quam peditum, cõcurſu facto, ſi quis tranſmiſſus tentaretur, prohibere nitebatur. Hoc hoſtium inſtitutum vidẽs Imperator, ad tranſiiciẽdum in eos iritabatur. Ideoq; cũ iracundia duces hortabatur, vt naues ingrederẽtur. Sed quum illi ripam aduerſam cernentes altiorẽ, ac præterea ſepem quamdã ad eam porrectã, ab initio muniendi paradiſi regii cauſſa ſtructam, tunc vſum muri præbentem, metuere ſe telorum & ignium de ſublimi iactus dicerent: vrgente Imperatore, nauigia duo, legionariis referta, trãſiecere; quæ Perſæ ſtatim, ignitorum telorum magna vi coniecta, ſuccenderunt. Quum maiori trepidatione percuſſus eſſet exercitus, Imperator vafro commento corrigens admiſſum erratum: Succeſſit, inquit, ęis tranſiectio, ripaque

† *hunc ſupra Regis amnem interpretatus eſt.*

potiti ſunt. hoc enim ignis ille de nauigiis accenſus indicat; quem milites ego tranſmittentes excitare iuſſeram, veluti bene geſtæ rei ſignum. Tunc igitur omnes ita, vt inſtructi erant, naues ingreſſi tranſmiſerunt: & qua vado per aquam iri poterat, in eam inſilientes, cõminus proelio cum Perſis inito, non in ripam ſolum euaſerunt; verumetiam recuperatis duabus illis iã ſemiuſtis nauibus, quæ prius tranſmiſerant, reliquos adhuc in eis legionarios ſaluos eripuerunt. Secundũ hæc congreſſis exercitibus, a media nocte proelium ad meridiem vſque perdurauit. Tamdem Perſæ cedentes, totis viribus fugam arripiebant, facto eius ab ipſis ducibus initio. Hi duces erant Pigraxes, genere dignitateque ſecundum regem cunctos antecellẽs, & Anareus, & ipſe Surenas. Fugientes inſequuti Romani, & cum eis Gotthi, multos deleuerunt, & auri argentique magna potiti ſunt copia, variiſque tam virorum, quam equorum ornamentis, & argẽteis lectis atque menſis, quaſcumq; relictas a ducibus, in foſſato repererunt. Ceciderunt in pugna, Perſarum duo milia, quingenti; Romanorum non plures quam ſeptuaginta quinque. Ouationem exercitus, ob partam victoriam, viſus eſt quodã modo dux Victor, catapulta læſus, imminuere. Poſtridie Imperator exercitu trans Tigrim flumen magna cũ ſecuritate vecto, tertio poſt pugnã die cum vniuerſo ſatellitio ſuo & ipſe trãſiiciebat. Quumq; perueniſſet ad caſtellum quoddam, (Abuzatha Perſæ vocant) dies in eo quinq; commoratus eſt. Diſpiciẽs autem de faciundo vlterius itinere, rectius ſe facturum arbitratus eſt, ſi propter ripam fluminis exercitũ non amplius duceret, ſed ad mediterranea pergeret; quod nulla iã cauſſa ſupereſſet, quæ vſum nauigiorũ poſceret. Hæc quum ei ad animũ accidiſſent, exercitui conſiliũ exponit, naues exuri iubens; quæ quidẽ omnes, demtis decẽ & octo Romanis, Perſicis quatuor, igni abſumtæ fuerunt. Nã curribus hæ vectæ comitabantur exercitũ, emergẽtibus (ceu par erat) vſibus ſubſeruituræ. Iam paullo ſupra flumen iter reliquũ conficiundũ erat. Vbi locum, qui Noorda dicitur, adtigiſſent; ibidem diuertebant. Cõplures heic Perſæ capti ac trucidati. Progreſſi ad Durum amnem,

ὄχθης γεγόνασι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ πῦρ τὸ ἀπὸ τῶν πλοίων ἐξαφθέν· ὅπερ αὐτὸς ἐπέσκηψα τοῖς ἐπὶ τῶν νεῶν στρατιώταις, σύμβολον τῆς νίκης ποιήσασθαι. τότε τοίνυν ἅπαντες, ὡς εἶχον, εἰς τὰ πλοῖα ἐμβάντες, ἐπεραιώθησαν· καὶ ὅπη βάσιμον ἦν τὸ ὕδωρ ἐπιπηδήσαντες, εἴς τε τὸν ἐκ χειρὸς ἀγῶνα καταστάντες τοῖς Πέρσαις, οὐ μόνον ἐκράτησαν τῆς ὄχθης, ἀλλὰ καὶ τὰ πρότερον περαιωθέντα δύο πλοῖα καταλαβόντες ἡμίφλεκτα, τοὺς περιλελειμμένους ἔτι τῶν ἐν αὐτοῖς ὁπλιτῶν περιέσωσαν. ἐπιπεσόντων δὲ λοιπὸν τῶν στρατοπέδων ἀλλήλοις, ἐκ μέσης νυκτὸς διέμεινε μέχρι μέσης ἡμέρας ἡ μάχη. τέλος, ἐνδόντες ἔφυγον προτροπάδην οἱ Πέρσαι, τῆς φυγῆς ἡγησαμένων τῶν στρατηγῶν. ἦσαν δὲ οὗτοι Πιγράξης τε, γένει καὶ ἀξιώσει προέχων ἁπάντων μετὰ τὸν σφῶν βασιλέα, καὶ Αναρέος, καὶ ὁ Σουρήνας αὐτός. φεύγουσι δὲ ἐπεκδραμόντες Ῥωμαῖοί τε, καὶ σὺν τούτοις οἱ Γότθοι, πολλοὺς μὲν ἀπώλεσαν, χρυσίου δὲ πολλοῦ καὶ ἀργύρου γεγόνασιν ἐγκρατεῖς, ἔτι δὲ κόσμου παντοίου τοῖς τε ἀνδράσι καὶ ἵπποις περικειμένου, καὶ κλινῶν ἀργυρῶν καὶ τραπεζῶν, ὅσαις ἐνέτυχον ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐν τῷ χάρακι καταλελειμμέναις. ἔπεσον δὲ καὶ ἐν τῇ μάχῃ, Περσῶν μὲν, πεντακόσιοι καὶ δισχίλιοι, Ῥωμαίων δὲ οὐ πλείους πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. τὸν δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ στρατοπέδου παιᾶνα, Βίκτωρ ὁ στρατηγὸς ἔδοξέ πως ἐλαττοῦν, καταπέλτῃ τρωθείς. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τὸν Τίγρητα ποταμὸν ὁ βασιλεὺς τὸ στράτευμα ἐπὶ πολλῆς ἀδείας διαβιβάσας, τρίτῃ μετὰ τὴν μάχην ἡμέρᾳ καὶ αὐτὸς μετὰ πάσης τῆς ἀμφ' αὐτὸν δορυφορίας ἐπεραιοῦτο. καὶ πρός τι χωρίον ἐλθὼν, (Αβουζαθὰ τοῦτο Πέρσαι καλοῦσιν) ἡμέρας ἐν τούτῳ διέμεινε πέντε. διασκοπῶν δὲ περὶ τῆς ἐπέκεινα πορείας, ἄμεινον * ἔχων ᾠήθη, μηκέτι συμπαραπέμπειν τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ τὸν στρατὸν, ἀνιέναι δὲ ἐπὶ τὴν μεσόγαιαν, ὡς οὐδενὸς ὑπολειπομένου, πλοίων εἰς χρείαν αὖθις καταστάντος. ταῦτα δὴ λαβὼν κατὰ νοῦν, εἰσηγεῖται βουλὴν τῷ στρατῷ, τὰ πλοῖα ἐμπρῆσαι κελεύων· καὶ πάντα, πλὴν ὀκτωκαίδεκα Ῥωμαϊκῶν, Περσικῶν δὲ τεττάρων, ἐδαπανήθη πυρί. ταῦτα γὰρ ἁμάξαις φερόμενα, ἠκολούθει, ταῖς ἀνακυπτούσαις, ὡς εἰκὸς, ὑπηρετησόμενα χρείαις. ὀλίγον δὲ ἀνωτέρω τοῦ ποταμοῦ, τὸ λειπόμενον ἐδόκει ποιήσασθαι τῆς ὁδοῦ. Νοορδᾶ δὲ τῷ τόπῳ προσσχόντες, αὐτοῦ που κατέλυον· ἔνθα πολλοὶ πανταχόθεν ἡλίσκοντο Πέρσαι, καὶ κατεσφάττοντο. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸν Δοῦρον ποταμὸν,

διέβησαν

διέβησαν τοῦτον, γέφυραν ζεύξαντες. ἐπεὶ δὲ τοὺς Πέρσας ἐθεάσαντο, τὸν μὲν ἐν τῇ γῇ πάντα χιλὸν καταπκαύσαντας, ὡς ἂν τὰ ὑποζύγια τῶν Ρωμαίων τροφῆς ἀπορίᾳ πιέζοιτο· συστάντας δ' αὐτοὺς κατὰ πολλοὺς λόχους, ἐκδέχεσθαι τοὺς Ρωμαίους, ὡς δὴ μὴ σφόδρα πολλοὺς διανοουμένους· τότε δὴ συνειλεγμένους εἰς ταὐτὸν θεασάμενοι, πρὸς τὴν ὄχθην ἐχώρησαν τοῦ ποταμοῦ. τῶν δὲ ἡγουμένων τοῦ στρατοῦ κατασκόπων εἰς χεῖρας ἐλθόντων μοίρᾳ τινὶ Περσικῇ, Μακαμαῖος τις γυμνὸς ὑπὸ προθυμίας ἐπιπεσὼν, τέσσαρας ἀναιρεῖ· συστραφέντων δ' ἅμα πολλῶν ἐπ' αὐτὸν, κατασφάττεται. Μαῦρος δὲ, ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ, τὸ σῶμα ἰδὼν ἐν μέσοις κείμενον Πέρσαις, ἁρπάζει αὐτὸ, καὶ τὸν πρῶτον παίσαντα κτείνει· καὶ οὐκ ἀπεῖπε βαλλόμενος, ἄχρις ὅτε τὸν ἀδελφὸν ἔμπνουν ἔτι τῷ στρατῷ παρέδωκεν. Ἐλθόντες δ' εἰς πόλιν *Βαρσαφθὰς, τὸν χιλὸν εὗρον ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταπρησθέντα. μοίρας δέ τινος Περσῶν ἅμα Σαρακηνοῖς ἐπιφανείσης, καὶ οὐδὲ ἄχρι θέας τὸν Ρωμαϊκὸν στρατὸν ὑποστάσης, ἀλλ' αὐτόθεν ἀφανοῦς γενομένης, κατ' ὀλίγους εἰς ταὐτὸ συνιέντες οἱ Πέρσαι, συνειλεγμένοι τι εἰς πλῆθος, ἤδη παρεῖχον ὑπόνοιαν ὡς ἐπελευσόμενοι τοῖς ὑποζυγίοις. τότε δὴ πρῶτος ἐνδὺς τὸν θώρακα ὁ βασιλεὺς, πάντων μὲν αὐτὸς προέδραμε τοῦ στρατεύματος· οἱ Πέρσαι δὲ οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' εἰς τοὺς αὐτοῖς ἐγνωσμένους ἀποδρᾶναι διέγνωσαν τόπους. Παριὼν δὲ, εἰς κώμην ἐλήλυθε Σύμβραν, ἥτις ἐν μέσῳ δυοῖν κεῖται πόλεων, αἷς ὀνόματα Νίσβαρα καὶ Νισχανάβη. διαιρεῖ δὲ ταύτας ὁ Τίγρις· καὶ γέφυρα ἦν, ἣ τὰς ἐπιμιξίας τοῖς ἀμφοτέρων οἰκήτορσιν ἐδίδου, ῥᾳδίας καὶ συνεχεῖς· ἣν οἱ Πέρσαι κατέφλεξαν, ὡς ἂν μὴ διὰ ταύτης οἱ Ρωμαῖοι κατ' ἐξουσίαν ἑκατέροις παρενοχλοῖεν. ἔνθα που λόχοι Περσῶν ἀναφανέντες, ὑπὸ τῶν προηγουμένων κατασκόπων ἐτράπησαν· καὶ ἅμα τροφὴν ἄφθονον ὁ στρατὸς εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ κώμῃ, καὶ ὅσα πρὸς τὴν χρείαν ἤρκει λαβὼν, τὸ περιττὸν, ὅσον ἦν, ἅπαν διέφθειρεν. Ἐπεὶ δὲ μεταξὺ Δανάβης πόλεως καὶ Σύγκης ἐγένοντο, τοῖς φύλαξι τῆς οὐραγίας τοῦ στρατοπέδου συμπεσόντες οἱ Πέρσαι, πολλοὺς ἀπέκτειναν· πλείους δὲ ἀποβαλόντες, ἐτράπησαν, καὶ ἄλλως ἐλαττωθέντες. ἀνῃρέθη γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ σατράπης τις τῶν ἐπιφανῶν, ὄνομα Δάκης· ὃς ἔτυχε πρότερον ἐπὶ πρεσβείαν πρὸς τὸν

ponte iuncto tranſierunt. Conſpicati Perſas omne ſoli pabulum cremaſſe; vt iumenta Romanorum paſtus inopia premerent; eoſdemque coactos in plures turmas, Romanos opperiri, quos non admodum multos arbitrarentur: vbi iam collectos in vnum conſpexiſſent, ad ripam fluminis tendebant. Heic quum exploratores, qui exercitum præcedebant, cum Perſarum cuneo quodam manus cōſererent; Macamæus quidam, præ animi alacritate, inermis in hoſtes irruens, quatuor ex eis interficit. Verum pluribus ſimul in eum conuerſis, mactatur. Eius frater Maurus, conſpectum medios inter Perſas fraternum corpus arripit, & eum, qui primus ictum intulerat, occidit; neque telis petitus animum deſpondit, donec fratrem adhuc ſpirantem exercitui reddidiſſet. Quum ventum ad oppidum *Barophthas eſſet, pabulum a barbaris exuſtum repererunt. Poſteaquam cuneus quidam Perſarum cum Saracenis conſpectus fuiſſet, ac ne facie quidem tenus exercitum Romanum ſuſtinuiſſet, ſed ex oculis ſe continuo ſubduceret: coëuntes alii poſt alios exiguo numero Perſæ, globo ſuorum collecto, Romanis eam de ſe præbebant opinionem, quaſi iumenta eſſent adgreſſuri. Tum vero primus loricā induens Imperator, vniuerſum curſim anteibat exercitū: nec ſuſtinuerunt impetum Perſæ, ſed in loca ſibi nota diffugiendum cenſuerunt. Itaque progreſſus Imperator, ad vicum Symbram venit, qui duobus opidis interiacet, quorum nomina ſunt Nisbara & Niſchanabè. Hæc opida Tigris diuidit, & pons erat, qui amborum incolis expedita frequentiaque commercia ſuppeditabat. Eum Perſæ cremarunt, ne Romani per illum, vtroſque pro libitu vexarent. Heic conſpectæ Perſarum cohortes, ab exploratoribus pabulatum egreſſis in fugam actæ ſunt; & exercitus de inuenta in hoc vico annona vbere, quum ea ſumſiſſet, ad vſum quæ ſufficerent; quidquid erat reliquum, corrupit. Inde quum inter opidum Danaben & Syncam eſſent, Perſæ cum agminis extremi præſidiariis congreſſi, multos interfecerunt: ſed amiſſis pluribus, terga dederunt, quum ceteroquin etiam inferiores diſcederent. Nam hoc proelio nobilis quidam ſatrapa trucidatus eſt, nomine Daces, legatus ad

Imperatorem Conſtantiũ quondam miſſus, qui cum eo de pace, componendoque bello, colloqueretur. Vbi Romanos ad opidum Accetam propius accedere, conſpexiſſent hoſtes; fructus, qui erant in agris, exurebant: in quos incurſione facta, ignem Romani reſtinguebant, ac fructus reliquos vſui ſuo reſeruabant. Vlterius autem progreſſi, ad vicum Maronſa peruenerũt: vbi turmæ Perſarum, extremi agminis prꝗſidio relictos adortæ, manum conſeruerunt, & quum alios milites, tum † Brettanionem turmæ ducem, viriliter dimicantem interfecerunt. Captæ ſunt & naues, quæ longe a tergo exercitus in hoſtem inciderant. Hinc vicos quoſdã curſim prætergreſſi, Tummaram venerunt; vbi concrematarum nauium cunctos pænituit. Quippe iumenta vehendo commeatui nõ ſufficiebant, tanti iam itineris ærumnis in hoſtili ſolo cõfecta: & Perſæ, quoſcumque poterant, fructus colligentes; eorũ intra munitiſſima loca concluſorum vſu Romanos prohibebãt. Hoc tamẽ rerum ſtatu Perſicis legionibus conſpectis, initaq; pugna, longe Romani ſuperiores euadebãt, multis Perſis interfectis. Poſtridie eius diei, quo tempore forũ frequentiſſimum erat, conglobati Perſæ nec opinantes eos, qui agmen extremum Romanorum cogebant, adorti ſunt. Illi, quamuis nondum adhuc ordines inſtruxiſſent, & impreſſione ſubita perturbati eſſent; tamen viciſſim in hoſtem pergebant alacriter, principe more ſuo circumeunte, ac legiones ad virtutem excitante. Quum ad manus vndique ventum eſſet, & Imperator partim turmarum duces ac tribunos obiret, partim promiſcue conferta in turba militum verſaretur: in ipſo ardore proelii gladio feritur, ſcutoque impoſitus ad tentorium deportatur; vbi vita mediam ad noctem vſque producta, mortuus eſt: Perſarum imperio propemodũ ab eo iam ad extremum exitium redacto. Interea vero, dũ principis obitus ignoraretur, vſque adeo exercitus Romanus ſuperior hoſtibus extitit, vt quinquaginta maximæ poteſtatis ſatrapæ, cum infinita multitudine, caderent. At vbi mors Imperatoris innotuit, iamque milites reuerſi eſſent ad tentorium, in quo cadauer iacebat; pugnabant adhuc quidem nonnulli Romani, atque hoſtem ſuperabant:

† Vetranionem

βασιλέα Κωνστάντιον ἀπεσταλμένος, εἰρήνης πέρι καὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου διαλεξόμενος. ἰδόντες δὲ αὖθις οἱ πολέμιοι πλησιάζοντας Ἀκκήτῃ πόλει, τοὺς ἐν τῇ γῇ καρποὺς ἐπυρπόλουν. οἷς ἐπιδραμόντες οἱ Ῥωμαῖοι, τὸ πῦρ κατέσβεσαν, καὶ τῶν καρπῶν τοῖς λειπομένοις ἐχρήσαντο. Περαιτέρω δὲ προελθόντες, εἰς Μαρῶσα παρεγένοντο κώμην. ἣ τοῖς τὴν οὐραγίαν τοῦ στρατοῦ φυλάττουσιν ἐπιθέμενοι Περσῶν λόχοι, συνέπεσον, καὶ ἀπώλεσαν ἄλλους τε στρατιώτας, καὶ * Βρεττανίωνα τὸν ἡγεμονίαν ἔχοντα τοῦ λόχου, ἀνδρείως ἀγωνισάμενον. καὶ πλοῖα δὲ ἥλω, κατόπιν πολὺ τοῦ στρατοπέδου τοῖς πολεμίοις περιπεσόντα. Παραδραμόντες δὲ κώμας τινὰς, εἰς Τούμμαραν ἦλθον. ἔνθα μεταμέλεια πάντας εἰσῆλθε τῆς τῶν πλοίων ἐμπρήσεως. τά τε γὰρ ὑποζύγια πρὸς τὴν ἐπιτηδείων κομιδὴν οὐκ ἐπήρκει, τοσαύτην ὁδὸν καὶ ταῦτα διὰ πολεμίας ταλαιπωρούμενα: καὶ οἱ Πέρσαι τὰ γεννήματα συλλέγοντες, ὅσα οἷοί τε ἦσαν, καὶ τοῖς ὀχυρωτάτοις ἐναποκλείσαντες τόποις, τῆς ἀπὸ τούτων χρείας τὸ Ῥωμαϊκὸν ἀφῃροῦντο στρατόπεδον. ἐν τούτοις δὲ ὅμως οὖσιν αὐτοῖς, ἐπεφάνη Περσικὰ τάγματα· καὶ μάχης γενομένης, ἐκράτουν τῷ πλείονι Ῥωμαῖοι, πολλοὺς ἅμα τῶν Περσῶν ἀνελόντες. Τῇ δὲ μετὰ ταῦτα ἡμέρα, περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν οἱ Πέρσαι συνταχθέντες εἰς πλῆθος, τοῖς οὐραγοῖς τοῦ Ῥωμαίων στρατεύματος ἀδοκήτοις ἐπέπεσον. οἱ δὲ, ἀσύντακτοι τέως ὄντες, καὶ τῷ αἰφνιδίῳ τῆς ἐφόδου συνταραχθέντες, ὅμως ἀντεπιέναι προεθυμοῦντο, τοῦ βασιλέως, ἧπερ εἰώθει, περιιόντος, καὶ εἰς θάρσος τὰς τάξεις * ἐγείροντος. ἐπεὶ δὲ εἰς χεῖρας ἅπαντες ἦλθον ἀλλήλοις, ἐπιὼν τοὺς ταξιάρχους καὶ λοχαγοὺς, ἀναμεμιγμένος δὲ τῷ πλήθει, πλήττεται ξίφει παρ' αὐτὴν τῆς μάχης τὴν ἀκμήν· καὶ ἐπιτεθεὶς ἀσπίδι, φοράδην ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἄγεται· μέχρι τε νυκτὸς μέσης ἀρκέσας, ἀπέθανεν, οὐ πόρρω τὴν Περσῶν ἡγεμονίαν ἀπωλείας καταστήσας ἐσχάτης. Ἔτι δὲ τῆς τελευτῆς τοῦ βασιλέως οὔσης ἀδήλου, τῶν Ῥωμαίων ὁ στρατὸς ἐπὶ τοσοῦτον ἐκράτησεν, ὥστε πεντήκοντα μὲν τῶν ἐν μεγίστῃ δυνάμει σατράπας πεσεῖν, καὶ ἐπὶ τούτοις ἄπειρον πλῆθος. ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ βασιλέως καταφανὴς ἐγένετο τελευτὴ, καὶ ἀνέστρεψαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἔνθα νεκρὸς ἔκειτο, ἔτι μὲν ἔνιοι Ῥωμαίων ἐμάχοντο, καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτουν·

λόχος

λόχοι δέ τινες ἀπὸ φρουρίου Περσικοῦ, τοῖς ὑπὸ Ὁρμίσδην τεταγμένοις ἐπιθέμενοι, κατέστησαν εἰς χεῖρας. μάχης δὲ καρτερᾶς γινομένης, ἔπεσεν* Ἀντώνιος, ὁ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἡγούμενος τάξεων, ὃν καλοῦσι Ῥωμαῖοι μάγιστρον· καὶ Σαλούστιος, ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, ἐκπεσὼν τοῦ ἵππου, μικροῦ κατεσφάγη, τῶν πολεμίων ἐπικειμένων, εἰ μὴ τῶν ὑπηρετῶν τις ἀποβὰς τοῦ ἵππου, δέδωκεν αὐτῷ ῥαστώνην φυγῆς· συναποκλινάντων αὐτῷ καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα δύο ταγμάτων, οὓς σχολαρίους προσαγορεύουσιν. ἐκ δὲ τῶν εἰς φυγὴν τετραμμένων, ἄνδρες ἑξήκοντα μόνοι, σφῶν τε καὶ τοῦ Ῥωμαίων ἀξιώματος μεμνημένοι, παραβαλλόμενοί τε ἄχρι θανάτου, τοῦ φρουρίου γεγόνασιν ἐγκρατεῖς, ἀφ' οὗ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες οἱ Πέρσαι πλεονεκτεῖν ἔδοξαν· καὶ τρεῖς ἑξῆς ἡμέρας τῶν πολεμίων ἐφεδρευόντων, οὐκ ὀλίγου μέρους τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπιθέμενοι, περιεσώθησαν. Τότε τοίνυν τῶν ἐν τέλει πάντων ἅμα τῷ στρατοπέδῳ συνειλεγμένων, βουλὴ προετίθετο, τίνι δέοι παραδοθῆναι τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν, ὡς οὐχ οἷόν τε ὄντος δίχα τοῦ πάντων ἡγησομένου τοὺς ἐπικειμένους ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ κινδύνους διαφυγεῖν· καὶ ψήφῳ κοινῇ βασιλεὺς Ἰοβιανὸς ἀναδείκνυται, Βαρρωνιανοῦ, τοῦ τῶν δομεστίκων ἡγουμένου τάγματος, παῖς.

Τὰ μὲν οὖν ἄχρι τῆς Ἰουλιανοῦ τελευτῆς, τόνδε πεπέρακται τὸν τρόπον. Ἰοβιανὸς δὲ, τὴν ἁλουργίδα ἐνδὺς, καὶ τὸ διάδημα περιθέμενος, εἴχετο τῆς ἐπὶ τάδε πορείας. ἐπεὶ δὲ εἰς Σοῦμα τὸ φρούριον ἦλθεν, ἐπιπεσοῦσα ἡ Περσῶν ἵππος τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ἐλέφαντάς τε οὐκ ὀλίγους ἐπαγαγοῦσα, τοὺς κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας ἐκάκωσεν. ἐτέτακτο δὲ ἐν τούτῳ Ἰοβιανοὶ καὶ Ἑρκουλιανοί· ταγμάτων δὲ ταῦτα ὀνόματα, παρὰ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ καταστάντα, φερόντων τὰς τούτων ἐπωνυμίας. ὁ μὲν γὰρ, Διὸς, ὁ δὲ, Ἡρακλέους ἐπώνυμον εἶχε. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὑπὸ τῆς τῶν ἐλεφάντων ἀκμῆς ἐβιάζοντο, καὶ πολλοὶ φεύγοντες ἔπεσον· ἐπελαυνόντων δὲ αὖθις τῶν Περσῶν πρὸς τῇ ἵππῳ καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἦλθον εἴς τι χωρίον ἄναντες, ἐν ᾧ τοὺς τῶν Ῥωμαίων σκευοφόρους ἔτυχεν εἶναι. τούτων δὲ συνεπιλαβόντων αὖθις τοῦ κινδύνου, καὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοὺς Πέρσας ἀκοντιζόντων, ἐτρώθησαν τινὲς τῶν ἐλεφάντων, καὶ, ἧπερ ἦν ἔθος αὐτοῖς, ἔφυγον ὀδυνώμενοι μετὰ βρυχηθμοῦ, καὶ τὴν ἵππον ἅπασαν συνετάραξαν· ὥστε

ſed cohortes quædam e caſtello Perſico, parētes Hormiſdæ imperio milites adortæ, manum cum eis conſerebant. Acri occepto prœlio, † Antonius cecidit, ordinum palatinorum dux; quem Romani magiſtrum officiorum vocant. Et Salluſtius, præfectus prætorii, quum ex equo decidiſſet, imminentibus hoſtibus, fere fuiſſet trucidatus: niſi quidam ex adparitoribus equo deſcendens, fugæ capeſſendæ facultatē ei præbuiſſet: recedentibus vna cum ipſo & iis ordinibus duobus, qui ſtipare Imperatorem cōſueuerunt, ac Scutarii dicuntur. Ceterū ex his qui terga dederant, ſexaginta dumtaxat milites tum ſua, tum Romani nominis dignitate ad animum reuocata, & ad mortem vſq; diſcrimini ſemet obiicientes, eo caſtello potiti ſunt; de quo Romanos adorti Perſæ, ſuperiores exſtitiſſe viſi fuerant. Quumq; continuo deinceps triduo circumſiderētur ab hoſtibus, non exigua parte copiarum obſeſſores adgreſſa, ſalui euaſerunt. Tum vero cunctis optimatibus, vna cum exercitu, collectis; conſultatum eſt, cuinam rerum ſumma committenda eſſet: quod fieri nullo modo poſſet, vt ex imminentibus medio in hoſtico periculis, principe deſtituti euaderēt. Ideoq; ſuffragio communi IOVIANVS Imperator deſignatur, Varroniani domeſticorum tribuni filius. Et quæ quidem ad obitum vſq; Iuliani acciderunt, in hunc geſta fuere modū. Iouianus induta purpura, ſumtoq; diademate, contentis itineribus domum pergebat. Ad Suma caſtellū vbi veniſſet, equitatus Perſicus in Romanos irruptione facta, nec paucis adductis elephantis, dextrū cornu infeſtabat, in quo Iouiani & Herculiani conſtituti erant. Eæ ſunt a Diocletiano & Maximiano profectæ legionum adpellationes, habentiū cognomina principū illorum; quorū alter Iouis, alter Herculis cognomentum vſurpauit. Ac initio quidē vim roboris elephantorum non ſuſtinebant, & multi fugientes cadebāt. Verum vbi pariter & equitatum, & elephantos Perſæ in noſtros cōcitabant; ventum eſt ad accliuem quemdam locum, in quo Romanorum forte calones erant. His in periculi ſocietatem venientibus, telaque in Perſas de ſublimi iacientibus, elephanti quidam vulnerati ſunt; qui more ſuo fugam dolore perciti cum barritu capeſſebant, & equitatum omnem cōturbabant: ita quidem, vt tam in

† al. Anatolius

hac fuga elephanti a militibus interficerẽtur, quam in ipſo proelio complures ex hoſtibus caderent. Perierunt & Romani legionũ tribuni tres, dum fortiter dimicarent; Iulianus, Maximianus, & Macrobius. Quumque humi iacentes perquirerent, & inter eos Anatolii cadauer reperiſſent; id ea ſepultura cohoneſtarunt, quam temporis ratio cõcedebat, hoſtibus vndique vrgentibus. Dies progreſſi quatuor, & ab hoſtibus vndique vexati; perſequentibus, ſi Romanos proficiſci viderent; fugientibus, quoties iidem ipſos inuaderent: vbi latius ſpatium nancti fuiſſent, Tigrim tranſmittere decreuerunt. Itaque colligatis vtribus, quum ex iis iuga quaſi quædam confeciſſent; his ipſis inuecti tranſiecerũt. Poſteaquam aduerſa ripa milites potiti fuiſſent, etiam duces cum reliquis ſecure tranſmiſerunt. Verum vbi ne ſic quidem abſcederent Perſæ, ſed magna cum multitudine hominum ab omni parte, qua eundum erat, imminerẽt: nullo non in periculo Romani verſabantur, qui & a malis circumſtantibus, & præterea commeatus inopia premerentur. Licet igitur hæc eſſet exercitus cõdicio, nihilo tamẽ minus Perſæ de pace tractabant: Surena, & aliis apud eos poteſtate præditis, ad Romanos ablegatis. Hanc pacis mẽtionem quum Iouianus admitteret, ac Salluſtium præfectum prætorii cum Arinthæo miſiſſet: inſtitutis inter hos de pace colloquiis mutuis, annorum quidem triginta factæ ſunt induciæ; ſed vtrimque conſenſum, vt Romani † Babdicenorum gẽtem Perſis cederent, itemq; Carduenorum, & † Rhemenorum, & Zalenorum; ac præter hæc omnia, quæ in his eſſent caſtella, numero quindecim, vna cum incolis, & prædiis, & iumentis, & omni adparatu: Niſibim vero ſine incolis traderent. Hos enim placuit, quocumque Romanis viſum eſſet, cõmigrare. Præterea Perſæ magnã Armeniæ partem adimebant, perpuſillũ quiddam in ea Romanis poſſidendum relinquentes. His cõdicionibus initum foedus, & inſtrumentis vtrimq; conſignatum, facultatem Romanis domum redeundi præbuit; ita quidẽ, vt Perſarũ finibus nullũ ab illis detrimentum inferretur, nec viciſſim Perſicæ Romanis inſidię tenderẽtur. Poſteaquã ad hãc hiſtoriæ partẽ perueni, ad ſuperiora mihi tẽpora recurrere

† Rabdicenorum
† Rhesenorum

τῇ φυγῇ καὶ ἐλέφαντας ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν κατασφαγῆναι, καὶ πολλοὺς ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ πεσεῖν. ἀπέθανον δὲ καὶ Ῥωμαίων τρεῖς λοχαγοί, γενναίως ἀγωνισάμενοι, Ἰουλιανός, καὶ Μαξιμιανός, καὶ Μακρόβιος. διερευνώμενοι δὲ τοὺς κειμένους, καὶ ἐν τούτοις εὑρόντες τὸ Ἀνατολίου σῶμα, ταφῆς ἠξίωσαν ἧς ὁ καιρὸς ἐδίδου, πολεμίων πανταχόθεν ἐπικειμένων. Ἡμέρας δὲ τέσσαρας προελθόντες, καὶ πανταχόθεν ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐνοχλούμενοι, διωκόντων μὲν, ἐπειδὰν ὁδεύοντας ἴδοιεν, φευγόντων δὲ ὁπότε αὖθις ἀντεπίοιεν Ῥωμαῖοι· γενομένης τινὸς εὐρυχωρίας αὖθις, τὸν Τίγριν περαιωθῆναι διέγνωσαν. ἀσκοὺς τοίνυν ἀλλήλοις συνδήσαντες, καὶ ζεύγματα τρόπον τινὰ διὰ τούτων κατασκευάσαντες, ἐποχούμενοί τε τούτοις, διέβησαν. ὡς δὲ τῆς * ἀντιπέρας ἐκράτησαν ὄχθης, τότε δὴ καὶ οἱ στρατηγοὶ σὺν τοῖς λειπομένοις ἐπ' ἀδείας ἐπεραιώθησαν. οὐδὲ οὕτω δὲ τῶν Περσῶν ἀποστάντων, ἀλλὰ σὺν πολλῷ πλήθει κατὰ πᾶν τῆς ὁδοῦ μέρος ἐπικειμένων, ἐν πᾶσιν ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι κινδύνοις, ὑπό τε τῶν περιεστώτων κακῶν, καὶ προσέτι ἐνδείᾳ τροφῆς πιεζόμενοι. καίπερ οὖν ἐν τούτοις ὄντι τῷ στρατοπέδῳ, περὶ φιλίας ὅμως ἐποιοῦντο λόγους οἱ Πέρσαι, Σουρήναν τε καὶ ἄλλους τῶν ἐν δυνάμει παρ' αὐτοῖς ὄντων, ἐκπέμψαντες. Ἰοβιανοῦ δὲ τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης προσδεξαμένου λόγους, στείλαντός τε * Σαλούστιον τὸν τῆς αὐλῆς ὕπαρχον, καὶ Ἀρινθαῖον σὺν τούτῳ, λόγων περὶ τούτου γενομένων αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, ἐγένοντο μὲν τριακοντούτεις σπονδαί· συνεδόκει δὲ, Ῥωμαίους τό τε * Βαβδικηνῶν ἔθνος ἐκστῆναι τοῖς Πέρσαις, ἔτι δὲ Καρδουηνῶν καὶ * Ῥημηνῶν, καὶ Ζαληνῶν τὰ πρὸς τούτοις, καὶ ἐπὶ πᾶσι * περὶ αὐτὰ φρουρίων, ὄντων τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα, μετὰ τῶν οἰκητόρων, καὶ κτημάτων, καὶ ζώων, καὶ πάσης ἀποσκευῆς· Νίσιβιν δὲ παραδοῦναι δίχα τῶν ἐνοικούντων· ἐδόκει γὰρ τούτους, ἔνθα ἂν δόξειε Ῥωμαίοις, μετοικισθῆναι. προσαφείλοντο δὲ καὶ Ἀρμενίας τὸ πολὺ μέρος οἱ Πέρσαι, βραχύ τι ταύτης Ῥωμαίοις ἔχειν ἐνδόντες. ἐπὶ τούτοις αἱ σπονδαὶ γεγονυῖαι, καὶ * γραμματίοις ἑκατέρωθεν ἐπισφραγισθεῖσαι, δεδώκασι Ῥωμαίοις εὐρυχωρίαν τῆς οἴκαδε ἐπανόδου, κατὰ μηδὲν τὰ Περσῶν διαφθείρουσιν ὅρια, μήτε αὐτοῖς ὑπὸ Περσικῆς ἐπιβουλευομένοις ἐνέδρας. Εἰς τοῦτο τῆς ἱστορίας ἀφιγμένῳ τὸ μέρος, ἐπὶ τοὺς ἀνωτάτω μοι χρόνους ἐπῆλθεν ἀνα-

δραμεῖν,

δραμεῖν, καὶ ζητῆσαι εἴποτε Ῥωμαῖοι τὰ αὐτοῖς τι κτηθέντων, ἑτέροις ὑποστῆναι παραδοῦναι, ἢ ὅλως ἕτεροί τι ἔχειν τῶν ὑπὸ τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν ἅπαξ γενομένων ἠνέσχοντο. Λευκίου γὰρ Λευκόλλου Τιγράνην καθελόντος καὶ Μιθριδάτην, προσποιήσαντός τε πρώτου τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὰ μέχρις Ἀρμενίας τῆς ἐνδοτάτω, καὶ Νίσιβιν ἐπὶ τούτοις, καὶ τὰ πρόσοικα φρούρια ταύτῃ, Πομπήιος Μάγνος τοῖς τούτου κατορθώμασι τέλος ἐπιθείς, διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης εἰρήνης τὴν τούτων Ῥωμαίοις ἐβεβαίωσε κτῆσιν. ἐπεὶ δὲ Περσῶν αὖθις κινηθέντων, ἐχειροτόνησεν ἡ γερουσία Κράσσον αὐτοκράτορα [τὸν] στρατηγόν, ὁ δέ, εἰς χεῖρας ἐλθών, αἰσχρὰν ἄχρι τοῦδε Ῥωμαίοις κατέλιπε δόξαν, ἁλούς τε ἐν τῇ μάχῃ, καὶ παρὰ Πέρσαις ἀποθανών· τότε παραλαβὼν τὴν στρατηγίαν Ἀντώνιος, καὶ τῷ Κλεοπάτρας ἐχόμενος ἔρωτι, τοῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐκμελῶς καὶ ὀλιγώρως προσέσχε· καὶ ἀπήλλαξε μὲν κἀκεῖνος ἀνάξια πεπραχὼς τοῦ Ῥωμαίων ὀνόματος. Ῥωμαῖοι δέ, οὐδὲ τούτων αὐτοῖς τῶν ἐλαττωμάτων συμβαίντων, ἐκπεπτώκασι τούτων τῶν τόπων τινός. μεταστάντος δὲ αὖθις εἰς μοναρχίαν τοῦ πολιτεύματος, καὶ τοῦ Σεβαστοῦ στήσαντος ὅρια τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, Τίγρητά τε καὶ Εὐφράτην, οὐδὲ οὕτω τῆς χώρας ταύτης ἀπέστησαν. χρόνοις δὲ πολλοῖς ὕστερον Γορδιανοῦ τοῦ βασιλέως Πέρσαις ἐπιστρατεύσαντος, καὶ ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ πεσόντος, οὐδὲ μετὰ ταύτην τὴν νίκην οἱ Πέρσαι παρεσπάσαντό τι τῶν ἤδη Ῥωμαίοις ὑπηκόων γενομένων, καὶ ταῦτα Φιλίππου διαδεξαμένου τὴν ἀρχήν, καὶ εἰρήνην αἰσχίστην πρὸς Πέρσας θεμένου. μετ' οὐ πολὺ δὲ τῇ ἑῴᾳ τοῦ Περσικοῦ πυρὸς ἐπιβρύσαντος, ἁλούσης δὲ κατὰ κράτος τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας, καὶ μέχρι τῶν Κιλικείων πυλῶν τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος διαβάντος, Οὐαλεριανὸς αὖθις ἐπιστρατεύσας ὁ βασιλεύς, καὶ ὑπὸ τὰς Περσῶν γενόμενος χεῖρας, οὐδὲ οὕτω Πέρσαις ἄδειαν δέδωκεν ὑφ' ἑαυτοῖς τὰ χωρία ταῦτα ποιήσασθαι. μόνη δὲ ἡ Ἰουλιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τελευτή, πρὸς τὴν τούτων ἀπώλειαν ἤρκεσεν, ὥστε ἄχρι τοῦδε μηδὲν δυνηθῆναι τούτων τοὺς Ῥωμαίων βασιλέας ἀναλαβεῖν, ἀλλὰ καὶ προσαπολέσαι κατὰ βραχὺ τὰ πλείονα τῶν ἐθνῶν, τὰ μὲν αὐτόνομα γενόμενα, τὰ δὲ βαρβάροις ἐκδεδομένα, τὰ δέ, εἰς ἐρημίαν πολλὴν περιστάντα. Ταῦτα μὲν οὖν, τὰ

ſubit, & indagare, num ab ſe parta Romani vnquam aliis vt traderent, imperare ſibi potuerint; aut vt haberent alii quidquam eorum, quæ ſemel in ipſorum dicionem veniſſent, paſſi fuerint. Nam quum L. Lucullus regno Tigranem Mithridatemq; deieciſſet, ac primus imperio Romano ſitas ad intimam vſque Armeniam regiones, ipſamque pręterea Niſibim adquiſiuiſſet, vna cũ finitimis eidem caſtellis: Pompeius Magnus, rebus ab hoc præclare geſtis finem imponens, per cõſtitutam ab ſe pacem Romanis horum poſſeſſionem ſtabiliuit. Poſtea vero quam Perſis rurſum cõmotis, prætorem ſumma cum poteſtate Craſſum Senatus creaſſet, atque is cum hoſte congreſſus, fœdam in hunc vſque diem Romanis infamiam reliquiſſet, in ipſo prœlio captus, & apud Perſas exſtinctus: copiarum dux factus Antonius, & amore Cleopatræ captus, negligenter rebus ad bellum adminiſtrandum pertinentibus, & ſegniter intentus erat; ita quidem, vt & ille diſceſſerit, admiſſis quibuſdam indignis Romano nomine. Nec tamen Romani, licet eis hi caſus aduerſi accidiſſent, vllam ex hiſce prouinciis amiſerunt. Re vero publica ipſorum in vnius dominatum commutata, quum Auguſtus limites imperio Romano ſtatuiſſet, Tigrim & Euphratem; ne ſic quidẽ hac regione ceſſerunt. Longo ſecundum hæc interiecto tempore, quum Gordianus Imperator bello Perſas adortus eſſet, ac medio in hoſtico cecidiſſet: ne poſt hanc quidem victoriam Perſæ quidquam eorum, quæ Romanæ dicioni ſubiecta fuiſſent, auulſerunt; idque Philippo ſucceſſionem imperii conſequuto, qui turpiſſimam cum Perſis pacem fecit. Non multo poſt, quum ignis Perſicus orientem inuadendo permeaſſet, ac magna illa capta per vim fuiſſet Antiochia, copiæque Perſicæ Cilicum ad portas vſque penetraſſent: Valerianus Imperator in eos expeditione ſuſcepta, Perſarum in poteſtatem redactus, ne ſic quidem conceſſit Perſis, vt iſtæc loca ſui iuris efficerẽt. Sola mors Imperatoris Iuliani ad horũ amiſſionem ſuffecit; adeo quidem, vt huc vſque nihil horum Imperatores Romani recuperare potuerint, ſed paullatim etiam plures gentes amiſerint: quarum aliæ ſemet in libertatem vindicarunt, aliæ barbaris ſe dediderunt, alię magnam ad ſolitudinem redactæ ſunt. Et hæc quidem

a nobis in hiſtoriæ progreſſu de rebus ipſis oſtendentur. Pace cum Perſis eo, quo diximus, modo cõſtituta; Iouianus Imperator ſecure cum exercitu reuertens, ac in aſpera & inaquoſa loca multa delatus, cõpluribus in hoſtilis ſoli tranſitu militibus amiſſis, vnum ex tribunis Mauricium Niſibi cõmeatum exercitui adportare iuſſit, & cum eo quam lõgiſſime poſſet, militibus obuiam venire. Miſit & alios in Italiam, qui Iuliani obitũ, & deſignationẽ ipſius nuntiarent. Vbi vix magno labore atq; ærumna propius Niſibim acceſſiſſet, opidũ quidem hoſti deditũ, ingredi recuſabat; ſed in quadam ante portam area ſub dio diuertens, poſtridie coronas & ſupplicationes recipiebat: opidanis omnibus obſecrantibus, ne ſe deſereret, neue barbaros mores experiri cogeret eos, qui tot iam ſæculis Romanis legibus innutriti fuiſſent. Fœdum & ceteroquin eſſe, Conſtantium tribus ſuſceptis bellis Perſicis, in omnibus ſuperatum, Niſibi tamen præſidio fuiſſe; atque illam obſeſſam, & extremum in diſcrimen adductam, omni ſtudio incolumem ſeruaſſe: ipſum, nulla tali neceſſitate vrgente, ciuitatem hoſti dedere, ac eum diem Romanis conſpiciendum præbere, quem necdum antehac viderint; qui, tantum vt opidum, tantaque regio, tradatur hoſtibus, permittere cogantur. Quum hęc audiens Imperator, pacta conuenta prætexeret; Sabinus, ordinis decurionum princeps, ad ea, quæ a populo ſupplicandi cauſſa prolata fuerant; Nec opus eſſe ſibi ſumtu ad bellum Perſicũ, adiecit; nec auxiliis externis: ſed ipſosmet poſſe corporibus ſuis, & impenſis, inferendum ſibi bellum propulſare. quo in bello ſi victoria potiti fuiſſent, rurſus ſe Romanorum ſubditos futuros, eodemque modo facturos imperata, quo prius. Illo ſubiiciente, pacta conuenta violari non poſſe: multoties opidani ſupplices orabant, ne Romanum imperium hoc propugnaculo ſpoliaretur. Verum vbi nihil proficerent amplius, Imperatore cum iracundia quadã abſcedente, ac Perſis ſecundum pacis leges, & ipſas gentes, & caſtella, & vrbẽ occupare volẽtibus: nonnullæ quidẽ gentes & caſtellorũ incolæ, niſi clã aufugere potuiſſent, poteſtatem faciebant

συγγραφῆς προϊούσης, ἐπὶ τῶν πραγμάτων δειχθήσεται. τῆς δὲ πρὸς Πέρσας γενομένης εἰρήνης, ὃν διεξήλθομεν τρόπον, Ἰοβιανὸς ὁ βασιλεὺς μετ' ἀδείας ἐπανιὼν ἅμα τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολλαῖς περιπεσὼν* δυσχωρίαις καὶ τόποις ἀνύδροις, πολλούς τε τῆς στρατιᾶς ἀποβαλὼν ἐν τῇ διὰ τῆς πολεμίας παρόδῳ, Μαυρίκιον μὲν, τῶν λοχαγῶν ἕνα, τροφὴν ἐκ Νισίβιος ἀγαγεῖν ἐκέλευε τῷ στρατοπέδῳ, ἀπαντῆσαι δὲ μετὰ ταύτης, ὡς ἂν οἷός τε ᾖ, πορρωτάτω. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, ἄλλους ἐξέπεμπε, τὴν Ἰουλιανοῦ τελευτὴν, καὶ τὴν ἀνάρρησιν τὴν οἰκείαν ἀπαγγελοῦντας. μόλις δὲ σὺν πολλῇ κακοπαθείᾳ τῇ Νισίβει πλησιάσας, ἐπιστῆναι μὲν οὐκ ἤθελε τῇ πόλει, τοῖς πολεμίοις ἐκδεδομένῃ· καταλύσας δὲ ἔν τινι πρὸ τῆς πύλης ὑπαίθρῳ, τῇ ὑστεραίᾳ στεφάνους ἅμα καὶ ἱκεσίας ἐδέχετο, πάντων ὅσοι κατὰ τὴν πόλιν ἦσαν, ἐκλιπαρούντων μὴ προέσθαι σφᾶς, μηδὲ εἰς πεῖραν καταστῆσαι βαρβάρων ἠθῶν, *τοσαύτας ἐτῶν ἑκατοντάδας, τοῖς Ῥωμαίων νόμοις ἐντεθραμμένους. αἰσχρὸν δὲ καὶ ἄλλως εἶναι, Κωνστάντιον μὲν, τρεῖς Περσικοὺς πολέμους ἀναδεξάμενον, καὶ ἐν πᾶσιν ἐλαττωθέντα, Νισίβιος ἀντιλαβέσθαι, καὶ πολιορκουμένην αὐτὴν, καὶ εἰς ἔσχατον ἐλθοῦσαν κινδύνου, διὰ πάσης περισῶσαι σπουδῆς· αὐτὸν δὲ, μηδεμιᾶς τοιαύτης ἐπικειμένης ἀνάγκης, τοῖς πολεμίοις τὴν πόλιν ἐκδοῦναι, καὶ δεῖξαι Ῥωμαίοις ἡμέραν, ἣν οὔπω τεθέανται, περιιδεῖν ἀναγκαζομένοις πόλιν τοσαύτην καὶ χώραν πολεμίοις ἐκδιδομένην. ἐπεὶ δὲ τούτων ὁ βασιλεὺς ἀκούων, τὰ συντεθειμένα προΐσχετο, Σαβῖνος τοῦ βουλευτικοῦ προεστὼς καταλόγου, προσετίθει τοῖς παρὰ τοῦ πλήθους εἰς ἱκεσίαν προσενεχθεῖσιν, ὡς οὔτε δαπάνης εἰς τὴν πρὸς Πέρσας δεήσονται μάχην, οὔτε ἐπικουρείας ἐπεισάκτου· δυνήσονται δὲ αὐτοὶ σώμασιν οἰκείοις καὶ δαπανήμασι, τὸν ἐπαχθησόμενον αὐτοῖς ἀποκρούσασθαι πόλεμον· κρατήσαντές τε, ἔσονται πάλιν ὑπήκοοι Ῥωμαίοις, τὰ προσταττόμενα πληροῦντες ὃν τρόπον καὶ πρότερον. τοῦ δὲ εἰπόντος, οὐδὲν οἷόν τε τῶν συντεθειμένων παραβαθῆναι, πολλάκις οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐδεήθησαν ἱκετεύοντες μὴ στερηθῆναι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν τοῦ προτειχίσματος. ἐπεὶ δὲ ἤνυον πλέον οὐδὲν, ἀναχωρήσαντος σὺν ὀργῇ τοῦ βασιλέως, καὶ Περσῶν παραλαβεῖν κατὰ τὰς σπονδὰς ἐθελόντων τά τε ἔθνη, καὶ τὰ φρούρια, καὶ τὴν πόλιν, οἱ μὲν τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν φρουρίων οἰκήτορες, εἰ μὴ λάθρα φυγεῖν ἠδυνήθησαν, ἐνεδίδοσαν

τοῖς Πέρ-

τοῖς Πέρσαις, παρῆλθεν εἰς αὐτὴν ὅ τι βούλοιντο· Νισιβηνοὶ δὲ, ἀναχωρήσεως εἰς τὸ μεταστῆναι τυχόντες, οἱ μὲν πολλοὶ, καὶ σχεδὸν ἅπαντες, εἰς τὴν Ἄμιδαν ἀπανέστησαν· ὀλίγοι δὲ ἑτέρας κατῴκησαν πόλεις· πάντα δὲ ἦν οἰμωγῆς καὶ θρήνων μεστά· πόλεως ἑκάστης ἐκκεῖσθαι ταῖς Περσῶν ἐφόδοις, Νισίβιος ἐκδοθείσης αὐτοῖς, οἰομένων. Καῤῥηνοῖς δὲ τοσοῦτον ἐπῆλθε πένθος τῆς Ἰουλιανοῦ τελευτῆς μηνυθείσης, ὥστε τὸν ἀπαγγείλαντα καταλεῦσαι, σωρόν τε λίθων μέγιστον ἐπ' αὐτῷ ἀνεγεῖραι. τοσαύτην ἴσχυσεν ἀνδρὸς ἑνὸς τελευτὴ τοῖς κοινοῖς πράγμασιν ἐμποιῆσαι μεταβολήν. Ἰοβιανοῦ δὲ σπουδῇ τὰς πόλεις διαδραμόντος, οἷα δὴ πένθει καὶ συννότητι τῶν πόλεων ἐχομένων, καὶ ἱλαρὸν οὐδὲν ἢ χάριεν ἐνδείξασθαι (καθάπερ ἦν ἔθος τοῖς αὐτόθι δήμοις) ὑφισταμένων, παρεπέμποντο μὲν τῶν στρατιωτῶν ὅσοι τὴν δορυφορίαν εἶχον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἅμα τῷ βασιλεῖ· εἵπετο δὲ καὶ ὁ στρατὸς ἅπας τῷ Ἰουλιανοῦ σώματι. καὶ τοῦτο μὲν εἰς Κιλικίαν ἀπενεχθὲν, ἔν τινι Ταρσοῦ προαστείῳ βασιλικῇ ταφῇ παρεδίδοτο, καὶ ἐπίγραμμα προσεγράφετο τῷ τάφῳ τοιόνδε· Ἰουλιανὸς μετὰ Τίγριν ἀγάρροον ἐνθάδε κεῖται, Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής. Ἐχόμενος δὲ τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς Ἰοβιανὸς, ἄλλα τε διετίθει, καὶ τοῖς ἐν Παιονίᾳ στρατοπέδοις Λουκιλλιανὸν, ὄντα κηδεστὴν αὐτῷ, καὶ Προκόπιον, καὶ Οὐαλεντινιανὸν, ὃς μετὰ ταῦτα γέγονε βασιλεὺς, ἐξαπέστελλε, τήν τε Ἰουλιανοῦ τελευτὴν ἀπαγγελοῦντας, καὶ ὅτιπερ εἴη μετ' αὐτὸν αὐτοκράτωρ προβεβλημένος. ἀλλ' οἱ ἐν τῷ Σιρμίῳ Βάταβοι, πρὸς φυλακὴν ἀπολελειμμένοι τῆς πόλεως, ἅμα τῇ ἀκοῇ, τὸν μὲν Λουκιλλιανὸν, ὡς τηλικούτων κακῶν ἄγγελον, διεχρήσαντο, ἐν οὐδενὶ τὸ πρὸς τὸν βασιλέα θέμενοι κῆδος· Προκόπιον δὲ, τῆς πρὸς Ἰουλιανὸν συγγενείας αἰδοῖ, διαφῆκαν ἀθῷον· Οὐαλεντινιανὸς δὲ διαδρὰς, τὸν ἐξ ἐκείνων διέφυγε θάνατον. Ἐξορμήσαντι δὲ τῆς Ἀντιοχείας Ἰοβιανῷ, καὶ ἐχομένῳ τῆς ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ, νόσος αἰφνιδίως ἐνσκήψασα, τῆς Βιθυνίας ἐν Δαδαστάνοις, ἐπήγαγε τοῦ βίου τὸ τέλος αὐτῷ, μῆνας μὲν ὀκτὼ βασιλεύσαντι, διαθεῖναι δέ τι τῶν κοινῶν πραγμάτων ἐς δέον οὐ δυνηθέντι. Βουλῆς δὲ ὑπὲρ τοῦ τίνα δέον προστῆναι τοῦ πολιτεύματος, προτεθείσης, πολλοὶ μὲν καὶ περὶ πολλῶν ἐγίνοντο λόγοι τῷ στρατοπέδῳ,

Perſis ſecum, quidquid vellēt, agendi: Niſibini autem, induciis ad migrandum impetratis, maiori ex parte, ac propemodum omnes, Amidam diſceſſere; pauci ad inhabitandum alia ſe contulerunt opida. Cuncta vero lamentis & vlulatibus erant plena; quod ciuitas quælibet, Niſibi tradita, Perſarum ſe graſſationib. expoſitam putaret. Carreni vero tantum percepere dolorem, morte Iuliani nunciata; vt eum, qui nuntium hunc adtulerat, lapidibus obruerent, ingentemque lapidum aceruum ſuper eum excitarent. Tantam vnius viri mors publicis in rebus efficere mutationem potuit. Ceterum Iouiano celeriter opida percurrente, quod ea luctus atque mæror occupaſſent, nec læti iucundive quidquā exhibere, pro iſtorum more populorum, poſſent: quotquot erant ſatellitio Imperatoris deputati milites, Antiochiam cum Imperatore profecti ſunt, vniuerſo exercitu Iuliani cadauer comitante: quod in Ciliciam deportatum, quodam in ſuburbio Tarſi regiæ ſepulturæ mandatum fuit, ad tumulum huiuſmodi epigrammate adſcripto: *Tigride Iulianus iacet heic poſt fata relicto, Rex pariter bonus, & bellator acerrimus idem.* Iouianus, ſummo intentus imperio, quum alia diſponebat, tum ad exercitus in Pannonia Lucillianū ſocerum ſuum, & Procopium, & Valentinianum, qui ſecundum hæc factus eſt Imperator, ablegauit; vt & Iuliani mortem eis nuntiarent, & ſe, poſt illum, principem lectum exponerent. Sed apud Sirmium Bataui, qui ad opidi præſidium relicti fuerant, quum primū hæc audiuiſſent: Lucillianum, veluti tantorum malorum nuntium, interfecerunt, adfinitatis imperatoriæ nulla ratione habita: Procopium, cognationis cum Iuliano reuerentia tacti, dimiſerunt illæſum. Valentinianus autem fuga elapſus, morti ab eis imminenti ſemet eripuit. Quum autem Iouianus Antiochia diſceſſiſſet, Conſtantinopolim pergens; ſubitus eū morbus in Dadaſtanis Bithyniæ corripiēs, vitæ finem adtulit: quū octo menſes imperaſſet, nec publicis in rebus quidquam ex vſu cōſtituere potuiſſet. Conſultatione propoſita, quisnam reipublicæ præficiēdus eſſet: varii quidem, & de variis ſermones tam ab exercitu,

quam a ducibus habebantur: ſed omnium ſuffragia in vnũ Salluſtium, præfectum prætorii, concurrebant. Illo ſenectutem prætendente, ac propterea rebus laborantibus ſe ſuffecturum negante; filium ſummæ rerum præfici poſtulabant. At quum iuuenem eſſe, nec alioquin ad tanti imperii molem ſatis idoneum diceret: in hoc quidem tẽpore, quo minus præſtantiſſimum ſui ſæculi virum eligerent, aberrarunt. Hinc in VALENTINIANVM collata ſuffragia; qui Cibali oriundus erat, (id opidum eſt Pannoniæ) vir bellis haud paucis exercitus, at eruditionis omnis expers. Nihilo minus abſentem arceſſebant; nec multi dies abiere, dum reſpublica principe carebat. Quum autem ad exercitũ Nicææ, quæ vrbs eſt Bithyniæ, veniſſet; inito ibidem imperio, ceptum iter proſequebatur.

καὶ τοῖς τὰς ἡγεμονίας ἔχουσι· πάντων δὲ ἡ ψῆφος, εἰς ἕνα συνῄει Σαλούστιον τὸν τῆς αὐλῆς ὕπαρχον. τοῦ δὲ τὸ γῆρας προϊσχομένου, καὶ διὰ τοῦτο φήσαντος οὐχ οἷός τε ἔσεσθαι πεπονηκόσιν ἀρκέσαι τοῖς πράγμασι, τὸν παῖδα γοῦν ᾔτουν εἰς τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἐλθεῖν. τοῦ δὲ καὶ νέον εἶναι, καὶ οὐδὲ ἄλλως ἐπιτήδειον πρὸς τοσαύτης ἀρχῆς ὄγκον εἰπόντος, τῆς τοῦ πάντων ἀμείνονος τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνδρὸς αἱρέσεως τότε διήμαρτον· ἤνεγκαν δὲ τὴν ψῆφον ἐπὶ Βαλεντινιανόν, ὃς ἐκ μὲν Κιβάλεως ὥρμητο, (πόλις δὲ αὕτη Παιονική) πολέμων δὲ μετασχὼν οὐκ ὀλίγων, παιδεύσεως οὐδεμιᾶς μετεσχήκει· μετεπέμποντο δὲ αὐτὸν ὅμως, οὐ παρόντα. καὶ ἡμερῶν οὐ πολλῶν ἐτρίβετο χρόνος, ἐν ἀναρχίᾳ τοῦ πολιτεύματος ὄντος. ἐπεὶ δὲ κατέλαβε τὸ στρατόπεδον ἐν Νικαίᾳ πόλει τῆς Βιθυνίας, ἐκεῖσε παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, εἴχετο τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας.

ZOSIMI HISTORIARVM LIBER QVARTVS.

QVÆ igitur geſta fuerunt ad obitum vſq; Iouiani, poſt quem Valẽtinianus lectus fuit, vti rebus Romanis præeſſet; libro ſuperiore complexi ſumus. Quum autem morbus in itinere Valẽtinianum inuaſiſſet, atque hominem ad iram natura procliuem, maiorẽ ad crudelitatem, & extremam inſaniam impuliſſet; ſuſpicionem falſam cõcipiebat, quaſi ex veneficio quodam, Iuliani amicorum fraude parato, ægrotaret. Et accuſationes aduerſus quoſdã illuſtres inſtituebantur; quas ſagacitate prudentiaque ſua præfectus prętorii diſcutiebat. Eo munere Salluſtius adhuc fungebatur. Quum morbus remiſiſſet, Nicæa relicta, Conſtantinopolim acceſſit. Exercitu, ceteriſq; neceſſariis hortantibus, imperii conſortem ſibi deligeret, vt, ſi quis caſus accideret, non deeſſet, qui rebus opem ferret; nec eadem perpeterentur, quæ morte Iuliani perpeſſi fuiſſent: huic admonitioni obtemperat; animoque ſecum hinc inde verſato, de cunctis, quos mente conceperat, VALENTEM fratrem deligit; ratus hunc omnium ſibi fidiſſimum fore. Illum igitur imperii conſortem adpellat. Dum autem vterque Conſtantinopoli degeret, qui Iuliani familiaribus inſidiabantur, non

ΖΩΣΙΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΤΑ μὲν οὖν ἄχρι τῆς [περὶ] Ἰοβιανοῦ τελευτῆς, μεθ' ὃν Οὐαλεντινιανὸς ᾑρέθη τῶν Ῥωμαϊκῶν προεστάναι πραγμάτων, ἐν τῇ πρὸ ταύτης ἀνείληπται βίβλῳ. νόσου δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐνσκηψάσης αὐτῷ, καὶ τὸ φύσει πρὸς ὀργὴν τοῦ ἀνδρὸς ἕτοιμον, εἰς ὠμότητα μείζονα, καὶ παραφορὰν ἄκραν ἀναστησάσης, ὑποψία μὲν αὐτὸν εἰσῄει ψευδής, ὡς ἔκ τινος γοητείας ὑπὸ τῶν Ἰουλιανοῦ φίλων αὐτῷ σκαιωρηθείσης νοσοίη· κατηγορίαι δὲ κατά τινων ἦσαν ἐπιφανῶν, ἃς ἀγχινοίᾳ τε καὶ φρονήσει διέλυεν ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος· ἦν δὲ ἔτι Σαλούστιος. Ἐνδούσης δὲ αὐτῷ τῆς νόσου, τῆς Νικαίας ἀπαναστὰς, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παρεγένετο, τοῦ δὲ στρατοπέδου, καὶ τῶν ἄλλως πρὸς αὐτὸν ἐπιτηδείως ἐχόντων, ἑλέσθαι κοινωνὸν τῆς βασιλείας παρακαλούντων, ὅπως, εἴ τις τοῖς πράγμασι συμβαίη περίστασις, ἔχοιεν τὸν ἀντιληψόμενον, καὶ μὴ ταὐτὰ πάθοιεν οἷς ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ πεπόνθασι τελευτῆς· πείθεται τῇ παραινέσει· καὶ στρέψας ἐν αὑτῷ γνώμην, ἐκ πάντων ὧν ἔλαβε κατὰ νοῦν, Οὐάλεντα τὸν ἀδελφὸν αἱρεῖται, πιστότατον αὐτῷ πάντων ἡγησάμενος ἔσεσθαι. τοῦτον γοῦν ἀναδείκνυσι κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς. Ἀμφοτέρων δὲ κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ὄντων, οἱ τοῖς Ἰουλιανοῦ γνωρίμοις ἐπιβουλεύοντες, οὐ

διέλειπον

διέλεγον περί τε τῶν * βασιλείων κατασπείροντες λόγους, ὡς ἐπιβουλεύοιεν οὗτοι τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τὸ ἄλογον πλῆθος εἰς τοιαύτας ἐρεθίζοντες ἐκβοήσεις. οἱ δὲ βασιλεῖς, καὶ ἄλλως πρὸς τοὺς Ἰουλιανοῦ γνωρίμους ἀπεχθῶς ἔχοντες, τότε δὴ μᾶλλον εἰς τὸ κατ' αὐτῶν ἐξανίσταντο μῖσος· καὶ κρίσεις ἐπενόουν, λόγον οὐδαμόθεν ἐχούσας. ἐμνησικάκει δὲ Οὐαλεντινιανὸς Μαξίμῳ κατεξαίρετον τῷ φιλοσόφῳ, διαβολήν τινα κατὰ νοῦν ἔχων, ἣν ἔτυχεν ἐπὶ τῶν Ἰουλιανοῦ χρόνων κατ' αὐτοῦ ποιησάμενος, ὡς διὰ τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν περὶ τοὺς θείους θεσμοὺς ἀσεβήσαντος. ἀλλὰ τούτων ἀφέλκουσιν αὐτοὺς τέως ἡ περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ κηδεμονία τε καὶ φροντίς. ἐτράποντο τοίνυν ἐπὶ τὸ διανεῖμαι τὰ ἔθνη τοῖς ἄρχουσι, καὶ τίνας δέοι τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐπιτραπῆναι τὴν φυλακήν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες, ὅσοι παρὰ Ἰουλιανοῦ διοικήσεις ἐθνῶν ἢ ἄλλας ἀρχὰς ἔτυχον ἐπιτετραμμένοι, παρελύοντο τούτων· ἐν οἷς καὶ Σαλούστιος ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, ἦν· μόνου δὲ Ἀρινθαίου καὶ Βίκτορος, αἷς εἶχον πρότερον στρατιωτικαῖς ἀρχαῖς ἐπιμεινάντων ἡγεμονίαις, παρῄεσαν ἐπὶ τὰς ἀρχάς, ὡς ἔτυχον, οἱ τούτων ἐπιθυμοῦντες τυχεῖν· ἑνὸς τούτου δόξαντος γίνεσθαι κατὰ λόγον. εἰ γάρ τις αὐτῶν ἐπὶ δικαίαις μέμψεσιν ἥλω, δίκην ὑπεῖχε, συγγνώμης οὐδεμιᾶς ἀξιούμενος. Τούτων αὖθις οὕτω διακειμένων, ἔδοξε τῷ Οὐαλεντινιανῷ, διελομένῳ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν ἀρχήν, ἐπιτρέψαι μὲν αὐτῷ τὴν ἑῴαν, ἄχρις Αἰγύπτου καὶ Βιθυνίας καὶ Θρᾴκης· λαβόντα δὲ τὰς ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις αὐτόν, εἰς τὴν Ἰταλίαν διαβῆναι, καὶ τὰς ἐν ταύτῃ πόλεις ἔχειν ὑφ' ἑαυτῷ, μετὰ τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἐθνῶν, Ἰβηρίας τε, καὶ τῆς Βρεττανικῆς νήσου, καὶ Λιβύης ἁπάσης. Τῆς τοίνυν ἀρχῆς οὕτω διαιρεθείσης, ὁ Οὐαλεντινιανὸς ἐμβριθέστερον τῇ ἀρχῇ προσῆλθεν, ἄρχοντάς τε ἐν κόσμῳ προῆγεν, καὶ περὶ τὰς εἰσπράξεις τῶν εἰσφορῶν, καὶ τὰς ἐκ τούτων χορηγουμένας στρατιωτικὰς σιτήσεις, * ἀκριβέστατος ἦν. ἐπεὶ δὲ καὶ νόμων εἰσφορὰς ἔγνωκε ποιήσασθαι, ἀφ' ἑστίας ὥσπερ ἀρξάμενος, τὰς νυκτερινὰς ἐκώλυε θυσίας ἐπιτελεῖσθαι· τοῖς μυσαρῶς μὲν οὖν πραττομένοις ἐμποδὼν διὰ τοῦ τοιοῦδε νόμου γενέσθαι βουλόμενος. ἐπεὶ δὲ Πραιτεξτᾶτος, ὁ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνθύπατον ἔχων ἀρχήν, ἀνὴρ ἐν πάσαις διαπρέπων ταῖς ἀρεταῖς, τοῦτον ἔφη τὸν νόμον ἀβίωτον τοῖς Ἕλλησι καταστήσειν τὸν βίον,

intermittebant tum coram Imperatoribus ſermones ſerere, quaſi principibus illi ſtruerēt inſidias; tum brutam plebē concitare, vt eiuſmodi voces iactaret. Imperatores autem, qui ceteroqui Iuliani familiaribus infeſti eſſent, tunc etiam magis ad illos odio perſequendos inſurgunt, ac lites excogitant, nulla ratione ſubnixas. Et grauiſſime Valentinianus Maximo philoſopho ſuccenſebat, criminationis cuiuſdam memor, qua Iuliani temporibus Valentinianum detulerat; quaſi propter religionem Chriſtianam ille ſacros in ritus impie deliquiſſet. Sed ab his eos id temporis ciuilium militariumque rerum cura reuocabat. Quapropter ad diſtribuendos præſidibus populos ſe conuertebant, & quibus aulæ imperatoriæ cuſtodia committenda eſſet. Itaque ceteri omnes, quibuſcumque a Iuliano gentium adminiſtrationes, aliive magiſtratus crediti fuerant, abdicabantur; quorū in numero præfectus etiam prætorii Salluſtius erat: ſolo autem Arintheo & Victore, quæ prius habebant ceu duces imperia militaria, retinentibus; ad magiſtratus reliquos fortuito perueniebant, qui eos adfectabant: quum quidem vnū hoc ex rationis præſcripto fieri videretur. Nam ſi quis eorū iuſtis querelis conuictus fuiſſet, nullam impetrans veniam, poenas luebat. His ita conſtitutis, viſum eſt Valentiniano, diuiſo cum fratre imperio, curæ quidem illius orientem ad Ægyptum vſq;, Bithyniamq; ac Thraciam, permittere: ſe vero, ſortitū Illyricas vrbes, in Italiā tranſire, atque vrbes in ea ſitas, vna cū tranſalpinis nationibus, & Hiſpania, & inſula Britannia, totaque Africa, iuri ſuo reſeruare. Diuiſo in hūc modum imperio, Valentinianus occepta ſeuerius gubernatione, magiſtratus recte atq; ordine conſtituebat; & in exactionibus tributorum, ac militaribus annonis, quæ inde ſuppeditabantur, rigidiſſimus erat. Et quia legum quoq; promulgationes inſtituere decreuerat, exorſus ab ipſo lare, quod aiunt, nocturna ſacra fieri prohibuit: qua lege coërcere volebat ea, quę ſcelerate deſignarentur. Sed quū Prætextatus, qui proconſule Græciam adminiſtrabat, vir omni virtute præſtans, hanc legem diceret vitam iniucundam & acerbam victu Græcis parituram,

ſi futurum eſſet, vt myſteria ſanctiſſima, quæ genus humanum continerent, prohiberentur: peragi ea rite, vi legis ſuæ ceſſante, permiſit; ita tamẽ, vt omnia ſecundum patritas conſuetudines, quales ab initio fuiſſent, perficerentur. Transrhenani vero barbari, qui quam diu Iulianus ſuperſtes erat, nomen Romanum metuebant, & ſat habebant, ſi nemo quid eis in ſolo ſuo quieſcentibus exhiberet moleſtiæ; morte Iuliani nuntiata, ſuis continuo ſedibus egreſſi, ad gerendum contra Romanos bellum ſeſe parabant. Quo Valentinianus animaduerſo, copias & pedeſtres, & equeſtres, & armaturæ leuis, vti par erat, diſponebat; ſitaque ad Rhenum opida neceſſario præſidio muniebat. Atque hæc Valentinianus, rei bellicæ non omnino rudis, in hunc modũ ordinabat. Valentem vero multæ perturbationes vndique circumſtabant, qui deſidem prius egiſſet vitam, & ſubito conſequutus imperium fuiſſet, nec rerum molem ſuſtineret. Nam & *Perſæ*, quod potior ipſorum eſſet cõdicio per indutias ſub Iouiano factas, animis elati; ſummaque cum licentia, Niſibi ſuam in poteſtatem redacta, graſſantes; orientis opida conturbando, Imperatorem ad ſe trahebant: & quum is egreſſus Conſtantinopoli fuiſſet, auctore *Procopio* ſuſcitata rebellio contigit. Huic enim Iulianus, vt ſanguine ſibi iuncto, parte copiarũ credita, mandarat, vt cum Sebaſtiano per Adiabenen itinere facto, ſibi per aliam viam in hoſtẽ eunti occurreret: conceſſo eidem, vt amictum Imperatorium haberet, ob cauſſam ceteris omnibus ignotam. Poſtea vero quam Deus alio rerum fortunam trãſtulerat, ac poſt obitum Iuliani Iouianus imperatorium illud ſolium conſcenderat: confeſtim aduolauit Procopius, ac datam ſibi veſtem imperatoriam Iouiano tradidit, & quamobrem hanc accepiſſet, faſſus eſt: enixe rogans Imperatorem, vt militari ſe ſacramento liberaret, & agriculturæ ac rei familiaris ſtudio incumbentem, in otio viuere permitteret. Quo impetrato, Cæſareã, quæ Cappadociæ vrbs eſt, vna cum † vxoribus & liberis eſt profectus: quod iſtic habitare decreuiſſet, vbi & prædia magni pretii poſſidebat. Heic eo commorante, Valentinianus & Valens Imperatores lecti, prius etiam ſuſpectum habentes, confeſtim mittunt, qui hominem comprehenderent. Ille ſe his

† paullo poſt. vxore

εἰ μέλλοιεν κωλύεσθαι τὰ συνέχοντα τὸ ἀνθρώπειον γένος ἁγιώτατα μυστήρια κατὰ θεσμὸν ἐκτελεῖσθαι, ἐπέτρεψεν, ἀργοῦντος τοῦ νόμου· πράττεσθαι δὲ πάντα κατὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς πάτρια. Τῶν δὲ ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον βαρβάρων, ἕως μὲν Ἰουλιανὸς περιῆν, τὸ Ῥωμαίων ὄνομα δεδιότων, ἀγαπώντων τε εἰ μηδεὶς αὐτοῖς κατὰ χώραν μένουσιν ἐνοχλοίη, τῆς τούτου τελευτῆς ἀγγελθείσης, ἀπανέστησαν αὐτίκα τῶν οἰκείων ἠθῶν, καὶ πρὸς τὸν κατὰ Ῥωμαίων παρεσκευάζοντο πόλεμον. οὗπερ αἰσθόμενος Οὐαλεντινιανὸς, διέταττεν, ὡς προσῆκεν ἦν, τὰ στρατόπεδα, πεζά τε, καὶ ἱππικὰ, καὶ ψιλά· καὶ τῶν ἐπικειμένων τῷ Ῥήνῳ πόλεων ἐποιεῖτο τὴν δέουσαν φυλακήν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, οὐκ ἔξω παντάπασιν ὢν πολεμικῆς πείρας, Οὐαλεντινιανὸς διετύπου. Οὐάλεντα δὲ πολλαὶ πανταχόθεν περιέστησαν ταραχαὶ, πρότερον μὲν ἀπράγμονα τετριφότα βίον, ἄφνω δὲ βασιλείαν περιλαβόντα, καὶ τὸν τῶν πραγμάτων ὄγκον οὐ φέροντα. οἵ τε γὰρ Πέρσαι, τῇ διὰ τὰς ἐπὶ Ἰοβιανοῦ σπονδὰς ἐπαρθέντες πλεονεξίᾳ, καὶ [τὰς] ἐφόδους ἐπ' ἀδείας ποιούμενοι, Νισίβιος ὑπ' αὐτοῖς γενομένης, εἷλκον πρὸς ἑαυτοὺς τὸν βασιλέα, ταῖς τῆς ἑώας συνταράττοντες πόλεις. καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξορμήσαντος, συμβέβηκεν ἡ κατὰ Προκόπιον ἐπανάστασις. τούτῳ γὰρ Ἰουλιανὸς, ὡς γένει * συνῳκειωμένῳ, μέρος τι τῆς δυνάμεως ἐμπιστεύσας, ἐκέλευσεν ἅμα Σεβαστιανῷ διὰ τῆς Ἀδιαβηνῆς χωροῦντι, ἀπαντῆσαι οἱ δι' ἑτέρας ὁδοῦ κατὰ τῶν πολεμίων ἰόντι, δοὺς αὐτῷ καὶ βασιλικὴν στολὴν ἔχειν, δι' αἰτίαν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἠγνοημένην. ἐπεὶ δὲ ὁ δαίμων εἰς ἕτερόν τι τὴν τῶν πραγμάτων ἤγαγε τύχην, καὶ μετὰ τὴν Ἰουλιανοῦ τελευτὴν Ἰοβιανὸς εἰς τὸν βασίλειον ἀναβέβηκε θρόνον, δραμὼν εὐθὺς ὁ Προκόπιος, τὴν δεδομένην αὐτῷ βασιλικὴν ἐσθῆτα, Ἰοβιανῷ παρέδωκεν· ὑπό τινός τε εἴη λαβὼν, ὡμολόγει, καὶ ἐξελιπάρει τὸν βασιλέα, τῆς τε στρατείας αὐτὸν ἀφεῖναι, καὶ ἐν ἡσυχίᾳ συγχωρῆσαι βιῶναι, γεωργίᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν οἰκείων ἐγκαρτεροῦντα. καὶ τούτου τυχὼν, ἐπὶ τὴν Καισάρειαν, ἣ Καππαδοκίας ἐστὶν, ἅμα * γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐχώρει, ταύτην οἰκεῖν ἐγνωκὼς, οἷα ἐν αὐτῇ τὰ τίμια κτήματα ἔχων. διατρίβοντος δὲ αὐτοῦ κατ' αὐτὴν, αἱρεθέντες αὐτοκράτορες Οὐαλεντινιανὸς καὶ Οὐάλης, ἐπεὶ καὶ πρότερον ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν ἔχοντες, ἔστελλον παραχρῆμα τοὺς συλληψομένους· ὁ δὲ παρεδίδου

τούτοις

τούτοις ἑαυτόν, καὶ ἄλλως ἐπέτρεπεν ὅποι βούλοιντο, πρότερον τῇ γυναικὶ διαλεχθῆναι καὶ τὰ τέκνα θεάσασθαι συγχωρούμενον. ἐπεὶ δὲ ἐνδεδώκασιν, ἑστίασιν αὐτοῖς παρεσκεύαζε· καὶ οἰνωθέντας ἰδών, ἅμα τοῖς οἰκείοις ἅπασιν ἐπὶ τὸν Εὔξεινον ἔδραμε πόντον· ἐκεῖθεν τε νεὼς ἐπιβὰς, ἐπὶ τὴν Ταυριανὴν διῆρε Χερρόνησον. χρόνον δέ τινα διατρίψας αὐτόθι, καὶ τοὺς οἰκήτορας θεασάμενος οὐδεμίαν ἐν αὐτοῖς ἔχοντας πίστιν, δεδιὼς μή ποτε τοῖς ἐπιζητήσασιν ἀφικνουμένοις αὐτὸν παραδοθείη, παραπλέουσαν ἰδὼν ὁλκάδα, καὶ ταύτῃ παραδοὺς ἑαυτὸν καὶ τοὺς οἰκείους, τὴν Κωνσταντινούπολιν καταλαμβάνει, νυκτὸς ἔτι οὔσης. καταλύσας δὲ πρός τινα τῶν ἐκ παλαιᾶς συνηθείας ὄντων αὐτῷ γνωρίμων, καὶ κατασκεψάμενός τε ὅπως ἔχει τὰ τῆς πόλεως μετὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἀποδημίαν, ἐπιθέσθαι τυραννίδι διενοεῖτο, ταύτην ἀρχὴν ποιησάμενος τῆς ἐπιθέσεως. ἦν τις εὐνοῦχος, Εὐγένιος ὄνομα, τῆς βασιλικῆς ἄρτι ἐκβεβλημένος αὐλῆς, ὑγιῶς δὲ πρὸς τοὺς κρατοῦντας οὐκ ἔχων. τοῦτον οἰκειωσάμενος ὁ Προκόπιος, ἐπειδὴ καὶ κύριον εὗρεν ὄντα πλούτου παμπόλλου, φράζει τέως τίς εἴη, καὶ κατὰ τίνα ἥκοι χρείαν, καὶ ὅπως δέοι τοῖς πράγμασιν ἐπιθέσθαι. τοῦ δὲ κοινωνεῖν ἅπασι τοῖς ἐγχειρουμένοις ὁμολογήσαντος, καὶ ἔνθα δὴ αὖ δεήσειε χρήματα χορηγεῖν, προοίμιον ἐποιήσατο τῆς πράξεως, τὸ διαφθεῖραι χρήμασι τὴν ἐν τῇ πόλει καθισταμένην φρουράν, ἣν τάγματα στρατιωτῶν δύο ἐπλήρου. δούλους δὲ πρὸς τούτοις ὁπλίσαντες, καὶ σὺν οὐ πολλῷ πόνῳ πλῆθος οὐκ ὀλίγον συναγαγόντες, οἷα πολλῶν ἐν τούτοις ἑαυτοὺς ἑκόντας ἐπιδιδόντων, νυκτὸς ἀωρεὶ τὸ πλῆθος ἐπαφέντες τῇ πόλει, συνετάραξαν ἅπαντας· καὶ οἴκοθεν ἕκαστοι προϊόντες, ἐθεῶντο Προκόπιον ὥσπερ ἀπὸ σκηνῆς βασιλέα σχεδιασθέντα. θορύβου δὲ μεγίστου τὴν πόλιν ἅπασαν ἔχοντος, οὐδενός τε ὄντος ἐν ἑαυτῷ τὸ φρονεῖν τὰ δέοντα δυναμένου, διὰ τὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἀπροσδόκητον, ἔτι τοὺς πολλοὺς ὁ Προκόπιος λανθάνειν ἐδόκει, βεβαιώσειν ἑαυτῷ τὸ κράτος, εἰ λάθοι τέως, οἰόμενος. καὶ συλλαβὼν Καισάριον, ὃν ἔτυχον οἱ βασιλεῖς πόλεως ὕπαρχον καταστήσαντες· ἔτι δὲ καὶ Νεβρίδιον, ᾧ τῆς αὐλῆς μετὰ Σαλούστιον παρέδωκαν τὴν ἀρχήν· γράφειν τὰ αὐτῷ δοκοῦντα τοῖς ὑπηκόοις ἠνάγκαζεν. ἐφύλαττε δὲ ἰδίᾳ ἕκαστον, τὸ μὴ κοινωνῆσαι σκέμματος αὐτοὺς ἀποκλείων. τούτων δὲ αὐτῷ βεβουλευμένων, εἰς τὰ βασίλεια πρόεισι λαμπρῶς. ἀνελθὼν δὲ

dedere, poteſtatemque facere perducendi, quo vellēt: ſaltem petere, prius vt cum vxore colloqui, liberosq; ſuos videre ſibi permitterent. Quo conceſſo, epulum eis parat: & obrutos vino conſpicatus, cum omnibus ſuis ad Pontum Euxinum curſu contendit. Inde, nauim ingreſſus, ad Taurianam Cherroneſum pergit: vbi commoratus ad aliquod tempus, & animaduerſo, nullam in incolis eſſe fidem; veritus ne aliquando aduentantibus iis, qui ſe iſtic perquirerent, dederetur; onerariam præternauigantem vidēs, eique ſe cum ſuis committens, Conſtantinopolim noctu peruenit. Quūque diuertiſſet ad quemdam, ex conſuetudine priſtina ſibi familiarem, & ſtatum vrbis poſt Imperatoris profectionem conſideraſſet: regnum adfectare cogitat; hoc eius inuaſionis initio facto. Erat eunuchus quidam, cui nomen Eugenius, ex aula imperatoria non ita pridem eiectus, qui parum bene adfectus erga principes eſſet. Hoc ſibi familiariter conciliato Procopius, quem & magnas opes poſſidere compererat; quinam eſſet, & quamobrem adueniſſet, quove pacto res adgredi oporteret, indicat. Illo policito, ſe venturum in ſocietatem omnium, quæ tentarentur; atque etiam pecunias, vbi vſus poſceret, ſuppeditaturum: ab hoc exorſi ſunt principio, vt conſtitutum in vrbe præſidium, quod duobus militum numeris conſtabat, pecunia corrumperent. Præter hos ſeruis armatis, nec magno labore non exigua multitudine coacta, pluribus ad huiuſmodi ſpōte ſua ſemet offerentibus; intempeſta nocte copiis in vrbem immiſſis, vniuerſos perturbarunt: quod quiſque ſuis ex ædibus egreſſi, Procopium, veluti regem ſcenicum, ſubito factum conſpicerent. Quum vrbs tota maximo in tumultu verſaretur, nec apud ſe quiſquam illorum eſſet, qui poterant intelligere quid opus eſſet facto, propter conatus huiuſce caſum inexſpectatum: complures adhuc latere ſe Procopius exiſtimans, imperium ſibi ſe conſtabiliturum, modo res eatenus occulta foret, exiſtimabat. Quumq; †Cæſarium, quem Imperatores præfectum vrbis conſtituerant; itemq; Nebridium, quem poſt Salluſtium præfectum prætorii fecerant, adprehendiſſet: hos, quæcumque ſibi viderentur, ad ſubditos ſcribere coegit. Et ſeorſum cuſtodiebat ſingulos, a communicandis conſiliis eos excludens. His ita deliberatis, ad prætorium ſplendide proceſſit: adſcenſoque

† is Gregorii Nazianzeni frater fuiſſe videtur.

tribunali, quod ante prætorium eſt, quum ſpebus omnes, largiſque promiſſis impleſſet: prætorium ingreſſus eſt, cetera procuraturus. Et quoniam recēs Imperatores inter ſe partiti fuerant exercitus, ad milites, qui nullo adhuc ordine, iuſſu Imperatorum, hinc inde vagabātur, mittendos quoſdam cenſuit Procopius; qui, quoſcumque poſſent, ad ſe traducerent. Quod ſane perfacile confiebat, pecuniis in eos, eorumque duces diſtributis. Adeoque copiæ non contemnendæ ad eum confluebant: ac palam ad inuadendum hoſtem ſe parabat. Itaque Marcellum cum exercitu in Bithyniam ablegat, ad comprehēdendū Serenianum, & imperatorios equites, quos ille ſecum habebat: ſperans, eos ſe deleturū. At quum illi fuga Cyzicum ſe recepiſſent, opidum illud Marcellus, nauali prœlio, copiiſque terreſtribus ſuperior, occupauit: Serenianum fuga elapſum, & in Lydiam digreſſum, adprehendit, & occidit. Hoc elatus ſucceſſu victoriaque Procopius, paullatim & copias ſibi adiungebat, & iam opinione multorum, bello cum principibus gerendo par erat. Nam & Romanæ legiones, & copiæ barbarorum ad eum confluebant. Præterea cognationis cum Imperatore Iuliano ſplendor, homines in partes ipſius trahebat, & quod omnibus in bellis, quæ ille geſſerat, expeditionum ſocius fuiſſet. Quin & illuſtres quoſdam viros ad Scytharum transiſtrianorum principem ablegabat, qui decem ei milia robuſtorum militum in belli ſocietatem miſit. Itidem ad eum & aliæ nationes barbaræ ſe conferebant, vt expeditionis participes eſſent. Quum autem ei, non cum ambobus Imperatoribus ſimul eſſe dimicandum, ad animum accidiſſet: præſtare iudicabat, vt id temporis dumtaxat aduerſus proximum pugnaret; ac deinde, quid porro agendum eſſet, diſpiceret. Ac Procopius quidem hæc agebat.

Valens autem Imperator, accepto rebellionis huius ad Phrygiæ Galatiam nuntio, territus ad eius famam, totus perturbationis plenus erat. Sed quum eum † Arbitio bono eſſe animo iuſſiſſet, ad bellum inſtruebat eas copias, quæ ad manum erant: ſimulque mittebat ad fratrem, qui nuntiarent, quantas res Procopius molitus fuiſſet. Valentinianus ei, qui ad defenſionem & cuſtodiam imperii, ſibi traditi, ſatis idoneus non fuiſſet, minime ferendum auxilium cenſebat:

† al. Arbetio

εἰς τὸ πρὸ τῆς αὐλῆς βῆμα, καὶ πληρώσας ἐλπίδων καὶ ἁδρῶν ὑποσχέσεων ἅπαντας, εἰσῄει, τῶν λοιπῶν ἐπιμελησόμενος. τῶν βασιλέων τοίνυν ἔτι τὰ στρατόπεδα διελομένων, ᾠήθη δεῖν ὁ Προκόπιος ἐπὶ τοῖς στρατιώταις οὖσιν ἀτάκτοις, κατὰ κέλευσίν τινα τῶν βασιλέων, τόποις ἐκ τόπων ἀμείβουσιν, ἐπιπέμψαι τινὰς, οἳ δυνήσονται πάντας, οὓς ἂν οἷοί τε ὦσιν, ὡς αὐτὸν μεταστῆσαι. καὶ τοῦτο ῥᾳδίως ἠνύετο, χρημάτων αὐτοῖς τε καὶ τοῖς τούτων ἡγουμένοις διαδοθέντων· συνῄει τε πλῆθος οὐκ εὐκαταφρόνητον αὐτῷ, καὶ πρὸς ἐπίθεσιν ἀνέδην παρεσκευάζετο. πέμπει μὲν οὖν εἰς τὴν Βιθυνίαν μετὰ δυνάμεως Μάρκελλον, ἐπὶ συλλήψει Σερηνιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ βασιλικῶν ἱππέων, ἐκ καραδοκίας τοῦ διαφθεῖραι. συμφυγόντων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν Κύζικον, τὴν μὲν πόλιν εἷλε Μάρκελλος, ναυμαχίᾳ καὶ πεζῇ δυνάμει κρατήσας· Σερηνιανὸν δὲ, διαφυγόντα, καὶ εἰς τὴν Λυδίαν ἀναχωρήσαντα, συλλαβὼν, διεχρήσατο. τούτῳ τῷ προτερήματι Προκόπιος ἐπαρθεὶς, δυνάμεις τε κατὰ βραχὺ περιεποιεῖτο· καὶ ἦν ἤδη, κατὰ τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, ἀξιόμαχος τοῖς βασιλεῦσι. Ῥωμαίων τε γὰρ τάγματα καὶ βαρβάρων αὐτῷ πλῆθος προσετίθετο. πρὸς τοῦτο δὲ αὐτοὺς ἐπεσπᾶτο, τῆς Ἰουλιανοῦ τοῦ βασιλέως συγγενείας τὸ κλέος, καὶ τὸ συνεστρατεῦσθαι καθ' ἅπαντας τοὺς διαπονηθέντας ἐκείνῳ πολέμους. ἤδη δὲ τῶν ἐπιφανῶν τινὰς ἔστελλε πρὸς τὸν ἔχοντα τὴν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον Σκυθῶν ἐπικράτειαν. ὁ δὲ, μυρίους ἀκμάζοντας ἔπεμπε συμμάχους αὐτῷ. καὶ ἄλλα δὲ βάρβαρα ἔθνη συνῄει, μεθέξοντα τῆς ἐγχειρήσεως. λαβὼν δὲ εἰς ἔννοιαν, ὡς οὐ πρὸς ἄμφω δή οἱ τοὺς βασιλέας ἀγωνιστέον, ἄμεινον ἔκρινεν εἶναι τῷ πλησιάζοντι διαμάχεσθαι τέως, εἶτα σκέψασθαι τὸ πρακτέον.

Ἀλλὰ Προκόπιος μὲν ἐν τούτοις ἦν· ὁ δὲ βασιλεὺς Οὐάλης, τὴν ἐπανάστασιν ἐν τῇ κατὰ Φρυγίαν Γαλατίᾳ πυθόμενος, κατεπλάγη μὲν ἅμα τῇ ἀκοῇ, καὶ ἐπίμπλατο ταραχῆς. Ἀρβιτίωνος δὲ θαρρεῖν κελεύσαντος, ἔταττε μὲν ὡς εἰς πόλεμον τὰς οὔσας δυνάμεις. ἔστελλε δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοὺς ἀπαγγελοῦντας ὅσοις ὁ Προκόπιος ἐνεχείρησεν. ἀλλὰ Οὐαλεντινιανὸς μὲν ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν ἀνδρὶ, πρὸς φυλακὴν οὐκ ἀρκέσαντι τῆς αὐτῷ παραδεδομένης ἀρχῆς.

ὁ δὲ

ὁ δὲ Οὐάλης, εἰς μάχην παρεσκευάζετο, τὴν στρατηγίαν Ἀρβιτίωνος, εἰς τὸν κατὰ Προκοπίου προχειρισάμενος πόλεμον. μελλόντων δὲ ὅσον οὐδέπω τῶν στρατοπέδων εἰς χεῖρας ἰέναι, κατεστρατήγει τὴν τούτου προπέτειαν Ἀρβιτίων, ὑπαγόμενος ὅτι πλείστους τῶν συστρατευομένων, καὶ παρὰ τούτων ὅσα Προκόπιος ἐβούλετο προμανθάνων. ἐπεὶ δὲ ἤλαυνον ἐπ' ἀλλήλους ὅ τε βασιλεὺς καὶ Προκόπιος, συναντῶσί πως σφίσιν εἰς Θυάτειρα τὰ στρατεύματα· μικροῦ δὲ ἐδέησεν ἡ Προκοπίου μερὶς, ὑπερτέρα γενομένη, τὴν τῶν πραγμάτων εἰς αὐτὸν μεταθεῖναι ῥοπὴν, τοῦ Ὁρμίσδου, τοῦ Πέρσου παιδὸς, (ὁμώνυμος δὲ ἦν τῷ πατρὶ) δόξαντος ἐν τῇ μάχῃ πλεονεκτεῖν. ἀλλὰ Γομάριος, τῶν Προκοπίου στρατηγῶν ἅτερος, κοινωνῶν τῆς πράξεως ἅπασιν οἳ Προκοπίῳ συστρατευόμενοι, τὰ βασιλέως ἐφρόνουν, ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ τὴν Αὐγούστου προσηγορίαν ἀναβοήσας, ἅπαντας τοὺς σὺν αὐτῷ τὴν αὐτὴν ἀφιέναι φωνὴν ἔκ τινος ἐποίει συνθήματος. οὗ δὴ γενομένου, μετεχώρησαν ἅπαντες οἱ Προκοπίου στρατιῶται πρὸς Οὐάλεντα. Ὁ δὲ, μετὰ τὴν νίκην ταῖς Σάρδεσιν ἐπιδημήσας, κἀκεῖθεν ἐπὶ Φρυγίαν ἐλάσας, εὑρὼν δὲ τὸν Προκόπιον ἐν Νακολείᾳ τῇ πόλει· καὶ ταύτῃ πάλιν Ἄπλωνος τοῦ Προκοπίου στρατηγοῦ τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸ τῷ βασιλεῖ λυσιτελοῦν διαθέντος, ἐνίκα κατὰ κράτος ὁ Οὐάλης, ὥστε καὶ αὐτοῦ κυριεῦσαι τοῦ τυραννήσαντος, οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον καὶ Μάρκελλον συλλαβεῖν. τούτους μὲν οὖν διεχειρίσατο· εὑρὼν δὲ βασιλικήν τινα παρὰ Μαρκέλλῳ στολὴν ὑπὸ Προκοπίου δεδομένην αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα κινηθεὶς, ἐπεξῄει πικρῶς ἅπασι, διερευνώμενος οὐ τοὺς συμπράξαντας τῇ τυραννίδι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς βουλῆς κοινωνήσαντας, ἢ ὅλως ἀκούσαντάς τι, καὶ μὴ παραχρῆμα τὸ μελετώμενον ἀπαγγείλαντας. πολὺς δὲ ἦν κατὰ πάντων σὺν οὐδεμιᾷ κρίσει δικαίᾳ χωρῶν· καὶ παρανάλωμα τῆς τοῦ βασιλέως ὀργῆς, οἵ τε τοῦ νεωτερισμοῦ μετασχόντες, καὶ οἱ κατὰ μηδὲν αἴτιοι, διὰ συγγένειαν ἢ φιλίαν, ἐγίνοντο. Τῶν δὲ κατὰ τὴν Οὐάλεντι νενεμημένην ἐπικράτειαν ὄντων ἐν τούτοις, ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντινιανὸς, ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσι διατρίβων, μεγίστων καὶ ἀπροσδοκήτων ἐπειρᾶτο κινδύνων. τὸ γὰρ Γερμανικὸν ἅπαν, ὧν ἐπεπόνθει κατὰ τοὺς χρόνους ἐν οἷς Ἰουλιανὸς

Valens ad pugnam ſe comparabat, quum gerendo contra Procopium bello ducem Arbitionem cum imperio præfeciſſet: Vbi iam modo non manus conſerturi eſſent exercitus, imperatoria quadam ſollertia temeritatem Procopii circũueniebat Arbitio; quamplurimos ex iis, qui ei militabant, ad ſe pelliciẽs, & ex his Procopii conſilia pręcognoſcens. Quum vero copias Imperator, atque Procopius, contra ſe inuicem ducerent; accidit, vt ad Thyatira ſibi occurrerent exercitus: & paullũ abfuit, quin Procopii pars victoria potita, rerum ſummam in ipſum trãsferret: quum Hormiſdas, Perſę illius filius, patri cognominis, eo prœlio viſus fuiſſet hoſtibus exſiſtere ſuperior. Sed Gomarius, alter ducum Procopii, particeps facinoris eorum omnium, qui Procopio militantes, rebus Imperatoris ſtudebant; in ipſo prœlio, clara voce pronuntiato Auguſti nomine, fecit vt omnes ſui milites eamdem vocem, teſſera quadam data, emitterent. Quod vbi accidiſſet, omnes Procopii milites ad Valentem tranſibant. Is poſt victoriã Sardes ingreſſus, & illinc profectus in Phrygiam, reperto in opido Nacolia Procopio, quum rurſus ibi Procopii dux Haplo, rem ita compoſuiſſet, vt Imperatori expediebat: vi ſumma Valens victoria potitus eſt, ita quidem, vt perduellem ipſum in poteſtatem ſuam redigeret; nec multo poſt Marcellum quoque comprehẽderet: quos ambos interfecit. Quũ autem amictum quemdam imperatorium apud Marcellum inueniſſet, quẽ Procopius ei dederat: maximopere propterea commotus, in omnes acerbe graſſabatur, nõ eos modo perquirens, qui facto perduellionem adiuuerant, verumetiã qui conſilii participes fuerant, vel omnino inaudierant aliquid; nec quod inſtitueretur, continuo detulerãt. Nec vllo prorſus adhibito iuſto iudicio, grauiter in vniuerſos deſęuiebat: adeo quidem, vt ab Imperatoris ira tam rerũ nouarum participes, quam omnis expertes culpæ, propter cognationem, vel amicitiam, abſumerẽtur. Quum rerum in adtributo Valẽti imperio ſtatus hic eſſet, Imperator Valentinianus apud gentes tranſalpinas degẽs, maxima pariter, & inopinata pericula experiebatur. Quippe tota *Germanorũ* natio, reuocatis ad animos iis, quę perpeſſa tẽporibus illis fuiſſet, quibus Iulianus

Cæſaris auctoritatem habuerat: ſimul atq; de morte ipſius accepiſſent, excuſſo metu, qui animis eorum infixus erat, & innata genti audacia reſumta, pariter vniuerſi ſubiecta Romano imperio loca inuadebãt. Quibus Imperatore obuiam profecto, prœlium acre ceptum eſt; quo barbari Romanum exercitum vincebant, & citato curſu perſequebãtur. Valentinianus minime fuga periculũ declinare ſtatuit; ſed hoc caſu æquo animo tolerato, detrimenti accepti auctores perquirit, a quibus ſcilicet initium fugæ factum fuerat. Quæſtione peraccurate inſtituta, quum legionem Batauorum ream peregiſſet: iuſſit, vt vniuerſus exercitus ſumtis armis conueniret, velut audituris militibus ea verba, quæ publice cunctis eſſent vſui futura. Secundum hæc verbis vſus eſt, quæ auctoribus fugæ pudorem infamiamque per omnem vitam irrogarent: iuſſitque Batauos, armis exutos, pretium offerẽtibus, veluti mancipia fugitiua, publice abducẽdos alio, diſtrahi. Tum vero proni ad terram prolapſi omnes, vt exercitum penitus eiuſmodi dedecore liberaret, obſecrabant: ſimulq; futurum policebantur, vt viros ſe præſtarent, nomine Romano dignos. Quod quũ ille deinceps ipſa re declarari iuſſiſſet, vbi de terra ſurrexiſſent, ac ſemet ex vſu armaſſent: pugnam redintegrabant: & extra vallum progreſſi, tam eo ſe bello ſtrenue geſſerunt, vt de barbarorũ infinita multitudine, pauci domũ incolumes redierint. Ac bellum quidem aduerſus totam nationem Germanicam, huiuſmodi tunc exitum habuit. Imperator autem Valens, multis poſt obitum Procopii capite plexis, & plurium bonis in fiſcum illatis, in expeditione *Perſica* præpediebatur; parte quadam tranſiſtrianorũ *Scytharum* fines Romanos turbante. Aduerſus quos ſatis amplis emiſſis copiis, quo minus vlterius progrederentur, inhibuit; & arma tradere coactos, in opida ſua, propter Iſtrũ ſita, diſtribuit: cum mandato, vt in cuſtodia vinculorum experte adſeruarentur. Erant autem hi, quos Procopio Scytharum princeps ad belli ſocietatem miſerat. Quum igitur ille dimitti hos ab Imperatore peteret, quos rogatum ſe per legatos ab eo, qui tum rerum potiebatur, miſiſſe dicebat: nulla in re Valens Imperator ei morem gerebat. Nam nec ad

τὴν τοῦ καίσαρος εἶχεν ἀρχήν, μεμνημένοι, ἅμα τῷ γνῶναι τὴν αὐτοῦ τελευτήν, τὸ ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς ἐμπεπηγὸς δέος ἀποσεισάμενοι, καὶ τὸ φύσει προσπεφυκὸς αὖθις θάρσος ἀναλαβόντες, ὁμόσε πάντες τοῖς ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων βασιλείαν* ἐπῄεσαν χωρίοις. ὑπαντήσαντος δὲ αὐτοῖς τοῦ βασιλέως, μάχη συνέστατο καρτερά, καὶ ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τὸ Ῥωμαίων προτροπάδην διώξαντες στράτευμα. Οὐαλεντινιανὸς δὲ οὐ φυγῇ δεῖν ἔγνω τὸν κίνδυνον ἀποκλῖναι· ἀλλ' ἐνεγκὼν τὴν τύχην, *διηρευνᾶτο τοὺς τῶν ἐλαττωμάτων αἰτίους, οἵτινες ἦσαν οἱ τῆς φυγῆς ἄρξαντες. ἀναζητήσας δὲ σὺν ἀκριβείᾳ, καὶ τὸ τάγμα τῶν Βατάων αἰτιασάμενος, ἐκέλευσε τὸ στρατόπεδον ἅπαν, ἀναλαβὸν τὴν πανοπλίαν, συνελθεῖν, ὡς ἀκουσόμενον λόγων ὄφελος ἅπασι φερόντων κοινόν. τότε δὴ λόγοις ἐχρήσατο τοῖς τῆς φυγῆς ἄρξασιν αἰσχύνην εἰς ἅπαντα τὸν βίον ἐπάγουσι· καὶ τοὺς Βατάους προσέταττεν, ἀποθεμένους τὰ ὅπλα, τοῖς τίμημα προσφέρουσιν, οἷα δραπέτας οἰκέτας ἐπ' ἐξαγωγῇ δημοσίᾳ πωλεῖσθαι. τότε τοίνυν ἅπαντες ἐπὶ γῆν ἀναπεσόντες πρηνεῖς, ἐλιπάρουν πάσης ἐλευθερῶσαι τὸ στρατόπεδον τοιαύτης αἰσχύνης, ἄνδρες ὑπισχνούμενοι φανήσεσθαι τοῦ *Ῥωμαϊκοῦ ὀνόματος ἄξιοι. οὗ δὲ [illegible] ἤδη τοῦτο ἔργῳ δειχθῆναι κελεύσαντος, τῆς γῆς ἀναστήσαντες ἑαυτούς, ὁπλισάμενοί τε ὃν ἔδει τρόπον, ἀνεμαχέσαντο· καὶ τοῦ χάρακος προελθόντες, τοσαύτην περὶ τὸν πόλεμον ἐπεδείξαντο προθυμίαν, ὥστε ἐξ ἀπείρου πλήθους, ὀλίγους εἰς τὰ οἰκεῖα τῶν βαρβάρων διασωθῆναι. Ἡ μὲν οὖν πρὸς τὸ Γερμανικὸν ἅπαν μάχη, τοιαύτης ἔτυχε τότε τῆς τελευτῆς. Οὐάλης δὲ ὁ βασιλεύς, πολλοὺς μετὰ τὴν Προκοπίου τελευτὴν ἀνελών, πλειόνων δὲ τὰς οὐσίας εἰς τὸ δημόσιον ἐνεγκών, ἀνεκόπτετο τῆς ἐπὶ Πέρσας ἐλάσεως, μοίρας τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον Σκυθῶν τὰ Ῥωμαίων ὅρια ταραττούσης. ἐφ' οὓς δύναμιν ἀρκοῦσαν ἐκπέμψας, τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας εἶργε· καὶ τὰ ὅπλα παραδοῦναι συναναγκάσας, διένειμε ταῖς παρὰ τὸν Ἴστρον αὐτοῦ πόλεσιν, ἐν ἀδέσμῳ φρουρεῖσθαι παρακελευσάμενος φυλακῇ. οὗτοι δὲ ἦσαν οὓς ὁ τῶν Σκυθῶν ἡγούμενος ἔτυχε Προκοπίῳ συμμάχους ἐκπέμψας. ἐπεὶ οὖν τούτους ἀφεθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπῄτει, κατὰ πρεσβείαν τοῦ τότε κρατοῦντος αὖθις φήσας ἐκπεπομφέναι, πρὸς οὐδὲν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς Οὐάλης ὑπήκουε. μήτε γὰρ πρὸς αὐτὸν

αὐτὸν τούτοις ἐστάλθαι ἔλεγε· μήτε φιλίους ὄντας, ἀλλὰ πολεμίους, ἁλῶναι. αὕτη τὸν Σκυθικὸν πόλεμον ἀνερρίπισεν ἡ αἰτία. διανοουμένους δὲ αὐτοὺς ἐπιέναι τοῖς Ῥωμαίων ὁρίοις αἰσθόμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ πρὸς αὐτὸ ἤδη συνειλεγμένους ἅπαντας σὺν ὀξύτητι πάσῃ· τὸ μὲν στρατόπεδον τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου συμπαρατείνας, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς Μαρκιανουπόλεως (ἣ μεγίστη τῶν ἐν Θρᾴκῃ πόλεών ἐστι) διατρίβων, τῆς τε τῶν στρατιωτῶν ἐν ὅπλοις ἀσκήσεως ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο, καὶ μάλιστα τοῦ μηδεμίαν αὐτοῖς ἐπιλείπειν τροφήν. ὕπαρχον μὲν οὖν τῆς αὐλῆς Αὐξόνιον ἀπεδείκνυ, Σαλούστιον ταύτης διὰ τὸ γῆρας ἀφεὶς, ἤδη δεύτερον ταύτην μεταχειρισάμενον τὴν ἀρχήν. Αὐξόνιος δὲ, καίπερ ἐνεστῶτος οὕτω μεγάλου πολέμου, περί τε τὴν τῶν εἰσφορῶν εἴσπραξιν δίκαιος ἦν, οὐδένα βαρύνεσθαι παρὰ τὸ καθῆκον καὶ ὀφειλόμενον ἀνεχόμενος· καὶ ὁλκάδων πλήθει τὴν στρατιωτικὴν σίτησιν διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἴστρου παραδιδοὺς, κἀντεῦθεν διὰ τῶν ποταμίων πλοίων ταῖς ἐπικειμέναις τῷ ποταμῷ πόλεσιν ἐναποτιθέμενος· ὥστε ἐξ ἑτοίμου γενέσθαι τῷ στρατοπέδῳ τὴν χορηγίαν. Τούτων δὲ οὕτω χειμῶνος ὄντος ἔτι διῳκημένων, ἔαρος ἀρχομένου τῆς Μαρκιανουπόλεως ὁ βασιλεὺς ἀναστὰς, ἅμα τοῖς εἰς τὸν Ἴστρον φυλάττουσι στρατιώταις περαιωθεὶς ἐν τῇ πολεμίᾳ, τοῖς βαρβάροις ἐπῄει. τῶν δὲ στῆναι πρὸς μάχην σταδίαν οὐ θαρρησάντων, ἐγκεκρυμμένων δὲ τοῖς ἕλεσι, καὶ ἐκ τούτων λαθραίας ποιουμένων ἐπιδρομὰς, τοῖς μὲν στρατιώταις κατὰ χώραν ἐπέταττε μένειν· ὅσον δὲ ἦν οἰκετικὸν συναγαγὼν, καὶ ὅσον μέντοι τὴν τῆς ἀποσκευῆς ἐπετέτραπτο φυλακὴν, ῥητόν τι χρυσίον ὑπισχνεῖτο δώσεσθαι, τῷ βαρβάρου φέροντι κεφαλήν. οἱ δὲ εὐθὺς ἅπαντες ἐπηρμένοι τῇ τοῦ κέρδους ἐλπίδι, ταῖς ὕλαις καὶ τοῖς ἕλεσιν εἰσδυόμενοι, τούς τε προσπίπτοντας ἀναιροῦντες, ἐπιδεικνύντες τε τῶν κατασφαττομένων τὰς κεφαλὰς, τὸ * τάχος ἐκομίζοντο. πολλοῦ δὲ πλήθους τοῦτον τὸν τρόπον ἀπολομένου, περὶ σπονδῶν οἱ λελειμμένοι τοῦ βασιλέως ἐδέοντο. τοῦ δὲ οὐκ ἀποσεισαμένου τὴν αἴτησιν, ἐγίνοντο σπονδαὶ, μὴ καταισχύνουσαι τὴν Ῥωμαίων ἀξίωσιν. ἐδόκει γὰρ Ῥωμαίους μὲν ἔχειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας, ὅσα πρότερον εἶχον· βαρβάροις τε ἀπέγνωστο μὴ περαιοῦσθαι, μηδὲ ὅλως ποτὲ τοῖς Ῥωμαίων ἐπιβαίνειν ὁρίοις. Ταύτην ποιησάμενος τὴν εἰρήνην,

ſe miſſos illos aiebat, nec vt amicos, ſed hoſtes, captos. Hęc cauſſa bellum Scythicum ſuſcitauit. Quum autem ſenſiſſet Imperator, hoſtẽ de finibus Romanis inuadendis cogitare, atque hanc ob cauſſam vniuerſos iam magna celeritate collectos: exercitum propter Iſtri ripam porrigens, & ipſe Marcianopoli degens, quæ vrbium Thraciæ maxima eſt, tum vt in armis exercerentur milites, ſtudioſe curabat; tum vel maxime, ne vlla eis annona deeſſet. Præfectum quidẽ prætorii declarabat Auxonium, Salluſtio propter ſenectutẽm hoc munere liberato, qui iam ſecũdo magiſtratum hunc geſſerat. Auxonius vero, licet adeo magnum bellum immineret; tamen & in exigendis tributis iuſtus erat; neminem vltra, quam par eſſet, ac debiti poſceret ratio, grauari permittens: & onerariarum magna copia militarem annonam per pontum Euxinum ad Iſtri curans oſtia, fluuialibus inde nauigiis vectam in opida, propter amnem ſita, recondebat; ita quidem, vt eſſet, vnde ſuppeditari ea militibus expedite poſſet. His in hunc modum adhuc durante hieme procuratis, inito vere Marcianopoli ſoluens Imperator, vna cum pręſidiariis ad Iſtrum militibus in hoſticum tranſuectus, barbaros adoritur. Illis vero pugna ſtataria congredi non auſis, ſed intra paludes abditis, & ex iis clandeſtinos incurſus moliẽtibus: milites ſuo loco manere iuſſit, & omni calonum turba collecta, cum iis quibus erat impedimentorum commiſſa cuſtodia, certam auri ſummam ei ſe daturum policetur, qui barbari caput adtuliſſet. Mox igitur omnes erecti ſpe lucri, ſiluas atque paludes ingreſſi, obuios quoſque perimunt; & interfectorum capita monſtrantes, pecuniam cõſtitutam auferunt. Hoc modo quum ingẽs multitudo periiſſet, reliqui pacem ab Imperatore petebant ſupplices. Id poſtulatum ille quum non reieciſſet, pax facta fuit, quæ nullum maieſtati Romanæ dedecus adtulit. Nam vtrimque placuit, vt omnino Romani ſecure poſſiderẽt ea, quæcumq; prius erant in eorũ poteſtate: barbariſq; fuit interdictũ, ne trãſiicerẽt, neue prſus vmq̃ Romanos intra fines irruerẽt. Hac pace facta,

Conſtantinopolim proficiſcitur. Et quia præfectus prætorii diem ſuum in terris ſupremum clauſerat, Modeſto magiſtratum hunc tradit: atque his in hunc modum adminiſtratis, ad bellum contra *Perſas* gerendum properat. In eius adparatu dum occupatur, Valentinianus Imperator, rebus Germanicis recte conſtitutis, in futurum quoque tempus ſecuritati Celticarum nationum proſpicere ſe debere arbitratus eſt. Quapropter maxima iuuenum multitudine tum de barbaris Rheni adcolis, tum de ſubiectarum imperio Romano gentium agricolis collecta, numerisque militaribus adſcripta: ſic eos bellicis in rebus exercuit, vt horum militum exercitationis & experientiæ metu, totos nouem annos nemo tráſrhenanorum ſubiecta Romanis opida vexarit. In hoc tempore †*Valentinianus* quidam, delictorum quorumdam nomine relegatus in inſulam Britanniam, tyrannide adfectata, vitam cum eadem amiſit. Imperator autem Valentinianus, morbo correptus eſt; quo vita propemodum exceſſit. Eo quum liberatus eſſet, congreſſi proceres aulici, ſucceſſorem vt deſignaret imperii, cohortabantur; ne, ſi quid humanitus ipſi accidiſſet, detrimentum reſpublica caperet. Hac oratione permotus Imperator, GRATIANVM filium, Imperatorem, principatusque conſortem dixit; iuuenem adhuc, nec plenos pubertatis annos ingreſſum.

†al. Valentinus

Dum hic rerum ad occidentem ſtatus eſſet, Valens Imperator contra *Perſas* in orientem, quo tendebat initio, ſe parat: ac lente progreſſus, opidis legatos ad ſe mittentibus, vbi poſceret vſus, opitulatur; aliaque multa rite adminiſtrat, æqua petentibus facile poſtulata concedens. Antiochiam quũ perueniſſet, omnino caute res bellicas adminiſtrat. Et hieme quidem in Antiochena regia commoratus, Hierapolim verno tempore proficiſcitur: atq; inde contra Perſas ducens exercitus, inſtante rurſus hieme reuertitur Antiochiã. Ac bellum quidem Perſicum in hunc modum extrahebatur. Quum autem Antiochię degeret Imperator, ex huiuſmodi cauſſa rerum inuſitatarum materies cepit. Erat *Theodorus* quidam, inter notarios Imperatoris adſcriptus. Hunc nobili quidem genere prognatum, & educatum bene, ſed iuuenem adhuc, qui

εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀφικνεῖται. τελευτήσαντος δὲ τοῦ τῆς αὐλῆς ὑπάρχου, Μοδέστῳ ταύτην παραδίδωσι τὴν ἀρχήν. καὶ ταῦτα οὕτω διοικησάμενος, ἐπὶ τὸν κατὰ Περσῶν ἠπείγετο πόλεμον. Ὄντος δὲ ἐν παρασκευαῖς αὐτοῦ, Οὐαλεντινιανὸς ὁ βασιλεὺς τὰ περὶ τοὺς Γερμανοὺς εὖ διαθέμενος, ᾤετο δεῖν καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀσφαλείας τῶν Κελτικῶν ἐθνῶν ποιήσασθαι πρόνοιαν. νεολαίαν οὖν ὅτι πλείστην ἀθροίσας, ἔκ τε τῶν προσοικούντων τῷ Ῥήνῳ βαρβάρων, καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίους ἔθνεσι γεωργῶν, τοῖς στρατιωτικοῖς ἐγκαταλέξας τάγμασιν, οὕτως αὐτοὺς ἐξήσκησε τὰ πολέμια, ὥστε φόβῳ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν στρατιωτῶν μελέτης καὶ πείρας, ἐννέα τοὺς πάντας ἐνιαυτοὺς μηδένα τῶν ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον, ταῖς ὑπὸ *Ῥωμαίων πόλεσιν ἐνοχλῆσαι. Κατὰ τόνδε τὸν χρόνον *Οὐαλεντινιανὸς, διά τινα πλημμελήματα τὴν Βρεττανικὴν νῆσον οἰκεῖν κελευσθεὶς, ἐπιθέμενος τυραννίδι, συναπέθετο ταύτῃ τὸν βίον. Βαλεντινιανῷ δὲ τῷ βασιλεῖ νόσος ἐνέσκηψεν, ἥτις αὐτὸν παρὰ βραχὺ τοῦ βίου μετέστησεν. ἐπεὶ δὲ ταύτην διέφυγε, συνελθόντες οἱ περὶ τὰ βασίλεια, λόγον αὐτὸν ποιήσασθαι παρεκάλουν τοῦ διαδεξομένου τὴν βασιλείαν, ὡς ἂν μή τινος αὐτῷ συμβαίνοντος, σφαλείη τὰ τῆς πολιτείας. πεισθεὶς δὲ τούτοις ὁ βασιλεὺς τοῖς λόγοις, ἀνεῖπε τὸν παῖδα Γρατιανὸν βασιλέα καὶ κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς, ὄντα νέον ἔτι, καὶ οὔπω πρὸς ἥβην ἐλθόντα τελείαν. Τῶν δὲ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐν τούτοις ὄντων, Οὐάλης ὁ βασιλεὺς, ἐφ᾽ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὥρμητο, κατὰ Περσῶν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἐστέλλετο. προϊών τε σχολαίως, ἐβοήθει τὰ δέοντα πρεσβευομέναις ταῖς πόλεσι· καὶ ἄλλα πολλὰ κατὰ τὸ προσῆκον ᾠκονόμει, τοῖς δίκαια αἰτοῦσι ῥᾳδίως φιλοτιμούμενος τὰ αἰτούμενα. παρελθὼν δὲ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, μετὰ πάσης ἀσφαλείας τὰ τοῦ πολέμου διῴκει, τὸν μὲν χειμῶνα διαβιβάζων ἐν τοῖς αὐτόθι βασιλείοις, ἦρος δὲ ἐπὶ τὴν Ἱερὰν πόλιν ἀπιὼν, κἀκεῖθεν τὰ στρατόπεδα τοῖς Πέρσαις ἐπάγων, καὶ αὖθις ἐνισταμένου τοῦ χειμῶνος ἐπανιὼν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ἡ μὲν οὖν πρὸς Πέρσας οὕτως ἐτείνετο μάχη. τοῦ δὲ βασιλέως κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ὄντος, παραδόξων ἐξανίστατο πραγμάτων ὑπόθεσις, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἦν τις Θεόδωρος τοῖς βασιλικοῖς ὑπογραφεῦσιν ἐναριθμούμενος. τοῦτον εὖ μὲν γεγονότα τε καὶ τραφέντα, νέον δὲ ἔτι, καὶ

τοῦ τῆς ἡλικίας θερμοῦ ῥᾳδίως κολάκων θωπείαις ἐπὶ τὰ χείρονα σαλευόμενον, περιστάντες τινὲς τοιοῦτοί τινες, ἀναπείθουσιν ὡς περιττοί τινες εἶεν ἐν παιδείᾳ, καὶ τεκμήρασθαι τὸ μέλλον ἔκ τινος κατορθωμένης αὐτοῖς μαντείας δεινοί. πυνθανόμενοι δὲ τίς μετὰ Οὐάλεντα βασιλεύσειεν, ἔστησαν τρίποδα, ὃ τὸ μέλλον αὐτοῖς διά τινος σημαίνοντα τελετῆς· φαίνεσθαι δὲ ἐν τῷ τρίποδι γεγραμμένα, θῆτα καὶ ε, καὶ ο, καὶ ἐπὶ τούτοις, τὸ δέλτα. ταῦτα δὲ, μονονουχὶ φωνὴν ἀφιέντα, δηλοῦν ὡς Θεόδωρος τὴν βασιλείαν μετὰ Οὐάλεντα διαδέξεται. τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ὕθλοις, ὑπό τε τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας ἀγύρταις συνεχῶς καὶ γόησιν ἐντυγχάνων, καὶ περὶ τοῦ πρακτέου κοινούμενος, βασιλεῖ κατάφωρος γίνεται. καὶ αὐτὸς μὲν ἀξίαν ἐδίδου τῆς ἐγχειρήσεως δίκην· συνέβαινε δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἕτερον. Φορτουνατιανὸς, τῇ τῶν βασιλικῶν ἐφεστὼς ταμιείων φροντίδι, τῶν ὑφ' ἑαυτὸν στρατευομένων τινὰ, γοητείας γραφὴν φεύγοντα κρίνων, ὑπέβαλεν αἰκισμοῖς. τοῦ δὲ τῇ τῶν βασάνων ἀνάγκῃ καὶ ἄλλους ἐξονομάσαντος, ὡς συνεπισταμένους αὐτῷ, τὰ μὲν τῆς ἐξετάσεως, εἰς Μόδεστον, ὃς τῆς αὐλῆς ὕπαρχος ἦν, μετεφέρετο, οἷα προσώπων ἀχθέντων εἰς μέσον, τῇ ἀρχῇ τοῦ δικάσαντος πρότερον οὐχ ὑποκειμένων· ἡ δὲ κρίσις διὰ πάντων ἐχώρει. πρὸς δὲ ὀργὴν ἀμέτρως ὁ βασιλεὺς διαναστὰς, ὑπόπτως εἶχε πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐπὶ φιλοσοφίᾳ διαβοήτους, ἢ ἄλλως λόγοις ἐντεθραμμένους· καὶ προσέτι τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τιμωμένων τινάς. καὶ οὗτοι γὰρ, ὡς ἐπιβουλεύοντες τῷ βασιλεῖ, προσηγγέλλοντο. καὶ δὴ ἐπέμποντο πανταχόθεν οἰμωγαί. καὶ ἁπάντων κοινὸς ὀδυρμός. ἦν γὰρ πλήρη τὰ μὲν δεσμωτήρια τῶν μάτην οἰκούντων αὐτά· διὰ δὲ τῶν ὁδῶν ἐφέρετο πλήθη πλείονα τῶν ἐν ταῖς πόλεσι καταλελειμμένων. αἱ δὲ τὰς φυλακὰς τῶν μάτην ἀγομένων ἐπιτεταγμέναι φυλαὶ, πρὸς ἀσφάλειαν τῶν φυλαττομένων οὐκ ἀρκεῖν ὡμολόγουν, δεδιέναι τε μήπου γε, πολλῷ πλείους ὄντες, ἐκβιασάμενοι φυγεῖν ἑαυτοῖς. καὶ οἱ μὲν συκοφάνται, δίχα παντὸς ἀνεχώρουν κινδύνου, κατηγορεῖν ἀναγκαζόμενοι μόνον· οἱ δὲ κρινόμενοι, νῦν μὲν ἐπειρῶντο θανάτου, δίχα νομίμων ἐλέγχων· οἱ δὲ, τὰς οὐσίας ἀπώλλυον, παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην συγγένειαν ἐσχάτῃ τύχῃ καταλιπόντες. ἦν γὰρ τὸ σπουδαζόμενον, ἐκ πολυτρόπων ἀσεβημάτων συλλογὴν τῷ δημοσίῳ πολλῶν γενέσθαι χρημάτων. πρῶτος μὲν οὖν

ex ætatis feruore, non difficulter adſentatorum adulationibus ad peiora impelleretur, adorti eius generis homines, excellere ſe litteris, & ex diuinatione quadam, ab ſe præclare percepta, futura coniiciendi ſe peritos eſſe perſuadent. Inquirentes autem, quis poſt Valentem imperaturus eſſet, tripodē ſtatuiſſe; qui ritu quodam arcano ſignificaret eis, quod futurum eſſet. In hoc tripode ſcriptas literas Θ, & E, & O, & præter has Δ apparuiſſe: quæ quidem modo non vocem exprimentes indicent, Theodorum in imperio Valenti ſucceſſurum. His ille nugis elatus, dum præ cupiditate nimia circulatores & maleficos frequenter adit, & cum eis, quod agendum erat, communicat; Imperatori proditur, & dignas conatu pœnas luit. Secundum hoc & aliud accidit. Fortunatianus imperatorio fiſco præfectus, quemdam ex militantibus ſub ſe veneficii reum, de cauſſa cognoſcens, verberibus ſubiicit. Quum ille tormentis coactus & alios nominatim indicaſſet, tamquam ſibi conſcios: cauſſę quidem cognitio ad Modeſtum, præfectum prætorii, trāsfertur; quod in medium perſonæ productæ fuiſſent, quæ illius imperio, qui prius ius dixerat, non ſuberant: iudicium vero in vniuerſos exercetur; & princeps ad iram immodicam concitatus, omnes philoſophiæ nomine celebres, vel alias excultos litteris, & preterea quoſdam honoratos in aula, ſuſpectos habet. Nam & illi, velut inſidiatores, principi deferebantur. Vndique ploratus & lamentatio communis omnibus emittitur. Erāt enim pleni carceres illorū, qui præter meritum in eis degebant: & per itinera maiores hominum copiæ vagabantur, quam in opidis eſſent relictæ. Cohortes autem, quibus erat eorū mandata cuſtodia, quotquot in carceres abſque cauſſa ducebantur, non ſe ſufficere fatebantur adſeruandis iis, qui cuſtodiebantur: ſeq; vereri dicebant, ne longe numero plures, vi ſibi viam ad fugam aperirent. Et calumniatores quidem abſq; omni periculo diſcedebant, accuſare dumtaxat coacti: rei vero, partim morte multabātur, abſq; legitimis probationibus; partim facultates amittebant, liberis & coniugibus, ceteriſq; cognatis, extremæ fortunæ relictis. Hoc enim agebatur, vt per nefarias rationes multiplices magnā fiſcus pecunię copiam colligeret. Primus ex

nobilibus philoſophis interfectus eſt Maximus; & poſt illum oriundus e Phrygia Hilarius, qui ambiguũ quoddam oraculũ clarius fuiſſet interpretatus. Secundum hunc Simonides, & Patricius Lydus, & Andronicus e Caria: qui omnes ad ſummum doctrinę faſtigium peruenerant, & potius inuidia, quam iuſto calculo damnati fuerũt. Adeo vero plena confuſionis erant omnia, vt libere delatores cum multitudine quorumuis ſemet offerentium domos ingrederẽtur, & obuios raperent, atq; illis traderent, qui etiam inaudita cauſa quoslibet necare iuſſi fuerant. Et horum flagitiorum quidam quaſi colophon erat Feſtus; quem ad omne crudelitatis genus promtum, miſerat Imperator, vt Aſiã proconſule adminiſtraret; ne quis eruditione doctrinæ præditus ſuperaret, ſed initum conſilium reipſa ſuccederet. Nam quum omnes indagaſſet Feſtus, quos quidẽ reperiſſet, nulla cognitione adhibita interficiebat; reliquos exſilio ſemetipſos multare cogebat. Et calamitas quidem ea, quę culpa Theodori ciuitatibus accidit, hunc habuit finem. Valentinianus vero, qui viſus fuiſſet bellum aduerſus Germanos mediocriter adminiſtraſſe; grauiſſimus ſubditis erat, tributorum exactiones acrius vrgens, eaq; vltra conſuetum morem extorquẽs. Prætexebat autem militaris annonæ magnitudinem, quæ ipſum pecuniam fiſco ſeruatam coegiſſet expendere. Quapropter odio cunctorũ in ſe concitato, acerbior etiam, quam prius, erat: ac neque magiſtratus examinare volebat, an a captandis lucris abſtinerent; & gloriam ex inculpata vita nanctis inuidebat. Denique ſimpliciter vt rem aperiam, diuerſus erat ab iis moribus, quos initio regni præ ſe tulerat. Eam ob cauſſam & *Afri*, nõ ferẽtes auariciam Romani, qui apud Mauros magiſtri militum officio fungebatur, amictum purpura *Firmum*, Imperatorẽ crearũt. cuius rei nuntius adlatus, haud abs re Valentinianum perturbauit. Ideoq; confeſtim numeros quosdam militũ, relicta Pannonię Myſięq; ſuperioris cuſtodia, in Africã nauigare iuſſit. Quo facto, *Sarmatæ* & *Quadi*, iam pridem illi, cui credita erat horum locorum cuſtodia, (& erat is †Celeſtius) infenſi; poſt militum profectionem in Africam, Pannonios & Myſos inuadunt.

†alii Marcellinum vocant

τῶν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ γνωρίμων* ἀνῄρητο Μάξιμος· καὶ μετὰ τοῦτον ὁ ἐκ Φρυγίας Ἱλάριος, ὡς δὴ χρησμόν τινα λοξὸν, εἰς τὸ σαφέστερον ἑρμηνεύσας· καὶ Σιμωνίδης ἐπὶ τούτῳ, καὶ Πατρίκιος ὁ Λυδὸς, καὶ ὁ ἐκ Καρίας Ἀνδρόνικος. ἦσαν δὲ οὗτοι πάντες, εἰς ἄκρον παιδείας ἐληλυθότες, καὶ φθόνῳ μᾶλλον ἢ ψήφῳ δικαίᾳ καταχριθέντες. οὕτω δὲ ὁμοῦ πάντα συνεταράττετο, ὥστε καὶ τῶν περιτυχόντων τὰς οἰκίας ἐπεισιέναι μετὰ πλήθους ἀνέδην τοὺς συκοφάντας, καὶ τοὺς ἀπαντῶντας ἁρπάζειν, ἐκδιδόναι δὲ τοῖς φονεύειν ἅπαντας καὶ δίχα κρίσεως τεταγμένοις. τῶν δὲ ἀτοπημάτων ἦν κολοφὼν Φῆστος· ὃν εἰς *πᾶσαν εἰδὼς ὠμότητα προχειρότερον ὄντα, τῆς Ἀσίας ἀνθύπατον ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν, ὡς ἂν μηδεὶς τῶν περὶ λόγους ἐσπουδακότων ἀπολειφθείη. καὶ εἰς ἔργον ἤει τὸ βούλευμα. πάντας γὰρ ὁ Φῆστος ἀναζητήσας, οὓς μὲν εὗρεν, ἀκρίτως ἀπέκτεινε· τοὺς δὲ λοιποὺς, ὑπερόριον ἑαυτοῖς φυγὴν ἠνάγκασεν ἐπιθεῖναι. Καὶ ἡ μὲν ἐκ τῆς κατὰ Θεόδωρον αἰτίας συμβᾶσα ταῖς πόλεσι συμφορὰ, ταύτην ἔσχε τὴν τελευτήν. Οὐαλεντινιανὸς δὲ, δόξας πως τὸν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς πόλεμον διαθεῖναι μετρίως, βαρύτατος ἦν, ταῖς ἀπαιτήσεσι τῶν εἰσφορῶν σφοδρότερον ἐπικείμενος, καὶ ὑπὲρ τὸ συνήθες ταύτας εἰσπράττων. ἐποιεῖτο δὲ τούτου πρόφασιν τῆς στρατιωτικῆς δαπάνης τὸ πλῆθος· ὅπερ ἠνάγκασεν αὐτὸν ἐκδαπανῆσαι τὰ τῷ δημοσίῳ φυλαττόμενα χρήματα. εἰς μῖσος τοίνυν ἅπαντας ἐπὶ τούτῳ κινήσας, ἔτι μεῖζον ἢ πρότερον ἐπεχραίνετο· καὶ οὔτε τοὺς ἄρχοντας ἤθελεν ἐξετάζειν, εἰ κερδῶν ἀπέχοιντο· τοῖς τε ἐκ τοῦ ζῆν ἀμέμπτως ἔχουσι δόξαν, ἐφθόνει· καὶ (ἁπλῶς εἰπεῖν) ἕτερός τις ἦν παρὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντα τρόπον αὐτῷ τῆς βασιλείας. διὰ ταῦτα καὶ Λίβυες, οὐκ ἐνεγκόντες τὴν Ῥωμανοῦ πλεονεξίαν, τοῦ τὴν στρατιωτικὴν ἔχοντος ἐν Μαυρουσίοις ἀρχὴν, Φίρμῳ τὴν ἁλουργίδα δόντες, ἀνέδειξαν βασιλέα. ὅπερ ἀπαγγελθὲν, εἰκότως Βαλεντινιανὸν συνετάραξε. καὶ παραχρῆμα τάγματά τινα στρατιωτικὰ τὴν ἐν Παιονίᾳ καὶ Μυσίᾳ τῇ ἄνω καταλιπόντα φυλακὴν, ἐπὶ Λιβύην ἐκπλεῦσαι προσέταξε. τούτου δὴ γινομένου, Σαυρομάται καὶ Κούαδοι, καὶ πρότερον ὄντες ἔχθιστοι τῷ τὴν ἐν τούτοις ἐπιτετραμμένῳ τοῖς τόποις φυλακὴν, (ἦν δὲ Κελέστιος) μετὰ τὴν τῶν στρατιωτῶν εἰς Λιβύην ἀποδημίαν, ἐπέθεντο Παίοσί τε καὶ Μυσοῖς.

τοῦ γὰρ

τοῦ γὰρ Κελεστίου τὸν τούτων ἄρχοντα πίστει ἐνόρκοις παραγαγόντος, ἀνελόντος τε δόλῳ τῆς τραπέζης ἔτι *προκειμένης, εἰκότως οἱ βάρβαροι τῆς ἐφόδου ταύτην ἔχοντες πρόφασιν, τοὺς περὶ τὸν *Ἴστρον ἐλῄζοντο, πᾶν, εἴ τι τὴν πόλεων ἦν ἐκτὸς, διαρπάζοντες. ἀλλὰ Παίονες μὲν εἰς ἁρπαγὴν τοῖς βαρβάροις προέκειντο, τῶν στρατιωτῶν ἐκμελῶς πρὸς τὸ φυλάττειν τὰς πόλεις ἐχόντων, καὶ τοῖς ἐνδοτέρω τοῦ ποταμοῦ *τόποις οὐχ ἧττον ἢ οἱ βάρβαροι παρενοχλούντων. Μυσία δὲ οὐδενὸς ἐπειράθη κακοῦ, Θεοδοσίου, τοῦ τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν ἔχοντος, ἀνδρείως *στάντος, καὶ τοὺς ἐπιόντας ἀποδιώξαντος. ὅθεν ἐκ ταύτης τῆς νίκης δόξαν κτησάμενος, ἔτυχε μετὰ ταῦτα τῆς βασιλείας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἐν τοῖς οἰκείοις ἀφηγηθήσεται χρόνοις. Οὐαλεντινιανὸς δὲ, τὴν ἀκοὴν τῶν ἀπαγγελθέντων οὐκ ἐνεγκὼν, ἐκ Κελτῶν ὁρμήσας, ἐπὶ τὴν Ἰλλυρίδα διέβαινε, βουλευόμενος περὶ τοῦ πρὸς Κουάδους καὶ Σαυρομάτας πολέμου· Μεροβαύδην δὲ, στρατιωτικῶν ἔργων ἐμπειρίαν ἔχειν παρὰ τοὺς ἄλλους δοκοῦντα, πάντος τοῦ στρατοπέδου προΐστησι. τοῦ δὲ χειμῶνος παρὰ τὸ εἰωθὸς ἐκταθέντος, ἔστελλον πρὸς αὐτὸν οἱ Κουάδοι πρεσβείας λόγους, ὑπὲρ τὸ μέτριον φέροντας. ἐφ' οἷς Οὐαλεντινιανὸς ἀγανακτήσας, καὶ ὑπὸ τῆς ἄγαν ὀργῆς, παραφορᾶς οὐ πόρρω γενόμενος, αἵματος κάτωθεν ἀναχθέντος ἐπὶ τὸ στόμα, συσχόντος τε τὰς τῆς φωνῆς ἀρτηρίας, ἐξέλιπεν, ἐν μὲν Ἰλλυριοῖς ἐννέα μῆνας, ἐλλειπουσῶν ὀλίγων ἡμερῶν, διατρίψας*, εἰς δωδέκατον δὲ ἐνιαυτὸν τῆς βασιλείας προελθών. Τούτου τελευτήσαντος, ἐμπεσὼν τῷ Σιρμίῳ σκηπτὸς, τὰ βασίλεια κατέφλεξε καὶ τὴν ἀγοράν· ἔδοξέ τε τοῖς τὰ τοιαῦτα κρίνειν δεινοῖς, οὐκ αἴσιον τοῖς κοινοῖς πράγμασιν εἶναι τὸ *τέρας. καὶ σεισμοὶ δὲ ἔν τισι συνηνέχθησαν τόποις. ἐσείσθη δὲ καὶ Κρήτη σφοδρότερον, καὶ ἡ Πελοπόννησος μετὰ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος· ὥστε καὶ τὰς πολλὰς διαρρυῆναι τῶν πόλεων, πλὴν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ τῆς Ἀττικῆς. ταύτην δὲ καὶ περισωθῆναι φασὶν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Νεστόριος, ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἱεροφαντεῖν τεταγμένος, ὄναρ ἐθεάσατο παρακελευόμενον χρῆναι τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἥρωα δημοσίαις τιμᾶσθαι τιμαῖς· ἔσεσθαι γὰρ τοῦτο τῇ πόλει σωτήριον. ἐπεὶ δὲ ἐκοινώσατο τοῖς ἐν τέλει τὴν ὄψιν,

Nam quod ipſorum principem Celeſtius interpoſita fide, ſacramento confirmata, circumuenerat; eumque fraude necauerat, necdum remota menſa: non abs re barbari, hanc expeditionis nancti occaſionē, in vicinos Iſtro graſſabantur; quidquid eſſet extra opida, diripientes. Itaque Pannonii barbarorum prædis erant expoſiti, dum milites ſegniter opida defenderent, & cis amnem poſita loca non minus, quam barbari, vexarent. Myſia vero propterea nihil mali perpeſſa fuit, quod magiſter militum Theodoſius viriliter obſtitiſſet, & inuadentes fuga ſibi conſulere coegiſſet. Vnde factum, vt ex hac victoria gloriam conſequutus, ad imperium deinceps peruenerit. Sed hæc ſuis temporibus & locis exponentur. Valentinianus autem, quæ nuntiata fuiſſent, audire non ſuſtinens; e Celtis profectus, in Illyricum tranſiit: de bello *Quadis* & *Sarmatis* inferendo, deliberās. Merobaudem, qui peritiam rei militaris habere ſupra ceteros videretur, toti exercitui præficit. Hieme præter morem durante longius, Quadi per legatos ei verba quædam modum excedentia denuntiant: ob quæ indignatus Valentinianus, præque nimia iracundia propemodum redactus ad inſaniam, ſanguine in os delapſo, qui vocis arterias obſtruebat, exſtinctus eſt: quum in Illyrico menſes nouem, paucis diebus demtis, commoratus fuiſſet; & imperii duodecimum annū attigiſſet. Eo defuncto, fulmen e cælo Sirmii delapſum, regiam cum foro concremauit: viſumque fuit iis, quorum acria de rebus huiuſmodi iudicia ſunt, parum proſperum publicis rebus hoc portentum eſſe. Terræmotus quoque nonnullis in locis acciderunt, Creta vehementius ſuccuſſa, cum Peloponeſo, reliquaque Græcia: ita vt opida complura collaberentur, exceptis Athenis, & Attica regione: quam ex huiuſmodi cauſſa conſeruatam perhibent. Neſtorius, id temporis ſacrorum antiſtes conſtitutus, ſomnium vidit, quod publicis honoribus Achillem heroa iuberet adfici. hoc enim vrbi ſalutare futurum. Quum autem viſum hoc cum magiſtratibus communicaſſet,

atque illi, rati eum delirare, qui iam ſenex decrepitus eſſet, nihili, quod dictum fuerat, feciſſent: ipſe ſecum ratiocinatus, quid agendum eſſet, diuiniſque cogitationibus edoctus; imaginem herois, exigua in domo fabricatam, ſub Mineruę ſimulacro, quod in virgineo conclaui collocatum eſt, poſuit. Quoties autem perageret conſueta huic deæ ſacra, pariter & illa, quæ ſciret heroi debita, rite faciebat. Atque hoc modo quum ipſa re ſomnii conſilio ſatisfactum eſſet, terræmotu paſſim graſſato, ſolos Athenienſes ſaluos euadere contigit, hiſce beneficiis herois tota pariter Attica fruente. Hoc autem verum eſſe, licet ex iis cognoſcere, quę Syrianus philoſophus, hymnum in hunc heroa ſcribens, cõmemorauit. Et hæc quidem, a propoſitis rebus haud aliena, libuit adiicere. Ceterum exſtincto Valentiniano, quum legionum tribuni, Merobaudes & Equitius, Valentem & Gratianum viderent in locis procul remotis degere; quod alter adhuc eſſet in oriente, alter apud occidentales Gallos a patre relictus fuiſſet; veriti, ne quando vſuueniret, vt tranſiſtriani barbari rebus principe deſtitutis irruerent: arceſſitum minorem Valẽtiniani filium, natum ei de coniuge, quæ Magnentii prius vxor fuerat, nec procul inde cum matre degentem, in regiam purpura veſtitum producunt, quum vix quintum ætatis annum ageret. Diuidentibus imperium inter ſe GRATIANO & VALENTINIANO minore, prout iis videbatur, qui apud eos res moderabantur: (nam principes ipſi propter ætatem ſui iuris non erant) Gratiano quidem Celticę nationes, & Hiſpania tota, cum inſula Britannia, adtribuebantur: Valentinianum vero placuit Italiam, & Illyrios, & totam Africam poſſidere. Ceterum Valentem Imperatorem plures e pluribus locis irruentes bellorum fluctus circumſtabant. Primum *Iſauri*, (quos alii *Piſidas*, alii *Solymos*, alii *Cilices montanos* vocant: nos quidem accuratius de his aliquid indicabimus, vbi ad eum locum peruenerimus, de iis vt dicendum ſit) opida Lyciæ Pamphyliæque vaſtabãt: quum mœnibus potiri non poſſent, ſed omnia ſub dio ſita diriperent. Imperatore vero, qui adhuc hærebat Antiochiæ, ſatis magnas, vt ipſe putabat, in eos mittente copias: Iſauri, cum vniuerſa præda, in montes

οἱ δὲ, λῆρον αὐτὸν, οἷα δὴ ὑπέργηρων ὄντα, νομίσαντες, ἐν οὐδενὶ τὸ ῥηθὲν ἐποιήσαντο, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν λογισάμενος τὸ πρακτέον, καὶ ταῖς θεοειδέσιν ἐννοίαις παιδαγωγούμενος, εἰκόνα τοῦ ἥρωος ἐν οἴκῳ μικρῷ δημιουργήσας, ὑπέθηκε τῷ ἐν Παρθενῶνι καθιδρυμένῳ τῆς Ἀθηνᾶς ἀγάλματι. τελῶν δὲ τῇ θεῷ τὰ συνήθη, κατὰ ταὐτὸν καὶ τῷ ἥρωι τὰ ἐγνωσμένα οἱ, κατὰ θεσμὸν ἔπραττε. τούτῳ τε τῷ τρόπῳ τῆς τοῦ ἐνυπνίου συμβουλῆς ἔργῳ πληρωθείσης, ἐπιβρίσαντος τοῦ σεισμοῦ, μόνοις Ἀθηναίοις περισωθῆναι συνέβη, μεταλαχούσης τῆς τοῦ ἥρωος εὐεργεσίας καὶ πάσης τῆς Ἀττικῆς. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές ἐστι, μαθεῖν ἔξεστι δι' ὧν ὁ φιλόσοφος Συριανὸς διεξῆλθεν, ὕμνον εἰς τοῦτον τὸν ἥρωα γράφων. Ἀλλὰ ταῦτα, οὐκ ἀνάρμοστα τοῖς προκειμένοις ὄντα, παρέθηκα. Οὐαλεντινιανοῦ δὲ τελευτήσαντος, ὁρῶντες οἱ ταξίαρχοι Μεροβαύδης καὶ Ἐκίτιος, Οὐάλεντα καὶ Γρατιανὸν πόρρω που διατρίβοντας, (ὁ μὲν γὰρ, ἐπὶ τῆς ἑῴας ἦν· ὁ δὲ, ἐν τοῖς ἑσπερίοις Γαλάταις παρὰ τοῦ πατρὸς ἀπολελειμμένος) ὑφορώμενοι μήποτε συμβῇ τοὺς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον βαρβάρους ἀνάρχοις ἐπιπεσεῖν τοῖς πράγμασι, παῖδα Οὐαλεντινιανοῦ νέον, ἐκ γαμετῆς αὐτῷ τεχθέντα τῆς πρότερον Μαγνεντίῳ συνοικησάσης, οὐ πόρρω που μετὰ τῆς μητρὸς ὄντα μεταπεμψάμενοι, παράγουσι μετὰ τῆς ἁλουργίδος εἰς τὰ βασίλεια, πέμπτον ἄγοντα μόλις ἐνιαυτόν. διελομένων δὲ πρὸς ἑαυτοὺς Γρατιανοῦ καὶ Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ νέου τὴν βασιλείαν, ὡς ἐδόκει τοῖς περὶ αὐτοὺς τὰ πράγματα κρίνουσιν, (αὐτοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς οὐκ ἦσαν κύριοι διὰ τὴν ἡλικίαν) Γρατιανῷ μὲν τὰ Κελτικὰ φῦλα καὶ Ἰβηρία πᾶσα καὶ ἡ Βρεττανικὴ νῆσος ἀπεκληρώθη· Οὐαλεντινιανὸς δὲ ἐδόκει τὴν Ἰταλίαν τε καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ τὴν ὅλην ἔχειν Λιβύην. Οὐάλεντα δὲ τὸν βασιλέα, πολλαὶ πολλαχόθεν περιειστήκεσαν πολέμων ἐπιφοραί. καὶ πρῶτον μὲν Ἴσαυροι (καλοῦσι δὲ αὐτοὺς, οἱ μὲν Πισίδας, οἱ δὲ Σολύμους, ἄλλοι δὲ Κίλικας *ὀρείους· τὸ δὲ ἀκριβέστερον, ἡνίκα εἰς τοὺς περὶ αὐτῶν ἀφικώμεθα λόγους, δηλώσομεν) τὰς ἐν Λυκίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ πόλεις ἐπόρθουν, τειχῶν μὲν κρατεῖν οὐ δυνάμενοι, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὑπαίθροις ἅπαντα διαρπάζοντες. ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς ἔτι κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν διατρίβων, ἔστελλεν ἐπ' αὐτοὺς ἀρκοῦσαν (ὡς ᾤετο) δύναμιν, οἱ μὲν Ἴσαυροι μετὰ τῆς λείας ἁπάσης εἰς τὰ τραχύτατα συνέ-

φυγεῖν τῶν ὀρῶν, οὔτε διῶξαι τῶν στρατιωτῶν δι' ἐκμέλειαν δυναμένων, οὔτε ἄλλως τὰ συμβάντα ταῖς πόλεσι δυστυχήματα θεραπεῦσαι. Τούτων δὲ ὄντων ἐν τούτοις, φῦλόν τι βάρβαρον τοῖς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον Σκυθικοῖς ἔθνεσιν ἐπανέστη, πρότερον μὲν οὐκ ἐγνωσμένον, τότε δὲ ἐξαίφνης ἀναφανέν· Οὔννους δὲ τούτους ἐκάλουν· εἴτε βασιλείους αὐτοὺς ὀνομάζειν προσήκει Σκύθας, εἴτε οὓς Ἡρόδοτός φησι παροικεῖν τὸν Ἴστρον, σιμοὺς ἀσθενέας ἀνθρώπους· εἴτε ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διέβησαν. καὶ τοῦτο γὰρ εὗρον ἱστορημένον, ὡς ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Ταναΐδος καταφερομένης ἰλύος, ὁ Κιμμέριος ἀπογαιωθεὶς Βόσπορος, ἐνέδωκεν αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας ἐπὶ τὴν Εὐρώπην πεζῇ διαβῆναι. παρελθόντες δὲ ὁμοῦ, τοῖς ἵπποις καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶ, καὶ οἷς ἐπεφέροντο, τοῖς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον κατῳκημένοις ἐπέθεντο Σκύθαις, μάχην μὲν *σταδίαν οὔτε δυνάμενοι τὸ παράπαν, οὔτε εἰδότες ἐπάγειν· (πῶς γάρ; οἱ μήτε εἰς γῆν πῆξαι τοὺς πόδας οἷοί τε ὄντες ἑδραίως, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ διαιτώμενοι καὶ καθεύδοντες) περιελάσεσι δὲ καὶ ἐκδρομαῖς καὶ εὐκαίροις ἀναχωρήσεσιν, ἐκ τῶν ἵππων κατατοξεύοντες, ἄπειρον τῶν Σκυθῶν εἰργάσαντο φόνον. τοῦτο συνεχῶς ποιοῦντες, εἰς τοῦτο τὸ Σκυθικὸν περιέστησαν τύχης, ὥστε τοὺς περιλελειμμένους, ὧν εἶχον ἐκστάντας οἰκήσεων, ἐκδοῦναι μὲν τοῖς Οὔννοις ταύτας οἰκεῖν· αὐτοὺς δὲ φυγόντας, ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ὄχθην διαβῆναι τοῦ Ἴστρου, καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείναντας, ἱκετεύειν δεχθῆναι παρὰ βασιλέως, ὑπισχνεῖσθαί τε πληρώσειν ἔργον αὐτῷ συμμάχων πιστῶν καὶ βεβαίων. τῶν δὲ ταῖς ἐπὶ τοῦ Ἴστρου πόλεσι φρουρῶν τεταγμένων, εἰς τὴν τοῦ βασιλεύοντος γνώμην ἀναβαλλομένων τὰ περὶ τούτου, δέχεσθαι τούτους Οὐάλης ἐπέτρεψε, πρότερον ἀποθεμένους τὰ ὅπλα. τῶν δὲ ταξιαρχῶν, καὶ ὅσοι στρατιωτῶν ἡγεμονίαν εἶχον, διαβαινόντων μὲν, *ἐφ' ᾧτε ὅπλων δίχα τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὰ Ῥωμαίων ὅρια παραπέμψαι, μηδενὸς δ' ἀσχολουμένων ἑτέρου, πλὴν γυναικῶν εὐπροσώπων ἐπιλογῆς, καὶ παίδων ὡραίων εἰς αἰσχρότητα θήρας, ἢ οἰκετῶν ἢ γεωργῶν κτήσεως· (οἷς γε μόνοις προσέχοντες, τῶν ἄλλων ὅσα πρὸς κοινὸν ὄφελος ἔφερον, ὑπερεῖδον)

aſperrimos confugiebant; militibus, ob ſegnitiem, nec perſequi eos valentibus, nec alia ratione caſibus opidorum aduerſis mederi. Dum hæc ab illis ita gererentur, natio quædam barbara transiſtrianas gentes *Scythicas* eſt adorta; prius illa quidem incognita, ſed quæ ſubito tum temporis emerſit. Eos adpellabant *Hunnos*, ſiue adeo *regii Scythæ* nuncupandi ſunt, ſiue quos ait Herodotus Iſtri adcolas eſſe, homines ſimos & imbelles; ſiue denique in Europam ex Aſia transiecere. Nam & hoc memoriæ proditum in hiſtoriis reperi, e limo, quem Tanais deuehit, Cimmerium Boſporum, ad terræ formam redactum, facultatem eis præbuiſſe, terreſtri ex Aſia in Europam itinere transeundi. Vtut ſeſe res habeat, profecti cum equis, & vxoribus, & liberis, & iis rebus quas ſecum vehebant, habitantes ſuper Iſtrum Scythas inuaſerunt. Ac ſtataria quidem pugna prorſus neque poterant, neque norant hoſtem adgredi: (quo enim id pacto? qui ne quidem in terram firmiter pedes defigere poterant, ſed in equis & hærebant interdiu, & ſomnum capiebant) ſed partim circumèquitando, partim excurrendo, partim opportune retrocedendo, & ex equis iaculando, immenſam Scytharum cædem edebant. Quod quum frequenter facerent, nationem Scythicam ad eam fortunam redegerunt; vt ſuperſtites domiciliis ſuis relictis, Hunnis ea traderent incolenda; ipſi fugam capeſſentes, in aduerſam Iſtri ripam transiicerent, erectisque manibus, ſupplices ab Imperatore ſe recipi peterent; ſimulque policerentur, officio ſe fidorum & conſtantium ſociorum functuros. Eam rem quum præſidiis opidorum ad Iſtrum præfecti eo vſque differrent, dum de voluntate principis cognitum fuiſſet: Valens vti reciperentur, armis prius depoſitis, permiſit. Itaque tribuni legionum, militumque duces, transiiciebant illi quidem, vt abſque armis barbaros in fines Romanos deducerent: verum nihil agebant aliud, quam quod elegantis formæ mulieres deligerent, & pueros formoſos ad vſum obſcenum venarentur, aut calones agricolasve compararent: quibus ſolis intenti, cetera publicam ad vtilitatem ſpectātia negligebant.

Vnde fiebat, vt complures clam cum armis tranſuectos ignoraretur: qui ſimul atque ſolum Romanum ingreſſi fuiſſent, neque precum illarum ſupplicum, neque ſacramentorum recordabantur: ſed vniuerſam Thraciam, cum Pannonia, & pertinentibus ad Macedoniam & Theſſaliam vſq; regionibus, compleuere barbari, quęuis oblata ſibi diripientes. Quum autem rebus eorum locorũ maximum immineret periculum, principem adeuntes, quid accidiſſet, nuntiant. Ille, negotiis Perſicis, quemadmodum ſane poterat, cõpoſitis; Antiochia curſim iter emenſus, Conſtantinopolim abit: atque inde pergit in Thraciam, bellum aduerſus Scythas illos transfugas geſturus. Egreſſus autem exercitus, & ipſe princeps, huiuſmodi portentum cõſpexere. Corpus quoddam hominis in via iacens viſum fuit, cetera quidẽ prorſus immobile, verberibusque cæſo a capite ad pedes vſque conſimile: verum oculos tantum apertos habẽs, qui propius accedentes intuerentur. Quum autem interrogantibus, quis eſſet, & vnde, tum a quo iſtæc perpeſſus fuiſſet, nihil omnino reſpõderet; ꝓdigioſum quiddam rati, etiam prætereunti principi commonſtrant. Quum is de rebus iiſdem interrogaſſet, nihilo minus mutus erat: nec exiſtimatus viuere, quod vniuerſum corpus expers eſſet motus: nec integre mortuus, quando incolumes oculi eſſe viderentur. Tamdem ſubito portentum hoc euanuit. Itaq; quum ii, qui circumſtabãt, quid agendum eſſet, ambigerent: homines in exponendis talibus ingenioſi, ſtatum reipublicæ futurum portendi dicebant; quodque duratura rerum eſſet cæſarum & flagris confectarum facies, animam exhalantibus ſimilis, donec magiſtratuum & adminiſtrantium improbitate †prorſus interiiſſet. †al. ſubito Atque hoc nobis ſingula perluſtrantibus vere prædictum adparebit.

Valens autẽ Imperator, qui iam Scythas vniuerſam Thraciam agere, ferre cerneret; ſtatuit eos, quos ex oriente ſecum adduxerat, ex equis pugnandi peritiſſimos, in equitatum Scythicum prius immittere. Quapropter accepta illi a principe teſſera, exiguo numero alii poſt alios extra Conſtantinopolis portas egrediebantur; & remotos a ſuis Scythas contis transfigentes, multorum capita cottidie adferebant. Et quoniam equorum celeritas, ictusq;

ὥστε ἀμελείᾳ μετὰ τῶν ὅπλων ἔλαθον οἱ πλείους περαιωθέντες· καὶ ἅμα τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις γῆς ἐπιβάντες, οὔτε ἱκεσιῶν, οὔτε ὅρκων ἐμνήσθησαν· ἀλλ' ἡ Θρᾴκη τε ἅπασα, καὶ ἡ Παιονία, καὶ τὰ μέχρι Μακεδονίας καὶ Θετταλίας, ἐπληρῶντο βαρβάρων, τὰ παραπεσόντα ληιζομένων. κινδύνου δὲ τοῖς ταύτῃ πράγμασιν ἐπικειμένου μεγίστου, δραμόντες ἐπὶ βασιλέα, τὸ συμβὰν ἀπαγγέλλουσιν. ὁ δὲ, τὰ πρὸς Πέρσας ὡς ἐνῆν διαθέμενος, ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας διαδραμὼν, ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦκε· κἀντεῦθεν ἐπὶ Θρᾴκης ἐχώρει, τὸν πρὸς τοὺς αὐτομόλους Σκύθας ἀγωνισόμενος πόλεμον. ἐξιόντι δὲ τῷ στρατοπέδῳ, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ βασιλεῖ, τέρας ὤφθη τοιόνδε. ἀνθρώπου τι σκῆνος ἐφαίνετο κατὰ τὴν ὁδὸν κείμενον, τὸ μὲν ἄλλο ἅπαν ἀκίνητον, καὶ ἀπὸ κεφαλῆς μεμαστιγωμένῳ ἄχρι ποδῶν ἐοικὸς, μόνους δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγμένους ἔχον, ἐμβλέποντας τοῖς πλησιάζουσιν. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐρωτῶσι τίς τε εἴη, καὶ πόθεν, ἢ παρὰ τίνος ταῦτα πάθοι, παντάπασιν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, τερατῶδες εἶναι νομίσαντες, ἐπέδειξαν καὶ τῷ βασιλεῖ *παριόντι. τοῦ δὲ τὰς αὐτὰς πεύσεις προσαγαγόντος, οὐδὲν ἧττον ἄφωνος ἦν· οὔτε ζῆν νομισθεὶς, διὰ τὸ πᾶν τὸ σῶμα ἀκίνητον εἶναι· οὔτε τεθνάναι τελέως, ἐπεὶ ἐρρῶσθαι τὸ βλέμμα ἐδόκει. καὶ γέγονεν ἀφανὲς ἄφνω τὸ τέρας. τῶν οὖν παρεστώτων περὶ τοῦ πρακτέου ἀπορουμένων, συνέβαλλον οἱ τὰ τοιαῦτα ἐξηγεῖσθαι δεινοὶ, τὴν ἐσομένην προσημαίνειν τῆς πολιτείας κατάστασιν, ὅτι τε πληττόμενα καὶ μαστιγούμενα διατελέσει τὰ πράγματα, ψυχορραγοῦσιν ἐοικότα, μέχρις ἂν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ ἐπιτροπευόντων κακίᾳ *τελέως φθαρείη. τοῦτο μὲν οὖν, ἐπιόντων ἡμῶν τὰ καθέκαστα, σὺν ἀληθείᾳ φανήσεται προαγορευθέν. ὁ δὲ βασιλεὺς Οὐάλης, ληιζομένους ἤδη τὴν Θρᾴκην πᾶσαν τοὺς Σκύθας θεώμενος, ἔγνω τοὺς ἐκ τῆς ἑῴας σὺν αὐτῷ παραγενομένους, καὶ μάχεσθαι μεθ' ἵππων ἐμπειροτάτους, τῇ τῶν Σκυθῶν ἵππῳ πρότερον ἐπιπέμψαι. λαβόντες οὖν παρὰ τοῦ βασιλέως τὸ σύνθημα, κατ' ὀλίγους τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως πυλῶν *ἐξῄεσαν· καὶ τοὺς ἐκλείποντας Σκυθῶν τοῖς κοντοῖς περονῶντες, πολλῶν ἡμέρας ἑκάστης ἔφερον κεφαλάς. ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ἵππων ταχυτὴς, καὶ ἡ τῶν

κοντῶν ἐπιφορᾷ, δυσμάχους εἶναι τοῖς Σκύθαις ἐδόκει, καταστρατηγῆσαι τὸ Σαρρακηνικὸν διενοήθησαν φῦλον. ἐνέδρας τινὰ κοίλοις ἐναποκρύψαντες τόποις, τρεῖς ἐνὶ Σκύθας ἐπιέναι συνέθεντο Σαρρακηνῷ· καὶ ταύτης διαμαρτόντες τῆς πείρας, τῶν Σαρρακηνῶν, διὰ τὸ τῶν σφετέρων ἵππων ταχὺ καὶ εὐάγωγον, κατ' ἐξουσίαν ἀποφευγόντων, ἡνίκα ἂν πλῆθος ἐπιὸν ἴδοιεν· ἐπελαυνόντων δὲ σχολαίοις, καὶ τοῖς κοντοῖς ἀναιρούντων, τοσοῦτος ἐγένετο Σκυθῶν φόνος, ὥστε ἀπαγορεύσαντας αὖθις ἐπελθεῖν περαιωθῆναι τὸν Ἴστρον, καὶ σφᾶς ἐκδοῦναι τοῖς Οὔννοις μᾶλλον, ἢ ὑπὸ Σαρρακηνῶν πανωλεθρίᾳ διαφθαρῆναι. καταλιπόντων δὲ αὐτῶν τοὺς περὶ Κωνσταντίνου τὴν πόλιν τόπους, καὶ πορρωτέρω προελθόντων, γέγονεν εὐρυχωρία τῷ βασιλεῖ παραγαγεῖν εἰς τὸ πρόσω τὸ στράτευμα. σκοπουμένου δὲ αὐτοῦ τίνι δέοι τρόπῳ διαθεῖναι τὸν πόλεμον, πλήθους ἐπικειμένου τοσούτου βαρβάρων, καὶ ἅμα τῇ τῶν ἀρχόντων βαρυνομένου κακίᾳ, καὶ παραλῦσαι μὲν αὖθις διὰ τὸν περιεστῶτα τὰ πράγματα σάλον ὀκνοῦντος, ἀποροῦντος δὲ τίσι τὰς ἡγεμονίας παραδοῦναι προσήκει, μηδενὸς ἀξιόχρεω φαινομένου, καταλιπὼν Σεβαστιανὸς τὴν ἑσπέραν, οἷα τῶν αὐτόθι βασιλέων, διὰ νεότητα ἔτι ταῦτα πρὸς ἑαυτοὺς οὐκ ἀνεχομένων, ἀλλὰ ἐκδόντων ἑαυτοὺς εὐνούχων ἐπὶ τῷ κοιτῶνι τεταγμένων διαβολαῖς, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παρεγένετο. τοῦτο μαθὼν Οὐάλης, καὶ τὰς ἐν πολέμοις καὶ τῇ πάσῃ πολιτείᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὰς ἐπιστάμενος, αἱρεῖται στρατηγὸν αὐτόν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ παντὸς πιστεύει πολέμου. ὁ δὲ, πρὸς τὸ ἐκδεδιῃτημένον καὶ παντάπασιν ἐκμελὲς τῶν ταξιαρχῶν καὶ στρατιωτῶν ἀφορῶν, καὶ ὡς εἰς φυγὴν μόνον εἰσὶ γεγυμνασμένοι, καὶ γυναικώδεις καὶ ἀθλίας εὐχάς, δισχιλίους ᾔτησεν, οὓς ἂν ἕλοιτο, δοθῆναι στρατιώτας αὐτῷ. πλήθους γὰρ ἡγεῖσθαι χαύνως ἠγμένων ἀνθρώπων, μὴ ῥᾴδιον εἶναι· παιδαγωγῆσαι δὲ ὀλίγους, καὶ εἰς τὸ ἀρρενωπὸν ἐκ τοῦ θήλεος ἀναγαγεῖν, οὐ σφόδρα δύσκολον εἶναι· καὶ ἄλλως δὲ λυσιτελὲς μᾶλλον, ἐν ὀλίγοις, ἢ παντὶ κινδυνεύειν τῷ πλήθει. πείθει ταῦτα λέγων τὸν βασιλέα· καὶ λαβὼν αἵρεσιν, οὐκ ἐκ τῶν ἐντεταγμένων δειλίᾳ καὶ πρὸς τὸ φεύγειν γεγυμνασμένων, οὓς ᾔτησεν, εἵλετο, νεωστὶ δέ τινας ἐναριθμηθέντας τῷ

contorum, Scythis perquam difficulter poſſe ſuperari videbantur; aſtu nationem Sarracenicam circumuenire ſtatuerunt. Itaque depreſſis in locis abditis inſidiis, tres Scythas vnum Sarracenum adoriri placuit: qui ſane dolus eis non ſucceſſit, Sarracenis, ob equorum ſuorum velocitatem & agilitatem, pro lubitu aufugientibus, quoties multitudinem aliquam aduentare cernerent. Iidem ſi tardiores adactis equis inuaderent, eosq; contis interimerent: tanta Scytharum cędes edebatur, vt Iſtrum, re deſperata, tranſmittere mallent; & Hunnis ſe potius dedere, quam a Sarracenis ad internicionem deleri. Quumque vicina Conſtantinopoli loca deſeruiſſent, & vlterius eſſent progreſſi: ſpatium Imperatori datum eſt, copias ſuas longius promouendi. Conſiderante autem ipſo, quo pacto bellum hoc gerendum eſſet, tanta multitudine barbarorum imminente; quum pariter & improbitas magiſtratuum ei moleſtiam exhiberet, quibus imperium abrogare verebatur, propter eã tempeſtatem, qua tum res agitabantur; & quinam præficiendi muneribus eſſent, quibus parẽ & idoneum videre erat neminem, ambigeret: Sebaſtianus, occidente relicto, quod iſtic qui erant Imperatores, ob imbecillitatem ætatis hæc intelligere per ſe non poſſent, ſed eunuchorum cubiculis præfectorum calumniis totos ſe traderent, Conſtantinopolim venit. Ea re cognita, Valens, qui huius viri tam in bellis, quam adminiſtranda vniuerſa republica virtutes norat, Sebaſtianum prætorẽ copiarum deligit, eiusque fidei totius belli gerendi munus committit. Is ad mollitiem, ſummamq; ſecordiam tribunorum atque militum reſpiciens, & quod ad fugam, & muliebria miſeraque vota dumtaxat exercitati eſſent: duo milia militum, quos ipſe deligeret, ſibi dari petiit. Exiſtimabat enim, non eſſe facile, multitudini hominum præeſſe, qui diſſolute gubernati fuiſſent: at inſtituere paucos, & a moribus effeminatis ad viriles traducere, non admodum eſſe difficile. Magis & alioquin expedire, ſi fiat in paucis potius, quam in vniuerſa multitudine periculum. Hæc dicens, Imperatori perſuadet; electionemque nanctus, non eos ſibi ſumit, qui eſſent innutriti formidini, & ad capeſſendam fugam exercitati: ſed quoſdam recens adſcriptos exer-

citui, corporiſque dotibus egregiis a natura præditos; & qui præterea coniectandi perito viderentur, ad quodcumque facinus incitarentur, idonei futuri. Confeſtim igitur cuiuſque naturam explorat, & exercitatione frequenti, quod deerat, ſupplet: dicto audientes collaudans, ac muneribus adficiens; in alios inobœdientes ita ſe gerens, vt acerbus & inexorabilis eſſe videretur. Hoc modo ſuis ad omnem diſciplinam bellicam exercitis, in oppida mœnibus cincta ſe recipit; eius inprimis ratione habita, vt in tuto eſſet exercitus. Simul continuis inſidiis barbaros pabulatum egreſſos adoritur; ac modo copia ſpoliorum onuſtos inueniens, præda ſuam in poteſtatem redacta trucidat; modo temulentos, quoſdam & lauantes in flumine, iugulat. Quum magnā barbarorum partem huiusmodi ſtrategematis deleuiſſet, ac reliqui metu ducis a pabulando ſe continerent: maxima quædam aduerſus eum inuidia nata eſt. Ea vero peperit odium; vnde criminationes erga principem oriebantur; ab iis profectæ, quibus erant abrogata imperia, quiq; ſpadones aulicos ad hoc incitabant. Quum hoc modo Imperator ad abſurdam ſuſpicionem improbe fuiſſet impulſus, Sebaſtianus ei ſignificat, vt ſuo loco maneret, nec vlterius progrederetur. Non enim in procliui eſſe, tanta cum multitudine aperto Marte cōgredi: ſed per circuitus, & clandeſtinis adgreſſionibus tantisper extrahendum eſſe tempus, donec inopia commeatus deſperatis rebus, vel ſe dederent, vel ex dicione populi Romani abirent, atque Hunnis ſe potius permitterent, quam miſerrimis cladibus, quæ famem comitari ſoleant. Verum hæc illo monente, qui contrariarum partium erant, Imperatorem hortantur, ad bellum potius vniuerſo cum exercitu egrederetur; quaſi, barbaris iam maiori ex parte deletis, ſine labore princeps ad victoriam acceſſurus eſſet. Quum autem ſententia deterior viciſſet, fortuna res in peius agente, copias vniuerſas Imperator ad pugnam nullo producit ordine: quibus vbi barbari abſque tergiuerſatione occurriſſent, ac prælio longe ſuperiores eſſent; propemodum vniuerſos ad internecionem deleuerunt. Imperatore vero fuga cum paucis in vicum quemdam elapſo,

στρατοπέδῳ, καὶ σώματος ἀναβρέχοντας εὐφυΐᾳ, καὶ προσέτι γε τῇ φύσει τεκμαίρεσθαι δυναμένῳ φαινομένους, εἰς ὅπερ ᾑρέθησαν, ἱκανούς. αὐτόθεν οὖν ἑκάστου τῆς φύσεως ἐπειρᾶτο, καὶ τῇ συνεχεῖ γυμνασίᾳ τὸ ἐνδέον ἐπλήρου· πειθομένους μὲν ἐπαίνων καὶ δωρεαῖς ἀμειβόμενος, ἀπειθοῦσι δὲ σφοδρὸς καὶ ἀπαραίτητος εἶναι δοκῶν. οὕτω δὲ τοὺς σὺν αὐτῷ πρὸς πᾶσαν πολεμικὴν ἐπιστήμην ἀσκήσας, τὰς μὲν τειχήρεις κατελάμβανε πόλεις, τῆς ἀσφαλείας ὅτι μάλιστα τοῦ στρατοπέδου ποιούμενος λόγον· ἐνέδραις δὲ συνεχέσι τοῖς προνομεύουσι τῶν βαρβάρων ἐπῄει· καὶ νῦν μὲν τῷ πλήθει τῶν λαφύρων εὑρίσκων βαρυνομένους, ᾕρει, τῆς λείας γινόμενος κύριος· νῦν δὲ μεθύοντας, ἄλλους δὲ τῷ ποταμῷ λουομένους, ἀπέσφαζεν. Ὡς δὲ τὸ πολὺ τῶν βαρβάρων τοῖς τοιούτοις στρατηγήμασιν ἐδαπάνησε μέρος, καὶ τὸ λειπόμενον, δέει τοῦ στρατηγοῦ, τοῦ προνομεύειν ἀπείχετο, φθόνος ἐξανίσταται κατ' αὐτοῦ μέγιστος. τοῦτον δὲ ἔτικτε μῖσος. ἐντεῦθεν τε διαβολαὶ πρὸς τὸν βασιλέα, τῶν τοῦ ἄρχειν ἐκπεπτωκότων, τοὺς κατὰ τὴν αὐλὴν εὐνούχους παρορμώντων εἰς τοῦτο. οὕτω δὴ τοῦ βασιλέως εἰς ἄλογον ὑποψίαν παρασπασθέντος, Σεβαστιανὸς μὲν ἐδήλου κατὰ χώραν μένειν τῷ βασιλεῖ, καὶ μὴ περαιτέρω προβαίνειν· οὐδὲ γὰρ εἶναι ῥᾴδιον, πλήθει τοσούτῳ πόλεμον ἐκ τοῦ προφανοῦς ἐπάγειν, ἀλλ' ἐκ περιδρομῆς καὶ λαθραίαις ἐπιθέσεσι τρίβειν τὸν χρόνον, ἕως ἂν σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀπειπόντες, ἢ παραδοῖεν αὑτούς, ἢ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις χώρας ἀναχωρήσαιεν, τοῖς Οὔννοις ἐκδιδόντες τὸ καθ' ἑαυτοὺς μᾶλλον, ἢ τοῖς ἐκ τοῦ λιμοῦ συμβαίνειν εἰωθόσιν οἰκτροτάτοις ὀλέθροις. ἀλλ' ἐκείνου ταῦτα παραινοῦντος, οἱ τἀναντία σπουδάζοντες, ἐξιέναι μᾶλλον τὸν βασιλέα πανστρατιᾷ παρεκάλουν ἐπὶ τὸν πόλεμον, ὡς ἤδη τῶν βαρβάρων ὡς ἐπίπαν ἀπολωλότων, καὶ ἀκονιτὶ τοῦ βασιλέως τῇ νίκῃ παρισταμένου. κρατησάσης δὲ τῆς χείρονος γνώμης, ἐπεὶ πρὸς τὸ χεῖρον ᾔει ἡ τύχη τὰ πράγματα, τὸν στρατὸν ἅπαντα σὺν οὐδενὶ κόσμῳ πρὸς τὴν μάχην ἐξῆγεν ὁ βασιλεύς. οἷς ἀπαντήσαντες ἀπροφασίστως οἱ βάρβαροι, καὶ παραπολὺ τῇ μάχῃ κρατήσαντες, μικροῦ μὲν ἅπαντας πανωλεθρίᾳ διέφθειραν· σὺν ὀλίγοις δὲ πεφευγότος εἴς τινα κώμην τοῦ βασιλέως,

οὐκ οὔ-

οὐκ οὔσαι τείχη, περιθέντες ὕλην πανταχόθεν τῇ κώμῃ, καὶ πῦρ ἐνέντες, τοὺς ἐν αὐτῇ συμφυγόντας μετὰ τῶν ἐνοικούντων ἐνέπρησαν· ὡς μηδὲ τῷ τοῦ βασιλέως σώματι δυνηθῆναί τινα παντάπασιν ἐπιστῆναι. Τῶν δὲ πραγμάτων ἐπὶ λεπτοτάτης ἑστώτων ἐλπίδος, Βίκτωρ, ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγούμενος ἱππικοῦ, τὸν κίνδυνον ἅμα τισὶν ἱππεῦσι διαφυγών, ἐπὶ Μακεδονίαν τε καὶ Θετταλίαν ἐλάσας, κἀκεῖθεν ἐπὶ Μυσοὺς καὶ Παίονας ἀναδραμών, αὐτόθι διατρίβοντι τῷ Γρατιανῷ τὸ συμβὰν ἀπαγγέλλει, καὶ τὴν τοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ βασιλέως ἀπώλειαν. ὁ δὲ, οὐ σφόδρα μὲν λυπηρῶς τὴν τοῦ θείου τελευτὴν ἤνεγκεν· (ἦν γάρ τις ὑποψία πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς) ὁρῶν δὲ αὑτὸν οὐκ ἀρκοῦντα πρὸς τὴν διοίκησιν, Θρᾴκης μὲν ὑπὸ τῶν ἐφεστώτων ταύτῃ βαρβάρων κατεχομένης, καὶ τῶν περὶ Μυσίαν καὶ Παιονίαν τόπων ὑπὸ τῶν ταύτῃ βαρβάρων ἐνοχλουμένων, τῶν δὲ περὶ τὸν Ῥῆνον ἐθνῶν ἀκωλύτως ταῖς πόλεσιν ἐπιόντων, αἱρεῖται τῆς βασιλείας κοινωνὸν Θεοδόσιον, ἐκ μὲν τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ *Καλλεγίας, πόλεως [δὲ] Καύκας ὁρμώμενον, ὄντα δὲ οὐκ ἀπόλεμον, οὐδὲ ἀρχῆς στρατιωτικῆς ἄπειρον. ἐπιστήσας δὲ τοῖς κατὰ Θρᾴκην αὐτὸν καὶ τὴν ἑῴαν πράγμασιν, αὐτὸς ἐπὶ Γαλάτας τοὺς ἑσπερίους ἐχώρει, τὰ αὐτόθι διαθήσων, εἰ οἷός τε γένοιτο. Θεοδοσίου δὲ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν Θεσσαλονίκην διατρίβοντος, πολλοὶ πανταχόθεν κατὰ κοινὰς καὶ ἰδίας συρρέοντες χρείας, τῶν προσηκόντων τυγχάνοντες ἀπηλλάττοντο. πλήθους δὲ πολλοῦ τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον Σκυθῶν, Γότθων λέγω καὶ Ταϊφάλων, καὶ ὅσα τούτοις ἦν ὁμοδίαιτα πρότερον ἔθνη, περαιωθέντων, καὶ ταῖς ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν οὔσαις πόλεσιν ἐνοχλεῖν ἀναγκαζομένων, διὰ τὸ, πλῆθος Οὔννων τὰ παρ' αὐτῶν οἰκούμενα κατασχεῖν, ὁ μὲν βασιλεὺς Θεοδόσιος ἐς πόλεμον πανστρατιᾷ παρεσκευάζετο. πάσης δὲ τῆς Θρᾴκης ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἐθνῶν ἤδη κατειλημμένης, καὶ τῶν ἐπὶ τῇ φυλακῇ τῶν πόλεων καὶ τῶν αὐτόθι φρουρίων, οὐδὲ ἐπὶ βραχὺ θαρρούντων ἔξω τῶν τειχῶν προελθεῖν, μή τί γε καὶ ἐν τοῖς ὑπαίθροις εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, Μοδάρης, ὢν μὲν ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν Σκυθῶν γένους, οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσας, καὶ δι' ἣν ἐπεδείξατο πίστιν, στρατιωτικῆς προβεβλημένος ἀρχῆς, ἐπί τινος ἀναβιβάσας λόφου τοὺς στρατιώτας, ὁμαλοῦ μὲν καὶ γεώδους, ἐκτεινομένου δὲ εἰς μῆκος,

nullis cinctum mœnibus; ab omni parte vico materie circumdato, igneque immiſſo, quotquot eó confugerant, vna cum incolis, concremarũt: ita vt ne quidem ad corpus Imperatoris omnino quiſquã peruenire poſſet. Rebus ad ſpem minutiſſimam redactis, dux equitatus Romani Victor, e periculo cum nonnullis equitibus elapſus, quum in Macedoniam Theſſaliamque contendiſſet, atq; inde ad Myſos & Pannonios excurriſſet: Gratiano in iis locis commoranti rem, vti accidiſſet, nuntiat; itemque tam exercitus, quam Imperatoris interitum. Ille non admodum mæſto patrui cædem animo tulit, quod inter eos ſuſpicio quædam intercederet. Sed quia videbat, ſe rebus adminiſtrandis non ſufficere, Thracia quidem a barbaris, qui eam inuaſerant, occupata; Myſiæ vero Pannoniæque locis, ab hærentibus ibidem barbaris, vexatis; Rhenanis denique nationibus vrbes, citra cuiuſquam impedimentum, infeſtantibus: imperii conſortem THEODOSIVM deligit, oriundum ex opido Hiſpanicæ Callęciæ Cauca, hominem bellicoſum, & imperii militaris haud ignarum. Hoc Thraciæ rebus & orienti præfecto, ipſe ad occidentales Gallos tendit: vt eorum locorum res, ſi poſſet, componeret. Dum Imperator hic Theodoſius Theſſalonicæ commoratur, multi propter publicas & priuatas neceſſitates illuc vndique confluentes, impetratis ab eo, quæ par erat, diſcedebant. Quum autem ingentes copię transiſtrianorum *Scytharum*, *Gotthorum* inquã, & *Taifalorum*, & aliarum gentium, quæ prius inter hos viuere ſolebant, flumẽ transieciſſent; & opidis Romanæ dicionis propterea graues eſſe cogerẽtur, quod Hunnorum multitudo terras ab ipſis habitatas occupaſſet: Theodoſius Imperator ad bellum gerendum vniuerſis ſe cum copiis parabat. Tota vero ab iis nationibus, quas diximus, occupata Thracia; & opidorum in illis locis caſtellorumq; præſidiariis ne paullum quidem extra munitiones progredi audentibus, nedum vt apertis in locis manus consererent: Modares, regio natus apud Scythas genere, qui non multo ante transfugerat ad Romanos, & propter fidelem Romanis nauatam operã, magiſterium militum fuerat adeptus, quũ milites in collem quemdam duxiſſet, planũ quidem illum, & aruo ſimilem, ſed qui porrigeretur in longum,

& ampliſſimos campos ſibi ſubiectos haberet: ibidem, barbaris id ab eo factum ignorantibus, hærebat. Quum autem per exploratores intellexiſſet, vniuerſos in campis colli ſubiectis hoſtes, abuſos annona, quam in agris & vicis non munitis repererant, vino iacere obrutos: tacite militibus imperat, vt gladios dumtaxat & ſcuta ferentes, armis maioribus grauioribuſve poſthabitis, conſuetiſque ſcutorum condenſationibus omiſſis, barbaros iam luxu ſolutos inuaderent. Quod vbi factũ eſſet, perexiguo diei tempore barbaros adorti milites, vniuerſos interfecerunt: quum quoſdam nihil ſentientes, quoſdam inter ſentiendum vulneraſſent, & aliis alios mortis generibus interemiſſent. Quũ nulli iã viri ſupereſſent, mortuos ſpoliant; & mulieres ac pueros adgreſſi, quatuor plauſtrorum milia capiunt, cum tot mancipiis, quot erat conſentaneum tot vehi curribus: præter eos, qui pedites plauſtra comitabantur, ac per vices (vt fieri conſueuit) in plauſtris quieſcendo ſe recreabant. Ita quum iis quæ fors fortuna obtulerat, vſus eſſet exercitus: res Thraciæ, in extremo periculo exitii conſtitutæ, tum quidem in tranquillo erant, barbaris in ea præter omnem ſpem deletis. Orientis autem res, ex huiuſmodi cauſſa, parũ aberat, quin prorſus interirent. Hunnis eo modo, quo diximus, trãſiſtrianas gentes adgreſſis, quum impreſſiones illorum Scythæ ſuſtinere non poſſent; Valentem, id temporis rerum potientem obſecrarunt, vt ſe per Thraciam reciperet, ſociorum & ſubditorum facturos officium, & obſecuturos in rebus omnibus, quas princeps imperaſſet. His verbis perſuaſus Valens, ſuſcipit ille quidem eos: ſed ratus, ipſorum ſe fidei nomine cautionem habiturum idoneam, ſi liberos eorum, necdum puberes, in alia regione curaret educari: magnam puerulorum multitudinem in orientem mittit, eorumque præficit educationi & cuſtodiæ Iulium, quod eius viri ſagacitatem & induſtriam vtriq; ſuffecturam officio putaret. Iulius eos in opida diſtribuit, ne barbara iuuẽtus, tanto collecta numero, amplũ haberet moliẽdi res nouas ſpatiũ, & a ſuis remota cõſpiraret.

καὶ πεδία μέγιστα ὑποκείμενα ἔχοντος, ἔλαθε μὲν τοὺς βαρβάρους τοῦτο πεποιηκώς· ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν κατασκόπων ἔγνω πάντας ἐν τοῖς ὑποκειμένοις τῷ λόφῳ πεδίοις τοὺς πολεμίους, ἀποχρησαμένους τῇ κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς *ἀτειχίστους κώμας εὑρεθείσῃ τροφῇ, κεῖσθαι μεθύοντας, ἡσυχῇ παραγγέλλει τοὺς στρατιώτας ξίφη μόνα καὶ ἀσπίδας ἐπικομιζομένους, μείζονος δὲ ἢ βαρυτέρας ὑπεριδόντας ὁπλίσεως, καὶ τοὺς συνασπισμοὺς τοὺς συνήθεις ἐάσαντας, ἐπελθεῖν τοῖς βαρβάροις ἤδη τῇ τρυφῇ παρειμένοις. οὗ δὴ γεγενημένου, βραχύ τι τῆς ἡμέρας ἐπιθέμενοι τοῖς βαρβάροις οἱ στρατιῶται, πάντας κατέσφαξαν, τοὺς μὲν οὐδὲ αἰσθανομένους, τοὺς δὲ ἅμα τῇ αἰσθήσει τρωθέντας, καὶ ἄλλους ἄλλοις θανάτου τρόποις ἀναιρεθέντας. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν οὐδὲν ὑπελείφθη, τοὺς μὲν πεσόντας ἐσκύλευον· ἐπὶ δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ὁρμήσαντες, ἁμάξας μὲν εἷλον τετρακισχιλίους, αἰχμαλώτους δὲ ὅσους ἦν εἰκὸς ἐπὶ τοσούτων ἁμαξῶν φέρεσθαι, δίχα τῶν βάδην ταύταις ἀκολουθούντων, καὶ ἐξ ἀμοιβῆς (οἷα φιλεῖ γίνεσθαι) τὰς ἀναπαύσεις ἐπ' αὐτῶν ποιουμένων. Οὕτω τοῖς ἀπὸ τῆς τύχης πορισθεῖσι τοῦ στρατοῦ χρησαμένου, τὰ μὲν τῆς Θρᾴκης, εἰς ἔσχατον ἀπωλείας ἐλάσειν κινδυνεύσαντα, τέως ἦν ἐν ἡσυχίᾳ, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τῶν ἐν ταύτῃ βαρβάρων ἀπολομένων. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἑῴαν, οὐ πόῤῥω γέγονε παντελοῦς ἀπωλείας, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. τῶν Οὔννων, ὃν τρόπον διεξῆλθον, τοῖς ὑπὲρ τὸν Ἴστρον κατῳκημένοις ἔθνεσιν ἐπελθόντων, οὐκ ἐνεγκόντες οἱ Σκύθαι τὰς τούτων ἐφόδους, Οὐάλεντος τηνικαῦτα βασιλεύοντος ἐδεήθησαν, κατὰ τὴν Θρᾴκην δέξασθαι αὐτούς, συμμάχων τε καὶ ὑπηκόων πληρώσοντας χρείαν, ὑπηρετησομένους δὲ *πᾶσιν οἷς ἂν ὁ βασιλεὺς ἐπιτάξειε. τούτοις ὑπαχθεὶς τοῖς λόγοις ὁ Οὐάλης, δέχεται μὲν αὐτούς· οἰηθεὶς δὲ τῆς αὐτῶν πίστεως ἐχέγγυον ἀσφάλειαν ἔχειν, εἰ τοὺς αὐτῶν παῖδας, εἰς ἥβην οὔπω προελθόντας, ἐν ἑτέρᾳ που διαιτᾶσθαι παρασκευάσειε χώρᾳ, πλῆθος πολύ τι παιδαρίων εἰς τὴν ἑῴαν ἐκπέμψας, Ἰούλιον ἐπέστησε τῇ τούτων ἀνατροφῇ τε καὶ φυλακῇ, τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ἑκάτερον ἀρκεῖν ἡγησάμενος. ὁ δὲ, ταῖς πόλεσιν αὐτοὺς ἐγκατένειμεν, ὥστε μὴ βάρβαρον νεολαίαν, εἰς πλῆθος *συνειλεγμένων τοσοῦτον, εὐρυχωρίας ἔχειν τοῦ νεωτερίζειν τι, καὶ ἔξω τῶν οἰκείων συμφρονῆσαι.

τούτοις ἐνδιαιτωμένοις ταῖς πόλεσι, καὶ ἤδη ταῖς ἡλικίαις ἀκμάζουσι, τὰ κατὰ τὴν Θρᾴκην συμβάντα τοῖς αὐτῶν ὁμοφύλοις, ἠγγέλθη. δυσχεράναντες δὲ πρὸς τὴν ἀκοήν, ἀλλήλοις τε ὡμίλουν ὅσοι κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν ἔτυχον ὄντες καὶ τοῖς ἑτέρας πόλεις οἰκοῦσι, λαθραίως ἐδήλουν, τῇ κατὰ τῶν πόλεων ἐπιθέσει τιμωρῆσαι τοῖς σφῶν πατράσι καὶ ὁμοφύλοις διανοούμενοι. ταύτης αἰσθόμενος ὁ, Ἰούλιος τῆς τῶν βαρβάρων ὁρμῆς, καὶ ἀπορῶν μὲν ὅ τι πράξειε, δεδιὼς δὲ τὴν τῶν βαρβάρων ἐφ' ὅπερ ἂν ὁρμήσωσι, πρόχειρον ἐπιχείρησιν, τῷ μὲν βασιλεῖ Θεοδοσίῳ δῆλον καταστῆσαι τὸ μελετώμενον οὐκ ἔγνω, καὶ ἐν τοῖς περὶ Μακεδονίαν ἐνδιατρίβοντι τόποις, καὶ προσέτι γε ὡς μὴ παρ' αὐτοῦ, παρὰ Οὐάλεντος δὲ ταύτην ἐπιτραπεὶς τὴν φροντίδα, καὶ οὔπω σχεδὸν τῷ τότε βασιλεύοντι γνωριζόμενος· τῇ δὲ κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν γερουσίᾳ γράψας ἐν παραβύστῳ, καὶ παρὰ ταύτης ἐπιτραπείς, ὅ τι ἂν λυσιτελεῖν ἡγήσαιτο, πρᾶξαι, τοιῷδέ τινι τρόπῳ τὸν ἐπηρτημένον ταῖς πόλεσιν ἀποσείεται κίνδυνον. καλέσας ὡς ἑαυτὸν ἅπαντας, ὅσοι ταγμάτων ἔτυχον στρατιωτικῶν προεστῶτες, καὶ *ὅρκοις καταλαβών, ἣν εἶχε γνώμην αὐτοῖς ἐκοινώσατο. οἱ δέ, ἅπερ ἔδει πράττειν ἀκηκοότες, λόγους ἐνέσπειραν τοῖς ἐν ἑκάστῃ πόλει βαρβάροις. ὡς ὁ βασιλεὺς ἀδραῖς σφόδρα δωρεαῖς αὐτοὺς ἀμείψασθαι βούλοιτο, καὶ διαδοῦναι πᾶσιν οὐ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ γῆν, ὡς ἂν εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων εὔνοιαν ἐπιδοῖεν. ἐπὶ τούτοις τε ἐκέλευον εἰς τὰς μητροπόλεις ἀγείρεσθαι, ῥητῆς αὐτοῖς εἰς τοῦτο δοθείσης ἡμέρας. ταύταις ἐπαρθέντες οἱ βάρβαροι ταῖς ἐλπίσιν, ἐχάλασαν μέν τι τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς κατὰ τῶν πόλεων ἀπωλείας, ἀναμείναντες δὲ τὴν κυρίαν, οὗπερ ἦν τεταγμένον ἑκάστοις ἰέναι, συνέρρεον. εἰδότες δὲ καὶ οἱ στρατιῶται τὸ σύνθημα, καταλαβόντες τὰ ταῖς ἀγοραῖς ἐπικείμενα τέγη, τοὺς βαρβάρους εἰσιόντας λίθοις καὶ βέλεσι κατηκόντισαν, ἕως ἅπαντας πανωλεθρίᾳ διαφθείραντες, τὰς ἐν τῇ ἑῴᾳ πόλεις τῶν ἐπικειμένων ἠλευθέρωσαν φόβων. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν ἑῴαν καὶ Θρᾴκην συμπεσόντα ἐλαττώματα, τῇ τῶν στρατηγῶν ἀγχινοίᾳ ταύτην ἔσχε τὴν τελευτήν. ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος, ἐνδιαιτώμενος ἔτι τῇ Θεσσαλονίκῃ, τοῖς μὲν ἐντυγχάνουσιν ἐδόκει πως εὐπρόσιτος εἶναι·

His intra ciuitates degentibus, & ætatis iam maturitatem adſequutis, eæ res nuntiabantur; quæ res in Thracia popularibus ſuis accidiſſent. Qua fama permoleſte cognita, quotquot in eodem erant opido, inter ſe congrediuntur; & alias vrbes inhabitantibus clamculum ſignificant, cogitare ſe, Romanas vrbes adoriendo, parentes ac populares ſuos vlciſci. Iulius, hoc inſtituto barbarorum animaduerſo, inops conſilii, quid potiſſimum ageret, ſimulq; barbarorum conatus expeditos veritus, quocumque ſe conuertiſſent; Theodoſio quidem Imperatori, quid ageretur, minime ſtatuit aperiendum; partim quod is in Macedoniæ l cis hæreret, partim quod a Valente fuiſſet hæc ei commiſſa procuratio, nō a Theodoſio, tunc rerum domino, cui prope necdum innotuerat. ſcriptis autem ſecreto ad ſenatum Conſtantinopolitanum litteris, & ab eo accepta poteſtate agendi, quidquid expediturum reipublicæ putaret, tali quodam modo periculum vrbibus imminens auertit. Arceſſitis ad ſe omnibus ordinum militarium præfectis, & ſacramentis exactis; conſilium, quod inſtituiſſet, cum eis communicat. Illi, perceptis iis quæ eſſent peragenda; rumores inter cuiuslibet vrbis barbaros didunt, Imperatorem largis admodum muneribus eos adficere velle; nec pecuniam dumtaxat, verumetiam agros diſtributurum in omnes; vt eos ad ſuam, & populi Romani, amicitiam pelliceret. Ideoq; iubebant, vt certo ad hoc eis die ſtatuto, intra metropoles conuenirent. Per has elati ſpes barbari, nonnihil de iracundia, deq; ſtruendo vrbibus exitio, remittunt: & exſpectato die præſtituto, quó ſinguli venire iuſſi fuerant, confluūt. Quum autem milites quoque datam ſibi teſſeram non ignorarent, occupatis tectis, quæ verſus forum quodlibet ſpectabant, ingreſſos barbaros lapidibus & telis tantiſper petunt; donec vniuerſis ad internecionem deletis, vrbes orientales imminenti formidine liberaſſent. Et damna quidem, quæ per orientem & Thraciam acciderant, exitum huiuſmodi, ſagacitate ducum, habuerūt. Imperator autem Theodoſius, adhuc Theſſalonicæ degens, adeuntibus ille quidem facilis acceſſu videbatur:

ſed a voluptate negligentiaque exorſus imperium, officia præpoſitorum reipublicæ magiſtratuum conturbauit; & rerum militarium duces numero plures, quam antea fuiſſent, inſtituit. Quippe quum vnus eſſet *equitum magiſter*, & vnus itidem *peditum præfectus*: pluribus, quam quinque, magiſtratus hoſce diſtribuit; & hoc ipſo fiſcum pluribus annonis grauauit. Non enim amplius duobus tantummodo ducibus, ſed quinque, vel pluribus etiam, quæcumque duûm illorum quilibet ante habuiſſet, præbebantur. Simul tot magiſtratuum auaritiæ milites expoſuit. Nam quilibet eorum non partem, ſed ſolidum, ac ſi duo tantum eſſent, cauponariam quamdam ex militaribus annonis factitando, colligere lucrum volebat. Nec his contentus, etiam *præfectos alarum, turmarumque duces*, & *tribunos* tantopere adauxit; vti duplo plures, quam prius eſſent, poſt ſe reliquerit; & milites interim nihil eorum, quæ ipſis ex fiſco præbebantur, acciperēt. Sed huc quidem Imperatoris negligentia, & enormi auaricia, res rediit. Tanti vero ſumtus in menſam Imperatoris erogandi primus auctor exſtitit, vt propter ciborū multitudinem, & in his adparandis lauticiem, populoſæ coquorum, & pocillatorum, & aliorum cohortes inſtituerētur; quas ſi quis enumerare voluerit, prolixæ ſcriptionis indigebit. Nam de multitudine inſeruientium principi ſpadonum, quodque complures horum, præſertim qui ceteris forma præſtabant, præſides in medium producerēt eos quos ipſi vellent; quodq; totum imperium ſua in poteſtate haberent, & quocumq; lubitum eſſet, animum principis flecterent: de his inquam, quid opus eſt orationem inſtituere prolixiorem? quando rerum interitus, exinde ſequuti, cauſſæ nobis indicandæ veniunt. Quum enim temere, atque etiam in indignos fiſci bona profunderet, ideoq; non abs re pluribus pecuniis egeret: prouinciarum præfecturas quibusuis accedentibus venales exponebat, nulla prorſus exiſtimationis, aut honeſtæ vitæ ratione habita; ſed eum iudicans idoneum, qui auri vel argenti maiorem ſummam adferret. Adeoque videre erat argentarios, & nummularios, & alios, profeſſiones in foro fœdiſſimas obeuntes, magiſtratuum inſignia ferre, maioremq; pecuniæ vim habentibus prouincias tradere. Quum talis in republica

τρυφῇ δὲ καὶ ἐκμελείᾳ τῆς βασιλείας προοίμια ποιησάμενος, τὰς μὲν προεστώσας ἀρχὰς συνετάραξε, τοὺς δὲ τῶν στρατιωτικῶν ἡγουμένους, πλείονας ἢ πρότερον *ἐργασάμενος. ἑνὸς γὰρ ὄντος *ὑπάρχου, καὶ ἐπὶ τῶν πεζῶν ἑνὸς τεταγμένου, πλείοσιν ἢ πέντε ταύτας διένειμε τὰς ἀρχάς· τούτῳ τε καὶ τὸ δημόσιον σιτήσεσιν ἐβάρυνε πλείοσιν. οὐκ ἔτι γὰρ δύο στρατηγοῖς μόνοις, ἀλλὰ πέντε καὶ πλείοσιν, *ὅσοις ἕκαστος τῶν δύο πρότερον εἶχεν, ἐχορηγοῦντο· καὶ τοὺς στρατιώτας τοσούτων ἀρχόντων ἐκδέδωκε πλεονεξίᾳ. τούτων γὰρ ἕκαστος οὐκ αὐτὸ μέρος, ἀλλὰ ὁλόκληρον, *ὡς ἂν εἰ δύο μόνων ὄντων, ἐκ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ σιτηρέσια καπηλείας, ἀθροίζειν ἐβούλετο κέρδος. καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχους, εἰς πλῆθος ἤγαγε τοσοῦτον· ὥστε διπλασίους ἢ πρότερον εἶχε λελεῖφθαι, τοὺς δὲ στρατιώτας, τῶν ἐκ τοῦ δημοσίου δεδομένων αὐτοῖς, ἔχειν οὐδέν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἰς τοῦτο κατέστησεν ἡ τοῦ βασιλέως ἐκμέλεια, καὶ ἡ ἄλογος τῶν χρημάτων ἐπιθυμία. τοσαύτην δὲ ἐπεισήγαγε τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ δαπάνην, ὥστε διὰ πλῆθος τῶν ἐδεσμάτων καὶ τῆς περὶ ταῦτα πολυτελείας, τάγματα πολυάνθρωπα καταστῆναι μαγείρων τε καὶ οἰνοχόων, καὶ τῶν ἄλλων· οὓς εἴ τις ἐξ*αριθμήσασθαι βουληθείη, συγγραφῆς αὐτῷ πολυστίχου δεήσει. περὶ γὰρ τοῦ πλήθους τῶν περὶ τὴν βασιλικὴν θεραπείαν εὐνούχων, καὶ ὡς οἱ πλεῖστοι τούτων, ὅσοι μάλιστα τῶν ἄλλων ὥρᾳ διέφερον, ἄρχοντας τέως [οὓς] ἐβούλοντο παρῆγον εἰς μέσον, καὶ τῆς βασιλείας ἁπάσης τὴν ἐπικράτειαν ἔχον, τὴν τοῦ βασιλεύοντος, εἰς ὅπερ ἐβούλοντο, μεταφέροντες γνώμην, τί δεῖ λέγοντα μηκύνειν ἐπιπλέον τὸν λόγον; δέον τὰ τῆς ἐξ ἐκείνου τῶν πραγμάτων ἀπωλείας αἴτια διελθεῖν. ἐπεὶ γὰρ ὡς ἔτυχε, καὶ περὶ τοὺς ἀναξίους, τὰ δημόσια δαπανῶν, πλειόνων εἰκότως ἐδεῖτο χρημάτων, καὶ τὰς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγεμονίας ὠνίους προὐτίθει τοῖς προσιοῦσι, δόξῃ μὲν ἢ βίῳ σπουδαίῳ παντάπασιν οὐ προσέχων, ἐπιτήδειον δὲ κρίνων, τὸν *ἀγρὸν ἢ ἀργύρειον προσάγοντα πλεῖον· καὶ ἦν ἰδεῖν ἀργυραμοιβοὺς, καὶ ὀβολοστάτας, καὶ ἄλλους ἐπ᾽ ἀγορᾶς τὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων αἴσχιστα μετιόντας, ἐπιφερομένους τὰ τῶν ἀρχῶν σύμβολα, καὶ τοῖς πλείονα ἔχουσι χρήματα τὰς ἐπαρχίας παραδιδόντας. Οὔσης οὖν ἤδη τοιαύτης τῆς ἀμφὶ τὴν πολιτείας

ἐπὶ δὲ

ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐνδιδούσης, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ἐν ὀλίγῳ μεμείωτο χρόνῳ, καὶ εἰς τὸ μηδὲν περιέστη· αἱ δὲ πόλεις ἀπολελοίπει τὰ χρήματα, τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἐπιτεθέντων *φόρων, ὑπερβαινόντων τὸ μέτρον, τὰ δὲ εἰς τὴν τῶν ἀρχόντων ἐκενοῦτο πλεονεξίαν. τοὺς γὰρ μὴ θεραπεύοντας τὴν αὐτῶν ἀπληστίαν, τοῖς ἐκ συκοφαντίας πράγμασι περιέβαλλον, μονονουχὶ βοῶντες ὡς, ὅσα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς δεδώκασιν, ἀνάγκη πᾶσα συναγαγεῖν. ἐκ τούτου τοιγαροῦν οἱ τὰς πόλεις οἰκοῦντες, πενίᾳ τε καὶ ἀρχόντων κακίᾳ φυρόμενοι, δυστυχῆ καὶ οἴκτιστον ἔτριβον βίον, ἱκετεύοντες τὸν θεὸν καὶ δεόμενοι τῶν τοσούτων αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν εὑρέσθαι συμφορῶν. ἔτι γὰρ ἦν αὐτοῖς ἄδεια τοῦ φοιτᾶν εἰς τὰ ἱερὰ, καὶ τὰ θεῖα κατὰ τοὺς πατρίους θεσμοὺς ἐκμειλίττεσθαι.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος, παρὰ πολὺ ἐλαττωθὲν τὸ στρατιωτικὸν θεασάμενος, ἐφῆκε τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον βαρβάρων τοῖς βουλομένοις, ὡς αὐτὸν ἰέναι, τοὺς αὐτομόλους ἐντάττειν τοῖς στρατιωτικοῖς τάγμασιν ὑπισχνούμενος. οἱ δὲ, τὸ σύνθημα τοῦτο δεξάμενοι, ᾔεσάν τε ὡς αὐτὸν, καὶ ἀνεμίγνυντο τοῖς στρατιώταις, γνώμην ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντες, εἰ *πλείους γένοιντο, ῥᾷον ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ κρατήσειν ἁπάντων. ἰδὼν δὲ τὸ πλῆθος τῶν αὐτομόλων ὁ βασιλεὺς, ἤδη τὸ τῶν αὐτόθι στρατιωτῶν ὑπεραῖρον, ἐν νῷ τε βαλλόμενος ὡς καθέξει τις αὐτοὺς, ἕτερόν τι παρὰ τὰ συνειλεγμένα φρονήσαντας, ἄμεινον ᾠήθη, μέρος τι τούτων τοῖς στρατευομένοις κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἀναμίξαι, μέρος δὲ τῶν τὰ ἐκεῖσε τάγματα πληρούντων, ὡς ἑαυτὸν ἀγαγεῖν. οὗ δὴ γινομένου, καὶ τῶν μὲν ἐπ' ἐκεῖνα, τῶν δὲ ἐπὶ τάδε, κατὰ τὸ βασιλέως σύνθημα περιιόντων, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι τὴν πάροδον ἡσυχῇ ποιούμενοι διὰ τῶν πόλεων, τὰ ἐν χρείᾳ, τιμῆς δικαίας ὠνοῦντο· οἱ βάρβαροι δὲ, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ τῇ παρόδῳ χρώμενοι, τὰ ἐπ' ἀγορᾶς ὡς ἐβούλοντο διετίθεσαν. ἐπεὶ δὲ συνέδραμον εἰς τὴν *Φιλαδέλφειαν, ἣ μία τῆς Λυδίας ἐστὶν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι, πολλῷ τῶν βαρβάρων ὄντες ἐλάττους, εἴχοντο τῆς στρατιωτικῆς εὐταξίας· οἱ δὲ βάρβαροι, πλήθει τούτους ὑπεραίροντες, ἔχειν τι πλέον ἠξίουν. καὶ ἐπεὶ τῶν ἐπ' ἀγορᾶς τις, ὧν ἀπέδοτο δοθῆναι τιμὴν ᾔτησεν, ὁ δὲ βάρβαρος τὸ ξίφος ἐπήγαγεν, εἶτα ἀναβοήσαντος, ἐπλήττετο καὶ ἄλλος, βοηθῆσαι βουλόμενος,

iam cepiſſet, vergens in deterius, mutatio; militares quidem copiæ perexiguum intra tempus deminuebantur, & in nihilum adeo redigebantur: vrbes vero pecunia deſtituebat, quæ partim per impoſita tributa, modum excedentia, partim per auariciã magiſtratuum exhauriebatur. Hi enim eos, qui animos ipſorum inexplebiles ſibi non conciliabant omni cultu, calumniis opprimebant; tantum non clamantes, omnia ſibi, quæ pro magiſtratu numeraſſent, neceſſario colligenda eſſe. Hinc igitur opidorum incolæ, qui tam paupertate, quã magiſtratuum improbitate adfligerentur, infelicem maximeque miſerabilem vitam agebant; Deumque ſuppliciter orabant, vt talibus tantisque calamitatibus liberarentur. Etenim adhuc facultatem habebant adeundi fana, patriisque ritibus numina placandi. Quum autem Theodoſius Imperator admodum deminutos exercitus animaduertiſſet, transiſtrianis barbaris ad ſe veniendi, quicumque vellent, poteſtatem fecit; policitus, ſe transfugas militum numeris adſcripturum. Eam illi pactionem accipiẽtes, adito Theodoſio, inter milites referebantur: quum quidem opinarentur, ſi numerus ipſorum excreſceret, facile ſe rempublicam adgreſſuros, & omnia ſuam in poteſtatẽ redacturos. Conſpicatus vero multitudinem transfugarũ Imperator, quæ iam ſuorum militum numerum excederet; ſimulque reuocans ad animum, quo pacto quis eos cohibiturus eſſet, ſi præter pacta conuenta moliti quid fuiſſent: præſtare ratus eſt, vt partem horum aliquam in Ægypto militãtibus admiſceret; ac viciſſim partem plenis Ægypti legionibus detractam, ad ſe traduceret. Quod quum factum eſſet, his quidem illuc, iſtis autem huc iter faciuntibus, vti princeps imperauerat: Ægyptii ſane per opida ſine tumultu tranſeuntes, iuſto res neceſſarias pretio ſibi comparabant: barbari autem, nullum habentes in tranſitu ſui modum, cum iis quæ venibant in foro, pro animi libidine agebãt. Poſteaquam vtrique Philadelphiæ conueniſſent, quod opidum eſt Lydiæ; longe numero barbaris inferiores Ægyptii, præſcriptum ſibi a ducibus ordinem obſeruabant: barbari vero, qui hos multitudine ſuperarent, amplius aliquid ſibi iuris vſurpabant. Quumque forte quidam ex iis, qui erant in foro, venditarum ab ſe rerum pretium poſceret, barbarus autem gladio feriret; atque hinc illo exclamante, vulneraretur & alter, priori laturus opem:

miſerti eius, quod accideret, Ægyptii; modeſte barbaros hortabantur, ab iniquis huiuſmodi facinoribus abſtinerent. Non enim hoc decere viros, qui ſecundum leges Romanas viuere decreuiſſent. Tum illi gladios ſuos aduerſus hos ſtringere; donec & Ægyptii laxato iracundiæ freno, cum eis congrederentur; & plures, quam ducentos, interimerent; aliis cæſis, aliis in cloacas fugere, ac vitam in eis relinquere coactis. Quum hæc Ægyptii Philadelphiæ patraſſent in barbaros, & modeſtiores vt eſſent, non defuturis ſcilicet qui eis reſiſterent, perſuaſiſſent: ipſi quidem vlterius iter ſuum proſequebantur; barbari vero verſus Ægyptum, quo ire iuſſi fuerant, progrediebantur. Et habebant hi ducem Hormiſdam, natione Perſam, Hormiſdę illius filium, qui cum Iuliano Imperatore bello contra Perſas interfuit. Aduentantibus in Macedoniam Ægyptiis, & iam legionibus eorum locorum adſcriptis: nullus erat in caſtris ordo, nullum Romani vel barbari diſcrimen: ſed inter ſe cuncti promiſcue verſabantur, quum ne deſcriptionis quidem eorum, qui militum in numeros referebantur, vlla ratio haberetur. Quinetiam licitum transfugis erat, vt adſcripti iam legionibus, in patriam reuerterentur, aliosque ſuo loco mitterent; atque vbi videretur ipſis, iterum ſub Romanis militarent. Eiuſmodi confuſionem quum in ordinibus militaribus regnare viderent barbari, quibus omnia transfugæ renuntiabant, accedente mutuæ conſuetudinis licentia: idoneum ſe tempus ad inuadendum res tam negligenter adminiſtratas, nanctos exiſtimabant. Ideoque flumine nullo labore transmiſſo, ad Macedoniam vſque progreſſi, (nullus enim prohibebat, ac transfugæ præſertim liberum eis concedebant, quocumque pergere vellent, tranſitum) vbi principem quoque cum copiis vniuerſis occurrere ſibi ſentiebant: nocte iam profunda, magnum ignem accenſum conſpicati, coniecturamque facientes, ignem illum, qui luceret, propter Imperatorem & imperatorios eſſe ſtipatores; cognito denique de transfugis, ad eos accedentibus, ita ſe rem habere: curſu principis ad tentoriũ, ignem quaſi ducẽ viæ ſequuti, contenderunt. Simul autẽ & tranſfugis

ἐλεήσαντες οἱ Αἰγύπτιοι τὸ γινόμενον, ἐπιεικῶς τοῖς βαρβάροις ἀπέχεσθαι παρῄνουν τῶν τοιούτων ἀτοπημάτων· μὴ γὰρ εἶναι τοῦτο ἔργον ἀνθρώπων, κατὰ Ῥωμαίων νόμους ζῆν ἐθελόντων. οἱ δὲ, κατ' ἐκείνων ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσιν, ἕως ἐνδόντες οἱ Αἰγύπτιοι τῷ θυμῷ, συνέπεσόν τε αὐτοῖς, καὶ πλείους ἢ διακοσίους ἀνεῖλον, τοὺς μὲν πλήξαντες, τοὺς δὲ εἰς τοὺς ὑπονόμους φυγεῖν ἀναγκάσαντες, κἀκεῖσε τὸν βίον ἀπολιπεῖν. ἐν μὲν οὖν τῇ Φιλαδελφείᾳ ταῦτα πράξαντες ἐπὶ τοῖς βαρβάροις Αἰγύπτιοι, καὶ πείσαντες σωφρονεῖν, ὡς τῶν ἀντιστησομένων αὐτοῖς οὐκ ἐπιλειψόντων, αὐτοὶ μὲν εἴχοντο τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας· οἱ δὲ βάρβαροι, ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, οὗ τεταγμένον ἦν αὐτοῖς, προῄεσαν. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ὁρμίσδης ὁ Πέρσης. ἦν δὲ Ὁρμίσδου παῖς, τοῦ κοινωνήσαντος εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον Ἰουλιανῷ τῷ αὐτοκράτορι. τῶν δὲ Αἰγυπτίων εἰς Μακεδονίαν ἀφικομένων, καὶ τοῖς αὐτόθι τάγμασι *συναφθέντων, τάξις μὲν ἦν τοῖς στρατεύμασιν οὐδεμία, οὐδὲ Ῥωμαίου διάκρισις ἢ βαρβάρου, πάντες δὲ ἀναμὶξ ἀνεστρέφοντο, μηδὲ ἀπογραφῆς ἔτι τῶν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ἀριθμοῖς ἀναφερομένων φυλαττομένης. ἐφεῖτο δὲ τοῖς αὐτομόλοις, ἤδη τοῖς τάγμασιν ἐγγραφεῖσιν, εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανιέναι, καὶ ἑτέρους ἐκπέμπειν ἀνθ' ἑαυτῶν· καὶ ὁπηνίκα αὖ αὐτοῖς δοκοίη, πάλιν ὑπὸ Ῥωμαίοις στρατεύεσθαι. Τοιαύτην ὁρῶντες οἱ βάρβαροι κρατοῦσαν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς τάγμασι ταραχήν, (οἵ τε γὰρ αὐτόμολοι πάντα ἐσήμαινον αὐτοῖς, καὶ ἡ τῆς ἐπιμιξίας εὐρυχωρία) καιρὸν ἔχειν ᾠήθησαν ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασιν ἐν ἀμελείᾳ τοσαύτῃ κειμένοις. καὶ σὺν οὐδενὶ πόνῳ τὸν ποταμὸν διαβάντες, καὶ μέχρι Μακεδονίας ἐλθόντες, (ἐκώλυε γὰρ οὐδὲ εἷς, ἐνδιδόντων αὐτοῖς μάλιστα τῶν αὐτομόλων ἀκώλυτον ἐφ' ὅπερ ἐβούλοντο τὴν διάβασιν) ἐπειδὴ καὶ τὸν βασιλέα μετὰ παντὸς αὐτοῖς ἀπαντήσαντα τοῦ στρατεύματος ᾔσθοντο, νυκτὸς οὔσης ἤδη βαθείας πῦρ ἀνακαιόμενον πολὺ θεασάμενοι, τεκμηράμενοί τε ὡς περὶ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν εἴη τὸ φαινόμενον πῦρ, ἅμα δὲ καὶ παρὰ τῶν προσιόντων αὐτοῖς αὐτομόλων οὕτως ἔχειν τοῦτο μαθόντες, δρόμον ἀφῆκαν ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνήν, ὑπὸ τοῦ πυρὸς ὁδηγούμενοι. συναραμένων δὲ καὶ τῶν αὐτο-

μόλων

μόλων αὖθις, μόνοι Ῥωμαῖοι, καὶ τῶν αὐτομόλων ὅσοι παρῆσαν, ἀντέστησαν. ὀλίγοι δὲ πρὸς πολλῷ πλέονας οὐκ ἐπαρκέσαντες, ἔδωκαν μὲν τῷ βασιλεῖ φυγῆς εὐρυχωρίαν, αὐτοὶ δὲ ἅπαντες ἔπεσον, ἀνδρείως μαχόμενοι, καὶ τῶν βαρβάρων πλῆθος ἄπειρον ἀνελόντες. εἰ μὲν οὖν ἐπεξῆλθον οἱ βάρβαροι τῷ προτερήματι, καὶ τοὺς ἅμα τῷ βασιλεῖ φεύγοντας ἐδίωξαν, πάντως αὐτοβοεὶ πάντων ἂν ἐκράτησαν. ἐπεὶ δὲ ἀρκεσθέντες τῇ νίκῃ, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας ἐγένοντο κύριοι, φυλάττοντος οὐδενός, αὐτοὶ μὲν ἀφῆκαν τὰς πόλεις ἀπαθεῖς, ἄχρι πράξαντες εἰς αὐτὰς οὐδὲ ἕν, ἐλπίδι τοῦ φόρον τινὰ ἐξ αὐτῶν κομίσασθαι. Μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς ἐπὶ τούτοις τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενοι, τὰ οἰκεῖα κατέλαβον, φυλακαῖς μὲν τὰ φρούρια καὶ τὰς τειχήρεις ἠσφαλίζετο πόλεις· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤλαυνε, γράμματα πρὸς Γρατιανὸν στείλας τὸν βασιλέα· δι᾽ ὧν τὰ συμβεβηκότα ἐδήλου, καὶ ὡς δέοι τοῖς πράγμασιν εἰς ἔσχατον ἥκουσι κακοῦ, μετὰ πάσης ἀμύνειν ταχύτητος· καὶ τοὺς γραμματηφόρους ἐπὶ τούτοις ἐξέπεμπεν. αὐτὸς δέ, ὡς οὐδενὸς λυπηροῦ ταῖς ἐν Μακεδονίᾳ πόλεσι καὶ Θεσσαλίᾳ συμβεβηκότος, ἐφίστη τοὺς τῶν δημοσίων πρακτῆρας φόρων, εἰσπράξοντας τὸ τελούμενον εἰς πᾶσαν ἀκρίβειαν. καὶ ἦν ἰδεῖν, ὃ διὰ τὴν τῶν βαρβάρων φιλανθρωπίαν περιλελειμμένον ἦν, ἐκφορούμενον. οὐ γὰρ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναικεῖος κόσμος, καὶ ἐσθὴς πᾶσα, μέχρι καὶ αὐτῆς (ὡς εἰπεῖν) τῆς τὴν αἰδῶ σκεπούσης, ὑπὲρ τῶν τεταγμένων ἐδίδοτο φόρων. καὶ ἦν πᾶσα πόλις, καὶ πᾶς ἀγρὸς, οἰμωγῆς καὶ θρήνων ἀνάμεστος, τοὺς βαρβάρους ἁπάντων ἀνακαλούντων, καὶ τὴν ἐξ ἐκείνων ἐπιζητούντων βοήθειαν. Καὶ τὰ μὲν Θετταλῶν καὶ Μακεδόνων, ἐν τούτοις ἦν· ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος, λαμπρῶς, καὶ ὥσπερ ἐπὶ νίκῃ σεμνῇ θρίαμβον ἐκτελῶν, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰσῄει, τῶν μὲν κοινῶν ἀτυχημάτων οὐδένα ποιούμενος λόγον, συνεκτείνων δὲ τῷ τῆς πόλεως μεγέθει τὴν τῆς τρυφῆς ἀμετρίαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς Γρατιανὸς, οὐ μετρίως ἐπὶ τοῖς ἀγγελθεῖσι συνταραχθεὶς, στρατιὰν ἀρκοῦσαν ἐξέπεμψε, Βαύδωνι τῷ στρατηγῷ ταύτην παραδοὺς, ᾧ καὶ Ἀρβογάστην συνέπεμψεν· ἄμφω δὲ ἤστην Φράγγοι τὸ γένος,

ad eorum ſe partes adiungentibus, ſoli Romani cum iis transfugis, qui adhuc eis aderant, reſiſtebāt. Quumque pauci contra multo plures non ſufficerent, Imperatori quidem aufugiendi ſatis amplum conceſſere ſpatium: ipſi vero, fortiter dimicantes, infinita barbarorum multitudine trucidata, ceciderunt vniuerſi. Enimuero ſi vſi victoria barbari, & aufugientes cum Imperatore mox fuiſſent inſecuti: primo ſtatim clamore cunctos omnino in poteſtatem redegiſſent. Sed quoniam victoria contenti, Macedoniæ Theſſaliæque, nemine præſidiis has defendente, domini facti fuerant: liberas reliquere ciuitates; nec in eas, ſpe tributum aliquod ab eis accipiendi, durius quidquam ſtatuerunt. Imperator autem, quum intellexiſſet, has ob cauſſas eos diſceſſione facta patriam repetiiſſe; præſidiis caſtella cum opidis, quotquot mœnibus erant cincta, muniit; ipſe Conſtantinopolim abit, miſſis ad Gratianum Imperatorē litteris, quibus ſignificabat ea quæ accidiſſent; quodque rebus ad extremum diſcrimen adductis quam celerrime ſuccurrendum eſſet. Quum hoc nomine tabellarios ablegaſſet, ipſe, quaſi nihil triſte Macedonicis ac Theſſalicis opidis accidiſſet, publicorum tributorum exactores inſtituit, qui omnino rigide penſiones tributarias exigerent. Eratq; videre totum hoc, quod humanitate barbarorum relictum fuerat, in cenſum erogari. Non enim pecunia dumtaxat, verum & mundus muliebris, & omnis veſtitus, vſq; ad illam (prope dixerim) veſtem, qua pudenda teguntur, indictorum nomine tributorum conferebatur: & omne opidum, omnis villa ploratu ac lamentis erat plena, barbaros inclamātibus vniuerſis, & eorum opem poſcentibus. Atq; hoc in ſtatu Theſſalorum Macedonumque res erant. Imperator autem Theodoſius, ſplendide, quaſique triumphum ob glorioſam victoriam peragēs, Conſtantinopolim ingreditur; nullam publicorum caſuum rationem habens, & cum vrbis magnitudine, deliciarum ac voluptatis immodicum vſum porrigens. At Imperator Gratianus, harum rerum nuntio nō parum perturbatus, ſatis magnas copias ablegat, Baudoni duci traditas: cū quo & Arbogaſtem miſit. Erant autem ambo natione Franci,

amiciſſimis in Romanos animis, ab auaricia donisque captandis prorſus immunes; in bellicis rebus prudentia pariter ac robore præſtantes. Poſtquam hi cum exercitu in Macedoniam Theſſaliamque perueniſſent, qui res iſtic agebant ferebant *Scythæ*, mox ab exordio cognita horum audacia & inſtituto; locis iis relictis, in Thraciam recurrunt, prius ab eis vaſtatam; & quid agerent ambigentes, ad dolum malum priori ſimilem ſe conuertunt, & iiſdem artibus Imperatorem Theodoſium circumuenire conantur. Condicionis enim viliſſimæ transfugas ad eum mittunt, qui & beneuolentiam, & ſocietatem, & facturos ſe quidquid imperaſſet, pollicerentur. Quum hæc dicentibus fidem adhibens, eos ſuſciperet; iamq; ne priori quidem experimento conſequutus fuiſſet, vt, quod eſſet ex re, cerneret: ſequuti ſunt hos & alii: quos omnes ille recipiebat. Iamque res adeo rurſus in poteſtate transfugarum, propter ſtoliditatem principis, erant. Eam ſtoliditatem in ipſo deliciarum & voluptatis vſus alebat. Nã omnia, quæcumque corrumpendis moribus & vitæ plurimum valent, hoc imperante principe tantum incrementi ceperunt, vt propemodũ omnes, qui ſtudia principis æmulabantur, in his beatitatem humanam conſtituerẽt. Erãt enim mimi ridiculorum, &, qui male pereant, ſaltatores: & quidquid ad obſcęnitatem, & flagitioſam hanc diſſolutamq; muſicam pertinet, tam ſub ipſo, quam deinceps, exercitum fuit: ac tantam ad corruptelam præcipitauit ideo reſpublica, quod eſſent, qui horum dementiam æmularentur. Præterea deum quoque ſacraria per omnes vrbes, & agros, oppugnabantur: adeoque periculum cunctis imminebat, qui deos eſſe putabant, vel in cælum omnino ſuſpiciebant, & quæ in eo conſpiciuntur, adorabant. Dum hęc Theodoſius ageret, Gratianus Imperator ad legiones Illyrici ducem mittit Vitalianum, hominem, qui rebus fatiſcentibus nequaquam ſufficere poſſet. Hoc ducis munus adminiſtrante, duo *Germanicarum* trans Rhenum nationum agmina, quorum alterum ducem Fritigernum habebat, alterum ſub Allotho & Safrace militabat, dum Celticas gentes premunt; Gratianum Imperatorem eo compulerunt, vt ipſis, modo regiones Celticas reliquiſſent, Iſtro transiecto Pannoniæ Myſiæque ſuperioris

εὖνοί τε σφόδρα Ῥωμαίοις, καὶ χρημάτων ὡς μάλιστα ἀδωρότατοι, καὶ περὶ τὰ πολέμια φρονήσει καὶ ἀλκῇ διαφέροντες. τούτων ἅμα τῇ στρατιᾷ τοῖς κατὰ Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν ἐπιστάντων χωρίοις, οἱ τὰ τῇδε νεμόμενοι Σκύθαι, ἐκ προοιμίου τοῦ φρονήματος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς προαιρέσεως συναισθόμενοι, παραχρῆμα τῶν τόπων ἐκστάντες, ἐπὶ τὴν Θρᾴκην ἐπαλινδρόμουν, πεπορθημένην ὑπ᾽ αὐτῶν πρότερον· καὶ ὅ τι πράξαιεν ἀποροῦντες, ἐπὶ τὴν ὁμοίαν τῇ προτέρᾳ ἐφέροντο πεῖραν, καὶ τοῖς αὐτοῖς περιάγειν τὸν βασιλέα Θεοδδόσιον ἐπεχείρουν. αὐτομόλους γὰρ ἔπεμπον ὡς αὐτὸν ἐλαχίστους, εὔνοιαν καὶ συμμαχίαν καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον ὑπισχνουμένους. καὶ ἐπεὶ ταῦτα λέγουσι πιστεύσας ἐδέχετο, καὶ οὐδὲ ἡ πρώτη πεῖρα δέδωκεν αὐτῷ τὸ λυσιτελοῦν ἰδεῖν, ἐπηκολούθησαν καὶ ἐπὶ τούτοις ἕτεροι, καὶ πάντας προσίετο· καὶ πάλιν ἐπὶ τοῖς αὐτομόλοις τὰ πράγματα ἦν, διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἠλιθιότητα. ταύτην δὲ ἔτρεφεν ἡ τῆς τρυφῆς ἄσκησις ἐν αὐτῷ. πάντα γὰρ ὅσα πρὸς ἠθῶν ἀρκεῖ καὶ βίου διαφθοράς, ἐπὶ τῆς τούτου βασιλείας τοσαύτην ἐπίδοσιν ἔσχεν, ὥστε πάντας σχεδόν, ὅσοι τὰ τοῦ βασιλέως *ἐζήτουν ἐπιτηδεύματα, τὴν ἀνθρωπίνην εὐδαιμονίαν ἐν τούτοις ὁρίζεσθαι. μῖμοί τε γὰρ γελοίων, καὶ οἱ κακῶς ἀπολούμενοι ὀρχησταί, καὶ πᾶν ὅ τι πρὸς αἰσχρότητα, καὶ τὴν ἄτοπον ταύτην καὶ ἐκμελῆ συντελεῖ μουσικήν, ἠσκήθη τε ἐπὶ τούτου· καὶ μετὰ ταῦτα, [διὰ τὸ] τὴν ἐκείνων ἄνοιαν ζηλώσαντας εἶναι, εἰς τοσαύτην κατενεχθέντος διαφθορὰν τοῦ πολιτεύματος. ἔτι τε καὶ τὰ τῶν θεῶν *εἴδη κατὰ πᾶσαν ἐπολιόρκει πόλιν καὶ χώραν· κίνδυνός τε πᾶσιν ἐπέκειτο τοῖς νομίζουσιν εἶναι θεούς, ἢ ὅλως εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπουσι, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ φαινόμενα προσκυνοῦσι. Θεοδδοσίου τοίνυν ὄντος ἐν τούτοις, Γρατιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐκπέμπει τοῖς κατὰ τὸ Ἰλλυριῶν κλίμα στρατιωτικοῖς τάγμασι στρατηγὸν Βιταλιανόν, ἄνδρα πεπονηκόσι τοῖς πράγμασι κατ᾽ οὐδὲν ἀρκέσαι δυνάμενον. τούτου δὲ ἡγουμένου, δύο μοῖραι τῶν ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον Γερμανικῶν ἐθνῶν, ἡ μὲν ἡγεμόνι Φριτιγέρνῳ χρωμένη, ἡ δὲ ὑπὸ Ἄλλοθον καὶ Σάφρακα τεταγμένη, τοῖς Κελτικοῖς ἔθνεσιν ἐπικείμεναι, κατέστησαν εἰς ἀνάγκην τὸν βασιλέα Γρατιανόν, ἐνδοῦναι σφίσιν, ἀπολιπούσαις τὰ ἐν Κελτοῖς, διὰ τοῦ Ἴστρου Παιονίαν καὶ τὴν ἄνω Μεσίαν καταλαβεῖν.

καταλαβεῖν. ἦν γὰρ αὐτῷ λόγος τε καὶ σπουδὴ τέως, ἀπαλλαγῆναι τῆς συνεχοῦς τούτων ἐφόδου. Διαπλεύσαντες οὖν ἐπὶ τούτοις τὸν Ἴστρον, διανοούμενοί τε διὰ Παιονίας ἐπὶ τὴν Ἤπειρον διαβῆναι, περαιωθῆναι δὲ τὸν Ἀχελῷον, καὶ ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσιν ἐπιθέσθαι, τροφὰς ποιήσασθαι ᾠήθησαν πρότερον, *Ἀθανάριχόν τε, παντὸς τοῦ βασιλείου τῶν Σκυθῶν ἄρχοντα γένους, ἐκποδὼν ποιήσασθαι, πρὸς τὸ μηδένα κατὰ νώτου τὸν κωλύσοντα τὴν αὐτῶν ἐπιχείρησιν ἔχειν. ἐπιθέμενοι τοίνυν αὐτῷ, σὺν οὐδενὶ πόνῳ τῶν τόπων, ἐν οἷς ἦν, ἀπανέστησαν. ὁ δέ, ὡς Θεοδόσιον ἔδραμεν ἀρτίως ἀπαλλαγέντα νόσου, τὸν βίον αὐτῷ καταστησάσης εἰς ἀμφίβολον. ὁ δέ, φιλοφρόνως μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ βαρβάρων ἐδέξατο, πόρρω που τῆς Κωνσταντινουπόλεως προελθών· καὶ παραχρῆμα τελευτήσαντα, ταφῇ βασιλικῇ περιέστειλε. τοσαύτη δὲ ἦν ἡ περὶ τὴν ταφὴν πολυτέλεια, ὥστε τοὺς βαρβάρους ἅπαντας, καταπλαγέντας τῇ ταύτης ὑπερβολῇ, τοὺς μὲν Σκύθας ἐπανελθεῖν οἴκαδε, καὶ μηκέτι Ῥωμαίοις παρενοχλεῖν, τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ βασιλέως θαυμάσαντας· ὅσοι δὲ ἅμα τῷ τελευτήσαντι παρεγένοντο, τῇ τῆς ὄχθης φυλακῇ προσκαρτερήσαντας, ἐπὶ πολὺ κωλῦσαι τὰς κατὰ Ῥωμαίων ἐφόδους. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἄλλα προσεγίνετο τῷ Θεοδοσίῳ τύχης πλεονεκτήματα. Σκύρους γὰρ καὶ Καρποδάκας Οὔννοις ἀναμεμιγμένους ἠμύνατο· καὶ ἐλαττωθέντας τῇ μάχῃ, περαιωθῆναι τὸν Ἴστρον, καὶ τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν, συνηνάγκασεν. Ἐκ τούτου τοιγαροῦν ἀναθαρρῆσαι τοὺς στρατιώτας συνέβη, καὶ ἔδοξέ πως βραχὺ γοῦν ἐκ τῶν περιλαβόντων δυστυχημάτων . . . . . ἀνενεγκεῖν, ἀνιέναι τε καὶ γεωργοῖς τὴν ἐκ τῆς γῆς ἐπιμέλειαν, καὶ ὑποζυγίοις καὶ θρέμμασι νομὴν ἄφοβον. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Θεοδόσιος, οὕτω πως ἔδοξεν ἰᾶσθαι τὰ ἐλαττώματα· Πρόμωτος δέ, ὁ στρατηγὸς τῶν κατὰ Θρᾴκην πεζῶν, Οἰδοθέῳ, δύναμιν συναγαγόντι πλείστην, οὐ μόνον ἐκ τῶν Ἴστρῳ προσοίκων ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πορρωτάτω που καὶ ἀγνώστων, καὶ ἐπελθόντι στρατιᾷ καὶ περαιοῦν ἤδη τὸν ποταμόν, ἀπαντήσας πεζῇ τε καὶ ποταμίαις ναυσί, τοσοῦτον εἰργάσατο φόνον, ὥστε καὶ τὸν ποταμὸν πληρωθῆναι νεκρῶν, καὶ τοὺς ἐν γῇ πεσόντας μὴ ῥᾳδίως ἀριθμηθῆναι. Τῶν δὲ κατὰ Θρᾴκην

adeundæ poteſtatem faceret. Hoc enim ſtudioſe agebat, vt horum irruptione continua liberaretur. Quum igitur ob hæc illi nauigatione per Iſtrum inſtituta, tranſire per Pannoniam in Epirum, & Acheloo tranſmiſſo, Græcas adgredi ciuitates cogitarent: prius commeatus ſibi copiam parandam, & Athanarichum, totius regii Scytharum generis principem, longe remouendum arbitrabantur; ne quem haberent a tergo, qui conatum ipſorum impediret. Hunc igitur adorti, nullo labore locis iis, in quibus erat, expulerunt. At is celeriter ad Theodoſium ſe contulit, non ita pridem morbo liberatum, qui ſpem de vita dubiam fecerat. Theodoſius hominem cum barbaris comitibus amanter excipit, ſpatium nõ exiguum extra Conſtantinopolim obuiam ei progreſſus. Quumq; non multo poſt extinctus fuiſſet, regia ſepultura mortuum terræ mandauit. Et tantam ſane magnificẽtiam adhibuit, vt tam ſuperbo funere barbaris omnibus obſtupefactis, Scythæ domum redirẽt, nec Romanos amplius infeſtarent, bonitatem principis admirati: quotquot autem cum rege vita defuncto venerant, cuſtodiendæ ripæ fluminis intenti, diu, quo minus incurſionibus Romani vexarentur, impedirent. Eodem tempore Theodoſio quidam alii quoque proſperi caſus accidere. Nam *Scyros* & *Carpodacas*, permiſtos *Hunnis*, propulſauit: & prœlio ſuperatos Iſtrum tranſiicere, ſuaſque ſedes repetere compulit. Hinc igitur animoſi rurſus eſſe milites, paullumque videri de rebus aduerſis ſuperiorum temporum recipere . . . . & agricolis exercendarum operarum ſuarum, iumentis ac pecoribus liberi paſtus copia redire. Ac Theodoſius quidem Imperator in hunc modum acceptis detrimentis mederi viſus eſt. Promotus autem, dux copiarum in Thracia pedeſtrium, † Oedotheo, qui maximum exercitum, non de Iſtri dumtaxat adcolis, verumetiam de remotiſſimis & ignotis gentibus collegerat, iamq; cũ militibus ſuis aderat, & amnẽ trãſmittebat, cum terreſtribus copiis & nauigiis fluuialibus occurrens, tantam cædem edidit, vt & ipſum flumen plenum cadaueribus eſſet, & in terra caſi non facile numerari poſſent. Dũ hoc eſſent in ſtatu res Thraciæ,

† Claudianus Odetheum vocat.

non mediocres, nec digeſtu faciles Gratianũ caſus circumſtabant. Nam ꝗs obtemperans, qui principum mores in aulis corrumpere ſolent, *Alanos* quoſdam transfugas ſuſceptos, & militum numeris adſcriptos, munerib. largis cohoneſtabat, tantiq; faciebat, vt eis maximi res momenti crederet, nulla ratione ſuorum militum habita. Pariebat hoc Imperatori apud milites odium: quod paullatim ſuccenſum & auctum, ad rerum nouarum libidinem perpulit quum alios milites, tum vel maxime Britannicis in inſulis conſtitutos; vt qui magis contumaciæ & iracundiæ, quam ceteri omnes, indulgerent. Incitabat etiã magis eos Maximus, Hiſpanus natione; qui Theodoſii principis in Britannia cõmilito fuerat. Is permoleſte ferens, Theodoſium quidem habitum fuiſſe dignum imperio, ſe vero nullum ad honorificum magiſtratum perueniſſe; magis etiam milites ad Imperatoris odium irritabat. Illi facile ad ſeditionem impulſi, *Maximum* Imperatorem adpellant; ac tradita illi cum diademate purpura, confeſtimque transmiſſo nauibus oceano, ad oſtia Rheni adpulerunt. Exercitibus autẽ, qui erant in Germania, ceteriſq; ſecundũ hanc regionibus, ſumma cum beneuolentia deſignationem hãc adprobantibus; obiiciebat ei ſe Gratianus, prœlio congreſſurus; quod non exigua pars exercitus adhuc ab ipſo ſtaret. Vbi copiæ propius ad ſe inuicẽ acceſſiſſent, ad quinque dies inter ſe velitationibus vtebantur. Cõſpicatus autẽ Gratianus, primo Mauros equites vniuerſos diſceſſionem feciſſe, ac Maximum Auguſtum conclamaſſe; deinde ceteros etiã paullatim ad Maximi partes tranſire: deſperatis rebus, ſumtiſq; ſecum trecentis equitibus, pleno curſu cum eis verſus Alpes aufugit. Eas quum nullo munitas præſidio reperiſſet, verſus Rhætias, & Noricum, & Pannonias, & Myſiam ſuperiorem tendit. Hae illius fuga nõ neglecta Maximus, magiſtrũ equitum Andragathium, oriundũ a ponto Euxino, qui eſſe pamico in ipſum animo videretur, cũ equis laborum tolerantiſſimis ad eũ perſequendum mittit. Is impetu cõtinuo Gratianũ perſequẽs, quũ Sigiduni pontẽ tranſiturũ adſequutus eſſet, occidit; atq; hoc modo ſtabilius imperium Maximo reddidit. Fuerit autem pretiũ operæ, quiddam memoriæ proditũ non omitti;

ἐν τούτοις ὄντων, οὐ μέτριαί τινες, οὐδὲ οἷαι διαφέρειν εὐκόλως, τὸν Γρατιανὸν περιΐσταντο τύχαι. τοῖς γὰρ περὶ τὴν αὐλὴν τὰ τῶν αὐτοκρατόρων ἤθη διαφθείρειν εἰωθόσι πειθόμενος, Ἀλανούς τινας αὐτομόλους δεξάμενος καὶ στρατιαῖς ἐγκαταλέξας, δωρεαῖς τε ἁδραῖς ἐτίμα, καὶ θαρρεῖν ἠξίου τὰ πάντων ἀναγκαιότατα, στρατιωτῶν λόγον [οὐδένα] ποιούμενος. τοῦτο τοῖς στρατιώταις κατὰ τοῦ βασιλέως ἔτεκε μῖσος· ὅπερ ὑποτυφόμενον κατὰ βραχὺ καὶ αὐξανόμενον, εἰς νεωτέρων πραγμάτων ἐκίνησε τοὺς στρατιώτας ἐπιθυμίαν, τούς τε ἄλλους, καὶ κατ' ἐξαίρετον τοὺς ταῖς Βρεττανικαῖς νήσοις ἐνιδρυμένους, οἷα τῶν ἄλλων ἁπάντων πλέον αὐθαδείᾳ καὶ θυμῷ νικωμένους. ἐκίνει δὲ πρὸς τοῦτο πλέον αὐτοὺς Μάξιμος, Ἴβηρ τὸ γένος, Θεοδοσίῳ τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν Βρεττανίαν συστρατευσάμενος. οὗτος, δυσχεραίνων ὅτι Θεοδόσιος ἠξίωτο βασιλείας, αὐτὸς δὲ οὐδὲ εἰς ἀρχὴν ἔντιμον ἔτυχε προελθὼν, ἀνήγειρε πλέον εἰς τὸ κατὰ τοῦ βασιλέως ἔχθος τοὺς στρατιώτας. οἱ δὲ, ῥᾳδίως ἐξαναστάντες, ἀναφαίνουσι βασιλέα τὸν Μάξιμον· καὶ περιθέντες τὴν ἁλουργίδα καὶ τὸ διάδημα, παραχρῆμα τὸν Ὠκεανὸν ναυσὶ διαβάντες, ταῖς τοῦ Ῥήνου προσωρμίσθησαν ἐκβολαῖς. τῶν δὲ ἐν Γερμανίᾳ καὶ τοῖς μετὰ ταύτην .·. . στρατοπέδων ἀσμενέστατα τὴν ἀνάρρησιν δεξαμένων, ἀντικαθίστατο Γρατιανὸς εἰς μάχην αὐτῷ, μέρος οὐ μικρὸν ἔτι τοῦ στρατοπέδου συναγωνιζόμενον ἔχων. ὡς δὲ συνῆλθον αἱ δυνάμεις ἀλλήλαις, ἀκροβολισμοὶ μὲν ἐπὶ πέντε μόνας ἡμέρας ἐγίνοντο· θεασάμενος δὲ ὁ Γρατιανὸς, πρότερον μὲν τὴν Μαυρουσίαν ἅπασαν ἵππον ἀποχωρήσασαν, καὶ Μάξιμον ἀναβοήσαντας Αὔγουστον, εἶτα καὶ τοὺς ἄλλους κατὰ βραχὺ τῇ μερίδι Μαξίμου θεμένους, ἀπογνοὺς ταῖς ἐλπίσι, τριακοσίους ἱππέας ἀναλαβὼν, σὺν αὐτοῖς ἔφυγε προτροπάδην ἐπὶ τὰς Ἄλπεις. εὑρὼν δὲ ταύτας ἀφυλάκτους, ἐπὶ Ῥαιτίας ἐχώρει καὶ Νωρικὸν, Παιονίας τε καὶ τὴν ἄνω Μυσίαν. οὐκ ἀμελήσας δὲ τῆς αὐτοῦ φυγῆς Μάξιμος, τὸν ἵππαρχον Ἀνδραγάθιον, ὁρμώμενον μὲν ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου, δοκοῦντα δὲ εὔνουν εἶναι, μετὰ καρτερωτάτων ἵππων ἐκπέμπει διώξοντα. ὁ δὲ, συντόνῳ ὁρμῇ διώκων, καταλαβών τε διαβαίνειν ἐθέλοντα τὴν ἐν τῇ Σιγιδόνῳ γέφυραν, κατασφάζει· οὕτω τε βεβαιοτέραν Μαξίμῳ τὴν βασιλείαν πεποίηκεν. Ἄξιον δὲ, τῶν ἱστορουμένων τι μὴ παραλιπεῖν,

τῆς παρὰ-

τῆς παρούσης ἀφηγήσεως οὐκ ἀλλότριον. ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ῥώμην ἱερατικοῖς τέλεσιν, ἔφερον οἱ ποντίφικες τὰ πρῶτα. τούτους *γεφυραίους ἄν τις καλέσειεν, εἰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἡ προσηγορία μεθερμηνευθείη. ταύτης δὲ ἔτυχον τῆς ἐπικλήσεως, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. τῶν ἀνθρώπων οὔπω τῆς διὰ τῶν ἀγαλμάτων ἐπισταμένων τιμῆς, ἐν Θεσσαλίᾳ πρῶτον ἐδημιουργήθη θεῶν δείκηλα. ἱερῶν δὲ οὐκ ὄντων, (ἄγνωστος γὰρ ἦν καὶ τούτων ἡ χρεία) τὰ τῶν θεῶν ἐκτυπώματα τῇ κατὰ τὸν Πηνειὸν γεφύρᾳ καθίδρυσαν, τοὺς ἱερᾶσθαι τοῖς θεοῖς λαχόντας, ἐκ τῆς πρώτης καθιδρύσεως Γεφυραίους ὀνομάσαντες. τοῦτο παραλαβόντες ἀφ' Ἑλλήνων Ῥωμαῖοι, τοὺς πρώτην τὴν παρ' αὐτοῖς ἱερατικὴν ἔχοντας τάξιν, ποντίφικας προσηγόρευσαν. οἷς συναριθμεῖσθαι τοὺς βασιλέας, διὰ τὸ τῆς ἀξίας ὑπερέχον, ἐνομοθέτησαν. καὶ ἔτυχε τούτου Νουμᾶς Πομπίλιος πρῶτος, καὶ πάντες ἑξῆς, οἵ τε λεγόμενοι Ῥῆγες, καὶ μετ' ἐκείνους Ὀκταβιανός τε αὐτός, καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον τὴν Ῥωμαίων διαδεξάμενοι μοναρχίαν. ἅμα γὰρ τῷ παραλαβεῖν ἕκαστον τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν, ἡ ἱερατικὴ στολὴ παρὰ τῶν ποντιφίκων αὐτῷ προσεφέρετο, καὶ παραχρῆμα Ποντίφιξ μάξιμος ἀνεγράφετο, ὅπερ ἐστὶν, ἀρχιερεὺς μέγιστος. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες αὐτοκράτορες, ἀσμενέστατα φαίνονται δεξάμενοι τὴν τιμήν, καὶ τῇ ἐπιγραφῇ χρησάμενοι ταύτῃ· *ἐπεὶ εἰς Κωνσταντῖνον ἦλθεν ἡ βασιλεία, καὶ ταῦτα τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ τῆς περὶ τὰ θεῖα τραπείς, καὶ τὴν Χριστιανῶν ἑλόμενος πίστιν· καὶ μετ' ἐκεῖνον ἑξῆς οἱ ἄλλοι, καὶ Οὐαλεντινιανός τε καὶ Οὐάλης. τῶν οὖν ποντιφίκων, κατὰ τὸ σύνηθες, προσαγαγόντων Γρατιανῷ τὴν στολήν, ἀπεσείσατο τὴν αἴτησιν, ἀθέμιτον εἶναι Χριστιανῷ τὸ σχῆμα νομίσας. τοῖς τε ἱερεῦσι τῆς στολῆς ἀναδοθείσης, φασὶ τὸν πρῶτον ἐν αὐτοῖς τεταγμένον εἰπεῖν, *Εἰ μὴ βούλεται Ποντίφιξ ὁ βασιλεὺς ὀνομάζεσθαι, τάχιστα γενήσεται Ποντίφιξ μάξιμος. Ἡ μὲν οὖν Γρατιανοῦ βασιλεία, τοιαύτην ἔσχε τὴν τελευτήν. Μάξιμος δέ, τὴν βασιλείαν ἔχειν ἐν ἐχυρῷ πιστευσάμενος, ἔστελλε πρὸς Θεοδόσιον βασιλέα πρεσβείαν, οὐ συγγνώμην αἰτοῦσαν ἐφ' οἷς εἰς Γρατιανὸν ἔπραξεν, ἀλλά τι καὶ βαρύτητος ἐν ἑαυτῇ φέρουσαν. ἦν δὲ ὁ πρὸς τοῦτο σταλεὶς, ὁ τοὺς βασιλικοὺς φυλάττειν ἐπιτεταγμένος κοιτῶνας, οὐκ εὐνοῦχός τις ὤν, (οὐδὲ γὰρ εὐνούχοις ὁ Μάξιμος ἐπιστῆσαι

quod a narratione prę̨ſenti nō ſit alienum. In collegiis ſacerdotum Romæ Pontifices primas tenebant; quos, ſi vox iſtæc Græcam in linguam transferatur, *Gephyraos* a pontibus dicere liceat. Hanc autem adpellationē huiuſmodi quadā ex cauſſa nancti ſunt. Quum necdum homines cultū, qui per imagines exhibetur, intelligerent: prima in Theſſalia deum ſimulacra facta ſunt. Quumq; ne ſacraria quidem adhuc eſſent, (nam & illorū incognitus erat vſus) effigies diuinas in Penei fluminis ponte ſtatuebant; indito illis vocabulo, qui deū præfecti ſacris eſſent, vt a prima ſimulacrorum collocatione Gephyręi, quaſi ſi pōtanos dicas, nuncuparētur. Hoc a Græcis accepto, Romani eos, qui ſacerdotum in collegiis apud ipſos locū principem obtinerēt, Pontifices adpellarunt: ſimulq; ſanxerunt, vt eorum in numero reges etiam, propter dignitatis excellentiam, cenſerentur. Primus quidem Numa Pompilius hunc honorem adeptus eſt; omnesq; deinceps, qui reges adpellati ſunt; ac poſt illos Octauianus ipſe, quiq; poſt eum Romano in imperio ſucceſſerunt. Simul enim atque ſummum imperium quiſq; conſequebatur, amictus ei ſacerdotalis offerebatur a pontificibus: & continuò Pōtificis Maximi titulus ei tribuebatur. Ac ceteri quidē principes vniuerſi, lubentiſſimis animis hunc honorem accepiſſe, & hoc vſi titulo videntur; adeoq; Conſtantinus etiam, potitus imperio; licet is a recta ſacris in rebus via deflexerit, & fidem Chriſtianorum amplexus ſit: itemq; poſt illum reliqui ordine ſequuti, & Valentinianus, & Valēs. Quum ergo Pontifices, ex more, talem Gratiano amictum adtuliſſent, auerſatus eſt id, quod petebāt; ratus, nō eſſe fas illiuſmodi habitu Chriſtianū vti. Quumq; ſtola flaminibus reddita fuiſſet, aiunt eum, qui dignitate princeps inter eos erat, dixiſſe: Si princeps non vult adpellari Pontifex, admodū breui Pontifex maximus fiet. Igitur Gratiani principatus exitū huiuſmodi habuit. Maximus autē, qui poſſidere ſe iam tuto crederet imperium, legatos ad Theodoſium Imperatorē miſit, non qui veniam admiſſorū aduerſus Gratianū peterent; ſed prætere a graue quiddā ſecum perferrent. Et erat is, qui miſſus hoc nomine fuit, auguſtaliū cubiculorum præpoſitus, nō ſpado quiſpiā, (nec enim Maximus ferre

poterat, vt prætorii cuſtodiæ ſpadones præficerentur) ſed vir ætate grauis, ex illorum numero, qui a prima ætate cum eo verſati fuerāt. Poſtulabat autē legatus hic a Theodoſio foedus, & concordiā, & aduerſus quemuis Romanorū hoſtem belli ſocietatem: vel, ſi poſtulatis nō fuiſſet adſenſus, inimicitias & bellū denuntiabat. Heic vero admittere Theodoſius, vt Maximus Imperator eſſet; ſimulque dignum ducere, qui ſecū ſtatuarum & imperatorii nominis eſſet particeps: verum clā in eum bellum moliri, & omni adſentationis ac obſeruantiæ genere hominem circumuenire: adeo quidē, vt etiam daret in mandatis Cynegio, præfecto prætorii, quum eum ablegaret in Ægyptum, & omnibus numinum religione per ipſum interdici, ac fana claudi præcepiſſet; vt imaginē Maximi conſpiciendam Alexandrinis exhiberet, publiceq; poneret, & conſortem hunc imperii factum eſſe, habita ad populum oratione, declararet. Qua quidem in re Cynegius, quod imperatum fuerat, præſtitit; aditusq; templorum per orientē, & vniuerſam Ægyptum, & ipſam Alexandriam, occluſit, ſacrificiaq; ab omni æuo vſitata, cum omni patrito cultu prohibuit. Quæ autē ab eo tempore huc vſq; Romano imperio acciderint, ipſarum rerum cōmemoratio particulatim inſtituta monſtrabit.

Sub eadem hæc tempora natio quædam Scythica trans Iſtrum prodiit, omnibus iſtic incolis ignota: quos eorum locorum barbari † *Prothingos* adpellabant. Hi, quū multitudine abundarent, & armis neceſſariis inſtructi eſſent, prætereaq; robore corporis excellerent: nullo negotio peragratis interiectorum barbarorum terris, ad ipſam vſq; ripam Iſtri peruenerunt, & fluminis tranſmittendi copiā ſibi cōcedi poſtularunt. Promotus autē, militum in iis locis magiſter, exercitibus ad ripam flūminis, quā fieri poterat, lōgiſſime porrectis; a tranſitu barbaros arcebat. Et hæc agēs, aliam quoq; viam huiuſmodi reperit. Conuocatis nonnullis, qui linguam eorum callebant, & quibus maxime decreuiſſet in talibus fidere; hos ipſos dimittit, vt de proditione barbaris hiſce mentionē iniicerent. Ingēs hi præmiū petunt a barbaris, ſi tradi ſibi ducē Romanum, cū exercitu, vellent. Quum barbari dicerēt, eius præmii magnitudinem ſuas ſuperare facultates: viciſſim qui miſſi a duce fuerant, quo verbis ſuis fidem facerēt,

† lege Gruthingos. Sigonio Gruthungi.

τῇ τῆς αὐλῆς ἐνέχειρε φυλακῇ) πρεσβύτης δὲ τῶν ἐκ νεότητος αὐτῷ προσεδρευσάντων. ἤτει δὲ τὴν Θεοδοσίου ἡ πρεσβεία, σπονδὰς καὶ ὁμόνοιαν καὶ ὁμαιχμίαν κατὰ παντὸς πολεμίου Ῥωμαίοις· ἢ ἀπειθοῦντι, δυσμένειαν καὶ μάχην προήγγελε. Θεοδόσιος δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐδέχετό τε βασιλέα Μάξιμον εἶναι, καὶ εἰκόνων αὐτῷ κοινωνεῖν, καὶ βασιλέως προσηγορίας ἠξίου, λάθρα μὲν τὸν κατ' αὐτοῦ πραγματευόμενος πόλεμον, παντὶ δὲ θωπείας εἴδει καὶ θεραπείας αὐτὸν καταστρατηγῶν· ὥστε καὶ Κυνηγίῳ, τῷ τῆς αὐλῆς ὑπάρχῳ, πεμπομένῳ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, προστεταγμένῳ τε πᾶσι τὴν εἰς τὰ θεῖα θρησκείαν ἀπαγορεῦσαι, καὶ κλεῖθρα τοῖς τεμένεσιν ἐπιθεῖναι, τὴν Μαξίμου εἰκόνα δεῖξαι τοῖς Ἀλεξανδρεῦσιν ἐπέταξεν, ἀναθεῖναί τε δημοσίᾳ ταύτην, καὶ ὅτι συμβασιλεύσειν ἔλαχεν αὐτῷ, προσφωνῆσαι τῷ δήμῳ. Κυνήγιος μὲν οὖν καὶ ἐν τούτῳ τὸ προσταχθὲν ἐπλήρου· καὶ τῶν κατὰ τὴν ἑῴαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ἁπάντων ἱερῶν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπέκλεισε τὰς εἰσόδους· θυσίας τε εἶρξε τὰς ἐξ αἰῶνος νενομισμένας, καὶ πᾶσαν πάτριον ἁγιστείαν. Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἐκείνου μέχρι τοῦδε τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ συμβάντα, δείξει τῶν πραγμάτων ἡ κατὰ μέρος ἀφήγησις. ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἔθνος τι Σκυθικὸν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον ἐφάνη, πᾶσιν ἄγνωστον τοῖς ἐκεῖσε νομάσιν. ἐκάλουν δὲ Προθίγγους αὐτοὺς οἱ ταύτῃ βάρβαροι. πλῆθος τοίνυν ὄντες, καὶ ὡπλισμένοι κατὰ τὸ δέον, καὶ προσέτι γε ῥώμῃ διαφέροντες, ῥᾷστα διαδραμόντες τοὺς ἐν μέσῳ βαρβάρους, παρ' αὐτὴν ἐληλύθασι τοῦ Ἴστρου τὴν ὄχθην, καὶ τὴν διάβασιν αὐτοῖς ἤτουν ἐπιτραπῆναι τοῦ ποταμοῦ. Προμῶτος δὲ, τὴν τῶν ἐκεῖσε στρατοπέδων ἐπιτεταγμένος ἀρχὴν, συμπαρατείνας ἐπὶ μήκιστον τῇ ἠιόνι τοῦ ποταμοῦ τὰ στρατόπεδα, τὴν πάροδον τοῖς βαρβάροις ἀπέκλειε. ταῦτα δὲ πράττων, καὶ ἐφ' ἑτέραν ὁδὸν ἦλθε τοιάνδε. συγκαλέσας τῶν αἰσθανομένων τῆς ἐκείνων διαλέκτου τινὰς, οἷς μάλιστα ἐγνώκει τὰ τοιαῦτα θαρρεῖν, ἐπὶ προδοσίᾳ καθεῖναι λόγους τοῖς βαρβάροις τούτοις, ἀφίησιν. οἱ δὲ, ὑπὲρ τοῦ δοθῆναι τὸν Ῥωμαίων στρατηγὸν μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἁδρὸν ἀπῄτουν μισθόν. τῶν δὲ βαρβάρων πρὸς τὸ τοῦ μισθοῦ πλῆθος ἀρκεῖν οὐ φησάντων, πίστιν τοῖς οἰκείοις λόγοις ἐμποιοῦντες οἱ ἐσταλμένοι παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, τοῖς

ἐξ ἀρ-

ἐξ ἀρχῆς προςταχθεῖσιν ἐπέμενον, σμικρῦναι κατά τι τὸ κέρδος οὐκ ἀνεχόμενοι. συνδραμόντων δὲ εἴς τι ποσὸν ἀμφοτέρων, ἐγένοντο μὲν ἐν παραβύστῳ περὶ προδοσίας συνθῆκαι· καὶ συνεδόκει* μέρος μέν τι τοῦ μισθοῦ παραχρῆμα κομίσασθαι τοὺς προδότας, τὸ δὲ λειπόμενον τῷ καιρῷ φυλάξαι τῆς νίκης. ἐπεὶ δὲ καὶ ὅπως ἀρθῆναι τὰ σημεῖα ἔδει, καὶ τὸν καιρὸν ἔταξαν, καθ' ὃν ἐχρῆν τὰς προδοσίας εἰς ἔργον ἐλθεῖν, ἀπαγγέλλουσι τῷ στρατηγῷ τὸ συγκείμενον, καὶ ὡς νυκτὸς ἐπιγινομένης οἱ βάρβαροι μέλλοιεν ἔργου τε ἅπτεσθαι, καὶ τὴν διάβασιν κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ποιεῖσθαι στρατεύματος. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, τὸ τῆς δυνάμεως ἀκμαιότατον πλήθει μονοξύλων ἐμβιβάσαντες, ἔταξαν πρῶτον διαβῆναι, καὶ τοῖς στρατιώταις ἔτι καθεύδουσιν ἐπελθεῖν· εἶτα ἐπὶ τούτοις, τοὺς ἐν ἰσχύι μέσην ἔχοντας τάξιν, ὡς δὴ τοῖς πρώτοις ἤδη τῆς ἐπιθέσεως ἀρξαμένοις συνεπιλάβοιντο· καὶ οὕτως ἑξῆς, τὴν ἄχρηστον ἅπασαν ἡλικίαν, ἐπὶ κατωρθωμένοις ἤδη πράγμασιν ὡραΐζεσθαι μέλλουσαν. ὁ δὲ στρατηγὸς Πρόμωτος, ἐκ τῶν ἐπὶ προδοσίᾳ σταλέντων ἅπαντα ταῦτα προδιδαχθεὶς, πρὸς τὰ τοῖς βαρβάροις σκεφθέντα παρεσκευάζετο, τὰς ναῦς ἀντιπρώρους στήσας ἀλλήλαις· καὶ τὸ μὲν βάθος πλοίοις τρισὶ πληρώσας, φροντίσας δὲ μήκους ὅτι μάλιστα πλείστου, ἐπὶ σταδίους εἴκοσι τοῦ ποταμοῦ τὴν ἠϊόνα κατέλαβε, τοῖς ἐναντίοις ἐπὶ τοῦτο τὴν διάβασιν ἀποκλείων, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπαντῶν, μονοξύλοις ἤδη διαβαίνειν ἐπιχειροῦσι, καὶ οἷς ἐνετύγχανε, καταδύων. ἀσελήνου δὲ τῆς νυκτὸς οὔσης, ἀγνοοῦντες οἱ βάρβαροι τὴν τῶν Ῥωμαίων παρασκευὴν, ἔργου τε ἥπτοντο, καὶ σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ πολλῇ τοῖς μονοξύλοις ἐνέβαινον, ἀγνοεῖν πάντη τὰ βεβουλευμένα τοὺς Ῥωμαίους ἡγούμενοι. τῶν δὲ σημείων ἀρθέντων, οἱ τὴν προδοσίαν μηχανησάμενοι, τῷ στρατηγῷ προμηνύσαντες ἕκαστα, καὶ ἁρμοσάμενοι τῇ τῶν πολεμίων παρασκευῇ, ταῖς τε ναυσὶ μεγάλαις οὔσαις καὶ εἰρεσίᾳ καρτερωτάτῃ χρωμέναις ἐπέπλεον, καὶ τὰ προστυγχάνοντα πάντα κατέδυον, οὐδενὸς τῶν ἀποπιπτόντων, διὰ τὸ τῆς πανοπλίας βάρος, οἵου τε γενομένου σωθῆναι. τὰ δὲ τοὺς ταῖς ναυσὶ περιπλέοντας διαφυγόντα μονόξυλα, καὶ τοῖς εἰς μῆκος *συγκειμένοις πλοίοις περιπεσόντα, παντὶ τῷ προςπεσόντι βαλλόμενα, σὺν αὐτοῖς ἀπώλετο τοῖς ἀνδράσιν, οὐδενὸς ὑπερβῆναι τὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν πλοίων

iis inſiſtebāt, quæ ab initio propoſuiſſent, nec ſibi de lucro quidquam decidi permittebant. Poſteaquā vtrimque de certa quadam ſumma conueniſſet, clam de proditione paciſcuntur; & vtriſque viſum eſt, debere partem aliquam præmii ſtatim proditores accipere, reliquo ad victoriæ tempus reſeruato. Vbi iam conſtitutum fuiſſet, quo pacto ſigna danda, & quo eſſet exſequenda tempore proditio: duci rem, vti compoſita fuiſſet, nunciant; & quod, vbi nox aduenisſet, facinus barbari adgreſſuri eſſent, & aduerſus exercitum Romanum tranſiecturi. Partem igitur exercitus ſui robuſtiſſimam, lintribus impoſitā plurimis, primo loco trāſiicere barbari iuſſerunt, & milites adhuc dormientes adoriri; deinde alios, qui ratione roboris medium velut ordinem obtinebant, vt primis adgreſſionem exorſis opem ferrent; atque ita tamdem reliquam omnem ætatem inutilem, quæ ſe rebus iam præclare confectis, eſſet oſtentatura. De quibus omnibus iam ante dux copiarum Promotus ab iis, qui nomine proditionis ablegati fuerant, edoctus: ad occurrendum conſiliis barbarorum ſe parat, nauibus ita conſtitutis, vt obuerſas inuicem ſibi proras haberent. Latitudinē aciei naualis efficit eam, quæ nauigiis tribus conſtaret: longitudinis autem maioris inprimis habita ratione, ad viginti vſque ſtadia ripam fluminis occupat: qua quidem re aduerſos a tranſiectu excludebat; & reliquis occurrens, qui lintribus tranſmittere conarentur, in quoſcumque delatus eſſet, eos ſubmergebat. Quumq; nox eſſet illunis, ignorantes adparatum Romanorum barbari, facinus ipſum exordiebātur; magno cum ſilētio lintres ingreſſi, ratiq; Romanos conſilia ſua prorſus latere. Signis autem datis, quū proditionis auctores de ſingulis ducē præmonuiſſent, ac propius ad hoſtilē adparatum acceſſiſſent: nauibus magnis, & remigio validiſſimo vtentibus inuehebantur, obuiaq; cuncta ſubmergebant; quū nemo deſilientium, propter armorū pondus, euadere poſſet. Lintres autem illi, quicumq; vitauerāt Romanos nauibus circumuectos, quū in porrectas in longitudinē naues incidiſſent; quibuſuis offerentibus ſe ſe telis petiti, cum ipſis viris interibant; adeo quidē, vt nauium Romanarū ſeptū illud nemo

tranſire potuerit. Ingenti edita cæde, qualis antea necdũ vllo nauali prœlio patrata fuit; cadaueribus amnis compleri, & armis, quorum quidem eſſet ea natura, vt aquæ innatarent. Quod ſi qui natando tranſiicere potuiſſent, in eos qui ad ripam fluminis aderant, delati peribant. Hoc modo quum flos ipſe barbarici exercitus omnino exſtinctus fuiſſet; ad prædam milites ſe conuertebant, pueros & mulierculas abducentes, & adparatu barbarorum potiti. Tunc etiam dux copiarum Promotus arceſſitum Imperatorem Theodoſium, qui nõ procul aberat, rei fortiter geſtæ teſtem fecit. Ille, multitudinem captiuorum, & ſpoliorum molem conſpicatus; captiuos vinculis liberatos dimiſit, & muneribus demulſit; hac eos humanitate pelliciens, vt ad ſe ſpõte tranſirent; quod etiam ceteroqui eorum opera futura ipſi eſſet vtilis ad bellum contra Maximum gerẽdum. Ac Promotus quidẽ manſit in officio, Thraciæ cuſtodiendæ præfectus; & ad bellum, quod diximus, ſecreto paratus. Fuerit autem operæ pretium & aliud quiddam ſimile, quod eodem tempore accidit, narrari. Eſt opidum in ea Scythia, quę Thracia cõtinetur, quod Tomos vocãt. Huius opidi militibus præſidiariis cũ poteſtate præerat Gerontius, vir robore corporis excellẽs, & ad vſum belli quęmuis idoneus. Erant autem extra opidũ barbari quidam, a principe delectu præſtantiſſimorum habito collocati; qui & corporum dotibus egregiis natura præditi erant, & virilibus animis ceteros ſuperabant. Hi ſupra milites reliquos & annonis, & aliis muneribus ab Imperatore donati, non honores illos ſibi habitos beneuolentia compenſare cogitabant; ſed deſpectu præſidis, & militum Romanorũ contemtu. Hac eorum voluntate cognita Gerontius, & quod in opidũ aliquid molituri eſſent, ſtatumque rerum conturbaturi: conſilium ſuum cum prudentiſſimis quibuſque militibus, petulantiam & iniurias barbarorum punire volens, communicat. Quum autem eos ob metum cunctabundos cerneret, qui vel ipſum barbarorum inceſſum timerent; ſumtis armis, & admodum paucis ſatellitibus, aduerſus vniuerſam barbarorum multitudinem ſemet obiecturus inſtruit, apertiſque portis prodit; militibus vel adhuc dormientibus, & metu ceu compede quadam vinctis; vel in muros adcurrentibus, & quæ

διὰ φράγματα διωθέντος. φόνου δὲ πολλοῦ γινομένου, καὶ οἷος οὔπω πρότερον ἐν ναυμαχίᾳ συνέβη, σωμάτων μὲν ὁ ποταμὸς ἐπληροῦτο καὶ ὅπλων, ὅσα φύσιν εἶχεν ὑπὸ τοῦ ὕδατος αἰωρεῖσθαι· εἰ δέ που τινὲς οἷοί τε γεγόνασι διαβῆναι νηχόμενοι, τοῖς περὶ τὴν ἠιόνα τοῦ ποταμοῦ* παρ᾽ οἷς ἐμπεσόντες, ἀπώλλυντο. τοῦ δὲ ἀκμάζοντος παντὸς ἐν τοῖς βαρβάροις διαφθαρέντος, ἐπὶ τὴν λείαν ἐχώρουν οἱ στρατιῶται, παιδάρια μὲν ἀπάγοντες καὶ γύναια, καὶ τῆς ἀποσκευῆς γινόμενοι κύριοι. τότε δὴ καὶ ὁ στρατηγὸς Προμωτός, οὐ πόρρω που τὸν βασιλέα Θεοδόσιον ὄντα μετακαλέσας, ἐποιεῖτο μάρτυρα τοῦ κατορθώματος. ὁ δὲ, τῶν αἰχμαλώτων τὸ πλῆθος καὶ τὸν ὄγκον τῶν λαφύρων τεθεαμένος, ἀνῆκέ τε τοὺς αἰχμαλώτους ἀδέτους, καὶ δωρεαῖς ἐφιλοφρονεῖτο· διὰ τῆς τοιαύτης φιλανθρωπίας εἰς τὸ αὐτομολῆσαι προτρέπων, καὶ ἄλλως εἰς τὸν κατὰ Μαξίμου συνοίσοντας οἱ πόλεμον. Ὁ μὲν οὖν Προμωτὸς, ἐπέμεινε τῇ τῆς Θρᾴκης ἐφεστὼς φυλακῇ, καὶ πρὸς τὸν εἰρημένον πόλεμον ἐν παραβύστῳ γινόμενος ἀρεπής· ἕτερον δέ τι παραπλήσιον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συμβὰν, ἄξιον ἀφηγήσασθαι. πόλις ἐστὶν ἐν τῇ κατὰ Θρᾴκην Σκυθίᾳ, Τομεὺς ὀνομαζομένη. τῶν ἐνιδρυμένων ταύτῃ στρατιωτῶν, ἡγεῖτο Γερόντιος, ἀνὴρ καὶ ῥώμῃ σώματος καὶ πρὸς πᾶσαν πολεμικὴν χρείαν ἀρκῶν. ἦσαν δὲ πρὸ ταύτης τῆς πόλεως ὑπὸ βασιλέως ἀριστίνδην* ἐσάντες βάρβαροι, τῇ τε τῶν σωμάτων ἀναβέχοντες εὐφυΐᾳ, καὶ ἀνδρείᾳ πολλῇ τῶν ἄλλων διαφέροντες. οὗτοι καὶ σιτήσεων ὑπὲρ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἄλλων παρὰ βασιλέως ἠξιωμένοι δωρεῶν, οὐκ εὐνοίᾳ τὰς εἰς αὐτοὺς ἀμείβεσθαι διενοοῦντο τιμὰς, ἀλλὰ τῇ εἰς τὸν ἄρχοντα ὑπεροψίᾳ, καὶ τῇ περὶ τοὺς στρατιώτας καταφρονήσει. ταύτης αἰσθανόμενος τῆς προαιρέσεως ὁ Γερόντιος, καὶ ὡς ἐγχειρῆσαι διανοοῦνται τῇ πόλει, καὶ συνταράξαι τὰ καθεστῶτα, κοινοῦται τῶν στρατιωτῶν τοῖς φρονίμοις μάλιστα διαφέρουσιν, ἐπεξελθεῖν τῇ τῶν βαρβάρων ἀσελγείᾳ καὶ ὕβρει βουλόμενος. ὡς δὲ διὰ δειλίαν ἑώρα ὀκνοῦντας, καὶ αὐτὸ τὸ κίνημα τῶν βαρβάρων δεδιότας, ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, καὶ τῶν ὑπασπιστῶν σφόδρα εὐαριθμήτους, παντὶ τῷ τῶν βαρβάρων ἀντετάττετο πλήθει· καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσας, ἀπήντα, τῶν στρατιωτῶν ἢ καθευδόντων ἔτι καὶ τῷ ὄκνῳ πεπεδημένων, ἢ πρὸς τὸ τεῖχος ἀναδραμόντων, καὶ τὰ

γενόμενα

γινόμενα θεωμένων. τοῖς δὲ βαρβάροις ἐπῄει γελᾶν τὴν τοῦ Γεροντίου παραφροσύνην· καὶ θανατᾶν οἰόμενοι τὸν ἄνθρωπον, ἔπεμπον αὐτῷ τοὺς ἐν ἑαυτοῖς ἀλκῇ διαφέροντας. ὁ δὲ, τῷ πρώτῳ ἐπελθόντι συμπλακεὶς, καὶ τὴν ἀσπίδα συντόμως χείσας, ἐμάχετο καρτερῶς, ἄχρις ὅτε τῶν ὑπασπιστῶν τις, ἰδὼν συμπεπλεγμένους αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἀπέκοψε τῷ ξίφει τοῦ βαρβάρου τὸν ὦμον, καὶ τοῦ ἵππου κατήγαγε. καταπλαγέντων δὲ τῶν βαρβάρων τὸ τοῦ ἀνδρὸς ἀνδρεῖον τε ἅμα καὶ θαρραλέον, ἅμα τε ὁ Γερόντιος ἄλλοις τῶν πολεμίων ἐπῄει· καὶ θεωροῦντες οἱ ἐκ τοῦ τείχους τὰ πραττόμενα παρὰ τοῦ σφῶν στρατηγοῦντος, ἀνεμνήσθησαν τοῦ Ῥωμαίων ὀνόματος· καὶ ἐπεξελθόντες, ἤδη *καταπεπληγμένους τοὺς ἐκπεσόντας κατέσφαξαν· τοὺς δὲ *ἀποδράντας ἐδέχετο παρὰ Χριστιανῶν τιμώμενον οἰκοδόμημα, νομιζόμενον ἄσυλον. Ὁ μὲν οὖν Γερόντιος, τῶν ἐπηρτημένων τὴν Σκυθίαν ἐλευθερώσας κινδύνων, καὶ τῶν ἐπαναστάντων αὐτῇ βαρβάρων, ἀνδρίας ὑπερβολῇ καὶ μεγαλοψυχίᾳ κρατήσας, τὰς παρὰ τοῦ βασιλεύοντος ἀμοιβὰς προσεδέχετο. Θεοδόσιος δὲ ὁ βασιλεὺς, οὐ μετρίως ἀγανακτήσας, ὅτι βάρβαροι, τοσαύτης ἠξιωμένοι παρ' αὐτοῦ τιμῆς, ἀνῃρέθησαν, εἰ καὶ τοῖς πράγμασιν ἔτυχον λυμηνάμενοι, συναρπάζει τε τὸν Γερόντιον παραχρῆμα, καὶ λόγον τῆς ὑπὲρ Ῥωμαίων ἀριστείας ἀπῄτει. τοῦ δὲ καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων αὐτῶν ἐπανάστασιν ἀπελέγχοντος, διεξιόντος τε τὰς ἁρπαγὰς καὶ τὴν τῶν οἰκητόρων ἀπώλειαν, τούτων μὲν οὐδενὶ προσεῖχεν ὁ βασιλεὺς, ἐνίστατο δὲ τῷ μὴ διὰ τὸ κοινῇ λυσιτελὲς, ἀλλ' ἐπιθυμίᾳ τῶν παρὰ βασιλέως αὐτοῖς δεδωρημένων, ὡς ἂν μὴ ἐλεγχθείη ταῦτα κερδάνας, ἐκποδὼν αὐτοὺς ἐθελῆσαι ποιῆσαι. τοῦ δὲ καὶ ταῦτα τῷ δημοσίῳ λέγοντος πεπομφέναι μετὰ τὴν ἐκείνων ἀναίρεσιν, (ἦν δὲ περιαυχένια χρυσᾶ παρὰ βασιλέως αὐτοῖς δεδομένα πρὸς κόσμον) μόλις ἣν εἶχε διανείμας τοῖς εὐνούχοις οὐσίαν, οἷός τε γέγονε τῶν περιεστώτων ἐξαιρεθῆναι κινδύνων, ἄξια τῆς εἰς Ῥωμαίους εὐνοίας ἐκτίσας τὰ *ἐπίχειρα. Τῶν δὲ ὑπὸ τὴν Θεοδοσίου βασιλείαν οὕτω διεφθαρμένων, καὶ σπουδαίου μὲν οὐδενὸς εἰς ἀρετὴν φέροντος ἐπαινουμένου, παντὸς δὲ τρυφῆς καὶ ἀκολασίας εἴδους κατὰ τὴν πῆχυν (τὸ λεγόμενον) ἐφ' ἑκάστης ἐπιδιδόντος, οἱ τὴν ἐν Συρίᾳ μεγάλην Ἀντιόχειαν οἰκοῦντες, οὐ φέροντες τὴν ἐπὶ

gererentur, ſpectantibus. Barbaris autem ridere Gerontii dementiam ſubiit: & quod hominem cupidum mortis exiſtimarent, quoſdā robore præſtātes aduerſus eum mittunt. Gerontius cum eo congreſſus, qui primus irruerat, quum manu parmam agiliter prehendiſſet, fortiter dimicat: donec quidam ex ſatellitibus, conſpicatus eos lucta mutua implicatos, humerum barbari gladio abſcidiſſet, & hominem equo deturbaſſet. Obſtupefactis autem barbaris ob viri fortitudinem & audaciam, ſimul Gerontius alios ex hoſtibus adoritur; & qui erant in muris, conſpicientes ea, quæ ab ipſorum duce gererentur, Romani nominis ad animos reuocata memoria, barbaros adgrediuntur, & erumpentium terrore perculſos, occidunt. Qui aufugerant, in ædificium ſe recipiebant, quod a Chriſtianis habetur in honore, proque aſylo ducitur. Ac Gerontius quidem ab imminentibus periculis liberata Scythia, & barbaris hanc adgreſſis eximia fortitudine ac magnanimitate victis; ab Imperatore præmia quædam exſpectabat. Theodoſius autem, non mediocriter iratus ob interemtos barbaros, quos ipſe tanto dignatus eſſet honore, quãtumuis exitio reipublicæ fuiſſent; confeſtim Gerontium corripit, & ab eo rationē rei pro Romanis ſtrenue geſtæ poſcit. Illo rebellionis eos aduerſus Romanos arguente, ſimulq; rapinas, & incolarum exitium cõmemorante: horum nullo moueri princeps, ſed in eo perſiſtere, Gerontium nō vtilitatis publicæ cauſſa; ſed ob libidinē adipiſcēdi barbaris ab Imperatore donata, ne lucris iſtis potitus conuinci poſſet, illos e medio tollere voluiſſe. Gerontio reſpondēte, ſe iſta quoq; poſt ipſorū cædem fiſco miſiſſe, (erant autē aurei torques, ad ornatum eis a principe donati) vix facultatibus, quas habebat, in eunuchos diſtributis, eripere ſe periculis imminētibus potuit; dignis ſcilicet fide in rēpublicā Romanā ſua præmiis perſolutis. Quū eſſent imperio Theodoſiano res in hunc modū perditę, ac nihil egregiū, quod ad virtutem tenderet, laudaretur; ſed omne deliciarū & luxurię genus vlnatim, ceu prouerbio dici ſolet, cottidie ſumeret incrementum: magnæ illius *Antiochiæ* Syriacæ ciues, nō ferentes

publicorum cumulationes tributorum, quæ ſingulos in dies ab exactoribus excogitabãtur, ſeditionem mouerunt; & tam ipſius principis, quam Auguſtæ ſtatuis foede deiectis, voces iactarunt, non illas quidem iis indignas quæ gerebantur; ſed cum dicacitate tamen, & ipſis familiari vrbanitate coniunctas. Quumque princeps ob ea cõmotus, quæ ab ipſis deſignata fuerant, merito ſupplicio ſe delictum hoc puniturum minaretur: metu iræ principis viſum eſt ordini decurionũ legatos mittere, qui a plebe commiſſa purgarent. Itaque Libanium profeſſorem, cuius famam libri ab eo relicti prædicant; & Hilarium, ſplendore familiæ, atque omni eruditionis genere præſtantem, deligunt. Ac profeſſor ille quidem oratione coram Imperatore ac ſenatu de ſeditione pronuntiata, tantum efficere potuit; vt a concepta aduerſus Antiochenos ira principem reuocaret: obiterq; factum eſt, vt ei princeps alteram quoque de reconciliatione orationẽ iniungeret; inimicitiis aduerſus vrbem prorſus depoſitis. Hilarius autem, eximiæ virtutis cauſa laudatus, ab Imperatore toti Palæſtinæ cũ imperio præfectus fuit. Quum res orientis, & Thraciæ, & Illyrici, hoc eſſent in ſtatu; Maximus, qui non ex dignitate res ſibi ſuccedere putabat, ſi ſolis imperaret iis nationibus, quæ Gratiano prius paruerant: de Valentiniano regno deiiciendo cogitabat; toto quidem illo, ſi poſſet; ſin ea ſpe fruſtraretur, de parte illius aliqua ſaltim adquirenda, quantam ſane occupare poſſet. Hac opinione victus, ad tranſeundas Alpes, & adeundam Italiam ſe parat. Quum autem videret, per viam anguſtam, & aſperrimos inuiosq; montes, iter neceſſario faciundum eſſe; quos deinde lacus & paludes excipiunt, per quas dumtaxat viatoribus otioſe tardeque tranſeuntibus, nõ tantis copiis, exitus patet: quid agendum eſſet, ad conſilium melius differebat. Quum autem Valentinianus legatos Aquileia mitteret, deque pace firmiore ſibi caueri peteret; poſtulatis adſentitur Maximus; eã rem ſe quoque lubentiſſime accipere ſimulans. Itaque Domninum Valentinianus hanc ob cauſſam ablegat, natione Syrum, & notæ melioris familiarem. Quippe maxima ſecundum ipſum poteſtate præditus, fide pariter & vſu rerũ præſtare ceteris videbatur; & quidquid alioqui princeps alio nemine cõſcio

τοῖς δημοσίοις φόροις ὁσημέραι παρὰ τῶν πρακτόρων ἐπινοουμένην προσθήκην, εἰς στάσιν ἀνέστησαν, καὶ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ τε τοῦ βασιλέως καὶ τῆς τούτῳ συνοικούσης, αἰσχρῶς καθελόντες, φωνὰς ἀφῆκαν, τῶν μὲν πεπραγμένων οὐκ ἀναξίας, οὐκ ἔξω μέντοι στωμυλίας, καὶ τῆς συνήθους αὐτοῖς ἀστειότητος. ἐπεὶ δὲ τοῖς παρ' αὐτῶν γεγενημένοις ὁ βασιλεὺς κινηθεὶς, ἠπείλει τῷ τολμήματι δίκην ἀξίαν ἐπιθεῖναι, δέει τῆς βασιλέως ὀργῆς, ἔδοξε τῇ βουλῇ πρέσβεις ἐκπέμπειν, ὑπὲρ ὧν ὁ δῆμος ἔπραξεν ἀπολογησομένους. αἱροῦνται τοίνυν Λιβάνιόν τε τὸν σοφιστὴν, οὗ τὸ κλέος ἐκ τῶν καταλελειμμένων ὑπ' αὐτοῦ κηρύττεται λόγων· καὶ Ἱλάριον, γένους τε λαμπρότητι καὶ πάσῃ παιδείας εἴδει προήκοντα. καὶ ὁ μὲν σοφιστὴς τὸν περὶ τῆς στάσεως αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ τῇ γερουσίᾳ λόγον εἰπὼν, ἴσχυσε τὸν βασιλέα μεταπεῖσαι τῆς κατὰ Ἀντιοχέων ὀργῆς· ὥστε ἀμέλει τούτῳ καὶ τὸν περὶ τῶν διαλλαγῶν ἐπιθεῖναι, τελέως τοῦ βασιλέως τὸ πρὸς τὴν πόλιν ἔχθος ἀποθεμένου. Ἱλάριος δὲ, διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς, ἐπαίνων ἀξιωθεὶς, ἀρχὴν παρὰ βασιλέως ἐπάτετο Παλαιστίνης ἁπάσης. Τῶν δὲ κατὰ τὴν ἑῴαν, καὶ Θρᾴκην, καὶ Ἰλλυριῶν, ὄντων ἐν τούτοις, Μάξιμος, οὐ κατὰ τὴν ἀξίαν οἰόμενος αὐτῷ τὰ πράγματα φέρεσθαι, μόνων ἄρχοντι τῶν ὑπὸ Γρατιανῷ πρότερον τεταγμένων ἐθνῶν, διενοεῖτο παραλῦσαι τὸν νέον Βαλεντινιανὸν τῆς βασιλείας, εἰ μὲν δύναιτο, πάσης· εἰ δὲ * τοῦτο διαμάρτοι, μέρος γοῦν αὐτῆς, ὅσον ἂν οἷός τε γένοιτο, οἰκειώσασθαι. καὶ ταύτῃ κεχρημένος τῇ γνώμῃ, διαβῆναι τὰς Ἄλπεις, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν χωρῆσαι παρεσκευάζετο. θεωρῶν δὲ ὡς διὰ στενῆς ὁδοῦ καὶ τραχυτάτων καὶ ἀβάτων ὀρῶν, ἀνάγκη ποιήσασθαι τὴν ὁδοιπορίαν, διαδέχεται δὲ ταῦτα, τέλματα καὶ ἕλη, ὁδοιπόροις σχολαίτερον διιοῦσιν, οὐχ ὅτι στρατιᾷ τοσαύτῃ, διέξοδον ἐνδιδόντα, τὸ πρακτέον εἰς ἀμείνονα βουλὴν ἀνετίθετο. τοῦ [δὲ] Βαλεντινιανοῦ πρεσβείαις ἐκ τῆς Ἀκυληΐας χρωμένου, καὶ περὶ βεβαιοτέρας εἰρήνης ἀσφάλειαν αὐτῷ δοθῆναι παρακαλοῦντος, ἐπείθετο τῇ αἰτήσει Μάξιμος, * δεῖξαι τοῦτο καὶ αὐτὸς ὅτι μάλιστα * ποιούμενος. πέμπει οὖν Δομνῖνον ἐπὶ τούτῳ Βαλεντινιανὸς, Σύρον μὲν ὄντα τὸ γένος, ἐκ δὲ τοῦ βελτίονος αὐτῷ γνώριμον ὄντα. παραδυναστεύων γὰρ αὐτῷ, πίστει καὶ πραγμάτων ἐμπειρίᾳ προέχειν τῶν ἄλλων ἐδόκει· καὶ ἄλλως ὅσα ὁ βασιλεὺς οὐδενὸς εἰδότος ἄλλου

πράττειν

πράττειν ἐβούλετο, τούτῳ κατεξαίρετον ἐγνώκει θαρρεῖν. ἐλθὼν οὖν ὡς τὸν Μάξιμον ὁ Δομνῖνος, καὶ ὅσα τῆς πρεσβείας ἦν ἀπαγγείλας, ἠξιοῦτο θεραπείας καὶ φιλοφροσύνης πολυτελείας. τιμῆς τε γὰρ αὐτὸν ὁ Μάξιμος ὑπερβαλλούσης ἠξίου, καὶ ὄγκου δωρεῶν ἐπλήρου τοσοῦτον, ὥστε Δομνῖνον μηδένα τοιοῦτον ἔσεσθαι τῷ βασιλεῖ Οὐαλεντινιανῷ φίλον ὑπονοῆσαι. τοσοῦτον δὲ ἴσχυεν ὁ Μάξιμος τὸν Δομνῖνον παραγαγεῖν, ὥστε καὶ μέρος ἧς εἶχε στρατιᾶς συμπαραπέμψαι, συνοῖσον εἰς ἐπικουρίαν τῷ βασιλεῖ κατὰ τῶν ἐπικειμένων τοῖς ὑπ' αὐτὸν Παίοσι βαρβάρων. ἐπὶ τούτοις ἀναχωρήσαντος τοῦ Δομνίνου, καὶ ὡραϊζομένου τῷ πλήθει καὶ μεγέθει τῶν δωρεῶν καὶ τῇ τῶν δεδομένων αὐτῷ συμμάχων δορυφορίᾳ, τὴν ἀπὸ τῶν Ἄλπεων φέρουσαν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ὁδὸν, ἔλαθε τῷ Μαξίμῳ ῥᾴονα καταστήσας. ὅπερ ὁ Μάξιμος προειδόμενος, καὶ ἐπὶ τούτῳ πάντα κατασκευάσας, ἐπηκολούθησε πανστρατιᾷ, μεθ' ἡσυχίας προπέμψας κατὰ τὴν ὁδὸν φύλακας· οἳ πᾶσαν ἐποιοῦντο φροντίδα τοῦ μηδένα παραδραμόντα τὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν Μαξίμου διάβασιν τοῖς ἀμφὶ Δομνῖνον ἀγγεῖλαι. καὶ ἦν ἡ τοιαύτη φυλακὴ λίαν εὔκολος. οὐδὲ γὰρ ἦν οἷόν τε λαθεῖν τοὺς διὰ τοῦ στενωτάτου τῶν Ἄλπεων ἰόντας. ὅτε τοίνυν ἔγνω τοὺς ἀμφὶ τὸν Δομνῖνον τὰ στενώτατα τῶν Ἄλπεων καὶ τὰ τῶν ὀρῶν ἄβατα διελθόντας, ἤδη δὲ καὶ τὰ μετὰ τὰς Ἄλπεις, ὅσα ἦν ἑλώδη καὶ δυσχερῆ ἐμποιοῦντα στρατοπέδῳ, πολέμιον στῖφος ἐναντιωσόμενον ἐν δυσχωρίαις οὐχ εὑρήσειν ἐλπίζων τι, τότε δὴ σὺν πάντῃ τάχει τὴν Ἰταλίαν, οὐδενὸς ἐμποδὼν ὄντος, καταλαβὼν, τῇ Ἀκυληΐᾳ προσέσχε. Οὐαλεντινιανοῦ δὲ τῷ αἰφνιδίῳ καὶ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα καταστάντος, δέος εἰσῄει τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, μὴ καὶ ζωγρείᾳ ἑλὼν ὁ Μάξιμος διαχρήσηται. τότε δὴ νεὼς ἐπιβὰς, ἐπὶ τὴν Θεσσαλονίκην ἀπῇρε. συναπέπλει δὲ αὐτῷ καὶ ἡ μήτηρ Ἰουστῖνα, Μαγνεντίῳ μὲν (ὡς εἴρηταί μοι πρότερον) συνοικήσασα, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου καθαίρεσιν, Οὐαλεντινιανῷ τῷ βασιλεῖ διὰ κάλλους ὑπερβολὴν συναφθεῖσα, καὶ τὴν θυγατέρα Γάλλαν ἐπαγομένη. διαπλεύσαντες δὲ τὰ τοσαῦτα πελάγη, καὶ τῇ Θεσσαλονίκῃ προσορμισθέντες, πρεσβείᾳ πρὸς Θεοδόσιον ἐχρῶντο τὸν βασιλέα, νῦν γοῦν αὐτὸν τῇ κατὰ παντὸς τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ γένους ἀσελγείᾳ τιμωρῆσαι παρακαλοῦντες. ὁ δὲ, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀκοὴν ἐκπλαγεὶς, λήθην

facere volebat, huic inprimis credendum ſtatuerat. Itaque quum veniſſet ad Maximũ Domninus, capitibus legationis omnib. expoſitis, omni cum obſeruantia comitateq; exceptus eſt. Nam & dignabatur eum honore Maximus eximio, & tanta munerũ mole ſatiabat, vt Imperatorem Valentinianum nullum huic parem habiturum amicum Domninus exiſtimaret. Ac poterat vſque adeo Domninum decipere Maximus, vt etiam partem exercitus ſui cum eo mitteret, quæ Imperatori cõtra barbaros, ſubiectis ipſi Pannoniis imminentes, eſſet auxilio. Poſteaquã hæc cõſequutus Domninus abiiſſet, ac ſibi placeret ob copiã magnitudinemq; munerum, quæ acceperat, & cõceſſorum ſibi ſociorum ſatellitium: viam ab Alpibus domum ducentẽ imprudens Maximo faciliorem reddidit. Quod Maximus futurũ proſpiciens, eaq; de cauſa cunctis adparatis rebus; vniuerſis cũ copiis ſubſequutus eſt, tacite præmiſſis in itinere cuſtodibus, qui omnẽ curam adhibebant, ne curſu quis prætergreſſus, Maximi tranſitũ in Italiam Domnini comitibus nũtiaret. Ac huiuſmodi ſane cuſtodia per erat facilis. Nec enim latere poterãt, qui parte Alpiũ artiſſima proficiſcebãtur. Quũ igitur intelligeret, Domninũ cũ ſuis Alpes, qua ſunt anguſtiſſimæ, inuiosq; mõtes penetraſſe, cum iis præterea locis, quæ trans Alpes erãt paluſtria, militumq; copiis difficultatẽ obiiciebãt; nec hoſtile ſe vllũ agmẽ aduerſum, impeditis in locis, inuenturũ ſperaret: omni cũ celeritate Italiã, nemine præpediẽte, ingreſſus, Aquileiã copias ducit. Valentiniano tã repentino caſu extra ſpẽ omnem cõſtituto, formidare ceperunt ipſius familiares, ne Maximus eũ viuũ in poteſtatẽ redactũ occideret. Quapropter nauẽ ingreſſus, Theſſalonicã abiit, ſocia nauigationis Iuſtina matre; quæ Magnentiũ prius maritũ habuerat, vt ante diximus; & illo ſublato, propter eximiã formæ venuſtatem, Valentiniano principi iuncta matrimonio fuerat. Hæc Gallã quoq; filiam ſecũ adducebat. Quum tot emenſi maria, Theſſalonicam adpuliſſent; legatione ad Imperatorẽ Theodoſium miſſa, rogant; vt ſaltim nunc inſolentiam, aduerſus omnẽ Valentiniani familiã exercitam, vindicaret. Theodoſius, ad ipſam rei famam obſtupefactus, luxus

illius nimii nonnihil obliuiſcitur, & paullum de inſano voluptatũ ſtudio remittit. Habito deinde conſilio viſum, vt ipſe cum nonnullis e ſenatu Theſſalonicam ſe conferret. Hoc vbi factum fuit, de integro conſultatur, quid agendum eſſet: communique decreto placuit, vt a Maximo patrata facinora punirentur. Non enim illi homini vitam amplius cõcedendam, qui & Gratianum occidiſſet, eiuſque regnum vſurpaſſet; & hunc ſucceſſum adeptus, via quaſi quadam progreſſus fuiſſet, ac fratrem illius relicto ſibi principatu exuiſſet. Offenſus his Theodoſius, ob inſitã a natura molliciem, & hactenus actæ vitæ ſecordiam, ad bellum hoc ſegniorem ſe præbet; adferens in medium ea mala, quæ de bellis ciuilibus proueniũt; ſimulque oſteñdens, neceſſario rempublicam in his vtrimque letales plagas accipere. Quapropter aiebat, prius legatos eſſe mittẽdos. ac ſi quidem Valẽtiniano Maximus imperium reſtituere mallet, & quietem amplecti; ſecundum formã priſtinã in omnes imperium diuidendum eſſe. ſin ab auaritia vinci ſe pateretur, citra tergiuerſationem vllam bello perſequendum. Aduerſus hæc nemo quidem e ſenatu proferre quidquam audebat, quod aliquo modo reipublicæ cõducibilia viderentur: Iuſtina vero, nec rerum vſu deſtituta, nec inops cõſilii ad inueniendum id quod expediret, quum Theodoſii pronum ad amores animum noſſet: Gallam, filiam ſuam, eximia forma præſtantem, coram eo ſtatuit; & genua principis amplexa, ſuppliciter obſecrat; ne Gratiani, qui largitus ei fuiſſet imperium, cædem inultam relinqueret; neue ſe neglectos iacere ſineret, omni ſpe deſtitutos. Quæ proferens, puellam illacrumantem, & fortunã ſuam deplorantem, ei commonſtrat. His Theodoſius auditis, ſimulque puellæ pulchritudinis intuitu captus, etiam vultu acceptum ex puellæ forma vulnus ſatis ille quidem prodebat; ſed differebat tamen id, quod eſſet agendum; ſignificans eis, vti ſpes bonas animis conciperent. Quum autem puellæ deſiderio magis indies vreretur, conuenta Iuſtina, filiam eius in matrimonium ſibi dari petit. Nam Placilla, quæ cum eo prius fuerat nupta, diẽ ſuum obierat. Ea vero ſe nõ aliter ait hanc ei daturam, niſi bello contra Maximum ſuſcepto, Gratiani cædem vltus eſſet, & Valentiniano patritum imperium reſtituiſſet. His ille condicionibus & impetrat nuptias, &

μέν τινα τῆς ἄγαν ἐποιεῖτο τρυφῆς, καὶ τῇ περὶ τὰς ἡδονὰς ἐνεδίδου μανίᾳ. βουλῆς δὲ προτεθείσης, ἔδοξε τὴν Θεσσαλονίκην αὐτὸν ἅμα τισὶ τῶν ἀπὸ τῆς γερουσίας καταλαβεῖν. οὗ δὴ γενομένου, τελεία περὶ τοῦ πρακτέου προετίθετο γνώμη, καὶ κοινῷ δόγματι συνεδόκει τοῖς Μαξίμῳ πεπλημμελημένοις ἐπεξελθεῖν. μὴ γὰρ εἶναι βιωτὸν ἀνθρώπῳ, Γρατιανὸν μὲν ἀνελόντι, καὶ τὴν βασιλείαν οἰκειωσαμένῳ τὴν τούτου· καὶ ἐπειδὴ τοῦτο προεχώρησεν, ὁδῷ προϊόντι, καὶ τῆς λελειμμένης ἀρχῆς τὸν ἀδελφὸν ἐκείνου παρελομένῳ. τούτοις δυσαρεστήσας ὁ Θεοδόσιος, διά τε τὴν ἔμφυτον μαλακίαν, καὶ τὴν τῆς προλαβούσης διαίτης ἐκμέλειαν, ὀκνεῖ πρὸς τὸν πόλεμον, τὰ ἐκ τῶν ἐμφυλίων κακὰ φέρων εἰς μέσον, καὶ ὡς ἀνάγκη πᾶσα τὰ κοινὰ πλήττεσθαι καιρίαις πληγαῖς ἀμφοτέρωθεν. ὅθεν ἔφασκε δεῖν πρότερον διακηρυκεύεσθαι· καὶ εἰ μὲν ἕλοιτο Βαλεντινιανῷ Μάξιμος ἀποδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ ἄγειν τὴν ἡσυχίαν, κατὰ τὸ πρότερον σχῆμα τὴν ἀρχὴν εἰς ἅπαντας * διῃρῆσθαι· πλεονεξίᾳ δὲ κρατούμενον αὐτὸν, καταπολεμῆσαι ἀπροφασίστως. τούτοις ἀντιφθέγγεσθαι μὲν οὐδεὶς τῶν ἀπὸ τῆς γερουσίας ἐθάρρει, δοκοῦσί πως κοινῇ τῇ πολιτείᾳ λυσιτελεῖν. Ἰουστῖνα δὲ, οὔτε πραγμάτων ἄπειρος οὖσα, οὔτε πρὸς τὴν τοῦ συμφέροντος εὕρεσιν ἄπορος, ἐπισταμένη τὸ Θεοδοσίου περὶ τὰς ἐρωτικὰς ἐπιθυμίας ἐπιρρεπὲς, ἐφιστᾷ τε τὴν θυγατέρα Γάλλαν, ἐξαισίως διαπρέπουσαν κάλλει· καὶ τῶν γονάτων ἐπιλαβομένη τοῦ βασιλέως, ἱκέτευε, μήτε τὸν Γρατιανοῦ τοῦ δεδωκότος οἱ τὴν βασιλείαν, θάνατον περιιδεῖν ἀτιμώρητον, μήτε σφᾶς εἰκῇ κειμένους ἐᾶσαι, πάσης ἐκπεπτωκότας ἐλπίδος. καὶ ταῦτα λέγουσα, τὴν κόρην ὀδυρομένην ἐδείκνυ, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἀποκλαιομένην τύχην. τούτων ἀκούσας ὁ Θεοδόσιος, καὶ ἅμα τῇ θέᾳ τοῦ τῆς κόρης κάλλους ἁλοὺς, παρέφαινε μὲν καὶ τῷ βλέμματι τὴν ἐπὶ τῷ κάλλει τῆς κόρης πληγὴν, ἀνεβάλλετο δὲ τὸ πρακτέον, χρηστὰς ἔχειν αὐτὰς ὑποφαίνων ἐλπίδας. ὡς δὲ πλέον ἐπεσμύχετο τῇ τῆς κόρης ἐπιθυμίᾳ, τὴν Ἰουστῖναν μετελθὼν, ᾔτει τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, οἷα Πλακίλλης τῆς πρότερον αὐτῷ γημαμένης, ἀπαλλαγείσης. οὐκ ἄλλως δὲ ἔφασκε δώσειν, εἰ μὴ τὸν κατὰ Μαξίμου * ἀράμενος, τῷ τε Γρατιανοῦ τιμωρήσειεν ἀναιρέσει, καὶ Οὐαλεντινιανῷ πάλιν ἀποδοίη τὴν τοῦ πατρὸς βασιλείαν. ἐπὶ τούτοις ἔτυχέ τε τοῦ γάμου, καὶ

ταῖς τοῦ

ταῖς τοῦ πολέμου παρασκευαῖς ὅλον ἑαυτὸν ἐξεδίδου· καὶ συνελαυνόμενος ὑπὸ τῆς γυναικός, τό τε στρατιωτικὸν ἐφιλοφρονεῖτο σιτήσεων ἐπιδόσει, καὶ τὴν ἄλλην ἐκμέλειαν ὑπὸ τῆς χρείας ἀναγκαζόμενος ἐπηνώρθου, διαθεῖναί τε καὶ μετὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν αὐτοῦ, δεησόμενα προνοίας, ἔγνωκει. διὰ τοῦτο, ἐπεὶ Κυνήγιος ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, ἐπανιὼν ἐξ Αἰγύπτου, κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἔτυχε τεθνεώς, ὅντινα δέοι προστήσασθαι τῆς αὐλῆς ὕπαρχον, ἀνεζήτει· καὶ πολλοὺς πολλάκις ἀνασκοπήσας, εὗρε τὸ τελευταῖον ἄνδρα πρὸς τοῦτο ἁρμόδιον. μετακαλέσας τοίνυν ἐκ τῆς Ἀκυληΐας Τατιανόν, ἤδη μὲν ἄρξας ἐπὶ Οὐάλεντος ἑτέρας κεχειρισμένον ἀρχάς, ἄνδρα δὲ ἐν πᾶσι σπουδαῖον, ἀναδεικνύει τὸν αὐλῆς ὕπαρχον ἐν τῇ πατρίδι· καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς σύμβολα πέμψας αὐτῷ, τὸν παῖδα τὸν αὐτοῦ Πρόκλον, τῆς πόλεως ὕπαρχον καθίστησιν. ἀλλ' ἐν τούτῳ μὲν δὴ διεπράξατο, τὰς μεγίστας ἀρχὰς ἀνδράσι τοιούτοις ἐκδεδωκώς, οἳ καὶ παρὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἀποδημίαν, τὰ τῶν ὑπηκόων ἄριστα δυνήσονται διαθεῖναι· τοῖς δὲ στρατιώταις, ἱππεῦσι μέν, Προμωτὸν πεζοῖς δέ, Τιμάσιον ἐπέστησεν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν ἔξοδον οὐδὲν ἐλλείπειν ἐδόκει, λόγος ἐνέπεσε ταῖς βασιλέως ἀκοαῖς, ὡς οἱ τοῖς Ῥωμαϊκοῖς τέλεσιν ἀναμεμιγμένοι βάρβαροι, δωρεῶν ὑποσχέσει μεγάλων, παρὰ Μαξίμου περὶ προδοσίας ἐδέξαντο λόγους· αἰσθόμενοι δὲ ὡς περίπυστοι γέγονε, περὶ τὰ τέλματα καὶ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ λίμνας συνέφυγον, τοῖς αὐτόθι δάσεσιν ἑαυτοὺς ἀποκρύπτοντες· ἐν οἷς διωκόμενοι καὶ διὰ πάσης ἀναζητούμενοι μηχανῆς, κατὰ τὸ πολὺ διεφθάρησαν μέρος. ὥστε τὸν βασιλέα τούτου τοῦ δέους ἀπαλλαγέντα, σπουδῇ πάσῃ καὶ πανστρατιᾷ κατὰ Μαξίμου χωρῆσαι. Ἰουστίναν μὲν οὖν ἅμα τῷ παιδὶ καὶ τῇ θυγατρὶ ναυσὶν ἐμβαλών, καὶ τοῖς ἀσφαλῶς παραπέμπουσι παραδούς, εἰς τὴν Ῥώμην ἐξέπεμπεν· ἐπέπειστο γὰρ ὡς ἀσμενέστατα Ῥωμαῖοι δέξονται τούτους, ἀλλοτριούμενοι Μαξίμου τῆς γνώμης. αὐτὸς δὲ ἅμα τῷ στρατῷ διὰ Παιονίας τῆς ἄνω καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν, ἐπὶ τὴν Ἀκυληΐαν αὐτὴν ἐλάσαι διενοεῖτο, καὶ ἐπελθεῖν ἀπαρασκεύῳ τῷ πολεμίῳ. Ταύτῃ τῇ πορείᾳ χρωμένου Θεοδοσίου, πυθόμενος Μάξιμος ὡς ἡ Οὐαλεντινιανοῦ μήτηρ ἅμα τοῖς παισὶν διαβαίνειν μέλλοι τὸν Ἰόνιον κόλπον, ταχυναυτοῦντα πλοῖα συναγαγών, καὶ Ἀνδραγαθίῳ παραδούς, ἐπὶ τὴν τούτων ἔστελλε

adparādo bello totus incumbit. Quin & impulſus a muliere, militum animos auctis annonarum ſtipendiis demulcet, & reliquam ſegniciem ſic vſu exigente corrigit; vt etiam ea ſibi diſponenda ſtatueret, quæ poſt abitum ipſius, aliquam flagitatura prouidentiam eſſent. Ob eam cauſſam, mortuo in itinere Cynegio præfecto prætorii, quum ex Ægypto reuerteretur; quemnam præfectum prætorii conſtitueret, diſpiciebat. Quumque multos multoties conſideraſſet, tamdem virum ad hoc idoneum reperit. Arceſſitum igitur Aquileia Tatianum, qui & alios ſub Valente magiſtratus geſſerat, & erat in omnibus virtute ſingulari præditus, prætorii præfectum in patria declarat; & miſſis ad eum magiſtratus inſignibus, filio ipſius Proculo præturam vrbanā tradit. Enimuero præclare ſe heic geſſit, ampliſſimis magiſtratibus eiuſmodi viris commiſſis, qui etiam poſt abitum principis optime res ſubditorum adminiſtrare poſſent. Militum vero copiis, equeſtribus Promotum, pedeſtribus Timaſiū præficit. Quum autem nihil ad profectionē amplius deeſſe videretur, ad aures Imperatoris rumor eſt adlatus; permiſtos Romanis legionibus barbaros, magnis muneribus promiſſis, a Maximo de proditione ſollicitatos. Animaduertentes autem illi, eius rei famam iam emanaſſe; verſus paludes & lacus in Macedonia confugiunt, & in eorum locorum ſaltibus ſemet occultant: in quibus quum eos alii perſequerētur, & quauis arte perquirerent, maiori ex parte perierunt: adeo quidem, vt Imperator hoc metu liberatus, omni ſtudio, & omnibus cum copiis contra Maximū pergeret. Iuſtinam quidem, cum filio & filia nauibus impoſitam, & tuto deducturis traditam, Romam ablegat: perſuaſus, Romanos lubentiſſimis animis hos excepturos, quorum a Maximo voluntates eſſent alienæ. Ipſe cum exercitu per ſuperiorem Pannoniam, & Apenninos montes, Aquileiam contendere, & imparatum hoſtem adgredi cogitabat. Dū hoc Theodoſius iter tenet, audiens Maximus, Valentiniani matrem cū liberis ſinum Ioniū transiecturam: collectis velocibus & expeditis nauigiis, ac iiſdem Andragathio traditis, hominem ad illos velut indagine capiēdos

dimittit. Is in omnem partem nauigiis circumuectus, propoſitum tenere non potuit; quod illi iam ante fretum Ionium tranſmiſiſſent. Inde ſatis magnis coactis copiis, omnia paſſim in iis locis circũnauigabat, quod Theodoſium exercitu nauali bellum facturum exiſtimaret. At Theodoſius, his rebus intento Andragathio, per Pannoniam, portaſque montium Apenninorum progreſſus, necopinantes & incautos Maximianos adoritur. Quumque pars quædam exercitus impetu celerrimo ad Aquileiæ muros acceſſiſſet, aditumque vi ſibi per portas aperuiſſet: (quippe non poterant eis cuſtodes, perquam pauci numero, reſiſtere) Maximus imperatorio ſolio deturbatur, quum pecuniam in milites ſuos partiri cepiſſet. Habitu imperatorio exutus, ad Theodoſiũ deducitur. Is paucis, quæcumque contra rempublicam deliquiſſet, velut exprobrationis loco recenſitis; hominem carnifici tradit, meritam poenam luiturum. Hunc Maximus vitæ pariter ac tyrãnidis exitum habuit; qui aſtu ſuperato Valentiniano, citra laborem omni ſe potiturum imperio Romano ſomniauerat.

Quia vero Theodoſius Imperator audierat, Maximum transeuntem Alpes, filium *Victorem*, dignitate Cæſaris ornatum, apud tranſalpinas gentes reliquiſſe; confeſtim Arbogaſtem magiſtrum militum mittit; qui & imperio deiecit adoleſcentulum, & interfecit. His Andragathio nuntiatis, qui nauibus fretum Ionium ſcrutabatur; quod infinita ſe perpeſſurum mala ſciret, non exſpectato hoſtium aduentu, ipſe ſibi ſupplicium intulit, præcipitato in mare corpore; cui ſe credere, quam inimiciſſimis, mallet. Theodoſius autem vniuerſum imperium Valẽtiniano tradidit, quantum quidẽ ipſius olim pater habuerat. quod ſane viſum eſt ex officio erga bene meritos fieri. Ex iis vero, qui Maximo militauerant, quidquid ſelectum erat, inter ſuos retulit; ac Valentiniano permiſit, vt res Italicas, Celticas, & alias imperii ſui, diſponeret: cui quidem & mater aderat; quæ, quidquid ob ętatis imbecillitatem, filii prudentiæ deeſſet, quantum a muliere præſtari poterat, ſupplebat. Ipſe Theſſalonicam reuerſus, non leuem in rebus Macedonum perturbationem reperit.

θήραν. ὁ δέ, περιπλεύσας ἁπανταχοῦ, καὶ τοῦ πέρας διαμαρτών, (ἔφθησαν γὰρ ἐκεῖνοι τὸν Ἰόνιον περαιωθῆναι πορθμὸν) δύναμιν ἀρκοῦσαν συναγαγών, πάντα περιέπλει τὰ ἐκεῖσε, ναυτικῇ δυνάμει Θεοδόσιον οἰόμενος ἐπιθήσεσθαι. Ὄντος δὲ ἐν τούτοις Ἀνδραγαθίου, διελθὼν Παιονίαν καὶ τὰς ἐν τοῖς Ἀπεννίνοις ὄρεσι πύλας ὁ Θεοδόσιος, ἀπροσδοκήτοις ἅμα καὶ ἀφυλάκτοις τοῖς ἀμφὶ τὸν Μάξιμον ἐπιτίθεται. μέρους δέ τινος τοῦ στρατοπέδου σὺν ὀξυτάτῃ ῥύμῃ τοῖς τῆς Ἀκυληίας τείχεσι προσπεσόντος καὶ βιασαμένου τὴν διὰ τῶν πυλῶν εἴσοδον, (ἀντιστῆναι γὰρ αὐτοῖς οὐχ οἷοί τε γεγόνασιν οἱ φυλάττοντες, ὄντες ὀλίγοι) Μάξιμος μὲν ἐκ τοῦ βασιλείου κατήγετο θρόνου, χρήματα διανέμειν τοῖς ὑπ' αὐτὸν στρατιώταις ἀρξάμενος· γυμνωθεὶς δὲ τοῦ βασιλικοῦ σχήματος, Θεοδοσίῳ προσήγετο. ὁ δέ, βραχέα τῶν κατὰ τῆς πολιτείας αὐτῷ πεπλημμελημένων ἐν ὀνείδους μέρει διεξελθών, τῷ δημίῳ παρέδωκε, τὴν ὀφειλομένην ἐκτίσοντα δίκην. Μαξίμῳ μὲν οὖν τοῦτο τοῦ βίου καὶ τῆς τυραννίδος ἐγένετο τέλος, ἅμα τῷ κατὰ Οὐαλεντινιανοῦ προτερήματι, πᾶσαν ἕξειν ἀκονιτὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὀνειροπολήσαντι. Θεοδόσιος δὲ ὁ βασιλεύς, ἀκηκοὼς ὅτι διαβαίνων τὰς Ἄλπεις ὁ Μάξιμος, Βίκτωρα τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν αὐτόθι τῇ τοῦ Καίσαρος ἀξίᾳ τετιμημένον, Ἀρβογάστην ἔστελλε παραχρῆμα τὸν στρατηγόν· ὃς παρέλυσέ τε τῆς ἀρχῆς καὶ ἀπέκτεινε τὸ μειράκιον. Τούτων ἀπαγγελθέντων Ἀνδραγαθίῳ τὰ περὶ τὸν Ἰόνιον διερευνωμένῳ πορθμόν, ὅτι μυρίοις περιπεσεῖται κακοῖς ἐπιστάμενος, οὐκ ἀναμείνας τοὺς ἐπιθησομένους, αὐτὸς ἑαυτῷ τὴν τιμωρίαν ἐπέθηκεν, καθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν τὸ σῶμα, καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἐκδοῦναι τὰ καθ' ἑαυτόν, ἢ τοῖς ἐχθίστοις ἑλόμενος. Τὴν μὲν οὖν βασιλείαν πᾶσαν Οὐαλεντινιανῷ παρέδωκεν, ὅσην ἐτύγχανεν ἔχων ὁ τούτου πατήρ· καὶ τοῦτο περὶ τοὺς εὐεργέτας καθῆκον ἔδοξεν εἶναι. τῶν δὲ ὑπὸ Μαξίμῳ στρατευσαμένων, ὅσον ἦν ἐπίλεκτον, μετὰ τῶν οἰκείων ἀναλαβών, ἀφῆκε μὲν ἐκεῖνον, τὰ περὶ τὴν Ἰταλίαν, καὶ Κελτούς, καὶ ὅσα τῆς ἐπικρατείας ἦν τῆς αὐτοῦ, διαθήσοντα. συνῆν δὲ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῷ, τὸ ἐλλεῖπον ἐν φρονήσει διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας, καθ' ὅσον γυναικὶ δυνατὸν ἦν, ἐκπληροῦσα. Αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐπανελθών, οὐ τὴν τυχοῦσαν εὗρεν ἐν τοῖς Μακεδόνων πράγμασι ταραχήν.

ὅσοι γὰρ

ὅσοι γὰρ τῶν βαρβάρων ἐν τοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς περὶ τὰς λίμνας ὕλαις ἑαυτοὺς ἀποκρύψαντες, ἐκ τῆς προτέρας τῶν Ῥωμαίων ἐφόδου περιεσώθησαν, τὴν περὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἀσχολίαν Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως λαβόμενοι, τὰ Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν ἐληΐζοντο, μηδενὸς αὐτοῖς ἐναντιωθέντος. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς νίκης αὐτοῖς καὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ βασιλέως ἠγγέλθη, τοῖς ἕλεσιν αὖθις ἑαυτοὺς ἐναπέκρυψαν· αὐτόθεν τε λαθραίως ἐπιμισγάμενοι, τὰ ἐν ποσί τε ἄγοντες καὶ φέροντες ἡμέρας ἐπιφαινομένης, ἐπὶ τοὺς συνήθεις τόπους ἐχώρουν. ὥστε παρεῖναι τῷ βασιλεῖ λογίζεσθαι, φάσματα μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους εἶναι τοὺς ἐπιόντας. ἀπορῶν τοίνυν, ἐκοινώσατο μὲν οὐδενὶ τὸ πρακτέον· ἀναλαβὼν δὲ ἄχρι πέντε ἱππέων τὸν ἀριθμόν, καὶ ἑκάστῳ τρεῖς ἵππους ἢ τέσσαρας ἕλκειν ἀπὸ ῥυτῆρος εἰπών, ὥστε ἐπειδὰν ὁ τὸν ἱππέα φέρων ἵππος ἀπείποι τῷ πόνῳ, μεταβαίνειν ἐπὶ τὸν ἕτερον, τούτῳ τε τῷ τρόπῳ πρὸς πᾶσαν ἀρκέσαι τοὺς ἵππους κακοπάθειαν ἧς κατὰ νοῦν ἔλαβεν ἐγχειρήσεως. οὐδενὶ τῶν θεωμένων ὅτι βασιλεὺς εἴη διδοὺς ὑπονοεῖν, περιενόστει τοὺς ἀγρούς· καὶ εἴ που τροφῆς ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ δεηθείη, παρὰ τῶν ἀγροίκων αἰτῶν, ἐνέτυχε καταλύματι βραχεῖ παρὰ γραὸς οἰκουμένῳ, καὶ στέγης αὐτῷ μεταδοῦναι καὶ ποτοῦ παρεκάλει. τῆς δὲ γραὸς φιλοφρόνως αὐτὸν ὑποδεξαμένης, οἶνόν τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔτυχεν ἔχουσα μεταδούσης, ἐπειδὴ νὺξ ἐγένετο, αὐτόθι καθεύδειν ἐδεῖτο. τῆς δὲ πρεσβύτιδος καὶ πρὸς τοῦτο ἐνδούσης, κείμενος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι μέρει τῆς καταλύσεως, ἄνθρωπον ἐθεάσατο, φθεγγόμενον μὲν οὐδέν, ἐοικότα δὲ λανθάνειν ἐθέλοντι. καὶ τοῦτο θαυμάσας, ὡς αὐτὸν ἐκάλει τὴν γραῦν, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη, καὶ πόθεν. τῆς δὲ ἀγνοεῖν εἰπούσης, καὶ κατὰ ποίαν ἀφίκετο χρείαν· τοῦτο δὲ εἰδέναι φασκούσης, ὅτι γε ἀφ' οὗ Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς ἐπιδημεῖν μετὰ τῆς στρατιᾶς ἠγγέλθη, καταλύσας παρ' αὐτῇ, καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς τροφῆς τιμὴν ἑκάστης ἡμέρας ἀποδιδούς, τὴν ἡμέραν ἅπασαν τῆς οἰκίας ἐξιών, ὅποι βούλεταί τε περινοστῶν, νυκτὸς ἐπαγομένης ἐπανιών, ὥσπερ ἐκ κόπου, τροφῆς τε μεταλαμβάνει, καὶ κεῖται κατὰ τὸ νῦν ὁρώμενον σχῆμα. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, τεκμηριωσάμενός τε ὡς οὐ προσήκει τοὺς τῆς πρεσβύτιδος λόγους ἀνεξετάστους καταλιπεῖν, συναρπάσας τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἴη λέγειν ἀπῄτει. τοῦ δὲ οὐδὲν

Quotquot enim barbari, intra paludes & vicinas ſtagnis ſiluas abditi, de priore Romanorum impreſſione ſalui euaſerant; occupationem Theodoſii principis in bello ciuili, occaſionis nancti loco, in Macedonũ Theſſalorumque fortunas, nemine reſiſtente, graſſabãtur. Poſtea vero, quã fama victoriæ, redituſque principis, ad eos perlata fuiſſet: rurſus in paludes ſemet abdebant; & hinc clanculum egreſſi, quum primum dies illuxiſſet, obuia quæuis agebant, ferebãt; atque ita deinde ad loca conſueta ſe recipiebant. adeo quidem, vt de cetero principis animum ſubiret cogitatio, ſpectra potius, quam homines, hos inuaſores eſſe. Quapropter anceps animi, cum nemini re communicata, quam moliebatur; equitibus numero quinque ſecum ſumtis, eorum quemque tres aut quatuor equos loro ducere iuſſit; vt vbi ſeſſorem geſtans equus defatigatus eſſet, in alium ſe reciperet; eoque modo quemuis ad laborem perferendum in eo conatu, quem animo concepiſſet, equi ſufficerent. Nemini vero ſe adſpicienti quidquam ſuſpicionis præbens, quaſi eſſet Imperator, agros circumibat: & ſicubi cibo cum ſuis indigeret, a ruſticis eum petebat. Tandem perexiguum ad diuerſorium venit, in quo degebat anus quædam; a qua tecto recipi, potumque ſibi præberi, poſtulat. Quum anus eum comiter ſuſcepiſſet, vinumque cum aliis, quę forte tum habebat, impertiiſſet: quandoquidem nox adpetebat, ibidem vt dormiret, orat. Hoc etiam ab anu impetrato, princeps in parte diuerſorii quadam cubans, hominem conſpicit, qui nihil omnino loquebatur, & latitare volenti ſimilis erat. Quod admiratus, anum ad ſe vocat, & ille quis eſſet, aut vnde, quærit. Ea reſpondere, ſe tum hoc, tum cuius rei cauſſa veniſſet, ignorare: verũ hoc ſe ſcire fateri, ex quo tempore Theodoſium Imperatorem cum exercitu reuerſum eſſe, nuntiatũ fuerit; hunc hominem apud ſe diuertere, ac ſingulos in dies perſoluto victus pretio, diem totum domo egreſſum, & quocumq; lubitum ſit, circumeuntẽ; aduentante nocte reuerti velut a labore, cibumque ſumere, atque illum in modum cubare, veluti iam conſpiceretur. His auditis Imperator, qui hæc anus indicia minime relinquenda coniiceret inexplorata; correptum hominem dicere iubet, quiſnam eſſet. Illo nihil

omnino proloqui auſo, quæſtiones flagris admotis inſtituebãtur. Quum ne huic quidem adhibitæ vi cederet; equitibus imperat, gladiis corpus eius pungerent: adiecto, ſe Theodoſium Imperatorem eſſe. Tum ille, barbarorum in paludibus abditorum exploratorem ſe dicere, quibus renuntiaret, vbinam locorum eſſet; & quæ regiones, quive homines eſſent inuadendi. Confeſtim huic abſciſſum caput; & profectus ad exercitum princeps, qui non longe ab eo loco in caſtris erat, milites eo deducit, vbi degere barbaros cognouerat; cumque ſuis in illos irruens, omnes cuiuſuis ætatis interficit, ac partim in paludibus abditos extrahit, partim in ipſis aquis iugulat: ita quidem, vt ingens barbarorum cædes ederetur. Dux vero Timaſius, Imperatoris fortitudinẽ admiratus, vt militibus adhuc ieiunis, qui non amplius ſufficere laboribus illis per paludes exanclandis poſſent, ſumendi cibi ſpatium concederetur, rogat. Quum Imperator adnuiſſet, ſigno tuba receptui dato, milites ab opere. barbarorumque perſequutione deſiſtunt. Seceſſum ad epulas; quibus ſatiati, iamque a vino & labore victi, altum plane dormiunt. quo barbari ſuperſtites animaduerſo, arma capiunt, & occupatos a ſomno temulentiaque adorti milites, haſtis, & gladiis, & inſtrumento quouis ad cędem idoneo confodiunt: interfectuſque cum copiis vniuerſis fuiſſet & ipſe princeps, ſi non ex iis quidam, qui necdum pranſi fuerant, ad Imperatoris tentorium adcurriſſent, & quod acciderat, nunciaſſent. Quamobrem turbatus Imperator, & ii quos ſecum habebat; fuga periculum imminens euitare ſtatuũt. Promotus autem, fugientibus obuiam factus, (acceſſitus enim a principe fuerat) ab Imperatore petit, vt ſibi ſuorumque ſaluti conſuleret: quippe barbaros ſibi curæ futuros; qui merito contumaciam ipſorũ ſupplicio caſtigaturus eſſet. Simul hæc dicẽs, barbaros inuadit. Quumq; repetiſſet in militẽ adhuc dormientẽ irruẽtes, adortus eſt eos impetu velociſſimo, & tot interemit; vt vel nemo, vel admodum pauci, qui ſe rurſus in paludes receperunt, incolumes euaſerint. Quæ igitur Imperatori Theodoſio contigere, poſt interemtum Maximum

ἀναγκαζομένου πάντα ἅπασιν ἀποκρίνασθαι, βάσανοι διὰ μαστίγων ἐπήγοντο. τοῦ δὲ μηδὲ τῇ διὰ τούτων ἐνδόντος ἀνάγκῃ, ξίφεσιν ἀμύττειν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς ἱππεῦσιν ἐνεκελεύετο, προσθεὶς ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος εἴη. καὶ [ὅς,] τῶν ἐν τοῖς ἕλεσι κρυπτομένων βαρβάρων εἶναι κατάσκοπος ἔλεγε, ἀπαγγέλλειν τε αὖθις ὅποι εἴη, καὶ ποίοις ἐπιέναι τόποις ἢ ἀνδράσι προσήκει. τούτου μὲν οὖν παραχρῆμα ἀπέτεμε τὴν κεφαλήν· ἐλάσας δὲ πρὸς τὸ στρατόπεδον, οὐ πόρρωθεν αὐλιζόμενον, ἄγει τε αὖθις ἔνθα ἔγνω τοὺς βαρβάρους ἐνδιαιτᾶσθαι· σὺν αὐτοῖς τε ἐπιπεσὼν, ἡβηδὸν πάντας διέφθειρε, τοὺς μὲν τοῖς ἕλεσι κρυπτομένους ἐξάγων, τοὺς δὲ καὶ ἐν τοῖς ὕδασιν ἀποσφάττων· ὥστε φόνον τῶν βαρβάρων γενέσθαι πολύν. ὁ δὲ στρατηγὸς Τιμάσιος, τοῦ βασιλέως ἀγασθεὶς τὴν ἀνδρείαν, ἀσίτοις οὖσι τοῖς στρατιώταις, καὶ οὐκέτι πρὸς τοὺς ἐν τοῖς τέλμασι πόνοις ἀρκεῖν δυναμένοις, τῆς τροφῆς ἠξίου συγχωρηθῆναι μεταλαβεῖν. τοῦ δὲ ἐνδόντος, ἡ μὲν σάλπιγξ ἠχοῦσα τὸ ἀνακλητικὸν, ἀφίστη τοὺς στρατιώτας τοῦ ἔργου, καὶ τῆς κατὰ τῶν βαρβάρων ἐπιφορᾶς. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὴν εὐωχίαν, καὶ ταύτης ἐμφορηθέντες, οἴνῳ τε καὶ πόνῳ συνειλημμένοι, βαθύτατον ἐκάθευδον ὕπνον. ὅπερ αἰσθόμενοι τῶν βαρβάρων οἱ περιλελειμμένοι, ὅπλα τε ἀνέλαβον, καὶ προσπεσόντες ὕπνῳ καὶ μέθῃ τοῖς στρατιώταις κεκρατημένοις, κατεκέντουν δόρασί τε καὶ ξίφεσι καὶ παντὶ τῷ πρὸς φόνον ἀρκοῦντι. συναπήρητο δ' ἂν ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς, εἰ μή τινες τῶν οὔπω θοίνης μεταλαβόντων ἔδραμον ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν, τὸ συμβὰν ἐξαγγέλλοντες. ἐφ' οἷς αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ταραχθέντες, φυγῇ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἔγνωσαν ἀποδρᾶναι· φεύγουσι δὲ αὐτοῖς ὑπαντήσας Προμῶτος, (ἔτυχε γὰρ ὑπὸ τοῦ βασιλέως μετάπεμπτος γεγονώς) τὸν μὲν βασιλέα περισώζειν αὐτόν τε καὶ τοὺς αὐτῷ συνόντας ἠξίου· τῶν γὰρ βαρβάρων αὐτῷ μελήσειν, ἀξίαν τῆς αὐτῶν ἀπονοίας ἐπιθήσοντι δίκην. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων, ἐπῄει· καὶ εὑρὼν ἔτι τοῖς καθεύδουσιν ἐγκειμένους, ἐπῆλθε μετὰ πάσης ὀξύτητος· καὶ τοσούτους ἀνεῖλεν, ὥστε ἢ οὐδένα ἢ σφόδρα ὀλίγους εἰς τὰ ἕλη συμφυγόντας περισωθῆναι. Τὰ μὲν οὖν συνενεχθέντα τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ μετὰ τὴν Μαξίμου καθαίρεσιν

ἐπιδημοῦντι,

ἐπανιόντι, τοιάδε πως ἦν. εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανελθών, ἐπὶ μὲν τῷ κατὰ Μαξίμου τροπαίῳ μέγα ἐφρόνει· τοῖς δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τέλμασι βαρβάρων, εἰς αὐτόν τε καὶ τὸ στρατόπεδον ἅπαν γεγενημένοις συνεσταλμένος, πολέμοις μὲν ἀπειπεῖν ἔγνωκε καὶ μάχαις· ἐπιτρέψας δὲ τὰ περὶ ταῦτα Προμώτῳ, αὐτὸς τῆς προτέρας ἀνεμιμνήσκετο διαίτης, πολυτελῆ δεῖπνα δειπνῶν, καὶ πολυπραγμονῶν ἐν ταῖς ἡδοναῖς, καὶ [τοῖς] θεάτροις καὶ ἱπποδρομίαις ἐναβρυνόμενος. ὥστε ἔπεισί μοι θαυμάζειν τούτου τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ βίου ῥοπήν. φύσει γὰρ ὢν ἐκμελής, ῥαθυμίᾳ τε πάσῃ καὶ οἷς προεῖπον, ἐκκείμενος, λυπηροῦ μὲν αὐτὸν οὐδενὸς ἢ δέος ἐπάγοντος, ἐνοχλοῦντος, ἐνεδίδου τῇ φύσει· καθιστάμενος δὲ εἰς ἀνάγκην, σαλεύειν κατά τι τὰ καθεστῶτα προσδοκωμένων, ἀπετίθετο μὲν τὴν ῥαθυμίαν, καὶ τῇ τρυφῇ χαίρειν εἰπών, εἰς τὸ ἀνδρωδέστερον καὶ ἐπίπονον καὶ ταλαιπωρίας ἀνεχώρει. τοιοῦτος δὲ αὐτῆς ἀποδεδειγμένος τῆς πείρας, ἐπειδὴ πάσης ἦν ἀπηλλαγμένος φροντίδος, ταῖς αὐτῷ φύσει προσούσαις ἐκμελείαις ἐδούλευε.

Τῶν δὲ τὰς ἀρχὰς ἐπιτετραμμένων, ἐν τιμῇ κατ' ἐξαίρετον ἤγετο Ῥουφῖνος, Κελτὸς τὸ γένος, μάγιστρος τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων καταστάς. τούτῳ γὰρ πάντα ὁ βασιλεὺς κατεπίστευε, τῶν ἄλλων ὀλιγωρῶν. ὅπερ ἔκνιζε Τιμάσιον καὶ Πρόμωτον, μετὰ τοσούτους ὑπὲρ τῆς πολιτείας κινδύνους ἐν δευτέρᾳ τάξει κειμένους. ἐφ' οἷς ὁ Ῥουφῖνος ὡραϊζόμενος, καὶ ἀναβεβηκὼς τῷ φρονήματι, σκέμματος κοινοῦ προκειμένου, θρασύτερόν τι ῥῆμα εἰς τὸν Πρόμωτον ἀπέρριψεν. ὁ δὲ, οὐκ ἐνεγκών, ἐπήγαγε τῷ προσώπῳ τὴν χεῖρα, καὶ ἔπληξεν. ὁ δὲ, εἰσελθὼν καὶ τῷ βασιλεῖ τὸ πρόσωπον δείξας, τοσοῦτον ἐξανέστησεν εἰς ὀργήν, ὥστε εἰπεῖν, εἰ μὴ τὸν κατὰ Ῥουφίνου φθόνον ἀπόθοιντο, ταχέως αὐτὸν ὄψονται βασιλεύοντα. ταῦτα ὁ Ῥουφῖνος ἀκηκοώς, ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἦν ἅπασιν ἔχθιστος διὰ φιλοπρωτείας ὑπερβολήν, ἀναπείθει τὸν βασιλέα κελεῦσαι τῶν βασιλείων ἔξω που διατρίβειν Προμώτῳ, καὶ τῇ περὶ τὰ πολέμια μελέτῃ τοὺς στρατιώτας ἀσκεῖν. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο κατέπραξε, καθίζει λόχον αὐτῷ βαρβάρων, ποιουμένῳ τὴν ἐπὶ Θρᾴκην ὁδοιπορίαν. οἱ δὲ, τὸ σύνθημα δεξάμενοι, μηδὲν προειδομένῳ τοιοῦτον ἐπιθέμενοι, κατασφάζουσιν ἄνδρα πλούτου μὲν κρείττονα γεγονότα, χρησάμενον δὲ τῇ πολιτείᾳ

redeunti: talia fere fuerunt. Reuerſus autem Conſtātinopolim, ob partam quidem aduerſus Maximum victoriam magnos gerebat ſpiritus; ob ea vero, quæ barbari latitantes in paludibus, in ipſum, & in omnem exercitum patrauerant, mæſtior factus, bellis ac pugnis valedicere decreuit. Quumque Promoto curam horum commiſiſſet, ipſe priorem viuēdi rationem ad animum reuocans, cenas magnificas cenabat, & in exquirēdis voluptatibus curioſus erat, & theatris atque circenſibus ſemet oblectabat. Adeoq; mihi principis huius vitam, in partem vtramque procliuem, mirari ſubit. Nam quum natura ſegnis eſſet, omnique ſecordiæ, & indicatis antea vitiis deditus: ſi nihil ei triſte, nihil formidabile, moleſtiam exhiberet, naturæ frena laxabat: ſin vrgeret aliqua neceſſitas, quæ ſtatū rerum quaſſatura timeretur; ignauiam deponebat, & deliciis valere iuſſis, ad virilem animum, ac laborum moleſtiarumque tolerantiam redibat. Quum ipſo rerum vſu docente talis eſſet, omni ſollicitudine liberatus, inditis a natura ignaui genii vitiis ſeruiebat. Ex iis autem quibus erant commiſſi magiſtratus, honoratiſſimo apud eū loco *Rufinus* habebatur, natione Celta, palatinorum ordinum magiſter. Huic enim princeps omnia credere, nec reliquos magni æſtimare: quod animos Timaſii & Promoti nonnihil pungebat, qui poſt tot exhauſta pro republica diſcrimina, poſteriore loco cenſerentur. Rufinus autem, hoc nomine ſibi placens, & elatus animo, quoddam in cōſilio publico verbum paullo ferocius in Promotum iactat. Id ille non ferens, ori manum impegit, eumq; percuſſit. Rufinus, ad principem ingreſſus, oſtenſa facie, tantam eum ad iram impulit; vt diceret, ni conceptam aduerſus Rufinum inuidiam deponerent, breui principem viſuros. His Rufinus auditis, qui ceteroquin etiam infeſtus aliis eſſet, ob nimium primatus & ambitionis ſtudium; perſuadet Imperatori, Promotum extra aulam alicubi commorari iuberet, & ad rei bellicæ ſtudium milites exercere. Quod quū obtinuiſſet, barbaros in inſidiis collocat, dū Promotus in Thraciam proficiſcitur. Illi, accepto mandato, nihil tale proſpicientē adgreſſi trucidant virū, qui & opes contemſerat, & erga rempublicā,

ipſosq; principes ſincere ſe geſſerat: Merita vero præmia conſilii voluntatiſque ſuæ tulit, qui tam ſecord.ter & impie publicas res adminiſtrantibus operam ſuā locaſſet. Huius facinoris fama vbique didita, quum eſſet in ore omnibus, & modeſtiſſimus quiſq; tanta ſcelera periniquo ferret animo: Rufinus, quaſi qui facinus honeſtum patraſſet, conſul deſignatur. Hinc Tatiano, eiusq; filio Proculo, (qui Rufinum alia nulla de cauſſa offenderāt, quam quod præfecturas gerentes, ille prætorianam, hic vrbanā, eas incorruptiſſimi a muneribus, & quam maxime fieri poſſet, ex officii ratione adminiſtrauerant) negotia nulla iuſta de cauſſa faceſſuntur. Atque vti perfici poſſent, quæ in eos agitabantur conſilia, prius magiſtratu Tatianus abdicatur, & in ius ducitur, Rufino præfecto aulæ deſignato. Ac in ſpeciem quidem cōſtituti ſunt & alii, qui cum Rufino in ſocietatē huius iudicii venirent: ſed auctoritatem ſententię ferendæ ſolus ille habebat. Quia vero Proculus, animaduerſis inſidiis, fuga ſibi conſuluerat, & ſuſpectam Rufinus habebat induſtriam viri, metuebatq;, ne quid noui molitus, arte quadam res ſuas conturbaret: Tatianum patrem fraude, præſtitisq; iuramentis circumuentum, ipſo etiam Imperatore perſuaſo, vt tam patri quam filio ſpes maximas faceret; eoque modo de vera ſuſpicione traductum ad vana ſomnia, tandem impellit, vt filiū per litteras reuocaret. Itaque Proculum, ſimul atq; comparuiſſet, correptum carcer excipit; & Tatiano patriam incolere iuſſo, frequenter ad cognoſcendā Proculi cauſſam coitur. Tandem iudices, vt inter ipſos & Rufinū conuenerat, Proculum morte multandū Sycas, quod † ſuburbii nomen eſt, abduci iubēt. Id princeps animaduertens, miſit qui gladium ſcilicet a ceruicibus eius reuocaret. At is, Rufini mandato parens, tardius abiit, &, vbi iam caput abſciſſum fuerat, aduenit. Dum hæc agerentur, Valentinianus Imperator e viuis exceſſiſſe nunciatur: hoc quodā modo interfectus. *Arbogaſtes*, oriūdus e gente Francorū, quem ſecundū a Baudone duce locū Gratian⁹ Imperator obtinere iuſſerat, illo rebus humanis exēto, fretus induſtria ſua, citra principis auctoritatē magiſterium militū in ſe tranſtulerat. Viſus autem

† hodie Peram & Galatam vocāt

καὶ τοῖς βασιλεῦσιν εἰλικρινῶς, ἄξια δὲ τῆς προαιρέσεως ἐπίχειρα κομισάμενον, ὅτι τοῖς οὕτως ἐκμελῶς καὶ ἀσεβῶς τὰ κοινὰ πράγματα διαθεῖσιν ὑπηρετήσατο. Ταύτης διαβοήτου τῆς πράξεως ἐν ἅπασι γινομένης, καὶ ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν οὔσης, παντός τε σωφρονοῦντος ἐπὶ τοῖς τοσούτοις ἀτοπήμασι σχετλιάζοντος, αὐτὸς μὲν Ῥουφῖνος, ὥσπερ τι σεμνὸν ἐργασάμενος, ὕπατος ἀνεδείκνυτο· Τατιανῷ δὲ, καὶ τῷ τούτου παιδὶ Πρόκλῳ, Ῥουφίνῳ προσκεκρουκόσι δι' οὐδὲν ἕτερον, ἢ ὅτι τὰς ὑπάρχους ἔχοντες ἐξουσίας, ὁ μὲν τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ τῆς πόλεως, ἀδωρότατα καὶ ὡς ἔνι μάλιστα δεόντως αὐτὰς διετίθεσαν, ἐπήγετο πράγματα λόγον οὐκ ἔχοντα. καὶ ἵνα εἰς ἔργον ἀχθείη τὰ κατ' αὐτῶν βουλευόμενα, πρότερον ἀπετίθετο Τατιανὸς τὴν ἀρχὴν, καὶ ἤγετο εἰς κρίσιν, ὑπάρχου τῆς αὐλῆς ἀποδεδειγμένου Ῥουφίνου· καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ, κοινωνεῖν ἐτάχθησαν ἕτεροι Ῥουφίνῳ τῆς κρίσεως, ἐκεῖνος δὲ μόνος εἶχε τῆς ψήφου τὸ κῦρος. ἐπεὶ δὲ Πρόκλος, αἰσθόμενος τῆς ἐπιβουλῆς, . . . ὑφορώμενος ὁ Ῥουφῖνος τὸ δραστήριον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ δεδιὼς μὴ νεώτερόν τι φρονήσας συνταράξῃ πῃ τὰ κατ' αὐτὸν μηχανῇ, μετελθὼν ἀπάτῃ τὸν πατέρα καὶ ὅρκοις, καὶ τὸν βασιλέα πείσας ὑποφῆναι καὶ αὐτῷ καὶ τῷ παιδὶ μεγίστας ἐλπίδας, τούτῳ τε τῷ τρόπῳ μεταγαγὼν ἐκ τῆς ἀληθοῦς ὑπονοίας εἰς ματαίους ὀνείρους, ἀναπείθει Τατιανὸν γράμμασι τὸν παῖδα μετακαλέσασθαι. Πρόκλον μὲν οὖν, ἅμα τῷ φανῆναι συναρπασθέντα, τὸ δεσμωτήριον δέχεται· Τατιανοῦ δὲ τῇ τῆς πατρίδος οἰκήσει παραδοθέντος, ἀκροάσεις συνεχεῖς ἐπὶ τῇ τοῦ Πρόκλου συνήεσαν κρίσει. καὶ τελευτῶντες οἱ δικασταὶ, κατὰ τὸ Ῥουφίνῳ συγκείμενον, ἀπάγεσθαι τοῦτον ἐν Συκαῖς τῷ προαστείῳ τὴν ἐπὶ θανάτῳ προσέταττον. οὗπερ αἰσθόμενος ὁ βασιλεὺς, ἔστελλε μὲν δῆθεν τὸν ἀνακαλεσόμενον ἐκ τοῦ τραχήλου τὸ ξίφος. ὁ δὲ, συνθήματι Ῥουφίνου πειθόμενος, σχολαίτερον ἀπιὼν, ἔφθασεν ἤδη πεσοῦσαν τὴν κεφαλήν. Ἐν δὲ τῷ ταῦτα πράττεσθαι, Οὐαλεντινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἀγγέλλεται τελευτήσας. ὁ δὲ τῆς τελευτῆς τρόπος ἐγένετο τοιόσδε. Ἀρβογάστης, ἐκ τοῦ Φράγκων ὁρμώμενος ἔθνους, Βαύδωνι δὲ ὑποστρατηγεῖν ὑπὸ Γρατιανοῦ βασιλεύοντος τεταγμένος, ἐκείνου τελευτήσαντος, τῷ δραστηρίῳ τεθαῤῥηκὼς, τὴν στρατιωτικὴν ἀρχὴν εἰς ἑαυτὸν περιέστησε, βασιλέως οὐ δεδωκότος, κατάλληλος δὲ τοῖς

δὲ τοῖς ὑποτεταγμένοις στρατιώταις ὀφθεὶς, διά τε ἀνδρείαν καὶ πολεμικὴν ἐπιστήμην, καὶ χρημάτων ὑπεροψίαν, ἐπὶ μέγα προῆλθε δυνάμεως· καὶ τοσοῦτος ἦν, ὥστε καὶ πρὸς τὸν βασιλέα παρρησιάζεσθαι, καὶ ὅσα μὴ καλῶς αὐτῷ μηδὲ προσηκόντως ἔχειν ἐδόκει, κωλύειν. πρὸς ταῦτα δυσανασχετῶν ὁ Οὐαλεντινιανὸς, ἀντέτεινε μὲν πολλάκις, ἤνυε δὲ οὐδέν· ὠχύρωτο γὰρ ὁ Ἀρβογάστης τῇ τῶν στρατιωτῶν ἁπάντων εὐνοίᾳ. ὑποτετάχθαι δὲ τούτῳ περαιτέρω μὴ φέρων, ἐπὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου τὸν Ἀρβογάστην ἐθεάσατο προσιόντα, δριμύτερον ὑποβλέπων, δέδωκεν αὐτῷ γράμματα τῆς ἀρχῆς παραλύοντα. ὁ δὲ, ἀναγνοὺς, Οὔτε δέδωκάς μοι, φησὶ, τὴν ἀρχὴν, οὔτε ἀφελέσθαι δυνήσῃ. καὶ ταῦτα εἰπὼν, διαρρήξας τε τὸ γραμμάτιον, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεὶς, ἀπιὼν ᾤχετο. τότε δὴ λοιπὸν οὐκ ἐν ἀπορρήτῳ τὰ τῆς ὑποψίας ἐφέρετο· φανερὰ δὲ [παρὰ] πᾶσι τὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἐγίνετο δυσμενείας. καὶ ὁ μὲν Οὐαλεντινιανὸς συνεχέσι πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον γράμμασιν ἐχρῆτο, τὴν κατὰ τῆς βασιλείας ἀλαζονείαν τἀνδρὸς ἐξαγγέλλων· καὶ βοηθεῖν παρεκάλει, δραμεῖσθαι πρὸς αὐτὸν, εἰ μὴ τάχιστα τοῦτο ποιήσειεν, ἐπομνύμενος. Ἀρβογάστῃ δὲ τὸ πρακτέον ἀνασκοποῦντι, γνώμη τις ἐπῄει τοιαύτη. ἦν τις ἐν τοῖς βασιλείοις ἀναστρεφόμενος, Εὐγένιος ὄνομα, παιδείᾳ προήκων ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ῥητορικὸν ἐπιμελεῖσθαι βίον, καὶ *προεστάναι διδασκαλείου. πρὸς τοῦτον ὁ Ῥιχομέρης, οἷα σφόδρα χαρίεντα καὶ ἀστεῖον, ἔχων οἰκείως, Ἀρβογάστῃ συνίστησιν, ἔχειν ἐν τοῖς συνήθεσι καὶ φίλοις αἰτήσας, ὡς οὐκ ἐσόμενον ἄχρηστον, εἴποτε πρᾶγμα φιλίας ἀληθοῦς δεόμενον ἀνακύψειε. Ῥιχομέρους τοίνυν ὡς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον ἐκδημήσαντος, ἡ συνεχὴς συνουσία φίλον Ἀρβογάστῃ τὸν Εὐγένιον ἐς τὰ μάλιστα πεποίηκε· καὶ οὐδὲν ἦν ὃ μὴ ἐθάρρει τῶν σπουδαίων αὐτῷ. τότε δὴ τὸν Εὐγένιον τοῦτον λαβὼν κατὰ νοῦν, καὶ ὅτι διὰ παιδείας ὑπερβολὴν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ βίου σεμνότητα, πρὸς ἀγαθὴν βασιλείαν ἁρμοδιώτατος ἔσται, κοινοῦται μὲν αὐτῷ τὰ βεβουλευμένα· δυσαρεστοῦντα δὲ τοῖς λεγομένοις ἰδὼν, ἐπέμενε θεραπεύων, καὶ μὴ ἀποσείσασθαι τὰ διδόμενα παρὰ τῆς τύχης αἰτῶν. ἐπεὶ δὲ ἔπεισεν, ἄμεινον ἔχειν ᾠήθη, Οὐαλεντινιανὸν ἐκποδὼν πρότερον καταστῆσαι, καὶ οὕτως Εὐγενίῳ παραδοῦναι τὴν μοναρχίαν.

ſubditis ſibi militib⁹ idoneus, ob fortitudinem, reiq; bellicæ ſcientiam, & pecuniæ cõtemtum; magnam ad potentiam peruenit. Adeoq; tantus erat, vt etiam aduerſus principem liberior eſſet, & quæcumq; non recte, nec vti par erat, fieri putabat, prohiberet. Ea Valentinianus permoleſte ferẽs, opponit ſe quidem illi ſæpius; ſed nihil proficit. Nam Arbogaſtes omniũ militũ beneuolentia munitus erat. Tamdem Valentinianus, haud ferens amplius, vt huic ſubiectus eſſet; quũ augusto in ſolio ſedens, accedentem videret Arbogaſtem: toruis oculis hominem adſpiciens, libellum porrigit, quo ei magiſtratum abrogabat. Hoc ille perlecto; Nec poteſtatẽ mihi dediſti, ait, nec eripere poteris. Quibus prolatis, diſcerptoq; libello, & in terrã abiecto, diſcedit. Ex eo tempore non clamculum ſuſpiciones alebãtur; ſed omnibus eorum inimicitiæ patebãt. Ac Valentinianus quidem, crebris ad Imperatorem Theodoſium litteris vtebatur, quibus eum de huius viri aduerſus maieſtatẽ principis adrogãtia certiorem reddebat: ſimulq; petebat, vt opem ſibi ferret; iureiurando adfirmans, ſe ad ipſum aduolaturum, ni quamprimum hoc feciſſet. Arbogaſti vero, conſideranti quid agendũ eſſet; huiuſmodi quoddam conſilium ad animum accidit. Verſabatur in aula quidam, cui nomen *Eugenius*, tanta eruditione doctrinæ præſtans; vt & oratoriam profiteretur, & ſcholam aperiret. Hunc Richomeris, vt hominẽ perelegantem & vrbanum, familiariter complectens, Arbogaſti cõmendat; & ab eo petit, vt inter familiares & amicos illum habeat: quippe nõ futurum inutilem, ſi quando negotium aliquod emergat, quod officium veræ amicitiæ poſcat. Igitur vbi Richomeris ad Imperatorem Theodoſiũ profectus fuiſſet, adſidua cõſuetudo amiciſſimum Arbogaſti Eugenium reddidit: adeoq; nihil erat rei ſeriæ, quod illi nõ crederet. In hoc vero tempore, quum ei ad animũ hic Eugenius accidiſſet, qui propter eximiam doctrinam, & vitæ grauitatem, ad bonum imperiũ futurus eſſet aptiſſimus; cum eo, quæ ſecum ipſe deliberaſſet, communicat. Sed quum illum offendi per ea, quæ proponerẽtur, videret; hominem demulcere pergit, & hortari, ne reiiceret ea, quæ a fortuna offerrentur. Vbi perſuaſiſſet, præſtare ratus eſt, vt prius e medio Valentinianum tolleret, atque ita rerum ſummam Eugenio traderet.

Quapropter Imperatorem, qui apud opidum Galliæ Viennam commorabatur, & propter muros eius ludicra cum quibuſdam militibus exercebat, nihil tale cogitantem adortus, letaliter vulnerat & interficit. Quũ omnes taciti facinus admiſſum ferrẽt, ob viri dignitatem, & fortitudinem bellicã; ac præterea, quod hominem magna beneuolentia milites proſequerẽtur, qui pecuniam contemneret: Eugenium Imperatorem declarat, omnibus de hoc viro, propter eius inſignes dotes, ſpes bonas concipere iuſſis. His omnibus Theodoſio principi eodem tempore nuntiatis, coniux eius Galla, fratrem deplorans, vniuerſam turbauit aulã. Simul & ipſe princeps magno mœrore curaque conficiebatur, qui conſortem imperii florentem ætate, vinculoq; iunctum adfinitatis, amiſiſſet; & in homines ab ſe alienos, & ceteroquin inuictos, quum ob miſtam audaciæ fortitudinem Arbogaſtis, tum inſignes Eugenii cũ doctrina cõiunctas virtutes, incidiſſet. Quamuis igitur hæc diceret, & cum animo ſæpius verſaret; aleam tamen de ſumma rerũ ſimul iacere decreuit; omnis generis adparatus ad bellũ gerendum inſtituens. Et turmas quidẽ equeſtres Richomeri cõmittere cogitabat, pluribus iam bellis eius viri fortitudinem expertus; itidemq; ceteris legionibus alios duces præficere. Quum autem Richomeris huius ipſius conſultationis tempore morbo exſtinctus eſſet, non abs re ſemet ad alios duces deligendos conuertit. Dũ ergo de hoc ſententia principis intra cogitationes ipſius adhuc hæreret, adeſſe miſſam ab Eugenio legationẽ nuntiatur; quæ de Theodoſio principe quæreret, vtrũ adſentiri vellet, vt Eugenius imperio frueretur; an declarationẽ eius, vt irritam, reiiceret. Ea legatione Rufinus Athenienſis fungebatur; qui nec litteras Arbogaſtis ſecum adtulit, nec vllam aliam mentionem illius fecit. Quum princeps in deliberando, legatisque dando conuenienti reſponſo, cũctaretur: accidit, vt etiã aliud quiddam huiuſmodi fieret. Vbi primum Theodoſius imperium fuerat conſequutus, barbaros quoſdam ad amicitiam bellorumque ſocietatem admiſerat, ſpe pariter & muneribus delenitos. Itidem & cuiuſque nationis duces omni ſtudio proſequebatur, & menſæ adhibebat:

τῷ βασιλεῖ τοίνυν ἐν Βιέννῃ Κελτικῇ πόλει τὰς διατριβὰς ποιουμένῳ, καὶ περὶ τὸ ταύτης τεῖχος ἅμα τισὶ τῶν στρατιωτῶν παιδιαῖς ἐνασχολουμένῳ, καὶ μηδὲν τοιοῦτον ἔχοντι κατὰ νοῦν, ἐμπεσὼν, παίει καιρίαν, καὶ διαφθείρει. πάντων δὲ σιωπῇ τὸ τολμηθὲν ἐνεγκόντων, διά τε τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἀξίωμα, καὶ τὴν ἐν πολέμοις ἀνδρείαν, καὶ προσέτι γε ὅτι πολλὴν αὐτῷ διὰ τὸ χρημάτων ὑπερορᾶν οἱ στρατιῶται συνεισέφερον εὔνοιαν, ἀναδείκνυσιν Εὐγένιον βασιλέα, πᾶσιν ἐπ' αὐτῷ χρηστὰς ἔχειν δεδωκὼς ἐλπίδας, διὰ τὰ τῷ ἀνδρὶ προσόντα πλεονεκτήματα.

Τούτων τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ συναγγελθέντων, συνετάραξεν ἡ τούτου γαμετὴ Γάλλα τὰ βασίλεια, τὸν ἀδελφὸν ὀλοφυρομένη. πολλῇ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς λύπῃ τε ἅμα καὶ φροντίδι κατείχετο, κοινωνοῦ μὲν τῆς ἀρχῆς ἐκπεσὼν, καὶ νέου καὶ ἀγχιστείᾳ συνημμένου· περιπεσὼν δὲ ἀνδράσιν ἀλλοτρίως τε πρὸς αὐτὸν ἔχουσι, καὶ ἄλλως οὖσιν ἀμάχοις, διά τε τὴν Ἀρβογάστου θρασύτητι μεμιγμένην ἀνδρείαν, καὶ τὰς Εὐγενίῳ πρεπούσας μετὰ παιδεύσεως ἀρετάς. καίπερ οὖν ταῦτα λέγων τε καὶ ἀνακινῶν τῷ λογισμῷ πολλάκις, ἀναρρῖψαι τὸν ὑπὲρ πάντων ὁμοῦ τῶν πραγμάτων κύβον ἐγνώκει, παντοίαις παρασκευαῖς εἰς τὸν πόλεμον χρώμενος. καὶ τὰ μὲν ἱππικὰ τάγματα Ῥιχομήρει καταπιστεῦσαι διενοεῖτο, τῆς ἀνδραγαθίας τἀνδρὸς ἐκ πολλῶν ἤδη πολέμων πεπειραμένος, ἑτέρους δὲ τοῖς ἄλλοις τέλεσιν ἐπιστῆσαι τοὺς ἡγουμένους. Ῥιχομήρους δὲ κατὰ καιρὸν τῆς περὶ ταῦτα βουλῆς νόσῳ τελευτήσαντος, εἰκότως ἐφ' ἑτέρας ἡγεμόνων αἱρέσεις ἐτράπετο. γνώμης οὖν ἔτι περὶ τούτου ταῖς τοῦ βασιλέως ἐννοίαις ὑποκειμένης, ἀπηγγέλλετο πρεσβεία παρὰ Εὐγενίου, πυνθανομένη τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου, πότερον τίθεται τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, ἢ ἀποτίθεται τὴν ἀνάρρησιν. ὁ δὲ τῇ πρεσβείᾳ διακονούμενος, ἦν Ῥουφῖνος Ἀθηναῖος, Ἀρβογάστου μήτε γράμματα κομίσας, μήτε ἄλλην αὐτοῦ τινὰ ποιησάμενος μνήμην. τοῦ δὲ βασιλέως εἰς τὸ διασκέψασθαι καὶ προσηκόντως ἀποκρίνασθαι τοῖς πρέσβεσιν ἀναβαλλομένου, καὶ ἕτερόν τι τοιόνδε συνέπεσε πραχθῆναι. ἅμα γὰρ τῷ παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν, Θεοδόσιος βαρβάρους τινὰς εἰς φιλίαν καὶ ὁμαιχμίαν ἐδέξατο, καὶ ἐλπίσιν αὐτοὺς καὶ δωρεαῖς ἄλλαις τιμήσας. εἶχε δὲ καὶ ἐν θεραπείᾳ πάσῃ [καὶ] τοὺς ἑκάστης φυλῆς ἡγουμένους, καὶ τραπέζης ἠξίου κοινῆς.

οὗτοι

οὗτοι διέστησαν τὴν γνώμην, ἔριδος αὐτοῖς κινηθείσης. οἱ μὲν γὰρ ἔφασκον ἄμεινον εἶναι καταφρονῆσαι τῶν ὅρκων, οὓς ἔτυχον δεδωκότες, ὅτε Ῥωμαίοις ἑαυτοὺς ἐνεδίδοσαν· οἱ δὲ, τοὐναντίον, κατὰ μηδένα τρόπον ἐναντιωθῆναι τοῖς συγκειμένοις. ἦν δὲ ὁ μὲν πατῆσαι τὴν πίστιν ἐθέλων, καὶ πρὸς τοῦτο τοὺς ὁμοφύλους παρακαλῶν, Πρίυλφος· Φραύστιος δὲ, ὁ τοῖς ὀμωμοσμένοις ἐμμεῖναι φιλονεικῶν. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν ταύτην ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἔριν, ἐλάνθανον· ἐπεὶ δὲ τραπέζης ἠξιωμένοι βασιλικῆς, ἐκτεινομένου τοῦ πότου, παρεξέπεσαν εἰς ὀργὴν ἐξενεχθέντες, [καὶ] ἣν εἶχον ἐξέφηναν γνώμην· ὁ μὲν βασιλεὺς, τῆς ἑκάστου προαιρέσεως αἰσθόμενος, διέλυσε τὴν ἑστίασιν· ἀναχωρήσαντες δὲ *τῶν βασιλείων, εἰς τοσοῦτον ἐξέστησαν, ἕως οὐκ ἐνεγκὼν ὁ Φραύστιος εἵλκυσε τὸ ξίφος, καὶ τὸν Πρίυλφον παίσας ἀνεῖλεν. ὡς δὲ ἐπελθεῖν οἱ τούτου στρατιῶται τῷ Φραυστίῳ διενοήθησαν, ἐν μέσῳ στάντες οἱ βασιλικοὶ δορυφόροι, περαιτέρω προελθεῖν τὴν στάσιν ἐκώλυσαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς ἀκηκοὼς, ἤνεγκέ τε μετρίως, καὶ ἐν αὐτοῖς δαπανᾶσθαι διαφερομένους συνεχώρησε. τοὺς δὲ πρέσβεις δώροις τε καὶ λόγοις ἐπαγαγὼν, τὸ μέτριον ἐν ἑαυτοῖς ἔχειν δοκοῦσιν, ἔπεμπεν ἐπ' οἴκου. καὶ μετὰ τὴν ἐκείνων ἀποδημίαν, τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς εἴχετο. κεφάλαιον δὲ τῆς παρασκευῆς, ὥσπερ οὖν ἐστιν, οἰόμενος εἶναι τὴν τῶν στρατηγῶν αἵρεσιν, τῶν μὲν Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἔταξεν ἡγεῖσθαι Τιμάσιον, καὶ ἐπὶ τούτῳ Στελίχωνα· (συνῴκει δὲ οὗτος Σερήνῃ, Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως *ἀδελφοῦ θυγατρί) τοὺς δὲ συμμαχοῦντας αὐτῷ βαρβάρους, ὑπὸ Γαΐνῃ ἔταξε καὶ Σαούλ. ἐκοινώνει δὲ τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς καὶ Βακούριος, ἕλκων μὲν ἐξ Ἀρμενίας τὸ γένος, ἔξω δὲ πάσης κακοηθείας ἀνήρ, μετὰ τοῦ καὶ τὰ πολεμικὰ πεπαιδεῦσθαι. Ἡ μὲν οὖν ἀρχαιρεσία, τοῦτον αὐτῷ διετέθη τὸν τρόπον· ἤδη δὲ αὐτῷ πρὸς τὴν ἔξοδον ἐπειγομένῳ, συμβέβηκε Γάλλαν τὴν γαμετὴν ἐν ταῖς ὠδῖσιν αὐταῖς τελευτῆσαι, σὺν τῷ βρέφει καὶ τὸν βίον ἀποθεμένην. Ταύτην μὲν οὖν κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν νόμον ὁ βασιλεὺς ἐπ' ἦμαρ δακρύσας, ἀπεχώρει σὺν τῷ στρατῷ, τὰ κατὰ τὸν πόλεμον διαθήσων, ἀπολιπὼν Ἀρκάδιον τὸν υἱὸν, ἤδη πρὸ τούτου βασιλέα *καθιστάμενον. ἐπεὶ δὲ νέος ἦν ἔτι, τὸ λεῖπον εἰς φρόνησιν αὐτῷ διὰ τὴν νεότητα θεραπεύων, ἀπέλιπεν αὐτόθι Ῥουφῖνον, ἅμα τε τῆς αὐλῆς ὕπαρχον ὄντα, καὶ ἐς πᾶν ὁποιοῦν ἕτερον τῆς ἑαυτοῦ κυριεύοντα γνώ-

Hos inter exorta contentione, ad animorum diſcidia ventum eſt. Nam alii præſtare dicebant, vt ſacramẽta floccifacerent, quæ id temporis, quo Romanorum ſe poteſtati permiſiſſent, præſtiterant. E diuerſo alii, nullo modo quidquam aduerſus pacta conuenta faciundum, aiebant. Et qui datam fidem pedibus proculcari volebat, ac ſuæ nationis homines hortabatur, vt id facerent, Priulfus erat: Fraüſtius vero, qui iuramentis præſtitis inſiſtendum cõtendebat. Diu quidem certe non cõſtabat, has inter eos rixas eſſe. Quum autem aliquando menſæ principis adhibiti, compotatione producta longius, ad iras abrepti mutuas prorupiſſent, animiq; ſui quiſque ſententiam aperuiſſet: Imperator, voluntate cuiuſque cognita, finem epulo impoſuit. Illi vero, quum e prætorio diſceſſiſſent, animis tantopere motı ſunt; vt tamdem hæc non ferẽs Frauſtius, educto gladio Priulfum cæſum interficeret. Quũ autem milites illius adgredi Frauſtium cogitarent, ſtantes in medio ſatellites principis, tumultum hunc progredi longius haud permiſerunt. Hæc tamen Imperator audita modice tulit, & inimicitiarum auctores mutuis ſe vulneribus conficere paſſus eſt.

Legatos autem, muneribus deceptos & verbis, quæ moderationis & humanitatis plena viderentur, domum remiſit; poſt eorum abitum adparatui rerum bellicarum intentus. Eius autem caput eſſe ratus, vt eſt, delectum prætorum; Romanis quidem exercitibus ducem Timaſium, & ſecundum hunc, Stelichonem præfecit. & erat hic Serenæ, principis Theodoſii fratris filiæ, maritus. Fœderatos autem barbaros, Gaini & Saulo parere iuſſit. Horum poteſtatis particeps erat & Bacurius, oriũdus ex Armenia, vir omnis expers improbitatis, & rebus præterea bellicis exercitus. Hoc modo delectis ab eo ducibus, quum iam ad profectionem properaret: cõiugẽ ipſius Gallam parturiẽtem mori contigit, infantis onere cum vita depoſito. Huic Homerico more diurnis Imperator perſolutis lacrumis, cũ exercitu, bellũ geſturus, diſcedit; Arcadio filio relicto, qui iam ante fuerat Imperator declaratus. Et quoniã adhuc iuuenis erat, remedio quaſi quodã id ſupplens, quod per ætatem ad prudẽtiam ei deerat; Rufinum ibidem relinquit, qui ſimul & aulæ præfectus eſſet, & ex animi ſui arbitratu in quaſuis res alias do-

minatum haberet; adeoque ageret omnia, quæcumq; principi poteſtas eminentiæ tribuit. His conſtitutis, & Honorio minore filio ſecum abducto, ſitas in medio nationes omnes curſim tranſiit; & Alpium aditu præter omnem ſpem potitus, ad hoſtes acceſſit, inopinato aduentu Eugenio territo. Ceterum præſtare ratus, vt legiones barbaras in aduerſos immitteret, iiſq; primum periclitaretur: Gainem, cū nationibus ſibi ſubditis; hoſtem adgredi iuſſit, ſequentibus hunc aliis etiam ducibus, quicumq; barbaricis ordinibus, equitibus inquam, & ſagittariis equeſtribus, & peditatui præerant. Aduerſus hos quum ſuos quoq; produxiſſet Eugenius, omnibusq; copiis cōgreſſi iam eſſent exercitus: ipſo prœlii tempore talis defectus ſolis accidit, vt maiore temporis ſpatio nox eſſe potius, quam dies, exiſtimaretur. Quumq; nocturnā quodam modo pugnā exercitus pugnarent, tanta ſtrages hominū edita fuit; vt eo die maior pars fœderatorū Theodoſi principis interficeretur, vna cū Bacurio duce, qui ante ſuos fortiſſime ſe periculis obiecit; ceteri, præter opinionem, fuga cum reſiduis euaderent. Igitur vbi noctis interuentu ſe recollegiſſent exercitus, elatus ob victoriam Eugenius, dona diſtribuebat in eos, qui ſupra ceteros ſtrenue ſe geſſerant, & cenandi poteſtatem faciebat; quaſi nullū amplius poſt tantam cladem acceptam, prœlium futurum eſſet. His autem ad epulas cōuerſis, Theodoſius Imperator aurorā adpetentem conſpicatus, vniuerſis cum copiis in hoſtes adhuc humi iacentes irruit; & nihil eorum, quę perpeterētur, ſentientes occidit. Quumque progreſſus eſſet ad Eugenii tentorium, quotquot propter hunc adeſtant, adortus, complures interemit: nonnullis, quos ipſe terror excitauerat, dum fugam molirentur, captis: inter quos & Eugenius erat. Huic arrepto caput abſciſſum, haſta longiſſima præfixum, totis caſtris circumlatum fuit: vt iis oſtēderetur, qui adhuc a partibus illius ſtabāt, par eſſe, quando Romani haberi vellent, vt animis ad Imperatorem ſuum, præſertim tyranno iam de medio ſublato, redirent. Quapropter omnes fere poſt victoriā ſuperſtites, ad Imperatorē curſu delati, Auguſtū inclamant, & admiſſorū veniam poſcunt: quibus eorum precibus Imperator haud grauatim adnuit. Arbogaſtes aūt, qui Theodoſii humanitatem

μης, πράττοντά τε ὅσα βασιλεῖ δίδωσιν ἡ τῆς ὑπεροχῆς ἐξουσία. ταῦτα τε διαθείς, καὶ τὸν νεώτερον τῶν παίδων Ὁνώριον ἅμα ἑαυτῷ συναπαγαγών, τά τε ἐν μέσῳ πάντα διέδραμεν ἔθνη· καὶ τὴν διὰ τῶν Ἄλπεων πάροδον κρατήσας παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, τοῖς πολεμίοις ἐπέστη. καὶ τὸν μὲν Εὐγένιον ὡς παραλόγῳ κατέπληξεν· οἰηθεὶς δὲ ἄμεινον εἶναι τὰ βάρβαρα τάγματα τοῖς ἐναντίοις καθεῖναι, καὶ τούτοις πρότερον διακινδυνεῦσαι, Γαΐνην ἔταξε σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἔθνεσιν ἐπελθεῖν, ἑπομένων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, ὅσοι τῶν βαρβαρικῶν ἔλαχον ἐξηγεῖσθαι ταγμάτων, ἱππέων τε ὁμοῦ καὶ ἱπποτοξοτῶν, καὶ πεζῶν. ἀντεπεξελθόντος δὲ Εὐγενίου, καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι συμπεσόντων ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων, ἡλίου μὲν ἔκλειψιν ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ τῆς μάχης συνέβη γενέσθαι τοιαύτην, ὥστε νύκτα εἶναι μᾶλλον ἐπὶ πλείονα νομίζεσθαι χρόνον· νυκτομαχοῦντα δὲ τρόπον τινὰ τὰ στρατεύματα, τοσοῦτον ἐργάσασθαι φόνον, ὥστε κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τὸ μὲν πολὺ μέρος τῶν Θεοδοσίῳ τῷ βασιλεῖ συμμαχούντων ἀποθανεῖν, καὶ τὸν στρατηγὸν Βακούριον, ἀνδρειότατα τῶν σφετέρων προκινδυνεύσαντα· τοὺς δὲ ἄλλους παραλόγως ἅμα τοῖς περιλειφθεῖσι διαφυγεῖν. ἐπεὶ οὖν νυκτὸς γενομένης ἐφ' ἑαυτῶν ἐγένετο τὰ στρατόπεδα, ὁ μὲν Εὐγένιος, ἐπαρθεὶς τῷ προτερήματι, δῶρα τε διένειμε τοῖς ἠριστευκόσι, καὶ ἐνεδίδου δειπνεῖν· ὡς δὴ μηδενὸς ἔτι μετὰ τοσοῦτον ἐλάττωμα πολέμου γενησομένου. τῶν δὲ ἐπὶ τὸ ἑστιᾶσθαι τραπέντων, ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος, ὄρθρον ἤδη μέλλοντα θεασάμενος, ἐπέπεσε σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι κειμένοις ἔτι τοῖς πολεμίοις, καὶ οὐδενὸς ὧν ἔπασχον αἰσθανομένους ἀπέσφαττε. προελθὼν δὲ καὶ μέχρι τῆς Εὐγενίου σκηνῆς, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐπιθέμενος, ἀνεῖλε τοὺς πλείονας. ἔνιοι δὲ τῇ καταπλήξει διεγερθέντες, καὶ ὁρμήσαντες εἰς φυγήν, ἡλώκεσαν· ἐν οἷς καὶ αὐτὸς Εὐγένιος ἦν. ὃν συναρπάσαντες, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀφελόμενοι, κοντῷ τε διαπείραντες μακροτάτῳ, πᾶν περιέφερον τὸ στρατόπεδον, δεικνύντες τοῖς ἔτι κἀκείνου φρονοῦσιν, ὡς προσήκει, Ῥωμαίοις ὄντας, ὡς τὸν βασιλέα τῆς γνώμης ἐπανήκειν, ἐκποδὼν μάλιστα τοῦ τυράννου γεγενημένου. πάντες μὲν οὖν (ὡς εἰπεῖν) οἱ μετὰ τὴν νίκην ὑπολειφθέντες, ἐπὶ τὸν βασιλέα δραμόντες, τοῦτόν τε Αὔγουστον ἀνεβόησαν, καὶ ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις ἠξίουν ἔχειν συγγνώμην· καὶ ὁ βασιλεὺς ῥᾷον ἐπένευεν. Ἀρβογάστης δέ, τυχεῖν ὑπὸ Θεοδοσίου φιλανθρωπίας οὐκ

ἀξιώσας

ἀξιώσας, ἐπὶ τὰ τραχύτατα συνέφυγε τῶν ὀρῶν. αἰσθόμενος δὲ ὡς πάντα περινοστοῦσι τόπον οἱ τοῦτον ἐπιζητοῦντες, ἑαυτὸν ὑπέχει τῷ ξίφει, τὸν ἑκούσιον θάνατον τῆς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν συλλήψεως προτιμήσας.

Τούτων δὲ πραγμάτων ὧδε τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ προχωρησάντων, ἐπιδημήσας τῇ Ῥώμῃ, τὸν υἱὸν Ὁνώριον ἀναδείκνυσι βασιλέα, Στελίχωνα στρατηγόν τε ἀποφήνας ἅμα τῶν αὐτόθι ταγμάτων, καὶ ἐπίτροπον καταλιπὼν τῷ παιδί. συγκαλέσας δὲ τὴν γερουσίαν, τοῖς ἄνωθεν παραδεδομένοις ἐμμένουσαν πατρίοις, καὶ οὐχ ἑλομένην ἔτι συνενεχθῆναι τοῖς περὶ τὴν τῶν θεῶν ἀποκλίνασι καταφρόνησιν, λόγους προσῆγε, παρακαλῶν ἀφιέναι μὲν ἣν πρότερον μετῄεσαν (ὡς αὐτὸς ἔλεγε) πλάνην, ἑλέσθαι δὲ τὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν, ἧς ἐπαγγελία, παντὸς ἁμαρτήματος καὶ πάσης ἀσεβείας ἀπαλλαγή. μηδενὸς δὲ τῇ παρακλήσει πεισθέντος, μηδὲ ἑλομένου τῶν ἀφ' οὗπερ ἡ πόλις ᾠκίσθη παραδεδομένων αὐτοῖς πατρίων ἀναχωρῆσαι, καὶ προτιμῆσαι τούτων ἄλογον συγκατάθεσιν, (ἐκεῖνα μὲν γὰρ φυλάξαντας, ἤδη διακοσίοις καὶ χιλίοις σχεδὸν ἔτεσιν ἀπόρθητον τὴν πόλιν οἰκεῖν· ἕτερα δὲ ἀντὶ τούτων ἀλλαξαμένους, τὸ ἐκβησόμενον ἀγνοεῖν) τότε δὴ ὁ Θεοδόσιος βαρύνεσθαι τὸ δημόσιον ἔλεγε τῇ περὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς θυσίας δαπάνῃ, βούλεσθαί τε ταῦτα περιελεῖν, οὔτε τὸ πραττόμενον ἐπαινοῦντα, καὶ ἄλλως τῆς στρατιωτικῆς χρείας πλειόνων δεομένης χρημάτων. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς γερουσίας μὴ κατὰ θεσμὸν εἰπόντων πράττεσθαι τὰ τελούμενα, μὴ δημοσίου τοῦ δαπανήματος ὄντος, διὰ τοῦτό τε τοῦ θυηπολικοῦ θεσμοῦ λήξαντος, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς πατρίου παραδόσεως ἦν, ἐν ἀμελείᾳ κειμένων, ἡ Ῥωμαίων ἐπικράτεια κατὰ μέρος ἐλαττωθεῖσα, βαρβάρων οἰκητήριον γέγονεν, ἢ καὶ τέλεον ἐκπεσοῦσα τῶν οἰκητόρων, εἰς τοῦτο κατέστη σχήματος, ὥστε μηδὲ τοὺς τόπους ἐν οἷς γεγόνασιν αἱ πόλεις, ἐπιγινώσκειν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τοῦτο τύχης κατενεχθέντα, δείξει σαφῶς ἡ κατὰ μέρος τῶν πραγμάτων ἀφήγησις· ὁ δὲ βασιλεὺς Θεοδόσιος, τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἔθνη, καὶ Ἴβηρας καὶ Κελτούς, καὶ προσέτι γε Λιβύην ἅπασαν, Ὁνωρίῳ τῷ παιδὶ παραδούς, αὐτὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανιών, ἐτελεύτησε νόσῳ· καὶ τὸ τούτου σῶμα ταριχευθέν, τοῖς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει βασιλικοῖς τάφοις ἐναπετέθη.

experiri non cuperet, in mõtes aſperrimos confugit: & animaduertens, omnia loca perluſtrari ab iis qui eum quærerẽt; ipſe ſibi manus intulit; præſtare ratus, vt voluntariam mortem potius oppeteret, quum vt ab hoſtibus caperetur. Quum hoc modo res Theodoſio principi ſucceſſiſſent, Romam ingreſſus, HONORIVM filium Imperatorẽ declarat, Stelichone legionum in iis locis duce creato, & eodem filio ſuo tutore relicto. Ceterum aduocato Senatu, qui patritis auitisq; ritibus inhærebat, nec adhuc permoueri poterat, vt iis adſentiretur qui ad contemtum deorum deflexerant; orationem habuit, qua eos hortabatur, vt miſſum facerent errorem, (ſic enim adpellabat) quem hactenus ſequuti fuiſſent; & Chriſtianorum fidem amplecterentur; quæ liberationem ab omni delicto & impietate policeatur. Sed quum huic exhortationi nemo pareret, nec a patritis ritibus, quos inde vſque ab origine vrbis accepiſſent, diſcedere vellent, & his expertem rationis adſenſum præferre: (quum dicerent, illis obſeruatis, ſe iam mille ducẽtis propemodum annis vrbem inuictam incoluiſſe; cum quibus ſi commutarent alia, quid euenturum eſſet, ignorarent) tum vero Theodoſius, fiſcum ſumtu grauari, qui in ſacra & hoſtias fieret; ſeque iſta velle abolere dixit: qui neq; probaret id quod ageretur; & alioqui ſciret, penuriam militarem maiores pecunias poſcere. Quũ ſenatus reſpondiſſet, non rite fieri ſacrificia, niſi de publico fierent impenſæ; nihiloque minus ob hæc ſacrorum lex abolita ceſſarit, aliaq; neglecta iaceant, quæcumque a maioribus tradita fuerunt: deminutum particulatim Romanum imperium, barbarorum domicilium factum eſt; aut potius incolis prorſus amiſſis, ad eam redactũ eſt formam, vt ne loca quidem, in quibus vrbes ſitæ fuerunt, adgnoſcantur. Sed hæc ad iſtam cõdicionem deueniſſe, particulatim inſtituta rerũ narratio clare monſtrabit. Ceterum Theodoſius Imperator, Italiæ populis, & Hiſpanis, & Celtis, & vniuerſa præter hæc Africa, Honorio filio ſuo traditis: dum Conſtantinopolim reuertitur, morbo vitam finiit; eiusque corpus pollinctum, ſepulcris imperatoriis, quæ Conſtantinopoli ſunt, illatum fuit.

ZOSIMI HISTORIARVM LIBER QVINTVS.

POSTEAQVAM ſummum imperium ad ARCADIVM & HONORIVM perueniſſet, nomine quidem tenus id obtinere videbātur; ſed reapſe totius principatus poteſtas per oriētem penes *Rufinum*, per occidentem in arbitrio *Stelichonis* erat. Itidē lites omnes apud eos magna licentia determinabantur; & victor abibat, qui pecunia ſententiam redimebat, vel alioqui iudicis beneuolentiam neceſſitudine quadam ad ſe trahebat. Prædia vero, quorum domini omnium ore tamq̃ beati prædicabantur, ad hos ipſos perueniebant: aliis quidē, muneribus eos demulcentibus, eaque via calumnias euitantibus: aliis vero ſponte res ſuas dimittentibus, vt magiſtratū aliquem conſequerentur, vel aliam quamdam vrbium perniciem ſibi compararent. Quumq; per vrbes omne genus improbitatis increuiſſet, quidquid vbiq; diuitiarū erat, in Rufini Stelichoniſq; domum cōfluebat: & omnib. in locis paupertas eorū domos exhauriebat, qui locupletes olim fuerant. Neque principes ſentiebant quidquā eorum quæ gerebantur: ſed quęcumq; Rufinus imperaſſet, aut Stelicho, pro lege non ſcripta ducebant. Et quoniā immenſas opes illi congeſſerant, iā Rufinus de imperio quoq; ſibi parando ſomniabat, quum de tradenda in matrimonium principi filia nubili cogitaret, atq; hanc adeundi principatus occaſionem haberet. Adeoq; de hoc per quoſdam inſeruiētes principi ſecreto mentionem iniicit; quum ipſe quidem exiſtimaret, nemini omnino quidquam de hoc conſilio conſtare; fama vero paſſim id, quod moliebatur, ad ipſam plebem vſq; diuulgaret. Nam ex ipſo tumore ſuperbiæ, & creſcēte in dies adrogātia, quid haberet in animo, coniiciebāt omnes; & odiū commune aduerſus eum augeſcebat. Ipſe vero, quaſi ſi delicta modica maioribus de induſtria facinorib. occultare vellet, aliud quiddā huiuſmodi auſus eſt. Florentius, qui apud tranſalpinas gentes præfectus prætorii fuerat id temporis, quo magnus ille Iulianus dignitatē Cæſaris obtinebat, filium habuit Lucianū. Hic Rufino patrono vtebatur, & prædiis ſuis maximi pretii iā ei ceſſerat. Quo nomine ſe iuueni Rufinus obligatū, numq̃ non profitebatur; & laudes eius apud Imperatorem Arcadium cōmemorabat. Is vero comitem orientis fecit: cuius magiſtratus

ΖΩΣΙΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟ ΓΕΜΠΤΟΝ.

ΤΗΣ δὲ τῶν ὅλων ἀρχῆς εἰς Ἀρκάδιον καὶ Ὁνώριον περιστάσης, ἄχρι μὲν ὀνόματος ἐδόκουν ἔχειν τὸ κράτος· ἡ δὲ πᾶσα τῆς ἀρχῆς δύναμις ἦν, κατὰ μὲν τὴν ἑώαν, παρὰ Ῥουφίνῳ, κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν, ἐν τῇ Στελίχωνος γνώμῃ· δίκαι τε πᾶσαι παρ᾽ αὐτοῖς κατ᾽ ἐξουσίαν ἐκρίνοντο, καὶ ἀπῄει κεκρατηκὼς ὁ χρημάτων τὴν ψῆφον ὠνούμενος, ἢ ἄλλως οἰκειότητι τὴν τοῦ δικάζοντος ἐπισπώμενος εὔνοιαν. κτήματα δὲ, ὅσα τοὺς κυρίους ἐν τοῖς ἁπάντων ἐποίει στόμασιν εὐδαίμονας ὀνομάζεσθαι, μετῄει πρὸς τούτους, τῶν μὲν, δωρεαῖς θεραπευόντων, καὶ τούτῳ τὸ συκοφαντεῖσθαι διαφευγόντων, ἑτέρων δὲ τὰ οἰκεῖα προϊεμένων ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν ἀρχῆς, ἢ ἄλλον τινὰ πρίασθαι τῶν πόλεων ὄλεθρον. παντὸς δὲ εἴδους πονηρίας ταῖς πόλεσιν ἐπιπολάζοντος, ὁ μὲν ἁπανταχόθεν πλοῦτος εἰς τὰς Ῥουφίνου καὶ Στελίχωνος οἰκίας εἰσέρρει, καὶ ἡ πενία κατὰ πάντα τόπον ἐπενέμετο τὰς τῶν πάλαι πλουτούντων οἰκίας· ᾐσθάνοντο δὲ τῶν γινομένων οἱ βασιλεῖς οὐδενός, ἀλλὰ ἄγραφον [ᾤοντο] νόμον, ὅσα Ῥουφῖνος ἐπέταττε καὶ Στελίχων. ἐπεὶ δὲ ἄπληστος ἦν αὖθις πλοῦτος συνειλεγμένος, ἤδη καὶ τὴν βασιλείαν ἑαυτῷ μνᾶσθαι Ῥουφῖνος ὠνειροπόλει, διανοούμενος, ἣν εἶχε θυγατέρα γάμου ὡραίαν, καλλιεγγυῆσαι τῷ βασιλεῖ· ὅπερ εἰσδύσεως πρόφασιν εἶχε. καὶ δὴ καθίησι περὶ τούτου λόγους ἐν παραβύστῳ διά τινων ἐπὶ τῇ βασιλικῇ θεραπείᾳ τεταγμένων, αὐτὸς μὲν οἰόμενος μηδένα παντάπασι τὴν σκέψιν εἰδέναι, τῆς δὲ φήμης ἄχρι [τοῦ δήμου] τὸ μελετώμενον ἐνεγκούσης. ἐκ γὰρ τοῦ τῆς ὑπεροψίας ὄγκου, καὶ τῆς ὁσημέραι προστιθεμένης ἀλαζονείας, τὴν *τούτου ἔννοιαν ἅπαντες ἐτεκμαίροντο, καὶ τὸ κατ᾽ αὐτοῦ κοινὸν ηὐξάνετο μῖσος. ὁ δέ, ὥσπερ τὰ μετριώτερα πλημμελήματα μείζοσιν ἀτοπήμασιν ἐξεπίτηδες ἀποκρύψαι βουλόμενος, ἕτερον ἐτόλμησε τοιόνδε. Φλωρεντίῳ, τῆς αὐλῆς ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν ὑπάρχῳ γενομένῳ κατὰ τοὺς χρόνους ἐν οἷς Ἰουλιανὸς ὁ μέγας τὴν τοῦ Καίσαρος εἶχε τιμήν, Λουκιανὸς ἦν υἱός. οὗτος ἐχρῆτο προστάτῃ Ῥουφίνῳ, τὰ τιμιώτατα τῶν ὄντων αὐτῷ κτημάτων εἰς ἐκεῖνον μετενεγκών· ἐφ᾽ οἷς ὁμολογῶν χάριτας ὁ Ῥουφῖνος τῷ νεανίσκῳ διετέλεσεν, ἐπαίνους αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλεῖ *Ἀρκαδίῳ διεξιών. ὁ δὲ, κόμητα τῆς *ἑώας πεποίηκεν. αὕτη δὲ ἡ

ἀρχὴ

ἀρχὴ βούλεται τὸν προβεβλημένον αὐτῆς, ἐφεστάναι πᾶσι τοῖς τὰς τῆς ἑῴας ἐπαρχίας ἰθύνουσι, καὶ ἐπὶ τοῖς οὐ κατὰ τὸ δέον πραττομένοις εὐθύνειν. ὁ Λουκιανὸς τοίνυν, πᾶσαν [ἀρχικὴν] ἀρετὴν εἰς τοὺς ἀρχομένους ἐπιδεικνύμενος, ἐπὶ δικαιοσύνῃ, καὶ σωφροσύνῃ καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχοντα κοσμεῖν δυναμένοις, διαβόητος ἦν, οὔτε προσώπων διαφορὰν, οὔτε ἕτερόν τι κατὰ νοῦν ἔχων, πλὴν ὧν ὁ νόμος ὑπηγόρευε. ὥστε ἀμέλει καὶ τὸν τοῦ βασιλέως θεῖον Εὐχέριον, αἰτοῦντά τι παρὰ τὸ προσῆκον, ἀποστῆσαι, εἰς τοῦτον ἐκίνησεν, ὥστε πρὸς τὸν βασιλέα διαβάλλεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς αἴτιον εἶναι ἔλεγε Ῥουφῖνον, ἀνδρὶ τοιούτῳ τοσαύτην ἀρχὴν δεδωκότα, λαβὼν πρόφασιν ὁ Ῥουφῖνος, καὶ ἐφ' οἷς ἐμέμψατο ὁ βασιλεὺς δῆθεν ἀγανακτῶν, οὐδενὶ τὴν γνώμην ἣν εἶχεν ἐκφήνας, ἅμα σφόδρα ὀλίγοις ἐπὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἵεται· νυκτός τε βαθείας ἐπιδημήσας τῇ πόλει, τὸν Λουκιανὸν συναρπάσας, εἰς εὐθύνας ἦγε, κατηγοροῦντος παντάπασιν οὐδενός. σφαίραις δὲ μολιβδίναις αὐτὸν κατὰ τοῦ τένοντος ἐκέλευε παίεσθαι· καὶ διαλιπόντα παραχρῆμα φέρεσθαι φορείῳ κεκαλυμμένον ἐποίει, διδοὺς ἅπασιν ὑπονοεῖν, ὡς οὐ τεθνηκὼς εἴη, τεύξεται δὲ πάντως φιλανθρωπίας. καὶ ἡ μὲν πόλις ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ δράματος ἐδυσχέραινεν· ὁ δὲ, τιθασεύων τὸν δῆμον, βασιλικὴν ᾠκοδόμει στοάν, ἧς οὐδὲ ἓν ἡ πόλις ἔχει διαπρεπέστερον οἰκοδόμημα. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπανελθὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὰ περὶ τὴν τοῦ βασιλέως κηδείαν ἐπραγματεύετο, σπεύδων ὅσον οὐδέπω τὴν θυγατέρα τούτῳ συνάψαι. Τύχης δέ τινος ἕτερόν τι παρὰ τὸ προσδοκώμενον ἐκείνῳ πρυτανευούσης, διήμαρτε τῆς ἐλπίδος ὁ Ῥουφῖνος, ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἤστην δύο παῖδε Προμώτῳ, Θεοδοσίου περιόντος ἔτι, τοῖς αὐτοῦ παισὶ συναναστρεφόμενοι· τούτων δὲ ἅτερος εἶχε παρ' ἑαυτῷ παρθένον, κάλλει λάμπουσαν ἐξαισίῳ. ταύτην Εὐτρόπιος, εἷς τῶν περὶ τὴν βασιλικὴν θεραπείαν εὐνούχων, ἀγαγέσθαι παρήνει τῷ βασιλεῖ, τὰ περὶ τοῦ κάλλους διεξιών. ἐπεὶ δὲ τοὺς λόγους ἡδέως ἑώρα δεχόμενον, ἔδειξε τῆς κόρης εἰκόνα· ταύτῃ τε πρὸς μείζονα τὸν Ἀρκάδιον ἐγείρας ἐπιθυμίαν, ἔπεισε τὸν ταύτης γάμον ἑλέσθαι, Ῥουφίνου μηδὲν ἐπισταμένου τῶν πραττομένων, οἰομένου δὲ ὅσον οὐδέπω τὴν αὐτοῦ θυγατέρα τῷ βασιλεῖ συνοικήσειν, κοινωνήσειν τε αὐτῷ μετ' οὐ πολὺ τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῷ γάμῳ πρᾶξιν ἑώρα κατωρθωμένην ὁ εὐνοῦχος αὐτῷ, χορεύειν τῷ δήμῳ καὶ στεφανηφορεῖν,

ea poteſtas eſt, vt, qui eũ gerit, omnibus prouincias orientis adminiſtrantibus præſit, & quæcumq; non aguntur, vti par erat, corrigat. Itaq; Lucianus omnem erga ſubditos dignam præſide virtutem declarans, ob iuſticiam, temperantiam, ceterasq; dotes omnes, quę magiſtratum ornare poſſunt, ſane quam celebris erat: nec vel perſonarũ diſcrimen, vel aliud quidquam in animo eius hærebat, extra ea quæ lex dictaret: ita quidem, vt aliquãdo Imperatoris etiam patruum Eucherium, petentem aliquid pręter rationem decori, re nõ impetrata reiectum, tantopere commouerit, vt is hominem apud Imperatorem calumnia grauaret. Quumq; princeps in Rufinum culpam conferret, qui tali viro tantam poteſtatem dediſſet; Rufinus, arrepta occaſione, quaſiq; principis reprehenſionem moleſte ferẽs; nemini conſilio ſuo patefacto, cum paucis admodum Antiochiam proficiſcitur: & intempeſta nocte ciuitatẽ ingreſſus, comprehẽſum Lucianum; nemine prorſus accuſante, cauſſam dicere cogit. Plumbeis autem pilis in ceruicem ei verbera dari iubet. quũque defeciſſet, mox opertum lectica vehi curat; omnibus eam præbens opinionem, quaſi vita necdum amiſſa, quamdam omnino humanitatem experturus eſſet. Et vrbe quidem ipſa facinus inſolens ęgerrime ferẽte, Rufinus plebem demulcẽs, regiam porticum exſtruxit, qua nullũ habet vrbs ædificiũ ſplendidius. His peractis, Conſtantinopolim reuerſus, impetrandæ adfinitatis imperatorię negotium adgreditur; magisq;, quam vmquam alias, principi filiã in matrimonium collocare ſtudet. Sed quũ caſus quidam aliud ei quidpiam præter expectationẽ procuraret, ex huiusmodi cauſſa ſpe Rufinus excidit. Erant duo Promoti filii; qui adhuc ſuperſtite Theodoſio, cum liberis eius educabantur. Horum alter apud ſe virginem habebat, eximia pulchritudine ſpectabilem. Hãc Eutropius, vnus ex inſeruientibus Imperatori eunuchis, vt vxorẽ princeps duceret, venuſtate puellæ prædicata, cohortatur. Quũq; videret principem, quæ diceret, nõ illubenter admittere; monſtrata puellæ imagine, perq; hãc Arcadio maius ad deſideriũ incitato; huius vti nuptias amplecteretur, perſuaſit: Rufino eorũ ignaro, quę tractarentur, & exiſtimante, tantum non propediem filiam ſuam principi nupturã, ſeq; non multo poſt, illius in ſummo imperio cõſortem futurum. Eunuchus autẽ, conſpicatus, iam confectum ab ſe nuptiarum negotium: tripudiare populum, & ſertis vti,

velut in nuptiis principis fieri cõſueſſet, iubet. Quumq; veſtem, quæ principem deceret, & mundum e regia ſumſiſſet, eaq; geſtanda miniſtris Imperatoris dediſſet: populo præeunte, per vrbem mediam incedit. Ratis autem omnibus, hęc Rufini filiæ datum iri, & illos comitantibus, qui ea ferebant; vbi progrediendo propius ad Promoti domum acceſſiſſent, cũ donis hanc ſponſaliciis intrant; eisq; puellæ virgini traditis, quæ apud filium Promoti educabatur, quænam principis futura coniux eſſet, oſtenderũt. Hoc modo Rufinus ſpe ſua deiectus, qui aliam cum principe nuptam cerneret; quod reliquum erat, diſpiciebat, qua via Eutropium quoq; de medio tolleret. Et Arcadiani quidem imperii res in hoc ſtatu erãt. Stelicho vero, qui regni occidẽtalis curam gerebat, Honorio principi filiam, quam ſuſceperat ex Serena, matrimonio copulat. Et iſtæc Serena filia erat Honorii, qui Theodoſii, principum parentis, frater fuit. Cõmunita vero per Imperatoris adfinitatẽ potentia, ceteroquin etiam propemodũ vniuerſas Romanorum copias ſibi ſubiectas habebat. Nam quum poſt deiectum imperio Eugenium, Theodoſius in Italia rebus humanis exceſſiſſet: Stelicho, qui dux totius exercitus erat, robuſtiſſimos & bellicoſiſſimos quoſq; milites ſibi retinuerat; viribus exhauſtos, & reiiculos, in orientem ablegãs. His ita conſtitutis, quum Rufino ſuccenſeret, qui poteſtatem ſuæ parẽ per orientem habere vellet: ad Arcadium proficiſci cogitabat; cupiens & illius res pro lubitu ſuo diſponere. Quippe dicebat, ab Theodoſio morituro ſibi datum in mãdatis, vt omni cura principem vtrumque complecteretur. Hęc Rufinus animaduertens, quauis arte moliebatur, vt profectionẽ Stelichonis in oriẽtem auerteret; nihiloq; minus Arcadii copias militares diſſiparet, ac debiliores redderet. Quæ omnia ſollerter agere inſtituens, homines nequiores ad iſta perficienda reperit, quam cuperet: quorum vſus opera, magnorum imperio Romano malorum auctor exſtitit. Et quonã id pacto, dicã. Muſonius, homo Gręcus, qui ſummũ doctrinæ faſtigium adtigit, tres habuit filios; Muſonium, Antiochũ, & Axiochum. Muſonius & Axiochus, eruditione pariter, & integritate, virtutes paternas ſuperare cõtendebant: Antiochus, omnibus diuerſis ſtudiis oblectabatur, & inſtrumentũ improbitatis erat. Hũc Rufinus, idoneũ inſtituto ſuo repertum,

ὡς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐκέλευε γάμοις. ἐσθῆτα δὲ βασιλεῖ πρέπουσαν καὶ κόσμον ἐκ τῶν βασιλείων λαβὼν, ταύτην τε φέρειν δοὺς βασιλικοῖς ὑπηρέταις, ἦγε διὰ μέσης τῆς πόλεως, ἡγουμένου τοῦ δήμου. πάντων δὲ τῇ Ρυφίνου ταῦτα δοθήσεσθαι θυγατρὶ . . καὶ συμπαρατρεχόντων τοῖς φοροῦσιν, ἐπειδὴ προϊόντες ἐγένοντο τῆς Προμώτου πλησίον οἰκίας, εἰσῄεσάν τε μετὰ τῶν ἕδνων, καὶ ἀποδόντες τῇ παρὰ τῷ Προμώτου παιδὶ τρεφομένῃ παρθένῳ, ταύτην τῷ βασιλεῖ συνοικεῖν μέλλουσαν ἔδειξαν. οὕτως ὁ Ρυφῖνος τῆς ἐλπίδος ἀποκρουσθεὶς, ἐπειδὴ συνοικοῦσαν ἄλλην ἑώρα, τὸ λειπόμενον ἐσκόπει, πῶς ἂν καὶ τὸν Εὐτρόπιον ἐκποδὼν ποιήσειε. Καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὴν Ἀρκαδίου βασιλείαν, ἐν τούτοις ἦν. Στελίχων δὲ, τὴν κατὰ τὴν ἑσπέραν βασιλείαν ἐπιτροπεύων, ἐκδίδωσι πρὸς γάμον Ὁνωρίῳ τῷ βασιλεῖ τὴν ἀπὸ Σερήνας οὖσαν αὐτῷ θυγατέρα. Σερήνα δὲ ἦν παῖς Ὁνωρίου, ὃς Θεοδοσίῳ τῷ τῶν βασιλευόντων πατρὶ γέγονεν ἀδελφός. ὀχυρώσας δὲ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα κηδείᾳ τὴν δύναμιν, καὶ ἄλλως ἅπαν σχεδὸν τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ὑπήκοον εἶχε. τελευτήσαντος γὰρ μετὰ τὴν Εὐγενίου καθαίρεσιν ἐν Ἰταλίᾳ Θεοδοσίου, στρατηγὸς ὢν τοῦ παντὸς στρατεύματος ὁ Στελίχων, εἴ τι δυνατὸν αὐτοῦ καὶ πολεμικώτατον ἦν, τοῦτο κατεῖχε· τὸ δὲ ἀπεσκληκὸς καὶ ἀπόβλητον, χωρεῖν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἠφίει. καὶ ταῦτα διαθεὶς, ἔχων τε πρὸς Ρουφῖνον ἐγκότως, οἷα δύναμιν αὐτῷ ἀντίρροπον κατὰ τὴν ἑῴαν ἔχειν βουλόμενον, ὡς Ἀρκάδιον ἰέναι διενοεῖτο, διαθεῖναι κατ' ἐξουσίαν καὶ τὰ κατ' ἐκεῖνον ἐθέλων. ἔλεγε γὰρ, ἐπιτετράφθαι παρὰ Θεοδοσίου τελευτᾶν μέλλοντος, τὰ κατ' ἄμφω τοὺς βασιλέας ἔχειν ἐν πάσῃ φροντίδι. τούτων ὁ Ρυφῖνος αἰσθόμενος, ἐκ πάσης ἐβουλεύετο μηχανῆς ἐκποδὼν γενέσθαι τὴν Στελίχωνος ἐπὶ τὴν ἑῴαν ὁρμὴν, *καταλῦσαι δὲ οὐδὲν ἧττον, καὶ ἀσθενεστέραν τὴν οὖσαν Ἀρκαδίῳ στρατιωτικὴν δύναμιν καταστῆσαι. ταῦτα δὴ πάντα πραγματευόμενος, ἄνδρας εὗρε πρὸς ταῦτα πονηροτέρους ἤπερ ἐβούλετο. οἷς χρησάμενος, μεγάλων ἦρξε τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ κακῶν. τὸ δὲ ὅπως, ἐρῶ. Μουσώνιος, Ἕλλην ἀνὴρ, καὶ παιδείας ἥκων εἰς ἄκρον, τριῶν ἐγένετο παίδων πατήρ· οἷς ὀνόματα ἦν, Μουσώνιος, καὶ Ἀντίοχος, καὶ Ἀξίοχος. ἀλλὰ Μουσώνιος μὲν καὶ Ἀξίοχος, παιδείᾳ καὶ καλοκαγαθίᾳ τὰς τοῦ πατρὸς ἐπεθύμουν παραδραμεῖν ἀρετάς· Ἀντίοχος δὲ, πᾶσιν ἐνεβρύνετο τοῖς ἐναντίοις, αὐτὸς πονηρείας ὄργανον ὤν. τοῦτον ἁρμόδιον οἷς ἐβούλετο Ρουφῖνος εὑρὼν,

αἰτεῖται τὸν

ἀνθύπατον καθίστησι τῆς Ἑλλάδος, ἕτοιμον ἐθέλων ταῖς ἐπιοῦσι βαρβάροις ποιῆσαι τὴν αὐτῆς ἀπώλειαν· [καὶ] Γεροντίῳ τὴν ἐν Θερμοπύλαις παραδοὺς φυλακήν, ὑπηρετησομένῳ ταῖς αὐτοῦ κατὰ τῆς πολιτείας ἐννοίαις. Ταῦτα Ῥουφῖνος πονηρευσάμενος, ἐπεὶ στασιάζοντα καὶ ἀλλοτριώσαντα τῶν νόμων ἑαυτὸν ἐθεώρησεν Ἀλάριχον (ἠγανάκτει γάρ, ὅτι μὴ στρατιωτικῶν ἡγεῖτο δυνάμεων, ἀλλὰ μόνους εἶχε τοὺς βαρβάρους, οὓς Θεοδόσιος ἔτυχεν αὐτῷ παραδούς, ὅτε σὺν αὐτῷ τὴν Εὐγενίου τυραννίδα καθεῖλε) τότε λάθρα ἐσήμηνε δι' ἀπορρήτων αὐτῷ, προσωτέρω τοὺς σὺν αὐτῷ βαρβάρους, ἢ ἄλλως σύγκλυδας ὄντας ἐξαγαγεῖν, ὡς ἑτοίμων ἁπάντων εἰς ἅλωσιν ἐσομένων. Ἐπὶ τούτοις Ἀλάριχος τῆς Θρᾴκης ἀπανίστατο τόπων, καὶ ἐπὶ Μακεδονίαν προῄει καὶ Θετταλίαν, πάντα καταστρεφόμενος τὰ ἐν μέσῳ. γενόμενος δὲ Θερμοπυλῶν πλησίον, ἔπεμπε λάθρα πρὸς Ἀντίοχον τὸν ἀνθύπατον καὶ Γερόντιον τὸν ἐφεστηκότα τῇ Θερμοπυλῶν φυλακῇ, τοὺς τὴν ἔφοδον ἀγγελοῦντας. καὶ ὁ μὲν ἀπεχώρει μετὰ τῶν φυλάκων, ἐνδιδοὺς ἐλευθέραν καὶ ἀκώλυτον τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάροδον τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ, ἐπὶ λείαν ἕτοιμον τῶν ἀγρῶν καὶ παντελῆ τῶν πόλεων ἀπώλειαν ἐχώρουν, τοὺς μὲν ἄνδρας ἡβηδὸν ἀποσφάττοντες, παιδάρια δὲ καὶ γυναῖκας ἀγεληδὸν ἅμα τῷ πλούτῳ παντὶ ληιζόμενοι. καὶ ἡ μὲν Βοιωτία πᾶσα, καὶ ὅσα μετὰ τὴν ἀπὸ Θερμοπυλῶν εἴσοδον Ἑλληνικὰ ἔθνη διῆλθον οἱ βάρβαροι, ἔκειντο, τὴν ἐξ ἐκείνου μέχρι τοῦ νῦν καταστροφὴν διδόντα τοῖς θεωμένοις ὁρᾶν, μόνων Θηβαίων διά τε τὸ τῆς πόλεως ὀχυρὸν περισωθέντων, καὶ ὅτι συνιδὼν τὰς Ἀθήνας ἑλεῖν Ἀλάριχος, οὐκ ἐπέμεινε τῇ τούτων πολιορκίᾳ. Θηβαίων τοίνυν διὰ τοῦτο ἐκπεφευγότων, ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐχώρει, ῥᾷστα τὴν πόλιν οἰόμενος ἑλεῖν, διά τε τὸ μέγεθος τὸ ἔνδον φυλαχθῆναι οὐ δυναμένην, καὶ προσέτι τοῦ Πειραιῶς ἐχομένους, ἐνδείᾳ τῶν ἐπιτηδείων μετ' οὐ πολὺ πολιορκουμένους ἐνδώσειν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἀλάριχος ἐν ταύταις ἦν τῆς ἐλπίσιν· ἔμελλε δὲ ἡ τῆς πόλεως ἀρχαιότης, καὶ ἐν οὕτω δυσσεβέσι καιροῖς, θείαν τινὰ πρόνοιαν ὑπὲρ ἑαυτῆς ἐπισπάσασθαι, καὶ μένειν ἀπόρθητος. ἄξιον δὲ μηδὲ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἡ πόλις περιεσώθη, θεοπρεπῆ τινὰ οὖσαν, καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας ἐπικαλουμένην, σιωπῇ διελθεῖν. ἐπιὼν Ἀλάριχος πανστρατιᾷ τῇ πόλει, τὸ μὲν τεῖχος ἑώρα περινοστοῦσαν τὴν πρόμαχον Ἀθηνᾶν, ὡς ἔστιν αὐτὴν ὁρᾶν ἐν τοῖς ἀγάλμασιν,

proconſule rebus Græciæ præficit, dū facilē irruētibus barbaris Græciæ vaſtationē efficere nititur: ſimulq; Gerontio præſidiū ad Thermopylas tradit, qui & ipſe conſiliis eius aduerſus rempublicam ſubſeruiturus eſſet. His a Rufino per ſummam nequitiam deſignatis, poſteaquam ſeditioſum eſſe, legibusq; ſemet eximere vidit *Alarichum*; (qui permoleſte ferret, militum ſe copiis haud præfici, ſed eos dumtaxat habere barbaros, quos ei tradiderat Theodoſius, quo tempore cum illo tyrannidem Eugenianam euerterat) ſecreto ei ſignificat, vt quos ſecum haberet barbaros, aliosve collectitios diuerſarum gentium milites, vlterius duceret, omnibus absque labore potiturus. His fretus Alarichus, e Thracia diſcedit, & in Macedoniam Theſſaliamq; progreditur, interiectis omnib. excidio datis. Propius autem ad Thermopylas delatus, clam ad proconſulem Antiochū mittit, & ad Gerontium, Thermopylarū cuſtodiæ pręfectum, qui ſuum eis aduentum nuntiarent. Gerontius cum præſidiariis abſcedit, tranſitumq; liberum, omni absque impedimento, barbaris in Græciā relinquit. Illi vero ad agros nullo negotio diripiendos, & delēdas penitus vrbes progrediuntur. Quidquid virilis ſexus eſſet, ætatisque puberis, interimunt; pueros & mulierculas gregatim, vnā cum opibus vniuerſis, ceu partam prædā abigūt. Ac Bœotia quidem vniuerſa, ceterique Græcorum populi, quoſcūq; poſt ſuū de Thermopylis ingreſſum tranſiere barbari, proſtrati iacebant: ac vaſtitatem ab illo tempore ſuam nunc quoq; ſpectantium oculis exhibent, ſolis Thebanis, partim ob vrbis munitionē, conſeruatis; partim, quod Alarichus Athenas capere properās, earū obſidioni non inhæſiſſet. Quum igitur ob hanc cauſſam Thebani diſcrimen euaſiſſent, Athenas contēdit; facillime ſe vrbem occupaturum ratus, quod propter amplitudinem interiorem cuſtoditi non poſſet; quodque præterea contiguū Piræeum haberet, non multo poſt inopia cōmeatus obſeſſos deditionem facturos putabat. Et Alarichus quidem has ſpes fouebat. Verum vrbis antiquitas etiam in tam impiis malis diuinam quamdam prouidentiam euocatura pro ſe, ac manſura vaſtationis expers erat. Operæ vero pretium fuerit, ne cauſſam quidem, ob quam vrbs ſeruata fuit, ſane diuinam, & excitantem auditores ad pietatem, ſilentio præteriri. Quum ad vrbem Alarichus vniuerſis cum copiis accederet, murum quidem circumluſtrantem vidit propugnatricē Mineruam ea ſpecie, qua inter ſimulacra conſpicitur,

armatam ſcilicet, quaſiq; iam adeuntes inuaſurã; ante moenia vero ſtantem Achillem heroa, talem omnino, qualem Troianis Homerus exhibuit, quum ira ſtimulante, Patrocli necem vlturus in eos pugnaret. Hoc ſpectrũ non ferẽs Alarichus, omni aduerſus vrbem conatu intermiſſo, pacem per præcones ciuibus offert. quorum illi quum orationem probaſſent, ſacramentis vltro citroque præſtitis, cum paucis Athenas Alarichus ingreſſus eſt. Exceptus omni genere comitatis, poſteaquam & lauiſſet, & cum ſelectiſſimis in vrbe viris fuiſſet epulatus, & præterea muneribus cultus; vrbe pariter, & Attica tota, ſine vllo maleficio ceſſit. Ac ciuitas quidem Athenienſis tum eo terræmotu, qui Valente principe cõtigit, & vniuerſam ſuccuſſit Græciam, ſola manſit incolumis, queadmodum præcedente libro diximus: tum hoc tempore in extremum adducta diſcrimen, euaſit. Alarichus vero, quum Atticam totam, nulla fœdatã vaſtitate, metu ſpectrorum, quæ adparuerant, reliquiſſet, in Megaridem tranſit: & opido primo impetu capto, verſus Peloponeſum properat, inuẽto nemine, qui reſiſteret. Quumq; Gerontius Iſthmi tranſeundi copiam ei feciſſet, omnes ab eo deinceps vrbes capi citra laborem & pugnam poterant; quod nullis eſſent munitæ mœnibus, velut Iſthmi præſidio ſecuræ. Confeſtim ergo prima Corinthus, cũ finitimis opidis, vi capitur; & ſecundum hanc Argos, vna cum iis locis, quæ inter hanc & Lacedæmonem interiacent. Ipſa quoq; in ſocietatẽ captæ Græciæ Sparta venit, nec armis amplius, nec idoneis ad pugnam viris munita, propter Romanorum auariciã; ſed iis expoſita magiſtratibus, qui & proditores eſſent, & illorum libidini, qui rerum potirẽtur, percupide in omnibus, ad perniciem publicam ſpectantibus, inſeruirent. Nuntiata Rufino Græciæ calamitate, cupiditas imperii, qua flagrabat, incrementum ſumere. Nam cõturbata republica, nihil impedimento ſibi futurum in eiuſmodi conatu exiſtimabat. At Stelicho, militibus in naues impoſitis, ad opem aduerſis Achaiæ rebus ferendam proficiſcitur. Quumq; in Peloponeſum adpuliſſet, barbaros in Pholoen fugere coegit: & facillime commeatus eos inopia deleuiſſet, niſi deliciis, & mimis ridiculorum, & parũ verecundis mulierculis ſe dediſſet: ac militibus, quæcũq; barbari reliquerant,

ὡπλισμένην, καὶ οἷα τοῖς ἐπιοῦσιν ἐνίστασθαι μέλλουσαν· τοῖς δὲ τείχεσι προεστῶτα τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἥρωα τοιοῦτον, οἷον αὐτὸν τοῖς Τρωσὶν ἔδειξεν Ὅμηρος, ὅτε κατ' ὀργὴν τῷ θανάτῳ τοῦ Πατρόκλου τιμωρῶν ἐπολέμει. ταύτην ὁ Ἀλάριχος τὴν ὄψιν οὐκ ἐνεγκὼν, πάσης μὲν ἀπέστη κατὰ τῆς πόλεως ἐγχειρήσεως, ἐπεκηρυκεύετο δὲ, καὶ προσδεξαμένων τοὺς λόγους, ὅρκους τε λαβόντων καὶ δόντων, εἰσῄει σὺν ὀλίγοις Ἀλάριχος εἰς τὰς Ἀθήνας. τυχὼν δὲ φιλοφροσύνης ἁπάσης, λουσάμενός τε, καὶ κοινωνήσας ἑστιάσεως τοῖς ἐν τῇ πόλει λογάσι, καὶ προσέτι γε δῶρα λαβὼν, ἀπεχώρει, τήν τε πόλιν ἀβλαβῆ καὶ τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν καταλιπών. καὶ ἡ μὲν Ἀθηναίων πόλις ἐν τῷ κατὰ τὴν Οὐάλεντος βασιλείαν γενομένῳ σεισμῷ, πᾶσαν κατασείσαντος τὴν Ἑλλάδα, μόνη περιεσώθη, κατὰ τὸν εἰρημένον μοι τρόπον ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ· καὶ νῦν εἰς ἔσχατον ἐλθοῦσα κίνδυνον, διέφυγεν. Ἀλάριχος δὲ, τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν ἀπόρθητον ἀπολιπὼν, δέει τῶν φανέντων φασμάτων, ἐπὶ τὴν Μεγαρίδα παρῄει· καὶ ταύτην ἑλὼν ἐξ ἐπιδρομῆς, τῆς ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλάσεως εἴχετο, μηδεμιᾶς πειρώμενος ἀντιστάσεως. ἐνδόντος δὲ αὐτῷ Γεροντίου τὸν Ἰσθμὸν διαβῆναι, πάντα λοιπὸν ἦν αὐτῷ δίχα πόνου καὶ μάχης ἁλώσιμα τῶν πόλεων, διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἣν ὁ Ἰσθμὸς παρεῖχεν αὐταῖς, ἀτειχίστων οὐσῶν. εὐθέως οὖν ἡ Κόρινθος πρώτη κατακράτος ἡλίσκετο, καὶ τὰ πρόσοικα ταύτῃ πολίχνια· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τὸ Ἄργος, καὶ ὅσα ἦν αὐτοῦ τε καὶ Λακεδαίμονος ἐν μέσῳ χωρία. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Σπάρτη συναπήγετο τῇ κοινῇ τῆς Ἑλλάδος ἁλώσει, μήτε ὅπλοις ἔτι, μήτε ἀνδράσι μαχίμοις τετειχισμένη, διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων πλεονεξίαν, ἀλλ' ἄρχουσιν ἐκδεδομένη προδόταις, καὶ τῇ τῶν κρατούντων ἡδονῇ προθύμως ὑπηρετουμένοις εἰς ἅπαντα τὰ πρὸς κοινὸν ὄλεθρον φέροντα. Ῥουφῖνος μὲν οὖν, ἀγγελθέντος αὐτῷ τοῦ περὶ τὴν Ἑλλάδα πάθους, ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν ἧς εἶχε περὶ τὴν βασιλείαν ἐπιθυμίας. συνταραττομένου γὰρ τοῦ πολιτεύματος, οὐδὲν ἐμποδὼν ᾤετο αὐτῷ φανήσεσθαι πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Στελίχων δὲ, ναυσὶ στρατιώτας ἐμβιβάσας, τοῖς κατὰ τὴν Ἀχαΐαν δυστυχήμασιν ὥρμητο βοηθεῖν· καὶ τῇ Πελοποννήσῳ προσσχὼν, εἰς Φολόην συμφυγεῖν τοὺς βαρβάρους ἠνάγκασε· καὶ ῥᾷστα διέφθειρεν ἂν αὐτοὺς, ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων, εἰ μὴ τρυφῇ καὶ μίμοις γελοίων, ἥκιστά τε αἰσχυνομέναις γυναιξὶν ἐκδοὺς ἑαυτὸν, ἀφῆκε τοῖς στρατιώταις ὅσα καταλελοίπασιν

οἱ βάρβαροι

οἱ βάρβαροι ἁρπάζειν, τοῦ τε δοῦναι τοῖς πολεμίοις εὐρυχωρίαν, ἀναχωρῆσαι τῆς Πελοποννήσου, μετὰ πάσης τῆς λείας εἰς τὴν Ἤπειρον διαβῆναι, καὶ τὰς ἐν ταύτῃ λῄσασθαι πόλεις. ὅπερ αὐτοὺς ὁ Στελίχων πεποιηκότας ἰδὼν, ἄπρακτος ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἀπέπλευσε, μείζονα καὶ χαλεπώτερα τοῖς Ἕλλησι κακὰ, δι' ὧν ἐπήγετο στρατιωτῶν, ἐπιθείς. Ἐπεὶ δὲ παρεγένετο, τὸ ἐγχείρημα θάνατον εἶναι Ῥουφίνῳ κατασκευάσαι, τρόπῳ τοιῷδε. πρὸς τὸν βασιλέα ποιεῖται λόγους Ὁνώριον, ὡς προσήκει τέλη τινὰ στρατιωτικὰ στεῖλαι πρὸς Ἀρκάδιον τὸν ἀδελφὸν, ἐπαμυνοῦντα τοῖς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῇ τούτου κεκακωμένοις ἔθνεσι. καὶ ὅπερ ἐγνώκει πράττειν ἐπιτραπεὶς, ἔταττε τοὺς ἐπὶ τοῦτο σταλησομένους· Γαΐνην δὲ αὐτοῖς ἐπιστήσας ἡγεμόνα, ὅσα ἐπὶ Ῥουφίνου διενοεῖτο, ἐξέθετο. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἤδη πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὄντων, φθάσας ὁ Γαΐνης, ἀπήγγελλεν Ἀρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ τὴν αὐτῶν παρουσίαν, καὶ ὡς παραγένοιντο τοῖς πράγμασι πεπονηκόσιν ἐφιέμενοι βοηθεῖν. τοῦ δὲ βασιλέως ἡσθέντος ἐπὶ τῇ τούτων ἀφίξει, ὑπαντῆσαι τοῖς στρατιώταις εἰσιέναι μέλλουσι παρεκάλεσε τὸν βασιλέα Γαΐνης. ταύτης γὰρ τῆς τιμῆς ἠξιῶσθαι τοὺς στρατιώτας, ἔλεγε συνήθης εἶναι. πεισθέντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ πρὸ τῆς πόλεως ὑπαντήσαντος, ἐπειδὴ προσκυνήσαντες, τῆς προσηκούσης ἠξιώθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως φιλοφροσύνης, δόντος Γαΐνου τὸ σύνθημα, πάντες ὁμοῦ τὸν Ῥουφῖνον ἀπολαβόντες ἐν μέσῳ, τοῖς ξίφεσι παίουσι· καὶ ὁ μὲν, ἀφῄρητο τῆς δεξιᾶς· ὁ δὲ, τὴν ἑτέραν ἔκοπτεν· ὁ δὲ, τὴν κεφαλὴν τοῦ τραχήλου χωρίσας, ἀπῄει, παιᾶνας ᾄδων ἐπινικίους. ἐς τοσοῦτον δὲ ἐπετώθαζον, ὥστε τὴν χεῖρα * πανταχῆ τῆς πόλεως περιάγειν, αἰτεῖν τε ἀργύριον δοῦναι τῷ ἀπλήστῳ τοὺς προστυγχάνοντας. Ῥουφῖνος μὲν οὖν, ἰδίᾳ τε πολλοῖς κακῶν ἀφορήτων γενόμενος αἴτιος, καὶ τῇ πολιτείᾳ λυμηνάμενος ἁπάσῃ, δίκην ἐξέτισε τῶν πεπονηρευμένων ἀξίαν. Εὐτρόπιος δὲ, πρὸς πάντα Στελίχωνι συνεργήσας τὰ κατὰ τούτου βεβουλευμένα, τῶν ἐν τῇ αὐλῇ πραττομένων κύριος ἦν· καὶ τὴν μὲν Ῥουφίνου περιουσίαν κατὰ τὸ πλέον ἐσφετερίζετο, καὶ ἑτέροις ἐνεδίδου ἐκ ταύτης οἰκειοῦσθαι τὰ ὁπωσοῦν ἄξια τῆς * αὐτοῦ κλήσεως νομιζόμενα. τῆς δὲ Ῥουφίνου γαμετῆς σὺν τῇ θυγατρὶ τῇ τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίᾳ προσδραμούσης, δέει τοῦ μὴ συναπολέσθαι τῷ ἀνδρὶ, πίστιν

diripiendi poteſtatem feciſſet, hoſtibuſque ſpatium concedendi, vt e Peloponeſo cum omni præda regreſſi, in Epirum tranſirent, & in vrbes eius graſſarentur. Quod eos feciſſe conſpicatus Stelicho, rebus infectis in Italiam nauigat: quũ maiora grauioraque Græcis intuliſſet mala per eos milites, quos ſecum adduxerat. In Italiam quũ adpuliſſet, cõfeſtim Rufino necem ſtruere, modo quodam tali, decreuit. Ad Honorium principem refert, quaſdam militum cohortes ad Arcadium fratrem mittendas eſſe, quę adflictas miſere ſub eius imperio nationes tuerentur. Quumque iuſſus eſſet id exſequi, quod decreuiſſet; milites ad hãc rem perficiendam mittendos ordinat. quibus vbi Gainẽ ducem præfeciſſet, quæ ſuæ de Rufino cogitationes eſſent, exponit. Vbi prope iam a Conſtantinopoli milites aberant, antegreſſus Gaines, Arcadio principi militum aduentum nuntiat: eos adeſſe ſtudio rebus laborantibus ſuccurrendi, commemorans. Imperatore propter eorum aduentum lætitia perfuſo, Gaines hortatur, vt ingreſſuris vrbem militibus ipſe princeps obuiam prodiret. Aiebat enim, ex more militibus honorem hũc haberi. Quum obſequutus Imperator, ante vrbem eis occurriſſet; ac milites eum venerati, viciſſim a principe perbenigne fuiſſent excepti: data ab Gaine teſſera, ſimul vniuerſi Rufinum in medio interceptum gladiis feriunt: & hic quidem adimebat ei dextram, ille manum alteram præcidebat; alius capite diſcedebat a ceruice reuulſo, conſuetas victoriis ouationes accinens. Vſque adeo vero ludibriis interemtum adficiebãt, vt & manum eius vbique per vrbem circumgeſtarent, & ab occurrentibus peterent, inſatiabili ſtipem darent. Ac Rufinus quidem, qui cõpluribus intolerabilium malorum auctor priuatim exſtiterat, & vniuerſæ reipublicæ detrimentum adtulerat, dignas admiſſis facinoribus diris poenas luit. Eutropius autẽ, opera Stelichoni nauata in omnibus, quæ contra Rufinum ille machinatus fuerat; iam iis quæ agerentur in aula, plena cum poteſtate præerat. Ac Rufini quidem facultates ſibi maiori ex parte vindicat, quum aliis quoque conceſſiſſet, vt ex iis ea ſibi ſumerent, quæ poſſideri ab eis poſſe quoquo modo viderentur. Vxori vero filiæq; Rufini, ad eccleſiam Chriſtianorum metu confugientibus, ne cum illo perirent; Eutropius

fide data permiſit, vt Hieroſolymorum ad vrbem nauigarent, quæ olim Iudæorum domicilium fuit, ſed ab imperio Cōſtantini a Chriſtianis ornari ædificiis cepit. Heic illæ reliquū vitæ tempus exegerunt. Ceterum Eutropius omnes, qui eſſent alicuius auctoritatis, ſubmouere volens; ne quis alius, præter ipſum, poteſtate Imperatori proximus eſſet: etiam Timaſio, qui a Valentis vſque temporibus dignitatem magiſtri militum habuerat, & pluribus interfuerat bellis, nulla iuſta de cauſſa inſidias ſtruit. Erat autem huiuſmodi calumnia. Bargus, oriundus Laodicea, quod opidum eſt Syriæ, lucanicarum in foro inſtitor, in flagitiis quibuſdam deprehenſus, Laodicea Sardes profugerat: vbi quū talem ſe gereret* qualis erat, malitia nobilitabatur. Hunc Timaſius, qui Sardes venerat, quum facetum videret, ac mirum artificem quibuſuis hominibus, in quos incideret, adſentando facile ſibi conciliandis; in familiaritatem admittit, & confeſtim cohorti militum præficit. Nec illo contentus, etiam Conſtantinopolim ſecum abducit. Hoc factum non probantibus iis qui erant in magiſtratu, quod Bargo iam ante propter admiſſa quædam improba facinora fuiſſet interdictum, ne Conſtantinopoli degeret: Eutropius, homine reperto, quo ad ſtruendā Timaſio calumniam vteretur, velut inſtrumento idoneo; ſummittit hunc accuſatorem Timaſio, libellos falſos proferentem, qui adfectati crimē imperii Timaſio impingerent. Imperator, iudicis officio fungens, præſidebat; Eutropius adſtans, qui cubiculis auguſtalibus in vniuerſum præpoſitus eſſet, ferendæ ſententiæ penes ſe poteſtatem habebat. Quum moleſte ferrent omnes, inſtitorem farciminum tot muneribus atq; dignitatib. illuſtri viro crimē intentare; princeps relicto iudicio, id ipſum Saturnino & Procopio committit. Horum alter, prouectioris ætatis erat, magniſque perfunctus honoribus; non tamen adulationis expers, ſed qui cōſueſſet in iudiciis, eorū qui ſecundū principem ſummā potentiā obtinebant, ſtudiis & animis obſequi.

δοὺς ὁ Εὐτρόπιος, ἐφῆκεν αὐταῖς εἰς τὴν κατὰ Ἱεροσόλυμα πόλιν ἐκπλεῦσαι, πάλαι μὲν οἰκητήριον Ἰουδαίων οὖσαν, ἀπὸ δὲ τῆς Κωνσταντίνου βασιλείας, ὑπὸ Χριστιανῶν τιμωμένην οἰκοδομήμασιν. Ἐκεῖναι μὲν οὖν αὐτόθι τὸν λειπόμενον τοῦ βίου διέτριψαν χρόνον· Εὐτρόπιος δὲ πάντας, ὧν * εἴ τις λόγος, ἐκποδὼν καταστῆσαι βουλόμενος, ὡς ἂν μηδεὶς ἕτερος πλὴν αὐτοῦ, βασιλεῖ παραδυναστεύῃ, καὶ ἐπὶ Τιμασίῳ στρατιωτικῶν ἡγησαμένῳ ταγμάτων ἀπὸ * τοῦ Οὐάλεντος, καὶ πολλῶν μεταφχόντι πολέμων, ἐπιβουλὴν ἵστησιν, οὐδεμιᾶς αἰτίας ὑπούσης. ἦν δὲ ἡ συκοφαντία τοιάδε. Βάργος, ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Λαοδικείας ὁρμώμενος, ἀλλᾶντας ὠνίους ἐπ᾽ ἀγορᾶς προτιθεὶς, ἐπί τισιν ἁλοὺς ἀτοπήμασιν, ἀπὸ τῆς Λαοδικείας εἰς τὰς Σάρδεις ἦλθε φυγάς. εἶτα κἀκεῖσε φανεὶς οἷος ἦν, ἐπὶ πονηρίᾳ διεβεβόητο. τοῦτον ὁ Τιμάσιος, ταῖς Σάρδεσιν ἐπιδημήσας, στωμύλον ἰδὼν, δεινόν τε κολακείᾳ ῥᾳδίως ὑπαγαγέσθαι τοὺς προστυγχάνοντας, ᾠκειώσατό τε, καὶ παραχρῆμα στρατιωτικοῦ τέλους ἔταξεν ἄρχειν· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἑαυτῷ συναπήγαγεν. οὐκ ἐπαινούντων δὲ τῶν ἐν τέλει τὸ γεγονὸς, (ἔτυχε γὰρ πρότερον ὁ Βάργος διά τινα πονηρεύματα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβῆς ἀποκεκλεισμένος) ὄργανον ἐπιτήδειον Εὐτρόπιος εἰς τὴν κατὰ Τιμασίου συκοφαντίαν τὸν ἄνδρα τοῦτον εὑρὼν, ἵστησι κατήγορον αὐτοῦ, γράμματα δεικνύντα ψευδῆ, βασιλείας ἐπιθυμίαν ἐπιφέροντα Τιμασίῳ. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς προὐκάθητο δικαστής· Εὐτρόπιος δὲ παρεστὼς, ἐπειδὴ καὶ τὴν ἡγεμονίαν πάντων τῶν βασιλικῶν εἶχε κοιτώνων, τῆς πάσης ψήφου κύριος ἦν. πάντων δὲ δυσανασχετούντων, ἐφ᾽ οἷς ἀλλαντοπώλης ἄνθρωπος τὸν ἐν ἀρχαῖς καὶ ἀξίαις διαπρέψαντα τοσαύταις, ἵστατο κρίνων, ἀνεχώρει μὲν τῆς κρίσεως ὁ βασιλεὺς, ἐπέτρεπε δὲ ταύτην Σατουρνίνῳ καὶ Προκοπίῳ. τούτοιν δὲ ὁ μὲν [εἰς,] εἰς βαθὺ γῆρας ἦν προελθὼν, καὶ μεγάλαις τετιμημένος ἀξίαις, οὐκ ἔξω δὲ κολακείας, ἀλλ᾽ εἰωθὼς ἐν ταῖς κρίσεσι τὰς τῶν βασιλεῖ παραδυναστευόντων θεραπεύειν ὁρμάς τε καὶ γνώμας· ὁ δὲ Προκόπιος, τοῦ μὲν βασιλέως ἐγεγόνει Οὐάλεντος κηδεστὴς, σκαιὸς δέ τις ὢν καὶ δυσάγωγος, ἔν τισιν ἐδόκει τἀληθῆ μετὰ παρρησίας ἐκφαίνειν. ὥστε ἀμέλει καὶ τότε συνενεχθεὶς εἰς τὴν κατὰ Τιμασίου ψῆφον, τῷ Σατουρνίνῳ τοῦτο προσετέθηκεν, ὡς οὐκ ἔδει Τιμασίου Βάργον εἶναι

Procopius autem, Valentis Imperatoris ſocer fuerat, homo ferox & intractabilis, qui veritatem in nonnullis profiteri libere videretur: adeo quidē, vt hoc tempore ſententiæ ferendæ contra Timaſium adhibitus, obiiceret Saturnino, non debuiſſe Bargum accuſatorem dari

κατήγορον,

καὶ ἠγόρευεν, οὐδὲ τὸν τοσαύταις ἀρχαῖς διαπρέψαντα καὶ ἀξίαις, ἀτελοῦς ἀνθρώπου καὶ ἀνασυρμένου συκοφαντίαις ἁλῶναι, καὶ (ὅπερ ἦν ἀτοπώτατον) εὐεργέτην ὑπὸ τοῦ παθόντος εὖ, τὰ πράγματα πάσχειν. ὤνησε δὲ οὐδὲν ταύτῃ χρησάμενος τῇ παρρησίᾳ Προκόπιος· ἀλλ' ἡ μὲν Σατορνίνου ψῆφος ἐκράτει, σφόδρα ἐπαινεθεῖσα· Τιμάσιος δὲ, τὴν Ὄασιν οἰκήσων καταδικασθεὶς, ἀπηλαύνετο, φυλακῆς αὐτὸν δημοσίας παραπεμπούσης. τόπος δὲ ἦν οὗτος λυπρότατος, καὶ οὐδενὶ τῶν αὐτοῦ παραδιδομένων ἀναχώρησιν ἐνδιδούς. ἥ τε γὰρ ἐν μέσῳ γῆ, ψαμμώδης οὖσα, καὶ παντάπασιν ἔρημος, καὶ ἀοίκητος, ἀφαιρεῖται τῆς γνώσεως τοὺς ἐπὶ τὴν Ὄασιν ἀπιόντας, τῶν ἀνέμων τοῖς ἴχνεσι τὴν ψάμμον ἐπιφερόντων, καὶ τοῦ μήτε φυτὸν μήτε οἴκησιν εἶναι, γνώρισμά τι καταλιπεῖν τοῖς ὁδοιποροῦσι δυνάμενα. φήμη δὲ ὅμως εἰς ἅπαντας ἦλθε, παρὰ Συαγρίου τοῦ παιδὸς ἡρπάσθαι Τιμάσιον λέγουσα, διαφυγόντος τοὺς ἐσταλμένους εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ, καὶ διά τινων ἁρπάσαντος τὸν πατέρα λῃστῶν. ἀλλ' εἴτε ἀληθῆ ταῦτα ἦν, εἴτε Εὐτροπίῳ χαριζόμενοι ταῦτα ἐν τῷ πλήθει διέσπειραν, οὐκ ἔγνω τις τὸ σαφές, πλὴν ὅτι περ οὔτε Τιμάσιος οὔτε Συάγριος ἐξ ἐκείνου πεφήνασιν. ὁ δὲ Βάργος, [ὡς] ἔξω πάσης ὑποψίας καταστήσας Εὐτρόπιον, οὐκέτι τὴν Τιμασίου δεδιότα ἔχθραν ὑφορώμενον, ἠξιοῦτο στρατιωτικοῦ τέλους ἀρχῆς, χρήματα φέρειν αὐτῷ κομιδῇ δυναμένης, καὶ ἀνεχώρει μειζόνων ἐλπίσι δωρεῶν βουκολούμενος. ἠγνόει γὰρ ὡς Εὐτρόπιος, τοιοῦτον αὐτὸν φανέντα περὶ Τιμάσιον τὸν εὐεργέτην, καὶ περὶ αὐτὸν ὅμοιον φανήσεσθαι προσεδόκησεν. ἐκδημήσαντος οὖν τῆς ἀρχῆς ἕνεκα τοῦ Βάργου, τὴν τούτῳ συνοικοῦσαν γυναῖκα, διά τινας αἰτίας ἀπεχθῶς πρὸς αὐτὸν ἔχουσαν, πείθουσι γραμματεῖα *προσάγειν τῷ βασιλεῖ, κατηγορίας φέροντα πλείστας, εἰς τὰ μέγιστά τε τῶν ἐγκλημάτων τὸν Βάργον ἀγούσας. ἅπερ ἀκηκοὼς Εὐτρόπιος, εὐθὺς ἦγεν εἰς κρίσιν τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἁλόντα παρεδίδου τιμωρίᾳ πρεπούσῃ. μεθ' ἣν ἅπαντες θαυμάζοντες ἅμα καὶ ἀνυμνοῦντες τὸν τῆς Ἀδραστείας ὀφθαλμὸν διετέλεσαν, ὃν οὐχ οἷόν τε τινὰ τῶν ἠσεβηκότων κατά τι λαθεῖν. Μεθύων δὲ ἤδη τῷ πλούτῳ, καὶ ὑπὲρ τὰ νέφη τῇ φαντασίᾳ φέρεσθαι δοκῶν ὁ Εὐτρόπιος, ἐν ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσιν εἶχε τοὺς τὰ πραττόμενα πολυπραγμονοῦντας, καὶ ὅπως ἕκαστος ἔχοι τύχης· καὶ οὐδὲν ἦν

Timaſio, nec virũ tot geſtis magiſtratibus dignitatibuſq; clarum, vilis homuncionis & prorſus impuri calumniis opprimi, & (quod eſſet abſurdiſſimum) bene merito fieri negotium ab eo qui beneficiis adfectus eſſet. Nõ tamen hac vſus libertate Procopius quidquam profecit; ſed admodum laudata Saturnini ſententia vicit. Timaſius autem, ad inhabitandam Oaſim damnatus, expellitur; huc eum deducẽte ſatellitio publico. Is erat locus inſigniter ſterilis, e quo nemo poſſet euadere, qui eo deportaretur. Nã quod aliunde huc euntibus interiectum ſolum occurrit, arenoſum, vaſtum prorſus, & inhabitatum, noticiam pergentibus in Oaſim omnem adimit: tum quod venti veſtigiis arenam ingerant, tum etiam quod nec arbor vlla, nec domicilium ſit, quę indicium aliquod iter facientibus ad cõiecturam relinquere poſſint. Fama tamen ad omnes emanauit, a Syagrio filio Timaſium ereptum fuiſſe; qui ad inquirendum ſe miſſos euaſiſſet, operaque prædonum quorumdam patrem rapuiſſet. Sed ſiue adeo vera iſtæc erant, ſiue per quoſdam Eutropio gratificãtes in vulgus ſpargebantur; nemo quidem certe rem accurate cognoſcere potuit, extraquã quod neque Timaſius, neque Syagrius, ex eo tempore conſpecti fuerũt. Bargus vero, qui omnis periculi metu liberaſſet Eutropium, non iam inimicitias Timaſii ſuſpectas amplius habentem, militum cohortis præfectura donatur, ex qua lucrum habere commodum poſſet; maiorumq; munerum ſpe deceptus abiit. Ignorabat enim, Eutropium ſibi de eo, qui talem erga bene meritum Timaſium ſe geſſiſſet, non niſi conſimilem animum erga ſe quoque policitum. Quum igitur muneris ſui cauſſa Bargus domo profectus eſſet, iunctam ei matrimonio mulierem, quæ eſſet infeſto propter cauſſas quaſdam in illum animo, libellos quoſdam offerre principi perſuadẽt; quibus accuſationes plurimæ continerentur, & criminũ grauiſſimorũ Bargus inſimularetur. His auditis, hominẽ Eutropius cõfeſtim in ius duci iubet, & cõuictum merito ſupplicio punit: quo facto, nõ ceſſabant omnes oculũ Adraſtiæ tũ admirari, tum celebrare; quẽ fieri nequeat, vt quiſquã nefaria patrantiũ vllo modo fallat. Eutropius autẽ iam opibus ebrius, ſupraque nubes imaginatione ſua ſe ferri exiſtimans; apud omnes prope nationes habebat, qui curioſe ſcrutarentur, quidquid ageretur, & quæ eſſet cuiuſque fortuna. nec omnino

quidquam erat, quod ei pecuniæ lucrum non ferret. Igitur eum aduerſus Abundantium quoq; inuidia pariter & auaricia concitat. Erat autem Abundãtius oriũdus e Scythia, Thraciæ parte; qui inde vſque a Gratiani tẽporibus militauerat, ac ſub Theodoſio maximos honores adeptus, etiam prætor atque conſul deſignatus fuerat. Poſteaquam hunc quoq; voluit Eutropius facultates & dignitatem omnem amittere, ſaltim id ſcripto mandat Imperator; & mox aula pellitur Abundantius;opidum Phoeniciæ Sidonem habitare iuſſus; vbi reliquũ vitæ tempus trãſegit. Quum ergo iam neminem Conſtantinopoli prorſus haberet Eutropius,qui eum vel obtueri auderet: ſolum Stelichonem,arbitratu ſuo res occidentis tractantem, animo verſans; quo minus ille Cõſtantinopolim accederet, aditũ ei præcludere cogitat. Quare principi perſuadet, vt conuocato Senatu, Stelichonem hoſtem imperii,decreto publico,declaret. Quo facto, mox ſibi Gildonẽ, totius ad Karthaginem pertinentis Africæ ducem, adiungit, & eius opera prouinciã Honorii principis imperio ſubtractam, Arcadianæ dicioni adiicit. Eam rem permoleſte ferenti,nec mediocriter animi dubio Stelichoni, quidam fortuitus ſe caſus obtulit. Quippe quũ Gildo fratrem, quem habebat nomine † Maſceldelum,furore quodam barbarico adpeteret inſidiis; ad eam hunc neceſſitatem redegit,vt in Italiam ad Stelichonem nauigaret, quæque perpeſſus a fratre fuiſſet,eidem exponeret. Is amplis illi copiis traditis, ſuppeditatoque nauium idoneo numero; bellum aduerſus Gildonem geſturum, ablegat. Poſteaquam ad eum locum perueniſſet, vbi commorari fratrem inaudiuerat,atque in illum imparatũ cum exercitu irruiſſet: acri prœlio commiſſo,vſq; adeo victor exſtitit, vt Gildo ſibi mortem, laqueo fracta gula, conſciſceret. Hoc enim perpeti maluit,quam in hoſtium poteſtatem venire. Gildonis vero frater, Africa Honorii regno reſtituta, victor in Italiam reuerſus eſt. cui Stelicho licet ob rem bene geſtam inuideret, tamen bonas ſpes faciens, colere ſe hominem ſimulat. Quum autem aliquando quoddam ad ſuburbanum prodiret,& in pontem fluminis perueniſſet, atque illum cum aliis Maſceldelus quoq; comitaretur: ſatellites,ab eo dato ſibi ſigno ſatisfacientes, hominem in flumen detrudunt.

† alii Mazeſcelem vocant.

καθάπαξ ὃ μὴ χρημάτων αὐτῷ κέρδος ἐπῆγεν. ἀλλὰ τοίνυν αὐτὸν καὶ κατ' Ἀβουνδαντίου φθόνος τε ὁμοῦ καὶ πλεονεξία. ἦν δὲ Ἀβουνδάντιος ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Θρᾴκῃ Σκυθίας, ἐκ δὲ τῶν Γρατιανοῦ στρατευσάμενος χρόνων, καὶ ἐπὶ Θεοδοσίου τιμῶν μεγίστων ἐπιβὰς, ἤδη δὲ καὶ στρατηγὸς καὶ ὕπατος ἀποδεδειγμένος. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτον Εὐτρόπιος ἠβουλήθη τῆς οὐσίας τε ὁμοῦ καὶ πάσης τιμῆς ἐκπεσεῖν, ἔγραφε μὲν ταῦτα ὁ βασιλεὺς, ἀπηλαύνετο δὲ Ἀβουνδάντιος τῶν βασιλείων, οἴκησιν τὴν ἐν Φοινίκῃ Σιδῶνα λαχὼν, καὶ ἐν ταύτῃ τὸν λοιπὸν χρόνον βεβιωκώς. Εὐτρόπιος τοίνυν, ἐν μὲν τῇ Κωνσταντινουπόλει πράγμασιν ἔχων οὐδένα τὸν ἀντιβλέπειν τολμῶντα, μόνον δὲ Στελίχωνα τὸν κατὰ τὴν ἑσπέραν κυριεύοντα πραγμάτων, κατὰ νοῦν ἔχων, ἀνελεῖν αὐτῷ διενοεῖτο τὴν ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ἄφιξιν. ἀναπείθει δὴ τὸν βασιλέα, πρὸς συναγαγόντα τὴν γερουσίαν, κοινῷ δόγματι τῆς βασιλείας πολέμιον αὐτὸν προσειπεῖν. οὗ δὴ γινομένου, Γίλδωνα παραχρῆμα πάσης ἔχοντα τῆς ὑπὸ Καρχηδόνα Λιβύης τὴν ἡγεμονίαν οἰκειωσάμενος, ἀφίστησι διὰ τούτου τὴν χώραν τῆς Ὁνωρίου βασιλείας, καὶ τῇ Ἀρκαδίου προστίθησιν. ἐπὶ τούτῳ δυσχεραίνοντι καὶ λίαν ἀπορουμένῳ Στελίχωνι, συνηνέχθη τι ἀπὸ τῆς τύχης αὐτόματον. ἀδελφὸν γὰρ ἔχων ὁ Γίλδων, ᾧ Μασκέλδηλος ἦν ὄνομα, καὶ τούτῳ διὰ βαρβαρικὴν μανίαν ἐπιβουλεύσας, ἠνάγκασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὡς Στελίχωνα πλεῦσαι, καὶ ὅσα παρὰ τἀδελφοῦ πέπονθεν ἐξειπεῖν. ὁ δὲ, δυνάμεις ἁδρὰς αὐτῷ παραδοὺς, καὶ πλοῖα χορηγήσας ἀρκοῦντα, πολεμήσοντα τῷ Γίλδωνι παραπέμπει. ὁ δὲ, ἀναστὰς ἔνθα διατρίβοντα τὸν ἀδελφὸν ἠκηκόει, καὶ ἀπαρασκεύῳ μετὰ τῆς στρατιᾶς ἐπιπεσὼν, μάχης καρτερᾶς γενομένης, τοσοῦτον ἐκράτησεν, ὥστε Γίλδωνα τὸν βίον ἀπολιπεῖν ἀπαγξάμενον. τοῦτο γὰρ εἵλετο μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι. Καὶ ὁ μὲν Γίλδωνος ἀδελφὸς, ἀποδοὺς τῇ Ὁνωρίου βασιλείᾳ Λιβύην, εἰς Ἰταλίαν ἐπεδήμει νενικηκώς. Στελίχων δὲ, νεμεσήσας ἐπὶ τῷ κατορθώματι, θεραπεύειν ὅμως προσεποιεῖτο, χρηστὰς ὑποφαίνων ἐλπίδας. ἐπεὶ δὲ προϊὼν ἐπί τι προάστειον, ἐπὶ ποταμοῦ γεφύρας ἐγένετο, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων εἵπετο καὶ ὁ Μασκέλδηλος αὐτῷ, σύνθημα πρὸς τούτου δεδομένον αὐτοῖς οἱ δορυφόροι πληροῦντες, ὠθοῦσι κατὰ τοῦ ποταμοῦ.

καὶ ὁ μὲν

καὶ ὁ μὲν Στελίχων ἐγέλα, ὃ δὲ ῥεῦμα συναρπάζον, ἀπέπνιγε τὸν ἄνθρωπον. Ἐντεῦθεν ἡ μὲν Εὐτροπίου δυσμένεια καὶ Στελίχωνος ἀνεκαλύπτετο, καὶ ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν ἦν. ἀλλοτρίως δὲ πρὸς ἑαυτοὺς ἔχοντες, ἐπὶ πάσης ἀδείας τοῖς τῶν ἀρχομένων κακοῖς ἐνετρύφων· ὁ μὲν, ἤδη τὴν θυγατέρα Μαρίαν Ὁνωρίῳ τῷ βασιλεῖ γαμετὴν δεδωκώς· ὁ δὲ, κυριεύων Ἀρκαδίου καθάπερ βοσκήματος. εἴτε γὰρ κτῆμα περίβλεπτον ἦν τινὶ τῶν ὑπηκόων, εἰς θατέρου τούτων μετετίθετο δεσποτείαν· καὶ χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἅπας, ἐκ τῶν πρότερον ἐχόντων, εἰς αὐτοὺς ἐρρεῖ. πολὺς γὰρ ἦν ὁ τῶν ἁπανταχοῦ συκοφαντούντων ἑσμός· οἷς ἐπετέτακτο τοιαῦτα καταμηνύειν. Τῆς δὲ βασιλείας ἑκατέρωθεν οὔσης ἐν τούτοις, ἅπαντες μὲν οἱ τὴν γερουσίαν πληροῦντες, ἐπὶ τῇ τῶν πραγμάτων ἐδυσχέραινον κακοτυχίᾳ· οὐχ ἥκιστα δὲ Γαΐνης, οὔτε τῆς πρεσβυτέρῳ πρεπούσης στρατηγῷ τιμῆς ἀξιούμενος, οὔτε δωρεαῖς ἀπληστίαν ἐμπλῆσαι βαρβαρικὴν δυνάμενος. ἀπέκναιε δὲ πλέον αὐτὸν, εἰς τὴν Εὐτροπίου οἰκίαν χρήματα πάντα εἰσρέοντα. ἐπὶ τούτοις ἀχθόμενος, κοινωνὸν ποιεῖται Τριβίγιλδον τῆς σκέψεως. ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ φιλοκίνδυνος, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀπόνοιαν ἑτοιμότατος. ἦρχε δὲ, οὐ Ῥωμαϊκῶν ἰλῶν, ἀλλὰ βαρβάρων, ἐνιδρυμένων τῇ Φρυγίᾳ, παρὰ βασιλέως τὴν τούτων λαβὼν ἐπιμέλειαν. οὗτος, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐθέλειν ἐκδημῆσαι προσποιούμενος, ὅπως ἂν ἐπισκέψαιτο τοὺς ὑπ᾽ αὐτῷ τεταγμένους βαρβάρους, ἐπὶ τούτῳ τε τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξορμήσας, ἐχώρει. παραλαβὼν δὲ τοὺς βαρβάρους, ὧν τὴν ἡγεμονίαν εἶχεν, ἅπαντα ἐπῄει τὰ ἐν μέσῳ, φόνων μὲν ἀνδρῶν, ἢ γυναικῶν, ἢ παιδίων, οὐκ ἀπεχόμενος, τὰ δὲ ἐν ποσὶ ληϊζόμενος· ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσοῦτο πλῆθος συνήγαγεν οἰκετῶν καὶ ἄλλως ἀπερριμμένων ἀνθρώπων, ὥστε εἰς ἔσχατον κίνδυνον τὴν Ἀσίαν ἅπασαν ἀπαγαγεῖν. ἥ τε γὰρ Λυδία πάσης ἐνεπέπληστο ταραχῆς, πάντων (ὡς εἰπεῖν) ἐπὶ τὰ θαλάττια φευγόντων, καὶ ἅμα τοῖς σφετέροις ἅπασιν ἐπὶ τὰς νήσους ἢ ἀλλαχοῦ ποι διαπλεόντων· καὶ ἡ πάραλος δὲ Ἀσία τὸν κίνδυνον ὅσον οὐδέπω θεωρήσειν ἐπιστησόμενον αὐτῇ προσεδόκα. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ταῦτα τῷ βασιλεύοντι συνηγγέλθη, λόγον μὲν οὐδένα τῆς κοινῆς ἐποιεῖτο συμφορᾶς, (οὐδὲ γὰρ οἷός τε ἦν συνιδεῖν τὸ πρακτέον, ἐσχάτως ἀνόητος ὤν) Εὐτροπίῳ δὲ τὴν πᾶσαν ἔδωκε τῆς βασιλείας οἰκονομίαν. ὁ δὲ, Γαΐνην αἱρεῖται καὶ

Ibi Stelicho ridere; Maſceldelus, fluminis abreptus impetu, ſuffocari. Hinc iã inimicitiæ Stelichonis & Eutropii in apertum erumpere, & in ore omnibus eſſe. Atque his odiis animorum mutuis inſiſtentes, omni cum licentia ſubditorum malis inſultant: quum iam Stelicho Mariam filiã Honorio principi dediſſet vxorẽ, & Eutropius in Arcadium, veluti pecudem quamdam, imperiũ exerceret. Nam ſiue prædium aliquod inſigne ſubditorum quiſpiam haberet, ad horum alterius dominiũ tranſibat: ſiue quid auri & argenti eſſet, id omne priſtinis a poſſeſſoribus ad ipſos confluebat. Quippe magnum erat agmen hominum vbique calumnias ſtruentium, quibus horum deferendorum cura cõmiſſa fuerat. Quum eſſet vtrimque hic imperii ſtatus, omnes ordinis ſenatorii proceres adflictã miſeramque rerum condicionem indigne ferebant: præſertim *Gaines*, qui nec cõuenientẽ duci prouectioris ætatis honorem conſequeretur; nec muneribus, ob inſatiabilem animi barbari libidinem, expleri poſſet; quem denique magis etiam vreret, quod omnes in Eutropii domum pecuniæ deriuarentur. Has ob cauſſas indignatus, ſocium ſibi conſilii *Tribigildum* adiungit. Is periculis obeundis præſenti vir erat animo, & quoduis ad facinus audendũ promtiſſimus. Nec alis equeſtribus Romanis, ſed barbaris, in Phrygia collocatis, præerat; quarũ erat illi a principe data cura. Hic in Phrygiã proficiſci ſe velle ſimulat, vt militantes ſub ſe barbaros inſpiceret; eoque nomine Conſtantinopoli digreſſus abit. Quumq; barbaros ſecum ſumſiſſet, quorũ dux erat, quidquid eſſet in itinere medio ſitum, inuadit: nec virorum, aut mulierũ, aut puerorum cædibus abſtinens, & obuia quæq; diripiẽs, perexiguo tempore tantã coẽgit multitudinem calonũ, aliarumq; vilium perſonarum; vt Aſiam totam in extremum diſcrimen adduceret. Nã & plena tumultus Lydia penitus erat, omnibus (prope dixerim) ad loca maritima confugientibus, & cum ſuis vniuerſis ad inſulas, alioue nauigantibus: & Aſia, mari finitima, periculum iam imminens, quantum alias vmquam, ſe conſpecturam verebatur. Hæc vbi nuntiata principi fuiſſent, nullam ille publicæ calamitatis rationem habere, (nec enim perſpicere poterat, quid agendum eſſet, extreme ſtolidus homo) ſed Eutropio totam adminiſtrationem imperii tradere. Is & Gainem, &

Leonem duces deligit; hunc ablegaturus in Aſiam, vt obtinentes eã barbaros, vel alioqui promiſcue collectitios, adoriretur: Gainem per Thraciam & Helleſponti dimiſſurus anguſtias, hoſtibus ibidẽ occurſurum, ſi & iſtæc loca vexari ab eis conſpexiſſet. Ac Leo ſane, qui rebus Aſiaticis opem ferre iuſſus fuit, nulla prorſus imperatoria virtute præditus erat, nec alia dote quapiam, quæ ad hanc fortunam eum prouehere mereretur; vno excepto, quod Eutropio familiaris eſſet. Gaines, in Thraciam mittebatur, quo minus per Helleſpontum Tribigildi milites tranſiicerent, prohibiturus; ac nauali quoque prœlio cum eis congreſſurus, ſi quidem vſus ita poſceret. In hunc modum ordinati duces, eo copias abducunt, quo ſortitus quiſque fuerat. Gaines, iis ad animum reuocatis, de quibus inter ipſum & Tribigildum conuenerat; quodque iam tempus adpetiiſſet, quo ceptum exſequi conatũ deberet: Tribigildo, ſuas vt copias ad Helleſpontum duceret, imperat. Enimuero ſi, quæ cõtra rempublicam mente conceperat, occultaſſet; ac pacate cum barbaris ſuis, Conſtantinopoli fuiſſet egreſſus: omnino ſucceſſurum erat ei quod ceperat conſilium, Aſiaque tota fuiſſet occupata; nec quo minus ea perdita, ſimul & oriens periret, quidq̃ erat omnino quod prohiberet. Sed quando adhuc vrbes illas imperio Romano fortuna ſaluas eſſe volebat, a natura barbaris inſito calore furoreque Gaines abreptus, Conſtantinopoli diſcedit, vniuerſa propemodum belli poteſtate accepta. Quumque vix Heracleam perueniſſet, Tribigildo quid agendum eſſet, ſignificat. Ille vero minime verſus Helleſpõtum progredi ſtatuit; veritus ne in conſtitutas iſtic copias incideret: ſed vaſtata penitus Phrygia, Piſidas adortus eſt; nec vllum expertus impedimentum, cuncta populatus abiit. Quæ res quum nuntiarentur, nullam Gaines illorum qui bello premebantur, rationem habere; memor eorum, de quibus ipſi cum Tribigildo conueniſſet. Interim Leo, ſitis ad Helleſpontum locis immoratur, qui nec prœlio congredi cum Tribigildo auderet; ſimulque vereri ſe diceret, ne forte Tribigildus per aliam viam parte quadam copiarum emiſſa, ex improuiſo agros ad Helleſpontum depopularetur. Quapropter accidit

Λέοντα στρατηγεῖ· τὸν μὲν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπέμψων, ἐπελευσόμενον τοῖς κατέχουσι ταύτην βαρβάροις, ἢ ἄλλως μιγάσιν ἀνθρώποις· Γαΐνην δὲ, διὰ τῆς Θρᾴκης καὶ τῶν τοῦ Ἑλλησπόντου στενῶν, ἀπαντήσοντα τοῖς πολεμίοις, εἰ καὶ τοῖς τόποις ἐκείνοις ἐνοχλοῦντας θεάσαιτο. Λέων μὲν οὖν, ὁ τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν συμβεβηκόσι βοηθῆσαι ταχθεὶς, ἀρετῆς μὲν οὐδὲ ἡστινοσοῦν μετειληφὼς στρατηγικῆς, οὐδὲ ἄλλου τινὸς ἀξίου πρὸς ταύτην τὴν τύχην αὐτὸν ἀναγαγεῖν, πλὴν ὅτι πρὸς Εὐτρόπιον εἶχεν οἰκείως. Γαΐνης δὲ, τὴν ἐπὶ Θρᾴκην ἐστέλλετο, κωλύσων τὴν διὰ Ἑλλησπόντου τῶν ἅμα Τριβιγίλδῳ διάβασιν, ναυμαχήσων τε αὐτοῖς, εἰ καὶ τούτου δέοιτο χρεία. ταύτῃ διαταχθέντες οἱ στρατηγοὶ, τὰς δυνάμεις ἀπῆγον, οὗπερ ἕκαστος ἔλαχε. Γαΐνης δὲ, ἃ συνέκειτο πρὸς Τριβίγιλδον αὐτῷ, λαβὼν κατὰ νοῦν, καὶ ὡς ἐνέστηκεν ὁ καιρὸς, ἀντιλαβέσθαι κελεύων τῆς ἐγχειρήσεως, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἄγειν Τριβιγίλδῳ τὴν στρατιὰν ἐκέλευεν. εἰ μὲν οὖν ἅπερ ἐφρόνει κατὰ τῆς πολιτείας ἐταμιεύσατο, καὶ ἡσυχῇ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ βαρβάρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔτυχεν ἐξορμήσας, πάντως ἂν ἐξέβαινεν αὐτῷ τὸ βεβουλευμένον εἰς τέλος, καὶ ἥ τε Ἀσία πᾶσα κατείληπτο, καὶ συναπολέσθαι ταύτῃ τὴν ἑῴαν οὐδὲν ἦν τὸ κωλῦον. ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ φυλάττεσθαι τὰς πόλεις ἐβούλετο τέως ἡ τύχη, Γαΐνης μὲν τῇ προσούσῃ φύσει θερμῷ καὶ μανιώδει τοῖς βαρβάροις ἐξενεχθεὶς, ἀπεχώρει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅλην (ὡς εἰπεῖν) τὴν ἐξουσίαν τοῦ πολέμου παραλαβών. οὔπω δὲ σχεδὸν εἰς τὴν Ἡράκλειαν ἀφιγμένος, τῷ Τριβιγίλδῳ τὸ πρακτέον ἐσήμαινεν. ὁ δὲ, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον οὐκ ἔγνω χωρεῖν, δέει τοῦ μὴ περιπεσεῖν ταῖς αὐτόθι καθεσταμέναις δυνάμεσι· πᾶσαν δὲ καταστρεψάμενος τὴν Φρυγίαν, προσέβαλλε καὶ Πισίδαις, καὶ κωλύματος οὐδενὸς πειραθεὶς, ἀπῄει πάντα πορθῶν. Τούτων δὲ ἀπαγγελλομένων, ὁ μὲν Γαΐνης, οὐδένα τῶν πολεμουμένων ἐποιεῖτο λόγον, οἷα δὴ κατ' ἰδίαν ἔχων, ὅσα πρὸς αὐτὸν Τριβιγίλδῳ συνέκειτο. Λέων δὲ, τοῖς περὶ τὸν Ἑλλήσποντον διέτριβε τόποις, οὔτε συμπεσεῖν ἐς μάχην Τριβιγίλδῳ θαρρῶν, καὶ ἅμα δεδιέναι φάσκων, μήποτε δι' ἑτέρας ὁδοῦ μέρος τι τῆς στρατιᾶς ἐκπέμψας Τριβίγιλδος, τὰ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον λάθῃ χωρία καταστρεψάμενος. συνέβαινε τοίνυν,

οὕτως

ὄντος οὐδενὸς ἐμποδὼν τῷ Τριβιγίλδῳ, πᾶσαν μὲν κατὰ κράτος ἁλίσκεσθαι πόλιν, ἀναιρεῖσθαί τε πάντας τοὺς οἰκήτορας ἅμα τοῖς στρατιώταις, βάρβαρον δὲ σύμμαχον Ῥωμαίων εἶναι οὐδένα. τοῖς γὰρ ὁμοφύλοις ἐν τῇ συμβολαῖς ἀναμιγνύμενοι, κατὰ τῶν Ῥωμαίοις ὑπηκόων ἐχώρουν. Ὁ δὲ Γαΐνης, ἐπὶ ταῖς Ῥωμαίων ἄχθεσθαι δοκῶν συμφοραῖς, θαυμάζειν *προσεποιεῖτο τὰ Τριβιγίλδου στρατηγήματα, καὶ ἀκαταγώνιστον ἔλεγεν εἶναι φρονήσει, καὶ ἀγχινοίᾳ μᾶλλον ἢ δυνάμει πλεονεκτοῦντα. περαιωθεὶς δὲ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπεξῄει μὲν οὐδενί, περιεώρα δὲ τὴν τῶν πόλεων καὶ τῆς χώρας ἀπώλειαν, ἐπακολουθῶν μόνον· καὶ τὰ γινόμενα τρόπον τινὰ θεωρῶν, ἐκαραδόκει τὴν ἐπὶ τὴν ἑῴαν τοῦ Τριβιγίλδου διάβασιν, ἐκπέμπων μὲν αὐτῷ λάθρα δυνάμεις, συνεπιλαμβανομένας οἷς ἐπεχείρει, μήπω δὲ τὴν ἑαυτοῦ περὶ τὰ πράγματα γνώμην ἐπιδείξας. εἰ μὲν οὖν ἐπελθὼν [ἐπὶ] τὴν Φρυγίαν ὁ Τριβίγιλδος, μὴ τὴν ἐπὶ Πισιδίαν, ἀλλ' εὐθὺς ἐπὶ Λυδίαν ἐχώρησεν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσε, ταύτης ἀκονιτὶ κατὰ κράτος αἱρεθείσης, συναπολέσθαι καὶ τὴν Ἰωνίαν αὐτῇ· κἀκεῖθεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς νήσους σκάφεσι διαβάντα, καὶ ναυτικὸν ὅσον ἐβούλετο πορισάμενον, ἅπασάν τε τὴν ἑῴαν διαδραμεῖν, καὶ μέχρις Αἰγύπτου πάντα λῄσασθαι, μηδεμιᾶς ἀξιομάχου δυνάμεως οὔσης· ἐπεὶ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἔλαβε κατὰ νοῦν, ἔγνω δὲ τῇ Παμφυλίᾳ Πισίδαις ὁμορούσῃ τὰς δυνάμεις ἐπαγαγεῖν, ὁδοῖς μὲν *ἔτυχε δυσεμβάτοις, καὶ ἱππασίᾳ παντάπασιν ἀπροσίτοις. στρατοπέδου δὲ οὐδενὸς ἐναντιουμένου, Οὐαλεντῖνός τις τὴν Σέλγην οἰκῶν, (πολίχνη δὲ αὕτη Παμφυλίας ἐστίν, ἐπὶ λόφου κειμένη) παιδείας μετρίως ἡμμένος, καὶ πείρας οὐκ ἔξω τυγχάνων πολεμικῆς, συναγαγὼν οἰκετῶν πλῆθος καὶ γεωργῶν, ταῖς πρὸς τοὺς γειτνιῶντας λῃστὰς συνεχέσι μάχαις γεγυμνασμένους, εἰς τοὺς ὑπερκειμένους τὴν πάροδον ἔστησε λόφους, ὡς ἂν θεωροῦντες ἅπαντας τοὺς διὰ τῆς ὁδοῦ πορευομένους, αὐτοὶ μὴ φαίνοιντο, κἂν εἰ ἡμέρας οὔσης οἱ ἐναντίοι διαβαίνοιεν. τοῦ δὲ Τριβιγίλδου διὰ τῆς ὁμαλωτέρας ὁδοῦ, μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ βαρβάρων, ἐπὶ τὰ κάτω μέρη τῆς Παμφυλίας ἐλάσαντος, ἐλθόντος τε ἔτι νυκτὸς οὔσης εἰς τοὺς ὑποκειμένους τῇ Σέλγῃ τόπους, ἐβάλλοντο σφενδόναις οἱ βάρβαροι συνεχέσι, ἀφιεμένων πέτρων χειροπληθῶν, καὶ ἔτι μειζόνων· ὡς γὰρ ἐξ ὑπερδεξίων ῥᾳδία

vt nulla re Tribigildum impediente, quæuis opida per vim caperentur: omnes illorum incolæ, cum ipſis militibus, interficerentur; nemo denique barbarus à Romanorum partibus ſtaret. Nam ad ſuæ nationis homines in ipſis ſemet adgregãdo conflictibus, aduerſus Romanorum ſubditos pedem inferebant. Gaines autem, qui Romanorum calamitates indigno videretur animo ferre, mirari ſe Tribigildi ſtrategemata ſimulat; quem prudentia diceret inſuperabilem, & ſagacitate potius, quam viribus hoſtem vincere. Quum tranſieciſſet in Aſiam; neminem adgreditur; ſed vrbium & agrorum excidio neglecto, tantumq; ſubſequens hoſtem, & quodam modo ſpectator eorum quæ gererentur; Tribigildi progreſſum in orientem exſpectat, clam copias ad eum mittens, auxilio futuras ad ea quæ moliretur; necdum ſua de rebus inſtitutis patefacta ſententia. Quod ſi Tribigildus Phrygiam ingreſſus, non Piſidiam verſus, ſed in Lydiam protinus contendiſſet: nihil fuiſſet impedimento; quo minus ea nullo labore per vim capta, ſimul & Ionia periiſſet: vnde nauigiis tranſuectus in inſulas, comparata claſſe, quantam quidem vellet, vniuerſum percurriſſet orientem, & nullis idoneis copiis reſiſtentibus, ad Ægyptum vſque cuncta diripuiſſet. At enim quod hæc ad animum ei non accidiſſent, copiasque ducere ſtatuiſſet in Pamphyliam, finitimam Piſidis: in itinera multum impedita, & equitatui prorſus inacceſſa, incidit. Quum nullus eis obſiſteret exercitus, Valentinus quidam, Selgæ municeps, quod Pamphyliæ opidulum eſt, in colle ſitum; homo mediocriter eruditus, & rei bellicæ non omnino rudis, mancipiorum & agricolarum multitudine collecta, quotquot erant exerciti pugnis aduerſus vicinos prædones cõtinuis, in colles conſtituit, iis imminentes locis, per quæ tranſeundum erat: vt adſpicientes vniuerſos iter iſtac facientes, ipſi prorſus a nemine conſpicerentur, licet hoſtes interdiu tranſirent. Poſteaquã Tribigildus itinere magis plano ad inferiora Pamphyliæ loca cum barbaris ſuis adequitaſſet, ac noctu ad ſubiecta Selgæ loca perueniſſet: continuis barbari fundarum ictibus petebantur, excuſſis eius magnitudinis lapidibus, qui manus implerent, atque etiam maioribus. Quippe de locis ſuperioribus etiam

lapidum paullo maiorum iactus facilis erat. Quum autem nullũ eſſet effugium, (nã ex altera viæ parte ſtagnum profundum & paludes erant; ex altera quidam artus adſcenſus, qui tranſitum vix duobus viris præbebat. Et adſcenſum hũc, qui erat orbicularis, ob ſimilitudinem animalis, incolæ cochleam vocant. Hunc vero locũ Florentius quidam cũ præſidio tenebat, quum tot militiæ ſocios ſecum haberet, quot quidẽ ad impediendos eos, qui tranſire conarentur, ſufficerent) intercepti locis hiſce barbari, & copia magnitudineq; ſaxorum obruti, maiori ex parte peribant. Nam quod in anguſtum cogerentur, decidentes in eos lapides aberrare nõ poterãt, quin aliquos occiderent. Itaq; conſilii vehementer inopes, in ſtagnũ ſe cõplures vna cum equis demiſerũt; dumq; mortẽ vitant, quæ a ſaxis immineret, in paludibus exſtincti ſunt. Tribigildus autem, cum trecentis conſcenſa cochlea, maximaq; pecunia corrupto Florentio, cum militibus pręſidiariis, tranſitũ redimit: eoq; modo quum euaſiſſet, reliquos omnes funditus deleri paſſus eſt. Ratus hac ratione Tribigildus eo ſe liberatum periculo, quod Valentinus ipſi creauerat; in alia prioribus nõ minora pręceps actus eſt. Nam vniuerſi propemodum oppidorũ incolæ, correptis armis obuiis, eum cũ trecentis illis fugæ ſociis, intra Melanẽ & Eurymedontẽ amnes concluſerunt: quorũ alter ſupra Sidã labitur, alter Aſpendũ interfluit. In artum coactus, & quid ageret, neſciẽs; ſuos ad Gainem mittit. Is permoleſte quidem ferens ea, quæ acciderant; quod tamen necdum animi ſui de rebellione ſententiã aperiret, Leonem, ſecundũ ab ſe ducem mittit, qui Pamphyliis opem ferret, & cum Valentino Tribigildi copias adoriretur, nec amnes ab eis tranſiri permitteret. Leo quamuis natura vecors, & omni luxuriæ deditus; tamen quod imperatum erat, facit. Gaines autem veritus, ne forte dum Tribigildus ab omni parte oppugnatur, qui pares aduerſariis copias non haberet, ad internecionem deleretur: barbarorũ, quos ſecum habebat, cohortes alias ſuper alias in caſtra Romana mittit, vt ea paullatim abſumerentur, & commodum Tribigildus fugiendi ſpatium conſequeretur. Itaque barbari, quos Leoni Gaines

καὶ ἡ τῶν ἁδροτέρων ἄφεσις λίθων. ἀποφυγῆς δὲ οὐκ οὔσης, (ἦν γὰρ κατὰ μὲν τὸ ἕτερον τῆς ὁδοῦ μέρος, λίμνη βαθεῖα καὶ τέλματα· κατὰ δὲ τὸ ἕτερον, ἄνοδος στενὴ, δυοῖν μόλις ἀνδράσι πάροδον ἐνδιδοῦσα· κυκλοτερῆ δὲ τὴν ἄνοδον οὖσαν, οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι κοχλίαν, τῇ θέσει τοῦ ζῴου παρεμφερῶς. τοῦτον ἐφύλαττε τὸν τόπον Φλωρέντιός τις, συμμάχους ἔχων εἰς τὸ κωλῦσαι τοὺς πειρωμένους διαβαίνειν ἀρκοῦντας) ἐν τούτοις ἀπειλημμένοι τοῖς τόποις οἱ βάρβαροι, καὶ τῷ πλήθει καὶ μεγέθει τῶν λίθων βαλλόμενοι, κατὰ τὸ πολὺ διεφθείροντο μέρος. κατεστενοχωρουμένων γὰρ αὐτῶν, οἱ λίθοι πίπτοντες, οὐκ ἀναμάρτητον φόνον. πολλῆς τοίνυν ἐχούσης αὐτοὺς ἀπορίας, οἱ μὲν πλείους, εἰς τὴν λίμνην ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ἵππων ἀφῆκαν, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν πετρῶν φεύγοντες θάνατον, ἐν τοῖς τέλμασι διεφθάρησαν. Τριβίγιλδος δὲ, ἅμα τριακοσίοις ἀναβὰς ἐπὶ τὸν κοχλίαν, καὶ χρήμασιν ὅτι πλείστοις τὸν Φλωρέντιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φύλακας ὑπελθὼν, ὠνήσατο τὴν πάροδον· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ διαφυγὼν, τοὺς λοιποὺς ἅπαντας περιεῖδεν ἄρδην ἀπολουμένους. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον οἰηθεὶς ὁ Τριβίγιλδος τὸν ἐπαχθέντα παρὰ Οὐαλεντίνου κίνδυνον αὐτῷ διαπεφευγέναι, τῶν προτέρων οὐκ ἐλάττοσι καθίστατο κινδύνοις περιπετής. ἅπαντες γὰρ (ὡς εἰπεῖν) οἱ τῶν πόλεων οἰκήτορες, τοῖς παρατυχοῦσιν ἐξοπλισάμενοι, συνέκλεισαν αὐτὸν ἅμα τοῖς συμφυγοῦσι τριακοσίοις, ἐν μέσῳ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ καὶ τοῦ Εὐρυμέδοντος· ὧν ὁ μὲν, ἐπέκεινα διαβαίνει τῆς Σίδης· ὁ δὲ, διαρρεῖ τὴν Ἄσπενδον. στενοχωρούμενος δὲ, καὶ ἀπορῶν ὅ τι πράξειε, πρὸς τὸν Γαΐνην διεπρεσβεύετο. ὁ δὲ, δυσχεραίνων ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν, οὔπω δὲ τὴν ἣν εἶχε περὶ τὴν ἐπανάστασιν γνώμην ἐμφαίνων, Λέοντα τὸν ὑποστρατηγοῦντα, βοηθήσοντα τοῖς κατὰ Παμφυλίαν ἐξέπεμπεν, ἐπιθησόμενον τοῖς ἀμφὶ Τριβίγιλδον ἅμα Οὐαλεντίνῳ, καὶ οὐ συγχωρήσοντα τοὺς ποταμοὺς διαβῆναι. ὁ δὲ, ἄνανδρος ὢν φύσει καὶ τρυφῇ πάσῃ τὸν βίον ἐκδεδωκὼς, ὅμως ἐποίει τὸ κελευόμενον. ὁ δὲ Γαΐνης, δεδιὼς μήποτε πανταχόθεν ὁ Τριβίγιλδος πολιορκούμενος, οὐκ ἔχων ἀξιόμαχον δύναμιν, ἄρδην ἀπόλοιτο, τῶν συνόντων αὐτῷ βαρβάρων λόχους ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπε τοῖς Ῥωμαϊκοῖς στρατοπέδοις, ὅπως αὐτά τε κατὰ βραχὺ διαφθείροιντο, καὶ Τριβιγίλδῳ φυγῆς εὐρυχωρία δοθείη. συνέπιπτον τοίνυν οἱ παρὰ Γαΐνου

δεδομένοι

δεδομένοι Λέοντι πρὸς βοήθειαν βαρβάροι, Ῥωμαίοις [καὶ] παντί· καὶ τὴν μὲν χώραν ἐλῄζοντο, τοὺς δὲ στρατιώτας ἀνῄρουν· καὶ οὐκ ἀνῆκαν ἅπαντα ἐπιόντες, ἕως ὅτε τὴν ὑπὸ Λέοντι σὺν αὐτῷ τῷ στρατηγῷ κατεδαπάνησαν δύναμιν, καὶ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν χώραν ἔρημον πεποιήκασιν· ὥστε καὶ τὸ τῷ Γαΐνῃ σπουδαζόμενον εἰς ἔργον ἐκβῆναι. διαφυγὼν γὰρ ἐκ τῆς Παμφυλίας ὁ Τριβίγιλδος, χαλεπωτέρας τῶν προτέρων ταῖς ἐν Φρυγίᾳ πόλεσιν ἐπέθηκε συμφοράς. ὁ δὲ Γαΐνης, ἐξαίρων εἰς ὕψος τὰ τούτου τῷ βασιλεῖ κατορθώματα, τοσοῦτον ἐνέθηκεν αὐτῷ φόβον τῇ γερουσίᾳ καὶ τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν ἅπασιν, ὥστε ἠπείλει καὶ τοῖς καθ' Ἑλλήσποντον αὐτὸν ἐπελεύσεσθαι τόποις, καὶ ὅσον οὐδέπω πάντα ἄνω καὶ κάτω ποιήσειν, εἰ μὴ τὰ σπουδαζόμενα τῷ πολεμίῳ τῆς παρὰ τοῦ βασιλέως ἀξιωθείη προνοίας. ταῦτα δὲ ὁ Γαΐνης ἐμηχανᾶτο, λανθάνειν τε αὐτὸν ἐθέλων ὅπως ἐφρόνει, καὶ διὰ τῶν εἰς Τριβίγιλδον ἀναφερομένων τοῖς αὐτῷ κατὰ νοῦν οὖσιν ἔργον ἐπιθεῖναι βουλόμενος. ἀπέκναιε γὰρ αὐτὸν οὐ τὸ παροράσθαι τοσοῦτον, ὅσον Εὐτρόπιος εἰς ἀκρότατον ἥκων ἤδη δυνάμεως, ὥστε καὶ εἰς ὑπάτους ἀναρρηθῆναι, καὶ τῷ χρόνῳ φέρεσθαι τὴν τούτου προσηγορίαν, καὶ τιμηθῆναι τῇ τῶν πατρικίων ἀξίᾳ. ταῦτα μάλιστα τὸν Γαΐνην ἐκίνησεν εἰς τὴν τῶν κοινῶν ἐπανάστασιν. παρασκευαζόμενος δὲ τῇ γνώμῃ πρὸς τοῦτο, πρότερον Εὐτροπίῳ θάνατον ἔγνω βουλεῦσαι· καὶ κατὰ τὴν Φρυγίαν ἔτι διατρίβων, ἐκπέμπει πρὸς βασιλέα, λέγων ὡς ἀπείρηκοι τῇ περὶ τὰ πολέμια Τριβιγίλδου δεινότητι, καὶ ἄλλως οὐχ οἷόν τε φέρειν τὴν τούτου μανίαν, οὐδὲ τὴν Ἀσίαν τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ κινδύνων ἐλευθερωθῆναι, πλὴν εἰ μὴ ταῖς αἰτήσεσιν αὐτοῦ βασιλεὺς ἐνδοῦναι πεισθείη. τὸ δὲ τῶν αἰτήσεων εἶναι, τὸν τῶν πάντων κακῶν αἰτιώτατον Εὐτρόπιον ἐκδοθῆναί οἱ πρὸς τὸ πράττειν εἰς αὐτὸν ὅ τι βούλοιτο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος ἀκηκοώς, ἅμα τε εἰσκαλεῖ τὸν Εὐτρόπιον, καὶ τῆς ἀξίας παραλύσας ἀφῆκεν. ὁ δέ, δρομαῖος ἐπὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐχώρησεν ἐκκλησίαν, ἔχουσαν ἐξ ἐκείνου τὸ ἄσυλον. ἐπεὶ δὲ πολὺς ἦν ὁ Γαΐνης, οὐκ ἄλλως ἀνήσειν λέγων τὸν Τριβίγιλδον, εἰ μὴ Εὐτρόπιος ἐκ ποδῶν γένοιτο, καὶ παρὰ τὸν ἐπὶ τῷ ἀσύλῳ τῶν ἐκκλησιῶν τεθέντα νόμον, ἐξαρπάσαντες αὐτόν, εἰς τὴν Κύπρον ἐκπέμπουσιν, ὑπὸ φυλακὴν ἀκριβῆ καταστήσαντες. ἐπικειμένου δὲ Γαΐνου,

in auxilium miſerat, in quoſuis Romanos irruunt, regionem depopulátur, milites interficiunt; nec omnia deſinunt inuadere, donec exercitum Leonis cũ ipſo duce prorſus abſumſiſſent, totamque propemodum regionem vaſtam & deſertam reddidiſſent. quo factum vt, quod ſtudioſe Gaines expetebat, reapſe cõtingeret. Quippe quum e Pamphylia Tribigildus euaſiſſet, grauiores, quam antea, calamitates Phrygiæ ciuitatibus intulit. Gaines autem mirifice principi facinora Tribigildi extollere, tantumq; metum illius Senatui pariter & aulicis vniuerſis iniicere; vt etiam venturum ad Helleſpontũ diceret, tantumque non ſurſum deorſum acturum omnia, ni princeps hoſtis poſtulata reſpicere dignatus eſſet. Hæc autem arte Gaines agebat, qui principem ignorare vellet animi ſui ſententiam; & per ea, quæ in Tribigildum conferrẽtur, animi ſui cogitata perficere cuperet. Non enim tantopere cõtemtus vrebat hominem, quãtum Eutropius ad ſummum iam potentiæ faſtigium elatus: adeo quidem, vt etiam inter conſules deſignaretur, & conſulatus adpellationẽ diutius retineret, & patriciorum deniq; dignitatem adeptus eſſet. Hæc maxime Gainem ad inuadendam rempublicam permouerũt. quam ad rem quum animo iam paratus eſſet, prius Eutropio mortẽ moliri ſtatuit. Itaq; quum adhuc in Phrygia degeret, mittit ad Imperatorem, qui diceret; ſe iam propter inſignem Tribigildi bellicis in rebus ſollertiam animum deſpõdiſſe, nec ceteroqui furorẽ huius ſuſtineri poſſe, vel Aſiam ab vrgẽtibus eã periculis liberari; niſi poſtulatis eius adſentiri princeps animum induxiſſet. Poſtulata vero hæc erant: Vt malorum omnium maximus auctor Eutropius ſibi dederetur, in quem ipſe ſtatueret, quidquid vellet. His auditis Arcadius, & arceſſit Eutropium, & abrogata dignitate dimittit. Eutropius ſe curſu Chriſtianorum ad eccleſiam confert, quæ ab illo ius aſyli habebat. Quia vero Gaines inſtabat, Tribigildum aliter de ſuo quidquam remiſſurum impetu negans, niſi de medio tolleretur Eutropius: etiam contra legem, qua ius aſyli ſancitum eſt eccleſiis, hominem inde abreptum in Cyprum relegant, accuratæ cuſtodiæ traditũ. Vrgente vero Gaine,

&c ad cædem eius Arcadiũ impellente: tamdẽ illi, qui res Imperatoris adminiſtrabant, iuſiurandum Eutropio præſtitum, quum extraheretur ex eccleſia, per cauillationẽ eludentes, eũ e Cypro reuocãt: quaſiq; iuraſſent, non ſe morte multaturos ipſum, dum Cõſtantinopoli eſſet, Chalcedonẽ miſſum interficiunt. Et Eutropio quidem in vtramque partem inſolito fortuna modo quodã eſt vſa. Nam & tantum ad culmen eum euexit, quãtum nullus eunuchorum vmquam adtigit: & neci dedit, propter odium, quo ſe illum perſequi hoſtes reipublicæ dicerent. Ceterum Gaines, quem iam manifeſto conſtaret vniuerſis ad res nouas tendere, tamen id clam adhuc eſſe putabat. quumq; ſua in poteſtate Tribigildi animũ haberet, quod potentia pariter & auctoritate pręſtaret: perſonam eius gerẽs, pacẽ cum principe facit; ac præſtitis vltro citroq; ſacramentis, per Phrygiam Lydiamq; reuertitur. Eum Tribigildus a tergo ſequitur, milites ſuos per Lydiam ſuperiorem ita ducẽs, vt Sardes ne quidem intueretur, quæ Lydię metropolis eſt. Poſteaquam ad vrbem Thyatira ſe cõiunxiſſent, Tribigildum pænitebat, Sardes ab ſe non fuiſſe datas excidio, qui vrbem, ab omni deſtitutam auxilio, perfacile capere potuiſſet. Itaque cum Gaine reuerti ſtatuit, & vrbem vi expugnare. Hoc decretũ reapſe fuerant exſequuturi, niſi delapſa ingens pluuia terram inundaſſet, fluminaque tantopere auxiſſet, vt tranſiri non poſſent. quo factum, vt hic ipſorum interrumperetur impetus. Diuiſo hinc itinere copias ducitant; Gaines in Bithyniam; alter, verſus Helleſpontum: rebus omnibus, quæ ſemet offerrẽt, barbarorum comitantium direptioni conceſſis. Poſteaquã ille Chalcedonem peruenerat, hic Lampſaco finitima tenebat; extremo in periculo tũ Conſtantinopolis, tum ipſum Romanum imperium verſabatur. Gaines poſtulare, vt ſe princeps ipſe conueniret. hec enim ſe cum alio quoquam, præter ipſum, colloquuturũ. Quum princeps in hoc quoq; fuiſſet adſenſus, coitum eſt in quodã ante Chalcedonem loco, vbi Euphemiæ religioſæ martyris ædes exſtructa ſtabat; quæ propter cultum Chriſto præſtitũ honore adficitur. Placuit, Gainem & Tribigildum ex Aſia in Europam tranſuehi, eisque ad mortem viros in republica

καὶ πρὸς τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τὸν Ἀρκάδιον συνελαύνοντος, σοφιζόμενοι τὸν ὅρκον οἱ τὰ περὶ βασιλέα διατιθέντες, ὃν ἔτυχεν Εὐτρόπιος εἰληφὼς, ἡνίκα τῆς ἐκκλησίας ἐξείλκετο, μετάπεμπτον μὲν ἐκ τῆς Κύπρου ποιοῦνται· ὥσπερ δὲ ὁμωμοκότες, ὅτι κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν αὐτῷ θάνατον μὴ ἐπάγειν, εἰς Χαλκηδόνα πέμψαντες, ἀποσφάττουσιν. Εὐτροπίῳ μὲν οὕτω ἡ τύχη κατ' ἀμφότερα παραλόγως ἐχρήσατο, πρὸς ὕψος ἄρασα τοσοῦτον, ὅσον οὐδὲ εἷς πώποτε τῶν εὐνούχων ἀνεβιβάσθη, θάνατόν τε ἐπαγαγοῦσα διὰ τὸ μῖσος, ὃ πρὸς αὐτὸν οἱ τῇ πολιτείᾳ πολεμοῦντες ἔλεγον ἔχειν. Ὁ δὲ Γαΐνης, ἤδη πᾶσιν ὢν περίδηλος ὡς εἰς νεωτερισμὸν φέρηται, λανθάνειν ὅμως ἐνόμιζε. καὶ Τριβιγίλδου γνώμης κύριος ὤν, οἷα καὶ δυνάμει περιέχων καὶ ἀξιώσει, τὸ τούτου πρόσωπον ὑποδυόμενος, σπονδὰς πρὸς τὸν βασιλέα ποιεῖται· καὶ ὅρκους ὑποσχὼν καὶ λαβὼν, διὰ Φρυγίας ἀνέστρεψε καὶ Λυδίας. εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ Τριβίγιλδος, διὰ τῆς ἄνω Λυδίας ἄγων τοὺς *ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους, ὥστε μηδὲ θεάσασθαι τὰς Σάρδεις, ἣ τῆς Λυδίας ἐστὶ μητρόπολις. ἐπεὶ δὲ εἰς Θυάτειρα συνέμιξαν ἀλλήλοις, μετέμελε τῷ Τριβιγίλδῳ τὰς Σάρδεις ἀπορθήτους ἀφεῖναι· ῥᾷστον ὂν τὴν πόλιν ἑλεῖν, πάσης ἔρημον οὖσαν ἐπικουρίας. ἀναστρέφειν οὖν ἔγνω σὺν τῷ Γαΐνῃ, καὶ τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἑλεῖν· κἂν εἰς ἔργον αὖθις ἡ γνώμη προῆλθεν, εἰ μὴ γενόμενος ὄμβρος ἐξαίσιος, καὶ τήν τε γῆν ἐπικλύσας, καὶ τοὺς ποταμοὺς καταστήσας ἀπόρους, ταύτην *αὐτῷ ἀνέκοψε τὴν ὁρμήν. διελόμενοι δὲ τὴν ὁδὸν, ἦγον τὰς δυνάμεις· ὁ μὲν Γαΐνης, ἐπὶ τὴν Βιθυνίαν, ἅτερος δὲ, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, τὰ ἐν ποσὶ πάντα τοῖς ἑπομένοις σφίσι βαρβάροις ἐκδόντες εἰς ἁρπαγήν. ὡς δὲ ὁ μὲν τὴν Χαλκηδόνα κατέλαβεν, ὁ δὲ τὰ περὶ τὴν Λάμψακον εἶχε, τὴν μὲν Κωνσταντινούπολιν, καὶ αὐτὴν τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, ἔσχατος περιέστατο κίνδυνος. ὁ δὲ Γαΐνης, αὐτὸν ᾔτει τὸν βασιλέα πρὸς ἑαυτὸν ἥκειν· οὐ γὰρ ἂν ἑτέρῳ παρὰ τοῦτον τινὶ διαλέξασθαι. καὶ πρὸς τοῦτο δὴ τοῦ βασιλέως ἐνδόντος, ἐγίνετο μὲν ἡ σύνοδος ἔν τινι πρὸ τῆς Χαλκηδόνος τόπῳ, καθ' ὃν ὁσίας Εὐφημίας μαρτύριον ᾠκοδόμητο, τιμῆς διὰ τὴν περὶ τὸν Χριστὸν θρησκείαν ἀξιωθείσης. ἔδοξέ τε τὸν Γαΐνην καὶ Τριβίγιλδον ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐπὶ τὴν Εὐρώπην περαιωθῆναι, κομιζομένους ἐκδότους ἐπὶ θανάτῳ τοὺς ἐξέχοντας τῆς

πολιτευμάτων ἄνδρας. οὗτοι δὲ ἦσαν Αὐρηλιανὸς, ὁ τὴν ὕπατον ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει τιμήν· καὶ Σατουρνῖνος, ἐναριθμηθεὶς ἤδη τοῖς ὑπάτοις· καὶ Ἰωάννης ἐπὶ τούτοις, τὰ ἀπόρρητα πάντα παρὰ τοῦ βασιλέως τεθαρρημένος· ὃν ἔλεγον οἱ πολλοὶ καὶ τοῦ Ἀρκαδίου παιδὸς εἶναι πατέρα. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν τυραννικὴν αἴτησιν ἀπεπλήρου. Γαΐνης δὲ, τοὺς ἄνδρας παραλαβὼν, καὶ τὸ ξίφος αὐτοῖς, ἄχρι ψαῦσαι μόνον τοῦ σώματος, ἐπιθεὶς, ἠρκέσθη τούτους ζημιωθῆναι φυγῇ. περαιωθεὶς δὲ ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ἀκολουθῆσαι οἱ Τριβιγίλδῳ κελεύσας, ἀπέλιπε τὴν Ἀσίαν, ἀναπνεύσασάν πως, καὶ τῶν περιστάντων ἀπαλλαγεῖσαν κινδύνων. ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει διατρίβων, τοὺς μὲν ὑπ' αὐτῷ τεταγμένους στρατιώτας, ἄλλους ἀλλαχῇ διέσπειρεν, ὥστε καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ αὐλῇ δορυφόρων γυμνῶσαι τὴν πόλιν· τοῖς δὲ βαρβάροις ἐδίδου λάθρα συνθήματα, παρεγγυῶν, ἐπειδὰν ἴδοιεν ἐξιόντα τῆς πόλεως, ἐπιθέσθαι αὐτῇ παραχρῆμα, τῆς ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν οὔσῃ βοηθείας ἐρήμῳ, καὶ τὴν πᾶσαν ἐπικράτειαν αὐτῷ παραδοῦναι. Ταῦτα τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκήψας πρᾶξαι βαρβάροις, ἐξῄει τῆς πόλεως, μαλακῶς ἔχειν εἰπὼν αὐτῷ τὸ σῶμα τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ πόνοις, δεῖσθαί τε ῥᾳστώνης ἧς οὐκ ἂν τύχῃ, μὴ παραδοὺς ἑαυτὸν φροντίδας οὐκ ἐχούσῃ διατριβῇ. καταλιπὼν οὖν ἐν τῇ πόλει βαρβάρους, πολλῷ τῷ μέτρῳ τὸν ἀριθμὸν ὑπεραίροντας τῶν ἐπὶ φυλακῇ τῆς αὐλῆς τεταγμένων, εἴς τι προάστειον ἀνεχώρει, τεσσαράκοντα σταδίοις τῆς πόλεως διεστὼς, αὐτόθεν προσδεχόμενος ἐπιθήσεσθαι, τῶν ἐν ταύτῃ βαρβάρων κατὰ τὰ συγκείμενα πρότερον ἐπιτιθεμένων. ἀλλ' ἐν ταύταις ἦν ὁ Γαΐνης ταῖς ἐλπίσι· καὶ εἰ μὴ θερμότητι φερόμενος βαρβαρικῇ, τὸν ἁρμόδιον καιρὸν προκατείληφεν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν* ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενέσθαι τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀναμείνας τὸ σύνθημα, τῷ τείχει προσήγαγε, καταπλαγέντες οἱ φύλακες, ἀνεβόησαν. θορύβου δὲ πᾶσιν ἐμπεσόντος, θρῆνος ἐξηκούετο γυναικῶν· οἰμωγὴ δὲ ἦν παμμιγὴς, ὡς ἤδη τῆς πόλεως ἐχομένης· ἕως συνδραμόντες ἅπαντες, κατὰ τῶν ἐν τῇ πόλει βαρβάρων συνέστησαν· τούτους τε ἀνελόντες ξίφεσί τε καὶ λίθοις, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς χεῖρας ἐλθοῦσιν, ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέδραμον. ἅμα δὲ τοῖς φύλαξι τοὺς ἀμφὶ τὸν Γαΐνην ἀκοντίζοντες, παντί τῳ προσπίπτοντι τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀνεχαίτισαν.

eminentiſſimos dedi. Hi erant, Aurelianus, qui eius anni cōſulatum gerebat; & Saturninus cōſularis, & præter hos Ioannes, cui princeps omnia ſua arcana crediderat, & quem plerique perhibebant eius filii, quem Arcadius habebat, patrē eſſe. Huic quoque poſtulato princeps, licet tyrannico, ſatisfacit. quumq; viros illos Gaines accepiſſet, eisque gladium admouiſſet; eatenus tamen, vt cutem tantummodo ſtringeret: ſatis habuit, eos exſilio dumtaxat poenas luere. Quū trāſieciſſet in Thraciam, iuſſo ſe ſubſequi Tribigildo; Aſiam reliquit, reſpirantem aliquo modo, periculisq; circumſtantibus liberatam. Conſtantinopoli degens, conſtitutos ſuis ſub ſignis milites, alios alio diſperſit: adeo quidem, vt ipſis etiam prætorianis ſatellitibus vrbem nudaret. Barbaros vero clam datis ſignis hortatur, vt vbi milites egreſſos vrbe conſpexiſſent; confeſtim eam, militum ope deſtitutam, inuaderent; & poteſtatem vniuerſam ſibi traderent. Hæc mandata de iis, quæ fieri vellet, quum barbaris ſuis dediſſet, ex vrbe proficiſcitur; quod ex belli laboribus ægrum ſibi corpus eſſe diceret, ac requietis indigere: qua frui non poſſet, ni ſe vitæ curis ſolutæ tradidiſſet. Quapropter relictis in vrbe barbaris, qui militum prætorianorum numerum longe ſuperabant; quoddam in ſuburbanum ſecedit, quadraginta ſtadiis ab vrbe remotum: vnde vrbis inuadendæ occaſionem exſpectat, vbi primum hærentes in ea barbari, ceu conuenerat, impetum in illam feciſſent. In hac ſpe Gaines erat: ac, niſi barbarico feruore impulſus, idoneum tempus anticipaſſet, nihil fuiſſet impedimento, quo minus vrbem barbari ſuam in poteſtatem redegiſſent. Iam vero, quum nō exſpectato ſigno, ſuos ad murum adduxiſſet; territi cuſtodes, exclamāt. quumque tumultus in omnibus exſtitiſſet, mulierum ploratus audiri, cum eiulatu promiſcuo, velut vrbe iam capta; donec concurſu facto, cuncti ſe contra barbaros, qui erant in vrbe, coniunxiſſent. Poſteaquam hos gladiis, lapidibus, & quibuſuis in manus oblatis armis interfeciſſent; in muros curſu redeunt, & vna cum præſidiariis tela in militem Gainis emittentes, re quauis obuia, quo minus in vrbem irrumperent, auertunt.

In hunc modum vrbe periculo liberata, intercepti ab vrbanis barbari, numero plures quam ſeptem milia, Chriſtianorum eccleſiā, palatio proximam, occuparunt; aſylum hoc ſaluti ſuæ tuendæ quærentes. Eos Imperator hoc ipſo in loco iubet interfici; quem eis ad euitādam facinorum admiſſorum iuſtiſſimam poenam nō ſatis idoneum eſſe vellet. Hæc præcipiente principe, nemo tamen eis inferre manum audebat, & ex aſylis ipſos extrahere; quod vererentur, ne barbari defenſionem pararent. Quapropter viſum eſt demoliri tectum, quod menſæ ſacrarii (ſic enim vocāt) impoſitum eſt: vt, quibus hoc datum eſſet negotii, ligna in eos accēſa deiicerent, idque continuo factitantes, ad internecionem omnes exurerent. Hoc vbi factum fuiſſet, barbari quidem interemti ſunt; ſed viſum eſt iis, qui valde chriſtianiſſabant, magnum in vrbe media piaculū eſſe commiſſum. Gaines, quum auſu lōge grauiſſimo excidiſſet, aperte iam bellum aduerſus rempublicam concitat. Et Thraciæ quidem agros adortus, muris opida munita, magiſtratuum & incolarū præſidio teneri videbat. Nam ex ſuperiorum temporum incurſionibus ad bella condocefacti, totis viribus ad prœliandum erumpebant. Itaq; Gaines, qui nihil præter gramen extra muros relictum cerneret, quod omnes adhibita cura varios fructus, & iumenta, & omnis generis penum coëgiſſent: Thracia relicta, in Cherroneſum contendere ſtatuit, & per Helleſponti anguſtias in Aſiā recurrere. Dum hoc ille molitur, communi ſuffragio princeps atque ſenatus bello contra Gainē gerendo † Fraiutum ducem deligunt; natione quidem illum barbarum, ſed cetera Græcum, non indole dumtaxat & moribus, verumetiam inſtituto animi, & numinū cultu. Huic ergo multis iam præturis illuſtri, quique totum orientem, inde a Cilicia vſque ad Phoenicen ac Palæſtinam, a latronū lue repurgauerat, exercitus trādunt. quibus acceptis, Gaini ſe Fraiutus opponit, barbarorum trāſiectionem in Aſiam per Helleſpontum impediens. Interea vero, dum Gaines ad proelium ſe parat; Fraiutus ferre non potuit, vt otioſi milites eſſent; ſed cōtinuis eos exercitiis inſtruxit.

† alii Frauittam vocant.

Ἀλλὰ τῆς πόλεως τοῦτον τὸν τρόπον τοιῶδε τὸν κίνδυνον διαφυγούσης, οἱ βάρβαροι τὴν ἔνδον ἀπειλημμένοι, πλείους ἢ ἑπτακισχίλιοι, τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαν, ἣ πλησίον ἐστὶ τῶν βασιλείων, κατέλαβον, ταύτης τὸ ἄσυλον αὐτοῖς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ παρεῖναι ποιοῦντες· οὓς ὁ βασιλεὺς καὶ ταύτῃ διαφθείρεσθαι παρεκελεύετο, μηδὲ ἀρκέσαι τὸν τόπον αὐτοῖς εἰς ἀποφυγὴν τῆς κατ' ἀξίαν ὧν ἐτόλμησαν δίκης. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ταῦτα ἐκέλευεν· ἐθάρρει δὲ οὐδεὶς εἰς χεῖρας ἐπαγαγεῖν, καὶ τῶν ἀσύλων αὐτοὺς ἐξελκύσαι, δέει τοῦ πρὸς ἀντιστάσεως ὑπ' αὐτῶν παραχθῆναι. ἔδοξε τοίνυν, τὴν ὑπερκειμένην τῆς τραπέζης τοῦ λεγομένου θυσιαστηρίου στέγην γυμνῶσαι, ἐνδοῦναι τοῖς εἰς τοῦτο τεταγμένοις, καὶ ξύλα πεπυρωμένα κατὰ τούτων ἀφιέναι, καὶ τοῦτο συνεχέστερον ποιοῦσιν, ἀθρόως ἅπαντας καταφλέξαι. καὶ τοῦτο γενόμενον, τοὺς μὲν βαρβάρους διέφθειρεν· ἔδοξε δὲ παρὰ τοῖς σφόδρα χριστιανίζουσι, μέγα μύσος ἐν μέσῃ τετολμῆσθαι τῇ πόλει. Γαΐνης μὲν οὖν, τῆς οὕτω μεγίστης ἐγχειρήσεως ἀποσφαλείς, ἤδη περιφανῶς τὸν κατὰ τῆς πολιτείας ἀνερρίπιζε πόλεμον· ἐπιὼν δὲ τοῖς ἐν Θρᾴκῃ χωρίοις, τὰς μὲν πόλεις ἑώρα καὶ τείχεσι πεφραγμένας, καὶ τὴν παρὰ τῶν ἀρχόντων καὶ οἰκητόρων ἐχούσας φυλακήν· ἤδη γὰρ ἐκ τῶν προλαβουσῶν ἐφόδων, οὐκ ἀμελέτητοι πολέμου γεγονότες, πάντῃ δεῖν πρὸς τὸ πολεμεῖν ὥρμηντο. καὶ Γαΐνης, οὐδὲν ἕτερον ἔξω τειχῶν παραλελειμμένον θεώμενος, πλὴν πόας, (ἐμέλησε γὰρ ἅπασι συγκομίσαι καρπούς τε παντοίους, καὶ ζῷα, καὶ παντοίαν ἀποσκευήν) ἔγνω τὴν Θρᾴκην ἀπολιπὼν, δραμεῖν ἐπὶ τὴν Χερρόνησον, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν παλινδρομῆσαι διὰ τῶν τοῦ Ἑλλησπόντου στενῶν. ὄντος δὲ ἐν τούτοις αὐτοῦ, κοινῇ ψήφῳ βασιλεύς τε καὶ ἡ γερουσία στρατηγὸν ἐπὶ τῷ κατὰ Γαΐνην αἱροῦνται πολέμῳ Φραίουτον, ἄνδρα βάρβαρον μὲν τὸ γένος, Ἕλληνα δὲ ἄλλως οὐ τρόπῳ μόνον, ἀλλὰ [καὶ τῇ προαιρέσει] καὶ τῇ περὶ τὰ θεῖα θρησκείᾳ. τούτῳ τοίνυν, ἤδη πολλαῖς διαπρέψαντι στρατηγίαις, καὶ τὴν ἑῴαν ἅπασαν, ἀπὸ Κιλικίας ἄχρι Φοινίκης καὶ Παλαιστίνης, τῆς ἀπὸ τῶν λῃστῶν λύμης ἐλευθερώσαντι, παραδεδώκασι τὰς δυνάμεις. ὁ δὲ, ταύτας παραλαβὼν, ἀντικαθίστατο τῷ Γαΐνῃ, τὴν διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου κωλύων τῶν βαρβάρων ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διάβασιν. παρασκευαζομένου δὲ Γαΐνου πρὸς μάχην, ἀργούντων οὐκ ἠνείχετο τῶν στρατιωτῶν ὁ Φραίουτος, ἀλλὰ μελέταις συνεχέσιν ἐξήσκει,

καὶ ἐπὶ τοσοῦτον τοῖς γυμνασίοις ἐπέῤῥωσεν, ὥστε ἀντὶ τῆς πρὸ τούτου ῥᾳστώνης τε καὶ ἐκμελείας, ἐφ' οἷς ὁ Γαΐνης μέλλειν ἐδόκει πρὸς τὸν πόλεμον, δυσχεραίνειν. Φραούιτος μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τό τε στρατόπεδον τὸ οἰκεῖον ἐπισκοπῶν, καὶ τὰς τῶν ἐναντίων ἀποθεωρῶν ἐγχειρήσεις· ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ τοῦ ναυτικοῦ. πλοῖα γὰρ ἦν αὐτῷ πρὸς ναυμαχίαν ἀρκοῦντα· * Λίβερνα ταῦτα καλούμενα, ἀπό τινος πόλεως ἐν Ἰταλίᾳ κειμένης ὀνομασθέντα, καθ' ἣν ἐξ ἀρχῆς τούτων τῶν πλοίων τὸ εἶδος ἐναυπηγήθη. δοκοῦσι δέ πως τὰ πλοῖα ταῦτα ταχυναυτεῖσθαι πεντηκοντόρων οὐχ ἧττον, κατὰ πολὺ τῶν τριηρικῶν ἐλαττούμενα, πλείστοις ἔτεσι τῆς τούτων ἐκλιπούσης δημιουργίας· εἰ καὶ Πολύβιος ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθεσθαί πως ἔδοξε τῶν ἑξηρικῶν πλοίων τὰ μέτρα, οἷς φαίνονται πολλάκις [κεχρῆσθαι] Ῥωμαῖοι καὶ Καρχηδόνιοι πολεμήσαντες πρὸς ἀλλήλους. ὁ δὲ Γαΐνης, βιασάμενος τὴν διὰ τοῦ Μακροῦ τείχους ἐπὶ τὴν Χεῤῥόνησον εἴσοδον, ἐξέταττε τοὺς βαρβάρους παρὰ πᾶσαν τὴν Θρᾳκίαν ὀφρῦν, τὴν ἀντιπαρατείνουσαν τοῖς ἀπὸ τοῦ Παρίου, μέχρι Λαμψάκου καὶ Ἀβύδου, καὶ τῶν ποιούντων τὴν στενὴν θάλασσαν τόπων. Ὁ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατηγὸς, ταῖς ναυσὶ περιέπλει τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν χωρία, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέρας τὰ ἐγχειρήματα τῶν βαρβάρων ἀποσκοπῶν. ὁ δὲ Γαΐνης, ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ἐπὶ τῇ τριβῇ δυσανασχετῶν, ἐκ τῆς κατὰ Χεῤῥόνησον ὕλης ξύλα τεμὼν, καὶ ταῦτα συγκολλήσας ἀλλήλοις πρὸς πᾶσαν ἀκρίβειαν, ἐπιτήδειά τε πρὸς ὑποδοχὴν ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων ἀποτελέσας, ἐνεβίβασε τούτοις μετὰ τῶν ἵππων τοὺς ἄνδρας, καὶ ἀφῆκε φέρεσθαι κατὰ ῥοῦν· οὔτε γὰρ κώπαις ἰθύνεσθαι οἷά τε ἦν, οὔτε ἄλλως κυβερνητῶν ἀνέχεσθαι τέχνης, οἷα οὐδεμιᾷ τέχνῃ, βαρβαρικῇ δὲ ἐπινοίᾳ σχεδιασθέντα. μείνας δὲ αὐτὸς ἐπὶ τῆς χέρσου, κινωνήσειν ὅσον οὐδέπω τῆς νίκης ἤλπιζεν, ὡς οὐδαμοῦ τῶν Ῥωμαίων αὖθις ἀξιομάχων φανησομένων. τοῦτο οὐκ ἔλαθε τὴν τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων ἀγχίνοιαν· ἀλλὰ τὸ ἐγχειρούμενον τεκμηράμενος, βραχὺ τῆς γῆς ποιεῖ προελθεῖν τὰς ναῦς. ὡς δὲ εἶδε τὰς τῶν βαρβάρων σχεδίας πρὸς [τὸ] τῷ ῥεύματι δοκοῦν φερομένας, αὐτὸς πρότερος ἐπεφέρετο τῇ κατὰ πρώτην τάξιν ἀπαντησάσῃ ξύλῳ. πλοῖον δὲ χαλκέμβολον

Adeo denique iam milites exercitationibus cõfirmauerat, vt ignauia deſidiaque ſuperiorum temporum depoſita, permoleſte ferrent, Gainem bello gerendo cunctari. His rebus in Aſia Fraiutus intentus erat, quum interdiu noctuque tum ſua perluſtraret caſtra, tum ſpeculando conatus hoſtiles exploraret. Claſſem quoque non negligebat. Quippe nauium habebat eum numerum, qui cõmittendo nauali prœlio ſufficeret. Eas Liburnas vocant, ab opido quodam in Italia ſito ſic nominatas; quo in opido naues ad eam formã initio fabricatæ fuerunt. Videntur autem hæ naues non minus eſſe veloces, quam illæ ſint, quæ quinquag nta remis aguntur, ſed multum a triremibus ſuperari; ac longo iam tempore conficí deſierunt. quamquam ſcriptor hiſtoriæ Polybius hexericarum quoq; nauium rationes expoſuit; quibus ſæpe Romani & Karthaginiẽſes, quum inter ſe bella gererẽt, vſi fuiſſe videntur. Ceterum Gaines, vi per Longum murum in Cherroneſum patefacto aditu, barbaros propter vniuerſum Thraciæ litus illud eminentius cõſtituit, quod ex aduerſo ſemet extendit & obiicit incipientibus a Pario locis, ad Lampſacum, & Abydum, & ad illa vſque loca, quæ mare iſtuc anguſtum efficiunt. Dux militũ Romanorum, nauibus hæc Aſiatica loca circumuectus, interdiu noctuq; barbarorum conatus ſpeculatur. Gaines autem, propter inopiam commeatus, moram longiorem moleſte ferens, tignis e ſilua in Cherroneſo cæſis, & inter ſe peraccurate cõpactis, ac redditis ad homines & equos vehendos idoneis; milites vna cum equis impoſuit, & fluxu ſecundo ferri permiſit. Nam neq; remis dirigi poterant, nec alio quo modo gubernatorum artem admittebãt; quod arte nulla, ſed barbarica tantum ſollertia, opere tumultuario facta fuiſſent. Interim Gaines in litore ſubſiſtens, omnino ſe nũc victoria potiturũ ſperabat; quaſi nullo modo pares ſuis hoc prœlio Romani ſe pręſtituri eſſent. Hoc ſagax ille dux Romanorum nõ ignorabat; ſed coniectura de conatu ipſius facta, iubet, vt naues a terra paullum proueherentur. Quum autem barbarorum rates agi videret, quo fluxus eas impelleret; ipſe primus occurrentem in prima ſerie ratem inuadit. quumque nauim æneo roſtro munitam ha-

beret, rebus omnibus ſuperior irruit; ſimulq; ratem aduerſam propellens, & telis emiſſis vectores petens, vna cum ipſis eam viris demergit. Intuiti vero ducem ceterarum nauium vectores, & factum eius imitati, telis aduerſos confecere; quum, ſi qui de ratibus excidiſſent, a mari abriperētur, ac nemo propemodum mortem effugere poſſet. Gaines, hoc tam graui adflictus detrimento, totque militiæ ſociis amiſſis, ad inopiam conſilii redactus; motis e Cherroneſo nonnihil caſtris, ad ſitam extra Cherroneſum Thraciam procurrit. Fraiutus in hoc tempore fugientem Gainem minime perſequendum ſtatuit; ſed illo ipſo in loco ſuas ad ſe copias recipit: ea victoria contentus, quam fortuna dediſſet. Quum nemo non Fraiutum accuſaret, quod fugientem Gainem noluiſſet perſequi, ſed tam ipſi Gaini, quam barbaris fuga cum eo dilapſis, velut ex eadem natione ſecum ortis, peperciſſet: rei nullius eiuſmodi ſibi conſcius, ad principem reuertitur; magnos animos ob partā victoriam gerens, eamque libere diis illis acceptam referens, quos coleret. Nec enim pudebat eum, ipſo quoque principe audiēte fateri, ſe ritu patrio deos venerari & colere; minimeque ſuo poſſe animo imperare, vt hac in parte vulgi opinionem ſectaretur. Imperator exceptum Fraiutum, conſulē deſignat. Gaines vero, magna copiarum amiſſa parte, ceu dictum eſt, cum reliquis ad Iſtrum curſu properat: & quia vaſtatam ſuperioribus irruptionibus Thraciam reperiſſet, quidquid obuium eſſet, diripit. Veritus autem, ne forte ſecutus alius quiſpiam Romanus exercitus, barbaros ſuos, qui pauci erant, adoriretur: ſimulque ſuſpectos, qui eum comitabantur, Romanos habens, illos quidem, conſilium eiuſmodi non proſpiciētes, vniuerſos occidit: cū barbaris vero tranſiecit Iſtrum, ad ſua reuerti, atque ibi deinceps viuere cogitans. Dū hæc Gaines agit, † Vldes Hunnorum eo tempore princeps, nō tutum arbitratus eſſe, homini barbaro, ſuas habenti copias permittere, trās Iſtrum vt domicilium habēret; prætereaq; ratus, Imperatori ſe Romano rem gratam facturum, ſi hunc expelleret: ad pugnam cum eo committendam ſe parat, & coactis copiis, aciem aduerſus hoſtem inſtruit. Itidem Gaines,

†Huldin adpellatur ab aliis.

ἔχων, ὑπὸ δεξιῶν ἐπῄει· καὶ ὠθῶν ἅμα, καὶ βελῶν ἀφέσει τοὺς ἐμπλέοντας βάλλων, αὔτανδρον κατεδύει. θεασάμενοι δὲ τὸν στρατηγὸν οἱ τῶν ἄλλων νεῶν ἐπιβάται, καὶ μιμησάμενοι, τοὺς μὲν κατηκόντιζον, τοὺς δὲ, τῶν ξύλων ἐκπεσόντων, εἶχεν ἡ θάλασσα, μηδενὸς (ὡς εἰπεῖν) διαφυγεῖν τὸν θάνατον δυνηθέντος. ἐπὶ τούτῳ βαρυνόμενος ὁ Γαΐνης τῷ ἐλαττώματι, καὶ ἀπορῶν ἐπὶ τοσούτων συμμάχων ἀποβολῇ, ὀλίγον ἀναχωρήσας τῶν ἐν Χερρονήσῳ τόπων, ἐπὶ τὴν ἔξω Θρᾴκην ἀπέτρεχε. Φραουίτος δὲ, διώκειν τέως οὐκ ἔγνω φεύγοντα τὸν Γαΐνην, ἀλλὰ κατὰ χώραν τὴν δύναμιν ἀνελάμβανεν, τῷ δεδομένῳ παρὰ τῆς τύχης ἀρκούμενος προτερήματι. πάντων δὲ (ὡς εἰπεῖν) αἰτίας ἐπιφερόντων Φραουίτῳ, ὅτι διῶξαι φεύγοντα Γαΐνην οὐκ ἠθέλησε, φεισαμένῳ δὲ ὡς ὁμοφύλων αὐτοῦ τε Γαΐνου καὶ τῶν ἅμα τούτῳ διαφυγόντων, οὐδὲν τοιοῦτον ἑαυτῷ συνεπιστάμενος, ἐπανῄει πρὸς τὸν βασιλέα, μέγα φρονῶν ἐπὶ τῇ νίκῃ, καὶ μετὰ παρρησίας τοῖς παρ' αὐτοῦ τιμωμένοις ταύτην ἀνατιθείς. οὐδὲ γὰρ ᾐσχύνετο, καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἀκούοντος, ὁμολογεῖν, ὅτι σέβοιτο καὶ τιμῴη θεοὺς κατὰ τὰ πάτρια, καὶ οὐκ ἀνέξεται κατὰ τοῦτο τοῖς ἀπὸ τοῦ πλήθους ἀκολουθῆσαι. Φραούιτον μὲν οὖν ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς, ὕπατον εἶναι κατέστησε. Γαΐνης δὲ, τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως μέρος ἀποβαλὼν, ἧπερ εἴρηται, μετὰ τῶν λειπομένων ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἀπέτρεχε. πεπορθημένην δὴ τὴν Θρᾴκην ἐκ τῶν προλαβουσῶν ἐφόδων εὑρὼν, τὰ δὲ ἐν ποσὶ ληϊζόμενος. δεδιὼς δὲ μήποτε στρατόπεδον ἕτερον Ῥωμαϊκὸν ἐπακολουθῆσαν, ἐπίθοιτο τοῖς σὺν αὐτῷ βαρβάροις, οὐ πολλοῖς οὖσιν, οὐκ ἔξω τε ὑποψίας ἔχων τοὺς ἑπομένους αὐτῷ Ῥωμαίους, ἐκείνους μὲν, οὐ προειδομένους τὸ βούλευμα, πάντας ἀπέκτεινεν· ἅμα δὲ τοῖς βαρβάροις, ἐπεραιώθη τὸν Ἴστρον, εἰς τὰ οἰκεῖα ἐπανελθεῖν διανοούμενος, αὐτόθι δὲ τὸν λοιπὸν βιοτεύειν. Ἀλλ' ὁ μὲν Γαΐνης, ἐν τούτοις ἦν· Οὔλδης δὲ, ὁ τὴν Οὔννων ἔχων κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἡγεμονίαν, οὐκ ἀσφαλὲς ἡγησάμενος εἶναι, βαρβάρῳ στρατόπεδον οἰκεῖον ἔχοντι, συγχωρῆσαι πέραν τοῦ Ἴστρου τὴν οἴκησιν ἔχειν, ἅμα δὲ καὶ τῷ Ῥωμαίων οἰόμενος βασιλεῖ χαριεῖσθαι, τοῦτον ἀποδιώκων, εἰς μάχην αὐτῷ καταστῆναι παρεσκευάζετο· καὶ συναγαγὼν τὴν δύναμιν, ἀντετάττετο. καὶ Γαΐνης δὲ,

ὅτι πρὸς

οὔτε πρὸς Ῥωμαίους ἐπανελθεῖν ἔτι δυνάμενος, οὔτε ἄλλως τὴν ἀπειλουμένην ἔφοδον διαφυγεῖν, ὁπλίσας τοὺς σὺν αὐτῷ, τοῖς Οὔννοις ἀπήντα. συμπλακέντων δὲ τῶν στρατοπέδων οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἀλλήλοις, ἀντέσχε μὲν εἴς τινας μάχας ἡ Γαΐνου μερίς· ἐπεὶ δὲ πολλοί τε ἐξ αὐτῶν ἔπεσον, ἀνῃρέθη καὶ αὐτὸς Γαΐνης, καρτερῶς καὶ γενναίως ἀγωνισάμενος. Τοῦ πολέμου τῇ Γαΐνου τελευτῇ πέρας λαβόντος, Οὔλδης, ὁ τῶν Οὔννων ἡγούμενος, τὴν τούτου κεφαλὴν Ἀρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ πέμψας, δωρεῶν ἠξιοῦτο· καὶ ἐπὶ τούτοις σπονδὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐτίθετο. Τῶν δὲ πραγμάτων σὺν οὐδενὶ λόγῳ φερομένων, εἶτα τοῦ βασιλέως φρονήσεως ἐστερημένου, τὰ ἐν τῇ Θράκῃ συνεταράττετο. φυγάδες γὰρ οἰκέται, καὶ ἄλλως τὰς τάξεις ἀπολιπόντες, Οὔννους ἑαυτοὺς εἰπόντες εἶναι, τὰ ἐν τοῖς ὑπαίθροις διήρπαζον· ἕως ὁ Φραουΐττος ἐπιστρατεύσας, καὶ ὅσοις ἄλλοις ἐνέτυχεν ἀνελών, ἔξω φόβου πεποίηκε τοὺς οἰκήτορας. . . . .

qui nec ad Romanos amplius reuerti, nec alia via, quem minaretur Vldes impetum, effugere poſſet: ſuis armatis, in Hunnos tendit. Quum manus non ſemel, ſed multoties conſeruiſſent exercitus, ſtrenue Gainis miles aliquot prœliis reſtitit: tamdem, compluribus cæſis, etiã Gaines ipſe, fortiter & animoſe pugnans, interfectus eſt. Bello Gainis morte finito, Vldes Hunnorum princeps, capite ipſius ad Arcadiũ miſſo, muneribus cultus eſt; & ſecũdum hæc foedus cum Romanis iniit. Quum autem res temere fluctuarent, Imperatore prudẽtia deſtituto; Thracia rurſum perturbatur. Quippe fugitiua mancipia, cum aliis, qui ordines ſuos deſeruerant, quum ſe Hunnos eſſe perhiberẽt, quidquid in agris erat ſub dio, diripiunt: donec Fraiutus, expeditione ſuſcepta, tum his, tum aliis, quoſcumq; nanctus eſſet, interfectis; eorum locorum colonos extra metum poſuit. . . . .

. . . . . λίαν ἔγνωκε διαβῆναι, δεδιότες μὴ πολὺ κακῶς διατεθεῖεν. τούτῳ περιπεσόντες, ἀπέβησαν τῆς νεὼς ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἤπειρον τόποις· καὶ περὶ τῆς σφῶν βουλευόμενοι σωτηρίας, (ἐποίει γὰρ αὐτοῖς ταύτην ἐπισφαλῆ τὸ τοῦ πλημμελήματος ὑπερβάλλον) καιρὸν δεδώκασι τοῖς παρ' αὐτῶν φυλαττομένοις φυγῆς. ἕτεροι δέ φασιν, ὡς χρημάτων αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν ἐφιλοτιμήσαντο. οἱ δὲ, ὅπως ποτὲ διέφυγον, ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανελθόντες παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῇ γερουσίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἐφαίνοντο. ἐντεῦθεν ηὐξήθη τῇ συνοικούσῃ τῷ βασιλεῖ τὸ κατὰ Ἰωάννου τοῦ τῶν Χριστιανῶν ἐπισκόπου μῖσος, χαλεπαινούσης πρότερον μὲν αὐτῷ, κωμῳδεῖν εἰωθότι κατὰ τὰς συνόδους αὐτὴν ἐν ταῖς πρὸς τὸ πλῆθος ὁμιλίαις· τότε δὲ, μετὰ τὴν Ἰωάννου καὶ τῶν ἄλλων ἐπάνοδον, εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ δυσμένειαν ἐμφανῶς ἐξανέστη. πράττουσα δὲ πάντα κατ' ἐξουσίαν, ἐκίνει τοὺς πανταχόθεν ἐπισκόπους πρὸς τὴν Ἰωάννου καθαίρεσιν· ὧν ἦν πρῶτος καὶ κορυφαῖος, ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Θεόφιλος, ὁ πρῶτος ἀρξάμενος τῆς κατὰ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἐξ αἰῶνος πατρίων ἐπιβουλῆς.

. . . . : . veriti, ne male tractarentur. Poſteaquam in hoc incidiſſent, in Epiri locis e naui ſunt egreſſi: dumq; de ſalute ſua deliberant, quam nimia delicti magnitudo reddebat dubiam; fugæ ſpatium conceſſerunt iis quos cuſtodiebant. Alii data pecunia dimiſſos fuiſſe narrant. Illi vero, quocumque tamdem modo euaſere, Conſtantinopolim præter omnem ſpẽ reuerſi; principi, ſenatui, reliquis omnibus ſe conſpiciendos exhibuerunt. Hinc auctum fuit odium Auguſtæ contra Ioannem, Chriſtianorum epiſcopũ: quæ prius etiam illi ſuccenſeret, quod eã publicis in cõgreſſibus, quoties ad plebẽ diſſereret, perſtringere conſueſſet. In hoc quidem tempore, poſt Ioãnis aliorumq; reditum, palam infeſto in eũ animo eſſe cepit. Quumq; cuncta ex animi libidine gereret, omnium locorũ epiſcopos ad deiiciendũ loco ſuo Ioannẽ concitat: inter quos primus & ſummus erat, Alexandrinæ vrbis in Ægypto antiſtes Theophilus, qui primus ſacra, patriosq; ritus æternos, oppugnare cepit.

Ioannẽ Chryſoſtomum intelligit.

Diſceptatione propoſita, quum videret Ioannes, haud æquo iudicio cauſſam ſuã tractari; Cõſtantinopoli ſpõte ſua diſceſſit. Ob eam rem perturbata plebe, (quando vir hic imperitæ plebis animos admirabili quadam arte ſibi ſubiicere poterat) plena tumultus vrbs erat; iamque adeo fuerat intercepta Chriſtianorum ab iis eccleſia, qui Monachi vocantur. Hi legitimis nuptiis abſtinent, & tam in vrbibus, quam vicis, populoſa collegia complent hominibus non maritatis, nec ad bellum, nec alium reipublicæ neceſſarium vſum idoneis. niſi quod via quadam progreſſi, ab eo tempore, in hunc vſque diem, magnam agrorum partem ad ſe transtulerunt; & ſub prætextu, quaſi cum pauperibus omnia communicẽt, omnes prope dixerim ad inopiam redegerunt. Hi quum eccleſias occupaſſent, quo minus plebs ad conſuetas preces accederet, prohibent. quod ægre ferentes tam plebeii, quam milites, vt monachorum audacia retunderetur, petũt. Dato eis ad hoc ſigno, plena cum licẽtia prodeunt, & nullo iudicio cunctos iugulant: donec cadaueribus eccleſiam impleſſent, & fuga dilapſos perſequuti, confixiſſent omnes, quicumque pullis induti veſtibus erant. quos inter, perire plures contigit, qui vel luctus cauſſa, vel ob alium quemdam caſum, in huiuſmodi veſtitu reperti fuiſſent. Ceterum Ioannes iam reuerſus, eadem tentabat, conſimiles in vrbe tumultus excitans. Quum autem calumniatorum natio magis, quam antehac vmquam excreuiſſet, & eunuchos palatinos perpetuo ſtiparet; ſi quis opulentus vita deceſſiſſet, eius facultates nuntiabat; quaſi nulli liberi vel cognati exſtarẽt. Hinc reſcripta principis adferebantur, quibus Titii patrimoniũ Sempronio dari iubebatur. ſimul hereditates illis cedebant, qui oblatis principi precibus eas obtinuerant: adſtantibus interim liberis, & parẽtes cum gemitu implorantibus. Ad ſummã, nihil agebatur, quod opida lamentis nõ impleret, & cuiuis municipi detrimẽtum nefariũ nõ inferret. Nam quũ princeps extreme ſtolidus eſſet, cõiux eius ſupra ſexum adrogans, & vndiq; tã eunuchorum, quam familiarium ſibi muliercularum, quæ maxime huic imperabant, inſatiabili auaritiæ expoſita, vitam omnibus acerbam victu reddebat: adeo quidem, vt modeſtis hominibus morte nihil eſſet optabilius. Et quaſi ſi hæc non ſufficerent, Cõſtantinopoli periculum,

προτεθείσης δὲ κρίσεως, ὁρῶν ὁ Ἰωάννης οὐκ ἐξ ἴσης αὐτῷ τὰ πράγματα προβαίνοντα ψήφου, τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἑκὼν ἀνεχώρει. τοῦ δὲ πλήθους ἐπὶ τούτῳ συνταραχθέντος, (ἦν γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἄλογον ὄχλον ὑπαγαγέσθαι δεινός) θορύβου μὲν ἦν πλήρης ἡ πόλις, κατείληπτο δὲ ἡ τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησία ὑπὸ τῶν λεγομένων μοναχῶν. οὗτοι δὲ γάμοις τοῖς κατὰ νόμον ἀπαγορεύουσι, συστήματα δὲ πολυάνθρωπα κατὰ πόλεις καὶ κώμας πληροῦσιν ἀνθρώπων ἀγάμων, [καὶ] οὔτε πρὸς πόλεμον, οὔτε πρὸς ἄλλην τινὰ χρείαν * ἀναγκαίαν τῇ πολιτείᾳ· πλὴν ὅτι προϊόντες ὁδῷ, μέχρι τοῦ νῦν ἐξ ἐκείνου, τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς ᾠκειώσαντο, προφάσει τοῦ μεταδιδόναι πάντων πτωχοῖς, * πάντων (ὡς εἰπεῖν) πτωχοὺς καταστήσαντες. οὗτοι δὲ, τὰς ἐκκλησίας ἀπολαβόντες, ἐκώλυον τὰ πλήθη τῆς συνήθεσιν εὐχαῖς προσιέναι. πρὸς ὃ δυσχεραίνοντες δημοτικοί τε ὁμοῦ καὶ στρατιῶται, τὴν τῶν μοναχῶν ᾔτουν ἀνακόψαι θρασύτητα. δοθέντος δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τοῦτο συνθήματος, ἐχώρουν ἀνέδην, καὶ σὺν οὐδεμιᾷ κρίσει πάντας ἀπέσφαττον, ἕως τὴν μὲν ἐκκλησίαν ἐπλήρωσαν νεκρῶν, τοὺς δὲ ἀποδράντας διώξαντες, κατέκτειναν ἅπαντας, ὅσοι φαιαῖς ἔτυχον ἐσθῆσιν ἠμφιεσμένοι. οἷς συναπολέσθαι συνέβη πολλούς, ἢ διὰ πένθος, ἢ διά τινα ἑτέραν περιπέτειαν ἐν ἱματίοις εὑρεθέντας τοιούτοις. Ἰωάννης δὲ, αὖθις ἐπανελθὼν, τῶν αὐτῶν ἐπειρᾶτο, τοὺς ὁμοίους ἀνακινῶν ἐν τῇ πόλει θορύβους. τὸ δὲ τῶν συκοφαντῶν, ὡς οὔπω πρότερον ἐπιπολάσαν, καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν εὐνούχους ἀεὶ περιέπον, εἴ πού τις τῶν πλουσίων ἀπέθανεν, ὡς οὐκ ὄντων παίδων ἢ συγγενῶν, ἐμήνυον τὰς οὐσίας· καὶ τοῦ βασιλέως ἐφέρετο γράμματα, τῷδε τὴν οὐσίαν τοῦδε παραδοθῆναι κελεύοντα· καὶ παρεδίδοντο τοῖς ᾐτηκόσιν οἱ κλῆροι, παίδων ἑστώτων, καὶ τοὺς πατέρας μετ᾽ οἰμωγῆς ἀνακαλουμένων. καὶ ἁπλῶς οὐδὲν ἦν ὃ μὴ θρήνων ἐπλήρου τὰς πόλεις, παντὶ τῶν οἰκητόρων ἄγονον ζημίαν ἐπάγον. τοῦ γὰρ βασιλεύοντος ἐσχάτως ἀνοηταίνοντος, ἡ τούτῳ συνοικοῦσα, παρὰ τὴν φύσιν αὐθαδιζομένη, πανταχόθεν τε εὐνούχων ἀπληστίᾳ καὶ τῶν περὶ αὐτὴν γυναικῶν, αἳ μάλιστα ταύτης ἐκράτουν, ἐκδεδομένη, πᾶσιν ἀβίωτον καθίστη τὸν βίον. ὥστε θανάτου τοῖς μέτρια φρονοῦσιν οὐδὲν ἦν αἱρετώτερον. Ὡς οὐκ ἀρκούντων δὲ τούτων, ἐπλευέσθη τῇ Κωνσταντινουπόλει πάσης ὑπερβολῆς ἐπέκεινα

ἐπέκεινα κίνδυνος, ἔκ τινος τοιαύτης αἰτίας. Ἰωάννης, ἧπερ εἴρηταί μοι, μετὰ τὴν φυγὴν ἐπανελθὼν, καὶ τοῖς συνήθεσιν ἱεροῖς σοβῶν κατὰ τῆς βασιλίδος τὸ πλῆθος, ἐπειδὴ καὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς ἑώρα καὶ τῆς πόλεως ἑαυτὸν ἐξωθούμενον, αὐτὸς μὲν ἀπέλιπε τὴν πόλιν, νεὼς ἐπιβάς· οἱ δὲ τούτῳ σπουδάζοντες, μηδένα μετὰ τοῦτον ἐπίσκοπον γενέσθαι τῇ πόλει πραγματευόμενοι, πυρὶ τὴν πόλιν ἔγνωσαν ἀπολέσαι. λάθρα τοίνυν φλόγα τῇ ἐκκλησίᾳ νυκτὸς ἐμβαλόντες, καὶ περὶ τὸν ὄρθρον ἔξω καταστήσαντες ἑαυτοὺς, καὶ τούτῳ λαθόντες οἵτινες ποτὲ εἶεν, ἡμέρας γενομένης ἐσχάτως ἤδη τὴν πόλιν ἅπασιν ἔδειξαν κινδυνεύουσαν. ἥτε γὰρ ἐκκλησία κατεφλέγετο πᾶσα, συνεδαπανᾶτο δὲ ταύτῃ καὶ τὰ ἐχόμενα τῶν οἰκοδομημάτων, καὶ μάλιστα ὅσοις τὸ πῦρ ἐπῆγεν ἡ τοῦ γενομένου πνεύματος καταιγίς. ἐνέπεσε δὲ τὸ πῦρ καὶ εἰς τὸν εἰωθότα δέχεσθαι τὴν γερουσίαν οἶκον, πρὸ τῶν βασιλείων ὄντα, εἰς πᾶν κάλλος καὶ φιλοτιμίαν ἐξησκημένον. ἀγάλμασι γὰρ κεκαλλώπιστο τεχνιτῶν, τὸ ἀξιοπρεπὲς ἐξ αὐτῆς τῆς θέας παρεχομένοις, καὶ μαρμάρων χροιαῖς, αἳ κατὰ τοὺς νῦν οὐ μεταλλεύονται χρόνους. Φασὶ δὲ ὡς καὶ τὰ δείκηλα τὰ ἐν τῷ Ἑλικῶνι τὴν ἀρχὴν καθιδρυθέντα ταῖς Μούσαις, μέρος καὶ αὐτὰ τῆς κατὰ πάντων ἱεροσυλίας ἐν τοῖς Κωνσταντίνου γενόμενα χρόνοις, ἀνατεθέντα τούτῳ τῷ τόπῳ, τῇ διὰ τοῦ πυρὸς ἀπηνέχθη διαφθορᾷ, σαφέστερόν πως τὴν καθέξουσαν ἅπαντας ἀμουσίαν μηνύοντα. Θαύματος δέ τινος τηνικαῦτα γενομένου, *ἄξιον οὐ παραδραμεῖν σιωπῇ. τούτου τῆς γερουσίας τὸ τέμενος, οὗπερ ἕνεκα ταῦτα διέξειμι, Διὸς καὶ Ἀθηνᾶς ἀγάλματα πρὸ τῶν θυρῶν εἶχεν, ἐπί τινων βάσεων λιθίνων ἑστῶτα, καθ' ὃ καὶ νῦν ἐστὶν αὐτὰ θεάσασθαι σχῆμα. Φασὶ δὲ, τὸ μὲν τοῦ Διὸς εἶναι τοῦ Δωδωναίου· τὸ δὲ, τὸ ἐν *τῇ Λίνδῳ πάλαι καθιδρυμένον. τοῦ πυρὸς τοίνυν ἐπινεμηθέντος ἅπαν τὸ τέμενος, ὁ μὲν ἐπικείμενος τῷ τέγει μόλιβδος, ἔρρει τηκόμενος κατὰ τῶν ἀγαλμάτων· ἐφέροντο δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς οἰκοδομίας λίθοι κατὰ τούτων, ἀντέχειν τῇ τοῦ πυρὸς φύσει μὴ δυνηθέντες. εἰς χώματος δὲ σχῆμα τοῦ παντὸς κάλλους μεταβληθέντος, ἡ μὲν κοινὴ δόξα, καὶ ταῦτα ἐτόπαζε κόνιν καὶ αὐτὰ γενέσθαι· καθαιρόμενος δὲ ὁ τόπος, καὶ πρὸς ἀνανέωσιν γενόμενος εὐπρεπὴς, ἔδειξε τὰ τῶν θεῶν τούτων ἀγάλματα μόνα, κρείττονα τῆς παντελοῦς ἐκείνης γεγονότα φθορᾶς. ὅπερ ἅπασι

quouis grauiſſimo maius, ex huiuſmodi quadam cauſſa creatũ fuit. Ioannes, vti diximus, poſt exſilium reuerſus, & conſuetis ſacris plebem aduerſus Auguſtam commouẽs, quum & epiſcopatus ſolio, & vrbe ſe videret expelli; naui conſcenſa, ab vrbe diſceſſit. At quotquot huius ſtudioſi erant, dum hoc agunt, vt poſt eum nullus in vrbe deſignaretur epiſcopus; vrbem igne perdendã ſtatuunt. Clam igitur eccleſiæ flamma per noctẽ iniecta, circaque diluculum extra eam progreſſi, quum hoc ipſo, quinam eſſent, ignoraretur: orto die, cunctis vrbem, extremo verſantem in periculo, ſpectandam exhibent. Nam & eccleſia tota conflagrabat, & ædificia contigua cum ea ſimul abſumebantur; præſertim quibus oborti venti procella flammam inferebat. Irruit ignis & illam in domum, in qua ſenatus haberi ſolebat. Ea domus ante palatium ſita erat, ad omnem elegantiã & magnificentiam elaborata. Nam ſimulacris artificum exornata erat, ipſo adſpectu maieſtatem præferentibus; & coloribus marmorum, quę hiſce temporibus non eruuntur. Ac perhibent eas etiam imagines, quæ in Helicone Muſis olim collocatæ, Conſtantini temporibus in res omnes perpetrati ſacrilegii vim expertæ cũ ceteris fuerãt, huic loco dedicatas, igni tum periiſſe. quo caſu ſane quã perſpicue portendebatur a Muſis alienatio, quæ omnes eſſet occupatura. Par eſt autem, miraculum quoddam, quod id temporis accidit, minime ſilẽtio præteriri. Templum iſtud Senatus, cuius hæc cauſſa commemoro, ſimulacra Iouis & Mineruæ ante fores habebat, in lapideis quibuſdam baſibus ſtantia, qua quidem forma nunc etiam conſpiciuntur. Aiunt autem, Iouis alterum Dodonæi ſimulacrum eſſe; alterum, quod Lindi quondam conſecratum fuerit. Igitur vbi templũ vniuerſum ab igne fuiſſet abſumtum, ſimul & impoſitum tecto plumbum liquefactum in hæc ſimulacra deſtillabat, & in eadem ædificii quoque lapides ferebantur, ſi qui naturæ ignis reſiſtere non potuiſſent. Quum autem vniuerſa iſtæc ædificii venuſtas abiiſſet in rudera, vulgi quidem opinio erat, hæc etiam ſimulacra in puluerem eſſe redacta. Sed repurgato, paratoque ad inſtaurationem loco; ſola deorum iſtorum ſimulacra conſpecta ſunt, quæ vniuerſum hunc interitum euaſiſſent. quod quidem effecit,

vt oēs paullo politiores de vrbe ſpes animis meliores conciperent; quaſi ſcilicet hi dii ſtatuerent eam ſemper ſua prouidentia complecti. Sed hæc quidem omnia, prout numini viſum fuerit, ita eueniant. Vniuerſis autem permoleſte caſum vrbis ferentibus, nec aliam cauſſam eius, quam aſini (quod dicitur) vmbrā inuenientibus; familiares principis de vaſtatis ædificiis inſtaurandis cogitabant. Sed adlatus eſt palatinis nūtius, magnam *Iſaurorum* multitudinem, quæ ſupra Pamphyliam Ciliciamq; poſita, ſemper in aſperrimis & inacceſſis Tauri montibus degit, in latronum manipulos diuiſam, regionem ſubiectam inuadere. Ac opida quidem munita, tentare non poterant; vicos autē mœnibus deſtitutos, & obuia quæuis, irruendo vexabant: quos incurſus id ipſis faciliores reddebat, quod iſtæc regio paullo ante fuiſſet ab hoſtibus capta, Tribigildo cum barbaris ſuis rebellionem molito. His nunciatis, Arbazacius dux mittitur, qui laborātibus Pamphyliæ rebus ſuccurreret. Is, vbi copias idoneas accepiſſet, & latrones fuga dilapſos intra mōtes perſequutus fuiſſet; complures eorū villas cepit, & virorum multitudinem non exiguam interfecit. adeoq; prorſus eos in poteſtatem facillime redegiſſet, & incolis opidorum ſecuritatem ſolidam paraſſet: niſi deliciis & fœdis voluptatibus deditus, multum de vigore ſuo remiſiſſet; ac pecuniæ manus porrigens, bono publico diuitias prætuliſſet. Quapropter ob hāc præuaricationem ad aulam reuocatus, nihil exſpectabat aliud, quam vti iudicio ſiſteretur. Sed parte illorum, quæ ab Iſauris acceperat, Auguſtę oblata; tum examen effugit, tum opes iſtas in voluptates vrbanas impendit. Enimuero molitiones Iſaurorum adhuc intra clandeſtina ſe latrocinia continebant, necdū illis aperte gentes proximas adgreſſis. Ceterum *Alarichus*, vbi (ceu dictum a nobis eſt) exceſſiſſet e Peloponneſo, & reliqua regione, quam Achelous amnis interfluit; in Epiris hærens, quā regionem incolūt Moloſſi, Theſproti, & alii, quotquot ſita vſq; ad Epidamnum & Taulantios inhabitāt loca; rem cum Stelichone compoſitam exſpectabat: quæ huiuſmodi erat. Quum Stelicho videret eos qui Arcadianum imperium adminiſtrabant, animis erga ſe infeſtis eſſe; adiuncto

τοῖς χαριεστέροις ἀμείνους ἐπὶ τῇ πόλει δέδωκεν ἔχειν ἐλπίδας, ὡς δὴ τῶν θεῶν τούτων ἔχεσθαι τῆς ὑπὲρ αὐτῆς ἀεὶ βουλομένων προνοίας. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὅπῃ τῷ θείῳ δοκεῖ, πάντα προΐτω. πάντων δὲ δυσχεραινόντων ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως συμφορᾷ, καὶ αἰτίαν οὐκ ἄλλην ἢ τὴν τοῦ ὄνου λεγομένην σκιὰν εὑρισκόντων, * ἐγίνοντο μὲν οἱ περὶ τὸν βασιλέα τῆς τῶν ἐφθαρμένων ἀνανεώσεως· ἠγγέλθη δὲ τοῖς περὶ τὴν αὐλὴν, ὡς τὸ τῶν Ἰσαύρων πλῆθος, ὑπερκείμενον Παμφυλίας καὶ Κιλικίας, ἐν τοῖς ἀβάτοις τοῦ Ταύρου καὶ τραχυτάτοις ὄρεσιν ἀεὶ βιοτεῦον, εἰς τάγματα διανεμηθὲν λῃστικὰ, τὴν ὑποκειμένην ἐπέρχεται χώραν· πόλεσι μὲν τετειχισμέναις προσάγειν οὔπω δυνάμενοι, κώμας δὲ ἀτειχίστους καὶ πάντα τὰ ἐν ποσὶν ἐπέτρεχον. ἐποίει δὲ ῥᾳδίας αὐτοῖς τὰς ἐπιδρομὰς ἡ προλαβοῦσα τῆς χώρας ἐκείνης ἅλωσις, ἣν ἡ Τριβιγίλδου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ βαρβάρων πεποίηκεν ἐπανάστασις. τούτων ἀπαγγελθέντων, Ἀρβαζάκιος ἐκπέμπεται στρατηγὸς, ὡς δὴ τοῖς ἐν Παμφυλίᾳ πράγμασι πονοῦσιν ἐπικουρήσων. δύναμιν δὲ ἀρκοῦσαν λαβὼν, καὶ τοὺς λῃστεύοντας ἐν τοῖς ὄρεσι συμφυγόντας ἐπιδιώξας, κώμας τε αὐτῶν εἷλε πολλὰς, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγον ἀπέσφαξε πλῆθος· ῥᾷστα τε ἂν τέλεον ἐκράτησεν αὐτῶν, καὶ τελείαν τοῖς οἰκοῦσι τὰς πόλεις ἀσφάλειαν ἐνεποίησεν, εἰ μὴ τρυφῇ καὶ ἀτόποις ἐκκείμενος ἡδοναῖς, ἐχάλασε μὲν πολὺ τῆς σφοδρότητος, χρήμασι δὲ τὰς χεῖρας ὑποχὼν, τῆς κοινῆς ὠφελείας τὸ πλουτεῖν ἔμπροσθεν * ποιησάμενος. τῆς μὲν οὖν προδοσίας ἕνεκα ταύτης, μετάπεμπτος εἰς τὰ βασίλεια γενόμενος, εἰς κρίσιν προσεδόκατο καθίστασθαι· μέρος δὲ ὧν εἰλήφει παρὰ τῶν Ἰσαύρων, τῇ βασιλίδι προσαγαγὼν, τήν τε κρίσιν διέφυγε, καὶ τὸν πλοῦτον περὶ τὴν ἐνθάδε τρυφὴν ἐδαπάνα. Τὰ μὲν οὖν Ἰσαύρων ἐν λαθραίαις ἦν ἔτι λῃστείαις, οὔπω πρὸς φανερὰν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν πλησιαζόντων ἐθνῶν ἀνιστάντα. [Ἀλάριχος δὲ, ἐπειδὴ] ἀνεχώρησεν, ᾗ προείρηταί μοι, τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῆς ἄλλης ἐπόσην ὁ Ἀχελῷος ποταμὸς διαρρεῖ, διατρίβων ἐν τῇ Ἠπείροις, ἣν οἰκοῦσι Μολοττοί τε καὶ Θεσπρωτοὶ, καὶ ὅσοι τὰ μέχρις Ἐπιδάμνου καὶ Ταυλαντίων οἰκοῦσι χωρία, τὸ παρὰ Στελίχωνος * ἀνέμενε σύνθημα, τοιόνδε πως ὄν. τοὺς τὴν Ἀρκαδίου βασιλείαν οἰκονομοῦντας ὁρῶν ὁ Στελίχων ἀλλοτρίως πρὸς αὐτὸν ἔχοντας, διενοεῖτο,

κοινωνῷ

κοινωνῷ χρησάμενος Ἀλαρίχῳ, τῇ Ὁνωρίου βασιλείᾳ τὰ ἐν Ἰλλυριοῖς ἔθνη πάντα προσθεῖναι. συνθήκας τε περὶ τούτου πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, εἰς ἔργον ἄξειν ὅσον οὐδέπω τὴν ἐπιχείρησιν προσεδόκα. προσδεχομένου δὲ Ἀλαρίχου τῷ παραγγέλματι πειθαρχῆσαι, Ῥοδογάϊσος, ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸν Ἴστρον καὶ τὸν Ῥῆνον Κελτικῶν τε καὶ Γερμανικῶν ἐθνῶν ἐς τεσσαράκοντα συναγαγὼν μυριάδας, εἰς τὴν Ἰταλίαν ὥρμητο διαβῆναι. οὗ προσαγγελθέντος, ἡ μὲν πρώτη πάντας κατέπληξεν ἀκοή· τῶν δὲ πόλεων ταῖς ἐλπίσιν ἀπεγνωκότων, καὶ αὐτῆς δὲ τῆς Ῥώμης εἰς ἔσχατον κινδύνου συνταραχθείσης, ἀναλαβὼν ὁ Στελίχων ἅπαν τὸ ἐν τῷ Τικήνῳ τῆς Λιγυστικῆς ἐνιδρυμένον στρατόπεδον, (ἦν δὲ εἰς ἀριθμοὺς συνειλεγμένον τριάκοντα) καὶ ὅσον οἷός τε γέγονε συμμαχικὸν ἐξ Ἀλανῶν καὶ Οὔννων περιποιήσασθαι, τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων οὐκ ἀναμείνας, αὐτὸς ἐπεραιώθη τὸν Ἴστρον ἅμα παντὶ τῷ στρατεύματι· καὶ τοῖς βαρβάροις ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσών, ἅπαν τὸ πολέμιον πανωλεθρίᾳ διέφθειρεν· ὥστε μηδένα σχεδὸν ἐκ τούτων περισωθῆναι, πλὴν ἐλαχίστους ὅσους αὐτὸς τῇ Ῥωμαίων προσέθηκε συμμαχίᾳ. ἐπὶ ταύτῃ μέγα φρονῶν ὁ Στελίχων εἰκότως τῇ νίκῃ, μετὰ τοῦ στρατοπέδου παρὰ πάντων (ὡς εἰπεῖν) στεφανούμενος, ἐπανῄει, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τῶν προσδοκηθέντων κινδύνων τὴν Ἰταλίαν ἐλευθερώσας. ἐν δὲ τῇ Ῥαβέννῃ, (μητρόπολις δὲ Φλαμινίας, πόλις ἀρχαία, Θετταλῶν ἀποικία, Ῥήνη κληθεῖσα διὰ τὸ πανταχόθεν ὕδασι περιρρεῖσθαι, καὶ οὐχ, ὡς Ὀλυμπιόδωρος ὁ Θηβαῖος φησί, διὰ τὸ Ῥῶμον, ὃς ἀδελφὸς γέγονε Ῥωμύλῳ, τῆς πόλεως ταύτης οἰκιστὴν γεγονέναι· Κουαδράτῳ γὰρ οἶμαι μεθετέον, ἐν τῇ κατὰ τὸν βασιλέα Μάρκον ἱστορίᾳ τοῦτο περὶ τῆς πόλεως ταύτης διεξελθόντι) ἐν τῇ Ῥαβέννῃ τοίνυν ταύτῃ παρεσκευασμένῳ Στελίχωνι ταῖς Ἰλλυριῶν πόλεσι μετὰ στρατεύματος ἐπιστῆναι, καὶ σὺν Ἀλαρίχῳ παρασπάσασθαι μὲν αὐτὰς Ἀρκαδίου, περιποιήσασθαι δὲ τῇ Ὁνωρίου βασιλείᾳ, δύο κωλύματα συνέβη παρεμπεσεῖν· φήμη τε, ὡς Ἀλάριχος τεθνεὼς εἴη διαδραμοῦσα, καὶ ἐκ τῆς Ῥώμης Ὁνωρίου γράμματα τοῦ βασιλέως ἀποδοθέντα, δι' ὧν ἐδηλοῦτο, ὡς Κωνσταντῖνος ἐπιθέμενος εἴη τυραννίδι, καὶ ἐκ τῆς Βρεττανικῆς νήσου περαιωθείς, ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσι παραγένοιτο, τὰ βασιλέως ἐν ταῖς πόλεσι πράττων.

ſibi Alaricho ſocio, cunctas in Illyriis nationes Honorii regno cogitabat adiicere. Qua de re cum Alaricho pactus, occaſionem exſpectabat, vti reapſe quamprimum hunc conatum exſequeretur. Dum Alarichus in hoc intentus eſſet, vt imperatis obtemperaret: † *Rodogaiſus*, ex transiſtrianis & transrhenanis Celticis Germanicisque nationibus collectis hominum quadringentis milibus, ad tranſeundum in Italiam ſe parat. Qua re nuntiata, cunctos mirifice prima fama percuſſit. Quumque deſperaſſent vrbes, & ipſa Roma iam in extremo periculo turbata eſſet; Stelicho, ſumtis ſecum vniuerſis copiis, Ticino Liguriæ impoſitis, (erant autem numeri militum triginta) cum aliis ſociorum auxiliis, quæ ab Alanis & Hunnis impetrare potuerat, hoſtium aduentu non exſpectato, cum omni exercitu † Iſtrum ipſe tranſiecit; & barbaros nec opinantes adgreſſus, vniuerſas hoſtium copias ad internecionem cecîdit. adeo quidem, vt horum prope nullus incolumis euaderet; exceptis pauciſſimis, quos ipſe Romanis auxiliis adſcripſit. Ob hanc victoriam Stelicho non abs re magnos animos gerens, cum exercitu ab omnibus propemodum coronatus redibat; quum præter omnem ſpem formidatis periculis Italiam liberaſſet. Hinc ad Rauennam, (ea metropolis eſt Flaminiæ, priſca ſane ciuitas, colonia Theſſalorum, Rhene dicta, quod eam aquæ ab omni parte circumfluant; non autē propterea, velut Olympiodorus ille Thebanus ait, quod Remus, Romuli frater, huius vrbis conditor fuerit. hoc enim Quadrato relinquere debuerat; qui de hac vrbe in hiſtoria Marci principis id commemorauit) ad Rauennam igitur hanc Stelichone iam parato ad Illyricas vrbes cū exercitu adeundas, & Alarichi auxilio ab Arcadio quidē auertendas, Honorii vero regno adiiciendas, impedimēta duo cōtigit interuenire: famā ſcilicet hinc inde de Alarichi morte ſparſam, & litteras Honorii principis, adlatas Roma, quib. in litteris perſcriptū erat, Conſtantinū perduellem iā ex inſula Britānia tranſuectū, ad trāſalpinas gētes acceſſiſſe, ac ſe pro Imperatore in ciuitatib. gerere.

† *alii Radagaiſum ſcribunt.*

† *rectius*, Arnum

Verum de Alarichi morte rumor incertus eſſe viſus fuit; donec quidã aduenıſſent, & ipſam, vt erat, rem nunciaſſent. Quæ autẽ de Conſtantini deſignatione perhibebantur, apud omnes fidem inuenere. Quapropter in Illyricana præpeditus expeditione Stelicho, Romam proficiſcitur; vti cum aliis de rebus agendis conſultaret. Exacto autumno, quum hiems cepiſſet; Baſſus & Philippus conſules deſignati ſunt. Imperator autem Honorius, Maria cõiuge iampridem rebus humanis exemta, ſororem eius Thermantiam ſibi matrimonio iungi petebat. In hoc Stelicho quidẽ haud adſenſurus videbatur; ſed vrgebat Serena, quæ haſce nuptias ob huiuſmodi cauſſam conciliari vellet. Quũ Honorius matrimoniũ cum Maria contraheret, mater eius Serena, quę puellam necdum nubilẽ ætatem adtigiſſe cerneret, ac neq; ſibi poſſet imperare, vt nuptiæ differrẽtur; & immaturam maritali cõſuetudini tradere, nihil eſſe arbitraretur aliud, quam iniuriam naturæ facere: nancta mulierem, quę rebus huiuſmodi remedium adferre ſciret, eius opera perficit, vt filia cum principe quidem viueret, ac tori conſors eiuſdẽ eſſet; verũ ille nec vellet, nec poſſet ea, quæ matrimonium requireret, implere. Interim puella virgine mortua, non abs re Serena, quæ ſubolis imperatoriæ conſequendæ percupida eſſet, ob metum, ne quid ſibi de tanta potẽtia decederet; id operã dabat, vt Honorium alteri filiæ copularet. quo facto, puella nõ multo poſt vitam cum morte commutat; quum idem ei, quod priori, accidiſſet. Ad Stelichonem vero nuntium quidam pertulit, Alarichum relictis Epiris, & ſuperatis anguſtiis, quæ a Pannonia tranſitum ad Venetos impediunt; apud Emonem opidum caſtra locaſſe, quod inter Pannoniam ſupremam & Noricum ſitum eſt. Atq; hoc loco par eſt, minime ſilentio præteriri, quæ ad opidum hoc pertinẽt, & quonam modo condi ab initio ceperit. Aiunt Argonautas, quum eos Æetas perſequeretur, ad Iſtri adpuliſſe oſtia, quibus in Pontum ille ſemet exonerat; recteq; ſe facturos exiſtimaſſe, ſi aduerſo flumine veherentur, ac tantiſper in hoc amne remigiis & idonei vẽti adiumento nauigarent, donec ad mare propius acceſſiſſent. Quũ id conſiliũ fuiſſent exſequuti, iamque ad locũ hunc perueniſſent, ipſa ſtructu[ra] opidi huius, ad memoriam aduentus in iſtam

ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τῆς Ἀλαρίχου τελευτῆς λόγος, ἀμφίβολος ἔδοξεν εἶναι, πρίν τινας παραγεγονότας, ὅπερ εἴη, δηλῶσαι. τὰ δὲ περὶ τῆς ἀναρρήσεως Κωνσταντίνου λεγόμενα, παρὰ πᾶσιν ἐκεκράτει. διὰ ταῦτα τῆς ἐπὶ Ἰλλυριοὺς ὁρμῆς ὁ Στελίχων ἀνακοπεὶς, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκετο, κοινολογήσασθαι περὶ τῶν πρακτέων βουλόμενος. Τελεσθέντος δὲ τοῦ φθινοπώρου, καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπιλαβόντος, ὕπατοι μὲν ἀνεδείχθησαν Βάσσος καὶ Φίλιππος· ὁ δὲ βασιλεὺς Ὁνώριος, ἀπὸ πολλοῦ Μαρίας αὐτῷ τελευτησάσης τῆς γαμετῆς, τὴν ταύτης ἀδελφὴν Ἑρμαντίαν ᾔτει οἱ δοθῆναι πρὸς γάμον. ἀλλ' ὁ μὲν Στελίχων, . . ἐνδώσειν πρὸς τοῦτο· Σερῆνα δὲ, ἐνέκειτο, πραχθῆναι βουλομένη τὸν γάμον, τοιᾶσδε ἕνεκα αἰτίας. τὸν γάμον πρὸς τὴν Μαρίαν Ὁνωρίου ἐνιστάμενον, γάμων ὥραν οὔπω τὴν κόρην ἄγουσαν ἡ μήτηρ ὁρῶσα, καὶ οὔτε ἀναβαλέσθαι τὸν γάμον ἀνεχομένη, καὶ τὸ παρ' ἡλικίαν εἰς μῖξιν ἐκδοῦναι, φύσεως ἀδικίαν, καὶ οὐδὲν ἕτερον εἶναι . . . , γυναικὶ τὰ τοιαῦτα θεραπεύειν ἐπισταμένῃ περιτυχοῦσα, πράττει διὰ ταύτης, τὸ συνεῖναι μὲν τὴν θυγατέρα τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁμόλεκτρον εἶναι· τὸν δὲ, μήτε ἐθέλειν, μήτε δύνασθαι τὰ τῷ γάμῳ προσήκοντα πράττειν. ἐν τούτῳ τῆς κόρης ἀπειράτου γάμων ἀποθανούσης, εἰκότως ἡ Σερῆνα βασιλείου γονῆς ἐπιθυμοῦσα, δέει τοῦ μὴ τὴν τοσαύτην αὐτῇ δυναστείαν ἐλαττωθῆναι, τῇ δευτέρᾳ θυγατρὶ συνάψαι τὸν Ὁνώριον ἔσπευδεν. οὗ δὴ γενομένου, τελευτᾷ μὲν ἡ κόρη μετ' οὐ πολὺ, ταὐτὰ τῇ προτέρᾳ παθοῦσα. Στελίχων δὲ, ἀγγείλαντος αὐτῷ τινὸς, ὡς τὰς Ἠπείρους Ἀλάριχος καταλιπὼν, ὑπερβάς τε τὰ διείργοντα στενὰ τὴν ἀπὸ Παιονίας ἐπὶ Οὐενετοὺς διάβασιν, τὰς σκηνὰς εἰς Ἤμωνα πόλιν ἐπήξατο, μεταξὺ Παιονίας τῆς ἀνωτάτω καὶ Νωρικοῦ κειμένην. (ἄξιον δὲ μὴ παραδραμεῖν, ὅσα τῆς πόλεως ἐστὶ ταύτης, καὶ ὅπως τὴν ἀρχὴν ἔτυχεν οἰκισμοῦ. τοὺς Ἀργοναύτας φασὶν ὑπὸ τοῦ Αἰήτου διωκομένους, ταῖς εἰς τὸν Πόντον ἐκβολαῖς τοῦ Ἴστρου προσορμισθῆναι, κρῖναί τε καλῶς ἔχειν διὰ τούτου πρὸς ἀντίον τοῦ ῥοῦ ἀναχθῆναι, καὶ μέχρι τοσούτου διαπλεῦσαι τὸν ποταμὸν εἰρεσίᾳ, καὶ πνεύματος ἐπιτηδείου φορᾷ, μέχρις ἂν τῇ θαλάσσῃ πλησιαίτεροι γένοιντο. πράξαντες δὲ ὅπερ ἔγνωσαν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτον ἐγένοντο τὸν τόπον, μνήμην καταλιπόντες τῆς σφετέρας ἀφίξεως,

τὸν τῆς πόλεως οἰκισμόν, μηχαναῖς ἐπιθέντες τὴν Ἀργώ, καὶ τετρακοσίων σταδίων ὁδὸν ἄχρι θαλάσσης ἑλκύσαντες, οὕτω τῶν Θετταλῶν ἀκταῖς προσωρμίσθησαν, ὡς ὁ ποιητὴς ἱστορεῖ Πίσανδρος, ὁ τῇ τῶν ἡρωϊκῶν θεογαμιῶν ἐπιγραφῇ πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, ἱστορίαν περιλαβών) ἐκ δὲ τῆς Ἥμωνος προελθών, καὶ τὸν Ἄκυλιν περαιωθεὶς ποταμόν, τῷ Νωρικῷ προσέβαλεν, ἤδη τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν ἔξω γενόμενος. ὁρίζει δὲ ταῦτα τὰς Παιονίας ἐσχατιάς, στενοτάτην ὁδὸν διδόντα τοῖς ἐπὶ τὸ Νωρικὸν ἔθνος διαβαίνειν ἐθέλουσι, καὶ πρὸς ἣν ὀλίγοι φύλακες ἤρκουν, εἰ καὶ πλῆθος τὴν πάροδον ἐβιάζετο. διαβὰς δὲ ὅμως ὁ Ἀλλάριχος, ἐκ τοῦ Νωρικοῦ πρὸς Στελίχωνα πρεσβείαν ἐκπέμπει, χρήματα αἰτῶν ὑπέρ τε τῆς ἐν ταῖς Ἠπείροις τριβῆς, ἣν ἔλεγεν αὐτῷ, Στελίχωνι πεισθέντι, γενέσθαι, καὶ τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸ Νωρικὸν εἰσβολῆς. ὁ δὲ Στελίχων, τὴν πρεσβείαν δεξάμενος, καὶ ἐν τῇ Ῥαβέννῃ τοὺς πρέσβεις ἐάσας, εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικνεῖται, κοινώσασθαι τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ γερουσίᾳ περὶ τοῦ πρακτέου βουλόμενος. συνελθούσης δὲ τῆς γερουσίας εἰς τὰ βασίλεια, καὶ βουλῆς περὶ τοῦ πολεμεῖν ἢ μὴ προτεθείσης, ἡ μὲν τῶν πλειόνων εἰς τὸ πολεμεῖν ἐφέρετο γνώμη. μόνος δὲ Στελίχων σὺν ὀλίγοις, ὅσοι φόβῳ συγκατετίθεντο, τὴν ἐναντίαν ἐχώρουν, εἰρήνην πρὸς Ἀλλάριχον ποιεῖσθαι ψηφιζόμενοι. τῶν δὲ τὸν πόλεμον αἱρουμένων, ἀπαιτούντων Στελίχωνα λέγειν, ἀνθ' ὅτου μὴ πολεμεῖν μᾶλλον, ἀλλὰ εἰρήνην ἄγειν αἱρεῖται, καὶ ταύτην ἐπ' αἰσχύνῃ τοῦ Ῥωμαίων ἀξιώματος ἀνέχεται χρημάτων ὠνήσασθαι. Διὰ γὰρ τὸ τῷ βασιλεῖ συνοῖσον, ἔφη, τοσοῦτον ἐν τῇ Ἠπείροις διέτριψε χρόνον, ὡς ἂν ἅμα οἱ τῷ τῆς ἑῴας βασιλεύοντι πολεμήσας, Ἰλλυριοὺς ἐκείνης παρέληται τῆς ἀρχῆς, καὶ τῇ Ὁνωρίου προσθείη. τοῦτο δ' ἂν εἰς ἔργον ἤδη προῆλθεν, εἰ μὴ τοῦ βασιλέως Ὁνωρίου φθάσαντα γράμματα, τὴν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἔλασιν αὐτοῦ διεκώλυσεν· ἣν ἐκδεχόμενον Ἀλλάριχον, αὐτόθι χρόνον δαπανῆσαι πολύν. καὶ ταῦτα λέγων ὁ Στελίχων, ἅμα καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐδείκνυ, καὶ τὴν Σερήνας αἰτίαν ἔλεγεν εἶναι, τὴν ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων ὁμόνοιαν ἀδιάφθορον φυλάττεσθαι βουλομένην. Πᾶσι τοίνυν δόξαντος δίκαια λέγειν Στελίχωνος, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ χρυσίου τετρακισχιλίας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Ἀλλαρίχῳ δίδοσθαι λίτρας, τῶν πλειόνων οὐ κατὰ προαίρεσιν, ἀλλὰ

regionem ſui, relicta, & Argo machinis impoſita, perq; ſtadiorũ quadringentorum ſpatium vſq; ad mare tracta, Theſſalorũ litoribus adpulerunt; ſicuti Piſander poëta memoriæ prodidit, qui Heroicarum diuarumq; nuptiarum titulo totã hanc propemodũ hiſtoriam complexus eſt. Emone vero progreſſus Alarichus, & Aquili flumine tranſiecto, iam ſuperatis Apenninis montibus, ad Noricum acceſſit. Hi montes extremos Pãnoniæ limites finiũt, & iis qui ad Noricã gẽtem tranſire volunt, artiſſimam viam præbent: cui cuſtodiendæ præſidiarii pauci ſufficiunt, etiamſi magna multitudo vi tranſire conetur. Alarichus tamen his tranſitis, e Norico legatos ad Stelichonem mittit, pecuniam poſcens, tum eius moræ nomine, qua ſe ſuaſu Stelichonis aiebat in Epiris hæſiſſe; tum huius in Italiã & Noricum profectionis cauſſa. Stelicho, hac legatione accepta, relictis Rauẽnæ legatis, Romam abit; cum Imperatore ac Senatu de eo, quod agendum eſſet, conſilia collaturus. Poſteaquam Senatus in palatio cõueniſſet, propoſita conſultatione, bellum gerendum eſſet, necne; complurium quidem eo ſententia tendebat, vt bello res decerneretur. Solus Stelicho cum paucis, qui ei metu adducti adſentiebantur, contrariam in ſentẽtiam ibant, & faciundæ cum Alaricho pacis auctores erant. Heic quum ii qui paci bellum præferebãt, a Stelichone ſibi dici peterent; quamobrem non bellũ potius gerere, quam pacem colere mallet, eamq; cum dedecore Romanæ maieſtatis pecunia redimere ſuſtineret: Quoniã, inquit, ob cõmodum principis Alarichus in Epiris tam diu hæſit, vt coniuncta mecũ opera, bello principi oriẽtis illato, Illyrios ab eius auerteret imperio, regnoq; Honorii adiiceret. Et quidem hoc reapſe iam ſucceſſurum fuiſſe aiebat, ſi non Honorii principis litteræ prius adlatæ, ſuam profectionem verſus oriẽtem impediuiſſent: in cuius exſpectatione tantum temporis Alarichus iſtic cõſumſerit. Atq; hæc dicẽs Stelicho, ſimul & epiſtolã principis oſtendit, & culpam in Serenam confert; quæ amborum principũ concordiam ſartam tectam ſeruari voluiſſet. Quapropter omnibus æqua dicere viſo Stelichone, Senatui placuit, Alaricho quatuor librarũ milia pacis nomine ſolui: quũ plures id ſenatuſconſultũ non ſpõte, ſed

metu Stelichonis, feciſſent. Adeoque Lampadius, genere dignitateq; præſtans, quum verbū hoc lingua patria protuliſſet, NON EST ISTA PAX, SED PACTIO SERVITVTIS; dimiſſo Senatu, ne quid ſibi propter hanc libertatem accideret, veritus; ad proximam quamdā Chriſtianorum eccleſiam aufugit. In hunc modum Stelicho confecta cum Alaricho pace, ad profectionem ſeſe accingit; vt, quæ ſecum decreuiſſet, exſequeretur. Imperator autem, velle ſe Roma Rauennam abire dicebat, viſendi exercitus, & benigne compellandi cauſſa: præſertim poſteaquam talis ac tantus hoſtis in Italiam tranſiiſſet. Ea vero, non impulſus a ſeipſo, ſed conſilio Serenæ obtemperās, aiebat. Hæc.n. ipſum in vrbe tutiori degere volebat, vt, ſi pace violata, Romā Alarichus inuaderet, non etiam principem in poteſtatem ſuam redigeret. Hunc enim ſtudioſe cōſeruatum cupiebat; velut a cuius ſalute ipſius etiam incolumitas pēderet. Quum autem hoc Imperatoris iter parum Stelichoni probaretur, multa eius impediendi cauſſa excogitat. Verum illo non cedente, ſed iter vrgente; Sarus, natione barbarus, & Rauennę præfectus agmini barbaro, de ſentētia Stelichonis ante vrbē tumultus excitat: non quod reapſe de turbandis rebus quidquam haberet in animo, ſed vt Imperatori metū incuteret, & eū ab inſtituto itinere diuerteret. Quum ne ſic quidē a ſentētia princeps dimoueretur, Iuſtinianus, aduocatorū profeſſione Romæ clarus, & a Stelichone lectus adſeſſor atq; conſiliarius, acri ſagacitate ingenii, quid illud Imperatoris iter ſibi vellet, adſequutus e certis indiciis videtur; & quod ii milites, qui Ticini erant, alienis a Stelichone animis, vbi princeps eo veniſſet, hominem in extremū diſcrimen eſſent adducturi. Quamobrem hortari non deſinit, vt ab hoc inſtituto principem reuocaret. Sed quum videret hunc iis, quæ diceret Stelicho, non obtemperātem: veritus, ne propter familiaritatem, peſſum cum fortuna Stelichonis iret, ab eo diſceſſit. Fuerat iam ante Romam perlatus de morte Imperatoris Arcadii rumor, & poſt abitum Honorii principis ad

Στελίχωνος φόβῳ, τοῦτο ψηφισαμένων. ὥστε ἀμέλει Λαμπάδιος, γένους καὶ ἀξιώματος εὖ ἔχων, τῇ πατρίῳ φωνῇ τοῦτο ὑποφθεγξάμενος, NON EST ISTA PAX, SED PACTIO SERVITVTIS· ὃ δηλοῖ, δουλείαν μᾶλλον, ἤπερ εἰρήνην εἶναι τὸ πεπραγμένον· ἅμα * τῷ διαλυθῆναι τὸν σύλλογον, δέει τοῦ μὴ παθεῖν τι διὰ τὴν παῤῥησίαν, εἴς τινα πλησιάζουσαν τῶν Χριστιανῶν ἀπέφυγεν ἐκκλησίαν.* Ὁ μὲν οὖν Στελίχων, τὴν πρὸς Ἀλλάριχον εἰρήνην τοιῷδε τρόπῳ καταπραξάμενος, ἐπὶ τὴν ἔξοδον ὥρμητο, τοῖς αὐτῷ δόξασιν ἔργον ἐπιθήσων. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐθέλειν ἔφασκεν ἐκ τῆς Ῥώμης εἰς τὴν Ῥάβενναν παραγενέσθαι, θεάσασθαί τε τὸ στρατόπεδον καὶ φιλοφρονήσασθαι, πολεμίου μάλιστα τοιούτου τῆς Ἰταλίας ἐντὸς διαβάντος. ἔλεγε δὲ ταῦτα, οὐκ οἴκοθεν κινούμενος, ἀλλὰ συμβουλῇ Σερήνας πειθόμενος. ἐβούλετο γὰρ αὐτὸν ἀσφαλεστέραν πόλιν οἰκεῖν, ἵνα, εἰ τὴν εἰρήνην πατήσας Ἀλλάριχος,* ἐπέλθῃ τῇ Ῥώμῃ, μὴ κρατήσῃ καὶ τοῦ βασιλέως. ἦν γὰρ αὐτῇ σπουδὴ, περισώζεσθαι τοῦτον, ὡς καὶ αὐτῆς τὴν ἀσφάλειαν διὰ τῆς ἐκείνου σωτηρίας ἐχούσης. τῆς δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν Ῥάβενναν ὁρμῆς ἀπροθυμίαν τῷ Στελίχωνι φερούσης, ἐπενοεῖτο πολλὰ ταύτης κωλύματα. τοῦ δὲ βασιλέως οὐκ ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἐχομένου τῆς ὁδοιπορείας, Σάρος, βάρβαρος μὲν τὸ γένος, ἐν δὲ τῇ Ῥαβέννῃ στίφους βαρβάρων ἡγούμενος, γνώμῃ Στελίχωνος ἐκίνει περὶ τῆς πόλεως θορύβους· οὐχ ὡς τῷ ὄντι συνταράξαι τὰ καθεστῶτα βουλόμενος, ἀλλ' ὡς ἂν ἐκφοβήσοι τὸν βασιλέα, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὴν Ῥάβενναν ἀποστρέψειε. τοῦ δὲ οὐκ ἀποστάντος ἧς εἶχε γνώμης, Ἰουστινιανὸς, ἐν τῷ τὴν συνηγόρων κατὰ τὴν Ῥώμην ἐπιτήδευμα διαπρέψας, αἱρεθεὶς δὲ παρὰ Στελίχωνος πάρεδρός τε ὁμοῦ καὶ σύμβουλος, ὑπὸ τῆς ἄγαν ἀγχινοίας φαίνεται τὰ τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ τεκμηράμενος, καὶ ὡς ἀλλοτρίως ἔχοντες πρὸς Στελίχωνα οἱ ἐν τῷ Τικηνῷ στρατιῶται, τοῦ βασιλέως ἐπιδημήσαντος, εἰς τὸν ἔσχατον αὐτὸν καταστήσουσι κίνδυνον. διετέλει τε παραινῶν ἐκστῆναι τὸν βασιλέα τῆς τοιαύτης ὁρμῆς. ὁρῶν δὲ ἀπειθοῦντα τοῖς Στελίχωνος λόγοις, ἀπιὼν ᾤχετο, δέει τοῦ μὴ διὰ τὴν οἰκειότητα συγκατενεχθῆναι τῇ Στελίχωνος τύχῃ. φήμης δὲ πρότερον εἰς τὴν Ῥώμην ἐλθούσης, ὡς Ἀρκάδιος ὁ βασιλεὺς τετελεύτηκε, κυρωθείσης τε μετὰ τὴν Ὁνωρίου τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ῥά-

τὴν Ράβενναν ἄφιξιν, ἐπεὶ Στελίχων μὲν εἰς τὴν Ράβενναν ἦν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέστη Βονωνίᾳ τῇ πόλει, μιᾷ τῆς Αἰμιλίας οὔσῃ, διεστηκυίᾳ δὲ τοῖς καλουμένοις μιλίοις ἑβδομήκοντα τῆς Ραβέννης, μετάπεμπτος γέγονε Στελίχων, οἷα στρατιωτῶν κατὰ τὴν ὁδὸν πρὸς ἀλλήλους στασιασάντων, ἐφ' ᾧ σωφρονισμὸν αὐτοῖς ἐπαγαγεῖν. Στελίχωνος συναγαγόντος τοὺς στασιάσαντας, καὶ οὐχ ὅτι σωφρονισθῆναι μόνον αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς κελεύσειεν εἰπόντος, ἀλλ' ὅτι κατὰ δεκάδα τὸν αἰτιώτατον ἕνα θανάτῳ ζημιωθῆναι προσετέτακτο, τοσοῦτον αὐτοῖς ἐνέθηκε φόβον, ὥστε δάκρυα πάντας ἀφιέντας, εἰς ἔλεον τὸν στρατηγὸν ἐπισπάσασθαι, καὶ ὑποσχέσθαι τὴν τοῦ βασιλέως εὐμένειαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔσφηλεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς ὑποσχέσεως, εἰς τὴν περὶ τῶν κοινῶν ἐτράπησαν σκέψιν. ὅ τε γὰρ Στελίχων, εἰς τὴν ἕω ἐβούλετο διαβῆναι, καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀρκαδίου παῖδα Θεοδόσιον διαθεῖναι, νέον ὄντα καὶ κηδεμονίας δεόμενον· ὅ τε βασιλεὺς Ὁνώριος αὐτὸς στέλλεσθαι τὴν ὁδὸν ταύτην διενοεῖτο, καὶ ὅσα πρὸς ἀσφάλειαν τῆς τοῦ νέου βασιλείας, οἰκονομῆσαι. δυσαρεστήσας ἐπὶ τούτῳ Στελίχων, τὸν ὄγκον τῶν περὶ τὴν ὁδὸν ἐσομένων δαπανημάτων ἄγων εἰς μέσον, ἀποτρέπει τὸν βασιλέα ταύτης τῆς ἐγχειρήσεως. ἔλεγε δὲ μηδὲ τὴν ἐπανάστασιν Κωνσταντίνου συγχωρεῖν αὐτῷ τῆς περὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ρώμην αὐτὴν ἀποστῆναι φροντίδος, ἤδη Κωνσταντίνου τοῦ τυράννου τὴν Γαλατίαν πᾶσαν διαδραμόντος, καὶ ἐν τῇ Ἀρελάτῳ διατρίβοντος. προσεῖναι δὲ τούτοις, καίπερ οὖσιν ἱκανοῖς εἰς τὸ δεῖσθαι τῆς τοῦ βασιλέως παρουσίας τε καὶ προνοίας, καὶ τὴν Ἀλαρίχου μετὰ τοσούτου στρατοπέδου βαρβάρων ἐπιδημίαν, ἀνθρώπου βαρβάρου καὶ ἀπίστου, καὶ ἐπειδὰν εὕρῃ τὴν Ἰταλίαν βοηθείας ἔρημον, ἐπελευσομένου· γνώμην δὲ ἀρίστην εἶναι, καὶ τῇ πολιτείᾳ λυσιτελοῦσαν, Ἀλάριχον μὲν ἐπιστρατεῦσαι τῷ τυράννῳ, τῶν τε σὺν αὐτῷ βαρβάρων ἄγοντα μέρος, καὶ τέλη Ρωμαϊκά, καὶ ἡγεμόνας, οἳ κοινωνήσουσιν αὐτῷ τοῦ πολέμου· τὴν ἕω δὲ αὐτὸς καταλήψεσθαι, βασιλέως κελεύοντος, καὶ γράμματα περὶ τοῦ πρακτέου διδόντος. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς μὲν, ὀρθῶς ἅπαντα εἰρῆσθαι τῷ Στελίχωνι κρίνας, τά τε γράμματα δοὺς πρὸς τὸν τῆς ἕω βασιλέα, καὶ πρὸς Ἀλάριχον, τῆς Βονωνίας ἐξήλαυνε· Στελίχων δὲ,

vrbem Rauennam, confirmatus. Inde quũ eſſet Rauennæ Stelicho, princeps autem veniſſet Bononiam, quæ vrbs eſt Æmiliæ, ſpatio ſeptuaginta miliarium, vt vocant, a Rauenna remota: arceſſitus fuit ab eo Stelicho, quod in itinere milites inter ſe tumultuati fuiſſent; vt eos caſtigatos compeſceret. Stelicho, conuocatis militibus ſeditioſis, quum non modo iuſſiſſe diceret Imperatorem, vt caſtigarẽtur; ſed etiam præcepiſſe, vt decumatione facta, nocentiſſimus quiſque morte multaretur; tantam eis trepidationem incuſſit, vt omnes profuſis lacrumis, ducem ad eam miſericordiam flecterent, vt principis clementiam eis polliceretur. Quumque princeps, quod ille promiſerat, ratum habuiſſet; ad conſultationem de publicis rebus animum adiecerunt. Nam & Stelicho cupiebat in orientem proficiſci, reſque Theodoſii conſtituere, qui Arcadii filius erat, adhuc adoleſcens, ac tutelæ indigus: & ipſe princeps Honorius idem illud iter ſuſcipere cogitabat, & quę ſtabiliendo pupilli huius imperio facerent, ordinare. Quod quum Stelichoni diſplicuiſſet, in medium producta ſumtuum in itinere faciundorum mole, principem ab hoc conſilio deterret. Præterea ne quidem ei licere per Conſtantini rebellionem ait, vt ab Italiæ, atque ipſius Romæ cura lõgius abſcederet: quando iam perduellis ille Conſtantinus vniuerſam Galliã percurriſſet, & Arelate degeret. Ad iſta, quæ tamen ad requirendam præſentiã prouidentiamque principis omnino ſufficerent, Alarichi quoque, tantis cum barbarorum copiis, aduentum accedere, barbari ſane hominis, & infidi; qui, ſi reperiat Italiã ope deſtitutam, prorſus eam inuaſurus ſit. Id vero cõſilium eſſe optimum, & inprimis vtile reipublicæ; vt in perduellem Alarichus expeditionem ſuſciperet, abducta ſecum parte barbarorum, quos haberet, adiunctiſque Romanis legionibus, & earum ducibus, quæ in huiuſce belli ſocietatem cum eo venirent: orientem ipſe Stelicho, iubente principe, deque rebus iis, quæ peragendæ iſtic eſſent, litteras dante, adiret. Imperator, qui omnia recte ab Stelichone dicta iudicaret, datis ad orientis Imperatorem, & Alarichum, litteris, Bononia diſceſſit. Interim manet

iſtic Stelicho, nec iter illud orientale ſuſcipiens, nec aliud quidquam eorum, quæ deliberata fuerant, reapſe perficiens. Quin ne militum quidem illorum partem, qui Ticini commorabantur, Rauēnam, aliumue quemdam in locum traducit: ne forte in tranſitu, principis adeundi copiā nancti, eum ad moliendum aliquid aduerſus ipſum Stelichonem impellerent. Ac Stelicho quidē, nullius indigni vel aduerſus Imperatorem, vel milites, conſilii ſibi conſcius, hæc agebat. Olympius vero quidam, oriundus a Ponto Euxino, ſplēdida quadam militia palatina donatus, qui ſub ſpecie pietatis Chriſtianæ magnam intra ſe malitiam tegeret, atque hominem ſe frugi modeſtumque ſimulans, cum principe colloqui frequenter ſoleret: multa, vt cum poeta loquar, animum labefactantia verba contra Stelichonem effutiebat: quod eam nimirum ob cauſſam iter illud in orientem ſibi mandari curaſſet, vt Theodoſio minori morte per inſidias ſtructa, regnum Eucherio, filio ſuo, traderet. Atque hæc, oblato ſibi ſpatio & opportunitate, dum iter facerent, ad principem effundebat. qui quum Ticini iam eſſet, Olympius milites aduerſa valetudine laborātes inuiſens, (nam & hoc ei tectæ illius modeſtiæ caput erat) conſimilia quędam inſpergebat & iis incantamenta. Vbi dies dumtaxat quartus, ex quo Ticinum Imperator ingreſſus fuerat, pręteriiſſet: arceſſitis ad prætorium militibus, ſe cōſpiciendum princeps exhibet, & ad bellum, aduerſus Cōſtantinum perduellem gerendum, eos incitat. Quū de Stelichone motus nullus exſtitiſſet, militibus innuere palam viſus eſt Olympius, & eos illorū quaſi commonefacere, de quibus ſecreto cum ipſis colloquutus fuiſſet. Tum illi quodam modo ad furorem redacti, Limenium, apud trāsalpinas gentes præfectum prætorii, cū Chariobaude, militū in iiſdem locis magiſtro, iugulant. Nam hi forte tyranni manus effugerant, & Ticinum ad Imperatorem acceſſerāt. Secundum hos iugulantur & Vincentius, & Saluius; alter, equitum magiſter; alter, ſcholæ domeſticorum Comes. Aucta ſeditione, quum princeps ad prætorium ſeceſſiſſet, ac magiſtratus quidā elabi fuga potuiſſent: ſparſi per vrbem vniuerſam milites, magiſtratus, quoſcumque poterant, occidunt:

κατὰ χώραν ἔμενε τέως, οὔτε ἐπὶ τὴν ἑῴαν προϊών, οὔτε ἕτερόν τι τῶν βεβουλευμένων ἄγων εἰς ἔργον· ἀλλ' οὔτε μέρος τῶν ἐν τῷ Τικινῷ στρατιωτῶν, εἰς τὴν Ῥάβενναν ἢ ἑτέρωθί που μεταστήσας, ὡς ἂν μὴ τῷ βασιλεῖ κατὰ πάροδον ἀπαντήσαντες, εἴς τινα κατ' αὐτοῦ τὸν βασιλέα κινήσωσι πρᾶξιν. Ἀλλὰ Στελίχων μὲν, οὐδὲν συνεπιστάμενος ἀπηχὲς ἢ κατὰ τοῦ βασιλέως, ἢ κατὰ τῶν στρατιωτῶν βεβουλευμένον, ἐν τούτοις ἦν. Ὀλύμπιος δέ τις, ὁρμώμενος μὲν ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου, λαμπρᾶς δὲ στρατείας ἐν τοῖς βασιλείοις ἠξιωμένος, ἐν δὲ τῇ φαινομένῃ τῶν Χριστιανῶν εὐλαβείᾳ πολλὴν ἀποκρύπτων ἐν ἑαυτῷ πονηρίαν, ἐντυγχάνειν εἰωθὼς δι' ἐπιεικείας προσποίησιν τῷ βασιλεῖ, πολλὰ (κατὰ τὸν ποιητὴν) θυμοφθόρα τοῦ Στελίχωνος κατέχεε ῥήματα, καὶ ὡς διὰ τοῦτο τὴν ἐπὶ τὴν ἑῴαν ἀποδημίαν ἐπραγματεύσατο, ὡς ἂν ἐπιβουλεύσας ἀναίρεσιν Θεοδοσίῳ τῷ νέῳ, Εὐχερίῳ τῷ παιδὶ τὴν βασιλείαν παραδοίη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, εὐρυχωρίας αὐτῷ οὔσης, κατὰ τὴν ὁδὸν κατέχεε τοῦ βασιλέως· ἤδη δὲ αὐτοῦ ὄντος κατὰ τὸ Τίκηνον, τοὺς νοσοῦντας ἐπισκεπτόμενος τῶν στρατιωτῶν Ὀλύμπιος, (ἦν γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦτο τῆς ἐπικεκαλυμμένης μετριότητος τὸ κεφάλαιον) τοιαύτας κἀκείνοις ἐνέσπειρεν ἐπῳδάς. τετάρτης δὲ μόνης ἡμέρας, ἐξ οὗπερ ἐπεδήμησεν ὁ βασιλεὺς τῷ Τικινῷ, διελθούσης, μετακληθέντων εἰς τὰ βασίλεια τῶν στρατιωτῶν, ἐφαίνετό τε αὖθις ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰς τὸν κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ τυράννου παρεθάρρυνε πόλεμον. περὶ δὲ Στελίχωνος οὐδενὸς κινηθέντος, ἐφαίνετο νεύων τοῖς στρατιώταις Ὀλύμπιος, καὶ ὥσπερ ἀναμιμνήσκων ὧν ἔτυχεν αὐτοῖς ἐν παραβύστῳ διαλεχθείς. οἱ δὲ, τρόπον τινὰ, παράφοροι γεγονότες, Λιμένιόν τε, τὸν ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν ὄντα τῆς αὐλῆς ὕπαρχον, ἀποσφάττουσι, καὶ ἅμα τούτῳ Χαριοβαύδην τὸν στρατηγὸν τῶν ἐκεῖσε ταγμάτων. ἔτυχον γὰρ διαφυγόντες τὸν τύραννον, καὶ ὑπαντήσαντες κατὰ τὸ Τίκηνον τῷ βασιλεῖ. ἐπισφάττονται δὲ τούτοις, Βικέντιός τε καὶ Σάλβιος· ὁ μὲν, τῶν ἱππέων ἡγούμενος· ὁ δὲ, τῶν δομεστίκων τάγματος προεστώς. ἐπεὶ δὲ τῆς στάσεως αὐξηθείσης, ὅ τε βασιλεὺς ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὰ βασίλεια, καὶ τῶν ἀρχόντων ἔνιοι διαφυγεῖν ἠδυνήθησαν, ἐπὶ τὴν πόλιν ἅπασαν οἱ στρατιῶται διασπαρέντες, ὅσους ἐδυνήθησαν τῶν ἀρχόντων ἀνελόντες,

ἐξηκίσαν-

ἐξελκύσαντες τῶν οἰκοδομημάτων, ἐν οἷς ἔτυχον ἀποδράντες· τὰ δὲ τῆς πόλεως διήρπασαν χρήματα. προϊόντος δὲ εἰς ἀνήκεστον τοῦ κακοῦ, χιτώνιον ὁ βασιλεὺς περιβαλλόμενος, χλαμύδος δίχα καὶ διαδήματος, φανείς τε ἐν μέσῃ τῇ πόλει, σὺν πολλῷ πόνῳ μόλις οἷός τε γέγονε τὴν τῶν στρατιωτῶν ἀναστεῖλαι μανίαν. ἀνῃρέθησαν δὲ τῶν ἀρχόντων, ὅσοι μετὰ τὴν φυγὴν ἥλωσαν· ὅ τε τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων μάγιστρος, Ναιμόριος καὶ Πατρώνιος ὁ τῶν θησαυρῶν προεστώς, καὶ ὁ τῶν ἀνηκόντων ἰδίᾳ τῷ βασιλεῖ ταμιείων προβεβλημένος καὶ ἐπὶ τούτοις Σάλβιος, ὁ τὰ βασιλεῖ δοκοῦντα τεταγμένος ὑπαγορεύειν, ὃν Κοαίστωρα καλεῖν οἱ ἀπὸ Κωνσταντίνου δεδώκασι χρόνοι· τούτῳ γὰρ οὐδὲ τὸ τῶν ποδῶν ἀντιλαβέσθαι τοῦ βασιλέως, ἤρκεσε πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. τῆς δὲ στάσεως ἄχρι δείλης ὀψίας ἐπιμεινάσης, καὶ τοῦ βασιλέως, μή τι καὶ εἰς αὐτὸν γένοιτο, δείσαντος, καὶ διὰ τοῦτο ὑποχωρήσαντος, εὑρόντες ἐν μέσῳ Λογγινιανόν, ὃς τῆς κατὰ τὴν Ἰταλίαν αὐλῆς ὕπαρχος ἦν, ἀναιροῦσι καὶ τοῦτον. ἀλλ' οὗτοι μὲν ἀρχῶν προβεβλημένοι, τῆς τῶν στρατιωτῶν ἔργον γεγόνασιν ἀπονοίας· ἀπώλετο δὲ καὶ τῶν παρατυχόντων πλῆθος, ὅσον ἀριθμῷ μὴ ῥᾴδιον εἶναι περιλαβεῖν. Ταῦτα προσαγγελθέντα Στελίχωνι κατὰ Βονωνίαν ὄντι, πόλιν οὔσαν (ὡς εἴρηται) τῆς Αἰμιλίας, οὐ μετρίως αὐτὸν ἐτάραξε. καλέσας τε ἅπαντας, ὅσοι συνῆσαν αὐτῷ βαρβάρων συμμάχων ἡγούμενοι, βουλὴν περὶ τοῦ πρακτέου προυτίθει· καὶ κοινῇ πᾶσι καλῶς ἔχειν ἐδόκει, τοῦ μὲν βασιλέως ἀναιρεθέντος, (ἔτι γὰρ τοῦτο ἀμφίβολον ἦν) πάντας ὁμοῦ τοὺς συμμαχοῦντας Ῥωμαίοις βαρβάρους, κοινῇ τοῖς στρατιώταις ἐπιπεσεῖν, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας διὰ τούτου καταστῆσαι σωφρονεστέρους· εἰ δὲ ὁ μὲν βασιλεὺς φανείη περισωθείς, ἀνῃρημένοι δὲ οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, τηνικαῦτα τοὺς τῆς στάσεως αἰτίους ὑπαχθῆναι τῇ δίκῃ. Τὰ μὲν οὖν Στελίχωνι καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ βαρβάροις βεβουλευμένα, τοιαῦτα ἦν. ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν ἀπηχὲς οὐδὲν εἰς τὴν βασιλείαν γενόμενον, οὐκέτι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ στρατοπέδου σωφρονισμὸν ἐδόκει Στελίχωνι χωρεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς Ῥαβέννης ἀναχωρεῖν. τό τε γὰρ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος ἐλάμβανε κατὰ νοῦν, καὶ προσέτι γε τὴν τοῦ βασιλέως περὶ αὐτὸν γνώμην οὐχ ἑώρα βεβαίως ἑστῶσαν. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπαφεῖναι Ῥωμαϊκῷ στρατοπέδῳ βαρβάρους, οὔτε ὅσιον οὔτε ἀσφαλὲς ᾤετο εἶναι. Ἐπὶ τούτοις ἀπορουμένου Στελίχωνος, οἱ σὺν αὐτῷ βάρβαροι τὰ

iis extractos ędibus, in quas confugerant; & vrbanas pariter opes diripiũt. Vbi malum eo iam ſerperet, vt medicinam ei facere nõ liceret: tuniculam ſibi princeps iniiciens, abſq; paludamento ac diademate, mediaq; in vrbe cõſpectus, vix magno labore militum furorem compeſcere potuit. Interfecti ſunt & illi magiſtratus, quicumq; poſt fugam capti fuerunt, Næmorius ordinum palatinorũ magiſter, & Patronius fiſci præfectus, & rerum priuatarũ ſiue patrimonii principis comes. Secundum hos & Saluius; cuius erat officium dictare quæ principi viderentur: Quæſtorem a Conſtantini temporibus adpellarunt. Hic ne principis quidem ipſius pedes amplexus, impetrare potuit, vt mortem effugeret. Quum ad veſperam vſque ſeditio duraſſet, ac veritus Imperator, ne quid etiam in ſe committeretur, hãc ipſam ob cauſſam receſſiſſet: Longinianum interim repertum, qui erat præfectus prætorii Italiæ, necant. Atque hi ſane magiſtratuum muneribus fungẽtes, ab inſano milite ſunt interfecti. Periit & illorum qui obiter interuenerant, tanta multitudo, quantam numero complecti non facile fuerit. Hęc ad Stelichonem perlata, qui Bononiæ tũ erat (vrbẽ eſſe diximus Æmiliæ) non mediocriter eum turbarunt. Itaque conuocatis omnibus, quos ſecum habebat, barbarorum fœderatorũ ducibus, quid agendum eſſet, deliberandum proponit. Viſum omnibus communi ſententia, recte ſe facturos, ſi principe necato, (nam de hoc adhuc ambigebatur) pariter vniuerſi Romanis confœderati barbari, coniunctis viribus in Romanos milites irruerent, & hoc facto ceteros omnes ad modeſtiam reuocarẽt: ſin principem ſaluum eſſe conſtaret, interfectis magiſtratibus; tũ vero ſeditionis auctores ſuppliciis adficiẽdos eſſe. Huiuſmodi quiddam ab Stelichone, ac barbaris, quos penes ſe habebat, re deliberata, decernitur. Poſtea vero quam cognouiſſent, nihil indignum in perſonam principis admiſſum: non amplius Stelicho caſtigandi exercitus cauſſa procedẽdum, ſed Rauennam abeundum ſtatuit. Nam & militum multitudinem ad animũ reuocabat, & præterea principis animum erga ſe non videbat eſſe ſtabilẽ: barbaros deniq; Romanũ in militem immittere, neq; pium, neq; tutũ eſſe putabat. Dum ob hæc anxius hæſitat Stelicho, quotquot aderant barbari, qui rata eſſe cuperẽt, quæ

prius ab eis adhibita deliberatione decreta fuerant, abducere quidē illum ab iis conantur, quę deinceps facienda iudicabat: ſed vbi perſuadere non poterant, ceteri omnes quibuſdam in locis hęrendum ſtatuūt, donec princeps animi ſui de Stelichone ſententiam magis perſpicue declaraſſet. Sarus autem, qui & robore corporis, & dignitate, ceteris fœderatis præſtaret, opera militantium ſub imperio ſuo barbarorum necatis per quietem omnibus Hunnis, qui Stelichonis adſidui ſatellites erant, omnibusque ſequētibus illum potitus impedimentis; ad tentorium eius pergit, in quo tum degens, quod futurum eſſet, ſpeculabatur. Itaque Stelicho, barbaris etiam diſſidentibus inter ſe, quos ſecum habebat; Rauennam petens, ciuitates hortatur, in quibus forte barbarorum coniuges & liberi erant, ne quem barbarum ad ſe venientem intromitterent. Olympius vero, iam principis animo ſuam in poteſtatem redacto, litteras ad milites Rauennates imperatorias mittit; quæ Stelichonem adprehēſum in libera cuſtodia detineri iuberēt. Ea re cognita, vicinā quādam Chriſtianorum eccleſiā intempeſta nocte ingreſſus eſt Stelicho. Quod conſpicati barbari, qui cum eo erant, aliique familiares, armati cum ſeruis ſuis, quid futurum eſſet, diſpiciunt. Poſteaquam illuxiſſet, ingreſſi ſunt eccleſiā milites, & epiſcopo præſente, iureiurando Stelichoni confirmarunt, non imperatum eſſe ſibi a principe, vt eum necarēt, ſed tantum vt cuſtodirent. Quum vero egreſſus extra eccleſiā, ſub cuſtodia militum eſſe cepiſſet; alteræ reddebātur ab eo, qui priores adtulerat, litteræ; quibus in litteris Stelichonis in rēpublicam delictis pœna capitis irrogabatur. Eucherio, Stelichonis filio, fuga, dū hæc fierēt, verſus vrbem Romam elapſo; ad mortem Stelicho ducitur. Quūq; barbari, quotquot ipſi aderant, & famuli, & alias neceſſarii, quorum erat multitudo nō modica, neci eum eripere citato impetu ſtatuiſſent: variis Stelicho minis & terrore propoſito, ab hoc eos conatu reuocauit, & quodam modo ceruicē ipſemet gladio præbuit; vir omniū, quotquot id temporis magna cum poteſtate fuerunt, modeſtiſſimus. Licet enim filiæ fratris Theodoſii maioris matrimonio iunctus eſſet, amborūq; Theodoſii filiorum regna ei credita fuiſſent, & annos tres ac viginti militum ducis munus geſſiſſet: numq̄ tamē animaduerſum eſt, eum militibus interueniēte

πρότερον αὐτοῖς ἐσκεμμένα κρατεῖν ἐθέλοντες, ἀφέλκειν μὲν αὐτὸν ὧν μετὰ ταῦτα ἔκρινεν ἐπεχείρησαν· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθον, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ἔν τισι χωρίοις ἔκριναν ἐπιμεῖναι, μέχρις ἂν ἣν εἶχεν ὁ βασιλεὺς περὶ Στελίχωνος γνώμην, σαφέστερον ἐπιδείξῃ. Σάρος δέ, καὶ σώματος ῥώμῃ καὶ ἀξιώσει τῶν ἄλλων συμμάχων προέχων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων βαρβάρων, ἀνελὼν καθεύδοντας ἅπαντας οἳ Στελίχωνι προσεδρεύοντες ἔτυχον Οὖννοι, καὶ τῆς ἑπομένης αὐτῷ πάσης ἀποσκευῆς γενόμενος ἐγκρατής, ἐπὶ τὴν τούτου σκηνὴν ἐχώρει, καθ' ἣν διατρίβων ἀπεσκόπει τὰ συμβησόμενα. Στελίχων μὲν οὖν καὶ τῶν σὺν αὐτῷ βαρβάρων διαστάντων, ἐπὶ τὴν Ῥάβενναν ἀπιών, παρεγγύα ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς βαρβάρων ἔτυχον οὖσαι γυναῖκες καὶ παῖδες, μηδένα δέχεσθαι βαρβάρων αὐταῖς προσιόντα. τῆς δὲ τοῦ βασιλέως γνώμης ἤδη κύριος Ὀλύμπιος γεγονώς, τοῖς ἐν τῇ Ῥαβέννῃ στρατιώταις ἔστελλε βασιλικὰ γράμματα, κελεύοντα συλληφθέντα Στελίχωνα τέως ἐν ἀδέσμῳ παρ' αὐτῶν ἔχεσθαι φυλακῇ. Τοῦτο μαθὼν ὁ Στελίχων, ἐκκλησίαν τινὰ τῶν Χριστιανῶν πλησίον οὖσαν, νυκτὸς οὔσης ἔτι, κατέλαβεν. ὅπερ οἱ συνόντες αὐτῷ βάρβαροι καὶ ἄλλως οἰκεῖοι τεθεαμένοι, μετὰ οἰκετῶν ὡπλισμένοι, τὸ ἐσόμενον ἀπεσκόπουν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν ἤδη, παρελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ στρατιῶται, καὶ ὅρκοις πιστωσάμενοι τοῦ ἐπισκόπου παρόντος, ὡς οὐκ ἀνελεῖν αὐτόν, ἀλλὰ φυλάξαι μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως ἐτάχθησαν, ἐπειδὴ τῆς ἐκκλησίας ὑπεξῆλθεν, ὑπὸ τὴν τῶν στρατιωτῶν ἦν φυλακήν, ἀπεδίδοτο δεύτερα γράμματα παρὰ τοῦ κεκομικότος τὰ πρότερα, θανάτου ζημίαν τὰ κατὰ τῆς πολιτείας ἡμαρτημένα Στελίχωνι. Εὐχερίου δὲ τοῦ τούτου παιδὸς ἐν τῷ ταῦτα γενέσθαι πεφευγότος, καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀναχωρήσαντος, ἤγετο Στελίχων ἐπὶ τὸν θάνατον. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν βαρβάρων, καὶ οἰκετῶν, καὶ ἄλλως οἰκείων, (ἦσαν γὰρ πλῆθος οὐ μέτριον) ἐξελέσθαι τῆς σφαγῆς αὐτὸν ὁρμησάντων, σὺν ἀπειλῇ πάσῃ καὶ φόβῳ ταύτης αὐτοὺς Στελίχων ἀποστήσας τῆς ἐγχειρήσεως, τρόπον τινὰ αὐτὸς τὸν τράχηλον ὑπέσχετο τῷ ξίφει, πάντων (ὡς εἰπεῖν) τῶν ἐν ἐκείνῳ δυναστευσάντων τῷ χρόνῳ, γεγονὼς μετριώτερος. Θεοδοσίου γὰρ τοῦ πρεσβυτέρου συνοικῶν ἀδελφιδῇ, καὶ ἀμφοῖν αὐτοῦ τοῖν παίδοιν τὰς βασιλείας ἐπιτραπείς, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἐνιαυτοὺς ἐστρατηγηκώς, οὐκ ἐφάνη ποτὲ στρατιώταις ἐπὶ

χρήμασιν

χρήμασιν ἄρχοντας ἐπιστήσας, ἢ στρατιωτικὴν σίτησιν εἰς οἰκεῖον παρελόμενος κέρδος. πατὴρ δὲ παιδὸς ἑνὸς γεγονὼς, ἔστησεν αὐτῷ τῆς ἀξίας, ἄχρι τοῦ λεγομένου νοταρίων τριβούνου, μηδεμίαν αὐτῷ περιποιήσας ἀρχήν. ὡς δὲ μηδὲ τὸν χρόνον ἀγνοῆσαι τοὺς φιλομαθοῦντας τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, Βάσσου μὲν ἦν ὑπατεία καὶ Φιλίππου, καθ᾽ ἣν καὶ Ἀρκάδιος ὁ βασιλεὺς ἔτυχε τῆς εἱμαρμένης, τῇ δὲ πρὸ δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἡμέρᾳ. Στελίχωνος τελευτήσαντος, τὰ ἐν τοῖς βασιλείοις ἅπαντα κατὰ τὴν Ὀλυμπίου διετίθετο βούλησιν· καὶ αὐτὸς μὲν τὴν τοῦ μαγίστρου ἀρχὴν παρελάμβανε, τὰς δὲ ἄλλας διένεμεν ὁ βασιλεὺς, οἷς Ὀλύμπιος ἐμαρτύρει. πανταχόθεν δὲ τῶν Στελίχωνος οἰκείων, ἢ ἄλλως τὰ τούτου φρονεῖν δοκούντων διερευνωμένων, εἰς κρίσιν ἤγοντο Δευτέριος ὁ τῆς φυλακῆς τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος προεστὼς, καὶ Πέτρος ὁ τοῦ τάγματος τῶν ὑπογραφέων ἡγούμενος· καὶ δημοσίαν ὑποστάντες ἐξέτασιν, ἠναγκάζοντό τι περὶ Στελίχωνος λέγειν. ὡς δὲ οὔτε καθ᾽ ἑαυτῶν, οὔτε κατ᾽ ἐκείνου διδάσκειν εἶχον οὐδὲν, διαμαρτὼν ὁ Ὀλύμπιος τῆς σπουδῆς, ῥοπάλοις παίεσθαι αὐτοὺς παρεσκεύαζεν ἄχρι θανάτου. πολλῶν δὲ καὶ ἄλλων, ὥς τι συνεπισταμένων Στελίχωνι, πρὸς δίκην ἀχθέντων, εἰπεῖν τε μετὰ βασάνων ἀναγκασθέντων, εἴ τινα τούτου συνίσασι βασιλείας ἐπιθυμίαν, ὡς οὐδεὶς ἔφη τι τοιοῦτον εἰδέναι, τῆς μὲν τοιαύτης ἐγχειρήσεως οἱ ταῦτα πολυπραγμονοῦντες ἀπέστησαν· ὁ δὲ βασιλεὺς Ὁνώριος, τὴν μὲν γαμετὴν Θερμαντίαν, παραλυθεῖσαν τοῦ βασιλείου θρόνου, τῇ μητρὶ προσέταττε παραδίδοσθαι, μηδὲν διὰ τοῦτο ὑφορωμένην· τὸν δὲ Στελίχωνος υἱὸν Εὐχέριον, ἀνιχνευθέντα πανταχόθεν, ἀναιρεθῆναι. καὶ τοῦτον ἔν τινι τῶν κατὰ τὴν Ῥώμην ἐκκλησιῶν πεφευγότα εὑρόντες, διὰ τὴν τοῦ τόπου τιμὴν, εἴασαν. ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ Ἡλιοκράτης, ἀρχὴν ἐπιτεταγμένος τοῦ ταμιείου, γράμμα βασιλικὸν ἐπικομιζόμενος, ὅπερ ἐβούλετο πάντων ὅσοι κατὰ τοὺς Στελίχωνος χρόνους ἔτυχόν τινος ἀρχῆς, δημοσίας γίνεσθαι τὰς οὐσίας, ἔργον ἐπετίθετο τῷ ταμιείῳ χρημάτων. ὥσπερ δὲ τούτων οὐκ ἀρκούντων ἐμπλῆσαι τὸν τότε συνέχοντα δαίμονα τὰ τῶν ἀλιτηρίων σφαγαῖς, καὶ ἐν ἐρημίᾳ τοῦ θείου πάντα συνταράττοντα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ ἕτερόν τι προσετέθη τοῖς προλαβοῦσι τοιοῦτον. οἱ ταῖς πόλεσιν ἐνιδρυμένοι στρατιῶται, τῆς Στελίχωνος εἰς αὐτοὺς τῆς τελευτῆς ἐνεχθείσης, ταῖς καθ᾽ ἑκάστην πόλιν οὔσαις γυναιξὶ καὶ παισὶ

pecunia magiſtratus præfeciſſe, vel annonam militarem in lucrum ſuum vertiſſe. Quumque pater filii dumtaxat vnius eſſet, hanc ei dignitatis metam ſtatuit, vt ad officium Tribuni notariorum (quem vocant) prouecto, nullam aliam poteſtatem adquireret. Vt autem homines ſtudioſi tempus etiam mortis ipſius non ignorent, ſciant eã accidiſſe a.d.x. kal. Septembr. Baſſi Philippique conſulatu; quibus conſulibus & Arcadius Imperator fato functus eſt. Stelichone exſtincto, vniuerſæ res palatinæ arbitratu Olympii adminiſtrabãtur. Et Olympius quidẽ ipſe Magiſtri poteſtatem accipiebat: cetera princeps in eos diſtribuebat, quos Olympius teſtimonio ſuo commẽdaſſet. Quum autem vndique perquirerentur Stelichonis familiares, vel qui ceteroqui partes eius ſequuti viderentur: in ius tum Deuterius, auguſtalis cubiculi præpoſitus, tum Petrus, ſcholæ notariorum tribunus, ducuntur: & publicæ quæſtioni ſubiecti, de Stelichone quid dicere coguntur. Sed quum nihil haberent, quod vel aduerſus ſe ipſos, vel in illum deponerent: nullo ſtudii ſui fructu potitus Olympius, ad mortem vſque fuſtibus eos cædi curauit. Aliis quoque compluribus, velut alicuius rei Stelichoni conſciis, in ius ductis, & per adhibitas quæſtiones dicere coactis, an compertum haberent, Stelichonem imperium adfectaſſe: quum nemo quidquam tale ſe ſcire diceret, ab huiuſmodi conatu homines in rebus talibus indagandis curioſi deſtiterunt. Imperator autem Honorius vxorẽ Thermantiam, auguſtali deiectam ſolio, matri ſuæ reddi iuſſit, nulla tamen iccirco ſuſpicione grauatam; & filium Stelichonis Eucherium, perueſtigatum vndique, iugulari. quem vbi fuga quãdam in eccleſiam Romæ delatum reperiſſent, ob loci reuerentiam miſſum fecerunt. In eadem vrbe Roma Heliocrates, fiſco præfectus, litteras principis adferens, quæ litteræ iubebant omnium, quicumq; Stelichonis temporibus aliquem magiſtratum impetraſſent, facultates publicari; congerendis in fiſcum pecuniis occupatus erat. Et, quaſi non ſufficerent hæc ad exſatiandum malum genium, qui tunc & nefariorum catenis conſtringebat, & in ſolitudine numinis conturbabat vniuerſas res humanas: etiam aliud quiddam tale ſuperioribus adiectum fuit. Qui erant in opidis collocati milites, quum de morte Stelichonis ad eos nuntius adlatus fuiſſet; in barbarorum vxores atq; liberos per ſingulas vr-

bes graſſantur; eisq́; veluti ſigno dato, ad internicionẽ deletis, quaſcumque facultates habebant, diripiunt. Quod quum inaudiſſent occiſorum propinqui, & ex locis omnibus confluxiſſent, commoti grauiter ob violatam a Romanis tam impie fidem, Deo teſte datam; Alaricho ſe omnes adiungere ſtatuũt, & belli cum eo ſocietatem aduerſus Romã coire. Quo nomine collecta hominum triginta, vel paullo amplius, milia; promte, quocumq; videretur, concurrunt. Alarichus autem, ne per hos quidem incitatus, bellum ſuſcipit; ſed pacem adhuc bello præfert, induciarum memor, quæ Stelichone viuo factæ fuerant. Miſſis autem legatis, interueniente pecunia non magna pacem fieri poſtulat, & obſides dari, Aetium & Iaſonem; illum Iouii, hunc Gaudentii filium. Simul ait, ſe quoq; nonnullos ex ſuis nobiles daturum obſides, atq; his condicionibus pacem culturum, & e Norico in Pannoniam copias abducturum. Quibus legibus petente pacẽ Alaricho, Imperator eius poſtulata reiicit. Atqui de duobus alterum facere debuit, & recte rebus præſentibus conſulere. Nam vel differendum erat bellum, induciis modica pecunia quadam impetratis: vel, ſi bellũ gerere malebat, omnes cogendæ militum legiones, quæ vſquam eſſent, & qua transeundum hoſtibus erat, conſtituendæ; quo barbarus ab vlteriore progreſſu excluderetur. Deligendus item dux & imperator belli totius Sarus; qui & per ſe idoneus erat ad incutiendũ hoſti terrorem, ob fortitudinem ac bellicæ rei peritiam; & apud ſe barbarorũ multitudinem, ſatis ad reſiſtendum idoneam, habebat. Enimuero nec pacem amplexus, nec amicitia Sari conciliata, nec Romanis exercitibus collectis, ſed in Olympii votis omni ſpe collocata; tantarũ reipublicæ calamitatum auctor exſtitit. Nam duces exercitui dedit eos, qui ſui contemtum in animis hoſtium excitare poſſent: equitatui Turpillione, pedeſtribus copiis Varane præfecto: itidemq; domeſticorum alæ, Vigilantio; quibus erant & reliqua conſentanea. Quapropter omnes deſperabũdi, iã in oculis Italię exitiũ habere ſibi videbantur.

βαρβάρων ἐπέθεντο· καὶ ὥσπερ ἐκ συνθήματος πανωλεθρίᾳ διαφθείραντες, ὅσα ἦν αὐτοῖς ἐν οὐσίᾳ, διήρπασαν. ὅπερ ἀκηκοότες οἱ τοῖς ἀνῃρημένοις προσήκοντες, καὶ πανταχόθεν *ἐς ταὐτὸ συνελθόντες, σχετλιάσαντες ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ Ῥωμαίων κατὰ τὸν θεοῦ πίστεως ἀσεβείᾳ, πάντες ἔγνωσαν Ἀλλαρίχῳ προσθέσθαι, καὶ τοῦ κατὰ τῆς Ῥώμης αὐτῷ κοινωνῆσαι πολέμου· καὶ συναχθεῖσαι πρὸς τοῦτο πλείους ὀλίγῳ τρεῖς μυριάδες, ἐφ' ὅπερ ἐδόκει συνέθεον. Ἀλλάριχος δὲ, οὐδὲ παρὰ τούτων ἐρεθιζόμενος ἤρξατο τὸν πόλεμον, ἀλλὰ ἔτι τὴν εἰρήνην ἔμπροσθεν ἐποιεῖτο, τῶν ἐπὶ Στελίχωνος σπονδῶν μεμνημένος. στείλας δὲ πρέσβεις, ἐπὶ χρήμασιν οὐ πολλοῖς εἰρήνην ᾔτει γενέσθαι, λαβεῖν τε ὁμήρους, *Ἀέτιον καὶ Ἰάσονα, τὸν μὲν, Ἰοβίου γενόμενον παῖδα, τὸν δὲ, Γαυδεντίου· δοῦναι δὲ καὶ αὐτὸς τῶν παρ' αὐτῷ τινὰς εὖ γεγονότας, καὶ ἐπὶ τούτοις ἄγειν τὴν ἡσυχίαν, μεταστῆσαί τε εἰς Παιονίαν ἐκ τοῦ Νωρικοῦ τὸ στράτευμα. ἐπὶ τούτοις Ἀλλαρίχου τὴν εἰρήνην αἰτοῦντος, ὁ βασιλεὺς ἀπεσείετο τὰ αἰτήματα. καίτοι γε δυοῖν ἐχρῆν *θάτερα πράξαντα, τὸ παρὸν εὖ διαθεῖναι. ἢ γὰρ ἀναβαλέσθαι τὸν πόλεμον ἔδει σπονδὰς ποιησάμενον ἐπὶ μετρίοις τισὶ χρήμασιν· ἢ πολεμεῖν αἱρούμενον, πάντα συναγαγεῖν ὅσα στρατιωτῶν τάγματα ἦν, καὶ ταῖς παρόδοις τῶν πολεμίων *ἐγκαταστῆσαι, καὶ ἀποκλεῖσαι τὸν βάρβαρον τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας· ἡγεμόνα τε καταστῆσαι, καὶ στρατηγὸν τοῦ πολέμου παντὸς, Σάρον, ὄντα μὲν καθ' ἑαυτὸν ἀξιόλογον καταπλῆξαι τοὺς πολεμίους, διά τε ἀνδρείαν καὶ πολεμικὴν ἐμπειρίαν, ἔχοντα δὲ καὶ βαρβάρων πλῆθος ἀρκοῦν εἰς ἀντίστασιν. ἀλλ' οὔτε τὴν εἰρήνην δεξάμενος, οὔτε τὴν Σάρου φιλίαν ἐπισπασάμενος, οὔτε τὸ Ῥωμαϊκὸν συναγαγὼν στρατόπεδον, τῶν δὲ Ὀλυμπίου τὰς ἐλπίδας ἀναρτήσας εὐχῶν, τοσούτων αἴτιος ἐγένετο τῷ πολιτεύματι συμφορῶν. στρατηγούς τε γὰρ ἐπέστησε τῷ στρατεύματι, καταφρόνησιν ἐμποιῆσαι τοῖς πολεμίοις ἀρκοῦντας· Τουρπιλλίωνα μὲν τοῖς ἱππεῦσιν, Οὐαράνην δὲ τοῖς πεζοῖς ἐπιστήσας, καὶ τῇ τῶν δομεστίκων ἴλῃ Βιγελάντιον, καὶ τὰ λοιπὰ τούτοις ὁμολογοῦντα. ὧν ἕνεκα ταῖς ἐλπίσι πάντες ἀπεγνωκότες, ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχειν ἐδόκουν τὴν τῆς Ἰταλίας ἀπώλειαν: ἀλλὰ τούτων οὕτω διῳκημένων, ἐπὶ τὴν κατὰ τῆς Ῥώμης ἔφοδον Ἀλλάριχος ὡρμήθη, γελάσας τὴν Ὁνωρίου παρασκευήν. ἐπεὶ δὲ μεγίστοις οὕτω πράγμασιν οὐκ ἐκ τοῦ ἴσου μόνον,

His in hunc modũ ordinatis, Alarichus, adparatu Honorii deriſo, Romanã expeditionẽ occepit. Et quoniã res adeo maximas nõ tãtum adparatu pari,

ἀλλὰ καὶ

ἀλλὰ καὶ ἐκ μείζονος ὑπεροχῆς ἐγχειρῆσαι διενοεῖτο, μεταπέμπεται τὸν τῆς γαμετῆς ἀδελφὸν Ἀτάουλφον ἐκ τῆς ἀνωτάτω Παιονίας, ὡς ἂν αὐτῷ κοινωνήσοι τῆς πράξεως, Οὔννων καὶ Γότθων πλῆθος οὐκ εὐκαταφρόνητον ἔχων. οὐκ ἀναμείνας δὲ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσω προελθὼν, Ἀκυληίαν μὲν παρατρέχει, καὶ τὰς ἑξῆς πόλεις, ἐπέκεινα τοῦ Ἠριδανοῦ ποταμοῦ κειμένας (φημὶ δὲ Κογκορδίαν, καὶ Ἄλτινον, καὶ ἐπὶ ταύτῃ Κρέμωνα) καὶ περαιωθεὶς τὸν ποταμὸν, ὥσπερ ἐν πανηγύρει, πολεμίου μηδενὸς ἀπαντήσαντος, εἴς τι τῆς Βονωνίας ὁρμητήριον ἦλθεν, ὃ καλοῦσιν Οἰκουβαρίαν. ἐνθένδε Αἰμιλίαν ἅπασαν παραμείψας, καὶ καταλιπὼν τὴν Ῥάβενναν, εἰς Ἀρίμινον ἀφίκετο, πόλιν τῆς Φλαμινίας μεγάλην. εἶτα καὶ ταύτην παραδραμὼν, καὶ τὰς ἄλλας ὅσαι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἦσαν, εἰς τὸ Πίκηνον παρεγένετο· τοῦτο δὲ ἔθνος ἐστὶν ἐν ἐσχάτῳ που τοῦ Ἰονίου κείμενον κόλπου. ἐνθένδε ἐπὶ τὴν Ῥώμην ὁρμήσας, πάντα τὰ ἐν ποσὶν ἐλῄζετο φρούριά τε καὶ πόλεις. ὥστε εἰ μὴ πρὸ τῆς τῶν βαρβάρων εἰς τούτους τοὺς τόπους ἀφίξεως διαδράντες *ἔφθησαν Ἀρσάκιός τε καὶ Τερέντιος οἱ εὐνοῦχοι, καὶ τὸν Στελίχωνος υἱὸν Εὐχέριον εἰς τὴν Ῥώμην εἰσήγαγον, κατὰ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ἀποθανούμενον, καὶ *ἔργον οἷς βασιλεὺς ἐκέλευσεν ἐπετέθη, πάντως ἂν ὁ νέος, εἰς χεῖρας ἐλθὼν Ἀλλαρίχου, περιεσώθη· πληρώσαντες δὲ ἐπί τε τούτων τὸ προσταχθὲν οἱ εὐνοῦχοι, καὶ Θερμαντίαν τὴν Ὁνωρίου γαμετὴν τῇ μητρὶ παραδόντες, οὐ δυνηθέντες ἐπανελθεῖν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, νεὼς ἐπιβάντες, ὡς ἐπὶ Κελτοὺς καὶ Γαλάτας ἀπέπλευσαν, ἔνθα καὶ ὁ βασιλεὺς ἐνεδήμει. ὄφελος δὲ μέγα τῆς πολιτείας ὁ βασιλεὺς ἡγησάμενος, εἰ τοὺς εὐνούχους ἀποδόντας Θερμαντίαν τῇ μητρὶ, καὶ ἀνελόντας Εὐχέριον, ὑπὲρ τούτων ἀμείψαιτο τῶν ἀνδραγαθημάτων, Τερέντιον μὲν ἔταξεν ἄρχειν τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος, Ἀρσακίῳ δὲ τὴν μετὰ τοῦτον ἔδωκε τάξιν. ἀνελὼν δὲ Βαθανάριον, τὸν ἐν τῇ μεγάλῃ Λιβύῃ στρατιωτῶν . . . Στελίχωνος ἀδελφῆς ἄνδρα γενόμενον, Ἡρακλειανῷ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν, αὐτόχειρι Στελίχωνος ὄντι, καὶ ταύτην ἔπαθλον τὴν τιμὴν δεξαμένῳ. Ἤδη δὲ Ἀλλαρίχου περὶ τὴν Ῥώμην ὄντος, καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν πολιορκίαν τοὺς ἔνδον, ἐν ὑποψίᾳ ἔλαβε τὴν Σερῆναν ἡ γερουσία, οἷα τοὺς βαρβάρους κατὰ τῆς πόλεως ἀγαγοῦσαν· καὶ ἐδόκει κοινῇ τε τῇ γερουσίᾳ πάσῃ, καὶ Πλακιδίᾳ τῇ *ὁμομητρίᾳ

ſed etiam maiore cogitabat adgredi: Ataulfum, coniugis ſuæ fratrem, ex Pannonia ſuperiore arceſſit; vt eum rei gerendæ ſibi ſocium adiungeret, qui Hunnorum Gotthorumque copias haud aſpernandas haberet. Verum illius aduentu non exſpectato, vlterius progreſſus; Aquileiam, & vrbes ordine trans Eridanum flumen ſitas, curſu præterit: Concordiam inquam, & Altinum, & ſecundum hanc Cremonam. Quumq; flumen transieciſſet, velut in feſta quadam celebritate, hoſte nullo prorſus occurrente: quoddam ad caſtellum Bononiæ venit, quod Oecubariam vocãt. Hinc Æmilia tota peragrata, relictaq; Rauẽna; Ariminum acceſſit, vrbem Flaminiæ magnam. Deinde hac quoq; curſu prætcrita cum ceteris, quę ſunt eiuſdem prouinciæ, in Picenum venit. ea gens in extremo ſinu Ionio ſita eſt. Hinc Romam verſus promotis caſtris, obuia caſtella cuncta cum opidis diripit: adeo quidem, vt niſi ante aduentum in hæc loca barbarorum, Arſacius & Terentius eunuchi, curſu euaſiſſent, & filium Stelichonis Eucherium Romã abduxiſſent, mandatu principis interficiendum, ibiq; principis imperium reapſe fuiſſent exſequuti: omnino in Alarichi manus perueniſſet adoleſcens, & ſaluus euaſiſſet. Quum autem & in his eunuchi feciſſent quod iuſſi fuerant; & Thermantiam, Honorii coniugem, matri reddidiſſent: quod eadem via reuerti ad Imperatorem non poſſent, naui conſcenſa, verſus Celtas & Gallos profecti ſunt, vbi princeps etiam degebat. Magno vero commodo reipublicæ futurum ratus Imperator, ſi hos eunuchos, qui Thermãtiam matri reddiderant, & Eucherium interfecerãt, pro tam fortibus factis remuneraretur: Terentium auguſtalis cubiculi præpoſitũ fecit, & Arſacio proximum ab eo locũ dedit. Itidem occiſo Bathanario, militum in magna Libya magiſtro, quocum nupta Stelichonis ſoror erat; eam prouinciam Heracliano tradidit, qui manu ſua Stelichonem interfecit; eiuſque facinoris pręmium, honorẽ hunc tulit.

Quum iam Alarichus prope Romam eſſet, & incluſos obſidione cinxiſſet; Serenam ſenatus ſuſpectã habere cepit, quaſi quę barbaros aduerſus vrbẽ adtraxiſſet. Cẽſuitq; pariter & vniuerſus ſenatus, & Placidia, principis

vterina ſoror, Serenã eſſe necandam, quæ preſentium malorũ auctor exſiſteret. Nã & Alarichum ipſum, Serena de medio ſublata, diſceſſurum ab vrbe: quod nemo ſuperaturus eſſet, a quo ille ſibi proditum iri vrbem ſperare poſſet. Erat autem hæc quidem ſuſpicio reapſe falſa. Nam nihil huiuſmodi Serenæ ad animum acciderat. Verum meritas violatarum rerum diuinarum pœnas luebat; velut hoc ipſo iam loco narrare lubet. Quo tempore Theodoſius maior, oppreſſa Eugenii tyrannide, Romam venit, & contemtum ſacri cultus in animis omniũ excitauit, publicum ſumtum ad ſacrificia ſe ſuppeditaturum infitiatus: expellebantur vtriuſq; ſexus ſacerdotes, & fana ſacrificiis omnibus deſtituta iacebant. Tunc igitur his illudens Serena, Matris deum ædem videre voluit. Conſpicata vero mundum, collo ſimulacri Rheæ circumiectum, illo diuino cultu dignum: hunc ipſum ſimulacro ademtũ, collo ſuo adhibuit. Quumq; vetula quædam, ex virginibus reliqua Veſtalibus, hanc impietatem in os ei exprobraſſet: tam contumeliis illi grauibus illuſit, quãm abigi per comites eam pediſequos iuſſit. Tum ea deſcendens, quidquid illa dignum impietate foret, vt & ipſi Serenæ, & marito eius, & liberis eueniret, imprecatur. Illa vero, nullius horum ratione habita, quum mundo iſto ſibi placens, e fano exiſſet: ſæpenumero quiddam ei ſe tum quieſcenti, tum vigilãti offerebat, quod mortem imminentem denũtiaret. Alii quoq; complures ſimilia conſpexerunt. Et quidẽ perſecutrix impiorum Vindicta, tantopere ſuo ſatisfecit officio; vt etiam eo Serena cognito, quod de ſe futurũ eſſet, non tamen ſibi caueret; ſed laqueo ceruices illas præberet elidendas, quibus diuæ mũdum iniecerat. Fertur & Stelicho, propter aliã quamdam, nõ abſimilem huic impietatem, arcana Vindictæ ſupplicia non effugiſſe. Nam & is mandaſſe perhibetur, vt fores Capitolii Romani, quæ auro magni ponderis erant obductæ, laminis iſtis aureis ſpoliarẽtur. Eos autem, qui hoc facere iuſſi fuiſſent, in parte quadam forium perſcriptum reperiſſe, MISERO REGI SERVANTVR. Atq; huic ſcripturæ reſpondit euentus. Nam miſere ſimul & miſerabiliter vitam finiit. Ceterum ne Serenæ quidem interitus Alarichum ab obſidione ſubmouit; ſed portas vniuerſas vndiq; circumſedit; & occupato Tiberi flumine, ſubminiſtrationem cõmeatus e portu impediebat.

τοῦ βασιλέως ἀδελφῇ, ταύτην ἀναιρεθῆναι, τῶν περιεστώτων κακῶν οὖσαν αἰτίαν. καὶ Ἀλλάριχον γὰρ αὐτόν, Σερήνας ἐκποδὼν γενομένης, ἀναχωρήσειν τῆς πόλεως, οἷα μηδενὸς ὄντος ἔτι τοῦ προδώσειν τὴν πόλιν ἐλπιζομένου. ἦν μὲν οὖν ἡ ὑποψία τῷ ὄντι ψευδής· οὐδὲν γὰρ ἡ Σερῆνα τοιοῦτον ἔλαβε κατὰ νοῦν· δίκην δὲ τῶν εἰς τὰ θεῖα δέδωκε δυσσεβημάτων ἀξίαν, ὡς αὐτίκα μάλα ἔρχομαι λέξων. ὅτε Θεοδόσιος ὁ πρεσβύτης, τὴν Εὐγενίου καθελὼν τυραννίδα, τὴν Ῥώμην κατέλαβε, καὶ τῆς ἱερᾶς ἁγιστείας ἐνεποίησε πᾶσιν ὀλιγωρίαν, τὴν δημοσίαν δαπάνην τοῖς ἱεροῖς χορηγεῖν ἀρνησάμενος, ἀπηλαύνοντο μὲν ἱερεῖς καὶ ἱέρειαι, κατελιμπάνετο δὲ πάσης ἱερουργίας τὰ τεμένη. τότε τοίνυν ἐπεγγελῶσα τούτοις ἡ Σερῆνα, τὸ μητρῷον ἰδεῖν ἐβουλήθη. θεασαμένη δὲ τῷ τῆς Ῥέας ἀγάλματι περικείμενον ἐπὶ τοῦ τραχήλου κόσμον, τῆς θείας ἐκείνης ἄξιον ἁγιστείας, περιελοῦσα τοῦ ἀγάλματος, τῷ ἑαυτῆς ἐπέθηκε τραχήλῳ· καὶ ἐπειδὴ πρεσβῦτις ἐκ τῶν Ἑστιακῶν περιλελειμμένη παρθένων, ὠνείδισεν αὐτῇ κατὰ πρόσωπον τὴν ἀσέβειαν, περιύβρισέ τε καὶ ἀπελαύνεσθαι διὰ τῶν ἑπομένων ἐκέλευσεν. ἡ δέ, κατιοῦσα, πᾶν ὅ τι ταύτης ἄξιον τῆς ἀσεβείας, ἐλθεῖν αὐτῇ Σερήνᾳ, καὶ ἀνδρί, καὶ τέκνοις ἠράσατο. ἐπεὶ δὲ οὐδένα τούτων ποιησαμένη λόγον, ἀνεχώρει τοῦ τεμένους, ἐγκαλλωπιζομένη τῷ κόσμῳ, πολλάκις μὲν ἐπεφοίτησεν ὄναρ αὐτῇ καὶ ὕπαρ, τὸν ἐπόμενον θάνατον προμηνύον· ἐθεάσαντο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὰ παραπλήσια. καὶ τοσοῦτον ἴσχυσεν ἡ τοὺς ἀσεβεῖς μετιοῦσα δίκη δρᾶσαι τὸ οἰκεῖον, ὥστε οὐδὲ μαθοῦσα τὸ ἐσόμενον, ἐφυλάξατο· ὑπέσχε δὲ τῇ ἀγχόνῃ τὸν τράχηλον, ᾧ τὸν τῆς θεοῦ κόσμον ἔτυχε περιθεῖσα. λέγεται δὲ καὶ Στελίχωνα, δι' ἑτέραν οὐ πόρρω ταύτης ἀσέβειαν, τῆς δίκης τὰ ἀπόρρητα μὴ διαφυγεῖν. καὶ οὗτος γάρ, θύρας ἐν τῷ τῆς Ῥώμης Καπιτωλίῳ, χρυσίῳ πολὺν ἕλκοντι σταθμὸν ἠμφιεσμένας, ἀπολεπίσαι προστάξαι· τοὺς δὲ τοῦτο πληρῶσαι ταχθέντας, εὑρεῖν ἔν τινι μέρει τῶν θυρῶν γεγραμμένον, MISERO REGI SERVANTVR· ὅπερ ἐστίν, ἀθλίῳ τυράννῳ φυλάττονται. καὶ εἰς ἔργον ἐξέβη τὸ γεγραμμένον. ἀθλίως γὰρ καὶ ἐλεεινῶς τὸν βίον ἀπέλιπεν. Ἀλλ' οὐδὲ ἡ Σερήνας ἀπώλεια τῆς πολιορκίας ἀπέστησεν Ἀλλάριχον· ἀλλ' αὐτὸς μὲν κύκλῳ περιεῖχε τὰς πύλας ἁπάσας· καταλαβὼν δὲ τὸν Θύμβριν ποταμόν, τὴν διὰ τοῦ λιμένος τῶν ἐπιτηδείων ἐκώλυε χορηγίαν.

ὅπερ οἱ

ὅπερ οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι, διακαρτερεῖν ἔγνωσαν, οἷα (ὡς εἰπεῖν) ἑκάστης ἡμέρας ἐκ τῆς Ραβέννης ἐλεύσεσθαι τῇ πόλει προσδοκῶντες ἐπικουρίαν. ὡς δὲ οὐδενὸς ἀφικνουμένου τῆς ἐλπίδος ἀπεσφάλησαν, ἐδόκει τὸ μέτρον ἐλαττωθῆναι τοῦ σίτου, καὶ τὸ ἥμισυ πέττεσθαι μόνον τοῦ πρότερον ἑκάστης ἡμέρας δαπανωμένου· εἶτα, τῆς ἐνδείας ἐπιδιδούσης, τὸ τρίτον. καὶ ἐπεὶ μηδεμία τοῦ κακοῦ θεραπείας ἦν μηχανή, τὰ δὲ τῇ γαστρὶ βοηθοῦντα πάντα ἀπέλιπε, λιμῷ κατὰ τὸ εἰκὸς ἐπῄει λοιμός, καὶ πάντα ἦν νεκρῶν σωμάτων μεστά. τῆς δὲ πόλεως ἔξω θάπτεσθαι τῶν σωμάτων οὐ δυναμένων, (πάσας γὰρ ἐξόδους ἐφύλαττον οἱ πολέμιοι) τάφος ἦν ἡ πόλις τῶν τεθνεώτων. ὥστε καὶ ἄλλως εἶναι τὸ χωρίον ἀοίκητον, ἀρκεῖν τε, εἰ καὶ μὴ τροφῆς ἦν ἀπορία, εἰς σωμάτων διαφθορὰν, τὴν ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀναδιδομένην ὀσμήν. ἐπήρκουν δὲ πολλοῖς εἰς τὸ μεταδιδόναι τῶν ἀναγκαίων, Λαῖτα ἡ Γρατιανοῦ βασιλεύσαντος γαμετή, καὶ Πισσαμένη μήτηρ ταύτης. τοῦ γὰρ δημοσίου βασιλικῆς αὐταῖς τραπέζης ἐπιδιδόντος παρασκευήν, ἀπὸ Θεοδοσίου ταύτην ἐχούσαις τὴν δωρεάν, οὐκ ὀλίγοι διὰ τὴν τῶν γυναικῶν φιλανθρωπίαν, τὸν λιμὸν ἐκ τῆς αὐτῶν οἰκίας παρεμυθοῦντο. ὡς δὲ εἰς ἔσχατον τοῦ κακοῦ προϊόντος, καὶ εἰς ἀλληλοφαγίαν ἐλθεῖν ἐκινδύνευσαν, τῶν ἄλλων ἁπάντων ὅσα ἐξάγιστα εἶναι τοῖς ἀνθρώποις ἐδόκει πειραθέντες, πρεσβείαν ἔγνωσαν στεῖλαι πρὸς τὸν πολέμιον, ἀπαγγελοῦσαν ὅτι καὶ πρὸς εἰρήνην εἰσὶν ἕτοιμοι τὸ μέτριον ἔχουσαν, καὶ πρὸς πόλεμον ἑτοιμότεροι, τοῦ Ῥωμαίων δήμου καὶ ἀναλαβόντος ὅπλα, καὶ τῇ συνεχεῖ περὶ ταῦτα μελέτῃ μηκέτι πρὸς τὸ πολεμεῖν ἀποκνοῦντος. αἱρεθέντος δὲ πρεσβευτοῦ Βασιλείου, τὸ μὲν γένος ἕλκοντος ἐξ Ἰβήρων, ἐπάρχου δὲ ἀξίᾳ τετιμημένου, συνεξῆλθε τούτῳ καὶ Ἰωάννης, τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων, οὓς τριβούνους καλοῦσιν, ἄρχων γεγενημένος, οἷα γνώριμος Ἀλαρίχῳ καὶ πρόξενος. οἱ γὰρ ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἠπίστουν εἰ αὐτὸς Ἀλάριχος ἔτι πάρεστι, καὶ αὐτὸς ὁ τὴν Ῥώμην εἴη πολιορκῶν. ἐκ γὰρ τῆς προλαβούσης ἐβουκολοῦντο φήμης, ὡς ἕτερος εἴη τῶν τὰ Στελίχωνος φρονούντων, αὐτὸν ἐπαγαγὼν τῇ πόλει. οἱ δὲ πρέσβεις, ὡς αὐτὸν ἀφικόμενοι, κατεδύοντο μὲν ἐπὶ τῇ χρόνον τοσοῦτον κατασχούσῃ τοὺς Ῥωμαίους ἀγνοίᾳ, τὰ δὲ τῆς γερουσίας ἀπήγγελον.

Quod conſpicati Romani, obdurare ſtatuerunt; veluti qui propemodum in ſingulos dies Rauenna venturum vrbi ſubſidium exſpectarent. Quum autem nemine ſuccurrente, ſpes eos deſtituiſſet; viſum eſt annonæ menſuram eſſe deminuēdam, dimidiamque dumtaxat partem eius coquendam, quod antea ſingulos in dies erogaretur: hinc, augeſcēte penuria, tertiam. Et quia nullum excogitari poterat mali ſanandi remedium, iamque cuncta ventris inediæ ſuccurrentia defecerant; famē, ceu conſentaneum erat, peſtis excipiebat, & omnia plena cadaueribus erant. Quumq; non poſſent extra vrbem ſepeliri cadauera, q; omnes ex vrbe vias hoſtes obſiderēt; vrbs ipſa mortuorum ſepulcrum erat: adeo quidem, vt eſſet alioquin etiam in vrbe ſolitudo; ac, ſi maxime nulla fuiſſet alimētorum penuria, vel exhalans e cadaueribus fœtor, ad inficienda corrumpendaq; corpora ſuffeciſſet. Compluribus autem cibum diu ſane ſuppeditabant Læta, Gratiani quondam principis coniux, eiuſque mater Piſſamena. Quippe quod ex liberalitate Theodoſii fiſcus eis adparatum menſæ regiæ præberet, non pauci, quæ harum mulierum erat humanitas, ex earum domo famem ſolabantur. Quum autem malo ad extremum progreſſo, periculū eſſet, ne tandē eo redigerentur, vt mutuo ſe vorarēt: tentatis omnibus aliis, quæ hominibus etiam abominabilia videntur eſſe: legationem mittēdam ad hoſtem ſtatuunt, quæ denuntiaret, obſeſſos & ad pacem paratos eſſe, modo condiciones ea mediocres haberet; & ad prœlium paratiores, poſteaquam populus Romanus & arma ſumſiſſet in manus, & ex eorum tractatione continua, non amplius pugnare formidaret. Delecto ad hanc legationē Baſilio, qui genere Hiſpanus erat, præſidiſq; prouinciæ dignitatem adeptus; comitem ei ſe Ioannes adiunxit, præpoſitus aliquando notariis principis, quos tribunos vocant; velut Alaricho notus, & partiū conciliator. Nō enim certo Romanis conſtabat, an adhuc ipſemet Alarichus adeſſet, & an ipſe Romam obſideret. Quippe nonnihil eos ſparſa prius fama ſolabatur, hunc alium eſſe, qui Stelichonis partibus faueret, & ipſum ad vrbem adduxiſſet. Quum ad Alarichum legati veniſſent, puduit eos ignorantiæ, in qua tam diu populus Romanus hæſiſſet; pariterque mandata Senatus exponunt.

Quibus Alarichus auditis, ac præſertim quod populus arma tractans, ad pugnã paratus eſſet: Spiſſius, inquit, fœnum rariore facilius ſecatur. Quod verbum proloquutus, ingenti ſublato cachinno, legatos irriſit. Quũ autem ad colloquia de pace ventum eſſet, verbis omnem barbaricam inſolentiam ſuperãtibus vtebatur. Aiebat enim, non aliter ſe finem obſidionis facturum, niſi & aurum omne, quod eſſet in vrbe, & argentum omne accepiſſet: preterea, quidquid repeiſſet in vrbe ſupellectilis, itemque mancipia barbara. Heic quum dixiſſet alter legatorum, ſi quidem hæc abstuliſſet, quid eis tamdem relinqueret, in vrbe qui eſſent? Animas, reſpondit. Hoc legati accepto reſponſo, vt cum obſeſſis ſibi colloqui liceret de eo quod agendum eſſet, petunt. Impetratis induciis, quæ hac legatione fuiſſent vltro citroq; dicta, nuntiant. Tum vero perſuaſi Romani, Alarichum eſſe, qui bello vexaret vrbem; ac deſperatis omnibus, quæ vires humanas ſpectarent: ad animos reuocant eam opem, quam in ſeditionibus olim vrbs fuiſſet experta; quodque patritis ritibus violatis, hanc amiſiſſent. Dum hęc ipſi ſecum expendunt, Pompeianus, præfectus vrbis, forte in quoſdam incidit, qui Romam e Tuſcia venerant, & opidum quoddam aiebant, cui nomen †Neueia, præſentibus ſe liberaſſe periculis; perq; nuncupata numini vota, cultũq; patritũ, tonitruis & fulgetris immanib. elicitis, barbaros imminẽtes abegiſſe. Cum his colloquutus, quæcumq; de Pontificum libris fieri expediret, fecit. Quia vero ad animum accidebat ei, quæ tunc inualuerat, opinio; quo tutius id perageret, quod in votis habebat, omnia cũ vrbis epiſcopo cõmunicat. Is erat Innocentius. qui quidem opinioni ſuæ ſalutem vrbis anteponens, clam permiſit eis, vt facerent, quęcumque ſcirent. Quũ illi non aliter hęc vrbi conductura dicerent, niſi publice cõſueta ſacrificia fierent, Senatu in Capitoliũ adſcendente, atq; tum ibi, tum quolibet in vrbis foro, rite debita ſacra peragente: nemo intereſſe cærimoniis ritu patrio celebrandis, auſus fuit; ſed hominibus illis e Tuſcia valere iuſſis, ad permulcendũ omni ſtudio barbarum ſe cõuertunt. Itaq; rurſus ad eum legatos mittunt,

†Nepeta. Sigonius Narniam dicit.

ὧν Ἀλάριχος ἀκούσας, καὶ ὅτι μεταχειριζόμενος ὁ δῆμος ὅπλα παρεσκευάσαι πολεμεῖν, Δασύτερος ὢν ὁ χόρτος, ἔφη, τέμνεσθαι ῥᾷον, ἢ ἀραιότερος· καὶ τοῦτο φθεγξάμενος, πλατὺν τῶν πρέσβεων κατέχεε γέλωτα. ἐπεὶ δ᾽ εἰς τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἐληλύθασι λόγους, ἐχρῆτο ῥήμασιν ἐπέκεινα πάσης ἀλαζονείας βαρβαρικῆς. ἔλεγε γὰρ οὐκ ἄλλως ἀποστήσεσθαι τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ τὸν χρυσὸν ἅπαντα, ὅσον ἡ πόλις ἔχοι, καὶ τὸν ἄργυρον, λάβοι· καὶ πρὸς τούτοις ὅσα ἐν ἐπίπλοις εὕροι κατὰ τὴν πόλιν· καὶ ἔτι τοὺς βαρβάρους οἰκέτας. εἰπόντος δὲ τῶν πρέσβεων ἑνὸς, Εἰ ταῦτα λάβοις, τί λοιπὸν ἔτι τοῖς ἐν τῇ πόλει καταλιμπάνεις; Τὰς ψυχὰς, ἀπεκρίνατο. ταύτην οἱ πρέσβεις δεξάμενοι τὴν ἀπόφασιν, ᾔτησαν τοῖς ἐν τῇ πόλει κοινώσασθαι τὸ πρακτέον. ἐνδοσίμου δὲ τυχόντες, τοὺς ἐν τῇ πρεσβείᾳ γενομένους ἀπήγγελλον λόγους. τότε δὴ πεισθέντες Ἀλάριχον εἶναι τὸν πολεμοῦντα, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς ἀνθρωπίνην ἰσχὺν φέρουσιν ἀπογνόντες, ἀνεμιμνήσκοντο τῆς ἐπιφοιτώσης πάλαι τῇ πόλει κατὰ τὰς στάσεις ἐπικουρίας, καὶ ὡς παραβάντες τὰ πάτρια, ταύτης ἔρημοι κατελείφθησαν. Περὶ δὲ ταῦτα οὖσιν αὐτοῖς, Πομπηιανὸς, ὁ τῆς πόλεως ὕπαρχος, ἐνέτυχέ τισιν, ἐκ Τουσκίας εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικομένοις, οἳ πόλιν ἔλεγον τινὰ Νεβνίαν ὄνομα, τῶν περιστάντων ἐλευθερῶσαι κινδύνων, καὶ τῇ πρὸς τὸ θεῖον *εὐχῇ, καὶ κατὰ τὰ πάτρια θεραπείᾳ, βροντῶν ἐξαισίων καὶ πρηστήρων ἐπιγενομένων, τοὺς ἐπικειμένους βαρβάρους ἀποδιῶξαι. τούτοις διαλεχθεὶς *ἔπεισεν ὅσα ἐκ τῶν ἱερατικῶν ὄφελος. ἐπεὶ δὲ τὴν κρατοῦσαν κατὰ νοῦν ἐλάμβανε δόξαν, ἀσφαλέστερον ἐθέλων πρᾶξαι τὸ σπουδαζόμενον, ἀνατίθεται πάντα τῷ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ. ἦν δὲ Ἰννοκέντιος. ὁ δὲ, τὴν τῆς πόλεως σωτηρίαν ἔμπροσθεν τῆς οἰκείας ποιησάμενος δόξης, λάθρα ἐφῆκεν αὐτοῖς ποιεῖν ἅπερ ἴσασιν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄλλως ἔφασαν τῇ πόλει τὰ γινόμενα συντελέσειν, εἰ μὴ δημοσίᾳ τὰ νομιζόμενα πραχθείη, τῆς γερουσίας εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀναβαινούσης, αὐτόθι τε καὶ ἐν ταῖς τῆς πόλεως ἀγοραῖς, ὅσα προσήκει, πραττούσης, οὐκ ἐθάρρησεν οὐδεὶς τῆς κατὰ τὸ πάτριον μετασχεῖν ἁγιστείας, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς Τουσκίας παρῆκαν, ἐτράπησαν δὲ εἰς τὸ θεραπεῦσαι τὸν βάρβαρον, καθ᾽ ὅσον ἂν οἷοί τε γένωνται. πέμπουσι τοίνυν καὶ αὖθις τοὺς πρέσβεις· καὶ λό-

καὶ λόγων ἑκατέρωθεν πλείστων γεγενημένων, ἔδοξε δοθῆναι παρὰ τῆς πόλεως πεντακισχιλίας μὲν χρυσίου λίτρας, τρισμυρίας τὲ πρὸς ταύταις ἀργυρίου, σηρικοὺς δὲ τετρακισχιλίους χιτῶνας· ἔτι δὲ κοκκοβαφῆ τρισχίλια δέρματα, καὶ πέπερι σταθμὸν *ἕλκον τρισχιλίων λιτρῶν. οὐκ ὄντων δὲ τῇ πόλει δημοσίων χρημάτων, πᾶσα ἦν ἀνάγκη τοῖς ἀπὸ τῆς γερουσίας, ὅσοι τὰς οὐσίας εἶχον, ἐκ καταγραφῆς ταύτην ὑποστῆναι τὴν εἰσφοράν. ἐπιτραπεὶς δὲ Παλλάδιος τῇ δυνάμει τῆς ἑκάστου περιουσίας τὸ δοθησόμενον συμμετρῆσαι, καὶ ἀδυνατήσας εἰς ὁλόκληρον ἅπαντα συναθροῖσαι, ἢ τῶν κεκτημένων μέρος τι τῶν ὄντων ἀποκρυψάντων, ἢ καὶ ἄλλως πως εἰς πενίαν τῆς πόλεως *ἐλθούσης διὰ τὰς ἐπαλλήλους τῶν κρατούντων πλεονεξίας, ἐπὶ τὸν κολοφῶνα τῶν κακῶν ὁ τὰ ἀνθρώπινα λαχὼν ἀλιτήριος δαίμων, τὰ πράγματα πράττοντας ἤγαγε· τὸ γὰρ ἐλλεῖπον ἀναπληρῶσαι διὰ τοῦ κόσμου τοῦ περικειμένου τοῖς ἀγάλμασιν ἔγνωσαν. ὅπερ οὐδὲ ἕτερον ἦν, ἢ τὰ τελεταῖς ἁγίαις καθιδρυθέντα, καὶ τοῦ καθήκοντος κόσμου τυχόντα, διὰ τὸ φυλάξαι τῇ πόλει τὴν εὐδαιμονίαν ἀΐδιον, ἐλαττωθείσης κατά τι τῆς τελετῆς, ἄψυχα εἶναι καὶ ἀνενέργητα. ἐπεὶ δὲ πανταχόθεν ἔδει τὰ φέροντα πρὸς ἀπώλειαν τῆς πόλεως συνδραμεῖν, οὐκ ἀπεκόσμησαν τὰ ἀγάλματα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐχώνευσαν τινὰ τῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πεποιημένων. ὧν ἦν καὶ τὸ τῆς ἀνδρείας, ἣν καλοῦσι Ῥωμαῖοι Οὐιρτοῦτεμ. *οὗπερ διαφθαρέντος, ὅσα τῆς ἀνδρείας ἦν καὶ ἀρετῆς παρὰ Ῥωμαίοις, ἀπέσβη, *τοῦτο τῶν περὶ τὰ θεῖα καὶ τὰς πατρίους ἁγιστείας ἐσχολακότων, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου προφητευσάντων.

Τὰ μὲν οὖν χρήματα, τοῦτον συνεκομίσθη τὸν τρόπον. ἔδοξε δὲ, πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβείαν σταλῆναι, κοινωσομένην αὐτῷ περὶ τῆς ἐσομένης εἰρήνης, καὶ ὡς οὐ τὰ *χρήματα μόνον Ἀλλάριχος, ἀλλὰ καὶ παῖδας τῶν εὖ γεγονότων ὁμήρους ἐθέλοι λαβεῖν· ἐφ᾽ ᾧτε δὴ μὴ μόνον εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ ὁμαιχμίαν πρὸς τὸν βασιλέα ποιήσασθαι, χωρῆσαί τε ὁμόσε Ῥωμαίοις κατὰ παντὸς ἐναντία τούτοις φρονεῖν βουλομένου. ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τὴν εἰρήνην ἐπὶ τούτοις ἔδοξε γενέσθαι, τὰ μὲν χρήματα τοῖς βαρβάροις ἐδόθη· τρισὶ δὲ ἀγορὰν ἡμερῶν τοῖς ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀλλάριχος ἀνῆκεν, ἄδειαν ἐξόδου διά τινων πυλῶν αὐτοῖς δεδωκὼς, ἐπιτρέψας δὲ καὶ τὸν ἐκ τοῦ λιμένος ἀνάγεσθαι σῖτον.

& vtrimq; plurimis in medium prolatis, placuit ab vrbe ſolui quinq; milia pondo auri, argenti triginta milia, tunicarū ſericarū quatuor milia, †vel lerum coccineorum tria milia, p peris tria librarū milia. Quod aūt nullas vrbs in fiſco pecunias haberet, omnino neceſſitas flagitabat, vt ii ſenatores, quotquot habebant patrimonia, collationem hāc ex deſcriptione ſuſciperent. Quumq; Palladio datū hoc negotii fuiſſet, vt, quod ſoluendum erat, ex ſingulorum patrimonii facultate metiretur; isq; nequiuiſſet in ſolidū omnia cogere, vel quod ipſi poſſeſſores partem aliquā bonorum occultaſſent, vel quod eſſet vrbs alioqui, propter Imperatorum continuas & auaras exactiones, ad paupertatem redacta: ſceleratus ille genius, qui tūc ſortitus res humanas erat, ad ipſum colophona malorum præfectos hiſce negotiis impulit. Nam quod deerat, mundo ſupplere ſtatuunt, quo erant exornata deum ſimulacra. quod ſane nihil aliud erat, quam ſimulacra ſacris ritibus atq; cærimoniis dedicata, mūdoque decenti exornata, propterea quod vrbi felicitatem perpetuā conſeruaſſent; his ipſis cærimoniis nonnihil deminutis, eſſe inanima prorſus, & inefficacia. Quod denique cuncta, quæ tenderent ad interitū vrbis, vndique concurrere oporteret, non ornamēta dumtaxat ſua ſimulacris ademerunt; verumetiam nonnulla, ex auro & argento facta, cōflarunt. quorū erat in numero fortitudinis quoq; ſimulacrum, quā Romani Virtutem vocant. quo ſane abolito, quidquid fortitudinis atq; virtutis apud Romanos ſuperabat, exſtinctū fuit: id quod ex eo tempore futurum, homines rebus diuinis, & ritibus patriis exerciti, prædixerunt. Collectis igitur in hunc modum pecuniis, viſum eſt ad Imperatorem mittendam eſſe legationem, quæ cum eo de pace futura cōferret, ac ſignificaret, Alarichum nō ſolum pecunias, verumetiā nobilium filios obſides accipere velle: & hoc modo nō tantum pacē, ſed & belli ſocietatē cum Imperatore initurū, & cum Romanis in aciem proditurum aduerſus quēuis, qui eſſe hoſtili vellet in eos animo. Quū principi quoq; videretur, pacē hiſce condicionibus eſſe cōponendam; pecunia barbaris numerata fuit. Et Alarichus triduo forum permiſit vrbanis, exeūdi licentia per quaſdā portas eis conceſſa; quū etiam e portu ſubuehendæ annonæ poteſtatem feciſſet.

† de quibus in l. 5. C. de veſt. holob.

Poſteaquam ciues reſpiraſſent, omnibusque ſibi reliquis venditis, coemiſſent neceſſaria, vel ex permutatione rerũ aliarũ adquiſiuiſſent: Roma barbari diſceſſerunt, & caſtra quibuſdã in locis circa Tuſciam metati ſunt. Ac mancipia quidem propemodum omnia, quæ Romæ erant, in ſingulos fere dies ex vrbe aufugiẽtia, barbaris ſemet adgregabãt: ita quidem, vt collecta ſeruorũ multitudo ad quadraginta milia excreſceret. Dũ vero barbari quidam hinc inde vagantur, Romanos ad portum deuectos, & commeatus aliquid ſubuehentes, adorti ſunt. Hoc vbi comperiſſet Alarichus, veluti non ſua voluntate factum, ſingulari ſtudio vindicatum prohibuit. Mediocre iam laxamentum hoc malorum eſſe videbatur, quo tempore Honorius Imperator Rauennæ conſulatum inibat, octies honorem hunc conſequutus; in oriente, Theodoſius Auguſtus, iam tertium conſul. Secundum hæc mittit *Conſtãtinus* tyrannus eunuchos ad Honorium, veniam poſcẽs, quod imperium delatum accepiſſet. Non enim id ſe ſponte ſua rapuiſſe, ſed a militibus adhibita vi fuiſſe coactum. Hoc poſtulatum vbi princeps audiuiſſet, animaduertens haud facile ſe, quam diu militantes Alaricho barbari longius remoti non eſſent, de bellis aliis cogitare poſſe: prætereaq; rationem propinquorum habens, qui a tyranno in vinculis detinebantur: (erant autem ii, Verenianus & Didymius) nõ poſtulato dumtaxat adſenſus eſt, ſed & imperatoriã veſtem ei miſit. Ac propinquorũ quidem cauſſa fruſtra ſollicitus erat, qui ante legationẽ hanc iugulati fuerant. His actis, eunuchos dimittit. Ceterum pace cum Alaricho nondum confirmata, quod Imperator nec obſides dediſſet, nec poſtulatis omnibus ſatisfeciſſet: ab Senatu legati Rauennam mittuntur, Cecilianus, Attalus, & Maximianus; qui deploratis rebus aduerſis, quæ vrbi accidiſſent, & eorum multitudine, qui periiſſent, tragicum in morem amplificata; nihil his rebus perfecerunt, Olympio cuncta perturbante, atque impediente, quæ recta viderentur. Itaque dimiſſis ita legatis, vt eas res, quarum cauſſa venerant, non impetrarent; Theodoro præfectura vrbana deiecto, Ceciliano eam tradidit; & Attalum fiſco præeſſe iuſſit. Quum autem Olympius nihil aliud agendum ſibi proponeret, quam vt eos vndique perueſtigaret,

Ἀναπνευσάντων δὲ τῶν πολιτῶν, ἀποδομένων τε ὅσα ἦν αὐτοῖς περιττά, καὶ τὰ ἐνδέοντα πριαμένων, ἢ ἐξ ἀμοιβῆς ἄλλων πραγμάτων ποιησαμένων, ἀνεχώρουν τῆς Ῥώμης οἱ βάρβαροι, καὶ τὰς σκηνὰς ἔν τισι περὶ τὴν Τουσκίαν ἐπήγνυντο τόποις. καὶ οἱ μὲν οἰκέται σχεδὸν ἅπαντες, οἳ κατὰ τὴν Ῥώμην ἦσαν, ἑκάστης (ὡς εἰπεῖν) ἡμέρας ἀναχωροῦντες τῆς πόλεως, ἀνεμίγνυντο τοῖς βαρβάροις, εἰς τεσσάρων μυριάδων πλῆθος *συνειλεγμένοις. *ἁλιώμενοι δέ τινες τῶν βαρβάρων, τοῖς ἐπὶ τὸν λιμένα κατιοῦσι καὶ ἀνακομίζουσί τι τῶν ἐπιτηδείων, ἐπήεσαν. ὅπερ μαθὼν Ἀλάριχος, ὡς μὴ κατὰ γνώμην αὐτοῦ γινόμενον, ἐκκόπτειν ἐσπούδαζε. Δοκούσης δὲ εἶναι τῶν κακῶν μετρίας ἀνακωχῆς, ἐν μὲν τῇ Ῥαβέννῃ προῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ὁνώριος ὕπατος, ὀκτάκις ἤδη τῆς τιμῆς ταύτης τυχών, κατὰ δὲ τὴν ἑῴαν Θεοδόσιος τὸ τρίτον, ὁ βασιλεύς. ἐπὶ τούτῳ τε Κωνσταντῖνος ὁ τύραννος, εὐνούχους πρὸς Ὁνώριον ἔστελλε, συγγνώμην αἰτῶν ἕνεκα τοῦ τὴν βασιλείαν ἀνασχέσθαι λαβεῖν. μηδὲ γὰρ ἐκ προαιρέσεως ἑλέσθαι ταύτην, ἀλλὰ ἀνάγκης αὐτῷ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἐπαχθείσης. ταύτης ἀκηκοὼς ὁ βασιλεὺς τῆς αἰτήσεως, θεωρῶν τε ὡς οὐ ῥᾴδιον αὐτῷ, τῶν σὺν Ἀλαρίχῳ βαρβάρων οὐ πόρρω ὄντων, περὶ πολέμων ἑτέρων διανοεῖσθαι· καὶ προσέτι γε λόγον ποιούμενος συγγενῶν οἰκείων παρὰ τοῦ τυράννου κατεχομένων, (οὗτοι δὲ ἦσαν Βερηνιανὸς καὶ Διδύμιος) ἐνδίδωσι τῇ αἰτήσει· ἐκπέμπει δὲ αὐτῷ καὶ βασιλικὴν ἐσθῆτα. τῶν μὲν οὖν συγγενῶν ἕνεκα, ματαίαν εἶχε φροντίδα, πρὸ ταύτης τῆς πρεσβείας ἀποσφαγέντων· τοὺς δὲ εὐνούχους ἐπὶ τούτοις ἀπέπεμπεν. Οὔπω δὲ τῆς πρὸς Ἀλάριχον βεβαιωθείσης εἰρήνης, οἷα τοῦ βασιλέως οὔτε τοὺς ὁμήρους παραδόντος, οὔτε τὰ αἰτούμενα πάντα πληρώσαντος, ἐπέμποντο παρὰ τῆς γερουσίας εἰς τὴν Ῥάβενναν πρέσβεις, Κεκιλιανός, καὶ Ἄτταλος, καὶ Μαξιμιανός. οἳ πάντα ἀποδυρόμενοι τὰ συμβάντα τῇ Ῥώμῃ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων ἐκτραγῳδήσαντες, ἤνυσαν πλέον οὐδέν, Ὀλυμπίου συνταράσσοντος πάντα, καὶ τοῖς καλῶς ἔχειν δοκοῦσιν ἐμποδὼν γινομένου. ταύτῃ τοι τοὺς πρέσβεις ἐάσας ἀπράκτους ἐφ' οἷς ἐληλύθασι, παραλύσας Θεόδωρον τῆς τῶν ὑπάρχων ἀρχῆς, Κεκιλιανῷ ταύτην παρέδωκεν, Ἄτταλον δὲ προεστάναι τῶν θησαυρῶν ἔταξεν. ἔργον δὲ οὐδὲν ἕτερον ἔχοντος τοῦ Ὀλυμπίου, ἢ τὸ πανταχόθεν

τοὺς Στε-

τοὺς Στελίχωνι συνεπίστασθαί τι λεγομένους ἰχνεύειν, ἤχθησαν εἰς κρίσιν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συκοφαντίᾳ Μαρκελλιανὸς καὶ Σαλώνιος, ὄντες ἀδελφοί, καὶ ἐν τῷ τάγματι τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων ἀναφερόμενοι. καὶ τούτους γὰρ Ὀλύμπιος τῷ τῆς αὐλῆς παρέδωκεν ὑπάρχῳ· καὶ αἰκισμοῦ παντὸς εἶδος εἰς τὸ σῶμα ξαίνοντες, τῶν Ὀλυμπίου σπουδαζομένων εἶπον οὐδέν. Τῶν δὲ κατὰ τὴν Ῥώμην ἐν οὐδεμιᾷ τύχῃ βελτίονι καταστάντων, ἔδοξε τῷ βασιλεῖ, πέντε τῶν ἀπὸ Δαλματίας στρατιωτικὰ τάγματα, τῆς οἰκείας μεταστάντα καθέδρας, ἐπὶ φυλακῇ τῆς Ῥώμης ἐλθεῖν. τὰ δὲ τάγματα ταῦτα ἐπλήρουν ἄνδρες ἑξακισχίλιοι, τόλμῃ καὶ ῥώμῃ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος κεφάλαιον ὄντες. ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Οὐάλης, πρὸς πάντα κίνδυνον ἑτοιμότατος. ὅς, οὐκ ἀξιώσας δι' ὁδῶν ἃς οὐκ ἐφύλαττον οἱ πολέμιοι διελθεῖν, καραδοκήσαντος Ἀλλαρίχου τὴν πάροδον, ἐπιπεσόντος τε σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι, πάντας ὑπὸ ταῖς τῶν πολεμίων πεποίηκε γενέσθαι χερσί· καὶ μόλις διέφυγον ἄνδρες ἑκατόν, [ἐν] οἷς καὶ ὁ τούτων ἡγούμενος ἦν. σὺν τῷ γὰρ ἅμα Ἀττάλῳ τῷ ὑπὸ τῆς γερουσίας σταλέντι πρὸς τὸν βασιλέα, οἷός τε γέγονεν εἰς τὴν Ῥώμην ἐλθὼν διασωθῆναι. κακῶν δὲ μειζόνων ἀεὶ τοῖς οὖσι προστιθεμένων, ἐπιστὰς Ἄτταλος τῇ Ῥώμῃ, παραλύει τῆς φροντίδος Ἡλιοκράτην, ἣν ὁ βασιλεὺς ἦν αὐτῷ παραδούς, Ὀλυμπίῳ πειθόμενος. ἐτέτακτο γὰρ τὰς οὐσίας τῶν δεδημευμένων διὰ τὴν Στελίχωνος οἰκειότητα διερευνῆσαι, καὶ ταύτας τοῦ δημοσίου ποιεῖν. ἀλλ' ἐπεὶ μέτρια φρονῶν, τὸ τοῖς δυστυχοῦσιν ἐπεμβαίνειν, ἐν ἀσεβείας ἐτίθετο μέρει, καὶ οὔτε πρὸς ἀκρίβειαν τὰ πράγματα ἀνεζήτει, πολλοῖς δὲ καὶ ἀποκρύπτειν ἃ δύναιντο, λάθρα ἐδήλου, φαῦλός τις εἶναι διὰ τοῦτο δόξας, εἰς τὴν Ῥάβενναν ἤγετο, τῆς περὶ τοὺς ἀτυχήσαντας φιλανθρωπίας ἕνεκα, δίκην ἐκτίσων. καὶ πάντως ἂν ἐτιμήθη θανάτου διὰ τὴν τότε κρατοῦσαν ὠμότητα, εἰ μή τινα τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαν ἔτυχε τηνικαῦτα καταλαβών. Μαξιμιλλιανὸς δέ, τοῖς πολεμίοις περιπεσών, ἀπεδόθη Μαρινιανῷ τῷ πατρί, τρισμυρίων ὑπὲρ αὐτοῦ δοθέντων χρυσῶν. ὡς γὰρ ἀναβαλλομένου τὴν εἰρήνην τοῦ βασιλέως, καὶ μὴ πληρώσαντος τὰ συγκείμενα [τοῖς ἁλισκομένοις τῶν εὖ γεγονότων,] οὐκ ἦν ἔτι τοῖς Ῥωμαίοις ἡ τῆς πόλεως ἔξοδος ἐλευθέρα· ἀλλὰ τῆς μὲν εἰρήνης ἕνεκα καὶ αὖθις ὡς βασιλέα πέμπει πρέσβεις ἡ γερουσία, καὶ τοῦ τῆς Ῥώμης ἐπισκόπου

qui aliquid de Stelichone ſcire perhiberentur; ob huiusmodi calumniam in ius ducti ſunt Marcellianus & Salonius fratres, inter notarios principis militantes: quos Olympius præfecto prætorii tradidit. quumq; nullo non genere verberum cæſa fuiſſent eorũ corpora, nihil tamen illorum proferebant, quæ Olympius cognoſcere geſtiret. Rebus vrbanis Romæ nihilo melius, quam antea, conſtitutis; viſum eſt principi, quinque Dalmaticos militum ordines, de ſuis excitos ſedibus, ad vrbis cuſtodiam arceſſere. In his ordinibus erant hominũ ſex milia, qui tum audacia, tũ robore corporum, exercitus Romani velut ipſe vertex erant. Eorum dux Valens, ad obeundum quoduis periculũ promtiſſimus, quum indignum arbitraretur, ea per itinera proficiſci, quæ ab hoſte nõ obſiderentur: Alaricho trãſitum eius exſpectante, ſuisq; cum copiis vniuerſis irruente, cunctos hoſce milites in hoſtiũ manus coniecit. Vix centum fuga dilapſi ſunt; quorum in numero & ipſe dux erat. Nam is cum Attalo, qui ab Senatu miſſus ad principem fuerat, in vrbem profectus, incolumis euaſit. Quum autem præſentibus malis alia maiora ſemper accederent, Romam ingreſſus Attalus, Heliocratem ea cura liberat, quæ illi a principe fuerat auctore Olympio cõmiſſa. Quippe datum illi hoc erat negotii, vt eorum bona, qui propter familiaritatẽ Stelichonis proſcripti fuiſſent, indagaret, eaq; in fiſcum redigeret. Quia vero moderati vir ingenii ſane quam impium duceret, inſultare miſeris; ac neq; res ſtrictius inquireret, & multis etiã clamculum ſignificaret, vt, quæcumq; poſſent, occultarent: viſus iccirco nullius eſſe pretii, Rauẽnam abducitur, ob humanitatem miſeris præſtitam pœnas luiturus. omninoque morte multatus, ob graſſantẽ id temporis immanitatem, fuiſſet, niſi forte quamdam in eccleſiam Chriſtianorũ ſe recepiſſet. Maximillianus autem, quum in hoſtiũ manus incidiſſet, Mariniano patri venditus eſt, triginta milibus aureorum pro eo ſolutis. Quum enim pacẽ princeps differret, & pactis cõuentis haud ſatisfaceret: nõ amplius Romanis extra vrbem prodire liberũ erat. Senatus quidem, pacis cauſſa legatos iterum ad principem mittit, cum quibus & Romanus epi-

ſcopus proficiſcitur. Aderant iiſdem & barbari quidam, ab Alaricho miſſi, vt eos ab hoſtibus, infeſta habẽtibus itinera, tutarentur. Quum ad Imperatorem hi profecti eſſent, arceſſitus ab Alaricho Ataulfus, quemadmodũ ſupra commemoraui, Alpes tranſiit, quæ a Pannonia Venetiam verſus ſeſe porrigunt. quo comperto, quodq; copias non magnas haberet; Imperator ei milites vniuerſos, equites atque pedites, quotquot in vrbibus erant, cum ducibus ſuis occurrere iuſſit. Olympio, qui dux erat palatinorum ordinum, Hunnos ad Rauennam numero trecentos dedit. Hi quum eos qui venerant . . . . quam Piſas adpellant, adorti, conſertisq; manibus CIↃC Gotthos interfecerunt: & XVII dumtaxat amiſſis, Rauennam incolumes peruenere.

Quum autẽ eunuchi palatini Olympium apud principem inſimulaſſent, velut auctorem eorum caſuũ, qui reipublicæ aduerſi accidiſſent: tantum effecerunt, vt ei magiſtratus abrogaretur. Ille, veritus ne quid aliud ſibi grauius accideret; fuga ſe in Dalmatiam contulit. Imperator Attalum vrbi præfectum Romam mittit; nimioq; ſollicitus opere, ne quid rerum ad fiſcum pertinẽtium occultaretur, Demetrium ablegat, qui Attali munus obiret, & fiſcalia bona perſcrutaretur. Quumq; multa tum in creandis magiſtratibus, tum aliis rebus innouaſſet; & eiectis iis qui prius cũ poteſtate fuerãt, aliis magiſtratus traderet: Generidum quoq; Dalmaticis militibus vniuerſis præfecit; eũdemq; ceterorũ etiã, quicũq; per Pannoniam ſuperiorem, & Noricos, & Rhætos, & quidquid horum eſt vſq; ad Alpes, in præſidiis erant, ducem conſtituit. Atque hic Generidus, erat ille quidem barbarus, ſed indole ad quoduis genus virtutis præclara præditus, & alieniſſimus ab auaricia. qui quum patritis ritibus adhuc inhæreret, nec a cultu deûm ſe pateretur abduci; lex promulgata fuit, quæ in aula cingulo vetaret eos vti, qui Chriſtiani nõ eſſent. Ea lege lata, Generidus, qui cum poteſtate militibus Romæ tum præerat, cingulo depoſito, domi ſe continuit. Quum autem princeps ab eo peteret, vt, quando magiſtratuum in numero eſſet, ordine locoq; ſuo ad palatium accederet: legem eſſe reſpondit, quæ cingulum habere ſe vetaret, aut inter magiſtratus vlla ratione cenſeri,

τοῖς πρέσβεσι συναπάραντος. ἦσαν δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ βαρβάρων τινὲς ὑπ' Ἀλαρίχου σταλέντες, ὡς ἂν περισώζοιεν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐνοχλούντων ταῖς ὁδοῖς πολεμίων. Ἀλλὰ τούτων ἐς τὸν βασιλέα κεχωρηκότων, *Ἀτάουλφος γενόμενος ὑπ' Ἀλαρίχου μετάπεμπτος, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω διεξῆλθον, ἐπεραιώθη τὰς Ἄλπεις, τὰς ἀπὸ Παιονίας ἐπὶ Βενετίαν φερούσας. ὅπερ ὁ βασιλεὺς ἀκηκοὼς, μὴ πολλήν τε δύναμιν εἶναι αὐτῷ, τοὺς στρατιώτας πάντας, ἱππέας τε καὶ πεζοὺς, ὅσοι κατὰ τὰς πόλεις ἦσαν, ἀπαντῆσαι τούτῳ διέταξεν, ἅμα τοῖς σφῶν ἡγεμόσιν. Ὀλυμπίῳ δὲ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων ἡγουμένῳ, τοὺς ἐν τῇ Ραβέννῃ δέδωκεν Οὔννους, τριακοσίους ὄντας τὸν ἀριθμόν. οἵτινες, ἐπεὶ τοὺς ἐληλυθότας . . . : Πείσας αὐτὴν ὀνομάζουσιν, ἐπιθέμενοι, καὶ συμπεσόντες, ἀναιροῦσι μὲν τῶν Γότθων ἑκατὸν καὶ χιλίους· ἑπτακαίδεκα δὲ μόνοι πεσόντες, εἰς τὴν Ράβενναν ἐσώθησαν. Ὀλύμπιον δὲ οἱ περὶ τὴν αὐλὴν εὐνοῦχοι πρὸς τὸν βασιλέα διαβαλόντες, ὡς αἴτιον τῶν οὐ δεξιῶς συμβεβηκότων τῷ πολιτεύματι, παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς πεποιήκασιν. ὁ δὲ, μὴ καὶ ἕτερόν τι πάθοι δεδιὼς, φυγῇ χρησάμενος, τὴν Δαλματίαν καταλαμβάνει. ὁ δὲ βασιλεὺς, ὕπαρχον μὲν τὸν Ἄτταλον εἰς τὴν Ρώμην ἐκπέμπει· πολλὴν δὲ ποιούμενος λόγον, τοῦ μὴ λαθεῖν τι τῶν εἰς τὸ ταμεῖον ἐλθόντων, ἐκπέμπει Δημήτριον, ἣν εἶχεν Ἄτταλος φροντίδα πληρώσοντα, καὶ διερευνησόμενον τὰς οὐσίας τοῦ δημοσίου. πολλὰ δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ ἄλλα καινοτομήσας, καὶ τοὺς μὲν πρότερον καταδυναστεύοντας ἐκβαλὼν, ἄλλοις δὲ τὰς ἀρχὰς παραδοὺς, ἔταξε καὶ Γενέριδον τῶν ἐν Δαλματίᾳ πάντων ἡγεῖσθαι, ὄντα στρατηγὸν καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι Παιονίαν τε τὴν ἄνω, καὶ Νωρικοὺς, καὶ Ραιτοὺς ἐφύλαττον, καὶ ὅσα αὐτῶν μέχρι τῶν Ἄλπεων. ἦν δὲ *ὁ Γενέριδος, βάρβαρος μὲν τὸ γένος, τὸν δὲ τρόπον εἰς πᾶν ἀρετῆς εἶδος εὖ πεφυκὼς, χρημάτων τε ἀδωρότατος. οὗτος, ἔτι τοῖς πατρῴοις ἐμμένων, καὶ τῆς εἰς θεοὺς θρησκείας ἐκστῆναι οὐκ ἀνεχόμενος, ἐπειδὴ νόμος εἰσήχθη τοῖς οὐκ οὖσι Χριστιανοῖς ζώνην ἐν τοῖς βασιλείοις ἔχειν ἀπαγορεύων, τούτου τοῦ νόμου τεθέντος, ἀρχῆς ἐν τῇ Ρώμῃ στρατιωτικῆς προεστὼς ὁ Γενέριδος, ἔμεινεν ἐπ' οἴκου, τὴν ζώνην ἀποθέμενος. ἐπεὶ δὲ ὁ βασιλεὺς, οἷα δὴ τοῖς ἄρχουσι συναριθμούμενον ἀπῄτει παριέναι κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν εἰς τὰ βασίλεια, νόμον ἔφησεν εἶναι κωλύοντα ζώνην αὐτὸν ἔχειν, ἢ ὅλως τοῖς ἄρχουσι καταλέγεσθαι

τοὺς τὴν

τοὺς τὴν Χριστιανῶν μὴ τιμῶντας θρησκείαν. τοῦ δὲ βασιλέως εἰπόντος, [ὡς] ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις ἅπασι τὸν νόμον κρατεῖν, ἐπ' αὐτοῦ δὲ οὐκέτι, τοσαῦτα τῆς πολιτείας προκινδυνεύσαντος· ταύτης οὐκ * ἀνέχεσθαι τῆς τιμῆς εἶπεν, εἰς ὕβριν πολλῶν φερούσης τῶν ὅσοι τῆς στρατείας διὰ τὸν νόμον ἀπήμβλυντο. καὶ οὐκ ἄλλως ἀντελάβετο τῆς ἀρχῆς, ἕως ὁ βασιλεὺς αἰδοῖ τε ἅμα καὶ χρείᾳ συνωθούμενος, ἔπαυσεν ἐπὶ πᾶσι τὸν νόμον, ἀποδοὺς ἑκάστῳ, τῆς αὐτοῦ ὄντι δόξης, ἄρχειν τε καὶ στρατεύεσθαι. Ἀπὸ ταύτης ὁρμώμενος τῆς μεγαλοφροσύνης Γενέριδος, συνεχέσι τοὺς στρατιώτας ἐπαίδευε γυμνασίαις· ἐπιδιδούς τε τὰς σιτήσεις αὐτοῖς, παραιρεῖσθαι τούτων οὐδενὶ κατὰ τὸ συνηθὲς ἐνεδίδου, καὶ αὐτὸς, ἐξ ὧν αὐτῷ τὸ δημόσιον ἐδίδου, τὰ πρέποντα τοῖς πλέον πονοῦσι φιλοτιμούμενος. καὶ τοιοῦτος φανεὶς, τοῖς τε πλησιάζουσι βαρβάροις ἐπίφοβος ἦν, καὶ πᾶσαν ἀσφάλειαν τοῖς ἔθνεσιν, ὅσα φυλάττειν ἔλαχεν, ἐνεποίει. Κατὰ δὲ τὴν Ῥάβενναν, εἰς στάσιν ἀναστάντες οἱ στρατιῶται, τὸν ταύτης λιμένα καταλαμβάνουσι, σὺν οὐδενὶ κόσμῳ βοῶντες, καὶ τὸν βασιλέα φανῆναι σφίσιν αἰτοῦντες. τοῦ δὲ φόβῳ τῆς στάσεως ἀποκρυβέντος, παρελθὼν εἰς μέσον Ἰόβιος, ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, ἅμα καὶ τῇ τοῦ πατρικίου τετιμημένος ἀξίᾳ, * ποιούμενος ἀγνοεῖν τὴν αἰτίαν τῆς στάσεως, (καίτοιγε αὐτὸς ἐλέγετο αἴτιος ταύτης εἶναι), κοινωνὸν ἔχων * Ἑλλέβιχον εἰς τοῦτο, τὸν τῶν ἱππέων ἡγούμενον * δομεστίκων) ἀπῄτει λόγον αὐτοὺς ἀνθ' ὅτου πρὸς τοῦτο ἐξήχθησαν. ὡς δὲ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἤκουεν, ὡς πᾶσα ἀνάγκη Τουρπιλλίωνα καὶ Βιγελάντιον αὐτοῖς ἐκδοθῆναι τοὺς στρατηγούς, καὶ μετὰ τούτων Τερέντιον τὸν τῶν βασιλικῶν προεστῶτα κοιτώνων, καὶ Ἀρσάκιον τὸν μετὰ τοῦτον τῇ τάξει καλούμενον, δείσαντος δὴ τοῦ βασιλέως τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπανάστασιν, κατὰ μὲν τῶν στρατηγῶν ἀειφυγίας ἐκφέρεται ψῆφος· καὶ ἐμβληθέντες πλοίῳ, παρὰ τῶν ἀπαγόντων ἀναιροῦνται. τοῦτο γὰρ ἦν αὐτοῖς κελεύσας Ἰόβιος. ἐδεδίει γὰρ μή ποτε ἐπανελθόντες, καὶ τὴν κατὰ σφῶν γνόντες ἐπιβουλὴν, εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ τὸν βασιλέα προκαλέσωνται τιμωρίαν. Τερέντιος δὲ εἰς τὴν ἑῴαν ἐκπέμπεται, καὶ Ἀρσάκιος τὴν * Μεδιολανὸν οἰκεῖν ἐκληρώσατο. καταστήσας δὲ ὁ βασιλεὺς Εὐσέβιον μὲν ἀντὶ Τερεντίου φύλακα τοῦ κοιτῶνος, Οὐάλεντι δὲ τὴν ἀρχὴν ἣν εἶχε Τουρ-

qui religionem Chriſtianam non venerarentur. Heic vbi ſubiecíſſet princeps, eam quidem legem, ad alios quod adtineret, ratam eſſe; ſed ipſum illa non teneri, qui tantum pro republica diſcriminum adiiſſet: reſpõdit, ſe honorem illum non accipere, qui ad omnium tenderet iniuriam, quotquot militia propter hanc legem ſpoliati fuiſſent. Nec munus ſuum obiit, donec Imperator pudore pariter & neceſſitate compulſus, legem hanc in omnibus irritam eſſe iuſſit: conceſſo cuiuis, vt opinionem ſuam retinens, & magiſtratu fungeretur, & militaret. Ab hac exorſus magnanimitate Generidus, continuis laboribus milites exercet; & annonas eis ſuppeditans, nemini permittit, vt de his aliquid, more conſueto, detraheret. Quin & ipſe de iis, quæ fiſcus ei præſtabat, labores ceteris maiores ſuſtinentibus conuenientia præmia largitur. Talem quum ſe gereret, & formidini barbaris finitimis erat, & nationibus iis præſidio, quas tueri iuſſus fuerat. Ceterum Rauennæ milites ſeditionẽ mota, portum eius occupant; & confuſo clamore ſublato, vt Imperator ipſos adiret, poſtulant. At illo metu ſeditionis occultato, progreſſus in mediũ Iouius, qui & prætorii præfectus erat, & patricii dignitate cohoneſtatus, ignorare ſe cauſſam ſeditionis ſimulans, (quamquã huius auctor ipſemet eſſe perhiberetur, ſociũ nanctus ad eã Ellebichum, qui Comes equitũ Domeſticorũ erat) cauſſam a militibus poſcit, quamobrẽ ad hoc facinus prorupiſſent. quumq; de militibus audiret, omnino ſibi Turpillionẽ & Vigilantiũ duces, vna cũ Terentio, Auguſtalium cubiculorum præpoſito, & proximo ſecundum hũc Arſacio, dedendos eſſe: principe militũ defectionẽ verito, duces iſti exſilio perpetuo multantur; & in nauim coniecti, ab iis necantur, qui eos auehebant. Hoc enim Iouius eis imperauerat. quippe metuebat, ne forte reuerſi, cognitis iis inſidiis, quæ aduerſus ipſos ſtructæ fuiſſent; principem ad ſumẽdum de ſe ſupplicium concitarent. Terentius in orientem relegatur, Arſacius Mediolani ſe cõtinere iubetur. Hinc Imperator in Terentii locum Euſebio cubiculi præpoſito creato, Turpillionis poteſtate

Allebicho Valenti tradita, poſt Vigilantiũ † Allobicho præfectura mandata: quodã modo ſeditionem militarem ſedare viſus eſt. Iouius autem præfectus prætorii, quum omnem apud Imperatorem potentiam in ſe tranſtuliſſet: legatos ad Alarichum mittere decreuit, qui eum hortarentur, vt ad ipſam vſq; Rauennam accederet, quod iſtic pacem facturi eſſent. Alaricho principis & Iouii litteris adſenſo, & Ariminum profecto, quæ Rauenna triginta miliarib. abeſt; celeriter eo Iouius quoq; ſe contulit; &, quod in Epiris Alarichi hoſpes & amicus factus fuiſſet, de foedere pangendo tractat. Alarichi hæc poſtulata erãt: Vt in annos ſingulos auri certa ſumma ſolueretur, & annonæ menſura quædam ſuppeditaretur: Vt item ipſe cum ſuis omnibus vtramq; Venetiam, & Noricos, & Dalmatiam incoleret. Hæc Iouius Alaricho præſente perſcripta mittit ad Imperatorem, datis ad eumdem ſeorſum quoque litteris; quibus eum cohortabatur, Alarichũ vtriusq; militiæ magiſtrũ conſtitueret; vt hoc modo delenitus, de condicionũ aſperitate nõnihil remitteret, ac tolerabilibus moderatiſq; legibus pacem faceret. Imperator, his acceptis litteris, Iouii temeritatẽ damnat; & viciſſim miſſis ad eum litteris ſignificat; auri quidem & annonæ modũ vt ipſe ſtatueret, æquum eſſe; qui & præfectus eſſet prætorii, & publicorum tributorum copiam facultatemque perſpectam haberet: at dignitatem, aut ducis officium, numquam ſe vel Alaricho, vel eius gentilibus conceſſurũ. Hanc epiſtolam quum Iouius accepiſſet, non ſeorſum apertam, ſed audiente Alaricho legit. Is cetera quidẽ moderate tulit; verum vbi negatũ ſibi, gentiq; ſuæ, militiæ magiſteriũ vidit; mox ira percitus, Romã contendere barbaros ſuos iuſſit, quaſi confeſtim factã ſibi totiq; gẽti ſuæ iniuriam vlturus. Iouius autẽ ob inexſpectatas haſce litteras Imperatoris, ad inopiam conſilii redactus, Rauennam rediit. Quumq; ſe omni culpa liberare vellet, Honorium ſacramentis obſtrinxit, quibus ſancte polliceretur, numquam pacem cum Alaricho facturũ, ſed bellũ perpetuo geſturum. Simul & ipſe principis tacto capite, iuſiurandum præſtat; & a ceteris, quotquot erant cum poteſtate, conſimile quiddam exigit.

πιλλίων παραδοὺς, καὶ μετὰ Βιγελάντιον *Ἀλλόβιχον ὕπαρχον καταστήσας, τὴν μὲν τῶν στρατιωτῶν παύειν πως ἔδοξε στάσιν· Ἰόβιος δὲ, ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, πᾶσαν εἰς αὐτὸν τὴν παρὰ βασιλεῖ δύναμιν περιστήσας, ἔγνω πρέσβεις ἐκπέμψαι πρὸς Ἀλλάριχον, ἄχρι τῆς Ῥαβέννης αὐτὸν παραγενέσθαι παρακαλοῦντας, ὡς δὴ τῆς εἰρήνης αὐτόθι συμβησομένης. πεισθέντος δὲ τοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τοῖς Ἰοβίου γράμμασιν Ἀλλαρίχου, παραγινομένου τε εἰς τὴν Ἀρίμινον, Ῥαβέννης ἀφεστῶσαν μιλίοις τριάκοντα, συνδραμὼν κατὰ ταύτην Ἰόβιος, ἅτε ἐν ταῖς Ἠπείροις πρόξενος καὶ φίλος Ἀλλαρίχῳ γεγενημένος, τοὺς περὶ τῶν συνθηκῶν ἐποιήσατο λόγους. ἀπῄτει δὲ Ἀλλάριχος, χρυσίον μὲν ἔτους ἑκάστου δίδοσθαί τι ῥητὸν, καὶ σίτου τι χορηγεῖσθαι μέτρον· οἰκεῖν δὲ αὐτὸν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ πᾶσι Βενετίας ἄμφω, καὶ Νωρικοὺς, καὶ *Δελματίαν. ταῦτα ἐναντίον Ἀλλαρίχου γράψας Ἰόβιος, ἐκπέμπει τῷ βασιλεῖ, δοὺς καὶ ἰδίᾳ πρὸς αὐτὸν γράμματα, παραινοῦντα καταστῆσαι δυνάμεως ἑκατέρας στρατηγὸν Ἀλλάριχον· ὥστε ταύτης αὐτὸν τυχόντα τῆς θεραπείας, χαλάσαι τι τῆς βαρύτητος τῶν συνθηκῶν, καὶ ἐπὶ φορητοῖς καὶ μετρίοις ποιήσασθαι τὰς σπονδάς. ταύτην δεξάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν ἐπιστολὴν, καταγινώσκει μὲν τῆς Ἰοβίου προπετείας, γράμμασι δὲ ἐχρῆτο πρὸς αὐτὸν, δι' ὧν ἐδήλου, χρυσίου μὲν καὶ σίτου μέτρον αὐτὸν ὁρίσαι προσήκειν, οἷα τῆς αὐλῆς ὕπαρχον ὄντα, καὶ τὴν τῶν δημοσίων φόρων ἐπιστάμενον δύναμιν· ἀξίαν δὲ ἢ στρατηγίαν μήποτε Ἀλλαρίχῳ δώσειν, ἢ τισὶ τῶν τῷ γένει προσηκόντων. Ταύτην δεξάμενος ὁ Ἰόβιος τὴν ἐπιστολὴν, οὐ καθ' ἑαυτὸν ἀνελίξας ἀνέγνω ταύτην, ἀλλὰ εἰς ἐπήκοον Ἀλλαρίχου. καὶ τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἤνεγκεν· ὡς δὲ ἀπορρηθεῖσαν εἶδεν ἑαυτῷ τε καὶ τῷ γένει τὴν τῆς στρατηγίας ἀρχὴν, ἀναστὰς εἰς ὀργὴν αὐτόθεν, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἐλαύνειν τοὺς σὺν αὐτῷ βαρβάρους ἐκέλευσεν, ὡς αὐτίκα τὴν εἰς αὐτὸν καὶ τὸ γένος ἅπαν ἀμυνούμενος ὕβριν. Ἰόβιος δὲ, ἀπορηθεὶς ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τῶν τοῦ βασιλέως γραμμάτων, εἰς τὴν Ῥάβενναν ἐπανῄει. βουλόμενος δὲ τὴν μέμψιν αὐτοῦ ἀπολῦσαι, κατέλαβεν ὅρκοις Ὀνώριον, ἦ μὴν εἰρήνην μήποτ' ἔσεσθαι πρὸς Ἀλλάριχον, ἀλλ' ἄχρι παντὸς πολεμήσειν. ὤμνυ δὲ καὶ αὐτὸς ὅρκον, τῆς βασιλείας ἁψάμενος κεφαλῆς, καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ τὰς ἀρχὰς εἶχον, ταὐτὸν ποιῆσαι παρασκευάζει.

Τούτων

Τούτων πραχθέντων, ὁ βασιλεὺς, ὡς δὴ πολεμήσων Ἀλλαρίχῳ, μυρίους εἰς συμμαχίαν Οὔννους ἐπεκαλεῖτο. τροφὴν δὲ τούτοις ἕτοιμον εἶναι παροῦσι βουλόμενος, σῖτον καὶ πρόβατα καὶ βόας τοὺς ἀπὸ τῆς Δαλματίας εἰσφέρειν ἐκέλευεν. ἔπεμπε δὲ τοὺς κατασκοπήσοντας ὅπως τὴν ἐπὶ τὴν Ῥώμην ὁδὸν Ἀλλάριχος ποιεῖται· καὶ πανταχόθεν τὰς δυνάμεις συνήθροιζεν. Ἀλλάριχος δὲ, εἰς μεταμέλον ἐλθὼν ἐπὶ τῇ κατὰ τῆς Ῥώμης ὁρμῇ, τοὺς κατὰ πόλιν ἐπισκόπους ἐξέπεμπε, πρεσβευσομένους ἅμα, καὶ παραινοῦντας τῷ βασιλεῖ, μὴ περιιδεῖν τὴν ἀπὸ πλειόνων ἢ χιλίων ἐνιαυτῶν τοῦ πολλοῦ τῆς γῆς βασιλεύουσαν μέρους, ἐκδιδομένην βαρβάροις εἰς πόρθησιν, μηδὲ οἰκοδομημάτων μεγέθη τηλικαῦτα διαφθειρόμενα πολεμίῳ πυρί· θέσθαι δὲ τὴν εἰρήνην ἐπὶ μετρίαις σφόδρα συνθήκαις. οὔτε γὰρ ἀρχῆς ἀξίας δεῖσθαι τὸν βάρβαρον, οὔτε τὰς πρότερον ἐπαρχίας ἔτι πρὸς οἴκησιν βούλεσθαι, καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος λαβεῖν, ἀλλὰ μόνους ἄμφω Νωρικοὺς, ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς που τοῦ Ἴστρου κειμένους, συνεχεῖς τε ὑφισταμένους ἐφόδους, καὶ εὐτελῆ φόρον τῷ δημοσίῳ εἰσφέροντας· καὶ σῖτον ἐπὶ τούτοις ἔτους ἑκάστου τοσοῦτον, ὅσον ἀρκεῖν ὁ βασιλεὺς οἰηθείη. συγχωρεῖν δὲ καὶ τὸ χρυσίον, εἶναι τε φιλίαν καὶ ὁμαιχμίαν αὐτῷ καὶ Ῥωμαίοις, κατὰ παντὸς αἴροντος ὅπλα, καὶ πρὸς πόλεμον κατὰ τῆς βασιλείας ἐγειρομένου. Ταῦτα ἐπιεικῶς καὶ σωφρόνως Ἀλλαρίχου προτεινομένου, καὶ πάντων ὁμοῦ τὴν τοῦ ἀνδρὸς μετριότητα θαυμαζόντων, Ἰόβιος καὶ οἱ τῷ βασιλεῖ παραδυναστεύοντες, ἀνήνυτα ἔφασκον τὰ αἰτούμενα εἶναι, πάντων ὅσοι τὰς ἀρχὰς εἶχον, ὀμωμοκότων μὴ ποιεῖσθαι πρὸς Ἀλλάριχον εἰρήνην. εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὸν θεὸν τετυχήκει δεδομένος ὅρκος, τοῦτον ἂν ὡς εἰκὸς παριδεῖν, ἐνδιδόντας τῇ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίᾳ τὴν ἐπὶ τῇ ἀσεβείᾳ συγγνώμην· ἐπεὶ δὲ κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως ὀμωμόκεσαν κεφαλῆς, οὐκ εἶναι θεμιτὸν αὖθις εἰς τὸν τοσοῦτον ὅρκον ἐξαμαρτεῖν. τοσοῦτον ἐφυλάττετο ὁ νοῦς τῶν τότε τὴν πολιτείαν οἰκονομούντων, θεοῦ προνοίας ἐστερημένων.

His actis, Imperator, qui Alaricho bellum facturus eſſet, decem milia Hunnorum in ſocietatem arceſſit: &, quod eis aduentantibus annonas paratas eſſe vellet, frumētum, & pecora, & boues e Dalmatia adduci iuſſit. Miſit & quoſdam exploraturos, quonam modo Romam Alarichus iter ſuum inſtitueret. Copias quoque ſuas ex omnibus locis euocat. Alarichus autem, quod eum ſuſceptæ aduerſus Romam expeditionis paenituiſſet; epiſcopos vrbium ablegat, qui ſimul & legatione fungerētur, & auctores Honorio eſſent, ne culpa ſua ſineret eam vrbem, quæ iam a pluribus, quā mille annis, magnæ parti orbis terrarū imperaſſet, barbaris vaſtandam dedi; nec tātas ædificiorum moles hoſtili flamma deleri: ſed potius moderatis admodum condicionibus pacem componeret. Nec enim opus eſſe ſibi dignitate poteſtatis, nec iam ſe poſtulatas prius prouincias, ad conſtituendas in eis ſedes, petere; ſed ambos tantum Noricos, ad extremas Iſtri partes ſitos, & qui continuis incurſionibus vexentur, tenueque fiſco tributum inferant. Præter hæc, annonæ tātum in annos ſingulos adiiceret, quantum ipſe princeps ſatis eſſe putaret. Quin & ab auri ſe poſtulato diſcedere; ac velle, vt amicitia ſit, bellique ſocietas, inter ſe ac Romanos, aduerſus quemuis, qui arma ſumeret, & ad gerēdum aduerſus rempublicam bellū ſe commoueret. Quum hæc Alarichus leniter ac modeſte proponeret, omneſque ſimul hominis moderationē admirarentur: Iouius, & alii, penes quos ſecundum principem poteſtas omnis erat, hæc poſtulata concedi propterea poſſe negabant, quod omnes magiſtratus iureiurādo ſe obſtrinxiſſent, cum Alaricho ſe pacem nullā facturos. Quippe ſi Deo præſtitum fuiſſet iuſiurandum, fortaſſe negligi poſſe, permittendo benignitati diuinæ facinoris impii condonationē: ſed quando per caput Imperatoris iuraſſent, non iam eis fas eſſe, contra tam graue iuſiurandum delinquere. Vſque adeo cauta mens illorum erat, qui Dei cura deſtituti, rempublicam id temporis adminiſtrabant.

ZOSIMI HISTORIARVM LIBER SEXTVS.

ALARICHVS ergo, quũ tam ęqua poſtulata propoſuiſſet, indignum in modum ludibrio habitus; vniuerſis cum copiis Romam ducit, cõſtanter in vrbis obſidione perſtiturus. Eo tempore venit ad Honoriũ legatus a *Conſtantino*, qui apud Celtas tyrannidem inuaſerat, Iouius; vir eruditione doctrinę, ceteriſq; virtutibus excellens: qui cõſtitutam prius pacem, ratam haberi, prætereaq; veniã ob interfectos Imperatoris Honorii propinquos, Didymium & Verenianum, poſceret. Sic enim hoc factũ purgabat, vt eos Cõſtantini voluntate necatos infitiaretur. Poſtquã Honorium grauius cõmotum vidit, recte facturũ ait, ſi curis Italicis occupatus, aliquid cõcederet. Quod ſi poteſtas ſibi fieret, ad Conſtantinũ abeundi, & caſus Italiæ nuntiandi: non multo poſt redriturũ cum omnibus Celticis, & Hiſpanicis, & Britannicis copiis; ac rebus Italicis & vrbanis opem laturum. His cõdicionibus abeundi copiã nanctus eſt Iouius. Ceterum Celticas res, necdum, vt par erat, expoſitas; æquum fuerit inde vſq; a ſuperioribus annis, quo pacto ſingillatim geſtæ fuerint, commemorari. Quo tempore Arcadius adhuc imperabat, Honorio VII, & Theodoſio iterum, CONSS. milites Britannici ſeditione cõcitata, *Marcum* in regio ſolio collocant; eique, tamquam rerum in iis locis potienti, ſe ſubiiciunt. Eo deinde necato, velut moribus illorum non reſpondenti; *Gratianum* in medium producunt, & purpura coronaque ornatum, ceu principem ſolito ſatellitio comitantur. Verum & huic improbato, poſt menſes quatuor imperium abrogãt, & vitam eripiunt; *Conſtantino* rerum ſumma tradita. Is, vbi Iuſtinianum & Neuigaſten Celticis militibus præfeciſſet, Britannia relicta transmiſit: quumq; Bononiam veniſſet, (ea prima mari adiacet, inferioris Germanię ciuitas) & in ea dies aliquot fuiſſet cõmoratus, omneſque ſibi exercitus ad Alpes vſq;, Galliam & Italiam diſterminantes, conciliaſſet: imperium tuto iam poſſidere videbatur. Eodem tempore Sarum Stelicho ducem cum exercitu contra Conſtantinum ablegat. Is, Iuſtiniano duci cum

ΖΩΣΙΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ.

ΑΛΛΑΡΙΧΟΣ μὲν, οὖν ἐπὶ τοσούτοις μετρίαις αἰτήσεσι περιυβρισθεὶς, ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἤλαυνε πανστρατιᾷ, τῇ κατ' αὐτῆς πολιορκίᾳ προσκαρτερήσων. ἐν τούτῳ δὲ* παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ τυραννήσαντος ἐν Κελτοῖς ἀφίκετο πρὸς Ὁνώριον κατὰ πρεσβείαν Ἰόβιος, παιδείᾳ καὶ τῇ ἄλλαις ἀρεταῖς διαπρέπων, βεβαιωθῆναι τὴν πρότερον ὁμολογηθεῖσαν εἰρήνην, καὶ ἅμα συγγνώμην ἕνεκα τῆς ἀναιρέσεως Διδυμίου καὶ Βερηνιανοῦ, τῶν συγγενῶν Ὁνωρίου τοῦ βασιλέως, αἰτῶν. ἀπελογεῖτο γὰρ, λέγων, [ὡς] οὐ κατὰ προαίρεσιν ἀνῄρηκεν) Κωνσταντῖνος. συντεταραγμένον δὲ τὸν Ὁνώριον θεασάμενος, εὔλογον ἔφασκεν εἶναι, τῶν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐνασχολουμένῳ φροντίσιν, ἐνδοῦναι· συγχωρηθέντος δὲ πρὸς *Κωνσταντῖνον ἐκδημῆσαι, καὶ τὰ συνέχοντα τὴν Ἰταλίαν ἀγγεῖλαι, μετ' οὐ πολὺ καὶ αὐτὸν ἥξειν ἅμα πάντι τῷ ἐν Κελτοῖς, καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ, καὶ ἐν τῇ Βρεττανικῇ νήσῳ* στρατεύματι, τῇ κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ῥώμην βοηθήσοντα περιστάσει. Καὶ ὁ μὲν Ἰόβιος ἐπὶ τούτοις ἀναχωρεῖν ἐπετράπη· τὰ δὲ ἐν Κελτοῖς, οὔπω τῆς προσηκούσης ἀφηγήσεως ἀξιωθέντα, δίκαιον ἄνωθεν, ὡς ἕκαστα ἐπράχθη, διεξελθεῖν. ἔτι βασιλεύοντος Ἀρκαδίου, καὶ ὑπάτων ὄντων Ὁνωρίου τὸ ζ', καὶ Θεοδοσίου τὸ β', οἱ ἐν τῇ Βρεττανίᾳ στρατευόμενοι στασιάσαντες, ἀνάγουσι Μάρκον ἐπὶ τὸν βασίλειον θρόνον, καὶ ὡς κρατοῦντι τῶν αὐτόθι πραγμάτων, ἐπείθοντο. ἀνελόντες δὲ τοῦτον, ὡς οὐχ ὁμολογοῦντα τοῖς αὐτῶν ἤθεσιν, ἄγουσι Γρατιανὸν εἰς μέσον· καὶ ἁλουργίδα καὶ στέφανον ἐπιθέντες, ἐδορυφόρουν ὡς βασιλέα. δυσαρεστήσαντες δὲ καὶ τούτῳ, τέσσαρσιν ὕστερον μησὶ παραλύσαντες ἀναιροῦσι, Κωνσταντίνῳ παραδόντες τὴν βασιλείαν. ὁ δὲ, Ἰουστινιανὸν καὶ *Νεβιογάστην ἄρχειν τῶν ἐν Κελτοῖς τάξας στρατιωτῶν, ἐπεραιώθη τὴν Βρεττανίαν καταλιπών. ἐλθὼν δὲ εἰς Βονωνίαν, (πρώτη δὲ αὕτη πρὸς τῇ θαλάττῃ κεῖται, Γερμανίας οὖσα πόλις τῆς *κάτω) καὶ ἐν ταύτῃ διατρίψας ἡμέρας τινὰς, πάντα τε οἰκειωσάμενος τὰ στρατεύματα, μέχρι τῶν Ἄλπεων ὅσα τῶν ὁριζουσῶν Γαλατίαν καὶ Ἰταλίαν, ἀσφαλῶς ἔχεσθαι τῆς βασιλείας ἐδόκει. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους, Σάρον τὸν στρατηγὸν ἐκπέμπει μετὰ στρατεύματος κατὰ Κωνσταντίνου Στελίχων. ὁ δὲ, Ἰουστινιανῷ τῷ στρατηγῷ μετὰ τῆς δυνά-

τῆς δυνάμεως τῆς σὺν αὐτῷ ἀπαντήσας, αὐτόν τε ἀναιρεῖ, καὶ τῶν στρατιωτῶν τὴν πλείονα μοῖραν· καὶ λείας πολλῆς γενόμενος κύριος, ἐπειδὴ Κωνσταντῖνον αὐτὸν ἔγνω πόλιν καταλαβόντα Βαλεντίαν, ἀρκοῦσαν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν, εἰς πολιορκίαν καθίστησι. Νεβιογάστου δὲ τοῦ λειπομένου στρατηγοῦ λόγους τῷ Σάρῳ περὶ φιλίας προσάγοντος, ἐδέξατο μὲν ὡς φίλον τὸν ἄνδρα· δοὺς δὲ καὶ λαβὼν ὅρκους, ἀναιρεῖ παραχρῆμα, μηδένα τῶν ὅρκων ποιησάμενος λόγον. Κωνσταντίνου δὲ στρατηγοὺς καταστήσαντος Ἐδόβιγχον, Φράγγον ὄντα τὸ γένος, Γερόντιον * δὲ ἀπὸ τῆς Βρεττανίας ὁρμώμενον, δείσας ὁ Σάρος τὴν τῶν στρατηγῶν τούτων περὶ τὰ πολέμια πεῖραν ὁμοῦ καὶ ἀνδρείαν, ἀνεχώρησε τῆς Βαλεντίας, ἑπτὰ πολιορκήσας ταύτην ἡμέρας. καταδραμόντων δὲ αὐτὸν τῶν Κωνσταντίνου στρατηγῶν μετὰ μεγίστης δυναστείας, σὺν πολλῷ διεσώθη πόνῳ, τὴν λείαν ἅπασαν δωρησάμενος τοῖς περὶ τὰς Ἄλπεις ἀπαντήσασιν αὐτῷ Βακαύδαις, ὅπως εὐρυχωρίας παρ' αὐτῶν τύχῃ τῆς περὶ τὴν Ἰταλίαν παρόδου. Σάρου τοίνυν οὕτως εἰς τὴν Ἰταλίαν διασωθέντος, συναγαγὼν ὁ Κωνσταντῖνος τὴν δύναμιν ἅπασαν, ἔγνω φυλακὰς ἀρκούσας ἐγκαταστῆσαι ταῖς Ἄλπεσιν. ἦσαν δὲ αὗται τρεῖς, αἱ τὰς ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ Κελτῶν, κἀκεῖθεν ἐπέκεινα τὰς ὁδοὺς ἀποκλείουσαι, * Κοττίαι, Ποινῖναι, Μαριτίμαι. ταῦτα δὲ δι' αἰτίας τοιάσδε τῆς εἰρημένης μοι προνοίας ἠξίωσεν. ἐν τοῖς παρελθοῦσι χρόνοις, ἔχοντος ἤδη τὴν ὕπατον ἔχοντος ἀρχὴν Ἀρκαδίου καὶ Πρόβου, Βανδίλοι * Συήβοις καὶ Ἀλανοῖς ἑαυτοὺς ἀναμίξαντες, τούτοις ὑπερβάντες τοὺς τόπους, τοῖς ὑπὲρ Ἄλπεις ἔθνεσιν ἐλυμήναντο· καὶ πολὺν ἐργασάμενοι φόνον, ἐπίφοβοι καὶ τοῖς ἐν Βρεττανίαις στρατοπέδοις ἐγένοντο· συνηνάγκασαν δὲ, δέει τοῦ μὴ καὶ σφᾶς προελθεῖν, εἰς τὴν τῶν τυράννων ὁρμῆσαι χειροτονίαν, Μάρκου λέγω καὶ Γρατιανοῦ, καὶ ἐπὶ τούτοις Κωνσταντίνου. πρὸς ὃν μάχης καρτερᾶς γενομένης, ἐνίκων μὲν οἱ Ῥωμαῖοι, τὸ πολὺ τῶν βαρβάρων κατασφάξαντες μέρος. τοῖς δὲ φεύγουσιν οὐκ ἐπεξελθόντες, (ἦ γὰρ ἂν ἅπαντας πανωλεθρίᾳ διέφθειραν) ἐνέδωκαν αὐτοῖς ἀνακτησαμένοις τὴν ἧτταν, καὶ βαρβάρων πλῆθος συναγαγοῦσιν, αὖθις ἀξιομάχους γενέσθαι. διὰ ταῦτα τοίνυν τούτοις τοῖς τόποις φυλακὰς ἐγκατέστησε Κωνσταντῖνος, ὡς ἂν μὴ τὴν εἰς Γαλατίαν ἀνειμένην ἔχοιεν πάροδον. ἐγκατέστησε δὲ καὶ τῷ Ῥήνῳ πᾶσαν ἀσφάλειαν, ἐκ τῶν Ἰουλιανοῦ βασιλέως

copiis ſuis obuiam profectus, eū maiore cum exercitus parte interfecit; & ingenti præda potitus, quod intellexiſſet Conſtantinū ſe recepiſſe Valentiam, vrbem ad defenſionem eius ſatis idoneam; hanc ipſam obſidere inſtituit. Alter copiarum dux Neuigaſtes, cum Saro de pace colloquēs, amice quidem ab eo fuit exceptus; ſed vltro citroq; præſtitis ſacramentis, confeſtim occiſus, religione iuriſiurandi ab Saro violata. Quum autem Cōſtantinus † Edobinchum, natione Francum, & oriundum e Britannia Gerontium, duces his ſuffeciſſet: Sarus, horum ducum in re militari experientiam & fortitudinem veritus, a Valentia diſceſſit, quam ſeptem diebus obſederat. Quumque Conſtantini duces in eum maximis viribus proruiſſent, multo labore ſaluus euaſit; vniuerſa præda Bacaudis, qui ad Alpes illi occurrerant, conceſſa: vt ab eis adeundæ Italiæ facultatem impetraret. Quum Sarus hoc modo in Italiā perueniſſet incolumis, Conſtantinus vniuerſis collectis copiis, Alpes idoneo pręſidio munire decreuit. Eæ tres omnino ſunt, quæ in Italiam a Celtis, atque inde vlterius ducentia claudūt itinera; videlicet Cottiæ, Poeninæ, Maritimæ. Hoc vti faceret ea cura, quam diximus; cauſſa quædam erat huiuſmodi. Superioribus annis, Arcadio VI, & Probo CONSS. *Vandili Sueuis & Alanis* permiſti, ſuperatis hiſce locis, nationes transalpinas vaſtarunt; editaque ingenti cæde, Britanniarum etiam exercitibus formidabiles exſtiterunt. quos quidem eo perpulerunt, vt veriti, ne progrederentur vlterius; ad tyrannos eligendos ſeſe conuerterent, Marcum inquam, & Gratianum, & ſecundū hos Conſtantinum. Aduerſus quem acri commiſſo proelio, victoria quidem Romani potiti ſunt, maiore barbarorum parte iugulata; ſed, quod fugientes inſequuti non eſſent, (omnes enim ad internecionem vſque cecidiſſent) facultatem eis conceſſerunt, vt reſarcita clade, quam acceperant, & collecta barbarorum multitudine, rurſus hoſti pares euaderent. Propter has ergo cauſſas præſidiarios in hiſce locis Conſtantinus collocauit, ne iſti liberum in Galliam aditum haberent. Rhenum quoque præſidio muniuit idoneo; quod a Iuliani principis temporibus

† al. Edobechum

neglectum fuerat. Hoc modo rebus in vniuerſa Gallia cõſtitutis, *Conſtantem*, filiorum natu maximum, habitu Cæſaris ornatum, in Hiſpaniam ablegat. Nam & iſtic vniuerſas in poteſtatem redigere nationes cupiebat, tum vt imperii limites prolataret, tum etiam vt Honorii propinquorum potentiam in iis locis exſcinderet. Metuebat enim, ne quando coactis militum in ea regione copiis, ipſi monte Pyrene ſuperato ſe adorirentur; & Imperator Honorius, ex Italia miſſis exercitibus, vndique circumdato ſibi tyrannidem abrogaret. Itaque Conſtans in Hiſpaniam tranſiit, quum ducem Terẽtium, & Apollinarem præfectum prætorii haberet; ac palatinis etiam ordinibus magiſtratus tam ciuiles quam militares dediſſet. Atque his ductoribus copias in eos mouet, qui generis adfinitate Theodoſium principem cõtingentes, Hiſpanas res conturbabant. Illi, primo per Luſitanicos exercitus ſuſcepto aduerſus Cõſtantem bello, quum ab illo ſe vinci viderent: cum ſeruorum & agricolarum multitudine hoſtem adgreſſi, parum abfuit quin eum in grauiſſimum diſcrimen adducerent. Sed heic quoque ſpe ſua fruſtrati, a Cõſtante cum vxoribus in cuſtodiam dati ſunt. quare fratribus eorum, Theodoſio Lagodioque, nuntiata; in Italiam profugit alter, alter in orientem ſaluus euaſit. His rebus Conſtans in Hiſpania geſtis, ad patrem Conſtantinum reuerſus eſt; adducto ſecum Vereniano & Didymio, relictoque iſtic duce Gerontio; qui cum Gallicis militibus iter illud, quod e Celtis in Hiſpaniam ducit, cuſtodiret: quamquam exercitus Hiſpanici hanc cuſtodiã ſibi pro more credi, nec regionis tutelam extraneis committi, petiſſent. Ceterum Verenianus & Didymius ad Cõſtantinum perducti, mox interfecti ſunt. Inde rurſus in Hiſpaniam Conſtans a patre mittitur, ac Iuſtum ducem ſecum adducit. quare offenſus *Gerontius*, conciliatis ſibi eorum locorum militibus, barbaros in regione Celtarum aduerſus Conſtantinum ad defectionẽ impellit. Quibus quũ Conſtantinus non reſtitiſſet, quod maior copiarum ipſius pars eſſet in Hiſpania: cuncta pro lubitu inuadentes transrhenani barbari, eo tum incolas

χρόνων ῥαθυμηθεῖσαν. οὕτω τὰ κατὰ τὴν Γαλατίαν πᾶσαν οἰκονομήσας, Κώνσταντι τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων, ὃ τοῦ καίσαρος σχῆμα περιθεὶς, ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν ἐκπέμπει, καὶ τῶν αὐτόθι πάντων ἐθνῶν ἐγκρατὴς γενέσθαι βουλόμενος, ὥστε καὶ τὴν ἀρχὴν αὐξῆσαι, καὶ ἅμα τὴν τῶν Ὁνωρίου συγγενῶν αὐτόθι δυναστείαν ἐκκόψαι. δέος γὰρ αὐτὸν εἰσῄει, μήποτε δύναμιν συναγαγόντες τῶν αὐτόθι στρατιωτῶν, αὐτοὶ μὲν *αὐτῷ διαβαίντες τὴν *Πυρήνην, ἐπέλθοιεν, ἀπὸ δὲ τῆς Ἰταλίας ὁ βασιλεὺς Ὁνώριος ἐπιπέμψας αὐτῷ τὰ στρατόπεδα, τῆς τυραννίδος, κύκλῳ πανταχόθεν περιλαβὼν, παραλύσειεν. ἐπὶ τούτοις ὁ Κώνστας εἰς τὴν Ἰβηρίαν διέβη, στρατηγὸν μὲν Τερέντιον ἔχων, Ἀπολινάριον δὲ τῆς αὐλῆς ὕπαρχον. τῶν δὲ ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων ἄρχοντάς τε πολιτικοὺς ἅμα καὶ στρατιωτικοὺς καταστήσας, ἀλλὰ διὰ τούτων [ἐπ᾽] ἐκείνους· οἱ γένει τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ προσήκοντες, τὰ τῆς Ἰβηρίας *συνετάραττον πράγματα, πρότερον μὲν πρὸς αὐτὸν Κώνσταντα διὰ τῶν ἐν τῇ Λυσιτανίᾳ στρατοπέδων ἀράμενοι πόλεμον· ἐπεὶ δὲ πλεονεκτεῖσθαι συνῄσθοντο, πλῆθος οἰκετῶν καὶ γεωργῶν ἐπιστρατεύσαντες, καὶ παρὰ βραχὺ καταστήσαντες αὐτὸν εἰς μέγιστον κίνδυνον· ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς ἐλπίδος διαμαρτόντες, Κώνσταντι σὺν ταῖς σφῶν γυναιξὶν ἦσαν ἐν φυλακῇ. ὅπερ ἀκηκοότες οἱ τούτων ἀδελφοὶ, Θεοδόσιός τε καὶ Λαγώδιος, ὁ μὲν, εἰς τὴν Ἰταλίαν διέφυγεν, ὁ δὲ, εἰς τὴν ἑῴαν διασωθεὶς, ἀνεχώρησε. ταῦτα κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὁ Κώνστας διαπραξάμενος, ἐπανῆλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ Κωνσταντῖνον, ἐπαγόμενος Βερηνιανὸν καὶ Διδύμιον, καταλιπὼν τε αὐτόθι τὸν στρατηγὸν Γερόντιον, ἅμα τοῖς ἀπὸ Γαλατίας στρατιώταις, φύλακα τῆς ἀπὸ Κελτῶν ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν παρόδου· καίτοι γε τῶν ἐν *Ἰβηρίαις στρατοπέδων, ἐμπιστευθῆναι κατὰ τὸ σύνηθες τὴν φυλακὴν αἰτησάντων, καὶ μὴ ξένοις ἐπιτραπῆναι τὴν τῆς χώρας ἀσφάλειαν. Βερηνιανὸς μὲν οὖν καὶ Διδύμιος, ὡς Κωνσταντῖνον ἀχθέντες, ἀνῃρέθησαν παραχρῆμα· Κώνστας δὲ αὖθις ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἐκπέμπεται, Ἰοῦστον ἐπαγόμενος στρατηγόν. ἐφ᾽ ᾧ Γερόντιος ἀχθόμενος, καὶ τοὺς αὐτόθι περιποιησάμενος στρατιώτας, ἐπανίστησι Κωνσταντίνῳ τοὺς ἐν Κελτοῖς βαρβάρους. πρὸς οὓς οὐκ ἀντισχὼν ὁ Κωνσταντῖνος, ἅτε δὴ τοῦ πλείονος τῆς δυνάμεως μέρους ὄντος ἐν Ἰβηρίᾳ, πάντα κατ᾽ ἐξουσίαν ἐπιόντες οἱ ὑπὲρ τὸν Ῥῆνον βάρβαροι, κατέστησαν εἰς ἀνάγκην

τούς τε

τοὺς τὴν Βρεττανικὴν νῆσον οἰκοῦντας, καὶ τῶν ἐν Κελτοῖς ἐθνῶν ἔνια, τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀποστῆναι, καὶ καθ' * ἑαυτὸν βιοτεύειν, οὐκέτι τοῖς τούτων ὑπακούοντα νόμοις. οἵ τε οὖν ἐκ τῆς Βρεττανίας ὅπλα ἐνδύντες, καὶ σφῶν αὐτῶν προκινδυνεύσαντες, ἠλευθέρωσαν τῶν ἐπικειμένων βαρβάρων τὰς πόλεις· καὶ ὁ Ἀρμόριχος ἅπας, καὶ ἕτεραι Γαλατῶν ἐπαρχίαι, Βρεττανοὺς μιμησάμεναι, κατὰ τὸν ἴσον σφᾶς ἠλευθέρωσαν τρόπον, ἐκβάλλουσαι μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἄρχοντας, οἰκεῖον δὲ κατ' ἐξουσίαν πολίτευμα * καθιστᾶσαι. Καὶ ἡ μὲν Βρεττανίας καὶ τῶν ἐν Κελτοῖς ἐθνῶν ἀπόστασις, καθ' ὃν ἐτυράννει χρόνον ὁ Κωνσταντῖνος, ἐγένετο, τῶν βαρβάρων ἐπιθεμένων τῇ ἐκείνου περὶ τὴν ἀρχὴν ἀμελείᾳ. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ἀλάριχος, οὐ τυχὼν ἐφ' οἷς ᾔτει τῆς εἰρήνης, οὐδὲ ὁμήρους λαβών, αὖθις ἐπέκειτο τῇ Ῥώμῃ, κατὰ κράτος αἱρήσειν αὐτὴν ἀπειλῶν, εἰ μὴ συμφρονήσαντες αὐτῷ, κατὰ τοῦ βασιλέως Ὁνωρίου χωρήσαιεν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὴν αἴτησιν ὤκνουν, τὴν μὲν πόλιν ἐπολιόρκει· τὸν δὲ λιμένα καταλαβών, καὶ ἡμέρας τινὰς ἐγκαρτερήσας τῇ τούτου πολιορκίᾳ, τελευτῶν κύριος τούτου καθίστη. πᾶσαν δὲ αὐτόθι τὴν τῆς πόλεως τροφὴν ἀποκειμένην εὑρών, διαρπάσειν αὐτὴν ἠπείλει πρὸς τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον, εἰ μὴ θᾶττον οἱ Ῥωμαῖοι τὰ προστεθέντα πράξαιεν. συνελθοῦσα τοίνυν ἡ γερουσία πᾶσα, καὶ περὶ τοῦ πρακτέου βουλευσαμένη, πᾶσιν ἐνέδωκεν οἷς Ἀλάριχος ἐκέλευσεν. οὐδὲ γὰρ ἦν ἀποφυγὴ θανάτου, μηδεμιᾶς τροφῆς διὰ τοῦ λιμένος τῇ πόλει χορηγουμένης. κατὰ ταῦτα δεξάμενοι τὴν Ἀλαρίχου πρεσβείαν, ἐκάλουν αὐτὸν πρὸς τῆς πόλεως· καὶ κατὰ τὸ κελευόμενον, Ἄτταλον, ὄντα ὕπαρχον τῆς πόλεως, εἰς τὸν βασίλειον ἀναβιβάζουσι θρόνον, ἁλουργίδα καὶ στέφανον περιθέντες. ὁ δέ, παραχρῆμα Λαμπάδιον μὲν τῆς αὐλῆς ἀναδείκνυσιν ὕπαρχον, Μαρκιανὸν δὲ τῆς πόλεως ἔταξεν ἄρχειν· τὰς δὲ τῶν δυνάμεων στρατηγίας αὐτῷ τε Ἀλαρίχῳ καὶ Οὐάλεντι παραδέδωκεν (ἦν δὲ οὗτος ὁ πρότερον τῶν κατὰ Δαλματίαν ταγμάτων ἡγούμενος) καὶ τοῖς ἄλλοις ἑξῆς τὰς ἀρχὰς ἐνεχείρισεν. ἀναζεύξας δὲ μετὰ τῆς βασιλικῆς δορυφορίας, ἐχώρει πρὸς τὰ βασίλεια, πολλῶν αὐτῷ γινομένων οὐκ ἐπιτηδείων συμβόλων. τῇ δὲ ἑξῆς παρελθὼν εἰς τὴν γερουσίαν, λόγον ἀλαζονείας γέμοντα διεξῄει, * τήν γε γῆν ἅπασαν Ῥωμαίοις περιποιήσειν

inſulæ Britanniæ, tū quaſdam Celticas nationes redegerūt, vt ab imperio Romano deficerēt, & Romanorum legibus nō amplius obœdientes, arbitratu ſuo viuerēt. Itaq; Britanni, ſumtis armis, & quouis adito pro ſalute ſua diſcrimine; ciuitates ſuas a barbaris imminentibus liberarunt. Itidē totus ille tractus Armorichus, ceteræq; Gallorum prouinciæ, Britānos imitatæ; conſimili ſe modo liberarunt, eiectis magiſtratibus Romanis, & ſua quadam republica pro arbitrio cōſtituta. Hæc Britanniæ Celticarumq; gētium defectio, quo tempore Conſtantinus iſte regnum vſurpabat, accidit: quū ipſius in imperio ſecordia moti barbari, haſce graſſationes inſtituiſſent. In Italia vero Alarichus, pace condicionibus iis, quas propoſuerat, non impetrata, nec obſidibus acceptis: Romam rurſus inuadit, minatus eam ſe per vim expugnaturum, niſi ciues Romani, coniunctis ſecum animis, aduerſus Honoriū auguſtum expeditionē ſuſcepiſſent. Illis ad hoc poſtulatum cunctantibus, vrbē obſidet; & ad portum profectus, aliquot diebus in eius oppugnatione cōſumtis, tamdem eo potitus eſt. Vbi quum omnem vrbis annonam reconditam inueniſſet, eam ſe minatus eſt in exercitum ſuum expenſurum, ni celeriter iis Romani, quæ proponebat, ſatisfeciſſent. Itaque Senatus vniuerſus conuenit, & inſtituta deliberatione, quid potiſſimum agendum eſſet: tamdem omnibus adſenſus eſt, quę Alarichus imperauerat. Nec enim mortis vllum erat effugium, poſteaquam vrbi nulla e portu annona ſuppeditabatur. Secundum hæc exceptis Alarichi legatis, ad vrbem eum arceſſunt; ac veluti iuſſi fuerant, *Attalum* præfectum vrbis, ſublimem in auguſto ſolio, purpura coronaque cinctum, collocant. Is extemplo Lampadium præfectum prætorii declarat, & Marcianum prę fectum vrbis cōſtituit. Militares præfecturas tum ipſi Alaricho, tum Valenti tradit. Et Valens is erat, qui Dalmaticis antea legionibus præfuerat. † Itidem aliis alias ordine poteſtates tribuit. Hinc regio cum ſatellitio pergit ad palatium, quum omnia multa parum fauſta ſe offerrent. Poſtri die Senatum ingreſſus, orationem ſingularis adrogantiæ plenam habuit, qua ſe Romanis vniuerſum orbem terrarum

† *Heic nomine interit,* Ataulfum vero Comitem Domeſticorum & Tertullū in inſequētem annum conſulem deſignauit. *Quæ fortaſſe ſunt ex codice bibl. Vaticana deſcripta.*

adquiſiturum, & his etiam alia maiora, magnifice iactitat: propter quæ numen ei forte ſuccẽſurum erat, hominemque non multo poſt euerſurum. Romani magna exſultare lætitia, qui & alios magiſtratus reipublicæ recte gerendæ peritos nacti fuiſſent: & inſignem ex Tertulli conſulis honore voluptatem caperent. Solam illorum familiam, qui Anicii dicuntur, quæ publice videbantur vniuerſis conducere, mordebant: quod fere inter omnes hi ſoli magnas opes poſſidentes, felicitatem publicam permoleſte ferrent. Quum autem Alarichus Attalo recte conſuleret, vt idoneas copias in Africam & Karthaginem mitteret, earumque opera Heracliano abrogaret imperium; ne per illũ quoque, partes Honorii ſectantem, aliquod impedimentum rebus inſtitutis obiiceretur: nihili admonitiones eiuſmodi fecit Attalus; adeoque ſpes eas amplexus, quas vates ei facerent, ac ſine certamine ſe Karthagine totaque potiturum Africa, perſuaſus; non Drumam mittit, qui cum barbarorum copiis, quas ducebat, facillime potuiſſet Heraclianum poteſtate deiicere: ſed, Alarichi conſilio poſthabito, cuidam Conſtantino in Africanos milites imperium tradit, nec firmas tamen cum eo copias mittit. Interea vero, dum adhuc in dubio res Africanæ eſſent, expeditionem aduerſus Imperatorem, qui Rauennæ ſe continebat, ſuſcipit. Is, metu perterritus, quum miſſis legatis, imperii ſocietatem offerret: Iouius, ab Attalo præfectus prætorii conſtitutus, ne nomen quidem Imperatoris Honorio relicturum ait Attalum, nec integrum corpus; ſed in inſulam relegaturum, & præterea partem aliquam corporis mutilaturum. Vniuerſis hac orationis adrogantia territis, & Honorio principe iam ad capeſſendam fugã parato, qui eo nomine non exiguam nauium copiam in portum Rauennatem coëgerat: ſex militum cohortes adpulere, quæ quidem adhuc ſuperſtite Stelichone iam olim exſpectabantur; ſed tunc primum ex oriente ad belli ſocietatem venerunt. In his erant hominum quatuor milia. Quapropter velut excitatus e graui ſopore Honorius, iis mœnium cuſtodiam credit, qui ex oriente venerant: atque interim Rauennæ manendum ſtatuit, donec certiora de rebus

μεγαλαυχούμενος, καὶ ἄλλα τούτων ὑπέρτερα. ἐφ' οἷς ἴσως νεμεσήσειν αὐτῷ τὸ θεῖον ἔμελλε, καὶ μετ' οὐ πολὺ καθαιρήσειν. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ῥώμην ἦσαν ἐν εὐφροσύνῃ πολλῇ, τῶν τε ἄλλων ἀρχόντων οἰκονομῆσαι καλῶς ἐπισταμένων τετυχηκότες, καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ Τερτύλλου* ὑπάτου τιμῇ σφόδρα εὐφραινόμενοι. μόνον δὲ τὸν τῶν λεγομένων Ἀνικίων οἶκον ἐλύπει τὰ κοινῇ δοκοῦντα πᾶσι λυσιτελεῖν, ἐπειδὴ μόνοι τὸν πάντων (ὡς εἰπεῖν) ἔχοντες πλοῦτον, ἐπὶ ταῖς κοιναῖς ἐδυσχέραινον εὐπραγίαις. Ἀλλαρίχου δὲ συμβουλεύσαντος ὀρθῶς Ἀττάλῳ, πέμψαι μετρίαν δύναμιν ἐπὶ Λιβύην καὶ Καρχηδόνα, διὰ ταύτης τε παραλῦσαι τῆς ἀρχῆς Ἡρακλειανόν, ὡς ἂν μὴ καὶ ἐξ αὐτοῦ, τὰ Ὁνωρίου φρονοῦντος, κώλυμά τι τοῖς ἐγχειρουμένοις συμβαίη, ταῖς τοιαύταις παραινέσεσιν Ἄτταλος οὐκ ἐπείθετο· τοῖς δὲ ἐπὶ τοῖς μάντεσιν ἐλπίσιν ἑαυτὸν ἐκδιδούς, καὶ ἀμαχητὶ* περιποιήσεσθαι Καρχηδόνα καὶ τὰ περὶ Λιβύην ἅπαντα πεπεισμένος, Δρούμαν μὲν οὐκ ἐκπέμπει, μεθ' ἧς εἶχε βαρβάρων δυνάμεως ῥᾷστα δυνησόμενον Ἡρακλειανὸν τῆς ἀρχῆς ἐκβαλεῖν· ἐν οὐδετέρᾳ δὲ τὴν Ἀλλαρίχου βουλὴν ποιησάμενος, Κωνσταντίνῳ παραδίδωσι τὴν ἐν τῇ Λιβύῃ στρατιωτῶν τὴν ἡγεμονίαν, οὐδεμίαν αὐτῷ δύναμιν ἀξιόμαχον συνεκπέμψας· ἀλλά, τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ ἐν ἀδήλῳ κειμένων, ἐπεστράτευε τῷ βασιλεῖ, κατὰ τὴν Ῥάβενναν ὄντι. τοῦ δὲ συνταραχθέντος ὑπὸ δέους, καὶ πρέσβεις ἐκπέμψαντος, καὶ κοινωνὴν ἀμφοτέροις γενέσθαι τῆς βασιλείας αἰτοῦντος, Ἰόβιος ὁ τῆς αὐλῆς ὕπαρχος παρὰ Ἀττάλου καθιστάμενος, οὐδὲ ὄνομα καταλείψειν [ἔφη] Ὁνωρίῳ βασιλείας Ἄτταλον, ἀλλ' οὐδὲ ὁλόκληρον ἕξειν τὸ σῶμα· νῆσόν τε αὐτῷ δώσειν* καὶ οἴκησιν, πρὸς τῷ καὶ μέρος αὐτῷ τι τοῦ σώματος καταστήσειν πεπηρωμένον. ἐκπλαγέντων δὲ πάντων ἐπὶ τῇ τῶν λόγων ἀλαζονείᾳ, καὶ τοῦ βασιλέως Ὁνωρίου πρὸς φυγὴν ὄντος ἑτοίμου, καὶ ἐπὶ τούτῳ πλῆθος πλοίων οὐ μέτριον εἰς τὸν τῆς Ῥαβέννης λιμένα συναγαγόντος, ἓξ τάγματα στρατιωτῶν προσωρμίσθησαν, πάλαι μὲν ἔτι περιόντος Στελίχωνος προσδοκώμενα, τότε δὲ πρὸς συμμαχίαν ἐκ τῆς ἑώας παραγενόμενα, *μυριάδες ἀριθμὸν ὄντα τέσσαρες. ἀνενεγκὼν δὲ ὥσπερ ἐκ κάρου βαθέος Ὁνώριος, τοῖς μὲν ἐκ τῆς ἑώας ἀφιγμένοις τὴν τῶν τειχῶν ἐπίστευε φυλακήν· ἐγνώκει δὲ τέως ἐπιμεῖναι τῇ Ῥαβέννῃ, μέχρις ἂν ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὴν

Λιβύην

Λιβύην αὐτῷ δηλωθείη· καὶ εἰ μὲν Ἡρακλειανὸς ὑπέρτερος γένοιτο, τῶν αὐτόθι πραγμάτων ὄντων ἐν ἀσφαλεῖ, παντὶ τῷ στρατεύματι πολεμεῖν Ἀττάλῳ καὶ Ἀλλαρίχῳ· τῶν δὲ εἰς τὴν Λιβύην παρ' αὐτοῦ πεμφθέντων ἐλαττωθέντων, ταῖς οὔσαις αὐτῷ* ναυσὶ πρὸς Θεοδόσιον εἰς τὴν ἑῴαν ἐκπλεῦσαι, καὶ *τῆς ἑσπερίων βασιλείας ἐκστῆναι. Καὶ Ὁνώριος μὲν ἐν τούτοις ἦν· Ἰόβιος δὲ, κατὰ πρεσβείαν (ὡς διεξῆλθον ἤδη) πρὸς Ὁνώριον ἐκπεμφθεὶς, εἰς ἔννοιαν ἔρχεται προδοσίας, Ὁνωρίου διά τινων αὐτὸν ὑπελθόντος· καὶ πρὸς μὲν τὴν γερουσίαν, παραιτεῖται πληρῶσαι τὴν πρεσβείαν, ἀφεὶς πρὸς αὐτὴν ἀπρεπῆ τινὰ ῥήματα,* καὶ ὡς προσήκει, τῶν ἐν Λιβύῃ σταλέντων διαμαρτόντων, εἰς τὸν κατὰ Ἡρακλειανοῦ πόλεμον βαρβάρους ἐκπέμψαι. σαλεύεσθαι γὰρ* αὐτῷ τὴν ἐκεῖθεν ἐλπίδα, *Κώνσταντος ἀναιρεθέντος. κινηθέντος δὲ πρὸς ὀργὴν Ἀττάλου, καὶ δι' ἑτέρων τὸ πρακτέον μηνύσαντος, πέμπονται κατὰ τὴν Λιβύην ἕτεροι μετὰ χρημάτων, τοῖς αὐτόθι βοηθήσοντες πράγμασιν. ὅπερ μαθὼν Ἀλλάριχος, καὶ ἀπαρεσθεὶς τῷ γινομένῳ, τοῖς κατὰ τὸν Ἄτταλον ἀπεγνώκει, φρενοβλαβείᾳ καὶ σὺν οὐδενὶ κόσμῳ τοῖς ἀλυσιτελέσι ῥᾳδίως ἐπιχειροῦντα. ταῦτα δὲ λαβὼν κατὰ νοῦν, ἀναχωρεῖν ἔκρινε τῆς Ῥαβέννης, καίτοιγε ἐνστῆναι τῇ ταύτης πολιορκίᾳ διανοούμενος ἄχρις ἁλώσεως. Ἰόβιος γὰρ αὐτῷ τοῦτο παρῄνει· ὃς, ἐπειδὴ τὸν ἐν Λιβύῃ διαμαρτεῖν ἔγνω τὸν ὑπὸ Ἀττάλου σταλέντα, τέλεον εἰς τὰ Ὁνωρίου πράττειν ἐτράπη, κακηγορῶν τε Ἄτταλον Ἀλλαρίχῳ διετέλει, πείθειν σπουδάζων ὡς, ἐπειδὰν κρατήσειε τῆς βασιλείας, αὐτῷ πρῶτον* ἐπιβουλεύσει, καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ γένος ἀγχιστείαν προσήκουσιν. Ἀλλαρίχου δὲ τέως ἐμμένειν τοῖς πρὸς Ἄτταλον ὅρκοις ἐθέλοντος, ἀναιρεῖται μὲν Οὐάλης, ὁ τῆς ἵππου στρατηγὸς, εἰς προδοσίας ἐμπεσὼν ὑποψίαν· ἐπῄει δὲ ταῖς Αἰμιλίας πόλεσιν Ἀλλάριχος ἁπάσαις, ὅσαι τὴν Ἀττάλου βασιλείαν ἑτοίμως δέξασθαι παρῃτήσαντο· καὶ τὰς μὲν ἄλλας σὺν οὐδενὶ παρεστήσατο πόνῳ, Βονωνίαν δὲ πολιορκήσας, ἀνασχομένην ἡμέραις πολλαῖς οὐ δυνηθεὶς ἑλεῖν, ἐπὶ Λίγυας ἐχώρει, κἀκείνους Ἄτταλον δέξασθαι βασιλέα συναναγκάζων.

Africanis accepiſſet. Ac ſiquidem ſuperior euaderet Heraclianus, rebus iſtic in tuto conſiſtentibus, vniuerſo cum exercitu Attalo & Alaricho bellum inferendum: ſin miſſi ab ſe in Africam vincerentur, in orientem ad Theodoſium cum iis abeundum nauibus, quas haberet; & occidentalium nationum imperio cedendum. Hic rerum Honorii ſtatus erat. Iouius autē, qui legatus ad Honorium, velut antea commemorabam, miſſus fuerat; de proditione, ab Honorio quorumdam opera corruptus, cogitare cepit. Itaque ad Senatum negat, obiturum ſe amplius legationem; indecora quædam ad eum verba proloquutus; & quod omnino, quandoquidem conatus eorum, qui fuerant in Africam miſſi, ſucceſſu caruiſſet, barbaros ad gerendum aduerſus Heraclianum bellum mitti oporteret. Quippe Conſtantino interfecto, ſpes ipſorum ab ea parte fluctuare. Quum autem commotus ad iram Attalus, per alios indicaſſet, quid eſſet agendum: mittuntur in Africam cum pecuniis alii, vt rebus eorum locorum opem ferrent. Quo Alarichus cognito, grauiter ac moleſte rem ferens, de rebus Attali deſperare cepit; qui ſtoliditate quadam animi, nullaque nixus ratione, res inutiles temere moliretur. Itaque poſtea, quam hæc illi ad animū accidiſſent, licet antea Rauennæ obſidionem eo vſque vrgere cogitauerat, donec eam cepiſſet; tamen inde diſcedendum ſtatuit. Nam hoc vti faceret, Iouius hortabatur; qui, quum intellexiſſet, miſſi ab Attalo ducis irritos in Africa conatus fuiſſe; prorſus ad fauendum Honorii cauſſæ ſe cōuertit, & Attalum maledictis apud Alarichū inceſſere non deſiit; totus in hoc incumbens, vt ei perſuaderet, Attalum ſtabilito imperio, primum Alaricho ipſi, & omnibus ei generis propinquitate iunctis, inſidias ſtructurum. Dum autem Alarichus adhuc in fide Attalo data perſtaret, Valens equitum magiſter occiſus eſt, proditionis inſimulatus: & Alarichus ipſe cunctas vrbes Æmiliæ cū copiis adiit, quotquot imperium Attali promte accipere recuſaſſent. Et alias quidem, nullo labore, redegit in dicionem: Bononiam obſeſſam, & hoſtem compluribus diebus ſuſtinentem, capere non potuit. Itaque verſus Ligures pergit, vt illos etiam Attalum Imperatorem adgnoſcere cogeret.

Honorius autem, litteris ad ciuitates Britannicas ſcriptis, quibus eos hortabatur, vt rebus ſuis conſulerent; itidemq; militibus ex ea pecunia, quam Heraclianus miſerat, congiario præmii loco diſtributo: in omni degebat otio, militumque ſibi beneuolentiam ab omni parte conciliabat. Heraclianus vero, quum omnes in Africa portus occupatos multiplici præſidio teneret, neque iam frumentum, vel oleum, vel aliæ res vllæ ad victum neceſſariæ, in portum Romanum inueherentur: fames in vrbe grauior, quã pri⁹, exſtitit; dardanariis ea ſpe, quidquid habebant, ſupprimentibus, vt omnium pecunias ad ſe auerterent, eo potiti pretio, quod ipſimet arbitratu ſuo ſtatuerent. Adeoque redacta fuit vrbs ad eas anguſtias, vt ab iis, qui ſperarent, hominum quoq; corpora deguſtatum iri, vox huiuſmodi Circenſibus ludis emitteretur: PRETIVM PONE CARNI HVMANÆ. Has ob cauſſas Romam profectus Attalus, Senatum aduocat; & conſultatione propoſita, vniuerſis propemodum ea ſententia probata fuit, vt & barbari cũ Romanis militibus in Africam mitterentur, eorumque præfectura Drumæ traderetur; illi nimirum viro, qui documenta iam plurima fidei beneuolentiæque ſuæ edidiſſet. Solus Attalus cum paucis, iudicio plurium non adſentiebatur; qui neminẽ barbarorum cũ Romano exercitu mitti vellet. Hinc iam Alarichus ad abrogandum Attalo imperium ſpectare, quum multo ante Iouius eum continuis criminationibus ad hoc impuliſſet. Itaque reapſe conſilium ſuum exſequens, extra vrbem Ariminum, in qua tunc commorabatur, productum Attalum diademate ſpoliat; & exuit purpura; atq; his ad Honorium principẽ miſſis, Attalum in omnium oculis ad priuatam vitæ cõdicionem redegit; apud ſe tamen cum Ampelio filio retentum, donec pace cũ Honorio conſtituta, vitæ incolumitatem eis impetraſſet. Placidia quoque, ſoror Imperatoris, cum Alaricho erat; vicẽ illa quidẽ obſidis modo quodã implẽs; ita tamẽ, vt omni honore cultuque regio frueretur. Ac Italicarum ſane rerum hæc id temporis erat condicio. Conſtantinus autem, quum diademate Conſtantem filium cinxiſſet, proque Cæſare dixiſſet Auguſtum; Apollinari abrogata poteſtate, alterum eius loco præfectũ prætorii

Ὀνωρίου δὲ γράμμασι πρὸς τὰς ἐν Βρεττανίᾳ χρησαμένου πόλεις, φυλάττεσθαι παραγγέλλουσι, δωρεαῖς τε ἀμειψαμένου τοὺς στρατιώτας, ἐκ τῶν παρὰ Ἡρακλειανοῦ πεμφθέντων χρημάτων, ὁ μὲν Ὀνώριος ἦν ἐν ῥᾳστώνῃ πάσῃ, τὴν τῶν ἀπανταχοῦ στρατιωτῶν ἐπισπασάμενος εὔνοιαν. Ἡρακλειανοῦ δὲ τοὺς ἐν Λιβύῃ πάντας λιμένας φυλακῇ παντοίᾳ καταλαβόντος, καὶ μήτε σίτου, μήτε ἐλαίου, μήτε ἄλλου τινὸς τῶν ἐπιτηδείων, εἰς τὸν τῆς Ῥώμης κομιζομένου λιμένα, λιμὸς ἐνέσκηψε τῇ πόλει χαλεπώτερος τοῦ προτέρου, τῶν ἐπ᾽ ἀγορᾶς τὰ ὤνια προτιθέντων, ὅσα ἦν αὐτοῖς, ἀποκρυπτόντων, ἐλπίδι τοῦ τὰ πάντων οἰκειώσεσθαι χρήματα, τῆς κατ᾽ ἐξουσίαν ὁριζομένης τιμῆς αὐτοῖς διδομένης. εἰς τοῦτο τε ἦλθεν ἡ πόλις στενοχωρίας, ὥστε ἐλπίσαντας καὶ ἀνθρωπίνων ἀπολέσθαι σωμάτων, τοιαύτην φωνὴν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ ἀφεῖναι, PRETIVM PONE CARNI HVMANÆ· τοῦτο δέ ἐστιν, ὅρισον τῷ ἀνθρωπείῳ κρέᾳ τιμήν. Ἐπὶ τούτοις Ἄτταλος καταλαβὼν τὴν Ῥώμην, συνάγει τὴν γερουσίαν· καὶ βουλῆς προτεθείσης, ἅπαντες μὲν (ὡς εἰπεῖν) ἐδοκίμαζον, καὶ βαρβάρους χρῆναι μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν Λιβύην ἐκπέμψαι, παραδοῦναί τε Δρούμᾳ τὴν τούτων ἡγεμονίαν, ἀνδρὶ πλεῖστα ἤδη πίστεως καὶ εὐνοίας ἐπιδειξαμένῳ δείγματα. μόνος δὲ Ἄτταλος, σὺν ὀλίγοις, τῇ τῶν πολλῶν οὐκ ἐτίθετο γνώμῃ, βαρβάρων οὐδένα τῷ στρατοπέδῳ συνεκπέμψαι βουλόμενος. ἐντεῦθεν Ἀλλάριχος εἰς τὴν Ἀττάλου καθαίρεσιν εἶδεν, Ἰοβίου πρὸ πολλοῦ ταῖς συνεχέσι διαβολαῖς ἑτοιμότερον εἰς τοῦτο κατασκευάσαντος· καὶ τὸ βούλευμα εἰς ἔργον ἄγων, πρὸ τῆς Ἀριμίνου, καθ᾽ ἣν τότε διέτριβεν, ἐξαγαγὼν τὸν Ἄτταλον, περιελὼν τὸ διάδημα, καὶ τῆς ἁλουργίδος ἐκδύσας, ταῦτα μὲν ἔπεμψεν Ὀνωρίῳ τῷ βασιλεῖ· τὸν δὲ Ἄτταλον τῶν πάντων ὄψεσιν ἰδιώτην ἀπέδειξε, κατασχὼν παρ᾽ ἑαυτῷ μετὰ τοῦ παιδὸς Ἀμπελίου, μέχρις ἂν πρὸς Ὀνώριον εἰρήνης γενομένης, ἀσφάλειαν αὐτοῖς τοῦ βίου περιποιήσειεν. ἔμεινε δὲ καὶ ἡ τοῦ βασιλέως ἀδελφὴ Πλακιδία παρ᾽ αὐτῷ, ὁμήρου μὲν τρόπον τινὰ τάξιν ἐπέχουσα, πάσης δὲ ἀπολαύουσα τιμῆς καὶ βασιλικῆς θεραπείας. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐν τούτοις ἦν· Κωνσταντῖνος δὲ τῷ παιδὶ Κώνσταντι τὸ διάδημα περιθεὶς, καὶ ἀντὶ τοῦ καίσαρος βασιλέα πεποιηκὼς, Ἀπολλινάριον παραλύσας τῆς ἀρχῆς, ἕτερον ἀντ᾽ αὐτοῦ ὕπαρχον

ἀπέδειξεν. Ἀλαρίχου δὲ ἐπὶ τὴν Ῥάβενναν ὡρμηκότος, ὡς δὴ βεβαίως αὐτῷ πρὸς Ὀνώριον ἐσομένης εἰρήνης, ἕτερόν τι παρ' ἐλπίδα ἐμπόδιον εὗρεν ἡ τύχη, πρὸς τὰ συμβαινόμενα τοῖς τῆς πολιτείας πράγμασιν, ὁδῷ προϊοῦσα. Σάρου μετὰ βαρβάρων διαριθμήτων ἐν τῷ Πικηνῷ διατρίβοντος, καὶ μήτε Ὀνωρίῳ τῷ βασιλεῖ, μήτε Ἀλαρίχῳ προστεθειμένου, δυσμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν Ἀτάουλφος, ἔκ τινος προλαβούσης ἀλλοτριότητος, ἐπέρχεται πανστρατιᾷ τοῖς τόποις, ἐν οἷς τὸν Σάρον συνέβαινεν εἶναι. Τούτης αἰσθόμενος τῆς ἐφόδου, πρὸς μάχην τε ἀρκέσειν οὐκ οἰηθεὶς, μόνων αὐτῷ τριακοσίων συνόντων ἀνδρῶν, ἔγνω δραμεῖν πρὸς Ὀνώριον, καὶ κοινωνῆσαι τοῦ πρὸς Ἀλάριχον πολέμου. . . . .

deſignauit. Interim Alaricho cum copiis Rauēnam profecto, veluti qui firmam certamq; cum Honorio pacem facturus eſſet; aliud quoddam fortuna reperit impedimentum, ad ea, quæ ſtatus publici rebus eſſent euentura, via quaſi quadam progrediens. Quippe dum Sarus, nec Imperatoris Honorii, nec Alarichi ſe partibus adiungens, cum perexiguis barbarorum copiis in Piceno commoratur: Ataulfus, qui eſſet infeſto in eum animo, propter quasdam obortas ante hoc tempus inimicitias, ad ea loca cum copiis vniuerſis accedit, quibus in locis tum forte Sarus erat. Illum aduentantem quum Sarus animaduerteret, nō ſatis ad committendam pugnam inſtructum ſe ratus, qui homines ſecum trecentos dumtaxat haberet: ad Honorium profugere ſtatuit, & cum eo belli aduerſus Alarichum gerendi ſocietatem coire. . . . .

IVLIANI IMPERATORIS CÆSARES:

Carolo Cantoclaro interprete.

QVANDOQVIDEM ludendi facultatem Deus tribuit, (ſunt enim Saturnalia) neq; ego quidquã iocoſum aut facetũ noui: cura & cogitatione dignum videtur, ô amice, de rebus minime ridiculis ſermonẽ inſtituere. AM. Anne aliquis, ô Cęſar, adeo rudi eſt ingenio, & rerum imprudens, vt ſerio & accurate iocari & ludere velit? Ego vero ſemper exiſtimaui, ludum nihil aliud eſſe, quam animi remiſſionem, & curarum ſedationem. IVL. Recte tu quidem iſtud. Sed mea ratio ab hac ratione abhorret. Nec enim vmquam ita natura comparatus fui, vt ad dicteria iacienda, & ad irridẽdum, & ad riſum cõmouendum aptus & idoneus eſſem. Sed quoniã legi Dei parendum eſt, vis vt tibi oblectamẽti loco fabulam recenſeam, nonnihil fortaſſe auditu & cognitione dignũ habituram? AM. Næ tu fidenter dixeris. Etenim fabulas nõ minimi facio; neque prorſus reiiciendas puto, quæ ad rectam viuendi rationem ducunt. Atq; ego hac in re conſentanea nimirum tibi, atq; eadem cũ Platone tuo, vel potius noſtro, ſentio; a quo multa ſeria & grauia fabulis ſunt pertractata. IVL. Vera ſane dicis. Sed quænam tamdem iſthæc erit fabula? an priſcarum aliqua, cuiuſmodi Æſopus factitauit? An vero de Mercurii commento vt verba faciã admones? Hoc enim, vt ab eo accepi, tibi narrabo. quod an verum ſit, an falſa veris immixta contineat, res ipſa ſtatim indicabit. AM. Verum tu ſatis ſuperq; præfationi, quantum fabulam narraturo, immo & orationẽ habituro ſufficiat, operæ impendiſti. age iam ſermonem ipſum, qualis fuerit, expone. IVL. Accipe igitur. ROMVLVS, cũ pro Saturnalibus faceret, oẽs DEOS & CÆSARES ad conuiuium inuitauit. Præparati vero erant ad diſcumbendum thori; Diis quidem, in ſuprema cæli regione; Olympum vocant; ſedes vbi firma deorum creditur. Illuc enim fertur conceſſiſſe poſt Herculem QVIRINVS: ſiquidem ipſum hoc nomine (famæ, quæ de eius diuinitate percrebuit, parentes) appellare fas eſt. Illic igitur præparatum erat *Diis* conuiuium. Sub ipſa vero Lunæ concauitate, in ſuprema aëris parte, *Cæſares* prandio excipere viſum eſt. Eo autem illos & corporũ leuitas, quibus erant amicti, & Lunæ ipſius circumuolutio ſuſtulit.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΣ.

ΕΠΕΙΔΗ δίδωσιν ὁ θεὸς παίζειν, (ἔστι γὰρ Κρόνια) γελοῖον δὲ οὐδὲν οὐδὲ τερπνὸν οἶδ' ἐγὼ, τὸ μὴ καταγέλαστα φράσαι, φροντίδος εἶναι ἄξιον ἔοικεν, ὦ φιλότης. Εἶτα τίς οὕτω παχύς ἐστι καὶ ἀρχαῖος, ὦ Καῖσαρ, ὥστε καὶ παίζειν πεφροντισμένα; ἐγὼ δὲ ᾤμην τὴν παιδιὰν, ἄνεσίν τε εἶναι τῆς ψυχῆς, καὶ ἀνάπαυσιν τῶν φροντίδων. Ὀρθῶς γε σὺ τοῦτο ὑπολαμβάνεις. ἀλλ' ἐμοὶ δὲ οὐ ταύτῃ ἔοικεν ἀπαντᾶν τὸ χρῆμα. πέφυκα γὰρ οὐδαμῶς ἐπιτήδειος οὔτε σκώπτειν, οὔτε παρῳδεῖν, οὔτε γελοιάζειν. ἐπεὶ δὲ χρὴ τῷ νόμῳ πείθεσθαι τοῦ θεοῦ, βούλει σοι ἐν παιδιᾶς μέρει μῦθον διεξέλθω, πολλὰ ἴσως ἔχοντα ἀκοῆς ἄξια; Λέγοις ἂν καὶ μάλα ἀσμένως· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὐκ ἀτιμάζω τοὺς μύθους, οὐδὲ παντάπασιν ἐξελαύνω, τοὺς ὀρθῶς ἔχοντας· ἀκόλουθα σοί γε, καὶ φίλῳ τῷ σῷ, μᾶλλον δὲ τῷ κοινῷ Πλάτωνι διανοούμενος· ἐπεὶ καὶ αὐτῷ πολλὰ ἐν μύθοις ἐσπούδασται. Λέγεις, ναὶ μὰ Δία, ταῦτα ἀληθῆ. Τίς δὲ καὶ ποδαπὸς ὁ μῦθος; οὐ τῶν παλαιῶν τις, ὁποίους Αἴσωπος ἐποίησεν; ἀλλ' εἴτε πλάσμα λέγεις Ἑρμοῦ· πεπυσμένος γὰρ ἐκεῖθεν σοὶ φράσω· ὃ εἴτε ἀληθὲς οὕτως ἔχει, εἴτε μίξις τίς ἐστιν ἀμφοῖν, ἀληθοῦς καὶ ψεύδους, αὐτὸ ἐπιδείξει τὸ πρᾶγμα. Τουτὶ μὲν οὖν ἤδη μυθικῶς ἅμα καὶ ῥητορικῶς ἐξείργασταί σοι τὸ προοίμιον· ἀλλά μοι τὸν λόγον αὐτὸν, ὁποῖός ποτέ ἐστιν, ἤδη διέξιθι. Μανθάνοις ἄν. Θύων ὁ Ῥωμύλος τὰ Κρόνια, πάντας ἐκάλει τοὺς θεοὺς, καὶ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς Καίσαρας. κλῖναι δὲ ἐτύγχανον παρεσκευασμέναι, τοῖς μὲν θεοῖς ἄνω, κατ' αὐτὸ, φησὶν, οὐρανοῦ τὸ μετέωρον· Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί. λέγεται γὰρ μεθ' Ἡρακλέα παρελθεῖν ἐκεῖσε καὶ ὁ Κυρῖνος· ᾧ δὴ χρὴ καλεῖν αὐτὸν ὀνόματι, τῇ θείᾳ πειθομένους φήμῃ. Τοῖς μὲν οὖν θεοῖς ἐκεῖσε παρεσκεύαστο τὸ συμπόσιον· ὑπ' αὐτὴν δὲ τὴν σελήνην, ἐπὶ μετεώρου τοῦ ἀέρος, ἐδέδοκτο τοὺς Καίσαρας δειπνεῖν. ἀνεῖχε δ' αὐτοὺς, ἥτε τῶν σωμάτων κουφότης, ἃ δὴ ἐτύγχανον ἠμφιεσμένοι, καὶ ἡ περιφορὰ τῆς σελήνης.

Κλῖναι

Κλῖναι μὲν οὖν ἔκειντο τέτταρες εὐπρεπεῖς, τοῖς μεγίστοις θεοῖς. ἐβένου μὲν οὖν ἦν ἡ τοῦ Κρόνου στιλβούσης, καὶ πολλὴν ἐν τῷ μέλανι καὶ θείαν αὐγὴν κρυπτούσης· ὥστε οὐδεὶς οἷός τε ἦν ἀντιβλέπειν. ἔπασχε δὲ τοῦτο πρὸς τὴν ἔβενον ἐκείνην τὰ ὄμματα, δι' ὑπερβολὴν τῆς λαμπηδόνος, ὅπερ οἶμαι πρὸς [τὸν] ἥλιον, ὅταν αὐτοῦ τοῦ δίσκου τις *ἀτενέστερον προσβλέπῃ. ἡ δὲ τοῦ Διὸς, ἦν ἀργύρου μὲν στιλπνοτέρα, χρυσίου δὲ λευκοτέρα. τοῦτο, εἴτε ἤλεκτρον χρὴ καλεῖν, εἴτε ἄλλο τι λέγειν, οὐ σφόδρα ἐκ τῶν *μετασαλευομένων εἶχέ μοι γνωρίμως ὁ Ἑρμῆς φράσαι. Χρυσοθρόνω δὲ παρ' ἑκάτερον ἐκαθιζέτην, ἥ τε μήτηρ, καὶ ἡ θυγάτηρ· Ἥρα μὲν, παρὰ τὸν Δία· Ῥέα δὲ, παρὰ τὸν Κρόνον. Τὸ δὲ τῶν θεῶν κάλλος, οὐδὲ ἐκεῖνος ἐπεξῄει τῷ λόγῳ, *μεῖζον εἶναι λέγων αὐτὸ, καὶ νῷ θεατὸν, ἀκοῇ δὲ καὶ ῥήμασιν οὔτε *προσιέναι ῥᾴδιον, οὔτε παραδεχθῆναι δυνατόν· *οὐδ' οὕτω τις ἔσται (κἂν ἐπαγγέλληται) μεγαλόφωνος, ὥστε τὸ μέγεθος ἐκεῖνο φράσαι τοῦ κάλλους, ὁπόσον ἐπιπρέπει *τῇ τῶν θεῶν ὄψει. Παρεσκεύαστο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἑκάστῳ θρόνος ἢ κλίνη κατὰ πρεσβείαν. ἤριζε δὲ οὐδεὶς, ἀλλ', ὥσπερ Ὅμηρος ὀρθῶς ποιῶν ἔφη, (δοκεῖ μοι παρὰ τῶν Μουσῶν αὐτῶν ἀκηκοὼς) ἔχειν ἕκαστον τῶν θεῶν θρόνον, ἐφ' οὗ πάντως αὐτῷ θέμις καθῆσθαι στερεῶς καὶ ἀμετακινήτως· ἐπεὶ καὶ πρὸς τὴν παρουσίαν τοῦ πατρὸς ἐξανιστάμενοι, ταράττουσιν οὐδαμῶς τὰς καθέδρας, οὐδὲ μεταβαίνουσιν, οὐδὲ ὑφαρπάζουσιν ἀπ' ἀλλήλων· γνωρίζει δὲ ἕκαστος τὸ προσῆκον αὐτῷ. Πάντων οὖν τῶν θεῶν κύκλῳ καθημένων, ὁ Σιληνὸς, ἐρωτικῶς ἔχειν δοκῶν μοι τοῦ Διονύσου καλοῦ καὶ νέου, καὶ τῷ πατρὶ τῷ Διὶ παραπλησίου, πλησίον αὐτοῦ, τροφεύς τις οἷα καὶ παιδαγωγὸς, καθῆστο, τά τε ἄλλα φιλοπαίγμονα, καὶ φιλογέλωτα, καὶ χαριτοδότην ὄντα τὸν θεὸν εὐφραίνων, καὶ δὴ καὶ τῷ σκώπτειν τὰ πολλὰ, καὶ γελοιάζειν. Ὡς δὲ καὶ τὸ τῶν Καισάρων συνεκροτεῖτο συμπόσιον, εἰσῄει πρῶτος Ἰούλιος Καῖσαρ, ὑπὸ φιλοτιμίας αὐτῷ βουλόμενος ἐρίσαι τῷ Διὶ περὶ τῆς μοναρχίας. εἰς ὃν ὁ Σιληνὸς βλέψας, Ὅρα, εἶπεν, ὦ Ζεῦ, *μή σε ὁ ἀνὴρ οὗτος ὑπὸ φιλαρχίας ἀφελέσθαι καὶ τὴν βασιλείαν *διανοηθείη. καὶ γὰρ, *ὡς ὁρᾷς,

Itaq; *quatuor lecti ſtrati erãt, vt deos maximos decebat, magnifice exſtructi & decori. Et in SATVRNI quidẽ lecto, ex ebeno nitente confecto, diuinus & immenſus ſplendor ſub nigredine deliteſcens, vt nemo contra aſpicere poſſet, elucebat. Itaq; oculis in eo intuendo, eadem, propter magnitudinem fulgoris, eueniebãt, quæ ſolis orbem intentius contemplantibus accidere ſolent. IOVIS vero lectus, erat quidem argento lucidior, & auro candidior: id tamen an electrum, an alio quopiam nomine appellari deberet, propter continuam agitationem eorum quæ circũmouebantur, non ſatis certo & perſpicue poterat mihi Mercurius explicare. At in aureo throno aſſidebant vtrimque mater & filia; IVNO quidem Ioui, RHEA Saturno. *Deorum autem pulchritudinem neque ille oratione perſequutus eſt; maius aliquid eſſe dicens, quodq; mentis cõtemplatione perluſtrandũ eſſet; & ad cuius cognitionem auditu aut verbis peruenire non ſit facile; vt quod oratione comprehẽdi aut declarari minime poſſit. Nemo, quãtumuis copia aut orationis vbertate præditus, excellentem pulchritudinẽ aſpectus deorum pro dignitate eloqui aut effari valeret. Reliquis quoque *diis* omnibus pręparati erant throni, ſuper quibus pro ſua quiſque antiquitate diſcumberent. Neq; vero inter eos vllum erat diſſidium. Etenim, quẽadmodum recte finxit Homerus, ab ipſis Muſis, opinor, edoctus, vnicuiq; deorum proprius, vbi ipſum conſidere fas eſt, attributus eſt locus; quo priuari aut moueri nulla vmquam ratione poteſt. quamobrem cum veniẽti patri aſſurgunt, id citra tumultũ & ſedium confuſionem faciunt; neque quiſquam aſſignatum locum transgreditur, aut alter alterius rapit & occupat. Siquidem quæ ſibi conueniunt, eorum nemo non nouit. Sic igitur diis in orbem ſedentibus, Silenus, Dionyſo iuueni & venuſto, Ioui patri proximo, proximus, vt educatorem & inſtitutorem par erat, aſſedit: cuius conſuetudine plurimum delectari, eique admodum cupide & propenſo animo adhærere videbatur; quo Deum, alioquin ſua ſponte luſus iocique ſtudioſum, & gratiæ datorem, ſalſis & ridiculis dictis ſæpius vtendo exhilararet. Instructo vero & indicto *Cæſaribus* conuiuio, primus ingreſſus eſt IVLIVS CÆSAR: qui præ gloriæ cupiditate, & excellendi ſtudio, Ioui patri contentionem de regno mouere velle videbatur. *Iulius Cæſar* In hunc Silenus intuens, Vide, inquit, Iupiter, ne vir hic præ dominandi deſiderio, regni tibi eripiendi conſilia ineat. Eſt enim, vt vides,

magnus & pulcher, mihiq́; ſi qua alia in re, ſane capite perſimilis. Hęc adhuc ludēte Sileno, neq; dum diis admodum ad ea quę dicebantur animū mentemq; aduertentibus, OCTAVIANVS prodiit in medium, modo hos, modo alios (vt chamæleōtibus moris eſt) colores aſſumens; nunc pallidus, mox rubeus; deinde niger, nebulis & caligine obductus; poſtremo tamē ad Venerem Gratiasq; ſe referebat. Hic & oculorum fulgore proxime ad Solem accedere videri volebat; nec quēquam ſe ex aduerſo intueri ſuſtinebat. Eo cōſpecto Silenus exclamauit, Papę, quā varium hoc animal! nempe nobis aliquid mali inferet. Cui Apollo, Deſine nugari, inquit. hūc enim ego vbi huic Zenoni tradidero, mox ipſum vobis exhibebo tamq̃ aurū purum & incorruptū. Heus tu, inquit, o Zenon; Alumni mei curā habeto. Ille vero, dicto audiens, deinde paulū admodum præceptorū Octauio obcantans, tamq̃ ſi quis Zamolxidis incantationes in aurem ſuſurraret, præſtitit eum virum probū & frugi. Tertius acceſſit ad ipſos TIBERIVS, grauis vultu, & truculentus aſ; ectu; neſcio quid prudentiæ & militaris virtutis præ ſe ferēs. Quo ad cathedram conuerſo, ſeſe oculis obtulerūt cicatrices a tergo infinitæ, vitiligines, impreſſæ cuti labes & notæ quædā, plagæ graues, & vibices, ex intēperantia & cruditate, lepræ & impetiginis in modū inuſtæ. At Silenus, Longe alius mihi nunc, o hoſpes, quam ante videris. Quæ cum diceret, viſus eſt ſolito grauior. Itaq; ad eū Dionyſus, Quid ita, o patercule, ſeria loqueris? Perculit me ſane ſenex iſte Satyrus, ait: fecitq; vt mihi nec cogitāti exciderint muſę Homericæ. Quin tibi aures euellet; inquit Dionyſus. Fertur enim & hoc in grāmaticum quendam admiſiſſe. Ille vero (reſpondit Silenus) in ſolitudine inſulæ plorans (Capreas ſcilicet innuebat) miſerum piſcatorem defricando cōficiat licet. Hæc inuicem iocātibus, aduenit fera atq; immanis *belluą*; quā Nemeſis, quæ iuſtitiæ præſidet, vt ab ea deos omnes vultum oculosque auertere vidit, pœnis & diris vltricibus torquendam tradidit. illam vero hæ præcipitem traxerunt in Tartarum. Sic igitur cum prærepta Sileno in Caium aliquid dicendi facultas eſſet, CLAVDIO introeunte, Silenus principium Comœdiæ Ariſtophanis, quæ Equites inſcribitur, canere incepit, nomine totius populi. Deinde ſcilicet ipſi Claudio gratificans, conuerſus ad Quirinum; Iniurius es, inquit, o Quirine, qui hunc tuum nepotem in hoc conuiuium inducas ſine libertis

Octauianus Augustus. — *Tiberius.* — *C. Caligula.* — *Claudius.*

ἐστὶ μέγας καὶ καλός· ἐμοὶ γοῦν, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, τὸ γοῦν περὶ τὴν κεφαλὴν ἐστὶ προσόμοιος. *Παίζοντος ἔτι ταῦτα τοῦ Σειληνοῦ, καὶ τῶν θεῶν οὐ σφόδρα προσεχόντων αὐτῷ, Ὀκταβιανὸς ἐπεισέρχεται, πολλὰ ἀμείβων, ὥσπερ οἱ χαμαιλέοντες, χρώματα· καὶ νῦν μὲν ὠχριῶν, αὖθις δὲ ἐρυθρὸς *γινόμενος· εἶτα μέλας, καὶ ζοφώδης, καὶ συννεφής· διίετο δὲ αὖθις εἰς Ἀφροδίτην καὶ *Χάριτας. *εἶτ᾽ δὲ ἤθελε τὰς βολὰς τῶν ὀμμάτων, ὁποῖός ἐστιν ὁ μέγας ἥλιος. οὐδένα γὰρ οἱ τῶν πάντων, ἀντιβλέπειν ἠξίου. καὶ ὁ Σειληνός, Βαβαί, ἔφη, τοῦ παντοδαποῦ τούτου θηρίου! τί ποτ᾽ ἄρα δεινὸν ἡμᾶς ἐργάσεται; Παῦσαι, εἶπεν, ληρῶν, ὁ Ἀπόλλων. ἐγὼ γὰρ αὐτὸν τουτῳὶ Ζήνωνι παραδοὺς, αὐτίκα ὑμῖν ἀποφανῶ *χρυσὸν ἀκήρατον. Ἀλλ᾽ ἴθι, εἶπεν, * *ὁ Ζήνων ἐπιμελήθητι τοῦ ἐμοῦ θρέμματος. ὁ δὲ, ἐπακούσας, εἶτα ἐπᾴσας αὐτῷ μικρὰ τῶν δογμάτων, ὥσπερ οἱ τὰς Ζαμόλξιδος ἐπῳδὰς θρυλλοῦντες, ἀπέφηνεν ἄνδρα ἔμφρονα καὶ σώφρονα. Τρίτος ἐπεισέδραμεν *αὐτοῖς Τιβέριος, σεμνὸς τὰ πρόσωπα καὶ βλοσυρός, *σῶφρόν τε ἅμα καὶ πολεμικὸν βλέπων. ἐπιστραφέντος δὲ πρὸς τὴν καθέδραν, ὤφθησαν ὠτειλαὶ κατὰ τὸν νῶτον μυρίαι, *καυτῆρές τινες, καὶ ξέσματα, καὶ πληγαὶ χαλεπαί, καὶ μώλωπες, *ὑπὸ τῆς ἀκολασίας καὶ ὠμότητος ψῶραί τινες, καὶ *λειχῆνες οἷον ἐγκεκαυμέναι. εἶτα ὁ Σειληνός, *Ἀλλοῖός μοι, ξεῖνε, φάνης νέον ἢ τὸ πάροιθεν, εἰπών, ἔδοξεν *αὐτοῦ φαίνεσθαι σπουδαιότερος· καὶ ὁ Διόνυσος, Τί δῆτα, εἶπεν, ὦ παππίδιον, σπουδάζεις; καὶ ὅς, Ἐξέπληξέ με ὁ γέρων οὑτοσί, *ὁ σάτυρος, ἔφη, καὶ πεποίηκε λαθόμενον ἐμαυτοῦ τὰς Ὁμηρικὰς *προσβαλέσθαι μούσας. Ἀλλά σε, εἶπεν, ἕλξει τῶν ὤτων. λέγεται γὰρ αὐτὸς καὶ γραμματιστήν τινα τοῦτο *ἐργάσασθαι. Οἰμώζων μὲν οὖν, εἶπεν, ἐν μονῇ νησιδίῳ (τὰς Καπρέας αἰνιττόμενος) τὸν *ἄθλιον ἁλιέα ψηχέτω. Ταῦτα ἔτι παιζόντων αὐτῶν, μέγα εἰσέρχεται θηρίον πονηρόν. εἶτα οἱ θεοὶ πάντες ἀπέστρεψαν τὰ ὄμματα· κᾆτα αὐτὸν μὲν ἡ Δίκη δίδωσι ταῖς ποιναῖς· αἱ δὲ ἔρριψαν εἰς τάρταρον. οὐδὲν οὖν ἔσχεν ὁ Σειληνὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσαι. Τοῦ Κλαυδίου δὲ ἐπεισελθόντος, ὁ Σειληνὸς ἄρχεται τοὺς Ἀριστοφάνους Ἱππέας ᾄδειν *ἀντὶ τοῦ δήμου* *κολακεύων δῆθεν τὸν Κλαύδιον. εἶτα πρὸς τὸν Κυρῖνον ἀπιδών, Ἀδικεῖς, εἶπεν, ὦ Κυρῖνε, τὸν ἀπόγονον ἄγων εἰς τὸ συμπόσιον, *δίχα τῶν ἀπε-

λευθέρων

ἀπελευθέρων Ναρκίσσου καὶ Πάλλαντος. Ἀλλ' ἴθι, εἶπε, πέμψον ἐπ' ἐκείνους, εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν γαμετὴν Μεσσαλίναν. ἔστι γὰρ ἐκείνων δίχα, τουτὶ τῆς τραγῳδίας τὸ δορυφόρημα, *μικροῦ δέω φάναι, καὶ ἄψυχον. Ἐπεισέρχεται λέγοντι τῷ Σειληνῷ Νέρων μετὰ τῆς κιθάρας καὶ τῆς δάφνης. εἶτα ἀποβλέψας ἐκεῖνος πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, Οὗτος, εἶπεν, ἐπὶ σὲ παρασκευάζεται. καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀπόλλων, Ἀλλ' ἔγωγε αὐτόν, εἶπεν, *ἀποστεφανώσω ταχέως· ὅτι με μὴ πάντα μιμεῖται, μηδὲ ἐν οἷς με μιμεῖται, γίνεταί μου μιμητὴς δίκαιος. ἀποστεφανούμενον δὲ αὐτὸν ὁ Κωκυτὸς εὐθέως ἥρπασεν.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ πολλοὶ καὶ παντοδαποὶ *συνέδραμον, Βίνδικες, Γάλβαι, Ὄθωνες, Βιτέλλιοι· καὶ ὁ Σειληνός, Τούτων, εἶπε, τῶν μονάρχων τὸν δῆμον πόθεν ἐξευρήκατε, ὦ θεοί; τυφόμεθα γοῦν ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. φείδεται γὰρ οὐδὲ τῶν *ἀναξιωτέρων ταυτὶ τὰ θηρία. καὶ ὁ Ζεύς, ἀπιδὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ *Σάραπιν, καὶ τὸν *Οὐεσπασιανὸν δείξας, Πέμπε, εἶπε, τὸν *σμικρῖνον τοῦτον ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ταχέως, ἵνα τὴν φλόγα ταύτην καταβέσῃ. τῶν παίδων δέ, τὸν πρεσβύτερον μὲν, παίζειν κέλευε μετὰ *τῆς Ἀφροδίτης τῆς πανδήμου· τὸν νεώτερον δέ, τῷ Σικελικῷ θηρίῳ παραπλησίως *κλοιῷ δῆσον. Παρῆλθεν ἐπὶ τούτοις γέρων ὀφθῆναι καλός, (λάμπει γὰρ ἔστιν ὅτε καὶ ἐν τῷ γήρᾳ τὸ κάλλος) ἐντυχεῖν πρᾳότατος, *χρηματίσαι δικαιότατος. ᾐδέσθη *τοῦτον ὁ Σειληνός, καὶ ἀπεσιώπησεν. εἶτα ὁ Ἑρμῆς, Ὑπὲρ δὲ τούτου, εἶπεν, οὐδὲν ἡμῖν λέγεις; Ναὶ μὰ Δία, ἔφη· μέμφομαι γὰρ ὑμᾶς τῆς *ἀνισότητος. τῷ γὰρ *φονικῷ θηρίῳ τρεῖς πέντε νείμαντες ἐνιαυτούς, ἕνα μόλις ἐδώκατε τούτῳ βασιλεῦσαι. Ἀλλὰ μὴ μέμφου, εἶπεν ὁ Ζεύς. εἰσάξω γὰρ ἐπὶ τούτῳ πολλοὺς καὶ ἀγαθούς. Εὐθέως οὖν ὁ Τραϊανὸς εἰσήρχετο, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ τρόπαια, τό τε Γετικὸν καὶ Παρθικόν. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Σειληνός, ἔφη, λανθάνειν τε ἅμα καὶ ἀκούεσθαι βουλόμενος, Ὥρα νῦν τῷ δεσπότῃ Διὶ σκοπεῖν, ὅπως ὁ Γανυμήδης αὐτῷ φρουρήσεται. Μετὰ τοῦτον ἐπεισέρχεται, βαθὺν ἔχων ὑπήνην ἀνὴρ σοβαρός, τά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ μουσικὴν ἐργαζόμενος, εἴς τε τὸν οὐρανὸν ἀφορῶν πολλάκις, καὶ πολυπραγμονῶν τὰ ἀπόρρητα. τοῦτον ἰδὼν ὁ Σειληνὸς ἔφη, Τί δὲ ὑμῖν οὗτος ὁ σοφιστὴς δοκεῖ; *μῶν Ἀντίνοον τῇδε περισκοπεῖ; φρασάτω τις αὐτῷ μὴ παρεῖναι τὸ μειράκιον ἐνθάδε, καὶ παυσάτω τοῦ λήρου καὶ τῆς φλυαρίας αὐτόν.

Narciſſo & Pallante. *Immo & vna cũ illis, ait, ſi tibi videtur, vxorẽ quoq; eius Meſſalinã accerſi iube. Sine illis enim videtur hic, parum abeſt, quoddam tragicum ſatellitium mutum & inanimum. Hæc dicẽti Sileno, ſuperuenit NERO, citharam geſtans, & lauro redimitus. Ac Silenus in Apollinem detorquens oculos; Hic ad tui imitationem, inquit, ſe comparat. Cui rex Apollo; Ego quidem huic, inquit, quamprimum coronam eripiã. Nec enim me in omnib. eſt ęmulatus: atq; adeo, in quib. me imitari voluit, valde peruerſus mei exſtitit imitator. Illum igitur Cocytus adempta corona repente in præceps rapuit. Poſt hunc multi & vndique ſimul accurrerunt, *Vindices, Galbæ, Othones, Vitellii.* Quib* conſpectis, Silenus ait; Vbinam tantã Imperatorum turbã inueniſtis, o dii? ſuffocamur præ fumo. Huiuſmodi enim feræ, ne quidem maxime neceſſariis & coniunctis parcunt & ignoſcunt. Deinde Iupiter derepente ad Serapim fratrẽ ſuum conuerſus, VESPASIANVM oſtendens, Mitte & hũc parcum & reſtrictũ virum, quam citiſſime fieri poterit, ex Ægypto, qui hanc flammã exſtinguat. Huius vero *ſeniorem filium* iube ludere cũ Venere publica: *iuniorem* vero, feræ Siculæ ꝓximum, ferreis vinculis cõſtringito. *Ad hos quoq; ſe contulit *ſenex*, aſpectu pulcher & decorus; (lucet enim aliquãdo & in ſenectute decor vultus) aditu facilis & perhumanus, & in rerum adminiſtratione æquiſſimus & continẽtiſſimus. *Hoc delectatus Silenus, conticuit. At illi Mercurius; Nihilne tu habes quod nobis de iſto dicas? Sane per Iouẽ, inquit. etenim ego vos inęquabilis varietatis accuſo. Priori enim, immani & cædibus dedito tyranno, quindecim annos; huic ne annum quidem integrum imperium tenere indulſiſtis. Sed ne reprehende, Iupiter inquit. Ego enim poſt hũc multorum proborum copiã immittã. Illico igitur ingreſſus eſt TRAIANVS, humeris geſtãs tropæa Getica & Parthica. Hunc Silenus cõſpicatus, *quãuis ſubmiſſa voce loqueretur, intelligi tamen volens, hæc verba protulit; Hoc tempore maxime ſumma cura & diligentia eſt adhibenda domino Ioui, quo illi cuſtodiatur Ganymedes. Poſt hunc progreditur vir prolixa barba venerandus; *reliquis quidẽ diſciplinis, ſed muſicis præcipue excultus & ornatus. Hunc cum ſæpius in cælũ oculos attollentem, ac ſollicite occulta & non in vulgus enuntianda inquirẽtem conſpexiſſet Silenus, ait; Quid vobis videtur hic ſophiſta? num Antinoum quærit? Illi vero veſtrum aliquis renuntiet, non hic eſſe adoleſcentem: atque ita hominis nequitiam & laſciuiam comprimat & coerceat.

Nero. Veſpaſianus. Titus. Domitianus. Nerua. Traianus. Adrianus.

Antoninus Pius. Deinde poſt hos accedentem virum, non quidem*rerum venerearum, ſed reip. gubernandæ peritum, cernẽs Silenus, ait, *Papę! vt pauci ſermonis eſt! Hunc ego ſenem reor eſſe aliquẽ ex his qui cuminum ſecant. Poſt hunc vero ingrediẽte duorum fratrũ pari, *M. Antoninus* Vero & Lvcio, Silenus grauiter frontẽ contraxit. Neq; enim illudere, aut dicteriis impetere vllã in partem poterat; præcipue Verum; quãuis ſtudioſe agitaret & inquireret quæ circa filium & vxorem deliquerat: in hanc, quia immoderatius defunctã luxiſſet, alioquin non probam: quod ad illum attinet, quia ruentis imperii nullã rationem habuiſſet; cũ generum reip. ſtudioſum & frugi haberet; quẽ ſummæ rei præponi longe fuiſſet vtilius, quiq; filio eius, melius quam ipſe ſibi, conſuluiſſet. Quæ omnia cũ diligẽter ſcrutaretur & excuteret, tamen vehementer eius virtutis magnitudinem *Commodus.* venerabatur & ſuſpiciebat. Huius *filiũ* ne quidem dignum in quem aliquod facetum dictum coniiceret, ſponte ſilentio præteriit. At ille, cum inter heroas conſiſtere & conuerſari nequiret, in terram decidit. Acceſſit & *Pertinax.* Pertinax, cædem ſibi illatam in medio cõuiuio deflẽs. Cuius Nemeſis (quæ iuſtitiæ præeſt) miſeratione cõmota, Equidem huius facti auctores, inquit, haudquaquã ex eo magnam ſunt lætitiam percepturi: quamuis tu quoq; Pertinax & in hoc inique egeris, quod conſiliis adhibitus, coniurationis, qua Marci filius occubuit, videaris fuiſſe particeps & conſcius. *Seuerus.* Poſt hunẽ Severvs, in puniẽdo vehemens & acerbus. Ego vero hũc, inquit Silenus, irridere ſuperſedeo. Nec enim paruũ mihi ipſius inexorabilis ſæuitia & immanitas terrorẽ incutit. Eius autem *filios*, cũ ſe patri cõiungere vellent, *Minos, ſatis longo ab eis diſſitus interuallo, vetuit. Verum ſimul atq; alterum ab altero liquido dignoſcere potuit, iuniorem quidẽ, miſſum *Geta.* fecit; ſeniorem vero, digna ſuis facinoribus ſupplicia ſubiturum amãdauit. Nec multo poſt *Antoninus Carac.* *Macrinus.* Macrinvs, cautus homicida: deinde adoleſcẽs ab Emeſa ciuitate oriundus, lõge neſcio *Antoninus Heliogab.* quo locorũ a ſacris clauſtris repulſus eſt. Sed Alexander Syrus, qualẽcumq; locũ inter *Alexander.* poſtremos nactus, ſuã calamitatem querebatur & deplorabat. Quẽ Silenus irridẽs; O te hominem amentiſſimũ, & nullius plane conſilii, qui ad tantũ dignitatis faſtigiũ elatus, tuas res ex animi tui ſententia nõ adminiſtraſti; ſed tuas pecunias matri cõmiſiſti; neq; tibi in mentẽ venit, longe ſatius & vtilius eſſe, eas amicis impartiri, quam ſibi recondere. Sed ego, inquit *Gallienus cũ Valeriano patre.* Nemeſis, oẽs eos quicũq; ſceleris in hunc cõmiſſi conſcii & participes fuerũt, ſupplicio afficiendos tradã. Sic itaq; miſſo facto adoleſcẽte, ecce Gallienvs vna cũ patre acceſſit intro:

Ἐπὶ τούτοις ἀνὴρ εἰσέρχεται σώφρων, οὐ τὰ εἰς Ἀφροδίτην, ἀλλὰ τὰ εἰς τὴν πολιτείαν. ἰδὼν αὐτὸν ὁ Σειληνός, ἔφη, Βαβαὶ τῆς μικρολογίας! εἷς εἶναί μοι δοκεῖ τῶν *διαπριόντων τὸ κύμινον ὁ πρεσβύτης οὗτος. Ἐπεισελθούσης δὲ αὐτῷ τῆς τῶν ἀδελφῶν ξυνωρίδος, *Βήρου καὶ Λουκίου, δεινῶς ὁ Σειληνὸς συνεστάλη. παίζειν γὰρ οὐκ εἶχεν, οὐδὲ ἐπισκώπτειν, μάλιστα δὲ τὸν Βῆρον· καίτοι καὶ τούτου τὰ περὶ τὸν υἱὸν καὶ τὴν γυναῖκα πολυπραγμονῶν ἁμαρτήματα· τὴν μέν, ὅτι πλέον ἢ προσῆκεν ἐπένθησεν, ἄλλως τε οὐδὲ κοσμίαν οὖσαν· *τῷ δέ, ὅτι τὴν ἀρχὴν συναπολλυμένην περιεῖδε, καὶ ταῦτα σπουδαῖον ἔχων κηδεστήν, ὃς τῶν τε κοινῶν ἂν προέστη κρεῖττον, καὶ δὴ καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ βέλτιον ἂν ἐπεμελήθη, ἢ αὐτὸς αὑτοῦ. καίπερ οὖν ταῦτα πολυπραγμονῶν, ᾐδεῖτο τὸ μέγεθος αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς. τόν γε μὴν υἱέα, οὐδὲ τοῦ σκωφθῆναι νομίσας ἄξιον, ἀφῆκεν. ἔπιπτε γὰρ καὶ αὐτὸς εἰς γῆν, οὐ δυνάμενος *ἵστασθαι καὶ συνομιλεῖν τοῖς ἥρωσιν.

Προσέρχεται Περτίναξ, ἐν τῷ συμποσίῳ τὴν σφαγὴν ὀδυρόμενος. ἡ Δίκη δέ, αὐτὸν κατελεήσασα, Ἀλλ᾽ οὐ χαιρήσουσιν, εἶπεν, οἱ τούτων αἴτιοι· καὶ σὺ δέ, ὦ Περτίναξ, *ἠδίκεις κοινωνῶν τῆς ἐπιβουλῆς, ὅσον ἐπὶ τοῖς σκέμμασιν, ἧς ὁ Μάρκου παῖς ἐπεβουλεύθη. Μετὰ τοῦτον ὁ Σέβηρος, ἀνὴρ πικρίας γέμων *κολαζόμενος. Ὑπὲρ τούτου, εἶπεν ὁ Σειληνός, οὐδὲν λέγω· φοβοῦμαι γὰρ αὐτοῦ τὸ λίαν ἀπηνὲς καὶ ἀπαραίτητον. Ὡς δὲ ἔμελλεν αὐτῷ *τὰ παιδάρια συνιέναι, πόρρωθεν αὐτὰ διεκώλυσεν ὁ Μίνως. ἐπιγνοὺς δὲ σαφῶς, τὸν νεώτερον ἀφῆκε, τὸν δὲ πρεσβύτερον, τιμωρίαν ἔπεμψε τίσοντα. Μακρῖνος *ἐνταῦθα *σοφὸς μιαιφόνος· εἶτα τὸ ἐκ τῆς Ἐμέσης παιδάριον, πόρρω που τῶν ἱερῶν ἀπηλαύνετο περιβόλων. ὅ γε μὴν *Σύρος Ἀλέξανδρος ἐν ἐσχάτοις που καθῆστο, τὴν αὑτοῦ συμφορὰν ποτνιώμενος. καὶ ὁ Σειληνός, ἐπισκώπτων αὐτόν, ἐπεῖπεν, Ὦ μωρὲ καὶ μέγα νήπιε, τηλικοῦτος ὤν, οὐκ αὐτὸς ἦρχες τῶν σαυτοῦ, τὰ χρήματα διδοὺς τῇ μητρί· καὶ οὐκ ἐπείσθης, ὅσῳ κρεῖττον ἀναλίσκειν ἦν αὐτὰ τοῖς φίλοις, ἢ θησαυρίζειν. Ἀλλ᾽ ἔγωγε, εἶπεν ἡ Δίκη, πάντας αὐτούς, ὅσοι *μεταίτιοι γεγόνασι τούτων, κολασθησομένους παραδώσω. καὶ οὕτως ἀνείθη τὸ μειράκιον. Ἐπὶ τούτῳ παρῆλθεν εἴσω Γαλλιηνὸς μετὰ τοῦ παιδός·

ὁ μὲν,

ὁ μὲν, τὰ δεσμὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἔχων· ὁ δὲ, στολῇ τε καὶ κινήσει χρώμενος μαλακωτέρα, ὥσπερ αἱ γυναῖκες. *καὶ ὁ Σειληνὸς πρὸς μὲν ἐκεῖνον, *Τίς ἐστὶν ὁ λευκολόφας, Πρόσθεν ὃς ἀγεῖ στρατοῦ; ἔφη· πρὸς δὲ τὸν Γαλλιηνόν, *Ὃς καὶ χρυσὸν ἔχων πάντῃ, τρυφᾷ ἠΰτε κούρη. *Τούτω δὲ, ὁ Ζεὺς εἶπε τῆς ἐκεῖσε θοίνης ἐξελάσαι.

Τούτοις ἐπεισέρχεται Κλαύδιος. εἰς ὃν ἀποβλέψαντες οἱ θεοὶ πάντες, ἠγάσθησάν τε αὐτὸν τῆς μεγαλοψυχίας, καὶ ἐπένευσαν αὐτοῦ τῷ γένει τὴν ἀρχὴν δίκαιον εἶναι νομίσαντες, οὕτω φιλοπάτριδος ἀνδρὸς, ἐπὶ πλεῖστον εἶναι τὸ γένος ἐν ἡγεμονίᾳ. Τούτοις ἐπεισέδραμεν Αὐρηλιανὸς, ὥσπερ ἀποδιδράσκων τοὺς εἴργοντας αὐτὸν παρὰ τῷ Μίνωϊ· πολλαὶ γὰρ αὐτῷ συνίσταντο δίκαι τῶν ἀδίκων φόνων, καὶ ἔφευγε τὰς γραφὰς, κακῶς ἀπολογούμενος. *ἥλιος δὲ, ὁ ἐμὸς δεσπότης, πρός τε τὰ ἄλλα βοηθῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ πρὸς τοῦτο αὐτῷ συνήρατο, φράσας ἐν τοῖς θεοῖς, Ἀλλ' ἀπέτισε τὴν δίκην. καὶ ἐλήλυθεν ἡ δοθεῖσα ἐν Δελφοῖς μαντεία, Εἴ κε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη τ' ἰθεῖα γένοιτο. Τούτῳ συνέρχεται ὁ Πρόβος, *ἑβδομήκοντα πόλεις ἀναστήσας ἐν οὐδὲ ὅλοις ἐνιαυτοῖς ἑπτὰ, καὶ πολλὰ πάνυ σωφρόνως *οἰκονομήσας, ἄδικα μὲν πεπονθὼς, ὑπὸ τῶν θεῶν ἐτιμᾶτο, πάντα τε ἄλλα, καὶ τὸ *τοὺς φονέας αὐτοῦ τὴν δίκην ἐκτῖσαι. σκώπτειν δὲ ὅμως αὐτὸν ὁ μὲν Σειληνὸς ἐπεχείρει, καίτοι πολλῶν αὐτῷ σιωπᾶν παρακελευομένων· Ἀλλ' ἐᾶτε, ἔφη, νῦν γοῦν δι' αὐτοῦ τοὺς ἑξῆς φρενωθῆναι. οὐκ οἶσθα, ὦ Πρόβε, ὅτι τὰ πικρὰ φάρμακα καταμιγνύντες οἱ ἰατροὶ τῷ μελικράτῳ, προσφέρουσι; σὺ δὲ, αὐστηρὸς ἦσθα λίαν, καὶ τραχὺς ἀεὶ, εἴκων δὲ οὐδαμοῦ· πέπονθας οὖν ἄδικα μὲν, εἰκότα δὲ ὅμως. Οὐ γὰρ ἔστιν οὔτε ἵππων, οὔτε βοῶν ἄρχειν, οὔτε ἡμιόνων, ἥκιστα δὲ ἀνθρώπων, μή τι καὶ τῶν κεχαρισμένων αὐτοῖς συγχωροῦντα· ὥσπερ ἔσθ' ὅτε τοῖς ἀσθενοῦσιν οἱ ἰατροὶ μικρὰ ἐνδιδόασιν, ἵν' ἐν τοῖς μείζοσιν ἔχωσιν αὐτοὺς πειθομένους. Τί οὖν, εἶπεν ὁ Διόνυσος, ὦ παππίδιον; φιλόσοφος ἡμῖν ἀνεφάνης; Οὐ γὰρ, ὦ παῖ, ἔφη, καὶ σὺ φιλόσοφος ὑπ' ἐμοῦ γέγονας; οὐκ οἶσθα, ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης *ἐοικὼς ἐμοὶ, τὰ πρωτεῖα κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ἀπηνέγκατο τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων· εἰ τῷ Δελφῷ πιστεύεις ὅτι ἐστὶν ἀψευδής; ἔα τοίνυν ἡμᾶς μὴ πάντα γελοῖα λέγειν, ἀλλὰ καὶ *σπουδαῖα.

hic quidẽ, adhuc vinculis captiuitatis ſuę oneratus: ille vero, ſtola & inceſſu vtẽs molliori, mulierum ritu. In priorem Silenus hæc luſit; Quis candidus hic galea eſt, Qui agit copias prior? In Gallienum vero; Hic aurum geſtat tener vndiq; more puellæ. Hos duos aũt Iupiter iuſſit ab iis quæ iſthic celebrabantur epulis egredi. Poſt hos introducitur CLAVDIVS; in quem cum omnes dii vultus oculosq; defixiſſent, in magna admiratione eũ propter animi magnitudinem habuerũt: tum etiam annuerunt ipſius poſteris rerum potiri: iuſtũ eſſe exiſtimantes, tam amantis patriæ viri poſteritatem quam diutiſſime principem in rep. locũ obtinere. Poſt hos accurrit AVRELIANVS, tamq̃ feſtinato curſu ſe ab eorũ conſpectu proripiens, qui illi negotiũ faceſſebant apud Minoa. Etenim multis exagitabatur criminationibus, multatum cædiũ iniuſte perpetratarum nomine; *quibus quaſdã improbas defenſiones prætexẽs, cauſæ dictionẽ effugit. Sol vero, dominus meus, & in reliquis opẽ ferre ſolitus, non minimo adiumẽto ei etiam hac in re fuit; palam inter deos prædicans, ipſum pœnas depẽdiſſe, & oraculum apud Delphos redditum eueniſſe; *Iudicium, ſiquis quæ fecit perferat, æquũ eſt.* Conuenit & PROBVS; qui intra ſeptem annos, nondum completos, ſeptuaginta inſtaurauit vrbes; & multa quoq; domi prudẽter inſtituit. Huic, iniqua paſſo, magnus a diis in multis rebus habitus eſt honos, cũ ob id maxime, quod eius percuſſores, tãti ſceleris ergo, ipſi pœnas luerunt. Illum tamen Silenus nihilo ſecius irridere & cauillari conatus eſt. Et multis illũ tacere iubentibus; Sinite, inquit, eos qui ſequentur, ex iſto prudẽtiores euadere. An ignoraſti, o Probe, medicos melicrato amaris medicamentis infuſo, iucundiora propinare? Tu vero, qui nihil vnq̃ cuiquam condonaſti, cum in tota tua ratione lõge ſeuerior & aſperior, quam par erat, fueris, iniquam, ſed tamen meritam calamitatẽ pertuliſti. Nemo enim aut equis, aut bobus, aut mulis, nedũ hominibus rectè præfuerit; niſi eorum gratiæ & voluntati aliquid dederit: vt fit cũ medici ægrotorũ cupiditatibus in leuibus rebus indulgent, quo illos ſibi in maioribus obſequentes præſtent. Quid ita, o patercule, inquit Dionyſus, te nobis philoſophum derepente exhibuiſti? Non & tu, o fili, inquit ille, in philoſophicis quoque diſciplinis a nobis es inſtitutus & eruditus? An neſcis & nobis perſimilem fuiſſe Socratem, qui primas inter ſuæ ætatis philoſophos tenuit? ſi quidem tu Delphicum oraculum minime mendax eſſe perſuaſum habes. Liceat igitur nobis per te, non omnia ridicula dicere, ſed etiam ſeria & grauia [leuibus nonnumq̃ miſcere.]

Claudius.

Aurelianus.

Probus.

Carus. Adhuc illis inter ſe diſſerentibus, CARVS vna cum filiis ad conuiuium accedere voluit: ſed a Iuſtitia repulſam tulit. *Diocletianus, Maximiani duo, Conſtantius.* Deinde DIOCLETIANVS ſecum ducens MAXIMIANOS duos, & auum meum CONSTANTIVM, cum ſplendido ornatu in mediũ progreſſus eſt. Hi quidem manibus ſe inuicem tenebãt, neq; ex æquo gradiebantur; ſed Diocletianũ chori in modum circumſtabant: quos ſibi ille, apparitorum vice fungi, & præire volẽtes prohibebat. Nihil enim ſibi præcipuum arrogare ſtudebat. Vt vero pariter cum aliis incedere cœpit, cum ſe oneris mole premi & vrgeri ſentiret, omnia quæcumq; humeris geſtabat, inter eos partitus, ſolutus & expeditus iter faciebat. Horum concordiam dei admirati, longe digniori præ multis aliis loco ſedere præceperunt. At *Maximianum* acerbe & intemperanter ſeſe gerentem, Silenus non dignum duxit quem dicteriis inceſſeret; ſed in cœtũ & conuiuium Imperatorũ non admiſit. Non ſolũ enim erat in omnis generis libidines effuſus & intemperans, verum etiam rerum nouarũ cupidus, & perfidiæ plenus, neque in omnibus tetrachordo cõcors. Quamobrẽ ipſum Nemeſis continuo in fugam coniecit; fugitq; neſcio quo locorum. nec enim mihi in mẽtem venit ea de re Mercurium percontari. Ab hoc adnatus eſt huic in omnibus concordi tetrachordo alius grauis, aſper, & turbulentus tonus. Hos igitur duos ne quidem cœtus heroum limẽ attingere numen illud quod iuſtitiæ preeſt, permiſit. *Licinius.* LICINIVM vero, eo vſq; loci progreſſum, propterea quod multa turpia & nefaria ſcelera cõmiſerat, quam citiſſime Minos profligauit. *Conſtãtinus, & filii.* CONSTANTINVS autẽ acceſſit intro, & longo temporis ſpatio ſedit. Secundũ ipſum & eius filii. Nec enim *Magnentius.* MAGNENTIO patuit aditus; quia nihil vmquam ſani fecerat. Licet enim ab ipſo multa egregie geſta videri poſſint; quia tamen dii perſpexerunt hæc non a recto & confirmato animi iudicio pfecta eſſe, fugientẽ eum in luctu dimiſerunt.

Ἔτι διαλεγομένων αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους, [ὁ] Κάρος ἅμα τοῖς παισὶν, *εἰσφέρειν βουληθεὶς εἰς τὸ συμπόσιον, ἀπελήλατο παρὰ τῆς Δίκης. καὶ ὁ Διοκλητιανὸς, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ Μαξιμιανώ τε τὼ δύω, καὶ τὸν ἐμὸν πάππον Κωνστάντιον, ἐν κόσμῳ προσῄει. εἴχοντο δὲ ἀλλήλων τὼ χεῖρε, καὶ ἐβάδιζον, οὐκ ἐξ ἴσης, ἀλλ' οἷα χορός τις ἦν περὶ αὐτὸν, τῶν μὲν, ὥσπερ δορυφορούντων, καὶ προθεῖν αὐτοῦ βουλομένων, οὐ δὲ, εἴργοντος. οὐδὲν γὰρ ἠξίου πλεονεκτεῖν. ὡς δὲ συνίει κάμνοντος ἑαυτοῦ, αὐτοῖς διδοὺς ἅπαντα ἃ ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων, αὐτὸς εὐαπόλυτος ἐβάδιζεν. ἠγάσθησαν οἱ θεοὶ τῶν ἀνδρῶν τὴν ὁμόνοιαν, καὶ ἐπέτρεψαν αὐτοῖς πρὸ πολλῶν πάνυ καθῆσθαι. δεινὸς δὲ ὄντα τὸν Μαξιμιανὸν ἀκόλαστον, ὁ Σειληνὸς ἐπισκώπτειν μὲν οὐκ ἠξίου, τὸ δὲ τῶν βασιλέων οὐκ εἰσεδέχετο συσσίτιον. οὐ γὰρ μόνον τὰ εἰς Ἀφροδίτην ἦν *παντοίως ἀσελγὴς, ἀλλὰ καὶ φιλοπράγμων, καὶ ἄπιστος, καὶ οὐ τὰ πάντα τῷ τετραχόρδῳ συνῳδῶν. ἐξήλασεν οὖν αὐτὸν ἡ Δίκη ταχέως· εἶτα ἀπῆλθεν οὐκ οἶδα ὅπῃ γῆς· ἐπελαθόμην γὰρ αὐτὸ παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ πολυπραγμονῆσαι. Τούτῳ δὴ τῷ παναρμονίῳ τετραχόρδῳ *παραφύεται δεινὸν, καὶ τραχὺ, καὶ ταραχῶδες σύστημα. Τὼ μὲν οὖν δύω οὐδὲ τῶν προθύρων ἅψασθαι τῆς τῶν ἡρώων ἀγορᾶς ἡ Δίκη συνεχώρησεν· Λικίννιον δὲ, μέχρι τῶν προθύρων ἐλθόντα, πολλὰ καὶ ἄτοπα πλημμελοῦντα, ταχέως ὁ Μίνως ἐξήλασεν. ὁ Κωνσταντῖνος δὲ παρῆλθεν εἴσω, καὶ πολὺν ἐκαθέσθη χρόνον· εἶτα μετ' αὐτὸν τὰ παιδία. Μαγνεντίῳ γὰρ οὐκ ἦν εἴσοδος· ὅτι μηδὲν ὑγιὲς ἐπεπράγει· καίτοι πολλὰ ἐδόκει πεπρᾶχθαι τῷ ἀνδρὶ καλά. οἱ θεοὶ δὲ, ὁρῶντες ὅτι μὴ ταῦτα ἐκ καλῆς αὐτῷ πεποίηται διαθέσεως, εἴων αὐτὸν οἰμώζειν ἀποτρέχοντα.

Οὔσης δὲ τοιαύτης τῆς ἀμφὶ τὸ δεῖπνον παρασκευῆς, ἐπόθουν μὲν οὐδὲν οἱ θεοί· πάντα γὰρ ἔχουσιν· αὐτῶν δὲ τῶν ἡρώων ἐδόκει τῷ Ἑρμῇ *διαπειρᾶσθαι· καὶ τῷ Διῒ τοῦτο οὐκ ἀπὸ γνώμης ἦν. ἐδεῖτο δὲ καὶ ὁ Κυρῖνος ἤδη τινὰ μετάγειν ἐκεῖθεν παρ' ἑαυτόν. Ἡρακλῆς δὲ, Οὐκ ἀνέξομαι, εἶπεν, ὦ Κυρῖνε· διὰ τί γὰρ οὐχὶ καὶ τὸν ἐμὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὸ δεῖπνον παρεκάλεις; σοῦ τοίνυν, εἶπεν, ὦ Ζεῦ, δέομαι, εἴ τινα τούτων ἔγνωκας ἄγειν πρὸς ἡμᾶς, ἥκειν τὸν Ἀλέξανδρον κέλευε. τί γὰρ οὖν, κοινῇ τῶν ἀνδρῶν *ἀποπειρασόμενοι, τοὺς βελ-

Huiuſcemodi igitur erat cœnæ apparatus. Et deos quidẽ nihil deficiebat: ſunt enim omnia in eorum manu & poteſtate: Mercurius autem, heroũ conuiuium nõ omnibus ſuis numeris abſolutum, atq; adeo aliquid ei deeſſe cenſebat. Nec ab hoc Iouis ſententia abhorrebat. Poſtulabat vero & Quirinus iamdudum, vt aliquem [alium] ex ſuis illuc introduceret. Non feram, o Quirine; inquit Hercules. Cur enim non & meum Alexandrũ huic conuiuio adhibuiſti? Te igitur, o Iupiter, inquit, oro atq; obteſtor, ſiquem horum ad nos conſtituiſti intromittere, *Alexandrum* venire iube. Cũ enim palã de viris fortib. periculum facturi ſimus,

τίνος

τίονος *δεόμεθα; Δίκαια λέγειν ὁ τῆς Ἀλκμήνης ἐδόκει τῷ Διΐ· καὶ ἐπεισελθόντος αὐτοῦ τοῖς ἥρωσιν οὔτε ὁ Καῖσαρ, οὔτε ἄλλος τις ἐπανίστατο· καταλαβὼν δὲ σχολάζουσαν καθέδραν, ἣν *ὁ τοῦ Σεβήρου παῖς ἐπεποίητο ἑαυτῷ, (ἐκεῖνος γὰρ ἀπελήλατο διὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν) ἐνεκάθισε. καὶ ὁ Σειληνὸς, ἐπισκώπτων τὸν Κυρῖνον, Ὅρα, εἶπε, μήποτε οὗτοι ἑνὸς ὦσιν οὐκ ἀντάξιοι, τουτουὶ τοῦ Γραικοῦ. Νὴ μὰ Δία, εἶπεν ὁ Κυρῖνος, οἶμαι πολλοὺς εἶναι μὴ χείρονας. οὕτω δὲ αὐτὸν οἱ ἐμοὶ *τεθαυμάκασιν ἔκγονοι, ὥστε μόνον αὐτὸν ἐκ πάντων ὅσοι ξένοι γεγόνασιν ἡγεμόνες, ὀνομάζουσι καὶ νομίζουσι μέγαν· οὐ μὴν ὅτι καὶ τῶν παρ᾽ ἑαυτοῖς γεγονότων οἴονται μείζονα τοῦτον· ἴσως μὲν ὑπὸ φιλαυτίας παθόντες, ἴσως δὲ καὶ οὕτως ἔχοντες· εἰσόμεθα δὲ αὐτίκα μάλα, τῶν ἀνδρῶν ἀποπειρώμενοι. Ταῦτα μάλιστα *λέγων ὁ Κυρῖνος ἠρυθρία, καὶ δῆλος ἦν ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῶν ἀπογόνων τῶν ἑαυτοῦ, μήπως τὰ δευτερεῖα λαβόντες *οἴχονται. Μετὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς ἤρετο τοὺς θεοὺς, πότερον χρὴ πάντας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καλεῖν, ἢ, καθάπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γίνεται, ὁ τὸν τὰς πολλὰς ἀνελόμενον νίκας κρατήσας, ἑνὸς περιγενόμενος, οὐδὲν ἔλαττον δοκεῖ κἀκείνων γεγονέναι κρείσσων, οἳ προσεπάλαιον μὲν οὐδαμῶς αὐτῷ, τοῦ κρατηθέντος δὲ ἥττους ἐγένοντο. καὶ ἐδόκει πᾶσιν ἡ τοιαύτη σφόδρα ἐμμελῶς ἔχειν ἐξέτασις. Ἐκήρυττεν οὖν ὁ Ἑρμῆς, παρεῖναι Καίσαρα, καὶ τὸν Ὀκταβιανὸν ἐπὶ τούτῳ, Τραϊανὸν δὲ ἐκ τρίτου, ὡς πολεμικωτέρους. Εἶτα γενομένης σιωπῆς, ὁ βασιλεὺς Κρόνος βλέψας εἰς τὸν Δία, θαυμάζειν ἔφη, πολεμικοὺς μὲν αὐτοκράτορας ὁρῶν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τουτουὶ καλουμένους, οὐδένα μέντοι φιλόσοφον. Ἐμοὶ δὲ, εἶπεν, οὐχ ἧττον εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι φίλοι. καλεῖτε οὖν εἴσω καὶ τὸν Μάρκον. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Μάρκος κληθεὶς παρῆλθε, *σεμνὸς ἄγαν ὑπὸ τῶν πόνων, ἔχων τά τε ὄμματα καὶ τὸ πρόσωπον ὑπό τι συνεσταλμένον, κάλλος δὲ ἀμήχανον ἐν αὐτῷ τούτῳ δεικνύων, ἐν ᾧ παρεῖχεν ἑαυτὸν ἄκομψον καὶ ἀκαλλώπιστον. ἥ τε γὰρ ὑπήνη βαθεῖα παντάπασιν ἦν αὐτῷ, καὶ τὰ ἱμάτια λιτὰ καὶ σώφρονα· καὶ ὑπὸ τῆς ἐνδείας τῶν τροφῶν, ἦν αὐτῷ τὸ σῶμα διαυγέστερον καὶ διαφανέστατον, ὥσπερ αὐτὸ (οἶμαι) τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον φῶς. Ἐπεὶ δὲ οὖν ἦν εἴσω τῶν ἱερῶν περιβόλων, ὁ Διόνυσος εἶπεν, Ὦ βασιλεῦ Κρόνε, καὶ Ζεῦ πάτερ, ἆρα ἄξιον ἐν θεοῖς ἀτελές εἶναί τι; Οὐ φαμένων,

cur præſtantiore caremus? Iuſta & rationi conſentanea dicere Ioui patri Alcmenæ filius viſus eſt. Et in cœtum heroum ingrediente Alexandro, neque Cæſar ipſe, neq; quiſquam alius, aſſurgere dignatus eſt. At ille, cathedram accipiens quam ipſi vacuam fecerat Seueri filius, (etenim propter fratricidium ab heroum cõſuetudine repulſus fuerat) ſedit. Quo facto, in Quirinũ Silenus iocans, Vide, inquit, ne hi omnes cũ hoc vno Græco comparari digni ſint. Per Iouem, inquit Quirinus, inter eos opinor eſſe quãplures ipſi nulla re inferiores. Tantã autem hunc mei poſteri ſunt admiratione proſecuti, vt ſolum eũ inter duces exteros & vocẽt & cenſeant Magnum; nõ quo eum maiorem reliquis apud ſe natis iudicent; ſeu quod plus æquo ſibi fauent & ſuis ſtudent, ſeu forte quia ita res habet. Illud vero cuiuſmodi ſit, poſtea certo cognoſcemus, vbi de viris periculũ fecerimus. Quæ cum dixiſſet Quirinus, erubuit. Ex quo facile perſpectum eſt, ipſum ſuorum poſterorũ cauſſa vehemẽter laborare, ne in ſecundis partibus hærerent. Poſt hæc Iupiter apud deos propoſuit, an oporteret omnes decertare; an vero iſtud certamen ad gymnicorum morem inſtituendum foret, in quibus qui illũ vicit qui plures aſſecutus eſt palmas, vnius victor, ceteris quoq; præſtare cenſetur, qui ab eo, de quo victoriam retulit, ſuperati ſunt; licet cũ ipſis in certamen nõ venerit. Et ea quidẽ iudicii faciẽdi ratio, tamq̃ valde apta & explicata, ab omnibus diis cõmuni voce & ſententia eſt approbata. Edixit igitur Mercuriꝰ primũ adeſſe *Cæſarem*, deinde *Octauianũ*, tertium *Traianũ*, tamq̃ bellicoſiores. Hinc facto ſilẽtio, rex Saturnus, Iouẽ intuitus, Miror, inquit, bellica laude illuſtres Imperatores ad hoc certamẽ vocatos; philoſophũ vero neminem; quãuis hi quoq; non minus mihi cari ſint quam reliqui. Vocate igitur intro & *Marcum*. Et ille quidẽ accerſitus adfuit, grauis & cõſtans valde, tũ oculis tum vultu, præ animi cõtentione, aliquantulũ ſeuero & nõnihil contracto ſimili; pulchritudinẽ, quam nemo imitatione aſſequi poſſet, in eo demonſtrans, qđ eſſet horridus & incomptus. Erat enim barba ꝓlixa, & amictu ex omni parte frugali & modeſto. Deniq; propter paucitatem alimẽtorum, corpus illi erat ſplendidius & nitidius; ipſius lucidiſſimi (vt arbitror) & puriſſimi ignis inſtar. Illo vero intra ſacra ſepta intromiſſo, Dionyſus cœpit dicere, O Saturne rex, & Iupiter pater, vtrum aliquid imperfectum & deprauatum inter deos verſari fas eſt? Quibus nihil reſpondentibus,

Atqui accerſamus etiam huc, inquit, aliquem voluptatis ſectatorem. Sed huc, Iupiter ait, quemquam pedem inferre nefas eſt, qui noſtra non reuereatur & probet. Fiat itaque, reſpondit Dionyſus, de eo circa veſtibulum iudicium: & ſi ita videtur, tum demum adhibeamus hominē, non quidem omnino bellicæ virtutis expertem, ſed voluptatum fruitione & deliciis emollitum. Venit igitur ad limen vſque *Conſtantinus*. His ita decretis, (iam enim qua ratione ipſos certamen inire oporteret, ſententia dicta fuerat) Mercurius quidem cenſebat ſigillatim vnumquemq; oportere de ſeipſo dicere, deinde deos de ſingulis ſuffragia ferre. Hæc Apollini non recte ſtatui videbantur. Etenim veritatem, non perſuaſionis vim, aut dicendi ſuauitatem, a diis perpendi & examinari. Sed Iupiter, cum vtriſque gratificari cuperet, ſimul & eorum conſuetudinem in longius tempus producere; Nihil prohibet, inquit, ad aquæ rationem, quam vnicuique ad certum modum menſuramque largimur, ipſos iubere dicere: deinde interrogare, & ſingulorum ſenſus intimos explorare. Ad hoc Silenus, facete admodum Neptuno illudens; Sed vide, o Neptune, ne *Traianus* & *Alexander*, nectaris loco aquam omnem exſorbeant, ſicq; dicendi facultatem reliquis præripiant. Cui Neptunus; Haud equidem meæ aquæ, ſed veſtræ potionis auidiores illi viri fuerunt. Tuis igitur te vineis, quam me meis fontibus, timere magis cōuenit. Ac Silenus morſus, cōticuit; ſeque toto animo deinceps ad certantes conuertit. Tum Mercurius huiuſmodi præconio eſt vſus:

Diuiſurus adeſt egregia
Palmarum præmia nobilium.
Iam iamque moras
Tempus ſuadet ponere lentas,
Atq; auribus excipere hæc, mea quæ
Præconis vox nuntia profert.
Multorum o ſeruitute prius
Reges populûm colla prementes,
Infeſtam quos hoſtibus haſtam
Acuiſſe iuuat; ſimul & magnam
Prudenti conſilio mentem,
Animumq; controuerſum (agite)
Ad hoc vos ſiſtite iudicium:
Vita ſumma fuit, ſeu ſapere,
Damnis male ſeu vexare quibus
Inimicos, & multa in amicos
Animo magno conferre bona,
Poſita eſt vitæ meta beatæ:
Sine voluptate frui, finem
Sibi qui conſtituere laborum,
Connubia epulaſq; celebrare,
Rebuſq; oculos paſcere lætis:
Tunicis quoque mollibus ornari,

Εἰσαγάγωμεν οὖν τινὰ καὶ ἀπολαύσεως ἐραστὴν ἐνθαδί. καὶ ὁ Ζεύς, Ἀλλ' οὐ θεμιτὸν εἴσω φοιτᾶν, εἶπεν, ἀνδρὶ μὴ τὰ ἡμέτερα ζηλοῦντι. Γινέσθω τοίνυν ἐπὶ τῶν προθύρων, εἶπεν ὁ Διόνυσος, αὐτοῖς ἡ κρίσις. ἀλλ' εἰ τοῦτο δοκεῖ, καλῶμεν ἄνδρα, οὐκ ἀπόλεμον μὲν, ἡδονῇ δὲ καὶ ἀπολαύσει χειροηθέστερον. ἧκέτω οὖν ἄχρι τῶν προθύρων ὁ Κωνσταντῖνος. Ἐπειδὴ δὲ ἐδέδοκτο καὶ ὅντινα γὰρ ἔχειν τρόπον αὐτοὺς ἁμιλλᾶσθαι, γνώμη προὐτέθη καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς ἠξίου λέγειν ἕκαστον ἐν μέρει περὶ τῶν ἑαυτοῦ, τίθεσθαι δὲ τοὺς θεοὺς τὴν ψῆφον. Οὐ μὴν ἐδόκει ταῦτα τῷ Ἀπόλλωνι καλῶς ἔχειν· ἀληθείας γὰρ εἶναι, καὶ οὐ πιθανότητος οὐδὲ αἱμυλίας ἐν θεοῖς ἔλεγχον καὶ ἐξέτασιν. Βουλόμενος δὲ ὁ Ζεὺς ἀμφοτέροις χαρίζεσθαι, καὶ ἅμα προσάγειν ἐπὶ πλέον αὐτοῖς τὴν συνουσίαν, Οὐδὲν, εἶπε, κωλύει λέγειν τε αὐτοῖς ἐπιτρέψαι, μικρὸν τοῦ ὕδατος ἐπιμετρήσαντας, εἶτα ὕστερον ἀνερωτᾶν καὶ ἀποπειρᾶσθαι τῆς ἑκάστου διανοίας. καὶ ὁ Σειληνὸς ἐπισκώπτων, Ἀλλ' ὅρα, ὦ Πόσειδον, μὴ νομίσαντες αὐτὸ νέκταρ εἶναι, Τραϊανός τε καὶ Ἀλέξανδρος, ἅπαν ἐκφορήσωσι τὸ ὕδωρ, εἶτα ἀφέλωνται τοὺς ἄλλους. καὶ ὁ Ποσειδῶν, Οὐ τοὐμοῦ ὕδατος, εἶπεν, ἀλλὰ τοῦ ὑμετέρου πόματος, ἐραστὰ τὼ ἄνδρε ἐγενέσθην. ὑπὲρ τῶν σαυτοῦ τοιγαροῦν ἀμπέλων μᾶλλον, ἢ τῶν ἐμῶν πηγῶν, ἄξιον ἐστί σοι δεδιέναι. Καὶ ὁ Σειληνὸς δηχθεὶς, ἐσιώπα, καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐκ τούτου τὸν νοῦν προσεῖχεν. Ἑρμῆς δὲ ἐκήρυττεν·

Ἄρχει μὲν ἀγὼν καλλίστων
Ἄθλων ταμίας·
Καιρὸς δὲ καλεῖ μηκέτι μέλλειν
Ἀλλ' ἀκούοντες τὴν ἡμετέραν
Κήρυκα βοὴν, οἱ πρὶν βασιλεῖς,
Ἔθνεα πολλὰ δουλωσάμενοι,
Καὶ πολέμοισιν δάιον ἔγχος
Θήξαντες ὁμοῦ γνώμης τε μέγαν
Πινυτόφρονα νοῦν, ἴτ', ἐς αὐτίπαλον
Ἵστασθε κρίσιν, οἵ τε φρονεῖσιν
Τέλος ὀλβίστης ἥκειν βιοτῆς,
Οἵ τ' ἀντιβίους κακὰ πόλλ' ἔρξαι,
Χρηστὰ δὲ φίλους, τέρμα βιότου
Νενόμισθε, καὶ οἱ ἡδίστην
Ἀπόλαυσιν ἔχειν, τέρμα τε μόχθων,
Δαῖτας καὶ γάμους, ὄμμασι τερπνὰ,
Μαλακάς τε φέρειν ἐσθῆτας, ὁμοῦ

Λιθοκολλή-

Λιθοκολλήτοις περὶ χεῖρας ἄκρας
Ψελίοισι, φαίη μακαριστότατον·
Νίκης δὲ τέλος Ζηνὶ μελήσει.

Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοῦ κηρύττοντος, ἐκληροῦντο· καί πως συνέδραμε τῇ τοῦ Καίσαρος ὁ κλῆρος φιλοπρωτίᾳ. τοῦτο ἐκεῖνον μὲν ἐποίησε γαῦρον καὶ σοβαρώτερον. ἐδέησε δὲ διὰ τοῦτο [τοῦ] μικροῦ καὶ φεύγειν τὴν κρίσιν ὁ Ἀλέξανδρος· ἀλλὰ παραθαρρύνων αὐτὸν ὁ μέγας Ἡρακλῆς ἐπέσχε. δεύτερος *δὲ ἐπ' ἐκείνῳ λέγειν ἔλαχεν ὁ Ἀλέξανδρος· ἐπὶ δὲ τῶν ἑξῆς, οἱ κλῆροι τοῖς ἑκάστου χρόνοις συμπαρῆλθον. ἤρξατο οὖν ὁ Καῖσαρ ὡδί· Ἐμοὶ μὲν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, γενέσθαι ἐν τηλικαύτῃ συνέβη πόλει, μετὰ τοσούτους ἄνδρας, ὥστε τὴν μὲν, ὅσον οὔ πώποτε ἄλλη πόλις ἐβασίλευσε, βασιλεύειν· ταῖς δὲ ἀγαπητὸν, καὶ τὰ δεύτερα κομίσασθαι. τίς γὰρ πόλις, *ἀπὸ τρισχιλίων ἀνδρῶν ἀρξαμένη, ἐν οὐδὲ ὅλοις ἔτεσιν ἑξακοσίοις, ἐπὶ γῆς ἦλθε πέρατα τοῖς ὅπλοις; ποῖα δὲ ἔθνη *πολλὰ τοσούτους ἄνδρας ἀγαθούς τε καὶ πολεμικοὺς παρέσχετο, καὶ νομοθετικούς; θεοὺς καὶ ἐτίμησαν οὕτω τινές; ἐν τῇ τοσαύτῃ καὶ τηλικαύτῃ πόλει γενόμενος, οὐ τοὺς κατ' ἐμαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πώποτε, παρῆλθον τοῖς ἔργοις. καὶ τῶν ἐμῶν μὲν πολιτῶν, εὖ οἶδα ὡς οὐδεὶς ἀντιποιήσεταί μοι τῶν πρωτείων. εἰ δὲ Ἀλέξανδρος οὑτοσὶ τολμᾷ, τί τῶν ἔργων τῶν ἑαυτοῦ, τοῖς ἐμοῖς ἀξιοῖ παραβάλλειν; ἴσως τὰ Περσικὰ, ὥσπερ οὐχ ἑωρακὼς ἐγηγερμένα μοι τοσαῦτα κατὰ Πομπηίου τρόπαια; καί τοι τίς δεινότερος στρατηγὸς γέγονε, Δαρεῖος ἢ Πομπήιος; ποτέρῳ δὲ ἀνδρειότερον ἠκολούθει στρατόπεδον; τὰ μὲν οὖν μαχιμώτατα *τῶν Δαρείῳ πρότερον ὑπακουόντων ἐθνῶν, *ἐν τῇ Καρῶν μοίρᾳ Πομπήιος εἶχεν ἑπόμενα· τῶν δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης, οἳ τὴν Ἀσίαν πολλάκις πόλεμον ἐπάγουσαν *ἐδέξαντο· καὶ τούτων αὐτῶν τοὺς ἀνδρειοτάτους, *Ἰταλοὺς, Ἰλλυριοὺς, Κελτούς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν Κελτικῶν ἐπεμνήσθην, ἆρα τοῖς Γετικοῖς ἔργοις Ἀλεξάνδρου, τὴν τῆς Κελτικῆς ἀντιτάττομεν καθαίρεσιν; οὗτος ἅπαξ ἐπεραιώθη τὸν Ἴστρον, ἐγὼ δὲ δεύτερον τὸν Ῥῆνον. Γερμανικὸν αὖ τοῦτο τὸ ἐμὸν ἔργον· τούτῳ δὲ ἀντέστη μὲν οὐδὲ εἷς· ἐγὼ δὲ πρὸς Ἀριόβιστον ἠγωνισάμην. πρῶτος ἐτόλμησα Ῥωμαίων ἐπιβῆναι

Simul & manibus ſummis, opere
Vario nitidas gemmas gerere,
Queis viſa beatiſsima res eſt:
Ioui erit dein victoria curæ.

Huiuſmodi igitur a Mercurio habito præconio, ſortes duxerũt: & ſors quidem quodãmodo CÆSARIS in omnibus rebus principem locum obtinendi cupiditati concurrit. Quæ res eum hilariorem multo & alacriorem reddidit. Quamobrem parum abfuit quin iudicium Alexander ſubterfugeret. ſed ipſum magnus Hercules, bono animo eſſe iubens, continuit. A Cæſare ſecundum dicendi locum nactus eſt Alexander. Tum reliquis aliis poſtquam, vt cuiusque ferebant tempora, ſortes obtigerunt, ſic Cæſar orſus eſt: *Iulii Cæſaris oratio.* Mihi vero, o Iupiter & dii, in huiusmodi naſci cõtigit ciuitate poſt tot claros viros, quæ quidem imperium ſuum eo, quo nulla vmquam alia ciuitas dominata eſt, protulit; vt reliquæ omnes æqui bonique conſulere debeant, ſi ſecundas ab hac partes ferant. Quæ enim ciuitas, a tribus hominum milibus initium ducens, ſexcentis annis nondum exactis, armis ad extremas vſque terrarum oras peruenit & penetrauit? Quænam gẽs tam ſæpe, totque viros probos & illuſtres belli pacisque artibus præbuit? Et quinam tam pie deos coluerunt? In tanta igitur tamque celebri ciuitate natus, non ſolum meos æquales, ſed etiam eos qui vmquam fuerunt, rerum geſtarum gloria ſuperaui. Et meorum quidem ciuium ſcio neminem, quo minus mihi primæ deferantur partes, interceſſurum. Quod ſi hoc Alexãder audeat, quodnam ſuorum facinorum cum meis comparari dignum cẽſebit? Perſica forte; tamquam non viderit tot a me erecta & excitata de Pompeio tropæa. Nam, cedo, quis acrior, & rei militaris peritior dux exſtitit, Darius, an Põpeius? vtrum firmior & robore militum inſtructior exercitus eſt ſecutus?* Bellicoſiores gentes, quæ vmquam Darii imperio paruerũt, Carum loco Pompeius in exercitu habuit. At vero Europææ, ſæpius Aſiæ bellum inferenti, vaſtitatem intulerunt; & maxime earũ fortiſſimi, Itali, Illyrii, & Celtæ. Sed quando Celtarũ memini, nũ Geticis Alexandri rebus Galliæ expugnationẽ conferemus? Hic ſemel trãſiuit Iſtrum: ego iterũ Rhenum. Hoc vero eſt eximiũ meum Germanicum facinus; quo nemo ſe mihi antetulerit. Ego cõtra Ariouiſtũ manus cõſerui. Ego Romanorũ primus exterius mare

traiicere ſum auſus. Quod meum factum fortaſſe plurimũ in ſe habet admirationis:(decet enim tãtam meam animi magnitudinẽ & fortitudinem admirari) ſed illud multo præclariſſimum, me primum omniũ e naui deſiliiſſe. Heluetios taceo, & Iberorum gentem. neque dum vllius rei a me in Gallia geſtæ mentionem feci; quum tamen illic plus quam trecenta oppida, atque ducentas non minus hominum myriadas ſubegerim. Quæ cum tot tantaq; ſint, tum illud maximum & fortiſſimũ, quod re in eum locum adducta, vt mihi contra ciues meos bello dimicare neceſſe eſſet, victoriã ex ipſis Romanis, qui ad hoc vſque tẽpus inexpugnabiles & inuicti permanſerant, reportaui. Quod ſi quis multitudine prœliorum nos iudicet, ego ter plus acie conflixi, quam Alexandrum decertaſſe prædicant, qui eius res magnifice efferunt & extollũt: ſi multitudine vrbium captarum, non in Aſia ſolum, ſed & in Europa quamplurimas vrbes euerti. Hic quidem, Ægyptum ſpectans pertranſiuit: ego, conuiuia celebrans domui. Vultis quoq; vtriuſq; clementiam & moderationem poſt adeptam victoriam ſciſcitari & expendere? Ego inimicis meis veniam conceſſi: qui deinde ea in me admiſerunt, quæ numini Iuſtitiæ præſidi curæ fuerunt. Hic, pręterq̃ quod in hoſtes crudelis fuit, ne quidem ab amicis temperauit. Quia vero mecum de primis partibus cõtendere paratus es, neq; mihi ſtatim vna cum aliis cedis; tu quidem me cogis dicere, te perquam acerbũ & crudelem in Thebanos exſtitiſſe. Ego vero multa manſuetudine & humanitate complexus ſum Heluetios. Illorum quidem tu vrbes incendiſti: horũ ego a propriis ciuibus euerſos & cõbuſtos penates reparaui & reſtitui. Ecquid deniq; tanti fuit decem milia Græcorum ſuperaſſe, & quindecim myriadas hominum inuadentiũ pugnando ſuſtinuiſſe? Multa quidem alia de vtroq; noſtrũ dicere poſſem. ſed quoniam minime mihi per otiũ licuit arti dicẽdi incumbere, vos mihi veniã dare par eſt; ſimul & quæ dici ſunt omiſſa, æque ac ea quę dicta ſunt, pro merito reputãtes, priorem mihi honoris gradum tribuere. Hæc cũ diceret Cæſar, & adhuc loqui vellet, vix ſibi iam tũ antea

Alexandri m. reſponſio.

temperans ALEXANDER, ſeſe amplius continere non potuit, ſed cum tumultu & vehementi animi commotione, Quouſq; tandem, inquit, Iupiter & dii, tacitus feram huius hominis inſolentiam & audaciam? Nullum enim modum, vt videtis, adhibet in prædicatione ſuarum laudum, neq; in vituperatione mei. Ac melius fortaſſe fuiſſet ab vtriſq; abſtinere:

τῆς ἐκτὸς θαλάσσης. καὶ τοῦτο μὲν ἴσως τὸ ἔργον θαυμαστόν· καίτοι τὴν τόλμαν καὶ ταύτην, ἄξιον θαυμάσαι· ἀλλὰ τὸ μεῖζόν μοι, τὸ ἀποβῆναι τῆς νεὼς πρότερον. καὶ τοὺς Ἐλβετίους σιωπῶ, καὶ τὸ τῶν Ἰβήρων ἔθνος. οὐδενὸς ἔτι τῶν Γαλατικῶν ἐπεμνήσθην, πλέον ἢ τριακοσίας ὑπαγαγόμενος πόλεις, ἀνδρῶν δὲ οὐκ ἐλάσσους ἢ διακοσίας μυριάδας. ὄντων δὲ τούτων μοι τοιούτων τῶν ἔργων, ἐκεῖνο μεῖζον ἦν καὶ τολμηρότερον· ἐχρῆν γάρ με καὶ πρὸς αὐτοὺς διαγωνίζεσθαι τοὺς πολίτας, καὶ κρατεῖν τῶν ἀμάχων καὶ ἀνικήτων Ῥωμαίων. εἴτε οὖν πλήθει τις κρίνει παρατάξεων, *τρὶς τοσαυτάκις παρεταξάμην, ὁσάκις ὑπὸ τῶν Ἀλεξάνδρου κομπάζουσιν οἱ τὰ περὶ αὐτοῦ σεμνοποιοῦντες· εἴτε πλήθει πόλεων αἰχμαλώτων, οὐ τῆς Ἀσίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς Εὐρώπης τὰ πλεῖστα κατεστρεψάμην. Ἀλέξανδρος, Αἴγυπτον παρῆλθε θεωρῶν· ἐγὼ δὲ, συμπόσια συγκροτῶν, κατεπολέμησα. Τὴν δὲ μετὰ τὸ κρατῆσαι πρᾳότητα βούλεσθε ἐξετάσαι τὴν παρ' ἑκατέρῳ; ἐγὼ καὶ τοῖς πολεμίοις συνέγνων· ἔπαθον οὖν ὑπ' αὐτῶν ὅσα ἐμέλησε τῇ Δίκῃ· ὁ δὲ, πρὸς τοῖς πολεμίοις, οὐδὲ τῶν φίλων ἀπείχετο. Ὅτι οὖν περὶ τῶν πρωτείων μοι ἀμφισβητεῖν οἷός τε ἐστι, καὶ οὐκ αὐτόθεν σὺ παραχωρήσεις μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ἀναγκάζεις με λέγειν, ὅπως μὲν ἐχρήσω πικρῶς Θηβαίοις, ἐγὼ δὲ τοῖς Ἐλβετίοις φιλανθρώπως. σὺ μὲν καὶ ἐκείνων κατέκαυσας τὰς πόλεις· ἐγὼ δὲ τὰς ὑπὸ τῶν οἰκείων πολιτῶν κεκαυμένας πόλεις ἀνέστησα. *καί τοι τί τοσοῦτον ἦν μυρίων Γραικῶν κρατῆσαι, καὶ πεντεκαίδεκα μυριάδας ἐπιφερομένας ὑποστῆναι; Πολλὰ εἰπεῖν ἔχων ἔτι περὶ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦδε, τῷ μὴ σχολὴν ἄγειν, ἥκιστα τὸ λέγειν ἐξεμελέτησα. διόπερ χρὴ συγγνώμην ὑμᾶς ἔχειν, ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων, καὶ περὶ τῶν μὴ ῥηθέντων, τὴν ἴσην καὶ δικαίαν ἐξέτασιν ποιουμένους, ἀποδιδόναι μοι τὸ πρωτεῖον. Τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Καίσαρος, καὶ λέγειν ἔτι βουλομένου, μόγις καὶ πρότερον ὁ Ἀλέξανδρος καρτερῶν, οὐκ ἔτι κατέσχεν, ἀλλὰ μετά τινος ταραχῆς καὶ ἀγωνίας, Ἐγὼ δέ, εἶπεν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, μέχρι τίνος ἀνέξομαι σιωπῇ τῆς θρασύτητος τοῦ τούτου; πέρας γὰρ οὐθέν ἐστιν, ὡς ὁρᾶτε, οὔτε τῶν εἰς αὐτὸν ἐπαίνων, οὔτε τῶν εἰς ἐμὲ βλασφημιῶν. ἐχρῆν δὲ ἴσως, μάλιστα μὲν ἀμφοῖν φείδεσθαι·

(καὶ γὰρ

(καὶ γὰρ εἴ πως ἀμφότερα δοκεῖ παραπλησίως ἐπαχθῆ, πλέον δὲ τὸ τὰ μὲ διασύρειν, ἄλλως τε καὶ μιμητὴν αὐτῶν γενόμενον) ὁ δὲ, εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀναισχυντίας, ὥστε τολμῆσαι τὰ ἀρχέτυπα κωμῳδεῖν τῶν ἑαυτοῦ ἔργων. ἐχρῆν δὲ, ὦ Καῖσαρ, ὑπομνησθῆναί σε τῶν δακρύων ἐκείνων, ἃ *τότε ἀφῆκας, *ἀκροώμενος τῶν ὑπομνημάτων ὅσα πεποίηται περὶ τῶν ἐμῶν πράξεων. ἀλλ' ὁ Πομπήιος ἐπῆρέ σε *μετὰ τοῦτο, κολακευθεὶς μὲν παρὰ τῶν πολιτῶν τῶν ἑαυτοῦ, γενόμενος δὲ οὐδεὶς οὐδαμοῦ. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ Λιβύης θριαμβεῦσαι, οὐ μέγα ἔργον, *ὀνομαστότατον ἐποίησεν ἡ τῶν τότε ὑπάτων μαλακία. τὸν δουλικὸν δὲ ἐκεῖνον πόλεμον, οὐδὲ πρὸς ἄνδρας γενόμενον, ἀλλὰ πρὸς τοὺς χειρίστους τῶν οἰκετῶν, ἄλλοι μὲν κατειργάσαντο, *Κράσσος καὶ Λούκιος, τοὔνομα δὲ καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἔσχε Πομπήιος. Ἀρμενίαν δὲ, καὶ τὰ πρόσοικα ταύτης, κατεπολέμησε Λούκουλλος· ἐθριάμβευσε δὲ ἀπὸ τούτων Πομπήιος. εἶτα ἐκολάκευσαν αὐτὸν οἱ πολῖται, καὶ μέγαν ὠνόμασαν, ὄντα τίνος τῶν πρὸ ἑαυτοῦ *μείονα; τί γὰρ τοσοῦτον ἐκείνῳ ἐπράχθη, ἡλίκον Μαρίῳ, ἢ Σκιπίωσι τοῖς δύο, *ἢ τῷ παρὰ τὸν Κυρῖνον τουτονὶ Φουρίῳ; ὃς μικροῦ συμπεσοῦσαν τὴν τούτου πόλιν ἀνέστησεν. οὗτοι γὰρ οὐκ ἀλλοτρίοις ἔργοις, ὥσπερ ἐν πολιτικαῖς οἰκοδομίαις καὶ δαπανήμασιν, ὑπ' ἄλλων καταβληθείσαις καὶ ἐπιτελεσθείσαις, ἕτερος ἄρχων *ἐπεγράφη, μικρὰ κονιάσας τὸν τοῖχον· οὕτω τῶν ἀλλοτρίαις ἐπεγράφησαν πράξεσιν· ἀρχιτέκτονες δὲ αὐτοὶ καὶ δημιουργοὶ γενόμενοι, τῶν καλλίστων ἠξιώθησαν ὀνομάτων. οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν, εἰ κεκράτηκας Πομπηίου, δακτύλῳ κνωμένου, καὶ τὰ ἄλλα ἀλώπεκος μᾶλλον ἢ *λέοντος. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν ἡ τύχη προὔδωκεν, ἣ τὸν ἔμπροσθεν αὐτῷ χρόνον παρειστήκει, ταχέως ἐκράτησας μόνου. καὶ ὅτι δεινότητι μὲν οὐδεμιᾷ κρείττων ἐγένου, φανερόν. *καὶ γὰρ, ἐν ἐνδείᾳ *γενόμενος τῶν ἐπιτηδείων (ἔστι δὲ οὐ μικρὸν, ὡς οἶσθα, τοῦτο ἁμάρτημα στρατηγοῦ) καὶ μάχῃ συμβαλὼν, *ἡττήθης. εἰ δὲ Πομπήιος, ὑπ' ἀφροσύνης τε καὶ ἀνοίας, ἢ τοῦ μὴ δύνασθαι τῶν πολιτῶν ἄρχειν, οὐδὲ ἡνίκα ἔδει *τρίβειν τὸν πόλεμον, ὑπερετίθετο τὴν μάχην, οὔτε νικῶν ἐπεξῄει, ὑπὸ τοῖς οἰκείοις ἁμαρτήμασι, καὶ οὐχ ὑπὸ τοῖς σοῖς ἐσφάλη στρατηγήμασι. Πέρσαι δὲ, καλῶς καὶ φρονίμως πανταχοῦ παρεσκευασμένοι, πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀρετὴν *ἐνέδοσαν. ἐπεὶ δὲ οὐ τὸ πράττειν ἁπλῶς,

(etenim vtrumq; quodámodo æque graue videtur: ſed illud multo grauius & intolerabilius, quod rerũ a me geſtarum gloriam imminuere conatus eſt; quas tamen ſibi imitãdas propoſuit) verum eo ille deuenit impudentiæ, vt ſuarum rerum exemplar ludibrio habere & inſectari nõ dubitarit. Oportuerat autẽ, Cæſar, te lacrymarum illarum recordari, quas fudiſti, cum audires monumenta in rerum a me geſtarum memoriã excitata. Sed eo te, credo, Pompeius extulit: cui plurimum ciues ſui ſunt aſſentati; qui tamen in omni ratione vir nihili fuit. *Quod enim triũphum egerit de Libya, non admodũ egregium facinus, clariſſimum eum fecit cõſulum, qui tunc erãt, deſidia & væcordia. At ſeruile illud bellum, non cõtra viros geſtum, ſed contra mãcipia deterrima, Craſſus & Lucius cõfecerunt: gloriã vero & titulum confecti belli Pompeius reportauit. Armeniamq; & proximas regiones deuicit Lucullus: Põpeius de iis triumphauit. Deinde ipſi adulati ciues eius, Magnũ cognominauerunt; quolibet eorum qui ante eum fuerunt longe inferiorem. Quid enim comparandum fecit reb. Marii, aut duorum Scipionũ, aut Furii, qui proxime ad hũc Romulum *accedit: quippe cuius ciuitatẽ, pene funditus euerſam & dirutam, extulit & erexit? Non enim, *ſicut in ædificationibus, quæ publicis impenſis fiunt, accidit; quibus aliorum opera & ſumptu ad exitum perductis, opus alterius, qui ei præeſt, nomine inſcribitur, licet in eius confectione minimũ laboris impenderit: ita iſti aliena egregia facta ſibi adſcripſerunt: ſed cum illi ipſi architecti & publici operarii exſtitiſſẽt, pulcherrima merito ſunt conſecuti nomina. Nihil igitur mirum ſi Pompeium ſuperaſti, digito ſcalpẽtem caput, & propius vulpis mores referentem, quam leonis. Nam poſtq̃ illum fortuna prodidit, quæ prius illi fauerat; quamprimum & facillime eũ fortunæ ope & pręſidio deſtitutũ viciſti: Te vero nulla tua præcipua virtute aut fortitudine victoria potitum, manifeſtum eſt. Cum enim rerũ neceſſariarum inopia premereris, (in quo eſt, vt ſcis, non leue ducis peccatum) pugnam conſerens victus es. Quod ſi Pompeius dementia ſua, aut imprudentia, ſeu quod ſuos ſibi dicto audientes pręſtare non potuit, ſiue quando oportebat prœlium inire, diſtulit, ſiue vincere non perſtitit; ſua quidem ille culpa, non tua prudenti belli adminiſtratione & imperatoriis conſiliis concidit. Perſæ vero, ab omni re parati & prudenter inſtructi, ſub poteſtatem noſtram venerunt. Quoniam vero non ſolum res gerere,

ſed etiam in rebus agēdis virum probum & regem, æqui iuſtique rationem ducere oportet; ego Græcorum nomine pœnas a Perſis repetii; & omnia bella ciuilia e Grçcia profligaui. Neque vero Græciam vmquam damno afficere in animo habui; ſed eos qui me vlterius progredi, & pœnas a Perſis repoſcere prohibebant, fregi & comminui. Tu vero Germanos & Gallos bello domuiſti; inde aduerſus patriam te accingens: quo quid deteſtabilius & magis impium eſt? Quando vero, tamquam per riſum, in mētionem decem milium Græcorum incurrens meminiſti; vos inde originem ducere, & quamplurimas Italiæ regiones Græcos habitaſſe, quamuis ſciens, non moror. Horum vero paruam gentem, Ætolos dico, qui veſtrā Italiam contingunt, magni duxiſtis amicos habere, & ſocios adiungere: *poſtquam vero vobis in bello ſtrenuam nauauerunt operam, quibus tamdē de cauſſis imperio veſtro parere non ſine magno veſtro malo & periculo coegiſtis? Quod ſi Græcia iam tum, vt vere dixerit aliquis, ad ſenectutem vergente, nō vniuerſæ, ſed eius paruæ, & ne ſtantibus quidem Græcorum opibus quænam eſſet cognitæ, nationi, parum abeſt quin viſi ſitis vix ſufficere: quales fuiſſetis, ſi cū Græcis concordibus, & florentibus eorum rebus, vos dimicare oportuiſſet? cum præterea etiam, Pyrrho in Italiam traiiciente, quāto terrore perculſi fueritis, recordari poteſtis. Quoniam vero Perſas ſuperaſſe tam parui facis, & hoc tantum opus verbis extenuas; parua admodum ad Tigrim fluuium in Parthorum dicione poſita prouincia, trecentis iam amplius dimicantes annis, quæſo, cur ad hoc vſque tempus potiti non eſtis? Vis tibi dicam? Perſarum tela vobis obſtiterunt. Dicat tibi Antonius, qui tyrocinium militiæ ſub te fecit, quantum Perſæ viribus polleant. Ego vero Indos, vna cum illis, nō totis decem annis dicioni meæ ſubieci. Deinde mecum contēdere audes, qui ab ineunte ætate ducis munere fungens, tot tantaq; geſſi, vt eorū memoria, quāuis non ſatis ea pro merito ſcriptores ornent & laudibus efferant, mihi ſuperſtes permaneat, inſtar rerum ab Hercule rege meo geſtarum; quem colui & imitatus ſum. Poſtremo, Achilli, generis mei auctori, nulla in recedo: & Herculis, quem ego ſemper ſum vehementer admiratus, quoad hominem Dei licet, veſtigia proxime ſubſequor. Hęc igitur habui, o dii, quæ pro mei aduerſus hunc defenſione dicerem: quamuis cōſultius feciſſem, ſi eum contemptum & deſpectum dimiſiſſem. Quod ſi aliquid acerbi a nobis perpetratū eſt,

ἀλλὰ καὶ τοῦ τὰ δίκαια πράττειν, ἄνδρα ἄριστον, καὶ βασιλέα προσήκει μεταποιεῖσθαι· ἐγὼ μὲν, ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων τοὺς Πέρσας ἀπῄτησα δίκην, καὶ τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους ἐπημελλόμην· οὐχὶ τὴν Ἑλλάδα λυπεῖν βουλόμενος, ἀλλὰ τοὺς κωλύοντάς με διαβαίνειν, καὶ δίκας ἀπαιτεῖν τοὺς Πέρσας, ἐπικόπτων. σὺ δὲ, τοὺς Γερμανοὺς καὶ Γαλάτας καταπολεμήσας, ἐπὶ τὴν πατρίδα τὴν σαυτοῦ παρεσκευαζόμενος. οὗ τί γένοιτ' ἂν χεῖρον ἢ μιαρώτερον; ἐπεὶ δὲ, ὥσπερ διασύρων, τῶν μυρίων ἐμνημόνευσας Γραικῶν· ὅτι μὲν καὶ ὑμεῖς ἐντεῦθεν γεγόνατε, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς Ἰταλίας ᾤκησαν οἱ Γραικοὶ, καίπερ εἰδὼς, ὅμως οὐ παραδέχομαι. τούτων δὲ αὐτῶν ὀλίγον ἔθνος, Αἰτωλοὺς λέγω, τοὺς παροικοῦντας ὑμῖν, οὐ φίλους ἔχειν καὶ συμμάχους ἐποιήσασθε περὶ πολλοῦ, *πολεμηθέντας δὲ ὑμῖν ὕστερον δι' ἅς δή ποτε αἰτίας, οὐκ ἀκινδύνως ὑπακούειν ὑμῖν ἠναγκάσατε; εἰ δὲ πρὸς τὸ γῆρας, ὡς ἂν εἴποι τις, τῆς Ἑλλάδος, καὶ οὐδὲ πάσης, ἀλλ' ἔθνους μικροῦ, *ἡνίκα ἤκμαζε τὸ Ἑλληνικὸν, οὐδὲ ὅτι ἔστιν γινωσκομένου, μικροῦ δέω φάναι, μόλις ἐξηρκέσατε, τίνες ἂν ἐγένεσθε, εἰ πρὸς ἀκμάζοντας καὶ ὁμονοοῦντας τοὺς Ἕλληνας, πολεμεῖν ὑμᾶς ἐδέησεν; ἐπεὶ καὶ Πύρρου διαβάντος ἐφ' ὑμᾶς, ἴστε ὅπως ἐπτήξατε. εἰ δὲ τὸ Περσῶν κρατῆσαι μικρὸν νομίζεις, καὶ τὸ τηλικοῦτον ἔργον διασύρεις, ὀλίγης πάνυ τῆς ὑπὲρ Τίγρητα ποταμὸν, ὑπὸ Παρθυαίων βασιλευομένης χώρας, ἔτη πλέον ἢ τριακόσια πολεμοῦντες, λέγε μοι διὰ τὴν αἰτίαν οὐ κατεκρατήσατε; βούλει σοὶ φράσω; τὰ Περσῶν ὑμᾶς εἶρξε βέλη. φρασάτω δέ σοι περὶ αὐτῶν Ἀντώνιος, ὁ παιδοτριβηθεὶς ἐπὶ στρατηγίᾳ *παρὰ σοῦ. ἐγὼ δὲ, οὐδὲ ἐν ὅλοις ἐνιαυτοῖς δέκα *πρὸς τούτοις καὶ Ἰνδῶν γέγονα κύριος. εἶτα μοὶ τολμᾷς ἀμφισβητεῖν, ὃς ἐκ παιδαρίου στρατηγῶν ἔργα ἔπραξα τηλικαῦτα, ὥστε τὴν μνήμην, καίπερ οὐκ ἀξίως ὑπὸ τῶν συγγραφέων *ὑμνηθέντων, συμπαραμένειν τῷ βίῳ, καθάπερ τὴν τοῦ Καλλινίκου τοῦ ἐμοῦ βασιλέως· οὗ θεράπων ἐγὼ καὶ ζηλωτὴς ἐγενόμην· Ἀχιλλεῖ δὲ μὲν ἁμιλλώμενος τῷ προγόνῳ, Ἡρακλέα δὲ θαυμάζων, καὶ ἑπόμενος, ἅτε δὴ κατ' ἴχνος θεοῦ ἄνθρωπος. Ὅσα μὲν οὖν ἐχρῆν, ὦ θεοὶ, πρὸς τοῦτον ἀπολογήσασθαι, καίτοι κρεῖττον ἦν ὑπεριδεῖν αὐτοῦ, εἴρηται. εἰ δέ τι πικρὸν ὑφ' ἡμῶν ἐπράχθη,

οὔ τι

οὐ τοῖς πάντα πᾶσιν εἰς ἀναιτίους ἀνθρώπους, ἀλλ' ἢ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλοῖς προσκρούσαντας, ἢ τῷ καιρῷ μὴ καλῶς μηδὲ πρεπόντως χρησαμένους. ἠκολούθησε γοῦν, ἐπὶ μὲν τοῖς διὰ τὸν καιρὸν ἐξαμαρτηθεῖσιν, ἡ μεταμέλεια, σώφρων πάνυ, καὶ τῶν ἐξημαρτηκότων σώτειρα δαίμων· τοὺς δὲ ὥσπερ φιλοτιμουμένους ἐπὶ τῷ πολλάκις ἀπεχθάνεσθαι καὶ προσκρούειν, οὐδὲν ᾤμην ἄδικον ποιεῖν κολάζων. Ἐπεὶ δὲ εἴρητο καὶ τούτῳ στρατιωτικώτερος ὁ λόγος, ἐπὶ τὸν Ὀκταβιανὸν τὴν ὑδρίαν ἔφερε τοῦ Ποσειδῶνος θεράπων, ἐπιμετρῶν αὐτῷ τοῦ ὕδατος *ἔλασσον, διὰ τὸν καιρὸν, ἄλλως τε καὶ μνησικακῶν αὐτῷ τῆς εἰς τὸν θεὸν ὑπερηφανίας. καὶ ὃς, ἐπεὶ συνῆκεν ὑπὸ ἀγχινοίας, ἀφεὶς τὸ λέγειν τι περὶ τῶν ἀλλοτρίων· Ἐγὼ, εἶπεν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, οὐ διασύρειν μὲν τὰ τῶν ἄλλων ἔργα καὶ μικρὰ ποιεῖν, ἀφέξομαι· περὶ δὲ τῶν ἐμαυτοῦ, τὸν πάντα ποιήσομαι λόγον. Νέος προέστην τῆς ἐμαυτοῦ πόλεως, ὥσπερ ὁ γενναῖος οὑτοσὶ Ἀλέξανδρος. κατώρθωσα δὲ Γερμανικοὺς πολέμους, ὥσπερ ὁ ἐμὸς πατὴρ οὑτοσὶ, Καῖσαρ. συμπλακεὶς δὲ τοῖς ἐμφυλίοις ἀγῶσιν, Αἴγυπτον μὲν περὶ τὸ *Ἄκτιον κατεναυμάχησα· Βροῦτον δὲ καὶ Κάσσιον, περὶ τοὺς Φιλίππους κατεπολέμησα· καὶ τὸν Πομπηΐου παῖδα Σέξτον, πάρεργον ἐθέμην τῆς *ἐμαυτοῦ στρατηγίας. οὕτω δὲ παρέσχον ἐμαυτὸν τῇ φιλοσοφίᾳ χειροήθη, ὥστε καὶ τῆς Ἀθηνοδώρου παρρησίας ἠνεσχόμην, οὐκ ἀγανακτῶν, ἀλλ' εὐφραινόμενος ἐπ' αὐτῇ, καὶ τὸν ἄνδρα καθάπερ παιδαγωγὸν, ἢ πατέρα μᾶλλον, αἰδούμενος. Ἄρειον δὲ καὶ φίλον καὶ συμβιωτὴν ἐπιγράφομαι. καὶ ὅλως οὐδέν ἐστιν ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἁμαρτηθέν. ὑπὸ δὲ τῶν ἐμφυλίων στάσεων τὴν Ῥώμην ὁρῶν εἰς ἔσχατον ἐλαύνουσαν πολλάκις κίνδυνον, οὕτω διεθέμην τὰ περὶ αὐτὴν, ὥστε εἶναι δι' ἡμᾶς, ὦ θεοὶ, τὸ λοιπὸν ἀδαμαντίνην. οὐ γὰρ ταῖς ἀμέτροις ἐπιθυμίαις εἴκων, ἐπικτᾶσθαι πάντως αὐτῇ διενοήθην· *ὅρια δὲ διττὰ, ὥσπερ ὑπὸ τῆς φύσεως ἀποδεδειγμένα, Ἴστρον καὶ Εὐφράτην ποταμοὺς ἐθέμην. εἶτα ὑποτάξας τὸ Σκυθῶν καὶ Θρᾳκῶν ἔθνος, ἐπιμετρούντων ὑμῶν τῆς βασιλείας μοι τὸν χρόνον, οὐ πόλεμον ἄλλον ἐξ ἄλλου περισκοπῶν, ἀλλὰ εἰς νομοθεσίαν, καὶ τὴν ἐκ τοῦ πολέμου συμφορῶν ἐπανόρθωσιν, τὴν σχολὴν διεθέμην· οὐδενὸς νομίζων τῶν πρὸ ἐμαυτοῦ χεῖρον βεβουλεῦσθαι, μᾶλλον δὲ,

id non cõtra omnino culpæ expertes, ſed partim contra eos qui ſæpius & in multis[me]offenderant, partim qui tempore non apte & cõuenienter vſi fuerant. In hos igitur commiſſa, qui nõ habita temporis ratione deliquerant, ſecuta eſt pœnitentia, prudens valde,& eorum qui errauerunt & lapſi ſunt,ſeruatrix dea: *alios autẽ,tamquam æmulos, poſtquam ſæpius inimico animo egerant & me appetierant,cũ vlciſcebar,nihil me iniquum facere exiſtimabam. Hac oratione plane militari habita,ad OCTAVIANVM Neptuni miniſter clepſydram detulit: eiq; quam minimum potuit aquæ diſtribuit;oblata occaſione,alioquin ad memoriam reuocans eius in deum ſuperbiam. Quæ cũ ille pro animi ſollertia & ſagacitate animaduerteret,de aliis verba facere prætermittens;Ego quidem,Iupiter,inquit, & dii,de aliorum rebus geſtis detrahere,aut ea dicendo verbis extenuate abſtinebo; & in rerum a me geſtarum commemoratione tota mea verſabitur oratio. Adoleſcẽs,ciuitati meę præfui; ſicut hic generoſus Alexãder. Bella vero Germanica & Gallica, ad Cæſaris huiuſce,patris mei,exemplũ, feliciter confeci. Implicatus autẽ bellis ciuilibus, Ægyptum apud Actium pugna nauali ſuperaui: Brutũ & Caſſium prœlio apud Philippos deuici: atque huiuſce meæ expeditionis Sextum Pompeii filium acceſſionem quandam operis mihi cõſtitui. Ita vero me philoſophiæ obſequẽtem præbui,vt Athenodori loquendi libertatem, tantum abeſt vt grauiter moleſteque tulerim, vt ex ea modeſtior euaſerim;&hominem haud ſecus quã pædagogum, immo quam patrem, ſum reueritus. Quin Arrium in amicorum & familiarium meorum numerum aſcribo. Et in ſumma, nihil a me in philoſophiam eſt peccatũ. Bellis vero ciuilibus ſæpenumero in extremum diſcrimen adductam rem Romanam ſic compoſui firmauiq;, vt in poſterum,o dii, noſtra opera adamantina fuerit. Nec enim,immoderatis cupiditatibus morẽ gerens,omnia vndiq; parare & dominio eius adiungere ſuſcepi;ſed duos imperio noſtro limites,tamquã a natura fixos & datos,Iſtrum & Euphratem,ſtatui. Deinde repreſſis & domitis Thracum & Scytharum gentibus,vobis mihi largiẽtibus imperii tempus ſatis diuturnum, non bellum aliud ex alio ſum commentatus ; ſed in Iuris deſcriptione,& eorum quæ bellis ciuilibus deprauata erãt, correctione, otium traduxi. Qua in re ita me geſſi,vt non deterius me publicæ vtilitati conſuluiſſe exiſtimem,quam quiſquam alius eorum qui ante me fuerunt: immo melius,

Octauianus Auguſtus orat.

ſi verũ audacter dicere oportet, quam omnes qui vnquam huiuſmodi imperia geſſerunt & gubernarunt. Alii enim in exercituum adminiſtrationibus obierunt, &, cum liceret in poſterum a militia quietem agere, bella tamen ex bellis, non ſecus quam litigioſi homines lites meditantur & excogitant, ſibi præpararunt. Alii vero, *ad bellum incitati, ſe totos ad voluptatem & vitæ luxum cõtulerunt, turpeſque illecebras & mollitiem non ſolum gloria, quæ ex bello quæritur, ſed etiam propria ſalute, potiorẽ duxerunt. Quæ cum ego animo perluſtro & conſidero, nõ infimo me loco dignum reputo. Quidquid tamen, o dii, vobis æquum viſum fuerit, illud me amplecti par eſt. Poſt hunc, data eſt TRAIANO dicendi poteſtas. *Hic, quamuis dicendo valeret, (ſolebat enim propter ignauiam, in mandatis dare Suræ, vt quam plurima ſuo nomine oratione ornaret) tamen reſonans potius quam loquens, diis ſua de Parthis & Getis parta tropæa demonſtrabat. Tum etiam ſenectutem ſuam incuſabat, tamquam ſe bellum Parthicum ad extremum vſque exſequi non cõceſſiſſet. Cui Silenus; Stulte, tu quidem viginti annis imperio præfuiſti; & hic Alexander ſolũ duodecim. Cur igitur, omittens tuã ignauiã increpare, in temporis anguſtias culpam reiicis? Quo ſcõmate ira accenſus, (nec enim omnino dicendi facultate carebat; ſed propter vinolentiam ſæpenumero hebetior erat) Ego ſane, o Iupiter, inquit, & dii, quaſi torpentem remp. & diſſipatam, tum domeſtica tyrãnide, qua multo tempore oppreſſa fuerat, tum Getarum contumelia, ſuſcipiẽs, ſolus Iſtri accolas aggredi ſum auſus. Et Getarum quidem gentem penitus euerti & deleui. Sunt autem illi omnium, qui vſquam ſunt, bellicoſiſſimi; cum quod corporis robore plurimum valent, tum etiã maxime propter eam quam eorũ animis defixit opinionẽ, qui apud ipſos colitur, Zamolxis. Etenim cum plane confirmatum habeant, ſe non omnino interire, ſed alio ad habitandũ traduci; multo ſunt paratiores ad ſubeũda pericula; quippe qui migrationem præſtolentur & exſpectent. Et hoc quidem tãtum opus annis fere quinq; confeci. Me vero omniũ ante me Imperatorũ manſuetiſſimum & leniſſimũ populis mihi parentibus viſum fuiſſe, manifeſtũ eſt: neq; huiuſce laudis mihi Cæſar hic, qui in eo genere reliquis omnibus excellit, nec quiſq̃ alius, controuerſiam mouerit. Parthos autem, priuſquam ab his iniuria affectus eſſem, armis violandos nõ exiſtimaui: vt vero iniuriã intulerunt, nõ me ætas ingraueſcens, etiã tum legib. mihi militiæ vacationẽ concedentibus, ab iis inuadendis reuocauit.

Traiani oratio.

εἰ χρὴ θαῤῥήσαντα φάναι, κρεῖττον τῶν πώποτε τηλικαύτας ἡγεμονίας ἐπιτροπευσάντων. οἱ μὲν γὰρ, ταῖς στρατηγίαις ἐναπέθανον, οὐκ ἐξὸν λοιπὸν καὶ μὴ στρατεύεσθαι, πολέμους ἐκ πολέμων ἑαυτοῖς, ὥσπερ οἱ φιλοπράγμονες δίκας, μελετῶσι, καὶ κατασκευάζοντες. οἱ δὲ, καὶ *πολεμούμενοι, τῇ τρυφῇ προσέχοντες οὐ μόνον τῆς μετὰ ταῦτα εὐκλείας, τὴν αἰσχρὰν τρυφὴν προτιμῶντες, ἀλλὰ καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα διανοούμενος, οὐκ ἀξιῶ τοῦ χείρονος ἐμαυτὸν μερίδος. ὅ τι δ' ἂν ὑμῖν, ὦ θεοὶ, φανῇ, τοῦτο εἰκός ἐστιν ἐμὲ δήπουθεν στέργειν. Δίδοται τοίνυν μετὰ τοῦτο τῷ Τραϊανῷ τοῦ λέγειν ἐξουσία. ὁ δὲ, καίπερ *δυνάμενος λέγειν, ὑπὸ ῥαθυμίας (ἐπιτρέπειν γὰρ εἰώθει τὰ πολλὰ τῷ *Σούρᾳ γράφειν ὑπὲρ αὐτοῦ) φθεγγόμενος μᾶλλον ἢ λέγων, ἐπεδείκνυεν αὐτοῖς τό τε Γετικὸν καὶ τὸ Παρθικὸν τρόπαιον. ᾐτιᾶτο δὲ τὸ γῆρας, ὡς οὐκ ἐπιτρέψαι αὐτῷ τοῖς Παρθικοῖς πράγμασιν ἐπεξελθεῖν. καὶ ὁ Σειληνὸς, Ἀλλ' ὦ μάταιε, ἔφη, εἴκοσι βεβασίλευκας ἔτη, Ἀλέξανδρος δὲ οὑτοσὶ, δώδεκα. τί οὖν ἀφεὶς αἰτιᾶσαι τὴν σαυτοῦ τρυφὴν, τὴν τοῦ χρόνου μέμφῃ στενότητα; παροξυνθεὶς οὖν ὑπὸ τοῦ σκώμματος, (οὐδὲ γὰρ ἦν ἔξω τοῦ δύνασθαι ῥητορεύειν, ὑπὸ δὲ τῆς φιλοποσίας, ἀμβλύτερος ἑαυτοῦ πολλάκις ἦν) Ἐγὼ δὲ, εἶπεν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, τὴν ἀρχὴν παραλαβὼν ναρκῶσαν ὥσπερ, καὶ διαλελυμένην, ὑπό τε τῆς οἴκοι πολὺν χρόνον ἐπικρατησάσης τυραννίδος, καὶ τῆς τῶν Γετῶν ὕβρεως, μόνος ὑπὲρ τὸν Ἴστρον ἐτόλμησα *προελθεῖν τὰ ἔθνη· καὶ τὸ Γετῶν ἔθνος ἐξεῖλον, οἳ τῶν πώποτε μαχιμώτατοι γεγόνασιν, οὐχ ὑπὸ ἀνδρείας μόνον τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ *τῆς ἔπεισεν αὐτοὺς ὁ τιμώμενος παρ' αὐτοῖς Ζάμολξις. οὐ γὰρ ἀποθνήσκειν, ἀλλὰ μετοικίζεσθαι νομίζοντες, ἑτοιμοτέρους αὐτοὺς ποιοῦσιν, *οἱ τὰς ἀποδημίας *ἀπομένουσιν. ἐπράχθη δέ μοι τὸ ἔργον τοῦτο, ἐν ἐνιαυτοῖς ἴσως που πέντε. πάντων δὲ ὅτι τῶν πρὸ ἐμοῦ γενομένων αὐτοκρατόρων ἐφάνην τοῖς ὑπηκόοις πρᾳότατος, καὶ οὔτε Καῖσαρ οὑτοσὶ *περὶ τούτων, ἀμφισβητήσειεν ἄν μοι, οὔτε ἄλλος οὐδὲ εἷς, εὔδηλον ἐστί που. πρὸς Παρθυαίους δὲ, πρὶν μὲν ἀδικεῖσθαι παρ' αὐτῶν, οὐκ ᾤμην δεῖν χρήσασθαι τοῖς ὅπλοις· ἀδικοῦσι δὲ ἐπεξῆλθον, οὐδὲν ὑπὸ τῆς ἡλικίας κωλυθεὶς, καίτοι διδόντων μοι τῶν νόμων τὸ μὴ στρατεύεσθαι.

Τούτων δὴ τοιούτων ὄντων, ἆρ' οὐχὶ τιμᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν ἄλλων εἰμὶ δίκαιος, πρᾶος μὲν πρὸς τοὺς ὑπηκόους, φοβερὸς δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους διαφερόντως γενόμενος, αἰδεσθεὶς δὲ καὶ τὴν ὑμετέραν ἔγγονον φιλοσοφίαν; Τοιαῦτα ὁ Τραϊανὸς εἰπὼν, ἐδόκει τῇ πρᾳότητι πάντων κρατεῖν· καὶ δῆλοί πως ἦσαν οἱ θεοὶ μάλιστα ἡσθέντες ἐπὶ τούτῳ. Τοῦ Μάρκου δὲ *ἀρχομένου λέγειν, ὁ Σειληνὸς ἠρέμα πρὸς τὸν Διόνυσον, Ἀκούσωμεν, ἔφη, τοῦ στωϊκοῦ τουτουί, τί ποτε ἄρα τῶν παραδόξων ἐκείνων ἐρεῖ καὶ τεραστίων δογμάτων. ὁ δὲ, ἀποβλέψας πρὸς τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς, Ἀλλ' ἔμοιγε, εἶπεν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, λόγων οὐδὲν δεῖ καὶ ἀγῶνος. εἰ μὲν γὰρ ἠγνοεῖτε τἀμὰ, προσῆκον ἦν ἐμὲ διδάσκειν ὑμᾶς. ἐπεὶ δὲ ἴστε, καὶ λέληθεν ὑμᾶς τῶν ἁπάντων οὐδὲν, αὐτοί μοι τιμᾶτε τῆς ἀξίας. Ἔδοξε δὴ οὖν ὁ Μάρκος, τά τε ἄλλα θαυμάσιός τις εἶναι, καὶ σοφὸς διαφερόντως, ἅτε (οἶμαι) διαγινώσκων, *λέγειν θ' ὅπου χρὴ, καὶ σιγᾶν ὅπῃ καλόν. Τῷ Κωνσταντίνῳ μετὰ τοῦτον λέγειν ἐπέτρεπον. ὁ δὲ, πρότερον μὲν ἐθάρρει τὴν ἀγωνίαν· ὡς δὲ ἀποβλέπων εἰς τὰ τῶν ἄλλων ἔργα, μικρὰ παντάπασιν εἶδε τὰ ἑαυτοῦ. δύο γὰρ τυράννους (εἴγε χρὴ τἀληθῆ φάναι) καθῃρήκει· τὸν μὲν, ἀπόλεμόν τε καὶ μαλακόν· τὸν δὲ, ἄθλιόν τε καὶ διὰ τὸ *γῆρας· ἀμφοτέρω δὲ, θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις ἐχθίστω. τά γε μὴν εἰς τοὺς βαρβάρους ἦν αὐτῷ γελοῖα· *φόρους γὰρ ὥσπερ ἐτετελέκει, καὶ πρὸς τὴν τρυφὴν ἀφεώρα. πόρρω δὲ εἱστήκει τῶν θεῶν, *περὶ τὰ αὐτὰ πρόθυρα τῆς σελήνης. ἐρωτικῶς τε οὖν εἶχεν *αὐτῆς· καὶ ὅλως πρὸς ἐκείνην βλέπων, οὐδὲν ἔμελεν αὐτῷ περὶ τῆς νίκης. ἐπεὶ δὲ ἐχρῆν καὶ αὐτὸν εἰπεῖν τι, Ταύτῃ τούτων κρείττων, ἔφη, εἰμί· τοῦ Μακεδόνος μὲν, ὅτι πρὸς Ῥωμαίους καὶ τὰ Γερμανικὰ καὶ Σκυθικὰ γένη, καὶ οὐχὶ πρὸς τοὺς Ἀσιανοὺς βαρβάρους ἠγωνισάμην· Καίσαρος δὲ καὶ Ὀκταβιανοῦ, τῷ μὴ, καθάπερ οὗτοι, πρὸς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας στασιάσαι, τοῖς μιαρωτάτοις δὲ καὶ πονηροτάτοις τυράννων ἐπεξελθεῖν· Τραϊανοῦ δὲ, τοῖς μὲν κατὰ τῶν τυράννων ἀνδραγαθήμασιν εἰκότως ἂν *προτιμηθείην· τῷ δὲ ἣν οὗτος προεκτήσατο χώραν ἀναλαβεῖν, ἴσος οὐκ ἂν ἀπεικότως νομιζοίμην· εἰ μὴ καὶ μεῖζόν ἐστι τὸ ἀνακτήσασθαι τοῦ κτήσασθαι. Μάρκος δὲ οὗτος, σιωπῶν ὑπὲρ αὐτοῦ, πᾶσιν ἡμῖν τῶν πρωτείων ἐξίσταται.

Quæ cũ ita ſint, nũquid ante alios honore affici dignus ſum; qui ſubiectis manſuetus, & hoſtibus formidoloſus præ ceteris exſtiti; & philoſophiam, veſtram progeniem, colui & obſeruaui? Hæc vbi Traianus dixit, reliquos omnes clementia ſuperare exiſtimatus eſt: qua re præcipue dii delectari videbãtur. MARCO vero incipiẽte dicere, Silenus ſubmiſſa voce ad Dionyſum: Audiamus, inquit, hunc Stoicum: quid tandem ex illis paradoxis & mirabilibus opinionib. proferet? At ille, in Iouem deosq; intuitus: Nihil mihi, o Iupiter & dii, opus eſt ſermone aut contentione. Etenim ſi mea facta ignoraretis, ea mo vos docere decorũ eſſet: ſed quoniã vobis nota ſunt, neq; quidq̃ omnium vos latet, ipſi mihi honorem tribuite quem mereor. Tum Marcus viſus eſt cetera plane admirandus vir, ſed præcipue prudentia excellere; tamq̃, credo, qui probe noſſet, vbi tacere vel loqui deceret. Poſt hunc, CONSTANTINVM, vt diceret, admonuerunt. Atq; ille, primum quidem fidẽti animo in certamen prodibat: verumtamẽ in aliorũ opera intuenti, ſua ſibi parua prorſus, & nulli* pretii viſa ſunt. Duos enim tyrannos (ſi verum dicere oportet) de medio ſuſtulerat; vnum quidem, imbellem & ignauum; alterum, prꝑterquam quod afflicta fortuna, etiã ſenectute cõfectum; vtrumq; vero diis hominibusq; maxime inuiſum. Prꝑterea eius in barbaros geſta, erant ipſi parum decora, & ridicula. Tributa enim quodammodo pependerat; & delicias vitæq; luxum ſpectarat. Itaq; longo a diis diſſitus interuallo, hærebat in limine Lunæ; cuius amore tenebatur, totusq; in eam intuens, de victoria nihil laborabat. Vbi vero ipſum dicere oportuit: His ego rebus, inquit, ſum iſtis lõge ſuperior: Macedone, quod aduerſus Romanos, Germanicasq; & Scythicas gentes, non cum Aſianis barbaris, bello conflixi: Cæſare & Octauiano, quod mihi res non fuit, ſicut illis, contra probos & virtute præſtantes viros, ſed in crudeliſſimos ac ſceleratiſſimos tyrannos impetum feci. Et Traiano quidem, rebus a me in debellandis tyrannis fortiter & proſpere geſtis, merito præponi debeo: in quo vero eam quam acquiſierat regionem recuperaui, haud abs re par iudicarer: niſi quoque, perdita recipere, quam parare, excellentius eſt. Marcus vero, de ſe ipſo tacens, nobis omnibus primum honoris gradum cedit.

Marci oratio.

Conſtantini oratio.

Sed nũquid nobis Adonidis hortos, inquit Silenus, tamquam egregia facinora, o Conſtantine, iactas & profers? Quinam ſunt, quæſo, (inquit) iſti quos vocas Adonidis hortos? In quibus (ait ille) mulieres Veneris viro, fictilibus iniecta terra olerum feraci, ſerunt ea quidem quę, vbi breui temporis ſpatio effloruerunt, ſtatim viriditatem amittunt. Hæc audiens Conſtantinus, erubuit: quippe qui hæc aduerſus ſua facta, tamquam huiusmodi eſſent, dici ſatis intelligeret. Facto demum ſilẽtio, illi quidem exſpectare viſi ſunt, cui dii ſuo ſuffragio primas partes adiudicarent. Hi vero, cenſebant virorum cõſilia & animorum motus in apertũ proferri oportere: neque ex eorum rebus geſtis de his iudicium faciẽdum; quarum fortuna maximam partem ſibi vindicabat; quæ quidem aderat, illos omnes clamore inſectans & explodens, præterquam Octauianum; quem ſolum beneuolo in ipſam animo eſſe dicebat. Itaq; diis viſum eſt de hac re Mercurium admonere: eiq; datum negotium, vt ALEXANDRVM primũ ſciſcitaretur, quid exiſtimaret pulcherrimum, & quo præcipue ſpectans, eas res quas geſſerat, geſſiſſet; tantosq; labores ſuſcepiſſet, quantos ſuſceperat. Ille vero reſpondit, Vt omnia vincerem. Deinde Mercurius; Tẽ ne vero putas hoc aſſecutum? Maxime; inquit Alexander. Hic vero Silenus cũ mordaci irriſione, Immo vero, ſæpius, inquit, noſtræ filiæ te potentiores exſtiterunt: vineas obſcure ſignificans; ſimul & Alexandrum, tamquam ebrietati deditum, & vini amatorem, carpens. Cui Alexander, quippe qui pręceptis Peripateticorum abũdaret, inanimata non vincere, reſpondit. nullum enim nobis certamen cum illis eſſe, ſed cum hominũ aut brutorum genere. Huic Silenus, vehemẽter admirantiũ more, valde ſimulãter, Oh, oh, o dialecticorum effugia! Te vero, inter inanimata, an animata, & vita fruẽtia, repones? Et ille, tamq̃ indignatus; Bene ominare, inquit. Etenim, propter animi magnitudinem, me deũ fore, immo eſſe, perſuaſum habui. Tu vtiq; (inquit) a te ipſo ſæpenumero victus es; cum ira, aut ægritudine, aut alia huiuſmodi perturbatione, mentem animumque tuum infirmiorem aut imbecilliorem præſtitiſti. Sed aliquem (inquit Alexander) ſeipſum vincere, aut a ſeipſo vinci, ęquiuoce de vno eodemq; dicitur. Mihi vero de victoria quæ aduerſus alios obtinetur, ſermo eſt. Papę! (inquit Silenus) vt noſtras argutias & cauillationes refellis! Sed apud Indos vulneratus, cum te Peuceſtes circumſtabat,

Alexandri examen.

καὶ ὁ Σειληνός, Ἀλλ' ἦ τοὺς Ἀδώνιδος κήπους, ὡς ἔργα ἡμῖν, ὦ Κωνσταντῖνε, ἑαυτοῦ προσφέρεις; Τί δέ, εἶπεν, εἰσὶν οὓς λέγεις* Ἀδώνιδος κήπους; Αἱ γυναῖκες, ἔφη, τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἀνδρὶ φυτεύουσιν, ὀστρακίοις ἐπαμησάμεναι γῆν λαχανιάν· χλωρήσαντα δὲ ταῦτα πρὸς ὀλίγον, αὐτίκα ἀπομαραίνεται. καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἠρυθρίασεν· ἀτεχνῶς ἐπιγνοὺς τοιοῦτον τὸ ἑαυτοῦ ἔργον. Ἡσυχίας δὲ γενομένης, οἱ μὲν ἐῴκεσαν περιμένειν ὅτῳ θήσονται τὴν ὑπὲρ τῶν πρωτείων οἱ θεοὶ ψῆφον· οἱ δ', ᾤοντο δεῖν τὰς προαιρέσεις εἰς τοὐμφανὲς τῶν ἀνδρῶν προάγειν, καὶ οὐκ ἐκ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς· ὧν ἡ τύχη μετεποιεῖτο τὸ πλεῖστον καὶ πάντων αὐτῶν* καταβοῶσα παρειστήκει, πλὴν Ὀκταβιανοῦ μόνου. τοῦτον δὲ εὐγνώμονα πρὸς αὐτὴν εἶναι* ἔλεγεν. ἔδοξεν οὖν τοῖς θεοῖς ἐπιτρέψαι καὶ τοῦτο τῷ Ἑρμῇ· καὶ ἔδοσαν αὐτῷ πρῶτον Ἀλέξανδρον πυθέσθαι τί νομίσειε κάλλιστον, καὶ πρὸς τί βλέπων ἐργάσαιτο καὶ πάθοι πάντα ὅσα ἐδεδράκει τε καὶ ἐπεπόνθει. ὁ δέ, ἔφη, Τὸ πάντα νικᾶν. Εἶτα, εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, οἴει σοι τοῦτο πεποιῆσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ Σειληνός, σαρκαστικῶς μάλα γελάσας, Ἀλλὰ ἐκράτουν γέ σου πολλάκις αἱ ἡμέτεραι θυγατέρες* αἰνιττόμενος τὰς ἀμπέλους· τὸν Ἀλέξανδρον οἷα δὴ πια μέθυσον καὶ φίλοινον σκώπτων. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ἅτε δὴ γέμων περιπατητικῶν παραλογισμῶν, οὐ τὰ ἄψυχα ἔφη* νικᾶν· (οὐδὲ γὰρ ἀγὼν ἡμῖν πρὸς ταῦτα) ἀλλὰ πᾶν μὲν ἀνθρώπων, πᾶν δὲ θηρίων γένος. καὶ ὁ Σειληνός, ὥσπερ οἱ θαυμάζοντες, εἰρωνικῶς μάλα, Ἰού, ἰού, ἔφη,* τῶν διαλεκτικῶν κιγκλίδων! αὐτὸς δὲ ἡμῖν ἐν ποτέρῳ σαυτὸν θήσεις γένει, τῶν ἀψύχων, ἢ τῶν ἐμψύχων τε καὶ ζώντων; καὶ ὅς, ὥσπερ ἀγανακτήσας, Εὐφήμει, ἔφη. ὑπὸ γὰρ μεγαλοψυχίας, ὅτι δὴ καὶ θεὸς γενοίμην, μᾶλλον δὲ εἴην, ἐπεπείσμην. Αὐτὸς οὖν, εἶπεν, ἡττήθης σαυτοῦ πολλάκις, ὀργῆς, ἢ λύπης, ἢ τινος τοιούτου, τὸν νοῦν καὶ τὰς φρένας ἥττω καὶ χείρω ποιήσας. Ἀλλ' αὐτὸν ἑαυτοῦ, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, κρατεῖν καὶ ἡττᾶσθαι, ὁμωνύμως· ἐμοὶ δὲ ἦν ὑπὲρ τῶν πρὸς ἄλλους ὁ λόγος. Βαβαὶ τῆς διαλεκτικῆς, εἶπεν, ὅπως ἡμῶν τὰ σοφίσματα διελέγχεις! ἀλλ' ἡνίκα, εἶπεν, ἐν Ἰνδοῖς* ἐτρώθης, καὶ ὁ Πευκέστης ἔκειτο περὶ σέ, σὺ δὲ

σὺ δὲ ἐξήγου ψυχορραγῶν τῆς πόλεως, ἆρα ἥττων ἦσθα τοῦ τρώσαντος, ἢ καὶ ἐκεῖνον ἐνίκησας; Οὐκ ἐκεῖνον, ἔφη, μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἐξεπόρθουν τὴν πόλιν. Οὐ σύ γε, εἶπεν, ὦ μακάριε. σὺ μὲν γὰρ ἔκεισο, κατὰ τὸν *Ὁμηρικὸν Ἕκτορα, ὀλιγοδρανέων καὶ ψυχορραγῶν· οἱ δὲ ἠγωνίζοντο καὶ ἐνίκων. Ἡγουμένου ἡμῶν, εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ὁ Σειληνός, Πῶς σοί γε ἐφέπεσθαι, μικροῦ *νεκρῷ; εἶτα ἦδε τὴν ἐξ *Εὐριπίδου, Οἴμοι καθ' Ἑλλάδα ὡς κακῶς νομίζεται, Ὅταν τρόπαιον πολεμίων στήσῃ στρατός. Καὶ ὁ Διόνυσος, Παῦσαι, εἶπεν, ὦ παππίδιον, τοιαῦτα λέγων· μή σε ὁποῖα τὸν Κλεῖτον ἔδρασεν, ἐργάσηται. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐρυθριάσας τε ἅμα, καὶ ὥσπερ συγχυθεὶς ὑπὸ τῶν δακρύων τὰ ὄμματα, ἐσιώπα. καὶ ὅδε μὲν ὧδε ἔληξεν ὁ λόγος. Ὁ δὲ Ἑρμῆς ἤρετο πάλιν τὸν Καίσαρα· Σοὶ δέ, εἶπεν, ὦ Καῖσαρ, τίς ἐγένετο σκοπὸς τοῦ βίου; Τὸ *πρωτεύειν, ἔφη, τοῖς ἐμαυτοῦ, καὶ μηδενὸς εἶναι μήτε νομίζεσθαι δεύτερον. Τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ἀσαφές ἐστι, πότερον κατὰ σοφίαν, ἢ τὴν ἐν τοῖς λόγοις δεινότητα, ἢ *πολεμικὴν ἐμπειρίαν, ἢ πολιτικὴν δύναμιν. Ἦν μέν, ἔφη ὁ Καῖσαρ, ἡδύ μοι, τὸ πάντων ἐν πᾶσιν εἶναι πρώτῳ· τούτου δὲ οὐ δυνάμενος ἐπιτυχεῖν, τὸ δύνασθαι μέγιστον παρὰ τοῖς ἐμαυτοῦ πολίταις ἐζήλωσα. Σὺ δέ, εἶπεν, ἠδυνήθης τὸ μέγα πρὸς αὐτούς, ὁ Σειληνός; καὶ ὅς, Πάνυ γε, ἔφη· κύριος γοῦν αὐτῶν ἐγενόμην. Ἀλλὰ τοῦτο μέν, εἶπεν, ἐδυνάσθης· ἀγαπηθῆναι δὲ ὑπ' αὐτῶν, οὐχ οἷός τε ἐγένου, καὶ ταῦτα πολλὴν ὑποκρινάμενος, ὥσπερ ἐν δράματι καὶ σκηνῇ, φιλανθρωπίαν, αἰσχρῶς δὲ αὐτοὺς πάντας κολακεύων. Εἶτα οὐκ ἀγαπηθῆναι δοκῶ, εἶπεν, ὑπὸ τοῦ δήμου, τοῦ διώξαντος Βροῦτον καὶ Κάσσιον; Οὐκ ἐπειδή σε ἀπέκτειναν, ἔφη· (διὰ τοῦτο γὰρ αὐτοὺς ὁ δῆμος ἐψηφίσατο εἶναι ὑπάτους) ἀλλὰ διὰ τὸ ἀργύριον· ἐπειδὴ τῶν διαθηκῶν ἀκροασάμενοι, μισθὸν ἑώρων τῆς ἀγανακτήσεως αὐτοῖς *οὐ τὸν τυχόντα προσγεγραμμένον. Λήξαντος δὲ καὶ τούτου τοῦ λόγου, τὸν Ὀκταβιανὸν αὖθις ὁ Ἑρμῆς ἐκίνει· Σὺ δέ, εἶπεν, οὐκ ἐρεῖς ἡμῖν τί κάλλιστον ἐνόμιζες εἶναι; καὶ ὅς, Βασιλεῦσαι, εἶπε, καλῶς. Τί δέ ἐστι τὸ καλῶς, ὦ Σεβαστέ, φράσον· ἐπεὶ τοῦτό γε

tuq; animam agens, vrbe eductus es, vtrum (inquam) inferior eo qui tibi vulnus intulit, exſtitiſti; an eum etiam viciſti? Non ſolum ipſum (reſpondit Alexander) ſed & ipſam ciuitatē quoque dirui. Minime vero tu, beate: (inquit Silenus) quippe iacebas, quemadmodum Hector ille Homericus, ſenſim deficiens & animam agens: alii vero pugnabant & vincebant. Nempe nobis ducibus hoc fiebat; inquit Alexander. Qui fieri poterat, (inquit Silenus) vt te ſequerentur, cum parũ abeſſet quin mortuus eſſes? Deinde ex Euripide hæc cecinit: *Male quam poſitum eſt in more apud Græcos, Cum exercitus tropæa de hoſtibus ponit.* Ad hæc Dionyſus; Deſine, inquit, o patercule iſta loqui: ne te eodem iſte, quo Clitum, malo afficiat. Itaque Alexander erubeſcens, ſimul & quodāmodo oculis lacrymis ſuffuſis, obmutuit. atq; is huic ſermoni finis eſt impoſitus. At Mercurius CÆSAREM deinde interrogauit: Tibi vero quiſnā fuit vitę propoſitus ſcopus? Et ille, Primas inter mei temporis homines ferre; neq; cuiquam eſſe aut cenſeri ſecundum. Hoc eſt paulo obſcurius; inquit Mercurius. Vtrum enim prudētia, an dicendi facultate, an reipubl. gubernandæ peritia, an virtute militari præſtare voluiſti? Cui Cæſar: Ego vero, omnes in omni re excellere, iucundum ducebam. cuius rei cũ compos eſſe nō poſſem, quod proximum erat, apud meos ciues plurimum poſſe, contēdi. Plurimumne igitur apud eos valuiſti? quæſiuit Silenus. Maxime: (reſpondit Cæſar) quippe qui eis dominatus ſim. Illud quidem aſſecutus es: (inquit Silenus) ſed vt ab eis ex animo diligereris, obtinere non potuiſti; licet ad multam humanitatem, vt in fabula & in ſcena, omnibus turpiter adulans, te effinxeris & ſimulaueris. Annon igitur (inquit) a populo dilectus videor; qui Brutum & Caſſium ſit perſecutus? Haud equidem propterea quod te occiderant: (inquit Silenus) ob id enim populus eos ſuis ſuffragiis creauit conſules: ſed nummorum gratia, ſimul atque tuum teſtamentum audierunt, & adſcriptam non vulgarem mercedem ſingulis quibusque, qui eos odio haberent, perſpexerunt. Poſtquam & hic ſermo quoque finitus eſt, OCTAVIANVM deinceps Mercurius interpellabat: Et tu nobis non dices quid pulcherrimum eſſe duxeris? Et ille; Pulchre imperium adminiſtrare. Quid vero ſit illud Pulchre, explicato, o Auguſte: (inquit Silenus) quandoquidem & idem

Iulii Cæſaris examen.

Octauiani Auguſti examen.

profiteri peſſimis quibusq; licet. Etenim ſe quoque pulchre regnare exiſtimabat Dionyſius; & illo ſceleratior Agathocles. Sed ſcitis, (ait ille) o dii, quemadmodũ nepotem meum a me dimittẽs, precibus a vobis contenderim, vt illi tribueretis fortitudinem Cæſaris, grauitatem Pompeii, & meam fortunam. Multa quidem (inquit Silenus) deorum reuera ſalutarium ſimulacra affabre facta congeſſit iſte pupparum effictor. Cur hoc nomen ridiculum (Octauianus ait) mihi impoſuiſti? Cui ille: Numquid, o Auguſte, quemadmodum illi Nymphas, tu quoque nobis deos effinxiſti; quorum vnum & primum hunc Cæſarem? Tum Octauianus, tamquam pudore ſuffuſus, conticuit. Et Mercurius ad TRAIANVM conuerſus: Tu vero fare, quid animo tuo reputans, ea geſſeris quæ geſſiſti? Eadem (inquit ille) quæ hic Alexander, ſed moderatius, concupiui. Quare igitur (inquit Silenus) ignobiliſſimis perturbationibus ſuccubuiſti? Ille enim, ab ira; tu, a turpi & fœdiſſima voluptate victus es. Abi in malam rem: (inquit Dionyſus) tu enim dum eos dicteriis laceſſis, perficis vt nihil quidquam de ſuis rebus diſſerere poſſint. Sed iam tu ab iſtis irridendis abſtineto, & aduerte qua ratione MARCVM culpabis & reprehendes. Videtur enim mihi quodammodo eſſe vir (ſecundum Simonidem) quadratus & ſine vituperio compoſitus. Et Mercurius, in Marcum intuitus; Tibi, inquit, o venerande, quis pulcherrimus vitæ finis eſſe viſus eſt? Cui ille, grauiter admodum & moderate; Deos, inquit, imitari. Viſa eſt ſtatim hæc reſponſio non modo non ignobilis, ſed etiam omnia complectens. Neque vero Mercurius quidquam amplius inquirere volebat; quod facile in animum induceret ſuum, omnia Marcum conſentanea reſponſurum. Idem quoque reliquis diis videbatur. Solus Silenus; Per Dionyſum, inquit, ab hoc ſophiſta non temperabo.* Quid enim olim comediſti & bibiſti, non quemadmodum nos ambroſiam & nectar, tu quoque panem & vinum? Sed non, (inquit ille) quo deos imitari me putarem, idcirco cibum & pocula attigi. Corpus quidem meum nutriui: falſo fortaſſe: ſed tamen perſuaſus, veſtra quoque corpora alimento ab exhalationibus expreſſo indigere. Non tamen hac in re vos imitandos, ſed mente animoque exiſtimaui. Hic parum ſubſiſtens Silenus, tamquam a perito pugile ictus; Hoc fortaſſe, inquit, a te dictum eſt non omnino abſurde: ſed hoc mihi dicito, inquit: Quid tan-

Traiani examen.

Marci Antonini examen.

ἔξεστι καὶ τοῖς πονηροτάτοις λέγειν. ᾤετο γοῦν καὶ ὁ Διονύσιος καλῶς βασιλεύειν, καὶ ὁ τούτου μιαρώτερος Ἀγαθοκλῆς. Ἀλλ' ἴστε (εἶπεν) ὦ θεοὶ, ὡς *προπέμπων τὸν θυγατριδοῦν, ηὐξάμην ὑμῖν, τόλμαν μὲν αὐτῷ δοῦναι τὴν Καίσαρος, δεινότητα δὲ τὴν Πομπηΐου, τύχην δὲ τὴν ἐμήν. Πολλὰ (εἶπεν ὁ Σειληνὸς) καὶ θεῶν *ὄντως σωτήρων ἔργα *δέοντα συνεφόρησεν οὗτος ὁ *κοροπλάσης. Εἶτα (ἔφη) διὰ τί τοῦτο τὸ ὄνομά μοι γελοῖον οὕτως ἔθου; Ἦ γὰρ οὐκ ἔπλαττες ἡμῖν, (εἶπεν) ὥσπερ ἐκεῖνοι τὰς νύμφας, ὦ Σεβαστὲ, θεούς; ὧν ἕνα καὶ πρῶτον τουτονὶ Καίσαρα. Καὶ ὁ μὲν Ὀκταβιανὸς, ὥσπερ δυσωπούμενος, ἐσιώπησεν. Ὁ δὲ Ἑρμῆς, πρὸς τὸν Τραϊανὸν βλέψας, Σὺ δὲ, εἶπε, τί διανοούμενος ἔπραττες ὅσαπερ ἔπραξας; Τῶν αὐτῶν Ἀλεξάνδρῳ σωφρονέστερον (εἶπεν) ὠρέχθην. Καὶ ὁ Σειληνὸς, *Ἡττήθης οὖν, εἶπε, *σὺ τῶν ἀγεννεστέρων. ὁ μὲν γὰρ, θυμοῦ τὸ πλεῖστον ἥττων ἦν· σὺ δὲ, αἰσχρᾶς ἡδονῆς καὶ ἐπονειδίστου. Βάλλ' εἰς μακαρίαν· εἶπεν ὁ Διόνυσος· ἐπισκώπτεις σὺ πάντας αὐτοὺς, καὶ ποιεῖς οὐδὲν ὑπὲρ ἑαυτῶν λέγειν. *Ἀλλ' ἀπ' ἐκείνων ἔχει σοι κατὰ χώρας τὰ σκώμματα· πρόσεχε δὲ νοῦν ὅπως ἀντιλήψῃ τοῦ Μάρκου. δοκεῖ γάρ εἶναί μοι πως ἀνὴρ (κατὰ τὸν Σιμωνίδην) τετράγωνος ἄνευ ψόγου τετυγμένος. Καὶ ὁ Ἑρμῆς βλέψας πρὸς τὸν Μάρκον, Σοὶ δὲ, εἶπεν, ὦ *σοβαρὲ, τί κάλλιστον ἐδόκει τοῦ βίου τέλος εἶναι; καὶ ὃς, ἠρέμα καὶ σωφρόνως, τὸ μιμεῖσθαι, ἔφη, τοὺς θεούς. ἔδοξε μὲν οὖν εὐθέως ἡ ἀπόκρισις οὐκ ἀγεννὴς, ἀλλὰ καὶ τοῦ παντὸς ἀξία. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑρμῆς οὐκ ἐβούλετο πολυπραγμονεῖν, πεπεισμένος ὅτι πάντα ὁ Μάρκος ἀκολούθως ἐρεῖ. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις θεοῖς ἐδόκει ταύτῃ· μόνος δὲ ὁ Σειληνὸς, Ἀλλ' οὐ, μὰ τὸν Διόνυσον, ἀνέξομαι τούτου τοῦ σοφιστοῦ. τί δή ποτε γὰρ ἤσθιες, εἶπε, καὶ ἔπινες, οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς ἀμβροσίας τε καὶ νέκταρος, ἄρτου δὲ καὶ οἴνου; Ἀλλ' ἔγωγε (εἶπεν) οὐχ ᾗπερ ᾤμην τοὺς θεοὺς μιμεῖσθαι, ταύτῃ προσεφερόμην σιτία καὶ ποτά· τὸ σῶμα δὲ ἔτρεφον· ἴσως μὲν ψευδῶς, πειθόμενος δὲ ὅτι καὶ τὰ ὑμέτερα σώματα δεῖται τῆς ἐκ τῶν *ἀναθυμιάσεων τροφῆς· πλὴν οὐ κατὰ ταῦτά γε ὑμᾶς εἶναι μιμητέους, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάνοιαν, *ὑπέλαβον. ὀλίγον ὁ Σειληνὸς, ὥσπερ ὑπὸ πύκτου δεξιοῦ πληγεὶς, Εἴρηται μέν σοι τοῦτο, εἶπε, τυχὸν οὐκ ἀτόπως· ἐμοὶ δὲ, ἔφη, τοῦτο φράσον,

σοι, τί

σου, Τί ποτε ἐνόμιζες εἶναι τὴν τῶν θεῶν μίμησιν; καὶ ὅς, Δεῖσθαι μὲν ἐλαχίστων, εὖ ποιεῖν δέ, ὡς ὅτι μάλιστα, πλείστους. Σὺ μὲν οὖν (εἶπεν) *οὐδενὸς ἐδέου; καὶ ὁ Μάρκος, Ἐγὼ μὲν οὐδενός, ἴσως δὲ τὸ σωμάτιόν μου μικρῶν. δόξαντος οὖν καὶ τοῦτο ὀρθῶς εἰρηκέναι τοῦ Μάρκου, τὸ τέλος ἀπορούμενος ὁ Σειληνός, ἐπιφύεται *τοῖς περὶ τὸν παῖδα καὶ τὴν γαμετὴν αὐτῷ δοκοῦσιν οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ κατὰ λόγον πεποιῆσθαι· τὴν μέν, ὅτι τὴν ἡρωίναις ἐνέγραψεν· τῷ δέ, ὅτι τὴν ἡγεμονίαν ἐπέτρεψεν. Ἐμιμησάμην (εἶπε) καὶ κατὰ τοῦτο τοὺς θεούς· *Ὁμήρῳ μὲν γὰρ ἐπειθόμην, λέγοντι περὶ τῆς γαμετῆς, ὅτι ἄρα, ὅστις ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων, τὴν αὑτοῦ φιλέει καὶ κήδεται· περὶ δὲ τοῦ παιδός, *αὐτοῦ τοῦ Διὸς ἀπόφασιν ἔχων. αἰτιώμενος γὰρ τὸν Ἄρεα, Πάλαι ἄν, εἶπεν, *ἐβεβλήμην σὲ τῷ κεραυνῷ, εἰ μὴ διὰ τὸ παῖδά σε εἶναι, ἠγάπων. *ἄλλως τε οὐδὲ ᾤμην ἐγὼ τὸν παῖδα πονηρὸν οὕτως ἔσεσθαι. εἰ δὲ ἡ νεότης, ἐφ' ἑκάτερα μεγάλας ποιουμένη ῥοπάς, ἐπὶ τὸ χεῖρον ὠλίσθη, οὐχὶ πονηρῷ τὴν ἡγεμονίαν ἐπέτρεψα, συνέβη δὲ τὸν λαβόντα, πονηρὸν γενέσθαι. τὰ οὖν περὶ τὴν γυναῖκα, πεποίηταί μοι κατὰ ζῆλον Ἀχιλλέως τοῦ θείου· καὶ τὰ περὶ τὸν παῖδα, κατὰ μίμησιν τοῦ μεγίστου Διός· ἄλλως τε καὶ οὐδὲν καινοτομήσαντι. παισί τε γὰρ νόμιμον ἐπιτρέπειν τὰς διαδοχάς· καὶ τοῦτο ἅπαντες εὔχονται· τὴν δὲ γαμετήν, οὐκ ἐγὼ πρῶτος, ἀλλὰ μετὰ πολλοὺς ἄλλους, ἐτίμησα. ἴσως δέ, τὸ μὲν ἄρξασθαι τῶν τοιούτων, *ἔστιν οὐκ εὔλογον· τοῦ δὲ ἐπὶ πολλῶν γινομένους, τοὺς οἰκειοτάτους ἀποστερεῖν, ἐγγὺς ἀδικίας. Ἀλλ' ἔλαθον ἐμαυτὸν ἐγὼ μακρότερα ἀπολογούμενος πρὸς εἰδότας ὑμᾶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί· διόπερ μοι τῆς προπετείας ταυτησὶ συγγνώμονες γένεσθε.

Παυσαμένου δὲ καὶ τοῦδε τοῦ λόγου, τὸν Κωνσταντῖνον ὁ Ἑρμῆς ἤρετο, Σὺ δὲ τί καλὸν ἐνόμισας; Πολλά (εἶπε) κτησάμενον, πολλὰ χαρίσασθαι, ταῖς τε ἐπιθυμίαις τοῖς ἑαυτοῦ, καὶ ταῖς τῶν φίλων ὑπουργοῦντα. ἀνακαγχάσας οὖν μέγα ὁ Σειληνός, Ἀλλ' ἢ τραπεζίτης θέλων εἶναι, ἐλελήθης *σαυτοῦ, ὀψοποιοῦ καὶ *κομμωτρίας βίον ἔχων. ᾐνίττετο δὲ αὐτά, πάλαι μέν, ἥ τε κόμη καὶ τὸ εἶδος· ἀτὰρ νῦν καὶ ἡ γνώμη σου κατηγορεῖ. Τοῦτον μὲν οὖν ὁ Σειληνὸς πικρότερόν πως καθήψατο. σιωπῆς δὲ γενομένης, ἔφερον οἱ θεοὶ λάθρα τὰς ψήφους.

dem, exiſtimaſti eſſe deorum imitationem? At ille; quam pauciſſimis indigere, & quamplurimis benefacere. Tu vero (inquit Silenus) nullàne re indiguiſti? Ego quidem (inquit Marcus) nulla: hoc vero meum corpus fortaſſe quam pauciſſimis. Quæ cum Marcus quoque prudenter dixiſſe videretur; tandē animi dubius Silenus, accuſat & vrget ea, quæ ſibi videbantur a Marco, quantum ad vxorem & filium, non recte, neque ex ratione geſta: hanc, quod heroinis adſcripſit: huic vero, quod imperium commiſit. Et hac quoque in re (inquit) deos ſum imitatus. Etenim Homero de vxore dicenti obtemperaui: vnumquemque bonum & prudentem virum ſuam vxorem diligere, & magnifacere. De filio quoque, Iouis ſententiam habeo, qui Martem obiurgans; Pridem, inquit, te fulmine præcipitem dediſſem; niſi, quia meus es filius, te amarem. Neq; ego alioquin vmquam filium meum tam improbum futurum ſuſpicatus ſum. Quod ſi adoleſcentia, magnis in vtramque partem inclinationibus agitari ſolita, ad deteriora flexit, nōdum ſane corrupto & deprauato imperium demādaui. contigit autem ipſum, poſt acceptum imperium, peruerſum fieri. Quęcumq; igitur vxori pręſtiti, ea ex Achillis diuini ſententia & approbatione; & quæ filio, maximi Iouis imitatione feci: quamuis alioquin nihil quidquā noui moris hac in re introduxi. In more enim poſitum eſt, ad filios omnia ſua per ſucceſſionem deferre; & hoc omnes in votis habent. Neque vero ego primus vxorem meam, ſed poſt multos alios honore affeci. Fortaſſe hoc primum inſtituiſſe facere, eſt a ratione alienum: verum his quæ a multis fieri ſolent, coniunctiſſimos priuare, proxime ad iniquitatem acceſſiſſet. Sed, neſcio quomodo mei oblitus, lōgiore apud vos, qui ea omnia noſtis, defenſione vtor, o Iupiter & dii. Quapropter vos huiuſce temeritatis veniam indulgete.

Vbi finem hic loquendi fecit, CONSTANTINVM Mercurius interrogauit; Tu vero quid pulchrum ſtatuiſti? Poſtquam multa paraueris, (inquit) multa, & ſuis & amicorum cupiditatibus inſeruientem, largiri. In riſum effuſiſſime ſolutus Silenus; Tu qui iam nummularius eſſe vis, ait, num tibi venit in mentem te conuiuiorum inſtructoris, & exornandæ comæ artificis vitam egiſſe? Atque hæc omnia olim quidem tua coma & vultus ſatis indicabant: nunc quoque ea quam protuliſti ſententia, arguit. Hoc igitur dicto Silenus hunc acerbius quodammodo pupugit. Facto vero ſilentio, dii clanculum ſuffragia inibant:

Conſtantini examen.

Fabula cataſtrophe.

& multa quidem Marcus tulit; Iupiter vero, ſecreto cum patre deliberatione habita, Mercurio edicere imperauit. Itaque ille ad hunc modum edixit: VIRI, qui ad hoc certamen veniſtis: leges & iudicia apud nos ſunt huiuſmodi, vt, qui vicerit, lætetur, neque eo nomine victo inſultet, aut exprobrando moleſtus ſit. Abite igitur (inquit) diis ducibus quocumque libuerit: & dehinc hic victuri, vnusquiſque veſtrum ſibi præſidem & ducem adoptet. Poſt hoc præconium Alexander properauit ad Herculem; Octauianus ad Apollinem; Marcus vero ambobus Saturno & Ioui tenaciter adhærebat. At multum errantem & huc & illuc curſitantem Iulium Cæſarem, Mars magnus, miſericordia motus, & Venus, ad ſe vocarunt. Traianus autem, ad Alexandrum accurrit; tamquam eodem loco quo ille ſeſſurus. Sed Conſtantinus, cum inter deos vitæ ſuæ exemplar & archetypū non reperiret, proximam ſibi deliciarum deam cernēs, ad eam ſe contulit. Quæ ipſum molliter ſuſcipiens, & vlnis fouens, muliebribus veſtibus multa varietate nitentibus adornatum & comptum, ad Aſotiam deduxit. * Cui ille valde libenter adhæſit, ſecum vna quoque filios a cœtu deorum abducēs. Dii vero impietatis vindices ipſum, vt & eius filios, cruciabant; ſanguinis cognatorum fuſi pœnas exigentes; donec Iupiter, in Claudii & Conſtantii gratiam, a malis reſpirare conceſſit.

Tibi autem (Mercurius ad me ſermonem dirigens, inquit) dedi vt Solem patrem cognoſceres. Tu vero eius præceptis obtemperato; illum tibi tutum portum & perfugium, dum in viuis agis, comparans: & quando oportebit hinc excedere, cum bona ſpe tibi deum propitium ducē conſtitue.

εἶτα ἐγένοντο πολλαὶ τῷ Μάρκῳ· κοινολογησάμενος δὲ ὁ Ζεὺς ἰδίᾳ πρὸς τὸν πατέρα, προσέταξε κηρύξαι τῷ Ἑρμῇ. ὁ δὲ ἐκήρυττεν· Ἄνδρες οἱ παρελθόντες ἐπὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· νόμοι παρ᾽ ἡμῖν εἰσὶ, καὶ κρίσεις τοιαῦται γίνονται, ὥστε καὶ τὸν νικῶντα χαίρειν, καὶ τὸν ἡττώμενον μὴ μέμφεσθαι. Πορεύεσθε οὖν (εἶπεν) ᾗ φίλον ἑκάστῳ, ὑπὸ θεοῖς ἡγεμόσι καὶ βιωσόμενοι τὸ ἐντεῦθεν· ἑλέσθω δὲ ἕκαστος ἑαυτῷ τὸν προστάτην τε καὶ ἡγεμόνα. Μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦτο, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος, ἔθει πρὸς τὸν Ἡρακλέα· Ὀκταβιανὸς δὲ, πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα· ἀμφοῖν δὲ ἀπρὶξ εἴχετο, τοῦ Διὸς καὶ Κρόνου, Μάρκος. πλανώμενον δὲ πολλὰ καὶ περιτρέχοντα τὸν Καίσαρα, κατελεήσας ὁ μέγας Ἄρης, ἥ τε Ἀφροδίτη, παρ᾽ ἑαυτοῖς ἐκαλεσάτην. Τραϊανὸς δὲ, παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον ἔθει, ὡς ἐκείνῳ συγκαθεδούμενος. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος, οὐχ εὑρίσκων ἐν θεοῖς τοῦ βίου τὸ ἀρχέτυπον, ἐγγύθεν τὴν Τρυφὴν κατιδὼν, ἔδραμε πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ, ὑπολαβοῦσα μαλακῶς, καὶ περιβαλοῦσα τοῖς πήχεσι, πέπλοις τε αὐτὸν ποικίλοις ἀσκήσασα καὶ καλλωπίσασα, πρὸς τὴν Ἀσωτίαν ἀπήγαγεν· * ἵνα καὶ τὸν υἱὸν εὑρὼν ἀναστρεφόμενον, καὶ * προσαγορεύοντα πᾶσιν, ὅστις φθορεὺς, ὅστις μιαιφόνος, ὅστις ἐναγὴς καὶ βδελυρὸς, ἴτω θαρρῶν. ἀποφανῶ γὰρ αὐτὸν, τουτῳὶ τῷ ὕδατι λούσας, αὐτίκα καθαρόν· κἂν πάλιν ἔνοχος τοῖς αὐτοῖς γένηται, δώσω, τὸ στῆθος πλήξαντι, καὶ τὴν κεφαλὴν πατάξαντι, καθαρῷ γενέσθαι. ὁ δὲ, σφόδρα ἄσμενος ἐνέτυχεν αὐτῇ, συνεξαγαγὼν τῆς τῶν θεῶν ἀγορᾶς τοὺς παῖδας. ἐπέτριβον δ᾽ αὐτὸν, κἀκείνους οὐχ ἧττον, τῆς ἀθεότητος οἱ παλαμναῖοι δαίμονες, αἱμάτων συγγενῶν τιννύμενοι δίκας· ἕως ὁ Ζεὺς, διὰ τὸν Κλαύδιον καὶ Κωνστάντιον, ἔδωκεν ἀναπνεῦσαι.

Σοὶ δὲ (πρὸς ἐμὲ λέγων ὁ Ἑρμῆς) δέδωκα τὸν πατέρα Μίθραν ἐπιγνῶναι· σὺ δὲ αὐτοῦ τῶν ἐντολῶν ἔχου· πεῖσμα καὶ ὅρμον ἀσφαλῆ, ζῶντί τε σεαυτῷ παρασκευάζων· καὶ ἡνίκα ἂν ἐνθένδε ἀπιέναι δέῃ, μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος, ἡγεμόνα θεὸν εὐμενῆ καθιστὰ σεαυτῷ.

ΕΚ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ, ΕΚΛΟΓΑΙ ΦΩΤΙΟΥ.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ ἱστορικοὶ λόγοι κβ΄. ἄρχεται ἀπὸ τῆς Ὀνωρίου τοῦ βασιλέως Ῥώμης, τῆς ὑπατείας τὸ ζ΄, καὶ Θεοδοσίου τὸ β΄. κατέρχεται δὲ μέχρις ὅτου Βαλεντινιανὸς ὁ Πλακιδίας καὶ Κωνσταντίου παῖς, εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Ῥώμης ἀνερρήθη ἀρχήν. Οὗτος ὁ συγγραφεὺς, Θηβαῖος μὲν ἐστιν, ἐκ τῶν πρὸς Αἴγυπτον Θηβῶν τὸ γένος ἔχων· ποιητὴς, ὡς αὐτός φησι, τὸ ἐπιτήδευμα· Ἕλλην τὴν θρησκείαν. καὶ πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα, ὃς ἀνεψιὸς ἐχρημάτιζεν Ὀνωρίου καὶ Πλακιδίας, Ἀρκαδίου δὲ παῖς, πρὸς τοῦτον τὴν ἱστορίαν ἀναφωνεῖ.

Ὅτι Ἀλάριχος, ἔτι ζῶντος Στελίχωνος, μ΄ κεντηνάρια μισθὸν ἔλαβε τῆς ἐκστρατείας.

Ὅτι τὸ Βουκελλάριος ὄνομα, ἐν ταῖς ἡμέραις Ὀνωρίου ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν οὐ μόνον Ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ Γότθων τινῶν. Ὡς δ᾽ αὕτως καὶ τὸ Φοιδεράτων κατὰ διαφόρου καὶ συμμιγοῦς ἐφέρετο πλήθους.

Ὅτι τῶν μετὰ Ῥοδογαΐσου Γότθων οἱ κεφαλιῶται, Ὀπτιμάτοι ἐκαλοῦντο, εἰς δώδεκα συντείνοντες χιλιάδας. οὓς καταπολεμήσας Στελίχων, Ῥοδογάϊσον προσεταιρίσατο.

Ὅτι τὸν ξηρὸν ἄρτον, Βουκελλάτον ὁ συγγραφεὺς καλεῖσθαι φησὶ, καὶ χλευάζει τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπωνυμίαν, ὡς ἐκ τούτου Βουκελλαρίων ἐπικληθέντων. † Οὗτος, δύο παῖδας ἔσχε, Κώνσταντα καὶ Ἰουλιανόν. ὧν τὸν μὲν Κώνσταντα, Καίσαρα χειροτονεῖ· εἶτα ὕστερον κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τὸν Ἰουλιανὸν, Νωβελίσιμον.

Ὅτι Ἰοβῖνος ἐν *Μουνδιακῷ τῆς ἑτέρας Γερμανίας, κατὰ σπουδὴν Γώαρ τοῦ Ἀλανοῦ, καὶ Γυντιαρίου, ὃς φύλαρχος ἐχρημάτιζε τῶν Βουργουντιόνων, τύραννος ἀνηγορεύθη. πρὸς ὃν παραγενέσθαι Ἄτταλος Ἀδαούλφον παραινεῖ. καὶ παραγίνεται ἅμα τῷ πλήθει. καὶ Ἰοβῖνος ἀνιᾶται ἐπὶ τῇ Ἀδαούλφου παρουσίᾳ, καὶ μέμφεται δι᾽ αἰνιγμάτων τῷ παραινέσαντι Ἀττάλῳ τὴν ἄφιξιν.

Ὅτι *δυσιγνατος Κωνστάντιος γεγονὼς ὕπατος κατὰ τὴν Ῥάβενναν παρέρχεται. μεθ᾽ *ὧν κατὰ Κωνσταντινούπολιν ὑπάτευε Κώνστας. πάλαι γὰρ ἦν ὁ τούτου δεσπότης μοίρας Γοτθικῆς ῥὴξ ὑπὸ Ἀδαούλφου ἀνῃρημένος.

EX OLYMPIODORO EXCERPTA PER PHOTIVM.

OLYMPIODORI hiſtoriarum libri ſunt XXII. Incipit autē ab Honorii Imperatoris Romani conſulatu VII, & Theodoſii II: hiſtoriaq; deducit ad id vſque tempus, quo Valentinianus Placidiæ & Conſtantii filius, Romanus Imperator declaratus eſt. Eſt autem ſcriptor iſte Thebanus, ex Ægyptiacis Thebis ortum ducens: ſtudiorum genere, poeta, vt ipſe ait: religione, paganus. Hiſtoriam vero ſuam nūcupauit Theodoſio Imperatori; qui Honorii & Placidiæ e fratre nepos fuit, Arcadii Imperatoris filius.

Alaricus, viuente adhuc Stelichone, expeditionis mercedem accepit centenarios XL.

Bucellarii vocabulū Honorii temporibus tribuebatur militibus, non Romanis ſolum, verum etiam Gotthis quibuſdam. Eodem modo & *Fœderatorum* nomē tribuebatur multitudini e diuerſis conflatæ.

Gotthorum qui cum Radagaiſo erant, proceres, *Optimates* vocabantur, ad duodecim circiter milia. quibus debellatis, Stelicho Radagaiſum ſibi adſociauit.

Panem ſiccum auctor *Bucellatum* vocari tradit; illuditque militum cognomini, vt qui ex eo *Bucellarii* ſint appellati. † Hic duos habuit filios, Conſtantem & Iulianum: e quibus Conſtantem creauit Cæſarem: poſt modo iiſdem diebus Iulianum quoque creauit Nobiliſſimum.

Iouinus apud Mogontiacum alterius Germaniæ, ſtudio Goaris Alani, & Guntiarii, qui Burguntionum erat phylarchus, creatus eſt tyrānus. Quo cognito, Atalus Adaulfo ſuadet vt illi ſe adiungat: isque cum copiis ad eum ſe cōfert. At Iouinus, Adaulfi aduentu offenſus, obſcure ac velut per ænigmata incuſat Attalum, qui ei venire ſuaſerit.

† Deſignatus Conſtantius creatus conſul ad Rauennā init. cui cōſulatus collega Cōſtantinopoli fuit Conſtās. dudum enim huius herus Gotthicæ partis rex ab Adaulfo erat interēptus.

Athenas quoq; ſe appuliſſe tradit: ſuoq; ſtudio & cura etiam ad ſophiſticam ſedem euectum eſſe Leontium: licet is nondum vellet. Sed & de pallio ſophiſtico tradit, nemini, præſertim autem peregrino, Athenis id geſtare licuiſſe; niſi ſophiſtarũ ſuffragio eius geſtatio illi cõceſſa, dignitasque iſta ſophiſticarum legum ritibus eſſet cõfirmata. Ritus autem qui peragebantur, erant iſti. Primum ad publicum balneum deducebantur qui nouitii aduenissent, ſeu parui, ſeu grandiores: & inter hos etiam ii qui per ætatẽ ad pallium ſumendum apti erant: quos in medium protrudebant ſcholaſtici a quibus deducebantur. deinde aliis præcurrentibus atq; prohibentibus; aliis trudentibus & retinentibus; omnibus autem qui prohibebant, vociferantibus *Sta Sta; non lauat*: nihilominus tamen in certamine ii videbantur obtinere, qui in honorẽ ſcholaſtici quem deducebant, obſiſtentes retrudebant. Tandẽ poſt longam contentionem ob ſparſa vltro citroq; probra & contumelias, is qui deducitur, in calidam cellam inducitur, ibiq; abluitur. Deinde, poſtquam ſe induit, pallii dignitatem accipit: atque exinde cum pallio e balneo, celebri & honorifica ſtipatus pompa, digreditur, decretis luculẽtis ſumptibus in ſcholarum antiſtites, qui dicuntur Acromitæ.

De Oaſi auctor multa narrat incredibilia: de eius temperie, & quod ſacro morbo non modo nulli ibi laborant, ſed etiam ſi qui aliunde adueniant, eo liberantur, ob benignam aeris temperiem: ac de copioſa ibidem arena: deq; puteis qui ibi fodiuntur: quod foſſione ad ducẽtos ac trecentos, nonnumquam vero etiã ad quingentos cubitos facta, ſcaturiginis riuos per orificium effundũt: vnde per vices ii qui communi labore opus fecerunt, hauriunt, & arua ſua rigant agricolæ: & quod arbores perpetuo ibi poma ferunt: & frumentum ibi omni frumento eſt præſtantius, niueq; candidius: quodq; interdum bis quotannis hordeum ibi ſeritur, milium autẽ perpetuo ter. Rigant autem ruſcula ſua, æſtate quidem, tertio quoq; die; hieme, autem ſexta: vnde etiam terræ fertilitas conciliatur. quodq; numquam ibi cælum nubes contrahit. Adhæc prȩter horologia quȩ ibi fiunt, memorat inſulam olim fuiſſe, poſt, in continentem eſſe verſam; eandemq;

Λέγει δὲ καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας κατᾶραι, καὶ τῇ αὐτοῦ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ καὶ εἰς τὸν σοφιστικὸν θρόνον ἀναχθῆναι Λεόντιον οὔπω ἐθέλοντα. Λέγει δὲ καὶ περὶ τοῦ τρίβωνος, ὡς οὐκ ἐξῆν κατὰ τὰς Ἀθήνας περιβάλλεσθαι αὐτόν τινα, καὶ μάλιστα ξένον, ᾧ μὴ ἡ τῶν σοφιστῶν γνώμη ἐπέτρεπε, καὶ αἱ κατὰ τοὺς σοφιστικοὺς νόμους τελεταὶ ἐβεβαίουν τὸ ἀξίωμα. Ἦν δὲ τὰ τελούμενα τοιαῦτα. Πρῶτον μὲν κατήγετο ἐπὶ τὸ δημόσιον βαλανεῖον ὅσοι νεήλυδες, οἵ τε μικροί, οἵ τε μεγάλοι· ἐξ ὧν καὶ οἱ πρὸς τὸν τρίβωνα ἐπιτήδειοι ἡλικίᾳ ἤδη καιροῦ γεγονότες· οὓς εἰς μέσον ἔβαλλον οἱ κατάγοντες σχολαστικοί. Εἶτα τῶν μὲν ἔμπροσθεν τρεχόντων καὶ κωλυόντων· τῶν δὲ, ὠθούντων καὶ ἐπεχόντων· πάντων δὲ τῶν κωλυόντων ταῦτα βοώντων, Στᾶ στᾶ· οὐ λούει· κατακρατεῖν δῆθεν τοῦ ἀγῶνος ἐδόκουν οἱ ἀντωθοῦντες εἰς τιμὴν τοῦ καταγομένου σχολαστικοῦ· ὅστις μετὰ πολλὴν ὥραν, στάσεως πολλῆς ἐπὶ τοῖς προαχθεῖσιν ἀθύμοις ῥήμασι προγινομένης, εἰσάγεται εἰς τὸν θερμὸν οἶκον, καὶ ἀπολούεται. Εἶτα ἐνδυσάμενος, ἐδέχετο τὴν τοῦ τρίβωνος ἀξίαν· καὶ αὐτόθεν μετὰ τοῦ τρίβωνος ἐκ τοῦ βαλανείου, ἐντίμῳ καὶ περιδόξῳ δορυφορούμενος πομπῇ, ἀπῄει, δαπάνας ἐπιγνοὺς φανερὰς εἰς τοὺς τῶν διατριβῶν προστάτας, τοὺς λεγομένους Ἀκρωμίτας.

Ὅτι περὶ τῆς Ὀάσεως ὁ συγγραφεὺς πολλὰ παραδοξολογεῖ, περί τε τῆς εὐκρασίας αὐτῆς, καὶ ὅτι οἱ τὴν ἱερὰν νόσον ἔχοντες, οὐ μόνον ἐκεῖσε οὐ γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθεν παραγινόμενοι, ἀπαλλάττονται τοῦ νοσήματος, διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν· καὶ περὶ τῆς ψάμμου τῆς πολλῆς ἐκείνης, καὶ τῶν ὀρυσσομένων φρεάτων, ὡς εἰς διακοσίους καὶ τριακοσίους, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ καὶ εἰς πεντακοσίους πήχεις ὀρυσσόμενα, ἀναβλύζουσι τὸ ῥεῖθρον, αὐτοῦ τοῦ στομίου προχεόμενοι· ἐξ οὗ κατὰ διαδοχὴν ἀρυόμενοι ὅσοις κοινὸν γέγονε τὸ ἔργον, καὶ τὰς οἰκείας ἀρούρας ποτίζουσιν οἱ γεωργοί. Καὶ ὅτι αἱ ὀπῶραι ἀεὶ τοῖς δένδρεσι φέρονται. Καὶ ὅτι ὁ σῖτος κρείσσων παντὸς σίτου, καὶ χιόνος λευκότερος. Καὶ ὅτι ἔσθ᾽ ὅτε δὶς τοῦ ἔτους σπείρεται ἡ κριθή, τρὶς δὲ ἀεὶ ἡ κέγχρος. Ἀρδεύουσι δὲ τὰ γήδια αὐτῶν, ἐν θέρει μὲν, διὰ τρίτης ἡμέρας· ἐν χειμῶνι δὲ, διὰ ἕκτης· ἐξ οὗ καὶ ἡ εὐφορία γίνεται. Καὶ ὅτι οὐδέποτε συννεφία γίνεται. Καὶ περὶ τῶν ποιουμένων αὐτοῦ ὡρολογίων. Λέγει δὲ ὅτι νῆσος τὸ παλαιὸν ἦν, καὶ ἀπεχερσώθη· καὶ ὅτι ταύτην καλεῖ

Ἡρόδοτος

Ἡρόδοτος Μακάρων νῆσον· Ἡρόδωρος δὲ, ὁ τὴν Ὀρφέως καὶ Μουσαίου συγγράψας ἱστορίαν, Φαιακίδα ταύτην καλεῖ. Τεκμηριοῖ δὲ νῆσον αὐτὴν γεγονέναι, ἔκ τε τοῦ ὄστρακα θαλάσσια καὶ ὄστρεα ἐπὶ τοῦ ὄρους *πεπλασμένα εὑρίσκεσθαι, τοῦ ἐπὶ τὴν Ὄασιν ἀπὸ τῆς Θηβαΐδος φέροντος. δεύτερον, ὅτι ψάμμαθος πολλὴ ἐπέχεται ἀεὶ, καὶ τὰς τρεῖς ἀναπληροῖ Ὀάσεις. τρεῖς γάρ φησιν Ὀάσεις καὶ αὐτὸς εἶναι· δύο μεγάλας· τὴν μὲν, ἐξωτέρω· τὴν δὲ, ἐσωτέρω, κατάντικρυ κειμένας ἀλλήλαις, συντείνοντος εἰς ἑκατὸν σημεῖα τοῦ μεταξὺ διαστήματος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τρίτη μικρὰ, πολλῷ διαστήματι τῶν δύο κεχωρισμένη. Λέγει δὲ εἰς πίστιν τοῦ νῆσον γενέσθαι, ὅτι καὶ ὑπὸ ὀρνέων ὁρᾶσθαι συμβαίνει πολλάκις ἰχθῦς φερομένους, καὶ ἰχθύων ἄλλοτε λείψανα· ὡς ἐντεῦθεν εἰκάζεσθαι μὴ πολὺ πόρρω εἶναι τὴν θάλασσαν. Φασὶ δὲ καὶ Ὅμηρον ἐκ τῆς πρὸς ταύτῃ Θηβαΐδος ἕλκειν τὸ γένος· *μέχρι πόλεως τῆς λεγομένης Πρίμα· ἥτις τὸ παλαιὸν πρώτη πόλις τῆς Θηβαΐδος ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ διετύγχανε· διὸ παρὰ τῶν Ῥωμαίων Ῥωμαίᾳ φωνῇ Πρίμα (ἤτοι Πρώτη) ὠνομάσθη, καὶ νῦν οὕτω καλεῖται, καίτοι ἐκ πολλοῦ οἰκειωθεῖσα τοῖς βαρβάροις μεθ' ἑτέρων τεσσάρων πόλεων, Φοινικῶνος, Χίριδος, Θάπιδος, Ταλμιδος . . . τοῖς Αἰγυπτίων βασιλεῦσιν ἡ σμαράγδος ἐπλεόναζε.

Ὅτι ἕκαστος τῶν μεγάλων οἴκων τῆς Ῥώμης, ὥς φησιν, ἅπαντα εἶχεν ἐν ἑαυτῷ. ἦσαν δὲ καὶ λουτρὰ δημόσια παμμεγέθη. αἱ δὲ Ἀντωνινιαναὶ οὕτω καλούμεναι, εἰς χρείαν τῶν λουομένων καθέδρας εἶχον *παρακειμένας χιλίας ἑξακοσίας, ἐκ μαρμάρου κατεσκευασμένας ξεστοῦ· αἱ δὲ Διοκλητιαναὶ, ἐγγὺς διπλασίους. Τό τε τεῖχος Ῥώμης μετρηθὲν παρὰ Ἄμμωνος τοῦ γεωμέτρου, καθ' ὃν καιρὸν Γότθοι τὴν προτέραν κατ' αὐτῆς καταδρομὴν ἐποιήσαντο, εἴκοσι καὶ ἑνὸς μιλίου διάστημα ἔχον ἀπεδείχθη.

Ὅτι Μάξιμος, εἷς τῶν εὐπόρων, εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ πραιτούραν τεσσαράκοντα κατεβάλετο κεντηνάρια. ἑπτὰ δὲ ἡμέραις οἱ πραίτωρες τὰς πανηγύρεις ἐτέλουν.

ab Herodoto vocari *Beatorũ inſulam*: ab Herodoro autem, eo qui Orphei ac Muſæi conſcripſit hiſtoriam, nominari *Phæacidem*. Inſulam autem fuiſſe, ex eo coniecturas ducit, quod teſtæ marinæ & oſtrea confracta in monte inueniãtur eo qui ex Thebaide in Oaſim defert. deinde, quod perpetuo copioſa ibi arena ſcatet, treſq; Oaſes replet. nam & ipſe tres Oaſes eſſe tradit: duas magnas; alteram, exterius, alteram interius; è regione ſibi inuicem oppoſitas, ſpatio intermedio ad centeſimum vſq; lapidem producto. Eſt vero & tertia, parua; longo interſtitio ab alteris duabus ſeparata. Inſuper hoc etiam argumento inſulam fuiſſe tradit, quod ſæpenumero accidit vt piſces ab auibus eo delati viſantur, & alias arroſorum piſcium reliquiæ. vt inde cõiectare liceat non admodum longe abeſſe mare. Aiũt autem & Homerum ex cõtigua huic Thebaide genus ducere . . . vſq; ad vrbem quæ dicitur *Prima*: quę antiquitus a barbaricis temporibus primaria Thebaidis vrbs fuit: eamq; ob cauſſam a Romanis Latino vocabulo *Prima* eſt nominata, atq; etiam nũc ita vocitatur) quamuis longo iam tempore barbari eam ſibi vindicauerint cum aliis quatuor opidis, Phœnicone, Chiride, Thapide, Talmide . . . . Ægyptiorum regibus ſmaragdi fuit copia.

E magnis Romanę vrbis domibus vnaquæque (vt refert) omnia intra ſe habuit. Sed & lauacra publica ingenti prorſus fuere magnitudine. e quibus quæ Antoninianæ nominantur thermæ, ad cõmodiorem lauantium vſum, mille ſexcenta iuxta ſe habuerunt ſedilia, e marmore polito fabricata: Diocletianæ autem, propemodum duplo plura. Romanæ vrbis mœnia, ex Amonis geometræ dimenſione, quo tempore Gotthi priore illam incurſione infeſtarũt, viginti & vnius miliaris ſpatium [in circuitu] habere comperta ſunt.

Maximus, vnus ex opulentis, in filii præturam quadraginta impendit centenarios. ſeptem autem diebus ſolennes ludos celebrabant prætores.

C. Ivlivs Cæsar, I.

Caivs Ivlivs Cæsar, monarcha primus, ſcripſit Metaphraſin Phænomenωn Arati, & Artē grammaticam, Latine; & de vita ſua.

Octavianvs Avgvstvs, II.

Avgvstvs Cæsar, nepos Iulii ex ſorore: a quo & mēſis Auguſtus nomen habet. Dicuntur autem *Auguſta*, pretioſa, magna, inſignia. Nā ſub eo Iesvs Christvs, Deus & ſeruator noſter, carnē aſſumpſit e ſancta Deipara, & ſemperuirgine Maria. ¶ Auguſtus Cęſar Octauianus, qui & *Sebaſtós* cognominatus eſt: de vita ſua & rebus geſtis libros ſcripſit XIII: & Aiacem atq; Achillē, tragœdias. Huic cū viſum eſſet numerare omnes Romani imperii incolas, vt ſciret quanta eſſet multitudo: reperit myriades CCCCX, mille & XVII viros. ¶ Auguſtus Cæſar, re diuina facta, percontabatur Pythiam, quis poſt ſe regnaturus eſſet? Cui illa reſpondit; *Puer Hebræus iubet me, diis beatis imperans, Hāc ædem relinquere, & in orcum redire. Tu nunc abito tacitus ab aris noſtris.* Auguſtus aūt ab oraculo reuerſus, in Capitolio aram erexit, Romaniſq; litteris inſcripſit; Hæc ara est primogeniti Dei. ¶ *Auguſtale* appellatum eſt, q; Idibus Octobris prouinciarū præſides, & miniſtri Auguſtales, in Auguſtali [largiebantur] ſaltabāt: velut in Foro rerum venalium, in honorem Tiberii. Eum locum ſic appellabant ab Auguſto. Collocauit & magnus Cōſtantinus in aprico Daphnes, ſtatuam ſuę matris: vnde locū *Auguſtale* appellauit. ¶ Auguſto Cæſare mortuo, Tiberius & Druſus in funere præceſſerunt, defunctū prorſus nō attingentes: (id enim nefas erat principibus) teſtamentum vero eius, virgines Veſtales aſſeruabant. ¶ *Ἀπογραφή, deſcriptio*] Cæſar Auguſtus, monarcha, viros XX probatiſſimæ vitæ delectos, in omnes prouincias miſit: per quos & homines & opes deſcripſit; edixitq; vt iuſtam inde partem in ærarium inferrēt. Hæc deſcriptio prima facta eſt; cum ii qui eum anteceſſerunt, quid non poſſeſſoribus eriperent? vt locupletibus publico eſſent crimini diuitiæ.

ΓΑΙΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, α΄.

ΓΑΙΟΣ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ πρῶτος μοναρχήσας. οὗτος ἔγραψε μετάφρασιν τῶν Ἀράτου Φαινομένων, καὶ τέχνην γραμματικὴν, ῥωμαϊκῶς· καὶ περὶ τοῦ ἰδίου βίου.

ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, β΄.

Αὔγουστος ὁ Καῖσαρ, ἀνεψιὸς Ἰουλίου Καίσαρος· ἀφ' οὗ καὶ ὁ μὴν Αὔγουστος ἐπικέκληται. Αὔγουστα δὲ λέγονται, τὰ τίμια καὶ μεγάλα, καὶ ἐπίσημα. ἐπ' αὐτοῦ γὰρ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν, τὴν σάρκα ἀνείληφεν ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας. ¶ Αὔγουστος Καῖσαρ Ὀκταβιανὸς, ὁ καὶ Σεβαστὸς ἐπικληθεὶς, περὶ τοῦ ἰδίου βίου καὶ τῶν πράξεων, βιβλία ιγ΄· καὶ τραγῳδίαν Αἴαντός τε καὶ Ἀχιλλέως. ¶ Ὅτι Αὔγουστος Καῖσαρ, δόξαν αὐτῷ, πάντας τοὺς οἰκήτορας Ῥωμαίων κατὰ πρόσωπον ἀριθμεῖν, βουλόμενος γνῶναι πόσον ἐστὶ πλῆθος· καὶ εὑρίσκονται οἱ τῶν Ῥωμαίων οἰκοῦντες υι΄ μυριάδες, καὶ χίλιοι ιζ΄ ἄνδρες. ¶ Ὅτι Αὔγουστος Καῖσαρ θυσιάσας, ἤρετο τὴν Πυθίαν, τίς μετ' αὐτὸν βασιλεύσει. καὶ εἶπε, Παῖς Ἑβραῖος κέλεταί με, θεοῖς μακάρεσσιν ἀνάσσων, Τόνδε δόμον προλιπεῖν, καὶ ἀΐδην αὖθις ἱκέσθαι. Λοιπὸν ἄπιθι σιγῶν ἐκ βωμῶν ἡμετερείων. καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ μαντείου ὁ Αὔγουστος, ἔστησεν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπέγραψε Ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν, ὁ βωμὸς οὗτός ἐστι τοῦ πρωτογόνου θεοῦ. ¶ Ὅτι Αὐγουστεῖον ἐκλήθη, διότι τῇ ιε΄ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς, οἱ ῥεγεωνάρχαι καὶ σεβαστοφόροι ἐχόρευον ἐν τῷ Αὐγουστείῳ, οἷα ἐν τῷ ὀψοπωλίῳ εἰς τιμὴν Τιβερίου. τὸν δὲ τοιοῦτον τόπον οὕτως ἐκάλεσαν, ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου. ἔστησε δὲ καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος εἰς τὸ ἀσκεπὲς τῆς Δάφνης στήλην τῆς ἑαυτοῦ μητρός· ἐξ ἧς ὠνόμασε τὸν τόπον Αὐγουστεῖον. ¶ Καὶ ὅτι Αὐγούστου Καίσαρος ἀποθανόντος, Τιβέριος καὶ Δροῦσος προηγοῦντο τοῦ πένθους, τοῦ νεκροῦ παντελῶς μὴ ἁπτόμενοι. οὐ γὰρ ἐξῆν τοῖς μοναρχοῦσιν. τὰς δὲ διαθήκας αἱ Ἑστιάδες εἶχον, αἷς διέθετο.

¶ Ἀπογραφὴ, ἡ ἀπαρίθμησις] ὁ δὲ Καῖσαρ Αὔγουστος, ὁ μοναρχήσας, εἴκοσιν ἄνδρας, τοὺς ἀρίστους τὸν βίον καὶ τὸν τρόπον, ἐπιλεξάμενος, ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν ὑπηκόων ἐξέπεμψε. δι' ὧν ἀπογραφὰς ἐποιήσατο τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν οὐσιῶν, αὐτάρκη τινὰ προστάξας τῷ δημοσίῳ μοῖραν ἐκ τούτων εἰσφέρεσθαι. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο, τῶν πρὸ αὐτοῦ τοὺς κεκτημένους τί μὴ ἀφαιρουμένων; ὡς εἶναι τοῖς εὐπόροις δημόσιον ἔγκλημα τὸν πλοῦτον.

TIBEPIOΣ, γ'.

Τιβέριος, Ὀκταβίου υἱός, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἐμπλήκτως καὶ ἀνοήτως τὴν ἀρχὴν διῳκήσατο, φοβερᾷ μὲν ὠμότητι, μυσαρᾷ δὲ καὶ ἀθέσμῳ πλεονεξίᾳ, αἰσχρᾷ τε ἡδυπαθείᾳ χρησάμενος. *στρατείας μὲν γὰρ ἁπάσας, αὐτὸς ἠρνήσατο· διὰ δὲ τῶν ὑποστρατήγων γλίσχρως καὶ ῥαθύμως τοῖς ἐναντίοις προσεπολέμησε. κακοήθης δὲ ὤν, ἐστιν οὓς τῶν συμμάχων βασιλέας, τῶν οἰκείων ἀρχῶν, ἀπάτῃ μετελθών, ἀφείλετο. ὧν Ἀρχέλαος ἦν ὁ Καππαδόκων βασιλεύς· ὃν ἠπίοις καὶ θεραπευτικοῖς καλέσας ὡς ἑαυτὸν λόγοις, οὐκέτι πρὸς τὴν οἰκείαν ἀπονοστῆσαι συνεχώρησεν, ἀλλ' ἐπαρχίαν τὴν Καππαδοκίαν ἀπέφηνε· καὶ τὴν μεγίστην τῶν τῇδε πόλεων, Μάζακα ἔμπροσθεν ὑπὸ τῶν ἐποίκων ὀνομαζομένην, ἀφ' ἑαυτοῦ φέρειν τὴν προσηγορίαν ἐπέταξεν· ἥπερ δὴ καθ' ἡμᾶς Καισαρείας ἐστὶν ἐπώνυμος. ἐς γῆρας δὲ ὅμως μακρὸν προελθών, θνήσκει. ¶ Τιβέριος, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος ἰδιαιτάτῃ φύσει ἐκέχρητο· οὔτε ὧν ἐπεθύμει, προσεποιεῖτό τι· καὶ ὧν ἔλεγεν οὐδὲν ποιεῖν ἐβούλετο· ἀλλ' ἐναντιωτάτους τῇ προαιρέσει τοὺς λογισμοὺς ποιούμενος, πᾶν ὃ ἐπόθει, ἠρνεῖτο· καὶ πᾶν ὃ ἐμίσει, τούτῳ προσετίθετο. Τοὺς περισσὰ* ἐπαίροντας ἐκόλαζε· λέγων, Κείρεσθαί μου τὰ πρόβατα, ἀλλ' οὐ ξύρεσθαι βούλομαι. Οὕτω δὲ ἦν ἴσος, ὥστε ὀρχηστήν τινα ποτὲ ἐλευθερωθῆναι *βουληθέντα, μὴ πρότερον συνεπαινέσαι, πρὶν τὸν δεσπότην αὐτοῦ πεισθῆναι, καὶ τὴν τιμὴν λαβεῖν. Τοῖς γὰρ ἑταίροις ἐν ἰδιωτείᾳ ἦν, καὶ συνηγωνίζετο, φρουρὰν μὴ ἐπαγόμενος, καὶ παρήγγελλε σηρικῇ ἐσθῆτι μὴ χρῆσθαί τινα. Αἰφνιδίως δὲ εἰς τὴν χείρονα γνώμην μετετέθη· ὥστε παραφρονεῖν νομισθῆναι. τοῦτο δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐφθέγξατο· Ἐμοῦ θανόντος, γαῖα μιχθήτω πυρί· καὶ τὸν Πρίαμον ἐμακάριζεν, ὅτι μετὰ τῆς πατρίδος καὶ τῆς βασιλείας ἀπώλετο.

TIBERIVS, III.

TIBERIVS, Octauii filius, Romanorum Imperator, temere & amenter imperium, crudelitate formidabili, auaritia deteſtanda & nefaria, turpique luxu, adminiſtrauit. Expeditiones enim omnes recuſauit; per ſecundarum partium duces oſcitanter aque ſordide hoſtibus aduerſatus. Cũ autem malitioſus homo eſſet, nõnullos ſocios reges, fraude circumuctos, regnis ſuis exuit: quorum de numero fuit *Archelaus*, Cappadocum rex; quem blandis & benignis ad ſe verbis vocatum, domum redire non paſſus eſt; ſed in prouinciam redegit Cappadociam, & maximam eius loci vrbium, quæ prius ab incolis Mazaca dicebatur, a ſeſe cognominari iuſſit; vt quæ noſtra ætate Cæſarea dicatur. Prouecta tamen ætate mortuus eſt. ¶Tiberius, Romanorum Imperator, peculiari natura fuit præditus. Neque enim eorum quæ appetebat, quidquam præ ſe ferebat: & eorũ quæ dicebat, nihil facere volebat: ſed, cum verba voluntati ſuæ contraria faceret, quidquid appetebat, recuſabat; & quidquid oderat, amplectebatur. Magiſtratus, acerbius tributa exigentes, puniebat; dicẽs, *Oues meas tonderi volo, non deglubi.* Adeo fuit æquus, vt ſaltatorẽ, *qui libertate ſeſe donari petebat, voti compotem non fecerit, priusquam dominus eius, pretio accepto, cõſenſiſſet. Cum ſodalibus priuati more viuebat, cum eisque ludebat, non adducto præſidio. Vetuit etiam, ne quis ſerica veſte vteretur. Sed ſubito in peius ita mutatus eſt, vt mẽtis errore affici putaretur. Illud etiam vetus dictum vſurpauit; *Me mortuo conflagret terra incendio*; & Priamum beatum prædicabat, quod cum patria & regno periiſſet.

ΓΑΙΟΣ ΚΑΛΛΙΓΟΛΑΣ, δ'.

Καλλιγόλας] οὕτως ἐκαλεῖτο Γάιος ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἐπειδὴ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τὰ πολλὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐτρέφετο, καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς ἐχρῆτο ὑποδήμασιν. ἐκ τῶν καλλίγων οὖν, Καλλιγούλαν αὐτὸν ὠνόμαζον. ἢ Καλλιγόλας ὁ Γάιος, διὰ τὸ ἐν στρατοπέδῳ γεννηθῆναι· ὥς φησιν Αἰλιανὸς ἐν τῷ περὶ θείων ἐναργῶν. ¶ Γάιος Καῖσαρ, ὃς ἐπεκλήθη Καλλιγόλας, ῥητο-

CAIVS CÆS. CALIGVLA, IIII.

CALIGVLA] Sic vocabatur Caius Romanorum Imperator; quoniã a tenera ætate, maxima ex parte in caſtris educatus, militari vtebatur ſubligamine. a caligis ergo Caligulã eum nominarunt. Aut Caligula dictus eſt Caius, propterea quod in caſtris fuit natus: vt tradit Ælianus in libro De diuinis manifeſtationib. ¶ Caius Cæſar, cognomento *Caligula*, di-

cendi artem Latine ſcripſit. ¶ Caius, Romanorum Imperator, principio res imperii magnifice adminiſtrabat, & omnes ſubiectos populos, vt decet. Sed poſt biennium, naturæ humanæ oblitus, * patris imitatione ſe deum fecit: ſuamque ſtatuam in omnes vrbes miſit, in templis collocandam; itemque in Hieroſolymitanum templum: edictoque ſanxit, vt* *Iuuenis Caii templum* diceretur. Seruorum quoque dominatum inſtituit, lege lata, vt iis accuſare dominos liceret, ſi quod eorum peccatum vidiſſent. Vnde ingens calamitas orbem terrarum omnem oppreſſit; cum ſerui maximis pœnis dominos ſubiicerent. Quilibet enim cruciatus ab hero ſuo illatos, vlciſci voluit. Quin etiam nefario furore correptus, veſtes muliebres induebat, & comam plicis quibuſdam ornando, & fœminas imitando, & omnia flagitia perpetrando, feſta quædam excogitabat, & initia peregrina peragebat. Ac aliquando filia ſua in gremio ſimulacri collocata, *Hanc tu*, inquit, *genuiſti, & pater eius legitimus es.* Vſque adeo porro impurus & nefarius exſtitit, tantamque ſcelerum ſeriem connexuit, vt Tiberii delicta operuerit. Nam quę * Auguſtus longo tempore acquiſierat, hic vno effudit die. Atque omnium maximus adulter, vxores deſponſas & nuptas capiebat. * Nutricem ſuam, has intemperias caſtigantem, ad voluntariam necem compulit. Sororum conſuetudine vſus eſt, & inceſto coitu: ex earum vna prolem ſuſcepit: eique, vt ſemideæ, templa exſtrui & immolari iuſſit. Tali Imperatori Romani traditi ſunt: vt Tiberii facinora, quamuis atrociſſima viſa, Caius tantum ſuperarit, quantum Tiberius Auguſti. Hic poſt Tiberium regnauit, cognomento Caligula.

εἰκὼν τέχνην Ῥωμαϊκῶς. ¶ Γάϊος, Ῥωμαίων βασιλεύς, ὁ μὲν πρῶτον μεγαλοφρόνως διέπει τῆς βασιλείας τὰ πράγματα, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις καθηκόντως ἐχρῆτο. μετὰ δὲ δύο χρόνους, ἐκστὰς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, κατὰ μίμησιν * τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἀπεθέωσε· καὶ ἀνδριάντα ἑαυτοῦ κατὰ πόλιν ἐν τοῖς ναοῖς ἀπέστελλε καθιδρύσασθαι· καὶ εἰς τὸν τῶν Ἱεροσολύμων ναὸν στήσας, νέου Γαΐου ἱερὸν προσέταξεν ὀνομάζεσθαι, καὶ δουλοκρατίαν νομοθετήσας, ἐπέτρεψε κατηγορεῖν τῶν δεσποτῶν εἴπερ ἂν αὐτοῖς εἰδεῖεν πλημμέλημα. κἀντεῦθεν δεινὴ συμφορὰ κατέλαβε τὴν οἰκουμένην πᾶσαν, τῶν οἰκετῶν μεγάλαις τιμωρίαις ὑποβαλλόντων τοὺς δεσπότας. ἕκαστος γὰρ ἀμείβεσθαι ἐβούλετο τὸν ἴδιον δεσπότην, ὑπὲρ ὧν παρ' αὐτοῦ βασάνων προεπεπάσχει. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ εἰς μανίαν ἐξαπτὸς ἄθεσμον, στολὰς γυναικείας ἠμφιέννυτο· καὶ τὴν κόμην πλοκάμοις καὶ πλοκῇ τινι περιστέλλων καὶ γυναικιζόμενος, καὶ πᾶσαν αἰσχρουργίαν διαπραττόμενος, τελετὰς ἐποιεῖ, καὶ ξένα μυστήρια ἐπετέλει. καὶ δὴ λαβών ποτε τὴν ἰδίαν θυγατέρα, καὶ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἀγάλματος θέμενος αὐτήν, ἔφη, Σὺ ταύτην γεγέννηκας, καὶ πατὴρ αὐτῆς ἔννομος ὑπάρχεις. οὕτω μιαρώτατός τε καὶ ἀνοσιώτατος ἐγένετο· καὶ τοσοῦτον ὁρμαθὸν κακῶν συνειληφώς, ἐπεκάλυψε τὰ τοῦ Τιβερίου πλεονεκτήματα. ὅσα γὰρ * τῷ Αὐγούστῳ ἐν πολλῷ χρόνῳ περιεποιήθη, οὗτος ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπεκτήσατο. μοιχικώτατός τε ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ γυναῖκας ἡρμοσμένας καὶ γεγαμημένας ἐλάμβανε. τήν τε ἑαυτοῦ * τιθήνην, ἐπιτιμήσασαν αὐτὸν ἀνοίας, ἐς ἀνάγκην ἑκουσίου θανάτου κατέστησεν. ἐχρῆτο δὲ καὶ ταῖς ἀδελφαῖς, καὶ τῆς παρανόμου ἐκοινώνει μίξεως· ὡς καὶ πατὴρ ἀνοσίας καταστῆναι γονῆς, ἐκ μιᾶς τῶν ἀδελφῶν ἀποτεχθείσης· ναούς τε καὶ θυσίας ὡς ἡμιθέᾳ γίνεσθαι παρεσκεύαζε. τοιούτῳ αὐτοκράτορι οἱ Ῥωμαῖοι παρεδόθησαν. ὥστε τὰ τοῦ Τιβερίου ἔργα, καίτοι χαλεπώτατα δόξαντα γεγονέναι, τοσοῦτον [παρὰ] τὰ Γαΐου, ὅσον τὰ τοῦ Αὐγούστου παρ' ἐκεῖνα, παριώσθηκεν. οὗτος μετὰ Τιβέριον ἐβασίλευσε, Καλιγόλας ὀνομαζόμενος.

CLAVDIVS, V.

CLAVDIVS, ex homine priuato Imperator, ingenio non malo fuit; ſed & in diſciplinis ita exercitato, vt quædam conſcripſerit: corpore vero morbido, & capite & manibus tremulis. Eaque de cauſa voce etiam hæ-

ΚΛΑΥΔΙΟΣ, ί.

Κλαύδιος, ἐξ ἰδιώτου αὐτοκράτωρ, ἐγένετο τὴν μὲν ψυχὴν οὐ φαῦλος, ἀλλὰ καὶ ἐν παιδείᾳ ἤσκητο, ὥστε καὶ συγγράψαί τινα· τὸ δὲ σῶμα νοσώδης, ὥστε καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς χερσὶ τρέμειν. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῷ φωνήματι ἐσφάλλετο· καὶ

το· καὶ οὐ πάντα ὅσα εἰς τὸ συνέδριον εἰσέφερεν, αὐτὸς ἀνεγίνωσκεν, ἀλλὰ τῷ ταμίᾳ, ὥς γε πλήθει, ἀναλέγεσθαι ἐδίδου· ὅσα δ᾽ αὐτὸς ἀνεγίνωσκε, καθήμενος ὡς τοπολὺ ἐπελέγετο. καὶ μέν τοι καὶ δίφρῳ κατάστέγῳ πρῶτος Ῥωμαίων ἐχρήσατο. οὐ μέν τοι καὶ διὰ ταῦτα οὕτως, ὅσον ὑπό τε τῶν ἐξελευθέρων καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν αἷς συνῆν, ἐκακύνετο. περιφανέστατα γὰρ ἐγυναικοκρατήθη, ἅτε ἐκ παίδων ἐν* ἀσφαλείᾳ καὶ ἐν φόβῳ τραφείς. καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πλέον τῆς ἀληθείας εὐήθειαν προσεποιεῖτο· ὅπερ που καὶ αὐτὸς ὡμολόγησε. καὶ πολὺν μὲν χρόνον τῇ τιτθῇ καὶ τῇ μητρὶ συνδιαιτηθείς, καὶ συνουσίαις γυναικῶν πλέον συγγενόμενος, οὐδὲν ἐλευθεροπρεπὲς ἐκέκτητο. ἐπετίθεντο δὲ αὐτῷ ἔν τε τοῖς συμποσίοις, καὶ ἐν ταῖς συμμίξεσι. πάνυ γὰρ ἀπλήστως ἐν ἀμφοτέροις διέκειτο· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ εὐάλωτος. πρὸς δὲ, καὶ δειλίαν εἶχεν *ἐφ᾽ οἷς πολλάκις ἐκπληττόμενος, οὐδὲν τῶν προσηκόντων ἐξελογίζετο. ἐκεῖνόν τε γὰρ ἐκφοβοῦντες ἐξεκαρποῦντο, καὶ τοῖς ἄλλοις δέος ἐνέβαλλον. ἐπεὶ δ᾽ οὖν, τοιοῦτος ὤν, οὐκ ὀλίγα τῶν δεόντων ἔπραττεν, ὁσάκις ἔξω τῶν εἰρημένων παθῶν ἐγίνετο. ¶ Κλαύδιος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, νόμον προσέθηκε, μὴ δύνασθαι βουλευτὴν ὑπὲρ ἑπτὰ σημεῖα τῆς πόλεως ἐκδημεῖν, χωρὶς τῆς τοῦ βασιλέως κελεύσεως. ἐπεὶ δὲ καί τινες τοὺς δούλους ἀρρωστοῦντας οὐδεμιᾶς ἠξίουν θεραπείας, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκιῶν ἐδίωκον, ἐνομοθέτησε, πάντας τοὺς ἐκ τοῦ τοιούτου περιγενομένους, ἐλευθέρους εἶναι. ἀπηγόρευσε δὲ καὶ τὸ, καθήμενόν τινα ἐπὶ ἅρματος, διὰ τῆς πόλεως ἐλαύνειν. ἐπὶ αὐτοῦ στασιασάντων τῶν Ἰουδαίων κατὰ Χριστιανῶν, ἄρχοντα ἐπέστησεν αὐτοῖς Κλαύδιον Φήλικα, κελεύσας αὐτῷ τιμωρεῖσθαι τούτους. τῶν δὲ, εἰς τὰ ἱερὰ ἀθροιζομένων, φωνὴ ἠκούσθη ἐκ τῶν ἀδύτων, λέγουσα, Μεθιστάμεθα τῶν ἐντεῦθεν. καὶ τοῦτο γέγονε τρίτον ἔτος ἐξ οὗ πανωλεθρίᾳ διεφθάρησαν.

ΝΕΡΩΝ, ϛ.

Νέρων, ἔτι νέος ὤν, ἐσχόλαζε φιλοσόφοις, καὶ τὰ περὶ Χριστοῦ κατεμάνθανεν. ἔτι γὰρ ἐνόμιζεν αὐτὸν τοῖς ἀνθρώποις συναναστρέφεσθαι· καὶ μαθὼν ὅτι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐσταυρώθη, ἠγανάκτησε· καὶ προσέταξεν ἐλθεῖν τοὺς ἱερεῖς Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, καὶ αὐτὸν Πιλᾶτον τὸν ἄρχοντα τό-

ſitabat: neque omnia quæ in ſenatum afferret, ipſe recitabat, ſed quæſtori dabat, vt is publice pronũtiaret. Quæ autem ipſe legebat, ſedens fere recẽſebat. Primus etiam Romanorum ſella tecta vſus eſt. Neque tamen tam propter vitia corporis, quam propter libertorum & mulierum conſuetudinem, * male habebat. Apertiſſime enim a mulieribus regebatur; vt a puero *ſeuere & in timore educatus. Propterea que maiorem vera ſimplicitatem præ ſe ferebat: id quod & ipſe fatebatur. Quia enim longo tempore cum * nutrice & matre vixerat, in cœtu mulierum verſatus, nihil ingenuum & liberale habebat. Inſidiabantur autem ei tum in cõuiuiis, tum in venereis congreſſibus. Vtriuſque enim rei erat inſatiabilis: eoque tempore facile poterat expugnari. Adhæc, etiam formidoloſus erat: ac metu attonitus, nullam officii rationem habebat. nam & illum perterrefaciendo, & aliis metum incutiẽdo, quæſtum faciebant. Quamuis autem talis eſſet, non pauca tamen recte fecit, cum his affectibus liber erat.

male audiebat.

¶ Claudius, Romanorum Imperator, legem tulit, ne ſenatori vltra ſeptimum ab vrbe lapidem iniuſſu Imperatoris abeſſe liceret. Et, cum quidam ſeruos ægrotantes prorſus negligerent, atque ædibus expellerent etiam, quicumque ex iis incolumes euaſiſſent, eos liberos eſſe iuſſit. Vetuit etiam, ne quis in curru ſedens, per vrbem inueheretur. Cum ſub eo Iudæi ſeditionem contra Chriſtianos mouiſſent, Claudium Felicem eis præfecit, eoſque punire iuſſit. Qui cum in templo conueniſſent, vox ex adytis audita eſt, dicens, MIGREMVS HINC. idque factum eſt * tertium ex quo internecione deleti ſunt.

* triennio antequam

NERO, VI.

NERO, cum adhuc iuuenis eſſet, philoſophis operã dabat, & de Chriſto quædam diſcebat. adhuc enim eum inter homines habitare putabat. ſed cum a Iudæis crucifixum eſſe intellexiſſet, indigne tulit; mandauitque vt venirent ſacerdotes Annas & Caiphas, & ipſe Pilatus, qui tunc præ-

fectus erat, ferro vincti. & cum in Senatu conſediſſet, quæ de illo acta eſſent audiebat. Annas igitur & Caiaphas, dicebant, ſe legibus [obtemperantes] illum tradidiſſe, nec læſæ maieſtatis eſſe reos: prætorem enim, poteſtate præditum, quæ voluiſſet, egiſſe. Nero igitur indignatus, Pilatum in carcerem coniecit: Annam vero & Caiaphã dimiſit. Tum Simon quoque magus florebat. & cum Petrus & Simon, præſente Nerone, inter ſe diſputarent; eductus eſt e carcere Pilatus. Hi tres cum adſtarent, Nero Simonē interrogat, *Num tu es Chriſtus?* Ille vero ſe eſſe ait. Deinde & Petrū, num ipſe eſſet Chriſtus? Ille negat. *Me enim*, inquit, *aſtante in cœlum ſublatus eſt.* Tum Pilatum rogat, vter horum eſſet is qui Chriſtus diceretur? is vero, *Neuter*, inquit. *nam Petrus quidem, diſcipulus eius fuit; &, apud me pro diſcipulo eius delatus, cum eum neſcire ſe diceret quis homo eſſet, dimiſſus; Simon vero iſte, nequaquam mihi notus eſt; neque vllam habet cum illo ſimilitudinem. Nam hic quidem & Ægyptius eſt, & corpulentus, & denſis capillis, & niger, omninoque ab illius forma alienus.* Iratus igitur Imperator, Simoni quidem, quod mentitus eſſet, ſeque Chriſtum eſſe dixiſſet: Petro autem, qui negaſſet magiſtrum: eos e concilio eiecit. Pilato vero caput amputauit; qui tantum hominem iniuſſu Imperatoris interficere non dubitaſſet. ¶ Nero Imperator Romanorum, principatu confirmato, ad impias actiones deuiauit; & rebus ab Imperio alienis operam dedit; cithara ludens, tragœdias recitans, & ſaltans in theatris: atque* pietatis etiam odium adiunxit; primus ſcilicet diuini ſermonis perſecutor. Poſthæc ſuſtulit & matrē & ſemetipſum. ¶ Alexāder Ægeus, philoſophus Peripateticus; præceptor fuit Neronis Cæſaris, vna cū Chæremone philoſopho. Hic Neronem vocabat lutum ſanguine maceratum. Malorum diſcipulorum, vt opinor, peiores fuerunt magiſtri. Virtus enim doceri, & vitium excoli poteſt.

τε γενόμενον, σιδήρῳ δεσμίους· καὶ καθίσας ἐπὶ τῆς συγκλήτου, τὰ περὶ αὐτοῦ πεπραγμένα κατεμάνθανεν. οἱ οὖν περὶ τὸν Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, ἔλεγον ὅτι Ἡμεῖς τοῖς νόμοις αὐτὸν παραδεδώκαμεν, καὶ εἰς καθοσίωσιν οὐχ ἡμάρτομεν. ὁ γὰρ ἄρχων, ἐξουσίαν ἔχων, ὅσα ἠβουλήθη ἔπραξεν. ἀγανακτήσας οὖν ὁ Νέρων, Πιλάτον ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἐνέβαλε· τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, ἀπέλυσεν. Ἤκμαζε δὲ τότε καὶ Σίμων ὁ μάγος. καὶ διαλεγομένων Πέτρου καὶ Σίμωνος παρουσίᾳ Νέρωνος, ἤχθη Πιλάτος ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου· καὶ παρισταμένων τῶν τριῶν τῷ Νέρωνι, ἐρωτᾷ τὸν Σίμωνα, Σὺ εἶ ὁ Χριστός; ὁ δὲ, λέγει Ναί. εἶτα ἐρωτᾷ τὸν Πέτρον, Σὺ εἶ ὁ Χριστός; λέγει Οὔ· ἐμοῦ γὰρ παρισταμένου, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνελήφθη. ἠρώτησε δὲ τὸν Πιλάτον ποῖός ἐστιν ἐκ τούτων ὁ λεγόμενος Χριστός· καὶ εἶπεν, Οὐδὲ εἷς. ὁ μὲν γὰρ Πέτρος, μαθητὴς αὐτοῦ γέγονεν· καὶ εἰσηνέχθη παρ' ἐμοὶ ὡς μαθητὴς αὐτοῦ, καὶ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἀπέλυσα αὐτόν. οὗτος δὲ ὁ Σίμων, οὐδαμῶς ἐγνωσταί μοι· οὐδεμίαν δὲ ἔχει ὁμοιότητα πρὸς ἐκεῖνον. ἔστι γὰρ οὗτος καὶ Αἰγύπτιος, καὶ ἐμπληθὴς, καὶ κατάκομος, καὶ μέλας, παντελῶς τῆς ἐκείνου μορφῆς ἀλλότριος. ἀγανακτήσας οὖν ὁ βασιλεὺς, κατὰ μὲν τοῦ Σίμωνος, ὡς ψευσαμένου καὶ εἰπόντος ἑαυτὸν Χριστόν· κατὰ δὲ τοῦ Πέτρου, ὡς ἀρνησαμένου τὸν διδάσκαλον, ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ συνεδρίου· τοῦ δὲ Πιλάτου τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν, ὡς τηλικοῦτον ἄνθρωπον ἀνελεῖν τολμήσαντος, δίχα βασιλικῆς προστάξεως. ¶ Νέρων, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος, κρατυνθείσης αὐτῷ τῆς βασιλείας, εἰς ἀνοσίους πράξεις ἐξώκειλε· καὶ ἀλλότρια τῆς βασιλείας ἐπετήδευσε πράγματα, κιθαρίζων καὶ τραγῳδῶν καὶ ὀρχούμενος ἐπὶ τῶν θεάτρων· καὶ πρὸς πάσαις αὐτοῦ ταῖς ἀθεμιτουργίαις, καὶ τὸ τῆς θεομαχίας* μῖσος προσέθηκε, διώκτης πρῶτος γενόμενος τοῦ θείου λόγου. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεῖλε καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἑαυτόν. ¶ Ἀλέξανδρος Αἰγαῖος, φιλόσοφος περιπατητικός· διδάσκαλος Νέρωνος τοῦ βασιλέως, ἅμα Χαιρήμονι τῷ φιλοσόφῳ. οὗτος ἐκάλει τὸν Νέρωνα πηλὸν αἵματι πεφυρμένον. Κακῶν μαθητῶν, ὡς οἶμαι, κακίονες οἱ διδάσκαλοι. διδακτὴ γὰρ ἀρετὴ, καὶ κακία ἀσκητή.

OTHO, VIII.

OTHO, poſt Galbam imperauit; homo generis ignobilis & obſcuri, & ſuperiori tempore minime illu-

ΟΘΩΝ, ή.

Ὄθων, ὁ μετὰ Γάλβαν βασιλεύσας, γένους ἀσήμου καὶ ἀφανοῦς ὢν, καὶ τὸν ἔμπροσθεν βίον ἐξίτηλός τις, καὶ

τις, καὶ τῷ Νέρωνι κατὰ τὸ τῆς ἐκδιαιτήσεως ὁμοιότροπον, οἰκειότατος. ἔν γε μὴν τῇ βασιλείᾳ, τὸν συνήθη τοῦ βίου μετελθεῖν τρόπον οὐχ ἱκανὸς γέγονε, πολέμων αὐτῷ χαλεπῶν εὐθὺς ἐκραγέντων.

ſtris, Neroni ob ſimilẽ vitæ morumque intemperãtiam familiariſſimus. Verum in imperio conſueta vti vitæ ratione non potuit, cum difficilia in eum bella ſtatim erupiſſent.

ΒΙΤΕΛΛΙΟΣ, θ.

Βιτέλλιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ * Γάλβαν διαδεξάμενος, πᾶν αἶσχος ἀναδεδεγμένος, ἔν τε τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ τὸν βίον, καὶ οὐχ ἥκιστα τῷ * κατὰ γαστρὸς ἀκρατῶς τε καὶ ἀκορέστως ἔχειν. πολλάκις γὰρ οὐ μόνον τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τῆς νυκτὸς σίτου ἥπτετο, καὶ περὶ τὰς τῶν δείπνων παρασκευὰς τὸ πολὺ τῶν δημοσίων ἀπεφέρετο. δέκα γοῦν δὴ μυριάδας ἀργυρείου ἐπὶ δισχιλίαις καὶ πεντακοσίαις, ἐς τὰ δεῖπνα δεδαπανηκέναι ἱστόρηται, συνεχῶς μὲν καὶ ἀπλήστως ἐμφορούμενος, συνεχῶς δὲ ἅπαντα ἀπερευγόμενός τε καὶ ἐξεμῶν. ᾧ δὴ καὶ μόνῳ διεσώζετο· ἐπεὶ οἵ γε σύσσιτοι αὐτοῦ καὶ πάνυ κακῶς εἶχον. * Βέβιος γοῦν Κρίσπος, διὰ νόσον χρόνου τινὸς ἀπολειφθεὶς τοῦ συμποσίου, μάλα σωμύλως ἔφη, Εἰ μὴ ἐνενοσήκειν, ἀπολόμην ἄν. * ἐς τόδε γοῦν, καὶ τὸ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ δεῖπνον τοῦ Βιτελλίου, ἐπίσημον γεγονὸς, διαμνημονεύεται· καθ' ὅ φασι, δίχα τῆς λοιπῆς πολυτελείας, δισχιλίους μὲν ἰχθῦς, ἑπτακισχιλίους δὲ ὄρνις ἐπὶ τὴν θοίνην παρενεχθῆναι. Ἐπῄνει δὲ καὶ τὰ Νέρωνος· καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Νέρωνος, ἐς κοῖλόν τινα καὶ ἀφανῆ τάφον καταχείμενον, ἀπεσέμνυνε. Πρὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν Οὐεσπασιανοῦ, μεταποιουμένου τῆς βασιλείας ἤδη, κατακτείνεται.

VITELLIVS, IX.

VITELLIVS, Romanorum Imperator, ſucceſſor * Galbæ, omnibus probris refertus, inexplebili præſertim gulæ incontinentia, & ventris ingluuie. Sæpe enim, nõ interdiu modo, ſed & noctu, cibum capiebat: & in apparandis cœnis magna pars vectigalium conſumebatur. Ferunt enim centena bina ſeſtertia & ſemis, in [ſingulas] cœnas inſumpſiſſe: cum quidem & * continenter atque inſatiabiliter impleretur, & continenter eructaret atque reuomeret omnia, qua vna re crapulã ferre potuit. Nam eius quidem conuictores, peſſime habebant. Bebius certe Criſpus, cum per aliquot dies ob morbum conuiuio abfuiſſet, argute dixit, ſe, niſi ægrotaſſet, periturum fuiſſe. Inſigne etiam Vitellii apud fratrem conuiuium celebratur, in quod præter ceteras impenſas, duo milia piſcium, & auium ſeptem milia fuerint illata. Laudabat acta Neronis, & cadauer eius, in obſcuro quodam ſpecu ſitum, exornabat. Interfectus eſt a Veſpaſiani militibus, imperium ſibi iam vindicantis.

ΒΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ, ι.

Βεσπασιανὸς, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος ἦν ἤπιος καὶ πρᾶος· ὡς μηδὲ τὰς εἰς αὐτόν τε καὶ τὴν βασιλείαν γινομένας ἁμαρτίας πέρα τιμωρεῖσθαι φυγῆς. τάς τε γὰρ ἀπεχθείας καὶ τὰ προσκρούσματα, τῆς διανοίας ταχέως ἀπεσείετο· καὶ σκώμματα ῥητόρων, ὑφ' ὧν ἠφίετο, καὶ δήμων ἐς αὐτὸν ἀπορριπτόμενα, κούφως τε καὶ γαληνῶς ἔφερεν. ἔς τε τὰς ἐντεύξεις κοινὸς καὶ δημοτικὸς ὢν, ἀπεσκήνου μὲν ἐς τὰ πολλὰ τῶν βασιλείων. Οὗτος τοῖς ἀρίστοις τῶν πώποτε βασιλέων παραβάλλεσθαι ἄξιος ἦν· ὅς γε καὶ τὸν ἰδιώτην αὐτοῦ βίον, ἐπίδοξον πολλοῖς τε καὶ μεγάλοις ἀπετέλεσε κατορθώμασι. Κλαυδίῳ γὰρ τῷ βασιλεῖ στρατηγῶν ἐπὶ Γερμανοὺς καὶ

VESPASIANVS, X.

VESPASIANVS, Imperator Romanorum, adeo mitis & clemẽs fuit, vt nec delicta aduerſus ſe & Imperii maieſtatem commiſſa, vltra exſilium mulctaret. Nam inimicitias & offenſas, ſtatim animo eiiciebat; & dicteria rhetorum ac populorum, quibus inceſſebatur, leuiter & modice ferebat. Acceſſu facilis & comis; ſæpe extra palatium diuerſabatur; dignus qui vel cum optimis Imperatoribus comparetur, vt qui & priuatam ſuam vitam multis ac magnis rebus feliciter geſtis illuſtrarit; (nam Claudii Cæſaris dux contra Germanos & Britan-

nos, tricies fortiter cum hoſtibus conflixit) & principatum adeptus, moderate ac ſobrie imperium adminiſtrauit. Viſus ille quidem fuit auarior; ſed non ita tamen, vt ſua cuiquam eriperet: & opes non ad luxum, ſed ad publicam vtilitatem contulit. Ante hunc ſane haud vllum inuenias Imperatorem vel largiorem, vel in diſtribuendis muneribus æqui & boni obſeruantiorem.

Titvs Vespasianvs, xi.

Titvs, Romanorum Imperator, filius Veſpaſiani, vir omni virtutis genere ornatus: vt vulgo *Orbis amor* & *deliciæ generis humani* diceretur. Nam eloquentiſſimus, rei militaris peritiſſimus, & modeſtiſſimus fuit. Vernacula Latinorum lingua ad communem rerum adminiſtrationem vtebatur: poëmata vero & tragœdias Græca voce cõficiebat. Cum Hieroſolyma cæpiſſet, Syria vniuerſa & Ægyptus & omnes Palæſtinæ finitimæ gentes, virum coronabant, victorem appellantes. At ille coronas repudiabat; non ſeſe dicens illa feciſſe, ſed Deo, iram ſuam declaranti, manus ſuas commodaſſe. Adeo moderatus, & modeſtia plenus fuit. Tito hoc Hieroſolyma obſidẽte, Romanus quidam, eques probatiſſimus, cum Iudæos per prærupta loca ruere cerneret, adoleſcentem quendam fugientem, robuſto corpore, & armatum, rapit, calce arreptum, equo currente inclinatus, & Iudæum equo inſidentem perſequens. Qui cum tantum dexteræ firmitatis & reliqui corporis oſtendiſſet, & equeſtris artis virtutem, tamquam pretioſum aliquod munus, ad Cæſarem pertulit captiuum. Titus vero, ſupra modum miratus robur eius, & vires inuictas, cum remuneratus, captiuum interfecit. ¶ Titus, Romanorum dux. Huic omnia ex ſententia ſucceſſerunt, fortuna etiam ſuffragata: ſed pleraque omnia ſuapte prouidentia tractauit. Valde enim ſollers, ſi quiſquam alius, fuit. Adeo enim ſollerter & prudenter non ſolum communia negotia, ſed priuatos etiam congreſſus regebat, vt nihil addi poſſet, quamuis in ipſo ætatis flore. plures enim triginta annis non habebat,

Βρεττανοὺς, λʹ μάχας καρτερὰς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀντιπαρεστήσατο. εἰς δὲ τὴν ἡγεμονίαν παρελθὼν, μετρίως τε καὶ σωφρόνως τὴν ἀρχὴν διῴκησε· ἐπιθυμητικῶς μὲν δοκῶν ἔχειν χρημάτων, οὐ μὴν ὥστε παρὰ δίκην ἀφαιρεῖσθαί τινα τῶν οἰκείων· καὶ τὸν πλοῦτον οὐκ ἐς τὰς ἡδονὰς, ἀλλ' ἐς τὰς δημοσίας χρείας ἐποιεῖτο. οὔκουν εὕροι τις ἂν ἕτερον πρὸ τοῦδε βασιλέα οὔτε δαψιλέστερον, οὔτε πρὸς τὸ ἴσον τε καὶ δίκαιον ἐξητασμένον τῶν πρὸς τὰς δωρεὰς ἐλευθεριότητα.

ΤΙΤΟΣ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ, ιαʹ.

Τῖτος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, υἱὸς Οὐεσπεσιανοῦ, ἀνὴρ πᾶσαν ἀρετὴν συνειληφὼς γένος· ὡς πρὸς ἁπάντων Ἔρως τε καὶ τρυφὴ τοῦ θνητοῦ προσαγορευθῆναι γένους. εὐγλωττότατός τε γὰρ, πολεμικώτατος, καὶ μετριώτατος ἦν. καὶ τῇ μὲν Λατίνων ἐπιχωρίᾳ γλώττῃ πρὸς τὰς τῶν κοινῶν ἐχρῆτο διοικήσεις· ποιήματα δὲ καὶ τραγῳδίας Ἑλλάδι φωνῇ διεποιεῖτο. ἐπεὶ δὲ ᾑρήκει τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Τῖτος, Συρία τε πᾶσα καὶ Αἴγυπτος, καὶ ὅσα τῇ Παλαιστίνῃ πρόσοικα γένη, ἐστεφάνουν τὸν ἄνδρα, νικητὴν ἀνακαλοῦντες. ὁ δὲ, διωθεῖτο τοὺς στεφάνους· οὐκ αὐτὸς λέγων εἰργάσθαι ταῦτα, θεῷ δὲ, φήναντι ὀργὴν, ἐπιδεδωκέναι τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας. οὕτως ἦν μέτριος καὶ σωφροσύνης μεστός. Ἐπὶ δὲ Τίτου τούτου, τὴν Ἱερουσαλὴμ πολιορκοῦντος, Ῥωμαῖός τις, τῶν ἱππέων δοκιμώτατος, τοὺς Ἰουδαίους* ὠθουμένους κατὰ τῆς φάραγγος, θεασάμενος ἐκ πλαγίου παρελαύνων τὸν ἵππον, ἁρπάζει τινὰ νεανίαν φεύγοντα, στερεὸν κατὰ τὸ σῶμα καὶ ὡπλισμένον, ἐκ τοῦ σφυροῦ ἐπιδραξάμενος, ἑαυτὸν κλίνας τοῦ ἵππου τρέχοντος, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἔφιππον καταδιώκοντος· καὶ τοσοῦτον τῆς δεξιᾶς τόνον καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος ἐπιδειξάμενος, καὶ τῆς ἱππικῆς τέχνης ἀρετὴν, ὥσπερ τι κειμήλιον ἧκε τῷ Καίσαρι κομίζων τὸν αἰχμάλωτον. ὁ δὲ Τῖτος, ὑπερθαυμάσας τῆς ἰσχύος τοῦτον καὶ δυνάμεως τὸ ἀήττητον, δώροις αὐτὸν ἀμείψας, τὸν ληφθέντα ἀπέκτεινε. ¶ Τῖτος, στρατηγὸς Ῥωμαίων. τούτῳ δὲ ἐγεγόνει πάντα κατὰ νοῦν, καὶ ταὐτομάτου συνεργήσαντος· τὸ δὲ πολὺ, διὰ τῆς αὐτοῦ προνοίας ἁπάντων κεχειρισμένων. πάνυ γὰρ ἀγχίνους, εἰ καί τις ἕτερος, ὢν ἐτύγχανεν. οὕτως γὰρ εὐστόχως ἐχείριζε καὶ νουνεχῶς, οὐ μόνον τὰς κοινὰς ἐπιβολὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς κατ' ἰδίαν ἐντεύξεις, ὥσθ' ὑπερβολὴν μὴ καταλιπεῖν· καί τοι γε νέος ἦν κομιδῇ. πλείω γὰρ τριάκοντα ἐτῶν οὐκ εἶχε· καὶ προ-

καὶ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα διέβη μετὰ στρατοπέδων.

& † primum in Græciam cum legionibus tranſiit.

ΔΟΜΕΤΙΑΝΟΣ, ιβʹ.

Δομετιανὸς, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἀδελφὸς Τίτου νεώτερος· Νέρωνι καὶ Καλιγόλᾳ καὶ Τιβερίῳ, τοῖς αἴσχιστα καὶ φαυλότατα προστᾶσι τῆς ἡγεμονίας, ἤπερ τῷ πατρὶ καὶ τἀδελφῷ προσεοικὼς τὸν τρόπον. μετρίοις γὰρ δὴ τῆς ἀρχῆς προοιμίοις χρησάμενος, εὐθὺς εἰς πλείονα τε καὶ ἄτοπα γνώμης ἐκπίπτει μειονεκτήματα· πλεονεξίαν τε νοσῶν ἄμετρον, καὶ ἀσέλγειαν· θυμοῦ τε ἀκρατὴς ὤν, καὶ ἀπαραίτητος ἐν ταῖς κολάσεσι· φιλαπεχθήμων τε καὶ φιλάργυρος, εἰ καί τις ἕτερος. ταχέως γοῦν πρὸς ἁπάντων μῖσος ἐφελκύσατο· ὥστε τό τε τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ πατρὸς ἀποσβέσαι κλέος. σφαγαῖς τε γὰρ τῶν ἐπισήμων τῆς βουλῆς, ἑκάστης ἡμέρας ἐμίαινε τὴν πόλιν. ταῖς τε ἴσαις τοῖς κρείττοσι μεταδιώκων τιμὰς, οὐχ ὑπέμενεν ἑτέρων αὐτοῦ γενέσθαι κατὰ τὸ Καπιτώλιον ἀνδριάντων στάσιν *ἐκ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου πεποιημένων. ἀπείχετο δὲ οὐδὲ τοῦ τῶν συγγενῶν φόνου· ἀλλ᾽ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀφ᾽ αἵματος, τὴν ἀνοσίαν ἤγαγε δεξιάν· οὔτε θεοὺς ὁμογνίους, οὔτε δίκην αἰδούμενος, ἀλλ᾽ ὁμοῦ τά τε θεῖα περιφρονῶν καὶ τὰ ἀνθρώπινα. ¶ Δομετιανὸς, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ἀδελφὸς Τίτου. οὗ διάδοχος γενόμενος, οὐ τὴν πατρικὴν καὶ ἀδελφικὴν ἐζήλωσεν ἀρίστην πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν Τιβερίου καὶ Νέρωνος ἀνοσιουργίαν ἐκ διαμέτρου. καὶ δὴ πᾶν εἶδος κακίας ἐπελθὼν, μιαιφονίας τε καὶ γυναικομανίας ἅμα καὶ ἀνδρομανίας ἀνάπλεως γενόμενος, ἑαυτὸν ὁ ἄθεος τελευταῖον ἀπεθέωσε. κἀντεῦθεν οὖν ἔχθιστον ἅπασι καὶ ἀπόβλητον διὰ τὸ φονικόν τε καὶ θηριῶδες τῆς μιαρᾶς γνώμης ἑαυτὸν ὁ τάλας ἀποφήνας, εἰκότως μάλα τὰ ἐπίχειρα τῆς οἰκείας δυσμενείας κομισάμενος, αἰσχίστῳ μόρῳ τὸν μιαρὸν καὶ βέβηλον καταστρέφει βίον. Οὗτος, συνὼν τῷ βασκάνῳ δαίμονι νεμεσήσας τῷ ἀδελφῷ, τοῦτον ἀναιρεῖ φαρμάκῳ, ἔρωτι τῆς ἀρχῆς. καὶ πονηρῶς τὰ πράγματα Ῥωμαίων διαθεὶς, οὐδὲν ὠμότητος οὐδὲ πλεονεξίας, οὐδὲ φονικῆς ἐνεργείας, ἢ ἑτέρου τινὸς παραλέλοιπεν εἶδος ἢ σπούδασμα, μετὰ καὶ τοῦ ἀκρατὴς εἶναι καὶ ἀκόλαστος τὰ περὶ τὸ σῶμα. Οὗτος καὶ Νέρβαν μετέστησεν, ὡς ἐπιβουλεύοντα τῇ βασιλείᾳ· καὶ Ἀπολλώνιον τὸν Τυανέα, ὡς φίλον Νέρβα, συλλαβὼν, ἀπέκειρε, καὶ δέσμιον εἰς δικαστήριον ἤγαγεν. καὶ ἐπεὶ ὁ

DOMITIANVS, XII.

DOMITIANVS, Romanorum Imperator, Titi frater natu minor; Neroni, Caligulę, & Tiberio, qui peſſime atque turpiſſime imperium adminiſtrarunt, quam patri aut fratri ſimilior. Nam cum principio non peſſime principatu fungeretur, ſtatim in magnam vecordiam incidit; & auaritia & libidine infamis; ſupra modum iracundus, & in ſuppliciis irrogandis inexorabilis; *præter ceteros odioſus & auarus. Quamprimũ certe quidem in omnium odium incurrit tantum, vt & patris & fratris gloriam exſtingueret. Nam & cædibus inſignium ſenatorum quotidie vrbem inquinabat; & diuinos affectans honores, non ferebat vt cuiuſquam in Capitolio ſtatuæ aureæ & argenteæ, præter ſuas, collocarentur. Ac ne ſuorum quidem cædibus abſtinuit; ſed omnibus conſanguineis nefariam iniecit manum; neque deos gentilicios neque vindictam veritus, ſed diuina pariter & humana contemnens. ¶ Domitianus, Romanorum Imperator, Titi frater. cui cum ſucceſſiſſet, nõ paternam nec fraternam reip. adminiſtrationem, licet optimã, æmulatus eſt; ſed Tiberii Neroniſque ſcelera nefaria velut ex diametro imitatus eſt. Itaque omne improbitatis genus conſectatus, cum ſe homicidiis, muliebriſq; pariter & virilis ſexus inſanis amoribus vsque ad ſatietatẽ contaminaſſet, ad extremum ſe impius ille Deum fecit. vnde, cum ſe ob ſceleſti animi cruenta & belluina conſilia, omnibus inuiſum atque exſecrabilem miſer reddidiſſet, conſentanea malignitatis ſuæ præmia cõſecutus, turpiſſimo fato ſceleſtã profanamq; vitam claudit. Hic, imperii cupiditate inflammatus, maligni dæmonis inſtinctu inuidẽs fratri, veneno eum tollit. Maleque remp. tractans, nullũ crudelitatis, auaritiæ, ſanguinolentiæ, aliuſve ſceleris genus exercere omiſit; ſed præterea incontinentia quoq; ac libidine corpus polluit. Neruam quoq;, vt imperio inſidiantem, pepulit: & Apolloniũ Tyaneum, vt Neruæ amicũ, comprehenſum totondit, & vinctum in iudiciũ adduxit. cum vero

philoſophus illi non cederet, ſed eius acta ridere pergeret, verecundia motus, eum dimiſit. qui quidem celebrem illum verſum dixiſſe fertur; Οὐ μέν με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι μόρσιμός εἰμι· *Me non occides; nec enim hoc tibi fata dederunt*: atque eueſtigio euanuiſſe. Hic & philoſophos & mathematicos Roma exegit. Sub hoc & Ioannes euangeliſta in Patmon relegatur; & Dauidici generis homines tolli iubentur: multique ſub eo Chriſtiani, martyres facti ſunt. Verum Nerua theologum Ioannem relegatione liberat. *Hic, cum ob crudelitatem & immanitatem in maximo eſſet odio, conſpiratione ſuorum interficitur; cum Stephanus, libertus eius, meridianti & exſilienti ictum non letalem intuliſſet.

NERVA, XIII.

NERVA, Imperator Romanorum, euangeliſtam Ioannem ab relegatione Patmica reuocatum, Epheſum reduxit. quo tempore etiam Manichæorum dogma prodiit, ipſo Manente aperte præeunte.

TRAIANVS, XIIII.

TRAIANVS, Romanorum Imperator; adeo bonus, & oſor improbitatis, & iuſtus, vt aliquãdo strictum enſem coram magnatibus ſuis, præfecto prætorii tradiderit, his verbis: *Cape hunc enſem: &, ſi bonus fuero, pro me: ſin malus, contra me eo vtitor.* Hic Chriſtianis aliquid induciarum conceſſit. nam qui illis temporibus a Romanis magiſtratus redimebant, ad demerendos Imperatores variis Chriſtianos ſuppliciis afficiebãt: adeo vt Tiberianus, qui primæ Palæſtinorum genti præerat, ad eum retulerit, ſe non parem eſſe Chriſtianis occidendis, qui vltro ſupplicia appeterent. Vnde *Traianus omnibus præfectis ſuis mandauit, ne ſuppliciis eos afficerent. ¶ Λαμπάδια, *faſcia, ligamina*] Traianus Imperator in bello ſauciatos curabat: & cum vincula vulnerum deeſſent, ne ſuæ quidem veſti pepercit, ſed eam *in faſcias diſſecuit totam. ¶ Καθῄρει, *detrahebat, conuellebat*] Traianus nec inuidebat cuiquã, neq; cuiquam magiſtratũ adimebat;

φιλόσοφος οὐκ ἐνεδίδου ἐπεγέλα δὲ τὰ γινόμενα παρ᾽ αὐτοῦ, αἰσχυνθεὶς ἀφῆκεν αὐτόν. τότε φασὶ καὶ τὸ πολυθρύλλητον ἔπος εἰπεῖν τὸν Ἀπολλώνιον· Οὐ μέν με κτενέεις, ἐπεὶ οὔ τοι μόρσιμός εἰμι· καὶ ἄφαντον γενέσθαι παραχρῆμα. Οὗτος καὶ τοὺς φιλοσόφους καὶ μαθηματικοὺς ἐφυγάδευσεν ἀπὸ Ῥώμης. Ἐπὶ τούτου καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς, εἰς Πάτμον ἐξορίζεται. καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ γένους Δαβὶδ, ἀναιρεῖσθαι προσέταξε· καὶ Χριστιανοὶ πολλοὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ μαρτυροῦσι. Νέρβας δὲ ἀπολύει τῆς ἐξορίας τὸν θεολόγον Ἰωάννην. Οὗτος, διὰ τὸ φονικὸν καὶ τὸ θηριῶδες ἔχθιστος ὢν, πρὸς τῶν οἰκείων, συστάντων ἐπ᾽ αὐτῷ, καταχτείνεται. καὶ παρασκευασαμένους εἰσπέμψαι σὺν ξιφιδίῳ Στέφανον τὸν ἀπελεύθερον· καὶ τοῦτον προσπεσόντα Δομετιανῷ καθεύδοντι τὸ μεσημερινὸν, πατάξαι μὲν, οὐ μὴν καιρίαν, ἀναπηδήσαντος ἐκείνου.

ΝΕΡΒΑΣ, ιγʹ

Νέρβας, βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων. οὗτος καὶ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην ἀπὸ τῆς ἐξορίας Πάτμου ἀνακαλέσας, ἤγαγεν ἐν Ἐφέσῳ. καθ᾽ ὃν καιρὸν καὶ τὸ τῶν Μανιχαίων ἀνέφαινη δόγμα, αὐτοῦ Μάνεντος φανερῶς ἐξηγουμένου.

ΤΡΑΙΑΝΟΣ, ιδʹ.

Τραϊανὸς. βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς ἀγαθὸς καὶ μισοπόνηρος καὶ δίκαιος τοσοῦτον ὑπῆρχεν, ὥστε ποτὲ γυμνώσας ῥομφαίαν ἐνώπιον τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ἐπιδῶκε τῷ ὑπάρχῳ, λέγων, Δέξαι τὸ ξίφος τοῦτο, καὶ εἰ μὲν καλὸς ὑπάρχω, ὑπὲρ ἐμοῦ· εἰ δὲ μὴ, κατ᾽ ἐμοῦ χρῆσαι. Οὗτος τοῖς Χριστιανοῖς ἀνακωχήν τινα τῆς τιμωρείας παρέσχεν. οἱ γὰρ κατὰ καιρὸν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὰς ἀρχὰς ὠνούμενοι, πρὸς θεραπείαν τῶν τότε βασιλέων, διαφόροις ἐπῆγον τοῖς Χριστιανοῖς κολάσεις. ὅθεν καὶ Τιβεριανὸς, ἡγεμονεύων τοῦ πρώτου Παλαιστινῶν ἔθνους, ἀνήγαγεν αὐτῷ, λέγων ὡς οὐκ ἐπαρκεῖ λοιπὸν τοὺς Χριστιανοὺς φονεύειν, ἐκείνων αὐτομάτως ἐπεισαγόντων ἑαυτοὺς τῇ κολάσει. ἐντεῦθεν ὁ Τραϊανὸς, πᾶσιν ἅμα τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν, ἀπηγόρευε τοῦ τιμωρεῖσθαι τούτους. ¶ Λαμπάδια, τὰ ἔμμοτα ἤγουν ἐπίδεσμα] Τραϊανὸς ὁ βασιλεὺς, τοὺς ἐν πολέμῳ τιτρωσκομένους ἐθεράπευεν. ἐπιλειπόντων δὲ σφᾶς τῶν ἐπιδέσμων, οὐδὲ τῆς ἑαυτοῦ ἐσθῆτος ἐφείσατο, ἀλλ᾽ εἰς τὰ λαμπάδια αὐτὴν κατέτεμε πᾶσαν. ¶ Καθῄρει, τοῦ ἀξιώματος κατέπαυε] ὁ δὲ Τραϊανὸς οὔτε ἐφθόνει, οὔτε καθῄρει τινὰ,

ἀλλὰ

ἀλλὰ πάνυ πάντας τοὺς ἀγαθοὺς ἐτίμα. διὰ τοῦτο οὔτε ἐφοβεῖτό τινα, οὔτε ἐμίσει.

ſed prorſus omnes bonos honorabat: eoque nec timebat quemquam, neque oderat.

ΑΔΡΙΑΝΟΣ, ιε΄.

Ἀδριανὸς, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ἦν δὲ ὁ μὲν βουλευτοῦ παῖς, ἐστρατηγηκότος, Ἄφρου. οὕτω γὰρ ὠνομάζετο. φύσει δὲ φιλολόγος ἦν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ γλώσσῃ· καί τινα πεζὰ καὶ ἐν ἔπεσι ποιήματα παντοδαπὰ κατέλιπε. φιλοτιμίᾳ τε γὰρ ἀπλήστως ἐχρῆτο, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ τἆλλα πάντα καὶ τὰ βραχύτατα ἐπετήδευε. καὶ γὰρ ἔπλασσε καὶ ἔγραφε, καὶ οὐδὲν * ὁπουοῦν καὶ εἰρηνικὸν καὶ πολεμικὸν, καὶ βασιλικὸν καὶ ἰδιωτικὸν εἰδέναι ἔλεγε. καὶ τοῦτο μὲν, οὐδέν που τοὺς ἀνθρώπους ἔβλαπτεν. ὁ γὰρ δὴ φθόνος αὐτοῦ δεινότατος ἐς πάντας τοὺς τινὶ * προσέχοντας· ὢν πολλοὺς μὲν καθεῖλε, συχνοὺς δὲ ἀπώλεσε. βουλόμενος γὰρ πάντων ἐν πᾶσι περιεῖναι, ἐμίσει τοὺς ἔν τινι ὑπεραίροντας. κἀκ τούτου καὶ τὸν Γαλάτην Φαβωρῖνον, τόν τε Διονύσιον τὸν Μιλήσιον τοὺς σοφιστὰς, καταλύειν ἐπεχείρει, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ μάλιστα τῷ τοὺς ἀνταγωνιστὰς σφῶν ἐξαίρειν, τοὺς μὲν, μηδενὸς, τοὺς δὲ, βραχυτάτου τινὸς ἀξίους ὄντας. Οὗτος ἐν ἐπιστολῇ ἔγραψε, τά τε ἄλλα μεγαλοφρονησάμενος, καὶ ἀπομόσας, μήτε τὸ τῶν δημοσίων συμφερόντων * ποιήσειν, μήτε βουλευτήν τινα ἀποσφάξειν· ἢ ἐξώλεσθαι ἑαυτὸν, ἂν καὶ ὁπωσοῦν αὐτῶν ἐκβῇ, προσεπαρασάμενος. ἀλλ' ὅμως διεβλήθη εἰς πολλά. Οὗτος ἦν ἡδὺς μὲν ἐντυχεῖν, καὶ ἐπήνθει τις αὐτῷ χάρις, τῇ τε Λατίνων καὶ Ἑλλήνων γλώττῃ ἄριστα * χρώμενος· οὐ μὴν ἐπὶ πραότητι τρόπων ἄγαν ἐθαυμάζετο· περί τε τῶν δημοσίων χρημάτων ἐσπουδακὼς ἀθροίζειν. Οὗτος φύσει τοιοῦτος ἦν, ὥστε μὴ μόνον τοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τετελευτηκόσι φθονεῖν. τὸν γοῦν Ὅμηρον καταλύων, Ἀντίμαχον ἀντ' αὐτοῦ εἰσῆγεν, οὗ μηδὲ τὸ ὄνομα πολλοὶ πρότερον ἠπίσταντο. ἠτιῶντο μὲν δὴ ταῦτά τε αὐτοῦ, καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς, τό τε περίεργον καὶ πολυπράγμον. ἐθεράπευε δὲ αὐτὰ καὶ ἀνελάμβανε, τῇ τε ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ, καὶ προνοίᾳ, καὶ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ δεξιότητι· καὶ τῷ μήτε τινὰ πόλεμον ταράξαι, καὶ τοὺς ὄντας παῦσαι· μήτε τινὰ χρήματα ἀδίκως ἀφελέσθαι, καὶ πολλοῖς

Adrianvs, xv.

Adrianvs, Romanorum Imperator; filius fuit viri ſenatorii & prętorii, nomine Afri. Natura fuit doctrinæ & vtriusque linguæ amans: ac ſcripta quædam ſoluta oratione, & * poëmata omni genere carminum reliquit. Nam ſupra modum æſtuabat ambitione: qua fiebat, vt omnia etiam minutiſſima ſuſciperet tractanda. Nam & pingebat, & fingebat: neq; quidquam erat vel paci vel bello aptum, vel regium vel priuatum, quod non ſcire ſe profiteretur. Et hoc quidem nihil incommodabat hominibus; ſed acerrima inuidia, qua perſequebatur omnes qui aliqua re excellebant, impulſus, multos artifices depreſſit, multos occidit. Nam cum ipſe vellet omnes in omnibus ſuperare, viros præſtantes oderat. Eo factum eſt vt & * Galatam Fauorinum, & Mileſium Dionyſium rhetores deprimere ſtuderet, cũ aliis rebus, tum vero aduerſariis eorum, hominibus partim nullius, partim minimi pretii, extollendis. Hic, quamquam in epiſtola quadam, præter alia magnifica verba, illud etiam iureiurando confirmat, Se neque publicam vtilitatem vſquam † neglecturum, neque vllum ſenatorem occiſurum; ſibique, ſi quidquam ſecus egiſſet, exitium imprecatur; tamē multa ei crimini data ſunt. Fuit ſane in cõgreſſibus ſuauis, & ſingulari quadam gratia præditus, & Græce Latineque diſertiſſimus: ſed tamen clementiæ non magnam laudem eſt adeptus: & coaceruandæ publicæ pecuniæ fuit ſtudioſus. Eo fuit ingenio, vt non viuentibus dumtaxat, ſed mortuis etiam inuideret. Homeri quidem certe gloriam extenuare, & Antimachum illius loco celebrare inſtituit: cuius etiam nomen prius multi ignorabant. Hæc igitur in eo reprehendebantur, & nimia ſollicitudo, & ſuperuacanea curioſitas. Sed hæc vitia corrigebat & penſabat cum cetera diligentia, tum prudentia, magnificentia, dexteritate. Nam neque bellum vllum concitauit, & exorta repreſſit; nec per iniuriam cuiquam opes eripuit: quin multis

tum rebuſpublicis, tum priuatis hominibus multa eſt largitus. Superſtitioſiſſimus fuit in vaticinationibus, cęteriſque ſpecioſis nugis obſeruandis. In deliciis habuit Antinoum quēdam; cuius nomine populoſam vrbem cōdidit. ac tandem ſtellā quandam & ipſe videre ſe dicebat, quæ Antinoi eſſet; & familiares ſuos ita fabulantes libenter audiebat, quod ex Antinoi anima vtique illa ſtella facta eſſet, ac tum primum conſpecta.* & quendam Soranum Batauum celebrauit. Is, cum in Pannoniis Danubium armatus tranaſſet, barbaris admirationi fuit. ¶ Βδέλυγμα ἐρημώσεως, *abominationem deſolationis; Adriani Imperatoris ſtatuam*] Adrianus enim vrbem Hieroſolymam funditus euertit. Nam poſt expugnationem Veſpaſiani & Titi, Iudæi conſpiratione inita; Rempublicam ſuam recuperare conati, mota ſeditione, ad ſummam vaſtitatem ſunt redacti. Imperator autem vrbis reliquias de ſuo nomine Æliam appellauit. ¶ † Adrianus vero, multis rebus reſtitutis, Lazis ſeu Colchis regem præfecit: ſed malo conſilio Perſis orantibus Meſopotamiam a Traiano partam concedit; Romanique imperii terminum Euphratem conſtituit.

Antoninvs Pivs, xvi.

Antoninvs Imperator, optimus fuit, & Numæ, imperii adminiſtratione maxime comparandus: ſicut Traianus Romulo viſus fuit ſimilis. nam & priuatam vitam Antoninus optime & honeſtiſſime exegit, & in imperio melior etiam & modeſtior eſſe viſus eſt. nemini aſper aut moleſtus, ſed aduerſus omnes bonus & lenis. In bellis gloriam æquitatis potius quam emolumenti ſpectabat; prouincialium ſalutem amplificationi præferens imperii: ſummum iuſtitiæ ſtudium habebat: reipublicæ negotiis bonos viros præficiebat; adminiſtrationem eorum honoribus apud ſeſe remunerans; improbos vero, ſine vlla aſperitate a republica remouebat. Itaq; non ſuis tantum, ſed & peregrinis admirationi fuit: vt quidā finitimorū barbarorum, armis poſitis, cōtrouerſias ſuas Imperatori diſceptandas permitterent.

πολλὰ καὶ δήμοις καὶ ἰδιώταις χαρίσασθαι. ἦν δὲ περιεργότατος· καὶ μαντείαις καὶ μαγγανείαις παντοδαπαῖς ἐχρῆτο. παιδικά τε αὐτῷ ἐγεγόνει Ἀντίνοός τις. ἔκτισε δὲ πόλιν καὶ συνῴκισεν, ἀπ᾽ αὐτοῦ τε ὠνόμασε. *καὶ τινα ὁρῶντα Ἀντίνοον λέγειν. Οὗτος ἐς Παννονίαν ἀφίκετο, καὶ τὸν Ἴστρον μετὰ τῶν ὅπλων διενήξατο· καὶ τοῦτο οἱ παρόντες βάρβαροι ἐξεπλάγησαν. ¶ Βδέλυγμα ἐρημώσεως, τὸν Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως ἀνδριάντα] ὁ γὰρ Ἀδριανὸς, καθεῖλε τὴν πόλιν ἄρδην. μετὰ γὰρ τὴν *Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου γενομένην ἐρήμωσιν, ἐπὶ Ἀδριανοῦ συστάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐσπούδαζον ἐπὶ τὴν προτέραν ἐπανελθεῖν πολιτείαν. στασιάσαντες οὖν, εἰς παντελῆ ἐρήμωσιν ἑαυτοὺς κατέστησαν. καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐπέθηκε τοῖς λειψάνοις τῆς πόλεως, Αἰλίαν αὐτὴν προσαγορεύσας. Αἴλιος γὰρ Ἀδριανὸς ἐκαλεῖτο. ¶ † Ἀδριανὸς δὲ πολλὰ ἀνορθώσας, καὶ Λαζοῖς ἤτοι Κόλχοις βασιλέα ἐπέστησεν. οὐκ εὐβούλως δὲ τῆς Μεσοποταμίας παραχωρεῖ Πέρσαις δεηθεῖσιν αὐτοῦ, κτηθείσης ὑπὸ Τραϊανοῦ· καὶ τὸν Εὐφράτην ὅρον ποιεῖται τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς.

ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ὁ ΕΥΣΕΒΗΣ, ις΄.

Ὅτι Ἀντωνῖνος ὁ βασιλεὺς, ἄριστος ἦν, καὶ μάλιστα Νουμᾷ, κατὰ τὸ τῆς ἡγεμονίας ὁμοιότροπον, ἄξιος παραβάλλεσθαι, καθάπερ δὴ Ῥωμύλῳ Τραϊανὸς ὤφθη παραπλήσιος. τόν τε γὰρ ἰδιώτην ὁ Ἀντωνῖνος ἄριστα καὶ ἐντιμότατα διετέλεσε βίον· καὶ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν ἀμείνων ἔδοξεν εἶναι καὶ σωφρονέστερος. οὐδενὶ τραχὺς, οὐδὲ φορτικός· ἀλλὰ πρὸς ἅπαντας χρηστός τε καὶ ἤπιος ἦν. ἐν γε μὴν τοῖς πολεμικοῖς ἀπὸ τοῦ δικαίου μᾶλλον, ἢ τοῦ κερδαλέου δόξαν θηρώμενος, φυλάττειν σώους,* εἴπερ εἰς μέγεθος ἐκφέρειν τοὺς τῆς ἀρχῆς ἐγίνωσκεν ἄνδρας· ὡς ἔνι μάλιστα πλείστην τοῦ δικαίου ποιούμενος ἐπιμέλειαν· ταῖς τῶν δημοσίων ἐφιστὰς διοικήσεσι, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τὴν ἡγεμονίαν, ταῖς παρ᾽ αὐτοῦ τιμαῖς ἀμειβόμενος· τοὺς γε μὴν φαύλους δίχα τινὸς τραχύτητος τῶν κοινῶν ἀπελαύνων πραγμάτων. οὐκοῦν ὑπὸ τῶν οἰκείων μόνων, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ πρὸς τῶν ἀλλοφύλων ἐθαυμάζετο· ὡς τῶν προσοίκων τινὰς βαρβάρων, τὰ ὅπλα καταθεμένους, ἐπιτρέποντας τῷ βασιλεῖ τὰς δίκας, διαλύεσθαι ταῖς ἐκείνου ψήφοις.

αὐτὸς

αὐτὸς δὲ, παρὰ μὲν τὸν ἰδιώτην βίον πολύ τι πλῆθος χρημάτων κεκτημένος, ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν, τὴν μὲν ἑαυτοῦ περιουσίαν εἴς τε τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν φίλων ἀπανάλωσε δωρεάς, * τῶν δὲ δημοσίων θησαυρῶν πλῆθος παντοδαπῶν ἀπέλιπε χρημάτων. τήν τε τοῦ Εὐσεβοῦς ἐπίκλησιν, ἐκ τοῦ ἤθους πρῶτος ἀπηνέγκατο. ¶ * Μάρκος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ Εὐσεβὴς ἐπικληθείς. οὗτος εἶχε μὲν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἁπάσας· καὶ ἄριστα δὲ ἁπάντων τῶν ἐν κράτει γενομένων τινί, ἦρξε· πλὴν καθόσον οὐ πολλὰ τῷ σώματι ἀνδρίζεσθαι ἐδύνατο· καὶ τοῦτο δὲ ἐξ ἀσθενεστάτου καρτερικώτατον ἀπέδειξε. πλεῖστον δὲ ἐν εὐεργεσίᾳ διῆγεν· ὅθεν που καὶ νεὼν αὐτῆς ἱδρύσατο, ὀνόματι τινὶ ἰδιωτάτῳ καὶ μήποτε ἀκουσθέντι προσκαλέσας αὐτήν. αὐτὸς μὲν γὰρ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων ἀπείχετο, καὶ οὔτε ἑκὼν οὔτε ἄκων ἐπλημμέλει. τὰ δὲ δὴ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτήματα, καὶ μάλιστα τῆς γυναικὸς, ἔφερε· καὶ οὔτε ἐπολυπραγμόνει, οὔτε ἐκόλαζεν. ἀλλ' εἰ μέν τις χρηστόν τι ἔπραττεν, ἐπῄνει, καὶ ἐχρῆτο ἐς ἐκεῖνο αὐτῷ· τῶν δὲ ἑτέρων, οὐ προσεποιεῖτο· λέγων ὅτι ποιῆσαι μέν τινι ἀνθρώπους ὁποίους βούλεται ἔχειν, ἀδύνατόν ἐστι· τοῖς δὲ δὴ οὖσι, προσήκει, ἐς ὅ τι ἄν τις αὐτῶν τῷ κοινῷ χρήσιμος ᾖ, χρῆσθαι. ἔτη * γὰρ πεντήκοντα καὶ μῆνας δέκα, ἡμέρας τε η' ζήσας· καὶ ιθ' ἔτη, ἡμέρας ια' αὐταρχήσας, ὅμοιος διὰ πάντων ἐγένετο, καὶ ἐν οὐδενὶ ἠλλοιώθη. ἀγαθὸς δὲ ὤν, καὶ οὐδὲν προσποίητον εἶχε. πάμπολλα γὰρ καὶ ὑπὸ παιδείας ὠφελήθη, * ἐν ῥητορικῆς λόγοις καὶ φιλοσοφίας ἀσκηθείς. ἀφ' οὗ δὴ παμπληθεῖς φιλοσοφεῖν ἐπλάττοντο, ἵνα ὑπ' αὐτοῦ πλουτίζωνται. πλεῖστον δὲ ὅμως ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξήρθη. λέγει καὶ ἄλλους ἐπαίνους μυρίους εἰς αὐτὸν ὁ Δίων.

Cum autem in vita priuata pecuniam ingentem habuiſſet, ſuſcepto principatu, ſuas opes omnes in militum & amicorũ munera inſumpſit: in ærario autem publico copias omnis generis pecuniæ reliquit: & *Pii* cognomentum ex moribus primus eſt conſecutus. ¶ Marcus, Romanorum Imperator, cognomento *Pius*, cum aliis omnibus virtutibus prędirus fuit, tum poteſtate omnium optime vſus eſt: eo excepto, quod corpore parum robuſto fuit: quod ipſum tamen ex infirmiſſimo tolerantiſſimum reddidit. Beneficentiæ ſtudioſiſſimus fuit, eique fanum condidit, nomine conuenientiſſimo, & inaudito prius, indito. Nam ipſe quidem peccata omnia cauebat; qui neque volens, neque imprudens delinqueret. Alienorum vero peccata, vxoris ſuæ in primis, ferebat; neque curioſe inquirendo, neque puniendo: ſed ſi quis boni quidpiam agebat, laudabat, & ad id illo vtebatur; ceteros negligebat. Dicebat enim; *Effici homines tales quales habere velis, nullo modo poſſe: iis vero qui ſint,* * *ad Reipublicæ vtilitatem eſſe vtendum.* Vixit annos L, menſes X, dies XX: annos XIX, dies XI potitus eſt imperio: ſemper ſui ſimilis in omnibus, nec in vlla re mutatus. Bonus fuit, nec quidquam habuit ſimulatum. Ab eruditione quoque multum habuit adiumenti; & in eloquentia, & in philoſophia exercitatus. vnde factum vt plurimi ſe philoſophari fingerent, quo ab eo ditarentur. plurimum tamen ab ipſa natura eſt euectus. Infinitas etiã alias laudes in eum confert Dion.

ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ὁ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ, ιζ'.

Μάρκος, ὁ καὶ Ἀντωνῖνος, βασιλεὺς Ῥωμαίων· ὁ ἐπαινετὸς κατὰ πάντα φιλόσοφος· ἀκροατὴς μὲν καὶ ἄλλων γενόμενος, ὕστερον δὲ διήκουσε καὶ Σέξτου ἐκ Βοιωτίας φιλοσόφου, ἐπ' αὐτῆς Ῥώμης, θαμίζων αὐτῷ καὶ φοιτῶν ἐπὶ θύραις. πρὸς ὃν καὶ Λύκιός τις, γνώριμος ῥήτωρ Ἡρώδου τοῦ Ἀθηναίου ῥήτορος, ἤρετο προσιόντα, ποῖ βαδίζει, καὶ ἐφ' ὅ τι· καὶ ὁ Μάρκος, Καλὸν, ἔφη, καὶ γηράσκοντι τὸ μανθάνειν. εἶμι δὴ πρὸς Σέξτον τὸν φιλόσοφον, μαθησόμενος ἃ οὔπω οἶδα. καὶ ὁ Λύκιος, ἐξάρας τὴν χεῖρα ἐς τὸν

M. ANTONINVS PHILOSOPHVS, XVII.

Marcus, qui & Antoninus, laudatus ille per omnia Philoſophus, cũ alios audiuit, tũ Romæ Sexti Bœotii philoſophi fores ipſe frequentauit. Cum autẽ eum Lycius quidam, orator, Herodis Athenienſis rhetoris diſcipulus, prodeuntẽ rogaret, quo iret, quaq; de cauſa: Marcus, *Etiam ſeni,* inquit, *diſcere honeſtum eſt. Eo igitur ad Sextum philoſophum, cogniturus quæ nõdum ſcio.* Ibi Lycius; manu ad cælum

ſublata, *O ſol,* inquit: *Romanorum Imperator, ingraueſcente ætate libellum tractans, magiſtrum adit: meus autem rex Alexander, annos* XXXII *natus obiit.* Hic ſcripſit de vita ſua libros XII.

¶ Marcus, Romanorum Imperator, is fuit quem facilius tacitus admireris, quam laudes; cũ nulla oratio viri huius æquare virtutes poſſit. Nam cũ a prima ætate cõſtantem & quietam vitam ſibi delegiſſet, ſemper eodem vultu conſpectus fuit, nec lætitia, neq; metu mutato. Philoſophos Stoicos probauit, nõ vitæ modo inſtituto, ſed & ſtudio diſciplinarum. Sic ille quidem adoleſcens etiamnum, reſplenduit, vt Hadrianus ſæpe de imperii hereditate in illũ conferenda cogitaret. Sed quia Pium iam ante legibus adoptarat, ei quidẽ ſucceſſionem cõſeruauit: hunc autẽ affinitate Pio coniungere voluit; vt ſucceſſione generis, principatu potiretur. Vitã priuatã ſic egit, vt ſe nihil efferret ſupra ceteros; nõ mutatus adoptione: & imperium ſumma cũ poteſtate adeptus, ad nullam vnquã inſolentiam deflexit: ſed fuit ingenuus, & largus in dandis beneficiis; & bonus atq; moderatus in regendis populis.

¶ Ἐφιέναι] Hiſtrione tragœdiæ prouocante, quod a Polemone initio fabulę ſcena exactus eſſet, rogauit Antoninus Imperator, quo tẽpore id accidiſſet. reſpondente illo, *Sub meridiem*: perfacete Imperator, *At me,* inquit, *media nocte domo eiecit; nec tamẽ prouocaui.* Sit hæc ſignificatio Imperatoris manſueti, & magnanimi.

¶ Iulianus cognomento Theurgus, Iuliani Chaldæi filius, ſub M. Antonino Imp. floruit. ſcripſit verſibus oracula Theurgica, initiatoria, & alia huius diſciplinæ arcana. Hunc tradunt quidam, Romanis aliquando ſiti laborantibus, effeciſſe vt ſubito cogerentur nubes caliginoſæ, & imbrem ingentẽ effunderent, cum tonitribus & fulguribus crebris: idq; ſapientia quadam effeciſſe Iulianum. Alii Arnuphim Ægyptium hoc miraculum edidiſſe tradunt.

L. VERVS.

Βῆρος] Verus, Imperator Romanorum, minime induſtrius, ſed ebrietatis morbo diſſolutus fere: vnde incõſulta ſemper temeritate vtebatur.

οὐρανόν, Ὦ ἥλιε, ἔφη ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς, γηράσκων ἤδη, δέλτου ἐφαψάμενος, ἐς διδασκάλου φοιτᾷ. ὁ δὲ ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, δύο καὶ λ΄ ἐτῶν ἀπέθανεν. Οὗτος ἔγραψε τοῦ ἰδίου βίου διαγωγὴν ἐν βιβλίοις ιβ΄.

¶ *Μάρκος, βασιλεὺς Ῥωμαίων ὃν ἐκπλήττεσθαι σιωπῇ μᾶλλον, ἢ ἐπαινεῖν ῥᾴδιον, οὐδενὸς λόγου ταῖς τοῦ ἀνδρὸς ἀρεταῖς ἐξισουμένου. ἐκ πρώτης γὰρ ἤδη τῆς ἡλικίας, εὐσταθῆ τε καὶ ἡσύχιον βίον ὑποστησάμενος, οὔτε κατὰ δέος, οὔτε καθ᾽ ἡδονὴν τραπεὶς τὸ πρόσωπον ὤφθη πώποτε. *ἐπαινεῖ δὲ τῶν φιλοσόφων τοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς· καὶ ἦν ἄρα ἐκείνων μιμητὴς, οὐ μόνον κατὰ τὰ τῶν διαιτημάτων ἐπιτηδεύσεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν μαθημάτων σύλληψιν. οὕτω γοῦν ἐκ νέας κομιδῆ τῆς ἡλικίας διέλαμπεν, ὡς πολλάκις τὸν Ἀδριανὸν ἐπὶ τοῦτον ἐθελῆσαι τὸν τῆς βασιλείας ἀναγαγεῖν κλῆρον· ἐπεὶ δὲ ἔφθασε τὸν Εὐσεβῆ πρότερον κατὰ νόμον ποιησάμενος, ἐκείνῳ μὲν τὴν αὐτοῦ διαδοχὴν ἐφύλαξε· τοῦτον δὲ συνοικεῖν ἔγνω διὰ τῆς ἐπιγαμίας τῷ Εὐσεβεῖ, ὡς ἂν κατὰ τὴν τοῦ γένους διαδοχὴν, εἰς τὴν ἡγεμονίαν παρέλθοι. τόν τε γοῦν ἰδιώτην βίον ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς πολλοῖς Ῥωμαίοις ἐβίω, οὐδὲν τῇ εἰσποιήσει τοῦ γένους ἀλλοιωθείς. καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν, κατὰ μοναρχίαν ἐξηγούμενος, καὶ τὴν ἄκραν δυναστείαν καρπούμενος, πρὸς οὐδεμίαν ἀλαζονείαν ὑπήχθη πώποτε· ἀλλ᾽ ἦν ἐλευθέριος καὶ δαψιλὴς ἐν τοῖς εὐεργετήμασιν· ἀγαθὸς δὲ καὶ μέτριος ἐν ταῖς τῶν ἐθνῶν διοικήσεσι.

¶ Ἐφιέναι] ὑποκριτοῦ τραγῳδίας ἐφιέναι φήσαντος· ἐξελαθῆναι γὰρ παρὰ Πολέμωνος κατ᾽ ἀρχὰς τοῦ δράματος· ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἤρετο πηνίκα εἴη ὅτε τῆς σκηνῆς ἠλάθη. τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς μεσημβρία τυγχάνοι οὖσα, μάλα ἀστείως ὁ αὐτοκράτωρ, Ἐμὲ δὲ, εἶπεν, ἀμφὶ μέσας νύκτας ἐξήλασε τῆς οἰκίας, καὶ οὐκ ἐφῆκα. ἐχέτω ταῦτα δήλωσιν βασιλέως πρᾴου καὶ ἀνδρὸς ὑπερφέροντος.

¶ Ἰουλιανὸς ὁ κληθεὶς θεουργὸς, Ἰουλιανοῦ τοῦ Χαλδαίου υἱὸς, γεγονὼς ἐπὶ Μάρκου Ἀντωνίνου τοῦ βασιλέως· ἔγραψε θεουργικὰ τελεστικὰ λόγια δι᾽ ἐπῶν, καὶ ἄλλα ὅσα τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης κρύφια τυγχάνουσι. τοῦτον φασί τινες δίψῃ ποτὲ καμνόντων τῶν Ῥωμαίων, ἐξαίφνης ποιῆσαι νέφη τε ἀγχιθεῦσαι ζοφώδη, καὶ ὄμβρον ἀφεῖναι λάβρον, ἅμα βρονταῖς τε καὶ σέλασιν ἐπαλλήλοις· καὶ τοῦτο σοφίᾳ τινὶ ἐργάσασθαι τὸν Ἰουλιανόν. οἱ δὲ φασὶν Ἄρνουφιν τὸν Αἰγύπτιον φιλόσοφον τοῦτο πεποιηκέναι τὸ θαυμάσιον.

ΛΟΥΚΙΟΣ ΒΗΡΟΣ.

Βῆρος, στρατηγὸς Ῥωμαίων. ἐστὶ δὲ οὐκ ἦν καλεσπουδασμένος, ἀλλὰ μέθης νόσῳ ἀνειμένος ἐν τῷ ἐπὶ πλεῖστον· καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ θράσει ἀπερισκέπτῳ ἐς ἀεὶ εἴχετο.

ΚΟΜΟΔΟΣ, ιη΄.

Κόμοδδος, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς ὑπό τινος τύχης ἐλαυνόμενος, ἐς τοσοῦτον μανίας καὶ παροινίας προεχώρησεν, ὡς τὴν ἰδίαν προσηγορίαν παραιτήσασθαι, Ἡρακλέα δὲ καὶ Διὸς υἱὸν ὀνομάζεσθαι. τούς τε μῆνας ἀφ᾽ ἑαυτοῦ φέρειν τὰς προσηγορίας προσέταξεν, οὕτως· Ἀμαζόνιος, Κόμοδδος, Αὔγουστος, Ἡράκλειος, Ῥωμαῖος, Ὑπεραίρων, Ἀνίκητος, Εὐσεβὴς, Εὐτυχὴς, Λούκιος, Αἴλιος, Αὐρήλιος. ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαίων σχῆμα, λεοντῆν ὑπεστρώννυτο, καὶ ῥόπαλον ἐπεφέρετο. οὕτω τε θηρίοις καὶ ἀνθρώποις δημοσίᾳ ἐμονομάχει, εὐστόχως κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀκοντίζων, καὶ παρὰ πάντων θαυμαζόμενος. ἐπειδὴ δὲ εἰς πολλὴν μιαιφονίαν ἐξάπη, πάντας ἀφειδῶς τοὺς ἀθλίους καὶ λελωβημένους ἄνδρας ἐς τὸ θέατρον συναγαγὼν, δρακοντοειδῆ τέ τινα περιθεὶς ἐκ γονάτων φάσματα, ὡς γίγαντας τῷ ῥοπάλῳ κατειργάσατο. καθεύδων δὲ ἐν τοῖς μονομαχείοις, ἐκεῖθεν ἐς τὰς πανηγύρεις πρὸς τῆς συγκλήτου βουλῆς ὑπαντώμενος, ἐκ πάντων μὲν κακῶς διεβάλλετο. ὥστε καὶ τὴν Μαρκίαν, ἣν εἶχε παλλακῶν τιμιωτάτην, καταγνῶναι αὐτοῦ, καὶ ἀπαγορεῦσαι τὰ πραττόμενα. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἱκέτευον αὐτὸν, μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιεῖν.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, κ΄.

Ἰουλιανὸς, ὁ ὕπατος, ὠνησάμενος τὴν βασιλείαν, ἐπεὶ παρῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν, εὐθέως τρυφαῖς καὶ κραιπάλαις ἐσχόλαζε· τῇ μὲν τῶν δημοσίων ἐπιμελείᾳ ῥαθύμως προσφερόμενος, ἐς δὲ τὸ ἀβροδίαιτον ἐπιδιδοὺς ἑαυτόν· εὑρίσκετο δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας †ἐψευσάμενος. οὔτε γὰρ οἴκοθεν ἦν αὐτῷ τοσαῦτα χρήματα, καὶ οἱ δημόσιοι θησαυροὶ ἐκεκένωντο ὑπὸ Κομμόδου. ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας οἵ τε στρατιῶται ἠγανάκτουν, καὶ ὁ δῆμος ἐν τῷ θεάτρῳ ἐν καταφρονήσει αὐτὸν ἐποίουν.

ΣΕΒΗΡΟΣ, κα΄.

Σεβῆρος] Ὅτι Σεβῆρος, ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς, ἔπεμψε τοὺς πολιορκήσοντας τὸ Βυζάντιον. ἦσαν γὰρ ἔτι ἐκεῖ οἱ στρατηγοὶ τοῦ Νίγρου καταφυγόντες· ὅπερ ἑάλω ὕστερον λιμῷ· πᾶσά τε ἡ πόλις κατεσκάφη· καὶ θεάτρων τε καὶ λουτρῶν, παντός τε κόσμου καὶ τιμῆς ἀφαιρεθὲν τὸ Βυζάντιον, κώμη δουλεύειν Περινθίοις δῶρον ἐδόθη, ὥσπερ καὶ Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν. Ὅτι ἀπείρητο τοῖς στρατιώταις γυναιξὶ μίγνυσθαι· Σεβῆρος δὲ τοῦτο ἐπέτρεψε· καὶ χρυσοῖς

COMMODVS, XVIII.

COMMODVS, Imperator Romanorum, neſcio quibus actus intemperiis ita inſaniit, & debacchatus eſt, vt ſuũ nomen repudiaret, & *Herculem* ſe ac *Iouis filium* dici; & *menſes ſuis appellari nominibus vellet; hoc modo: *Amazonius, Commodus, Auguſtus, Herculeus, Romanus, Exſuperantius, Inuictus, Pius, Felix, Lucius, AElius, Aurelius*: abiectoque Romanorum habitu, leonina pelle ſe inuolueret, & clauam geſtaret: itáque & cum beſtiis & cum hominibus duello publice congrederetur; reuera ita ſagaciter iaculans, vt omnibus admirationi eſſet. Cum autem ad neſandas cædes animum appuliſſet, omnes ſine clementia miſeros & mutilatos viros, in theatrum coactos, ſerpentinis quibuſdam †ſpectris ad genua alligatis, tamquam gigantes, claua confecit. Cum vero in gladiatorum tabernis pernoctaſſet, atque inde ad ſpectacula procederet, obuiam eunte ſenatu, ab omnibus male audiebat; adeo vt Marcia etiã, quam inter concubinas maximi faciebat, eum reprehenderet, & ab illis factis dehortaretur. Multi alii quoq; ſupplices rogabant, ne quid imperio admitteret indignum.

† laruis aut textis

IVLIANVS, XX.

IVLIANVS Conſul, empto imperio, ſtatim ſuſcepto principatu, luxui & crapulę vacabat: Reipublicę vero curationẽ ſegniter attingebat, voluptatibus deditus. Conſtabat & milites ab eo eſſe deceptos. neque enim de ſuo tantum nummorum habebat; & publici theſauri a Commodo erant exhauſti. Qua de cauſa milites indignabantur, & populus in theatro eum contemnebat.

SEVERVS, XXI.

SEVERVS, Romanorũ Imperator, legiones miſit quæ Byzantium obſiderent: eo enim Nigri duces confugerant. Capta vrbs eſt fame, & tota euerſa: & theatris ac balneis omnique ornatu & honore priuata, in pagum redacta, qui ſeruiret, Perinthiis dono data; ſicut & Antiochia Laodicenſibus. Cum interdictum militibus eſſet, ne rẽ haberent cum mulieribus: Seuerus hoc conceſſit: eosque aureis

anulis donauit. Cum Seuerum Byzantini cũ oleaginis ramis fauſtis acclamationibus exciperent, ſalutemque peterent, ſeque excuſarent, cædibus quidem abſtinuit, ſed denuo Perinthiis eos ſubiecit; & porticus eis theatri & cynegiorum (id eſt venationum) præbuit, & Circum equeſtrem condidit, tabulatis & repagulis ornatũ, emptis ædibus & hortis quorundam pupillorum fratrum: reſectiſque arboribus quæ circo imminebant † ea figura quæ nunc cernitur, exornauit, adiunctis etiã balneis
eum æde † in æde Iouis quæ *Zeuxippus* dicebatur. Renouauit & Strategium. Atque hæc omnia Seuerus auſpicatus eſt; filius eius Antoninus perfecit. Seuerus, Alexandriã ingreſſus, inſcriptionem reperit in * prima; DOMINI NIGRI EST VRBS. Quod cum ægre tuliſſet, *obuiam illi proceſſit Alexandrinus populus, vociferans; *Nouimus dixiſſe nos*, DOMINI NIGRI ESSE VRBEM. *Tu enim es Nigri Dominus.* Expedita igitur defenſione probata, illis ignouit. ¶ Seuerus,
Imp.Rom. † ſophiſta Romanus, in Arabiam e Syria & in Palæſtinam venit; & in Ægyptum ſuperiorem nauigio per Nilum aſcendit; eamque totam, paucis exceptis, perluſtrauit: (nã Æthiopiæ confinia propter peſtilentiam ingredi non potuit) omniaq; etiam occultiſſima indagauit. Is enim erat, qui neque diuinarum neq; humanarum rerum quidquam imperueſtigatum relinqueret: eoque libros arcanos omnes, quos quidem reperire potuit, ex omnibus adytis ſuſtulit, & Alexandri monimẽto incluſit; quo nec corpus eius quiſquam cerneret amplius, neq; libris inſcripta legeret. Hic natione Afer erat; in rebus gerẽdis ſtrenuus ſimul & iracundus; & duræ atq; aſperæ vitæ adſuetus, facillime labores tolerabat; & ſtatim quid facto eſſet opus perſpiciebat; & quod decreuiſſet, ſine mora exſequebatur. Palatium ingreſſus, Albini amicos apud ſenatum accuſauit: eorumq; litteras, quibus conuincerentur, protulit; & aliis alia crimina obiiciẽdo, omnes ſenatus principes & ſingularũ prouinciarũ nobiliſſimos ac ditiſſimos quoſque interfecit. Auri etiam auidiſſimus fuit; vt fortitudinẽ vinceret auaritia.

δακτυλίοις αὐτοὺς ἐφιλοτιμήσατο. Ὅτι Σεβῆρος ἧκεν εἰς τὸ Βυζάντιον. ὡς δὲ εἶδε τοὺς πολίτας μετὰ ἐλαιοκλάδων εὐφημοῦντας, καὶ δεομένους σωτηρίας, καὶ ἀπολογίας προσφέροντας, ἐφείσατο μὲν τοῦ φονεύειν, Περινθίοις δὲ αὐτοὺς ὑπέταξε· καὶ παρέσχεν αὐτοῖς θεάτρου καὶ κυνηγίων στοάς, καὶ ἱπποδρόμιον ᾠκοδόμησεν, ἰκρίοις καὶ ἐμβόλοις διακοσμήσας· ἀγοράσας οἰκήματα καὶ κήπους ἀπό τινων ἀδελφῶν ὀρφανῶν, καὶ τὰ παρακείμενα τῷ ἱπποδρομίῳ διακόψας δένδρα, εἰς τὸ νῦν ὁρώμενον διεκόσμησε σχῆμα, συζεύξας αὐτῷ καὶ λουτρὸν * ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διός, ὅπερ ἐκαλεῖτο Ζεύξιππον. ἀνενέωσε δὲ καὶ τὸ καλούμενον Στρατήγιον. ἀλλὰ τούτων μὲν ἁπάντων Σεβῆρος προκατήρξατο· ὁ δὲ τούτου υἱὸς Ἀντωνῖνος, ἐτελεσιούργησεν. Ὅτι Σεβῆρος, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εὗρεν ἐπιγραφὴν ἐν τῇ πρώτῃ, Τοῦ κυρίου Νίγρου ἡ πόλις. καὶ ἀγανακτοῦντος αὐτοῦ πρὸς τοῦτο, ὑπολιόλησεν ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμος κράζων, Οἴδαμεν, εἰρήκαμεν τοῦ κυρίου Νίγρου ἡ πόλις· σὺ γὰρ εἶ ὁ κύριος τοῦ Νίγρου. καὶ δεξάμενος τὸ ἕτοιμον τῆς ἀπολογίας, συνεχώρησεν αὐτοῖς. ¶ Σεβῆρος, * σοφιστὴς Ῥωμαῖος. ἦλθεν εἰς Ἀραβίαν ἐκ τῆς Συρίας, καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην ἦλθε· καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν ἄνω διὰ τοῦ Νείλου ἀνέπλευσε, καὶ εἶδε πᾶσαν αὐτὴν πλὴν βραχέων· (οὐ γὰρ ἠδυνήθη πρὸς τὰ τῆς Αἰθιοπίας μεθόρια διὰ λοιμώδη νόσον ἐσβαλεῖν) καὶ ἐπολυπραγμόνησε πάντα, καὶ τὰ πάνυ κεκρυμμένα. ἦν γὰρ οἷος μηδὲν μήτ᾽ ἀνθρώπειον μήτε θεῖον ἀδιερεύνητον ἐᾶν. κἀκ τούτου τά τε βιβλία πάντα τὰ ἀπόρρητόν τι ἔχοντα, ὅσα γε καὶ εὑρεῖν ἠδυνήθη, ἐκ πάντων τῶν ἀδύτων ἀνεῖλε, καὶ τῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου μνημείῳ συνέκλεισεν, ἵνα μηδεὶς ἔτι μήτε τὸ τούτου σῶμα ἴδῃ, μήτε τὰ ἐν ἐκείνοις γεγραμμένα ἀναλέξηται. Οὗτος τὸ γένος ἦν Λίβυς, ἐς πραγμάτων διοίκησιν γενναῖος ἅμα καὶ θυμοειδής· σκληρῷ τε καὶ τραχεῖ βίῳ ἐνειθισμένος, πόνους τε ἀνέχων ῥᾷστα· νοῆσαί τε ταχύς, καὶ τὸ νοηθὲν ἀποτελέσαι ὀξύς. Οὗτος, μετὰ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὰ βασίλεια, τῶν Ἀλβίνου φίλων ἐπὶ τῆς συγκλήτου κατηγόρει, γράμματά τε αὐτῶν καὶ ἐλέγχους * προσέφερεν ἄλλας τε ἄλλοις ἐπιφέρων αἰτίας, πάντας τοὺς ἐξέχοντας τότε τῆς συγκλήτου, καὶ * τοὺς κατὰ ἔθνη πλούτῳ τε καὶ γένει ὑπερέχοντας διέφθειρε. πάνυ δὲ αὐτῷ * καὶ τὸ φιλόχρυσον· ὡς ὑπερβάλλειν τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀνδρείας.

ANTO-

ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ὁ ΣΕΥΗΡΟΥ, κβ'.

Ἀντωνῖνος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ Σεβήρου· πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ ταῖς μιαιφονίαις χαίρων. καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ βιάζεσθαι καὶ ἁρπάζειν λαβόντες ἐξουσίαν, οὐκέτι κατ' οὐδὲν διεκρίνοντο. τοιαῦτα δὲ πράττων, ὑπό τε * τῶν ἔργων ἐλαυνόμενος, καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ πόλει διατριβὴν ἀπεχθῶς ἔχων, ἀπεδήμει τῆς Ῥώμης, ὡς δὴ καὶ τὰ στρατόπεδα διοικήσων, καὶ τὰ ἔθνη ἐποψόμενος. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἴστρον κατέλαβε, καὶ τοὺς ἐκεῖσε Γερμανοὺς ἐφιλοποιήσατο,* ὡς καὶ συμμάχους παρ' αὐτῶν λαβεῖν καὶ τοῦ σώματος φρουρούς, καὶ ταῖς φορεσίαις αὐτῶν χρῆσθαι. οὕτω τε καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἠγαπᾶτο, κοινὸς ὢν πρὸς ἅπαντας, ὡς συστρατιώτης μᾶλλον ἢ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν λεγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐς τὴν Μακεδονίαν ἀφίκετο, Ἀλέξανδρον ἑαυτὸν ὠνόμασεν. ἐκεῖθέν τε εἰς Πέργαμον παραγέγονε· καὶ ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέως τάφον· καὶ στεφάνοις κοσμήσας καὶ ἄνθεσι, τὸν Ἀχιλλέα ἐμιμεῖτο. καὶ διὰ τῆς Ἀσίας καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, εἰς Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. καὶ διατρίψας χρόνον τινά, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐστέλλετο, πρόφασιν ποιούμενος τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν ποθεῖν. ὡς δὲ εἰσήλασεν ἐν αὐτῇ σὺν παντὶ τῷ στρατῷ, ὑπεδέχθη παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων ὡς οὔπω τις βασιλέων πρότερον. καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ Ἀλεξάνδρου μνῆμα, τήν τε χλαμύδα ἣν ἐφόρει, καὶ τὸν δακτύλιον καὶ τὴν ζώνην, καὶ εἴ τι πολυτελές, περιελόμενος, ἐπέθηκε τῇ ἐκείνου σορῷ. ὁ δὲ δῆμος ἔχαιρεν, οὐκ εἰδὼς τὴν τούτου λανθάνουσαν γνώμην. ἔγνω γὰρ ὅτι πολλὰ ἐς αὐτόν τε καὶ τὴν μητέρα ἀπέσκωψαν. διὰ δὲ προγράμματος τὴν νεολαίαν εἴς τι πεδίον κελεύει συνελθεῖν, φήσας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου τιμὴν φάλαγγας * συστήσασθαι. οἱ δέ, συνῆλθον ἀγαθαῖς ἐλπίσι. στιχηδὸν δὲ ἑστῶτας ἰδών, αὐτὸς μὲν ἐξῆλθεν· ἐπαφῆκε δὲ τοὺς στρατιώτας· καὶ πάντας συνέκοψαν. τοσοῦτος δὲ ἐγένετο φόνος, ὥστε τὸν Νεῖλον ἅπαντα φοινιχθῆναι. ¶ Ὅτι Σεβῆρος καὶ πάνυ πᾶσι τοῖς εἰς ἀρετὴν τείνουσι, καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ [τὴν] ψυχήν, ἤσκησε τὸν Ἀντωνῖνον· ὥστε καὶ αὐτοκράτορα ἤδη ὄντα, καὶ διδασκάλοις συνεῖναι, καὶ τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας φιλοσοφεῖν. ἐξηραλοίφει τε, καὶ ἵππευε καὶ ἐς ν' καὶ ψ' σταδίους· καὶ προσέτι καὶ νήχεσθαι καὶ ἐν κλύδωνι ἤσκητο. ὁ δέ, ἐκ μὲν τούτων, τρόπον τινὰ ἐρρώσθη· τῆς δὲ δὴ παιδεύσεως, ὡς οὐδὲ τὸ ὄνομα

ANTONINVS SEVERI F. XXII.

ANTONINVS, Romanorum Imperator, Seueri filius; præter cætera mala, cædibus etiam gaudens. Itaq; milites, vim faciendi & rapiendi poteſtate data, * nulla iam re a latronibus differebant. Talia cum ageret, & * facinoribus ſuis agitatus, & moram in vrbe peroſus, Roma diſceſſit, vt & legiones curaturus, & prouincias inſpecturus. Ad Iſtrum cum perueniſſet, Germanos accolas ſibi conciliauit, vt & auxilia ab eis acciperet, & ſatellites; eorumque habitu vteretur. Sic & barbaris & militibus erat carus; comis erga omnes: qui Commilito potius ab eis quam Imperator diceretur. In Macedonia ſe Alexandrum vocauit. Pergamum vbi peruenit, & ad Achillis tumulum, eo floribus & coronis ornato, Achillem imitabatur. Perq; Aſiam & alios populos Antiochiam profectus, & aliquamdiu ibi moratus, Alexandriam perrexit; vrbis Alexandri deſiderium cauſatus. Quam cum omni exercitu ingreſſus, ſic eſt ab Alexandrinis ſuſceptus, vt nemo vnquam Imperator. Ad Alexandri monumētum cum veniſſet, chlamydem quam geſtabat, & anulum, & cingulum, & ſi quid aliud pretioſum habebat, loculo illius impoſuit. Populus itaque, animi illius ignarus, gaudebat. Cum enim eos in ſe & matrem multa dicteria iecíſſe cognouiſſet, publico edicto pubē omnē in planicie quadā cōuenire iuſſit, ſe in Alexandri honorē phalanges inſtituturū profeſſus. Quæ cum, bona ſpe plena, præſto eſſet, ordine aſtantes contemplatus, ipſe quidem abiit; ſed immiſſis militibus omnes trucidauit: tanta cæde edita, vt Nilus vniuerſus rubeſceret. ¶ Traditur Seuerus omnib. rebus, ad animi corporiſq; virtutem pertinentibus, Antoninum ſtudioſe excoluiſſe: vt iam Imperator quoque, & magiſtris vteretur, & magnam diei partem philoſopharetur. Vtebatur & ſiccis vnctionibus, & ad DCCL ſtadia equitando conficiebat. Ad hæc natando etiam, in fluctu quoque & tempeſtate, exercebatur. At ille his rebus aliquo modo robur quidem corporis auxit; * diſciplinæ autem adeo eſt oblitus, quaſi ne nomen

quidem illius vmquã audiuiſſet. Neque tamen indiſertus fuit aut imprudens: ſed & multa acutiſſime perſpexit, & expeditiſſime eſt elocutus. Nã & licentia poteſtatis elatus, & temeritate quidquid in buccam incidiſſet, incõſiderate eloquendi, & impudentia quiduis proferendi, ſæpe ſcopum attingebat.

αὐτῆς πώποτε ἀκηκοὼς, ἐπελάθετο. οὐ μέντοι καὶ κακορρήμων ἢ κακογνώμων ἦν· ἀλλὰ καὶ συνεῖδε [τὰ] πολλὰ ὀξύτατα, καὶ ἔφραζεν ἑτοιμότατα. τῇ τε γὰρ ἐξουσίᾳ καὶ τῇ προπετείᾳ τὸ πάνυ ὁμοίως τὰ προϊστάμενά οἱ ἀπερισκέπτως ἐκλαλεῖν, καὶ τῷ μηδὲν αὐτῶν ἐκφαίνειν αἰσχύνεσθαι, ἐπιτυχίᾳ τινὶ πολλάκις περιέπιπτεν.

Macrinvs, XXIII.

Παραναλωμα] Macrinus Imperator, cum ſe luxurioſæ & delicatæ vitæ dedidiſſet, * obiter cædes etiã miſcebat hominum inſontium.

ΜΑΚΡΙΝΟΣ, κγ΄.

Παραναλωμα] ὁ Μακρῖνος, ὁ βασιλεὺς, τρυφῇ καὶ ἐκδεδιῃτημένῳ βίῳ τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν παραδοὺς, παραναλώματα τῆς τρυφῆς ἐποιεῖτο φόνους οὐδὲν ἠδικηκότων ἀνθρώπων· τουτέστι, προσόψημα.

Alexander, M. F. XXV.

Alexander Mamææ F. vna cum illa imperauit, & eius arbitratu adminiſtrauit omnia: quæ vndique imperium cuſtodiebat, eique perſuadebat vt * longiſſimo tempore ius diceret; quo illa occupatione diſtractus, tempus non haberet ad peccandum. Fuit natura mitis & manſuetus, & ad humanitatem propenſiſſimus. Itaque cum imperium ad annos quatuordecim tenuiſſet, ſine cædibus regnauit; quamuis aliqui in ſumma crimina incidiſſent: adeo vt poſt Marci obitum, Alexandri imperium ſit admirationi. Querebatur de matre, & moleſtiſſime ferebat eius auariciam, quod ea malis artibus fiſcum augeret: a qua coactus, multa faciebat. * Nam mater ſummũ in eum exercebat imperium; quæ cum a turpibus rebus & Imperatori indecoris arcebat, & omnium diſciplinarũ magiſtros clam accerſebat; cum ille palæſtris & gymnaſiis magnopere delectaretur, & magiſtros repelleret; eo denique impulſus, vt omnes ſcenicos, & in publicis theatris celebres, ad ſummos magiſtratus eueheret. qua de cauſa ciuibus inuiſus fuit.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ὁ ΜΑΜ. κε΄.

Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας, σὺν τῇ μητρὶ ἄρξας, ὑπ᾽ ἐκείνῃ πάντα διῴκει· ἥτις πανταχόθεν ἐφρούρει τὴν ἀρχήν. δικάζειν τε οὖν αὐτὸν ἔπειθεν ἐπὶ πλεῖστον ὡς ἂν ἐν τούτοις ἀσχολούμενος, μὴ ἔχῃ καιρὸν ἐς τὸ ἐπιτηδεύειν τι τῶν ἁμαρτημάτων. ὑπῆρχε δὲ αὐτῷ καὶ φυσικὸν ἦθος πρᾶον καὶ ἥμερον, ἔς τε τὸ φιλανθρωπον πάνυ ἐπιρρεπές. ἐς τεσσαρεσκαιδέκατον οὖν ἔτος ἄρξας τῆς βασιλείας, ἀναιμωτὶ ἦρξε, καί τοι τινῶν μεγίσταις αἰτίαις ὑποπεσόντων· ὡς μετὰ τὴν Μάρκου τελευτὴν, τὴν βασιλείαν θαυμάζειν Ἀλεξάνδρου. ᾐτιᾶτο δὲ καὶ τὴν μητέρα, καὶ πάνυ ἤσχαλλεν, ὁρῶν αὐτὴν φιλοχρήματον οὖσαν, καὶ πολλὰ ἐξ ἐπηρειῶν θησαυρίζουσαν. πολλὰ δὲ ὑπ᾽ αὐτῆς ἠναγκάζετο πράττειν. * ἦρχε γὰρ αὐτοῦ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ· ἥτις ἀπῆγε τῶν αἰσχρῶν καὶ ἀπρεπῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἔργων, διδασκάλους τε πάσης παιδείας λάθρα μετεπέμπετο. ὁ δὲ, παλαίστραις τε καὶ γυμνασίοις πάνυ ἔχαιρε, καὶ τοὺς διδασκάλους ἀπεσόβει. ἐς τοσοῦτον δὲ ἐξώκειλεν, ὡς δὴ πάντας τοὺς ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν δημοσίων θεάτρων μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τὰς μεγίστας. διὰ τοῦτο ἐμισοῦντο αὐτόν.

Maximinvs, XXVI.

Maximinvs, Romanorum Imperator, ſuſcepto principatu magnã mutationẽ inſtituit, poteſtate aſperrime & magno cum terrore vtendo, & a clemẽti regno ad tyrannicã crudelitatẽ omnia reuocando. Erat enim ingenio, vt & genere, barbarus, & cædis auiditate gentilicia præditus. Statim igitur & amicos omnes, qui familiares Alexandro,

ΜΑΞΙΜΙΝΟΣ, κϛ΄.

Μαξιμῖνος, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, πολλὴν τὴν μεταβολὴν ἐποιήσατο, τραχύτατα καὶ μετὰ πολλοῦ φόβου τῇ ἐξουσίᾳ χρώμενος· ἔκ τε ἡμέρου βασιλείας, εἰς τυραννίδος ὠμότητα, μεταγαγεῖν πάντας ἐπειρᾶτο. φύσει δὲ ἦν τὸ ἦθος, ὥσπερ καὶ τὸ γένος, βάρβαρος, καὶ τὸ φονικὸν πάτριον ἔχων. εὐθέως οὖν τούς τε φίλους πάντας οἳ συνῆσαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ,

σύνεδροί

συνέδροι τε ὑπὸ τῆς συγκλήτου συνεπικληθέντες, ἀπεσκευάσατο· *βουλόμενος εἶναι ἐν τῷ στρατῷ, καὶ μηδένα αὐτῷ παρεῖναι ἐκ συνειδήσεως εὐγενοῦς· πλείστους δὲ αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν, ἐπιβουλὰς ὑποπτεύων. *Βασιλεύων δὲ τῆς ἑῴας, πολλὰ μιαρὰ καὶ ἄτοπα καθ' ὑπερβολὴν ἐπεδείξατο, καὶ πρὸς τούτοις διωγμὸν ἀπηνῆ καὶ ἀπάνθρωπον κατὰ πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν εἰς τοὺς Χριστιανούς· καθ' ὃν πλεῖστοι τῶν εὐδοκίμων ἐμαρτύρησαν. ἄξια δὲ τῆς δυσσεβείας αὐτοῦ τὰ προοίμια, τῆς μελλούσης αὐτὸν διαδέχεσθαι κολάσεως εἰκότως πέπονθε. νόσῳ γὰρ δεινοτάτῃ περιπεσόντος, ἀλγηδόνες ἰσχυραὶ τὴν πᾶσαν σάρκα αὐτοῦ διελυμαίνοντο· καὶ τὰ μὲν ἔγκατα διεφθείροντο ὑπὸ τῆς ἐνδομυχούσης σφοδροτάτης πυρώσεως· ἡ δὲ σὰρξ πᾶσα, κηροῦ δίκην ἐξετήκετο. λαυροτέρως δὲ φλογιζομένῳ, καὶ αὐτὰ συνεφρύγησαν τὰ ὀστᾶ. ὥστε ἐξαφανισθῆναι καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. ἐλεεινῶς δὲ κατασηπόμενος, τοσαύτην δυσωδίαν ἐξέπεμπεν, ὡς οὐδὲν τῶν ἐν τάφοις διαλυθέντων διαφέρειν. ὁ δέ, βραχὺ ἐμπνέων, καὶ στενάξας, ἀπέθανε.

ΔΕΚΙΟΣ, λ'.

Δέκιος, Ῥωμαίων βασιλεύς, Φιλίππου διάδοχος· ὃς βασιλικῷ θεσπίσματι τοὺς τὰ Χριστιανῶν δοξάζοντας ἐθανάτου, καὶ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖν ἠνάγκαζε.

ΑΥΡΗΛΙΑΝΟΣ, λε'.

Αὐρηλιανός, βασιλεὺς Ῥωμαίων, τὰ πολέμια δεινῶς ἠσκημένος· ἀκάθεκτος δὲ περὶ τὴν γνώμην, καὶ πολὺ πρὸς ὠμότητα ῥέπων, τῶν τε κατὰ πόλιν ἐπισήμων θανάτῳ πολλοὺς ἐζημίωσεν, ὑπὸ Ζηνοβίας ἐλεγχθέντας· χαλεπός τις καὶ φονικὸς ὑπάρχων, καὶ μᾶλλον ἀναγκαῖος στρατηγὸς ἤπερ αἱρετὸς βασιλεύς· ἐν παντὶ δὲ καιρῷ δυσχερὴς καὶ ἀπρόσιτος· ὡς μηδὲ τῶν οἰκείων αἵματος διαμεῖναι καθαρός. τὴν γὰρ τοῦ παιδὸς γαμετὴν καὶ ἀνέγκλητον διεχρήσατο. τοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν τάγματος, καὶ τῶν ἐξιτήλων καὶ διαλελυμένων ἠθῶν ὡς ἐπίπαν γενναῖος ἦν ἐπανορθωτής. ¶ Μονητάριοι, οἱ περὶ τὸ νόμισμα τεχνῖται, οἱ ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ διέφθειραν τὸ νόμισμα· καὶ τὸν ἴδιον ἄρχοντα *Φιλικίσσιμον ἀνελόντες, ἐμφύλιον ἐγείρουσι πόλεμον. οὓς μόλις Αὐρηλιανὸς χειρωσάμενος, ὑπερβαλλούσῃ κολάσεων ὠμότητι κατειργάσατο.

& a patribus conſcriptis aſſeſſores appellati fuerant, remouit: nolens eos eſſe in exercitu, neq; ſecũ eſſe quemq̃ †e cõſcientia nobili. Plurimos etiã eorũ interfecit, inſidias veritus. * Dũ autem in Oriente verſaretur, multa ſceleſta & ſupra modum nefaria facinora edidit, perſecutione crudeli & inhumana contra Chriſtianos per omnes prouincias excitata; in qua plurimi celebres viri martyrium obierunt. Sed digna impietate ſua præmia imminentis ſupplicii merito pertulit. Nam cum in morbum atrociſſimum incidiſſet, vehementes dolores omnem carnem eius vexabant:& inteſtina eius ex acerrima inflammatione interna corrumpebantur,& caro tota ceræ inſtar liqueſcebat: eoq; incendio aucto, ipſa etiam oſſa toſta ſunt; vt & humanæ formæ character deleretur. Miſerabiliter itaque putreſcens, tantopere olebat, vt a cadaueribus in ſepulcris corruptis nihil differret; exiguoque ſpiritu præditus, cum gemitu obiret.

† nobili orũ genere

DECIVS, XXX.

DECIVS, Romanorum Imperator, Philippi ſucceſſor; edicto Chriſtiani nominis homines capitis condemnabat & deos adorare cogebat.

AVRELIANVS, XXXV.

AVRELIANVS Imperator, in re militari exercitatiſſimus, animo infreni,& ad crudelitatem prono; multos illuſtres ciues, a Zenobia conuictos, occidit: homo ſæuus,& ſanguinarius: & dux magis neceſſarius, quã optabilis Imperator; omni tempore difficilis & inacceſſus; vt nec domeſtico ſanguini pepercerit. nam filii vxorem indicta cauſa occidit. Militarium autem ordinum & euanidæ ac diſſolutæ diſciplinæ ſtrenuus inſtaurator fuit. ¶ Monetarii ſub Aureliano adulterarunt monetam: ſuoq; præfecto Feliciſſimo interfecto, inteſtinum bellum concitarunt. quos Aurelianus vix ſubactos, exquiſita ſuppliciorum atrocitate confecit.

Carinvs, xxxix.

Carinvs, Cari Imperatoris filius, poteſtatem adeptus ſuo arbitratu agendi quiduis, eam acerbiſſima tyrãnide commutauit, nomenq; ſuum factis lõge ſuperauit. Nam pueris nobilibus factæ contumeliæ, ob aſſuetudinem, contumeliæ non habebantur, cum ea delicta familiaria & quotidiana eſſent. Crimina etiã commiſcebatur, & ius dicebat iis qui læſi eſſent; neque litigatorum vllus incolumis euadebat. Nam cũ cædes multæ atque ineffabiles perpetrarentur, quidam e beatis obiter conſumebantur, ſicut in communibus epulis gallinæ, in Carini delicias. Meminiſſe autem ſe dicebat, quoſdam eorum qui mactabantur, non laudaſſe formam ſuam; alios, ſe adoleſcentem, cum orationem haberet, non ita eſſe admiratos, vt voluiſſet. Peribant etiã nonnulli, quod coram ipſo riſiſſent: omnia denique eius facta grauiora erant oſtentis, in mediis populis rabie quadam graſſantis. Ac quod publice prodeſſet, nihil prorſus egit Carinus: ſed deliciis & peruerſæ vitæ rationi deditus, cum luxu cædes innocẽtium hominum, a quibus vtcumq; offenſus videretur, coniungebat. Proinde omnes acerbam illam tyrannidem, cum adoleſcentia permiſtam, cum omnia abſurde & abſque ratione agerentur, †grauiter & iniquis animis patiebantur.

ΚΑΡΙΝΟΣ, λθʹ.

Καρῖνος, Κάρου τοῦ βασιλέως υἱὸς, γενόμενος ἐν ἐξουσίᾳ βουλήσεως κύριος, ἀνέδραμε τηλικοῦτον κακὸν ἐς τυραννίδα. οὕτω καὶ τοὔνομα τοῖς ἔργοις μακρῷ παρῆλθε. παίδων μὲν γὰρ * οἱ γεγονότων ὕβρεις, διὰ τὸ σύνηθες, οὐδὲ ὕβρεις ἐνομίσθησαν, ἀλλ' ἦν ἐγκύκλιον αὐτῷ καὶ προσῆγον τοιαῦτα ἁμαρτήματα. ὁ δὲ ἐγκλήματά τε ἀνέπλαττε, καὶ ἐδίκαζε τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ τῶν δικαζομένων οὐδεὶς ἐσώζετο. ὅπου γε, πολλῆς οὔσης καὶ ἀδιηγήτου τῆς φθορᾶς, παρανηλίσκοντο τινὲς τῶν εὐδαιμόνων, ὥσπερ ἐν κοινοῖς δείπνοις ἀλεκτορίδες, ἐς τὴν Καρίνου τρυφήν. μεμνῆσθαι δὲ τῶν κατακοπτομένων ἔφασκε· τῶν μὲν, ὅτι οὐκ ἐπῄνεσαν αὐτοῦ τὸ κάλλος· τῶν δὲ, ὅτι λέγοντα, ὅτε ἦν μειράκιον, οὐκ ἐθαύμασαν ὡς ἐβούλετο. ἀπώλλυντο δέ τινες καὶ γελάσαντες ἐναντίον αὐτοῦ ποτε· καὶ πάντα ἦν αὐτοῦ βαρύτερα διοσημείας· καὶ ἐλύττα ἐν μέσοις τοῖς ὑπηκόοις. Οὗτος ὁ Καρῖνος βασιλεύσας, πρᾶγμα μὲν ἐς κοινὸν ὄφελος φέρον οὐδὲν εἰργάσατο. τρυφῇ δὲ καὶ ἐκδεδιῃτημένῳ βίῳ τὰ καθ' ἑαυτὸν παραδοὺς, παραναλώματα τῆς τρυφῆς ἐποιεῖτο φόνους οὐδὲν ἠδικηκότων ἀνθρώπων, κατά τι προσκεκρουκέναι νομισθέντων αὐτῷ. βαρυνομένων * δὲ πάντων ἐπὶ τῇ πικρᾷ τυραννίδι συναναμιχθείσῃ νεότητι, καὶ πάντα ἐκμελῶς καὶ δίχα λογισμοῦ πράττοντος.

Diocletianvs, xl.

Diocletianvs, & Maximianus huius gener, Imperatores Romanorum. Sub his atrociſſima commota eſt contra Chriſtianos perſecutio. Iuſſerunt enim in ſingulis prouinciis & vrbibus, Chriſti eccleſias euerti, & diuinas earum ſcripturas comburi: & quicumque Chriſtiani inuenirentur, eos cogi vt dæmonibus immolarent. Sed victi multitudine eorum qui occidebãtur, decretum promulgarunt, vt iiſdem dextri oculi eruerẽtur; cum ob doloris acerbitatem, tum propter ignominiam conſpicuam, & Romanæ ciuitatis alienationem. Quos diuina vltio inſecuta, merito excĩdit. nam alter quidem, a Senatu iugulatus eſt; alter, ſe ſuſpendit. Hic Diocletianus, homo væcors, & Chriſti oſor, ira & furore percitus, contra eos qui in Ægypto res nouas moliti erãt, nõ moderate neq; humaniter poteſtate vſus eſt:

ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΣ, μʹ.

Διοκλητιανὸς, καὶ Μαξιμιανὸς, βασιλεῖς Ῥωμαίων. ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, διωγμὸς κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη φρικωδέστατος. προσέταξε γὰρ κατὰ χώραν καὶ πόλιν τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καταστρέφεσθαι, καὶ τὰς θείας αὐτῶν γραφὰς κατακαίεσθαι· τοὺς δὲ Χριστιανοὺς εὑρισκομένους, ἀναγκάζεσθαι θύειν τοῖς δαίμοσιν. ἡττηθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν ἀναιρουμένων Χριστιανῶν, ἐξέθεντο δόγμα ὥστε τοὺς εὑρισκομένους Χριστιανοὺς ἐξορύττεσθαι τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν· οὐ μόνον διὰ τὸ ὀδυνηρὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἄτιμόν τε καὶ πρόδηλον, καὶ τὸ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἀλλότριον. οὓς ἡ θεία δίκη ἐνδίκως μετελθοῦσα, δικαίως ἐξέκοψε· καὶ ὁ μὲν, ἐσφάγη ὑπὸ τῆς συγκλήτου· ὁ δὲ, ἀπήγξατο. Οὗτος ὁ ἄνους καὶ μισόχριστος, μανίᾳ καὶ ὀργῇ τῇ περὶ τῶν ἀρχὴν νεωτερισθέντων περὶ τὴν Αἴγυπτον, οὐ μετρίως οὐδὲ ἡμέρως τῷ κράτει ἀπεχρήσατο·

ἀλλὰ

ἀλλὰ προγραφαῖς τε καὶ φόνοις τῶν ἐπισήμων μιαίνων ἐπῆλθε τὴν Αἴγυπτον. ὅτε δὴ καὶ τὰ περὶ χημείας ἀργύρου καὶ χρυσοῦ τοῖς παλαιοῖς αὐτῶν γεγραμμένα βιβλία διερευνησάμενος, ἔκαυσε, πρὸς τὸ μηκέτι πλοῦτον Αἰγυπτίοις ἐκ τῆς τοιαύτης προσγίνεσθαι τέχνης, μηδὲ, χρημάτων αὐτοὺς θαρροῦντας περιουσίᾳ, τοῦ λοιποῦ Ῥωμαίοις ἀνταίρειν. *Ἦν δὲ τὸ ἦθος ποικίλος τις καὶ πανοῦργος· τῇ δὲ λίαν συνέσει καὶ ὀξύτητι τῆς γνώμης, ἐπεκάλυπτε πολλάκις τὰ τῆς οἰκείας φύσεως ἐλαττώματα, πᾶσαν σκληρὰν πρᾶξιν ἑτέροις ἀνατιθείς. ἐπιμελὴς δὲ ὅμως καὶ ταχὺς ἐν ταῖς τῶν πρακτέων ἐπιβολαῖς. καὶ πολλὰ τῆς βασιλικῆς θεραπείας, ἐπὶ τὸ αὐθαδέστερον, παρὰ τὰ καθεστηκότα Ῥωμαίοις πάτρια, μετεσκεύασεν. Ὅτι Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς, τὴν βασιλείαν ἀφέντες, τὸν ἰδιώτην* μετῆλθον. καὶ ὁ μὲν, ἐς Σάλωνας πόλιν Ἰλλυρικὴν· ὁ δὲ, ἐς τὴν Λευκανῶν, ἀφίκετο· καὶ ὁ μὲν Μαξιμιανὸς, πόθῳ τῆς ἀρχῆς ἐς μεταμέλειαν ἦλθε· Διοκλητιανὸς δὲ, ἐν ἡσυχίᾳ κατεγήρα, ἐν ἔτεσι τρισὶν ὑπερβολὴν ἀρετῆς ἐνδειξάμενος· τῆς δὲ Ἑλληνικῆς θρησκείας οὐδ᾽ ὅλως ἀποστάς. ¶ *Ἑρκύλιος] ἐστὶ καὶ δίχα πάντων προκαλυμμάτων, ἄγριός τε ὢν καὶ τυραννικός· τὸ τῆς οἰκείας γνώμης τραχὺ, τῷ καταπληκτικῷ τοῦ προσώπου παραδηλῶν. τῇ γοῦν ἑαυτοῦ φύσει πανταπασιν ἐνδιδοὺς, καὶ τῷ Διοκλητιανῷ πρὸς ἅπαν ἄτοπόν τε καὶ σκληρὸν βούλευμα ἑκούσιος ὑπουργὸς καθίστατο.

ſed proſcriptionibus & cædibus illuſtrium virorum polluendo prouinciã peruaſit. Eodemq; tempore veterum ſcripta de fuſione argenti atque auri, conquiſita combuſſit; ne ex illa arte ditati Ægyptii, & pecuniæ freti copiis, in poſterũ rebellarent. Ingenio fuit vario & callido; ſed ſingulari prudentia & acumine. vitia naturæ ſæpe celauit, res omnes aſperiores in alios conferendo: diligens tamen, & in rebus gerendis ſtrenuus: & multa imperatorii cultus contra morem maiorum inſolentius mutauit. Diocletianus & Maximianus, abdicato imperio, ad vitam priuatam redierunt: ac ille quidem Salonas vrbem Illyricam ſe contulit; alter in Lucanos abiit. Ac Maximianum quidem relicti principatus pœnituit: Diocletianus autem, tranquille conſenuit; ac triennium ſumma cum virtute exegit; ethnica religione tamen mordicus retenta. ¶ Herculius, etiam ſine vllo prætextu ſæuus erat & tyrannicus; animiq; ſui aſperitatẽ toruitate vultus præ ſe ferebat. Itaq; prorſus ingenium ſecutus ſuum, Diocletiani etiam ad omnia cõſilia inhumana & aſpera vltro ſe miniſtrum præbuit.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ὁ Μ. μγ΄.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας. ἐστὶ ἐξ ἀφανῶν τίκτεται τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίῳ· γνωρισθεὶς δὲ κατά τινας γνωρίμους τύπους τῷ πατρί· ὃς κατά τινα τύχην ἔγνω τοὺς τόπους καταλιπεῖν ἐν οἷς διέτριβεν, ἐξορμῆσαι δὲ πρὸς τὸν πατέρα Κωνστάντιον, ἐν τοῖς ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις ἔθνεσιν ὄντα, καὶ Βρεττανίᾳ συνεχέστερον ἐνδημοῦντα. θεασάμενος δὲ αὐτὸν ὁ πατὴρ, χειροτονεῖ βασιλέα, τοὺς ἐκ τῆς Θεοδώρας υἱοὺς καταλιπὼν, ἰδὼν αὐτὸν εὖ ἔχοντα σώματος. Δύο δὲ καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίων ἀπὸ τῆς Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας, διεληλυθότων ἐνιαυτῶν, Κωνσταντῖνος τὴν νέαν Ῥώμην ἀνίστησι. ¶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, βασιλεύς. περὶ οὗ γράφει Εὐνάπιος φληνάφους καὶ παρῆκα αὐτοὺς αἰδοῖ τοῦ ἀνδρός. ¶ ΜΑΞΕΝΤΙΟΣ, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς κακῶς τοὺς Ῥωμαίους ἐπέτριβε, τυραννικῷ μᾶλλον ἢ βασιλικῷ τρόπῳ χρώμενος κατ᾽ αὐτῶν, μοιχεύων ἀναίδην τὰς τῶν ἐλευθέρων γυναῖκας, καὶ πολλοὺς ἀναιρῶν, καὶ ποιῶν τούτοις ἀκόλουθα. τοῦτο γνοὺς ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ῥύσασθαι τοὺς Ῥωμαίους τῆς ὑπ᾽ αὐτὸν βασιλείας ἐσπούδαζεν. εὐθύς τε φροντίδα ἐποιεῖτο, τίνα τρόπον καθέλοι αὐτόν.

CONSTANTINVS M. XLIII.

CONSTANTINVS Magnus, Imperatori Conſtantio obſcure natus, & e ſignis quibuſdã a patre agnitus: decreuit, relictis iis locis in quibus verſabatur, ad patrem Conſtantiũ proficiſci, apud Tranſalpinas gentes & in Britãnia plerumq; verſantem. Quem pater cum robuſto eſſe corpore videret, præteritis Theodoræ filiis, Imperatorem deſignat. Nouam Romam Conſtantinus annis CCCLXII ab Auguſti Cæſaris monarchia cõdidit. ¶ De hoc nugas ſcribit Eunapius: quas ob reuerentiam viri prætereo. ¶ MAXENTIVS, Imperator Romanorum; male Romanos attriuit, tyrãnico more potius quam imperatorio. Nã & palã ſtuprabat ingenuas matronas: & multos interficiebat, & his conſentanea cetera faciebat. Quo Magnus Cõſtantin' cognito, liberare illos dominatu eius ſtudebat: ſtatimq; quo pacto illum euerteret, cogitabat.

Ei cogitationi intentus, ſub meridiem vidit † columnam ignis, forma crucis ſcribentem, IN HOC VINCE: factusq; eſt Chriſtianus. Licinius vero, collega eius, frigidas Græcorum fouẽs opiniones, Chriſtianos oderat: metu tamen Cõſtantini perſecutionem apertam inſtituere reformidabat; ſed clam per inſidias multos occidebat. Tandem etiã aperte graſſatur, atq; certo loco exiſtit perſecutio: quæ res Conſtantinum non latebat. Edicto enim vetuerat Licinius, ne inter ſeſe conuenirent epiſcopi; ne res Chriſtianorũ incrementi cauſam haberent. Dirupta itaque ficta amicitia, odioq; erumpente, tãdem a Conſtantino interfectus eſt Licinius.

stylum

¶ Conſtantinopolis, tanto eſt aliis omnibus vrbibus maior, quãto Romã eſſe minor videtur: a qua ſecundam numerari, longe mihi quidem certe videtur eſſe melius, quam ceterarum omnium primam exiſtimari. Anni CCCLX a Cæſaris Auguſti monarchia exierant, veteris Romę rebus ad finem tendentibus, cum Cõſtantinus Conſtantii F. ſceptris potitus, nouam Romam condit. A noua autẽ Roma condita, vſq; ad imperium Baſilii & Cõſtantini Porphyrogenitorum, anni ſunt CCCVIII. ¶ Criſpus autem, nomen filii Cõſtantini Magni: quem indicta cauſa occidit, iam Cæſaris dignitate præditum; ob ſuſpicionẽ conſuetudinis cum Fauſta nouerca; legis naturalis nulla habita ratione. quẽ tantum caſum matrem Helenam ægre ferentem, vt conſolaretur ſcilicet Conſtantinus, malũ malo maiore eſt medicatus. Balneo enim ſupra modũ calefacto, Fauſtam in eo collocatam, eduxit mortuã. Quærendum autem, num poſt baptiſmum hoc fecerit?

Conſtantius, Conſtans, & Conſtantinus, filii magni Conſtantini.

IVLIANVS APOST. XLVIII.

IVLIANVS Parabata & Apoſtata. (*id eſt, Perduellis, ſiue Transgreſſor & Deſertor*) Romanorũ Imperator, Cõſtantini magni Imperatoris nepos ex fratre Dalmata, & matre Galla. Scripſit de Cæſaribus ſeu Imperatoribus Romanorũ, ab Auguſto exorſus: aliũ librũ De tribus figuris: & q̃ Saturnalia vocãtur: Miſopogonẽ, (*id eſt Oſorẽ barbæ*) ſeu Antiochicũ: Vnde mala ſint ſecundũ indoctos:

ἐν ταιαύτῃ οὖν φροντίδι ὢν, περὶ μεσημβρινὰς ἡλίου ὥρας, εἶδεν ἐν τῷ οὐρανῷ στύλον πυρὸς * στροφάδως γράφοντα, ΕΝ ΤΟΥΤΩι ΝΙΚΑ· καὶ γέγονε Χριστιανός. Λικίνιος δὲ, ὁ συμβασιλεύων αὐτῷ, τὰς Ἑλλήνων * ψυχρὰς δόξας, ἐμίσει Χριστιανοὺς· καὶ διωγμὸν μὲν προφανῆ, φόβῳ Κωνσταντίνου κινεῖν ὑπεστέλλετο· λεληθότως δὲ πολλοὺς ἐσκευώρητο· προϊὼν δὲ, καὶ φανερῶς ἐπεχείρει· καὶ γέγονε διωγμὸς τοπικός. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον οὐκ ἐλάνθανε. νόμῳ γὰρ ὁ Λικίνιος τοὺς ἐπισκόποις ἐκέλευε μὴ φοιτᾶν παρ' ἀλλήλους· ὡς ἂν μὴ ἔχῃ πρόφασιν αὔξεσθαι τὰ Χριστιανῶν. διακοπείσης δὲ τῆς πλαστῆς φιλίας, εἰς ἀπέχθειαν ἦλθον· καὶ τέλος ἀναιρεῖται ὑπὸ Κωνσταντίνου ὁ Λικίνιος.

¶ Κωνσταντινούπολις] αὕτη τοσοῦτον τῶν ἄλλων ἐστὶν ἁπασῶν μείζων, ὅσον τῆς Ῥώμης ἐλαττοῦσθαι δοκεῖ· ἧς τὸ δευτέραν τετάχθαι, μακρῷ καὶ βέλτιον ἔμοιγε φαίνεται, ἢ τῶν ἄλλων ἁπασῶν πρώτην νομίζεσθαι. τξ' χρόνοι ἀπὸ τῆς Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλύθεισαν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῆς εἰς τέλος ἀφιγμένων, Κωνσταντῖνος, ὁ Κωνσταντίου παῖς, τῶν σκήπτρων ἐπιλαβόμενος, τὴν Ῥώμην τὴν νέαν ἀνίστησιν. ἀπὸ δὲ τῆς κτίσεως τῆς νέας Ῥώμης, μέχρι τῶν κατεχόντων τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας Ῥωμαίων Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου τῶν πορφυρογεννήτων, *ἔτη. ¶ Κρίσπος δὲ, ὄνομα τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου· ὃν κατέκτεινεν ἀκρίτως, ἤδη τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξιωθέντα τιμῆς, εἰς ὑποψίαν ἐλθόντα τοῦ Φαύστῃ τῇ μητρυιᾷ συνεῖναι· οὐ τῆς φύσεως θεσμοῦ μηδένα λόγον ποιησάμενος. τῆς δὲ Κωνσταντίνου μητρὸς Ἑλένης ἐπὶ τῷ τηλικούτῳ πάθει δυσχεραινούσης, παραμυθούμενος αὐτὴν ὥσπερ ὁ Κωνσταντῖνος, κακῷ τὸ κακὸν ἰάσατο μείζονι. βαλανεῖον γὰρ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐκπυρώσας, τούτῳ τὴν Φαῦσταν ἐναποθέμενος, ἐξήγαγε νεκράν. ζητητέον δὲ, εἰ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι τοῦτο ἐποίησε.

Κωνστάντιος καὶ Κώνστας καὶ Κωνσταντῖνος, υἱοὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου.

ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ Ὁ ΑΠ. μή.

Ἰουλιανὸς, ὁ Παραβάτης καὶ Ἀποστάτης, Ῥωμαίων βασιλεύς· Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀνεψιὸς, ἀπὸ * Δαλματίου ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ μητρὸς Γάλλας τοὔνομα. ἔγραψε τοὺς καλουμένους Καίσαρας· περιέχει δὲ τοὺς ἀπὸ Αὐγούστου Ῥωμαίων βασιλεῖς· ἑτέραν βίβλον Περὶ τῶν τριῶν σχημάτων, καὶ τὰ καλούμενα Κρόνια· καὶ τὸν Μισοπώγωνα ἢ Ἀντιοχικόν· Περὶ τοῦ πόθεν τὰ κακὰ κατὰ τοὺς ἀπαιδεύτους·

Πρὸς

Πρὸς τὸν Κύνα Ἡράκλειτον, πῶς κυνιστέον· ἐπιστολὰς παντοδαπὰς, καὶ ἄλλα. περὶ τοῦ Ἐμπεδοτίμου λέγει ὁ Παραβάτης οὕτως ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Κρονίοις· Ἡμεῖς δὲ Ἐμπεδοτίμῳ καὶ Πυθαγόρᾳ πιστεύοντες, οἷς τε ἐκεῖθεν λαβὼν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἔφη· καὶ μικρῷ πρότερον· καὶ ὁ κλεινὸς ἡμῖν ἔδοξε καὶ ἱεροφάντης Ἰάμβλιχος. Ἐπὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ πολλαὶ δίκαι ἐχώρουν, σχεδὸν ἐμφορουμένων τῶν ἀνθρώπων τῆς δικαιοσύνης τοῦ κρίνοντος· ἀναβολαί τε οὐκ ἦσαν ἐπ' αὐταῖς, ὅσαι νόμιμον ἐκ τῶν συνήθων γραμμάτων τὸ ἄδικον ἴσχουσιν, εἰς βοήθειαν τῶν ἀδικούντων καὶ περιειληφότων· ἀλλ' ἢ παραχρῆμα ἔδει τὸ ἴσον ἐλέγχεσθαι κατὰ φύσιν· ἢ τὸ μέλλειν καὶ διατριβόμενοι εἰς τὸν χρόνον, ὕποπτον ἦν. * Βαρὺς μὲν οὖν καὶ λυπηρὸς ἐτύγχανε· καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ τὸ τῶν πονηρῶν ἔθνος καὶ ἀδικούντων διηγείρετο. οὐ γὰρ ἀδικεῖν ἐξῆν οὐδὲ λανθάνειν ἀδικοῦσι. βαρύτερον δὲ αὐτὸν ἀπεδείκνυε τοῖς μοχθηροῖς, καὶ τὸ εὐπρόσοδον. οἷα γὰρ προϊόντος μὲν πολλάκις διὰ τὰς ἱερομηνίας καὶ θυσίας, ἡμέρου δὲ φύσει πρὸς πᾶσαν ἔντευξιν τυγχάνοντος, ἐκώλυον τοὺς δεομένους λόγου τυχεῖν. ὁ μὲν οὖν ἐλάχιστον τῆς ὑπὸ τῶν πονηρῶν ταύτης βλασφημίας τε καὶ ὀργῆς ᾐσθάνετο καὶ ἐφρόντιζε. Περὶ τῆς τελευτῆς Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου τοῦ ἀθέου, χρησμὸς ἦν τοιοῦτος· Ἀλλ' ὁπότ' ἂν σκήπτροισι τεοῖς Περσήιον αἷμα Ἄχρι Σελευκείης κλονέων ξιφέεσσι δαμάσσῃς· Δὴ τότε σε πρὸς Ὄλυμπον ἄγει πυριλαμπὲς ὄχημα, Ἀμφὶ θυελλείῃσι κυκώμενον ἐν στροφάλιγξι· Ῥίψαντα βροτέων * ἐθέων πολύτλητον ἀνίην. Ἥξεις δ' αἰθερίου φάεος πατρώϊον αὐλήν· Ἔνθεν ἀποπλαγχθεὶς, μεροπήιον ἐς δέμας ἦλθες. Ἔστι δὲ καὶ ὁ χρησμὸς ὁ δοθεὶς αὐτῷ ὅτε περὶ Κτησιφῶντα διῆγε· Γηγενέων ποτὲ φῦλον ἐνήρατο μητίετα Ζεὺς, Ἔχθιστον μακάρεσσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι. Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἰουλιανὸς θεοειδὴς, Μαρνάμενος Περσῶν πόλιας καὶ τείχεα μακρὰ Ἀγχεμάχων διέπερσε πυρὶ κρατερῷ τε σιδήρῳ· Νωλεμέως δ' ἐδάμασσε πόλεις τε καὶ ἔθνεα πολλά. Ἀλλὰ καὶ ἑσπερίων ἀνδρῶν, Ἀλαμανικὸν οὖδας Ὑσμίναις πυκιναῖσιν ἑλὼν, ἀλάπαξεν ἀρούρας. ¶ Λιβάνιος] ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, καίπερ τοσούτοις ἐμβεβηκὼς, τῆς τε περὶ λόγους ἥπτετο φιλοτιμίας, καὶ τὸν τῆς Ἀντιοχείας σοφιστὴν, ᾧ Λιβάνιος ὄνομα, διαφερόντως ἐθαύμασεν· τὰ μὲν, ἴσως ἐπαινῶν· τὰ δὲ, ὅπως λυποίη τὸν μέγαν σοφιστὴν Προαιρέσιον, προτιμῶν ἕτερον.

Ad Canem (ſeu Cynicum) Heraclitum, quo pacto ſecta Cynica tractanda ſit: Epiſtolas omnis generis, & alia. De Empedotimo in Saturnalibus ſic ſcribit Parabata: Nos Empedotimo & Pythagoræ, & iis quæ inde accepta Pōticus Heraclides tradidit:† & paulo ante; Inclytus nobis viſus eſt & hierophantes Iamblichus. Ad Iulianum multæ cauſæ deferebantur, cū homines affatim fruerentur æquitate iudicis. Neq; enim dilationes erant earum; quæ lege ſancitam e receptis ſcriptis haberent iniquitatem, & hominibus iniuſtis alienaque detinentibus auxiliarentur: ſed aut ſtatim æquitas naturę conſentanea demonſtranda erat; aut mora & procraſtinatio ſuſpecta habebatur. Grauis igitur & moleſtus erat: atque ob hæc etiam improborum & iniuſtorum natio excitabatur. Neque enim iniuſte agere, neque celare iniurias licebat. Ac faciles ad eum aditus, infeſtiorē etiam eum reddebant improbis. Nam quia ſæpe in publicum, propter ſacra & victimas prodibat, naturaque mitis erat in omni congreſſu, nemini colloquiū negabatur. Ac ille quidem maledicta & iras improborum diſſimulabat, minimeque curabat. De obitu Iuliani Parabatæ & impii, oraculum huiuſmodi exſtabat: *Sed quando ſceptris tuis Perſicum ſanguinem, vſque ad Seleuciam agitans gladiis domueris; Tum ſane te ad Olympum ducet igni fulgens currus, Cum procellis permiſtū in vertiginibus, Abiecta mortalium.† morum ærumnoſa moleſtia. Venies autem in ætherii luminis paternam aulam: Vnde cum aberraſſes, humanum in corpus veniſti.* Exſtat & oraculum ei datum, cum iuxta Cteſiphontem verſaretur: *Terrigenarum quondā genus deleuit cōſilio pollens Iupiter, Inimiciſſimum beatis Olympias ædes tenentibus. Romanorum Imperator Iulianus deo ſimilis, Pugnans Perſarum vrbes & mœnia longa, Comminus pugnantium, deuaſtauit igni, validoq́ ferro; Aſſidueque domuit & vrbes & gentes multas. Quin & occidentalium virorum, Alamanico ſolo prœliis crebris capto, vaſtauit arua.* ¶ *Libanius*] Iulianus autem Parabates, quamuis tāta mole negotiorū ſuſcepta, tamē dicendi gloriam expetebat: & Antiochenū ſophiſtam, cui Libanio nomen erat, ſupra modū admirabatur; partim quidem forſan, quod eum probaret; partim etiam, vt magnum ſophiſtā Proæreſium dolore afficeret, alterū illi præferēdo.

† membrorum

Acacius quidem certe, homo dicendi peritus, & Phryx Tuſcianus, ſemper illum propter hæc accuſabant, eiusque iudicia reprehendebant.

¶ Ἑταῖρε] Plato & ceteri philoſophi germanos eruditionis amatores, *ſodales* vocabant: quos & Iulianus imitabatur, in congreſſibus eruditorum omnes ſodales appellans; non elatus imperio.

IOVIANVS, XLIX.

IOVIANVS, Imperator Romanorum orthodoxus; magna cura & ſollicitudine complexus eſt eccleſias, & exſulantes epiſcopos reuocauit: & ad S. Athanaſium miſit, vt ſinceræ fidei certitudinem ſcripto ſibi declararet: isque illi miſit epiſtolã rectis ſententiis refertam. Imperauit poſt Iulianum: qui cum optionem dediſſet militibus, vt aut ſacrificarent, aut exauctorarentur: hic zonam deponere maluit. Niſibin profectus, vrbem populoſam; ac duos menſes ibi cõmoratus, quidquid pecuniæ habuit, conſumpſit; incolas nullo benigno ſermone aut beneficio proſecutus; homo nõ ſuapte virtute, ſed propter paternam gloriam ad tantum faſtigium euectus. Fuit etenim non quidẽ prorſus infirmo corpore, nec bellicarũ rerum rudis; ſed rudis & expers doctrinæ, etiam quod habebat ingenii, per ignauiam obſcurabat ac delebat.

Hic poſt Iulianum, vt dictum eſt, imperio Romanorum potitus, omnibus rebus deſpectis, dignitate, quam conſecutus erat, frui ſtudebat: atq; e Perſide fugiens, in fines Romanorũ, ad oſtentandam fortunam ſuam, properabat: ac Niſibim, vrbem Romanę olim dicionis, Perſis dedit. Deridebatur igitur cantilenis, & verſib. alio detortis, & famoſis libellis, ob Niſibidis proditionem. Idem Iouianus, ab vxore ſua incitatus, ædem elegantiſſimam, ab Adriano Imperatore ad cõſecrationẽ Traiani patris conditam, & a Iuliano bibliothecã deſignatam † eunucho cuidam Theophilo, cum omnibus libris cremauit, ipſis cõcubinis cum riſu pyram incendentibus. Antiocheni autem, Imperatori irati, famoſos libellos partim humi abiiciebãt, vt quiuis tolleret, ac legeret, partim parietibus affigebant. Erãt autem huiuſmodi: *Veniſti e bello: vtinam ibi periiſſes.* &, *Dyspari, forma præſtãtiſſime*; & reliqua. &,

Ἀκάκιος γοῦν τις αὐτῷ τῶν περὶ τὴν ῥητορικὴν δεινῶν, καὶ ὁ ἐκ Φρυγίας Τυσκιανός, ἀεὶ πρὸς ταῦτα ἐπεκάλουν, καὶ διεμέμφοντο τὰς κρίσεις. ¶ Ἑταῖρε] ὁ Πλάτων καὶ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι, τοὺς γνησίους ἐραστὰς τῶν λόγων, ἑταίρους ἐκάλουν. οὓς ἐμιμεῖτο Ἰουλιανός, ἑταίρους πάντας καλῶν ἐν ταῖς συνουσίαις, οὐκ ἀπαυθαδιζόμενος τῇ βασιλείᾳ.

ΙΟΒΙΑΝΟΣ, μθʹ.

Ἰοβιανός, βασιλεὺς Ῥωμαίων ὀρθόδοξος. ὃς ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα πολλὴν ἐποιεῖτο τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τοὺς ἐν ἐξορίαις ἐπισκόπους πάντας ἀνεκαλέσατο· τῷ τε ἁγίῳ Ἀθανασίῳ ἀπέστειλε τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐγγράφως αὐτῷ σημᾶναι τὴν ἀκρίβειαν· ὁ δέ, ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν πλήρη ὀρθοδοξίας. Οὗτος μετὰ Ἰουλιανὸν ἦρξεν· ὅς, ἡνίκα Ἰουλιανὸς αἵρεσιν τοῖς στρατευομένοις ἐτίθει, θύειν ἢ ἀποστρατεύεσθαι, μᾶλλον τὴν ζώνην ἀποθέσθαι ἐβούλετο. ἐλθὼν δὲ ἐς Νίσιβιν πόλιν πολυάνθρωπον, δύο μῆνας ἐνδιατρίψας αὐτῇ, ὅσα περιεῖχε χρήματα καταναλώσας, τοῖς ἐνοικοῦσι μηδενὸς μεταδοὺς ἢ λόγου φιλανθρώπου, ἢ πράξεως ἀγαθῆς· ἄνθρωπος οὐ δι᾽ ἀρετὴν οἰκείαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν, ἐς τοσοῦτον ἀρχῆς προελθών. ἦν μὲν γὰρ οὐδὲ παντάπασιν ἀσθενὴς τὸ σῶμα, οὔτε πολεμικοῖς ἔργοις ἀγύμναστος. ἀμελέτητος δὲ ὢν καὶ ἄγευστος παιδεύσεως, καὶ ἣν εἶχε φύσιν, διὰ ῥαθυμίαν ἠμαύρου καὶ ἠφάνιζεν. Οὗτος, μετὰ Ἰουλιανόν, ὡς εἴρηται, τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἐγκρατὴς γενόμενος, πάντων καταφρονήσας, ἐσπούδαζε τοῦ συμβάντος αὐτῷ ἀξιώματος ἀπολαῦσαι· καὶ φεύγων ἐκ Περσίδος, ἐσπούδει γενέσθαι τῶν Ῥωμαίων ἐθῶν ἐντός, εἰς ἐπίδειξιν τῆς τύχης· καὶ τὴν Νίσιβιν πόλιν τοῖς Πέρσαις, πάλαι Ῥωμαίοις οὖσαν κατήκοον, ἐκδίδωσιν. ἀπέσκωπτον οὖν αὐτὸν ᾠδαῖς καὶ παρῳδίαις, καὶ τοῖς καλουμένοις φαμώσοις, διὰ τὴν τῆς Νισίβιδος προδοσίαν. Ὁ δὲ Ἰοβιανός, ἐκ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ κινηθείς, τὸν ὑπὸ Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως κτισθέντα ναὸν χαριέστατον, ἐς ἀποθέωσιν τοῦ πατρὸς Τραϊανοῦ, παρὰ δὲ τοῦ Ἰουλιανοῦ κατασκευασθέντα βιβλιοθήκην εὐνούχῳ τινὶ Θεοφίλῳ, κατέφλεξε σὺν πᾶσιν οἷς εἶχε βιβλίοις, αὐτῶν τῶν παλλακίδων ὑφαπτουσῶν μετὰ γέλωτος τὴν πυράν. οἱ δὲ Ἀντιοχεῖς, ἠγανακτηκότες κατὰ τοῦ βασιλέως· καὶ τὰ μὲν ἀπερρίπτουν τῶν βιβλίων ἐς τὸ ἔδαφος, ὥστε ἀναιρεῖσθαι τὸν βουλόμενον καὶ ἀναγινώσκειν· τὰ δέ, τοῖς τοίχοις προσεκόλλιζον. ἦν δὲ τοιαῦτα· Ἤλυθες ἐκ πολέμου· ὡς ὤφελες αὐτόθ᾽ ὀλέσθαι. καί, Δύσπαρι εἶδος ἄριστε, καὶ τὰ ἑξῆς. καί,

Εἰ μὲ

Εἰ μὴ ἐγώ σε λαβὼν, ἀπὸ μὲν φίλα εἵματα δύσω
Χλαῖναί τ' ἠδὲ χιτῶνα, τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει·
Αὐτὸν δὲ κλαίοντα θοὰς ἐπὶ Πέρσας ἀφήσω. γραῦς δέ τις, μέγαν καὶ καλὸν αὐτὸν θεασαμένη, μαθοῦσα δὲ ἀνόητον εἶναι, ἐφθέγξατο, Ὅσον μῆκος καὶ βάθος ἡ μωρία! καὶ ἄλλος δέ τις ἰδιώτης, ἀποτολμήσας μεγάλῃ τῇ φωνῇ βοῆσαι ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ, γέλωτα παρέσχε πᾶσιν, εἰπὼν κενὰ καὶ ψυχρὰ τῇ ἡλικίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐταράχθη ἂν ἄτοπα, εἰ μὴ Σαλούστιός τις ἔπαυσε τὴν στάσιν. Ὁ δὲ Ἰοβιανὸς, χειμῶνος ὄντος, ὡδοιπόρει ἐπὶ Κιλικίαν καὶ Γαλατίαν· καὶ ἐν Δαδαστάνοις ἀπέθανε, μύκητα πεφαρμαγμένον φαγών. κατὰ δὲ τὴν ἡγεμονίαν κοινὸς καὶ ἐλευθέριος ἔδοξεν εἶναι. Ἐπὶ Ἰοβιανοῦ ἦν Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Παλαιστίνης· ὃς λίβελλον ἔγραψε περὶ ὀρθοδόξου πίστεως, ἀποδεχόμενος τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον.

Niſi ego te captum, & caris veſtibus exutum, Lana & tunica, quæq; pudenda obtegunt, Ipſum plorantem ilico in Perſas remiſero. Anus autem quædam, pulchritudinem & magnitudinem eius conſpicata, cum amentem eſſe didiciſſet; ** Quanta*, inquit, *eſt longitudo & profunditas, tanta eſt ſtultitia.* Et alius quidam homo priuatus, magna voce in circo equeſtri clamare auſus, riſum præbuit omnibus, cũ inania quædam & frigida de ſtatura illius dixiſſet. Ac grauius aliquid commiſſum eſſet; ni Saluſtius quidam ſeditionem compeſcuiſſet. Iouianus vero, hieme Ciliciam & Galatiã petens, Dadaſtanis obiit, fungo venenato deuorato. In principatu autem humanum & liberalẽ ſe præbuit. Sub Iouiano fuit Acacius Cæſareæ Palæſtinæ epiſcopus: qui libellum de Orthodoxa fide ſcripſit, ſynodũ Nicaenam comprobans.

ΟΥΑΛΕΝΤΙΝΙΑΝΟΣ, ν'.

Οὐαλεντινιανὸς, Ῥωμαίων βασιλεὺς Χριστιανὸς, καὶ τὰ τοῦ ὁμοουσίου φρονῶν, οὐδὲν τοὺς ἐναντίους ἠδίκει. ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὸ νομοθετεῖν ἑτοιμότατος, φροντίζων καὶ τῆς τῶν θησαυρῶν δικαίας ὑποδοχῆς· πρὸς δὲ τῆς τῶν ἀρχόντων αἱρέσεως ἀκριβὴς, καὶ τιμωρὸς τῶν ἀπειθούντων ἀπαραίτητος· ἐπὶ δὲ τοῖς πολέμοις ἄριστος. Ὁ δὲ Οὐάλης τῆς Ἀρείου δόξης μεταποιούμενος, πολλοὺς ἐξορίαις ὑπέβαλε· καθ' ὃν χρόνον τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας Λιβέριος προΐστατο, τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀθανάσιος, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Εὐδόξιος τῆς Ἀρείου θρησκείας διδάσκαλος.

¶ Σαλούστιος, ἔπαρχος πραιτωρίων· ὃς προεβάλετο βασιλέα Οὐαλεντινιανόν. ὁ δὲ, βασιλεύσας, διεδέξατο * αὐτήν· καὶ ἔθηκε πρόσταγμα, ἵνα εἴ τις τι ἠδίκηται παρ' αὐτοῦ, προσέλθῃ τῷ βασιλεῖ. οὐδεὶς δὲ προσῆλθεν. ἦν γὰρ ἁγνότατος ὁ Σαλούστιος. Οὗτος δὲ ὁ Οὐαλεντινιανὸς, τὸν πραιπόσιτον Ῥοδανὸν, ἀδικήσαντα Βερενίκην τινὰ χήραν· * ἧς προσελθούσης τῷ βασιλεῖ, ἔδωκε δικαστὴν Σαλούστιον. ὁ δὲ, κατεδίκασε τὸν πραιπόσιτον. καὶ τούτου καταφρονήσαντος, τὸν πραιπόσιτον ἐν τῷ ἱππικῷ πυρὶ παραδίδωσι· καὶ τὴν κτῆσιν πᾶσαν τοῦ ἀρχιευνούχου τῇ χήρᾳ δίδωσι· καὶ φοβηθέντες, πάσης ἀδικίας ἀπέσχοντο. ¶ Λείας, βοσκήματα, πραίδας ἀπὸ πολεμίων] Σκυθῶν ἐπιδραμόντων τὴν Ῥωμαίων χώραν, καὶ πολλὴν λείαν παρασυράντων, ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντινιανὸς ὀργισθεὶς, καὶ βοήσας μειζόνως, ἐρράγη τὰ τῆς φωνῆς αἴτια, καὶ ἐτελεύτησε.

VALENTINIANVS, L.

VALENTINIANVS, Romanorum Imperator Chriſtianus; cũ eiuſdem cum Patre naturę Chriſtum eſſe ſentiret, nulla in re aduerſarios lædebat. Fuit & ad leges ferẽdas promptiſſimus; in id quoque intentus, vt theſauri iuſte acciperentur: (*id eſt, ne per iniuriam fiſcus augeretur, aut per iniuriã exhauriretur*) in deligendis magiſtratibus accuratus, & inexorabilis cõtumacium vltor: in bellis fortiſſimus. VALENS autem, Arii opinioni addictus, multos in exſilium miſit: quo tẽpore Romanæ eccleſiæ Liberius pręfuit, Alexandrinæ vero Athanaſius, & Conſtãtinopolitanæ Eudoxius, Arianæ ſectæ magiſter. ¶ Saluſtius, præfectus prætorio, Valentinianũ ſuo ſuffragio deſignauit Imperatorẽ. Qui cũ imperiũ ſuſcepiſſet, edicta propoſuit, vt ſi quis a ſe affectus eſſet iniuria, Imperatorẽ adiret. Verũ nemo queſtus eſt. fuit enim integerrimus Saluſtius. Hic Valentinianus, præpoſitum Rhodanum, qui Berenicen viduã iniuriis affecerat; * mulieri de illo conqueſtæ iudicem dedit Saluſtiũ: a quo cõdemnatus præpoſitus, cum iudicium illius nihili faceret, ab Imperatore in Hippico crematus eſt, omnibus archieunuchi bonis viduæ aſſignatis. Quo exẽplo territi mortales, omni iniuria abſtinuerũt. ¶ *Λείας, pecora, prædas*] Cum Scythæ incurſionem in fines Romanorum feciſſent, magnamq; prædam abegiſſent, Imperator Valentinianus iratus, & vehementius vociferatus, vocis inſtrumentis ruptis, obijt.

VALENS, LI.

VALENS, Imperator Romanorũ, peruerſis imbutus opinionibus, hæreticorum defenſor, via patrum ſuorum eſt ingreſſus. Nam & epiſcopos relegabat, & presbyteros, & diaconos, & monachos: Tatiano tum Alexandriæ preſidente. Multos Chriſtianos excruciauit, & quoſdam cremauit. Verũ hæc omnia fecit poſt mortem Athanaſii. Homines igitur orthodoxi in vrbe Conſtãtinopolitana, ſpe concepta clementiæ Valentis, legatos ad eum Nicomediæ degentem miſerunt, ſacri ordinis viros LXXX: quorum duces erant Theodorus, & Curbagus, & Menedemus: quos vniuerſos vna cum naui ſuccendi iuſſit. omnes itaq; cum naui conflagrarunt: quæ quidem vſque ad Dacibiza durauit, ibiq; diſſoluta eſt. Huius execrandi Valentis tempore, Lucius, epiſcopus quidam ſectæ Arianæ, ſtatim inſtar lupi in Eccleſiã impetum fecit: & Petrus Romam aufugit. Lucius autem ita graſſatus eſt, vt nec in gentiliũ perſecutionibus ſimile quidquam ſit factum. Nam tria milia hominum emiſit, qui e medio tollerent & perderent viros pios in deſerto.

¶ Valens, Romanorum Imperator, Arianæ opinioni addictus, multos in exſilium miſit: quo tempore Romanę eccleſiæ Liberius præſidebat, Alexãdrinæ Athanaſius, Conſtantinopolitanæ Eudoxius, Arianæ religionis doctor.

ΟΥΑΛΗΣ, ναʹ.

Οὐάλης, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς, κακόδοξων, καὶ συγκροτῶν τοὺς αἱρετικοὺς, εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἰδίων πατρῴων ἐπορεύετο. καὶ γὰρ ἐπισκόποις εἰς ἐξορίας ἔπεμπε, καὶ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ μοναχοὺς, Τατιανοῦ τότε ἄρχοντος Ἀλεξανδρείας· καὶ πολλοὺς τῶν Χριστιανῶν ἐβασάνισε, καί τινας πυρὶ παρέδωκε. ταῦτα δὲ πάντα μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἀθανασίου. οἱ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθόδοξοι, ἐλεηθήσεσθαι νομίζοντες ὑπὸ Οὐάλεντος, πρεσβείαν ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν ἐν Νικομηδείᾳ τυγχάνοντα, πέμψαντες ἱερατικοὺς ἄνδρας ὀγδοήκοντα· ὧν ἡγοῦντο Θεόδωρος, καὶ Κύρβαγος, καὶ Μενέδημος. οὓς ἅπαντας σὺν τῷ πλοίῳ ὑφαφθῆναι προσέταξε· καὶ πάντες σὺν τῇ νηῒ κατεφλέχθησαν, μέχρι Δακιβίζων τοῦ πλοίου διαρκέσαντος, κἀκεῖσε διαλυθέντος. Ἐπὶ τοῦ βδελυροῦ Οὐάλεντος, Λούκιός τις ἐπίσκοπος τῆς τῶν Ἀρειανῶν αἱρέσεως, παραχρῆμα ὡς λύκος τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπεπήδησεν· ὁ δὲ Πέτρος, εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέφυγεν. ὁ δὲ Λούκιος, τοσαῦτα ἐνεδείξατο, οἷα οὐδὲ ἐν τοῖς διωγμοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐγένετο. τρεῖς γὰρ χιλιάδας ἀπέστειλεν, ἀναιροῦντας καὶ πορθοῦντας κατὰ τὴν ἔρημον τοὺς θεοσεβεῖς ἄνδρας. ¶ Οὐάλης, Ῥωμαίων βασιλεὺς, τῆς Ἀρείου δόξης μεταποιούμενος, πολλοὺς ἐξορίαις ὑπέβαλε· καθ᾽ ὃν χρόνον τῆς ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίας Λιβέριος προεστήκει, τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀθανάσιος, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Εὐδόξιος, τῆς Ἀρείου θρησκείας διδάσκαλος.

GRATIANVS, LII.

GRATIANVS, audita Valẽtis patrui morte, ſtatim ad Oriẽtalem Romam (*i. Conſtantinopolim*) aduolauit: damnataq; eius aduerſus Chriſtianos ſæuitia, miſſos ab illo in exſilium celeriter reuocauit, reſtitutis bonis, & damnis compenſatis. Legeque conceſſit omnibus, vt ſecure & abſq; cõtentione in ſuis eccleſiis conuenirẽt, ſolique templis arcerentur Eunomiani, Photiniani, Manichæi. ¶ In Peripato (*ſeu Porticu ambulatoria*) Gratiani, Valentiniani, Theodoſii ſtatuę equis inſidentes, ſuper columnis poſitæ, & Firmiliani gibbi, riſus mouendi gratia. ¶ Obiit Baſilius ſub Gratiano Romanorum Imperatore.

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, νβʹ.

Γρατιανός. οὗτος, ὡς ἐπύθετο τὴν τοῦ Οὐάλεντος τοῦ θείου τελευτὴν, αὐτίκα πρὸς τὴν ἑῴαν Ῥώμην διέβη· καὶ καταγνοὺς τῆς τοῦ θείου Οὐάλεντος τῆς περὶ τοὺς Χριστιανοὺς ὠμότητος, τοὺς μὲν ὑπ᾽ ἐκείνου ἐξορισθέντας διὰ ταχέων ἀνεκαλεῖτο, οὐσίας τε αὐτοῖς ἀποδιδοὺς, καὶ θεραπεύων τὰς βλάβας· πᾶσι δὲ νόμον παρέχειν ἀδεῶς καὶ ἀδηρίτως ἐν ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις συνάγεσθαι, μόνους δὲ τῶν ἐκκλησιῶν εἴργεσθαι Εὐνομιανοὺς, Φωτεινιανοὺς, Μανιχαίους. ¶ Ὅτι ἐν τῷ περιπάτῳ ἔφιπποι στῆλαι ἵσταντο Γρατιανοῦ, Οὐαλεντινιανοῦ, καὶ Θεοδοσίου, καὶ κυρτοῦ Φιρμιλιανοῦ, πρὸς γέλωτα. ¶ Τελευτᾷ δὲ Βασίλειος Γρατιανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος.

VALENTINIANVS IVN. LIII.

VALENTINIANVS, Imperator Romanorũ, per matrem Iuſtinam a recta fide auerſus

ΟΥΑΛΕΝΤΙΝΙΑΝΟΣ Ο ΝΕΟΣ, νγʹ.

Οὐαλεντινιανὸς, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος διὰ τῆς μητρὸς Ἰουστίνης, παρετράπη τῆς ὀρθῆς πίστεως,

καὶ ἐξε-

καὶ ἐξεβλήθη τῆς βασιλείας. καὶ ἐλθὼν πρὸς Θεοδόσιον, ἐπαιδεύθη τὴν ὀρθὴν πίστιν. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Θεοδόσιος, τὴν βασιλικὴν παράταξιν ἑστάναι, οὐ δι᾽ ὅπλων, ἀλλ᾽ ἐξ ἀγαθῶν προφάσεων. καὶ, οἶδα, φησιν, Οὐαλεντινιανὲ, παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, ἡσυχάζοντος τοῦ στρατοπέδου, τὴν νίκην κατορθωθεῖσαν, καὶ τοὺς πολεμίους ὑποταγέντας, ὑποτελεῖς γεγενῆσθαι τοῦ προλαβόντος κινδύνου. οὕτω καὶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἀνορθωθεὶς, Λικίνιον τὸν τύραννον * ἐν ναυαγίῳ διέφθειρεν· οὕτω καὶ Οὐαλεντινιανὸς ὁ σὸς πατὴρ, εὐτυχέστερον τὴν βασιλείαν καὶ ἀβλαβῆ παρὰ τῶν πολεμίων ἰθυνῶν * ἐτέλεσε, τοῦ Θεοῦ ἐκδικοῦντος αὐτὸν καὶ μάχας ἀναριθμήτους καὶ νίκας ἀπίστους ἐδέξατο, πολλοὺς βαρβάρους διαφόρους ἀνελών. Οὐάλης δὲ ὁ θεῖος ὁ σὸς, τὸν Θεὸν διαπαραιτῶν, ἐμίανε τὴν ἐκκλησίαν ὁ βέβηλος, διὰ τῆς σφαγῆς τῶν ἁγίων, καὶ ἐξορίας τῶν ἱερέων. ὃς τῇ τοῦ θεοῦ βουλήσει, ὑπὸ τῶν Γότθων πολιορκηθεὶς, ἐκαύθη. ὀρθῶς τὸν Χριστὸν σέβεται ὁ οὐκ ἀδίκως σε ἐκβαλών. ἡ σὴ ἀπιστία, Μαξίμῳ ἐγχειρῆσαι συνήνεγκεν. εἰ τὸν Χριστὸν οὐ βλέπομεν, τίνα παρακαλέσομεν μαχόμενοι; Ταῦτα καὶ πλείω τούτων νουθετήσας Θεοδόσιος Οὐαλεντινιανὸν, εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν μετήγαγεν. ¶ Ὁνωρία, ἀδελφὴ Βαλεντινιανοῦ. ἥτις καὶ αὐτὴ τῶν βασιλικῶν εἴχετο σκήπτρων· Εὐγενίῳ δέ τινι, τὴν ἐπιμέλειαν τῶν αὐτῆς ἐγχειρίσασα πραγμάτων, ἥλω ἐς λαθριον ἐρχομένη λέχος· καὶ ἐπὶ τῷ ἁμαρτήματι ἀνῃρέθη μὲν ἐκεῖνος· ἡ δὲ, τῶν βασιλείων ἐξηλάθη.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ, νή.

Θεοδόσιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, μετὰ τὴν * Μαξιμίνου τοῦ τυράννου ἀναίρεσιν καὶ τὴν ἧτταν καὶ τὴν σφαγὴν τὴν ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἕλεσι κρυπτομένων Σκυθῶν, καὶ σφαγὴν Ῥωμαίων, ἐς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐλθὼν, πολέμοις μὲν ἀπειπεῖν ἐγνώκει καὶ μάχαις, ἐπιτρέψας τὰ περὶ τούτων Προμώτῳ· αὐτὸς δὲ τῆς προτέρας ἀνεμιμνήσκετο διαίτης, πολυτελῆ δεῖπνα δειπνῶν, καὶ πολυπραγμονῶν, ταῖς ἡδοναῖς καὶ τοῖς θεάτροις καὶ ἱπποδρομίαις ἐναβρυνόμενος. θαυμάζω δὲ τούτου τὴν ἐφ᾽ ἑκάτερον τοῦ βίου ῥοπήν. φύσει γὰρ ὢν ἐκμελὴς, ῥαθυμίᾳ τε πάσῃ ἐκκείμενος, λυπηροῦ μὲν αὐτὸν οὐδενὸς ἢ δέους ἐπάγοντος ἢ ἐνοχλοῦντος, ἐνεδίδου τῇ φύσει· καθιστάμενος δὲ ἐς ἀνάγκην * δουλείας κατά τινα καθεστῶτα προσδοκωμένην, ἀπετίθετο μὲν τὴν ῥαθυμίαν, καὶ τῇ τρυφῇ χαίρειν εἰπὼν, ἐς τὸ ἀνδρωδέστερον καὶ ἐπίπονον καὶ ταλαιπαθὲς ἀνεχώρει· τοιοῦτος ἐξ αὐτῆς ἀποδεδειγμένος τῆς πείρας, ἐπειδὰν πάσης ἦν ἀπηλλαγμένος φροντίδος, τῇ αὐτοῦ φύσει προσούσαις ἐκμελείαις ἐδούλευε. τῶν δὲ τὰς ἀρχὰς μετιόντων, κατ᾽ ἐξαίρετον ἐν τιμῇ ἦγε

est, & imperio eiectus. Cum autē veniſſet ad Theodoſiū, in recta fide eſt inſtitutus. Dicebat enim ei Theodoſius; *Imperatoriam aciem ſtare nō armis, ſed iuſtis cauſis.* &, *Noui*, inquit, *Valentiniane, religioſiſſimos Imperatores, quieſcente exercitu, victoriam obtinuiſſe: & hoſtes ſubactos, tributarios eſſe factos† periculo antegreſſo. Sic & Coſtantinus Magnus, erectus, Licinium tyrannum †naufragio trucidauit. Sic etiam Valentinianus pater tuus, felicius imperium, & ab hoſtibus illæſum gubernauit; Deo eum defendēte, innumerabilibus prœliis victor, multis & diuerſis barbaris ſublatis. Valens vero patruus tuus, Deum diuellens, inquinauit Eccleſiam, homo profanus, cæde ſanctorum, & ſacerdotum relegatione: diuinaq; prouidentia a Gotthis oppugnatus, conflagrauit. Recte Chriſtum colit is qui non immerito te eiecit: incredulitas tua, Maximo facultatem dedit. Si Chriſtum nō videmus, quem inuocabimus pugnaturi?* Hæc, & plura etiam his, admonitus a Theodoſio Valētinianus, ad fidem rectā adductus eſt. ¶ Honoria, ſoror Valentiniani; quæ & ipſa imperium tenuit. Sed cū deprehenſum eſſet, eā clanculum vti conſuetudine Eugenii cuiuſdam, procuratoris ſui, ob id delictum ille quidem interfectus, ipſa vero * regia expulſa eſt.

THEODOSIVS, LIIII.

THEODOSIVS, Romanorū Imperator, poſt * Maximini tyranni cædem, & cladem ab Scythis in paludibus latentibus acceptam, cædemque Romanorū, decreuerat bellis & pugnis valere iuſſis, & Promoto mādatis, veteris vitæ rationis meminiſſe, ſumptuoſis cœnis curioſe inſtruēdis, & theatris & equorū decurſionibus ſeſe oblectando. Equidem miror vitæ eius in vtramq; partem inclinationem. Nam cum natura ſegnis & admodum ſocors eſſet, nulla moleſtia aut formidine interpellāte, genio indulgebat. Neceſſitate vero vrgente, * & metu ſeruitutis impēdente; eiecta ſocordia, & deliciis valere iuſſis, fortem & laborum tolerantem ſe præbebat: talis ipſa experientia declaratus, cum primum omni ſollicitudine liberatus eſſet, naturæ ſuæ inertiæ ſeruiebat. Ex iis qui magiſtratus gerebāt,

Rufinum eximie honorabat, natione Gallum, magiſtrum ordinũ ſenatus. Idem, cum filium Honorium Romanorum Imperatorẽ deſignaſſet, coëgit ſenatũ, patria inſtituta ſeruantem, nec imitari volentem eos qui ad deorum contemptum declinaſſent: verbaq; fecit de veteri errore relinquendo, & Chriſtianiſmo amplectẽdo: cuius promiſſio eſſet, ab omni peccato, omni impietate liberatio. Ei adhortationi cum nemo paruiſſet; nec quiſquam a patriis inſtitutis iã inde ab vrbe cõdita traditis, recedere vellet, iiſq; Chriſtianos ritus anteferre; quod, dũ illa tenuiſſent, annos prope MCC vrbem incolumem tenerent; ſed quid ſibi euenturum eſſet, illis permutatis, ignorarent: tum ille, ſumptibus ſacrificiorum & victimarum onerari ærarium, ſeque illa ſublaturum eſſe dicebat: quod neque rem ipſam probaret, & alioqui etiam res militaris ſumptus maiores poſtularet. Cum vero ſenatus negaſſet recte iſta legitimeq; fieri; &, vt ſumptus publici deeſſent, non propterea ritus ſacrorum prætermittendos eſſe: Romanorum imperium ex parte eſt imminutum.

THEODOSIVS IVNIOR, LIX.

THEODOSIVS minor, Romanorum Imperator, ſuſcepto a patre principatu, homo imbellis & timidus, pace pecunia, non armis parta, Rempublicam Romanã grauiter afflixit. Nam cum ab eunuchis eſſet educatus, omnibus eorum imperatis parebat: adeo vt legiones etiam ope illorum indigerent, multaque & in ciuilibus & in militaribus inſtitutis nouarentur; magiſtratibus non in viros qui eos gerere poſſent, collatis, ſed in eos qui auro eunuchorum auaritiam explerent. Et cum Sebaſtiani ſatellites piraticis nauibus Helleſpontum & Propontidem infeſtarent, eo rem eunuchi deduxerunt, Theodoſium ludicris quibuſdam, tamquam pueros, detinendo, vt nihil gereret memorabile. Nam cum ad annos L perueniſſet, ipſe quidem ſordidis artibus & venatui vacabat: eunuchi vero & Chryſaphius ſumma rerum potiebãtur: quam illo mortuo Pulcheria ſoror ad ſe tranſtulit. ¶ In Milio ſuper columna ſtetit Theodoſii ænea ſtatua

Ῥουφῖνος, Κελτὸς τὸ γένος, μάγιστρος τῶν ἐν τῇ βουλῇ τάξεων καταστάς. Ὁ αὐτὸς, μετὰ τὸ ἀναγορεῦσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὁνώριον ἐν τῇ Ῥωμαίων βασιλείᾳ, συνεκάλεσε τὴν γερουσίαν τοῖς πατρίοις ἐμμένουσαν ἔθεσι, καὶ οὐχ ἑλομένην *ἐνεχθῆναι τοῖς περὶ τὴν τῶν θεῶν ἀποκλίνασι καταφρόνησιν· λόγους τε προσῆγε, παρακαλῶν ἀφιέναι μὲν ἣν πρότερον εἵλοντο πλάνην, ἑλέσθαι δὲ τὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν· ἧς ἐπαγγελία, παντὸς ἁμαρτήματος καὶ πάσης ἀσεβείας ἀπαλλαγή. μηδενὸς δὲ τῇ παρακλήσει πεισθέντος, μηδὲ ἑλομένου τῶν ἀφ' οὗπερ ἡ πόλις ᾠκίσθη παραδεδομένων αὐτοῖς πατρίων ἀναχωρῆσαι, καὶ προτιμῆσαι τούτων τὰ Χριστιανῶν· ἐκεῖνα μὲν φυλάξαντας, σ' καὶ χιλίοις σχεδὸν ἔτεσιν ἀπόρθητον τὴν πόλιν οἰκεῖν· ἕτερα δὲ ἀντὶ τούτων ἀλλαξαμένους, τὸ ἐκβησόμενον ἀγνοεῖν. ὁ δὲ, βαρύνεσθαι ἔλεγε τὸ δημόσιον τῇ περὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰς θυσίας δαπάνῃ· βούλεσθαί τε ταῦτα περιελεῖν, οὔτε τὸ πραττόμενον ἐπαινοῦντα, καὶ ἄλλως τῆς στρατιωτικῆς χρείας πλειόνων δεομένης χρημάτων. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς γερουσίας μὴ κατὰ θεσμὸν εἰπόντων πράττεσθαι τὰ τελούμενα, μήτε δημοσίου δαπανήματος ὄντος· διὰ τοῦτο οὖν τοῦ θυηπολικοῦ θεσμοῦ λήξαντος, ἡ Ῥωμαίων ἐπικράτεια κατὰ μέρος ἠλαττώθη.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Ὁ ΝΕΟΣ, νθ'.

Θεοδόσιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ μικρός. οὗτος διαδεξάμενος παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχὴν, ἀπόλεμος ὢν, καὶ δειλίᾳ συζῶν, καὶ τὴν εἰρήνην χρήμασιν, οὐχ ὅπλοις κτησάμενος, πολλὰ παρεξείργασε κακὰ τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ. ὑπὸ γὰρ τοῖς εὐνούχοις τραφεὶς, πρὸς πᾶν σφίσιν ἐπίταγμα εὐπειθὴς ἦν· ὥστε καὶ τοὺς λογάδας τῆς ἐκείνων δεῖσθαι ἐπικουρίας, καὶ πολλὰ νεοχμοῦσθαι ἐν τοῖς πολιτικοῖς καὶ στρατιωτικοῖς τάγμασι, μὴ παριόντων εἰς τὰς ἀρχὰς ἀνδρῶν τῶν διέπειν ταύτας δυναμένων, ἀλλὰ τῶν χορηγούντων χρυσίον διὰ τὴν τῶν εὐνούχων πλεονεξίαν. καὶ τῶν Σεβαστιανοῦ δορυφόρων πειρατικὸν συστάντων, τόν τε Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα διεταράξαν. ἐς τοῦτο τὰ πράγματα ἀτοπίας οἱ εὐνοῦχοι *παρεσκεύασαν, ἀποβουκολοῦντες τὸν Θεοδόσιον, ὥσπερ τοὺς παῖδας ἀθύρμασιν, οὐδὲν, ὅ τι καὶ ἄξιον μνήμης, διαπράξασθαι παρεσκεύασαν. ἀλλ' εἰς ν' ἐτῶν ἡλικίαν ἐληλυθὼς, διετέλεσε βαναύσους τε τινὰς μετιὼν τέχνας, καὶ θήρᾳ προσκαρτερῶν· ὥστε τοὺς εὐνούχους καὶ τὸν Χρυσάφιον ἔχειν τὸ τῆς βασιλείας κράτος. ὅνπερ ἡ Πουλχερία μετῆλθε, τοῦ ἀδελφοῦ τελευτήσαντος.

¶ Ὅτι ἐν τῷ μιλίῳ Θεοδοσίου ἵσταται στήλη ἐφ' ἵππου χαλκῆ.

χαλκῆν ἀνεγείρας, πολλὰ σιτηρέσια τῇ πόλει ἐχαρίσατο. ζητητέον δὲ ὁποίου Θεοδοσίου. ¶ Θεοδόσιος ὁ μικρὸς, καταλύσας Ἀντίοχον τὸν πραιπόσιτον, ἐν τοῖς πρεσβυτέροις κατέταξεν. ὁ αὐτὸς Κῦρον, τὸν τούτου διαδεξάμενον τὴν δυναστείαν, καὶ τὰς δύο μεγίστας τῶν ἐπάρχων ἀρχὰς κατὰ τὸν αὐτὸν διανύοντα χρόνον. ὃς τὴν τοσαύτην εὐπραγίαν θαυμάσας, ἀπεφθέγξατο τόδε, Οὐκ ἀρέσκει μοι τύχη πολλὰ γελῶσα. καθαιρεῖται γοῦν καὶ αὐτὸς ὡς Ἕλλην καὶ *βασιλείας ἐλπίζων· καὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ δημευθείσης, γέγονεν ἐπίσκοπος ἐν Κοτυαείῳ τῆς Φρυγίας. μετὰ δὲ τοῦτον, ἐδυνάστευσε μόνος Χρυσάφιος, ὁ ἐπίκλην Ζύμμας. ¶ Ἰωάννης, ὁ τυραννήσας εἰς Ῥώμην ἐπὶ Θεοδοσίου, πρᾶος ἦν καὶ ξυνέσεως ἐπήκοος, καὶ ἀρετῆς ἀντιποιεῖσθαι ἐξεπιστάμενος. ὃς τὴν τυραννίδα μετρίως ἐξηγήσατο, οὐδὲ τοῖς διαβάλλουσι τὴν ἀκοὴν ὑπέσχεν, οὐδὲ φόνον ἄδικον εἰργάσατο, ἑκών γε εἶναι· οὐδὲ χρημάτων ἀφαιρέσει ἐπέθετο.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΣ, ξβʹ.

Συμεῶνος τοῦ θαυμαστοῦ τὸν βίον καὶ τὸ ἄτυφον, ἐγνωκότες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ μοναχοὶ, πάλιν αὐτῷ ἐκοινώνησαν. ὁ δὲ Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς, ἐν σχήματι ἰδιώτου πρὸς αὐτὸν ἀφανῶς παρεγένετο.

ΛΕΩΝ, ξγʹ

Λέων, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ Μακέλλης. ὃς ἔδοξε τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων ἁπάντων εὐτυχέστατος εἶναι· καὶ φοβερὸς ἅπασι τοῖς τε ὑπὸ ἐκείνου τὴν βασιλείαν τελοῦσι, καὶ τῶν βαρβάρων αὐτῶν ὅσοις εἰς φήμην ἀφίκετο. καὶ ταύτην μὲν τοῖς πολλοῖς καταλέλοιπε τὴν δόξαν. ἐγὼ δὲ, φησὶ Μάλχος, εὐτυχίαν οὐκ οἶμαι, εἴ τις τῶν ἀρχομένων τὰ ὄντα διασυλῶν, καὶ μισθούμενος ἀεὶ συκοφάντας εἰς τοῦτο, καὶ κατηγορῶν αὐτὸς ὅτε μὴ ἄλλον εὕρισκε, καὶ τὸν χρυσὸν ἐξ ἁπάσης τῆς γῆς συλλεξάμενος, ἑαυτῷ μόνῳ κατάθοιτο· ἐρήμους μὲν τὰς πόλεις ἧς πρὶν ἔμπροσθεν εἶχον εὐπορείας ποιήσας, ὡς μηκέτι τοὺς φόρους, οὓς ἐτέλουν, δύνασθαι μετ᾽ εὐχερείας ἀπενεγκεῖν. καὶ ἁπλῶς πάσης κακίας ἀπισχυρίζετο ὁ Μάλχος γενέσθαι αὐτὸν καταγώγιον. ὅς γε καὶ Ὑπερέχιον τὸν γραμματικὸν ἐφυγάδευσε. καί ποτε τῷ Εὐλογίῳ τῷ φιλοσόφῳ σιτηρέσιον εἰπὼν δοθῆναι, τινὸς τῶν εὐνούχων λέγοντος, ὅτι ταῦτα εἰς στρατιώτας προσήκει δαπανᾶσθαι, εἶπεν, Εἴθε γένοιτο ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ χρόνου, ὥστε τὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς διδασκάλους παρέχεσθαι.

equeſtris: quam cum poſuiſſet, multa congiaria largitus eſt ciuitati. Sed quærẽdum cuius illa Theodoſii fuerit. ¶ Theodoſius minor Antiochũ præpoſitum loco motum, in presbyteros retulit. Idem & ſucceſſorem eius Cyrum, eodẽ tempore duas maximas* prouincias adminiſtrantem, in ordinem coëgit: cum quidem is tantos ſucceſſus admiratus, effatus eſſet; *Non placere ſibi fortunam ita arridentem.* Itaque bonis publicatis, vt gentilis & imperio inhiãs, ademptis magiſtratibus, factus eſt epiſcopus Cotyaii Phrygiæ. Poſt hunc autem ſolus dominatus eſt Chryſaphius, cognomento Zummas. ¶ Ioãnes, Romæ princeps ſub Theodoſio; clemẽs fuit, & prudens, & virtutis ſtudioſus; moderate principatu functus; neque delatoribus aures præbuit: nec, volens certe quidem, vllam cędem iniuſtam fecit; neque bona cuiquam eripuit.

MARCIANVS, LXII.

SYMEONIS illius admirandi vita faſtusq; experte animo cognito, monachi Ægyptii rurſus cõmunionem cum eo coluerunt: Marcianus vero Imperator ſæpe hominis priuati habitu clam cum adiit.

LEO, LXIII.

LEO Macelles, Imperator Romanorum, habitus eſt ſuperiorum Imperatorum omnium feliciſſimus, & formidabilis omnibus, tum ſibi ſubiectis populis, tum barbaris, ad quos eius fama peruenit. Et hanc quidem vulgo de ſe opinionem reliquit. Ego vero (inquit Malchus) felicitatem nõ exiſtimo, ſi quis populi ſui facultates diripit, & eam ad rem ſemper ſycophantas ſubornat: & ipſe eos accuſat, ſi alium non inuenerit: & aurum ex vniuerſo terrarum orbe coactum, ſibi ſoli recondit: & vrbes opibus ſpoliatas eo redigit, vt conſtituta tributa haud facile poſſint pendere. Deniq; omnis improbitatis diuerſoriũ Malchus eũ fuiſſe affirmabat: qui & Hyperechium grammaticũ in exſilium egerit. Cum aliquãdo Eulogio philoſopho ſtipẽdium dari iuſſiſſet, quodã ex eunuchis dicẽte, pecuniã illã militibus eſſe impendendã, dixit; *Vtinam mea ætate fiat vt ſtipẽdia militũ in philoſophos conferantur.*

Temporibus eius fuit Acacius patriarcha. Nam cũ is ὀρφανοτρόφος (id eſt pupillorũ educator) fuiſſet, & res eorum probe adminiſtraſſet, omnibus acceptus fuit: & familiaritate cum Leone Imperatore contracta, ſupra modum illi placuit: adeo vt is de rebus tũ publicis, tum priuatis, eum primum cõſuleret: & quando ſenatum conuocabat, etiã hunc accerſeret, & totius deliberationis initium ab eo caperet.

Hic Acacius, animaduerſa Leonis Macellæ in eos a quibus offenſus eſſet, crudelitate, eiusq; ingenio exquiſite deprehenſo, quod id a ſolis laudantib. capi poſſet: operã dabat vt omnia eius & dicta & facta miraretur: Itaq; facile eum dicto audientem habuit, atq; eius iracundiã facile repreſſit; & multis, quibus Princeps offenſus erat, ſaluti fuit; & perpetuo exſilio damnatos in patriam reuocauit.

Hic poſt obitũ Gennadii patriarchæ Conſtantinopolitani, ſtudio Zenonis ſacerdos deſignatus eſt, vt aptus gubernationi.

ZENO, LXVII.

ZENON Imperator, audita clade ſuorum, in caſtellũ, quod populares Conſtantinopolim vocabant, in tumulo ſitum, confugit. Quo cognito, ſuis cum gemitu, *Homo igitur*, inquit, *Dei ludibrium eſt; cum & me ſic ludiſicari viſum ſit numini. Vates enim conſtãter affirmarũt, oportere me Iulio menſe Conſtantinopoli eſſe: ac ego me in vrbe fore putaui: nunc, & deſtitutus ab omnibus, & exſul, in hunc tumulum veni; inuenta miſer appellatione conſimili.*

¶ Zeno, Romanorũ Imperator, non eadem fuit crudelitate qua Leo; neq; ita inexorabili iracundia; & multis in rebus animo fuit ſplendoris & gloriæ cupido: multaq;, quo admirationi eſſet, per oſtentationem potius quã vere & ex animo faciebat. Sed nec rerũ gerẽdarum peritus erat; nec ea ſcientia præditus, qua regna tuto gubernantur. Lucri autem atq; emolumẽti non ita furenter appetens vt Leo; nec crimina in* poſſeſſores cõminiſcens; nec tamẽ protſus alienus ab auaritia. Ac bonam gubernationem Romani ſenſiſſent, niſi Sebaſtianus, tum in aula potentiſſimus, illũ quouis ſuo arbitratu impuliſſet, velut in foro cauponans omnia, nec ſine pretio quidquã in regia ſinens confici. Nã & magiſtratus vẽdebat oẽs,

Ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ Ἀκάκιος ἐγένετο πατριάρχης· ὀρφανοτρόφος γὰρ γεγονώς, καὶ καλῶς τὰ τῶν ὀρφανῶν διοικῶν, πᾶσιν ἐφαίνετο καθ' ἡδονήν. καὶ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ Λέοντι συνήθης γεγονώς, ὑπερφυῶς ἤρεσκε· καὶ τούτῳ πρώτῳ ἀεὶ πάντα ἀνεκοινοῦτο τά τε κοινὰ καὶ τὰ ἴδια. καὶ ὅτε τὴν βουλὴν ἤθροιζε, συνεκάλει καὶ τοῦτον, καὶ τῆς σκέψεως ἀρχὴν ἐξ αὐτοῦ πάσης ἐτίθετο. ὃς Ἀκάκιος, τὴν τοῦ Λέοντος τοῦ Μακέλλη ὠμότητα συνιδὼν πρὸς τοὺς τι λυπήσαντας, καὶ τὸ ἦθος ἀκριβῶς τὸ ἐκείνου φωράσας, ὅτι τοῖς ἐπαινοῦσι μόνον ὑπάρχει εὐάλωτον, ἐπετήδευε πάντα τὰ ἐκείνου θαυμάζειν. τοιγαροῦν πειθήνιον αὐτὸν εἶχεν ἑτοίμως· τόν τε θυμὸν αὐτοῦ ῥᾳδίως κατέστελλε· καὶ πολλοῖς προσκεκρουκόσι τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύετο· καὶ τοὺς ἐξορίαν ἀΐδιον ἔχοντας, ἀνεκαλεῖτο πρὸς τὴν πατρίδα. οὗτος μετὰ θάνατον Γενναδίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, σπουδῇ Ζήνωνος ἱερᾶσθαι προεβλήθη.

ΖΗΝΩΝ, ξζ΄.

Ζήνων, ὁ βασιλεύς, πυθόμενος τῶν οἰκείων τὴν ἧτταν, ἐς φρούριον καταφεύγει ἐπὶ λόφου κείμενον, ὃ Κωνσταντινούπολιν οἱ πρόσχωροι ἐκάλουν. ὅπερ γνούς, τοῖς συνοῦσι, στενάξας, Θεοῦ παίγνιον ἄρα, εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος· εἴ γε καὶ ἐμὲ οὕτω παίζειν φιλεῖ τὸ δαιμόνιον. ἐμοὶ γὰρ δὴ οἱ μάντεις τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐξ ἀνάγκης ἐν Κωνσταντινουπόλει διαγενόμενον προὔλεγον· κἀγὼ μὲν ἐνόμιζον ἐς Κωνσταντινούπολιν ἀναβήσεσθαι· νῦν δὲ πάντων ἔρημος καὶ φυγάς, εἰς λόφον ἦλθον εὑρηκὼς ὁ δείλαιος προσηγορίαν ὁμώνυμον.

¶ Ζήνων, βασιλεὺς Ῥωμαίων, τὴν μὲν ὠμότητα ἣν ἐκέκτητο Λέων, ἐν τῇ φύσει οὐκ εἶχεν· οὐδὲ τὸ θυμούμενον ἀπαραίτητον αὐτῷ καθειστήκει ἐσάπαξ, οἷον τὸ τοῦ Λέοντος διέμενε· καὶ τήν γε προαίρεσιν ἐν πολλοῖς εἶχε φιλότιμον· καὶ ἃ ἔπραττε, δόξης ἕνεκεν καὶ τοῦ θαυμάζεσθαι ἔπραττεν· ἐπιδεικτικῶς μᾶλλον, ἢ ἀληθῶς. οὐ μὴν οὔτε ἔμπειρος τῶν πραγμάτων ἦν, οὔτε εἶχεν ἐπιστήμην δι' ἧς ἔστιν ἀσφαλῶς τὰς βασιλείας ἰθύνεσθαι. πρὸς δὲ κέρδος καὶ λῆμμα οὐχ οὕτω μὲν ἐμμανῶς ὡς ὁ Λέων διέκειτο· οὐδὲ ἔπλαττε μὴ ὄντα τοῖς κεκτημένοις ἐγκλήματα. οὐ μὴν οὐδὲ παντελῶς κρείττων ὑπῆρχε τοῦ πράγματος. καὶ χρηστῆς ἂν βασιλείας ἔτυχον Ῥωμαῖοι, εἰ μὴ Σεβαστιανός, ὁ τότε παραδυναστεύων, ἦγεν αὐτὸν ἐς ὅ τι ἐβούλετο, καπηλεύων ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἅπαντα, καὶ μηδὲν ἄπρατον ἐῶν ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ διαπράττεσθαι· ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπεδίδοτο πάσας,

ἰδίᾳ μὲν ἑαυτῷ, ἰδίᾳ δὲ λαμβάνων τῷ βασιλεῖ τὰ τιμήματα. καὶ εἰ προσελθεῖν ἕτερος βραχύ τι προσθεὶς, ἐκεῖνος ἦν αἱρετώτερος. τῶν δὲ ἐν τοῖς ἀρχείοις γινομένων ἁπάντων, οὐδὲν ἦν ὃ μὴ λαβὼν ἀπεπίπρασκεν. εἰ δέ τινα ἀρχὴν τῶν περὶ αὐτὸν ὄντων ἐχαρίσατο Ζήνων, ὥσπερ πολιτοκάπηλος αὐτὸς, ταύτην ὀλίγου παρ' ἐκείνων λαμβάνων, ἄλλοις παρεῖχε τοῦ πλείονος, Ζήνωνι τὰ κλέμματα παρέχων. ¶ Ζήνων, βασιλεὺς Ῥωμαίων. ὃς, Ζήνωνα τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν διάδοχον καταλιμπάνειν θέλων κομιδῇ νέον, προῆγε τε δι' ἀξιῶν, καὶ σωμασκεῖσθαι ἐκέλευεν εἰς ἐπίδοσιν τῆς ἡλικίας. οἱ δὲ βασιλικοὶ, ἐν ἐξουσίᾳ γινόμενοι τοῦ ἀδεῶς τὰ δημόσια καταναλίσκειν, συβαριτικῶς τὸν νέον κραιπαλᾶν ἐπήρχουν· καὶ μαστροπεύοντες αὐτῷ τοὺς συνήθεις, πρὸς τοὺς τῶν ἀρρένων ἔρωτας λυσσᾶν ἐπαίδευον ἐκτόπως. διαίτης οὖν ἐν ἡδοναῖς καὶ τύφῳ πεπλησμένης, τοῦ καλῶν ἐκτὸς γινόμενος, καὶ τὴν ὑποτυφομένην ἀλαζονείαν ἐπὶ τῇ βασιλικῇ προσδοκίᾳ διὰ τοῦ προσώπου ὑπεμφαίνων, ἀκροβατεῖν τε ἤρξατο, καὶ μετέωρον τὸν αὐχένα αἴρειν, καὶ συλλήβδην φάναι, προσεῖχεν πᾶσιν ὡς οἰκέταις ἀνθρώποις. ἀλλ' ὁ πάντων ἔφορος, τὴν φυσικὴν καὶ διδακτὴν κακότητα αὐτοῦ τεθεαμένος, διαρρεύσαντα τῇ γαστρὶ, καὶ ἀναισθήτως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐς τὴν εὐνὴν ἀποπατοῦντα, πρὸ ὥρας τῶν ἀνθρωπείων ἐδικαίωσεν ἐκβιῶναι. ¶ Ὅτι Ἀρκαδίας τῆς δευτέρας γυναικὸς Ζήνωνος, στήλη ἐστὶν ἐν Ἀρκαδιαναῖς, ἐν τοῖς πλησίον μέρεσι τῶν Βάθρων τῶν λεγομένων τόπων, ἐν τῷ τοῦ ἀρχιστρατήγου· ἔνθα Ζήνων ἔκρινε τοὺς μετὰ Βασιλίσκον· καὶ σέκρητον τὸν τόπον ἐποίησεν. τῆς δὲ ἑτέρας αὐτοῦ γυναικὸς πρώτης Ἀριάδνης, καὶ αὐτοῦ Ζήνωνος, ἐν τῇ βασιλικῇ πύλῃ.

pretio tum ſibi reſeruato, tum Imperatori cõmunicato. Quod ſi quis acceſſiſſet, qui paulum quiddam adiiceret, is præferebatur. In toto denique palatio nihil erat rerũ omnium, quod venale non eſſet. Quod ſi Zeno magiſtratum aliquem ſuis familiaribus contuliſſet, ipſe, mancipis inſtar, eum ab illis redemptum, pluris vendebat aliis, Zenoni furta præbẽs. ¶ Zeno, Romanorum Imperator, filium ſuum admodum adoleſcẽtem, imperii ſucceſſorem relinquere cupiens, * & dignitatibus ornabat, & corpus exercere iubebat, ad ſtaturæ incrementum. At imperatorii proceres, poteſtatem nacti fiſci affatim exhauriendi, curabant vt adoleſcẽs Sybaritico luxu corrumperetur, & lenocinio ſuo ad inſanos eum amores æqualium incitabant. Itaque vitæ ratione ad voluptatem & ſuperbiam comparata, ab omni honeſtate remotus, & iam tum arrogantiam, ob exſpectationem imperii, e vultu elucentem, præ ſeferens; ſublimis incedere, & erigere ceruices cœpit; ac (paucis vt dicam) erga omnes non alium ſe præbere, quam aduerſus ſeruos. Verum inſpector omnium rerum, & natiua & edocta eius improbitate perſpecta, ita illum mulctauit, vt alui profluuio multos dies ſine ſenſu lectum inquinans, immatura ætate rebus humanis eximeretur. ¶ Arcadiæ, poſteriori Zenonis vxori, columna poſita in Arcadianis, non procul eo loco qui Bathra (id eſt Gradus) nominatur, in Archiſtrategi prætorio: vbi Zeno iudicabat poſt Baſiliſcum: locumque iſtum vertit in Secretum. Prioris vxoris eius, Ariadnes, & Zenonis ipſius, [columna ſtat] in Porta regia.

ΒΑΣΙΛΙΣΚΟΣ, ξη'.

Βασιλίσκος, Βηρίνης ἀδελφὸς τῆς βασιλίδος· ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως ἀντὶ Ρουστικίου στρατοπεδάρχου ᾑρέθη· εὐεπίτευκτος μὲν ὢν ἐν μάχαις, βραδύνους δὲ, καὶ φενακίζουσι ῥᾳδίως ὑπαγόμενος. ¶ Βασιλίσκος, ὁ Ῥωμαίων τῶν ἑῴων βασιλεὺς, τῶν ἐκκλησιῶν τοὺς ἐπισκόπους εἰσέπραξε χρήματα· καὶ Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον μικροῦ δεῖν ἀπώσατο, εἰ μὴ τῷ πλήθει τῶν λεγομένων μοναχῶν ἀπεκρούσθη. πολὺς τε ἦν εἰς ἐπιθυμίαν χρημάτων, ὡς μηδὲ αὐτῶν τῶν εὐτελῶν

BASILISCVS, LXVIII.

BASILISCVS, Verinæ Imperatricis frater, ſub Leone Imperatore, Ruſticio duci exercitus ſucceſſit. In pugnis quidem fortunatus, ſed tardiuſculus, & impoſtoribus opportunus. ¶ Baſiliſcus, Romanorum orientalium Imperator, pecuniam exegit ab Eccleſiarum epiſcopis: & Acacium Conſtantinopolis epiſcopum propemodum pepuliſſet, niſi a multitudine eorum qui monachi dicuntur, repulſus fuiſſet: homo inſigni auaricia, vt ne cerdonibus quidem

& contemptis artificibus parceret, omniaq; plena eſſent lacrymarum inter illas exactiones. ¶ Armatus] Cum Baſiliſcus Imperator Armato, vt cognato, liberũ aditum ad Zenonidem Imperatricem permitteret; ac diutius conſuetudo duraret; amboque forma inſigni eſſent, deperire inter ſe cœperunt. hinc oculos in ſe inuicem coniiciebant, & vultus ſubinde [illegible], & [illegible]debant inter [illegible] amore ortus, vul[illegible] animos ſuos [illegible] Mariæ obſtetri[illegible] ſunt [illegible] medicina. Itaque Ze[illegible] Baſiliſco blandiri, vt amator pri[illegible] in vrbe locum teneret. Cum autem Theodoricus videret Armatum ab omnibus coli, ſeque vinci a iuuene qui capillos tãtum & alias corporis exercitationes curaret, indignabatur. At Armatus cum auri affluentia, tum bonorum magnitudine inflatus, neminẽ ſibi fortitudine præſtare putabat: ac tantum in eo væcordia valebat, vt vt Achillis habitu equo conſcenſo, in Hippodromo ſe iactaret. Quo magis autem ea gloriolæ inſania teneretur, acclamationib. infimæ plebeculæ fiebat, quæ Pyrrhum illum appellaret. quod ſi eo faciebat quod rubicunda eſſet facie, recte dicebat: ſin ad laudẽ fortitudinis, definiebat vt adoleſcentem. neque enim heroes petebat, vt Pyrrhus; ſed mulieres deperibat, vt Paris.

καὶ βαναύσοις μελλόντων ἐπιστήμας, ἀπέχεσθαι καὶ ἦν ἅπαντα μεστὰ δακρύων, τῇ τῶν τοιούτων εἰσφορῶν πράξει. ¶ Ἀρμάτος] ὅτι Βασιλίσκος ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ ὡς συγγενεῖ τῷ Ἀρμάτῳ, ἀδεῶς ἐπέτρεπεν ἐντυγχάνειν Ζηνωνίδι τῇ βασιλίδι, τρεφομένης σφίσι τῆς ὁμιλίας, καὶ τοῦ κάλλους αὐτῶν οὐκ εὐπαροδεύτου ὄντος, ἄμφω ἀλλήλων ἐκτόπως ἤρων. ῥιπαὶ δὲ ὀμμάτων ἐπ' ἀλλήλοις ἐγίνοντο, καὶ παρεκτροφαὶ συνεχεῖς προσώπων, καὶ μειδιαμάτων μεταδόσεις· πόνος τε μετὰ ταῦτα ἔρωτος ὑπ' ὄψιν στεγόμενος. ἐπεὶ δὲ κοινωσάμενοι τὸ πάθος Δανιὴλ εὐνούχῳ, καὶ Μαρίᾳ μαίᾳ, ἰάσαντο τοῦτο μόλις τῇ τῆς μίξεως ἰατρείᾳ, Ζηνωνὶς Βασιλίσκον διὰ θεραπείας ἦγε, τοῦ τὸν ἐραστὴν ἔχειν ἐν τῇ πόλει τὰ πρωτεῖα. ὁρῶν δὲ Θευδέριχος τιμώμενον ἐκ πάντων Ἀρμάτον, ἤσχαλλεν, ὡς παρευδοκιμούμενος ἐκ νέου, τὴν κόμην μόνον καὶ τῆς ἄλλης φροντίζοντος σωμασκίας. Ὁ δὲ Ἀρμάτος, ἔκ τε φορᾶς χρημάτων καὶ τιμῆς ἀπλέτου τυφωθεὶς, οὐδένα αὐτοῦ ᾤετο διοίσειν ἐπ' ἀνδρείᾳ. καὶ τοσοῦτον αὐτοῦ ἤδε ἡ ἄλη ἐπεκράτει, ὡς σκευὴν ἀναλαμβάνειν Ἀχιλλέως, οὕτω τε περιβαίνειν εἰς ἵππον κατὰ τὸν ἱππόδρομον θρυάπτεσθαί τε οἴκου. ἔχαιρε δὲ τοῦτον πλείω πρὸς ἑαυτὴν δόξαν μαίνεσθαι, τὸ ὑπὸ δήμου σύρφακος ἐν εὐφημίαις ἀνακαλεῖσθαι Πύρρον. ὃς, εἰ μὲν οὕτως ἐβόα διὰ τὸ ἐρυθρὸν τὸ πρόσωπον εἶναι, ἐλέγχειν εἰκότα· εἰ δὲ ὡς πρὸς ἔπαινον ἀνδρείας, ἐπέληγεν ὡς νέον. οὐ γὰρ ἥρωας ἔθελγεν ὡς Πύρρος, ἀλλὰ γυναιμανὴς ἦν ὡς Πάρις.

ANASTASIVS, LXX.

ANASTASIVS Romanorũ Imperator, mutatus in deterius, vniuerſum Imperium Ariſtocratiam effecit, magiſtratibus omnibus vendendis, & delinquentibus ignoſcẽdo; inexplebili pecuniæ auiditate incenſus. Vnde factum vt prouinciæ militaribus catalogis exhauſtis, prouinciales rebus inuetis & peregrinis percellerentur. Neque enim armis infeſtos barbaros propulſabat, ſed pecunia ſubinde pacẽ redimebat. Ad hæc, in bona defunctorũ inquirebat, & cõmunem omnib. paupertatem donabat. Quorũ enim ipſe rẽ familiarem auferebat, iis paulo poſt, pietatis nomine diſtribuebat: & quarum vrbiũ incolas nudabat, earũ ædificia renouabat:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, ο΄.

Ἀναστάσιος, Ῥωμαίων βασιλεύς. οὗτος ἐπὶ τὸ χεῖρον τραπεὶς, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν βασιλείαν εἰς ἀριστοκρατίαν μετέστησε, τὰς μὲν ἀρχὰς ἁπάσας ἀπεμπολῶν, καὶ τοῖς ἀδικοῦσι συγχωρῶν· καὶ πρός γε χρημάτων ἀκόρεστον ἐπιθυμίαν τραπεὶς, ὡς κενὰς ἐντεῦθεν γίνεσθαι καταλόγων τὰς ἐπαρχίας, καὶ πρὸς τὸ ἀστοὺς καὶ ξένους καταπεπλῆχθαι τοὺς ἄνδρας. οὐδὲ γὰρ ὅπλοις τοὺς ἐπιόντας βαρβάρους ἠμύνετο, ἀλλὰ χρήμασι τὴν εἰρήνην ἐξωνούμενος διετέλει. πρὸς δέ γε τούτοις καὶ τὰς τῶν τελευτώντων οὐσίας ἐπολυπραγμόνει, κοινὴν ἅπασι δωρούμενος τὴν πενίαν. ὧν γὰρ αὐτὸς ἐλάμβανε τὰς οὐσίας, τούτοις μετ' ὀλίγον διεδίδου, τῷ τῆς εὐσεβείας τρόπῳ· καὶ ὧν ἐγύμνου πόλεων τοὺς ἐνοικοῦντας, τὰς οἰκοδομὰς ἀνενέου·

ὡς καὶ

ὡς καὶ τὴν ἐνεγκαμένην ἐπιμελῶς κοσμῆσαι, καὶ τρισὶ περιβαλεῖν στεφάνοις. Ἐπὶ δὲ τούτου δειναὶ ταῖς κατὰ Λιβύην πόλεσιν ἐπέσκηψαν θλίψεις, ὑπὸ τῶν καλουμένων Λαζικῶν. ἐξέδοντο γὰρ θυγατριδῷ Μαρίνῳ εἰς ἡγεμονίαν, ἀνδρὶ νέῳ καὶ πολὺ τὸ συνετὸν κεκτημένῳ· καὶ μετ' ἐκεῖνον αὖθις Βα[illegible] ὁ δὲ, [illegible], [illegible] τὰς [illegible] αὐτοῦ ἐξάρχου ὑπερβαλλόμενος ἀσελγείας, ἔδωκε Λίβυσιν αἱρεῖσθαι τὰ πρότερα· καὶ ταῦτα, τοῖς μὲν πενίας, τοῖς δὲ, θανάτου μνήμην καταλείψαντα. οὕτως, εἰ δεῖ εἰπεῖν, οἵ γε ἀφ' αἵματος τὴν Μαρίνου παρεῖναι γνωσθέντες εὔνοιαν, τοῖς Λιβύων διαφερόντως καὶ Αἰγυπτίων ἐνεφορήθησαν κτήμασιν. ¶ Ὅτι ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως ἦν ὁ ἅγιος Θεοδόσιος, ὁ κοινοβιάρχης. αἱρετικὸς δὲ ἦν οὗτος ὁ Ἀναστάσιος. Ὅτι Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς ἔκτισε τὸ μακρὸν τεῖχος, πρὸ μιλίων τῆς πόλεως ξ΄· διατείνας ἐκ τῆς κατὰ ἄρκτον θαλάσσης ἐς μεσημβρίαν μῆκος μιλίων ν΄· εὖρος δὲ, ποδῶν εἴκοσι. καὶ τῷ Ἰουλιανοῦ λιμένι προβόλους τέθεικεν. ὁ αὐτὸς κτίζει καὶ τὸν μέγαν τρίκλινον, τὸν ἐν Βλαχέρναις· ὃς Ἀναστασιακὸς μέχρι τῆς δεῦρο λέγεται· καὶ τὴν κινστέρναν τὴν Μωκισίαν. ¶ Φατρεία, σύνταγμα] Ἀναστάσιος, σιλεντιάριος, ὁ μετέπειτα βασιλεύσας· ἐπὶ Εὐφημίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καθέδραν καταστήσας, μετά τινων ἐφατρίαζεν. ὁ δὲ Εὐφήμιος μετὰ ἀπειλῆς λέγει αὐτῷ, ἢ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ [illegible], τὰ αὐτῆς φρονῶν, ἢ μηδόλως ἐπιβαίνειν, ἵνα μὴ διαστρέψῃ τοὺς ἁπλουστέρους. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα πράξεις, ἐκτεμῶ σου τὴν κόμην, τοῖς δήμοις θριαμβεύσω. ἐκ τότε δὲ ἡσύχαζεν. ἦν αἱρετικὸς γὰρ τῆς Εὐτυχοῦς δόξης.

¶ ΘΕΥΔΕΡΙΧΟΣ ῥὴξ, Γότθων καὶ Ἰταλιωτῶν τῶν κατηκόων αὐτῷ προέστη· περιβαλλόμενος ὅσα τῷ φύσει βασιλεῖ ἥρμοσεν. δικαιοσύνης τε γὰρ ὑπερφυῶς ἐπεμελήσατο, καὶ τοὺς νόμους ἐν τῷ βεβαίῳ διεσώσατο· ἔκ τε βαρβάρων τῶν περιοικούντων τὴν χώραν ἀσφαλῶς διεφύλαξε. ξυνέσεώς τε γὰρ καὶ ἀνδρείας εἰς ἄκρον ἐληλύθει ὡς μάλιστα· καὶ ἀδίκημα σχεδόν τι οὐδὲν οὔτε αὐτὸς εἰς τοὺς ἀρχομένους εἰργάζετο, οὔτε τῳ ἄλλῳ τὰ τοιαῦτα ἐγχειροῦντι ἐπέτρεπε. καὶ ἦν λόγῳ μὲν τύραννος, ἔργῳ δὲ βασιλεὺς ἀληθὴς, τῶν ἐν ταύτῃ τῇ τιμῇ ἐξ ἀρχῆς ηὐδοκιμηκότων οὐδενὸς ἧσσον. ἔρως τε αὐτοῦ ἔν τε Γότθοις καὶ Ἰταλιώταις πολὺς ἤκμασεν.

vt & patriam ſtudioſe exornaret, tribuſque coronis circumdaret. Sub hoc Libycæ vrbes grauiter ſunt afflictæ, ab iis qui Lazici dicebantur. Præfecerat enim his nepotem ex filia Marinum, hominem adoleſcentem, leuiſſimoque prӕditum ingenio: rurſus poſt illum Baſianum † filium. Is vero ſuis factis, quouis modo ſuperioris prætoris intemperiis ſuperatis, effecit vt priorem ſtatum deſiderarent; quãuis & neces & ademptas ſibi opes recordarentur. Ita ſi dicere liceat, Marini cognati, eius freti beneuolentia, ſupra modum Afrorum & Ægyptiorum opibus ſunt diſtenti.

¶ Sub Anaſtaſio Imperatore fuit S. Theodoſius cœnobiarcha. Hæreticus autem fuit hic Anaſtaſius. Anaſtaſius Imperator Longum murum ſtruxit, LX miliaribus ante vrbem: a Septemtrionali mari verſus meridiem miliaribus L extentum, latitudine pedum XX. * Propugnacula etiam Iuliani portui oppoſuit. Idem & Magnum tricliniũ in Blachernis exſtruxit: quod & hodie Anaſtaſiacum dicitur: & ciſternam Mociſiam.

¶ *Φατρεία. collegium, conuentus*] Anaſtaſius, Silentiarius; poſt factus Imperator; ſub Euphemio patriarcha Conſtantinopolitano, ſuggeſto facto, cœtus cum quibuſdam agitabat. Euphemius vero, minitabundus illi edicit; *vt aut, ſi frequentet eccleſiam, cum ea cõſentiat; aut prorſus ab ea abſtineat, ne imperitiores peruertat. Sin ſecus*, inquit, *feceris, reſecto capillo tuo, te in triumpho circumducam apud populos.* Ex eo tempore quieuit. Sequebatur enim Eutychis opinionem.

¶ THEVDERICHVS rex Gotthorũ & Italorum qui ipſi parebãt, ita præfuit, vt ea quæ regi ad Imperium nato cõueniunt, omnia complecteretur. nam & iuſtitiæ ſtudiũ inſigne habuit, & leges inuiolatas conſeruauit; tum a finitimis barbaris prouinciam tutam præſtitit: vir ſumma & prudentia & fortitudine præditus. Nec vlla fere iniuria vel ipſe populum affecit, vel a præfectis affici paſſus eſt: verbo quidem Tyrannus, re vero verus Rex; nullo eorum qui huius honoris laudibus ab initio floruerunt, inferior. Itaque & Gotthis & Italis cariſſimus fuit.

IVSTINIANVS, LXXIII.

IVSTINIANVS, condita ſancta Sophia, repurgauit aulam, & marmoribus exornauit; cũ prius Auguſtale eſſet: & ſtatuam ſuam equeſtrem in columna poſuit; quæ læua globũ tenet, cruce in eo defixa: quæ ſignificaret, cum ob fidem in crucẽ, terræ dominum factum. Globus enim is, terra eſt, ob rotundam eius figuram: Fides autem eſt crux, ob incarnatũ Deum illi affixum. Dextram porrigit verſus Orientem, * ſeditionem Perſarum ſignificans; & extenſione ac repulſione manus clamitans, ne Romanas prouincias ingrediantur: STATE: NE PROGREDIMINI: NEQVE ENIM ID VOBIS EXPEDIET. ¶ Iuſtinianus Imperator Romanorũ, rectiſſime de religione ſentiens, rudis fuit omnium litterarum, &, quod dicitur, analphabetus. Hic condidit aureum tricliniũ in palatio, & S. Pauli orphanotropheum; *aucta de ſe opinione Iuſtini Imperatoris, a quo grauitatis & exquiſitæ diligentiæ laus ipſi tributa fuerat. ¶ Tribonianus, Macedoniani F. * a dicegoris hyparchis, gentilis fuit & impius; omnibus modis a Chriſtiana religione alienus; adulator & impoſtor: qui perſuadere conabatur Iuſtiniano, cũ non moriturum, ſed cum carne in cælum aſſumptum iri. Fuit autem quæſtor Iuſtiniani. Hic & ingenii facultate vtebatur, & ad ſummam peruenerat eruditionem; nemine ſuæ ætatis inferior: pecuniæ ad miraculum auidus, ius pretio vendere ſolitus: & legum dies alios plerumque tollebat, alios ſcribebat, pro cuiuſque neceſſitate accepto pretio. Eo in honore cum annos multos vixiſſet, morbo deceſſit; nihil iniucundi a quoquam perpeſſus. Nam & facundus erat, ac cetera ſuauis; & auaritiæ morbum amplitudine doctrinæ ſollertiſſime occultabat.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, ογ.

Ἰουστινιανός. οὗτος, κτίσας τὴν ἁγίαν Σοφίαν, ἐκάθηρε τὴν αὐλὴν, καὶ ἐμαρμάρωσεν αὐτὴν, τὸ πρὶν οὖσαν Αὐγουστεῖον. καὶ ἔστησε τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἐπὶ κίονος ἐφ᾽ ἵππου· καὶ τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ φέρει σφαῖραν, ἐμπεπηγότος τοῦ σταυροῦ ἐν αὐτῇ (ὑποσημαίνοντος ὡς διὰ τὴν εἰς τὸν σταυρὸν πίστεως, τῆς γῆς ἐγκρατὴς γέγονε. σφαῖρα μὲν γὰρ, ἡ γῆ, διὰ τὸ σφαιροειδὲς τοῦ αὐτῆς σχήματος· πίστις δὲ ὁ σταυρὸς, διὰ τὸν ἐν αὐτῷ σαρκὶ προσηλωθέντα θεόν) τὴν δὲ δεξιὰν χεῖρα ἀνατεταμένην ἔχων κατὰ ἀνατολάς· στάσιν τῶν Περσῶν σημαίνων, καὶ μὴ μεταβαίνειν ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς γῆς, διὰ τῆς ἀναπάσεως καὶ ἀπώσεως τῶν χειρῶν, βοῶν, Στῆτε, καὶ μὴ προέσω χωρεῖτε· οὐ γὰρ συνοίσει ὑμῖν. ¶ Ἰουστινιανὸς, ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὀρθοδοξότατος. ἦν δὲ ἀμαθὴς γραμμάτων ἁπάντων, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀναλφάβητος. Οὗτος κτίζει καὶ τὸν ἐν τῷ παλατίῳ χρυσοῦν τρίκλινον, καὶ τὸν ἅγιον Παῦλον τὸ ὀρφανοτροφεῖον. καὶ αὔξει τὴν περὶ τοῦ βασιλέως Ἰουστίνου κρατήσασαν δόξαν, ὡς ἐστὶ μάλα ἐμβριθής τε καὶ κατηκριβωμένος. ¶ Τριβωνιανὸς Μακεδονιανοῦ, ἀπὸ δικηγόρων τῶν ὑπάρχων. οὗτος ὁ Τριβωνιανὸς, Ἕλλην ὑπῆρχε καὶ ἄθεος, ἀλλότριος κατὰ πάντα τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως· κόλαξ δὲ καὶ ἀπατεὼν, καὶ πείθων Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα, ὡς ὅτι οὐκ ἀποθανεῖται, ἀλλ᾽ εἰς τοὺς οὐρανοὺς μετὰ σαρκὸς ἀναληφθήσεται. ἦν δὲ κυαίστωρ Ἰουστινιανοῦ. οὗτος, φύσεως μὲν δυνάμει ἐχρῆτο, καὶ παιδείας εἰς ἄκρον τε ἀφίκετο τῶν κατ᾽ αὐτὸν οὐδενὸς ἧσσον· ἐς δὲ φιλοχρηματίαν, δαιμονίως ἐσπουδακώς· οἷός τε ἦν κερδαίνειν ἀεὶ τὸ δίκαιον ἀποδίδοσθαι· τῶν τε νόμων ἡμέρας οἱ ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἑκάστης τοὺς μὲν ἀνῄρει, τοὺς δὲ ἔγραφεν, ἀπεμπολῶν τοῖς δεομένοις κατὰ τὴν χρείαν ἑκατέρου. ἔτη δὲ πολλὰ ἐπιβιοὺς τῇ τιμῇ, ἐτελεύτησε νόσῳ, οὐδὲν ἄχαρι πρὸς οὐδενὸς παθών. ἦν γὰρ αἱμύλος τε, καὶ τἄλλα ἡδὺς, καὶ τῆς φιλοχρηματίας τὸ νόσημα ἐπισκιάσαι ἱκανώτατος τῇ τῆς παιδείας περιουσίᾳ.

TIBERIVS, LXXV.

TIBERIVS, Rom. Imperator Cõſtantinopolitanus; quẽ Iuſtinus commẽdat, vt virũ clementẽ ſimul & humanũ; hominẽ alienũ ab auaritia, qui felicitatẽ in eo vno reponat, vt & floreat populus, & omnib. rebus abũdet:

ΤΙΒΕΡΙΟΣ, οε.

Τιβέριος, ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλεὺς Ῥωμαίων· ὃν συνίστησιν Ἰουστῖνος, ἄνδρα πρᾶον ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπον, κρείττονα λημμάτων, χρημάτων ἀφρόντιδα· τοῦτο μόνον εὐδαιμονίας ἡγούμενον, τὸ τεθηλέναι τε καὶ εἰς μέγα πλούτου κομᾶν τὸ ὑπήκοον·

τὴν κοι-

τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων μακαριότητα, πάγκαλον καὶ ἄσυλον θησαυρὸν λογιζόμενος. ὃς τὸν ὄγκον τῆς τυραννίδος μισήσας, καὶ πρὸς τὸ φιλόστοργον τῶν ὁμοφύλων ἀναδραμὼν, εἵλετο βασιλεύειν αὐτὸς τῶν ὑπηκόων, ἢ τοὺς ἰθυνομένους τυραννικώτερον ἀνδραποδίζεσθαι· πατὴρ ἐθέλων, ἢ δεσπότης ὑπὸ τῶν ὑπηκόων ἀναγορεύεσθαι. † ἄριστος ὑπάρχων ἐν νεότητι· καὶ πρὸς γῆρας ἐλθὼν, αἰφνίδιον εἰς τὴν χείρονα μετεβλήθη γνώμην· ὥστε καὶ παραφρονεῖν αὐτὸν νομισθῆναι, καὶ πρὸς δαίμονος ἐλαύνεσθαι, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀνοσιουργίαν τε, καὶ μανίαν, καὶ οἰστρηλασίαν, οὐ μόνον ἐν τοῖς κατὰ φύσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς παρὰ φύσιν, καὶ ἐν πάσῃ ἀδικίᾳ καὶ τυραννίδι. οὕτω δὲ μεταπεσὼν εἰς κακίαν, καταστρέφει τὸν βίον.

ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ, ος´.

Μαυρίκιος, ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων. λέγεται περὶ Μαυρικίου, φιλοτίμως ἔχειν περὶ τὴν τῶν λόγων μεγαλοπρέπειαν, τιμᾶν τε λίαν καὶ λαμπρῶς τοὺς ἐνηθληκότας περὶ τὰ κάλλιστα τῶν μαθημάτων. ἀναφέρεται δὲ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν φόρων συγχωρῆσαι τοῖς ὑπηκόοις τὸν Μαυρίκιον. οὗτος δὲ προχειρίζεται στρατηγὸς τῆς ἑῴας ὑπὸ Τιβερίου καίσαρος. ὃς Μαυρίκιος, ἐν πολέμοις μὲν καὶ ἀγῶσιν οὐκ ἐντεθραμμένος, ἔμφρων δὲ ὅμως καὶ ἐμβριθὴς, καὶ κατηκριβωμένος, ξυγκεράσας τε ἐν αὑτῷ ἄμφω τὰ ἐναντίως ἔχοντα ἀλλήλοις, ὄγκον φρονήματος καὶ πρᾳότητος πάσης ὑπεροψίας τε καὶ ὀφρύος ἐλεύθερον. τοιοῦτον δή τινα τὸν Μαυρίκιον ὄντα, ἡ τῶν πραγμάτων ἡγεμονία παραλαβοῦσα, ἐνεδείξέ πως εὐκλεέστερον τῇ πείρᾳ.

¶ Φιλιππικὸς, στρατηγὸς τῶν ἑῴων στρατιωτῶν. οὗτος εἶχεν Ἡράκλειον τὸν Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως πατέρα, ὑποστράτηγον. δυστυχήσαντος δὲ ἐν πολέμῳ τοῦ Φιλιππικοῦ καὶ ἀπομάχου γενομένου, ὁ Ἡράκλειος ἐγχειρίζεται τὸ ὁπλιτικόν. ἦν δὲ ὁ Φιλιππικὸς, γαμβρὸς Μαυρικίου ἐπὶ θυγατρί.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ, οη´.

Ἡράκλειος, βασιλεὺς Ῥωμαίων. οὗτος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου Ἰακωβιτῶν, καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. Ἡρακλείῳ τῷ βασιλεῖ, ὄντι ἐν Περσίδι, ἐτελεύτησαν δύο υἱοὶ, καὶ β´ θυγατέρες. αὐτὸς δὲ, λαβὼν τὰ ζωοποιὰ ξύλα ἐσφραγισμένα, καθάπερ ἐλήφθη προδιαμείναντα, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα

communē hominum felicitatē præclarum & inuiolatum theſaurū æſtimans: quiq; tyrannicam inſolentiam peroſus, & humanitatem amplexus, regi a ſuis, quam illos a ſe crudelius tractari; paterque maluerit a ſuis dici quam dominus. † Cum optimus eſſet in adoleſcentia, ingraueſcente ætate ſubito in deterius mutatus eſt; vt & dementia & dæmonio agitari putaretur; & ad omnem impietatem, inſaniam ac furorem, non ſolum in iis quæ ſecundum naturam ſunt, ſed etiam in iis quæ repugnant naturæ, rueret, & omni iniuſtitia & tyrānide graſſaretur. Ita deprauatus, vitam cū mortecommutat.

MAVRICIVS, LXXVI.

MAVRICIVS, Romanorū Imperator, dicitur eloquētiam maximi feciſſe, & in optimis quibuſq; diſciplinis verſatos maximis honoribus affeciſſe. Fertur & trientem vectigalium remiſiſſe ſubditis. Deſignatus a Tiberio Cæſare dux Orientis; quamuis in bellis & prœliis non verſatus; vir tamen cordatus fuit, & grauis, & accuratus; ac duas res inter ſe contrarias coniunxit; ſummam & magnitudinem animi, & clementiam, ab omni deſpicientia & ſupercilio alienā. Hoc ingenio præditus Mauricius, principatu ſuſcepto, magis etiam gloriam ſuam illuſtrauit. ¶ Philippicus, dux Orientalium militum, habuit Heraclium, Imperatoris Heraclii patrem, ducem partium ſecundarum. Cum autem male bellum gereret Philippicus, & ad pugnam inutilis eſſet; Heraclio eius ſunt commiſſæ copiæ. Erat autē Philippicus Mauricii gener, filia eius in matrimonium accepta.

HERACLIVS, LXXVIII.

HERACLIVS, Romanorū Imperator, ab Athanaſio Iacobitarū patriarcha, & Sergio Syro Cōſtantinopolitano, in ſectam Monotheletarum eſt deuolutus. Heraclio Imperatori, in Perſide agēti, filii duo & filiæ duæ obierūt. Ipſe vero, acceptis viuificis lignis obſignatis, quēadmodū accepta fuerāt, atq; permāſerāt, Hieroſolyma

profectus, Modeſto pontifici & eius clero monſtrauit. Hi & ſigillum incolume atque intactum agnouerunt, & clauem ab eo ſumpſerunt. Imperator igitur ea Byzantiũ miſit; quæ Sergius in Blachernis repoſuit. Nec multo poſt Heraclius Byzantiũ e Perſide iter habens, multis cũ laudibus ſuſceptus, in vrbem duxit quatuor elephantes; quos in equeſtribus certaminibus in triumpho duxit, omni genere magnificentiæ vſus. Et quia de opibus magnæ Eccleſiæ pecuniam ſumpſerat, conſtituit vt e fiſco, & ipſi eccleſiæ & clero annua pecunia penderetur. Filium ſuum Conſtantinum conſulem fecit: & Heraclium Martinæ F. Cæſarem deſignauit. Cuius morte audita, in palatiis Erianis verſabatur. † Ac præfectus conductis & cõiunctis nauigiis in freto quod Anguſtum dicitur, tranſiit iuxta litora ſinus Phidaliç; & per pontem Barybyſſi fluminis in vrbẽ introiit. Deceſſit ex aqua intercute. Sub hoc Imperatore Heraclio, ducenta milia virorũ bello Iſaurico perierunt. Hic cum Sergio patriarchæ maximã pecuniam, & aurum & argentũ & gemmas pretioſas mitteret, illa omnia ſubmerſa ſunt.

IVSTINIANVS RHINOTM.

IVSTINIANVS Rhinotmetus (id eſt præciſo naſo) Romanorum Imperator, Conſtantini F. præter mala cætera, Reipubl. muneribus præficiebat viros inhumanos & crudeliſſimos: quorũ erat Stephanus eunuchus Perſa, imperatoriç pecuniæ quęſtor, (qui, cum obuios quoſq; multum vexaret, audacia ſua etiam aduerſus Imperatoris ipſius matrem vſus, flagellis eam in curru, vt litteratores pueros, cecidit) ac Theodotus quidam, qui in clauſtro fuerat, in Thraciæ partibus anguſtiarum, publicorum vectigalium quæſtor; quem vulgus Logothetam generalẽ fecit. Is inſigni crudelitate pecuniam exigebat, funibus ſublimes ſuſpendendo, & palearum fumo illuſtriſſimos quoſq; necando. Leontiũ ducẽ Orientis, & Patricium Iſaurũ, trienniũ in cuſtodia tenuit Iuſtinianus: poſt Græciæ ducẽ deſignauit. quẽ Paulus, monaſterii Calliſtrati

ἀφίκετο, καὶ Μοδέστῳ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ τῷ αὐτοῦ κλήρῳ ταῦτα ὑπέδειξεν. οἱ δὲ, τήν τε σφραγῖδα σώαν ἐπεγίνωσκον καὶ ἀνέπαφον, τήν τε κλεῖδα τὴν παρ' αὐτοῦ ἤγαγον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ὕψωσαν· καὶ ἐς τὸ Βυζάντιον ἐξέπεμψεν ὁ βασιλεύς. ἃ δὴ Σέργιος ἀρχιερεὺς εἰς Βλαχέρνα ὑπεδέξατο. καὶ μετ' οὐ πολὺ Ἡράκλειος εἰς Βυζάντιον ἐχώρει, δεχθεὶς μετὰ πολλῆς εὐφημίας. Ὁ αὐτὸς Ἡράκλειος ἐκ Περσῶν εἰς τὸ Βυζάντιον δ' ἤγαγεν ἐλέφαντας· οὓς δὴ καὶ εἰς τοὺς ἱππικοὺς ἀγῶνας ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως τέρψει, πάσαις δωρεαῖς φιλοτιμησάμενος. ἐπεὶ δὲ ἦν ἑλὼν ἐκ τῆς οὐσίας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ βασιλέως ταμιείου αὐτῇ τε καὶ τῷ κατ' αὐτὴν κλήρῳ ἐτήσια χρήματα ἔταξε παρέχεσθαι. καὶ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτοῦ παρασκευάζει ὑπατεῦσαι· Ἡράκλειόν τε τὸν ἀπὸ Μαρτίνης, καίσαρα προχειρίζεται. πυθόμενος δὲ ἀποθανεῖν, ἐν τοῖς εἰς τὰ Ἠρία παλατίοις διέτριβε. καὶ συναγαγὼν ὁ ὕπαρχος, καὶ συζεύξας πλοῖα εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ καλουμένου στενοῦ, διέβη κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ καλουμένου κόλπου Φειδαλίας· καὶ διὰ τῆς γεφύρας τοῦ καλουμένου Βαρυβύσσου ποταμοῦ, εἰς τὴν πόλιν εἰσῆλθε. ὑδέρῳ δὲ τὸν βίον καταστρέφει. Ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου σ' χιλιάδες ἀνδρῶν διεφθάρησαν ἐν τῷ πρὸς Ἰσαύρους πολέμῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος χρήματα πλεῖστα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ λίθους πολυτελεῖς πέμπει· ἅπερ βρύχια γέγονεν, ἐπὶ Σεργίου πατριάρχου.

ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ, Ὁ ΡΙΝΟΤΜ.

Ἰουστινιανὸς ὁ Ῥινότμητος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, υἱὸς Κωνσταντίνου. ὃς πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ ἐς τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς καθίστη ἄνδρας ἀπηνεῖς καὶ ὠμοτάτους· ὧν ἦν Στέφανος ὁ εὐνοῦχος Πέρσης, ταμίας τῶν βασιλικῶν χρημάτων· καὶ πολλὰ τοὺς ὑπὸ χεῖρα αἰκιζόμενος, ἄχρι καὶ εἰς τὴν μητέρα Ἰουστινιανοῦ τὴν τόλμαν ἐξώκειλε, μάστιγας αὐτῇ ἐν ὀχήματι, ὡς οἱ γραμματισταὶ τοῖς παισὶν, ἐπιθέμενος. καὶ Θεόδοτόν τινα, ἔγκλειστον γεγονότα, κατὰ τὰ Θρακῷα μέρη τοῦ στενοῦ, τῶν δημοσίων λογιστὴν ὃν τὸ δημῶδες λογοθέτην γενικὸν ἐποίησεν. ὃς ὑπερβολῇ ὠμότητος, τὰ χρήματα ἔπραττε μετεώροις σχοινίοις ἀναρτῶν καὶ περικαπνίζων ἀχύροις τοὺς περιφανεστάτους ἀπέκτεινε. καὶ Λεόντιον στρατηγὸν τοῦ ἀνατολικοῦ, [καὶ Πατρίκιον Ἴσαυρον,] * τρισὶν ἔτεσιν ὑποφρούριον ἐποίησεν Ἰουστινιανὸς, ὕστερον δὲ στρατηγὸν Ἑλλάδος ἀπέδειξεν· ὃν Παῦλος, τῆς Καλλιστράτου

μονῆς μοναχὸς ἀστρονόμος, καὶ Γρηγόριος Καππαδόκης, ἡγούμενος τῆς τοῦ Φλώρου μονῆς, προεμαντεύσαντο ἐγκρατῆ γενήσεσθαι τῆς ἀρχῆς· καὶ ἐγκρατὴς τῆς βασιλείας ἐγένετο. ¶ Θεόδοτος. οὗτος ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ὕπαρχος ἦν τῶν στρατιωτῶν. ὃν παραλύσας τῆς ἀρχῆς, Πέτρον ἐπέστησε Βαρσυάμην καλούμενον· ὃς πάλαι μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ χαλκοῦ τραπέζης καθήμενος, κέρδη αἰσχρότατα ἐκ ταύτης διεπορίζετο τῆς ἐργασίας, τὴν περὶ τοὺς ὀβολοὺς κλοπὴν εὖ μάλα τεχνάζων, καὶ τοὺς αὐτῷ ξυμβάλλοντας ἀεὶ τῶν δακτύλων τάχει ἐκκρούων, δεξιός γε ἦν κλέψαι, μετὰ τῶν αὐτῷ περιπεπλωκότων ἀναιδῶς ἁλοὺς δὲ ὀμόσαι, καὶ τῶν χειρῶν τὸ ἁμάρτημα τῷ τῆς γλώττης παρακαλύψαι θράσει. ἐν δὲ τοῖς τῶν ὑπάρχων στρατηγοῖς καταλεχθεὶς, ἐς τοσοῦτον ἀτοπίας ἐλήλακεν, ὥστε τῷ βασιλεῖ ἀρέσκειν ἐς τὰ μάλιστα, καὶ ἐκ τῶν ἀδίκων αὐτοῦ βουλευμάτων ῥᾷστα ὑπουργεῖν τὰ ἀμήχανα. τούς τε στρατευομένους ἀποστερῶν τὰς συντάξεις ἁπάσας, καὶ ὠνίους τὰς ἀρχὰς ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον προθήσας. ¶ Ἀέναον, τὸ ἄπαυστον, ἀεὶ ῥέον] ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς, ὥσπερ ποταμὸς ἀέναος, ἐς ἡμέραν ἑκάστην ἐδῄου τε καὶ ἐληΐζετο τοὺς ὑπηκόους.

monachus, aſtronomus: & Gregorius Cappadox, monaſterii Flori ductor, imperio potiturum prædixerũt: itaque factum eſt. ¶ Theodotus ſub Iuſtiniano legionum fuit præfectus. Quo abdicato, Imperator ei magiſtratui præfecit Petrum Barſyammen cognomento: qui cum olim ad menſam æris ſederet, ſordidiſſimas ex eo quæſtu corraſit opes; obolorum fur ſollers, & contrahentes cum ipſo celeritate digitorum decipiens: & deprehẽſus, peierare paratus, manuum peccatum linguæ tegens cõfidentia. Inter præfectorum vero duces aſcitus, eo inſolentiæ venit, vt Imperatori maxime placeret, & rerum iniuſtarum conſilia inexplicabilia facillime explicaret, tum milites omnibus ſtipendiis fraudando, tum magiſtratus magis etiã quam olim venditando. ¶ *Αἔνναον, perenne, perpetuo fluens*] Iuſtinianus vero, vt fluuius perennis, in dies ſingulos populabatur ac deprædabatur ſubditos.

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΣ Ὁ ΒΑΡΔ.

Φιλιππικὸς, ὁ καὶ Βαρδάνης, Ἰουστινιανὸν βασιλέα ἀνελὼν, ἀσέμνως καὶ ῥαθύμως τὰ βασίλεια διέπων ἐφαίνετο. τούς τε ἐν τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ πατέρας, ἀναθέματι καθυπέβαλε, τὰ παρ' αὐτῶν ἐνθέως δογματισθέντα, δύο τοῦ σωτῆρος θελήματα καὶ ἐνεργείας, μὴ ἀποδεχόμενος· συλλήπτορας εὑρηκὼς, Ἰωάννην τὸν τηνικαῦτα τῆς πόλεως ἀρχιερέα, καὶ Γερμανὸν τὸν Κυζίκου μητροπολίτην, καὶ ἑτέρους ἱερεῖς καὶ συγκλητικοὺς πλείστους.

PHILIPPICVS BARDANES.

Philippicvs, qui & Bardanes, Iuſtiniano Imperatore interfecto, viſus eſt inhoneſte & ſupine imperium adminiſtrare. Et patres in œcumenico concilio anathemate notauit, diuinitus ab illis decretas duas in Seruatore voluntates & actiones, non probans: cum adiutores haberet Ioannem tum pontificẽ vrbis, & Germanum Cyzici metropolitanũ, & alios ſacerdotes ac ſenatores plurimos.

ΑΡΤΕΜΙΟΣ.

Ἀρτέμιος, ὁ καὶ Ἀναστάσιος, βασιλεὺς Ῥωμαίων αἰσθόμενος στόλον Σαρακηνῶν ἔρχεσθαι κατὰ τῆς πόλεως, Ἰωάννην ἐφίστησιν ἡγεμόνα τοῦ πολέμου, διάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ λογιστὴν τῶν φόρων, ὃν γενικὸν καλοῦσιν. ὃς πρὸς τῇ Ῥόδῳ γενόμενος, καταστασιασθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἀναιρεῖται.

ARTEMIVS.

Artemivs, qui & Anaſtaſius, Romanorum Imperator: cum Sarracenorũ claſſem vrbem petere ſenſiſſet, Ioannẽ bello præficit, magnæ Eccleſiæ diaconum, ratiocinatorem tributorum, quem generalem dicunt. Is cum Rhodum appuliſſet, orta ſeditione, a populo interficitur.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ὁ ΚΟΠΡ.

Κωνσταντῖνος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, υἱὸς Λέοντος τοῦ εἰκονομάχου τοῦ Ἰσαύρου. ἐκ λέοντος δὲ ἀνέφυ ποικιλότροπος πάρδαλις· ἐκ σπέρματος ὄφεως, ἀσπὶς δεινὴ, καὶ

CONSTANTINVS COPR.

Constantinvs, Imp. Romanorũ, Leonis iconomachi Iſauri fili⁹. E leone autem nata eſt verſuta pardalis; de ſerpẽtino ſemine, aſpis atrox, &

ſerpens volaticus: e Dane, Antichriſtus. Hic patris imperii & impietatis ſucceſſor, & libidinibus, & dæmonum inuocationibus, & aliis improbis ſtudiis deditus atque vacans, eximium inſtrumentũ & ſupra modum opportunum patris ſui & præceptoris exſtitit diaboli: eo vecordiæ & veſaniæ redactus, vt lege ſanciret, ne quiſquam prorſus ſeruorum Domini ſanctus diceretur: ſed & vt eorum reliquiæ conſpuerentur, nec eorum interceſſio peteretur: nihil enim eos poſſe. Deinde adiecit homo profanus; *Ne Mariæ quidem interceſſionem quiſquam petat: neq; enim iuuare quemquam poteſt. Neque etiam hæc Deipara nominetur.* In manus itaque ſumpto ſacculo auri pleno, & omnibus monſtrato, rogauit, quanti eſſet? Qui cum dixiſſent, Magni: rurſus effuſo auro quæſiuit, quanti eſſet ſacculus? cum reſpondiſſent, nullius eſſe pretii: *Sic*, inquit, *Maria etiam.* (neque enim Deiparam miſer illam vocari voluit) *Dum enim Chriſtum in ſe haberet, honorata fuit: poſtquam autem eum peperit, nihil ab aliis differt mulieribus.* O audacem blaſphemiam Saracenicæ religionis, & Iudaicæ ſententiæ! Venerem enim colebat, & humanas hoſtias immolabat vltra vrbem: vbi S. Mauræ æde deſtructa, & in carnificinam mutata, Mauram locum illum dixit; in quo ſacra illa peragebat, & pueros mactabat. Teſtimonio eſt Flauii puer; quem occulte ab eo immolatum Deus patefecit.

ὄφις πετόμενος· ἐκ Δὰν, ἀντίχριστος. ἐπεὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν καὶ ἀσέβειαν διαδεξάμενος, καὶ ἀσελγείαις καὶ δαιμόνων ἐπικλήσεσι, καὶ ἄλλοις πονηροῖς ἐπιτηδεύμασι χαίρων καὶ σχολάζων, ἐξαίρετον ὄργανον καὶ λίαν ἐπιτήδειον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ διδασκάλου γέγονε διαβόλου. καὶ γὰρ εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν καὶ παραπληξίαν ἐξώκειλεν, ὡς καὶ θεσμὸν ἐπὶ λαοῦ καθολικὸν ἐκθέσθαι, μὴ λέγεσθαί τινα τῶν θεραπόντων Κυρίου τὸ παράπαν ἅγιον, ἀλλὰ καὶ τὰ λείψανα τούτων εὑρισκόμενα διαπτύεσθαι, καὶ μηδὲ πρεσβείαν αὐτῶν ἐξαιτεῖν· οὐδὲν γὰρ ἰσχύουσιν. εἶτα προσθεὶς, ὁ παμβέβηλος λέγει, Μηδὲ τῆς Μαρίας ἐπικαλείσθω τις πρεσβείαν· οὐ γὰρ δύναται βοηθεῖν τινί· μηδὲ αὖ πάλιν αὕτη θεοτόκος ὀνομαζέσθω. καὶ δὴ λαβὼν ἐν χερσὶ βαλάντιον πλῆρες χρυσίου, καὶ ὑποδείξας αὐτὸ πᾶσιν, ἤρετο τίνος ἄξιόν ἐστι. τῶν δὲ πολλοῦ εἰπόντων, κενώσας τὸ χρυσίον, πάλιν ἤρετο τίνος ἐστὶν ἄξιον, καὶ λέγουσιν οὐδενός. οὕτως (ἔφη) καὶ ἡ Μαρία· (οὐδὲ γὰρ θεοτόκον ὀνομάζεσθαι ὁ ἄθλιος ἠξίου) ἕως μὲν γὰρ εἶχε τὸν Χριστὸν ἐν ἑαυτῇ, τετιμημένη ὑπῆρχεν· ἀφ' οὗ δὲ τοῦτον ἀπέτεκεν, οὐδὲν τῶν λοιπῶν γυναικῶν διενήνοχε. φεῦ τῆς τολμηρᾶς βλασφημίας τοῦ σαρακηνοπίστου καὶ ἰουδαιόφρονος. τὴν γὰρ Ἀφροδίτην ἐτίμα, καὶ ἀνθρωποθυσίας ἀνέφερε πέραν τῆς πόλεως, ἔνθα ὁ τῆς ἁγίας Μαύρας ναός· ὅνπερ ἐδαφίσας καὶ φονευτήριον ποιήσας, Μαύραν ὠνόμασε τὸν τόπον· ἐν ᾧ καὶ νύκτωρ ἐπετέλει θυσίας, καὶ παῖδας κατέσφαττε. καὶ μάρτυς τὸ πρὸς θυσίαν σφαγιασθὲν τοῦ Φλαμίου παιδάριον. ὅπερ ἐν παραβύστῳ θύσαντος αὐτοῦ, τοῦτο ὁ θεὸς ἐποίησεν ἔκδηλον.

MICHAEL.

MICHAEL, Imperator Romanorum, poſt Leonem Armenium, nonnihil remiſſa ſuperioris temporis vexatione, tantiſper dum ii qui in carcere, ærumnis, exſilio erant, libertatem & relaxationem ſomniarent: clam ſui anteceſſoris, infamis & impii, Deo inuiſam ſententiam fouebat: eodemque reti atrocis ſectæ, veluti piſcis irretitus, putidis & impiis dogmatibus per ſummam vecordiam & amẽtiam eſt immortuus. Supra modum enim & profanus & illiteratus fuit; cum inſcitiam paternæ vecordiæ & inſolentiæ, iuſti patrimonii loco, hereditario iure accepiſſet.

ΜΙΧΑΗΛ.

Μιχαὴλ, βασιλεὺς Ῥωμαίων, ὁ μετὰ τὸν Ἀρμένιον Λέοντα βασιλεύσας. ὃς μικρόν τι τῆς παρακατεχούσης κακίας ὑπενδοὺς, ὅσον τοὺς ἐν εἱρκταῖς καὶ πόνοις καὶ ἐξορίαις, ἐλευθερίαν τε καὶ ἄνεσιν φαντάζεσθαι ὀνειρώδη, τὸ τοῦ προηγησαμένου δυσωνύμου καὶ δυσσεβοῦς ὑπέθαλπε θεοστυγὲς φρόνημα· καὶ ὁμοίως τῷ αὐτῷ ἀμφιβλήστρῳ περιπαρεὶς τῆς δεινῆς αἱρέσεως ἰχθύος δίκην, τοῖς τῶν δογμάτων σαπροῖς καὶ ἀσεβέσιν ἐναπέθανεν, ἐξ ἀκροτάτης ἀβελτηρίας τε καὶ ἀλογίας. ἀμύητος γὰρ σφόδρα καὶ ἀπαίδευτος ἐτύγχανεν. ἀμαθίαν δὲ ἐκ πατρῴας ἀλογίας καὶ ἀπειροκαλίας, ὥσπερ ἰδικὴν οὐσίαν, ἐκληρώσατο.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ.

Θεόφιλος, βασιλεὺς Ῥωμαίων, υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου, πατὴρ Μιχαήλ· ὃς ἐς τοσαύτην ἀφιλοθεΐαν καὶ ἀπόνοιαν ἐξώκειλεν, καὶ τὴν τοῦ Κοπρωνύμου χαλεπὴν καὶ μυσαρωτάτην αἵρεσιν διαδεξάμενος καὶ ἀνακαινίσας, ὡς ἐν μηδενὶ ἧττον ὀφθῆναι τῆς ἐκείνου δυσσεβείας καὶ παροινίας, τυραννίδος τε καὶ ἐμβροντησίας, ὁ πεφενακισμένος καὶ ματαιόφρων. ἐπεὶ οὖν τῇ αὐτῇ συσχεθεὶς τῶν ἀσεβῶν ἐκείνων καὶ παλαμναίων ἀπάτῃ, καὶ παραπληξίᾳ τῆς ἐκ Μανιχαϊκῆς μανίας καὶ Ἀρειανῆς λύσσης ὁρμωμένων πάλαι, διωγμὸν καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς ἐκκλησίας ὡσαύτως ἐπεμελείνετο, συμμύστην καὶ σύμμαχον καὶ συνίστορα τῆς αἱρέσεως ἔχων ὁ δεύτερος Νεκτεναβὼν, τὸν πατριάρχην Ἰωάννην, μᾶλλον δὲ μαντιάρχην ἢ δαιμονιάρχην, τὸν νέον ὄντως Ἀπολλώνιον, ἢ Βαλαὰμ, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀναφανέντα λεκανομάντιν, καὶ πάσης θεοστυγοῦς πράξεως καὶ τερατείας δεινὸν ὑποφήτην. ὑφ' οὗ καὶ τὰ γράμματα παιδευθεὶς ὁ δυσέλπιστος καὶ δείλαιος, ὑπηρέτης δόκιμος ἐχθίστων πραγμάτων, καὶ τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον ὄργανον γέγονεν. οὓς δὴ ἐνδίκως ὁ θεῖος λόγος ἐπαράσατο, σχετλιαστικῶς φάσκων, οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο, καὶ τὰ ἑξῆς.

THEOPHILVS, MICH. F.

THEOPHILVS, Imperator Romanorum, Michaëlis Amorræi filius, Michaëlis pater; in id Dei odium & amẽtiam incidit, vt odioſam Copronymi & deteſtandam ſectam ſuſceperit & renouarit; nec vlla re inferiorem ſe impietate illius & væcordia & tyrãnide & furore præbuerit: homo væcors & delirus. Ea igitur impiorũ illorum & ſicariorum fraude ac ſtupore implicatus, qui a Manichæa inſania & Ariana rabie propagati ſunt, perſecutionem & ipſe eodem modo contra Eccleſiam inſtituit, alter Nectenabo; collega & adiutore & conſcio patriarcha Ioanne, vel potius mantiarcha aut dæmoniarcha; nouo omnino Apollonio, aut Balaamo noſtris temporibus exorto, lecanomante, & omnis inuiſæ Deo actionis, præſtigiarum omnium acri miniſtro. A quo litteras etiam edoctus homo infelix atque inſtabilis, probatus odioſiſſimarum rerũ miniſter, & idoneum diaboli inſtrumentum extitit: quos iure diuinus ſermo exſecratur, cum querimonia, dicẽs: *Væ ipſis; quia viam Caini ſunt ingreſſi, & errore mercedis Balaami ſunt effuſi, & aduerſatione Coræ perierunt*, & cetera.

EX ANTIQVITATIBVS CONSTANTINOPOLITANIS; *Palatinæ bibliothecæ libro.*

Ab anno ṽCCCCL, *hoc eſt* XXVI *Hyrcani; Caius Iulius imperauit annos* IIII, *5450*

Auguſtus imp. annos LVI, *5506. Hoc etiam* † *menſe Dominus noſter* IESVS CHRISTVS *ſecundũ carnem naſcitur Bethleemi in Iudæa, ex ſemper* • *virgine Maria: patiturq; paſſionẽ voluntariã* XVIII *Tiberii anno. nã* XV *anno eiusdem Tiberii, baptiZatus eſt.*

Tiberius imperauit ann. XXII, *5528*

Caius alter, imp. ann. IIII, *5532*

Claudius imp. ann. XIIII, *5546*

Nero filius eius, imp. ann. XIIII, *5560*

Veſpaſianus imp. ann. X, *5570*

Titus imperauit ann. III, *5573*

Sub hoc Imp. Hieroſolyma deuenerunt ad extremam deſolationem.

Domitianus imperauit ann. XV, *5588*

Nerua imperauit ann. vnum, *5589*

Traianus imp. ann. XIX, *5608*

Adrianus imperauit ann. XXI, *5629*

T. Antoninus imp. ann. XXIII, *5652*

M. Antoninus imp. ann. XIX, *5671*

Commodus imp. ann. XIII, *5684*

Heluius Pertinax imp. menſ. VI, *5684*

Seuerus imperauit ann. XVIII, *5702*

Antoninus Seueri filius, imperauit annos VII *5709*

† *Auitus imperauit ann.* II, *5711*

Macrinus imp. ann. II, *5713*

Alexander * *Magnus imperauit annos* XIII, *5726*

Maximinus imperauit ann. III, *5729*

Gordianus imp. ann. VI, *5735*

Philippus imp. annos VII, *5742*

Decius imperauit ann. vnum, *5743*

Gallus & Voluſianus imperarunt annos II, *5745*

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἀπὸ ἔτους ͵ευν, τουτέστιν τῷ κϛʹ τοῦ Ὑρκανοῦ: Γάϊος Ἰούλιος ἐβασίλευσεν ἔτη δʹ, ͵ευνʹ

Αὔγουστος ἐβασίλευσεν ἔτη νϛʹ, ͵εφϛʹ. τούτῳ δὲ † μηνὶ ἔτι γεννᾶται ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ σάρκα ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάσχει τὸ ἑκούσιον πάθος ἐν τῷ ιηʹ ἔτει Τιβερίου. τῷ γὰρ ιεʹ ἔτει τοῦ αὐτοῦ Τιβερίου ἐβαπτίσθη.

Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη κβʹ, ͵εφκη

Γάϊος ἄλλος, ἐβασίλ. ἔτη δʹ, ͵εφλβ

Κλαύδιος ἐβασίλ. ἔτη ιδʹ, ͵εφμϛ

Νέρων ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ιδʹ, ͵εφξ

Οὐεσπασιανὸς ἐβασίλ. ἔτη ιʹ, ͵εφο

Τίτος ἐβασίλευσεν ἔτη γʹ, ͵εφογ

Ἐπὶ τούτου τὰ Ἱεροσόλυμα εἰς ἐσχάτην ἐρήμωσιν ἦλθεν.

Δομετιανὸς ἐβασίλ. ἔτη ιεʹ, ͵εφπη

Νερούας ἐβασίλ. ἔτος ἕν, ͵εφπθ

Τραϊανὸς ἐβασίλ. ἔτη ιθʹ, ͵εχη

Ἀδριανὸς ἐβασίλ. ἔτη καʹ, ͵εχκθ

Τίτος Ἀντωνῖνος ἐβασ. ἔτη κγʹ, ͵εχνβ

Μάρκος Ἀντωνῖνος ἐβασ. ἔτη ιθʹ, ͵εχοα

Κόμμοδος ἐβασίλ. ἔτη ιγʹ, ͵εχπδ

Ἐλούιος Περτίναξ ἐβασ. μῆνας ϛʹ, ͵εχπδ

Σευῆρος ἐβασίλ. ἔτη ιηʹ, ͵εψβ

Ἀντωνῖνος, ὁ υἱὸς Σευήρου, ἐβασίλευσεν ἔτη ζʹ, ͵εψθ

* Ἄβιτος ἐβασίλ. ἔτη β, ͵εψια

Μακρῖνος ἐβασίλ. ἔτη βʹ, ͵εψιγ

Ἀλέξανδρος * ὁ μέγας, ἐβασίλευσεν ἔτη ιγʹ, ͵εψκϛ

* Μαξιμιανὸς ἐβασ. ἔτη γʹ, ͵εψκθ

* Γόρδιος ἐβασίλευσεν ἔτη ϛʹ, ͵εψλε

Φίλιππος ἐβασίλευσεν ἔτη ζʹ, ͵εψμβ

Δέκιος ἐβασίλευσεν ἔτος α, ͵εψμγ

Γάλλος καὶ Βολουσιανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη βʹ, ͵εψμε

Οὐαλερια-

Οὐαλεριανὸς καὶ Γαλιηνὸς ἐβασίλευσαν ἔτη ιέ,	,εψξ	Valerianus & Gallienus imperarunt annos XV,	5760
Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτος ά,	,εψξα	Claudius imperauit ann. vnum,	5761
Αὐρηλιανὸς ἐβασίλ. ἔτη ϛ',	,εψξζ	Aurelianus imp. ann. VI,	5767
Τάκιτος καὶ Φλωριανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη γ',	,εψο	Tacitus & Florianus imperauerunt annos III,	5770
Πρόβος ἐβασίλ. ἔτη ϛ',	,εψοϛ	Probus imperauit annos VI,	5776
Κάρος, Καρῖνος, καὶ Νυμεριανὸς, ἐβασίλευσαν ἔτη β',	,εψοη	Carus, Carinus, & Numerianus, imperarunt annos II,	5778
Διοκλητιανὸς ἐβασίλ. ἔτη κ,	,εψϟη	Diocletianus imp. annos XX,	5798
Σευῆρος ἐβασίλ. ἔτος ά,	,εψϟθ	Seuerus imp. annum I,	5799
Κώνστας ὁ Χλωρὸς, ἐβ. ἔτη δ',	,εωγ'	Conſtans Chlorus imp. ann. IIII,	5803

Βασιλεῖς Χριστιανῶν.		Imperatores Chriſtiani.	
Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς τοῦ Χλωροῦ, ὁ μέγας, ἐβασίλευσεν ἔτη λγ',	,εωμα	Conſtantinus Chlori filius, cognomento Magnus, imp. ann. XXXIII,	5841
Κωνστάντιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη κδ',	,εωξε	Conſtantius, filius eius, imperauit annos XXIIII,	5865
Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης, ἐβασίλευσεν ἔτη β',	,εωξζ	Iulianus apoſtata, imperauit annos II,	5867
Ἰοβιανὸς ἐβασίλ. ἔτος ά,	,εωξη	Iouianus imp. ann. I,	5868
Οὐαλεντινιανὸς ἐβασ. ἔτη ιβ',	,εωπ	Valentinianus imp. ann. XII,	5880
Οὐάλης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη γ',	,εωπγ	Valens, frater eius, imperauit annos III,	5883
Θεοδόσιος ὁ μέγας, ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ',	,εϡ	Theodoſius magnus imp. annos XVII,	5900
Ἀρκάδιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ιγ',	,εϡιγ	Arcadius, filius eius, imperauit annos XIII,	5913
Θεοδόσιος ὁ μικρὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη μβ',	,εϡιε	Theodoſius minor imperauit ann. XLII,	5953
Μαρκιανὸς ἐβασίλ. ἔτη ϛ ὑ',	,εϡξα	Marcianus imp. ann. VI, S.	5961
Λέων ὁ μέγας, ἐβασ. ἔτη ιζ',	,εϡοη	Leo magnus, imp. ann. XVII,	5978
Λέων ὁ μικρὸς, ἐβασίλ. ἔτος ά,	,εϡοθ	Leo minor, imp. ann. I,	5979
Ζήνων ἐβασίλευσεν ἔτη ϛ ὑ',	,εϡϟϛ	Zeno imp. annos VI, S.	5996
Ἀναστάσιος ἐβασίλ. ἔτη κζ',	,ϛκγ	Anaſtaſius imp. ann. XXVII,	6023
Ἰουστῖνος ὁ γέρων, ἐβασ. ἔτη θ ὑ',	,ϛλβ	Iuſtinus ſenior, imp. ann. IX, S.	6032
Ἰουστῖνος ὁ νέος, ἐβασ. ἔτη ιγ'	,ϛπδ	Iuſtinus iunior, imp. ann. XIII,	6084
Τιβέριος ἐβασίλ. ἔτη δ',	,ϛπη	Tiberius imp. ann. IIII,	6088
Μαυρίκιος ἐβασίλ. ἔτη κ',	,ϛρη	Mauricius imp. ann. XX,	6108
Φωκᾶς ὁ τύραννος, ἐβασίλ. ἔτη η',	,ϛριϛ	Phocas tyrannus, imp. ann. VIII,	6116
Ἡράκλειος ἐβασίλευσεν ἔτη λ',	,ϛρμϛ	Heraclius imp. ann. XXX,	6146
Κωνσταντῖνος ἐβασίλ. ἔτος ά,	,ϛρμζ	Conſtantinus imp. ann. I,	6147
Κωνσταντῖνος ἐβασίλ. ἔτη κζ',	,ϛροδ	Conſtantinus imp. ann. XXVII,	6174
Κωνσταντῖνος ὁ πατὴρ Ἰουστινιανοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ',	,ϛϟγ	Conſtantinus, Iuſtiniani pater, imperauit annos XVII,	6193
Ἰουστινιανὸς τὸ πρῶτον ἐβασίλ. ἔτη ί,	,ϛσγ	Iuſtinianus imp. primum annos X,	6203

Leo imperauit annos III, 6206	Λέων ἐβασίλ. ἔτη γ', ,ϛσϛ
Tiberius Hapſimarus, imperauit annos VII, 6213	Τιβέριος Ἀψίμαρος, ἐβασίλευσεν ἔτη ζ', ,ϛσιγ
Iuſtinianus, & Tiberius eiusdem filius, iterum imperauit ann. VI, 6219	Ἰουστινιανὸς, καὶ Τιβέριος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, πάλιν ἐβασίλ. ἔτη ϛ', ,ϛσιθ
Philippicus Bardanes, imper. ann. XII, *menſes* VIII, 6221	Φιλιππικὸς ὁ Βαρδάνης, ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ', μῆνας η', ,ϛσκα
Anaſtaſius Artemius, imperauit annos II, 6223	Ἀναστάσιος ὁ Ἀρτέμιος, ἐβασίλευσεν ἔτη β', ,ϛσκγ
Theodorus Atramytenus imperauit annum I, *S.* 6224	Θεόδωρος ὁ Ἀδραμυττηνὸς, ἐβασίλ. ἔτος α ὑ', ,ϛσκδ
Leo Iſaurus imp. ann. XXIIII, 6248	Λέων ὁ Ἴσαυρος, ἐβασίλ. ἔτη κδ', ,ϛσμη
Conſtantinus, filius eius, imp. annos VII, 6304	Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ζ', ,ϛτδ
Irene, mater eius, ſola imperauit annos V, 6309	Εἰρήνη μόνη, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ε', ,ϛτθ
Nicephorus ex legotheta, imper. annos VIII, *menſes* IX, 6318	Νικηφόρος ὁ ἀπὸ λογοθέτου, ἐβασίλευσεν ἔτη η', μῆνας θ', ,ϛτιη
Stauracius, filius eius, imperauit menſes III.	Σταυράκιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσε μῆνας γ'.
Michael Rangabe, imperauit annum I, *menſes* IX, 6320	Μιχαὴλ ὁ Ῥαγγαβὲ, ἐβασίλευσεν ἔτος α', μῆνας θ', ,ϛτκ
Leo Armenius, imperauit annos VII, *menſes* V, 6327	Λέων ὁ Ἀρμένιος, ἐβασίλευσεν ἔτη ζ', μῆνας ε', ,ϛτκζ
Michael Balbus, imperauit ann. VIII, *menſes* IX, 6336	Μιχαὴλ ὁ Τραυλὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη η', μῆνας θ', ,ϛτλϛ
Theophilus, filius eius, imperauit annos XII, *menſes* III, 6348	Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ', μῆνας γ', ,ϛτμη
Theodora, cum Michaele filio, imperauit annos XIIII, 6362	Θεοδώρα, σὺν υἱῷ Μιχαὴλ, ἐβασίλευσεν ἔτη ιδ', ,ϛτξβ
Michael, filius eius, ſolus imperauit annos XII, 6374	Μιχαὴλ μόνος, ὁ υἱὸς αὐτῆς, ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ', ,ϛτοδ
Baſilius Macedo imperauit annos XIX, 6393	Βασίλειος ὁ Μακεδὼν, ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ', ,ϛτϟγ
Leo, filius eius, imperauit annos XXV, *menſes* VIII, 6419	Λέων ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη κε', μῆνας η', ,ϛυιθ
Alexander, frater eius, imperauit menſes XIII, 6420	Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσε μῆνας ιγ', ,ϛυκ
Conſtantinus, Leonis filius, cũ matre imperauit annos VII, *6427. Idem cũ Romano ſocero ſuo imperauit annos* XXVI, *6453. Rurſus idem ſolus imp. annos* XV: *in uniuerſum annos* XLVIII, 6468	Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς Λέοντος, σὺν τῇ μητρὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ζ', ,ϛυκζ. Ὁ αὐτὸς σὺν τῷ πενθερῷ Ῥωμανῷ ἐβασίλευσεν ἔτη κϛ', ,ϛυνγ. Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς μόνος ἐβασίλευσεν ἔτη ιε'. τὰ πάντα μη', ,ϛυξη
Romanus, filius eius, imp. ann. III, 6471	Ῥωμανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλ. ἔτη γ', ,ϛυοα
Nicephorus Phocas, imp. ann. VI, *S.* 6478	Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς, ἐβασ. ἔτη ϛ ὑ', ,ϛυοη
Ioannes Tzimiſches, imp. ann. VI, *S.* 6484	Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς ἐβασ. ἔτη ϛ ὑ', ,ϛυπδ

Βασίλειος

Βασίλειος καὶ Κωνσταντῖνος, ἐβασίλευσαν ἔτη νγ', ͵ϛφλζ

Ρωμανὸς ὁ Αργυρόπυλος, ἐβασίλευσεν ἔτη ε', μῆνας ε', ͵ϛφμβ

Μιχαὴλ ὁ Παφλαγὼν, ἐβασ. ἔτη ζ', ͵ϛφμθ

Μιχαὴλ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσε μῆνας δ'.

Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, ἐβασίλευσεν ἔτη ιγ ὑ', ͵ϛφξγ

Θεοδώρα ἡ Παφλαγόνα, ἐβασίλευσεν ἔτος α ὑ', ͵ϛφξδ

Μιχαὴλ ὁ ἀπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτος α', ͵ϛφξε

Ισαάκιος ὁ Κομνηνὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη β', μῆνας β', ͵ϛφξζ

Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας, ἐβασίλευσεν ἔτη ζ', μῆνας ζ', ͵ϛφοδ

Εὐδοκία ἡ τούτου γυνὴ, ἐβασίλ. μῆνας ζ'.

Ρωμανὸς ὁ Διογένης, ἐβασ. ἔτη γ ὑ', ͵ϛφοζ

Μιχαὴλ ὁ υἱὸς τοῦ Δούκα, ἐβασίλευσεν ἔτη ϛ ὑ', ͵ϛφπγ

Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης ἐβασίλ. ἔτη γ', ͵ϛφπϛ

Αλέξιος ὁ Κομνηνὸς, ἐβασίλευσεν ἔτη λζ', μῆνας δ', ͵ϛχκγ

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ πορφυρογέννητος, ἐβασίλευσεν ἔτη κδ', μῆνας η', ͵ϛχμζ

Μανουὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ πορφυρογέννητος, ἐβασίλευσεν ἔτη λη', ͵ϛχπε

Αλέξιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ πορφυρογέννητος, ἐβασίλευσε μῆνας ϛ'.

Ανδρόνικος ὁ Κομνηνὸς, ὁ ἀνελὼν Αλέξιον τὸν πορφυρογέννητον, ἐβασίλευσεν ἔτη β ὑ'.

Ισαάκιος ὁ ἄγγελος, ἐβασίλευσεν ἔτη η ὑ'.

Αλέξιος Κομνηνὸς, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁ καὶ ἐκτυφλώσας καὶ ἐξεώσας τῆς βασιλείας τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Ισαάκιον, ἐβασίλ. ἔτη θ ὑ'.

Αλέξιος ὁ υἱὸς Ισαακίου, ἐβασίλευσε μῆνας θ', ἡμέρας ι.

Αλέξιος ὁ Μούρτζουφλος, ὁ ἀνελὼν τὸν υἱὸν Ισαακίου τὸν Αλέξιον, ἐβασ. μῆνας β', ἡμέρας ι' οὗ καὶ βασιλεύοντος παρεδόθη ἡ πόλις τοῖς Λατίνοις, ἐν ἔτει ͵ϛψιβ', κατὰ τὴν ιβ' τοῦ Απριλλίου μηνὸς, ἡμέρα δευτέρα τῶν βαΐων.

Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, ἐβασίλ. ἔτη ιθ'.

Ιωάννης ὁ Δούκας, ἐβασίλευσεν ἔτη λγ'.

Baſilius & Cōſtantinus, imperarunt annos LIII, 6537

Romanus Argyropylus, imperauit annos V, *menſes* V, 6542

Michael Paphlago imp. ann. VII, 6549

Michael, eius ex fratre nepos, imp. menſes IIII.

Conſtantinus Monomachus, imperauit annos XIII, *S.* 6563

Theodora Paphlagona, imperauit annum I, *S.* 6564

Michael ex militari, imperauit annum I, 6565

Iſaacius Comnenus, imperauit annos II, *menſes* II, 6567

Conſtantinus Duca, imperauit ann. VII, *menſes* VII, 6574

Eudocia, uxor eius, imp. menſes VII.

Roman⁹ Diogenes, imp. ann. III, *S.* 6577

Michael, Ducæ filius, imperauit annos VI, *S.* 6583

Nicephorus Botaneates, imperauit annos III, 6586

Alexius Comnenus, imp. ann. XXXVII, *menſes* IIII, 6623

Conſtantinus, filius eius, cogn. Porphyrogennetos, imp. ann. XXIIII, *menſes* VIII, 6647

Manuel, filius eius, cogn. Porphyrogennetos, imp. ann. XXXVIII, 6685

Alexius, filius eius, cogn. Porphyrogennetos, imperauit menſes VI.

Andronicus Comnenus, qui Alexiū Porphyrogennetū interemit, imp. ann. II, *S.*

Iſacius Angelus, imp. annos VIII, *S.*

Alexius Comnenus, frater eius, qui fratrem Iſacium & oculis & imperio priuauit, imperauit annos IX, *S.*

Alexius, Iſacii filius, imperauit menſes IX, *dies* X.

Alexius Murtzuphlus, qui Alexium Iſacii filium interemit, imp. menſes II, *dies* X. *ſub cuius imperio vrbs Latinis eſt tradita, anno* 6712, *Aprilis menſis die* XII, *poſtridie palmarum.*

Theodorus Laſcaris, imp. annos XIX.

Ioannes Duca, imp. annos XXXIII.

Theodorus, filius eius, imperauit annos III, *menſes* X.

Ioannes, filius eius, imper. menſes IIII, *dies* XV.

Michael Comnenus, cogn. Palæologus, imperauit annos XXIII, *menſes* XI, *dies* XI. *Idem Conſtantinopolim ex Latinis recepit, anno 6769, Iulii menſis die* XXV, *poſtridie ſanctæ Annæ. Idem e vita exceſſit Decembris die* XI, *Indictione* XI, *anno 6791.*

Θεόδωρος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν ἔτη γʹ, μῆνας ιʹ.

Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν μῆνας δʹ, ἡμέρας ιεʹ.

Μιχαὴλ Κομνηνὸς, ὁ παλαιολόγος, ἐβασίλευσεν ἔτη κγʹ, μῆνας ιαʹ, ἡμέρας ιαʹ. ὁ αὐτὸς παρέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ τῶν Λατίνων τῷ ,ϛψξθʹ ἔτει, κατὰ τὴν κεʹ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς, τῆς ἁγίας Ἄννης ἡμέρᾳ δευτέρᾳ. Ὁ αὐτὸς ἀπεβίω κατὰ τὴν ιαʹ τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς, τῆς ιαʹ ἰνδικτιῶνος, τῷ ,ϛψϟαʹ ἔτει.

E LIB. QVI TEMPOR. computatio inſcribitur.

ΕΚ ΤΙΝΟΣ ΧΡΟΝΩΝ ὉΜΑΔΟΣ.

C. Iulius Romæ imper. ann.	4	5458	Γάϊος Ἰούλιος Ῥωμαίων	δ	,ευνη
Cæſar Auguſtus	57	5515	Καῖσαρ Αὔγουστος	νζ	,εφιε
Tiberius	22	5537	Τιβέριος	κβ	,εφλζ
Caius Caligula	4	5541	Γάϊος	δ	,εφμα
Claudius	14	5555	Κλαύδιος	ιδ	,εφνε
Nero	14	5569	Νέρων	ιδ	,εφξθ
Veſpaſianus	10	5579	Οὐεσπεσιανός	ι	,εφοθ
Titus	3	5582	Τίτος	γ	,εφπβ
Domitianus	15	5597	Δομετιανός	ιε	,εφϟζ
Nerua	1	5598	Νερούας	α	,εφϟη
Traianus	18	5616	Τραϊανός	ιη	,εχιϛ
Adrianus	21	5637	Ἀδριανός	κα	,εχλζ
Ælius Antoninus Pius	20	5657	Αἴλιος Ἀντωνῖνος	κ	,εχνζ
Marcus Antoninus	16	5673	Μάρκος Ἀντωνῖνος	ιϛ	,εχογ
Commodus	12	5685	Κόμοδος	ιβ	,εχπε
Seuerus	18	5703	Σευῆρος	ιη	,εψγ
Antoninus Caracallus	7	5710	Ἀντωνῖνος Καράκαλλος	ζ	,εψι
Antoninus ali⁹, Heliogabalus	4,	5714	Ἀντωνῖνος ἄλλος	δ	,εψιδ
Alexander Mamææ	14	5727	Ἀλέξανδρος ὁ Μαμαίας	ιδ	,εψκζ
Maximinus	3	5730	Μαξιμῖνος	γ	,εψλ
Gordianus	6	5736	Γορδιανός	ϛ	,εψλϛ
Philippus	6	5742	Φίλιππος	ϛ	,εψμβ
Decius	1	5743	Δέκιος	α	,εψμγ
Gallus & Voluſianus	2	5745	Γάλλος καὶ Βουλουσιανός	β	,εψμε
Valerianus & *Gallienus*	15	5760	Οὐαλλεριανὸς καὶ Γαλλῖνος	ιε	,εψξ
Claudius	1	5761	Κλαύδιος	α	,εψξα

Αὐρηλια-

Αὐρηλιανός	ϛ	,εψξζ	*Aurelianus*	6	5767
Πρόβος	ζ	,εψοδ	*Probus*	7	5774
Κάρος καὶ Καρῖνος	β	,εψοϛ	*Carus & Carinus*	2	5776
Διοκλητιανός	κ	,εψϟϛ	*Diocletianus*	20	5796
Κωνσταντῖνος	λβ	,εωκη	*Conſtantinus*	32	5828
Κωνστάντιος	κδ	,εωνβ	*Conſtantius*	24	5852
Ἰουλιανός	γ	,εωνε	*Iulianus*	3	5855
Ἰοβιανός	α	,εωνϛ	*Iouianus*	1	5856
Οὐαλεντινιανός	ι	,εωξϛ	*Valentinianus*	10	5866
Οὐάλης	δ	,εωο	*Valens*	4	5870
Θεοδόσιος	ιϛ	,εωπϛ	*Theodoſius*	16	5886
Ἀρκάδιος	ιδ	,εϡ	*Arcadius*	14	5900
Θεοδόσιος ὁ νέος	μβ	,εϡμβ	*Theodoſius iunior*	42	5942
Μαρκιανός	ϛ	,εϡμη	*Marcianus*	6	5948
Λέων	ιη	,εϡξϛ	*Leo*	18	5966
Ζήνων	ιζ	,εϡπγ	*Zeno*	17	5983
Ἀναστάσιος	κζ	,ϛι	*Anaſtaſius*	27	6010
Ἰουστῖνος	θ	,ϛιθ	*Iuſtinus*	9.	6019
Ἰουστινιανός	λη	,ϛνζ	*Iuſtinianus*	38	6057
Ἰουστῖνος νέος	ιγ	,ϛο	*Iuſtinus iunior*	13	6070
Τιβέριος	δ	,ϛοδ	*Tiberius*	4	6074
Μαυρίκιος	κ	,ϛϟδ	*Mauricius*	20	6094
Φωκᾶς	η	,ϛρβ	*Phocas*	8	6102
Ἡράκλειος	λα	,ϛρλγ	*Heraclius*	31	6133
Κωνσταντῖνος	α	,ϛρλδ	*Conſtantinus*	1	6134
Κωνσταντῖνος	κζ	,ϛρξα	*Conſtantinus*	27	6161
Κωνσταντῖνος	ιζ	,ϛροη	*Conſtantinus*	17	6178
Ἰουστινιανός	ι	,ϛρπη	*Iuſtinianus*	10	6188
Λέων	γ	,ϛρϟα	*Leo*	3	6191
Τιβέριος ὁ καὶ Ἀψίμαρος	ζ	,ϛρϟη	*Tiberi⁹, qui & Apſimarus*	7	6198
Ἰουστινιανὸς πάλιν	ϛ	,ϛσδ	*Iuſtinianus rurſum*	6	6204
Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρδάνης	β	,ϛσϛ	*Philippicus, qui & Bardanes*	2	6206
Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀναστάσιος	γ	,ϛσθ	*Artemius, qui & Anaſtaſius*	3	6209
Θεοδόσιος ὁ Ἀδραμυτηνός	α	,ϛσι	*Theodoſius Adramytenus*	1	6210
Λέων ὁ καὶ Κόνων	κε	,ϛσλε	*Leo, qui & Cono*	25	6235
Ἀρταύασδος	γ	,ϛσλη	*Artauaſdus*	3	6238
Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος	λα	,ϛσξθ	*Conſtantinus Leonis filius*	31	6269
Λέων υἱὸς Κωνσταντίνου	ε	,ϛσοδ	*Leo Conſtantini filius*	5	6274
Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος σὺν τῇ μητρὶ Εἰρήνῃ	ι, μ. β.	,ϛσπδ	*Conſtantinus Leonis filius cum Irene matre ſua*	10, *m.* 2.	6284
Κωνσταντῖνος μόνος	ϛ, μ. θ.	,ϛσϟ	*Conſtantinus ſolus*	6, *m.* 9.	6290
Εἰρήνη ἡ μήτηρ αὐτοῦ πάλιν	β, μ. ϛ.	,ϛσϟβ. μ. ϛ	*Irene mater eius iterum*	2, *m.* 6.	6292, *m.* 6
Νικηφόρος	η, μ. θ.	,ϛτα. μ. γ	*Nicephorus*	8, *m.* 9.	6301, *m.* 3
Σταυράκιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ	β	,ϛτγ	*Stauracius filius eius*	2	6303
Μιχαὴλ καὶ Θεοφύλακτος	β	,ϛτε	*Michael & Theophyla-*	2	6305
Λέων ὁ Ἀρμένιος	ζ	,ϛτιβ	*Leo Armenius (ctus*	7	6312

Michael	*9*	*6321*	Μιχαὴλ	θ	,ςτκα
Theophilus filius eius	*12*	*6333*	Θεόφιλος ὁ ὑιὸς αὐτοῦ	ιβ	,ςτλγ
Michael filius eius cum Theodora matre	*14*		Μιχαὴλ ὁ ὑιὸς αὐτοῦ σὺν τῇ μητρὶ Θεοδώρᾳ	ιδ	
Michael ſolus	*11*		Μιχαὴλ μόνος	ια	
Michael & Baſilius	*1*		Μιχαὴλ καὶ Βασίλειος	α	
Baſilius Thrax	*19*		Βασίλειος ὁ Θρᾴξ	ιθ	
Leo & Alexander filii eius	*26*		Λέων καὶ Αλέξανδρος ὑιοὶ αὐτοῦ	κς	
Alexander & Conſtantinus	*1*		Αλέξανδρος καὶ Κωνσταντῖνος	α	
Conſtantinus ſolus	*7*		Κωνσταντῖνος μόνος	ζ	
Conſtantinus & Romanus ſocer eius	. . . .		Κωνσταντῖνος καὶ Ρωμανὸς ὁ πενθερὸς αὐτοῦ	. . . .	

IN

IN ROMANAE HISTORIAE GRÆCOLATINVM SYNTAGMA NOTATIONES FRID. SYLBVRGII.

IN FASTOS.

DIVERSITATEM quæ inter Græcos & Latinos Faſtos eſt, ſingulatim exponere, vt prolixum, ita & tædioſum foret. Itaq; generale tantum diſcrimen paucis exponam. Id primum eſt in quantitate; deinde in qualitate.

Quantitatis ratione primum additi ſunt nonnuſquā conſules quos Latini Faſti non agnoſcunt: deinde contra omiſſi ſunt vel conſules, vel alii magiſtratus qui pro conſulibus ordinariis rempublicam interdum adminiſtrarunt. *Additionis* primum genus eſt quo inſeruntur qui plane a Latinis abſunt: vt pag. 30, v. 21, Τιβέριος Καῖσαρ τὸ β', καὶ Σιλανὸν, abſunt a Latinis Faſtis: & eorum loco ponuntur qui ſexto ab illis anno in Græcis præcedunt, Τιβέριος Καῖσαρ ἢ Καπίτων. Sic pag. 16, v. 24 & 25: & p. 28, v. 41, 36, 37, 38. Ex quibus nonnulli ſuffecti fortaſſis fuerunt, nō ordinarii. Alterum additionis genus eſt, quo vnus conſulatus in duos dirimitur. vt pag. 26, v. 14 & 15, Κλαύδιος cū Πύλχρῳ idem eſt, & Βιβίας (ſeu Βαβίας) idem cum Σβιλίῳ. Sic pag. 30, v. 23 & 40. *Omiſſionis* exemplum eſt in ipſo ſtatim principio; vbi quarti & quinti anni conſules ſunt prætermiſſi. Itidemq; pag. 30, v. 30, incluſi Σιλανὸς ἢ Βάλβος, a m. ſ. exemplari abſunt. Rurſum ab initio nec Decemuiri, nec Tribuni militares, nec Tribuni plebis, nec Dictatores, qui pro conſulibus nonnumquam reip. præfuerunt, a Græcis faſtis ſunt expoſiti; vt ex vacantibus aliquot paginarum interuallis eſt perſpicuū. Conſules enim tantum recēſet iſte chronographus, vt etiam Caſſiodorus in ſuo Chronico. Eſt & alterum omiſſionis genus, quo duo conſulatus in vnū confunduntur: vt pag. 12, v. extremo, in annum vrbis 393 conferuntur Libo & Lænas; cum, ſecundum Latinos Faſtos, eo anno conſul fuerit Libo cum Ambuſto, & Lænas ſequenti anno cum Manlio Imperioſſo. Sed eſt & tertium *defectus* genus, non auctori, ſed tempori & poſteritati adſcribendū: quippe quorum iniuria complurium annorum conſules plane ſunt oblitterati: vt pag. 32, v. 14, interierunt conſulatus xx: pag. 50, v. 27, interciderunt conſulatus v: & pag. 56, v. 3, conſulatus x.

Qualitatis prima ſpecies ponatur *Transpoſitio*. Ea etſi rarior eſt, tamen vix vlla occurrit pagina, in qua non aliquod eius inueniatur exemplum. Ac primum multiplex facta eſt transpoſitio; complurium videlicet conſulum confuſio: vt pag. 12, in olympiade ρι' & ſequentibus. Deinde per longiora interualla facta eſt traiectio: vt pag. 30, Τιβέριος Καῖσαρ ἢ Καπίτων referuntur in annum vrbis 758, cum ſecundum Capitolinos faſtos cōſulatum geſſerint anno 764. Sed longe crebrior eſt altera qualitatis ſpecies, *Mutatio*; eaque & ipſa multiplex ac varia.

Mutatio enim primum eſt in ipſis nominibus: eaque duplex, directa, & obliqua. Directam voco, cum nomina gentilitia vel cognomina, inter ſe directe cōmutata ſunt: obliquam, cum nomina pro cognominibus, aut viciſſim cognomina pro nominibus ſunt poſita; eaque vel ſono affinia, vel longius diſcrepantia. *Nomina* longius diſcrepantia inter ſe commutata; vt Μάλιε pro Μετέλλε. Sono affinia, vt Κορνήλιος, Καρβίλιος, Σερβίλιος. Sic Μάλλιος, Μαύλιος, Μαλίνιος. quamquā Græci inter Μάλλιον & Μαύλιον non ſolent aliquid facere diſcriminis. *Cognomina* lōgius diſcrepantia inter ſe cōmutata: vt Βάσσου pro Δρύσου, Γεμίνου pro Κόσσε, Φλάκκου pro Παύλλου. Sono affinia, vt Σκηπίωνος pro Κηπίωνος. Sic Βάρωνος, Βάρου, Βύρου: Πείσων, Κείσωνος: Πεισωνιανοῦ, Κεισωνιανοῦ: itemque Αλβίνε, Αρβίνε, Βάλβινε, Κάλβινε, Σαβίνε, crebro inter ſe permutata reperiuntur. vt & Τύλλε ac Τρίτυλλε pro Ἰούλε ſæpe poſita. *Nomina pro cognominibus*: vt paſſim Ρούφλε & Αιμιλίε pro Ρούλλε & Αιλίε. Sic Βελιένε & Βαλίε pro Βελίσσου (ſeu Βελλίσσου) & Βαρε: Φυλβίου pro Φύλβε: Φλαβίε pro Φλάβου. Et contra, *Cognomina pro nominibus*: vt Ποστουμιανοῦ pro Ποστουμίε, Κωντίλλε pro Κωντιλίε. Itemq; Φλαμινίνε interdum pro Φλαμινίου: & cōtra Φλαμινίε pro Φλαμινίνε. Vbi hoc quoque obſeruatione dignum eſt, *poſteriorum temporum vocabula ſæpenumero pro priſci temporis vocabulis eſſe ſuppoſita*; quod ſcilicet recentiora, notiora; vetuſta, minus eſſent cognita: vt Ρουστικε pro Ρουτίλε ſeu Ρουτίλλε: Μακρίνε pro Μακερίνε: Μαμερτίνε pro Μαμερκίνε. ſic Τριτύλλε pro Ἰούλε, & ſimilia. Quin & *Prænomen pro cognomine* poſitum in tertio conſulatu; Πουπλίε ſcilicet pro Πυλβίλλε: qui idem olympiade ξζ' ſuperiore commutationis genere appellatur Ποιβλίλιος, gentilitio nomine perperam pro cognomine ſubſtituto.

Mutationis altera ſpecies, eſt litteræ ſyllabæve vnius aut plurīū a genuino ſcriptionis genere deflexio. Hæc quoque vel additione fit: vt Καπύλλου pro Καπύλε: vel detractione, vt Βάρωνος pro Βάρρωνος: Βατίνε pro Βατινίε, Vatinio: Αβεντινεσ pro Αβεντινήνσε, Auentinenſe. Et in qualitatis metaplaſmo, vel trāſpoſitione. vt Τυδιτάνου pro Τυδιτανε: vel permutatione, vt Α΄λλε pro Αάλε, Ahala. In permutationis genere ſæpenumero pro η in exemplari erat ι: vt Σίκε, Ριγούλε, Μυρίνα, pro Σήκε, Ρηγούλε, Μουρήνα. Item ι pro ι: vt Δομετε, Κορνοφικίε. Sæpius ε pro αι: vt Κεκίλιε, Αελίε, Αιβίνε, Αιμίλιου, Σκεβόλε, & eius generis alia, quæ Latini ſcribunt per *ae* diphthongum. Ac rurſum Κελιμοντανοῦ pro Cælimontano ſeu Cœlimontano. In quorum pleriſq; vt vitioſa pronuntiatio ſcripturæ errorē præbuit; ita in quibuſdam ad Græcam etymologiā aliquomodo alluſum eſt: vt in Αγγελέλαε & Σκαπτεινικός. in illo enim ad verbum ἀγείρειν, in hoc vero ad nomen Σκάπτειος alluſum videtur: ſicut etiam in Κόμοδος pro Κόμμοδος. Nonnumquam multiplicatus eſt metaplaſmus; vt in Ιψαίε pro Ὑψαίε. Sæpe longius a vera ſcriptura diſceſſum: vt Καμβίε pro Καιαε: Θεωξάνου pro Καισίκε: Οὐκρίου pro Ερευκε ſeu Ερυκίε. In Μάξου autem pro

Haſta, pene omnia Latinæ appellationis oblitterata ſunt veſtigia. Mutationis ſeu Variationis ea quoque notanda ſpecies, qua pro v conſonante, modo ȣ, modo β in Gr. ſcribitur: vt Βύλσωνος, Σεβήρου, Καλβίνου: & ȣήρου, ȣάλεντος, ȣινικίου. Sic pag. 30, Νέρβα: at 32 & 34 Νȣύα.

Mutationis tertia ſpecies eſt in flexione ſeu declinatione: vt cũ ꝓ perittoſyllaba flexione Latina, vſurpata eſt Græce flexio iſoſyllaba: vt Βετήρου, Vetere. Itemq; Ρήγου, Σακερδώτου, Rege, Sacerdote: & ſæpiſſime Λαινάτου, Ασπρηνάτου, Φιδηνάτου, Lænate, Aſprenate, Fidenate. ac rurſum Μαλουγινησίου, Σεκουλαρίου, Κερεαλίου, Maluginenſe, Seculare, Cereale. quin & Πορφυρίου pro Πορφυρίωνος, Porphyrione. In quibuſdam vtraque flexio vſurpata eſt: vt pag. 36, & Πραίσεντος & Πραισέντου. itemque 24, 17, Καρβου: at 26, 7, rectius Κάρβωνος. Sic nomina iſoſyllaba in ας, alia communi, alia Dorico more flexa ſunt: vt pag. 26, Κίννα, Μουρήνα, Μεσσάλα, Δολαβέλλα: & tamen ibidem Σύλλου, Κόττου. Sic pag. 30, Γάλβα καὶ Σύλλου, mixte: & paulo ante pure, Αγρίππα καὶ Γάλβα. itemque pag. 22, Γάλβα & Κόττα: & paulo ante Ταλίνου. Immo bis ibidem Νασικᾶ, & ſemel Νασίκου.

Vltima variatio, accentus eſt. cum enim paſſim vltima circumflexa legantur Κελημοντανοῦ, Βιβουλανοῦ, Σιλανοῦ, Σερρανοῦ, & eiuſdem generis alia: tamen Λαπεγίνου & alia quædam ſcripta in exemplari barytonως: ſicut etiam apud Pæanium 64, 47, Ρωμαίνδια. Eodem modo paſſim ſcriptum Πατρινοῦ: at 38, 51, Ματήρνου: accentu ſcilicet ad Latinam rationem conformato. Sic etiam in exemplari alicubi erat Γαλβά. Νερβά: & paſſim Πουβλικολά, Μεσσαλά, Αβιολά: (perperam acuto pro circumflexo poſito) & tamen Αγρικόλα, vt Δολαβέλλα, Μουρήνα, Κίννα. Ac quamquã talia frequentius penultima acuta ſcribuntur, tamen Doricum accentum prorſus in eorum quibuſdam reiicere nolim, modo circumflexe ſcribatur Μεσσαλᾶ, Αβιολᾶ, vt pag. 22 & Νασίκου & Νασικᾶ ſcribi, paulo ante dixi. Quod in genere hic de illis monere volui; vt quibus Dorica ratio magis placebit, eam pro arbitratu ſequi liceat. Nam pleraque omnia, etiam corrupta, bona fide exprimenda cenſui, appoſita mendoſæ ſuſpectæve ſcripturæ nota: vt ſagacibus ingeniis eſſet acuminis exercendi materia. tamen 36, 20, continere me non potui quin pro Ιεβηρίου contra exemplaris fidem Ιβηρίου reponerem: quippe quod illis temporibus nõdum adeo barbara inoleuiſſent nomina.

In Latina etiam expoſitione plerumque deprauata Græcæ ſcripturæ veſtigia expreſſi; appoſita & ibi corruptæ ſuſpectæve lectionis nota. In nonnullis tamen veriorem quandoque ſcripturam ſum ſecutus, nota Græcis quidem adiecta, in Latinis autem omiſſa: vt 4, 15, † Ρηγιλλιανοῦ, *Regillano*: 20, 12, Βάρωνος, *Varrone*: 16, 12, † Αβεντινησίου, *Auentinenſe*: & mox v. 44, † Κλεψινοῦ, *Clepſina*.

Hæc habui quæ in genere monerem. Quæ ſi quis ad ſpecialia & ſingularia reuocare volet, per ſingulas paginas facili negotio examen perſequi poterit: præſertim cum Latini faſti, velut exactior norma, e regione ſint oppoſiti, & verſus plerumque verſibus reſpondeant. Quamquam etiam in Indicem particularia quædam, licet pauca, ſunt relata.

De INDICTIONIBVS hoc addendum videtur, Chronicon noſtrum m. ſ. duo illarum facere initia. primum, a C. Iulii Cæſaris anno primo, Olympiadis 183 anno ſecundo, Lepido & Planco conſſ. Ibi enim primum hic titulus eſt; Αρχὴ Ινδικτιόνων: deinde ſubiungitur latior explicatio; his verbis; Απὸ α΄ ἔτους Γαΐου Ιουλίου Καίσαρος, & τῶν προκειμένων ὑπάτων, Λεπίδου & Πλάγκου, ἤγουν ιβ΄ καὶ αὐτῆς τοῦ Αρτεμισίου μηνὸς, Αντιοχεῖς τοὺς ἑαυτῶν χρόνους ἀριθμοῦσι· καὶ αἱ Ἰνδικτιῶνες δὲ χρηματίζειν ἤρξαντο, ἀπὸ πρώτης & αὐτῆς τοῦ Γορπιαίου μηνός. id eſt, *A primo anno Caii Iulii Cæſaris, & præmiſſis conſulibus, Lepido & Planco, ſeu a* XII *Artemiſii menſis, Antiochenſes ſua tempora numerant: ſed & Indictæ nominari cœperunt a primo die menſis Gorpiæi.* Αρτεμίσιος autem menſis in eiuſdem chronici margine Maius appellatur; & Γορπιαῖος, September; ſicut etiam apud Suidam; qui Macedonicas eſſe appellationes illas tradit. Exinde continuata Indictionum ſerie vſque ad Olympiadis 273 annum primum, poſt mentionem de morte Galerii Maximiani, ſubiicitur titulus hic; Ινδικτιόνων Κωνσταντινιανῶν ἐντεῦθεν ἀρχὴ, *Indictionũ Conſtantinianarum exinde initium.* vt duo Indictionum genera facere Chronographus iſte videatur, Iulianas ſcilicet & Conſtantinianas.

Ad CONSVLATVVM numerum pertinet adnotatio quæ in eodem Chronico ad penultimum Phocæ Aug. conſulatum adſcripta eſt; (60, 24) ὕπατοι δὲ ἀπὸ Φηλικιανοῦ καὶ Τατιανοῦ εἰσὶν σοβ΄, ἕως τοῦ πάσχα τῆς ιβ΄ ἡλιακῆς ἰνδικτιῶνος, τῆς νῦν ἐνισταμένης, (*Conſules vero a Feliciano & Tatiano ſunt 272, vſque ad paſcha duodecimæ Indictionis ſolaris, quæ nunc eſt.* Fuerunt autem Felicianus & Tatianus cõſules anno vltimo Conſtantini Magni, 46, 32.

IN EVTROPIVM.

In Eutropii editione ſuperiore, duas potiſſimum editiones ſecuti ſumus. Earum recentior, eſt Eliæ Vineti; vetuſtior, Antonii Schonhouii; vtraque ad manu ſcriptorum librorum fidem examinata. Schonhouius enim, ſe Gandenſem codicem ſecutum ait; Vinetus autem, Burdegalenſem. In hoc ergo tomo Græcolatino quia idem auctor cum Græco metaphraſte repetendus erat, id annitendum putaui, vt ipſe quoque veterem librum m. ſ. alicunde impetrarem. Et cum e Franciſco Modio, antiquorum librorum diligenti ſcrutatore cognouiſſem, optimæ notæ exemplar in Fuldenſi bibliotheca ſupereſſe, tandem eo per aſſiduas amicorum interceſſiones ſum potitus. Eum igitur nactus librum, cum ſuperiori editione noſtra contuli; ac pleriſque in locis meliorem, in nonnullis tamen etiam deteriorem comperi. Vt vero & lectorib. de vtriuſq; exemplaris diſcrepantia conſtaret, quæ in textu ipſo exprimere commode haud poteram, ea hic in Notationum libello, breuiter exponam, Latinum pariter & Græcum cuiuſque paginæ textum percurrendo.

Quod igitur attinet ad Breuiarii vocabulum, id Vinetum quoq; in ſuo exemplari inueniſſe, teſtatur eius præfatio. In Fuldenſi autem libro id ſemel maſculino fine vſurpatum eſt, initio libri 1, hoc titulo; INCIPIT BREVIARIVS EVTROPI: LIB. I. In ſequentib. autem, neutro genere: vt; BREVIARIVM AB VRBE CONDITA LIB. PRIMVS EXPLICIT. INCIPIT SECVNDVS. itidemque in fine libri III. & rurſum in fine

fine lib. 7; EVTROPI BREVIARIVM AB VRBE CONDITA LIB. VII EXPLICIT. INCIPIT VIII. itidemque in fine libri IX. In ceteris, libri duntaxat nomen vſurpatum eſt: vt in fine ſecundi; EVTROPI LIBER SECVNDVS EXPLICIT. INCIPIT TERTIVS. itidemque in fine quarti, quinti, ſexti, octaui, decimi. Noſtra vero inſcriptio, partim e veteribus illis, partim ex ipſo auctoris textu concinnata eſt. Verſu quinto, incluſum GOTHICO, abeſt a Fuld. cod. V. 10, protis in F. eſt hu: & ſeq. v. vita pro plur. h v tis.

Ad hiſtoriæ textum ipſum vt veniam, notationes quædam generaliores, in Indicem referentur; vt non vni tantum, ſed pluribus locis, atque adeo etiam pluribus auctoribus inſeruire poſſint: quæ vero commodum ibi locum non habent, hic peculiariter pertexentur: ac vulgatorum quidem exemplarium lectio littera. v exprimetur; Fuldenſis autem codicis ſcriptura, littera F. Vt ergo paucis notationis ſeriem perſequar, V. 8, incluſa, *Rea Siluia*, e Fuld. libro addita, agnoſcit etiam Græcus metaphraſtes. Sed *Rheam* nonnulli cum adſpiratione malunt, more Græco. V. 7, incluſum *anno*, additum e F.

Ad Græca vero vt tranſcendam, Παιανίας, ὄνομα κύριον, memoratur etiam a Suida. Sed μεταφράσαι τὴς ἐπιτομῆς Εὐτροπίου, τοῦ Ῥωμαϊστὶ ἐπιτεμόντος Λίβιον τὸν Ῥωμαῖον, ab eodem Suida conſcripſiſſe traditur Καπίτων Λύκιος: quem præter Iſauricorum libros octo, etiam περὶ Λυκίας καὶ Παμφυλίας ſcripſiſſe, idem Suidas auctor eſt. Stephanus Byzantius Eutropium quidem & ipſe citat, cum ſcribit, ἔστι δὲ καὶ Ἀρμενίας Καρχηδών, ὡς Εὐτρόπιός φησιν. ſed interpretis nomen apud eum non inueni. Rurſum Suidas in Tiberio, in Veſpaſiano, in Adriano; præterea in Antonino Pio, Antonino philoſopho, Aureliano, Diocletiano, Maximiano, Conſtantino item: & aliis nonnullis, Græcum Eutropii metaphraſtem ſecutus eſt: vt ex collatione liquido perſpicitur. Sed non tamen auctoris & ipſe recenſet, vt incertum ſit e Capitone, an alio paraphraſte, hæc deſumpſerit. Ab hac tamen verſione, illa quam Suidas eſt ſecutus, diſcrepat: vt luculenter cognoſces, ſi Suidæ collectanea, ordine infra digeſta, cum hac metaphraſi conferre libeat. Sigonius PÆANIVM vocat, vt Libanium, Apollonium, Macedonium, Gorgonium. Quoniam porro Suidas ſcribit, Eutropium Liuii confeciſſe epitomen, haud abs re ſuſpicetur aliquis eum memoria lapſum eſſe, ac Florum pro Eutropio ponere debuiſſe. nam *Lucii Annei Flori Epitoma de Tito Liuio*, exſtat etiamnum in vetuſtis bibliothecis: eidemque tribuuntur etiam *Periocha omnium librorum Liuii, a lib. I vſque ad* CXLII. ita enim vterque libellus in vet. membranis inſcribitur. Eutropius autem non Liuii ſolum fecit Epitomen, ſed Romanæ hiſtoriæ Epitomen vſque ad ſua tempora deduxit; CCCXL ann. vltra Liuianam hiſtoriam. Liuius enim vſque ad Tiberium Auguſti priuignum, Eutropius autem vſque ad Valentinianum & Valentem Aug. hiſtoriæ ſeriem pertexuit. V. 14, pro πειραζόμενοι, vetus liber aliam quoque ſcripturam habet, πιεζόμενοι: recte. V. 16, cum dicit πρὸ ... τῶν Μαΐων καλανδῶν, a Latino textu diſcedit. ſed XI *kal. Maias* agnoſcit cum Eutropio etiam Cicero, Solinus, Cenſorinus, Sextus Pompeius: & inter Græcos Plutarchus ac Theophilus Antiochenus: teſte Panuinio. vt ſcribere interpres debuerit, τῇ πρὸ ια΄ καλανδῶν Μαΐων: ſicut apud Plutarchum eſt in Romulo. V. 17, in exemplaris margine adſcripta erat adnotatio hæc; ἀπὸ Τρωϊκοῦ πολέμου ἕως ἐγγὺς υ μέχρι οἰκοδομήσεως Ῥώμης: hoc eſt, *a Troiano bello vſque ad vrbem conditam anni propemodum* CCCC.

P. 64, v. 1, incluſum *tunc*, abeſt a F. Sic *conſecratus* v. 9. V. 13, *rex creatus eſt*] F. *recreatus eſt*: minus recte. V. 18, *computatione*] F. *ſupputatione*. V. 21, incluſa &, addita e F. V. 26, F. *triginta & duo annos regnaſſet*. V. 29, incluſum *Marcius*, abeſt a F. c. minus recte. In Græco textu, v. 46 poſſis etiam legere κἀν τῇ πόλει *& in vrbe*, vt infra 205, 10.

P. 65, v. 1, *adiunxit*] F. *iunxit*. V. 11, *cenſum*] F. *cenſus*, plur. num. V. 14, *capitum* LXXXIIII *milia*] F. *capita* LXXXIII: id eſt, *capita octogintatria milia* quod loquendi genus apud ceteros quoque Cæſareæ hiſtoriæ ſcriptores obſeruaui, nominatim apud Trebellium Pollionē & Flauium Vopiſcum: & rurſum infra 68, 13: 74, 16: 78, 45. Ac ne inſolens plane tibi videatur hæc ſtructuræ forma, exemplum eius exſtat etiam in Græca Dionis Epitome infra, 357, 30: nec non in Græca metaphraſi huius libri, 78, 45. V. 17, incluſum *Superbi*, additum e F. c. itidemque *Roma* v. 26: at *ſua*, v. 18, ab eodem abeſt. V. 33, vulg. lib. *Brutus, parens, & ipſe Tarquinius*: quaſi tres hic ſignificentur, Brutus, pater Lucretiæ Lucretius, & Tarquinius Collatinus. ſed veram ſcripturam eſſe Fuldenſis libri, *Brutus, parens & ipſe Tarquinii*, declarat etiam Græca metaphraſis, Βροῦτος, γένος προσήκων τοῦ Ταρκυνίου. *Brutus, genere attingens Tarquinium*. *Parens*que & *Parentela*, pro Propinquus & Propinquitas, leguntur etiam apud ceteros Cæſareæ hiſtoriæ ſcriptores Latinos. Brutum autem Tarquinio conſanguinitate iunctum fuiſſe, docet etiam Dionyſ. Halicarn. 264, 4. V. 38 *quattuor & viginti* agnoſcit cum F. c. Græcus quoque metaphraſtes. vulgati libri habent *vigintiquinque*; vt Dionyſius Halicarn. & alii. In Græco autem textu, v. 5, mutilus eſt locus; librario per voces ſimiliter finitas in errorem impulſo. legendum videtur, τὸ βίον τὴν πλουτῶν ἐδέξατο παρ᾽ Ἀγκουΐων, παρ᾽ οὗ τὴν βασιλείαν αὐτὸς ἐκδέξατο. qua phraſi paulo poſt auctor vtitur v. 16 & 18: & rurſum infra 95, 41. V. 23, *Pometiam & Sueſſam* diuerſas vrbes facit etiam Meſſalla Coruinus 378, 26. ſed perperam. Vnum enim idemque oppidum fuiſſe teſtantur Dionyſius, Liuius, Plinius, Florus, alii: & hoc ipſo in loco etiam Fuldenſis codex. Hæc autem Sueſſa, Volſcorum vrbs, *Sueſſa Pometia* dicta fuit, quod in Pometinis campis ſita eſſet: ad differentiam *Sueſſæ Aurunca*, quam (teſte Liuio, lib. 8) Aurunci, oppido ſuo deſerto, profugi cum liberis & coniugibus, communierunt, & a ſe denominarunt. Quas etſi loco eaſdem, temporibus tantum diuerſas quidam exiſtimant, Sigonius tamen & loco & tempore diremptas fuiſſe innuit, lib. 1 De antiquo iure Italiæ, cap. 3, 5, 10: & rurſum lib. 2, cap. 5. Apud Ptolemæum quoque inter mediterranea Campaniæ oppida legitur Σύεσσα: quæ vero apud eundem in maritima Campaniæ ora dicitur Σίνεσσα, aliis eſt *Sinueſſa*; vt tradit Ortelius. Verior ergo lectio eſſet; Γαβίας, & Σύεσσαν τὴν Πωμεντίαν; ſeu, Γαβίους, καὶ Σύεσσαν τὴν Πωμεντίνων πόλιν, vt Dionyſius Hal. nominat. V. 25, fortaſſe cum præpoſitione legendum, ... Καπιτωλίου

V.27, incluſa, τὴν ἀρχὴν, librarius omiſerat. tu ſi τὴν βασιλείαν malis, per me licet. Sed & ante hæc ipſa deſiderari videtur ἀφιστῶσαι, ἀπέχουσαι, aut ſimile quodpiam participium, cum præcedente ſubſtantiuo πολίχνην iungendum. quamquam eadem ellipſis etiam paulo poſt, 66, 41, iterum vſurpata eſt. V.41, margini exemplaris hæc adſcripta eſt adnotatio; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης, ἕως τέλους τοῦ ἑβδόμου τῶν βασιλέων, καὶ ἀρχῆς τῶν ὑπάτων, ἔτη σμγ΄: id eſt, *ab vrbe condita, vsque ad finem ſeptimi regis, & initium conſulum, anni* 243. V.44, pro ἐν τῷ, fortaſſe ſcribendum αὐτῆς: vel etiam ὄντα. V.48, cum τῶν ſubaudiendum συμβαίη, ἐνδέχοιτο, vel ſimile quodpiam verbum finitum.

P. 66, v. 1, *annum vnum haberent*. ſed *annuum* cum Fuld. cod. agnoſcit etiam Gr. interpr. V.27, incluſa *in*, addita e F. Sic *ei* v.37. V.40, *conſenuit* pro vulg. *perſenuit* repoſitum e F. c. In Græco textu, v.10, Latina verba, *accepto*, & *migrauit*, minus recte intellexit metaphraſtes. Eutropii mens hæc eſt; τὴν οὐσίαν λαβὼν ἅπασαν, ἀπῴκησεν ἐκ τῆς πόλεως: ſicut etiam apud Dionyſium Hal. 286, 31, Sp. Lucretius eidem Collatino ſuadet, πάντα τὰ ἑαυτοῦ λαβόντα, ἑτέρωθί ποι τὴν οἴκησιν μεταθέσθαι: & pag. ſeq. Dionyſius ipſe refert, Collatinum, dono acceptis ex ærario talentis viginti, migraſſe Lauinium. Quapropter etiam v.30, pro ἀπομεθίστης rectius idem metaphraſtes dixiſſet ἀποικήσαντος. V.17, omiſſum Tarquinii iunioris prænomen, Ἄρρυς, ſeu Ἄῤῥος: vtroque enim modo apud Dionyſ. legitur. V.22, in exemplaris margine addita eſt hæc adnotatio; οὗτός ἐστιν ὁ Ποπλικόλας ὃν Πλούταρχος Σόλωνι παράλληλον τίθησιν, *Hic eſt Poplicola quem Plutarchus in Parallelis cum Solone componit*. V.41, adiectio illa metaphraſtæ, καταπλαγεὶς τὸν Μούκιον, cum iis quæ ſequuntur, a ceteris hiſtoricis non Tarquinio, ſed Porſennæ tribuitur. quapropter hic vitioſa eſſe videtur transpoſitio; incertum interpretis an librarii culpa. Hiſtoriæ conuenientior eſt hæc lectio; ὡς εἶδεν αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς βασιλείας οὐ χωροῦντα κατὰ νοῦν, (ἤδη γὰρ καὶ Πορσίννας σπονδὰς ἐπεποίητο πρὸς Ῥωμαίους, καταπλαγεὶς τὸν Μούκιον ἐπιβαλόντα τῇ φλογὶ τὴν δεξιὰν, εἰκόνα τι γενόμενον ἀνδρείας τε καὶ καρτερίας τῶν Ῥωμαίων) ἐν Τουσκόλῳ, πολιχνίῳ τῆς Ῥώμης οὐ πόῤῥω, μετῴκησε σὺν τῇ γαμετῇ καὶ τοῖς φιλτάτοις, τεσσαρεσκαίδεκα διετέλ. ἐνιαυτοὺς, ἐκεῖ τε καταγήρασε. Refert autē hoc Mucii facinus etiā Liuius & Florus. Tarquinium vero non Tuſculi, ſed Cumis conſenuiſſe, ſcribit Dionyſius 358, 12. V.46, legendum videtur cum præpoſitione, μετὰ τὴν νίκην ἐθριάμβευσαν. ſed tamē infra quoque (85, 32) ſine præpoſitione repetitur hoc ipſum loquendi genus.

P. 67, v. 2, incluſum *factus*, abeſt a F. V.25, *ſequenti anno*] F. *ſequente anno*. V.36, incluſum *ſuam*, non agnoſcit F. c. Gr. t. v. 11, mutilatum eſſe locum, oſtendit antecedēs disiunctiua ἢ. Dionyſius 336, 17, duplicem & ipſe Dictatoris etymologiam affert: alteram, paſſiuam, διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ὑπάτου γενομένην ἀνάῤῥησιν, propterea quod a conſule dicebatur: (cuius etymi Varro quoque meminit, lib. 4. De lingua Lat.) alteram, actiuam, διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κελεύειν καὶ διατάττειν ὅ τι θέλοι: ſicut ſcilicet *Edicta* quoque Latine appellātur τὰ ἐπιτάγματα καὶ αἱ διαγραφαὶ τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων. V.17, vel αὐτῆς ſcribendum videtur, vel αὕτη ἡ ἀρχή: vt infra 71, 26. V.26, exemplaris margini hæc adſcripta eſt adnotatio; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τῆς τῶν δημάρχων καταστάσεως, ἔτη σξ΄ ἐγγύς: id eſt, *Ab vrbe condita vsque ad conſtitutos Tribunos plebis, anni circiter* 260. V.29, poſt τῶν ὑπάτων deeſt αἱρουμένων, vel ſimile quodpiā participium. V.40, exemplaris margini hæc adſcripta erat adnotatio; οἱ δήμαρχοι, τῷ β΄ ἔτει τῆς ἑαυτῶν ἐξουσίας ἐπαρθέντες κατὰ τῶν ὑπάτων, ἐξόριστον τῆς Ῥώμης ἐποίησαν Γάϊον Μάρκιον· ὃν Πλούταρχος παράλληλον τίθησιν Ἀλκιβιάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ: id eſt, *Tribuni plebis, ſecundo poteſtatis ſuæ anno aduerſus conſules elati, Roma in exſilium exterminarunt Gaium Marcium: quem Plutarchus in Parallelis componit cum Alcibiade Athenienſe*. Vbi etiam nota Marcium prænomine Gaium dici, cum in vtroque textu, Latino & Græco, appelletur Quintus. V.45, a mente auctoris, atque adeo etiam ceterorum hiſtoricorum, diſceſſit metaphraſtes; nec conſtare hiſtoria poteſt, niſi pro ἔφη legatur ἔμεινε. propior Latini textus hæc eſt verſio; καὶ πολιορκήσας τὴν πατρίδα μᾶλλον, τοὺς εἰρήνην ἐπαγγέλλοντας πρέσβεις ἀποπεμψάμενος, εἰ μὴ ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ Οὐετουρία, καὶ ἡ γαμετὴ Οὐολουμνία, πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἦλθον.

P. 68, v. 1, in vtriusque conſulis prænomine variat F. c. in quo ſcriptum eſt; *Gaio Fanio, & Lucio Verginio conſſ.* Vbi vt *Fanius* per *n* ſcriptum, ita mox *Fania familia*. V.13, F. *ciuium capita centum milia, trecenti, decemnouem*. de quo loquendi genere ſupra quoque dictum ad 65, 14. V.40, v. l. *Marco Æmilio*. ego *Mamercum* cum F. c. cum Græca metaphraſi & Faſtis Capitolinis malui. Gr. metaphraſ. v.22, mutilatus & corruptus eſt locus. lectio requiritur talis quæpiam; τὸν ἱδρῶτα τὸν ἀπὸ τῆς γεωργίας ἀπομορξάμενος, (ſeu ἀπομαξάμενος) τό τε σχῆμα μεταβαλὼν, βαβίαν ἐνέδυ. τόγαν στρατηγικὴν αὐτοὶ ὀνομάζουσι. V.26, exemplaris margini adnotatio adſcripta hæc; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τῆς τῶν δέκα ἀρχῆς ὑπατικῶν ἀνδρῶν, ἔτη τα΄: ὀλυμπιὰς πδ΄. id eſt; *Ab vrbe condita vsque ad imperium decemuirum conſularium, anni* CCCI; *olympias* LXXXIIII.

P. 69, v. 1, F. *Poſt viginti annos*. V.36, F. *cœpit Roma creſcere*: & v.39, *atque omnibus deletis earundem exercitibus occupauit*. V.44, pro *& ciuitates* F. c. habet *octo ciuitates*: Gr. metaphraſis ὀκτὼ πόλεις. Gr. t. v. 3, exemplaris margini adſcripta hæc adnotatio; οὗτός ἐστιν ὁ Κάμιλλος, ὃν παράλληλον τίθησι Πλούταρχος Θεμιστοκλεῖ τῷ Ἀθηναίῳ: id eſt, *Hic eſt Camillus quem Plutarchus in Parallelis componit cum Themiſtocle Athenienſe*. V.30, titulus iſte, Βιβλίον β΄, a me additus eſt: itidem etiam in ſequentibus. librorum enim nulla erat in Græco exemplari diſtinctio. Sequenti v. margini exēplaris adnotatiuncula hæc adſcripta erat; ἔτη τξε΄, ὀλυμπιὰς ρ΄: *anno* 365, *olympias* 100. V.39, fortaſſe ſcripſit metaphraſtes, αὐτήν τε εἷλε τῶν Βολούσκων πόλιν, καὶ ἐπίεσεν Ἐβύσκων. ſed Αἴκων vel Αἰκίκλων pro Ἐβύσκων legemus rectius; cum Eutropius dicat *Æquorum vrbem*. Dionyſius Αἰκανοὺς appellat.

P. 70, v. 5, F. *præſumpſerunt*: & mox, *triennium perſeuerauerunt*: & v.12, *adlatus eſt*: & mox, *qui ad Italiam venerant*. V.16, *congreſſus*] F. *progreſſus*. V.24, *ducti*] F. *ducta*: ſimplici ſtructuræ forma. V.31, incluſum *Camillo*, abeſt a F. V.38, *ita vt--dederit*] F. *ita--dedit*. Gr. t. v. 3, poſt ἐπὶ πολὺ, deſideratur verbum διεγένετο, διέμεινε, vel ſimile aliud, cum gen. caſ. articulo τῶν. In ſequentibus aliquantum ab auctore diſceſſit metaphraſtes. Quot vero annis tribuni militares conſulari poteſtate fuerint, quot item tribuni plebis, e Faſtis perſpicitur luculentius; præſertim vero e Græcis; in quibus illi extraordinarii magiſtratus ſunt omiſſi. V.32, corruptus eſt lo-

eſt locus: ac talis quæpiam requiritur lectio; ἢ αὐτῶν τῶν πολιτῶν συνελέγη τὸ σράτευμα. δίχα ἢ ἢ αὐτῶν συνέξεις ἐγένετο. & cùm in Latino textu tyronum fiat mentio, poſt σράτευμα addendum fortaſſe νεολέκτων σωμάτων, aut νεοςρατιώτων σωμάτων. (ſic enim tirones vocant Gloſſæ vet.) vel, retento adiectiuo πολιτῶν, addendum ei ſubſtantiuum νέων.

P. 71, v. 11, incluſa, e F. c. addita, agnoſcit etiam Gr. metaphraſis. V. 28, incluſa, vt ab aliis quibusdam exemplaribus abſunt, ita etiam a Gr. metaphraſi: at non a F. c. Gr. t. v. 1, incluſa præpoſ. ἀπὸ, addita ex Suida. V. 4, pro corrupto ἠλάθη, legendum videtur ἠλάθη, vel ἐκλήθη. V. 20, pro λοιπῶν, aptius ſcribemus λοιπὸν, vt cũ alibi paſſim, tum 69, 16. V. 47, maior erit ſtructuræ conuenientia, ſi pro τὸ ἐπωνύμως legamus τὸ ἐπώνυμον, *cognomen.* In ſequenti commate exemplar habet αὐτοῦ, errore ambiguo. tu ſi noſtrum αὐτὸ nolis, reponere poteris αὐτοῦ.

P. 72, v. 4, incluſum *datus*, abeſt a F. c. V. 6, *eorum*] F. *ipſorum*. Seq. v. *Manius Curius*] F. *Marcus Curius*: itidemque Gr. metaphr. & hic, & infra 74, 10: niſi quod hoc poſteriore in loco habet Μάρκος. Sed Manium verum eſſe Curii prænomen, tradunt Sigonius & Panuinius. V. 9, *annos nouem & XL*] F. *annos quadraginta nouem.* V. 19, incluſa *m*, abeſt a F. c. V. 26, F. *qua cum Romanis agerentur.* Gr. t. v. 29, pro τὴν βασιλείαν legendum eſſe τὴν Ἰταλίαν, Latinus textus arguit. V. 32, aptius fortaſſis ἐπὶ τούτῳ: & ſeq. v. τοῦ Πύρρου καταστάντος.

P. 73, v. 6, incluſum *redimendis*, abeſt a F. c. Sic etiam *vt*, v. 11. V. 28, vulg. l. *illic fore omnes, q.* Sed rectius F. *illic ferè omnes eſſe q.* V. 35, F. *Pyrrus tamen fugatus.* Gr. t. v. 16, conuenientius αὐτῷ προσελθεῖν, *ſe adiungeret*: vel, αὐτοῦ προσελθεῖν, *ipſi ſe adiungeret, ad eum ſe conferret.* Sic v. 19, pro τόπῳ non minus apte legeris πόνου, gen. caſu.

P. 74, v. 1, incluſum *ſe*, additum e F. Contra incluſum prænomen *Manius*, v. 8, ab eodem F. abeſt. V. 16, F. *Gaio Fanio Licinio, Gaio Claudio Canino conſſ.* Vbi vt vitiata ſunt cognomina, ita etiam in Gr. exemplari perperam ſcriptum erat Λικίνιος & Καμινίας, pro Λίκινος & Κανίνας: nec multo rectius in Faſtis Gr. p. 16, v. 1. Seq. v. annus vrbis integris verbis in F. eſt expreſſus; *quadringenteſimo ſexageſimo primo.* V. 22, F. *Quintogulinio.* V. 30, incluſum *iterum*, abeſt a F. Seq. v. annus vrbis in F. integris verbis eſt expreſſus; *quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo.* Sic v. 36, *ciuium capita ducenta nonaginta duo milia, trecenta triginta quattuor.* Gr. t. v. 22, Pyrrhum tegula in caput iniecta, occiſum eſſe in Argiuæ vrbis oppugnatione tradit in eius vita Plutarchus. Hic autem exemplaris margini hæc adſcripta erat adnotatio; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τελευτῆς Πύρρου τοῦ Ἠπειρωτῶν βασιλέως, ἔτη υξα΄: id eſt, *ab vrbe condita vſque ad mortem Pyrrhi Epirotarum regis, anni* 461. V. 33, aptius ὑπὸ Ῥωμαίων, *a Romanis.* V. 43, exemplaris margini hæc adnotata erat cenſus ſumma; ἀνδρῶν μυριάδες ἐγγὺς λ΄ τότε ἦσαν ἐν Ῥώμῃ: *hominum circiter* 30 *myriades* (id eſt trecenta milia) *tunc erant in vrbe Roma.* V. 46, rectius ἐν τῇ Σικελίᾳ.

P. 75, v. 7, *paratum eſt*] F. *geſtum eſt*, in textu: in marg. *paratum eſt.* V. 16, *XXXI naues*] F. *triginta & vnam nauem.* V. 20, incluſum *etiam*, additum e F. V. 23, *vicit*] F. *vaſtanit.* V. 32, incluſum, *oppidis*, abeſt a F. c. V. 37, vulg. l. *cum VIII elephantis.* ſed Fuld. ſcripturam, *decem & octo*, agnoſcit etiam Gr. metaphr. Gr. t. v. 11, margini exemplaris adſcripta hæc adnotatio; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τοῦ πρώτως θαλάσσης ἐπιβῆναι Ῥωμαίους καὶ ναυμαχῆσαι Καρχηδονίοις, ἔτη υο΄ ἐγγιστα. id eſt, *ab vrbe condita vſq; ad id tempus quo Romani primùm ingreſſi mare, nauali prælio cum Carthaginenſibus conflixerunt, anni proxime* 470. V. 27, π vel tollenda videtur, vel in τότε mutanda.

P. 76, v. 6, incluſum *omni*, abeſt a F. V. 7, *remanſerunt*] F. *refugerunt.* Ibidem mox v. l. *quindecim milia cum Imp. Reg. capta.* ſed quingentos tantum hic cum F. agnoſcit Gr. metaphr. V. 36, *cum CXXX elephantis*] *cum triginta elefantis*, F. ſed vulg. ſcripturam probat etiam Gr. metaphr. Seq. v. XX *milia* probat idem metaphraſtes: F. c. habet *ducenta milia.* V. 31, *CXXX elephantorum*] F. *triginta elefantorum*; omiſſo centenario: Gr. m. indefinite, *elephantorum magnitudo & multitudo.*

P. 77, v. 9 & 11, incluſa, abſunt a F. Itidemque v. 27. At quæ v. 36 ſunt incluſa, ex eodem F. ſunt addita. Gr. t. v. 39, cum præpoſ. legendum videtur, τῇ κατὰ τὴν Ἄφρων μάχῃ.

P. 78, v. 5, *CXXV demerſa*] F. *quinque & viginti demerſa*, omiſſo numero centenario: quem tamen & Gr. m. agnoſcit. Ibidem mox idem F. *triginta duo milia hominũ capta, XII milia occiſa.* Sed ibi quoque vulg. ſcripturam probat Gr. m. V. 28, *per XXII annos*] F. *triginta & tres*: Gr. m. *viginti & tres.* Gr. t. v. 45, accuſ. εἶναι ea ſtructuræ forma excuſari poteſt, quæ ſupra adnotata eſt ad 65, 14: præſertim cum itidem apud Trebelliũ Pollionem in vita Claudii legamus, *annuos frumenti modios tria milia, laridi libras duo milia, vini veteris ſextarios tria milia quingentos.* alioqui vſitatior loquendi forma eſt εἶναι μυριάδας κ΄.

P. 79, v. 1, *tum bella reparare tentabant*] F. *tamen bellum rep. temptabant.* V. 19, incluſa præpoſ. *a*, addita ex F. V. 20, *per conſulem*] F. *per conſules*, plur. num. V. 30, incluſum *ſuo*, abeſt a F. Gr. t. v. 21, margini exemplaris adſcripta hæc adnotatiuncula; ὅτι τὰ ὄρη τῶν Ἄλπεων διορίζουσιν Ἰταλίαν ἐκ Γαλατῶν: *Alpium montes, Italiam a Gallis determinant.* V. 29, cum præpoſitione legendum videtur μετὰ τὴν νίκην, vel διὰ τὴν νίκην: quod alibi ἐπὶ τῇ νίκῃ. V 34, de Cn. Cornelio Scipione, margini exemplaris hęc adſcripta erat adnotatio; οὗτος, πατὴρ ἦν τοῦ τὴν Ἀφρικὴν δουλώσαντος ὕστερον Σκιπίωνος, *hic pater fuit Scipionis eius qui poſt ſubegit Africam.*

P. 80, v. 1, F. *centum quinquaginta milium. Huic R.* Græca metaphraſis tantum CXL *milia* agnoſcit. V. 2, *per legatos*] F. *per legatum.* V. 5, *bello abſtineret*] F. *bellum abſtineret.* V. 6, incluſa *ſed*, abeſt a F. V. 7, *reddita*] F. *data ſunt.* V. 15, *adhuc ea parte inuias*] F. *tum ea p. inu.* V. 16, XX *milia*] F. XI *milia*: Gr. m. tantum *decem milia.* V. 25, *conflixit*] F. *confligit.* V. 33, *ab impetu*] F. *ab ambitu.* Mox, *quingenteſimo & quadrageſimo*] F. *quingenteſimo & quinquagenſimo.* ſed *quadrageſimum* agnoſcit etiam Gr. m. Gr. t. v. 17, poſt τὰς καλουμένας Ἄλπεις deſiderari videtur epitheton Ποινάς: de quibus viſe Ammianum Marcell. 328, 10. V. 36, de Fabio hæc margini exemplaris adſcripta erat adnotatio; οὗτος ὁ Φάβιος ἐστὶν ὃν παραβάλλει πάνυ Πλούταρχος Περικλεῖ τῷ Ἀθηναίῳ: *hic eſt Fabius quem Plutarchus in Parallelis componit cum Pericle Athenienſe.*

P. 81, v. 1, poſt *altero conſule*, in F. additum ſcholion hoc, *id eſt Æmilio Paulo.* V. 8, *aut occiſi*] F.

& occiſi. V.31, XX *elephanti*] F. XXX *elefanti*. Gr. t. v. 10, αὐτῆς excuſari per ſyllepſin poteſt. alioqui congruentius eſt αὐτῆς. Seq. v. ὅ aduerbialiter accipiendum pro *vbi, quo in caſu*. V.46, ante ὑπο-χ... deeſt συμμάχους, ſeu συμμαχῶν, aut tale quidpiam; vt e Lat. textu clarum eſt. Seq v. αὐτῆ pro ſingulari αὐτοῖς poſitum videtur ad vitandam ambiguitatem.

P. 82, v. 26, *a fratre Aſdrubale*] F. *a fratre Haſdrubalis*: rectius, *a fratre eius Haſdrubale*; vt v. 8. V. 31, *nobiliſſima vrbe*] F. *nobiliſſima vrbs*: hyperbolicè. ablatiuum caſum agnoſcit hic etiam Gr. m. V. 35, *rege Aſiæ*] F. *rege Iſauriæ*. ſed *Aſiæ* probat etiam Gr. m. & ipſe F. c. infra 88, 26: 90, 28. V. 41, incluſa præpoſ. *cum*. abeſt a F. c. In Gr. t. v. 35, de Marcello in exemplaris margine adſcripta hæc adnotatio; τοῦτον τὸν Μάρκελλον παραβάλλει τῷ Πελοπίδᾳ Πλούταρχος Πελοπίδᾳ τῷ Θηβαίῳ: *hunc Marcellum Plutarchus in Parallelis componit cum Pelopida Thebano.*

P. 83, v. 17, *omnes fere Hiſpani*] F. *omnes Hiſpaniæ*. V. 24, *hominum*, add. e F. V. 38, *reddiderunt*] F. *dediderunt*. In Gr. t. v. 5, de Scipione altero, adſcripta eſt exemplaris margini adnotatio hæc; οὗτός ἐστι Σκιπίων ὁ υἱὸς τοῦ προειρημένου Σκιπίωνος, ὁ τὸν Ἀννίβαν πλεῖον ἐπιτρεψάμενος: *hic Scipio eſt filius ſupradicti Scipionis, idemque Annibalem plane proſtigauit.* V. 54, ante τῆς Ἰταλίας deſideratur, μεθεστῶτες, vel ſimile quodpiam participium: vt patet ex 81, 19.

P. 84, v. 23, F. *cum quatuor & quingentis milibus; vndecim milibus occiſis*: corrupte. vulgatam lectionem confirmat etiam Gr. m. V. 32, incluſa, abſunt a F. c. & Gr. m. V. 35, vulg. XLV *dies bis inductæ datæ ſunt*: ad quam ſcripturam accedit aliquomodo Gr. m. Sed F. lectio *diebus*, pro *dies his*, eſt aliquanto concinnior. In Gr. t. v. 21, fortaſſe legendum, θείᾳ γὰρ ἐπιπνοίᾳ χρῆσθαι ἐπιστεύετο. τοσαῦτα κατώρθου: *diuino enim afflatu vti credebatur: tot & tanta gerebat feliciſſime.* V. 39, exemplaris margini adſcriptum ſcholion hoc; ὅτι ιζʹ ἔτη Ἀννίβας ἐδῄου τὴν Ἰταλίαν: *ſeptemdecim annos Italiã populatus Annibal.*

P. 85, v. 8, F. *additu quingentis milib. argenti ponderibus, centum milia librarum*. ſed *addita* legendũ eſſe, ſtructuræ lex oſtendit. V. 26, *octingenta*] F. *octoginta*. & mox, *cetera ſupellectilis copioſa*. V. 36, F. c. ſic diſtinguit; *Tranſacto Punico bello, ſecutum eſt Macedonicum. Contra Filippum regem quingenteſimo quinquageſimo & primo a.* Et mox, *aduerſum Filippum rem proſpere geſſit.* V. 47, vulg. *defenderent*. ſed plusquamperf. *defenderant* cum F. c. agnoſcit etiam Gr. m. Incluſa *vi*, ibidem, abeſt a F. In Gr. t. v. 24, conuenientius fortaſſe ſingulare ἤρξατο. *cœpit*, ſeu *cœptum eſt*. V. 40, exemplaris margini adſcriptum ſcholion hoc; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τοῦ Μακεδονικοῦ πολέμου, ἔτη φνʹ: *ab vrbe condita vſq. ad bellum Macedonicum, anni* 550. V. 47, incluſa καί, addita ſunt e præced. pag. v. 47.

P. 86, v. 4, incluſa, *obſidem daret*, abſunt a F. Sic v. 25, incluſa *&*, abeſt ab eodem F. Græcus metaphraſtes legit, *circa Magneſiam ad Sipylum, Aſiæ ciuitatem.* V. 31, vulg. IIII *milia equitum*. ſed *tria* cum F. c. agnoſcit etiam Gr. m. Seq. v. incluſa, *Antiochus*, & pr. *que*, abſunt a F. In Gr. m. v. 4, legendum videtur τὸν υἱὸν Ἀντιόχου. V. 8, legi poteſt ὑπὸ σπονδαῖς, vel ἐπὶ σπονδαῖς: vel plenius etiam, ὑποσπόνδους τι λαβεῖν. V. 18, cum ὁ Μακεδόνων, ſubaudiendum βασιλεύς: vel legendum ὁ Μακεδὼν Φίλιππος.

P. 87, v. 19, & 24, incluſa, *regem* & *rex*, abſunt a F. c. V. 26, vulg. *P. Licinius conſul, eſt a rege gr. victus*. ſed F. lectionem probat etiam Gr. m. V. 36, F. breuius, *fraterque ſimul in pot. R. ven.* V. 43, *fugit integer*] F. *inter fugit*: corrupte (vt videtur) pro, *integer fugit*. In Gr. m. v. 22, maior erit ſtructuræ conuenientia ſi legamus, Πτολεμαίῳ τῷ Αἰγύπτου, & Μασσινίσσῃ τῷ Νομάδων, ſ. βασιλεῦσι: vel, Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου & Μασσινίσσην τὸν Νομάδων, vt paulo poſt dicit τὸν Ἰλλυριῶν Γένθιον. V. 31, in exemplari duplex erat ſcriptura, αὐτοῖ, & αὐτῶν. ſed conuenientius tamẽ αὐτὸν vel αὐτούς: & fut. temp. παραδοθησομένους: id eſt, iis qui ad deditionem ipſos compulſuri eſſent, ſi ſponte ſe nollent dedere. V. 39, in exemplari erat accuſ. caſu ἡμέρας. ſed vel ἡμέραις legendum eſſe, vel ἡμερῶν, ſyntaxeos regula oſtendit. Sequenti verſu etſi Latino more non eſt expreſſa notatio temporis, vere tamen & recte expreſſus eſt eius ſenſus.

P. 88, v. 4, vulg. *hæ leges datæ ſunt*. V. 6, incluſa, *vt appareret*, abſunt a F. V. 8, vulg. *conuentu inſinitorum populorum*. ſed *finitimorum* cum F. agnoſcit etiam Gr. m. V. 13, incluſa *in*, addita e F. V. 15, *rebellarant*] F. *rebellabant*. V. 23, incluſum prænomen *Caius*, abeſt a F. Sic *dona* v. 29. V. 38, F. *anno quinquageſimo primo*; integris ſcilicet verbis expreſſo numero. V. 39, incluſa vox *bellum*, abeſt a F. V. 49, F. *multa conſulibus proſpere geſta ſunt*: more Græco. In Gr. m. v. 11, rectius, & νικῶν τοῖς ὅπλοις, & δοκεῖ νενικημένος εἶναι. V. 17, πεντηκαιδεκήρης (ſeu, vt in Latino textu eſt, ἑκκαιδεκήρης) deſcriptio non videtur ſatis accurata. cum enim Plinius lib. 32, vbi de echeneide agit, ſignificet quinqueremem ſeu πεντήρη, a quadringentis remigibus actã fuiſſe, ducenis ſcilicet ex vtroque latere: & Plutarchus atque Athenæus, Philopatoris τεσσαρακοντήρη actam fuiſſe a quattuor milibus remigum: conjicere licet, πεντηκαιδεκήρη vix habuiſſe intra mille remiges: ideoque fortaſſe dicendum fuiſſe, ὡς πεντακοσίους χωρεῖν ἐρέτας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Aut, ſi ἑπτήρης (i. ſeptiremis) habuit tantum quadragintanouem remiges, vt pictura eius innuit apud Bayfium, pag. 37: πεντηκαιδεκήρης minimum habuit remiges nonagintaocto, quadragintanouẽ ſcilicet ex vtroq; latere.

P. 89, v. 5, incluſa, abſunt a F. c. ſed agnoſcit ea tamen Græcus metaphraſtes. V. 7, F. *anno vitæ nonageſimo ſeptimo*; numero in egris verbis expreſſo; ſequente tamen per notas abbreuiato. V. 12, & 16, incluſa, *de* & *poſt*, abſunt a F. Sic *ex militibus* v. 26. V. 35, F. *Andriſcus, idem qui & Pſeudophilippus*; omiſſo verbo *dicitur*. V. 40, *ſeptemdecim*] F. XVI: id eſt ſexdecim: quem numerum agnoſcit etiam Gr. m. V. 42, incluſa, de androgyno, nec F. agnoſcit, nec Gr. m. Gr. t. v. 3, de Maſiniſſa exemplaris margini adnotatum eſt ſcholion hoc; Μασανάσης ὁ τῶν Νομάδων ἡγεμών, ἐτῶν ϟζʹ: *Maſanaſſes, Numidarum dux, annorum* 97. vbi etiam nota, Μασανάσσην & Νομάδας dici, qui ab interprete Latino more nominantur Μασσινίσσας & Νυμίδας. V. 17, exemplaris margini adſcripta eſt hæc adnotatio; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τελείας κατασκαφῆς τῆς Καρχηδόνος, ἔτη ψεʹ: *ab vrbe condita vſque ad extremam Carthaginis euerſionem, anni* 705. V. 19, rectius κατὰ τοὺς χρόνους: quia in L. t. eſt *interim*. Sic v. 24, verius ἐπιπλεῖον, vt paulo ante ἐπὶ αὐτῇ χωρήσας. V. 41, αὐτοῖς vel ἐμφατικῶς accipiendum videtur, vel αὐτούς legendum. Præterea hoc ipſum membrum præcedenti videtur eſſe præponendum; hoc ordine; οἰκετικὴν συμμίξας στρατιάν, ὥστε αὐτοὺς τοὺς ὁπλίτας εἰς ἐξακισχιλίους πλεῖον πρὸς τοῖς μυρίοις, ἐπιχείρει πολεμεῖν, *collecto ſeruitiis exercitu, adeo vt etiam ipſi armati* (præter ceteram

ceteram videlicet turbam) *ad ſedecim milia efficerent, bellare aggreſſus eſt.*

P. 90, v. 13, incluſum, *ignobilem*, abeſt a F. Sic *bello*, v. 25: *etiam*, v. 32: & *Romanos iunit*, v. 42. Gr. t. v. 1, congruentius ἤρξατο πολέμου, vel ἤρξατο πολεμεῖν: & v. 5, ὡς ἐν τῷ λαβεῖν, *vt animo praſumeret, vt animum induceret.* In ſequentibus, v. 7, primum Σκηπίων perperam poſitus pro Κηπίων ſeu Καιπίων: vt etiam pag. praeced. v. 47. deinde, reſponſum Viriathi percuſſoribus datum, non a Caepione, ſed a ſenatu, ad quem illi fortaſſe ob grandiora poſtulata remiſſi fuerunt, datum videtur. quod etſi non diſerte affirmat Eutropius, oblique tamen innuit. Appianus certe diſertis verbis prodit, Caepionem legatos Viriathi, ad pacem petendā miſſos, pecunia corrupiſſe, promiſſiſque ingentibus oneratos ad Viriathum occidendum impuliſſe. Et libei De viris illuſtribus, *Cepio*, inquit, *cum vincere eum aliter non poſſet, duos ſatellites pecunia corrupit: qui Viriathum humi depoſitum peremerūt. Quæ victoria, quia empta erat, a ſenatu non probata.* Nec multo aliter Liuii epitoma, & Valerius Maximus: vt ex iis Sigonius prolixe refert 196, 38.

P. 91, v. 7, incluſa *enim*, abeſt a F. V. 15, F. numero integris verbis expreſſo habet, *anno ſexcenteſimo viceſimo ſeptimo.* alter autem eius anni conſul, a Sigonio & Panuinio nominatur *Caius Sextius Caluinus.* V. 25, F. c. *ſexcenteſimo & tertio anno ab vrbe condita*; Gr. m. *ſexcenteſimo & triceſimo:* numero vtrobique mutilato. Faſti Capitolini annum eum faciunt ſexcenteſimum triceſimū quintum. V. 34, poſterius periodi membrum, *alterum ex Thracia*, abeſt a F. c. ſed agnoſcit illud etiam Gr. m. Gr. t. v. 14, cum copula legendum videtur καὶ ἵππευσαν. V. 30, pro πάλιν in exemplari erat πάλιν: nihil ad rem. V. 39, metaphraſtes Latina Eutropii verba *ex Gallia*, cum praecedentibus coniunxit: quaſi auctor ſignificare voluerit Cimbros eſſe populum Galliae: cum verius ſit quod alii tradunt, Cimbros primum e Germaniae transrhenanae plagis maritimis in Galliam excurriſſe, poſt e Gallia in Italiam progreſſos eſſe. atque adeo Eutropius ipſe, pag. ſeq. v. 31, Cimbros & Teutonas Germanorum gentes facit. Tutius ergo Eutropii locum ſic vertiſſet; ὅτι Κίμβροι ἐκ τῆς Γαλλίας (ſiue Γαλατίας) ἔφοδον κατὰ τῆς Ἰταλίας ποιήσασθαι. Paulo poſt etiam in belli Iugurthini cauſa, pater cum filiis eſt confuſus, & quaedam inſuper omiſſa: ſed librarii potius, vt videtur, quam metaphraſtae culpa. lectio igitur eius loci ſic fortaſſis interpolanda eſt: αἰτίαν ἔχων τὸν Ἀδαρβάλου καὶ Ἱεμψάλου φόνον· οἳ παῖδες ἦσαν τῷ βασιλεύσαντος Νουμιδῶν Μικίψου, ἀδελφοὶ δὲ Ἰουγούρθου, τῆς τε βασιλείας συμμέτοχοι, φίλοι δὲ καὶ σύμμαχοι Ῥωμαίων γεγονότες.

P. 92, v. 7, incluſa, addita ſunt e F. c. ſed cum *cepit* proxime antecedat, fortaſſe legendum, *multas ciuitates ipſius in deditionem accepit*: vt ſupra 90, 25. Id ſane arguit Gr. m. ᾧ τε πλεῖσται αὐτοῦ προσεχώρησαν αἱ πόλεις, *& ciuitates ad eum acceſſerunt pleraque omnes.* V. 35, incluſum *attrite*, abeſt a F. c. V. 36, vulg. *Punicis bellis.* Gr. metaphraſtes haec omiſit. Ibidem mox vulg. *venirent.* ego *redirent* cum F. malui; quia Galli aliquoties in Italiam redierunt; & ſimilis praepoſitionis repetitio ſupra quoque fuit 83, 28.

P. 93, v. 4, incluſa, *contra eos*; & mox v. 5, *eo*, abſunt a F. c. Idem paulo poſt habet, *L milia capta.* ſed L X agnoſcit cum vulg. ed. etiam Gr. m. ἑξήκοντα μυριάδες. V. 14, incluſum *anno*, abeſt a F. Sic *facta* & *nec*, v. 27, & 29. Viciſſim incluſa *ſed*, v. 34, ex eodem F. addita. Mox idem F. *ſexcenteſimo ſecundo*: Gr. m. *ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſecundo*: ille, omiſſo ſexagenario; hic, decade ad eum addita. Sigonius e faſtis Capitolinis annum eum facit 665. Gr. t. v. 17, poſt Πικέντες omiſſum hoc commation Μαρσοί τε, vt partim e Latino textu, partim ex ſequenti narratione perſpicitur. Immo ſociale hoc bellum a Marſis *Marſicum* eſt appellatum. V. 20, pro ὑπὸ τῆ, procul dubio legendum, πρῶτον. V. 31, malim, πλεονεκτοῦντι ἀεὶ καὶ συμπλεκόμενος καὶ νικῶν. V. 33, exemplaris margini adiectum hoc ſcholion; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τῆς πρώτης ὑπατείας Σύλλου, ἔτη χξβ΄. τοῦτον δὲ τὸν Σύλλαν ὁ Πλούταρχος παρέβαλεν τῷ Λυσάνδρῳ: *Ab vrbe condita vsque ad primum Syllæ conſulatum, anni 662. Hunc vero Syllam Plutarchus in Parallelis componit cum Lyſandro.* V. 47, κατειληφότος abſolute accipiendum eſt: vt ſeq. p. v. 45, καταπροδούντος. vel in praeced. membro legendum τοῦ Μιθριδάτου.

P. 94, v. 3, *dimicauit*, abeſt a F. c. & contra ex eodem ſeq. v. additum *armatus.* V. 19, incluſa *ad*, abeſt a F. c. V. 31, C X X] F. *centum & viginti*: integris verbis expreſſo numero. V. 29, *ipſamque vrbem cepit*] F. *ipſaſque Athenas cepit.* V. 35, *contra quem*] F. *contraque.* Et mox, *quindecim milia*, pro *viginti milia*: ſicut etiam Gr. m. V. 40, F. *iuſſit cum Sylla de pace agi.* Gr. t. v. 45, καταπροδούντος abſolute poteſt accipi. verius tamen fortaſſe accuſ. caſu legerimus καταπροδοῦντα: vt librarii incuria pro ὸς per α caudatum, perperam ſcriptum ſit ος. cuius generis commutationes, in m. ſ. libris valde ſunt frequentes.

P. 95, v. 17, incluſa *&*, abeſt a F. c. Mox pro *VII milia*, idem F. c. habet *ſex milia*: vt etiam Gr. m. Sequentia in eodem codice ſic leguntur; *ſex cepit, centum XXIIII ſuos ammiſit.* V. 24, incluſa, *& Marius*, abſunt a F. Sic *tamen*, *eius*, v. 26 & 28. V. 33, L X X X] F. L X X; vt etiam Gr. m. ἑβδομήκοντα. V. 39, incluſum *atque*, additum e F. c. Contra, incluſum *traditis*, v. 41, ab eodem F. abeſt, itemque a Gr. m. V. 42, incluſam praepoſ. *a*, agnoſcit quidem F. ſed Gr. m. ſine praepoſitione legit *ſecundus Sylla.* Gr. t. v. 11, pro οἰκίας & καθελὼν, in exemplari erat ὑγίας καταλύοντος: nihil ad rem. V. 20, ab auctore diſceſſit metaphraſtes. non enim Eutropius dicit Scipionem ſeſe cum exercitu tradidiſſe; vt metaphraſtes vertit; ſed, τὸν Σκηπίωνα μετὰ τῆς συμπλοκῆς, τὸ αὐτοῦ στράτευμα διαιρεθὲν ἐκδοῦναι παρέλαβε.

P. 96, v. 8, vulg. *tractata ſunt.* ſed *tracta* cum F. c. agnoſcit etiam Gr. m. V. 12, C C C] F. *ducentos*, itemque Gr. m. V. 28, incluſum *Metellus*, abeſt a F. V. 32, *a ſuis*] F. *per ſuos.* V. 33, *datus eſt*] F. *datur.* V. 35, F. *populo Romano*; datiuo caſu. Gr. m. v. 2, cum ἐκράτησε ſubaudiendum ἦν. Ibidem rectius κατὰ Μιθριδάτου, gen. caſu, vt cum alibi paſſim, tum 90, 35. V. 5, in exemplari erat τὸν Ἀφρον: duplici errore. legendum enim κατὰ τὸν Ἀφρον: vel prolixius, τὸν ἀπ' Ἀφρων θριάμβευσε θρίαμβον: vel alio quopiam modo conſimili. Sic v. 8, pro τῆς Ῥώμης datiuo caſu legendum τῇ Ῥώμῃ, vel potius τοῖς Ῥωμαίοις. V. 12, rectius τῶν αἰδιδίων, *adolinum*: & ſeq. v. πλείονες, vt cum alibi, tum 868, 22.

P. 97, v. 1, *in deditionem redegit*] F. *ad dicionem r.* V. 6, incluſa, *pro conſule*, abſunt a F. ſed agnoſcit ea Gr. m. V. 16, F. *ſexcenteſimo ſeptuageſimo ſe-*

ſexto; numero plenis verbis expreſſo. V.26, *Cyzico capto*] F. *Cyzico capta*. V.35, incluſa, *hominum ex parte*, abſunt a F.c. Sic &, v.40. V.41, *ducibus*] F. *duce*, ſingulari fine. In Gr. m. v.11, & ſequentibus, primum temporis notatio aliter expreſſa eſt: τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος, pro, ὅτε τις ἥρως ἑνός. Deinde, in triumphorum expoſitione, facta eſt & contractio & mutatio. Latina enim verba talem quampiam requirunt metaphraſin; ὅτω κτ᾽ τ̀ αὐτὸν χρόνον πολλοὺς ὁμοῦ κατήχθησαν θρίαμβοι· Μετέλλου, κτ᾽ Ἰσαυρῶν Πομπηΐου, ὁ δεύτερος, κτ᾽ Ἰσαυρῶν ἢ αὐτὸς Κουρίωνος, κτ᾽ Μακεδόνων Σερβιλίου, κατ᾽ Ἰσαύρων. Verius ergo dixiſſet, ἢ τὰ θρύλματα παρὰ τοῖς Ἰλλυριοῖς, Μακεδόσι τε, ἢ Ἰσαύροις, καὶ Ἰσαυρικοῖς. nam de vrbano triumpho, id eſt ob res vrbanas acto, nulla in Latino textu eſt mentio: nec ob ciuiles victorias vſurpati fuerunt triumphi, illis præſertim temporibus. Illyricus autem triumphus, referendus erit ad Coſconium: licet nec de eo quidquam memoret Eutropius.

P.98, v.3, *imponitur*] F. *impoſitus*. V.16, *quo ingentes*] F. *coniungentes*: perperam. V.22, incluſum, *Armenia*, abeſt a F. Sic mox v.24, *Meſopotamiam occupauerat*. V.27, F. *Tigrane certam ciuitatem Arzianena, nobiliſſimam regni Armeniaci, cœpit*. Et mox, *cum* VII *milibus quingentis clibanariis*. V.31, *octodecim*] F. x & VIII. V.35, *quos in Ponto Lucullus reliquerat*] F. *quoque in Ponto Lucullus ceperat*: corrupte. V.36, *regiones victas*] F. *legiones victas*: perperam. V.49, incluſa *ad*, abeſt a F.c. In Gr. t. v. 9, de Lucio Lucullo hæc exemplaris margini adſcripta eſt notatio; τοῦτον τ̀ Λεύκουλλον ὁ Πλούταρχος παραβάλλων τίθησι Κίμωνι τῷ Ἀθηναίῳ: *hunc Lucullum Plutarchus in Parallelis componit cum Cimone Athenienſe*. In ſequ. male nobis periit metaphraſeως huius pars neceſſaria.

P.99, v.18, incluſa &, abeſt a F.c. Sic *ei*, v.24. V.27, F. *quadraginta milia eius occidit, & viginti tantum de exercitu ſuo perdidit*: lōgiore ſtructuræ forma. V.30, incluſa &, addita e F. Contra incluſum *ei*, v.39, ab eodem F. abeſt. V.43, F. *in manibus ſuis conlocauit*. Sed Latinius *eius*. Gr. t. v. 13, participium ὤν, perperam e præcedentis participii fine repetitum videtur: ideoque remouendum. Seq. v. rectius fortaſſe, κύριοι δὲ Λιβύης ἐγένοντο. V.34, integrior lectio eſt; τῇ δὲ ἡλικίᾳ πρεσβυτέρου εἰς ἰβ᾽. ἢ δύο. quo loquendi genere infra vtitur metaphraſtes, 111, 32: 119, 7. V.38, congruentius ἀπέχοντα: vt reſpondeat regenti ſubſtantiuo φρουρίῳ. Verum hic quoque metaphraſtes ab Eutropio diſceſſit: cuius verba talem quampiam metaphraſin requirunt; παρέδωκεν ἑαυτὸν Πομπηΐῳ, εἰς τὸ Πομπηΐου ἀφικόμενος στρατόπεδον, δεκάτῳ ἢ ἕκτῳ σημείῳ ἀπέχον τῶν Ἀρταξάτων. V. 43, cōiunctio τε, cum redditionem nullam habeat, vel tollenda videtur, vel in ἢ mutanda.

P.100, v.13, incluſum *eo*, abeſt a F.c. V.24, F. *anno vrbis cōdita ſexcenteſimo nonagenſimo nono*. quē numerum etſi Græca quoque metaphraſis agnoſcit, tamen proxime ſequens numerus requirit vel cum vulg. editionibus LXXXIX; vel cum Capitolinis faſtis, xc. Capitolinum certe numerū probat metaphraſis v.47. V.26, *ſed ingenii pr.*] F. & *ingenii*: Gr. m. nulla ibi coniunctione vtitur. V. 30, incluſa *in*, abeſt a F. V.31, F. *nonagenſimo anno vrbis condita*. Variationis autem illius, *Anno ab vrbe cōdita*, & *Anno vrbis condite*, alia etiam exempla notata in Indice. V.36, vulg. *filius Mithridatis*. ſed plurale *filii*, agnoſcit cum F. etiam Gr. m. V.38, incluſum *pondus*, abeſt a F. Quæ lectio ſi vera eſt, Græciſmo excuſanda erit. Gr. t. v.7, pro δυοῖν, antecedens ſubſtantiuum ἀρχῶν requirit genitiuum ὄντων. V. 47, exemplaris margini adſcriptum ſcholion hoc; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τ̀ πρώτης ὑπατείας Ἰουλίου Καίσαρος, ἔτη χϟβ᾽, *ab vrbe condita vsque ad primum conſulatum Iulii Cæſaris, anni* 692. Is porro conſulatus ſi tribus annis ſuperiore fuit poſterior, vt Gr. m. tradit, ſequitur *nonum* e ſuperiore tollendum eſſe.

P. 101, v.11, *tricies centena milia*] F. *tricies ſexcenta milia*: perperam. V.36, incluſa *in*, addita e F.c. Seq. v. vulg. *Romani nominis fortuna*: Gr. m. *Romana reip. forma*. ego F. ſum ſecutus. V. 40, F. *atque ita vt ſine dubietate aliqua ei deferretur*. Gr. t. v.4, poſt Ἰλλυριοῖς deeſt tale quidpiam, ἐκ ψηφίσματος ἐπετράπη, *ex S.C. immiſſus eſt*. V.22, vt Græcus numerus Latino reſpondeat, legendum erit ἑβδομήκοντα ἢ ἑπτακοσίων ἐπὶ τοῖς ἑξακοσίοις: vel, τριῶν δέον ἑπτακοσιοστὸν ἔτος. in Latino enim t. eſt DCXCVII.

P. 102, v. 3, *tranſiuit*] F. *tranſit*. V.5, incluſum, *ſenatus*, abeſt a F. V.18, vulg. *equitum in ſiniſtro cornu* VII *milia*; *in dextro*, D. mihi F. lectio viſa eſt verior: præſertim cum eam probet etiam Gr. m. V.21, *populorum victores*] F. *bellorum victores*: Gr. m. vtrumq; expreſſit. V.37, incluſum *etiam*, additum e F. Gr. t. v.20, metaphraſtes breuitati ſtuduit, dum non cuiusque cornus equites ſeparatim, ſed vniuerſos ſimul expreſſit. talem enim metaphraſin Latinus textus requirit; ἱππεῖς μὲν ἐν μὲν τῷ λαιῷ κέρᾳ, ἑξακισχίλιοι· ἐν δὲ τῷ δεξιῷ, πεντακόσιοι. qui in vniuerſum faciunt MC. Sic v.47 poſt θεάμασι κεκαλυμμένον, deeſt adiectiuum χρυσῷ, *aureo*.

P.103, v.10, pro *dictatori* F.c. habet & *dictator*: perperam. ſimplicior & euidentior verborū ſtructura eſſet hæc; *ei dictatori magiſter equitum ante annum fuerat*. V.15, & 17, incluſa, *magni, contra hos*, abſunt a F. Sic *prælium*, v.26. V.44, vulg. *conſul eſt factus*. ego F. ſum ſecutus. De Bruti autem genere Eutropium a Dionyſio diſſentire, alibi quoque a me adnotatum eſt. Gr. t. v.22, commation iſtud, ἢ Λεύκιος Κάτων, non agnoſcunt Latina exēplaria. V.28, incluſum ἐπαχθῶν, a librariis omiſſum, ego e Latino textu inſerui. V.35, nota ὑπὸ cū diuerſis caſibus in vno eodemq; membro. V.40, poſt μάχαιραν deſideratur participiū φέροντες, ἔχοντες, vel aliud eiusmodi. V.47, pro ἔχοντες requiritur potius præteriti temporis participium, ἐσχηκότες vel σχόντες.

P.104, v.2, incluſum *quadam*, abeſt a F. Contra incluſum *Auguſto*, v. 23, ex eodem F. additum eſt. V.25, *Cæſaris magiſter eq. fuerat*] F. *Cæſaris*, gen. caſu. Datiuum probat idem loq. genus pag. præced. v.10. V.32, F. *vicenſimo anno*; numero plenis verbis expreſſo. Mox idem F. *ſenatum proſcribſit, cum Antonio ac Lepido remp. armis tenere cœpit*. V.39, perfectum præteritum, *occupauerunt*, agnoſcit etiam F. V. 48, *geſſerat*] F. *geſſerunt*. Gr. t. v.8, exemplaris margini adſcriptum ſcholion hoc; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης, ἕως τ̀ Ἰουλίου Καίσαρος σφαγῆς, ἔτη ψθ᾽: *ab vrbe condita, vsque ad cædem Iulii Cæſaris, anni* 709. V.11, cum τὸ ἔργον, ſubaudiendus genitiuus τ̀ σφαγῆς. V. 20, poſt participium ὢν deſideratur relatiuus articulus ὅν: vel illud ipſum huius loco ſubſtitutum eſt. V. 22, adiectiuum πρῶτος interpres de ſuo addidit. V.31, in exemplari erat ἰφθῶν. ſed vel ἰφθῶν legendum, vel ἴαμνον. V.39, conuenientius futurum, προσήκει.

P.105, v.3, *intra Italiam*] F. *in Italia*. V.12, F. *aduer-*

aduerſus Sextum Pompeium &c: poſtremo conuenit. Sed vulgata lectio, *pax poſtremo conuenit*, exſtat etiam infra 126,15. V.24, *Aſiam & Orientem*] F. *Orientẽ & Aſiam*. V.29, *ipſo pro victoria ceſſit*] F. *ipſis pro vict. ceſſ.* V.35, *ex qua*] F. *ex quo*, ſ. loco. V.39, F. *prapoſitmque ei Gneus Corn. Gall.* V.44, incluſa *poſt*, abeſt a F. V.49, F. *quinquaginta & ſex*; numero integris verbis expreſſo. Gr.t.v.8, exemplar hæc cum ſuperiorib. abſq; vllo interuallo coniungit. Deeſſe tamen aliquot verſus, arguit & Latinus textus, & tranſitio iſta μετ' ἐκεῖνον. V.23, poſt δημαγωγὰς deeſſe κατασκευάσας, vel ſimile quodpiã participium, declarat, præter Latinum Eutropii textum, etiam Dion infra 181,12. V.32, maior erit tẽporis conuenientia, ſi legas εἶχε & κατέφυγε. V.35, poſt & ἡ Κλεοπάτρα, non inconcinne addideris δέ. V.41, conuenientius fortaſſis ἐπίλεγε, ſine præpoſitione: id eſt ὑπατικὰς ἐζεύγνυτο, vt Dion infra loquitur 190,31. Præcedente autem verſu & ἄρχοντα Ῥωμαίων retineri poteſt, & ἄρχοντα Ῥωμαίοις pro eodem ſubſtitui. V.42, exemplaris margini adſcripta hæc adnotatio; ὅτι ὁ Αὔγουστος ν ϛ τὰ πάντα ἐβασίλευσεν, ἀρξάμενος ἀπὸ κ ἔτους τῆς ἡλικίας. ὧν τὰ μὲν ιβ σὺν Ἀντωνίῳ καὶ Λεπίδῳ, τὰ δὲ μδ μόνος. & ἔζησε πάντα ἔτη ἀπὸ γενέσεως οϛ: *Auguſtus imperauit annos in vniuerſum 56, exorſus a 20 ætatis anno. quorum 12 cum Antonio & Lepido, reliquos 44 ſolus imperio præfuit. vixit autem a natiuitate annos in vniuerſum 76.*

P.106, v.3, *ſepultus eſt*, F. c. ſcriptura eſt: vulg. *ſepelitur*. V.24, *ſicut per Tib.*] F. *ſic per Tib.* V.47, vulg. *priuignus eius*. ſed F. ſcriptura, *ei*, ſtructuram facit elegantiorem. Gr.t.v.14, τοῖς ὑπάτοις οὖσιν, videtur accipi poſſe pro τοῖς ὑπατεύουσι, *conſulatum gerentibus*: quia ſcilicet (vt Dio tradit pag.341) Auguſtus, ſtabilito principatu, ſic diuiſit cum S. P. Q. prouincias, vt ſibi relictis turbulentioribus & contumacioribus nationibus, penes ſenatum & populum eſſent pacatiores imbecillioresque prouinciæ; nempe Africa, Numidia, Aſia, Græcia cum Epiro, Dalmatici & Macedonici populi, Sicilia, Creta, Cyrenaica Libyæ regio, Bithynia cum adiacente Ponto, Sardiniaque & Bætica; quarum hic quoque nonnullæ nominantur. Verum cum in prouincias non conſules tunc mitterentur, ſed cõſulares, & quidem pluribus interdum poſt conſulatum annis; ſuſpicetur aliquis, verius eſſe τοῖς ὑπατικοῖς. At ne ſic quidem locus plane ſanatus videtur: ſed cum in Latino textu ſit, *Romano adiecit imperio*, exiſtimabit aliquis pro τοῖς ὑπάτοις οὖσι, reponendum eſſe τοῖς ὑπ' αὐτοῖς οὖσι, *iis qui ſub ipſorum* (ſenatus ſc. populique) *erant imperio*. Præterea mox pro Καλαβεία in Latino eſt Καρταβεία. & Δαλμάταις reponendum eſſe pro Δαλματία, ſatis declarant ſequentia. Latina certe talem quampiam poſtulant metaphraſin: οὐδέποτε γοῦν τὰ τῆς Ῥώμης περὶ αὐτοῦ ποιοῦντο ἐνόσησε. χωρὶς γὰρ τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἐν οἷς ἀήττητος διέμεινε, τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ δι' αὐτοῦ προσετέθη Αἴγυπτός τε & Κανταβεία· Δαλμάταις τε ἐπὶ τούτοις. V.23, etſi ambiguus eſt error in iſtis, ἐκ μέσου, conuenientius tamen eſſe videtur ἐν μέσῳ quam ἐκ μέσου.

P.107, v.1, F. *Gaius Tiberius ing. ſoc.* perperam. etſi enim ab Auguſto vitrico adoptatus eſt, tamen eius prænomen ad ſuum non adſumpſit, ſed retento prænomine, nomen tantum gentilitium mutauit. vnde & in Faſtis Panuinianis nominatur *Tiberius Iulius, diui Auguſti filius, diui Iulii nepos, Cæſar.* V.9, incluſum *nunc*, abeſt a F. V.11, F. ſcripturam *ſeptuageſimooctauo* probat etiam Gr. m. & Suetonius: at Paulus Diaconus habet LXXIII. Dion *ſeptuageſimoſeptimo.* Sic v.22, *vicenſimonono* agnoſcit cum F. eadem Pæanii metaphraſis: cum vulg. libri & hic & apud Paulum Diaconum habeant XXXIX. V.28, F. *Bellum Brittanis intulit.* V.30, *poſt Iulium Cæſarem*] F. *poſt Gaium Cæſarem*: itemque Gr.m. ſed ambigue. V.33, F. *vltra Brittanias.* V.36, *filioque ſuo Britannici nom. imp.*] F. *filio autem ſuo Brittanici n.i.* V.38 & 39, incluſa, *in*, *ac*, abſunt a F.c. Gr.t.v.11, pro τεσσαρακοστῷ Latini libri habent *vicenſimo*, εἰκοστῷ, etiam apud Paulum Diaconum & Suetonium: quin & apud Dionem infra, 244,40. V.29, poſt τοῦ Καλπουρνίου deeſt υἱὸς vel ἀδελφός, vt declarãt Latina Eutropii verba; & Dion infra 246,18. V.36, prioris ducis nomen corruptum eſt, alterius plane omiſſum. ex Latino textu legendum, διὰ Γναίου Σεντίου καὶ Αὔλου Πλαυτίου. V.39, primum omiſſa ſunt quæ de Claudii filio referuntur: ὥστε υἱὸν αὐτοῦ τῆς νίκης Βρεττανικὸν ἐπονόμασε. deinde quod de ciuilitate Claudii dicitur, recte intellectum expreſſumq; non eſt. Nec item in ſequẽtibus *proſequi* eſt προπομπεύειν, ſed potius προπέμπειν ſeu ἐπακολουθεῖν. Itaque talem quampiam metaphraſin requirunt Latina; οὕτω δὲ ἰδιωτικὸν τῶν φίλων ἐνίοις ἑαυτὸν παρέσχεν, ὥστε καὶ τὸν Πλαύτιον, εὐγενῆ ἄνδρα, πολλά τε ἀνδρείας ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπιδεδειγμένον, θρίαμβον τιμήσας, αὐτὸς προέπεμψέ τε θριαμβεύοντα, & ἐπὶ τὸ Καπιτώλιον ἀναβαίνοντα συνηκολούθησεν. nam προπομπεύειν eſt in pompa præire, nõ ſequi. Infra 111,16, hanc ipſam ciuilitatem vertit κοινότητα. itemq; 116,10: 127,30: 128,24: 129,41. V.46, rectius πρεσβεύων, *præteriens, antecellens*: vt infra 122,46: 128,24: 129,29.

P.108, v.2, incluſa *in*, addita e F. V.8, *& tragico*] F. *vel tragico.* V.10, F. *ſpectaculis* pro *ſpectaculi*: perperam; vt declarant ſequentia. V.[illegible], *Propter hoc Romana vrbs*] F. *Per hæc Romano orbi*: itemque Gr.m. recte. V.26, *de ſaxo*] F. *e ſaxo*: & mox tamen *e palatio*. V.27 & 28, incluſa, *eſt*, *in*, abſunt a F. Sic *eſt*, *vita*, v.28 & 29. Idem eodem v.28, pro *nam* habet *iam*: & v.41, *ſæpe proconſul*, vna voce compoſita. Gr.t.v.4, in vnum confuſa ſunt quæ diſtincte in Lat. textu de retibus & eorum funibus narrantur. verſio requiritur talis; ὥστε ἰχθύων θηρευτικὰ δίκτυα ἐκ χρυσοῦ κατασκευάσας, βλαττίνοις (ſeu ἁλουργίσι) αὐτὰ σχοινίοις ἐξεῖλκε. V.17, maior erit temporum congruentia, ſi legamus ἐκέλευσε, vt mox ſequitur ἐποίησε. V.22; poſt τὰ Ῥωμαίων, deſideratur κατέστη, ἐζεύχθη, vel ſimile quodpiam verbum. V.25, rectius συγχωροῦντος Πολέμωνος τοῦ τότε βασιλεύοντος Πόντου. V.28, verius καταλειφθείς, *derelictus, deſtitutus*: vt Latinus textus declarat. V.42, ἔστη pro ἀφείθη, h. e. ἔληξε, ſeu ἐπαύσατο. vel, εἰς pro ἐν accepta, ſenſus eſt, *in eo ſubſtitit.* at ἐν αὐτῷ ἐσβέσθη, *in eo exſtincta eſt*, & maiorem & inſolẽtiorem mutationem habet.

P.109, v.16, incluſa, *ad bellum*, addita e F. Itemque v.39, *in vrbe.* Contra, ab eodem F. abſunt incluſa v.17 & 42, *ipſum*, *cum*: Gr.t.v.5, pro αἰσχρῶς ἀποπνιγείς paraphraſtes debuiſſet potius dicere σφαγείς. non enim ſtrangulatum, ſed iugulatum fuiſſe Galbam, vt Eutropius, ita & Suetonius refert. ac Plutarchus quoque diſerte ſignificat eum ἐσφάχθαι, & Dio κατακεκόφθαι. vt nõ recte Latini verbi ſignificationẽ paraphraſtes intellexiſſe videatur. In Gloſſis certe veteribus *Iugulatores* ſunt σφάκται. Error idem etiam pag. ſeq. initio. V.25, non cohæret ſtructura, niſi verbũ ἐκύρωσε vertatur in participiũ κυρώσας, aut v.25, poſt ἐπήγαγε inſeratur copulatiua

α. V.33, poſt ἀλλ' omiſſum eſſe ἐστί, vel ſimile quid, Latinus textus arguit. V.37, pro διςμυρίοις Latinus textus habet *duo milia*, δισχιλίους: magna numeri diſcrepantia. V.41, ἐπιτίμιον pro προςτιμήματος, notatum etiam in ſeq. V.43, in verbo ἐνδιδόντας, præpoſitio ἐν perperam e præcedentis aduerbii fine repetita videtur eſſe.

P.110, v.1, F. *erecto coma capite, & ſubiecto ad mentum gladio*: Suetonius, *reducto coma capite, ceu noxii ſolent*. Gr. m. vertit, κρεμασθεὶς ἀπὸ τῆς κόμης, *e coma ſuſpenſus*. V.12, incluſa &, addita e F. V.14, F. *boſti confixerit*. V.18, incluſa, abſunt a F. V.25, *puniret*] F. *punierit*. V.30, incluſum *Tracheam*, non agnoſcit F.c. nec Gr.m. vt perperā ex antecedentibus repetitū videatur, pro *Thraciam* ſc. Gr.t.v.3, *iugulare* vertit interpres ἀποπνίγειν, vt item pag. præced. v.5, ἀγχόνῃ διαφθείρειν: quaſi idē ſit quod ſtrangulare. Verum iugulare idē eſſe quod σφάζειν, teſtātur non modo veteres Gloſſæ, ſed confirmat hic etiam Suetonius, cū ſcribit Vitellium minutiſſimis ictib. excarnificatū atq; confectum eſſe; & Dio, καταχοπῆναι. V.7, cum Latinis, *& die vno*, pugnant Græca, μιᾶς προςδεούσης ἡμέρας. niſi forte metaphraſtes ſcripſit, προςτεθείσης: de quo valde dubito.

P.111, v.7, incluſum *moderatiſſimus*, abeſt a F.c. V.14, *ita dimiſerit vt in ead.*] F. *& dimiſerit, & in ead.* V.16, incluſa, *& liberalitatis*, abſunt a F. V.19, *Praterea*, F. ſcriptura eſt: vulg. *Propterea*. Seq. v. *cuiquam praſtitiſſe*] F. *quicquam praſtitiſſe*. V.21, incluſa interiectio *ô*, abeſt a F. V.33. *gratias laudesq;*] F. *laudes gratiasq;*. Gr.t.v.3, defectus e Lat. textu expleri poteſt, ita: ἐτελεύτησε δὲ τῷ μʹ ἡλικίας ἔτει, ἄγοντος ὑπάτου, τῆς δ' ἀρχῆς ὑπάτου, ἢ ἡμέραις ἑπτὰ, ſeu ἡμέρᾳ ἑβδόμῃ. quæ in Latino textu leguntur pag. præced. v.41. V. , quod metaphraſtes dicit, ὁμώνυμος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν χρηματίσας τῷ πατρί, *poſt patris obitum eodē quo pater nomine dictus*, ſignificare videtur, Titum ante patris mortē appellatum fuiſſe tātummodo *Titum Flauium*; patre autē defuncto, aſſumpto eiuſdem cognomine, appellatū fuiſſe *Titum Flauiū Veſpaſianum*. In Faſtis tamen etiam viuo patre *T. Flauius Caſar Veſpaſianus* nominatur, pag. 33 & 35. Eutropiusq; ſimpliciter hic dicit, *qui & ipſe Veſpaſianus eſt dictus*, ὃ καὶ αὐτὸς ὁμωνύμως τῷ πατρὶ Οὐεσπασιανὸς ὠνομάσθη. V.23, cū τῷ πάθει ſubaudiendū παρ' αὐτοῦ. In ſequentibus verba Eutropii & reddidit metaphr. & veluti corollario quodā adiecto exornauit; nō inuenuſte.

P.112, v.8, incluſa *quidem*, abeſt a F. V.11, vulg. *legiones eius cum duce interfecta*. ſed ſingulare *legio* agnoſcit cū F. etiam Gr. m. Videtur aūt ſignificare legionē *Flauiam*. V.21, XLV] F.c. *tricenſimoquinto*. ſed XLV agnoſcit etiā Gr.m. & Dion. Seq. v. incluſa *cum*, abeſt a F. Sic v.46 & 48, incluſa, *nā*, *ciuitatem*, abſunt ab eodē F. Gr.t.v.7, in exemplari erat ἵνα pro ἐν. V.22, exemplaris margini adſcripta hæc adnotatiuncula; ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως Νέρβα τοῦ αὐτοκράτορος, ἔτη ωνʹ: *ab vrbe condita vsque ad Neruam Auguſtum, anni 850*. V.29, rectius ἀποβαλομένη, tēpore præterito. V.42, metaphr. nimis late reddidit verba Eutropii. is enim nō modo Italici generis Traianum fuiſſe dicit, ſed etiam *Italica in Hiſpania natum*, ἐν Ἰταλικῇ τῆς Ἰσπανίας γεγενημένον: quā ciuitatem præter ceteros agnoſcūt etiam Ptolemæus & Stephanus Byzantius. Infra idem error 114, 27.

P.113, v.3 incluſum, *fuit*, abeſt a F. V.6, *reparauit*] F. *praparauit*. Incluſa, quæ mox ſequūtur, abſunt a F.c. ſed agnoſcit ea Gr. quoq; metaphr. Itidē *& milia*, v.10. V.11, pro vulg. *ſenes*, malui cū F. *tenuit*; quoniam Dacia illa Trāſdanubiana, Gallieni temporib. amiſſa, 121, 35; poſt ab Aureliano plane intermiſſa eſt, 123, 35. V.39, incluſum *tantū*, abeſt a F. Seq. v. *ac is*] F. *atque is*. Gr.t.v.14, membrum iſtud, Ἀλμάτας τε ὑφ' ἑαυτῷ κατέστησε, nō agnoſcūt Lat. Eutropii exēplaria: nec vel Δαλμάτας vel Σαρμάτας hic cogitare ſinunt ſequētia. V.19, legendū puto, καὶ μὴν καὶ τῶν Καρδουηνῶν καὶ Μαρδ. Carduenos. n. hic pro Adiabenis agnoſcit etiam F.c. V.46, ante vel poſt adiectiuum εἷς, omiſſum eſt ſubſtantiuum βουλευτής, vt declarat textus Lat.

P.114, v.3, *illum*] F. *ipſum*. V.10, *anno ſexagenſimo tertio, menſe vno, die quarto*, F.c. ſcriptura eſt: at vulg. l. *anno LXII, menſe nono, & die quarto*: Gr. m. *atatis annum agens ſexageſimumtertium, menſem nonum, diem quintum*. V.36, F. *propterea quia Tr.* Gr.t.v.7, legendum, πρὸς Σελευκείᾳ τῇ τῆς Ἰσαύρων: vel, πλησίον Σελευκείας τῆς τῶν Ἰσαύρων: vt in Latino, *apud Seleuciam Iſauria*. V.19, rectius συνίῃ, ſubiunctiuo verbi modo. V.27, idē a metaphraſte cōmiſſus error qui ſupra 112, 42. nam hic quoq; nimis late reddita ſunt verba Eutropii, *natus & ipſe Italica in Hiſpania*: quæ proprie ſonant; ἐγεγέννητο δὲ καὶ αὐτὸς ἐν Ἰταλικῇ τῆς Ἰσπανίας: vel, ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὴν πατρίδα Ἰταλικήσιος, ὡς Ἰσπανίας. ciues. n. huius Italicæ, Ἰταλικησίους fuiſſe dictos, (id eſt Italicenſes) teſtatur Stephanus Byzantius. V.29, & hiſtoria & ſtructura mutilata eſt; librarii fortaſſe magis quā metaphraſtæ culpa. Latina talē quampiam metaphraſin requirunt; καὶ τὰς ἐπαρχίας ἃς ὁ Τραϊανὸς κατεστήσατο, ὡς τὸ πρόσχημα κατέλιπε, τήν τε Ἀσσυρίας, Μεσοποταμίας τε καὶ Ἀρμενίας, τῆς φυλάττειν αὐτὰς στρατιᾶς ἀνακαλεσάμενος, συνέστησε τοὺς τῆς βασιλείας ὅρους ἐντὸς Εὐφρ.

P.115, v.2, *die vigēſimo*, F.c. ſcriptura eſt: Gr.m. *die nono*: vulg. ex his cōpoſita, *die XXIX*: quā probat etiā Dionis Epitome. V.19, *plurima nationes*] F.c. *prima nationes*. V.22, incluſum *omnes*, additū e F.c. Gr.t.v.10, procul dubio legendū τῷ Νυμᾷ Πομπιλίῳ: vt paulo poſt, v.35, τὸν Νυμᾶν Πομπίλιον. V.19, αὐτοῦ προίστατο, ſi vera lectio eſt, ſignificabit, αὐτῶν ἐκωλύετο, *is prohibebatur, ſeu excludebatur ab honorib.* Seq. v. Lat. textus, *regibus amicis*, pro ἀσπόνδους poſtulat cōtrariū ἐνσπόνδους. V.44, legendū puto, ἐκεῖνος δ' ἐν αὐτῷ πρὸς γένους ἐτύγχανεν Ἀντωνίνῳ τῷ Πίῳ, *ille vero Antoninus Piogener erat, ducta in matrimonium eius cōſobrina*.

P.116, v.4, F.c. *cum quadringenta milibus*: corrupte. verior ergo lectio, *quadraginta milib.* quam agnoſcit etiā Gr.m. V.15, incluſa præpoſitio *a*, abeſt a F.c. Seq. v. idē F. *ex infantia*: id eſt ab infantia, a teneris annis: & ſic etiā Gr.m. V.26, incluſum prænomen *Sextum*, non habet nec F.c. nec Gr.m. Sic eo. v.36. V.37, in F. etiā hæc lectio eſt; *vniuerſus exercitus Romanorum periérat*. Gr.t.v.9, legēdum puto, νόσου λοιμώδους τῆς ἀποπληξίας. V.12, exemplaris margini adſcripta hæc notatio; ἕτερος Μάρκος Ἀντωνῖνος, ὁ σοφός: *Alter Marcus Antoninus, Sapiēs ille, ſeu Philoſophus*. ἕτερος tamen, quod in textu eſt, potius ad propinquius Ἀντωνῖνος, quam ad remotius Μάρκος fertur; atq; appoſitiue potius accipiendum eſt; hoc ſenſu, ἕτερος Ἀντωνῖνος, ὁ Μάρκος, *alter Antoninus, Marcus ſcilicet*; ad differentiā Lucii defuncti. Seq. v. ſtructura & ſenſus paulo melius cōſtabunt, ſi legamus, ὃ θαῦμα μόνον ἄξιον ἔχειν, ἵνα ἡ πλείστης ἀπαριθμεῖν. Latinis magis reſpōderet hæc lectio; ὃ θαῦμα ἐστιν αὐτῷ ἐξεῖναι τὰς ἐπαίνους ἀπαριθμεῖν: vel ſimplicius ὃ ῥᾷον αὐτοῦ θαυμάσαι ἢ ἐπαινέσαι. aliī Suidas metaphraſin ſecutus eſt infra 868, 6. V.30, legendū vel, τῷ τῷ τε ἀείρεῳ, vt infra 359, 12: vel, expuncta illa coniunctione τε, τῷ ἀείρεῳ: vel certe pro τῷ τε ſcribendum τότε.

V.39,

V.39, Græca cum Latinis pugnát, niſi pro πολὺ πλῶμα τῶν ἀκαρπῶν, legamus πάμπληθες πλῶμα τῶν οἰκείων. Latina enim tale quiddam ſonant; καὶ τοσοῦτον βαρύτερος ἐφαίη, παρ᾽ ὅσον πᾶν τὸ Ῥωμαίων ςράτευμα ἐν αὐτοῖς διαλέλειπε. τοσοῦτον γὰρ ἐπ᾽ αὐτοῦ λοιμικῆς φθορᾶς ἐγένετο σύμπτωμα, ὥστε μετὰ τὴν Περσικὴν νίκην, ἐν Ῥώμῃ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις, τῶν τε ἑτέρων πλῆθος ἐξαίσιον, καὶ τῶν ςρατιωτῶν αἱ δυνάμεις ὀλίγου πάσης τῆς νοσήματι ἐξέλιπον.

P. 117, v. 10, incluſa &, abeſt a F. c. V. 23, LXI] F. *ſexagenſimo*, omiſſo vnitatis numero; quē tamen etiam Gr. m. agnoſcit. V. 34, incluſum *atque*, additum e F. Seq. v. pro XII, F. c. habet *viginti duobus*: perperam. V. 38, *vt qui*] F. *& qui*. V. 40, ex *S. C.*] F. ex *ſenatuconſulto*, abſque finali genitiui caſus littera. Gr. t. v. 11, poſſis etiam legere, περιγενόμενον τῶν πραγμάτων: vt ad perſonā, non ad res, feratur participium. V. 12, incluſum μὴ rectius abeſſe, & Lat. textus, & ipſe ſenſus arguit. Sequentia, & mutilata & corrupta, ſic legi poſſunt; ἐπιςρεφεῖ τε τοῖς ἐπιφανεςέροις κατὰ τὸ γένος τὸ βασιλ. σύνεχε-σθαι. V. 26, ante participium ἐπιδειξαμένῳ deeſt μήτε λαμπρόν τι, vel μήτε γενναῖόν τι, aut tale quidpiā. V. 34, legendum, πρὸς τὰς διαῦτα ἐπιδεικνυμένους: vel, πρὸς τὰς αὐτόθι ἐπιδεικνυμένας.

P. 118, v. 6, *imperii Romani adminiſtrationem*] F. *imperii ſummam adminiſtr.* itemque Gr. m. V. 12, incluſa *ad*, abeſt a F. V. 13, *peruenit*] F. *venit*, ſine præpoſ. V. 20, incluſa &, abeſt a F. In Gr. m. legitur etiam tertium Seueri cognomen, *Adiabenicus*, a deuictis Adiabenis: cuius & Rufus meminit 553, 22: & Caſſiodorus 614, 17. V. 25, *Seuerus autem*] F. *Seuerus tamen*. V. 30, CXXXII agnoſcit cum F. c. etiam Gr. m. In vulg. ed. omiſſa centenaria nota, c. V. 33, *anno* XVIII, *menſe* IIII] F. *anno ſextodecimo, menſe tertio*: itidemque Gr. m. Dio, *anno ſeptimodecimo, menſe octauo, die tertio*. V. 35, vulg. *filios ſuos ſucceſſores reliquit*, ſed *filios duos*, agnoſcit cum F. c. etiam Gr. m. & confirmat Herodianus infra in Seueri conſecratione 539, 20: 540, 8. Gr. t. v. 35, pro ταῖς ἀρχαῖς rectius legemus ταῖς ἐπαρχίαις, *prouincias*.

P. 119, v. 1, *lauacra*, F. c. ſcriptura eſt: vulgata, *lauacri*, reſpicit antecedens ſubſtantiuum *opus*. V. 5, incluſum *vt*, abeſt a F. c. Gr. t. v. 3, fortaſſe rectius, πόθοις ἐς τοῦτόν τινα ἐδούλευσεν, ὥστε— V. 35, pro δεκάτῳ legendum potius τεσσαρεσκαιδεκάτῳ, ſeu τρίτῳ ἐπὶ δεκάτῳ, vt in Latino textu eſt *tertio decimo*. Herodianus quarto decimo imperii anno interfectū ſcribit.

P. 120, v. 10, *Aquileiæ occiſus*] F. *Aquileia*: vt infra quoq; 122, 27, *Mediolano cum fratre occiſus*: & rurſum 131, 12, *Nicomedia mortuus*. Itidemque in Victoris Epitome, 542, 5, vet. liber habet, *Sirmio in turri ferrata occiditur*; vt Schottus adnotauit. V. 26, incluſum *mox*, abeſt a F. c. Gr. t. v. 13, metaphraſtes ab auctore diſceſſit longius, dum *adhuc puer* vertit νέος κομιδῇ. rectius ita vertiſſet, συναρπάσθη δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ υἱός, παῖς ὢν ἔτι. nam adoleſcentiam attigiſſe hunc puerum, cum alii teſtantur, tum Capitolinus 231, 54. & pueritiæ limites vſque ad annum ætatis ſeptimum decimum extendi, teſtatur ipſe Vlpianus.

P. 121, v. 3, incluſum *eius*, abeſt a F. Idem F. ſeq. v. *interfecti ſunt, inter diuos referri*: ad quam ſtructuram perficiendam deeſt fortaſſe *meruerunt*. V. 35, F. *vaſtatis Galliis in Italiam penetrauerūt*. V. 43, *cœperūt vindicare*] F. *ceperant*, temp. plusquamperf. & abſq; diphthongo. V. 44, incluſum *iam*, abeſt a F. Gr. t. v. 8, rectius forſan ἐκςρατεύονται, vel ἐπιςρατεύουσι. V. 11, conuenientius ἐπ᾽ αὐτῶν, *ſub ipſis*, i. *ipſis rerum potientibus*. & v. 13, διαφθείραντων, actiue. V. 41, pro ἄλλα rectius legi Ἑλλάδα, e Lat. textu clarum eſt.

P. 122, v. 5, commatio iſti, *quod Mogontiacum*, in F. c. ſuperſcripta eſt & altera lectio, *apud Mogontiam*: quæ etſi aliquo modo poteſt conſiſtere, ſi finalis ſyllaba *cum* in aduerbiū temporale vertatur, durior tamen atq; obſcurior eſt: & cauſalem *quod* agnoſcit etiam Gr. m. V. 43, F. *ſeptimo decimo anno imperii*. Sed *die* legendum eſſe pro *anno*, cum ex aliis hiſtor. clarum eſt, tum ex Trebellio Pollione 269, 39. Gr. m. v. 6, δημοκοποῦν procul dubio vitioſum eſt, & vera lectio hæc, ὅτι δὴ Μεδιολάνων τὴν πόλιν. Seq. v. pro Αὐκίῳ Αἰλιανῷ, Latinus textus habet *Lolliano*, Λολλιανῷ. V. 15, poſt τοῖς ἀποσςείοις ἐπιβουλεύων, deſideratur λόχοις, γάμοις, vel ſimile quid; vt ex Lat. t. perſpicuū eſt. Infra ὡραῖ hoc ſignificatu dicit metaphraſtes, 125, 11. V. 44, concinnius, Κωνςάντιος τοῦ τῷ τεθνηκότος ἀδελφοῦ. Et ſeq. v. ποιεῖ pro ἔτι. V. 47, poſt τῆς βασιλείας omiſſum ſubſt. ἡμέραις: forſan ob metaphraſtæ dubitationem: quoniam ibi quidā codices pro die annum habent; euidenti errore, vt paulo ante in Lat. textus examine demonſtratum eſt.

P. 123, v. 5, *quiq;*] F. *quoq;*: minus conuenienter. V. 14, vulg. *occiſo marito Odenatho, qui Orientē ten.* Sed melior F. ſcriptūra. Incluſa quæ ſequuntur, *non, occidentiúq;, etiam*, abſunt a F. V. 29, *filii ſororis interfector*] F. *filiæ ſororis interemptor*. Gr. m. pluraliter & ambigue dicit τῶν ἀδελφιδῶν, *ſororis liberorum*. V. 40, incluſa *in*, abeſt a F. Gr. t. v. 21. rectius καθ᾽ ἑκάτερον, *de vtroq;*. V. 28, monetarii qui fuerint, ſat belle metaphraſtes expoſuit: ſed hiſtoriā nō item. Ea luculentius a Suida refertur infra in Collectaneis, 873, 42.

P. 124, v. 8, incluſum *locus*, abeſt a F. ſed non itē a Gr. m. Quæ vero paulo poſt ſequuntur, v. 9. nec F. agnoſcit, nec Gr. m. V. 17, *dignum memoria egit*] F. *dignum memoriae aegit*. V. 30, *morum tamē ciuil.*] F. *morum autem ciuil.* Incluſa, 31, 32 & 36, abſunt a F. & a Gr. m. Contra, incluſa v. 43 & 45, addita ſunt ex eodem F. Gr. t. v. 25, & omiſſa & addita ſunt nonnulla. Latina enim ita ſonant: Γάμους τε καὶ Παίονες ἀμπλακήματα ἐπῆλθεν. quod ſequitur commation, ὅτω πρότερον τῶν εἰδόσιν, additītiū eſt. Sequentia etiā, partim corrupta, partim trāſpoſitione obſcurata, ad Latini textus veſtigia ſic propius accedent; τῷ ςρατεύματι χρησάμενος χειρὶ, τό τε Ἀλαμανῶν ἔθνος πρὸς Σιρμίῳ, καὶ τὸ Αὔσιον ἐν Μυσίᾳ τῇ κάτω, ἀμπλακήσας κατεφύτευσεν.

V. 37, pro ἀνὴρ μοντήσιος, e Latino textu legendū ἀνὴρ Ναρβωνήσιος, vel τῆς πατρίδα Ναρβωνήσιος, *Narbone natus*. niſi forte malis Κάρος ὁ Ναρβωνήσιος: vt nulla additione facta, deprauata tantum corrigantur.

P. 125, v. 21, incluſa præpoſ. *a*, abeſt a F. V. 27, *omnium odio*, F. ſcriptura eſt: vulg. *omni odio*. V. 37, *partem Galliæ reformauit*] F. *pacem Galliæ reformauit*: quam lectionem probat etiam Gr. m. V. 38, *Poſt hæc tempora*] F. *Per hæc tempora*: ſuperſcripta & altera lectione, *hoc tempore*: pro qua poſteriore malim, *Eodem tempore*; vt Gr. m. habet, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. V. 39. *in ſtrenuo militiæ ordine famam conſecutus*] F. c. *ſtrenue*: fortaſſe rectius *ſtrenua militia*. V. 47, incluſa, abſunt a F. c. ſed agnoſcit ea tamē & Gr. m. V. 49, incluſa, *omnem*, &, abſunt a F. c. Gr. t. v. 1, malet fortaſſe aliquis, δήμασι πανταχόθεν ἀθετοῦνας, vel δήμασι πανταχόθεν ἀθετοῦντος. ſed exemplaris ſcripturam, δήμασι πανταχόθεν ἀθετούντος,

tuetur ſtructuræ genus nõ multum abſimile, pag. præced. v.18, τὸ Ἀλαμανῶν κατεφρόνησαν ἀμπλάκιας. Sed v.14, procul dubio legendum, ὑμῶν διηγήσατο: & mox, ἀπευγέν περὶ πάντων: vel ſaltem, περὶ πάντας, *ſupra omnes*. V. 28, conuenientius aduerb. ὑπερφυῶς: vt ſupra 67, 9: 70, 23: & infra 228, 29. Sic v.34, verius haud dubie, ἐκ πλημμελῶν ἔργων. V. 41, pro συναγείρων ſtructuræ lex poſtulat vel συναγείρας, vel συναγείρει. quarum lectionum prior magis Attica eſt & venuſta; vt infra 269, 19.

P. 126, v. 33, F. *victoriam acerbe vſus eſt*; antiquo loquendi genere. V. 37, poſt *Galerius Maximianus*, deeſſe *aduerſus Narſeum*, cum ex Paulo Diacono manifeſtum eſt, tum ex Gr. m. & ex pag. ſeq. v. 4. Gr. t. v. 2, metaphraſtes diuiſe legit *quinque Gentiani*: vt etiã Zonaras, & Pomponius Lætus, 526, 16. ſed compoſ. *Quinquegentianos* agnoſcit præter Eutropium, Oroſium, Iordanem, etiam Euſebii Chronicon m. ſ. V. 11, conuenientius (opinor) συμβασιλεύοντος, præſ. temp. V. 16, rectius forſan ἑκάτερος, *vterque*. V. 21, melius fortaſſe dixiſſet, ἐπεχείρει ἐλθεῖν, omiſſa mentione τῶν πολεμίων: quod eo nomine Britannos citius quam Romanos aliquis intelliget. Et paulo ante, v. 18, omiſſa eſt temporis notatio, ἔτει ἑβδόμῳ. V. 41, legendum videtur, ἀφ' οὗ εἰς τάδε ἱκάνησι.

P. 127, v. 1, in F. c. duplex eſt ſcriptura, *ad vehiculum*, & *ante vehiculum*. priorem probat & Gr. m. & ſimilis narratio ſupra 106, 44. V. 4, de Narſeo quæ hic dicuntur, Græcus metaphraſtes expoſuit pag. præced. v. 44. V. 6, F. *ſimul fortitudine*; ſine copulatiua *que*. V. 21, incluſum *inuidia*, abeſt a F. c. Sic *primus*, v. 24. V. 26, pro *cunctis* F. c. habet *nunctis*. quod ex aduerbio *nuncupatim* corruptum videri poſſit: vt verior lectio ſit, *cũ ante eum nuncupatim ſalutarentur*: præſertim cum Gr. m. dicat, μέχρις αὐτοῦ βασιλεῦσιν τῇ κοινῇ προσηγορίᾳ ἐχρωμένων. ſed *cunctis* agnoſcit etiam Iordanes 651, 16, *ante eum omnes, vt iudices ceteri, ſalutabantur*: itidemq; Caſſiodorus 620, 17. V. 41, F. *vno die*, maſc. gen. Gr. t. v. 8, metaphraſtes non expreſſit participium *orans*: cum tamen potuiſſet dicere, ἀξιώσαντα ὡς αὐτὸν ὠθεῖν, vel τὴν ὁσίαν καὶ πάτριον δύναμιν, vt Dionyſ. Hal. loquitur 314, 6. V. 39, conuenientius actiuum παραδοῦναι, *tradere*.

P. 128, v. 2, pro *tum* F. habet *tamen*: minus apte. V. 13, incluſa *ad*, abeſt a F. c. Contra, incluſum *ita*, v. 17, additum e F. V. 28 & 30, incluſa, *cum*, *eis*, abſunt a F. Sic *en*, v. 38. Contra, incluſa v. 41 & ſequentibus, ex eodem ſunt addita: & confirmantur a Zoſimo infra, 672, 3. Gr. t. v. 1, locorum & perſonarum permutatio ac tranſpoſitio facta eſt. vera lectio hæc eſt; ἐλύοντο ὑπ' ἑαυτοῖς, ὁ μὲν Ἑρκούλιος, περὶ τὴν Αὐγουσταν Διοκλητιανὸς δὲ, ἐν Δαλματίᾳ, ἐν ἀγρῷ γηράσκων Σάλωνι. atq; adeo ita legendum eſſe, patet ex ipſa metaphr. pag. ſeq. v. 10: & 875, 16. V. 5, itidẽ verior hæc lectio, τὸ χαρίεν τῶν μόνος ἐλόμενος καὶ μεταλαβὼν τῆς ἀρετῆς εἶδος: quatuor duntaxat litteris mutatis. Suidæ collectanea infra 875, 15, agnoſcunt & ipſa verbum μεταλαβών: ſed paulo diuerſam habent huius Eutropiani loci metaphraſin. V. 10, tituli loco in exẽplari rubrica exarata erant hæc, Βασιλεία Γαλερίου καὶ Κωνσταντίου τοῦ πατρὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, *Imperium Galerii*, & *Conſtantii patris Conſtantini magni*: cum tamen ea ſcholii verius quam tituli formam habeant. V. 19, cum coniunctione legendum videtur, καὶ χρηστεύονται. V. 45, mutilus eſt locus. ſi legas ἔτι πρὸ τῆς τελευτῆς, *etiam ante obitum*, ſat bene conſtabit ſententia.

P. 129, v. 17, F. *aucte Maxentii opes*: ambigue. V. 27, incluſa *que*, abeſt a F. V. 32, F. breuius, *profugit Herculius, Maſſiliaque oppr*. Et mox, *ex ea enim*. V. 42, incluſum *eſt*, abeſt a F. Idem F. mox, *Ita vt reſp. tum a noƀ IIII Imperatorib; tenebatur*: fortaſſe rectius, *Itaque reſp. tum a nouis quattuor Imperatorib. tenebatur*: vt ſupra 126, 3: 128, 15.

P. 130, v. 7, incluſum *poſt*, abeſt a F. Sic *illi*, *eius*, v. 14 & 15. V. 29, vulg. libri *Conſtantinum*, accuſ. caſu. Ego nominatiuum cum F. c. malui: quoniam eum caſum agnoſcit etiam Gr. m. & *mutare* pro *mutari* non eſt infrequens. V. 30, F. *fauorabilis animi*: minus conuenienter. V. 43, F. *ingenti*, *apud barbaras gentes memoria gratiam conlocauit*: ſtructura per hypallagen inuerſa. V. 46, F. *omb; ibi*: fortaſſe rectius, *ab omnib. ſibi*: vt & Gr. m. παρὰ πάντων. Gr. t. v. 33, filii mẽtio etſi neq; hic in Lat. exemplaribus, neq; apud Paulũ Diaconum vlla fit, fieri tamen debet; vt patet ex Victoris Epitome, 543, 42: & Zoſimo 685, 19. itaque in Lat. textu legendum; *Criſpum filium, egregium virum*: & rurſum in Græco ἀδελφιδοῦ pro ἀδελφοῦ. V. 42, ſi ἐκείνων ad τοῖς ἀρετῆς referas, & infinitiuũ τὸ ſubaudias, ſenſus erit ſat commodus; *illarum eſſe*, ſeu *ab illis proficiſci putabatur*. verum ad Latinum textũ propius accedit hæc lectio; ἀλλ' ἥττων ἐκείνων ἐνομίζετο, *inferior illis videbatur*. Mox etiam rectius leges, καὶ ταύτην Σκύθας τι κατεπολέμησε. V. 47, poſt ἐπιπολὺ deeſt ἀντέσχε, vel ſimile aliquod verbum. Et mox conuenientius ἐφ' οἷς, *ſuper his*, *eo nomine*.

P. 131, v. 13, F. *mors eius eſt* & *iam*. V. 15, incluſum pr. *eam*, non habet F. c. nec verbum *eſt*, v. 25. Contra, incluſum *Is*, v. 16, additum e F. Gr. t. v. 21, poſt Κώνσταντα deeſt πολιορκῶν, vel ſimile participium. Et mox nominatiuo caſu legendum ὑποσχόμενος. V. 23, pro παρὰ ſenſus requirit præpoſ. περί. V. 45, poſt ἵνα δὴ, deſideratur ἐξὸν, vel δεχόμενος, aut ſimile participium abſolutum.

P. 132, v. 4, *& cunctis amabilem*] F. *in cunctis amabilem*. V. 7, incluſum *artium*, abeſt a F. Sic *que*, *paulo*, v. 19. Gr. t. v. 14, pro ἀδελφιδοῦς haud dubie legendum ἀδελφὸς: & cum in ſequentibus non Conſtantii, ſed Magnentii fiat mentio, Conſtantii nomen inſerendum eſt, totusque locus ita interpolandus; Νεπωτιανὸν δὲ, τὸν Κωνσταντίου ἀνεψιὸν, ἐξ ἀδελφῆς τῷ πατρὸς γεγενημένον. Latina breuius ita ſonant, Νεπωτιανὸν δὲ, τὸν Κωνσταντίνου ἀδελφιδοῦν, ſeu τὸν ἐξ ἀδελφῆς Κωνσταντίνου γεγενημένον. V. 26, poſt τοῖς κοινοῖς deeſt βλάβην, vel ſimile quid. Sequentis periodi defectus aliquomodo ſuppleri poteſt e ſimili optatione ſupra 102, 30. Reliqua vero explebit cui integrioris codicis meliore fato dabitur copia. Ego, quæ potui, in medium contuli.

P. 133, v. 5, incluſum *eſt*, abeſt a F. V. 11, pro *tamen* F. habet *tum*: quod ferri poteſt propter ſequentem conditionalem, *ſi*. V. 16, incluſum *aliquamdiu*, abeſt a F. V. 17, *ſexto kal. Iulias*] F. *x kl. Iul.* Incluſa quæ ſequuntur, abſunt ab eodem F. V. 20, *nequaquam*] F. *quamquam*: perperam. V. 21, incluſa &, abeſt a F. Vnde ſuſpicor veriorem eſſe ſcripturam hanc; *facundia ingentis promptitudine, memoria tenaciſſima*. V. 23, vulg. l. *tributorum*, *quatenus ferre poſſet, oppreſſor*. mihi F. ſcriptura viſa eſt conuenientior. V. 43, F. *x III. kl. Mar.* Sic v. 46, idem F.

ꝏ CXIIII.

GVILIEL-

GVILIELMI XYLANDRI AVGVSTANI IN IOANNIS XIPHILINI EPITOMEN e Dionis hiſtoria, Annotationes.

LECTORI CANDIDO S.

QVOD emendaui multis in locis tranſlationem huius Epitomæ, nemo debet exiſtimare factum a me eo conſilio quod in aliorum lucubrationes curioſius inquirere, aut alienæ laudi detrahere ſtatuerim. non enim is ſum qui reprehendendis aliis me oblectare aut velim, aut debeã: neque tantum mihi a meis rebus eſt otii, vt ſuperuacaneis id laboribus impendendum habeam. Sed quum librum hunc cum Græco exemplari contuliſſem, quod erat mei (vt qui mihi Dionem, quantum poſſem, illuſtrandum ſumpſiſſem) officii; offendiſſemque compluribus in locis aliter a Xiphilino & ipſo Dione quam ab interprete ſcriptum: putaui me cum bona eius venia id poſſe efficere, vt Xiphilini genuina verba lectores haberent. Itaq; vt caſtigaui verſionem eius, ita hic nonnulla loca, equidem de plurimis perpauca, annotare opus habui; quibus euidẽs fieret, nec curioſe nec maligne, ſed optima fide me hoc negotium tractaſſe. Quod omne ita accipiendum eſt, vt non voluiſſe me de exiſtimatione interpretis diminutionẽ facere, ſed potius ea in quibus opera ipſius potuiſſet requiri, can fide adiicere, intelligatur.

Pag. 139, v. 7, num. 1, *Quaſi fulmine conſternatus ceciderit*] pro his verbis, *Perterritus ceciderit.* ὥσπερ ἐμβρόντητος, in Græco ſcribe, non ἐμβρόντητος. Vox eſt ἀπὸ τῆς βροντῆς (*a tonitru*) deducta; ideo aduerbium ſimilitudinis ὥσπερ additum. Ibidem, v. 37, n. 2, *Principatũ in republ. affectans*] pro his verbis, *Rempublicam enim gerendam eſſe aiebat.* τὴν πολιτείαν ἄγειν ἠξίου. Ἀξιοῦν, *poſtulare ſibi aliquid*, crebro ſignificat: ἄγειν τὴν πολιτείαν, eſt, *primas in republica partes gerere.*

P. 140, v. 4, n. 3, *Qui erant ad alas, cadebantur*] ἐφονεύοντο μὲν τὰ περιέχοντα, mendoſe, pro περιέχοντες: niſi περὶ τὰ κέρατα malis. Sed prior lectio eſt Dionis, ideoque verior.

P. 141, v. 23, n. 4, *Sed Hyrcanum nihili facit; Ariſtobulum in vinculis habet, poſtquam is neque pecunias dat, neque arcem tradit: quorum vtrumque, deditionem faciens, promiſerat.* Hic locus vnus eſt ex iis qui maxime emendationem deſiderabant, quia contrarium Xiphilini verbis ſenſum continebat. Interpres ita habebat; *Sed vt Hyrcanũ nihili facit, ita Ariſtobulum veretur. Verum poſtquam is neque pecunias dat, neque arcem tradit, Pompeius (cui ille coram vtrumque promiſerat) Hieroſol. &c.* In Græco etiam legitur incommode, τὸν μὲν γὰρ Ὑρκανὸν οὐδενὸς λόγου ἀξιώσας, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον δήσας. γὰρ abundat. & δήσας non eſt *Vereri*, verum *Ligare*, a verbo δέω, a quo δεσμός (*Vinculum*) deducitur. δήσας autem per ει, eſt φοβηθείς. Porro in Græco, [illegible] τὰ Ἱεροσόλυμα, ita ſcribe. [illegible] τὰ δὲ Ἱερὰ. Sed & hæc & totam hanc periodum male extulit interpres, hoc mẽdo (vt opinor) ſeductus. at Dionem legenti non eſt obſcura. V. 36, n. 5, *Ariſtobulus captiuus abducitur*] ἀνηνέχθη. Interpres, *Sublatus eſt.* ἀνάγεσθαι dixit, quod Romam abductus ſit Ariſtobulus.

P. 144, v. 13, n. 6, *Ipſe procul ab vrbe expulſus eſt, millia paſſuum circiter quadringenta ſeptuaginta*] Interpres, *Sexagintaſeptem.* Ceterum numero ſtadiorum, qui eſt 3750, denarius deeſt, quominus per octo diuiſus, 470 exhibeat.

P. 145, v. 34, n. 7, *Ad reliquam Galliam pertinet, & Hiſpaniam fere omnem.*] Non *Hiſpaniam* interpres, ſed *Iberniam*: quum ſit in Græco Ἰβηρίαν, quod nomen eſt Hiſpaniæ, a flumine Ibero. Itaque Dio etiam quodam loco τὰ περὶ τὸν Ἴβηρα dixit pro Hiſpania. Et per *Celticam*, intellige Germaniam.

P. 146, v. 15, n. 8, *Populique fauorem captat*] pro his verbis, *Remque publicam adminiſtrat.* τὴν πόλιν ἐδημαγώγει. Δημαγωγεῖν non eſſe idem quod *Rempubl. adminiſtrare*, (vt vertit Blancus) ſatis notum eſt. hinc δημαγωγοὶ dicti.

P. 147, v. 20, n. 9, *Memoriæ hominum commendabitur ſemp. &c.*] Pro ἐζήρκει τῷ αἰῶνι, ſcribo ἐξήρκεσε.

P. 149, v. 28, n. 10, *Sed tamen nullo magno momento pugnatum eſt*] pro his verbis, *Sed tamen ſero pugnatum eſt.* Βραδεῖαι μάχαι ſunt, non quæ ſero (vt erat hic verſum) committuntur, ſed quæ non ſtatim victoriam alteri parti, & finem bello adferunt. V. 33, n. 11, *Itaque permultis ſuorum amiſſis, quum ſibi interriret &c.*] pro his verbis, *Ipſe eos cõfertim trucidat; ſed tamen quum &c.* συχνοὺς ἀπέβαλε. Eſt autem ἀποβάλλειν, *Amittere*: ἀποβάλλεσθαι, *Abiicere*. quã differentiam poſſem ſexcentis ſcriptorum locis confirmare; niſi ante nos id alii docuiſſent. Itaque male interpres cõtrarium ſenſum poſuit; quum ex ipſa hiſtoria conſtet, Cæſari tum cladem fuiſſe illatam. V. 36, n. 12, *Tamquam confecto iam bello*] pro his verbis, *Tamquam eo prælio ſuperior fuiſſet.* ὡς καὶ διαπεπολεμηκώς. Eſt autem διαπολεμεῖν, non, *Prælio aliquo vincere*, ſed *Totum bellum conficere*, & (vt Liuius loquitur) *Debellare.* Ita Dio ſæpe vſurpauit; ita alii.

P. 151, v. 9, n. 13, *Cleopatræ imperio ſubiecti ſunt*] Interpres, *Cleopatræ ſe dediderunt.* Atqui παρεδόθησαν eſt paſſiuum; & ſic ſenſus ipſe docet. V. 22, n. 14, *Placet enim eiuſmodi facinorum ſceleſtorum vindictam, etiam præter rationem hiſtoriæ, rebus ipſis geſtis annectere.*] Interpres τὰ ἐπίχειρα vertit, *ea quæ in promptu ſunt*; non recte. ἐπίχειρα, *præmium* ſignificant, & id quod propter aliquod factum tribuitur alicui. eſtq; μέσον vocabulum, hoc eſt e numero eorum quæ in bonam & malã partem ſumuntur. In malam hic accipitur, vt & apud alios, & in hoc Æſchyli eleganti dicto; Τοιαῦτα μέντοι τἀγαθ᾽ ὑψηγόρου Γλώσσης, Προμηθεῦ, τἀπίχειρα γίνεται. V. 29, n. 1, *Ipſa octaua die* qua olim &c.*] pro his verbis, *Is intra illos octo dies quibus olim &c.* Nam eſt in Græco, ἐν αὐτῇ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ. Aſteriſcũ adieci; quia menſis nomen deeſt. V. 41, n. 2, *Eos quoque perterrefactos in ſuam poteſtatem redegit.* προσεποιήσατο. Interpres, *A ſe perterrefactos eſſe gloriatus eſt.* Quaſi vero προσποιεῖσθαι tantum *Simulare* ſignificet, & non ſæpius Dio ita vſurparit vt ego verti.

P. 152, v. 5, n. 3, *Nam ea vltro, poſt mortem Pompeii, Cæſari deditionem fecerant*] pro his verbis, *Nam is vltro poſt mortem Pompeii ad Cæſarem venerat.* Interpres hæc verba ad Domitium Caluinum incommode retulit; quum de Athenis ſint accipienda. Sed error Græci libri eum fefellit, vbi

eſt falſo προσχωρήσας, ſcribendumque προσχωρήσαντας.

P.153, v.18, n.4, *Romam, nemini obuio parcentes, venerunt*] pro his verbis, *Romam magnis itinerib. venerunt*. μηδὲν φειδόμενοι, falſo, pro μηδενός: quod impoſuit ipſi etiam interpreti.

P.154, v.29, n.5, *Licet ſe ipſe in hiſtoria ſatis infamauerit*] Interpres, *Magnis laudibus extulerit*. In Græco eſt vitioſe ἐσεμνύνατο. pro qua voce e Dione reſtituo ἐστηλοκόπησε; quod *Infamare* ſignificat.

P.155, v.9, n.6, *Magis irridebatur*] γέλωτα* προσωφλίσκανε. Tolle aſteriſcum, & lege, vt habet Dio, γέλωτα προσεπωφλίσκανεν. Et mox pro δῆμον repone δῆμον.

P.156, v.28, n.7, *Bogud, qui forte cum aliis ducibus non erat*] Βαγώνας male eſt in Græco; quod ſequutus eſt Blancus. Corrige, vt ſit Βογούας. V.40, n.8, *Sed de Octauio eius ſororis nepote portendebat*] ἀδελφῆς: ſcribe ἀδελφιδῆς. qua de re apud Dionē dixi.

P.157, v.2, n.9, *Quam Sylla cinctura laxitatem*] Interpres, *Mollitiem corporis*. male enim legebatur hic σώματος pro ζώματος. V.7, n.10, *Quam rem etſi Cicero non intellexerit, tamen rebus fractis ait*] pro his verbis, *Tamen imprudens ait*. Nam ἀφρόνως habetur in Græco.

P.158, v.38, *Suſpicionem attulit*] ὑπωπτεύθη ſcribe, non ὑπωπτεύεσθαι.

P.159, v.43, *In quo ſeptuaginta quinq; denarios populo viritim legauerat*] ἑβδομήκοντα ἑκάστῳ. καὶ πέντε addendum e Dione. Poſt, καὶ ὅσοι τῶν σκάψαι: pro τῶν pone καί.

P.160, v.20, n.12, *Quod P. Seruilius Caſca*] Pro Πλάνιος Σερουίλιος, ſcribe Πούπλιος. Dio.

P.164, v.37, n.1, *Deinde Vbium venientem*] In Græco etiam mendoſe fuit Ἰούνιον pro Οὔβιον.

P.169, v.21, n.2, *Edito ſcripto eam rem expoſuit*] ἐξέθηκε γράμμα. Interpres incommode, & hiſtoriæ inconuenienter, *Literam de ſuo nomine detraxit*.

P.171, v.10, n.3, *Qui vt Ionium mare tranſierunt*] *Ganium flumen* erat hoc loco; ſed vitio Græci codicis, vbi male Γάνιον pro Ἰόνιον legebatur: quod patet etiam ex Dione.

P.173, v.6, n.4, *Quinetiam aliquando alueo fluminis auerſo, munitiones eorum inundatione repleuit*] κατέκλυσε eſt hîc etiam apud Dionem, & id ſenſus requirit. κατέκλεισε legiſſe videtur Blancus.

P.176, v.37, n.5, *Tunc ambo ab armis diſcedunt, hac redituri in gratiam vſi præſcriptione; ad quam eō veniebant, quod eorum copiæ atque ſpes contrariæ erant. In eo fœdere &c.*] ἀντιπάλους eſt in Græco: quod ſignificat ἰσορρόπους, ἤγουν ἰσοδυνάμους, *æquales viribus*.

P.181, v.28, n.6, *Propterea quod eos comprehendere non potuiſſent propter nauium magnitudinem; tum quod imperiti vadorum, quæ erāt ad proximam terram, naues eo compellere nolebant. Quidam tamen exiſtimant Agrippam ſatis duxiſſe hoſtes in fugam conuertere; quod Cæſaris, non ſuam ipſius rem gereret. Nam familiaribus ſuis dicere ſolebat, &c.*] Totus hic locus parum apte fuit ante conuerſus. In Græco eſt πρὸς γῆν βραχέα ἔχουσαν, omiſſum ab interprete. His autem verbis *vada* intelliguntur, & ea loca vbi, aqua minus alta, impingere naues fundo & ſubſidere poſſunt. Hæc enim ſunt βράχεα Græcis: quo modo frequenter omnes loquuntur. vt Polybius lib. 1 de Romanis, Annibali Rhodio exitum in portu obſtruentibus, κατὰ δὲ τὰ πῆ τόπον ἔχοντα βραχέα, συνίστημα. Virgilius eleganter & vocabulum hoc, & ſignificationem, 1 Æneid. extulit, ſcribens, --*tres Eurus ab alto In breuia & Syrtes vrget, (miſerabile viſu) Illiditque vadis, atque aggere cingit arena*. Idem in 10 Æneid. -- *multi ſeruare recurſus Languentis pelagi, & breuibus ſe credere ſaltu*.

P.182, v.44, n.7, *Verum Cæſar eo veluti legato in rebus omnibus vtebatur; agitareque eum cum Sexto occulta colloquia ſuſpicatus, eam ſuſpicionem tamen nō patefecit, &c.*] pro his verbis, *Quamuis Cæſar eo veluti legato in rebus omnibus vteretur. Sed quum multa quæ contra Sextum parauerat, cum eo communicaſſet, cœpit eum ſuſpectum habere. quam ſuſpicionem tamen non patef. &c.* κοινολογεῖσθαι, eſt *Agitare conſilia cum aliquo*: referturque hîc ad Lepidum.

P.183, v.22, n.8, *Vixitque in Italia non ſine cuſtodia*] pro his verbis, *Vixitque in Italia ſine præſidio*: ἄνευ φυλακῆς: idque ſequutus eſt Blancus. Scribendum autem οὐκ ἄνευ φυλακῆς: id enim & hiſtoria requirit, & habet Dio.

P.192, v.9, n.9, *Sororis ſuæ filiam*] pro *Sororem ſuam*. ἀδελφὴν eſt in Græco, & Blancus id non recte ſequutus eſt. Scribendum ἀδελφιδῆν: fuit enim Agrippæ vxor, Marcella, Octauiæ filia.

P.193, v.49, n.10, *Nec ſunt reges aut dictatores appellati: quæ nomina ſemel ſunt profligata e republ. ſed eorum facta &c.*] pro his verbis, *Nec ſunt reges aut dictatores appellati oppreſſa & exſtincta republ. ſed eorum facta &c.* ἐκείνων, non ad Romanos, ſed ad regium & dictatorium nomen referri oportet.

P.195, v.49, n.11, *Non dico Dionis nomine*] αὐτὸν ὡς ὁ Δίων ὁ Προυσαεύς. Si ita ſcripſit Xiphilinus, (quod non puto certe) turpiter errauit, Diones confundens. Dio enim noſter, longe fuit alius a Pruſæo Dione, qui Chryſoſtomi nomen geſſit; vt etiam Suidas demonſtrat. Itaque ὁ Προυσαεύς aut dele, aut ὁ Νικαεύς ſcribe, [ex hac ipſa Epitome 413, 24.]

P.196, v.41, n.12, *Quibuſdam ludis*] pro his verbis, *In quodam mercatu*. ἐν πανηγύρει τινί. Blancus non recte hic, & ſæpe alias, *Mercatum* vertit.

P.197, v.47, n.13, *Sed oportebat nimirum Muſam, qui fortunæ, aut (vt ipſe ſentio) Dei opus ſibi ipſi adſcribebat, e veſtigio redargui. Marcellus, &c.*] pro his verbis, *Sed tum is medicus beneficio fortunæ, vel diuino (vt ego arbitror) vſus eſt. Marcellus enim, &c.* Et paulo poſt, *Is ex poſteris erat Marcelli eius*] pro, *Is nepos erat Marcelli, &c.* Hic vnus eſt e numero eorum locus, quos mutaſſe me non temere, ſed neceſſario, facile quiuis eruditus intelliget.

P.198, v.45, n.14, *Multa in Cæſarem maledicta iaceret*] pro his verbis, *Multa in Cæſarem, vt res poſtulabat, diceret*. Sic Blancus; falſam lectionem ſequutus, quæ hic eſt ἐπιτήδεια, pro οὐκ ἐπιτήδεια. Sic autem habet Dio; eſtque ἀποφθέγγεσθαι εἰς αὐτὸν οὐκ ἐπιτήδεια, *Obtrectare, Maledictis inceſſere*. Mox in Græco etiam *Elephantina* regio (χώρα) dicitur, quum ſit apud Dionem πόλεως (vrbis) nomen: idque recte eſſe teſtantur geographi.

P.202, v.27, n.15, *De Vedio vero Pollione, qui mortem obiit, &c.*] Ουίδιος Πωλίωνος, *Ouidio Polione* male. ſcribendum Οὐήδιος Πωλίωνος. ſic Dio, ſic Plinius, Tacituſque.

P.203, v.48, n.16, *Scribebaturque eorum ſententia. neque tamen vim ſenatusconſulti habebat, aut rata erat: ſed tantum Auctoritas ſenatus dicebatur. nimirum vt tamen ſenatorum ſententia nota eſſet. nam ea eſt verbi ſignificatio, &c.* Locus hic fuerat peruerſus, eſtque in Græco vitioſe, ὁ αὐκτωρ, pro αὐκτω-

ὑπογεγραμμένον ſcriptum. Si recte intelligatur, plurimum lucis affert bonis auctoribus, apud quos non perinde vt hîc, perſpicue inuenies, Senatuſconſultum ab Auctoritate quid differat.

P. 205, v. 33, n. 17, *Cæterum id factum eo recidit vt omnes iſtos Auguſtus offenderet, dum illi ſe negligi putabant*] pro his verbis, *Eueniteque iis omnibus temere vt mutuo ſibi infenſi eſſent; dum illi*, &c. Locus neceſſario emendatus.

P.206, v.13, n.18, *Vſqueadeo commotus eſt vt iram domi ſuæ continere non potuerit, ſed rem*] pro his verbis, *Vt domi contineri non potuerit, ſed rem*, &c. οἴκοι αὐτὸν κατασχεῖν. αὐτὸν ad θυμὸν refero, propter verbum κατέχειν. V. 40, n.19, *Tamen in gratiam reditum eſt, poſtquam Phraates Caium in Syria adeſſe expertus, domeſticamque ſeditionem ob ſui odium veritus, Armenia ceſſit*] pro his verbis, *Tamen, quod abierat ex Armenia, Cæſar ei reconciliatus eſt, quodque intellexit Caium eſſe in Syria, cuius odio domi motum fieri poſſe ſuſpicatus eſt. His*, &c. Confuſe hæc prius habebant.

P.215, v.43, n.19, *Nam Germani, quãtiſper paulatim, ac ratione ac cautela adhibita dediſcebant mores & inſtituta patria, eatenus mutatione vitæ non grauabantur, quam ne animaduertebant quidem. At poſtquam Varus, qui Syriæ præfectus fuerat, imperium Germaniæ accepit, & ad eam gentem immutandam ſubito animum adiecit, cœpitque Germanis perinde atq; ſeruis imperare, & pecuniam tamquam a ſubditis exigere, Germani id ferre non potuerunt*] pro his verbis, *Nam etſi Celtæ breui temporis ſpatio propter præſidia apud ſe collocata, dediſcerant mores & inſtituta patria, neque primo mutatione vitæ grauabantur: quippe non animaduertebant ſe immutatos eſſe: tamen, poſtquam Varus, qui Syriæ præfectus fuerat, ceperatque imperium Germaniæ, ac in ea cuncta adminiſtrabat cum imperio, propere venit in Galliam ad eam gentem immutandam ſubito, cœpitque Gallis perinde atq; ſeruis imperare, & pecuniam tamquam a ſubditis exigere, id Galli ferre non potuerunt.* Κελτοὺς, Germanos κέλτας, Germaniam eſſe, monuimus ante. κατὰ βραχὺ & ὁδῷ, ſignificat nõ *Breui temporis ſpatio*, ſed *Paulatim, Senſim, & quaſi furtiue.* & μετὰ φυλακῆς, *Caute* ſignificat. Totus locus deſiderabat emendationem.

P. 217, v. 25, n. 20, *Ideoque eam nihil præterea diſcutientes aut examinantes admitterent, vtrique, ne ſententiam diceret, interdixit. Itaque a pleriſque* &c.] pro his verbis, *Sed vt eam nihil præterea diſcutientes aut examinantes admitterent. Qua de re etſi poſtea vetuit ne ſermo amplius haberetur, tamen a pleriſque* &c. μηδὲ π αὐτῶν εἰπεῖν. Locus deprauatus Blancum ſeduxit. μηδέτερον ſcribe cum Dione.

P.223, v.8, n.1, *Quod ſi id tantum in Tiberio fuiſſet, cauere ſibi ab eo nemo, cui cum ipſo res fuiſſet, potuiſſet; quum omnia contrario atque is ſenſiſſet, modo accipiens vnuſquiſque, ea quæ is nolebat, velle, & non cupere ipſum ea quæ maxime expetebat, indicaſſet*] pro his verbis, *Quod ſi id in Tib. tãtum fuiſſet, haud obſcura eſſe potuiſſet eius voluntas iis qui tentaſſent ſtuduiſſentque eam habere cognitam. quippe omnia in contrariam partem accepiſſent. Nam & quum ſe aliquid velle negauiſſet, tum id eum deſiderare maxime: & quum cupere ſe dixiſſet, tum eum id nolle exiſtimaſſent. Sed præter* &c. Locus hic totus contra quam eſt in Græco, erat in Latino.

P.224, v.47, n.2, *Interdum palam ſuam ſententiam proponebat*] pro his verbis, *Interdum contra* differebat: ἄντικρυς; quod nõ *Contra*, (vt habet Blancus) ſed *Aperte*, eſt.

P.226, v.30, n.3, *Sæpiſſime ad ſpectacula, non ſolum* &c.] pro his verbis, *Sæpiſſime ad ſacrificia*, &c. θυσίας. ſed Dio habet θέας.

P. 227, v. 48, n. 4, *Hoc enim illudens ei dicebat*] Blancus, *De quibus mordere ſe atque reprehendere videbatur, ipſe non*, &c. Non recte: ſed & in Græco perperam legitur, ἵνα αὐτάγγελος ἐκεῖ τῶν αὐτῶν ἦν. & ἐπισκώπτων εἴπῃ, καὶ φθόνηται. Rectius apud Dionem eſt, ἵνα αὐτάγγελος αὐτοῦ, ὥς που & ἐπισκώπτων εἴπῃ, φθόνηται. Similis eſt ſarcaſmus Pyrrhi apud Virgilium in 2° Æneidos, qui Priamum obtrectantem ſibi, & exemplum patris Achillis obiicientem, occiſurus inquit,

—*referes ergo hæc, & nuntius ibis Pelidæ genitori.*

P.228, v.2, n.5, *Reliquis ſatisfecit tricenis nummis viritim diſtributis*] κατὰ πέντε & ἑξήκοντα & ſic etiam apud Dionem, quum ex ſuperioribus liqueat, ἑβδομήκοντα ſcribendum.

P.229, v.5, n.6, *Magnam hominum manum ſibi coniunxit*] pro his verbis, *Magnam pecuniam conflauit.* Pecuniam Blancus. Sed πολλὰς hîc eſt: vt intelligi opus ſit ἀνθρώπους: id quod hiſtoria vult.

P. 235, v. 5, n.7, *Nec templum quod Auguſto*] ἡρῷον, non ſepulcrum (vt vertit Blancus) eſt, ſed templum quod deo indigeti ſeu heroi poneretur, hoc eſt homini in deorum numerum relato, τῷ ἥρωϊ.

P. 236, v.48, n. 8, *Nactus occaſionem, adortus eſt*] pro his verbis, *Nactus occaſionem perdidit.* καιρὸν λαβὼν ἐπέθετο. Eſt autẽ ἐπιθέσθαι, *Adoriri aliquem.*

P.237, v.5, n 9, *Condemnatus eſt a ſenatu, miſſuſque prætor qui eum vinctum ad ſupplicium duceret. Quumque id Tib.* &c.] pro his verbis, *Condemnatus eſt a ſenatu, vt, quum eſſet prætor futurus, in exſilium mitteretur. Quumque id Tib.* &c. Verba in Græco deprauata ſequutus fuit interpres: quæ ſi e Dione (vt & multa alia) emendaſſet, melius Xiphilino conſuluiſſet. Scribi autem debet pro στρατηγήσοντά τι, στρατηγὸν τὸν δήσοντά τι: & pro ἐπιθεῖαι αὐξοντες, ὑπηρεῖαι ἄξοντα. & deinde ad καθ' ὃ adiiciendum ἤδη.

P. 242, v. 9, n. 10, *Prius a carnifice vitiata*] pro his verbis, *Prius a plebe interfecta.* πρὸς δὲ τοῦ δημίου ὑπὸ τοῦ δημίου, lege, non δήμου: quod impoſuit Blanco.

P.246, v.25, n. 1, *Tum primum ſimul conſulatum geſſit, ac ſenator factus eſt* &c.] pro his verbis, *Tum primum conſulatum geſſit* &c. ὑπάτευσεν ἅμα & ἐβούλευσεν. ſcribe ἐβούλευσεν.

P.252, v.36, n.2, *In Britanniam, in litore inſtructis militibus*] pro his verbis, *Vione inſtructis* &c. ἐν τῷ οὐιόνι ἀγωνιζάζεις eſt in Græco: quod ſequutus eſt Blancus. Atqui ſcribendum, ἐν τῷ ἠιόνι.

P.253, v. 11, n. 3, *Caſſium Becillinum*] pro his verbis, *Caſſium Melinum.* In Græco eſt Βεκιλλῖνον, apud Dionem etiam. ego Βεκιλλῖνον ſcriberem: hoc enim eſt cognomẽtum Caſſiæ familiæ. Et Sp. Caſſius, qui propter affectati regni ſuſpicionem periit, (quæ hiſtoria eſt apud Liuium libro ſecundo ab v.c.) diſerte Becillinus a Cicerone in Lælio nominatur. *Num Becillinum* (inquit) *amici regnum appetentem, num Sp. Melium iuuare debuerunt?* Supra autem dixerat, *Quis autem eſt qui Tarquinium Superbum, qui Spurium Caſſium, Spurium Melium non oderit?*

P.261, v.1, n.1, *Cæterũ Meſſalina apud ſe Mneſterem habebat*] pro his verbis, *Amatorem habebat.* Μεσσαλίνα δὲ τὸν Μνηστῆρα εἶχεν. Blancus μνηστῆρα com-

mune nomen putauit, ideoque *amatorem* vertit: quaſi vero procus & amator idem ſint, quorum prior Græcis eſt μνηστήρ. Et paulo poſt, v. 11, *Et Mneſteri parcerent*] pro his verbis, *Amanti parcerēt*, &c.

P. 263, v. 7, n. 2, *Quod quum Claudius audiuiſſet, Aſiaticum necauit; vt quem conſcium culpa ſeipſum morte iam damnaſſe exiſtimaret*] pro his verbis, *Quod quum Aſiaticus audiuiſſet, conſcius culpa, ratus, que ſe iam condemnatum eſſe, mortem ſibi conſciuit*. Peruerſus fuit hic totus locus ante.

P. 271, v. 18, n. 3, *Non ergo percuſſor Neronis ſeipſum iam vita ſpoliauit?*] pro his verbis, *Igitur (inquit) percutiens Nerone̅ interfeciſſet?* ἐκεῖνος ἤδη Νέρωνα τύπτων, αὐτὸν κατηχρήσατο; αὐτὸν ſcriberetur melius: eſt enim ad Montanum referendum: quod non ſenſit Blancus. Hoc autem reſponſo effecit Nero vt Montanus ſibi ipſi manus afferret. Addam Taciti verba de libro decimotertio: *Iulius quidem Montanus, ſenatorii ordinis, ſed qui nondum honorem capeſſiſſet, congreſſus forte per tenebras cum principe, quia vim tentantem acriter repulerat, deinde agnitum orauerit, quaſi exprobraſſet, mori adactus eſt.*

P. 279, v. 16, n. 4, *Vt contra Auguſtum & Caligulam egimus, nauigationem tentare periculoſum eſſe oſtendimus*] Blancus, *Vt contra Auguſtum & Caligulam, magna & metuenda claſſe contendimus.* Atqui neque in Græco eſt tale quidquam, neque in hiſtoria.

P. 284, v. 12, n. 5, *Tigellinumque Sophronium, qui & petulans*, &c.] Is apud Tacitū libro decimoſeptimo, Ophonius Tigillinus legitur; mendoſe nimirum, pro Sophonius. Et fortaſſis hîc Σωφώνιος ſcribendum.

P. 289, v. 20, n. 6, *Quamquam Patauii in patria tragœdiam egit* &c.] Interpres, *Quamquam in Potamia patria*: ſequutus mendam Græci codicis, vbi pro Παταβίῳ legitur Ποταμίᾳ. Pro *Quamquam* autem, ſcribendum docet ſenſus, *Et quod*: idque liquet ex his Taciti verbis lib. 16, *Eaque offenſa altius penetrabat; quia idem Thraſea Patauii, vnde ortus erat, ludis caſticis a Troiano Antenore inſtitutis, habitu tragico cecinerat.*

P. 292, v. 29, n. 7, *Nero currum agitans, aeu pictus erat*] pro his verbis, *Nero dum currum agitaret, plagam accepit. Plagam accepit*, abſurde hîc erat poſitum. ἐνίκα, eſt in textu Græco.

P. 295, v. 17, n. 8, *Cum Nerone & Sabina nomen iam gerente Sporo*] pro his verbis, *Cum Nerone & Sabina & Sporo.* μετὰ τῆς Σαβίνης τοῦ Σπόρου. non, *Sabina & Sporo.*

P. 304, v. 12, n. 1, *Qui ſub Nerone valuerant*] pro his verbis, *Ex obſcuris clari euaſerant.* ἐπιπολασάντων. At ἐπιπολάζειν non eſt (vt vertit Blancus) *Ex obſcuro clarum euadere*, ſed *Valere, Eſſe in aliqua auctoritate & notitia.* Hinc apud Ariſtotelem etiam non vno in loco δόξαι αἱ ἐπιπολάζουσαι dicuntur ex opiniones ſiue ſententiæ, quæ præ reliquis valent, & in aliquo numero habentur.

P. 316, v. 15, n. 1, *Comiſſationes exprobrabant: nam ventre obeſo erat*] pro his verbis, *Immenſa enim gula erat.* Hoc enim eſt γαστρίμαργος, non *Immenſa gula*.

P. 319, v. 31, n. 1, *Ita hi maledicendi libidinem ſuam, qua ſemper laborarunt, abunde explebant*] Addendum eſt his; *etiam vitæ periculum temere ſubeuntes*: quo verbum ἐρριψοκινδυνούντων exprimatur; quod inter emendandum feſtinantem latuit. nam Blancus mirifice locum hunc extulit, *Qua cum tempore diuerent, eadem petulantia qua ducedebant e vita, inferos explebant.* In Græco eſt, ἐ οἱ μὲν οὕτω τῆς ἐρριψοκινδυνούσης, καὶ τῆς ἀπαλγησίας, ὑφ' ἧς ἀεί ποτε κακῶς ἀπηλλάττοντο, ᾅδην ἐνεφορήσαντο. Ἀπαλλάττειν eſt id quidē *Mori* apud Græcos; ſed vocabula, ἀεί ποτε κακῶς, hanc ſignificationem non admittunt; ne dicam ſenſum ab ea abhorrere. Porro autem κακῶς ἀπαλλάττειν, eſt *Male habere, Laborare*; [vel *Male excipi* ſeu *tractari*] vt apud Polybium, ἀναθαρρήσαντες ἤδη οἱ πολέμιοι, καὶ τὸ κακῶς ἤδη ἀπαλλάττοντες. Et in apologo de cauda draconem totum ducere volente, apud Plutarchum initio Agidis, αὐτήν τε κακῶς ἀπαλλάττειν, [illegible] [illegible]. vtor enim exemplis quæ potiſſimum ſuccurrunt. ᾅδην autem & ᾅδην (quod *Inferi* ſignificat) diuerſa ſignificare, vel pueri ſciunt. Et ἐμφορεῖσθαι, ſignificat *Seipſum explere*; a cibo & potu ſumpta metaphora hôc loco. dicimus enim ἐμφορεῖσθαι κρεῶν, οἴνου, &c.

P. 320, v. 45, n. 2, *Quum Veſpaſianus videns Imperatorem*] pro his verbis, *Quum videret Imperatorem contra* &c. Peruerſa hæc fuere antea.

P. 324, v. 39, n. 1, *Manifeſt atq, eum fœliciorem quam virtuoſiorem fuiſſe*] pro his verbis, *Ita vt virtus eius maiorem felicitatem nacta ſit.* ἐλέγχθεις ὅτι εὐτυχίᾳ πλείονι ἢ ἀρετῇ ἐχρήσατο. quæ incommode erant reddita.

P. 325, v. 44, n. 2, *Dum in ſe coit*] pro his verbis, *Ex locorum vicinitate concaua facta ſit.* συνιζάνειν eſt, non *vicinum eſſe*, ſed *coire in ſe*. Hinc συνίζησις figura apud grammaticos.

P. 332, v. 29, n. 1, *Poſtremo puer ille qui antè dæmonem repræſentauerat vnicuique, oblatus eſt*] pro his verbis, *Poſtremo puer dæmonion vnicuique, lotus & ornatus, obtulit.* ἐ τέλος ὁ παῖς ἐκεῖνος τὸ δαιμόνιον Eadem eſt loquutio, quæ ſupra 295, v. 3, μετὰ τῆς Σαβίνης τοῦ Σπόρου: quod fefellit interpretem. Cæterum in Græco poſt κεκοσμημένος deeſt aliquid, vt εἰσῆλθε, aut εἰσεκομίσθη.

P. 335, v. 3, n. 2, *etſi nepos eius erat, duxeratq, vxorem Flauiam Domitillam, propinquam ipſius*]. Hic locus peruerſus eſt. quem quia inter emēdandum non animaduerti, nunc ita legendum moneo; *etſi propinquum ſuum, quique Flauiam Domitillam, Domitiani conſanguineam, vxorem habebat.*

P. 337, v. 6, n. 3, *Non letale illud quidem: ſed a Domitiano ad terram proſtratus eſt*] pro his verbis, *Non letale illud quidem, ſed tamen graue, vt eo accepto proſtratus iaceret* &c. Peruerſa hæc erāt mirum in modum. V. 45, n. 1, *Seras philoſophus*] Merula, qui hæc ante verterat, *Suras* legit.

P. 342, v. 12, n. 1, *Sed Decebalus Longino*] pro his verbis, *Itaque Traianus Longino.* Locus ante contrario ſenſu editus. V. 38, n. 2, *Quod forte nactus erat*] pro his verbis, *Cuius ei magna copia erat.* φαρμάκου εὐπορήσας, eſt in Græco textu.

P. 348, v. 5, n. 3, *Quod ſi ïs halitus ſeſe altius efferret, habitari certe circa eum locum non potuiſſet: nunc quaſi in ſe reuolutus ille, in ſuo loco continetur. Ego quidem* &c.] pro his verbis, *Qui locus quamuis longus latusque pateret, tamen ob eam cauſam non eſſet habitabilis: nunc autem, quaſi circumſcriptus, deſertus eſt. Ego quidem* &c. Hic locus eſt eorum e numero, quos emendare opus habui.

P. 350, v. 32, n. 4, *Ælio Adriano in Syria*] Scribe cum Xiphilino, *P. Ælio Adriano*.

P. 356, v. 23, *Claudianopolim appellamus*] Scribe *Claudiopolim*, Κλαυδιόπολιν.

P. 357, v. 6, n. 1, *Cuniculis muniebant, & mœnibus*] Pro *Cuniculis*, inepte erat *Pabulis*. neque eſt

curdo-

cur demonſtrem ὑπονόμους eſſe cuniculos.

P. 362, v. 40, n. 1, *Praeterea ferunt, deducto montis vertice, in continenti terra maritimum fluctum erupiſſe, ſpumamque puri & limpidi maris procul inde in terram proiectã fuiſſe. Ac de* &c.] pro his verbis, *Praeterea ferunt e mari mediterraneo fluctum in culmen montis longo internallo diſiunctum perueniſſe, proieciſſeq. ſpumam longiſſime in continentem limpido ac tranquillo mari.* Hic locus peſſime habebat ante, quod intelligent ſtatim qui conferent.

P. 365, v. 11, n. 1, *Idque etſi propterea viſus eſt dicere quod humili loco natus is erat; tamen euenit poſtea vt fortuna hunc ei honorem tribueret. Imperator* &c.] pro his verbis, *Idque propterea viſus eſt dicere, quod ex humili loco natus, clarus euaſiſſet, quodque eſſet futurum (ſicut euenit poſtea) vt eundem fortuna deprimeret. Imp.* &c. Et hæc contrario, aut nullo verius ſenſu ante legebantur. In Græco quoque non ſatis conſtant. ἀναδενδράδα quidem certe legendum ὑφ᾽ ἕν.

P. 574, v. 11, n. 2, (*nam ea tum accidit rerum Romanarum mutatio*) *dilabitur*] pro his verbis, *& in ea facta quæ Romanos qui tum fuere, noſque ipſos arguunt, delabitur.* κατεψευσμένων in Græco eſt, vox ſuſpecta mendi. Interpres reliqua non expreſſit.

P. 375, v. 25, n. 1, *Cardianum*] Mox *Condianum* dicit; alterutrum falſo.

P. 387, v. 29, n. 1, *Pertinax Afer erat natione*] pro his verbis, *Libs erat natione* &c. Et hoc mendum hîc emendabo; quod ante properantem me fefellit: ἦν δὲ ὁ Περτίναξ Λίβυς ἐξ Ἄλβης Πομπηΐας. Pro Λίβυς, ſcribe Λίγυς: & pro *Afer*, *Ligur*. Alba enim Pompeia, vrbs eſt Liguriæ, teſte Plinio libro tertio, capite quinto. Et Herodianus Pertinacem diſerte Italum nominat.

P. 391, v. 49, n. 1, *Dicebantque Iuliano*] λεγόντων ὅτι τι Ἰουλιανὸς, &c. Ita ſcribe, λεγόντων τῷ τι Ἰουλιανῷ, ὅτι Συλλ. τας. δὲ, τί οὖν σὺ προέστης;

P. 392, v. 31, n. 2, *Non equidem ſeruilibus animis, ſed ante cœnati, per milites medios perrumpentes, introimus in ſenatum*] pro his verbis, *Subiugum ſeruitutis miſſi & cœnati conuenimus; impulſique a militibus, introimus* &c. Blancus non animaduertit particulæ οὐχ ὅτι vim; quum ſignificet *Non modo non*, & reddatur ei ἀλλὰ καὶ. Idem ὠσάμενοι paſſiue vertit, quum ſit medium, & actiue ſignificet.

P. 404, v. 37, n. 1, *In his ſeptem turres a portis Thraciis ædificatæ ſpectabant ad mare; quarum reliqua quidem, per ſe vocales nõ ſunt: quod ſi quis in prima turri vocem emiſiſſet, aut lapidem in eam coniciſſet, tale erat in ea artificiũ ac machina, vt is ſtatim ſonus ad ſecundam, indeq. ad tertiam & omnes deinceps non interceptus perferretur. Dum muri* &c.] pro his verbis, *In his ſeptem turres a portis Thraciis ædificatæ ſpectabant ad mare; in quibus ſiquis ex cuſtodibus occurriſſet alteri, ſilentio tranſibat. Quod ſiquid primo ſignificauiſſet edito clamore, aut iactu lapidis; aut ſi adhibita aliqua machina loquutus eſſet, proximo, vt idem faceret, tradebat. Quod quum deinceps ad omnes eodem modo perueniret, non ſe conturbabant inuicem; ſed omnes viciſſim, quiſque ab eo qui præcedebat, vocem machinamque excipiebant, tranſmittebantque ad eum qui proxime ſequeretur.* Totũ hunc locum longe elegantiſſimum, ita peruerſum inueni, vt non potuerim non denuo vertere.

P. 410, v. 33, n. 2, *Cuius cædis cauſam imputauit militibus*] pro his verbis, *Cuius cædis cauſa timorem incuſſit militibus.* & πόνου τὸν φόβον. Legendum φόνου, non φόβον: quæ falſa vox interpretem decepit.

P. 424, v. 42, n. 3, *criminari ſolebat incontinentes ob eamque cauſam leges de mœchis tulit, ex quibus quãplurimi in ius vocati ſunt*] pro his verbis, *ob eamque cauſam leges de mœchis tulit, ex quibus quamplurima cædes factæ ſunt.* & ἐγκαλεῖν μὲν τοῖς μὴ φρονοῦσι. ſcribe σωφρονοῦσι. & pro οὔσαις πλεῖσται, ὅσαις πλεῖσται. Reliqua male erant verſa, neque enim γραφαὶ ſunt *cædes*, ſed *accuſationes*. & ἐπεξελθεῖν τῇ γραφῇ, non eſt, *Incidere in accuſationem*, ſed *Perſequi iudicio crimen.*

P. 438, v. 12, n. 1, *opportune te vidimus*] διὰ χρόνου, *Diu te non vidimus.*

P. 440, v. 25, n. 1, *Sed multo plures equitum & ſenatorum per calumniã interemerat*] pro his verbis, *Macrinus quoque magnum numerum equitum & ſenatorum per calumniam interemit.* Blancus hæc male ad Macrinum retulit. V. 48, n. 2, *Accelerauit ei mortem cancer*] pro *Carcinus*. ὁ καρκῖνος non eſt proprium nomen.

P. 449, v. 19, n. 1, *Ad regionem Chalcedonenſium*] pro, *Carthaginenſium*. πρὸς τὴν τῇ Καρχηδονίᾳ. legendum Χαλκηδονίᾳ: eſt enim Chalcedo, Byzantio propinqua, Carthagine remotiſſima.

P. 452, v. 22, n. 1, *Iupiter e multis* &c.] Verſus ſunt Iliadis libro vndecimo.

IN DIONIS EPITOMEN XIPHILINIANAM NOTATIONES FRID. SYLBURGII.

IN Dionis Epitome, (vt in Præfatione ſupra expoſui 134) præter vulgatas editiones vſus ſum primum manuſcripto libro bibliothecæ Palatinæ, ex Italia quondam empto: deinde duobus impreſſis exemplaribus, quæ clariſſimorum virorum manu aliquot in locis emendata, vel adnotatione aliqua illuſtrata erant; nempe Ioachimi Camerarii, & Guilielmi Xylandri. Præterea Dauid Hœſchelius, pro ſuo erga me ac remp. ſtudio, vltro communicauit quæ vel ab Hieronymo Wolfio, vel ab ipſo fuerant obiter adnotata. Demum ex Hiſpaniis diligentiſſimus vetuſtatis ſcrutator Andreas Schottus, dittographias miſit, quas e m. ſ. libro (is Georgii Merulæ olim fuit, poſt Iac. Hurtadi Mendozæ, & tandem Franc. Mendozę, Cardinalis Burgẽſis) depromptas habebat; additis etiam ſuis nonnuſquam adnotationibus. Ad has ſuppetias adſciui ego primũm Dionẽ ipſum, & excerptas e Dione legationes; deinde vtrumque Latinum interpretem, Xylandrum & Blancum: tum quæ a doctiſſimis noſtri ſeculi criticis, Brodæo, Turnebo, Leopardo, Stephano, Lipſio, aliiſve animaduerſa reperiebam. Adhæc de meo quoque contuli nonnulla; vt deinceps ſuo loco indicabitur. Sicut autem in Eutropio, ita hic quoque generalia in Indicem referentur; vt non vni tantum, ſed pluribus etiam locis, atque adeo pluribus auctoribus inſeruire poſſint. In Latino textu, numerales notæ 1, 2, 3, Xylandri adnotationes indicant: aſteriſci autem, ſi nulla in margine appoſita ſit notatio, aliam loci verſionem in his meis adnotationib. deſignant. Vt ergo in Notationũ inſtituto curriculo pergam, vulgatam huius Epitomes inſcriptionẽ confirmant etiam ſequentia. primum enim 148, 2,

τιμῆς vocabulum iteratur: deinde 196,2,& nomen oct umque ſuum auctor iterum exprimit, & tempus quo Epitomen iſtam confecerit, deſignat. Lipſius Epiſtolicarum quæſtionum libro 4, epiſt. 9, vocat *Dionis Epitomen a Xiphilino*; & lib. 5, epiſt. 22, *Dionis abbreuiatorem Xiphilinum*. Incluſa, quæ titulum ſequuntur, abſunt a Pal. c.m.ſ. Contra, incluſa μὲ, v.12, addita ex Pal. & Merulæ c. Rurſum incluſa ὑγροῦ ῥᾳδίως, v.34, abſunt a P. Ammianus Marcellin. 418, 17, puluere tantum naphthâ incenſam exſtingui poſſe tradit. V.37, incluſa δή abeſt a P. at ſequens ὡς addita e Xyland. & Stephano. V.39, ἤδη pro vulg. ἤδη repoſitum e P. V.43, pro εἴδωσι P. habet εἴδωσαν, nullo prorſus ſignificationis diſcrimine. In Lat. verſ. v.16, pro *miſſus* interpres aptius fortaſſe dixiſſet *profectus*, ſeu *expeditione ſuſcepta*. nam στέλλεσθαι non tantum *mitti* ſignificat, ſed etiam *proficiſci*, vt cum alibi ſæpe, tum 205, 35.

P.138, v.8, pro ταύτην malim καὶ αὐτὴν, *& ipſam*: vel ſaltem ἢ ταύτην. V.29, fort. l. αὐξηθὲν νεῶν ἢ στόλον, *auctum nauium etiam claſſe*, i. tanta nauium copia, vt etiam iuſtam claſſem ſibi compararint. Lat.t.v.14, *infidis*] Gr. *immorigeris, refractariis*. Et mox, *acerin rer. geſt. rat. expoſc.*] Gr. *in operibus ſeu officiis exigendis*.

P.139, v.3, ἐν γε τούτῳ] P. ἐκ γε τούτων, *ſaltem iſta ratione*. V.9, σφαλῇ pro vulg. ἀφῇ repoſitum e P. & M. V.34, P. & M. ἐν αὐξήσει. Seq. v. pro τινα idem P. habet τίν' ἄλλον, *quem alium*. Lat.t.v.9, rectius Gr. ſic vertentur: *Quod ſi ille a vobis ad hæc emiſſus offenderit, (vt cum in aliis multis, tum præſertim in maritimis certaminibus fieri aſſolet) quemnam pro eo ad res magis neceſſarias inuenietis?* Et mox; *vniuerſa multitudo, velut ex compoſito, excl. Te.* Paulo poſt, *a mari ſurſum verſus*; qua de re ſupra quoque, 137, 20. V.36, *remp. enim gerere cupiebat; oſtend.*

P.140, v.6, ἐπ' αὐτῷ legitur etiam apud Dionem, pag.12. ſed aptius fortaſſis ἐπ' αὐτοῖς. V.20, ὡς ante ἑτέρων habet etiam P. ſed tollendum potius videtur. Lat.t.v.18, ſi νομὸν legas, locum ita vertes; *ſub Cappadocia præfectura cenſentur*; ſeu, *ad Cappadociæ præfecturam pertinent*.

P.141, v.18, κατοικοῦντας reſpicit non τὴν Παλαιστίνην, ſed incolas eius; per ſyllepſin: vt infra quoque cum alibi, tum 803, 11. V.23, incluſa οὐ expungitur a Xyl. velut ex præcedenti membro perperam repetita. Contra, incluſa δὲ, v.16, ex eodem X. & Dione addita. V.40, incluſa ὡς abeſt a P.c. ſed exſtat ea etiam apud Dionem pag.21. Lat.t.v.5, fortaſſe interpres ſcripſit, *qui ipſum adiuerant*: vt in Gr. eſt τοὺς προσιόντας αὐτῷ, *eum adeuntibus*. Paulo poſt etiam pro *coniunxit* rectius dixiſſet (vt in Græco eſt) *conſtituit*; i. compoſuit, ordinauit. V.44, Blancus verterat, *vt legis confidentia ſuperior eſſet*. poſſis etiam ſic reddere, *vt etiam ad legis ſuæ libertatem omni virium contentione eniterentur*. i. vt etiam legem ac religionem ſuam magna libertate profiteri auderent, totisque viribus aſſerere niterentur.

P.142, v.29, καὶ legitur etiam apud Dionem p. 21. ſed aptius vel καὶ, id eſt ἢ ἐν: vel ſimpliciter καί. V.20, ad τὴν διὰ τεσσάρων καλουμένην ἁρμονίαν, hæc adnotat Schottus; Immo dies, vt nunc nominantur, procedunt proportione διὰ τεσσάρων, & διὰ πέντε: ſi primũ diẽ tribuimus Soli, ſecundum Lunæ, tertiũ Marti, & ſic deinceps. Idem mox ad v.32, de duplici dierum ratione hæc adnotat; Prima ratio eſt hæc;

III	Luna	II
V	Mercurius	IIII
VII	Venus	VI
II	Sol	I
IV	Mars	III
VI	Iupiter	V
I	Saturnus	VII.

Secunda ratio eſt hæc;

Saturnus	I
Iupiter	II
Mars	III
Sol	IV
Venus	V
Mercurius	VI
Luna	VII
Saturnus	IIX
Iupiter	IX
Mars	X
Sol	XI
Venus	XII
Mercurius	XIII
Luna	XIV
Saturnus	XV
Iupiter	XVI
Mars	XVII
Sol	XIIX
Venus	XIX
Mercurius	XX
Luna	XXI
Saturnus	XXII
Iupiter	XXIII
Mars	XXIIII
Sol.	ab hoc nomen habet dies

ſecundus. Hæc ibi Schottus. V.41, P. & M. ἀφαιρουμένην, præſ. tempore: itemque Dio p.22.

P.143, v.1, λήψῃ pro vulg. λήψῃ repoſitum e P.c. & Dione, p.22. Paragraphi nota ¶ v.15, addita e P.c. quæ ideo fortaſſe appicta eſt, quia poſt longiorem veluti παρέκβασιν nunc demum ad primarium huius Epitomes ſcopum acceditur, Cæſaream videlicet hiſtoriam. V.45, rectius ἐμέμνητο. Paulo ante quoque, v.43, ſi malis δυνάμει τῷ λόγῳ, per me licet.

P.144, v.38, P. ἐπέπεμψαν: non inconuenienter. locus eſt apud Dionem p.61.

P.145, v.31, Græca ſic potius videntur reddenda; *longitudineq; adæquat Galliã reliquam & Hiſpaniam fere omnẽ, in pelagus protenta.* Sed & paulo ante, v.20, rectius legi *ad aquam perennem*, ex Indice cognoſces, in voce φαιόν. V.38, τεκμαιρομένοις præſenti tempore legitur etiã apud Dionem, p.72: fortaſſe tamen conuenientius aoriſtum τεκμηράμενοι.

P.146, v.18, P. χρηματίζεσθαι, errore ambiguo, pro χρηματίζεσθαι ſc. vel χρηματίσασθαι. V.22, pro ναΐσκος apud Dionem eſt νεὼς, pag.82. V.25, ἐς ὀξὺ legitur etiam apud Dionem. itaq; cum ſequenti accuſatiuo τὸ σύριγγα ſubaudienda eſt præpoſitio κατά. V.34, incluſam γὰρ omittit P.c. & mox diuerſa præpoſitione habet ἐκπομπῇ. ſed vulgata lectio exſtat etiam apud Dionem. Lat.t.v.19, Græca ita fere ſonant; *Nam quæ Aquila nominatur, (eſt autem parua ædicula, in eaque collocata eſt aquila aurea; erigiturque in omnibus per delectum conſcriptis exercitibus; & ab vno viro geſtatur ſuper haſta procera, cuius ima pars in acutam cuſpidem coacta eſt, vt in terra defigi poſſit) ex his igitur aquilis vna tunc Euphratem cum eo tranſire noluit.* Eius ædiculæ

ſiue

ſiue ſacelli meminit etiã Herodianus infra in Antonino Caracalla 544, 16.

P.147, v. 6, lacunula eſt etiam in P. c. ſed quid omiſſum ſit, incertum eſt. Locus apud Dionẽ exſtat p.81. V.8, pro ἰφϑίρη P. habet ἰφϑάρη, ſignificatione prorſus eadem, ſed ſono duriore. V.10, pro ὅτω idem habet τῶι: & v. 22, καὶ Ῥωμαίυς, *etiam Romanos*. ſed & illa lectio vitioſa eſt, & hæc minus vera.

P.148, v.5, pro ζωτίω in prima Xiphilini editione ſcriptum ζῶντες. vnde W. legit ζῶντες πυϑόμενα μὲ, quia in ſequenti membro mentio fit τῆς ἔργου. atque adeo apud Dionem quoque, p. 110, legitur, τὸ ὄνομα τῆς δικτατωρείας ἀπεῖπε, *dictatura nomen abdicauit*. poteſt tamen & ζωτίω retineri. V.19, Καισαρείως ὀνομάσαντες] P. Καισαρείως ὀνομάζοντες. V. 25, incluſum Ἀπαμεία, additum e P. & M. V.28, τῷ ἄλλῳ ποταμῷ, agnoſcit etiam interpres: ſed procul dubio legendum τῷ Ἄνᾳ, *ad Anam fluuium*: vt & P. ac M. c. habent, & Dio 112.

P.149, v. 25, incluſa ὑπ' αὐτοῦ addita e D. 114. ſed concinnior W. lectio, καὶ πολλαὶ μὲ μάχαι: quoniam hic proxime antecedit αὐτοῦ, apud Dionem vero inter hanc & ſuperiorem periodum aliæ ſunt interiectæ. V. 41, Stephan. mauult ἀϑλεῖα τὰ πολεμικά. ſed πολέμια infra quoque aliquoties hac ſignificatione vſurpatur, & apud Dionyſ. Halic. frequentiſſime.

P.150, v.2, γὰρ pro vulg. καὶ repoſita ex W. Apud Dionem 117 alia eſt membrorum connexio: idcoque ibi hæc particula non exſtat. V.25, incluſa abſunt a P. ſed agnoſcit ea etiam D. V.28, W. paſſiue legit ἐφονεύοντο. ſed actiuum ἐφόνευον & apud D. ipſum legitur, & narrationi magis conuenit. ſignificare namque auctor vult, multos etiam ſemimortuos aduerſariis cædem intuliſſe. Lat. t. v. 29, interpres rectius dixiſſet *paanem canebant*: vt Virg. quoque, *latum paana canentes*.

P. 151, v. 24, in P. c. titulus eſt hic, Καῖσαρ Ἰούλιος: omiſſo ſc. prænomine, & præpoſito cognomine: vt ſupra 143, 16. V. 31, poſt ὀδόη Xylander menſis nomen omiſſum putat. ſed fortaſſe potius expungendum hoc vocabulum, vt ſuppoſititium. fieri enim potuit vt vocalis ᾳ primum e præcedẽtis nominis fine a librario perperam ſit repetita, deinde ab alio per incuriam in vocabulum eius numeri quem alioqui ſignificat, conuerſa. Apud Dionem certe nulla numeri mentione legitur, pag. 122, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ποτε τὰ τε τῦ Μιϑριδάτου & τὰ τῆς χαλεπώτων ἐπινίκια ἤγαγε. Plutarchus Pompeium interfectum ſcribit μιᾷ ὕστερον ἡμέρᾳ τῆς γενεθλίου, *vno die poſt natalem ſuum*. Sequenti verſu pro ἐπὶ νίκαις rectius legi ἐπινίκια, vt apud Dionem eſt loco iam citato, viderat etiam W. Lat. t. v. 21, Græca ſic potius ſonant: *Conſentaneum eſt enim, ſceleſtorum facinorum pramia, etiam in hiſtoria contextu, cetera & proxime ſecundum ipſa facinora, ſubiungi.* Wolfius ſecundum huius periodi comma mancum eſſe putat, atque ita legit, τῶν ἀσεβῶν ἔργων ὅμοια τῇ καὶ ἐπίχειρα. ſed vulgata lectio eo ſenſu quo expoſui, non male conſiſtit. eandemque confirmat auctor ipſe, dum & hic ſtatim facinori pœnam attexit, & infra eandem repetit, 153, 4. Et v.40, *eoſque quoque inſuper exterrefactos in ſuas partes traduxit.*

P. 152, v.11, P. ὑπεχόντων: quod cum præced. ἐπιπέμψας belle congruit. V.19, idem P. προεδίδωσι, præterito perfecto: mox tamen v. 27, præſ. temp. προδίδωσι. Lat. t. v. 45, Græca ſic magis ad verbum expreſſeris; *Et alii ergo multi in mare deciderunt, & Caſar ipſe male periiſſet, partim veſtimentorum pondere, partim Ægyptiorum iaculis; (cum enim purpurea eſſent veſtimenta, facilius in ea dirigebantur ictus) niſi & illa abieciſſet, & poſt natatu aliquouſq. prouectus, nauiculam conſcendiſſet.*

P. 153, v. 18, προπλευσούμενοι, *pranauigaturi*, eſt etiam apud D. 136. in P. autem προσπλευσούμενοι minus cõuenienter. Mox etiam rectius apud Dionem eſt μηδενὸς φειδόμενοι: & ſeq. v. ὑπ' αὐτοῖς: illic genitiuo, hic accuſatiuo caſu. V.23, aptius προεπέμψε P. & Dio 137, 2. V. 28, pro ἄτε in P. eſt ἄλλα: nihil ad rem. V. 44, poſtremum periodi membrum procul dubio e duobus in vnum librarii vitio eſt contractum. videtur enim Xiphilinus ſcripſiſſe, ὡς τε ἐναντίως δι' αὐτῶν, & αὐτοὺς δι' ἐναντίων κατεργαζόμενος, *& hoſtes ipſorum manibus, & ipſos manu hoſtium conficiens.* Dicommaton autem eſſe debere hoc membrum, indicat primum particula τε abſque redditione poſita: deinde confirmat Dio 137, 40, καὶ τοὺς ἐναντίους ἅμα δι' αὐτῶν κατεργάζετο, & ἐκείνους ἀπωλλύει. Lat. t. v. 37, interpres diuiſe legit ἐν τέλει: verior ſenſus eſt; *aſſignatoque integro ſtipendio, promiſit ſe daturum qua ſtato militia tempore completo, dari conſueuerunt.* Poſt etiam, v. 42, malim *promptos gnauoſque fore milites*. Gr. ſonant: *abſque tergiuerſatione cum ipſo militaturos.*

P. 154, v. 17, inter ὄντι & ἀπογνόντα in P. c. interiecta eſt præpoſitio μετ': quæ locum ibi habere nequit, niſi abſolute accipiatur pro μετὰ ταῦτα. V. 27, pro ἐπίωσεν apud D. 144, contrario & luculento ſenſu eſt ἐστηλίτευσεν, *notauit, infamauit*, velut facinore ſuo publice in columnam infamium inciſo. V. 35, τὰς αἰχμαλώτους fœm. genere habet etiam P. c. Interpres maſc. gen. vertit *inter captiuos*. V. 46, ἀπέδωκε indicatiuo modo appoſitum coniunctioni ἄν, quia ſubiunctiuum eius verbi aoriſtum non eſt in vſu. Lat. t. v. 19, rectius interpres dixiſſet *in ſingulare certamen*, ſeu *in duellum*. vel ſic potius, *ſingulari certamine concurrerit, cum eoque mortuus ſit*. qua de re & Florus 418, 43.

P.155, v. 1, P. & M. & κριϑήσεσϑαι: itemque Dio 147. id eſt, *& reum futurum & pœnas luiturum eorum qua contra leges feciſſet*: vel, *& accuſatum & damnatum iri ob ea q.* V. 6, προεξωφλήκεσαν P. & M. c. ſcriptura eſt: apud D. geminata præpoſitione ſcriptum προεξαπωφλήκεσαν. V.7, apud D. eſt ἐκ τοῦ δείπνου ἐξῄεσαν, *a cœna diſceſſerant*. Lat. t. v. 35, ſic magis ad verbum reddideris Græca; *Equeſtri etiam ludo, qui Troia nominatur, vetere inſtituto decurrebant patricii generis pueri: & curuli certamine adoleſcentes honore illis pares concertabant.* Meminit & Sueton. 28, 17: & Dionyſ. Halicarn. 475, 29.

P. 156, v.10, apud D. 149, eſt, ἐπειδὴ & ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἐμβαλεῖν: itemque in Xylandri verſione, *intercalatis ſeptem ac ſexaginta diebus*. Eandemque lectionem confirmant quæ de anno xv menſium refert Sueton. 8, 37. V. 39, ἀδελφῆς legitur etiam in P. & apud D. 145, 5: ac rurſum infra initio Octauii, 161, 7: & apud D. 178, 14: immo etiam apud Eutropium ſupra 104, 18, Octauius Cæſaris ἀδελφιδοῦς nominatur. ſed Xylander probat ἀδελφιδῆς, ex Sueton. 18, 47. Lat. t. v. 48, malim *laxiore veſte*, aut *fluxiore veſte*, vt Suet. 9, 46.

P. 157, v. 2, ὀνόματος eſt etiam apud D. 154. ſed

conuenientius Xyl. legit ζώμαβε: vt mox v. 5, τὸ κακῶς ζωννύμενον. Suet. quoque 9, 46, fluxiore cinctura vſum ſcribit Cæſarem. V. 6, incluſa δὴ, addita ex P. V. 20, de Brutiorum quod refert Dio, affirmat etiam Eutropius 103, 42: ſed negat Dionyſius Hal. 192, 6. V. 25, in vulg. ed. eſt καλαστῆναι. quod etſi ferri aliquo modo poteſt, rectius tamen P καταστῆσαι, ſignif. actiua; vt etiam apud Dionem eſt αὐθεῖναι. V. 28, incluſa δὴ, addita e P. V. 46, M.c. εὐφημίᾳ. qui caſus ſi placeat, vt placere poteſt in cauſſali ſignificatione, mox eodem caſu legendum fuerit ἐπιλαθέσθαι. V. 47, articulus τὸ, additus e P. & M. Lat. t. v. 1, ſunt qui ὑπόδησιν *calciatum* interpretari malint. ſed Blancum recte vertiſſe *caligas*, auctor ipſe infra declarat 175, 11. viſe & Sueton. 9, 45.

P. 158, v. 16, ἐγεγένητο vno ν ſcriptum etiam in P. rectius. at v. 18, pro nomine Δία vt in vulg. ed. & P. ſic etiam apud D. 160 ſuppoſita præpoſitio διὰ: nullo ſenſu. nam per Δία Ἰούλιον alludit Dio ad *Diuum Iulium*, ſeu *Diuum Iulium*; quaſi Diioue prognatum. V. 22, χρήματα repoſitum e P. vulg. χρώματα legitur etiam apud D. quę ſcriptura ſi Dionis eſt, facti celeritatem deſignat; vt in illo, *dictum, factum*. V. 27, incluſa, ὅτι τάχιστα, addita e P. & M. & Dione ipſo. V. 35, pro ὑποπτεύεσθαι omnino vel cum W. legendum ὑποπτεύειν: vel ὑποπτεύεσθαι cum X. vel ſaltem ὑποπτεύσῃ. V. 38, malim, τῷ Μαξίμου τῷ Βρ βήματι: vt apud D. 162, τῷ πόντῳ βήματι. Lat. t. v. 3, Græca ſic magis ad verbum expreſſeris: *Atqui enim, urbem tantæ magnitudinis, quaeque orbis noſtri aſpectus patentis maximam pulcherrimamque partem tenet, & vt multas magnasque opes poſſidet, ita etiam hominum in ſe multos variosque mores habet, tum actiones pariter fortunasque varias publice ac priuatim experitur, nullo modo poſſe ſub populari regimine moderationem vti; facilius que vnum aliquem bonum quam multos inueniri; pluraq; ac maiora incommoda a multis malis quam ab vno manare neceſſario.* V. 19, Blancus verterat, *Deum & dominatorem rerum omnium Iouem coram nominare.* Ego ſic mallem; *Ac tandem ſupra cetera omnia, Deum quoque communibus ſuffragiis creantes, & Diuum Iulium (vel Dijouem Iulium) aperte appellarunt, & templum ei cum area dedicarunt, eiusque ſacerdotem Antonium, vt Dialem aliquem flaminem, deſignarunt.*

P. 159, v. 3, ἐξιδρώσας legitur etiam apud D. 161. ſed procul dubio ſcribendum ἐξιδίσῃ, *exſudaret*, i. excerneret in illo alui fluore. V. 32, P. κώμας pro ἐνεάσας: quod probat etiam interpres. Mox quoque rectius πεσεῖν ἀβεῖν quam πεσεῖν λαβεῖν. Dio aliis verbis vtitur 169. V. 41, apud D. 170, eſt πέντε καὶ ἑβδομήκοντα, LXXV. Sueton. 17, 1, populo viritim trecenos ſeſtertios a Cæſare legatos ſcribit. V. 46, pro τι, antecedens μὲν poſtulat δέ. Lat. t. v. 35, Græca ſic magis ad verbum ſonant; *Cum porro inter eos conueniſſet, ac Brutus ad Lepidum, velut cognatum ſuum; Caſſius vero ad Antonium ſe contuliſſet; atque vna cœnantibus cum alia (vt in talibus conſentaneum eſt) dicerentur multa, tum Antonius Caſſium interrog.*

P. 160, v. 14, P. & M. ἀνάξιον. V. 17, pro prænomine Πούπλιος in vulg. exempl. ſcriptum Γάιος: vt Blancus quoque verterat, *quod Seruilius Caſca, homo locuples.* ſed Πούπλιος eſt etiã apud Dionem 177, 2: & rurſum infra 176, 30: 196, 35. V. 26, pro βασιλείαν P. habet βασιλειῶν, *regnis*. Lat. t. v. 24, Græca ita ſonant; *cum ei rerum a Cæſare ordinatarum examen commiſſum eſſet*; ſeu, *cum ei demandatum eſſet vt res a Cæſare ordinatas examinaret*. videtur enim διοίκησις ibi potius eſſe ordinatio & diſpoſitio vltimæ voluntatis, quam adminiſtratio.

P. 161, v. 17, ἀδελφῆς pro ἀδελφιδῆς ſupra quoque legitur 156, 39. ac fortaſſe ita ſcriptum ab ipſo auctore: præſertim cum idem Eutropius quoq; ſcripſerit 104, 16. Suetonius tamẽ & alii, Cæſaris pronepotem faciunt Octauium. vnde Xylander vtrobique legit ἀδελφιδῆς. V. 10, incluſa, ἐγράφη μὲν, addita ex P. & M. & ipſo Dione. V. 11, ἀδελφῷ eſt etiam apud D. ſed Xyl. legit ἀνδρὶ, *viro, marito*, ſecundo ſcilicet: vt Suetonius quoq; 19, 38, L. Philippum Octauii vitricum facit. V. 15, pro τὸ ἐξουσίας rectius apud D. legitur τὸ οὐσίας: itidem q; apud Eutropii metaphraſten ſupra 104, 18. Sequenti v. & vulgati libri & P. c. habẽt ὅτι καὶ, ordine inuerſo. noſtra lectio καὶ ὅτι, exſtat etiam apud D. V. 17, P. ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος αὐτοῦ, *ex ipſo Apolline*. ſed αὐτὸ legitur etiam apud D. Ibidem M. κεκινημένη. V. 35, incluſum ἰδὼν, additum e P. c. V. 44, Dio 179 pluraliter habet μάστιγας, *flagra*. Lat. t. v. 40, Græca ita ſonant; *rapto e manibus eius pane, in altum ſubuolauit; mox volatu delapſa, eum illi reddidit*. Suetonius paulo exactius 59, 17. A Dionyſio & Liuio ſimile quid narratur de Tarquinio Priſco; itemq; in Viris illuſtr.

P. 162, v. 15, & πεσημαίνειν ferri poteſt, & πεσημαίνων ſubſtitui. apud D. 179 eſt πεσημαίνει. V. 20, pro μέγα Dio habet μεγάλα: & mox P. & M. ἐπιπλεῖστον pro ἐκπίπτως. V. 35, apud D. eſt τὸ κλῆρον αὐτὸν διαδέξασθαι, per hypallagen aut ellipſin. X. & W. legunt τὸ κλῆρον αὐτοῦ διαδέξασθαι: vt infra 175, 40: 201, 42, & alibi. V. 42, incluſa καὶ abeſt a P. Lat. t. v. 20, rectius interpres vertiſſet, *eumque ad patricios introducere*: vt Suet. quoque 18, 24. Octauiam gentem per d. Iulium ad patriciatum reductam ſcribit. V. 38, Gr. *quam ullus vir*. V. 48, *de ſublimi loco*, ſuperfluum eſt.

P. 163, v. 16, pro ἐγγύησεν apud D. 181, eſt ἐγγυῶσιν: quod melius congruit cum præcedẽti ἐβεβαίωσεν. ſed ferri tamen etiam ἐγγύησεν poteſt, ſi ad ſenatum & proceres referatur. V. 28, M. c. ὅπῃ pro ὅτι: quæ ſcriptura notata etiam alibi.

P. 164, v. 3, locus apud D. 184, eodẽ plane modo ſcriptus eſt. ſed congruentior videtur hæc lectio; τὸ τε φῶς τοῦ ἡλίου, ποτὲ μὲν ἐλαττοῦσθαι τε καὶ σβέννυσθαι, ποτὲ δὲ &c. V. 43, ὀλιγοστὸς pro vulg. ὀλίγος repoſ. e P. & M. V. 37, incluſum λογίσας abeſt a P. c. Apud D. 210, pro eo legitur ἀνθρώπους, eadem ſignif.

P. 165, v. 19, λήψεται eſt etiam in P. & apud D. 213. nec male; ſi ad Cæſarem Octauianum referatur.

P. 166, v. 4, aoriſta κατηγάσασθαι & χρήσασθαι poſita pro futuris; vt ſupra 149, 4. V. 7, rectius apud D. 217, πλὴν τῆς Βονωνίας, *præter Bononiam*. V. 30, pro καταβαλὼν apud D. 218 eſt καταλαβών: minus conuenienter. V. 33, νὺξ legitur etiam apud D. ſed aduerbialis genitiuus νυκτὸς ibi omiſſus eſt. Lat. t. v. 34, Gr. ita ſonant; *lupus in caſtra & in tentorium eius, cœnam ibi adornantis, ingreſſus, menſam deiecit; vires ſimul & difficultatem inde ſubſecuturam præſignans.*

P. 167, v. 7, incluſum αὐτῶν nec Dio agnoſcit 220, nec fert ſententia. Contra, incluſum πῶς v. 18, a P. omiſſum, idem D. agnoſcit. V. 20, rectius apud D. ἀπώλλυτο, præterito imperf. V. 29, apud D. inter ἄλλους & ἀλλήλους interiecta eſt particula αὖ: minus

minus tamen neceſſaria. V. 40, pro ἐκπηδήσαντα idem D.221 habet ἐκπηδήσαντα, *exſiliens.*

P. 168, v.7, P. ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός, *pro marito ſuo*: quod etſi aliquo modo videtur ferri poſſe, conuenientius tamen ὑπό, vt declarant ſequentia. atque ita eſt etiam apud D.221. V. 23, τὸν μὲν γὰρ apud D. quoq; 222 ellipticώs legitur, ſubaudito ex preced. ἀκριβ... μένον τὸν ἔστιν: atque adeo γὰρ ibi poſita pro γοῦν. Lat. t. v.36, *ſellam* pro *lecticam* reponit Lipſius Elect. lib. 1, c. 19: ſicut & Gloſſis vet. δίφρος eſt *ſella*; & διφροφόρος, *ſellarius.* V.49, Gr. ita ſonant; *cumq. finxiſſet ſe herum fugientem occidiſſe, fides ei partim e ſpoliis, partim e ſtigmatum notis eſt habita.*

P. 169, v.11, P. γινόμενον pro γινόμενον: & v.32, ἐναυξεν pro ἐσώσεν. V.43, τοὺς ὠνητὰς ἀπήλαυνον etſi ferri aliquo modo poteſt, vt ſit, *a venalib. depellebant*, i. a venalium emptione: tamen verior fortaſſis eſt hæc loci ſcriptura; τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς ὠνησομένους, ἀπήλαυνον, *ceteros quidem qui emere cuperent, depellebant.* Eius certe lectionis veſtigia ſunt apud D.224,3,6. L.t.v.3, Gr. ita ſonant; *atque ita & illum ſimul conſeruauit, & ipſe honore eſt affectus.* Paulo poſt, v. 7, Blancus ita verterat; *In eadem cauſa etiam is eſt qui, quo patri ſ.* appellatiue ſcilicet accipiens ὁσίως vocabulum: pro quo in P. & M. c. ſcriptum ὅσιος, dempto fine. ſed eo modo & ſententiæ & ſtructuræ vis inferretur; immo ipſi etiam auctori; qui ſuperiorum exemplorum nomina interiiſſe, ſequentium exſtare ſignificat. quamobrem etiam Xylander in ſua verſione pro *quoque* rectius dixiſſet *autem*; ſic; *Oſius autem Geta.* V.31, Gr. ita ſonant; *Claſſis enim imperator creatus, marique imperio aliquamdiu felici ſucceſſu vſus, poſt quã & ipſe proſcriptus eſt, Siciliam occupauit: Italiaque ex propinquo incubans, cum & iis qui proſcriptorum aliquem ex percuſſorum manibus ſeruauiſſent, duplam pecuniæ ſummam promitteret, & illis ipſis receptacula honoresque deferret, multos conſeruauit.*

P. 170, v.40, W. legit τοὺς περὶ τὸν Βροῦτον καὶ τὸν Κάσσιον: non male; vt patet ex D.226. V.42, incluſa, in vulg. lib. omiſſa, agnoſcit idem D. ibidem, ſed repetita præpoſitione atque articulo, ſic, παρὰ τε τὴν τοῦ Ἁρμοδίου καὶ παρὰ τὴν τοῦ Ἀριστογείτονος. Lat. t. v.13, Gr. vox ἡρῷον non *ſepulcrum* ſignificat, ſed *monumentum heroicum*; ſeu fanũ id fuerit, ſiue ſepulcrum. Paulo poſt, v.15, Blancus verterat, *ad hos in quibus fuerat occiſus, ad alnum purgãdam relictis.* Sed Xylandri verſionem probat quod apud D.225 legitur, τό τε οἴκημα ἐν ᾧ ἐσφάγη, ἀποκλεισθῆναι ἐκέλευσε, *& conclaue in quo fuerat iugulatus, confeſtim occluſe runt.*

P. 171, v.2, P. ἐχρῆτο τε, *vtebaturque.* V.31, P. ἐπὶ πολλῶν. ſed ἐπὶ πολλοῖς legitur etiã apud D.234.

P. 172, v.6, incluſa καὶ, addita e P. & D.235, 41. Ibidem mox vulg. l. atque adeo D. ipſe 236, 1, habet τὴν σιτίων. noſtram ſcr. e P. c. deſumptam, probat ipſa etiam ſententia. V. 19, P. ἐχρῶντο, plur. num. quod per ſyllepſin ſeu ſyntheſin excuſari poteſt. Mox v.21, idem P. habet πράσσουσι indic. modo. V.38, ſunt qui malint per tranſpoſitionem τῷ τε τῷ πρ. ſed vulg. lectio eſt etiam apud D. 237,4. V. 45, pro ἐσφάχθαι apud D. eſt ἐσφάλθαι, *offendiſſe, cecidiſſe.*

P. 173, v.3, καταπρξάσθαι ſupra quoque pro futuro vſurpatum 149,4: 166,4. ſed apud D. hic diſerte ſcriptum καταπρξάσεσθαι, 237, 22. V. 5, q. e. κατακλεισθείς: vt Blancus quoque verterat, *intra munitiones concluſit.* ſed κατέκλεισε eſt etiam apud D. V.13, X. mauult μάχῃ κριθῆναι τὰ ὅλα, *prælio de ſumma rerum decernere.* V.23, Bruti exclamatio iiſdem plane verbis apud D. eſt 238. Ad verbum Latine ita ſonat; *O miſera virtus; fabula vtique eras aliâs: ego vero te vt rem colebam. ſed enim tu fortunæ iugum ſubiſti.* Eius exclamationis priorem partem Florus inuertit; 421,27; *non in re, ſed in verbo tantum eſſe virtutem*: poſteriorem Plutarchus ſic interpretatur, τὴν τύχην ἰσχυροτέραν ὑπὲρ τῆς παιδείας: & Florus ſic, *fortunam efficaciorem eſſe quam virtutem.* De eadem viſe & Petri Victorii adnotationem Var. lect. lib 23, c. 2.

P. 174, v.30, P. ἐκ τοῦ δήμου, ſing. num. itemq; Dio 242. Lat. t. v. 12, ita potius ſonant Græca; *quod Cæſar initio totam Italiam (niſi ſi quis emeritorum aliquid aut dono accepiſſet, aut ex publico emptum teneret) vna cum ſeruitiis & cetero inſtrumento, dominis ademerat, militibusque dederat.* Sic v.27, *agrum quem aliqui eorum tenebant.* Et v.46, *Et quid hæc miretur aliquis, cum & enſem accingeret, & teſſeras militibus daret?*

P. 175, v.18, vacuum ſpatium in P. c. aliquid deeſſe indicat; ac ſuſpicionem auget quod in altero periodi membro eſt ſingulare verbum ἐδύνατο, in altero plurale καθεῖλον. attamen & apud D. 245, totus locus ita legitur, absq; vlla defectus nota: tantum poſt ὅσα τε, v.17, apud D. inſerta eſt καί: pro τῷ vero, v. 19, in vulg. ed. eſt τό, perperam. Ibidem v.18, pro ἐδύνατο M. c. habet δυνατὸν, l. τῶ. V. 32, nota præpoſterum nominum ordinem; & mox v. 36, rectum. Lat. t. v.1, ita ſonant Gr. *vt ſe diremptores (ſeu pacificatores) indicesve præberent controuerſiarum quæ inter ipſos eſſent.* V.49, *interius quidem leuibus eas virgis diſtinguens, exterius autem crudum bonis corium, orbiculati clypei in morem, obducens.*

P. 176, v. 40, pro τά τε P. habet τότε, *tunc*; hoc ſenſu, *cetera omnia quæ trans Ionium ſinum tunc in Europa & Aſia Romanis parebant.* Vulgata ſcriptura exſtat etiam apud D. 251, 6.

P. 177, v.3, pro λιμὸς apud D. 252, 5, ſcriptum λοιμός, *peſtilentia*: minus recte. V. 11, incluſa δὲ, abeſt a P. Lat. t. v. 45, ita ſonant Gr. *ineoque & conſalutabant ſe mutuo natantes, & inter amplexandum aquis mergebantur*; præ lætitia ſcilicet factæ tam deſideratæ pacis.

P. 178, v.4, P. ἀδελφῷ, *fratri*: falſo: recte D.255 ἀδελφιδῷ, *nepoti ex ſorore.* V.19, lacuna eſt etiam in P. c. ac ſequentia de Domitio Caluino, non de Ventidio a Dione ſcribi, notauit X. Locus apud D. eſt p.256,257. Lat. t. v. 16, ita potius ſonant Gr. *atque is Parthos munito loco caſtra metatos, præter Labieni voluntatem ob ſuperiorum victoriarum ſucceſſus ſeſe adortos, magna vi in fugam vertit.* Et v. 47, *quem Cæſar ſuſtulit, & ad patrem miſit. ille autẽ non multo poſt moriens, & Druſo huic & Tiberio Cæſarem curatorem reliquit.*

P. 179, v.24, pro δύο σιαυ... quidam legunt σιαυτοῖν. quod apud D. quoque legitur 260; ſed cum additamento vulgatam lectionem exæquante. V. 29, τοὺς Γαλάτας προεστολισμένους, exſtat ibidem. ſed Xyl. datiuo caſu mauult τοῖς Γαλάταις προεστ.

V. 42, σωτηρίους pro vulg. σωτηρίους repoſitum ex eodem D.

P. 180, v.13, pro ἄσκησιν D. 261 habet ἄκεσιν, *medicationem*: rectius. Ibidem pro εἰσὶν ἐπιτήδειοι ſcriptum εἶναι ἐπιτηδειότατα: non male; ſi ad ἀμφότερα τὰ σώματα referas. V. 24, προσωποῦται legitur apud D. quoque ibidem: at P. & M. & alii c. habent προσω...: vt infra 325,35. ſed vel προσωποῦται vel προσφωνεῖται huic

loco videtur conuenire melius. V. 40, poſt ἐφύτευσεν addendum e D. commation hoc; ἣ ἐρριζωθεῖσα ηὔξησεν, *quæ & radicibus actu creuit.*

P. 181, Lat. t. v. 28, ita ſonant Gr. *& ad terram breuia habentem, quorum imperiti erant, allabi (ſeu impingere) reformidabant.*

P. 182, v. 1, M. c. συμμαχίᾳ: quod tamē pro conflictu non eſt vſitatum. V. 42, rectius cum W. legemus καταλογισθέντα, accuſ. caſu. Lat. t. v. 6, aptius ita verteris Gr. *nec tamen feliciter ea occaſione eſt vſus.*

P. 183, v. 21, incluſum ἐκ, additum ex D. 268. Lat. t. v. 19, rectius, *ad Cæſarem ſe contulerunt*; i. in Cæſaris partes tranſierunt. V. 35, *quod cladem Craſſi ductu ſuperiore anno acceptã, ipſe anno ſequenti eodem die Parthis rependiſſet.*

P. 184, v. 20, incluſum πάντα, non habet P. ſed agnoſcit D. 273. V. 26, ἀξιοπιστίας aliquo modo corruptum videtur: ſed ſi ante ὅπη ſubaudiatur τὸ, τι, recte & ſenſus conſtabit & ſtructura.

P. 185, v. 26, pro ὀχλῶντο apud D. (281, 9) legitur aoriſtum ὀχλησάν: nec male ante hoc ipſum participium ex eodem D. addetur τὸ Μάρκιον ὀνομαζόμενον: vt non generaliter aqua, ſed ſpecialiter aqua Marcia intelligatur. V. 38, locum mutilum eſſe, notat X. Videntur tamē quæ apud D. interiecta ſunt, a Xiphilino velut parenthetica, data opera omiſſa eſſe. V. 43, incluſum articulum τὸ, nec P. agnoſcit, nec Dio. Lat. t. v. 18, Gr. ita ſonant, *Armeniorum regem, dolo ac fraude captum, quod ſibi in bello contra Parthos non tuliſſet auxilia, argenteis catenis circumduxit; poſt & aureis catenis vinctum ad Cleop. adduxit.*

P. 186, v. 13, apud D. 284, plurali numero eſt ἐψηφίσαντο: rectius. nec enim ad Cæſarē Octauium, ſed ad S. P. Q. R. id verbum refertur.

P. 187, v. 15, incluſum commation τετρήρης τε, non agnoſcit P. nec Blancus interpres: Dio 292 hoc ipſum τετρήρης habet pro πεντήρης: atque alterum abeſſe debere, res ipſa ſatis declarat. V. 22, εἰ μὲν, ſine redditione vſurpatum: ſubaudiendum καλῶς ἔχει, vel ſimile quid. plena ſtructura eſt paulo poſt, v. 35. V. 26, incluſa, ἐπεὶ μάλα ἄλλως, abſunt a P. c. ſed agnoſcit ea Dio quoque 296. ac ſimilis vſurpatio particulæ μάλα eſt etiam infra 189, 34.

P. 188, v. 29, P. ἐν αὐτῆς. ſed ſingulare αὐτοῦ legitur etiam apud D. 299. Lat. t. v. 24, ita ſonant Gr. *cumque ita velis confeſtim ſublatis in aquor euecti, ventum ſecundum forte fortuna eſſent nacti, Antonius ea re viſa, & ipſe ſubſecutus eſt.* V. 28, *lapide quadrato a fundamento exſtruxit.* V. 48, *capite inclinato* (ſeu incuruato) *proſpectantem.*

P. 189, v. 6, ἐπεμπλήσθη legitur etiam apud D. 301. alioqui maluerit fortaſſe aliquis ἐπήλθε, *aduerſus eũ venit.* V. 24, pro τῶν Dio 305 habet τούτων: & mox P. ὡς pro οἷος. ſed vulgata lectio proba eſt. V. 36, D. melius cum articulo habet ἐς τὴν γλῶ. Lat. t. v. 9, ita ſonãt Gr. *Cum porro Cæſar Alexandriã iam teneret, ipſamque Cleopatram intra regiam in libera cuſtodia ſeruaret, ſupplicabat ea Cæſ.* Et mox v. 15, *negligentiam ſeſe ornans, (nam e lugubri habitu mirifi cus ei decor accedebat) in lecto conſidebat.* Paulo poſt pro *Statuis* mallem *Imaginibus, Simulacris, Signis.* V. 28, *Hac cum diceret, palpebris oculisq; in Cæſarem leniter intortis, modulatos quosdam edebat eiulatus, delicataque eum voce alloquebatur.*

P. 191, v. 11, incluſum τι, abeſt a P. c. ſed agnoſcit illud etiam D. 311. V. 39, plusquamperf. ἐπεφύκει legitur etiam apud D. 334: habita ratione non temporis potioris, ſed perſonæ. Lat. t. v. 15, malim, *in ipſo naſo affixum habet.* V. 25, ita ſonant Gr. *Atque hæc partim ſub regum, partim ſub populi, partim ſub principum imperio, ſeptingentis & viginti quinque annis Romani vel fecerunt vel paſſi ſunt. Exinde rurſum mero vnius imperio regi cœperunt.* Et v. 35, *vt imperium deponeret, efficeretq; vt æquo iterum iure omnes eſſent.*

P. 192, v. 9, pro ἀδελφοῦ Dio 336, 10, habet ἀδελφιδῆν, *ſororis ſuæ filiam*: quam Xylander Marcellam vocat in Annotationibus & Stemmate Cæſaris. Poſt eidem Agrippæ idem Auguſtus, Marcello defuncto, Iuliam filiam vxorem dat, 199, 21. V. 11, ὁμοίως τῷ ἑαυτοῦ legitur etiã apud D. at P. habet τῷ αὐτοῦ. V. 37, P. δημοτικόν. ſed δημοκρατικόν, agnoſcit etiã D. 340. V. 44, apud D. 341, 6, ſcriptũ ἐν ὡς, *etiã ſic*, id eſt etiam in abſoluta imperii maieſtate. Lat. t. v. 34, Græca vox καλλωπιζόμενος ſonat, *velut inſigni ornamento in ſeſe venditans ſeu iactitans.* V. 42, *vt accurato ſeptus eſſet præſidio.*

P. 193, v. 6, P. καρπῶται; & tamē in ſequenti membro ἔχει: qualis modi diuerſitas eſt etiam pag. ſeq. v. 34. Dio (341, 12) vtrobique optatiuo verbi modo habet καρπῷτο, & ἔχοι. V. 12, incluſa ὡς, e P. & M. addita, ſi retinēda videatur, commation iſtud coniungendum erit cum verbo ὑπέσχετο. Lat. t. v. 15, interpres legit ἐγκληρωθέντα. ſi ἐκκληρωθέντα cum vulg. libris retineamus, ſenſus eſt; *quin & gentes ſorte ſibi aſſignatas redditurum ſenatui poſt decennium.* Sic v. 33, Gr. ſonant; *atque ibi prætorium habebat.*

P. 194, v. 32, pro ἀρχῇ malet fortaſſe aliquis ἐξ ἀρχῆς: inquit Stephanus. ſed ſine præpoſitione hęc vox apud Dionem quoque legitur, & pag. ſeq. v. 11 eodem modo repetitur, quanquam cum articulo; aduerbiali videlicet ſignificatione pro *plane, omnino*: itidemque alibi ſæpe. V. 34, ἀγαπῴη, & ſequenti membro αἰδοῖντο, leguntur etiam apud D. 345, 13: cum ſyntaxeωs regula poſtulet ἀγαπῷεν, ſubiunctiuo verbi modo. Lat. t. v. 15, malim, *vt piaculi reus*, ſeu *vt piacularis.* Et mox ita ſonant Gr. *Atque hæc iſto modo & per appellationes iſtas acceperunt; vt nihil, niſi datum ſibi, habere videãtur. Sed inſuper etiam aliud, quod nulli veterum Romanorum tributum fuit, ſunt adepti. legibus enim ſoluti ſunt, vt Latina verba ſonant.*

P. 195, v. 20, particula ἐ ante πᾶσιν, etſi pro intenſiua *etiam* accipi poteſt, rectius tamen poteſt omitti, vt apud D. 346, 2. V. 22, αὐξήσεις & ἴξεις leguntur etiam apud D. at in P. c. αὐξήσει & ἴξοι. V. 38, D. ἐκείνῳ ἥρωας, communi more. V. 43, ἀποδεικνύει) habet idem D. at P. & M. ἀποδείκνυσι): ſtructura minus vſitata. Seq. v. διώκων, habet etiam D. & P. at q. ed. διώκειν, ſignif. plane diuerſa.

P. 196, v. 36, ἀρκτους τε τετρακοσίους habet D. quoque 349: genere tamen fœminino, τετρακοσίας. at P. c. ἄρκτους τετρακοσίας, *vrſos quadringentos.*

P. 197, v. 4, interpres legit προεχώρει, *proceſſit.* V. 15, aptius præteritum, ἐπεφέροντο. Dio 350 habet ἐσυμπροσεκινδύνευσε. V. 38, incluſum ὡς, in P. c. præteritum, exſtat etiam apud D. V. 43, τά τε τῆς ψυχῆς ἔργα, habet idem Dio 351, 4: at P. ψυχῆς, *animi, ingenii*: minus conuenienter. Lat. t. v. 6, ita ſonant Gr. *ita vt maior exercitus pars interierit. Non erat autem morbus iſte ſimilis conſuetis morbis; ſed in caput ingruens, exareſaciebat illud, ægroſque confeſtim perimebat: ſi qui vero eluctarẽtur, eis in crura deſcendebat.*

debat, tranſceyſiſque ceteris corporis partibus vniuerſis, etiam illa infeſtabat.

P. 198, v. 3, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μούσα, eſt etiam apud D. 351. alioqui mallet fortaſſe aliquis ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Μούσα, *ab eodem Muſa.* V. 35, incluſa, αἰτίαν ἔχοντες, addita ex D. 354. itidemque ὑπ v. 41. V. 45, pro ἄχρι τῆς χώρας τῆς Ἐλεφ. Dio 355 habet μέχρι τῆς πόλεως τῆς Ἐλεφ. *vſque ad vrbem Elephantinen:* cuius Herodotus quoque aliquoties meminit lib. 2.

P. 199, v. 18, mutilum eſſe locum, notat X. Apud D. ſane plenius ac dilucidius ita hæc leguntur, 356: ὥστε καὶ ἐκ τούτου διαδειχθῆναι, ὅτι ἀδύνατον ἦν δημοκρατουμένους σφᾶς σωθῆναι. μικροῦ γοῦν τινος ἔν τε ταῖς ἀρχαιρεσίαις καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐταῖς κοινωνοῦντες, ἐθορύβουν. id eſt, *vt inde quoque manifeſtum fieret, fieri non potuiſſe vt ſub populi imperio ſalua maneret reſp. quippe quod populus, etſi parum iuris ac poteſtatis ei erat reliquum, in comitiis ſcilicet atque ipſis magiſtratibus; tamen in iis ipſis turbas ciebat.* Epitomes verba melius conſtabũt ſi legamus, μικροῦ γοῦν τινος κοινωνοῦντες μορίου, ἐθορύβουν: *quippe qui, cum exigua adhuc iuris parte potirentur, tamen tumultuarentur.* V. 21, in vacuo ſpatio deeſſe θυγατέρα, *filiam*, patet ex ſeq. 201, 44: 205, 18: 206, 4. V. 27, incluſus articulus τοῦ, abeſt a P. V. 39, pro vulg. Κοιλίου Camerarius repoſuerat Μαικήνας, *Mæcenas.* ſed Κυζικηνοὺς cũ Xyl. legendum eſſe ex D. 357, 6, manifeſtum eſt etiam ex ſeq. 235, 4. V. 41, pro τι P. habet σι: e quibus compoſitione facta legendum videtur τισὶ, *quibusdam.*

P. 200, v. 13, pro ἐνδημίαις legẽdum videtur ἐκδημίαις, *egreſſu ex vrbe:* vt ex ſeq. colligitur. V. 19, interpres legit ἐν οἷς καὶ Μυρλέας. apud D. 360 aliter hæc leguntur, tam quod ad ſubiectum, quam quod ad prædicatũ attinet. Seq. v. pro ἐδίκαζεν apud eundem D. eſt ἐδικαίωσε, vt pag. præced. v. 42. Lat. t. v. 30, Gr. ſonant; *vt propter potentia dignitatiſque commutationem, plus ludibrii probrique incurreret.* V. 38, *erat enim ex generoſioribus*; non ortu dumtaxat, ſed etiam animo. Et 44, *cum a domeſticis laribus liberam de his loquendi copiam afferre non poſſet; vt qui & cum pluribus mulieribus coiret, & Liuia (vt perhibetur) ſubiectus eſſet; quam & ipſam, viuo eius marito priore, vxorem duxerat.*

P. 201, v. 5, P. θυσιάζοντες. Ibidem mox liquidior erit ſtructura, ſi præpoſita continuatiua legamus, ἐπειδὴ ὁ Καῖσαρ ὠργίζετο. V. 20, poſt εἰσφοραὶ ex D. 363, inſerendum κατὰ μῆνα, *ſingulis menſibus.* V. 30, πολλὰ legitur etiam in P. c. & apud D. 364. ac ferri aliquomodo poteſt, hoc ſenſu; *cetera quoque magno numero aceruatim congeſta ſeu conſtructa.* alioqui ſimplicior eſſet lectio, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα.

P. 202, v. 2, pro ἐπιβουλεύοιτο apud D. 362 eſt ἐπιβουλεύηται, ſubiunctiuo verbi modo. V. 19, παρ' αὐτοῦ agnoſcit etiam interpres; apud D. 367 non legitur hoc commation: nec video quid huc faciat: niſi forte Cornelium iſtum ab Auguſto cenſore notatum ob vxoris mores intelligamus. Lat. t. v. 6, ita ſonant Gr. *quamquam Romani nummos argenteos, alii plures, alii pauciores, ei, primo anni die adeuntes, ob beneuolentiam donabant.* qua de re & Suet. 31, 17.

P. 203, v. 11, pro ἔδοξε q. l. ἔδειξε. vulg. lectioni patrocinatur quod apud D. eſt, 362, λόγον τινὶ παρέσχε. V. 17, omnino contra exemplarium conſenſum legendum ἐκ ἀταλαιπώρως, ex D. 373, 10. V. 38, incluſus articulus τὸ, abeſt a P. c. ſed exſtat etiam apud D. 374. Lat. t. v. 12, ita ſonant Gr. *id non forte fortuna, ſed ſtudio & prænotione quadam ab eo factum eſſe.* V. 44, *qui ſine probabili aliquã cauſſa e ſenatu emanerent.*

P. 204, v. 2, mutilata vox apud D. quidem integra legitur, 374: ſed præcedens καὶ ibi non exſtat. forſan ea in articulum verſa legendum, ἀλλὰ ἡ αὐκτωρίτας λεγομένη ἐγίνετο, *ſed fiebat ea quæ dicebatur Senatus Auctoritas:* id eſt, declarabatur quid patribus auctoribus decretum eſſet. Blancus ita locum verterat; *quamquam ſine effectu erat, quod rata non eſſet ſine Cæſaris auctoritate; hoc eſt, niſi certa eius ac manifeſta acceſſiſſet voluntas. nam ea eſt verbi ſignif.* V. 13, pro συνελθεῖν apud D. eſt ἐλθεῖν, 375, 1. V. 25, κατὰ δεσπότην legitur etiam apud D. 375: at P. μετὰ δεσπότου, *cum domino*; perperã. Hic vero Dionem a Tacito diſſentire, notat Lipſius Comment. in Tacit. Annal. lib. 2. V. 25, τῶν pro vulg. τινῶν repoſitum e P. c. ſed verius fortaſſe τούτων. Mox ſane v. 27, pro αὐτοῦ rectius apud D. eſt αὐτὸ, *id.* Idem D. ſeq. v. pro διὰ τούτων habet διὰ τοῦτο, *propter hoc.* V. 41, in P. c. duplex eſt ſcriptura: primum μόνη; deinde finali ſyllabæ ει ſuperſcriptum οι.

P. 205, v. 7, incluſa δὴ, addita e P. V. 11, χαμμάτων eſt etiam apud D. 376. P. & M. habent χάμματα: quod etiamſi vertas in adiectiuum χαμματικά, tamen vulgata ſcriptura melior eſt. V. 15, rectius D. 377, τῇ ἰδίᾳ τῇ ἀρχῇ, geminato articulo. Lat. t. v. 15, vt Blancus στενωπάρχους interpretatur *curatores angiportuum*, ita in Vrbis deſcriptione apud Aurelium Victorem leguntur *Curatores*, bini fere in qualibet vrbis regione. videntur tamen στενώπαρχοι eſſe potius *Vicorum magiſtri*, ſeu *Vicomagiſtri*, vt idem Victor nominat, & Sueton. in Auguſto indicat, cap. 30. V. 39, ita ſonant Gr. *vt & conſpectu & factis e medio eis cederet:* id eſt, vt e medio digreſſus, nec conſpectu eos nec factis offenderet. V. 48, *ſingulis ſexaginta drachmas dedit:* eorum ſcilicet quibus frumentum e publico dabatur.

P. 206, v. 46, ἄστρων habet etiam D. 378. P. pro eo habet ἴσων, & in marg. ἔργων: nihil ad rem.

P. 207, v. 5, συνήνεγκεν exſtat apud D. ibidem. in P. eſt tantum præpoſitio συν: ceterarum ſyllabarum relictum eſt ſpatium vacuum. V. 33, rectius apud D. τὴν παρὰ τοῦ δήμου οἱ γενομένην. V. 40, rectius apud D. & in M. c. τότε μὲν οὐδὲν λύπων. Lat. t. v. 35, ita ſonant Gr. *vel etiam quod pontificis erat, ſ. ea domus.*

P. 208, v. 14, incluſa καὶ, addita ex D. 379. V. 28, incluſa ἐν, abeſt a P. c. Apud D. expreſſa quidem eſt ea præpoſitio, ſed omiſſum participium ὑπαρχόντων, ellipſi vſitata & eleganti. V. 33, incluſa καὶ, addita ex D. 380. itidemque ἢ & καὶ v. 45. Lat. t. v. 33, ita ſonant Gr. *nec perſuadendo nec cogendo poſſis exſtirp.*

P. 209, v. 1, P. ἡμᾶς, accuſ. caſu: minus conuenienter. V. 10, incluſa καὶ, abeſt a D. 380. contra, eadem ex eodem addita, v. 24. Idem D. ſeq. v. pro τύχῃ multo rectius habet ψυχῇ, i. *puro curarumque ac ſuſpicionum vacuo animo.* V. 29, incluſa, τίς γε, addita ex D. Sic mox καὶ & σὺ, v. 36: & contracte τἀγαθὰ pro τὰ ἀγαθά. V. 39, P. c. οὐ γάρ τι ἔστι: nullo ſenſu idoneo. vulgata lectio exſtat etiam apud D. ac ferri aliquo modo poſſe videtur, ſi priore membro ἔστι accipiatur pro ἔτι, & membro poſteriore καὶ redditiue capiatur pro *etiam.* tamen multo veriſimilior eſt Stephani coniectura, vel αἰεὶ γάρ τι ſcribendum; vel pendere ſententiam vſque ad φέρει μετὰ. Schottus e M. c. adnotat ἰόν: quod plane corruptum eſt. V. 45, ἐπ' ἀνδρίαν habet etiam P. c. at

D. ἐπ' ἀνδρείας: rectius W. ἐπ' ἀνδρίᾳ, datiuo caſu.

P. 210, v. 4, incluſa καὶ, addita ex D. V. 12, D. 381, ἐκ ἐκείνοι, ὅτι φοβέμενοι, μισοῦσι: minus conuenienter. V. 28, incluſa, αὐτῶν, & τι, addita ex D. V. 36, pro δή τινα P. c. habet etiam alteram lectionem, δή τούτων. Incluſa quæ ſequuntur, addita ſunt e D. V. 38, D. φύσει τοι ἀναλισκόμενα ἐκάτερον αὐτῶν χρῆται. V. 43, incluſa ἐ, addita e D.

P. 211, v. 2, pro articulo τῇ P. c. habet τι, *aliquid*: valde conuenienter. Seq. v. incluſa ἐ, addita e D. V. 7, cum πάντα ſubaudiendum participium ἀμφισβητούντων. V. 8, incluſa ἐ τι, addita e D. V. 20, D. πολλοὺς μὲν φθόνῳ, πολλοὺς δὲ ἐπιθυμίᾳ χρημάτων, ἄλλους ἀνδρίας φόβῳ, ἐ μάλα ἄλλους εὐγενείας δόξῃ κτείνειν δοκοῦμεν. V. 26, incluſa ἐ & τι, addita e D. itemque μὰ v. 30. V. 31, pro ὅ τι Dio habet ὅτι τι. V. 39, poſt χρὴ defectus ſignum eſt in P. c. at non item apud D. V. 41, P. c. ἐκ τούτων, plur. num. Seq. v. incluſum πολλοὶ additum e D. Lat. t. v. 31, ita ſonant Gr. *eos qui talia ſpeculantur & auſcultant*: ſeu, talia oculis & auribus inſidioſe cõſectantur; vt ad principẽ deferant.

P. 212, v. 4, incluſa δὴ, addita e D. 382. V. 8, apud D. eſt παύσεις: cum quo verbi modo ἂν frequentius conſtruitur. V. 11, incluſa, αὖ, δεῖ, addita ex D. Ibidem idem D. habet πάθοι: & tamen in ſeq. membro ἴδῃ. V. 16, incluſa γὰρ, addita e P. & M. at σφᾶς v. 18, ex D. V. 25, D. ταῦτά τι, *& hæc*. Idem mox ἀκούσαντα & βλέψαντα, temp. aor. Seq. v. rectius apud eundem eſt δή τινα τι. alioqui legendum foret τούτων τι, *horum aliquid*. V. 29, rectius D. ὑπ' ἀλλήλων, *a ſe inuicem*. V. 32, D. τὸ πάντας, αὖ οἷόν τε ᾖ, σώζεσθαι δύνασθαι, *omnes homines, ſi fieri queat, conſeruare poſſe*. V. 34, D. infin. δεῖν. V. 37, incluſa τι, addita e D. Lat. t. v. 31, ita rectius ſonant Gr. *vt nihil neque a ſe inuicem, neque ab exteris hominibus damni capiant*.

P. 213, v. 12, incluſa, ἀπ' αὐτῶν, addita ſunt e D. 383. Sic v. 24, αὖ & ἐ: & rurſum αὖ v. 39. V. 18, congruentius fortaſſis, αὖ ἐ τὰ μάλιστα μάθῃ τις: ſubiunctiuo ſcilicet modo. V. 30, pro articulo οἱ P. habet coniunctionem εἰ: itemque Bl. interpres: minus congruenter. V. 35, incluſum μὲν, additum e D. Lat. t. v. 33, ita ſonant Gr. *Qui autem veniam ſunt conſecuti, eos & delicti pœnitet, & iniuriæ aliquid benefactoribus ſuis deinceps facere pudet: quin immo, ad referendam eis gratiam, in multis gnaua præſtant officia, vberiorem obſequii remunerationem inde ſperantes*.

P. 214, v. 6, poſt τρία ἐ εἴκοσι apud D. 384, addita hæc parẽtheſis, ἤ, ὥς γε ἕτεροι λέγουσι, πέντε ἐ εἴκοσι. id eſt, *vel, vt alii dicunt, quinque & viginti*. V. 16, P. εἰ ἐ, *etiamſi*. Ibid. mox vulg. l. οἵ τι, pro οἱ δὲ. V. 18, D. ἐ οἱ δέκατοι, οἵ τε ἐν τῇ Παννονίᾳ τῇ ἄνω, οἱ Δίδυμοι, ἐ οἱ ἐν Ιουδαίᾳ. τὸ τὸ ἰνδ. ſicut etiam in Golzii Antiq. eſt *Legio* x *Gemina*, & *Legio* x *Suriaca*. V. 22, incluſum commarion ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου, additum e D. itidemque mox v. 26, τὸ δίδυμον. V. 33, μύριοι, additum e D. In P. & M. c. pro eo vocabulo relictum erat ſpatium vacuum; haud ſcio an per dubitationem. V. 46, pro ἑξακισχιλίοις Dio 385 habet ἑξακοσίους, *ſexcentos*. Lat. t. v. 31, ita ſonant Gr. *Inſuper & Prætoriani milites ad tutandum Auguſti corpus, decem milia, in decem ordines tributa: tum ad vrbis præſidium, ſex milia, quadrifariam diuiſa*.

P. 215, v. 3, incluſus articulus ὁ, additus e P. & M. Sequentia vero incluſa, nõ leguntur apud D. 386, 13. V. 10, ἐ, addita e P. V. 42, eadem ἐ addita e D. 397. V. 45, P. μεταστῆναι: minus recte.

P. 216, v. 17, D. 399, ὅτι πολιτικὴ οἱ ἡλικία ἀξιόλογος ὑπελέλειπτο, *neque ex vrbana iuuentute quidquam, quod quidem alicuius eſſet momenti, ſupererat*. V. 38, ὑφ' ὧν, *ſub quibus*, legitur etiam apud D. 400: & repetitur infra in Vita Seueri 421, 18. alioqui maluerit fortaſſe aliquis ὑφ' ἣν, *ſub qua*. Lat. t. v. 39, ita ſonant Gr. *vatibus interdictum eſt ne de morte vel ſeorſum cuiquam, vel aliis cum eo colloquentibus, vlla reſponſa darent*. V. 47, *& ſenatum Tiberio commendauit. recitauit autem eum libellum non ipſe, (neque enim clara voce loqui poterat) ſed Germanicus, vt conſueuerat*.

P. 217, v. 7, incluſum articulum τῶ non agnoſcit P. nec D. 401. V. 9, τὸ τίμιον repoſitum ex P. c. In vulg. l. eſt τιμὴν τίμιον: itemque apud D. atq; adeo ſimile ſtructuræ genus eſt apud Pæanium ſupra 93, 26. ſed P. c. lectio & clarior eſt, & vſitatior. V. 11, pro οὐδὲ P. & D. habent ἔτι, *amplius*: recte. V. 13, D. καθ' ἕκαστον μῆνα, *ſingulis menſibus*: Xyl. καθ' ἑξάμηνον, *in ſemeſtre*: recte, vt patet ex 195, 32: vbi diſerte ſcriptum ἐς ἑξάμηνον. V. 26, pro αὐτὸν apud D. eſt αὐτῶν: minus congruenter. V. 23, P. μηδέ τι αὐτῶν. ſed μηδέτερον agnoſcit etiam D. 402. Lat. t. v. 1, ita ſonant Gr. *ſi nõ amplius cum eis epularetur. nam vt plurimum, præſertim autem quoties eſſet conſeſſus, alias in foro, interdum etiam in ipſa curia, cum intrantem eum, tum rurſus abeuntem ſalutabant*.

P. 218, v. 8, locus apud D. iiſdem plane verbis legitur 402. ſed poſt τὴν deſiderari vel numeralem notam ρ', vel numerale nomen ἑκατοστῇ, *centeſima*, perſpicuum eſt cum ex ſequentibus, tum ex Suet. 40, 21: vbi oſtentum hoc eiſdem prope verbis recenſetur. V. 23, Auguſti dictum alludere videtur ad Græcam hiſtoriam. nam eodem prope modo Themiſtocles apud Ariſtoph. Equitibus, Athenienſium vrbem ἐποίησα μεστήν, εὑρὼν ἐπιχειλῆ. V. 27, vulg. l. & D. 402, ἐπὶ μόνου τοῖς πλουτοῦσι. ego cum P. πλουτεῖ malui: quia id loquendi genus & melius ſonat, & apud Dionyſ. Halicarn. aliquot in locis a me obſeruatum eſt: immo hac ipſa p. v. 17, itidem habemus ἐπὶ δένδρεις εἶτ' εἶπεν.

P. 220, v. 6, τυραννίδος τις ἐπιθυμήσῃ, legitur etiam apud D. 404: at P. c. τυραννίδα τις ἐπιθεὶς ἦν, *tyrannidem reip. imponeret*. Lat. t. v. 26, Lipſius mauult *curru pompali*; vt notatum in πομπικῷ. V. 30, ita ſonãt Gr. *tum ceterorum Romanorum, qui quacumque re primatum obtinuerant, imagines ferebantur, facto ab ipſo vſque Romulo exordio*. V. 48, *deinde equites, partim ii qui ex equeſtri erant ordine, partim ceteri omnes; tum reliqui ad præſidium vrbis armati milites, in orbem curſitarunt*.

P. 221, v. 2, pro ἐπιβάλλοντα ex D. 408 reponendum ἐπιβάλλοντος: ſi conſtare ſtructuram velis. V. 30, τῷ ἀργυρίῳ ſignate dictum, nempe τῷ ἐπικηρυχθέντι: vt interpres vertere debuerit, *atque inſuper pecunia illa ſumma eum ditauit*; ea nimirum quæ capiti eius publico præconio erat impoſita.

P. 222, v. 22, ψηφισθὲν pro vulg. ἐψηφίσθη repoſitũ ex D. 410. V. 26, incluſa ἐ aut tollenda eſt, aut mutanda in pronomen οἱ, *ei*. V. 29, pro δήμοι legendum eſſe δήμαρχοι, & res ipſa dictat, & confirmat Dio.

P. 223, v. 5, ἀφύλακτος cum W. legendum eſſe pro vulg. ἀφύλακτος, res ipſa ſatis arguit. V. 7, αὖ λαμβάνοντος, P. c. lectio eſt: vulg. l. & D. 411, ἀναλαμβάνοντος, minus recte. Paulo poſt, v. 8, cum eodem P. accuſ. caſu ſcriptum τὸ πάνυ πόθεν, & ſeq. membro τὸ μὴ ἐφιέσθαι: quæ apud D. leguntur datiuo caſu, τῷ: pullo

nullo tamen ſenſus diſcrimine. V.14, pro ὅτι W. in ſuo cod. ſcripſerat οἵ τι. ſed vulg. ὅτι legitur etiam apud D.412. V.18, pro Ῥώμης apud D. eſt Νώλης. vt intelligatur id ſtatim poſt obitũ Auguſti factũ, antequam corpus eius Romam ad ſepulturam eſſet translatum. Lat. t. v.8, ita ſonant Gr. *Ac ſi ea tantum habuiſſet Tiberius, facile ſibi ab eo cauere potuiſſent qui morum eius experientiam ceperant.*

P.224, v.34, ἤ τι legitur etiam apud D.414: cum ſenſus requirat ἢ ὀλίγον τι, *vel paruum aliquid.* Lat. t. v.29, Græca vox ſonat *ſubligaculis.* ſed & caligas eo nomine ſignificari, ſupra quoq; notatum ad 157,1.

P.225, v.16, incluſa ᾧ, abeſt a P. c. ſed exſtat ea etiam apud D.415. V.38, M. c. ἐκκεχυμῆσαι: corrupte. fortaſſe librarius ſcribere voluit ἐκ χειμῆς γε. vulgata lectio ἐκ χειμῆς, exſtat etiam apud D. 416,14. V.39, αὐτῶν legitur & ipſum apud D. ibidem: at P. h. αὑτοῦ ἰδίως ὡς, *ſibi vt proprium adſcribebat.* Ibid. τῶν πρώτων οἰκοδομησάντων habent omnia exemplaria, id eſt, *eorum qui primi ædificauerant.* quod moneo ne quis forte malit aduerb. πρώτως. Lat. t. v.6, Græca vox ſonat *Præſes.*

P.226, v.26, P. ἐπὶ τὰς θύρας, *ad fores*: nihil ad rẽ: D.417,3, ἐπὶ τὰς θέας, *ad ludorum ſpectacula.* Blanc. interpres θυσίας maluit. quod cum mox v. 35 repetatur, Dionis lectio videtur eſſe verior. V.30, συναπώλετο eſt etiam apud D. at in P. corrupte συναπώλετο. V.39, incluſus articulus τῆς, abeſt a P. c. Apud D. breuius eſt, ἐξ οἰκίας τῆς ἀπελευθέρου τινός. V.40, P. ἰδεῖν: congruentius. Ibidem mox W. legit ὑπηρετοῦντι: germana lectio eſt ἀπαντῶντι apud D. 416,41. V. 44, W. οἴκοι ὄντα: D.417 οἴκοθεν. Lat. t. v.16, ita ſonant Gr. *Atque in ſumma, tantum ſtudebat moderationi, vt, cum aliquando Rhodii magiſtratus, datis ad eum litteris, non ſubſcripſiſſent quod ſubſcribi de more ſolet, vota ei facientes.* Moderationis autẽ vocabulo vtitur in hac ipſa narratione Suet. quoq; 49,32. V. 32, *ſed etiam vt plebs (ob ſuã præſentiã) modeſtior eſſet.*

P.227, v.10, P. ἐψηφίζοντο: D.417 ἐσηγήσατο. V. 12, de vtraque nominandi ratione meminit etiam Pauſanias in Achaicis, 213,5: & copioſiſſime Sigonius in lib. De nomin. Rom. V.15, ἀπήλαξε legitur apud D. quoque: haud ſcio tamen an verius ſit ἀπήλασε, *ſubmouit, depulit.* V.44, pro incluſis αὐτῶν εἴη in P. eſt ſpatiũ vacuum. aptior hæc lectio, αὐτάγγελος ἐκείνῳ αὐτὸς, ὥς που ἐν ἐπιστολῇ εἴπε, γένηται: vel, vt apud D. eſt 418, αὐτάγγελος αὐτοῦ, ὥς που ἐν ἐπιστολῇ εἴπε, γένη.

P.228, v.2, pro ἑξήκοντα X. legit ἑβδομήκοντα. V. 19, calidam ardentibus infundi iubet Druſus; quaſi conuiuii res eſſet, non incendii: vt copioſe Lipſius explicat Elect. lib.1, c.4. V.23, incluſum χρῆσθαι, abeſt a D.419: & mox pro νομίζειν apud eundem eſt νομίζειν: itemque in P. c. V.33, πολλαὶ habent etiã P. & D. alioqui maluerit fortaſſe aliquis πολλά, *multa.* V.38, incluſum συνήθως, additum ex D. V.44, P. μαντείαις: D. μαντεία τινί. V.46, P. & D. δοῦναί τινι, *dare alicui.* Lat. t. v.18, Blancus verterat; *hominibus ardentibus, eoſdem aquam poſtulantes, feruenti aqua iuſſerit perfundi*: perperam, vt Lipſius declarat loco iam citato.

P.229, v.8, Suet. in Tiberio, cap.71, de duobus vocabulis Græcis meminit. ſcribit enim *monopolium* eum cum veniæ deprecatione vſurpaſſe: *emblema* vero in quodam decreto ſenatus commutari iuſſiſſe. V.15, M. Pomponius Marcellus, ſermonis Latini exactor moleſtiſſimus, cũ ex oratione Tiberium reprehendiſſet, affirmãte Ateio Capitone, & eſſe illud Latinum, &, ſi non eſſet, futurum certe; Iam inde mentitur, inquit, Capito. Tu enim Cęſar ciuitatem dare potes hominibus, verbis non potes: vt ex Suetonii Grammaticis illuſtribus adnotauit Schottus. V.18, incluſa δή, addita e P. & D.420. Sic τῷ, v.43.

P.230, v.19, ἐλᾷ eſt etiam apud D. 421: at infra in Nerone 287,2, ὀλεῖ, *perdet.* Adhæc coniunctio τε poſt Συβαρίτης, abeſt a D. ed. Pro ἀφροσύνα vero W. mauult ἁβροσύνα, *delicia, luxuria.* V.33, de inſidiarum modo meminit etiã Cornelius Tacitus; teſte Schotto. Lat. t. v.16, ita ſonant Gr. *Et oraculum quoddam, velut Sibyllinum, quod aliás quidem ad tempus* (i. annos) *vrbis non congruebat, ſed ad præſentia accinebatur, haud leuiter eos commonebat.* V.27, *libroſque omnes qui vaticiniorum aliquid continerent, inſpexit: eorumque alios, vt nullius momenti, reprobauit; alios, in probatorum numerum recepit.*

P.231, v.9, mathematicorũ ſtudiis ob hoc temp. tunc vexatam fuiſſe, ex Tacito adnotat Schottus. Lat. t. v.29, ita ſonant Gr. *cũ alia in ea præfectura inſtituit, tũ cohortes quæ ante, vt nocturnorum vigilum, diſparata erant, in vnum murum coëgit; vt imperata & omnes ſimul, & cito acciperent; omnibuſque, velut intra vnum murum degentes, eſſent formidabiles.*

P.233, v.1, de Lutorio Priſco meminit etiam Tacitus; teſte Schotto. V.15, Dionem & Zonaram a Tacito hic diſſentire, notat Lipſ. Comm. ad lib. 4 Annalium Taciti: ac veriſimilius eſſe, palma quã pugno Druſi os percuſſum a Seiano. Sed cum Dio ſupra 228,15, Druſo Caſtoris agnomen a nõnullis tributum ſcribat, quod exemplo Caſtoris & Pollucis, qui πὺξ ἀγαθοί celebrantur a poëtis, equiti plagas inflixiſſet, non abſurde ſuſpicetur aliquis, Seianum ad euertendũ id Druſi agnomen, pugnũ ei ipſi voluiſſe impingere, nõ palmã. Bl. vero, L. t. v.18, vertere debuiſſet, *vt ei etiã pugnum aliquãdo impegerit.*

P.234, v.4, καὶ τότε, pro vulg. ἐν τῷ repoſitum e P. & M. & ex Dione ipſo 423. At v.14, pro Ἀσίας P. minus conuenienter habet ἰδίας. Lat. t. v. 25, ita ſonant Gr. *Decennio imperii elapſo, etſi ad reſumendum imperium nullo ei ſenatuſconſulto fuit opus: (nec enim neceſſe habebat interciſo principatu, vt Auguſtus, imperare) tamen decennalis celebritatis ſolennia ſunt peracta.*

P.235, v.41, de Sabini cane meminit etiam Plin. lib.8, c.40; teſte Sch. Lat. t. v.3, ita ſonant Gr. *Illo igitur tempore, cum hæc memoratu digna cõtigerunt, tum Cyzicenis iterum libertas eſt erepta, quod ciues quoſdam Rom. in vincula conieciſſent, & heroicum Auguſti fanũ, quod inchoarãt, nõ abſoluiſſent.* V.16, *accuſatus principi inſidias feciſſe, (aderat .n. coram) magnos cachinnos ſuſtuliſſet; Tiberius, admurmurãte nonnihil ſuper ea re ſenatu, Ne viuere quidem amplius mereor, inquit, ſi & Lentulus me odit.*

P.236, v.1, προσίεσθαι legendũ eſſe pro vulg. προΐεσθαι, & Lipſius e Luciano docet Elect. lib.1, c.6: & cõfirmat ſimilis huius Epitomes locus ſupra 159, 43: & infra 397,26: itidemq; Herodiani 540,15,34. Itaq; & Blancus vertere debuiſſet; *neq; defunctam ipſe propoſuit.* Et v.5, *eamq; inter diuos referri diſerte vetuit.* Rurſum Gr. t. v.6, αὐτῷ, pro ἐπ' αὐτῷ, legitur etiam apud D. 425. V.25, interpres poſt μὲ inſerit οὐκ: quę ellipſis alibi quoq; haud infrequenter occurrit, præſertim apud Herodianum.

P.237, v.4, locus & in vulg. l. & in P. corruptus eſt. primum enim P. habet σπαν . . . σον: vulg. l. σπαταγίσαντα, corruptius: deinde mox, τιά

ἐξουσίαν αὔξοντα. Tum paulo poſt, v. 7, pro καθ᾽ ὃ vulg. l. habent καθ᾽ ἕν: in P. autem pro eodem eſt ſpatium vacuum. Noſtra lectio petita eſt ex D. 425. V. 8, malet fortaſſe aliquis ἐπὶ πλεῖον. Præterea coniunctio τε deeſſe membrũ aliquod innuit. vt talis quæpiam loci requiratur lectio; ἀλλ᾽ ἐκείνῳ τε, ἵνα ἐπὶ πλεῖον κακωθείη, θαρσεῖν ἐκέλευσεν, καὶ τῇ βουλῇ ἐπετείλατο ὅπως ἂν φ. V. 11, ἀτιμίᾳ legitur etiam apud D. alioqui conuenietius fortaſſis ἀθυμίᾳ, *mœrore*. cui paulo infra oppoſitum ἡδονῇ, v. 18. V. 15, ἑταῖρος e P. repoſitum eſt. in vulg. ed. & D. legitur ἕτερος, *alius*. Lat. t. v. 2, ita ſonant Gr. *nam vno eodemque die, & apud Tiberium conuiuio exceptus, de amicitia poculo bibit, & in ſenatu condemnatus eſt.*

P. 238, Lat. t. v. 8, *ſedes aureas* mauult Lipſius Comment. in lib. 2 Annalium Taciti. In præcedenti membro, ſi γραφαὶ pro picturis accipere malis, ſenſus eſt; *& in picturis ambos ſimul pingebant.* V. 8, ita ſonant Gr. *moleſte ferunt, quaſi calumniis infamentur; iraſcunturque, quaſi grauibus afficiantur iniuriis.*

P. 239, v. 37, ἐπῄνει legitur etiam apud D. 427. ad ſequẽs tamen καθῄρει melius per antitheſin quadrare videtur ἐπῄρει, *attollebat.* V. 43, incluſa ἐ, addita e P. & D. Lat. t. v. 25, ita ſonant Gr. *non conſulatus, ſed imperii collegam ſignificantes.*

P. 240, v. 4, rectius D. 427. ἐπῄνει δὲ ἀφαιρεθ. τῷ κλῷ. V. 7, τε poſt ἐκείνῳ vel tollenda, vt otioſa; vel in καὶ mutanda. Seq. v. incluſa ἐ, addita e D. Lat. t. v. 8, ita ſonant Gr. *& alia enim ſibi, & ſacra quoque faciebat.* V. 32, *Macro prætorianos, quibus partim ipſe, partim ſenatorum conſeſſus erat ſtipatus, ſua eis poteſtate patefacta, litteras quoque ſe a Tiberio ferre dictitans quibus eis donatiuum aliquod tribueretur, in caſtra dimiſit: vigilumque excubiis pro illis circum ædem diſpoſitis, intrat; redditaque conſulibus epiſtola, iterum exit, antequam quidquam recitaretur.*

P. 241, v. 17, pro εἰ δὴ, apud D. 429 legitur εἰ δὲ μὴ, repetita negatiua. Ex eodẽ D. & P. additum incluſum τε. V. 22, D. προσκαλέσας δὴ τε. P. c. προσκαλέσας quidem agnoſcit, ſed omiſſa particula τε. V. 26, incluſa ἐ, addita e P. & D. ſed D. ibidem mox rectius διαγνωσθείσης. V. 38, incluſa, addita ex eodem D. Lat. t. v. 8, ita ſonãt Gr. *acclamationibusque vtebantur, præcipientes ea quæ ſperabant.* i. inter acclamandum talibus honorum titulis eum ornabãt, quales ei obuenturos eſſe animo præcipiebãt. V. 12, *heſitare admodum, vultumque deiicere.* V. 18, *iam vero ea quæ hucuſque lecta fuerant, quaſi leuia eſſent ac ſola, contemnebat; ſperabatque vel nihil præterea, vel, ſi omnino, nihil ſaltem graue de ſe mandatum eſſe.* V. 26, *cum ergo tandem aliquando ſurrexiſſet, interea & Laco in conſeſſum ingreſſus ei adſiſteret: ac demum perlecta epiſtola, cœp. omn.* V. 42, *& quem ante coronis dignabantur.*

P. 242, v. 7, δημίῳ pro δήμου repoſitum e D. 430. V. 30, incluſus articulus τῶ, additus e P. & M. & D. 431. Lat. t. v. 46, rectius ita verteris Gr. *ſed etiam plane ſe intellexiſſe diſſimulantes.*

P. 243, v. 8, vulg. l. & D. 433 habent πλουτοκρατοῦντες. noſtrum πλουτοκρατοῦσι, e P. c. repoſitũ, melius quadrat cum præced. datiuo ἡμῖν.

P. 244, Lat. t. v. 14, poſſis etiam vertere, *condemnatus ob tragœd.* vt ſupra 233, 36.

P. 245, v. 15, pro ἑπτακοσίας Dio 439 habet πεντακοσίας, *quingentas.* Viſe Suet. 67, 22. V. 41, P. c. ὑπερπάλλων: itidemq; Bl. interpres: cum tamẽ & temporum diſcrepantia, & antitheſeως ratio, mendi eam ſcripturam arguant. V. 45, Suid. infra 858, 29, laudatis huius loci habet πεπλώκασιν. Lat. t. v. 36, ita ſonant Gr. *resque alias maxima celeritate aggrediebatur, alias perſequebatur lentiſſime; pecunias & profuſiſſime cõſumebat, & ſordidiſſime colligebat: blandientibus & libere loquentib. æque nũc delectabatur, nunc offendebatur: multos ob grandia delicta non puniuit; multos contra, qui nihil commiſiſſent, trucidauit: ſodalium alios vltra modum adulabatur, alios extremis afficiebat contumeliis.*

P. 246, v. 15, incluſum ὄντας, abeſt a P. ſed exſtat etiam apud D. 441. V. 21, ὑφ᾽ οὗ ἐγεννήθη, legitur apud eoſdem, & confirmatur a Suet. 74, 7. V. 23, ἐβούλευσε pro vulg. ἐβασίλευσε cum Xyl. repoſitum ex eodem Suet. 74, 11, 19, contra exemplarium conſenſum. Viſe infra 257, v. 31. V. 37, P. & M. ὀνομαζομένῳ: corrupte.

P. 247, v. 8, συγγενείας legitur etiam apud D. 442. ſed haud ſcio an verius εὐγενείας, *generis nobilitate.* V. 21, D. 443, ἐν αὐτῇ τῇ νουμηνίᾳ αὐτῇ: vt interpres quoque, *ipſis kalendis Ianuariis.* V. 30, ἐπιτιμήσαντα habet idẽ D. 443: at P. ἐπιτιμήσαντι, temp. aor. Seq. v. idem P. compoſite habet περιελάσωσι. Lat. t. v. 13, ſic ad verbum ſonãt Gr. *vt nullum vmquam qui ab eo prouocaſſet, iudicare vellet; ſed ipſi rurſus talia cõmitteret omnia.*

P. 248, v. 29, P. ἐπ᾽ αὐτοῦ: & mox ἀρχὴν πεντακοσίων, fœm. gen. V. 35, προγείρῳ legitur etiam apud D. 446, & quidem præmiſſo articulo τῷ. at P. c. ὑπὸ χρώματος τοῦ προγείρου.

P. 249, v. 18, πεντακοσίους legitur etiã in P. c. apud D. vero 447, πεντακοσίων. At paulo poſt, v. 22, P. minus apte habet περιπέσῃ. V. 42, ἐζεύγνυ agnoſcit etiã D. 448: at P. ἐζεύγνυσαν: perperam. Lat. t. v. 47, ita ſonant Gr. *equi certatores victoria digniſſimi.*

P. 250, v. 4, incluſa τε, addita e P. & M. & D. 448. Lat. t. v. 15, ita ſonant Gr. *natura lunarem figuram habeat.* Et mox, *cibo meroque vltra ſatietatem differtus.* V. 33, *nihil dignum ſupplicio poſſediſſe*, (id eſt, non poſſediſſe tantas opes ob quas interfici debuiſſet) *admirandum adiecit elogium; Decepit me, inquit, & fruſtra interiit. viuere enim potuiſſet.* V. 47, *quo ſignificabat, Caium ag.*

P. 251, v. 18, αὐτοῦ pro vulg. αὐτῶν repoſ. e P. V. 22, incluſa δὴ, abeſt a P. ſed exſtat etiam apud D. 449. V. 35, ὁπότερον αὖ τε νικήσωσι, legitur apud D. quoque 450. P. coniuncte habet αὖτε νικήσωσι. ſed rectius fortaſſe particulam τε vel tollemus, vel in πότερον mutabimus. V. 40, ἐπεὶ δὲ pro vulg. ἐπειδὴ repoſ. ex Stephani adnot. Paulo poſt, v. 43, οὐκ poſt μὲν, non agnoſcit D. 450. Lat. t. v. 35, ita ſonant Gr. *motis iis qui tunc erant magiſtratibus*: conſulibus ſc.

P. 252, v. 5, P. μονομαχίας κριθέντα: parum ad rem. V. 12, leg. πέντε γὰρ καὶ εἴκοσι, ex D. 451. V. 33, ἀλβίον repoſitum ex D. 453. vulg. ὀλβίον, quod in P. quoq; legitur, aliquomodo alludit ad Albionem, Britanniæ inſulam Ptolemæo. Lat. t. v. 12, ita ſonant Gr. *ſed cum in alia de more abſumebat, tum in exercitus. nam ducenta quinquaginta militum milia collegerat.* V. 22, *popoſcit Gallicanas deſcriptiones*; (i. rationariũ Galliæ, in quo quantus cuiusq; cenſus eſſet, perſcriptũ erat) *ex iisque ditiſſimorum quorumq, nece imperata, ad colluſ. rem.* Ibidem mox pro drachmis Latinius dixiſſet denarios. V. 30, *propter cognomẽ.* V. 33, *niſi cõtempſiſſet hominẽ: quippe qui & natura & de induſtria magnã præ ſe ferret ſegnitiẽ.* Et mox, *Ad Oceanũ porro cũ veniſſet, quaſi etiã in Britanniã ducturus exer-*

rus exercitum, omnibus militibus in litore diſpoſitis, triremem conſcendit: paulumque a terra ſoluens, mox remeauit. poſt, conſcenſo excelſo tribunali (ſeu ſuggeſtu) *ſignoque militibus velut ad pugnam dato, ac ſubarum clangore concitatis animis, derepente conchylia eos legere iuſſit. Sumptisq́; his ſpoliis, (nam exuuiis ſcilicet ad triumphalem pompam erat opus) magnos tollebat ſpiritus, quaſi ipſo etiam Oceano ſubacto; militibusque largiebatur multa.*

P.253, v.1, μηδιμιᾶ pro vulg. μιᾶ repoſ. e P. & M. & D.453. V.16, περιφέρειν agnoſcit etiam D. at P. περιφέρειν, *praferre.* V.20, incluſum ἂν, additum e P. & D. Lat. t. v.28, ita potius ſonant Gr. *ne quis ad eum pertingeret.* V.48, *Ita & veſtitu ceu numeroſa compoſitione, & appoſititiis circumpoſititiisque ornamentis, exquiſite ſe variegabat; omniaque potius quam homo videri volebat.*

P.254, v.9, αὐτῶν legitur etiam in P. & apud D. 454. ſed omnino cũ Steph. legendũ αὐτοῖς, *ipſi.* Mox etiam rectius, θυσίαις δὲ, *atque adeo etiam ſacrificia.* V.17, melius ἐδικαιώσε τι ἦν), expuncta particula τι, apud D. V.31, P. pro poſteriore ὑπὸ habet ἀπό. V.39, ante τινὶ ex D. inſerere potes καί. V.43, idem D. ἀλλήλους ὁρᾶν, accuſ. caſu. Lat. t. v.39, ita potius ſonant Gr. *atque interim ſubinde & Deum appellare, & adorare; tandem etiam vouere, ſi ſeruaretur incolumis, ſe illi ſacra facturum.* V.48, *exilique ac ſubmiſſa voce, Vobis diis, inquit, ſolis licet vos mutuo videre.*

P.255, v.1, pro ἐπαχθεὶς P. & D.454 habent ἀχθείς. poſſemus etiam legere ἐπαρθεὶς, vel ἀρθείς. V.6, participium προσεισκαλέσας, pro infin. προσεισκαλέσαι repoſitum ex eodem D. V.28, Homeri locus exſtat Il. ψ. Lat. t. v.17, ita ſonant Gr. *edeque Caſtoris ac Pollucis, qua eſt in foro Romano, diſſecta, inter media ſimulacra eorum, ad.* Qua de re Sueton. quoque 63,19. V.20, *Iouem Latialem ſe nominabat.* V.24, *ipſe ſibi ſacerdos erat, equumq́; ſacerdotis collegam ſibi deſignarat.* V.27, *Tonitribus per machinam quandam tonitrua opponebat, & fulguribus fulgura.*

P.256, v.27, P. c. τῷ πῥαίοντης: forſan pro τοῦ ῥαίοντος, *hoc percutiente.* apud D.455, 40, legitur αὐτῷ συμπεσόντος, *obuiam facto,* ſ. Caio. Lat. t. v.2, ita potius ſonant Gr. *quoties ordo eum tangeret.* V.13, *dilatusque, vt breui poſt daturus pœnas, ſeruatus eſt incolumis.* V.18, *ſimul cibum capiebat, ad pedes eius aſſidens; & identidem eos inclinato capite deoſculabatur.*

P.257, v.43, Schottus legẽdum putat κομίζονται, *portantur.* ſed νομίζονται ferri poſſe, alia in Indice loca declarant. V.45, incluſum οἰκείων nec P. agnoſcit, nec D.456: Suidas vero, in citatione huius loci, etiam præcedens τὸ ὁμοίων omittit, 859,8. Lat. t. v.36, ita potius ſonant Gr. *nullo vmquam in imperio ſuam reip. probaſſet operam.* V.43, *ſed & ſella operta primus Romanorum eſt vſus: atq́; exinde nunc quoq́; non Imperatores modo, ſed etiam nos conſulares ſella vehimur; ante vero & Auguſtus & Tiberius lecticulis, (ſeu grabatis) qualibus matronæ etiamnum vti ſolent, interdum vehebantur.* qua de re viſe Lipſ. Elect. lib. 1, c.19.

P.258, v.34. pro τοῖς in vtroq; membro apud D. 461, legitur τὸ, & παρόντι pro παροῦσι: relato ſcilicet articulo ad ſubſtantiuum ἀδεσμίας. Lat. t. v.47, τῇ ὥρᾳ ſignificat potius *æſtiuo tempore* quam *opportunis temporib.* vt patet ex ſeq.

P.259, v.3, αὐτὸν legitur etiam apud D.461: ac referri ad τὸ λιμένα poteſt. ſiquis tamen αὐτὸ malit, relatione ad ἀνάλωμα facta, non refragabor. V.6, rectius apud D. τῆς Ῥώμης ἄξιον. V.17, q. c. καταχαλκωθομένους: nihil ad rem. καταχαλκωθομένους, *concidentes ſe,* agnoſcit etiam D.462, & confirmat Sueton. 81,23. V.37, συνέπλασε habet etiam D.463. at P. c. συνέπλασε, temp. aoriſto. Lat. t. v.28, ita fere ſonant Gr. *nam & alios eius generis, magna cum voluptate ſpectabat, & eos in primis qui horis inter ſpectacula interiectis circa prandii tempus ſeſe concidebant.* qua de re viſe Sueton. loco paulo ante indicato.

P.260, v.12, D.464, πρόπυρος χαλκεῖον: itemque Homer. Odyſſ. φ, & alibi. Seq. v. P. & D. περιφῆσ-χεν, præt. imperf. V.20, incluſam τι nec P. agnoſcit, nec D. Pro ſeq αὐτὴν apud D. eſt αὐτοί. conuenientius αὐτὸ, vel αὐτὴν, ſ. τὴν πολιτείαν, *ius ciuitatis.* V.25, pro τι Stephanus mauult τις. apud D. exſtat vtrumque, ſic; καὶ ὑάλινά τις σκεύη συντεθρυμμένα δῷ τι, *etiam ſi aliquis alicui vitrea vaſa confracta dediſſet.* alicui nempe vel cæſariano, vel alii cuicumque Romano. vt ſignificetur, cuiuscumque, etiam viliſſimi homuncionis, interceſſione ius ciuitatis tũc impetrari potuiſſe.

P.261, v.21, τινι P. c. ſcriptura eſt. ſed vulg. ὅτιπερ, etiam apud D.469, melius congruit cum præced ὅτι & ſeq. ὅπως. V.26, ex eodem D. legendum, ἔχοντα, καθότι κατεῖπε μ. V.27, incluſum ἴσως, abeſt a P. c. ſed agnoſcit illud etiam D. Seq. v. D. ἐν πλάτει, ſine articulo; vt in præced. membris κατὰ μῆκος, & κατὰ βάθος. V.34, οὐδὲ legitur apud D. quoque. ſed fortaſſe in τοῖς δὲ mutandum; vel potius τοῖς δὲ ante οὐδὲ inſerendum. Lat. t. v.32, ita ſonant Gr. *tunc ſplendorem eius, quem in terram demittit, aliis magis, aliis minus obtegit; quibuſdam ne minimũ quidem occulit. nam ſol ſuum perpetuo proprium ſplend. hab.* V.47, *per media;* ſeu, *per intermedia.* V.49, *qualis eſt ipſa per ſe.*

P.262, v.4, τι expungenda, vel ex D.470 huic membro attexendum iſtud, καὶ ἀπηλογεῖτο. niſi forte malis θαῦμά τι: vt ſit, *miraculi cuiuſdam loco habebat.* V.21, incluſum ἂν addidit Xylander. ſed idem cum vulg. editionibus, cumque P. & D. omitti poteſt, ſi περιέμενον accipiamus pro *emanebant.* Lat. t. v.46, ita potius ſonant Gr. *apud eum reus factus eſt.*

P.263, v.36, Μόσου habet cum vulg. ed. etiam Blancus interpr. itemque P. c. & D.471: Xyland. Μόσου reponit: itidemque Paul. Leopard. Emend. lib. 9, c.18; & Lipſ. Comment. ad Annal. Taciti lib. XI. ſic enim ibi Tacitus; *Inter Moſam Rhenumque, trium & XX milium ſpatio, foſſam produxit.* Vbi etiam nota XXIII *milia* pro CLXX *ſtadiis* Dionis: quamquam (vt ibidem ex Plutarcho, Suida, & aliis, idem Lipſ. docet) ſtadia CLXX conficiunt miliaria XXIII, duobus ſtadiis & ſemi minus; ſeptem ſc. ſtadiis & dimidio pro vno miliari captis. V.43, P. c. δὲ: ſed δὴ etiam Dio 471. Lat. t. v.28, ita ſonant Gr. *hoc tantum exclamans, O beatos duces veteres! vt ſignificaret, illis quidem ſine periculo licuiſſe fortitudinis ſpecimina edere; ſe vero ab Imperatore per inuidiam fuiſſe impeditum.* V.38, pro XXI Tacitum habere XXIII, adnotatum paulo ante. V.41, rectius, *cellam habebat,* ex vet. Gloſſ. V.44, *ſecundum leges ſcilicet,* id eſt, idq; per legitimam copulationem, ſeu, eo ritu quo leges matrimonia volunt contrahi.

P.264, v.15, interpres nomin. caſu legit ἀδιάφθορος

contra exemplarium conſenſum illud quidem, ſed tamen congruentius. V.35, τὸ pro datiuo τῷ repoſitum ex P.c.

P.265, v.5, incluſam δὴ ſunt qui expungendam putent, velut ſuperuacuam: ſed agnoſcit eam D. quoque 472, pro *ſcilicet.* V.7, συσφαιρίστης apud eundem D. legitur: P. habet συγχειρίστης, minus apte. Narrat autem iſta & Sueton.78,20. V.28, rectius apud D. πλησίον αὐτοῦ, *prope ipſum*, ſ. Tiberim. Lat.t.v.8, Gr. participium ſonat *perituri*, ſeu *mox interituri.* V.25, l. *Iulio Gallico oratori:* ex Zonara 187.

P.266, v.20, fortaſſe rectius legemus τότε, *tunc*; contra exemplarium conſenſum. V.42, pro γὰρ rectius δὲ P. & D.473. Lat.t.v.31, poſt *apertum eſt*, inſerendum hoc oſtentum ab interprete omiſſum; *& apum examen in caſtris ſeſe conglobauit.*

P.267, v.3, hucusque Dionis editiones vulgatæ. ſequentium Imperatorum vitæ, in eis deſiderantur. Lat.t.v.11, ita ſonant Gr. *corporisque vigore etiam ſupra annorum numerum florebat.* V.19, *quid enim aliquis & ceterorum caſus queritetur?* V.21, *radii enim eum, dum partu ederetur, ſub auroram, ex nulla ſolis affulſione manifeſta, circumdederunt.* paulo aliter Suet.85,13. V.45, *quia ſenium ſerpentes propterea exuere putantur.*

P.268, v.14, P. ἐδυσχέρανε, temp. aor. V.23, ἐπιδεξιώσει pro vulg. ἀποδεξιώσει repoſitum e Legationum volum. 390: & mox v.26, ὀκφαυλίσαι pro vulg. ὀκφλῶσαι. quamquam & ὀκφῶσαι ibi retineri poteſt, ſi accipiatur ſignif. neutrali, aut neutropaſſiua. V.38, P. ἀπεδιαφθείρετο.

P.269, v.19, αὐτῇ pro vulg. αὐτοῦ repoſitum e P. V.20, in commatio iſto, πολλῷ δὲ δῆλον, ſubaudiendum aduerbium μᾶλλον, ellipſi ſat frequente. Sequenti verſu defectus ſignũ eſt etiam in P. Lat.t. v.3, ita ſonant Gr. *ambitioſius contendere ne vel matre, tamquam præſtantiore, inferior haberetur; vel a Seneca & Burro, tamquam prudentioribus, ſuperaretur.* id eſt, ne vel a matre dignitatis gloria, vel a Seneca & Burro prudentiæ laudibus ſuperari videretur. V.41, *grauius & petulantius inſultarent.* V.45, *quique ruſſo cultu erant:* vt in quadam inſcriptione Prænest. AGITATORI PRIMO FACT. RVSSAT.

P.270, v.17, P. & M. compoſ. διαγομένη. V.31, pro φυλάξ perperam in P. ſcriptum φύσιν, cum ſpatio vacuo, defectus indicio. nihil tamen deeſſe videtur, nec γύναξ pro φυλάξ cur quis ſubſtituere malit, liquido apparet. Lat.t.v.33, ita ſonant Gr. *non tamen etiam diuulgabãtur omnia; ſed ex coniecturis alii de aliis ſpargebantur rumores. nam pro ipſorum improbitate ac nequitia, & ea quæ cõtigiſſe poterant, contigiſſe ſpargebantur; & quæ dictu erant probabilia, tamquam vera credebantur.*

P.271, v.13, pro ἐν συντυχίας in P. eſt ἐν τῷ τ . . . vt fortaſſe ſcriptum fuerit ἐν τῷ τεαράχῳ, *in tumultu.* V.16, ἀνεγνοὺς poſitum pro ἀγνοῶν. Seq.v.P. diuiſe habet ἐκ ἔτι: in ceteris nihil diſcrepat. verior eſſe videtur hæc lectio; ἐκ οὖν ἤδη, Νέρωνα τύπτων, αὐτὸν κατακέχρηται; *Nondum ergo, qui Neronem verberat, ſe interfecit?* V.20, pro κτείνων ſi κτάνοι malis, non refragabor. Lat.t.v.13, ita ſonant Gr. *Nec quidquam inde mali ad eum redundaſſet; (Nero enim, vt qui forte fortuna in tumultu ſe læſum putabat, nihil irarum gerebat) niſi ille per epiſtolam veniam ab eo petiiſſet.* V.29, *accuſatus etiam Seneca, cum de aliis, tum quod cum Agrippina conſueuiſſet.* V.44, *& ſuper iis conuiuia agitabat. id enim cum dixero, cetera quoque quæ huic ſunt conſequentia, ſignificauero, libidines ſcilicet quas admiſit.*

P.272, v.16, ἐκεῖνο pro vulg. ἐκείνῳ repoſ. e P.c. Seq.v. interpres ſingulariter & fœm.gen. legit αὐτῆς. V.37, rectius P. ἐπιτεθεράπευτο, *demulſa erat.* Lat.t.v.6, Gr. ſonant, *Sic me Cæſarem videas.* vt ſc. apud Horat. *Sic te diua potens Cypri, Ventorumque regat pater.* V.19, *meretricem quandam Agrippinæ ſimilem Nero hanc ipſam ob cauſam ſummopere dilexit: & dum vel ipſe cum ea luderet, vel aliis eam oſtenderet, dicebat ſe cũ matre habere conſuetudinem.*

P.273, v.3, P. ἐπεὶ δεῖν ταῦθ᾽. ſenſus requirit, ἐπεὶ δ᾽ ἐχρῆν ταῦθ᾽, aut aliquid huiusmodi. V.23, pro ſingulari τοῦθ᾽ idem P. pluraliter habet ταῦθ᾽, *hac.* Lat.t.v.7, ita ſonant Gr. *Mater, inquit, vale mihi, ac ſalua eſto. nam & in te viuo, & per te regno.* V.46, *vt ſcilicet multa eiuſmodi fieri optarent: datiſque ad ſenatum litteris, enumerauit cum alia quorũ ſibi fuiſſet conſcia, tum etiam quod ipſi ſtruxiſſet inſidias.*

P.274, v.2, rectius ἐπίστελλεν, vt pag. præced. v. penultimo. V.24, malet fortaſſe aliquis, τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπερκολακεύουσιν αὐτόν. V.30, vulg. l. ὁ ἐμὰ Νέρων ἀποκτεῖναι μὲν δυνάται: P. vtrobique habet μέν. Vera lectio procul dubio hæc eſt; ἔλεγεν ὅτι, Ἐμὰ Νέρων ἀποκτεῖναι μὲν δυνάται, βλάψαι δὲ οὔ. cuius generis ſtructuræ cum alibi paſſim exſtant, tum in hoc ipſo Nerone 269,19: 270,9: 273,41. V.44, P. σχεδὸν γὰρ ἐν αὐλαῖς. quæ ſcriptura ſi mendo caret, σχεδὸν accipiendum erit pro aduerbio σχεδίως. Lat.t.v. penult. Bl. vertit; *vnde ille nullam eiuſmodi actionẽ admiſit.*

P.275, v.16, νικητήρια agnoſcit etiam Blanci verſio, *tropæa:* ſed procul dubio verior lectio eſt οἰκητήρια, hoc ſenſu; *in quibus etiam mox habitationes magnificas ædificauit.* V.18, incluſa δὴ abeſt a P. V.23, δεῖξαι legitur etiam in P.c. Aptius δ᾽ ὄψει: ſed longius paulo a vulgatis veſtigiis remotum: & εἶξαι in ſignificatione τοῦ ἰδεῖν non eſt receptum. V.39, vulg. l. Μεμμίον: itemque P.c. & hic, & infra 297,22: perperam; vt cum ex aliis hiſtoricis clarũ eſt, tum ex Eutropio ſupra, 89,30. In ſequentibus, nominandi ratione inſolentiore obſcurata eſt nonnihil ſententia. itaque paucis ea explicetur. Siculi ergo M. Claudium Marcellum oſtendebant; Eutrop. 82,30: Epirotæ, Appium Claudium Pulchrum, 96,36: (vel potius L. Æmilium Paullum, 88,15) Afrani, L. Scipionem Aſiaticum, 86,20: 87,3: Hiſpani, P. Cornelium Scipionem, cum Cnęo fratre, 81,26: 82,27: Carthaginenſes, P. Cornelium Scipionem Africanum, 89,9. Lat.t.v.35, ita ſonant Gr. *ac digitis eos alter alteri monſtrabãt, & dicebant, Macedones quidem,* Hic eſt n.

P.276, v.12, haud ſcio an rectius πάντα συντεθεῖσαι. Lat.t.v.2, ita ſonant Gr. *per notas quaſdam* (ſeu *teſſeras*) *dabat.* ſic enim apud Sueton. teſſeras nummarias & frumentarias legimus: Lampridius Sortes vocat 203,31,36. V.28, *qui propter ſenectutem aut morbum ſeparatim* (i. ſoli ac per ſe) *nihil facere poterant, in choro canebant.* V.45, *Et quoniam dignum actui colophonem imponi oportebat, ipſe quoque Nero in theatrum prodiit, Gallionis præconis voce nominatim citatus: Cæſarq; primum in ſcena conſtitit, citharœdico indutus cultu: mox, Domini mei, inquit, fauentibus animis me audite: citharaque Attin quendam aut Bacchas cecinit Auguſtus.*

P.277, v.19, εἰς ὡς Πύθιος, agnoſcit cum m.ſ.c. etiam Blancus interpres. Infra 298,29, ὡς præponitur nomini εἰς. quam lectionem ſi hoc etiam loco ſequi

ſequi velis, ſenſus eſt, *Quam vnus es Pythius*, ſeu Pythionices: V.46, Bl. interpres legit οἰκίας τινάς, *ædes quaſdam*: & mox ὕφυδροι. Simile quid in Albano etiam lacu viſi narrat Dionyſ. Halic. 57,29. Lat. t. v.6, ἀνασεῖσαι interpres plauſus ſignif. accipit. tu viſe an hic potius verborum ſit ſenſus; *ac cum loqui aliquid vellet, & ipſi manus veſteſque attollebant, & alios ad idem faciendum pertrahebant*. vt ſcilicet intelligatur non applauſus poſt habitam orationem, ſed ſilentii attentioniſque præparatio ante orationem; qualis infra 353,38. nam futuro temp. auctor ait φθέγξοιτο, non præterito φθέγξαιτο. V.9, ita ſonant Gr. *Nam & peculiare quoddam ſibi agmen compararat, ad quinque milia militum, qui Auguſtales nominabantur. Is laudes incipiebant: cogebanturque illis acclamare ceteri quoque omnes vel inuiti, Thraſea excepto. is enim numquam ei eſt obſecutus: ceteri vero, in primis autem nobilitas, magno ſtudio, non tamen ſine gemitu, confluebant, & omnia quæ Auguſtales præirent, etiam cum lætitia quadam ſignificatione conclamabant.* V.33, *omnibus vt indignis victoria euocatis*, ſeu prouocatis. V.46, *cum tamen nemo hominum nec loqueretur nec gemeret*. Et mox, *in Tameſa fluuio ſub aquis viſebantur*.

P.278, v.7, incluſum χιλίας, abeſt a P.c. V.29, rectius forſan ἠπάτητο: & v.40 προεῖσθαι. Lat. t. v.3, ita ſonant Gr. *quæ Claudius primariis eorum donauerat; & oportebat etiã ipſa, vt quidem Decianus Catus inſulæ procurator dicebat, nunc mitti denuo.* V.41, *nonne præter paſcendi arandique labores, & cetera quæ ipſorum cauſa exantlamus omnia, etiam corporum ipſorum annua tributa pendimus?* (id eſt, etiã tirones e noſtro corpore annui tributi loco dare cogimur) *Ac quanto erat melius, ſemel aliquibus eſſe venditos* (ac mancipatos) *quam ſub inani libertatis vocabulo quotannis ſe redimere?* Et mox, *cum ne mori quidem apud illos abſque multa liceat*.

P.279, v.27, aptius ἡμᾶς, *nos*. V.29, ἴσως pro vulg. ὡς repoſitum e P.c. V.40, interpr. l. ὑμῶν, ſecunda perſ. Lat. t. v.20, ita ſonant Gr. *peculiaremque terrarum orbem habitantes*.

P.280, v.10, rectius καταφεύγουσι, indicatiuo modo. V.30, incluſa, abſunt a P.c. eorumque loco relictum ſpatium vacuum. V.36, ἔργον, ſi mendo caret, ellipſin habet præpoſitionis κατά: vſitatius enim dicitur, ἔργῳ δὲ γυνή ἐστι. V.42, pro τὴν αὐτὴν perperam in vulg. ed. ſcriptum τῶν ἐς τήν. Noſtræ lectionis veſtigia erant in P. & M. V.44, pro αὐτῶν Pal.c. habet αὐτῷ: verior lectio eſt, αἰτῶ, *peto*.

P.281, Lat. t. v.47, Græcum καθ' ἕνα rectius verteris *vno agmine*, ſeu *coniunctis copiis*. Seq. v. interpres participium πλησιάσας, præcedenti membro tribuendum, attribuit ſequenti. ita enim ſonant Gr. *neque rurſum vno agmine, ne circumdatus concideretur, confligere auſus; trifariam diſtribuit copias; vt pluribus e locis ſimul pugnarent.*

P.282, v.8, P. οἱ πατέρες ἡμῶν, *patres noſtri*. itidemque v.16, ἡμᾶς, *nos*. V.19, P. προῶνται, ſubiunctiuo modo: & ſeq. v. ἡμῖν, *nobis*. V.22, rectius μιᾶς ταύτης μάχ. V.27, αὐτοὶ pro vulg. αὐτὰ repoſitum e P. Seq. v. nõ male cum interprete legemus πάντων αὐτῶν. At pro ſeq. commatio ὄλεθροί τε, ſenſus requirit προπετείαις ἀγωνισάμενοι, vel tale quidpiam. ac fortaſſis ὄλεθροί τε exegema fuit ſequẽtis clauſulæ, τοιαῦτα αὐτῶν παθεῖν, & e margine in vacãtem locum per librarii inſcitiam intruſum eſt. Quin & Latina ita potius ſonare debent; *Itaque cum in manibus veſtris ſit vel omnibus hominibus ſecure imperare, quos partim maiores veſtri vobis reliquerunt, partim ipſi vos adquiſiuiſtis; vel omnibus illis priuari; eligite potius ſtrenue dimicando imperium, opes, felicitatemque vobis parare, quam per ignauiam contraria illis ſubire.* V.40, P. ἡμᾶς, *nos*: itemque mox v.42 ἡμῶν: rectius, opinor. ſequitur enim primæ perſonæ verbum κεχρώμεθα, v.45. V.45, ἠλήσαντες legitur etiam in P.c. ſed procul dubio corruptum. αὐτήσαντες non multum a veſtigiis diſcedit: at verius fortaſſe ἤλυς γεῶντες, aut ſimile quid. Adhæc, vt primũ periodi membrum, ita & ſequentia ſuas quæque habent parentheſes, atque ita diſtinguenda eſſe videntur: νικήσειν ἡμᾶς ἐλπίζω, καὶ τῇ παρὰ τῶν θεῶν συμμαχίᾳ, (τοῖς γὰρ ἀδικουμένοις ὡς τὸ πολὺ συναίρονται) καὶ τῇ πατρίῳ ἡμῶν ἀνδρίᾳ, (Ῥωμαῖοί τε ὄντες, καὶ ταῖς ἀρεταῖς ἁπάντων ἀνθρώπων κεκρατηκότες) καὶ ταῖς ἐμπειρίαις, (καὶ γὰρ αὐτοὺς τούτους τοὺς νῦν ἀνθεστηκότας, ἠλήσαντες κεχρώμεθα) καὶ τῷ ἀξιώματι. vt Latina quoque verſio talis eſſe debeat: *victuros nos ſpero, fretus & deorum ope atque auxilio, (quippe qui iniuriam patientibus plerumque opitulentur) & patria fortitudine noſtra, (Romani enim ſumus, virtutibuſque noſtris omnes homines imperio noſtro ſubiecimus) tum crebra experientia, (nam hos ipſos qui nobis nunc obſiſtunt, etiam ante, licet numero inferiores, ſubiugauimus) & poſtremo dignitate.*

P.283, v.3, P. & M. αὐτομόλους: perperam. V.15, P. ἦρε τὸ σημ. actiua ſcilicet forma. V.19, P. βα . . . τῶν πολ. relicto ſcilicet ſpatio vacuo pro ſyllaba δλω. vulgati libri pro iſto aduerbio habent καὶ δήμῳ, nullo ſenſu. Seq. v. pro ἐπιρράξαντες P. habet ἐξάρξαντες: ſed verius fortaſſis ἐπαλαλάξαντες, vt ſupra 139,42. Lat. t. v.17, ita potius ſonant Gr. *atque exinde ſunt congreſſi: barbari quidem, multo clamore minacibuſque cantilenis vtentes; Romani autem, ſilentio & decenti ordine, quouſque ad teli iactum perueniſſent. ibi enim, hoſte pedetẽtim in eos procedente, vnanimi barritu per ſignum ſublato, tota viriũ contentione in barbaros incurrerunt.* V.44, *Bunduica morbo exſtincta, illam quidem vehementer luxerunt, magnificeq; ſepelierunt: ipſi autem, vt vere tunc ſuperati, ſeſe huc illuc diſperſerunt.*

P.284, v.7, τῇ παῤῥησίᾳ pro vulg. αὐτῇ repoſ. ex P.c. margine: eandemq; lectionem e Merulæ codice notauit etiam Schottus. V.14, neſcio an rectius σὺν ἑταίρων ἑνί, *cum vno e ſodalibus*. V.17, conuenientius οἱ ἄλλοι πάντες, *ceteri omnes*. V.43, incluſa καὶ, addita e P.c. V.45, rectius, opinor, παραχεομένου πολλοῦ. Lat. t. v.32, Græcum vocabulum ἔτνος *pultem* ſeu *pulmenta* potius ſignificat quam *legumina*. V.44, ſunt qui malint; *publice ſumptuoſa cœna epulatus eſt*. quia ſcilicet Tigellinus, non ipſe Nero, ἑστιάτωρ eo epulo fuiſſe dicitur: & P.c. ibi neutraliter habet ἐδείπνησε, non actiue ἐδείπνισε.

P.285, v.9, rectius ἐξεκαλίσαντο καὶ ὠμαρίσαντο, fœm. fine, vt mox αἱ συνεφύσαντο, contra exemplariũ conſenſum. Lat. t. v.14, ita ſonant Gr. *Itaque, velut promiſcua vulgi multitudo, ſimul & potabant citra ſaturitatem, & petulanter laſciuiebant.*

P.286, Lat. t. v.4, ita ſonant Gr. *interea multi, pars ſua exportantes, pars etiam aliena rapientes, palabundi inter ſe confundebantur, & in ſupellectilibus fallebantur*. id eſt, palantes inter ſe concurrebant, & ſupellectilibus ea concurſatione confuſis, in ſuis dignoſcendis partim errabant, partim diſceptabãt.

P.287, v.17, perperam vulg. l. ἐσκευασμένα, itemque P.c. V.46, rectius cum interprete legemus πάντων θαυμαζόντων. Lat. t. v.21, ita potius ſonant Gr. *is enim, vt quiuis alius e primariis Roma-*

nis, non tantum genere clarus, & corpore robuſtus, ſed animo etiam vegetus erat: magnaque erat & fortitud. V. 34, *ita enim eum pro illo Imperatorem habere cupiebant, vt etiam malum eſſe iſta dumtaxat in parte vellent*: id eſt, probitatis leges tantum in Nerone tollendo tranſilire; cetera, probitatis ſtudium perſequi.

P. 288, v. 1, pro ἠπάτη ſententia requirit potius ἠπίστη, vel aliud eiuſmodi verbum. V. 22, malet fortaſſe aliquis ἀήθειαν, *inſolentiam*: ſed ἀλήθειαν tamé explodere nolim. ſenſus enim eſt; nihil a quoquam confingi potuiſſe criminis, quod non in Neronis factis eſſet verũ, ſeu, quod nó re vera in Neronis factis deprehenderetur. V. 32, conuenientius fœm. genere legemus τῆς ἐκείνης, ſ. τῆς γυναικὸς, vxoris ſuæ. V. 39, in P. c. legitur tantum φερ: pro altera compoſitionis parte, φερόμενος, relictum ſpatium vacuum. Lat. t. v. 9, ita ſonant Gr. *Sulpicius Aper centurio, & Subrius Flauius tribunus, e ſtipatorum* (ſeu prætorianorum) *numero, etiam coram ipſo Nerone ſunt confeſſi.* V. 36, *quam & librum, quem conſcribebat, correxiſſet, & cetera apud aliquos depoſuiſſet: metuens ſcilicet ne, ſi Neronis in manus veniſſent, interirent.*

P. 289, v. 21, pro incluſo αὐτὸν in P. c. relictũ ſpatium vacuum. nec ſane huc congruit pronomen, ſed potius verbum, ὁρῶν, aut aliud conſimile. Lat. t. v. 19, ita potius ſonant Gr. *neque vllum ludicri ſpecimen exhibuerat.* ſic enim ἐπιδεῖξαι accipiendum eſſe hoc loco, patet ex ſuperioribus, 276, 21, & ſeq. V. 29, *tabernas elocaret*, ſeu mercede locaret. Et mox, *imaginem Caſſii.* V. 47, *inauratis reſticulis* (aut soleis) *calciatas.*

P. 290, v. 2, P. ἀνόμασεν, temp. aor. V. 5, γεγαμημένος legẽdum, nomin. caſu; i. *nuptus*: vt e ſeq. clarum eſt, 295, 25: & 299, 23. ſenſus enim eſt, Neronem in Sabinæ defunctæ locũ duxiſſe Sporum, puerum exſectum; licet Pythagoræ cuidam liberto (vel, vt Lipſius mauult, libertino) nuptus eſſet: atque ita eum Sporo fuiſſe maritum, Pythagoræ vxorem. V. 18, καὶ περὶ legendum eſſe pro vulg. καίπερ, monuit etiam Stephanus, & confirmat infra loquendi genus ſimile, 303, 42. V. 23, vulg. l. τεβακοσίων βιβλίων: cum quibus etſi ſubaudiri poteſt accuſatiuus ἱστορίαν, ego tamen Pal. c. lectionem vt ſimpliciorem ſequi malui. V. 33, mutilus eſt locus: ac talis quæpiam requiri videtur lectio; ὁ νικητήρια αὐτοῦ (vel aduerb. αὐτοῦ, *ibi*) μὲν ἐκρότουν, τοῦ τῶν κιθαρῳδῶν διδασκάλου αὐτὸν στεφανοῦντος. μετὰ δὲ τὴν ἀγῶνα τοῦτον, τὸ Πλαύτιον θέας ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ποιήσαντος, ἡνιόχησε. id eſt, *& ceu victor plauſu excipiebatur, citharœdorum magiſtro coronam ei imponente: poſt, cum in circo Tigellinus adornaſſet ſpectacula, currus etiam agitauit.* Diuiſe autem initio periodi legendum eſſe ὁ τε, declarat in ſequentibus redditiuum ὁ δὲ. Viſe infra 292, 32. Lat. t. v. 19, ita ſonat genuina Gr. lectio & verſio; *ac de librorum conſcribendorum numero, antequam quidquam eorum compoſuiſſet, deliberabat, aſſumptis cum aliis, tum Annæo Cornuto.*

P. 291, Lat. t. v. 9, rectius, *pro velo.* V. 11, *vehiculis a Nerone miſſis.* V. 16, *alternatisque manibus*; ſeu manu manui ſuperpoſita: quod vulgo *cruciatis brachiis* dicitur, i. crucis in modum iunctis. V. 19, *Munerarius fuit Patrobius.* V. 24, *&, cum Patrobio aliquis ob hæc eſſet habendus honor, Teridates deſuper e ſua ſede ſagittis feras iaculatus eſt.*

P. 292, v. 4, aor. φθέγξαιτο & πλήξαιτο pro fut. φθέγξοιτο, πλήξοιτο. V. 16, P. c. βασιλέας, *reges.* V. 28, πωτριάσι pro vulg. ἀπιρίαις repoſitum e Xyl. c. V. 46, aptius, opinor, πρὸς τοῦτο, *eam ad rem.* Lat. t. v. 8, ita ſonãt Gr. *& ero quod tui fuſi fila mihi attribuerint: tu enim mihi & Parcæ es & Fortuna.* V. 39, *Bonum, Domine, mancipium habes Corbulonem*; ſeu, Bonum tibi, Domine, Corbulo eſt mancipium.

P. 293, v. 12, particula ὅτι vel expungenda eſt, vel in aliam conuenientiorem mutanda, ὅλως ſcilicet, ἅπαξ, aut ſimilem. V. 55, incluſum ὡς abeſt a P. c. Lat. t. v. 12, ita potius ſonant Gr. *ac tandem, cum ei Nero moleſtiam inſtando faceſſeret, reſcripſ.* Et mox, *Si ergo in Aſiam veneris, tunc de congreſſu inter nos conueniet.*

P. 294, v. 30, P. νικῴη, optatiuo modo. alioqui ποιεῖ & νικᾷ abſolute quoque poſſunt accipi, vt in formali verborum alienorum allegatione. V. 34, ἔτι pro vulg. ὅτι repoſ. ex Steph. adnot. Lat. t. v. 5, ita potius ſonant Gr. *vt in citharœdorum certamine vinceret, in Cæſarum certamine vinceretur. Ac quid ſola iſta in eo queritetur aliquis, cum etiam embatis conſcenſis de Imperatoria maieſtate deciderit; perſonaque induta, principatus dignitatem abiecerit; vinciri ſe vt fugitiuum paſſus ſit; ducendum ſe vt cæcum præbuerit, prægnans fuerit, pepererit, inſanierit?* V. 21, cum adiectiuis iſtis *Pythicum, Olympicum, Periodicum*, ſubaudiendum eſt e ſequentibus ſubſtantiuum *victorem.* V. 36, *Ac ſi ſola ea ita fuiſſent, pudori tantum ludibrioque citra periculum res fuiſſet: nunc aut.*

P. 295, v. 37, P. ὀλυμπιονίκαις, alluſione ad ὀλυμπιονίκας facta: perperam. Lat. t. v. 18, ita ſonant Gr. *etſi erat mulier, eaque nobilis.* V. 30, *præter cetera, etiam Domina, & Imperatrix, & Hera nominabatur.* V. 35, *Et tales igitur turpitudines admittebat Nero, & ſenatores quoque in florea tunicula, ſindoneque collo circumpoſita, ſalutauit.* V. 49, *Cirrhæum agrum abſtulit.*

P. 296, v. 19, incluſus articulus τὰ, additus e P. c. V. 30, vulg. l. ἀνέκλυσε: noſtrum ἀνέβλυσεν, e P. repoſitum, longe conuenientius. Lat. t. v. 3, ita ſonant Gr. *e quo ſacer ſpiritus aſcendebat.* V. 18, *ſenatorius es*, i. ſenatus ſtudioſior. V. 22, *ſtudioſeque auſcultabant, & clara voce exclamabant, laudabantur & honorabantur.* V. 41, *quippe qui pariter & magnas res inceptaret, & grandes largitiones faceret.*

P. 297, v. 3, ſuſpectum eſt νοία: conuenientius συννοία, ὁμονοία, vel ſimile quid. V. 7, ἐξεκλήματος λαβόντες partitiue dictum videri poteſt. ſequẽs tamen relatiuum οἷα, videtur potius poſtulare ἐγκλήματα. V. 20, ſunt qui malint, τότε γὰρ δὴ, τότε πρῶτον ἐπίστευσεν. V. 26, Καρινὰς reponendum eſſe pro vulg. ὁ Κίνας, docuit Lipſ. Comment. in XIII Annal. Taciti. V. 22, pro Sulpiciorum cognomine Πυθικοὶ, vt quidem hoc loco eſt ſcriptum, in Latinis faſtis eſt *Peticus*, per e ſimplex, ſine aſpiratione: eademq; ſcriptura exſtat etiam in Græcis Faſtis; niſi quod, extrema ſyllaba variata, ibi primum Πετίκου, mox Πετίκοι legitur. Lipſius Comment. ad lib. XIII Annal. Taciti, mediam inter hæc ſcripturam mauult, Ποιτικοί: quia ſcilicet diphthongus οι ad vocalem υ propius accedit. V. 46, ἐξεφόβησε pro ſimplici ἐφόβησε repoſitum e P. c. vt ſupra quoque 258, 13, pro vulg. φοβοῦντες idem P. habet ἐκφοβοῦντες: idemque compoſitum repetitur etiam 259, 26.

P. 298, v. 10, rectius fortaſſis, οὓς ἀπῆρεν, *quos retulerat*, ſ. Nero. V. 27, ſi poſt poſterius οἷα, & ſeq. v. poſt Ἀπόλλων, punctum ſuſpenſum colloces, maior apparebit membrorum ſimilitudo. poſt προδόντας

ἀντίως autem ſubauditur verbum εἰ,σι. V.37, Blancus interpres ſingulariter legit ἅρμα ᾧ νικήσας. V. 44, αὐτὸ pro vulg. αὐτοῦ repoſ. e P. & X. Lat. t. v. 45, ita ſonant Gr. *In theatrum tamen nihilominus ingreſſus, & cithara cecinit, & tragœdias egit. equis vtique non modo non certabat aliquoties, ſed nonnunquam etiam volens ſe vinci patiebatur.*

P. 299, v. 4, pro incluſis ὧν τις relictum in P. ſpatium vacuum. V. 36, ἐπιθυμίας agnoſcit etiam interpretis verſio: ſed conuenientius eſſe videtur ἐπωνυμίας, *appellationes.* Lat. t. v. 31, *vidi eum vinciri, vidi trahi: vidi denique vterum ferre, ac parere.* V. 38, *horum enim perſonas agit; & horum pro illis* (patriis ſcilicet atq; auitis) *appellationes ſibi imponit.*

P. 300, v. 3, P. τοῦ Βίνδικι, omiſſo participio ἀποκτείνασα: vt ſupra 169, 28. Zonaras 189, vulgatam ſcripturam confirmat, cum ait, ἐπικηρύξαντος τοῦ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομίσοντι τοῦ Βίνδικος. V. 13, pro incluſo μισθοὺς relictum in P. ſpatium vacuum. V. 41, incluſum ἄλλοι, additum e P. c. ſed ita potius inſtituenda videtur lectio; ὑφ' ἧς οἱ ἄλλοι πάντες ἐπεσπάσθησαν: vt legit etiam interpres. Lat. t. v. 39, ita ſonant Gr. *nam & efficax gnauusque erat, & copias magnas pariter promptasque habebat. ac milites, detractis confractisque Neronis imaginibus, ipſum Cæſarem Auguſtumque nominarant: cumque refragaretur, militum quidam vni e ſignis iſta celeriter inſcripſerat. ſed ipſe, & deleuit illa; & vix tandem ſedatis perſuaſit vt penes ſenatum populumque rem eſſe paterentur.*

P. 301, v. 1, ſtructura non conſtat, niſi pro infin. μεταπέμψασθαι reponatur participium μεταπεμψάμενος. V. 4, τέρας non abſurde ſuſpicetur aliquis e marginali adnotatione in textum irrepſiſſe. ſi tamen iuſtum habet locum, ſignificabit ὁ πελώριος Νέρων: & Latina ita reddẽda erunt; *Talia tunc quoque ludebat portentum*, ſeu monſtrum illud hominis; *nec curabat quod ambæ fores, & Auguſtei monumenti, & ſui cubiculi, eadem nocte ſua ſponte patuiſſent.* V. 6, incluſum αὐτῷ, abeſt a P. c. V. 10, pro Λυκίας ſunt qui malint Κιλικίας. V. 17, incluſa τι addita e P. c. ſed proxime ſequens aduerbium πάνυ, nec interpres agnoſcit, nec Zonar. 189. V. 24, pro ὡς rectius cum interprete & Xyl. legemus τισί, *quibusdam.* V. 39, rectius fortaſſe τῷ παριόντι. Latina quoq; ibidem ita potius ſonant; *omnesque qui præterirent, quaſi aduerſum ſe venirent, ſuſpectabat: & ad quamcumque vocem, quaſi ab ea requireretur, trepidabat: ac, ſi vel catulus latraſſet, vel anicula cantaſſet, virgultumve aut ramulus ab aura quaſſatus ſtrepuiſſet, vehementer conſternabatur.*

P. 302, v. 9, apud Sueton. 96, 5, plenius eſt, Θανεῖν μ' ἄνωγε σύγγαμος, μήτηρ, πατήρ: matrisq; vmbram ei præ ceteris obuerſatam fuiſſe veriſimile eſt. V. 15, τὸ ἄφθονον, ſi Dionis eſt ſcriptura, alludit ad metaphoricam bonorum decoctionem ſeu profuſionem. alioqui legendum fuerit potius ἀφανῆ. ſic enim Suet. 96, 40, *Hac eſt Neronis decocta.* V. 23, προσιόντων αὐτῶν αἰσθόμενος, in margine P. ſcriptũ eſt; in contextu autem, προσιόντας αὐτοὺς αἰσθόμενος: vt ſupra 300, 17, & apud Zonar. 190. Seq. v. P. c. ἑαυτὸν ἀποκτεῖναι: Zonar. ἑ ἑαυτὸν καὶ σφᾶς ἀποκτεῖναι. V. 28, iambus erit ſi legamus, Ὦ Ζεῦ θεοί θ', οἷος τεχνίτης ὄλλυμαι! Apud Suet. 96, 50, abſque metro eſt, *Qualis artifex pereo.* V. 33, pro καὶ σφᾶς ſenſus requirit ὅσφ καθ' αὑτὸ, vel ſimile quid. De Iuliorum autem in Nerone defectu, hæc adnot. Camerarius: Antonii & Octauię maioris, filia fuit Antonia maior & minor. maior, nubſit Domitio Aenobarbo, & peperit filiũ Domitium; qui ex Agrippina Germanici filia ſuſcepit Neronem. Minor Antonia, nubſit Druſo, Tiberii Neronis & Liuiæ filio, ac peperit Germanicum & Claudium. Germanici filia fuit Agrippina, Domitii vxor, Neronis mater; & filius Caius. habuit igitur Nero auunculũ Caium. & ita Iulia gens, quos Æneadas vocarunt, in Nerone defecit. Hæc ille, & plenius Xylander in ſtemmate Iuliorum Cæſarum.

P. 303, v. 29, P. c. margo, μὴ δι' ἄλλης: perperam. V. 34, ὑπ' αὐτοῦ, ſi mendo caret, ſignificabit *eo nomine, ea de cauſa.* ſed poſſis etiam legere ἐπ' αὐτοῦ, *eo tenente imperium.* Lat. t. v. 19, ita ſonant Gr. *Ipſe porro, cetera quidem, moderate gerebat imperium, neque onerosus erat; ratus ſcilicet non captum a ſe, ſed datum ſibi eſſe imperiũ: quod etiam identidem dictitabat. verum erat in coac. p.* V. 37, *tam dementi eo principe fuerunt inſolentia*: vel, *ob eius indulgentiam eo inſania ac dementia proceſſerunt.*

P. 304, v. 23, incluſum αὐτοῦ, abeſt a P. c. V. 27, P. c. diſtinguit poſt οὕτως. ſed conuenientius forſan ἐνταῦθα, *hic.* V. 36, ſenſus poſtulat, ἀγανακτήσας ὅτι μὴ αὐτός, atque adeo ita eſt apud Zonar. 190. Sic v. 38, pro ἑ ſenſus requirit compoſitum καθ' ἑ, ſeu καθ' ὅσφ. Lat. t. v. 21, poſſis etiam vertere *ſub Ruſo, ſub Ruſi ducatu.* & mox, *ſub alio, ſub alius principatu.* Et v. 22, *ſub Nerone emerſerant*, ſeu eminuerant. Blancus verterat, *ex obſcuris clari euaſerant.*

P. 305, v. 44, incluſum ὡς additum e P. c. Paulo ante v. 41, dictum Othonis a Sueton. 105, 11, ita refertur, τί γάρ μοι ἑ μακροῖς αὐλοῖς; elliptica orationis forma. vel enim ſubaudiri poteſt καὶ σοὶ ἴδιον, vt hoc loco: vel, κοινὸν ἐστι, vt in euang. Ioann. τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; *quid mihi & tibi communionis eſt?* De prouerbio autem illo viſe Turneb. Aduerſ. lib. 5, c. 1.

P. 306, v. 1, pro incluſa ἐπὶ relictũ in P. ſpatium vacuum. V. 27, ἐκβιάσαντο pro ſimplici ἐβιάσαντο repoſitum e P. c. Seq. v. pro incluſis vacuum eſt ſpatium in eodem c. P. V. 44, rectius forſan ὄντα. Lat. t. v. 39, *ipſius amore*; ſeu, *pro ſua erga ipſum beneuolentia.*

P. 307, v. 4, rectius ἐπειδή τις: Zonaras 191, nec τι habet, nec ὡς. V. 10, incluſum με, add. e P.

P. 308, Lat. t. v. 37, ita ſonant Gr. *de nocte ſcripto propoſito denuntians vt e vita excedat intra eum diem quo mortuus eſt.*

P. 309, Lat. t. v. 18, ita ſonant Gr. *vt Vitelliana etiamnunc ex eo & liba & alia quædam edulia nominentur.* V. 38, *pauco & exili* (ſeu vili) *inſtrumento.* V. 48, *alii pocœnia*, id eſt, poſtcœnia: quæ Germani noſtri vocant *hypnopoſia*; pocula ſcilicet ante ſomnum, ne anima hæreat in ſicco. Et ſeq. v. *paucorum dierum interuallo.*

P. 310, v. 18, ἀπ' αὐτῶν retineri poteſt: ſed poteſt tamen & ſingulariter legi ἀπ' αὐτοῦ, ſ. τῆς τῆς Θεοδώρης ἐπιφοιτήσεως. Lat. t. v. 10, rectius, *adorari ab omnibus.*

P. 311, v. 1, fortaſſe leg. καὶ οἱ ὁ Μυκ. ἰσχυρῶς προσέκειτο, *eique valde inſtabat*, ſeu *eumque valde inſtigabat.* Seq. v. ἐκεῖνος pro vulg. ἐκεῖ repoſ. e St. & Xyl. V. 40, incluſa τι, addita e P. c.

P. 312, v. 2, pro σφᾶς P. c. habet aduerb σαφῶς, *manifeſte.* V. 22, P. c. ἀπολομένων, præterito aoriſto: itemque Legationum volumen pag. 395. Lat. t. v. 28, ita ſonant Gr. *vel etiam baſiis incumbentes*, (circumfuſis ſcilicet brachiis: vt infra in Herodiani Commodo, 489, 15) *aut ſedentes.* V. 31, *prouocare ſe mutuo.*

P. 313, v. 16, pro ὄντες ſtructura & ſenſus poſtulant ὄντας: & mox ἀσπασαμένων pro ἀσπασαμένοι. V. 39, congruentius ἐπιπίπτοντας P.c. V. 41, incluſa ἐ abeſt a P.c. Lat. t. v. 16, ita ſonant Gr. *Orto ſole, cum milites tertiæ legionis quæ Gallica nominatur, (ea in Syria hibernat, tunc autem forte fortuna in Veſpaſiani partib. erat) ipſum derepente ſalutaſſent, vt conſueuerant; ſuſpicati Vitelliani adeſſe Mucianum, mutati ſunt animis: clamoreque victi, fuga ſe mandarunt; (vt ſæpe vel leuiſſima, præoccupatos laſſitudine animos grauiſſime conſternant) regreſſique intra mœnia, protenſis manibus ſupplices orabant.*

P. 314, v. 4, commation iſtud εἰς Ταρρακίνας, abeſt a P.c. ſed repetitur infra 316, 2. V. 15, ἰδημιούργει pro vulg. ἰδημιούργη repoſ. e P.c. V. 20, conuenientius περιέβαλεν αὐτοῖς: vel περιέβαλεν αὐτὰ: vel etiam aduerb. αὐτοῦ, ibi. Et mox, τύς τε δορυφ. Lat. t. v. 1, *ſacra* (ſeu *victimas*) *diſperſerunt.* V. 42, *male accepti diſcedunt.*

P. 315, v. 14, ἔπαι pro vulg. ἔπαι cum St. & X. legendum eſſe, ſtructuræ norma oſtendit. V. 28, Legationum volumen 396, τὸ τοῦ Τιβέριος χειρὸς ῥᾳδίως διεξῄει τῆς. V. 36, vulg. l. τῶ συγῶν τῶ μεγάλων: perperam. noſtra lectio petita eſt ex Legat. vol. 396. V. 39, incluſa ἐς, addita ex eod. vol. Lat. t. v. 15, ita ſonant Gr. *Illi enim primũ per internuntios quoſdam, nunc in defunctorum loculos, nunc in corbes fructuum plenos, nunc in aucupum arundines iniectis litteris, omnia quæ in vrbe fierent, edocebantur.* V. 40, *prætendebant. Sed multi etiam ipſorum, tegulis ex ædium tectis impetiti, & in vicorum anguſtiis obſiſtentium multitudine truſi, perierunt.*

P. 316, v. 21, rectius ὡς μόνως δύναμαι, *qua ſola ratione poſſum.* quamquam μόνος, *ſolus,* apud Zonar. quoque legitur 194, 3. Lat. t. v. 25, ita ſonant Gr. *ſed trahebatur in carcerem, ſicut etiam ipſius ſtatua, multis cum ridiculis tum probroſis adiectis dicteriis.*

P. 317, v. 32, aptius ἤγαλλεν: vel, vt Xyl. legit, ἠγάλλετο. V. 36, ἐπιχαρόμενος legitur etiam apud Zonar. 194, 18. alioqui mallet fortaſſe aliquis ὑπογραφόμενος, *ſubſcribens.* cuius ſubſcriptionis crebra mẽtio apud Suetonium & ceteros Auguſtæ hiſtoriæ ſcriptores Latinos. Lat. t. v. 22, ita ſonant Gr. *atque ipſe Nero viſus aliquando in ſomnis Iouis currum in Veſpaſiani ædes inuehere.* V. 29, *vt & alii nonnulli, ad princ.* V. 32, *magnopere namque ſe iactabat, vt qui & ipſe Veſpaſiano principatum contuliſſet, & frater ab eodem appellaretur, hab.*

P. 318, v. 38, incluſus articulus τῷ, additus e P.c. Lat. t. v. 8, Gr. ſonant, *primus Lingonum,* ſeu *vir inter Lingones primarius.*

P. 319, v. 2, P.c. πηλὸν περιχρίσας. vera lectio fortaſſe, τοῖν ὀφθαλμοῖν πηλὸν περιχρίσας, *inſputo in oculos luto*; ſeu, luto ſputo ſubacto, cæcique oculis illito: ad imitationem ſc. Chriſti, Ioann. 9, 6. Lat. t. v. 4, rectius, *manu alterius calcata.* V. 13, *nam cum aliis multis rationib. pecunias ab eis exegit, nullo quæſtus genere prætermiſſo, etiamſi mendicus aliquis foret; tum præter cetera ex ipſis etiam ſacris pecunias collegit.* V. 25, *Pro quibus cum Titus deprecatus eſſet.* V. 30, *neque enim nouit Cæſarem agere.*

P. 320, v. 2, pro τε non minus apte legas τι. Et ſeq. v. τὸ αὐτὸ τοῦτο, cõuenientius quã plur. τὰ αὐτὰ ταῦτα. V. 8, Xyl. mauult ὅμως γε τοῦτο. V. 22, fort. cum præpoſ. leg. ἐ ἐν τῷ αἰ. vel contracte καί. V. 37, incluſum αὐτὸν, add. e P. & M. Lat. t. v. 22, *porta palatii,* ſeu portæ Imperatoriæ domus. V. 26, *Quæque ipſe præ ſenectute legere non poterat, aut quæ ſenatui abſens per litteras mandabat, per filios ſuos plerumque recitari iubebat: hac quoque in re ſenatui honorem deferens. Conuiuasque cum ex hoc ipſo ſenatu, tum ex aliis quotidie multos adſciſcebat.* V. 38, *ac, ſi ſcripta quæpiam (vt aſſolet) incerto auctore in Imperatores, quæ probrũ ipſi afferrẽt, proponerentur, ip.*

P. 321, v. 1, Ἀρσάκης vſurpatum videtur pro Οὐολόγαισος ὁ Ἀρσακίδης, *Vologaſus Arſacides.* niſi Arſacis nomen commune fuit omnibus Parthiæ regibus, aut cognominis loco vſurpatum, vt apud Latinos *Cæſar Auguſtus.* V. 24, incluſa δὴ, e P.c. addita eſt: contra τοι, v. 27, ab eodem abeſt. V. 41, P.c. ὅσα δὴ ὑπαγορεύσης μοι: rectius.

P. 322, v. 11, αὐτὸ pro vulg. αὐτοῦ repoſ. e P.c. V. 39, P. ἐξήλασεν, *extruſit.* Lat. t. v. 23, *in theatris.* V. 38, *eam dimiſit. nam cum ab aliis multa ſpargebantur, tum rurſum cynici quidam ſophiſtæ in vrbem irrepſerant: ex quibus Diogenes quidem, prior in theatrum magna hominũ multitudine refertum, ingreſſus, poſt multa in eos iactata conuitia, flagris cæſus fuit.*

P. 323, v. 23, incluſus artic. ὁ abeſt a P.c. Contra, v. 27, incluſa ὁ αὐτοκράτωρ, ex eodem P. addita. V. 24, pro δὴ vulg. l. hab. δέ, omiſſo etiam articulo ante αὐτοκράτορα: perperam.

P. 324, v. 4, fortaſſe cõuenientius γενομένας, temp. aor. V. 15, rectius ἄλλῳ, vel pluraliter ἄλλοις. V. 21, ἐν ἰσοτελείᾳ, pro παρ' ἐν, vel ᾧ, alibi quoque inuenitur; vt cognoſces ex Indice. V. 22, incluſum ἔχειν, abeſt a P.c. At ſeq. v. pro αὐτὸν in eodem eſt αὐτοῦ: minus conuenienter. V. 26, P.c. ab impreſſis nihil variat: ſed rectius ex Zon. 195 ita legemus, δύο τε γὰρ ἔτη μετὰ τὴν αὐταρχίαν, ἐ μῆνας δύο, ἡμέρας τε εἴκοσιν ἔζησεν, ἐπ' ἐννέα ἐ λ. id eſt, *nam ex quo imperium iniuit, biennium vixit, menſesque duos, & dies viginti; ſupra ætatis annum nonum & trig.* Lat. t. v. 15, ita ſonant Gr. *qui iuxta principes cum potentia ſunt*; id eſt, qui ſecundum principes potentia & auctoritate pollent; vt Cæſares ſcilicet, præfecti prætorio, & ſimiles.

P. 325, v. 5, pro βιβασθῆναι ex Zonara 195 repone δοθῆναι. ſic enim & Sueton. 118, 21, *beneficia a ſuperioribus conceſſa principibus.* Sequenti etiam verſu congruentius fortaſſe, ὥστε μὴ, καθ' ἑκάστους αὐτῶν αἰτουμένων, αὐτοῖς πράγματα ἔχειν: vel, αὐτοῖς τε ἅμα ἐ αὐτῷ πρ. ἔχει. i. *ne, dum ſingulatim peterentur, & ipſis pariter & ſibi faceſſeretur negotium.* V. 25, P.c. δι' αὐτὰ ταῦτα, *propter hæc ipſa.* V. 36, Zonar. τὸ δὲ μέσον, δαπανηθὲν τῷ πυρὶ, κοῖλον ἐκ τοῦ συνιζάνειν ἐγένετο: *medium vero, dum igni conſumptum, magis ac magis ſubſedit, concauum eſt redditum.* In vulgata ſane lectione præpoſitio ἐν perperam e præcedentis participii fine videtur repetita. Lat. t. v. 15, *centurionibus ſuis ac tribuno.* Et paulo poſt; *atque ex vlteriori parte ad caſtra quæ illic erant, non animaduertentes* (ſeu præter opinionem) *appulerunt.* (i. non conſiderato nauigationis curſu, præter opinionem, ex vlteriori parte quam petiuerant, in orbem reuerterunt ad caſtra quæ deſeruerant) *vnde Agricola, aliis quoque ad nauigationis orbem experiundum emiſſis, etiam ex illis inſulam eſſe comperit.* V. 37, *ea parte tantum igni obnoxius eſt,* ſeu igni exæſtuat. V. 47, *ambitus vero, igni eſt dicatus: atque interdiu fumum, noctu flammam emittit.* Vltimo verſu pro *nec* puto interpretem ſcripſiſſe *ac.*

P. 326, v. 1, incluſa ἐ, addita e P. & M. V. 5, ἔχων maſc. fine legitur etiam in P.c. Refertur igitur non ad τὸ ὄρος, ſed ad ὁ κύκλος, ὁ τῷ πυρὶ νενεμημένος, pag. præced. v. 41. V. 28, Stephanus cum interprete

legit

legit ἐξημέρας, vt mox ſequitur ἐκ φωνῆς. In ſequentibus, incluſa βοῆ & ἐ, abſunt a P. c. itidemq; v.46. Ad illuſtrationē autem v. 44, pertinent hæc Plinii lib.3,c.5; *Litore autem hoc Neapolis, Herculaneum, Pompeii; haud procul aſpectante monte Veſuuio, alluente vero Sarno amne.* de quib. & Dionyſ. Hal. 35, 15. L.t.v.13, ita ſonant Gr. *Sic enim res habuit. Viri multi & magni, omnem naturã humanam excedentes, quales ſcribuntur pinguntúrq; gigantes, partim in monte, partim in agro circumiacente atq; oppidis, interdiu & noctu, cum terrã obeuntes, tũ aerem percurſantes viſebantur. Poſt hæc cõſecuta ſiccitas horrẽda, vehementesq; derepente terræmotus, vt etiam totus ille campus quaſi feruore quodã vibraretur, ſummaq; cacumina ſubſultarent. tũ ſonitus, partim ſub terra, tonitrib. ſimiles; partim ſuper terra, mugituum quadam imitatione edebantur. Mare cõfremebat; cælumq; & ipſum vna inſonabat: indeq; fragor immanis derepente exaudiebatur, perinde ac ſi montes corruerent;* vel, quaſi montes inter ſe colliderentur.

P.327, v.10, pro γὰρ malet fortaſſe aliquis δὲ. ſed poteſt tamen hæc periodus etiã parentheticῶs accipi: vt præcedenti μὲν reſpondeat δὲ periodi ſequentis. V.29, Zon.196,14, πολλὰ δὲ τῶν δημοσίων ἔργων αὐτὸς οἰκοθεν: i. *multa etiã e publicis operib.* (incẽdio ſcilicet cõſumptis) *priuato ſumptu inſtaurauit.* vt hic talis quæpiã requiri videatur lectio; αὐτὸς δὲ & τὰ ἐν τῇ πόλει ἐκ τῶν ἰδίων ἀνέστησε. Lat.t.v.8, ita ſonãt Gr. *Cinis ergo iſte nihil magnopere tunc eis incõmodauit: (poſt enim, grauem eis peſtilentiam inuexit) ſed alius ignis ſuper terra coortus anno inſequenti magnam admodum Romæ partem depopulatus eſt, interea dum Titus ad Campaniæ calamitatem viſendam profectus erat. nam Serap.* V.25, *Titus ergo Campanis quidem duos e conſularib. miſit conditores:* (ſeu opidorũ & ædificiorum inſtauratores duumuiros conſulares) *pecuniasq; eam ad rem cum alias donauit, tum eorum qui ſine herede eſſent mortui.* Et mox v.29, *Omnia etiam* (quæ in vrbe deflagrarant) *ex iis quæ ſuppetebant* (i. partim ſuis partim publicis pecuniis) *reſtituit. Et in ceteris quidem* (dedicandis) *nihil ſingulare præſtitit: at cum theatrum venatorium & denominatum a ſe balneum dedicaret, multa fecit, & mirabilia.* V.38, *quæ mulieres quoque, non tamen nobiles, vna confecerunt.* i. ad quas conficiendas mulieres quoque præter viros acceſſerunt.

P.328, v.34, forſan aptius diuiſe αὖ ἴγεω. Lat.t. v.1, Gr. ſon. *primo die gladiatorius ludus, cædesq; beſtiarum f.* Interpres ναυμαχίᾳ pro μονομαχίᾳ maluiſſe videtur, quia id innuunt præcedentia. ſed ſi ſequentia conſideremus, mutatione haud opus eſt. Monumentum autem v.9 dicere videtur Caii & Lucii, eo in luco exſtructum.

P.329, v.9, θεῶν pro vulg. θεὸν repoſ. e P.c. V.19, incluſum τὸ, add. e P. & M.c. Contra, incluſum ὄντα, v.28, abeſt a P.c. V.35, P. καί τι pro καί τι: & mox αὐτός γε pro αὐτός τι. Lat.t.v.22, Gr. ſon. *maximam pecuniam acquiſiuiſſent.* V.27, *ſuperauit in paternorum fraternorumque amicorum ignominioſa & exitioſa tractatione.*

P.330, v.34, P.c. προσκατασκήνωσε: minus apte. V.38, αἰτία excuſari poteſt: ſed congruentius tamẽ αἴτια. Lat.t.v.5, Gr. ſon. *& floribus & vnguentis honorari.*

P.331, v.25, δύο additum e P. & M. Contra τε, v.35, a P. abeſt. V.33, interpres ſingulariter μανδύας legit: ſed plurale agnoſcit etiam Zon.197. V.44, P.c. ὁμοίας, *ſimiles.* Lat.t.v.6, Gr. ſon. *ſed & cladi apte mederi*; ſeu, cladem probe ſarcire. V.23, *imagines ſtatuaque cum argentea tum aurea.*

P.332, v.1, vulg. l. παρφοδῆ. ſed παρφοδῆ cum P. & X. legendum eſſe, ſatis declarant ſequentia. Sequenti etiam verſu congruentius ὧος, maſc. gen. V.28, τοιαῦτα pro vulg. τοσαῦτα repoſ. e P. & M. V.30, incluſus artic. τῆ abeſt a P.c. Lat.t.v.18, Gr. ſ. *prius abire iuſſit ipſorũ famulis.* V.34, *Domitianus igitur eiuſmodi triumphalia, vel (vt vulgus quidem appellabat) parentalia, ob eos qui partim in Dacia, partim Romæ interierant, celebrauit.*

P.333, v.3, P.c. ἐπ' αὐτῶν. V.23, poſt ἀφεὶθη deeſſe videtur ἐγὼ δὲ, vt declarat in præcedenti membro ὁ μὲν. Lat.t.v.2, rectius, *in regiam eius*, ſingnum. V.47, *ſeſe exuerat.*

P.334, v.2, pro ὅτι ſententia poſtulat ἀλλ' ἔτι. V.11, P. συνεγράφετο δὲ αὐτῆς & τοῖς κατ. In qua lectione vt & aptiore loco poſita eſt, ita minus apte aoriſtum pro imperfecto ſubſtiturum. Seq. v. τῆς inſertum ex eodem P.c. & ὡς v.18. atq; adeo aduerbiũ iſtud ibi requiri, declarat paulo poſt, v.23, ſimile cõmation, ὡς αὐτοκράτωρ. V.20, P. & M. Κλαύδιόν τι & Παρθένιον: cum tamen de vno eodemque agi ſit perſpicuum. Lat.t.v.11, Gr. ſon. *excerpſiſſet, & lectitaret.* V.18, *ſæpenumero & vinctis ſolus loquebatur, vincula eorum manib. ſuis tenens; (nec. n. aliis credebat quæ illi eſſent dicturi) & illos ipſos, etiã vinctos, metuebat.* V.33, Bl. verterat, *poſt cenſoriam dignitatem.* ſed primum honorũ gradum fuiſſe ταμιείας, non τιμητείας, complurium teſtimonio clarum eſt. V.38, *qui inter primos cum quibusdam aduerſus eum coniurauerat.* V.47, *multosq; & indicabo tibi, & coarguam.*

P.335, v.10, καὶ poſt ἄλλα vel tollenda videtur, vel poſt ſequens οἷα collocanda. V.20, malim τῷ Νέρωνος, ſ. ἐξελεύθερον. Lat.t.v.7, ita ſonant Gr. *quo crimine alii quoque multi, qui ad Iudaicos ritus defecerant, condemnati ſunt.* V.21, *quos etiam in ipſa præfectura curabat reos agi.* V.49, *quas cum puſio quidam, ex eo genere qui nudi ad garriendum ali ſolent, eo interdiu* (i. meridie, infra 337,1) *dormiente ſubreptas teneret manibus, neſcius quid ferret.* Quæ iiſdem prope verbis de Commodo infra narrãtur ab Herodiano, 486,38. Suetonius hac de re nihil: Zonaras Dionem noſtrum ſequitur.

P.336, v.1, εἶχεν pro vulg. εἶλεν repoſitũ e P.c. V.15, ἐκ ἐόντων defendi poteſt, ſi referamus ad geneſeως dies & horas. poſſumus tamen etiã cum interprete legere ἐκ τῶν ἐλπιζόντων. V.26, pro εἰκτῶν P. & M. & Zon. habent μετρίων, congruentius. L.t.v.27, Gr. ſ. *non paucos qui ea ex re ne ſperauerant quidem ſe cum aliqua fore potẽtia.* V.21, *Et, cum tantarum rerum nihil improuiſum accidere ſoleat; ipſi quoque cum alia euenerunt ſigna, tum ipſe per ſomnum vidit & Ruſticum ad ſe cũ gladio accedere, & Mineruam, quã in cubiculo ſtantẽ habebat, armaturã abieciſſe, & [ſe] ſuper nigrorum equorum curru in vaſtũ hiatum incidere.* poſtremum .n. hoc membrũ potius ad ipſum Domitianũ q̃ ad Mineruã pertinere videtur.

P.337, v.1, τὸ μεσημβρινὸν legitur etiã in Suidę collectaneis infra 864,16. itidemq; pag. præced. v.1, μεθ' ἡμέραν, *interdiu*: apud Zon. autem 197,59, τὸ μεσημβρινὸν, *meridie.* V.7, aptius forſan ὅτω δὴ, *ita demum*, ſeu *tunc demũ.* V.43, interpres paſſiue legit συνεφαπτηθέντων. Lat.t.v.2, ita ſonant Gr. *primum Parthenius ferrũ gladii, qui ſemper ſub eius ceruicali iacebat, exemit, ne eo vteretur.* id eſt ferrum gladii exemit, vaginam dumtaxat reliquit. V.43, *ſed & delatorum multi adiudicati ſunt morti: inter quos fuit etiam Seras philoſophus. Cum ergo turba exſtitiſſent*

haud vulgares, ex eo quod omnes omnib. accuſare permitteretur, aiunt Front. conſ.

P. 338, v. 19, malim cum articulo τὰ δαπανήματα. V. 27, Ruſi epitaphium Latinum Camerarius & Schottus e Plinii minoris epiſtolis citant ſic; *Hic ſitus eſt Rufus, pulſo qui Vindice quondam Imperium aſſeruit, non ſibi, ſed patriæ.* de Vindicis autem interitu Dio ipſe paulo aliter ſupra 300, 22. V. 30, incluſum ποτὶ, add. e P.c. V. 36, Neruæ quod tribuitur, Victor tribuit Tito Cæſari 513, 52. Sequentia confer cum Victoris Epitome 536, 34.

P. 339, v. 5, non male ex Zonara legemus, διὰ τε γήρας βαθὺ καὶ τρόπων χρηστότητα καταφρονούμενος, *cum & ob grandē ſenectutem & ob morum bonitatem cōtemneretur.* alioqui pro ἔτι reponendum foret ἤδη, aut ſimile quid. V. 11, verſus qui citatur, deſumptus eſt ex oratione Chryſis ſacerdotis ad Apollinem, Il. α. Lat. t. v. 29, *tunica & toga purpurea.* V. 42, *multa faciebat quibus partim remp. corrigeret, partim bonis gratificaretur. nam & illam diligenter procurabat; adeo vt ciuitatib. Italicis ad liberorū ſuſtentationē multa largiretur; & his multa cōferebat beneficia.*

P. 340, v. 41, pro μὲ γὰρ rectius leges μὲν οὖν, ex Zon. 199, 60. Lat. t. v. 40, ita ſonant Gr. *Venationum namque, conuiuiorum, dicteriorum,* (ſeu iocorum) *quin & conſiliorum operumque ſocium ſe illis præbebat: ac ſæpenumero etiā quartus vehebatur: domosq; nonnullorum vel absque cuſtodia ingreſſus, hilaritati cum eis ſeſe dabat.*

P. 341, v. 10. vulg. l. τοῖς πόνοις. ego cum P. τοῖς Τάφοις malui, vt ſupra 332, 41. V. 19, aptius καταπεμπῶν legemus ex Suidæ collectaneis infra, 864, 45. V. 21, incluſum αὐτὰ, abeſt a P.c. Ibid. mox ſuperuacua eſt præpoſitio ἐπὶ, vt declarant hæc Zonaræ, 200, 15; ἐπεὶ δὲ τὰ ἄκρα κατέλαβε, *poſtquam ſumma cacumina occupauit.* V. 28, P.c. τῶν προςταχθέντων, *eorum quæ propoſita fuerant.* cum vulgata lectione congruunt hæc in Legat. volum. 401, πάντα τὰ ἐπιταχθέντα ποιήσειν. idemq; loquendi genus repetitur 341, 26. Lat. t. v. 15, Gr. ſon. *ſociorum cum alios tū Burros Traianū hortari, vt retro verſo itinere pacem colat.* V. 21, *ſed in faſcias eam ac turundas concidiſſe.* V. 44, *captiuorumque ritu iunctis manibus, ſupplices quædā proloquebantur: deinde pace ſolenniter firmata, arma receperūt. Traianus porro, triūpho ob victoriā acto, acceptoq; Dacici cognomine, in theatro gladiatores cōmiſit; quib. delectabatur: & ſaltatores quoq; in theatrū reduxit, quod vnū ex iis Pyladem amaret.*

P. 342, v. 2, incluſa τῇ, addita e P.c. Lat. t. v. 7, ita ſonant Gr. *& iis qui ante aduerſati ei fuerant, clades inferre.* V. 31, *Traianus mediū quoddam reſponſum dedit, e quo appareret, neque magnā admodum, neque prorſus exiguā Longini rationem haberi, cur eum aut perire aut magno redimi vellet. Vbi cū Decebalus aliquantū cūctatus diſpiceret q̄d facto opus eſſet, Lōginus interea, facta ſibi veneni copia, eo epoto mortē oppetiit.*

P. 343, v. 1, incluſum πολλοὶ abeſt a P.c. V. 14, τε ſuperuacua eſt, & forſan e fine præcedentis copulatiuæ ē repetita. Lat. t. v. 1, Gr. ſ. *in fluuio magno, & aqua verticoſa, ſoloque limoſo.* V. 4, *Latitudinem porro fluuii dixi, non quod tanto ibi ſpatio ſinat. (nam alicubi duplo & triplo maior reſtagnat) ſed quod anguſtiſſima pontique faciēdo iis in locis aptiſſima pars, tanta ſit: quanto autem magis ibi e ſpatioſo ſtagno deſcendens, rurſumque in maius inde ſtagnum procedens, in anguſtum concluditur, tanto & rapidior fit & profundior. vt id quoque pontis fac.*

P. 344, v. 11, incluſa δὲ, addita ex Steph. adnot. V. 20, rectius συνεχώνευσε, *conflauit.* V. 30, in P.c. nullū eſt defectus indiciū; itidemq; Zon. habet, τὸν ἰατρὸν τοῦ Σύρα ἐκάλεσε, καὶ δι' ἐκείνου τοὺς ὀφθαλμοὺς, διὰ δὲ τοῦ κουρέως ἐκείνου τὸ γένειον ἐξύρησε. vt ipſe quoq; verbū ἐξύρησε ad vtriusq; mēbri accuſatiuos retuliſſe videatur: quaſi videlicet Traianus per Suræ medicū oculos, (h. e. oculorū ſupercilia) per tonſorem vero mentū radi iuſſerit. alioqui poſt ὀφθαλμοὺς deeſſe videtur ἐκαθάρθη, ἐθεραπεύθη, vel aliud cōſimile verbum. V. 38, P. & M. διαγνωσθεισῶν: ſignificantius. V. 41, pro τῷ Bl. legerat αὐτῷ, & ad Suram retulerat. Xyl. vulgatam lectionē exprimere maluit. cum qua facere videntur etiā hæc Zonaræ, 201, 4, ἔπαρχον μὲν τῶν δορυφόρων προχειρισάμενος, καὶ ὀρέγων αὐτῷ τὸ ξίφος. Et Victoris breuiariū 515, 1, poſt mentionē de Sura, *Præfectum prætorio,* inquit, *Saburanum nomine, cum inſigne poteſtatis, vti mos erat, pugionem daret, crebro monuit*-- Vbi *Suranum* fortaſſe aliquis malit, vt in Conſularib. faſtis Panuinii, p. 35. Lat. t. v. 16, Gr. ſ. *in quibus ferarum pecudumque altilium ad vndecim milia iugulata ſunt, & gladiatorum x milia decertarunt.* V. 21, *nummosque monetæ exſoleſcentis* (ſeu fugientis) *conflauit omnes.* V. 47, Bl. verterat, *huic etiam principió*-- cū ita ſonet vulgata Græcorū lectio; *Quin & cum primum ei qui prætorianis erat præfuturus, gladium porrigeret, quo eum accingi oportebat.*

P. 345, v. 27, ἀποθανόντας ſuſpectum videri queat. nec certū tamen an verius ſit ἀποχαλώντας. Lat. t. v. 6, Gr. ſon. *re ad ſenatum delata.* V. 35, *nonnunquam falſos diſſeminabat nuntios, & proſpeculatorem agebat: vt milites & ordines ſeruare ſtuderent, & ad omnia parati atque impauidi eſſent.*

P. 346, v. 42, κλιθέντων pro vulg. κλιθ. repoſitū e P.c. V. 35, τε poſt εὐθὺς vel ſuperflua eſt, vel aliud poſt ſe membrū poſtulat. Lat. t. v. 9, ita ſonāt Gr. *poſt, conſecuta terræ quaſi bullientis violentiſſima ſubſultatio, & partim tellus ipſa tota ſurſum eiectabatur, partim ædificia ſubſiliebant: eorumque alia in altum elata, rurſum e ſublimi collabentia frangebantur; alia, huc illuc velut ſalo iactata, ſubuertebātur, magnamque etiam ſubdiualis ſpatii partem præoccupabāt. & dum ligna, lateres, ac lapides confringebantur, crepitus fragorque terribiliſſimus exſiſtebat.* V. 42, *aut in fornicato aliquo intercolumnio incol. ſeru.* Cum hac porro terræmotus deſcriptione confer Ammian. Marcell. 347, 41.

P. 347, v. 3, P.c. περὶ μακρὸν, ſing. num. V. 17, incluſus articulus τὸ, additus e P. & M. V. 23, P. ἔζευξεν αὐτὸν, ſ. τὸ ποταμὸν, *ponte illum iunxit, pontem in eo fecit.* V. 34, fort. l. καὶ ταῦτα δὲ περὶ αὐτὰ: vt ſignificet, eas quoque vrbes eſſe Aſſyriæ. Lat. t. v. 11, Gr. ſ. *ita vt leniter admodum ictus, e periculo euaderet. cum vero ad complures dies terræmotus duraret, in circo ſub diuo agitabat.* V. 38, *Adiabeneq; omnem in ſuam poteſtatem redegerunt, (ea Aſſyriæ circa Ninum pars eſt) Arbela item, & Gaugamela, ad quæ Darium vicit Alexander. ea quoq; ſunt Aſſyriæ: eaque ipſa, etiam Atyria propterea barbarico more appellata eſt, duob. ſſ in t transmutatis.* Sed quorſum feratur commation iſtud διὰ τοῦτο, *propterea,* obſcurum eſt.

P. 348, v. 17, malet fortaſſe aliquis παρέχοι. ſed iſtiuſmodi enallage, paſſim obuia eſt. V. 36, vera lectio eſt, τὸ Στάσεις καλούμενον, expuncta ſyllaba τε: vt cum Pintiano legit Paulus Leopard. Emend. l. 8, c. 2, ex Plinio, Ioſepho, Stephano Byzantio, & aliis. Lat. t. v. 1, Gr. ſonant, *ferro validus,* ſeu firmius. V. 23, *itaque tractoriis machinis* (ὁλκοὺς *Græci vocant*) *transportatis nauibus.* V. 39, Blancus verterat,

qui

qui vallum Teſpaſini habitabant, (nam ita ab incolis appellatur) erantque in d. Merula rectius aliquanto *Vallum Spaſinum.*

P.349, v.1, aptius fortaſſe plusquamperf. κεχείρωτο: & v.14, ἐδίδαξεν, pręt. imperf. V.39, ſi pro τι ſubſtituas copulatiuā τε, & pro ποιούμενοι reponas ποιῶνται vel ποιῶνται, paulo melius & ſtructura conſtabit, & ſententia. Latina quoq; ſic melius ſonabunt; *& cū propter hac ipſa diu a magna multitudine obſideri nequit, tum a ſole, cui etiam ſacra eſt, defenditur.*

P.350, v.22, pro ὑδεν, procul dubio legendum ὑδενί, *nulli.* V.37, exiſtimarit fortaſſe aliquis, legendum potius κατ' ἔθος, *de more.* ſed vulgatam lectionem confirmat hæc Zonaræ metaphraſis 202, 2, *ſi* ἐπέχετο αἵματος ἐκκρίσεως αὐτῷ ἐκκρινομένης διὰ γαστρός, *ob retentionem ſanguinis qui ei quotannis per ventrem excernebatur.* V.43, incluſa τι, addita e P.c. Lat. t.v.17, Græca iſta, τὰ ἔντερα αὐτῶν ἐνεδιδύσκοντο, ſi mendo carent, non ſignificant *edunt viſcera*, vt Blancus vertit; ſed, *inteſtinis eorum ſe redimiebant*; id eſt, inteſtinis eorum ceu faſciis quibusdā ſeſe coronabant. V.42, *vt etiam parte aliqua corporis enervatus atque exſolutus fuerit.* vbi diſcrepat a medicis Dio. ἀποπληξίας enim medici totius corporis; παράλυσιν autē ſeu μέρους, partis dumtaxat νέκρωσιν atque ἀναισθησίαν definiunt, i. cum pars tantum corporis, vitiatis neruis motuque amiſſo, quadamtenus emoritur.

P.351, v.23, interpres paſſiue legit ἐπεποίητο. ſed actiuum verbum retineri poteſt, ſi præcedens ἐπὶ accipiatur pro ἐν, hoc ſenſu; *quod in nullo alio* (i. alia nulla in re) Plotina *fecerat.* alioqui paſſiuæ lectionis ſenſus foret; *quod ſub nullo alio Imperatore factum fuerat*; vt ſc. Auguſta pro Auguſto ſubſcriberet. V.36, pro ſingulari αὐτὴ antecedens plurale αἱ θέαι requirere videtur αὐταί. ſi tamē αὐτὴ germana auctoris ſcriptura eſt, referetur ad τὴν κατ' ἔτος θέαν, i. ad ſpectaculum quod ſingulis annis exhibebatur. V.43, pro οἷς P.c. habet οἱ μὲ. ſed cum idem οἱ μὲ paulo ante pręcedat, hic repeti nequit: niſi forte membra quæpiam loco deſint. Lat.t.v.12, Gr. ἐν πρώτοις (i. *in primis*) ambiguum eſt. nam & *primis annis* ſignificare poteſt, vt interpres accepit; & *inter primos conſules*: vt primi conſules, intelligantur ordinarii, quique in annorum notatione nominantur; ad differentiam ſc. ſuffectorum & honorariorum conſulum. V.15, Gr. ſon. *& Plotina ex fauore amatorio, Cæſarem pariter & Imperatorem creauerunt.* ſicut & Spartianus 127, 27, *nec deſunt qui factione Plotinæ, mortuo iam Traiano, Adrianum in adoptionem adſcitum eſſe prodiderint, ſuppoſito qui pro Traiano feſſa voce loqueretur.*

P.352, v.16, rectius τοὺς ἀνταγωνιστὰς infra in Suidæ collectaneis, 865, 23. Lat.t.v.10, Gr. ſon. *& quedā pedeſtri oratione, necnon verſib. poëmata omne genus reliquit.* V.20, *Inde etiam Fauorinum Gallum ac Dionyſium Mileſium ſophiſtas, conuellere aggreſſus eſt, æmulos atque aduerſarios eorum extollendo.* V. 29, *veritusque eſſet ne & cauſa caderet, & inſuper contumelia afficeretur.* V.47, *libertatem qua ille tum in dicendo vſus fuerat.*

P.353, v.4, ἀφανέστερον, ſi neutro genere ab auctore ſcriptū, referendum erit ad τὸ κατεσκευασμένον. alioqui propinquius ναὸς, poſtulat maſc. ἀφανέστερος. V. 17, incluſum ταῖν, add. e P.c. V.38, P. ὄντως ποικίλως. mallem, ἐξ αὐτοῦ ὄντως ποικίλως αὐτοῦ. Lat.t.v.21, Gr. ſon. *Hæc ergo ei vitio vertebantur, & nimis exacta omnium rimatio, curioſitasq; & verſipelle ingeniū:* (ſeu morumq; & ingenii varietas) *quæ tamen corrigebat ac compenſ.* V.34, *militares ordines accuratiſſime excoluit, atq; ita, vt quantumuis pollētes, nec immorigeri eſſent, nec iniurioſi. Vrbes ſocias pariter ac ſubditas, magnificentiſſime iuuit. ex quib. multas vidit, ac plures quam vllus alius Imperator: omnesq; ferme adiuuit; aliis aquas, aliis portus, frumentū, operave aliqua vel pecunias, aliis alios honores conferens.* V.47, *nec enim vmquam ad præconis vocem conticeſcunt.*

P.354, v.2, P.c. ἀφαιρῶν, indic. modo. V.16, ὅσων pro vulg. ἴσων repoſ. e P.c. V.32, aptius fut. λέξω. Lat.t.v.14, Gr. ſon. *conſulibusq; cum in iudiciis non numquam aderat, tum in circenſib. honorem habebat. Domum cum rediret, lectica ferebatur; ne cui, ſi forte comitari vellet, moleſtia faceſſeretur. Diebus qui nec feſti eſſent nec publici, domi manebat: nec quemquam vel ad ſalutandum admittebat, niſi forte aliquid incidiſſet neceſſarium; ne omnino vllum cuipiam faceſſeretur negotium. Semperque, Romæ pariter ac foris, optimos quosq; circum ſe habebat, & cum iisdem etiam conuiuiabatur: ac propterea etiam quartus ſæpe vectabatur*; ſicut ſcilicet apud Ammianum Marcell. legimus a Conſtantio Iulianum, & a Iuliano rectorem prouincię in conſeſſum vehiculi fuiſſe adſcitum. Interpres ad conuiuia reſpiciens, legit συνεχῆ, i. *quartus ſæpe epulabatur.* V.41, *quidquid vel imperatorio vel publico populi Ro. fiſco debebetur.* ſeu, *quidquid vel principis fiſco, vel populi ærario deb.*

P.355, v.14, aptius μετοικίσαντα, vt Zon. quoque 203, 17, dicit, μετοικίσας ἐκεῖσε πρὸς τὸ βέλτιον. V. 19, conuenientius πάντα. Sic v.22, concinnius γυμνῇ αὐτῇ, datiuo caſu. V.26, ſi pro ἀχθεῖσα malis παχθεῖσα, non multum refragabor. V.33, plurale ἃ confirmāt iſta Zonaræ, ἐφ' ὧν ἐρώντας. interpres cum Suida maluit ſingulare ὃ. Lat.t.v.23, Gr. ſon. *diligenter inſpexit & inquiſiuit: multaq; vel in vita vel in ſtructuris delicatius inſtituta, ad concinni cultus normam reuocauit.* V.31, *ideoque, maxime autem pacis tēpore, plerumque inter exteros degebat.* V.45, *ſine imperatorio tamē apparatu.* V.48, *in ea enim & clauiculam fregit, & crure propemodū mutilatus eſt.*

P.356, v.22, incluſus articulus ὁ, abeſt a P.c. itéq; mox incluſa πρὸς, v.16: belle quidē hæc, ille autem parum concinne. Lat.t.v.37, Gr. ſ. *ac demum cum ipſe diceret ſtellam ſe quādam velut Antinoi videre, tum familiares ſibi ea de re fabulantes libēter audiebat; quaſi videlicet ex Antinoi anima vere ſtella iſta exorta eſſet, ac tum primum apparere cœpiſſet.*

P.357, v.18, geminatū τὴν agnoſcit etiam P.c. & vehemētiam quandā habet ea geminatio: Xyl. tamen poſterius expungit. V.45, incluſa δὲ, addita e P.c. Lat.t.v.24, Gr. ſ. *eos ſingulatim militū legatorumq; numero aliquo adoriens, claudensque & commeatu prohibens, ferire quid.* V.35, *indagari multitudo non potuit.* Et mox, *Salomonis, quem illi ſ.*

P.358, v.7, pro ἅψαμενος apud Zonar. 204, 12, legitur ἧψατο μὲν. vera lectio procul dubio eſt, ἧψατο μόνον, *tantum attigit.* In fine periodi, v.10, ex eodem Zonara, ipſaque adeo ſtructuræ ratione, leges, φοβηθέντων, & ἐπαύσατο. quod Stephanus quoq; in ſuis Notationibus animaduertit. Rurſum v. 8, pro Ἀλανῶν q. c. habent Ἀλαμανῶν: quem errorem ſatis arguit nationum diſtantia. V.20, incluſum πολλά, abeſt a P.c. V.22, congruentius ἐν τῇ θέᾳ: vel ἐν ἐκείνῃ θέᾳ. Simile porro factum Tiberii narratur ſupra 226, 30. Lat.t.v.16, malim *patriaque ipſis veſte*, ſeu *vernacula ipſis veſte.* ad verbum, *veſte regionis vſitata.* V.42, *vt Adrianus, cum mortem obire cupiet, non poſſit.*

P. 359, v. 20, ἀξιωμάτων legitur apud Zon. quoq; 204, 35: cum aptius eſſe videatur ἀξιωμάτων vel ἀξιώματι. V. 31, vel αὐτῷ legendū, retinendo ἐπέγραψεν, quod ſit *Inſcripſit*, pro *Inſcribi iuſſit*; vt docte vertit interpres: vel ἐπέγραψαν legendum, retinendo αὐτοῖς. ſed altera lectio mihi quidem magis placet: inquit Steph. Lat. t. v. 6, rectius, *qui & ſtatuis honorati ſunt.* V. 13, *vtique & Cornelius Fronto qui tunc inter Romanos in cauſſis dicendis primas ferebat, profunda nocte aliquando domum a cœna reuerſus, cum e quodam, cui patrocinium erat pollicitus, intellexiſſet, eum* (Adrianum ſc.) *ius dicere, in cœnatoria veſte, ita vt* [*tunc*] *indutus erat, in dicaſterium eius ingreſſus eſt, ac ſalutauit; non matutina compellatione* SALVE, *ſed veſpertina*, VALE, *vſus.* V. 29, *Turpe eſt Caſar, te, præfectis foris ſtantibus, loqui centurioni. Idemque prætorianorum præfecturam & inuitus tunc accepit, & mox acceptam depoſuit.*

P. 360, v. 3 & 4, incluſa, add. e P.c. Ex eodem P. ibidem ἡμῶν repoſitum pro vulg. ἡμῖν. V. 19, P.c. Μάρκον Ἄννιον Βῆρον: (itemq; Zon. 204, 57) at mox v. 21, ὁ Ἄννιος Μάρκος. E quib. coniicere licet, veram ſcripturam eſſe Μάρκον Ἄννιον Βῆρον: ſicut idem mox Ἄννιος Βῆρος ἔγγονος appellatur etiam in P.c. necnon apud Spartianum 133, 36, & 149, 47: adſtipulantibus etiam membranis veteribus. Verum hic incidit ſcrupulus. nam, qui Commodus a Dione nominatur, Spartiano eſt Annius Verus: & qui Dioni eſt M. Annius Verus, Spartiano eſt Marcus Antoninus. Sed eam diſcrepantiam explicat idē Spartianus 140, 45; dū ſcribit Marco Antonino & patrem, & auum, immo & proauum, fuiſſe Annium Verum: & rurſum 149, 47, collegam eius fratremque adoptiuum, L. Ceionium Commodum, ex Adriani voluntate Ælium appellatum eſſe; ex Antonini coniunctione, Verum & Antoninum. Vnde intelligimus, natiua & primitiua eorum nomina fuiſſe L. Ceionium Commodum, & M. Annium Verum. poſt, illum partim ex Adriani voluntate, partim ex fratris coniunctione, appellatum eſſe L. Ælium Verum; vtrumque autem, ex Antonini Pii adoptione, Antoninum eſſe dictum. cuius cōmutationis argumentum etiam in Eutropio ſupra 115, 29.33. V. 27, incluſa ἐ, abeſt a P.c. Idem P. ſeq. v. Βαλβινοῦ pro Ρωμαϊκοῦ: præpoſtere. V. 42, P. c. ἀποδείξειν. Lat. t. v. 18, Gr. ſonant; *Commodum Commodi filium ſibi adoptauit; atq; inſuper M. Annium Verum; deſignare ſcilicet volens, qui quam diutiſſime poſt ſe imperarent. Erat porro hic M. Annius, qui Catilius ante nominabatur* [ex auo materno,] *nepos Annii Veri, qui ter conſul & tribunus militum fuerat.*

P. 361, v. 7, P.c. τῆ βασιλεία. ego plur. βασιλεῖς malim: vt ſit iambus prouerbialis ab Adriano vſurpatus. V. 19, cum coniunctione legendum videtur, εἰ δὲ καί τ. Lat. t. v. 4, Gr. ſonant, *tandem omiſſo accurato diata regimine, ſumptiſque eſculentis & poculentis minime conuenientibus, vitam finiit.* V. 23, *hiſtoriam Antonini Pii*: ad verbum, *qua de Antonino Pio*, ſ. memoriæ ſunt prodita.

P. 362, v. 7, incluſum τὸ, abeſt a P.c. Contra, τῷ, v. 15, ex eodem P. huc inſertum eſt. V. 37, ὀκχυθῆναι pro vulg. ἐκκλυσθῆναι, repoſitum e P. & M. Diluuii huius non meminit Capitolinus inter aduerſa quæ Pii temporibus prouenerunt, 139, 21. Lat. t. v. 24, Gr. ſonant, *Fertur Antoninus diligens fuiſſe in quarendo, ac ne in paruis quidem & triuialibus ab exacta rimatione deſtitiſſe: vnde & Cuminiſectorem eum deriſores vocitabant.* vt infra 836, 3.

P. 363, incluſa v. 9 & 15, abſunt a P.c. V. 21, interpres legit τῷ Σεβηριανῷ, gen. caſu. Mox v. 23, conuenientius ἀθροίζων τοὺς ἐν. V. 46, P. ἐκάλεσεν, *vocauit*: minus apte. Lat. t. v. 13, Gr. ſon. *& ad audiendas Hermogenis diſſertationes rhetoricas ſtudioſe veniſſe: maxime autem Stoicorum decretis addictus fuit.* V. 22, *totumque Romanum exercitum, Seueriano commiſſum, ad Elegiam* (*Armenia locum*) *vndique concluſerat, & vna cum ipſis ducibus aſſidua ſagittarum immiſſione confecerat, Syriaque vrbes ſubinde magno numero magnoque terrore incurſarat.*

P. 364, v. 15, cum Blanco leges εἰς ἀποδειχθῆναι, vel ſaltem εἰς ἀποδείξεως paſſiua ſignif. accipies. V. 21, Μάρκον accuſ. caſu agnoſcit cum m. ſ. etiam Blancus: alioqui mallet fortaſſe aliquis Βινδικα τὸν Μάρκου ὑπαρχεῖ ὄντα, *Vindicem Marci legatum.* V. 39, ἰσχύρρην agnoſcit etiam Blancus interpres: Xyl. mauult ἰσχύρρην, numero ſingulari. Lat. t. v. 35, Gr. ſon. *ſuper viſceribus eius.* V. 47, *vt hac quoque memoria dignemur.*

P. 365, v. 8, aptius Camerarius legit ἀνεκάλεσέ τις. V. 10, P. ὦ χιλίαρχε: & tamen v. 5 ἔπαρχος. V. 17, P. ἐν δέκα πολλάκις & ἐν δώδεκα ἡμέραις, *decem ſæpenumero & duodecim diebus.* Seq. v. aptius fortaſſe, & τὸ νικῆσαι ἐστὶν ὅτι. Lat. t. v. 8, Gr. ſon. *Hunc vitem arbuſtinam aliquando frondantem inclamauit quidam: & cum ad primam poſtulationem non ſtatim deſcenderet, increpans eum, Saltem ergo præfecte, inquit, deſcende. quo dicterio ille quidem ſuperbum eū in humili conditione notauit: fortuna tamen iſtam ei dignitatem poſtea contulit.* Senſus autem dicterii eſt; Si proprio nomine rogatus deſcendere dedignaris, ſaltem præfecti honoratiore titulo compellatus, deſcendere ne grauare.

P. 366, v. 16, ἀποκαλυπτόμενοι retineri poteſt. admitti tamen poteſt etiā ἀποκαλυπτόμενοι. Paulo poſt cōgruentius ὑπεροψίαν ἀγωνίας. V. 22, P. cum vulg. l. poſt ἀπέπεμψε habet, ὅτι δὲ τοὺς ἐπιπέμψαν, ὅπως μὴ ἴδιν, ἀρχόμενος δὲ & ὅτι. regrediens ſcilicet ad 357, 45, vnde aberrarat. V. 24, malit fortaſſe aliquis ἀνεδέξατο: inquit Steph. Lat. t. v. 8, *atque exinde conſertis manibus, ſeſſores pariter & equos deiiciebant. præ violentia enim lapſationi non amplius obniti poterant.* i. propter vim Romani irruentis, a lapſu tueri ſe non poterant. V. 35, *vt labore*, (ſeu laſſitudine) *vulneribus, ard.*

P. 367, v. 26, incluſa μὴ, abeſt a P.c. Pro αὐτῷ autem, v. 31, Stephanus vel αὐτῶν legendum cenſet, vel αὐτόν. V. 33, pro αὐτοῖ, etiam P.c. cum vulg. l. habet αὐτῶν: errore manifeſto. V. 44, ἀλλ' e P.c. repoſita pro vulg. καὶ. Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *atque hac tunc & Romanis ſalutis, & barbaris exitii fuit cauſa; non Arnuphis magus. neque enim magorum conſuetudine præſtigiisq; Marcum delectatum fuiſſe, vllis hiſtoriis eſt proditum.* V. 25, *Graci*, Chriſtianis peculiari more, intelligendi hoc loco ſunt pagani. V. 42, *& hi quidem humectabantur ac bibebant; illi autem igni exurebātur & interibant: nec vel Romanos ignis contingebat, ſed, ſicubi forte ad eos appropinquaſſet, ſtatim exſtinguebatur; vel barbaros iuuabat pluuia, ſed magis etiam immiſſas eis flammas, velut oleum, excitabat.*

P. 368, v. 23, incluſa δὲ, addita e P.c. Lat. t. v. 23, Gr. ſon. *qui ſibi gratulabatur* (ſeu magni beneficii loco ducebat) *ob rhetoricæ peritiam ad Ægypti præfecturam perueniſſe.* V. 30, *quippe quod Commodus iuuenis adhuc & ſimplicioris eſſet indole.*

P. 369.

P.369, Lat.t.v.1,Gr.ſon. *conuocauit eos, ac talia recitauit*; i. atque in hanc ſententiam e ſcripto verba fecit.

P.370, v.8, Xyl. mauult neutro gen. μέγα: quia ſcilicet ἆθλον nomine hic non labor ſignificatur, ſed laboris præmium. V. 12, omnino præpoſitione repetita legendum, πρὸς πίστιν καταλύσασθαι, πιστὸν διαγενέσθαι. In P.c. nō tantum præpoſitio hic omiſſa, ſed etiam adiectiuum πιστόν. Lat.t.v.31, Gr.ſon. *nam in Caſſium ambulantem irruit Antonius centurio.*

P.371, v.6, vulg. l. & P. ἐπικεχωρισμένον. ego Camerarium ſequi malui. V.8, P. ἑαυτῶν: alii αὐτῶν, *ipſorum*. ſed ἵνα ἑαυτόν, *vnum ſe*, probat etiam interpres. V.20, P. ἀπαύδω, præſ. temp. V.24, P. τότε, *tunc*. V.45, vulg. διηκολίακε, augmento parum vſitato. Lat.t.v.28, Gr.ſon. *in ea gente vnde antiquitus eſſet*: i. e qua per maiores ortum duceret.

P.372, v.24, χρήματα ἔχοντα, plurali vtrumq; numero, etiam P.c. Lat.t.v.3, Gr.ſon. *Quibus peractis, etiam iis qui vel imperatorio vel publico fiſco aliquid deberent, omnibus omnia remiſit debita, a quadraginta ſex annis, abſque ſexdecim annis Adriani.* V.10, *eamque & ſenatori prætorio* (ſeu prætura functo) *inſtaurandam demandauit.* V.30, *inquit, ſenatum alloquens*; ſeu, ad ſenatum verba faciens. V.34, *in templo Bellonæ.* Ritum autem iſtum haſtæ iaculandæ, a Perſis quoque vſurpatum tradit Ammian. Marcell. 365, 18.

P.373, v.3, neſcio an rectius ἄριστα δὴ πάντων τ. Suidæ ſane collectanea talem quampiam lectionem innuunt, 867, 10. vbi tamen Pio Antonino hæc, non Antonino philoſopho tribuuntur. τῇ εὐψυχίᾳ vero quod peculiare nomē a Marco datum fuerit, nondum comperi: niſi forte ſit Æquanimitas, cuius ſignum tribuno a Pio moriente datum refert Capitolinus 140, 22: & 142, 39. V.34, incluſum αὐτῶν, additum e P. & M. V.39, malet fortaſſe aliquis, αὐτοῖς ἐς πάντ' ἴσα τοῖς ἀνθρώποις χρῆσθαι, *eis ad omnia, non ſecus atque ceteri homines, vti.*

P.374, v.6, incluſum τὸ, abeſt a P. V.10, pro κατημβλωμένην aptius (opinor) legemus κατιωμένην, *rubiginoſam*. Præcedenti etiam verſu rectius fortaſſe, ἀπὸ χρυσῆς τῆς βασιλείας. nam ἐκ nullam in ſeq. redditionem habet. V.17, Steph. legendum cenſet οἱ καί τις, aut ὡς καί τις. illam tamen quam hanc lectionem mauult. V.44, incluſum οὐ nec P. c. aut Zonaras agnoſcit, nec Herodianus 473, 11: nec item Lampridius 158, 3. atque adeo ſimilis infra locus oſtendit abeſſe negationem debere, 391, 2. Lat.t.v.11, Blancus verterat, *in ferreum, & in ea facta qua Romanos qui tū fuere, nosque ipſos arguunt, delab.* Xylander eam verſionem paulo melius interpolauit. ego hanc ſinceriorem puto; *de quo iam dicendum, ab aureo ad ferreum rubiginoſumque imperium, vt rebus tunc populo Romano, ita nunc nobis delapſa hiſtoria.* ſignificare namque auctor vult, vt tunc reſp. R. ex aureo Marci principatu ad ferreū, eumq; rubiginoſum, Commodi dominatum fuit deuoluta, ita ſuæ quoq; nunc hiſtoriæ eandem eſſe περιπέτειαν. V.26, Latinius, *admonitionibus valere iuſſis, facta cum barb. pace.* V.41, *quod patrem aliquando profundo luto impactum, equo adacto liberaſſet.* Sequentia paulo aliter narrat Herodianus 472, 21. nec cōſiſtere videtur Dionis hiſtoria, niſi de Pompeiani filio hic intelligantur quæ ab Herodiano tribuuntur Quadrato. Dionem tamen Zonaras quoque ſequitur 209, 33.

P.375, v.14, P.c. ἐπειδή. quæ lectio cum ſequentibus quidem congruit; ſed cum antecedentibus nequaquam cohæret. ſi locus nō eſt mancus, paulo melius hęc lectio quadrat; ἔπειτα καὶ ἐκεῖνοι βιαίως ἀποθνήσκοντες. V.34, poſſis etiam tranſpoſita καὶ non minus apte legere, ἤσθετο δὲ καὶ ἐς αὐτὸν φέροντας ὄντ. φάρμ. Lat.t.v.1, Gr.ſonant, *vt etiam cum eo conuiuaretur, & iuueniliter colluderet.* V.10, *Sed & Marcia quadam, vnius ex tunc interfectis pellex, & Electus cubicularius; hic quidem Commodi quoque factus cubicularius; illa vero, Commodi primum pellex, dein Electi vxor: poſt & ipſi violenta morte perierunt.* Vereor tamen ne mutilus aut deprauatus ſit locus. Cōmodo ſane hos ſuperuixiſſe, immo eos necem ei ſtruxiſſe, declarant ſequentia. vt fortaſſe poſt γυνή, *vxor*, hoc ſenſu deſideretur commation, θανάτου αὐτῷ γενόμενοι αἴτιοι, *morte illi conciliata.* V.28, *Inter omnes enim, qui vmquam memorantur, horum amor mutuus, fuit egregius; adeo vt ne in magiſtratibus quidem a ſe inuicem ſeiuncti fuerint. Sed & locupletes fuerunt ac prædiuites; magiſtratusque ſimul geſſerunt, & alter alteri aſſeſſorem ſe præbuit.* cuiusmodi fratrum par ſupra quoque narratum in Nerone, 296, 44. V.44, *ſublatusque, vt confeſtim moriturus, in cellulam deportatus eſt: atque ipſe quidem e conſpectu ſe ſubduxit; arietis vero corpus, in loculum coniectum, pro eo crematum eſt.* quam rem & Lampridius attigit, ſed admodum breuiter, 158, 16. de verueeis pelle cremata, diuerſa hiſtoria eſt apud eundem 157, 23.

P.376, v.15, incluſum ἰδεῖν, add. e P. Lat.t.v.14, Gr.ſon. *plurimum impegit, cum, quid diceretur, ne intelligere quidem poſſet. Id ergo tunc præſens audiui: poſt vero & aliud huiuſmodi vidi. Eſt Malli, Ciliciæ opido, Amphilochi oraculum, per ſomnia reſponſa dans.*

P.377, v.2, locus hic a Suida citatur in Μάρκελλος & quidem plenius ac luculentius. quare illum inde huc tranſcribam totum: Μάρκελλος, στρατηγὸς ἐπὶ Κομόδου. ὃς δωροδοκίας τοσοῦτον ἀπεῖχεν, ὅσον τι φιλανθρωπίας καὶ ἡμερότητος μετεῖχεν. ὅπως γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς νυκτὸς ἐγρηγορέναι δοκῇ, καὶ κατὰ τοῦτο μηδὲ τῶν ἄλλων τις τῶν συνόντων οἱ καθεύδῃ, δώδεκα γραμματεῖα, οἷά γε ἐκ φιλύρας ποιεῖται, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, ὡς εἰπεῖν, συνέγραφε· καὶ προσέταττέ τινι ἄλλο ἄλλῃ ὥρᾳ κομίζειν αὐτοῖς· ἵν' ὡς καὶ ἀεὶ ἐγρηγορὼς θαυμάζηται. ἦν μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἀϋπνομαχεῖν πεφυκώς· ἐπὶ πλεῖον δὲ αὐτὸ καὶ ἐκ τῆς τροφῆς ἤσκει. τά τε γὰρ ἄλλα ἥκιστα ἄδδην ἐσιτεῖτο, καὶ ὅπως μηδὲ τῶν ἄρτων διαπιμπλῆται, ἐκ τῆς Ῥώμης αὐτοὺς μετεπέμπετο· οὐχ ὡς οὐ δυνάμενος τῶν ἐπιχωρίων ἐσθίειν, ἀλλ' ἵν', ὑπὸ τῆς παλαιότητος αὐτῶν, μὴ δύνηται μηδὲ σμικρῷ πλέον τοῦ πάνυ ἀναγκαίου φαγεῖν. τὰ γὰρ οὖλα αὐτοῦ, κακῶς ἔχοντα, ῥᾳδίως ὑπὸ τῆς τῶν ἄρτων ξηρότητος ᾑμάσσετο. ἐπετήδευε δ' οὖν ἐπὶ μεῖζον αὐτὸ πλάττεσθαι, ἵν' ὡς μάλιστα διαγρυπνεῖν δοκῇ. V.28, P. ἀπαντήσει, fut. tempore: minus apte. V.37, idem P. οἱ στρατιῶται. ſed veriſimilius eſt, Commodum in iſta trepidatione συστρατιώτας quam ſimpliciter στρατιώτας appellare maluiſſe. V.42, P. ἴπαρχον, vno π. verior ſcriptura ὕπαρχον, ſeu ἔπαρχον, *præf. prætorio*: vt patet ex v.20. V.45, pro ἐκεῖνον rectius fortaſſe legemus ἐκεῖνοι, *illi.*

P.378, v.2, cum coniunctione legendum vel, καὶ ὁ μὲν: vel, ὁ μὲν οὖν. aut aſyndeton hic ſtatuendum. V. 8, W. interſerta copulatiua legit, τῷ δὲ Κομμόδου καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ. alioqui ſane ſuperuacuum eſſet pronomen αὐτοῦ. V.10, non minus apte legas ἀπαλλαγέντες, *liberati.* V.11, in P.c. omiſſum eſt πῦρ: vnde ſuſpicetur aliquis, veriorem lectionem eſſe πωλοῦντες, *vendentes*: vt pag. ſeq v.5. Lat.t.v.46, malim plusquamperf. temp. *deductus fuerat.*

P.379, v.11, Wolf. legit ἐς ἐνιαυτοὺς πέντε καὶ εἴκοσιν, *in annos* x x v. ſed vulg. lectionem & tuentur & explanant hæc Zonaræ 210, 16, ὑπάτους εἰς ἕνα ἐνιαυτὸν εἴκοσι ἐ πέντε ἀπέδειξεν: & hæc Ælii Lampridii 158, 55, *tuncque primum vigintiquinque conſſ. in vnum annum; venditaque omnes prouinciæ.* V.29, P. ἀχρειώσειν, fut. Att. Lat.t.v.37, aptius, *torua viſu*: vel, *trux aſpectu*.

P.380, v.2, incluſa τι, abeſt a P. at non item ſupra 377, 40. Contra, incluſum τὸ, ſeq. v. ex eodem P. additum. V.8, rectius ἐπὶ κοινοῦ, ſine articulo: vt apud Zonar. 210, 38, ἐπὶ δόξαις. V.17, forſan inſerta copula legendum τινὰ τι ἑαυτοῦ, vel ἐ τινὰ ἑαυτοῦ. V.21, incluſa γὰρ, addita e P.c. V.23, P. ἐλαῖον, maſc. gen. per ſyntheſin. V.30, commation iſtud δι αὐτῶν, Wolfius vt ſuſpectum aſteriſco notarat. ſi ad τὰ βέλεας referas, nihil ſuſpicionis videtur ſubeſſe: vt declarat ſup. 333, 34. Lat.t.v.16, Gr. ſon. *atque is quidem, quod & leonem ex equo confeciſſet iaculis. qui etiam, poſtquam percuſſeras adeſſe ſenſit, & illos noſtis interemit, & Emeſenorum (vnde oriundus erat) inimicos, ſuoſque inſuper interfecit omnes.* V.35, *acus enim paruas* (haud ſcio an rectius μακρὰς, *longas*) *venenis illinebant; luemq; per illas in alios mercede inductis immittebant.* V.48, *Romamque æternam felicem coloniam, & orbem orbis terrarum* (*quippe qui ſuam eam videri vellet coloniam*) *appellauit.*

P.381, v.3, menſium appellationes Commodianæ, leguntur etiam apud Zonaram 210, 47; & quidem eodem ordine: in Suidæ autem collectaneis infra 869, 6, ordine paulũ mutato. Cum eiſdem confer Lamprid. 160, 19. V.16, Ῥωμαῖος, Ἡρακλῆς, apud Zon. quoq; diſtinctione ſeparata ſunt: apud Lampridium autem 159, 31, *Romanus Hercules* abſque diſtinctione. V.19, δημαρχικὸς, *tribunicius*, legitur etiam apud Zon. 210, 55. Interpres maluit δημάρχης, *tribunus pl.* V.25, malim, ἐ γὰρ ἐπὶ ἐκείνῳ: vel, ἐ ἐπὶ γὰρ ἐκ. *nam hoc quoque appellabatur nomine.* V.29, P.c. in margine habet vulg. ſcripturam, in textu autem, κατὰ δραχμὰς, omiſſo nomine ἄνδρα. V.37, P. c. ἐ τὰς πέντε δρ. vnde coniicio, ſcribendum κατὰ πέντε δρ. *ſingulos quinas drachmas.* ſicut alibi quoque apud hunc ipſum auctorem, κατὰ pro ἀνὰ in hoc loquendi genere poſitum legitur, & quidẽ hac ipſa pagina, verſu modò citato. V.42, incluſa δὲ & τι, addita e P. V.45, W. mauult ἰδιαὶ, plur. num. Pleonaſmũ præpoſitionis in ſeq. commatio, ἐν ξυρῷ παρέσωσε, notauit idem W. & vſurparunt præter Euripidem ac Lucianum, etiam ſacri ſcriptores aliquoties. Lat.t.v.45, ita ſonant Gr. *Beſtias quidem certe multas & domi trucidauit, & in publico. Quin & gladiatorio more depugnabat: ac domi quidem ita, vt etiam non nullos interficeret; (nouaculaque, velut pilos adempturus, aliis naſum, aliis aurem, aliis aliud præcideret) in publico autem, ſine ferro, & ſine ſanguine humano. Induebat autem, priuſquam in theatrum intraret, tunicam manicatam ſericam, albam, auro interſtinctam: eoque ipſum habitu amictum ſalutabamus. cum vero ingreſſus eſſet, ſumebat purpuram auro conſperſam, chlamydemque ſimilem more Græcanico.*

P.382, v.2, ἐπιδοὺς, pro vulg. ἐπιδοῦναι, repoſ. e P. V. 21, vulg. l. diuiſe ῥοπάλῳ τῷ: itidemq; P. c. perperam vtrique. Lat.t.v.24, Gr. ſon. *& in medio certamine laſſatus bibebat calice in clauã formato, vino dulci refrigerato e mulieris manu ſumpto, vno hauſtu.* V. 39, *partim quod neminem aliũ ex iis qui aliquid memoria dignum litteris mandare poſſunt, ea tam exacte, vt nos, rimatos eſſe noui.* V.48, *poſt, a prandio, gladiatorium certamen ſubibat. in quo exercendo, vtebatur armatura eius quem Secutorem appellant; clypeum dextra, gladium ligneum ſiniſtra tenens.*

P.383, v.26, μὲν τι, pro vulg. μένει, repoſ. e P. V. 37, in P. c. νικᾷς geminatum eſt. quæ ſcriptura ſi vera eſt, εὐτυχέστατος νικᾷς erit *feliciſſimus es pugnis*. apud Zon. 211, 12, ita legitur hoc exclamationis membrum; ἐ πάντων εὐτυχέστατος νικᾷς νικῶν, καὶ Ἀμαζόνιε νικᾷς. quæ lectio aptior erit, ſi clauſula ex epitome noſtra ſic legatur, ἀπ' αἰῶνος Ἀμαζόνιε νικᾷς. vt hæc efficiatur ſententia; *Et omnium feliciſſimus vincis victorias; ab æterno vincis Amazonie.* Lat.t.v.13, Gr. ſon. *pugnata iſta vmbratili pugna.* Et mox, v. 16, *ac primo die ipſe omnes illos e ſuperiore loco, toto Mercurii habitu cum inaurata virga ſumpto, conſcenſoque ſimili ſuggeſtu, commiſit.* V.19, *oſtenti loco.* V.42, *E reliquo autem populo multi ne intrabant quidem in theatrum: nonnulli obiter introſpectantes diſcedebant; partim pudore eorum quæ gerebantur; partim etiam metu: quippe quod rumor percrebuiſſet, eum ſagittis quoſdam conficere velle, vt Hercules Stymphalidas.*

P.384, v.11, P.c. δράσαι, opt. modo. Lat.t.v.7, Gr. ſon. *Fecit inſuper & aliud tale apud nos ſenatores: e quo præſentiſſimum exſpectabamus interitum. occiſo enim ſtruthocamelo, amputatoque eius capite, accedebat eo vbi ſed.* V.11, *caput ſubridens mouit.* V.39, *primam enim apud eos cellam, velut vnus ex ipſorum numero, habebat.* Inſcriptionem porro quæ ſequitur, confer cum Herodianica 485, 17.

P.385, v.7, rectius ἐπίσημον, ſeu ἐπισημότατον, vt in Domitiano ſupra 337, 9. V.11, ἰδίαν pro vulg. ἐβίουν repoſ. e P. V.34, legendum videtur, ὡς ὑπομνήσεις μου τῇ ἱστορίᾳ, *vt quod ſuperſtitem eſſet relicturum meam hiſtoriam.* Lat.t.v.47, fortaſſe rectius, *ſedibus ſuis excita*: vel, *inauſpicatis ſedibus*. diras aues dicit Lamprid. 161, 25.

P.386, v.22, pro ὑπόμνημα ſi reponatur ἱκέμιον, fuerit ἱκέμενος τὸ ἀρχαῖον, perinde ac ſi diceretur ἱκέμενος χάμματα ſeu ἀγγελίας περὶ τῆς ἀρχῆς: inquit Stephanus. alioqui legendum fuerit ἐμήνυσαν, *indicarunt.* V.35, P. c. σὺν ἡμῖν, *nobiſcum.* V.42, incluſa ἂν addita e P. Lat.t.v.4, Gr. ſon. *ſcripta quæ ad Imperium pertinebant*: i. quibus rationes Imperii R. cõtinebantur. *breuiarium Imperii* dicit Sueton. in fine Auguſti, 42, 2.

P.387, v.13, αὐτὸν vel tollendum, vel in ſequens membrum transferendum eſſe videatur. ſed ſi pro præpoſitiuo accuſatiuo accipiatur, nulla erit opus tráſpoſitione. hic enim erit ſenſus; *nemo enim eum appellabat Commodum neque Imperatorem.* V.16, fortaſſe tranſpoſita ἐ rectius legerimus, ἐφοίνισεν ἐ μάλιστα ἐκ τε Κ. φοβηθεὶς τε. vel ἐ in γε mutanda. V.26, vulg. l. Λίβυς: (itemque Zon. 212, 21) P.c. Λίμος. ſed veram ſcripturam eſſe Λίβυς, tum ſequentia hic declarant, tum Iulius Capitol. 163, 42. V.28, κατὰ τὴν in alterutro membro vitioſum eſſe videtur, ac pro μετὰ ſuppoſitum. Interpres in priori membro legit ἐ κατὰ τὴν, *eamque ob rem*, ob litterarum ſc. cognitionem: in poſteriori omittit κατὰ τὴν. V.31, τὸν pro vulg. τὸ repoſ. e P. V.36, duplicata præpoſ. ἐπὶ τὸ βάθρον ἐπὶ τὸ συνέδριον legitur etiam in P.c.

P.388, v.16, τῇ ἐσχάτῃ pro vulg. ἡ ἐσχάτη repoſ. e P. c. vbi τῇ ἐσχάτῃ per ellipſin præpoſitionis ita vſurpatum, vt paulo poſt v.20, τῇ πλευταίᾳ. V.44, incluſa nota numeralis, ρ', abeſt a P.c. Lat.t.v.15, Gr. ſon.

Gr. ſon. *ac ſuperiores partes* (id eſt terga) *inaurata pelle ornatum.* V. 25, *ceteraque conuenientes appellationes accepit.*

P. 389, v. 9, vulg. l. & P. λέγεται: perperam. V. 16, ὑπὸ τῷ Κομμ. retineri poteſt, ſi ὑπερπλουτοῦντας paſſ. accipiatur pro *ſupra modum ditatos.* alioqui legendum fuerit ἐπὶ τῷ Κομμ. *ſub C. imperio.* V. 20, vel ἰσχυρῶς cum P. legēdum, vel ἰσχυρῶς, vt ἰσχυρῶς 293, 39. V. 30, pro τι, ſententia requirit vel γε, vel ἔτι ἢ ποτε, vel aliud quid conſimile. V. 38, incluſum αὐτοῖς, abeſt a P. V. 42, non male interpres legit ἄοπλοι, *inermes.* Lat. t. v. 41, Gr. ſon. *immo ne in Palatio quidem eum educabat; ſed omnibus ſuperiorib. facultatibus primo ſtatim die depoſitis, eas inter liberos distribuit; (nam & filiam habebat) & apud auunculum eos degere iuſſit, ac raro admodum cum eis fuit; idque vt pater, non vt Imp.*

P. 390, Lat. t. v. 13, Gr. ſon. *praeclari illi Caeſariani.* V. 22, *Laetus vero, e Falconis negotio nactus occaſionem, multos militum, quaſi ille* (Imperator ſc.) *iuberet, interfecit. Quo animaduerſo, ceteri, veriti ne & ipſi inſuper interirent, tumultuati ſunt.* Blancus quoque verterat, *quaſi id faceret iuſſu principis, occidi iuſſit.* Xylander ad Falconem hæc referre maluit; cum verius ad inuidiam Pertinaci conciliandam a Læto facta ſint. V. 34, *ſine inconſiderato.*

P. 391, v. 10, membrum deeſſe, declarat τι. talis ergo quæpiam requiritur lectio; περί τι δέρυ περιέχεσθαι, ἢ δίχα τῆ πόλεως περιελαύνεσθαι: vt ſupra quoque 380, 7. apud Zon. 215, 5, breuius eſt, δίχα τῇ περιέχεσθαι περιέχειν. V. 16, Zon. ἰδίω, ſine præpoſitione: rectius. V. 46, incluſum ἰδίων, add. e P. Ibid. mox & vulg. l. & P. c. ὅτι τι Ιουλιανόν: loco e ſequentibus corrupto. noſtram & Xyl. lectionem probant etiam hæc Zon. 215, 23, λεγόντων ἑκατέρω, ὅτι πόσον ἔδωκε ἢ πόσον ἐκεῖνος δίδωσι. Lat. t. v. 30, Gr. ſon. *pecuniarum & coaceruator inſatiabilis, & dilapidator prodigus.*

P. 392, v. 5, cōgruentius fœm. gen. ταῖς πεντακισχιλίαις, ſ. δραχμαῖς: vt patet e pag. præc. v. 44. V. 17, rectius fortaſſe προσεγκαλέσαντες. V. 21, nihil hic diſcrepat P. c. niſi quod pro οἱ ἐπιτήδειοι habet ἢ ἐπιτήδειον. vnde coniicio veram ſcripturam eſſe, ὅσοις τι ἦν πρὸς τὸν Περτίνακα ἐπιτήδειον, *quibus aliquid erat cum Pertinace neceſſitudinis.* V. 23, conuenientius paſſ. ἐπιβουλευόμενοι. V. 28, P. προσεπήλθομεν, *prodimimus.* Lat. t. v. 3, Gr. ſon. *tantum promittit.* V. 45, *& conſcientia nos de rebus ſuis admonebat; vnde & odium aduerſus eum & metus nobis oboriebatur.* i. & dum nos conſcientiæ de ſuis rebus admonebat, odii contra ſe metusque anſam præbebat.

P. 393, v. 34, legendum videtur ὡς ἀπελευθέροις: vel aduerbialiter ἀπελευθέρως. V. 42, pro οἱ in P. c. ſcriptum δέ: ita tamē vt ε e δ factū videatur. Wolfius legit τι σοί. ſed non minus aptum fortaſſe ποί, *aliquibus.* Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *ficto quodammodo & figurato vultu.* i. vultu ad fictitium quendam habitum compoſito. Et mox, *populus vero tetricū vultum aperte praeferebat.* V. 12, *velut ex compoſito conclam.* V. 21, *militibus imprecari.* V. 26, *ibique totam noctem, diemque ſequentem, ſine cibo & potu perſeuerarunt, clamore accerſentes cum ceteros milites,* (vel duces; ſi στρατηγοὺς legas) *tum in primis Nigrum Peſcennium, & eos qui cum eo erant in Syria. opem ab eis & auxilium petentes.* V. 34, *illiberaliter res capeſſebat.*

P. 394, v. 8, W. l. δεινὴν ἦν. Lat. t. v. 44, Gr. ſ. *quod palatium cancellis & ianuis validis munierat.*

P. 395, v. 21, poſt οὐδὲν, & mox poſt τῷ Περτίνακος vacat in P. c. ſpatium vnius vocabuli capax: cum tamen integra ſit ſententia. V. 27, παιδινομένοι pro vulg. παραδιδομένων repoſ. e P. Lat. t. v. 9, Gr. ſon. *perinde ac ſi aliquid eorū quae futura erant, ſi ea praenoniſſet, auertere potuiſſet.*

P. 396, Lat. t. v. 45, Gr. ſon. *vitaque conuerſatione agreſtium.*

P. 397, Lat. t. v. 21, Gr. ſon. *monumentum heroicum;* quale ſc. heroibus ſeu diuis ſolet fieri. V. 28, Blancus verterat, *tribunal ligneum coloris lapidei.* cum χρῶ, non coloris, ſed cutis ſignificationē habeat; ſignificans, ligneum illud tribunal ſeu ſuggeſtum, contigue ſuper lapideo ſtructum fuiſſe, ita vt eius ceu cuti inſideret. Et mox, *Super eo, cella, quā col.* Eadem fere apud Herodianum eſt deſcriptio, in Seueri ἀποθεώσει, 541, 1.

P. 398, Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *& a collegiis quae in vrbe erant.* V. 23, *& nonnulli plangebant,* (i. pectora palmis percutiebant) *alii lugubre quid ſubmiſſe canebant tibiis.* V. 29, *quem Pertinax agitabat:* ſine aduerbio temporis. V. 38, *magiſtratus & equeſter ordo; conueniente ſibi cultu: militesque cum equeſtres tum pedeſtres, circum rogum vrbanos pariter & bellicos* (ſeu *bellicos pariter & poeticos;* ſi legamus πολεμικὰς τε ἅμα ἢ ποιητικὰς) *numeroſis voluminibus peragebant curſus. poſt, conſſ. rog.* V. 47, *vtebatur belli legato inter ceteros Aemiliano; quod is omnibus eo tempore ſenatoribus intelligentia & rerum experientia praeſtare videbatur, & in multarum gentium praefecturis ſpectatus ac probatus erat.*

P. 399, Lat. t. v. 5, Gr. ſon. *nam aquila militare ſignum inſederat, & licet abigeretur, tamen ita permanebat, vt etiam caperetur: apesque, & circum ſigna militaria, & maxime circum eius imagines, fauos finxerant.* V. 13, *inter Nicaeae Ciique anguſtias.* Et mox v. 16, *e ſuperioribus dextramque iuuantibus locis.* V. 18, *Initio igitur vincebant Seueriani, ducente Candido, locisque e quibus pugnabant, velut ad dextram eminentibus, non parum adiuuantib.* V. 32, *maxima & acerrima committitur pugna.* V. 47, *propter ſiluam quae impernia erat.*

P. 400, v. 27, P. δὴ pro ἤδη. Ibidem mox legere poſſimus etiam τούτων, *horum.*

P. 401, Lat. t. v. 27, Gr. ſon. *& promontorio alluitur.*

P. 402, Lat. t. v. 30, *nonnulla etiam dicrota* (ſeu *biremes*) *erant ac roſtrata: & quaedam ex eis vtrimque, a puppi pariter & prora, gubernaculis erant inſtructa, duplicesque gubernatores ac nautas habebant, vt ii, nulla conuerſione facta, & adnauigarent & recederent, hoſtesque tam abnauigando quam adnauigando ſubuerterent.*

P. 403, v. 33, q. c. διαδυτοῦντες, *perforantes;* teſte Schotto. Lat. t. v. 21, Gr. ſon. *Atque horum quidem res eo loco erant. alteri vero, poſtquam naues, etiam ſupra ipſarum vires, onerassent, ſoluerunt, magna etiam tunc obſeruata tempeſtate. quae tamen nihil eis profuit.*

P. 404, v. 38, vulg. ἰχνῶ ſecutus fuerat etiā Blancus, dum verterat, *vocem machinamque.* ſed conuenientius P. c. habet ἠχῶ. Præterea verſionē loci admodum contraxit Xylander. Græca enim ita ſonant, Lat. t. v. 38. *Quod ſi quis in primā turrim aut voces aliquas emiſiſſet, aut lapidē iniecisset, cū ipſa per machinam quādam loquebatur, tum ſequēti idipſum tradebat faciendum: atque ita illud per omnes eodem modo peruadebat: nec alterae turbabant alteras, ſed per vices quaque a proxime antecedente ſonum vo-*

cemque acceptam ad ſequentem transmittebant.

P. 405, v. 7, incluſus articulus τῇ, abeſt a P. Ac ſequentis vocabuli duplex in eo ſcriptura eſt, ἀπνίας & λοιπίας. Et fortaſſis vtrumq; in verſione poteſt exprimi, hoc modo; *poſtquam vero ſe conſpectui obtulit aliquid laticis, nec multo plus quam ſi nihil omnino inuentum eſſet, ad rei nouitatem haeſitans Seuerus, potu abſtinuit: tandem poſtulato calice, & aqua repleto, omnibus videntibus ebibit.* V. 30, fortaſſe legendum ὅτι τὴν Ἄρχλω: & in Lat. verſ. *exercitum tria faciens agmina, & vnum Lato, alterum Anulino, tertium Probo tradens, aduerſus Arcam ea emiſit; quam illi tribus locis adorti, non abſque labore ſubegerunt.* Arcæ autem, ſiue Arcenæ vrbis, meminit præter ceteros etiam Lampridius in Alexādro. Rurſum Lat. t. v. 14, Gr. ſon. *contra ſupradictos barbaros alium alia miſit via: iique hoſtes adorti, & agros eorum populati ſunt, & vrbes ceperunt. Cumq; hanc etiam ob rem magnos Seuerus animos ſumeret, q.*

P. 406, v. 1, vulg. l. & P. c. τὸ αὐτό, præpoſtere. V. 8, congruentius εἰς ζωὴν, *in vnum.* V. 11, incluſum π, abeſt a P. c. V. 25, ὅτι hoc etiam in loco eſt pleonaſtica, vt paſſim in dictorum citatione. Wolfius diuiſe legit ὅ π. Seq. v. P. ſine præpoſitione habet ἐξάπινα. Lat. t. v. 11, Gr. ſon. *amici mei ope.* Cleandri autem circenſes, cum quib. hi comparantur, ſupra expoſiti ſunt 379, 28. V. 24, pro *Immortalem* Ammianus Marcellinus paſſim *Æternam* dicit. V. 27, *tandem exclamant, Ita eſt.* V. 42, *obluit areos aliquot nummulos.* V. 47, *neſcio quo conſilio.*

P. 407, v. 20, incluſus articulus ὁ, additus e P. c. V. 47, aptius cum Hœſchelio pro φάλαγγα legemus φάραγγα: itemq; in Lat. t. *in profundam conuallem,* ſeu *profundum barathrum.* In eodem textu L. v. 36, pro *iratis* malim *indignati.*

P. 408, v. 12, ἢ pro vulg. εἰ repoſ. e P. V. 40, W. legit χαρισάμενος. quod cū propinquiore quidem τῇ γλώττῃ ſat bene congruit, ſed non item cum remotiore, τοῖς ὀφθαλμοῖς. itaque χαρισάμενος accipiemus pro *gratificatus*, ſeu *largitus*. ſenſus enim eſt, Seuerum ad Albini cadauer multa & oculis indulſiſſe, in eo contemplando; & linguæ, in eo conuitiis ac dicteriis inceſſendo. V. 43, legendum videtur εἰδεῖν ἔχει, vel εἰδεῖν εἶχε. Lat. t. v. 44, Gr. ſon. *multa & oculis & lingua gratificatus*, ſeu *largitus*; eo ſenſu quo paulo ante expoſui.

P. 409, Lat. t. v. 9, malim *moderationem* ſeu *clementiam.* V. 38, *is enim equitem virib. ſuis fretum, ipſumque proſternere aggreſſum, impetu ſuo intereremerat; ac vix tandem a multis militibus comprehenſus & iugulatus, (triginta enim numero fuerant qui eum comprehenderant) ad Seu. perlatus erat.*

P. 410, v. 2, verba iſta, τὰ κατασκευασθέντα ταχέως, vt ſtructura ſibi conſtet, iungenda erunt cum ſuperioribus, τῇ νῆας ὀξύπλοα, & ταχεῖα, καὶ εὖ ἐσκευασμένα. Zonaras 216, 19, breuius dicit, & πλοῖα κατασκευάσας ἐν τῷ Εὐφράτῃ, τὴν τε Σελεύκειαν & τὴν Βαβυλῶνα ἐκλειφθεῖσας ἔλαβε. V. 12, cum τετριμμένα parum commode ſubaudiri poteſt ἡμέρα. quamobrem interpres, eo vocabulo in duo dirempto, legit τῇ τετρίᾳ τρίτῃ, ſeu τῇ τετρίρᾳ ἐπιτρατείᾳ. V. 33, φόνον pro vulg. φόβον: & ſeq. v. περιεῖπεν pro plur. περιεῖπον, repoſ. e X. & W. V. 43, ſi π poſt ὀξίας collocetur, melius conſtabit ſtructura. Lat. t. v. 24, aptius vertas, *per alluſionem recitarat Maronis poetæ carmen.* nam παρῳδῆσαι ſignificat ita ſonare ſeu recitare, vt id aliquo detorqueas. Extat aūt Virgilii locus Æn. 11, his verbis; *Scilicet vt Turno contingat regia coniux, Nos animæ viles, inſleta inhumataque turba, Sternamur campis.*

P. 411, Lat. t. v. 10, Gr. ſon. *ex alto ſuggeſtu.* V. 17, *conuentionem* (ſeu pactionem) *facturos.*

P. 412, v. 14, pro & reponendum ὡς: vel in fine periodi finite legendum ἐτραύζει. V. 18, P. θαυμάσει, indic. modo. Lat. t. v. 25, Gr. ſon. *qui ſecundum Seuerum plurimum poterat.* V. 38, *id enim vnum cum dixero, omnem me illius curioſitatem atque inſatiabilitatem ſignificaſſe puto.* V. 40, *ciues Romanos ingenuos:* vt Lipſ. vertendum cenſet. V. 44, *atque licentia.* Vltimo verſu legendum videtur & πατέρας & ἀνδρας: Latinaque ad Gr. ſic conformanda; *Eoſdemq; homines vidimus eunuchos & maritos, patres & exteſtes, exſectos & barbatos.* ſunt enim in hac triplici ſyzygia copulata inter ſe contraria.

P. 413, v. 4, copula interiecta legendum videtur, ἀνδριάντας αὐτοῦ & εἰκόνας, *ſtatuas ipſius atque imagines.* V. 7, P. & M. ἰδιωτῶν ἢ δήμων μόνον, *nec ſolum a priuatis, & populi ordinibus.* V. 33, pro ὅτι procul dubio rectius legemus ὅ π, id eſt & ὁ. itemque in Lat. t. v. 35, *Quique lites ſub eo dici ſolitas ordinabat, iuſſus aliquando a Seuero otioſa litem aliquam introducere, noluit; dicens, Non poſſum id facere, niſi mihi Plautianus iuſſerit.* V. 40, *& quæſtiones aduerſus eam, torturasque aduerſus nobiles matronas inſtituit.*

P. 414, v. 3, leg. videtur ἀγῶνι γυμνικῷ, vel ἀγῶνι γυμνικούς. plures enim certaſſe mulieres, declarant ſequentia. V. 6, pro ἀλώμεναι *palantes*, P. habet ἀλλόμεναι, *ſaltantes.* V. 14, ἴσως pro vulg. ἴσαι repoſ. e P. c. Seq. v. malim cum articulo, τὰς εἰκόνας αὐτοῦ. V. 17, pro relatiuo ὃ vulg. l. hab. negatiuum οὐ: perperam. ſubaudiendum autem cum relatiuo hoc commatio, redditiuum iſtud, τοῦτο ἐστι. Lat. t. v. 5, Gr. ſon. *in quo athletarum tanta conuenire multitudo coacta eſt, vt mirarentur omnes quemadmodum eos ſtadium caperet. Atq; adeo & mulieres in eo certamine poſt agreſtiſſimas ſaltationes pugnarunt; ita vt etiā in ceteras matronas nobiliſſimas ab eis deſumpta iacerentur ſcommata; eamque ob rem vetitum ſit ne vlla vmquam mulier, vndecumque orta, gladiatorium certamen ſubiret.* V. 35, *ceti effigies.*

P. 415, v. 1, Xyl. ἐν αὐτῷ: ſicut etiam interpres, *in quo.* V. 10, P. & M. τῶν πεζῶν. V. 34, P. c. ἔφη, & κίνησ), perſona tertia: & tamen ἄρχεις, perſona ſecunda. Lat. t. v. 9, Gr. ſon. *ex præcepto inter ſe colluctati ſunt:* vel etiam, ex inhortatione committentium. V. 40, *id autem non ad illum, ſed aliàs (inter ſe) dicebant.*

P. 416, v. 30, P. ἠπήχθη: corrupte. Blancus legerat ἦλθε, *venit.*

P. 417, Lat. t. v. 9, Gr. ſon. *magis quam ipſos principes;* iuniores præſertim. V. 13, *ſublatus tandem.* V. 23, *non plenam fidem.* V. 37, *cum Plautianus aliquando piſces quoſdam, e Tiberi egreſſos, ad pedes ſibi accidiſſe per ſomnum vidiſſet.* V. 47, *cum vino refrigerato ſe impleſſet*, ſeu ingurgitaſſet.

P. 418, v. 29, non male cum Stephano legemus αἰτίαν ἔχει, vt mox v. 41. Wolfius maiori mutatione legit, ὅς τε Πλαυτιανοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχει. Lat. t. v. 40, Gr. ſon. *facto ſuffitu.*

P. 419, v. 15, fortaſſe leg. ἐν ἀποκρύφῳ μέλω, *haud vtique celabo.* In P. c. duo hic cola omiſſa ſunt. Lat. t. v. 44, Gr. ſonant; *orationem habuit affectibus pleniſſimam.*

P. 420, v. 4, ſtructura paulo conſtabit melius, ſi pro εἰ δὲ δὴ reponamus ἤδη δὲ: vel ſaltem ἤδη δὲ.

V. 41,

V. 41, pro ὅτι W. cum interprete reponit ἵνα. ſed ὅτι hoc etiam in loco eſt pleonaſtica, vt ſupra 406, 25, & alibi paſſim. Lat. t. v. 42, Gr. ſon. *plurimos enim cæſarianorum habebat; quorũ alii exigua, alii etiam nulla prorſus mercede meruerant.* Intelligi autẽ ſtipendium non a Felice latrone, ſed ab Imperatore datum, declarat Felicis reſponſum paulo ante.

P. 421, v. 9, in P. eſt ὁπαιδὸς, articuli & nominis vitioſa compoſitione ac truncatione. V. 31, poſt αἰεὶ diſtinguit etiam P. cum tamen id verbũ potius ad ſequentia feratur quam ad præcedentia. Lat. t. v. 5, Gr. ſ. *tribunum ex corporis ſui cuſtodib.* V. 9, *vt, ſi impunitatẽ vellet conſequi, ſe adiuuaret.* V. 22, ſi *conclauium* ſeu *cellarum* malis pro *ædium*; & mox *pictum* pro *ſcriptum*, per me licet. V. 35, *permultas etiam ſecum* (ad id bellum) *eduxit pecunias.* V. 45, *e paſtura & venatione.*

P. 422, v. 31, incluſus articulus τὸ, abeſt a P. c. V. 33, pro ἀπίσιν procul dubio reponendũ ἀπῆσαν γε. γε autẽ ab ἢ μήν per tmeſin alibi quoq; ſæpe dirimi, oſtendet Index. Lat. t. v. 1, Gr. ſ. *Sunt vero & pediti*; (i. colunt vero & pedeſtrem militiam) *& vt curſu perniciſſimi, ita in ſtataria pugna conſtantiſſimi.* V. 7, *frigusque, & ærumnas omnes.*

P. 423, v. 32, vulg. l. ἔρρωσαι γὰρ ἔγωγε, καὶ γέρων εἰμί: ſenſu plane corrupto: quem ego e P. reſtitui. E ſequenti etiã membro tollenda negatiua οὐκ. Et Lat. t. v. 32, locus ita interpolandus; *virib. enim polles, ego autem ſenex ſum, & taceo. Quod ſi id detrectas, manumque mihi inferre times, adſtat tibi Papianus præf.* Et mox, *Omnino enim omnia quæ abs te, tamquam Imperatore, mandata fuerint, perficiet.*

P. 424, v. 1, incluſus articulus τὸ, additus ex Homeri editionibus; in quibus locus hic exſtat Il. ζ, in Agamemnonis ad Menelaum oratione de Troianis. Pro φύγοι autem & ὑπεκφύγοι P. c. habet φύγῃ & ὑπεκφύγῃ. qui verbi modus cũ prohibitiuo μὴ bene quadrat. Primam perſ. ἡμετέρας, agnoſcit cum Homeri editionib. idem P. c. V. 6, vulg. αὐτοῦ, *iſtic*, probat etiam Blanci verſio: P. c. habet αὐτοῖς, *eis* ſeu *ipſis*: itemque Zon. 218, 20. Seq. v. ſingulare τὸν ex eodem P. repoſitum pro plurali τῶν. V. 24, P. & M. τὸ σῶμα βραχὺ, *corpore breuis*. Quibus cum refragentur iſta Spartiani 175, 45, *ipſe decorus, ipſe ingens, promiſſa barba, cano capite*: non reiicienda videtur lectio vulgata βραδὺ, quam interpres quoque ſequitur; procera enim corpora, tardiora ſunt quam breuiora. V. 27, disiunctiuam ἢ ante καὶ δέ... W. expungit. ſed fortaſſe potius poſt eam omiſſum eſt μετεῖχε, aut ſimile quodpiam verbum. vt ſententia ſit; *eruditionis enim ſtudio maiore quam excellentia fuit præditus. ideoq; ſententioſus erat magis quam verboſus*: vel, ideoque conſiliis magis abundabat quam verbis. V. 38, συμφρονοῦσι, pro vulg. φρονοῦσι repoſ. e Xyland. & Stephano. Et ſeq. v. ὄντες pro οὖσαι.

P. 425, v. 8, ἐβάδιζεν, e P. pro vulg. ἐδίκαζε repoſitum, agnoſcit etiam Zonar. 218, 29. V. 11, aptius accuſ. αὐτὸ, nempe τὸ δικάζειν. Seq. v. contractum ἀνῇει pro vulg. ἀνίει repoſ. e P. V. 17, ἀσθενὴς excuſari poteſt, ſi ad pedum imbecillitatem reſpiciatur, qua laborauit Seuerus. alioqui conuenientius cum interpr. legemus ἀκριβὴς: vt apud Zonaram quoque ἀκριβῶς. V. 36, αὐτοῖς pro vulg. αὐτῆς repoſ. e P. & Zon. 219, 60. V. 43, pro δὲ congruentius cum interpr. legemus γάρ. Lat. t. v. 8, Gr. ſ. *eo vtebatur vitæ ordine: omnino aliquid noctu ſub diluculũ agebat: poſt deambulabat, vel diſſerens vel audiẽs quæ ad Imperii vtilitatem pertinerent. deinde ius dicebat; niſi cũ magnum aliquod eſſet feſtum. idq; peragebat optime.* V. 17, *poſt, aliquo exercitii modo vſus, lauabat: prandebat autẽ vel ipſe per ſe, vel cum liberis; nõ tenuiter. Inde plerumq; dormiebat.* V. 34, *Agitedum; date, ſi quid facere poſſumus.* V. 49, *nã Euprepem aurigã, q.*

P. 426, v. 6, vſitatius tráſpoſita copula legemus, ἄλλως τε καὶ ὅτι τὸ εἶδ. Et ſeq. v. εἰς τὴν Ῥώμην. Sed ordinis illa inuerſio repetitur etiam infra 437, 13. V. 32, rectius cum præpoſ. legemus ἐφ' ᾧ, ſignificationẽ cauſſali: (vt Zon. 220, 7, ὅτι κατέλαβεν) vel cum Stephano, ἐν ᾧ, ſignif. locali. V. 37, non minus apte cum W. legas προκαταφυγόντα. niſi forte ſignificarẽ vult, Getam ante ad matrem confugiſſe, quam à percuſſoribus apprehenderetur. Lat. t. v. 19, Gr. ſ. *nec miniſtri conſulem inuenire potuerunt.*

P. 427, v. 8, articulus τοῦ rectius expungetur: vt ſcilicet non regnantis, ſed defuncti Imperatoris vxor intelligatur. V. 15, legere poſſis etiam ἐπέφραξε. V. 23, vulg. l. & P. δὴ δὲ: nihil ad rem.

P. 428, v. 19, cõgruentius fortaſſe aduerb. ὁμοίως. Lat. t. v. 14, Homeri verſus, in Græco vſurpatus, Virgilianis verbis ita poſſet exprimi, *At non cunctorum cõprendere nomina poſſim, quotquot e clariſſ. viris ille nullo iure interfecit.* V. 33, *Alexandri porro adeo demẽtis ducebatur ſtudio, vt etiam armis quibusdam & poculis, quaſi illius fuiſſent, vteretur.* V. 44, *haſta longa, cuſpis breuis.* Et mox, *Neq; his contentus, eundem illum etiam Orientalem auguſtum appellabat.* V. 49, *Quin & philoſ. q.*

P. 429, v. 17, ἐσήμαινε pro vulg. ἐσημαίνετο repoſ. e P. & M. idemq; agnoſcit etiã interpres. Ab eodem P. ibidem abeſt incluſum ὁ. V. 20, W. mauult πολλὰ δὲ δεινὰ δέδρ. V. 26, P. ἀπολελύσαι, terminatione præteriti, accentu futuri temporis. interpres legit ἀπόλωλας, *periiſti.* V. 44, P. παρ' ἡμῖν, *apud nos*: minus apte. Lat. t. v. 18, Gr. ſon. *eumque ſtatim reliquis militaribus officiis decorauit: nec multo poſt inter prætorios ſenatores retulit*; ſeu inter ſenatores prætura functos. V. 26, *Niſi tuebitur te Alexander, abſolutus es*, ſeu actum eſt de te.

P. 430, v. 5, P. c. προσεκύνει. ſed vulg. προσκυνῶν probat ſimilis infra locus 447, 8. vt fortaſſe ſignificetur, eum, aurigarum exemplo, munerarium ceterosque ſpectatores opulentos flagelli ſubmiſſione quadam ex inferiori loco veneratũ eſſe; eaq; ſubmiſſione aureos ab eis, velut vnum ex abiectiſſimis agitatoribus, emendicaſſe. V. 19, οὐδὲν, pro vulg. οὐδὲ ex P. repoſitum, agnoſcit etiam Zon. 220, 38: ſed omiſſo ſequẽte accuſ. χρήματα: recte. alioqui enim, ſi χρήματα retineamus, pro οὐδὲν legendum fuerit οὐδέποθ', i. *numquam nos deficient pecuniæ.* V. 27, ἐχόμενον pro vulg. ἐχομένης repoſ. e P. ſed pro ν perperam in eodem ſcriptum ς. V. 29, incluſus articulus τὸ, additus e Suidæ collect. infra 871, 39. itemq; mox v. 36. Lat. t. v. 25, Gr. ſon. *quod, cum dicax eſſet, etiam inuitum ſe ad iaciendum in eum cauillum adduci paſſus eſſet. aiebat enim eum iraſcenti ſimilem eſſe: quoniam ad iracundiorem quendam vultus habitum ſeſe componebat.* V. 38, *ſeque natando etiam inter fluctus exerceret.* i. in mari fluctib. agitato. V. 42, *Sed nec infacundus aut heb. ingenio erat.* V. 47, *ſæpenumero ſcopum attingebat.*

P. 431, v. 5, P. πρὸς τῇ γένει: parum apte. Incluſa καὶ & δὴ, v. 36 & 38, addita e P. Lat. t. v. 48, Gr. ſ. *ne interea manus ab illis cædendis auerterent*; i. ne interea manus eorũ ab illis cædendis diſtinerẽtur. *Quin & victoriæ nomine magnis ei pecuniis vendito,*

permiſerunt vt in Germaniam ſaluus ſe reciperet.

P. 432, v. 1, incluſum ὅπως repoſitum e P. & M. c. Wolfius νίκης in ſuo libro ſubſtituerat: interpres ἐλευθερίας. V. 8, P. & M. τὸ νόμισμα κίβδηλον ἦν, τό τε ἀργύρεον καὶ τὸ χρυσίον, ὃ παρεῖχεν ἡμῖν. τὸ μὲν γὰρ, οὐκ μολ. V. 14, incluſa γε, addita e P. c. V. 20, poſt ἔπειτα deeſſe aliquid putat W. Fortaſſe nihil deeſt; ſed hæc eſt ſententia; *Poſt, aliud ei datum reſponſum; & in eius fine iſtud hemiſtichium,* χρυσ. In eodem autem verſu melius conſtabit metrum, ſi tranſpoſitione facta legas, πάντεσσιν ἔχων κρυφίοισι διαλύσια νῶσιν. V. 25, incluſa δὴ addita e P. & M. V. 28, legendum videtur ἢ ὀλίγον ἔτι, ἢ οὐδέν.

P. 433, v. 7, rectius fortaſſis, παρόντων τῶν ὑμῶν καὶ ὀρ. V. 22, incluſum δημοσίᾳ, additum e P. & M. In præced. periodo reſpicitur ad epiſtolarum exordium, cuius formula in Adriano ſupra legitur 357, 42. Lat. t. v. 26, Gr. ſon. *quid enim referre opus eſt, eam perinde atque illum, omnes primarios publice ſalutare conſueuiſſe?* V. 37, *heroicum monumentum* (vt dino) *fac.* V. 43, *eaque ex re milites in bello plurimum adiuuerat: quippe qui eos præ vehementi frigore deficientes confirmaret ſolum in unus ſe conijciens, in eiſdem vltro citroque ſe volutabat.*

P. 434, v. 11, vel hic cum præpoſ. legendum ἐν μεγάλοις: vel mox compoſite συνών aut συζῶν. Zonar. 221, 13, dicit ἐν μεγάλοις πόνοις ἐξεταζόμενον καὶ καρτερῶν. V. 16, pro ἀρίστου W. legit ἀρίστου, Camerarius ἀρίστοις, vt Zonar. 221, 13. V. 25, malim cum articulo τοῖς ὑπάρχοις. V. 36, φάσκων pro vulg. φαίνων repoſ. e P. c. Lat. t. v. 15, Gr. ſon. *otioſum eſſe, nec prompte conuenire, nec v.* Et mox, *Scio, inquit, mea vobis non placere. propterea & arma & milites habeo, vt rumores qui ſparguntur, minime curem.* V. 32, *ſurſum deorſumque diſcurſabat ad victus neceſſaria partim comparanda, partim cauponanda.* Et mox, *Theocritumque neſcio qua re offendiſſet.* V. 48, *cum arcanis quibuſdam ſacris.*

P. 435, v. 12, pro γε aptius legemus καὶ: vel hanc ipſam particulam καὶ poſt γε inſeremus. V. 26, καὶ pro vulg. καὶ repoſ. e P. c. V. 32, pro poſteriore διαπειραθῆναι ſubſtituendum διαληφθῆναι, διαφυλαχθῆναι, vel ſimile quid. V. 35, pro τοῦ cum Stephano legendum αὐτοῦ, vel ſaltem τοῦδε. Lat. t. v. 23, Gr. ſ. *Atque horum maiorem partem Antoninus ipſe præſens atque inſpectans gerebat; nonnulla etiam e templo Serapidis aliquibus mandabat. In eo enim fano degebat etiam ipſorum homicidiorum noctibus ac diebus.* V. 30, *Alexandriam muro in duas partes diuidi.* Et mox, *in miſeram Alexandriam perpetrauit Auſonia fera. ſic enim clauſula oraculi de ipſo dati, eum nominauit.* V. 38, *quamquam multos prætextu illius oraculi, velut ab ipſis prolati, interfecit.*

P. 436, v. 21, pro ἐνέδυσε P. habet ἐνέδυνεν: Legationum volumen 416, ἐνέδυεν. cum ſequenti aoriſto ἐκέλευσε non male congruet alterum aoriſtum ἐνέδυ. prius enim aor. ἐνέδυσε, actiua magis quã neutra ſignif. vſitatum eſt. V. 23, incluſa οὖν, addita e P. V. 26, ἐν οἰκίᾳ pro vulg. ἀνοίκια repoſ. e P. c. Wolf. in ſuo libro repoſuerat ἐν οἰκίαις. V. 27, vulg. l. & P. ἐπόρθησαν, *vaſtarunt*: minus apte. V. 29, malim διαπολεμῆσαι, *debellare, bellum conficere.* V. 35, concinnius duplicato articulo legerimus, τοῖς δὲ ἐν αὐτῇ στρατ. ἄρχουσι. V. 36, τὴν Ἀντιόχου periphraſtica ellipſi dictum pro τὴν Ἀντιόχειαν, id eſt Antiochi πόλιν: vt infra 596, 40, τὴν Ἀλεξάνδρου πόλιν, *Alexandriam.* V. 41, pro ἔπεμψε W. reponit ἐπέμψατο: & mox ὀρθὴν notat aſteriſco. Sed ſi ἔπεμψε referas ad antecedens γράμματα, & cum ὀρθὴν ſubaudias ὁδὸν, nihil hic erit ſcrupuli. Lat. t. v. 19, Gr. ſon. *Nec vero ceteras ſolum vitæ diſciplinæque leges tranſiliebat, etiam in ipſis expeditionibus; ſed et.* V. 47, Blancus verterat, *qui tum multis exigendis præerat.* ad verbum ſonat; *cui tum cenſiones erant commiſſæ.* vt intelligendæ videantur cenſiones facultatum: quæ veteris cenſuræ pars erat; vt in Valeriano docet Trebellius Pollio 247, 35. viſe & infra 817, 9.

P. 437, v. 4, malet fortaſſe aliquis ὅτι καὶ: & contra, v. 13, καὶ ὅτι: ordine ſcilicet vtrobique inuerſo. V. 14, ὡς prima fronte otioſa videtur; ſicut Blancus quoque verterat, *variis de cauſſis honore priuauerat.* ſed ſi parentheticũs accipias cõmation hoc, ὡς καὶ τιμῶν, *velut eos etiam iſta re honorans*; recte ſibi conſtabit & ſtructura, & ſententia. V. 24, incluſa ὑπ' αὐτοῦ, abſunt a P. c. recte. aut enim tollendum hoc commation, aut ἀπ' αὐτοῦ, id eſt *ex eo*, legendum. V. 29, Legationum volumen 418 habet ἡμέρας δύο, *dies duos*: Zonaras indefinite, 221, 37, ἐπὶ δύο μῆνας καὶ ἡμέρας τινάς, *ſupra duos menſes & dies aliquot.* V. 36, P. κέκλινται: Legat. vol. κέκλεινται: verbi quidem forma congruentiore, ſed minus conueniente ſententia. clauſæ namque portæ hic ſignificantur, non inclinatæ; vt ex aliis hiſtoriarum locis eſt perſpicuum. Lat. t. v. 1, Gr. ſon. *Quare Macrinus, cũ litteris ad Imp. ſcriptis moram interueniſſe; quæ vero ad ſe perſcripta erant, mature ad cognitionem ſuam veniſſe conſideraret: timuit ne hanc ipſam ob rem ab illo necaretur; præſertim quia etiam Serapio quidam Æg.* V. 41, *Exinde & per portam quandam exiit, nihil moratus ne leonem quidem, qui, Acinaces ab eo dictus, in menſæque ac lecti conſortium ab eo adſciſci ſolitus, exeuntem ita retentabat, vt etiam veſtem ei dilaceraret.*

P. 438, v. 2, P. ἀπεφάγχε: ſed rectius fortaſſis ἀπεσφάγη, præterito actiuo. V. 11, incluſus articulus ὁ, additus e P. V. 26, Euripidis locus exſtat in fine Alceſtidis & Medeæ. Immo Euripidis eſt etiam iſtud colon, τοιόνδ' ἀπέβη τὸ πρᾶγμα: quod Dionis eſſe putauit etiam interpres. V. 32, τοῦτον additum e P. V. 37, Homeri locus eſt, Il. β. V. 40, P. οὐδ' ὡς οἴκαδε πᾶς: contra metrum. Lat. t. v. 5, Gr. ſonant; *Martis ſignum in ſolenni pompa decidit.* V. 10, *quaſi ex compoſito.* V. 33, *Multæ ſunt formæ diuinorum conſiliorum: Multa contra ſpem perficiunt dii; Ac, quæ futura videbantur, non ſunt effecta; Quæ vero non videbantur euentura, iis exitum reperit Deus. Atque hic rei fuit euentus. Tunc enim quaſi alio quopiam modo nugans, carmen illud recitare videbatur. Sed cum n.*

P. 439, v. 1, P. ἐπλανεσίας, DCC: itemque Legationum volumen 418. V. 8, Legat. vol. 420, καὶ Ταραύταν, ἐκ μονομάχου τινὸς προσηγορίας, τό τ' εἶδος καὶ σμικροτάτου καὶ κακοειδεστάτου, καὶ τὴν ψυχὴν καὶ θρασυτάτου καὶ μιαιφονωτάτου: id eſt, *& Tarautam, e gladiatoris cuiuſdam appellatione; qui vt corporis ſpecie breuiſſimus erat & deformiſſimus, ita etiam animo audaciſſimus ac ſanguinolentiſſimus.* Zon. breuius 221, 4, ἐκ μονομάχου τινὸς εἰδεχθεστάτου καὶ μιαιφονωτάτου, *a gladiatore quodã deformiſſimo & ſanguinolentiſſimo.* V. 16, in Legat. vol. nulla eſt defectus nota: neque deeſſe quidquã videtur: Palatini tamẽ codicis veſtigia ſequi libuit. V. 19, interpunctio poſt ἐκαῦθα videtur aptiorẽ habere locũ quã ante. V. 27, incluſum Σικελίας nõ agnoſcit Legat. vol. 421, 1. Zon. 221, 51, Σικελίας quidẽ agnoſcit, ſed non itẽ Καισαρείας. ſic. n. ibi; τὸ μὲν ἔτος Μαῦρος τυγχάνων ἐκ Σικελίας, καὶ ἑσίων ἀσημοτάτων.

quaſi

quaſi videlicet parentes eius, aut maiores, e Mauritania in Siciliam cõmigrarint, ibiq; ipſum genuerint. ſed quid ſi verior fortaſſe lectio, Μαῦρος ἀπὸ τῆς ἐν Σιτιφίᾳ Καισαρείας, *Maurus e Cæſarea Sitifenſi?* nam Cæſaream in Sitifenſi Mauritania, non in Sicilia, agnoſcunt Geographi. Lat. t. vltimo v. Gr. ſon. *qua maxima pars eſt Imperatoriæ functionis, ſummaque rerum prouiſionis.*

P. 440, v. 13, pro ὅτι τινι legendum opinor ᾧτινι, *cui.* V. 24, pro Ταρχύνου Xyl. reponit Τάρχυνος, vt pag. præced. v. 22. ſed pariſyllabam quoque huius nominis flexionem inueniri, oſtendet Index. V. 25, conuenientius cum Xyl. leg. ἀκοῇ, *auditione*: vt Zon. dicit, τὸ θάνατον τὸ ἐγὼ μαθοῦσα.

P. 441, v. 8, vulg. l. & P. διαστῆναι: ego cum W. malui act. διαστῆσαι. V. 10, incluſum ἐκέλευε additum e Legat. vol. 415. V. 24, pluraliter legendum eſſe ἐνωτίζεσθαι, nõ ſingulariter ἐνωτίζεται, vt habet cum vulg. l. etiam P. codex; ſatis arguit ipſa ſtructuræ ratio. V. 29, vulg. ἄει ſecutus erat etiam Blancus, dum verterat, *audit Iupiter.* ſed aptius cũ Xyl. legemus ἄϋε, *ſonuit* ſeu *tonuit.* V. 34, P. συνῳκηκότων, plur. fine, per ſyllepſin. Lat. t. v. 27, Gr. ſon. *Sub eoſdem dies ſidus quoddam, extremam caudam ab occaſu orientem verſus per multas noctes tendens, vehementer nos exterruit.* V. 38, *Eutychianus, vnus e cæſarianis libertis, qui ludicris gymnaſiiſque fauorem ſibi conciliauerat; viſo militum aduerſus Macrinum odio; inſuper etiam partim a ſole, quem Heliogabalum vocant & magnopere colunt, partim ab aliis quibuſdam oraculis perſuaſus; aggreſſus eſt & Macrinum conuellere, & Lup.*

P. 442, v. 17, pro πάντα vel πάντως legendum, id eſt, *omnino*: vel πάντες, *omnes*: quam poſteriorem lectionem probant ſimiles exclamationes in Latinis Auguſtæ hiſtoriæ ſcriptoribus, 285, 33: 292, 33. V. 21, Διαδουμενοῦ vocabulum e v. 17, huc irrepſit: ac vel Διαδουμενὸς pro eo reponendum, vt ſupra 436, 34: vel Διαδουμενιανόν, vt Legat. vol. 438. V. 30, vulg. l. σωφρονισθεὶς κτλ. perperam. noſtra ſcriptura petita e P. & M. c. atque adeo ex ipſa ſententia. V. 42, τι poſt ἀπὸ, addita ex iiſdem cod. V. 43, P. ἀπίχνιον: ſed ἐπίχνιον probat etiam Legat. vol. 439. Lat. t. v. 8, Gr. ſon. *puerulum & perculſum*; ſeu dementem, vecordem. V. 14, *Adſcripſit etiam in eis litteris tale quiddam; Scio multos qui ingulari magis quam viuere Imperatores cupiant.* V. 34, *clypeos imbricatos*; ſeu clypeos imbricis forma factos. V. 38, *nobis recitarentur.* V. 44, *queritanteſque ac lamentantes, a fuga eos retentant.*

P. 443, v. 2, αὐτοῦ pro vulg. αὐτὸν repoſ. e P. & M. c. & ex Legat. vol. 439. V. 15, incluſus articulus τῷ abeſt a P. c. & Zon. 222, 35. V. 19, P. κατελείφθη: itemq; Blancus, *remanſit*; vel *derelictus eſt.* V. 31, Homeri locus eſt, Il. θ. Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *cædibus per vias.* V. 20, *Chalcedone deprehenſus*, ſeu comprehenſus.

P. 444, v. 6, rectius καὶ γὰρ ἐς ταύτην: vel ſaltem καὶ ταύτην γὰρ τὴν πρ. vt mox v. 18. V. 16, de annis Pſeudantonini, deq; eiuſdem & Comazontis facinoribus, plenior narratio eſt in Legat. vol. 443. De Comazonte autem narratum etiam ſupra 441, 34. V. 33, pro ἰταλίαν Legat. vol. 445 habet ἰταλίαν.

P. 445, v. 7, incluſus articulus οἱ, additus e P. c. V. 35, pro ὁ ὑπὸ vulg. l. vitioſa contractione habent ὑπὸ: ſicut etiam paulo poſt, pro ἐπὶ κοινὸς in P. & M. c. ſcriptum ἐπίκοινος: & ἀέτωμα pro αἰέτωμα. De huius aũt loci emendatione atq; explicatione agit etiam Paul. Leopard. Emend. lib. 7, c. 2: vbi αἰέτωμα *pinnaculũ* interpretari mauult. V. 46, & προσχάψαντες retineri poteſt, & προχάψαντες pro eodem reponi. Lat. t. v. 28, Gr. ſon. *& illa Veſtalium maxima, lib. d.* Sed & v. 19, pro *ſpectaculis ſupplicationum* rectius fortaſſe repoſuerimus *ludis votiuis.*

P. 446, v. 18, interpres καμιοῦσα legit, fut. tẽpore. V. 42, οἱ pro vulg. ὁ repoſ. e P. & Zon. 223, 21: vbi hæc pene ad verbũ leguntur. Lat. t. v. 8, reddere poſſis etiã, *amuletis innumeris.* V. 32, pro cubiculo cellam mauult Briſſonius in lib. De iure connubiorum. De nudatione autem meretricum, tradit idem Briſſ. eodem tractatu, paulo poſt.

P. 447, v. 1, pro γὰρ paulo aptius leges γοῦν: vel ſaltem γὰρ pro γοῦν accipies, i. *quidem certe.* Seq. v. talem quampiam lectionem poſtulat ſententia, ἐνῆν φανερῶς τοῦτ᾽ ἰδεῖν, *licebat hoc palàm videre.* V. 23, vulg. l. & P. c. δὲ ὡς, ſententia minus apta. V. 31, conuenientius ἐδωρήθησαν, *muneribus ornati ſunt.* Pro ſequenti συνεπαναστάντες malet fortaſſe aliquis συνεπόμενον, aut ſimile quid; vt infra, 449, 36, τῶν συνεπαναστάντων αὐτῷ. ſed nulla mutatione opus eſſe, oſtendit clauſula hiſtoriæ, 450, 26. ſignificat enim eos qui cum ipſo aduerſus Macrinum inſurrexerant, vt Eutychianus Comazon, & alii. V. 38, pro πόνῳ requiritur potius adiectiuum πρῷ. σιωπηνῷ, vel aliud conſimile: aut certe aduerbium πάνυ. Lat. t. v. 9, Gr. ſonant; *ipſos venerantem*, ſeu adorantem. V. 19, *poſtea pilis ſe nudabat: vt hac etiam re mulierem ageret.* V. 30, *mater eius, ſerua adhuc, Romam per milites adducta.* V. 42, *illum ergo non leui aliquo impetu, ſed adeo intenſo profundoque amore diligebat, vt non ſolum talia non ægre ferret, ſed contra, ob ea ipſa magis eum diligeret, ac reuera Cæſarem declarare vellet, auiaque eo nomine ſibi obſtanti minaretur, & milites propter eundem haud leuiter offenderet.*

P. 448, v. 26, ἀστασίᾳ συσχεθεὶς ſecutus erat etiam Blancus in ſua verſione; *quietem non cepiſſet.* Sed melius vidit Xylander legendum eſſe ἀστυΐᾳ. nam ob veretri ἀστυΐαν, non ob animi ἀστασίαν, honoribus orbatus & plane relegatus fuit Zoticus. eſt autem vt στύεσθαι *arrigere*, ita ἄστυος *arrigere non valens*: & ἀστυΐα, *arrigendi impotentia.* Eam porro eſſe genuinam lectionem, probat hæc Zonaræ paraphraſis 223, 55, ὡς ἐπὶ πᾶσαν τὴν νύκτα μεῖναι πρὸς μῖξιν ἀνίκανον. V. 39, pro ὃς καὶ, ſtructuræ ac ſententiæ ratio poſtulat καὶ ὡς, *& quaſi.* vel relatiuum ὃς plane tollendum. Lat. t. v. 7, Gr. ſonant; *vt qui etiam athletica daret operam.* V. 17, *more partim collo muliebriter inflexo, partim oculis pellaciter intortis.* V. 20, *mox, cum vna lauiſſent, atque illum nudato corpore fama reſpondentem inueniſſet, marem pati ardens, in eius pect.* V. 33, *Sed erat Sardanapalus etiam ipſe digniſſimum impuritate ſua non multo poſt reportaturus præmium.* V. 42, *ſeque, vt tanti filii extemplo factum patrem, eoque ætate longe ſuperiorem, beatum prædicaret; dix.* Et mox; *nam Heliogabalum id ſibi præſtitiſſe, Alexandrumq; eum agnominari iuſſiſſe.*

P. 449, v. 1, ὡς vel pleonaſtica eſt, vel pro ἕως ſubſtituta. V. 16, incluſa ἐν abeſt a P. c. V. 18, rectius cum Xyl. l. Χαλκηδονίᾳ γῇ. Χαλκηδὼν enim, vicina eſt Byzãtio: Καρχηδὼν autem, nimis longo inde ſpatio diſſita. V. 19, incluſum ἄνω abeſt a P. V. 45, rectius fortaſſe tranſpoſita copula leg. ὡς καὶ ὄντως ἐξ αὐτοῦ γεγ. Lat. t. v. 6, Gr. ſon. *ferret cultum*, ſeu habitum. V. 10, *thyrſis hinnuliniſq; pellib. inſtructi erant.*

V. 17, *ſed velut in pompa quadam, interdum, præmiſſis aduentus ſui nuntiis,* (vel, indicta ſuis in dies profectione) *Byzantium vſq, peruenit.* Et mox v. 19, *vbi nocte ſacris quibusdam peractis, ligneoque deſeſſo equo, diſparuit.* V. 44, *nam & auia eum oderat, qui talia patraret, ac ne Antonini quidem eſſet filius; atque in Alexandrum, quaſi vere ex illo ortum, erat propenſior.*

P. 450, v. 2, rectius φυλαττόμενον ἑαυτὸν, *ſe obſeruari.* V. 5, incluſum πως abeſt a P. c. V. 20, pro τὸ P. habet articulum τό. ſed ei locus eſſe non poteſt, niſi ſubaudiatur ex ſequentibus εἰςφέρεσθαι τινάς. V. 23, aptius fortaſſis ἐπ' αὐτοῦ, *ſub eo principe, eo rerum potiente.*

P. 451, v 12, poſt μεγάλη deeſt τοῦ δήμου: vel genitiuus τῶν ἐν τῇ πόλει, aut ſimilis. id & ſequentia indicant, & hæc Zonaræ 224, 45, στάσις μέσον τοῦ δήμου & τῶν δορυφόρων ἐγένετο, *ſeditio inter populum & prætorianos exorta eſt.* V. 20, πλεῖον, ſi mendo caret, accipiendum erit aduerbialiter pro μᾶλλον, *maiori ex parte.* V. 26, incluſa &, abeſt a P. V. 41, δοκεῖ poſitum pro ἐδόκει: quæ temporis enallage facta etiam in ſequentib. Lat. t. v. 1, Gr. ſon. *non potuerim ea accuratione, qua præcedentia, componere,* i. conſcribere. V. 22, *in Cretam abductus, ſupplicio affectus eſt.* V. 44, *licentia, reprehenſionum impatientia*, vel, reprehenſionum contemptus.

P. 452, v. 5, congruentius fut. temp. ἐπαινέσοντα. V. 7, pro αὐτῷ rectius legemus αὐτό: vt relatione ad τὸ ἀνάλωμα facta, intelligatur *ſumptus ipſe*, ſeu *impenſa ipſa.* cuius modi humanitas M. Antonini erga Proculum narratur a Capitolino 141, 13. V. 8, conuenientius ἐφοβήθη, tertia perſona: itemque in Lat. t. *timuit*: vt ad Alexandrum de Dionis ſalute ſollicitum feratur: quod declarant etiã ſequentia. V. 20, Homeri locus eſt, ex Il. λ. In fine P. c. additur hæc periocha: Τὰ ὀνόματα τῶν καισάρων τῶν ἐξελεγχομένων τῷ βιβλίῳ τούτῳ· Ἰούλιος Καῖσαρ, Αὔγουστος Καῖσαρ, Τιβέριος, Γάϊος, Κλαύδιος, Νέρων, Γάλβας, Ὄθων, Βιτέλλιος, Οὐεσπασιανός, Τίτος, Δομετιανός, Νέρβας, Τραϊανός, Ἀδριανός, Ἀντωνῖνος ὁ εὐσεβὴς Μάρκος Ἀντωνῖνος, Κόμμοδος, Περτίναξ, Ἰουλιανός, Σευῆρος, Ἀντωνῖνος ὁ καὶ Καρακάλλος, Μακρῖνος, Ἄβιτος, Ἀλέξανδρος.

IN HERODIANVM.

HERODIANI quoniam m. ſ. exemplar nanciſci haud licuit, propterea ex impreſſis optimæ quæque editiones a nobis fuerunt comparatę. Inter quas etſi Stephanea integritatis nomine principem locum iure ſibi vindicat, tamẽ ceteras quoque interdum conſuluiſſe non pœnituit. Quemadmodum igitur in textu ſupra, in hic ita notationibus ad Stephaneam editionem adhibebitur primum Aldina minor, quę octaua forma prodiit anno Chr. 1524: deinde duæ Baſileenſes; altera, Henrici Petri, eadem forma; altera, Ioannis Walderi, forma enchiridii. His addẽtur Henrici Memmii aliorumque doctorum virorum notationes, & quæ ſupra in textui adiunctis ſcholiis minus commode poni poſſe videbantur; tum ea quæ poſtea ſe quaſi per ſpicilegium obtulerunt, vel ab aliis vel a me ipſo deprehenſa. ex quo numero ſunt quæ diligẽtiſſimus antiquitatis inſtaurator Andr. Schottus ex Hiſpaniis ad me nuper miſit, e vet. m. ſ. codice deprompta. Vt igitur inſtitutum huius operæ curſum perſequar, pag. 463, v. 2, incluſum ἱστοριῶν cum Petrina editione agnoſcit etiam Stephanea: ſed ab Aldina & Walderiana genitiuus iſte abeſt; & rectius, meo quidem iudicio. vt βασιλείας idem hic ſit quod βασιλικῆς ἱστορίας, *hiſtoria auguſta.* Ceteram inſcriptionis formam & Græcam & Latinam, probant quæ auctor paulo poſt de ſe ſcribit, 465, 9. Prooemium autem Herodiani, cõferri & cum aliorum hiſtoricorum exordiis poteſt, & cum exordio Fl. Ioſephi· In eodem quædam deſumpta ex Thucydideo prooemio, quædam etiam cum Salluſtiano aliqua ex parte congruunt. Taxari autem videntur cum alii, tum Herodotus, Theopompus, Timæus. De quibus tamen multa hic agere, nõ eſt noſtri inſtituti; qui tantum genuinæ lectionis curam nunc ſuſcepimus. V. 17, rectius cũ Pol. legemus πλείω, plur. num. quod notauit etiã Schottus.

P. 464, v. 4, ἐπιμελέστερον cum Schotto vel aduerbialiter accipiendum pro ἀκριβῶς: vel in fœmin. ἐπιμελεστέραν transformandum. V. 20, Βρεταννικὸν Verum Cæſarem appellatum fuiſſe, ex Capitolino Schottus adn. qua de re in Indice. Seq. v. pro μετ' ἄλλης alibi dicitur μετ' ἄλλων: vt idem Sch. adn. Magiſtrorũ nomina Lãpridius exprimit initio Commodi, 157, 16. V. 25 pro τε Politianus legit δέ.

P. 465, v. 2, ad gnomen de principum ſtudiis, faciunt hæc a Schotto adnotata; Claudianus, *Regis ad exemplum totus cõponitur orbis.* Cic. 3 de Legib. *Licet videre, ſi velis replicare memoriam temporum, qualeſcumque ſummi ciuitatis fuerint, talem ciuitatem fuiſſe.* Martialis, *Sint Mecenates, nõ deerunt Flacce Marones.* Et Solinus cap. 2, Auguſti tempore multos claros atq; eloquentes fuiſſe viros prodit. V. 6, longioris periodi redditio eſt v. 24, in οἱ δὲ. quæ, cum caſus variationem habeat, a nominatiuo ἰδιῶται v. 18, tranſiliens ad accuſatiuum ἀνθρώπους v. 24, efficit quoddã ἀνακόλουθον. Sed eiuſmodi ἀνωμαλίαι huic ſcriptori non ſunt infrequentes; atque adeo paulo poſt, non multum abſimilis vſurpata variatio, 468, 8: 485, 23. In quarum poſteriore, ob multiplices parentheſes, duplex eſt epanalepſis: prior, v. 35, ταύτης δὴ τῆς ἑορτῆς ἐνεστώσης: poſterior, v. 40, πάντων ἑορταζόντων. Itaque recte in talium hyperbatorum redditione vſurpatur epanaleptica particula δὴ ſeu οὖν, ſicut apud Latinos *igitur.* Mox etiam poſt hanc ita variatam periodum, ſequitur alia, parentheſi & ἀναπληρώσει etiam ipſa transfigurata, 486, 6. V. 32, Briſſonius in lib. De iure connubiorum, Herodiani loco huic opponit locũ Dionis ex lib. 42, in quo Ptolemæus & Cleopatra ex teſtamento patris συνοικῆσαι ἀλλήλοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων τὰ πάτρια & βασιλεύειν iubentur: quaſi videlicet Herodianus aut ignorantia, aut incogitantia ſeu obliuione hic ſit lapſus. Sed nihil hic fortaſſe aut lapſus eſt, aut diſcrepantiæ; cum Herodianus hoc contra Macedonũ & Grecorũ leges admiſſum ſcribat; Dio autem, ex Ægyptiorum conſuetudine factum referat. alii enim aliis populis mores ſunt & leges. Viſe Pauſan. Atticis, 6, 30: & Ant. Muret. Var. lect. lib. 7, c. 1.

P. 466, v. 20, mallet fortaſſe aliquis ἢ ἔτι. ſed & & retineri & cũ πλεῖον coniungi debere, dictat ipſa ſententia. Paulo poſt etiam, v. 26, nihil mendi habet vulgata lectio; ſed tantum brachylogia quadam Attica figurata eſt; vt in illo Platonis, μάχεται περὶ ὧν ἄν τινι: & iſto Ariſtot. ἀντιπαραταττόμενός τε αὐτοῦ [illegible]. ſimplex enim ſtructura & ſententia eſt, ὅτι ἐκ [illegible] ὑπὲρ τούτων ἂν ἐπίχῃ. (ὑπὲρ autem pro περὶ alibi quoque vſurpari, tum alii oſtendunt Indices no-

ces noſtri, tum Dionyſiani) Sic paulo ante, v.17, *ἄχθεσθαι ἐφ' οἷς ὀρέγεταί με διαχειμένον*, pro, *ἐπὶ τούτοις ἃ διαχειμένος με ὀρέγεται*. itemque rurſum v.21.

P. 467, v. 5, poteſt etiam trāſpoſita diſtinctione *ἐπιθυμίαις* coniungi cum ſequentibus; hoc ſenſu, *Difficile autem eſt modum ſineq́, ponere, vbi poteſtas cupiditatibus miniſtrat.* V.12, paulo aliter hæc, & fortaſſe verius a Capitolino narrari, Schottus adnotat.

P. 468, v. 38, *τῆς ἡλικίας* relatiue dictum. refertur enim ad genitiuos illos, *νέας ἡγεμονίας*: atq; idem eſt ac ſi demonſtratiue dixiſſet, *τῆσδε τῆς ἡλικίας*, vel *τῆς ἡμετέρας ἡλικίας*.

P.469, v.20, Pol. pro *δὲ* legit *δή*. Quod vero paulo ante de Iſtri ripis dicitur, idem de patria ſua prædicat Heſiodus.

P.470, Lat. t. v.40, Gr. ſonant potius, *vt pecunia, cui non parcebat, ſecuritatem redimeret.* Fuiſſe autem Commodum in donando liberalem ac largum, teſtatur præter Herodianum etiam Dio ſupra, 381, 19.

P.471, v. 36, Sch.m.ſ. *καταυγάζοιτο* pro *καταλάμποιτο*. Lat.t.v.29, Gr.ſon. *ſic vt quidam et prodeunti auri ſcobem inſpergi putarent.* quemadmodū Lampridius quoq; 161, 41, tradit Commodum fuiſſe capillo ſemper fucato, & auri ramentis illuminato.

P.472, v.15, ſiue *αὐτοῦ* legamus, ſiue *αὐτοῦ*, participium *διαχειρισάμενος* ad Commodum; pronomen *αὐτοῦ*, ad Perennem referetur aptius; vt arguit pag. ſeq. v.24. V.20, poſt *νόσωμεν* Sch. in m. ſ. lacunulam eſſe notat: deeſſe autem *φύσιν γενναίαν, ψυχήν*, vel ſimile ſubſt. V.31. de igni auguſtis præferri ſolito, viſe Turnebi Aduerſ. lib.1, cap. 29. V.41, *συνεδρίας* ferri poteſt, ſi queri Lucilla intelligatur, quod, cum antehac primam tenuerit ſedem, nunc reiiciatur ad ſecundā; e *προέδρου* ſcilicet facta *σύνεδρος*.

P.473, v.3, aliter res narratur a Lampridio 157, 54: quod notauit etiam Schottus. V.21, Sch.m. ſ. *ἅπαντας* pro *πάντας*.

P.474, v. 4, poſt *θαύματί τι* deſiderari *τέχνης*, *σοφίας*, vel ſimilem quempiam genitiuum, cum e ſequentib. eſt perſpicuum, tum ex Sueton. 86, 42: 123, 28. *μόνος* infra dicit auctor in narratione de ludis ſecularibus, 527, 17.

P.475, v.14, in illo commatio, *μείζονα καλεῖν ἐλπίσαι αὐτόν*, ellipſis eſt præpoſitionis *ἐπὶ*, vt patet ex 464, 23: 470, 28. Aliter hæc narrantur a Lamprid. 158, 43. V.29, pro commatio iſto, *πρὸς τὴν βασίλειον ἐπιθυμίαν*, infra 479, 15, vſitatiore loquendi forma legitur, *πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν*: & rurſum 513, 22.

P.476, v.4, Sch.m.ſ. *προσιόντος*: rectius. V.13, ad *ταχείας* alludit etiam Politiani verſio, *compendia*. ſed verius fortaſſe *τραχείας καὶ ἀβάτου*, *per aſpera & inuia itinera.* V.40, *μέρος* abeſſe a vet. cod. teſtatur Schott.

P.477, v.16, ſtructuræ lex nom. caſu poſtulat *ἡ ὕλη*, ſeu *τὰ τῆς ὕλης*. aut in accuſ. *τὴν ὕλην* inſolens eſt præpoſitionis ellipſis. V.24, *περὶ ὁδοῦ* agnoſcit eadem P. verſio, *de via*. ſed veriſimilior Iſaaci Caſauboni coniectura; qui Adnotationib. ad Strabonis lib. 1, p. 37, *ὅρων* ſeu *ὁρίων* mauult, vt certamen fuerit de finibus ſeu limitib. ſicut infra 557, 14.

P. 478, v. 3, de nauis miraculo iſto meminit & Valer. Max. lib. 5, c. 4: & Aurelius Victor in Viris illuſtrib. c. 46. V.9, ſi *δὴ* in ſequentem periodum transferatur, & ex eadem huc traducatur *δὲ*, aptior erit orationis cohærentia. V. 17, fortaſſe congruentius *ἱστορείσθω*, *narrata ſunto*: tempore præterito. V. 24, peſtilentiæ huius meminit etiam Galenus in libris De ſimplic. medic. poteſtate: vt adnot. Memmius. V.34, rectius Schott. *ταῖς τῶν δένδρων ἰδέαις σκιαῖς*.

P. 479, v. 7, Pol. legit *κατ' αὐτὸ*, *eodem tempore.* V.16, *εἰπεῖν πλεῖστον* ea forma vſurpatum qua 481, 21, *εἰς τὸ μέγιστον ὕψος*. V.36, concinnius tranſpoſita τι legerimus, *τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐβιάζετό τι καὶ ἐπηρεάζειν*. Seq. v. Sch. m. ſ. *οὐδὲν αἰτιᾶσθαι*: vt ſit *nulla ex parte*, ſeu *nullo modo.*

P. 480, v. 26, in ſuperioribus editionibus ſcriptum *ἀπολλύμεθα*: errore ambiguo. noſtrum *ἀπολύμεθα* eam ſtructuræ formam habet qua mox v. 39 dicitur, *ἐσόμενον ὅσον οὐδέπω*. Poteſt tamen & *ἀπολλύμεθα* legi, vt mox itidem præſenti tempore ſequitur *ἔρχεται*. Politianus præterito tempore legiſſe videtur, *ἀπωλόμεθα*, *occidimus.* V. 40, abſolutæ ſtructuræ forma vſitatior per genitiuum, *εἰπόντος, ῥηξαμένης τι τὴν ἰσθ*. Aliter hæc a Lampridio narrantur 159, 9.

P. 481, v.21, ſtructuræ illius, *εἰς τὸ μέγιστον ὕψος*, exemplum notatū etiam paulo ante, 479, 16. V. 36, *μεμνημένος* habet etiam Ald. ed. at Baſil. ambæ *μεμνημένος*, *memor*: minus apte.

P. 482, v. 17, congruentius *κεκοσμημένον*, *ornatum.* V. 32, concinnius *καὶ ἄλλα πλεῖστα*, *& alia plurima.*

P. 483, v. 13, poſſis etiam vniusmodi forma legere, *τὸ Ῥωμαίων καὶ βασίλειον σχῆμα*, *Romanum pariter & Imperatorium habitum* ſeu *cultum.* Infra tamen 485, 1, eodem fere modo habemus, *τὸν εὐγενῆ καὶ Ῥωμαίων βασιλέα*, *nobilem illum virum, & Romanorum Imperatorem.* *ὑπεστρώννυτο* ſeq. v. agnoſcit etiā Pol. verſio, *leonis pellem ſubſterneret*: & Suidæ collectanea infra 869, 10. alioqui conuenientius fortaſſis *ὑπεστρώννυτο*, *inſternebatur*, ſeu *inſternebat ſe.* Pro *φέρον* ſeq. v. aut *φέρων* legendum, aut *ἔφερεν*. V.16, pro *καὶ* aptius legas *ἅτε*, *veiut.* niſi forte deeſſe aliquid exiſtimandum eſt. V.18, Sch.m.ſ. *μέν τι* pro *μὲν δή*: minus apte. Menſium nomina recenſet Dio ſupra 381, 4: & Lamprid. 160, 19. V.25, *αὐτοῦ*, elegans eſt. poteſt tamen & *αὐτοῦ* legi caſu generio. V.38, ad Mauruſiorum iaculatorum præſtantiam pertinet, quod in Odis canit Horatius, *Non eget Mauris iaculis, nec arcu*: Turneb. Aduerſ. lib.17, c.5. Lat.t.v.11, Græca generalius ſonant, *paternam appellationem*; eoque referri videntur quæ ſequuntur, *Commodus Marci filius*, ſeu, *L. Aurelius Commodus Antoninus.*

P.484, v.1, Sch.m.ſ. *ἐβάλετο*. Lat.t v.36, Græca ſonant potius, *ita ferire maturauit*: ad verbum, *iaculo præuertit* Viſe Pauli Leopardi Emēd. lib. 5, c. 5.

P. 485, v. 8, *ὡς* recte a Stephano eſſe additum, & ipſa ſententia docet, & confirmat ſimilis in Caio locus ſupra, 251, 13. V. 22, de cohærentia longæ iſtius periodi, dictum ſupra, ad 465, 16. planius & ſimplicius hæc exponūtur in Dionis epitome 384, 31, 44. V.31, pro *Ἰταλιώτας* Polit. legit *Ῥωμαίων*: quia ſc. mox ſequitur *Ἰταλίας ἔθη*. V. 35, Sch. m. ſ. *προσιόντος*, *accedente, inſtante.* Lat.t.v.33, Gr.ſ. *more Italico concelebrant.*

P.486, v.1, *ἐβούλευσε* agnoſcit etiam Pol. verſio, *ſtatuit.* ſed non minus apte legemus *ἐβούλετο*, vt in Dionis epitome ſupra, 384, 32: præſertim cū Herodianus ipſe paulo poſt, v. 10, dicat *τὴν ἀνοητὸν βούλησιν αὐτοῦ*. V. 6, periodus aliquantum perturbata eſt, & parentheſi videlicet, & triplicata relatiui

vſurpatione, eaque ipſa figurata: quippe quod ſecundo in loco pro copula ἐ, tertio in loco pro cognato pronomine αὐτῇ relatiuum ſit poſitum. V. 27, γραμματεῖα ἐπαλλήλοις ἀνακλάσεσι ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένα, Turnebus Aduerſ. lib. 28, c. 32, e Latinis ſcriptoribus interpretatur *tabulas duplices*: ſed fuiſſe tamen & quadruplices & quintuplices, docet ibidem. V. 30, concinnius geminato articulo legemus, τῷ τῆς συγκλήτου προηγουμένῳ. V. 31, in Ald. & cet. ed. λοιπὸν ſcriptum: nec male, ſi aduerbialiter pro *deinceps* ſeu *in ſumma*, accipiatur. quo modo cum a Dione frequentiſſime vſurpatur ſupra, tum a Polybio 280, 11. vt ſenſus ſit, *ſeniores enim, atque in ſumma cunctos amicos paternos deinceps amoliri volebat*. ferri tamen & λοιποὺς poteſt, ſi præmittatur articulus, vt cum alibi paſſim, tum ſeq. p. v. 17. Lat. t. v. 5 & 20, Gr. ſon. *ex gladiatorum diuerſorio* ſeu contubernio. V. 41, *neminem eò introiturum*.

P. 487, v. 31, plurale αὐτοῖς reſpicit Marciam & Electum; quos conſultandi gratia conueniſſe, manifeſtum eſt e præcedentibus. V. 34, in iſto loquendi genere, φθάσαι ἢ δράσαντες ἢ παθεῖν, incluſa eſt ſignificatio aduerbii πρότερον. ideo illud addere non eſt neceſſe. idem enim eſt ac ſi dixiſſet, πρότερον δρᾶσαι ἢ παθεῖν: vt cum ex aliis locis eſt perſpicuum, tum ex 516, 35.

P. 488, v. 22, Suidas ἀμάσιον habet; locum hunc ſine auctoris nomine & abſque interpretatione citans. ſed quidnam ſibi eo vocabulo velit, non video: nec vulgata lectio mutatione opus habet. niſi forte γυμνάσιον aliquis malit, ex Dionis epitome, 385, 7.

P. 489, v. 2, incluſum ἱππέων ſola Stephani editio hic retinet; itemque in ſequentium librorum titulis: rectius ceteræ omittunt; vt ſupra notaui ad 463, 2. V. 21, ἀλσῶν agnoſcit etiam Pol. verſio: & Memmius ex huius hiſtoriæ lib. 4, colligit fuiſſe ſepulcrum principum. ſed rectius fortaſſe προαστείῳ, *ſuburbanum*: quo Commodum delectatum fuiſſe, patet ex præced. 479, 27: itemque Seuerum infra, 535, 1.

P. 491, v. 33, redditio periodi a συγκαλέσας incipienda eſt: aut, ſi redditio in præcedenti membro ſtatuatur, hic copulate legendum συγκαλέσας τε: vel relatiue cum Politiano, οὓ συγκαλέσας. V. 37, οἱς expungendum, vt ſuperfluum: vel enclitice legendū σωτήριά οἱ, (id eſt αὐτῷ) *ei ſalutaria*: vt Sch. adn.

P. 492, v. 5, pro ἀδελφίζειν aptius legemus πρεσβεύειν, vt paulo poſt, v. 38: & ſupra 489, 35, atque alibi paſſim. V. 14, Sch. m. ſ. ἐπιπαίζον). V. 24, ſi participium δαφνηφορούντες retineamus, addendum erit ἑώρταζον, aut ſimile quodpiam verbum. Politianus inſerit παρέπεμπον, *proſequebantur*.

P. 493, v. 26, rectius διοικοῦσι ſeu διοικήσουσι: vt congruat cum præced. ἀμύνουσι. V. 39, vulgatæ lectionis, ſi retineatur, hic ſenſus eſt; *Quanto autem ea qua in præſens fiunt, maiori odio ſunt, vt mala; tanto futura, tamquam bona, ſperantur magis*. vt per γινόμενα intelligantur præterita ad præſens vsque tempus durantia; & μεγάλως comparatiue accipiatur propter comparatiuę particulę in vtroq; membro ellipſin.

P. 494, v. 9, τὸ ante πλέον ab Ald. & vtraque Baſil. ed. abeſt. nec male; ſi præcedens τὸ vertatur in τι, & relatiuum αὐτῶς referatur ad generale antecedens ἕως, ſeu ἑκάστως ἕως. V. 33, rectius προπεμφθείς, *deductus*.

P. 495, v. 19, retineri vulgata lectio poteſt, abſque articuli repetitione; hoc ſenſu, *gratulantibus omnibus Romano ſub Pertinace imperio*; i. omnibus Romano imperio gratulātibus, quod Pertinacem inueniſſet principem.

P. 496, v. 27, poſt κρατήσαντες deſiderari videtur ἐνδιαιτήσεις, aut ſimile quodpiā vocabulum. vel præcedens τε vſurpata eſt pro τοῦτο, *idque*. Politianus id comma cum ſequenti coniungere maluit.

P. 497, v. 37, mancus eſt locus; vt cū ex ſequentibus eſt perſpicuum, tum ex Dionis epitome 390, 44. Talis igitur quæpiam requiri videtur lectio, ἐπεὶ δὲ ἀλλαλοῦντα τὸ πρεσβύτην, ἐπιπεσόντες ἔπρος ἕως, ἡγουμένου τινὸς τῶν τολμηροτάτων, φονεύουσι: ſicut etiam Capitolinus 166, 2, refert, Tungrum quendam, militibus in iram & timorem loquēdo adductis, haſtam in pectus Pertinacis obieciſſe; poſt ceteros eum confodiſſe. vel ſaltem pro ἐπὶ reponendum ἔπρος, *alii*.

P. 498, Lat. v. 11, Gr. ſon. *numine afflatis ſimiles*; ſeu, *diuino inſtinctu agitatus ſimiles*.

P. 499, v. 17, pro δὲ Pol. legit δή. V. 31, idem P. videtur legiſſe ἐπικαθεσθείσαις: vt Iuliani imagines pro Pertinacis imaginibus ſubſtitutæ intelligātur. Sed vulgatum ἀποκαθεσθείσαις retinere, Commodique imagines vna cum eius nomine reſtitutas intelligere, nihil, vt quidem videtur, vetat. V. 37, haud ſcio an verius διαβοῶν: ſicut videlicet v. 8, ἐβόα πάντα δοῦναι. καταβοῶν ſane a Thucydide ea forma vſurpatum. V. 39, in φράξαντες ſubaudienda etiam quædam τῷ πήξαντες ſignificatio, & Gr. ſic vertenda; *Sumptis igitur armaturis, corporibusque vndique ſeptis, & in aciei formam diſpoſitis, vt, ſi opus eſſet, etiam bellarent*.

P. 500, v. 17, pro αὐτῆς rectius cum Sch. legemus αὐτοῖς, *ipſis*: ſ. militibus. V. 29, pro αἰτίας paulo fortaſſe aptius legemus ἀλαζονείας ſeu ἀλαζονίας: & mox v. 33, προϊόντα, *prodeuntem*. Schottus ſane mauult προϊόντα, *prodeuntem*: Pol. παριόντα, *prætereuntem*. V. 38, Nigri conſulatus, bellum eius anteceſſit annis nouem, a. v. 937. fuit tamen is conſulatus non ordinarius, ſed ſuffectus; vt docent Faſti Panuiniani.

P. 501, v. 20, ad γνώμη alludit etiam Politiani verſio; ſed ita vt veriorem etiam lectionem φήμη ſimul exprimat.

P. 502, v. 17, rectius ἔχει legi, cum e ſeq. commate perſpicitur, tum e v. 30.

P. 504, v. 21, Seuerum inuitum & repugnantem a Germanicis legionib. Imperatorem eſſe factum, tradit Spartianus 171, 25: vt not. Schottus. V. 36, rectius idem Schott. πρὸς τοὺς πολεμίους, *aduerſus hoſtes*.

P. 505, v. 20, non male cum Sch. poſt τὸ Ἰλλυρικὸν inſeremus στρατεύματα τε. V. 36, cum μέχρι καιροῦ ſubaudiri poteſt τινός: vt ſit *aliquamdiu*. ſententia tamen requirit potius μέχρι τοῦ νῦν καιροῦ, vel μέχρι τοῦ νῦν, *vsque ad hæc tempora*.

P. 506, v. 5, Ald. & Baſ. ὑμῖν, ſecunda perſona; non male. Ibid. mox οἱ δὲ redditiue accipiendum, vt apud Pauſaniam haud infrequenter, pro οὗτοι ſeu οὗτοι: vel ab initio periodi pro ἐπεὶ ſubſtituendum ἔπειτα. V. 12, pleonaſmus eſt præpoſitionis ἐν, vt alibi ſæpe: aut cum Sch. legēdum εὐανδρίᾳ. Et contra in ſequenti membro, ante verbum ἐγγεγύμνασθε, deeſt aduerbium compar. πλέον ſeu μᾶλλον. Sic v. 33, poſt εἰκασμῶν deeſſe οὐ, vel ſimile quid, facile aſſentior Schotto. V. 39, ſi ἡγεμόνα pro ἅμα reponatur, plena erit & ſtructura & ſententia. niſi forte accuſatiuum iſtū Seuerus de induſtria omiſiſſe, ſeque

ſeque intelligendum præbuiſſe putandus eſt.

P.507, v.21, Sch.m.ſ. τῶν ϛρατιωτῶν: itemq; Pol. Lat.t.v.38, fortaſſe Politianus ſcripſit *Italicæ nationes*.

P.508, v.15, rectius copula tràſpoſita legemus, ἐκ δημοσίων τε ἱερῶν τόπων, *e publicis & ſacris locis*. V.16, ὡς ἂν paſſim copulantur ab Herodiano, cum alibi, tum 501, 19: & 509, 34: 513, 41. alioqui putarit aliquis hic legendum eſſe, ὡς ἀνακτήσαιτο, *vt recuperaret* ſeu denuo conciliaret. V.25, non male expleri videtur ſententia, ſi legamus, ἔρυμα ἄρρηκτόν τε καὶ διεδίδαξεν αὐτῷ προβεβλῆσθαι. qua de re viſe & hunc ipſum auctorem infra 609, 21: & Amm. Marcell. 327, 29. V.32, pro ὑπηρετῶν Politianus legit ὑβριστὰς ἔχει, vel ſimile quid.

P.509, v.32, q. ἀποδέξασθαι, *recipi, probari*. Lat. t.v.4, Ald. ed. habet, *quod ageret*. ſed rectius e Gr. leges, *quid ageretur*.

P.510, v.36, ἀξίαν & nominis & aduerbii vim hoc loco habet. æque enim aduerbium atque nomen huc admitti poteſt.

P.511, v.18, ſi verbis in participia mutatis legamus ἀτιμάζων καὶ διαμνύμενος καὶ προαγορεύων, apta erit membrorum cohærentia, & minor coniunctionũ multitudo. Quod ſi præcedens verbũ προσηγόρευε in participium mutare malis, minor erit mutatio. V.38, ad καθέντες melius quadrat ὑπερείδοντες. V.40, Sch. m.ſ. μόνον pro μὲν δή: vt ſupra etiam 483, 18: minus apte.

P.512, v.10, maior erit commatum congruentia, ſi aoriſto tempore ſcribamus προσηγόρευσεν. V.28, Sch.m.ſ. poſt ἱκανώτατος inſerit coniunctionem τε: recte. vt præcedentia infinitiua referantur ad participium εἰδώς. V.32, commation iſtud μεγαλοφρόνως τε ἐπιπλεῖσαι, Politiani verſio præterit, vt mancum & minus apte huc inſertum.

P.513, v.4, καὶ ante πανταχόθεν, niſi pro *etiam* capiatur, ſuperflua eſt: &, cum ſeq. v. poſt ὡς, in Ald. & Baſ. ed. non ſit copula τε, fieri poteſt vt librariorum vitio perperam e poſteriori membro in præcedens fuerit translata. V.8, Sch. c. ἐκέλευσε, præterito aoriſto; vt v.3. aptius tamen vtrobiq; legi ἐκέλευε, declarant cetera ibidem imperfecta. V.23, rectius copulatiue legemus θαρρῶν τε πλούτῳ. Seq. v. γνώσει τῇ παρὰ Ῥωμαίοις, ferri poteſt, ſi paſſiue capiatur, pro, *nominis ſui apud Romanos nobilitate*, ſeu famæ celebritate; vt Politianum quoque accepiſſe, verſio eius indicat.

P.514, v.3, legere queas etiam οὐδ' ἔτι, *neque amplius*. Sequenti ſane verſu aptius eſt διωκῆσθαι, tempore præterito. V.14, pro ἑβδομήκοντα ſupra 464, 7, legitur ἑξήκοντα, *ſexaginta*: rectius. nam Faſti etiam, ab vltimo anno Marci, vſque ad primum Gordiani iunioris, ſexaginta ſolum annos numerant. niſi forte vnius adhuc decennii ſcribere hiſtoriam auctor voluit. V.31, pro τε malet fortaſſe aliquis τοι: vt ſit pro καίτοι ſeu μέντοι, *quamquam, tamen*. ſed alibi quoque paſſim apud hunc ſcriptorem copulari μηδὲν τι ſeu μηδ' ἔτι τι, docebit Index.

P.515, v.29, Suidas in Βυζάντιον, datiuo caſu habet μυλίτῃ λίθῳ. e qua citatione hoc etiam cognoſcitur, vulgatam ſcripturam probam eſſe, nec cum Politiano intelligendum lapidem Mileſium, ſed cum Brodæo lapidem molarem. V.35, pro poſteriore ἀρχὴν aptius cum Pol. legemus ἀκμὴν vel ἰσχύν, *robur, vires*.

P.517, v.11, rectius fortaſſe πρὸς ἀλλήλων. De Græcorum autem morbo iſto meminit etiam Pauſanias in Achaicis, & Xenophon in Hellenicis; vt Sch. adn. V.24, congruentius συνέβαλον, temp. aor. & v.31 ἀθροίσαντες, temp. fut.

P.518, v.5, ἀλλήλους excuſari poteſt metonymica syntheſi. alioqui ſtructuræ lex poſtulat ἀλλήλας, vt pag. præced. v.6. V.38, pro τι aptius legemus γε, vel hoc comma præcedenti præponemus. Lat. t.v.15, rectius *vtrique vrbi*, vel *ambab. vrbibus*.

P.519, v.22, de campo Iſſico, & Alexandri cum Dario ibidem conflictu, meminit etiam Pomponius Mela lib.1, c.13: & Cic. epiſtol. famil. lib.2, vt adn. Sch. V.38, metaphora de fortuna iudice ſeu arbitra, repetitur infra 524, 13.

P.520, v.8, rectius γινόμενα, vel ἀφικνούμενα. V.27, aptius ἐπανήγαγε, *reduxit*. V.30, conuenientius ἐπ' ἐκεῖνα, ſeu ἐπέκεινα, *vlteriorum barbarorum*, id eſt, transtigritanorum: quod vidit etiam Sch. V.34, incluſum μόνους, abeſt ab Ald. & Baſ. nec male. V.43, vulgata lexica in citatione huius loci ſcribũt ἐπιχαλῆ ἀμφοτέροις φιλίαν Νίγρῳ. ego Herodianum potius ἐπιχαλῆ ſcripſiſſe arbitror, vt infra 522, 13.

P.521, v.28, Sch.m.ſ. ὑποπλεύσαντος τῇ τε. quæ tamen coniunctio nullam in ſequentibus redditionem habet: niſi ea per epanalepſin ſtatuatur v.36, in iſtis, τὸ ἐκεῖ ὕπουλον: vt intermediæ duæ periodi ſint quædam quaſi parentheſis.

P.522, v.33, rectius coniuncte προσαδικούμενοι, *inſuper iniuria laceſſitum*: vel potius προαδικούμενον, *ſi prior iniuria illata prouoceris*. Schottus quoq; vel compoſite προσαδικούμενον legendum cenſet; vel ἀμυνόμενος πως ἀδικούμενον.

P.523, v.7, incluſa καὶ abeſt ab ed. Petrina. ſed agnoſcit eam etiam Ald. nempe pro καὶ ταῦτα. *idque*.

P.524, v.16, ἡ πλευταία, reſpicit ſequentia ſubſtantiua μάχη, συμβολή. alioqui, ſi ad præcedens ferretur, ſcribendum fuiſſet ἐν δὲ πλευταίᾳ. Porro qui pro Lugduno in Gryph. ed. & hic & pag. ſeq. v.17, Londinum reponẽdum cenſuit, parum vidit. nam in Gallia, non in Britannia cõmiſſum eſſe hoc prœlium, cum Herodianus ipſe hic declarat, tum alii confirmant. Et quamquam Latini ſcriptores in vrbis nomine variant, dum Spartianus ad Tinurtium pugnatum tradit, 173, 17: Capitolinus apud Lugdunum, 184, 9: Dionis tamẽ epitome ſcrupulum omnem eximit, dum & Lugduni ſimul & Rhodani mentionem facit, 407, 15: 408, 35. V.23, fortaſſe rectius ὑστέρων ſeu ὑστέρων: & mox v.26, τὸ Ἀλβινιανὸν ϛρατὸν, *Albiniani exercitus*.

P.525, v.29, periodus membrorum tranſpoſitione perturbata videtur, & tali quodam modo reſtituenda; ἵνα δὲ ἀνὴρ, τῷ τε ἐν Ῥώμῃ ϛρατῷ σοφίᾳ περισοφίσηται, καὶ τρεῖς βασιλέας ἤδη κρατοῦντας καθῃρηκέναι, τὸν μὲν, ἐν τῇ βασιλείῳ αὐλῇ ὄντα· τὸν δὲ, τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ κρατοῦντα πάλαι, καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων βασιλέα καλοῦντα· τὸν δὲ, & quæ ſequuntur. is enim membrorum ordo, & aptã ſtructuræ habet cohærentiam, & cum ipſa hiſtoria cõgruit. Itaque Latini quoque textus membra ſic diſponenda & interpretanda erunt; *ſed qui vnus vir Romanum exercitum calliditate circumuenerit, treſque Imperatores iam rerum potientes conuulſerit, vnum quidem, palatium iam tenentem; alterum, iamdudum oriente potitum, Imperatoremque a Romanis appellatum; tertium*, & cetera. In eadem verſ. L.v.22, Gr. ſon. *cum Seueri pugnas aut vict.*

P.526, v.31, rectius cum articulo, πρὸς τοὺς ἄρχοντας. De corruptela vero diſciplinæ militaris, quando ea inualeſcere cœperit, ſupra quoq; auctor diſſeruit, 500, 8.

P.527,v.1, ſi copulatiua τε, e ſeq. verſu tranſlata, poſt πάντως hic collocetur, apta erit membrorũ cohærentia. πάντως autem latius extẽdi videtur, etiam ad exteros ſenatores. & ſenatum iis temporibus non Europæis dumtaxat, ſed etiam Aſianis patrib. conſtitiſſe, docet infra Seueri filiorum de imperii diuiſione conſultatio, 543,1. Contractius hæc infra leguntur in Suidæ collectaneis 870,41. V.18, pro μαθηταὶ aptius fortaſſe legemus ἀσκηταὶ ſeu μιμηταὶ: id eſt ἀθληταί. ſupra ἰσχύος ἀγωνίσματα dicit auctor in Capitolinorum ludorum expoſitione, 474,4. De ſecularibus autem ludis meminit etiam Suetonius in Claudio & Domitiano: ſed omnium accuratiſſime Zoſimus eos perſequitur infra initio libri ſecundi, 667,16: & nominatim de ſecularibus a Seuero inſtitutis, 669,31: & 671,38. V.36, poſſis etiam πεζῶν legere: idque vel in aduenien-di, vel in tranſeundi ſignificatione.

P.528,v.7, rectius fort. τὴν δὲ ποταμῶν μέσην, τὴν τε Ἀδιαβηνῶν χώραν: aut ſalcem, τὴν δὲ ποτ. μέσην τὴν, & τὴν Ἀδ. χώραν. Periphraſi autem illa ſignificatur ἡ Μεσοποταμία, non hic tantum, ſed etiam ſupra in Eutropii metaphraſi, & infra in Zoſimo frequentiſſime. Politianus quoque *Interamnanam* ſeu *Interamnem* vertit; quia inter duos amnes media interiacet. V.14, Pol. tranſpoſita copula legit, πλῆθει τε ἀνδρῶν τοξ. Sed fortaſſe auctor ſcripſit, πλήθει τε τῶν ἐπιτηδείων & ἀνδρῶν τοξοτῶν ἀκμάζουσα: vt non tantum ſagittariorum, ſed etiam annonæ copia floruiſſe Atra ſignificarit. V.35, διαφορουμένα retineri poteſt, ſi ad exercitum referatur. alioqui ſi ad Imperatorem referre malimus, nomin. caſu legendum fuerit διαφορῶν.

P.529, v.14, qui *Artabanus* hic dicitur, ſupra in Dionis epitome 410,7, *Vologaſus* appellatur. V.26, ſi poſt δήμῳ interpungas, τε in γε tranſmutare non opus erit. V.34, poſſumus etiam ἐκείνων legere, relatione ad τὸ χωρίον facta. V.43, rectius inſerta copula leg. ὑπό τε τοῦ ἐν Π. τρυφ.

P.530, v.21, pro αὐτὸν rectius fortaſſe legemus ὅσον: vt ſequens & ſignificet *etiam*. Sic v.24, congruentius fortaſſe πρὸς φύσιν, genit. caſu. V.33, ἀρχόντων reſtringendum videtur ad τοὺς ὑπάρχοντας, id eſt, *præfectos*. itemque Lat. t. v.33, *omnibus omnium temporum præfectis formidabilior*. & quamquã Politiani verſioni aliquo modo patrocinatur quod in Dionis epitome legitur, 417,8: tamen ibi eius ætatis ὑπάρχους nominãtur, hic autẽ omnes qui vmquam exſtiterunt, lata ſignificatione comprehenduntur.

P.532, v.11, non minus apte legas καταγηρασόμενος, fut. temp. V.40, vel expungenda eſt &, vel ea in καὶ verſa, legendum καὶ καταλύσαντος αὐτοῦ.

P.533, v.26, Pol. pluraliter legit οἱ δ' ἀκούοντες: quia ſcilicet pluralia verba ſequuntur, non ſingularia, vt v.1. V.32, ὑμέτερον cum A. & P. legendum eſſe, ipſa orationis dictat ſententia.

P.534, v.10, pro οἱ æque aptum erit δ', id eſt τε. V.24, pro ἀπήγετο haud ſcio an conuenientius legerimus ἐπήγετο ſeu ἐπήγετο, *adducebatur, flectebatur.* V.38, malim ὑπὸ τῶν μισούντων, cum articulo. V.39, aptius fortaſſe ζέοντας, a them. ζέω, *feruere.* V.41, Memm. l. ἀπλέτῳ ὑπηρεσίᾳ, *immenſo vſu ſeruitio*. ſed verior eſt Stephani lectio ἀπίστῳ ὑπηρεσίᾳ, *infido miniſterio*. quia ſcilicet a Saturnino, quem ſibi omnium fidiſſimum pollicebatur, fuit proditus.

P.535, v.8, haud ſcio an verius διεσπάσθης, *distrahebas.* V.11, ſunt qui tranſpoſito accuſatiuo malint, ἰδεῖν δὲ τὸν πατέρα, & ἐφυβρίζειν πράξαι τι αἰκισμ. ſed ferri tamen & vulgata lectio poteſt: vt πρᾶξαί τι τὸν πατέρα Attico loquendi more dictum ſit pro *facere patri* ſeu *patrare in patrem.* V.14, Pol. legit τὸν υἱὸν αὐτῆς. ſed ἀδελφὸν agnoſcit hic etiam Dionis epitome 418,11: 425,40. nec eam ex alio prolem ſuſcepiſſe probabile eſt; multo minus ex Antonino, qui nec lecti eam, nec laris conſortio dignatus eſt, 530,38. V.22, neutra illa, πάντα πλήρη, ferri poſſunt, quia & præcedentia ſubſtantiua rerum inanimarum ſunt, & hæc ſequentia referri poſſunt ad generale χρημάτων: hoc ſenſu; *theſauroſque ac templa, omnia denique ærarsa pecuniis referta oſtendebat*. cuius aſyndeti exemplum ſupra 379,6. θησαυροὶ vero & ναοὶ copulantur etiam infra 544,34: quoniam in templis quoq;, nominatim Saturni, æraria fuerunt publica. V.24, ſi poſt ἐκ τῶν ἔξωθεν inſeras οἵαν, ſat bene conſtabit ſententia: id eſt, *nec vllas opes vllamve potentiam talem fore qua extrinſecus* (id eſt, ab exteris nationib.) *inſidiari eis poſſet.* V.26, ad præced. τοσαύτης μὲν, melius quadrabit τε δὲ, quam & τε. V.29, ante πλὴν inſerendum videtur μὴν, ſicut in ſeq. commatiis. Lat. t. v.19, Gr. ſon. *filios Antonii, qui hoſtis ipſi fuerat.* breuius, *liberos Antonini, hoſtis ſui.*

P.536, v.28, poſt παντὸς inſerenda videtur copulatiua τε. V.40, in ἀπορίαις ἐμπεσὼν, propterea fortaſſis omiſſa eſt præpoſitio ἐπὶ, quia peius ſonuiſſet geminatio iſta, ἀπορίαις ἐπιπεσών.

P.537, v.10, fortaſſe leg. γραφαῖς ποικίλαις, καὶ ζώων παντοδ. εἰκόσιν, vt infra 541,7. de quo Britannorum more apud Melam quoq; mentio eſt. De aere autem Britannico mentio apud Tacitum in Agricola, & Minuciũ Felicem in Octauio; teſte Schotto. V.32, & poſt ἐκεῖ ſuperflua eſt. Lat. t. v.18, Gr. ſ. *vaporibus craſſitieque cal.*

P.540, v.1, ante ὑπάρχοις deſiderari videtur χωρὶς, ἰδίᾳ, vel ſimile quid. V.5, εἰ poſt δημοσίᾳ tollenda videtur: aut poſt καὶ omiſſum eſt χεῖρον, vel aliud verbum conſimile. vt ea parentheſi ſignificetur, *ſi quando eſſet opus.* V.8, locutio illa, ὅτι διαδόχους παρέσει, vſurpata etiam 538,12. Sequentem funeris deſcriptionem confer cum Dionea ſupra 397,24.

P.541, v.3, ad præced. ἄλλης μὲν, aptius quadrat μόνης δὲ-- Sequentem οἰκήματος vocem Polit. Lat. t. v.5, *tabernaculum* vertit; cũ potius *domicilium* ſeu *habitaculum* ſonet, & pro loco, *domicilii conclaue* ſeu *cellam.* V.34, aduerbiorum alterum, vel ῥᾳδίως, vel εὐμαρῶς, librariorum vitio irrepſiſſe ſuſpicio eſt.

P.542, v.1, præpoſitio ἐς vereor ne perperam e præcedentis nominis fine repetita ſit, ideoque expungenda. V.17, Pol. ſuperlatiue legit πλείστας. V.23, vſitatius tranſpoſita coniunctione legeris, ὡς δὲ προσιόντας τοὺς ἀδ.

P.543, v.5, καὶ poſt πολὺ non agnoſcit Sch. m.ſ. inueniri tamen in aliis multis huiuſmodi locis, Index oſtendet infra.

P.544, v.1, mutilatum eſſe locum, ipſa hiſtoriæ circumſtantia indicat: ac Politianus coniecturam magis quã Græci textus verba eſt ſecutus. Tu Dionis epitomen hic conſule, 426,30: & Spartianum 185,43. V.17 & 43, de caſtrorum templo, ſigniſque & imaginibus caſtrenſibus ibidem adorari ſolitis, viſe Turn. Aduerſ. l.30, c.15. V.40, congruentius φυγόντων, temp. aor.

P.545, v.34, mutilatus eſt locus, atque ita procul dubio interpolandus; ὑπὸ Γερμανῶν τινὸς Τιβερίου, Βρεταν-

Βρεττανικὸν τὸν Νέρωνος, & Τίτον τὸν Δομετιανοῦ: vt cum e Dionis epitome ſupra, tum e Zonara cognoſcitur, 173, 41: 188, 14. Itaque & Lat. t. v. 36 ſcribendum, *Taceo Germanicum Tiberii, Britannicum Neronis, ac Titum Domitiani fratres.* De Marco autem quod dicitur, attingit etiam Capitolinus 145, 23: & ſub finem Veri, 152, 50.

P. 546, v. 35, ad Antonini facinus, quod Herodianus nullum vmquam principem auſum fuiſſe ſcribit, quam proxime accedunt ea quæ de Caio Caligula narrat Dionis epitome ſupra, 248, 23: & 247, 30.

P. 547, v. 6, aptius tranſpoſitis coniunctionibus cum Polit. legemus διαῦτα δὲ μεγάλων: & mox v. 11, ἀπάρας δὴ τῆς Ἰταλ. V. 7, rectius forſan σωματικῶς. V. 16, A. & B. εὐόπτως: vt & Memm. vertit *clementer*. ſed conuenientior lectio Stephanea, præſertim ſi aduerbium vertatur in nomen εὐϊδής. eamque lectionem confirmant quæ Dionis epitome refert ſupra 430, 36: & Suidæ collectanea 872, 2. V. 25, veſtium ſimilitudine amorem conciliari, e Taciti lib. 1 notat Sch. De Germanis vero ipſis viſe eiuſdem Schotti Melam 6 & 7 libro.

P. 548, Lat. t. v. 13, Gr. ſ. *Romamque in Capitolio & aliis fanis, repleuit ſtatuis & imaginibus ſua cum Alexandro coniunctionis. Nonnumquam etiam riſu dignas pictur.as vidimus, vnius ſcilicet corporis, ſub vnius capitis circumferentia, duas facies dimidiatas,* (ſeu per medium ſectas) *Alexandri & Antonini.* cuiuſmodi ſectionibus noſtri quoq; pictores aliâs ſacerdotem & militē, aliâs alia profeſſionis genera plane diuerſa, in vnum concorporant. V. 23, λόχος apud Dion. Hal. plerumq; pro *centuria* capitur: hic ta[illegible]ctius fortaſſe verterimus *Pitanatē cohortē.* [illegible]50, v. 15, cōgruentius cū Sch. legemus ἐπώνυμον, ſing. num. vt feratur ad φάλαγγα. V. 29, Sch. m. ſ. εὐχῆς: quod in hac ſignif. minus vſitatum eſt.

P. 552, v. 9, vt tempore congruant verba, omnino legemus ὑπισχνεῖται, *pollicetur.*

P. 554, v. 1, malim ἀεὶ δὲ. Seq. v. Sch. m. ſ. ἐπιβουλεύοντας οἱ χρησμ. V. 35, in commatio iſto, ἐπιλύει ἐπιπολαιά, ſuſpecta eſt prior præpoſitio.

P. 555, v. 1, fort. leg. τοιοῦτό τι: vt Pol. quoque vertit, *tale quiddam.* Seq. v. Sch. m. ſ. Μαρτιάλιος ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: rectius. V. 19, aptius leg. προσχθεὶν τῆς πόλεως: ex Spartiano 187, 5, 11. e quo etiam loco intelliges quomodo conciliari poſſit quæ inter Herodianum hic, & Dionem ſupra 437, 19, videtur eſſe diſſonantia. V. 22, ὡς ἐδόκει μείζω χρῆζειν, quod Politianus omiſit, ſignificat, *ita vt profectione* (ſeu itinere, ad id viſendum) *eſſet opus.* Spartianus medio inter Carras & Edeſſam itinere occiſum Antoninum ſcribit.

P. 556, v. 27, rectius cum articulo leg. τῷ χιλιάρχῳ. Mox etiam v. 29, malim τοῦ Μακρίνου, dandi caſu. V. 37, cum δόξαντι ſubaudiendum μαχομένης, aut ſimile quodpiam participium: vt infra 558, 1. V. 40, auctor συγκαλοῦντων ſcripſiſſe videri poteſt; vt v. 6: & ſupra 547, 40.

P. 557, v. 3, δὲ ante δόξαν, vt ſuperflua, rectius expungetur. V. 5, rectius forſan ἡμᾶς, prima perſona, vt v. 2. Politianus tamen vtrobique ſecundam perſonam maluit. Seq. etiam v. cum eodem Pol. pro δὴ melius legemus δέ. V. 21, haud ſcio an verius προσεχθέντες ἠθροισμένων, vel ἀθροισμένων. quia ſcilicet Parthus non conſcriptos & ordinarios habebat exercitus, ſed, cum opus erat, ſubditos cogebat atque armabat, 515, 1. V. 26, congruentius, Ῥωμαίοις ἀρίστων καὶ συνήθεις, vt v. 36.

P. 558, v. 8, congruentius fortaſſis ἐξυβρίσαντας ἐξοχάς. V. 16, Sch. m. ſ. ῥᾳδίως ἀλίσκοιτο), pro ῥᾷστα.

P. 559, v. 15, Sch. legendum coniicit, θανάτου τοῦ ἀξίου πεπλημμελημένου, *digna exitium morte.* ſed, ne quid diſſimulem, gloſſema eſſe hoc membrum, innuit declaratiuum ὅτι ἐστί.

P. 561, v. 19, A. & B. κατήγγελλον. præterito imperf. Seq. v. tranſpoſito adiectiuo legendum puto, ἥ τε Ῥωμαίων πόλις, & σχεδὸν πᾶσα ἡ ὑπὸ Ῥωμ. οἰκουμένη. In ſequentibus deinceps membris nulla opus eſt mutatione: ſed periodi redditio accipienda poſt ἡσυχαζόντων: vt nos diſtinximus. Et ne inſolens tibi ſit nominatiuorum abſoluta poſitio, vſurpatam ſcias etiam ſupra 480, 40, ab hoc ipſo auctore: & rurſum infra, quamquam per prolepſin, 565, 18. Latina quoq; ad eā diſtinctionē ſic conformari poterunt; *Vrbeq, ac toto propemodum orbe Romano ab improbis hominib. repurgato; atq, horum aliis punitis, aliis expulſis; ceteris, quibus latere contigiſſet, timore quieſcentibus: in magna ſecuritate, ac libertatis quadam imagine, viuebatur illo anno, quo ſolo Macrinus imperauit.* V. 38, rectius πῶς δέ. V. 40, ſtructura illa, πόρπαις καὶ ζωστῆρσι χρυσοῖς πεποικιλμένοις, etſi per ſyllepſin excuſari poteſt: tamen auctor fortaſſe pluraliter ζωστῆρσι ſcripſit; vt ſupra 549, 28: aut ibi quoq; ſingulariter ζωστῆρα dixit.

P. 563, v. 38, πλασσομένη agnoſcit etiā A. & W. Petrina editio cur πεπλασμένη maluerit, neſcio. In ſeq. duob. mēbris modi eſt facta variatio; vt alibi ſæpe.

P. 564, v. 5, ἀναπαύσαιτο habet etiam A. & B. nec male, ſi ad Mæſam id verbum referatur. alioqui, ſi referatur ad milites, pluraliter ſcribendū fuerit ἀναπαύσαιντο. V. 33, pro προθυμία legendum potius ῥᾳθυμία, ex 561, 38, & ſeq. ac rurſum 566, 41.

P. 566, v. 28, reſpexit huc Lampridius, cum in Diadumeno 195, 3, ſcribit; *Diadumenum cū patre Opilio Macrino Antoninū & Imperatorē dixit exercitus:* & paulo poſt, v. 36, *Herodianus Græcus ſcriptor, hac præteriens, Diadumenū tamū Cæſarem dicit puerum a militib. nuncupatum, & cū patre occiſum.*

P. 567, v. 5, vulg. ſcr. ἐξώρχετο tueri poſſunt quę ſupra de ſacris choreis Heliogabali narrata ſunt 563, 25: & infra 568, 14: & hæc item Ammiani Marcell. 467, 51, *pedes huc & illuc exſultando cōtorquens, ſaltare, non incedere videbatur; dum ſtudebat inter altaria celſius gradientes* (*vt quidam memorant*) *imitari Brachmanas.* Cum tamen ſuſpectum ſit tempus illud, (potius enim imperf. ἐξώρχεῖτο requiritur) fortaſſe aliquis ex accentus veſtigiis malet ἐξήρχετο, *auſpicabatur.* Seq. v. legere queas etiam πολυτελέσι τοῖς, relatione ad χήμασι. V. 8, lectio illa, σφαίλω χ. & λήξεις ἡμῖν πολλῶν, congruit cum eo loco qui ſupra in Macrino eſt 561, 39. V. 13, Polit. Σηρῶν legit. ſed vulg. Σύρων tuetur Parthicarum telarū laudatio ſupra 551, 32.

P. 568, v. 12, phraſin illam, τῶν βωμῶν προχεῖν, confirmant hæc Virgilii Æn. 7, *Hoc pater Anchiſes auro libabat ad aras:* & hæc Macrobii Saturn. 3, 11, *libatio apud mēſam, quę cum ara maxima fuerat dedicata.* vt ſcilicet ibi ante arā & ante mēſam libatio facta intelligatur. Alioqui etiā in arā & in menſam fiebat libatio: vt Æn. 12, *paterisq, altaria libāt:* Æn. 1, *in menſa laticū libauit honorē:* Æn. 8, *In menſam læti libant, diuosq, precantur.* & apud Macrob. loco iam ante citato, in huius libationis declaratione; *cū non in menſam, ſed in aram, ſecundum morem, libare debuerint.* Rurſum Virg. Æn. 6, *Ignibus imponit ſacris*

libamina prima: & Georg. 4, *Ter liquido ardentem perfudit nectare veſtam.* qua ſignif. hic ſcribendum eſſet, τὴν βωμῶν χαλάζιον: vel potius τοῖς βωμοῖς ἐπιχέων. V. 38, rectius appellatiue, τῆς ἑστίας, hoc eſt τῆς ἱερᾶς Ῥωμαίων ἑστίας, *a ſacroſancta populi R. veſta*, i. foco: ſicut Virg. loco proxime citato, *Ter liquido ardentē perfudit nectare veſtam*, i. focum, ignem.

P. 569, v. 4, incluſam ἡ agnoſcit etiam A. & W. at P. omittit. V. 24, rectius τῇ θεῷ, *dea*. quapropter & Latina ſic reddenda potius; *pecuniasque ingentes dea dotis nomine dari praecepit.* Porro de byrſa & Cæleſti dea inter alios viſi iubet Sch. Strabonem, Tertullianum, Seruium in 2 Æn. V. 34, παίγνια pro παιδιῶν poſitum.

P. 570, v. 15, rectius ἐπ' αὐτοῖς, accuſ. caſu. De ſortium autem ſparſione iſta, meminit etiā Lamprid. 203, 31, 36. V. 21, pro στρατῶν Pol. legit στρατιωτῶν, *militum*.

P. 571, v. 1, τὸ πάντων ὀνόμαζες ea forma hic poſitum qua ſupra 524, 26, ἡ φάλαγξ ἡ Ἀλβανῶν στρατῶν: cum poſſeſſiue potius, vt illic τῶν Ἀλβανῶν στρατῶν, ita hic τὸ πάντων (aut παρὸν) ὀνόμαζες dicendū fuerit. V. 37, haud ſcio an conuenientius legerimus τῆς τι ἐξετάσεως τῆς εἰς τ. quæ lectio ſi placeat, Latina ſic reddi poterunt; *Rurſum etiam alium e ſcena itidem detractū, inſtitutioni & diſciplinæ iuuentutis, cenſuræq; eorū qui ſenatorium aut equeſtrē in ordinem cooptandi eſſent, præpoſuit.* Si tamen mendi expers eſt ſcriptura, ἐπιτιμίας nomine accipietur *ſubſtitutio, ſuffectio*. Eiuſdem Lat. t. v. 19, pro *artibus* interpres fortaſſe ſcripſit *actibus*, cum in Gr. ſit ἔργοις.

P. 572, v. 36, Sch. m. ſ. & Pol. ἀπέλυεν, *quæ volebat*. Lat. t. v. 3, Gr. ſ. *conſulares prouinciarum poteſtates committebat*, i. conſulares prouinciarū creabat, prouincias conſularibus dari ſolitas eis cōmittebat: ſicut etiam in Latinis Auguſtæ hiſtoriæ ſcriptoribus legitur *Conſularis Syria, conſularis Pannonia, conſularis Bætica*, & ſimilia.

P. 573, v. 3, pro μὴν aptius fortaſſe μηνὶν legerimus. V. 7, rectius cum articulo ὁ τοῦ ἱερῶς, vt mox v. 16. V. 23, Forſan auctor τοῖς συμμαχίαις ſcripſit cum præpoſitione, vt v. 20. V. 28, A. & B. καταλείφθησαν, *relicti erant*. V. 35, non conuenit Herodiano cū aliis; qui partim trienniū, partim bienniū, partim quadrienniū imperii Heliogabalo tribuūt: inquit Memmius. V. 37, Pol. legit οἱ δὲ σρατ.

P. 574, v. 30, pro ὑπάτοις ſententia requirit potius ἐπαρχικοῖς, εἰρηνικοῖς, aut aliud huiuſmodi: (vt 585, 28: 638, 25: 643, 4: 712, 7: 826, 16) & v. 39 νεανικῶν pro φρονιμῶν. V. 40, Suidæ lectio τῶν ἀρχῶν, parum apta eſt: vulgatam αὐλῶν confirmat & ſententia ipſa, & ſimilis ſupra locus 571, 25.

P. 575, v. 9, locus hic a Capitolino citatur 220, 10: *diadema* *imperium eius*, (inquit) *cum fuerit durus & tetricus, idcirco vocatum eſt, quod ſenatorem nullum occiderit; vt Herodianus Græcus ſcriptor refert in libris temporum ſuorum.*

P. 576, v. 43, pro δὲ malim τι.

P. 577, v. 12, aor. χρήσασθαι poſitum pro fut. χρήσεσθαι: vt ſupra quoq; non raro. V. 20, incluſa ἐν abeſt ab A. & B. nec male, ſi legamus τῆς Ἀσίας ἁπάσης νεμηθείσης κατ' χώρας. *Aſia tota regionatim diuiſa*; ſeu, diuiſis inter ſe Aſię regionib. V. 39, non minus apte legeris ἐς τὴν στρατείαν, *ad expeditionem iſtam*. V. 41, rectius, κίνησις τι μεγίστη πᾶσι τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, δυνάμεως ἰσορρόπου οὔσης.

P. 578, v. 19, Pol. legit ἡμετέρων, prima perſ.

P. 580, v. 20, pro τοῖ ἀρετῆς Sch. legendum cenſet τοῖ ἰσχύϊ, vt pag. ſeq. v. 19. V. 31, barbaros non vt milite conductitio, confirmat idem Sch. e Strab. & Petri Victorii var. lect.

P. 581, v. 14, modi variatio aliquoties notata in ſuperioribus: hic vero accedit etiā numeri diuerſitas, vt perſpicuum eſt e verbis φαίνεται & καταβῆναι.

P. 582, v. 7, poſt ἀνηγόντες deſideratur copulatiua τι. Sic v. 28, cum μὲν ſubaudienda οὖν vel δὴ: vt cum alibi ſæpe apud hunc ſcriptorem, cum 585, 9: 590, 1. V. 29, verbi ὑπερπετασθῆναι latior apud Zonaram paraphraſis eſt hæc, 225, 30, δεχθέντων γὰρ ὄντων τούτων, οἱ τῶν ὀδοιπορούντων πόδες, ἐκεῖ δὲ χεῖρες, ἐκ τῶν ψύχους ὑπερπετασθέντες, ἐμαράνθησαν ἢ νεκρωθέντες. V. 34, Herodianus a Latinis ſcriptoribus diſcedit; vt docent hæc Lampridii, 221, 25; *Hæc nos & in Annalib. & apud multos reperimus. ſed quidam dicunt, a ſeruo ſuo eum proditum, non viciſſe regem; ſed, ne vinceretur, fugiſſe. quod contra multorum opinionē dici, non dubiū eſt iis qui plurimos legerint. nā & amiſiſſe illum exercitū dicunt fame, frigore, ac morbo; vt Herodianus auctor eſt; contra multorū opinionem.* Vbi cum Lampridius dicit *fame, frigore, ac morbo*, pro vulg. πολέμῳ v. 37, legiſſe videtur λιμῷ.

P. 583, v. 4, pro δὴ Pol. legit δὲ. V. 40, in ἄν, & præcedente καταβῆναι, ea eſt modi variatio quæ ſupra 581, 14.

P. 584, v. 20, caſtris & caſtellis cluſas quoq; ſeu cluſuras communitas fuiſſe, adnotat P. Pithœus Aduerſ. lib. 1, c. 14.

P. 586, v. 23, Sch. putat verius fortaſſis eſſe μὴ πάντα. V. 28, congruentius τὸν μόνιμον, ſc. κίνδυνον: vt infra 596, 24. excuſari tamen & τὸ μόνιμον poteſt, ſubaudito πάθος, σύμπτωμα, aut alio conſimili ſubſtantiuo generali.

P. 587, v. 17, Schott. cum Pol. mauult [illegible], *accedit, aduentat*. V. 35, commation iſtud, παρεχόντων τι, abeſt ab A. & W. ed. fortaſſe rectius ἐν παρεχόντων τοῖς σρ.

P. 588, v. 9, Pol. legit μετ' ὀλίγον, *paulo ante*. V. 33, διεμένεν agnoſcit etiam Pol. ſed non minus aptum fortaſſe διεμένεν: vt apud Zon. 226, 41. V. 40, cōuenientius fortaſſe αὐτῷ τύχην, *eius fortunam*. V. 42, forſan verius διεβεβαίωσε.

P. 590, v. 1, inter τῷ & μεγάλης deſideratur copulatiua τι. V. 40, rectius poſt πάμπλειον diſtingues. nā πλεῖστον ad ſequētia pertinere, manifeſtū eſt ex 584, 41: 585, 2: 608, 38. itaq; & Lat. ſic potius legenda; *maximusq; præterea numerus iaculatorum Mauruſiorum, & ſagittariorum partim Oſroenorum, partim Armeniorum.*

P. 592, v. 2, poſt Ῥωμαίων μὲν, deſideratur numerale adiectiuū δύο, τέτταρες, aut indefinitū ἀριθμόν, vel aliud conſimile. Lat. t. v. 15, interpres fortaſſe ſcripſit, *ipſe ſua manu*.

P. 593, v. 14, lōgæ iſtius periodi, ἐπεὶ δὲ ὁ Μαξιμῖνος, poſt multas parētheſes, redditio eſt v. 29, ἐπιβουλεύει δὴ: vt recte adnotauit Steph. V. 22, rectius fortaſſe, καταλείπομαι τῆς πόλεως: aut καταλείπομαι τῇ πόλεως: & mox item nomin. caſu, ἡ ὅλη νόμισμα πάσης δυναμένη. V. 27, poſſis etiam legere χεῖρας ἀνατεῖναι, vel ἀνατεῖναι.

P. 595, v. 6, idem T. Quinctio accidiſſe, ex Liuii libro 7 notat Sch.

P. 596, v. 5, ſi verba ἀπαλλάξεις & εὐδοκιμήσεις in nomina ἀπάλλαξις & εὐδοκίμησις transmutentur, accuſatiuo πάθος in genitiuū πάθους verſo, membrorum quidē maior efficietur cōgruentia, ſed phraſis reddetur inſolentior. Pol. ἀπαλλάξεις ad vtriusq; membri accuſatiuos μόνος & πάθος retulit, & τὸ Μαξιμίνου

μόνοις ſeu μόνος, pro τὸν τυχηρὸν Μαξιμῖνον accepit: ſententia quidem non male conueniente, ſed minus cohærente ſtructura. Mutilationis ſuſpicionem aliquam mouet quod articulus τὸ τι legitimam in ſequenti membro redditionem non habet.

P.598, v.12, poſt τῶ οἰκείων ſubaudiendum e præcedenti membro participium ὄντων.

P.599, v.2, pro τι aptius ſubſtituemus articulum τοῖς. V.19, βουλεύσιον agnoſcit etiam A.& W. & ferri aliquo modo poteſt, hac ſententia, *iis qui communi patriæ & ſenatorum conſeſſui conſultum cuperent*. ſed tunc pro τῶ aptius legeretur τοῖς. alioqui legi etiam poſſet & τοῖς ἐν συνεδρίῳ βουλεύουσι. V.32, pro τι Pol. legit δ.

P.600, v.5, non minus aptum προςήκειν: quod vidit etiam Sch. Infra ſane, v.25, pro πλεῖον rectius legemus πολύ. V.37, melius conſtabit ſententia, ſi diſtinctionem poſt ὁμότροπον tollas, & poſt ἐκείνου colloces; hoc ſenſu; *illius vero in vita intemperantis morum ſimilitudo, nobis anteponitur*. id eſt, ille, quia in vitæ morumq; intemperantia ſimilis eſt populi Romani, mihi antefertur.

P.601, v.5, Pol. ὑμῖν legit, ſecunda perſ. V.8, fortaſſe auctor ſcripſit ἱκετηρίας θαλλούς. In ſeq. certe ſtructuræ lex poſtulat hanc lectionem, & τέκνα προτείνοντες, ὑποσχήσειν αὐτοῖς τ. V.11, καὶ poſt ἐμοὶ τε ſuperuacua eſt. V.14, pro ἂν ſubſtitui poſſet ὁμοῖα. ſed fortaſſe potius in οὖν vertenda ea particula, & in ſeq. periodo poſt αὐτῶ, μὲν collocanda. Lat. t. v.8, ita potius ſonant Gr. *Nam, vt ego quidem exiſtimo, maior pars, & ferme omnes, modo Italiam ingreſſi fuerimus, ramos ſupplices liberosque ſuos prætendentes, pedibus ſeſe noſtris ſubſternent: reliqui, præ metu & ignauia, fugam capeſſent. atque ita futurum, vt & ego illorum facultates omnes vobis dilargiar, & vos iis a me acceptis ſecure perfruamini.*

P.602, v.1, rectius fortaſſe, ὁ Γορδιανὸς ἀπηχθῶς προςέκειτο & αὔνδην: tranſpoſita videlicet &, & προς in vicem verſa. in ipo ius ſcribendum δίκειν: vt pag. ſeq. v.18. V.43, concinnius, μετὰ τοῦ τε Γ. σῶμα τὸ ὑπ. vt articulus ad σῶμα feratur, non ad Γορδιανοῦ.

P.603, v.36, niſi τῶ αὐτὸ referas, vt ſit pro αὐτοῖς, membro mutilata videbitur periodus. Seq. v. non abſurda eſt Schotti lectio; οἱ γὰρ & φύσει ἀπόβιοις καὶ ἀπηχθῶς πρὸς αὐτοὺς διέκειντο, τότε & τῶν ἐυλ. αἰτ. Lat. t. v.24. Pariſienſis edit. Badii, rectius habet, *ceteros exſilio afficiebat*.

P.604, v.1, poſt ἑαυτῶν Politianus inſerit δύο: nec male, vt partim ſequentia declarant, partim hæc Zonaræ, 227.8, δύω προβάλλοντα, ſτρατηγοὺς, Μάξιμόν τε & Ἀλβῖνον. Sic & Zoſimus infra 640,10. V.10, fortaſſe legendum διακριθεισῶν τε τῶν τῆς πλείστης (vel ἐκ τῶν πλείστων) τῶν γνωμῶν. vt ſit quod vulgo dicitur, *discretis pro ſuffragiorum pluralitate ſententiis*. Schottus αἱρετόντες legit. ſed tunc talis requireretur loci mutatio; διακριθεισῶν τε τῶν γνωμῶν, & τῶν πλείστων μόνους Μάξιμόν τε & Βαλβῖνον αἱρετόντες. Idem Sch. v.19 hanc lectionem adnotat, non malam; ἐκείνους αἱρετούσι. De ſenatuſconſulto, cuius ibidem mox fit mentio, idem Sch. viſi iubet Fului Vrſini notas in Polyb. fragm. cap.92, ex Liuio & Val. Max. V.29, legi etiam poteſt, διότι στερρότερον ἔοικε τῆς πόλεως: vel, ὡς στερρότερον τῆς πόλεως ἐπάρξαι ἄν. πάνυ γὰρ τὸ ὅπλον.

P.605, v.1, ſi πάλαι mendo caret, tranſpoſitione facta ſcribendum videtur, ἐκ τῶν ἱππικοῦ τάγματος νεανίας, τοὺς τε πάλαι στρατευσάντας, οἱ ἐν P. vt ſenſus ſit, ad equeſtris ordinis iuuentutem adſcitos fuiſſe etiam veteranos milites. quos ad ſimiles vſus ſæpe fuiſſe adhibitos, cum alia in Indice loca commonſtrabunt, tum is qui proxime ſequitur v.23. V.2, pro τι requiritur potius μὲν: vel ea ipſa particula in ſeq. v. collocanda poſt ξυλῶν.

P.609, v.28, ſuperiores editiones habent ἀποῤῥώγοτα: vulgata lexica in huius loci citatione ſcribunt ἀποῤῥῶγας ſeu ἀποῤῥῶγας. ſed procul dubio vera lectio eſt, κρημνοὺς εἰς βάθος μέγιστον ἀπερρωγότας. *præcipitia ingenti altitudine prærupta*, ſeu *altiſſimarum rupium immania præcipitia*. V.37, εἰς τὸ ſτρατόπεδον agnoſcit etiam Politiani verſio, *in caſtra*. ſed haud ſcio an verior lectio ſit εἰς τὸ πεδίον, *in campeſtrem planiciem*; vt pag. ſeq. v.1. Lat. t. v.21, Gr. ſ. *qui montes excelſiſſimi, veluti murus quidam Italiæ a natura ſunt excitati; in altum adeo exſurgentes, vt nubes ſuperare videantur; in longitudinem vero ita porrecti, vt totam Italiam intercipientes, in dextro eius latere ad Tyrrhenum pelagus; in ſiniſtro, ad Ionium ſinum pertingant.*

P.610, v.20, A.& W. παρέχει. quod fieri non poteſt, niſi ad remotiorem non ad propiorem nominatiuum referatur. V.18, legere poſſis etiam διὰ χειμῶνας: vt ſit *propter longiores & aſperiores hiemes*.

P.611, v.4, Memmius cum Politiano mauult προχοῶν, *ora & fluuii*; vt infra 6.6,8. V.11, ad anteced. πάντας μὲν, aptius quadrat πάντα δὲ. Ibid. nota ἀπεκλήρωσε: cum paulo ante, v.7, cum regulari & vſitato more vſurpatum ſit ἐκληρώθη. V.24, pro ὁ δὲ non male (opinor) legerimus ὅτι: præſertim cum ea ratione concinnior futura ſit periodorum cohærentia; οἱ μὲν ἐν πρέσβεις -- ὁ δὲ Κρισπῖνος. Ad eam lectionem Latina quoque ſic conformari poterunt, ſenſu haud inepto; *Legati ergo, ſub muris ſtantes, talia quædam alta voce clamitabant, vt exaudiri poſſent quoniam in muro & turribus, præter eos qui ceteras partes cuſtodiebant, maxima populi multitudo ſtabat, auremque iis quæ dicebantur, quiete præbebat*. V.40, Memm. παρ' ἑτέροις, non minus apta fortaſſis hæc lectio; ὡς παρ' ἑτέροις ἐσομένης τῆς ἐπὶ νίκῃ εὐδαιμονίας.

P.612, v.32, rectius tranſpoſita τι legemus διὰ μεγίστου βάθους τε & πλ. Lat. t. v.19, Gr. ſ. *aruſpicum & extiſpicum*. V.28, *in aere*. V.42, vertere poſſes etiam, *æſtate anni ſoluta*; i. æſtiuo anni tempore.

P.613, v.36, periodum illam, μηχαναί τε ἦν, vſq; ad ſeq. πολλῶν δὲ, non habet Sch. m. ſ. agnoſcit tamen eam etiam Pol. verſio.

P.614, v.3, in commatio illo, ἄνωθεν ἐπάλξεων ἀπομαχόμενοι, præpoſitio ἀπὸ ante ἐπάλξεων propterea omiſſa videtur, quia partim in aduerbio ἄνωθεν continetur, partim mox in verbo ἀπομάχεσθαι exprimitur: ac præterea primitiuum ἄνω & ipſum cum genitiuo conſtruitur, vt κάτω. V.12, cum anteced. διῃρημένη melius congruit διῃρεῖτο, temp. aor. V.22, participium ἔχοντα agnoſcit etiam A.& W. at P. ed. omittit; minus recte. V.31, A.& B. γυμνουμένους, abſq; augmento. ego præſ. temp. γυμνουμένους malim, i. *nudantes ſe*. Seq. v. mallet fortaſſe aliquis ὑφ' ἑαυτῶν, *a ſeipſis*. ſed ὑφ' ἑαυτῶν retinere nihil vetat; vt quod ſignif. *ſua ſponte, per ſe*. V.35, legi poteſt etiam ἐπυρπολοῦντο, *inflammabantur, incendebantur*, vt v.28.

P.615, v.13, cum χρῆσθαι δὲ ſubaudiendum e præcedentib. ἔδοξε τῇ ὀργῇ. Lat. t. v.3, copula *que* poſt *triſtior*, vel expungenda videtur, vel in *quoq;* mutanda. Seq. v. Pariſienſ. ed. Badii rectius habet, *ne vnum quidem diem*.

P.616, v.2, malim compoſ. διεδίδοντο, *dedebantur*. V.14, τροφαὶ agnoſcit etiam Pol. verſio: nec reiicienda prorſus ea lectio: videtur tamen & τροφαὶ admitti poſſe, ex v.11.

P.617, v.9, concinnius ὑπὸ τῆς Ρωμαίων ἀσθενείας.

V.38, pro ἐπιμελῶς infra 620,7, legitur ἐπιεικῶς, conuenientius.

P.618, v.6 & 8, Polit. pluraliter legit τὰς κεφαλάς, vt ſupra 616,35. ſed ſingulari numero τὴν Μαξιμίνου κεφαλὴν dicit auctor etiam 617,27: & Zoſimus 640,26: quia ſcilicet Maximino patre nullus erat hoſtis capitalior; eoque ſublato reſp. omni periculo liberata videbatur. V.14, fort. leg. ὥσπερ ἐκκλησιάζοντες εἰώθασιν ἐν τῷδε τῷ χωρίῳ, vt concionis tempore confluere eo in loco ſolebant. quæ cõſuetudo ſupra quoque expreſſa eſt 500,34. V.33, Pol. legit πεσεῖς. ſed retineri tamen & πεσεῖς poteſt. V.41, incluſum ἡμέρα: abeſt ab A. & B. ac facile abeſſe poteſt, cum in ſeq. membro exprimatur. Lat. t. v.5, ad phraſin iſtam, citra pulueris iactum, Memmius e vet. libro hanc Politiani adnotatiunculam apponit; *Quod nos vertimus* citra pulueris iactum, *hoc Græce Plinius dicit* aconiti. *ſed fuit Opicus inſeruiendum; quibus hæc euigilabamus potiſſimum.* A Gellius lib.5, c.6, *ſine puluere* dicit. V.39, Gr. ſ. *præſentem fortunam imperii.*

P.619, v.13, in commate iſto, κρίνοντες ὁ δῆμος καὶ ἡ σύγκλητος ἐπιλέξατο, ſi vera eſt ſcriptura vulgata, miſtũ ſyllepſi zeugma eſt. regula enim plurali num. poſtulat ἐπελέξαντο. V.32, & ἀπίοντων ferri poteſt, & ἀπιόντων ſubſtitui. In ſeq. autem membro imperatiuum ἴσω quã promiſſiuum ἔσαι vim habet maiorem.

P.620, v.7, fortaſſe rectius tranſpoſitione facta leg. ἀπὸ τοῦ πρότερον τὰ ἔθνη ἐπιεικῶς ἄρξας: cuius rei mẽtio etiam ſupra 617,38. V.23, poteſt etiam hæc admitti lectio, ὃ ἐνδεῶς ἦν αὐτοῖς ἀπολείπων, εἰ τινι δέοι ἀπολαῦσαι, ἐκεῖνος, ὁ ἀπὸ παρόντος, ῥᾳδίως ἀπεκατέστησεν. V.35, ἱκανῶς pro ἱκανῶς vſurpatũ eſſe, patet e v.40.

P.621, v.31, de leuatione Imperatoris, e Capitolino & aliis prolixe diſſerit Petrus Pithœus Aduerſ. lib.2, cap.6. V.34, rectius cum articulo leg. πρὸς τὸν δῆμον, vt ſeq. v. V.35, modi variatio eſt in ἀποκτείνας εἶπεν & ἐπελέξατο: qualis alibi quoq; apud hunc ſcr. adnotata eſt. Seq. v. pro pronom. ἐκεῖνον malim nomen Γορδιανοῦ: hoc ſenſu; *& ad populum clamitantes, ſe interfeciſſe eos quos ipſe populus ab initio imperare noluerit; Gordianumque Imp. delegiſſe, Gordiani ſcilicet veteris nepotem, & quem ipſi Romani per vim ad imperium euexerint.* quæ hiſtoria ſupra narrata 605,3. de iuniore enim Gordiano hæc potius intelligenda, quam de ſeniore, qui ab Afris Imperator fuit creatus, 596,21.

IN ZOSIMVM.

ZOSIMÆ hiſtoriæ nihil hucusque typis publicatũ fuit, præter duos libros priores; quos Henr. Stephanus cum Herodiano nouem ab hinc annis in lucem edidit. In ceteris libris, vſi ſumus duobus exemplaribus calamo exaratis: quorum vnum Æmerius Thuanus, pro ſingulari erga rem litterariam ſtudio, e Leonclauii apud Fr. Pithœum codice, ſuis ſumptibus exſcriptum nobis communicauit, & Ioannes Opſopœus cum archetypo cõtulit; alterum ampliſſima Palatinorum Electorum bibliotheca ſuppeditauit, e Baptiſtæ Egnatii bibliotheca profectum: cum quibus etiam primi duo libri a nobis collati, & aliquammultis in locis partim ſuppleti ſunt, partim emendati. Quod eo nomine hic præmoneo, vt doctis conſtet quæ quibus in huius ſcriptoris editione debeatur gratia. In annotationibus etiam hisce ſuum cuique tribuetur, Stephano, Leonclauio, & ceteris, a quibus aliquid ante nos ad huius auctoris expoſitionẽ eſt collatum. Vt ergo inſtitutum proſequar, pag. 632, v.2, in m. ſ. exemplaribus diuiſe ſcriptum ἀπὸ φισκοσυνηγόρων: vt apud Herodianũ ſupra 610,39, ἄνδρες δύο ἀπὸ ὑπατείας, *viri duo ex conſulatu*, i. conſulatu functi: & in Suidæ collectaneis, 888,23, Τελβωνιανὸς ἀπὸ δικηγόρων τῶν ὑπάρχων, *Trebonianus e præfecto cauſidico*, ſeu præfectura cauſidica functus: vt ſc. Macrinus ſub Caracalla, Vlpianus ſub Alexandro, Vitalianus ſub Maximino, & alii conſimiles. Præterea, omiſſo librorum numero, in m. ſ. L. & P. hæc legitur inſcriptio; ΖΩΣΙΜΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΦΙΣΚΟΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΑΣ; id eſt, ZOSIMI COMITIS ET EX ADVOCATO FISCI NOVÆ HISTORIÆ. cuius inſcriptionis hæc fortaſſe ratio eſt, quia (vt Photius paulo ante, v.7, teſtatur) primus Zoſimus Imperatores Romanos ab Auguſto ad Diocletianum vsque recenſuit, & a Diocletiano de potitis imperio latius pertractauit; veteri ſcilicet hiſtoriæ, a Dione & Herodiano conſcriptæ, attexta noua poſteriorum temporum narratione.

P.633, v.2, St. mauult μετὰ τὸ δικάζειν: vel μετὰ τὸ δικάζειν. V.7, verius fortaſſis εὐθενεῖν, *florere copia.* V.40, ἐφ᾽ ἑαυτῶν Stephano minus aptam huic loco ſignificationem habere videtur: ideoque ſuſpicatur auctorẽ ſcripſiſſe μεθ᾽ ἑαυτῶν, pro μετ᾽ ἀλλήλων. Leonclauius vero Zoſimum alibi quoque ſic loqui aſſerit; vt infra 778,23, ἐπεὶ ἐφ᾽ ἑαυτῶν ἐγένετο τὰ στρατόπεδα, *cum ſe collegiſſent* (ſeu *coniunxiſſent*) *exercitus.*

P.634, v.33, Ἄρβηλαι habet etiam Pal. codex: & mox αὐτοῦ pro πρὸς αὐτὴν, eodem ſenſu.

P.635, v.41, Leoncl. & Pal. cod. πεσόντων αὐτὴν μεταπληθέντων, eodem caſu; non inconcinne.

P.636, v.1, P. διξάμενος, ſine præpoſitione. Ibidem m. ſ. libri habent εἰς ἐσχάτην ὠμότητος, duplici ſcriptura in vnum per librarios confuſa; nempe ἐσχάτην ὠμότητα, & ἐσχάτης ὠμότητος: quarum ego poſteriorem prætuli, vt elegantiorem ſc. & cum alibi paſſim obuiam, tum infra 637,14: 640,20. Seq. v. P. τὴν δόξαν, ordine concinniore. V.3, cum Suetonio, Dione, ceterisque hiſtoricis pugnat Zoſimus; qui Tiberium non ἀποδιδράσκαι, ſed ſponte Capreas ſeceſſiſſe tradunt. V.5, malim ὑπερβαλλόμενος, temp. aor.

P.637, v.2, congruentius διεφθάρη. V.6, pro ἀναλαβομένης Stephanus legit ὑπερβαλομένης: Leoncl. ἀναλαμβανομένης. fortaſſe non minus aptum ἀναβαλομένης: vt ſit, *ſenatu rem ad maturiorem deliberationem reiiciente, cui ſcilicet tradendum eſſet imperium.* V.35, legere queas etiam ἐξηγήσει, *interpretatione*; vt Leoncl. quoque vertit *expoſitione.*

P.638, v.1, hic quoque Zoſimus a Dione, Herodiano, & aliis diſcrepat; qui Macrinum nõ Romæ, ſed in oriente Imperatorem creatum ſcribunt; immo ea re imperium ſimul & vitã amiſiſſe tradunt, quod diutius in oriente commorans, Romam maturare neglexerit, 561,25. V.7, Antoninum Emeſenum Iulianus infra 836,30, vocat τὸ ἐξ Ἐμίσης παιδάριον. V.22, P. ἰδὼν pro ἰδόντων. V.32, legere queas etiam ἅμα τῷ φωρᾶσαι, *ſimulatque deprehendiſſet inſidias.* in φθάσαι tamen maior eſt celeritatis ſignificatio; Mamæam ſc. & præueniſſe inſidias, & earum machinatores neci dediſſe. V.43, de Antonio & Vranio nulla in ſuperioribus mentio.

P.639, v.7, auaritiæ notam, quã Alexandro hic aſpergit Zoſimus, Herodianus Mamææ matri adſcribit,

ſcribit, 575,17 : 587,28 : & ipſe quoq; Iulianus infra 836,34. V.12, rectius ἐκρίθησαν, cum augmento: licet ſupra quoque 450,4, itidem [illegible] ſine augmento habeat P. c. m. ſ. V.15, in Maximini etiam hiſtoria nonnihil ab Herodiano & Capitolino variat Zoſimus. V.33, L. & P. ἐξέφαινε: ac ferri poteſt hoc ἐξέφαινε ſeu ἐξέφηνε, ſi præcedenti membro legatur μονοκτήματα: aut πλεονεκτήματα in deteriorem ſenſum pro vitiis modum excedentib. accipiatur; vt ſignificetur, cum, quæ natura in ipſo exuberabant vitia, poteſtatis licẽtia prodidiſſe ſeu patefeciſſe; quæ videlicet ante id tempus ſub aliorum imperio occultauerat.

P.640, v.4, P.c. παρεσκεύαζεν, præt. imperfecto. V.8, L. & P.c. ταῦτα, *hæc*; & mox v.18, συναγαγομένων, tempore aor. V.27, L.& P. ἐπήγαγε, *adduxit*; nimia eiuſdem præpoſitionis repetitione. V.35, Steph. cum L. legit ἀπ' αὐτῆς ἀπαγαγόντος. forſan etiam ἐπαγαγόντος legi poteſt, i. *adducente* ſeu cõciliante: qua ſignif. ἐπάγεσθαι vſurpatur alibi. Porro vt in aliis ſupra, ita hic in Gordianorum interitu, in Gordiani minoris electione, tũ in cauſſis quæ Maximo & Balbino necem attulerunt, ab Herodiano diſcrepat Zoſimus.

P.641, v.11, incluſus articulus τ, abeſt a P.c.

P.642, v.17, malim inſerta copulatiua, πῶς τε φέροντ εἰσῆγ. V.20, P.c. παρήγαγον, Attica ſtructuræ forma. Ibidem L.& P. pro τ Παπαεὸ habent Ιωταπαῶν: & mox v.33, τ Ταπαεῷ pro τ Παπαεοῦ. V.22, pro προσαγματα legendum potius πράγματα, vt mox v.37. V.26, P. ἀποκρινομένη, temp. aor.

P.643, v.8 & 12, incluſus articulus τ, abeſt ab L. & P.c. vt v.16 & 21. Ibid. tamen rurſum v.29 cum articulo legitur τ Δακίων: & v.42, τ Γάλλων, & ſeq. v. τ Δακίων: verum abſque ſubſtantiuo regente. V.15, L.& P. τῇ ςρατεία: minus recte. V.29, L. δὴ pro δὲ: ſed non minus apta τι. V.36, fortaſſe auctor ſcripſit ἐπὶ τῇ Ταράκιδος ὄχθῃ, articulo ad remotius ſubſtantiuum relato; vt v.16 & 21: vel, ἐπὶ τῇ τ Ταράκιδος ὄχθῃ, duplicato articulo, vt v.29 & 23.

P.644, v.21, Stephanus mauult [illegible], aut [illegible]: ſicut etiam in ora L.c. a quodam adſcriptum erat [illegible]. ſed [illegible] incorruptum eſſe, declarat mox verbale τ [illegible], v.26: & confirmant in Indice aliquammulta Dionis loca.

P.645, v.10, poſt [illegible] Stephanus inſerendam cenſet potentialem ἂν. V.20, incluſus articulus τῶν, abeſt a P.c. de qua ſtructura dictum paullo ſupra, ad 643,8. V.32, pro [illegible] rectius cum L. interpr. legemus [illegible].

P.647, v.26, poſt ἐ deſideratur pluralis articulus οἱ: vt recte adnotauit Steph. V.43, fortaſſe non minus aptum ὁρμίσαντο: vt ſignif. eos prope Phaſidem appuliſſe, ſeu ſtationem cepiſſe.

P.648, v.3, incluſa ἐπὶ, abeſt a L. & P.c. nec male. V.19, incluſa μὲ, addita e P. c. rectius fortaſſe vertetur in μέρος. V.23, δι' ἑτέρας πύλης, *per aliam portam*, repoſui e P.c. Stephani editio plur. num. habet δι' ἑτέρας πύλας, ſtructura minus vſitata. V.36, incluſus articulus τὸ, add. e L.& P.c.

P.649, v.39, L.& P. pro ςρατηγῶν habent ςρατιωτῶν: præpoſtere.

P.651, v.3, & [illegible] retinere poſſumus, & [illegible] pro eo ſubſtituere; ſicut ſc. v.42, [illegible] τὴν πάροδον: & rurſum infra 766,21. V.40, Αὐρεόλον pro Αὐρηλιανὸν reponendum eſſe, vt v.1, & pag. præced. v.45; perſpicuum etiam e Trebellii Pollionis Aureolo, 258,35,40: vbi bis rebellaſſe Aureolum ſignificat.

P.652, v.22, pro Αὐρεόλος perperam rurſum in L.& P. Αὐρήλιος. V.33, perperam iidem c. habent [illegible] pro Τόμους. rectius fortaſſe Τομεῖ: ſicut etiam apud Steph. Byz. Τομεὺς nominatur hæc vrbs; & ſupra 648,46, accuſ. caſu Τομέα eandem nominat hic ipſe auctor Zoſimus. alioqui, vt corruptis veſtigiis propius atque exactius inſiſtatur, legi poſſit etiam Τομεῦσιν, vel Τομέων. quamquam eius oppidi ciues Τομῖται potius appellãtur; teſte Steph. Byz. V.40, P.c. δυνάμενον, participio ad propinquius ſubſtantiuum πλῆθος, non ad remotius νεῶν, relato.

P.653, v.8, pro ἐπειδὴ L. & P. habent ἐπεὶ δὲ. quæ lectio vt locum habeat, facienda erit in præcedentibus mutatio, hoc modo; Θεσσαλονίκην ἐπολιόρκουν, μηχανάς τε τοῖς τείχεσι προσαγαγόντες, ἐ παρὰ βραχὺ ταύτας ἑλεῖν ἐλθόντες: & poſt hæc claudẽda erit periodus. V.14, ſubaudiendum numerale πολλῶν, συχνῶν, ἐκ ὀλίγων, aut aliud conſimile. Incluſum αὐτοῖς ſeq. v. abeſt a P.c. V.43, P. ἀπὸ δι' ἀνύδρων τόπων, *velut per inaquoſa loca*. ſed L. lectio multo conuenientior.

P.654, v.7, vel cum articulo legendum videtur ἐ τὰ [illegible]: vel cum ſubſtantiuo iſto ſubaudiendum numerale indefinitum συχνά, ἐκ ὀλίγα, vt pag. præced. v.14. V.16, malet fortaſſe aliquis [illegible], ſed [illegible] retinere nihil vetat. ſignif. enim, equitum aduentum effeciſſe, vt minor eis eſſet cladis ſenſus. V.22, rectius συνεπελθόντες, aor.1. nam 2 aor. in puris thematibus eſt perrarum.

P.655, v.22, P.c. ἑαλωκότος, pro ἀλόντος. Lat. e. v 32, legere queas etiam *Palmyrenorum dominium*, ſeu *imperium*, vt ſupra 653,31.

P.656, v.3, L & P. [illegible]: nihil ad rem. V.17, rectius fortaſſe, ἔτι τῆς νυκτὸς, *cum adhuc nox eſſet*.

P.657, v.3, quia P.c. dandi caſu habet τῇ ὁδοιπορείᾳ, Leonclauius tali quapiam lectione interpolari locum poſſe cenſet; [illegible] V.41, ſi locus non eſt mutilatus, ante ὅτι ſubaudiendum [illegible] ſeu [illegible], vt pag. præced. v.8. Leonclauius ſupplet [illegible] ſeu [illegible], vt huius pag. v.8. V.43, non minus apte fortaſſe legerimus, βουλὴ προὔκειτο, *conſultatio proponebatur*.

P.658, v.28, incluſa ἐ, abeſt a P.c. ac facile abeſſe poteſt. nam [illegible], continuatiue ſignificat, *poſtquam videbant eos conſtanter in propoſito perſeuerare*. V.33, poſt [illegible] Leonclauius addit θηλεία. vt intelligi videantur cameli fœminei generis caſtrati: quippe qui exſectione ad curſum bellique vſus reddantur aptiores. Ammianus Marcellinus 307,34, camelos graciles curſui habiles ſignificat: cuius generis ſunt quas ceteri Græci δρομάδας, Plutarchus ἱππασίας nominat, quaſi equitatrices, i. equitationi aptas, equorum vſum præſtantes. ac Vopiſcus in Aureliano 278,29, diſerte ſcribit Zenobiam fugiſſe camelis quas dromadas vocitant.

P.659, v.15, rectius ἐξαιροῦσα, *eximens*. Seq. v. cõſecutionis ratio neglecta eſt. nam, vt Steph. notat, ad anteced. illud, πολλῶν τε ἄλλων, conſequi deberet, ἐ δὴ ἐ Λογγῖνον [illegible]. V.22, alia membrorum in P. c. diſtinctio eſt. nam finita poſt [illegible] periodo, ſequentia ſic ibi connectuntur; καὶ ἄλλων δὲ, Ζηνοβίας κατειπόντες, κολάσεσιν ὑπαχθέντων, ἄξιον τι [illegible]. id eſt, *Et cum alii etiam multi, Zenobia deferente, ſupplicius affecti fuerint, operæ pretiũ fuerit*. Alioqui cum Leonclauio & Stephano poſt ἄλλων ſubaudienda erit δὲ, vt infra 700,14: 760,45: 783,

39:804,34. Præterea commation iſtud v.27, ἀξ. τῶν εἰρημ. Stephano pertinere videtur ad illa, "ἄξιον (ſeu ἄξιον δὲ) τὰ συμμιχθ. περὶ τὸ Π. κατευρ. ἀφηγήσασθαι: vt iſta, εἰ ὁ τῶν ἱστορ. per parentheſin dicta ſint. V. 44, L. & P. ante παράγγελμα habent ὅ: quæ, licet pro *etiam* poſſit accipi, parum tamen huc confert.

P.660, v.10, pro ἱερὸν non minus apte legeris χρυσὸν aut λυχνὸν. Et paulo poſt, v. 26, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ὁ ἄλλης ὕλης, ἧς φύσις ἐπ' αἰσχρ.

P.661, v. 4, μεταλαβεῖν pro vulg. ἀναλαβεῖν repoſ. e L. & P. c. De Zenobiæ autem morte, eiusq; poſteritate, paulo aliter narrat Trebellius Pollio, 265,13.

P.662, v.8, in P.c. ſcriptum ἐμμεμελήκει: ſed expuncto priore μ. vnde conijcere licet, veriorem ſcripturam eſſe ἐμεμελήκει, ſine præpoſitione, cum ſolo plusquamperfecti augmento. Ibidem idem P.c. genitiuo caſu habet θανάτου ὑφορωμένης: ſtructura parum vſitata. V.16, rectius ἐπιδίξατο, vel ἀνεδέξατο, *ſuſceperat*. Seq. v. P.c. habet ἀναδησαμένη: parum cõuenienter, niſi βασίλεια pro imperiali diademate capias. V. 42, Stephanus mauult αὐτῇ συστρατευσάμενον: vel, ἐν αὐτῇ στρατευσάμενον. poteſt tamen αὐτῇ etiam aduerbialiter accipi pro *iſtic*. V. 44, L. & P. ἐνδοῦσα ἦ ὡς τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν. e quibus germana lectio reponetur hæc, ἐνδοὺς αὐτοῖς τὰ οἰκ. καταλαβεῖν.

P.663, v.14, P. pluraliter ταῦτα pro ſing. τοῦτο. V. 25, incluſum ὅπερ, abeſt a P.c. V. 33, P. κατήσπαττον, præt. imperf. Et ſeq. v. παραδεδώκασι τῷ πυρί: qui verbi numerus conſiſtere non poteſt, niſi ab initio periodi pluraliter itidem legas συμβάντες. V. 43, poſt ἴσασιν inſerenda, vel ſubaudienda ſaltim δέ.

P.664, v.29, L. & P. ἐμάχετο πλῆθος. ὁ δέ, τῶν οἰκ. V. 33, poſt πλοῦτον in L. & P. vacuum eſt ſpatiũ, quantum ſc. vnius vocabuli eſt capax. Seq v. παρακαλῶν το ex iiſdem cod. repoſ. pro vulg. παρακαλοῦντο. V. 39, P. ἐπ' ὧν τῶν πολιτῶν ὁ οὐκ αἰσχρ. V. 41, concinnius, πρὸς δ' ἀγανακτήσας ὁ βασιλεὺς. V. 43, P.c. αὐτὸν τι ἀποσφάξας τὸ ἡγούμενον, ἐγίγνετο ζωγρία ἰλὺν: i. *ipſo duce iugulato, ſigilla vino capto*. L.c. ἰγγίνεσι habet, vt μ, ita etiam γ duplicato, & ῖ circumflexo.

P. 665, v. 35, L. & P. ἐπιλαβόντων, diuerſa & præpoſitione & tempore. V. 38, incluſus articulus τοῖς, abeſt a P.c.

P.666, v.22, L. & P. ἐπὶ pro ἐπ: perperam. V. 30, iidem προσιέμενοι, tempore aor. V. 40, P. βασιλέως pro βασιλεύοντος, Latina magis quam Græca conſuetudine.

P.667, v.3, in P. c. vacat vna duntaxat pagina: ſed plures deeſſe, res ipſa ſatis indicat. V. 17, ſingulari numero legendum videtur σπήλαιον, ſeu σπήλαιον, vel, vt doctiores malunt, σπήλαιον. V. 19, Steph. mauult ἀρκέσεις, *propulſationes* ſeu auerruncationes. ſed ἀκέσεις, i. ἰάσεις, retinere, meo quidem iudicio, nihil vetat: cum alibi quoque in hoc volumine ſic vſurpetur hoc vocabulum. V. 20, malim Οὐαλεσίων, *Valeſiorum*. V. 25, rectius cum Steph. poſt πρὸς τὸ inſeremus pluralis genitiui articulum τῶν: vt articulo duplicato, prior remotius, poſterior propinquius ſubſtantiuum definiat. V. 47, P.c. ἀκπνεόντων. ſed ἀποθανόντων fortaſſe verius eſt: vt ſit propemodum emortuis præ æſtu, æſtu exanimatis ſeu enectis.

P.668, v.40, P.c. μάρτις, Græca forma, vt μάρτυς, & ſimilia, Latinis etiam priſcis vſitata.

P. 669, v.2, L. & P. τὸ πυρὸ φόρον πεδίον: corrupte. πυροφόρον πεδίον, *Igniferum campum*, legit Onutrius Panuinius, vel quisquis auctor eſt inſcriptionis aræ Terẽtinæ, quæ ab eodem Panuinio in lib. De ludis ſæcularibus allegatur hac forma;

P. VALESIVS
VOLVSI F
POPLICOLA
IGNIFERVM CAMPVM
DITI PATRI AETERNAI Q. PROSERPINAI
CONSECRAVEI, LVDOS
Q. EISDEM DIEIS
POPVLI ROMANI
SALVTIS ERGO FECEI

De qua Græci nominis interpretatione initio dubitabam, ac ſuſpicabar potius *triticiferum campum* accipiendum eſſe; eam ſcilicet campi Martii partem quã Tarquinius Superbus (vt Dionyſius Halicarn. lib. 5, 288, 1, teſtatur) frugibus conſeuerat, & pulſo Tarquinio conſules, ſegetibus eius (velut exſecratis) in Tiberim proiectis, iterũ Marti Martiisque exercitationibus ſacram eſſe voluerũt. Sed ſcrupulum mihi exemit cl. v. Franciſcus Iunius, qui per epiſtolam a me conſultus, reſpondit πυροφόρον πεδίον hic dici, quod a Valerio Maximo, lib. 2, cap. 5, in hiſtoria Valeſii Terentini, a Zoſimo paulo antè narrata, *fumans ſolum* appellatur; ex ara videlicet Ditis igne iſtic inſtructa. aliud ergo Terentũ fuiſſe, aliud campum Martium: illum, anguſtum fuiſſe agellum, ac potius ripam Tiberis; hunc, Terento a Tiberi ex parte fuiſſe diremptum: illum, iam olim incultum iacuiſſe, ad aquationem pecudum; hunc, ad Tarquinii vſque tempora & reg. fugium, fuiſſe cultum: eundemque campum Terentinum ad Argiletum vſque pertinuiſſe; ibidemque ante Herculis tempora ſexagenariũ Diti patri quotannis immolari ſolitum; vt apud Feſtum & alios legitur. V. 7, L. & P. πυλακοσίοις τοῖς ἀουτήσει, omiſſa præpoſitione ἐπὶ, duobusq; numeris in vnum confuſis. e qua tamen corruptione coniectare licet, in exemplari incorrupto ſine copula ſcriptum fuiſſe, πεντακοσίοις δευτέρῳ. V. 9, poſt αὐθιάσι L. & P. habent τι ὁ. quarum poſterior quid huc faciat, non video: prior vero in numeralem notam ιδ' mutãda videtur; quod eſt δεκατέτη, ſeu τέτη ὁ δέκα, vt v. 24, 40: 670, 11: & apud Panuinium in lib. De ludis ſæcularibus. V. 10, λοιπὸν pro vulg. λοιπῶν repoſ. ex emendatione Leonclaui; recte. V. 13, vulg. καθήρασι agnoſcit etiam L. & P. c. ego tamen cum Steph. & Leoncl. malui καθήρασι. In ſequentibus, nec conſulum nomina, nec vel vrbis annorum numerus, vel ſecularium ludorum ordo, Latinis auctoribus ſatis reſpõdet. nam anno vrbis CCCLII, cuius hic fit mentio, non conſules, ſed tribuni militares conſulari poteſtate memorantur, in Faſt. Lar. (pag. 9, v. 32) L. Valerius Potitus IIII, & L. Iulius Iulus. Ac ſecundi ſæculares, ex S. C. facti, non in hæc tempora inciderunt; ſed, Antiate ac Liuio auctoribus, facti ſunt anno poſt vrbem conditam CDVI, M. Popillio IIII, & M. Valerio conſulibus; vt vero in XV virum commentariis ſcriptum eſt, anno vrbis CCCCVIII, M. Valerio Coruino & C. Pœtelio conſulibus. Itaq; veriſimile quidem eſt, a Zoſimo hic ſcriptum fuiſſe, Μάρκου Ποπιλλίου τὸ τέταρτον ὑπατεύοντος, ſed an ab eodem etiam ſcriptum

ſic, ἐπὶ πεντακοσίοις πεντηκοστῷ δευτέρῳ, de eo poteſt ambigi; cum exemplaria, vt paulo ante dictum eſt, hoc loco ſint corrupta, & Liuius atque Antias, quos in conſulatus notatione ſecutus eſt Zoſimus, ſecundos hos ſeculares adſcribant anno vrbis πεντακοσιοστῷ ἕκτῳ. Tertiorum ſecularium mentio, a Zoſimo præterita videtur; qui, Antiate Liuioque auctoribus, celebrati fuerunt P. Claudio Pulchro & L. Iunio Pullo conſſ. anno ab vrbe condita DV: vt autem in XVvirum commentariis ſcriptum eſt, anno DXVIII, P. Cornelio Lentulo, & C. Licinio Varo conſſ. In quartis rurſus Antiatem, Varronem, & Liuium ſecutus eſt Zoſimus; qui eos L. Marcio Cenſorino, & Manio Manilio conſſ. actos prodidere, anno vrbis DCV. Itaque Μάρκου Μαλλίου v. 20 ſcriptum pro Μαρίῳ Μανιλίῳ; vt alibi quoque paſſim hæc nomina confuſa reperiuntur: Πωπιλίου vero nomen, & ſuppoſititium videtur, & corruptum ex Ποπιλίῳ, qui in XVvirum commẽtariis ſecundos ſeculares cum Valerio Coruino peregiſſe memoratur. Niſi potius in eo vocabulo tertiorum ſecularium notationis quædam ſunt reliquiæ; qui videlicet acti dicuntur Ποπλίου Πούλχρου καὶ Λουκίου Πώλλου τῶν ὑπάτων ἀρχόντων. In quintis, ab Auguſto inſtitutis, longe ab aliis diſſentit Zoſimus. nam Dio & Cenſorinus, C. Furnio, & C. Iunio Silano conſſ. eos celebratos referũt, anno vrbis DCCXXXVII: Zoſimus autem, conſſ. L. Marcio Cenſorino, & C. Caluiſio Sabino; quorum conſulatus refertur in annum vrbis DCCXV. Hæc ad Zoſimeorum illuſtrationem hic adnotare libuit; excerpta e Panuinii libro quem De ludis ſæcularibus inſcripſit. Cum porro idem Panuinius in eodẽ libro ſcribit: *De tertiis ac quartis ludis ſæcularibus Zoſimus nihil tradit*; & paulo poſt, *Zoſimus hos ludos aliquamdiu intermiſſos, Auguſtum inſtauraſſe ſcribit, L. Cenſorino & M. Manilio conſulibus*: eos ſecutus eſt codices, a quibus verba iſta, προπαλαιοῦσι μὲν, v. 19: & ſequentia, v. 21, τινὶ δὲ Λουκίου Κηνσωρίνου & Γαΐου Σαβίνου, abſunt. Quæ etſi etiam a L. & P. c. abſunt, in L. tamẽ margine alia manu ſunt adſcripta, & cum Panuinianis ſupra citatis bene congruunt. Sequentia idem Panuinius ibidem ſic interpr. *C. Atteio Capitone, iuriſconſulto, & XVviro, ſacris faciundis circuitum ſpatiumque ſubiiciente; leges vero & mores, rituumq. ſacrorum libris Sibyllinis indicantibus, qui ab eo interpretabantur.* Libet etiam ex Faſtis eiuſdem Panuinii ſubiicere, quæ de prioribus quinque ſæcularibus idem tradidit. Primos ergo ſæculares, ex S. C. factos, Panuiniani faſti adſcribunt anno vrbis (ſecundũ Varronis cõputationẽ) CCXCVIII, M. Valerio Maximo Lactucino & Sp. Virginio Tricoſto Cælimontano conſulibus: alteros, anno vrbis CCCCVIII, M. Valerio Coruo II, & C. Pœtelio Libone Viſolo conſulibus: tertios, anno vrbis DXVIII, P. Cornelio Lentulo Caudino, & C. Licinio Varo conſulibus: quartos, anno vrbis DCXXVIII, Mam. Aimilio Lepido, & L. Aurelio Oreſte conſulibus: quintos, ſub Auguſti imperio, anno vrbis DCCXXXVII, C. Furnio, C. Iunio Silano conſſ. De ſæcularibus ſub Claudio factis, v. 26, meminit Sueton. 77,48: vt item 120, 38, de ſæcularibus a Domitiano inſtitutis. De iis autem quos Seuerus celebrauit, meminit Herodianus ſupra 527,21: & latiſſime de his pertractat Panuinius in ſupradicto De ludis ſæcularibus commentario. V. 32, L. & P. ἐκπέμπει, corrupta præpoſitione. recte 670,2.

P. 670, v. 21, L. & P. προσάγοντες, præſ. temp. V. 40, Stephanus ſingulariter legit ἑαυτόν. V. 43, idem St. ὅσα τις εἰπεῖν. Leonclauius ῥιπτασθείη τε. V. 47, P. παιδοκτόνος, contra ſententiæ ac metri leges.

P. 671, v. 15, L. & P. διλύματα. vbi etſi λύματα pro malorum liberationib. poteſt accipi; δὲ tamen parum aptum habet locum. V. 23, iidem θεοβῆλος. quæ ſcriptura ſi mendo caret, ſignif. *ad deum verſus*. Seq. v. iidem, σπουδή τι γέλωτι μεμῖχθαι: vt præcipiatur ludicris miſcendam etiam ſeriam ſacrorum tractationem; i. ſacra non luſibus tantum, ſed etiam ſeriis meditationibus eſſe peragenda. V. 28, pro εἰ Steph. & Leoncl. legunt εὖ, *bene, recte*.

P. 672, v. 4, P. pluraliter ὄντας παῖδας: Seuero pariter & Maximino comprehenſis: quod probat etiam Leonclauius. V. 26, pro μενόντων Leoncl. diuiſe legit μὴ ὄντων. V. 36, L. & P. εἰκῇ pro οἴκοι: vt infra 768,30. Pro μένοι autẽ, regula vel μένειν aut μένοις poſtulat, vel mutato verbi modo μένῃ, vt cum alibi, tum 643,3: & 563,39.

P. 673, v. 5, Leoncl. omnino legendum cenſet, ὁρμώμενος δὲ αὐτοῦ τῶ Μεδιολάνου, & μὴ τῆς Μαυρουσίων ἐλθόντος ταγμάτων. V. 11, L. & St. ἐχυρωτέρας: ſed P. rectius ἐχυρόν, vt mox v. 18, ἀσφαλῶς ὄντος. V. 22, pro Μαξεντίου Leoncl. legit Μαξιμιανοῦ. V. 37, θέμενος pro compoſ. ἀποθέμενος ſeu προσθέμενος, alibi quoque ab hoc auctore vſurpatur: ſed pro αἰσχρεία, v. 41, idem potius ſcripſit αἰσχύνη, vt infra 816,41.

P. 674, v. 1, pro αὐτοῦ P. habet ἐν τούτῳ, *ea in re*; danda ſc. ei filia. V. 23, Maximianum Herculium & Maximianum cæſarem confundit Zoſimus; vt patet ex Eutropio 129,32: 130,7: & ipſo Zoſimo infra 677,41. V. 40, L. & P. τῆς τοῦ ἐπάρχου, vitiato & numero & caſu. noſtræ lectioni patrocinatur 473,2, locus plane ſimilis. V. 42, P. καταπροσθέμενος δὲ αὐτοῦ: rectius δὴ, & αὐτῷ. Seq. v. L. ὀκρίσης: rectius ἐρῶν, vel aſſumpto articulo, ἐρῶν τῆς πρὸς Αλ. Lat. t. v. 8, κακοῖς ἐμπλακήσεσθαι, vertere queas etiam *malis implicaturum*, ſeu inuoluturum incommodis; eaque ratione ſe ad imperii gubernacula rediturum.

P. 675, v. 5, rectius P. προσδοκία τὸ σκινηθῆναι ἐφεσθείς, nom. caſu, ſubaudito infin. εἶναι. V. 10, legere queas etiam ἐμπεσόντες, *illapſo*. V. 19, L. & P. ὑποκρινόμενος, ſine præpoſ. vt alibi quoque hoc verbum pro ſimulare ac fingere vſurpatur. V. 21, P. ἐπὶ Ῥαιτίας ὁδόν: fortaſſe rectius ἐπὶ Ῥαιτίας τὴν ἄνω, *verſus Rhætiam ſuperiorem*.

P. 676, v. 22, L. & P. συνάψας ἅπαντας. V. 27, μὴ ante βουληθέν, abeſt a P. c. V. 42, pro τὸ λοιπὸν Leoncl. legit πλείονι. Lat. t. v. 44, πρὸς ἑαυτοῦ interpretari poſſis etiã *pro ſe, ex ſuo commodo*: vt infra 690,8.

P. 677, v. 22, pro δεῖ τὸ L. & P. habent δεῖ τε, *metu ne*: quæ lectio aptior erit ſi commation iſtud εἰωθεῖ μοι, expungatur. V. 25, ῥαθυμίαν confirmat quod v. 10 legitur, πρὸς τὸ κινδυνῶδες ἀτόλμως. ad ἡδονὴν tamẽ, quod hic proxime præcedit, melius quadrat ἀθυμίαν. V. 37, P. habet Μαξιμῖνον: & mox tamen v. 41 Μαξιμιανόν. quem etſi Μαξιμῖνον plerique omnes nominant; tamen Μαξιμιανὸν hunc quoq; a Zoſimo appellatum fuiſſe, inde coniicere licet, quod, quæ de Maximiani Herculii & Maximiani Cæſaris morte a ceteris diuerſe narrantur, a Zoſimo in vnum confunduntur; vt paulo ante adnotaui, ad 674,23. Apud Eutropium quoq;, licet mortis circumſtantiæ diſtincte ſint expreſſæ: eodem tamen nomine vterque, *Maximianus* nempe, in pleriſque exemplaribus legitur, 126,3: 130,8. Apud Zonarã vero Maximiani Galerii & Maximiani

Cæſaris, quem Maximinum ipſe vocat, maiori ex parte confuſa eſt hiſtoria. In Suidæ collectaneis, 873, 5, Maximinus hic cum ſuperiore Maximino, qui Alexandro ſucceſſit, confuſus eſt, errore nimis craſſo. Diuerſi ergo fuere, *Maximianus Herculius*, *Maximianus Galerius*, & *Maximianus* (ſiue *Maximinus*) *Cæſar*. qua de re monuit etiam Pomponius Lætus 531, 48. Panuinius in Faſtis, Maximinum cæſarem Galerii Maximiani Aug. filium fuiſſe ſignificat.

P. 678, v. 11, articulus τὸ ante τύρος. abeſt a P. c. V. 42, incluſum ζῶντι, additum e L. & P. Lat. t. v. 43, Gr. ἐπὶ θατέρας, ſonat potius *ab altera parte*.

P. 679, v. 17, in διδάσκειν ζῶντων ambiguū eſt ſcripturæ vitium. aut enim ſine augmēto ſcribendum διδασκομένων: aut cū augm. ἐδιδασκομένων: quod notauit etiam Stephanus. aut certe, poſt articulū expuncta coniunctione, legendum τῶν βελτιόνων διδασκομένων. V. 26. poſt ἐξ ἑκατέρου deeſſe, aut ſaltē ſubaudiendum eſſe μέρους vel τοῦ στρατοπέδου, notat idem Stephanus. Ellipſin eſſe in eo loquendi genere, declarant ſequentia, 682, 9: 699, 29. ſicut etiam ἐπὶ θατέρα vſurpatum 678, 40. V. 36, ᾤετο pro οἴομαι legendum putat Steph. V. 44. pro μᾶλλον Leoncl. legit μείω: verius forſan ἧττον. Seq. v. cum τὰ μὲν οὖν πάλαι, in fine periodi ſubaudiēdum ἦν ſeu ἦδη. Pro Conſtantio autem, v. 41 fortaſſe Conſtantinus reponendus: quippe qui infra Conſtantini filiorum natu maximus perhibeatur 689, 24: & 691, 38.

P. 680, v. 15. P. κατ' αὐτό τινι τῆς βαρβ. corrupte. Vera lectio procul dubio hæc, κατὰ νώτου τῆς β. ἐπιπεσών, *a tergo*: vt alibi ſæpe. V. 18, P. δὴ pro δέ: & L. Παυσίδωρος pro Παυσίμαχος. V. 33, L. & P. διεχίλια: rectius διεχιλίας, fœm. fine. Incluſa, v. 37 & 45, abſunt a P. c.

P. 681, v. 8, L. & P. ἀρχὴν τὴν πόλιν, *propter hanc, ſeruar ipam*. V. 12, L. c. τῶνος ἐμος: P. τῶνος ἐκμος: corrupte vterque. Leoncl. dubitat an reponēdum Τάπερος. vide Pandecten Turcicum Leoncl. cap. 30. V. 18, incluſum γέφυρα abeſt a L. & P. ac facile abeſſe poteſt, ſi pro ſeq. καὶ reponamus ἡ: ταύτῃ ſcilicet aduerbialiter capto pro *ea ratione*, *iſto modo*; vt infra 696, 5. V. 24. verior fortaſſe numerus centenarius, ὀκτακοσίας, *octingentos*. V. 26, incluſa, ἅμα τοῖς ἱππεῦσιν, addita e P. c. V. 34, poſt ὡς deeſt fortaſſe verbum εἶχεν: vt ſit, *ita vt erat*, (ſeu, *eo quo erat habitu*) *caſtra cepit*: vel leg. ὡς ἐνδίχετο, ὡς ἔτυχεν. aut pro qualitatis aduerbio ſubſtituendum locale αὐτόθι, *ibi*, aliudve conſimile.

P. 682, v. 3, vſitatius μόναις, fœmin. fine. quamquam etiam paulo poſt, v. 6, P. c. communi terminatione habet διακοσίοις ναυσί. V. 16, pro αὐτῶν non abſurde repoſueris ναυτῶν, *nautarum*. V. 24, L. & P. στρατιωτῶν pro στρατηγῶν, præpoſtere. V. 26, Steph. mauult ἐνεδοίαζεν, diphth. ει.

P. 683, v. 17, pro τῶν L. & P. habent τοῦτον. vnde coniecerit aliquis Zoſimum ſcripſiſſe, μάγιστρον τοῦτο ὀφφικίων καλοῦσι, *magiſtrum hunc officiorum appellant*: omiſſo articulo, more Latino; vt infra 694, 16. ſed nec Leonclauii lectio exēplis caret; vt perſpicuum eſt ex 67, 25: 773, 23: 809, 8. V. 20, incluſum τῶν ἐναντίων, abeſt a P. c. V. 38, περιεχομένοις pro vulg. ἀποδεχομένοις repoſ. e P. Lat. t. v. 35, ita etiam reddi Gr. poſſunt; *Licinius, qui Bithyniam ab hoſtibus teneri cerneret, ſuamq. operam omnibus probaret periculis, Martinianum Lampſaco arceſſit*. i. cum videret ſuis vnius humeris omnia ſubeunda ſuperandaque eſſe pericula.

P. 684, v. 18, pro αὐτὸν P. c. gen. caſu habet αὐτοῦ. vtraque ferri poteſt conſtructio. V. 33, poſt Ὁρμίσδης L. & P. habent δέ: quæ etſi ad anteced. μὲν non male quidem illa quadrat, pleonaſtica tamen eſt & otioſa.

P. 685, v. 16, L. & P. πειρωμένος, & mox πεπειραν: corrupte quidē, ſed ita vt lectio inde non mala eruatur; πεπειραμένος ὡς ἀληθῶς προεῖπεν, *expertus veraces prædixiſſe*.

P. 686, v. 14, incluſum νῦν abeſt a P. c. & pro ſeq. articulo τοῖς in L. c. ſcriptum τιμῶν. vnde, tranſpoſitione ac mutatione facta, coniecerit aliquis legendum eſſe, ἄχρι τοῦ νῦν ὁρᾶσθαι τιμῆς. — V. 25, P. ἐπὶ pro ὑπό. Seq. v. idem P. c. habet καθῃρημένον, accentu in penultima. vnde colligas, in archetypo ſcriptū fuiſſe καθῃρημένον, tempore præterito.

P. 687, v. 27, incluſa ἡ abeſt a P c. V. 31, P. τῷ Βυζαντίων δήμῳ, ſtructura minus vſitata. V. 35, poſt βέβαια L. & P. habent δέ: aptius δή, declaratiue pro *ſcilicet*. V. 36, incluſa ἡ addita e P. c. V. 39, L. & P. ᾠκοδόμητο, præt. plusquamp.

P. 688, v. 11, incluſa καὶ abeſt a P. c. Pro Αἰνίου autem v. præced. procul dubio rectius legemus Αἵμου ſeu Αἵμου. V. 18, P. c. ἄχρι τῆς Βαλερίας Παιονίας, *vsque ad Valeriam Pannoniam*, i. eam Pannoniæ partem quæ Valeria dicitur. V. 34, Steph. cum præpoſ. legit ἐν ἐσχάτῳ.

P. 689, v. 1, incluſa δὲ abeſt a L. & P. c. Pro ἐπιτιμίας ibidem malet fortaſſe aliquis ἐπιμελείας vel ὑπομνήσεως: vt caſtigatio ſeu multatio hic intelligatur. ſed ἐπιτίμια pro diſciplina vſurp. etiam 687, 44. V. 4, & δὲ retineri poteſt, & δ' ἦν pro eodem ſubſtitui. V. 12, in iſto commatio, ἀναιτίους δὲ ἐπιβουλὰς ἀπώσασθαι, infinitum verbum ſupini ſignificationem habet; vt in euangelio, ἐξῆλθε μισθώσασθαι ἐργάτας. V. 16, pro ἱκανῶς rectius legemus ἱκανώτατος. aor. 1: quippe quod actiua hic, non neutra requiratur ſignificatio. V. 35, pro ἀγοραῖς in L. c. margine poſitum ἀγυιαῖς: vt Leoncl. quoque vertit *compitis*. V. 38, pro ἐπηγαγέσθη idem Leoncl. mauult ἀπηγάγετο, vt infra lib. 4 747, 13. V. 44, incluſa αὐτῷ, abeſt a P. c.

P. 690, v. 8, Steph. legendum cenſet ἂν τῇ ἴσῃ ὡς τὸ πρ. vel, ἡ τούτῳ τῇ ἴσῃ ὡς τὸ πρ. alioqui pro ᾧ pluraliter ſcribendum eſſe οἷς. V. 14, P. χάτεια, contra metri leges. poeſi magis conueniret πλῆσιν, vel καρπὸν. Seq. v. L. & P. αἱροῖτο, *capias*; ſecunda perſ. vocis mediæ. V. 16, iidem μάλα δηρὸν: vt ſit, *non admodum diu*. V. 18, pro δειλὸν Gyllius legit δειλὸν, *timidum*: quæ tamen ſcriptura minus huc videtur quadrare. V. 26, L. & P. ὦμαι pro οἴομαι: corrupte. V. 30, L. & P. φέρονται: & ſeq. v. πάντες, vtrobique accuſ. caſu, vt etiam Gyllius. Rurſus iidem ibidem ἐπινοεῖται, id eſt ἐπινοεῖται. V. 38, P. c. χρόνον ἐν ὀλίγῳ, ſingulari num. Et contra ſeq. v. ὡς τά, num. plur.

P. 691, v. 11, rectius ἀρχὴν ποιεῖν ἐκ τῆς ζημίας ἐκπεπτώκασι μὴ δ. tranſpoſitis caſuum finibus. V. 35, verbum εἴχετο, non ad initialis membri, ſed ad parentheſeως caſum relatum eſt. Lat. t. v. 10, αἱ δὲ πᾶσαι πόλεις vertere queas etiam *per omnes ciuitates*, vt v. 4 & v. 20 plurali numero dicitur ταῖς πόλεσι.

P. 692, v. 1, incluſa ἡ, abeſt a P. c. V. 8, poſt αὐτοῖς Stephano videtur deeſſe ἐνέχας, aut aliud huiuſmodi participium: quamquam nec in L. nec in P. c. vllum hic defectus eſt veſtigium. Sic v. 17, poſt τὸν fortaſſis inſerendum ἡ, *etiam*. V. 20, L. & P. τῆς Κώνσταντι πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος: vt ſit, *propter Conſtantis*

ſtantiꝰ familiaritatem, ſeu, ob familiaritatem quæ illi cũ Conſtãtẽ intercedebat. V.41, τῷ ἐρᾷν, datiuo caſu, agnoſcit cum m.ſs. etiam Leonclauii verſio.

P.693, v.4, τάγματα pro vulg. ταγμάτων repoſ. e L. & P. V.6, pro ἄξειν rectius cum St. legemus ἄξειν. Sic v.47, pro Κωνσταντίνῳ rectius legemus Κωνσταντίνου, vt apud Eutrop. ſupra 132, 16.

P.694, v.4, incluſus articulus τῇ, additus e P.c. V.15, L.& P. ἐπιτηδευμένη: eadem ſignif. V.20, incluſum πλησίον abeſt a P.c.

P.695, v.11, P.c. Κωνσταντίῳ γένει. quæ ſcriptura ſi vera eſt, ſignificabit *e Conſtantiano genere*. V.24, incluſum ὡς, ad ſitum e P.c. Seq. v. præpoſitio εἰς ante Στοιχεῖα, explicat ſignificationem verbi καταλαβοῦσα: alibi tamen in ſimilibus loquendi generibus omittitur; vt ex Indice cognoſces. V.19, incluſa ἐν, abeſt a P.c. V.33, P. προκαθεζομένης, *qui prior ei inſederant*. V.40, πρὸ κίν diuiſe habet cum L. etiã P.c. eamq; ſcripturã probat etiam Ortelius; præſertim cum Itinerarium Antonini Ciam opidũ in Mœſia inferiori ad Danubiũ agnoſcat. ſed cũ L.c. margo. coniuncte προκιν ſcriptũ habeat, Leoncl. etiã ipſe in poſteriori hac verſionis editione maluit *ante Potecium*; quã (vt in priori verterat) *ad ſitos ante Ciam quondã campos*. Lat.t.v.24, Gr. ἐν τοῖς περὶ τὰ Ἀδρανα τεμένεσι vertere queas etiam *in adiacentis Adrani nemore*: itidemque mox v.37, *nemus inſederant*: quia Heſych. νάπη exponit nõ ſolum anguſtas montiũ fauces, ſed etiam condenſos arboribus locos.

P.696, v.1, μάλιστα agnoſcit etiã L.c. At P.c. (vt etiã L margo) habet μάλιστα: perperã. V.3, Steph. legendũ ſuſpicatur πρὸς δεῖ, aut δεῖ, vel χρὴ, vt paulo poſt, v.37. V.31, P. poſt πῶς addit εἰς: quæ, ſi auctoris eſt, potius huic aduerbio ſuit præpoſita, idq; cum articulo; vt alibi εἰς τὸ πῶ. V.33, ὄντων etiam P. at L. pluraliter τούτων, *de his*. V.41, non minus recte leg. ἐπείγεσθαι, temp. præſ.

P.697, v.15, ἐ poſt ἀθυμοῦντες abeſt a P.c. itemq; mox incluſus articulus τῇ v.27. V.45, pro περιεῖχε aptius cũ Leoncl. & St. legemus περιῆγε, *circũdabat*.

P.698, v.6, P. αἰτίᾳ δεῖξις pro ἐπίδειξις. V.40, poſt περιέχομεν P. addit coniunctionem δὲ: quæ cum aptum hic locum non habeat, rectius pro ea ſubſtituetur articulus τῇ, vt pag. præced. v.37. V.44, quia ferrum igni haud facile conſumitur, conuenientius fortaſſe pro δαπανηθέντος repoſuerimus ἐξαπορηθέντος. Mox etiam cum articulo malim εἰς τὸ πλοῖον. Lat. t.v.47, Gr. ſon. *quam Draums amnis præterfluit*, vt ſupra 695, 45.

P.699, v.1, P. ſing. num. ἀναπέσῃ, Attica ſtructuræ forma. ſed poſſis etiam ἀναπέσοι ſcribere, more flexionis Æolico & Attico. V.9, incluſus articulus τῆς, additus e P.c.

P.700, v.33, P. αἰσθάνεσθαι, præſ. temp. V.35, incluſus articulus τοῖς, abeſt ab eodem P.c.

P.701, v.30, incluſum ἐκείνοις additum e P.c. Seq. v. ἐπεί τινι pro vulg. ἐπειδὴ γένοιτο repoſ. e L. & P.c. V.39, pro Picentio apud Ammianum Marcellinum alii duo nominantur, Euſebius & Ædeſius, 321, 42.

P.702, v.4, incluſum μόνης abeſt a P.c. V.24, pro ἡσυχάζειν ſtructuræ ac ſententiæ ratio poſtulat ἡσυχάζον, vel ἡσυχάζειν ἱκανόν: vel etiam participium ἡσυχάζοντες.

P.703, v.6, L.c. τῶν Ἀβιδιῶν: minus vſitate. V.7, L.c. φιλοσόφοις pro φιλοσοφοῦσι: & contra v.9, καθηγουμένην: pro καθηγουμένας. ego P.c. ſequi malui. V.14, L.& P. μὴ: parum ad rem. V.20, parum apte iidem εἰς μάτην. Seq. etiam v. legendum fortaſſe, τοὺς τε ὑπ᾽ αὐτὸν τεταγμένους ἰδεῖν. vt paulo poſt v.38. V.35, P. τοῖς ἐκείνου χωρίοις: minus recte.

P.704, v.24, P. οὐ προσῆκον. V.34, pro τῆς τύχης L.c. margo habet τῇ τύχῃ. V.37, incluſa τι addita e P.c.

P.705, v.32, P.c. παρῆσαν, *adſunt*; contra hiſtoriæ ſententiam, quæ poſtulat περιῆσαν, *ſuperſunt*.

P.707, v.31, ὡρμήθησαν excuſari ac defendi poteſt: poteſt tamen etiam non minus apte cum interprete legi ἐφιλονείκησαν, *contenderunt*; præſertim cum mox ſequatur φιλονεικοῦντες, ſuperiori verbo ſynonymum. Sic v.38, pro αἰτίας conuenientius cum eodem Leoncl. legemus αἰτίῃς.

P.708, v.2, pro τὰ ὄρη, Leoncl. mauult τὰ ὅρια, *fines, limites*: vt pag. præced. v.41. V.4, P.c. διδόντας pro ἐκδιδόντας. V.15, P.c. πρὸς δὲ ὑπὸ Ῥωμαίους ἔχειν: quæ ſtructura etſi etiam v.1 huius paginæ & alibi paſſim vſurpatur, hic tamen peius aliquanto ſonat. V.29, rectius forſan ἀτενῶς. V.39, ἐν πολλοῖς, enallage pro εἰς πολλά, *multas in partes*.

P.709, v.4, L.& P. αὐτῆς λατ. ſed accuſ. caſu αὐτὴν ſcribendum eſſe, ipſa declarat ſententia. V.26, Βαλανία ſcribendũ eſſe, expuncto υ, ſeu Βαλαβία, manifeſtum eſt ex ſuperioribus, 707, 31.

P.710, v.5 incluſa ἐν, abeſt a L.& P.c. V.9, pro ἀνεπιτηδεύτως L.c. margo habet ἀνεπιμελήτως. V.36, pro ὁ μηδὲν καὶ eiuſdem L.c. margini adſcriptum ὡς μηδὲν τι. ſed textus lectionem tuentur multa Herodiani loca in Indice adnotata. V.38, pro ἐπικλείοντος idẽ margo habet ἐπικλίνοντος: perperam. V.40, L & P. χαμαιπέδια ἰσόπεδα: minus recte.

P.711, v.9, pro γνώμης P.c. margo habet γνώμονι: minus cõuenienter. V.12, pro γνώμην legi fortaſſe poteſt etiã συγγνώμην, *veniam*. V.19, L. margo ἀνάξιον pro ἄξιον: minus recte. V.35, pro πόλιν apud Amm. Marcell. 386, 11, legitur νόλις: & ſeq. v. τύμβος pro πύργον: apud Zon. πύργος τῆς εἰκασίας.

P.712, v.43, incluſa δ᾽, addita e P.c. ſed aptior fortaſſe δὲ. Lat. t.v.12, Gr. ſon. *prætermeat*. & v.26, *inſtar ſpectri*, ſeu *inſtar viſionis*.

P.713, v.5, pro δ᾽ Leoncl leg t δεῖ. V.8, P.c. θρέμμα αὐτὸν ὀνομάζοντες, *alumnum eũ nominantes*. V.14, incluſum πάλαι abeſt a P.c. atq; adeo vel expungendum videtur, vel in παλαιᾶς mutandũ. vt ſic oppoſitio hic ſit τῆς παλαιᾶς & τῆς νέας Ῥώμης. Seq. v. idem P. habet κινδύνων: quod ferri nequit, niſi ſequens ſubſtantiuum πλοίων ſummoueatur. V.32, pro ἡγουμένου P. habet ἡγούμενος: fortaſſe rectius ἡγοῦντος. V.36, L.c. λόγων pro λόγον: corruptione manifeſta. In eodem L. v.40 poſt ἐκείνοις μὲ additũ erat εἰς: quod nec P. agnoſcit, nec ſenſus admittit.

P.714, v.25, incluſus articulus τῷ, abeſt a P.c. Lat. t.v.10, ita etiam reddi Gr. poſſunt; *vbi cunctas naues, & militares & onerarias, conuenire oportebat, cum e Samoſatis, tum ex aliis per Euphratem locis deſcendentes*. Itineris autẽ huius deſcriptionẽ confer cum Amm. Marcell. lib.23, 413, 8, & ſeq.

P.715, v.5, P. ἐξορμήσας δ᾽ Καρρῶν, omiſſa genitiui præpoſitione. V.16, pro πλατεῖα rectius legemus πλεῖα, vt mox v.19. V.38, L.c. τὸ δεξιὸν, accuſ. caſu; contra leges Helleniſmi.

P.716, v.3, rectius forſan ἔσοιτο, opt. modo. V.23, P.c. παραδιδοῦσι, præſ temp. V.39, ad præcedens ἐξαπατήσειν melius congruit ἐμβαλεῖν.

P.717, v.23, præpoſ. ἐκ poſt ἐν μέσῳ, abeſt quidem ab L.& P.c. ſed cum interprete inſerendam eſſe, ipſa res arguit.

Rrr

P.718, v.17, diſtinctionem poſt αὐτοῖ nō agnoſcit P. c. ac fortaſſe ita quoque diſtingui periodus poterit, ἀπαντησάντων δὲ, καὶ τοιοῦ αὐτοῖ καὶ τῆς ἀπὸ τῆς τύχης συμβαίνων, ὁ Λυκιλ. i. *qui cum occurriſſent, & fortunæ quoque fauor eius voto reſpondiſſet, Lucillianus coniecturis rem aſſecutus, iunct.* V.38, P. c. συντυχόμενοι, absque præpoſ.

P.719, v.19, pro πάλιως omnino ſcribendum ἀκροπόλεως, vt v.13 & 27. V.21, δὴ pro δὲ repoſ. e P. V.41, pro μακροῖς Leonclauius mauult μικροῖς: vt Amm. Marcellinus 426, 36, dicit *paruis nauigiis permeato amne.*

P.720, v.10, congruentius paſſ. συνιχωρήθη. V.21, incluſa μὲν, abeſt a P. c. V.23, L. & P. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους, præpoſitione pro articulo poſita. V.39, pro χωρίον Leoncl. mauult φρούριον.

P.721, v.7, P. c. δυώνης: L. δυώνας, & in marg. δυώνας: quorum vt priora duo & regularia ſunt & vſitata, ita poſtremū nec regula nec vſu fultum; niſi ego vehementer fallor. V.29, pro ὁ δὲ L. & P. perperam habent ἐν ᾧ δὲ.

P.722, v.11, τῷ βασιλεῖ add. e P. c. V.20, fort. ἀφ' ὑφ' ἑαυτὸν, vel ἐξ ὑφ' ἑαυτοῦ. V.23, P. c. παρεῖναι: malim παρῆκαι, vt v.14 ἀφῆκαν. V.31, ἴδιος e L. c. margine deſumſi cū: in textu & ipſe & P. c. habēt εἶδος: parum ad rem.

P.723, v.7, pro ῥᾶον analogiæ lex ῥάονα poſtulat, aut contracte ῥάω. V.12, cum ἐκείνας extrinſecus ſubaudiendum τῆς φροντίδος: aut ſcribendum ἐκείνους, *illos.* V.16, L. & P. ὑπὲρ ἀξίαν τῆς: quæ ſcriptura ferri nequit, niſi aſſumpto aliquo participio, μηνύων, aut ſimili. V.25, pro ταύτην legi poteſt etiam ταύτῃ, *ea parte*; vt mox v.31.

P.724, v.12, fortaſſe rectius τῷ ἀπεσταλμένῳ. V.32, L. & P. οἰκοδομεῖσθαι, præſ. tempore; minus conueniēter. V.36, pro μάνας Leoncl. dubitat Μαρδίας ne, an Ἀρμενίας, ſit legendum.

P.725, v.39, incluſa δὲ, aut ſuperflua eſt, aut pro *tamen* poſita. Ibid. in ὀπλιτῶν πάντα ellipſis eſt præpoſ. κατά.

P.726, v.33, rectius ἄμεινον ἔχειν, neutro vtrumque genere, & participio pro infinitiuo poſito.

P.727, v.21, congruentius ψηφισάμενος, temp. aor. Seq. v. vſitatior ſcriptura eſſet συνιοντης.

P.728, v.16, rectius πρὸς τὸ τῆς ἐπιτηδείων κομιδῇ, geminato articulo: & mox v.24, οἱ Ῥωμαῖοι. V.31, L. & P. ἀγγίσαντες, nec tempore nec ſignificatione congruente.

P.729, v.8, fort. rectius ἰδρύσαν, temp. aor. Lat. t. v.27, ſic etiam reddi poſſunt Gr. *Nomina ea ſunt legionum, quæ a Diocletiano & Maximiano inſtituta, earumdem referunt cognomina. ille namq; a Ioue Iouius, hic ab Hercule Herculius denominatus fuit.*

P.730, v.1, in τῇ φυγῇ ellipſis eſt præpoſitionis ἐν. Sic v.33, inſerto articulo legendum videtur, τὰ περὶ αὐτὰ φρούρια. Amm. Marcellinus 441, 4, dicit quinq; regiones tranſtigritanas cum caſtellis quindecim. cum eodem confer etiam reliqua.

P.731, v.10, congruentius ψηφισάμενος, temp. aor.

P.732, v.5, P. δυσχερείαις, *difficultatib.* V.19, commation illud, ποσάκις ἐν τῶν ἐκατοντάδι, abſolute poſitum eſt, ſubaudito verbo ſubſtantiuo ἐστί, aut alio conſimili; eo ſc. modo quo Horatius dicit *quotquot eunt dies*, pro *quotidie.* alioqui legi etiam poſſet, ποσάκις ἐν τῶν ἑκατοντάδας, *tot ſecula.*

P.733, v.40, fortaſſe rectius ἐπήγαγε.

P.735, v.1, Leoncl. mauult βασιλείων, *Imperatorum*: & v.21, στρατηγικῆς ἀρχῆς. V.38, L. c. ἀκριβέστερος: vt ſit *iuſto exactior* ſeu *rigidior.*

P.736, v.20, incluſus articulus τοῦ, additus e P. c. Idem P. mox v.25, γένος συναπτόμενος, *genere propinquus.* V.39, pro plurali γυναιξὶ ſeq. pag. v.2 legitur ſing. num. γυναικί. Lat. t. v.40, Gr. ſ. *a qua eam accepiſſet.*

P.737, v.9, Leoncl. ſuſpicatur legendum τοῖς ἐπιζητήσουσι, fut. temp. verior fortaſſe lectio, τοῖς ἐπιζητήσουσι ἀφανισμένον αὐτὸ, *iis qui ad eum quærendum venirent.* V.26, rectius forsan καθισαμένην, temp. præt.

P.738, v.5, ὅτι rectius poſt τοῖς στρατιώταις collocabitur, aut etiam poſt ὑμῖν.

P.739, v.7, pro ἰδιώτην aptius cum Leoncl. ſcribemus ἰδιωτεύοντα. V.16, pro οἱ P. c. habet οἷς οἱ. vnde colligo in emendatiori codice fuiſſe ὅσοι.

P.740, v.14, L. c. ὁ Ῥωμαίων ὀνόματος. V.38, legere queas etiam περὶ τὸ Ἱερὸν, vt infra 745, 4.

P.741, v.38, pro τὸ τεῖχος Leoncl. legit τὸ τεῖχος, ſ. χωρίον. fortaſſe auctor τεῖχος ſcripſit.

P.742, v.15, rectius ὑπὸ Ῥωμαίους, vel datiuo caſu ὑπὸ Ῥωμαίοις, vt v.10, & alibi paſſim.

P.743, v.8, quemadmodum ψιλὰ & δῆλα plene hic ſcripta ſunt, ita etiam pro ε in P. c. ſcriptum ἐψιλὸν & mox item οὖ pro ο. nam epſilon ſuperioribus ſeculis appellatum fuit εἶ, & omicron οὖ: vt teſtatur etiam inſcriptio quinti & quintidecimi libri Homericæ Iliadis in veterib. exemplaribus: & Euſtathii ibidem commentario: τὸ ε στοιχεῖον, (inquit) οἱ παλαιοί, προστιθέντες τὸ ι, ἵνα τὸ ἐψιλὸν δίφθογγον ὁμοίως δυώνυμον ἐκάλουν καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα. [illegible] Idemque repetit idem Euſtath. comment. in Iliad. ο. V.10, P. c. φωνῇ ὀνομάσαι, δηλοῦντι ὡς Θ. Fuiſſe autem diuinationem hanc ἀλεκτρυομαντείαν, ex eccleſiaſticis ſcriptoribus conſtat, qui tradunt a gallis gallinaceis quatuor grana prima fuiſſe deuorata, quæ quatuor haſce litteras notarint; vt adnotat Leoncl. Meminit etiam Amm. Marcellinus 481, 3. V.27, L. & P. ἄλλως pro ἄλλως: minus apte. V.36, & τὸ retineri poteſt, & δὲ pro eodem ſubſtitui. Seq. v. pro φυγῇ rectius legemus φυγεῖν.

P.744, v.1, rectius ἀνῆπται, præt. perf. V.12, P. εἰς πᾶσαν εἴδεος ὠμότητος: corrupte quidem, ſed ita vt bona inde lectio poſſit elici, εἰς πᾶν εἶδος ὠμότητος, *ad omne crudelitatis genus.* V.41, vocis ἰδιώτου poſtremæ quatuor litteræ deſunt in L. & P. c. nempe ωτου, relicto pro eis ſpatio vacuo.

P.745, v.9, L. & P. τρόπους pro τόπους: perperam. V.12, στενὸς vſurpatum pro compoſ. ἀπεστενὸς. V.35, L. & P. πῆχας pro πόχας, perperam.

P.746, v.9, Leoncl. cum ſuo m. ſ. mauult ἀπεγύμνωσε, per vpſilon. V.38, L. & P. c. ἱερέας: ſed Leonclauius aptius ὀπόσα legit.

P.747, v.39, P. c. ἱερέα: qui caſus in hac ſignif. non eſt vſitatus.

P.748, v.21, L. c. margo παριόντι, *accedenti*, ſeu *prætereunti*: & v.32, πλεῖστος pro πλεῖος. V.41, P. c. ἐπεξιοῦσαν: rectius ὑπεξιοῦσαν. Sequens ὀλιγοῦντας vertere poſſumus etiam *deficientes*, *euadere non valentes.*

P.749, v.7, L. & P. μήτε δὴ ἄν τι. poſita δὴ pro γε.

P.750, v.4, P. c. ἀρεσθεῖσι: L. ἠρεσθεῖσι: corrupte vterque. Leoncl. legit ἐρασθεῖσι: mihi ἀρέσκουσι viſum eſt cōuenientius; vt ſignif. *ſatis habiles ad ea quorum gratia delecti fuerant.* V.29, L. c. τὸ ὑπὸ Ῥωμαίων χωρίον. ſed rectius P. ὑπὸ Ῥωμαίους. Mox etiam v.31 idem P.

rectius

rectius κινοῦ quam L.c. πολίνου. Lat.t.v.23, Græca ſonant, *qui exciderant imperiis.* quibus verbis intelligi poſſunt etiam ii qui magiſtratuum ſpe fruſtrati erant.

P.751, v.21, incluſa δὲ, addita e P.c. Lat.t.v.46, Gr. ſonant; *e regio Scytharum genere oriundus.* quorum ſupra etiam facta mentio, cum alibi, tum 747.7.

P.752, v.34, πᾶσιν aut ellipſin habet præpoſitionis ἐν, aut modali ſignificatione accipiendum pro, *omnibus officiorum generibus.* V.45, congruentius συναμιλλωμένην. In ſeq. etiam membro ſi εὐψυχωνείαν malis num. ſingulari, per me licet.

P.753, v.23, fortaſſe rectius ὁρμαῖς καταλαβεῖν, datiuo ſeu modali caſu. V.29, L.& P. ὦ. pro quo etſi ὡ reponendum videri poteſt, ὡς tamen legitur aptius.

P.754, v.4, pro εἰργασάμενος ſtructuræ lex poſtulat εἰργάσατο. Ibidem mox pro ὑπάρχον rectius cum interprete legemus ὑπῆρχον. V.8, L.c. margo ὄντα pro ἰόντας: & v.12 ὡςανεὶ, coniuncte. V.29, incluſum οὐ abeſt a L.& P. V.39, pro ἀρχὴν omnino legendum χεῖραν.

P.755, v.3, ante τὰ δὲ deſideratur aut relatiuum ἃν, aut copulatiua καὶ, aut aliud huiuſmodi. Seq. v. L.& P. εἰσφορῶν habent. quod cum genere a præcedenti participio diſcrepet, φόρων pro eo repoſui, vt infra 757, 30. Ne quid tamen de veſtigiis corruptis pereat, forſan etiam εἰς vertenda in αὐτοῖς: vt integrior lectio ſit, τὸ ὅπη τελέσων αὐτοῖς φόρων. niſi forte aliquis malit εἰς τόπον, *in tributum*, id eſt loco tributi. V.39, fortaſſe rectius στρατηγικῆς συντάξεως: vel στρατηγικῆς erit *a ducibus præſcripta*, vt Leoncl. accipit.

P.756, v.30. pro articulo ἡ non male fortaſſe repoſuerimus verbum ἦν. *erat.* vel e præcedéti commate repetendum verbum ἐστιμᾶτο. V.37, congruentius ἀπαιτήσει, fut. temp.

P.757, Lat.t.v.45, ſenſus eſt, & vt vrbs ſe ingentem in magnitudinem extendit, ita etiam ipſe luxus immodicam licentiam exporrigens.

P.758, v.22, pro ἴζημα omnino cum Leoncl. legendum ἴζημα, vt mox v.28. Incluſa δέ γε, eodem v.28. abſunt a P.c. V.3, pro ἴδιος rectius legemus ἴδη: & mox paſſ. forma ἐπιλεχθέντα.

P.760, v.7, incluſum ἔθνη abeſt a P.c. V.24, Leoncl. poſt τὰς οἷς ζωγρεῖν, ſupplet τινὰς. V.36, fortaſſe negatiue legendum μὴ ἀφυλάκτους, i. præſidiis occupatas. V.38, P.c. ὑπάρχον, *præf. præt.*

P.761, v.3, γεφυραῖον ſeu pontificū aliam etymologiam tradunt Varro & Dionyſ. Hal. vt in Indice dicetur. V.14, rectius τῆς πρεσβείας, tranſpoſito articulo. V.27, legendum videtur, ἐπεὶ ὁ Κωνσταντῖνος, ἐπειδὴ τις αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἡ βασιλεία. V.37, in dicto illo, *perbreui fiet pontifex maximus*, duplex ineſt ſenſus. primum enim ſignificat, Gratianum, quia nomen pontificis maximi dedignatus ſit, breui re ipſa fore pontificem maximum, ſuoque ſanguine pontem infecturum. deinde, quia ipſe pontifex eſſe detrectauerit, breui Maximum pro eo & Imperatorem futurum & pontificem.

P.762, v.19, cum αὐτῶν e præced. commate ſubaudienda præpoſitio κατ'. V.39, pro καθεῖται L.& P. habent καθεῖσαι, perperam.

P.763, v.43, pro corrupto συμβίοις reponẽdum vel ὁμιλίαις, vel συζυγίαις, ea nimirum ſignif. qua legitur apud Sophocl. βαλεῖτε χ' ὑμεῖς τρεῖς ὁμοῦ συζευγμένας. *ſimul ſtantes* ſeu collocatos. Poſſet etiam συνεζυγμένοις aut συνημμένοις legi: ſed ea longius diſcedunt a corruptæ ſcripturæ veſtigiis.

P.764, v.6, pro corrupto παρὼς Leoncl. legit πάροιθεν. Poteſt etiam πλείους legi, ex pag. præced. v.24 & 44, 46. V.25, poſt ὑπὲρ τοῦ σώματος omiſſum videtur προέχων, aut ſimile quodpiam participium. V.27, P ἐκπέμπων. quod etſi ea ſignif. dictum videri poteſt qua *excubitores* apud Latinos; tamẽ cum præcedat περὶ τῆς πόλεως, ne idem bis dicatur, rectius legitur ἐπιφανὴς, eadem ſignif. ſc. qua v.23 ἐπιθευμένοι. V.38, pro πολὺ non minus apte legerimus πολὺ, aduerbialiter ſc. pro *multum, longe.*

P.765, v.14, conuenientius καταπεπληγμένης, ea & ſtructura & ſignif. qua καταπλαγέντων v.7. V.16, P. ἀποδράσαντας, aor.1.

P.766, v.18, cum articulo τῆς ſubaudiendũ e præced. cõmate λόγον. Itemq; v.22 cum Ἰλλυρίων ſubintelligendũ χώραν: aut ſcribendum Ἰλλυρίαν. V.27, τὸν δ' ἡμᾶς δόντι, ſi auctoris eſt ſcriptura, ellipſin habet præpoſitionis κατ'. alioqui vſitatius eſt δόντι δ' ἡμᾶς δόντι. V.35, incluſa ὃ abeſt a L.& P.c. V.38 pro δόξαν Leoncl. legit δόξαντες. Seq. v. ποιησάμενος vſui pactum pro compoſ. προσχ. vt alibi.

P.767, v.6. τοσοῦτον aduerbialiter accipi poteſt pro *tantopere.* fortaſſe tamẽ auctor ſcripſit potius τοσοῦτον, vel τοιοῦτον, adiectiuo ad præced. utriū ſubſtantiuorum alterũ accommodato. V.29, L.& P. non habent negatiuum οὐχ: & mox coniuncte ſcribunt ἀντιζῶντα, participio illo nõ ad ducem, ſed ad exercitum relato; vt ſit, *exercitus qui metuit et ne quod hoſtile agmen in locorum difficultatibus ſibi obſtiturum inueniret.* V.33, καθεστῶτας ferri poteſt, ſi ἐκτὸς cum interprete pro ἐκτὸς capiatur: vt ſit, *extra omnem ſpem conſtituto.* alioqui legendum foret καταπλαγέντας. V.40, L.& P. γαγάλλας, vltima præcedentis vocis ſyllaba perperam repetita. Γάλλας enim ſcribendum eſſe, ſatis declarant ſequentia.

P.768, v.19, διαιρεῖν quoq; cum Leoncl. legi poteſt; & ſeq.v. καλαμωμένας. V.40, poſt τῆς κατὰ Μαξίμου deeſt πόλεμον, aut ſimile quodpiam nomen.

P.770, v.14, poſt ξένον in L.& P.c. legitur ὃ: nihil huc faciens.

P.771, v.9, malet fortaſſe aliquis ἀπαντώμενοι. ſed ἐπανιστάμενοι ſincera eſt ſcriptura, id eſt *inſurgentes aduerſus viatores*, ſeu adorientes, ἐπιτιθέμενοι. V.37, pro ἰκανῶς L.& P. habent ἀκρῶς: parum ad rem.

P.772, v.5, incluſum relatiuum ὃς, abeſt a L.& P.c. V.7, modi enallage in εἶη & προσῆκε, alibi quoque eodem modo vſurpata eſt.

P.773, v.9, incluſus articulus τοῖς, abeſt a P.c.

P.774, v.20, poſt ἀπελθὼν deeſt τινὰ διατρίβη, vel ſimile quidpiam. V.37, in illis, ὁ δὲ, χαλαίτερον ἀπιὼν, ἐφθασεν ἤδη πεσοῦσαν τὴν κεφαλήν, hypallage eſt. ſenſus enim eſt, τὸ δὲ, χαλαίτερον ἀπιόντα, ἔφθασεν ἤδη πεσοῦσα ἡ κεφαλή: *quem lentius profectum, præuenit capitis amputatio*, i. qui cum lentius proficiſceretur, caput Proclo amputatum fuit antequam ille adueniſſet.

P.775, v.17, incluſa πρὸς abeſt a P.c. ac facile abeſſe poteſt. V.27, P. προτεῖναι: vitio ambiguo. nam vel προτεῖναι legendum, vel προτεῖνας.

P.776, v.20, pro τεινάσας rectius fortaſſe legemus ἐκτεινάσας, vel προτείνας, vt v.11. Sic v.43. pro ἡμᾶς non abſurde reponi poteſt ἀσεβεῖς.

P.777, v.11, incluſa ὃ, abeſt a P c. V.13, poſt τῇ βασιλείᾳ deſideratur ἐκεῖνο, vel ſimile relatiuum. V.28, L.& P. ἀδελφῆς, *ſororis.* ſed ἀδελφοῦ cum Leoncl. legendum eſſe, docent ſequentia, 782, 17. V.40, fortaſſe rectius κατειλημμένον, præter. perf.

P.778, v.8, maior erit temporum congruentia

ſi legamus καθίσαι. Sic v. 37 pro κάκείνου rectius legemus πάντων.

P.779, v.3, neſcio an rectius ἐπίχε: vt gladio incubuiſſe intelligatur. alioqui erit quędam hypallage. V.12, L.c. margo, λόγοις προσέχει: vt infra in Suidæ collect. 882, 6.

P.780, v.1, titulus a P.c. abeſt, & pro eo poſita hæc; τέλος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου. V.21, ὥστε abeſt a L. & P.c. V.22, L.c. margo ἀπαλῶς. V.30, τοῦ δήμου additum e P.c. V.32, L. & P. cum præpoſ. πλὴν ὅτι πόνου ἔννοιαν. V.41, pro Ἀρκαδίῳ & ἰδίας, L. & P. habent Θεοδοσίῳ & ἰδίας: cōtra hiſtoriæ fidē.

P.781, v.2, articulus τὸ additus e P.c. itemquę mox ἀρχεῖον v.4. V.31, Leoncl. mauult συμπαραστρεφόμενοι.

P.782, v.5, poſt ἀγαθοὶ deeſt νομίζονται, vel ſimile quodpiam participium. V.22, pro πολεμικώτατον aptius fortaſſe legemus πολέμοις ἁρμόδιον, *bellis aptū*: vel ſaltem πολεμικοί. V.32, P. καταλῦσαι, vitio ambiguo.

P.783, v.2, incluſa &, abeſt a P.c.

P.784, v.1, particula εἶεν forſan e tertio verſu huc irrepſit; vt nō infrequentes ſunt eiusmodi traiectiones. V.14, cum κατασείσαντος ſubauditur τοῦ Θεοῦ, vt in impersonalib. ἀστράπτει, βροντᾷ, ὕει, & ſimilib.

P.785, v.41, L.c. margo, αὐτῶν pro ſing. αὐτοῦ.

P.786, v.6, vſitatius l. αὐτῷ τις λόγος. V.10, in iſto comm. ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ſubaud. χρόνον, vt infra 788, 4. V.36, incluſum εἰς additum e P.c.

P.787, v.23, incl. οἱ additum e P. V.32, Leoncl. mauult χρήματα προσιδοῦσαι.

P.788, v.7, rectius diuiſe ἐπεὶ δὴ. Sic v.14, pro τὰ aptius legemus τε: vt nō feratur ad præced. ſubſt. Σπλάγχνα, ſed ad ſequens πράγματα.

P.789, v.16, adiect. πρεσβυτέρῳ abeſt a P.c. V.18, pro δυνάμενος ſententia duo requirere videtur, δυναμένοις θεραπευόμενος. V.32, ante ἐν ὀλίγῳ deſideratur copula &, vel τε poſt eas ipſas voces. Seq.v. & ἄγους retineri poteſt, & ἄγων pro eo ſubſtitui.

P.790, v.39, hypallage quædam eſt. nam vt cum præcedentibus (v.15) congruat ſtructura, legendum, ὅσα πρὸς Τριβιγίλδον αὐτοῦ συνέκειτο. Seq. etiam verſu cum præpoſ. legi poteſt ἐνδιέτριβε. niſi eam articulo præponere, aut cum eodem ſubaudire malis.

P.791, v.8, προσεποιεῖτο interpretis ſcriptura eſt: in m.ſ. libris corrupte legitur ὅπως εἰπεῖν. Ab eisdem abeſt γνώμην v.17: & ὅτι a P.c. V.27, pro ἔτυχε requiritur potius compoſ. ἐνέτυχε vel περιέτυχε.

P.792, v.24, pro τὴν πρότερον pag. ſeq. v.9 legitur τὸν πρότερον.

P.793, v.2, incluſa & in P. expuncta eſt, & forſan in articulum τοῦ mutanda. V.34, malim ὁ βασιλεὺς, cum articulo, vt mox v.37. vulgatæ tamen lectioni aliquo modo patrocinatur quod Apollonius Grammaticus ſcribit 90, 13, 27, βασιλεὺς, cum de præſentis temporis rege dicitur, proprii nominis ſtructuram imitari. V.42, L. & P. ὑγιαλῶς: perperam. Lat.t.v.24, ad verbum Gr. ſon. *& tempore ferretur eius appellatio*: quod ſic etiam poteſt accipi, *& vna cum tempore nomen eius ad poſteritatem propagaretur*: quia ſc. annalibus & ceteris antiquitatum monumentis inſcribi ſolebant conſulum nomina.

P.794, v.20, L. & P. καὶ ὑπ' αὐτῶν πιεζομένους: vitio ambiguo. tu ſi αὐτῶν nolis, αὐτοῦ reponere poteris, vt cum alibi, tum infra 795, 14. Contra, v.29, pro αὐτοῦ legendum potius αὐτῶν, vel αὐτοῖς. V.41, ὁσίας Εὐφημίας μαρτύριον, ſi Zoſimi verba ſunt, e Chriſtianorum, non ex ipſius ſententia ſunt prolata.

P.795, v.29, numerale τεσσαράκοντα, XL, veri fidem excedere nō immerito fortaſſe videatur. V.44, diſtingui poteſt etiam poſt παρὰ τοῦ προειρημένου.

P.796, v.2, ante τῆς ἔνδον, deſideratur ἀπὸ, πρὸς, vel ſimilis præpoſitio. Seq. v. pro πλὴν ſenſus requirit πλείους, aut πλέον, ſeu Attice πλεῖν. V.5, pro ταύτης P.c. habet ταύτῃ, i. *ea ratione, eo pacto.* V.34, κατὰ Γαΐνου, ſi actiue accipiatur, ferri poteſt, vt apud Latinos, *bellum Pyrrhi*; alioqui paſſiua ſignif. legendū foret κατὰ Γαΐνου, *aduerſus Gainem.* Incluſa, v.36, addita e P.c. V.44, malim cum articulo τὴν μάχην.

P.797, v.17, incluſum μέχρι ἕως abeſt a m.ſ. libris: itemque articulus τὸ v.43.

P.798, v.5, fortaſſe conuenientius ἐπιπλέοντας: vt ad vectores, non ad ratium tigna, feratur hoc vocabulum. V.28, mutilatus eſſe videtur locus. ſi tamen pro δὴ reponatur μὲν, aliquo modo ſtructura cohærere poterit.

P.799, v.6, τε poſt πολλοὶ vel expungi poterit, vt otioſa; vel in τοῖς cōuerti. niſi forte comma quodpiam hic omiſſum eſt. V.15, ante ἄγους deſideratur articulus οἱ: aut ἄγοι pro eo reponendum. V.20, in P.c. vacant tantum duo verſus cum dimidio: plura tamē hic deeſſe, ſatis eſt perſpicuum. Ac λίαν quidem v.27, videtur eſſe finale fragmentum nominis Θετταλία vel Ἰταλία: an autem ſermo hic ſit de iis qui Gainis in gratiā exſilio mulctati ſupra memorantur 795, 8, non perinde certum eſt.

P.800, v.10, incluſa &, abeſt ab L. & P. Seq.v. poſt ἀναγκαίας Leonclauius inferendum cenſet ὠφελίμους, ἐπιτηδείους, vel ſimile quid. Sed auctor fortaſſe ἀναγκαίαν ſcripſit: vt ſignif. *neque ad bellum neque ad alium quempiam vſum reſp. neceſſariis.* V.14, pro πάντων in L.c. margine repoſitū πάντας. Fortaſſe ambobus illis coniunctis legendum, πάντας πάντων πανταχοῦ καθαιροῦντες: vt πανταχοῦ vſurpatū ſit pro ἀνδρείως, γενναίως, & geminatione iſta quæſita ſententię intēſio.

P.801, v.29, poſt ἄξιον ὂν, P.c. habet προσήκει: quod præcedētis ἄξιον gloſſema quoddam eſt. aut retento iſto verbo, pro antecedenti ἄξιον reponendum eſt ἀξίαν. vt ſenſus ſit; *porro miraculi cuiusdā quod tunc accidit, dignitatem* (ſeu *maieſtatem*) *ſilentio præterire haud conuenit.* V.34, vſitatius & rectius τῇ Λυδῷ, fœm. gen.

P.802, v.7, pro ἐγίνοντο ſententia requirit εἶχοντο. V.9, pro πλῆθος non minus apte legeris ἔθνος. V.29, pro participio πεποιημένος, ſtructuræ lex poſtulat verbum ἐποιήσατο. V.38, incluſa, abſunt a L. & P.c. Interpres ea ex hiſtoriæ ſenſu addidit. V.41, ſingulare relatiuum ἣν, reſpicit generale χώραν. alioqui plurali num. legendum eſſet ἅς. V.43, pro ἀνίμενοι L. & P. corrupte habent ἀνίμεοι.

P.803, v.11, maſcul. ἀπηγοιμένων non reſpicit fœmin. πόλεων, ſed intellectum πάντων: per ſyntheſin metonymicam: vt ſupra 141, 18, & alibi. alioqui dicendum fuiſſet ἀπηγομένων. V.14, L. & P. Λιβυστικῆς pro Αἰγυπτιακῆς: errore manifeſto. V.19, pro Ἱερὸν Leoncl. legit Ἄρειον. V.34, κατὰ τὸ βασ. Μάρκον recte legi, (non κατὰ) docent in Veri & Caſſii vita Capitolinus & Gallicanus 151, 49: 153, 10. V.41, congruentius φυγὴν & διαδρασοῦσαν, accuſ. caſu.

P.804, v.13, poſt Σπλάγχνον deſideratur ἐν ἰδίαις, ἐν ἡμέραις, vel ſimile quidpiam. V.19, poſt τῶν Leoncl. ſupplet νομίζοντα.

P.806, v.6, rectius ἅμα τοῦ διαλλάξαι, dandi caſu. V.19, cōgruentius ἐπιλάβοι, opt. verbi modo. V.44, poſt

poſt φήμας δὲ inſerendus fortaſſe articulus τῆς.

P. 808, v. 1, pro ὅτι L. c. habet ἐν τῷ: rectius οὖν τῷ, ſubaudito cum articulo ſubſtantiuo εἶδος.

P. 810, v. 10, L. & P. σκελὼ pro σελήνῃ, perperam. V. 30, pro τὰ πρότερα L. & P. habent τὰ δεύτερα, præpoſtere. V. 40, compar. μακρότερος poſitum pro ſuperl. μήκιστος.

P. 811, v. 24, pro τούτου L. & P. hab. τούτων: rectius τούτῳ, datiuo caſu, vt v. 22. V. 39, P. τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἀρχῆς. ſed congruentior datiuus caſus, ſiue ſingulari, ſiue plurali numero.

P. 812, v. 4, L. c. ἐν τούτῳ συνέβη. minus vſitate. V. 20, congruentius θάνατον, ſing. num.

P. 813, v. 23, rectius cum articulo ὁ βασιλεὺς, vt v. 30. ἔργον autem pro τέλος alibi quoque in huiusmodi loq. gen. vſurpatur a Zoſ. V. 37, poſt στρατιωτῶν Leoncl. ſupplet ἡγούμενοι. V. 44, L. c. margo ἐμπορία.

P. 814, v. 36, poſt προςτάξαι ſubaud. λέγεται, aut aliud verbum conſimile.

P. 815, v. 11, L. c. ἀπελάσαι pro θάπτεσθαι. quod etſi pro *incendi ac cremari* poteſt accipi; verius tamen eſſe θάπτεσθαι, (quod habet c. P.) perſpicitur e ſeq. V. 35, fortaſſe ſing. numero legendum, ἐν πρεσβείᾳ τῶν ταχέων: vt parentheſis hæc non ad antecedens, ſed ad ſequens cōma feratur; hoc ſenſu; *notariis principis (quem tribunum vocant) aliquando præpoſitus.* erat enim notariorū vt ſchola, ita etiam tribunus, ſcholæ illi præpoſitus. ὕπαρχον ſiquis ibidem pro vrbano præfecto accipere malit, in Lat. textu, v. 39, legere poterit, *præfecturaque dignitate ornatus.* Seq. tamen pag. v. 22, Pompeianus præf. vrbis dicitur, idemq; non ὕπαρχος, ſed τῆς πόλεως ὕπαρχος nominatur.

P. 816, v. 26, pro εὐχῇ L. & P. hab. ἀρχῇ: nihil ad rem. V. 29, pro ἔπεμπε Leoncl. legit ἐποίει, *fecit.* poſſet etiam ἔπραξε legi; vt mox v. 38 & 40. V. 35, L. & P. ἀπαντήσαντες: fortaſſe rectius, ἀπὸ συνέσεως.

P. 817, v. 27, L. & P. ὅσα διὰ τὸ θαρρεῖν: & mox 29, τί pro τοῦτο: & rurſum 34, χρήματα pro χρημάτων: corruptione manifeſta.

P. 818, v. 9, Leoncl. legit συνειλεγμένοι, nom. caſu: & mox ἀλώμενοι, *palantes, vagantes.*

P. 819, v. 6, pro εἰδὼς L. & P. perperam habent ἰδεῖν. V. 20, incluſa ὡς, abeſt ab eiſdem c. V. 27, Leoncl. l. τῶν δεδημευμένων διὰ τὴν Στ. εἰκόνα. propius ad corrupta veſtigia hæc accedit lectio; τῶν δεδεμένων διὰ τὴν Στ. γνῶσιν, *eorum qui ob St. notitiam vincti erant.* V. 42, incluſa, e P. c. addita, non probantur Leonclauio.

P. 820, v. 28, poſt τὸ δημόσιον P. c. habet γεγονέναι: quod etſi corruptum eſt, bonæ tamen lectioni aliquam præbet materiam, quæ eſt, καὶ τὸ δημόσιον γεγονέναι: eo loquendi genere quo pag. præced. v. 29. In eodem c. δὲ poſt πολλὰ omiſſa, periodus hæc præcedenti annectitur, & v. 30 poſt ἀφελόμενοι clauditur. V. 34, idem P. c. ὀνείδους, dempta principe ſyllaba τε.

P. 821, v. 2, incluſa ὡς locum habere non poteſt; niſi mutatione in ſequentib. facta legamus ὁ νόμος κρατεῖ. V. 5, L. & P. εὔχεσθαι. ſed vel αἰτεῖσθαι legendum, vel αἰτοῦμαι. V. 17, in P. c. ſcriptum διὰ βαρβάρους. quæ compoſitio qui ferri poſſit, non video. V. 25, pro πεισμένος L. c. margo habet προςποιούμενος. ſed πείθεσθαι in ſimulandi ſignif. ſupra quoque vſurpatum & a Zoſimo & ab Dione. V. 28, congruentius cū Leoncl. legemus δομεστίκων, *domeſticorū*; vt ſupra 812, 39. V. 43, L. & P. τῆς μετὰ δοκιμασίαν: corrupte.

P. 822, v. 16, pro Βιττινίας haud ſcio an rectius legerimus Παιονίας, *Pannonias.*

P. 823, v. 3, L. & P. ἀφεῖναι: perperam. V. 32, fortaſſe rectius τύχοιεν, opt. verbi modo.

P. 824, v. 8, L. & P. περὶ Κωνσταντ. præpoſtere. Ab eiſdem abeſt incluſa ὡς v. 14. V. 18, L. & P. Κωνσταντίνον: perperam; vt patet e præced. V. 21, iidem l. στρατιώτας pro στρατεύματι, vitiato & nomine, & nominis accidentibus. V. 39, iidem αἰεὶ pro κάτω, errore manifeſto.

P. 825, v. 11, pro δὲ rectius leg. τε. V. 25, P. c. Κωνσταντία, Ποντικῇ, ſingul. numero: & mox plur. μαρτύρια. V. 33, ante ὥρας deſideratur præpoſitio εἰς.

P. 826, v. 9, pro αὐτοῦ fortaſſe legendum αὐτοῦ, ibid. V. 18, incluſa ἐν, abeſt a m. ſs. Seq. v. pro συναγείροντα forſan diuiſe legendum συναγείροντα τινα. V. 32, pro τε P. c. habet δέ. V. 35, P. c. ſing. num. τὴν Ἰβηρίαν, vt mox v. 46. atque ita hac ipſa pag. legitur τὰ τῆς Ἰβηρίας, ὅτι τὴν Ἰβηρίαν, εἰς τὴν Ἰβηρίαν.

P. 827, v. 3, conuenientius καθ' ἑαυτὸν, vel καθ' ἑαυτοὺς: cuius locutionis expoſitio eſt v. 10. Seq. etiam v. aptius ὑπακούοντα. V. 8, P. c. μεμνησμένος maſc. genere: per ſyllepſin ſiue ſyntheſin. V. 11, L. & P. καθίστασθαι, perperā. V. 46, rectius τὴν τε γῆν.

P. 828, v. 6, legi poteſt etiam ὑπ' αὐτῷ ἡμῖν: & v. 9, τῶν πάντων, i. πάντων τῶν πολιτῶν. V. 17, L. & P. παραγενέσθαι, temp. aor. V. 29, aptius καθεσταμένος, temp. præt. V. 30, incluſum ἐφ', abeſt a L. & P. c. V. 32, fortaſſe leg. διὸ εἰς οἴκησιν, coniunctione in præpoſitionem verſa. Ibidem mox L. & P. accuſ. caſu habent πρὸς τὸ, parum congruenter. V. 40, pro μυριάδες Leoncl. mauult χιλιάδες. & aſtipulari videtur locus ſimilis in ſuperioribus 819, 12. Seq. v. manuſcripti l. habēt ποσάρων: quod ferri nequit, niſi eodem caſu legatur μυριάδων, ſeu χιλιάδων. Ibidem pro δὲ aptius legemus δή.

P. 829, v. 7, rectius τῆς τῶν ἑσπερίων βασιλείας, vel τῆς ἑσπερίου βασιλείας. V. 14, poſt ὑπηκόων in m. ſs. libris ſequebantur duo hæc commata v. 18, ἀποθνήσκει δὲ πρὸς ὀργὴν Ἀττάλου, καὶ δὴ ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον μετέστησε. quæ tranſpoſita eſſe, recte vidit Leoncl. V. 16, ante βαρβάρους P. c. habet infin. χρῆναι, *oportere*: quod locum habere non poteſt, niſi in præcedentibus expungatur ὡς προςῆκε. V. 17, pro αὐτοῦ L. c. margo habet αὐτῶν. poſſet etiam αὐτοῖς legi. Pro Κώνσταντος iisdem Leoncl. ibidem legit Κωνσταντίνου. V. 33, L. & P. ἐπιβουλεύσειν, vitiato & modo & tempore. V. 45, fortaſſe rectius συναναστήσειν, fut. tem.

P. 830, v. 13, L. & P. εἰσφρήσασθαι, tempore aor. V. 43, P. Κώνστ, ſine ſubſcripto, lineola ſuperimpoſita: quæ fortaſſe partim proprii, partim abbreuiati nominis eſt index. cū enim ſupra fere ſemper huic nomini periſſoſyllabam flexionem tribuerit, fortaſſis etiam hic Κώνσταντι ſcripſit. alioqui Dorica hic eſſet flexio pro communi.

P. 831, v. 15, Photii etiā tempore hic deſiiſſe Zoſimi exemplaria, patet e iudicio eius de Zoſimo ſupra, 632, 13. vt dubium ſit morte auctoris, an temporum iniuria ſuppreſſa ſit hiſtoriæ continuatio.

IN IVLIANI CÆSARES.

Carolus Cantoclarus lectori S.

TOT tantiſque mendis ſcatebat hic liber, ſtudioſe lector, vt mirum nemini videri debeat, ſi in prima editione nonnulla ſint, quæ tu fortaſſe non probes. Quatuor omnino in manus meas exemplaria venerunt. Quorum primum cuiusdam

amici mei beneficio, quem hic nominatim certis de cauſis appellare non libet, habui. Alterum, vir optimus & veterum auctorum ſtudioſiſſimus Petrus Daniel mihi commodauit. Tertium vero, Petrus Pithœus Iuriſconſultus doctiſſimus, & in reſtituendis antiquis auctoribus felix & ingenioſus, mutuo dedit. Quartum, ceteris ſane non emendatius, nactus ſum ex illuſtriſſimæ heroinæ Catharinæ Mediceæ reginæ, tot potentiſſimorum regum genitricis, bibliotheca. Neque vero exemplaribus iſtis tantum confidi, vt non quamplurima immutarim, quæ vel ſententiæ, vel Græci ſermonis ratio non ferebat. Quod tamen parce & modice, nec niſi neceſſario, feci. Sed nec iudicio meo contentus, in conſilium aſciui Renatum Marchalum Boiſmoræum, virum vtriusque linguæ peritiſſimum, mihique a multis annis amiciſſimum; qui multos locos deprauatos reſtituit, & in aliis etiam reſtituendis me adiuuit, & confirmauit. Quorum omniũ rationem reddere, & quædam obſcuriora, quę hoc libro continentur, paucis explicare libuit. Tu vero operam noſtram æqui bonique conſule. Vale.

[Vncis quæ incluſa ſunt in his Notationibus, a Sylburgio ſunt inſerta. quæ a non alio quam publicæ vtilitatis adiuuandæ ſtudio profecta eſſe æquus lector intelligat. Meminit porro huius libelli etiam Socrates in Hiſtoria eccleſiaſtica; lib. 3, c. 1: his verbis; γράφει δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰουλιανὸς πλεονάζων ἐν ἑαυτῷ τὸ φιλόδοξον, πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλέας ἐκωμῴδησεν ἐν τῷ λόγῳ ὃν ἐπέγραψε Καίσαρας. & rurſum, cap. 23, Ἰουλιανὸς γὰρ τὸ βιβλίον γράψας εἰς τοὺς Καίσαρας ἐλέγξειν, πάντας μωμησάμενος τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλέας, οὐδὲ τοῦ φιλοσόφου Μάρκου φεισάμενος. Et Zonaras tomo tertio, in hiſtoria Conſtantini; ὅθεν ὁ βέβηλος Ἰουλιανὸς ἐν τῷ περὶ τῶν Καισάρων λόγῳ αὐτοῦ, ἀπεικονίζων ὡς πρὸς [illegible] βασιλέα, διὰ τὸ πολυδάπανον, πλεῖστα τοῦ Ἑρμοῦ [illegible], καί τι ἂν εἴη γνώρισμα βασιλέως ἀγαθοῦ [illegible] · κἀκεῖνον πρὸς τὸ ἐρώτημα λέγοντα, Πολλὰ κτησάμενον χαρίσασθαι τοῖς αὐτοῦ [illegible] [illegible]. Meminit & Suidas in collectaneis ſupra 876, 42: vt idē Cantoclarus adnotauit. Zoſimum quoque aliquot in locis Iulianum eſſe ſecutum, ſupra ſemel & iterum notauimus; & plenius perſpicient quibus vtrumque conferre libuerit.]

P. 832, v. 3, Totum hoc principium in omnibus exemplaribus erat perturbatum: nec interlocutorum perſonæ vlla diſtinctione notatæ. Nos, vt eſt, reſtituimus. V. 9, παίζειν τὰ σπουδαιότατα, Boiſmoræus ita interpretatur, res ſerias ludos facere; vt & illud Luciani, ἡ δὲ τύχη παίζει τὰ τῶν ἀνθρώπων, fortuna ludos facit hominum res. V. 10, in exemplaribus Pithœi deeſt τῆς ψυχῆς. V. 12, ἀλλ' ἐμοὶ οὐ [illegible] τὸ χρῆμα, mea ratio abhorret ab hac ratione; ſcilicet, otium, quod datur, nolo terere in rebus ridiculis. Nec enim reiicit honeſtam animi remiſſionem, aut relaxationem; ſed eos reprehendit, qui putant animi remiſſionem verſari in aliis deridendis, aut riſu commouendo, atque huiuſmodi nugis agendis: a quibus ſe maxime alienum eſſe dicit. ſcilicet Ciceronis illud probat; Itaque cum ſumus neceſſariis negotiis curiſque vacui, tum auemus aliquid videre, audire, addiſcere; cognitionemque rerum aut occultarum, aut admirabilium, ad bene beateque viuendum neceſſariam ducimus. Ceterum hic in quibuſdam codicibus legitur, ἀλλ' ἐμοὶ [illegible] τὸ χρῆμα. [In vulg. lectione pro ἐμοὶ δὲ rectius forſitan legemus ἐμοὶ γε. deinde [illegible] pro futuro etiam poteſt accipi; hoc ſenſu, At mihi quidem certe non huc, medium eſſe res videtur; ſeu, non hunc habitura exitum, non hac ſucceſſura via. V. 19, pro πῇ γε poteſt etiam οὕτω legi.] V. 23, in priori editione legi, ἀλλ' ἐγὼ δὲ πλάσμα λέγω Ἑρμοῦ: propterea quod ſermo ex perſona Iuliani haberi debere mihi videbatur. Verum omnium exemplarium conſenſus meam quidem ſententiam inflexit, ſed non omnino immutauit. [Si mihi quoq; meā de hoc loco ſententiā licet dicere, interrogatio iſta, v. 22, Τίς δὲ ὁ μῦθος; amici eſſe videtur: & in ſequentibus reſponſio Iuliani, Οὐ τῶν παλαιῶν τις, ὁποίους Αἴσωπος ἐποίησεν· ἀλλ' εἰ τι πλάσμα λέγεις Ἑρμοῦ. itidemq; in Lat. textu, AM. Sed quænam hæc & vnde petita erit fabula? IVL. Non veterum aliqua, cuiuſmodi ab Æſopo ſunt cõficta: ſed ſi quod Mercurii figmentum dicis. (i. ſed, ſi ita nominare lubet, Mercurii figmentum) ex illo enim quæ audiui, tibi referam. V. 25, auctor fortaſſe ſcripſit, ἀληθῶς οὕτως ἔχει, vere ſic habet, vere ita eſt.] V. 27, πάνυ γε ἤδη. V. 18, ἀλλ' [illegible]. [V. 37, ſunt qui ſcribant [illegible], hoc ſenſu; vt quæ e diuina fama, ſeu diuino reſponſo, de eo ſic cognouerimus. Reſponſum autem hoc diui Romuli de ſe, refert inter ceteros Florus 381, 29: & ex Floro Iordanes 634, 8. Lat. t. v. 47, Gr. ſon. Cæſares cœnare viſum eſt.]

[P. 833, v. 6, articulus τὸ abeſt a vulg. exempl. Seq. v. q. c. [illegible], corrupte. V. 10, forſan conuenientius ἐκ τῶν μεταλλευομένων: vt ſit, e natura eorum quæ de metallis ſolent erui. qua ſignif. ſupra quoque legitur hoc verbum 801, 22.] V. 15, Quid ſi μεῖζον ἢ λέγομεν αὐτό? vt R. M. Boiſmoræus legit: & paulo poſt pro τοῦ θεοῦ, ἀεὶ θεοῦ. Et ſeq. v. [illegible] aut [illegible]. [Vulgata ſcriptura ferri poteſt. ſed v. 17 cadem parum recte habebat ἔχει οὕτω, non ſic.] V. 19, q. c. τὸ τῶν θεῶν ἐγένετο. [V. 23, congruentius indicatiue legemus, εἶχεν ἕκαστος, habebat quiſque.] V. 40, q. c. μή τι: [& ſeq. v. congruentius fortaſſe [illegible].] Ibid. in illis, κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι, alluditur ad Homeri verſum, Iliados α, vſurpatum etiam a Domitiano Imperatore in eo libro quem ad amicum quendam de Capillorum cura conſcripſit; teſte Sueton. in Domit. cap. 18. [Lat. t. v. 1, ita l. Gr. Quatuor igitur lecti admodum decori, poſiti erant maximis diis: ac Saturni quidem lectus, erat ex ebeno nitente, inque nigredine ſua ingentem ac diuinum ſplendorem occultante. V. 17, in aureu thronu. V. 19, Dearum autem pulchritudinem neque ille oratione perſequebatur, (maiorem eſſe dicens, quæque mente dumtaxat contemplabilis, auditu aut verbis adiri facile vel commonſtrari haud poſſet) neque vllus, quantumuis laudetur, tanta eſt vocis magnitudine, vt dicendo exprimat magnitudinem pulchritudinis quanta e dearum iſtarum aſpectu relucet.]

P. 834, v. 2, Silenus caluus fingitur. ideo ſimilitudo Cæſaris cum Sileno, ad caluitium referenda eſt, non ad ludentem Silenum. parum enim recte quidam poſt παίζοντος interpungunt, luxata & ſtructura & ſententia. V. 6, rectius γηράσκων, præſ. temp. V. 8, q. c. [illegible], ſing. num. De ſeq. vide Sueton. in Auguſto cap. 29. V. 14, χρυσὸν ἀπέφηνε, aurum obryzum. [V. 15, ὁ Ζηνὸς, ſi auctoris eſt ſcriptura, Attice vſurpatum pro comm. ὦ Ζηνόν.] V. 19, q. c. αὐτὸν pro αὐτοῖς: & ſeq. v. [illegible]. V. 22, q. c. [illegible], corrupte: & ſeq. v. [illegible] non male. ac rurſum v. 24, [illegible]. V. 25, qui citatur verſus, Homeri eſt, Iliad. π. Seq. v. rectius αὐτὸς αὐτοῦ [illegible]. V. 28, poſt [illegible] puto tollendam virgulam, & poſt σάτυρος adhibendam; hoc ſenſu; Hic ſenex ſatyrus me perterrefecit. Vocat

enim Tiberium per cõtumeliam ſenem Satyrum, propterea quod, prouecta iam ætate, ſalaciſſimus & impuriſſimus fuerit. Sic enim Suetonius; *In ſiluis quoque ac nemoribus paſſim venereos locos* [ſeu lucos] *commentus eſt, proſtantesque per antra & cauas rupes, ex vtriusque ſexus pube, Paniſcorum & Nympharum habitu: palamque iam & vulgato nomine inſula abutentes Caprineum dictitabant.* V.30, q.c. περιβάλλεσθαι, *vt in medium adferrem, proferrem.* V.32, pro ἐγχάζεσθαι lego ἐγχάσασθαι. Tiberium porro aures amputaſſe grammatico, nuſquam legere memini; & opinor nullo in auctore haberi. Itaque in prima editione ἐγχάσασθαι interpretatus ſum *male mulctaſſe*; deinde τῶν, *hoc nomine*, ſupple κατ', aut διά: hoc ſenſu; Tiberium grammaticũ quendam, quia præmeditata (quæ προεσκεμμένα Græci vocant) locutus fuiſſet, male mulctaſſe. Hiſtoria eſt de Seleuco grammatico apud Suet. in Tib. cap. 56. Sed cum a Græcorum verborũ ſignificatione hæc interpretatio paulo alienior eſſet, ab ea diſceſſi; meque ad eam quæ propius Græca verba adſequeretur, retuli. De hac re tamen lectorem admonendum putaui. Hic locus in omnibus exemplaribus, præterquam in exemplari Pithœi, erat corruptus. V.33, ἄθλιος) Αἶνος. [vide Sueton. cap. 60.] V.40, κολακεύων δῆθεν τὸν Κλαύδιον: Nonnulli hæc cõiungunt cum præcedentibus, & orationem poſt Κλαύδιον puncto claudunt. Tum etiam αὐτὸ τὸ δήμου vertunt *ex perſona populi.* Quæ interpretatio & lectio, meo quidem iudicio, ferri nõ poteſt; quia initium illius comœdiæ, vbi Demoſthenes loquitur, non θῶπας, non adulationem, ſed deplorationem & cõtumeliam aperte continet. Sic enim ille;

> Ἰατταταιὰξ τῶν κακῶν, ἰατταταί·
> Κακῶς Παφλαγόνα τὸν νεώνητον κακόν,
> Αὐταῖσι βουλαῖς ἀπολέσειαν οἱ θεοί.
> Ἐξ οὗ γὰρ εἰσῄρρησεν εἰς τὴν οἰκίαν,
> Πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκέταις.

quaſi dicat; *Heu mala & calamitates! Dii male perdant hũc ſceleratum Paphlagonem recenter emptum. Ex quo enim in domũ malo fato intrauit, ſemper plagas inurit & incutit domeſticis.* Notat Claudium; quod ita addictus fuerit ſuis libertis, vt ſe miniſtrũ eorum, non principem, geſſerit. Sed & fere omnes ex ſua familia, & ſibi affinitate cõiunctos, occidit, Appium & Lucium Silanos; hunc generum, illum conſocerum; Liuias, & Pompeium alterum generum. Atque adeo eum vocat κόμηταν, quia boletorum & eiuſmodi ciborum erat auidiſſimus: Græci ἐδέσματα vocant: quibus οἱ πόνηροι paſcebantur. Vide Ammonium. Quæ vero ſequũtur apud Iulianum, ſpecie ipſa adulationem, ſed reuera mordacem ironiam continent.

P.835, v. 4, μικρὸν δεῖ, ἄπνουν ἢ ἄψυχον. cui lectioni conſentit noſtra verſio: aut μικρὸν δεῖν ταῖας ἄπνουν ἢ ἄψυχον. V.8, q.c. ἀποστρεφόμενοι: & fortaſſe rectius. V.12, συνέστρεχον. V.16, διακρίσεως. Et mox, ὁ ἐξ ὧν] ἐξ ὧν. V.17, q.c. Σέραπιν. Eum alii Iouem; (& ideo hic fortaſſe Iouis frater) alii Nilum, alii Ioſephum, alii Apidem, quaſi σορὸν ἄπιδος, eſſe volunt. Vide Suidam in dictione Σάραπις. Ibid. q c. Βερενικάσιν: & ſeq. v. ἐμπαροινῶν. V.21, τὰ Ἀφροδίτης τὰ πανδήμου: alludit ad id quod Suetonius ait, *Titus cognomine paterno, Amor & delicia generis humani.* V.22, q. κλοιοδέσμων vno verbo, iuxta Phalari ſem *ferreis vinculis vincito, aut ſupplicio affecto.* [Sed ea cõpoſitio eſt valde inſolens.] V.25, χρηματίσαι δικαζέτως: hæc in ſolo Pithœi exemplari reperiuntur, a reliquis abſunt. [Ibid. vſitatius ἰδίᾳ τινι, accuſ. caſu.] V.28, ἀνίσταται] ἀναιδέστατος: & mox φονικός: quod ferri poteſt, ſiue ad id referas quod Domitianus vultu ruboris pleno fuerit, vt apud Sueton. in eius vita cap. 18: ſiue ad id quod ſanguinarius (eo enim verbo vtitur) fuit. V.40, μετὰ Ἀντινόου] μετὰ αὐτοῦ μα. Ceterum nota eſt Antinoi hiſtoria ex Dione in Adriano 356, 17. [Lat. t. v.1, Gr. ſon. *Sed vade, inquit; accerſendos eos cura; &, ſi libet, vxorem quoque Meſſalinam. Sine tu enim hoc tragœdia ſatellitium prope mutum & inanimum eſt.* V.27, *Poſt hos acceſſit ſenex aſp.* V.32, *Eum reueritus Silenus.* V.45, *Eo viſo Silenus, & latere ſimul & audiri cupiens, Tempus nunc domino Iouis, inquit, videre vt ipſi cuſtodiatur Ganymedes.* V.46, *tum cetera, tum & muſicam factitans.* V.50, *a delirio illum & futilitate deſiſtere faciat.*]

P.836, v.3, quod Iulianus inquit, τὸ κύμινον διαπρίειν, Græci vno verbo vocant κυμινοπρίστην, *cumini ſectorem.* Vide Ariſtot. Eth. lib. 4, cap. 1: & Athenæum lib. 7. [V.5 & 7, Verus pro Marco Antonino poſitus: vt alibi quoque adnotaui. V.10, q.c. τὸ δεῖ, ſed dandi caſu τῷ δὲ poſtulat præpoſitio σὺν in ſequenti participio συναπτομένῳ. Gener autem Marci intelligendus Pompeianus: de quo præter Dionem Herodianus meminit 469, 30.] V.17, ἰσχὺς ἢ συνειδότων] ἰσχὺς ἢ πεπομφότων. V.20, χαρίεσιν] ἀνίησιν. V.21, ἀδικῆς] δοκῆς. quæ lectio mihi videtur rectior. Nec enim quiſquam auctorum abſolute Pertinacem conſcium cædis Commodi fuiſſe dicit. Sic enim Capitolinus; *Tunc Pertinax, interficiendi Commodi conſcientiam delatam ſibi ab aliis, non fugit.* Itaque ſi legas δοκῆς, ita interpretator, ὅτι ὅτι γε σχήματι, *ſaltem animo & cogitatione.* [V.22, τῆς ad remotius ἐπιβουλῆς refertur. ſi ad propinquius σχήματι referre malis, legendum fuerit τῷ. Sequenti verſu κολαζόμενος, ſi mendo caret, ſignificabit ἐν τῷ κολάσαι, *in pœnis ſumendis.* Poſſet etiam legi καὶ κολαστικός, *& ad pœnas imponendas pronus.*] V.26, τὰ παιδάρια] κατὰ τὰ παιδάρια, hoc ſenſu; *vt vero Seuerus ſe coniunctius fuit cum filiis.* [rectius, opinor, ἐπὶ τὰ παιδάρια: i. *cum vero etiam filii cum eo intraturi eſſent.* Sic pro ἐντεῦθεν v. 29, aptius legemus ἐντεῦθεν, *exinde.*] Ibid. q.c. φυγὰς μαιφόνος. Nam & exul quoque Macrinus fuit. Sed quod in verſione σοφός verti *cautus*, id quidem ei conuenire poteſt propter eius aſtutiam in celanda nece Caracallæ. Verum verti etiam poteſt *ſapientem.* Nam & doctrinarum ſtudiis floruiſſe dicitur. Sic enim Capitolinus; *Macrinum, libertinum hominem, proſtibulum ſeruilibus officiis occupatum in domo Imperatoria, venali fide, vita ſordida ſub Commodo, a Seuero remotum etiam a miſerrimis officiis, relegatumque in Africam: vbi vt infamiam damnationis tegeret, lectioni operam dediſſe, egiſſe cauſulas, declamaſſe, ius poſtremo dixiſſe.* V.31, q.c. ἐπώνυμος Ἀλέξανδρος: quia etiam *Alexander Seuerus* appellatus eſt. V.37, q. εἰπε τῇ δίκῃ: [ſenſu non malo, *Sed ego (inquit) Iuſtitiæ omnes illos puniendos tradam.*]. Et ſeq. v. μικρολογίαις πάντων, [phraſi parum vſitata. Lat. t. v. 1, Gr. ſ. *Petit hos intrat vir temperans, non in venereis rebus, ſed in reip. adminiſtratione.* Et mox, *Papæ quanta minutiarũ rimatio!* nam ἐμπορόληροι dicuntur qui etiã minutiſſima quæq; ad calculum reuocant, exactiſſimi etiã minutiarum cõputatores ſeu collectores. V.38, *Cum autem & filii cum eo intraturi eſſent, eminus eos Minos prohibuit.* ſeu e longinquo, longo adhuc ſpatio remotos ab hoc conuiuio.]

P. 837, v. 4, Verſus Euripidis ex Phœniſſis. V. 5, ſi velis, ita verte, *Aurũ hic geſt ans deliciatur mere puella*; vt exprimas verbum τρυφᾷ. V. 6, q. οὗτος δὲ ὁ Ζεὺς ἐκεῖνον τὸν ἐκεῖνου φόνος ἐλαβάτιω. Aut, πῶς δ' ὁ Ζεὺς ὅς ἐκεῖνον φόνος ἐζῆν ſine ὁκνῆσαι. V. 15, q. ἦλιος δι, ὁ ἐμοῦ ἄτερ. Aureliani mater erat ſacerdos templi Solis: & magnificum templum extruxit Soli Aurelianus, poſtquam factus eſt Imperator. Vide Vopiſcum in vita Aureliani. V. 20, ἑβδομήκοντα πόλεις ἀνασώσας. At Vopiſcus nõ inſtauraſſe, ſed recepiſſe, in vno loco ſexaginta, in alio ſeptuaginta vrbes: &, ſi Græca dictio ἀνασώσας ferre potuiſſet, *recepit, aut ab hoſtium captiuitate vindicauit*, vertiſſem. [In eodem loco, vt ſtructura ſibi conſtet, ante ἑβδομήκοντα inſerendũ relatiuum ὅς: & ſeq. v. pro οἰκονόμουν reponendum participium οἰκονομήσας.] V. 23, τῆς φονίας: Poſſet hic locus ita verti, Probum ſicarios vel interfectores principum, ſcilicet Taciti & Aureliani, ſupplicio affeciſſe; de qua re vide Zoſimum lib. 1, & Vopiſcum in Probo. Ceterum ad noſtram interpretationem facit, quod idem Vopiſcus ait in Caro, Carum Probi mortem acerrime & conſtantiſſime vindicaſſe. V. 38, ἴσως) ἴσως. [vt ἴσως ἐμοὶ parentheticῶς ſit, *meo quidem iudicio*.] V. 41, præter Græca addidimus, *leuibus nonnunquam miſcere*: quæ tollat qui volet. Deinde ἔτι διαλεγομένων: *cum adhuc illi inter ſe colloquerentur*. [Lat. t. v. 18, ſic etiam reddi Gr. poſſunt, *multa namque iniuſt arum cadium ei mouebantur lites, maleque cauſam defendens, reus agebatur*.]

[P. 838, v. 1, incluſa δὲ, aut irreptitia eſt, aut pleonaſtica. Et ſeq. v. fortaſſe ſcrib. εἰσφρεῖν, i. *inferre ſe, ingerere ſe*.] V. 16, q. c. παιδείας pro παιδείαν. V. 22, al. ἐξαρτᾶ). V. 34 ἐξαρτηθέντες, ſupple ἡ ... al. ... [verſus eſſe poſtremum ... declarat in ſeq. ..., v. 41. & pag. ſeq. v. 15: atque adeo ipſum examẽ quod prolixe deinceps pertexitur.] V. 41, q. ἀπεγνωσμένοι: [vt pag. ſeq. v. 15. Lat. t. v. 43, Gr. ſon. (*num porro hic eſſet cœna apparatus, du quidem nihil deſiderabant; quippe quibus ſuppetunt omnia: ſed Mercurio videbatur de ipſis heroibus ſen diuis fieri periculum. neque ab hoc I.* Et v. vltimo, *cum enim commune de viris periculum facere inſtituerimus, præſtantiore carebimus?*]

P. 839, v. 1, ἐθέμεθα] προθέμεθα. hoc verbum abſolute poſitum, pro κρίσιν προθέμεθα, *iudicium proponimus*, mihi inſolens viſum eſt. Itaq; θέμεθα, quod in duobus exemplaribus inueni, legere malui. V. 4, de Caracalla loquitur. V. 9, πλείω μάχαις] q. c. πτύχαις, a πτύχη. V. 15, λίαν] λίαν: & v. 17, αἰχμηταῖς, in ſubiunctiuo. V. 32, q. ... [Lat. t. v. 10, rectius *ne non bis omnes*. V. 32, *vehementer angi*. V. 37, *qui cum qui plures retulit palmas, ſuperauerit, vno iſto ſuperato, nihilominus etiam illos ſuperaſſe videtur, quos cum ipſo quidem non ſunt collati, ſed ab eo quem ipſe ſuperauit, ſunt deuicti*. V. 47, *puriſſimi luminis*. V. vltimo, *Quibus negantibus*: ad verbum, *Qui cum dixiſſent* NON.]

P. 840, v. 1, q. c. ... [V. 6, pro corrupto ... legendum ..., vel ſimile quid. V. 10, rectius Οὐ μὴν: & v. 14, προάγειν, *producere*.] V. 18, q. c. ἀλλ' ὅπως μὴ νομίζοιτε. [V. 20, pro ... rectius fortaſſe legemus ..., vel etiam ..., exſorbendi & exhauriendi ſignificatione. V. 26, aut ... legendum, aut ..., vt pag. ſeq. v. 4.] V. 27, præconia verſibus fieri ſolita, indicat Lucianus in Ioue Tragœdo, his verbis; ἀποπειρῶμαι φημὶ δεῖν τὸ κήρυγμα μέτροις ἔχειν, καὶ μεγαλοφωνίᾳ, ... ὡς μᾶλλον συνέλθοιεν. Sed præconium quod apud Lucianum eo loco habetur, verſibus hexametris conſtat; hoc vero, verſibus anapæſticis, opinor a variis auctoribus deſumptis, & a Iuliano ad ſuum propoſitum accommodatis: quod Græci παρῳδεῖν dicunt. Nam eſt verſus, ſcilicet Ἐ πολέμοισι δάϊον ἶχος: quem obſeruaui ab Euripide deſumptum. Nec omittendum, pleroſque in ea eſſe opinione, vt hi anapæſti, non quatuor cõſtantes pedibus, ſed duobus legi debeant, hoc modo:

Ἀρχὴ μὲ ἀγῶν	Θέμενοι βιοτῆς,
Ὁ τῶν χαλκεων	Οἷς τ' ἀτηδίης
Ἄθλων ταμίας·	Καιρὰ τὸν ὀρξεῖ,
Καιρὸς δὲ καλεῖ	Καὶ χερσὶ φιλεῖ,
Μηκέτι μέλλειν·	Τίκμαρ βιότου
Ἀλλ' ἀκούοντες	Νενόμισται καλοῦ
Τὰν ἁμετέραν	Τέλος, ἤδη νῦν
Κήρυκα βοὰν	Τ' ἀτιλαυεν ἴχαι
Οἵ τε ... βασιλεῖς,	Τέρματα μέχιον,
Δικαιοσύμιονοι	Δαίτας τε χάριτ τ'
Ἔθνεα πολλά,	Ὄμμασι πολλά,
Καὶ πολέμοισι	Μαλακαῖς τε ...
Δάϊον ἶχος	..., ...
Θήξαντες ἐμοῦ	Λιθοκολλήτοις
Γνώμης τε μέγαν	Περὶ χεῖρας ἄκρας
Πινυτοφροσυνῶν,	Ψελίοις, ...
Ἴτ', ἐς ἀγῶνα	Μακαριστοῦ·
Ἰσως ἐπι κρίσιν·	Νίκης τὸ τέλος
Οἵ τε ...	Ζῶσι ...
Τέλος ὀλβιστος	

[In quibus anapæſtis cum τίκμαρ & τέλος durius copulẽtur, pro τέλος reponi poſſet ἐμὸν, id eſt ... Lat. t. v. 18, Gr. ſon. *dicendi blanditias*. In anapæſtis verſio eſt liberior, clauſulæ ſenſus eſſe videtur; de victoriæ exitu parũ ſolliciti, omni eius cura in deum reiecta.]

[P. 841, v. 7, incluſus articulus τὸ expungendus videtur: & v. 9 pro δὲ aptius legetur δή.] V. 17, ἀπὸ τειχῶν. Sic Dionyſius Halicarnaſſ. lib. 2 Antiquitatum Rom. *Ceterum numerus colonorum miſſorum, magnus a principio, ad paruum redactus eſt; tria milia peditum, trecenti equites*. [V. 19, fort. leg. ἔθνη παλαιά, *gentes priſca*: & ſeq. v. ... δὲ ... V. 31, vulg. l. τῷ Δαρείῳ: corrupto articulo.] V. 32, ἐν τῷ Καρὶ ...] Erat ignobile militum genus; Calones nempe. Vnde prouerbium, *in Care periculum*. V. 35, ...] q. c. ... Seq. v. ... deeſt in vno exempl. [Lat. t. v. 8 rectius *elatiorem ſeu turgidiorem*. V. 40, *Pugnaciſſimas ſane illarum gentium quæ Dario ante paruere, Carum loco Pompeius in exercitu habuit: ex Europeis autem eos qui Aſianos bellum inferentes multoties profligarunt; & horum ipſorum fortiſſimos, Italos, Illyrios, Celtas*.]

P. 842, v. 4, Ἰβήρων] al. Ἑβραίων, aut Ἐδούων: quæ lectio ſatis mihi probatur. Reliqua, quæ ſequuntur, nota ſunt ex Commentariis Iulii Cæſaris, & Plutarcho in Iulio. [V. 22, ὅτι interrogatiue accipiendũ pro τί, vt διότι ſæpe pro διατί. Quamquam fieri etiam potuit vt prior huius vocis ſyllaba ὁ, perperam e præcedentis fine repetita fuerit.] V. 28, χαίρει τὸ ποιεῖν] al. χαίρει ὁ ποιῶν: aut, ἢ ζῶν ... V. 31, τὸ λέγειν ἐξημελήκοτα] al. ἐξημέληκα. Fortaſſe non vult dicere, Cæſarem minime facultate dicendi valuiſſe: (nam & inter oratores ſui temporis eſt habitus, teſte Cicerone in Bruto) ſed, ad dicendum præmeditatum non acceſſiſſe. [Lat. t. v. 1, Gr. ſ. *Idque factum meum fortaſſe admirationem meretur: & hac audentia per ſe ipſa admirationem poſtulat: ſed multo illud maius, me primũ e naui exſcenſionem feciſſe*.

feciſſe. V.22, *Ægyptum dumtaxat aſpectans præteriuit.* V.36, *ego vero vrbes a ciuibus exhauſtas reſtitui.* Græca vox οἰκείων, ambiguum eſt ſignificet ne *a ſuis ciuibus*, an *a meis ciuibus*. Poſteriori expoſitioni fauent quæ de Carthaginis & Corinthi reſtitutione narrantur a Dione ſupra 157,29.]

P. 843, v.6, ἀκροώμενος. ſic & Plutarchus: ſed Suetonius, *animaduerſa Alexandri Magni imagine*; cap.7 in Iulio. [Pro ποτὲ ibidem rectius legemus ποτὲ, *aliquando.*] V.8, μέγ' τοῦτο] al. μέγας ὠνόμασμαι, *Magnus cognomine.* V. 11, ὀνομαστότατον] al. ὀνομαστότατον. V.14, Κράσσος ὁ Λύκιος] al. Κράσσοι καὶ Λύκιοι: ſcilicet Craſſum & Lucium Gellium innuit. Vide Plutarchum in Craſſo, & Appianum Bell. Ciuil. 1. V. 19, μείονα] al. μείζονα, hoc ſenſu, (vt in prima editione vertimus) *quonam eorum qui ante ipſum fuerunt, maiorem?* V.21, ἢ τῷ περὶ τ Κυρίνου ὄντι] al. ἢ τῷ περὶ κινδύνου. nam κινδύνου, (vt in quodam exemplari legitur) minime mihi ad ſententiam congruere videtur. V.25, ἐπιχάρη: q.c. ἐπιχαρῆ: [minus recte. V.31, poſt λόγους deſideratur κατημένη, vel διάφορος, παραχθεὶς, aut ſimile quid.] Ibid. προσδέοιντο] alias προσδέονται. V.34, ἐν δὲ ἐνδίᾳ] de pugna ad Dyrrachium commiſſa, vt lego, loqui videtur. Ibid. χρηστὸς] χρηστὰς. V.36, ἡττηθεὶς] ſed ſenſus, ita legendo, conſtare (credo) non poteſt. V.38, πείθειν τ πόλεμον, ὑφ' ἧττηται τῇ μάχῃ] in prima verſione ita tranſtulimus, *ſiue, quando oportebat bellum ducere, prœlio congreſſus eſt.* Atque hæc interpretatio magis ſententiæ & hiſtoriæ conuenit, quam Græcorum verborum propriæ ſignificationi. Certum enim eſt ex Appiano & Plutarcho, & reliquis auctoribus, Pompeium non prudentis ducis officio functum, qui pugnandi copiam in Pharſalia Cæſari fecerit; cum Cæſar in his locis eſſet, in quibus penuria rerum neceſſariarum facile opprimi poſſet. V.43, ἐνίδοντο] ἐνίδοντο, aut ἐνέβησαν. [Lat.t. v.14, Gr.ſon. *Triumphum enim de Afris actum, rem haud magnam, celeberrimum fecit conſulū eius temporis ſegnities.* V.26, *ad hunc Romulum aſſidet; quippe cuius vrbem pene collapſam reſtituit.* qua de re viſe Eutrop. 69,23: & 70,11. Et mox, *ſicut in ædificiis ac ſtructuris publico ſumptu factis, accidit vt per alios fundatis & conſummatis, alius magiſtratus pariete paullum dealbato, ſuum inſcribat nomen; ſic illorum nomina alienis factis ſunt inſcripta; ſed--* V. 47, *ſeu quod ſuos regere non potuit; ſeu quod, cum terendum eſſet bellum, pugnam non dutulit, nec victoriam perſecutus eſt; ſua ille c.* qua de re Dio ſupra 151, 3.]

P.844, v.15, πολεμοῦντας] q. πολεμήσοντας. V.18, ἐνίκα ἤκμαζε] ἐνίκα ἐν ἤκμαζε, *afflictis etiam Græcorum opibus*; vt in prima verſione. V.30, παρ' σοῦ] q. παρὰ σοῦ. [Seq. v. poſt πρὸς τούτοις fortaſſe πολεμοῦ deeſſe videbitur alicui. ſed forſan legendum potius πρὸς τούτοις, *præter hos.*] V.34, ὑμνηθέντων] q.c. ὑπομνηθέντων, ὑμεῖς δὲ-- [Lat.t.v.29, Gr.ſon. *hoſtes autem vobis poſtea quibuscumque de cauſſis factos, non citra periculum in dicionem atque obœdientiam veſtram redegiſtis. Si ergo circa ſenectutem (vt recte aliquis dixerit) Græcia, nō vniuerſa illi, ſed paruæ dumtaxat genti, quæ, cum Græca natio floreret, ne nomine quidem nota erat, prope dixerim vix pares fuiſtis ſubiuganda: quid vobis factum fuiſſet, ſi vigente florenteque Græcorum concordia, cum ea natione bellum vobis gerendum fuiſſet?*]

P. 845, v.11, ἔλαχον] q.c. ἔλαχεν: corrupte. Ceterum vide Suetoniū in Auguſto, cap.16. [V.20, rectius ἔχοντι.] V.23, ἑαυτοῦ] q. ἐπ' αὐτοῦ: & ita lego. Quantum ad ea quæ ſequuntur de Athenodoro, vide Plutarchum in Apophthegmatis, Suidam in dictione Ἀθηνόδωρος: Zoſimum lib.1: de Arrio, Plutarchum in Antonio, & eundem Iulianum in epiſtola ad Alexandrinos, quæ & a nobis edita, & in Latinum verſa eſt. V. 34, eadem Suidas, & Zoſimus [731, 23. V.41, rectius βεβλασφημηκότας, inſerto σ. Lat.t.v.8, Gr.ſ. *ſi vero eos vlciſcerer qui aſſiduis ſimultatibus atque offenſionibus, tamquam honorifico ſtudio, belle ſibi placent, nihil me iniuſti facere putant.* V.13, *eique minus æque admēſus eſt, cum ob temporis anguſtiam, tum alioqui ob recordationem ſuperbiæ qua ille aliquādo erga deum vſus fuerat.* qua de re viſe Sueton. 21,16.]

P.846, v.6, πολεμούμενοι] Antonium notat. V. 12, δυνάμενος λέγειν, in omnibus exemplaribus ita legitur: ſed Græce dici δυνάμενος λέγειν vix puto: mallem δεινός. [ferri tamen id loquendi genus ita poteſt, vt mox v. 22, ἐκ λῦ ἔξω τῆ δυνάμεως ῥητορεύειν, *non deſtituebatur dicendi facultate.*] V.14, Σύρας fuit Traiani quæſtor: cuius conſilio rempublicam, & maxime quæ ad togam pertinebāt, adminiſtrabat. Vide Dionem in vita Traiani. V.27, προσβάλλειν] q. προσλαβεῖν. [Ibidem ante ὑπὸ deſideratur articulus τὸ. Nec inepta fuerit hæc membri lectio, μόνος πρὸς τὸ ὑπὸ τ Ἴστρον ἐπολμησα προσβάλλειν ἔθνη: vel, μόνος τοῖς ὑπὸ τ Ι. ἐτ. προσβάλλειν ἔθνεσι. V.30, pro τῷ requiritur potius relatiuū ᾧ] De Zamolxide ibidem vide Suid. in dictione Ζάμολξις & Ω͂ χος. V.32, dubium non eſt legendum οἱ ταῖς ἀποδημίαις ἀποθανόντες, non ἢ: nam alioquin ſenſus conſtare non poteſt; quamuis in omnibus exemplaribus ἢ legatur. [Legi etiā poteſt εἰ, *ſi.* ſed & Parthos, teſte Amm. Marcell. 420,13, ita iuuerunt certamina & bella, vt inter alios omnes beatus fuerit habitus, qui in prœlio fudiſſet animam.] Ibid. ἀποθανόντες] rectius al. ἀποθανόντων. V.36, περὶ πάντων] περὶ προτέρων. [Lat.t. v.9, Gr.ſon. *alii vero, etiam bello petiti, ſe tot.* V.18, *Is vero, licet dicendi facultate pollens, tamen præ ignauia (vt qui maiorem ſcriptionis partem Suræ pro ſe committere ſoleret) reſonans potius quam loquens, dis Geticum & Parthicum tropæum oſtendebat.*]

P.847, v.8, ἐρχόμενον] ita legendum eſt, non ἐρχομένου: q. c. ἰχεμένη. [ἐρχόμενον ferri eo modo poteſt quo ſupra 659, 31. Alioqui etiam ἔρχομαι λέγειν ſignificat *ad dicendum venio ſeu accedo.*] V.18, λέγεθ', & cetera, verſus Euripidis, citatus a Plutarcho in lib. περὶ τ ἀδολεσχίας, & περὶ τ φυγῆς. [V.21, ſtructura conſtabit melius, ſi pro ἀποβλέπων reponamus ἀποβλέπειν. alioqui redditio texto abhinc verſu quærenda fuerit, & quidem cum mutatione πόρρω δεῖ εἶν. V.24, poſt τὸ γῆρας deſideratur ἀδυνατεῖ, vel ſimile quid.] V. 26, φέρε γὰρ ἅπασαν] Pagani Conſtantinum inſectātur, quod ſe ad Chriſtianam religionem contulerit; & tria præcipue illi vitio vertunt, quod ab Ægypto epiſcopo perſuaſus, vt expiationem cædium vxoris & filii conſequeretur, Chriſtianam fidem fuerit amplexus; quod chryſargyron (tributi genus eſt) inſtituerit; & quod imperii opes in luxus profuderit. De his vide Zoſimum lib.1: Euagrium lib. 3, cap.39. Itaque in prima verſione interpretatus ſum φόρους ἐπέταξε, *tributa inſtituerat*; de chryſargyro nimirum locum intelligi volens. Putabat Marſchalus πλεῖν hic ſignificare ἀναλίσκειν, *conſumere*: vt ſit, *tributa conſumpſerat.* ſed vt vulgarem verbi πλεῖν (quod eſt *pendo*) ſignificationem ſequerer, duabus potiſſimū de cauſ-

ſis ſum adductus: primum, propter ὥσπερ, quod actum non perfectum denotat, id eſt *quodammodo.* at chryſargyron inſtituit Conſtantinus, non fere, ſed omnino: eaq; inſtitutio vſque ad Anaſtaſium ſecundum durauit; auctore Euagrio. Deinde certum eſt ex Zoſimo, Conſtantinum barbaros ad ſuum auxilium, & ſuarum partium præſidium acciuiſſe, hiſque ſtipendia toto imperii tempore dediſſe: quod eſt fere illis tributa pendere. V. 28, lege περὶ τὰ αὐτῆς. nam αὐτοῦ ſubſiſtere non poteſt. [tertii αὐτοῦ poterit, ſi aduerbialiter accipiatur pro *iſtic.*] V. 29, αὐτῆς] q. c. αὐτίκα: & ſeq. v. περὶ τῆς νίκης] ſiunt. V. 39, περιζωνθεῖσαν] περιτεθεῖσαν. [Lat. t. v. 11, Gr. ſon. *paradoxis & prodigioſis* (ſeu *portentoſis*) *opinionibus.* V. 17, *ipſi mihi litem pro merito æſtimate*; ſeu, *veſtro arbitratu quod meritus videbor adiudicate.*]

P. 848, v. 3, Ἀδώνιδος κῆποι] ſic Suidas; Adonidis horti conſtabant lactuca & fœniculo, quæ in teſtis ſerebant. Vtuntur prouerbio de rebus immaturis, aut intempeſtiuis & leuibus, non radicatis, non diuturnis, & in ſuperficie tantum hærentibus. Vide Athenæum lib. 4, cap. 8: & Arrian. Epictetum. V. 13, καὶ πάντων αὐτῶν καταβοῶσα] alias καταλαβοῦσα. V. 15, ἔλεγον] ἔλεγον: & mox ἔδοξαν] ἔδοξαν, *decreuerunt.* [V. 26, non minus apte legerimus σοφισμάτων: vt intelligantur captiones ſophiſticæ, quales in diſputationibus interdum adhibentur. Seq. etiam verſu legi poteſt νικᾷ: vt cetera hic verba indicatiue ſunt poſita.] V. 30, τῶν διαλεκτικῶν κοσκίνων] κόσκινον eſt ſpecies τοῦ διαλέγειν. ſed κύκλων fortaſſe legendum. κύκλοι enim ſunt argumentationis dialecticæ genus. [κοσκίνων ſi vera eſt lectio, pro tutaminibus ſeu obiicibus poterit accipi: ſicut videlicet cancelli tuendi gratia ſolent obiici ſeu opponi. V. 41, rectius fortaſſis ἡμῖν, *nobis.*] V. 42, ἰδεῖν] q. c. διδόναι. [Lat. t. v. 20, verti etiam poteſt, *grato in ipſam animo.*]

P. 849, v. 5, Homeri locus qui citatur, eſt Il. χ. V. 7, πῶς σοι γε ἐφίεται] al. ἐφίεσθαι μικροῦ νικρᾶ: [corrupte. Ibidem poſt μικροῦ ſubaudiendum δύναμιν, ἐνδεχόμενον, vel ſimile quid.] Euripidis verſus, qui citantur ibidem, deſumpti ex Andromacha. [in quorum priore concinnius erit metrum, ſi per apoſtrophum legamus καθ' Ἑλλάδ'.] V. 17, στρατηγεῖν] alias στρατεύειν. V. 20, fortaſſe πολεμικὴν δύναμιν, & πολεμικὴν ἐμπειρίαν. [V. 30, pro δὲ malim τι.] V. 36, οὐ τι τυχόντα] nos ἢ τὶ τυχόντα reſtituimus.

P. 850, v. 3, Plutarchus in Apophth. diuerſe a Iuliano hoc refert: ſcilicet Octauianum precatum fuiſſe nepotibus beneuolentiam Pompeii, virtutem Alexandri, & ſuam fortunam. V. 7, q. c. δείγματα: nos δεῖγμα. niſi forte quis δείγματα interpretari velit *imperfecta, impolita,* ſimulacra, opera. Seq. v. κοροπλάθαι] vide Suidam in dictione κοροπλάθοι: & hoc loco etiam nonnulli pro σωτῆρας legunt δεσπότας: ſed prius melius. Deos enim ſalutares & tutelares Cæſares exiſtimabant, vt Iulium, Auguſtum, & reliquos. Tacitus lib. 1 ab exceſſu Auguſti; *Tua Diue Auguſte, cælo recepta mens,* & cet. Quin & reges & principes σωτῆρες dicebantur. Cic. in Verr. 4, *Itaque C. Verrem non ſolum patronum iſtius inſulæ, ſed etiam σωτῆρα inſcriptum vidi Syracuſis.* ſic & Antiochus σωτήρ. quid ſi ironice ἔπαινος intelligas? V. 16, exiſtimo legendum, πῶς ἥττησθε ὑπὸ τῶν ἀγεννεστάτων; *cur igitur ignobiliſſimis vos perturbationibus ſuccubuiſtis? Ille enim-* [Si poſt σὺ addatur καί, non incommoda efficietur ſententia, hæc; *Immo tu etiam a magis degeneribus te vinci paſſus es.*] V. 20, q. c. ἀλλ' ἀπηχοῦν ἔχουσι. D. ita, διὰ τὸ ἐκεῖνον εἶχες χώραν. nonnulli ἔχουσι. Duæ poſtremæ mendoſæ ſunt; prior tolerari poteſt. V. 23, Ariſtoteles lib. 1 Ethic. cap. 10, καὶ τετράγωνος ἄνευ ψόγου: nec adiicit τετυγμένος. Verſus perfectus hic eſt; ἀνὴρ τετράγωνος ἄνευ ψόγου τετυγμένος. Plato in Protagora ſic ait; χερσί τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον. V. 25, q. c. σίβδος. V. 38, ἀναθυμιάσεις] intellige calidas & ſiccas. vide Ariſtot. cap. 5 & 6 lib. 1 μετεωρ. & toto lib. 3 de his agit. V. 40, q. ἀναθυμιώμενος ὀλίγον: & hic punctum addunt. [Lat. t. v. 43, Gr. ſon. *Quidnam ergo tandem comedebas* (*inquit*) *& bibebas, non, vt nos, ambroſiam & nectar, ſed panem & vinum?* V. 47, *e vaporibus exſucto alimento.*]

P. 851, v. 3, q. c. ἰδεῖν ἰδεῖν: & v. 7, τῶν θεῶν. V. 11, locus ex Homero Iliad. ξ. V. 13, itidem locus ex Homero Iliad. ε. V. 15, ἐβεβλήμην pro ἐβεβλήμην reſtituimus. Seq. v. q. c. ἀλλ' ὅσα: & v. 27, ὅσα ἐπιτάττειν. Si ita legas, ἐπιτάττειν interpretandum erit *imperare, & moderari.* hæc lectio diuerſum efficit ſenſum; ſicut & ea quæ ſequuntur, τὰ δὲ πολλῶν γενόμενα. Nam fortaſſe notat eos, qui ſpretis ſuis, ad alienos imperia tranſmiſerunt. [V. 37, congruentius ἐλαύνοντας αὐτήν, accuſ. caſu.] Ibidem m. ſ. κωμῳδίας. [Lat. t. v. 9, aptius fortaſſe, *inſectatur & carpit ea quæ ſ.* Et v. 11, *heroinis* (ſeu *diuis*) *adſer.* V. 45, *ſed dum menſarius eſſe voluiſti, non animaduertiſti te coqui & calamiſtriæ* (ſeu *fucatricis*) *vitam egiſſe.*]

P. 852, [v. 7, καὶ poſt ἠχμώσει expungenda eſt: vel legendum ἠχμώσει καὶ περιστάς, vt mox v. 9.] V. 22, refelluntur hæc a Sozomeno Hiſtor. eccleſ. lib. 3, cap. 5: Euagrio lib. 3, c. 40 & 41: Cyrillo lib. 7 aduerſus Iulianum. [Legendum autem ibi pro εὑρών videtur εὗρεν, *inuenit.* V. 23, fortaſſe rectius προσαγορεύοντα. V. 34, pro λέγων reponendum λέγει: aut cum eo ſubaudiendum ἔφη, vel aliud huiuſmodi verbum. Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *vt & victor gaudeat, & victus non queratur.* V. 23, *peploque variis excultum & ornatum ad Aſotiam deduxit.* Sequentes ſeptem verſus interpres de induſtria videtur prætermiſiſſe: quia religionis Chriſtianæ deriſionem quandam continent. Ne igitur & ipſi lectorem celentur, vt ceteræ quoque futiles veritatis inſectationes, ita fere ſonant; *vbi etiam filium inuenit verſantem, omnibuſque denuntiantem, Quiſquis corruptor, quiſquis homicida, quiſquis piaculo aut ſcelere obſtrictus exſecrando; confidens adito. hunc enim eum ablutum aqua, ilico purum exhibebo: ac, ſi rurſus eiſdem obſtrictus fuerit piaculis, dabo vt, pectus tundens, & caput feriens, iterum purus euadat.* V. 29, *ipſi & filius verbera inſligebant.* V. 34, *agnoſceres.*]

IN OLYMPIODORI
ΕΚΛΟΓΑΣ.

OLYMPIODORI ἐκλογάς, 853, 1, e Photii patriarchæ Bibliotheca excerptas, per Ioannem Optopœum nobis communicauit Franciſcus Pithœus, antiquitatis diligentiſſimus conſeruator. In iis, v. 4 & 5, notabilis eſt articuli epanalepſis; vt etiam v. 14 non abſimilis vſurpata eſt reſumptio. V. 15, pro XL *centenariis* Zoſimus 805, 43, habet *auri quater mille libras.* V. 22, de Rodogaiſo & Gotthis meminit idem Zoſ. 803, 22. Meminit ibidem etiam Olympiodori ipſius, & errorem eius confutat v. 35. V. 29, αὐτὸ referri videtur ad Conſtantinum

ſtantinum, tranſalpinarum prouinciarum Imp. de quo Zoſ. cum alibi, tum 825. 43. V. 33, Μογοντιακὸν lego: quæ inter primæ Germaniæ vrbes numeratur ab Amm. Marcellino & aliis. V. 41, Deſignati vocabulum ſignificare videtur Imperatorem a ſeditioſo exercitu creatum: qua de re viſe Zoſ. 824, 27: 825. 36. Seq. v. rectius ſingulari num. μεθ' οὗ, *cum quo*. Mentio conſulum illorum ſupra in Faſtis pag. 50 & 51: & apud Caſſiod. 626, 5. νεωτερισμὸς autem de conſulatus initione vſurpatum etiam a Zoſ. 818, 14.

P. 854, v. 18, pro ἀξιώμασι poteſt etiam ἀτίμως legi, vel ἀπαξιώσεις. Et v. 23, δαπάνας ἐπιδούς, *erogatis ſumptibus*. V. 35. fortaſſe leg. ἀρύοντο, *haurium*.

P. 855, v. 4, pro ἐπὶ perperam in exemplari erat λίθοι. Seq. v. pro πεπλασμένα ſententia poſtulat πεπλασμένα, vel πεπλασμένα, aut κεκλασμένα. Sic v. 7, ἐπηχεῖται vel ἐπηχεῖται pro corrupto ἐπηχεῖται. V. 18, deeſt aliquid, ſiue μέχρι legamus, ſiue Μέχρι. V. 30, aptius forte περιεσμένα. vt ſit, *in circuitu habuerunt*.

IN SVIDÆ COLLECTANEA.

CÆSARVM vitas e Suidę lexico ante me collegerat, & Græce ac Latine publicarat vir optimus & doctiſſimus, Hermanus Vitekindus. cuius editionis cum exemplar diu inuenire non poſſem, denuo mihi collectio inſtituenda fuit. Quod, Hieronymi Wolfii editione adiutus, ita præſtiti, vt, cum Vitekindi exemplar nanciſci contigiſſet, aliquid acceſſionis a me factum animaduerterim. Grǽcus igitur huius libelli textus, e Suida eſt excerptus: Latinus, Wolfii eſt; iis duntaxat locis exceptis, qui a Wolfio erant prætermiſſi. Ea igitur collectanea vt leuiter percurram, pag. 856, v. 22, melius conſtabit metrum, ſi legamus, λοιπὸν ἄτερ ἐμῶν. V. 43, τί μὴ interrogatiue cum W. accipiendum, aut legendum οὐδὲν ὅ τι μή· quamquam ſententia potius contrarium poſtulare videtur, οὐδ' ἕν τι, *nihil prorſus*. Sequens ſane epicriſis a Dione in Caio refertur 252, 1: & in Nerone, 296, 41. Lat. t. v. 27, oraculum de Chriſto, Vitekindi editio his verſibus expreſſit; *Me puer Hebræus, ſuperum rex, linquere tecta Hac iubet, & Ditis cæcas remeare ſub vmbras. Ergo ſilens aris tu nunc abſcedito noſtris.*

P. 857, v. 5, rectius στρατείαν. locus deſumptus ex Eutropio 107, 1: at ſequens paragraphus de ingenio Tiberii, ex Dione, 222, 36. V. 24, pro αἰτήσαντες ſententia poſtulat ἀπαιτοῦντες, vel εἰσπράττοντες, *exigentes*. Et v. 27 pro βουλεύσαντα Dio 226, 31, habet βουληθέντος τοῦ δήμου. vnde Lat. quoque textus v. 28 legendum fuerit, *vt, cum populus aliquando ſaltatorē libertate donari peteret, votis comp.*

P. 858, v. 5, pro τὸ πάππος hiſtoriæ fides requirit potius τὸ πάππου ſeu προπάππου. nam Germanici filius, Auguſti nepos, Iulii Cæſaris, ad quem hic alludi videtur, pronepos fuit Caius. V. 11, rectius συνειδὼν, vel συνιδών. V. 17, pro Λιβύαν Suetonius Tiberium dicit 67, 22: idem Dio innuit 245, 13. V. 30, rectius ταύτην ſeu τήθην, *auiam*, ex D. 245, 23: & Sueton. 65, 29. Seq. v. leg. ἐπιθυμήσαντα τῆς αὐτοῦ οὐσίας: vel, ἐπιθυμήσαντα τῆς αὐτῆς, vt apud D. 245, 24. V. 38, incluſa verba, addita e D. 245. 44. Lat. t. v. 6, rectius *imitatione pro.iniz.* vt modo dictum eſt. Et mox v. 8, *edilloque in Hieroſolymitanum templum quaſi diuina quadam auctoritate ſancito, Noui Caii fanum id nominari iuſſit.* Zonar. 180, 48, dicit, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν εἰς ἑαυτοῦ ἱερὸν μεθηρμόσατο, ἵνα Διὸς ἐπιφανοῦς νέου χρηματίζῃ Γαΐου. *Hieroſolymitanum templum in ſuum transmutauit fanum, vt ſc. Iouis illuſtris Noui Caii diceretur*; ſeu, *Caii, noui illuſtris Iouis*. V. 20, *ritus cęremoniarum excogitabat*. V. 26, *nam quæ Tiberius* (vel Auguſtus & Tiberius) *longo temp.* V. 29, *Auiam ſuam, bis intemp.*

P. 859, v. 9, rectius ἀνανδρία D. ſupra 258, 2: & Zonar. 181, 58. V. 17, cum ἑάλωκας ſubaudiendum ἦν, *eras*. V. 18, D. 258, 10, ὑφ' ἧς, *a qua*, ſ. timiditate. Lat. t. v. 9, *vt a pueritia morbis pene continuis ac timore educatus*. V. 12, *cum auia & matre*.

P. 860, v. 10, in παροιμίᾳ ellipſis eſt præpoſitionis ἐν. V. 35, pro μόνος aptius legemus μόνος: itemque Lat. t. v. 35, *atque ad ceteras actiones nefarias, etiam impietatis adiunxit piaculum*. V. 40, πηλὸν αἵματι πεφυραμένον Tiberium nominauit Theodorus Gadareus apud Sueton. 54, 14. Ibid. melius conſtabit iambus, ſi contracte legamus καιρός.

P. 861, v. 8, pro Γάλβαν legendum eſſe Ὄθωνα patet e Sueton. & ceteris hiſtoricis. Viſe & Dionem ſupra 323, 46. V. 10, κατὰ ferri poteſt, ſi intelligatur *imperium in ventrem*. alioqui otioſa eſt. Sic v. 22, ἐς τόδε, *in hoc vsque tempus*. V. 40, comma iſtud, ὑφ' ὧν ἤσθετο, ſuperfluum eſt; cum mox ſequatur ἐς αὐτὸν ἀπορριπτόμενα. ſunt autem hæc ex Eutropio deſumpta, vt & ſequentium pars. viſe 110, 10. Lat. t. v. 16, *continenter* ſignif. *continue, iugiter*. V. 23, Gr. ſon. *Hucusque ſane Vitell.*

P. 862, v. 5, pro τὸ πλοῦτον ἐποίει, Dio ſupra 320, 11, liquidius dicit καὶ συναγωγὰς τῶν χρημάτων ἐποιεῖτο, *pecunias & opes congerebat*. V. 27, Wolf. legit ἀφορμάς. V. 38, vltimo paragrapho miſta eſt Titi Veſpaſiani & Titi Quintii Flaminini hiſtoria: de quo Eutrop. ſupra 85, 42, & ſeq. V. 45, forſan μὴ καλοῦντα ἰδεῖν, vel μηδένα καλοῦντα: & mox repon. νεωτ. pro ἀγοραῖος.

P. 863, v. 20, poſt αὐτὸν deſideratur ἢ, τινὰ, aut ſimilis particula. itemque Lat. t. v. 19 leg. *non ſuſtinuit alias ſibi, quæ ex auro argentove, poni ſtatuas; idque in Capitolio*. Et v. 13, *inimicitiis & auaritiæ indulgens, ſi quis alius*. Sunt autem hæc deſumpta ex Eutrop. 121, 38.

P. 864, v. 4, pro ἢ μὴ rectius legemus ἢ μὴν, vt mox v. 16. V. 14, cum ἐκτμηθῆναι ſubaudiendum ποιεῖ, aut verbum ſimile. viſe D. ſupra 357, 4. De μεθυσμοῖς v. 16, dictum ibidem. V. 40, de Traiani mandato, exſtat epiſtola Plinii; vt adnotauit Wolfius. V. 45, Gr. ſon. *eam in pensculos concidit totam*. ſunt enim λαμπάδια eadem fere quæ ἐλλύχνια, linamenta quæ lychnis & vulneribus ceu turundæ ſolent indi. Sunt autem hæc Dionis ſupra 341, 18.

P. 865, v. 13, pro ἐποίει apud D. ſupra 352, 10, legitur ὅ τι ἦν. Sed hæc lectio vt non reiicienda eſt, ita mox v. 15 ante εἰδέναι deſideratur negatiua μὴ, aut affinis μή. V. 17, ἐν τινι προέχοντας etſi non abſurdū habet ſenſum, *alicui ſtudio deditos*: tamē aptius apud D. eſt ἔν τινι προέχοντας, *in aliquo excellentes*: vt mox v. 19, ἔν τινι ὑπεραίροντας. V. 26, concinnius & viſitatius τῆς ἡμέρας συμφερόντων. Seq. autem v. pro πείθειν ſententia poſtulat πείθειν, aut negatiue μὴ πείθειν. V. 32, χρώμενος ferri poteſt, ſi ad ἦν referatur. alioqui congruentius eſſet ἐχρῆτο. legi poteſt etiam χρωμένῳ, ſi referatur ad datiuum αὐτῷ. Sunt

autem hæc Eutropii, 114, 44: ſequentia, Dionis, 353, 14. Lat. t. v. 10, Gr. ſon. *& quædam pedeſtri oratione; nec non & carmine poemata omnis generis reliquit.* V. 22, *Fauorinum Gallum.* oriundus enim fuit Arelate, Galliæ opido.

P. 866, v. 5, locus planè corruptus eſt: integer eſt apud D. 356, 17. Sequentia etiam paulo plenius exponuntur a D. 355, 32: etſi neutro in loco narratio eſt ſatis integra. Wolfius de Sorano hic agi putat, cuius epitaphium, quod e Gerardi Nouiomagi Batauica hiſtoria profert idem Wolfius, quoniam ad hiſtoriæ lucem confert, ſubiungere hic lubet:

Ille ego Pannoniis quondam notiſſimus oris,
Inter mille viros primus fortiſque Batauos:
Hadriano potui qui iudice vaſta profundi
Æquora Danubii cunctis tranare ſub armis;
Emiſſumque arcu, dum pendet in aere telum,
Ac redit, ex alia fixi fregique ſagitta:
Quē neq; Romanus potuit, neq; barbarus vnquã,
Non iaculo miles, non arcu vincere Parthus:
Hic ſitus, hic memori ſaxo mea facta ſacraui.
Viderit anne aliquis poſt me mea facta ſequatur.
Exemplo mihi ſum, primus qui talia feci.

V. 11, ante Στωικιακοῦ deſideratur præpoſ. ὑπὸ. V. 35, pro αὐτὸν ſententia poſtulat ἤδη: & ſeq. v. ὅρους pro αὐδοας. locus eſt Eutropii ſupra 115, 14. quamquam ibi *prouincias* legitur, id eſt ἐπαρχίας: non *limites* ſeu *fines*.

P. 867, v. 4, mutato numero & caſu legendum τοῦ δὲ ἐκουσίου θανάτου. Sequens paragraphus, v. 7, non ad Pium Antoninum, ſed ad Philoſophũ pertinet; vt partim prænomen *Marcus* arguit, partim Dio confirmat, apud quem hæc in Marco leguntur: necnon & Xiphilinus 361, 26; qui ſibi totam pene hiſtoriam apud Dionem intercidiſſe queritur. V. 18, pro ἀλλοτρίαν Dio habet ἄλλην, 373, 10. V. 25, numerorum notatio paulum variat apud D. 373, 15. & γὰρ etſi apud D. ibi recte legitur; hic tamen ob aliam cohærentiam aptior γοῦν. V. 30, D. integrius, ἔν τε τοῖς ἐμπειρικοῖς, ἔν τε τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λόγοις ἀσκηθείς. Lat. t. v. 23, Gr. ſonant; *sic vero qui ſunt, vtendum eſſe ad quam quiq; rem reip. prodeſſe poſſit.*

P. 868, v. 10, congruentius præteritum ἐπέστη: vt apud Eutrop. ſupra 116, 18. V. 34, ὑψόφρονες in meliorem partem accipiẽdum, pro μεγαλόφρονες vel μετριόφρονες: aut negatiue legendum οὐχ ὑψόφρονος, *non elati animo, non ſuperbi.*

P. 869, v. 10, de ἀντιτυράννων dictum ſupra, ad Herod. 483, 14. Præcedentia vero, partim ex eodem Herodiani loco ſunt deſumpta, partim ex Dione 381, 2: & rurſum 383, 44. Lat. t. v. 6, menſium appellationes iſtas confer cum Ælio Lampridio 160, 19.

P. 870, v. 17, cum τῇ πρώτῃ ſubaudiendum πύλῃ, εἰσόδῳ, vel ſimile quid. κάτω autem recentiori conſuetudine vſurpatum pro πρίν. V. 22, pro σοφισταῖς legendum eſſe αὐτοκράτωρ, patet e D. ſupra 411, 38: vnde locus hic petitus eſt. V. 39, rectius μετὰ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰ βασίλεια, *poſt reditum in palatium*; vt apud Herodianum 526, 20. Et v. 42, προέτεινε, *proferebat.* V. 43, οὐ reponendum eſſe pro vulg. τῇ, cum ſtructuræ lex arguit, tum Herodianus confirmat ſupra, 527, 1. V. 45, ſi pro coniunctione καὶ reponas verbum ἦν, *erat*, & πάνυ pro παιδίον capias, ſat bene conſtabit ſententia. Deſumpta vero etiam hæc ex eodem Herodiani loco. Lat. t. v. 17, *in prima*] ſ. porta; vel aliud huiuſmodi. Et mox, *occurrit illi Al. populus*; id eſt, ad ſe purgandum reſpondit.

P. 871, v. 6, pro τῶν ἔργων apud Herod. 547, 7, eſt, τῶν ἔργων συνίστορας, ſeu συνειδότας. alioqui non abſurde quis ſuſpicaretur legendum eſſe ὑπὸ τῶν ἐρινύων, *a furiis.* V. 16, pro λογισμοὺς non minus apte ſcripſeris λέγεσθαι. V. 34, conuenientius συνιστάς, fut. temp. V. 40, incluſus articulus, additus e D. 430, 29. Lat. t. v. 7, Gr. ſon. *nullo amplius ea in re vtebantur diſcrimine.* Et mox, *facinorum conſcientia, & commoratione in vrbe pertaſus.* V. 48, *eruditionis autem* (ſeu doctrinæ) *adeo eſt obl.*

P. 872, v. 2, incluſus articulus τοῖς, additus ex D. 430, 37. V. 4, pro τῇ ibid. 39 datiuo caſu ſcriptum τῷ. rectius cum W. legemus τῷ τε: & mox, προσκυνούμενα, cum apud D. ſit ἐπιλαθόμενα. V. 10, pro Μακρίνος legendum eſſe Καῖσαρος, patet ex ſequentibus, 875, 21. V. 21, pro φωνὴν malet fortaſſe aliquis φύσει, vt infra 877, 20: ſed vulgata lectio exſtat etiam apud Herodianum ſupra 575, 5. V. 29, confuſa eſt Alexandri & Antonini hiſtoria; vt partim ex eo Herodiani loco perſpicitur, partim ex 571, 16. Lat. t. v. 12, Gr. ſic etiam reddi poſſunt; *præter deliciarum ſumptus, faciebat etiam cædes hominũ.* quod Suidas interpretatur, *luxuria velut opſonium adhibebat cæd. h. inſ.* V. 19, *vt frequentiſſime eis dic.* V. 30, prius membrum, de Mamæa verum eſt: ſequentia, verius ad Antoninũ Heliogabalum quam ad Alexandrum pertinent; vt iam ante dictum eſt.

P. 873, v. 2, locus integrior eſt apud Herod. 589, 7. V. 5, poſtremus paragraphus pertinet ad alterum Maximinum, ſiue Maximianum, qui Galerii Maximiani & filius & cæſar fuiſſe perhibetur: cuius etiã Zoſimus & Eutropius ſupra meminere. Aureliani hiſtoria, v. 31, partim ex Iuliani Cæſaribus eſt petita, 837, 11: partim ex Eutropio 123, 3: partim denique ex Zoſ. 659, 10.

P. 874, v. 5, pro εἰ γεγονότων procul dubio cum W. legendum εὖ γεγονότι. V. 21, Macrino hæc ſupra tribuuntur 872, 10: librarii potius, vt videtur, quã Suidæ culpa. V. 24, pro δὲ W. legit δή. Si expuncta iſta coniunctione, & ſequenti verſu mutetur in ὡς, *velut*, membrum hoc cum præcedente periodo coniungi poterit. alioqui plane pendebit ſentẽtia.

P. 875, v. 15, poſt ἰδιώτην μεταλλάξει, deſideratur βίον. Locus deſumptus ex Eutrop. 127, 15, 36. Sic v. 21, paragraphus de Herculio (Maximiano ſc.) exſtat ibidem 28. V. 29, poſt τῷ ἀφανεῖ παντὶ, ſubaudiendum χάριν; vt patet ex Eutrop. 129, 3: & Zoſ. 672, 9. Similis ellipſis ſupra 122, 15.

P. 876, v. 2, conuenientius cum W legemus σταυροειδῶς: ſicut apud Zonaram quoque initio tertii tomi eſt, πῶς αὐτῷ τῶν ἐλπίδων ἰσχὺν, καὶ χαραχθεῖσα ἐν τῷ σταυρῷ, Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γράψεσθαι, ΕΝ ΤΟΥΤΩι ΝΙΚΑ. vt illa σταυροειδὴς γραφὴ talis fuiſſe videatur;

IN	EN
H O C	TOYTΩι
VIN	NI
C E	KA

Panuinius Commentario in Faſtorum lib. 2, aliam crucis formam pingit; nimirum maiuſculũ X cum P idipſum X perpendiculariter interſecante. vt, ſi Zonaram ſequimur, ei chiatæ cruci litteræ oraculi orbiculariter circumpoſitæ intelligãtur. V. 5, ψύχων agnoſcit vterque interpres: quorum alter vertit

[illegible] *fouens*; metaphora contrariæ quidem ſignificationis, ſed conuenienti tamen: Vitekindus, *ſpirans*. ſed non minus aptum fortaſſe ψώχων, *palpans, adulans*. V.25, pro corrupto ἔτη W. legit ἔτη τη', *annos* CCCVIII. Locus de Criſpo, qui ſequitur, deſumptus e Zoſ. 685, 19. V.41, rectius Δαλματίῳ, *Dalmatio*; vt apud Zoſ. 691, 44. Lat. t. v. 8, rectius fortaſſe, *clam tamen multas machinabatur*, ſ. perſecutiones.

P.877, v.15, cum βαρὺ ſubaudiendum τὶς χαλεπός, ex ſequentibus. Sic v. 21, cum [illegible] ſubintelligendum ἦν, *erat*. V.29, pro [illegible] W. legit [illegible], *membrorum*. Lat. t. v. 6, Græca ſic etiam reddi poſſunt, *& paulo ante inclytus etiam ille atque hierophantes* (i. ſacrorum interpres) *Iamblichus dogmata tradidit*. vt μικρῷ πρότερον non referatur ad citatum Iuliani locum, ſed ad Heraclidem Ponticum. V. 30, verti etiam poteſt, *circumquaque procelloſis agitatum verticibus*. Vitekindus his verſib. primum oraculum expreſſit;

Cum tua Perſarum gladio ſub ſceptra cruorem
Vſque Seleuceum dederis; tunc currus in altum
Vndique collucens te ſubuectabit Olympum:
Atque procelloſo rapiere turbine cinctus,
Triſtia mortalis linquens commercia vitæ:
Ætheream ſedem, patriamque redibis in aulam;
Ex qua progreſſus, corp⁹ mortale ſubiſti. Alterum (his,
Iupiter inuiſum diis cæli habitantibus arcem
E tellure genus natum, vt perdidit olim:
Rex Romanorum Iulianus fortiter vrbes
Perſarum, flamma pariter ferroque ſubegit;
Continueque vrbes vicit populoſque frequentes;
Teutonicos etiam vaſtans hoſtiliter agros.

P.878, v.18, Iouianum Niſibin intraſſe negant Zoſimus & Amm. Marcellinus. V.31, pro ἰδίων conuenientius legemus ἐθνῶν: vt ſignif. gentes ac nationes Romano imperio ſubiectas. V.43, ἀνασπᾶσθαι etiam legi poteſt. V.45, verſus ex Il. δ.

P.879, v.1, verſus ex Il. β. V.3, melius fortaſſe conſtabit metrum, ſi legas ἐπὶ Πυθοῖ ἀγορῶν. V. 31, pro αὐτὴν W. legit τὴν ἀρχὴν. Sequens narratio mutilata eſt. ideo e Zonara eam libet tranſcribere: [illegible]. Hinc igitur aliquo modo ſanari poterit locus, ſi poſt [illegible] ita legamus, [illegible]. V.44, legere poſſis etiam [illegible], ex Zoſ. 745, 28. Lat. t. v. 6, ita etiam reddi poſſunt Gr. *Quanta proceritas & profunditas eſt fatuitas!* ſeu, Quantæ proceritatis & profunditatis eſt fatuitas!

P.880, v.3, rectius W. [illegible].

P.881, v.7, vulg. lectionem ſecuta eſt etiam Vitekindi verſio, *tributariosque prauenientis periculo fallos*. malet fortaſſe aliquis, tranſpoſitione facta, πρὸ τῶν λαβόντος κινδύνων, *ante imminens periculum*. V. 8, naufragii quo res Licinii grauiſſime ſunt concuſſæ, meminit etiam Zoſimus 682, 10. V.11, ἀβλαβῆ apte quidem congruit cum ſeq. comm. [illegible]. ad præcedens tamen aduerbium [illegible], melius quadrat ἀβλαβεῖ ſeu ἀβλαβῶς. Seq. v. rectius [illegible], cum præpoſ. V.30, rectius Μάξιμον: itemque in Lat. t. *Maximi*. locus deſumptus e Zoſ. 773, 1. Ex eodem Zoſ. [illegible] accuſ. caſu ſcribendum v.41: & mox ſeq. v. [illegible]. Lat. t. v.9, malim, *naufragio fractum confecit*. V.27, *e palatio expulſa*. V.39, *ſi qua vero vrgeret neceſſitas, quæ ſtatum imperii aliqua ex parte quaſſatura putaretur, fortem*.

P.882, v.1, pro [illegible] reponendum [illegible] ex Zoſ. 773, 23. V. 5, pro [illegible] compoſite apud Zoſ. legitur [illegible], 779, 11. V.40, pro priore [illegible] ſententia poſtulat [illegible], vel ſimile quodpiam verbum. V. 45, W. [illegible], l. [illegible]. Lat. t. v. 2, ſcrib. *palatinorum officiorum magiſtrum*. V. 45, ſi Zonaram ſequimur, legemus, *Quo conſiderato, Pulcheria, fratre defuncto, Marcianum ad imperium arceſſiuit*. itemque in Gr. t. [illegible] Πουλχερία, τὸν Μαρκιανὸν μετῆλθε, [illegible].

P.883, v.10, vel cum W. legemus [illegible]: vel ad vulgatum [illegible], addendum [illegible], aut aliud huiuſmodi verbum. Lat. t. v.7, rectius *duas maximas præfecturas*.

P.884, Lat. t. v. 42, Gr. ſonant, *in eos qui poſſidebant*, i. in opulentos ſeu locupletes, in diuites. Et v. 5, *tunc ſecundum Imperatorem potentiſſimus*.

P.885, v.6, poſt [illegible] deſideratur [illegible], aut alia particula ſimilis. V.8, [illegible] corruptum videtur e ſequenti [illegible]. fortaſſe rectius, [illegible]: vel [illegible]. V.30, fortaſſe legendum [illegible] Βασιλίσκου, *eos qui cum Baſiliſco fecerant*: vel, expuncto articulo, [illegible] Βασιλίσκον, *indicabat poſt Baſiliſcum*. nam Zenonem poſt Baſiliſcum denuo potitum eſſe imperio, docet Zonaras. V.27, forſan leg. Ἀριάδνης τῆς [illegible]. & mox v.32, πρὸ τῆς Ἀριάδνης, *ante Ariadnen*. nam Ariadnen Zenoni ſuperuixiſſe, atque adeo mortem ei conciliaſſe, refert Zonaras. V.37, fortaſſe rectius nom. caſu, [illegible], vel [illegible]. V.45, pro αὐτῶν reponendum [illegible]: vel ſi ipſe articulus poſt αὐτῶν inſerendus. Lat. t. v.12, Gr. ſon. *& per dignitatum gradus prouehebat*. V.28, *Ariadne, poſteriore Z.* Et mox 35, *alterius autem vxoris, quam ante Ariadnen habuit, & Zenonis ipſius, col.*

P.886, v.22, legendum videtur, ἐπιβάντα (ſeu ἐπιβάντα) εἰς ἵππον, *conſcenſo equo*. qua ſignif. alibi ἀναβαίνειν vſurpatur. Sequens commation [illegible] præteriit Wolfius; forſan vt ſuſpectum. ſed [illegible] accipi poteſt pro, *equis ferocientis in morem ex ædibus ſe effundere*. Lat. t. v.36, Gr. ſon. *& iniquis hominibus eos permittendo*.

P.887, Lat. t. v. 20, Gr. vox [illegible] ſonat obiices ſeu obiectamina: vt ſunt fluctibus aliiſque inſultibus obiectæ munitiones. Vitekindus vertit *defenſaculum contra fluctus*.

P.888, v.10, rectius forſan, tranſpoſitis nominibus, [illegible], ſeu [illegible], *ob affixum et Deum incarnatum*. V. 20, W. legit [illegible]: vel, [illegible]. V. 30, pro τι aptius legeris γε. V.33, οἱ, *ſibi*, pleonaſticῶs accipiendum. Lat. t. v.12, Gr. ſon. *ſtationem Perſarum* (id eſt ſtare Perſas) *ſignifi-*

cans: vt patet e ſeq. V. 20, *augetque eam quæ de Imp. Iuſtino inualuerat opinio, grauem admodum eum atque exactum eſſe.* Wolfianæ tamen verſionis ſententia non diſplicet. V. 24, fortaſſis *e cauſidico prætoriano*: vel, *e præfecto prætorii iuridico*: quales ſupra memorantur Papianus, Macrinus, Vlpianus, Vitalianus, 597, 23, 56: 637, 33: 638, 27. V. 33, *legaque diebus plerumque ſingulis alias tollebat, alias ſcribebat, vendens iis qui alterutro iſtorum haberent opus.*

P. 889, v. 7, poſtrema hæc, non ad Byzantinum, ſed ad Romanum Tiberium pertinent, Auguſti ſcilicet & priuignum & ſucceſſorem; vt patet ex Dionis epitome ſupra 234, 9. nec Byzantino Tiberio talem mutationem accidiſſe memorat Zonaras. V. 29, W. videtur πραέπτα legiſſe. ſed retineri etiam πραέπτου genitiuo caſu poteſt, ſi poſt hoc ipſum vocabulum diſtinguatur.

P. 890, v. 45, legi etiam poteſt στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν, vt pag. præced. v. 24 & 33. Sequens comma-tion de Patricio Iſauro, vncis incluſi; quia, quæ ſequuntur, de Leontio narrantur a Zonara 76, 30. Lat. t. v. 37, Gr. Ion. *ac Theodotum quendam, qui monachus in clauſtro fuerat, per Thracias freti partes, publici fiſci rationalem fecit; quem vulgus logothetam generalem nominat.* in Græco enim textu, v. 42, poſt λογοθέτην γενικὸν addendum προσαγορεύει, aut aliud eiuſmodi verbum; vt patet e pag. ſeq. v. 42. Confirmant idem hæc Zonaræ, loco iam citato, καὶ ἕνα δὲ μοναχὸν Θεόδοτον, ἔξαρχον πρὶν ὄντα, γενικὸν ὁ βασιλεὺς προεβάλετο.

P. 891, v. 16, congruentius fortaſſe βιαιωμάτων, gen. caſu. V. 19, rectius προϊσάμενος, *proſtituens.*

P. 892, v. 29, fortaſſe verius Φλαβιν: vt per librarii incuriam μ factum ſit ex ᵤ, quod in vet. lib. m. ſ. paſſim vſurpatur pro β. Sic v. 40, verius fortaſſe σκριμαρίς.

P. 894, catalogi qui ſequuntur, non ſatis accurati ſunt, & paſſim vel a ſeipſis, vel ab aliis ſcriptoribus diſſonant. Exempli gratia, Auitus v. 34, perperam ante Macrinum ponitur. Et mox 36, ὁ μάγος dicitur qui aliis eſt ὁ Μαμαίας, ſ. υἱός. Et rurſum pro Maximino & Gordiano ibidē eſt Μαξιμιανὸς & Γόρδιος, priore perperam producto, poſteriore vitioſe contracto. Annorum vero diſcrepantiam examinent quibus plus eſt otii.

P. 895, v. 32, notam iſtam ὐ, interpretatus ſum ἥμισυ, *ſemis*: quia in Conſtantinopolitanorum Imperatorum catalogo Marcianus imperaſſe dicitur ἔτη ζ, *annos* VII. Et infra 897, 35, vbi Iſacius Angelus imperaſſe dicitur ἔτη η ὐ, Conſtantinopolitanorum Imp. catalogus diſerte habet ἔτη θ, μῆνας ζ: & mox in Alexio Comneno, ἔτη η, μῆνας ς. Alibi alia dimidiati nota viſitur: vt cum in meo Chronico m. ſ. Iulianus apoſtata imperaſſe ſcribitur ἔτη β S. quæ nota in medicorum quoq; libris ea ſignif. ſæpe vſurpatur, vt apud Latinos S.

IN RO-

IN ROMANÆ HISTORIÆ SYNTAGMA GRÆCOLATINVM INDEX VERBORVM ET *formularum notatu digniorum.*

IN hoc Indice priores quiq; numeri, paginas; poſteriores, paginarum verſus deſignant. In quorum notatione licet ſat magnam diligentiam adhibuerim, animaduerti tamen me interdum præcedentem paginam pro ſequenti notauiſſe, aut e decade in decadem tranſiliuiſſe. Quia vero nonnuſquam etiam adnotatiunculas aliquas interſerui, præſertim in ſcripturæ diſcrepantia indicanda, vt compendia, quibus vſus ſum, intelligas, A, Aldinam; B, Baſileenſes Herodiani editiones ſignificat: D, Dionis editionem Stephaneam; F, Fuldenſem Eutropii codicem manuſcriptum: L, Leonclauii exemplar manuſcriptum in Zoſimo; M, Merulæ codicem m.ſ. in Dionis epitome; P, Palatinæ bibliothecæ codicem, partim in hac ipſa Dionis epitome, partim in Zoſimo: Sch. Schotti manuſcriptum librum in Herodiano; St. Stephani vel editionem vel adnotationes indicat: W, Wolfium in Dionis epitome, Walderi editionem in Herodiano: X, Xylandrum; Z, Zonaram denotat. Deriuata primitiuis plerumque ſubiuncta; nonnumquam tamen etiam præpoſita, ſi commoditas requireret. Verborum poſita vt plurimum præſentia, eaque infinitiuo modo: interdum tamen alii etiam modi, & alia tempora pro loci commoditate introducta, præſertim in anomalis. Augmenti etiam raro admodum habita ratio, ſed thematis fere ſemper ſpectata ſeries; niſi vbi notabilis aliqua incideret vſurpatio.

A

Ἀβαύνιον λόφον 64,42: *rectius* Ἀβεντῖνον *Dionyſius & alii, more Latino*
ἀβασίλευτοι ἔμειναν 556,20. ἀβασίλευτος ἦσαν λοιπόν 431,1
ἄβατος ὁδοιπορεία 476,13. ἄβατος αὐτοῖς ἐγένετο 589,42
ἀβίωτον καθίστη τὸν βίον 800,41
ἀβοήθητα ἦν πάντα 650,17
Ἀβείλιος *pro* Αὐρήλιος, *P.c.* 360,11
ἀγαθαῖς ἐλπίσι σωθήσεται 871,34. ἀγαθῇ τύχῃ τῆς τε βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, *quod felix fauſtumque ſit* S.P.Q.R. 339,7. *ſic* 280,23. εἰς ἀγαθόν τι ἀπέβη αὐτοῦ τὰ τῆς εὐτυχίας 363,42. ἀγαθά, *merita* 111,47. ἀγαθοὶ ἄνδρες γένεσθε, *ſtrenui forteſque* 282,19
ἀγάλλειν, *colere, venerari* 329,10. ἀγάλλειν & σεμνύνειν *pro eodē* 225,28,31. ἀγάλλεσθαι ὑμᾶς καὶ ἀρχαῖς 260,31 ἀγάλλεσθαι μέγα ὡς- 317,32. ἀγαλλόμενος ἐπὶ τούτῳ μάλιστα 414,37
ἀγάλματα *deorum*; ἀνδριάντες *hominum* 356,30. ἄγαλμα κολοσσιαῖον 485,15. ἀγάλματα τοῦ στρατοπέδου 544,16. ἄγαλμα στρατιωτικόν 399,4. ἄγαλμα ἐν Ἱεροσολύμοις οὐδέν 141,44
ἀγάμων συστήματα 800,10
τὸ ἄγαν ἐπιθυμίας 743,12
ἀγανακτήσας πρὸς ταῦτα 602,4: ἐπὶ τούτῳ 573,21: τοῖς τοιούτοις 205,3. *ſic* 152,3: 322,11
ἀγαπᾶν ἐραστὴν δυναστείας? 447,38. ἀγαπῶντες τῆς δοθείσης σωτηρίας, *boni conſulentes, ſeu libentibus animis acceptantes* 511,30. *ſic* ἀγαπήσεις εἰ ὡς μάχας λαβεῖν ταῦτα 513,39: & 559,15. ἀγαπῶντες εἰ ἑαυτοὺς περισώσαιεν 651,28
ἀγαπητὸν αὐτοῖς τὸ- 841,15. ἀγαπητῶς, *libenter* 440,12: 506,29. ἀγαπητῶς εἰς τὸ ὕστερον ἀπεσώθη 182,12: 687,29. ἀγαπητῶς ἔχειν ἕκαστον τὰ αὐτοῦ 576,39: 600,15. ἀγαπητῶς τὰ ἑαυτοῦ φυλάξειν 514,40
ἀγάρροον Τίγριν 733,23: *L. & P.* ἀγόρροον, *corrupte.*
ἀγάσθαι, *mirari, pro* θαυμάσαι 715,3. ἀγασθεὶς καὶ θαυμάσας 73,12: 772,16
ἀγγελίας ἐπειγούσας καὶ ἀπορρήτους φέρειν 532,8. ἀγγελιαφόροι στρατ. 443,12: 522,2
ἀγγέλματα κρυπτά 597,33
ἄγγελοι *pro* ἄλλοι 284,16
ἄγειν ἐπὶ τὴν ἀρχήν 590,14. ἄγειν τὴν πολιτείαν, *ger. r.* 139,32. ἄγειν τὸν δῆμον ἐμβριθέστερον 353,33. ἄγειν ἑαυτὸν βασιλικώτερον 107,31. ἄγειν αὐτὸν πρὸ τοῦ Διὸς αὐτοῦ, *præferens* 445,4. ἄγουσιν αὐτὸν ἐξίσου τῇ τοῦ Αὐγούστου πολυτελείᾳ 324,30: & *Zon.* 195,28. ἄγειν ἔτος μβ' 340,16. ἄγειν καὶ φέρειν τὴν Ἀφρ. 154,23. *ſic* 577,6. ἀγόμενον αὐτὸν διὰ τῆς ἀγορᾶς 270,17: *P. & M.* διαγομένου. χαίροντες ἠγάγοντο 749,36. ἤγαγον κατὰ τοὺς νόμους 360,8. ἀγαγέσθαι ταύτην τὴν κόρην, *in matr. duc.* 781,35. ἀγαγέσθαι αὐτοῦ τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον 551,16. *ſic* 641,2. ἀγαγόμενος αὐτῷ γυναῖκα 530,17
ἀγείρειν δύναμιν- 678,44. ἀγείρας δύναμιν πολλὴν 536,31. *idem mox* ἀθροίσας *v.* 34. *ſic* 639,15: & 127,2. ἀγείρειν στρατόν 616,5. ἀγείρας ἀργύριον 388,42. *ſic paſſ.* ἀγειρόμενοι εἰς αὐτὴν ἀπηλλάχθω 689,32. ἀγειρομένην ἐπ' αὐτὸν δύναμιν 476,11. ἀγ[illegible] νέφη 868,40
ἀγεννής, *ignobilis* 254,18
ὡς ἀγεννοῦς τὸ σῶμα 597,29. ἀγεννῆ καὶ ἄνανδρον 555,7. ἀγεννεῖς ἀποκρίσεις 850,28
ἀγεωργήτους χώρας 495,38
τῆς ἱερᾶς ἀγιστείας φυλαττομένης 660,36. τῆς ἱερᾶς ἀγιστείας ἐκκλησία 814,10. τὰ ... ἀγιστείαν 762,21. *ſic* 847,29 ... & ἀγιστεία...
ἀγνοοῦ κεχαρισμένος 269,20
ἀγνώμονι πρὸς τὸ φ. 522,14
ἀγνὼς ὤν, *ignotus* 196,22. ἀγνῶτες τοῦ ἔδους, *ignari* 679,2. ἀγνῶτες ὄντες τούτων 2,38
ἀγνωσία τῆς χρείας 410,19
ἄγνωστος, *ignotus* 761,9
ἱερὰ ἀγορά, *diuorum conciliū* 8,8,23. *ſic* ἀγορὰ θεῶν 852,29. εἰς ἀγορὰν προτεθειμένοι, *in foro propoſ.* 169,42. *ſic* ἐν ἀγορᾷ προτεθῆναι 830,12. ἐν ἀγορᾷ πρώτῳ 167,16. ἀγοραῖς *pro* ἀγυιαῖς 689,35
ἀγοραίοις πράγμασι 599,1. αἱ ἀγοραῖοι διαφοραί 602,2. ἀγοραίῳ στολῇ 269,31. τὸ ἀγοραῖον βῆμα 219,2
ἀγορανομοῦντος αὐτοῦ 198,7
κακῶς ἀγορεύειν προσιόντα 500,38
Ἄγχειον ὄρος 124,27: *Lat. Aureus mons,* Αὔρεον.
ἀγρεύσαντα ἰχθύν 684,24
Ἀγρικόλαος *P.c.* 325,18,22: *Græca compoſitione cum Latina confuſa. Latina enim poſtulat* Ἀγρικόλας, *vt* Ποπλικόλας, *& ſimilia.* Ἀγρικολᾶν αἰτιᾶσθαι 145,41: *rectius* Ἀγρικόλα τῷ ἀντ. *Wolf.*
ἀγροικότεροι ὁμιλῆσαι 396,43. *fortaſſe rectius* ἀγροικότεροι, *vel* ἀγροικότατοι: *vt* ἀγροικότεροι ἰδεῖν 396,42. τὸ ἀγροικόν, *ruſticans, agreſtes* 125,26
ἀγυμνασία 311,33
ἀγυιεὺς παμπληθής 671,24
ἀγύρτας ἐγκαλῶν 638,17. ἀγύρταις καὶ γόησι 743,12
ἀγχεμάχοι Πέρσαι 877,37
τὸ ἀγχιβαθὲς τῶν ἑλῶν 591,26
τὸ ἀγχίνουν τῆς γν. 512,6
ἀγχιστεία γένους, *propinq.* 829,3. ἀγχιστεία συναπτόμενος 776,16. *Ait* τῷ ... τὸ θεῖον ἀεὶ προσκείμενος ἀγχιστεία, *pro* ἀγχιστεία 673,48
ἀγχίστη θανεῖν 109,5: 117,36
ἀγχώμαλος μάχη 188,6. ἀγχώμαλος ἐγένετο 408,20

τὰ ἀγώγιμα πωλήσαντες 402,45
τὰς ἀγωγὰς ὕδατος 607,22
ἐς τὸ τῆς μάχης ἀγῶνα πέμψας 372,34. δίος τε καὶ ἀγῶνα οὐ μικρὸν ἐμποιεῖ 493, 28
ἀγωνία, certamen 382,20. ἀγωνιᾶν ἐπὶ τούτοις μάτην, anxie trepidare 642,29. ἀγωνιῶν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς 673,15: 839,16. ἀγωνιάσαντες ὑπὲρ τῶν ὅλων 156,27
ἐς ἀγώνισμα πολλῶν περιῆλθε 246,5. ἀγωνισμὸς ἦν πολύτροπος 283,24
ἀγωνισταὶ ἵπποι 269,30: 310,5. idem ἀθλητικοὶ ἵπποι 249,46: 398,4
ἀγωνοθέται, munerarii 294,1. ἀγωνοθετεῖν 291,17
ἀδακρυτὶ 579,12
ἄδδην καταναλίσκειν τὰ- 885,13. ἄδδην καθεύδειν 377,10. at P.c. ἅδδην, aſpirate.
ἀδεὲς καὶ αὐτεξούσιον γινόμενον 598,33. ἄδειαν εὕροντο 175,26. ἐπ' ἀδείας 421,8: 683,6. ἐπὶ πολλῆς ἀδείας 702,11
ἀδέκαστα δῶρα 660,24
ἀδελφῆς pro ἀδελφιδῆς 161,7: & 156,39: 192,9. ſic ἀδελφοῦ pro ἀδελφιδοῦ 130,34
ἀδελφιδοῦ, nepos ex fratre 107,16. ſororis filius 198,6. ἀδελφιδοῦ τοῦ Καίσαρος 104,18
ἀδελφικὴν πολιτείαν εἵλοντο 863,27. ἀδελφικῆς pro ἀδελφῆς 132,14
ἀδελφοκτονία 434,39
ἀδελφόπαις 196,3
ἄδεσμος φυλακή 342,29
ἀδέσποτος πενία 278,32
ἀδίτοις αὐτοῖς 764,15
ἐν ἀδήλῳ κείμενα 828,25
ἄδδην ἐσφορουμένω 319,28: aſpir. etiam P.c. Idem ἅδδην & αὔδην.
ἀδηρίτως 880,36
Ἅιδου βωμός 668,22
ἀδικοῦντες κατέλειπε 647,1
ἀδιερεύνητον ἐᾶν 870,30
ἀδιηγήτου φθορᾶς 874,10
ἀδιόρθωτος ἀμαθία 353,12
ἀδόκητα, inopinata 438,28. τὸ ἀδόκητον τῆς διαβάσεως 681,30. ſic 661,23. ἀδοκήτως ἐμπίπτει 681, 27. At ἀδοκήτοις ἐπέπεσον τοῖς- nec opinantibus 728,27. ſic 654, 1: 699,11
ὡς ἀδόκιμοι ἄνδρες 599,15
ἀδρανία, ignavia 506,43
Ἀδριατικὸν διάταγμα 118,2
ἁδροὶ λίθοι, ſat magni l. 792,1. ἁδραῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ παραδοὺς 788,29. ἁδρὸν μισθὸν ἀπῄτουν 762,41. ἁδραῖς διαδόσεσι θεραπεύειν 641,42. ἁδραῖς δωρεαῖς ἀμείψασθαι 753,27: 760,6. ἁδροῖς προκατειλημμένοι δώροις 694,40. ἁδραῖς ὑποσχέσεσι 738,2
ἀδωροτάτην 377,3: 758,2. ἄδωρος χρημάτων 820,36. ἀδωρότατα διῆγαγε 378,7
οἱ ἀεὶ κρατοῦντες, qui quoquo tempore rerum ſunt potiti 195,1. οἱ ἀεὶ ὕπατοι 237,12: 268,5. τὸ πέμπτον ἀεὶ λαχόντα 203,42. ſic 216, 24
ἀειδὴς ὁ Θεὸς 142,1
ᾀδόμενοι, canentes 671,8
αἱ ἀειπαρθένοι, virg. Veſt. 315,23: 432,22
ἀειφυγία, perp. exſil. 821,36
ἀέλπτως κρατοῦσι 438,27
ἀέναος ποταμός 891,21
ἀέτωμα τοῦ ναοῦ 445,35. vulg. l. ἄβωμα: P. & M. ἀπλωμα: perperam utrique. Blancus altare vertit, Leopardus pinnaculū mavult.
ἄζωστοι χιτῶνες 295,34
ἐκ ἀηδοῦς ὑπεῖσι 596,23
τῇ ἀηδίᾳ τοῦ πράγμ. 508,5
ἀήθεσαντες, inſueti 663,3
ἀθανατίσαντες αὐτὸν 222,16. ἀθανατισθῆναι, in divorum ſeu deorum immortalium numerum referri 398,36. ἀθανατισθῆναι Liviam defunctam vetat Tiberius 236, 3. ἀθανάτωσιν ſua continet ἀποκολοκυντώσει Seneca 266,41, etiam P.c. at D. 473, ἀπαθανάτισιν.
ἐκ ἀθηνῶν χρυσός 248,21: 366,40
ἀθέμιτος πρᾶξις 100,34. ἀθέμιτον ἐστὶ Χελιδονίῳ τὸ χρῆμα νομίσας 361, 33
ἀθυμοπυργίας 860,35
ἀθεότητος ἔγκλημα 335,5
ἀθύσαμοι πλειστοβία 857,4
Ἀθλιωνῶν pro Σαβίνων 110,45
ἄθλημα, certamen 445,46
ἀθληταὶ ἵπποι: viſe ἀγωνισταί.
ἄθλιος τύραννος, miſer rex 814,39. ἀθλιότης βίου 494,18
ἆθλον μέγα, magnum premiū 370, 8. τὰ ἆθλα τοῖς ἵπποις ἔθηκε 269,42
ἄθραυστον ἀποφαίνειν 233,9
ἄθροισις χρημάτων 179,25: στρατιᾶς 406,45
ἀθρόοι τὸ ἀργύριον ἰδὼν, ſimul in unum acervum congeſtas 269,17. ἀθρόους ἅμα πάντας φονεύειν 252,14.
ἀθρόαν ὄψιν ἐκπλαγέντων 72,40: fortaſſe rectius ἀηθείας, peregrinam, inſolitam. ἀθρόως ἐπιπλεῖν 130,19: pro αἰφνιδίως ἐπιπλεῖν. ἀθροίτερον 215,45
ἀθύμοις ῥήμασι, pro ἀποθυμίοις, moleſtis, mord. 854,18. vel leg. ἀτίμοις, probroſis. ἀθύμως διέκειτο 615,2
ἀθύρειν & παίζειν, ludere 487,4,8: 605,8. ἀθύρειν διαιτᾶν 301,3. ἐν ἀθύρμασιν ἀρέσας 441,37
ἐν ἀθύροις οἰκίαις 609,19
ἄθυτοι γίγνονται ἐπὶ τῇ Αὐσ. νίκῃ, nō ſacrificaſſent 251,37
ἀθῴους ἀφῆκαν 722,14
Αἰαῖπος λιμήν 682,19,21. P.c. Αἰαίτιος, ei diphth.
αἴγλη οὐράνιος 471,28
αἰδέσιμος φύσις 612,10
αἰδεσθεὶς τοῦτον, pro τοῦτον 835,25
ἀΐδιος μνήμη 467,9,17. ἀΐδιον δόξαν φέρουσα 557,3
αἰδὼ ἀπέτισεν αὐτοῦ 491,7. ſic 362, 14: 589,10. τιμὴν καὶ αἰδῶ τοῦ γενομένου νέμοντες 555,29. ſic 560, 36
αἰεὶ, pro αὖ, ſonuis 441,29
ἐξ αἰθρίας νέφη 400,13. ἐν αἰθρίᾳ καὶ εὐδίᾳ πολλῇ 351,26
αἰκίζεσθαι πληγαῖς 270,7. αἰκιζόμενοι αὐτὸν 242,1. αἰκισμοῖς ὑπέβαλε 743,19. αἰκισμοῦ εἴδει παντὶ ξανθέντες τὸ σῶμα 819,6
αἵμασιν οἰκείων μιανθεὶς 130,33. ᾑματωμένον ξίφος 384,9
Αἰμίλιος in P.c. aliquoties ſcriptum cum aſper. quaſi ab αἱμύλος.
αἱμορροῆσαι, poet. 690,32
Αἰμιλιανός 121,14: at v.8 Αἰμιλιανός, per ι.
αἱμύλος καὶ ἡδύς 888,37. αἱμυλία λόγου 840,12
αἰνιξάμενα τὴν καταστροφὴν 166,27. αἰνίγμασι λέγει 690,34. ſic δι αἰνιγμάτων παραινέσαι 853,39
αἰνόλυκος λύκος 690,25
αἰνίγμασι μαλθάσσοντες 209,18, P.c. At vulg. l. & Dio 381, αἰνιγμάσι: minus convenienter.
αἴρειν ὅπλα κατὰ παντὸς τοῦ- 823,25. αἴρειν, caſtra movere 149,33. αἴρει pro αἱρεῖ 65,23: 83,10: 123,18: 127,5. ſic αἴρουσι pro αἱροῦσι 529, 20. ἀράμενοι τὸν Καίσαρα, levantes, in altum tollentes 621,31. τὴν δόξαν ἀρῶνται 474,27. ἀρθεὶς τὴν γνώμην 504,21
αἱρεθεὶς ἄρχειν 636,29. ſic 169,26. αἱροῦνται λαβεῖν, cupiūt: & cogn. ſignif. εὔχου 181,43
αἱρέσεις ἡγεμόνων, electiones 776,30. αἵρεσις, inſtitutum 574,26
αἱρετὸς, optabilis 873,36
αἰσθανόμενοι τῆς ἐκείνου διαλέκτου, intelligentes 762,36. αἰσθόμενοι αὐτοὺς προσιόντας 300,17: itemque P.c. 302,23
αἴσθησις τοῦ πταίσαι. 654,16
αἴσια ἱερὰ ἀπαγγ. 612,16. αἴσια ἱερεῖα, & καλὰ ἱερὰ proced. 674, 37. ſic αἴσια σημεῖα 146,21. τὰ αἴσιον τέρας 745,34. ἐν αἰσίῳ σημείῳ ὄνομα, felicem ſuo curſu eis portendit 280,17. τὰ αἰσίως ἀποβαίνοντα 703,2
αἰσχυργεῖν 432,25
αἰσχύνειν, ſtupr. 243,28. ἥκιστα αἰσχυνόμεναι γυναῖκες, parum verecunda 784,43
αἰτεῖν τι παρ' ἄλλου 324,23. αἰτεῖν πρὸς γάμον 768,38: πρὸς ἀναίρεσιν 587, 28: εἰς θάνατον 479,29. τὰ αἰτούμενα πάντα πληρώσας 818,33
τὴν αἴτησιν ἀπεσείσατο 361,33: ἀποπλήρου 795,7. τὰς αἰτήσεις τυχόντες 664,40: 710,22
αἰτίας δίδωσι, anſam præb. 641,15. ἐν αἰτίᾳ εἶχον τὸν Αλ. incuſabant 584,6.

584,6. αἰτίαν ἔχων ὅτι- 198,33. αἰτίαν ἔχειν ὡς συνῶν αὐτῷ 243,28. ſic 69,8:161,31. αἰτίαν ἔχειν ἐπιβουλῆς 288,44. αἰτίαν λαβὼν ὡς- 232,19. αἰτίας λαβόντας ἐφ' ὁμοίοις 206,21. αἰτίας ἐπιφέρουσι μελλούσας,ὡς- 571,26. αἰτίας ἐπιφέροντες αὐτοῦ ὅτι- 798,14. αἰτία pro ἀλαζονεία 500,29

αἰτιᾶσθαι, culpare 846,20. αἰτιᾶσθαι, accuſari 233,41

τούτων τὰ αἴτια ἀνθρωπίνῃ γνώμῃ αἰτιάσαιτο, horum cauſam adſcripſerit 632,25. αἰτιασάμενος αὐτὸν ὅτι- 251,18, P. at vulg. l. & D. 449 αὐτῷ, accuſ. caſu. αἰτιαθέντες, accuſati 276,38. αἰτίαμα & ἔγκλημα, crimen 444,29,34

αἴτιος τῆς ἀναγκαίας φυγῆς 700,18. αἰτιώτατος αὐτοῦ τῆς σφαγῆς ἐγένετο 306,41

αἰφνίδιος ὁρμὴ 469,22. αἰφνίδιος ἐπιδημία 536,33

ταῖς αἰχμαῖς & ταῖς δόρασι συμπλακέντες 678,27. αἰχμοφόροι, haſtati 476,39

αἰὼν quid, & quid αἰώνιοι θέαι, i. ſeculum, & ludi ſeculares 527,21: 667,17. αἰώνιος εὔνοια 470,14. αἰωνίας εἰρήνης ἐλπίδι 552,13

αἰωρούμενος ὑπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀσπίδας 499,41. αἰωρεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ὑδάτων 764,4: ἐπὶ τῶν ὑδάτων 660,27, 34: ἐπὶ μείζοσιν ἐλπίδων 417,10: ἐλπίσι ματαίαις 576,39

ἀκαθήκοντος πρὸς τὴν ὀργὴν 873,32: ammimmodic: 123,3

ἄκακος χιὼν 189,43. ἄκακος & πανοῦργος oppoſ. 374,17

ἀκαλύπτῳ τῷ προσώπῳ 523,38

ἐν ἀκαρεῖ 389,22. ἐν ἀκαρεῖ διαφθείρεσθαι 619,45

ἀκαταπόνητος 532,26

ἀκάτιον ἐπέβη 148,37. ἀκάτια ταχυναυτεῖ 683,26

ἄκοντι αὐτὸν λαβεῖν θέλων 432,17

ἀκήρατος χρυσὸς 834,14

ἀκίδας ἔχουσαι δᾳδὰς 614,40

ἀκινάκας ἀνασπώμενοι 184,31

ἀκινδυνότερον per ω etiam P.c. 357,25

ἀκλεῶς ἀπολέσθαι 282,6

ἀκμάζουσα πλήθει ἀνδρῶν & χρημάτων 515,19: τῇ δυνάμει 304,1. ἀκμαζούσης ἡμέρας 496,33: νυκτὸς 490,3

ἀκμαστὴς, vigens ætate ac virib. 488,22. pro ἀγωνιστὴς 385,7

ἀκμὴ & αἰχμὴ, cuſpis iaculi 484,22,31. κατὰ τὰς ἀκμὰς τῶν κινδύνων 165,3

ἀκμαῖον στρατὸν 524,33,36

ἀκοὴν δέξασθαι 106,35. τὴν ἀκοὴν ὑπέσχε τοῖς λόγοις 883,16. τῆς βασιλείας ἀκοῆς ἐν τοῖς λόγοις 769,24

τὸ ἀκαινοτόμητον 620,34

ἀκόλαστος ἐξουσία 496,30. f. aptius ἀκάλυτος.

ἀκόλουθοι, aſſeclæ 331,45. μετ' ἀκολούθων βαδίζων 293,46. ἀκόλουθοι καὶ 832,19

ἀκολουθία, aſſecla 271,4. & ἀκολουθίας, ordine 116,26. κατ' ἀκολουθίαν ὅτι τῶν αἰχμαλώτων 619,12. ſic 595,19

ἀκολούθως λέγειν ἄρτι τῷ 850,30. ἀκολούθως τῇ ἀκολασίᾳ ζῶντες ἤδη 304,25

ἄκρωμος & ἀκαμάτως. 839,35

ἀκονῆσαι εἰς ἁμότητα 590,30

ἀκονιτὶ ἁλόντες 510,32. ἀναιμωτὶ & ἀκονιτὶ κατορθούμενος: vt Gell. lib. 5. c. 6. ſine puluere incruentaq. victoria obuenit.

ἀκούοντες τῶν Ῥωμαίων, Romanis obedientes 186,26

ἀκούσας pro ἐκούσας ſeu εἰκούσας 82,45

ἀκούσματα πιστὰ 469,11

ἄκρα ὄρους ὑψηλοτάτη 528,13. ἄκρα Ἰαπυγία, promunterium Iapygia 668,5

ἀκρατὴς τῆς κοιλίας 159,1

ἀκράτους ἐπιθυμία 472,9

ἀκρατίστας παρέχειν 309,42

ἀκρατοποτοῦντες 281,1. ἀκρατέστερον τοῦ θυμοῦ χρώμενος, pro ἀκρατέστερον 104,38

ἀκρατῶς ὀργίζεσθαι 221,23: παρέσχε ἀκρατῶς 229,18

πρὸς ἀκρίβειαν ἀπαιτεῖν, exacte 819,31. ἀκριβῶς ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ 138,15

οἱ ἀκριβοῦντες τὰ ὅπλα τε 229,9: & 228,45. ἀκριβοῦσαι τὰ βουλεύματα 368,35. ἀκριβωθεὶς ὅτι- 337,36

ἀκριβῶς ἔχειν 228,34. ſic 468,1. Item ἀκριβῶς εἰπεῖν, certo affirm. 590,3

ἀκρισία πολλὴ 163,23

ἀκρίτως ἀναλώμασι 500,28. ἄκριτοι φόνοι 48:,4:532,24. ἄκριτοι φονεύσαντες 512,17. ἀκρίτως ἀπέκτεινε 744,17. (idem ὅλα κρίσεως ibid.11) ἀκρίτως ἐπεβίη 235,38. ἀκρίτως πάντα ἐγένετο 252,28

ἀκροασάμενοι τῶν διαλέξεων 849,35. ἀκροώμενος πρεσβείας 265,24

ἀκροβάτεις & ὕφανχ. 885,21

ἀκρόδρυα in cibo 421,39

εἰς ἀκρότατον ἧκον δυνάμεως 793,22. ſic 702,35

τὸ ἱερὸν ἄκρον ad os Ponti ſitū 683,28,40. τὰ ἄκρα 341,28: recte τὰ ἄκρα Zonar. 200.15

ἀκροπαλαίστης, clanſula 452,20. ἀκροπαλαίστην ἐφ' ἑκάτερον ἐπιλεγόμενον 294,25. ἀκροπαλαίστας τὸ χωρίον 435,35

ἀκροφύσιον, extrema flatus cauda 441,26: Legat. vol. 434.

ἀκρωτηριασθέντες ἐν διεχόμενοι χεῖρας, membrorum extremitatib. mutilati 582,29. ἀκρωτηριάζοντες τὰς χεῖρας 614,36. viſo 457,4:950,10. ἀκρωτηριάσαι τὴν πόλιν 428,29

τὸ Ἀκυλῖνον, τὸ Ἀκύλιον 845,20

ἀκυρώτερος δοῦλος 122,17

Ἀκυληΐα, Aquileia 120,12: & οἱ Ἀκυλήσιοι, Aquileienſes 613,1: 614,1. Eadem Ἀκυλεία 131,28

Ἀκύλιος, Aquilius 75,30

ἀκύρους ἐποίησε τὰς δίκας 245,5

ἀκυρῶσαι, reprobare 91,43

Ἀκυιτανοί, Aquitani 106,17. Ἀκυιτανία, Aquitania 105,13

ἀκωλύτως ἀπεχώρει 598,33

ἀλαζονεύεσθαι, arrog. iact. 500,26

ἀλαζονείας ſine diphth. L. c. 685,18. ſic L. & P. 711,14:775, 20:780,32

ἀλαλάξαντες οἱ ὁπλῖται 172,13

Ἀλαμανοὶ 655,7, P.c. alibi rectius Ἀλαμανοὶ, vt Γότθοι, Βρεττανοὶ, Ἀλανοὶ, & ſimilia.

ἁλάμενοι κατὰ τὸν Ῥῆνον, deſilientes in Rh. 704,19

Ἀλβιανὸς pro Βαλβῖνος 120,24

Ἀλβινιανοί, Albiniani 408,17

Ἀλβῖνος pro Καλβῖνος 91,16

ἀλγοῦντι τῇ ἀδ. ἀναιμίᾳ 555,8. ſic 589,15: 590,8

ἀλγηδὼν, dolor 467,40. ἀλγηδόνες ἰσχυραὶ 873,12

ἀλγίστα πάσχειν 278,34

ἀφ' ἁλιείας προσέχεσθαι 515,22. Politianus vertit e piſcatu: qua ſignificatione cum potius ἁλιείας ſcribatur, ἁλείας, ſi mendo caret, ſignificabit magis e negotiatione ſalaria, ſeu e ſalinis.

Ἀλεξανδρεωταὶ pro Ἀλεξανδρεῖς ſeu Ἀλεξανδρειανοί 108,38

Ἀλεξάνδρου πόλις, Alexandria 596,40

ἀλεξητήρια πλοῖα 713,16

ἀλεεινὴ χιὼν 723,33

εἰς τὸ ἄλευρον ἐργαζομένη, in farinam redigens 723,34

ἄλη ſeu ἄλη, vagus error, vecordia 886,21

ἀληθεῖ ὄψει, vero aff. 471,13. ἀληθοῦς φιλίας δεόμενον 775,31. ὡς τὸ ἀληθὲς ἔχει 671,28. τὸ δ' ἀληθὲς, ſed revera 248,8. ſic τοῖς δ' ἀληθέσι 696,9

ὡς ἡ ἀλήθεια ἔχει 356,22. ἐπ' ἀληθείας, revera 299,1. σὺν ἀληθείᾳ μηνύσαι 663,17. κατ' ἀλήθειαν 114,22. οὐ πρὸς χάριν, ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν λέγοντες 524,25

ἀλήθειας σῖτον 547,36

ἀληθινὸς φίλος 716,32

ἀλήτης, erroneus 302,6

Ἀλβῖνος 84,3, pro Μάρκου Λιβ...

ἄλιμα χωρία 179,37

ἀλιτήριοι ἀναιμάδες 164,28: 387,13. ἀλιτήριον στρατὸν 811,39. ἀλιτήριος δαίμων 817,16. ἀλιτηριώδης ἀέρος 157,41

ἀλκάμενοι pro ἀλώμενοι 818,9

ἀλκὴν τὴν ἱππ. 729,35. ἀλκὴ ἔχει φέροντες 758,3: 765,4. ἀλκὴν τινὰ φέροντες ἐξ ἀλεξητηρίου, telis, quibus

ſc. eminus ad defenſionē utimur 140,3
ἄνα pro ἰνκύ 121,41
ἀλλὰ γὰρ & reddit tre poſt ἐ μόνον, vacante γὰρ 686,39, etiam L. & P. ἀλλ' οὐ attamen 505,39. ἐν ἄλλοις ἀλλ' ἢ ἀυτὴν 566,42. ἀλλ' ἢ ... nisi quod put. 558,40
ἀλλὰ τας ... 786,13
ἀλλ ... αὐτόν. 786,33
... ἀλλαττόμενος τὸ δίκαιον 635, 21. ἀλλαξάμενοι ... 770,21
ἀλλήλαις fœm. gen. 76,38
ἀλληλοφαγία 815,24
εἰς ἀλλ... 520,28
ἀλλ... 282,23. ἀλλ... 354,10
ἀλλοι... alius generis 227,33. ἀλλοιότερος ... λογισμοῖς, paullum mutatus 639,6
ἀλλοιωθεὶς ἐν ὕδατι 373,20. ὑδέν ἀλλοιωθεὶς τῶ 868,22. ſic 313,19
ἀλλόκοτοι ... 346,5: φωναὶ 713, 35: ... 636,12,27
ἄλλας ... 870,42. ... 845, 38. ... 792,42. ... 355,3. ..., alii alii us 404,33
ἄλλοσέ ποι ... 172,44
ἀλλ... pro ... 867,18. ... 588,15
ἀλλοτρίοις ... 601,2
ἀλλοτριότης, alien. an. 831,9
ἀλλοτριώσας ... 783,6. ... 674,16. Paſſ. ... Ῥωμαίων 121,41. ... Μαξίμου ... 769, 38. ſic 277,39
Ἄλλην pro Ἀλλὴν 14,17
& ἄλλως, etiam aliàs 731,21: 735,4. ἄλλως ἑστῶς, alia de cauſa ibi ſtans 504,15. ἄλλως ... 550,12. ἄλλως πως 813,13. ἄλλως πως, pro ἄλλοσέ ... 450,12
ἄλλως τε ... 851,16. ἄλλως τε καὶ 211,39: 377,40. ἄλλως τε ... 161,16. ἄλλως τε ... 423,28. ἄλλως τε ὅτι καὶ 426,6: 437,13. ἄλλως θ' ὅτι καὶ 328, 23
Ἀλμάτου, ſuſp. n. pop. 113,14
Ἀλμοργον pro Ἀρμοελών 115,36
ἀλουργὰ στρώματα 220,17. ἀλουργῆ ἐσθῆτι 227,29: 443,10. ἀλουργεῖς χιτῶνας 563,15. ἀλουργὲς ἱμάτιον 661,19. ἀλουργῶν ἱματίων 152,41
ἀλουργίδα χρυσόπαστον ἔχων 298,17. ... ἀλουργίδα ... 122,1. ἀλουργίδος ... purpura, ſ. imperii 119,11
ἁλοὺς ... 768,33. ἁλοὺς, deprehenſus, conuictus 233,36. ſic ἁλοὺς ... 891,11. ἁλοὺς ... 786,14: & 725,7
ἄλπις, lucus 100,21
πρὸς τὸ ἄλυπον ... ad commodum b. 325,3
ἅλυσις, catena 161,43. ſine aſpir. etiam in P. c. ἀλύσει aſpir. etiam P. 402,1
ἀλώβητος διέμενε 670,34
ἀλώμενοι pro ἀλώμεναι 414,6
ἀλώσιμα ... πάντα 784,23. ὅτε ἀλώσιμος ... 721,36
ἅμα pro σὺν, & poſtpoſitum & præpoſitum 716,21,26. ἅμα τῇ μητρὶ 573,36: τοῖς παισὶ 536, 27: ... 240,26: τῇ ἡμέρᾳ 291,37: ἡλίῳ ... 519,34: 557,34: ... 738,37: τῇ ... 768,33: ... 365,9: ... 704, 14: 740,1. ἅμα τοῖ βασιλεῖ ... 516,26. ſic mox v. 29. Suſp. ἅμα τῇ ... 806, 6: pro τοῖ. Poſtponitur etiam: ... ἅμα 709,15. τῇ μητρὶ ἅμα & τῷ ... 446,2
ἀμάθητος χαυμάτων 888,18
ἀμαξία, triſtitia 211,3
ἐφ' ἁμάξαις ... 347,21: P. c. ἐπ' ἁμάξαις.
ἀμάραι, cloaca 65,3
... ἀμάρας ... 685, 37
ἀμαρτία, erratum 353,12
ἀμάρτυρος ... 463,21
ἀμαχεὶ ... 345,21: κρατήσας 151,8. Idem ἀμαχεὶ εἶναι 661, 24: 828,17
ἄμαχος ... δοκῶν 451,41. ἄμαχοι & ... 842,10
ἀμβλυνθεὶς ... πρὸς ... ὁρμάς 581,33
ἀμβλυωπία 224,33
ἀμείβειν ... mutans 375,41. ἀμείβειν χρώματα ... 834,5. ... ἀμείβουσι 738,6
ἀμείβεται ... 243, 26. ἀμείψασθαι ... 560,31. ἀμείψασθαι ... κατ' ἀξίαν 531,33. ἀμείψασθαι ... 753,27. ἀμείψασθαι ... 764,31. ¶ ἀμειψάμενος ..., reſpond. 192,10
ἄμεινον ... melius feciſſet ſi 371,34
ἀμέλει, ſed &, utique 95,13: 107, 40: 150,42: 199,35: 231,36: 304,3,27
ἐν ἀμελείᾳ κειμένων 779,30
ἀμέμπτως ὢν 878,25. ἀμέμπτως ... 182,10. ... 796,25
ἀμελῶς ... 600,34
ἀμέτρως διώκειν 576,4. ἀμέτρως ... 587,22
ἀμετάμελος ... 518,31. ... 525,1. ... 546,1. ... 496,4
ἀμεταπείστως ... 833,25
ἀμέτοχος παιδείας 132,7
ἀμήχανος ... 839,34. ἀμήχανος ... 419,17. ἀμήχανον ... 367,19
ἀμιγῶς ... 424,28. ... 201,2. ... 466,26
ἀμνηστίαν & ἄδειαν ... 566, 9: 607,14. ... ἀμνηστίαν ... 611,20
... 405,38
ἀμοιβή, permutatio 818,3. ἐξ ἀμοιβῆς, viciſſim 128,7: 752,21. ¶ ἀμοιβὴν ... 190, 26. ἀμοιβὰς ... 474,28. ἀμοιβάς ... ἀγαθάς 522,20
ἀμοιβαίαν ... 466,22. ἀμοιβαίοις ... 113,38
ἀμοιρίας ... 801,28
ἀμπλακεῖν 124,24
ἀμπώτεων ... 537,2
ἀμυδρῶς & ... 892,43
ἀμύθητοι ... 406,13. ἀμύθητον πλῆθος 346,31. ἀμύθητος ... 264,23: 321,45. ἀμύθητα χρήματα 155,39: 317,43. ἀμύθητον ... 281,15. ἀμύθητα ... 482,22
ἄμυναν ... Βαρβ. ultionem iniuriæ a barb. f. 649,40
ἀμυνούμενος ..., opitulaturus 621, 28. ἀμυνούμενος ..., ulturus 822,39
ἀμυντήρια ... 605,39. ἀμυντηρίοις ... 712,48
ἀμυστί ... 381,22
ἀμυστὶ ... 772,8
ἀμφ ... 699,7
ἀμφιέλκειν ... 522,37: μάχη 96, 31: 103,25. ἀμφιέλκετο ... 655,4
ἀμφὶ ... 868,32. ἀμφὶ τὴν πολιτείαν, in republ. 754,44. ¶ οἱ ἀμφὶ αὐτὸν ὄντες 177,7. οἱ ἀμφὶ τὸν ... 720,27. οἱ ἀμφὶ ... δορυφορίαν 726,30. τὰ ἀμφὶ τὴν βασιλείαν πράγματα 729,9. ἡ ἀμφὶ ... 858,32. ἡ ἀμφὶ ... , orientis ſitus 651,37. τὰ ἀμφὶ ... 650,16
ἀμφιβάλλοι ... 661, 17. ἐν ἀμφιβόλῳ ... 595,418. 611,34. εἰς ἀμφίβολον ... 719,14. ἐν ἀμφιβόλῳ ... 240,8
ἀμφιλάφης, amictus 476,33. ἠμφιεσμένος v. infra.
ἀμφιθαλὴς 670,28: 671,12
ἀμφιλαφῆ ... 607,42
... 145,36
ἀμφότερα καὶ ... 369,9. ἀμφότεροι ..., etiam P. pro ἀμφότεροι 301,4
... 878,13
ἂν ἡμεῖς μὴ δῶτε, ſi non d. 165,16. ἂν participio poſtpoſitū, ſignific. potentia 151,7: 177,40: 287,44: 375,19: 396,33. ἂν potentialis

ſentialis in fine periodi 414,44.
αὖ pro ἀν 84,43
ἀνὰ τὰ βασίλεια, per regiam 535,33. ἀνὰ τὰ ϛρατόπεδα 564,23. ἀνὰ πᾶσαν πόλιν 691,9. ἀνὰ μέσον, inter pr. 334,32. ἀνὰ κέ δραχμὰς Ρωμαίοις κατέλιπε, populo R. viritim XXV drachmas r. 177, 15
ἀναβαθμοὶ, gradus 340,1: Scala Gemonia 235,39:239,14:316, 29. ſic κτ᾽ τῶν ἀναβαθμῶν ἐρρίφη 242,3
ἀναβάντας ἐπὶ τοῦτο 619,12. ἀναβεβηκὼς τοῦ φρονήματος 773,27
ἀναβαλλόμενος τὸ ἱμάτιον ἐν τῷ δρόμῳ 293,45. ἀναβαλλόμενοι εἰς τὴν βασιλ. γνώμην, reiicientes ad- 747, 36. ἀναβληθεὶς, dilatus 256,13
ἀναβιβάζειν ἐπὶ τὸ τεῖχος 185,9. ἀναβιβάζ(?) εἰς τὸν βασίλειον θρόνον 654, 30:827,34
ἀναβιώσκεσθαι, reminiſcere 157,33. ἀναβιώσασθαι, in uſum renocare 190,14
ἀναβλέπειν εἰς τοὺς ὑρ. 394,11
ἀναβλύζουσι τὸ ῥεῖθρον 854,34. ἀναβλύσαι, ſcaturire 296,30: & Zonar. 189. vulg. l. ἀνακλύσαι, perperam.
ἀναβοῶντες χαῖρε 291,1
ἀναβολὴν λαβεῖν, dilatione conceſſa 334,38. ἀναβολὰς ἐποιήσατο 162, 33
ἀναβρύεσθαι 326,18
ἀνάγει αὐτοῦ, ref. 864,37
τοῦ ἀναίκασθαι πλέον ἢ προαιρέσει τὰ συμβάντα ἀναπτείς 656,28
ἀνάγκη γὰρ πᾶσα- ἐμπεσεῖν, omnino enim cogitur- 402,6. ſic 768, 14. πᾶσα ἀνάγκη κοινὸν εἶναι διετύχημα, omnino neceſſe eſt- 655,25. ἀνάγκη λαμβάνειν παρ᾽ ἡμῶν, ab inuitis & c. 429,44. ἀνάγκη πεποιηκέναι, neceſſitate coactum feciſſe 213,37. ἀνάγκης αὐτοῦ περὶ τῶν ϛρ. ἐπαχθείσης 818,21. ἐς ἀνάγκην θανάτου καθίστησι 245,25. ἐς ἀνάγκην καθίστη τὸ- 709,1
ἀναγνῶναι, recitare 216,40. ἐξ ἀναγνώσεως ἔλεξε τάδε 600,7
ἀναγορεύθη αὐτοκράτωρ 301,12: (P. c. ἀνερρήθη, eadem ſignif.) 351,23. ἀναγορευθεὶς δικτάτωρ 148,4
ἀναχαφίσαι, in litt. ref. 611,32
ἀνάγωγος & σκαιός 786,42
ἀνεδήσατο νίκας κτ᾽ βαρβάρων 664,4. ἀναδούμενοι τὰ ἐνπεσα 350,15
ἀναδεῖξαι αὐτοκράτορα 202,1: mox v. 3, διάδοχον τῆς ἀρχῆς ἀποδεῖξαι. ſic ἀναδείκνυσι βασιλέα 638,3,20: καίσαρα 695,20. paſſ. ἀναδειχθέντων ϛρατῶν 79,6
ἀναδεξάμενος εἰς ἑαυτὸν 317,45. ἀναδέχεσθαι τὴν διοίκησιν τῆς ἀρχῆς 472, 9: τὴν ζημίαν 586,29,32: ἡγεμονίαν ἐφ᾽ οἷς ἔδρ. 565,22
ἀνάδημα, διάδημα 137,42
ἀνεδίδου τοῖς ξένοις πολιτείαν 306,19
ἀναζευγνύντα, mou. c. 662,31
ἀνεζωσμένοι χιτῶνας ποδήρεις 568,23
ἀναθεῖναι καθυπέβαλε τὰ- 891,29. ἀναθήματα, donaria diis dicata 148,9. ἀναθήματα χρυσᾶ in ſignis caſtrenſib. 547,45
ἀναφορεῖν τὸ σκίμποδος 490,13. ἀνεφόρει αὐτὸ λάξ 289,35: rectius ἀνεθ.
ἀναφοροῦντα τὸ σκίμποδος 499,2. rectius ἀναφοροῦντα.
ἀναφορήσουσιν ἐπ᾽ αὐτὸν 301,33
ἀναθυμιάσεις τῶν ἑλῶν 537,16
ἀναίδην μοιχεύσαντα τὰς ſ. 875,45. ἀναίδην συνεγίνοντο πάσαις 285,8, etiam P. Al. b. ἀνέδην.
ἀναίμακτον imperium Lamprid. 220, 10, etiam in m. ſ. membr.
ἀναιμωτὶ 213,38. ſic ἀναιμωτὶ ἄρξας 503,13:575,9:872,23. ἀναιμωτὶ βιώσαντα 560,14. viſe ἀκονιτὶ.
ἀνάρας εἶσαγεν 298,10. ἀναίρεσθαι pro ἀναιρεῖσθαι, tollere 878,43
ἀναιρεῖσθαι & θάπτεσθαι, tolli ac ſepeliri 417,13. ſic ἀναιρούμενοι, tollo te, i. e terra ſubleuo 274,39. ἀναιρεῖσθαι ἀγῶνας ἐπ᾽ ἀλ. ſuec. 171,31. ἀνελόμενος τὸ πλῆθος τεθνεῶσι πανδαπαῖς 120,42: vt ſupra 110, 41, ἀνηρημένος ὑπὸ ἀπὸ τοῦ δήμου: quod alibi ἀναρπᾶσαι.
νεκρῶν ἀναίρεσιν πρὸς ταφὴν ᾐτήσατο 602,32. ſic 559,1. ἀναίρεσιν αὐτοῦ μηχανήσεται, interitum 638, 30
ἀναιρεθῆναι εἶναι πάσας ἁμαρτάδας, tollere poſſe 685,37
ἀναψιὰς ἀνελών 112,4, pro ἀνεψιοὺς, conſobrinos.
ἀνακαθῆναι τὴν βυβλῶν 191,40
ἀνακαλύψας μον. αἵρεσιν 893,6
ἀνακαλέσασθαι πάντα, renocare, reſtituere 391,12. ſic ἀνακαλέσαιτο εἰς τὸ ὑπαρχον 495,25. ἀνακαλέσασθαι τὸ πρᾶγμα, renocare, irritum facere 711,6
ἀνακεκαλύφθαι, retegi 789,3
ἀνάκειται τῷ ἡλίῳ, dicata eſt 349,41. ſic ἀνακεῖσθαι εἰς- 141,11. ἀνακείμενοι ἐπ᾽ αὐτὸς τὰ πάντα, in ſe recumb. omnia 324,19
ἀνακινδυνεῦσαι 151,12
ἀνακινῶν βουλεύσεις ὧν- 800,27. ἀνακινῶν τῷ λογισμῷ πολλάκις τὰ- 776, 21. alibi ἀνακυκλῶν. ¶ ἀνακινεῖσθαι αὐτοῦ τὰ τῶν ἀνθρ. κτ᾽ γνώμην, pro ἀνακινεῖσθαι 128,34. ſic ἀνακινεῖται πᾶσι τῇ Αφροδίτῃ Deo 154,25
τὸ ἀνακλητικὸν σημαίνειν 411,14. τὸ ἀνακλητικὸν ἠχοῦσα ἡ σάλπιγξ 772, 20
ἀνακοινοῦν αὐτοῖς πάντα 251,35. ἀνακοινοῦται αὐτοῦ περὶ τῶν- 472,38
ἀνακομίζεσθαι, redire 421,17. ἀνακομιδῆς, reuerſus 293,5. ſic ἀνακομιδὴ, reditus 207,9:415,5
ἀνέκοψε τὴν ὁρμὴν τῶν ϛρ. 80,39. ἀνακόπτεις τὴν ὁρμὴν 804,5. ſic 740,34
ἀνακρίσεις, percontat. 365,15
ἀνακρίνεις & ὀπτῆλοι 188,2
ἀνακτήσασθαι, recup. 847,41. ἀνακτᾶσθαι τοὺς ϛρατ. reficere, recreare 582,41. ſic ἀνακτώμενοι μὲν δὲ ἑαυτὸν 385,32. ἀνακτήσασθαι ὑπὸ δωροδοκιῶν, reſtituere 185,27. ἀνακτησάμενοι τὴν ὑμᾶς 825,40 εἰς εὔνοιας ἀνάκτησιν, ad recup. m. beneuol. 582,43
ἀνάκτορες, principes 417,9
ἀνακυκλεῖν πᾶσαν γνώμην 711,30
ἀνακύκλωσις equ. 541,26
ἀνακύπτειν ἄνω 367,30. ἀνακύψαι, emergere, exoriri 775,31. ſic τὴν ἀνακυπτούσας ὑπηρετησόμενα χρείας 726,41
ἀνακωχεύειν 347,27
ἀνακωχὴν πολέμου ποιεῖν 700,4. ſic 74,45. ἀνακωχὴν δοὺς τῷ πολέμῳ ἡμέρας μ´ 84,43. ἀνακωχὴν ἔνια τῆς ζημείας αὐτῆς παράγων 864, 32. ἀνακωχῆς τῶν κακῶν ὥσης μετείας 818,14. ἀνακωχῆς γνωμένης 679,29. ἀνακωχῆς τι χρόνος εἰς τὸ- 733,2. ἀνακωχὴν & μέλλησιν ἔχει 583,24
ἀναλαμβάνειν recuperare 69,26. ἀναλαμβάνων αὐτὰ τῇ ἐπιμελείᾳ, compenſans 353,19:865,41. ἀναλαβεῖν αὐτοὺς, ſe recolligere 156, 34. ἀναλαμβάνειν repetere, eorum facere 85,8. ¶ ἀναλαβεῖν τροφῆς 661,4. rectius μεταλαβεῖν L. & P. c.
ἀνείληπται τὴν βίβλῳ, comprehenſ. 734,15. ¶ ἀναλαβομένης εἰς τὸ διασκοπῆσαι, pro ἀναβαλομένη, reiiciens, differens 637,6. ἀνελαβοι pro ἀνεκάλεσε 365,8
ἀναλέγεσθαι & ἀναγινώσκειν, legere ſeu recitare 219,9:320,23,25: 859,3. ἀναλέγεσθαι, legere, perlegere 412,1:870,35
ἀνάληψις τῆς ἀρχῆς 234,24. ἀνάληψις, recuperatio 376,9
ἀνάλογον τῷ σώματι ἀνδρείαν, corpori reſpond. 708,12
ἀναλγαθητος ὢν 888,17
ἀνάλωσε, abſumpſit 274,24. ſic ἀνάλωσε 155,39:252,13:340, 28. Reperitur tamen & cum augm. ἀνήλισκεν 269,12
ἀναλωτὲς ἀσιλγής 391,31
ἀνάλωτος μηχανῇ ἀπάσῃ 126,17
ἀναμαχέσασθαι αὖθις 683,13
ἀναμένων τὸν φονεύσοντα 588,2. ἀναμένων αἰτηθῆναι 353,24
ἀνάμεσος σίμβρῃς 757,31
ἀναμιχθέντες ἀλλήλοις 214,19. ἀναμεμιγμένος τῷ πλήθει 728,25
ἀναμὶξ ἀνεσφάττοντο 756,25
ἀναμφιβόλον ἔχει τὸ κράτος 321,41: D. 409, ἀναμο. λογον.
ἀνανδρίας διαβολὴν 502,15. rectius ἀνανδρίας. ἄνανδρον & ἄψυχον 555,6.

ἀναίθρως κομισθῆναι 572,10
ἀναιωνηθεὶς ἀπὸ τῶν εὐθυμιῶν, *elato ex bil. cap.* 380,10.
ἀνανεύμενοι, *renouantes* 193,19. ἀνανεώσασθαι μνήμην τῶν 463,8
ἀνανέωσις, *renouatio* 801,42
ἀνανήφειν 488,21
ἀνανταγώνιστος ἀρχὴ 551,22. ἀνανταγώνιστον εἶναι 791,9
ἀνάντης καὶ ὄρθιον, *arduum* 656,37, 41
ἀνάπαλιν ῥεῖν, *retro fl.* 172,3. ἀνάπαλιν ἱδρύσαντο 400,24
ἀνάπαυλάν τινα καιρὸν διδοὺς 507,16. ἀνάπαυλαν εἰμαρμένην 515,40. ἀναπαῦλαι 249,30, *etiam P.c. at D.* 448, ἀνάπαυλαι
ἀναπαύσασθαι τὸν βίον, *mori* 538,7: 574,33
τὰς ἀναπαύσεις ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ποιούμενοι 752,21
ἀναπείθειν, *persuadere* 264,21. ἀναπείθοντα εἰς ἐπιθυμίαν ἀρχῆς μείζ. 577,13. *sic* 595,7: *&* 531,8. ἀνεπείσθη πρὸς βασιλείας ἐπιθυμίαν 479,14
ἀναπείρειν πασσάλοις ὀξέσι 281,23: 283,7
ἀναπίπτειν 84,42
ἀναπεπταμένα πεδία 695,27
ἀνάπηρος καὶ ἄφρων 359,44
ἀνάπλεως χρημάτων 562,29
ἀναπεπλησμένος, *plenus* 316,6
εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν τιμημάτων ἀποσταλέντες 693,20
ἀναπνεῖν ἀπὸ πικρ. τυρ. 489,31. *sic* ἀναπνεῖν ἤρξατο 332,19
ἀναποδίζων εἰς τοὐπίσω 569,44
ἀνάπεμπτισμα γενέσθαι 278,6
ἀναπορεύεσθαι 410,14
ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα 184,34
ἀναριθμήτοι πεσόντες 408,27. ἀναριθμήτῳ στρατῷ 634,18. ἀναρίθμητοι εἰς πράξεις 429,30
ἀναρκεῖ εἶναι 312,13
ἀναρμόδιος πρὸς βασιλείαν 646,3
ἀναρμοστεῖ τοῖς πραγμ. 746,15
ἀναρπάσεις ἵππους 593,2
ἀναρρῆξαι τὰς ἀποθήκας 606,20
ἀναρρηθεὶς Καῖσαρ ὑπὸ 119,24: 639,2. ἀναρρηθῆναι εἰς ὑπάτους 793,23. *sic* ἀνερρήθη αὐτοκράτωρ 109,15. ἀνερρήθη βασιλεὺς 122,47. *at* 637,2, *P.* ἀνερρήθη. *vide &* ἀναγορεύειν.
ἀνάρρησις, *renuntiatio* 108,45. *sic* ἀνάρρησις τοῦ Δεκίου 643,8
ἀναρριπίσαι πόλεμον 796,21
ἀναρριπτεῖν εἰς τοὐπίσω 366,14. ἀναρριπτούμενοι βιαίως 346,20
ἀναρρῖψαι πάντα κίνδυνον 564,9. ἀναρριφθέντος ἅπαξ κινδύνου 599,10
ἀνάρρυσις τοῦ ὠκεανοῦ 348,35
ἀναρτήσας ἑαυτὸν βρόχῳ 602,22. ἀναρτᾶν εἰς ἕνα, *alligare ad vnū, vni adstringere* 220,5. τὰς ἐλπίδας ἀναρτήσας τῶν Ὀλυμπίων 812,34. ἀναρτώμενοι ἐπὶ πλεῖον, *arctius de-*
mucientes 169,40. ἀνάπτειν τοῖς ἀνθρώποις εὐποιίαις 192,20. ἀναρτήσασθαι ἀπὸ πάντων τὰς πολλὰς 150,43
ἄναρχα ἦν πάντα 650,17. ἀνάρχους ἐπιτρέπειν τοῖς πράγμασι 746,22. ἄναρχον καταλιπεῖν τὴν πόλιν 199,20
ἐν ἀναρχίᾳ ὄντος τοῦ π. 734,14
ἀνασείοντες τάς τε χεῖρας καὶ τὰ ἱμάτια 277,8
ἀνασκάψαι, *refod.* 296,32
ἀνασκολοπισθῆναι 283,6: (*idem mox* πασσάλοις ἀναπείρειν: *& supra* 281,22) 561,19. ἀνασκολοπισθεῖσα κεφαλὴ 618,8. *Idem* ἀνασταυρωθεῖσα 400,39: 408,41: 525,40
ἀνασκοπεῖν τὰ πραχθέντα 775,23
ἀναστάσεσιν ἀνδριάντων, *erectionibus* 513,43
ἀναστάτους πεποιηκότες τὰς πόλεις 702,18
ἀνασταυρωθεῖσα: *vide* ἀνασκολ.
ἀναστέλλειν, *reprim.* 208,8. ἀναστεῖλαι τὴν σφ. μανίαν 809,6
ἀναστρέφειν, *reuerti* 531,16. ἀναστραφόμενοι *pro* ἀναστρεφόμενοι *P.c.* 407,46
ἀνασυρμένη αἰσθ. 787,2
ἀνασχηματίσας ἐν χάρτῃ. 640,36
ἐπὶ ἀναγκαστὰ γενόμενος 577,35. ἐπὶ ἀναγκαστὰ γενόμενος 672,33
ἀνασωθῆναι 244,26
ἀνάτασις τῶν χειρῶν 888,13
ἀνατείνειν, *in altum tēdere se* 399,35. ἀνατείνειν εἰς τὸν οὐρανὸν 145,14. ἀνατείνας τὴν χεῖρα 139,2: 353,38: 680,26. ἀνατείναντες τὰ ξίφη 390,27
ἀνατίθεσθαι χεῖρας 593,27: *corrupte, pro* ἀναθεῖναι *seu* ἀνατεῖναι, *vel etiam* ἀνατεῖναι. ἀναθεῖναι τοῖς ἱεροῖς 191,5. ἀνατιθέντα πάντα τῷ πάτρῳ 801,25. ¶ ἀνατιθέναι ἑαυτῷ 145,23. *sic* ἀναθεὶς τῷ ἀναίδας σοῦ 656,29. ἀναθεὶς τῇ πάντων τύχῃ τὴν νίκην 705,10. ἀναθέντες τῇ βουλῇ τά τε πρ. καὶ σφᾶς αὐτοὺς 171,2. ἀνατίθεσθαι πάντα τοῖς ἐπισκόπῳ, *communicare cum* 816,32. ¶ ἀνατίθεσθαι εἰς ὕστερον 521,1. ἀναθέσθαι εἰς ἀμείνονα βουλήν, *reuocare, differre* 766,35
οἱ ἀνατολικοί, *orientales p.* 516,9. τὸν ἀνατολικὸν στρατηγὸν 890,45: *seu* τῶν ἀνατολικῶν 889,33. *sic* τοὺς ὑπὸ τῆς ἀνατολαῖς 576,29: 577,19
ἀνατραφεὶς ἐν τρυφῇ 513,20
ἀναβρίχοντες, *emtu.* 764,28. ἀναβρίχοντας εὐφυΐᾳ σώματος 750,1
ἀναγχθεὶς τῆς παίδων 752,41
ἀναφαίνει τὸ ἐγκωμιῶν, *patefacit* 708,36. ἀναπεφηνέναι, *apparuisse* 356,33
ἀναφαλαντίας 156,46: *Suetonio caluus* 9,40. *minus quam* φαλακρός 419,12
ἀναφέρει πρὸς, *referre ad*-*i. communicare cum*- 486,6. ἀναφέροντες τὰς αἰτίας εἰς ἐκεῖνον 479,24. ἀναφέρει τὸ φῦλον εἰς 495,11. *Paſſ.* ἀναφερόμενοι ἐν τοῖς στρατ. ἀεὶ θεοῖς 756,22
ἀνάφεξις 407,38
ἀναφθέγξασθαι, *in ore hab.* 243,42: 425,27
¶ ἀναφορὰν ἔχει εἰς, *refertur* 468,32. *ſic* 560,25
ἀναφρονήσας, *mente recollecta* 259,30: *&* *D.*463,2. *at P.* ἅμα φρονήσας, *perperam.*
ἀναφυγεῖν οἱ προσκυνῆσαι, *refug.* 151,5.
ἀναφυγὰς ἔχειν 357,6
ἀναφυεὶς ἐκ- 891,47
ἀναχαιτίσαι τὸν ἵππον 423,19. ἀναχαιτίσαι τῆς ὁρμῆς 795,45. ἀναχαιτισθῆναι 259,4
ἀναχειρίσασθαι, *interficere* 246,39: *& D.*442. *ſic* 274,42: 361,2
ἀναχωρήσαντες τῆς πόλεως 818,7. ἀναχωρῆσαι τῶν πραιτωρίων 779,18. ἐν ἀνακεχωρηκόσι τόποις, *in ſeceſſibus* 479,30
ἀναχώρησις σφίσι πρὸς τὸν Βρ. ἐγένετο, *recep. ſe ad Br.* 169,24
οἱ ἄνδρες συστραφῶσι 578,4
ἀνδρεία, *Virtus* 817,27. ἀνδρεία τοῦ σώματος, *virile corporis robur* 846,29. ἀνδρείας, *fortitudinis* 722,23, *L. at P.c.* ἀνδρίας.
ἀνδρεῖος πρὸς πάντα 492,30
ἀνδρηλατεῖσθαι 170,16
ἀνδρία *per* ι *etiam P.*372,20: 700,1,8, *& alibi.* ἀνδρίας ἐπιμελής, *fortitudinis ergò* 359,4. *P.c.* ἀνδρείας. *ſed rectius* (*opinor*) ἀνδρίαν ἐπιμελής, *ſtatuis honorati ſunt.*
ἀνδρίζεσθαί τι καὶ θηλύνεσθαι, *& marem & fœminam agere* 444,39. τὰ πολλὰ τῷ σώματι ἀνδρίζεσθαι εἰδώλων 867,11
¶ ἀνδρικὴν ἐσθῆτα ἐνδυθεὶς 162,11. ἀνδρικοῦ χιτῶνος ἔνδυσις 162,16
ἀνδριάντος *pro* ἀνδρείου. 123,3
ἀνδροκτασία 452,21
ἀνδρομανίας ἀσελγείας 863,31
ἀνδρωθῆναι, *ad virilem ætatem perueniſſe* 202,2: 219,26. ἠνδρωμέναι, *viros experta* 330,9
ἀνέγγυον λαβεῖν γυναῖκα 248,12
ἀνεγείρας τὸ ἱερόν, *pro* ἀνοίξας 120,27
ἀνέγκλητον διαχειρίσασθαι 873,39
ἀνέδην, *libere, laxatis frenis* 738,11. ἀνέδην ἐγχεῖται 744,9. ἀνέδην χρώμενος 540,3. ἀνέδην χρώμενος ἔρωτι 243,16. ἡ ἀνέδην αὐτῶν συνουσία 425,1. *Supra etiam* ἀναίδην.
ἀνείλετο θεός, *reſpond.* 660,9
ἀνεῖπε αὐτὸν αὐτοκράτορα 311,5
ἀνείργειν τὰς ὁρμὰς 400,3
ἀνείρειν: *vide* ἀναρρ.
ἀνέκαθεν 346,11
ἀνεκβίβαστος ὕλη 399,43
ἀνέλκειν καὶ πρός τι. 345,35
ἀνεκτὴν ἔχει τὴν πορείαν, *tolerabil.* 581,5. ἀνεκτότατος παρὰ Πέρσαις ἐχομένας πόλεις 651,23: *fort.* ἀνεκτοτάτας,

κυθέτως, vel ἀνεκδότως.
ἀνέλεξεται: viſe ἀνεξέλεξεται.
ἀνέλιξας τὴν ἐπιστολὴν 822,33: βι-
    βλους πολλάς 690,3
ἀνῆκεν τοῖς καλοῖς πρὸς- 126,29
ἀνένδεκα πάντων παρέξει βίον 619,20
ἀνεπιϊκῶν, ad ſe reverſus 259,30.
    αἰτειϊκῶν ἐκ κάτω βαθείας 828,41.
    ἀνεπεϊκεῖν ἐκ τῆς διατ. 759,37.
    ¶ ἀνεπείχθη, abductus eſt 141,
    35
ἀνεπίεργηται δείκνυται 817,22
τὸ ἀνενόχλητον 570,38
ἀνεξέλεγκται ὄντα 194,47: & D.345:
    at P. ἀνέλεξεται.
ἀνεξερεύνητον πλῆθος 357,33
ἀνεξίκακον εἶναι 217,22. ἀνεξικάκως
    καταλιπεῖν 771,43
ἀνεξεύρετος ἀριθμός 346,24
ἀνεξία τινων 527,6
ἀνεπαισχύντως ἐλαττῶσαι 710,9
ἀνέπαφος, intactus 890,3
ἀνεπαχθὴς ἦν 303,20
ἀνεπίπληκτος τρυφή 268,36
ἀνεπιπληξία χρῆσθαι μεῖ. 451,44
ἀνεπιστρόφως ἄρξας 604,15
ἀνεπιτήδειον ἦν εἰς αὐτὸν πράξας ἢ καὶ εἰ-
    πεῖν 230,44
ἀνέρεσθαι, interrogare 254,3. ἀνήρε-
    το, percontabatur 376,12
ἀνέσιος τῆς πολέμου ὥστε, vacat. 616,
    17. ἄνεσιν διδοὺς εἰς τὸ ἰσοτελεῖν 501,
    36. ἄνεσιν πάντων ἐδίδου ἁμαρτη-
    μάτων, remiſſ. vel licent. 607,
    14. ἄνεσις πᾶσι δέδοται συκοφάνταις
    ἐς τὸ- 592,30
ἄνετος & ἀκόλαστος ἐξουσία 496,30. ſic
    476,30: 495,27
ἀνευθύνως εὐτὸν ὁ σρ. 579,1
ἀνέφικτος ἐπιχείρησις 723,45
ἀνέχειν τὰς βαρβάρων ἐπιδρομάς, in-
    hib. 470,25. ἀνεῖχε τῆς ἐπὶ τὸ
    πρόσω πορείας 740,37. ἀνασχόν-
    τες, pro ἐπισχόντες, ſeu λήξαντες 313,
    5. ¶ ἀνέχεσθαι συκοφαντούντων, fer-
    re 512,18. ſic 281,7. οὐκ ἀνέ-
    χοντο ἄρχοντος ἴσου πλὴν τῆς Κ.
    692,25. οὐκ ἀνέχεσθαι τῆς ὕβρεως
    821,5. ἀνασχόμενος πάντων τῶν λόγ.
    703,6. οὐκ ἀνεχόμενος ὀκνεῖν ἔτι-
    820,37. ſic 805,30
ἀνεψιδοῦς, conſobrinæ filius 114,26
ἀνήκει εἰς μνήμην 169,4. ἀρετῆς τὰ
    πρὸς τὰ ἀνήκοντες 288,43. ἰδία
    τῷ βασιλεῖ ἀνήκοντα σημεῖα 809,
    10
ἀνήκοος ὢν τῶν- pro ἐπήκοος 645,32
ἀνήλειφα, non illita 218,19: etiam
    P. & D. 402. alioqui malim
    ἀνήλιφα.
ἀνηλεῶς, abſque commiſ. 168,1
ἀνήνυτοι φροντίδες 422,43
ἀνὴρ Ναρβωνήσιος pro ὁ Ναρβωνήσιος 124,
    37
ἀνῆρε τὰς τείχας βελόνη, P. 190,2:
    at D.306, ἀνεῖρε. quod Heſychius
    quoque pro ἀνατείρειν agnoſcit. il-
    lud ergo, ſurſum verſus attollere,
    hoc, ſurſum verſus diſcriminare
    (vel etiam nectere) ſignif.
ἀνῃρημένος: viſe ἀναιρεῖσθαι.
ἀνθαιρεῖσθαι, præoptare 217,33. ἀν-
    θαιρεῖσθαι τὸ ἐσαεὶ ζῆν 418,24
ἀνθεῖλκε πρὸς αὐτὸν τὴν δύναμιν 620,
    36. ſic 536,2. ἀνθεῖλκεν τις αὐτὸν
    522,39
ἀνθεστῶτες ἀλλήλοις 177,38
ἀνθίσταντο, obſiſtebant 565,41. οἱ
    ἀνθεστῶτες, reſiſtentes 595,2
ἄνθινον χιτώνιον 295,32
    ἀνθίστασθαι βουλαῖς ὑμῶν 549,22. ἀν-
    θοῦντα πλάνης 251,42
ἀνθ' ὅτου, quamobrem 805,28
ἀνθρώπειον αἷμα 382,2. ἀνθρώπειον γέ-
    νος 644,37
τὸ ἀνθρώπινον, humanum genus 222,
    8: 466,18. ἀνθρωπίνως λογίζεσθαι
    213,23. ἀνθρωπίνως ἀπεκρίνατο,
    humaniter, comiter 387,39
ἀνθρωποθυσίας ἀνέφερε 892,24
ἀνθύπατον ἐξουσίαν ἔχων 108,47. Ἑλ-
    λάδος τῆς ἀνθύπατον ἔχων ἀρχὴν 735,
    44. ἀνθυπατικὴν ἐξουσίαν ἔχων 97,
    6. τὴν ἀνθυπατείαν λαχών 595,12.
    ὁ ἀνθυπατεύων 595,11
ἀνθυποίσασθαι: viſe ἀνθυποίσασθαι.
ἀνθυπουργοῦσιν αὐτῷ πολλά 213,32
ἀνιᾶται ἐπὶ τῷ- 853,38
ἀνιάτως ἔχων 343,33
ἀνιδὼν πῶς 400,1. mox ſimpliciter
    ἰδόντες 23 & 39
ἄσβεστον ἀνεῖσα πηγὴν, emittens 717,4
ἀνίει αὐτοῖς καταδίκας, remittebat
    306,17. ἀνεῖναι τῆς στρατείας, libe-
    rare 736,36. ἀνῆκεν ἀδεῶς, di-
    miſit 764,15. ἀνέντες ἐκείνους νέ-
    μεσθαι, ſinentes pro libito paſc.
    552,43. ἀνῆκεν ὕδωρ ἐς αὐτὸ 155,
    31: fort. rectius ἀνῆκε. ¶ ἀνίεσαν
    ἐγκείμενοι, deſinebant urgere 281,
    35. οὐκ ἀνῆκαν ἐπιόντες, ἕως ὅτε-
    793,3. ¶ ἀνῆκε τῆς κατηφείας, re-
    miſit de mœſt. 640,33. ἀνείθη,
    dimiſſus eſt 836,40. ἀνεῖται
    εἰς- dicatus eſt 668,18. ¶ ἀ-
    νειμένης αὐτοῦ τῆς φροντίδος, laxata c.
    583,20. ἀνειμένος εἰς τὸ ἁβροδίαι-
    τον 503,15. τὸ ἀνειμένον τοῦ ἀνδρός,
    remiſſionem, neglig. 645.39.
    ἀνειμέναι πόλεις, quieta civitates
    689,17
ἀνικεῖ ἔλαβε 277,31, etiam P.
ἀνίκητος μὲν 381,4: Lampridio
    Invictus 160,20. ſic 842,11
ἀνιμώμενον ὕδωρ 506,17
ἀναστήσαντες τῆς γῆς ἑαυτούς 740,25. ἀ-
    νιστάμενος πρὸς ὕψος 722,34. ἀ-
    ναστὰς εἰς ὀργὴν, concit. 719,8: 822,
    36
ἀνίσχοντος ἡλίου, oriente ſole 164,1. τὰ
    πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, res orientis
    672.6
ἄνοδος & ἀνάβασις, aſcenſus 656,37,
    41: 792,3
ἀνονταίνων ἰσχάτως 800,38
ἀνοικισμὸς τῆς κατεσκαμμένου πόλεως, in-
    ſtauratio 523,38
ἀνοικοδομεῖν τὰ πτῶον. 225,43
ἀνοιμώζειν & ἀναθρηνεῖν 403,42
ἄνοπλοι 409,1: 479,37: 496,37.
    ſic 297,22. pro ἀνόπλων 211,24.
    Dio 382 habet ἄοπλον.
    ἀνόπλως ἐλθεῖν 511,31
ἀνορύττειν τοὺς νεκρούς 388,35
ἀνοσιουργεῖν πολλά 446,7. ἀνοσιουργία
    863,29
ἀνοχαὶ δικῶν, iuſtitium 215,1. ἀ-
    νοχὴν ἀναπαύλης διδοὺς οὐδεμίαν
    523,33
ἀνταίρειν χεῖρας, rebellare 89,20:
    126,1
ἀνταναγκάζουσι σφίσι 403,16
οὐκ ἀντάξιοι ὄντες 859,7
ἀνταποδώσειν τὴν φρ. 139,45
ἀνταστράπτειν ἀστραπαῖς 255,26
ἄν τι- ἄν τι- 312,44
ἀντιγεγράφθαι 160,24
ἀντιγείρας ἕτερον 356,37
ἀντίδειξις pro ἀνάδειξις P.c. 698,6
ἀντικαθεῖναι, viciſſim propon. 320,
    34
ἀντιξελαύνει τὸ ἱππ. 172,17
ἀντιπαρεσκευάσατο, gemino augm. pro
    ἀντιπ. 77,46
ἀντιπέξοδοι 171,19
ἀντεπιδεικνύειν ἀλλήλοις 394,7
ἀντιπίπτειν αὐτοῖς 730,11. ἀντιπίπτω
    αὐτοῖς 364,5
ἀντεπικράτησεν τῶν πολ. 399,26
ἀντεπιστέλλοντες ἀλλήλοις ἑκάτ. 300,11.
    ἀντεπίστελλε περὶ τοῦ ναοῦ 353,1
ἀντεπιτίθεσθαι ἀντ' ἐκ. 299,36. ἀντ-
    επιτιθεὶς αὐτοῦ 240,6
ἀντερασταί, rivales 448,23
ἀντέχειν πόνοις 503,34. ἀντέχει πρὸς
    καμάτους 523,40. οὐκ ἀντέχον-
    τας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνθεστῶτας 615,
    4. ¶ ἀντέχων τοὺς χαλινούς, retinens
    570,1. ¶ ἀντέχεσθαι τοῦ ζῆν, aſſer.
    711,15. ἀντείχετο τῆς ἡγεμονίας 314,
    9. ἀντεχόμενοι τῆς οἰκείας ἀναρρήσεως
    638,6
ἀντιβλέπουσι 834,10
πρὸς ἀντιβολίαν τρέπεσθαι 251,11
τῷ ἀντιγράφειν τοῖς δεομένοις φροντίδα ἔ-
    χων, ſcrinii magiſter 119,32
ἀντιδοθῆναι, reddi 77,6
ἀντιδίκοις ἐν πράγμ. ἀγοραίοις 598,44
ἀντιθεραπεύειν 196,39
ἀντικαθίζοντο ἀλλήλοις 681,14
ἀντικαθίστη, opponebat 364,6. ἀντι-
    καθίστατο τῷ Γαΐνῃ 796,41. οἱ
    ἀντικαθεστηκότες 313,10. Idem
    ἀντικαθεστῶτες 282,45. ¶ ἀντι-
    καταστῆσαι ἑτέρους, ſubſtit. 723,14.
    ſic 441,43. ἀντικατέστη αὐτοῦ 66,
    11
ἀντικαταλλάσσοντο τῆς εἰρήνης μισθοῦ 470,
    32. ἀντικαταπραξάμενος τῆς ἀρχὴν
    χρήματα 500,7
ἀντικρὺ Χρυσοπόλεως 686,28, etiam
    L. & P. τῆς ἄντικρυ ὄχθης 725,27.
    ἄντικρυς, palam, aperte, accentu
    in prima, etiam P.c. 224,41

270,20:288,8:357,20. ἀντικρυς ἀπηγόρευσι, diſerte 225,20
ἀντιλάβετο τ̃ ἀρχῆς, cepit, ſuſc. 821,7
ἀντιμετωπα οἱ πῆς γἰνόμενοι 366,5
πρὸς αὐτίον τ̃ ὅσου ἀπαξιῶσαι 804,39. αἴτιοι ἀλλήλοις σαστις 677,4. αἰτίας ἀλλήλων 686,38
τ̃ Ἀντιόχου, ſ. πόλιν, pro Αντιοχίας 436,38
ἀντίπαλος & τὰς δυνάμεις & τὰς ἐλπίδας ἔχοντες, pares atque æquales 176,36:535,29. ἀντίπαλα & ἰσόῤῥοπα τῷ πλήθει τ̃ Βαρβ. 580,14. ἀντίπαλοι εἰσὶ τοῖς P. 147,5
ἀντιπαρατεῖναι οἱ τ̃ φάλαγγα 281,40. ἀντιπαρατείνεσθαι τοῖς- 797,22
ἀντιπαρεσκευάσθαι ἀπαλλαγῆναι 308,38: P. ἀντιπαρήγγειλαν: itemque Zonar. 192
ἀντιπαράγουσι ἐποίει 400,4
κατ' ἀντιπέρας τ̃ πόλεώς ἐστι 249,26. ¶ τὴν ἀντιπέρας ἐχόντων 725,13,33, etiam L. & P. itemque 730,16: 747,28
ἀντίπνοια χρήσασθαι 566,21
ἀντιποιεῖσθαι ἑαυτῆς ἐλπίδος 505,31. ſic 393,35. ἀντιποιεῖσθαί μοι τ̃ πρωτείων, contendet mecū de pr. 841,24. ¶ ἀντιποιήσασθαι πλείω ἐλπίζοντες 213,33: D. ἀνθυπισχνεῖσθαι 383: Stephanus ἀντιτείνεσθαι. ἀντιποιεῖ τοῖς Κουάδοις 707,38. rectius ἀντιτάξ.
ἀντιποίησις ἄπλαστος 472,11
ἀντιπολεμήσαντες Σεβήρῳ 376,36. ſic 410,25. ἀντιπολεμήσουσι σφισιν αὐτοῖς ὑπ- 394,16
ἀντιπροκαλούμενοι ἀλλήλους 312,31
ἀντιπροθέντες γράμματα 308,38
ἀντιπροσώπους στρέφειν τοῖς π. 399,23
ἀντιπρόσωπος στῆσαι ἀλλήλοις 763,23
ἀντίῤῥοπος τ̃ Ῥώμης, par R. 686,9
ἀντισκώπτεσθαι πόθους 320,32
ἀντισπουδάζειν 418,22
ἐξ ἀντιστάσεως ἀντιπάλου συστῆναι πρὸς τ̃ K. parib. copiis collata acie 476,21. συστάδην & ἐξ ἀντιστάσεως ἀγωνίζεσθαι 565,8. αἱ ἐξ ἀντιστάσεως μάχαι 481,39. ἐς ἀντίστασιν τῶν στρατιωτικῶν, ad reſiſtendū prætorianis 621,11
αἱ ἀντιστασιασταὶ σφῶν 388,6, etiam P. c. Iidem ἀντιστασιῶται 148,32
ἀντιστρατηγοῦντος πόνοις 171,13. ἀντιστρατηγοῦσιν 441,14
ἀντισχεῖν, reſiſtere 674,33
ἀντιτείνοντες, renit. 170,29
ἀντιτιμήσονταί με 334,3
ἀντίτυπος & στερρὸν ἔσεσθαι 584,34. τὰ ἀντιτυπα τῶν τείχων 591,29. ἀντιτυποι καὶ ἰσόῤῥοποι Ῥωμαίοις ἐγένοντο, pares 585,7: vt alibi ἀντίπαλοι.
ἀντιφθέγγεσθαι πόνοις 768,21
ἀντιφιλοτιμεῖσθαι 251,6
ἀντιφυλακαί 426,28
ἀντίψυχοι οἱ ἀποθανεῖν ἐθέλοντες, anima ſua pro illo morte oblata 247,2
ἀντονομάσαι 204,33. ἀντονομασθῆναι, mut. nom. d. 149,17
τ̃ Ἀντωνείων ναῶν 182,4. ſic Ἀντωνεῖος σφᾶς ἐπικαλέσαντες 187,4: P. Ἀντωνίους, vt alibi Πομπηΐους: at D. Ἀντωνιείους 286.
Ἀντωνεῖον, Antoninorū monumentum ſeu fanum 424,20. vulg. l. Ἀντωνεῖον, perperam.
Ἀντωνινιανὸν λυθὲν 119,8
ἀνύειν οὐδὲν 305,25: 610,5. ἀνύοντες πλέον οὐδὲν 732,43. ἀνύσαι τὴν ὁδὸν 536,27
ἀνυμνοῦντες τ̃ θεὸν 787,37. ἀνυμνοῦντες τὰ τ̃ κρείττονος στρατηγήματα 705,18
ἀνυπέρβλητος χάρις 493,33
ἀνύποπτος ψυχή 209,25
ἄνω μὲν ἡ γῆ ἀνεβάλλετο, ἄνω δὲ & τὰ οἰκοδομήματα ἀνῄει 346,9: i. ſurſum attollebatur. quod vno verbo ἀναβράττεσθαι dicitur 326,18. ἄνω & κάτω φέρεσθαι 314,8. ἄνω & κάτω πεσόντα ἅπαντα 793,15. ¶ ἡ ἄνω πόλις, ſuperior vrbis pars 270,21
ἄνωθεν ἐπάλξεων ἀπομαχόμενοι 614,3. ἄνωθεν, antiquitus 619,15. ἐν δημοσίῳ ἄνωθεν τὸ κράτος ἐστὶ 599,20. idem ſeq ἐκ προγόνων, tam inde a maioribus vsque. ἄνωθεν ἀπὸ προγόνων 502,11. πεντηκοστὸν ἀυτὸ ἄνωθεν, a multis annis 555,11. τ̃ ἄνωθεν εὐνοίας, a multis retro annis præſtita 534,23
ἀνώνυμα γράμματα 320,32
ἀνώφορος νεώς 142,4
ἄξια θαυμάσαι, admiratione digna 85,23
τ̃ ἀξίας τῶν ἔργων ἐφικέσθαι, dignitatem rerum aſſequi 703,29. ἀξίας δήπου ἐφίεσθαι ἑαυτοῖς 786,34: 787,2
ἀξιαφήγητα 180,8
ἀξίνη, ſecuris 427,39
ἀξιοθέατος τὴν ὄψιν 471,23
ἀξιόλογος καὶ ἀντιτάξασθαι τοῖς π. 812,28
ἀξιόμαχον πλῆθος 72,17
ἀξιόμαχος ὕλη, ad pugnam idonea 606,26. ἀξιόμαχος ἦν πρὸς τὸν Ἀντ. 163,45. ſic 634,5. ἀξιόμαχος τοῖς βασιλ. 738,22
ἀξιοπιστότατοι ὄντες 149,41. ἀξιοπιστότατοι 249,46
ἀξιοστρατηγότατοι ὄντες 149,40
ἀξιόχρεω πρὸς- 77,18. ἀξιόχρεως πρὸς τὸ ἀντ. 565,9: πρὸς βασιλείαν 672,27: εἰς φυλακὴν πόλ- 719,11. ἀξιόχρεων πλῆθος 127,3. ἀξιόχρεων ſubſtantiue, vt Opera pretium: vel plur aliter legēdum ἀξιόχρεα 109,24
οἱ ἐν ἀξιώσει 474,11. οἱ ἐπ' ἀξιώσεως 491,16. οἱ ἐν μεγίσταις ἀξιώμασι 696,7
ἀοίκητος πόλις 787,12. ἀοίκητον χωρίον 815,14
ἄοπλοι 193,8: 550,33. τὸ ἄοπλον τ̃ ἀνθρ. 192,5
ἀόρχις, teſticibus orb. 412,45
ἀπαγγέλλειν, pronunt. 88,10
ἀπάγχειν αὐτὸν τ̃ βίου νόσος 96,40. πολὺ ἀπάγχειν ἑαυτὸν τῶν προειρημένων 542,19. ſic 481,32. ἀπαγαγεῖν τὴν Ἀσίαν εἰς ἔχ. καθ. 789,34, adduc. Paſſ. ἀπηγμένος ἐς ὀξὺ 146,26
ἀπαγορεύειν γάμους, valedicere 800,8. ἀπαγορεύειν τ̃ πόλεως, deſper. 109,22. ἀπαγορεύοντες τ̃ σρ. πρὸς τὰ- 528,30. ¶ ἀπαγορεῦσαι, interdicere 762,13. ſic ἀπαγορεῦσαι τὰ προστάγματα 869,22. ἀπαγορεύων τ̃ ἀμφορέως πόνοις 864,41. ἀπαγορεύεσθαι, vetitum 227,29
ἀπάγξασθαι, ſe ſtrang. 788,35
ἀπαθεῖς ὑπὸ χειμῶνος 346,31
ἀπαίδευτος ὑπ' ἀγροικίας 365,5
ἀπαιδία, orbitas 205,31
ἀπάρας ἀπὸ τ̃ γῆς, cum ſolniſſet a terra 252,34. ἀπῆρε τ̃ Ῥώμης 579,10
ἄπαις ἀῤῥένων παίδων 360,17
ἀπαιτητὸς ἔργων 138,15
ἀπαλγοῦντες ὑπὸ φιλ. 433,38
ἀπαλείφειν ἐκ τ̃ συνεδρ. 158,35. ἀπαλείφειν τὰ πολέμου λείψανα 468,25
ἀπαλλαγὴν εὔξασθαι συμφορῶν 755,13. ſic 677,10
ἀπαλλάττειν, diſcedere 731,18. ἀπαλλάξαι ῥᾳδίως, f. defungi 312,45. ἀπαλλάττουσι κακῶς, male multati abeunt 319,28: ſic 309,7: 314,42: 331,16. ¶ ἀπαλλάττειν αὐτὸς τ̃ δυσχερείας, liberare d. 181,45. ἀπήλλαξεν αὐτ̃ τ̃ Ῥώμης, diſcedere coegit, vel pro ἀπήλασεν 144,10. ſic ἀπήλλαξεν αὐτὴν τῶν δημοσίων 227,15. ἀπήλλαξεν ἑαυτὸν λαθραίοις φαρμάκοις 330,42: P. c. ἀπέλασεν, quaſi abegit e vita. ¶ ἀπαλλάξομαι φόβου, liberabor m. 490,22. ἀπαλλάττεται αὐτ̃, eo priuatur 261,36. ἀπαλλάττεται δόμος, diſcedit ab- 270,13. ἀπαλλαγῆναι ἐκ τ̃ β.ν 308,39: & Zonar. 192, ſed omiſſa prapoſ. ἐκ. Item ἀπηλλάγησαν κακῶς 607,11, vt ἀπήλλαξαν κ.
ἀπαμβλυνθῆναι, obſcur. 413,29
ἀπαναλώσας εἰς- 867,4
ἀπανίστασθαι τ̃ ἵππων 783,14. ἀπανίστασθαι τῶν οἰκείων ἠθῶν 736,8. ſic 733,4
ἀπαντήσαντες τῷ βασιλεῖ 808,5: P. c. ὑπαντήσαντες, vt paulo infra v. 38. ἀπαντᾷ σφισι πρὸς πάσι 166,24. ἐς ταυτὸ ἀπαντᾷ ἐστι τὸ χρῆμα 832,12
ἀπαντικρὺ τῆς 689,30: 691,3. ἀπαντικρὺ τ̃ ἱερᾶς 689,7
ἀπαντῆσαι αὐτοῖς γίνεται, obuiā eis procedi 238,9
ἀπάξιον μνήμης 160,14: P. ἀνάξιον.
ἀπαξιώσας τ̃ ἅλωσιν 173,23
ἀπαραίτητος ἐν ταῖς ὀργαῖς 138,16. ἀπαραιτήτοις ὀργαῖς χρώμενοι 210,12. ἀπαραίτητον ἦν τοῖς ἄλλοις, ne detrectaretur 320,5

ἀπαραιτ-

ἀποβαλοῦσιν 330,6
ἀποβάλλεις ἰσχὺν 225,2
ἀποσκευάσαι 529,15
ἀποσκευασάμενος ἦν 147,31
ἀποσκευάσας αὐτὸν τοῦ βίου 570,28. ſic 562,4: 569,13. ἀπεγνωκότες τῆς σωτηρίας 829,22
ἀπαγγεῖλαι τὰ ὀνόματα 78,22. & dem κατάλογον v.20.
ἀπαρίθμησις, enumeratio 188,22
ἀπαιτούμενοι μὴ καταλαμβάνειν 234,7. ἐπανήκουσα, recuſ. 166,42
ἀπηρτημένοι καὶ ἐκεῖ [illegible] τοῦ καιροῦ 143,17. rectius ἀπηρτῆσθαι legit Wolfius, vt ἀπηρτῆσθαι τῶν καιρῶν πλεῖστον πάντων, longiſſime remotum eſſe 195,45
ἀπαλλαγή 156,18
ἀπ' ἀρχῆς, ab initio 308,44
ἅπασι pro πᾶσι 535,3
ἀπαρτιζεῖν ἀξιοῖ- occuparein- 467,27. ἀπαρτίζουσα εἰς ἑαυτὴν τὸ [illegible], id ſe recipiens & occupans 591,25
ἀπατεών, deceptor 521,50
ἀπατελεῖν [illegible] 451, 10
ἀπαυθαδιζόμενος τῇ βασιλείᾳ 878,7
ἀπειθεῖς [illegible] 495, 29. ἀπειθεῖς [illegible] 50.133,12
ἀπείθεια, inobœdientia 411,36. Idem ἀπειθία 531,37
ἀπειρατικῶς [illegible] 220, 29: & D. 404. at P.c. [illegible]
ἀπειρότως 341,8: 413,1: 847, 40
ἀπεμπολεῖν [illegible] 799,2
ἀπεῖπεν τὴν ἀρχὴν, abdicare ſe imperio 314,40. ἀπειπεῖν [illegible] μάχῃ, valedicere 773,5: 881,34. ἀπειπεῖν [illegible] 771,17. [illegible] 727,15
ἀπερ[illegible] 706,28
ἀπ[illegible] 357,24
ἀπε[illegible], an. deſſid. ob- 793,31. [illegible] 184,29
ἀπελεύθερος [illegible] 707,35
ἀπελευθ[illegible] 765,28
ἀπελεύθερος, libertinus 125,17. ἀπελεύθεροι, liberti 636,8. ſic [illegible] 202,30. ἀπελεύθερος [illegible] 290,2: & mox v.5, Πυθαγόρα [illegible], ead. ſignif. vt etiam 145,21, 24. ἀπελεύθερος Κλαυδίου Νάρκισσος 259,37: & D. 463,9 & paulo poſt apud eundem D. ὁ Νάρκισσος [illegible] αὐτοῦ, libertus Sueton. 80,17,21. ἀπελεύθερος Κλαυδίου [illegible] 262, 32: & D. 470: libertus Suet. 80,17,21. ἀπελεύθερος Κλαυδίου Ἥλιος 295,8: libertus Suetonio 89,6. ἀπελεύθερος Νέρωνος [illegible] 273,9: libertus Suetonio 91, 21. ἀπελεύθεροι οἱ βασιλικοὶ intra modeſtiæ limites cōtinentur a Severo 418,7. ἀπελεύθερος Antonius Muſa medicus 197,40
ἀπελευθερώσεις [illegible] vetat Auguſtus 219,44
ἀπελθὼν pro ἐπελθών 89,24
ἀπελπίσας [illegible] παιδοποιίας 667, 40
ἀπεμπολεῖσθαι, vendita 432,6
ἀπένειμεν ἑαυτῷ τὴν Ἡρακλέους ἐπωνυμίαν, uſurpauit ſibi 380,41. ἀπένειμεν αὐτῷ [illegible] 122,16: 424, 8: alibi ἀπήγαγεν.
ἀπενιαύτισε, annum compleuit 414, 26, P. at vulg. l. ἀπενιαύτισε, quaſi abeunti [illegible].
ἀπέρχεσθαι vulg. l perperam pro ἐπέρχεσθαι 270,1
ἀπεστάλη [illegible] 616,24
ἀπεσφαγμένοι [illegible] 789,33
ἀπερρωγυῖας, prærupti 609,28
ἀπερυθριᾶσαι 269,6
ἀπευχόμενοι [illegible] 292,28
ἀπέχεσθαι [illegible] 119,5
ἀπήγαγεν pro ἐπήγαγε 274,2
ἀπηγορευμένη, prohib. 469,35. aptius ἀπηγορευμένη, inhib. ἀπεχθεστάτη [illegible] ἰδεῖν, nihil inferior 486,7
ἀπηλλάγησαν [illegible] 208,16
ἀπῆλθεν [illegible] 531,19. rectius [illegible] cum Politiano.
ἀπέχθεια, inimic. 110,35: 167,21. ἀπέχθεια ἡ εἰς Μακρ. odium 441, 38
ἀπῆρεν [illegible] 479,22. [illegible] 510,26: 602,1
ἀπῆκτο, depulerat 437,15. [illegible] τῆς Ῥώμης 69,10. Item [illegible] 66,30, retento augm.
ἀπήγαγεν [illegible] 210,19. etiam P.c. at rectius [illegible] D. 381,40
τὸ ἀπηνὲς, immanitas 836,25
ἀπ[illegible] 713,26. [illegible] 809,37
ἀπιδόντες πρὸς [illegible] 304, 24: vt alibi ἀποβλέποντες & ἀποβλέποντες. at P.c. [illegible].
ἀπιστούμενος πρὸς τῶν ὑπηκόων, fidem non inueniens 307,5
ἀπίστει αὐτοῖς [illegible], non audebat credere 273,37
ἄπιστος ὢν [illegible] 703,13. ἄπιστος [illegible] 369,31. ſic 590,28. ἄπιστος πρὸς [illegible] 129, 40. ¶ ἄπιστα & [illegible] 600,8. ἀπιστίας [illegible] 881,13
ἀπίστως [illegible], nemini fidebat 481,29
ἀπισχυρίζετο, affirm. 883,40
ἁπλοῦς καὶ ἀπερίεργος 421,40. ἀπλαστος [illegible] 406,8. ἁπλότης [illegible] 719,45: [illegible] 664, 11: [illegible] 286,1: [illegible] 886, 20
[illegible] 554,39: mox 41, ἁπλοϊκῶς [illegible] pro ἁπλῶς. [illegible] 780,22
ἀπλήστως [illegible] φιλοδοξία 865,31. ἀπλήστως [illegible] 536,8
ἄπληστος [illegible], per ueſtiam P.c. 326, 25
ἀπλοϊζόμενος 310,19: P.c. ἀπλοϊζόμενος, corrupte.
ἀπλοϊκώτερος [illegible] 513,28
ἁπλῶς [illegible] 348,19
ἀπλῶς εἰπεῖν 689,21
ἀπὸ τῆς γεφύρας [illegible], de ponte 250, 17. ἀπὸ Ἐμέσης, oriundus Emeſo ſeu Emeſa 562,20. [illegible] καὶ [illegible], ex vero animi affectu 387,2. ἐκ τοῦ ἀπὸ [illegible] 307,17. ἀπὸ [illegible] 18[illegible],4. ἀπὸ [illegible], ex comp. 139,12. ἡ ἀπὸ τοῦ νόμου [illegible], ex l. preſcr. 704,38. αἱ ἀπ' αὐτοῦ [illegible], ex illis agn. 137,44. ἀπὸ [illegible] καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας [illegible], pro ὑπὸ 188, 10. ¶ ἀφ' [illegible] 779, 17. ἀπὸ ὑπατείας, ex conſulatu, poſt conſ. 610,39. ἀπὸ ὑπατείας [illegible], conſulatu ſuper functus 605,41. Ζωτικὸν ἀπὸ [illegible] 632,2. ἀπὸ [illegible] 888,13. [illegible], ſ. [illegible] 896,17. item que [illegible], e militari corpore factus Imp. 897,12. οἱ ἀπὸ ὑπατείας, conſulares, conſulatu functi 590, 9. ¶ οἱ ἀπὸ τῆς βουλῆς, ſenatorius ordo 580,19. Item οἱ ἀπὸ τῆς γερουσίας 768,3,21: 817,7: & οἱ ἀπὸ συγκλήτου 603,18: 605,20. οἱ ἀπὸ τοῦ πλήθους, plebeii 798,24. οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως, oppidani 719, 19: 731,41. τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ſcenica miniſteria 872,34. οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς, ſtoici 868,11. οἱ ἀφ' αἵματος, conſanguinei 863,22. τὰ ἀπὸ τῆς τύχης, occaſiones a fortuna oblata, ſeu fortunæ fauor 709,41: 718,17
ἀπὸ τῆς γῆς [illegible], procul a terra in altum euecti ſunt 148,40. ἀπὸ θαλάττης σταδίους [illegible] 139,14 (P.c. vtrobique ἀπὸ, accentu vſitato: vt ἀπὸ [illegible] ἀπὸ [illegible] 180,10, pro ἀπὸ) [illegible] Δ[illegible], non diſpl. 838,35
ἀποβάλλειν [illegible] 842,3. [illegible] 558,15
ἀπόβασιν ποιησάμενος, exſcenſione facta 529,10
ἀποβαίνειν εἰς ἀγαθὸν 363,42. τὰ ἀποβαίνοντα, euentus 502,19. Idem ἀποβάσεις 482,41. ſic ἡ ἀπόβασις τοῦ πολέμου 524,12: 4. ἡ ἀποβάσ[illegible] 632,27

ἀποβλέπων εἰς τὸ θεὸν 570,1: mox ἀφορῶν v. 2. *Metaph.* ἀποβλέπειν εἰς τὰ χρήματα 572,24. ἀποβλέποντα πρὸς ἑαυτὸν 212,2
ἀπόβλητα δῶρα, *reiicula* 660,25. τὸ ἀπόβλητον τοῦ στρ. 782,24. ἀποβαλὼν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἵππου 863,33
ἀποδυσκολεῖν ἀθύμως 882,40
ἀπογαμωθεὶς ὁ Βόσχ. 747,13
ἀπογεννηθεῖσα ἐκ- 858,34
ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν αὐτοῖς 738,42. ἀπέγνωσαν τοῖς βαρβάροις μὴ ἐπαμῦναι, *interdict.* 741,44. ¶ ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίας 154,17: 173,22. ἀπογνοὺς τῆς Σικελίας, *deſper.* 182,34. ἀπογνοὺς τῶν πραγμάτων 105,33. ἀπογνῶναι τοῖς περὶ τὴν Ἕρμου πράγμασι 658,2. ἀπογνοὺς ταῖς ἐλπίσι 684,43. ἀπογνοὺς πάσαις ταῖς ἐλπίσι 639,23: 700,28. ἀπογνόντες ἐλπίδι πάσῃ 707,18. *Et paſſ.* ἀπεγνώσθη βιῶναι 358,29
ἐν ἀπογνώσει γενόμενοι 511,34: 520,14: 595,4. ἐν ἀπογνώσει πάντων γενόμενος 603,13. ἐν ἀπογνώσει ἦν ἐσχάτῃ 508,10
ἀπόγονος, *nepos* 621,37: & 605,6. ἀπόγονος, *pronepos* 273,33. ¶ ἀπόγονος Αὐγούστου, *oriundus ab A.* 251,34. *ſic* ἀπόγονος Βρούτου 157,20. ἀπόγονος Σκιπίωνος, *e genere Scipionis* 103,19. ἀπόγονοι, *poſteri* 123,27
ἀπογραψάμενος τὰς τῶν λαμπρ. οὐσίας 691,22
ἀπογραφὴ τῶν στρ. ἀριθμοῦ 756,21. ἀπογραφαὶ τῶν Γαλατῶν, *tabulae in quibus Gallorum cenſus erat deſcriptus* 252,19. εἰς ἀπογραφὴν ἀναγαγὼν ἅπαντα 126,40. ἀπογραφὰς ποιῆσαι, *cenſorum munus* 194,7. ἀπογραφὴ *per Auguſtum facta* 217,31: 856,36. ἀπογραφαὶ, *cenſus* 65,11: 68,11: 70,29
ἀποδειλιῶντα ἐρῶντες 509,17
ἀποδεξάμενοι εὐνοίας εἰς αὐτὸν δείγματα 683,11. ἀποδειχθὲν ὑπὸ τοῦ μαθηματικοῦ 360,42: *P. c.* ὑποδειχθέν.
ἀπόδειξις φανερωτέρα 533,26. εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἀνορ. *ad oſtendendam occiſorum multitudinem* 81,27. ἐς ἀπόδειξιν ἱστορίας ἐχόμενα, *memoratu digna contig.* 235,3
ἀποδέχεσθαι παρ' ἄλλων 463,20
ἀποδημῆσαι 192,4. *idem* ἐκδημεῖν 191,44. ἀποδήμου τῆς Ῥώμης 871,8
ἀποδημία ἀμέριμνος 691,20
ἀποδιατρίβειν τὰς χεῖρας ἀπὸ τῶν στρ. 431,47. ἀποδιατρίβοντες περὶ τὸ μὴ παθεῖν 187,38. ἀποδιατρίβεσθαι περὶ ἡμᾶς 201,7
ἀπόδοσιν αὐτῶν ἐποιήσατο μηδεμίαν, *nil redd.* 163,18
ἀποδρὰς ἐκ τοῦ δήμου ἔτυχε μεγίστης, *exc.* 661,30
ἀποδρᾶναι 316,3: 649,23: 727,27. *Idem* ἀποδρᾶσαι 164,43. *Sic* ἀποδράντας 765,16: *P. c.* ἀποδράσαντας.
ἀποδύων, *ſpolians* 271,1
ἀποδυρόμενος ὅτι δὴ ἐκ. 588,1
ἀποζῶν ἐξ αὐτῶν 387,27
ἀποζῶσαι, *diſcingere, exauct.* 511,14, 24: 620,26
ἀπόθετα χρήματα 526,37
ἀποθεωρῶν τὰς ἐκχρήσεις τῶν- 797,7. 27
ἀποθεώσας ἑαυτὸν 858,6: 863,32. ἐς ἀποθέωσιν Τραϊανοῦ 878,37. ἀποθέωσις *quid, & quorum fieri ſolita* 540,9
ἀποθῆκαι βιβλίων 345,6. ἀποθῆκαι ὅπλων δημόσιαι 606,18. ἀποθῆκαι τῶν Ἀρχ. φορτίων 386,1. ἐς τὴν ἀποθήκην ἀναχθέντα 258,41: *D.* 461 τὰς ἀποθήκας.
ἀπόθοιντο φθόνον 773,34
ἀποθρασυνέσθαι 93,18
ἀπρόθυμος τοῦ Στ. φανεῖσα, *parū grata* 806,24. ἀπροθυμίαν ἐκείνων συμπεσόντων 669,18
ἀποικίζειν καθ' ἕνα 91,29
ἀποικίσαι τὴν Κόρινθον 157,31
ἀποικεῖν ἑαυτὸν δοκεῖν 380,43
ἀποισθῇ, *referet* 711,29
ἀποκαλύπτειν, *detegere* 241,41
ἀποκαρτερῆσαι 440,27,43
ἀποκαταστήσας τὴν ἀρχ. αὐ. 633,1
ἀποκαρδιῶντες ὅσα ἂν- 580,37
ἀποκτεῖναι τὸν στρατὸν 67,47
ἀποκλείσασα τὸ τεῖχος 768,32
ἀποκλείαν τὸ μὴ- 737,43. ἀπεκέκλειτο *pro* ἀποκεκλεισμένοι ἦσαν 611,12. *aut leg.* ἀπεκέκλειντο.
ἀποκληρῶσαι, *forte duc.* 216,27. ἀποκληρώσαντες αὐτοῦ τὸν πόλεμον τοῦ δήμου 87,17. *ſic* 93,42. ἀποκληρωθῆναι, *ſorte dari* 746,33
ἀποκλῖναι τὸν κίνδυνον 740,9. ἀποκλίνειν, *deuiare* 779,11. *vſe* ῥίπτειν.
ἀποκναίειν, *animo urere* 789,19: 793,21. ἀποκναίεσθαι τῇ συνεχείᾳ τῶν πόνων 395,16. ἀποκναιομένη ἀπὸ τοῦ γυναικείου 188,10
ἀποκοινωνοῦντες πρὸς τὸ πλ. 815,32
ἀποκολοκύντωσις *Seneca* 266,40
ἀποκοσμεῖν, *orn. priu.* 817,24
ἐν ἀποκρήμνῳ κειμένη 665,12
ἀποκρίνειν, *reprobare* 230,23
ἀπόκρισιν αὐτοῖς διδόναι 215,15. ἀποκρίσεως τῶν ἔξω φερομένων μένοντες 662,1
ἀποκρυφθεὶς τῆς ἐλπ. 782,10
ἀποκρυψάμενος ὕδει 407,10. ἀποκρυφθῆναι 298,34. ἀποκεκρύφθαι, *abſcondere* 251,20
ἀποκτεῖναι, *occidere* 150,26. *Idem* ἀποκτιννύναι 212,27. ἀπεκτόνει, *occidiſſem* 256,42
ἀποκωλυθεὶς 468,15: 482,8
ἀπολέξας τοὺς Θρᾷκας 153,41
ἀπολελοιπὼς τὰς πύλας τὰ χρήματα 755,3. ἀπολειφθεὶς τοῦ συμποσίου, *cum abfuiſſet a c.* 861,21. αἰδοῖα τῶν γυναικῶν ἀπολείπονται ἰδεῖν, *inferiores ſunt* 524,22
ἀπολείμματα, *exuuiae* 350,16
ἀπολειφθεὶς ὕστερον 438,30. ἀπολειφθεῖσαι πολλὰ εἰς- 196,10
ἀπώλλυον, *amittebant* 743,40
τὸ Ἀπολλινάριον στρατόπεδον, *legio Apollinaris* 214,27
Ἀπολλώνιον, *templum Apollinis* 240,26, *etiam P. & D.* 428. *Xylander* Ἀπολλώνειον.
ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὰ προειρημένα. 536,36. ἀπολογησάμενοι ὑπὲρ ὧν- 766,11. *ſic* 320,41
ἀπολύσας αὐτοὺς τῶν ὅπλων, *exarmauit* 395,47. ἀπολυόμενος τὴν κατηγορίαν, *diluens* 111,20. τὴν ἀπολύουσαν δίκην, *ſ.* ψῆφον 235,11
ἀπομαρτυρῆσαι δεινά 247,24
ἀπομάχεσθαι πολιορκία 565,7. ἀπομαχόμενοι τοῖς πολεμίοις 610,38. ἀπομαχόμενοι ἐρρωμένως 517,37: 528,19
ἀπόμαχοι γενόμενος 889,36
ἀπομαίεσθαι *pro* ἀπομ. 846,32
ἀπομνημονεύσαι ἐλάχιστα 208,4
ἀπομόσας μὴ πεισθῆναι 865,26. ἀπομοῦς *pro* ἐπ. *P. c.* 146,34
ἀπονέμοιεν αὐτῷ πολλά 204,38. ἀπόνητα ἦν τῆς οὐσίας αὐτοῦ 219,13
ἀπονέμοιτο ἑκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν 495,16. *ſic* 185,22
πρὸς πᾶσαν ἀπόνοιαν ἕτοιμος 789,22
ἄπονος τὸ σῶμα 331,13: *laboris impatiens, Sueton.* 125,12
ἀπονοστῆσαι, *reuerti* 363,38: 857,12
ἀποξύρασθαι τὰ γένεια *vetat Tiberius* 226,10, *etiam P. c. & D.* 416. *rectius fortaſſis* ἀποξύσασθαι, *vt apud Homer.* Γῆρας ἀποξύσας, *deſtricta ſeu detracta ſenectute, more ſerpentum. Deglubere ſane, (quo verbo Tiberius eſt vſus) in vet. Gloſſ. exponitur* ἐκδέρειν, *excoriare, corio ſeu pelle exuere.*
ἀποπατῆσαι, *ſecedere ad requiſita naturæ* 437,20
ἀπόπειραν ἐποιεῖτο τῆς τῶν στρ. γνώμης 504,22. ἀπόπειραν ἐποιεῖτο ὅπως αἴσθοιτο 573,2
ἀποπειρᾶσθαι τῆς ἑκάστου διανοίας 840,17. ἀποπειρώμενοι τῶν ἀνδρῶν 838,41: 839,15. ἀποπειρῶντες Μαρκελλίνου 661,12
ἀποπιμπλάναι τὰς ὁδούς. 208,19. ἀποπιμπλᾶσι τὰς ἐπ. 178,9
ἀπόπληκτος ἐγένετο 350,38
ἀποπληρώσας ἃ ὑπέσχετο 500,22
ἀπόπλους & πρόσπλους 402,31
ἀποπνιγεὶς ὑπὸ πλήθους 491,39. ἀποπνιγῆναι ἐφθάρησαν 285,22: *P.* ὑποπνιγῆναι.
ἀπόπτῳ ἦν ἐκ- *conſpic.* 663,30. ἐξ ἀπόπτου χωρίου ὁπλίσαντες 679,21. ἐξ ἀπόπτου χωρίου θεωρῆσαι 715,2
ἄποροι αὐτοῖς ἦσαν αἱ διαβάσεις 689,11. ἀπόρως καταστήσας τοὺς πολ. 794,29. ἐν ἀπόροις καὶ ἀμηχάνοις ἦσαν 346,38: 646,36

ἀπορούμενοι

ἀπορούμενοι περὶ τὸ πρακτίον 748,27
ἐν ἀπορίᾳ τῶ πραγμάτων κατέστησαν ἐσχάτῃ 717,39. ἐν παντὶ ἀπορίας γίνεσθαι 285,31. ἀπορίᾳ τῶν διαδεξομένων, *inopia ſucceſſorum* 244,6. *ſic* κατ' ἀπορίαν, *per inop.* 648,38
ἀπορράψαντα ἐς αὐτὸν ἔπη τινὰ οὐκ ἐπιτήδεια 233,35: *&* *D.* 423: *itemque P.c. ſed aptius* ἀπορρίψαντα *ſupra* 198,41
ἀπορρήσεις, *interdictio* 225,21
ἀπόρρητοι διατριβαί 161,31. ἀπόρρητα καὶ κρυπτὰ ἀγγέλματα 597,33. ἀπορρήτων αὐτοῖς ἐντολὰς δίδωσιν 521,21. ἀπόρρητον τι ἔχοντα βιβλία 411,44. ἐν ἀπορρήτῳ διαλέγεσθαι 233,43. δι' ἀπορρήτου γινόμενα 194,46. δι' ἀπορρήτων εἰπεῖν 334,34
ἀπορρίπτεις τὴν πορφ. 586,26. ἀπορριπτοῦντες εἰς αὐτὸν πολλά 549,39. ἀπορριπτούμενα ἐς αὐτόν 861,40
ἀπόρροια, *defluxus* 519,4
ἀπορρωννύντου *pro* ἀποναρκῶντος 226,41
ἀποσβέσαι, *exſtingui* 358,39
ἀποσείεσθαι τοὺς ὀχλοῦντας 578,15. ἀποσείονται τοὺς ἐπιβάτας 558,13. ἀποσεισάμενοι πέλεκυν τοῖς αὐχέσιν ἐπικείμενον 618,16. ἀποσείσασθαι τὰ δωρήματα 775,41: θείαν εὐεργεσίαν 660,3: τὰ αἰτήματα 812,19: τὴν αἴτησιν 741,41: 761,33. ἀποσειόμενος τῆς διανοίας τὰ προσκρούματα 861,39
ἀποσημαίνων ἑαυτὸν ὡς- 250,6
ἀποσημαίνει ἐς τὸ Γ. πάθος, *ſignificans* 230,8. ἀποσημηνάμενος τὰ γράμματα, *obſignatis l.* 554,19
ἀποσκευάσασθαι τὸ λυποῦν 562,14: τὰ ἐνοχλοῦντα 555,27. φόνῳ ἀποσκευάσασθαι τὸν ἄνδρα 506,6
ἀποσκευὴ ἡ ἐν τοῖς βασιλείοις, *inſtrumentum* 637,1. ἐπίπλων, καὶ τῆς ἄλλης ἀποσκευῆς 720,1. τῆς ἀποσκευῆς τῆς αὐτοῦ ἑπομένης 810,10. οἱ τῆς ἀποσκευῆς φυλακὴν ἐπιτεταγμένοι 741,32
ἀποσκευὴ τῶν βασιλείων 861,42
ἀποπληκτικός, *extabeſ.* 782,23
ἀποσκώπτοντες τοὺς- 621,20. ἀποσκώψαντες εἰς αὐτὸν πολλά 549,37: 615,9
ἀποσοβῶν αὐτοὺς τῆς αὐλῆς 571,24. *ſic* 464,37: 872,33. ἀποσοβεῖσθαι, *abigi cum ſtr.* 399,5
ἀποστάσει αὐτῶν, *defectione* 518,13. *ſic* 590,7,19: 608,14,25: 652,26. ἀπόστασις δημοσία, μᾶλλον ἢ ἐπανάστασις γέγονε 369,18
ὁ ἀποστάτης Ἰουλιανός 876,39
ἀποστατοῦντες τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, *diſcedentes ab-* 638,40
ἀποστερούμενοι τῶν ἰδ. 174,14
ἀποστεφανῶσαι, *cor. priv.* 835,8
ἀποστρατεύειν, *exauct.* 119,30. *paſſ.* ἀποστρατεύεσθαι 878,17
ἀποστραφῆναι δεῖσθαι 184,17
ἀποστρέψαι τῆς ὁδοῦ 806,32
ἀποσυγῆσαι περὶ τ. 125,14
ἀποσυλῶν 429,29. ἀποσυλῶντα τὰς οὐσίας τῶν ζώντων 170,10. ἀποσυληθεὶς τῶν οἰκείων 114,37
ἀποσφάλλεσθαι τῆς ἐλπίδος 815,4: τῆς ἰσχύος 796,20
ἀποσφίγξας τὴν ῥάχ. 488,25
ἀποτελέσας ἐπιτήδεια πρός, *effic.* 797,32. *ſic* 687,2
ἀποτεμεῖσθαι, *amputare* 342,10. ἀποτέμνεσθαι ἐκ τῶν δωρ. *ſuccidere, ſuffurari* 226,2. ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν 400,38: 520,17
ἀποτιθέμενος τὴν ἀρχὴν 314,31
ἀποτίνειν ὄφλημα 508,18. ἀποτῖσαι τὰ ἁρπαγέ. 559,9
ἀποτολμήσας βοῆσαι 879,6
ἀπότομα ὄρη 399,34
ἀποτρέψασθαι τὸ δεινόν 276,9: *P.c.* ἀποστρέψασθαι.
ἀποτρόπαιόν ἐστι 260,39, *etiam P.c. at D.* 469 ἀπὸ τρόπου, *abs re.*
εἰς ἀπεστερημένην τῷ στρ. 720,3
ἀποφῦσαι, *abſ. att.* 861,14
ἀποτυπῶσαι, *effing.* 686,38
ἀποφήνας ἄθραυστον τὸ θλασθὲν 233,9. ἀποφαίνεσθαι ἐξ ἀρχ. ἀξ. 347,31
ἀπόφασις, *reſponſum* 322,2: 816,14: *ſententia, iudicium* 851,14
ἀποφέρειν οἱ δύο χρυσοῦς ἕκαστον 381,36. *viſe &* ἀπενεγκ.
ἀπόφθεγμα *urbana brevitate multa complectens* 266,39,42
ἀποφορὰ τῆς δαφνῶν, *fragrantia quam emittunt* 478,34
ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου 809,15: 827,29. ἀποφυγῆς οὐκ οὔσης 792,1
ἀποχρωσθεῖσα νόσος 854,45
ἀποχρῆσθαι τῇ ὁδῷ 752,4. ἀποχρήσασθαι, *interficere* 174,26
ἀποχωρεῖν τῆς Ἀσίας 86,41
ἀποχωρήσαι ἀπ' ἀλλ. 364,38
εἰς ἄποψιν ἄπειρον πεδίον, *proſpectus infinitum* 678,15
ἀποψύξας ἐξαίφνης 350,41. *ſic* 310,36: 328,32: 425,27
οἱ ἀπραγμονες, *qui a reb. for. abſtinent* 635,28: 639,37. ἀπραγμονήσαντος ὤν 360,12. ἀπράγμονα βίον 736,16
ἄπρακτα ποιεῖν τὰ περ. 302,7. ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς πρ. *re infecta* 579,25. *ſic* 77,22. ἄπρακτοι πάντη πάσης εἰσί, *ab omni actione abſtinent* 141,28
ἀπραγμοσύνη ἰδεῖν 884,45
ἀπρεπῆ βασιλεῦσιν ἔργα 571,17
ἀπροσῆκεν ἔχειν τό- 450,8: 852,11
ἀπροσθυμεῖ περὶ τά- 638,40
ἀπρόοπτος 336,20: 721,38. ἀπροόπτως ἐπέρχεσθαι 580,27
ἀπροσδόκητος καὶ ἀφυλάκτως ἐπιτίθηται 770,7. *ſic* 653,15: 803,20. ἀπροσδόκητον αὐτὸν λαβεῖν 240,16
ἀπρόσιτος βασιλεύς 873,37
Ἄπρος *pro* Ἄπερ, *Aper, cogn.* 124,46: 125,2,21
ἀπταίστως εἰπόντες 406,30
ἄπτεσθαι τῶ ἔργων 763,11,32
ἄπυστα καὶ ἄγνωστα τῷ Μαξιμίνῳ 615,35
ἀπωθεῖται τὴν πρεσβ. 675,3. *viſe &* ἄπωσε *ſupra.*
ἡ ἀπώλεια τῶν νεῶ, *interitus* 482,40. αἴτια τῆς τῶν πραγμάτων ἀπωλείας 754,33. ἀπώλειαν ἀνθρώπων μεγίστην ἐργασάμενος 644,39. τὴν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας παντελῆ ἀπώλειαν 791,12. σὺν ἀπωλείᾳ τῆς οὐσίας 691,21
ἀπωτέρω τῆς πόλεως 478,21
ἆρά τι, *num quod?* 159,37
Ἀράβιννα 91,18. *fortaſſe metaphraſtes* Ἀρβέρναν *ſcripſit, ſic appellans Arvernorum metropolim. Poſterioribus temporib. in Arvernis Caeſar oppugnavit Gergoviā, & vicinam Aleſiam.*
Ἀράβιοι, *Arabes* 113,18. Ἀράβιος *pro* Ἀραβικός 118,25
ἀράμενοι χεῖρ τῷ Ν. 286,43
Ἄρβειρος ποταμός 106,22: *pro* Ἄλβις *ſeu* Ἄλβιος, *Albis.*
Ἀργύπερα πόλις 704,12. *Ptolem.* Ἀργυρόπεραν.
ἀργὸς χείρ 495,39
ἀργοῦντος τοῦ νόμου, *ceſſante l.* 736,3
ἀργίαν ἐδίδωκας ταῖς πράξεσι, *vacat. conc. n.* 595,23
ἀργυραμοιβοί 754,40
ἀργυρεῖξαι ἐξ αἰσχίστων 255,30. ἀργυρισμὸς ῥυπαρός 258,25
ἀργυρολογήσων τὴν Ἀσίαν 173,38. ἀργυρολογήσας τοσαῦτα ὥστε- 145,25. ἀργυρολογῶν ἐκ τούτου πολλῷ πλείω 252,3
ἄρδην ἀνατετραμμένοι 431,17. ἄρδην καὶ ἐκ θεμελίων ἀπόλλυσθαι 611,18. ἄρδην καταφλέξαι 796,16
Ἄρεια ὅπλα 159,7
εἰς ἀρεσκείας καὶ ὑποκρίσεις χωρῆσαι 192,30
οὐκ ἀρέσκεσθαι τοῖς παρ' αὐτοῦ πραττομένοις, *non probare* 444,31. (*at paulo ante, v.* 24, ὅσοις οὐκ ἠρέσκετο, *quibus diſplicebat*) οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖς ψηφιζομένοις 289,13. οὐκ ἀρεσκόμενοι ἐκείνοις 530,7. ¶ ἀρέσασθαι θεῖον, *placare* 670,46
ἀρθμίαι ὀφθαλμῶν βολαί 471,25
ἀριθμεῖν τὰ δωρηθέντα, *vt Lat. quoq. Numerare* 225,45
τετρακισχιλίους τὸν ἀριθμὸν ὄντες 704,5. *ſic* 730,33. ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ἀριθμοῖς ἀναγράφεσθαι 756,22. εἰς ἀριθμοὺς λ' συνειλεγμένον στρατόπεδον 803,15
τὴν ἀριστείαν αὐτοῦ 592,7: 765,27. *at pro* ἀριστεῖον 489,21, *fort. leg.* προσάστιον.
τὸ ἐπ' ἀριστερᾷ καὶ τὸ ἐπὶ δεξιᾷ 199,42, *etiam P. Alibi* ἀριστερά *&* δεξιά *neutro plur.*
ἀριστῆσαι, *prandere* 309,42
ἀριστίνδην ἐκλέγοντες τοὺς ὁπλίτας 699,16. ἀριστίνδην ἐκ πάντων συνειλεγμένοι 657,12: 764,27

ἄρχει ſeu ἄρρηχει 315,16
ἀρκεῖν πρός τι- 762,43. ἀρκεῖσθαι
ὑπάρχουσι 199,39: 220,8. ἀρκεσθέντες τῇ νίκῃ 757,9. ἐναρκούμενος ἑαυτῇ 701,35
ἁρματηλασίαις ὁδοὺς αὐτῶν 377,23. ἁρματηλάται, curr. agitatores 308,46. ἁρματηλατοῦσι δημοσίᾳ 381,40, P.c. & Zon. 211,3. (at vulg. l. ἁρματηλάσαι, corrupte) ſic 292,35. ἡρματηλάτει 429,46
Ἀρμενίας & Ἀρμενίους cum aſpiratione frequenter habet non tantum Eutropii metaphraſis, ſed etiam Xiphilini codex m. ſ. & Dio paſſim: & tamen 345,12, ἐπ' Ἀρμενίους, diſerte ſpiritu tenui. In F. autē ſæpe Armœnia, per œ diphthongum, contra quantitatis leges.
ἁρμογαὶ τ̃ τείχους 518,40
τ̃ ἁρμόδιον καιρὸν πρὸς. 795,34. ἁρμόδιος χρόνος Πέρσικὸ 720,7. ἁρμόδιον οἷς ἐβούλετο 782,44. ἁρμοδιώτατον πρὸς ἀσ. βασιλείαν 775,38. ſic 769,12
ἁρμόζειν σφίσι, conuenire 304,26. ἁρμόζειν Ῥωμαίοις γάμους 551,16,40. ſic 287,41. ¶ ἁρμόζοντες αὐτῷ, congruentes 591,18. ἡρμοσμέναι γυναῖκες, matrimonio copulata 858,29
ἄρνες, agni 670,11
ἀρνηθεὶς, negatus 822,35
ἀρόσιμον γῆν 665,17
ἅρπαγας ἔχουσι μηχαναί 402,16
ἁρπαγὴν ποιούμενοι τὰ λοιπὰ, in prædam vertentes 476,7
Ἀῤῥαβὰς & Ἀῤῥαβίων gemino ῥῥ etiam L. & P. 637,24. ſic Ἀῤῥαβίου pro Ἀραβίου paſſim etiam P. c. m ſ. poetica magis quam proſæ orationis ſcriptura.
ἀῤῥενωπὸν σχῆμα 253,37. εἰς τὸ ἀῤῥενωπὸν ὁ ἥλιος μεταγαγεῖν 749,37
ἄῤῥηκτον ἔρυμα 508,25
ἀῤῥήτως & ἀφανὴς ὁ Θεὸς ὁ Ιουδ. 142,1
ἀῤῥωστίᾳ, infirm. 172,35
ἀρσένων παίδων τύχης 671,11
Ἄρσης pro Ξέρξης 119,26
Ἀρταξάτα penultima acuta. P. 287,34. & in ſeq. (v. f. 557,12
ἤρτηται τ̃ ὑμετέρας ἀνδρείας, pendet e
ἄρτι, modo 98,10: iamnunc 466,28. ἄρτι τι: παῖς ἐγεγόνει &. vix,
p. natus erat cum- 161,24. ἄρτι δέ- καὶ- 332,18
ἀρτιμαθὴς & ἀδίδακτος 360,1
ἀρτιτόκοι ὄνοι 289,39
ἀρτίφρων τῇ ψυχῇ 287,22
ἐκ ἀρτίχειρα, ἀλλ' ἀπίφησι 319,1. non pellentem manu. P. c. ἀνάγκη: parum apte.
ἀρτύειν ἑαυτὸν φόνον 124,5
ἀρύσαι, haurire 854,35
ἀρχαῖος, antiqua ſimplicitate præditus 832,8. τὸ ἀρχαῖον, antiquitus
ἀρχαιότροπος αὐτὴ 255,44 (260,15
ἡ ἀρχαιρεσία 777,33. ἀρχαιρεσίαι τῶν
ὑπάτων 199,16. τ̃ ἀρχαιρεσιῶν τῇ α' 165,26
ἀρχὰς πονηρῶν ἔργων, auctorem eſſe, ſeu incip. 522,32
ἐν τοῖς ἀρχείοις, palat. 885,3
τὰ ἀρχέτυπα τῶν ἔργων 843,5
τ̃ ἀρχὴν λαβεῖν ἐξ- 655,18. τ̃ ἀρχὴν τ̃ ἀπωλείας ἐδόκει 689,22. κατ' τ̃ ἀρχὴν τ̃ ἀγορᾶς, ad initium (i. aditum) fori 504,12. τ̃ ἀρχὴν, initio 85,9: 515,34: 644,19: 708,23: 801,23. τ̃ ἀρχὴν, initio; vel plane, omnino 279,11: 300,43. τὴν ἀρχὴν, plane, omnino 195,11: 242,42: 251,19: 296,7. Item abſque articulo, ἀρχὴν, plane, omnino 194,32: & D. 345,12. ſic 405,7: 440,6. ¶ ἀρχὴν ἐν Κελτοῖς στρατιωτῶν ἐμπεπιστευμένος 651,3. vbi poſſet etiam ἀρχὴ legi, vt v. 42. τ̃ ἀρχὴν τ̃ Ἰβηρίας ἐπιτετραμμένος 693,2. ſic τ̃ Συρίας ἀρχὴν ἐπιτετραμμένος 663,38. ἐν πολλαῖς στρατοπέδων ἀρχαῖς γενόμενος, multis præfecturis caſtrenſib. 604,13. ἐν ὅλῃ τῇ ἀρχῇ, per totum imp. i. per omnes imperii fines 380,28. Plur. αἱ ἀρχαὶ, magiſtratus 197,30. ἀρχὰς ἔχει, magiſtratus ſunt adepti 169,22. τὰ τ̃ ἀρχῶν σύμβολα 754,42. ἀρχὰς pro ἐπαρχίας 118,35
οἱ ἀρχηγοὶ τ̃ συνωμοσίας 693,24. ſic 590,19,27. ἀρχηγὸς & αἴτιος ἀπαρρησίᾳ ἐξελάσεως 500,15
ἀρχιέρεια 445,27: Veſtalium maxima, Sueton. 121,49
ἀρχιερεὺς, pōtifex 77,29. ὁ ἀρχιερεὺς, ſacri ordinis princeps in eccleſia Chr. 890,1,6: 891,33. ἀρχιερεὺς μέγιστος, pōtifex maximus 761,23
ἀρχικύνηγος, præpoſ. cub. 879,34,39
ἀρχικὰ ἐθῶν κατασκευάσαντες 313,24. τ̃ ἀρχικὴν στολὴν ἐνδύς 232,21. ἀρχικὴν ἀρετὴ 781,4. τὰ ἀρχικὰ διδάσκειν 162,23. ἀρχικῶς προσιέναι τοῖς πρ. 646,2
ὁ ἀρχιστράτηγος 885,30
ἀρχιφύλαρχος, phylarcharū princeps 724,6. L. c. margo ἀρχιφύλαξος: ſicut ſc. idem mox φύλαρχος dicitur 725,2
ἀρχόμενοι, ſubd. prius. 66,3
οἱ ἄρχοντες, magiſtratus 218,45. ſic ἄρχων, magiſtratus, iudex, in prouincia ſc. 105,40. ἄρχοντι Ἀλεξανδρείας, præſidente Alexādria: de epiſc. 880,6. ἄρξας pro ὑπατεύσας 335,9. ſic 230,6
ἄρχοντες στρατιωτικοὶ, tribuni militares 69,35. οἱ ἄρχοντες τ̃ στρατιωτῶν, tribuni militū 70,43. οἱ ἄρχοντες τῶν στρατοπέδων, pro οἱ ἔπαρχ. præf. præf. 564,34,37: & 553,22. ſic ἄρχων τ̃ δορυφόρων γενόμενος, pro ἔπαρχος, præf. præt. 338,40.
ἄρχων τ̃ ἱππέων, magiſter equitum 803,12: & 67,16. Idem ἄρχων
τ̃ ἵππων 71,25
ἀρωγὸν τῇ ἀρχῇ ἐπικαλοῦντα 500,36
ἀσεβὲς καὶ ἐς αὐτ̃ εἰρηκὼς 232,19: & D. 422. at P. ἀσελγὲς, minus conuenienter. ἀσέβεια, impietas, in pr. 225,24. ἀσεβήσαντας εἰς τ̃ ὅρκον 511,9. ἠσεβηκότα πρός τινας 225,24
ἀσελγὴς παῖς Ἀφροδ. 838,16. ἀσελγὴς πρὸς γυν. 331,14. ἀσέλγεια, obſcenitas 117,30
ἄσημος βίος 500,22. ἐξ ἀσήμου μητρὸς γεγονὼς, parum honeſta ſeu caſta 672,9,35
ἀσήμως & ἀδόξως τελευτ. 476,19
ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ γενόμενοι, ad extr. inop. redacti 403,20
Ἀσιανοί, Aſiatæ 275,41. Ἀσιανοὶ βάρβαροι 847,34. Ἀσιανὸν στράτευμα 150,32
Ἀσινοῦ 75,13, perperā pro Ἀσίνιε. Sic Ἀσίνιος pro Ἀσίνιος 93,25
ἄσιτοι & ἄποτοι διετέλ. 393,27
ἀσκεῖν, certare, ſeu certādo ſe exercere 382,43: declamādo ſe exerc. 334,11. Iiē act. ἀσκεῖν ἅρματα 248,36. ἀσκεῖν & γυμνάζειν τοὺς στρ. 589,32. γυμνάζων τοὺς στρατιώτας, καὶ τὰ πολεμικὰ ἀσκῶν 579,10. ἀσκεῖν αὐτοὺς τὰ στρατιωτικὰ 585,33. ἀσκῶν αὐτ̃ πρὸς τ̃ ἀρχὴν 162,22. Paſſ. ἀσκηθεὶς λόγοις ῥητορικοῖς 162,26. ἀσκεῖσθαι τ̃ γλῶτταν εἰς λόγους, & τ̃ χεῖρα πρὸς μάχας 111,9. ἀσκηθεὶς ἐ μόνον τὸ ἦθος τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ & τ̃ γλῶτταν ἐν τῷ λογικῷ 116,20. ἠσκημένος γράμμασι 387,28. ἀσκηθεὶς ἐν παιδείᾳ 257,35. ἀσκηθεῖσι εἰς λιθότητα γραμματικὴν 486,16. ἠσκημένος ἐλέφαντι καὶ λίθοις βωμὸς 398,8,23. Sic ἐξάσκ.
ἄσκησις τ̃ ἱερῶν 179,26. ἄσκησις τινῶν γενομένη 548,6. ἄσκησις pro ἄκεσις 180,13
τὸ ἄσκητις τ̃ Δ. 856,30
ἀσμενίζειν τ̃ εἰρήνην 696,31. ἀσμενίσας τὸ πραχθὲν 640,4
ἀσμένως ἑαυτὸν ἀκούσας 536,15. ἀσμένως ποιῆσαι 555,16. ἀσμενέστατα, libentiſſ. 760,25
ἀσπάζεσθαι, paſſ. ſignif. 239,7
ἀσπαστὸς & πιστὸς πᾶσιν ὤφθη 471,5. ἀσπαστὸν ἀκούειν 532,21. ἀσπαστῶς, libenter 513,39
ἀσπίδας ταῖς μὲν προβαλλόμενοι, ταῖς δὲ ὑπερβαλλόμενοι ἐς χελώνης τρόπον 400,8. ἀσπίδες προμήκεις 184,40: & mox ἀσπίδες πλατεῖαι v. 42. ἀσπίδος πολεμιστοῦ τρόπον 176,2
Ἀσπὶς, op. Afr. 180,32. Latinis Clypea ſeu Clupea.
ἀσπόνδοις pro ἴσων. 115,20
ἀστάθμητα αἱρεῖσθαι 308,30. τὸ ἀστάθμητον τ̃ βίου 169,23: & Dio 222: P. τὸ ἀσίμητον, corrupte.
ἀστασία περὶ πᾶσ τ̃ νύκτα συνεχὴς, pro ἀτυσία, arrigēdi impotētia 448,26
ἀστεῖα τῷ Κυιρινάλιῳ 379,36. W. legit προαστείοις, ſuburb.

ἀστικῶν σχημάτων 415,28. ἀστικὰ ῥασώνη 374,27. ἀστικὰ ὑποδήματα 224,26. οἱ ἀστικοὶ δορυφόροι 219, 21. per ι ſcr. hac etiam in P.c. & apud D. necnon in Legat. volumine: in vulg. Xiph. edit. ἀσυκ. perperam.
ἀστρονόμος, aſtrologus 891,1
ἀστρῷαι κινήσεις, ſid. mot. 632,25: 713,1
ἀσυγείτονες, finitimi 342,7
ἀσωία: vide ἀσωτία.
ἀσύλητον εἴασε πόλ. 412,29. ἀσύλητος θησαυρός 889,2
τὸ ἄσυλον ἔχουσα ὅπλα. 793,41
ἀσύμφορα Φιλίππῳ 642,39
ἀσφαλὴς πόλις & ἰσχυρά, idem 673,11, 18. ſic 806,18. ἐπ' ἀσφαλὲς εἴη, in tuto eſſ. 715,43. ἐν ἀσφαλεῖ ὄντα 829,3. ἐν ἀσφαλεῖ ἔχειν τὰς πόλεις, præſidiis munitas tenere 712, 25
οὐκ ἀσφάλεια εἴη, non tutum eſſet 196, 21. ἀσφάλειαν ἔχειν οὐδεμίαν 711, 7. ἀσφάλειαν ἐποιεῖτο τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ 378,9. ἀσφάλειαν ἑαυτῶν ποιούμενοι ἐκεῖνο μηδεμίαν 172,24. ἀσφάλειαν αὐτοῖς τοῦ βίου περιποιήσεσθαι 830,37. πρὸς ἀσφάλειαν τῶν φυλαττομένων ἐν ἀρχεῖν 743,35. ἀσφαλεία pro νοσηλεία 859,9
ἀσφαλίζεσθαι τὰς ἐπαρχίας 118,36. φυλακαῖς ἀσφαλίζεται τὰς πόλεις 757, 16. ἀσφαλιζόμενος τὴν τῆς γῆς κτῆσιν ὁμήροις 83,15
ἀσφαλῶς ἔχει τὰ πρ. 514,2
ἀσχάλλων & διαφερόμενον ὅτι- 475,20. ἀσχάλλοντι ἐφ' οἷς- 571,22. ſic 496, 25: 536,8
ἀσχέτως φέρειν, agr. 685,25
ἐν ἀσχολίᾳ ὢν, negotiis occupatus 204, 8. ἀσχολήματος περὶ τὰ κρείττονα 575,3
ἐκ ἀταλαιπώρως χρ. 203,17
ἀτάρ, autem 851,39
ἀταραξία ψυχῆς 490,12
ἀτάραχον διαμένειν 119,27
ἀταφάλλεις σφίσιν 659,30
ἄτε δὲ, cæterum ut- 513,15. ἄτε δὲ- 653,43
ἀτείχιστοι πόλεις 784,24. ἀτειχίστους κώμας 752,5: 802,14. P.c. pro- re in loco ἀτείχους habet, ea forma qua εὔτειχος & εὔξιφος apud Apollon. grammat. 188,12
μὴ ἔξω τὸν ἀτμ. 690,15
ἀτερπεῖς γάμους 463,23
ἀτιθάσευτα ζῷα 570,18. A. & B. ἀτίθασα, uno ε
ἀτιμάσας τὴν παραίνεσιν, aſpern. m. 80, 46. ἀτιμαζόμενοι ὑφ' ἁπάντων 297, 10
ἀτιμῶσαι, infamia not. 216,25. ſic ἀτιμωθείς 196,14
ἄτοιχον οἴκημα 397,27: 541,9
ἀτοπήμασι μείζοσιν ἀποκρύψαι τὰ μέτρια πλημμελήματα 780,34
ἄτρακτοι, ſemita 511,37: 615,37
ἀτρεμῆσαι, quieſc. 359,20
ἀτείπλαν αὐτοῖς ὁδὸν 653,14
ἄττα, quædam 281,9: 306,17. P. c. aſpir. ἅττα
ἄττα δεῦρο & ἐκεῖσε ἱμμαρῶς 314,25. poet. ἀΐσσων.
τὸ ἄτυφον 883,21. ἀτυφώτερον & μετ. 226,43
ἀτυχῆσαι 147,16
Αὐγουστάλια 221,29, etiam P. at D. 410 Αὐγουστάλια.
τὸ Αὐγούστειον στρατόπεδον, legio Augusta 214,9,11. τὸ Αὐγούστειον μνημεῖον, Auguſti monumentum 301,5
τὸ Αὐγουστεῖον, Auguſtale 225,38. paulo ante Αὐγούστου ἡρῷον. quid 856,26
Αὐεντῖνῳ λόφῳ 669,45, P. at L. Aventino. alibi Ἀβεντ.
αὐθαδιζομένη π. φ. 800,39
αὐθαίρετον ἑαυτοῦ προσελθεῖν, ſpontaneo delectu 359,43
αὐθεντία, auctoritas 688,33
αὐθήμερον 282,18
αὖθις & μάλ' αὖθις, iterum atque iterum 150,9. & αὖθις & πολλάκις 661,16
αἱ περὶ τὰς αὐλείας εἰσόδους φυλάττοντες 621,15. τῆς αὐλείου θύρας 489,20. τῆς αὐλείοις χρώμενοι, ſ. εἰσόδοις 540, 3. ἐπὶ τῇ αὐλείῳ 497,1: 595,24
οἱ περὶ τὴν αὐλὴν, aulici 793,13. αἱ περὶ τὴν αὐλὴν τάξεις, officia palatina 694,16. οἱ περὶ τὴν αὐλὴν στρατιῶται, prætoriani mil. 636, 30,3: 672,41. ᾧ τῆς αὐλῆς παρέδωκαν τὴν ἀρχὴν, præfecturā prætorii 737,40. ſic τῆς αὐλῆς ὕπαρχος, præfectus prætorio 662,22: 673,9: 674,41: 729,5: 762, 10, & alibi.
ταῖς αὐλίαις ἐφεστῶτας, pro αὐλείαις, ſ. θύραις 595,24
αὐλίζεσθαι ἐν- 413,22. αὐλιζόμενος ἐπὶ τῶν- 721,7
Αὖλος prænomen 77,44: in exempl. erat αὐτός.
αὐλοῖς μακροῖς αὐλεῖν, proverb. 305, 41. de quo vide Turneb. Adverſ. lib.5, c.1.
αὔξην ἐλάμβανε τὰ τῶν β. incrementum cap. 644,9
αὐξυμένη pro αὐξομένη etiā L. & P. 710,18
αὖος ἐγένετο, exaruit 654,37
Αὐρηλιανός 123,1: 124,4,6, etiam in m. ſ. cod. Rectius alibi Αὐρηλιανός.
Αὐσόνιος θήρ 435,34
αὐστηρὸς καὶ βραχύ 837,29. αὐστηρία & ὠμότης 409,7. αὐστηρότης τρόπων 271,44
αὐτάγγελος εἶναι τῶν- 227,44
αὐτάδελφος κατίδοι 682,30
αὐτάρκη αὐτοῖς εἶναι πάντα 617,18. ſic 543,3. αὐτάρκως, ſufficienter 537,20. αὐταρκεῖν, ſufficere, ſerendo par eſſe 309,6, etiam P. & Zonar. 192,24. ſic αὐταρκοῦν πρὸς πάντα 365,35. at αὐτάρκεσε τῷ γάλακτι βόσκουσα καὶ ἑαυτὴν καὶ τὸ παιδίον 346,47. P.c. αὐτήρκεσε.
αὐταρχία, abſolutum imperium 161, 26: 208,43. ſic αὐταρχίας ἄξιος 358,43. Itidem αὐταρχίας ἰσχύς 270,11. αὐταρχῆσαι & μοναρχῆσαι pro eodem 192,34,37. ὡς αὐταρχοῦντες ἐποίουν πάντα 317, 39. αὐταρχῆσαι αὐτοῦ, ſummum in eum hab. imp. 387,31. ὁ αὐταρχῶν, Imperator 223,4
αὐτεξούσιον γενόμενον, licentiam nactū 598,33
αὐτεπάγγελτος ἀφῖκται 143,10. αὐτεπάγγελτος ἦλθε 198,37
αὐτῇ, ibi 662,42
αὐτήκοοι & αὐτόπται τῶν ἐπιχειρεῖν γενόμενοι 145,38
αὐτίκα μάλα 814,7
αὐτοβοεὶ κρατῆσαι 757,8
αὐτοεντεὶ ἀπολέσθαι 244,19
αὐτόθεν, e veſtigio, ex eo ipſo temp. 750,3: 842,23
αὐτοκέλευστοι ἐξώρμ. 300,19
τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔλαβε 257,31. ſic 175,40: 224,27. αὐτοκράτορος ἐπίκλησις duplici ſignif. 191, 35: 193,40. αὐτοκράτωρ triplici ſignif. 157,9. αὐτοκράτορα & σεβαστὸν τὸν Μαξιμῖνον ἀνεῖπεν 586, 17. αὐτοκράτωρ τῶν νόμων αὐτοῦ 196,41
αὐτοκρατορεύσας 352,39
αὐτοκράτεια, ſumm. imp. 333, 41: 361,47
αὐτοκρατορικὴ ἰσχύς 269,9. τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς ὄνομα 604,33. ἡ αὐτοκρατορικὴ διοίκησις 439,44. τὸ αὐτοκρατορικὸν στρ. 317,37
αὐτόματοι ἠνεῴχθησαν 159,10: 301, 6. ſic αὐτομάτως περιστάσας 402, 42, etiam P. pro αὐτομάτης vel αὐτομάτως.
αὐτομολήσας εἰς τοὺς Πάρθ. 176,12. αὐτομολήσας τῶν στρατ. 173,14. αὐτόμολος dictus Cicero 139,34
αὐτοποδία εἰσῆλθον 140,22. ſic 159,5
αὐτοπτης γενέσθαι τοῦ πάθους 273,37
περὶ αὐτῆς Ἰταλίας, pro αὐτῆς τῆς Ἰταλ. 584,9. ſic 867,42. εἰς αὐτοὺς ἔρρει, pro εἰς τὰς αὐτῶν οἰκίας 789, 11,19. αὐτοῦ σώματι, pro τοῦ αὐτοῦ σώματι 68,20. αὐτῇ μητρί, pro σὺν τῇ αὐτῇ μητρί 87,36. ſic αὐτοῖς ἡγεμόσι 363,23: αὐταῖς ῥίζαις 346,22. ¶ αὐτὴ pro αὕτη: vel emphatice ea ipſa 717,9. αὐτὰ pro ταῦτα 448,45. ἐν αὐτῷ τελευτῆσαι τῷ χρόνῳ 672,25: pro τούτῳ, vel ἐν τῷ αὐτῷ: ſicut κατ' αὐτό, pro κατὰ ταὐτό, eodem tempore 479,7. Et contra ὁ αὐτὸς 78,11, pro οὗτος, vel αὐτοῖς. αὐτῶν pro ἑαυτῶν 682,16
καθ' αὑτὸν γενόμενος, & ἰδίως, ſeor-

ſum ab aliis ſecum agens 554, 29,34
αὐτογνώμονες ὄντες 547,35. ἐκ τῆ αὐτοχειρίας 386,43
τῇ αὐτοπαθεῖ ἀρχῇ ἔχειν 311,19. αὐτοπαθῆ ἐξουσίαν λαβών 157,11. ſic 193,41: 268,36
αὐτοῦ ζήτε, co ipſo in loco 419,35
αὐτουργὸς τῆ μάχης 592,14. αὐτουργῷ, ſua manu r.g. 116,37
εἰς αὐτοτοσίαν συνελάσαι 103,9
ἐπ' αὐτοφώρῳ 447,34: P. φὶ per o micron.
αὐτόχειρ μου γενέσθαι 423,34. αὐτόχειρας ἑαυτῷ γενέσθαι 242,31. ſic 234, 27. αὐτόχειρ τῆ μάχης 592,14
αὐτοχειρίᾳ ἐπέσφαξε 189,28: 339, 10,34. αὐτοχειρίᾳ συχάζων 218, 38: σφάξας 416,45: φονεύων θνείᾳ 409,14. αὐτοχειρίᾳ σφαττόμενοι 259,39: & D.463. at P.c. αὐτοχειρί: ut αὐτοχειρὶ διεχρήσατο 125, 21
αὐχμὰ γενέσθαι 209,44
αὐχμοὶ δεινοί 326,16. αὐχμὸς ξηρός 582,41
ἀφαιρεθεὶς τῆ ὑγείας 66,10. ſic 65,35. & alib. ἀφελόντες αὐτῆς τῆς κεφαλῆς 525,19
ἀφανῆ ἑαυτὸν κατέστησεν 639,1
ἄφαντον γενέσθαι, diſpar. 864,5
ἀφασία τῆ Κόμμοδον καταλαμβάνει 474, 30. ἀφασία καὶ ἀπορία καταλαμβανόμενος πολλὴ 509,11. ἐν ἀφασίᾳ ἦν ὁ στρατὸς καὶ ἀπορίᾳ τῆ πορείας 556,19. ἐν ἀφασίᾳ καθεστήκει 613,2
ἄφατον πλῆθος 648,26: 677,12
ἀφειδὴς περὶ τὰς δαπ. 424,32. ἀφειδῶς πάντα & φανερῶς λέγων & πράττων 572,35. ἀφειδῶς ἐκόλασε πάντας 520,23. ἀφειδῶς ἀπέκτεινε πάντας 527,3: 547,4. ἀφειδῶς ὑμῖν προσεφέρετο 559,40. ἀφειδῶς αὐτοῖς προσεφέρετο τὴν τῶν χρημάτων ἐπιδόσει 547,29. ἀφειδῶς ἔχων χρημάτων, n. parc. p. 470,34: 499,5. ἀφειδῶς ἔχων ἡλικίας, nulli ætati parcens 592,41. Superl. ἀφειδέστατα ἀναλίσκει 245,37
ἀφέλκει αὐτὸν τῆ σφ. 810,1. ἀφείλκυσεν αὐτοὺς πάντων 735,12. ἀφελκυσθεὶς τῶ σφίγγος 74,6
ἀφίεσαι λ.θεον, emiſſ. 719,18. ſic ἀφίεσμα 700,15. ἄφεσιν δὲ πλημμελημάτων χρημάτων ἐφιλοτιμήσατο, remiſſ. 799,33. viſe ἄφιξις.
ἀφηγουμένη τῆ γνώμης Πομπηίου 102,4
ἀφηγήσεως ἄξιον 661,9
ἀφηλικέστεροι, ſeniores 140,14
ἀφηνιάσαι καλῶν ἐπιτηδ. 465,21
ἀφθονώτατη τοῖς πᾶσι 69,6
ἀφιέντες σφίσι τὸ σάφος 411,7: pro ἱέντες. δρόμῳ ἀφῆκαν ὅπη τάχιστα, curſu contendunt ad- 756,42
ἀφίμενοι τῆ πεδίων, miſſi p.ſ. 685, 42. ἀφίμενοι τῆ ἀριστοκρατίας 635, 7. ἀφίθησαν, dimiſſi ſ. 719,40
ἀφιλοδιξία 893,4
ἀφικνεῖσθαι πρὸς αὐτὸν πρεσβείαι πολλαί 199,44: & D.358,2. at P. ἀφικοντο.
ἄφιξις, aduentus 482,28: 514,28: 608,16,25: 785,20. πρὸς ἄφιξιν μὴ στρατείας ὄντες 605,23: vetlitus ἀφεῖσθαι, quib. ob ætatem conceſſa erat a militia laboribus vacatio.
ἀφιστανομένοις P. 328,29
ἀφίστη τὰς στρ. τῆ ἔργου, auocabat 772, 21. ἀποστῆσαι αὐτὰς τῆ ἐγχειρήσεως 810,37. ſic 721,41. ἀποστῆσαι αὐτοὺς σίτου 665,35. ἀποστῆσαι ἑαυτὸν τῆ δήμου 693,12. ἀποστῆσαι αὐτὰ τὰ ἔθνη 599,12
ἄφοδος εἰς Ῥώμ. profectio 503,17: 506,28. ἄφοδος idem quod ἄφιξις 529,4. εἰς ἄφοδον μεταχειρίζειν, inacceſſum reddere 170,17
ἀφορᾶν εἰς τὰς στρ. 419,20: & mox ἀπειδόμενοι πρὸς B. ἀφορῶντες εἰς τὰ πανταχῆ 588,40
ἀφόρητος ἦν ὑπερφυᾶ & ὕβρει 474,38
ἀφορία & λιμὸς 63,7
ἀφορμώμενος ἐκ τῆ Γ. 251,41
κατὰ πᾶσαν ἀφορμήν 249,21
ἀφοσιωσάμενοι τὰ πρὸς ἐκεῖνον, cultis eo perſolutis 557,7. ἀφοσιώσασθαι τῆ ὑπὲρ τῆ βασιλείας εὐχὴν 504,7. ἀφοσιώσασθαι, expiare inſ. omina 77, 37
ἀφραδέστατος 663,32
Ἀφροδίσιον, templ. Veneris 191,7: 371,28: 397,3
Ἄφροι, Afri 74,45
ἀφροσύνην τινὰ λαβεῖν 369,28. ἀφρόνως χρημάτων 888,45
ἀφρόντιστος ψυχὴ 209,24. ἀφροντιστοῦντες τῆ δ. 324,16. ἀφροντιστήσαντες ὑμῶν 360,14
ἀφροσύνη pro αἰδῶ. 230,20
ἄφυκτον φάρμακον 266,2
ἀφυλάκτως ἀπήρθη 456,26: 555,37
ἀφωσιωμένης 286,3
ἀχανὴς & ἀκύμαντος γαλήνη 142,3
ἀχαρὶ παθεῖν οὐδέν 694,44
ἀχαρίστως ἀμείβεσθαι 522,20
ἀχαρίστως εἰπεῖν 319,40
ἀχθεσθεὶς ἰδιωτεύειν 440,29. ἀχθεσθεὶς σφίσιν 352,28. ſic 260,41. ἀχθόμενοι αὐτῷ δι' αὐτὸν 384,28. ἀχθόμενος ἐφ' οἷς 704,36. ſic 658, 36
ἀχθηδόνα φέρει μεγάλην 209,28
ἀχθοφόροι, baiuli 280,31: P. ἀχθοφόροι
ἀχρημάτιστα κατεῖχε τὸ δ. 164,19
ἄχρι τῶ ναοῦ 686,27: L. c. μέχρι, ut mox v. 30 μέχρι θαλάσσης. ἄχρις ἀμαυρῶ 706,43. ἄχρι τοῦδε 687, 32: 689,21. ἄχρι παντός, perpetuo 822,44. ἄχρι ὀνόματος ἐσχηκὼς τὸ κράτος 780,4. ἄχρι ψαῦσαι μόνον 795,9. ἄχρις οὗ ἐδίδωσι 655, 43. ἄχρι ὅτι διέφθειραν πάντας 699,23. ἄχρι ὅτι μέμνηται 696, 32. ſic 671,39: 727,15: 765,6.
Poſtponitur etiam; ut Κορβούλωνος ἄχρι 688,21. ἰκρίοις ἄχρι παρεσαθῆσαι 678,29. νυκτὸς ἄχρι βαθείας 710,28
μετ' ἀψιμαχίας λέγει 293,47. P. tenui ſpiritu μετ' ἀψ.
ἀψῖσι συνῳκοδομημέναι κρηπῖδες γεφύρας 342,44. P. c. ἀψῖδι, ſingulariter. ἀψῖς τῆ θεάτρου ἡ ὠνομασμένη 275,21. ἀψῖδες τροπαιοφόροι 318, 40: 349,5. ἀψῖδες Domitiani conuelluntur 337,34: arcus triumphales, Sueton. 123,33. Turnebus tamen ianos mauult, Aduerſ. lib. 22, c. 16. ἀψῖς decreta Liuiæ omnium prima 236,9,26. vbi nota ten. ſpir.
ἀψιδοειδὲς μεταβάλλον 346,42
ἀψευδὴς 737,30

B

β' pro γ' 56,31: itemque mox v. 37 & 43: propter diuerſam rationem numerandi, quæ fit per præpoſitionem μετά, poſt: quippe quæ in Latinis faſtis expreſſa, in Græcis hic ſubaudienda eſt. Expreſſa eadem & in Gr. 58,23, 38,46, ac ſeq. Immo eadem geminata 60,20. Alias β paſſim etiam pro v conſon. vſurpatur, vt declarant ſeq.
βάδην ἀκολουθεῖν, pediſ. ſequi 752, 20
ἐκ ἐς βάθος συνίστασαν τὰς φάλαγγας, ἀλλ' ἐς μῆκος ἐξέτεινον 558,28. ſic 763,24
βάθρον e regione iudicialium ſubſelliorum 225,3. ἐκ τῶ βάθρου ἀναστῆναι 427,27. ἐκ τῶ βάθρου ἀναπηδήσας 434,32. ἐν τοῖς βάθροις καθεζόμενοι 219,6. βάθρα ἐν κλίμακος σχήματι συγκείμενα 540, 35
τὰ βάθρα, locus Conſt. 885,29
εἰς βαθὺ γῆρας προελθών 786,37. βαθείας εἰρήνης οὔσης 551,10: 557,12. τὰ βαθεῖα τῶν ὑδάτων 721, 11
Βαίβιον ὄρος 415,23, etiam P.c. pro Βίβιον.
τῶ Βαίων τῶ β' 897,45
βακχείαις αἰκισάμενος 570,35
βαλαίνα χρημ. μ. 564,41
Βαλεντινιανός & Οὐαλεντινιανός 744, 20,37: 768,17,42
Βαλεριανός 646,17: P.c. Οὐα. Sic βαλῆρι & Βαλέριος, pro Οὐα. 668, 41,44
βάλλει ἐς μαχαίρας 850,28. ἐν τῷ ξίφει βληθέντες 721,42. ἰβολίδιον ἐν τῷ κεραυνῷ, iaculatus eſſem 851,15
βαπτισθῆναι, mergi 187,38
βάρβαρος τὸ ἦθος ἀστεῖος & τὸ γένος 588, 35. βαρβάρῳ φερόμενος ἀλαζονείᾳ 578,24
βαρείας τὰς ἐμπεσούσας προσπεσόντες 602,30, etiam A. & B. vbi Pol. interpr.

interpr. fudes ſeu ſtipites.

βαρέως ἔχειν πρός- 110,37

ἐβαρεῖωτο αὐτῶν ἡ εὐηθείας 620,18

Βάῤῥον pro Βαρος ſeu Οὔαῤῥος 103,21

βαρύνειν τὰς σπονδὰς, *aggrauare* 86, 39. ἐβάρυνε πλείοσι σιτήσεσι, *grauabas* 754,7. βαρυνόντων δὲ ἀχθοντας τὰ εὐδοξίᾳ αὐτῶν 181,40. βαρυνθῆναι τῇ μεταβολῇ 215,41. βαρυνθῆναι πολέμῳ 439,36. βαρυνόμενοι λαφύροις, *onuſti* 750,13

βαρὺ αὐτοῦ ἦν 247,7. *ſic* 531,20. βαρύτερος ἐγγὺς τοῖς ὑπηκόοις 592, 25. *At* βαρύτατην εὐδαιμονίαν τοῖς ἀρχομένοις παρέξειν, *pro* βαθυτάτην 512,19

βαρυσυμφορώτατα 443,37

Βάρων *cognomen* 80,43: *& in Faſtis* 20,12. *Idem vſitatius* Βάῤῥων 80,46: *ſeu* Οὐάῤῥων 196,27

βάσανοι διὰ μαστίγων ἐπήγοντο 772, 1. βασάνοις πάσαις στρεβλ. 169,10

Βασιανὸς pro Βασσιανός 118,42. *Lat. l.m. ſ. Baſſ.*

ἐν τῇ βασιλείᾳ, *imperii tempore* 861,2

τὸ βασίλειον, *regia, palatium* 178, 24: 199,7: 338,8. τὸ βασίλειον αὐτοῦ, & τὰ βασίλεια αὐτοῦ, *pro eodem* 343,37,44. *ſic* τὰ αὐτοῦ βασίλεια 710,29. τὰ βασίλεια *cur dicta* Παλάτιον 193,24. *At* διαδεξάμενος τὰ βασίλεια, *ſusc. imperio, ſeu rebus imperii* 662, 17. οἱ περὶ τὰ βασίλεια, *aulici* 742,22. ¶ τὸ βασίλειον, *aerarium principis* 388,38. ¶ *Adiect.* αἱ βασίλειαι ἱππεῖς 479,35. τὴν βασίλειον αὐλὴν 498,29. τῆς βασιλείου οἰκίας 486,1. τῆς βασιλείου σκηνῆς 587,5. τῆς βασιλείας ἀψάμενος κεφαλῆς, *pro* βασιλείου *ſeu* βασιλίως 822,45: 823, 35. πρὸς βασίλειον ἐπιθυμίαν ἀνεπτερωμένοι 475,29: *pro* βασιλείας ἐπιθ. 479,15: 513,22: 621,1

βασιλεὺς *ſine articulo, de Imp. eius temp.* 786,8,39: 793,34: 813, 23. *qua de re Apollonius Syntax.* 90,13,27

οἱ βασιλευόμενοι, *ſubditi* 126,39. *ſic* τὸ βασιλευόμενον 121,13

βασιλικαὶ ἑορταὶ 644,23. βασιλικὴ πόλις 100,23. βασιλικαὶ αὐλαὶ, *palatium* 112,14. βασιλικὸς οἰκέτης 479,10. βασιλικὰ χρήματα 521,20. ἡ βασιλικὴ πύλη 885,33. τῷ βασιλικῷ φόνῳ ἐπιξένιαι, *pro* βασιλέως φ. 500,12

οἱ βασιλικοὶ, *aulici* 885,12. *alibi* οἱ καισάρειοι. & οἱ τοῦ βασιλικοῦ πλῆθος, *pratoria cohors* 657,12

τὸ βασιλικὸν, *palatium Imp.* 309, 37. τῷ βασιλικῷ ὀφείλοντες, *principis aerario ſeu fiſco* 372,3

βασιλὶς, *regina* 189,26: 551,18: *Imperatrix* 801,3. *ſic plur.* βασιλίδες 271,32. βασιλίδα πάσης, *imperatricem & reginam totius orbis* 474,5

βασίλισσα, *regina* 154,35: *Imperatrix* 471,17: 575,27

βάσιμος, *peruius* 80,18: 726,5: *ſcanſiles* 648,19

βάσκανος δαίμων 863,38. βάσκανος τύχη 472,19. *Sic* ἐβάσκηνε πάντα ἡ τύχη καὶ ἀνέστρεψε 495,34. μὴ βασκανίᾳ ὡς αὐτοῦ φθονεῖ 249,38

βασάνισις τῆς κλίνης 540,41

Βαταία, *Batana inſ.* 214,36, *etiam P.c. & D.* 384,41

ἡ βάτραχις, *praſina v.* 248,33. *quid ſit, & vnde dicta, docet Brod. Miſcell. l.6,c.7.*

βαφαὶ ἀγάμωνες 570,27

βδέλυγμα ἐρημώσεως 866,8

βεβαίῳ φιλίας 619,33

βεβαίως ἱδρυμένη 502,24

βεβαιώσασθαι τὰ ὑπάρχοντα 282,22. βεβαιῶσαι ἑαυτῷ τὸ κράτος 737,37. βεβαιώσονται σοι αἰώνιον παρὰ τῶν ἀρχόντων εὔνοιαν 470,15. βεβαιῶσαι ὅρκοις 559,11. ἐβεβαιώσατο τὸ σαφὲς, *certo cognouit* 386,26

Βεζέντων 68,4, *pro* Οὐιέντων *ſeu* Οὐιέντων: *F.c.* Bezentes. *Iidem* Βέζοι 64,9, *& in ſeq. aliquoties*; *apud Strab.* Οὐῆιοι, *apud Dionyſ.* Οὐῆιοι & Οὐιεντανοί: *Latinis Veientes & Veientani.*

Βέλια, *Vella inſ.* 110,18

ἐκ τοῦ βελτίονος αὐτοῦ γνώριμος, *melioris notae amicus* 766,41

Βενδέλικοι, *Vindelici* 106,18

Βενεβεντὸς, *Beneuentum* 74,33

Βενίδιος Βάσσος 105,14: *perperam in exemplari* Βινίδιος.

Βεργίλιος, *Virgilius* 123,14

Βεργίνιος, *Verginius* 68,1

Βερόη *pro* Βεροίη 120,43

Βερονίκη *per o etiam P.c.* 321,27. *vnde Lat. Veronica.*

Βέσβιον ὄρος, *Veſenus* 325,29

Βετίελος *ſeu* Βέτηρος, *Vetus* 112,25

βῆμα, *paſſus* 64,33. ἐπ' ὀχυροῦ βήματος ἑστὼς, *ſolo firmo inſiſt.* 536, 44. ¶ βῆμα, *tribunal* 158,39. βῆμα τὸ δημηγορικὸν, *roſtra* 220, 31. *idem* τὸ βῆμα τὸ τῶν ἐμβόλων 398,10. βήματος αὐτοῦ ἀρθέντος, *ſuggeſtu* 505,25: & 502,2. ἀπὸ βήματος ὑψηλοῦ ἐδημηγόρει 411,10

κατὰ βίαν, *vi* 192,28

βιάζεσθαι τὴν πάροδον 805,12

ἐν βίβλοις χίλ. πολυστίχοις 703,28, *L.c. at P.* βιβλίοις.

Βιγιλάντιος, *Vigilant.* 821,31

Βιθυνὸς, *ſ.* χώρα 356,18

Βιμινάλιος, *Viminalis* 65,9

τὸ βίον ποιούμενοι ὑπὸ τῇ αἰχμαλωσίᾳ 465, 7. βίου αἰσχίστου ἐνέπλησεν 775, 26

βιοῦν δεξιῶς 535,16: ἀμελῶς 546,1: ὀρθῶς 206,8. βιοῦν ἀσχημόνως 165,31. ἐβίωσαν λαμπρῶς 244,38. βιώσωσι ... *xerant* 587,22

Βίσωνες, *bones barb.* 415,18: *P.c.* Βίσονες *per o micr.*

Βιτέλιος *P.c.* 304,22, *pro Vitellius. itemque* 306,5. Βιτέλλειοι, *Vitelliani* 312,13: 313,36. (*P.c.* Βιτέλειοι, *vno* λ) *ſic* ἐκ τῶν Βιτελλείων σκύλων, *e Vitellianis ſpoliis* 313,9

Βιτούβιος 91,24, *pro* Βιτουῖνος.

μὴ βιωτὸν εἶναι τῷ, *non eſſe vitam concedendam ei* 768,7

βλάψειν αὐτὸν οὐδὲν 211,38

βλάσφημα πολλὰ εἰς τὴν P. ἀπορρίψας 601,13. βλασφημεῖν τὸν αὐτοκράτορα 321,9. τῶν εἰς ἐμὲ βλασφημιῶν 842,40

βλαύτας ὑποδεδεμένος 155,8

ἐκ ἔβλεπον τὸν Μακρ. ὅτι πολὺ 565,44. οὕτω βλέπουσιν, *vt quidem ſibi videre videntur* 563,12. βλέπειν οὕτως ἤθελον 565,2. ἐβλέπετο πολλάκις λευχείμων 570,23. ¶ βλέπειν & ὁρᾶν, *ſpect.* 181,19. *Metaph.* βλέπων τὴν τῶν πολ. περισκοπεῖν 725,30. βλέπειν εἰς αὐτὸν μόνον 537,40. *ſic* 542,10. βλέποντας εἰς ἕνα 546,1. πρὸς τὸ βλέπων ἐργάσομαι τι- 848,18

τὸ βλέμμα δριμύτατη 278,18. βλέμματα δριμεῖ ἀφορῶν εἰς- 546,4

τὰ βλέφαρα ἐς τὸν Καίσαρα ἐπινίκια 189,29

βλοσυρὰ τὸ εἶδος 278,18

βοηθῆσαι εἰς ἔσχατον ἐλθοῦσι τοῖς πράγμ. 650,3. ἐβοήθει τῇ πόλει τὰ δέοντα 742,30. βοηθήσας τὰ εἰκότα τῇ πόλει 713,48

βοήθειαν ἀποστέλλει 138,6. πρὸς βοήθειαν διδάμενοι τῷ- 793,1. πρὸς βοήθειαν τῆς πόλεως αἰτησάμενοι 300,10. *ſic* 536,14. *Et plur.* βοηθείας ὑποσχόμενοι 503,9

αἱ βολαὶ τῶν ὀμμάτων 834,8. βολαὶ ὀφθ. πυρώδεις 471,25

Βολοῦσκοι: *q.* Βυλοῦσκοι.

βόσκειν *ſpect. conf.* 344,15

βυκολήσας τούτῳ τὰς ἀγέλας 681,20. ἐβυκολεῖτο ἐκ τῆς φήμης 815,39

βυλεῦσαι πολλάκις, *ſenat. dign.* 379,5. *ſic* εἰς βυλείας ἐλπίδα 333,17

ἡ βύλεται ποιεῖ ὅσα ἐπράξε 534,31. ἐβύλετο *pro* ἐβουλεύετο 739,7. *ſic* τῶν βυλομένων, *pro* τῶν βυλευομένων 605, 29. βυλομένη στρατεύεσθαι ὅτι Π. 157, 37: *P.* βυλευομένην.

οἱ τότε βυλεύσαντες 638,32. *idem* μηχανησάμενοι *ibid.* 30. βυλεῦσαι δυνάμενος, *cum ſenator eſſe poſſet* 262,23. ¶ *Paſſ.* βεβύλευται ἀεί 581,1. τὸ βυλευθὲν, *conſilium* 657,26. ¶ βυλεύσαι *pro* βυλεῦσαι 486,1,10: 572,36. *ſic* βυλευόμενοι *pro* βυλόμ. 802,3

βύλευμα κρύφιον 151,12

βυλευτήριον, *curia* 104,2

βυλευτὴς τῶν πρώτων, *ſenator pr.* 315, 11. τὸ βυλευτικοῦ πρεσβευτὰς καταλέγειν 732,31. τὸ βουλευτικὸν *pro*

ſenatoriis accipit Lipſius cum alibi, tum Elect. l. 2, c. 7.

βουλῇ προσέκειτο, *conſultabat* 657,43. βουλὴν περὶ τοῦ προαχτίου προὔθηκε 809,27. βουλῆς προτιθείσης ὑπὸ τοῦ 733,43: 805,22. ¶ τὴν βουλὴν αὐτοῦ μεμψάμενος, *pro* τὴν ἐπιβουλὴν 417,20. ¶ τὴν βουλὴν ἤθροιζε, *ſenatum cog.* 884,6

πρός τι βούλημα τὸ ἑαυτῶν δῆμον 170, 6: & *D.* 224. *at P. & M.* βούλευμα.

τῇ βουλήσει αὐτῶν πειθόμενος 586,33. *ſic* 486,10. τῇ τοῦ Θεοῦ βουλήσει, *Deo ſic volente* 881,17

Βολουμνία, *Volumnia* 67,46

Βολουσιανὸς, *Voluſianus* 121,7

Βολοῦσκοι 67,36,41: *iidem* Βολοῦσκοι 65,22: *Latinis quoque Volſci & Vulſci.*

Βουραγάλλοις, *ciu. Gall.* 122,21. *rectius* Βυρδιγάλλοις. *apud Ptol. eſt* Βυρδίγαλα, *ut etiam in Fuld. cod.*

Βράγχος *pro* Γράγχος 80,14, & *ſeq.*

βραδυτῆς 885,39

Βράγχῳ *pro* Κράσσῳ 106,32

βρασμὸς τῆς γῆς 346,8

βράχη, *breuia in mari* 181,29: & *D.* 265,3. *P.* βραῦχα, *corrupte.*

ἐπὶ βραχυτάταις αἰτίαις, *leuiſſ. ob c.* 546,18. *ſic* βραχείαις αἰτίαις 599, 1. κατὰ βραχὺ, *paulatim* 215,40. πρὸς βραχὺ, *ad br. t.* 693,11

Βρεντέσιον *per* ε *etiam P. c.* 293,7. *at* 74,58, Βρενδισῖνοι, *ut Lat. Brundiſini.*

Βρεττανοὶ *uno* τ & *uno* ν 862,1. *ſic* Βρεττανία 145,27, *etiam P. c. iidemque* 149,45: 252,32: 310, 41: 875,34. Βρεττανία & Βρεττανικὸς *P. etiam* 263,13,19. Βρεττανικὸς, *Claudii filius*, & *ipſe uno* τ *in P. c.* 265,36: 267,9

Βριττανοὶ 101,9: 107,35. *ſic* Βριττανικὸς *gemino* τ *etiam P.* 270,14. Βριττανικαὶ νῆσοι 110,17. Βριττανὶς, *Brittanna* 425,6. Βριττανὶς γυνὴ 278,13. *In F. c. Brittani, Brittania, Brittanicus.*

Βρεττανίων, *Veteranio: F. c. Vetranio* 132,2

Βρενδισῖνοι, *q.* Βρεντέσιον.

Βρύττιοι 81,44: 84,15. *rectius* Βρέττιοι, *ut* 72,47. *quamquam etiam in F. c. Brittii pro Bruttiis* 84,13

βρυχήσασθαι 346,8. βρυχηθμὸς, *barritus* 729,43

βρύχια γέγονε 890,28

βόας ἐζευξε 218,5: 385,44

Γ

Γαβία, *Gabii op.* 65,23

Γαδειρεὺς, *Gadstanus* 177,12

γαιώδης λόφος 751,44

Γαλάται, *Galli* 146,1: & Γαλατία, *Gallia, paulo ante, atque alibi paſſim.* τὰ τῶν Γαλατῶν ἔθνη, *Gallica gentes* 700,40. Γαλάται οἱ ἑῷοι 751,24: *ad differentiam Aſianorum. Item plur.* αἱ Γαλατίαι, *Gallia* 216,15. Γαλατικοὶ πόλεμοι, *Gallica bella* 147,34

γαλεάγρα, *cauea* 247,39

χαλινοὺς φέρειν 861,41

Γαλιῆνος *pro* Γαλλίενος 126,15,42: 128,13,40: 129,15,42

Γαλλιῆνος *Imp.* 121,20, & *ſeq. Idem* Γαλλιηνός 646,19

Γάλλοι, *Galli, pop.* 70,41, & *alibi paſſim apud Paeanium. ſic* ἐν Γάλλοις, *in Gallia* 118,29: 123,8. παρὰ Γάλλοις, *in Gallia* 119,34. Γάλλων πλῆθος 79,19. *ubi ad oram m. ſ. adſcriptum* Γαλατῶν: *quod apud Gr. eſt uſitatius. Sic etiam* κατὰ τὰς Γαλλίας, *in Galliis* 526,5

Γάλλων *pro* Γαλλαϊκῶν *ſeu* Καλλαϊκῶν 90,35

γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ 129,27

γαμεταὶ εἶναι, *uxores* 285,11. γαμετὴν δεδωκὼς Ὀκταουίῳ τὴν θυγατέρα 789,7

γάμον ἀεραντῆς ἄγουσα 804,16

γὰρ *ὤ* 343,2. γὰρ *pro* γοῦν 366,12: 447,1: 605,23. γὰρ *pro* οὖν 340, 41. γὰρ *pleonaſt.* 687,40

γαῦρον & σοβαρὸν ἐποίησεν αὐτὸν 841,6. τὸ γαῦρον & τὸ σεμνοπρεπὲς 350,2

γαυρούμενος ἐπὶ τούτοις 199,34. γεγαυρωμένοι νίκαις τοσαύταις 147,35: 149,46

γε *pro* τε 827,46

γεγωνίσκειν, *clare loq.* 216,41. γεγωνήσας ἔφη 339,6

γεγενῆσθαι, *natum eſſe*: & γεινάμενος, *natus* 841,13,22

διὰ γειτνίασιν 705,39. γειτνιῶντα Ἰταλίᾳ 583,41

ἡ γείτων Ἀντιοχείας γῆ 100,16

Γηβικὸν *pro* Βηγικόν 125,36

γελοιάζειν 832,14: 833,36

γέλωτα & σκώμματα ποιεῖσθαι τὰ δεινὰ κακὰ 284,25

γελωτοποιεῖ 218,27: & *D.* 402. *at P. c.* γελοτοποιοῖ. γελωτοποιοὶ & μῖμοι 444,19

γενεαὶ τρεῖς, *ſeculum* 527,22

γενέθλιος ἡμέρα 684,5

γενεθλιαλογήσας τοὺς παῖδας, *geniturum filiorum rimatus* 110,46

γένειον, *mentum* 277,24. τὸ γένειον ἀσκεῖν, *barbam alere & colere* 561,30. *contrarium* ἀποκείρασθαι 565,31. *ſic* γενειᾶν & ξυρᾶσθαι 344,33

τὰ τῆς γενέσεως σπέρματα, *ortus primordia* 588,41

τὰ γεννήματα συλλέγοντες, *fructus e terra natos* 728,18

εἰς γενικῶν ἀμφοτέρων ὡς ἐξοκείλη 574, 39. *rectius* γυναικῶν.

ἐγεννήθην *pro* ἐγεννήθην, *natus ſum* 369,18. *ſic* ἐγεγέννητο *etiam P. c.* 426,44: & *D.* 403.

Γέννυος *pro* Ἰγγένυος 121,33

πρὸς γένος αὐτοῦ ὑπάρχοντα 530,24. *fort. rectius* πρὸς γένους, *genere propinquum.* ἐν γένει αὐτοῦ ὤν, *i.* συγγενὴς αὐτοῦ 159,34. γένος τὸ αὐτὸ 480,26, *conſanguineitas.* τὸ γένος τὸ ἀπ' Ἀχιλλέως, *ex Achillis genere originem trahens* 72,17. γένος Ἑλλήνων ἀπὸ βαρβάρων 701,7. τὸ γένος Ἕλλην ἐξ Ἀρμ. 777,31. *ſic* 815,33. ¶ γένη τὰ ἐν τῷ ἄστει, *ciuium genera ſeu ordines* 397,45. τὸ καθ' ἡμᾶς γένος, *noſtri ſeculi homines* 660,3. ¶ γένος, *gens, natio* 822,35,38. *ſic* γένη Σκυθικὰ 847,33

γέρας, *honorarium* 96,4. γέρα ἁπλῆ δοὺς, *int. ſtipend.* 153,34. *ſic* 174,17. γεραίρει αὐτὸν πάσαις εὐφημίαις 492,12

οἱ ἐν ταῖς Γερμανίαις στρατιῶται 304,17

οἱ ἀπὸ τῆς γερουσίας, *ſenatorius ordo* 817, 7. *quare* βουλ.

γεύσῃ τῆς ἡγεμονίας 231,14: & *Dio* 421. *at infra* 303,6, παραγεύσῃ, *guſtabis quaſi per tranſitum.*

γεφυροῖ τε καὶ ζευγμάτων κατασκευαῖς 723,6. γεφύρᾳ *pro* γεφύρα 696,4

γεφυραῖοι, *pontifices* 761,3. *Dionyſius Hal.* 132,37. & *Varro lib. 4 De lingua Latina, ex eo Pontifices dictos tradunt, quod ab iis ſublicius pons & factus primum eſt, & reſtitutus ſaepe, cum ſacra & uls & cis Tiberim non mediocri ritu fierent. Itaq. ſi verbum verbo reddendum eſt, pontifices ſunt* γεφυροποιοί.

γεφυρῶσαι τὸ ῥεῖθρον 613,13

γήδια, *ruſcula* 854,41

γήλοφοι, *terra tumuli* 139,38

γηπονία, *agricult.* 68,22

γηραιοὶ ὄντες ἤδη 537,34

γίγνοιτο, *liceret, copia eſſet* 226,41. μὴ γένοιτο μηδ' ἕνα θανατωθῆναι, *abſit ut* 390,20. *ſic* 371,17. γενόμενος αὐτοῦ ἐξ ὀφθαλμῶν, *ſummotus e conſp.* 265,38. γενόμενος κατὰ τὴν Ἰταλίαν, *cum veniſſ.* 673, 27. γενόμενος ἐπὶ τῆς βασιλείας, *electus ad-* 111,15. γενόμενος ὀκτωκαίδεκα ος', *prouectus ad ann. at.* LXXVI, *vel natus a.* 106,1. *ſic* γεγενημένος ἔτη οη' 107,13. γεγονὼς ἔτη νς' 223,32. γεγονὼς ἔτος κγ' 71,4. γεγενημένος, *natus, ortus, uno* ν *etiam P. c.* 352,27: 672, 11. *ſic* ἐγεγένητο, *natus erat, idem P.* 317,29: 421,18. *Rurſum* 218,33, *P.* ἐγεγένητο: *at vulg. l.* & *D.* 403, ἐγεγέννητο.

γεγνώσκειν] ἐγνώκει, *decreuit* 773,5. ἐγνώκει *pro* εἰώθει 762,38: 767,1. ἐγνωσμένοι αὐτοῖς τόποι, *noti* 727, 27. τὰ ἐγνωσμένα *pro* τὰ νενομισμένα 746,7

γλίσχρως & ῥαθύμως πολεμῶν 857,7

γλιχόμενοι λαβεῖν 442,3

ἀπὸ μιᾶς γλώττης, *uno ore* 241,27

Γνίος *pranomen* 91,36. *apud Suid.* Γναῖος.

γνήσιον ὄνομα 530,14
γνῦξ ἱδρύσασθαι 671,14
γνώμην εἰσηγεῖται αὐτοῦ, conſil. 702, 36. γνώμην σοι δοῦναι ἔχω 209, 30. γνώμην σοι δίδωμι 212,42. ſic 220,8. γνώμην ποιοῦνται τὴν Ιτ. ἐπιδραμεῖν, conſilium ineunt 655, 8. (Alias γνώμην ποιεῖσθαι eſt ſententiam dicere 224,43:314,37) γνώμην ἔχων ἀποδρᾶναι 316,1. γνώμην ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντες ἐπιθέσθ. 755, 22. Sic γνώμην ἀρίστην (?), opt. eſſe conſil. 807,36. γνώμῃ ἀποδρᾶναι, conſulto, delib. volunt. feciſſe 213,40. δεῖ μᾶλλον ἢ γνώμῃ 647, 5. οὐσία μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρονῆσαι 636,38. Idem ἀπὸ γνώμης 233, 25. Rurſum γνώμῃ θεῶν, Deo volente, diuina prouidentia 482, 37. γνώμη τοῦ Μαρκίνου ποιητικ. 198, 36. μὴ κατὰ γνώμην αὐτοῦ γινόμενον 818,12. ¶ ἐξεπλάγη μὲν τὴν ψυχὴν, ἐν ἑταράχθη δὲ τὴν γνώμην, mente 532,15. τὴν γνώμην περὶ τὴν ἱπποδρομίαν ἔχων 554.28. ἐπὶ γνώμης φέρειν 505,18. κατὰ γνώμην προχωροῦντα 528,2. (& adiect. τὸ κατὰ γνώμην αὐτοῦ συνέβη 192,26) κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἔλεξε μηδέν, nihil ex animi ſententia, nihil quod placeret 183,14. ¶ γνώμης ἐγένετο τῆς αὐτῆς 693,17. ſic ἐκ μιᾶς γνώμης 83,21. at γνώμην παρέχειν τινί· aſſentiri 711,12. aut leg. συγγνώμην. ¶ γνώμην ἀπολοίας 513,28. γνώμῃ καὶ ῥώμῃ ὑπερβαλεῖν ἀποδεῖξαι 582,11. τὸ τῆς γνώμης εὐκίνητον 598,30. τὴν τοῦ βασιλέως περὶ αὐτὸν γνώμην οὐ βεβαίως εἰδότων 809,41: & pag. ſeq. v. 10 περὶ αὐτοῦ. τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπιπίστευσε 423,5. ¶ Plur. γνῶμαι, mentes 210,23. τὰς ψυχὰς καὶ τὰς γνώμας διῃρημένοι 545,43. ταῖς γνώμαις διέστησαν 777,1. ταῖς γνώμαις ἐπανελθεῖν ὡς τὴν βασιλεία 778,38
γνωρίζειν, noſſe 196,23:512,24. γνωρίζοντες ἀλλήλους, agnoſc. 312, 18,41. ſic γνωρίσειε με 419,27. γνωρίσαι τὴν νόσον 487,12:490, 40. γνωρίσαι ἐκ αὐτῶν τοὺς ὑπὸ τῆς συλλ. ἀπεδηχθ. αὐτοκρ. 617,8
γνώρισμα ποιῇ τοῖς ςρ. nota f. 501,20. οἱ Ιουλιανοῦ γνώριμοι, noti & fam. 734,45. τοὺς Ιουλιανοῦ γνωρίμους 735,5. γνώριμος ἐπὶ φιλοσοφία, nob. 744,1. γνωρίμως φράσαι, liq. 833,11
γνώρισμά τι εἰς εἰκασίαν καταλιπεῖν ἐπὶ 787,15
γνῶσιν Αλβίνῳ, notit. ſeu familiar. cũ Alb. 526,40. γνῶσις τῇ περὶ Ρωμαίοις, celebr. nominis 513,24. γνῶσις ἐν τῷ δήμῳ ἦν ἄσημος 596,8
γνωσιμαχεῖν 370,2
γόης ὁ μάγος ἀκριβής 433,31. γοητείαις μάγων 367,8:734,29. γοητείαις εἰς ἱερεῖα ὑπηγάγετο 272, 13. γοητείας χαλεπὴν φεύγων 743, 18
γονή, proles, ſuboles 804,25:858,34. Item γόνον ποιήσασθαι, ſub. procr. 359,40
γοῦν, ſaltem 207,41:642,25:734, 5. γοῦν, quidem certe 318,6. γοῦν pro οὖν 232,7. οὖν certe ibi habent P. & D.
Γραικοί, Græci 842,28:844,10
γράμμα βασιλικὸν ἐπικομιζόμενος, litt. princ. 811,34. γράμματί τινι συνεσώμενος 352,38. vbi picturam interpres vertit: ſed rectius fortaſſe ſcriptum: vt γράμματα, ſcripta, libri, tabula 386,4. γράμματα ἐξέθηκε, ſcriptũ ſeu tab. propoſ. 160,18. γράμματα δημόσια ἐποίησε πρὸς τὸν Ρωμ. δ. 597, 12
γραμματεῖον, tabella 196,24:204, 44. γραμματεῖα προσδοῦναι τῷ βασιλεῖ, libellos 787,32. vbi Leoncl. γραμμάτια manuſs. γραμματεῖα ἐκ φιλύρας 486,25
γραμματοφόροι 436,43:757,20
γραμμάτιον, libellus 775,15. γραμμάτια ἀνώνυμα διαρρίψαντες 710, 32. & mox v. 40 γραμμάτια ἐσπαρμένα. (vbi tamen L. & P. γραμματίδια ἐσπαρμένα) γραμματίδια δεικνὺ ψευδῆ 786,27. (P. c. γραμμάτια, ambigue) γραμματίδεις ἐπισφραγίσασθαι συνεδεῖ 730, 40: P. c. γραμματείοις. γραμματίδια ἐκ φιλύρας 377,6: Suid. in citatione loci, γραμματεῖα 937, 42: itemque 486,25
γραμματισταί, litteratores 890,39. ſic 406,41
γραφείοις καταλειπόντων 319,36
γραφή, ſcriptum 416,17. ἐς γραφὴν καταθέσθαι 382,35: P. c. ἐς συγγραφὴν κ. vt 385,15. ¶ γραφή, actio, crim. 225,27. ἐπὶ γραφὰς ἔρευγε 837,14. γραφαὶ μοιχείας 424,39
ἐγρηγορέναι, vigilare 377,5. P. at vulg. l. ἐγρηγορηκέναι.
γυμνάζων πρὸς πᾶν εἶδος μάχης 355, 14
γυμνασίαις συνεχέσιν ἐπαίδευε τοὺς 821, 13. γυμνασία rhetor. 251,39
γυμνάσιον ἵππων 668,18. γυμνάσια καὶ διδασκαλεῖα 496,21. γυμνάσια τὰ συνήθη, exercit. 586,21. γυμνάσια πολεμικά 600,26. γυμνάσια τὰ πρὸς θεῖα 488,2
γυμνασταὶ in excub. 426,29
γυμνοὶ ἐσθῆτος 486,39. ὑπὸ γυμνοῦ τῷ ἀέρι 615,26
γυμνώσας τὴν ἐσθῆτα 666,4. ἐγύμνωσε βοηθείας τοὺς 689,17. γυμνωθεὶς τῆς δυνάμεως 566,26. at γυμνῶσαι πρὸς τοὺς συνόντας, an. detegere 288,26
γύμνωσις, nudatio 448,28
γυναικίζειν, muliercm agere 253, 41:447,16. ſic γυναικιζόμενος 858,19. Act. γυναικίσας τὸν αὐχένα 448,14
γυναικοκρατεῖσθαι 258,1
γυναιμανὴς ὡς Πάρις 886,29
γύννις 255,46: mollis & effœminatus, Sueton. 71,21

Δ

δᾳδουχίαις ὑμῶν 549,22
ὁ δαίμων, genius, numen; ſeu Fortuna 736,30: vt κατὰ δαίμονα, forte fortuna 487,8. δαίμων, malus genius 811,38
δαιμόνιον κακόν, diuinitus immiſſum malum 327,21. δαιμονίῳ τύχῃ ἐπιχθείς 474,26. τῷ δαιμονίῳ μορφαὶ πολλαί 458,27. ¶ τὸ δαιμόνιον, genius 332,25:452,17: numen d. 256,9:884,25. δαιμονίοις διδόμενα 77,38, pro δαιμονίως, diuinitus. δαιμονίως ἐσπουδακὼς εἰς φιλοχρημ. 888,31
δαιτυμόνες, conuiuæ 693,12
Δάκες pop. 106,21. ſic 112,6:113, 8:121,39:688,17:712,11. Δάκοις 330,43, etiam P. c. & rurſum 331,6: at infra idem P. c. Δακοῖς 340,6: itemque Δακοῖς 341,10,23:343,28. Δακοὺς Ionice nominari τοὺς Δάκας tradit Zonaras 200,4
δάκρυσι κλαίειν 254,34:307,40: 449,38
δακρυρροοῦν ὁ βρέμον 587,6
δακτυλίδια, annuli 81,27
δακτυλοδεικτοῦντες αὐτοὺς ἀλλήλοις 275, 36
Δαλματία pro Δαλμάται 106,15. τοὺς Δαλμάτας ἀποστήσας 215,27: P. Δελμάτας: rectius Δαλμάτας vel Δελμάτας: vt Dio 387, Βάτων ὁ Δαλμάτης.
δάμαλις μόγις 668,45
δανειστὰς ἑαυτῶν 598,44. δανειστὰς εἶχε πολλούς 309,1
δαπάνην παρασκευάζει τοῖς ἐν τῇ πόλει, vict. 665,19
δαπανᾶν τὰ δημόσια περὶ τοὺς αἰχμ. 754, 35. δαπανῆσαι αὐτόθι χρόνον πολλοὺς 805,38. ſic 690,4. ἐδαπανήθη πολύ 726,40
δασείαις ὁ ποιν. ὕλαις 609,26. δασεῖν ἑαυτοῖς ἀπαυρ. 769,29
δασμὸς ἐτήσιος 278,39
δασμοφόροι 404,18
δάφνινοι στέφανοι 156,45
δαψίλεια τῶν ἐπιτηδείων 469,12. δαψιλῶς βιοῦν 535,16. ἀφειδῶς ὁ δαψιλῶς τοῖς ςρατ. χορηγεῖν 535,25
δὲ δή, vacante δή 149,36. ſic 368, 18,23,42, & alibi paſſim apud Dionem. δὲ δή & δ' οὖν pro eodem 390,16,44. δ' οὖν pro δὲ δή ſeu δέ 168,9:283,43:545, 25: δ' οὖν, attamen 290,22. ¶ δὲ pro δή 90,24:104,29:487, 39:566,1:571,7:649,29.

fic P.e.223,23. ¶ δὲ pro τι 570, 31: 825,11: 849,30. δὲ pro μὴ 511,12. δὲ ἐ pro δίκα 86,2. ¶ δὲ in redditione, ſuperuacaneum 284,20. fic ἐ ὕτω δὲ, vacante 718,10
δέδια τὸ θάνατον 427,23. δεδιέναι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας 840,24. δεδιότι περὶ παίδων 705,23. δεδιότες ἐφ' ἑαυτοῖς 647,14: & 643,6. δεδιὼς ἐπὶ τῇ πόλει 694,10. δέοιας περὶ τῷ πατρὶ 263,16. ἐδεδίει μὴ ποτε νεωτερίσειε 821,41
δεηθεὶς ὀλίγου ἐδέησε βοηθῆναι, perparum abf. q. 349,47
δεῖγμα τῆς εὐνοίας 519,26. δεῖγμα παρασχεῖν τρόπου ἀνδρὸς 692,9. δείγματα εὐνοίας εἰς αὐτὸν ἀποδεξάμενοι 683,10. δείγματος ἕνεκα, exempli gratia 322,7
δείκηλα, imagines, ſigna 687,5: 761, 8: 801,23
δεῖξαι λαμπρὸν ἰδεῖν 124,14. δεῖξαι pro δέξασθαι 766,38
ὁ δείλαιος, miſer 884,29
περὶ δείλην ἑσπέραν 498,37: 534,2. (quod & περὶ δείλην 544,14) ἄχρι δείλης ὀψίας ἐπιμένοντες 809,16
δειματοῦσθαι & ἐκπεπλῆχθαι idem 274, 3,6
δεινόν τι ποιεῖν 151,4: σκώψαι 420, 5. δεινὸς αὐτοῖς γεγενημένος 342, 24. δεινὸν ἐποιεῖτο μόνην ταύτην ἀντισχεῖν 410,38. δεινὸν ἡ ποιούμενοι τὸ- 356,38. δεινὸν ποιησάμενος ὅτι- 109,18. fic δεινὰ ποιεῖσθαι 201, 22
δεινότης ἡ ἐν λόγοις 849,20
δεινοῦν, exaggerare 235,40: 259, 41
δεῖξιν ἀνδρείας παρέχ. 484,5. δεῖξιν ἐ πίστιν εὐνοίας ἔχειν 493,22
δειπνήσεις δημοσίᾳ. δεῖπνον πολυτελὲς 282,44. δεῖπνα δειπνῶν πολυτελῆ 773,8
δειπνίζειν, cenaexcipere 696,41. fic 243,20: 277,21
δειπνητικὴ στολὴ 359,15
δειπνοποιοῦντες βασιλέως ἐντυγχάνοντες 698,7. δειπνοποιουμένῳ ἐπιστὰς 652,11
κατὰ δεκάδα ζημιῶσαι θανάτῳ, decimare 807,10
δεκαδάρχαι, decur. 696,39
δεκαετία ἔτι: & mox πέντε καὶ δέκα 350,42
ἡ δεκαετηρὶς πανήγυρις, decennalia, decennales ludi 234,26. δεκαετηρίδων διαδοχαὶ 193,15
δεκανδρικοὶ, X viri 68,30
δεκαπέντε & πεντεκαίδεκα 669,24, 40
δέκαρχος, decurio 370,36
δεκατευθέντες, decimati 303,45
δεκάζεις 230,4: 305,30
δεκαχῇ τέτακται. 214,33
δεκατεύς τῆς ἀρχῆς 414,34: 415,5. Idem δεκατ.
τὴν δεινὴν μεγαλειότητα 217,9.q.c. δεκάτη.
δεικτὰ δῶρα 660,23
δέλεαρ προδοσίας χ. 564,41
Δελματία 218,37, P.at vulg.l.& Dio 403, Δαλματία.
δένδρεσι παρὰ θαλάσσης 724,22
δεξαμενὴ, aq. conceptacula, vt ciſterne, piſcina 180,8: 202,34. fic δεξαμενὴ χρώμενος 660,15. δεξαμενὴ τὸ θαλάσση 415,13: P.e. δεξαμένη.
δεξιὸς λαβεῖν καλέψαι 891,11. τὸ δεξιὸν ὑπὸ τῆς πρὸς με τιμῆς 493,17. δεξιᾷ ἐχρήσατο αὐτοῖς ἡ τύχη, ſecunda 130,41. fic δεξιᾷ χρώμενος τύχῃ, 703,1
δεξιότης, dext. comitas 353,20: in reb. ag. 865,42
δεξιοῦνται ἀλλήλους 485,36. δεξιούμενος πάντας καὶ κοινῇ ἐ ἰδίᾳ 512,15. δεξιωσάμενος φιλοφρόνως 236,44. fic 291,16
δεξιώματα πολλὰ ὥσπερ ἀπαιτοῦσι, prenſationes 238,34
δεξιῶς προσχωρήσαντα 529,24. τὰ δεξιῶς συμβεβηκότα τῷ πολιτεύματι 820,20
δέομαι μαθεῖν, cupio r. 359,1. ὑδὲν δέομαι λέγειν, n.op.b. 209,8. fic 392,36. δεομένοις ἡ αὐτοῖς 215, 19. ἐδέοντο τῆς βασιλείας περὶ σπονδῶν, petebat. 741,40
δέον pro δεῖ ſeu δέοι 733,43: 735,15. πρὸς τὸ δέον ἀφρονούμενοι 123,38. ὑπὲρ τὸ δέον, & παρὰ τὸ προσῆκον, pro eod. 781,2,9
δεόντως διοικεῖν πάντα 234,12: ἄρχειν 158,20
ἐν παντὶ δέους ἐγένετο 315,14. ἐν δέει πολλῷ γενόμενος 573,7. ἐν δέει μεγίστῳ καταστάς 526,15. δεῖς τὸ μέγα 709,34: 806,44
δεσμὰ, vincula 241,39: 334,15: 837,1. Hinc δεσμεύεσθαι ἀλύσεσι 294,17. δεσμεῖς σιδήρῳ 860,1: & 74,3. δεσμῶται, vincti 252, 15: 334,14
Δέσποτα, χαῖρε 189,22. δεσπότης τῆς ἀρχῆς 142,27. δεσπόται ἐγένοντο τῆς Σικελίας, pro κύριοι 82,46
δεσποτείας Ρωμαίων δέξασθαι 97,2. ἡ δεσποτεία τῶν ἀπάντων 502,22. fic 73,23: 496,4
δεδυμέναι πάσαι 614,39
δεῦρο, hucuſque 275,17. fic δεῦρο ἀεὶ 192,1. ἐς δεῦρο 325,36. μέχρι τοῦ δεῦρο 887,23
δευτεραῖοι ἤρξαντο ἀγαπᾶν 447,38
τὰ δευτερεῖα λαβεῖν 839,17. τὰ δ. φέρεσθαι 255,5
δεύτερος Σύλλας 95,45. ἐν τοῖς δευτέροις ὑπατεύσασι, pro τὸ δεύτερον 531, 12: vt δεύτερον ἐπιστάς, iterum 554,42: δεύτερος ἐρωτηθεὶς τὴν γνώμην 284,8. At ἐν δευτέρῳ ποιησάμενος τὴν Αλ.βουλὴν.poſthab. 828, 21. τὰ δεύτερα φέρεσθαι 841,16.
τὰ δεύτερα ἔχων μετὰ Δ. 332,42
δέχεσθαι ὑπ' ἐκείνου, recept. eſſe 696, 22. δεξάμενος τὸ ἔπαινον τῆς ἀπολογίας, accip. i. prob. 870,21. τὸ δεξάμενος τὸ τέλος, fort. f. 675, 36
μικροῦ δεῖν φαίνεται 835,4: 844,19
δὴ, ſcilicet, videlicet 516,16: 553, 33. δὲ οὖν 232,26: & D.422. fic 237,37: 466,32: 690,41. δὲ pro δὲ 491,23: 583,4: 610, 23. δὲ pro ἤδη, P.c.400,27. δή ποτε pro δή ποτε 297,20
δῆθεν, ſcilicet, videlicet 153,34: 204, 31. iron. 540,28
Δηιόταρος, Deiotarus 100,8
δῆλον καθεστήκει 753,12
δηλονότι, videlicet, ſcilicet; declar. 171,4. iron. 383,12. δηλονότι, licet, quamquam 156,43
δηλοῦν αὐτοῖς ἐβούλετο ὅτι- ſignif. 154, 46. ὁ δηλωθεὶς Αντωνῖνος, ſuprad. 574,4
ἐς δήλωσιν ὅτι- 263,30
δημαγωγὸς, ciuilis 66,2. δημαγωγὸς ὢν ἄριστος, ciuilitatis fuit maxima 113,3. fic 106,8. δημαγωγεῖν τὴν πόλιν 146,17
δήμαρχοι, trib.pl. 67,33. δημαρχικοὶ 381,19. δημαρχῶν, i. δήμαρχος ὢν 160,15
δημεύειν πολλοὺς 104,35. δημεύειν τὰς οὐσίας 95,11. δημεύσεις τῶν χρημάτων 278,3
δημηγορήσαντα ταῦτα 502,5. δημηγορῶν τοῖς στρατ. 313,45
φωνὰς ἐ δήμους 533,2
δημιουργὸς μὲν ἦν ἄριστος 111,11. εἰς δημιουργίαν τῶν πλοίων, fabric. 648, 39: 797,15
ὁ δῆμος ἐ τὸ πλῆθος 195,36: & mox τῷ δήμῳ τῷ τε ὁμίλῳ, populo & plebe. τοῖς δήμοις τῶν πόλεων ἢ τοῖς ἔθνεσι 593,9. οἱ δῆμοι, populi ordines 398,6. ¶ δῆμοι pro δήμαρχοι 221,29. δήμου pro δείπνου 155,7
δημοκόλακ 143,17
δημοκοπεῖν τὸ π. 122,7. vide not.
δημοκρατούμενοι ἀντὶ δυναστείας 221, 36
δημοσίᾳ ἤλαυνεν ἅρματα 283,39: P. δημόσια.
οἱ δημοσιακοὶ θε. 500,26
δημοσιεύειν βιβλίον 385,17. fic δημοσιεύεσθαι 194,47. δημοσιευθῆναι ὅτι- 436,32
δημόσιοι τῆς αὐλῆς εἴσοδοι, per quos publice intr. 540,3. οἱ δημόσιοι θησαυροὶ 869,33. τῶν δημοσίων συμφερόντων, pro δημοσίᾳ 865,26. δημοσίας γίνεσθαι τὰς οὐσίας, in publ. ar. ref. 811,36. τὸ δημόσιον πεσεῖν τὰς τῆς δεδομένων οὐσίας 819,29. τῷ δημοσίῳ ὀφείλοντες, fiſco publ. 372,4
δημοσιοῦσθαι τῆς οἰκίας 207,33. δημοσιωθεῖσαι οὐσίαι 431,29
δημότης, plebeia 285,11

δημοτικῶς

δημοτικῶς διοικεῖν τὰ πρ. 225,18: σκώπτειν 320,31
τὸ δημῶδες, plebs 484,38. τὸ δημῶδες πλῆθος 467,19. δημῶδες, ἐς παροιμίαν φέρον, vulg. 305,42. ſic 361,6
τὸ δημοφιλὲς 494,10
διὸ δὴ, ideoque 175,2
Δία Ἰούλιον, Diuum Iulium, ſeu Dijouem Iulium 158,18
διὰ βίου, per totam vitam 330,27. διὰ βραχυτάτου, intra breuiſſ. t. 245,15. δι' ὀλίγου μεταβολὴ γινόμενα 239,22,45: & D. 427,13. at P. δι' ὅλου. διὰ τῶν δέκα ἀεὶ ἐτῶν, decimo quoq. anno 193,18. διὰ πέντε ἐτῶν, quinto quoq. anno 156,18: 238,8. διὰ τρίτης ἡμέρας, tertio quoq. die 854,41. In his vt prępoſitio Latine non exprimitur, ita in ſeq. διὰ βασάνων χωρεῖν 545,21. ſic 543,37. διὰ προσχαφῆς κελεύειν 170,4. διὰ προγράμματος συνελθόντες 550,11. διὰ χρυσοῦ πεποικιλμένον 573,9. διὰ σπουδῆς ἡ μετ' ἐπιμελείας κατασκευασθέντα 518,41. διὰ πάσης αἰδοῦς ἐπεβούλευσέ μοι 545,20. διὰ χειρῶν προσομιλῆσαι 152,17. δι' ἐπιμελείας ἄγειν 180,39. διὰ φροντίδος ἕξομεν 619,25. διὰ νόμου ἀεὶ ποιεῖσθαι 441,28. διὰ πάσης αἰδοῦς καὶ τιμῆς ποιεῖσθαι τοὺς αἰχμ. 73,8. διὰ τιμῆς πάσης & θεραπείας ἦγεν τόν- 649,26. διὰ τιμῆς τε καὶ θαύματος ἔχειν 492,6. δι' ἡδονῆς ἔχειν 601,1. δι' ὑποψίας ἔχειν 637,37. δι' ὀργῆς ἔχων Ἀρχέλαον 229,19. διὰ μίσους αὐτοῦ ἦν 224,13. ¶ δι' ὑμᾶς, per vos, veſtro beneficio 845,32. διὰ τοῦτο pro διὰ τούτου, per hoc, L. & P. 665,28
διαβαίνει τὸν Σίδην 792,29
διαβαλλόμενος πρὸς τὸν αὐτοκρ. 344,25. διαβάλλων εἰς ἀνανδρίαν, traducens vt effœm. 553,36. διεβέβλητο pro διεβέβλητο 588,42
ταῖς διαβάσεις ποιεῖσθαι διὰ τοῦ P. transire per Rh. 646,40. ſic 657,2. ταῖς διαβάσεις τοῦ Ῥήνου φυλάττειν, tranſitus, traiectus 646,32
διαβατὸς ἦν ὁ ποτ. 681,25
τὸν Τίγρητα διαβιβάσας τὸ στράτευμα, ducto trans Tigrim exerc. 726,29. διαβιβάσαντες αὐτοὺς πλοίοις 647,17
διαβιῶν 359,8: 407,14
διαβοήσαντες ὅτι- deuulg. 491,12. διαβόητον ἐποίησαν τὴν φήμην 564,1. διαβόητου γενομένου τοῦ φόνου 544,39. ſic 532,29
διαβολὴν αὐτοῦ τὴν οὖσαν 365,25. ἡ τῆς διαβολῆς φήμη 590,1. μετ' αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς διαβολῆς ὑποσχόμενος τὴν ἀρχὴν 499,37. fort. διαβοῆς, vt v. 8. aut intelligenda competitoris traductio.
τὰς διαβολίας & τὰ δόρατα ἐπισείειν, pila & haſt. 510,24
διαβουλεύσασθαι, delib. 441,11
διαβραχέος 368,40
διαβροχὰς πλημμύρας 720,47
διαγέλασθαί σοι 211,37
διάγειν τὰ πρ. perag. 170,7. διάγων ἐν στρατείᾳ, agēs, ſeu degens 479,27
διαγωνιεῖσθαι πιστὸν 370,12. διαγίνεσθαι ἄνευ ἀθυμιῶν, deg. 448,42. διαγίνεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους 355,28. διαγενόμενος χρόνον ἱκανὸν σωφρόνως 227,27. εὖ διεγένετο ἐν τούτῳ 769,18. ¶ διαγενέσθαι, ſuperare 374,5. ſic διαγενόμενος τούτῳ μόνῳ 861,19. ¶ διαγενομένων πέντε ἐτῶν, quinq. h. interuallo 126,30. διαγενομένου χρόνου πολλοῦ 475,30
διαγνωκυλῆσαι πάξιν 483,24
διαγνῶναι, decreuiſſe 186,17. διαγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς 241,26: rectius διαναγνωσθείσης D. 429.
τὴν διάγνωσιν ἐποιήσατο μετὰ τοῦ Αγρ. delib. 191,27
διαγραμματικοῦ 352,42
διαγρηγορήσαντες διὰ 519,34
ἡ διαγωγὴ τοῦ βίου 385,35. ſic 180,13. διαγωγαί, ſtationes 541,14
διαγωνίσασθαι τὸν πρὸς Αθ. πόλεμον, debell. cum A. 634,9
διαδείκνυσθαι, appar. 388,28
διαδεξάμενός με 531,36. διαδεξάμενος τὸν κλῆρον αὐτῶν 162,35. vſitatius τὸν κλῆρον αὐτοῦ διαδ. vt infra 175,40: 201,42. διαδεξάμενος παρὰ τούτου τὴν ἀρχὴν 636,1: P. c. δεξάμενος, ſine præpoſ.
διαδικασθῆναι 175,9
διαδόντων ἀθρόαις θεραπεύειν τοὺς ſp. 641,42. alibi ἐπιδ.
Διαδουμῆνος pro Διαδούμενος ſeu Διαδουμενιανός 119,11
τὸ διαδοχὴν ἔχοντες ἀπὸ- generis ſucceſſione orta- 103,47. ἡ παρ' αὐτῶν διαδοχὴ 560,27
διαδρᾶναι, diffug. 657,41. (ſic διεδεδράκεσαν, diffugerant 520,24) διαδρᾶναι τὸ φρούριον 724,6: P. c. διαδρᾶναι. Item circumſt. διαδρᾶναι τὸν ἐνεστῶτα κίνδυνον 697,20. διαδράσαντα πρὸς ἐκείνους 213,6: D. διαδράντα 383,5
διαζευχθὲν τῷ ποτ. 697,43
διάθεσις τῆς πρὸς τὸν πατέρα, affectu 545,11. ἀληθεῖ ψυχῆς διαθέσει αὐτὸν ποθοῦντες 471,13. ἵνα ἐξ ἀληθοῦς μὲν διαθέσεως πᾶς 618,34. ἐκ διαθέσεως ἡ καλῆς αὐτοῦ πεποιημένα, affectu ſeu inſtituto 838,31
διαθροεῖν 394,8. ſic paſſ. διαθροεῖσθαι 195,5: 270,31
διαθρυλλοῦντες πολλά 179,2
διαθρύπτεσθαι: vide διαθρυπτ.
ἡ δίαιτα αὐτοῦ καὶ ὁ βίος, victus & vita 306,22. τὸ κατὰ τὴν δίαιταν ἀκριβείας ἀπηλλάγη 361,4. τὴν δίαιταν ἐν τῷ ἀγρῷ ποιούμενος 317,12
διαιτᾶσθαι παρὰ τῷ πάππῳ 389,37. διαιτώμενοι ὑπὸ σκηναῖς 562,9. θεραπεύοντες διαιτῶν), venatu victitās 580,40. διῃτημένος ἐν ὅπλοις 587,39. ¶ At διαιτήσας τοῖς προσιοῦσι αὐτοῦ, ius reddens 141,4
τὸ διαιτήματα αὐτοῦ, actionum vita 389,4. ſic κατὰ τὸ τὸ διαιτήματα ἐπιτήδευσε 868,12
διαιτητὴ αὐτοῦ ἐχρῶντο τῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορῶν 355,35. ſic 140,44
διακατηχήσατο ἑαυτὴν 274,1
διακείμενοι, diſſiti 635,14. ἀλλοτρίως & ἀπεχθῶς πρὸς αὐτοὺς διέκειτο 603,38
διάκαινος καιρός 141,29. τὸ διάκαινον 450,21
διακαρτερεῖν, dict. tax. 154,41
διακαρυκεύεσθαι 768,16
οἱ διακομίζοντες τὰς ἐπιστολάς 554,21
διακονούμενος τῇ πρεσβείᾳ 776,36. διακονούμενος τὴν μάχ. 109,45. διακόνημα, miniſterium 320,5. διακονικὰ ὑπηρετήματα 431,31
διακορὴς αἵματος ἐχρῆτο 155,37. διακορὴς μέθης οὖσα 273,15. διακόρως ἐπινεν οἶνον 341,1
διακόσιοι μυριάδες, P. c. & vulg. L 231,24: vſitatius διακόσιαι D. 422,2
διακόσμησις τῆς πόλεως 161,27
διακούειν ἤκουν 215,14. διακούσας Σέξτου 867,41
διακριβοῦσαι: vide λεπτουργ.
διακρινόντος τὸν βασιλέα τῆς τύχης 519,38. διακρῖναι κατ' ἰδίαν, nullo vti discrimine 871,5
διακρούσασθαι, reiic. 389,28
διαλαγχάνοντες τὰς ὑπ. 231,3
διαλαλοῦντες ἄλλος ἄλλῳ 312,32. διαλαλήσας τε πρὸς ἑαυτὸν 307,20
διαλαμβάνοντα νῦν τὸν ποταμόν 584,26
διαλέγει τὰ ἀφικνούμενα, delectu quodam diſpon. 436,40
διάλεκτος, ſermo, lingua 762,37. ſic διαλέκτῳ Ἑλληνικῇ 228,32
Διάλιος: vide Dialis.
ὁ διέλιπε γυμνάζων τοὺς ſp. 589,33
διαλλαγὰς τὰς Καίσαρος, pro τὰς πρὸς τὸν Καίσαρα 105,23
διαλλακτὰς γενέσθαι σφίσι τῆς πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς 175,1
διαλλάξας πρὸς τὴν δεσπότιν ἄπασαν τὴν σκευήν, permut. 168,32. διαλλάσσοντες ἐν ἔτει, differ. 295,6. ſic 698,6. τὸ διαλλάττον, differentia 234,22. ¶ διαλλάξαι αὐτοὺς, conciliare 152,29. διαλλαγῆναι οἱ ἐπὶ τῷ- 342,30. διήλλακται αὐτῷ 237,23
διαλύσασθαι, contr. dir. 866,41
διαμαρτόντι τούτου, pro τούτου 766,27. διαμαρτία, delict. 725,43
διαμάχεσθαι τύχαις 707,39
διαμείψας ἐντεῦθεν ἰδὼν ὅσα 716,30
διαμεμφόμενοι τὰς κρίσεις 878,3. διαμεμψάμενος ἰδίᾳ 227,30
διαμέτροις συμπτώσεσι διείληπτο 382,17. ἐκ διαμέτρου ἀφεστήκασι τὸ- 170,46. ſic 863,29
διαμονὴ τοῦ κράτους 277,26
διαμονεῦσαι & διασώζειν 253,2

διαπαυμαχῆσαι πρὸς αὐτόν 175,43
διαπεύσας τῃ 152,42
διαπειθίζειν, & διελεῖν. 563,20 (vacill.
διαπεσὼν ἐκ τῶ δείπνε 695,11: P.c. ἀ-
διαπορῶν ἵνα λάβοι 445,14
διαπνεόμενος ἰλαῖοτ. 676,43
διανύσαι τὴν ὁδόν 713,25
διαπρεπεύσαν ἐν τῷ- 486,18. ſic 573,16: 609,18 (39
διαπαλαῖσαι πρὸς πάντα κίνδυνον 665,
διαπεσὼν ἱδρούσαις- 320,21. ſic 180, 27: 193,2
διαπέραντης κοινῇ 778,36
διατηρούμενοι σωοι 336,8
διαπηρῶσαι pro διατηρῆσαι 838,34
διαπιμπλάναι ἄρτων 377,13, etiam P. at Suid. διαπιμπλάναι. 937,47.
διαπίμπλασθαι λόγον 373,37
διαπλέοντες αὐτοὺς 725,31
διάπλους, transfr. 173,30
διαπολεμεῖν Ῥωμαίοις δίκα ποιῶ 659, 3. ſic 646,32. διαπεπολεμηκώς, bello confecto 149,34. τύπον ὑπὸ διαπολεμηθέντων 665,4
διαπονεῖσθαι ποιήματα 862,18. διαπονούμενος, exſequens 431,32. ὑπὸ διεπονήθη αὐτοῦ τῷ Καίσαρι 705,3. Item μεθ' ὧν πολλοὺς πολέμους διεπόνησε 694,38. τοὺς διαπονήσαντας ἐκείνῳ πολέμους 738,26
διαπορηθείς, haeſ. 154,6
διαπράττεσθαι, perag. 103,42: perficere 213,24. ſic διαπράξαντες ἐξελθεῖν 167,39
διαπρεπέστερον οἰκοδόμ. 781,24. διαπρεπέστατα φιλήσαντες ἀλλήλους 375, 28
διαπρέπειν παιδείᾳ καὶ τῇ δι' αὐτὰς ἀρετῆς 824,10. ſic 299,43. διαπρέψας ἐν πάσαις τῆς ἀρ. 654,26. διαπρέψας ἐν ἀρχαῖς ἐπωνύμοις 786,34. idem ſine prapoſ. ἐν 787,1: ut διαπρέψας στρατηγίαις πολλαῖς 796,37
διαπρεσβεύεσθαι πρὸς- 792,31
διαπρίειν, ſerra diſſ. 350,17. οἱ διαπρίοντες τὰ κύματα 836,3
διάπυρα ξύλα 218,1: δ. ἄνθρακες 173, 32: δ. φάρμακον 137,32
διάπυστα τῷ δήμῳ ἐγένετο 509,5
διαρκὴς συνεία 210,46
διαρρεῖ τὰ Λαπίδω 792,30: & tamen v. praeced. διαρρέοντι Σιδῶν. διαρρεύσας τῇ γαστρί 885,24
διαρρίψαι πῦρ. 354,42
διάρροια, profluu. 159,2
διασαφῆσαι, declar. 633,9
διασείσαι τὸ τεῖχος 141,30
διασημαίνειν, ſignif. 191,37
διασιλλαίνειν αὐτοὺς & διασιλλαίνειν 253, 3: & D. 453: uidemq; Heſych. at P.c. διασυρεῖν. διασιλλώσας αὐτὸν 430,22, uno uerbo etiam P.c.
διασκεδάσαι σῶμα 598,23
διασκηνίζειν, obteg. 261,34
διασκέπτεσθαι τὰ πράγματα 661,15
διασκοπεῖν τὰς ὥρας 336,15
διασκοπήσαντες οὐκ ἄλλα τι & - 175,10.
διασπάσθαι εἰς φαλ. 569,8
διαρίζειν τὰς ἀπείρους 887,30
διασυλᾶν τὰ ἀθλ- 883,33
διασῴζειν τὰ τῆς διὰ αὐτῶν ἔργα, & μικρὰ ποιεῖν 845,14. ſic 844,24
διασχολούμενος περὶ τῆς - occupatus 598,4
διασώσασθαι τὴν ἀρχὴν αὐ- 374,5. διασεσωκε αὐτ. conſeruarat 323,4
διάταγμα ὁ περὶ τῆς, edictum 607, 12. ſic 118,1
διαταράττειν ὅλης τ. 508,35
διατάττων ταῦτα, ord. 179,27. ὁ διατάττων τὰς δίκας 413,33. διατάξαι, iub. 820,11 (270,36
διάταχος 360,31. Idem διατάχιον
διατεινάμενοι τὰ δόρατα 496,34. διατείνεις διὰ τὸ αἴτιος 292,28. ¶ διατεινόμενοι, aſſeuer. 884,26
διατειχίσθαι 435,31. διατείχισμα 421,34
διατελεῖν pro τελεῖν, tributarium & ſubd. eſſe 105,41
διατεθρυμμένος ἐκ τῆς ἀγυμνασίας 311, 34. vulg. διατεθραμμένος: P.c. διατεθραμμένος: perperam utrique. ſignificat enim fractos, eneruatos, a θρύπτω. διαθρύπτω.
διετίθει, disponebat 733,25. διαθεὶς τὰς πανηγύρεις πολυτελέστατα, inſtit. 320,7. ſic διαθεὶς τὸν ἀγῶνα 217, 42. διαθεῖναι τὰ αὐτὸ γυμνάσια 222, 30. & διαθεὶς ὅπη μάλιστα τὰ στρατόπεδα, ordin. 637,22
διατρέχοντες ἀν- τας ὑπογείους ὁδούς, perforantes 457,8. ita P.c. at vulg. l. διαδιδράσκοντες, percurrentes, parum ad rem.
διατρίβουσιν σωθείσαν 390,18. q.c. διατρίβουσιν.
διάτριον ἐξηφάνισεν 172,12
διαφέρειν, diuert. 470,17
διατρίβη pro διατρίβει, morabatur 241, 18. διατρίψας χρόνον ζητῶν 536,37. διατριβὴν ποιεῖσθαι τῷ πολέμῳ πλείονα 537,34. διατρίψας μακρὰς ἐγγενομένας 585,17. διατριβῶν ἡμέρας ὅσας χαρίσει 437,2. ¶ διατριβὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ ποιούμενος 161,42. ſic τὰς διατριβὰς ποιούμενος ἐν- 776,1: & 238,29. ¶ διατριβή τις & ἀψιμαχία ἐν ἴσῳ τῷ ὄντι συμβαίνει 198,16. διατριβὴν καὶ γέλωτα ἐπὶ τούτῳ ποιεῖσθαι 169,17. ¶ διατριβὰς ἀνοίξαντας ποιούμενος, ſtud. 161,32. διατριβῶν προστάτης, ſchol. ſeu diſput. 854,24
διατυχάνειν ἀπό- 855,20
διατυπῶν ταῦτα, imaginãs animo 503, 24. ſic 543,10
διαυγὲς σῶμα 839,38 (Etiam 185,33
διαυλοὺς numerus in circo ut diſtin-
διαφαγεῖν & διαφαγεῖν 384,16
διαφανθεὶς pro διαφ. 240,4
διαφανῶς, inſigniter 377,2
διαφέρειν εὐκόλως τὰς τύχας, digerere vel perferre 760,1. διαφέρει αὐτοῖς ταῦτ' εἰδέναι, intereſt 489,18. ſic διαφέρει οὐδὲ εἰς τὰς πάγας ὑφ' ὅπου αὐ-καθῇ 303,30. τὰ διαφέροντα ἐκείνῳ, qua ipſius intereſt cauere 487,13. τὸ διαφέρον κατὰ 494,16
¶ διαφέρει ἐκείνου, praſtat 359,41. ſic διαφέρων τῇ δι' αὐτὸν παιδείᾳ 375,33. ¶ διαφερομένη πρὸς τὸν ἀδελφόν, diſſid. 152,17. ſic 243,34: & διαφερόμενος μετὰ τῶν παίδων 431,3
διαφερόντως αὐτῷ ἐρῶσα 356,7. διαφερόντως σοφός 847,17
διαφεύγει δίκας ὅσα 152,31. διαφῆκαν τοὺς αἰχμαλώτους 78,17. διαφῆκαν ἀξιῶν 733,36: & paſſ. διαφειμένοι, dimiſſi 174,43
διαφοιτῶντες ἐν τῷ ἄστει 326,15: κατὰ τὴν Ἰταλ. 527,24: πρὸς ἀλλήλους 357,7. διαφοιτῆσαι εἰς- percrebeſc. 262, 8. ſic 598,21
ἡ διαφορὰ τῆς στρατ. πρὸς τὸν δῆμον, diſſid. 608,27. εἰς διαφορὰν ἐλθεῖν τῷ Καίσαρι 181,2
διάφορος γνώμη ἐν τῇ πόλει 517,30
τὸ διάφορον, differentia, prarog. 220,3. τὸ διάφορον, aduerſa pars 167,10. διαφόρως, uarius modis 439,3
διαφράττεσθαι τείχει 515,11. ſyn. διάφραγμα πλοίων 764,8
διαφυγεῖν τὸν θάνατον 798,6
διαφυλακῆς πάσης ἀστρολογίας, peruiſſ. 206,47, etiam P.c. & D. 378. ἐν ἐκείνοις διατριβαῖς 376,12. ſic 431,39
διαχειρίζειν τὰ πρ. tract. 173,44. ſic 160,31: & paſſ. διαχειρίζεσθαι, adminiſtrari 268,42. ¶ διαχειρίζεσθαι & διαχρήσασθαι, interſic. 532, 29,35
διάχυσις χρώματα πορφυρᾶ 397,31. διάχυσις πορφύρα 220,17: χλωμός 265,4
διαχωρίζειν, ſepar. coll. 655,39
διδαχθεὶς περὶ τῆς Αντ. ἀναιρέσεως 559, 12. διδακτὰ κακότης 885,23
διδόναι τῷ ῥεύματι 616,13. διδόντες pro ἐνδιδόντες, dedentes, P.c. 707,4
διδυμογενὴς 65,12. οἱ Δίδυμοι, legio Gemina, unde d. 214,18,25,32
διεγείρειν, excitare 490,7
διεκπλεῖς χρήματα 265,18
διεκφυγόντες εἰς- 722,4
διελεῖν δι. ξ. τ. 398,33
διενέγκειν, differre, diſſen. 713,39: tranſportare, traduc. 721,19. διηνέχθη πρὸς αὐτ., diſſed. 163,8
διεξάγειν τὴν πολιτείαν πρὸς τὸ βέλτιστον 192,19
διεξῆλθεν διὰ τῆς Καππ. 443,13
διεξελθεῖν τὴν χώραν, perlegere 487,14
διεξιέναι λιθομαρίας 155,16
αἱ διέξοδοι τῶν συνωτῶν 313,37. διεξιόντες ἐκδιηγοῦντες πολεμικὰς τι & πολιτικὰς 398,33. ἡ διέξοδος τῷ λόγου δηλώσει
διευθετεῖν νικητήρια 348,28 (328,41
διέπειν τὰ βιβλία 269,15
διερευνᾶν ſine augm. 740,10. διερευνώμενοι τοὺς κειμένους 730,5. διερευνῶντες, ſcrut. 446,38
ἐπὶ διετίας, bienn. 265,22

διέχω

διέχον αὐτῆς σταδίους κέ 249,26
διῆκε pro ἀφῆκε, dimiſ. 153,34
διηνεκὲς διάταγμα, edictū perpetuum 118,1
δίθυρον σανίδιον 335,42
διϊστάναι τῆς ... 249,24
... ἡ φήμη 503,2
διΐστησι τῷ ὕδατι τοὺς ἁρμοὺς, diſſoluit 518,39
διϊσχυριζόμενος εἰρῆσθαι ταῦτα affirmans, aſſeuerans 234,8
δικάζειν ἀμφοῖν 152,24. δικάσαι pro δικαιῶσαι 200,20
δικαιολογήσασθαι πρὸς αὐτὸν παρ' ὑμῖν 369,21
δικαιότερος καὶ λέγειν καὶ πράττειν ... 267,15: vt δικαιότατός εἰμι εἰπεῖν, iuſtiſſime poſſum dicere 412,4. poteſt tamen etiam δικαιότερα legi. κατὰ τὸ δικαιότατον, optimo iure 267,8
δικαιότης, iuſtitia 340,14
δικαιοῦν, ſupplicio afficere 400,42. ſic paſſ. δικαιωθῆναι 451,23: & τῶν δικαιουμένων αἱ τιμωρίαι 208,8: οἱ δικαιούμενοι ἐρρίπτοντο κατὰ τῶν ἀναβαθμῶν 239,14
δικαιώματα, iura 203,30. ſic δικαίωμα 267,13
δεῖ δικαιῶσαι αὐτοὺς παρόν 238,18
δικανικοὶ ἀγῶνες 271,25
Δίκη, Iuris ſeu Iuſtitiæ adminiſtra dea 814,29,33: 834,36: 836, 37: 838,3,18. ſic ἡ Δίκη δίδωσιν αὐτὸν ταῖς ποιναῖς 834,36. δίκη τιμωρός 419,41. ¶ πρὸς τὴν δίκην ἀπαντῆσαι, iudicio ſe ſiſtere 175,8. δίκην φεύγειν, reus factus 204,14. ¶ δίκη ... ἀπέκτεινε, nullo iure 428,15. ¶ δίκην ἀξίαν ἐπιθεῖναι 766,8. δίκας τῆς ... 636,18. ¶ δίκην νεκρῶν, nauium in morem 613, 18. ſic νεκρῶν δίκην 296,25
διὰ δικηγόρων τῶν ὑπάρχων 888,23
δίκροτα πλοῖα 402,16
δικτατορείας ἔχων ἐξουσίαν 71,24
Δίλιος pro Καιλίλιος 91,9
δίοδοι & διέξοδοι, tranſitus 609,27, 33. ſic 249,29: 518,4. δίοδος τῶν ἰλιῶν, tranſitio 537,16
διοιδαίνουσι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ 599,37. ſic 593,30. διοιδαίνειν τὰς ψυχὰς 620,16
διοικεῖν & διέπειν τὰ τῆς ἀρχῆς 619,17. διῴκησε τὴν ἀρχὴν συχνῶς 862, 3. διοικεῖσθαι pro paſſ. διοικηθήσεται 619,27
διοίκησις τῶν βιβλίων & τῶν ἐπιστολῶν 433, 18. ἐς πράγματα διοικεῖν ... 870,36. τῶν ... διοικήσεσι 866,38. τὴν διοίκησιν τῆς ἀρχῆς διαδέχεσθαι 472,8. διοικήσεις ἐθνῶν 735,17. διοίκησις τῆς ἰδίας 661,14
διοίσει χαλεπῶς, pro οἴσει 498,4. διοίσων τὴν ἀρχὴν, pro διοικήσων 493, 26
διολισθεῖν, labi 570,4
διόλλυσθαι φαρμάκῳ 233,12. διολέσθαι κακῶς 475,1
διόμνυμαι, iuro 511,18
Διονύσια, feſt. Ath. 358,14
διοπετὲς ἄγαλμα, τὸ ἐξ οὐρανοῦ καταπεσεῖν 477,16,18. διοπετὴς λίθος 563, 10
διοπτεύειν, ſpeculari 211,27. οἱ διοπτεύοντες αὐτά 432,32
διορᾶσθαι, perſpici 301,39
διοσημίαι 482,3. διοσημείας βαρύνεσθαι τὴν πόλιν 874,18. fort. διοσημίας.
Διοσκούρειον, Caſtorum ædis 255,14: & Suet. 63,19
διπλῆν στρατείαν 620,37
διπρόσωπον ἄγαλμα 485,33
δὶς τοῦ ἔτους 854,39
δίσκος ἡλίου 833,7
διςμύριοι pro διςχίλιοι 109,37
διςτάζεις ὕδωρ 448,15
διςτύχει τοῖς 686,36: L. & P. διςτυχεῖ: ſ. rectius διςτίχοις.
Διτίνιος 91,19 pro Βετούριος.
δίχα τὸ ζυγὸν 717,38: P. c. τὸ ζυγόν, abſque compoſ.
δίφρος ὑψηλὸς 303,36: βασιλικὸς 113, 40: 316,12: καμπύλος 221,18. δίφρου καμπύλου primus vti cœpit Claudius 257,38. attamen Auguſtum quoq; ſæpe adoperta ſella per publicū inceſſiſſe tradit Sueton. 30,32. In vet. Gloſſ. δίφρος exponitur ſella curulis: vt θρόνος ſella arcuata.
διφροφορεῖν 168,33. διφροφορεῖσθαι 257,41: vt apud Sueton. 90,5, de Nerone, geſtatoria ſella delatus in theatrum.
διφυεῖς ἐκ τῶν ὁπλῶν 143,35
δίχα γνώμαι, in duas partes diuiſi 187,3. δίχα κρίσεως, abſq; 744, 11. δίχα ... μάχαι 784,22. δίχα ... μάχ. 283,31. Item poſtpoſ. ὅπλων δίχα 747,38. χειρὸς δίχα ... 809,4
δίψος ὑποφέρειν 280,13
διώσασθαι τοὺς ... 204,42. διωθεῖσθαι τὰς στρατείας, detrect. 862,22. ſic 225,8
διώκτης τοῦ θ. λόγου 860,36
διώρυχα πλατεῖαν, latum fl. alueum 718,38. διώρυχα μεγίστην 725, 20
δόγμα ποιῆσαι, decernere 246,27. δόγματι κοινῷ 104,15. δόγματι τῆς συγκλήτου ἀναρρηθεὶς, S.C. 117,44. κατὰ δόγμα, ex S.C. 220,33: 242, 6. ὑπὸ δόγματος, facto S.C. 196, 40
δογματίζεσθαι, decerni 74,38. ſic τὰ δογματισθέντα 891,30
οἱ δοκοῦντές τι εἶναι 254,17. κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς 688,40. πρὸς τὸ τῷ ... 797,43. τὰ δοκηθέντα 438,28. ¶ δόξαν αὐτοῦ, cum ei viſum eſſet 856,15. ... αὐτῷ ὅτι δόξαν αὐτοῦ, neſcio quo conſilio 406,43. ἐδέδοκτο 369,24: H. St. at R. St. ἐδέδοκτο, vt etiam P. c. quorum poſterius etſi receptius videtur, ſi tamen aliquis imperf. ἐδόκει malit, non grauate aſſentiar.
δόκησιν παρεχόντες ὡς ... 185, 32. δόκησιν παρέχων ὅτι 301,31. δόκησιν ... λαβόντες 212,5
δοκιμάζειν, probare, vel cenſere, exiſtimare 830,22
δοκιμώτατοι στρατιωτῶν, ... 506,21. δοκίμια παρεχόμενος εὐνοίας 715,34
Δολαβέλλας per ο 170,35, etiam P. & D. 226. ſic Δολοβέλλα 72,20: in Faſtis Δολαβέλλα, p. 16 & 22
δολοφονῆσαι φαρμάκοις 144,41: 275, 14
δεδομημένα, ſtructa 718,45
Δομετιανὸς per ε P. c. tor. ſed idem etiam Δομιτιανὸς per ι 316,42, & ſeq.
Δομίτιος, Domitius 95,47: 96,30. per υ etiam apud Suid. at Δομετιανὸς per ε
δόμινα: viſe Domina in Lat. Ind.
δόξαν ἐμποιῆσαι τισι 633,4. δόξαν ... παρέχειν ὡς ἀπειθοῦντες 300,24. δόξη περιδῶναι τῆς ἀληθείας μείζονι 463,19
δοξασία, opinio 195,14
δορυβαρβάρων pro δεκαπέντε βαρβ. 676,5
δοριαλώτους ἔχειν αὐτούς 510,28
δορυφόροι εἰκάτων 239,11. δορυφόροι βασιλικοὶ 777,18. δορυφόροις τῶν τῆς βασιλείας 512,34. οἱ δορυφόροι & σωματοφύλακες, prætoriani 565, 39. ſic τῶν δορυφόρων ἄρχων, ſeu ἔπαρχος, præf. prætorianorū 359, 6: Zonar. 204,32, ἄρχων τοῦ δορυφορικοῦ. τὴν δορυφόρον φρουρεῖν, pro δορυφόρων 509,30
οἱ τὴν δορυφορίαν ἔχοντες στρατιῶται 733, 17
τὸ δορυφορικὸν, prætoriana coh. 220, 38: 256,38
οἱ δορυφοροῦντες τὴν βασιλείαν 495,23. ſic 510,10: 511,9. δορυφοροῦντες αὐτοὺς 431,22. δορυφορούμενος πλεῖον τῆς συνηθείας 499,35. δορυφορούμενος πομπῇ ... 854, 22
δόσει τιμήσεις ἀργ. νομ. 715,27. ſic 394,18
δοτῆρες τῶν ... 226,2: 328,16
δουλεύειν pro σαλεύειν 881,42. ἡ δουλεία, ſeruitium, ſerui 174,11
δουλικὸς πόλεμος 843,12
δουλοκρατεῖσθαι 258,1. δουλοκρατία ſancita 858,9
δουλοπρεπῶς ἀσχημονεῖν 274,25
δουλοῦν 76,20, pro δουλῶσαι vel δουλώσασθαι. δουλώσασθαι, ſubigere 154, 42. δεδουλῶσθαι, deditum eſſe quaſi mancipio 245,46

δρανοποιδῶ φάρμακα 869,16: & 384,1
δρᾶν ἐν δράμασι & σκηνῇ ὑποκρινάμενος φιλανθρωπίαν πολλὴν 849,29. μύθων ἀρχαίων & δραμάτων ὑπομνήμασιν 535,20. vbi μῦθοι ſunt fabulæ quæ ſermone aut ſcripto narrantur: δράματα vero quæ aguntur in ſcena, hiſtrionum perſonis inductis. δρᾶμα τοῦτον αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον τότε παρεσκεύασε 302,3. ſic 663,31. δρᾶμα κατ' αὐτὸ ἐσκευάσθη 534,21. idem σκηνὴ 533,13. δρᾶμα, penultima acuta 663,31, P.c.
δραπέτης, fugitiuus 241,40
δράσαι, acuta penult. in P.c. 279,45. δράσαντες εἰς τοὺς P. δεινὰ πολλὰ 364,4. δράσας αὐτ' ἐπὶ αὐτοῦ κακὸν οὐδὲν 229,18. ſic 423,39. τὰ δρασθέντα, perpetrata 481,11
δρασμός, fuga 678,33
δραστήριος ἀνὴρ 300,29. δραστηρία & συνετῇ χειρὶ 189,44. δραστηρίῳ ἔχων μηδὲν 183,11
δριμύτεροι ingen. 532,17
δρομαῖος ἐχώρησεν ἐπὶ τ. 793,40
τοῦ δρομικοῦ ἠγωνίσατο 331,23: curſu certarunt, Suet. 120,44
δρόμῳ ὡς αὐτὰς ἐποιήσατο 124,41. δρόμῳ ἐπὶ τὴν πόλιν ποιούμενοι 72,19. δρόμος ἁπάντων γίνεται ἐπὶ τὴν π. 72,47. δρόμῳ φερόμενος διὰ τῆς π. 544,14
δυνάμενος λέγειν, dicendi facultate pollens 846,12,22. δυνηθήσονται ἐξελθεῖν 353,10: P.c. δυνήσονται. δυνηθεὶς πλεῖστά τε & μέγιστα 412,25. ſic δυνηθεὶς τὰ μέγιστα 227,6. ἐδεδύνηντο, potuerant 647,29. ἐδυνάσθης: & ἠδυνήθης, potuiſti 849,25,27. ¶ δυνάμενοι ὡς ἀρχμὰς κε΄, valens ad. XXV, 207,29
δυνάμεις τάς τε ἐπὶ πολιορκίαν τ. π. 709,39. κατὰ δύναμιν 581,8. δύναμιν πλείστην τοῦ Μαρκέλλου ἔχων μεγίστην, potent. 696,13. δύναμις ὑπατικὴ, poteſtas conſ. 69,36. δυνάμεων ἡγεῖσθαι στρατιωτικῶν, cop. 783,7. δυνάμεως ἑκατέρας στρατηγός, militia vtriusque magiſter 822,20
δυνάσται Ασίας, principes Aſ. 137,27. οἱ ἐν Ασ. δυνάσται 634,46. ſic 271,32
δυναστεία & ἀρχὴ pro eodem 464,4. ſic τ δυναστείαν παραλαβὼν 245,3. τ δυναστείαν ἀποδείξ 191,30. δυναστείας καὶ βασιλείας τῆς Ἀσίας, principatus & regna 199,40. ſic 141,6. ¶ δυναστεῖαι, magiſtratus 69,34. ¶ μετὰ δυναστείας μεγίστης, viribus ſeu cop. 825,16
δυνατὸν, viribus pollens, validũ, rob. 781,22
δυνατώτατοι pro δυνατοί. 447,31
δυεῖν ὁδοῖν 714,20. δυσὶ διαδήμασι 576,11. δύο & δέκα 111,14
δύομαι, occido 373,1. δύντος ἤδη τοῦ ἡλίου 721,7: P.c. δύοντος.
διαγωνίζεσθαι ἴσον 432,21
διαγωνισάμενος ἐπὶ τούτῳ 302,14. ſic 673,30: 711,5. διαγωνιζόμενοι πρὸς αὐτὰ 775,6
διαγωνισάμενος κατέλιπε. 583,30
διαμαρτήσας τ. 768,11. ſic 775,40. ἡ διαμαρτία αὐτοῦ τῇ ἀρχῇ 642,25
διαβάτης πολεμοῦ 213,13: D. διαβάτης 383,9. διαβάτῃ γῇ 508,2. τὸ διάβατον τοῦ ὄρους 515,14
διεμβάτης ὁδοῖς 791,28
διεξελθεῖν 494,2
διερμηνεύω. 493,29
διημερεύων τ. 126,46
διαθανατῶσαι, ægre moriens 288,33. ſic 302,29
δικαιεία, infel. 671,47
δικαιωθεὶς πρὸς τοὺς δ. 155,5
πρὸς δυσμὰς τ πόλεως 718,25
δίμαχος ἐχθρός 560,13. δίμαχον ἔρυμα 518,29
δυσμενὴς αὐτοῦ τυγχάνει τὴν, infenſos 700,19. δυσμεναίνοντες 777,20. δυσμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν 831,8. ſic 637,38
διάνοια & εὔνοια 150,40
διανύονται ὁρίζονται 149,21
διάδοχος κατέλιπεν 583,31
διαπραγία ἐν τοῖς πρ. 503,38
διαπρέσβευσις στρατηγός 138,15. διαπρεσβεύσας αὐτοῖς 683,26
διέρριψεν εἶπος 282,1
διασυμβαλὼν πέρατα 217,43
διεφημίσε & αἰσχρὰς βλασφημίας ἀπορρίψω 615,11
διεφόρησε τοῦτο φέρετα 472,34. ſic διαφόρως ἤκουσεν 566,39. διαφορεῖν ἐπὶ τοῦ. 528,35
διαφύλαξις 220,10
διαχείμερος χώρα 518,32. διαχειμάσας ὄρη 523,36
τὸ διαχειμάζον τ πόλ. 708,44
διαχαίρων αὐτ ἐπὶ τούτοις 292,36. διαχαίρειν τοῖς τ δήμων ἁμαρτίαις 208,37. ſic 255,35: 713,52. διαχαίρας πρὸς τὸ πλῆθος 414,12. διαχαίρει τις πρὸς τὴν ἀρχὴν 753,3. ſic 800,17. διαχαίρων ἐπὶ τῇ Κλ. 155,4. ſic 497,26
διαχρείαις & πάσαις ἀνύδροις 732,5: P.c. διαχρείαις
διώνυμον ὄρισμα 892,37
δυσωπούμενος, pudore ſuffuſus 850,12
δώδεκα ἔτη παῖς 649,2
δώματα, domus, ædes 500,2
δωμάτιον, conclaue, cubiculum 486,24. τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ ἀναπαύεται 532,2,37. ſic 159,9: 239,6: 426,32
ἐν δωρεᾶς μέρει λαβὼν 174,11. δωρεαὶ, donationes ſeu leg. 214,40: 219,31
δωροδοκήσας πολλά 154,23
δωροδοκίας ἐγώ 145,3
δῶρον τ ἐμῆς φιλανθρωπίας ἔξεστι τὸ ψυχάς 571,15
δῶσι pro ſubiunct. δώῃ 154,46. ſic pro vulg. δώῃ 411,32, P.c. habet δώσει, indic. modo: quia ſubiunctiuus futuro caret.

E

ἐάσας τὰς πρέσβεις ἀπελθεῖν 818,40
ἐγγεγονὼς pro ſimpl. γεγονὼς 323,28
ἔγγονοι, nepotes 191,38: 228,6: 564,12. ſic ἔγγονος, nepotis 273,32. ἔγγονος Μαρκέλλου 198,6, etiã P.c. at Xyl. manuſc. ἔκγονος.
ἐγγράψας εἰς βιβλίον 197,35: D. ἐκγράψας 350. ἐγγράφεσθαι εἰς τὸ τῶν P. ὑπήκοον 151,21: P. ἐγγράφεσθαι, itemque Dio 121.
ἐγγράφως σημαίνει τῷ. 878,14
ἐγκεχειρισμένος ἐπί 166,41. ſic 236,13: 247,15
ἐγγυμνάζων τοῖς ἔργοις ὁμιλητὰς 127,19. ἐγγυμνασθέντες ἀρπαγαῖς 491,29. ἐγγυμνασθέντες πολεμικῶν ἀσκήσεσι 506,13,18. ἐγγεγυμνασμένοι πρὸς τὸ ὀχυρὰ 591,30
ἐγγὺς ἀλλήλων γενόμενοι 695,22. ἐγγὺς ἦλθε διαφθαρῆναι 184,23. τ ἐγγύτατον αὐτοῦ 394,17. ¶ ἐγγὺς, circiter, fere 80,34
ἕως ἐγγύς τ χειμ. 722,44. ἐγγύτεροι τείχους 615,38
οἱ ἐγκαθήμενοι αὐτῇ στρατιῶται 116,3
ἐγκαθιδρύσας 687,13
ἐγκαλέσαι, confid. in 839,6
ἐγκαταστῆσαι τὰς Ἄλπεις φυλακὰς 825,22. ἐγκατέστησε τῇ πόλει φρουρὰς 320,20
ἐγκελεύσαντες τὴν εὐφορίαν ἐπὶ τοῖς π. 522,13. ἐγκληθεὶς ἀλλὰ τι ἐχόμενον 334,5. ſic 335,38
ἐγκαλλωπιζομένη τῷ κ. 814,25
ἔγκαρπος δένδρα 180,37
ἐγκαρτερῶν τῷ πρὸς Σαμνίτας πολέμῳ 651,39. ſic 709,30
ἐγκαταλείξας τοῖς στρατ. τάγμασι 742,11. ſic 703,27
αἱ ἐγκαταλειφθεῖσαι χω. 716,44. ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων 301,16. ἐγκαταλαμβάνεται, deliquio corripi 359,36
ἐγκαταμίξαντες ἑαυτοὺς τοῖς στρ. 608,4
ἐγκατασκευάσαι τ πόλ. 742,44
ἐγκαταπῆξαι δόρατα 481,5
ἐγκαταστῆσαι φήμην ὅτι 489,25
ἐγκειμένη συλλογὴ χειμ. 639,8: τῇ πολιορκίᾳ 665,15: τῆς περὶ τὸ πέρας πράξεως 692,45: ἡδοναῖς 802,27. ἐγκείμενοι τῷ Αὐγ. ἵνα καταγάγῃ, inſtantes, i. inſtanter petentes 207,37. ſic ἐγκείμενοι ἀφειδῶς τ στρ. 153,28
ἐγκελευσάμενος συνάπτειν τοῖς 699,8. ſic 667,36: 677,2
ἔγκλειστος, monachus 890,40
ἔγκλημα δημόσιον 296,41. ἔγκλημα ἐπιφέρει ἐπὶ τὰς διατ. 337,40. ἔγκλημα αὐτοῦ προσαγαγὼν εἰς 246,39. ἔγκλημα τὶ λαβοῦσα 238,22. ἐγκλήματα ἔλαβεν ὅτι 444,29

ὑπ' ἐγκαλοῦντος δίκης κρινόμενος 429,21
ἐγκαλέσας ἔχει 150,24. *conuenientium* ὀχλήσας *X. & Dio* 117.
ἐγκαιτοῦντες αὐτοῦ 310,34
ἐγκολπωθεὶς χιτῶνι 278,22. ἐγκολπώσας τὸ Κ. ξίφος 180,48
ἔγκοτοι ὄντες τῷ 744,42. ἔγκοτος ἦν ἅπασι 773,36. ἐγκότως ἔχων πρός 782,24
ἐγκόψας αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν 794,29
ἐγκραιπαλῶντες βυθῷ 506,22
ἐγκρατεῖς γεγόνασι τοῦ φονεύειν 729,14. ¶ τὸ ἐγκρατὲς περὶ τὴν χ. 707,3. ἐγκρατῶς ἄρχειν τῶν στρ. *habenas ſtringere mil.* 452,1. *ſic* 364,16
ἐγκρίνειν, *in prob. num. recip.* 230,23. ἀνεκρίθη πόλεμος 80,10: *fortaſſis* ἐπεκρίθη.
ἐγκρυψάμενοι τοῖς ἕλεσι 741,28
αἱ ἐγκύκλιοι δαπάναι 372,16. ἐγκύκλιον ἦν αὐτοῦ, *quotidianum* 874,7
ἐγκυλινδούμενοι ὕλαις 150,7
ἐγχειροῦντα τοὺς πολλοὺς 104,14
τὸ ἐγχείρημα μετελθεῖν, *conatū* 663,41. ἐγχειρήματα & ἐγχειρήσεις *pro eod.* 797,7,27. τὴν ἐγχείρησιν διαμαρτών 698,28
ἐγχειρίδιον 253,17: *pugio Sueton.* 69,43
ἐγχειρίζει τούτῳ τὴν πρᾶξιν 652,10. ἐγχειρισμένος ἀρχὰς πολλὰς 769,13. τὰ ἐγκεχειρισμένα, *commiſſa* 585,35
ἔδεθλον ἱμὲν ναίοντες 690,26
ἐδέσμασι & πόμασι 539,24
ἕδνα, *dona nuptialia, ſponſa à viro ſolita* 446,14: 782,7
ἕδος Βυζαντίοις καθιδρυμένον 690,22,37. *ſic* ἕδος θεῶν, *ſedes, dom.* 832,34. *Alias* ἕδη θεῶν, *delubra, ſimulacra* 761,8. ἕδος Ἀπόλλωνος ἱδρυθείς 188,29. *ſic* 255,12
ἐς ἕδρας τὴν ἀρχαίαν ἐπανάγειν 233,2. ἕδραι ἐν πόλει 211,13. ¶ ἕδρα τῆς βουλῆς γενέσθαι ἔμελλε, *conſeſſus* 240,26. *ſic* 217,2
ἑδραίως ἱστᾶντες 536,45. ἑδραίως πήξας εἰς 747,20
ἐδεδίμεν ἦν 572,17
τοῖς ἐθάσι στρατ. *conſuetis, ord.* 648,11
ἐθελόδουλον φρόνημα 157,46
ἐθελοντὶς ἦλθεν ἐς τὴν μάχ. 169,12. ἐθελονταὶ παρείμενοι 262,21. ἐθελονταὶ ἀπέδυσαν ὑποσχόντα 601,33. ἐθελονταὶ ἔδοξαν πολλοὺς 704,8. *ſic pro* ἐθέλοντες ἐπαγόμενος 163,40, *poſſis* ἐθελονταὶ *ſcribere. Volones Latini dicunt.*
ἐθελοντί, *ſponte* 195,25: 708,4
ἐθελούσιος θάνατος 701,2
εἰθισμένος, *conſuetus* 269,23
κατ' ἔθνη, *per ſing. gētes & prouincias* 870,44. γῆς ἔθνη βαρβαρικὰ κατοικοῦντας, *pro* μέρη 465,6
ἐν ἔθει γενέσθαι τοῦ χ. ἔφη, *aſſueſcere* 567,25
εἴ τι περὶ ἦν 660,26. εἰ δὲ ὀλίγοι, *pro* ὀλίγοι 716,2. εἰ καί τις ἄλλος, ἀξιώτατος ἦν. *ſi quis alius* 392,33. *ſic* εἰ καί τις ἕτερος 863,14. *At* εἰ ὤν τις ἦν λόγος, *pro* ἦν τις λ. 786,6. ¶ εἰ μὲν *in priore membro ſine redditione* 187,22. ¶ εἰ γὰρ καὶ ἀλλ᾽ *etſi* 492,37: 303,31. εἰ γὰρ καὶ πολὺ ὅμως 583,5. εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀληθῆ εἴη, ἀλλ᾽ οὖν γε 211,35. *ſic* 360,12. εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀφείθη, ἀλλ᾽ αὐτός γε ἑαυτόν 154,26. εἰ καὶ τὰ μάλιστα μή ὅμως 368,37. ¶ εἰ γὰρ ὤφελεν ἦν, *vtinam eſſet* 388,9
εἶδε ὁρᾷς, *vides* 426,37. εἶδεν εἰς τὴν Ἀττάλου καθαίρεσιν, *ſpectauit ad* 830,28. ¶ εἰδὼς ἀδύνατον ὄν, *ſciens* 532,35. *ſic* εἰσόμεθα, *ſciemus* 839,14. ¶ εἰδέναι *pro* συνειδέναι 858,11. εἴδε φιλοφρόνως: *aptius* εἶχε *vel* διέθετο 73,9
τοῖς εἴδεσι ὁμοιότατοι 396,19. τὰ τῶν θεῶν εἴδη ἐπολιορκεῖτο 758,30: *rectius* ἕδη.
εἰδεχθέστατος 439,9
εἴδωλον κάτοπτρον 397,32: 398,26. *idem* εἰκὼν κατ. 540,14. εἴδωλα νεκρῶν, *ſpectra m.* 190,42. *ſic* 296,31: 326,30
εἴη *pro* εἶχε, *vel* ἦν 554,40
εἴθε γὰρ ψευδῆ τ. ἦν, *vtinam* 307,7
εἰκασμένα ἑαυτῷ πρόσωπα 294,14. ὡς εἰκάζετο, *vt coniectura erat* 300,14
εἰκασία, *coniectura* 787,15
εἰκῆ κειμένους ἰδεῖν 768,30: & 672,36
τὸ εἰκός, τὸ πρέπον 393,41. τὸ εἰκότως τὸ μέτρον ὑπερβαίνειν 111,10
εἰκοσαετής 104,34. εἰκοσαετοῦς νεώτερον 205,24, *P. at vulg. l.* εἰκοσαετοῦς: *itemque D.* 377.
εἶκε αὐτῷ πάντα 127,35
εἰκών, *imago* 592,9,12. εἰκόνα κειμένην 220,19. εἰκόνα ἐλεφαντίνου 157,16. εἰκὼν τῆς Ῥώμης 162,4. εἰκόνας ἔστησαν, *vt alibi* ἀνδριάντας 345,2: & 344,21. *ſic* 157,16. ὥσπερ ἐν εἰκόνι 597,7
Εἰληθυίας *P. pro* Εἰλειθυίας 670,7
εἰλημμένη, *capta* 651,24
εἰλισσόντες στρωμνῶν τὸ σωμάτιον 489,9. *rectius* εἰλήσαντες.
εἱμαρμένον αὐτῷ 231,15
εἰμί] ἐστὶ ἐμοὶ ὅ τι σὺ ὑμᾶς ἑκάστῳ ἐθελήσαι 510,32. ἰδεῖν οὐκ ἦν αὐτὴν ἐλαύνοντα 572,33. *vbi* ἦν *pleonaſticum eſt, vel pro* ὡς εἰπεῖν *poſitum.* ¶ ὄντα περὶ ταῦτα, *his intento* 711,30
εἰπεῖν, *loqui* 346,17. εἰπεῖν ἐς τὸ ἦθ. *pro* περὶ ἦθ. 324,25
εἴργει τὴν πάροδον τῶν π. 656,35. εἴρξοντες τὴν πάροδον 395,14. εἰρχθεὶς τῆς Ῥώμης ἀπὸ γ ½ σταδίων 144,12. εἰρχθεὶς πυρὸς καὶ ὕδατος 233,32. εἰργομένους θεάτρων ἑαυτ. *pro* εἴργοντας 713,32
εἰρεσία, *remigatio* 712,16
εἰρήνην ἄγειν 578,31. εἰρήνην ἔχοντες πρὸς θεούς 619,5. εἰς εἰρήνην ποιεῖν, *pacare* 124,31
εἰρηναῖα & ἀπόλεμα ἔθνη 193,3. εἰρηναῖον ἦν εἰπεῖν 697,22. *ſic* 385,43
τὸ εἰρηναῖον, *Pacis templum* 385,45
εἰρηνεύσαντα αὐτοὺς, *pacem fact.* 438,4. *ſic* 177,4
εἰρηνεῦσαι, *pacem colere* 341,14. *ſic* εἰρηνεύειν, *pacem coleb.* 163,24: 263,34
εἰρηνικὴ ἄδεια 599,5. εἰρηνικὰ χρήματα 510,6: 617,1: 618,33. εἰρηνικῶς εἰσῆλθε 183,12
εἰρηνοποιὸς τῆς οἰκουμένης 381,15
εἱρμός, *ſeries* 633,2
μετ' εἰρωνείας πικρίαν ἔχων λόγος 713,38
εἷς τις ἑνὸς ἄνευ ἀντάξιος 167,18. ἕνα πρὸς ἕνα, καὶ πολλοὺς ἅμα συμβαλόντων 271,24. ἐφ᾽ ἕνα ταχθέντες, *ſingulis poſt ſingulos* 281,41. καθ᾽ ἕνα συμβαλεῖν, *vno agmine, ſeu coniunctis in vnum agmen copiis* 281,42. *ſic* καθ᾽ ἓν 283,37. οἱ καθ᾽ ἕνα, *ſinguli* 494,11. ἐφ᾽ ἑνὶ σημείῳ, *cum primum datum eſſet ſignum: vide* σημεῖον. μιᾶς καὶ δευτέρας ἡμέρας διαδραμούσης 498,18. ¶ εἷς *pro* μόνος 143,21
εἰς αὐτὸ ἀναχωροῦντες εἰς φυγὴν 591,35: *ſignif. locali & cauſſali.* εἰς ἅπαν, *in totum, omnis ex parte* 81,47. εἰς δίον διαθεῖναι, *ita vt op.* 733,42. εἰς πᾶσαν ἀκρίβειαν εἰς πρᾶξιν, *i.* μετὰ πάσης ἀκρ. 757,25. εἰς διακοσίους, *ad CC, i. circiter, prope* 680,32,34. εἰς τόδε, *hucusq. vsq. ad hanc ae.* 861,22. *ſic* 119,1. εἰς ὅσον ἐνδίδωσι, *quamdiu lic.* 582,8. ἐς τὰ πολλά, *pro* ὡς τὸ πολὺ, *vt plurimum, plerumq.* 861,42. ¶ οἱ εἰς τὴν Ἴστρον φυλάττοντες, *pro* περὶ *ſeu* παρὰ 741,25. *aut expungenda ibi præpoſitio.* ¶ εἰς *pro* ἐν 807,1. εἰς *omiſſa* 80,19: 825,34. *contra, pleonaſtica in iſto,* εἰς αὐτοκράτορα ἐπιλέγονται, *deligunt Imp.* 390,2.
εἰσαγγέλλειν, *deferre, accuſ.* 274,45. *ſic paſſ.* εἰσηγγελμένος 253,12.
εἰσάγειν] εἰσαχθεὶς πρὸς τὸν Δ. 336,29. εἰσαχθεῖσα εἰς τὸ Ἀττάλου γένος, *relata* 270,3
εἰσακούσας αὐτῶν μηδεὶς 313,23. οὐκ εἰσήκουον αὐτοῦ, *n. obœdiuit* 378,32
εἰσαράξαι εἰς τὸ στρατόπ. 349,46. *rectius* εἰσαράξ. *vno ρ, i. cadendo compelli; vt* εἰσαράσσειν ἐς τὰς ναῦς 152,37
εἴσασι *pro* ἴσασι 690,26
εἰσβαλὼν εἰς τὰ Πάρθων ὅρια 715,35
εἰσβιαζόμενος εἰς τὸ στρ. 400,32. *ſic* εἰσβιασάμενοι εἰς τὸ τεῖχ. 306,27
εἰσβολὴ ἡ ἐπὶ Ἰταλίαν 608,12. εἰσβολαὶ τῆς ὀπίσω Περσῶν ἐπιπλοκ. 715,28. ¶ εἰσβολαὶ τῆς Ἰταλίας 524,2. *cadunt*

εἴσοδος 514,36
εἰσγραφεὶς εἰς τὸ βουλ. 396,45. ſic 217,18
εἰσδεξαμένων τὴν ὑπατείαν 87,5: pro ἐκδεξαμένων.
εἰσδραμοῦσα πρὸς τὸν βασιλέα 480,20
εἰσδυόμενοι τοῖς ἕλεσι 741,36
εἰσδύσεως πρόφασιν εἶχε 780,26
εἰσελάσας εἰς τὴν πόλιν σὺν τῷ στρατῷ, eo quo inuectus 549,23
εἰσῆγεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν 306,1
εἰσεκυκλήθη θόρυβος, pro ἐκινήθη 242,10
εἰσηγεῖται γνώμην αὐτοῦ 702,36. οἱ εἰσηγούμενοι ταῦτα, auctor. 138,41 ἐπὶ νόμων γνώσει τι καὶ εἰσηγήσει πάντας ὑπερβαλόμενος 637,35. fort. rectius ἐξηγήσει, interpr.
εἰσῄει αὐτοὺς ἡ ἀνάμνησις τοῦ- 620,26. δέος εἰσῄει τὰς μὲν- 767,34: 826,8
τὰ εἰσιτήρια ἔθυε 394,4
εἰσκηρυχθεὶς ὀνόματι 276,42, P. at vulg. ἐκηρυχθ.
εἴσοδοι τῆς πόλεως, aditus, porta 512,10: 514,36. ſic ἡ εἴσοδος τοῦ συνεδρίου 605,25
εἰσπίπτων εἰς τὸ στρ. irruens 544,15
εἴσπλοι, aditus nauium 180,29
εἰσποιήσας αὐτῷ υἱὸν K. 360,18. εἰσποιηθεὶς εἰς τὸ τοῦ K. γένος 165,34. ſic 351,3
τῇ εἰσποιήσει τοῦ γένους, adoptione 868,21
εἰσπραχθήσεται, exigetur 364,14
εἰσπράξεις τῶν χρημάτων 299,10: 372,15
εἱστήκει, ſtabat 847,28
εἰσφέρειν ἐς τὴν βουλὴν, referre ad ſ. 194,42: 224,36. εἰσφέρειν εἰς τὸ συνέδριον, 859,1. εἰσενεχθεὶς παρ' ἐμοί, delatus, accuſ. 860,18. ¶ εἰσφέρειν βληθεὶς ἐς τὸ συμπόσιον, pro εἰσφρεῖν 838,2. ¶ εἰσφερόμενοι τροφὰς πλείονας 582,25
εἰσφοιτᾶν ἐς τὸ βουλευτήριον 165,34. εἰσφοιτᾶν, importari ſol. 156,1
εἰσφοραὶ νόμων, legum lat. 735,39. εἰσφοραὶ, tributa 735,39
εἰσφρεθέντας καὶ εἰσελθόντας 607,26
εἰσφρήσαντες ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ, ingerentes 673,32
εἴσω που, circiter 846,34
εἶτα pro ἔπειτα P.c. 246,14. εἶθ' οὕτως- postea 362,10: 398,34. εἶτ' οὖν, ſiue, declar. 359,6, etiam P.c. & Zonar. 204,32. ſed rectius εἶτ' οὖν, ſeu εἴπου, vt εἴπου ὅπη- εἴτε καὶ ὅν 389,29
ἐκ τῶν βαρβάρων ὀχλούμεναι, a barb. 664,8. ſic ἐκ τῆς χειμ. κινηθεὶς 878,36. ¶ ἐκ τῆς ὑπατείας, ex conſulatu, i. poſt c. 105,43. ¶ ἐκ τούτων, ob hæc 108,27. ſic 865,20. ¶ ἐκ μεγίστων συμφορῶν ταῖς ἐκστρατείαις ἐποιήσατο, i. μετὰ μεγ. συμφ. 112,5. ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἐκράτησε, longe ſuperauit 120,9. ἐκ περιόντος ἀντεχώρησε 80,41. ἐκ τοῦ ἴσου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ μείζονος ὑπεροχῆς ἐχρήσατο 812,45. ἐκ τοῦ ὁμοίου, ſimiliter 295,5. ἐκ τοῦ προφανοῦς & ἐξ ἐνέδρας, oppoſ. 717,12. οὐκ ἐκ τοῦ προφανοῦς, ἀλλ' ἐκ παραδρομῆς, καὶ λαθραίαις ἐπιθέσεσι 750,27. ἐκ παρασκευῆς ἐκακούργει 329,8. ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου εἶπεν 386,43. ἐκ μιᾶς φωνῆς, vna voce 467,23. ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, pleramque 888,33. ſic ἐκ τοῦ πλείονος, maiori ex parte 121,47. ¶ ἐκ τοῦ πλησίον, in propinquo 73,46. ſic ἐκ γειτόνων οἰκοῦντες 68,43. ἐκ μέσου pro ἐν μέσῳ 106,23
τῶν καλῶν ἑκὰς γενόμενος 885,18
ἑκασταχόσε τῆς πόλεως 257,6
καθ' ἕκαστον αὐτῶν πάντας ζημιοῦν, omnes in vniuerſum & ſingulatim 332,9. καθ' ἕκαστον ἔδωκε δρ. ρ', ſingulis d. dr. c 388,44. οἱ καθ' ἕκαστον, ſinguli, ſeu gregarius mil. 710,36. ὡς ἑκάστους, ſingulatim 281,39. ἕκαστος pro ἑκάτερος 620,35,40
ἐξ ἑκατέρου, ex vtraque parte 679,26: 682,9: 699,29
ἑκατοντάρχης 555,1. ſic ἑκατοντάρχαις 565,30: 611,12: & ἑκατοντάρχας 588,4: 597,31. ſed legitur etiam ἑκατόνταρχος 305,24: itemque plur. ἑκατόνταρχοι 99,26: & ἑκατοντάρχοις pro ἑκατοντάρχαις habet P.ed. 565,30
ἑκατονταρχοῦντα αὐτὸν 359,25. ἑκατονταρχικῶς ſine augm. etiam P.c. 334,20
ἑκατοντάς ἐτῶν τοσαύτη, tot ſecula 731,19. ἑκατοντάδας πλείω 527,14
ἐκβαδίζειν 447,10
ἐκβαίνειν, euenire 633,3. ſic ἐκβῆναι 672,34. ἐκβαίνοντα εἰς ἔργον 642,31. ἐκβήσονται αὐτοῦ κατὰ νοῦν 699,31. τὸ ἐκβησόμενον, euentus 779,22. τὰ ἐκβεβηκότα, euentus 635,37
ἐκβακχεύσας 491,15. τὰ ἐκβεβακχευμένα 600,39
ὁδὸς ἐκβάλλουσα διὰ τοῦ- ducens 714,23: metaph. a fl. oſtiis.
ἔκβασις εἰς ἔργον αὐτοῦ τῆς σκέψεως, conſilio reſpondit euentus 641,34.
ἔκβασιν ἔλαβεν, euenit 162,19. τὴν ἔκβασιν εἶχεν ἐναντίαν 126,45
ἐκβιάζεσθαι ὥστε, extorquere vt- 207,40. ἐκβιάσονται αὐτοὺς ὑπακοῦσαι, cogent 491,30. ἐκβιασθεὶς λαβεῖν 158,36. ἐκβιάσονται φυγεῖν ἑαυτοῖς 743,36
ἐκβοήσεσιν ἀνέκραγε 718,15
αἱ ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν, oſtia fl. 580,24. ſic 478,4. ἐκβολαὶ τοῦ Ἴστρου εἰς τὸν Πόντον 804,37
ἐκβρασθέντα εἰς τὴν γῆν 404,4
ἐγγίνεται οἱ χρῆσθαι, conting. 72,46
ἔκγονος Τιβερίου, nepos Tiberii 243,30: 246,39. (prætere tamen loco P. habet ἔγγονος, vt etiam 245,7) ſic 64,41: 570,32. ἔκγονος ἀπὸ θυγατρὸς, nepos ex f. 64,41. ἔκγονοι & ἀπόγονοι proceden 839,10,16
ἐκγόνη, neptis 107,23
ἐκγράφειν, exſcribere 150,41.
ἐκδαπανᾶν τὰς πόλεις εἰσφοραῖς 691,25
ἐκδεδεμένοι ἐκ τῆς φ. v. 402,41
ἐκδειματωθεὶς, expaueſ. 725,41
ἐκδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν, in m. ſuccedere 91,2. ſic 74,28. οὐκ ἐκδεξάμενος τὰς- non exſpectatis- 652,17
ἐκδημεῖν ἔξω τῆς Ἰταλίας 191,44. ἐκδημήσοντες εἰς Σικελ. 199,14
ἐκδημοσιευθῆναι, euulg. 272,40
ἐκδιαιτωμένους ὁρῶν 421,15: P. ἐκδιαιτωμένους, contra conſuetudinem. ἐξεδιῃτήθη πολλὰ ἔξω τῶν πατρίων 178,8. ἐκδεδιῃτημένῳ βίῳ 694,2: (P.c. ἐκδιῃτημένῳ, vno augm.) 872,11: 874,21. ἐκδεδιῃτημένα ἐς τὸ ἁβρότερον 355,13
ἐκδεδωκέναι χρησμοὺς, edidiſſe orac. 690,7. ¶ ἐκδεδωκὼς τὰς ἀρχὰς τοῖς ἀνδράσι 769,19. ἐκδέδωκεν πρὸς γάμον Ὀκταουίῳ τῷ Συλ. 782,14. ſic 178,34: & paſſ. ἐκδεδομένην ἀνδρὶ 245,19. ¶ ἐκδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς 716,33: P.c. ἐκδοῦναι. ſic 749,11. ἐκδιδοὺς ἑαυτὸν τῷ νενικηκότι 100,7: & paſſ. ἐκδιδόμενα τοῖς βαρβ. dedita 731,43. Sic item ἐκδίδωσιν αὐτὸν τοῖς δημίοις εἰς σφαγὴν 702,3. ἐκδοθῆναι οἱ πρὸς τὸ- 793,36. Et metaph. ἐκδιδοὺς ἑαυτὸν ἡδοναῖς 107,2: τρυφαῖς 689,20: ἀσελγείαις 377,23: πράξ. ἀγνοήτοις 636,27. ἐκδοὺς τὸν βίον τρυφῇ 687,30. & paſſ. ἐκδεδομένος τρυφῇ μᾶλλον ἢ πράξεσι σπουδαίαις 713,30. ¶ ἐκδοῦναι τοῖς Οὐίροις τούτους εἰπεῖν 747,27, pro ἐνδοῦναι. ¶ ἐκδίδωσιν εἰς τὸν Τίγριν, exonerat ſe 725,23. L. & P. ἐνδίδωσι. ſic ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὸν Ἴστρον 695,42
ἔκδικοι, defenſores 67,32. ἔκδικος φόνου, vindex, vltor 512,15
ἐκδικοῦντος αὐτὸν τοῦ Θεοῦ, Deo abinitio. eum vindic. 881,12. ἐκδικηθῆναι τὸν ἐκείνου φόνον, vindicari 499,18
ἐκδόντες αὐτοὺς παραδοῦναι, dedere ſe 566,5. ἔκδοτοι ἐπὶ θανάτῳ 794,45
ἐκδραμεῖν τινι 450,6, etiam P.
ἐκδύς αὐτὸν τῆς τιμῆς 702,2
ἐκείνῃ, illic, ea parte 343,7. ſic 146,12: vbi W. l. ἐν ἐκείνῃ.
μετ' ἐκεῖνο καιροῦ, illo temp. 482,2. οἱ ὑπ' ἐκεῖνα βάρβαροι 520,30. rectius ἐπ' ἐκεῖνα, ſeu ἐπέκεινα, ab illa parte ſiti, i. transtigritani.
ἡ ἐκεῖσε ὁδὸς 837,6
ἐκθειάζειν Imperatores quo modo ſoliti Rom. 540,8. idem mox ἀποθέωσις. ἐκθειάσαντες ἐς τὸν πατέρα τούτων τὴν τιμήν: vel potius ſine prapoſ. ἐκθειάσαντες τὸν π. 542,1. ſic paſſ. ἐκθειάζεσθαι, diuorum in numerum

merum referri 574,34. ¶ ἐκθειάζοντες αὐτὸν, diuinis prædicantes 471,18. ſic ἐκθειάζειν αὐτὰ τὴν ἀρχὴν 495,11. ἐκθειάζοντες τὸ τοῦ ἔργου 482,36. ἐκθειασθῆναι τὸ πάθος εἰς Διὸς ἁρπαγὴν 477,40
ἐκθαυμάζοντων ὑπὸ καύματος 667,47
ἐκθύμως μάχεσθαι 558,39. ἐκθύμως πράττων πάντα 522,9
ἐκθύσασθαι, exta proſcindere 674,37
ἐκθυσίαι 667,29
ἐκκαιδεκαετῆ χρόνον 354,35
ἐκκαλούμενος, pronocans 484,28.
ἐκκαλέσαντες εἰς ἀγῶνα τῆς νίκης 277,32
ἐκκαμὼν ὑπὸ τῆς παλαιπωρίας 149,14
ἐκκαλυπτόμενος ἐπ' αὐτοῖς πάντας 255,34
ἐκκεῖσθαι τῆς π. ἐφόδοις, expoſ. 733,6
ἐκκλέπτειν, furtim eximere 169,7.
ἐκκλάσαντες τῆς Ῥώμης 516,28
τῆς ἐκκλησίας λύσιν 696,31: & mox v. 34, τῆς συνόδου λυθείσης. ¶ ἐκκλησία, eccleſia, templum 810,20, 24,27
ἔνθα συνιὼν ὁ δῆμος ἐκκλησίαζεν 504,13
ἐκκλητὸς ἀπ' αὐτοῦ, q. ab eo pronoc. 247,10
ἐκκλίνειν, declinare, vitare 89,2
ἐκκρεμὴς πέτρα 474,15
ἐκκυλισθεὶς εἰς- 889,43
ἐκλαλήσας ὕδει 169,10. ἐκλαλεῖν τι- effutire 872,5
ἐκλάμψας ἐν μάχαις, enit. 108,47
ἐκλαθέσθαι, obliuiſci 279,32
ἐκλέγειν, excerpere, delig. 334,9. ſic ἐξελέγει, excerpſerat 334,9
ἐκλειπόντων τῆς εἰρήνης 665,35: L. & P. ἐκλιπόντων.
Ἐκλεκτὸς, Electus, n. pr. 375,11
ἐκλιπαρήσαντες αὐτὸν 493,17. ἐκλιπαροῦντες μὴ περιιδεῖν σφᾶς 731,17
ἐκλογίζεσθαι τὰ πεπραγμένα 258,12
ἐκμαθεῖν 411,9
ἐκμειλίξασθαι αὐτοὺς 449,42. ἐκμειλίξασθαι τὰ θεῖα 755,15
ἐκμέλεια, negligentia 643,21
ἐκμελὴς πάντα λέγειν 842,31. ἐκμεμελέτηκε, pro ἐκμεμελέτηκε 662,8
ἐκμελῶς & ὀλιγώρως προσέχειν 731,17.
ἐκμελῶς ἔχοντες πρὸς τὸ 745,7
ἐκπέμπειν pro ἐξάπτειν 217,13
ἐκμισθοῦν ἐργασίαν, elocare 289,22
ἐκμύζειν, exſugere 190,8
ἐκνευρίσαι, enernare 201,36
ἐκνικῆσαι, euincere, obtin. 206,3
ἐκπαιδεύων αὐτὸν πάντα τὰ- 162,24
ἐκπέμπων διαδιασμ. 873,20
ἐκπελασθέντων αὐτοῖς τῶν πολεμίων 519,3.
ἐκπεπληγμένων, καὶ ὥσπερ ἀγωνιώσας, παρασχεῖν πρ. 581,38
ἐκπίνειν ταῦτα 674,23. ſic 768,30
ἔκπλεα ἦν αὐτοῖς πάντα, copioſa 615,19
ἐκπλήττεσθαι, exterreri 258,11. ἐκπλήττεσθαι τῷ πλήθει τῶν ςρ. 611,38.
ἐκπλαγεὶς τὴν ψυχὴν 532,14. ἐκπλήττεσθαι, admirari 868,6
ἐκπληκτικώτατος κτίστης 346,16
ἐκπλεῦσαι τι & δέος ἐμβαλεῖν 511,43.
οἱ ἐκπλεύσαντες 712,21
ἐκποδὼν ποιεῖσθαι 233,17: 270,8, cum circumflexo etiam P. m. ſ.
ἐκποιεῖν & ἐκπολεῖν ſynonyma 225,33. ἐκποιῆσαι, exaedif. exſtr. 358,12. ἐκποιῆσαι ὅπλα, fabric. 164,18. ſic ἐκποιῆσαι πλοῖα 175,46. ἐκποιῆσαι γεφύρας, excolere 344,19
ἐκπολεμώσας αὐτοῖς πάντας τοὺς ἐν Ῥώμῃ 176,46, P. & W. at vulg. l. ἐκπολεμῆσαι. ἐκπεπολέμωτο τε μητρὶ φανερῶς 270,25
ἐκπονήσας ἔργον μεγαλοπρεπὲς 179,38. ἐκπονῆσαι καὶ ἐξασκῆσαι τὸ ναυτικὸν 179,32. ἐκπονεῖσθαι ἐν ταῖς ςρατείαις, exerceri milit. operib. 162,26
ἐκπορθεῖν τὴν πόλιν 849,3
ἐκπρεπέστερος 396,18
ἐκπριάμενος αὐτοὺς, emerc. 305,4
ἐκπυρῶσαι τὴν ψυχὴν 564,26
ἔκπυρον ποιεῖ τὴν χολὴν 148,31
ἐκπυρωθεὶς ὑπὸ τὸ μάτρον 685,28
ἔκπωμα καὶ γνώρισμα τοῖς ςρ. 501,20. ἔκπωμα τῷ δήμῳ γενέσθαι 533,38
ἐκροὴν τοῦ ποταμοῦ ἀνακόπτει 146,4
ἐκστρατείας τῆς κατὰ Πέρσῶν 725,7
ἐκσυρίσαι, ſibil. edere 190,41
ἐκσῶσαι, e per. ſern. 169,6
ἐκτάξας τὴν δύναμιν 681,10
ἐκτελῶν θρίαμβον 757,36. ἐκτελούμενος διὰ τὸ- 686,28
ἐκτενείας ξύλων ὕσης, larga copia 591,17. ſic 611,1
ἐκτεταμένη τὸ τόπῳ 777,10
ἐκτεθῆναι γράμμα, publice proponere 169,16: 325,4. ſic ἐκθεῖσθαι λευκώματα 170,9. οἱ ἐκτεθέντες, publice proſcripti 168,1. ἐκτίθεσθαι, venale exponi 389,3
ἐκτὸς ἤδη τὴν ὕπατον ἔχων ἀρχὴν 825,28. ἐκτὸς δέξασθαι τὴν ὕπατον ἀρχὴν, pro τὸ ἐκτὸς 93,26. ſic 103,12
ἐκτοξευθέντων τῶν βελῶν 678,26
ἐκτόπως λυσσῶν 885,17. ἐκτόπως ἦσαν ἀλλήλων 886,8. τῶν πόλεων ἐκτὸς αὐτῆς, extra urbes 745,5
ἐκτραγῳδήσαντες τὸ πλῆθος τῶν ἀπολ. 818,37
ἐκτραπεὶς εἰς ἔγκ. ὁμ. 636,2
ἐκτρίβειν, delere 677,28
ἐκβυσάν 429,29. ἐκβύσασαι καὶ ἐκτρίψαι αὐτοὺς 357,26
ἐκτυπῶσαι εἰκόνας 444,28. ſic 188,42. ἐκτετυπωμένον τὴν ἐκείνου εἰκόνα τίμημα 475,3: pro ἐκτυπ.
ἐκτύπωμα δράκοντος φέρον 720,24.
ἐκτυπώματα ζῴων 761,10
ἐκφαίνει ἑαυτὸν, pateſ. 148,43. ἐκφαίνειν πᾶσι τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ 186,15. ſic 240,36. ἐκφαίνειν τὰ ἐπιτήδεια, enūciare, proferre 430,40. ἐκφαίνειν τὰ πάθη 786,42. ἐκφήναντες ἣν εἶχον γνώμην 620,29: 781,14. ἐκφαίνειν & ἐκλαλεῖν pro eodem 872,6. Paſſ. ἐκφανεὶς αὐτοῦ 447,23. ἐκτῆναι pro ἐκφανῆναι 275,5
ἐκφανεὶς ἀσινὴς 394,6. ἐκφανὴς γίνεται, & συνεκρύβη, oppoſ. 218,36. ἐκφανέστερον γίνεται, euidentius cognoſc. 332,39. ἐκφανέστερον γενηθῆναι 168,12
ἐκφέρειν τὸ θαλ. 489,17. vide ἐξενεχθ.
ἐκφεύξεσθαι κίνδυνον 544,6
ἐκφοβοῦντες αὐτὸν 259,26: 297,44
ἐκφορεῖν πεποιηκότες σκευάσας 169,4. ſic 122,41: 220,15
ἐκφορήσας τὸ χοῦ 320,2. ſic paſſ. ἐκφορεῖσθαι 757,27. Αἱ ἀπαι ἐκφορήσουσι τὸ ὕδωρ, pro ἐκφορήσουσι, ſeu ἐκφρήσουσι 840,20
ἐκφρονεῖν, inſan. 270,20: 267,28
ἔκφυλα τῶν καιρῶν 143,25
ἐκχέας πάντα, prodig. 544,35. ἐκχεῖται ἐς θάλατταν, exonerat ſe 618,23
ἐκχρηματίσασθαι τὰ Ἰβήρων 251,42
μετ' ἐλαιοπλάστου 870,3
ἐλάσας εἰς μακρὸν γῆρας 497,19
ἔλασις, profectio 740,34: 805,37
ἐλασμοὶ μετ. lamina pl. 330,34
ἔλαττον ἔχειν, vinci ſ. 72,41: 109,19
ἐλαττωθέντες τῶν πολεμίων πολὺ 657,27. ſic 208,22. ἐλαττούμενος τῷ πολέμῳ 693,42. ἐλαττῶσθαι τῷ πλήθει 281,42. ſic 722,22
ἐλάττωμα, detrimentum 725,17: 798,7. τὰ φύσεως ἐλαττώματα, natura vitia 875,9
ὡς ἐλαφρὸν τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι, flocci facere 237,34. ἐλαφρὸν ἐποίησεν εὖ- δὲν 441,6
ἐλέγχει αὐτῶν προσφέρων 870,41. διαχειρουμένων ἐλέγχων 743,40. ἔλεγχος μείζων 533,27
ἐλεήσαντες τὸ γινόμενον 756,1. ἐλεηθέντες 323,9
ἐλεεινὸς, miſericors 466,18
Ἐλῇ pro Ἐλέῳ, caſtr. 131,32
ἐλεῖ σφίσι Ῥωμαίοις 230,19: & D. 421: at infra ὀλεῖ 287,2
ἐλευθερίας ζῆν 289,20. ἐλευθερίῳ διαίτῃ χρώμενον 553,31
ἐλευθερίως, libero animo 274,26
ἐλευθέρου παιδείας αὐτεῖχον, pro ἐλευθερίου 130,46. ἐλεύθεροι ἀπὸ πάσης ἀνάγκ. νομ. 194,21. διασώσαι ἐλευθέρους ἀσινεῖς 476,3. ¶ ἐλευθέρους pro ἐξελευθέρους ſeu ἀπελευθ. 335,23
ἐλευθεροῦσθαι κινδύνου 641,8
ἐλεφάντινοι εἰκὼν 157,16
ἐλεφαντώδης τρίποδος 271,39
ἕλη, paludes 344,17
ἑλκύσαι pro ἐκλύσαι 721,14
ἕλξει ἐν τῶν ἄνω 834,30. ...

ἕλκων πολὺ, *magni ponderis* 814, 35. ἕλκον σταθμὸν γ λιβρῶν 817, 5: *L.c.* ἄγον, *minus vſitate.*
Ἑλλάδι φωνῇ συνθεῖναι 111,12
ἐλλαμπρυνόμενοι τοῦ ἔργου 391,10
τὰ ἐλλεῖπον ἐν φρονήσει 770,42
ἐλληνικῶς δὲ αὐτὸ ἀνόμαστο 376,12. *ſic* ἑλληνίσαι, *Græce efferre* 204,4. ¶ ἕλλην τὴν θρησκείαν, *paganus ſeu gentilis* 853,11. ἕλλην τὰ περὶ τὰ θεῖα θρησκείᾳ 796,35. ἕλλην ὑπῆρχε τὸ ἔθνος 888,24. *ſic* οἱ ἕλληνες, *pagani* 367,26. τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας ἐν ἀπόσεις, *a pag. rel.* 875,20
οἱ ἐλλόγιμοι 398,5. ἐλλογιμώτατοι ἄνδρες, *clariſſ. v.* 276,28: *P.c.* λογιώτατοι.
ἐλπίδας ἀσφαλείας εἶχεν ὅτι 335,19: *P.c.* ἐλπίδα, *ſing. n.* δι' ἐλπίδος ἔχειν 490,18
ἐλπίζειν, *putare, met.* 216,15. *ſic* 609,31,33: 667,31. ἐλπίζειν, *putare* 620,22. ἤλπιζα *pro* ἐλπίζω 466,23
ἐμβαλόντες ἵνα αἰτίαν ὥσπ. 268,24. ἐμβάλλειν ἑαυτὸν εἰς, *irruere* 716,39
ἐμβάται *hiſtrion.* 293,33: 294,7: *diuerſi a cothurnis* 299,25
ἐμβατὴς τόπος 407,40
ἐμβιβάσαντες τόποις μυριάδας λβʹ, *impoſitis in eas* 652,32
ἐμβλέποντας τοῖς π. 748,18
ἔμβλημα χρυσοῦν ἐν σκεύει ἀργυρῷ 228,25
ἐμβοήσας αὐτῷ 241,23
ἐμβολὴ, *impreſſio, irruptio* 602,37: 608,42. τῆς ἐμβολῆς κρατήσας 678,24
ἐμβόλιμος ἡμέρα 156,21
ἐμβόλους ἔχοντα πλοῖα 250,18
ἐμβριθὴς καὶ κατηκριβωμένος 888,21: 889,27. ἐμβριθὴς καὶ θρασὺ νεανίας 531,4. τὸ ἐμβριθὲς πρὸς τὰς μάχας 507,1
ἐμβριθῶς, *ſeuere, rig.* 353,34. ἐμβριθῶς καὶ θυμοειδῶς πράττειν πάντα 542,18. ἐμβριθέστερον τῇ ἀρχῇ προσηνέχθη 735,35
ἐμβροντησία 893,8
ἐμμανῶς ἄτλαν 314,25. *ſic* 160,1
ἐμμελῶς ἀναλοφύρετο 189,30. ἐμμελέστερον φθέγξεται 301,3
ἐμμεῖναι ἐν αὐτῇ 306,2
ἐνεμίγνυσαν τοῖς 693,21: *P.c.* ἀνεμίγνυσαν.
ἡ ἐμὴ ποίησις, *adoptio mei, ſignif. paſſ.* 361,40
ἐμπαιδοτριβηθεὶς τῇ ὀρχήστρᾳ 434,23
ἔμπαλιν ἑαυτοῦ τρέχων, *retrorſ.* 570,2
ἐμπαροινοῦντες πάσαις τοῖς σώμασι λώβαις 621,22
ἐμπείραντες περὶ κοντοῖς 305,20
δι' ἐμπειρίας τῆς χώρας 591,28
ἐμπιλαθέντες αὐτοῖς 383,26
ἐμπηγνύναι τὰ βέλη 700,15. ἐμπαγῆναι τῇ μηχαναῖς 614,41. ἐμπαγεὶς τοῦ πηλοῦ 643,44. τὸ ἐμπεπηγὸς τῆς ψυχῆς δέος 740,3
ἐμπικραινομένη εἰ καὶ ἐμπλύσαιτο 168,16
ἐμπιμπλᾶν, *replere* 350,10
ἐμπιπρᾶν πόλεις 553,6. ἐμπιπρᾶσαι κώμας 603,26: & 518,17. ἐμπιπρὰς τὰς κώμας 591,13
τὰ ἐμπίπτοντα, *obuia* 529,11,13,16. *pluſquamp.* ἐμπεπτώκεσαν 594,10
ἐμπιστεύσας αὐτῷ μέρος δὲ τῆς δυνάμεως 736,26. ἐμπιστεῦσαι τὴν φυλακὴν αἰτήσαντες 826,36. ἐμπεπιστευμένος τῆς Ιλλυρίδος ἡγεμονίαν 583,35
ἐμπλαζόμενοι ἀλλήλοις 286,6
οἱ ἐμπλέοντες, *vectores* 798,2
ἐμπληθὴς, *obeſus* 860,22
ἐμπλήκτως καὶ ἀνοήτως 857,3. ἐμπλήκτως ἄνω καὶ κάτω ἐφέρετο 314,8. *ſic* 274,8. ἐμπλήκτως μεταχειρίζεσθαι 249,2
ἐμπνέοντες ἔτι 551,1. *Sic* ἔμπνουν ἔτι 727,16
ἐμποδίζουσα αὐτούς 553,1. ἐμποδὼν τῆς βαρβ. ὁρμῆς 537,20
ἐμποδὼν ὄντες ὑδατός 791,1
ἐμποδὼν γένηται 447,42
ἐμποιοῦν ταῖς συνουσίαις ἔρως 721,12. ἐμποιοῦν ἀσφάλειαν τοῖς ἔθν. 821,18. ἐμποιήσοντα πλεῖστον αὐτοῖς εὐνοίας 682,41. ἐμποιῆσαι μεταβολὴν τοῖς 733,12
ἐμπολέμιον σύνθημα 230,13: πλῆθος 293,30
ἐμπολὴ, *venditatio* 446,41
ἐμπορείας ἕνεκεν 689,30: *P.c.* ἐμπορίας, *abſque diphth.*
ἐμπόρειον Ιταλίας 610,12
ἐμπορπῶσαι χλαμύδα 278,22
ἐμπρέπειν ἐν πολ. χρήμ. 189,16
ἐμπρήσεις καὶ ἁρπαγὰς ἐποιοῦντο 242,15. *ſic* 451,15
ἔμπροσθεν τῶν πολλῶν 724,44. ἔμπροσθεν ποιούμενος δ, *anteponens, præferens* 673,38. *ſic* 701,2: 720,35: 802,29: 816,24. τὰ ἔμπροσθεν, *ſuperiora, priora* 76,45
ἐμπρόσθια σκέλη 155,24. ἐμπρόσθιοι πληγαὶ, *aduerſa vulnera* 72,45
ἐμφαγεῖν δὲ αἰτήσας 244,26. ἐμφαγόντες, *ſumpto cibo* 313,4
ἐμφαίνειν, *indicare, innuere* 415,36
ἐμφανὲς σημεῖον 640,27. ἐς τὸ ἐμφανὲς ἦλθεν 169,12. εἰς τὸ ἐμφανὲς ἔδειξε, *palam, aperte* 711,20. *Idem contr.* τοὐμφανές.
ἐμφέρειαν ἵνα ἔχων πρὸς τὴν 656,12
ἐμφορήσας πληγὰς π. 271,11. ἐμφορηθέντες τοῖς Λιβύων κτήμασι 887,14. ἐμφορηθέντες τῆς εὐωχίας 772,23: τῆς σίτων 256,18: οἴνου πλείονος 552,29. *Item metaph.* ἐμφορεῖσθαι πάντων χρηστείων 554,3. ἐμφορηθεὶς τῆς ἐνεργέτων ἐς ὅσον ἤθελε 548,28. ἐμφορούμενοι τῆς ἀσπασίας ἄδην 319,28. ἐμφορήμενος ἀπλήστως 309,4: 861,17
ἐμφράξας σποδὸν τὰ στόματα ὑπεσχέθη 427,15
ἔμφρουρι στρατηγήματα 708,9
ἔμφυτος μαλακία 768,11
ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ ληφθέντα χρήματα, *in auro & argento accepta pecunia* 163,14. ἐν ὕπνοις συντεθέψαι 290,18. ἐν τούτῳ, *interea* 286,4. ¶ ἐν *pro* εἰς 426,7: 640,1: 705,17: 741,26: 774,33: 802,22: 803,45: 829,14: 871,24. *Sic* ἐν ταὐτῷ συνελθόντες 811,4, *L.c.* at *P.* ἐς ταὐτό. ¶ ἐν *omiſſa* 688,34: 730,1: 820,45. ¶ ἐν *pleonaſtica* 881,9. *ſic* ἐν ξυρῷ παρίεμεν, *nouacula præcid.* 381,45. ἐν τῷ σφετέρῳ τρόπῳ, *ſuo more* 350,34. ¶ ἐν περάμοις *pro* Ιντεράμνοις 121,9. ἐν δεκάτῳ *pro* ἐνδεκάτῳ 69,11
ἐναβρυνόμενος θεάτροις 773,9: 881,38
ἐναγὴς καὶ βδελυρός 852,24. *ſic* 194,15
ἐναγίζειν κατ' ἔτος, *parentare* 341,20. τὰ ἐν τοῖς ἐναγίσμασι καθαγιζόμενα 332,7. *ſic* 312,47. ἐναγισμοὶ ἐπὶ τοῖς τεθνηκόσι 332,29. ἐναγισμοὺς παντοδαποὺς *Alexandro facit Caracalla* 549,13
ἐναθλεῖν περὶ τὰ καλ. 889,28
ἐνακόσιοι, *x c, vno v, P.c.* 357,29
ἐναλείφεσθαι τοὺς ὀφθ. 447,14
ἐναλλαγὴ ἐπὶ τὸ χεῖρον 755,1
ἐναλλάξ, *viciſſim* 239,44
ἐναντίος ὤφθη τῆς ἐλπίδος 119,18. τὴν ἐναντίαν ἐχώρει, *ſ.* γνώμης ὁδὸν 805,24. ἐναντία Ρωμαίων πολεμεῖν, *contra R.* 278,10. ἐναντίον Αλαρίχου, *coram* 822,18
ἐναπέθανον τῆς στρατηγίας 846,3
ἐναποκλεῖσαι τοῖς οἰκίοις 651,28. ἐναποκεκλεισμένοι τῇ πόλει 659,1. *ſic* 724,23
ἐναποκρύψαι ἑαυτοὺς τοῖς ἕλεσι 771,8. *ſic* 699,8
ἐναπέθεντο ἐς τὰς κουλ. 391,1. ἐναποθέμενος τῆς π. 741,21: & 123,42. ἐναπετέθη τοῖς πλοίοις 720,2. *ſic* 88,28. *Item metaph.* ἐναποθέμενος πᾶσαν ἐλπίδας χρηστάς 712,32. ἐναποθέμενος τοῖς ὑπ. πολλοῖς ἑαυτοῦ πόθον 654,27
ἐναργέστατα σημεῖα 303,7
ἐναρέτης ἀρχῆς 502,11
ἐναριθμηθέντες τοῦ στρ. 749,43. ἐναριθμούμενος τοῖς 742,42
ἐναρμόσαι, *inſerere* 127,27
ἐνασχολούμενος τοῖς πολέμοις 650,24: παιδιαῖς 776,3
ἐναυλισθεὶς καλύβῃ 668,3
ἐναυξηθέντες βυθῷ 506,22
ἐναύσματα ἑλλάδος περιέχει 535,9. *etiam A. & W. ed.* at *H.P.* ἐνδαύσματα. *ſic* 513,22
ἐνδεῖν τὸ μὴ ποιεῖν 497,34. τὸ ἐνδέον 226,19

ἐνδείξασθαι

ἐνδεῖξαι εἰς- *innuere, indic.* 218,26. ἐνδειξάμενος νοεῖν 223,15. ἐνδείκνυται τὸν αὐτὸν τρόπον 319,38. *Item* ἐνδειξάμενος ἀρετῆς πολλὴν 122,4. ἐνδεικνύμενοι περὶ εὐνοίας & ἀνδρείαν πᾶσαν 507,10. ἐνδεικνύμενος σχῆμα δεινότητος 497,16. ¶ οἱ ἐνδείξαντές τινας, *indices, delat.* 432, 42. *ſic* ἐνδεῖξαι & μηνῦσαι *pro eod.* 334,4

δι' ἔνδειξιν ὅτι- *ut indic.* 352,42

ἐνδεχόμενα χρήματα 270,31. *ſic* 564, 25. ἐνδεχομένην πίστιν ἕξειν, *prob. arg.* 489,25

ἐνδέδηλοι *pro* δεδήλωται 109,43

ἐνδημεῖν 813,30

ἐνδημίαι *pro* ἐκδημίαι 200,13

ἐνδιαιτώμενοι τῇ πόλει 753,1. ἐνδιαιτηθεῖσα τῇ βασιλ. αὐλῇ 572,30

ἐνδιδόντες σφᾶς, *ded.* 287,37. *ſic* ἐνδοῦναι σφᾶς αὐτούς 716,33. ἐνδιδόντες τὰ καθ' ἑαυτούς 708,4, *L.c. at P.* διδόντες, *ſine prepoſ.* ἐνδιδόασιν ἑαυτοὺς Ῥωμαίοις 777,3. ¶ ἐνδίδου ταῖς παρασκευαῖς ὅλον τὸν ὅλον 769,1. ¶ ἐνδιδόντες αὐτοῖς διάβασιν 756,34. ἐνδόντες ἐπαχθεῖν εἰκάδα 647,42. ἐνδιδοὺς Μαγνησίων τῇ στρατιᾷ μεταστῆναι 697,32. *ſic* 644,14: 662,44: 730,39. ἐνδοὺς ῥεῦσαι τὸ αἷμα 654,36. ἐνδοῦσα & πρὸς τοῦτο, *hoc etiam conceſſo ſeu indulto* 771,28. *ſic* 794,39. ¶ ἐνδιδόναι, *remittere, cedere* 312, 25. ἐνδόντες πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀνδρείαν, *cedentes* 843,43. ἐνεδίδου τῇ περὶ τῆς ὁδ. μανίᾳ, *remittebat de-* 768,2. ἐνδοῖεν τοῖς ἐγχειρηθεῖσι, *deſiſterent ab inceptis* 639,22. μὴ ἐνδοῦναι τῇ πολιορκίᾳ 666,20. *ſic* 864,1. ἐκ ἐνδοὺς τῷ κατὰ φύσιν ὁρμητηρίῳ 658,37. ¶ ἐνδιδοὺς τῇ ἑαυτοῦ φύσει, *indulgens, fren. lax.* 875, 25: & 773,14. ἐνδόντος τοῦ θυμοῦ 756,5. ¶ ἐνδιδῶσιν εἰς τὸν Τίγριν, *influit* 725,23, *L. & P.* ἐνδιδόασιν εἰς τὸν ὠκεανόν 203,20: *P.* ἐκδιδόασιν: *itemque D.* 373: *ut apud Ptolemaeum paſſim* τῷ ποταμοῦ ἐκβολαί. *viſe* ἐκδιδ.

ἐνδιδύσκεσθαι πολλὴν β. 156,44

ἔνδικος μεταπλάττουσα τὰς- 874,40

ἐνδομυχοῦσα πύρωσις 87:,14

ἐνδόσιμον διὰ ῥᾳθυμίας τῆς στρατ. ἐργασάμενος 523,39. τὸ ἐνδόσιμον τοῦ αὐτοῦ θυμοῦ διδόντες 560,5. ἐνδοσίμου τυχόντες, *laxamen* 816,15

τῷ ἐνδοτάτω, *pro* τῷ ἐνδοτάτων 118,21: *non male.*

ἐνδυάζειν *pro* ἐνδοιάζειν 682,26

ἐνδυναστεύοντας ἐν αὐτῇ 348,31

ἐνδύω, *induo* 248,34. ἐνέδυσε *pro* ἐνέδυ 436,21

ἔνδυσις, *indumentum* 436,19

ἐνεγγυήκει 242,7. ἐνεγγύησε Μαρκέλλῳ τὴν θυγατέρα 178,5: & *D.* 255: *at P.* ἠγγύησε, *abſque prepoſitione, & abſq; augmento. Paulo poſt, v.* 11, κατηγγύησαι αὐτῷ τὴν Ἀθηναΐδα. ἐνεγγύησε τὴν Ἀντωνίας θυγατέρα 374,44

ἐνέδρας ἐναποκρύψας κοίλοις τόποις 749, 3. οἱ κατ' ἐνέδρας καθίσαντες λόχοι 695,33: *P.* ἐν ἐνέδραις, *proparoxytonos.* δι' ἐνέδρας ἐπιθέσθαι 716,3

ἐνεῖδεν αὐτῷ θρίαμβον 253,20

ἐνεζευγμένος βίῳ σκληρῷ 503,33. ἐνεζευγμένοι τῇ χαρᾷ 568,3

ἕνεκεν καπηλείας 434,29. ἕνεκα *ſubaudiunt* 187,21

ἐνενήκοντα *uno v P.c.* 308,15. *ſic* ἐνενηκοστῷ *idem P.c.* 335,26

ἐνεοὺς ὄντας, *mutos* 286,3

ἐνεπιμβαίνειν, *inſultare* 819,30

ἐνεπιδημεῖν αὐτῇ 190,33

ἐνεργός, *aeſtuoſus* 425,26. ἐνεργοῦντες αὐτὸν κραιπαλᾶν, *effic. ut-* 885,15

ἐνέχεσθαι ἐν τῇ ἐπὶ ... 146,29

ἐνζεῦξαι, *adduci* 478,8. ἐνζεῦξαι τοῖς- *pro* συνενζεῦξαι 882,5: & 779,11

ἐνήκοος ὢν τοῦ- 645,32

ἔνθα, *ubi* 609,40. ἔνθα που, *ubi* 727, 35. ἔνθα ἂν, *ubicunque* 737, 24. ἔνθα ἂν- *quocumque* 730, 37

ἔνθεν, *unde, quamobr.* 618,24

ἐνθέως δογματίζοντα 891,30

ἐνθορύβως 404,12: *vulg. l. & P.c.* ἐνθηρῶν, *corrupte.*

ἐνθουσιάσαι ἐξ ἐπιπν. θ. 406,27

ἐνθουσιασμένως 497,13

ἐνθυμηθεὶς περὶ τούτου 229,8

ἐνθύμιον ποιήσασθαι 239,20. ἐνθύμιόν μοι ἐγένετο ὅτι- *in an. v.* 438,22

ὡς ἔνι μάλιστα 515,38, *l.* ἐνῆν.

οἱ ἐνιαυσιαῖοι μῆνες 483,19. *ſic* 66, 21

δι' ἐνιδρυμένοι ταύτῃ στρατιῶται 764,23. ἐνιδρυμένοι τῇ Φρυγίᾳ 789,14: τῇ πόλει 811,41: ταῖς νήσοις 760, 12. ἐνιδρυθῆναι εἰς τὸν δίφρον 217,37: 397,16

ἐνίῳ αὐτῇ ἐλπίδας χρ. 189,42

ἐνιστάναι, *ſtatuere in-* 255,14. ἐνίσταται πολιορκεῖν, *aggreſſus eſt opp.* 79,47. ἐνίστατο τῇ πολιορκίᾳ, *inſt. urg.* 721,6: 829,26. ἐνστάντος αὐτοῦ & πρὸς τοῦτο 139,26. ἐνστάντων τὸν ρί' ἐτῶν 669,32: *L. & P.* ἐκστάντων. ἐνστάντος τοῦ χρόνου τῆς ἑορτῆς 670,2. αἱ ἐνστᾶσαι ἀρχαί, *m. huius anni* 398,17. ¶ ἐνστάντες & ἐνιδρυμένοι, *collocati in-* 764,23,27

ἐνκαταστῆσαι, *pro* εἰκ. *etiam L. & P.* 812,25

ἐνιακαιδεκαέτης 374,22

ἐνιήχεσθαι τοῖς ἔλεσι 537,3

ἔννοιαν ἐν αὐτῷ ἔχων βασιλείας 672,11. λαβὼν εἰς ἔννοιαν 738,31. εἰς ἔννοιαν ἔρχεται προδοσίας 829,10. εἰς ἐπαναστάσεως ἐννοίας ἦλθε 663,39. *ſic* 699,35. ¶ ἡ ἔννοια τοῦ ῥήματος, *ſenſus, ſignif.* 360,28

ἔννομος αὐτῆς πατήρ 858,23

ἔνοικοι τῆς Δάφνης, *incola* 100,19

ἐνοικία τὸ εἰκὼν ἀπαρτ. 169,36. ἐνοικία ἐχείμαζον 436,26: *P.* ἐν οἰκίᾳ, *W.* ἐν οἰκίαις.

ἐνὸν αὐτοῖς, *cum eis liceat* 611,19; 35

ἔνορκος ὑποσχόμενος 246,44

ἐνόρκοις ὑπισχνεῖται 566,10

ἐνσκευάζεσθαι, *cultu inſtrui* 278,23: *ſic* ἐνσκευασθεὶς πεζὸς ἐλθεῖν 449,9

ἐνσκῆψαι αὐτῷ νόσον 639,7. *ſic* 667, 25. ἐνσκήψαντος εἰς τὴν κεφ. 197,8

ἐνσπείροντα λόγους τοῖς- 753,25

ἐνστάξαι τῇ ψυχῇ πόθον- 466,39. ἐνεστάχθη τῇ ψυχῇ μνήμη τοῦ χ. 506,5 τῷ ἐνστάσει τοῦ πολέμου ἐμμεμενηκέναι, *pro* ὑπομονῇ 612,14

ἐνστίξαι, *acu pingere in-* 292,30

ἐνστρεφόμενος ταῖς μάχαις ἀδεέστ. 131, 22

ἐνταθεὶς τοῖς εὐ. πόμασι 755,19

ἐντάφια 398,4: *in regum immittuntur* 398,25: *longe ante obitum comparata* 418,35

ἐντείνας τὸ τόξον 658,21: *P.c.* ἐκτ.

ἐντέλλεσθαι διὰ γραμμάτων, *mand.* 532, 25. ἐντεταλθαι, *mãdaſſe, & mand. eſſe* 475,18,24: & 227,42

ἐντεῦθεν, *ex eo mox temp.* 740,24

ἐντεθ.] ἐνέθηκεν αὐτῷ φόβον τῇ χρονίᾳ μελ. 793,12. *ſic* 807,12

ἔντιμος ἀρχὴ 760,18. ἔντιμα σκεύη 202,43. ἐντιμότατα μεταπεμφθεὶς 297,12

ἐντολαὶ & ἐπισκήψεις τοῦ Τιβ. 219,43: ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐντολῆς 217,22

ἐντονώτερον πεζεῦσαι 147,3. ἐντονώτατα προσβάλλειν 141,32

ἐντὸς Τιγρίδος ποταμοῦ 576,14. τῆς Ἰταλίας ἐντὸς ἐσβαλεῖν, *intra I.* 806,16

ἐντράπῃ πρὸς Ἀλέξανδρον, *pro* ἐτράπη τοῦ πρ. Α. 674,43

ἐντραφεὶς ὅπλοις 576,32. *ſic* 222,3: ἐντεθραμμένος λῃστείᾳ 665,6. ἡ ἐντεθραμμένη 567,4

ἐντρεχὴς γυνὴ 572,29

ἐντρυφῶντα Ἀνδρεχίᾳ 513,1. ἐντρυφᾶν τοῦ Κλαυδίου, *illud.* 265,14. ἐντρυφῶντες τοῖς τὸ ἀρχομένοις κακοῖς 789,6

ἐντυγχάνειν τοῖς γράμμασι, *leg.* 554,29. ἐντυχὼν δὲ κατὰ τύχην 168,41. ἐντυχεῖν τι, *convenire aliqua de re* 162,47

ἐντυπῶσαι: *vide* ἐκτυπ.

ἐνυβρίζοντες εἰς ἰδιώτ. 560,29

τὸ Ἐνυεῖον, *Bellona templ.* 372,30

ἐγχρονίζειν ἐν τῷ ε. 187,30. ἐγχρονίζων τῇ Αἰγύπτῳ 152,18

ἐνώμοτος φιλία 641,40

ἐξ ἐκείνων θάρσαι, *ab illis immin.* 733,37. ἐξ ἀρίστου, *a prandio* 382,42. ἐξ ὑπάρχου πρὸς τὴν βασιλείαν κληθεὶς 119,10. ἐξ ἄλλου κελεύσεως, *alieno iuſſu* 612,7. ἐξ ἴσου, & ἐκ τοῦ ἴσου 238,6,15. ἐξ ἑτοιμοτάτου καὶ ἀπονωτάτου, *promptiſſime & abſq; ullo lab.* 226,40. ἐξ αὐτ, *pro* ἐκ αὐτ 121,11. *Item per tmeſin* ἐξ οὗ τούτων 211,17

ἐξαχθέντες πρὸς τὴν, *prolapſi* 821,29
ἐξάγιστα, *abominabilia* 815,26
ἐξαγκαίνειν τὰ νοσήματα 210,17
ἐπ' ἐξαγωγῇ παρήγαγε, *venum exportandos* 704,41. ἐπ' ἐξαγωγῇ πωλεῖσθαι 740,20
ἐξάδειν, *cantu expr.* 387,21
ἐξαίρειν εἰς ὕψος τὰ- 793,11. *ſic* 514,18. ἐξαίρουσα ἑαυτήν, *pro* ἐξαιροῦσα, *eximens* 659,15. *ſic* 258,28.
ἐξαρθεὶς *pro* ἐξεγερθείς 425,17
ἐξαιρεθῆναι κινδύνου 765,39. ἐξελέσθαι αὐτοῖς ταῦτα, *hæc illis eximere* 208,34. ἐξαιρεῖσθαι, *deligere* 329,15
ἐξαίρετον ἀξίωμα, *pecul.* 476,32. ἐξαίρετον ἀκριβῶς πυξεῖσθαι 590,26. ἐξαίρετον ἢ μέγα οὐδέν, *n. ſingulare* 327,31. ἐξαίρετον παρ' αὐτοῦ ἔλαβεν οὐδέν 351,10. κατ' ἐξαίρετον, *præcipue* 760,11: 773,22: 881,47. *Idem* ἐξαιρέτως 362,30: 518,34. *ſic* ἐξαιρέτως σέβειν, *præcip. veneratione c.* 549,10
ἐξαίσια & ἀλλόκοτα πράγμ. 374,4. ἐξαίσιος ἀνήρ 446,45: ἔρις 307,1: θόρυβος 285,37: κτύπος 326,22: ὄμβρος 146,2: λιμός 138,33. ἐξαισίῳ κάλλει 768,26. ἐξαίσιοι [illegible] 253,2
ἐξαιτοῦντες τιμωρηθῆναι αὐτοῖς Ὁρμίσδην 719,5. ἐξαιτησάμενος αὐτούς, *pro eis deprecatus* 319,22. *ſic* 157,4
ἐξαίφνης, *pro* ἐξαπίνης 159,18
ὡς ἐξάκουστα εἴη, *vt exaudiri p.* 611,23
ἐς ἐξάμηνον, *in ſemeſtre* 195,32
ἐξαναχθεὶς ὀπίσω 449,18
ἐξαναχωρεῖν 150,9: 188,1
ἐξαναστῆναι, *exſurgere* 353,9. ἐξανέστησεν εἰς ὀργήν, *concit.* 773,33
ἐξανηλωμένου τοῦ πλούτου 691,27
ἐξαπιναῖος θάνατος 117,35. ἐξαπιναίως ἐκπλαγείς 259,28. *ſic* 184,26: 254,23: 274,3: 326,22. *Item* ἐξαπίνης αὐτοῦ ἰδόντες 388,14. ἐξαπίνης σπουδῇ μεταπέμψασθαι 300,46: *P.* ἐξαπινῆς. *Idem f.* ἐξαίφνης 326,17
ἐξάπυλον, *ſ.* ζεῦγος 569,39
ἐξαργυρισθῆναι 175,17
ἐξαρίθμησις τοῦ χρόνου 323,44
ἐξαρκεῖν πρός τ- *ſufficere* 140,4. ἐξαρκέσαι ἐπὶ πλεῖστον 180,41
τὴν ἐξάρνησιν αὐτοῦ 196,24: *P.* ἄρνησιν: *itemque D.* 347,41
ἔξαρνος ἐγένετο 198,39
ἐξαρπασθεὶς μὲν κακῶς 123,15
ἐξαρτήσας ζώνης τὸ βάκηλον 603,15. ἐξαρτηθεὶς ἀπὸ τοῦ αὐχ. *depend.* 426,38. ἐξηρτῆτο ξίφος 304,14. ἐξαρτησάμενος ἑαυτοῦ τὰς σπ. δωρεαῖς, *demerens ſeu adſtring.* 165,13
ἐξαρτῦσαι στόλον ναυτικόν 513,8. ἐξήρτυνται πρὸς τὴν πόλ. 579,19. *ſic* 515,36. ἐξηρτυμένη παντοδαπῇ [illegible] παρασκευῇ 602,10. ἐξηρτυμένοι τοῖς οἰκείοις ὅπλοις 606,23. ¶ ἐξαρτύσαντες πάντα ἐπιβουλῆς εἴδη 543,31. τί ἐξαρτύσαντες τὴν ἐπιβουλήν 159,17
ἐξάρχειν τῶν ἑταίρων 177,11. ἐξάρχων τῆς πρεσβείας, *princeps leg.* 73,21: 144,43. ἐξάρχων δυνάμεως πολλῆς 104,26
ἐξ ἀρχῆς, *ab initio* 139,29
ἐξασθενοῦσα πολέμοις συνεχέσι 577,23
ἐξασκῆσαι τὸ ναυτικόν 179,33. ἐξασκεῖν εἰς τὸ κράτος 264,22. ἐξασκηθεὶς τὸ ἦθος εἰς ἄκραν ἀρετήν 124,12. ἐξησκημένος νόμοις 117,47. ¶ ἐξασκήσας τὸν ἱππόδρομον εἰς ἄκρον κάλλος 687,4. ἐξησκημέναι εἰς μέγεθος & κάλλος πόλεις 698,5. ἐξησκημένον εἰς πᾶν κάλλος 801,19. ἐξησκημένα εἰς τὴν Ῥωμ. [illegible] βασιλείαν 724,31
ἔξεδροι ἐπανιόντα 385,43
ἐξείλκυσε, *extraxit* 168,19: *P.* ἐξήλκυσε, *augm. cõm.* ἐξείλκυσε τῆς ἐκκλησίας 794,4
ἔξεις εἰς τέλος, *pro* ἄξεις 532,6
ἐξελάσαντες εἰς τὰ τῆς πόλεως, *excurſione facta in* 666,42. *niſi malis* ἐσελάσαντες.
ἐξελέγξαι ἑτέρως 235,34: *at P. & D.* 424, ἐλέγξαι.
ἐξελεύθεροι, *liberti* 337,9,38. ἐξελεύθερος & ἀπελεύθερος *pro eod.* 335,17,32. *ſic* ἐξελεύθερος Ἰουλίου Καίσαρος 201,15. ἐξελεύθερος Σέξτου Μηνᾶς 177,1: *Velleius Paterc.* 457,16, *Menam & Menecratem paternos libertos.* ἐξελεύθερος Νέρωνος Πατρόβιος 291,18. *Patrobium Neronianũ dicit Suet.* 103,6. μετὰ τριῶν ἐξελευθέρων ἐκινδύνευσε 302,2: *cum trib. libertis Sueton.* 96,27; *Phaone ſcilicet, Sporo, Epaphrodito.* ἐξελεύθεροι τοῦ Γάλβα [illegible] 303,25: *liberti Suet.* 101,33,48. ἐξελευθέρων *blanditiis atq; encomiis demulſit Seneca* 271,34. *vbi videtur innui liber De conſolatione fratris, ad Polybium Claudii Cæſaris libertum.* ἐξελευθέροις τὸ χρυσοῖς δακτυλίοις χρῆσθαι δίδοται παρὰ μόνου τοῦ τὸ κράτος ἔχοντος 179,10. *Sic fœm. g.* ἐξελευθέρα τῆς Ἰουλίας ἡ συνεργὸς οὖσα ἡ Φοίβη 206,26. *Sueton.* 32,37, *vna ex conſciis, liberta Phœbe nomine.*
ἐξελιπόντες τὰς τάξεις σφῶν 150,12
ἐξενεχθεὶς τῷ θυμῷ τῆς φύσεως, *abreptus* 790,28. ἐξενεχθεὶς ἐς ὀργὴν 777,11. ¶ ἐξενεχθείς, *delatus, accuſ.* 725,5. *alibi* εἰσενεχθ.
ἐξεργασάμενος τὸ ναυτικὸν πρ. 179,37. ἐξεργάζεσθαι, *confic. interf.* 423,36: 425,43
ἐξερεθίσαι εἰς ὀργήν 710,42. ἐξερέθισε *ſine augm.* 639,12
ἐξετάζων τὰς ὥρας ἐν αἷς ἐγεγόνει 231,7. ἐξετασθῶσι, *ſorm. ſc.* 289,26. ἐξετάζετο [illegible] 646,12, *pro* ἐξητάζετο. ἐξετασθεὶς ἐν ἡγεμονίᾳ, *cũ operam ſuam probaſſet* 257,32.
ἐξετασθεὶς ἐπὶ πολλῶν ἐθνῶν 398,43.
ἐξεταζόμενος ἐν πᾶσι κινδύνοις 683,33
ἐξέτασις τῶν ἱππέων ἐτησία 295,37. τὴν ἴσην & δικαίαν ἐξέτασιν ποιούμενος 842,33. ἐξέτασις διὰ βασάνων 545,24. ἐξέτασιν ὑποστάντες δημοσίαν 811,18
ἐξεταστὴς [illegible] τοῦ ἑαυτοῦ βίου 444,32
ἐξεύρημα λαμπρόν 398,1
οἱ ἐξέχοντες τῶν στρ. 693,8. οἱ ἐξέχοντες ἐν τοῖς στρατοπέδοις 504,25
ἐξηγεῖσθαι τῆς τιμῆς 778,11. ἐξηγούμενος τοῦ στρατοπέδου, *dux ex.* 341,24. ἐξηγούμενος πάσης τῆς στρατιᾶς 700,19. ἐξηγούμενος ἴλης Παιονικῆς, 639,14. ἐξηγήσατο τῆς τυραννίδος [illegible], *geſſit* 883,17
ἐξήρησε τῷ αἰῶνι ἡ μνήμη τῆς συμφορᾶς 147,18, *etiam P. m. ſ. Xyl. legit* ἐξήρκεσε: *itemque W. & St.*
ἐξηρεικὰ πλοῖα *Polyb.* 797,16
τὸ ἑξῆς, *deinceps* 104,20
ἐξίασιν, *exeunt* 602,17. *ſic* ἐξίῃ τῆς πόλεως 795,22
ἐξίησι, *exonerat ſe* 712,12
ἐξικνοῦντο ταῖς τοξείαις ἐπὶ μακρότατον 410,46. ἐξικνούμενος ἐς πέντε πόδας, *longus ad LXXXV ped.* 186,44. *ſic* 253,26.
ἐξιλεοῦσθαι, *placare* 667,29
ἐξισοῦν τοῖς ἰδιώταις, *æque ac pr.* 234,21. *ſic* 443,35. *alibi* ἐξ ἴσου.
ἐξισοῦν ἑαυτῷ, *æquare faſtigio ſuo* 106,11. ἐξισοῦσθαι αὐτῷ 590,35.
ἐξισοῦσθαι, *compar.* 115,10
ἐξίστασθαι τῆς ὁδοῦ 250,36. ἐκστῆναι τοῦ κράτους αὐτοῖς 260,3. ἐξίσταται ἡμῖν τῆς προστασίας 847,43. ἐξεστηκὼς τῶν φρενῶν 234,9. *idem mox* παραφρονῶν *v.* 10. ¶ ἐξίστασθαι αὐτῷ, *declinare, devit.* 240,11. *ſic* 227,18. ἐξίστασθαι τὰ ἀναλώματα, *ſubterfug.* 372,14. ἐξίστασθαι τὴν ἀρχήν, *recuſ.* 223,34
ἐξιτηλον νόμισμα 344,20. ἐξιτήλου ἠθῶν ἐπανορθωτής 873,41
ἐξοιδοῦσθαι, *turgeſc. animis* 341,6
ἐξοδία *pro* ἐξορία, *exſilium* 864,21
ἡ ἔξοδος τῆς πόλεως, *egredi ex vrbe* 819,44. τὰς ἐξόδους ἅμα ἐπιόντα, *prodib.* 268,9. ἔξοδος, *profectio, exped.* 513,4: 514,28. τὴν ἔξοδον ποιεῖται 475,23
ἐξοιδοῦσιν ὑπὸ θυμοῦ, *extumeſc.* 210,26. ἐξοιδήσας *pro* ἐξιδίων 159,3
ἐξοικῆσαι ἐς- *emigr.* 262,24
ἐξοκέλλειν, *exorb.* 209,46. ἐξοκέλλοντες εἰς τὰ Ἰουδ. ἔθη 335,6. ἐξοκείλας εἰς τοσοῦτον παρανοίας ὥστε- 571,30
ἐξολισθαίνειν εἰς τὰ. 465,23
ἐξομιλῆσαι 244,3
ἐξομόσασθαι τὴν ἀρχήν 509,27
ἐξόν, *cum liceat* 274,26: 846,3. ἐξὸν ὄν, *cum liceret* 204,21
ἐξονομάζειν *pro ſimpl.* ὀνομάζειν 761,12. ἐξονομάζοντες τοὺς ἐγκαλουμένους, *nom. enumer.* 705,41. *ſic* 743,20
ἐξοπλίσαι πάντα τὸν στρατόν, *arm. inſtr.* 435,1.

435,1. ἐξοπλισάμενοι τοῖς παρατυχοῦσι 792,26. ἐξωπλισμένη, armis exculta 439,15
εἰς ἐξορίαν πέμπειν 880,4. ἐξορίαις ὑποβαλεῖν πολλούς 879,25
ἐξορμήσας τῆς πόλεως 789,28. ἐξορμᾷ ἐπὶ τὴν P. 641,41. ἐξορμᾶσθαι οἴκαδε 450,47. ἐξορμηθεὶς ἐς τὴν Καμπ. prof. 217,41. ſic 372,32 ἐξόρμησις 407,37
ἐξάρχων τῆς θεοῦ ἱερωσύνης πρεσβύτερος 567,5. ubi vide adnot.
ἐξότε ſeu ἐξ ὅτε, ex quo temp. 646,13. P. c. ἔξοτε, ut ἔκπαλαι.
ἐξεβόων σάλπιγξι 252,37. ἐξεβόων ἐπὶ τὴν σύνοδον 172,10
ἐν ἐξουσίᾳ καθεστὼς τοσούτῳ, poteſt. ſeu potent. 309,2. κατ' ἐξουσίαν ἅπαντα πράττειν, pro libito 685,13: 689,1. ſic 644,14
ἐξοχαὶ σιδήρου ὀξεῖαι. 558,8. ἐξοχαὶ ξύλων, eminentes e l. ſtructura 607,37
οἱ ἐξοχώτατοι τῆς βουλῆς 509,34
ἔξω καταστήσαντες ἑαυτούς 801,10. ἔξω φόβου ποιήσας τοὺς οἰκ. 799,19. ἔξω τῶν ὅπλων γίνεσθαι, a. exuere 394,25. ἔξω φρενῶν καθεστώς 532,16. ἔξω αἰτίας ἦν, extra c. 303,31. ἔξω πάσης κακοηθείας ἀνήρ 777,32. ὑπὲρ τὴν ἔξω τοῦ δύνασθαι ῥητορεύειν 846,22. ἔξω τοῦ προσήκοντος ποιῶν μηδὲν 364,18. ¶ ἔξω συνωμοσίας, pro ἐκ συνωμοσίας, facta coniuratione 211,17. ¶ ἔξω poſtpoſitum 76,13. ſic τῆς βασιλείας ἔξω 773,38. πάσης ἀμφιβολίας ἔξω καθίστασθαι, 685,40. ſic 791,32
ἔξωθεν μετριότητος γίνεσθαι, m. lim. exced. 110,18. τὸ ἔξωθεν τοῦ εἰκότος 393,41
ἐξώλειαν ἑαυτοῦ ἐπαρασάμενος 865,28
ἐξωνήσασθαι, redimere 73,7
ἐξώροις μειρακίοις χαίρων 271,43
ἐπαγγέλλει τὴν εἰς Βρ. ἔξοδον, indicit 536,22. ſic 236,6: 507,13: 601,16. ἐπαγγέλλων ἐπιδημίας 298,35. ¶ ἐπαγγείλας, pollicitus 619,36. ἐπαγγελλόμενος & ὑπισχνούμενος, ſynon. 169,31. ¶ ἐπαγγείλας εἰρήνην παρὰ Ῥωμαίων, pet. 87,29. ſic 77,15: 78,13: & 73,20. ἐπήγγελλε τετάρτην ὑπατείαν 103,12. ἐπαγγέλλων ψηφισθῆναι 101,42
τοῦτο ἔχει ἐπάγγελμα, hoc polliceri 685,39. ſic 278,28
ἐπάγει τὸν στρατὸν πάλιν 583,25. ἐπαγαγεῖν τῷ Π. τὰς δυνάμεις, ducere aduerſus P. 791,27. ἐπαγαγόντες τὰ ξίφη, διώκουσι, ſtrictis in eum gl. 662,13. ſic 755,41. ἐπήγαγε τῷ προσώπῳ τὴν χεῖρα, impegit 773,30. ἐπαγαγεῖν αἰτίαν εἰς δακρύσειν 546,23. ¶ ἐπάγειν αὐτῷ κέρδος, affer. 788,1. ſic ἐπάγει δέος 773,13. ἐπάγει κίνδυνον & φόβον 97,46. ἐπάγει αὐτῷ θάνατον 794,6. ἐπάγει ἑαυτῷ πλεονεξίαν 95,27. ἐπάγει μάχην 747,19. ¶ ἐπάξειν τοῖς βαρβάροις, copias ducturum aduerſus b. 580,26. ſic 583,2. ¶ Paſſ. ἐπήγετο αὐτοῖς πράγματα, faceſſebantur n. 774,13. τὸν ἐπαχθέντα αὐτῷ κίνδυνον 792,22. ¶ ἐπάγεσθαι, adducere ſecum 392,37. ſic ἐπῆκτο, ſecum adduxerat 183,7. ἐπῆκτο εἰς φιλίαν, adduxerat ad am. 601,22. ¶ νυκτὸς ἐπαγομένης, nocte appetente 771,39. ¶ ἐπαχθεὶς pro ἐπαρθεὶς ſeu ἐξαχθεὶς 255,1
ἐπαγωγοῖς ἐπαγγέλμασιν ἀπατηθεὶς 278,28. πρὸς τὸ τοῦ πλήθους ἐπαγωγόν, ad conciliandam ſibi plebem 165,5
ἔπαθλα, premia lab. 488,24: 813,39
ἐπαΐειν τῆς πατρ. φωνῆς, intellig. 145,16
ἐπαίνους αὐτοῦ πολλοὺς ἐποιήσατο 249,17. ſic 241,7
ἐπαίροντας pro ἀπαιωροῦντας ſeu ἐκπραίνοντας 857,24. ἐπάραντες pro ἐπαλαλάξαντες 283,20
ἐπαΐσῃ pro ἐπινεύσῃ 690,31
ἐπαίτης, mendicus 319,11
ἐπαίτιον ἔγκλημα 234,28. ἐπαίτια περιέπραξε πολλά 196,10: & D. 347: at vulg. l. ὑπαίτια: P. ἐπ' αἰτίᾳ, corrupte. ſic 230,29
ἐπαιωρούμενον κίνδυνον 474,21. ἐπαιωρούμενον αὐχένι ξίφος 561,18. ſic 545,39. ἐπαιωρουμένων ἐλπίσιν ἀδήλοις 503,25
ἐπακούειν τῶν λεγομένων, aud. 468,28: 611,25. ἐπήκουσε τῆς ἐπιστολῆς 274,16. ἐπακοῦσαι τῶν βουλευμάτων 605,29: τῆς ἐξετάσεως 545,25. At ἐπακούειν τῇ ἀρχῇ, pro ὑπακούειν, obædire 491,26. ſic 827,4
ἐπακτὸν καλλώπισμα 238,38
ἐπαλαλάζειν 139,42
τὸ ἐπαλειφθὲν αὐτοῖς 406,40, P. at vulg. l. ἐπαναλειφθ. perperam.
ἐπαλλήλας ἔχοντες θυρίδας 401,19. P. c. diuiſe ἐπ' ἀλλήλας. ἐπαλλήλων ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπιλυόμενα γραμματεῖα 486,27. ἐπάλληλοι πίπτοντες 479,42. ἐπαλλήλων πιλούντων τῶν καμήλων, ſeu ἐπ' ἀλλήλας 558,32. ἐπάλληλοι πλῆθος 607,40. ἐπαλλήλων ἐν ταῖς ὠδῖσι βοῆς 501,9. ἐπάλληλοι συμφοραί 483,4. ἐπαλλήλοις καὶ διεστῶσι συνεχόμενος ἡδοναῖς 488,11. ἐπαλλήλων σώματος ἡδοναί 481,34. ἐπάλληλοι διαδοχαί 463,30. ῥεῖς ἐπαλλήλους ἄγειν παννυχίδας 668,14. τὸ ἐπάλληλον τοῦ δρόμου 613,20
τῆς ἐπάλξεσι τοῦ τείχους ἐφεστῶτες 517,38. ἄνωθεν ἐπάλξεων & πύργων ἀπομαχόμενοι 614,5
ἐπαμύνασθαι ζῆν 848,5
ἐπαμῦναι & ἐπεξελθεῖν τῷ Π. φόνῳ 504,30. ἐπαμύνας αὐτῷ ὅσον ἐδύνατο 391,6. ἐπαμῦναι σφίσι δεόμενοι 393,30. ſic 305,24
ἐπαμφοτερίζειν 139,30
ἐπὰν δόξῃ, ubi viſum f. 540,30. ſic 530,40: 541,22. ἐπὰν ἐδύναντο ἰδεῖν 730,10
ἐπαναβῆναι αὐτοῖς, aduerſus eos aſc. 607,34
ἐπαναλαμβάνων ἔλεγε, repetens 238,2. ſic ἐπανέλαβε τὴν μάχην, pugnam repetiit, iterum pugn. 75,45
ἐπαναπαύεσθαι τῇ χειρί 489,16
ἐπαναστάντες κατὰ Ῥωμ. ἐξήγοντο 318,6. εἰς τὴν τοῦ κοινοῦ ἐπανάστασιν, ſuband. præpoſ. κατὰ 793,27. ἐπανάστασις plus quam ἀπόστασις, rebellio ſc. 369,19
ἐπαναστρέφειν, euertere 526,31
ἐπανελέσθαι πόλεμον, ſuſc. 844,4
ἐπανελθόντες πρὸς αὐτὸν τὸ γράμμα 640,44
ἐπανίασι, remeant 529,22. ἐπανίωσι pro ἐπανίεσαν ſeu ἐπανήεσαν 556,10
ἐπανίστασθαι, aſſurgere, hon. c. 684,9. rectius infra ὑπανίστασθαι 103,44: 226,21. Act. ἐπανίστησιν αὐτῷ τοὺς βαρβάρους, aduerſus eum concitat 826,43. ſic 640,38
ἐπανορθοῦσθαι βιβλίον 288,36. ἐπανώρθου ταῖς καθηκούσαις κολάσεσι 688,1: L. & P. ἐπηνώρθου, duplici augm. ἐπανορθώσεται, corrigetur 386,35
ἐπάνωθεν αὐτοῦ ἐγένετο 366,15
ἐπαξίως ἑαυτοῦ 373,44
ἐπαπέθανεν αὐτῷ 417,45
ἐπαπώλετο τῷ Κλαυδίῳ 266,19
ἐπαρώμενος τοῖς στρ. d. imprecans 393,23
ἐπαρίστερος, ſcæua 383,2
ἐπαρκεῖν εἰς- dem ſufficere ad- 815,17. ἐπαρκέσαι ἑαυτοῖς, ſe tueri 140,7. ἐπαρκῶν πολλὰ & πόλεσι & ἰδιώταις, ſubuen. 225,44. ἐπαρκῶν πολλοῖς ἐς χρήματα 221,15
ἐπήρτηταί μοι ἀγὼν τυχόν 493,36. ἐπηρτημένου τῷ P. κινδύνου 159,27. ſic 533,26
εἰς ἐπαρχίας σχῆμα μεταστῆσαι, in prouinciæ formam redig. 110,34: & 106,36. ταῖς τῆς ἐπαρχίας ἡγεμονίας 754,36. ἐπαρχίαν ἄρχοντες 260,1. ὅσαι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἦσαν 813,15. αἱ τῆς ἑῴας ἐπαρχίαι 781,2. ſic 827,8
ἐπαρχικὴν ἔχων ἐξουσίαν 412,24: P. c. ὑπαρχικήν.
οἱ ἐπάρχοντες, præfecti 206,2. ἐπάρχοντα τῆς πόλεως ἐτῶν τοσούτων, præfecturam urbis gerentem tot ann. 492,6. ſic 599,6. ἐπάρχοντες τοῦ στρατοπέδου δύο, etiam ſub Caracalla, i. præf. prætorio 553,22. τοὺς ἐπάρχους τῶν στρατοπέδων αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς πιστεύει 559,36. ſic 530,19. Idem ὁ ἔπαρχος τῶν δορυφόρων 344,41
ἐπάρχειν ἀξίᾳ τετιμημένος 815,34. ἐπαρχίας γεγονώς, εἴπου ἄρχων τῶν δο-

δορυφόρων, *præf. prætorianorũ* 359, 5: & *Zonar.* 104, 32. τοὺς στρατοπέδων ἐπάρχων ἐπιστήσας ὀρχεῖσθαι 571, 33. *Sic* ὁ ἔπαρχος τῶν στρατοπέδων, *præf. præt. cohortium* 472, 4: 486, 16: 568, 21. *Idem* ἔπαρχος τῶν στρατοῦ 587, 27: 616, 31: & *Iul. Capitol.* 232, 37. *Idem* ἔπαρχος τῶν δορυφόρων, & *ſimpliciter* ἔπαρχος 206, 1. *Idem* ἔπαρχος τοῦ δορυφορικοῦ 268, 16: & ἔπαρχος πραιτωρίων 879, 29. *Item* τῆς πόλεως ἔπαρχος καλούμενος, *præf. vrb.* 604, 14. *ſic* 499, 12: 620, 38. τὰς δύο μεγίστας τῶν ἐπάρχων ἀρχὰς διῃρῆσθαι 883, 6. ἔπαρχος δὲ 421, 11: *P. c.* ὕπαρχος: *quæ ſcriptura Zoſimo eſt vſitatiſſima.*
ἐπαυλιν αὐτοῦ κατασκάψας 243, 21: & *D.* 434. *at P. c.* ἐπαυλιν.
ἐπαύξειν, *adaugeſcere* 148, 33. ἐπαύξειν, *adaugere* 412, 15. *ſic* τὰ ἐπαύξοντα τῆς δυναστείας 153, 11. ἐπὶ πλεῖστον ἐπαυξῆσαι τὴν φήμην 275, 2. ἐπαυξῆσαι αὐτοῖς, *P. & M.* ἐναυξῆσαι 139, 34
ἐπαφῆκε τῇ πόλει τὴν δύναμιν 719, 14. ἐπαφιείς ὕβρεις 658, 25
ἐπαχθὴς αὐτοῖς ἦν ὀχληρὸς ἐφαίνετο 538, 3. ἐπαχθὴς αὐτοῖς ἦν 496, 29
ἐπαγγελλόμενα τὰ γινόμενα 864, 1. ἐπαγγελοῦσι τόποις 814, 14
ἐπικλάσας τοὺς ὀφθ. 448, 15
ἐπεὶ *pro* ἐπειτα 197, 19: (*Dio* 350 *habet* τότε, *tunc*) *ſic* 493, 3: 506, 3
ἐπεῖξαι τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, *accel.* 538, 19. ἐπείγειν τὸ ὀρέξαι, *inſtig.* 502, 10. εἴ τι ἐπεῖγον εἴη, *vrg.* 554, 30. ἐπειγούσας ἀγγελίας φέρων 532, 9. *Paſſ.* ἐπειχθεὶς ὑπὸ τῆς χρείας 555, 25. ἐπειχθεὶς πρὸς τὸν θάνατον, *m. maturare coactus* 288, 33. ἠπείγετο πρὸ τῶν λεγομένων, *pro* ἐπείγετο *ſeu* ὑπείγετο 534, 24. ¶ ἐπειγόμενοι ἐπ᾽ ἀγαθόν τι, *feſt. contend.* 208, 10
ἐπειδὰν φθάσω, *poſtquam d.* 336, 43. *ſic* 659, 31: 660, 37. ἐπειδὰν μέλλοι 699, 9. ¶ ἐπειδὰν, *quoniam* 425, 44
ἐπειδὴ ἀπολλύμενοι 426, 42. *ſic* 341, 16
ἐπειδὴ τάχιστα ἐπισκεύασθη 143, 9. *ſic* 151, 10. ἐπειδὴ, *quoniam, quia* 849, 32, 35
ἐπειλημμένοι ἀδείας, *nactum impun.* 138, 28. *viſe* ἐπιλαμβ.
ἐπεῖναι] ἐπόντα ἐπὶ δένδρεσιν ἔτι, *adhuc in arb. pendentia* 218, 17
ἔπειξις, *properatio.* 617, 29: 683, 35
ἐπεισάγοντες ἑαυτοὺς τῇ πόλει 864, 39
ἐπεισάκτους βασιλεῖς 468, 13. ἐπεισάκτου τροφῆς 615, 28
ἐπεισβαίνοντες εἰς τὸν βυθὸν 177, 36
ἐπεισδραμὼν τόποις 837, 11
ἐπεισελθεῖν τοῖς ἕλεσι, *intrare in p.* 592, 2. ἐπεισελθεῖν τοῖς ὄρεσι 839, 2.
ἐπεισελθόντα αὐτοῖς, ἀπέκτεινον 532, 10. ἐπεισέλθοιεν τὸ στρατόπεδον *pro* ἐπεισέλθ. 511, 38
ἐπεισιέναι ταῖς οἰκίαις 744, 8
ἐπεισπίπτειν 337, 9
ἐπεισπηδᾶν 337, 8: 613, 6
οἱ εἰς ἔπειτα ἐσόμενοι, *poſteri* 382, 31
τὰ ἐπέκεινα ταύτης, *vltra eam ſita* 679, 33. τὰ ἐπέκεινα τῶν Ἄλπεων, *l. tranſalpina* 650, 23. οἱ ἐπέκεινα Τίγριδος, *tranſtigritani* 503, 7. περὶ τῆς ἐπέκεινα πορείας, *de faciendo vlterius itinere* 726, 33. *Item metaph.* ἐπέκεινα πάσης ἀλαζονείας 816, 6: & *poſtpoſ.* πάσης ὑπερβολῆς ἐπέκεινα 704, 17: 800, 44. *quod idem* περὶ *ibid.* 38. τὸ πάσης ἐπέκεινα πίστεως, *o. f. ſuperans* 634, 20
ἐπελπίσαι, *in ſpem adduc.* 166, 3
ἐπεξέρχεσθαι, *inſequi* 69, 22. ἐπεξελθεῖν τοῖς Παρθ. πολεμίοις, *perſ.* 846, 17. ἐπεξελθεῖν καὶ τιμωρήσασθαι 239, 3. ἐπεξῆλθε τοῖς αὐλαῖς Πρ. ἔχοντα 637, 21: *P.* διεξῆλθε, *perperam.* ἐπεξελθεῖν τῷ Β. φόνῳ 505, 2, 8
ἐπεξετάζεσθαι, *examinari* 104, 25
ἐπεξῄει πικρῶς ἅπασι 739, 32
ἐπέραστος, *amabilis* 115, 22
ἐπέρχεται τοῖς τόποις 831, 10. ἐπελθεῖν ἔτι καθεύδουσι 763, 16. *Item cum accuſ.* ἐπέρχεται τὴν χώραν, *graſſatur per reg.* 802, 13. ἐπελθὼν πᾶν κακίας εἶδος, *conſect.* 863, 30. ἐπελθεῖν *pro* ἐπανελθεῖν 84, 43
ἐπευχόμενος ἐκείνῳ ἀγαθὰ πολλὰ 379, 36
ἐπευωνίζειν, *vili pr. addicere* 170, 1: & *D.* 223, 41. *ſic* ἐπευωνίσθη 260, 24
ἐπέχει φόβος ῥήματα, *inhibet, cohibet* 491, 22. *ſic* 518, 37. ἐπέχειν αὐτοὺς τῆς φυγῆς 442, 43. & *neutr.* ἐπισχόντες μικρὸν 172, 11. ¶ ἐπέχοντας τὴν ἀρχὴν, *pro* ὑπέχοντας, *præbentes, P. c.* 697, 23. ¶ ἐπισχὼν πόρρωθεν, *pro* ἀνασχὼν 363, 23. ¶ ὑπάρχων πάντων ἐπέχων, *obtinens* 673, 2: 674, 40. ἐπεῖχε, *inſtabat, durabat* 347, 11
ἐπήγαγον αὐτῷ τοῦ βίου τέλος, *pro* ἐπήγαγε 733, 40
ἐπηρείας ἄξιον οὐδὲν 324, 43. ἐπηρείαν χεῖν μηδεμίαν 340, 4: 341, 1. ἐπηρείαν τὴν ἐπ᾽ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος 317, 44: *ea ſignif. quâ* ἐπαγωγὸν.
ἐς ἐπήκοον πάντων εἰπεῖν, *omn. audientibus* 711, 28. *ſic* 822, 33
ἐπηλυγάσασθαι τὸ ἔγκλημα βουληθεὶς 272, 27: *P.* ἐπηλυγάσασθαι: *vt* ἐπηλυγαζόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας 241, 30
ἐπὴν διαχεῖται 532, 28
ἐπὴν ἦ ἕτερόν τι αἴνιγμα τοῦ Β. 444, 33. *ita P. pro vulg.* ἐπεὶ ἦν.
ἐπῄνει *pro* ἐπῇρε 239, 37.
ἐπηρεάζεσθαι ἢ ματαίοις ἐγκλήμασι περιπίπτειν 496, 16
ἐξ ἐπηρείας ἀργυρολογεῖν 226, 7: ἐπηρεάζειν 575, 24: τὰς οὐσίας ἀποσυλᾶν 269, 26
ἐπηχεῖν, *ſonare poſt, ſeu reſpōd. in ſ.* 172, 6
ἐπὶ τελευτῆς, *in fine* 240, 47. ἐπὶ δὲ Ῥώμης διατρίβων, *Romæ* 549, 35. *ſic* 66, 9. ἐπὶ συμποσίῳ ἀναπαυόμενος 595, 26. ἐπὶ τοῦ βάθρου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου παρακαθίζειν 387, 36. ἐπὶ δίφρου ἀρχικοῦ καθεζόμενος 291, 40. ἐπὶ τοῦ σίτου τεταγμένος, *præfectus annonæ* 379, 24. ¶ ἐφ᾽ ἑαυτῆς διαλυομένη, *per ſeipſam, ſua ſp.* 272, 34. *ſic* ἐφ᾽ ἑαυτῶν προσκαλέσαι 402, 42. ἐφ᾽ ἑαυτῶν γενόμενοι 614, 32. καθ᾽ ἑαυτοὺς διετέλεσαν ὄντες, *coniuncti manſerunt* 633, 40. ἐφ᾽ ἑαυτῶν ἐγένετο τὰ στρατόπεδα, *ſe recolleg.* 778, 23. ¶ ἐπὶ σχολῆς, *per otium* 484, 35. ἐπ᾽ ἀδείας, *tuto, ſecure* 657, 2: 681, 30. ἐπὶ πάσης ἀδείας, *omni cum lic.* 789, 5. ἐφ᾽ ἑκάστης, *quotidie* 765, 44. ¶ λεγόμενα ἐπὶ τῶν, *de iis q.* 305, 43. ὅσα ἐπὶ Ῥουφίνῳ διενοεῖτο, *de Ruf. ſeu ſuper R.* 785, 15. ¶ ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεὶς, *pro* ἐπὶ τὴν γῆν 775, 15. *ſic* ἐπὶ τῶν ὤμων ἀράμενοι, *in humeros ſubl.* 605, 9. ἐπὶ Θρᾴκης ἐχώρει, *Thraciam verſus* 748, 10. *ſic* 809, 39. ἐπ᾽ οἴκου, *domum* 66, 19. ἐπὶ θαλάσσης ἐκτείνεται μάλιστα, *ſecus mare* 519, 21. ἐπὶ νίκαις *pro* ἐπινίκια 151, 32
ἐπὶ δένδρεσι, *ſuper arb.* 218, 17. τὰ ἐπ᾽ αὐτοῖς ὄντα δένδρα 333, 3: *P. c.* ἐπ᾽ αὐτῶν. ἐπ᾽ ἐκείνῳ ἐπίκειται, *ei ſuperimpoſitum eſt* 541, 8. ἐπὶ πᾶσι, *in fine* 525, 41. ἐπὶ ἡσυχίᾳ μένων 480, 24. ἐπὶ μὲν τοῖς ὅπλοις κρατεῖν, ἐπ᾽ αὐτοῦ δὲ οὐ 821, 2, 8. ¶ ταῦτα ἐπὶ Γάλλῳ πεπραγμένα, *bis in Gallum patratis* 702, 11. ἐφ᾽ ἑαυτῷ εἰρῆσθαι, *in ſe dictum eſſe* 244, 16 (*viſe* ἐπὶ λέγω) ἀράμενοι ἐπὶ τοῖς νώτοις 504, 16. *Sic* φοιτῶν ἐπὶ θύραις, *pro* ἐπὶ θύρας 867, 43. τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπάγεσθαι 774, 34. *ſic* 685, 6. ἐπὶ τῷ δεκάτῳ ὀκτωκαίδεκα ἐνιαυτοῦ, *pro*, ἐπὶ τὸν δέκατον ἐνιαυτὸν 96, 7. *Item* ἐπὶ μαγγανεύμασι σφαγέντες παῖδες, *ad ſacra magica* 395, 7. ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ κατέστη, *ad cap. imp.* 218, 15. οἱ ἐπὶ τούτῳ καλέσαντες, *eo nomine vo.* 650, 5. ἐπὶ τούτῳ ἐχρῆτο 194, 32: *at D.* 345 ἐπὶ τίνι, *in eum finem.* *Talia ſunt* ἐπὶ τούτοις, *propterea* 809, 42. ἐπὶ πολέμῳ, *bello gerendi gratia* 138, 10: 197, 23. ἐπ᾽ αὐτῷ, *eo nomine, ea de cauſſa* 450, 27. *Item* ἐφ᾽ ἑαυτοῦ ὁρμηθεὶς 643, 6. *ſic* 647, 14:

14: 655, 9. ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπρησμοῦ, *prætextu incendii* 287, 13. ἐπὶ χρησῇ τοῦ δήμου προσδοκίᾳ παρελθὼν, *ingenti omnium exſpectatione* 119, 17. ἐπὶ μεγάλῳ τῶν ἀνθρώπων κακῷ *magno hominum malo* 431, 18. ¶ τὴν ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ κληθεῖσαν πόλιν, *Alexandri nomine, ſeu ea conditione ut Alex. nomen ferret* 549, 8: *ut* ἐπὶ ταύταις ταῖς συνθήκαις, *hiſce pactis* 532, 32. ἐπὶ τούτοις, *his conditionibus* 730, 39: 768, 43. ἐπὶ μετρίοις ἀγωνίσασθαι 269, 36. ἐπὶ ὁ τελαίνκ 75, 9. ἐφ' ᾧ, *ea conditione ut-* 679, 30. ἐφ' ᾧτε μὴ ἔχειν 84, 45: 664, 39. ἐφ' ᾧτε δή- *ea ſc. conditione ut-* 817, 36. ¶ ἐπὶ τούτοις ἦσαν, *his præerant* 103, 18. ἐπὶ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ ποιήσασθαι, *ſenatus populique poteſtati permittere* 300, 36. *itemque* 195, 40. ἐπὶ τῷ δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ καὶ τοῖς νόμοις γενέσθαι, *S. P. Q. R. ſe ſubiicere* 257, 24: & *D.* 456. ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενέσθαι τὴν πόλιν, *in barb. poteſt. venire* 795, 35. ἐπὶ τοῖς αὐτοκράτορσι τὰ πράγματα ἦν 758, 17. ¶ ἐπὶ πᾶσι, *poſt omnes* 399, 39. ἐπὶ τούτοις, *poſt hæc* 781, 25. ἐπὶ τῇ νίκῃ, *poſt victoriam* 156, 37. ἐπὶ σπονδαῖς ἀνεχώρησε, *pace facta receſſit* 105, 11. ἐπὶ διαδόχοις παισὶ τελευτήσας, *liberis ſuis ſucceſſoribus poſt obitum relictis* 540, 8: & 538, 12. ¶ *Item temp. ſignif.* ἐπὶ νυκτὶ, *noctu* 671, 3. ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, *per multos dies* 327, 4. ἐπ' ἐμοὶ, *me principe, me tenente imperium* 371, 18, *P. at vulg. l.* ὑπ' ἐμοί. *quod alias* ἐπ' ἐμοῦ. *ſic* ἐφ' ἡμῶν, *noſtra ætate* 709, 27. *At* ἐφ' ἑτέροις ἐχρήσατο 295, 36, *pro* ἑτέροις *ſeu* ἑταιρείοις.

ἐπὶ τὰς Γαλλίας, *ad Gallias* 129, 24. ἐπὶ τὸν θάνατον ἤχθη 810, 33. ἐπὶ πολὺ τῆς Παρθ. γῆς ἐλάσας 553, 10. ἐπὶ μέγα αὐξῆσαι 195, 22. ἐπὶ μεῖζον ηὐξήθη 404, 1. ἐπὶ πλεῖον ἐπαυξῆσαι 220, 9. ἐπὶ μᾶλλον ἐπεῖχεν 379, 41. (*ubi poſſis etiam legere* ἐπὶ πολὺ.) ἐπὶ πολὺν χρόνον 181, 23. ἐπὶ μακρὸν 324, 36. ἐπὶ μακρότατον ἀγωνισάμενοι 150, 31. *itemque* 237, 11: 400, 21. ἐπὶ πολὺ μένειν 536, 27. ἐπὶ πλεῖον, *diutius* 245, 22: 695, 38. ἐπὶ πλείους ἡμέρας καὶ νύκτας ἐγένετο 286, 15. ἐπὶ βραχύτατον 324, 24. ἐφ' ὁπόσονοῦν, *aliquantulum* 251, 6. ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζειν, *maiorem diei partem* 575, 2. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, *plerumque* 868, 47. *Item* ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους 105, 13: *pro* ὑπὸ *vel* περί. οἱ ἐπ' ἐμοῦ, *pro* οἱ ἐπ' ἐμοῦ, *qui meo vixerunt temp.* 417, 8.

¶ ἐπ' αὐτὴν, *aduerſus eam* 273, 16. τὸ ἐπὶ θάτερα, *ulterior pars* 325, 16. *ſic* οἱ ἐπ' ἐκεῖνα, *ulteriores*; οἱ ἐπὶ τάδε, *citeriores* 755, 31. ἡ ἐπὶ τάδε πορεία, *profectionis verſus citeriores hasce plagas* 729, 27: *ſic* τοῖς ἐπὶ τὸν Τιγρὶν χωρίοις 714, 34. ¶ ἐπ' αὐτὴν ἐσέβαλον, *pro* εἰς αὐτὴν 398, 34. ἐπὶ τοὺς παῖδας ἐξουσία, *in liberos p.* 194, 31. ἐπ' ἐξουσίαν ποιησάμενος αὐτὸν, *pro* ὑπ' ἐξ. *eo in poteſtatem ſuā redacto* 473, 34. *Item cauſ. ſignif.* ἐπὶ τῷ μόνον ἐστρατευκὼς ἦν- 410, 9. ἐπ' ἄλλο τι ταῦτα ἐπράχθη 311, 23. ἐπ' ἄλλο τι αὐτοῦ δεομένη 261, 11. ἐπ' αὐτὸ τοῦτο 327, 46

ἐπιβαίνων ἅρματος ἢ ἵππου 547, 43. ἐπιβὰς ὀχήματος 534, 5: νεὼς 737, 6: τελήρους 75, 21. ἐπιβῆναι τῆς γῆς 154, 3. ἐπιβὰς τῆς Ἀφρικῆς 84, 14. ἐπιβῆναι τῆς Ῥώμης, *intrare R.* 516, 30. *Item metaph.* ἐπιβεβηκὼς ἔτους δεκάτου, *ingr.* 562, 38. ἐπιβαίνων τοῦ εβ' ἔτους 571, 12. ἐπιβαίνειν τῆς μερ. ἡλικίας 465, 18: 466, 28. *Metaph. item* ἐπιβαίνουσι τῶν μεγίστων ἀρχῶν 635, 28. ἐπιβὰς ὑμῶν μεγίστων 788, 6. *Item cum dat.* ἐπιβαίνειν τοῖς P. ὅρμοις 741, 45. ἐπιβαίνοντες τοῖς λίθοις 480, 13

ἐπιβάλλειν τὰς ὄψεις ταῖς σφραγῖσι 598, 15. ἐπέβαλον *pro* ὑπέβαλον, *ſuggeſſerunt, monuerunt* 613, 13. ¶ ἐπέβαλλε τῷ Νέρωνι, *competebat* 267, 13

ἐπιβασία 343, 21

οἱ ἐπιβάται τῶν νεῶν 798, 3. ἐπιβάται, *ſeſſores eq. & eleph.* 394, 43: 480, 15

ἐπιβιβάζειν τὸν ἵππου, *impoſuerunt equo* 525, 7. ἐπιβιβασθῆναι ἐπὶ ἐκεῖνα τῆς οἰκουμένης 154, 31: & *Dio* 144, 25: *at P.* ἐπιβαθῆναι.

ἐπιβίω, *ſupervixit* 390, 16, *P. at vulg. l.* ἐπιβιῶν: *Zonaras* ἐβίω, *ſine præpoſ.* 215, 6. ἐπιβιοὺς τῷ ἀδελφῷ 442, 12. ἐπιβιοὺς τῇ τιμῇ 888, 36. ἐπεβίω ἐπὶ βραχύτατον 324, 25: *P. e.* ἐπεβίω, *ſed terminationi ω ſuperſcripta υ.* ἐπιβιώσας ἡμέρας μιᾶς 467, 15

ἐπιβλέπειν μετ' εὐνοίας 483, 3

ἐπιβοώμενος θεοὺς 393, 22. *ſic* 247, 34

ἐπιβοήματα ἐχρῶντο, *acclam.* 241, 7. *ſic* 296, 19: 438, 17

ἐπιβόητον δρᾶμα, *celebr. f.* 262, 14. ἐπιβοητότατοι ἄνδρες 243, 14, *etiam P.* & *D.* 434. *alibi* ...

ἐπιβολαί, *conatus, aggr.* 862, 44

ἐπιβόσκεσθαι, *depaſcere* 482, 33

ἐπίβυλος & κρυφίως 329, 3: *P. e.* ἐπίβολος, *ſed υ ſuper ο adſcripta.* ἐπίβυλα κατ' αὐτῶν σκέψασθαι 550, 6 ἐπιβουλὴν ἴσχειν ἐπὶ Τιμασίῳ 786, 10

ἐπιβουλεῦσαι αὐτοῦ σφαγὴν 637, 42. ἐπιβουλεύσας ἀναιρεῖσθαι Θεοδοσίῳ 808, 18

ἐπιβούλευμα, *inſidiæ* 273, 19: 342, 22

ἐπιβρίσαντος τοῦ στρατοῦ 746, 9. ἐπιβρίσαντος τοῦ ... πολέμου 644, 35. τῷ ... τοῦ Π. πρὸς ἐπιβρίσαντας 731, 32. *quibus in locis P. e.* ἐπιβρίσαντος *habet per ι, ut item* ἐπιβρίσαντος τῇ πόλει λιμός 650, 36

ἐπιγαμίας *pro* ἀπογαμίας 689, 38

κατ' ἐπιγαμίαν συναχθῆναι, *affin. conſoc.* 551, 21. κατ' ἐπιγαμίας προσήκων 315, 12

ἐπίγειος & ὑπόγειος *oppoſita* 326, 10

ἐπιγιγνώσκειν, *agnoſcere* 779, 34. *ſic* ἐπιγνοὺς τὰ γεγραμμένα 491, 1. *quod idem* γνωρίσας τῆς χειρὸς 490, 40. ἐπιγνοὺς σαφῶς τοῦ νεώτερον 836, 27. ¶ ἐπιγνοὺς δαπάνας, *decretis ſ.* 854, 23. *vel leg.* ἐπιδούς.

ἐπιγίνεσθαι, *ſuperuenire* 643, 40. τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἔτει, *anno inſeq.* 328, 19

ἐπιγνώμων & κατανοῶν τῆς ἀρχῆς 638, 27. *viſe* & ἐπικρίνειν.

ἐπίγνωσις τῶν σφραγίδων 598, 5

ἐπίγραμμα αὐτῷ ἐπιγράψαι, δηλοῦν- 250, 41

ἐπιγράφειν, *adſcribere, attrib.* 633, 6. *ſic* ἐπιγράψασθαι ἑτέροις 127, 18: & ἐπιγράψασθαι τῷ βασιλεῖ τὰ αἴτια ... *regi adſcribi ſ. ſ.* 703, 1. *Act.* ἐπιγράψασθαι αὐτῷ φίλον 845, 28

ἐπιγραφῇ χρησάμενοι ταύτῃ, *titulo* 761, 26

ἐπιδακρύσαι 398, 15

ἐπιδεικνύμενοι τὰ τοιαῦτα, *profit.* 117, 34. ἐπιδείξασθαί τι, *ſpectaculum aliquod exhibere* 276, 21. ἐπιδεικνύμενοι προθυμίαν 704, 29. ἐπιδειξάμενος μεγάλην, & ἐπιδειξάμενος πολλὰ ἀνδρίας ἔργα 341, 29, 36. *ſic* 700, 9. ἐπιδεδειγμένος πολλὴν ἀνδρείαν 107, 41. ἐπιδεδειγμένοις πᾶσιν ἐν τῇ μάχαις ἀνδρείαν 504, 36 ἐπιδεικνὺς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς 884, 35

ἐπίδειξις ἀρετῆς 440, 9. εἰς ἐπίδειξιν τοῦ ἔργου 345, 8

ἐπιδεῖν, *intueri* 383, 34

ἐπιδέξιος ... τῆς ... 356, 10

ἐπιδέονται *penuria* 341, 17: 864, 44

ἐπιδημοῦντες τῇ πόλει 691, 19. *ſic* 781, 15. ἐπιδημίας βασιλικῆς δεῖσθαι, *præſ. pr.* 536, 14

ἐπιδιακρίνειν 215, 16: 232, 15

ἐπιδιαπεῖσθαι, *poſt inſtituere* 284, 42

ἐπιδιατρίβων, *immorans* 507, 15

ἐπιδιδόναι, *commodare, utendū dare* 862, 23. ἐπιδιδοὺς τὰς σιτήσεις αὐτοῖς, *dans, præb.* 821, 13. ἐπιδόντες τὰ γράμματα, *redditis l.* 598, 14.

ἐπιδοῦναι ἑαυτὸν τῇ τοῦ δήμου βοηθείᾳ, *dare ſe r. p.* 497,4. ἐπιδίδοναι ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ, *dedere ac dev.* 314,18. ἐπιδοῦναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς ἀρχῆς φρουρὰν 513,33. ἐπιδιδῶσιν αὐτὸν τῇ τῆς βασιλείας ἐλπίδι 501,15. ἐπιδοῦναι αὐτοὺς εἰς στρατείαν 515,9: 588,43. ἐπιδιδοὺς ἑαυτὸν εἰς τὸ ἀδεσδίαιτον 500,22. ἐπιδιδοὺς ἑαυτὸν δίαις 503,17. *Rurſum* ἐπιδίδωσιν ἑαυτὸν, *dat ſe illorum moneris* 491,3. ¶ *Neutr.* ἐπιδίδωσι εἰς τὸ χεῖρον, *proficieb. in p.* 535,36. ἐπιδίδου πρὸς τὸ χεῖρον 360,32
ἐπιδιπλασιάσαι τὰ στηρέσια, *dupl.* 586,41
ἐπίδοξα ἐκλαμπρά 287,39. ἐπιδόξους ἔσεσθαι τοῖς ἐσομένοις 658,46
ἐπιδόσει χρημάτων οἰκείωσαι 467,31. *ſic* 473,7. & *rurſum* τῇ ἐπιδόσει οἰκειωσάμενος τοὺς στρατ. 544,44. ἐπιδόσει λαμπραῖς ὑποσχέσθαι τὸ στρατ. 473,38. ¶ ἐπίδοσις εἰς τύχην ἀμείνονα 689,46. ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν ἐπιθυμίας τῆς — 784,34. *ſic* 707,14. ἐπίδοσιν ἔχει ἑαυτῶν ἔστι 758,21
ἐπιδρασμένης αὐτῆς 283,21
ἐπιδρομὰς κούφας ποιούμενοι 585,3. δι' ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου 470,31. ἐξ ἐπιδρομῆς ποιεῖν τε ἐπαξιοῖ ὁ Μάρκος 365,23. *i. obiter, curſim, properanter.*
ἐπιδύμαλα ἀφροδίσια 235,24: *Blanc. interpr. l.* ἐπὶ δύματος: *alii* ἐπιδύμαλα: *Dio* 425, ἀθύρματα, *luſus venereos.*
ἐπιεικῆ καὶ μέτριον ἑαυτὸν παρεῖχε βασιλέα 464,35. ἐπιεικέστατος ὢν 319,19. ἐπιεικῶς καὶ χρηστῶν ἐλπίδων μεστοὺς λόγους ἐποιεῖτο 512,13
ἐπιείκεια, *moderatio* 226,14: *Sueton.* 49,32. *ſic* 319,29: 409,9
ἐπιεικέστατα βεβιωκώς 234,30
ἐπιέναι πρὸς αὐτὸν, *adu. ſe tend.* 172,46. ἐπιέναι ἐπὶ τὴν οἰκ. 595,10. ἐπιόντος πάντα κατ' ἐξουσίαν 826,46. ¶ ἐπιοῦσι *pro* ἐπιοῦσι 740,5. *ſic* ἐπιὼν *pro* ἐπιὼν, *M.* 163,28. *vſ.* ἐπιὼν τῇ Ῥώμῃ 827,17
ἐπιθαρρήσας, *ſumpto animo* 292,1
ἐπίθεσις, *inſidia* 288,12
ἐπιθέσθαι τῇ ἀρχῇ 469,26. *ſic* ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασι 470,10. *Item* *merobaryt.* ἐπίθοιντο σφίσι 656,11: & ἐπίθοιτο τοῖς βαρβ. 798,31
ἐπιθορυβησάσης δὲ πρὸς τοῦτο τῆς γερουσίας, *admurm.* 235,15
ἐπιθύμημά μοι ἐστὶ μεῖζον, *m. cupio* 370,18. πρὸς τὸ ἐπιθύμημα τὸ ἑαυτῶν δῆγον 170,6
ἐπιθυμητικῶς ἔχειν χρημάτων 862,3
ἐπιθυμία βασιλείας, *cupiditas imperandi* 479,15: 513,22. ἐπιθυμία *pro* ἐπιθυμία 299,36
τὸ ἐπικαιρότατον τῆς χώρας 357,5: *P.c.* ἐπικαιρότατα, *minus apte.*
ἐπικαλεῖν, *appellare, nom.* 441,39. ἐπικληθῆναι τοῦ πεποιηκότος, *nomen et a conditore impoſitum, conditoris nomine dicta* 71,47. ¶ ἐπικαλούμενοι τῇ ἀρχῇ ἀρωγὸν, *inuocantes ad opem imperio ferendam* 500,36. ¶ ἐπικαλῇ ἀμφοτέρους φιλίᾳ Νίγρου, *pro* ἐπικαλῇ ἀμφοτέροις φιλίαν N. 520,43
ἐπικείμενος ἐπ' αὐτῆς, *ſuper ea iacens* 336,41. ἐπικείμενον αὐχένι πίλιον 618,17
ἐπικηρυκεύσασθαι τῷ Σέξτῳ, *prec. de pace mittere* 177,10. *ſic* ἐπικηρυκευσαμένοι 184,13. ἐπικηρυκεύεται πρὸς τοὺς β. 643,32
ἐπικηρύξας τοῦ Βινδίκι σ' μυριάδας, *P. c.* 300,2. *ſic* ἐπικηρυχθῆναι αὐτῷ 169,28: & ἐπικηρυχθεὶς, *proſcriptus* 167,34: 169,14,20,28
ἐπικίνδυνον ὑμῖν ἦν 497,24
ἐπικλασθεὶς ἱκεσίᾳ 100,4. ἐπικλασθεὶς ὀδυρμοῖς 67,46
ἐπίκλητος ὑπὸ τοῦ δήμου γεγονώς 394,20
ἐπικλίνεσθαι, *inclin.* 347,15. ἐπικεκλιμένος οἱ, *acclinatus ei* 215,22
ἐπικλυζόμεναι τῇ ἀμπώτει 537,1
ἐπικλῶσαι, *fatali ſtamine attrib.* 292,9
ἐπικοινωνεῖν χρώμενοι γυναιξὶ 421,42. ἐπίκοινον ἀμφοτέροιν 155,24
ἐπικουρῶν αὐτοῖς περὶ πάντων 320,22. *ſic* 240,25
ἐπικομιζόμενοι, *ſecum port.* 752,7: & 649,24
ἐπικοπή: *vide* ἐπισκοπή.
ἐπικοσμεῖν, *adorn.* 225,45
ἐπικουρῆσαι ἐμπρησθεῖσαν 228,17. *ſic* 168,2: 299,37: 635,15: 802,21. ἐπικούρησαν αὐτοῖς μετὰ τῆς δορ. 408,6. ἐπικουρήσειν αὐτῷ σμικρὸν, *parum opis ſil. laturum* 202,6
ἐπικουρίας χρείαν ἔχειν 204,10
ἐπίκουροι, *auxiliares* 79,27
ἐπικουφίζειν τὰ ὀφλήματα, *alleu.* 361,21
ἐπικράτειαν ἔχειν τῆς βασιλείας ἁπάσης 754,30. τὴν ἔχοντα τὴν Σκυθῶν ἐπικράτειαν 738,29. τὴν ἐν Κύπρῳ ἐπικράτειαν εἶχε 651,13. τὰ ὑπὸ τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν γενόμενα 731,3. τὰ ἐν ἐπικρατείᾳ αὐτῶν ὄντα 175,19. *ſic* 348,37. ἔσω τῆς ἐπικρατείας ἦν τῆς αὐτοῦ 770,40. τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ, *Romano imperio* 762,21: 779,31. *ſic* 714,36
ἐπικρατέστερα τὰ τοῦ Καίσαρος ἐγένετο 188,18
ἐπικρίναντες αὐτὸν, *ſ. addito ind.* 574,16
ἐπικρυπτόμενος τὴν ὀργὴν 434,40
ἐπικυδαίνοντος τύχης 363,40
ἐπικυρῶσαι τὰ ψηφιζόμενα 227,14
ἐπιλαβομένη τῶν γονάτων 768,27. ἐπιλαβόμενοι πάσιον 647,29. ἐπιλάβοιτο λείας πολλῆς 91,21. ἐπιλαβόμενος τοῦ σκήπτρου 876,25. ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς βασιλείας 65,19. ¶ ἐπιλαβεῖν αὐτὴν ἡ νὺξ, *obruit* 312,17. ἐπιλαβόντος τοῦ χειμῶνος, *h. appet.* 804,8
ἐπιλέγοντες πολλὰ αἰσχρὰ 316,15,25. ἐφ' ἑκάστῳ ἐπιλέγοντα — 255,27: & *D.* 455. *at P. c.* ἐφ' ἑκάστου. ἐπιλέγεσθαι ἐπὶ τοῖς ὅρκ. 397,21. ¶ ἐπιλέγεσθαι, *legere, recit.* 859,4. ¶ ἐπιλέγονται εἰς αὐτοκράτορα, *delig.* 390,2. ἐπιλεξάμενος νεανίας καὶ στρατιώτας 548,20. τὴν ὑπὸ τῆς γερουσίας ἐπιλεχθέντα βασιλέα 618,38. ἐπιλεχθέντων ἀνδρῶν ἐκ ἀδοκ. 599,14. ¶ ἐπιλέγειν, *repetere* 251,9
ἐπιλειπούσης αὐτὸν τῆς δαπάνης 117,5. ἐπιλεῖψαι αὐτοὺς ὕδωρ 741,10
ἐπίλεκτοι νεανίαι 540,32. ἐπιλέκτοις ἐλογάσιν ἀνδράσι 615,33: 617,34. τὸ ἐπίλεκτον, *allectio* 493,20
ἐπιλογὴ χειμ. εὔπορος. 747,40
τὸ ἐπίλοιπον πλῆθος 565,42
ἐπιλύεσθαι τὰς ἐπιστολάς 554,35
ἐπιμέλειαν τὴν ἴσην εἰσφέρουσα τοῖς στρ. 651,37. ἐπιμέλειαν καὶ φρουρὰν πολλὴν ἐποιεῖτο τῆς — 878,11. ἐν ἐπιμελείᾳ ἐποιεῖτο 189,42. τὴν ἐπιμέλειαν τῶν αὐτῆς πραγμάτων ἔχων, *procurator eius* 881,25. ταύτην διελὼν τοῖς ἡγεμόσι τὴν ἐπιμέλειαν 723,8
ἐπιμιγῆς τῶν πραγματείων 424,29
ἐπιμιγνύμενος αὐτῶν ἄλλα τε καὶ ὅπως μάλ— 139,19
ἐπιμιγνυτοὶ τῆς συνεστῶν 205,14
ἐπιμιγεῖς αὐτῶν ἀρξάς 617,38
ἐπιμετρεῖν, *admetiri* 845,10,37
τῶν ἐπιμηκεστέρων νεανίσκων, *procer.* 597,2. ἐπιμήκη δόρατα 481,5: 558,1. ἐπιμήκη σύμβολα 547,45. ἐπιμηκέστατα ὄρη, *in max. longitudinem porrecta* 609,22. ἐπιμήκεις μᾶλλον ἢ βαθείας φάλαγγας 608,33. οἱ ἐπιμηκεστέρα ἐγένοντο πολιορκία 611,1. *Sic* ἐπιμηκέστερον, *diutius* 464,4
ἐπιμιξίαι, *congreſſus* 727,31
ἐπινέμεσθαι, *depaſcere, depop.* 327,13. ἐπινεμόμενοι πάντα 647,2. τοῦ πυρὸς ἐπινεμηθέντος ἅπαν τὸ τέμενος 801,35
ἐπινεύειν, *annuere* 778,43. ἐπινευσάσης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς 837,9
ἐπινίκιος πομπεία, *pompa triumphalis* 143,12. ἐπινίκιος ἀγὼν 527,16: 529,39. ἐπινίκιοι τιμαὶ 553,19. ἐπινίκιος ἐσθὴς 291,38. ἐπινίκιος στολὴ 220,19. ἐπινίκιον ἅρμα 298,15. αἱ ἐπινίκιοι πύλαι 220,36. ¶ *Subſt.* τῶν ἐπινικίων τυχεῖν 263,32. τὰ ἐπινίκια τῆς Παρθικῆς ἦγε 183,33. τὰ ἐπινίκια πέμπειν 179,33: 349,2. τῶν ἐπινικίων ἡ πομπὴ 252,40
ἐπιξενωθησόμενοι αὐτῷ, *hoſpitio vſur.* 696,36

ἐπιόρκως

ἐπιόρκους πολεμήσαντας 587,20
ὡς ἐπίπαν, maiore ex parte 750,35
ἐπιπαρρηθεῖν 282,31
ἐπιπαροξυνθεὶς ἔτι μ. 393,20
ἐπιπέμπεις ἀμφοτέραις ἀκολούθως 518,15. ἐπιπέμπεται ὁ Πύῤῥῳ, mittitur aduersus P. 73,45
ἐπιπεσεῖν τοῖς σρ. irruere 809,31. ἐπιπεσόντες ἐς τὸ σρ. κεραυνοὶ 150,35: P. ἐσέπεσον.
ἐπιπηδήσαντες τῇ σκηνῇ 588,7. sic 880,18
ἔπιπλα, ſupellectilia 338,13: 720,1
ἐπίπλασιν μᾶλλον ἢ ἀληθῆ φιλίαν 538,38. ἐπίπλαστος παραίτησις 138,44
ἐπιπλεῖον μηκυνεῖν 754,32. ſic 621,25: 859,10. Et ἐπιπλεῖον αὐτῇ 370,1. P.c. diuiſe ἐπὶ πλεῖον.
ἐπιπλεῖσθαι τῷ ὕδατι 660,25
τὸ ἐπίπλουν ταινιωμένοι, pro ἐπιπλέοντες 682,13. ἐπίπλοι & ἀνακρούσεις 188,2
ἐξ ἐπιπνοίας θεοῦ τινος θείας 40 ,27: 438,13. θεία ἐπίπνοια 84,21
ἐπιπολάσας ἐν τῇ θαλάσσῃ, obtin. 138,16. ἐπιπολάσαντες ἐπὶ τοῦ Νέρωνος 304,11. ἐπιπολάσασθαι ἐπὶ Γαΐου ἀρχῇ 258,28. αἱ ἐπιπολάζουσαι τῇ πόλει πονηρίαι 780,17
ἐπιπολαίως κεκαλυμμ. 407,31
ἐπιπολύ, diu 156,26
ἐπὶ προσθεν χείλους 261,37
ἐπιῤῥεπείσας τὰς γνώμας πρὸς τὸν Αλέξανδρον 572,12. ἐπιῤῥεπὴς εἰς τὸ φιλανθρ. 575,7: 588,16. ἐπιῤῥεπεῖς εἰς τὸ πειθαρχεῖν 641,28. τὸ πρὸς χρηστότητα ἐπιῤῥεπές 559,33. τὸ ἐπιῤῥεπὲς περὶ τὰς- 768,25
ἐπιῤῥαπίζουσαι αὐτὴν 570,9
ἐπιῤῥυτον ὕδωρ 249,31
ἐπιῤῥωννύουσί με πρὸς τὴν ἱστορ. 385,30. ἐπιῤῥῶσαι τὴν ἐλπίδα 516,10. ἐπιῤῥώσας τὰς ψυχάς 519,7
ἐπισείειν τὰ δόρατα 510,25
ἐπίσημος εἰς τὸ χεῖρον 398,38
ἐπίσης, pariter 110,43. ἐπίσης τῷ Μάρκῳ ἐδωρήσατο, tantumdem q. M. 390,13
ἐπισιτισμοί, cibaria, comm. 585,28
ἐπισκεπτόμενος τά τε χώρας καὶ τὰς πόλεις 355,4. ἐπισκεψάμενοι τὸν νεοσσῶν τε 540,28. ſic 235,46. ἐπισκέψασθαι τὸ στρατιῶν, conſid. 470,20
ἐπισκευάζων καὶ ἀνακτώμενος τὰ πεπονηκότα, reſic. ac repar. 192,17. ſic 76,30: 185,30: 342,7
ἐπίσκεψις οἴνου, inſpectio fr. 264,3
ἐπισκῆψαι, mãdare, iniungere 726,2 ἐπισκήψεις, mandata 219,43
ἐπισκιάζεσθαι, tegi, occult. 505,39
ἐπισκοπῆς ἕνεκα 184,29: at D. 275 ἐπισκοπῆς, ictu vno poſſe confici. τὸ ἐπισκοποῦς ὁ θρόνος 801,4
ἐπίσκοπος τοῦ βίου 385,35
ἐπισκοπούμενος, conſultans 195,30
ἐπισκώπτων αὐτοῦ 856,33. ἐπισκώπτων τὸν Κικέρων 839,6
ἐπισμύχεσθαι τῇ ἐπιθυμ. 768,36
ἐπισπώμενοι αὐτὰς 366,9. & mox συνεφέλκουσα τὸν αὐτόμολον. ἐπισπῶνται τὰς ἐπαγωγὰς εἰς δίωξιν 407,35. ἐπισπάσονται ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἑτέρους 207,47. ἐπισπασάμενος αὐτὰς δωρεαῖς 674,18. ἐπισπασάμενος τὴν τῶν σρ. εὔνοιαν 830,6. ἐπισπασάμενος τὴν Σαρυφιλίαν 812,32. ἐπισπώμενοι τὴν ἐξ ἐκείνων βοήθειαν 757,33. Item ἐπισπάσασθαι εἰς ἔλεον, flectere ad m. 807,13. ἐπισπάσασθαι ἐκεῖνον ἐκλαλῆσαι πάντα 235,27
ἐπίσπαστος διαστρατεία 278,31
ἐπισπέρχοντος οὐδενός 402,43
ἐπισσεια pro ἔφοδος, incurſio 705,11
ἐπιστάτης φρόνιμος 357,46
ἐπιστάζοντες τῇ μάχῃ 93,28: τῷ στρατιώμ. 399,30
ἐπέστελλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις 140,40: P. ἀπέστελλε, rectius. ἐπιστέλλουσι συνηδόμενοι αὐτῷ, per litteras ei gratulab. 503,8. ſic ἐπιστέλλειν αὐτῷ συγχαίρειν αἰτούμενος 271,15
τὰ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην ἁμαρτανόμενα, in diſcipl. mil. commiſſa 687,44. ὁ τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης κύριος 689,1
ἐπιστολαῖς δήμοις καὶ ἄρχουσιν ἐπέστελλε 268,13. ὁ ἐπὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ διηγησάμενος 352,18
ἐπιστρατεύσας Πέρσαις 725,21. ἐπιστρατεῦσαι εἰς- 281,13. ἐπιστρατεύοντες, in expeditionem aduerſus eũ ducentes 826,23
ἐπιστρέψασθαι εἰς ἑαυτὸν τὰς ὄψεις 563,30. ἐπεστραμμένους & τὰ νῶτα δεδωκότας, conuerſos 606,36. vel leg. ἀπεστραμμένους verſos. ¶ ἐπιστρέψασθαι τῶν λογοποιουμένων οὐδὲν 434,18. ſic ἐπιστραφῆναι μηδὲν 111,1 ἐπιστροφῆς ἀξιοῦσθαι 562,6. ἐπιστροφὴ καὶ κόσμιον ἀρχὴν 601,2. τὸ ἐπιστροφὲς πρὸς τοὺς φαύλους εἶχε πολύ, ſeuerius animadu. 604,29
ἐπιστροφαῖς συμφροντίζειν πικραῖς 110,39
ἐπισυνάπτειν, continuare 92,40. ἐπισυνάψαι τὴν μάχην, repetere pugnam 98,15
ἐπισφαλὴς ἐσομένη τοῖς P. 591,27. ἐπισφαλῆ αὐτοῖς ἐποίει τὴν συνήθειαν 799,30. ἐπισφαλῶς νοσήσας 197,16
ἐπισφάττοντες αὐτοῦ ἑαυτούς 308,12. ἐπισφάττονται τούτοις, poſt hos iug. 808,39
ἐπισφραγίζεσθαι ἐπιστολὴν 188,39
ἐξ ἐπιτάγματος, ex mãdato 380,36. τὰ ἐπιτάγματα πληροῦντες 692,34: 710,16
ἐπιταχθέντα σφίσι, imperata ſibi 356,43. ὅσοις ἐπιτέτακτο τοῦτο 715,12. Item τοῖς ἐπιτεταγμένοις τὸ δρᾶμα, quib. iniuncta erat iſtius fab. actio 663,31. οἱ ἐπιτεταγμένοι τὴν τῶν ὑποζυγίων φυλακὴν 725,14. ἐπιτεταγμένοι τὴν ἀρχὴν τῶν περὶ τὴν αὐλὴν τάξεων 694,16. ita L. & P.c. pro vulg. ἐπιτεταγμένων. οἱ ἐπιτεταγμένοι τὴν πόλιν φυλάττειν 698,30. Item ἐπιταχθεὶς τῷ πολέμῳ, belli administr. prapoſitus 318,28: 332,35
τὸ ἐπιτάφιον εἶπεν ἐφ᾽ ἑνὶ τῶν φ. 226,37
ἐπιταχύνων τὴν ὁδὸν 507,15
ἐπιτεινομένης τῆς ἐνδείας 815,7
ἐπιτελεῖν ἔργοις τὰ δοκοῦντα 88,45. ἐπετέλεσε ναυμαχίαν 283,41, P. at vulg. ἀπετέλεσε.
ἐπιτερπὴς χωρίον, amœn. l. 129,22
ἐπιτήδειος ἐς τὸ παρόντα πόλ. 586,19. ἐπιτήδεια πρὸς πόλ. 720,5: 734,6. ἐπιτήδειος σκώπτειν, aptus ad- 832,13. ¶ πνεύματος ἐπιτηδείου φορᾷ 804,41. ¶ ἐπιτηδειότερα δι᾽ αὐθις ἰσχύειν τὰ τῶν σρ. addictiora ſeu fauentiora hab. mil. ſtudia 174,31. ἐπιτήδειον αὐτοῦ ὄντα ἐξ ἑταιρείας, famil. ſeu neceſſ. 674,10. ἐπιτηδείους ὄντας τῷ βασιλεῖ 663,36. οἱ ἐπιτηδείους εἶχε 716,28. ὄντας ἐν πρὸς τὸν Περτ. ἐπιτήδειον 392,22. ¶ τὰ ἐπιτήδεια εἰς αὐτὸν ἔτι ἀποῤῥίψας 233,34. τὰ ἐπιτήδεια εἰς αὐτὸν ἀποῤῥίψας πολλά 198,41
ἐπιτηδείως, commode, apte 398,29. οἱ ἐπιτηδείως πρὸς αὐτὸν ἔχοντες, famil. fau. 734,36. τὰ ἐπιτηδείως ὡς Αχελῷος εἶχεν 198,14
ἐπίτηδες, ſtudiò 265,37
ἐπιτηδεύειν τὰ τῆς ἁμαρτημ. 575,4. τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντα, priſt. inſtit. 744,33
ἐν τῷ συγγράμματι ἐπιτηδεύματα διηγησάμενος 806,34. Sic ἐπιτήδευσις, ſtudium 425,42
ἐπιτηρήσαντες αὐτὸν ἐξιόντα 662,18
ἐπιτιμήσασί τι αὐτοῦ 245,24. ἐπιτιμήσαντος ἐφ᾽ οἷς- 377,31. ἐπιτιμηταὶ τῶν ἐν τῷ παλ. δρωμένων 444,32
ἐπιτιμίοις τῆς ἀπαιδίας ἐνέχεσθαι 203,31
ἐπιτολμῆσαι 239,43. ἐπιτολμῶν τοῖς τηλικούτοις 502,13
ἐπιτομὴ Δίωνος 148,2. ἐπιτομὴν πολλῶν βιβλίων συντεμνόμενος 196,4. Dionis Breuiarium dicit Turnebus in Aduerſ.
ἐπιτοξάζεσθαι τοῖς πολεμ. 399,17 ἐπιτοξεύοντες αὐτοῦ 350,4
ἐπιτρέπων αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν 322,5. τὰ ἐπιτρέποντες χωρεῖν, non permitt. 571,28. ſic 570,16. ἐπιτρέψαντες περὶ ἑαυτῆς πρᾶξαι ὅ τι ἂν συνειστώ 753,19. ἐπιτραπεὶς διαχωρεῖν 824,23. ¶ ἐπιτρέψας ἑαυτὸν φυγῇ 108,12. ¶ ἐπιτραπεὶς τὴν στρατιὰν περὶ θάλασσαν 753,19. οἱ τὰς ἀρχὰς ἐπιτετραμμένοι 773,21. ſic 663,38. idem ἐπιτεταγμένος.
ἐπιτρέχων κώμαις καὶ ἀγροῖς, incurſ. 475,36
ἐπιτρίψας τὰς πόλεις τῇ παρόδῳ, attritis vrb. 649,43. ſic paſſ. ἐπιτρίβεσθαι

429,40. ¶ ἐπιτείβοντες αὐτὸν, *dolitati eũ, inſtig. ei verb.* 852,30
ἐπιτροπεία ἡ περὶ τὴν ἐσθῆτα, *cura rei veſtiaria* 295,15. ἐπιτροπεῖαι, *præfectura, ſeu procurationes* 379,5: & 322,1. ἐν μηνδήμα ... ἐπιτροπεία 444,20
ἐπιτροπεύειν τῆ ὅλον 652,7. ἐπιτροπεῦσαι τῆ ἀρχῆς 124,13. ἐπιτροπεύων τῆ βασιλείας 782,14: τῆ στρατοῦ 71,28: τῆ νήσου 278,5. ἐπιτροπεύειν ταχθεὶς τῆ Λευκανῶν ἐπαρχίας, *conſtituitur Lucaniæ corrector* 123,24. *Item* ἐπιτροπεύσας τῆ Ἀσίας 234,14. ἐπιτροπεύσας ἡγεμονίας τηλικαύτης 846,2. ¶ ἐπιτροπευθεὶς ὑπ' αὐτοῦ 351,5
ἐπίτροπος, *curator, tutor* 234,13: 637,33. ἐπίτροπον καταλιπὼν τῷ παιδὶ 779,8. ἐπίτροπος αὐτοῦ γενόμενος 351,13: *tutor, Spartian.* 126,22. ἐπίτροπος τῆ Γαλλίας καταςαθείς 201,15
ἐπιτυχεῖν αὐτῆς 300,29: *P.* ἐπιτυχὲς αὐτῆς φυλακῆς.
ἐπιτωθάζειν 658,16
ἐπιφανὴς γένος, *nob. gen.* 100,31. *ſic* 68,3
ἐπιφέρειν ἔγκλημα ἐπὶ τὰς δίκας. 337,40. *ſic* 288,20. ἐπιφέρων δίκας ... αἰτίας 526,39. ¶ ἐπιφέρεσθαι τῷ στρ. *aggr.* 797,44. ἐπιφέρεσθαι πελέκεις, *ſecũ afferre ſ.* 594,24. *ſic* ἐπιφερόμενος ῥόπαλον 869,11. ἐπιφερόμενος τὸ βιβλίον 600,6
ἐπιφήμιον πολλά 396,17: *forſan rect.* ἐπιφήμισμα.
ἐπιφθόνως 315,14, *etiam ad ſimpl.* φθόνω *referri poteſt.*
ἐς τὸ ἐπίφθονον μεγάγειν, *in inuid. add.* 158,26. πρὸς τὸ ἐκείνῳ ἐπίφθονον, *ad concil. inuid.* 163,4
ἐπιφλέγει, *aſtuat, æſtus eſt* 246,36
ἐπίφοβος ἦν τοῖς- 821,18: 825,32
ἐπιφοιτῆσαι τοῖς στρατ. *adire* 503,19. *ſic* ἐπιφοιτήσας τῆ πόλει 296,6: & ἐπιφοιτῶντες ταῖς πόλεις 617,29. ἐπιφοιτῶσα τῆ πόλει ἐπιθυμία 816,19. ¶ ἐπιφοιτῆσαι τῆ ... *aſſe ad fil.* 563,40. ἐπιφοιτᾶν ἐπὶ τὰ δικαστήρια, *freq.* 224,44
ἐπιφορὰ κοντῶν 749,1: τῆ ῥοπάλων 657,36. ἐπιφορὰ πολέμων 746,36
ἐπιφορήσας χειμῶν 344,2
ἐπιφροσύναισι Ζηνός 690,21
ἐπιφύεται τοῖς- *carpit, tax.* 851,6
ἐπίχαρα τῆ προαιρέσεως κομισάμενος ἄξια 774,2. ἐπίχαρα ἐκείνοις ἄξια τῆ- 764,40: *L. c.* ἐπιχείρια. *ſic* 863,35: 913,41
ἐπιχειρητὴς ἔργων μαλ. 250,6
ἐπιχέοντες γλῶ 550,37
ἐπίχρυσοι δίφροι 238,6: 382,10: εἰκόνες 444,27: ῥάβδοι 383,15
ἐπιχύσεις ὄμβρων 148,32
ἐπιχωριάζει τοῖς Ῥωμ. 141,16
ἐπιχώριος ἐσθὴς 358,15. ἐπιχώριος τῆ Ἰταλίας 485,24. κατὰ τὸ ἐπιχώριον 207,30
ἐπιχωρίοις ὀνομάσαι 228,19. *ſic* 67,9. ἐπιχωρίοις ἐσταλμένοι 397,43
ἐπιψηλαφῆσαι 424,22
ἐποικοδομηθὲν ἐπὶ πλεῖον 401,47
ἔποικοι, *incolæ, inquilini* 139,20: *coloni, incola* 857,15
ἐπομνὺς ὑμῖν λέγω 146,34: & *D.* 82: *at P. c.* ἀπομνύς. ἐπομνύμενος δράματα. 775,23
ἐπονειδίστως βεβιωκὼς 638,16
ἐπονόμενος τὰ ἔθνη 547,10
ἐπόπται ἔργων αἰσχ. 486,33
ἐπορίζετο μεγάλων 208,21
ἔπος, *verſus* 302,9. ἐν ἔπεσι συγγράψαι 290,18. ἐν ἔπεσι ποιήματα παντοδαπὰ καταλέλοιπε 352,7: 865,9
ἐποφείλειν αὐτῷ ἀμοιβὰς 130,45
ἐποχετεύειν ἐπὶ πολλά- 185,28
ἐποχούμενος ἅρματι γυναικῶν 520,9. *ſic* 558,14. ἐποχούμενοι τοῖς ζεύγμασι 730,15
ἑπτακαίδεκα ἑορτή 415,22
ἐπῳδαῖς ... 834,17
ἐπωμίδες 162,13
ἐπώνυμοι ἀρχαί 485,39. τάγματα ἐπώνυμα, *legiones nom·n ferentes eorum a quibus ſunt inſtituta* 693,4. ἐπώνυμος τῆ ἑαυτοῦ νίκης γενόμενος 85,33. ἐπωνύμους τοῦ ἥρωος 550,15. ἐπώνυμον αὐτοῦ Βαλανεῖον 327,32. *Item ſubſt.* ἐπώνυμον εἶχεν Διὸς, *a Ioue denominatus eſt Iouius* 729,35. *Sic* τὴν ἐπωνυμίαν φέρουσιν ἀπὸ· 477,34. ἐπωνυμία & προσρήσεις *pro eodem* 194,26,29
ἐπωφελῆ τοῖς ὑπηκόοις 495,36
ἐρᾶ καθάπερ, *vt* φιλεῖ, *ſolet* 466,11
ἐραστὴς τοῦ Κάτωνος 173,35
τῆ χώραν ἐργαζόμενοι κακὰ τὰ τυχόντα, *efficientes malis* 708,8. *ſic* 431,14: & ἐργασάμενος αὐτὸν κακὸν οὐδὲν 320,41
ἐργαστήρια συκοφαντῶν 701,28
ἐργάτης μάχης, *ſtren. patrator p.* 331,3
εἰς ἔργον ἄγειν τὴν ἐπιχείρησιν 803,4: τὰ βεβουλευμένα 808,2: τὸ βούλευμα 830,31: τὰς βουλὰς 127,37. *ſic* εἰς ἔργον ἀχθείη τὰ βουλ. 774,14. τοῦτο πρὸς ἔργον οὐκ ἦχθη 699,2. *ſic item* εἰς ἔργον ἐλθεῖν 763,9. εἰς ἔργον ἦγε τὸ βούλευμα 744,15. εἰς ἔργον αὐτοῖς προῆλθεν ἡ γνώμη 794,26: 805,35. ἐκβάσης τῆ σκέψεως εἰς ἔργον αὐτῷ 697,35. *ſic* 695,4: *itemque* εἰς ἔργον ἐκβαίνω 686,1. *Rurſum* ἔργον ἐπιτίθησι τοῖς δόξασι 806,12: & 793,21. μὴ τῆ ἀπελαῖς ἔργον ἐπιτιθείη 662,3. ἔργον ἐπετίθη τοῖς- 813,23. *At* ἔργον ἐπετίθετο τῷ ταμιείῳ χρημάτων, *ſed agebat vt cogeret in fiſcum pecunias* 811,37. *ſic* ἔργον εἶχε προσδύειν 429,28. ἔργον ἔχων οὐδὲν ἢ τὸ- 818,43. *At* ἔργον γεγόνασι τῆ τῶν στρ. ἀπονοίας, *confecti ſunt mil. furore* 809,21. ¶ ἔργον, *difficile eſt* 297,38. *ſic* πολὺ ἔργον ἀριθμῆσαι 250,26. πολὺ ἔργον εἰπεῖν 288,28: *quod alibi* πολύεργον.
ἐρεθίζουσα εἰς ἐπανάστασιν 640,6. *ſic* 735,3. ἠρέθιζεν ἐπὶ τὸ διαπλ. 725,31. ἐρεθίζεσθαι, *certatim niti* 396,22
ἐρῆ *pro* εἴπη 98,28
ἔρξαι *ſine augm. pro* ἦρξαι 390,46
ἐρείπια οἰκοδομημάτων 346,39. *ſic* ἐρείπια τείχους 515,32: 610,33
οἱ ἐρέσσειν ἐπιστάμενοι 648,7
ἔρευναν ποιούμενοι τῶν- 719,44
ἔρημον πεποίηκασι τῆ χ. 793,6. ἔρημος δορυφόρων 521,24
ἑρμηνεύσας εἰς τὸ σαφέστερον 744,3
ἑρμηνεύουσαι χρήζοντα 317,24
ἐρρίφη, *per ι etiam P.* 147,46
Ἐρίνιος *pro* Ἐρέννιος 93,25
ἔρριπτο τὸ σῶμα 387,3
ἐρυθραίνων παρειάς 570,26
ἐρυθριασμένος, *ſine augm. etiam P.* 448,12
ἐρυθροπρόσωπος 886,27
εἰς ἔρυμα τοῦ· *ad muniendum* 725,35
ἔρχομαι λέξων, *dicere aggrediar* 659,31: 814,8. ἐρχόμενος λέγειν 847,8
αἱ ἐρώμεναι, *amaſia* 318,26
ἐρωτικαὶ ἐπιθυμίαι 768,25
ἐρωτικῶς εἶχεν αὐτῆς 847,29
ἔσθημα & ἐσθής, *ſynon.* 227,29,33. *ſic* ἐσθήματα, *veſtimenta* 85,29: 127,26
ἐσμὸς συκοφαντούντων 789,12
ἑσπέρας, *veſpere* 534,30. πρὸς ἑσπέραν κεῖται, *v. occid.* 412,7. *ſic* τὰ κατὰ τὴν ἑσπέραν, *res occidentis* 742,28: & 780,7: & ἡ τῶν ἑσπερίων βασιλεία, *occidentis imperium* 829,7. *ſic* τοῖς ἑσπερίοις Γαλάταις 746,19: 751,24: & τῶν ἑσπερίων Ἰβήρων 700,42: *ad differentiam orientalium.*
ἔστ' *pro* ἐς ὅτε, *vel* ἔσθη 108,42
ἔστε, *tantiſper donec* 593,37. *ſic* ἔστ' ἂν ἐκκλησιάζῃ 550,24. ἔστε διϋφάνη 534,25. *ſic* 582,4: 605,4
ἔστι μὲν ὅτε- ἔστι δὲ ὅτε 312,27. οὐκ ἔστιν ὅτι οὐδ' ἐν τῆ ἀρχαῖς διεχειρίσθη 375,29
ἀφ' ἑστίας τὴν παρρησίαν ἔχων 200,37. ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος, αἷμα συγγενὲς ἐκχέας 692,8. ἀφ' ἑστίας ἄρξασθαι τῆ ἀσεβείας 685,18. εὐθὺς ἀφ' ἑστίας πάντας φονεύειν ἤρξατο 538,16. ἀφ' ἑστίας ὥσπερ ἀρξάμενος, τὰς νυκτερινὰς ἐκώλυσε θυσίας 735,40
αἱ Ἑστιάδες, *Veſtales virg.* 856,35. *ſic* Ἑστιακὴ παρθένος 63,11
ἑστιᾶσαι γάμοις 263,45. ἑστίων αὐτὸν 309,41
ἑστίασιν αὐτοῖς παρασκευάζει 737,4. ἐφ' ἑστίασιν ἐκάλει 663,27. πρὸς

ἑστίασιν ἑστιᾶν 693,7
ἑστιάτωρ 284,44
ἔσω πάντων ἀμυντέα 619,33
ἐσχάρα, focus 668,11
ἐσχατιαὶ τῆς Παιονίας 805,9. ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἴστρον ἐσχατιᾷ 655,12. οἱ ταῖς ἐσχατιαῖς παροικοῦντες 710,19. τὰ ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς ἐγκαθήμενα τάγματα, limitanei ordines 687,41
ἐσχάτη τύχη καταλιπόντες τοὺς παῖδας, extrema fortuna, i. inopia 743,41. ἐν ἐσχάτῳ δέει ἦν 602,14. εἰς ἔσχατον ἐλήλακεν κακοῦ 650,25. εἰς ἔσχατον ἐλθόντες κινδύνου 637,14: 640,20: 705,21. εἰς ἔσχατον ἀπόνοιας 636,1
ἐσχάτως ἀνόητος ὤν 789,42. ἐσχάτως ἐμαστίγωσε 666,4, extreme, vehementiſſime: vel ſcr. αἰσχίστως, fœdiſſime.
ἑταιρείας, ſodal. per 1 P.c. 674,10
τὸ ἑταιρικόν, ſodales 167,10
ἑταιρότατοι, coniunctiſſ. ſodales 167,14. ἑταίρους philoſophi appellarũt ſectatores ſuos 878,5
ἑτέρων pro ἑκατέρων 123,21
ἑτεροκλινὴς ἐγένετο 232,39
ἑτέρωθί που, alió q. 808,4
ἑτέρως πως 212,44
ἐτήσιος, annuus 65,47. ἐτησία ἐξέτασις 295,36. ἐτήσια χρήματα παρέχεσθαι 890,14. ἐτήσια διδόναι τάλαντα 86,3: in exempl. perperã αἰτήσια. τῶν ἐτησίων ἀνέμων 712,16
ἔτι καὶ νῦν, etiam nunc 519,26. νῦν ἔτι, pro νῦν γε 279,26. ἔτι καὶ μᾶλλον ᾐρέθη 236,31. ἔτι τι pro ἔτι δέ 585,40: 758,30. pro ἔτι perperam ἐπὶ L. & P. 666,22
ἕτοιμα ποιοῦντες τὰ πρὸς τὸν πόλ. 508,39. ἐξ ἑτοίμου τὰς ἑτοίμους εἶναι 823,3. ἕτοιμον εἰς τὸ τὰ κατασκευάσαι 830,30. ἑτοίμη πρὸς μάχας 602,10. ἕτοιμος πρὸς πάντα κινδ. 819,15. ἕτοιμος ὑπομένειν πάντα 217,26. ἕτοιμος διαδικάσασθαι ἐγένετο 175,9. ἐξ ἑτοίμου, prompte 635,15
ἑτοίμως ἔχοντες διαμαχέσασθαι 307,14. ſic 341,28: 593,27
ἔτους ἑκάστου, quotannis 476,26: 563,5: 635,2: 822,14: 823,22. ἐκείνῳ τῷ ἔτει, illo anno 561,25. πολλῶν ἐτῶν, multis annis 572,30. ſic ἐτῶν ἐκ ὀλίγων ἐν P. διαβιβάσας 529,40. ἐτῶν τελῶν ἢ τι πλεῖον ἡσύχασεν 583,17. ἔτους νέου, anno ineunte 485,22. ἔτος ἐπὶ ἄρξας, annum unum 339,21
εὖ τι ἐποίησας, διὰ ποιήσας, recte feciſti q. 192,11. ὁ παθὼν εὖ, beneficio affectus 787,4. εὖ πέπονθεν ἐξ ἐμοῦ 111,29. εὖ γεγονότα ἐκ προγόνων 521,12. εὖ γεγονότα τε καὶ βαρύτατα 742,43. οἱ εὖ γεγονότες καὶ πλούσιοι 594,15. honeſto loco ſeu honeſta familia natos dicũt Latini. Sic φύσεως εὖ ἔχοντες 675,38. εὖ ἔχων φύσεως καὶ σώματος 806,2.
οἱ εὖ ἔχει τύχης δυνάμεως 701,28. εὖ ἔχων σώματος 875,37. ſic 252,26: 883,14.
εὐαγγελίας αὐτοῦ ὅτι σώζοιτο 273,22
τὸ εὐάγωγον, agilitas 749,6
εὐάλωτα Μακεδόσι 517,12
εὐανδρία προσῆν 506,12
εὐαπόλυτος ἐβάδιζε 838,10
εὐαριθμήτους σφόδρα, perpaucos 764,41. ſic ἐκ εὐαριθμήτους μυριάδας 424,36: & 831,6
εὐβούλως, felici conſilio 524,12
εὔγαιον χωρίον 113,21
οἱ εὐγενεῖς παῖδες 162,3. εὐγενεῖς εὐπατρίδας 620,40. εὐγενέστατος πάντων τῶν εὐπατριδῶν 493,10. οἱ εὐγενέστατοι τοῦ ἱππικοῦ τέλους 540,31. εὐγενὴς καὶ ὀνομαστός 213,22. εὐγενεῖς Romani exſecti 412,36. ἡ εὐγένεια, nobilitas, i. ordo nobiliũ 493,21. τὸ εὐγενὲς apud Dionem Lipſius accipit pro ingenuis, non pro patriciis.
εὔγλωττος, diſertus 862,15
εὐγνώμων πρόκλησις 578,14. εὐγνωμοσύνη, benignitas 759,21
εὐδαιμονίζειν ἑαυτούς 650,39
εὐδένδρου ὕλης 591,17
εὔδηλόν ἐστι 846,37
εὐδόκιμον γένος 376,32. εὐδόκιμος ἐστιν ἐν τῷ πρ. 369,43
εὐδοκιμήσουσιν ἐν 376,37
εὐδοξία, gloria 324,20. εὐδοξότατον ἔργον 290,31, etiam P. ſed vſitatius ἐνδοξ.
τὸ εὔελπι εἰς τὰ πράγμ. 512,18. ſic τὸ εὔελπι τῆς νίκης, b. de vict. ſp. 602,17
εὐεξία σώματος 373,42. εὐεξία εἰς στρατείαν ἐπιτήδειος 550,18
εὐεπίθετος ἀγορά 187,39
εὐεπίτευκτος ἐν μάχαις 885,38
εὐεργεσίας τὰς εἰς αὐτὸν καταθεμένους 587,8. ſic 522,20. εὐεργεσίας νεώς 867,13
εὐεργετικῶς ὥσπερ ἐποίουν 323,21. recteius eum augm. εὐηργετηκέναι αὐτοὺς πολλά 375,16
εὐήθης καὶ χρηστός, ſimpl. 701,12
εὐημερήματα, fel. ſucc. 164,35: 178,17. ſic τῇ εὐημερίᾳ τῶν πραγμάτων ἀρκούμενος 716,8: & 102,40. εὐημερία ἡ ἐκ τῶν κατορθωμάτων 165,1
εὐθετήσατο ἑαυτὸν εὐθετήσατο 189,46. εὐθετημένος σκευῇ ἐπιτηδείῳ 397,34. ſic εὐθέτουν, rite componebant 388,37
εὐθέως ἀκουσθείς, ſimulatque auditus fuerit 545,5. οὐκ εὐθέως, non ſtatim 533,10
εἰς εὐθηνίας ἢ νομὰς τῶν πολιτῶν ἀθροιζόμενα χρήμ. 593,18. Affin. ἀπήνεια.
εὐθίκτως ἀποκρίνασθαι πρὸς τὰ λεχθ. 547,16, qui probe tangere ſeu pung. noverint r.
εὐθὺ Πιτυοῦντος ἐχώρουν, recta Pityuntem verſus 648,2
εὐθυμεῖσθαι, genio indulgere 285,7. ἀπὸ τῆς εὐθυμίας καὶ παιδιῶν ἀνανεῶν 380,10
εἰς εὐθύνας ἄγει 781,16. ſic εἰς εὐθύνας ἠγμένοι, in iudiciũ tracti 655,16. ſic item εὐθυνόμενος ἐπὶ τοῖς τρόποις, morum reus factus 204,17. οἱ εὐθυνόμενοι ἐπ' αὐτοῖς 637,27
εὐθὺς νοῆσαι τὸ κρινόμενον, pro ὀξύ 547,15. ἐκ τοῦ εὐθέος συνάψαι, recta conflig. 655,40. εὐθὺς ἐπὶ Λυδίαν ἐχώρησε 791,19
εὔκαιρος καιρός: viſe καιρός.
εὐκλεῶς ἐν στρατ. πρᾶξ. 492,38. εὐκλεέστατον πρ. 212,31. Sic μετ' εὐκλείας ἐνίκησε πολλῆς 119,26. εὔκλεια ἡ ἐκ πολέμου 310,42: & 114,6
εὐκολία, facilitas, comitas 111,20
εὐκταῖα καὶ ἀσπαστά 532,21: & 490,23
εὐκτήρια, eccleſia, fana 880,38
εὐλάβεια, religio, pietas 808,12. τὸ εὐλαβὲς πρὸς τὰ μεγάλα τῶν πραγμ. 502,5. εὐλαβῶς καὶ ὀκνηρῶς διακείμενος πρός 385,31
εὐλόγως ἀποκρίνασθαι 470,19
εὐμαρῆ παρέξειν διάβασιν 584,27
εὐμένεια τοῦ θείου εἰς 660,36
εὐμοιρία τούτων τῶν ἀγ. 488,32
εὐναὶ ὑβρίζειν 125,11
εὔνουν ἔτι πλῆθος 476,23. τοὺς εὐνοίᾳ ὁλοσχερῶς ῥέποντας πρὸς 449,25. εὔνοιαν αὐτοῦ ἔχοντας 264,19. εὔνοιαν αὐτοῦ ἔχων 336,18. εὔνοιαν αὐτοῦ πᾶσαν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἔχοντες 307,17. ὥς που τις εὐνοίας ἑκατέρω αὐτῶν εἶχε 443,7. ἡ εὔνοια τῶν ἀνθρ. πολλὴ ἦν πρὸς αὐτόν 310,40. κατ' εὔνοιαν ποιεῖν, ex animi benevolentia f. 181,9
εὐνουχίζεσθαι, caſtrari, exſ. 338,24
εὔοικτος, πρᾶος 360,6
εὐορμότατος λιμήν 647,23
εὐπαγῆ βάσιν παρεῖχε 581,10
ἐν εὐπαθείᾳ τρεφόμενος 709,21
εὐπαθεῖν 222,8
ἐκ εὐπαροδεύτου κάλλος 886,7
ἐς τοὺς εὐπατρίδας τὸν Οκταούιον εἰσάγει ὁ Καῖσαρ 162,21. εὐπατρίδαι φύσεως διαδοχαῖς μακραῖς λαμπροί 464,26. εὐπατρίδαις αὐτοκράτορσι 620,15. ἐξ εὐπατρίδων ὄντα, pro εὐπατριδῶν, etiam P. 272,7. Patricios Latini dicunt.
εὐπάρυφος πορφύρα 486,3
τὸ εὐπειθὲς πρὸς τοὺς πόνους, obſeq. 526,29. πρὸς πᾶν ὁτιοῦν ἐπίταγμα εὐπειθὴς ἦν 882,31. εὐπειθῶς ὑπακούειν τοῖς κελευομένοις 510,3
εὐποιΐαι, beneficia 192,20
εὐπόρει αὐτοῖς χορηγία ἐκ τίνος, ſuppetebat 665,30. εὐπορία ἡ εἰς ἅπαντα 649,21. ἐν εὐπορίᾳ χρημάτων ἦν 498,36
εὐπραγία τηλικούτου ἔργου 582,14: 701,29

εὐπρεπὴς, *decenti forma pr.* 289, 42
εὐπρόσιτος τοῖς ἐντυγχ. 753,45
εὐπρόσοδος & εὐπροσήγορος 226,11. εὐπρόσοδος πᾶσι 221,13. τὸ εὐπρόσοδον, *affabilitas* 877,19
εὐπρόσφορος ἐν λόγοις 612,11. *aptius* εὐπρόσφορος, *facundus: ut ſupra* 600,2
εὐρίπιστος, *inconſtans* 893,20
εὑρίσκου), *nanciſcuntur* 203,33. *ſic* εὑρέσθαι βοήθειαν παρὰ Προσῶν 658,31. εὑρόμενοι ὑπ' αὐτοῦ εὐεργεσίαν οὐδεμίαν 304,18
εὐρυχωρία γέγονε τῷ βασιλεῖ παραγαγεῖν τὸ στρ. 749,15. γενομένης τινος εὐρυχωρίας αὐτοῖς 730,12. εὐρυχωρίας αὐτοῦ οὔσης 808,20. εὐρυχωρίας ἔχειν τοῦ νεωτερίζειν 752,45. *ſic* 637,42. φυγῆς εὐρυχωρίαν ἐδόνατο τῷ- 757,4
εὐσέβεια ἡ πρὸς τὸ θεῖον 675,14. εὐσεβέστατος περὶ τὴν μητέρα, *unice pius in m.* 119,36. εὐσεβὴς *menſis* 381,5
εὔσημος ἀοιδή 690,28
εὐσθενεῖν *pro* εὐθηνεῖν 633,7
τὸ εὐσκέπαστον αὐτῆς 185,7: & *D.*276, 12. *at P.* & *M.* εὐστέγαστον.
εὐσταθῆ & ἡσύχιον βίον 868,8. οἱ εὐσταθέστεροι τῆς βουλ. 498,31. εὐσταθῶς ὥρμησαν εἰς ἀπόστασιν, *pro* εὐμαρῶς 594,3
τὸ εὐσταλὲς & ἕτοιμον πρὸς- 526,27 εὐσταλῶς ἐκβῆναι, *exped.* 557,41
εὐστέγαστος: *viſe* εὐσκέπαστος.
εὔστοχος ἐπελθεῖν 331,1. τὸ εὔστοχον τῆς χειρὸς 484,21. εὐστόχως συνιδεῖν τὸ μέλλον 638,29
τὸ εὐσύμβολον τῆς ἐμπορίας 647,9
μετὰ πάσης εὐταξίας & εὐκοσμίας 620,12
εὐτελῆ καινοτομία 599,38
εὐταξίας δεῖξιν παρέχ. 484,4
εὐτραπελία χρημάτων 178,27
εὐτρεπεῖς ποιῆσαι τὰς δυνάμεις 680,38. εὐτρεπεῖς πρὸς ὁπλ. 710,28. εὐτρέπιζε τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, *inſtruebat* 513,14. *ſic* εὐτρεπισθῆναι αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸν πόλ. 537,21. εὐτρεπισθέντα πρὸς τοῦτο 648,18
εὐτυχοῖεν τὴν τῆς ἀρχῆς ἡμῶν 530,15. ὅπως εἰς τὴν ἀπόβασιν εὐτυχηθῇ 503, 43. *ſic* εἰ εὐτυχηθείη 502,19. εὐτυχήθη αὐτοῦ νίκη παράδοξος 366, 24. τοῖς οὕτως εὐτυχηθεῖσιν ἔργοις 512,2
εὐτυχὴς *menſis* 381,4
εὐφημεῖ αὐτὸν ἡ σύγκλητος 561,11. τοιαῦτα εἰπόντα εὐφημήσαντες 507,8. εὐφήμουν βασιλικαῖς φωναῖς ἀπόντα 501,8. *ſic* 493,4. εὐφημοῦντες Ἀντωνίνου υἱόν 564,40. & *paſſ.* εὐφημούμενος ὑπὸ τοῦ δήμου 605, 12. εὐφημούμενοι δημοσίᾳ 620, 14
εὐφημίαι, *acclamationes* 114,19. δι' εὐφημίας ἦγε τὸν Πέρτ. 389,6. μετ' εὐφημίας & πάσης τιμῆς ὑπεδέξατο 526,13. εὐφημίαις παντοδαπαῖς ὑπεδέχοντο 471,33
εὐφημισθεὶς πρὸς πάντων 494,31. *Ald.* & *Baſ.* εὐφημηθεὶς: *rectius* εὐφημηθεὶς *Sch. c. m. ſ.*
εὔφημος ἐμέμνητο τοῦ- *honorific.* 644, 19
εὐφορία & ἀφορία 633,6. εὐφορωτέραν ἐποίει τὴν ὁδὸν 721,18, *tolerabiliorem: vel l.* εὐπορωτέραν, *faciliorem tranſitu.*
εὐφρόνως & σωφρόνως ζῆν 444,43
εὐφυΐα συμμαχ. 764,28
εὐφύλακτος τοῖς- 223,5
εὐφωνία *ſcriptionis* 463,13
εὐχέρεια ὑποδέχεσθαι πάντας 483,39. *At* μετ' εὐχερείας, *facile* 883,39
εὔχετο, *vota faciebat* 548,42
δι' εὐχῆς μοι ἐστὶ, *opto* 505,31
εὐχολιμαῖαι θέαι, *ludi votiui, vel ſupplic.* 445,18
εὐψυχότεροι χωρεῖν 478,30: 582, 39
ἐφαπτόμενος ἑκάστου, *contingens, contrect.* 550,23
ἐφεδρεύσας τῇ Συρίᾳ 451,37: *P. c.* ἐφεδράσας. ἐφεδρεύων τῇ ἡγεμονίᾳ 227,36
ἐφέλκεσθαι: *viſe* ἐπισπᾶσθαι.
ἐφεξῆς ἀλλήλαις γενομένας 324,4
ἐφείπετο σφίσι 188,16: & *D.*297,18: *at P.* ἐφείπετο. *ſic* ἐφείποντο *pro* ἐφείποντο 144,3
ἐν ἐφεστρίσιν ἑστῶτες 605,27. ἐφεστρίσι μελαίναις *vtitur ſenatus in funere* 540,21. *paenulas dicit Lamprid.* 161,31
ἐφετμαῖς θείαις 690,24
ἐς ἐφήβους ἤδη τελεῖν δυνάμενος 368,17. ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιών 162,11
ἐφήμερος τροφή 506,29: τιμή 464,6
ἐφίει οὐδενὶ ἀσελγαίνειν, *permittebat* 227,28. μὴ ἐφιέντες αὐτῷ τοῦτο ποιῆσαι 307,44. ἐφῆκε χρήσασθαι 247, 20, *P. vt ibidem* ἐπιτρέψας ἐκέχρηντο: *at D.* 443 ἀφῆκε. *ſic* 293,2: 786,1. & *paſſ.* ἐφεῖτο, *permiſſum erat* 756,23. ¶ ἐφιέναι, *prouocare ad iudicem* 868,27. ἐφέντος τινὸς ἀπ' αὐτοῦ δικάζοντος, *prouocante quodam ab eius iudicio* 303,35. ¶ ἐφιέμενοι βοηθεῖν τοῖς στρ. *cup.* 785,19
ἐφίζε) ἐπὶ πάσης τῆς οἰκ. 386,8, *P. at vulg. l.* ἀφίζ.
ἔφιππος ἐσιὼν ἐς τὸ στρ. *equo vectus* 140,20. ἔφιπποι στῆλαι 880,39. ἐφιππίοις ἐχρήσατο *pro* ἐφιππίοις 295,36
ἐφιστᾷ, *ſtatuit coram-* 768,25. ἐπιστήσας ἅρματι τὸν θεὸν, *in curru ſtatuens* 569,36. ἐφίστη αὐτῇ πάσας τὰς στρ. *conſtituit ſibi* 723,24. ἐπιστῆσαι ὑπάρχους τῇ αὐλῇ Φλ. *praef.* 638,23. *ſic* ἐφεστᾶσι ταῖς τάξεσι τῶν στρ. *praefecti ſunt, praeſunt* 696, 40: ἐφεστάναι πᾶσι τοῖς- 781,1: ἐφεστὼς τῇ τῶν ταμιείων φροντίδι 743, 17. ¶ ἐφίστασθαι, *ſuperuenire* 69, 17. ἐπιστῆναί οἱ, *inuadere* 299, 14. ἐφιστάντα τῷ Ἀντωνίνῳ, *peruenienti ad Ant.* 554,23. ἐπιστησόμενον τῇ πόλει, *ad urbem venturum* 509,20. *ſic* ἐπέστη Ἀκυληΐᾳ 618,21. ἐπιστὰς τῇ πόλει 658,13. ἐπιστήσεσθαι αὐτῇ κίνδυνον, *incubiturũ ſeu ingruiturum* 789,39. ἐπιστὰς τῷ πτώματι, *accedens ad cadauer* 556,3
ἐφόδια, *viatica* 507,14. ἐφόδια εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας πολλά 596,4
ἐφορμεῖ τῇ Ἰταλίᾳ 169,29
ἔφοροι θεοί, *praeſid.* 142,30. ὁ πάντων ἔφορος, *Deus* 885,23
ἐφ' ὅτι *pro* ἐφ' ᾧ τι *L.* & *P.* 747,38
ἐφυβρίστου τυραννίδος 495,6. ἐφυβρίσαι πάσχοντες 500,37. ἐφυβρίστως ἑαλωκότες 511,32
ἔφυδροι *pro* ὕφυδροι 277,47
ἐχέγγυος δύναμις 535,29. ἐχέγγυον πίστιν τῆς σωτηρίας ποιούμενος 149,1. ἐχέγγυον ἀσφάλειαν ἔχειν τῆς αὐτῶν πίστεως 752,37. τὸ ἐχέγγυον τῆς φρουρᾶς προδόντες, *fide cuſtodia prodita* 511,11
ἔχοι παίζειν, *haberet quo luderet* 487, 8. ἔχω γράφειν πολλά 233,37. οὐκ ἔχων ὅπως ἀναχωρήσει 416,38. ¶ φρουροῦν τὴν πόλιν ἔχοντες 737,34. *pro* συνέχ. *vel* κατέχ. *Sic* ἀπ' ἐκείνων ἔχει τὰ σκάμματα 850,21, *pro* ἀπέχ. ¶ ἐχόντων αὐτῷ τῶν πραγμάτων ὑγιῶς 639,10. φαύλως εἶχε τοῦ σώματος 365,35. ἄμεινον ἔχειν ᾤετο 775,42: & ἄμεινον ἔχειν ᾤετο 726,33. ὡς εἶχον, *eo quo tunc erant habitu* 726,4: & 634, 33. *ſic* ὥσπερ εἶχε 365,3: 383, 12. ¶ λόγος ἔχει, *fama eſt* 366, 40. *Sic* οἱ περὶ τοὺς αὐτοκράτορας ἔχοντες, *pro* ὄντες 354,30. *itemque* 229,34: & *D.*420. *His adde* θαυμάσας ἔχω, *pro* θαυμάσας εἰμὶ, *ſeu* τεθαύμακα 337,13: 406,35. ¶ *Rurſum* ἔχει περὶ τὴν ἔξοδον 566, 35: 577,37. εἶχον περὶ λουτρά 544,20: εἶχε περὶ ταῦτα 178,13: & περὶ δὲ τοῦτο ἔχοντες αὐτοῦ 721,36: *vt* περὶ ταῦτα οὖσιν αὐτοῖς 816,22, & 711,30. *itemque* οἱ περὶ τὴν σκηνὴν ἔχοντες, *ſcenici* 246,2. *At* εἶχον κατὰ τὴν Πάλμυραν, *reddi etiam poteſt, continebant ſe Palmyra* 661,20
ἐχομένου τοῦ Πειραιῶς, *occupato P.* 783,34. *ſic* ἐχομένην ὑπὸ τῶν πολεμίων 683,32. ἐν ἀδέσμῳ ἔχεσθαι φυλακῇ, *detineri* 810,19. ἐχόμενος πλήθει μισθ. 733,14: & ἔχεσθαι φθονερῶς 251,28, *vt Teneri* & *Tentari Latine.* ¶ ἔχεσθαι τῶν ἐγχειρημάτων, *perſ.* 557,8. ἔχεσθαι τῶν πραγμάτων 162,36. εἴχετο ἔργου 382,14. ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ 507,14, 17. ἔχου τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν 852,36. ἐχόμενος τῆς τῶν ὅλων ἀρχῆς, *intentus* 733,24. ¶ ἴσα τῆς τροφῆς εἶχεν, *pert.*

ad ſ.

ſ. 219,36. ἐχομένως θυσίας ἑνὸς, *coniunctos cum-* 141,20. *ſic* ἐχόμενα πρὸς θαύματος 402,35. παιδείας ἐχόμενον 383,19. οἱ παιδείας τε ἐχόμενοι εἰδότες 430,27. ¶ τῷ ἐχομένῳ ἔτει, *proxime ſeq.* 217,39. *ſic* κατὰ τὸ ἐχόμενον ἔτος 660,33

ἐχθαίρειν, *odiſſe* 416,5

ἔχθος τοῦ Πλαυτιανοῦ, *odio Pl.* 533,14

ἐχθίους, *inimiciores* 213,29

ἔχοντας *pro* ἐσχηκότας *ſeu* σχόντας 103,47

ἐν ἐχυρῷ ἔχειν τὴν βασιλείαν 361,39

ἐξ ἑωθινοῦ εἰς ἑσπ. 558,20

ἕως ἦν νύξ, *quamdiu* 716,16. ἕως ὅτι αὐτὸν ἀνεῖλεν 700,23. *ſic* 635,1: 709,9: 793,4. ἕως πολλοῦ πάνυ, *diu* 260,33

Z

Ζάκανθα: *q.* Σάγουντος.

ζάλη ἢ ἀστραπή 350,6

ζεύγεσι κομισθεῖσα 291,8

γάμου ζεύγλαις δεδμημένας, *nuptia* 671,13

ζεῦγμα, *pons* 249,39. ζεύγματα διὰ ποταμῶν γίνεται 715,17. ζεύγματα δὲ ἀσκῶν κατασκευάσαντες 730,14

ἐζεύγνυε διώρυχας, *pōte iungebat* 721,10. ζεύξας τῷ ὑφ' ἑαυτῷ τύπῳ θυγατέρα, *conn. iung.* 530,34

τῇ ζεύξει τῆς γεφύρας 676,29

ζῆλον εἶχε πρὸς αὐτοὺς μέγιστον, *max. ſtudio aemul. eſt* 111,44. πρὸς ζῆλον ἐκείνου, *ad imitationem illius* 109,40. πρὸς τὸν ἀκριβῆ ζῆλον τοῦ Αντωνίνου 459,38. κατὰ ζῆλον & κατὰ μίμησιν, *cogn. ſignif.* 851,21. *ſic* ζήλῳ καὶ μιμήσει τῆς Μάρκου ἀρχῆς 495,4. ζήλῳ δὲ τοῦ ἄρχοντος γνώμης 465,2. ζήλῳ ἢ ἔριδι τῇ πρὸς ἀλλήλας 517,6

ζηλοτυπῶς, *inuidia tactus* 233,4

ζηλοῦν, *aemulari, imitari* 290,26

ἐς ζήλωμα πολλῶν προῆλθεν 246,4

ζηλωτὰς καὶ μιμητὰς τῆς ἐκ. ἀνδρείας 585,39

ζημιώδη δήλωσιν ἔχουσα, *damni ſignif. habens* 149,20

ζημιωθέντες θανάτῳ 655,16

ζημίωμα, *mulcta* 203,38

ζῆν] ἐζήκει πλείω χρόνον 248,32. ζήσεις, *acclam. conuiu.* 382,24. ¶ ζήσας ἐπιθυμίᾳ ἀπλήστῳ, *pro* ζήλας 534,39

Ζίωνας *pro* Ζιωνᾶ *etiam L. & P.* 675,30

ζήτησιν τοῦ Νέρωνος ἐποιοῦντο 302,20. *idem* ἀναζήτησιν *ibid.* 11

ζυγός, *furca* 108,32

ζυγῶσαι τὴν γέφυραν 676,27

ζωγρήσας Σέμνωνα 664,22. ἐζώγρησε τοὺς πλείους 680,17

ζωγρείᾳ ἑλόντες 632,23: 656,16. *L. & P. priore in loco* ζώγρια *ſcriptum habent, in poſteriore* ζωγρίαν: *vt item* 705,16: 767,34. *Rurſum pro* πολλοὺς δὲ ζωγρείᾳ ἑλὼν 680,25, *iidem L. & P.* ζωγρίας.

Et tamen ζωγρείᾳ ἑλὼν *etiam P. c.* 664,44

ζώματος τὸ χαῦνον 157,2

ζωστικὰ ξύλα 889,46

ζωστὴρ χρυσῷ πεποικιλμένος 561,39.

ζωστῆρας πέδιλα 549,28

H

ἡ, *quó, quorſum* 852,7

ἦ, *vtique, ſane* 825,39. ἦ μὴν *iniur.* 679,37: 694,35: 822,42. ¶ ἦ δ' ὅς, *pro* ἔφη, *inquit ille* 209,34

ἦ ὡς ἐπὶ ἔψη 192,1, *etiam P. c. ſed rectius* ἤγειρε, *vel* ἢ καὶ, *vt D.* 334,41

πρὸς ἥβην ἐλθὼν πλείω 742,27

ἤγαλλε τὸν Αὔγουστον ἐν τούτῳ 225,31, *P. & W. at vulg. l. & D.* 416 ἤγαλε, *tempore minus vſitato. vide* ἀγάλλειν.

ἠγγέλλετο *pro* ἠγάλλετο *ſeu* ἠγάλλω 317,32

ἡγεμὼν τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων, *magiſter officiorum* 683,16

τὴν ἡγεμονίαν τοῦ πολέμου 749,29. ὅσοι στρατιωτῶν ἡγεμονίαν εἶχον 747,37. ἡγεμονίας ἔχων τοῦ λόχου 728,10. τὴν ἡγεμονίαν εἶχε πάντων τῶν βασιλικῶν κοιτώνων, *cubiculis auguſt. ab. in vniuerſum prapoſ.* 786,30. ἐκ πολλῶν ἡγεμονιῶν ἐπὶ τοῦτο ἐλθόντα 595,19. ¶ ἡγεμονία, *principatus, ſumm. imperium* 267,9. *ſic* οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντες 323,45

ἡγηλάζοντο ὑπὸ ῥήτορσι 660,10

ἡγούμενος τοῦ τάγματος, *tribunus ſchola* 811,17. ὁ ἡγούμενος τοῦ ἔθνους, *rector prouincia* 595,6. ὁ τῆς περὶ τὴν αὐλὴν ἡγούμενος τάξεως, *magiſter offic.* 729,4

ᾔδει, *norat* 421,23: *P. c.* ᾔδη. *ſic* ᾔδεις ἀγνοοῦντας ἐπι- 589,15. ἤδεσαν ἀλλήλους 312,41: 704,6

ἡδέως ἂν παρεχώρησα, *libenter ceſſiſſem* 369,24. *ſic* ἡδέως ποιεῖν 236,22: δέχεται 781,35: ἀνακαλεῖσθαι 320,32: ἀποθνήσκειν 396,6

ἥδεσθαι] ἥσθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ 590,24. ἡσθέντες ἐπὶ τούτῳ 847,7

ἤδη τότε, *iam tunc* 219,28. ἴδη *pro* ἔτι 217,11

καθ' ἡδονὴν ἐγένετο, *gratum fuit* 180,36. *ſic* καθ' ἡδονὴν ἐφαίνετο πᾶσι 884,3. δι' ἡδονῆς ἦγε 546,16

ἡδυπαθείᾳ αἰσχρᾷ χρῆσθαι 857,5

ἡδὺς τὸ ἦθος 377,3. ἡδὺς ἦν αὐτοῖς, *gratus* 441,23. ἡδύ μοι ἦν τὸ- *cupiebam* 849,21

ἦθη, *conſueta ſedes* 736,8. *ſic* τὰ οἰκεῖα ἤθη καταλιπόντων 708,14. ἐξ ἠθῶν ἀναστάντες 646,6. *Atqui* τὰ ἤθη τῶν Ιουδαίων ἐξοικήσαντες 335,6: *rectius* ἔθη 318,36

τὴν ἠϊόνα τοῦ ποταμοῦ 763,26: 764,6. *ſic* 681,8

ἥκοντα ἐς τὴν αὐτοκρ. *pertinentia* 257,28. *alibi* φέροντα. τὰ γε ἥκει εἰς αὐ-

τούς, *quod attinet* 704,37. ¶ ἥκοντες πλήρους δόξης 352,1. ἥκον χρημάτων εὖ 252,26: & *D.* 451. *ſic* 883,14. *Alibi* ἔχοντες *ea ſign.*

τῇ ἡλιάσει παλαιπωρεῖσθαι 246,35

ἡλιθιότης τοῦ βασιλ. 758,19

τῇ ἡλικίᾳ ἐλθὼν εἰς- 119,7. *ſic* 99,34: 111,32. τὴν ἡλικίαν μετρίως πρεσβυτικός 501,1

ἡλιοειδὲς φῶς 261,46

ἥλικα *pro* ἐλπίζω 466,23

ἥλω & ἑάλω, *capta eſt* 349,24,43

ἡμαγμένον ξίφος 384,9

ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, *ſ.* γῇ 463,32

ἡμεληνμένος κοσμεῖν 189,14

τὰς ἡμέρας, *interdiu* 223,34. ἑκάστης ἡμέρας, *quotidie* 771,37: 815,2,6. ἡμέρας μιᾶς, *vno die* 380,26. ἡμερῶν ὀλίγων ἐνδιατρίψας, *diebus aliquot* 596,33. *ſic* ἡμερῶν ὀλίγων 619,36. ἡμερῶν ἰσθμὰ ἐπιπλεῖσθαι 540,26

ἡμερήσιον ἀνάλωμα 291,3

ἡμέριοι ἐβλέποντο, *interdiu* 482,3

ἥμερον ἢ πρᾶον ἦθος 495,3: 575,6. ἡμέρῳ ἀρχῆς 495,9. ἡμέρᾳ βασιλείας 588,31: 872,42. ἡμέρως χρῆσθαι τῷ κρ. 874,44

ἡμέχυμος 474,15

ἡμίθεος, *ſemidea, diua* 858,35

ἡμιθνὴς 150,28: 550,38

ἐξ ἡμισείας λαβεῖν 436,7: *ſ.* μερίδος.

ἡμίπηροι ὄψεις 548,16

ἡμιόλια πλοῖα 726,9

ἠμφιέννυτο, *induebat* 547,22: 858,17. *ſic* ἠμφ. ἐστο 531,11: & ἠμφιεσμένος 695,13

ἦν, *ſi, cum opt. modo* 511,4, *in omnibus edit. vt* ἐπεὶ & ἐπειδὴ.

ἠνείχετο *dupl. augm.* 413,21: 695,8. *ſic* ἠνείχοντο 605,16: & ἠνεσχόμην 487,20

ἠνεῴχθη, *apertum eſt* 310,38

ἡνίκα αὖ βουληθείη 724,25

ἡνιοχείας ἁρμάτων ἐπιμελοῦντο 481,38. ἡνιοχείαις χαλάζων 553,21. *ſic* 529,45

ἡνίοχεις, *aurigatio* 293,24

ἡπατοσκοπία, *extiſpicina* 612,15

τὰς Ηπείρους, *Epirum* 102,3. *ſic* 72,28, & *apud Zoſimū aliquoties. Sic item* Ηπειρωτικαὶ πόλεις, *Epiroticae ciuitates* 88,12. *Alias* ἠπειρώτιδες πόλεις, *urbes in cōtinente ſita* 176,19

ἤπια φάρμακα 210,19. ἤπιοι λόγοι *ibid.* 30

ἤπιος προσενεχθεὶς πᾶσι 634,10

ἠρέμιζοντα ἰδεῖν αὐτόν 396,22

ἠρεμαίως βαδίζων 561,31

Ηρῳδιανὸς *pro* Ροδιανὸς 101,11

ἡρῴοις παρῴοις παισὶ 141,16. τοὺς ἡρῴους παλάμα *Conſtant.* 890,18

ἠρτυμένον *pro* ἤρτημ. 613,28

τὸν ἥρω, *pro* ἥρωα 784,2. εἰς τοὺς ἥρωας ἀνεγράφη, *inter diuos* 351,41. *ſic* 324,45: 416,19. *ſic item* τοὺς ἥρωας

καὶ τιμὰς δοῦναι, diuorum hon. 361,34
ἡρῷον Cæſari ſtructum 170,13: Pertinaci ſtructum 397,18. ſic ἡρῷον Αὐγούστου 219,38: 222,22: 235,5
ἦσθα, erat 849,2. ἦσαν δὲν πῦθι, erant 781,30. ſic 529,43
ἡσύχασεν αὐτὰς, pacauit 256,41. ſic 553,39
ἐν ἡσυχίαις τε καὶ πολέμοις 114,7. ἄγειν τὴν ἡσυχίαν 768,18: & ſine artic. ἡσυχίαν ἦγεν 717,10: & 395,22
ἡττᾶται ἧτταν μεγάλην 76,6. ἡττᾶται τὴν μάχην 72,4. ἡττηθεὶς τὸν τῶν Καισάρων ἀγῶνα 294,5. ἡττήσαντες † 282,45
ἥττων ἐγένετο λοιποῦ, ſuperatus erat 421,3. ſic 86,36. Idem ἥττων ἦν 80,26: 105,32: 109,17
ηὐφραίνετο τὴν ψυχὴν 502,41
ηὔχετο, precabatur 285,25: 308,26
ἠφίει pro ἀφίει 200,6: 314,11: 420,25: 659,10: 665,21. ſic ἠφίετο, emittebatur 861,40
ἠχὴ, ſonitus 139,44. ſic τὴν ἠχὴν διεδέχοντο 404,38, P. at vulg. l. ἰχνῶν: nihil ad rem.
ἠμαθεῖ 679,10

Θ

Θαίφαλοι: viſe Taiphali.
ὁ τοῦ θαλάμου τὴν ἐξουσίαν ἐγκεχειρισμένος, cubiculo præpoſitus 479,13. Idem ὁ θαλάμου προεστὼς 486,17. viſe & κοιτών.
θάλπος, calor 523,35. ὑποθάλπων θεοσεβὲς φρόνημα, fouens 892,39
θαμίζων αὐτοῦ 867,42. θαμίζειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 887,29
θανατῶν 765,2
θανατηφόρον βαῦμα 484,12. θανατηφόρος ἐμβολὴ 533,16: ἐπιβολὴ 554,36
εἰς θάνατον ἤπειν 479,29. πρὸς τὸν θάνατον ἐκδίδοσθαι 480,37. ἐπὶ θανάτῳ παρεδίδου 685,6. θανάτου ζημιώμενα τὰ Στ. ἐμβρωμένα 810,30
θανατούμενοι ἐν δεσμ. 266,43
θανατώσεις, ſuppl. 237,22
τὸ θάρσαλέον, confidentia 512,7
θαρσαλέως μάχην 611,29
θαρρούντες πρὸς τὸν πόλεμον 708,5. ὑ θαρροῦντες εἰπεῖν 209,34: D. θαρροῦσι 380. θαρρεῖν τῇ δήμου σπουδῇ 566,18. θαρσήσαντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις 480,41. ¶ ἐθάρρει αὐτοῦ τῇ ἐξουσίᾳ 775,35. οἷς τὸ θαρραλέως ἔτυχε 663,26. τὰ θαρρούμενα παρ' αὐτοῦ πάντα τὰ ἀπόρρητα, cui concredebantur 795,5
θάρσος ἐμβαλεῖν τοῖς στ. 470,2. εἰς θάρσος τὰς τάξεις ἐγείροντος 728,31
τὸ θαρσοῦν, confidentia 387,25
ἐπὶ θάτερα, ab altera parte 678,40. οἱ ἐπὶ θάτερα, citeriores 526,40. ὁ θατέρων pro οὐδετέρων ſeu οὐδετέρων, neutrorum 524,23
θαῦμα, admiratio 73,18. θαῦμα ποιεῖσθαι, mirari 262,4. ſic θαῦμα ἔχειν αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς, pro θαυμάζειν αὐτοῦ τὴν ἀρ. 108,45. διὰ θαύματος ἔχειν 492,7
θαυμάσιον, miraculum 868,44
οἱ θαυμαστοὶ χαλεδόνιοι, iron. 390,12
θαυματοποιία ἀρχιτεκτ. 252,41
θέαι προαχθεῖσαι ἐν ἑτέρῳ τῳ 276,30. τῆς θέας ἀφειμένης, dimiſſis ludis 416,20. ibidem θεωρίαι. οὐδὲ ἄχρι θέας ὑποστάντες, ne facie quidem tenus ſunt. ſeu ne videre quidem ſunt. 727,20
θεάματα πρῶτα διηγούμενοι 469,11
θεᾶσθαι, videre 717,35: 721,6. ſic τεθεαμένος τὸ πλῆθος τῶν - 764,14
θέατρον μονομαχιῶν, ludus gladiatorū 97,42
θεάσας αὐτὸν πολλὰ, diuum ſeu deum appell. 254,34. θεαθὲν, diuino inſtinctu decantatum 187,8
θεῖον τι περὶ ψυχῆς 407,18
θείοντες ξίφεσι 699,22: L. ε. κτείνοντες.
τὸ θεῖον λόγου διοίκησις 860,36. περὶ τοὺς θείους θεσμοὺς 735,11. θεία τινὶ προνοίᾳ 633,5. ἐκ τοῦ θείου, diuinitus, adeo 659,34
θεῖος, patruus 695,5
θελήματα δοῦναι ἅπασι 671,15
ἐκ θελήσεων ἀπόλλυσθαι 611,18
ἐκ τῶν θεμιτῶν αὐτοῖς ἐξαμαρτεῖν εἰς - 823,36. ὁ θεμιτὸν εἶναι φοιτᾶν αὐτοῖ - 840,2
θεοῖς συναριθμεῖσθαι, inter diuos referri 128,40. θεῶν ἐπεκλήθη προσηγορίᾳ, inter diuos relatus eſt 112,40. τῇ θεοῦ δόσει, dea 555,24. ſic 814,31
θεογαμίαι ἡρωϊκαὶ 805,5
θεοειδέσιν ἐννοίαις 746,3
θεοκλυτεῖν 403,39
θεόκλυτα τείχη 690,23
ὁ θεολόγος Ιωάννης, 864,11
θεομαντεία προλεχθεῖσα 287,7
θεομαχίας μῦθος 860,35
θεοπρόπιον, orac. 256,3: 671,28
θεουργίας 892,39: 893,18
ὁ θεοσεβὴς 892,14
θεουργὸς & θεουργικὰ 868,35
θεραπεία ἡ πρὸς τὸ θεῖον 816,27. ἐν θεραπείᾳ πάσῃ εἶχε τοὺς - 776,44. ſic οἱ ἐν θεραπείᾳ τῇ γέροντος γενόμενοι, qui coluerāt ſ. 538,22. ¶ θεραπεία, famulitium 205,35. ſic θεραπεία πολυανθρώπῳ γαυρωθεὶς 302,2. οἱ ἐν τῇ θεραπείᾳ αὐτοῦ ὄντες 233,19. οἱ περὶ τὴν βασιλικὴν θεραπείαν ὄντες 754,26. ¶ θεραπείας αὐτῶν εὑρεθῆναι ἀδύνατον, remedium 208,47
θεραπεύειν, corrigere vitioſa 353,18. ſic ἐθεράπευεν αὐτὰ τῇ ἐπιμελείᾳ 865,41. θεραπεῦσαι τὰ δυστυχήματα 747,3. θεραπεύειν αὐτοῖς τὰς βλάβας, ſarciēs, penſans 880,34. ¶ θεραπεύειν, curando demulcere 279,8. θεραπεύειν χρήμασι τοὺς 144,36. θεραπεύειν χρήμασι τὸ βαρβ. 492,13. θεραπεύσας αὐτὸν τῷ λόγῳ 224,6. καὶ τὰ ὅπλα θεραπεύοντες εἰς - 713,10. ¶ θεραπεύων τὸ οἰκεῖον πάθος, obſequens, indulgens aff. ſ. 127,35. θεραπεύειν τὸ παρὸν, ſeruire temp. 401,2
θεραπευτικοῖς καλλίοσι λόγοις 857,18
θερμὸς περὶ τοὺς φίλους 202,12. θερμότατος & κουφότατος ἐς πάντα 430,1. Item ſubſt. τῷ θερμῷ τῆς ἡλικίας, feruore æt. 743,1: & τῷ θερμῷ τῆς φύσεως ἐξενεχθεὶς 790,27: ſicut θερμότητα φερόμενος βαρβαρικὴν 795,33
τὸ τῆς θέσεως ἐχυρὸν, ſitus mun. 718,30
θέσθαι, aſſentiri: viſe τίθεσθαι.
ὁ τῆς φύσεως θεσμὸν, nat. leg. 685,22. θεσμὸν καθολικὸν ἐκθέσθαι, μὴ - 892,8. θεσμοῖς Ῥωμαϊκοῖς πολιτεύεσθαι 110,32. κατὰ θεσμὸν ἐπιτελούμενα, rite 671,29
θεσπιοῦντες αὐτοῦ ταῦτα τῶν δαιμόνων 554,16. ſic θεσπίζεσθαι, diuinitus prædici 303,15. Rurſum θεσπίζοντες ὁ πάλαι 554,7. θεσπίσας εἰς τὸ - edicto ſancito 858,8. ſic θέσπισμα βασιλικὸν, edictū 873,25
θέσφατα, oracula 669,25: 676,39
θεωρίαι, lud. ſpectacula 416,19. θεωρίαι ἱεροπρεπεῖς ἄγοντ) 670,15. τῆς θεωριῶν τῇ πρώτῃ, ſpectaculorum die primo 670,9
κατὰ θηλυγονίαν, per mat. gen. 471,19
θηλυδριώδης, effœm. 253,36
θηλυνθῆναί τε & ἀνδρίζεσθαι 444,39
θηλυπρεπὴς πολυτέλεια 562,2
τὸ θηριακὸν φάρμακον 365,32
θησαυρὸς χρυσοῦ & ἀργύρου πεπληρωμένους 499,9. ὁ δημόσιος θησαυρὸς, ærarium p. 867,5. ὁ τῶν θησαυρῶν προεστὼς, fiſci præfectus 809,9. ſic 818,43
Θυσίν pro Βυσίν 91,42
θοίνη, cœna 861,27
θορὰν ἐς τὴν ἵππον 652,15
θορυβεῖν τε αὐτοὺς καὶ προσάγειν ἐπειρᾶτο 173,3: & D. 237. ſic 242,26. θορυβούμενοι, tumultuantes 312,7
Θρᾳκίαν ἐφρουρεῖ 797,22. Θρᾳκίοις ὅρεσι 588,43. Θρᾳκίοις χωρίοις 666,30
θρασύνεσθαι, audacius efferri 205,19
θραῦσαι τὴν ἐλπίδα 516,9
θρέμμα Ἀπόλλωνος, alumn. 834,15
εἰς θρῆνον οἰκτρὸν τραπεὶς κατεσχε 709,17
μετὰ θρησκείας μεγάλης ὑποδέχεσθαι, m. cultu & obſeru. 529,37. θρησκεία ἡ εἰς τὰ θεῖα 762,12. τῇ θρησκείᾳ χαλάζειν τὰ θεῖα 570,34. ἡ τῶν χριστιανῶν θρησκεία 735,11
θρησκεύουσι τὴν θεόν 477,12. θρησκεύεσθαι μετὰ τῶν λοιπῶν θεῶν 541,41. ſic 563,2
ἐθριάμβευσε τὴν νίκην 66,47. ſic 79,30: 85,32: 99,11. θριαμβεύοντα τοῖς δήμοις 887,32

θρυλεῖν,

θριγκός, ſepes 725,34
θρόνοι κατάχρυσοι 397,23. εἰς θρόνον τ̃ βασιλικὸν ἀνῆλθον 526,36
θροῦ βαρβαρικὸς μετὰ γέλωτος 277,43. θροῦ διῆλθε, rumor p. 414,14. ſic 419,15
θρυλλεῖται ἐπὶ τὸ χεῖρον 568,34. περίλαλοι παρὰ πᾶσι 588,42
θρυπτικόν τι προσφθέγγ. 189,31
Θύβρις, Tiberis 573,33. ἐπὶ τῷ Θύβριδος 676,21: P.e. Θύμβριδος.
θυλλάκοις σφενδόνας 877,28
ὁ θυμοτακτικὸς ῥυθμός 779,29: 882,22
θύματα, hoſtia, victima 510,32
τ̃ Θύμβριν ποταμόν, Tiberim 814,43. Θύμβριδος ἐκβολαί, Tib. oſt. 64, 43: 478,3. ſic 110,4: 670,5. Θύμβριδος ὕδωρ 668,9: & 667, 41, Τιβέριος.
θυμηδίας τὰς ἀπ' αὐτῶν 166,33: & D. 218: P. θυμηδείας, per ei diphth.
οἱ θυμήρεις αὐτοῦ φίλοι 616,32
θυμὸν ἔχει ἀγαθόν, ſis b. an. 189,38
θυμοῦται πολλά 205,6
θυμοειδεῖς & εὔπλαστοι 608,42
θυμοφθόρα ῥήματα 808,15
θυρίδες ἐπάλληλοι in turr. 401,39
θυσιαστήριον eccleſia 796,13
θύται, aruſpices 554,4
οἱ περὶ θυτικὴν ἔμπειροι 612,15
θωπείαις κολάκων 743,1. διὰ θωπείας ἦγε τ̃- 886,14. θωπείαις χρῆται 210,40
θωπεύων τὴν βουλὴν 393,34: τὸ πλῆθος 306,18. θωπευτικῶς, blande 353,34
ὁ θώραξ τ̃ τειχῶν 401,32
τεθωρακισμένοι σιδήρῳ 657,34
τὸ θωρακοφόρον, loricati 172,18

I

Ἰανοιερόν, Ianitempl. 120,27
Ἴβηρες, Hiſpani 662,38. ἐν Ἰβηρίᾳ & ἐν Ἰβηρίαις 826,35,46. τὸ Ἰβηρικόν, nat. Hiſp. 186,20
ἡ βασιλέως ἰδέα, ſpec.or. 656,13
ἴδῃ, videat 526,2. ἰδόντες πρὸς ἀνατολήν, ſpectantes, inclin. 661, 28
ὁ τῶν ἰδίων τοῦ βασιλέως ἐπιτρόπων ἐγκεχειρισμένος, priuatarum rerum comes 809,10
ἰδιάζει τι ὁ κανών 319,42. ἀπεστάλη & ἰδιάσας, ἐνέτυχε τοῖς γράμμασι 554, 29. idem mox καθ' αὑτὸ γενόμενος, v.34. ἰδιάζοντα αὐτοῦ ἐπίστη 598,9
ἰδιαιτέρᾳ φωνῇ χρῆται 857,19. ἰδιαίτερον ἀπεστάλη 521,23. ἰδιαίτερον αὐτοῦ διαλεχθ. ſecretius 598,3
ἰδιογραφοῦσι ἐν τούτῳ τοῦ μέρει 195,27. at P. ἰδιογραφουσῶν: itemque D. 346.
ἴδιος αὐτοῦ, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ διαχειρίζων 352,17. τ̃ ἴδιον διαιτήσω, bo-rum ſuum 858,15
ἰδιούμενος ὅλον ἑκάτερος τὸ λάφυρον, ſibi vind. 436,5. ſic 225,39
ἰδιώτευε πολλὰ ποιεῖν 142,5. ἰδιωτέρᾳ φωνῇ ἐχρῆτο 222,35
ἰδιωτεία, vita priuata 226,34
ἰδιώτης, & πολιτικῶν πραγμ. ἀπείρως ἔχων 553,24. ἰδιώτην αὐτὸν πεποίηκεν 702,3. τ̃ ἰδιώτην βίον 867,1: 868,20
ἴδρις τῶν τόπων 653,43
ἱδρύσεως ἑαυτοῖς ἐν- ſed. ſ. fix. 128,1. ἱδρυθεὶς ὑπὸ τ̃ σκηνῆς 166,36. ἱδρυθὲν περὶ τ̃ πόλεως στράτευμα 535, 28. ἱδρυμένοι ἐπὶ τῶν τειχῶν 610, 37. ἱδρυμένοι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι 492, 11. ¶ ἵδρυται ἐν τῷ ναῷ, ſtat. ei poſ. eſt 358,12
ἰέναι διὰ τῶν μαχῶν, vitas peruad. 667,27. ἰὼν τ̃ ἡλικίας ἔτος ὁ 117,42
ἱερά, ſacra, victima 314,1. ἐν τοῖς συνήθεσιν ἱεροῖς, pro συνόδοις 801,3
Ἱεράπολιν etiam L. & P. 714,8: & ἐπὶ τ̃ Ἱερὰν πόλιν 742,36
ἱεράται ἐν πάσαις τ̃ ἱερωσύναις 194,9: D. ἱερᾶται 344. ἱεράτο αὐτὸς ἑαυτοῦ 255,22. ſic 884,17
ἱεράτευεν τοῦ θεοῦ 569,7
τὰ ἱερατικά, ſ. γράμματα, pontificales libri 816,30. ἱερατικὴ στολὴ 761, 22. ἱερατικὴ τάξις 761,14. ἱερατικοῖς τέλεσι 761,2. ἱερατικοὶ ἄνδρες 880,11
ἱέρεια, ſacerdos 222,16
ἱερεῖα μυρία 668,13. τῶν ἱερείων αἰτίαν αὐτοῦ γενομένων 714,7. ἄρτια ἐπὶ τ̃ τὰ ἱερεῖα 674,38: & mox μὴ καλὰ φανῆναι τὰ ἱερά. vbi Steph. vtrobique mauult ἱερά.
ἱερομηνίας ἄγειν τοῦ- 485,33. ἱερομηνίαι Neronis decreta annuat. 297,39
τὸ ἱερὸν ἄκρον, fan. P. 683,28,40
ἱεροπρεπεῖς οἱ δήμαρχοι, ſacr. 222,29
ἱερόπτης, aruſpex 304,41
ἱεροσκόποι, idem 676,38
ἱερουργηθέντα ζῶα 568,19. ſic 356,21. ἱερουργίαι αἱ ἐπὶ τ̃ ἐξόδοις 579,8. ἱερουργίας πλείστας τὰς νενομισμένας ἐπὶ τ. 539,44
ἱερῶσαι, dedicare 327,32. ἱέρωντο ὑλαι; ſolis ſacerdotio dicati erant 562,38. ſic ἱερωμένος τοῦ θεοῦ 563, 13. ἱερωμένη τ̃ Ῥωμαίων ἑστίας 568, 35: rectius τῇ P. Ἑστίᾳ, vt 445, 25. ¶ ἱερῶσαι, mactari ſacrif. 671,1
ἱεροφαντῶν πεπαυμένος 745,41
ἵεται ἐπὶ τ̃ Αντιόχ. 781,15. ἵετο διὰ τῆς γεφύρας, contendebat 677,17
οἱ ἱζήσαντες 239,7
ἱθυνόμενοι τὰς ἐπαρχίας 781,2. ἰθύνων τὴν βασιλείαν ἀβλαβῆ 881,11. ἰθυνόμενοι πραγματικώτερον 889,5. ſic 884,38
ἱκανοὶ εἰς- 750,3
πρὸς ἱκετείας αὐτῶν ἐτράπετο 177,8. ἱκετείαν ποιούμενος, ſupplex orans 233,7
ἱκετεύομαι σε 323,8. ἱκετεύων πολλά 449,35: 486,14. ἱκετεύοντες περὶ εἰρήνης 600,13
ἱκετηρίας προτεινόμενοι 709,14. ἱκετηρίας ἀπὸ τ̃ τείχους προτείνοντες 659, 4. αὖθ' ἱκετηρίας πέμπει 313,25: Rurſum ἱκετηρίας θαλλοὺς προτείνοντες 601,8: pro ἱκετηρίοις, vt ἱκετηρίοις γράμμασιν ἐπιτυχὼν 100,4
ἱκέτης τοῦ K. καθίσαι 684,45. ἱκέτης γίγνεται ὑπὲρ εἰρήνης 85,8
τοῦ ἰκνουμένου χρόνου 161,19
ἴκρια, tabulatum 247,31: 398,29. ἴκρια πηξάμενος 247,45. ſic 264, 44. ἰκριώσας τὸ θέατρον 155,13. ἰκριωμένος 246,37
ἴλαι ἱππέων ἑκατέρωθεν παρῆσαν, ala eq. 608,38. ἴλη ἱππέων χ' 704, 25
ἰλαρχεῖ 754,15. ὁ ἰλάρχης, & ὁ ἄρχων ἴλης 652,10,18
ἱλάσματα, placamina 671,19
ἱλεώσασθαι, placare 254,36
ἴλιγγος, vertigo 488,14
Ἶλιν τ̃ ἀρχαίας 686,12
τ̃ Ἰλλυρίδος ἡγεμών 583,35
τοῖς Ἰλλυρικοῖς στρατεύμασι 503,19. οἱ Ἰλλυρικοὶ στρατιῶται 511,21: 582, 23. & omiſſo στρατιωτῶν nomine, τ̃ Ἰλλυρικῶν καταστάθεὶς ἡγεμὼν 504, 35: τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἦν κεχαρισμένον 505,23. ſic τοὺς Ἰλλυρικοὺς ἐκπλήξειν 508,34. τὸ Ἰλλυρικόν, Illyricum, ſ. ſolum; vel Illyr. natio 186,21: ſic κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν 505,20. οἱ ἐκ τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατιῶται 584,1
Ἰλλυριὸς Γέννος, pro Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γ. 87,34: 503,26
ἱμαντώδεις ἀσπίδες 343,2
ἱματίδιόν τι 364,45. ἱματίῳ & ἐσθῆτι περιπορφύρῳ, tunica & toga p. 339,30
ἱμάντων μέχρις βρεχόμενοι 537,4. A. & B. ſing. n. ἰξύος.
Ἰόβας, Iuba, rex M. 103,17,25. per o ſcrib. etiam Said.
ἰοβόλα θηρία 528,23
ὁ Ἰόνιος, ſ. πόντος 293,6
Ἴρτιος pro Ἵρτιος ſeu Hirtius 104, 16
Ἰούλεια ἔμβολα 220,33, etiam P. e. at D. 404 Ἰούλια, abſque diphthongo.
ἱππάρχης τ̃ Πομπηΐου 176,10. ἱππαρχος pro ὕπαρχος ſeu ἔπαρχος 377,42
ἡ ἱππάς, ſ. τάξις, equeſter ordo 220, 38: 236,34: 246,21. ſic ἡ ἱππὰς τὸ τέλος, equeſter ordo 398, 30: & mox οἱ ἱππεῖς οἱ στρατιῶται, equites in bello merentes: differentia ſc. gratia. ſic item ἐς τ̃ ἱππάδα καταλέξαι 167,45. & addito ſubſtant. ἱππάδος τάξεως 560, 17. ἱππάδι τελεῖ 384,20. ſic 218, 43
ἐν ἱπποδρόμοις χωρίοις 695,30: 697,34
ἐξ ἱππέων ὤν, ex eq. ord. 398,38
ἱπποπήλατος χώρα 147,4
ἱππικὴ ἀρχή, magiſterium equitum 104, 26. ἱππικὸν ἀξίωμα, equeſtris dign.

275,25. *ſic* τὸ ἱππικὸν τάγμα 480,33. ἐν ἱππικῇ ἐσθῆτι 396,9. *at* ἐν τῷ ἱππικῷ, *in circo* 879,38
ἱπποδρομία τῶν γενεθλίων, *ludi circ. in nat.* 329,40. ἱπποδρομίας ἐπιτελέσαντι 298,35. *ſic* 830,17. ἱππόδρομον, *circ.* 870,6,9. *idem* ἱππόδρομος 64,46
ἱπποτοξόται 147,1: 700,11
ἱπποφόροι 269,33
ἱρεύειν, *ſacrif. mact.* 671,5
ἰσάριθμοι, *totidem* 111,14: 414,36
Ἰσεῖον, *templ. Iſidis* 327,14
ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς πολλοῖς ἰδίοις 868,20: *æquo iure egit cum-* 116,29. ἰσηγορία δημοτική 164,22. ἰσηγορίας ποιῆσαι 191,30
ἴσον αὐτὸν παρέχειν ἀμφοτέροις, *æqualem ſe præbere, neutras partes ſequi* 87,25. εἰς ἴσον ἦλθεν, *æquauit* 122,46. κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, *parimodo* 827,9. *ſic* ἐξ ἴσου ταῖς ἀρχαῖς 383,5: 431,32. ἐξ ἴσου τῷ μὴ εὑρεθῆναι ἀρχήν, *æque ac ſi* 405,6. ἐν ἴσῳ, *æque* 147,41. ἴσα καὶ· *æque ac* 340,23. ¶ ἴσας ἡμέρας, *totidem d.* 395,35. ἴσας νυξὶ 670,4. *ſic* 354,40: 680,40. ¶ πρὸς τὸ ἴσον καὶ δίκαιον, *ad æquit. & iuſt.* 862,8. *ſic* 877,13. τὴν ἴσην καὶ δικαίαν ἐξέτασιν ποιούμενος, *æq. & i. examen* 842,33. *ſic* 800,1
ἰσοδίαιτος ἐφίεσθαι 320,31
ἰσόθεος, *deo proximus* 113,47
ἰσομοιρεῖν 311,3
ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις 656,42. ἰσοπαλοῦς γενομένης τῆς μάχης 679,27. *ſic* 655,3
ἰσόρροπος τῇ φήμῃ 448,18
ἰσότιμος ἱερεύς 116,32
τὸ ἰσόψηφον, *par pari ref.* 493,29
ἐν Ἰσαυρίοις 83,37, *pro* ἐν Ἰσαυροῖς, *ſeu* Ἰσαυρίαις, *vt v.* 3 & 9. *Scribuntur autem hæc, tribus quatuorve locis exceptis, in Pæanii metaphraſi perpetuo abſque adſpiratione: ſicut etiam apud Steph. Byz. Interdum etiam ſine initiali vocali.*
ἵστη τὰς ἡμερείας ἄχρι τοῦ- 110,27. ἵστη, *ſtatuebat, colloc.* 719,17
ἱστορημένον 747,11. ὡς ἱστορία παρείληφαμεν 477,13. ἱστορικαὶ βίβλοι 690,2
Ἴστρος 123,43,46: *alibi* Ἴστρος.
ἴσχει, *habet* 349,39: & 268,37
ἴσχυε περιγενέσθαι, *poterat* 767,8. *ſic* ἴσχυσε, *potuit* 733,11
ἰσχυρίζεται, *val. efficitur* 185,2. ἰσχυρίσασθαι, *aſſirm. aſſeuer.* 161,16
κατὰ τὸ ἰσχυρόν, *vi ac robore* 342,15
ἰσχυρῶς αὐτῶν, *valde p.* 353,35. *ſic* ἰσχυρῶς φυλάσσεσθαι 272,32: σέβειν 141,44: τιμᾶν 387,36: λυπεῖσθαι 190,16: ποθεῖν 371,14
ἰσχὺς αὐτάρκης 270,11. ἰσχὺν μεγάλην ἔχων, *magn. pot.* 287,43
Ἰταλίας μέσης, *mediis Italiæ regionib.* 121,25. Ἰταλιῶται & Ἰταλοὶ 339,16: 609,30,39. Ἰταλιώτης τὸ γένος 489,34. τῶν Ἰταλιωτῶν πόλεμον, *pro* Ἰταλικῶν 613,3. αἱ Ἰταλιώτιδες πόλεις 507,28. Ἰταλῶν ὅρίων 78,47, *pro* Ἰταλικῶν.
ἴτης, *temerarius* 210,45
ἰχευτὴς τῶν πραγμάτων δεινός 127,17
ἦχος φέρουσιν ὡς- 716,6

K

καθαγιζόμενα ἐν τοῖς ὄναρ. 332,7
καθαιμάξαι 670,12
καθαιρεῖν, *de loco ſ. detrab.* 864,46. καθαιρέσει δὲ ἐχθίστου 341,7. *ſic* 449,26: 514,27
καθάπτεσθαι, *perſtringere* 234,34. *ſic* καθαπτόμενος τῆς βουλῆς αἰτίᾳ- 409,11
καθαρειότης τῶν σιτίων, *mund.* 248,17
καθαρθεῖσα πονηρῶν αἱρ. 561,21. καθαρμὸν ἵνα σφῶν ποιήσασθαι, *luſtr.* 145,19. καθάρσια, *luſtralia* 669,41. καθάρσια τῶν ἡμαρτημένων αὐτῶν 685,32
καθέδρα, *ſedes, ſella* 88,2: 833,27: 834,21. καθέδραι *in balneis* 855,29. καθέδρα χαλάζουσα 839,4. καθέδρας τῆς ἰδίας μεταστάντες 819,11
καθειρχθείς, *incarceratus* 476,2
καθεκάστω 707,13. τὰ καθέκαστα εἰπεῖν 748,33. *alibi diuiſe.*
καθέλκειν τῶν μηρῶν τὰς ἐσθῆτας 555,34
τὴν κάθεξιν ὀκφυγεῖν 187,32
καθευδήσειν 486,24
καθηγεμόνες, *magiſtri* 703,9
καθηκόντως ἔχειν τὸ 858,4. *oppoſ.* παρὰ τὸ καθῆκον 636,32
καθῆστο, *deſidebat* 146,16: *ſedebat* 472,31: 833,33
καθιδρυθέντα τῆς μούσης ἀγάλματα 801,23. *ſic* 817,19
καθίδρυσις, *collocatio* 761,12
καθεῖναι λόγους τοῖς βαρβάροις ἐπὶ προδοσίᾳ 762,39. καθίησι περὶ τούτου λόγους 780,27. ¶ τὸ καθειμένον τῆς φωνῆς, *ſubmiſſio v.* 561,33. καθιέμενον ἐξω τοῦ λόφου, *deſcendens* 686,26
καθιερῶσαι, *dedicare* 145,7. καθιερωθείς, *conſecratus* 64,14. *ſic* 670,4
καθίζει λόχον αὐτοῦ 773,40. καθιζηθέντι ὑπὸ τῆς πόδας 292,19: *P.* καθίζοντι, *ſedenti.* καθίζωνται *pro* καθίζονται, *ſedeant* 246,33, *etiam P. c. & D.* 442. *ſic* 229,27. *Item* καθίσαι, *ſedere* 706,2
καθῖστο αὐτοῦ 343,35
καθιμᾶσθαι, *demiſſum eſſe* 161,44
καθιππεύειν, *eq. incurſare* 557,38. *ſic* καθιππεύειν Μεσοποταμίαν 577,7. καθιππεύονται, *perequitantur* 584,33
καθιστάναι οἰκεῖον πολίτευμα 827,11. (*ſic* καταστήσασθαι ἀγῶνα, *inſtit. lud.* 277,27) καθίστα σεαυτοῦ ἡγεμόνα θεόν, *conſtitue tibi* 852,38. καθίστη εἰς τὰς ἀρχάς, *magiſtratibus præfecit* 890,34. ¶ καθίστη αὐτοῖς τὸν κίνδυνον μείζονα, *reddebat, efficiebat* 717,40. *ſic* καταστῆσαι σωφρονεστέρους 809,32. & *paſſ. ſignif.* καθεστήκασιν ὑγιεῖς, *ſani ſunt redditi* 668,12. ¶ καθιστὰς ἑαυτὸν εἰς τάξιν 343,35. καθιστᾶσι σφᾶς ἐς ἔκπληξιν 185,14. *ſic* καθιστὰς αὐτὸς εἰς χρείαν πλοίων 726,36. *ſic* 813,41. & *paſſ.* καθιστάμενος εἰς ἀνάγκην 773,14. καταστὰς παρὰ τὰς ἐλπίδα 767,33. ¶ καθεσταμένος τῶν ἐκεῖσε στρ. ἡγεμὼν 647,24. καθεσταμένος ὑπὸ τὸν ἄρχειν τότε ἐπέχειν 674,40. *ſic* 642,18. κατασταθεὶς βιβλιοθήκῃ, *in bibliothecā verſus* 878,38. ¶ καταστάντες εἰς ἀγῶνα τοῖς Πέρσαις, *inito pr.* 726,6: 798,43. ¶ καταστῆσαι αὐτούς, *ſedare* 224,18. *ſic paſſ.* καταστάντος τοῦ κακοῦ, *ſedato m.* 346,42. ὁ καθεστῶτος αἰθρώπων πλῆθος 694,1
τοὺς καθόλου λόγους ἐπιγεγραμμένος, *rationalis generalis* 450,15
ὁ καθοσιῶντες ἀλλήλους 558,34
καθοσιῶσαι τῷ ταμιείῳ, *ad fiſc. ref.* 83,33. καθοσιούμενος τῷ Μαξ. *deuotus, addictus* 602,5. *rectius* καθοσιωμένος 597,25. εἰς καθοσίωσιν ἁμαρτεῖν, *in maieſtatem d.* 860,5
καθότι ἂν εἰδείη γένοιτο 816,43
καθυπέρτερα τὰ τοῦ K. ἐγένετο, *ſuper.* 175,34
καθυποβληθῆναι αἰκίσμασι 891,29
καθυπισχόμενος, *pollicitus* 683,36
ϗ, *etiam, pro* καίπερ, *etiamſi* 245,43. *Dio ſane, ac Suid. in eius loci citatione* 858,37, *habens* καίπερ. ϗ τι· *pro* τι· ϗ· 580,3,4. ϗ δή, *atque adeo* 303,10. ¶ ϗ *pro* ὅτι, *quum* 332,19. ϗ *pro* ὡς *ſeu* ἵνα, *vt* 516,42. ¶ καὶ *omiſſa* 599,3,4
ἐκ καινῆς, *de nouo* 225,38: 424,33
Καννᾶται, *Caninates* 64,8
καινοπρεπεστάτα 445,3
καινοτομήσας πολλὰ περὶ τὰς ἀρχάς 820,28. *ſic* 580,7: 851,23
ἐς καινοτομίας τῶν καθεστηκότων, *ad mol. r. n.* 501,28. καινοτομία εὐτελής 599,38
καίτοι δὲ ἐπιεικῶς- ὅμως- 368,6. καίτοι οὐδ' ἐν τέταις ἂν- 730,22. *ſic* 776,21: 836,14
καίριον ἀναχωρῆσαι, *ſuo temp. reced.* 331,2. καίριον βούλευμα, *præſentaneum conſ.* 151,11. καιρία πληγῇ παίσας 370,33. καιρίας δίχα πληγήν 721,27. καιρίας γενομένης τῆς πληγῆς 555,33. *Item omiſſo ſubſt.* καιρίας αὐτὸν πλήξας 337,6: *P. c.* κυρίας. καιρίας παθεὶς 544,2
καιροῦ δοθέντος, *data occaſione cōmoda* 666,6. τῷ καιρῷ ϗ τοῖς χρήμασιν

μασιν ἀκμάζοντες, *opportunitate rerum gerendarũ & pec. ſt.* 170, 25. εἰς καιρὸν ἐπιτήδες, *in tempore, mature* 663, 6. οὐ σὺν καιρῷ, *intempeſtiue* 321, 7. ¶ *Item lata ſignif.* καιρὸν ἐπιτήδειον περιφυλάξας 555, 12. καιρὸς ἐπιτήδειος εἰς- 476, 35. καιρὸς εὔκαιρος ἀποδοῦναι χάριν 466, 23. *ſic* 474, 39: 573, 24. οὐδένα καιρὸν τὰ συμπόσια παραλείπειν 648, 16. μέχρι καιροῦ, *ad tempus, aliquamdiu* 505, 36. κατὰ καιρὸν τὸ- *tempore conſ.* 776, 29. ¶ ἐν καιρῷ πάνυ τῶν τι ἠπείρων καὶ τῆς θαλάττης 401, 21. *Procedem* καλῷ 148, 26

Καῖσαρ 101, 1, & *alibi, penultima acuta in m. ſt.* οἱ Καισάρειοι, *Caſariani* 150, 11: 187, 4. οἱ Καισάρειοι, *miniſtri ſeu liberti aula Caſarea* 226, 39: 259, 23: 378, 9: 389, 42: 390, 12, 42. *ſic* οἱ καισάρειοι οἱ περὶ τὸν Σεβῆρον 423, 4. καισαρείῳ ἀνδρὶ *laudes a ſenatu decerni non vult Seuerus* 418, 5. *Item* Καισάρειοι, *Caſariani, P.* 148, 19: *in ſequentib. tamen paſſim* Καισάρειοι, *diphthongo penultima.* καισαρειάν, *Caſarem agere* 319, 26

καίτοι, *quamquam, in medio periodi* 176, 43. καίτοι δὲ ἰσχυροτάτου ἀνδρὸς τετιμημένου, ὅμως- 364, 9. *ſic* 424, 35. καίτοιγε, *quamquam* 821, 26: 826, 35: 829, 26

κακὰ ἐς τοὺς P. ἐνεδείκνυντο πολλά 357, 13. ἐν κακῷ ἐγένοντο μεγάλῳ 309, 40

κακηγορήσαντες τὸν Τιβ. 224, 16. *ſic* 829, 30. *vide* κατηγορεῖν.

κακία, *malitia* 127, 20

κακίζειν & ἐπαινεῖν *oppoſ.* 409, 10

κακογνώμων, *male inſtructus ab ingenio, hebes ing.* 430, 37: 872, 2

κακοδοξεῖν 210, 4: 880, 2

πρὸς πᾶσαν κακοπάθειαν ἀρκέσαι 771, 19. σὺν πολλῇ κακοπαθείᾳ 732, 13. κακοπαθοῦντες τῷ πολέμῳ 177, 31

κακορρήμων, *infacundus, ſeu male facundus* 430, 36: 872, 1

κακοδοξία *inſignis* 201, 19

κακοτροπία τὴν ἀρχὴν ἁρπάσας 308, 17

κακουργοῦντες ἢ δῆμος 285, 28. κακουργῆσαι ἢ περὶ τὴν ἡγεμονίαν τῶν γέρ. 538, 5. κακουργοῦντες πολλά 376, 40. κακουργία *pro* πανουργία, *call. vafrities* 127, 17

κακουχία τῶν στρατιωτῶν 789, 16

κακούμενος ὑπὸ τῶν χιών. 859, 7

κακῶς πληγείς 343, 31. κακῶς αὐτὸν ἡγέμενον 562, 13. κακῶς εἰπόντες τὸ- 546, 39

κακώσας αὐτοὺς δεινῶς 377, 17. κακωθέντες τῇ ἀχρηστίᾳ 393, 31. κακώσει τοῦ πολέμου, *malis ſeu ærumnis belli* 410, 23. κάκωσις Ῥωμαίων μεγάλη ὑπὸ- *clades m.* 171, 39. *ſic* 583, 17

Καλαβεία *pro* Καλαβρία 106, 15

καλαμαδίων τόπων 301, 36, *etiam P. c. at Zonar.* 189, καλαμώδη τόπον.

Κάλαισοι, *Salaſſi* 106, 18

καλινδεῖσθαι, *volutare ſe* 255, 38

κάλλεσι & μεγέθεσιν οἰκοδομημάτων ἤσκητο, *pulchris magniſque ædificiis exculta erat* 313, 33

Καλιγούλας 101, 15: (*at mox v.* 30 & 46 Καλιγούλα) *ſic* 111, 42: & 636, 4, *etiam L. & P. quaſi videlicet a Gr. v.* κάλλος *ſit facta deriuatio.*

καλλιεργῶν τῷ θεῷ 567, 31, *pro* καλλιερῶν: *vt* καλλιερῆσαι *pro* θῦσαι, *ſacrific.* 512, 12

ὁ καλλίνικος, *Hercules* 844, 35

καλλωπίζειν τὰ λεχθέντα 424, 12. καλλωπιζόμενος τύποις 192, 21. καλλωπίσματα πόλεων, *ornam.* 593, 22. καλλωπίσματι χρώμενοι ἑκάστῳ 238, 38

καλὸς ὀφθῆναι 835, 23. ἐν καλῷ μὲν τῆς γῆς, ἐν καλῷ δὲ τοῦ θ. κειμένη 148, 26: *quod idem* καιρῷ 401, 21

κάλπις, *vrna* 584, 37. *Item* κάλπη ἐμβαλὼν τὴν κόνιν 556, 11. εἰς κάλπην ἀλαβάστρου ἐμβαλόντες 539, 4, 36

καλύβη πεποιημένος 668, 2

καλῶς θέσθαι τὸ πρᾶγμα, *pulchrum rei finem imponere* 370, 21. καλῶς ἔχειν αὐτοῖς τὰ- 709, 31. καλῶς ἀκούειν 303, 33: 418, 8

καμάτῳ κτηθέν, *labore partum* 560, 36. μετὰ πολλοῦ καμάτου 609, 30. οὐχ ὑπὸ ἡμῶν ἐκάμετε καμάτοις 522, 28. τοῖς καμάτοις ἀνάπαυλαν δοῦναι 595, 22. κάματοι βασίλειοι 472, 7. ¶ *κάματος, laſſitudo e lab.* 488, 4. *ſic* 312, 20

καμινεῦται 558, 10

Καμπανὶς πόλις 179, 38

καὶ μετρίως γνωσθέντες, *vel mediocriter noti* 546, 14. καὶ, *ſaltem* 544, 26: 545, 42: 614, 10. καὶ *pro* αὖ, *ſignif. pot.* 152, 39. καὶ εἰ, *etiamſi* 791, 37

Καίταυροι 196, 27: *rectius* Καλαβροὶ *D.* 348.

Καπιτώλιον 69, 15. *per* ι *ſcribitur etiam in P.* 160, 6. *ſic* Καπιτωλίῳ Διΐ 474, 3: Καπιτωλίου Διός 604, 5: & ὁ τῶν Καπιτωλίων ἀγών, *ludi Capitolini* 620, 27

τρία καπηλεῖα, *Tres tabernæ* 673, 20

καπηλεύσαντες ἀπάτας 884, 44. καπηλεύοντες χρείαν τὴν εἰρήνην, *cauponantes, vendentes* 585, 14

καπηλίδες, *caupona* 446, 29

καπηλικὴ δίαιτα, *caupona* 284, 30

Καπιτώλιον *L. c.* 686, 6. *ſic* Καπιτωλίῳ *L. & P.* 669, 39. *ſed & abſque diphth.* Καπιτώλιον 65, 3. Καπιτωλίῳ Διΐ, *P. pro* Καπιτωλίῳ 276, 19: 318, 37: *itemque* τοῦ Καπιτωλίου Διός 327, 19: & ἐν τοῖς Καπιτωλίοις, *Capitolinis ludis* 445, 42

Καππαδόκης, *Cappadox* 891, 1. *ſic* Καππαδόκαι 94, 18

Καπρία, *Caprea, inſ.* 238, 28: 375, 9. τὰς Καπρέας *dicit Iul.* 834, 33

καραδοκήσας ἐπέβαινε 692, 30. *ſic* 708, 24. καραδοκήσας τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης 524, 34. ἐκ καραδοκίας τῆς δ. *ſpe* 738, 15

Καράκαλλος *vno* λ *P. c.* 425, 30: 436, 21. *ſic* Καρακάλλου 118, 46, *ſimplici* λ *ſcriptum in exemplari: at pag. ſeq. v.* 16, λ *ſimplici deſuper appoſitum erat geminum: ad ſignificandũ duplicem huius nominis ſcripturam.*

καραδοκεῖν 484, 25

Καρδανοὶ *pro* Δαρδανοὶ 96, 42

κάρος βαθύς 828, 41

καρπὸν τοῦτο ποιησάμενος τοῦ φόνου 120, 38. καρπὸς ἔργου 74, 2. καρποῦσθαι τὰ κάλλιστα τῆς ἀρχῆς 193, 6

καρτερία ψυχῆς 527, 6. καρτερία τῇ περὶ τὰς μάχας, *tolerantia* 707, 22. καρτερικοὶ ἐγένοντο 184, 25. καρτερικώτατον σῶμα 867, 12

κατὰ τὸ καρτερόν, *vi* 229, 43: *totis viribus, ſtrenue* 651, 23. καρτερωτάτη μάχη 678, 26

μόγις καρτερεῖν 842, 36, *v. tolerans.*

Καρχηδών, *Aſia vrbs* 97, 22. *Ad eam reſpexiſſe videtur Stephanus Byzantius, cũ ſcribit,* ἔστι & Ἀρμενίας Καρχηδών, ὡς Εὐτρόπιος φησίν. *Sed quoniam hic in metaphraſi additur,* τῆς ἐπὶ τῷ Βοσπόρῳ, *veriſimilior cõiectura eſt, legendum eſſe* Χαλκηδόνος: *cũ Chalcedonem & Latina exemplaria hic agnoſcant, & idem Stephanus Bithynia vrbem faciat ad os Ponti, e regione Byzantii: itemq, Herodianus* 542, 35. *ſic* Καρχηδονίῳ *pro* Χαλκηδονίῳ 116, 28: 449, 18

Κάσιος *pro* Κάσσιος 67, 26: 104, 1, 40: & *alibi paſſim in Paanio. ſic* Κασιανὸς, *Caſſianus* 242, 35, *etiam P. c.*

κατὰ μηχανῶν χεομένη, *deſuper infuſa machinis* 137, 30. κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, *in ſcopum dirigere ſagittas* 585, 6. κατὰ γαστρὸς ἀκρατῶς ἔχειν, *ventri imperare ſeu temperare non poſſe* 861, 10. ¶ καθ' ἑκατέρων ἐμβαλόντων, *de vtriſque tr.* 74, 47

κατὰ χώρας, *per regiones, regionatim* 577, 20. *ſic* κατὰ ἔθνη τε καὶ κατὰ πόλεις 619, 21. κατὰ πόλεις & κώμας, *oppidatim & vicatim* 800, 9. ¶ φερόμενος κατὰ τῆς Ἰταλίας, *cum*

veniſſet in Italiam 673,27. *ſic* κατὰ Συρίαν, *in Syria* 642,3: *& mox* 17, κατὰ τὴν ἑῴαν. *Item* κατά τι, *aliqua in re* 773,15. καθ' ἁπάσας τὰς πόλ. 738,26: *L. & P. margo* κατὰ πάντ. κατὰ νῦν ἔχων τοιαῦτα 776,4. ¶ κατά τι, *aliqua ex parte* 763,1. κατὰ τὸ πολὺ μέρος, *maiori ex parte* 792,11. *ſic* κατ' οὐδὲν, *nulla ex parte* 698,6: 758,36. *&* οἱ κατὰ μηδὲν ἄξιοι 739,39. ¶ *Item in temp. not.* κατὰ ταῦτα, *ſecundum hæc, hæc dum gererentur* 827,31. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, *eo tempore* 652,27: 655,20. κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους 605,17: 709,28. κατ' ἔτος, *quotannis* 249,19: 278,41: 318,37: 326,6. καθ' ἑκάστην ἡμέραν 320,27: *quod idẽ* καθ' ἡμέραν 195,9. ¶ κατ' ὀλίγους προσιόντες, *paruo numero, ſeu paullatim* 565,10: *&* 727,21. *ſic* κατ' ὀλίγους ἀναχωρεῖν 587,25. κατ' ὀλίγους διασπαρέντες 708,39. καθ' ἑκάστους κατασκόπων, *ſingulatim* 252,14. καθ' ἕνα, *ſinguli, ſingulatim* 115,40: 150,17: 205,42. *ſic* καθ' ἕνα προσιόντες 706,5. καθ' ἕνα συνιόντες 708,32. καὶ καθ' ἕνα καὶ ἀθρόοι, *& ſinguli ex vtraque parte, & cõferti* 247,27. ¶ κατὰ σὺ δραχμὰς 219,20, *etiam P. c. & D.* 403: *pro* ἀνὰ, *ſingulis, ſeu in ſingula capita. ſic* κατὰ ξί δραχμὰς διανείμας 228,2: *& D.* 418: *& rurſum* 388,44. ¶ καθ' ἑαυτὸν ἀνελίξας τὴν ἐπιστ. *ſeorſum* 822,32. αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν λογισάμενος τὸ πρακτέον 746,2. *ſic* καθ' ἑαυτοὺς ἀναλεγόμενοι, *apud ſe, ſecum* 489,31. ¶ κατὰ σχολὴν, *per otium* 705,3. κατ' ἐξουσίαν, *pro libito* 110,2. *ſic* καθ' ἑαυτὸν βιοτεύειν, *ſuo arbitratu, ſuo more* 827,3,10. κατά γε τὴν αὐτῶν οἴησιν 721,2. κατὰ τὸ κελευόμενον, *ita vt iubebantur* 827,33. *ſic* κατὰ τὸ προσταχθὲν 656,41: 669,13. κατὰ τὸ καθῆκον 684,9. κατὰ τὸ λεληθὸς, *latenter* 710,33. κατὰ τὸ κρατιστον, *pro viribus* 722,7. κατὰ θεσμὸν, *rite* 779,27. κατὰ ταῦτα, *hac ratione* 724,9. κατὰ ταὐτὰ τοῖς Ῥωμαίοις, *eodem modo quo R.* 397,1. κατ' ἐπιγαμίας προσήκοντα αὐτοῦ, *affinitate propinquus* 469,31. *Item* κατὰ Ῥωμαῖον ἄνδρα, *quaſi ciuis R.* 77,10. κατὰ τὸν ἀδελφὸν, *ſicut fr.* 131,37. μᾶλλον ἢ κατ' ἄνδρα στρατιωτικὸν, *magis quam pro viro militari, i. magis quam dec. v. m.* 562,4. *ſic* κατὰ γυναῖκα, *vt mulieri competit* 278,13. ¶ κατὰ ποίαν ἀφικόμενοι χρείαν, *cuius rei gratia* 771,33. κατὰ τίνα ἥκοι χρείαν 737,22. κατὰ τὴν στρ. *propter exp.* 162,30. καὶ κατ' ἔχθραν καὶ διὰ χρήματα, *& per ſimultatis cauſſam, & propter pecunias* 168,6. *ſeq. p. v.* 19, διά τε ἔχθραν καὶ διὰ χρ. *ſic* κατὰ τοῦτο, *propter id* 169,15. κατ' ἐκεῖνο, *illam ob c.* 431,18. κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, *ob hoc ipſum* 174,32. κατ' ἄλλο τι, *alia quapiam de cauſſa* 240,21: 253,8: 258,17. ¶ *Item aſcito a fronte articulo, & ſubaudito a tergo participio;* τῷ κατὰ Γάϊον πολέμῳ, *Gaianis bello* 796,34. *niſi malis* κατὰ Γάϊον. ἡ κατ' αὐτὸν ἱστορία, *pro* περὶ αὐτοῦ 361,27. τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐνδιδόντες τοῖς- *ſe ſuaq. dedentes*- 750,30. οἱ καθ' ἕνα, *ſinguli* 593,8: *oppoſ.* τὰ δημόσια *v.* 17
καταβαίνειν ἐξ εὐπατριδῶν, *ortum ducẽs* 546,29
καταβάλλειν, *depẽndere* 99,47
καταβαρεῖς 403,26
κατάβηθι, *deſcende* 365,10
καταβιῶναι ἐν τοῖς οἰκ. 562,28
καταβραχὺ *coniunctè etiam P.* 641,23
κατάγει αὐτὸν τοῦ τείχους, *deturbat* 658,24. *ſic* κατήγαγε τοῦ ἵππου 765,9. κατάγειν ἐκείνους τῆς εὐπραγίας 701,29. ¶ καταγόμενοι, *orti* 68,3. ¶ καταγῆναι ἐν- *diuerti ad*- 668,3
καταγέλαστον θέαμα 466,1
καταγεμίσαντες τὰ σκάφη 403,23
κατάγνωσις, *condemnatio* 211,42. *ſic* κατεγνωσμένος, *reprobatus, damn.* 616,25
καταγοητεύεσθαι 186,10
ἡ ἐκ καταγραφῆς εἰσφορά 817,8
καταγωγαὶ, *diuerſoria* 449,12. *ſic* καταγωγαῖς χρώμενοι τῆς αὐταῖς 539,22. *Sic item* καταγώγιον τῶν μονομάχων 485,11: 486,3,19: 606,22. τὸ καταγώγιον τῶν Γερμανῶν 622,2. καταγώγιον πάσης κακίας 883,41
καταδαρθῆσαι *in vulg. ed.* 161,17, *& apud D.* 178,24. *ſed rectius P.* καταδαρθοῦσαι.
καταδειχθὲν 322,12
καταδειλιῶντες χῶμα 497,16
καταδεσμεῖν *pro* καταπιμεῖν 341,19
καταδῆσαι, *colligare* 489,10: *&* 126,10
καταδέξασθαι, *recipi* 443,4
κατάδηλος ὢν φρονεῖ 223,4
καταδίκας προσβαλὼν 594,15. καταδίκας ἐποιεῖτο μετὰ πάσης ὠμότ. 594,6. καταδίκας αὐτοῖς αἰεὶ 306,16
καταδικάζειν θανάτῳ 265,5: *& D.* 472. καταδικασθεὶς τὴν ἐπὶ θάνατον 336,30
καταδραμόντες αὐτὸν 825,15. καταδραμὼν αὐτοὺς πολλὰ, *prol. inuect.* 184,16
καταδύειν, *ſubmergere* 763,30,40: 798,2: *&* καταδύοντα τοῦ βάθους, *profundum ſubeuntia* 660,32. καταδύεσθαι εἰς ὕλας, *abdere ſe in ſ.* 280,7. καταδύεσθαι, *pudefieri* 815,42
οἱ καταδυναστεύοντες πρ. 820,29
καταθαρρήσας τῶν ἡμ., *fretus* 578,20. *at* καταθαρρῇ αὐτοῦ πάντα, *concred.* 773,24
ὑ καταθύμια ἡμῶν 396,34. μὴ καταθύμιον σφίσι 377,28
καταθῦσαι, *mactare* 313,2: 549,25
καταιγὶς πνεύματος 801,16. *ſic* 403,16
καταιδεσθεὶς, *pudore confuſ.* 144,7
καταισχύνασθαι ἕνεκα ἀσεβείας 337,42. καταισχυμμένη *pro* καλυπτομένη 374,10
κατακλήθη *pro* μετεκλήθη 84,38
κατακαρδίαις πληγαῖς παίουσι 605,36, *pro* κατακαρδίοις: *vel l.* κατὰ καρδίας.
κατακεντεῖν, *confodere* 319,37: *&* κατακέντουν δόρασι καὶ ξ. 772,28
κατακλεῖδος βαθείσης 555,36
κατακλείεσθαι ἐς στενὸν, *P. c.* 343,10: *at vulg. l.* κατακλύεσθαι: *perperam.*
κατακεκλιμένος νόσῳ 113,36
κατάκομος, *coma denſ.* 860,22
κατακοντίζεσθαι βέλεσι καὶ λίθοις 698,35
κατακεκλεισμένοι μονομάχοι 259,17
κατακορὴς τῇ μέθῃ 228,16. κατακορεῖς, *frequentes* 239,24
κατακρατῆσαι τοῦ- 236,20: 413,38
κατακράτος ἁλῶναι 706,22: 720,14: 731,32. κατακράτος νενικηκὼς 664,27: *L. & P. diuiſe* κατὰ κράτος.
κατακριβούμενος 888,22: 889,27
κατακτήσασθαι πᾶσαν τὴν Λ. *acquiſiuiſſe* 632,18: 645,10
καταλαμβάνει τὴν πόλιν, *attingit, venit* 737,12. *ſic* κατέλαβον τὴν Ῥώμην, *Romam aduenerunt* 74,27: 78,46: 119,18: 129,10. κατέλαβε τὸ στρατόπ. *in caſtra venit* 734,14. ὅπως ἂν εἰς Σισκίαν καταλάβωσι, *vt Siſciam venire poſſent* 695,26. *Item* καταλαβούσης τῆς ὡρισμένης ἡμέρας, *cum appetiiſſet pr.* 579,7. κατέλαβον αἱ ἡμέραι τῆς θέας, *aduenerunt* 483,39. τὸ καταλαβὸν πάθος, *præſens c.* 480,4. *In quib. loquendi generibus accuſatiuum ſubaudiri, cũ ex aliis patet, tum ex hoc,* τέλος κατέλαβεν αὐτοὺς τοιοῦτο, *finem vitæ ſortiti ſunt talem* 475,25. ¶ *Rurſum* τὰ οἰκεῖα κατέλαβον, *ad ſua remearunt* 757,14. *Paſſ.* κατειλημμένοι ὕπνῳ 490,4
καταλέγειν στρατιώτας, *conſcrib.* 304,4. καταλέγειν *&* ἀπαλείφειν, *contr.* 194,8. *ſic* καταλέγεσθαι ὁπλίτας 179,24. *& paſſ. ſ.* καταλεχθῆναι, *nomen dare in militum delectu* 216,21. καταλέγεσθαι τοῖς ἄρχουσι, *ſubaud.* ἐν 820,45. ¶ καταλέγειν, *recenſere* 289,30: 309,18
καταλελοίπει, *reliquerat* 605,23. καταλέλειπτο, *relictus erat* 520,12. καταλειφθεὶς, *derelictus* 87,46: *in exemplari* καταληφθεὶς, *compreheenſus.*
καταλεῦσαι, *lap. obr.* 733,9
καταληφθεὶς *pro* καταλειφθεὶς 108,29
ἐπὶ καταλήψει τῶν ἀγρῶν, *ad cõpr. l.* 665,9

καταλιμ-

καταλιμπάνειν διάδοχον 885,10. καταλιμπάνειν ἁπλῆ 660,44
καταλλάττεσθαι ἐπ' ἀργυρίῳ, *permut.* 511,1. καταλλάχθαι αὐτοῖς, *reconciliatum eſſe* 253,23
καταλληλότερος τοῖς στρατιωτικοῖς ἔργοις 363,17. κατάλληλος τοῖς στρατ. *aptus, congr.* 774,45
καταλόγους ποιεῖσθαι, *conſcrib. cop.* 194,2. τὸ ἐκ καταλόγου στρατιῶτιδα, *per delectum conſcriptis exerc.* 146,24: 147,12
καταλύειν, *diuertere, diuerſari* 726,44. *ſic* καταλύσας ἐν ὑπαίθρῳ 731,16. καταλύσας παρ' αὐτῇ 771,36. ¶ καταλύσασθαι πρὸς τὺς πολ. *paciſci* 425,35
κατάλυμα & κατάλυσις, *diuerſoriū* 771,23,29. *ſic* καταλύσεις 249,30: 429,32: & 255,3. καταλύσεις τῆς δημοκρατίας, *conuulſio pop. imp.* 164,6. περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου 728,2, *de comp. b.*
καταλυμηνάμενος τὺς Γ. πλεῖστα 201,18
καταμαρτυρεῖν αὐτοῦ 229,23
καταμάχεσθαι, *deuincere* 215,5
καταμεῖναι οἴκοι 392,28
καταμέμφεσθαι, *culpare* 114,3
καταμηνύειν, *deferre* 338,37
καταναγκάσουσι 690,22
καταναλώθη 40?,14. *ſic* κατανάλωτο 410,13: & *cum augm.* κατηναλωμένος 114,38
καταναυμαχήσας τῶ- 845,21
κατανέμειν αὐτοῖς ἀνὰ σ' δραχμάς 372,1
κατανεύειν, *annuere* 189,14: 650,9
καταντικρὺ σφῶν 225,3: *D.* 415 καταντικρὺς σφῶν: *P.* καταντικρὺ σφῶν: *vt* καταντικρὺ τῆς πόλεως 443,15: καταντικρὺ τῷ ἡλίῳ γενομένη 261,41
καταξανθεὶς τὸ σῶμα ῥάβδοις 108,33
κατάπαστος χρυσῷ 382,6
καταπατήσας αὐτῶν τὰ παραγγέλματα 269,7. καταπατήσαι τῆς ἱερᾶς ἀγιστείας 686,7: *L.* & *P.* ἀποπατήσας.
καταπίπτειν εἰς ἀθυμίαν 146,38
καταπιστεύειν, *concredere* 635,11: 649,41: 703,16: 776,25
καταπλαγέντες τῇ ὑπερβολῇ 759,19
καταπεπλεγμένοι *pro* καταπεπληγμένοι 765,9,14
καταπολεμεῖν, *debell.* 69,4: 645,45
καταποντισταὶ *pred. mar.* 138,26: 653,32. καταποντῶσαι *demerg.* 661,7
καταπράξειν τοῦ ὅπου, *effect.* 153,31. *ſic* 156,36. καταπράξας μείζονα ἢ κατὰ sp. 325,24. καταπράξας τι & κατεργασάμενος τὰ πρ. 162,39. καταπεπρᾶχθαι νίκην σιδήρῳ 75,26. καταπράξαι αὐτὸν θάνατον 692,11
καταπρήσαντες εἰς τὰ προσήκοντα χρήματα 602,31. *q. c.* καταπρήσαντες, *amburendo formatas.*
καταπροΐξεσθαι, *prauenias* 487,20
καταπληγείς 497,15
καταρᾶσθαι] κατηρῶντο Βιτελλίῳ, *dira imprec.* 308,27. *ſic* καταρώμενοι τοῖς ἐμπρήσασι τὴν πόλιν 286,45. καταρώμενος κατὰ τοῦ Κλ. πολλά 379,37
καταργυρῶσαι 406,38. καταργυρούμενος μόλυβδος 4,2,10
καταριθμῆσαι τοῖς φίλοις 111,18. καταριθμεῖν εἰς τὰς ἀρχ. 229,14. καταριθμεῖν, *enum.* 273,45
καταρραχθείσης τῆς ἐσθῆτος, *derupta* 534,26
καταρρηγνύμενα ῥεύματα 613,3. *ſic* καταρραγέντων ὄμβρων μεγίστων 518,32
καταρρυέντος ὕδατος πολλοῦ 336,39
κατάρσεις ἀσφαλεῖς, *ſtationes* 258,38: & *D.* 461
κατ' ἀρχάς, *initio* 174,10
κατασημαίνεσθαι, *obſign.* 487,28. κατασεσημασμένα γράμματα 597,32
κατασιγήσας τὸν δ. 467,11: 474,17
κατασκευάσαι λιμένα 258,44: *D.* 461, παρασκευάσαι. κατασκευάζων κατ' ἀνδρος εὔνου, *machinans, ſtruens* 533,17
κατασκεύασμα, *ſtructura* 541,12,24,36: & 353,1
εἰς πόλεως κατασκευὴν ἐπιτήδειος, *ad ædificationem vrbis* 686,12. *ſic* κατασκευαὶ, *ædificia* 180,11. κατασκευὴ ἡ ἄλλη, *ceterū inſtrumentum* 174,13
κατασκεψόμενοι τί π- *ſpeculaturi, exploraturi* 716,2. *ſic* εἰς κατασκοπὴν ἐκπέμπειν 717,13: 718,2. κατάσκοποι, *exploratores* 724,41
κατασκήπτοντος αἰφνιδίως 148,41
κατασκευάσας αὐτὸν διὰ Κλαυδίου 144,10. κατασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ πα. 891,43
κατάστασις πολιτικὴ 391,15. αἱ καταστάσεις τῶν ἀρχόντων, *cōſtitutiones ſeu inſtitutiones magiſtratuum; ſignif. paſſ.* 439,42. κατάστασις τῆς ἱερωσύνης, *inſtitutio* 668,26. κατάστασις τοῦ β. μὴ ἔχειν τάξιν 320,13: 425,6: *i. e. ordo, Suet.* 115,49. καταστάσεως ἀορίστου ἀρχηγὸς, *inſtitutus* 500,16. Αἱ ὑπὸ τοιαύτης τῆς ἀμφὶ τὴν ἀνατολὴν καταστάσεως, *tal. ſtatus* 651,38
καταστέγειν δίφρῳ 859,5
καταστεῖλαι τὸν θόρυβον, *ſedare* 152,28
καταστενοχωρούμενοι οἱ sp. 792,11
καταστέψασθαι ἄνθεσι 552,24
καταστήσας τὰς χρείας 155,25
καταστρατηγεῖν τὸν τόπον προσποιήσαι 739,4. καταστρατηγεῖν αὐτὸν παντὶ δυνάμει εἴδει 762,10. καταστρατηγηθεὶς τῆς συμβάσεως διαμαρτίαν 725,43
καταστρέψαι, *vitam finire* 573,36
καταστραγγίζει, *ſtrangulat* 760,43
καταστάξας ἐν τοῖς προσώ. 883,4. καταγεὶς εἰς- 585,27. *ſic* 571,38
καταστῆσαι ἐς τὰς νήσους, *deponere, i. exſulare iubere* 211,12. καταθέσθαι ἑαυτοῦ μόνου τὰ χρήματα 883,36. ¶ κατατεθῆναι χάριν αἰωνίαν 493,33. καταθήσειν μοι εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν μεγάλων 522,19. τὰς κατατεθείσας εἰς αὐτὸν εὐεργεσίας 587,8
καταθαυμάζειν 164,18
κατατρέχοντες Παιονίαν 702,22. κατατρέχων αὐτοῦ *inuehens, inſectans* 271,32. *ſic* κατατρέχων κατὰ τῆς μοναρχίας πολλά 321,28
κατατρίψαντες τὴν νύκτα πᾶσαν 257,12
καταφαίνεσθαι *cognoſce* 416,22
καταφανὴς ἐγένετο, *innotuit* 728,42
καταφεύγειν πρὸς- 95,38. καταφυγεῖν εἰς τὸ sp. 606,1: εἰς τὸν θάνατον 173,23
καταφλέξεις τῶν νεκρῶν 559,1
καταφρακτῶν ἱππέων ἴλαι 608,37
καταφρονῆσαι χιλίοις καὶ πεντακοσίοις 377,43. *vbi Wolf. mauult* χιλίων καὶ πεντακοσίων, *gen. caſu. ſed cum accuſ. conſtruit hoc verbum etiam Thucydides.* ἐν καταφρονήσει αὐτὸν ἐποίει, *contemptui hab.* 869,36
καταφυτεύσας τὰ ὄρη ἀμπελῶνας 124,28
κατάφωρος γίνεται ὁ βασιλεὺς 743,14. καταφωροῦντι τῇ λύπῃ γενόμεθα 393,7
καταχειρίζεσθαι, *interficere* 428,19
καταχειρίσαι, *interfice* 423,31
καταχρυσούμενος χαλκός 432,11
καταχωρίσαι, *collocare* 399,45. καταχωρίζεσθαι, *collocare* 276,30
καταχῶσαι, *obruere* 326,45: 695,34. καταχωννύμενοι ὑπὸ 346,40
καταψευδόμενοι τοῦ Τίτου 323,26
καταψευδομαρτυρήσας αὐτοῦ 289,1
καταψηφίζεται ἑαυτοῦ φυγὴν 65,40
κατεάξαι *retento augmento, pro* κατάξαι, *etiam P.* & *M.* 418,27
κατεγγυήσας αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν 695,7: *ſic* 703,11. κατηγγύησαν αὐτοῦ τὴν Ἀθηναΐδα 178,11. κατεγγυηθεὶς, *datis ſponſorib.* 310,13
κατείκαζεν οὐκ ὀρθῶς βιοῦν αὐτὴν 206,7. *ſic* κατείκασε 328,34. κατείκαζον αὐτὰ 270,29: *P.* κατῄκαζον.
κατεῖπε τι αὐτοῦ 289,4. κατειπόντες τῆς ἐπιβουλῆς 477,4
κατελεήσας αὐτόν 836,19
κατεξαίρετον, *præcipue* 767,1
κατεπαγγειλάμενος, *pollicitus* 672,44
κατεργάσασθαι *pro* κατεργάσεσθαι 149,4: 166,4. κατεργασθέντες αὐτοὺς τῷ φόνῳ 544,4
κατηρήριπτο, *ſeu* κατηρείπωτο 610,28
κατευθὺ κεῖται τοῦ στόματος 686,21
κατέχων ἑαυτοῦ, *continens ſe* 483,28. *ſic* μὴ κατασχόντες αὐτῶν 471,8. κατεχούσης τῆς στρατιᾶς ἀπορίας 616,16. κατασχόντες ἐν μνήμῃ, *retin.* 684,15
κατηγορήσας τὸν Κάσσιον ὑβρίζειν 370,25: *P. c.* κακηγορήσας, *maledic.*
κατήκοοι ὄντες Ῥωμαίοις 878,33. καὶ κατηκόουν αὐτοῦ 887,35
κατήνεγκαν *pro* κατήνεγκον 105,16
ἐν κατηφείᾳ & ἀπορίᾳ ἐγίνοντο π. 241,10
Κάτθαι: *quære Catti.*
κατιωμένη, *rubiginoſa* 374,10
καὶ οὐκ ἐν ἤθεσι λαμπροῦ 115,8
Κάτλος, *Catulus* 139,7: 162,1

οἱ καθοικοῦντες 596,38. κατῳκημένοι, *habitantes* 747,17
κατῴκισε Θρᾳκίοις χωρίοις, *collocavit in Thr.* 666,30
καθοικοδομηθεῖσα σανίσι λίμνη 328,2
καθυκνήσαντα μηδὲν 209,36
καθολοφυράμενος τὴν νίκην 151,44
καθομάσαι ἑαυτῷ 114,14
κατόπιν τῆς στρατιᾶς. 728,12. μὴ κατόπιν ἥκειν τῆς τοῦ πατρὸς ἀσεβείας, *non ſuperare* 692,6
κατορθώσαντα τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιδόσεως τῶν χρ. 473,7. ἡ κατόρθωσις τῆς στρ. 181,46
Κατοῦλος 77,44 & 47; *ut* Ρηγοῦλος *ibidem v.* 3 & 23. (*mox tamẽ v.* 45 Κάπυλος) *ſic* 92,42. Κατούλλου *pro* Κατούλου 97,10. *Idem* Κάτλος.
καυθῆναι, *comburi* 372,7: *itemque* κατακαυθῆναι 336,38. *ſic* καυθὲν 178,24. καυτῆρες καὶ ξίσματα 834,22
τῷ Κεβχεία προσίσχει 297,14: *P.* Κεβχεία. *fortaſſe rectius* Κεγχρεία, *ut apud Steph. Byz. eſt* Κεγχρεῖος Ποσειδῶν.
οἱ κείμενοι, *caeſi & humi iacentes* 730,5. τὸ κείμενον, *ſumma ſibi depoſita* 269,18
κειμήλια πολυτελῆ 570,11. κειμήλια βασίλειον 476,29: τῆς μοναρχίας 252,5
κέλευσιν τοῦ Μαξιμίνου 598,18. κατὰ κέλευσιν τοῦ βασιλ. 738,5. *ſic* 859,26
τὸ κέλευσμα πληροῦν 719,1. *Idem* κέλευσμα 353,43
ἐπὶ κέλητος ἐς τὴν πόλιν ἐλάσαι, *onare* 199,36. κέλητες, *celoces n.* 683,26
Κελλίου λόφου 64,37: *rectius* Καιλίου *Dionyſi-u, & Fuld. cod. Eutropii.*
Κελτοὶ, *populus* τῆς Γαλατίας 144,24. ἐπὶ Κελτοὺς καὶ Γαλάτας 813,29. Κελτοὶ Ἴβηρες 89,43: *Strabonis compoſite ſunt* Κελτίβηρες, *& regio* Κελτιβηρία. Κελτικὴ, *pars* τῆς Γαλατίας 145,29.32. *ſic* 144,20,24. Κελτικὴ *&* Κελτοὶ *pro Germania inferiore* 215,38. *mox certe* Γερμανίας *dicit v.* 44
Κέλωρ, *Celer*, *etiam P. c.* 289,1
κενῶσαι τὸ ὑγρὸν, *vacuari* 360,30
κεντᾶν, *fodicare* 319,37. κεντεῖν, *pungere* 333,34. *ſic* κατακεντ.
τῷ κεραμικῷ βάλλ. 315,36: 607,32. κεραμεᾶ λοπάς 309,26
κερασφόρα ζῷα 484,6
κεραυνόβλητον ὄρος 667,35
τὸ κεραυνοφόρον στρατόπεδον, *legio Fulminatrix* 214,24. *idem* κεραυνοβόλον τάγμα 367,1,24
κερδάνας ταῦτα 765,33. τοῦτ' ἂν ἐκ τῶν παρόντων κερδάναιμι 370,20
κέρματα χαλκᾶ 406,38
κερτομοῦντες αὐτὸν πολλά 314,28
τὸ κεφάλαιον τοῦ πολέμου, *caput, primaria ſedes* 716,38. κεφάλαιον ὄντες τοῦ Ρωμ. στρατεύματος, *vertex, apex* 819,14. τὸ κεφάλαιον, *caput, ſcopus* 808,24: *ſumma* 113,45. *ſic* ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν 354,31: ἐν κεφαλαίῳ εἰρήσθω 233,38. κεφαλαιώσας ταῦτα 451,1
κεφαλικῶς κολάζεσθαι 511,19
οἱ κεφαλιῶται, *prim. capita, capitanei* 853,22
κηδεία, *affinitas* 781,26. *ſic* τῇ πρὸς τὸν βασιλέα κηδείᾳ 782,18. ¶ κηδεία, *funeratio* 467,27. *ſic* κηδεία πολυτελεῖ κατεθάπτετο 540,12
κηδεμὼν, *curator, tutor* 102,37. ὁ τῶν πραγμ. κηδεμονία, *procuratio reip.* 643,8: & 641,5. ἡ περὶ τὰ πολ. κηδεμονία τε καὶ φροντίς 735,13
κηδεστὴς ἐπ' ἀδελφῇ, *affinis ob ſororis connubium* 87,23: 130,15. κηδεστὴς ἐπὶ θυγατρί, *gener* 103,26: 106,47. κηδεστής, *gener* 674,7. κηδεστὴς *ſocer* 67,7: 103,20: 124,46. *ſic* κηδεύσας τῷ Πίωνι ἐπ' ἀνεψιᾷ 115,44
κῆδος τὸ πρὸς τὸν β. *affin.* 733,35
κηλήτης, *hernioſus* 387,16
κηλῖδας αὐτοῖς ἀνῆκε πολλὰς, *maculas ſeu notas ignom.* 586,43
κηλιδοῦν, *maculare* 382,24
κήνσωρ, τιμητής 71,43
τὸ κήρυγμα διεφοίτησε 498,30
κηρυκείας καὶ πρεσβείας 195,35
κηρύκειον Ἑρμοῦ 382,8
κηρύξεως δεόμενα 296,4
Κιασνεῖν *P.* 669,20, *pro* Κλουσινῶν.
ἀπὸ Κιβάλεως 679,14
κίβδηλον ἀργύριον 661,36
κιβώτια, *arca, ſcrinia* 150,38
κιγκλίσι καὶ θύραις ἰσχυραῖς ἐκρατύνατο τὸ παλάτιον 394,44. *P. & M. c. margo* μοχλοῖς, *vectibus.* οἱ ἐπὶ τῶν κιγκλίδων, *cancellis praefecti cuſtodes* 416,34. κιγκλίδες διαλελυμέναι 848,30
κιθαρῳδήσας 293,24. κιθαρῳδίας στέφανοι 277,33. οἱ κιθαρῳδίας διδάσκαλοι 290,34
κινδυνεύειν ψυχῇ καὶ σώματι 581,31. κινδυνεύσαντα εἰς ἔσχατον ἀπωλείας ἐλθεῖν 752,24
ἐκίνησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπανάστ. 793,26. κινηθεὶς πρὸς ὀργὴν 829,18. *Item* κινῆσαι, *commonere, ad iram ſc.* 781,10. *ſic* κινούμενος ἐπί τινος 615,12. ¶ κινηθέντες, *motu facto rebell.* 364,25
τὸ κίνημα τῶν βαρβάρων δεδιότες, *motum in inceſſu* 764,39. *ſic* κινήσεις χρώματος μαλακωτέρᾳ, *motu ſeu inceſſu* 837,2. ¶ κίνησις μεγίστη πᾶσιν ἐγένετο, *ingens motus* 577,41. κίνησις μεγ. κατελάμβανε τὸ στρατ. 470,36. κίνησις ἄλογος κατεῖχε τὸν δῆμον 498,11
κινστέρνα, *ciſterna* 887,23
κίρκος *accipiter* 660,9
κιρνάναι, *miſcere* 487,37. *ſic* κιρνῶντες θείῳ πίλῳ 614,21
κλάδων ἀναδενδράδα, *frondans* 365,7
κλάδοις ὑποδεδυμένοι 428,1. *Camer.* *legit* βλαύταις.
κλαῖθρα ἐπιθεῖναι ταῖς 762,14
τὸ κλεῖν ἀπογυμνώσαντες 339,2
κλειστὸν ἀλώσεσιν ἦσαν 402,2: & κεκλεισμένη πόλις 611,7
κλέος αἴδιον μνώμενοι 463,9. δόξης κλέος ἀράμενοι μέγα 557,27. κλέος περιγενικόν 561,9
Κλεπωνῖνε *pro* Κλεψῖνε 16,46
ὁ κλῆρος, *clerus, clerici* 890,2,14
τῆς κλήσεως τὸ μυστικὸν φυλαττόμενος 198,31, *etiam P. c. at Dio* 354 ἐπικλήσεως.
κλίμα ἱερατικὸν 507,36. τοῖς Ἰλλυρικοῖς κλίμασι 675,23. *ſic* 758,36
κλοιῷ δῆσαι 835,22
κλονούμενα ὥσπερ ἐν σάλῳ 346,12
κλωνίον, *ramulus* 180,37
κνίζειν, *mordere, pung.* 549,42
κνώμενος δακτύλῳ 843,30
Κόγχη, *cimatas: vide Coche.*
Κοδράτης: *vide* Κουαδράτης.
κοιαίστωρ, *quaeſtor L. & P.* 809,13: 888,28: *itemque apud Suid.*
ἐν κοιλάσιν ἱερῶν 608,30
κοινοβιάρχης 887,15
κοινολογηθεὶς πρὸς τὸν Σέξτον 182,43. κοινολογησάμενος πρὸς τὸν πατέρα 852,1. κοινολογεῖται περὶ τῶν δ. 662,5. κοινολογήσασθαι περὶ τοῦ- 804,6
ὁ κοινὸς βασιλεὺς, *communis vtriuſque Imperator, & oppugnatis ſcilicet & oppugnantib.* 611,15. κοινοὶ πάντων 609,19. κοινῇ γνώμῃ πᾶσιν ἔδοξε 658,1. τὰ κοινὰ, *reſp. munera* 220,4. ¶ κοινὸς καὶ μέτριος βασιλεὺς 111,16. κοινὸς καὶ ἰσοδίαιτος σφίσιν ἦν 320,30. κοινὸς καὶ δημοτικὸς ἦν ἐς τὰς ἐντεύξεις 861,41. κοινὸς ὢν πρὸς ἅπαντας 871,14. *ſic* 879,13
κοινότητα παρέχων ἅπασι, *ciuilitatis praeſtantiſſima* 128,24. κοινότητος μετριότητός τε πάσης ἀλλότριος, *inciuilis ingenii* 127,30. κοινότητος πανταπάσιν ἀλλότριος 129,41
ἐκοίνου αὐτῷ καὶ μικρὰ, *communic.* 224,36. *ſic* κοινῶσαι τῇ γερουσίᾳ 206,13. ἐκοινώσατο αὐτοῖς ἣν εἶχε γνώμην 753,24. κοινούμενός τι αὐτῷ 352,35. κοινούμενος τοῖς φίλοις περὶ τῶν πρακτέων 599,34. *ſic* 805,20: 817,33
Κόιντος, *Quintus, praenomen* 169,6. *in P.* Κύιντος: *itemque apud D.* 222.
κοινωνία, *communicatio* 485,37. εἰς κοινωνίαν αὐτὸν τῆς ἀρχῆς παρακαλοῦ 306,38: *ad participatum imperii, Spartian.* 178,42
κοινωνῶν αὐτῷ τῆς φύσεως 351,6. κοινωνῶν τῆς πράξεως ἅπασι, *communicans* 739,15
κοιτῶνι βασιλικὸς 269,22. βασιλικοῦ κοιτῶνος ἄρχειν, *auguſtali cubiculo praepoſitum eſſe* 813,34. *ſic* ὁ τῆς φυλακῆς τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος προεστὼς 811,16. τὺς βασιλικοὺ

κοιλὰς φυλακὰς ἐπιτεταγμένας κοιτῶνας 761,44. τὴν ἡγεμονίαν εἶχε πάντων τῶν βασιλικῶν κοιτώνων 786,31: τὸ κοιτῶνα τῦ Σεβήρυ ἐπεπίστευ 423,5. vide θάλαμος.

κοκκοβαφεῖ ἢ πορφυρᾷ ἐσθῆτι 692,3. κοκκοβαφῆ δέρματα 817,4

κόλακας αὐτοῦ τῆς ἀμαρτίας 567,25

κολεὸς, vagina 291,13. Idem κουλ.

κόλλησις, glutinatio 515,31

κολοσσιαίας χάριν 352,37

κολοσσιαῖον ἄγαλμα 485,15

κολοφὼν τῶν ἀποτελεσμάτων ἦν Θήσεως 744,12. ἐλθὼν ἐπὶ τὸν κολοφῶνα τῶν κακῶν 817,15

κολύειν αὐτὸ τὴν ὑπαρχίαν 147,28. κολύει τί ἴσως λύτῃ 209,27: P. & D. at vulg. l. κωλύει: minus apte. κολυθὲν τὸ ἦθος τῦτο 141,39: rectius κωλυθὲν apud Dionem p.21

κόλπωσις πτερῶν 484,24

κολυμβήθρα θερμοῦ ὕδατος 205,9

κολυμβηταὶ ὕφυδροι 402,39

κομᾶν εἰς μέγα πλῆθος 888,46

κομήτης ἀστὴρ 323,29

κομιδὴ, vectura, portatura 728,17. ¶ κομιδῆ νέος, vehementer 573,38: 464,12,19

κομίσασθαι, recuperare 198,11: & D. 351. κεκομισμένοι τὰς σιτήσεις, accepi. 715,11

Κόμμοδος duplici μμ etiam P.636,25. ceteris in locis idem P. Κόμοδον vno μ ſcriptũ habet: itidemque Faſti Gr.p.38: Eutropii metaphraſtes 117,3, & ſeq. necnon & Zonaras ac Suidas: quaſi Græcam habeat originem.

κομμώτρια 851,37: m. ſ. κομμωτρείας, quaſi a coma ornatione.

κομπάζουσιν ὑπὸ τύπου 842,13

κομψὰ φέρειν αὐτοῦ χρήματα, bellas pec. 787,26. κομψευόμενος πρὸς τὴν 360,28. κομψευσάμενος ἐπὶ τύτῳ 223,25

κόνις & τέφρα, cinis 326,38,46

κονιῶσαι τὸ τεῖχος 843,26

ἐπὶ κοντῶ περιενέγκαι 380,8: Zon.210, 38, ἐπὶ δόρατος.

κοπρίαι & γελωτοποιοὶ 389,13

κόπτεσθαι, plangere 398,19. ſic κοψαμένη τὰ στέρνα 440,45

ἐς κόρακας 320,40,43

Κοράνιον, ciu. Britt. 118,39:128,38. ſed poſteriore in loco, initiali κ ſuperſcriptum β, innuit veriorem ſcripturam eſſe Εβόρακον.

Κορδίακοι pro Σκορδ. 92,17

κόρη, puella, virgo 768,31

κοροπλάστης 850,8

Κορσικὴ, Corſica inſ. 75,32

κορυφαῖον τέλος τῆς πολ. 595,16. τὰ κορυφαιότατα τῆς - præcip. 514,15. ſic 612,3. ὁ πρῶτος & κορυφαῖος τῆς ἐπιστ. 799,45

κοσμία γυνὴ 836,10

Κουάδοι, Quadi, pop. 116,47:121,44. iidem L. & P. 709,10. Idem Κούαδοι iidem L. & P. 743,42

Κυαδράτος, Quadratus 362,24: P.c. Κοδράτος: ſic idem P. 375,10: & 472,39

Κουαρτῖνος, Quartinus 590,10

κουλεοὶ, vagina 390,46. Idem κολ.

Κυρίολοι, Corioli 67,38. ſic Κυρβύλων P.c. paſſim pro Κορβύλων.

κουφίσας ἑαυτὸν τῦ σκίμποδος 466,16

κούφοις & ἀδήλοις ἐλπίσι 503,25. rectius φαῦλαι & κοῦφαι ἐλπίδες 502,21. κοῦφοι πρὸς τὰ χαριζόμενα 598,27. τοῖς ὠσὶ κοῦφος εἰς διαβολὰς, aures facile prab. c. 592,40

κραιπάλαις κολάζειν 472,6

κραιπαλῶντες ἀπὸ μέθης 489,14

κραδὸς ἡνιοχικὸν 292,34

κραταιωμένης αὐτοῦ τῆς βασιλείας 860,30

ἐκράτει παρὰ πᾶσιν ἡ φήμη 804,4. κρατεῖ ὁ νόμος ἐφ' ἅπασι, valet in omn. 821,2. ¶ κρατεῖν, retentare, detinere 437,39: κρατῶν τέσσαρας, tenens 253,39. ¶ μὴ κρατήσαντες τῦ θυμοῦ 620,30. κεκρατημένος ἑαυτῇ τῇ γνώμῃ, velut ſem occupatus 766,29. Item ὁ κρατ, qui rerũ potiunt, princeps 244,15. ſic οἱ κρατοῦντες 737,18 κατὰ τὸ καρτερὸν διαμάχεσθαι 707,39. P.c. καρτερόν.

κράτιστοι ἱππεύοντες 214,37

διὰ κράτος, tota vi 283,21. ſic κατὰ κράτος, vi 282,12. ¶ τὸ κράτος διδόναι, imperium dare 300,38. ſic τὸ κράτος τῶν Ρωμ. ἔχοντα 339,19. τὰ τῦ κράτους διοικεῖν 317,30. τὸ κράτος ἀναστῆναι 160,3. οἱ ἐν κράτει ὄντες ἠυδόμενοι 867,10. οἱ ἐν κράτει ὄντες ἠυδόμενοι 373,4

κρατύνειν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν, firmare, ſtabil. 645,41. κρατυνάμενος τὴν ἀρχὴν 654,38. ἐκρατύνοντο τείχεσι, muris ſe muniebant 357,6

κραυγῇ γῆ 148,31

κρεουργούμενα & πιπρ. 325,35

κρέας pro κρέα, carnis 830,19

κρείττους ἐγένοντο, ſuperiores euadebant 187,36. κρείττονα πάντων γεγονότα, qui ſe diuiſiſe capo non ſinerat 773,43. ἐκ τῦ κρείττονος ὑπέρτεροι, potiori ex parte (vel longe) ſuperiores 583,6

κρέμασθαι, pendére 482,5

Κρεμώνη, Cremona 306,44:312,14. ſic Κρεμῶνα, Cremonã 311,41: Κρέμωνα 813,9

οἱ κρεουργηθέντες, mactati 408,32

κρημνοὶ δύσβατα ὄρη 581,4

κρηπῖδες τῆς γεφύρας 342,42: 343,15. τῆς κρηπῖδος ἡ περιβολὴ 382,15. κρηπιδώσας τὰ πέριξ 259,8. κρηπιδώσας λίθοις τετραγώνοις 188,28

κρίνας ἅπαντα εἰρῆσθαι ὀρθῶς 807,44. ſic κρίνοντες καλῶς ἔχειν 804,38. ἀμφοτέροις ἔκρινον εἶναι 738,33. ἔκρινον ἀξιόχρεων πρὸς βασιλ. 672,27. ¶ κεκριμένη διοίκησις καὶ σύμμικτος, cum iudicio coniuncta 494,17: ¶ ἔκρινε τοῖς ἑκατέρων γνώμαις ἡ πολέμου τύχη 524,13: & 519,38. ſic κρίνεσθαι πολέμῳ, bello decernere 85,13. ¶ ἰσχυρὸς κρίνων, accuſans 786,34. ſic κριθεὶς ἐπὶ τούτῳ, eo nomine accuſatus 235,8: & 242,45. ὁ κρινόμενος, reus 204,24 idem εὐθυνόμενος ibid. 17. ſic οἱ κρινόμενοι ἐπ' ἀσεβείᾳ 337,36

εἰς κρίσιν ἦγε τὸν αἰθρ. 787,35. ſic εἰς κρίσιν ἤγαγε 725,2: 774,16. εἰς κρίσιν καθίστασθαι 802,31. ¶ κρίσει ὀρθῇ λογίζεσθαι τὸ πρᾶγμα 545,11. σὺν εὐδήμῳ κρίσει δικαίᾳ χωρεῖν κατὰ πάντων 739,37. σὺν εὐδήμῳ κρίσει πάντας ἀπέσφαττον 800,20

Κελαινὸν ἦν circumſt. L. & P. 685,19

Κρονίοις, Saturnalibus, per ι diphth. etiam P. 438,23. vſitatius Κρόνια 260,43: 832,5. Κρόνια, Iuliani liber 876,45: 877,4

προδιαιτῆς αὐτοῦ νικητήρια 290,34

κρύβδην ἐπισιτίσω 521,8

κρύος & θάλπος καρτερ. 523,35

κρύφιοι ἐνέδραι ἐν- 608,31

οἱ κεκτημένοι, opulenti 884,40

κτῆμα Τραϊανῦ ἐγεγόνει, a Tr. acquiſiti fuerant 121,40: κτήματα & τύπους αὐτοῦ ποιησάμενος 113,23. ¶ εἰς τὰ πόρρωθεν τῆς πόλεως κτήματα, prædia 498,21: & 275.15. ſic ἐν κτήμασι βασιλικοῖς διατρίβων 478,22: 496,1,5

κτῆσις, acquiſitio 440,4: 747,42

κτύπος καταχεομένου 346,14

κυβερνώμενα τῇ κ. προνοίᾳ 709.32

κυβευτήρια 308,45

κύβον ἀναρρίψαντες ἐπὶ τῶν πάντων ἐλπίσι 635,9. ἀναρρίψαι τὸν ὑπὲρ πάντων κύβον 776,23

ἐκύει ἐξ αὐτοῦ, grauida ex eo erat 178,33. κεκυηκέναι ἐκ τῦ Ἀπόλλωνος αὐτὸν, concep. 161,17. ¶ κυήσας ἐξ αὐτῆς δύο παῖδας, procr. 318,16

ἡ Κύζικος 516,38. Κυζικηνὴ χώρα 516,43

Κύϊντος, Quintius 68,46: & 314,35, etiam P.c. Itemque Κυΐντιλλος 231,43, P.c. & D. 422.

κυκλοτερέσι περιειλημμένα τείχεσι 718,31

κυκλώσασθαι αὐτοὺς πολεμίων νόμοις, circumdare 510,22. κυκλώσασθαι & συγκλείσαι τοὺς Ρωμ. 558,27. ἐς κύκλωσιν καταστῆσαι, vndequaq; circumcingere 679.24

περὶ σπονδὰς & κύλικας εἶχον 552,31. οἱ περὶ τὰς κύλικας, pincerna 521,27

Κυλλήνη πόλει 95,34: pro Κυλλήνῃ.

κυμαίνουσαν ἔσω τῆς φρενὸς τὴν ψυχὴν ἔχειν 466,12

κυμοσκοπίας 362,24: 836,4

κυνέαι σοφισταὶ 322,35

τὸ κυνηγέσιον 414,30

τὸ κυνηγετικὸν θέατρον, theatrum vena-

torium, nunc ἀμφιθέατρον 155, 13. viſe Turneb. Aduerſ. lib. 5, c. 11
κυνηγίων στοαί 870,6
κυνηδὸν ἐξέκραγε 322,39. κυνηδὸν φιλοσοφεῖν 433,36
κυνιστὶον, cynici ſectandi 877,1
Κυίντος, Quintus 72,2: & Κυίντος, Quintus 69,44. alibi Κύϊντ. & Κόϊντ.
κυπλάζουσι πάντες ἅμα 185,10
κυρία, domina 178,40. at τὴν κυρίαν ἀναμείναντες, ſ. ἡμέραν, diem præſtitutam 753,34
κυριεύσει τοῦ βασιλέως, in poteſt. red. 806,20. κυριεύων τῆς Ἰταλ. 693,34
Κυρινάλιος, Quirinalis 65,9
κύριον πλῦτε παμπόλλυ, poſſeſſ. 737,20
κύρος pro κύριος 870,17,20. at τὸ κῦρος τῆς μουσικῆς συνέχει ἡ διατεσσάρων ἁρμονία, dominium 142,22
κυρωθείσης τῆς φήμης 806,46
κωλύσας & ταπεινώσας τὰς ὀνίων ὑπεροχὰς 141,7. aptius κολούσας, vt mox v. 39: & rurſum 147,18. ſic 473,24: 531,21. ſic item κωλύειν pro κολούειν perperā L. & P. 672,21
κώλυμα, obſtaculum, impedim. 637,41. ſic κώλυμα δυναστείων 488,19
ἐς κωλύμην τῆς διαβάσεως, ad imp. tr. 609,33. ſic ἐς κωλύμην & ἀναζήτησιν τῶν στρατευομένων 621,10
κωμάζειν νύκτωρ 206,5. κωμάζων κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν 270,42. κωμάζων περὶ κώμαις 268,40. κῶμον ἐκώμασαν ἀνελγέστατον 264,6. κῶμοι & μέθαι 309,12
πολιτῶν & κωμητῶν, vrb. & vicanorū 706,11
ἐκ τοῦ Κωνσταντείου γένους P.c. 695,11: i. e Conſtantiano gen. περὶ Κωνσταντῖνον τὴν πόλιν 749,13

Λ

λαβὲ & φάγε- λαβὲ & πίε 312,42. P.c. λάβε: itemque Legationum volumen 395: & rurſum P.c. 344,43
λαβαὶ ἐπιμήκεις ἔχοντα 614,22
λάβρον ἀφεῖναι ὄμβρον 868,40. λάβρυ ὕοντὸ 400,15: P.c. λαύρυ
τὰ Λαβηνίῳ λαχόντα, ſorte oblata 678,4
λαθραίαις ἐφόδοις 708,6
τὸ λαιμὸν ἀπέτεμε 323,19
τὸ λαιὸν κέρας 407,26. ſic ἐν τῷ λαιῷ μέρει 540,20. ἐν τοῖς λαιοῖς μέρεσι 609,35
λαλοῦντες σφίσι 312,19. λαλεῖν ἕνι τῶν παρόντων 301,45. οἱ λελαληκότες αὐτὸ, pro εἰρηκότες 274,44
λαμβάνειν εἰς τὸ- accipere, i. intelligere, interpr. 690,38. ſic 223,5. ταῦτα λαβὼν κατὰ νοῦν 726,37. ſic 708,44. ¶ Med. v. λαβόμενος τῆς χειρὸς, prebeſa eius manu 493,8: 534,12. λαβόμενος καιροῦ, arrepta occaſ. 71,30. λαβόμενος ἐξουσίας, nactus p. 538,16. ſic λαβόμενοι ἀδείας 409,29
λαμπάδια, peniculi ſeu turūda vuln. ondis ſolita 341,18: 864,45
λαμπόμενος λυχνοκαΐᾳ πολλῇ 448,11: & 291,28
λαμπρὸς τῷ γένει, clarus g. 287,21. λαμπρότης τοῦ σώματος, c. nitor 289,41. λαμπρῶς φεύγοντες 700,26
ἐλάνθανον σφᾶς ἀλλυόμενοι, ita mutabantur vt non ſentirent 215,42
λανθανόντως ἤλγουν 618,37
λάρνακες νεκρῶν 315,15
Λατῖνα ῥήματα 194,20: at D. 345,4, Λατινικὰ ῥ. ſic 229,8. τῇ Λατίνων γλώσσῃ 149,20: 162,25: 865,31
λαυροτέρους pro λαβρ. 873,16
λαχανίαν γῆν 848,5
λεβηρὶς, ſerp. exuu. 267,42
λεγεὼν maſc. gen. 367,24: vnde dicta 70,33
λέγω, inquam, videlicet 355,8: 825,35. λέγω ἑαυτὸν πάντα τὰ ἐξ ἀνθρώπων κακά 233,43. λελέξεται αὐτίκα 444,39
λεία, præda 879,40. λείας αἰχμαλώτους ἀπήγεν 592,28. λείαν ἀπελάσας 592,7
λελογχώς ἔτη 253,38: 447,23
λείπειν, deeſſe 706,15. ſic τὸ λεῖπον εἰς φρόνησιν 777,41. οἱ λειπόμενοι, reliqui, reſidui, qui ſuperſunt 798,27. τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης, reliquas Europæ partes 634,42. ſic 633,18
λειποθυμία 467,11
λειποψυχῶν 587,43
λειτουργεῖν τῇ πατρίδι 352,26
λειχῆνες ἐξηκασμέναι 834,24
λείψανα τῶν νεκρῶν 312,22: πολέμου 468,24. λείψανον ἀρχαίας ἀρετῆς 370,16
λευκανόμαστος 893,18
κατὰ τὸ λεληθὸς, latenter 710,33
Λεντοῦλος 78,46, vt alibi Ρηγοῦλος, Κατοῦλος.
pro Λέπιδον 103,12, exemplar habebat Λεπίδιον: ſed recte tamen in ſeq. Λέπιδον.
ἐπὶ λεπτοτάτης ἐλπίδος 751,5
λεπτομερῶς διεξιέναι 155,16
λεπτουργήσω καὶ λεπτολογήσω μᾶλλον ἢ τὰ πρέποντα 328,33. idem διακριβῶσαι v. 36
Λέριας pro Λέπτις, opp. Afr. 118,8
Λευΐνος 72,33, in m. ſ. eſt Λευιανός: & mox v. 42 Λουΐνιος: at infra 82,5, Λεβῖνος: itidemq; in Faſt. Gr. p. 16.
Λεύκιος, Lucius, prænom. 217,7, etiam P.c. at Dio 401 Λύκιος, more Latino. rurſum Λευκίου pro Λυκίου P.c. 327,45
λευκολίθους 837,3
ἐς τὸ λεύκωμα ἐν τοῖς ἄρχουσι ἐγγραφόμενος 293,42. ἐς τὰ λευκώματα ἐγγραφέντες 169,33. ἐν λευκώματι περιῆπται προγεγραφώς 166,17
λευχειμονοῦντες καὶ δαφνηφ. 396,16: 618,28
λεωφόροι ὁδοὶ 615,37. εἰς τὴν λεωφόρον ῥιπτοῦσι 534,37. λεωφόρος, ſtrata 124,8
λήγατος, legatus 72,6. idem λεγάτος 86,26
λήγοντος τοῦ χειμῶνος 714,4. λήγοντες ὀξύτητα 563,8
λήθην τινὰ ἐποιεῖτο τῆς φυγῆς 767,46
τῶν ληίων ἀκμαζόντων 591,12
ληισάμενοι τοὺς οἰκήτορας 702,20
λημμάτων προσεδέησε μεγάλων, m. pr. 260,23
λῃστεύειν τὸν στόλον, latrocinari ſeu deprædari claſſem 79,44. λῃστήριον συστάμενος- 420,14. ſic λῃστικὸν σύστημα 709,2. λῃστικὰ τάγματα 802,12 τὸ λῃστικὸν, ſ. σύστημα ſeu φῦλον 666,24
λῆψις φαρμάκου 350,36
λίαν ὀξύτατα 409,46
Λιβέρνα, ſ. πλοῖα 797,9. rectius Λιβυρνα. Plutarchus Λιβυρνικὰ vocat, & Λιβυρνίδας: illic, neutro πλοῖα, hic fœminino ναῦς ſubaudito. Rurſum Λιβύρνα 75,47, perperam pro Λιβυρνα, ſeu Λιβύρνας, forma Latina. Dicta autem Liburnæ ſeu Liburnicæ, a Liburnis, Illyrico ad Ionium ſinum populo; teſte Appiano & Luciano. Formam earum expreſſit Bayſ. in lib. De re nau.
Λίγουρες, pro Λίγυες 80,22
λιθοβόλοι, funditores 399,38
λιπαροῦντες ἐλευθερῶσαι τὸ- 740,21. ſic ἐλιπάρει μένειν 611,29. λιπαροῦντες αὐτὸν ὑπὲρ ὁμονοίας 538,20
λιτανεύουσι τὸν θεὸν 670,25
λιτὸς & ἀπέριττος ὤν- 431,30. λιτῇ ἐσθῆτι ἀμφιεσμένοι 540,25: & 605,26. διὰ τὸ τοῦ βίου λιτὸν 707,2
λογάδες ἄνδρες 615,33. τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ λογάσι 784,10. λογάδας ἐπιλέξας 511,36
λογγώδης τόπος 420,36. H. Steph. λοχμώδη legit: Zonaras habet λοχμώδη 217,28
Λογγωνίῳ P.c. 407,15: & 397,6
λογίζεσθαι ἑαυτὰ ἀνθρωπίνως 213,23: D. ἀναλογίζεσθαι 383
λογικῶν ἐπιστημῶν ἀντείχετο, liberalibus ſtudiis 130,46. ἡ λογική, ſcientia litterarum 116,21
λόγιοι ἄνδρες, clari, ſpect. 467,38
λόγιον, oraculum 286,46: & 164,6
λογιστὴς τῶν φόρων, ὃν γενικὸν καλοῦσι 891,41. τῶν δημοσίων λογιστὴς, vulgo λογοθέτης γενικός 890,41: & 450,15
λογογράφων ἀγῶνες 329,12
λογοθέτης γενικός: viſe λογιστής.
λογοποιοί, ſcriptores hiſt. 654,32
λογοποιοῦντες ἄλλα ἄλλως 270,29. λογοποιοῦντες πολλά 369,1. ἐλογοποιήθη ἐπὶ τῷ ῥοπάλῳ τὰ ὅμοια 388,19. ſic

19. ſic λογοποιηθεῖσαι, vulgi fabula dict. 260,24
λόγος, ſ. ἐστι, fertur 477,19,28. ſic λόγος ἔχει ὅτι, fama eſt 207,2. λόγον ἔχει τοῦτο ποιῆσαι, dicitur id feciſſe 205,37. ὑπὲρ εἰπεῖν ἐστι λόγῳ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς ἑορτῆς 618,9. λόγῳ μὲν ἔργῳ δὲ 425,33. λόγῳ μὲν ὡς τὸ ἀληθὲς ὄν 352,34: 428,12. ¶ λόγον αὐτοῦ ἔδωκε, dicēdi copiam d. 416,41: & 354,6. ſic λόγου δεδόντος αὐτοῦ 77,10. λόγου τυχόντες 297,8. ¶ λόγους προσφέρων τοῦ Σαρῶ περὶ φιλίας 825,6. λόγοις προσεῖχε, παρακαλῶν 882,6.
¶ Rurſum ἐς λόγους ἐπάγειν, ad colloq. 254,24. εἰς λόγους δέχεσθαι 342,19. ἐς λόγους ἦλθον μόνοι 300,12. ἐς λόγους συνελθεῖν 166,5. ἐς λόγους αὐτοῖς περὶ φιλίας ἰέναι 705,28. ¶ ἐν λόγοις, in dicendo, & in litteris 710,3. ſic πάσης λόγων παιδείας διδάσκαλοι 371,39. λόγοις ἐκτεθραμμένοι 743,27. ſic οἱ περὶ λόγους ἐσπουδακότες 744,14. οἱ ἐπὶ λόγοις εὐδόκιμοι 574,28. ¶ κατὰ λόγον πεποιῆσθαι, recta ratione 851,8. ἕτερος ἂν ἦν λόγος, alia eſſet ratio 213,9. λόγον ποιούμενος τῆς ἀσφαλείας, rat. hab. 750,10. ſic 818,25. πολλοῦ ποιούμενος λόγου τὸ μὴ λαθεῖν 820,24. Item ἐν λόγῳ οὐδενὶ τιθέμενοι 167,6. & mox contra, v. 9, παρ' οὐδὲν ποιούμενοι. ſic ἐν μικρῷ λόγῳ ποιεῖσθαι 342,33. ἐν λόγῳ αὐτοὺς ποιοῦντες οὐδενὶ 357,10. Item λόγου φροντίσας αὐτοὺς οὐδενί, nulla cuiuſpiā habita ratione 444,41. λόγῳ οὐδενὶ ἀπώλοντο 252,24. Item οἱ ἐν λόγῳ, ſpectati 112,17. ¶ τοὺς καθόλου λόγους ἐπιγεγραμμένους, rationalis generalis 450,15 viſe λογιστής.
λοιδορησάμενος αὐτοῦ πολλά 144,8
λοιπόν, cæterum, de cetero 726,10. λοιπόν, in poſterum, deinceps 775,16. ſic 69,16: 306,39: 431,2: 643,6: 669,10: 846,3. λοιπόν, iam amplius 648,16: & μηκέτι λοιπόν 650,35. Rurſum λοιπὸν ἔτι, deinceps 816,12. Item cum articulo τὸ λοιπόν, deinceps 716,28: 720,36: 845,32. Sic τοῦ λοιποῦ, deinceps, in poſterum 185,18: 201,2: 338,3: 534,41: 613,35: 620,12: 703,3: 875,7. ſic τὸ λοιπὸν βιώσας αὐτόθι, reliquum vitæ tempus ibi deg. 798,37
λοπὰς Ἐπιπέλιν 309,23
Λυδδουῖνον, Latino accentu etiam A. & B. 524,16: & 525,17
Λυκανοί, Lucani, pop. It. 72,47
Λυκίου Λικιαροῦ pro Λικιννιανοῦ 122,7
λοῦσθαι, lauare 425,14
Λυτάτιος, Lutatius 92,42
ἐν λόχμαις ὕλαις τε 608,30
λυμαίνονται τοῦ παιδίου οὐδέν 190,12.
λυμηνάμενος χώρας τε καὶ ἀνθρώπους πολλὰ 326,42. λυμηνάμενοι τοῦ αὐτοῦ σώματι πολλὰ 305,19. λυμηνάμενοι τοῖς πράγμασι 765,25. λυμηνάμενος τοῦ πλατώματι 636,17
λύμη ἀκρίδων, lues l. 659,40. λύμης ἐλευθερώσει τῆς ἀπὸ τῶν λῃστῶν 796,39. ſic 441,9
λυπεῖσθαι ἐπὶ τοῖς σφετέροις 286,28
λυπούμενοι προσέχειν αὐτῷ 210,42
λύπη περὶ τὴν αὐτοῦ 295,42
λύσιν εὑρεῖν τῶν κακῶν ὁκ. 669,7. λύσιν εὑρέσθαι τῶν δεινῶν κακῶν 717,43. λύσιν αὐτοῖς ἰᾶσθαι τὸ κακοῦ 73,32
πρὸς λύσιν ἐπαρθέντες μείζονα 699,38
λυτροῦσθαι, pretio ſe redim. 278,42
λυχνοκαΐα πολλὰ λαμπόμενος 448,11: & 291,28. λυχνοκαυθεῖσης τῆς πόλ. 298,24
λυχνοῦχος ſepulcralis 332,2
λώβαις τῷ σώματος πάσης ἐμπαροινοῦντες 621,22

M

μαγγανείαις ἰσχὺν περιθεῖναι 356,23: 866,2. μαγγανείαις ὕδωρ ἐπιπαλίσασθαι 366,43. μαγγανείαις ὕδωρ ἢ γοητείαις euacuata aqua inter cutem 360,29: & Zon. 205,1. μαγγανείαις ἀναιρεῖν 117,37. Iidē μαγγανεύματα, magica ſacra, ſeu magicæ artes 446,4. Vſitatius μαγεία ἐπὶ τούτῳ χρησάμενος 418,45: & μαγεύμασί τισι χρώμενος 289,10
μάγειρος τῶν ἱππέων 67,25: τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων 773,23: 809,8. ſic τῆς μαγείρου ἀρχῆς παραλαμβάνει 811,11
μάζας ποιήσας 547,37
Μαζάκκη pro Μάζακα 107,10
ὦ μακάριε 849,4. βάλλ' ἐς μακαρίαν 850,18
μακαριότης, felicitas 889,1
μακρηγορεῖν πρὸς αὐτὸν πρ. 559,38
μακροῖς πλοίοις, pro μακρ. 719,41. ἐπὶ μακρότερον, diutius, prolixius 365,15. οὐκ ἐς μακράν, non multo poſt 305,38: 438,31
μάλα ἀστείως εἶπεν 424,43. μάλα γενναίως ἀπεδείξατο 151,14. ¶ & μάλα, utique, immo 848,21. ¶ καὶ μάλα δικαίως 445,32: & 211,21. καὶ πάνυ μάλα δικαίως 187,26. καὶ μάλα αὖθις 189,34: pleonaſticōs.
μαλακίας αἰτιαθείς 238,17
ἐμαλάκισε τοὺς στρατ. effœmin. 689,21
μαλακῶς ἔχειν τοῖς πόνοις, lang. 795,23
ὑπὸ μαλάκης ἔχειν ξίφ. 166,9
μαλθακῶς κοιμώμενοι 281,1
καὶ μάλιστα οἱ στρ. præſertim vero mil. 563,28. ὅτι μάλιστα, quam maxime, P. c. diuiſe 366,42. Item cum artic. τὸ μάλιστα, maxime, potiſſ. 164,29: 386,6: & ἐς τὸ μάλιστα, maxime, maximopere 109,10: 174,8: 272,20: 308,29: 663,37. ſic αὐτοῦ ὥστε ἐς τὸ μάλιστα 308,29. ¶ εἰ δὲ τὰ μάλιστα ἐτύγχ. ἀλλ' ὑπό γε 394,9. Et μάλιστα μὲν εἰ δὲ μή 390,33. μάλιστα μὲν μηδὲν δεῖσθαι, εἰ δ', μήτι γε καὶ 241,16. ¶ μάλιστα cū ſuperlat. 110,22: 505,15: 662,4
Μάλλιος, Manlius 82,12
ἐπὶ μᾶλλον, magis: & ἐπὶ ἧττον, minus 325,44. μᾶλλον omiſſum 269,20
Μαμαία vno μ & αι circumflexo etiam P. 639,24
μάμμη, auia 572,28: Dioni τηθὴ ſeu τίτθη 449,30, & alibi.
μανδύας ἀμπισχόμενος 331,33. ἐν ταῖς μανδύαις 384,21: P. c. τοῖς μ. μανδύης ἐς τρόπον συρραφθεῖσα. ἔνδεσις 436,20. φαιὰ μανδύλιν ἐπενδὺ 227,32. paenulam dicit Spartianus 126,53: & Lamprid. 213,36. quam S. Paulus 2 Tim. 4 φαιλόνην appellat, itemque Suida lexicon.
μαντευσάμενος αὐτοῦ ἀρχήν 161,26
ἡ μαντικὴ, ſ. τέχνη 685,44
Μαξιμιανὸς pro Μαξιμῖνος 120,5,20
Μάρκος pro Τίτος 115,4
ἐμαρμαίρουσι τῇ αὐλῇ 888,5
οἷς ἐμαρτύρει, quib. teſt. perhib. 811,13. ſic προσεμαρτύρησαν οἱ καλοκἀγαθίαν, perhibuit et inſuper etiā prob. & bon. teſt. 289,5
μαρτύριον, ædis martyri exſtr. 794,41
μαστιγοφόροι in lud. ſol. 294,1
μαστροπεύοντας αὐτοῦ τὰς 885,15
Μαυρούσια φῦλα 661,40
μάχαιραν ἐνεχειρίσθη 163,12. W. mauult μάχην. ſed μάχαιραν ferri poſſe, docent alia in νικᾶν exempla.
μαχούμενοι, pugnaturi 283,44
μεγαλαυχοι 387,43. μεγαλαυχία 184,22. μεγαλαυχούμενος ἐπὶ τοσούτῳ πλεονεκτήματι 695,37: 828,1
μεγαληγορεῖν τὰς πράξεις 529,26. ſic 149,36. μεγαληγορήσας ὑπὲρ 349,31
μεγαλογνώμων 340,29. μεγαλογνώμων, m. gerens animum 300,40
μεγαλόδωρος ἀμοιβὴ 474,29. μεγαλόδωρος εἰς ἅπαντας 106,9. μεγαλοδωρίαις ἀφειδεῖ 494,14. rectius μεγαλοδωρίαις: vt μεγαλοδωρία ἐχρῆτο μάλ. 420,20
μεγαλόνοια in don. 177,13: 343,13
μεγαλοπραγμονῶν 296,37
μεγαλουργῶν ἐν Ιων. 83,38
μεγαλόφρων 340,29. μεγαλόφρονας ἐπιδοὺς νομάς 529,39. μεγαλόφρονι ἐπιδόσει οἰκειώσασθαι 467,31: 468,40
μεγαλοφρονούμενος ἐπί τ. 252,45. μεγαλοφρόνως δίεισι 858,2. μεγαλοφρόνως ἐπιπλεῖστος 512,31. μεγαλοφρόνως αὐτοῖς ἐπαγγείλας τομὰς χρημάτων 619,35. μεγαλοφρόνως αὐτοῖς δωρεὰς ἐπιδοὺς 523,23: 579,3.

τομῆς μεγαλοφρόνως ἐπιδίδου 527,15. μεγαλοφρονίσασα ἀνακλώσας 320,5
μεγαλόφωνος 833,18
μεγαλαυχίαν ὑπὲρ τὰς ἀγαθοὺς 340,20. μεγαλαυχοῦντες αὐτοῦ πολλὰ 392,18
μεγάλως ἐλπίζοντες 493,40. μεγάλως ἐφθάζον 329,11. μεγάλως θρησκεύοιτο 441,40
ὁ Μεγαρεὺς, ſ. χόρει 784,18
μέγας ὑπὸ τῆς τύχης ἀρθεὶς 379,4. mox v. 20, εἰς τοσοῦτον ὄγκον ἀρθείς. ſic μέγαν ᾖρεν αὐτὸν αἱ πράξεις, pro ἐπὶ μέγα ἀξίωμα 144,21. ¶ μεγάλα δυνάμενοι 351,45. τὸ μέγα πρὸς αὐτοὺς ἰσχυσάσης, i. τὸ μέγιστον, plurimum apud eos potuiſti 849,25. ¶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ βοήσας 879,6. μεγάλη pro μεγίστη 380,25. ¶ μέγα νικᾶν 836,34
οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ 864,29
μέγιστος ῥίων 589,42. εἰς τὸ μέγιστον ὕψους 481,21. ſic 479,16
μέδιμνος, modius 81,27
μεθαρμόσηται εἰς λυσ. ἁρμ. 171,25
μέθη, ſemetum, vinum 250,16. παρὰ μέθην ὑπὸ κραιπάλης 498,38
μεθήξειν αὐτὸν ἔμελλεν ἡ δίκη 305,38
τὸ μεθημερινὸν ἀναπαύεσθαι, interdiu r. 337,1: & 336,1: 864,16. at Zonar. 197, τὸ μεσημβρινὸν, meridie.
μεθιστάναι τοῦ βίου 122,40. ſic μεταστῆναι τοῦ βίου 634,39: 674,14
μεθόρια Συρίας & Φ. 565,20
μεθύων τοῦ παντὸς 787,39
μειδιαμάτων μεταδόσεις 886,10
μείζων ἢ κατ' ἄνθρωπον 347,8. μεῖζον pro μᾶλλον 476,17. μείζονας βοήσας 879,44. μείζονως ζημιοῦσθαι 217,31
μειλίχιοι δαίμονες 671,19
μείνας πόλιν † 724,36
μεῖναι pro μείνης 672,36
μελετήματα, vitia 858,26
μελετηθείς 162,10
μέγαν φρόνημα ἔχων 277,4
μέγα φρονήσας 356,8
ἐκ μελέτης ἐνδοξ. ſtud. q. 123,39. ſic ἐκ μελέτης, ſtudio, de induſtr. 71,6
μεμελετημένοι λῃστείαις 709,5. τὸ μελετώμενον, de quo capitur conſilium 739,35: & ipſum animi conſilium ſeu inſtitutum 753,13
μελλήσας ἡ ἀναβολῆς ἐν τῷ καιρῷ 487,35. μέλλησις ἄκριτος 188,9
μέλλων ὁ ὀκνῶν πρὸς τὰ- 584,7
μελλοδοιοῦντες διὰ συλλήψ. 172,8
μεμίχθαι 75,17, pro μεμῖχθαι.
μέμφου αὐτῇ μοιχείας ἐπιχειρῶν 691,34. ἐπὶ δικαίαις μέμψεσιν ἦλθε 735,25
μὲν - δὲ - quamquam - tamen - 531,26. ἄκοντες μὲν, ἔφερον δὲ, ferebant quidem, ſed haud æquis animis 616,43. μὲν γὰρ pro μὲν γοῦν vel μέν τοι 353,37. μὲν δὴ, igitur 534,38: 705,19. μὲν pro μὲν οὖν ſeu μὲν δὴ 417,7: 486,26: 582,28: 585,9: 599,28. μὲν οὖν, videlicet, utique 735,42
μένειν ἐν τοῖς ὡμολογημένοις 612,12. μένειν ἐπὶ τῶν σπονδῶν 105,19. ſic 516,34
μέν τοι, tamen 123,42. ſic οὐ μέν τοι γε, non tamen 149,2: 189,36: 312,10: 417,15. ὁ μέν τοι καὶ atque adeo, ac profecto 358,38. ¶ μέν τοι pro μὲν δὴ P.e. 219,30: & D. 403.
ἐν τῇ αὐτοῦ μερίδι ὄντες, in partib. eius 313,16. ſic τῆς Κωνσταντίου μερίδος ὄντες 712,27. ἐκ τῆς Φιλίππου μερίδος 643,16. ſic 637,15
μεροπνῆον δέμας 877,31
τὸ Κωνσταντίου μέρος, Conſtantini partes ſeu factio 683,41. ¶ ἡ κατὰ μέρος ἀφήγησις, particulatim inſtituta narratio 762,23. ἐν μέρει, aliqua ex parte 657,35: 665,30. ἐν ὀνείδους μέρει διεξῆλθεν, exprobrationis loco 770,18. ἐν ἀσεβείας ἐτίθετο μέρει, pro impietate habebat 819,30. ἐν παιδιᾶς μέρει, per luſum, ſeu ludicri oblectamenti loco 832,15. ¶ ἐν τῷ μέρει, viciſſim 239,39
μεσαζούσης ἡμέρας 595,10
μεσαιπόλιον ἀνδρα 656,12. Leunclauius μεσοπόλιον mauult.
ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς συγκλ. τόπῳ 567,33. ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τόπῳ. 676,24: 698,4
Μεσάλας P. 444,29. ſic Μεσσάλας idem P.e. paſſim pro Μεσσαλίνα.
ἡ μέση τῶν ποταμῶν, Meſopotamia 113,27: 121,26,46: 528,7: 634,30: 645,1: 657,15: 709,37
Μεσήνη, Meſſana urbs Sic. 182,2: vno e in P.e. itemque alibi.
εἰς τὴν μεσόγειαν ἀναβαίνης 653,8. ſic ἐπὶ τὴν μεσόγειαν 726,35. τὰ μεσόγεια 647,20
εἰς μέσον ἄγειν 807,24. ſic εἰς μέσον παράγειν 754,29. εἰς μέσον φέροντι - 768,14. ἐς μέσον βαδίζειν 854,11. ἐς τὸ μέσον ἀφίκοντο, emergere cœperunt, emerſerunt 146,44. & contra ἐκ μέσου ποιῆσαι τὸ κώλυμα 637,41. ¶ τῶν στρατιωτῶν ἐν μέσῳ, inter milites 710,33. διὰ μέσου τῆς θέας, horis inter ſpectacula interiectis 259,16. τὰ διὰ μέσου, intermedia 187,16. ¶ οἱ μέσην ἔχοντες τάξιν 763,17. ἀμφὶ μέσας νύκτας 868,32. μέσον τέμνων, medios interſecans 695,40. μέσα ἔσω ἀποκρινάμενος 342,32
Μέσου pro Μέσσου, ſt. 263,36, etiam P.e. & D. 471.
μεσοῦσης νυκτὸς 277,23
Μεσσαλία pro Μασσαλία in m. ſ. exempl. 129,36
μετὰ δίκης πολλῆς, & μετὰ πολλοῦ καμάτου 609,29,31. μετ' ἐκπλήξεως μεγίστης 245,29. μετ' ἀπογνώσεως ἐπιπεσόντες, deſperatis animis irr. 518,20. μετὰ πάσης ἀμηχάνου ταχύτητος 757,20. μετ' ἐπιμελείας, accurate 518,41. Item interiecta coniunctione, μετὰ καὶ ἄλλων, etiam cum aliis 338,34. ſic μετὰ καὶ τῶν ἄλλων 398,40. μετὰ ὁ δὲ ἀκρατὴς ἦν, inſuper etiā incontinens 863,42. ¶ μετὰ χεῖρας φέρων, in manib. ſeu inter manus 555,35. μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, interdiu & noctu 394,27: & 208,1. ¶ μετ' οὐ πολὺ 159,4: 710,23. ἐς τὰ μετὰ ταῦτα, poſtea, deinceps 690,35. ¶ Item abſolute, μετὰ δὲ, poſt vero 399,20. ¶ μετὰ pro κατὰ 89,19
μεταβαλῶ, muta conſilium 213,35
μετάγειν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρχὴν 589,23
μεταγινώσκειν ἐφ' οἷς ἐπεπλημμέλει 302,6. ſic 511,30. μεταγνῶναι ἥμενος αὐτοῦ ἦν 571,22
μεταδιδόναι] μήτε κρίσεως τινὶ μεταδοὺς, μήτε ἀπολογίας: pro κρίσεως & ἀπολογίας 590,5
μεταδιώκοντα τὴν αὐταρχίαν 440,38
μετάδορπια, poſt cœnam 309,43
μεταιζοῦντες, ſtipem pet. 592,37
μεταίτησαι τούτων χρ. 836,38
τὸ μεταίχμιον σφῶν 407,39
μετακαλεῖται ἐκ τῆς - reuocat 683,34
μετακοσμεῖσθαι πρὸς τὸ βέλτ. 194,37
μεταλλαγὴ, mutatio 204,26. μεταλλαγὴ, obitus 288,31: 385,38. ſic μεταλλάξαι, mori 217,43: 218,13,31. οἱ μεταλλαχότες, defuncti 324,44. μεταλλάξας τὸν βίον 544,3
τὰ μεταλλευόμενα 551,33: 801,22
μεταμέλεια πάντας εἰσῆλθε τῶν- 728,14. ἐς μεταμέλειαν ἦλθε 875,18. ἐς μεταμέλειαν πάντες ἦσαν ὡς- 639,29
μεταμέλησαι αὐτῆς ἐφ' ὧν ἔπραξε 713,40. μεταμέλει αὐτῷ τοὺς Σ. ἀφεῖναι 794,23
εἰς μετάμελον ἐλθεῖν ἐπὶ τῷ- 823,8: & 686,16
μεταμφιέσασθαι τὴν Ῥωμαίων στολὴν 567,17
μεταξὺ λέγοντος αὐτοῦ, interea dum v. f. 371,41. Item μεταξὺ αὐτοῦ λέγοντος διεβίου 192,34. μεταξὺ θεωμένους ἀποκτείνας, inter ſpectandum 248,25
μεταπεῖσαι σφᾶς 305,7
μεταπέμπεται τοῦτον, reuocat 707,10
μεταπεμφθεὶς ἐκ τῆς Κ. ποιοῦνται, arceſſunt 794,4. ſic 647,37. μεταπεμφθεὶς ὁ Γάιος ἐχώρει 701,44. μεταπεμφθεὶς ἦλθον 297,5
μεταποιοῦνται εἰς ἰδιώτ. 492,35
μεταποιούμενοι παιδείας, op. d. 659,18
μεταπορεύεσθαι, i. μετέρχεσθαι, perſ. 237,44
μεταρρυθμίσαι εἰς- 255,9: 355,14
μετασκευάσαι 833,10: forſan rectius μεταλλευόμενα.
μετασκάψαι pro μετασκευάσαι 355,14
μετάστασις τῆς πολιτείας, mutatio 192,38

μεταστῆναι

μεταστάλλειν ἀψιδοειδῆς 346,43: per υ etiam P.c.
μεταξὺ ταῦτα coniunctè 886,10
μεταληψομενθεὶς τ̃ ἀρχῆς, capeſſ. 122,24: pro μεταποιηθείς.
μετάφρασις τ̃ Ἀρ. φαιν. 856,4
μεταχειριζόμενοι ὅπλα 816,1. μεταχειρίζεσθαι τ̃ ἀρχὴν ὀρθῶς 635,12. μεταχειρίζεσθαι μετρίως 211,6. ſic μεταχείρισις, tractatio 329,27
μεταχειρουμένης πρὸς- 739,20
μεταλλάττειν βίον αἴσχιστον 119,19
μετέχειν] μετασχὼν τὸ μέρος τῶ κινδύνων, μεθέξεις ϐ τ̃ τιμῆς 532,12
μετεωρίζοντες ἀλλήλους 396,22. μετεωρίζεσθαι & ὀψοῦσθαι pro eodem 155,23: 161,39
μετέωρον τ̃ αὐχένα αἴρειν 885,21. μετέωρον φέρεσθαι 503,36. μετέωρος ἦν, ſuſp. har. 239,41. μετέωρον τ̃ γνώμην ἔχοντες, ſuſp. an. 510, 21. μετέωρος ἀγωνία 188,11
μετιόντες πρὸς τ̃ Ἀντ. tranſeuntes 565, 24
μετοικίζειν εἰς- 123,45. ſic μετοικισθῆναι εἰς- 485,11
μετοχετεύοντες ἐκ τῶ ποτ. εἰς 720,43. ſic 607,25. μετοχετεύεσθαι ἀπὸ- 465,24
μέτοχος πάσης ἀρετῆς 128,23
μετρῶντες τὸ εὐδαιμον γαστρί 469,9. μετρῶν πάντα γαστρί 109,34. τὸ μεμετρημένον, moderatio 494,15
μετριάζειν, moderate ſe gerere 198, 19. μετριάζειν τῇ ὑποκρίσει τῶ σχήματος 306,11. μετριάζουσιν ἐν ᾧ προθύμῳ τ̃ μάχης, minori alacritate dimicant 612,1
τὸ μέτριον, moderatio 777,22. ſic τὸ μέτριον ἔχουσα, moderata 815,29. μετρίως φέρειν τὴν τύχην 701,26. ὐ μετρίως φέρειν 69,21. ¶ μετρίαν ἀπένειμεν αἰδῶ, mediocrem, i. ſat magnam 491,7. τὸ μέτριον ἔχων, mediocris 721,12. μετρίας ἔχοντες δυνάμεως 551,1. ὐ μετρίως ἀγανακτήσας 765,23. Rurſum μετρίαν αὐτοῖς τὴν αἴσθησιν ποιοῦσα, modicam, leniorem 654, 15
μέτριον ἢ χρημάτων χορηγεῖν, certam p. penſionem 644,12
μέχρι θαλάσσης 686,30: & paulo ante ἄχρι τ̃ ναῦ, & ἄχρι τ̃ λιμένος. ὑπὸ μέχρι ποππίων φισάμενοι 546,10. μέχρις αἵματος αὐξηθεῖσα 500,18. μέχρι τ̃ ἕω 313,7. μέχρι νῦν 687, 6. μέχρι τῶ νῦν 783,27. μέχρι τέλους τῶ βίου 568,37. μέχρι βοῆς θρασύς, clamore tenus audax 600,31. ¶ μέχρις ἐζῶμεν, tantiſper dum uixerunt 665,31. ſic μέχρις ἂν ἔτι αὐτοῖς ἦν 677,14. μέχρι γε καὶ ἔζη 227,34. ſic 229, 32
μὴ ὅτι ἔργῳ, ἀλλὰ ϐ λόγῳ 194,14. ſic 447,38. μὴ ὅτι- ἀλλὰ μηδὲ- 229, 26. μὴ ὅτι ἰδεῖν, nedum videre 293,41. ¶ μὴ μὴν, non tamen- 123,36. μὴ πώποτε, nunquam 246,31: & D. 442. μή τι pro μὴ ἢ, vel μή γε 186,39. μή τις ἄρα, num quis 554,13. ¶ μὴ cum indic. m. etiā L. & P. 705, 23. μὴ cum infin. 272,40
μηδαμῇ μηδαμῶς φυσᾶσθαι 241,35. ſic 304,42
Μήδειαν, Mediam regionem, vulg. l. 435,44: rectius P. c. Μηδίαν.
μηδὲν ὅ τι μή- nihil non 286,10. καὶ μηδὲν διαφθείρειν, nulla ratione, nulla ex parte 730,42. ſic κατὰ μηδένα τρόπον 777,4. ¶ Item μηδὲν ἢ πράττειν ἄνευ τ. 561, 1. &, ſubaud. κτ̃, μηδὲν ἢ προσήκειν ἑαυτῷ 529,6. μηδὲν ἢ διαλλάττειν τῶ- 710,36. Rurſum μηδὲν ἢ ποιῶν 475,8. μηδὲν ἢ σημαῖον περιέχον 585,18. μηδὲν ἢ δεινὸν προσδεχόμενος 529,7. μηδὲν ἢ ἧττον διαφέρειν 467,40. in quib. fortaſſe rectius diuiſe ſcripſerit μηδ' ἓν ἢ, vt μηδ' ἓν ἔθνος 644,31
ὅμοσι μηδέποτε προσδέξεσθαι 388,31: P. ὐδέποτε.
μῆνας pro μηνῶν vel ἔτος 679,44
μηκύνειν τ̃ λόγον 754,32
μηκόθεν ϐ ἔρημον τ̃ χώραν καταλιπεῖν 614,12
μήτε μὴν, neque item, neque etiam 500,4. ſic οὔτε μὴν ibid. 26
μηνῖτις θεῶν 667,28
ἐμήνιεν αὐτῷ, ſuccenſeb. 377,30
μηνοειδὲς χωρίον 250,14
οἱ μηνύσαντες κτ̃ διαιτῶν 329,23
μηνυταί, delatores 325,7. μηνυταὶ γενέσθαι Πύῤῥῳ ὧν ἐθελούσαν, i. μηνῦσαι 72,35
μήποτε, nunquam 822,30,43
μήπου γε 743,36
μήτε pro μηδὲ 236,26. μήτε pro μηκέτι 573,3
μήτι γε, nedum 751,39. idem μὴ ὅτι.
μητρόπολις Συρίας Ἀντιοχεία 351,24
μητροφόνοι, matricida 302,4
τὸ μητρῷον, m. Matris fanum 814, 14
μηχανὴν κτ̃ τῶ ἀδελφοῦ ἐζήτει πᾶσαν 558, 26. διὰ πάσης μηχανῆς ἀναζητεῖν 769,30. μηδεμία ἦν τ̃ θεραπείας μηχανὴ 815,9
τὸ κατ' αὐτὸ μηχανώμενον 710,31
μηχάνημα, machina bell. 313,8
μηχανοποιοί 341,29: 676,28
μιᾷ γνώμῃ ϐ ψυχῇ ὁμοίως μεμίσηται 616, 5. μιᾷ pro μηδεμιᾷ 253,1, vulg. l. vide εἷς.
μιαρία, impuritas 448,31
μιαρώτατοι ἀνθρώπων 790,3
μικροῦ προσέθεν 72,3. vſitatius μικρὸν προσέθεν 102,36: & μικροῦ προσέθεν 282,5. μηδὲ μικρὰ πλέον τῶ παιδὸς ἀναγκαίου φαγεῖν 377,15, etiam P. at Suid. rectius μικροῦ 937,49. ¶ μικροῦ δεῖν, prope, penè 260,3: 377,18: 675, 16. Idem μικροῦ 66,36: 85, 25: 355,43: 364,34: 636, 32: 717,15: 750,42: 849,8
μικρολόγον γυναῖκα 587,36. μικρολογία 494,18: 587,31. μικρολογεῖσθαι περὶ τὰς τιμ. 338,16
μικρόφρων in larg. 269,13. ſic μικρόψυχος 118,16: vt contra μεγαλόφρων. At μικρόψυχος, animi immodici 123,4, propterea fortaſſe, quoniam animi magnitudo ira moderari nouit.
ὐ μικρῶς, non parum 439,42: 528, 20
μυλίοις ό, milib. LXX 807,4. ſic μυλίοις λ' 822,10
μιμούμενος πάντα Διόνυσον, in omnibus imitans 465,35. ſic 835, 9. τὸ μίμημα αὐτῶ, imago, effigies 414,30. μιμητὴς καὶ ζηλωτὴς τῶ βασιλέως ἀντέχειν καμάτοις 523, 41
μῖμος, fabula mimica 218,27. μίμων ὑποκριταί 571,40. μῖμοι γελοίων 758,24: 784,42
μιξοβάρβαροι, ſemib. 64,24: 585, 23
τὸ μισητὸν τ̃ κλήσεως 198,31
μισθοῦ ἢ ποιῆσαι 298,43
μῖσος ἔχειν πρὸς αὐτὸν 794,11. διὰ μίσους αὐτῷ ἦν, odio ei erat 224, 13
μισόχριστος 874,42
μνᾶσθαι ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν 651,43: τὴν ἐξουσίαν 505,1: τὴν βασιλείαν 780,24. ἐμνᾶτο παντὶ τρόπῳ τὴν μοναρχίαν 538,1. μνώμενος εὔνοιαν ἑαυτῷ παρὰ τῶ- 603, 29
μνήμῃ παραδοῦναι τὰ- 632,5. ſic τῇ μνήμῃ τῶ εἰς ἔπειτα ἐσομένων παραδοῦναι, poſteritatis memoria prodere 382,31. ἐν μνήμῃ κατέχειν 684,15. διὰ μνήμης φέρειν 492, 12. τῆς βασιλείου μνήμης προεστώς, principi a memoria 548,34. ¶ μνήμην αὐτῶ ποιούμενος, ment. f. 776,38
μνημόσυνον ἐν τῇ πόλει ἔχοι ὐδὲν 203,4
μνησικακῶν αὐτῷ τ̃- 845,12
μοῖρα, μερίς, & τάγμα, pro eodem 643,16,38,40. ſic μοῖραι τῶ στρατοῦ τρεῖς 582,36. μοῖρα ἢ τὶ Περσικὴ 727,9,19. μοίρας Γοτθικῆς ῥήξ 853,44. ¶ ἐν ἐπάρχου μοίρᾳ ἦν, praefecti loco eſſe 413,13. ¶ ἡ μοιρῶν ἀνάγκη, fatalis Parcarum neceſſitas 632, 25
ἐκ μοιχείας γεγαμηκὼς γυναῖκα 200, 41: & Dio 361. at P. c. μοιχείας.
μοιχίδιος υἱὸς, adult. f. 441,45
μοιχικώτατος ἀνδρῶν ὁ Γ. 245,17
Μολβία χέῤῥος: vide Μυλβία ſ.
μολγὸς, culeus 274,35

μόλις & χαλεπῶς ὑπερβαλὼν 581,3. μόλις & σὺν πόνῳ πολλῷ 646,10

μολύβδινοι ἐλασμοί 230,34: at D. 421, & P. μολιβδινοι.

μοναρχήσας, ſolus imperium g. 106, 8. μοναρχῆσαι τῆς Ῥώμης 143,7. μοναρχεῖσθαι δεόμενοι 192,34

μόναρχον ἐλέσθαι 635,7: καταστῆσαι 636, 35: προστήσασθαι 643,2. μόναρχος vt ametur 192,15

ἐν μονῇ νησιδίῳ 834,31. μονή, monaſterium 891,1,2

μονήρη πλοῖα 402,25

μονομάχος, gladiator 491,20. μονομαχεῖν πρὸς θηρία 600,26. μονομαχίας ἀγῶνας τεθείς 311,16. μονομαχεῖα, gladiatorum diuerſoria 869,18. μονομαχικὸν θέατρον 97,42. μονομαχικὸν στάδιον 117, 32. μονομαχικὰ χρήματα 383,9

μονονουχὶ φωνὴν ἀφιέναι 743,9

μονόξυλα, ſ. πλοῖα 763,14,28

μόνας pro μόνους 316,21. μόνοις pro μόναις 682,3. μόνον pro μόνων 83,32. οὐ μόνον ταῦτα ἔχει 223,5: D. μόνα 411. μόνον οὐχὶ βοῶν ὡς- 644,6: quod & coniunctè μονονουχὶ 743,9. κατὰ μόνας, ſolus cum ſolo 333,19

μόνους ἔτους 212,6

μοσχότας P. pro κοροκότας 415,9

μόρος, mors fat. 684,10. ſic μόρῳ αἰσχίστῳ καταστρ. 863,36

μόρσιμός σοι εἰμί 864,4

μορφοῦντες ἐς δύναμιν 123,30

Μυλβία γέφυρα 118,5: in exemplari Μουβία, ſine λ: infra Μολβία 130,4

Μουσταιὸς pro Μουσταιὸς etiam P. 271,9

Μουρσῇ pro Μύρσῃ 132,23

πάσης μούσης & ὀρχήσεως ὑποκριταί 546, 15: 561,37. ſic 527,17. πάσης μούσης ὄργανα 549.19

μυηθείς, initiatus 371,37. παιδείας καὶ μαντείας μεμυημένος 481,36, etiam Ald. edit. At Baſ. μεμυημένος.

μῦσαι, oculos claudere 253,13

μυθικῶς ἐξειργασμένον 832,27: at μυθικῶς ἱσταμένοι 397,37: f. rectius πυθικῶς, vt 540,25

μυθολογία, vulgi fabula 272,12

μυκηθμοῖς ὅμοιαι ἠχαί 326,20

μυλίτου λίθου πεποιημένον τεῖχος, moll. 515,29: & Suid. in Βυζάντιον.

μύραις L. & P. 670,1, perperā pro μοίραις.

μυριάδες εἴκοσι, CCM. 78,45. μυριάδες πεντήκοντα, IↃM. 84,46. μυριάδες ὀκτὼ, DCCC millia 79, 24. vbi ſi Latina ſcriptura vera eſt, ſcribendum ὀγδοήκοντα. μυριάδες pro χιλιάδες 85,28: 828, 40. ſic μύριοι pro χίλιοι 109,37

Μυσοί, Mæſi 121,8, & alibi.

μύσος, piaculum 796,19. μυσαρᾷ παιδοφθορίᾳ 857,4. μυσαρῶς φερόμενα 735,41

μυστάσθαι τῆς κόρης 530,38. μυστηριζόμενος τὰ φαῦλα 553,33

τὰ μυστήρια ἐπιτέλεσεν 356,12. εἰς μυστηρίων ζῆλον ἐπιπλεῖσθαι, ad imit. myſt. Cer. 527,20. μυστήρια ἐπιτελεῖ ξένα 858,20. μυστήριον τῆς ἀρχῆς σημεῖον, ὅρκος 619,8

N

ναίοντες & ναιετάοντες 690,22,26

ναΐσκος μικρός 146,22

νάματος ψυχῆς 469,17

Ναείκυοι: quare Madena.

ναρκῆσαι ὑπὸ τοῦ ἰοῦ. 190,13

Ναρσῆς, Narſeus, rex P. 126,43: 127,4,47

ναύαρχοι, præf. claſſ. 682,6,11

ναυαρχεῖν αἱρεθείς 169,26

ναυλοχώτατοι λιμένες 179,43

ναυπηγεῖσθαι πλοῖα 179,23: 652,31: 707,28. ναυπηγήσιμα ξύλα 347, 19

ναῦς φορτίδες 680,32. item νῆες δύο, duæ naues 725,39. ſic νεῖ, naui 187,40: 177,39: νεῶν, nauium 77,40: 86,1: 615,41: νεώς, nauis 801,6. νῆας pro ναῦς, naues 76,15,31: & ναυσὶ φορτίσι 683, 26

ναυσίπορον ῥεῖθρον 584,31

εἰς ναυτιλίαν χρῆσθαι, ad nauig. 648,7

Νέα πόλις: viſe Hierapolis.

ἡ νέα Ῥώμη 875,39: 876,22

νεάζειν ἐν στρατ. βίῳ 536,20

νεάλωτα θηρία 279,8

νεανιεύεσθαι, iuueniliter iocari 396, 24. ſic νεανιευσάμενός τι 124,31. ἐνεανιεύσατο ὑπὲρ τοῦ Σ. πολλά, iuu. q. feru. agebat 407,3. Item μετὰ νεανικῆς σπουδῆς 471,2. νεανικὸν παρέχεσθαι μηδέν 586,8. νεανικώτερον, virilius, fortius 162,39

νεανίσκων παιδιαί 322,21

νεανισκεύματα, iuuenalia 276,16: 335,13

σὺν νεαρῷ τῷ στρατῷ, rec. ex. 525,6

νεβρίδας, pelles hinnulinas 449,9. vulg. l. & P. c. νευρίδας, perperam. vt & Νευρίδιος pro Νεβρ. 737,39

νεκύα χρησάμενος 554,12

νεμεσῆσαι αὐτῷ ἐπὶ τῷ κ. 788,39. ſic 863,38. ἐς τὸ νεμεσητὸν προάγειν, imod. add. 158,26

νέμειν διὰ παύλης ὕδωρ 515,40. νέμειν τὸ στρατὸν τεῖχῃ 140,29. ἐνεμήθη πρὸς ἐκεῖνον, cum illo diuiſi 522,19

ἡ νεολαία πᾶσα ἠθροίζετο 607,3. ſic 519,13: 550,31: 742,8. ſic νεολαίαν βάρβαρον 742,44. ἡ νεολαία τοῦ στρατοῦ, tirocinium, tirones 585,32

εἰς νεότητα ἐπανάγειν, repar. 118,27

νεοχμεῖν τι ἐπεθύμει, pro νεοχμοῦν τι, etiam P. 415,30. νεοχμῶσαί τι 239, 42: 323,17. νεοχμώσουσι τι 349, 27: P. c. νεοχμώσουσι. Item νεοχμῶσαι, innouari 882,33

Νερώνεια, Neroniani ludi 277,28: & οἱ Νερώνειοι, Neronianus, ſ. miniſtri 306,23: Νερωνίς, Nero Imperatrix 281,4

τῇ δεξιᾷ νεύσας τοῖς ἐναντίοις 697,21

νεύματι χειρός 474,17

νευρίδες & Νευρίδιος: viſe νεβρ.

νέφη, nubes 312,26

νεώριον Byzantiū 686,30

νεώς, Att. pro ναὺς, templa 471,35. ſic τὸν νεὼ 482,24,40. viſe & ναῦς.

οἱ ἐς νέωτα ἄρχοντες, mag. in prox. ann. deſignati 220,21. ſic αἱ εἰς νέωτα ἀποδεδειγμέναι ἀρχαί 398,17

νεώτερα πράσσειν, res nouas mol. 182, 36. νεώτερα Ῥωμαίοις μηχανήσασθαι πράγματα 658,31. νεώτερόν τι ἔσεσθαι ἐδόκει 217,15

νεωτερίζοντί τι 229,20. οἱ νεωτερίζειν εἰς τὰ πράγματα εἰωθότες 644, 23. νεωτερίζειν & πλημμελεῖν oppoſ. 282,39. ſic τοῦ νεωτερισμοῦ μεταστάντες 739.38

νεωτεροποιοῦντες ἐπὶ τῆς Αφρ. 126,3

νεωτεροποιΐα 282,9

νὴ μὰ Δία, pro ὑμ. 839,8

νηδύς, venter, aluus 684,28

ἐκ νηνεμίας ἄνεμοι 400,14

νηπιότης, infantia 487,11

νησίαρχος 238,27

νησιώτης στρατός 523.4

Νιγρῖνοι, Nigriani mil. 399,21: 400,6

νικαίου Διὸς ναός, Iouis Victoris 266, 31: & D. 473.

νικᾶν νίκην λαμπροτάτην 81,34. νικήσας μάχην μεγάλην 157,11. νικῶσι μάχαις δύο 92,43. νικήσας τὸν τῶν κεθαρῳδῶν ἀγῶνα 294,5. Item μάχην νικήσας Ὀρώδην 100,3: & αὖ νενικήκει Ἀντώνιον νίκας 251,31. (verbis vt νενικήκει abſque augm. legitur, ita in P. c. 139,13) Sed reperitur etiam cum dat. νικήσαντες μάχαις δυσὶ 523,6: & 100, 14. Item paſſ. νικώμενοι θυμοῦ, i. ἥττους θυμοῦ 760,13

τὸ Νικητήριον τάγμα 214,14: at D. 384, νικητήριον, Victorum legio, ſeu Victrix legio, vt in Golz. inſcript. vet. νικητήρια σκευή, triumphalis cultus 254,11. ſic νικητηρίους ἄγειν ἑορτάς 117,17. ¶ Item νικητήρια, ludi triumph. 155, 6. τὰ νικητήρια ἄγειν, pomp. triumph. d. 341,41. ſic τὰ νικητήρια ἐπιπέμψας 298,16. τὰ νικητήρια λαμπρῶς κατήγαγε 191,4. νικητήρια funerea 332,28. ¶ νικητήρια ἐπ' ἀριστείᾳ δοθέντα, præmia victricia 221,1. ſic τῷ νικητηρίῳ δόξῃ τιμήσας 179,32. νικητήριον Αὐγούστου 252,9. ¶ νικητήρια pro οἰκητήρια 275,16

οἱ Νικάτορες 214,29: & D. 384. at P. c. Νικάτορες, Dorice: in Golz. Antiq. Victrix legio.

νικοφόροι

νικηφόρου κτ̃ Βρετλαν͂ῶν, victoria de Br. report. 539,7. ſic 529,35
τ̃ Νισίβιδος πολιορκία 878,35. item Νισίβιος 714,22: 732,8,23: τῇ Νισίβῃ 732,13. Νισιβηνοί 733, 2: apud Steph. ByZ. Νισιβηνοί, ut Σαρδιανοί, Καρρηνοί.
νιφάδες ὣ χιόνι 523,37
νοῆσαι, intelligi 544,28
Νοέμβριος μλὼ, Nouember 117,28
νοθευόμενα πρὸς 552,5
Νομάδες, Numida, Mauri Romano imperio ſubiecti 601,39.
¶ τοῖς ἐκεῖσε νομάσι, qui illic incert. ſed. degunt 762,25
νομὰς ἐπήγγελλε τῷ δήμῳ 597,21. νομὰς τῷ δήμῳ ὅτι ταῖς νίκαις πεσῦσαι μεγίστας 526,21. νομὰς τῷ δήμῳ δοὺς ταῖς συνήθεις 568,4. ſic νομὰς ἐπιδοὺς μεγαλόφρονας 529,39. νομὰς χρημάτων μεγαλοφρόνως αὐτοῖς ἐπαγγείλας 619,35. νομὰς αὐτοῖς διδοὺς ὣ ἐφόδια 507,13
Νομάδας: viſe Νυμίδας.
ὡς νομίζουσι Ρωμαῖοι, ritu Romano 574,34. ſic 257,43. & paſſ. νενόμισται, lege receptum eſt 165, 36. αἱ νενομισμέναι θυσίαι 499, 33. ὁ νενομισμένος χρόνος 174,42. αἱ νενομισμέναι πρόσοδοι 226,4: 234,19. Item τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, lege præcepta 184,3. πάντα νενομισμένα ἀποπληρῶσαι, iuſta explere 112,17. ſic τὰ νενομισμένα ἐχρῆντο αὐτοῦ περὶ τὸ σ. 119,8. ¶ νομισθῆναι αὐτοῦ θείας τιμὰς, decerni ſeu tribui 115,3. ¶ νομισθεὶς ἐν τοῖς πάνυ φίλοις αὐτοῦ 254,39
τὰ νόμιμα, legum iura 439,31. τὰ νόμιμα αὐτῶν, leges & ritus 141,38
νόμιμος, ritus, inſt. 141,40. νομίμως ἀναγκαίας ἐλεύθερος, liber a legum neceſſitate 194,22
νόμισμα ποιῆσαι, monetam cud. 593, 23. οἱ τὸ νόμισμα διοικοῦντες 123, 28. ἀργυροῖς ἱκανὸν νομίσματι ἐδωρεῖτο 720,16: & 715,26
νομοθέτης, iuris conditor 119,31
νομοθετικοὶ ἄνδρες 841,20
νόμῳ Φοινίκων, ritu Phœn. 568,23: 570,19. ſic νόμῳ βαρβάρων 563, 26. γάμου νόμῳ συνοικίζειν 446, 20 νόμῳ βασιλικῷ καλλιεργήσας 512, 11. πολεμίῳ νόμῳ κυκλώσασθαι 510, 22. ¶ εἰς νομὸν τ̃ Καππαδοκικοῦ συντελοῦντες, præfect. ſeu prouinc. Capp. 139,16. Sic Steph. & Paulus Leopard. Emend. lib. 7, cap. 18, pro vulg. νόμον. vulgata tamen ſcriptura aliquo modo patrocinatur quod pag. ſeq. v. 11, de Phœnice ac Cœleſyria legitur, ὣ νόμοις ἔλαβον, ὥστε τ̃ τ̃ Ρωμαίων νόμου μετασχεῖν. quamquã ibi quoq; νομοὺς legi poteſt.
νόννας ὣ γυναῖκας συνέδησε 331,38, etiã P. c. vbi ναίνας aut νίννας reponendũ aliquis putauerit, i. nanas.
νοσηλεία 258,2: valetudo grauis Sueton. 80,51
μιᾷ τῆς νόσῳ ἀλῶμένος 868,47
νοσοῦν πλεονεξίαν ἀμαθὴς 863,11
νοθείαις παρελθόντι τὰς ἀρχὰς. 212,34
νυκτωσάντες αὐτ̃ τὴν συμφρόνως 444, 43. τοῦτο νυκτώσας αὐτὸν 881,21
Νυμίδαι, pop. Afr. 76,47. iidem viſitatius Νομάδες.
κτ̃ νοῦν λαβὼν ἁ- 790,16. ſic 702, 26. λαβὼν κτ̃ νοῦν ὡς- 658,43. τοῦτο κτ̃ νοῦν ἔχων 675,26. κτ̃ νοῦν ἔχων ὅσα- 790,38. κτ̃ νοῦν ἔχοντες ὅτι- 688,41. τοῖς αὐτοῦ κτ̃ νοῦν ὄντι 793,20. ἐν ᾧ βουλόμενος ὡς- 755,26. ἐν νῷ ἔχων ἀφαιρεῖν τ̃ δύναμιν 656,20. κτ̃ νοῦν χωρούντων αὐτοῦ τῆς στρ. 643,31
νουνεχῶς, cordate 862,43
τ̃ νυκτὸς ἐκείνης ἐπιμείνας ἐν- 544,42. μέσης νυκτὸς, pro μεσονύκτιον 868, 32
νυκτομαχία 86,19
νυκτομαχοῦντα στρατ. 778,17
οἱ νυκτοφύλακες, vigiles 240,24: 286, 19. νυκτοφυλάκων λόχοι 231,30
νωμῷ ὣ τ̃ ξηρός 552,22
νωθεία, ignauia 173,43. νωθεία ſimulata 252,30: ſtultitia Suetonio 82,14. νωθέστατα, letiſſime 245,55
Νώεμον, pro Νοεμιὸν 760,36
κτ̃ τὰ νῶτα δεδωκότες 606,36. κτ̃ τὸ νῶτον, a tergo 317,31. κτ̃ νῶτου χωροῦσιν τῆς πολ. 718,4,20
τὰ νωτοφόρα, doſſuaria 715,40

Ξ

ξαινόμενος τὸ σῶμα 638,13
οἱ ξενοδοκοῦντες στρατ. 436,26
ξέσματα σώματος 834,22
ξεναγεῖν 430,31: 871,42
ξιφήρης ἀνῄρητο 595,33. ὑπὸ ξιφήρων ἐλαύνεσθαι 431,15, etiam P.
ξιφηφόροι 605,2
ξιφηφορεῖν 335,30: 605,39
ξιφιδίῳ ἑαυτὸν διεχρήσατο 308,10: pugione, Sueton. 106,8
ξιφισμοῦ χρησάμενοι πολλοῦ, digl. 172, 20
ἡ ξυλεία τ̃ οἰκοδομημάτων, lignea materia 614,8. ſic ξυλείας πλῆθος 607,39
ἐπάλληλον
ξύλῳ παιωθεὶς, fuſte perc. 599,8
ξυνωρὶς ἀδελφῶν 836,5
ἰξύεσθαι pro ἰξυεσθαι 276,18

O

ὁ μὲ, relatum ad remotius; ὁ δὲ, ad propinquius 146,14. ὁ μὲν ὡς- ὁ δὲ ὡς 419,4. οἱ δὲ redditũe pro οὐδὲ ſeu οὕτω 506,5. ὁ Ζλῶον, pro ὁ Ζ. 834,15
ἐν ᾧ κακοῦ ἐχρῆτο, quo mali delapſus eſſet 224,5. ὧν μὲ- οἷς δὲ- 526,35. ſic 609,11
ὀβολοστάται 754,40
ὀβδοηκοντοῦντες 276,23
τ̃ ὄγκου τ̃ δαπανημάτων 807,24. ὀγκοῦσθαι, tumidius ſe efferre 250,22.
¶ ὀγκοῦσθαι pro ὄγκου 226,44
ὀδεύοντας τ̃ ὑπόνοιαν pro διοδεύσας 97,3
ὀδηγούμενοι θείᾳ προνοίᾳ 519,7
ὀδοιπορία, iter, via 476,13
ὀδοιπορικὴ ἐσθής 565,32
ὀδοποιήσαντα λίθῳ ἕλην 344,17
τ̃ ὀρθῆς ὁδοῦ τ̃ περὶ τὰ θεῖα βαινεῖς 761, 28. ὁδῷ τινι ταχεῖαν, via quadam, vel in itinere quodam 354,3. ὁδῷ ἰὼν, pedetentim 215,40. ſic ὁδῷ προσῆγον 768,9: προϊόντες ὁδῷ 644,30: 800,12: & ὁδῷ προϊοῦσα 831,5
ὀδυρόμενος περὶ τ̃ στρατ. ὡς- queritans 442,9,44. ſic 434,11
ὀδυρμὸς, fletus 67,46
ὀθνεῖος πόλεμος 441,21
οἱ enclit. pro αὐτοῦ apud Dionem & Zoſ. cum alibi, tum 149,30: 683,10
οἷα δὴ, velut 474,33: 684,12. & φασὶ ὡς οἷα ὣ παιδαγωγὸς, veluti 833,32
τὰς οἴακας μεθεῖναι 652,42
οἰδοῦντων αὐτοῦ τ̃ σφαγίων 306,4
καθ᾽ ἔτι τ̃ αὐτῶν οἴκοι 721,2
οἰκεῖν κακῶς 309,34
οἱ οἰκειότατοι, domeſtici iuris vinculo coniunctiſſimi; uxor & liberi ſc. 851,28. τ̃ οἰκετῶν, ὣ ἄλλως οἰκείων, familiarium 810,55. ¶ οἰκείου παιδὸς, filii ſui 693,6. ſic οἰκείαις χερσὶν ἀποθνήσκει 701,3. κτ̃ τ̃ οἰκείαν τάξιν περιεῖναι εἰς τὰ βασίλεια 820,44. τ̃ αἱρέρρησιν τὴν οἰκείαν, deſignationem ſui 732,32. ¶ οἰκεῖα ποιεῖν, ſibi vindicare, σφετερίζεσθαι 639,40
οἰκειοῦσθαι, ſibi conciliare 237,38. idem mox προσποιεῖσθαι & προσεταιρίζεσθαι. ᾠκείωτο αὐτὸν θρησκείᾳ πλείονι, familiarem ſibi fecerat 531, 27. οἱ ᾠκειωμένοι οἱ. familiares ei 240,47. ¶ οἰκειωσάμενος τ̃ βασιλείαν, ſibi vſurp. 768,8. ſic 785,41. οἰκειωθεῖσα τοῖς βαρβ. vſurpata ab. 855,22
οἰκείως ἔχει πρός- 790,10
οἰκέτης, famuls, ſerui 858,9,13
οἰκετικὴ στρατιά, ex e ſeruitiis coll. 89,40
οἴκημα, domicilium, habitaculum; & domicilii conclaue ſeu cella 541,5,16. οἴκημα ἄνοιχεν 397,27. οἴκημα σκοτεινὸν, ἐν ᾧ ἐπεφρουρεῖτο κώμας 316,1. οἰκήματα μετώκει 180, 8. ¶ οἰκήματα, cella ſeu fornices meritoria 255,31: 263,40: 446,31. ¶ οἴκημα, carcer 144, 6: 241,37
οἰκήσεις, habitacula 591,15. τ̃ οἴκησιν ἔχοντες κτ̃ τοῦτο 689,10,28
οἰκητήριον 786,2
οἰκήτορας νήσου 279,27: τῆς πόλεως 792,25
ἐς τὰς οἰκίας ἐπεισῆχεν 391,23: pro εἰς τὰ οἰκεῖα, vel τὰς ἑαυτῶν οἰκίας.
οἰκίσκος, cella 597,37
οἰκισμὸς τ̃ πόλεως 632,10

τὰς οἰκοδομίας ἀνασκευῶν 886,47
οἰκοδόμημα, ædificium 765,17
οἴκοθεν τῶν αὐτοῦ χρημ. 500,25. οἴκοθεν φέρειν, ſuis ſumptib. 147,12. οὐκ οἴκοθεν κινούμενος, non ſuopte inſtinctu 806,16
οἱ οἶκοι, domeſtici 389,10
οἰκονομικώτατος ἦν 572,13
οἰκονομήσας πολλὰ χρησίμως 637,25. οἰκονομήσας τὴν ἀρχὴν καλῶς 667,3. οὕτω τὰ κατὰ τὴν Γαλ. οἰκονομήσας 826, 2. οἱ οἰκονομοῦντες τὴν βασιλείαν 802, 44. ἡ τῆς ἀρχῆς οἰκονομία 574,9
οἶκος θερμὸς, cella balnei 854,19. ἐπ' οἴκου, & οἴκαδε, domum 647, 18,43. ſic ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν 647,18: 648,33: & alibi ἐπ' οἴκου ἔμεινεν, manſit domi.
ἡ οἰκουμένη τῆς γῆς 380,42. τῆς οἰκουμένης αὐτοκράτωρ 123,21
οἰκουρεῖν, domi ſe contin. 689,35
εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον προσκαλεῖσθαι 587, 23. οἶκτον προσκαλεῖται μείζονα 466, 20. οἴκτου καταλαβόντος ἅπαντας 543,22
οἰμώζειν αὐτοὺς ἐῶντες 838,31
οἰνηρὰ σκεύη 284,47
οἰνωθέντας ἰδὼν 737,4
οἰνοφόρα σκεύη 613,14
οἴομαι incontracte 600,9
οἷαι διαφέρειν, quales digeri queant 760,1. ἦν οἷος ἐσεσθαι δύνασθαι 333,22. οἷός τε ἰσχὺς ἀγαπηθῆναι 849,28. ὡς οἷόν τε ἦν ἄριστα 374, 8. ſic 646,33. οὐχ οἷόν τε φέρειν, ferri non poſſe 793,32. ¶ Item act. ſignif. ἦν γὰρ οἷος μηδὲν ἀδιαφόρητον ἐᾶν, talis qui nil imperneſt. relinq. 870,29. ſic τοιοῦτοι εἰσὶν οἷοι παντὸς ἀδικεῖν ἐθέλειν 209, 1. οἷόν τε γέγονεν ἐπανελθεῖν οἴκαδε 666,38. ὅσα οἷόν τε γενέσθαι 649, 24
οἴαις δὴ αἰτίαις 476,2
οἰσπηλασία 889,11
οἰωνίζεσθαι, auſpicia conſul. 239,15
οἰώνισμα τὸ Ῥωμύλῳ γενόμενον 165, 29
ὀκεῖλαι ἐπὶ τὴν χέρσον, appell. 668,7
ὀκλάζειν καὶ καταλινέσθαι 185,11. ὀκλάζειν τοῖς προσθίοις ποσὶ 345,19: & 317,13
ὀκνηρὸς & ἀπαθὴς αὐτὸς τοῖς καλ. παρεῖχεν 495,29. ὀκνηρῶς ἔχειν πρὸς 711,31
ὀκνοῦντι πρὸς πάντα πόνον 675,9. ſic 768,13. ὀκνεῖν τὴν πρᾶξιν 378, 24. ὀκνήσας τὸν ἔκπλουν 674,38
Οκταουιανὸν L. & P. 635,7: & mox 38 & 42 Οκταβιανοῦ.
ὀκτωκαιδεκέτης ἦν 164,4, P. & M. c. at vulg. ὀκτωκαιδεκαέτης.
ὀλβίστη βιοτή 840,37
ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ σοῦ 490,24. ὄλεθροι, perditi homines 282,3,28
ὀλέθρια ἦν αὐτοῖς 558,10. ὀλεθρίως ἡμῖν 525,37: 590,13. ὀλεθρίως ἔπεμψαν 524,10
ὀλιγοδρανίαν 849,5
ὀλίγον ἐμποδισθεν 256,4. ὀλίγῳ πλείους πεζοὺς 812,8. ἐπ' ὀλίγον ἀντισχόντες 525,11. ſic πρὸς ὀλίγον, ſ. χρ. 597,6. παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀποσχίσασθαι αὐτὸν 174,25. ὀλίγου ἐδέησεν ἀπολέσαι πάσας 253,4. ὀλίγου δεῖν συντριβεὶς 295,38. ὀλίγου δεῖν σύμπασαν ἔχων 147,39. Item omiſſo verbo, ὀλίγου πάσας, fere omnem 145,33, P. at vulg. l. ὀλίγον, perperam. ſic 149,32: 182,10: 351,40: 370,35
ὀλιγώτεροι, pauciores 145,44
ὀλιγίστου χρόνου διαδρ. 677,45
ὀλιγοστὸς ἀπέδρασεν 164,43. ſic P. at vulg. ὀλίγος, perperam. ἐξ ὀλιγοστῶν πεπληρῶσθαι 359,24
ἐν ὀλιγωρείᾳ ἡμᾶς ἐποιεῖτο 430,27. ſic 237,33. ὀλιγώρως προσεῖχε τοῖς 731,18
ὄλισθος, lapſus, lapſatio 366,11. ὀλισθαίνειν, labi, lapſare 366,6. ὠλισθαινον, lapſabant 480,13: A. & Baſ. ed. ὠλίσθανον.
ὀλοβόχοις ἐπαφιέντες 656,38: L. & P. ὀλοτείχοις, corrupte.
ὀλοκαυτοῖ τὰ θύματα 670,12: P. ὀλοκαυτεῖ, minus recte.
πᾶσαν ὁλόκληρον Πέρσαις ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχὴν 576,27. ſic 608,8. ὁλόκληρον ἔχειν τὸ σῶμα, & πηρῶσαι, oppoſ. 828,31. εἰς τὸ ὁλόκληρον εὐδαίμονες 588,17. ſic εἰς ὁλόκληρον, perfecte 817,11
ὁλολυγὴ παίδων 285,45
τὸ δ' ὅλον, atque in ſumma 329,34. δι' ὅλου πιστὸς ἔμεινε 389,21. ἐπεὶ ὅλοις ἔτεσι 246,16. ὑφ' ὅλοις πεντε ἔτεσι 632,17. ¶ ἡ τῶν ὅλων ἀρχὴ, ſumm. imp. 734,5. ἡ τῶν ὅλων ἐπιβουλή 118,9
ὁλοπόρφυρος χιτών 382,5
ὁλοσχερῶς φιλεῖν 449,25. ſic 362,30
ὁλοφυρτικὸν τι ἐμνήσατο 191,1
ὁλόψυχος παραίτησις 192,27
Ολύμπιον, Olympii Iovis templ. 358, 11
ὁμαιχμίαν ποιήσασθαι πρὸς 817,36. ὁμαιχμίαν ἔχειν ἐφ' ᾧ 679,30
τὴν ὁμαλωτέραν ὁδὸν 791,39
ὅμηρα ἔχει τῆς εὐνοίας αὐτῶν καὶ πίστεως 516,24
ὁμηρεία, obſidatus 101,15. ὁμηρείας ἕνεκα αἰτεῖν τὸν π. 675,1: P. c. ὁμηρείας.
ὁμιλεῖν, de ven. conſu. 425,4
ὁμιλία, conſuetudo veneria 672, 9. ὁμιλία πυρὸς καὶ ὕδατος, coitus 180,5. idem mox v. 16 συνουσία. ἐν ταῖς πρὸς τὸ πλῆθος ὁμιλίαις, in concionib. ad pop. 799,41
ὁμίχλη ἐγένετο οἱ προσιόντες 693,23.
ὁ ὅμιλος, vulgus 242,4: viſe πλῆθος.
ὁμόγνιοι θεοί 863,23
ὁμογνώμονα τοῖς Οσρ. γενόμενος 590,19.
ὁμογνώμονας ἐποιήσατο 503,22, el ὁμογνωμονοῦντες σφίσι 314,39. ſic 650,18
ὁμοδίαιτα τόποις ἔθνη 751,31
ὁμοθυμαδὸν ψηφισάντες 510,18
ὅμοια τοῖς πρώτοις, pro ὁμοίως 287,20. οὐχ ὅμοιον οἷον, pro οὐ τοιοῦτον 584, 10. ὁμοίως ἐμοί, ita ut ego 382, 36
ὁμόκλησεν καὶ ὁμοβάπτιζεν ἐποιεῖτο λέοντα 437,38
ὁμόλεκτρον τι 804,22
ὁμολογῶν ὅτι σέβοιτο θεοὺς 798,22. Paſſ. ὁμολογούμενον βασιλέα, confeſſum & approb. 503,6. ſic ὁμολογούμενος ἐχθρὸς 522,8: & ὡς ὁμολογουμένως πολέμιον 534,34. ¶ ὁμολογοῦσί μοι, mecum ſentiant 307, 24. ὡς ὁμολογοῦντα τοῖς αὐτῶν ἤθεσι 824,30. ſic ὁμολογοῦντα τόποις, conſentanea, reſpond. 812, 40. οὐχ ὁμολογούμενον, haud conſentaneum 228,34. ¶ ὁμολογήσας σφίσιν ὡς συνθησόμενος, pacta cum eis ſalute 316,37. ſic τὰ ὁμολογηθέντα, pacta, conventa 179,12. ¶ ὁμολογῶν χαριστήρια, gratias agens 544,18. viſe χάρις.
ἐς ὁμολογίαν ἐλθεῖν ἐπὶ τοῖς pacisci 163,18. ſic 422,40. ὁμολογίᾳ συνθέμενοι, pactione 649, 6. ὁμολογίᾳ παραδοῦναι τὴν ἀκρόπολιν 719,34. τὴν ὁμολογίαν σφῶν δέξασθαι, conventionem, pactionem 313,27. καθ' ὁμολογίαν, per compoſitionem 215,28
ὁμομητρία ἀδελφὴ 813,44
ὁμονοεῖν ἀλλήλοις 620,35
Ὁμόνοια, Concordia, num. 426,13
τὸ ὁμόνοιον 879,19
ὁμοπάτριος ἀδελφὸς 695,5
ὅμοροι & γείτονες Ιταλιώταις 584,15
ὁμόσε, una 740,4. ὁμόσε Ῥωμαίοις, pro ἅμα, σὺν 817,37. ὁμόσε χωρήσας τῷ πράγματι, offerens ſe 497,8
ἐν ὁμοίᾳ μοίρᾳ ἀρχῇ 538,40. ὁμότιμον αὐτοῖς 155,36: 412,26
ὁμοβάπτιζε: viſe ὁμόκλησε.
τὸ ὁμότροπον, morum ſimil. 600,36
ὁμοῦ ὄντας 417,4
ὁμοφρονῆσαι 171,27
ὁμοφυής 180,25
ὁμόφυλοι, eiuſd. gen. 466,19
ὁμώνυμον ἐαυτῷ γενέσθαι, nomen ſuum ferre 104,20. ὁμώνυμος ὢν τινι τῶν ἐπι. 169,14. ὁμώνυμος τῷ πατρί 739,13. ἐξ ὁμωνυμίας ἀπολόμενος, ob nominis ſimil. 160, 15
ὅμως δ' οὖν, attamen 224,21: 392, 26
ὄν, cum eſſet 794,24. viſe τὶ.
ὄναρ ἐδόκει εἶναι ὡς βασιλεύοι 418,44. οὐδὲ ὄναρ ἐνθυμούμενοι, per ſomn. 710,20
ὀνειδίσας αὐτοὺς πολλὰ 395,46: pro αὐτοῖς:

αὐτοῖς: vt 399,24: 814,19. ὀνειδίζοντες αὐτοῖς ὡς δὴ- 593,32

ὀνείρατα, ſomnia 317,10. Idem ὄνειροι 311,6. Hinc ὀνειροπολήσας ἕξειν τὴν ἀρχὴν 770,23: ſic 780,24. & ὀνειρώδης φαντασία 892,37

ὀνευσάμενος: vide ὠσάμενος.

ὄνησαν ἡμᾶς οὐδὲν 560,26

κατ' ὀνόματα ποιεῖται κατάλογον, nominatim recenſet 428,18. τὴν ὄνομα τούτου Βασιλέως ποταμός 720,44. Κουαρῖνος δὲ τὴν ὄνομα, pro τοὔνομα 590,10

ὀνομάζῃ δὲ τίς; 429,13. & mox τίς δέ σου ὁ πατὴρ ἐκαλεῖτο; ſic ὅστις ποτὲ ὀνομάζεται 232,43

ὀνομαστὶ ἀνακαλέσας 312,40. ὀνομαστὶ ἐξαιτηθέντες 362,1. ὀνομαστὶ συγχωρῆσαι 190,34

ἐπ' ὀνομαστῇ φρουρᾷ 724,19. ὀνομαστότατον ἔργον 843,11. ὀνομαστότατος ἐπὶ πλούτῳ 202,31

ὀξύτατα δραμεῖν 422,2. ὀξὺ νοῆσαι 503,34. Sic aduerb. ὀξέως βαδίσαντες 725,12. ὀξύτατα συνιέναι τὰ λ. 872,5. & σὺν ὀξύτητι πάσῃ 741,5

ὀπαδὸς θεῶν, aſſecla 468,21

ὅπερ καί ποτε ἐγένετο 235,36: & D. 424. at P.c. ὥσπερ.

ὀπή, foramen 666,16

ὀπισθοφυλακοῦντες εἶπε 608,36

ἐς ὅπλα ἰοῦσι, arma capientes 676,11. ſic ἐν ὅπλοις ἐγένοντο 583,18

τὰς ὁπλίσεις ἀναλαβόντες 697,7. βαρυτέρας ὁπλίσεις ὑποδύντες, gr. armat. 752,8

τὸ ὁπλιτικὸν τὸ φρουρικόν 220,43

ὁπλομαχίας τελεῖ 428,27. ſic 228,5: 373,43. ὁπλομαχία publ. 353,35. ὁπλομάχων τάγματα 699,6

ὁποῖος cum infin. 308,44: vt οἷος.

ὁπότε, cúm. 309,18

ὅπου pro ὅτε 581,27. ὅπου pro ὅτι 506.26. ὅπου γε- quum 120,7

ὅπως μὴ οὐδὲν- elliptice, pro, nullam aliam ob cauſſ. 357,45. τὸ δ' ὅπως, modus quo- 709,43: 714,7: 782.37. ὁπωσδή, quomodocumque 546,13. idem ὁπωσοῦν 785,41

ὄργανον πορείας 782,43

ὀργῇ & θυμῷ χρώμενος πλείστῃ 612,29. πρὸς ὀργὴν ἀμείβεσθαι ἀνασχὰς 743,25. ὀργὴν ἐποιεῖτο μαθήματα 271,14. ὀργὴν αὐτοῦ ἔχει ὅτι- 335,12. ſic 293,18: 353,42. διὰ ὀργῆς ἔχειν τ' κατὰ ſ. 204,16: 221,27. δι' ὀργῆς αὐτοῦ γίνεσθαι, illi iraſci 242,41. κατ' ὀργήν, per iram 784,3. ὀργῇ, prae ira 411,24. ὀργῇ ἔφερεν ὅτι- 421,1

ὀργιάζων τῷ θεῷ 567,15

ὀρέγειν, prabere, porrigere 312,39: (idem mox προτείνειν v.44) 314,30. ſic ὀρέξαι χεῖρα συντίχειον 502,10

ὡς ὀρέξῃς ἡδονῶν 536,1

ὄρη προσεία 708,3

ὀρθὴν πρὸς τ' Μ. ἀφικέσθαι, ſ. ὁδὸν, recta, recta via 436,43

ὀρθοδοξίας πλήρη ἐπιστολὴν 878,15

τὸ ὀρθοστάδιον ἔχων 297,17: 299,25

ὅρια Ῥωμαίων 707,41. τὰ ὅρια τῆς βασιλείας ἐκτείνειν 113,6

ὁρίζεσθαι τ' ἀγαθῶν 208,30

ὁρίζεσθαι ἐν τύποις τὴν αἰθρ. εὐδαιμονίας, in his ceu lim. pono 758,24. τῶ ὡρισμένῳ στρατοῦ πληρώσεις ἕκαστα τ' φρουρίων, ſtato ſeu praſinito cop. num. 584,21. ſic ὡρισμένῃς ἡμέρας, ſtato die 476,27: & ἡ ὡρισμένη ἡμέρα, praſinita dies 579,7

ὅρκοις πιστωσάμενοι ὡς- iureiurãdo affirm. 810,25

ὁρμαθὸς κακῶν πεζοῦντες 858,25

ὁρμᾶν κατ' τὸ πολεμεῖν 70,44. ὁρμῆσαι εἰς φυγὴν 778,33. ὁρμᾶν πρὸς τ' θάνατον 109,20. ὡρμηκότες πληρῶσαι τὸ λεῖμμα 719,2. Item paſſ. f. ὁρμᾶσθαι ἐπ' αὐτὸν 370,7. ὡρμῆσθαι πρὸς ἀρετὴν ἰσχυρῶς 373,32. ¶ ὡρμᾶτο, oriundus erat 734,10. ſic ὁρμώμενος ἐκ Λεσβίας 641,24. ὁρμώμενος ἐκ τῆς Φρ. ἔθνους 774,41. ſic 751,21: 808,10. ὡρμήθησαν pro ὡρμίσθησαν 647,44

ὁρμή, conſilium ſeu inſtitutum proficiſcendi 806,23. ſic ὁρμὴν ἐπὶ τὴν ἑῴαν 782,32. Item ὁρμὴ πρὸς τὰ κρείττονα 470,16. τ' ὁρμὴν & τὴν γνώμην περὶ τὴν ἱπποδρ. ἔχων, animi affectu & mente intentus circenſib. 554,27. τ' δυνατῶν ὁρμὰς τε & γνώμας περιτρέψας, ſtudia & anim. 786,40. ὁρμὴν ἔφερεν ἀδελφοῦ, affectũ fraterni animi 545,29. at τ' πρώτας ὁρμαῖς καταρχθῆναι, primo impetu 558,42

ὁρμητήριον, locus eruptionibus aptus 97,26. ſic ὁρμητήριον πρὸς τοὺς βαρβ. 404,26. ὁρμητήριον πολέμου 364,2. ὁρμητήριον Βενονίας 813,11

ὁρμισθέντες εἰς- 682,19. ὡρμίσθησαν ἐπὶ τ' Ρ. 707,31. vbi etiam ὡρμήθησαν legi poſſet.

ὄρνις pro ὄρνεις, aues 861,26

τοὺς ὅρους ἐκτείνειν 123,6. ὅρον ἵνα τ' φιλίας ποιοῦντες τὸ- ſcopum, caput 243,9. ὅροι, leges fœderis 88,5,9. ſic ὅρος, conditio 81,46

ὀροφαὶ τ' οἴκων, laq. 421,19. ὀροφὴ τ' οἰκήματος 235,25

ὀρύγματα ὤρυττον μέγιστα 550,35. ſic 407,31. ὀρύγματα ἐν τῇ πόλει, foſſa, aq. recept. 611,3

ὀρρωδήσας ἐπὶ τούτοις 696,28. ὀρρωδοῦντα ἐφ' ἑαυτῷ 643,6

ὀρφανοβόφος γυναικὸς 884,2

ὀρφανοτροφεῖον 888,19

ὅς, ἡ 138,6: 159,38: 240,20: 254,3: 363,30: 849.25. ſic μηδ' ὅς, ne is quidem 424,4.

¶ ὡς ἔσται ἕως, pro ἃ 290,16. οὐ μὴ οὐδὲ- 571,26. οὐ μὴ- ἵνα δὲ- 589,5. ſic ὅ.

ὁσίας Εὐφημίας μάρτυρος, ſancta Euph. 794,41. ὑχ ὅσιον ἐστί, pium 809,43

ὅσοι πλεῖστοι, quam plurimi 424,40. ὅσον pleonaſt. cum ſuperl. 374,8. ὅσον cum infin. pro indic. 809,22. Ellipt. ὅσον ἀσπάσασθαι, ſalutandi cauſa, vel, tantiſper dum ſalutaretur 354,16. ὅσον πρὸς τὰ πλ. quod attinet ad b. 538,8. ſic ὅσον ἐπὶ τοῖς σχήμασι 836,21. ὅσον εὐφημίας χάριν 492,38. ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, quantum in ſe fuit 169,7. ſic ὅσον ἐπ' αὐτῷ 576,4. ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς 371,23. Item ἐς ὅσον ἠδυνήθη 305,24. καθ' ὅσον ἐνέστι τὴν 637,40. καθ' ὅσον γυναικὶ δυνατὸν τὴν 770,43. Sic ὅσα γε & ἠδύνατο 432,23. At ὅσα & ἐγὼ ἐπίσταμαι, quantũ quidem ego ſcio 415,10. itemque ὅσα γε ἐμὲ εἰδέναι 141,14. ¶ ὅσον ἐκ ἤδη σφαγήσεσθαι 332,10. ὅσον οὐδέπω συμβήσεσθαι 667,31. ſic ὅσον οὐδέπω cũ futuro temp. 480,26,39: 739,3. ὅσον οὐδέπω cum fut. & cum aor. 781,26,39

ὄσια: vide ὤσια.

ὄστρακα θαλάσσια & ὄστρεια 855,4

ὀστράκια, vaſa teſtacea 848,4

ὀσφραίνεσθαι αὐτῷ 348,4

αἱ ὀσφρήσεις, nares 478,36

ὅταν ἀκούσῃ, cum audiet 370,1

ὅτι ſubiunctum particulis ἄχρις, μέχρις, ἕως, in eiſdem vide.

ὅ τι pro ὅτι, quid? 842,22

ὅτι pro ὅτε, quum, etiam P. 279,8. ὅ τι ἂν καὶ τὸ βραχύτατον ἔξω τῶ καθεστηκότος εἴπωσι 235,35: & D. 424. ſed conuenientius ὅταν ſeu ὅτι ἄν. ὅτι τί pro ὥστε 440,13. ὅτι μή, niſi 349,17,38. ¶ ὅτι, pleonaſtica, in dictis alienius citatione 157,4,6: & alibi paſſim.

ὁτιδή, quodcumq. 516,31. Idem ὁτιοῦν 212,18. ſic τοῦ ὁτιοῦν ἔργου 777,44: & diuiſe τοῦ ὅ τι οὖν 654,43

ὅτι περ, quód 787,23. Item pronominaliter ὅ τι περ ἂν δυνηθῶσι, rei veritatem ſignif. 804,3

ὅτι μάλιστα, quam maxime 146,18: 298,28: 750,10. ſic ὅτι πλεῖστον εἶπον, quamplurimum fr. 311,13. P.c. diuiſe ὅτι πλ. iidemque in aliis.

οὐ μετ' οὐ πολὺ 569,4. ſic 429,17. ſed prius οὐ ibi a P. abeſt. οὐ- οὐχ- poſt οὔτι- ὅτι 312,21. οὐ τί γε σοί, ἀλλὰ- 208,25. οὐ μέντοι &- 379,39. οὐ μὴν δὲ ἀλλά, verum enimuero 858,16

οὖα, oua 298,27. alibi ᾠάζειν.

Οὐαλέριοι 214,28: P.c. Οὐαλερίοι: Dio 384 vtroq. modo. apud Golz. ex vet. inſcr. Legio Valeria victrix.

Οὐάρων vno ρ pro Οὐάῤῥων P. 169,14
οὐδαμῆ οὐδαμῶς 261,29
οὐδαμόθεν ἀρξονται 192,3
οὐδὲ εἷς, pro οὐδεὶς 796,10. ſic οὐδὲ ἓν λογιζ. τῶν- 710,30. itemque 372,14: 757,12: 771,30: 781,24
οὐδὲν ὅ τι οὐκ εἰδέναι ἔλεγε, nihil nō 352,10. ſic οὐδὲν ὅ τι οὐκ εὐεργετήσειν 213,34. οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐξέκραγε 379,34. οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπῆλθε ἐπὶ- 393,39. Item neg. longius remota, οὐδὲν ὅ τι κακὸν οὐκ ἔδρων 378,11. οὐδὲν ὅ τι τῶν δεινοτάτων οὐκ ἐποίησαν 317,32: & plenius, οὐδὲν τῶν δεινοτάτων ἔστιν ὅ τι οὐκ ἐγένετο 281,16. ¶ Item intenſa neg. οὐδὲν ὁποσοῦ- 865,13. Sic οὐδὲν τι μέγα ἢ βαρὺ 497,18. οὐδὲν τι προσδοκῶντες 605,34. οὐδὲν τι καπηλικῶς 497,15. οὐδέν τι φροντίζων τῶν ἐπισταλμ. 577,4. οὐδὲν τι ἡττήμεθα 560,11. οὐδέν τι ἀπεχθανομένης 486,7. In quib. vt ſubauditur κατὰ, ita diuiſe quoque ſcribi poteſt οὐδ' ἕν τι. ſed & præpoſ. τι, legitur ἀδίκημα οὐδὲν τι οὐδὲν 887,41. ¶ οὐδὲν ἕτερον ἀλλ' ἢ μελετώμενος πρὸς αὐτ. τὴν ἀρχὴν, ſubaudito verbo ποιήσας, aut ſimili 530,29. ¶ οὐδὲν ἧττον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον αὐτὸ καὶ ὀνίνησι πλείω ἢ καταπτήσσει 369,44. ſic οὐδὲν ἧττον, nihilominus 642,34: 703,23. ¶ ἐν οὐδενὶ τὸ ῥηθὲν ἐποιήσατο, nihili fec. 746,2. ſic ἐν οὐδενὶ θέμενοι τὸ- 733,34
οὐένετοι, aurigarum factio 269,41: P.c. οὐένετιοι: Latinis veneti. ἐν οὐενετίῳ ἐσθῆτι 309,5: P.c. βενετίῳ. οὐενετίῳ στολῇ χρώμενος 430,1: P.c. βενετίῳ.
Οὐεσπασιανὸς per α etiam P.c. 261,2. ſed Οὐεσπεσιανὸς per ε idem P. c. 248,15: & D. 445. itemque L. & P. 636,13: & Suid. 862,12. Οὐεσπασιάνειοι, Veſpaſianei milites 313,7: 315,9.
Οὐῆρος 115,34, 39,43: (vt Σεύηρος 128,46) in margine tamē Βῆρος, vt apud Suidam Σεβῆρος.
οὐδεὶς οὐδαμοῦ γιγνόμενος, nullus i. homo nauci ſeu nihili 843,10. οὐδὲν per θ etiam P. 403,33
οὐκέτι pro ἤκειν 252,33, etiam P.
ἡ οὐκ εὐδαιμονία αὐτοῦ 374,6. ſic ἐπὶ τῇ οὐκ ἐξουσίᾳ, pro ἐπὶ τῷ οὐκ ἐξεῖναι, quod non liceret 361,2
οὐκέτι λοιπὸν, non amplius deinc. 685,11
οὐκουν pro οὐκοῦν 292,38: P.c. οὐκ οὖν. ſic pro οὐκοῦν 182,10, rectius D. οὔκουν 265. οὐκοῦν pro οὐ οὖν P. 150,11. οὔκουν P. pro vulg. οὐκ οὖν 436,2
οὖλοι ἄνδρες 660,6
οὖν redundans 251,43: apud D. certe 450, non legitur.
Οὐολοῦσκοι, Volſci 161,8. Iidem Βολ.
οὕτω πρότερον 106,24: 372,2: 644, 38: 650,36: 699,28: 764,2: 800,28
αἱ οὐσιωμέναι τῶν σρ. 728,27. Iidem οἱ οὐσιωμένοι 407,47: & οἱ τῆς οὐσίας φύλακες 727,41: 728,8
ὅσοι τὰς οὐσίας εἶχον, opib. poll. 817,8. ſic ὅσα ἦν αὐτοῖς ἐν οὐσίᾳ 812,2.
¶ οὐσία συμπεφυκότος, pro συνουσία vel ὁμουσία 297,3. οὐσία pro οἰκία 95,11
οὔτε- καὶ ἅμα- 790,40. οὔτε pro οὐδὲ, neq. 809,14. ſic pro οὔτε πώποτε 77,46, vſitatius οὐδεπώποτε.
οὔτι βουλόμενος, minime vol. 590,14. οὔτι γε ἄλογον, haud ſane abſ. 593,34. οὔτι γε ἐπειδὴ 535,35. οὔτι γε ὡς Φλ. 297,21: P. οὐχὶ-
οὗτος ὁ ἀνὴρ 376,43. αὐτὸς pro αὐτὸς 583,19. ſic οὗτοι pro αὐτοὶ 847,35: & οὗτοι γὰρ, pro & αὐτοὶ γὰρ, ſeu καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ, nam & ipſi 743,28. Rurſum αὐτὸς pro ὁ αὐτὸς, idem 691,2
τοῖς οὕτω τετολμημένοις τι καὶ εὐτυχηθεῖσιν ἔργοις 512,1. καὶ οὕτως, etiam ſic, hac etiam ratione 665,35. μηδὲ οὕτω, ne ſic quidem 704,35. οὕτω δὴ, ita demum, tum demum 171,8: 385,6. οὕτω μόνως 467,9. Item οὕτως ἀκριβῶς, ita exacte 308,40. ſic οὕτως ἀφειδῶς 500,13. & οὕτως ὠμῶς 500,12: 504,39: & poſtpoſ. συνεχῶς οὕτως, ita continue 208,6. Cum ſuperl. quoque, μεγίστως οὕτω προσέχρηται 812,45. τῆς οὕτω μεγίστης ἰσχύος 796,20. οὕτω γὰρ ἐκφανέστατοι ἦσαν ὥστε- 394,5. οὕτως ἥκιστα φονικὸς ἐγένετο, ὥστε καὶ- 361,16. ¶ οὐχ οὕτως τι- ὡς ὅτι- tam quam 274,45. οὐχ οὕτως ὅτι- ὡς ὅτι 365,34. ¶ Item cum genit. οὕτως εἶχε φύσεως, tali ortus erat genere 471,21. ἑορτῆς εἶχον οὕτως, tale peragebant feſtum 618,20. ¶ οὕτως ἀπαιδεύτως τῆς ὥρας, pro τὸν 567,3. ¶ Item aſſumpto τι, οὕτω τι ἐπ πάνυ ὠνήρετο 373,33
οὐχ ὅπως- ἀλλ' οὐδὲ- 190,32. οὐχ ὅσον- ἀλλὰ καὶ 227,9. οὐχ ὅτι οἱ αὐτοκράτορες, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἰδιῶ. 257,40. ¶ οὐχ ὅτι- nedum 766,33
ὄφελος ἐμοὶ φέρουσι οὐδὲν εἰς- 318,7. ſic 659,18: 740,15. πρὸς κοινὸν ὄφελος 747,43
Ὀφίλιος pro Ὀπίλιος 119,9
ὀφλῆσαί τι, luere aliquid 361,19. ſic ὀφλισκάνειν τὰ ζημιώματα 203,43. ὀφλισκάνων γέλωτα ἐπὶ- 151,45. ὀφλὼν θανάτου, ſ. δίκην 402,20
ὄφλημα κληρονομίας, debitum hereditarium 560,28. ὄφλημα ἀποδόντος 508,18
ὀφρύος ἐλεύθερος 889,30
αἱ ὀχετοὶ, cloaca 481,17: 573,33
ὀχήματος ἐπιβῆναι 355,19
τὸ ταῖς ὄχθαις ἐπικείμενον στρατόπεδον 503,27
δι' ὄχλου ἂν γένοιτο, moleſta forent 202,33. ſic ὀχληρὸς ἐκείνοις γένη) 585,2
ὄχος τοῦ Διός 317,23
ὀχυραὶ πόλεις 213,7: P. & D. ὀχυραί. ὀχυρὸς δεσμός 472,25. ἐπ' ὀχυροῦ βήματος ἑστῶτες, firmo ſolo 536,44. ſic ἐν ὀχυρῷ οὔσης τῆς βασιλείας, firmato & ſtabil. imp. 641,7. ὀχυρώτατον φρούριον 716,31: 647,20. ὀχυρώτατα τετειχισμένον 515,41
ὀχυρῶσαι τὰ τῆς ἀρχῆς 502,41: 503,13
ὀψέ ποτε, tandem aliq. 181,23
ἐς ὄψιν ἥκοντα 328,11. εἰς ὄψιν αὐτοῦ ἐλθεῖν 189,12. ἐν ὄψεσιν ἦν, in conſp. 587,35
ὀψωνεῖον 856,28

Π

παγίως ἔχει, ſtabile, firm. 308,28. παγίως, conſtanter 381,9. ſic παγιώτατα συστῆναι 422,2
πάθημα, caſus, clad. 215,38: 327,12. ſic παθήματι δεινῷ συνεπεχθῆναι 407,40
πάθος τὸ κατὰ Περτίνακα, caſus P. 391,22. πάθει χρησαμένη οἰκτροτάτῳ 286,38: 553,9. ἐν πάθει ἐγενόμεθα δεινῷ, mœr. veh. 419,8
παιάνας ᾄδων ἐπινικίους 785,30. τὸν ἐπὶ τῇ νίκῃ παιᾶνα 726,26. ſic παιανίζοντες νίκην 618,3: & 609,38
παίγνιον θεοῦ ἄνθρωποι 884,29
παιδαγωγούμενος ὑπὸ τῇ μητρὶ 573,40. παιδαγωγούμενος τῇ ἐννοίᾳ, ceu ped. ductu 746,4
παιδαριώδης πρ. 564,32. ſic 530,2
ἐν παιδείᾳ ἤσκητο 858,44. παιδείας μετρίως ἡμμένος 791,31. παιδείας εἴδει παντὶ προσήκων 766,14. παιδεία ἡ ἐν λόγοις, ſcientia litterarum 132,7: 340,40
παιδεῦσαι ὑμᾶς πᾶσαν ἀρετὴν 468,12. ſic paſſ. ἐπαιδεύθη τὴν ὀρθὴν πίστιν 881,2
ἐπὶ παιδεύσει διαβόητος 641,3. παιδεύσεως εἴδει παντὶ 703,8. παιδεύσεως οὐδεμιᾶς μετεχούσης 734,12
οἱ τὰ παιδία γράμματα διδάσκοντες P. 406,42: at vulg. l. παιδικὰ γράμματα, pueriles litteras.
παιδιαί, ludi 428,22
παιδικὰ γεγονὼς αὐτοῦ 356,19: & 231,19. παιδικὰ τοῦ Τιβερίου ἐγεγόνει 304,24
παιδοτριβηθεὶς πρὸς σοῦ ἐπὶ σρ. 844,29
παίειν & πατάσσειν ſynon. 150,20. παίει καιρίαν 776,4. παίσας ξύλῳ, percuſſ. 599,8
παίζων τὰ σωμάτια 300,45. παίζειν γάμους

μοις 569,6. παίζουσι βασιλείαν 600,22
Παίονες, *Pannonii* 106,17,25:117,1:121,43. *ſic* ἐν Παίοσι, *in Pannonia* 465,15. *Item* Παιονία, *Pannonia* 364,2:394,1: *&* *plur.* ἐν Παιονίαις, *in Pannoniis* 695,21: *quia duæ ſunt Pannoniæ, ſuperior & inferior.* Παιονίᾳ τῇ δύο 214,18: *at P. & D.* 384 Παννονίᾳ. *Et* Παιονικὴ πόλις 734,10. *Rurſum* Παιονίας, *&* *mox* Παιονίας 804,32, *etiam L. & P. ſic* 642,22,37. *&* Παιονικῶν ἡγούμενος τάξεων *per ω etiã P.* 645,17
παῖς, *puer, miniſter* 202,39. ἐν παιδὶ, *in pueritia* 585,25. παῖδα ἔθετο, *adoptauit* 448,38
παιανίζειν *pro* παιανίζειν 150,29. *ſic* 705,17, *etiam L. & P.*
πάλαι, *dudum* 648,18. *ſic* 397,25. ἡ πάλαι πόλις, *vetus vrbs* 686,39. οἱ πάλαι στρατιῶται, *veterani* 605,1
τὸ παλαιὸν, *olim* 686,22. παλαιότατον τεῖχος 610,27. παλαιότης ἄρτων 377,14. τῆς παλαιότητος εἰκὼν, *homo morum veterum* 132,6
παλαιστὴ, *palmus* 318,42
παλαμναῖοι δαίμονες 852,31
τὸ Παλατῖνον ὄρος 286,40: *at P. c.* τὸ παλάτιον τὸ ὄρος.
παλινδικίαν διδοὺς τοῖς ἀδίκως καταδικασθεῖσι 597,17
παλινδίωξις γίνεται 399,21
ἐπαλινδρόμουν ἐπὶ τὸ- 758,8
Παλλάτιον ὄρος, *Palatinus mons* 63,16
Παλμυρηνὸν & Παλμυρηνῶν *L. & P.* 661,20,24,32: *& contra* Παλμυρηνοὶ *v.* 19 *& alibi paſſim: accentu præpoſtero. apud Steph. Byz.* Πάλμυρα & Παλμυρηνοί.
πάλοι, *pali* 689,39
ὁ παμβέβηλος 892,12
παμμίαρος, *ſceleratiſſimus* 107,17
παμπλείστην δύναμιν 536,33. πάμπλειστον πλῆθος 614,35
παμπληθεῖ στρατεύσαντες 409,30
παμπληθεῖς δορυφόρους ἄγων 392,15: 867,32. παμπληθοῦς στρατιᾶς συνειλεγμένης 580,13. παμπληθὲς ὕδωρ 412,12. παμπληθὴς φόνος 700,27
παμπλούσιοι 375,31
πάμπολυν ὄχλον 376,27. πάμπολλαι πρεσβεῖαι 199,43. παμπόλλας ἐπωνυμίας 380,40: *P. c.* παμπόλλους, *comm. gen.*
Παμφυλίαις *pro* Παμφυλίᾳ 96,25,44
παναρμόνιον ὄργανον 397,11: 838,20
Πανδατερία, *per* δ *etiam P.* 335,8
πανάρετον ἔργον 144,42: κακὸν 209,27
πάνδημος θέα 290,13. πανδημεὶ συνῆλθον 491,30
Πανελλήνιον, *templum Adriano ab vniuerſa Græcia conditum* 358,16. *Reperitur &* Πανέλληνες: *illud, vt* Πανιώνιον, *hoc, vt* Παναθήναια, Πανέλληνες, Παναχαιοὶ, *apud Suid. & Steph. Byz.*
ἐν πανηγύρει πομπῆς 396,18. πανήγυρις θεαβικὴ κατὰ ψήφισμα ἐγένετο 292,22. πανηγυρίσαι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας 275,20
πανημέριοι συνῆσαν αὐτῷ 469,54
πάνθηρες, *panthera* 415,17
Παννονία, *Pannonia* 307,15. *pro* Παννονίᾳ 368,36, *P. c. habet* Γαννονία: *rectius* Παιονία.
παννυχίδες ᾠδῶν καὶ χορῶν ἐπάλληλοι 668,15. παννυχίδες εἰς μυστήριον ζῆλον ἐπιτελεσθεῖσαι 527,20. παννυχίζειν ἑορτὴν 487,25
Παννονία *in P. c.* 214,18,26: 400,30: 450,44: 452,1. *itemque* Γαννονικοῦ στρ. 311,18: 452,3. *ſed rectius* Παιονία & Παιονικοῖς.
πανοπλίᾳ φράξαντες αὐτὺς 520,32
Γαίσας, *Panſa* 104,16. *perperam in exemplari* πάνσας.
ἐν τῇ πανσελήνοις, *ſ.* φάσεσι 261,42
πανσπαδὶ 66,46
πανσυδεὶ ἀπολλύμενοι 403,41: *P. c.* πανσυδί.
παντάπασι βαρβάρων 567,19. παντάπασιν οὐδενός 781,17
πανταχῇ τῆς πόλεως περιάγων 785,32: *P. c.* πανταχοῦ.
τὰ πανταχόθεν περιεστῶτα 639,5
πανταχοῦ γῆς 713,39. πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης 113,44. πανταχοῦ τῶν λόγων 694,33
παντελοῦς ἀπωλείας 752,27: φθορᾶς 801,44. παντελῶς κεκοσμημένον βόθρον 143,14: *Dio* πολυτελῶς *x. p.* 22
παντοδαποῖς *pro* παντοδαπῆς 570,8
παντοίως, *omn. modis* 548,10: 572,15
ἡ παντόμιμος ὄρχησις 635,39: *P. c.* παντόμιμος, *minus recte.*
παντοίκην ἀπηχθάνου 294,21
πάντα *aduerb. omnino, plane* 307,9: 355,19: 569,13. πάντα *pro* πάντως *ſeu* πάντῃ 442,17
πάντων ἐν πᾶσι περιεῖναι 865,19: παντὶ τῳ, *cuilibet* 327,32: 224,39. πᾶν ὁποιοῦν πράξειν 153,31. πᾶν τὸ προθυμον παρέχεσθαι 169,41. σὺν παντὶ τάχει, *omni cum cel. i. ſumma c.* 680,39. *ſic* ἐν παντὶ δέους ἐγένοντο, *in maximo erat metu* 315,14. ἐν παντὶ κακοῦ γενόμενοι 366,34. ¶ τοῦ παντὸς ἄξιος 850,28. τῷ παντὶ ἐλαττωθεὶς, *omni ex parte* 638,10: *L. & P.* τὰ πάντη, *corrupte.* πᾶν τοὐναντίον, *plane contra* 208,9. τὰ πάντα ἐν τοῖς βασιλείοις διατελέσας, *perpetuo* 572,32. ἡ περὶ τὰ πάντα φρόνησις 713,31. ¶ πρὸς πάντας ἡγουμένες, *pro* πάντας τὰς ἡγ. 599,13. πάντων θεαμάτων, *pro* παντοίων 569,34
πάντως, *omnino, omnib. modis, profecto* 308,4: 334,2. πάντως πάντων αὖ ἐκράτησεν 757,8
πάνυ πάντας ἐτίμα 865,1. πάνυ πᾶσι πάντως 384,26. πάνυ γε, *omnino* 849,26. οὐ πάνυ τι ἠρέσκετο 531,19. *ſic* 562,3. μὴ πάνυ τι ὁμονοεῖν 620,33. *ſic* 491,27. *Item* πάνυ ἰσχυρῶς 237,24. πάνυ σπουδῇ 237,25. ¶ αἱ πάνυ γυναῖκες, *illuſtriores* 156,2. οἱ πάνυ ἑταῖροι 181,34. τῶν πάνυ οὐδενὸς δεύτερος 359,23
πανωλεθρίᾳ διαφθεῖραι 643,27. *ſic* πανωλεθρίᾳ διαφθαρῆναι 182,21
οἱ πανσοφίαν προσθέντες 691,4
παππίδιον, *paterculo* 834,27
παρὰ Χαρικλέους εἰλημμένος, *a Ch. ſeu per Ch.* 709,14. παρὰ Μαξιμίνου κατεχομένη βεβαίως 639,28. παρὰ ξένοις ταῦτα πάθοι 748,19
παρ' ἀλλήλοις συμβιβάσαι, *pro* παρ' ἀλλήλων 517,11. παρ' ἑαυτοῖς ἐγκαλεσάτην, *pro* παρ' ἑαυτοὺς, *ad ſe* 852,14: *vt* παρ' ἑαυτὸν μετάγειν, *ad ſe* 838,36,40. τὸ παρὰ πόδας ἀποσείσασθαι κίνδυνον, *quod ante pedes eſt p.* 643,1. παρὰ τοσοῦτον, *adeo, vsqueadeo* 566,23. παρὰ μικρὸν ἦλθον νίκης, *paruum abſuit quin v.* 103,32. *ſic* 71,6. παρὰ βραχὺ δὲ ταύτας ἑλεῖν ἐλθόντες 653,7. *Item* παρὰ πολὺ πλείοσιν, *longe ſuper.* 653,29. παρὰ πολὺ ἐκράτει 683,40. παρὰ πολὺ ἐλαττωθεὶς 755,16. ¶ παρὰ βραχὺ ἡγεῖσθαι, *parui facere* 333,10. *ſic* παρ' οὐδὲν ἦγε 173,43. παρ' οὐδὲν αὖ τὸ πρᾶγμα ἐποιησάμην 369,17: *&* 167,9. ¶ παρὰ πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν, *per totum principatũ, toto principatus tempore* 374,2. ¶ παρὰ τὴν δύναμιν, *præter vires, minus quam poſſent: oppoſ.* ὑπὲρ τὴν ἰσχύν 400,22. παρὰ τὸ ὀφειλόμενον 741,17. παρὰ τὸ καθεστηκός 364,13. παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα κατέστη, *extra omnem ſp. cõſtit.* 767,33. *Item* παρὰ πάντα, *ſuper omnia, in primis* 302,20. παρὰ πάντας τοὺς δίχα οἰστεύοντας, *ſupra cet.* 705,2. ¶ παρ' αὐτὰ τοιαῦτα, *propter ea* 532,20. *ſic* παρὰ τοῦτο- παρ' ὅσον- *propterea quod* 583,12. *Eadem ſignific.* παρὰ τοῦτο, *&* κατὰ τοῦτο 312,5,10: *&* παρὰ τοσοῦτον 584,15
παραβαθῆναι, *tranſiliri* 732,40
παραβαλλόμενοι ἄχρι θανάτου, *periculo ſe obiic.* 729,12
ὁ παραβάτης Ἰουλιανός 876,39
ἐν παραβύστῳ, *occulte* 753,18: 763,3: 764,20: 780,27. *ſic* τὸ ἐν παραβύστῳ γεγονὸς, ἐξήλεγξε πᾶσιν ὁ θεός 892,30
παράγειν εἰς μέσον 754,29. παράγειν εἰς βασιλείαν 638,43: *&* 637,3. ¶ παράγειν εἰς- *deflectere ſeu mutare in-* 570,41. παράγειν καὶ

πείθειν ὡς ἂν- *pellicere* 674,2. *ſic* παραγαγεῖν, *ſeducere, decipere* 659, 16 : 767,9 : & παραχθεὶς τοῖς K. λόγοις, *deceptus* 694,30. ¶ παρήγαγε τῷ λόγῳ, *loquentem induxit* 249,6 : & *D.* 447. *at P.c.* προήγαγε.
κατὰ τὸ παρηγγελμένον, *ut mandatum erat* 365,29. *ſic* ὑπὸ παραγγέλματος παλαίουσι τοῖς ἀλλήλοις 415,8
παραγυμνοῦται τῆς ἡγεμονίας 303,6
παραγίνεσθαι, *aduenire* 102,21 : *intereſſe* 68,10
παραγυμνωθέντα 528,24
παράδεισος βασιλικός 725,35
παραδιδόναι ἑαυτὸν φυγῇ 70,24. παραδιδόναι τῇ ταφῇ 72,44. παραδοῦναι τιμωρίᾳ 68,38. παραδοῦναι τῇ μνήμῃ, *memoriæ mandare* 76,27. παραδοθῆναι προῦπτῳ ὀλέθρῳ 611,34. ¶ παραδοθῆναι *pro* παραδοῦναι 127,39. παραδίδοσθαι *pro* ἀποδίδοσθαι, *reddi* 811, 29 : 813,27,32
ἐκ παραδόσεως ἀλλοτρίας ἱστορούμενα 374,35
ἐκ παραδόξου διασωθέντες 724,11
παραδοξολογεῖ πολλὰ περὶ τ- 854, 26
παραδραμεῖν σιωπῇ 700,12
παραδῦναι εἰς τ. χώρ. 476,14
οἱ παραδυναστεύοντες τοῖς κρατοῦσι, *qui ſecundum principes plurimum poſſunt* 195,1. *ſic* παραδυναστεύων τῷ Σεβήρῳ 412,23. *ſic* 441,18 : 786,8. οἱ παραδυναστεύοντες τῷ βασιλεῖ 823,29. παραδυναστεύειν, & αὐταρχεῖν, *oppoſita* 324, 15. *Eadem ſignif.* ἡ παρὰ βασιλεῖ δύναμις 822,4 : & μεγίστην παρὰ Μαγνεντίῳ δύναμιν ἔχοντα 696,12
παραθαλασσίῳ Κιλικίᾳ 139,23 : *P.* παραθαλασσίᾳ.
παραθαρσύνας τοὺς στρατιώτας 645,20. *ſic* παραθαρσυνθεὶς τὸν πόλ. 808, 29
παραινοῦντες τοῖς βαρβ. 756,2
παραιτησάμενος τὸ ἔργον, *detrect.* 533, 7. *ſic* παραίτησις τῆς ἀρχῆς, *recuſ.* 138,44. ¶ παραιτήσασθαι, *deprecari* 184,1 : & ἄνευ παραιτήσεως, *absque deprec.* 192,6
παρῃώρητο αὐτῷ ξίφος 531,14. ἃ παρῃώρητο ξιφίδια 511,23. παρῃωρημέναις ἐσθῆσι 520,34
οἱ παρακαθήμενοί σοι 401,8
παρακαθίσασθαι, *ad lat. coll.* 338,35
παρακαλεῖν, *inuitare* 64,3. *ſic* παρακληθεὶς ἐς τὴν εὐωχίαν 684,8. παρακαλούμενος αὐτοὺς εἰς μονομαχίαν, *prouocans* 431,37. παρακαλῆτε, *petatis* 165,18
παρακαταβαλεῖν 260,35
παρακαταθέσθαι τινί, *deponere apud-* 288,37. παρακατέθετο τὸν υἱὸν τοῖς στρατ. *commendauit* 372,43. *ſic* παρακατέθετο τὴν βουλὴν τῷ Τιβερίῳ 216,40
παράκλησις, *hortatio* 779,16 : 882, 10. παρακλήσει χρήσασθαι πρὸς αὐτοὺς ὡς ἂν- *rogaſſe* 367,18
παρακουσμάτων ἀκροαματικῶν γέμον 848,26. *forſan* παρακρουσμ. *deceptionum, fall.*
παρακύπτουσιν εἰς- 278,35 : 324,1
παράκυψις 419,32
παραλαλήσας τι 352,36
παραλαμβάνοντα ἐν τ. 558,8
παραλήρημα μέγα 254,4
ὁ παράλιος, ſ. χώρα 688,7. *Eadem* παραλία 106,19 : 647,19
παραλλάττειν, *variare, diff.* 156,20. *ſic* τὸ παραλλάττον, *differentia* 210, 28
παραλόγῳ τόλμῃ 263,17
ἡ πάραλος Ἀσία 789,38
παραλύσειν αὐτὸν τῆς ὀργῆς 204,39. παραλῦσαι αὐτοὺς τῆς σπουδῆς 314,24. παραλῦσαι αὐτὸν τῆς τοῦ καίσαρος τιμῆς 572,37. *ſic* παραλυθεὶς τῆς ἀρχῆς, *priuatus imperio* 577,17
παραμείβων Παίονας 584,30 : 695, 42
παραμένειν, *emanere* 262,22
παραμυθούμενος αὐτοὺς μεγαλοδωρείᾳ 582,42. *ſic* 367,22. παραμυθεῖσθαι τὸν λιμὸν ἐκ- 815,23. παραμυθησάμενος τὸ ἁμάρτημα, *leuiter* 568, 39
παραμυθίαν τινὸς ἐντεῦθεν ἐπὶ τῇ Φαυστίνῃ τυχεῖν διανοούμενος 371,16. παραμύθιον τῆς συμφορᾶς ἔχων ὅτι- 442,11
παρανάλωμα & παρανάλωμα 874, 11,22 : & 872,12. παρανάλωμα τῆς τοῦ βασιλέως ὀργῆς ἐγένετο 739, 37
παρανομήματα 444,44. παρηνόμουν πολλά 177,22. ἃ εἰς τὸ πολίτευμα παρηνόμει 697,3. *ſic* 295,34 : 433,14 : 436,18
τὸ παράπαν ὕδωρ 225,37
παραπέμπειν τὸν οἶνον τοῖς δεομένοις, *transmittere* 613,17. παραπέμψας τὴν ἀρχὴν Τιβερίῳ, *transmiſſo ad Tiberium imperio* 106,45. *ſic* 97, 18. ¶ παραπεμπόντων αὐτὸν ὀλίγον, *deduc.* 534,6. *ſic* 155,10 : 587,14. ¶ παραπεμψάμενος τὸν Κλαύδιον, *prætermiſſo, valere iuſſo Cl.* 669,28
παραπετάσματα *in forenſi ſpectaculo* 198,8. *ſic* παραπετάσματα ἀλουργά 292,27 : ποικίλα 155,44.
παραπληξία, *veſania* 892,7
παραπλήσιος, *prope aſſid.* 833,32
παραπόλλυσθαι 169,20 : 259,43
παραπολύ, *longe, multo* 280,12
μετὰ παραπομπῆς τοῦ δήμου, *ded. p.* 481, 26
παραπρεσβεύων πολλὰ ἐπαίνει 196,10
παρηρτημένοι ξίφος γυμνοῦ σώματος 537, 14
παρασήμοις *pro* παρασήμως 573,18
παρασκευάζοντες ἑαυτοὺς ὡς μαχούμενοι 564,20. παρασκευάσας αὐτοὺς παρέχεσθαι ἔργον. *curans, effic.* 811,21
οἱ τὸ παρασκευαστικὸν μελῳδοῦντες 172,7
παρασκευαὶ τοῦ πολέμου 188,33. ἐν παρασκευαῖς ἦν 680,36 : 693,45. ἐκ παρασκευῆς δρᾶν, *dedita op.* 235, 32. *ſic* 192,31. ἐκ θείας τινὸς παρασκευῆς, *ordinatione quadã diuina prouidentia* 448,44
παρασπάσασθαι, *auellere* 678,5
παρασπονδήσας ἡμῶν 281,9 : *ſ.* προστατ.
παρασύρειν λείαν πολλὴν 879,42. παρασυρομένου τοῦ πολέμου, *diũ protrah.* b. 92,38. *ſic* 80,7
ἐκ παρατάξεως ἀγωνίζεσθαι, *acie c.* 565, 17. παρατάξεις *pro* πράξεις 492,5
παρατείνων ἡμᾶς μέχρι τῆς ἑσπ. *detinens n.* 432,44. παρατεῖναι, *produci* 296,24
παρατίμησίν τι τῆς δυνασ. 139,4
παρατηρῶν τὸν χρόνον 712,43
παρατραπεὶς ἐς ὑποψίαν 750,23
παρατρέψαντες ἀμφοτέρους ἐκ παίδων 538,28
τὰ παρατυχόντα χρήματα 602,31
παραφθέγγεσθαι 410,24 : 601,14
παραφορά. *inſan.* 734,28 : 745,26
παράφοροι γεγονότες 808,33
παραφράξαι τὰς ὁδοὺς 615,30. *ſic* περιπέφρακτο, *obſept.* 518,2
πρὸς παραφυλακὴν τῆς Ἰταλίας 104,44
παραφυλάττειν τὴν τῶν πολ. πάροδον, *obſeru.* 651,42. *ſic* 575,13 : 600,8
παραχειμάζων πρὸς τῷ- 140,30
παραχωροῦσι τῆς ἀρχῆς 493,15
παρεγγύα *ſine augm.* 810,13. *ſic* παρεγγύησε 716,22
παρεγχειροῦντες τῆς σπουδῆς 79,1
παρήδρευον ἀλλήλοις 375,38
εἴπου παρείκοι, *ſicubi liceret* 725,25. *ſic* 170,29 : (*at* 718,22, ὅπη παρήκοι) & κατὰ τὸ παρεῖκον, *prout concedebatur* 648,45
παρειμένους ἤδη, *exſolutos* 656,2. παρειμένοις μάθη & ὕπνῳ 708,26. *ſic* 488,24. *ſic item* παρεθεὶς τι τοῦ σώματος 350,39
παρεισδῦναι εἰς τ. πόλ. 508,41
παρεισιόντα 528,25
παρεκατέθετο, *dupl. augm.* 88,30
παρεκλέγειν χρήματα 418,19
παρεκτροπαὶ προσώπων 886,9
παρελαύνοντες ἐκ πλαγίου 862,28
πάντας παρῆλθεν τοῖς ἔργοις, *ſuperauit* 841,23. παρεληλύθει τὸν πατέρα, *ſuperauerat p.* 129,29. *ſic* 122, 46 : 128,24. ¶ παρῆλθεν εἴσω τῶν στοῶν, *penetr.* 149,29
παρελόμενοι τὴν γερουσίαν ταύτης τῆς κρίσεως 636,35. παρελόμενοι αὐτὸν τῆς ἀρχῆς 768,10
παρεμβολαὶ *caſtra* 99,24. *pro eodem mox* στρατόπεδον v. 38. *Idem ſing. num.* παρεμβολή 74,15 : 164,42
παρέμενοι *ſ demiſſius* 452,15 : *pro* παρειμένος.
παρεμπεσεῖν δύο κωλύματα 803,40 : *L. c.* παραπεσεῖν.

παρεμφερῶς

παραμφερῶς τῷ Διΐ 792,6
παρωθεῖν, differre, vel excedere 245,45: 858,39: & D. 440
παρενοχλεῖν τῇ ἰάσει 702,23
πάρεργον ἐθέμην τῆς- 845,23. ὁδοῦ πάρεργον ποιήσασθαι, in transitu conficere 93,44. ἐν παρέργῳ οὔτι λέγοντι οὐδὲν, ὅτι ποιῶν 365,20. idem mox ἐξ ἐπιδρομῆς.
παρερεθίζειν, instigare 79,3
παρευδοκιμούμενος ὑπὸ νέου 886,17
παρευθὺ, rectâ, statim 298,1
παρέχεται ἡμῖν ὠφέλειαν, prabet, affert 343,15. sic παρεχομένος εὔλογον αἰτίαν 521,16. παρέχονται σφίσι πᾶν τὸ πρόθυμον, praſtent 169,41. εὔνοιαν τοῖς ἀρχομένοις παρέχοιτο 504,38. παρέχοιτο αἰδέσιμον μηδὲν 586,9. ¶ παρέχει pro παρέχει 697,45
παρηβῆσαι 289,43
παρῆκαν pro παρῆκαν 722,23. vide παρεῖκ.
παρθενευομένη, quæ virgo eſt 242,8
παρθενῶνος ἱερῦ 568,38: 746,5
Παρθυαῖοι, Parthi 138,4: iidemque in Dionis Epitome, Herodiano & Zoſimo paſſim: iidem etiam Πάρθοι 140,37,43, more Lat.
οὐ παρελθεῖν ὑπὸ ἰλάχιστα 365,25
παρελθεῖν, accedere 382,11. παρῆλθεν ἐπὶ τὰς ἀρχάς 735,22. παρῆλθεν εἰς μοναρχίαν 636,10: L. & P. παρῆλθ. παρελθὼν ἐς τὰ πράγμ. 167,29. ¶ παρελθόντες ἀριθμὸν, ſuperantes ſeu excedentes num. 84,35
παρελθεῖν, præterire 258,18
παρεκπνεύσαντες ἐκ τῆ πλαγίου 365,45: P.c. παρεκπνεύσαντες, err. ambig.
παραστῆσαι, exhibere 76,48. παραστῆσαι τὰς αἰτίας, afferre, præf. 660,50. ¶ παραστήσασθαι, in partes ſuas traducere, ſibi adiungere 649,6. παρίστη αὐτῷ, in mentem venit 708,14
παρείσριοι βάρβαροι 201,39
πάροδος, tranſitus 647,15. παροδικὴ ἀγορά, forum tranſitorium 112,11
παροικοδομήσας τὰς ὁδούς 344,18
οἱ παροικοῦντες τὴν ἐχ. accol. l. 710,18
παροινεῖν] ὅσα εἰς αὐτὰς ἐπαρῴνησε 697,1. ſic πεπαρῳνήκασι 89,29
† παροῖς pro πλοίοις 764,6
παρὸν αὐτῷ, cum ei liceret 220,13. παρόντες pro παρελθόντες 96,13: 301,39
παροξυνόντων εἰς μῖσος ἑαυτούς. 593,35
παρορῶντες, obl. intuentes 394,12
παρορμᾶν, inſtig. 481,25: 750,21
παρουσία, aduentus 833,26
παρρησίαν ὑπὲρ τοῦ δικαίου ποιεῖσθαι καὶ μὴ κινδυνεύειν 143,25. παρρησίαν ἐχόντων, pro ἐξουσίαν 708,22
παρρησιάζεσθαι πρὸς τὸν βασιλ. 775,4
παρωθούμενος τὸν υἱόν 129,22
παρωκεανίτας Κελτούς 201,40: P. παρωκεανίους, per ι.
παρωνύμιον ἔλαβε Κάτων, agn. 228,16
πᾶσαι πολλή, pro πάνυ πολλή 284,45. πᾶσα ἀνάγκη ἐκδοθῆναι αὐτῆς τὸ· omnino neceſſe eſſe 821,31. ὑπὸ πάντων εὐχὴν προσχωρήσαντα 529,24. σὺν πάσῃ προθυμίᾳ πληρωθῆναι 719,1. μετὰ πάσης ἐπιμελείας ποιούμενος τὰ ἰσχυρ. 585,35. διὰ πάσης ἀκριβείας εἰδὼς 717,15
πασχητιάσας, marem pati ardens 448,19: ſubans, Lamprid. 199,12
πατάσσειν & παίειν ſynonyma 150,20
πατεῖν τὸν θησμόν 696,39: τὴν πίστιν 777,5: τὴν εἰρήνην 806,19
ἐκ πατέρων, inde a maiorib. 513,20. πατρικὴν πολιτείαν ἐζήλωσαν, paternam 863,27. τὸ πατρῷν παράδοσις, patriatr. 779,30. πάτριον σφίσιν ἐστὶ 141,17. πάτριον ἦν ἐπιχώριον ἔχειν τὸ φονικόν 588,36: 872,45. πατρῴου παιδὸς φωνῆς ἐπαίειν 145,15
παυσαφόνος 393,13
παῦρα προσηγορία 483,10
παῦσιν pro παυσίζειν 471,1
παύσασθαι, ſine σ 669,10. ſic pro ἐπαύθη τῆς στρατηγίας 183,30, P. c. ἐπαύθη habet: itemq, κατεπαύθησαν 451,25
παχέα ἱμάτια 244,28: & D. 437. at P.c. παχέα- παχέος τῆς διανοίας 505,5. ſic 832,8
παχύτητος, craſſitiei 537,16: Attico accentu, vt ταχύτητος.
πέδας αὐτῷ ἐπιθέντες 684,21
ὅπου πεπεδημένοι 764,43
πεδιάς, ſ. γῆ 147,4
πεδινὸς & ὀρεινὸς oppoſ. 345,9
τὸ πεζὸν, ſ. δύναμιν 718,26: vt τὰ πεζικὰ τάγματα 715,3
πειθανάγκη χρησάμενος τῷ Θεσσαλῷ 642,40
πείθειν εἰς τὸ ἡσυχάζειν 577,3. πέπεικα ἐμαυτὸν ἀκριβῶς, certo mihi perſuadeo 468,2. πεισθῆναι τὸ σκάφος, obſeq. 478,13
πειθήνιον πρὸς ἅπαντα ἔχων 674,5: 884,12. ἐν ἅπασι πειθήνιος ἦν Κωνσταντίῳ 707,12. τὸ πρὸς τοὺς βασιλ. πειθήνιον, obedientia 505,33
πειθοῖ τι καὶ βίᾳ 170,28. πειθοῖ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας, obſeq. 619,22
πεινῆν, eſurire 678,37
πεῖραν μαθεῖν 619,4. εἰς πεῖραν καταστῆναι βαρβάρων ἠθῶν 731,18. πεῖραν λαβεῖν τῆς γνώμης τοῦ στρ. 491,5
ἐκ τοῦ Πειραιῶς 681,6,44
ἐπείραν ὡς διαβησόμενοι 347,28. πειραθέντες τὸ ἱερὸν ἑλεῖν 648,2. Item πειραθεὶς αὐτῶν 176,3. ἐπειρᾶτο τῆς ἑκάστου φύσεως 750,4. πεπειραμένος τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς 776,27. πεπειραμένοι μου ἤτη 392,35, P. at vulg. l. πεπειρασμ. minus recte. πειραθεὶς ποτοῦ 716,29. πειραθῆναι κακοῦ ἴσως 656,26. & paſſ. τὰ πεπειραμένα, experientia nobis cognita 468,39. Act. f. πειράσας τοῦ Δυρραχίου 149,28: & πειράσας τῆς Ἰταλίας 175,43, poſſunt etiam ad πειράζειν referri.
πειρατικὸς πόλεμος 138,24
πεῖσμα καὶ ὅρμον ἀσφαλῆ ἑαυτοῦ παρασκευάζειν 852,36
πελαγίζειν, ſtagnare in modum pelagi 146,5: 263,38
πελάζων, appropinquans 314,34
πέλματα, ſolea ped. 558,12
πέμματα Βιτελλιανά 309,16: P.c. πόματα Βιτελλιανά, corrupte vtrumque.
τῶν πεμπομένων αἱ βουλαί 722,21. mox τῶν ἀφιεμένων. ſic πεμφθὲν παρὰ Μενελάου βέλος, emiſſum 700,22
πένθιμον σχῆμα 189,15. πένθιμόν τι ὑπαυλοῦντες 398,19
πενταετῆ ἀρχὴν εἰληχώς 144,20. πενταετηρικὸς ἀγὼν, quinquenn. l. 277,27
πεντηκοντόρον æmula Liburnica 797,13
πέπλοι muliebres 852,20
πεποίθησις ἡ ἐπὶ τῇ ἀσφ. 641,22
πέρα τοῦ συνήθους 717,23. πέρα τῆς φύσεως 800,38. πέρα συμφορᾶς πάσης 107,17. ὑπέρα φυσῆς ἡμερῶν 861,37
περαίνων οὐδὲν, nihil efficiens 174,36. ſic περαίνας οὐδὲν 410,17
περαιοῦται εἰς τελευταῖον βραχύτατον, terminatur, deſinit 541,11. περαιοῦσθαι ἐς αὐτὴν, transfret. 149,21. ſic περαιωθεὶς τὴν θάλασσαν 148,14. περαιούμενος τὸν ποτ. 759,41
περαιτέρω προχωρεῖν 407,33: 777,18. περαιτέρω διέτεινε 693,17. At περαιτέρω φέρειν, vlterius, amplius, diutius 775,9
πέρας εἶχεν ὁ πόλεμος 78,42. πέρας λαβόντος τοῦ πολέμου 799,9. πέρας ἔσχε τοῦ βίου τούτου 99,32. πέρας οὐδὲν οὐκ ἦν βλασφημιῶν 842,40
ἐκ τῆς περαίας, etiam P.c. 365,2. recte περαίας, ex vlteriori p.
περὶ αὐτὸν νεωτερίσειν, pro περὶ αὐτὸν ν. 481,24. ¶ περὶ τοὺς βωμοὺς χορεύων 563,25. ἡ περὶ τοὺς πόδας ἴασις 553,2: 558,18: & τοὺς περὶ τοῖς σώμασιν ἰαθέντας 621,17. ἡ περὶ αὐτὴν φροντίς 440,32. At περὶ τοῖς σκεύεσιν ἐσφάλησαν, in ſarcinis dignoſc. falleb. 286,6. ¶ περὶ ἑαυτὸν εἶχε τοὺς ἀρίστους 354,18. περὶ τοῦτ' ἔχων, eo occupatus 424,7. ſic περὶ ταῦτα οὖσαν αὐτῆς 816,22. ¶ ἡ βασιλέως περὶ αὐτὸν γνώμη, erga eum 809,41: & pag. ſeq. v. 10, περὶ αὐτοῦ. ſic περὶ τούτοις δράσας ταῦτα 431,5. ¶ περὶ pro παρὰ, præter 166,7

περί που ὀγδοηκοστὸν ἔτος 595,13. χίλιοι περί που τὸν ἀριθμὸν 719,40, & alibi ſæpe, i. circiter.
περιαγαγεῖν εἰς αὐτὸν μόνον τὴν ἀρχὴν 542,5. περιάγειν εἰς ὁμόνοιαν, adduci ad c. 538,39
περιαιρῶν ἑαυτοῦ, ſibi detrahens 549,29
περιάπτοις χρώμενος μυρίοις, monilib. ſeu amuletis 446,7
περιαυχένια χρυσᾶ 765,36
περιβαίνειν εἰς ἵππον, pro ἐπιβ. 886,22
περιβαλόντες πορφυρᾶν χλαμύδα 564,16: & paſſ. περιβληθείσης τοῦ στρατοῦ τάφρῳ 613,10. Item περιβεβλημένοι χλαμύδι πορφυρᾷ 595,27. ſic περιέβαλον αὐτὴν τείχει 689,33: & paſſ. περιβεβλημένη τείχει [illegible] 528,14: 647,22. & metaph. περιβαλόντες αὐτὸν ὕβρεσι 719,5. περιβαλεῖν συμφοραῖς 101,39. ¶ περιβαλόντες ἀλλήλους, amplexantes ſe mutuo 177,37
περιβλήματα, amictus 547,22
περιβολαῖς πλούτου λαμπροί, opum copiis clari 464,28. ſic περιβολὴ πλούτου μεγίστη 531,8. περιβολὴν καὶ δύναμιν συγκροτήσας 469,25. ſic περιουσία.
τῶν ἱερῶν περιβόλων ἀπηλαύνετο, ſeptis, cancell. 836,31. ſic 724,20
περιγενόμενοι ἐκ τοῦ ἀρρωστήματος 859,29. ſic 197,10. περιγενόμεθα αὐτῶν, ſuper. 283,10. περιγεγόνασι τῆς διαβάσεως 725,44. περιγενομένων τῶν πραγμάτων, vel περιγενομένου τοῦ πραγμάτων 117,10. τὰ ἐξ ἁρπαγῆς περιγενόμενα, rapina parta 580,38
περιδεὴς προσδοκία 188,12. τὸ περιδεές, pauor 259,29
περιδεραίοις ἢ ψελλίοις κοσμούμενος 567,7. ſic 540,24: 572,9. A. & B. gemino ρρ περιδέρρ.
περιδρομῇ ληφθείς 424,16
περίδρομοι στοαὶ 382,17. Et ſubſt. ὁ περίδρομος τοῦ τειχ. 401,36. τῶν περιδρόμων αἱ περίοδοι in Circo 185,35
περιδύειν, exuere 429,28
περιεῖδεν ἀπολλυμένους 792,21. ſic περιιδεῖν ἀθῷον [illegible] 694,36. περιιδεῖν ἀπηωρημένον 768,29. μὴ περιιδεῖν ἐρριμμένην 505,35
περιειλημμένους δυσὶ τείχεσι 648,14. L. & P. c. qua ſcriptura ſi mendo caret, ſignif. circumamicta, cincta. aut leg. περιειλημμένους.
περιεῖναι πάντων ἐν πᾶσι, ſuper. 352,14. ſic περιεῖναι τοῦ πολέμου 653,29. ¶ περιῆν, ſuperſtes erat 200,28. περιῆν αὐτοῖς τῆς θρησκείας τοσοῦτον ὥστε, tanto ſtudio in D. c. perſeuerabant 183,47
περιεῖπον αὐτὸν, curab. 161,14
περιελθεῖν εἰς αὐτὸν τὸ κράτος, deuen. 388,18
περιεργάζεσθαι, curioſius rimari 125,4
περιερειδόμενοι ἐπὶ τὰ δόρατα, in haſtas circumfuſis brachiis incumb. 312,28. ſic 489,15
τὰ περιέχοντα ἱερωσύνη 140,4. Xyl. legit τὰ περιέχοντα, ex Dione: ſed vulg. lectioni patrocinatur locutio ſimilis 184,40. ut περιέχοντα ſint τὰ πέριξ ἔσχατα, extremi quiq. in circuitu.
περιέχειν, circumded. 150,36: 216,7. ὁ περιέχων τὰ πράγματα στόλος 749,20
περιθετοὶ κόμαι 446,28. Item περίθετοι κόμαι 271,3. ſic τῆς περιθέτης ποικίλλεσθαι 253,43
περιθεῖν τὸ τεῖχος 611,29
περιιπτάμενοι καὶ περικράξαντες αὐτὸν 239,17: & D. 427. rectum περιπτάμενοι.
περιίστατο αὐτὸν τύχαι δέκα 760,2. ſic act. περιστήσαντες αὐτοῖς ξιφηφόρους, circumpoſitis ſibi gl. 605,2. ¶ περιέστησεν εἰς ἑαυτὸν, in ſe tranſtulit 774,45. & paſſ. περιίστατο εἰς Σεβῆρον τὰ τῆς ἡγεμονίας, deuen. 637,18: P. c. παρίστατο, minus recte. ¶ περιστῆσαι εἰς πενίαν, redig. ad paup. 393,16. ſic paſſ. περιστάντα εἰς πολλὴν ἐρημίαν, redacta 731,44. περιίστατο εἰς τὸ μηδὲν 755,2. ¶ περιστάσης αὐτῷ τῆς ἐπιβουλῆς εἰς θάνατον, in c. verſa 699,25. ſic 230,41
περικαθημένοις τὴν πόλιν 129,18. ſic περικαθιζούσης τὴν πόλιν 69,4
περικαλλέστατος ναός 142,3
περικαταπίζειν ἀχύροις 890,44
περικείμενα ἐξοχὰς εἶχον. circumc. habentia cuſp. 558,8. αἷς περίκεινται ἐσθῆτας 511,15
περιλαμβάνειν ἢ καταφιλεῖν, ampl. 380,12. ſic περιλαβοῦσα αὐτὸν ταῖς χερσὶ 852,19
τὸ περιληφθὲν πλῆθος 680,25: & 197,20. οἱ περιλελειμμένοι, reliquiæ ſuperſt. 633,36
περινοῆσαι αὐτῷ ἀσφάλειαν 700,38
περινοίᾳ ἐν ἄφρονι, ſollerti commento 664,2. ſic περινοίας τινὶ 634,5
περινοστοῦντες ἐν τῇ γῇ 326,15. περινοστῶν τὰ τείχη 724,43: τοὺς ἀγρούς 771,21
οἱ πέριξ οἰκοῦντες 648,28
περιοδονίκου nomē affectat Nero 293,27: 294,21. περιοδονίκας ὡς ὁ Νέρων 298,29
ἐκ περιόδου χρόνου 474,6
περίοπτος εἴη πᾶσι 618,9: & 526,1
περιορᾶσθαι ſignif. act. 408,21
περιοργὴς ἐγένετο 202,22
τὸ περιόρθριον, diluc. 594,30: & κατὰ τὸ περίορθρον 587,16
περιορμοῦντες ἐν πλοίοις 250,11
τῇ τῆς παιδείας περιουσίᾳ, præſtantia 888,40. περιουσίᾳ ἀνδρίας χρώμεθα τοσαύτῃ ὥστε 280,1. μετὰ περιουσίας ἐκράτησε πολλῆς, longe ſuper. 94,33. ¶ περιουσίαν δυνάμεως αὐτάρκη, copias, fac. 535,15. ſic περιουσίας εὖ ἔχοντες 675,38. τὰς περιουσίας τινῶν σκεψάμενοι 210,1. ἡ ἑκάστου περιουσία 817,10. ſic 867,3
περιπαθέστατος λόγος 419,36
ἐν περιπαθεῖ τῷ λόγῳ 425,18
περιπαρεὶς ἀμφιβλήστρῳ 892,40. forſan r. περιπλακείς.
περιπετὴς καθίστατο κινδύνοις μεγάλοις, incidit in p. 792,24
περιπέτεια, aduerſitas 800,25
περιπεσὼν τῷ Σιακῷ, cū incidiſſ. 240,28. ὅσοις περιπεσεῖται κακοῖς 770,30. περιπίπτουσι νόσῳ 663,5. ¶ περιπίπτει ἀναξίοις, obtingūt indignis 560,20
περιπλέκειν, ambagib. uti 298,31. περιπλακεὶς τῇ μητρί, amplex. 587,44
περιποιῆσαι & περιποιήσασθαι, acquirere 827,46: 828,17. περιποιοῦσα αὐτοῖς τὴν βίου ἀσφάλειαν 830,37. περιπεποιημένη τὸ κράτος ἑαυτῷ, adſtruens 265,40. ſic 621,12. περιποιούμενος ἑαυτῷ τὸν Πόντον 153,7. περιποιησάμενος τοὺς αὐτόθι στρατιώτας, ſ. [illegible] concil. 826,42
περιπρεπέστατον ἰδεῖν 418,33
περιπτύξασα ἢ φιλοῦσα 487,10
περίπυστον γέγονε 769,27. ἡ περίπυστος Κλεοπάτρα 189,41
περιρρεῖσθαι ὕδασι 803,30. περιρρεῖ pro περιρρεῖ 611,4. περιρρυέντος πέτρας 279,17: [illegible] 325,11
περισκοπῶν τὰ φρούρια 355,5
περισσότατα θρησκεύειν 142,1
περιττοὶ ἐν παιδείᾳ, præſtantes 743,3
περιστάσις, caſus 701,10. ὅ τις τοῖς πράγμασι συμβαίνει περιστάσεις 734,38. αἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν περιστάσεις 824,22
περιτειχισθείς, circumdatus 263,13: 281,43. περιτειχισθέντες ὑπὸ πολεμίων 185,10: & D. 276,15: at P. περιτειχισθέντες. περιτειχιζόμενοι ταφροί 88,19. περιτειχιζομένους τὸ βουλευτήριον ὁπλίταις 392,40
περιτρίψας τὸν τράχηλον βρόχῳ 701,22
περίτυλον οἴκημα 397,28
περιχαρὴς τοῦ Καίσαρος πολλοῦ 151,2: Dio περιχέσθαι, 120: P. c. corrupte ὑπερέχειν: vera lectio ὑπερέξειν, ſuperaturum eſſe. περιχαρεῖς τοῦ πάθει 283,23
περίσχεσις, circumcluſio 263,16
περίσωον 203,5: at D. 365, περισῶον, quaſi ex περισώζειν ſit contractum. Apud Heſych. περίσωον eſt, vtraque breui. noſtrum περίσωον legitur etiam apud Suid. qui dicit eſſe περίσωλον [illegible]
περισώζειν ἐκ τῆς πολ. 820,3. περισωθῆναι ἐκ τοῦ π. 286,13: & 709,27
δόξαν περιθεῖναι, gl. afferre 560,21. περιθεῖναι ἑαυτῷ τὴν βασιλείαν 701,36

περιβίψας

παρῥίψαι τοῖς τὸ ῥεῦμα 343,5. *ita P. c. at vulg. l.* ἐπιῤῥίψαι, *perperam. poſſet etiam* παραῤῥίψαι *legi. paulo infra, v. 44,* ἀῤῥίψαι *pro eodem poſitum.*
ἐκ παρόδου τῆς ἐπιλαθ. 141,31
παρατυχὼν αὐτοῦ, *obu. f.* 161,46: 617, 33
παρενδείξαι 247,8
παρεσαῖς χερσίν 256,41. παρφανὴς ἦν πολλοῖς, *cognitus erat* 672,18. *ſic* 667,22
παριφορῆ ξύλα 613,14
παρίφοβος ἐγένετο 416,37
παραφρονῶν τὰ θεῖα, *contemn.* 863,25
περιχαρὴς ἐπὶ τούτῳ γενόμενος 240,31. περιχαρὴς τῇ ἀγγελίᾳ γενόμενος 695, 28. περιχαρείας ἢ λύπης 288,19, *P. at vulg. l.* περιχαρείας.
περιχεόμενοι *etiam P. c.* 367,36: *pro* περιεχόμενοι.
περίχρυσος βωμός 398,7: ἐσθὴς 692,3
ἐκ περιωπῆς καθορᾶν 397,8
Πέρσαι *pro* Πάρθοι 106,29. *ſic* 105, 15,25, *& alibi.*
Περσικὸν αἷμα 877,26
Πετραῖοι *pro* Ἰτουραῖοι 100,14. *Simẽdo ſcriptura caret, eadem nominis ratione* Πετραία *dicta erit hæc regio qua etiam Trachonitis; a ſaxorũ videlicet aſperitate. Sed affertur & alia appellatio,* Περαία, *quod trans Iordanem ſita.*
Πετρῶνι *pro* Γεβρῶνι *vel potius* Γεβρῶνι 154,1
πετροῦσθαι, *lapideſcere* 180,24
πεύσεις προσάγει 748,22
πευσόμενος ὑμῶν ἵνα- 502,16
πῇ ἀναχωρῆσαι 280,6: *P.* πῆ.
πηγὴ Κλαυδία, *aqua Claudia* 71,45
πηδήσας ἵππῳ, *pro* ἐμπηδ. 555,38
πίνακα εἶπεν ὅτι τῆς συ. ἐλαύνει 868,30
πηρῶσαι τὰς ὄψεις καὶ τὸ πρόσωπον 614, 35
πηχῶν, *cubitorum, etiam P. c.* 362, 33: *at Zon.* 206,28, πήχεων. κατὰ πῆχυν ἐπιδιδόναι, *vlnatim increſcere* 765,43
πιεζόμενος τῷ νοσήματι 350,28. πιέζεσθαι ὑπὸ τῆς ἀπορίας 727,4: 730, 22
πιεῖν δοῦναι, *bibendam d.* 667,38
πιθανότητα ἵνα λεχθῶσιν ἔχει 270,31
Πικέντες, *Picentes* 74,30: 93,17: 291,9. τὸ Πίκηνον, *Picenum, v.* 813,16
πῖλα φέροντες, *pileos g.* 302,18: *&* πίλους φορεῖν 246,33. πιλοφόροι, *pileati, pars Dacorum* 341,27. *quib. in Legationum volumine* 401, *opponuntur* οἱ κομῆται, *Daci comati.*
ἐπίμικτα παραχὰς 738,38
πινάκιον, *tabella* 274,39. διὰ πινακίου γραφῆς 358,24
πιστώσαντες αὐτοὺς τῷ μεγίστῳ τῆς πίστεως 610,26. πιστῶσαι ἑαυτὸν ἐλπίδι πρέσβεων 596,1. πιστὸς αὐτοῦ τῆς ἡγεμονίαν 749,30. *& paſſ.* πεπιστευκὼς τὴν ἡγεμονίαν 602,6. οἱ ἤδη πεπιστευμένοι 592,42. ¶ ἐκ τῶν πιστεύσεως πρὸς τῶν σπ. *fidem inuenit* 506,10. πιστευθεὶς ὑπὸ τῶν στόλων 169,1
πίστιν τοῖς λόγοις ἐμποιοῦντες 762,43. πίστιν ποιούμενος τῆς σωτηρίας παρὰ τὰ φαινόμενα 149,1. πρὸς πίστιν βεβαιοτέραν τῷ τῆς σωθ. ἐμμένειν 679, 38. πίστεσιν ἐνόρκοις παράγειν 745, 1. ἰσχύσειν τῆς ὑμετέραις πίστει 468, 6. ταῖς μεγίσταις τῆς βασιλείαν πίστεων ἐγχείρισαι 572,1. *vbi ſi* πίστεων *mendo caret, ſignificabit* τῆς πιστευομένων πράξεων, *functionum quæ alicuius fidei ſolent cõmitti.* πράξεων *ea ſignific. auctor dicit pag. præced. v.* 32, *& alibi.* ¶ πιστὴ *pro* πίστει 440,25
ἡ πιστὴ ἡμῖν ἀπολογία, *probabilis* 218, 14. ¶ εὔνους αὐτοῦ καὶ πιστὸς ἔσται, *fidus* 703,13. πιστὸν ἐν ἀνθρώποις μηδὲν 369,10: *& mox v.* 15, ἀπόλωλε πίστις. *ſic* τὸ πιστὸν ὑμῶν, *fidelitas* 287,24: 505,27. τὸ πιστὸν ἐπὶ τῇ 522,30. τὰ πιστὰ τηροῦντες Ῥωμαίοις 619,9. τὰ πιστὰ λαβεῖν 538,32
πιστοῦται τὴν ἐπιβουλὴν ἡ ἀπόβασις, *fidem cr. facit euentus* 524,38. ἔργοις ἐπιστοῦτο τὴν δόξαν τῶν σπ. 589,30. ὅρκοις πιστούμενος τὴν εὔνοιαν 552,8. πιστωσάμενος ἤθει καὶ βίῳ τὴν φιλοσοφίαν 464,39. *Item* ἐπιστώσατο μεγίστην παρὰ τῶν στρατιωτῶν εὔνοιαν 507,22. *ſic* 505,16
ὁ πιστῶς ἀεὶ αὐτὸν ἔχει 673,28
πλαγίως ἐμφαίνων 544,27
πλανηθῆναι, *errare, decipi* 243,6
πλάνην ματήσαντα 779,13
πλαξὶ χαλκαῖς συνδούμεναι 401,33
πλαττόμενοι βλέπειν ἴσα καὶ σχηματιζόμενοι, *vultum ad fictitium quendam habitum compon.* 393,6. ἐπλάττοντο πρὸς ἀλλήλους ταῦτα 181, 9. πλαττόμενος μηδὲν αὐτὸν 152,3. πλασάμενος Νέρων εἶναι 306,35. πλασάμενος ὡς φεύγοντα ἀπεκτόνει 168, 45. πλασάμενος ὡς τῆς πανεῖδος ἄρχων 420,30
πλαστὴ φιλία 876,12
πλατεῖα *pro* πλεῖα 715,16
ἐν πλατείᾳ ἢ πλατυ οἰκίας, *ampla* 539, 30. πλατὺς γέλως 816,4. πλατύτερον συγγράφειν 514,11
πλατύσημος ἐσθής 531,11
πλείους, *plures* 323,7. *ſic* πλείονας 282,7: *& contr.* ἐπὶ πλείους ἡμέρας 286,15. ¶ ἐκ τῶν πλειόνων, *maiori ex parte* 121,47. τῷ πλείονι ἐκράτουν, *longe ſuperiorem f.* 728,24. ἐπὶ πλεῖον ἐπαυξῆσαι τὴν φήμην 275,1
πλεῖστα δῶρα 482,32. πλεῖστοι ὅσοι, *quamplurimi* 247,26. πλεῖστον αὐτοῦ ὅσον ἀπήμφθη 374,8. πλεῖστον σίτου σωσάμενος, *plurimum frumenti* 479,16. *ſic* 481,21. τὸ πλεῖστον τοῦ βίου διατρίβων ἐπ- *maiorem vitæ partem* 535,1. τὸ πλεῖστον, *vt plurimum* 850,17
πλεῖον ἔχει τῶν ἄλλων, *antecellere* 116, 21. πλεῖον ἢ ἔχειν ἠξίουν 755,40. πλεῖον ἦν τοῖς φίλοις, *plus tribuebatur amicis* 113,43. πλεῖον οἱ ἐκ τούτου γίνεσθαι οὐδὲν πρὸς ἀσφ. *nihil id ſibi prodeſſe ad* 207,45. ἤνυσεν πλεῖον οὐδὲν, *nil profec.* 818, 38. πλεῖον παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐπελάγισε πλαγίου, *palmo vltra ſolitum inundauit* 318,43. ¶ πλεῖον, *magis, maiori ex parte* 451,20. *Idem* κατὰ τὸ πλεῖον 681,6: 703, 41: 785,40. ¶ πλεῖον *pro* πλὴν, *præter* 600,25. *Maſc. incontr.* πλείονας, *plures* 757,3
ἐπλεόνασεν εἰς αὐτὸν τὸ μῖσος, *maius in eum fuit od.* 439,6
πλεονεκτοῦντες τι ἀλλήλων καὶ ἐλαττούμενοι 188,3. πλεονεκτεῖσθαι, *ſuperari* 826,22. πλεονεκτήματα, *virtutes, dotes* 124,34. *ambig.* πλεονεκτήματα τὰ φύσει προσόντα 639,32. τὰ πλεονεκτήματα *pro* ἡ πλεονεξία, *auaritia* 870,46
περὶ πλήθουσαν ἀγοράν, *qua hora fori eſt max. freq.* 728,25
τὸ πλῆθος, *pars populi, promiſcua ſcilicet multitudo, plebs* 195,37. *idem mox* ὅμιλος *v.* 40. πλῆθος *pro* ἔθνος 802,9. ὡς πλήθει, *viſo in eis.*
πλημμελεῖν εἰς ἑαυτὸν 234,6
πλημμελῶς ἔχοντα 388,25
πλὴν εἰ μή τι- 381,39: 724,4. πλὴν καθ᾽ ὅσον- *niſi quod* 368,20: 378,4. *Idem* πλὴν καθὸν 424, 31: *&* πλὴν ὅτι- 436,3. ¶ πλὴν ὅμως- *veruntamen* 583,7. *Idem* πλὴν 492,22: 484,38: 553, 18. ¶ πλὴν *pro* πλέον *ſeu* πλείους 796,3. *ſic* πλὴν *pro* πλέον, *plus, L. c.* 680,33: *Attice* πλεῖν.
πληροῦντες τὰ προστεταγμένα 732,38. πληρῶσαι τὸ προστεχθὲν 705,46. πληρῶσαι τὴν πρεσβείαν 829,12. πληρώσαν ἔργον συμμάχων 747,31. τείχεσι πληροῦντα χεῖρας 725,37. ἀπ᾽ αὐτῶν πληρώσοντας χεῖρας 752, 33. *Paſſ.* πεπληρωμένος θυμοῦ, *ira plenus* 546,4
πλήρωσις τοῦ ἀξιώματος 238,39
ᾧ ἐπλησίαζε, *cui propinqua erat* 720, 39,43. *ſic* 721,44. τὰ πλησιάζοντα ἔθνη, *vicina g.* 802,37
πλησίαν οὖσαν 810,21, *L. at P. c.* πλησίον. τῶν πλησίαν πόλεων 706, 27, *L. & P. ſed in L. omegale ſuperſcriptum omicron. nomen* πλησίος *agnoſcit etiam Apollonius gramm.* 60,29
πλησιαίτεροι τῇ θ. ἐγένοντο 804,42
πλήττειν χερσίν 666,17. πληγῆναι χερσὶ πληγαῖς 768,15. πληγαῖς μικρὰ ἄττα 347,10
πλεκάμοις καὶ πλοκῇ περιειλημμένοι τῶν ἀ-

μλω 858,18
πλυνίζειν ἀργυρίῳ 221,30
πλωτὴν ἐποίησε, nauigab. f. 214,5
τὸ πνιγῶδες τ̃ ἀέρος 528,27:582,21
ποδαγρῶντα δεινῶς 229,22
ποδαπὸς ὁ μῦθος 832,22
παρ᾽ ἀυτὰ πόδας e veſtigio 198,1. ſic ἡ παρ᾽ ἀυτὰ πόδας κόλασις 688,44. τὰ ἐν ποσὶν ἐλπίζοντα, obuia 666,43. ἐκ ποδῶν γινομένης τ̃ Σ. e med. ſubl. 814,5
ποδήρεις χιτῶνες 563,16
ποῆσαι, facere, L.c. 822,46: at P. ποιῆσαι.
πόθεν εἶ 429,12
ποθεινὸν θέαμα 481,6
ποιεῖς πάντα ἵνα σε ἀποκτείνω 321,31. ἐποίησε τοῖς βαρβάροις ὅκνον ἐκ ὀλίγον 708,29, pro ἐνεποίησε. ποιήσω σε καλὸν ἦν, pro σοι 208,27. ποιεῖσθαι πλοῦτον, opes colligere 862,7. τὰς ψήφους εἶδος ἐποιεῖτο τοσαύτην συμφορὰν 108,19. ἐν εὐτυχήματι μέγιστω ποιεῖσθαι τὸ 700,6. ἐν ταῖς ἱερωμέναις ἐποιήσατο αὐτὴν 318,26. ἁρπαγῆς ποιούμενοι τὰ λοιπὰ, diripientes 476,7. ποιούμενοι παρ᾽ ὀυδὲν τὴν- nihili facientes 167,11. ποιεῖσθαι τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν τοσοῦτον, tanti ſe ſtatumq; ſuum facere 109,24. ἐν πολλῷ ἐποιεῖτο, magni faciebat 721,43. ¶ ἐπεποίητο, fecerat 188,41. ſic οἱ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ φρουρὰν τῆς γεφύρας πεποιημένοι 589,38. vbi tamen rectius f. πεπιστευμένοι. ¶ Paſſ. ἐποιήθη ἀργύρου 309,27. πεποιημένα λίνα 568,25. πεποιημένα κεράμου 528,22. πεποιημένος λίθου 515,29,32: Suid. in Βυζάντιον habet λίθῳ. ¶ ποιεῖν, verſus facere, carmen condere 290,29. ¶ ἐποιεῖτο τ̃ ἐπὶ προσιόντα τ̃ αὐτ̃ παίδων, adoptabat 644,21. ſic ὁ ποιησάμενος, qui adoptauit 165,38. itemque 202,1:304,35:339,8,18:868,17. & paſſ. ἐποιήθη ὑπὸ τ̃ Γάλβα, adoptatus fuerat 304,37. ſic πεποιημένος, adoptatus 112,41: & τὸ ποιούμενον, quod adoptatur 359,43. plenius ποιηθεὶς εἰς τὸ γένος 373,35. ¶ ποιησάμενος pro προσποιησάμενος, ſimulant, L. & P. 675,19. ſic ποιούμενος 766,39
ποιήματα Τραϊανοῦ, opera Tr. 352,31
ποίησις, adoptio 267,13:351,19:361,40:644,26
ποιητοὶ μέτρων, poeta 514,11. ποιητικὰς διεξόδους διεξελθόντες 398,33. ſunt qui πολεμικὰς ſeu πολεμιστικὰς malint. ſed & poeticas ſeu numeroſas accipi poſſe, declarat Herodianus 541,25
Ποινίκην 84,4, pro Παιωνῶ vel Παιάνιον. nā & Phlego Π... vocat, alii Παιανίαν, vt tradit Stephanus Byzantius. ac Πιαίνας ſupra nominat etiam Paanium ipſe 74,30
ποικιλότροπος πάρδαλις 891,47
πεποίκιλτο διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων τιμίων 573,10
ποινὴν ἀυτοῦ ἀξίαν ἐπιθεῖσα 692,19.
ποιναὶ, punitrices dea 834,36
πολεμητέα ἐστὶ, bellandū eſſe 705,10
πολεμιστικὰ στρατόπεδα 214,7. at D. 384, πολιτικὰ, vrbana.
εἰς πολεμικὴν ἄσκησιν συγκεκρότητο 591,5. τὸ πολεμικὸν βοᾶν 139,40. πολεμικὸς ἀνὴρ 341,45. ibidem φιλοπόλεμος v. 3. ſic πολεμικώτεροι, bellicoſiores 839,26
πολέμιος τ̃ βασιλείας 788,18. οἱ πολέμιοι, hoſtes 216,28. ¶ τὰ πολέμια γεγυμνασμένοι, res bell. 704,25. ſic τὰ πολέμια ἠσκημένος 652,2. τὰ πολέμια ἠσκημένος 873,31. τὰ πολέμια συνεῖναί τε καὶ πρᾶξαι δεινός 331,1. τὰ πολέμια ἴσος 172,36. πολέμια κρείττων 407,21. Item περὶ τὰ πολέμια, in reb. bell. 758,2. τῇ περὶ τὰ πολέμια δεινότητι 793,31. τ̃ περὶ τὰ πολέμια δόξης 707,9. τῇ περὶ τὰ πολέμια μεγέθει 773,39. τὴν περὶ τὰ πολέμια πεῖραν 825,13
πολεμισταὶ, pugnatores 77,41
πολεμιστήρια πλοῖα 683,23
πολεμούμενοι, bello petiti 846,6. at πολεμώσηται αὐτ̃, ad bellum excitaret 182,44
κατὰ πόλιν, oppidatim, per ſing. vrbes 858,6. ſic οἱ κατὰ πόλιν ἐπίσκοποι, vrbium epiſcopi 823,9. Item οἱ ἀπὸ τ̃ πόλεως, oppidani 817,42. Periph. τ̃ Ἀθηναίων πόλεως, i. τῶν Ἀθηνῶν 745,39:784,13. ſic κατὰ τ̃ Ῥωμαίων πόλιν, Roma 599,19. & ἡ Ἀλεξάνδρου πόλις, Alexandrea 596,40:871,23. ἡ κατὰ Ἱεροσόλυμα πόλις 786,1
πολιαρχεῖν ταχθεὶς 389,25. πολιαρχήσας, praef. vrb. 378,22. πολιαρχικὸς 427,41
πολιορκοῦντες τὰ ἐν ποσὶ πάντα 199,1: aptius πορθοῦντες D. 355,39: vel πυρπολοῦντες.
τ̃ πολιτείαν ἄγειν, remp. gerere 139,32. τ̃ πολιτείας μεταστῆσαι 101,2,40. ¶ ἐς τ̃ πολιτείαν ἐσγράφειν, in album ciuitatis adſcribere 220,2. ſic πολιτείαν διδόναι, ciuitatem dare, i. ius ciuitatis 229,16. πολιτείαν πολλῶν 160,27
πολιτεύεσθαι θεσμοῖς Ῥωμαϊκοῖς 110,32
τὸ πολίτευμα, reſp. 636,7
πολίτην αὐτ̃ ὄντα, ciuem, pop. 530,23
τὰ πολιτικὰ στρατόπεδα, vrbanae legiones: oppoſ. τοῖς ξενικοῖς 393,45. ſic τὸ πολιτικὸν πλῆθος 219,22. πολιτικὴ ἐσθὴς 396,10. πολιτικαὶ διέξοδοι 398,32. ¶ πολιτικῶν pro πολεμικῶν 125,34
πολιτοκάπηλος 885,6
πολίχναι καὶ κῶμαι 610,24
πολίχνια 784,26
πολλάκις σεβήσας 316,12: P.c. πολλὰ σεβ.
πολλαπλάσιοι αὐτῶν, multo maius quā ipſi 250,24. ſic 377,44
Πόλλιος pro Λόλλιος 106,37
πολὺ ἦν λέγων, multoties dictitabat 793,41. πολὺς ἐνέκειτο, ſæpe multumque 223,41, P. at vulg. l. & D. 412 πολλοῖς. Talia ſunt, πολὺς ἦν εἰς ἐπιθυμίας χρημάτων 885,44. πολὺς ἐπῄει τ̃ πόλεσι καὶ φοβερός 363,24. νότος πνεύσας πολὺς 682,28. τ̃ Βορέου πολλοῦ πνεύσαντος 682,20. πολλοῦ ῥεύσαντος τ̃ ποταμοῦ, ingentem vndarū vim voluente 649,32
ἐπὶ πολὺ, diu 573,32. μετ᾽ ὀυ πολὺ τ̃ σκέψεως ταύτης, nō multo poſt h. delib. 555,17. ὀυ πολὺ ὕστερον 448,31. at P. ὀυ πολλῷ ὕστερον. Item πολὺ ἀξιοσπουδαστότερα 234,42. πολὺ ἐλάττων 612,24. πολὺ κρείττω 224,15. πολὺ μᾶλλον 208,29. quin & cum ſuperl. πολὺ μέγιστα, multo maxima 186,18. Sed & dat. caſu πολλῷ μᾶλλον 318,20. πολλῷ ὕστερον 198,2. ¶ Rurſum πολὺ προέχειν τ̃- 655,37. quod idem παρὰ πολὺ 653,30. μὴ πολὺ πόρρω εἶναι, non admodum procul abeſſe 855,16. ¶ Item ἐκ πολλοῦ τ̃ προσιόντος ἐκράτησε, longe ſuperauit 120,9. διὰ πολλοῦ τ̃ μέσου, poſt longum temporis interuallum 120,27. ¶ πολύ τι πλῆθος, vacante τι 752,39:867,1. ſic πολύ τι τῷ πλήθει ὑπερέχοντες 558,25. ὀυ πολύ τι ἀφεστῶτα 513,25. ὀυ πολύ τι ἀπολειπόμενα 543,5. ¶ τὸ πολὺ μέρος ἀποβαλόντες, maiore parte amiſſa 653,22. ſic τὸ πολὺ μέρος διαφθείρας 673,7
πολυάνδριον ἤγειρον 550,38
πολυάνθρωπον συμπόσιον 128,30. πολυάνθρωπος ἰδίου δήμου πόλις 610,11
πολυαρκέστερος, ſufficiētior, tut. 280,3
πολύγνωμος 424,27
πολύγονος πρὸς οἶνον χώρα 610,19
πολυειδεῖς & πολύτροποι, idē 168,22
πολυετὲς χρόνου 562,24
πολυετία Αὐγούστου 324,29
πολυθρύλλητον ἔπος 864,3
πολυΐστορα ἄνδρα 465,25
πολυκτήμονες 375,30
πολύλογος 424,28
ἐκ πολυμαθείας λαβὼν 719,23
τ̃ πολυπαιδίας ἆθλα 203,32
ἐπολυπλασιάσθη τὸ πλῆθος 610,23. ſic 115,28
πολυπληθίαν ζώων 689,38: L. & P. πολυπλήθειαν.
πολυπραγμονεῖν τὰ ἀλλότρια 322,27: τὰ θεῖα 554,1: πάντα 334,38. ſic πολυπραγμονοῦσα τὰ τ̃ ἀνδρός 236,23. πολυπραγμονῶν τὰ

τύπῳ

πώποτε ἁμαρτήματα 836,8. οἱ πολυπραγμονοῦντες ταῦτα 811,25. πολυπραγμονῶν ἐν ταῖς ἡδοναῖς 773,8. & paſſ. πολυπραγμονεῖσθαι, curioſius inquiri 211,36
πολυστίχου συγγραφῆς 754,26. ἐν πολυστίχοις βιβλίοις 703,28
πολυτίμητα, pretioſa 309,22
πολυτελὴς αὐτὴ 877,30
πολύτροπός τις, verſutus 512,26
πόμασι & βρώμασι 350,9
πομπεία ἐπινίκιος 143,12: & 76,48
πομπεύειν ἐν θριάμβῳ, in triumphali pompa traduci 183,39. πομπεύοντα πυρὶ, pro προπομπεύοντα πυρί 590,13
πομπὴ militaris 500,2
οἱ Πομπήϊοι, Pompeiani 150,6:156, 32. P. Πομπήϊοι: itemque Dio 117,19:153,9: ambigue. nam & de Pompeii filiis, & de illorum ſociis poteſt accipi. diſtinctius Πομπηϊανοί 148,18
Πομπηϊάδων pro Γομπηϊαδῶν 103,38
πομπικὸν ἅρμα 220,22: & D. 404. Lipſius Curis ſecundis ad lib. 4 Annalium Taciti, mauult currum pompalem quã triumphalem interpretari; intelligens carpentum quo per pompam circenſium dii transuehebantur. πομπικὸν ἅρμα Caii 246,30. ἐν πομπικαῖς ἐσθῆσι 510,13
πεπονηκόσι τοῖς πράγμασι βοηθεῖν, laborantib. reb. 702,27. ſic 734,4. τὰ πεπονηκότα, vetuſtate labefactata 192,17:225,36. πονούμενος, labore grauatus 385,32
πονηρεύματα 786,24
τὸ πόντιον ῥεῖθρον 543,14
πουτίγρυοι Μοῖραι 670,45
Πόπλιος, Publius, prænomẽ etiam L. & P. 668,43:669,1. Pæanio Πούβλιος more Lat. 72,9,32:83, 5: & Πούπλιος 77,34
εἰς πόρθησιν ἐκδίδωσι 823,15
πορνικωτάτη γυνή 259,35
πόροι καιροί 269,23
οὐ πόρρω ἀπωλείας καταστήσας τοὺς- 728, 37
πορφυροῖς ἡ βασίλειος 468,17
πορφυρῷ λίθου ὑδρία 424,19
Ποσειδώνιον, templum Neptuni 327, 15: P. c. Γοσιδώνιον, abſq; diphth.
εἰς τι ποσόν, cert. ſummam 763,3. τὸ ποσότητα τῶν χρημάτων 499,19
Ποσούμιος pro Πόστουμος 121,47:122, 29. Ποσούμιος pro Πόστουμος etiam P. 651,3,12
ἡ τῶν ποταμῶν μέση, Meſopotamia 528,6
πότερον χρὴ- ἢ- 696,3,37
πότιμον ὕδωρ 249,31
Ποτίολοι: vide Puteoli.
πότοι, compotationes 258,7. πρὸς πότον ἐπιτήδεια, potui apta 722,32
ποτὸν ἢ ἐδώδιμόν τι, potab. 572,17. ποτοῦ πολλοῦ, potu multo 488,16. τοῖς ἐν ἰδωδαῖς μὴ προσκαλούσαις
χρώμενος 361,6. εἰς ποτὰ, ad potum 615,22. ſic 209,13
του pro δήπου, ſcil. 846,37
Πυλίων, Pollio 215,20. al. Πωλ.
Πούπλιος, Publius, prænomen 160,17: & apud D. 177,2. perperam in vulg. ed. πλήσιος hoc in loco: recte tamen infra 176,30:196,35: alibi Πόπλιος, vt apud Dionyſ. Hal.
Πουείατος 89,47: & Πουείατος 90, 3: pro Οὐιρίατος.
πρᾶγμα ἐπὶ τι πρὸς αὐτὸν ἐγγόνει οὐδέν 431,24. πράγματα εἶχεν οὐ μικρὰ, non parum expertus eſt negotii 517,34. πράγματα πάσχειν ὑπὸ τοῦ- 787,4. πράγματα ἐπήγον τοῖς αὐτοῖς, negotia, lites 774,13. ſic τοῖς ἐκ συκοφαντίας πράγμασι περιέβαλλον 755,7. οἱ τὰ πράγματα πράττοντες, qui res publ. adminiſtr. 817,16. πράγματα pro τάγματα 642,22
πραγματευόμενος ἐπιθέσθαι τοῖς πολ. 722,38. πραγματευσάμενος τὸ μηδένα λαθεῖν 705,33. πραγματεύεται ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν 103,29
Πραίνεστος, Prænestis, op. 73,2
πραίτωρ, prætor 93,36. ſic πραιτώριοι ἄνδρες 96,11
ἐν τῷ τῶν πραιτωρίων ἐπιβολαῖς 875,12
πράκτορες, exactores 691,14:757,24
πράξεις βασιλικαὶ, actus ſeu functiones 478,23. ſic μετὰ πράξεις πολλὰς ὑπατικάς 599,6. ἐν πράξεσι πολλαῖς, στρατιωτικαῖς τε & πολιτικαῖς, εὐδοκιμήσας 489,35. ταῖς πράξεις & διοικήσεις, ταῖς τε πολιτικὰς καὶ στρατιωτικάς 574,26. μετάγειν ἐπὶ τὰς μεγίστας τῶν βασιλικῶν πράξεων, ad maxima imperii munia 571,32. ἐν πράξεσι μεγίσταις ἐξεταζομένοις 595, 14. ſic οἱ ἐν ταῖς μεγίσταις πράξεσι 457,35:568,22. τῶν ἐν ἀξιώσει ὄντων ἢ πράξει καθεστώτων 561,17. ſic 457,34. ἐκ μετρίων πράξεων εἰς τοῦτο ἐλθόντες, e mediocrib. functionib. 457,30:560,35. τῆς διοικηθείσης πρότερον πράξεως, prætoriana ſc. præfectura 559,34
πρᾶος πρὸς τοὺς ὑπηκόους 847,2. πραείας & ἡμέρου βασιλείας 588,31
οἱ πρασίνοι στρατιῶται 438,6. ſic τῶν πρασίνων εἰσελθόντων 269,41. πράσινον στολὴν 292,34. πρασίνῳ σκευῇ χρ. 381,42. Item πρασίνῳ στολῇ χρώμενος 447,1: & ἵππους τοῦ πρασίνου 388,4, ſine ν, etiam P. c.
πρατήριον, venditionum locus 167, 17
πράττειν τὰ τῶν ἀνδρῶν 568,35. τὰ βασιλέως ἐν τῇ πόλει πράττων 803, 46. οἱ ὁποῖδη πράττοντες κατὰ τὴν ἀναβολὴν, quocumque fungentes munere 516,31. ſic τοὺς ἐκεῖ πράττοντας, qui ibi res adminiſtrabant 599,24. πράττων βαρύτατα & ὠμότατα, aſperrime rem adminiſtrans 597,24. ¶ πράττων ὅπως ἂν αὐτοκράτωρ ἀποδειχθῇ, id agens vt- 391,29. ſic πράττων ὥστε- 165,6. πράττοντες ὅπως μὴ- 268,27. Item ἔπραττον οὐδὲν, nihil efficiebant 607,9, 21. ſic 315,27. ¶ πράττων τὴν ἀρχὴν ἑαυτῷ, ſibi aſſerens 299, 41. ¶ πράττειν εἰς αὐτοὺς ὅ τι βούλοιτο 733,1:793,37. & ſine præpoſ. τὸν πατέρα πρᾶξαί τι ἀνήκεστον, patri facere, ſeu in patrem perpetrare 535,12. & paſſ. ταῦτα ἐπράττετο τοὺς καθ' ἕνα, perpetrabãtur in ſingulas dumtaxat perſonas 593,8. τὸ πραχθῆναι ταύτης τῆς ἐκ 241,22, etiam P. c. at D. 429, τὸ προστάξαι. ¶ πεπραγμένων αἰχμαλώτων 83,32. rectius πεπρασμένων, a th. πιπράσκω. ſic πεπρᾶχθαι pro πεπρᾶσθαι 278,40. ¶ Med. f. ἐπράξατο μηδὲν ὑγιὲς 838,28. πεπραγότες κακῶς, aduerſa fortuna vſo 179,35
πρεσβείας πρὸς αὐτὸν εἶχεν 174,23
διὰ πρεσβείας προσέταξαν- 175,7. πρεσβείαις αὐτῶν ἐξαιτῶν, interceſſiones ſeu preces pro- 892,11
πρέσβεις παρ' αὐτῶν ἔπεμψαν 315,23: P. c. πρεσβείας.
πρεσβεύειν αὐτοῦ ἤθελε, eo potior eſſe 227,9. πρεσβεύσαντες τὰ τοῦ Καίσαρος, pro Cæſare lata ſententia, adiudicata Cæſari cauſſa 175, 35. πρεσβεύοντες τὴν Χελώνην, colentes 367,11
πρεσβευταὶ, legati 72,25
πρεσβῦτις, vetula, anus 550,2
πρηστῆρες, fulgetra 816,27
Πρῖμος, i acuto, etiam P. c. 313,27
πρὶν δὴ, pro ἄχρις οὗ 125,3. ὁ πρὶν Ἀντωνῖνος, Antoninus ſuperior 373,17
Πρῖσκος ῑ circumflexo etiã P. 642, 2,18
πρὸ τῆς πόλεως ἐξεχέοντο, extra vrbem ſe effundebant 659,7. πρὸ τῶν βασιλέων, coram Imp. 735,1. πρὸ τοῦ Διὸς αὐτοῦ ἤγαγεν αὐτὸν, antetulit ipſi Ioui 445,4. πρὸ γε ἁπάντων, ante omnia, præcipue 564,29: 637,19. Item temp. ſignif. ἤδη πρὸ τούτου, iam ante 777,40. ἐν τοῖς πρὸ τούτου χρόνοις 705,30. πρὸ πολλοῦ, pridem 500,38. τῇ πρὸ δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἡμέρᾳ 811,8
προάγειν ἐπὶ πλεῖον τὴν συνουσίαν, producere, extend. 840,14. ſic προάγειν τὴν ἀρχὴν μέχρις ἐνιαυτοῦ 468, 26. προάγειν αὐτοὺς ἐς τοσοῦτον τόλμης- 306,25. προαχθεὶς ἐς φύσιν ἁπλῆν 374,22. προάγειν αὐτὸν ἐς τὸ νεμεσητὸν 158,27: & Dio 160: at P. προσάγειν, vt Lat. adducere in odium. ſic pro προῆγε λόγους 779, 12, προσῆγε legi poteſt, vt 825,7. ¶ Rurſum προάγειν τὸν ἑαυτοῦ φίλον, promouere 543,27. προάγειν δὲ ἀξίων, prouehere per- 885,11.

προαχθέντες εἰς ἡμᾶς 574,24.
¶ *Neutr.* κτ̀ προάγοντ̀ ὑπατείας, *ob antegreſſum conſ.* 620,37
προαγορεύω, *denuntio, edico* 511,8. *ſic* 80,3: 94,13. & προαγορεύειν μὴ *vetare ne-* 71,28. ¶ προαγορεύειν, *prædicere, promittere* 669,11. ¶ ἐν τῷ προαγορεύεσθαι ἐπιμαρτ 572,39. *rectius* προσαγορεύουσι, *ſalutationib.*
προαγωγείας ἔγκλημα 248,5: & *D.* 444. *at P. c.* προαγωγίας.
οἱ προαγωνισαμέναι δυνάμεις, *nondum certamine laſſatas c.* 525,10
ἐκ προαιρέσεως αὐτοῦ προσθέμενοι, *deliberata voluntate* 520,22. ἐξ ἀγαθῆς αὐτοῦ προαιρέσεως πεποίηται οὐδὲν, *affect.* 701,17. ἣν εἶχε περὶ τὸ θεῖον προαίρεσιν 711,21. περὶ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν ἐγκράτειαν 711,10
προαναγινώσκειν ἐπιστολ. 188,37
προαναπλωσάμενης π. φ. 586,12
προαναπείσας αὐτοὺς 305,3
προαναρπασθεὶς τῆς πόλεως 112,35
προαπήγαγε τῆς πόλεως, *abduxit ante finem b.* 76,21
προαπαλλάξας τοὺς οἰκέτας, *prius abire iuſſ.* 332,14. προαπαλλαγεὶς αὐτῆς, *ante ipſam mortuus* 288,33
προαπαντῆσαι τῇ μητρὶ 268,22
προαποθανεῖν αὐτοῦ 413,21
προαποπέμπειν 266,16
προάρξας οὐδεμίαν ἀρχὴν ἄλλην 457,39
προασπίζοντα τὸν Ρ. ἀρχῆς 577,9. *ſic* 470,12: 587,15: 607,8
προάστια βασιλικὰ 535,1
προβὰς εἰς ἡλικίαν ἔτος ἑνὸς πρὸς τοῖς μ̀ 111,32. προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν μετρίως 501,2. προβῆναι, *proceſſiſſe, facta eſſe* 711,11
προβαλόντες τὰ ξιφίδια 598,15. *ſic* προβαλλόμενοι τὰ ξύλα 594,41. τὴν ἀσπίδα προβάλλειν 400,1. *Metaphor.* προβαλλόμενος τὸ νόσημα, *prætendens, excuſ.* 387,34. *ſic* προβαλλόμενοι συνθῆκας 478,1.
¶ *Paſſ.* προβέβληται Ἰταλίας, *obiecta ſunt Italiæ ceu propugnaculum* 508,23. *Item* προβεβλημένοι ἀρχῶν, *magiſtratib. præpoſiti* 809,20. *ſic* στρατιωτικῆς προβεβλημένος ἀρχῆς 751,42. ὁ προβεβλημένος τότε τῆς ἀρχῆς 781,1. προβεβλημένος τῶν βασ. ταμιείων 809,11. *Et* ὡς ἐπὶ αὐτοκράτωρ προβεβλημένος 733,30. προβεβλημένος τῆς αὐλῆς ὕπαρχος 662,21. *qua forma Amm. Marcell. promotus præf. prætorio, i. promotus ad præfecturam prætorii.*
τῶν προβεβιωμένων αὐτῷ καὶ προπεπραγμένων ἀνάξια 497,7
πρόβλημα τοῦ σώματος ἐποιεῖτο, *ad defenſionem corporis obiectabat* 602,32. ὁρῶν προβλήμασιν ὠχυρωμένος 508,2. πρόβλημα ὀχυρὸν 515,12
προβολὴν τῆς ἀσπίδος ὥσπερ τειχίσαντες 582,5. προβολὴν τάφρου παρέχων, *ſui obiectione foſſa vicem præſtans* 611,4
προβόλος πλήθει τοῦ λιμένος 887,21.
πρόβολος τῆς Συρίας 405,34
τὸ προηγουμένης τυχὸν. 496,26
πρόγνωσις τῶν μελλόντων 503,40. κτ̀ πρόγνωσιν γεγονός. 203,22
προγονή, *privigna* 126,12: *alibi* πρόγονη: *vt* πρόγονος, *privignus* 106,24. *Rurſum oxytonus* προγονὸς αὐτοῦ, *i.* ὁ πρὸ αὐτοῦ γεγονὼς 107,34
προγονικὸν κτῆμα 576,19: 579,36: ὀφείλημα 188,45: μνημεῖον 388,37
πρόγραμμα ἔθετο, *edictum proponebat* 308,34. προγράμματα παρ' ἑκάστου τιμῶντας 656,26
προγραφέντες, *proſcripti* 169,19. ἐν προγραφῇς φανερῶσαι, *tabella publice propoſita notum omnib. facere* 216,37. προγραφαὶ προτεθεῖσαι ἐν λευκώμασι, *proſcript.* 166,17. προγραφαῖς ἐν φόνοις τῶν ἐπισήμων 875,1
προδείξας τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν, *præmonſtrato, ſeu protento* 339,2: 449,39. προδειχθὲν, *præſignif.* 357,35
πρόδηλος ὄλεθρος 716,23
προδηλοῦντα τὸν μ. σημεῖα 317,11
προδιαβεβηκότες τὴν γέφ. 149,8
προδιαβεβλημένος 489,26
προδιαμένοντα 889,47
προδιαφθείρεσθαι 242,7: 302,35
προδοῦναι τῷ βασιλεῖ γράμματα, *pro* προσδοῦναι, *offerre* 787,33
προεδρίαν ἀπονέμεσθαι τι- 472,33. ἐν τῇ προεδρίᾳ τίθεσθαι 371,33. ἡ προεδρία, οὐκ ἐν τῇ καθέδρᾳ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις 493,38. πρόεδρος *in iudicio* 225,5
προεῖδεν, *prævidebat, proſp.* 151,4: 267,40. *ſic* οἱ προειδόμενος τὸ ἐσόμενον 720,20. μηδὲν προειδομένου 773,42. *ſic* 692,34: 798,34. προειδόμενον μηδὲν 216,7: *P. c.* προϊδόμενον: *vt* προϊδόμενοι τὸ βούλευμα, *præviſo conſilio* 665,22. ἐξ οὐ προειδότος, *ex improviſo* 353,6
προεκφοιτῆσαι, *prius evulgari* 351,19
προελευθερωθεὶς, *libertate prius d.* 177,27
προεορτάζουσι τῷ θεῷ τὰ Κρόνια 485,32
προερρέθη 333,42
προέρχεται ὕπατος, *init conſ.* 853,42
προεῖσθαι *pro* προέσθαι 83,21
προεῖχεν: *viſe* προὔχειν.
προηγούμενος πάντων τοῖς ἔργοις, *operib. & factis præſens* 585,38
προητημένοι 182,8
προῆκεν αὐτὸν ἡλικία καὶ τάξει, *antecedēs* 359,22. *ſic* προῆκεν αὐτοῦ πολεμικῇ πείρᾳ 643,5. παιδείᾳ προῆκεν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε 775,26
προθεῖν αὐτοῦ 838,8
προθέματα ἔθηκεν ἐπὶ- 879,31
προθήσειν σου 189,34
πρόθυμος εἰς κακὸ. 597,30
προθυμία *pro* ῥᾳθυμία 564,34
πρόεισι τοῦ οἴκου 487,8. πρόεισιν ὕπατος, *init conſulatum* 818,14: 853,42. οἱ προϊόντες αὐτοῦ, *qui præibant ei* 531,16. προϊόντος τοῦ χρόνου 225,30: 279,6. προϊὸν, *progreſſu temp.* 876,7
προΐεσθαι διὰ γλώττης 505,18
Προικονήσιο 686,37: *L.* & *P.* Προκ. *abſq. diphth.*
προΐστησι τοῦ στρατοπέδου, *præficit exerc.* 745,22. *ſic* προεστήσατο τῶν στρατοπέδων, *præfecit, præpoſ.* 642,3: & *neutr.* προέστασθαι τῶν πραγμάτων, *præeſſe r.* 605,15. *ſic* προεστάναι τῶν πραγμ. 734,14. προεστάναι διδασκαλείου 775,27. ὁ προεστὼς τῶν θησαυρῶν, *præfectus fiſci* 809,10. οἱ προεστῶτες τοῦ ταμιείου 594,9. τὰς προεστώσας ἀρχὰς, *præpoſitos reip. magiſtratus* 754,2. ¶ τὰ προεστάμενα οἱ ὀκλαλοῦν 872,4. *rectius* προεσταμένα: *pro quo D.* ἐπελθόντα 430,39
προϊσχόμενος τὸ γῆρας, *prætendens, excuſ.* 493,6: 556,26: 734,3
προκαθεὶς λόγον, ὅτι- 240,14, *P. at vulg. l.* & *D.* 428 προκαθεὶς, *ſparſa inſuper fama.*
προκαθεῖτο 285,1
προκαθῆσαι, *pr. inſidere* 695,33. προκαθίσας ἐν τῇ βασ. ἕδρᾳ 474,9
προκαθιστάσας ἀρχὴν αὐτῷ τὴν δορυφ. 240,19
προκαλεῖσθαι εἰς δίκην 183,6. προκαλεῖται ἡμᾶς εἰς μάχην 578,26. προκαλούμενος εἰς εὔνοιαν, *invitans, alliciens* 542,17. *ſic* 586,40.
¶ προκαλέσασθαι τὴν ὀργὴν 589,17. προκαλεῖσθαι τὴν μάχην, *poſc.* 131,46.
¶ *Paſſ.* προκληθέντες, *invitati* 64,5
προκαλύμματα τὸν ἡμῆς 691,17
προκαταβαλέσθαι, *fund. ieciſſe* 225,32
προκαταλαβόντας τὰ χ. 266,16
προκαταλαβοῦσα τὸ εἰσχρούμενον 674,20. & *paſſ.* προκατειλῆφθαι ὑπὸ τοῦ πυρὸς 608,3
προκαταπίπτειν & προκα- 306,26
προκαταφθήσας αὐτὸν 318,13
προκατέσχετο λοιδορίας 235,29. *ſic* προκατήρξατο τούτου 870,14
προκαταφυγὼν πρὸς- 426,37
τὰ προκατειργασμένα 349,9
προκατῆγεν αὐτὴν 311,31
πρόκειταί σοι αἵρεσις, ἢ- ἢ- 531,33. τὸ προκείμενον ἡμῖν ἔργον 596,16. *ſic* τὸ προκείμενον ἔργον 554,33. τοῖς προκειμένοις ἰαμβείοις 612,12.
¶ προκείμενος τοῖς φονεῦσι, *expoſitus* 169,31. ¶ προκείμενος ἐπὶ τοῦ βασιλέως, *pro* προκεχειρισμ. 745,3
προκηρύττειν ἄπειον 498,27
προκινδυνεύειν τῶν πολ. 821,4. προκινδυνεύσας ὑμῶν 559,39. *ſic* 778,21

προκλησις, *invitatio* 592,31
προκοιτῆσαι τῷ αὐτοκράτορος 200,33: 378,41. *ſic* οἱ προκαθεύδοντες 305, 46: *procubitores Feſto. Item* ὁ προκοίτης αὐτοῦ 335,29. προκοίτης ἀποδειχθείς 448,10. ἐν τῇ προκοιτίᾳ ὤν, *pro* εἷς τῶν προκοίτων 335,31. *apud Suet.* 124,44, *eſt decurio cubiculariorum.*
προκομίζων, *proferens* 526,36
προκόπτων ἐπὶ χρόνου βραχύν 666,26
προκριθῆναι ἐς τοῦτο, *præ ceteris lectũ iri* 197,32. πρόκρισις τῆς εὐγενείας, *principatus in nobilitate* 493,21. πρόκριτος τῆς γερουσίας, *princeps ſenatus* 225,8: 388,24
προκτήσασθαι, *prius acq.* 847,39
προκύπτων τοῦ ὀνείδους 666,12,16. προκινδυνεύων τῆς ἐπιπλήξεως 658,22. προκύψας ἐξ αὐτοῦ 305,21
πρόκωπα ἔχοντες τὰ ξιφίδια 598,17. πρόκωπον ἔχων τὴν δεξιάν 595,38
προλαμβάνοντες ὅσα ἤλπιζον 241,8. οἱ προειληφότες εὐεργεσίαις, *qui beneficiis nos priores ſibi obſtrinxerunt* 560,32. ¶ πολλαῖς προλαβούσαις προρρήσεσι, *multis ſuperiorũ temporum prædictionib.* 696,2. *ſic* τῆς προλαβούσης κατηφείας, *ſuperioris mæſtitia* 640,33. ἐν τῷ προλαβόντι βιβλίῳ 784,15. συγγνώμην ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσιν αἰτῶν 685,3
προμαρτυρούμενοι αὐτοῦ ὄλεθρον ἐκ- 231,41
πρόμαχος Ἀθηνᾶ 783,42. προμάχοις Ἰταλίας 611,32. *ſic* 111,14
προμηθὴς καὶ νήφων ἀνήρ 513,15. προμήθειαν εἶχε τῆς ἐκείνου σωτηρίας 473,34
προμηνυθέντα ἐκ τοῦ θείου 659,35
προνοησάμενος τῆς πρ. ἀναιρεθῆναι τὸν- 597,21. προνοοῦνταί τε καὶ τῆς εὐδοξίας 324,20. προνοοῦμαι ὅπως μὴ 201,3: 303,29
πρόνοια ἡ ὑπὲρ τῆς πόλ. 802,3. ἡ τῶν ὅλων πρόνοια, *prouiſio & moderatio ſummæ rerum* 439,45. πρόνοια τοῦ κοινοῦ ἐπιμελεστάτη 388,27. πρόνοιαν τῶν στρατευμ. εἶχε ἔχειν τοῖς- *curam & moder.* 473,36. τὴν πρόνοιαν καὶ στρατηγίαν ἐγκεχειρισμένος 516,1. θεοῦ προνοίας ἐστερημένοι, *dei cura deſtituti, i. deum non curantes* 823,38. *Item* πρόνοιαν ἐποιήσατο τῆς ἀφθονίας, *proſpexit ann.* 258,36. *ſic* πρόνοιαν ἐποιοῦντο τῆς ἑαυτῶν ἀσφ. 391,26. πρόνοιαν ἐποιεῖτο δι' ὁμότητος τὴν ἀρχὴν βεβαιῶσαι 588,47. *Item* οὐκ ἐκ προνοίας, ἀλλ' ἐξ αὐτοσχεδίου ὑπερ. 601,28. *ſic* 125,40
προνομαί, *pabulationes* 410,43: & προνομεύειν, *pabul. egr.* 727,36
πρόξενοι Ἀμαζόνων γεν. 815,37
προξενήσαντες τῷ Καίσαρι νύμφην, *concil.* 166,41. προξενήσας τῇ πολιτείᾳ κακὰ πολλά 888,29
ἐν προόδοις δημοσίαις ἀμφιπροσωπῶν, *cum in publ. prodiret* 310,2: 495,2
προοίμιον ἐποιεῖτο τῆς πράξεως τὸ διαφθεῖραι τ. 737,25. προοίμιον τῶν πράξεων ἐποίησεν ἔργον ἐπαινετόν 663,20. *ſic* 754,1. εὐθὺς ἐκ προοιμίων, *ſtatim ab initio* 83,8. *ſic* ἐν προοιμίοις τῆς βασιλείας 111,44: 130,32
προπαραγγέλσαντι 837,4
προπαραγγείλας πᾶσι οἴκοι μένειν 435,2
προπαρεσκεύαστο συχνάς 323,17
προπάτωρ, *progenitor* 115,30. οἱ προπάτορες αὐτοῦ, *maiores* 220,23
προπέμψαι, *præmittere* 716,2. *ſic* προπεμφθεῖσαι, *præmiſſa* 610,3. ¶ προπέμπειν τὸν βασιλέα, *deduc.* 500,5. *ſic* προπέμπειν ἀπιόντας 226,23. ¶ προπέμπειν *pro* προσπ. 153,23
προπετὴς καὶ θρασύ 502,14
προπηδᾶν τῷ δυνάμει 544,5
προπηλακισμὸν αὐτοῦ φέροντα χ. 320,33
προπίνων αὐτοῦ τὴν πόλιν 94,27
προπλευσόμενοι 153,18
πρόποδες ὄρους 412,13: & 180,7
προπομπεὺς τοῦ θεοῦ, *deæ ſimulacro in pompa præit* 476,30. *ſic* 570,12: & 539,40. τὸ πῦρ προεπέμπετο αὐτῆς 472,31. *Sch. m. ſ.* προέπεμπεν, *minus recte.*
προπορεύονται πρὸς φρούριον ἃ προσμένοντες 185,8: & *D.* 276,13. *at P.* προσπορεύον).
τὰ προπεπραγμένα 476,16: 497,7
προπυθέσθαι, *prius aud.* 259,4
προπύλαια, *porta* 69,44: 126,28
πρόρρησις ἐκ θεῶν 689,45. προρρήσεσι θείαις πιστεύσαντες 507,6. ἐκ προρρήσεως 449,17
πρόρριζος ἀνατραπεῖσα 317,17
πρὸς ἑαυτοῦ τι καὶ κατ' ἐκεῖνον διαπεπραγμένος πολλά, *ex re ſua* 176,45. *ſic* πρὸς ἑαυτοῦ τὸ λόγιον ἐλάμβανε 676,42. ¶ πρὸς αὐτοῦ λεχθέντα ἢ γραφέντα, *ab eo* 464,34. *ſic* πρὸς δαίμονος ἐλαύνεσθαι 889,10. πρὸς τῶν πλούτων ἀφελέσθαι 354,2. πλείους ὑπὸ τοῦ οἰκείου πλήθους ἐφθάρησαν, ἢ πρὸς τῶν πολεμίων 602,30
πρὸς τῇ θύρᾳ γενόμενος 427,27. πρὸς τῇ ἀγορᾷ ᾤκει 289,22. αἱ πρὸς τῶν κυλίκων, *a cyathis ſeu poculis* 521,27. ¶ πρὸς τούτοις, *præter hæc* 75,4. *ſic* πρὸς τῷ καὶ *me dicam-* 689,2. *Item abſolute* πρός, *præterea* 94,41: 112,38. *ſic* πρὸς δέ, *ad hæc* 84,7: 258,10: 859,17: 879,21
πρὸς *pro* εἰς 77,32. *ſic* πρὸς τὴν Ῥώμην ἐλθεῖν 426,11: & πρὸς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μετενεχθέν 761,4. ¶ πρὸς τὰς θύρας ἐξεδέχετο 226,22: & *D.* 416: *pro*, πρὸς ταῖς θύραις, *vt infra* 421,24. *ſic* πρὸς τὸν βασιλέα διέτριβε, *apud Imp.* 359,9. ¶ πρὸς τὸ πατέρα καταλογισάμενος, *cum p.* 852,2. *ſic* εἰρήνην ἔχοντες πρὸς τινάς 619,5. ¶ πρὸς ἑαυτοὺς διενείμαντο, *inter ſe diuiſ.* 720,4. ¶ πρὸς πᾶσαν ἀκρίβειαν συλλέξας ταῦτα, *i.* μετὰ π. 797,30. *ſic* πρὸς βίαν, *vi* 68,36. πρὸς ὀργήν, *per irã, iratis verbis* 520,39. ¶ πρὸς ἀξίαν ἐτιμήθη, *pro merito* 127,9. ¶ πρὸς τὴν δυσχέρειαν, *a difficultate, ſeu propter diff.* 149,18. ¶ πρὸς ὀλίγον *pro* πρὸ ὀλίγου 588,9
πρὸς *abſolute poſitum v. in ſecunda ſectione.*
προσαγγελθῆναι, *deferri* 743,29
προσάγων πρὸς τὸ στῖφος, *adducens ſeu admon.* 273,5. *ſic* προσάγοι τῷ τείχει τὰς μηχανάς, *admoneret* 683,7. ¶ προσάγειν, *offerre* 802,33. *ſic* λόγους τῷ Σ. προσάγων περὶ φιλίας 825,7. αἱ προσάγουσαι ἑαυτῇ ἰσχὺν τείχει πόλεις 676,10. προσάγεσθαι, *adiungere ſibi* 505,21. προσάξασθαι, *pell. c.* 479,17,20. *ſic* προσαγαγέσθαι λόγοις ἐπαγωγοῖς 138,17. εὐεργεσίαις ἐς τὴν συμμαχίαν προσηγάγετο 476,4. *Sch. m. ſ.* ¶ *Paſſ.* προσαχθεὶς ταῖς ὄχθαις, *appulſus* 529,9. ¶ *Neutr.* προσάγει τῇ Ἀκυληίᾳ, *copias admonet Aquileiæ* 767,32. *ſic* προσάγειν, *appropinq.* 645,36. ¶ προσάγειν *pro* προάγειν 109,45. *vide* προάγειν.
προσαγορεύσεις, *ſalutationes* 572,39
προσαιτεῖν, *emendic.* 319,18
προσαλλήλων δίς ἀμπ. 613,28
προσανεῖλον καὶ τὰς χ. 481,13
προσανίσχειν, *inſup. ap.* 390,43
προσαπειλήσας καὶ θάνατον 666,4
προσαπώλοντο καὶ αὐτοί 269,26
προσάπτων τὴν αἰτίαν τοῖς στρ. 410,34. προσάψασθαι τοῦ πολέμου, *attingere, ſua ipſius manu tractare* 331,12. *ſic* προσάψασθαι ἔργου 142,7. προσάψασθαι τοῦ λόγου 261,41
προσαράσσειν ἀλλήλοις τὰ πλοῖα 652,40: 682,13. προσαράσσουσι πέτραις 682,30. προσαραχθεὶς εἰς φαῦλα ἐπιτηδεύματα 466,31
προσάρκτιος Ὠκεανός 203,19
προσαρμόσας τὸ εἶδος αὐτοῦ πρὸς τὸ ἐνόπτρον 162,9
προσηρτημένα σαυνίοις σώματα 724,43
προσαποστήσαντες καὶ τοὺς ἄλ. 364,26. προσαποστάντες τοῖς Μ. 424,4
προσβαλὼν αὐτῷ γενναίως, *ſtren. inuadens* 164,45. *ſic* 314,45
προσβάλλειν τῇ πόλ. 70,46
προσβολαὶ ἐγίνοντο τῷ τείχει 607,9
προσγενομένου αὐτῷ Λεπίδου 182,31. προσγενόμενα αὐτοῖς ἐκ λῃστείας 708,43
προσδεχόμενος τὸ θᾶσσον, *exſpectans mand. eius: ut obtemperaret* 803,5. προσδεχόμενος δεινὸν οὐδέν 529,8. *ſic* 717,21. προσδεχόμενος, *exſpectans, ſperans* 471,8

προσιδεῖν σταυροῖς 295,29
προσδιώξας τὰ λοιπά 425,17
προσδοκῆσαι, putare 157,8. προσδοκωμένην συλλέξειν τὰ κάλλιστα 773,15. προσδοκώμενα ἑαυτοῦ ἑκάστου 490,10. Sic προσδοκίας ἀγαθὰς ἔχειν περὶ τ. 84,10
προσδοῦ ἦν, ἀπῆλθε 420,27. P. at vulg. l. πρὸς δοῦς, parum ad rem.
προσεδήλωσε τοῖς ἔθν. 672,24
προσεγκελεύσας ὅτι- 442,13
προσεγκαλέσας αὐτοῦ ὅτι- 255,6
προσεγκαρτερεῖν τῇ φυλ. 759,24
προσεδρεύσας τῇ πολιορκίᾳ 411,38. προσεδρεύσαντες αὐτοῖς 173,20. προσεδρεύοντες Σπαλάθῳ 810,8
τὴν προσεδρείαν ποιεῖν 349,40: P.c. προσεδρείας: ut τῇ προσεδρείᾳ νικηθείς, assiduis precib. victus 77,9
προσεθέντες αὐτὸν ὡς δεξάμενοι 253,19. idem mox ἀσπάζεσθαι v.21. προσεπινοεῖν- 251,34: & D. 450,8. at P.c. προσεῖπε.
προσεικαζόντες δίκῃ 286,21
προσελαύνειν, eq. adigere 423,9
προσεληλυθότες ἀθρόοις ὡς συμμαχ. 216,5: P. προσηλ. minus apte. προσελθεῖν τῇ γῇ 177,34
προσεμμένειν ἡμᾶς 118,14
προσενδείξασθαι, simul indic. 371,44
προσεξεύρε 436,20
προσεοικώς τι αὐτοῦ 229,2
προσεπανήρετο, ins. interr. 429,15
προσεπαφρίσασθαι, ins. impr. 865,29
προσεπετύχησαν, ins. ad. 319,15
προσεπῄνουν 221,20. προσεπέτειπε τοῖς βουλεύουσι μὴ ἐκδημεῖν 191,43. rectius προσαπεῖπε D. 334,40
προσεπηύξατο 388,7. sic 205,21
προσεπικαλοῦμαί σε, ins. inu. 280,30
προσεπικτήσασθαι 282,27
προσεπιλάβετε τοῦ ἔργου 408,25
προσεπιποιεῖσθαι 67,8
προσεπιπαύσαντες τὰς ὀργὰς 277,9
προσεπιθήσεσθαι, insuper ador. 197,16. προσεπιθέσθαι, accedeb. 701,26
προσεπιφθεγγόμενοι 385,43
προσερρήθη, appellatum est 155,15
προσεταιρίζεσθαι, assoc. sibi 237,41: 418,20. sic προσεταιρίσασθαι δύο χ. 138,18
ὁ προσέτι 743,28. ὁ προσέτι γε ἔτι 635,41. sic 662,38: 670,7: 762,28: 809,40. ὁ προσέτι ὁ- 389,4
προσεύχομαί σοι, ὁ αἰτῶ σωτηρίαν 280,44. προσευξάμενος τοῦ θεοῦ 162,7
προσέχει ἡ τέχνη κατὰ τὴν ῥ. 191,11, affixum est. nisi προσέχῃ malis. προσέχομεν ὡς ἀληθέσι, aures preb. 211,26. προσέχων τοῦ ἔρωτι τοῦ Δ. dedens se 318,24. προσέχοντες αὐτοῦ, studentes, fau. 266,21. προσέχειν πᾶσιν ὡς οἰκέταις, i. προσφέρεσθαι, χρῆσθαι, tractare ut s. 885,22. vide προσαχθ.
προσεχῶς τῇ ἠπείροις 186,24
αἱ προσηγορίαι, appellationes, nomina 389,17. τὴν προσηγορίαν λαβεῖν ὀνο- 477,20
προσῆκεν ἦν pro προσῆκεν 847,14. οἱ προσήκοντες οἱ 219,17. μηδὲν ἦν προσῆκον ἑαυτῷ τοῖς- nil ad se pertin. 529,6
προσήλυδες, perfuga 84,47
προσημειοῦσθαι 186,42
πρόσθεν, ante, prius 229,12. sic τὰ πρόσθεν, precedentia, superiora 451,1
τοῖς προσθέτοις ποικίλλεσθαι 253,43
προσθῆται, P. πρόσθη 139,33
πρόσθιοι πόδες 143,35
προσιέναι ἀνδρὶ ἀγεννεῖ, acced. ad- 587,37. προσῄει τοῖς ἱερεῦσι, adibat s. 685,31. Item προσίασι τῇ κλίνῃ 540,28. προσιέναι τῇ εὐχαῖς 800,17. προσιὼν τοῖς προβλήμασι μετ' ὁμόνοιας 639,36
προσήκατο τὴν πρεσβείαν 599,22. προσηκάμενοι, admittentes 141,1
προσιζαίνουσι τοῖς βρώμασι 350,9
προσκαθεσθεὶς τοῦ Πειραιῶς 94,31
προσκαθεζέσθαι τοῖς- 330,34
πρόσκαιρον ἔχων δυναστείαν 464,4
προσκαλέσας αὐτὴν ἰδίῳ ὀνόματι, appellans insuper pecul. n. 867,15. at προσκαλούμενος εἰς οἶκον κἀκεῖ λαβὼν ἀπολέσας 587,23: & προσκαλούμενος αὐτοὺς ἐς διαλλαγάς 165,13: & προσκαλέσασθαι, vocare in iudic. 369,21
προσκαταπλεύξας seu προσκ. 392,17
προσκαταπρησθέντα 286,18
προσκαταρρήξας τῆς ἐσθ. 437,40
προσκατασκάψασθαι 282,23
προσκαταψεύδεσθαι 234,2
προσκατεργάσατο τὸ λοιπὸν 370,36. προσκατεργάσατο διεξαιρούμενος 302,30
προσκείμενος ἀεὶ, & ἐρρωμένος αἰτῶν, cogn. signif. 230,9. προσκείμενος τοῦ ὑἱοῦ ὡς μόνου, affectuose amans 233,27. προσκείμενος τοῖς ἰδίοις ἀπελευθέροις οὕτως- addictus, ded. 262,29. sic προσκείμενος τοῖς στωϊκοῖς δόγμασι 363,15. προσκείμενος σπουδαρχίᾳ 138,45. προσκείμενος τῇ τρυφῇ 308,42
προσκεφάλαια, puluinaria 246,31
προσκηρύχθεν pro προσκ. 498,27
τὰ προσκληρωθέντα ἔθνη 193,11
προσκολλίζειν, agglutinare 878,44
τὰ προσκόπτοντα ποιῶν 345,34
προσκορῆ καθιστῶν τῷ πλήθει, satietatem eius plebi afferens 143,19
προσκέκρουκε τοῖς φίλοις, offend. 187,12. sic 205,32. προσκρούσματα, offensa 125,13
προσκτήσασθαι ὁ ἐτέθειν, ins. acq. 165,39: 220,14. τὰ προσκτώμενα, acquisita 472,10. προσκτήτῳ σεμνυνόμενοι ἀρχῇ 468,13
προσκυνεῖν τῆς χεῖρας ἢ πόδας 254,13. προσκυνεῖν αὐτοὺς τῇ μάστιγι 430,5: & cũdas. προσκυνήσας αὐτοῦ 341,35
προσκυρῶσαι, belli iure adiicere seu adiungere 64,48. sic προσκυρώσαντι αὐτῇ γῆν πλείονα 100,20
προσκύψας πρὸς τὸ οὖς 227,40
προσμαρτυρεῖν: vide μαρτυρεῖν.
οἱ προσμεμιγνῶτες σφίσι 399,40
πρόσμιξις, conflictus 283,22
προσνεῖμαι τοῖς Ἄφροις, Afris adiungere 81,33. sic 69,47: 96,47. προσνεμηθῆναι Αὐγούστῳ, ad Augustum transisse 105,34
πρόσοδος, accessus, aduentus, ing. infestus 153,19. πρόσοδον πρὸς τὸν Δία πεποιῆσθαι, ad Iouem pompa quadam accessisse 162,3. ¶ πρόσοδοι, prouentus, reditus 515,21. sic αἱ προσόδοις πλουσίαις 607,43
τὰ πρόσοικα τῇ- 646,7. οἱ πρόσοικοι τύχαις 655,7. Sic οἱ προσοικοῦντες σφίσι 186,28: & προσοικοῦντες τὸν Ἴστρον 122,34
προσοκείλας τοῖς ὄχθαις 529,2
προσομιλῆσαι παιδί τῳ 152,17
προσόμοιος ἐμοί τὸ καθ. 834,2
προσονομάζεσθαι, agnom. 224,23: 420,37
τὰ πρόσοδα μοι ἀγαθά 392,35
προσορμήσας αὐτοῖς 182,8
προσορμίζεσθαι, appellere 303,13. προσορμισθέντες ταῖς ἀκταῖς 805,3. sic 767,42
προσυδιασθεὶς 380,5
προσωφλήσκαν γέλωτα 155,6: Dio 147 προσεπωφλήσκαν, geminata prapositione.
πρόσοψημα 872,13. vide παρόψ.
πρόσοψιν ὁ βλέμμα ἔχων ἄγρ. 127,31
προσπαίζων αὐτῇ 272,21. προσπαίζων πρὸς τὰς τυχ. 393,36
προσπαλαίσαντες αὐτοῦ 839,22
προσπαραιτεῖν 282,2
προσπαρασκευάζειν 221,33
προσπελάζων, appropinquans 315,26
προσπαγῇ τὸ βέλος 658,24
προσπεσόντες 405,9
προσπίπτειν πρὸς τ. πόδ. 417,34. τὰ προσπίπτοντα μεθ' ἧς ἐπομένην, casus aduers. 556,41. ¶ προσπίπτων σφίσιν, in eos irruens 295,30
προσπλεῦσαι τοῦ Τραπ. 648,9. πρόσπλους, aduauigatio 187,29
προσποιῆσαι, conciliare, ass. 138,3. sic προσεποιήσατο σφᾶς, in suas partes traduxit 151,41. sic προσποιήσασθαι τὸ πλῆθος 162,45. προσποιεῖσθαι, προσεταιρίζεσθαι, & οἰκειοῦσθαι procedens 237,38,40. Item προσποιούμενος τὰ ἐκεῖ βίᾳ 163,36. προσποιήσασθαι εὔνοιαν, conciliare sibi b. 505,16. προσποιούμενος τὰ τοῦ Θεοῦ ἔργα, sibi asseres qua Dei sunt 198,1. ¶ προσποιούμενος ἐπιεικείαν, simul. 456,7. sic προσποιήσεις ἐπιεικείας 808,14. προσποιεῖται ἡμῶν δελεάζων 513,27. προσποιεῖται εὔνοιᾳ 618,34. προσποιεῖσθαι ἔχειν οὐδὲν 867,29. Sed & προσποιητὸν ἔχειν οὐδὲν 373,21: & οἱ προσποιητὰς

προσποιητοῦς 373,14
προσπολεμούμενος τοὺς Γαλάτας 179, 30: & D. 260. X. mauult τοῖς Γαλάταις: ut προσπολεμεῖν τοῖς ἀνωτέροις 857,8. προσπολεμήσοντες τοῖς Ἀθηναίοις 632,11
προσπαρεσκόμενοι ἃ χρήματα, exigebãtur ſuſuper ab eis pec. 319,19
προσπταίειν, offend. impingi. 154,4
προσπλεύσας πρὸ ὀφθ. 319,3. ſic προσπλεύσαντα αὐτοῦ 284,22
πρόσρημα, appellatio, nomen 225,7: & D. 415: at P.c. ὄνομα. ſic 207, 18: 279,30: 297,33. πρόσρημα τὸ ἑωθινόν, compellatio matutina 359,17
πρόσρησις, appellatio 149, 20. in vulg. ed. πρόσρησις: perperã. legitur vero id vocabulum etiam apud D. 114: & rurſum infra 160,12: 165,37: 193,39: 194,26
προσσείσας τῇ εἰκόνι 170,37
προστὰς αὐτοῦ δικάζοντι 204,40. προστάντες πρὸς τῷ βήματι 291,43. ſic 439,18: athem. προΐστασθαι, adſtare. At προστῆναι τῶν πολιτευμάτων 733,43, athem. προΐστασθαι: ut item προστῆσαι τῆς νέον παιδείας, præficere 571,19. προστησάμενος αὐτὸν ἄρχοντα τῆς Βιθυνίας 663,46. προστήσασθαι μόναρχον, Imperatorẽ reip. præficere 643,2. ¶ προστησάμενος ἑαυτοῦ ..., collocatus ante ſe q. 658,20. ¶ οἷοις προστῆσαι ταῖς ἀρχαῖς, proſtit. 891,19
ἡ προστασία τῶν κοινῶν 127,37: 192,45. ſic προστασία τῶν κοινῶν δικαίως 217,9. προστασία τῶν δορυφόρων, præfectura prætor. 450,35. τῆς προστασίας αὐτῶν ἔχω, eis præfuit 231,29. αἱ προστασίαι, imperia 212,27
προστατεῖν τοῦ κοινοῦ 377,27
τῆς προστατείας αὐτῶν ἀξιωθεῖσα 278,11. ſic προστατεία 311,1, etiam P.c.
προστάτην ἴσχει Ρουφῖνον, patrono 780, 39. προστάτην βασιλείας ἐπικαλοῦντο 500,36
προσταχθεὶς αὐτοῦ ἐπὶ ... 234,13. ſic προσταχθεὶς τῇ Συρίᾳ, præpoſitus, præfectus S. 351,9. alibi ἐπιταχθεὶς & προσταχ. ¶ προστάττομαι, iubeor 101,45. ſic προσταχθεῖς, imperata, mand. 638,41. δίχα βασιλικῆς προστάξεως 860,29
προστιθέμενος τῇ γερουσίᾳ, ſenatus partes ſequens 139,31. ſic προσετίθετο αὐτοῖς, eis ſe adiunxit 104,17. προστίθεσθαι, aſſentiri 191,33. ¶ προστιθέντων pro προστιθέντων 129,19
οἱ προστυγχάνοντες, obuii 785,33. ſic τὰ προστυχόντα οἱ 180,18
προσυπηχεῖται / 392,3: 248,41
προσυποπτεύοντες ἐκλείψαι 330,19
προσφέρειν, adhibere 210,17. ſic εἰς ἰατρείας προσενεχθέντα, allata ſeu prolata 732,33. ¶ προσφέρεσθαι αὐτοῦ βαρύτερον, aſperiorem ſe illi præb. ſeu tractare. 416,7. ſic προσφερόμενοι τῷ ἔργῳ ῥαθυμότερον 565,23. προσφερόμενος τοῖς πολεμικοῖς ἀνδράσι 586,6. προσφέρεσθαι τοῖς πράγμ. 245,29: idem φέρεσθαι πρὸς τ. πρ. ibid. 35
προσφερὴς αὐτοῦ, par 128,41
προσφυγὴ τοῦ Φαβρ. transfugit ad F. 73,47. ſic προσφυγὼν αὐτοῦ 528,2
προσφιλὴς ἐμοί, carum 560,8. ſic προσφιλὴς τῷ δήμῳ αὐτοῦ 198,13. ¶ Act. προσφιλεῖς αὐτοῦ ὄντες, eius amantes 448,24. ſic προσφιλέστεροί τινι γίνονται, amiciores alicui fiũt, magis aliquem amant 213,28
προσφοιτῶν αὐτῷ 264,14
τὸ πρόσφορον σφίσι ποιοῦντες, commodum ſibi, quod ſibi proſit 305,43. κατὰ τὸ πρόσφορον 254,10
πρόσφυγας 563,36
τὸ προσπεφυκὸς αὐτοῖς δέρμα 740,4
προσφωνῆσαι τῷ δήμῳ 762,16
προσχεῖν, appellere 297,15. ſic προσχὼν τῇ νήσῳ 784,40: προσχόντος πρὸς τὸ στρ. 325,17. ¶ προσχόντες μόνοις τοῖς- intenti 747,42
προσχήματι τῆς φιλοσοφίας ἀμπεχόμενοι, prætextu 321,17. ἐν προσχήματι ἐλευθερίας 599,4. πρόσχημα μὲν τὸ δ' ἀληθές- 159,22
προσχωροῦσιν αὐτοῦ πάντες, ad eum accedunt 165,23. ſic 183,18. προσχωρῆσαι αὐτοῖς τὰ πράγματα 170, 44: X. mauult προχωρῆσαι, procedere, ſucced. Sic προσεχώρησε μέχρι τοῦ Ωκ. 229,42: rectius προεχώρησε D. 420,41: itemque infra 465,32. προσχωρῆσαι ἐς τὴν ὁδὸν 322,43, etiã P.c. forſan rectius προχ.
οἱ πρόσχωροι βάρβαροι 577,26
πρόσω χωρεῖν 888,14. πρόσω ἐλάσαντες 654,16. ſic ἐπὶ τὸ πρόσω πορεία 678,43. τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας 716,1
προσωνυμία, cogn. 118,46: 148,21
προσωπεῖα περικείμενοι 541,29. τὸ προσωπεῖον ἀποδύων 294,8
κατὰ πρόσωπον ἀριθμεῖν, per ſingula capita, perſonatim 856,16. κατὰ πρόσωπον ὀνειδίσαι, in facie exprobrare 814,20
προταχθεὶς, præpoſitus, præf. 723,38
προτείνων τὴν χεῖρα, manum exporrigens 322,9. προτείνω σοι κύλικα, porrigo tibi 395,44. idem ὀρέγω ibid. 39. προτείνας χρήματα, porrectis pecuniis 636,39. ¶ προτείνειν, proponere 224,9. ſic τὰ τῆς ἀρχῆς προτείνοντα, propoſ. 763,1
προτείχισμα τῆς ἀρχ. 732,43
προτέλεια τῆς αὐτοῦ ἀγαμοσύνης etiam P. c. 275,43: alii malunt προτέλεια: de quib. viſe Paul. Leopard. Emend. & Briſſ. De iure cõnub.
προτελεσθέν, ante peracta 669,19
προτερήμασιν ἐπαρθείς 179,20
πρότερον χελιδόνων 260,12: D. 464, πρότερος χ. πρότερον ποιοῦσι, primi, citius, potius 593,28
προτεθεὶς εἰς τὸ δημόσιον, publice proponens 195,28. προτεθείσης τῆς καινῆς ἐπὶ τοῦ βήματος 220,30. Item προτεθείσης βουλῆς 768,2. προτεθέντο γνώμη περὶ- 768,5
προτιμᾶν πρὸ præferre 278,31. προτιμηθέντος ἐκείνων ἐς τὸ τὸ αὐτοκρ. πάντα 242,15. προτιμῶνται τῶν ξένων ἐν πᾶσιν οἱ Ρωμαῖοι 260,20. ¶ προτιμήσαντες τῆς αὐτοῦ ὑπατείας οὐδέν, nulla ratione habita conſ. 312,2. προτιμήσας αὐτοῦ οὐδέν 452, 4. ſic 216,26: 249,23. ¶ προτιμήσει τοῖς κατηγορήσειν αὐτοῦ 243, 12: D. 433. προτιμήσει: Camerarius προεπιτιμήσει.
προτιμότερον εἶναι, potiorem ſeu antiquiorem eſſe, maiore in pretio habere 387,44
τοῖς προτεθειμένοις 585,21
προτοῦ pro πρότερον 391,7: 676,2
προτρέπων αὐτοὺς εἰς- 533,21. προτρεπόμενος αὐτοὺς ἐπὶ μάχην 314,17
προτρέχουσι τοῦ στρατοῦ 725,11
προφθάσαι διώξαντες 722,10: 740, 8: φεύγοντες 657,38: 681,28: 726,13
προβάλλετο τῆς ἀρχῆς, pro imperii defenſione oppoſuit hoſtib. 507,40
προϋπάρχοντα παρ' ἡμῖν 522,36
προϋποδεῖξαι, præſign. 190,38
προϋπτον ἔχοντες τὸν κίνδυνον 594,11.
προϋπτῳ ὀλέθρῳ 613,34
προϋργιαίτερα ὄντα 469,35
Πρυσαεὺς pro Νικαεύς 196,1
προύχειν τινὶ 595,37. προύχοντες ἐν ἡλικίᾳ καὶ ἀξιώματι 604,9. ſic προύχει ἐν ἀνδρείᾳ 506,13
προφαίνειν, præſignif. 173,17
προφανεῖσι πλεονεξίαις 639,43. ἐκ τοῦ προφανοῦς, aperte 237,37: 750, 26. τῷ μὲν προφανεῖ- τοῖς δ' ἀληθέσι, ſpecie quidem- 696,8. προφανῶς, palam, aperte 663,24
πρόφασιν ποιούμενος τὴν- prætendens, prætexens 527,34. ſic πρόφασιν ποιούμενος τὸ δεῖν- 549,8. προφάσεις προτείνων ἄλλοτε ἄλλας 334,41. ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ſub hoc prætextu 193,8. ſic πρόφασιν, ἵνα μή- 300,9
τὰ προφερόμενα διὰ φωνῆς καὶ γλώττης 600,2. ¶ προφερόμενος, obiiciens 288,39. ¶ προεφέρετο αὐτοῦ, præferebatur ei 382,10. ¶ Item neutr. προφέρομεν αὐτῶν, præſtamus ipſis 282,4. ſic προφέρει πλούτῳ 278,33. Item προφέρων συνέσει, præſtans 398,42. προφερέστατον πάντων 215,6. προφέρουσα ἡλικίᾳ, ætate promecta 276,23
προφητεῦσαι, prædic. 817,30. οἱ προφητεύοντες ἐν Θεᾳ. 568,26
προσβυβλίωσαι 211,14
προσεμβαίνειν 473,13
οἱ προφύλακες τοῦ στρατοῦ 609,8

τὰ προφυλάσσοντα τοὺς ἀρχ. 212,24. προφυλάττεσθαι, præcauere 477,1
προφωνῆσαι τῷ δήμῳ 762,16: rectius προσφ.
προχειρίσασθαι εἰς τὴν ἡγεμονίαν, promouere 299,45. Item προχειρίζεται στρατηγὸς 889,24: & προχειρισθεὶς ὕπαρχος 641,22: vt Ammian. Marcell. promotus præf. prætorio, pro ad præfect. præt.
πρόχειρος νίκη 181,36. πρόχειρος εἰς πᾶν 744,13. πρόχειροι ἐφ' ὅσῳ ἂν ὁρμήσωσι 753,11
προχέων τῶν βωμῶν 568,12
προχωρήσεις ἐς τοῦτο ὥστε 387,30. προχωρήσαντα πάσης ἐλπίδος μεῖζον 476,17. προχωρούντων κατὰ γνώμην 528,1
πρόωρος ἀπόλωλε, præmat. 427,2. πρόωρον ἐκβιῶναι 885,26
πρυτανεύοντα ἑτέρου ἦν 781,28
οἱ πρώην αὐτοκρ. ſuperiores 396,25
πρωρεύς, proreta 682,10
ὕπατος ἐν πρώτοις ἐγένετο 351,10. τὰ πρῶτα τοῦ βίου, primis vitæ annis 365,6. Aduerb. τοῖς πρῶτον ἐπελθοῦσι, ei qui primus irruebat 765,4. πρῶτον αὐτὴν μετελθόντων 635,41: L. & P. πρώτων eleganter. πρῶτον μὲν ἔπειτα 397,39. πρῶτα μὲν ἔπειτα δὲ 250,5: 389,44. τὰ μὲν πρῶτα ἔπειτα δὲ 247,41. τὰ μὲν πρῶτα ὡς δὲ 586,26. τὰ μὲν πρῶτα τὸ δὲ τελευταῖον 495,29. Item τὴν πρώτην, primùm 179,17. κατὰ τὴν πρώτην, initio 279,7
πρωτόπαλος σεκουτόρων 384,40: primus ſecutorū, Lamprid. 161,22
οἱ πρωτοστάται 407,41
πρώτως, primo loco 399,37. ὁ πρώτως ἀναδεὶ 723,35. vbi etiā πρῶτος legi poſſet.
πταίσας πρὸς τὴν ἐπιχ. ſuperatus 451,33. vulg. l. παίσας: perperam. πταίσας τῇ γνώμῃ καὶ τύχῃ 566,26. πταίων τῆς ἐλπίδος 615,2. Sic πταῖσμα τὸ περὶ τὴν μάχην 656,11
πτοῆσαι λόγοις ἄλλον. 652,14. ἐπτοημένοι περὶ τὸν θεόν 141,8
πτῶμα, ſtrages 116,39. πτώματα, cadauera cæſorum 484,34: 546,10
πτώσσοντα πρὸς τὴν ἀκολουθ. 704,3
πυκνώσεις τῆς φάλαγγος 656,39
πυκτοῖς πίναξι 597,33. vbi malet fortaſſe aliquis πτυκτοῖς, vt apud Homerum. ſed vulgata ſcriptura patrocinatur apud Suid. πυκτίον, tabula: & πυκτεῖον, tabularium. & inde Pyctacia apud Amm. Marcell.
ἐν πύλαις γήρως ἑστώς 418,31. ſic 234,29
πυλίδας καὶ θύρας ἀνεῳγμένας ἔχειν, feneſtras & fores 541,9. πυλίδες in ponte paullatim creſcentes 612,38. πυλίδων ἀσκηνοι 615,31
πὺξ αὐτοῦ ἐνέτεινε 233,15. πὺξ ἔπαισε 416,44
πυρὰ πολλά 285,35. ſic 207,39
πυρὰ πυργοειδής 398,22. τὴν πυρὰν σβέσαι, ardentem ad. 675,12
πυρίασθαι 180,10
πυριλαμπὲς ὄχημα 877,28
πυροφόρων βελῶν 725,40, etiam L. & P. ſic τὸ πυροφόρον πεδίον 669,2: 954,67
ἐπυρπόλουν τοὺς καρπούς 728,4. πυρπολοῦντες pro πωλοῦντες 378,11
οἱ τῇ πυρρᾷ σκευῇ χρώμενοι 269,39, ruſſati: vt in inſcriptione Præneſt. AGITATORI PRIMO FACT. RVSSAT.
ὁ Πυρρηναῖος, pro τὸ Πυρηναῖον ὄρος 80,17
πυρσῶν βολαὶ ἐξ ὕψους 722,42: 725,38
τὰς πύστεις τε καὶ ἀνακρίσεις ἐπὶ μακρότερον ἐπιτείνε 365,15, etiam P. at vulg. l. πίστεις, perperam. πύστει τοῦ θανάτου αὐτοῦ, audita eius morte 440,25
πωγωνίας, barbatus 253,39
πωλητήριον 391,39. ἐς τὸ πωλητήριον ἐξετέθη 389,2. idem πρατήριον.
Πωλίων, Pollio 163,11: 202,27

P

Ῥαβαίνναν L. c. 673,11,16: at P. Ῥάβενναν.
ῥαβδοῦχος, lictor 140,20: 205,16
Ῥαβεννὶς θάλασσα 275,15
Ῥαβέρνας pro Ἀρβέρνας 101,20
ῥᾳδιουργία περὶ τὸ νόμισμα 123,33
ῥᾳθυμία ἡ περὶ τὸ θεῖον, neglectus 687,17. ῥᾳθυμία pro ἀθυμία 677,25
ῥαΐσαι, leuatum eſſe morbo 198,14
Ῥαίτοις etiam P. 657,11
ῥακώδης χιτωνίσκος 315,45
ῥάμφη, roſtra 75,16
ῥᾴους ἀρχὴν, rectu faciliores 171,14
ῥᾴστη αὐτοῦ ἐπιβουλή 692,12. ῥᾷστον ἐπ' αὐτοῦ ἐπιβουλαί 102,45
ῥᾷον pro ῥᾴδιον 750,25
αἱ ῥαστῶναι, otium 378,13. μετὰ ῥαστώνης, per otium, aut abſq; vllo negotio 721,13
τῆς ῥαχίας ἡ διεχέρεια 149,19
περὶ ῥείθρων ποταμοῦ ἡ φιλονεικία 557,15. vbi poſterior genitiuus per ἀβλεψίαν irrepſiſſe videri queat. ſi tamen vera eſt ſcriptura, ſenſus erit, de fluminū riuis ſeu alueis: qui ſcilicet interdum auerti aut obſtrui conſueuerunt.
ῥέποντας πρὸς ἐκεῖνον ταῖς εὐνοίαις 449,25. mox ἀποκλίνειν πρὸς v. 46
Ῥηγοῦλος 77,3, & alibi paſſim penultima circumflexa ſcribitur: itemque Κατοῦλος, Λεντοῦλος: cum tamen in iis Latinum u ſit breue. ſic 241,31: 307,29, etiā P. c. Ῥηγούλων 78,47, perperam pro Λιγούρων: quos alii ſcriptores Λίγυας vocant.
ῥὴξ Γότθων, rex Goth. 853,44: 887,34
ῥῆσις μακρά, oratio l. 299,13
Ῥαιτία, Rhætia 106,18
ῥητὸν ἦν χωρίον 741,32: 822,15. ῥητὴν ἦν τινα ἡμέραν τάξας, certum d. dicens 308,36. ſic ἐν ῥητῇ τινι ἡμέρᾳ, ſtato die 175,7. ἐπὶ ῥηταῖς ὁμολογίαις ὑφίει, certis q. condic. 664,25
ῥήτωρ, orator, cauſid. 414,18. ῥήτορες, cauſidici 110,36. ῥητορικὸν ἀνελέσθαι βίον 775,26. ῥητορεία Ἑλληνικὴ, ſcietia litterarum Gr. 116,28
ῥῖνα σιδηρᾶν, pro ῥίναν ſeu ῥίνην, etiam L. & P. 684,24,33. ῥίνημα χρυσοῦ 471,27
ῥιπουσία, ripenſis 123,2. rectius ῥιπησία, vt Λουγδουνησία, Ναρβωνησία, Ἀκυλησία, & ſimilia.
ἐρρίπτετο 167,3. ῥιφθεὶς εἰς προiectus 573,33
ῥιπὰς ὀμμάτων ἐπαλλήλους 886,8
ῥιψοκινδυνεῖν 319,27
ῥοθίῳ χρῆσθαι 187,20
ῥομφαία, enſis 864,29
ῥοπαλωτὴ κύλιξ 382,21
θείᾳ ὥσπερ ῥοπῇ ἐκλυθῆναι, nutu diuino 706,17. τῇ τῆς νεότητος ῥοπῇ ἐνδιδόντες, inclinationi, ſeu ὁρμῇ 691,36. ῥοπὰς ἐφ' ἑκάτερα ποιούμενοι μεγάλας 851,18. τὴν ῥοπὴν τῆς στρατηγ. εἰς αὐτὸν μεταθεῖναι 739,12. ῥοπὴ τύχης 481,23
ἡ τοῦ ῥοῦ φορά 712,16. κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι, ſecundo fluxu f. 797,32
ῥοωδέστατος ποταμός 343,10
ῥύεσθαι τὰ σώματα, tueri c. 582,3. ſic ῥύεσθαι τὸν ἄρχοντα 466,35. ῥύεσθαι Μηδίας 581,19. Paſſ. ῥύεσθαι, defendi 349,41
ἐρρυθμισμένοι σεμνοῦ ἤθει παρειαῖς 540,41. ῥυθμοῦ τῆς στολῆς ποικίλλεσθαι, numeroſa veſt. compoſ. 253,42
ῥύμη, tractus, impetus 346,25. τῇ ῥύμῃ τοῦ ἵππου ἐξαχθεὶς 370,34. ſic ῥύμῃ προσπίπτειν, impetu irr. 283,30
ἀπὸ ῥυτῆρος ἐλαύνειν 771,16
ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ, in Latino ſermone 612,10. Ῥωμαϊκαὶ γυναῖκες 425,3. τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ὀνόματος ἄξιοι 740,24: L. c. Ῥωμαίων ἐν. Ῥωμαΐζοντες, Romanorum partes ſequentes 186,21
Ῥῶμος, Remus 803,32
Ῥωμύλλος aliquoties gemino λ ſcriptum erat in Paanii metaphraſi. ſed vel Ῥωμύλος ſcribendum, vt paſſim apud alios; vel Ῥώμυλλος, vt Θρασύλλος, Βάσυλλος, Τέρτυλλος, & ſimilia.
ῥώννυνται ὑπ' αὔρας σταδίων 301,43
ῥοῦστρα Latinis ſunt τὰ ῥάμφη. cum igitur 75,16, legitur, naues longas a Romanis dictas fuiſſe ῥοῦστρα, legendum eſt vel ῥοστράτας, forma

forma Latina: vel ῥωσρωταὶ, *forma Græca, quod ſignificat* ἐαμφωταί.

Σ

σ *omiſſum propter* σ *proxime antecedens: vt* Μύκιος Καιβολᾶς 91,32: τὺς Κορδίσκοις 92,17. σ *vitioſe repetitum:* Σβίλλιος Σκηπίων 92,18, *pro* Σβίλιος Κηπίων. σ *perperam ab initio additum,* Σκύθιαι Ἄλπεις & Σκότις βασιλεὺς 108,24

Σαβῖνοι *pro* Αλβ. 79,14: 118,27

σαγηνεύσας αὐτὺς ὥσπερ ἐν ὅπλον 510,27. σεσαγηνευμένοι ἐν δικτύοις 550,28. *ſic* 581,39: 613,39

τ Σάγουντον 79,46, *exēplaris margo vocat* τ Ζακανθίων. *Polybius quoque lib.* 15, τ Ζακανθίων πόλιν *dicit: at lib.* 3, Ζάκανθαν & Ζακανθαίων πόλιν: *quæ poſteriora agnoſcit etiam Stephanus Byz. ſed agnoſcit tamen idem* & Σάγουντον & Σαγουντίνους. Σαγουῦντοι 80,8, *perperam pro* Σαγουῦντιοι: *Stephano Byz.* Σαγουντῖνοι: *Polybio* Ζακάνθιοι & Ζακανθαῖοι.

τὰ σάκη ταῖς κεφαλαῖς ἐπιθέντες 699,20

ἐσάλευεν ἐν αὐτοῖς ἐλπὶς σχεδὸν ἅπασα, *fluctuabat, ſeu repoſita erat* 704,27. σαλεύω τὰ καθεστῶτα, *labef.* 773,15. σαλευόμενον ἐπὶ τὰ χείρονα 743,2. σαλευομένη εἰς τὸ μηκέτι λοιπὸν εἶ) 650,35

Σαλλυστίοις κήποις 320,15: *P.c.* Σαλυστίοις, *vno* λ.

σάλος, *motus tempeſt.* 749,20

σαλπίσαι 230,12. σαλπικταῖς ἐξοβιώσας αὐτύς 252,37, *ſine* ſ *etiam P. itemq,* 172,5, & *alibi.*

ἐν Σάλωσι, *Salonis* 128,2

Σάμνιον, *Samnium, reg. It.* 74,35: & Σαμνῖται, *Samnites* 71,21: 72,1,46

σανίδες γραφαῖς ἐξησκημέναι, *tabulæ pictæ* 89,37. σανίδια, *tabulæ* 298,11

Σαπώρη τ βασιλ. 131,41: *itemq, P.c.* 641,8, & *alibi:* & *Zonar. at* 126,44, Σάπωρι & Ὁρμίσδα.

ὁ σαρκαλιωότερος 892,23

σαρέπιον, *vide* σεραπεῖον.

Σαρδικὴ: *quære Sardica.*

Σαρδόναι, *pro* Σαρδόνα, *in exemplari ſcriptum erat* 82,6: *perperam; vt declarant ſequentia. Ibidem paulo poſt, v.*16, Σαρδόνες *appellantur qui paulo ante, v.*10, Σαρδοι, & Σαρδοί 91,38. *Rurſus* Σαρδόνα, *Sardiniam Zoſ.* 688,20. *ſed* & Σαρδὼ, *Sardinia* 176,40. *itemq,* τ Σαρδοῦς ἄρχων 414,16

σατραπείαις κατέχων τ Ἀσίαν 146,47. σατράπην τ ἀυτ 641,13. *P.c.* σατράπαν *ſine diphth.*

τὸ σαφὲς εἰδέναι 787,21. *ſic* σαφῶς ᾔδει 207,7: & σαφῶς εἰδὼς τὰ γενησόμενα 423,45. σαφῶς μαμαθηκὼς πάντα 351,17

σεβάσμιόν τι & βασιλεία προσηγόρευσαν 493,4. *at pag. præced. v.*17, σεβαστὸν τε αὐτοκράτορα, & πατέρα καλεῖ, *auguſtũ. ſic* ἡ σεβάσμιος ἡμῶν 502,35. τὰς σεβασμίους ἡμᾶς 509,35: *Sch. m. ſ.* σεβασμίας, *fœm. ſine, vt* σεβασμίαις ἡμᾶς 595,27. *Rurſum* ἐν τοῖς σεβασμίοις ἄγειν 357,36. τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς σεβάσμιον, *religio* 505,27

σεβαστὸς, *Auguſtus, velut* σεπτός 193,38: 463,26: 856,12. σεβαστὸν αὐτοκράτορα ἀνεῖπον, *Imp. aug.* 711,3. σεβαστή, *auguſta* 486,8. σεβαστοφόροι 856,27, *lecticarii Auguſti.*

σέβειν θεὸν ἕνα 141,44. σέβεται τὸν Χειρὸν 881,18. σέβεσθαι θεούς 798,22

Σέβηρον *L.* & *P.* 672,3. τὸ Σεβήρειον στράτευμα 399,29. οἱ Σεβήρειοι, *Seueriani mil.* 399,18. *P.c.* Σευήρειοι: *itemque* 400,7,16

σείοντος τῶ θεοῦ 346,38: & καθεστῶτος, *ſ.* τῶ Θεοῦ 784,14, *terra mouente.*

τῶ σεκουλαρίων ἑορτή 671,38

σέλασιν ἐπαλλήλοις 868,41

Σελευκεία *per* ει *etiam P.c.* 659,36: *at L.c.* Σελευκία, *ſine diphth.*

σεμνολογήματα αὐτῷ ἦν τοιαῦτα 374,40

σεμνοπρεπῶς διοικουμένη 505,36

σεμνοπροσωποῦντες 310,2

σεμνὸς τ ἡλικίαν 492,3. ἡ σεμνὴ γυνή 672,9,35. σεμνότης, *vener. grauitas ſeu maieſtas* 489,40: 490,32

σεμνύνων αὐτὸν στρατείαις 429,17. *ſic* 319,4. σεμνυνόμενος ὑπατείαις αὐτοκράτορσι 620,15. σεμνυνόμεναι τ Ἀντωνίνου μοιχείας 571,5

Σεξτείω πολέμω, *bellũ aduerſus S.* 181,1

Σεπτὰ, *Septa* 247,42: *Græco accentu legitur etiã apud D.* 444,7: & *rurſum infra* 327,14. *Stephanus ad euitandã ambiguitatem Latino accentu mauult* σέπτα.

σεπλεβεὶν *pro* σεπτεμβεὶν *P.* 188,20

Σεραπεῖον, *templ. S.* 327,14: 435,25. *Idem* Σαράπιον 112,11

Σερούιος *prænomen* 65,5. Σερούιος, *Seruius, etiam P.c.* 375,18, *pro* Σέβηρος.

Σεύηρος, *Seuerus* 128,46: *idem Latino accentu* Σευῆρος 118,7: 129,16: *itemque P.c.* 357,19: 395,38, *bis. Rurſus idem* Σέβηρος 128,6: & Σεβῆρος 357,44: *itemque apud Suidam.*

Σευηριανὸς, *Seuerianus, P.* 418,38

Σευητόνιος: *quære* Συτώνιος.

σηκοὶ & ναοί 574,22. σηκὸς ὁ ναὸς 604,6. σηκὸν τ ἑαυτῆς, *fanum* 358,16

ἐσήμαινεν αὐτοῖς παρασκευάζεσθαι, *ſignificabat vt ſe p.* 710,25. σημαίνων ἐς ἐκεῖνον, *illum ſignificans* 156,38. *ſic* σημαίνεσθαί τι ἐς τ Αὔγουστον 217,38. ¶ σημαίνεσθαι, *obſignare* 188,4:

σημεῖα ἐκ αἴσια 146,19. ὑφ' ἑνὶ σημείω προσπεσόντες, *ſimulatque ſignum datum eſſet, vna irruentes vniuerſi* 550,30: 552,35. *ſic* ὑφ' ἑνὶ συνθήματι. σημεῖα στρατιωτικά, *ſigna militaria* 69,23: 150,35: 230,1. τὰ σημεῖα & ἀγάλματα τῶ στρατοπέδου 544,16. ¶ σημεῖα, *milia* 64,32,35,42, & *alibi. ſic* σημεῖα ιε' τ πόλεως ἀπέχων 612,31. *Latini vocant etiam* lapides; *miliarium ſcilicet indices.* ¶ σημεῖα γραμμάτων πρὸς τάχος, *notæ* 205,10

οἱ σημειοφόροι, *ſigniferi* 399,22

σηραγγώδεις οἶκοι 180,20

Σηκουανοὶ *pro* Σηκουανοί, *Sequani* 101,6. δίνη περὶ μάχ. 613,37. *ſic* 587,15: 659,3: 796,26

Σιανός, *Seianus* 231,19, *etiam P.* & *D.* 421,40, & *alibi paſſim.* Σιανὰ ἐγκλήματα, *Seiani crimina* 242,27

σιβύλλειον λόγιον 230,15

σιγὴ & ἡσυχία πολλὴ ἐνέβαινον 763,32

σιγήσαντες ἀλλήλους ἐξαίφνης, *pro* σιγήσαντες 406,18; *vt* σιγάζεσθαι ὑπὸ κηρύγματος, *conticeſcunt* 353,40

τῶ Σικελιώτου τυράννου 465,27

Σίλβοι *pro* Σύηβοι, *Sueui* 116,46

σινδόνιον περὶ τ αὐχένα 295,33

σιτηρέσιον δοθῆναι φιλοσόφοις 883,43. σιτηρέσιον τοῖς στρατ. ηὔξησε 526,24. σιτηρέσιον *equis decretũ* 269,32. σιτηρέσιον *populo Romano adimitur* 287,14. ἐπὶ ῥητοῖς σιτηρεσίοις, *certis ſtipendiis* 507,41

σῖτον δημοσίαν τῷ δήμῳ διένειμε 687,31. σιτήσεις στρατιωτικαί 641,29, *annonæ.*

σιτία & ποτά 209,13: 312,36

σιτοδείαι ἰσχυρά 379,23

τῷ σιτοδουμένῳ ὁμίλῳ 414,35, *etiam P.c. itemque* τῶ σιτοδουμένου δήμου *P.* & *M.* 205,40: *at D.* 377 σιτοδοτουμένου.

σιτοπομπείας ἐστέρησε 177,3: & *D.* 252,4. *at P.* σιτοπομπίας *ſine diphth.* ἐπὶ τ σίτου τεταγμένος, *annonæ ſeu rei frumentariæ præfectus* 379,24: 380,24. ¶ σῖτον ᾑρεῖτο, *cibum cap.* 861,13

σιτούμενος, *cibum capiens* 168,3

σιωπῇ διῆλθεν, *ſilentio præt.* 783,41. *idem* σιωπῇ παραδραμεῖν 704,23. σιωπῇ φέροντες τὸ- *taciti* 776,5

σκαιὸς & ἀνάγωγος 786,41

σκαιωρηθεῖσα *pro* σκευωρ. 734,30

σκάφη, πλοῖα, νῆες 652,39,42

σκέμμα κοινὸν προτεθῆναι περὶ τῶ πολ. 694,28. *ſic* σκέμματος κοινῶ προκειμένου 773,29

σκέπειν, *tegere, proteg.* 517,40. σκέπτου ὕλαις δασείαις 609,26

σκευάζεσθαι, *inſtruere ſe* 70,44. ἐσκευάσθη & σταυρώμασι & τείχεσι & τάφροις

279,42. σκευασάμενα 280,47
σκεύη, ſupellectilia, inſtrumentū domeſticū 286,6,24. ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτοῦ εὑρεθέντα γράμματα 371,5
σκευή, inſtrumentum, cultus 168, 31: mox στολὴ v. 42. σκευὴν αὐτοῦ ἅπασαν φέρων 449,5. παρελόμενος πάσης τῆς βασιλικῆς σκευῆς 579, 40
σκευοφόροι, calones 729,39. σκευοφόρα κτήνη τε καὶ ὀχήματα 608,34. σκευοφόρων ordo 399,45
σκευωρῆσαι τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλὴν 693, 5. σκευωρεῖσθαι πολλὰ ψευδῆ 211,30. ἐσκευωρημένη κατηγορίας ἀπόλλυσθαι 211,41. τὸ σκευώρημα, machinamentum 416,22. οἱ τῆς σκευωρίας ἄρξαντες 640,39
σκεψάμενος περὶ τούτου 303,42. τὰ σκεφθέντα τοῖς β. 763,23
σκηνὴν τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευεν, ſcenicum actum 533,14. idem δρᾶμα 534,21
σκηνοποιοῦνται 591,18: 613,9. σκηνοποιία ἱκανὴ 329,36
σκῆνος ἀνθρώπου 748,14
σκήνωμα, tabernaculum 343,34
Σκηπίων in Eutropii metaphr. 75,31, & alibi, conſtanter per η: itemq; in P.c. 154,9, & ſeq. nec male; quum Latinum quoque ſcipio e Græco σκίπων ſit deflexum. Σκηπίων pro Κηπίων ſeu Καιπίων 76, 32: 89,47: 90,7: 92,28,30: 93,22
σκήπτεσθαι, prætendere, cauſari 315,35. σκήπτεσθαι & πλάττεσθαι, affin. 152,4
σκηπτούχοις ἱμᾶσι 690,16
σκῆψις, commentum 490,43
σκιαμαχήσας ὅπλοις πρὸς τ. 322,23: 383,11
σκιασθεῖσα ἡ σελήνη 312,7
σκίασμα γῆς 261,44
τῷ σκίμποδι κουφίσας ἑαυτὸν 466,15. ἐν σκιμποδίῳ κατακείμενος κομιζόμενος 422,39. σκιμποδίοις Auguſtus & Tiberius uſi, qualibus matronæ Dionis ætate 257,42. σκίμποδα & σκιμπόδιον proprie de lectica ſeu grabato, δίφρον de ſella uſurpatum fuiſſe; atque illud, vetuſtioris; hoc, nouioris fuiſſe inuenti; φορεῖον autem dictum fuiſſe de vtroque, tradit Lipſius Elect. lib. 1,c.19. De ſellis matronalib. viſe Lamprid. in Heliogab. 199,9.
Σκιπίων, viſe Σκηπίων.
σκιρτῶντες εὐρύθμως 552,27
Τίς σκοπὸς σοι ἐγένετο τοῦ βίου; 849,16. σκοπὸς ἐμοὶ ὑπάρχει γράψαι 514, 13. ¶ οἱ σκοποὶ τοῦ στρατοῦ, exploratores 609,8. ſic 608,29: 654, 41
ὁ σκότος, tenebræ 312,21. ſic ἐν σκότῳ 273,15. ſed & τὸ σκότος, ſ. ὄντος 223,33
Σκότιλαι Ἄλπεις 108,24: aliis Κόττιαι: & mox Σκότιος qui aliis Cottius.
σκυθρωπὸν θέαμα 485,1
σκυθρωπάζων ἐφ' οἷς 320,37
σκύλλειν, vexare, fatigare 457,11. ſic ἵνα μὴ σκύλλῃ τὸ στρατὸν πάντα 555,23
σκωπτόλης ὤν 430,23
σκώπτης αὐτὸν πολλὰ 550,1
σμικρίνης, σμικρολόγος 835,18
σμικρῦναι, minuere 763,1
σοβῶν τὸ πλῆθος κατὰ τῆς βασιλίδος 801,3
Σουτώνιος, Suetonius 290,31, etiam P.c. at Suid. Σουητώνιος.
σοφίᾳ, magicis artib. 868,42. διὰ σοφίας, ſollerti conſilio 514,2. σοφίσματι περιλαβὼν decit 513,21
ἐσοφίσατο τὸν δῆμον, ſophiſmate deceperunt 605,5. σοφιζόμενοι τοὺς ὅρκους 794,2. σοφιζόμενος ἰδιωτικὰ ἴσα 153,38
σόφισμά τι ἦν καὶ δόλον κατ' αὐτοῦ 621,8. σοφίσματι ἑαλωκότες 511, 27
σοφιστής, rhetor, orator 766,12,15. σοφισταὶ κωμῳδοὶ 322,35. σοφιστὴς ἐν τῇ ὀρχήσει δεινὸς 262,12
σοφὸς μιαιφόνος, callidus 836,29. ſic σοφὸς πρὸς ἐπιβουλὴν 521,30
Σπανίαι pro Ἰσπανίαι 112,41
σπαράττειν, lacerare conuitiis 274,35
σπαραγμοῖς γυναικῶν 621,21
ἐκ σπαργάνων ἰδιωτικῶν 561,7
σπαρτία ἐπέχουσα ὑποδήσεις 289,38. ad verbum ſonat reſticulas: ſoleas interpretatur Scaliger Caſtigat. in Catull. p.17
ἐσπάσατο τὸ ξίφος 224,19, etiam P. at D. 413 ἐπανάσατο, minus recte. σπάσας φάρμακον, epoto veneno 87,10
σπένδεσθαι εἰρήνην 194,4. σπενδόμενος πρὸς τὸν Σεβ. διὰ γραμμάτων 509, 14
τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ σπέρματα τῆς ἀπωλείας ἔδωκε 689,22
σπεύδων λανθάνειν ἐν ἀμφοτ. ſtudens 200,14
σποράδην, ſparſim 150,18
σπουδάζοντα τῷ Πομπηΐῳ 143,18. & ὃν ἐσπουδάκει πρότερον 24,21, pro ᾧ. ſic σπουδάσας αὐτὸν καὶ διεγχρῆσαι μάλιστα 243,1. Item σπουδάζων τῶν πόνων οὐδὲν 226,29. ἐσπουδάκει τὸν ὄρχον λαμπρῶς 289,41. σπουδάζων αὐτοῦ παιδεία 425,44. Paſſ. ἐν γὰρ τὸ σπουδαζόμενον, πολλῶν γίνεσθαι συλλογὴν χρημάτων 743,42, i. hoc ſtudebatur, hoc agebatur. ἐσπουδάζετο ὑπὸ τοῦ Κομμόδου, ſtudebatur ei, i. fauebatur 388,4
σπουδαίως ἀκροώμενοι 296,20
σπουδαρχίᾳ προσκείμενος 138,45
σπούδασμα, ſtudium 863,42
σπουδῇ, feſtinanter, cito 149,4: 226, 17: 416,29. διὰ σπουδῆς, feſtinanter 518,41. σπουδῇ πάσῃ, omni feſtinatione 678,38. Item διὰ πάσης ἀφικέσθαι σπουδῆς, omni ſtudio conſ. 731,25. ſic σπουδὴν ἔχειν ἑτέρους ἐπιγράφεσθαι 127,18. σπουδὴν ἐποιεῖτο τὰ πράγματα οὐ διαδέχεσθαι 646,5. ἦν αὐτῷ σπουδὴ πεσεῖσθαι τοῦτο 806,21. σπουδὴν εἰσενέγκεις πολλὴν τοῖς οἰκ. 114,42.
¶ Plur. σπουδαὶ καὶ ἀδεσμοὶ περὶ τὰς θύρας αὐτοῦ ἐγίνοντο 238,29. ταῖς σπουδαῖς τοῦ δήμου ἀνθίστασθαι 205,27
πρὸς σταδίας μάχην εἶναι 741,27. σταδίαν μάχην ἐπαγαγεῖν 747,18. ſic P. at L.c. σταδιαίαν.
σταθεῖσαι, poſita, locata 219,38
οἱ σταθμοὶ τῆς ὁδοιπορίας 514,7. σταθμοὺς diſtincta itinera Perſica 716,10, 39. ¶ σταθμὸν ἀργύρου ἀπήτει πολὺν, pond. 691,18
στασιμωτάτη ἐγεγόνει ἡ θάλασσα, ſtabat quietiſſ. 250,21. οἱ τὸ στάσιμον ἁρμοδιώτης 172,6
στάσις ἀνδριάντων, erectio 863,20. στάσις τῶν Περσῶν, ſtatio, i. ſtandi actio 888,12
στασιώδης, ſeditioſum 192,38
οἱ στασιῶται τῶν ἵππων, factio 388,5
σταυροῖς προσδέων, palis allig. 295,29
στάχυσιν χιτῶνα 382,4: Cam. legit διάχρυσον.
στεγανὸς & εὐφύλακτος 401,37
στέγειν, continere intra ſ. limit. 417,17
στέγης αὐτοῦ μεταδοῦναι 771,24. στεγῶν pro πηγῶν vulg. l. 315,36
στείλας γράμματα πρὸς 757,18. στέλλεσθαι, proficiſci 205,35. ſic ἐστέλλετο ἀποδημίας 227,17. στέλλεσθαι τὴν ὁδὸν ταύτην 807,20. ἐστέλλετο ἐπὶ τῆς Ἀσίας 634,16. ἐστέλλετο ἐπὶ τὴν ἑῴαν 661,21: 742,30. vbi etiam reddi poteſt profectionem parare, ad profectionē ſe inſtruere: vt σταλέντες, excultis, veſtitis 265,1: & ὡς ἐσταλμένα πλοῖα 409, 47
τῷ στενὸς πορθμὸς Conſtantinop. 890, 21,41. στενώπων per omega etiam P.c. 343,6. ſic διὰ τοῦ στενωποῦ τῶν Ἄλπεων 267,24: & mox v. 26, τὰ στενώτατα τῶν Ἄλπεων 767,24. attamen & στενόπορος per omicron idem P. 681,15: & στενωτάτη ὁδὸς, per ο L. & P. 805,10
στενότητι δὲ χρόνου μεμφόμενος 846,20
ἐστένωται τὰς διεξόδους, tranſitus habet anguſtiſſ. 609,27
στενοχωρεῖσθαι, in ang. cogi 689,36. στενοχωρούμενοι περὶ τὰς πύλαις 603,5. στενοχωρούμενοι τῷ πλήθει 682,14. Metaph. στενοχωρούμενος καὶ ἀπορῶν ὅ τι πράξει 792,30. ἐς στενοχωρίαν καταστάντες ἐσχάτην 709,9
στενωποὶ χρωμένων, via, ſemita 609, 29. στενάρχαι, ſeu οἱ τῶν στενωπῶν ἐπιμεληταὶ 205,25. Vicomagiſtri ſeu Vicorum magiſtri.
στέργειν τοὺς παῖδας, amare 571,6
στέρεται, priuatur 261,46
στερεῶς καταθέσθαι 833,25
ἐν τοῖς στέρνοις ἔχειν, pectore, animo 533, 12. ἐν τοῖς ἡμετέροις στέρνοις ἐκεῖνος ἡ μνήμη 557,2

πρότερον ἄρξας τὸ π. 604,29
στεφάνη, corona 567,8: στέφανος 563, 19. στεφανηφορεῖν 781,42. στεφανηφόρων honos 298,8
στήλην αὐτοῦ ἔστησε 356,4
στηλοκοπῆσαι τῇ συγγραφῇ 154,27
στῆσαι αὐτοῦ εἰκόνα 225,20: & D.415, 40: at P.c. ποιῆσαι.
στιβαρὸς κατὰ τὸ σῶμα 862,19
στιγματίας, ſ. δοῦλος 168,38
στίζονται γραφαῖς 537,9
στίφος πολέμιον, ĩ circumfl. etiam L. & P.767,29. ſic P.665,7: at L.c. στῖφος.
στιχηδὸν διαστῆναι 550,16
στοιχεῖα ἑκάτερα, de terra & mari 515,24
στοῖχοι δένδρων 613,27: ὁπλιτῶν 291, 41, etiam P.
στολὴ βασιλικὴ, amictus ſeu cult. imp. 736,29: 739,30. ſic στολὴ ἱερά 567,10. στολὴ Ῥωμαϊκὴ 106,42
στολίζεσθαι στεφάνῳ 339,32
στόλον ἐξεστράτευσε κατὰ- claſſ. 113,29
ἐν τοῖς ἁπάντων στόμασιν ἦν 789,4. ſic 710,6: 774,5. ἑπτὰ στόμασιν ἐς θάλατταν ὀχετεῖται, oſtiis 618,23. ſic πρὸς τῷ στόματι τοῦ Πόντου 649,10
στόμιον, foramen 348,1
στρατείας ἕνεκα, militia gratia, militandi gratia 689,30. ſic εἰς στρατείαν ἐπιδοῦναι αὐτὴν 518,14: & 515,9. τῆς στρατείας ἀνεῖναι 736,36. ¶ στρατεῖαι, officia militaria, ſeu ord. mil. 379,5. ſic στρατείαις αὐτὸν ἐσέμνυνε 429,17. ἐν τῇ στρατείᾳ φυλαχθῆναι, in ſuo militiæ gradu retineri 303,41. ¶ στρατείαν ἐκ τῆς Ἀσίας συναγαγὼν 683,13, L. & P.c. itemque mox v.18, μετὰ στρατείας ὀκτὼ μυρι: & rurſum v. 30, τὴν στρατείαν ἀποβιβάσας. ſic 714,5, iidem L. & P. itemque Paan. 84,25: 79,47, & alibi, pro στρατιάν. Rurſum στρατείαν ἀγγέλλει ἐπὶ τοὺς Π. expeditionē ſuscip. vel exercitum & cop. duc. ſi στρατιὰν legas 655,24
στρατεύουσι pro ὑπεστρ. vel ἐπιστρ. 121,8. ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν, exped. ſusc. 527,35. Tranſit. στρατεύειν, in exercitus numerum cooptare ſeu digerere 513,6. Inde paſſ. οἱ στρατευόμενοι, militantes 177,25. ἐστρατεῦσθαι, militaſſe 174,42. ἐστρατευμένοι, emeriti 174,11,17, 41. στράτευμα, exercitus 83,1,4, & alibi. στρατεύσιμον ἡλικίαν ἔχοντες, aptam militiæ 216,21
στρατηγεῖν, prætorē eſſe, prætura fungi 158,39. ſic ἐστρατηγηκὼς, prætorius, prætura functus 372,10. ¶ στρατηγῶν Κλαυδίῳ ἐπὶ Γερμανούς, Claudii dux aduerſus G. 861, 46. ſic στρατηγήσαντα τοῦ πλήθους 602, 23. στρατηγήσοντες τὰ πολεμικά 507. 33. στρατηγήσας ὥστε- ſtrategemate efficiens vt- 364,36
στρατηγήμασι τοῖς κατὰ θάλατταν εὐημερηκόμενος, reb. mari geſtis 149,44
ταῖς τῶν δυνάμεων στρατηγίαις, militares præfecturas 827,38. τῇ στρατηγίᾳ πλεονεκτῶν 643,15: L. & P. στρατείᾳ, minus recte.
στρατηγικώτατος, opt. dux 138,9: 359, 5. ¶ στρατηγικὸν τὸ ἀξίωμα, dignitate prætoriam 605,33. Henr. Petri ed. στρατηγός: minus recte.
στρατήγιον, prætorium, tentoriū principis 193,27: 423,25. στρατήγιον Byzantii 870,13
στρατηγοί, duces 688,28. ſic τοὺς αὐτοῦ στρατηγούς, duces ſuos, quorum ductu bella gerebat 525,2. στρατηγὸς τῆς ἑῴας, dux or. 889,24,33. στρατηγὸς αὐτοκράτωρ 138,38. ¶ ἐν στρατηγοῦ καθέδρᾳ ἐζήτησε, in prætoris ſella ſeu tribunali 202,15. huius ſignif. meminit etiam Suidas in στρατηγός, & Paul. Leopard. Emend. lib.9, c.5.
στρατηλάται, magiſtri militum, equitum ſc. & peditum 688,29
τοσαύτη παρασκευασαμένων ἀμφοτέρων στρατιᾷ 676,20: L. & P. στρατείᾳ: vt στρατιὰ pro στρατεία 70,31: 102, 28: 137,16: 196,43: & D.350. itemque ἐς τὴν στρατιὰν ἠθροίζετο 577,39. στρατιὰν ἔχοντα αὐθυπατικὴν, pro στρατείαν ſeu ἀρχὴν 120, 22
στρατιαρχικὴ ἀρχὴ, tribunatus militaris 118,13. στρατιαρχικὴν ἀρχὴν εἶχε, tribunus militabat 88,42. τὴν στρατιαρχικὴν ἔχων ἐν Μαυρουσίοις ἀρχὴν, magiſter militum 744, 35. ſic 745,11: 774,44. στρατιαρχικῆς ἀρχῆς ἐπιμείναντες ἡγεμονίαις 735,21. ¶ στρατιαρχικοὶ ἄρχοντες, tribuni militares 70,3. ¶ στρατιωτικοί, militares, ſ. viri 70,40,44: & τὸ στρατιωτικὸν, militum copia 480,27. ſic τὸ στρατιωτικὸν πᾶν 689,10. Item plur. τὰ στρατιωτικά, milites 287,17
στρατὸν δυνάμεως πέμψας 523,42. τὸ στρατῶν τὴν ἀρχὴν ἐξετέλεσεν 479, 13. στρατῶν pro στρατιωτῶν 570, 21
στρατολογία καινή 81,16
στρατόπεδον, caſtra 99,38. idem παρεμβολαί ibid.24. στρατόπεδα πολιτικὰ κγʹ 214,7: mox v.19, τάγματα, legiones: & στρατεύματα, exercitus, v.38. ὁ τῶν στρατοπέδων ἐπιστάς, præf. præt. 597,23
στρατοπεδάρχου, mag. mil. 885,37
στρεβλωθεὶς βασάνοις π. 169,9
στρεπτὸς, torquis 70,22: 91,22
στρέψας ἐν ἑαυτοῦ γνώμην 734,40
στρουθὸς a Commodo truncatus capite 384,6. id eſt ſtruthocamelus; vt docet Lipſ. Epiſt. quæſt. l.4, epiſt. 9. ſic 415,18
στροφώδως pro στροφωδῶς 876,2
στυγνὸς ἦν 248,2
στυγνός, triſtis 111,21. ſic στυγνότητα ἐχομένης 733,14
στῦλος πυρός 876,2
στύραξ τοῦ δόρατος 146,26
στωμύλως, argutè 861,21. στωμύλασθαι δεσπόταις 420,6
σύγγαμος, vxor 302,10
οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ 314,43. ſic 335,3. συγγένεια ἡ ἀπὸ τοῦ γάμου, affinitas 130,15. συγγένεια pro εὐγένεια 247,8
συγγίνεσθαι, conuenire 237,16: intereſſe 382,34. συγγινόμενοι ἀλλήλοις, coeuntes 247,18. συγγεγονὼς τῷ Ἀλεξ. cum Alex. fuerat 589,12
συνεγνωκότες τὰ αὐτοῦ, conſcii 376,1
συγγνώμονες γένεσθέ μοι τῆς πεῖρ. ignoſcite mihi 851,31. ſic 210,8
συγγνωστὸς 171,44
συγγραφαί, veterum ſcripta 108,16. καθ' συγγραφὴν ἵνα δεχθησόμενοι 268,6. P. & M. γραφὴν τ.
συγγραφεῦσι καὶ ποιηταῖς γέγραπται, hiſtoricis & p. 703,27. ſic 514,11
συγκαθεῖλκον αὐτούς 551,2
συγκαθεσθεὶς αὐτῷ ἐν- aſſidens 573,8. ſic οἱ συγκαθήμενοι αὐτῷ 241,11
συγκαθιέντες εἰς τοῦτο σφᾶς, eò ſe demittentes 260,31. Item neutr. συγκαθεῖναι εἰς τοῦτο, pro συγκαθιέναι 369,29. ſic συγκαθῆκεν αὐτῷ, obſecutus eſt, aſſenſit 277,15
συγκαθίζεσθαι, aſſidere 371,35
συγκατήγαγε τῇ ψήφῳ καὶ εἶπεν 664,12
συγκαταβιώσαντες τῇ τυραννίδι τὸν ἀβρ. 663,42
οἱ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ τὴν ἐπανάστασιν 450,26
συγκαταθεμένους, aſſentientes 138,41. ſic P.c. at vulg. l. συγκαθημένους, aſſidentes, etiam apud D. 3,15.
συγκατάθεσις ἄλογος 779,19
συγκατηγορηθῆναι τῇ Στ. τύχῃ 806,43
συγκατηγορησάμενος αὐτοῦ πάντα 231,17
ἐν συγκειμένῃ τινὸς ἐκέκραγεν 393,11
συγκινεῖν τὸ στρατόν 68,37
συγκεκλήρωτο δαίμονι τοιούτῳ, talem ſortitus erat genium 231,45
ἡ σύγκλητος βουλή, p.c. 698,13. τῆς συγκλήτου ἡ εἴσοδος, curiæ aditus 605, 25. σύγκλητος vnde dictus ſenatus 63,24. Ead. de re Dionyſ. Hal. lib.2, 83,26
συγκλητικοί, ſenatores 81,5. συγκλητικός τις, Néρων 296,16
συγκοίμησις ἡ μετ' ἑταιρῶν 446,23
συγκωμῳδήσειας 463,6
συγκροτῆσαι πόλεμον 123,31. συγκροτοῦντες τὰς δυνάμεις 175,22. συγκροτεῖν συμπόσια πολλά 393,38: 842,17. συγκροτεῖ τὴν εἰς P. ἐπάνοδον, parat 619,37. ſic paſſ. συγκεκροτημένης αὐτῷ τοσαύτης εὐκλείας, tanta ſibi parta gloria 114,6: & συγκεκροτημένη κατ' αὐτοῦ συνωμοσία, conſ. 589,18. συγκεκροτημένα τὰ μάλα στρατόπεδα 147,37

συγκρίναντες αὐτὺς, cõmittentes 530,8
συγκρυβῆναι, occultari 426,26
συγκυβευταὶ, colluſ. 252,21
συγκυρῆσαι, conting. 215,38: 332,34
συγχύσεις & καταστάσεις αὐτῶν τὰ πράγματα 269,7
συγχωρήμενος ἐνδημῆσαι, conceſſa diſced. poteſt. 824,17. ſic 698,22. συγχωρῆσαι αὐτοῖς τὴν γ' μοῖραν, remiſiſſe, condon. 889,23
συζῶσαι, unà obruere 550,39
Σύεσσα, Sueſſa, op. 65,24
συζῆν πενίᾳ, paup. eſſe 73,13
συκάζειν, ficus colligere 218,18
συκοφαντήσαντες πολλούς 329,22
συλᾶν, ſpoliare 295,11. ſic συλᾶσθαι, ſpoliari 170,16. σύλησις ἱερῶν 603,22
ὡς συλλαβὼν εἴπω 258,15. συλλαμβάνεσθαι πρὸς ὑμφιείαν, corripi ad ſuppl. 573,20. αἱ συνειλημμένοι αὐτοῦ, cum eo captos 77,17. ¶ συλλαμβάνεσθαι, adiuuare 357,16. ſic συλλαμβανομένην ἔχε τὴν τύχην, fortunam adiut. ocem uabuit 121,31
συλλεχθέντα, collecta 249,29
τὸ Σύλλειον ὄρος 166,17. ab eodem, Σύλλα 93,34: itemq; in Faſt. p. 26
συλλήβδην φάναι 885,21
συλλήπτορες, adiutores 891,31
ἐπὶ συλλήψει Σερτωρίου, ad cõpreh. S. 738,13. ſic ἡ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν σύλληψις 779,4. σύλληψις τῶν μαθημάτων, perc. 868,13
συλλογαὶ τῶν χρημάτων 320,11
τὸ σύλλογον διαλύειν 806,7
συμβαίνοντος αὐτοῦ ὅτου, ſi quid ei accideret, fatale ſc. 742,24. τὰ συμβαινόμενα τοῖς πράγμασι 831,4. vbi Leoncl. legit συμβησόμενα.
συμβάς, cum contigiſſet 672,25
συμβάλλειν ὁπλομαχίας, committere inter ſe 247,28. Neutr. συμβάλλειν αὐτοῦ, confligere 442,29. οἱ συμβάλλοντες αὐτοῦ, qui cum eo contrahebant 891,10. ¶ συμβαλλόμενοι ἐκ τῶν κατ. coniectantes 482,38. ſic ὡς τὰ εἰκὸς συμβάλλεται, vt coniectare promptum eſt 181,27. ¶ συμβαλλόμενοι πρὸς εὐοδίαν, conferentes ad fragr. 541,18
συμβάσει ὥστε καταλῦσαι τὸν πόλεμον 699,35
ὁ συμβασιλεύων, imperii collega 116,7. ſic συμβασιλεύειν αὐτοῦ 762,16
συμβιωτὴς, cõuictor 310,20: 845,28
συμβοᾶν 277,17: 312,29
Σύμβοι: quare Sueni.
συμβολαὶ ἀπεκρίνοντο, cõmiſſiones ſeu conflictus 530,4. συμβολαὶ & ἀκροβολισμοὶ πολλάκις ἐγένοντο 537,29. συμβολῆς γενομένης καρτερᾶς 524,19: quod idem μάχης, ib. 18
τὰ συμβόλαια ἀπῄτει, cõtractuum tabulas 310,16. ſic τὰ συμβόλαια συγχύσεως ἀπαλλάξας 661,38. τοῖς συμβολαίοις adſcripta conſulum nomina 712,30. κατὰ συμβόλαιον

γενόμενος αὐτοῦ 295,20
σύμβολον, nota, indicium, ſign. 263,1. ſic σύμβολον εἰς τὸ διαγνῶναι 597,4. σύμβολον ἔχοντα ἐσθῆτος ἢ σκ. 328,12. ¶ διὰ συμβόλων διδόναι, per teſſeras ſeu ſortes certis notis inſcriptas 276,2. ſic σύμβολα in theatrũ ab Agr. ſparſa 185,40. de quib. Brodaeus Miſcell. lib. 3, c. 12: & Turn. Aduerſ. l. 19, c. 26: & 27,18: & 29,9. Alibi σφαιρία: Lampridio Sortes.
¶ σύμβολον τῆς νίκης ποιεῖσθαι, ſignũ victoriae dare 726,3. ſic σύμβολον τοῦ κράτους, ſignum futuri imperii, ſeu quo imperium ei praenuntiabatur 303,14. quod idem σημεῖον ibid. 7. itemque σύμβολα εἰς πρόγνωσιν τῶν μελλόντων φαινόμενα 503,41. συμβόλῳ πρὸς τὸ μέλλον χρώμενος φαύλῳ 482,10. συμβόλων γενομένων αὐτοῦ ἐς ἐπιθυμίαν 827,44. ſic σύμβολα, omina & auſpicia 101,27: & 77,37. ¶ σύμβολα νίκης, argumenta ſeu indic. dimiſſarum 476,28. τὰ σύμβολα τῆς ἀρχῆς, inſignia 769,16. ſic τὰ τῆς βασιλείας σύμβολα 566,1. σύμβολα βασιλικὰ εἰς ὕψος ἀρθῆναι 493,1. συμβόλοις βασιλικοῖς κοσμήσαντες 502,40. ¶ σύμβολα τῶν στρατιωτῶν, ſigna caſtrenſia 547,45. ὅτι σύμβολον ἔφερον στρατιωτικόν, inſigne militare, quo ſc. miles agnoſcitur 511,25
συμβουλαῖς ἐπειδὴ, conſiliis 635,45. συμβουλεύοντες τὰ ἄριστα καὶ συντέλεια 491,36. συμβουλευθεὶς ἑαυτὸν ὑπεξαγαγεῖν, cum ei conſilium eſſet d. vt- 654,32
συμβουλευτὴς, ſenatoria dignitatis cõſors 253,22: & D. 453
συμβουλίαι, conſilia 374,25
σύμβουλος γίνεται Ῥωμαίοις, conſulit, ſuadet Romanis 77,14
συμμαχίδες πόλεις 353,28
συμμεθεστάναι τῇ τύχῃ 81,19
συμμεθέξειν τῆς ἐπιθέσεως 160,3
συμμεθέξειν τὰ αἰσθανόμενα τῷ ἑκάστου δυνάμει 817,10
συμμιγὲς πλῆθος 853,20
συμμιγνύντες ἀλλήλοις, inter ſe coeuntes 161,29. συνέμιξαν τῷ στρατῷ, coniunx. ſe 717,29. ¶ συμμίξαντες ἀλλήλοις, congreſſi inter ſe, armis ſc. 565,18. ſic συμμίξαντες τῷ Ἀντωνίῳ, manu cum Ant. conſerta 104,42. ¶ συμμίξαι, confabulari 270,35
συμμορία, factio 96,23: 103,46
συμμύστης αἱρέσεως 893,13
τὰ σύμπαν, in vniuerſum: & καθ' ἕκαστον, ſingulatim 269,27. τό τε σύμπαν, atq; in ſumma 317,38
συμπαρατυγχάνων αὐτοῖς 501,30
συμπαραθέοντες σφίσι 270,38. συμπαρεῖναι τῷ τείχει 720,41
συμπαραλαβὼν τοὺς ὄντας αὐτοῦ & τὰ Βρ.

ερ. 695,17
συμπαραγενόμενοι τῷ- 844,35
συμπαραπέμψαι 767,10. συμπαραπέμπειν τῷ ὄχλῳ τὸν στρατόν 726,34
συμπαραστείνας τοῖς υἱοῖς τὰ ερ. 762,33. συμπαραγενομένη πάσῃ τῇ- 717,32
συμπαρεβρέχοντες τοῖς- 781,5
συμπαρέπεσθαι 268,10
συμπαρέπτειν αὐτοῦ 291,6
συμπαραγαγεῖν ἐλέφαντας 429,7
συμπαραπλησάμενοι τῶν ἀκρ. 659,43
σύμπηκτοι διάμεσοι 382,16
σύμπηξις ξύλων 541,4
συμπιέζεσθαι, comprimi 140,5
συμπιλεῖν, compreſſ. 180,27: 326,4
συνέπεσε, contigit, accidit 776,40
συμπλάττειν, conſing. 334,13
συμπεπλεγμένων ἀλλήλοις τῶν στρατιωτῶν 699,37. συμπλακῆναι πολέμοις ἱππ. 569,8. συμπλοκὴ, conflictus 69,19: 80,45
ἡ σύμπλους αὐτοῦ, in naui ſocia 273,17
μὴ συμπνεύσαντος ἡμῶν, ſi nõ conſpirat nobiscum 596,9. ſic σύμπνοια ἐξ ὅσης τῆς Ἰταλίας 79,23. τὸ Αἰβύων εἰς ἑαυτὸν σύμπνοιαν 597,14
τοὺς συμπράξαντας τῇ τυραννίδι 739,33
συμπρεσβεῦσαι τοῖς- 77,4
συμπροσῆλθον οἱ κλῆροι τοῖς χρόνοις 841,11
σύμπτωμα θαλάσσης 76,28
συμπτώσεις τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀνδρ. 235,7
συμφερόμενοι ἀλλήλοις, in conflictu 283,27. πολέμοις ἐν πολέμῳ συμφέρεσθαι 369,7. συνενεχθῆναι ἢ συμβιῶναι pro eodem 286,12. ſic τὰ συνενεχθέντα, quae contigerũt 659,24: 660,11,41. ¶ συνενεχθῆναι, conſentire ſeu aſſ. 779,11
συμφθέγξασθαι, conſonare 397,11
συμφυτευθεὶς ἐς τὴν βυλ. 217,12. οἱ συμφυτεύσαντες αὐτοῦ, condiſc. pulſ. 125,12. συμφυτευταὶ τῶν ἐν ὅπλοις ἔργων 468,9
συμφορά, caſus aduerſ. 383,45
συμφορεῖν εἰς- cõgerere 263,47: 412,30. συμφορήσας ἅπαντα πολλά 698,15
πρὸς τὸ τῶν Ῥωμ. σύμφορον, ad commodum P.R. 254,26
συμφορήσαμενοι ἐχύρωσαν 283,34
συμφρονεῖν, in vnum conſpirare 299,40. συμφρονοῦντες τοῖς- conſentientes 640,19
συμφρυγέντα ὅσια 873,17
συμφωνίας ἐν αὐτοῖς ἐποιεῖσθαι ὑδραύλεις 551,41. εἰς ὁμόνοιαν & συμφωνίας περιΐστατο 535,19
σύμψηφοι ἐγένοντο, ſuo calculo comprobarunt 574,16
σὺν σοι, tecum 470,11. σὺν αὐτοῖς πολεμήσειν, eorum ope bell. 698,21. σὺν ῥώμῃ ἐξελάσῃ 770,10. σὺν τούτῳ πολλοῦ 646,10. σὺν τούτῳ 661,35. σὺν βίᾳ ἐπιθέσθαι 711,4. σὺν ἀληθείᾳ παραγορεύειν, vere 748,33. σὺν ἀκριβείᾳ διαζητήσας 740,22. σὺν χρόνῳ & μόλις, vix tandem 224,21. ¶ σὺν omiſſa ſeu ſubaudita

audita 725,39:747,15. *ex-preſſa*, σὺν αὐτοῖς ἀπώλετο τοῖς αὐθαδέσι 763,45
συναγγελθέντα τῷ β. 776,12:789,40
συνάγειν, *coniungere, inter ſe deuincire* 115,41. συνάγειν, *conciliare, ad concordiam reuocare* 530,12:535,35:538,34:542,25:543,22. *idem* συνάγειν εἰς φιλίαν 535,18. συναγαγόντες ἑαυτοὺς, *coacti e ſua gente copiis* 643,28
συναγείρας τὸ στράτευμα 696,43. συναγείρασα πλῆθος 125,41
συναγωγὴ χρησμῶν, *or. collectio, ſeu oracula in vnum vol. congeſta* 690,3
συναίρεται αὐτοῖς ἡ χώρα πρὸς ἀμφότερα 147,2. συναιρεῖσθαι τῇ κοινῇ πατρίδι 599,18. συναίρεσθαί οἱ ὥστε- 223,24
συναισθόμενοι τοῦ φρον. 758,6
συναλισθέντες εἰς- 582,4:648,29
συναλλάττειν, *in gr. redire, reconciliari* 426,32. *ſic* συνηλλάγη αὖθις αὐτῷ 181,4
συναναδείξας ἑαυτῷ τὸν παῖδα βασιλέα 644,5
συναναιρεθεὶς τῷ πατρί 566,27
συναναμιχθέντες αὐτοῖς 666,44
συναναστρέφεσθαι τοῖς- 781,31:859,43
συνάντηται *pro* συναντᾷ 487,9
συναπήγαγεν ἑαυτῷ εἰς- 786,21
συναπάρας τοῖς πρέσβ. 820,1
συναπελθεῖν αὐτῷ δια. 470,37
συναποκλίναντες αὐτῷ 729,9
συναπόλλυσθαι τῷ νεῷ 318,31
συναπῆλθε αὐτῷ 767,36
συναπέθετο ἑαυτῇ τὸν βίον 742,19
συνάπτειν ἑαυτῷ, *adiungere ſibi* 66,25. *ſic* συνῆψε Ῥωμαίοις, *R. imp. adiunxit* 94,46. *Item* συνάπτων αἰγιαλοῖς ὁμόστοιχα 107,25. συνάπτων μάχαις μάχας 101,7. *Paſſ.* συναφθέντων τοῖς αὐτόθι πράγμασι 756,9: *L.c.* συναφέντων, *aor. 2.* συναφθεῖσα, *matrimonio copulata* 767,40. προσήκων τῇ Ἰουλίᾳ συναπτόμενος, *contingens, propinquus* 638,4. *ſic* 695,19:736,25
συναράττειν, *colliſidere* 188,5:394,16
συνάρχοντα προσλαβεῖν 338,27. συνάρξοντές οἱ 231,47. συνῆρχεν αὐτοῖς 691,43. *Sic* συνάρχος, *collega* 335,34: *&* οἱ τρεῖς συνάρχοι, *triumuiri* 170,45. συναρχία ἡ πρὸς ἐκείνους, *imperii cum illis conſortium* 167,31
οἱ συνασελγαίνοντες αὐτῷ 449,36
συνασπίζειν *quid* 184,27,40
συνασχημονοῦντές οἱ 446,42
συναυξηθεὶς τῷ K. *vna ſuccreu.* 479,10
συνάφεια ἐς καλλίους τοσαύτη ὥστε- 515,30. συνάφεια ἡ πρὸς Ἀλέξανδρον, *coniunctio* 548,14
οἱ συναπιστοῦντες αὐτῷ 651,4
συνάχθεσθαι σφίσι 201,23
συνδεθεῖσαι πρὸς ἀλλήλας 584,27
συνδειπνοῦντες αὐτῷ 309,6
σύνδεσμος ἐπιστολῶν, *faſcis* 554,25
συνδιαβῆναι αὐτῷ τὸν ποτ. 146,28
συνδιαιτηθεὶς τῇ μητρί 859,12. συνδιῃτᾶτο τοῖς φίλοις ἑορτάζουσι 354,25
συνδιατρίβειν τῷ K. *in contub. Caſ.* 161,12
συνδιαφυγόντες 178,32
οἱ συνδικάζοντες αὐτῷ, *qui cum eo ſedebant in iudicio* 414,24. *ſic* 401,8
συνδικεῖν τινι, *patrocinari* 152,24
συνδιῴκει τῷ Δομ. *cum D. admin.* 316,42
συνδοκεῖ *in conuent.* 730,29
συνδραμόντες εἴς τι ποσόν, *cum de certa ſumma inter eos conueniſſet* 763,2
σύνδυο βίλη 411,1
τὸ σύνεγγυς 192,4
σύνεδρος ἦσαν 468,21. συνήδρευσεν αὐτῷ, *aſſeſſor ei fuit* 119,31. συνεδρία, *aſſeſſio* 472,41. τοῦ συνεδρίου ἀποληπτόμενοι, *e ſenatu emanentes* 203,39
συνειδέναι τῷ φόνῳ, *conſcium eſſe cadis* 125,19. συνειδὼς ἑαυτῷ διαφθείρας 588,33. οὐ σύνοιδα ἐμαυτῷ ὅτι ἔν τι λυπήσας ὑμᾶς 497,25. τὸ συνειδὸς, *conſcientia* 263,7:319,33. *ſic* τὸ συνειδὸς ἡμᾶς τὸ περὶ αὐτὸν ἀναμιμνήσκει 392,41
συνειλέχθαι, *collectos eſſe* 706,23: *& alt. ſ.* συνειλέχει, *collegerat* 516,4. *at* συνειλεγμένων ἐπὶ μονομαχίᾳ 97,40: *fortaſſe* συνειργμένων, *concluſorum.*
συνειπεῖν, *patrocinari* 139,29
συνείργετο γυναικί 446,22
συνεισελθεῖν αὐτῷ ἐς τὸ οἴκημα 235,41, *P.c. & D.* 424. *at vulg. l.* συνελθεῖν. *ſic* 413,32
συνεισπεσεῖν εἰς τὸν ποτ. 235,43
συνεισφορά, *contributio* 67,2
συνεκστρατεύσας αὐτῷ 124,46
συνεκτείνων τῷ μεγέθει τῆς πόλεως τὸν ζυγόν 757,38
συνεκφέροντες τὸ σῶμα 228,13
συνελαύνων αὐτὸν πρὸς τὸ- *compellens, cog.* 794,1. *ſic* 99,27:103,9
συνελθοῦσα αὐτῷ κατὰ νόμον, *legitime cum eo copulata* 672,10
συνέλκεσθαι, *contrahi, corrugari* 614,31
συνελόντα εἰπεῖν 232,37:238,26
συνεμφορήσας τῷ Καπιτωλίῳ 109,46
συνεξαγαγεῖν ἑαυτῷ τὴν Ζην. 656,19
συνεξαναστάντα τῷ Κασσίῳ ἔθνη 370,41
συνεξαπατηθεὶς αὐτῷ 243,6:433,43
συνεξιέναι τούτῳ 815,34
συνεορτάζειν σφίσι 226,28
συνεπάγων οἱ Ζηνοβίαν, *ſecum ducens* 661,1. *ſic* συνεπῆγε τὸν στρατὸν 101,47: *&* συνεπῆκτο, *ſecum dux.* 380,20
συνεπαινέσαι, *aſſentiri* 226,32:857,27
συνεπήχησαν φρικῶδές τι 393,17. *ſic* 326,21
συνεπιπληρωθέντες συνέδροι 873,1
συνεπιλαβόντες αὐτοῖς τοῦ κινδύνου 729,40. συνεπιλαμβανομένας εἰς ἐπιχείρει 791,15
συνεπισπώμενος σφίσι 172,18: *& D.* 236
ταῦτα συνεπιστάμενος ἑαυτῷ, *horum ſibi conſcius* 685,30. *ſic* ὥς τι συνεπισταμένων Σπλιχων 811,22
συνεργασαμένου τι πρὸς τοῦτο καὶ τοῦ Ἀντ. 424,8. συνεργαζόμενος τῶν ἔργων 431,35
συνεργήσας αὐτῷ πρὸς- 785,37
συνεργοὶ τῶν ἁμαρτημάτων 573,29
ὑπὸ τῆς τῶν ἔργων συνειδήσεως ἐλαυνόμενος 547,7: *fort. rectius* συνειδήσεως.
συνεσίους ποιῆσαι αὐτούς 434,44. *ſic* συνεσιῶντο ἀλλήλοις 539,23
συνευφραίνετο τοῖς Ἀντ. 503,16
συνεφείπετο σφίσι 417,28
συνεχέσι βέλεσι 719,19. κατὰ τὸ συνεχὲς αὔξεσθαι 710,18
συνεχθὲν χωρίον 117,9. *errore ambiguo pro* συναχθὲν, *aut* συλλεχθέν.
ἡ νῦν συνέχουσα ἡμᾶς δυσκληρία 671,47. *ſic* τὰ συνέχοντα τὴν Ἰταλίαν 824,19,22
συνηβοι, *puberes æquales* 885,15
συνηγόρημα, *patrocin.* 204,7
συνηδόμενοι ἀλλήλοις 618,13
ἐν συνηθείᾳ ὄντος σοι τῆς ἀναγνώσεως, *cum tibi conſueta ſit lectio* 490,41. πλέον τῆς συνηθείας 499,35. κατὰ τὸ σύνηθες αὐτοῦ 711,39. συνήθως, *familiariter, vel more ſol.* 113,35:582,25
συνημμένοι σεφιραῖς 413,42
συνηνεχθέντες τοῖς Μαρκομάνοις 116,44
συνθέων αὐτοῖς 484,7
τὸ σύνθημα λαβόντες παρὰ τοῦ βασ. 748,40, *etiam L. & P. alibi per n.*
συνθήκας πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο 166,1
σύνθημα αὐτῷ Πειθὼ ἢ Ἀφροδίτην ἐδίδου 256,2: *Sueton.* 71,22, *ſignum petenti, Priapum aut Venerem dabat.* *ſic* τὸ σύνθημα δεξάμενοι 773,42. ὑφ' ἑνὶ συνθήματι, *ſimulatque ſignum eſſet datum* 510,19. ἐκ συνθήματος ἑνὸς, *unanimi conſenſu* 127,44. ἀπὸ συνθήματος, *ex compoſito* 139,40. μὴ τηρήσας τὰ συνθήματα, *non obſeruata teſſera, ſeu, non ſeruatis pactis & conuentis* 582,20
συνιδεῖν τὸ συμφέρον 789,41
συνιέντα κάμνοντας αὐτοῦ, *animaduertit ſe labor.* 838,9. συνίει αὐτῆς, *intelligebat eam* 189,35. *ſic* 265,19: *&* 223,11. συνεῖναι τὸ λεγόμενον, *intelligere* 376,13: *&* 286,1. συνίασι *pro* συνιᾶσι, *intelligunt* 145,16, *etiam P. m. ſ.*
συνιόντες εἰς ταὐτὸ, *pro* συνιόντες 727,22
συνιερεὺς, *coll. ſacerd.* 255,23
συνιζεῖν 325,37: *Zon.* 195,54, συνιζάνειν.

οἱ συναπτπιόντες 423,20
οἱ ἐν τόπῳ συνώσασι 811,24. forſan rectius τόπῳ, vt v.22.
συνιςᾷν, cogere, conſt. 174,20. ſic συςῆσαι τὰ ἐσκεδασμένα, cogere, colligere 287,17. συνιςῶ. ςρατιωτικὸν, collecta & ad vſum parata copia mil. 535,2. συςάντες τοῖς ἐκεῖ ςρ. coeuntes ſeu coniungentes ſecum. 647,27
οἱ συνόντες αὐτῷ 327,19
συνηρπακότες αὐτοῦ 375,1
συννενημμένα σωρηδὸν πολλά 201,31: & D.364,6. at P. συνʼωθημένα, in vnum cōgeſta. fortaſſe rectius συννενησμένα; vt apud Euſt. ex Herodoto, συννενέαται φρυγάνων φάκελλοι, Ionice pro συννένηνται, a themate συννέω ſeu συννηέω, aceruatim conſtruo ſeu congero.
συνωφρυωμένος, contracta & nubila fronte eſt 207,5. συνοφρυῶν ὥρα 469,14. συνοφρυωθεὶς 854,43
συννοήσαντες αὐτὸν 223,11. ead. ſignif. ibid. συννοεῖς αὐτῷ.
συνοδεύοντι αὐτῆς 517,42
σύνοδοι ἐγίνοντο - conuent. 794,40. κατὰ τὰς συνόδους, in congreſſib. publicis, ſeu concionib. 799,40. σύνοδοι, congreſſus, conflictus 172,10: 519,20
συνοικία τῆς αὐτῆς ζῶα 479,6. συνοικεῖν τῷ Εὐσεβίῳ διὰ τ̃ ἐπιγαμίας, per affinitatem tranſiit in Pii familiam 868,18. συνοικῶν Θεοδοσίῳ ἀδελφιδῆ, in matrimonio habens 810,41. ἡ συνοικοῦσα τῷ βασιλεῖ, vxor Imp. 799,37: 800,38. ſic συνοικεῦσαι ἀνδράσι, maritare 245,19
συνοικήσεις αὐτῷ, contubern. 255,5. συνοικήσαι Κλαυδίῳ ἐλπίσασα, connub. 264,30
συνοικίαι πολιτεύουσαι, oppida 64,9. τῶν συνοικιῶν ποιότης 607,38
συνοικίσαι πόλιν 356,28. συνοικίζειν θεοῖς, connubio iungere 446,20. ſic τὴν θεὸν συνοίκισε τῷ θεῷ 569,25. itemque 192,10: 264,40: 372.19
συνοικισμὸς, colonia 122,46
συνομαρτεῖν τοῖς ἥρωσι 836,17
συνομωμοκότες αὐτῷ 305,1
σύνοπτα, conſpicua 286,34
συνορᾶσθαι ſignif. act. 423,17,29
σύνταγμα, volumen, liber 489,6
ἐπὶ συντάξεσιν οὐκ εὐκαταφρονήτοις, conditionib. non aſpern. 464,23. ſic ἐπὶ μεγάλαις συντάξεσιν ἐς φιλίαν ἐπηγάγοντο 470,28. τὰς συντάξεις ἀποστερῶν τοὺς ςρατ. ſtipendia conſtituta 891,18
συνετετάχατο, compoſ. erant 150,16
συντεταχθεῖσαι εἰς ἴσχαιον κινδύνου 803,12
συντεταχυῖαν τ̃ ἐπιβουλὴν 336,4
συντελοῦνται ἰδόκει τὸ χωρίον 478,32. rectius ſ. συντελεῖν.
συντείνοντα εἰς τοῦτο, eo conduc. 258,29
συντελεῖν, contribuere 164,16. συντελέσαι σφίσι τὸ ἀνάλωμα 297,37. συντελοῦντες ἐς τ̃ Καππ. νομὸν 140,16. συντελέσων αὐτοῦ πρὸς τὸν πόλ. profuturus 725,4. ſi συντελεῖ πρὸς φθορὰν ἀλλοις 667,18
συντέλεια, contributio 207,33: 217,28. ſic εἰς φόρου συντέλειαν ὑπάγεσθαι 576,13 συντέλειαν ἔχοντα τ̃ κατὰ μέρος πεπραγμένων τῷ Σ.ι. ſummam 514,16
συνθησόμεθα συμβαλεῖν ἀλλήλοις 293,16. ſic τὰ συντεθειμένα, pacta conuenta 732,30,40: 755,27
σύντομος, ilico 765,5
σύντονος σπουδῇ ἐπιταχ. 507,15
ἡ σύντροφος ἐλευθερία, nobiſc. educ. 279,32
συντυγχάνειν, ſcopum contingere 304,41 συντυχεῖν αὐτῷ, ſiue obuiā venire 513,8. Hinc ἡ συντυχία τ̃ γενομένων, caſus 400,18. ſic συντυχία ἐχρήσατο αὐτοῦ παιδὶ 154,2. ἐκ συντυχίας, caſu f. 245,31: 271,13
συνύπατος, collega in conſ. 79,38
συνῳδὸν τῷ πραχθέντι 838,17
συνωθοῦσι πρὸς τ̃ τ̃ πραγμ. καθ. compellunt, cogunt 643,8. συνωθούμενος αἰδοῖ τε & χρείᾳ 821,8
συνωμόται τ̃ ἐπιβουλῆς 556,28
συνώνυμος πόλις 211,1. συνώνυμον εἰς τ̃ οἰκίαν αὐτοῦ 239,5: rectius συνώνυμον P. & D. 427,3
συνωσάμενος εἶπεν. 479,16
συνωσεῖς τῶν ἀδελφῶν, par 636,21
συρέντες ὑπὸ τοῦ ὄχλου 598,41
σύρφακες δήμου 886,25
συρφετώδης ὄχλος 285,15
συσκευάσασθαι εὐπλέστατα, vaſa colligere quā vtiliſſime ſeu expeditiſſime 507,11. συσκευάζεσθαι παντοδαπὴν δύναμιν 513,11. idem σιδηροτεῖν ib. v.4. συσκευάζεται ἐφʼ ἡμᾶς ὅπλα & ςρατόν 512,22. οἱ συσκευασάμενοι τ̃ ἀρχὴν 335,28. συσκευαζόμενος τ̃ Μακρῖνον, inſidias ſtruens M. 554,16. P.aſſ. ἡ συσκευασθεῖσα ὑπʼ αὐτοῦ φήμη 590,3. ſic συσκευασθεῖσα ἐπιβουλὴ 475,31
συσκευὴ κατʼ αὐτοῦ & δρᾶμα ἐσκευάσθαι 534,21. συσκευὴν ἔχειν ἐπιβουλῆς 595.29
συσκεψάμενος αὐτῆς ἀδελ- 487,41
σύσκηνος, contubern. 586,18
συσκιάζεσθαι, obumbr. 261,47
συσπείρονται pro συσπειρῶνται 184,43, etiam P.c. & D.276,6
συσσεῖσαι ἁπαντί 226,30
σύσσημα Alexandrinorum 435,34. συσσίτιον παντοδαπῶν λόγων πλῆρες 354,23. οἱ σύσσιτοι αὐτοῦ 861,19. συσσιτεῖν σφίσι 217.1
συστρέφειν ἑαυτοὺς 69,16
συστάδην ἀγωνίζεσθαι 565,8. ſic ἐν τῇ συστάδην μάχῃ 507,3. Sed & συστάδην ἀγωνίζεσθαι, & oppoſ. πόῤῥωθεν μάχεσθαι 150,19. ſic συστάδην μαχόμενοι 558,4: & ἡ συστάδην μάχη 581,7. Idem ἡ ἐκ συστάσεως μάχη 558,17. aliud συστάσεις, rerum ſtatus 159,32
συστασιάζοντες αὐτῆς 353,22
συστέλλεσθαι ὑπὸ φόβου 210,25. συσταλέντες τ̃ ψυχὴν 469,29
σύστημα ἐς ς ςρατ. agmen 277,10. κατὰ συστήματα ἐρχόμενοι, per cōuentus 551,25. συστήματα τὰ ἐν τῇ πόλει, collegia 298,6. ſic συστήματα πολυάνθρωπα, populoſa colleg. monach. 800,8
συςρατευσαμένοις αὐτῷ 143,5: & Dio p.22: at P.c. συςρατεύσουσι. ſic συςρατευόμενος αὐτῷ 145,22
συςραφῆναι, coire in vn. 173,21
αἱ συχνοὶ ποιοῦνται 203,42: & D.374. in P.c. marg. adſcriptum συχνῶ, aduerbiali forma pro συχνῶς. ſed conuenientius hoc loco nomen συχνοὶ, multi, frequentes.
σφαγεῖς, percuſſores 104,13
σφαγὴ, iugulus 449.39. σφαγὴν δεξάμενος, i. σφαγείς, iugulatus 118,5
ἱεράγη pro ἱερᾷ ἦν perperam in vulg. lib. 187,12. ἱεράκις pro ἱεράχι vel ἱερὰ ἦν 389,20. a σφάζειν compoſ. ἀπέσφαζε, iugulabat 750,15: & κατασφάζονται ἄρα 773.43
σφαγιάζειν πρὸς θυσίαν 892,29
σφαῖραι χρυσοῦ 276,18: pyxis aurea Sueton. 86,50. σφαῖραι μικρὰ γεγραμμένα 276,2. ſic σφαίρια ξύλινα σύμβολον ἔχοντα 328,13: 330,35: & διὰ σφαιρίων διαρριπτοῦντα δῶρα 354,40. ead. σύμβολα.
ἐσφαιρωμέναι μάχαιραι 371,13
σφαλερὰ & ἐπικίνδυνα ἰδὼν 193,5
σφάλλειν, fallere exſpect. 581,29. ſic 807,15. σφαλεὶς ταῖς συμπλοκαῖς, ſuperatus 101,19. σφάλματα, lapſus, ruina 594,2
σφεῖς, eſſi 256,37: & D.456,5. ſic τῷ σφῶν πλήθει, multitudine ſua 379,40. ὁ σφῶν βασιλεὺς 708,1. Item σφίσιν, eis 149,21. P. σφεῖν. attamē & ipſe P.c. infra σφίσι 150.9: & 139 20. ſic σφᾶς, ſpſos 305,8, & alibi. Poſſ. ſſ. τοὺς σφετέρους ἠλευθέρωσε, ſuos liberauit 199,12. ſic 712,34. τὰ σφέτερα ἐκκομιζόμενοι, ſua export. 286,4. Hinc σφετερίσασθαι, ſibi conciliare ſeu mancipare 264,17. ſic σφετεριζόμενος τοὺς ςρατιώτας 163,38. quod alibi οἰκειώσασθαι.
σφοδρῶς ἀγχθεὶς 555,8. Item σφόδρα ἄριστος 110,10. σφόδρα μαγίστη πόλις 689,27
σφραγίσματα λαμβάνειν, obſignari 317,38. σφραγίσματα πρόγονικὰ 188,45
σφραγίζοντες μανίας 535,37
χάσαντες τὰς φλέβας 297,11. alibi χάσαι.
χεδιάζειν ςρατόπεδον. 704,15
χεῖν, habuiſſe 576,41. χεῖν, capere ſeu tenere 285,13. ſic χεῖν δι ἄρχειν-

ἔχειν ἁρπαγῆς, raptu partum habere 578,38. itidem χῆσαι pro ἔξω 162,19: & χεῖν, habuiſſet 109,19
χέσις, affectus, ſtud. 71,35. ſic τῆς πρὸς Πομπήϊον χέσεως 102,41. χέσει τῇ πρὸς Καισ. 128,47
χιλιάζοντες ἐπὶ τῷ- 659,22
χήμασιν ἀλλοδαποῖς ἀποκυηθέντα ζῷα, monſtroſi partus 482,6. χῆμα τῇ βασιλικῷ εὐσχεῖσθαι, regio cultu conniuari 117,13. χῆμα περιθεὶς βασίλειον, habitũ imp. 656,14
χηματίσας ἑαυτὸν ὥσπε- 254,32. χηματισθέν πως, pro μεταχηματισθὲν 165,39, etiam in P.c. & apud D.214
χίσαι φλίβας 288,31, etiam P.c. itemque 417,45, τὰς φλέβας τεμών: & 289,18, ἐτεμὼν τὴν φλέβα, inciſa vena. idem χάσαι.
χολάζειν μόνῃ τῇ Ῥώμῃ, ſoli Romæ vacare 199,19. ſic χολάζειν λόγοις 363,10. λόγων ἀσκήσει τὸν ἅπαντα βίον ἐχολακώς 702,44. χολάζων ἱερυργίαις 618,41. χολάσας ζυφῇ 576,33
χολαίως πεσιών 742,30. χολαίτερον ἐμβαίνοντες 678,21. χολαίτερον σκοπῆσαι, maiori otio diſp. 658,6
χολαστικὸς, ſtudioſus b. litt. 854,17
χολὴν ἄγειν ἀπὸ τῦ πολέμου 365,13. κατὰ χολὴν, per otium 186,36
σώζειν τὴν πίστιν τῷ βασιλεῖ, f. ſeruare 595,32. σώζεσθαι, ſaluum eſſe 273,22
σώματα, perſonæ, homines 64,46: 65,11. ſic σώματα παρέχειν εἰς στρατείας 70,31. σωμάτων ἀπογραφὴ 68,11. at σώματος τὸ χαῦνον 157,2: rectius ζώματος.
σωμασκεῖσθαι 885,11
οἱ σωματοφύλακες καὶ δορυφόροι, prætoriani milites, ad tutandum ſc. Imp. corpus 565,39: & 214,33
σῶον ἐπανάγειν τὸ στρ. 77,42. σώας καὶ ἀνέπαφον τὴν στρατ. 890,3
σωρεύων ἀρώμασι 568,11. σεσωρευμένου εἰς τὴν πόλιν ἁπάντων 615,21
σωρηδὸν χέοντες 541,19
σωτήριον ὑμῖν ἔσαι, κἀκείνοις ὀλέθριον 557,24. σωτήριον ὀρέξαι χεῖρα 502,10. σωτήρια συμβουλεύοντες 491,37. ¶ σωτήρια τῦ βασιλέως ἐπανηγύριζον, lud. pro ſalute Imp. 477,11. ſic σωτήρια ἑορτάζειν 276,12. σωτήρια ἔθυε 544,18
σωτηριωδέστερον 194,36
σωφρονεστέρους καταστῆσαι 809,32. σώφρων, ἡ τὰ εἰς Ἀφροδίτην, ἀλλὰ τὰ εἰς τὴν πολιτείαν 836,1. σωφρονίσαι γάμῳ 458,21: 530,18. ſic σωφρονίζειν πικραῖς ἐπιστροφαῖς 110,39. σωφρονίσαι χρήμασι, multa pecuniaria caſtigare 99,44. σωφρονοῦντα τοὺς ἐκεῖσε τὰ Μ. φρονήσαντας 642,42. Item σωφρονισμὸν αὐτοῖς ἐπαχθέντα ἐπὶ τούτῳ 807,7. πρὸς τὸν κατὰ τῦ στρ. σωφρονισμὸν χωρεῖν 809,38
σωφρόνως, moderate 823,26

T

τὰ pro ταῦτα 711,41. τὰ δὲ τὰ αὖ ἐπιδειξάμενος, iſta & iſta, ſeu talia & talia 224,43
Τάβιρα: viſe Cabira.
τάγμα, agmen 643,40. ibidem μερὶς & μοῖρα τοῦ στρατεύματος pro eodem, v. 16,38. τάγματα, legiones 101,4: 367,10. τὰ ἱππικὰ τάγματα, equeſtres turmas 776,25. ¶ τάγματα τὰ περὶ τὴν αὐλὴν, ordines palatini 687,38. ſic ταγμάτων στρατιωτικῶν προεστῶτες 753,22. τοῖς τάγμασιν ἐγγραφέντες 756,24. Item τάγματα πέντε, ἀνδρῶν ἑξακισχιλίων 819,10. ἓξ τάγματα, μυριάδες ἀριθμὸν ὄντα τέσσαρες 828,37: vbi Leoncl. mauult χιλιάδες. τάγμα τῶν βασιλικῶν ὑπογραφέων, ſchola notar. pr. 819,3: & 811,16
τάγος: viſe τάχος.
τάδελφοῦ, τοῦ ἀδ. 788,28
ταινιώσας τῷ διαδήματι 140,24
τὰ τακτικὰ μάγεστρ 345,34
ἐς τακτὸν χρόνον 193,17. ſic τακτοῖς χρόνοις, ſtatis temp. 660,18
ταλαιπωρεῖν ſignif. act. 197,5. Paſſ. ταλαιπωρεῖσθαι τῇ ἡλιάσει 246,35. ταλαιπωρίαν πᾶσαν ὑπομένειν, ærumnas o. 422,6
τάλαντα, pondo 86,3
ὥς γε τάληθὲς εἰπεῖν 279,10
τάλλα pro ὅπλα 309,17: P.c. diuiſe τὰ ὅπλα.
ταμίας τῶν δημοσίων χρημάτων, quæſtor publicus 78,21. ſic ταμίας τῶν βασιλικῶν χρημάτων 890,35
ταμιεύσασθαι, recondere 790,20
ὁ τῦ ταμιείου προεστηκὼς, fiſci præf. 693,2. ſic ἄρχων τῦ ταμιείου 811,35. τῶν βασιλικῶν ταμιείων φροντίδι ἐφεστὼς 743,17. Contracte per ſyncop. ταμεῖα, quæſtura 334,27: vbi P.c. ταμιείαν habet. ſic ταμεῖα βασιλικῶν χρημάτων, fiſcus pr. 470,13. ταμείοις βασιλικοῖς ὀφείλ. 639,38. οἱ δὲ ταμείου προεστῶτες 594,9. Sed & ταμείου ῥήτωρ, fiſci aduocatus 118,12
τἀνδρὸς, τοῦ ἀνδρός 775,21
τάξιν ἐπεῖχον στρατηγῶν 688,29. ſic ὁμήρου τάξιν ἐπέχοντα 830,40. ἐν ὁμήρου τάξει ἔχειν 709,22. ἐν αἰχμαλώτου τάξει καταστὰς, captiui loco habitus 650,13. ¶ τάξει προήκων αὐτῶν, ordinis locique dignitate antecedens 359,22. ſic τὴν πρώτην ἱεραρχικὴν ἔχοντας τάξιν 761,15. ὁ μετὰ τοῦτο τῇ τάξει κείμενος 821,34. ἐν δευτέρᾳ τάξει κείμενοι 773,27. διὰ πάσης τάξεως στρατιωτικῆς ἐλθεῖν, per omnes militiæ gradus ſeu ordines 585,28. οἱ ταῖς τάξεσι τῶν στρατιωτῶν ἐφεστῶτες, ordinib. mil. præf. 696,40. οἱ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων ἄρχοντες, ord. pal. 826,16. ὁ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἡγούμενος τάξεων, magiſter officiorum 729,4: 820,12. idem ἡγεμὼν τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων 683,17. ¶ τάξεων Παιονικῶν ἡγούμενος, i. ταγμάτων, legionum ſeu ord. 645,18. τὰς τάξεις ἀπολιπεῖν, ordines deſerere 704,32. ſic 799,16. ¶ τάξιν ἐπιθεῖναι τῇ πολιτείᾳ, ordinare remp. 131,7
ταξίαρχοι 746,17: 754,15. ſic ταξιάρχοις 713,22: 728,33: at 672,38, L. ταξιάρχοις, P. ταξιάρχαις. rurſum ταξιάρχας L. & P. 699,14. itemque τῶν ταξιαρχῶν 747,36: 749,32
ταπεινῶν ἑαυτὸν, καὶ ὑποπίπτων τῷ Γαΐῳ 206,31. ταπεινοῦν τὰς φιλοτιμίας 210,2
Ταῤῥάκων, Tarraco, ciu. Hiſp. 121,45
ὁ Τάρας, Tarentum 73,44: 74,20
ταράξαι πόλεμον, mou. b. 865,43. ἐτάραττε τὰς ἀδελφῶν ψυχὰς, pro ἐσπάραττε, diſtrahebat 535,8. Paſſ. ὁ ταραχθεὶς τὴν γνώμην 532,15
τάραχος στρατιωτικὸς, tumult. mil. 119,35: 122,4. ταραχῶδες σύστημα 838,21
ταριχευθὲν σῶμα 779,41
ταρσοὶ τῶν νεῶν 188,4
τάξας αὐτοῖς φόρον 146,11. τάξας Σαλούστιον ἄρχειν τῆς Ἀφρικῆς, præfecto Africæ Sal. 154,22. ſic τεταγμένος ἄρχειν τῶν- 700,12. ἐφ᾽ ᾧ τεταγμένος ἦν ἕκαστος 719,10. οἱ εἰς τοῦτο τεταγμένοι 691,19: 796,14. οὐ τεταγμένον ἦν αὐτοῖς πορεύεσθαι 756,14. ἐπιτάξαντι, viſe comp. συντάσσειν.
ταύτῃ, iſta ratione 696,5: 703,16: 721,30: 781,36. ταύτῃ, ea ratione, ſeu ideo 662,43: & 521,37. ταύτῃ, iſtic 700,44
ταὐτὸ τοῦτο πεποίηκε 671,43. ἐν ταὐτῷ, ſ. χρόνῳ 759,25
ταφοειδὴς στήλη 332,1
τάφρευμα, foſſatum 166,32
ταχινὰ πλοῖα 409,46
τὴν ταχίστην βοηθεῖν 500,37
κατὰ τάχος, celeriter 273,20. idem ἐν τάχει 183,16. τὸ τάχος ἐκομίζοντο 741,38: fortaſſe τάγος, impoſitum cuique capitis pretium, a τάσσω, ea forma qua φθάγος a φθάσαι.
ταχὺ μάλα 170,43
ταχυναυτοῦντα πλοῖα 769,45. ταχυναυτούμενα πλοῖα 797,12
ταχὺ ἐπιπλεύσαι τὸ ναυτικὸν 503,34
τε pro γε 476,29. τε pro δὲ 76,30: 212,40: 254,9: 406,16: 511,13: 525,15. τε pro καὶ, etiam 591,29. τε pro τὴν 116,9.

τι pro ταῖς 599, 2. τι pro ἢ vel ᾗ 499, 35. τι pro τότι 116, 30. τι ſupervacua 240, 7, 25. ſic 306, 44: 307, 4. priore tamen in loco γε pro ac repoui poteſt; in poſteriore, δὲ.
Τίβεκον pro Τρίβιον, Trebiam fl. 80, 29
τίγη, ſecta 753, 37
τιδίαιτο pro ἐπιδίαιτο 85, 21
τεθηπώς, obſtupefactus 254, 41. act. τεθηπὼς τὰ σημεῖα 171, 35. ſic 170, 40
τεθνεώς, mortuus 769, 9
ἴτρει πρὸς τὰ Γαΐου, Caii veſtigia inſiſt. 269, 7. τὰ εἰς ἀρετὴν τείνοντα, ad v. conducentia 430, 29: 871, 39
τειχίζειν, murum facere 582, 5
τεῖχος, murus 724, 22. ſic τείχεσιν ἐχυροῖς 615, 31
τεκμαιρόμενοι τῇ χωρίων τῇ φύσει, coniectura capientes e loc. n. 609, 34. τεκμήρασθαι τὸ μέλλον 743, 4
τεκμήρειν φέρον ὡς- 162, 14
τεκμηριοῖ τύπις ἐκ τῆ- 164, 32: 855, 3, 13. τεκμηριῶσαι τὸ ἀς. ἐκ- 169, 23
τελείας ἡλικίας, adultas 667, 32: P. c. τελείας. ſic τέλειοι ὄντες, ad iuſtum aetatis modum provecti 219, 28
τετελεκὼς τὴν ὕπατον ἀρχὴν, functus conſulatu 498, 36. τελεῖν εἰς ἑξακισχιλίους, efficere ſumm. ſex milium 89, 41. ¶ τελεῖν ὑπὸ Ῥωμαίοις, leges a Rom. accipere 88, 4. τελειοῦντας ἤδη εἰς ἐφήβων ἡλικίαν 529, 32
τέλεον, prorſus, pro τελέως 779, 32: 802, 24: 829, 29
τελεσιουργῆσαι, perficere 870, 15
τελεστικὰ λόγια 868, 37
τελεταὶ κατὰ τοὺς σοφιστικοὺς νόμους τελούμεναι, ritus, cer. 854, 7. τελεταῖς ἁγίαις καθιδρυθέντα 817, 19. διὰ ὧν τελετῆς σημαίνειν τὸ μέλλον 743, 7
τὸ τελευταῖον, tandem 479, 27: 769, 11. ſic τὸ δὴ τελευταῖον, tandem igitur 607, 20. item abſque articulo τελευταῖον 122, 42
ἐτελεύτησεν εἰς ἐπιβουλὴν, deſiit in inſ. 662, 28. τελευτῶντες ἐς πόλ. κατέστησαν, tandem bellare cœp. 174, 3. ſic τελευτῶσα, προσεχώρησεν αὐτῷ πᾶσα 165, 23
τῆ τελευτὴν δίχα ὑπὸ τῆ Πομπηΐου, vita finem 95, 41. ſic ταύτην ἔσχε τὴν τελευτὴν 753, 43. ταύτης ἔτυχε τῆς τελευτῆς 740, 31
τελέως φθαρεὶν 748, 32
τέλματα καὶ ἕλη 766, 33. τέλμα χρονιώτατον 720, 46
τέλος ἐπάγειν, finem imp. 285, 32. ſic τέλος γενναῖον ἐπιθεῖναι εὐνοίᾳ 531, 31. ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν καὶ ἀνύσαι ταῦτα 505, 33. εἰς τέλος ἐξέβαινεν αὐτῷ τὸ βούλ. 790, 23. (qua ſignif. alibi ἔργον) Item τέλος ἐδέξατο τὸ λῃστικὸν, finem cepit, deſiit 666, 26. τέλος δὲ, ὡς κεκυρωμένη, ἐλάμβανε, peragebatur vt rata 204, 1. ſic τέλος λαβεῖν, finem ſortiri, finiri 553, 38. Item τέλος τοιοῦτο κατέλαβε τὸν Περτ. 498, 7: & 475, 25. τέλος τοιόνδε συνέβη Δεκίῳ 644, 4. τέλει τοιούτῳ ἐχρήσατο Αλβ. 525, 36. τέλει ἐχρήσατο αἰσχρῷ 566, 24. ¶ τέλος ἔφη, tandem ſeu ad extremum ait 423, 31. ſic τὸ τέλος, ad extremum, tandem 851, 6. itidem καὶ τέλος, ac tandem 138, 13, 32: 176, 46: 273, 40: 393, 9, 25, & alibi ſæpe. ſic item τέλος δὲ, tandem vero 543, 34: & τέλος δὲ ὀψέ ποτε, ad extremum tandem aliquando 283, 40.
¶ τέλη & τάγματα pro eod. 776, 25, 28. ſic τέλη δὲ στρατοῦ τρία ποιήσας 405, 28. τέλη τῶν ἀνδρειοτάτων, ordines fortiſſ. mil. 657, 17. τέλη Ῥωμαϊκὰ, Rom. leg. ordines 807, 39. τέλεσι Κελτικοῖς, Celt. ordin. 640, 16. οἱ τῆ βασιλικοῦ τέλους, prætoria cohors 657, 12. στρατιωτικοῦ τέλους ἀρχὴν, militum cohortis pr. 786, 20: 787, 25. Item ἐς τέλος τὸ τῶν ἱππέων ἐγγραφῆ, in ordine eq. 179, 6. ſic οἱ ἐκ τῆ τέλους ἱππεῖς, equites ex equeſtri ordine 220, 42: 295, 36: οἱ ἐν τέλει τῆ βουλῆς, qui ſunt ordinis ſenatorii 641, 44. ἱερατικοῖς τέλεσι, ordinibus ſeu collegiis ſacerd. 761, 2. ¶ τέλος, tributum 214, 43: 217, 17: 691, 23. τέλεσι τοῖς ἑαυτῆ κατασκευάσειν, ſuis ſumpt. 236, 27. ¶ τέλη, vectigalia 269, 23. ſic τέλος ἢ μισθοῦσθαι 358, 21
τέμενος τῆ Θεοῦ, templũ, fanum cum area 183, 44. idem mox ἱερόν. ſic τεμένη θεῶν 762, 13. τέμενος τῆς γερουσίας: de curia 801, 30: vt apud Cic. curia eſt ſedes ac templum publici conſilii. Hinc τεμενίσαντες αὐτοῦ ναὸν, templo ei cum area dedicato 158, 20. ſic τεμενισθεῖσα οἰκία 222, 27. τεμένισμα αὐτοῦ ἐτεμενίσθη οὐδὲν 225, 18. ſic 196, 29
οἱ ἐν τοῖς τέμπεσι καθίσαντες λόχοι, in nemorib. aut montium faucibus 695, 23; 33
τενάγη, ſtagna 617, 32: 618, 21
τέρατα, oſtenta 217, 43: Sueton. 40, 16. τέρας, portentum, homo portentoſus 301, 4. Hinc τεράστια δόγματα 847, 11. τερατολόγοι 171, 33. τερατολογία neglecta Polybio 171, 39
τερατοσκόποι 667, 44
τερατώδης τὴν ὄψιν ἀνὴρ 668, 29
Τερβίγγοι: vide Therungi.
τέρμα βίου 492, 1
τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας 385, 10: P. c. τεσσαρεσκαίδ. vt τεσσαρεσκαίδεκα ἔτεσι 587, 21: τεσσαρεσκαιδεκαέτης 575, 8: 872, 22. quam compoſitionem confirmat Apollon. gramm. 200, 18
τεταρτημόρια 156, 17
τετράγωνος ἀνὴρ 850, 23: ἰσόπλ. 541, 2
τετραετοῦς χρόνου 691, 7
τετραόργυιοι τὸ πάχος 362, 32: P. c. τετράοργοι: itemque Zon. 206, 27
τετραπέδοις λίθοις οἰκοδ. 401, 32. ſic 188, 28: 342, 42: 612, 38
τετραπλασιασθεῖσα δύναμις 535, 26
τετράστοος ἀγορά 687, 11
Τέτρικος, Tetricus 123, 8: recte. pro eodem mox v. 20, Τέγρικος erat in exemplari; perperam.
τέχναις καὶ ἀφειδείαις αὐξῆσαι 634, 5
εὖ τεχνάζοντες τὴν κλοπὴν 891, 9
τεχνάσματα σιδήρου 558, 7
τέχνιον, articula 301, 10: & Zon. 189
τεχνίτης ἐνέδρας, peritus inſidiarũ artifex 331, 2. τεχνῆται pro τεχνῖται 477, 16
τέως, vſq; ad id tempus, interea 415, 40: 660, 43: 257, 23
τηθὴ, auia 245, 27: 447, 4, 41, etiam P. c. Idem P. 449, 30; τήθη: & mox v. 43, τηθὴ, deleto accentu in penultima. rurſum barytonas idem P. τήθη 446, 3: & 442, 2
τηθὶς, amita 275, 14
τὸ τηλικοῦτον ἔργον 844, 24. ſic ἐπὶ τῷ τηλικούτῳ πάθει 876, 30
τὸ τήμερον, hodie, Att. 209, 38
τηνάλλως, alia quapiam ratione 148, 46
τηρεῖν τὴν πίστιν καὶ τὸν ὅρκον Μαξιμίνῳ 602, 7. μὴ τηρήσας τὰ συνθήματα 582, 20. τηρῶν τὸ βασιλ. ἀξίωμα 497, 14. τηροῦντες συμφορὰν καινὴν, obſeru. cauentes 498, 15. τηρήσας ὡς πίστιν, conſeruans i. parcens ei 489, 40. ſic paſſ. τετηρῆσθαι ὑπὸ τῆ τύχης, ſeruatũ eſſe 544, 27
ἐκ τηρήσεως οἰκείας ἱστορούμενα 374, 36
τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν π. 332, 39, etiam P. c. ſic τι ἀπαστηλόν 431, 10. τι παιδείας ἐχόμενον εἰδότες 430, 27. τι τοιοῦτον, tale quid 811, 25. ſic ἄνευ initio commatis 687, 33.
¶ ἢ pro ὀλίγου ἢ 224, 34. ἢ pleonaſticum poſt πολὺ, μηδὲν, πάνυ, ſuo loco adnotatum.
ἡ Τιβέριδος γέφυρα 317, 28: Leg. vol. Τιβέριος 396. ſic Τιβέριδος ἐκβολαί 258, 38: & Τιβέριος ὕδωρ 667, 41. idem Θύβρις & Θύμβρις.
τῆ Τίγρητος ποταμοῦ 714, 21: 717, 32. ſic τὸ Τίγρητα καὶ τὸ Εὐφρ. 580, 22. itemque 124, 44: 714, 34: 726, 27: 844, 25. Sed & Τίγρην καὶ Εὐφράτην 731, 24. Item ἡ πρὸς Τίγριδι χώρα 347, 18. ſic τὸ Τίγριδα ποταμὸν 520, 24: & τὸν Τίγριν 410, 14. at 725, 22, τὸ Τι-

τ Τύχην, & mox v. 24 τ Τύχην.
¶ *De animali*, τέχειδι μεμηχμένη 415,12: & τεχνήδεις ἵππω 412,32
τεθειπτήναι τ δῆμον 781,23
τίθεσθαι γυναῖκα, *vxorem adsciſcere* 568,39. τίθεσθαι ψόν, *adoptare* 570,31: 571,23. σπονδὰς ἐπὶ τύποις ἐτίθετο πρὸς Ρωμ. *f. fec.* 799,12. *ſic* θέσθαι τ εἰρήνην ἐπὶ μεῖζοσι συνθ. 823,15. *Item* οἷς ῥᾶον θέμενος σύγχωρῇ, *i.* συνθέμενος, *pacto cũ eis fœdere* 642,15. *Talia ſunt*, θέμενοι τῇ Μαξίμου μερίδι, *Maximi partes ſecuti* 760,33. θέμενος τ διαίτης διαβολαῖς, *aures prabens* 701,42. μὴ θέμενος τοῖς αἰτουμένοις, *aſſenſus* 673,37. *ſic* ἐτίθετο τ αἰτήσει 766,38. οὐκ ἐτίθετο τ παραινέσει 828,16. οὐκ ἐτίθετο τῇ τῶν πολλῶν γνώμῃ 830,26. θέμενοι τῇ αἰχμῇ αὐτοῦ 760,25. τίθεται ὁ βασιλεύς αὐτόν, *aſſenſu ſuo probat eius imperium* 776,34. *contr. ibid.* ἀπεθέσθαι τ ἀνάρρησιν.
τίλων *pro* λύπη *ſeu* ἀνίᾳ, *ania* 858,30
Τιμίως *pro* Τιμίνω 803,14. *ſic* 808, 26: & Τίμων *ibid.* 22,38. *pro eod.* Τιμωνί 806,38: & Τιμώνω 808,3
ὁ φθόνος τίκτει μῖσος 750,18. *ſic* τίκτουσι αὐτῷ μῖσος πολύ 123,36. τεκόντες τ πόλει θρίαμβον πολλῷ 132,26
τιμᾶσθαί μοι τ ἀξίας 847,16. ἐτιμήσατο θανάτου 743,39. ἐτιμήθη θανάτου 819,36
ὧν τιμὴ ἤχθη 773,22. οἱ ἐν τιμῇ ἡ θεραπείᾳ τ γέροντος γενόμενοι, *qui honorauerant aut coluerant ſenem* 538,22. ¶ τ τιμὴν ἀποδιδοὺς τὴν ὑπὲρ τ τροφῆς, *pretium* 771,37
τίμημα, *pretium* 740,19
καὶ τιμήσεις εἶναι χειροτονηθείς, *cenſ.* 436,42
τιμητής, *cenſor* 334,18. τιμητεύειν, *cenſura fungi* 194,6: & 191,39
τιμιωτάτην ἔχων τῶν παλλακίδων, *maximo in pretio & cariſſimã habens* 486,7. τὸ πρὸς βασιλέας τίμιον, *obſeruantia in honorandis Imp.* 505,28
τιμωρήσουσιν αὐτοὶ ἑαυτοῖς 325,1. τιμωρίας εἰς τ ἐπιθυμίαν ἐφ' οἷς 603,27. τιμωρίαν τ δημίαν ἔργῳ αὐτοῖς ἐπιθείς 713,36. τιμωρίαν εἰληφὼς παρὰ τ 481,12
τίνυσθαι τοὺς ἐχθρούς, *vlciſci* 144,15. τινύμενοι δίκας αἱμάτων 852,32
τις] θαυμάσιός τις ἦν 847,17
Τίτος 93,24: & *ſeq.* v. Τίτος, *pro* Τίτος.
τὸ τλημῶδες, *arumn. ſol.* 773,18: 881,45
τὸ, *pro* τοῦτο & ἐκεῖνο 328,34. *ſic* τ *pro* τοῦτον 257,10. τὸ & τὸ χαίρεται, *hoc & illud ard.* 285,36. τὸ μὲν τὸ δὲ, *partim* 163,28. τὸ γοῦν εἰς αὐτούς, *quod quidem ad ipſos attineret* 704,37
τοιγαροῦν *poſtpoſitũ* 755,10: 840,23
τοίνυν *in redditione p.* 480,9
τοῖον, *pro* τοῦτο π 555,1. ἐκ τ τοιαύτης τύχης 875,5. τοιαύτης *pro* ταύτης 282,21
τοιοῦδεις ἐκβάσεις 808,25
τοιοῦδε ἐκβαίνει 633,3
τοκῆς, *parentes* 175,39
τόκος τ παιδός 161,34
τ τόλμην 890,38
τομὰς ἢ καύσεις προσφέρειν 210,16
Τομεύς, *Tomi, op.* 764,25: *P. c.* Τομεύς: *rectius* Τομεύς, *a quo dat.* Τομεῖ 652,33: & *accuſ.* Τομέα 648,46. *itemq; apud Steph. Byz.*
τοῦ τόνῳ πολλῷ διώκοντες 697,18. σὺν πολλῷ τόνῳ ἐμπεσών 683,41
τοξεία, *ſagittar. copia* 150,6
ἔξω τοξεύματος μένοντες 613,32
ἡ τοξική, *ars ſagitt.* 483,37
τοπάζειν, *ſuſpicari, put.* 801,41
τοποθετήσαι ὑπὸ δημίᾳ 257,32: 642,26
τοπικὸς ὁρισμός 876,8
τόπος φυγῆς οὐκ εἶχε 216,10. τόπῳ τ ἀπεζωσμένων ἐπιλεξάμενος, *loco, i. in locum exanct.* 512,34. τ ἀρχοῦ τόπον ἐπέχον 673,2: 674,40
τορῶς ἐκβοῶντες 296,20. τορῶς σημαίνειν τὰ αἰσχρά. 411,14
τ ποσοῦτον ὄρκου 823,36. τ τοσαύτην δυναστείαν 804,27. τῶν τοσούτων συμφορῶν 755,12
τότε πρῶτον εἰσήχθη 415,10: *P. & M.* τότε πρ. τότε δὲ 727,6,24
τοὐπὶ δεξιά, *ad extr.* 582,8
τ Πύρρῳ καθεσκότους 72,33: *concinnius* τοὺς Π. κ. τ μὴ πρᾶξαι ἕνεκα, *ſub.* ἕνεκα 187,21. τ *pro* ἕως 598,1
Τύγουροι: *viſe Tigurini.*
Τολύμνιος. 68,42, *mox* Τολύμνιος v. 47: *ſicut* Βυλοῦσκοι 67,36, & Βυλυμνία 67,46, *pro* Βολοῦσκοι & Βολυμνία.
εἰς τὸ ἐμφανὲς προάγειν 848,11
τόμφομα *pro* τῷ Νυμᾷ 115,10
Τυσκία, *Tuſcia, reg. Ital.* 816,23,42: 818,5. *alibi* Τυῤῥηνίς.
τοῦτο πρῶτον *pro* τότε πρῶτον *P.* 415,10. *ſic* 75,14: 200,2. εἰς τοῦτο τ πράγματα προεληλύθει ὥστε 260,7, *P. & D.* 464,15: *at vulg. l.* τοσοῦτο: *minus recte.* εἰς τοῦτο τύχης κατηνέχθ. 779,35. ¶ ταύτῃ, *vt* ταύτῃ, *hoc modo, hac ratione* 642,5: 754,6: 780,14: 801,11. ¶ τούτων *vitioſe contractũ ex* ταῦτα & τρίτον 83,37. *vera. n. lectio eſt*, τῷ δὴ μετὰ ταῦτα τρίτῳ ἐνιαυτῷ: *vt declarat textus Lat.*
τραγῳδοῦντος ἤκουσε, *tragœdias can.* 299,27. τραγῳδῶν παῦσαι 302,8. *ſic* 298,46
τραυματισθέντες, *vulnerati* 145,12
τραχέα τραχυτέρως 866,41
τράχηλον δὲ τοὺς ἐμοὺς 720,23: & *mox v.* 28, εἰς φυγὴν ἐτρέψατο. τρέπεται ἐπὶ τ διορθώσεις, *cõuertit ſe ad* 637,18. τραπεὶς τ ὀρθῆς ὁδοῦ 761,28
τρέφειν] τεθράφθαι, *aluiſſe* 236,11
τριακοντήμεροι μῆνες 156,17
τριακονταετηρὶς ἑορτή 289,18
τριακοντούτης σπονδαί 730,29
τριαρχία, *triumuiratus* 148,3
τρίβειν τ πόλεμον 843,38: τ χρόνον 750,27. ἐτρίβετο ἡ μάχη, *extrahebatur* 742,39. *ſic* τριβομένης φθίσει τ ὁμιλίας 886,6. *Item* τρίβων βίον εἴκαιον 755,11. τριβόντος τ ὁδοιπόρου 804,7
ἐν Τρίβηρσι, *Treuiris* 708,16, *etiam L. & P.*
τριβή, *mora, immoratio* 665,16. *ſic* τριβὴ τ πολέμου 695,38
τρίβολος πυρός 398,22: *Herod.* τριβόλων ἢ ἰσόπλευρον κατασκεύασμα 541,2
Τρεβώνιος, *Trebonius* 170,35
ἐκ τριγονίας, *inde a tertio genere gradu* 471,14
τριετῆ χρόνον 692,29. τριετοῦς βασιλείας 594,1
τριηκόντορος, *ſ.* νῆες 680,31: *etiam P. at L.* τριηκόντοροι.
τριηρικὰ πλοῖα 797,14
τρίκλινος ὁ μέγας 887,22
Τριπολιτικὴ ἐπαρχία 118,7
τρισχίλια *pro* τρὶς ἢ δέκα 78,6. *Apollon. gramm.* τρισχίλια 200,18
τρισμάκαρ 690,23
τρισσάκις, *ter toties* 842,12
τρόπαια *multa in triumpho Pompeii, ſed vnum illuſtre*, DE ORBE TERRAR. 143,12. τῷ κατὰ Μαξίμου τροπαίῳ 773,2. *Hinc* τροπαιοφόροι ἁψῖδες, *triumphales arcus* 318,40: 349,5
τροπὴ ἢ φόβος τ Νιγρεῖον γέγονε 516,8.
τροπῆς καρτερᾶς γενομένης 525,11
τρόποι τ νεῶν, *carinae nauium* 177,2
τρόπον πολεμίων, *more hoſtium* 85,2
τροφεῖα ὀφείλοντες τ. 468,8
τρόφιμον αὐτ ὀνομάζοντες 713,8: & 246,12: *alumnus Sueton.* 61,11
ἡ τρυφὴ ἡ ἀγὴ, *ceteri qui ei erant in delicijs* 251,44
ἐτρύχωσαν τ Ἑλλάδα 517,10. *Paſſ.* τρυχόμενοι πενίᾳ 755,11. τετρυχωμένας καμάτοις 465,14. θανάτου τ αὐτοῦ τετρυχωμένα, *pro* ἐπιτετιμημένου, *mach.* 559,15. *vel leg.* θανάτῳ αὐτοῦ τετρυχωμένου.
Τυανεὺς 657,15, *etiam m. ſ. & tamen* Τύανα 655,31
ὁ τυγχάνων αὐτοῦ, *nõ flectẽtes eum precib.* 486,14. ἔτυχεν αὐτοῦ πρὸς ταῦτα ὁμογνώμονος, *nactus eſt, inuenit* 176,6. ¶ ἔτυχεν ὁδοῖς διεμβάσεις, *pro* ἐνέτυχε *ſeu* προσέτυχε 791,27. ¶ ἐπιτυχὼν ἀπαντήσας, *occurrerat* 715,13. *ſic* ἔτυχον εἰλημμένοι, *ceperant* 644,16
τύλος 450,5, *etiam P. ſed rectius fortaſſe* τύλος, *vno* λ: *vt idem ſit quod fœm.* τύλη, *culcita. Blancus pellem cameli verterat: Xylander capſam maluit.*

τύπον τῦ ἐπιχωρίν ἐκ τῶ διαρχήσας ἐν τῇ γραφῇ 567,31. εἰς τύπον τῆς βασιλέως χρημάτων μιμησάμενος 662, 6. εἰς τ Ρωμ. ἐξησκημένα τύπον βασίλεια 724,31. εἰς τύπον ἀκριστοπραξίας μετηχθεῖσα 574,19
τύραννος rex 814,39. τύραννος αὐτοχειροτόνητος. tyrãnus, i. illegitimus Imperator 853,36. hinc τυραννοῦντες ἡμῶν 432,35. ſic τυραννήσας 122,6:132,14. τυραννοδιδάσκαλος 271,31
Τυῤῥηνικὸν πέλαγος 609,25. Τυρσηνίς, Etruria 186,44. Ead. Τυσκία.
τυφῶσαι εἰς μέγ. ἐλπ. 582,13. τυφώμεθα ὑπὸ τῦ καπνοῦ 835,15: rectius τυφόμεθα.
τύχας ἑκατέρας μάχη διαφέρυς 96,34. ἐν τύχῃ αὐτοῦ ἐχρήσατο, feliciter 182, 5. ſic 141,38. κατὰ τύχην, forte fortuna 168,42:273,21:307, 5. ὑπὸ τύχης ὑτὸς ἐλαυνόμενος, i. δαίμονος, intemperiis quibuſdam 869,2. τύχῃ pro ψυχῇ 209,25
τυχὸν, forſitan 656,39
τῳ pro τῳ, enclit. 152,17. ſic ὥ τω, ſicut 291,25. οὔτε τῳ ἄλλῳ 887,42. ¶ τῳ τι pro τῳ 116,30
τωθάζεσθαι & σκώπτεσθαι, ſcomm. taxari 154,38. τωθαστικῶς γελάσας 848,22
τῶν Μακεδόνων βασιλέα, pro, τ Μακεδόνων βασιλεία 81,45. ſic 84,30. τ ὡς στρατιωτῶν, Ionica ſtructura pro τ στρατιωτῶν τις 224,19, P. at vulg. l. καὶ ὡς: minus congruenter. ¶ τῶν ὄσσων pro τύτων 821, 6. ſic 215,15:656,8

Υ

ὑάλινα σκεύη 260,25
ὑγίαινε, vale 359,18:668,40
ὑγ ὑγιῶς ἔχων πρὸς τὸς κρ. 757,19
ὕδερος, hydrops 890,24
ὑδρείας ἕνεκα, aquationis gr. 716,18
ὑδρία, clepſydra 845,10
ὑδροροίαι, cloaca 65,2
ὑδροποτεῖν 350,39:359,34
ὕθλοι, nugæ 743,11
υἱέος, filii, per omicron etiam P.c. 141, 15: & D. 85: itemque 215, 17: 273,33:297,31:371,23. ſic dat. c. υἱεῖ, filio 160,33:233, 26:372,18:413,17:423,41: & accuſ. υἱέα filium 88,29:856, 14. Plur. nom. υἱεῖς δύο 378,1: itemque 418,12:539,20. ſic gen. υἱέων, filiorum 320,25: accuſ. υἱέας, filios 415,37: & contracte υἱεῖς 527,29:529,42
πρὸς υἱοθεσίαν εἰσπεποιημένος, adoptione filius 106,47
ὕλας πυκνὰς ἔχων λόφος 680,23
ὑμνοῦντες τ θεὸν 670,26. ὑμνοῦντες τ Σεβῆρον 418,9. ὑμνοῦντες τὴν βασ. αἰθρίαν 723,44
ὑόμενοι 367,47
ὑπαγανακτεῖν 500,30
ὑπαγγειλάμενος μονομαχήσειν 247,1, alia P. at D. 442 ἐπαγγειλάμενος.
ὑπαγαγόμενος ἐπαγωγοῖς λόγοις τὸς ἐν τέλει 641,45. ſic ὑπαγόμενος πλείστος τ συστρ. 739,5. ὑπαγαγέσθαι ἐς λόγους 235,26. ὑπάγεσθαι εἰς διαλλαγάς 287,42. ὑπηγάγετο τὸς πλείστος εἰς εὔνοιαν 512,22. ὑπαγάγοιτο εἰς πίστιν 513,42. ὑπήγετο ἐς ἔρωτα, pellexerat 244,33. qua ſignif. alibi ἐπάγεσθαι. ¶ ὑπαγαγεῖν φόροις, ſubig. ſeu adig. ad pend. trib. 107,36. ſic paſſ. τέτοις ὑπαχθεὶς τοῖς λόγοις 752,35. ὑπαχθῆναι τῇ δίκῃ, ſubiici ſupplicio, i. affici 809,34
ὑπαγορεύσας μοι 321,41. ὁ τῷ βασιλεῖ δοκοῦντα πεπεισμένος ὑπαγορεύειν, dictare ſeu referre mandata pr. 809,12
ὑπαγωγαί, receſſus 172,29
ὑπαίθριοι ἐκαθεζόμεθα 397,38. ὑπαίθριος διῆγεν 347,11
ὑπαινίξασθαι, tacite ſign. 394,5
ὑπαίτιοι, rei 213,42
ὑπανίστασθαι τῇ συγκλ. aſſurgere 103, 44. ſic ὑπανίσταντο τοῖς ὑπάτοις 226,21
ὑπανιάσασθαι αὐτοῖς 654,8
ὑπαντώμενος αὐτοῖς 497,12. ſic 531, 15:534,10:565,16:609,7. ſic item ὑπηντήκει αὐτοῦ 552,21: 620,9. paſſ. ſignif. ὑπαντώμενος πρὸς τ βυλῆς, ſenatu obuiam procedente exceptus 869,20
ὕπαρ & ὄναρ, oppoſ. 397,8,15
ὑπάρχειν, tribui, deferri 486,8. ὑπῆρξεν αὐτῇ, licuit ei 427,3. ὑπαρχθείη pro ὑπάρξειε, triburetur 719,35. ¶ ὑπάρξας τῳ Αντωνίνῳ i. παραδυναστεύσας 373,18. ὑπάρχων τότε τοῖς βασιλεῦσιν, auguſtali prætorio tunc præfectus 126, 27. ſic ὑπάρχοντας τ στρατοπέδων κατέστησε δύο, præfectos militares, ſeu præf. pr. duos 534,42. alibi ἔπαρχ.
ὕπαρχοι, legati ducis 357,24. ſic ὕπαρχοι τ βασιλέως, leg. ſeu præfecti 633,13. ὕπαρχος pro ἔπαρχος, præf. præt. 112,9:119,10:864, 30. ſic ὕπαρχος ἐν P.c. 421,11: & tamen præced. v. ἔπαρχος. Idem ὁ τ αὐλῆς ὕπαρχος 673,9:674,40: vt & ὕπαρχον ὄντα τ αὐλῆς 637,36: 638,2,23, & alibi paſſim apud Zoſimum. Idem ὕπαρχος τ στρατοπέδων 891,5. Sic ὁ τ πόλεως ὕπαρχος, præf. vrb. 673,2:737, 39:769,17:816,22:827,33: & ὕπαρχος τ Ρώμης 117,43. ταῖς ὑπάρχοις ἔχοντας ἐξουσίας, ὁ μὲν τῆς αὐλῆς, ὁ δὲ τ πόλεως 774,10. Item ὕπαρχος τ Μεσοποταμίας 661,13. ἐν τοῖς τ ὑπάρχων στρατηγοῖς καταλεχθεὶς 891,14. ¶ ὕπαρχος pro ἵππαρχος, magiſter eq. 754,4
ὑπατος ἀρχὴ, conſulatus 72,8. ſic τ ὕπατον ἀρχὴν ἦρξε 231,39. τ ὕπατον ἀρχὴν πλέοσας δεύτερον 493:13. τ ὑπάτων εἶχεν ἀρχὴν, pro τ ὕπατον ἀρχ. 112,24. τῇ τῦ Τρωίλλου ὑπάτου ἡμέρᾳ εὐφραινόμενοι 828,6. vbi etiam ὑπάτῳ legi poteſt.
ὑπατικοὶ ἄνδρες, conſulares v. 81, 4:96,10. ὑπατικῇ τῆς ἴσων ἐξουσίας 572,3
ὑπατευκότες ἄνδρες, conſulatu functi 615,32
pro ὑπατεία L. c. margo ὑπατίᾳ 811,6
ὑπαυχένιος ζυγός 671,27
ὑπεῖκεν αὐτοῦ ἐς πάντα 413,12
ὑπείπων pro εἰπών 244,18: & D. 436,1
ὑπεξίδυ τ πόλεως 656,17
ὑπεκκαῦσαι 353,2
ὑπεκκομίζων τι αὐτὸν 168,40
ὑπεκπέμψας τι 243,27
ὑπελθεῖν, clam ſe inſinuare 829,11. ſic ὑπελθὼν αὐτὸς χρήμασι 792,19
ὑπεμπίπρα, ſuccendebat 285,30, P. at vulg. ὑπεμπίμπρα.
ὑπενδοὺς μικρὸν ὑπὸ τ κακίας 892,36
ὑπενεγκεῖν ζημίαν 691,11. ὑπενεχθείσης ἀθρόως τῆς γαστρὸς, profluuio v. 114,8
ὑπεξάγει τ πόλεως ἑαυτὸν 666,7. ὑπεξάγειν τῦ βίυ 117,37
ὑπὲρ αὐτῦ σιωπᾶν, de ſe 847,43. ὑπὲρ ἑαυτῦ λέγειν, de ſe & pro ſe 850,20. βυλῆς προστεθείσης ὑπὲρ τῦ- i. περὶ, de 733,43. ¶ ὑπὲρ ἐκεῖνα, illa ſuperat 342,41. ſic ὑπὲρ ἄνθρωπον νομίζεσθαι 253,29. ὑπὲρ τὸ συμφέρον αὐτοῦ 224,2. ὑπὲρ τ Τίγριν, trans T. 436,12
ὑπεραγαπᾶν, am. ſupra cet. 143,22: 547,26
ὑπεραίρειν ὑπὲρ ἑαυτῦ 184,45. ¶ ὑπεραίροντας ἐν τῷ ... præcell. 865,19. ὑπεράρας πλειστοξία πάντας 636,15. ὑπεραίροντας τύπυς πλήθει 755,40. ὑπεραίροντος cognomen vſurpat Commodus 381,8. ὑπεραίροντ menſis 381,6:869,8: Exſuperatorius Lamprid. 160,21,32
ὑπεραναβῆναι τὰς Αλπεις 700,36
ὑπερηκοντίζετο παρῦσαι 273,1
ὑπεραυχεῖν 418,7
ὑπερβαλλόντες ἀλλήλυς, maius alter altero pretium offer. 391,43. ſic ὑπερβάλλοντες ὥσπερ ἐν ... 167, 17. ὑπερβαλέσθαι τ ἀρισταῖς ἀλλήλυς φιλονεικοῦντες, ſuperare 635,3
ὑπερβαλλόντως θεραπεύειν, ſupra mod. 531,25
ὑπερβήσομαι, ſilentio transſiliã 714,8
ὑπεργήρων ὄντα 229,19:746,1
ὑπερδέξια χωρία 399,14,19. ἐξ ὑπερδεξίων τόπου 679,22. ἐξ ὑπερδεξίου ἀκοντίζοντες 729,41. ἐξ ὑπερδεξίου ῥᾳδίως ὑπάρχων 791,44. Item ἐξ ὑπερδεξιῶν, vltima circumflexa, L. & P. 680,14. at ἐν ὑπερδεξίῳ τ τόπου 656,34, P.c. ὑπερδεξίῳ. Item ὑπερδεξιῶν ἐκεῖ 798,1: omiſſa

omiſſa prepoſ. ἀπὸ vel ἐξ. ſic ὑπερδείξιν pro ἐξ ὑπερδ. 722,20: quod mox v.22 ἐξ ὕψους.
ὑπερευφραίνοντο 618,17
ὑπερέχειν, ſuperare 72,12:76,14
ὑπεριπτάμενοι ὑπὲρ ἀμφ. 173,15: D. ὑπεριπτάμενοι 238,3: rectius ὑπερπετώμενοι.
ὑπερκείμενοι τῆς παρόδου 791,35. ὑπερκείμενον Κιλικίας ἔθνος 802,9
ὑπερκολακεύουσιν αὐτοῦ 274,22, etiam P.c. ὑπερκολακεύοντες αὐτὸν 158,25: & Dio 160. q. legunt ὑποκολακεύοντες.
ὑπερκορὴς σίτου & μέθης 250,15: 266,8
ὑπερκύψας & ὑπεριδὼν τὸ πνεῦμα 348,9
ὑπερμαζᾶν ἐπ' ἰσχύϊ 233,13
ὑπέρμαχος, propugnator 66,20
ὧν ὑπερεμαχέσατο 313,38
ὑπέρμεγας, antepenult. acuta etiam P. 415,32. ὑπερμεγέθεις λίθοι 326,24
ὑπερνεφῆ τὸ ὕψος 609,22
ὑπερόριοις ἡμᾶς μηδενὶ δίδοσθαι 242,20. ſic 417,17. τῆ ὑπερόριου πληρώματος 239,40
ὑπερορισθείς 206,7
ὑπερορίαι, exſilia 330,8. ὑπερόριον ἑαυτοῖς φυγὴν ἐπιθεῖναι 744,17. ſic ὑπερορίσαι, in exſiliū mittere 297,26. ὑπερορισθεὶς τῆς Ῥώμης ἐν ἡνιοχίῳ 218,16
ὑπερπαχῆ πλοῖα 181,28
ὑπερπιπτωμένοις σφισιν 139,6
ὑπερπλουτῆντας ὑπὸ τοῦ Κ. ſupra modum ditatos a C. 389,16
ὑπερτιμησάμενοι 234,36
ὑπερτεροι γενόμενοι πολλοῦ 704,30: & 700,24
ὑπερθεὶς μοναρχίαν τῆς δημοκρατίας, prapon. 158,1. ὑπερτίθεσθαι, transferre, differre 281,34: 843,39
ὑπερβρέχειν 581,27
ὑπερβυθίσαι 289,36
ὑπερφέρειν, antecellere 177,14
τοῦ ὑπερφόβου πληρώμενος 239,40
ὑπερφρονεῖν, ſuperbire 373,36
ὑπερφυῶς εὐφημήσαντες 573,13,18
ὑπερχαίροντ' αὐτῷ 321,44
αἱ ὑπεύθυνοι, multa obnoxii 203,41
ὑπέχοντας τῆς ἀκοῆς 697,23: P.c. ἐπέχοντας. ſic ὑποσχὼν ταῖς χερσὶ χρήμασι 802,28: & ἑαυτὸν ὑπέσχε τῷ ξίφει 779,3: ὑπέσχετο τῷ ξίφει τὸν βάχηλον 810,38, i. ſubiecit, ſubmiſit. ὑπέσχε pro ἐπέσχε, tenuit, occuparat 479,6
ὑπήκοοι πόλεις 353,29. τὰ ὑπήκοα ἔθνη 397,43. τὰ ὑπήκοα Ῥωμαίοις 702,15. Item ſubſt. ἡ ὑπήκοος, ſ. γῆ 319,16. τὸ ὑπήκοον, ſubditi 465,2: & ὑπήκοον ἐποιήσατο Ῥωμαίων 344,10
ὑπηνήνην ἔχων βαθεῖαν 835,37
ὑπηρεσίαν αὐτοῖς παρείχοντο ἰδίαν 538,29. οἷς ἐχρῶντο εἰς ὑπηρεσίαν ἑαυτῶν, ad vſus ſuos 613,16. ¶ ἐν ὑπηρεσίαις βασιλικαῖς ἢ δημοσίαις γενόμενος, miniſt. 465,11. ἄνευ ὑπηρεσίας, abſque miniſterio ſeu famulitio 593,3
ὑπηρέται βασιλικοί 781,3
τὸ ὑπηρετικὸν, calones 715,42
ὑπηρετοῦμενοι εἰς ἅπαντα, miniſtrātes in ſeru. 784,32. ſic ὑπηρετούμενοι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ 536,3. οἱ ὑπηρετούμενοι, miniſtri 689,3
ὑπηρετήματα διακονικά 431,31
ὑπομαχεῖν 377,11
ὑπὸ πενίας, pra paupertate, ob paup. 139,19. ſic ὑπ' αὐτῶν ἡσυχάζειν οὐκ ἠδύνατο 301,44. ὑπὸ ἀσθενείας ὑποτετμηκὼς τὰς παρειάς 423,14: P.c. ἀπὸ ἀσθ. ὑπὸ φθόνου ὀργὴν εἶχεν αὐτοῦ 335,12: P.c. ἀπὸ φθ. ex inuidia. ὑπ' ἀφανείας ὢν ἀπάτωρ, pra obſc. 420,12, P. at vulg. l. ὑπ' ἀφανείᾳ. contra ὑπὸ ἀπορίας ἦν, pro ὑπ' ἀπορίᾳ ſeu ἀπορίαις, hæſitabat 405,7. Rurſum ὑπὸ ὑπατείας νεαρᾶς, pro ἀπὸ, conſulatu nuper functus 605,31
ὑπὸ ταῖς ἀνατολαῖς, ſub or. i. in oriente 586,7. ſic τὰ ὑπ' ἀνατολαῖς & μεσημβρίαις ἔθνη 616,4. ταῖς ὑπ' ἀνατολαῖς & ἀρκτῴοις 536,17. ¶ ὑπὸ τοῖς εὐνούχοις τραφείς, ſub eun. diſciplina 882,30. ſic ὑπ' αὐτοῖς ἀνατραφείς 579,14. ὑπὸ τῷ μητρὶ παιδαγωγούμενος 573,39. ὑπὸ βασιλεῦσι διῳκεῖτο, ſub regū impeiro 65,41. ὑπὸ ταῖς γυναιξὶ διῳκεῖτο 574,9. ὑπ' ἐκείνῳ πάντα διῴκει 872,17. Item ὑφ' ἑαυτῷ ἔχων τοὺς 735,32. τοὺς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένους 789,27. ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτῷ κατασκόποις 716,15. vbi etiam ὑπ' αὐτὸν ſcriptum in vet. ¶ ὑφ' ἑαυτοῖς τὰ χωρία ποιήσασθαι, in ſ. poteſt. redig. 731,37. ſic ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένετο, in hoſt. pot. venit 75,19: 77,12: 675,34: 788,36. ὑπὸ τὴν τῶν πολεμίων γενέσθαι χειρί 819,18. ὑπὸ νέοις γενέσθαι 103,35. ὑπὸ Παλμυρηνοῖς γενομένη 654,3. ¶ ἡ ὑπὸ Γάλλοις γενομένη ἅλωσις 69,33, pro ὑπὸ Γάλλων. ſic ὑπὸ τοῖς οἰκείοις ἁμαρτήμασιν, οὐχ ὑπὸ τοῖς σοῖς ἐσφάλη στρατηγήμασι 843,40. item ὑπ' ἀφροσύνῃ ἐτελεύτησε, pro ὑπ' ἀφροσύνης 111,30. ſic ὑπὸ καύματι ὀκλάσαντες, pra æſtu emoriui 667,47. ¶ ὑπὸ τῷ παιδὸς ἐπῃνεῖτο 290,30: pro ἐπὶ, ob. ſic ὑπ' αἰσχραῖς ἡδοναῖς σκώπτεσθαι 500,32. ὑπ' ἐκείνῳ, pro ἐπ' ἐκείνῳ, ſupra illud, ſeu ſuper illo 541,8
ὑπὸ τὴν βουλὴν ὑπάγειν, in ſenatus iudicium vocare, ſenatus iudicio ſubmittere 233,35. ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι, ſubigere, in ſ. pot. redig. 69,41: 632,12. ſic ὑφ' ἑαυτοὺς καταστῆσαι 632,19. ὑπὸ τὰς Π. γενόμενος χεῖρας 731,36. ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἐγένετο δυναστείαν 145,4. ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους γεγόνασι 664,38. Itē ὑφ' ἑαυτοὺς ἔχοντες τῆς οἰκ. 671,32: & 98,26. ὑπὸ τὴν Περσικὴν βασιλείαν ὄντες 146,38. ὑπὸ τὸν Ὀκτάβιον ἦν 104,28. ὑπὸ τὴν τῶν στρατιωτῶν ἦν φυλακὴν 810,28. Sic τὰ ὑπὸ τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ γενόμενα 731,3. τῇ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου οὔσῃ ἀρχῇ 186,30. οἱ ὑπὸ Ὁρμίσδην τεταγμένοι 729,1. Item omiſſo participio, τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας 645,18. τοῖς ὑπ' αὐτῷ στρατιώταις 770,15. ἡ ὑπὸ Ῥωμαίους ἀρχή 650,34. τὴν ὑπὸ Ῥωμαίους γῆν 708,1. Rurſum ὑπὸ Ῥωμαίους στρατεύεσθαι, ſub Romanis militare 756,26. in quib. accuſatiuus poſitus pro dat. ¶ Temp. ſignif. ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους 762,24. Modi ſignif. ὑπό τι συνεσταλμένον, aliquantum contract. 839,33. vbi tmeſis quadam eſt pro ὑποσυνεσταλμ.
ὑποβλέποντές τε αὐτοῦ ὡς διδάσκαλοι 277,7
ὑποβλέπων δριμύτερον 775,11
ὑπόγειοι ὁδοί 357,8
ὑπογράφειν ἐπιστολαῖς 351,22. ὑπογράψας τῇ βάσει, pro ἐπιγρ. 485,17. ὑπογραφόμενος τοὺς ὀφθαλμούς, ping. oculus ſubiectas genas 570,25
ὑπογραφαί, deſcriptiones 549,39
ὑπογραφεῖς, notarii 705,42: 706,3. ſic ὑπογραφέων βασιλικῶν ἄρχων, tribunus notariorū principis 815,35. ὁ τοῦ τάγματος τῶν ὑπογραφέων ἡγούμενος, ſchola notarioru tribunus 811,17. τῷ ὑπογραφέων τῷ τάγματι προστεταγμένος 725,38
ὑπόγυιον παράδειγμα, recens exempl. 242,26, etiam P. at D. 430,41, ὑπόγυον. ſic τὸ ἐξ ὑπογύου 174,8, P.c. at vulg. ὑπογύου ſine ι: vt & ὑπόγυος μνήμη 465,37
ὑποδεδημένος βλαύτας 155,8, per η etiā P.c. vt ὑπόδημα: apud Dionē ὑποδεδεμένος 147, vſitatius.
ὑποδεέστεροι, inferiores 208,30
ὑπόδειγμα, exemplum 620,25
ὑποδεικνύουσι ἀρετήν 443,27
ὑποδέεις ὑψηλῇ & ἐρυθροχρόῳ χρώματος 157,1
ὑποδέχεσθαι μετὰ πάσης τιμῆς 526,13. ſic 529,37. ὑποδεδεγμένοι τι αὐτόν 376,2. ὑποδέξεσθαι τὴν ἀρχὴν ἤδη 595,15. ſic 91,42
ὑποδήματα στρατιωτικά: de caligis 175,12: 224,25: 857,43
ὑποδιαφέροντές τινας 321,18
ὑποδιαφθαρῆναι ἤρξατο 500,8
ὑποδοχὴν ὑπηρ. τοῖς receptum ſeu receptacula 169,32. πρὸς ὑποδοχὴν ἀρκοῦντα βασιλεῖ τι & στρ. 721,15
ὑποδραμεῖν, obrepere, inſinuare ſe 292,42
ὑποδυόμενος τὸ τούτου πρόσωπον 794,16
ὑπόθεσις τε καὶ πρόφασις αὐτάρκης, fund. 473,23. ὑπόθεσιν ποιούμενοι πάσης τῆς πραγματείας τὸν Σεβήρου βίον, argumentum 514,12

ὑποθῆκαι, admonitiones 374,25
ὑποθορυβῆσαι 428,6
ὑποκαθημένας τῇ ἐφεδρείᾳ καὶ χεῖρας ἔχοντας 605,35
ὑποκατακλίνειν, cedere 174,21
ὑποκαταστῆναι, ſuccedere 620,24. ſic ὑποκαταστὰς αὐτῷ, ſucceſſit ei 96,41
ὑποκείμενος τῇ γυναικί 200,38. ὑποκειμένη Ρωμαίοις χώρα, ſubiecta, ſubdita 689,6
ὑποκινδυνεύοντες ὑπὸ τὸ γ. 316,19
ὑποκινεῖν, res nouas mol. 368,39
ὑποκλέπτειν τὰς δίκας. 710,38
ὑποκόλπια ἐγχειρίδια 594,36. ſic ὑποκολπίοις ξίφεσι 605,37. Item ὑποκολπιδίοις ξίφεσι 598,6
ὑποκρίνεσθαι ῥαγῳδίαν 256,21. ſic ὑποκρινόμενος Ἀλκμαίωνα 294,13. ὑποκρινόμενος ὁ βούλεται, σχῆμα 476,32. ὑποκρίνεσθαι & προσποιεῖσθαι τοῦ ἐπαινοῦ 512,27. Hinc ὑπόκρισις ῥαγῳδίας 293,25. ὑποκριταὶ πάσης μούσης & ὀρχήσεως 546,15: 561,37
ὑπολέγοι αὐτῷ τιμώσιμα 286,44. ὑπολέγοι τὰ ἔργα τοῖς λογισμοῖς 164,31. vbi & ἐπιλέγ. ſcribi p.
ὑπολειφθεὶς, reliquus 105,9
τὴν ὑπόληψιν & δόξαν τῆς ςρ. ἐπιστεύοντο, opinionem de ſe 589,30: & paſſ. ſ. διὰ τὸ ἔχειν ὑπολήψεις ἐμπειρίας πραγμάτων, quod putaretur r. exper. pollere 620,39. οἱ ἐν ὑπολήψει ἀνδρείας μείζονος, de quib. maior eſt fortitudinis opinio 611,37. Sic ὑπειλήπτο παῖς ὢν Ἀντωνίνου, putabatur eſſe f. A. 119,16
ὑπομνήματα δημόσια 194,44
παρεῖχον ὑπόνοιαν ὡς ἐπιλευσόμενοι 727,23
ὑπονόμους, cloacas 185,31: cuniculos ſubterr. 357,5. τὴν ὑπονόμην, acuta penultima, etiam L. & P. 723,30
ὑποπέμψαι, ſubmittere, inſidioſe m. 437,21
ὑποπίπτειν τῷ Γαΐῳ, ſubmitt. ſe 206,31. ſic ὑποπεσόντες αὐτῷ, ſubiicientes ſe 666,29. ὑποπεσόντες αἰτίαις μεγίσταις, implicatis max. cr. 575,11
ὑποποιήσαιτο τὴν πόλιν, in poteſtatem ſ. redigeret, ſibi ſubiiceret 513,26
ὑποπτεύοντες τὸ γινόμενον 192,32. ὑποπτεύοντες εἰς τὸν Αὔγουστον ὅτι- 222,13. ὑποπτεύων ἐς πάντας, omnes ſuſp. habens 151,34. Paſſ. ὑποπτεύεσθαι, in ſuſpicionẽ venire 253,3
τὸ ὕποπτον ἐν ἅπασι πολύ, magna ſuſpicio 539,24. ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν ἔχοντες, ſuſpectum hab. 736,43. ſic ὑπόπτως διακείμενος πρὸς τοῦ τὸ συγγενές 702,42
ὑπορρεῖν κατὰ βραχὺ, paullatim deffl. 641,24. ſic ὑπορρυῆναι κατὰ βραχύ 671,33. ὑπορρέοντος τοῦ πνεύματος, ſubſidente v. 682,27
ὑποσημαίνοντα παιάνων ἐλπίδα 503,40. ὑποσημαίνοντες ἐς τὸ κράτος 239,26: εἰς Ρωμ. 140,41
ὑποσπόνδους ποιεῖσθαι, in fidem accipere 113,19. ὑπόσπονδος ὢν Ρωμαίοις, fœder. 94,19: & 79,47
ὑπόστασις ἡ εἰς τὴν σύγκλ. βουλὴν, ſubſtitutio, ſuffectio 571,37: 950,28
ὑποστελλόμενος φόβῳ 876,6
ὑποστράτηγοι, legati 139,15: 182,41: 364,6: 857,6. ſic ὑποστρατήγους ιέ λαμβάνει ὁ Πομπήϊος, legatos XV 139,15. ὑποστρατηγῶν, legatorum 349,25: P. c. ὑποστρατήγων.
ὑποστρατηγοῦντος Πλαυτίῳ τῷ στρατηγῷ 261,2. ſic ὑποστρατηγεῖν Βαύδωνι, ſecundum a B. duce locum obtin. 774,32
ὑποστρῶσαι τοῖς ποσὶ 601,9. ὑπεστρώννυτο λεοντέῳ, pro ὑπεστρώννυτο, inſternebat ſe 869,10
τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ πληρώσοντες 674,1: & 501,13
ὑποτείνειν, ſubindicare 392,12
ὑποτελὴς, tributarius 190,31
ὑποτεμνόμενος, ſuccidens, accid. 127,23
ὑποτοπῆσαι, ſuſp. habere 206,43: & D. 378. Eadem ſignif. ὑποτοπῶν ἀμφοτέρους 224,31
ὑποτρέμων τῇ χειρὶ 257,37
ὑπότρομος, tremebundus 259,40
ὑποτοπούμενος παιάνας τυραννίδος εἶναι 466,3. ὑποτοπούμενοι τῷ μακρᾷ παιᾶνα 469,19
ὑποτυφόμενον & αὐξ. 760,9
ὑπουλον ἦθος 521,36
ὑπουργὸς, adminiſter 875,26. ſic ὑπουργήσας Καίσαρι, adminiſter fuerat C. 104,25
ὑποφαίνοντα τὸ τέλος σημεῖα 171,24. ὑποφλέξαι αὐτῷ μετ. ἐλπίδας 774,24. ſic 504,3
ἑτέρους ὑποφέρειν τὸ ἔγκλημα 497,31: Sch. m. ſ. ἐπιφέρειν, rectius.
ὑποφήτης προγνώσεως 893,19
ὑποφθεγξάμενος 806,3
ὑποφόνια δίδωσι τοῖς- 431,20
ὑποφρύεσιν ἐπείνετο 889,46
ὑποχείριον ἔξει τὴν πόλιν 195,23. ὑποχείριον αὐτὴν ἔχων 481,38. ὑποχειρίους ἔχειν τοὺς στρατιώτας 688,39. ſic ὑποχειρίους Ρωμαίοις τόπους 714,30
ὑποχωροῦντος τοῦ ῥείθρου 518,40
ἐν ὑποψίᾳ ἔχειν πάντας 702,30. δι' ὑποψίας ἐλθὼν ὡς- συναγείρας 125,40
ὑπτιάζειν, ſupinus recumb. 467,12. Metaph. ὑπτιάζειν πρὸς τὴν τῶν πραγμ. ἐπιμέλειαν 503,14. ὑπτιάζοντα καὶ θρυφῶντα 524,4
αἱ ὑπώρειαι τῆς Ἀρμενίας 516,39
ὕσπλαγ δῶρα 541,21
τῇ ὑστέρᾳ L. & P. 682,20, pro τῇ ὑστεραίᾳ, poſtridie.
ὑστερίζειν οὐδενὸς ἐν- 269,10
ὑφαντῷ ἀναπεπλασμένος, pannoſus 316,6. idem ῥακώδη χιτωνίσκον ἐνδεδυμένος 315,45
ὕφασμα, textum, tela 155,44
ὑφαψθῆναι, ſuccendi 880,14
ὑφεῖρπε τὸν ὄχλον 139,29
ὑφηγεμὼν Ἀννίβου 83,28, vt ὑποστράτηγος.
ὑφηγημένος περὶ τῆς θείας βοῆς 670,32
ὑφιστάμενοι συνεχεῖς ἐφόδους 823,20. ſic οὐχ ὑφιστάμενοι ἐνδεῖξασθαι, i. ὑπομένοντες 733,16: & 731,2. ὑπέστησαν προδοῦναι, ſuſtinuerũt tr. 731,2. quod mox ἠνέσχοντο v. 4.
¶ κενὰ ὑφεστῶσαι αἰτίαι, nullo fundamẽto nixæ, ſeu quæ nullæ prorſus erant 546,19. ¶ ὑπέστησαν αὐτοῦ ἰδιάζοντι 598,9. rectius ἐπέστησαν, vt 597,35
ὑφορωμένους θανάτου P. pro θάνατον 662,8
ὕφυδροι κολυμβηταὶ 402,39

Φ

Φαβὶν pro Φυλβίν 79,14
Φαβώνιος, Fauonius 173,35: & D. 238: at P. Φαώνιος, more Gr.
φάγε, comede 312,42
φαιρὸν ὕδωρ adeuntes elephanti, ſub nouilunium ſeſe luſtrans 144,18: Dio ἀεὶ νάον 68,18: rectius ἀεὶ νάον, perennem aquam. Viſe Plin. lib. 8, c. 1. νῦν τα vero pro ῥέοντα agnoſcit etiam Heſych.
φαιὰ ἐσθὴς, pulla veſtis 219,2. φαιὰ μανδύη, pluuiæ tempore in celebritate ſuperinduta ab Imp. Tib. 227,32: vt Ælius Spart. tribunos plebis pluuiæ tempore pænulis vti ſolitos ſcribit 126,53
φαινομένους ἱκανοὺς εἰς- 750,3. φανέντες ἐς τὸ πέλαγος 188,15. ſic πεφήνασι, viſi ſunt, compar. 787,23. τῷ μὲν φαινομένῳ, ſpecie quidem tenus- 692,32: 774,17
εἰς φάλαγγος σχῆμα φράξαντες αὐτοὺς 499,40
φαλακροειδεῖς 419,20
φαλακρότητος, per o, etiam P. 419,25
φανερῶς, & ἐκ τοῦ φανεροῦ, aperte 182,44
φαντάζεσθαι ἐν τοῖς κύκλοις, viſi, ſpectari 164,4. ſic ἐφαντάζετο εἴδωλα πολλὰ 296,31. ἐφαντάζετο τὸ τῆς ἐλευθερίας σχῆμα 163,25. ἐφαντάσθη ἀστὴρ κομήτης 310,26. ἀληθῶς ἐφαντάσθη ἰδεῖν 612,23. φαντασθεὶς ἐπὶ πολύ 323,30. Hinc φαντασίαι αἱ ἐν τοῖς ὀνείροις 637,4. φαντασίαν τινὰ ἐπιεικείας ἐπιδείκνυται 542,11
πεφαρμαγμένα, veneno infecta 218,20
φάρμακον: de naphtha 137,31. φαρμακὸς & γόης 432,39. φαρμακίς, venefica 266,1
Φάσιλις: quære Phaſelis.
ἐφαρτείαζε μετὰ τῶν- 887,27
παρ' οὐδὲν φαῦλον ποιεῖσθαι, vili pendere 128,26: 130,14
φειδόμενοι μηδὲν 153,19. rectius μηδενὸς Dio 136: vt & ἐπίφεισε τῶν φίλων 166,19

φειδοῖ τῶν περιόντων, *parcimonia* 494,24. φειδοῖ ἡλικίας τὴν ὑβρίαν 546,10:675,39. φειδοῦς ἔτυχε, *veniam impetrauit* 420,3

φέρει τοιοῦτον ἦχον δεσπότην, *talem patitur dom.* 292,38: *quod idem* ἀνέχεσθαι. φέρει καὶ ἐπὶ δίκης, *pertingit* 141,37. τὰ φέροντα ἐς τὴν ἡγεμονίαν, *quæ pertinent ad-* 219,42. *ſic* φέροντα ἐς τοῦτο σημεῖα 323,29. τὰ φέροντα πρὸς ἀπώλειαν 817,23. φέροντα αὐτῷ ἐς τὴν ἡγεμονίαν 303,19. ¶ ὑπὲρ τὸ μέτριον φέροντες λόγοι, *modum excedentes* 745,24. ¶ *Paſſ.* φέρεσθαι, *ferri, geſtari* 268,11. εἰς νεωτερισμὸν φέρεσθαι, *ferri ſeu tendere ad-* 794,14. σὺν οὐδενὶ λόγῳ φερομένων τῶν πραγμ. 799,13. φερόμενος εὖ, *ſecunda fortuna vſus* 229,41. *ſic* εὖ ἠνέχθη, *bene rem geſſit* 261,3

φεύγειν τὴν κρίσιν, *ſubterfugere iudicium* 841,7 (*at* ἔφευγε τὰς γραφάς, *reus agebatur* 837,14) πεφευγέναι κίνδυνον 544,22. *idem* ἐκπεφευγ. *ibid.* 6. οἱ φεύγοντες, *exſules* 337,37. *ſic* φυγὼν ἐκ καταδίκης 311,16

ὅσοις εἰς φήμην ἀφίκετο 883,30

φημὶ, *inquam, declar. pro Scilicet, Videl.* 171,27:397,8. *ſic* φημὶ δὴ 813,8: *vbi L. & P.* φημὶ δή, *vt* 410,44. *rurſum* φημὶ δὴ *P.c.* 188,17: *vbi vulg. l.* φημὶ δή.

φημίσαι, *famam ſparg.* 323,27

φθάσας τὴν φήμην, *præuen.* 507,26. *ſic* φθάσαι τὴν ἐπίθεσιν 638,32. φθάσαι οἰκειωσάμενον αὐτά 503,20. ἔφθασεν ἤδη πεσοῦσαν τὴν κεφαλὴν 774,37: *pro* ἔφθασεν αὐτὸν ἤδη πεσοῦσα ἡ κεφαλή. *Item* φθάσαι τι δράσαντες ἢ παθεῖν, *i.* πρότερον δρᾶσαι 487,34. δρᾶσαί τι μᾶλλον φθάσας, ἢ παθεῖν ἀναμείνας 521,6. *vbi redundat* μᾶλλον, *vt oſtendit finitimum hoc,* δρᾶσαί τι μᾶλλον ἐθέλοντα, ἢ, ἀναμείνας, παθεῖν 554,42. *rurſum* φθάσωσι τι κακὸν παθεῖν ἢ δράσωσιν αὐτοί, *prius acciperēt aliquid detrimenti quam ipſi darent* 516,35. ¶ ἔφθησαν διαδράντες 813,20: *P.c.* ἔφθασαν. φθῆναι γενόμενα αὐτῷ 437,3. ἐν τοῖς φθάσασι χρόνοις, *præteritis temp.* 644,38. *præt. plusquamp.* ἐπεφθάκει 315,14

φθέγμα ἀστόχαστον 152,16. φθέγμα βραχὺ ἔχοντα 278,19

τὸ φθινῶδες τοῦ ἀέρος 479,2

φθόην ἐχούσῃ ἐκ- *phthiſi labor.* 359,33. φθόην ἔχει οὐ κακῶς 251,28

φθονήσετέ μοι ἵνα τοῦτον 307,32

φθορά, *peſtilentia* 175,42. φθόρος ἐγένετο πλεῖστος 400,26. φθορὰς 107,23

φίλα Πλάτωνι, *grata* 832,19. *ſic* ὅ τι φίλον ἑκάστῳ, *quo cuiq; lubet* 852,7. φίλον ἐποίει ἔτι οὐδέν 174,7: *etiam P. ſed rectius Dio* φίλιον 241,4

φιλαγαθία, *benignitas* 116,34

Φιλαδέλφεια, *ciu. Lyd.* 755,36:756,9. *P.c.* Φιλαδελφία.

φιλαλεξανδρότατος 429,26

φιλαναλώτης εἰς τοὺς στρ. 429,27

φιλανθρωπεύεσθαί τι 242,34

φιλαπεχθήμων 863,13

φιλαρχία *bellū ciet* 147,24:149,47

οἷα φιλεῖ γίνεσθαι, *vt ſolet* 752,21

φιλέορτοι 501,31

φιλικὰ γράψας 140,37. *ſic* φιλικώτατα γράμματα ἐπιστέλλων 513,32

Φιλικίσσιμος, *Feliciſſimus* 873,45

Φιλίῳ *pro* Αὐφιδίῳ 98,5

φίλιοι λόγοι 311,36. φίλιον ἑαυτῷ τὸν Βρεττανικὸν καταστῆσαι 694,19: *P.c.* φίλον. οὐ φιλίως ὄντας, ἀλλὰ πολεμίους 741,1. φιλίως εὑρὼν πάντας 634,30. *ſic* φιλίως ἐχούσης πρὸς αὐτόν 692,31

φιλόδωρος, *liberalis* 113,42

φιλοθεάμων ὢν φύσει 713,29

φιλοκίνδυνος 789,22

φιλολογία, *ſtud. lib. doctr.* 145,39. φιλολογίᾳ τινὶ εἰπών 321,21. φιλόλογος τὴν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ γλώσσῃ 352,6:865,8

οἱ φιλομαθοῦντες τὴν αὐτοῦ τελευτὴν 811,5

φιλονεικοῦντες ἀλλήλοις περὶ τῆς ἡγεμονίας 633,33. φιλονεικοῦσα πρὸς τὴν- 596,40. φιλονεικῶν ἐμμεῖναι τοῖς- 777,8

φιλοπαίγμων θεός 833,33

ἐφιλοποιήσατο τοὺς Γερμ. 871,11

φιλοπόλιδες 164,27

φιλοποσία 846,22

φιλοπραγμοσύνας τὴν 268,31. *Idem* φιλοπράγμων 673,45:846,4. φιλοπραγμοσύνῃ χολάζων 452,29

φιλοπρωτεία 147,24:841,5. φιλοπρωτεία *per* ει *diphth. etiam L. & P.* 773,36

φιλοσκώμμονες 549,38

ὦ φιλότης, *o amice* 832,8

φιλοτησίας ἔπιε 237,3. ὡς φιλοτησίαν συνήθη ἔπιεν 488,1

φιλοτιμούμενοι ἐπὶ τῷ- 845,6. φιλοτιμησαμένη δεῖξαι ὅτι- 485,19. φιλοτιμούμενος τὰ αἰτήματα τοῖς δικασταῖς αἰτοῦσι 742,33

ἐφ' οἷς φιλοφρονούμενος τὸ στράτευμα 720,14. ἐφιλοφρονεῖτο δωρεαῖς 764,15

τὸ φιλόχρυσον, *auaritia* 870,45

φιλοχωρεία ἡ ἐν τῷ ἄστει 137,15

φιλοψυχεῖν, *vitæ amore teneri* 440,42

φίλτρον αὐτοῦ περὶ τοῖς Γ. τὴν ποιοῦντι, *i. amor* 128,33. *ſic* 129,29:130,47. φίλτρον Πλαυτιανοῦ πολὺ ἔχων ἐν τοῖς στέρνοις 533,12. φίλτρον τι τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς ὑμᾶς 557,4

φιλύρινον σανίδιον 335,41

φισκοσυνήγορος, *fiſci aduocatus* 632,2

φλαύρως περὶ αὐτοῦ εἰρηκέναι 233,41. φλαύρως ἔχει, *male habet, languet* 339,34

φλεγμαίνειν, *animis ſeu ira æſt.* 304,19

φλεγομένας οἰκίας, *ard.* 286,27. φλεχθείς, *crematus* 170,14

φοβερὸς τὴν ὄψιν 590,32

φοβηθοῦντες ἐκεῖνον 158,13: *at D.* 457,4, ἐκφοβοῦντες: *itidemque Suid.* 859,20. πεφοβημένοι, *in metus pauoresque coniecti* 241,29. φοβηθεὶς τὸ πρᾶγμα 360,45

φόβον *pro* φόνον 105,12

φοινίσσετο τὸ ὕδωρ 562,19

φοινίσσεσθαι αἵματι 551,6

φοιτᾶν παρ' αὐτούς 113,35

Φολούϊος, *Fuluius, P.c.* 442,16

φονᾶν κατ' ἀλλήλων 700,5. φονῶν ἀεί, *cæd. ſemper appetens* 123,35. *perperam in exempl.* φθονῶν: *vt & 124,5, perperam erat* φθόνος *pro* φόνος.

φονικὴ θρασύτης 128,37. φονικῶς πάντα ἀποκτεῖναι 518,18. φονικὸν θηρίον 835,28

φορά, *prouentus, ſeu* εὐφορία 465,2. φορὰ χρημάτων, *affluentia* 886,19. φορᾷ κούφῃ ἀγαπᾶν, *propenſione, affectu* 447,37

φοράδην ἐκφέρειν 266,37. φοράδην φερόμενος 536,25. *ſic* φοράδην ἄγεται, *geſtatur* 728,35

φορείῳ φέρεσθαι κατακαλυμμένον 781,19. φορεῖον κατάστεγον 168,33. βασιλικὸν φορεῖον 573,9. φορεῖα, *diuerſa ab* ὀχήμασι 332,17. *de lectica pariter & ſella geſtatoria dici, tradit Lipſ. Elect. lib. 1, c.* 19

ἐπὶ φορεσίαις αὐτῶν χρῆσθαι, *geſtationib. i. habitu* 871,12

φορεῦσι, *baiulis, laterib.* 781,6

φορητά, *tolerabilia* 822,23

φόροι αὐτοῖς τάξας 146,10

φορῷ τινος ἀνέμου κατὰ τύχην συμβαίνοντος, *vento ſecundo* 188,15: *at D.* 297 φοβερῷ, *minus conuenienter.*

φορτία παντοῖα κομίζουσαι νῆες, *mercium ſarcinas* 682,39. *ſic* 386,2

Φράγγοι, *Franci* 129,30. *ſic* 664,27, *etiam L. & P. itemque* 666,32. *rurſum* Φράγγοις *P.c.* 702,16: *at L.c.* Φράγκοις: *vt* Φράγκων *& L. & P.* 707,25,29,33, *& alibi.*

φράζει τίς εἴη 737,21. ἔφραζεν ἐπιμόνως 872,3

φράξαντες τῷ τείχει τὴν πόλιν 610,35. φράττων ἑαυτὸν φρουρᾷ μείζονι 521,38. φράττοντες τοῖς ὅπλοις 582,2. πεφραγμένοι πάντη 187,20

φρεατιαῖον ὕδατος 611,2

φρενήρης γνώμη 636,38

φρίκη ἢ ἔκπληξις μαλ. 177,32

φρονεῖν ταῦτα πρὸς ἑαυτούς, *hæc per ſe intelligere* 749,14

φρονηματώδης γυνή 224,32

ἐν φροντίσιν τὴν μεγάλαις 599,31. ἐν φροντίδι ἔχων τὰ- 709,29. διὰ φροντίδος ἔχοι πάντα 610,39.

φροντίδα ποιησάμενος ὅπλων 704,9. ſic πᾶσαν ἐποιεῖτο φροντίδα τῶ- 767,20. φροντίδα ἐποιεῖτο πῶς- 875,47. Item δοὺς ταξιάρχου φροντίδα, tribunatus officium 716,28. τῇ τῶν βασιλικῶν ταμιείων φροντίδι ἐφεστώς 743,17. πληρώσοντα τὴν Ἀτταλος εἶχε φροντίδα 820,26. ſic τῆς φροντίδος παρέλυε τὸν Ἡλιοκράτην, curatione, functione 819,25

ἐπὶ τῇ Ῥώμῃ πλέον πεφροντικώς, magis ſollicitus de R. 655,9. πεφροντισμένα παίζειν 832,9

φρουρὰν αὐτοῦ δοθῆναι, cuſtodiam, cuſtodes 223,25. φρουρὰς ἐπιστήσαντες ἰδίᾳ ἑκάτεροι 540,4. ſic φρουρᾷ δοὺς, cuſtodia mandans 516,32. μετὰ φρουρᾶς ὤν, cuſtodia ſeptus 213,3. at φρουρὰν ἣν εἶχεν ἐν Καμπ. præſidiumq. 175,33

φρουρεῖ τὴν ἀρχὴν 503,29. οἱ φρουροῦσι τὴν βασίλειον ἀρχὴν 620,4. φρουροῦσιν ἡμᾶς 209,5. φρουρήσεται ſignif. paſſ. 835,36

φρούριον, caſtrum 120,33. φρούρια καὶ στρατόπεδα τῆς ἀρχῆς περιβάλλετο, caſtella & caſtra 507,39. φρουρίοις καὶ πύργοις διειλημμένη, caſtellis & burgis 689,9. Hæc φρούρια burgos etiam & ciuitates fuiſſe appellata, docet P. Pithœus Aduerſ. lib. 1, c. 14.

τὸ φρουρικὸν, præſidiarii m. 220,43

Φρούριος Κάμιλλος in m. ſ. erat 69,17: (at v. 3 Φούριος) ibidemque 70,41

φρουρὸς ὑπηρέτας 502,29. φρουροὶ τοῦ σώματος 586,37: quos alibi σωματοφύλακας. φρουρὸς τῆς πύλαις ἐφεστήκει οὐδείς 320,20

φρυάττεσθαι τοῦ οἴκου 886,23

φρυκτωρίαν ἔχον πύργος 259,12. ἐκ φρυκτωρίας ὁρώμενον 315,20. Item n. g. φρυκτώρια ἐν λιμέσι 541,13

φυγῇ ζημιωθέντες 80,35. φυγὴν ὦφλε, exſilio multatus eſt 290,28

φυγομαχεῖν εἰωθώς 139,37

φυὴς, natus, ortus 174,10. οὕτω πεφυκὼς, ea natura ſeu ingenio præditus 590,31

ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὑπὲρ τὰς Ἄλπεις, ad tutandos tranſalp. 695,19. τὸ περὶ τὴν φυλακὴν τῶν βασιλείων τεταγμένον στρατιωτικὸν, prætoriani milites 636,33. Item φυλακὴν τοῦ Ἴστρου ποιούμενος 365,1. φυλακὴν σου ἀκριβῆ ποιῶ 208,37. ἐν φυλακῇ αὐτοὺς ἐποιήσατο 314,45. ὑπὸ φυλακὴν ἀκριβῆ καταστήσαντες 793,45. rurſum διὰ φυλακῆς ποιήσασθαι, cauere, vitare 207,19

φυλακτήριον πρὸς τ- 404,26

φύλαρχος Βουργουνδιόνων 853,35: Caſſiodoro rex Burgundionū 627,9

φυλάξαι ἀπορρήτους ἐντολάς 531,29. φυλάττειν τὰς τιμὰς τοῦ ἀδελφοῦ 472,29. φυλάξειν εὔνοιαν τοῖς Κ. παισί 694,35. ſic φυλάττειν πίστιν 711,9: & paſſ. φυλαχθείσης πίστεως χαριστήρια, ſeruata fides 471,38. ¶ φυλάττεσθαι ἄνδρα ἐπιτηδεύοντα, cauere ſibi ab h. fr. 521,29. ſic φυλαττόμεθα αὐτούς 209,2

οἱ φυλῆς ἑκάστης ἡγούμενοι, nationis cuiuſque duces 776,45. φυλαὶ, cohortes n. 743,34

ἐφυλλοβολοῦντο τὸν Μάξιμον 618,31. ſic paſſ. φυλλοβολούμενος ὑπὸ τοῦ δήμου 605,13

φῦλον τὸ βάρβαρον 747,4. τὸ τῶν καταποντιστῶν φῦλον, prædonum natio 138,26

πεφυρμένα & τεταραγμένα 248,20

φύσει ἐκ ὠμός 167,26. φύσεως εὖ ἔχων 638,21. ὑποφαίνων φύσιν ψυχῆς ἐρρωμενεστέραν 360,27. φυσικὸν ἦθος 872,21

φύτλης ἀθανάτων ἱερῆς &. 660,7

φωνὴν ἀσκοῦντες 293,43. πατρίῳ φωνῇ, patrio ſermone 806,3

φώνημα, vox 277,4. τὸ φώνημα ἐσφάλλετο, loquela, ſermo. 257,58: 858,45

X

χανδὸν ἔπιον 367,33. alibi χανδὸν, hiantis oris rictu.

χαιρήσουσι, lætabuntur 836,20. χαῖρε, ſalue 359,17. ſic χαῖρε αὐτοκράτωρ 265,9: Aue Imperator, Sueton. 78,21. χαίρειν εἰπὼν τῷ βίῳ 881,44

χαλᾶν, laxare 210,30. ἐχάλασέ τι τοῦ θυμοῦ, remiſ. de- 753,33. χαλάσαι τι τῆς βαρύτητος 822,22

χαλεπαίνειν & ὀργίζειν, affin. 210,31,33. ſic χαλεπαίνουσα αὐτῷ 799,39. χαλεπαίνων πρὸς τὺς- 526,11: 527,3

χαλεπὸς γενέσθαι 141,20. χαλεπῶς χρῆσθαι τοῖς οἰκ. 99,29. χαλεπωτέρας ὕβρεις 237,26

χαλκέμβολον πλοῖον 797,45

χανδὸν ἐμφορούμενοι τῶν- 877,8

χαράδραις βαθυτάταις ὠχυρωμένη 665,12

χαρακτὴρ ἀνθρ. μορφῆς 873,18

χάρακα διὰ σταυρωμάτων 718,40. ſic χαράκωμα, vallum 164,44

χαριέστατος λόγος 309,7. χάριν ἐνδείξασθαι ὑδὲν 733,15. χαριέντως ἀποσκῶψαι 506,31

χαρίσασθαι αὐτοῦ μεγάλα 590,12. χαρισάμενος πολλὰ τοῖς τε ὀφθαλμοῖς & τῇ γλώττῃ 408,40. κεχαρισμένα ποιεῖν τῷ δήμῳ, gr. 527,12

χάριν αὐτοῦ γινώσκοντες 254,14. χάριν γιγνώσκειν ἐπὶ τῇ σπουδῇ 503,11. ſic χάριν αὐτοῦ ἐπέγνω 221,22. χάριν εἰδέναι θεοῖς 545,41. χάριν εἰδὼς ἐφ' οἷς ἐτιμᾶτο 575,34. χάριν ἐκτῖσαι 508,17. Item χάριν ἔχω σοι τίνος ὅτι- 317,41. χάριν σοι ἔχω θεά 280,29. & χάριν ὁμολογήσαι τῷ στρ. 78,40. Item cum epith. χάριν αὐτοῦ μεγάλην ἔχοντες ὅτι 249,18. χάριν & παίσιν & ἀληθεστάτην ἔγνω τοῖς στρ. 165,32. Plur. num. χάριτας ὁμολογοῦντες θεοῖς 491,19. χάριτας ὁμολογῶν ἐπὶ τοῖς- 780,41. ¶ χάριν αὐτοῦ, eius gratia & beneficio 128,35. ſic ἐν χάριτος μέρει δοθεν, ex gratia datum 203,28. ἐν χάριτος μοίρᾳ τίθεται, pro beneficio habet 494,6

χαριστήρια ὁμολογήσας τῷ θεῷ 477,9: 544,18. χαριστήρια ὁμολογήσας τῆς φυλαχθείσης πίστεως 471,38. ſic χαριστήρια εὐνοίας 487,18

χαριστόδοτης 833,34

ἐς χάσμα ἐσπίπτειν 336,24

χαῦνα ἐσθῆτος 553,2: 558,19. χαυνοτέρα ἐσθὴς 156,47: Sueton. fluxior veſtis 9,46. χαυνότης τρόπων 566,41. χαύνως, laxe 558,19

Χείλωνος pro vulg. Χίλωνος L. & P. 669,33

* χειμερινὴν, ſc. ὥραν, hib. tempore 258,42

μετὰ χεῖρας φέρειν 483,15: 568,17. διὰ χειρὸς ἔχειν 377,27. Item χεῖρας ἄρας κατὰ Ῥωμαίων 709,24. εἰς χεῖρας ἦλθον ἀλλήλοις 728,32. οἱ εἰς χεῖρας ἐλθόντες αὐτοῦ 261,5. ὁ ἐκ χειρὸς ἀγών 726,6. ὑπὸ χειρὸς ἀπολλύμενος, man. h. (miluum ſc.) interemptus 400,32. ¶ διὰ χειρὸς ἔχοντες τὰ στρατεύματα, in ſua poteſt. h. 148,8. ſic ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ἢ ἀρχὴν ἢ ἄρχεσθαι 282,25. οἱ ὑπὸ χεῖρα, ſubditi 890,37. ¶ χεῖρα δοὺς μεγάλην, magnas copias 372,33. ſic χεῖρα πολλὴν ἀθροίσας 475,34

χειραγωγεῖ τὰς ναῦς εἰς- 541,14. κεχειραγώγητο ἐπὶ τὴν ἀρχὴν 589,2

χειριδωτοὶ χιτῶνες 382,3: 563,16

χείρους τὴν ἀσπίδα 765,5. χείρους τὸν πόλεμον καλῶς 263,20. χείρω τὴν πολιτείαν πρὸς τὸ βέλτιστον 192,18

χείριστα, peſſime 843,13

χειροήθη περιέχων ἱμαντα τῷ φ. 845,24. χειροηθέστερος ἡδονῇ 840,6. χειροήθως, manſuete 634,10

χεῖρον ἔχειν, vinci 77,39. al. ἔλαττον.

χειρονομοῦντος αὐτοῦ ταῦτα 139,5

χειροπλήθεσι λίθοις 722,24. ſic χειροπλήθων πέτρων 791,43

χειρώμενοι τὰ ἐν ποσὶ πάντα 147,14. οὓς τοῖς ὅπλοις κεχείρωντο 601,22. ſic ἐκεχείρωτο, ſubegiſſet 372,38. Paſſ. κεχειρωμένα ἔθνη, ſubiugata gentes 529,29

οἱ χειρουργήσαντες τὸ ἔργον 395,41. ſic οἱ χειρουργήσαντες τὸν ὄλεθρον αὐτοῦ 233,27

Χερρόνησος pro Χερωνήσιος ſeu Χαιρωνεὺς, Cheroneuſis 116,29

χηλαὶ λιμένων 402,3

χηρεύοντα ἀνδρός 199,22

οἱ χθὲς ἐχθροί 617,4

χθόνιοι θεοί, inferi dii, Latinis Manes 668,40. χθονίων δαιμόνων βωμός 667,43

ὁ χιλιάρχης 533,22. ſic χιλιάρχῳ 588,4. χιλιάρχας 504,24. Sed & ὁ χιλίαρχος 534,10: 611,10: & d. c. τῷ χιλιάρχῳ 534,33. Rurſum ὁ χιλιάρχης 532,14,33: & paulo poſt, v. 41, τὸν χιλίαρχον. Hinc οἱ ὑπὸ τῷ ἱππάρχῳ χιλιαρχοῦντες 531,25. χιλιαρχοῦντας ἐν τῷ δορυφορικῷ 437,16. χιλιαρχοῦντα δορυφόρων 410,22. καὶ χιλιαρχικὸς 333,17. χιλιαρχίαν ἔχων 255,40. Tribunus & Tribunatus Lat.

χιλὸς, pabulum 727,2

χίονα pro χιόνα, P. 433,39. ſic idem P. χίονος 328,26: & χίονι 355,21

χιτώνιον περιβεβλημένος 809,3

χλαμύδι διακεχυσωμένῃ ἐκοσμεῖτο 265,3, etiam P. & D. 472. alii χλαμυδίῳ χρυσῷ, minus recte. dimin.

χλαμύδιον 565,29

χλευάζοντες πρεσβύτην 490,36. ἐπὶ χλευασίᾳ τοῦ Τιβ. ποιήσας, ad illudendum Tib. 242,38. χλευασμὸν ὄφλισκάνειν 234,5. Sic χλεύης & γέλωτος ἄξια 600,10

ὡς χλιδῇ & τρυφῇ διαιτώμενον 562,11. χλιδὴ Μηδικὴ, luxurioſum molliorg, cultus M. 567,10

τὰς χορηγίας τοῦ πολέμου ἀθροίζειν 363,29. χορηγίαν ὕδατος παρέχειν 611,5

χορεύειν 276,25

χοῦ γῆς ἐπισπειρωθέντος 613,21

χρᾷ δι' ὀνειράτων 376,16. ſic ἔχρησεν ὁ θεὸς, reſpondit 660,5: & χρᾶν vetantur vates 216,36. Paſſ. ſignif. χρησθῆναι αὐτοῖς, oraculo eis reſponſum eſſe 477,36. τὸ χρησθὲν, oraculi reſponſum 690,43

τῆς χρείας ἀπαιτούσης, uſu poſcente, i. neceſſ. 578,32. οἱ χρεία πόνων φέρουσα 790,13. τῆς ἀπὸ τούτων χρείας ἀφαιρουμένη τὰς Γ. eorum uſu 728,21. ſic τείχεσι πληρουμένη χρείαν 725,37. Hinc τὸ χρειῶδες πρὸς τὸν βίον πελάζοντας 470,31. πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρειῶδες, ad ſuos uſus 583,30

χρεῶσαι χάριτος αἰδῶ 560,31

ὑ χρὴ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, i. ſcitote 390,6

ὑ χρῄζοντες αὐτῶν πρὸς γάμους, n. indig. 553,3. ὅσος χρῄζοντας ἤκουον 153,24. ſic 391,16

χρῆμα θαυμάσιον, res 665,25. ſic χρῆμά τι ἀνθρώπων ἄπλετον 406,9

χρηματίζειν, agere 174,1. ὑφ' ὧν χρηματισθῆναι ἔδει 232,35. Item χρηματίσας καὶ διαιτήσας τοῖς πρεσβεῦσι 141,5. P. χρήματα ἴσως: perperam. ſic χρηματίζειν τοῖς δεομένοις τι 215,9. χρηματίζων τοῖς πρεσβεῦσι 184,14. χρηματίζων ταῖς πρεσβείαις 229,39: 268,12. χρηματίζων τοῖς Λυκίοις 260,14. χρηματίσαι δικαιότατα 835,25.

¶ χρηματιζόμενος δὲ ἑκάστης, pecunias colligens 321,46. Hinc χρηματιστὴς ὁ ἄπληστος βίου 424,30. χρηματιστὴς ἄπληστος 391,30

χρηματοποιὸς ἀήρ 153,9

χρησάμενός τι αὐτοῖς 339,40. οἱ χρησάμενοι αὐτῇ: de vener. conſuet. 206,16. ſic 374,45. χάρισμα ... ἐχρῆτο πρὸς αὐτὸν, dedit ad eum l. 822,26. τῇ παρόδῳ χρώμενοι, tranſitum facientes 755,35. χρησάμενος φυγῇ, fuga ſibi cōſul. 820,22. καὶ χρῆσθαι συμφορᾷ δεινῇ 584,4. ¶ τῷ ἔργῳ χρωμένους ὀκνηρῶς, tractantes opus ſegn. 723,12. ſic πικρῶς ἐχρῆτο Θηβαίοις 842,24. Item ἠγνόουν πῶς χρήσονται τῷ πράγματι, quomodo ſe gererent ea in re 566,3. ὡς ἔχων ὅ τι χρήσηται τοῖς παροῦσι 706,31. ¶ χρήσασθαι τῷ θεῷ, conſulere oraculum dei 549,9. ſic χρώμενοι οἱ καθιδρύοντες 660,4

χρησμῳδεῖν τὰ μέλλ. 438,33

χρηστήριον, oraculum 376,16: oraculum, i. locus ubi reſp. d. 659,38

χρηστὸς καὶ εὐσεβὴς, benignus & pius 371,21: 611,20. χρηστοῖς λόγοις δελεασθέντες 611,34. χρηστότης, benignitas 388,27

οἱ σφόδρα χριστιανίζοντες 796,18

ἐπὶ χρόνον, ad tempus, aliquamdiu 669,17. ſic χρόνου τινὸς διαγενομένου, aliquamdiu 549,7: 861,21. χρόνου τινὸς ὀλίγου, breui temporis ſpatio 469,3. χρόνῳ πολυετεῖ, longo annorum ſpatio 562,24. ὑπὸ πολλοῦ χρόνου διαληφθείσας 566,35. ¶ χρόνῳ, progr. temp. 154,16. idem ἐν τῷ χρόνῳ 324,34. σὺν χρόνῳ καὶ μόλις ἐκράτησε, tandem vix ſ. 343,27. At τῷ χρόνῳ φέρεσθαι, cum temporis renolutione ad poſt. propagari 793,24. ¶ χρόνοι τξ, anni CCCLX 876,18. ſic μετ' ὀλίγους χρόνους 858,4

χρυσία δώσοντος αὐτοῦ 364,29

χρυσίζουσα γῆ 570,4: arena aurosa Lampridio 206,10

χρύσεια περιδέραια 572,10

χρυσόθρονοι θεαί 833,11

χρυσόπαστος χιτὼν 249,45. χρυσόπαστος ἀλουργὶς 298,17

χρυσοῦν αὐτὸν ἔστησεν, auream ei ſtatuam poſuit 122,43. ſic χρυσοῦς ἐστι ἐς- 373,2. χρυσοῦ ὁρᾶται ἐν Αμρ. 191,7. Item ὡς χρυσοῦν τὴν τοῦ Καίσαρος μοναρχίαν φαίνεσθαι 170,7: & D. 224: pro χρυσίῳ, auream. ¶ χρυσοῦς, nummus aureus, XXV drachmas valens 207,28

χρυσοϋφεῖς στρωμναὶ 540,16: 541,6: ἐσθῆτες 483,16. χρυσοϋφεῖς χιτῶνας ἀλουργεῖς 563,15: & mox v. 18, χρυσοῦ καὶ πορφύρας πεποικιλμέναι: ac rurſum 567,6, διὰ πορφύρας χρυσοῦ ὑφάσματα. ſic Sueton. 97,13, ſtragulis albis auro intextis: Vopiſc. 286,41, auro clauatis veſtib. interdixit: & Lamprid. 217,12, in linea aurum mitti, dementiam iudicabat.

χρυσοφοροῦσα ὁρᾶται 540,23

ἐν χρῷ τῇ κεκάρθαι 397,26

χυμεία μετάλλων 875,2

χυμοὶ, ſucci 541,18

χῷ pro καὶ ὁ 269,22. in vulg. l. atque adeo in P.c. ſcriptum χὠ, contra receptas contractionis leges. non infitior tamen rarum in proſa eſſe iſtud contractionis genus; ideoq, ſubeſſe hic mendi ſuſpicionem.

χῶμα χώσας μέγα 259,10. χωννύων ὕλῃ 422,24. χῶσαι βάθος, humo aggeſta complanare 547,32

κατὰ χώραν & πόλιν, per omnes regiones & urbes 874,32. κατὰ χώραν ἔμενον, ſuo loco manebant, non mouebantur loco 172,28: 678,34. ¶ χώραν γίγνεσθαι Φιλίππῳ τὴν βασιλείας αὔξησιν, locus datus eſt regni amplif. 634,3. ſic 74,33

χωρῆσαι ἐκ τῆς Ἰταλίας, pro ὑποχωρ. 308,37. χωρεῖν ἐπὶ τὰς πολ. profic. adu. b. 77,45: 153,6. χωρῆσαι κατὰ τοῦ βασιλέως 827,19: & 817,37. Item χωρεῖν εἰς φῶς, pateſieri 79,4. χωρεῖν εἰς φόνους, proced. 639,39. ſic χωρεῖν εἰς ὠμότητα 118,47. χωρήσας μέχρι μισθῶν φόνου 465,39: & paulo ante προχωρήσας v. 32. ¶ χωρήσας διὰ ξίφους & φόνου, graſſatus gl. 543,37. ſic ἐχώρει διὰ πάσης ὠμότητος κατὰ τῶν ... 692,37. χωρῶν κατὰ πάσης τῆς συγκλήτου 692,21. ¶ χωρεῖν εἰς κέρδος τοῦ στρατηγοῦ, ducis lucro cedere 689,4. χωρούντων αὐτῷ κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων, ſucced. 643,31

χωρίσας τοῦ σώματος, ſeparans a corp. 640,26. χωριζόμενος τῆς πραγμάτων a rerum adminiſt: atione decedens 80,44. ἐχωρίσθησαν, ſeparati ſunt 141,41

χωρίον, vicus 81,2: villa 131,11. χωρίον & ἀγρὸς procedem 333,30

χωρὶς ἢ ὅτι- niſi quod 383,29

χῶρος τῆς Φρυγίας, locus, ager 477,19

Ψ

ψαύειν χρὸς αἰθρ. 477,17

ψακάδες ὄμβρου 664,12: P.c. ψαιάδες per αι diphth. ψακὰς ἀργυροειδὴς 406,35

ψέλια, armilla 841,2. al. ψέλλια.

ψευδολογία 273,12

ψηφιζόμενοί σοι διδόντες, noſtro ſuffragio tibi damus 493,16. κατὰ ψήφισμα, ex S.C. 221,12

τῆ ψήφου πίστις 840,10

ψηφοφορία 604,10

ψύχει τὰς ἵππους 310,5. ſic 834,33

ψίθυρα παιδία 178,36: 335,44

ψιλὰ τείχισμα 736,11

ψαλθῆναι ᾠδήν 277,25, etiam P.c. pro ψαλθῆναι: vt ψαλιζόμενος τὸ γένειον 293,44: 434,11: 447,16
ψιλοκόρσης ὤν 548,42
ψύλλαν τι ϑηρίον ὑ χρὴ τὸ αὐτὸν ἀμύνεσθαι βόηθον 261,38: & D. 470: itemque P.c. at alii q. ψύλλον.
ταῖς ψυχαῖς ἐβρώθησαν 573,4. ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ex animo, i. vero a. affectu 307,18. idem ἐκ ψυχῆς 192,33. ſic v. 27, τὸ ὁλόψυχον τῆς παραιτήσεως.
ψυχαγωγήσεις τὴν παιδὸς ψυχὴν, ab inferis educens ſeu euocans 432,16
ψυχορραγεῖν, an. ag. 748,30: 849,1,5
ψυχοποσίαι ἢ ψυχολουσίαι 197,38
ψύχων ταῖς Ἑλλήνων δόξαις 876,5: fort. r. ψήχων, palpans.

Ω

ὦ γε ἐπάρχῳ κατέβηνε 365,10
ᾠδαῖς καὶ παρῳδίαις αὐτὸν ἀπίσκωπτεν 878,34
ᾠδεῖον] ὠνούμενος μηχανήμασι πολλοῖς 233,3: & D. 423,4: at P. ὠμνυσάμενος, & a ſuperſcripto ὠμασάμενος. quorum neutrū cum lexicographi agnoſcant, neque τὸ ὤμων adminiculo multū hic effici potuerit, aptius forſan erit ὠνυσάμενος. nam χνυσάμενος, conuenit quidem & ipſum, ſed a veſtigiis vulgatæ lectionis diſcedit lōgius.
ᾠδοποιοὶ ἀεὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ ἐγίνοντο 238,29. ᾠδοποιῷ χρῆσθαι πολλοῖ 172,19. ᾠδοποιοί τε ἢ πληγαί 285,19
Ὠκεανίτης θάλασσα 101,12. Ὠκεανίτιδες νῆσοι 107,38
ὠκύμορος ἰός 190,2
ὠμοβόειον κράνος 428,37
ὠμότης, cruditas ventr. 834,24
ὠνητιᾶν, empturire 391,42
τῆς ὠνηλίων ἀπήλαυνον, a venalib. depellebant 169,43: ſed ſuſp. lectio, vt in Not. exp. 921,15
ὤνιος περιθεὶς αὐτ. 786,13. ὤνιον περικηρύττεσθαι τὴν βασιλ. 498,27
ὠνομάσθη), nomin. ſunt 214,16: Ion.
ὥρας δευτέρας, hora ſecunda 670,9. μετὰ πολλὴν ὥραν, poſt l. tempus 854,17. ἡ δ᾽ ἔτους ὥρα, anni æſtas, i. æſtiuum tempus 612,34. ſic τῇ ὥρᾳ, æſtate 258,41. ¶ τὸν πρότερον τοῖς χρείοις ἐπαρχοῦς ὥραν κατηγμένον, pulchr. 613,27. ὥρας ἀκμή 152,15
ὡραῖα γάμων, matura n. 780,25. τὴν ὡραίαν, æſtiuo tempore 412,15
ὡραΐζεσθαι ἐπὶ τοῖς κατορθ. 763,20. ſic 773,27. ὡραϊζόμενος τῷ πλήθει τῶν δωρ. 767,13
ὠρυόμενοι ὕαιναι 357,39
ὥς γε ἤκουσα 437,44. ὡς μόνως δύναμαι, quo ſolo modo poſſum 316,21. ὡς δυνατὸν ἦν 606,11. ὡς ἔνι μάλιστα δέοντως 774,12. ὡς ἔνι μάλιστα εὐπλείστῳ συσκευασάμενοι 507,12. Item ὡς ἂν οἷός τε ὦ 660,41. ὡς ἂν οἷός τε ἦ πορρωτάτω 732,9. ὡς σχολῆς ἢ φιλολογίας εἶχον 145,39. Item ὡς μάλιστα, quammaxime 758,1. ὡς ἥκιστα, quamminimo 301,39. ὡς ἐπίπαν, maiori ex parte 750,35. ὡς τὸ πολὺ, plerumque 320,25: 859,4. Idem ὡς πλῆθει 178,37: 254,11: 294,13: 317,12: 326,6: 421,43: 425,16: 433,2. ſic ὥς γε πλῆθει, plerumque 859,2. ὡς ἕκαστα τυγχάνει, ſingula, ſingulatim 420,44. ſic 220,29: 351,18. ſic & ὡς ἑκάστων, ſingulatim 316,41. ὡς ἑκάστοις, ſingulatim 173,21: 306,12. ὡς ἑκάστους, ſingulatim 357,23. ὡς εἰπεῖν, prope dixerim, fere, ferme 141,43: 186,29: 212,1: 223,12: 284,30: 374,2,3: 798,6,14. ſic ἐν ὅλῃ ὡς εἰπεῖν τῇ ἀρχῇ 380,28. ὡς λόγῳ εἰπεῖν 142,13. ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας, ad ingenia quod attinet 532,17. Ut porro in præced. nonnullis aut verbi eſt ellipſis, aut huius particulæ pleonaſmus; ſic etiam in ὡς ἀληθῶς, vere 287,7: 324,45: 415,32. euidentior pleonaſmus in ὡς οἷα Φίλιππος ὁ Π. 293,35: vacante alterutra particula. ſic ὡς ὅτι ἐκ ἀποδείξειας 888,27. ὡς ὅτι μάλιστα πλείστους εὖ ποιεῖν, quam plurimos beneficere 851,2. ſic item ὡς poſt ὅτι pleonaſticū, vel pro ὅτι ſubſtitutum 449,1. ¶ ὡς δὴ Μ. πολεμήσων, vt ſcilicet 607,6. ſic 656,15. ὡς πεπλευτηκότος μου, quaſi eſſ. m. 369,47. ſic ὡς ἀδύνατον ὂν τὴν ἀρχὴν διαιρεθῆναι, quaſi eſſet impoſſ. 224,8. ¶ ὡς ἂν χρήσαιτο, vt in poteſt. redigeret 509,34. ſic 508,16. ὡς ἂν μὴ λάθοι, vt ne lateret 533,9: & paulo ante v. 7, ὅπως μὴ ἀγὼ ἐξελεγχθῇ. ſic ὡς ἂν μὴ ἢ αὖθις ἐπιλάθοιτο 643,28. itemque 678,17: 718,9. ὡς δὴ ἄρα διαλέξαιτο αὐτοῖς, vt ſc. cū eis colloqueretur 616,30. ſic 710,13. ¶ καὶ ὣς, etiam ſic, nihilominus 184,11: 298,45. μηδ᾽ ὣς, ne ſic quidem 269,41: & οὐδ᾽ ὣς 163,44. ¶ ὡς ἑαυτὸν ἀγαγεῖν, ad ſe 755,30. ſic ὡς αὐτὸν μεταστῆναι 738,8
ὡσανεὶ ſeu ὡς ἂν εἰ, tamquam, veluti 754,12. ſic 75,20
ὡς ἦν ἢ αὕτως pro ὡσαύτως ἦν ἢ 671,4
ὥσπερ poſtpoſ. 685,26. ſic ναρκῶσιν ὥσπερ 846,22
ὥστε pro ἅτε, velut 448,4. ὥστε pro ὅσον 390,9. ὥστε redditiue Ideo 748,1
τὰ Ὤστια, Oſtia Tiberis 138,35: 264,3. ſic ἐν Ὠστίοις, Oſtia 409,15. P.c. duob. in locis per o ſcribit hoc vocabulum; & quidem 138,35, aſpirate τὰ Ὄστια, vt & F. c. hoſtia 64,33. ſed per ω abſq; aſpiratione ſcribi debere, teſtatur apud Stephanum Byzātium & Suidam ſeries alphabetica; & nominis etymologia apud Dionyſ. Hal. 183,30. atque adeo eius ſcripturæ veſtigia ſunt in P. c. 264,3, ἄστια ſcilicet, α pro ω perperam ſubſtituto.
ὠτακουστοῦντες τὰ βιαίως 211,27
ὠφεληθεὶς ἐκ τίνος ἰδὼν 335,24

IN ROMANÆ HISTORIÆ SYNTAGMA GRÆCOLATINVM INDEX VERBORVM ET RErum notatu digniorum.

INdicis huius priores quoq́, notæ numerales, paginas; poſteriores, verſus indicant: ac in Eutropio quidem ad Latinum textum; in ceteris auctoribus, ad Græcum remittunt. in quarum expoſitione ſicubi eſt aberratum, ea obſeruanda erunt quæ in Græci Inuentarii procœmio ſunt præmonita. In propriorum nominum *collocatione, gentilitia plerumq́, ſunt poſita: ſed quia poſteriorib. ſeculis pro gentilitiis nunc cognomina, nunc prænomina obtinuerunt, in eis quoq́, variatione cum auctoribus hic variatum eſt. Exempli gratia; vnus & idem* C. Octauius, C. Iulius Cæſar Octauianus, Cæſar Octauianus, Octauianus Auguſtus, Cæſar Auguſtus, *& abſolute* Auguſtus. *Vnus & idem* M. Annius Verus, M. Verus, M. Aurelius Antoninus, Antoninus Philoſophus, *& ſolo prænomine* Marcus. *In quo vt prænomen obtinuit, ita in quibuſdam* Caius, Lucius, Sextus, Tiberius, Titus: *& in vetuſtioribus* Appius, Agrippa, Proclus: *vt item in priſcis regibus* Numa, Ancus, Tullus, Seruius. DERIVATA, *primitiuis plerumq́, ſubiuncta ſunt; nonnunquam tamen etiam præpoſita, tam in appellatiuis quam in propriis. Ac modo a* pluralibus, *modo a* ſingularib. *factum initium; & a caſibus nunc* rectis, *nunc* obliquis; *prout ferebat commoditas. Porro cum paſſim adnotationes quoq́, a nobis interſerta ſint, præſertim in ſcripturæ variantis notatione, vt teneatur compendiorum ratio;* A, *Aldinam;* B, *Baſileenſes Herodiani editiones ſignificat:* D, *Dionis editionem Stephaneam:* F, *Fuldenſem Eutropii codicem manuſcriptum:* Gr. m. *Græcā Eutropii metaphraſin:* L, *Leonclanii exemplar m. ſ. in Zoſimo:* M, *Merulæ codicem m. ſ. in Dionis epitome:* P, *Palatinæ bibliothecæ codicem, partim in Dionis epitome, partim in Zoſimo:* Sch. *Schotti m. ſ. librum in Herodiano:* St. *Stephani vel editionem, vel adnotationes:* W, *Wolfium in Dionis epitome; Walderi editionem in Herodiano:* X, *Xylandrum:* Z, *Zonaram denotat. Ceteri auctores, qui paſſim allegati ſunt, partim recentiores, partim vetuſtiores, etſi dimidiata ſcriptura nonnunquam abbreuiati ſunt, tamen plerisq́, omnib. ita ſunt noti, vt prolixiore indicatione non indigeant. Hæc te præmonere, lector, volui. Tu labore noſtro fauentib. animis fruere, ac vale.*

A

Ab his] F. c. a nob 129, 43. rectius, a nouis
Abantus, Licinii nauarchus 682, 6
Abellius, præf. vrbis, occiditur 673, 1. P. c. Obellius.
Abgarus: viſe Augarus.
Abi in malam crucem 320, 43. abire quam per iram delinquere mauult Auguſtus 202, 23
Ablabii præf. præt. merita cædes 692, 18
Aboleret merita patris 111, 42: F. oboleret: minus recte.
Aboras fluuius Perſ. 714, 25. idem Aſboras 715, 8. Aborani fines agnoſcit etiam Amm. Marcell.
Abſtinere bello 80, 3: F. abſtinere bellum.
Abulci, numerus milit. 700, 10
Abundantia aquarum 100, 16. F. c. habund. cum aſpir.
Abundantii ortus, honores, exſilium 788, 3
Abuzatha, locus Perſ. 726, 31
Acacius rhetor 878, 1
Acacius epiſcopus 879, 14: epiſcopus Conſtant. 885, 42. Acacius patriarcha 884, 1
Acceta, op. Perſiæ 728, 3
Acceptæ in fidem] F. captæ in f. 75, 5. Accepti ſunt magno honore] F. excepti ſ. 88, 28. Accepti grauius, i. grauiori clade affecti 81, 6. ¶ Accipere, diſcere 132, 9
Acclamari Principibus in Senatu quæ ſolita 114, 18. acclamare Auguſtalib. præeuntib. coguntur ſpectatores ceteri omnes 277, 17. acclamatione animi promptitudo & ſtudium declaratur 523, 20. acclamationes & poſt laudationem, & in medio orationis curſu 398, 13. acclamationes numeroſæ in theatro 387, 19. acclamatio ad effuſas a Cæſare pecunias 155, 40. acclamatio Caracallæ fieri ſolita 438, 17. acclamatio Seuero a ſenatu facta 418, 10. acclamatio Neroni citharœdo facta 277, 18. acclamatio Commodo bibenti facta 382, 24. acclamatio ad Commodi victorias 383, 36. acclamatio ad graculum ſubitanea, velut ex compoſito facta 438, 9. acclamatio ad rem nondum probe cognitam 693, 16. acclamatio ad introitum Neronis victoris 298, 27. ſic acclamationib. lætis exceptus Teridatis introitus 291, 1. acclamationib. & frondium conſperſione auguſtum puerum proſequitur populus 605, 12
Accuſatorib. accuſatorum bona adiudicantur 231, 3. accuſator accuſati loco ſufficitur 410, 28. accuſatorem amici non vlciſcitur Auguſtus 204, 16
Acerbus nulli 115, 12. Acerbitas in diſciplina corrigenda, odioſa eſt 90, 23
Acceronia Polla 273, 17
Achaia in prouinciæ formam redacta 110, 27
Achilles coniugi quantum tribuerit 851, 22: Athenienſib. publice colendus præcipitur 745, 43: imagine ceterisq; honorib. a Mineruæ ſacerdote Athenis colitur 746, 4: Athenas contra hoſtiles incurſus tutatur 784, 2. Achillem agit Caracalla; ſepulcrumq; eius ornat magnifice 548, 30: 871, 20. Achillis habitum vſurpat Armatus 886, 22.
Achilleus rebellat in Ægypto 126, 1: ſuperatus interficitur 126, 31
M. Acilius Glabrio conſul 86, 13: itemq; in Gr. m. Sed Sigonius Maniū prænomine vocat.
Acilius Glabrio conſul 333, 38: P. c. Αυρλίῳ Γραυλίωνι, corrupte.
Acinacem deponere renuit Teridates Neronem adiens 291, 11.
Acinaces, leo Caracallæ 437, 37
Acromitæ, ſchol. antiſt. 854, 25
Actis publicis inſeri Liuia & Tiberius quæ voluerint 227, 3: 233, 44. in Actorum commentarios architecti nomen referri noluit Tiberius; præ inuidia 232, 42
Actes libertæ ortus, conditio, potentia 269, 44.
Actionum ſcopus examinatur a diis 848, 18. actiones criminales tabulæ inſcriptæ 424, 39
Actium Epiri locus, & Actiacum prœlium 105, 34: 187, 9
Actuarii dolo necatus Victorinus 122, 14. ſic F. c. & Gr. m. At vulg. l. Actuario quodam dolum machinante.
Actuoſiſsimi principis exemplum 425, 26
Acus ad capitis ornatum adhiberi ſolitæ 168, 19. acu diſcriminantur annectunturq; capilli 190, 1. acu venenata puncti moriuntur 190, 1. acubus veneno illitis magna excitata peſtilentia 380, 29: & 333, 33
Ad Africam regreſſus, pro In Afr. 77, 20. ſic Ad Italiam euocat 83, 41: ad curiam veniſſet 104, 3
Adaulfus Attali ſuaſu cum copiis ad Iouinum venit 853, 37. Ataulfus infra.
Adficiuntur, F. pro Affic. 80, 9
Adgreſſus, F. pro Aggr. 79, 42: 83, 1, & alibi.
Adherbal Numida 91, 37
Adiabene, Aſſyriæ circa Ninum pars 347, 33: a Traiano occupatur 347, 32: a Seuero percurſatur 528, 7. Adiabenes ſatrapiæ 714, 22
Adiabenos occupat Traianus 113, 26. F. Carduenos: itemq; Gr. m.
Adiabenicus a deuictis Adiabenis dictus Seuerus 118, 25, Gr.
Adiuuari a quocumq; non dedignatus Adrianus 354, 2
Admirationis tantæ fuit, i. in admiratione tanta 116, 20
Adoleſcens xxi ann. natus 95, 40
Adolere prunas, i. accend. 135, 42
Adonidis horti 848, 1, 3
Adoptione filius 106, 48. adoptionis ritus 448, 36: formula 339, 7. adoptio, lege conceſſa, potior quam naturalis liberorum procreatio 359, 41. adoptatus adoptantis nomina ſumit; retento tantum natiuo gentis ſuæ nomine, ſed aliqua ex parte transformato 165, 36. adoptiuus filius natiuum vi excludit 267, 13
Adorare Deum, non bouem, didicit Cæſar Oct. 190, 30. adoratur a Teridate Nero 291, 15. adoratur Domiti-

anus 334,35. adorari voluit Diocletianus 127,25. adoratione ſalutatus Imp. R. 785, 25
Adrana, op. Pannoniæ 695,23
Adraſte: viſe Andate.
Adraſtiæ oculus vigilans 787,38
Adrianus Ælius Syriam cum exercitu tuetur 350,29: vnde ortus, imperiũ vt nactus; quomodo item & quamdiu illud geſſerit 114,24: 351,2: provincias obit 355,3: Titum Cæſarem patricidii inſimulauit 323,27: ægrotare incipit 358,27: 359,33: mori cupiens, non poteſt 360,33: humanus alioqui, tamen ob præſtantiſſ. virorum cædes infamis, pene diuorum numero excluſus fuiſſet 351, 37: Antonini Pii interceſſione inter diuos refertur 361,34: Marcum Antoninũ ſucceſſorem relinquere cogitauit 316,22. F. cum aſpir. Hadrianus: ſupra tamen ſine aſpir.
Adriani vita 865,6: ortus, ingenium, ſtudia 352,5: notatio 835, 37: ſepulcrum 361,11
Adrianopolis, op. Thrac. 681,4. Adrianopolim ad ſiniſtram Hebrus præ-labitur 681, 9
Adrianoutheræ, ſeu Adriani venationes; op. Myſiæ 355,44
Aduentus: viſe Audens.
Aduerſa ferenda fortiter 578,10
Aduerſus Gallos 70,30] F. aduerſum Gallos. ſic mox v. 37. Aduerſum Maxentium ciuile bellum commouit 130,2. ſic mox v. 7.
Adulationis artifex inſignis 786, 18. adulationes & appetit Domitianus & odit 330,22. adulatio fatua meritis caſtigata pœnis 246, 43. adulatio exitium affert 158, 12. adulatione corrumpuntur principum animi, præſertim iuniorum 469,9: 574,43
Adoleſcens pro Adoleſcens F. 95,39, & alibi.
Adulteræ ſtrategemata 260, 33: 261,7. adulteram agit Heliogabalus imperatrix 447, 32. adulter maximus Caius Cæſ. 245, 17. adulteriorum pœna certo temporis ſpatio limitata 206, 20. adulterii actiones crebræ ſub Seuero 424,38. adulteria in maritorum conſpectu 260, 29. adulterio principis filias nepotesq; ſuos venditat Mæſa 571,4. ex adulterio ducta vxor 200,41
ex Aduocato aſſeſſor & conſiliarius principis 806,33
Aduolauit Romam e Lucania 129, 9
Æanteus portus, ſeu Aiacis portus 682, 19
Ædeſa: quære Edeſſa.
Ædificia palis impoſita 689, 39. ædificia publica priuato ſumptu reparat Agrippa 185, 29. ædificiorum publicorum inſcriptiones 843.24
Aedili viarum verrendarum cura commiſſa 248,16: ædilicii ix occiſi 96,11. ædilitas, primus publicorum munerum gradus 96,12
Æetæ regia 648, 1
Ægæ, op. Ciliciæ 443,11
Aegit pro Egit, F. 77, 6: 116,29: 124,17. ſic Aegerant pro Egerant, F. 110, 31
Ægina Athenienſib. adimitur 199, 28
Ægrotantes amicos inuiſit Tiberius Imp. 226, 35. ſic Adrianus 354, 24. niſi ægrotaſſet Vibius, periiſſet 309, 10: 861, 12
Ægyptus deuicta, Cleopatræ donatur a Cæſare 153,4: & 103,2: triũphatur a Cæſare 154,34: tributaria fit, & iudici Rom. committitur 190,30. per Auguſtum Romano imperio adiecta, per Rom. iudicem adminiſtrari cœpta 105,17: 106,13: ob rebellionem dure tractatur 126,33: 875, 5. Ægypto ſeruitus quib. ſignis prædicta 190, 37. Ægyptus ſuperior 870, 24. Ægypti metropolis Alexandria 71, 18 Ægyptii Ptolemæum regem ſuum per legatos accuſant apud S. P. Q. R. 144, 39: ob Pompeium interfectum primum Cleopatræ, poſt populi Romani dominio ſubiecti 151, 17: Bucolorum inſtinctu rebellant 364, 26
Ægyptius Conſtantinum Imperat. ad Chriſtianam religionem vt adduxerit 685. 34
Ælia, Hieroſolyma inſtaurata, ab Ælio Adriano 866, 16. eadem Ælia Capitolina 356,36
Ælia Catella 276,22
L. Ælianus pro Lollianus 122, 7, Gr. m.
Ælianus, Bagaud. dux 125,35: Gr. m. Æmilianus.
Ælianus Caſperius 338,40: 339,39
Ælianus ὁ ἐν τῷ περὶ θείων ἐναργῶν 857, 46
Ælius Adrianus 866, 17. P. Ælius Adrianus 350,29: & Zon. 101,61. Ælius Adrianus Traiano ſuccedit in imperio 114,24. viſe Adrianus.
L. Ælius Aurelius Commodus 381,5,13
L. Ælius Seianus, Tiberii conſiliorum & facinorum quorumuis adminiſter promptiſſimus 231,19: & D. 421,40. at P. c. Æmilius. viſe Seianus.
Ælii Saturnini verſus, & interitus 233, 33
Ælius Strabo 231,19
Aelius pons 361, 11
Aelius menſis 381,5: 869,11: & Lamprid. 160,31
Aelix Aurelius 445,39. f. Felix.
Aemiliæ vrbes ab Honorio auertit Alarichus 829,37. in P. c. fere ſemper cum aſpir. ſcriptum Αἰμιλία: quaſi e Gr. αἱμύλος ſit facta deriuatio.
Aemilianus Nigri dux in Aſia 515,43. Aemilianus Nigri legatus quib. dotib. pditus 398,41: Nigri res cur protinus prodiderit 516, 12: occũbit 399,9
Aemilianus in Mœſia res nouas molitur 121,6: ad imperium vt euectus 645,17: imperii tertio menſe deletur 121,12. In Gr. m. ſcriptum Αἰμυλιανὸς per υ 121,14
Aemilianus: quære Aelianus.
Aemilianus Lamia 318,25
L. Aemilius conſul 79, 15
Mam. Aemilius dictator 68,41
Aemili⁹ Lætus præf. pr. 383,10: & Zon. 111,25. Q. eAmilius Lætus Lamprídio, in m. ſ. c. 161,37: in vulg. ed. Q. Aelius Lætus.
M. Aemilius Lepidus conſul 96,4: ciuile bellum molitur 97,9
M. Aemilius Lepidus, Cæſari & magiſter equitum, & poſt collega in conſ. 103,9. viſe Lepidus.
L. Aemilius Paulus conſul 80,35: occumbit 81,7
L. Aemilius Paulus conſul in Macedonia quæ geſſerit 87,32,40
M. Aemilius Paulus conſul 76,8
Aemilius Rectus AEgypti præf. 226,7
M. Aemilii Scauri tragœdia & mors 244,11
Aemulos eorum fouet Adrianus quib. inuidet 865, 21. ſic Iulianus 877,41. æmulatio & inuidia ciuitatibus exitioſa 517,6: 518,6
ab Aenea Phryge ortũ ducunt Romani 478,1. ab Aenea generis proſapiam ducunt Glabriones 493,11. Aeneadum vltimus 287,5: 302,33
Aequalem ſe omnibus exhibet Traianus 113,26
Aequare faſtigio ſuo amicos 106,10. Aequari, comparari 115,11
Aequorum vrbs vincitur 69,38
Aequum ſe vtriſq; præbuit, i. neutrius partis factionem eſt ſecutus 87,25. æquo iure cum omnib. egit Marcus Antoninus 116, 29
Aer tenebroſus e craſſis paludum exhalationib. 537,27
Æris menſa 891,7
Aereus in theatro ſtatuitur Seianus, i. ærea Seiani ſtatua 232,29
Aerarium diligenter curatum ab Adriano 114,46. ærarii curam mediocrem habuit Iulianus 133, 24. ærarium principis in cubiculo imperatorio 269,22. viſe Fiſcus, Theſaurus.
Aeſar Etruſca lingua Deum ſignificat 218,11
Aeſculapii templum, oraculum, curationis miracula Pergami 548,27. de incubatione in templo Aeſculapii meminit etiam Strabo & Plautus.
Aeſquilinum] F. Æſcylinum 61,9: Gr. interpres Ἐσκυλῖνον, vt etiam Dionyſ. Halicarn. Alii Exquilinum malunt; quod ſcilicet (vt Varro tradit) a rege Tullio excultus eſſet.
Aeſtus Aſiani cæli, morbos parit Europæis 663,2
Aeterna felix colonia 380,41. æterna ſacra 799,47
Aethiopes, Candace duce longius excurrentes, reprimuntur 198,44. Aethiopicis viris, fœminis, pueriſq; exhibitum ſpectaculum 291,20
Aëtius, obſes 812,14. P. c. Atius.
Aetnæi ignis effuſio inſolita 186,42
Aetoli triumphati 87,16. Aetolorum ſitus & virtus 844,13
Afer, Adriani pater 865,7
Afer Domitius 265,29
Affectauit vt ipſe ad bell. mitteretur 93.44
Affectator iuſti amoris 110,45
Affinitatis contrahendæ ſimulatione Parthum fallit Romanus Imp. 551, 15
L. Afranius Pompeii legatus vincitur 102,8
P. Afranius Potitus, ſtolidi voti per Caium damnatur 246,42
Afri a Romanis appellantur Libyes meridiani 596,31: a Romanis quando primũ bello petiti 74,27. Afrorũ numen Vrania 569,16
Africa cum alias populoſa eſt, tum agricolis abundat maxime 594,28: Romanis armis inuaditur 75,25. Africæ diuiſio in diuiſione Aſiatici & Europæi imperii 543,6. Africa Carthagini ſubiecta, Honorii imperio adimitur, & mox recuperatur 788, 20. ex Africa Imperator ſolus Seuerus 118, 9
AFRICANVS Scipio cognominatus ab Africa deuicta 85, 30: 87,5. Africanus iunior, Scipio Scipionis ſuperioris nepos 89,19. Africanus ab Afris cognominatur Gordianus aug. 596, 30
Agamemnon vnde dictus a quibuſdam Pompeius 151, 29
Agareni a Traiano & Seuero oppugnati

gnati incaſſum 349, 35. infra Atreni 410, 36: 528, 11
Agathocles Dionyſio ſceleratior 850, 3
Agere pro Gerere 84, 17: & 83, 29. ſic Agebant bella grauiſsima 98, 8. Agere ſe ingenti modeſtia 134, 10. Agenteſe auare 98, 37. ¶ Agens in Norico, διατρίβων περὶ τὸ Νωρικόν 121, 36. ſic Agens circa Armeniam, τὰς διατριβὰς περὶ τὴν Ἀρμενίαν ποιούμενος 116, 1
Agger ad parem muris altitudinem excitatus, ad expugn. op. 683, 2. aggere complanatur foſſa 722, 32
Agminis proficiſcentis diſpoſitio 725, 39. agminis forma in metu inſidiarum qualis inſtrui ſoleat 608, 33
Agreſtes tumultuantes domiti 125, 17. Iidem Ruſticani, ibid. 33
Agri inculti & otioſi, colere volentibus conceduntur 495, 38. agrum ſuis manib. colit patricius 68, 18. agro ſeu prædio ſuo reſtitui petit Lucianus Proclus 333, 30. Agricolis immunitas conceditur in decennium 496, 3.
Agricola Cæcilius 417, 40
Agricola Iulius, Brit. pr. 325, 10: Britanniam inſulam eſſe primus explorauit 145, 41: laborum præmium quod ſortitus 325, 22
Agrigentum, ciuitas Siciliæ, capitur 82, 37: F. Agricentum: Gr. Ἀκράγας.
Agrippa Vipſanius 179, 28. M. Agrippa in Aquitania rem gerit 105, 14: in prælio aduerſus Antonium quam ſtrenuam nauarit operam 188, 31: cum Sexto Pompeio in Sicilia dimicat 181, 22: Mylas occupat, & Cornificium liberat 182, 24: in ædilitate quæ præſtiterit populo R. 185, 36: 186, 1: de imperio conſilium Cæſari Oct. quod dederit 191, 29: Marcello cedit 198, 17: quanta poteſtate apud Cæſarem fuerit 188, 35: in palatii contubernium adſciſcitur ab Auguſto 196, 34: Iuliæ filiæ connubio deuincitur ab Aug. 199, 21: præter affinitatem quib. aliis a Cæſ. affectus honorib. 192, 9: imperio dignus iudicatus ab Aug. 198, 12. Agrippæ ex Iulia filii, Caius & Lucius 201, 44: 205, 18
Agrippa Agrippæ filius exſul 218, 35
Agrippa Berenices frater 313, 28
Agrippa Heluius 330, 33
Agrippina, Germanici vxor, ſuſpecta Tiberio Cæſari 224, 31: Caii Caligulæ mater 247, 17: 250, 35
Agrippina, Claudio patruo nupta, Neroni filio imperium omnib. modis adſtruit 264, 12: reip. adminiſtrationi & ipſa ſe ingerit 265, 22: Claudium machinas ipſius ſentiſcentem, veneno præuenit 265, 43: luctum ſimulat egregie 266, 3: remp. cum Nerone filio capeſſit 268, 8: impudentius ſe reip. adminiſtrationi immiſcens, aſtu ab ea remouetur 268, 39 per Acten libertam e palatio ſummota, zelotypia incenſa, vltionem quærit 269, 41: Neronem a Sabinæ amorib. auocare conatur 272, 10: inſidiis perit a Nerone filio 273, 37
Agrippinæ ortus & mors 293, 31. Agrippinæ oſſa vindictam clamitant 274, 6. Agrippinæ manes ſacrificio placantur a Nerone 275, 4. In Agrippinæ honorem ludos inſtituit Nero 275, 18. Agrippinæ ſimilis meretricula, Neroni ſumme dilecta 272, 19
Agrippina, ciuitas Galliæ 112, 47. Agrippinæ coloniæ ſitus, & obſidio 651, 6
Aiax, tragœdia Auguſti 856, 14. Aiacē facere, i. ad manus ſibi inferendas adigere 244, 18. Aiacis portus 682, 19
Ala equitum DC 704, 25
Alabaſtrina vrna 539, 4
Alamani, Galliis vaſtatis, in Italiam irrumpunt 121, 34: cum finitimis g. de Italia inuadenda cogitant 651, 7: magna ſtrage cæſi 126, 27: cæduntur a Conſtantino 129, 27: Rhenanas vrbes inuadunt 702, 16: ad Argentoratum magna ſtrage deleti 704, 12: & 133, 1. vno n etiam L. & P. 702, 16: & Gr. m. Eutr. 121, 38: at F. c. Alamanni, gemino nn.
Alamanica tellus 877, 12
Alani ſeu Maſſagetæ, bellum mouent 358, 5: quieſcunt 358, 10. P. c. priore in loco Ἀλαμανοὺς habet: Zonaras vtrobiq. Albanos nominat 104, 9, 12. Ammianus Marcellin. Alanos Maſſagetis finitimos facit 402, 33: & 504, 2, 7 Alani transfugæ in magno apud Gratianū honore ſunt 760, 4. Alani Romanorū ſocii 803, 17. Alani tranſalpinas gentes infeſtāt 825, 29
Alarichus ad res nouas moliendas vt inductus 783, 6: in Epiro Stelichonis reſponſum expectat 802, 38: Epiris relictis Italiam petit 804, 30: e Norico legatos ad Stelichonem mittit 805, 13: expeditioni aduerſus Conſtantinum dux deſtinatur 807, 17: poſtulatis moderatiſſ. fruſtratus, Romam obſidet 813, 40: legatos Rom. vt exceperit 816, 1: poſtulatis & legatione fruſtratus, Romam cum exercitu petit 824, 3: Romam inuadit denuo 827, 17: Attalo ad imperium euecto, militiæ magiſter ab eodem dicitur 827, 39: Attalo abdicato, cum Honorio de pace agit 830, 28. in L. & P. c. paſſim gemino M ſcribitur: atq; adeo ſimplici λ nonnuſquam alterum ſuperſcriptū eſt, ad geminationem ſignificandam. In Alamanis tamen ſimplex λ magis viſitatum eſt. Ruſum Alaricus vno l, & ſine aſpiratione 813, 15
Alba quantum Roma diſtet, & a quo primum ſubiugata 64, 23
Alba Pompeia, op. Lig. 387, 26
Albani Aſiani, debellati 100, 2: 140, 30. Albanis rex imponitur a Traiano 113, 12
Albanus mons, & caſtra ibidem exercitus Ro. 616, 21. Albanus velut arx quædam a Domitiano delectus 329, 14 Albani ſitus, & etymologia 329, 13
Albata factio 269, 39. albatæ matronæ in fun. 540, 25. albatus populus & laureatus in principum introitu 291, 31: 396, 16
Albinus Poſtumius 79, 21: 87, 5
Albinus in Dacico bello præclaram operam nauat Commodo 376, 35: Britanniç dux 393, 47: genere ac doctrina præcellens 407, 20: Cæſar a Seuero callido conſilio declaratus 513, 18: & 394, 19: ambitionis & luxus accuſatur a Seuero 521, 6: 522, 14: 523, 16 hoſtis dicitur ab exercitu Seueri 523, 18: a Seuero debellatur 405, 42: 407, 15: 523, 5: ipſe ſibi manus infert 408, 34: captus obtruncatur 523, 18. Albinus Clodius a Seuero deletur 118, 22. in Gr. m. Sabinus: perperam. Albini amicos grauiter inſectatur Seuerus 526, 35.
Albis fl. ſitus 106, 20. F. c. Alum ibi habet: Gr. m. corruptius Ἀλβίς.
Albis fl. ortus, curſus, oſtia 203, 17
Albo certatorum Nero quoq; ſe inſcribit 293, 42. albo proſcriptorum inſcripti occiduntur 169, 33: & 166, 17
Alea Caii 252, 18
Alexander Aegæus philoſ. 360, 38
Alexander Iulius 349, 25: 380, 14
Alexander Macedo imperii limites vt protulerit 634, 13: Darium vbi vicerit 519, 23: cultor Herculis, æmulus Achillis 844, 35: in heroum examine oppoſitus Romanis Imperatorib. 838, 40: 841, 8: ad Cæſaris orationem reſpondet 842, 38. Alexandri M. examen 848, 17: bibacitas 840, 19: mors, & poſt mortem in imperio ſucceſſores 614, 38. Alexandri corpus videt & contrectat Cæſar Oct. 190, 23. Alexandro parentat Traianus 349, 18. Alexandri monumentum clauditur a Seuero 411, 46: 870, 33. Alexandri monumentum quib. honorib. a Caracalla decoratum 549, 26. Alexandri ſtudio dementi ductus idē Antoninus Caracalla 428, 30. Alexandri ſimia Antoninus Car. 548, 9. Alexandri animam in Romani auguſti corpus migraſſe ait Caracalla 428, 42. Alexandri appellationem amat & fouet Caracalla etiam in improba perſona 427, 12. Alexandrum ſe vocat Caracalla 871, 17. Alexandri thoracem induit Caius Calig. 249, 13. Alexandri ſtatuis & imaginibus totam vrbem replet Caracalla 548, 10: 428, 33. Alexandri phalangem inſtituit Caracalla 550, 14: & 428, 35. Alexandri profectiones ſuperare vitiis Traianus 348, 41. Alexandri Macedonis ſpectrum Thraciam bacchico comitatu peruadit 449, 4
Alexandri ſucceſſores, inteſtinis ſeditionib. diremptι, deſloreſcunt 146, 44
Alexandri vrbs, Alexandria 871, 23
Alexander Baſſianus agnominatus ex iuſſu Heliogabali 448, 43. Alexander nominatur Alexianus Mamææ nepos 570, 40. Alexander Emeſa oriundus, Heliogabali ſucceſſor futurus oraculo prædicitur 449, 1: Cæſar ſimul & conſul creatur 571, 7: contra conſobrini patriſque inſidias ab auia & militib. defenditur 449, 29: Auguſtus ab exercitu dicitur 573, 37: ad imperium vt euectus, quomodo item illud geſſerit 638, 19: imperium vt adminiſtrauerit 450, 31: 574, 6: Perſicum bellum vt geſſerit 579, 18. Germanicū bellum vt geſſerit 584, 25: cum matre interficitur 587, 44: 675, 34
Alexandri pater Antoninus, auus Seuerus 578, 28: & 563, 29: 571, 3: vita 872, 14: ingenium & mores 575, 6: vxor 575, 25. Alexandri Syri ſeu Seueri notatio 836, 38
Alexander præf. præt. in Afr. 674, 40: Imperator creatur a militib. 675, 7
Alexandria ad ſinum Iſſicum; Alexandrique ibidem ex ære ſimulacrum 519, 27
Alexandria Aegypti quando condita 71, 11: a Cæſare capitur 104, 1: quas ob cauſas mitius a Cæſ. Oct. tractata 190, 19: muro diuiſa, & collegia eius ſublata 435, 30: ad obœdientiā per Aurelianum retracta 661, 27: orientalis imperii ſedi deſtinata 543, 5.

eſt Alexandria Aegyptiaca de ſecundo poſt Romam loco certat Carthago Afr. 596,40
Alexandrini legati Ptolemæo Romanorum amicitiam petunt 74,19. Alexandrini leues & mobiles 549,14: in deſcriptionib. perſonarum, iocis, dicteriisq; acuti & miri artif. 549,38: dicaces etiam poſt multam 319,13,28: dicacitatis graues luunt pœnas 434, 38: a Caracalla quomodo & cur tractati 550,6: & 434,36: a Veſp. vt tractati 319,4
Alexandrinæ thermæ quæ olim Neronianæ 108,30: F. Alexandrianæ: itéq; Gr. m. ab Alexandro ſc. ea forma qua Seuerianæ à Seuero.
Alexianus Mamææ filius 562,35. Alexianus Mæſæ nepos, Alexander transnominatur 570,40
Algidus mons 68,15. in Græcę metaphraſeωs exemplari ſemel Ἄλγιδον erat, v. 15: & paulo poſt Ἄλγιδος, v. 14. ſed Algidum opp. & montem agnoſcit etiam Steph. Byz.
Alienis curioſius ſe immiſcere non decet 322,26
Alienus, conſul, a Vitellio aduerſus Veſpaſianeos mittitur 311,19: ab exercitu vincitur vt proditor 312,1: vinculis ſolutus, legatus ad Veſpaſiani factionẽ mittitur 315,23. Alienus ob inſidias Veſpaſiano ſtructas necatur 323,10
Alimenta pro tormento 257,18
Aliquanta oppida, i. aliquot 95,12
Alius pro Alter 77,27: 95,11
Allebichus: viſe Ellebichus
Allectus perfidiæ & tyrannidis pœnas luit 126,16
Allia fl. 69,41. 44. in Gr. m. Ἀλλίας 69,13,45
Allius pro Atilius ſeu Ælius habent quædam Faſt. Lat. editiones 21,28,31: & 23,16
Allothus, Germ. dux 718,40: Amm. Marcellino Alatheus 514,13
Almum montem vitibus conſerit Probus 124,24. Sic & Gr. m. at F. c. Almam, fœm. fine.
Alpes quales montes 508,22. Alpium altitudo, longitudo, viæ 609,10. Alpes, Gallos a Rom. diſterminant 79, 22: Italiá a Gallia diſterminant 824, 41. Alpes e Gallia in Italiá ferentes, tres, Cottiæ, Pœninæ, Maritimæ 815, 22. Alpium fauces occupantur in motu transalpinorum 508,21. Alpes ab Annibale vbi patefactæ 80,14. Alpes Cottiæ in prouinciæ formam redactæ 108,19
Alpini: viſe Transalpini.
Altare ſeu θυσιαστήριον 796,39
cum altero ac tertio equite 127,7: F. altero aut tert.. Alter & trigeſimus, pro x x x i, 108,31,41. ſic Altero & quadrageſimo anno 111,27: Altero & ſeptuageſimo anno 112,41: Altero & trecent. anno 68,21: Altero & ſexcenteſimo anno 88,36
Altinum, Venetiæ ciuitas 116,7: 617, 32: 817,8. pro Altino 617,31. Sch. c. m. ſ. habet Ἄλπινον: quaſi ab Alpibus tracto vocabulo.
Aluem fl. pro Albim F. 106,20
Alumnus S. P. Q. R. Caius Cæſar 246,12
Amandus Bagaud. dux 125,30
Amatia ſubans 448,18
Amazonii cognomen conſtanter vſurpat Commodus 181,8: 183,38. Amazonius menſis 182,4: 869,7: Lampríd. 160,28
Ambitio primatus, Græciæ reſp. peſſum dedit 633,43. ambitio & eminentiæ affectatio, auguſtos collegas perdit 620,34. ambitio per cædes graſſatur 378,4: bellum ciet 147,24: 149,47
Ambos cõſules, F. c. ambo cõſules 80,38
Ambrones Tigurinorum ſocii 92,32
Amicis qualem ſe præbuerit Traianus 113,27. amicis quantum tribuerit Auguſtus 106,9. amicorũ ſtudioſiſſim' Auguſtus 201,12. amicis ope ſua indigentib. non defuit Auguſtus 204, 8. amicorum libertatem non ægre tulit Auguſtus 221,16. Amicus proditor 590,17. amici ficti hoſtibus apertis multo pernicioſiores 209,11
Amidam migrant Niſibeni pleríque omnes 733,3
Amilcar ſine aſpiratione in F. c. ſcr. 73, 26: in Gr. m. Ἀμίλκας v. 39
Amiſa pro Amiſſa, F. 122,36. ſic Amiſi pro Amiſſi, F. 87,45
Amiſenum, nauticarum copiarum ſtatio 394,40. Blancus Amiſam legerat. rectius Miſenum ſeu Miſenus, vt in Notitia Rom. imperii legitur, Præfectus claſſis Miſenatium Miſeno.
Amiſus Ponti vrbs, capta 98,15. F. c. Amiſſon habet: vt & Gr. m. & Appianus aliquoties.
Ammonis numen inuocat Alexander 634,26
Amon (ſeu Ammon) geometra 855,33
Amore apud barbaros maximo fuit Auguſtus 106,35. amor & deliciæ humani generis Titus Veſp. 111,6: 862, 14. amari quam honorari malebat Traianus 340,33. amoris iuſti affectator Conſtantinus 150,46. amorem fidemque continuare erga amicitiæ fideique violatorem, rara laus eſt 370,11. amor Seueri erga Plautianum inſignis 413,20. amare ſimulat Domitianus cui necem parat 329,17. amoris illecebræ 152,15. amoribus vtriusque ſexus effutiſſime deditus Tiberius 243,15. amatoriæ conſuetudinis prætextu celata conſpiratio 333,21
Ampelius, Attali f. 830,36
Amphilochi oraculum 376,16
Amphitheatrum vnde dictum τὸ κυνηγετικὸν θέατρον, i. venatoriũ theatrum 355,13. Amphitheatrum a Tito ædificatum & dedicatum 113,22: 327,41. in Amphitheatro gladiatorii ludi exhibiti 117,31. in Amphitheatro aquatici ludi exhibiti 327,39. Amphitheatri aditus tenebricoſus 479,8. amphitheatra & circos in omnibus hibernaculis exſtrui ſibi iubet Caracalla 439,36
Amplexantes ſe in ipſo mari 177,37
Ampliatum imperium, i. longius latiusque propagatum 113,5
Anaballianus nobiliſſimatus dignitate ornatur 692,8: Conſtantii dolo necatur 692,12. Anaballianus etiam apud Zonaram eſt 246,37: alibi Annibalianus.
Anabdates Perſa 724,5: 725,2
Anareus Perſ. dux 726,16
Anaſtaſij aug. vita 886,32. Anaſtaſii Artemii vita 891,38. Anaſtaſiacum triclinium 887,22
Anatolius magiſter officiorũ occumbit 729,3: 730,6
Anchialus vrbs Ponti 648,48
Anci Marcii ortus, res geſtæ, obitus 64,29
Ancyra, op. Galatiæ 655,26,31
Andate (i. Victoria) dea Britãnorum, eiusque lucus & ſacra 281,25. F. c. Audate: ſupra 280,30, Andraſte, interpreti Adraſte.
Andragathius Maximi dux 760,38: ad maritimam venationem emittitur 769,46: vndis ſe quam inimicis dedere mauult 770,29
Andraſte, Britannorũ dea: viſe Andate.
Andreas, Iudæorum rebellium dux 350,12. In Gr. cod. Ἀνδρέας ſcriptum: apud Suidá & in Noui teſtamenti libris Ἀνδρέας, vtrobiq; ſine diphthõgo. Xylandro Ἀνδρέας placet, vt Αἰνείας.
Andriſcus, ſeu Pſeudophilippus, triumphatur 89,35
Andronicus philoſ. 744,5
Androgynus Romæ viſus & ſubmerſus 89,43
Anicetus libertus Agrippinam deducit 275,8: Agrippinam interficit 278, 25. Suetonio L. Agerinus 92,21
Anicetus præf. pr. 694,4: Leõcl. Anicius.
C. Anicius prætor Gentium debellat 87,33. Sigonius cum Ruſo Lucium Anicium vocat, Pæanius Γάϊον Ἀνίκιον. C. Anicius triumphat 88,23
Aniciorum familia 828,7
Animas obiceſſis ſolas relinquere, viſum Alaricho 816,13. animæ voluntariæ oblatione anima ſalusq; principis redimitur 316,26. animas adultas, ſuam & vxoris, pro tenellis liberorum animabus Veſtæ offert Valerius 667,33. anima principis per aquilam e rogo emiſſam euehitur ad cælos 221,4: 398,35: 541,39. animæ defunctorum ex inferis euocantur ad danda reſponſa 431,16. animæ interemptorum Neronem inuadere viſæ 301,35
Animorum ſeu ingeniorum vbertas & ſterilitas vnde 613,6. Animi immodici homo. Ἄμετρος, Ἀμετρόφρων 123,8
Animalium figuris ſeu imaginib. corpus ornant Britanni 5,7,10
Anio fl. 70,14: Gr. Ἀνίων.
Annæus Cornutus, vir doctiſſ. 290,20
Annas, Iud. pontifex 859,45
Annibal Carthaginenſium dux, Romanis ſecundum bellum Punicum infert 79,40: in Italiá tranſit 80,14: Aſdrubalem fratrem cum copiis ad ſe vocat 83,38: in Africam reuocatur a Carthag. 84,28: victus, pacem petit 85,5: cum paucis profugit 85, 24: Antiocho Syriæ regi ſe iungit aduerſus R. 86,14: Annibalis mors & ſepulcrum 87,7. Annibali ſtatuam imaginesq; erigit Caracalla Imperator 549,2. Annibalis fratres 82,18. in F. c. aſpirate Hannibal.
Annius: viſe Anicius.
L. Annius Antoninus Verus, M. Antonini collega 115,33: F. c. L. Antoninus Seuerus; corrupte.
L. Annius Seneca fere ob eloquentiam & doctrinam a Caio fuiſſet interfectus 251,22: & D. 440,9. P. c. Annius voo n: Latinis Annæus
Annius Verus, Marci auus, ter conſul, & trib. mil. 360,22
M. Annius Verus, qui & Catilius, ab Antonino Pio adoptatur: atq. ex eo M. Aurelius Antoninus appellatur 360,19
Annius Vinicianus 259,44
Anno Afrorum dux capitur 82,35, Anno Afrorum in Africa dux a Scip. vincitur 84,20. F. c. Hanno, aſpir.
Annona publica populo diſtributa 687, 31. Annona maiore honorantur fortiores milites 764,29. annona ſeu cibaria

ſubaria militib. duplicata 586, 42. præter annonam publicam e præda quoq; alimenta conceduntur militi 720,4. annona militaris e tributorum exactionib. 735,38. de annonis militi proſpicis præf. præt. 741, 18. annona per præfectos præt. erogatur militib. 687,43. annonæ militaris præbitio, & diſciplinæ correctio, penes eoſdem olim 688, 42. annonæ maior pars a duce vel apparitorib. eius detinetur 689,2. in annonis militarib. improbitas præfecti præt. 641, 29. annonarũ militarium cauponatio 754,13
Annuli: viſe Anuli.
Annum agens ætatis vic. J.F. annum habens viceſimum ætatis ſuæ 79,42. Anno vrbis conditæ DCLXXXI 98,4. ſic 97,11,35: & F.c.100,24,31. alibi paſſim Anno ab vrbe cõdita. Annus a quo primum & quo modo deſcriptus 64,17: a Cæſare vt correctus 156, 7. anni initium qua ſolennitate celebretur a Rom. 485,22
Annuum imperium 66,1
Antemnates victi 64,6
Anthemuſium Perſidis regio, a Traiano victa 113,16. ſic & F. at Gr. m. Anthemuſia.
Antichriſtus ex Dan 892,1
Antigonus Iud. rex, flagris ad palum ab Antonio cæditur 184,5
Antigonus Macedo Liberum patrem imitatur 465,33
Antimachum pro Homero introducere cogitauit Adrianus 353,15: 865, 37
Antinoe, ſeu Antinoopolis, vrbs Aegypti 356,17
Antinoi ortus, mors, & poſt obitum honores 356, 18: 866,3. Antinoum in cœlis quærit Adrianus 835,40
Antiochia Syriæ metropolis 351, 24. magna Syriæ Antiochia 765, 45. Antiochia orientis metropolis 645, 3: orientalis imperii ſedi deſtinata 543, 4: terræ motu immani quaſſata totum pene orbem Romanũ in ſe concutit 346,3: Laodiceæ inuidet 518,7: Laodiceæ in ſeruitutem deditur 523,30: 869,45: capitur a Perſis 645,3: a Iuliano quib. & caſtigata & honorata modis 713,35: rebellat ſub Theodoſio 765,41. Antiochiæ ædificium ſplendidiſſimum, porticus regia 781,24
Antiochena regia 742, 35. Antiochenſis ſenatus 713,42. Antiochenſis ſenatus plebis rebellis culpam ab Imp. per legatos deprecatur 766,9. Antiochenſibus obſides redduntur 100,14. Antiochenſium ingenium 713,29. Antiochenſium ingenium & mores graphice depicta in Iuliani Antiochenſi ſeu Miſopogone 713,39. Antiochenſes dicaces 506,32: 766, 6: ferias & ludos fere per totum annum agitant 501,32. Antiochicus, ſeu Antiochenſis, Iuliani liber 876, 45: & 715,39
Antiochus Syriæ rex, Ptolemæo Ægyptio bellum infert 78,34: bello a R. petitur 86,11: pacem quib. conditionibus acceperit a R. 86,32: Antiochus Aſiæ rex populi R. aduerſus Perſeum ſocius 87,22
Antiochus Cœlen Syriam & Phœnicen repoſcit: fruſtra 141,11. Antiochus ab Arſace debellatus 642,12
Antiochus cynicus phil. 433,35: deditur 434,19
Antiochus a Palmyrenis ad imperium euectus 661,19,26
Antiochus Muſonii f. ſceleribus proconſulatũ nactus, ſcelerate eundem gerit 782,42
Antiochus præpoſitus cub. 883,3
Antiquiſſimum bellum 100,21
Antiquitatis ſcripta libenter legit Marcus 464,31
Antiſtii Labeonis in dicendo libertas 200,30
C. Antiſtius conſul 335,27
Antonia, Claudii mater 321,35. vulg. l. Antonina: perperam.
C. Antonius conſul 100,23. F.c. Gneus Ant. ſed Γάϊος vocatetiã Gr. m. v.38
L. Antonius, Marci frater, Fuluiæ ſocius & adminiſter 174,1: capitur 175,14. L. Antonius conſul, bellum ciuile mouens, victus & captus eſt 105,3
M. Antonius Bibulo mortuo prodire audet 149,11: Cæſaris ſacerdos creatur 158,2: Cæſaris teſtamentum & heredem eius Octauium vt tractarit 160,21: ad Lepidum ſibi deuinciẽdum, filiam eius filio ſuo vxorem capit 160,32: Octauio iniurioſe obſiſtit 162,46: a Cæſare Oct. aperte diſſidere incipit 163,6. Antonius conſul, hoſtis iudicatur a ſenatu 104,11: fugatus & a Lepido ſuſceptus, cum Octauiano pacem facit 104,24: in proſcriptionibus crudelior Cæſare 167,23,47: cum Octauiano Cæſaris percuſſores debellat 170,13: pace cum Cæſare ac Pompeio firmata in Græciam reuerſus bacchatur 178,6: Cæſari infenſus, per Octauiam ei reconciliatus, mox & ipſam Octauiam dimittit 180,44: Auguſti ſorore Octauia repudiata, Cleopatram reginam ducit 105,22: Perſas ſeu Parthos oppugnat: infeliciter 105,25: 184,7: Parthicum bellum ſegniter gerit 731,16: ex Aſia in Aegyptum ad Cleopatræ amplexus ſe recipit 176,8: Cleopatræ inſtinctu ciuile bellum cõmouet 105, 30: a Cæſare quas ob cauſas debellatus 188,7: iuramento non ſatisfacit 186,31: bello victus, rebus deſperatis, ipſe ſe interimit 105,35: manu ſibi illata, in Cleopatræ ſinu moritur 189,9. Antonio clades & interitus quib. oſtentis prædicta 187,6: & 166, 31. Antonii liberos, licet hoſtis, amice tractauit Auguſtus 535,17. Antonii filius: viſe Iul. Ant.
Antonii frater occiditur a Brutianis 170,38. Antonii domus 196,38
Antonius Muſa medicus, in Auguſto curando quæ conſecutus ſibi & ceteris medicis præmia 197,38
Antonius Primus, Pannonici exercitus dux 311,16
Antonius in Germania aduerſus Domitianum inſurgit 333,6
Antonius centurio 370,32
Antonius, mag. offic. 729,3. rectius Anatolius 730,6
T. Antoninus Pius imperium quomodo & quam diu geſſerit 115,7: imperium vt nactus, & quomodo illud geſſerit 361, 25. Antonini Pii vita 866, 26: notatio 836, 11 gener, M. Antoninus 115,40: 116,12.
M. Antoninus Verus, cogn. Philoſophus, natalib. quib. ortus, imperium quo modo & quam diu geſſerit 115, 29. M. Antonini æmulator Iulianus 133,26. viſe Marcus, & M. Aurelius.
L. Antoninus Commodus imperium quo modo & quam diu geſſerit 117, 25. viſe Commodus.
Antoninorum familiæ ſe inſcribit Seuerus 420,10. Antoninorum monumento illata Seueri oſſa 424,20: & Spartian. 175,34.
Antonini nomen a Marci familia filio ſuo imponit Seuerus 530,16. Antoninus a Seuero transnominatur Baſſianus filius 530,16. Antoninus a patre vt inſtitutus 430,28: Plautiani filiæ connubio adſtringitur a patre 530,17: cũ Plautilla Plautiani præf. f. nuptias celebrat 414,41: Plautiano exitiũ machinatur 416,8: Plautiano ſubmoto inſolentiæ ac libidini habenas laxat 418,16: 535,10: in Britannica expeditione qualem ſe patri præbuerit adiutorem 537,36: patri manus inferre conatur 423,12: poſt patris obitum quomodo cum fratre imperium geſſerit 538,15: ſingularis imperii cupiditate incenſus aperta vi fratrem ſummouet 543,31: fraternæ cædi alia quoque innumera addit homicidia 546,5. Antoninus Caracalla (ſeu M. Aurelius Antoninus Baſſianus) imperiũ quo modo & quam diu geſſerit 118,40: 425, 32: 637, 50: a cædibus ad ludos ſe conuertit 428, 22: bella quæ geſſerit, & quo modo 433,33: in prouinciis obeundis qualem ſe geſſerit 547,10: vt corpore puſillus fuit, ita laborum exercitatione magnus 548,5: occiditur 437,22: 555,37. ob fratricidium e diuorum conſortio excluſus 836,28: 839,4
Antonini Caracallæ vita 871, 11 ingenium 430,2: ſimulatio & perfidia 549,8: 551,8: curioſitas 553,19. Antonini Car. adulterio vtraq; Mæſæ filia gloriatur 571,3
Antonini Caracallæ filius Antoninus Heliogabali ſacerdos 119,16. Antonini Caracallæ filius Baſſianus Heliogab. 563,39: 564,8. Antoninus ab exercitu nominatur Antonini ſpurius Baſſianus, Imperatorque ſimul dicitur 564, 15. Antoninus a militib. appellatur Mæſæ nepos Lupus, Imperatorq; declaratur 442,4. idem Nouus Antoninus, ſeu Iuuenis Antoninus 564,31: Dionis epitomæ Pſeudantoninus. idem Antoninus Emeſenus 638,7. imperio vt potitus, quomodo item illud geſſerit 442, 42: 564,15: 638,7: cum matre occiditur 573,25
Antonini filium ſe nominat Alexander 578,28
Antoninus imperii onus fuga declinat 637, 43
Antonini ſub Gallieno rebellio 650,46
Antoninianæ, ſ. thermæ 119,2: 855,28
Anulorum aureorum modii tres Carthaginem miſſi: detracti e manibus equitum Romanorum, ſenatorum, & militum 81, 20. anuli aurei ius quibus conceſſum 179,8. anulus aureus medicis quando & cur cõceſſus 197, 40. anulis aureis vti militibus conceſſum a Seuero 526,24 ¶ Anulus hoſtis occiſi, victori mittitur 104, 35. anulus Pompeii Romã a Cæſare mittitur 152,8 ¶ Anulum ſignatoriũ Auguſtus Agrippæ ac Mæcenati tradit 188,19. anulum ſignatorium vicario mittit Imperator abſens 317,36. anulum ſignatorium Agrippæ tradit Auguſtus moriturus 197, 36. anulo ſignatorio duplici vſus Auguſtus

188, 40. anulo Pompeii, & Syllæ inſculpta tria tropæa 152, 10. vno n F. c. 81, 20, & alibi
Anulinus Seueri dux 399, 30: 400, 1: 405, 29. P. c. Anulinus duplici n: at in ſuperioribus ſimplici.
Anulinus ſenator 125, 22: vno l & F. c. & Gr. m.
Anulinus præfect. pr. 673, 10
Apamea incurſatur a Scythis 649, 29: Aurelianum excipit 657, 5. Apameæ numen, & oraculum 438, 35
Apelles tragœdus 246, 2
Apennini montes 769, 40. Apenninorum montium ſitus, & fauces 805, 8. Apenninorum montium portæ ſeu fauces 770, 8
Aper maximus, vix a ✱ militib. conſectus 409, 36. apri LX, ex commiſſione inter ſe colluctati 415, 7
Aper imperium nefario dolo quærens, iuſtas ſceleris pœnas luit 125, 1. 25
Aper Sulpicius centurio 288, 8: Tacito Aſper.
Apertio templi ſpontanea, ominoſum 266, 30
Apes militaria ſigna obſidentes, ominoſum 150, 31. apes fauos in ſignis mil. & imaginib. facientes, infauſt. ſ. 399, 6. apum examen in caſtris ſeſe conglobans, ominoſum 266, 31
Aphaca, & Aphacitidis Veneris templum, lacus, feſtum 660, 12
M. Apicii luxus & mors 231, 20
Apion: viſe Appion.
Apis lamentabiles mugitus & lacrymas edit 190, 43. Apidem AEgyptiorum videre Cæſar Oct. non vult 190, 29
Aplo ſeu Haplo, dux Proc. 739, 24
Apollinaris legio 214, 27
Apollinaris, præf. pr. 826, 15: magiſtratu priuatur 830, 44
Apollo Aquileienſib. Belis 612, 20. Apollo Latordes, idem qui Sol 671, 6. Apollinis Sarpedonii oraculum 659, 38. ex Apolline conceptus Auguſtus 161, 17: Sueton. 38, 48. Apollo a Nerone vt tractatus 295, 42
Apollodori architecti ſollertia, libertas in loquendo, interitus 352, 30
Apollonia ad Ionium ſinum 162, 29. Apolloniæ ſitus, & alia memorabilia 148, 25
Apollonia Ponti op. euertitur 99, 3
Apollonius Aegyptius vates 256, 10
Apollonius Chalcedonius philoſophus 156, 25. Gr. m. Καρχηδόνιον dicit, i. Carthaginenſem. ſed Chalcedonium agnoſcit etiam Capitolinus in vita Marci 141, 18. Apud eundem Capitolinum 139, 42. Apollonius Chalcidenſis Marco Antonino a Pio præceptor datus eſſe legitur.
Apollonius Nicomed. phil. 373, 27
Apollonius Tyaneus, Domitiani machinationes ridet 863, 44: Domitiani cædem Epheſi nuntiat, eadem hora qua Romæ illa patrabatur 337, 35: ob magiæ peritiam inſignem, heroico monumento a Caracalla Imp. honoratur 433, 29. nouus Apollonius ſeu Balaamus 843, 16
Apoplexis pro Apoplexian habet etiam F. c. 116, 9. apoplexia e vita intemperante 495, 35
Apophthegmata ſcitè dicta 236, 14. apophthegmata vrbana & mordacia 420, 8. apophthegma Alarichi 816, 2
Apparatus belli capitur omnis 83, 10
Appionis teſtamento Libya in Rom. tranſit imperium 99, 16. geminopp etiam in F. c. & Gr. m. quaſi a Romano Appii nomine facta ſit deflexio: cum verius ſit Apion, ab Api Aegyptiorum deo: vt Serapion a Serapi.
C. Appius Silanus necatur 259, 33: & D. 463, 4: Sueton 81, 52
Apprime eruditus 133, 29
Apronianus, Dionis pater, Ciliciæ præf. 351, 16
Aproniani mirus interitus 418, 42
Apſæi rebellio 661, 10
Apud Epirum, i. in Epiro 73, 29. Apud Palæſtinam Imperator factus] F. Palæſtinæ Imperator f. 110, 8. ❡ Apud Agrigentum, F. c. 82, 37. ſic Apud Lorium, F. 115, 25
Apuleius ob mœchi patrocinium male audit 262, 13
Sex. Apuleius conſul 217, 40
Apulia] F. Appulia 74, 29: 81, 2, 36
de Aqua dimicatum inter aduerſos exercitus 441, 15. aqua concreta & effoſſa bibitur ad Iſtri ripas 469, 16. aqua ſecurib. & ligonib. funditur 584, 39. aquam calidã vendere vetat Claudius 258, 32: itemque Ampelius præfectus vrbis, apud Amm. Marcell. 473, 11. qua de re viſe Lipſ. Elect. lib. 1. cap. 4. Aqua feruenti elixi hoſtes 189, 8. aquam Tiberinam ſuper Ditis & Proſerpinæ ara calefactam, liberis ægrotis propinare iuſſus Valerius 667, 37. ❡ Aqua Claudia inducta 71, 36. aquæ ductus inciduntur in oppugnatione caſtr. 607, 22. aquæ ductus ab Agrippa priuatis ſumptibus reficiuntur 185, 27. ❡ Aquæ nouæ terræ motu exortæ, veteres abolitæ 347, 21. aqua e manu per ſomnũ manans 397, 5. ſub aquis viſa domus 277, 47. ❡ Aqua dicentib. admenſa 845, 10. aquæ ſat magnam copiam admetiri cauſidicis iubet Marcus 365, 14. aquam litigantib. ſat copioſam infundit Seuerus 425, 12.
Aquatici luſus in theatro 327, 38
Aquila Octauio puero panem eripit & reddit 161, 39. aquila coruos ſe inuadentes occidit 166, 35. aquilæ duæ inter ſe decertantes, belli exitũ præſignant 173, 15. aquila graculorum duce, conſlictus 369, 39. aquila militare ſignum ita inſidet pertinaciter, vt etiam capiatur 399, 4. aquila e rogo defuncti principis emiſſa, animam eius in cælum perfert 221, 41: 398, 35: 541, 37. ❡ Aquilæ exercitus, earumq; ædiculæ, & geſtatio 146, 22
Aquila, libertus Mæcenatis 205, 13
Aquileiæ ſitus, amplitudo, opes & copiæ 618, 2, 10. Aquileia obſidionem fortiſſime ſuſtinet 614, 1: ſubito incurſu capitur a Theodoſio 770, 10. Aquileiæ occiſus Maximinus 120, 10: F. c. Aquileia vii, 50. Aquileam fine i, F. 132, 23: Gr. m. Aquiliam 131, 21
Aquileiæ pons 612, 36
Aquilia Seuera 445, 23, 33
Aquilis fl. 805, 7
C. Aquilius Florus conſul 75, 28
In Aquitania rem gerit Agrippa 205, 15. Aquitania Romano imperio adiecta per Auguſtum 106, 15: per prætides adminiſtrata 122, 16
Ara in confinibus 608, 11. ara & ſacrificia ſub terra 668, 31: 669, 15. aræ plurimæ circum Heliogabali templum 568, 7. ara inaurata, ebore gemmiſq. Indicis exculta 398, 7. aræ coronatæ ſuffimentiſq; omne genus cumulatæ 552, 16: & 549, 15. aræ victimarum ſanguine imbuuntur 670, 12. ſuper aris trib. tres agni mactantur ludis ſecularibus 670, 11. circum aras ſaltationes ritu barbarico 563, 15. aræ inſcriptio 608, 21.
Arabes gens peſs. 641, 24: a Pompeio ſubiguntur 100, 11: 141, 18: a Seuero debellantur 404, 43. Arabum regem in fidem accipit Traianus 113, 15
Arabia in prouinciæ formã redigitur a Traiano 113, 23: tota puaſtatur a Seuero 637, 24. in Arabia prouinciam facit Seuerus 118, 18. ❡ Arabia felix oppugnatur ſub Aug. 196, 44: peruaſtatur a Seuero 528, 10: quando primum a Rom. tentata 197, 23: Felix vnde dicta 528, 8. Arabia Petræa ſubigitur 344, 10. Arabicus equitatus velox 410, 45. Arabicus a deuictis Arabibus cognominatus Seuerus 118, 10
Araxes fl. 140, 17
Arbazacius dux 801, 19
Arbela a Traiano capta 347, 34: ab Antonino Car. capta 435, 46. ad Arbelam pugna 634, 33. Ἀρβηλα etiam P. c. m. l.
Arbernii: viſe Aruerni.
Arbitio, dux Valentis 738, 38: ſtratagemate vincit Procopium 739, 5
Arbitros diſſidentib. regib. mittit Pompeius 140, 44
Arbogaſtes Francus, Gratiani dux 757, 42: aduerſus Victorem cæſ. a Theodoſio mittitur 770, 26: a quib. natalibus ad quos honores euectus, ad Valentinianum interimendum vt inductus 774, 45: ipſe ſibi mortem conſciſcit 778, 43. in L. & P. c. aliquoties ſcribitur Argobaſtes.
Arbores radicitus terræ motu euulſæ 346, 22
Arca vrbs expugnata 405, 30
Arcadiæ aug. columna 885, 27. ſ. Ariadnes aug.
Arcadianæ ædes 835, 28
Arcadius, trib. mil. 700, 10
Arcadius ſucceſſor a patre Theodoſio deſignatur 777, 40: ab Eutropio eunucho regitur vt pecus Arcadicũ aut mancipium 789, 1: extreme amens, Eutropio totam imperii adminiſtrationem committit 789, 42: 800, 37: v: conſul 825, 28: quando mortuus 811, 7. Arcadio mortuo, filii eius Theodoſii curam ſuſcipit Honorius 807, 18. Arcadii filius Ioannem patrem habere creditus 796, 5. Arcadii vxor arrogans, eunuchiſq. & muliercculis palatinis nimium dedita 800, 38
Arcana Imperatorib. ſignificari vt ſolita 597, 33. arcanarum artium libri tolluntur e medio 870, 31. v. Secr.
Archelaus Mithridatis dux, cum Sylla bellum vt geſſerit 94, 26
Archelaus Cappadociæ rex, callide euocatus, Romæ detinetur a Tiberio 107, 5: 229, 19: 857, 10
Architectus inſignis 352, 30: 402, 19 architectus ſollertiſſimus a Tiberio per inuidiam necatus 232, 40. architecti, ſumptuũ magnitudine propoſita, Claudium a portus exſtructione deterrent 259, 1
Arcus neruum pulſat Phraates inter reſponſa legatis Rom. data 184, 16.
❡ Arcus triumphales 318, 40. arcus triumphalis Traiano ſtructus 349, 5. arcus triumphales Domitiani conuelluntur 337, 34. ❡ Arcus e mar-

marmore Proconneſio 686,37. arcus Liuiæ decretus, omnium primæ 236, 9: ſed non exſtructus 236, 26
Ardeæ op. ſitus 65, 25
Arelate, op. Gall. 679, 42: 807,30
Arena auroſa per vias ſtrata 570, 4: & Lamprid. 206. 10. arenoſiſſima inſula 854, 31: 855,6
Arethuſa, Syriæ vrbs 657,5
Argentea factio 330,33. argentei cxxx ſingulis militib. donati 715, 26. argentei centum ſingulis militib. dati 720,16. argento priuatorum, oſtiatim petito, triclinia ſternit Conſtantius Aug. 128,30
Argentocoxus Britann. 424, 43
Argentoratum Galliæ vrbs 132, 48: ad Rheni ripas ſitum opidum 704, 12
Argo per cccc ſtadia terreſtri itinere vecta 805, 2. Argonautæ A Eetam qua effugerint, & tranſitus monumentum quod reliquerint 804, 36
Ariadnæ auguſtæ columna 885,32
Ariana rabies 893, 11
Ariarathes Cappad. rex, P. R. ſocius 87, 21: 90,44. F. c. priore in loco Ariaratus, itemq; Gr. m. in poſteriore Ἀριαράθην & ipſi habent, vt & Suidas.
Aries pro homine crematus 375, 39. Ariete ſolutæ portæ 723, 9
Ariminum] F. Ariminus 74, 26. in Gr. m. ſ. Ἀρίμινος per ν & hic 74, 34: & infra 80, 24: vt Τίκινος 808,22,38. Ariminum, vrbs Flaminiæ 813, 13: xxx milib. Rauenna diſſitum 822, 10: conditur 74,26. Arimino ad Siciliam fugit Carbo 95, 37
Arinthæus Iuliani dux 715,30: paludes Perſ. ſcrutatur 725, 9: legatus ad faciendam cum Perſis pacem 730, 27: locum & dignitatem ſuam retinet ſub Val. & Val. 735, 20. Arintheus per e L. & P. 735, 20: P. c. Ἀρινθαῖος 715,30
Ariobarzanes Cappadocia eiicitur per Mithrid. 94,15
Ariouiſtus Germanus a Cæſare ſuperatus 841, 41
Ariſtarchus Colchis rex imponitur 100,9
Ariſtothenienſis Mithridati patriam tradit 94,23
Ariſtobulus, Hyrcani frater, Iudæorum rex, vinctus ab Pompeio abducitur 141,24,35: triumphatur 100,37
Ariſtogitonis Ath. ſtatua 170, 42
Ariſtonici ortus, rebellio, interitus 90, 36
Ariſtophanis Equitũ prologus 834,39
Ariſtoteles Alexandro mortis auctor fuiſſe creditus 429,5. Ariſtotelici philoſophi, & Ariſtotelis libri, ab Antonino Car. vt tractati 428, 44. Ariſtotelicorum contubernia & ſodalitia Alexandriæ diſturbata 429,2
Arius philoſophus 190,20: 845,27
Arma imperata ſibi, de induſtria minus habilia fabricantur Iudæi 356, 42. arma vetera in ciuitatib. reperta, ſuis queq; vſibus aptantur a Iuliano Cæſare 704, 9. arma e priuatis pariter & publicis ædibus ad oppugnandos prætorianos rapiũtur 606, 24. arma ſtipitib. circumpoſita ad terr. hoſt. 333, 4. arma in conuiuium aut comiſſationem inferri non ſolent 534,32. armis concertare & bini & plures ſimul coacti a Caio 247, 27. armorum certamini deputatum ſtadium ante vrbem 699, 6. arma exuere coactus hoſtis artificioſo ſtrategemate 614,31. arma ponere coguntur prętoriani exauctorati 396,2. armis ſpoliantur & venduntur fugaces milites 740, 18. armis referta nauis ſponte appellit 303, 11. arma coruſcantia 291,33. arma, iure omni validiora 267,14
ex Armamentariis publicis arma corripiuntur aduerſus prætorianos 606,19
Armati, ὁπλῖται 89,41
Armatura graui tutaq; freti 655, 36. armatura grauis in profectione iumẽtis imponitur 715,41. armatura Britãnica 422,3. armatura Macedonica ſeu Alexandrina 428, 37: & apud Curt. lib. 1.
Armati vita & mores 886, 3. ſic nominatur etiã in Faſtis, 54 & 55: apud Zonaram eſt Harmatius
Armenes, Nabidis f. 86,9
Armenia cum Media in Parthorũ ditionẽ tranſit 186, 3: Parthis per Aug. eripitur 106, 26: ſub Nerone amittitur 108,15: Tetidati datur a Nerone 292, 15: Parthis eripitur per Traianum 113, 11: 345, 25: in prouinciæ formam redigitur a Traiano 113, 20. Armeniæ rex Seuerum munerib. & obſidib. demulcet 527,37. Armeniorum rex a Caracalla decipitur 431, 2. Armenię pars maior Romanis a Perſis adimitur 730,38. ¶ Armenia minor 94,7: 99, 46: Gr. m. Ἀρμενία ἡ ἐλάττων: Mithridati eripitur 98 20: Deiotaro donatur 100, 6. Armeniæ mõtes aſperi ac difficiles 581, 2: & 516, 40. Armenii ſagittarii aduerſus Germanos adſciti 590, 40. viſe Gr. Ind.
Armoricæ tractus 125, 42: F. Armorici: Gr. m. Ἀλμόριχοι, corrupte. Armorichus, Gall. prouincia, in libertatem ſe aſſerit 827,7
Arnuphis Ægyptius, magicis incantationib. pluuias elicit 366,40: 868, 43
Aromata & ſuffimenta ex Arabia felici import. 528, 9. aromata rogo iniecta 541,17. aromatibus variis onerata arx 568, 11
Arrectus ad ſpem, F. 129,7
Arrianus Flauius 358, 9
Ars a natura ſuperata 518, 38. ars inuidiam ſæpe, non fauorem conciliat 233,4. arte ſua victum parare ſperat Nero 301,20
Arſaces, Parthici imperii conditor 577, 23: qua occaſione Perſicum & Macedonicum imperium ad Parthos tranſtulerit 641,13. Arſaces rex regũ 321,1. Arſacidæ Parthorũ reges dicti, ab imperii conditore Arſace 146, 46
Arſacius eunuchus 813,16,35: ad ſupplicium depoſcitur a mil. 821,34,42
Arſes pro Xerxes, Gr. 119,26
Arſinoe Ægypti regina, inter captiuos a Cæſare traducitur in triumpho 154,35
Artabanus ad obœdientiam compulſus 254, 20. Artabanus Parthorum rex, obruitur a Seuero imparatus 529,14: Dionis epitomæ Vologæſus 410,7: dolo circumuenitur a Caracalla 551, 12: 552, 38: quo prætextu oppugnatus ab Antonino Carac. 435, 40: iniurias ſibi ſuiſq; factas armis vltum it 556, 36: a Macrino vt placatus 441, 2: pacem cum Rom. facit 559, 11: occiditur 457,30. Artabani Parthi faſtus & interitus 576,10: 577, 29: 578,18
Artaces: viſe Arthaces.
Artaxata, Arm. vrbs 99, 40: Gr. m. Ἀρταξάτων φρούριον: Pompeio deditur a Tigrane rege 140,18: capitur a Corbulone 287,34: Neronis permiſſu inſtauratur 292, 45: inſtaurata, Neronia nominatur 293,10
Artaxerxes imperiũ a Parthis & Rom. ad Perſas ſuos iterum transferre aggreditur 451, 8: quib. ſucceſſib. fretus, bellum Romanis fecerit 576, 7: 577, 13: 578, 17: quam ſuperba legatis ad Rom. mandata dederit 579,31. Artaxerxis ſucceſſor Sapor 641, 9
Artemio, Iud. rebell. dux 350,21
ad Artemiſium pugna 633,32
Artemii aug. vita 891,38
Arthacen Iberiæ regem vincit Pompeius 100, 6: F. Artacon, Gr. m. Artacen; ſine aſpir. vterq;
ob Articularem morbum imperii collegam ſibi adſumit Seuerus 513, 36
Artifex qualis pereo! 302, 29. artifices & opifices a latrone captiui detinentur aliquãdiu; poſt cũ honorario dimittuntur 420, 26. Artificioſi operis ſupellectilia in põpa ſolenni traducuntur 476,29
Aruernorum ciuitati bellum infertur 91,17. F. Arbernorum ciu. apud Aruernos victus Cæſar 101, 19
Arulinus Ruſticus phil. 334, 24
Aruns] F. c. Arruns, gemino r, 66,17. ſic Dionyſius quoq; alicubi Ἄῤῥουν vocat, alicubi Ἄῤῥων.
Aruſpex de inſidiis imminẽtib. præmonet 304, 42. aruſpices vndiq; accerſuntur a Caracalla 554, 4
Arx in opidi medio, muro & ipſa circumcincta 718,31
Arzanent: viſe Zaleni.
Arzianenæ ciuitas Tigranecerta, F. 98, 27
Aſboras: viſe Aboras
Aſclepiodotus præf. prætorio 126,18
Aſclepiodotus Nicæus philoſ. 289,2
Aſdrubal Annibalis frater, Hiſpaniam tuetur 80,14: vincitur 81,25: 82,18: Scipiones ambos interficit 82,25: victus fugatur 83, 18: ab Annibale fratre in Italiam vocatur 83, 40: per inſidias occiditur 84, 4. ¶ Aſdrubal alter a Manlio capitur 82, 10. ¶ Aſdrubal Carth. dux in tertio bello Punico 88, 41: triumphatur 89,33: F. Haſdrubal 80,15, & alibi
Aſemus, pro Aimus ſeu Hæmus 688,10
Aſia, Europę oppoſita continens omnis 542,30: ab Europa quib. limitib. dirempta 576, 19: vetus Perſarum poſſeſſio 576, 19: Romanis Attali teſtamento legata 90, 31. F. c. fere ſemper Aſſia, gemino ſſ.
Aſiani, populi Aſiæ 275, 41. Aſiani barbari 847,34. Aſianus & inexercitatus exercitus 150,32
Aſiaticum bellum Ariſtonici 90,36
Aſiatici nomen accipit L. Scipio 87,3: F. c. Aſiagenis. ſed Aſiaticum agnoſcit etiam Gr. m.
Aſiaticus Valerius 256,39: necatur 262, 39
Aſina Cornelius 75, 13. in Gr. m. perperam Aſianus.
Aſini vmbra, prouerb. 802, 6. aſinino lacte lauat Sabina 289,38
H. Aſinius 93, 23: F. c. Aſſinius: Gr. m. Aſianius
Aſinius Gallus dicta liberius apud Tiberium Cæſarem, interpretatione lenit quidem; ſed pœnam tamẽ non effugit 224,1: 236,40: 244,8
C. Aſinius Pollio victus in Bætica 163, 11

Aſpax facetus ſcurra 420,2
Aſpendus op. 792,30
Aſperitatem ſæuitiamq;] F. acerbitatem 129,35
Aſpicere Plautianum vetantur obuii 531,17
Aſpide admota mortem ſibi conſciſcit Cleopatra 105,36: 189,47
Aſſeclis comitatus 293,46
Aſſertor Hiſpaniæ contra Rom. 90,6
Aſſeſſores principis in cauſſarum cognitione 401,8. aſſeſſores Auguſti 215, 10. aſſeſſores filio a Seuero dati amici ætate ac iudicio maturi 537,25: 538, 35. aſſeſſores & conſiliarii Alexandro additi ſenatores XV, ętate ac vita graues 574,15. aſſeſſorem Alexander habuit Vlpianum I.C. 119, 30. aſſeſſor & conſiliarius ex aduocato 806,35
Aſſeſſus damnati ſenatoris fugitur 241, 11
Aſſiam pro Aſiam, F. 128,19, & alibi fere ſemper
Aſſurgere ad ſe venienti 103,38. aſſurgit conſulib. etiam Tiberius 226, 21. aſſurgere principi intranti, honoris ſignum etiam apud Perſ. 684,9
Aſſyria barbaris Atyria dicitur 347,36: in prouinciæ formã redigitur a Traiano 113, 21. Aſſyriæ vrbem nobiliſſ. Seleuciam 116,3: F. c. Aſſyriam vrbem nob. Aſſyriæ vrbium maxima Cteſiphon 720,12
Aſſyrius & Sardanapalus idem qui Antoninus Heliogabalus 444,5. Aſſyrii cognomen vnde Pſeudantonino impoſitum 445,10
Aſtrologia quib. nitatur 161,27. aſtrologiæ peritiſſimus Thraſyllus 206, 47. aſtrologi ex vrbe pelluntur ab Agrippa 185,45: pelluntur a Tiberio 228,42: de Neronis genitura quæ reſponderint 267,23: quo argumento deriſi a Vitellio 304,29: Vitelliano edicto ſuum opponunt 308,35. Aſtronomi vndiq; a Caracalla arceſſuntur 554,4
Aſtures deuicti 196,16
ad Aſylum Chriſtianorum confugit reus 765,17. aſyli ius lege ſancitum eccleſiis 793,44. aſyli ius eccleſiæ religioſe tuetur epiſcopus 810,25. aſylo ſontes extrahere non audet populus 796,10
Atalus ſeu Attalus princeps 853,37
Atanius Secundus, eques, ſtolidi voti per Caium damnatur 246,45: & D. 442: interpreti Afranius
Ataulfus ab Alaricho cum copiis ſuis arceſſitur 813,2: per Alpes in Venetiã penetrat 820,5: Saturn inuadit 831, 9. L. & P. Taulfus 820,5: Olympiodoro Adaulphus 853,37. quę ſcriptura propius accedit ad vulg. Adolfus.
Ateius Capito ſæcularium ritus præit ſeu exponit 669,22. Ateius Capito de Latinitate vt cenſuerit 229,11
Atella, Campaniæ oppido 106,3. F. Atello. ſed Atellam fœm. fine agnoſcit etiam Gr. m. Dio Nolæ mortuũ Auguſtum refert 217,43: 218,40
Athambilus rex 348, 33. 37. priore in loco P. c. ſine m habet Ἀθάμβιλος.
Athanarichus Scytharũ princeps, honorificentiſſime a Theodoſio & exceptus & ſepultus 759,7. L. & P. Ὀθαναρίχος. ſed Ἀθανάριχος agnoſcit etiam Suid.
Athanaſius, epiſc. Alexandriæ 879,27. S. Athanaſius orthodoxæ fidei capita Iouiano per epiſto'am exhibet 878,13
Athanaſius patriarcha 883,42
Athenæ ciuitas Achaiæ, Mithridati traditur 94,23: mortuorũ beneficio ſæpe conſeruatæ 152,7: a Nerone cur non aditæ 296,5: honorib. quib. affectæ ab Adriano 358,12: a Scythis expugnatæ 651,15: terræmotus periculum quo merito effugerint 745,39: Alarichi impetũ vt effugerint 783,39 Athenienſes inſigni de Perſis victoria inclareſcunt 633,14: Antonio Mineruam deſpondent 178,11: ab Auguſto multantur 199,28: a Marco quib, affecti honoribus 371,37: muros ſuos aduerſum Scythas inſtaurãt 646, 14: lauatione hoſpitem excipiunt 784,9. Athenienſium ſcholæ annua ſalaria conſtituit Marcus 371,38. Athenienſium & Lacedæmoniorum de primatu contentio, Græciæ reſp. peſſumdedit 633,42. Athenienſium & Syracuſanorum prœlium Romæ exhibitum 328,6
Athenæum (Ἀθήναιον) quid, & vnde dict. 395,26
Athenodorus qua libertate apud Auguſtus 222,17. Athenodori Stoici conſiliis obſecutus Auguſtus 635,44: 845,25
Athletarum multitudo ingens coacta 414,4. athleta fortiſſimus Aurelius Ælix 445,39
Athlula: quære Epibula
Athos perfoſſus 633,29
C. Atilius Bulbus conſul 79,6
M. Atilius Regulus conſul 74,27: 75,25: capitur 76,5: conſtantiſſimus 77,2
Atlas mons vbi, qualis mons, cur q; cæli columna dictus 412,8. Atlanticum mare 706,33
Atra fruſtra oppugnãtur a Seuero 410, 16,36: 528,12. Atrorum obſidionem magnopere iuuit Priſcus architectus 402,22. Atrorum ſitus & munitio 528,13. Neutro gen. Atra Dionis epitome, fœminino Atras Herodianus dicit.
Atreni ſagittarii Nigro ſuppetias miſſi a rege Barſemio 515,4. Atrenorum rex bello a Seuero petitur 520, 42: 527,34: 528,2. Atreni fortiſſime ſe defendunt 410,45. viſe Agareni.
Atratus in Plotinæ luctu Adrianus ad dies IX 356,8. viſe Pulla.
Atreus, tragœdia Scauri 244,13
Attalus Aſiæ rex, in amicitiam p. R. accipitur 82,35: Romam venit 88,26: moriens, Aſiæ regnum legat Romanis 90,28
Attalus legatus 818,35: fiſco pręficitur ab Honorio 818,43: 819,24: præfectus vrbis, Romam ab Honorio mittitur 820,23: e præfectura vrbana euehitur ad imperium 827,33: ab Alaricho diademate & purpura nudatur 830,32
Attia Cæſaris ſoror 161, &c. Auguſtum ex Apolline concepiſſe aſſeuerat 161, 16
Attianus Adriani ciuis ac tutor 351,13: Zonaræ Tatianus eſt 201,36: Ælio Spartiano Cælius Tatianus 126,22, etiam in m. ſ. c. At 128,47, & 130,39, pro Tatiano idem codex Pal. m. ſ. habet Attianum: in quem etiam conſcripti putãtur Catattiani libri, quos obſcuriſſimos, Antimachum imitando, confeciſſe Adrianus perhibetur.
Attici ſtili gratia multi ſcriptores legũtur 207,31
Atticus Numerius 222,18
Atticus Quintius 314,9
Atticus captus, ad Vitellium mittitur 315,5
Attin cithara canit Nero 277,8
Atyria barbaris Aſſyria 347,36. Hebraice namque Aſſyria dicitur Aſur: Syrique, Chaldæi, & Aſſyrii, ſ in t mutato pronunciant Atur: quæ mutatio a Chaldaicis quoque grammaticis adnotata eſt; vt Franc. Iunius, & alii orientalium linguarum doctores teſtantur.
Auaritiæ comes crudelitas 527,5
Auctoritas ſenatus, & Senatus conſultum, diuerſa 104,2
Audaces clamore tenus 600,31. audacia temeraria, magni mali cauſſa 605,19
Audate: viſe Andate.
Audens, ſiue Audentius, præf. præt. 553, 26: imperium recuſat 556,15. Lud. Carrio Antiq. lect. lib. 2, c. 8, mauult Aduentus. vt is ſit cuius in Græcis pariter & Latinis conſulum faſtis ſit mentio. pag. 40, & 41: & Cod. Iuſtin. lib. 9, tit. 1, cap. 1.
Auditorium, ſchola 125,14
Auentinus mons vrbi additus 64,31. in Auentino ædis Dianæ 669,45
Cn. Aufidius Oreſtes conſul 98,5
Augarus Oſroenorum rex, confugit ad Seuerum 528,3: a Seuero exceptus magnifice 448,8: decipitur a Caracalla 430,44: & Zon. 220,40. Αὔγαρος etiam apud Suidam rex Edeſſæ, ſub Traiano. alibi Abgarus.
Augurium Britannicum 180,26
Auguſta quæ Lat. dicta 193,35: 856,8 Auguſta legio in Numidia 214,11. altera legio Auguſta in Britanniæ ſuperioris hibernaculis 214,9. octaua legio Auguſta in Germania ſuperiore 214,17
Auguſta vocabatur Liuia antequã Auguſti ſacerdos fieret 222,17. Auguſtam appellari vxorem ſuam vetat Pertinax 389,26. Auguſtæ nomen impollutum ſeruari vult Pertinax 389,31. Auguſtæ titulum nurui ſuæ inuidet Mamæa 575,28. Auguſtæ honores 472,30. Auguſtæ honores pellici a Commodo tributi, excepto igni pręferri ſolito 486,8. auguſtæ viduę, regiæ menſæ apparatum accipiunt e publico 815,20. auguſta cum auguſto interficitur 573,27
Auguſtale, heroicum Auguſti monumentum ſeu fanum 225,38. Auguſtale a Iuſtiniano exornatur 888,4
Auguſtalia, ludi natali Auguſti celebrari ſoliti 217,34: 222,29
Auguſtales Neronis 277,11: Neroni ſimulacrũ inſigne aliena pecunia ſtatuunt 297,35: in Græciam adducuntur a Nerone 293,28
Auguſtus Græcis Σεβαστὸς 193,38: 856,12. Auguſti appellatio quid cõferat Imperatori R. 194,25. Auguſtus quando & cur appellatus Cæſar Octauianus 193,31. Auguſtus auguſti imperii ſignum quod acceperit 195,19: imperium quomodo adminiſtrarit 195,24: ob ciuilitatem omni legum neceſſitate ſolutus 196,38: XI conſul, grauiſſime ægrotans ab Antonio Muſa reſtituitur 197,25: moriturũ ſe putans, vt reb. imperii proſpexerit 197,29: in Siciliam, poſt in Græciam & Aſiam proficiſcitur 199,15. poſt peregrinationes Romæ quæ egerit 200,11: imperium accipit in tertium decennium 204,30: domum ſuam cur publicarit 207,32:

cum Liuia de imperii periculis atq; inſidiis diſquirit 208, 3: Liuiæ quo modo obſtrictus 236, 10: ſenio & corporis debilitate grauis. quos ſibi adiutores ſumpſerit 215, 7: imperiũ accipit in quintum decennium, inuitus 217, 9: imperii fines conſeruari quam adaugeri maluit 220, 8: imperii limites conſtituit Tigrin & Euphraten 731, 23: moritur 217, 43: veneno ſublatus putatur a nõnullis 218, 13: moriens quæ cum amicis egerit 218, 22: libros quatuor poſt ſe reliquit 219, 34: Tiberium ſucceſſorem cur inſtituiſſe creditus 221, 13. Auguſto inter diuos relato qui honores tributi 222, 16: a Tiberio qui tributi honores 225, 31

Auguſti ortus, cõſulatus primus, ętatis imperiiq; anni, mors 218, 30: vita 856, 7: virtutes eximiæ 221, 14: modeſtia 198, 18. Auguſti auſteritatem & crudelitatẽ laudat Seuerus 409, 7: eam fortaſſe qua in triumuiratu eſt vſus, teſte Sueton. 20, 30. Alioqui clementem ciuilemq; Auguſtum fuiſſe, teſtatur idem Suet. 30, 5: & in ipſo triumuiratu longe Antonio ac Lepido humaniorẽ fuiſſe, tradit hæc ipſa Epitome 167, 24. vt non immerito ſuſpicetur aliquis, pro Αὐγούστου iſto in loco reponendum eſſe Ἰουγούρθου. Auguſti funus 218, 39: heroum 219, 38: heroa (ſeu fana) & ſigna 225, 34. Auguſti currus elephantis trahitur 275, 6. Auguſti monumentum ſponte pateſcit 323, 30. Auguſti monumentum repletum, plures capere nequit 361, 12. Auguſti portus 414, 29. de Auguſti reb. geſtis ſcripſit Cremuti° Cordus 234, 31. Auguſti familia omnis in Nerone conſumpta 108, 33: 302, 33

Auguſti ab Auguſto Cæſare denominati ceteri quoq; Imp. 165, 40. Auguſti appellationem recuſat Tiberius, licet heres ab Auguſto inſtitutus 223, 21. Auguſti ſacram appellationẽ profanauit Nero 299, 31. Auguſti vocabulum ludicræ proclamationi in fine adiectum 294, 25. Auguſti iuuenis appellatione, vt cõtumelioſa, irritatur Caius 248, 22. Auguſtus & Pater a populo ſalutatur Pertinax; poſt etiam a militib. 492, 17, 22. Auguſtus & Imperator a ſenatu ſalutatur Pertinax 493, 4. auguſti honores Seuero per legatos deferuntur a ſenatu 509, 35. Auguſtus a ſenatu nominatur Alexander, cum ante ab exercitu Cæſar eſſet dictus 119, 26. Auguſtus a ſenatu appellatur Claudius, cum a militib. electus eſſet Imperator 122, 29. ſic Quintillus 122, 41. Auguſtus a prætorianis nuncupatur Maxentius 129, 6. Auguſtus conſenſu militũ creatur Iulianus 133, 5. Auguſti bini imperium æquo iure adminiſtrare quando cœperint 115, 35. Auguſti ſimul tres, Pupienus, Balbinus, Gordianus 120, 14. Auguſti Romanum orbem inter ſe diuidunt 128, 16. Auguſti duo duos ſibi Cæſares aſſumũt 128, 20. Auguſtus vnus cum trib. Cæſarib. 130, 25. Auguſti quatuor a Conſtantino inſtituti 131, 15, 25. nouis Auguſtis honores imperiales omnes a ſenatu decernũtur 604, 20.

Auguſtus orientalis, Alexander magnus 428, 40

Auguſtus menſis 204, 34

Auguſtodunum op. 693, 15.

Auia a nepote occiſa 245, 23

Auis immanis & dira ante prœlium viſa 307, 1. aues aduerſus locuſtarum luem diuinitus datæ 655, 41. auium ſeptem milia appoſita 109, 34

Auitus, ſeu Pſeudantoninus, imperium quomodo & quamdiu geſſerit 444, 4. P.c. Ἄβιτος: Legat. vol. Ἄυιτος 441

ab Aula relegat Maximinus omnes Alexandri amicos 589, 13. aulæ cuſtodia quib. committenda, diſpiciunt principes 735, 16. aula purgatur a Iuſtiniano, & marmore ſternitur 888, 3. viſe Palatium.

Aulus prænomen Italicum 93, 14

Aurelia via 109, 5

Aurelianus vnde oriundus, imperium quomodo & quamdiu geſſerit 123, 1: 654, 30: inſidiis quib. exſtinctus 661, 42. Aureliani vita 873, 31: notatio 837, 11. Aureliani cædes vindicatur 663, 22

Aurelianus conſul 795, 1

M. Aurelius Cotta conſul 97, 16: obſidetur 97, 22

T. Aurelius Fuluius Antoninus, ſucceſſor Adriani 115, 4: F. c. Titus Aurelius Antoninus Fuluius. Idem mox v. 7, T. Antoninus Fuluius Boionius Pius: F.c. Marcus Antoninus Fuluius Boonius Pius: Gr. m. Marcus Antoninus, & Antoninus Fuluius Boionius Pius. Aurelius Antoninus quas ob virtutes ab Adriano adoptatus 360, 11: 361, 32

L. Aurelius Commodus 381, 5, 13

M. Aurelius Antoninus Baſſianus, Seueri F. & ſucceſſor 118, 36

M. Aurelius Antoninus Heliogabalus imperiũ quomodo & quamdiu geſſerit 119, 16

Aurelius Alexander ex Cæſare Auguſtus 119, 25. viſe Alexander

Aurelius Ælix ſeu Felix 445, 38

Aurelius Eubulus 450, 14

Aurelius Zoticus Smyrn. 447, 45

Aureliorum verorum domus in Commodo exſtincta 385, 12

Aurelius menſis 381, 5: 869, 9

Aurem alterã perforatam habent Mauri 439, 29

Aureus in curia ſtatuitur Marcus 373, 2. aureis vaſis ad ſacrificia tantum vti permittit Tiberius 228, 22. aureis compedib. alligare 262, 25. aureus dies 292, 26. aureũ appellari ſuum ſeculum voluit Commodus 381, 22. Aurea factio 330, 33. Aureus mons 124, 25: 125, 31

Aureus nummus xxv drachmas valens 207, 28. aurei octo, cc drachmæ 371, 44: 372, 1. aurei bini viritim exacti 381, 35. aureorum triginta milib. filium redimit pater 819, 40

Aureolus equitatui aduerſus Poſtumi rebellionem dux præpoſitus, res nouas & ipſe molitur 650, 45: 651, 1, 40: vt interierit 652, 22

Auriga flagelli ſubmiſſione munerarium & ceteros diuites ex inferiore loco veneratur, ſtipemq; ab eis petit 430, 5. aurigarum more munerarios adorat, aureosq; ſubmiſſe petit Heliogabalus Imp. 447, 7. aurigæ habitu curru conſcenſo, ad circenſes ſe comparat Caracalla Imp 554, 24. aurigæ libertatem ab Imp. petit populus 358, 23. in aurigam ſuæ factionis iactata dicteria, crudeliſſime perſequitur Caracalla 546, 36. aurigarum ſub Nerone elatio 269, 33. aurigarum factiones quatuor, albata, ruſſata, praſina, veneta 269, 39. aurigis additæ duæ factiones, aurea & argentea 330, 32. aurigas ſibi aſſociant iuniores principes 418, 10. aurigatione corrumpuntur principum iuniorum mores 529, 45. aurigatio ſolis 569, 43. viſe Currus.

Aurum Craſſo mortuo in os cum ludibrio infunditur 147, 9. auri ramenta capillo inſperſa 471, 28. auro conſperſa tunica 382, 5. auro intexta, & auro clauata: viſe χρυσόσημος. auri libris quater mille redempta pax 805, 44. aurum luſtrale 625, 40

Aurunculeius, legatus Cæſaris 101, 21. per au diphth. etiam in F. c. vulgo Aruncuieius.

Auſcultatores inſidioſi 432, 32

Auſonia fera 435, 34

Auſpicia, σύμβολα 77, 38. auſpiciis neglectis pugnatum infeliciter 77, 23: 101, 27

Auſteritas & crudelitas, lenitate clementiaq; Seuero tutior eſſe viſa 409, 7. auſteritas lenitate temperanda 837, 29

Autem pro Tamen, F. 124, 30

[in] Auxilium popoſcerunt Pyrrhum 72, 19. ſic, in auxilium habebat Numidas 76, 39. in auxilium erant Romanis 87, 20: F. in auxilio erant. rurſum, in auxiliũ Pompeio fuerat 103, 5

Auxonius præf. præt. 741, 11. forſan Auſonius.

Axiochus Muſonii f. 782, 40

B

Babdiceni, gens Perſ. 730, 30: Zabdiceni Amm. Marcell. 441, 3

Babylonem vſq; progreſſus Traianus 347, 38. Babylon vincitur a Traiano 113, 18: capitur a Seuero 410, 3: 647, 24. Babylonis muri bitumine facti 347, 43. Babyloni vicinus mons 653, 43

Bacaudæ: quære Bagaudæ.

Bacchanalia Athen. 358, 14

Bacchas cithara canit Nero 277, 1

Bacchicum agmen Thraciam peruadit abſq; noxa 449, 8

Bacchus Silenum in conuiuio aſſeſſorẽ habet 833, 31: 834, 17, & ſeq. Bacchi & Sileni filiæ vites 848, 23. Bacchi habitus 253, 36: templum 424, 34. Bacchum imitatur Antigonus rex Mac. 465, 33. Bacchum imitatur Caracalla 429, 8. viſe Dionyſus, Liber

Bacurius Armenius 777, 31: occumbit 778, 20

Bæbii Marcellini mors 419, 24

Bætica pugna 163, 12

Bagaudæ rebellant in Gallia 125, 34. F. c. Vacaudæ: Gr. m. Βακαῦδαι. Bacaudæ Sarũ ad Alpes excipiunt 825, 18. Bacaudæ Gallica lingua dicuntur tyranni 125, 27. Gr. m.

Bagonas Cæſaris aduerſus Pompeios ſocius 156, 28. Dioni 153 Βογούας, Xylandro Bogud.

Baiarum deſcriptio 180, 1

Balbinus Aug. 120, 15: cum Maximo Imperator a ſenatu dicitur 604, 12: 640, 10. quib. meritis ad imperium euectus 604, 17: domi rẽp. adminiſtrat 607, 12: Maximo qua re præſtare viſus 620, 36: Maximo collegę diffidens, & illum & ſe ipſum in vitę diſcrimẽ coniicit 621, 7. q.c. Albinus; vt & in Gr. Faſtis pag. 40.

Balbus Cornelius 177, 12

Balneo publico Athenis excepti cum alii, tum ſophiſtæ nouitii 814, 9. balneæ gratis populo ab Agr. præbitæ 185, 37. balneo principis lauaſſe, capitale 297, 28. balneo feruenti ex-

ſtincta 685, 27. Balneum Agrippæ deflagrat 327,15. Balneum Titi Cæſaris 327, 32. viſe Lauacra, Thermæ.
Barbæ raſioni primæ feſtum inſtituit Nero 276,17. barbę tonſioni feſtum inſtituit Heliogabalus 447,16. barbam primam Ioui Capitolino in pyxide aurea conſecrat Nero 276, 18. barbam radit Caracalla 434,11. barbæ raſione veſtisq; mutatione occulit ſe Macrinus 443,9: 561,31. barba Plautiano euulſa, defertur ad filiam 417,3. barba & ſupercilia per ludibrium euulſa 621,21. barbam nutrire primus Imperatorum Adrianus inſtituit 344,13
Barbarus & genere & moribus 588, 35. barbari quibuſuis occaſionibus ad motus procliues 466,11: pecuniæ auidi,& bellum & pacem quæſtui habent 470,29. barbaris empticiis,ob formę venuſtatem,omne in ſubditos petulantiæ genus permittit Conſtans 692,39. barbari milites indigenis miſti nullo diſcrimine 756,21. barbari militis inſolentia, monitis primum, poſt etiã ferro caſtigatur 755, 34. barbaris aditus in Ro.imperium quomodo patefactus 689,5. barbaris in Rom.imperium aditus aperitur a Theodoſio 756,27. barbari aduerſus domeſticorũ inclementiam adiutores implorantur 757,32. barbarorũ gentiũ ne nomina quidẽ recte proferri poſſunt a pleriſq; 349, 4
in Barbarico interfecti 121,3
Bardones Philippicus 891,26. in catalogo Bardanes 896,6: 899,32: item apud Zonar. 79, 53 (787,31
Bargi ortus, ſcelera, præmium 786, 12:
Barophthas opp. Perſ. 727,17: P.c. Βαρφθῆς.
Barporas, Iudæorum rebell. dux 318, 32. P.c. Barphoras, ſed ſyllabæ φο ſuperſcripta πο. Legat. volum. Βαρπῶρος, 399: minus recte.
Barſemius Atrorum rex, Nigro mittit auxilia 515, 4: ob Nigri amicitiam bello petitur a Seuero 527,34. poſteriore in loco vulg. l. Barſenius eſt: ſed Barſemius per m etiam in Sch.m.ſ.& Pol. verſione: recte. origo & iuſta forma eſt Barſemes, filius ſolis: quod nomen etiam apud Hebræos legitur; teſte Fr. Iunio.
Barſyames Petrus 891,6
Barybyſſus ſl. 890,23
Batæus Rufus præf. 365,5
Baſes ſimulacrorum ligneæ 801,32
Baſiliſci aug. vita 885,36
Baſilius præf. vrbis 815,33
Baſilius & Conſtantinus porphyrogeniti 876,24
Baſilius theologus moritur 880, 41
Baſſiano filio, Antonini nomen a ſenatu imponi vult Seuerus Imp. 118, 35: 530,14. ¶ Baſſianus Antonini Caracallæ filius 563,39: 564,8. Baſſianus Soæmidis filius: poſt Antoninus Heliogabalus 562,34. ¶ Baſſianus, Mæſæ nepos, Heliogabali aug. conſobrinus 448,35: 449, 22. (P.c. priore in loco Κασσιανός: perperam) Alexander cognominatur ex Heliogabali dei iuſſu 448, 43: Herodiano Alexianus 562, 35. Baſſianus gemino ſſ apud Spartianum & Lampridium, etiam in membranis m. ſ. apud Herodianum A.& B. Baſianus, vno ſ
Baſſus Pomponius 444,29,34
Baſſus & Philipp. conſſ. 804,9: 811,6
Baſtaorum equitum ala, Iſtrum tranat armata 355, 32. rectius Batauorum
Baſternæ ſubacti 127, 16. Baſternæ funduntur a Craſſo 191, 14, etiã P. c. at D. Baſtarnæ 312. Baſternæ Scythæ ſedes in Thracia impetrant ab Imp. R. 666,29
Bataua inſula, & equites Batauí lectiſſ. 214,36. Batauia, inſula Rheni, fluuialium omnium maxima 707,31. e Batauia inſula milites Romanis legionib. adſcribuntur 709, 26. Bataui in Sirmii præſidio 733,31. Bataua legio infamiæ notã & deprecatur, & ſtrenuitate mox eluit 740,13. viſe Baſtai
Bathanarius dux 813,36
Bathyllus ſaltator 201, 4. Bathyllus pãtomimus 635,40. P.c. Βαθύλος vno λ
Batnæ, op. Oſdroenes 714,15: a Traiano captæ 345,37
Bato Dalmatarum dux, Tiberio ſe dedit, rebellioniſq; cauſſam reddit 215, 26: perperam P.c. Κάτων.
Bato gladiator fortiſſ. 428,26
Baudo, Gratiani dux 757,41: 774,41
Bauli Puteolis ponte iunguntur 249,15
Beatorum inſula 855,1. Beatitudinem ventre ac voluptatib. metiẽtes 469,9
Bebius Criſpus 861,19: ſupra Vibius Cr. 309,8: itemq; apud Corn. Tac.
apud Bebriacum in Italia victus Otho 109,15 F. c. Betricum; alibi Betriacum & Bedriacum.
Becillinus: viſe Betillinus.
Belenus, viſe Belis.
Belgicæ tractus pacatur 115, 42
Belis Aquileienſium numen 612,19. Capitolino 229, 43, Belenus in membr. m. ſ. Vbi ſcholion interlineare Martem interpretatur: Herodianus 612, 19, Apollinem: forſan παρὰ τὰ βέλη: vt βελένιον quoq; ex eo dictũ putatur, quod eius ſucco inficerentur iacula. Abellio diuerſum videtur numen. viſe Ioſeph Scalig. Auſon. lect. lib. 1. cap. 9: & Petr. Pith. Aduerſ. lib. 1, c. 4: S. Hieronymus in Eſaiæ cap. 46, Saturnum Belem facit: itemq. Iſidorus Etymolog. l. 8, c. 11. teſte Schott.
Bellator clariſſ. Seuerus 538,8
Belli domiq; parta gloria 114, 7. bellis Parthicis occupato 133,6: F. prœliis P. ¶ Bella quattuor vno eodemq; tempore gerunt R. 82,6. bella Romanis nulla quando ſ. 79, 8. ¶ Bellum inexpertis præſertim iuuenibus dulce 515,7. bellum alta pace motum 551, 10: 557,12. belli concitator poſcitur a victoribus 86, 17. belli ſine cauſſa moti pœna 99,49. belli ſigna diuinitus data 186,37. belli apparatus maximus 186,18. bella nõ ex armorum vi, ſed e cauſæ bonitate potiſſ. pendent 881, 3. bella iuſta vt ſint, cordato ſpectandum duci 844,1
Belus Iupiter 438,34. Beli ſimulacrum 661,33. viſe Belis.
Beneficentiæ plurimũ ſtuduit Marcus, eiq; fanũ quoq; ſtruxit, peculiari dato nomine 373,7: 867,13: 937,32
Beneficia a ſuperiorib. principib. conceſſa, programmate confirmat Titus 325, 4. beneficiis maligna ingenia non edomantur 323, 20
Beneuentum conditur 74,26
Beneuolentia vera conciliari vt poſſit apud ciues 112,6
Benignus cunctis 115,13. Benignitas, φιλαγαθία 116,34. benignitas quantum polleat 210,7,30
Berenice cum fratre Romam venit 322, 27: dimittitur a Tito Veſp. 322, 34: Romam reuerſa 324, 13. ¶ Berenice vidua 879, 35. Græce Βερονίκη, vnde vulg. Veronica.
Berenice, ciuitas Libyæ 99,17
Berſabora, vrbs Perſ. 718,29
Berytii Tyriis inuiſi 518,8
Beſſi a quo primum oppugnati 98,44
Beſtia Calpurnius 91,36,41. F. c. Veſtia.
Beſtiæ occ ſeptem dierum ludis confectæ 415,19. beſtiarum IX M. in amphitheatri dedicatione confecta 327, 35. cum beſtiis in editione munerũ commiſſi homines 117,18. beſtiarum expugnator fortiſſimus 440, 20. cum beſtiis pugnaſſe, capitale ſub Domitiano 335, 11. beſtiis obiiciuntur damnati 247, 31. beſtiis captiuos obiiciunt Iudæi 350,17. beſtiis obiecti reges barbari 129,28. viſe & Feræ.
Beſuchis, op. Perſ. 721,45
Beſus Darium regem ſuum perimit 634, 37. alibi Beſſus.
Betillinus Caſſius 253, 10: & D. 455: P. c. Βετιλῖνος, vno λ: Græcis Faſtis Βετιλλῖνος, Latinis Viſcellinus, ipſo ſtatim initio. Xylander e Cic. Becillinũ legit.
Bezentes & Bezentani: viſe Veientes.
Bibentes ſimul & pugnantes 367,33
Bibliothecæ a Traiano exſtructæ 345, 6. bibliotheca Conſtantinopoli a Iuliano ſtructa 713,17. bibliotheca inſignis Antiochiæ incenſa 878,39
Biblus op. 660,13
L. Bibulus conſul 101,3. Bibulus, maris præfectus, fallitur a Cæſare 148, 22: moritur 149,12
Bicilis Dacus 344,6
Biſpellones pro Veſpillones, F. 112,21
Biſſones, boues barbarici 415,18
Bithra, op Perſ. 721,14
Bithynia inuaditur a Mithr. 94, 17: Nicomedis teſtamento tranſit in Rom. dicionem 97,18: luporum habitatio fore dicitur 690, 20. Bithyni pręfectum ſuum apud Imp. accuſant 265, 15. Bithynicum litus difficile 683, 25
Bithynium, op. Bithyniæ, nunc Claudiopolis 356, 18. perperam vulg. l. Βιθυνίου πόλεως Κιθυνίδος: perperam etiam Blancus, *Cithynide ortus, ciuitate Bithyniæ.* noſtram lectionem e P.c. deſumptam cõfirmant hæc Ptolemæi, in deſcriptione Bithyniæ, Κλαυδιούπολις ἡ καὶ Βιθύνιον.
Bituitus Aruernorum rex debellatur 91,18. F.c. ibi habet, eorum duci Vituito. Gr. m. 91, 19, perperam Δετύιος: mox v. 24 Βιτούϊτος, & expuncto poſteriore β, Βιτοίτος: apud Strab. lib. 4, Βίττος
Bitumen luſtrale 669, 42. bituminis vis 347,42. bitumine glutinati lateres 718, 44. bitumine ignitæ glebæ in hoſtem emittuntur 722, 18. bituminis fons 717, 4
Blachernę, ſeu Blacherna, loc. Conſtantinop. 887,22: 890,6
Blæſus Sempronius 76, 27. per æ etiam in F. c. at in Gr. m. per ε, itidemq; in Faſtis Gr p. 18
Blanditiis æque interdum atq; libera oratione offendebatur Caius 245,37
Blatteis funib. extrah. 108,4: F. c. blattinis ſ. ἁλουργέσι Gr. m.
Blemmyæ ſubiguntur 666,27
Bleſus: viſe Blæſus.
Bocchus Mauritaniæ rex victus, Iugurtham prodit 92,10. Bocchus, Libyæ rex 186,23
Boduica pro Bunduica, P. c. 280,28
Bogoas ſeu Bogud, Libyæ princeps 186, 22. viſe Bagonas.
Boionius Antoninus 115,7: F.c. Boonius

eius:ſed Boionius eſt etiam in Gr.m.

Bona occiſorũ haſtæ ſubiiciuntur publice 169,42. bonorum dimidia parte multatus perduellis 401,18. bona, ſub Domitiani tyrannide ſpoliatis, reſtituit Nerua 338,7. ¶ Bona vera, quę animi propria, externo caſu adimi non poſſunt 464,30. bona malis mixta inconſideratius ſæpe cupiuntur 267, 33. boni conſequendi cauſa multi ſępe ad male faciendum incitantur 209,42

Bonitatis placidiſſimæ] F. lenitatis pl. 110, 23. Bonitatis gloria Traiano maxima 124,20

Bononia, AEmiliæ ciuitas 809,24: LXX milibus Rauenna diſtans 807,2: Alaricho fortiter obſiſtit 829,41. Bononiam prælabens fluuius, inſulã ibi paruulam facit 166,7. Bononiæ caſtellum 813,11

Bononia, ciu. Galliæ 125,42. Bononiæ Belgicæ ſitus 824,37

Bonoſus tyrann. 124,22

Borani, tráſiſtriana natio 646,43: Gręciam incurſant 644,43: Italiam infeſtant 646, 42: in Aſiam tranſire moliuntur 647,2

Boryſthenis equi ſepulcrum, columna, epigramma 356,2

Bos ante herum ſuum procumbens, caput pedib. eius ſubmittit 317, 13. bos niger, & iuuenca nigra, Diti Proſerpinæq; immolati 668,45

Boſporus ponti ciuitas nobiliſſima per Auguſtũ Romano imperio adiecta, 106,18. F. Bosforus, Gr.m. Βόσπορος

Boſporus fr. Byzantiis commoda quæ afferat 402,5. Boſpori ad Byzantiũ vehementia 401, 26, 47. Boſporus Cimmerius in terram vt verſus 747, 13. Boſphorus 94,9: F. Busforus: Gr. m. Βόσπορος ſine aſpiratione, vt & F. c. 99,35. rurſum Boſphorus per φ legitur etiam apud Dionem p.12

Boſporanorum regem in fidem accipit Traianus 113,14. (ſine aſpir. etiã F.) Boſporanorũ regũ progenie extincta. ignaui ſucceſſere duces 640, 12. Boſporani Scythis tranſitum in Rom. fines dant coacti 647,4,40

Brachiis manibusq; carens puer 100,4

Brettanio ſeu Britannio, dux Iuliani, occumbit 728, 10. L.c.marg. Vetranio: quod viſe.

Breuia in vado maris 181,29

Britannia, peculiaris terrarũ orbis 279, 17: oppoſita Galliæ 524,6: DCCCC ſtadiis a Rheni oſtiis diſſita 706,34. Britanniæ ſitus, cõditio, ſubiugatio 145, 27: longitudo & latitudo 422,16: ſoles, dies, noctes 422,35: aer 537,17: paludes 537,1. Britanniam inſulam eſſe quis primus & quomodo explorauerit 325,11. vltra Britanniam in Oceano poſitas inſulas 107,33: F. vltra Brittanias. ¶ Britannia iterum domatur a Cæſare 146,9: poſt Iulium Cæſarem a Claudio Cæſ. debellata 107, 18: deficit ſub Nerone 277, 36: ſub Nerone pene amiſſa 108,13: muro diuiſa 421,34. Britannia Romanis ſubiecta, fluminib. & aggerib. a barbara Britannia diuiſa 537,29. Britannię adminiſtratio in duos ducatus diuiditur 526, 4. Britanniæ ſuperioris hiberna 214, 11. Britanniam diſterminans murus a barbaris tranſitur 376, 38. Britanniæ dux ſuppetias aduerſus hoſtes ab Imp. petit 536,10. Britãniæ occupantur a Carauſio 125,48: decimo anno recipiuntur 126,18

Britanni a Iulio Cæſare primum debellati & tributarii facti 101,12: Romanos initio fortiter repulerũt 279, 13: in libertatem ſeſe aſſerunt 827,4. Britannorũ populi duo maximi 421, 31. Britãnorũ victus 280,27: vict⁹, ſtudia, mores, armatura 421,36: ſtudia, & mores 280,38: cult⁹, arma, latebræ, ingenia 537,2: armatura 279,41: refugia 280, 5: numen & ſacra 281, 25

Britannica inſula, pro Britannia 803, 44: & 706, 34. in Britannicam inſulam relegatus Valentinus 742,18

Britannicus Oceanus 101, 6: Britannica expeditio 107, 38. Britannicũ bellum ſub Commodo 376,37. Britannici milites cõtumaciores & iracundiores 760,12: Illyricis animo & virib. nihilo inferiores 524, 21. Britannici exercitus, peculiaré ſibi creant Imperatorem 824,27: 825,32

Britãnicus a Britannis deuictis cognominatus Claudius 261,7. Britannici cognomen affectat Seuerus 536, 39

Britãnici nomẽ filio ſuo imponit Claudius Cęſar 107,35. Britannicus Claudii filius, Agrippinæ aſtu e patris cõſpectu plerumq; ſubmotus 265,36: a Nerone per vim & ſucceſſione fraudatur & vita 267,9. Britannici mors & funus 270,14

Brittani, Brittania, Brittanicus in F. c. paſſim, vt apud Gr. Βρεττανοί, Βρεττανία, Βρεττανικὸς, Βρεττανίς.

Brũduſini cum ciuitate capti] F. Brundiſini 74,30: itemq. Gr. m. 74,38

Bruttii Pyrrho ſe aduerſum Rom. iungunt 72, 39. Bruttios occupat Anibal] Brittios F. 81,36. in Bruttiis] F. Brittis 84,13

Brutus Iunius 66, 6: 90, 32. Bruti veteris ſtatua 158,38

M. Brutus e primi Bruti poſteritate 157, 19: Cæſarem per inſidias necat 157,38: prætura fungebatur cum Cæſarem occideret 158,39: quib. ſtimulis ad Cæſarem occidendum incitatus 158, 38: poſt Cæſaris necem quæ geſſerit cum Caſſio 159,25: ingens bellũ cum Caſſio mouet 104, 36: Syriam prouinciam adminiſtrat 163,33: reb. deſperatis ipſe ſibi mortẽ affert 173,22: & 104, 47. Bruto ſtatua ponitur ab Athen. 170,40. Bruti imagines laudesq; non aboleuit Auguſtus 198, 23. Bruti laudatio, Cordo exitium affert 234,33. Bruti duo, præcipui e coniuratis Cæſaris percuſſoribus 103, 42. Bruti, qui Cæſarem interfecerunt, ex eo Bruti genere fuerũt qui reges exegit, & primus cõſul factus eſt 103,43

Bubo, Concordiæ templo inſidens, inde ad cætera quoq; aduolat 186,38: ferale canit 218, 5

Bucellarii qui, & vnde d. 853,17,28. Bucellatum quid 853,26

Bucolorum in Aegypto rebellio 364,25

Budalia, op. Pannoniæ inf. 120, 44. ſic F. & Gr. m. vulg. l. Bubalia.

Buduica P.t. 281,9,36: 283,45. al. Boduica & Bunduica.

Bulas Felix, latro inſignis 420,13: Zonaræ Bullas ſeu Bulla 217,19

Bulbus Atilius 79, 6: in F. c. Vulgus: in Gr. m. Βοῦλγος: in Faſt. Gr. Βοῦλβος p.18.

Bunduica Britanna, virago fortiſſ. 278, 12: graui oratione populares ad libertatẽ aſſerendã cohortatur 278,25: patrii numinis opẽ prolixa oratione aduerſus Romanos inuocat 280, 28: copias in Romanos educit 281, 9. Bunduicæ mors & ſepultura 283, 45

Burdegala, ciu. Gall. 122,18. F. c. Burdigala, per i, vt & Gr. m.

Burguntiones pop. 853, 35. Burgundi a Probo debellati 664, 28. ſunt & Vrugundi.

Buridomarus: q. Viridomarus.

Burrus, præf. prætorii, vir prudẽtiſſ. 268, 15: cum Seneca Neroni citharizanti velut præceptor adſtat 277,6: magna libertate Neroni refragatur 284, 4: veneno necatur 284, 11: in P. c. primum Βοῦρος, poſt Βόρρος, tertio Βοῦρρος: quæ poſtrema ſcriptura eſt etiam in Legationũ volum. 390: & apud Zonar. 187

Burri, pop. Dac. 341,13. gemino r etiam P. c. at Legationum volumẽ 411 Βοῦροι, vno ρ

Buſtum florib. vnguentisq; honoratum 330,3

Buziam omnem capit Lucullus] F. c. Burziaonem 99, 5

Byſſinæ telæ 660,22

Bythinium: viſe Bithynium.

Byzantis ſedes, i. Byzantium 690,22, 37. Byzantium in prouinciæ formã redactum 110, 27: dedit ſe Seuerianis 404,7: fame a Seuero expugnatum, dirutumq; & in vici formam redactum, Perinthiis in ſeruitutem deditur 523,24: a Seuero male multatur 404,17: 869,40: 870,2: occidentalis limitis caſtris ſedes deſtinatur ab Antonino Carac. 542, 34: qua occaſione, & quo modo a Conſtantino ad tantum amplitudinis faſtigium euectum 686,17. Byzantium olim quæ nunc Conſtantinopolis 97, 30. Byzantii deſcriptio 401, 19: ſitus, prouentus, potentia 515,17: 686, 19. Byzantii & veteris & noui deſcriptio 686,19. Byzantio & Chalcedoni interiectũ fretũ 638,12: 649,8: & 401,26

C

C, centenarii numeri nota 218, 10. alibi prænomen Caius paſſim hac litera ſignificatur

Cabira ciuitatem 98,15: F. c. Gaueram: Gr. m. Γάβειραν: rectius Plutarchus & Appianus Κάβειρα.

Cabyle op. capitur 98, 49

Cachinno excepti legati 816,40

Cadauerum aceruis ingentib. oppleti campi 558,31. cadauera proſcriptorum inſepulta abiiciuntur, canib. & auib. eſca 167, 3. cadauera cæſorum per vrbem trahuntur, omniq; probro afficiũtur 481,16. cadauera cæſorũ per vrbẽ trahuntur, poſt in Tiberim proiiciũtur 450, 10. cadauer auguſti & auguſtę probroſe per vrbem trahitur, poſt in cloacam coniicitur 573,30. cadauer prodigioſum 748,14

Caduceo mercuriali vtitur Commodus 382, 8

Cæcilianus legatus 818, 35: præfectura vrb. honoratur 818, 42

Cæcilius Agricola 417,39

C. Cæcilius Metellus conſul 91,31

L. Cęcilius Metellus cõſul 76,35: 91,10,27

Q. Cæcilius Metellus conſul 84, 13

Q. Cæcilius Metellus Macedonicus 89, 23, 34

Q. Cæcilius Metellus conſul in Numidia quæ geſſerit 92, 2

Q. Cæcilius Metellus Pius contra Sertorium miſſus 96,24,35

Q. Cæcilius Metellus Cretici cognomen & triumphum e Creta ſubacta refert 99,12: 100,34

Cæcilius Rufus 334,18

Cn. Cæcilius Simplex conſul 314,35
Cæcina Tuſcus, Æg.pr.297,27: perperam vulg.l. Cinna Tuſc.
Cæcus a Veſp.ſanatus 318,45
Cædes ad inuadenda cæſorum bona 248,8. cædes ante cauſſæ cognitionem per tabellas demandari ſolita 532,24. cædis domeſticæ piaculũ ab Anton. vt excuſatũ 545,5. cędes occultata, fœtore cadaueris proditur 125,3
Cæleſtia ſigna adorari vetat Theodoſius 758,32. viſe Vrania.
Cęleſtius perſidus 744,44. ſine diphth. L.& P.c.
Cælius mons vrbi additus 64,26: per ae etiam in F. cod.
in Cælũ euehitur cui vita in terris adempta 266,36. in cælos aſcendere viſi Romulus & Auguſtus 222, 20. in cælos ad Deum emigraſſe dicuntur boni principes 617,11. cęlũ corruet citius quã 414,20. cæli colũna cur dict᷒ Atlas 412,8. cæli ardot interdiu 264, 41. cæli magna pars ardere viſa 217,45
Cæninenſes victi 64,6
Cænis Veſpaſiani pellex, quando mortua, & quib. virtutib. prædita fuerit 321,32
Cænophrurium, loc.124,7. Gr. m. καινὸν φρούριον, caſtrum nouum.
Cæpias cognomen Octauii 161,5: & apud D.178,13. in Lat. ed. vet. Pias eſt, dempta prima ſyllaba. Thurinum in pueritia cognominatum fuiſſe tradit Suet.19,16
Cæpio Seruilius 76,26: per ae etiã in F. c.in Gr. metaph. perperã Σκηπίων, v.32
Q. Cæpio aduerſus Viriathum quæ geſſerit 89,48. Q. Cæpio a Cimbris victus 92,50. per ae etiam in F.c. in Gr. m. perperam Σκηπίων
Cæpio nobilis iuuenis occiſus in bello ſociali 93,20: per ae etiam F.
Cępit pro Cepit, F.c. 76,38: 77,3. ſic Cæpiſſet pro Cepiſſet, F. 72,25
Cæſar Iulius 93,13
Cæſar Pompeio cur patrocinatus a principio 139,28: Galliæ imperium accipit in quinquennium 144, 20: Rheno ſuperato tranſit in Brit. 145, 26: 146,9: a Pomp. diſſidere quib. ex cauſſis cœperit 147,29: dictator a Lepido dicitur 148,3: mare aduerſus Pompeiũ traiicit 148,22: quib. virib. fretus Pompeium oppugnarit 149, 39: victoria clementer vtitur 150,36: Pompeii mortem deflet; ſimulate 151,44: in Ægypto quę geſſerit 152,11: triumphos quatuor quatuor continuis dieb. agit; magna cum gloria, ſed non abſq; taxatione militũ 154, 32: in rep. quę inſtituerit 156,6: Pompeii filios vt debellarit 156,22: debellatis hoſtib. honores quos acceperit 156,43: licentia nimia vtitur 157, 21: per inſidias interficitur 159,17: in exitium quo nomine prolapſus 158,12: quas ob cauſſas a Bruto & Caſſio interfectus 157,40. Cæſar amorib. deditus 152,12: pecuniarũ faciendarum magnus artifex 153,9. Cæſari defuncto honores qui tributi a populo 159, 45. Cęſari heroicum monumentum in foro exſtruitur, ac pro aſylo conſecratur 170,13. Cæſar vix locũ inter diuos inuenit 851,13. Cæſaris equus inſignis 143,34. Cæſaris teſtamentum, & funus 159,40. Cæſaris ærea ſtatua ſuper Orbis ſimulacro poſita cum Semidei ſeu Diui titulo 154,31. Cæſaris imago in exſequiis funebr. nõ fertur 220,14. Cæſaris ſellam ſibi vſurpat Vibius Rufus 228,35. Cęſaris Cõmentarii 214,42
Cæſar Octauianus Auguſtus 104,40. idem Cæſar Auguſtus Octauianus 105,11,24: & Octauianus Aug.105,37, 42. Cæſar Octauianus, qui ante C. Octauius 165,36. Cæſar Octauianus ad vindicandã patris necem, triumuiratum cum Antonio & Lepido init 165,42: triumuiratus exitu ſigna quæ diuinitus acceperit 166,34: in proſcriptionib. mitior Antonio & Lepido 167,25: cum Antonio patris percuſſores bello perſequitur 170, 18: Fuluiam & L. Antonium vt ſuperauerit 174,41: claſſem aduerſus Sextum Pompeiũ comparat 175,41: Liuiam vxorem ducit 178,31: Sextum debellat 181,16: 182,30: Sexto deuicto Lepidum in ordinem cogit 182,37: Antoniũ debellat, & quib. id de cauſis 186,7: imperiũ ſolus tenere quando cœperit 188,22: bellis ciuilib. confectis quos ex S.C. honores acceperit 191,11: imperium retineat ne, an deponat, cũ Agrippa & Mæcenate deliberat 191,24: ſecreta cõmunicare quibuſcum ſolitus 191,28: poſt ſuſcepta imperii gubernacula quib. honorib. & titulis a ſenatu affectus 193, 30: Auguſtus quãdo & quas ob cauſſas appellatus 193,31. viſe C. Iulius Cæſ.Oct.& Auguſtus
Cæſaris cognomen vſurpat Iulius Sabinus 317,10
CAESAR: in compellatione Imperatoris aug.307,8: 123,6. ſic Cæſar Nero 317,20. Cæſar honores & opes conferre poteſt, rhetorem facere nõ poteſt 352,19. Cæſar & Auguſtus ab exercitu appellatur Rufus 300,32. Cæſaris appellatio quid conferat Imperatori R.194,25. Cæſaris nomen ludicræ proclamationi in fine adiectũ 294,24. Cæſaris, Imperatoris, & Auguſti nomine indignum ſe reddidit Nero 299,31. ſic CAESARES, Imperatores 230,5. Cæſares, Iuliani liber 876,42: & 832,2. Cæſarum apud Romulum in cælis conuiuium, eorundemq; ibidem examen 832,31: 833,56 Cæſarum examen 839,25. Cæſarum metu de Cæſaris nece Dio ſcribit timidius 15·,41
Cęſar a Galba deſignatur L. Piſo, ab eodem adoptatus 304,35. Cæſar deſignatus vna cum Imp. occiditur 305, 31. Cęſares a ſenatu deſignati Veſpaſiani filii Titus & Domitianus, mox etiam conſulatu ornati 317,5. Cæſar & Imperator Plotinæ factione creatus Adrianus 351,11. Cæſarem Romanis deſignat Adrianus moriturus 358,31: 359,37. Cæſarem appellari filium ſuum vetat Pertinax 389,27. Cæſar a Seuero deſignatur Albinus, callido conſilio 513,30. Cęſarem ſe in Gallia facit Albinus 118,24. Cæſarẽ ob veretri enormitatẽ impurũ quẽdam deſignare voluit Heliogabalus 446,46. Cęſarẽ deſignare Hieroclem maritum ſuum vult Heliogabalus Imperatrix 447,40. Cæſar ab exercitu dictus Alexander, a ſenatu nominatur Auguſtus 119,25. Cęſar a ſenatu dicitur puer Gordianus 605,13. Cęſar a ſenatu appellatur Valeriani Aug. F. Gallienus 121,17. Cęſares filios ſuos facit Carus 124,35. Cæſar a Conſtantino creatur Conſtantinus infans 679,41. Cæſar orienti datus Gallus 132,28. Cęſares duos ſibi adſumunt duo Aug.128,20: 671,3. Cæſ. duos ſibi adſciſcit Galerius 128,41. Cęſares tres ſub vno Aug.130,26. Cęſares filios ſuos creat Conſtantinus, etiamnum pueros 689,23
Cæſarea dignitas Conſtantino tributa per milites 672,30. Cæſaris nomen ad Imperatorium faſtum conuertit Albinus 521,6
Cæſariani Cæſari ſeu principi ſuo inſidiantur 389,40. Cæſariani ob ſtipendii tenuitatem latrocinium exercere coacti 420,42. Cæſariani milites qui Getæ ſtuduerant, occiduntur ab Antonino 427,34. Cęſarianus libertus potẽtia ſuperat ambos pręfectos 434,25. Cęſariano laudes S.C. decerni Seuerus non vult 418,5. Cæſarei plerią; omnes inſolẽtes 3·4,29. Cæſarianorum Seueri vir optimus Caſtor 423,4
Cæſareæ plures in Auguſti honorem conditæ, ſed duæ præcipuæ, in Mauritania, & in Palæſtina 106,38. Cæſarea Cappadociæ 7·6,39. Cæſarea Cappadociæ a Tiberio Cæſare denominata quæ olim Mazaca 107,9: 857,17. Cæſarea Palæſtinæ 879,14. Cæſarea Sitifenſis 459,27
Cæſarius.præf.vrb. 737,38
Cæſoniam vxorem ſacerdotẽ ſibi creat Caius 255,19
Caianum, locus a Caio Cæſare denominatus 248,36
Caiaphas, Iud pontif. 8·9,46
Caius 67,16. & alibi in F.c. per G pleruma; ſcribitur Gaius: vt etiã apud Græcos Γάϊος. ſic Gnæus.
Caius Cęſar, Agrippę ex Iulia filius, ab Aug. auo adoptatus, & Imp. deſignatus 201,43: inſoleſcit 205,17. Caii Cęſaris funus & honores 207,12. Caii & Lucii lucus 32·,45
Caius Cęſar, cognom. Caligula, quib. natalib. ortus, imperium quomodo & quamdiu adminiſtrauerit 107,14. Caius Germanici filius, Caligula vnde dictus 224,23. Caius Cęſar, Germanici filius, Tiberio cognatus 243, 31: ab Antonio quam Aug. genus ducere malebat 251,31: imperium vt geſſerit 24·,3: 636,4: initio principatus vt ſe geſſerit 246,1·: conſul cum Claudio patruo 246,17: ægrotat: poſt morbum ad cædes redit 246,38: mare pereq̃uitat 249,25: cædes quas potiſſimum, cur itẽ, & quomodo fecerit 250,25: Roma & Italia exhauſtis ad Gall.& Hiſp.ſe confert 251,40: Britanniam intrare non auſus 279,15: ab Oceano Romã ad cędes reuertitur 252,42: deorum appellationes, habitũ, honoreſq; vſurpat 253,31: 254,9: 25·,2: eloquentiæ laudem affectat 25·,3: interficitur 256, 27. Caii Cæſaris vita, cognomẽ, ſcripta 857,40: ſtudia 246,1: 251,41: templum 255,2. noui Caii fanum, ſeu noui Iouis illuſtris 858,8
Calaſii: quære Salaſſi.
Calatim Ponti ciuitatem capit Lucullus 99,4. F. Calathim. Straboni quoq; Calatis eſt: itemq; Plinio & Ammiano Marcellino: Ptolemæo Callatia, Diodoro Καλλατία, Arriano Καλλατία: vt tradit Ortelius.
Calceamenta linea 568,24. calceamentis ornamenta gemmarum indidit Dioclet.127,28: F. calciamentis per i.
Caledonia, regio Brit.422,21. Caledonii, Britann. pop. 421,35: deficiunt cum Mæatis 424,4
Calidã incẽdio correptis infundi iubet Druſus ebrius 228,19. calidã vendi prohibet Claudius 258,32. viſe Aqua

Cali-

Caligam ſenatum per ludibrium appellant Antoniani 175,11
Caligula vnde dictus Gaius Germanici filius 224,2: 857,40
Calix clauæ forma 382,20. calices militib. ſuis tranſmittit Caracalla 433,7. calicib. intenti, i. compotationib. 552, (31
Callæci triumphati 90,32
Callegia, regio Hiſpaniæ 751,20, etiam L.& P. ſed rectius Callæcia.
Callidum & impatiëtem ducem] F. callidû & imp. 80,39: qua metaph. Græci quoq; θερμὸν ἄνδρα dicunt.
Callinicum Carrasq; inter 126,38. Callinicum op. Perſ. 715,7
Calliſtrati monaſterium 890,47
Calliſtus, libertus Caii 251,16: aduerſus Caium coniurat 255,43
Calones medio agmine collocãtur 715,42
L. Calpurnius Beſtia conſul 91,35
Calpurnius Craſſus 338,33
Calpurnius Piſo conſul 197,27
C. Calpurnius Piſo, ſponſa præerepta, mox etiam exſilio multatur a Caio 247,16
Caluaſter Iulius 333,17
Caluia Criſpinilla 295,11
Caluinus Domitius 91,16: in Gr. m. Albinus, perperam.
Caluinus legatus Cæſaris 112,4
Calumniatores ditiorum capita petũt, ad inuadenda eorum bona 701,31. viſe Delatores.
per Caluos exhib. ſpectac. 242,37. a caluo ad caluum omnes iugulari iubet Caius 252,16
Cameli equis perniciores 658,34. Camelis ſoleæ pedum teneræ 558,12. Camelitæ cataphracti 556,36: 558,1, 10
Camelopardalis qualis beſtia, vnde dicta, Romæ quando primum viſa 155, 17. camelopardalim conficit Commodus 378,20
Camillus Furius 260,1
Camillus exſul 69,8: Gallis ſuperuenit 69,16: tertium triumphat, & ſecundus Romulus appellatur 69,22: tres ſimul triumphos agit 69,40: moritur, & ſecundus ei poſt Romulum honos defertur 70,10. Viſe Furius.
Campaniæ ora maritima delectatus Seuerus 535,2
in Campo Martio funebres exſequiæ peragi ſolitæ 541,1. campus Martius patentiſſimus & equitationi aptus 676,35. campus igniferus Diti & Proſerpinę dicatur a Poplicola 669,2
Canacen agit Nero 294,30
Candace, regina Æth. 199,2
Candidati & laureati legati 618,28
Candidus Seueri dux 399,18: aduerſus barb. or. mittitur 405,12
Cani, puero derepente nati 303,16
Caninia Claudius 74,17
Caninii conſulatus vigilantiſſ. 157,24
Canis erga herum fides ſingularis 235, 41. canes equorum loco ad currus iuncti 269,37. canis e prora nauis inclinato capite proſpectans 188,46. canem latrantem non occidit Veſpaſianus 321,31
Cannæ, vicus Apuliæ, & clades ibi accepta 81,1: 632,14. L.& P. ἐν Καννάις, vno ν.
Cantabri deuicti 196,27. Cantabria Romano imperio adiecta per Auguſtum 106,14
Cantilenis minacibus prœlium ineunt barbari 283,17
Capellianus Gordiani aduerſarius 601, 38: victoria vt vſus 603,19
Capillos in caluorum examine manu metuentes ſibi quæritant ſenatores 419,18. capillis detonſis conueſtitur defunctus 548,43
Capito Ateius 229,11: 669,22
Capito Aſiæ procurator, exſilio multatur 234,14. Capito cum Caſſio filio necatur 253,11
Capito inſanus iudex 303,34
Capitolium, ſeu Capitolinum templũ, inchoatum a Tarquinio Priſco 65,3: a Tarquinio Superbo ęrædificatum 65,23: incenditur a Vitellianis, & diripitur 315,1: & 109,41: a Veſpaſiano inſtauratur 320,1: a Domitiano reficitur 112,15. de Capitolio præcipitatur famoſi libelli auctor 233,36. e Capitolinis ſaxis deturbantur ſeditioſi 160,6. Capitolini Iouis certamẽ, ſeu ludi Capitolini 474,3: & 445,42. Capitolinis ludis cæſi Impp. 620,27
Cappadocia occupatur a Mithridate 94,15: in prouinciæ formam redigitur a Tiberio 107,6: 857,13: in prouinciæ formam redacta, equiti committitur 229,30: infeſtatur ab Alanis 204,7: hiemalib. tempeſtatib. difficilis 518,34. Cappadocica præfectura 140,16
Capreę inſula 834,33. Capreas relegatur Lucilla & Criſpina 375,9
Captiuus, patriæ ſuæ ciuis eſſe deſinit 77,8: ex quo ſeruire cœpit, dignitatẽ honeſti ciuis in patria habere nequit 77,18. captiui iubentur infames eſſe tantiſper dum- 73,20. captiuorũ redemptio negligitur a ſenatu 81,16. captiuorum venditorum pecunia refertur ad fiſcum 83,25. captiuorum opera fluuii alueus auerſus 343,44. captiuorum habitus 341,39. captiui alii in publica cuſtodia erant, alii a priuatis tenebantur 78,15. captiui ſummo honore tractati 71,34. captiui ſine pretio remittuntur a Pyrrho 73,6. captiui Carthaginenſib. qua conditione redditi 78,15. captiuos barbaros cur & clementer & liberaliter tractarit Theodoſius 764,15. captiuos ſocios fortiſſime liberat miles 365,2
Capua ſtudiis apta 415,25. Capuæ ludo effracto fugiunt gladiatores 97,42
Caput cæleſti nitore radians 471,29. caput cum leui riſu cõmouere 384,10. caput ferire, ſign. pœnit. 852,27. caput coma erectum 110,1. capite comatus, mento glaber 293,44. capite raſo dimittitur centurio captus 420, 40. capite nudo ſemper iter fecit Adrianus 355,20. capite intecto iter facit Seuerus, etiam hieme 523,38. caput in fuga tegitur 565,33. capita barbara certa pecuniæ ſumma repẽduntur 741,34. caput ſuum pro Neronis capite offert Vindex proſcriptus 300,5. Capite plexus antequam Imperator ſciret eum eſſe damnatũ 419,38. caput hoſtis occiſi victori mittitur 102,35. caput hoſtis publici dono mittitur Imperatori 799,10. caput Craſſi occiſi Ariſtonico regi offertur 90,46. caput Maximini & filii Romam mittuntur 616,35. caput rebellis occiſi, pilo per vrbẽ circumlatum 132,19. caput occiſi Galbę conto infixum per vrbem circumfertur 305,19. caput Vitellii per vrbẽ circumfertur 316,30. caput Cleandri haſtæ prælongæ infixum per vrbem circumfertur 481,5: & 380,7. caput Pertinacis haſtili infixum per vrbem circumfertur 391,9. caput Eugenii conto infixum per caſtra circumfertur 777,34. capita proſcriptionis tempore cæſorum pro tribunali eriguntur 167,2. caput hoſtis publici palo infixum & publice propoſitum 618,8. caput Albini palo infixum erigitur publice 408,41: 525,40. ſic Nigri 400,39. caput Maximini Romã miſſum, ibiq; palo infixum & publice propoſitũ 640,26. capita proſcriptorum inter epulas ſpectanda ſibi apponi iubet Antonius 168,3
Caracalla Antoninus 118,41. Caracallus vnde dictus Antoninus Seueri f. 436,21
Carauſius rebellat 125,39: in amicitiam receptus, a ſocio interficitur 126,14
Carbo Papirius 95,24
Cn. Carbo conſul 91,32: occiditur 95,36
Carceres cuſtodiæq; omnes vinctorũ plenæ 743,11. carcerib. fractis vincti eximuntur, & ad res nouas adſumuntur 476,1. e carcere vinctos dimittit Caius 246,15
Cardianus necatur 575,22: mox Condianus v. 32, etiam in P.c. at Lampridio m.ſ. Condicianus 158,17
Cardueni, gens Perſ. 730,31: Corduení Amm. Marcell. 441,3. viſe Adiabeni.
Cardynus mons 347,23
Cares, ſeu Carum loco habiti milites 841,32
Carinas dux Marianarum partium 95, 31: Gr. m. Καρινάτας.
Carinas Secundus orator 251,38
in Carinis ſuis Antonium & Cæſarem conuiuio excipit Sextus; ioco ambig. 178,2
Carinus Cæſar 124,35: poſt multa ſcelera victus occiditur 125,27. Carini vita 874,1
T. Cariſius Auguſti legatus in bello Gall. 196,28
Caritas annonæ ac ceterorum venaliciorum, per dardanarios aggrauatur 830,12
Carmina flebilibus grauibusq; numeris modulata 540,40
Carnes coctas & aquam calidam vendi prohibet Claudius 258,30. carnes Caii occiſi deguſtatæ a percuſſorib. 256,30. carnes hoſtium comedunt Iudæi rebelles 350,14. carni humanæ poſitum pretium 830,18
Carnifex, iudex ſanguinarius 204, 44
Carnuntum opp. 116,43. Carnutum, op. Celt. 673,32
Carpento in feſtis celebritatib. vti per S C. conceditur Agrippinæ auguſtæ 264,16. qua de re viſe Petr. Pith. Aduerſ. l. 1, c. 5
Carpi tranſiſtriana gens 646,44: a Philippo debellati 642,6: Græciam incurſant 644,44: Italiam infeſtant 646,42: ſubiguntur 127,16
Carpodacæ propulſantur 759,27
Carræ opp. M. ſop. 101,2-: 555,18. Carræ Romanos ab Aſſyriis diſterminant 715,1. Carras ex Edeſſa petit Caracalla 437,19. Carris in Perſidem duplex ducit via 714,20. Κάῤῥας vno ρ vulg. l. & P c. 437,19: itemq; Zon. 221, 32: at Legat. vol. 417, Κάῤῥας: Eutropii metaphr. ſing. num. Κάῤῥαν 101,26
Carreni Iuliani mortem vehementiſſime dolent 733,7
Carraginis obiectu tuentur ſeſe Scythæ 654,5
Carthago a conſſ. R. oppugnatur 88,40: capitur ac diruitur 89,10: reparatur 91,11: inſtauratur & colonis munitur a Cæſare 157,29. Carthago Africa-

na, amplitudine, opidanorum numero. & opibus, cum Alexandria de ſecundo poſt Romam loco certat 596, 35. Carthaginis antiquæ conditrix, & numen eiuſdem 569,18
Carthaginienſes, pacis durioribus conditionib. propoſitis, ſuppetias petunt a Lacedæm. 75,40: pacem cum R. faciunt 78,9: bellum reparare tẽtant 79,1: pacem a Rom. petunt 84, 34: pacem cum Rom. faciunt 85,28. Carthaginienſiũ ſtudia 600,25. Carthaginienſes autem ea forma qua Athenienſes ſcribit F. c paſſim.
Carthago Hiſpaniæ capitur 83,9
Carthalo Annibalis dux occiditur 83, 23
Carus Imp. vrbem cepit in Perſide 725, 1. Cari Aug. patria, res geſtæ, interitus 124,34
Caſandria obſidetur 653,5
Caſca Seruilius 104,1: 160,17
C. Caſca tribunus pl. 160,15
Caſios pro Caſſius, Gr. m. 91,16
Caſperius Ælianus 338,40: & Victoris epitome 336,34: e medio tollitur 339,39
Caſpias portas oppugnare cogitat Nero 293,19
Caſpius Aſclepiodotus Nicæus philoſ. 289,2: Tacito Caſſius.
Caſſiano parcitur 142,35
a Caſſio ſibi cauere iuſſus oraculo Caius 256,4. Caſſium nomen ſuſpectũ Pompeio cur fuerit 151,34
Caſſius Betillinus necatur 253,10
Caſſius Chærea tribunus, Caio cur inſidiatus 255,39: necatur 258,20
Caſſius Clemens 400,42
C. Caſſius Longinus conſul 91,15
C. Caſſius Craſſi quæſtor, exercitus reliquias ſeruat 101,31. F. c. Gneus Caſſius. ſed Gaium agnoſcit etiam Gr. m. Caſſius Longinus Parthos reprimit 147,10. C. Caſſius vnus e Cæſaris interfectoribus 104,1. F. c. Gneus Caſſius: ſed C. Caſſius eſt etiam in Dionis epitome 157,39. Caſſius cum Bruto ingens bellum mouet 104,36: Macedoniam prouinciam adminiſtrat 165,32: ipſe ſibi manus infert 172,42: 104,46. Caſſii laudatio, Cordo exitium affert 234,33. Caſſii imaginem habere, capitale 289,23
C. Caſſius Aſiæ proconſul 256,5
Caſſius Veri legatus in bello Parthico 363,29: Aſiæ toti a Marco præficitur 363,45: Bucolos in Ægypto rebellantes comprimit 364,35: res nouas molitur in Syria 368,15. Caſſii ortus, patria, virtus 368,18: cædes 370,30. pro Caſſii fautorib. apud ſenatum deprecatur Marcus 371,15
Caſſius mons 151,37. vide Coraſius.
Caſtella & caſtra hoſtib. ad defenſionẽ imperii obiecta 507,39. Eadem burgi & cluſurę, vt docet P. Pithœus Aduerſ. lib. 1, c. 14
Caſtitatis laus ex Bacchylide 630,4
Caſtoris & Pollucis ædis ac ſimulacra 255,14. Caſtorum ædis Byz. 687,4
Caſtor vnde cognominatus Druſus 228,15
Caſtor, cæſarianorum Seueri vir optimus 423,3, 27: occiditur ab Antonino Caracalla 425,39
Caſtrati mares qua occaſione Domitianus vetuerit 329,30. quęre Exſecti.
Caſtrum imminens Eufrati, φρούριον 120, 30. caſtra & caſtella in fl. ripis accuratius muniuntur 584,20. caſtra vrbis inſtar exculta 698,5. caſtrorum templum, repoſitaque ibidem ſigna & imagines caſtrenſes 544,16,43: 573, 13,16
Caſus fortuitus in voluntarium a Cæſare vertitur, ominis auertendi gratia 154,4. caſu apoplexias exſtinctus 116,8
Catanenſes in fidem accepti 75,4. F. Catinenſes, per i.
Catattiani libri: viſe Attianus.
Catella Ælia 276,22: Blancus interpres Catulam vocat.
Catenis aureis e cælo in Capitoliũ demiſſus puer 161,43. catenis argenteis & aureis circumductus rex captiuus 185,17. catenis aureis tantum vinciri voluit Nero 294,16. catenis nefariorum conſtricta per genium ſecula 811,39
Catilina Sergius 100,25. Catilinæ coniuratio 143,29
Catilius ante dictus M. Annius Verus; ex auo materno 360,21
C. Cato conſul 91,29: F. c. Gaius Catus.
L. Cato, Gr. m. 103,22
Cato Porcius 91,24
M. Cato florere quando, & quib. inſtitutis cœperit 143,17: Cæſari ſolus refragatur 143,44: cum Scipione ac Iuba Pompeianas partes tuetur in Africa 154,9
Catti triumphati 112,7. F. Cathi: Gr. m. Κάτθοι, Ptol. Χάττοι.
Catulus Lutatius 77,29
Q. Catulus conſul 96,5
Catulus Pompeio obſiſtit 139,7. Catuli ſomnium de Octauio puero 162,1
Cauca, op. Callæciæ 751,21
Cauchi domiti 263,24
apud Caudium ſub iugum miſſę legiones 133,33: F. Claudium: perperam.
Cauea incluſos enecat Caius 247,39
Cauponas ſeu ganeas tollit Claudius 258,30. in cauponis nil cocti præter legumina vẽdi ſinit Veſpaſianus 320, 9. cauponib. leges dat Nero 284,30. cauponas imitatur Heliogabalus Imp. 446,28
Cauſam dic apud Cæſarem 303,37. cauſarũ examinationi ſat temporis tribuit Marcus 365,15. Cauſidicorum conuitia 110,34. cauſidicus in flumẽ proiicitur 265,26. Cauſa F. c. vno ſ.
Cauſia Macedonica 465,35. cauſia Macedonica vtitur Caracalla 548,18
Cecilius per i etiam P. c. 314,35: 417,39. in F. c. interdum ſimplici e, vt 91,10: interdum per æ diphthongum, vt 91,31. Cecilianus etiam per i L. & P. 818,35, 42
Cecropis Mauruſii rebellio 650,45. L. & P. pro Κέκροπος ibi habent Κίρος, vitioſa contractione. Apud Trebell. Poll. 252,46, legitur, Quidam Ceronius ſiue Cecropius, dux Dalmatarum; etiam in membr. m. ſ.
Celerauit ad Aſiam, i. feſtinauit 91,4
Celeritate maxima in expeditionib. vtitur Seuerus 507,14, 25: 515,38: 523, 33
Cella meritoria in palatio 446,31
Celſus Iuuenius 334,31
Celſus ſtatua honoratur 345,2: necatur 351,42
Celtæ Oceanum accolentes, ab Auguſto debellantur 201,40. Celtæ transrhenani debellantur a Druſo 203,15. Celtæ transrhenani Italiam adusq; excurrunt 364,3. Celtæ & Galli a Conſtantino debellantur 677,30
Celticæ legiones 657,11. Celticarum vrbium quieti vt proſpexerit Valentinianus 742,7. Celticis nationibus adnumerantur Germani 676,6
Celtiberica bella 89,45
Cenchreæ portus 297,14
Cenni Celtica gens 431,43
Cenſor, τιμητὴς 71,43. cenſor per totum vitæ tempus creatus Domitianus Imp. 330,27. cenſoria dignitas quid poteſtatis conferat Imperatori R. 194,6
Cenſorinus Mallius 88,36
L. Cenſorinus conſ. 669,20. P. c. Κηνσωρῖνος, perperam.
Cenſura qualis magiſtr. 71,43. cenſuram cum Agrippa Cæſar Oct. vt adminiſtrarit 191,39. cenſura Domitiani 334,18
Cenſus Romæ habitus 68,13: 70,24: 74,35. cenſus a quo primum ordinatus 65,11. Cenſus ditiſſimorum quorumq; in tabulas imperii deſcriptus 691,22. cenſus facultatum in contributione publ. 817,8
Centenarii x l 853,15: & 805,43. centenariis ſeptẽ redempta prætura 851,37
Centumalus Fuluius 79,13. in Gr. exempl. erat Κεντουμάλλος.
Ceperant pro Cœperant F. c. 121,43
Cephalenia Athenienſib. donatur 358,19
Cepio Seruilius 92,29: in F. c. per e ſimplex: in Gr. m. Σεκπίων, in Faſt. Gr. Σκιπίων: quæ confuſio alibi quoque paſſim eſt admiſſa. Viſe Cæpio.
Ceras ſeu Cornu, Byz. p. 686,28
Cerealis Petilius 315,11: Germanos rebellantes compeſcit 318,16
Cerebella delicata 309,25
Cereris myſteria in ſecularib. ludis imitati Romani 527,28
Certamina poetarum & oratorũ 329,11. certamina artis pariter & viriũ 474, 4. certamina muſica & athletica 527, 17. certaminum nomina albo publice propoſito edebantur 445,46. certaminis exeuntis lex 852,4
Certatim adnitentib. omnib. vt- 117,23
Ceruicem vnam populo Rom. optat Caius 248,28
Cetus mirabile 201,12. cetus immanis magnitudinis 414,28
Chærea Caſſius 255,45: Caii tyrannide remp. liberat 636,5
Chæremon philoſophus 860,39
Chæronenſe prœlium 634,8. ἐν Χαιρωνείᾳ etiam P. at L. Χαιρωνίᾳ. Chæronenſis Sextus 116,26: F. c. Cheronnẽſis: Gr. m. Cherroneſus, corrupte.
Chalcedo capitur & diripitur a Scythis 649,17. Chalcedone orientalis limitis caſtra ponere ſtatuit Geta 542,35. apud Chalcedonem victus Cotta 97, 23. F. Chalcedonam. Chalcedoni adiacentes fauces 683,21. Chalcedoni & Byzantio interiectum fretum 638, 12: 649,8
Chamæleontis natura 834,5
in Chaos reſolui viſa omnia 326,32
Charax Spaſinis, op. 348,36
Chariettonis Germani fortitudo, & erga Rom. fides 708,34: 709,3
Chariobaudes dux 808,36
Cheronnenſis: viſe Chæronenſis.
Cherroneſus Tauriana 737,7
Chilo & Libo conſſ. 669,32: 671,37. L. & P. priore in loco Χείλωνος. poſteriore Χίλωνος, ſine diphthongo.
Chiris, op. Ægypti 855,23
Chlamys purpurea, imperii inſigne 127, 28: 310,4. chlamys & diadema, inſignia imperialia 809,4. chlamyde purpurea

purpurea amicitur, auguſtisque honorib. ornatur nouus Imp. 595,27: & 564,16. chlamys ſerica purpurea, auro gemmisque Indicis exculta, Caii geſtamen 249,34. chlamyde nutritorem ſuũ protegit Antoninus 428, 8. chlamyde derupta gladioq; ſtricto, fugientes ſuos reprimit Seuerus 408,10. chlamyde imperatoria proiecta, latebras quærit Seuerus victus 524,29. chlamys Græcanica 382,6. chlamydes Germanicæ 547,23

Choreæ barbaricæ circum aras 565,25. choreæ circum aras ad variorum inſtrumentorum cantum 568,14

Chorus e ſenib. & imbecillis, & chorici cantus 276,25,30. chorus nobiliſſimorum patricii ordinis puerorũ, & alter honoratiorum matronarũ, hymnos in funere Imp. canentes 540,37. chori puerorum & virorum funebrem cantantes hymnum 397,41. chorus puerorum, & chorus virginũ in ludis ſæcularibus, patrimorum & matrimorũ vterq;: eorumq; hymni 671,9. chorus Imperatorum 838,7

Chreſtus necatur 451,6

Chreſtus præf.pr. 638,24

de Chriſto inquiſitio a Nerone inſtituta 819,42. Chriſto Seruatori duas voluntates & actiones adimunt monotheletæ 891,30: & 889,43. ob Chriſti cultum ſupplicio affecti, templis honorantur 794,42

Chriſtiani a Nerone primum perſecutionem patiuntur 860,36: perſecutionem patiuntur ſub Domitiano 864,9: ſupplicio ſe offerunt ſub Traiano 864,38: ab Adriano & Pio leniustractati 362,13: ſub Commodo Marciæ fauore ſubleuati 375,15: ſub Diocletiano quæ paſſi tormẽta 874,31: impietatis erga diuinas leges inſimulãtur 735,11: ab Ariano epiſcopo crudelius exagitati quã ab vllo gentilium 880,20. Chriſtianorum perſecutor tyrannicus, atroci exitu vitam claudit 873,8

Chriſtianæ religionis inſectator nimius Iulianus 133,25. Chriſtiana religio omnis peccati omnisq; impietatis remiſſionem pollicetur 779,14: & 685,38. ſub Chriſtianę pietatis ſpecie magnã intra ſe malitiã tegẽs 808,14. ad Chriſtianã fidem ſenatum R. exhortatur Theodoſius auguſt. 779,14. Chriſtianam fidem quib. argumẽtis & quo ſucceſſu ſenatui Romano ſuaſerit Theodoſ. 882,8. a Chriſtianis honoratum ædificium pro aſylo eſt 765,16. ad Chriſtianorum eccleſiam, ceu aſylum, cõfugit vxor & filia Rufini 785,43. Chriſtiani qui non eſſent, cingulũ in Honorii aula habere vetantur 820,38. Chriſtianorum preces quantum poſſint 367,15. viſe Iudæi.

Chryſaphius, cognom. Zummas, præpoſ.cub. 882,45: 883,12

Chryſargyrum tributum 625,39: exigitur rigidiſſime 691,14: a quo ſublatum 626,17

Chryſippus plurima ſcripſit, & vtiliſſ. 290,25

Chryſogonus a Scythis honoratus ob data conſilia 649,27

Chryſopolis 686,28

de Chymia conſcripti libri exuruntur 875,2

apud Cibalas in Pãnonia 130,17: F. apud Cibalis: Gr. m. ἐν Κιβάλει: vt & Zoſ. 734,10. Cibalis, op. Pannonici deſcriptio 678,8: 697,39

Cibaria Perſæ ſecum ipſi ferunt ad bellum 583,28

Ciborum tranſitu ſolo vixit Vitellius 309,5. cibum noctu fere ſemper ſumpſit Marcus, & quidem parciſſime 365,30. cibus medicatus Brit. cõtra famem & ſitim 422,11

Cicero orator transfuga cur dictus 139,28: Cæſari cõuitia dicit 144,7: a Clodio in exſiliũ expellitur 144,10: falſus in iudicio de Cæſare 157,6: occiditur 104,34. Ciceronis iocus in Caninii conſulatum 157,24: ſomniũ de Octauio puero 161,43: reſponſum ad violentam conſulatus petitionẽ Octauianorũ 165,17. Ciceronis caput & dextera manus ab Antonio & Fuluia vt tractata 168,10. Ciceronis vxor nupta Vibio Rufo 228,37

Q. Cicero, Marci oratoris frater, filii miſert', percuſſorib. vltro ſe offert 169,6

Cicuta mortem ſibi conſc. 355,2

Cilices montani, Iſauri 746,37. Ciliciæ bellum 96,44. Cilicia in prouinciæ formam redacta 110,29. Ciliciæ portæ 399,33: 731,33

Cilo ab Antonino nutricia quæ acceperit 427,41. alibi Chilo.

Cimbri e Gallia in Italiam tranſeunt 91,35: in Gallia vincuntur 92,17: Rom. conſules vincunt 92,31: ad Italiam tranſeunt 93,1: cæduntur 93,6. Cimbricum bellum, & Cimbrorum ſtrages 92,42

Cinciunatus, Κιγκιννάτος 68,42

Cinctura fluxior, Syllæ in Cæſare ſuſpecta 157,2

Cineas Pyrrhi legatus 73,15

Cineres euomit Veſeuus 326,1. cinerum vim horrendam difflat Veſeuus ardens, magno & aeris, & terræ, & maris exitio 326,38. cineres cremati Seueri, aromatis conditi, & in vrnam coniecti, Imperatorum ſacro monumento inferuntur 539,3. cineres cremati Caracallę in vrna mittuntur ad Iuliam nouercam 556,11

Cingulum auro gemmisque variegatum 561,39. Diſcincti mittuntur exauctorati milites 396,3. viſe Zona.

Cinna Cornelius 95,7

Cinna Heluius, & alius Cinna e Cæſaris percuſſoribus 160,3

Cinna Tuſcus: viſe Cæcina T.

Circa amicos ciuiliſſimus 107,36. ſic Circa amicos liberalis 115,23: vt Græce περὶ, pro Erga.

Circeſſum, caſtrum R. Euphrati imminens 120,30. Sic & F. c. at Gr. m. Circenſium. idem Circeſium caſtellum 714,24: 715,7. priore in loco L. & P. habent Κιρκισίῳ: in poſteriore, Κιρκήσιον.

Circuitus regionis 101,10

Circulatorib. magis deditus Heliogabalus 638,17. circulatorum impoſturis capiendum ſe pręb.et Theodorus 743,13

Circumciſione vſus Pſeudantoninus, vt Syri 445,6

Circumducuntur per vrbem vincti, & poſt ſupplicio deduntur 304,12

Circumiit orbem R. Adrianus 114,43

Circus, ἱππόδρομος, a quo primum ædif. 64,36. Circus tabulato & roſtris exornatus 870,7. in Circum confluit multitudo tempore concionis aut publicæ celebritatis 618,14. in Circum inducta aqua ad exhibenda ſpectacula 205,44

Cirrhæum agrum Apollini adimit Nero 205,44. P. & M. Κιρραίαν per αι diphthongum.

Citharœdum agit Nero Imp. R. 276,45. citharœdo malo ſeruiunt Romani 281,3. Citharœdorum magiſtri 290,34. citharœdicus habitus 108,7

Cithynis: viſe Bithynium.

Ciuilib. artib. deditus 130,43. ciuilib. pariter & militarib. reb. inſignis 108,40. ciuilia & forenſia munia, doctis legumq. peritis committuntur 574,27. ¶ Ciuile bellum primum, Marii & Syllæ 93,35: 95,8. ciuile bellum Cæſaris & Pompeii; eiusque cauſſæ 147,21: & 101,35. ciuilia bella ſeparata poſt cædem Cæſaris 104,8. ciuilib. bellis finitis moderatum & fortunatum ſub Auguſto fuit imperium 192,13. ciuile bellum deteſtatur Otho, etiam in ſpe victoriæ 307,22. ciuile bellum propter ſe commoueri Otho non vult 109,20. ciuilia quoque bella pulchro fine terminari poſſunt 370,22. ciuilis cõflictus graphica deſcriptio 150,11: 312,11. ¶ Ciuilis, δημοτικός 66,1. ſic Ciuilis ingenii vir, κοινός τις καὶ ἀγαθὸς ἀνήρ 116,10. ciuilis in cunctos princeps 133,24. ciuiliſſimus erga quoſdam amicos Claudius 107,37. ſic, Ciuiliſſime vixit, δημοτικὸς πάντων ἄριστος γέγονε 106,8. Ciuilitatis in imperio maximæ fuit Titus Cæſar 111,13. ciuilitatis inuſitatæ fuit Traianus 113,3,26. ciuilitatis præſtantiſſimæ princeps 128,24. ciuilitatis iucundæ princeps 132,6. ciuilitatis pænitus expers 129,36. ad ciuilitatem reuerſus Diocletianus Imp. i. ad priuatorum ciuium ſtatum 128,7: Gr. m. εἰς ἰδιώτου πολιτείαν.

Ciuitates inclytæ 99,17: F. vrbes inclytæ. ciuitates multæ pecuniis iuuantur a Marco 372,8. ciuitatum inter ſe æmulatio & contentio, exitioſa 517,4. ¶ Ciuitatis Ro. ius habebant vrbes Italicæ 610,32. ciuitatis ius vendit Antonius 160,27. ciuitatis ius paucis dari vult Auguſtus 220,2. ciuitatis ius negat Claudius iis qui linguam non callerent 260,18. ciuitatis ius a ſumma caritate ad ſummam vilitatem Claudii temporib. perductũ 260,23. ciuitatẽ peregrinis dat Otho, ad concilianda ſibi hominum ſtudia 306,19. ciuitatẽ hominib. dare Cæſar poteſt, verbis non poteſt 229,16

Cium ſiue Poteciũ, op. Pãnonię 695,40

Cius incurſatur a Scythis 649,29. Cii & Nicææ anguſtiæ 399,12

Clangore maximo prœliũ ineunt Parthi 557,36

Clare natus 109,26

Clariſſima vrbs] F. nobiliſſima vrbs 110,27

Clarus Erycius 349,25: 384,32

Claſſis inſignis 715,13. claſſis exuritur a Iuliano 726,38. claſſis exuſtæ pœnitet Iulianum 728,15

Clauam cum leonis exuuio vſurpat Caius 253,38. clauam Herculis more geſtat Commodus 869,11: & 483,14. claua cum leonina pelle præfertur Cõmodo 382,9. clauis & fuſtibus armati milites 657,18,33. clauæ forma calix 382,28

Claudia legio duplex, & vnde d. 214,16,20

Claudiopolis, Bithyniæ opidum, olim Bithynium 356,19. P. c. diuiſe Κλαυδιόπολιν habet.

Ap. Claudii decemuiri impotentia 68,26

Ap. Claudius cenſor 71,35
Ap. Claudius conſ. 74,25,28
Ap. Claudius proconſul, in Macedonia moritur 96,36
C. Claudius Canina conſul 74,17
Claudius Felix, Iud. præf. 859,33
Claudius Herodes, rhet. 373,25
M. Claudius Marcellus conſul 79,25: 81,33: Siciliam oppugnat 82,30. Claudius Marcellus conſul ab Annibale occiditur 83,33
Ap. Claudius Nero conſul 84,2. in Faſt. Lat. C. Claudius Nero, pag. 21
Ti. Claudius Nero cum vxore ac filio in Græciam profugit 175,32
Ti. Claudius Nero Germanicus, Auguſti e Druſo Liuiæ filio nepos, ad imperium vt peruenerit 257,3,29. viſe mox Claudius Imp.
Claudius Pacatus 334,20
Claudius Pompeianus: viſe Pompeianus.
P. Claudius Pulcher conſul 77,22
Claudius Seuerus 444,35
Claudius, conſul vna & ſenator factus 246,18: ſacerdos Caii Cæſ. 255,19. a Caio cur non interfectus 252,28. Ti. Claudius Nero ad imperium quo caſu euectus 257,3,29: imperiũ vt geſſerit 107,24: 258,19: 636,7: animo, corpore, morib. qualis fuerit 257,34: ad cædes quomodo inductus 259,21: in Britãniam expeditione facta, Britannici cognomen cum victoria reportat 261,4: IIII conſul 262,17: necata Meſſalina ducit Agrippinã neptem ſuam 264,11: filiam filio adoptiuo Neroni vxorem dat 264,38: Agrippinæ machinis occurrere ſatagens, veneno ab ea præuenitur 265,34. Claudii Cæſaris ortus, vita, mors 107,24: 858,42: notatio 834,38: mater Antonia 321,36
Claudius II, imperium vt nactus, quomodo illud & quamdiu adminiſtrarit 122,27: 652,6,20: moritur 654,25. Claudii & poſteritatis eius laus 837,7
Claudius latro 405,18
Cleander Perenni necem creat 377,40: e qua conditione ad præfecturam euectus, & quomodo ea vſus 378,37: 479,8. cum filio & amicis occiditur: corpus eius per vias trahitur, caput conto per vrbem circumfertur 380,3: 481,14
Clemens Agrippam ſimulans, capitur 229,1
Clemens Flauius 335,2
Clena Caſſius 400,42: Gr. Κλήνης: rectius Κλήμης, Clemens, Zonar. 215,20
Cleopatra Ptolemæi ſoror, Ægypti regnum a Cæſare impetrat 103,2: naturæ dotib. quib prædita Cæſarem irretierit 152,14: Antonium maritum ad ciuile bellum inſtigat 10[illegible],30: cum ſuis e prœlio fugit 188,8: Antonio mortuo a Cęſare Oct. vt tractata 189,11: aſpidis admiſſæ veneno exſtinguitur 105,35. Cleopatrę bellum cur indictum 186,13. Cleopatræ imago & ornamenta Romę in templis poſita 191,5. Cleopatræ filios quantum euexerit Antonius 185,19
Clibanariorum DC milia 98,29
Clipea: viſe Clypea.
Clitus ab Alexandro vt tractatus 849,12
Cloacæ in Tiberim influentes 573,33: a Tarquinio factæ 65,2: expurgantur ab Agrippa 185,31. in cloacas cõiecta cæſorũ corpora 481,17. in cloacas abdentes ſe barbari, vitã ibidem relinquunt 756,8
Clodia, Fuluiæ ex Clodio filia, Cæſari Octauiano vxor datur 166,40: dimittitur a Cæſare 174,5
Clodia Læta, Veſtalis 432,26
Clodius Albin. a Seuero deletur 118,22
A. Cluentius dux in bello ſociali 93,24: funditur 93,27
Cluuius Rufus præco 296,4
Clypea, opp. Afr. 75,29,42: F. c. Clipea, per i: itemq; Gr. m. Eadẽ Ἀσπὶς 180,32
Clypeus forma orbiculata 176,2. clypei imbricati, ſeu imbricis forma facti 442,31. clypeus æreus 428,38. clypeus aureus Claudio Imp. poſitus 122,37. ¶ Clypeis ſua centurionumque ſuorum nomina inſcribere iubentur milites 332,38. clypei haſtis pulſantur in pugnæ præludio 172,14. clypeo caput aduerſus ictus hoſtiles munitur 721,30. clypeis partim anteriora, partim ſuperiora muniuntur 400,8. clypeis ſupra caput elatis teſtudinem faciunt milites 499,41. F. c. clipeus, per i 122,37
Cnæus prænomen 101,25: 105,7: F. c. ON. abbreuiate. rurſum, Cn. Cornelio] F. Gneo Cornelio 72,15: itemque alibi, per G ſcilicet, & e ſimplex.
Coactum facere, Imperatore indignũ cenſet Galba 304,1
Cocceius Nerua 337,29
Cochen vrb. nobiliſſ. capit Carus 124,39. Sic F. at Gr. m. Conchen. vulg. Seleuciam. viſe 724,38,45
Cochlea, κοχλίας, locus a ſitus figura nominatus 792,5,17
Cocta vendere prohibentur caupones, pręter olera & pultem 284,31
Cocytus, fl. infer. 835,11
Cœle Syria cõſtituitur prouincia 141,8
Cœna Vitellii memorabilis 109,32. cœnæ Adriani quales 354,22. cœnas ſumptuoſas non niſi neceſſariis diebus celebrat Seuerus 425,22. cœnam populo pręb et Nero 277,21. cœna funebris 331,29. cœnatoria veſtis 359,15. inter cœnandum 133,40: F. caenandum. idem F. cena 111,19, per e ſimplex.
Cœpit pro Cepit, F. 69,6: 72,6: 82,38. alibi Caepit.
Cœranus, Plautiani am. 417,25
Coercitor diſciplinę diligens 110,35
Cogere ad mortem 103,7. coegit in vltimas regni ſolitudines 127,13: F. egit
Cogitationes & conſultationes metu diſturbantur 151,13
Cognomen ſeu Agnomen Imperatori a militib. additum 499,29. cognomina a deuictis gentibus Seuero decernit ſenatus 529,29. cognomine a morib. impoſito magis lætatus Traianus quam cognomine a rebus geſtis indito 345,38. ſic Pii cognomen Antonino datum ex morib. 867,6. cognomen ex arte patris impoſitum filio 448,1
Coinquinauit ſcelerib. 125,11: F. inquinauit.
Coeunt Britannæ matronę cum optimis quibusq; 425,4
Colaphus morte repenſus 773,31
Colchis Ariſtarchus rex imponitur a Pompeio 100,9. Colchorum regem in fidem accipit Traianus 113,15. Colchis ſeu Lazis regem imponit Adrianus 866,18
Collatinus] F. Conlatinus 65,34
Collationum acerba exactio, Chriſtianis principib. indigna 626,50
Collega Tiberii Seianus 239,25
Collocata in vrna aurea] F. collata in vrnam auream 17,45
Colloquii prætextu captus Longinus 342,25
Collum muliebri ritu torquęre 448,14
Colonia æterna felix 380,42
Color & nutus obſeruantur 427,7
Coloſſi in Via ſacra erectio, altitudo, caput 322,16. coloſſo & caput ſuum imponit Commodus, & nouam inſcriptionem addit 384,37: 485,15
Columbas exagitans accipiter 660,9. columba imagini alicuius inſidens, ominoſum 442,35
Columnis LXXVI ornatum templum 203,9. columnæ templi memorabiles 362,32. columna CXLIIII pedũ 114,16. columna ingens, & in eadem ſepulcrum 341,7. columnæ argenteæ aureis litteris inſcriptæ 118,22. columnæ argenteæ inſcripta Neronis oratio 268,4. columna ſepulcralis 332,1,22. columna equo poſita 356,4
Coma flaua ad nates vſq; demiſſa 278,19. comæ flauitie gaudent Germani 547,24. comæ appoſititię 271,5: 446,28
Comazon vnde appellatus Eutychianus, & quib. perfunctus honoribus 444,18: & 441,34. Comazon præf. vrb. 450,19
Comes orientis; & qualis ea dignitas 780,43
Cometes inuſitatæ magnitudinis 111,15. cometæ ſanguinei 218,2. cometa principis obitum prænuntians 266,28. ſic cometa ante mortem Plautiani 414,32. cometã nõ ſibi, ſed Parthorum regi comato minari dicit Veſpaſianus 323,36
Comis circa omnes 114,5: F. communis: itemq; Gr. m.
Comitia penes populum etiã ſub Aug. 195,37
Commagene in prouinciæ formam redacta 110,30
Commendatione patris quam ſua notior 133,28
Commentarii publici, ſeu Acta publica, Acta vrbis 217,3
Commilitonem quam filium appellare Commodum malebat pater Marcus 468,4. Commilito quam Imperator a militib. appellari mauult Caracalla 547,40: 871,15
Commiſa pro Commiſſa, F. 112,31, & alibi.
Cõmittere, confligere 89,4: 94,35: 126,41
Commodæ indolis iuuenem 130,33.
Commode, i. mediocriter 121,26
L. Commodus ab Adriano adoptatur & Cæſar deſignatur 358,30: 359,35: ante Adr. moritur 361,30
Commodus Commodi filius, ab Antonino Pio adoptatur 360,17
Commodus M. F. Romã in caſtra a patre accerſitur 368,16: connubio cuẽ maturius a patre iunctus 372,17: moribus & ingenio quo fuerit 374,15: dotib. quib. fuerit præditus 488,27: quanta diligentia educatus a Marco patre 464,20: neglectis amicorum monitis, e bello in vrbem ſe recipit 470,20: qua ætate imperium adierit 374,22: imperium quomodo & quamdiu geſſerit 117,25: 636,25: ſenatoris inſidiis petitus, ſenatũ acerrimo perſequitur odio 473,19: Perennis inſidiis euitatis, a Materno inſidiis petitur 475,30: a voluptatib. ad cædes ſe conuertit 380,10: poſt ſagittariæ iaculatoriæque dexteritatis ſpecimina

ſpecimina, gladiatorē quoq; ſe probat 485,1: nomina multa ſibi ponit 380,40: interimitur 384,44: 488,11 poſt mortem vt tractatus 387,6. Cōmodi genus ſeu ortus, corporisq; dotes 471,21: vita 869,2: exercitia, & habitus 381,25: templum 379,2. Cōmodi morte cognita, quanta per vrbem fuerit lætitia 491,14. Commodi inſidiatores omnes violenta morte pereunt 395,4. Commodi memoriã, honores, imaginesq; militib. ſe reſtiturū pollicetur Iulianus 499,21. Cōmodi nomen Iuliano imponunt milites 392,18: 499,30. Commodi fratrē, Marci filium ſe dicit Seuerus 409,3: 420,10. Commodum aduerſus ſenatum defendit Seuerus 409,11. Commodo diuinos honores tribuit Seuerus 409,4. Commodum ſummoueri a Marco debuiſſe cenſuit idem Seuerus 423,40. Commodi ſoror ab AntoninoCaracalla occiditur 546,20

Commodus menſis, September 117,28: 381,5. ſic III nonas Cōmodias, Lamprid. 160,34

Commodia dies 380,39: vt apud Lamprid. 160,34, III nonas Commodias. ſed F.c. ibi habet Κομμοδιανὰ, Commodiana: ea nempe forma qua feſtorum nomina efferri ſolent.

Commodiana caſtra 380,38. Commodiana Roma 380,37: Commodiana colonia, Lampridio 159,33. Commodiano ſenatui S. 381,19

Commoueretur bellum 109,21: F. moueretur.

Comparata, empta 117,14

Compeſcuit victos vltima crudelitate 123,26: F. conſpicuit.

Compoſito bello Romam rediit 97,7

Compulſi ad fugam 95,12

Concentus noctu caſtra ducis circumſonans 166,32

Conceptio ex Apolline draconis ſpecie 161,17

Conchylia per milites lecta, velut Oceani exuuias, Romã ſecum triumphabundus reportat Caius 252,43

Concidere, occumbere 68,8

Conciones cōuentusq; populi in circo potiſſ. fieri ſolita 500,34. conciones populi olim in foro 504,13: & 71,14, Gr.m. ¶ Concio militaris poſt victoriam 250,3. conciones e Liuio excerpſiſſe & lectitaſſe, capitale ſub Domitiano 334,7. F.c. contio, per t.

Concitator belli 86,37

Conclamatio ſpectatorū omniū 277,17

Concordiæ temp'um 186,38. pro concordia principū ſacra parantur Cōcordiæ 426,13

Concordia, Venet. ciuitas 116,7: 813,8

Concubinarum ornamenta 444,28. e concubina ſuſceptus filius regnum affectat 90,37

Condianus: viſe Cardianus.

Condiſcipulorum taxationes grauius vlciſcitur Carinus 125,13

Conditio pacis 133,34. ſub conditione hac, vt 81,39. in F.c. perpetuo condicio, per c.

Conditor iuris, νομοθέτης 119,32

in Confinibus aræ d. 608,11

Conflixit cum hoſte Veſpaſianus bis & tricies 110,11. F. hoſti conflix. conflictus ciuilis graphica deſcriptio 172,4. conflictus barbarici & Romani differentia 578,33: & 557,20

Congiarium ingens promiſſum militibus pro ſalute atque imperii collatione 544,30

Coniectores oſtentorum 748,27

Coniuges nec lecti nec larium cōmunionem habentes 530,38. coniugalis fidei exemplum inſigne 167,33: 318, 12: 322,43

Coniuratio ſuper viſceribus mactati hoſtis 364,32. coniurationes Veſpaſianus magna diſſimulatione contempſit 110,4. ſic Titus 111,14

Conlatinus F.c. pro Collatinus.

Conlocauit pro Coll. F.c. 99,43

Conloquium F.c. pro Colloq. 85,7: 95,3

Connubii prætextu Parthum fallit Caracalla Rom. 551,15. connubiis ludit Heliogabalus Imp. 569,6: connubia inter natione, lingua, & moribus diuerſos, parum conſentanea aut felicia 551,40. connubium coactum, in odium vertitur 530,36

Conpoſitis pro Compoſ. F.c. 103,34

Conpulit pro Comp. F.c. 91,6

Conſcientiam iudicem ſenatoribus R. conſtituit Auguſtus 191,42. ſic Iulianus 392,41. conſcientia ſe ipſam accuſat 234,2. conſcientiæ terrores inſignes 301,31,39. conſcientia bona confidentiores efficit 578,15

Conſecrata aliena pro ſuis 178,25. conſecratus Romulus 64,9. conſecratus Antoninus Pius 115,27. conſecratus poſt mortem, Diuusque appellatus Claudius 107,42. alibi Diuorum in numerum relatus.

Conſeuit vineis 124,25: F. conſeruit.

Conſiliarios e ſenatu quindecim ſorte ſibi legit Auguſtus 195,32. conſiliarios annuos viginti petit Auguſtus ſenio grauis 217,10. conſiliarios ſibi Auguſti exemplo aſſumit Tiberius 224,36. conſiliarium & miniſtrum ad omnia ſibi Tiberius adſciſcit Seianum 231,37. conſiliarii principis e ſenatu adlecti 574,15

Conſobrinus, ἀνεψιός 97,36

Conſpicuit pro Compeſcuit, F.c. 123,26

Conſſ. pro Conſules, F.c. 78,20,23. itidemq; m.ſ. Chronicon Proſperi paſſim.

Conſtantis & impauidi animi exemplum 490,12: 497,13

Conſtans Racius, pr. 414,16

Conſtans Conſtantini filius, imperium quomodo & quamdiu geſſerit 131, 35. Conſtantis duces Conſtantinum interimunt 131,24: F. Conſtantii: ſed Conſtantis agnoſcit ibi etiam Gr.m. Conſtans, fratre Conſtantino per inſidias ſublato, imperium vt geſſerit 692,36: Magnentianæ factionis inſidiis occiditur 693,31

Conſtans a Conſtantino patre Cæſar dicitur, & in Hiſp. mittitur 826,2,40: 853,29

Conſtantia Conſtantini Auguſti ſoror, Licinio vxor a fratre datur 677,33: & 130,15

Conſtantia Gallo vxor a Conſtantio fratre datur 695,7: Ammiano Marcellino Conſtantina.

Conſtantii Cæſaris ortus, coniugia, res geſtæ 126,5. Sic etiam Gr.m. at F.c. Conſtantinus & hic, & mox v.8. Cōſtantius creatur Auguſt. 128,14: imperium vt geſſerit 672,2: Iuliani auus 838,5

Conſtantius Conſtantini maioris frater 692,1: Conſtantii nepotis dolo tollitur 692,10

Conſtantius (vel potius Conſtantinus) infans a patre creatur Cæſar 679,41. Conſtantius prouincias quas ſortitus in imperii diuiſione 691,42: Dalmatium deſtituit 131,20: imperium quomodo & quamdiu adminiſtrauerit 131,36: imperium a quibus facinoribus auſpicatus 692,6: omiſſo bello Perſico, aduerſus Magnentium & Britannionem ſe comparat 693,41: ſublato Maxentio & ceteris aduerſariis, imperiū vt geſſerit 701, 24: Iuliani Cæſaris ſucceſſibus & inuidet & obſtat 707,6: 710,6: triplici bello Perſico victus 731,21: moritur 713,3: iuramentis & pactis ſtare negligens 711,7: Iuliani odio laudatus a Gregorio Naz. 628,21. Conſtantii Aug. mors, virtutes, vitia 133,7

Conſtantius Iuliani nauarchus 715,23

Conſtantius & Conſtans conſſ. 853,41. Conſtantii e Placidia filius Valentinianus 853,7

Conſtantinus, Conſtantii Auguſti filius, imperium vt nactus, quomodo item & quamdiu id geſſerit 128,45: e quibus natalibus & quo modo ad imperium peruenerit 672,9: III cōſul cum Licinio 671,44: Maxentio deuicto, cum Licinio bella gerit 677, 44: Sarmatiis deuictis, ad Licinium debellandum rurſus ſe parat 680,28: Licinio ſublato ſolus rerum potitus, imperium vt geſſerit 685,11: malitiam a natura inſitam tegere in ſummo imperii faſtigio non poteſt 685,12: ad Chriſtianam religionem quo modo adductus 685,30: vrbem ſui nominis qua occaſione & quo modo exædificauerit 686,9: Conſtantinopoli exædificata, bellis omiſſis, otio & voluptatibus ſeſe dedit 687,30: in matris honorem columnam erigit 856,30: in tributis exigendis rigidus, in erogando profuſus 690,44: in pactis ſeruãdis parum fidus 678,2: iuramentum fallere in more habuit 685,9: de quibus a Zoſimo reprehenſus; & quam vere 625,34. Conſtantini m. vita 875, 29: de ſe rebusque ſuis oratio 847, 19: examen 851,32: 852,16: ſacrilegia 801,25: ſoror, Eutropia 693,47

Conſtantini filii e matre qua nati, imperium vt diuiſerint & geſſerint 691, 31. Conſtantini filii, Conſtantinus, Conſtans, & Conſtantius, mire inter ſe confuſi in Græc. Faſt. p.46: nec conſulatuum item numeri ſatis integri.

Conſtantinus, Conſtantius, & Conſtans, Cæſares a patre Conſtantino creantur, adhuc pueri 689,23. Conſtantinus, Conſtantini filius natu maior, cum Conſtante fratre minimo, quas prouincias ſortitus 691,38: Conſtantis inſidiis occiditur 692,35: & 131,21

Conſtantinus, rebellionē in Britannia molitus, in Trãſalpinis etiã gentib. imperium affectat 803,43: 807,26: ad occidētale imperium vt euectus, & quo ſucceſſu id geſſerit 824,33: veniam & amicitiam ab Honorio per legatos petit 818,17: nouam legationem ad Honorium mittit 824,8: Cōſtantem filium diademate ornat, & pro Cæſare auguſtum Imper. creat 830,42

Conſtantinus Attali dux 828,22

Conſtantinus Heraclii F. conſul 890,15

Conſtantini Copronymi vita 891,45

Conſtantinopolis nunc quæ olim Byzantium 97,31: a Conſtantino ad ſummum faſtigium euecta, Romæ æmula efficitur 131,7: 686,10. (atque

inde Noua Roma, & Roma orientalis appellatur 875,39: 880,31) a Cõſtantino & ceteris deinceps Imperatoribus quantopere adaucta 689,26: a Iuliano quibus partim honoribus, partim operibus ornata 713,12: quãdo ædificari cœpta 875,39: 876,14. Conſtantinopolis (id eſt Byzantii a Conſtantino exædificati) deſcriptio 686,19

Conſtantinopolis.caſtellum 884,22

Conſuetudo in naturam tranſit 374,21. conſuetudinem ſtupri habere cum- 103,3

Conſul anno ætatis XXIII factus Valerius Coruinus 71,3. conſul iuuenis factus Scipio 89,10. conſul nonagenarius 331,26. conſul abſens factus Marius 92,49. conſul vna & ſenator factus Claudius 246,23. conſul ſecundo factus 90,10: 92,39. conſul quater, pro Quartum conſul 66,44. conſul VII Commodus 381,18. conſul in decennium creatus Domitianus Imp. 330,26. conſulem pro ſe alium ſubſtituit Imperator Aug. 198,25. conſuli copias & reditus publicos in libello conſignata tradit Auguſtus moriens 197,34. conſul ſuperſtes collegæ adſciſcendi poteſtatem habebat 66,26. conſul a militibus, vt proditor, vinctus cuſtodiæ mandatur 312,2: ſoluitur & legatus mittitur 313,23

Conſules quando, quot, & qua imperii limitatione fieri cœpti 65,43. conſules quinq; primo poſt exactos reges anno 66,27. pro conſulibus tribuni militares conſulari poteſtate creati 69,14. conſules in futurum annum ordinantur a Sylla 94,5. de conſulum creatione contentio inter populum 199,16. conſules ſortiuntur prouincias 137,10. conſules plures vno anno inſtituti a Cæſare 157,22. cõſules XXV in annũ vnũ 379,11: & Lamprid. 158,51. cõſules remp. adminiſtrant, cum ſuſpenſum eſt auguſtum imperiũ 509,22. conſules in iudicio patrocinari vetantur a Tiberio 232,17. conſules fugitiui, Taurus & Florentius 712,29. conſulum alter Rauennæ, alter in oriente Cõſtantinopoli conſulatum init 818,15: 853,41

Conſulare imperium ceſſat, & decemuiri creantur 68,22. conſulares ſexennium in prouincia manere coguntur 234,5. conſulares prouinciarũ præfecturæ libertis datę 572,3

Conſulatus conſortium ſuis quoque ciuib. petunt Latini 71,6. conſulatus Mario delatus ſecundo, tertio, quarto 92,41. conſulatus gladio petitur 165,16. conſulatus Cæſari Octauiano datus ętatis anno XX, per vim 104,32. conſulatus ambitur a Caio Cæſare ante pubertatem 205,21. conſulatum qua ætate Auguſtus capeſſi poſſe iudicarit 205,24. conſulatus ob res præclare geſtas collatus 368,11. conſulatum ante honores ceteros adeptus Cœranus 417,39. conſulatus ſecundi ordo, ſeu ordo eorũ qui bis f. conſ. 531,12. conſulatus iterati prerogatiua 620,37: & 604,17. conſulatus ſumptum Dioni præbet Imper. Alexander 452,6. conſulatus XIX Auguſti initus 218,30

Contemnendi non ſunt etiam pueriles ac leues motus 564,31. contemptus hoſtium paucitatis, exitioſus 682,7

Contio, pro Concio, F.c. 125,23: 129,19, & alibi.

Conto infixum caput occiſi Galbæ per vrbem circumfertur 305,20. alibi Haſtæ ſeu Haſtili.

Contributio pro facultatum cenſu facta 817,8. contributiones menſtruæ 201,20

Controuerſias liteſque ſuas barbari ad Antoninum Pium deferunt 115,20

Cõuenit pax, pro Compoſita eſt 105,13: 126,15. ſic Conuenit pax cum Carauſio 126,15. conuentorum & pactorũ neceſſitate ſe excuſat Iouianus 732,30,40

Conuentus ſacrorum ſolennes 660,17. cõuentus finitimorũ populorũ 88,8. conuentus principum ad pacem faciendam, pari vtrimque armatorum numero adſcito 166,6

Cõuitia in ſe dicta leuiter fert Veſp. 110,34. F. c conuicia, per c:itemq; 129,21

Conuictorum veterum notitiam non dedignatur Vitellius 310,20

Conuiuii apparatu elegantem eſſe decet victorem 88,14. conuiuia cum amicis viciſſim habuit Traianus 113,30. conuiuia clariorib. viris Marcus permittit eodem cultu quo ipſe, ac miniſtris ſimilibus exhibere 117,16. conuiuia quaterna in diem 309,42. conuiuium deorum, & ſeorſum Cæſarum 832,38. conuiuium Neronis 281,3. conuiuium vſque ad mediam noctem protractum 693,9. conuiuium omne genus ſermonibus celebratum 354,23. conuiuium funebre 332,39

Copronymus Conſtantinus 891,46. Copronymi ſecta inſtauratur 893,4

Coqui ad venena cibis miſcenda ſollicitantur 521,27: 543,31. coquorum agmina 754,24

Coracotas latro ab Auguſto vt tractatus 221,25: Dioni Corocottas 409,11

Coraſius mõs terræmotu cõcuſſus 347,12 P & M. τὸ Κάσιον, Caſſius mons.

Corbulo Domitius 263,21: bonum Neroni mancipium 292,40: in oriente quæ geſſerit 287,16: indigne occiditur 297,12. Corbulonis virtutes 287,20: filia 318,24

Corcyrenſium & Corinthiorum pugna in amphitheatro 327,44

Cordiſci: quære Scordiſci.

Corduenì: viſe Cardueni.

Cordus Cremulius 234,26

Corinthus capitur & diruitur 89,28: reſtituitur & colonis munitur a Cæſare 157,29

Corioli op. Volſcis adimitur 67,26

Cornelia Oreſtina Piſoni ſponſo præripitur a Caio 247,14: Suetonio Liuia Oreſtilla 64,15

Cornelia Paula 445,11,22

P. Cornelius conſul 79,34

Cn. Cornelius Aſina conſul 75,13

L. Cornelius Balbus conſul; eiusq; ortus, fortunæ, liberalitas 177,11

L. Cornelius Cinna conſul 94,5: cum Mario ciuile bellum reparat 95,7

Cn. Cornelius Dolabella conſ. 72,15

L. Cornelius Fauſtus, Syllæ filius, Pompeii gener, Pomp. partium ſocius 103,10: occiditur 103,21

Cornelius Fronto cauſidicus celeberr. 359,11. Cornelius Fronto Marci præceptor 371,25

Cornelius Fuſcus præf. prætorio, cum exercitu occiſus 112,14

Cornelius Gallus Ægypto præficitur 190,31. Cn. Cornelius Gallus, primus Ægypti iudex Rom. 105,40. ſic & P. e.at Gr.m. Gaius Cor. Gallus. Cornelius Gallus ob prouinciam male adminiſtratã ipſe ſe interimit 196,7

Cornelius Lentulus conſul 74,9. L. Cornelius Lentulus conſul 78,40. P. Cornelius Lentulus conſul 98,5

P. Cornelius Rufinus conſ. 72,6

Cornelius Sabinus, tribunus prætor. coh. 255,40

Cn. Cornelius Scipio conſul 79,26

L. Cornelius Scipio cum P. fratre egregias in Hiſpania res agit 83,30

L. Cornelius Scipio conſul 86,20

P. Cornelius Scipio cum exercitu in Hiſpaniam proficiſcitur 80,9: vulneratur 80,22

P. Cornelius Scipio, P. F. in Hiſpania præclare ſe gerit 83,4: diuinũ quiddam habuit 84,17: Romanorum omnium fere primus 83,6: ex Hiſpania euocatur 84,10: conſul fit 84,16: Africani cognomen cum triumpho ex Africa reportat 85,29: Lucio fratri aduerſus Antiochũ legatus proſ. 86,21

P. Cornelius Scipio, Africani nepos, quibus virtutib. inclaruerit 88,44: conſul fit 89,9: ſecundo cõſul factus Numantiam expugnat 90,20: triumphat 90,34

P. Cornelius Scipio Naſica cõſul 86,13

P. Cornelius Scipio Pompeii ſocer 103,13: ſe occidit 103,20

Cornelio Siſennæ iraſcitur Auguſtus 202,18

Cornelius Sylla, Marii quæſtor. Iugurtham capit 92,15. L. Cornelius Sylla feliciſſime in ſociali bello dimicat 93,26: conſul, ſociale bellum conficit 93,33: cum Mario ciuile bellum gerit 94,1: reb. domi ordinatis, Mithridaticum bellum perſequitur 94,5: vicinas gentes perdomat 94,42: pace cum Mithridate ordinata, ciuilis belli reliquias perſequitur 95,4. quære Sylla.

Cn. Cornelius, Pompeii magni e filia nepos, inſidiatur Auguſto 207,43: culpa condonata, ad conſulatum euehitur ab Aug. 223,43: Meſſalę in conſulatu collega 224,3: genere & nomine clarus 213,22

Cornificius Cæſaris legatus, elephanto vehi cur ſolitus 182,18: Dioni eſt Κορνουφίκιος 265

Cornutus Annæus 290,20

Corocota, fera Indica 415,9: Plinio crocuta: P. c. μοροκίτας, perperam.

Corona citharœdorum, Neroni abſque victoria data in certaminibus omnibus 277,31. coronę a Nerone reportatę MDCCCVIII 298,38. coronas DCCLXXXII ex equeſtribus certaminibus retulit Euprepes 426,2. coronæ ac flores conijciuntur in principem intrantem 471,33. coronæ & flores pompam deducenti Heliogabalo inſperguntur 570,8. coronis & ſupplicationibus excipitur noui auguſti aduentus 731,16. corona oblata excipitur Imperator 714,17. corona & purpura induitur nouus Imp. 827,35. corona e gemmis Indicis & auro vtitur Commodus 382,7. corona gemmis colore variantibus diſtincta 563,19. corona auro & gemmis varii coloris tiaræ in ſpeciem contexta 567,8: & 563,19. coronæ aureæ in donariis 618,30. coronam Iulii Cæſaris ſibi imponit homo furioſus 217,17.

corona triplici patriam ornat Anaſtaſius 887,2. corona ignea circa ſolem 164,5
Coronatus vrbs in principũ introitu 291,28: 298,4. (vide Lumina)
Coronatorum victorum priuilegium 298,8
Corpus, accidens hominis, ſecundum Stoicos 851,4. ob corporis magnitudinem & vires, equitum militantiũ numero adſcriptus 585,26. corporis cuſtodes e quib. gentib. deligi ſoliti 396,38. (iidem Prætoriani) corpus defuncti igni traditur 539,3. corpora cæſorum per vrbem trahuntur, & demum in cloacas conijciuntur 598,42. corpora diuorum qualia 832,40
Corrector Lucaniæ, ἐπίτροπος τῆς Λευκανῶν ἐπαρχίας 123,24. corrector diſciplinæ morumque diſſolutorum 125,32. corrigi & emendari confertim res non poſſunt, ſed paullatim 91,14
Cortica bello petitur 75,22. v. Cyrnus.
Corticib. victitant Brit. 422,10
Coruinus vnde cognominatus M. Valerius 71,1
Coruus tribunum Rom. aduerſus Gallos tuetur 70,35. coruus populi clamore conſternatus decidit 139,6. corui domum cum crocitatu circumuolantes, ominoſum 239,17
Corycus, op. Ciliciæ capitur 96,49
Cn. Coſconius proconſul 97,6. F.c. Gneus Coſconius: Gr.m. Gaius Coſc.
Cotta Aurelius 97,17
Cottio rege defuncto, Alpes Cottiæ in prouinciæ formam rediguntur 318,19. Gemino tt ſcripta hæc etiam in F.c. & in Gr. m. ſed hoc tamen intereſt, quod in Gr. m. addito ab initio ε Alpes dicuntur Σκόττιαι, at rex Σκότιος, vno τ, & duab. ſyllabis.
Coturnicum pugnis contendunt inter ſe Seueri principis filii 530,2. Athenienſem quoque iuuentutem eo exercitio delectatam fuiſſe, Plato, Æſchines, & Demoſth. declarant.
Cotyaëum, op. Phryg. 883,11
Cotys Thr. rex, Perſei ſocius 87,18. F.c. Cothum ſcribit: ſed Græci omnes Κότυν.
M. Craſſus aduerſus Myſos, Baſtarnas, Thraces Getasque res quas geſſerit 191,12
Craſſus Parthis bellum infert contra auſpicia 146,17: cum filio & exercitu interit 147,7. Craſſianæ cladis fœditas 731,12. Craſſus quam diues fuerit, & quos diuites iudicarit 147,10. vide Licinius.
Craſſi Calpurnii ortus, & aduerſus Neruam inſidiæ 338,33. Craſſus Traiano inſidiatus 345,4
Craſſus Otacilius 75,2. in Gr. m. Craſus, vno ſ.
Crateras militib. ſuis miſcet Caracalla 433,6
Creditores a debitorib. occidũtur 598,44
Cremna, Lyciæ op. capitur ab Iſaur. 665,11. P.c Κρίμνα habet, ſuperſcripto υ, ad indicandam etiam alteram ſcripturam, Κρύμναν. ſed rectius apud Strab. & Ptol. Κρήμνα, per η: vt denominata ſit ἀπὸ τῶν κρημνῶν, a pendula rupe, in qua ſitam fuiſſe Zoſimus ipſe indicat. Κρύα vero apud Steph. Byz. Lyciæ vrbs & ipſa, ſed fortaſſe diuerſa.
Cremona trans Eridanum ſita 813,9. ad Cremonam pugna Othonis & Vitelliſ 306,44: 312,14. Cremona occupatur a Vitellianis 311,31: diripitur a Vitellianis pariter & Veſpaſianeis 313,30
Cremutii Cordi mors, & ſcripta 234,26
Crepidæ militares 428,39. crepidis Macedonicis vtitur Caracalla 548,18
Creta terræmotu quaſſata 745,36. Creticum bellum, & Creta ſubiugata 99,11: 137,11. Creticus a Creta ſubacta denominatus Metellus 99,15: 100,34: 137,25
Crimen publicum Neronis tempore virtus, nobilitas, opes 296,41. criminib. fictis occiduntur innoxii 125,11
Crinib. ſolutis, lugubri habitu ad Imp. accurrit ſoror 480,22. crines detonſi, defunctoque impoſiti, cum eodem mandantur rogo 548,43
Crinita ſtella, cometes 131,14
Crinitus Vlpius 112,42
Criſpus Bebius 861,19. idem Criſpus Vibius 309,8
Criſpus Iulius 410,22
Criſpus a Cõſtantino patre Cæſar creatur 679,40: a Conſt. patre necatur 685,19: 876,25. de Criſpi cæde auctorum diſſenſio 627,42
Criſpinus Aquileienſis 610,41: oppidanos ad obſidionem fortiter ſuſtinendam exhortatur 611,26
Criſpina Commodi vxor 372,18: 472,32: necatur 375,7
Criſpinilla Caluia 295,11
Crixus, gladiatorum tumultuantium dux 97,41. vulg. ed. Chryſus: ego Crixum cum F.c. malui: præſertim cum in Gr. quoque m. Crixus nominetur, vna tantum littera variante.
Crocodili vt in Nilo, ſic & in Nili fonte 411,16. crocodili XXXVI in circo confecti 105,45
Crocuta: quære Corocota.
Crucis forma cum victoriæ promiſſione apparet Conſtantino 876,2. cruciferi globi geſtatione quid ſignificarit Iuſtinianus 888,6
Crudelitas Tiberii 237,2. & ſeq. crudelitatis barbaricæ exemplum 281,16: 283,6. crudelitas Iudæorum memorabilis 350,14. crudelitate pauciora corriguntur quam humanitate 210,7
Cruſtominos vincit Romulus 64,6. ſic F.c. at vulg. l. Cruſtumios: Gr. m. Κρουστομίνους, Cruſtuminos.
Cryſtallina pocula 117,9. ob cryſtallinum calicem fractum pincerna murænis addictus 202,37
Cteſiphon Parthorum regia 529,4: Aſſyriacarum vrbium maxima 720,11: a Traiano vincitur 113,18: 348,24: a Caſſio capitur 363,36: a Seuero capta diripitur & incenditur 410,4: 529,14: 637,13: ab Odanatho bis infeſtata 651,27: & 122,21: a Caro capitur 124,40. apud Cteſiphontem caſtra habuit Iulianus 133,15
Cubiculo principis præpoſitus 423,5. auguſtalis cubiculi prępoſitus 811,16. cubiculis auguſtalib. in vniuerſum præpoſitus 786,31. cubiculo præpoſitus libertus 479,13. cubiculi auguſtalis prępoſito Maximus vtitur non eunucho, ſed viro rerum vſu inſigni 761,44. cubiculi præpoſitus, proximus a præf. pr. 486,17: 487,23. cubiculariorum potentiſſimus Cleander 379,15
Culeus e Neronis ſtatua ſuſpenſus 274,35
Culpare, καταμέμφεσθαι 114,4
Cultus permodici fuit Cõſtantius Aug. 128,28
Cum numinibus 84,19
Cumæ Campaniæ op. 179,38
Cuniculis ſubterraneis ad ſe inuicem commeant Iudæi 357,5. cuniculis captum op. 723,30
Cupiditas excæcat 532,27
Cupreſſus vento deiecta, ſua ſponte reſurgit 317,16
Curator ſenatori luxurioſo datur a Tiberio Imp. vt puero 234,13
Curbagus ſacerdos 880,12
Curia, τὸ βουλευτήριον 104,2. in curiam relegatus 379,9. curiæ Conſtantinopolitanæ ſitus & ornatus 801,18
Curio Scribonius 96,41
Curioſior diuinarum pariter & humanarum rerum inquiſitio 553,39: 554,1. curioſitatis & inſatiabilitatis exemplum inſigne 412,34. curioſitas male multata 605,28
M. Curius Dentatus conſul 72,6: 74,9
Currus aureus 88,19. currus inauratus in rogo imperatorio 398,24. currus pompalis ſex equis ſub Caio primũ tractus 248,30. currus Heliogabali 569,42. currum Iouis in Veſpaſiani ædes agit Nero 317,23. curruum ſextuplex certamen 406,13: & 379,28. currus agitat praſino habitu Commodus 381,40. curru per vrbem vehi prohibet Claudius 859,31. curruum obiectu (ſeu carragine) tuentur ſeſe Scythæ 654,5. curruũ IIII milia capta, cum ingenti barb. mult. 751,18
Curſus retrogradus 570,2
Cuſtodes parum vigilantes 489,13. cuſtodes ſtationes ſuas deſerunt 496,36. cuſtodia Lepido additur poſt ademptam ipſi poteſtatem 183,21. in cuſtodia libera detinetur Gallus ſenator, ad mœrorem metumque magis aggrauandum 237,9. in cuſtodia libera detinetur dux per colloquii ſimulationem captus 342,29
Cutiliæ aquæ in Sabinis 323,25. habet ibi Κουτιλίαις etiam P.c. vulgato ſcilicet more. ſincerior ſcriptura eſt Κοτυλίαις, a Cotyla opido; vt patet ex Dionyſ. Halicarn.
Cyllenius: quære Ogulnius.
ad Cymbalorum & tympanorum ſonos choreæ 568,16
Cynegiorum porticus 870,6
Cynegius præf. præt. 762,10: moritur 769,7
Cynici ſophiſtæ iterum in principes inuehuntur 322,35. cynicis inſtitutis milites vt iuuerit Antiochus philoſ. 433,36
Cyprus in Rom. poteſtatem redigitur 145,5
Cyrene, Libyæ ciuitas clariſſ. 99,18. per e ſimplex, ſingulari ſcilicet fine, ſcriptum etiam in F.c. more Græco.
Cyrenaica legio in Arabia 214,11
Cyrnus fl. 140,29. ſ. Cyrus.
Cyrnus (ſeu Corſica) inſ. 334,4: 688,21
Cyrus, vrbs Syriæ 368,19
Cyrus, præpoſ. cubiculi 883,4
Cyzico capto, totam Aſiam inuadere parat Mithridates 97,26. F. Cyzico capta. Cyzicum a Procopio capitur 738,16. Cyzici templum inſigne, eiusq; per terræmotum labefactatio 362,32

Cyzicena pugna contra Mithridatem 98,10. Cyziceni ab Auguſto in ſeruitutem adiguntur 199,29: libertate iterum mulctatur 235,4

D

D. interdum Diuum ſignificat; ſæpius prænomen Decimum.

Daces, Perſ. ſatrapa 727,45

Dacia in Roman. dicionem tranſit 343,40. Dacia victa, prouinciam trans Danubium facit Traianus 113,16. in Dacicā prouinciam infinitæ hominum copiæ a Traiano deductæ 114,36. Dacia trans Danubium amittitur 121,35: ab Aureliano plane intermittitur, tralatis in Mœſiam colonis 123,35. Dacia ripenſis 123,2

Daci a Græcorum quibuſdam Getæ nominantur 331,6. Daci prœliis ab Auguſto victi 106,19: a Domitiano triumphantur 112,7: a Traiano debellantur 340,6. ſub Illyrici præfecto conſtituti 688,17. Dacorum regia 341,23

in Dacico bello quæ acciderint memorabilia 332,34. Dacici belli initium ſub Domitiano 330,43. Dacicum bellum ſub Commodo contra tranſdacianos 376,35. Dacici cognomen adeptus Traianus 341,42

Dacibiza op. 880,15

Dacira, op. Perſ. 716,40

Dadaſtana, op. Bithyn. 733,40: 879,11

Dæmonum inuocatione vſus Conſtantinus Copronymus 892,3. dæmon magica arte immiſſus 228,47. a dæmone agitatus 889,10. viſe Genius.

Dagalaiphus dux Iuliani 722,43

Dalmatæ domantur 94,43: ſubiguntur a Cæſare Oct. 185,23

Dalmatia triumphata 91,28. Dalmatiæ multa pars ſubacta 97,6. Dalmatia ſæpe ante victa, ſub Auguſto penitus ſubacta 106,14: Romano imperio accedit 215,34. P. c. Διλμα-τία.

Dalmatici milites ad vrbis præſidium accerſiti 819,10. Dalmatici equites 657,10. Dalmatici boues 823,5

Dalmatius Cæſar 131,17: 691,44: 876,41: Conſtantii dolo necatur 692,11

Damnauit capite 123,26. damnatus in curia qui paulo ante ab Imperatore eodē die fuerat epulo exceptus 237,3. damnatus abſens 419,1. damnatus Seianus, a conſule magiſtratibusque ceteris deducitur in carcerem 241,31. damnatos, decimo poſt die plecti iubet Tiberius 232,11. Damnatione iniqua oppreſſis litem redordiri conceditur 597,18

Damnum, ζημία 149,20

Dampnatus pro Damnatus, F. c. 71,23

Damoſtratia, Commodi pellex 378,42

Danabe, op. Perſ. 727,40

Daniel eunuchus 886,12

ad Danubium vſque penetrat Curio 96,42. ad Danubium vſque penetrat Lucullus 99,1. ad Danubium quæ geſſerit Craſſus 191,14. Danubii accolæ ab Auguſto debellantur 201,39. trans Danubium a Traiano facta prouincia 113,7. Danuuium, per u, F. c. 96,42: 121,35: 123,36,40. viſe Iſter.

Daphne, loc. Conſtantinop. 856,30

Daphnes ſuburbium Antiochiæ 656,34. Daphnenſibus agri aliquid datur ad ampliādum luci ſpatium 100,15

Dardani domantur 94,42: 96,41. Dardania omnis ſubigitur 130,17

Darius ab Alexandro vbi victus 347,35: 519,23: 634,21: a Beſſo interimitur 634,37

Darius Arſacides, vnus e Parthis obſidibus 250,1

Dauidici generis reliquias extinguere conatus Domitianus 864,9

De ſaxo præcipitaretur] F. c. e ſaxo 108,25. De Illyriis triumph.] Ex Illyriis triumphatum, F. 79,15

Deambulans Seuerus vel diſſerit vel auſcultat de reb. imp. 425,8,18

Debita remittit Adrianus 354,34. Debita omnia omnibus remittuntur a Marco, exuſtis eorum tabulis publice 372,4

Decebalus Traiani aduentu terretur 340,9: Traiano ſe ſubmittit 341,26,34: bellum mouet denuo 342,4. Decebali mors, & theſauri 343,37: virtutes 330,44. Idem Decibalus.

Decem & octo, F.] vulg. octodecim 63,12

Decemuiri pro conſſ. facti 68,25

in Decennium imperii adminiſtrationem ſumit Auguſtus: quo expleto, alterum ei decennium, poſt alterum rurſus additum 193,13. decennium Auguſti tertium 204,31. decennium imperii quartum offertur Auguſto 207,20. decennium imperii quintum 217,9

Decennalia imperii celebrat Tiberius 134,26. ſic Seuerus 424,34: 415,4. Decennalia celebrari ab imperatoribus cur ſolita 193,18

Decentius Cæſar a Magnentio fratre dicitur 695,18: vt interierit 701,18

Decianus Catus, procur. Britanniæ 278,5

Decibalus Daciæ rex a Traiano vincitur 113,6. Decibali diuturno bello exhauſta Dacia 114,39. ſic F. c. at Gr. m. Deciballus: Dionis epitome Decebalus.

Decima bonorum exigitur ab vnoquoque ciuium 170,10. decimatione caſtigati ſeditioſi 807,10. ſic Decimati prętoriani tumultuantes 303,45

Decimus, prænomen 90,32: 100,32: expreſſe cum m ſcriptum etiam in F. c. in Gr. m. omiſſum. apud Dionem modo Δέκιμος, modo Δέκιος.

Decius Mus conſul 73,32

Decius ſenator Philippo auguſto conſilium quod dederit 642,26: ad imperium vt euectus 643,6: vnde oriundus, imperium quomodo & quādiu geſſerit 120,43: vt interierit 643,43. Decii vita 873,24. Decii filius perfidia Galli necatur 644,23

Decocta Neronis 302,15

Decre a in argenteis columnis aureis litteris exarata 158,21

Dedicatio amphitheatri 111,24: 327,31: theatri 145,7: gymnaſii 277,29

Dedidit] F. dedit 91,22

Deditior vxoribus 133,9

in Deditionem redegit 97,1: F. ad dicionem redegit. Deditionis leges moderatæ 719,34

Deduci princeps vt ſolitus 500,5. viſe Pompa.

Defectus ſolis ac lunæ quando, quatus, & quas ob cauſas fiat 161,21

Deformare, κατακηλιδοῦν 107,46

Defoſſa veſtalis viua 432,28

Deiotaro Galatiæ regi donatur Armenia minor 100,7. Gr. m. Deioterus.

Deiparam vocari Mariam virginem vetat Copronymus 892,14

Delatores occiduntur 243,14: expelluntur 325,7: malam gratiam a Domitiano referunt 329,22: capitis damnātur 337,43: & pelluntur & puniuntur 496,13: in crucem aguntur 561,18: fugiunt 598,38. delatores ſummoturum ſe pollicetur Seuerus Imperator 512,18. delatores a ſe tantum puniri vult Caracalla 432,32. delatores ſub Valente libere graſſantur 743,37: 744,8. delatorum & calumniatorum officinæ ſub Conſtantio apertæ 701,27. delatorum mos 235,28: obſeruationes 296,17

Deldo rex a Craſſo interficitur 191,15

Delectus militum ſorte factus 216,21

Deliciæ humani generis Titus Cæſar 111,6: 862,14: F. c. diliciæ.

Delicta in ſubditis quæ puniri debere populus exiſtimet 212,20. delicta & ſua & aliena cohibere debet magiſtratus 303,29. delicta Perſæ vindicant etiam in cognatis 724,5. delicta ſua palam eſſe, non latere voluit Heliogabalus 570,24. viſe Peccata.

Delmatia, per e L. c. 822,17: at P. c. per α Δαλματία. Delmatia per e legitur etiam in P. c. Xiphilini 215,34: 218,372 eandemq; ſcripturam agnoſcit etiā Stephanus Byzantius.

Delphicum oraculum de talione 837,18

Delphinum inter ſe pugna, ominoſa 180,32. Delphines in Circi diaulis 185,34

Demetrius Philippi filius obſes d.R. 86,5: dimittitur 86,19

Demetrius Pompeii libertus 145,21

Demetrius cynicus philoſophus 321,16,23

Demetrius fiſco præf. 810,26

Demochares Sexti Pompeii dux 181,20

Democratia mera, in celſiſſimum imperii faſtigium euecta, in monarchiam vertatur neceſſe eſt 171,29: & 158,1. democratiam ita temperauit Auguſtus, vt vacaret ſeditionibus 221,36

Denſus Sempronius 305,23

Dentatus Curius 72,6

Denudare filium] F. nudare 129,21

Depopulatus] F. populatus 73,1

Depoſcere conſulatum 101,39: F. c. poſcere.

Deprecatus pro Precatus 123,11

Deſcriptio poſſeſſionum & priuatarum & publicarum per totum orbem Roman. ſub Auguſto 217,31: 856,16,36. deſcriptio facultatum per quaſque prouincias a Conſtantino facta 691,22. deſcriptiones Gallorum, id eſt, tabulæ in quibus Gallorum cenſus erat deſcriptus 252,19

Deſignatus, ſ. Imp. 813,41

cum Deſperatis congredi, periculoſum 364,38

Deus vnus a Iudæis colitur; idque religioſiſſime 141,4

Dei nec ſimulacrum apud Iudæos effingitur, nec nomen enunciatur 141,44: qua de re & Ioſeph. pag. 54.

pag. 54: & Philo p. 342. Dei voluntati adſcribuntur rerum cauſſæ 633, 1. Dei prouidentia res humanæ adminiſtrantur 633, 5. Dei luſus res humanæ 884, 23. Deo teſte ac præſide habitus ſenatus 604, 7. Deus, ſeu Diuinum numen, grandis & auguſti hominis ſpecie mandata dat 668, 16. dei inferi ſpectrum 668, 29. deus nouus Romæ introductus, Heliogabalus ſc. 445, 2. nouo deo Heliogabalo præ cæteris vota nuncupari vult Heliogabalus Imp 568 1. deo ſuo vxorem dat Heliogabalus Imp. 446, 9, 20: 569, 7. ¶ Deo ſimilis vir Auguſtus 106, 5. Deo proximus Traianus 113, 42. Deus appellatur Caius 253, 26. Deus ſalutatur & adoratur Nero 292, 8. Deus appellatur Domitianus 334, 35. Deus & Dominus primus appellari voluit Domitianus 112, 1. Deus appellatus eſt etiã Commodus 381, 24. Deum ſe poſt mortem futurum ait Veſp. 323, 38

Dii videre ſe mutuo poſſunt ſoli 254, 43. deorum throni, corũq; conſeſſus 833, 20. deorum cibus & potus 850, 33, 37. diis ducib. & patronis vtuntur diui & heroes 852, 7. deorũ ira ſacrificio placatur 667, 28. deorum dearumq; formam & habitũ vſurpat Caius 253, 31. deorum nomina, habitum, quin & honores vſurpat Caius 253, 31: 254. 9. deorum e Capitolio excedentiũ veſtigia viſa 310, 31. deorum ſimulacra ab Heliogabalo ſummota, per Alexandrum reſtituuntur 574, 20. deos adorare coguntur Chriſtiani 873, 26. deos ritu patrio ſe colere libere fatetur Fraiurus 798, 22. deorum cultus a Theodoſio interdicitur, clauſis eorundem fanis 758, 32: 762, 12. deos nouos fingere cœpit Auguſtus 850, 11

Deuterius, præpoſ. cub. 811, 15

[in] Dextra Danubio eſt 123, 40

Diaconatus, ſeu ſtolæ diaconales, a Chriſt. principib. indui ſolitæ 631, 28

Diadema victus rex victori ſupplex tradit, moxq; ab eodem recipit 99, 41. Gr. m. ςέφανον dicit. diadema e Cæſaris ſtatua detrahunt tribuni 158, 32. diadema Teridati imponit Nero, acclamante populo 292, 20. diadema Iuliano per vim a militib. imponitur 711, 4. diademate ac purpura inueſtitur nouus Imp. 760, 21: & 729, 27. diadema & purpuram Attalo detrahit Alarichus 830, 33. diadema deponere, cæſariſq; dignitate contentus eſſe cogitat Iulianus 711, 13. diademati vni parens totus terrarum orbis 551, 30. diadematis duob. vſus Artabanus Parthus 576, 11

Diadumenus Macrini f. Imp. 119, 11. Diadumeno per vates prædictum cum patre imperium 436, 34. Diadumenianus cæſar cum Macrino patre occiditur 565, 28. In Eutropii Gr. m. Διαδουμένος eſt 119, 11: in Dionis epitome, P. & M. Δουμβριανὸν habent 436, 34: & Διαζβοιανον 442, 21, mendoſe: Διαδουμβριανον Herodianus 566, 29: Diadumenum cum F. c. vocat etiam Iulii Capitolini codex m. ſ.

Dialis flamen 158, 21: a Ioue, qui Diiouis eſt: teſte Varrone. Dialem ſe vocat Caius 255, 18. Διάλιον habet etiam P. & D. 455. ſed verior omnino lectio, Δία τε Λατιάλιον: vt intelligatur Caius non flaminem Dialem ſe nominaſſe, ſed Iouem Latialem: vt ſupra quoq; 253, 31, Iouem ſe finxiſſe dicitur idem Caius: & apud Sueton. 63, 21, diſerte quidam eum Latialem Iouem conſalutaſſe perhibentur.

Dianæ templum in Auentino 669, 45. Dianæ Phaſianæ templum 647, 44

Diateſſaron, muſicæ harmoniæ regimen 142, 21

ad Dicionem redegit, F. 97, 1. dicionem Romanam ad fines priſtinos reuocauit Aurelianus 123, 5

Dicta, i. Apophthegmata 114, 2

Dictator primus qui 67, 16. dictator ab aratro accitus 68, 17. dictator, ob ſeueritatem nimiam, ſeditionem aduerſus ſe concitat 71, 23. dictatorem in poſterũ fieri lege prohibetur 160, 8. Dictatoris appellatio e Rom. rep. ſublata, res tamen ipſa retenta 193, 42

Dictatura, [illegible] 67, 10: quãdo & cur creata; qualis item poteſtas 67, 7, 12. ad dictaturam confugiebatur in maximis neceſſ. 68, 18. dictaturæ nomen abdicat Cæſar, facta tamen ipſa exercet 148, 4. dictaturæ titulum recuſat Auguſtus 198, 28

Dicteria & iacere & ferre moderate ſciuit Veſpaſianus 320, 31. dicteria quæ, & quos maxime pungant 549, 41

Didius Iulianus Imp. 391, 30: imperium vt adeptus, quomodo item & quamdiu geſſerit 636, 37. idem Saluius Iulianus. viſe & Iulianus

Didrachmi penſio annua 318, 35

Didymius Theodoſii propinquus 818, 27: captus occiditur 826, 32, 38. Didymii cædes excuſatur a Conſtantino 824, 12

Die illa qua 77, 7. de die, interdiu 109, 30. dies ſuis quiq; planetis dicati, quoq; id inſtituto 141, 10. diebus ſacris dumtaxat & publicis prodire ſolitus Adrianus: ceteris manebat domi 354, 15. dies periit quo non bene fit 111, 21

Digito ſcalpi 843, 30. digitorum agilitate decipere contrahentes 891, 10

Digladiari coacti captiui 350, 17

Dignitate prius nudatur reus, poſt ſupplicio traditur 793, 39. dignitates mutatæ 69, 32

Dignum memoriæ, F. c. more Gr. 124, 17

Diluuium e fiſſo montis vertice 362, 36

Dimicationes, conflictus 103, 19

Dimiſi pro Dimiſſi F. 85, 5: 101, 42. dimiſſæ dos redditur 284, 6. dimiſſam Tiberii vxorem ducit Atinius Gallus 224, 11

Diudymus mons 687, 15

Dio Ægyptiacæ legationis princeps, veneno tollitur 144, 43

Dio Pruſenſis, hiſtor. ſub Seuero & Alexandro 195, 47: perperam pro Dio Nicaeus. Dio ad hiſtoriam conſcribendã qua occaſione inductus 385, 14: hiſtoriam ſuam vnde exorſus, quouſque, & quanto temporis ſpatio perduxerit 385, 37: hiſtoriam Auguſtam quomodo ſcripſerit 195, 12: Auguſtam hiſtoriam cur minus accurate pertexere potuerit 194, 39: quæ & quomodo ſcripſerit in ſui temporis hiſtoria 382, 35: ſcribit quę vidit 406, 11: hiſtoriam e propria obſeruatione conſcribere quando cœperit 374, 35: Caracallæ quoque hiſtoriam a Seuero per ſomnium iubetur ſcribere 459, 19: exactam hiſtoriæ continuationem vbi coactus intermittere, & cur 450, 38: temporum notationem minus curauit in hiſtoria 188, 21: Capuæ degere & hiſtoriam ſuam pertexere ſolitus 415, 25: in Cæſaris nece recenſenda timidior 157, 40: ſuperſtitioſior in ſignorum & oſtentorum obſeruatione 171, 34: 186, 39: mendacii & falſitatis arguitur 366, 45. Dio cum patre fuit in Ciliciæ præfectura 376, 20: Pertinaci familiaris, & prætor ab eo factus 392, 22: conſul 424, 40: II conſul 452, 5. Dionis pater Apronianus 351, 16. Dionis patria Nicæa 413, 24. Dionis genius 385, 29: 452, 17. Dionis liber de ſomniis & ſignis quæ Seuero portenderunt imperium 381, 15. Dionis exemplaria etiam Xiphilini temporibus detrimenti aliquid paſſa 361, 27

Diocletianus vnde oriundus, imperium vt nactus, quomodo item & quamdiu illud geſſerit 125, 18: 1x conſul 671, 39: imperii limitibus vt proſpexerit 689, 8: cum collega deponit imperium, & in priuatam vitam concedit 127, 36: imperium quando depoſuerit 671, 41: Maximiano ad imperium reſumendum inſtiganti non obtemperat 673, 33: & 129, 11: religionis obſeruantiſſimus 673, 40: moritur 672, 1. Diocletiani vita 874, 29: ingenium & mores 127, 19: 128, 35: 875, 7. Diocletiani & collegarum laus 838, 3. Diocletianæ thermæ 855, 31. in F. c. perpetuo Diocletianus, peri.

Diodorus hiſtrio ſeu citharœdus 293, 35: 298, 19

Diogenes Archelai filius 94, 37

Diogenes cynicus flagris cæditur 322, 36

Diogenianus Fuluius 441, 17

Diogenianus Macrini f. 442, 21: perperam pro Diadumenianus ſeu Diadumenus.

Dionyſi ſeu Liberi pulchræ imagines 563, 14

Dionyſius minor, Sic. rex 465, 26

Dionyſius Mileſius ſoph. 352, 14: 865, 21

Dionyſius Papirius 379, 24: 380, 23

Dioſcuros ianitores ſibi facit Caius 255, 17: & D. 455: P. c. Διοσκόρους.

Diribitorium tabulatum, pro theatro vſurpatum 246, 36. diribitorium conflagrat 317, 16. P. c. [illegible] Xyl. [illegible].

Diripiendæ populo præbentur merces variæ 185, 44

Diſcere pulchrum etiam ſeni 867, 46

Diſciplinæ præfecti 571, 36. ad diſciplinam exercitus reducitur ſeueritate & moderatione 92, 5. diſciplinæ militaris diligens coercitor Veſpaſianus 110, 35. diſciplina militum diligenter ab Adriano curata 114, 47. diſciplinam militarem vt correxerit Adrianus 355, 10. diſciplinam militarem ſeueriſſime rexit Alexander 119, 28. diſciplina militaris a Seuero multum corrupta 526, 26

Diſcipulis malis peiores præceptores 860, 41

Diſcordia principes euertit 620, 35

Diſſimilitudo in Caio Cæſare maxima 245, 28

Diſſimulatione ingenti contemnere 111, 1. diſſimulator ſimulatorq; maximus, Tiberius Cæſar 221, 39

Diti & Proſerpinæ dicatus campus In-

diq; inſtituti 669,3. Ditis ac Proſerpinæ ara & ſacrificia quib. ex cauſſis inſtituta 668, 26. Diti & Proſerpinæ nigræ oblatæ hoſtiæ 668,14, 23,30,45
Diuinationis ſcientiã profitentur impoſtores 743,5 diuinationum ſtudioſiſſ. Tiberius 228, 44. diuinaculorum fides conſulenti ſuſpecta 554, 6. diuinationem ſuſpectã habere Conſtantinus vnde ceperit 685,44. viſe Vates.
Diuinum quiddam fuit in Scipione 84, 17. diuinos honores Adriano tribuere ſenatus recuſauit 115, 3
Diuiſor regni filius relictus a patre mor. 89,7
Diuitię, exitio ſunt ſub tyrannis 250,30. diuitem eſſe, publicum crimen ſub Caio 252,1:& 25(.3 diuitum bona inuaduntur, quaſi nullis relictis heredib. 800,10. diuites grauiorib. contributionib. onerantur 164,16. diuitiis priuatorum, potius quam fiſci commodis ſtuduit Conſtantius 128, 24
Diuortiis ludit Pſeudantoninus 445, 22
Diuus appellatus Auguſtus poſt obitum 106,45. ſic Claudius 107, 43: Adrianus 118,1: Seuerus 118,34: Claudius II, 122,35. Diuum Gordianum appellat exercit⁹ 120,33. inter Diuos relatus Veſpaſianus 110,43. ſic Nerua 112,42: Traian. 114,13: Antoninus Pius 115,27: L. Verus 116,13: Marcus Antoninus 117,24: Philippi ambo, licet ab exercitu interfecti 120,42: Decii ambo 121,4. inter diuos referri meruit Aurelianus 124,9. inter diuos relatus Diocletianus, licet priuatus obierit 128,9. inter diuos relatus Conſtantius 128, 37. inter diuos referri meruit Conſtantinus 131,16. ſic Conſtantius 133,8, inter diuos relatus Iulianus 133, 18. inter diuos relatus Iouianus 133, 44. diuorum in numerũ relata Mæſa Alexandri auia 574. 34. inter Diuos referri quo ritu ſoliti principes R. 540,8. diui exſequiæ & honores ceteri 397, 19. (inter diuos relatus 116,13: F. c. inter deos r. vt & Gr. in ζωοντεθῆναι εἰς θεοὺς: quod idem τῆ τῶν θεῶν ἐντάξει τιμᾶσθαι 121,5: Herodianus ἀπαθανατίζειν, alii ἀποθεοῦν dicunt: Latini etiam Conſecrari) Inter diuos relati principes, vna cum ceteris diis coluntur 541,40. diui nomen votis & iuramentis adhibetur 397, 20. diuis ludorum ſpectacula exhibita in palatio 416,19. Diuorum porticus 112, 16. ſic habet ibi præter F. c. etiam Euſebii Chronicon: ac ſignificari eo nomine videtur porticus Imperatorum inter diuos relatorum. in vulg. libris eſt diuiſe, Odeum, Porticus. de Diuis opinio veterũ quæ 468,20. Diui, ſi quid habent potentiæ, iniurias ſibi factas ipſi vlciſci poſſunt 424, 45. Diui diis ducib. ac patronis vtuntur 852,7. ſub diuo Adriano 118,2. viſe Heros.
Doberus vrbs Thr. 653,9: 688,11: L. & P. Τόνηρος: alibi Τοῦηρος.
Doctus litteris 118, 26. doctior Græcis quam L. 131,19. docti contemnuntur a Caracalla 430,27. doctores ſub patre audit idem Caracalla, etiam Imperator 430, 30. doctorib. publicis annua ſalaria conſtituit Marcus 371, 38. in doctores conuerti poſſe militum ſtipendia optat Leo Imp. 883, 46
Doctrina & ceteris virtutib. excellens 824,10. doctrina eximia prædita Conſtantii vxor Euſebia 702, 34. doctrina litteraria etſi non pollebat Traianus, officia tamen eius & norat & præſtabat 340,41. doctrina tegit inſita vitia 888,39
Documentum ſui oſtendere 109,10
Dolabella Cornelius 71,15
Dolabella, occiſo Trebonio, a Bruto & Caſſio etiam ipſe ſubigitur 170,35
Doliis factus pons 613,14
Dolor alto corde preſſus 618,37
Dolo fœderis captus conſul R. 75,15,20
Domeſticorũ ſcelere multi necati principes 209, 7. domeſticus militabat 133,27. domeſticorum tribunus 729, 23. domeſticorum ſcholę comes 808, 41. domeſticorum ala 812,39. domeſticorum equitum comes 821,28
Domina Nero 295,26. Sic Domina, non Domin⁹, ſalutari vult Heliogab. Imp. 448,16:& 447,12. Grçc. Δόμινα, vt apud Oppianum Cynegeticῶn 1, τὴν μεγάλα μεγάλῳ φυτεύσαντι δόμινα Σεβήρῳ, de Seueri auguſti vxore.
Dominus ſeruum liberare cogi nõ poteſt 358,26. dominorum habitu Saturnalib. prodeunt ſerui 260,43. dominorum deferendorum ſeruis poteſtas facta 858, 9. dominos a ſeruis & libertis deferri vetat Nerua 337, 40. ¶ Domini appellationem reiicit Auguſtus 207,16. dominus a liberis hominib. appellari vetat Tiberius 225, 5. Dominum ſalutat Neronem Teridates, eumq; adorat: 91,14. Imperatorẽ Dominumq; Conſtantinum ſalutat Licinius ſupplex 685, 2. DOMINE: in compellatione Imperatoris 469,15,33. ſic, Domine Imperator ſalue 448, 15. DOMINI NIGRI VRBS, ſignif. ambig. 870, 20. DOMINI MEI, fauente animo me audite 276, 44. Dominus & Deus primus appellari voluit Domitianus 112,1: 334,36
Domitia Neronis Cæſ. amita 275,14
Domitia, Domitii Corbulonis filia, marito deſerto Domitiani amorib. indulget 328,23: Domitiani vxor 328, 36: dimittitur a Domitiano 329, 44: non ignara conſpirationis in Domitianum factæ 335,33,35
Domitilla Flauia 335,3
Domitius Marianæ partis dux 95,44
L. Domitius prætor in Hiſp. occiditur 96,25
Domitius Afer orator, bis præter opinionem e periculo euadit 250, 33: 265,29
Sex. Domitius Caluinus conſul 91,16: Sigonio & Panuinio Caius Sextius Caluinus.
Cn. Domitius Corbulo in Germ. quæ & qua fortuna geſſerit 263, 21. viſe Corbulo.
Domitius Nero Agrippinæ filius 264, 12. viſe Nero.
Domitius Neronis Cæſaris pater, de ſua & Agrippinę ſubole quæ reſponderit 267,38
Domitius Vlpianus, pr. præt. 450,34
Domitianus Veſpaſiani filius, in Capitolii cuſtodiam recipitur 314,43: fuga euadit 315,6: concionem ad milites habet etiam puer 316, 43: cæſar a ſenatu deſignatur 317, 6: imperium abſente patre capeſſit audacius 317, 39: patris metu in Albanum ſe abdit, Domitiæq; amoribus indulget 318, 20: fatuitatem ſimulat 319, 32: fratri mortẽ accelerat 328,27: imperium quomodo & quamdiu geſſerit 111,35: 329,1: 636, 14: Domitia dimiſſa, cum fratris filia conſueſcit 330, 5. occiditur 337, 10. Domitiani vita 863, 4: ingenium & mores 329, 22: 330, 21: 331,12: expeditiones 330,15, 43
Domitianus menſis 330,38
Domitianus res nouas mol. 655,21
Domninus Valentiniani ad Maximum legatus 766,40
Domus aurea Neronis a Vitellio vt vilis contemnitur 309, 31. domus ſub aquis viſæ 277,46
Dona & materiæ pretio, & artis varietate inſignia 551, 13. dona ſua in Capitolio ponunt reges exteri 88,29. donaria e templis demit Cæſar 148, 9. donaria e tẽplis abripit Nero 294, 41. donaria e templis detrahuntur ad faciendas in bello pecunias 175,17. in donariis Solis templo mittendis ambitioſe certant ſatrapæ ac reges barbari 563,5. Donata coram numerari vult Tiberius 225, 44
Dono dedit 78, 39] F. donum exhibuit.
Dos, & Dotalia, ſeu Dona nuptialia 446, 16. dos per ſyngrapham aſſignatur 290,6. dos deæ nubenti data 569, 24. dotem ab Athen. exigit Antonius in Mineruæ connubio 178, 12. dos dimiſſæ redditur 284, 6. dotalia ſplendidiſſima 414,43
Doſſuaria iumenta 715,41
Draco ingens immane ſibilans, ominoſum 190, 40. draco biceps, LXXXVI pedum longitudine 186, 44. draco Indicus Athenis Olympii Iouis templo dicatus 358, 12. dracones duos ſuffocans puer 376,18,23. draconum ſpecie occiſi homines claudi & mutili 384,1. draconis effigiem ferens ſignum militare 720,24
Draui fl. curſus & oſtium 695,41
Druma, dux 828,19: 830,24
Druſiani gladii 227,21
Druſus Claudius Nero, Liuiæ e Tiberio Nerone filius 178, 42: ad hoſtes debellandos mittitur ab Auguſto vitrico 201, 37: Germanos debellat 166,23: ſpectri iuſſu e Germania regrediens moritur 203, 15. Druſi monumentum, filius, nepos 107,25
Druſus libros ab Auguſto relictos recitat 219,34: ab Aſinio Gallo pro filio habitus propter matrem 224, 12: reprimitur a Tiberio 227, 19: conſul 228,10. Druſi vinolentia & iracundia 228,14. Druſi mors, & funus 133, 11. Druſo ægrotanti ſcriptũ carmen 232,5
ſine Dubietate aliqua 101,40
Dubius in amicos nõnullos 131,2: F. dubiae: quod ſtare nequit, niſi addatur fidei.
Ducenſq; melius 128, 25: F. dicenſq;
Ductus eſt] F. deductus eſt 91, 22
Caio Duillio] F. Gaio Duillo 75,22: Gr. m. Gaio Duellio
Dum commoraretur 97,27; F. dũ commoratur.
Duos creauit Cæſares 128, 41: F. c. duo cr. duum menſium, pro duorum 119,14
Dura, op. diruti veſtig. 716,6
Durus fl. Perſ. 726, 46
Duumuiri conſulares ad exuſta inſtauranda miſſi 327,24
Dux Romanus 67, 30, F.] vulg. l. dux Romanorum. Dux Annibalis Carthalo, i. ἱππαρχῶν 83, 22. ſic Dux Mithri-

Mithridatis Archelaus 94, 26. per duces ſuos ingentia patrauit, διὰ τῶν ϛρατηγῶν 116, 1. ducum delectus, præcipuum bellici apparatus caput 777, 25. ducum multitudo magis onerat quam adiuuat remp. 754, 8. duces militum operam præſtant 699, 42. ducis vocem in ſalutando auguſto ſequitur miles 739, 19. Duces, & Ducatus poteſtas quæ 688, 28. duces imperatoresq; veteres beatos prædicat Corbulo 263, 29

Dynamius delator 701, 38

Dyrrachium occupatur & munitur a Pompeio 149, 22. Dyrrachium vnde dicta Corcyrenſium Epidamnus 149, 16

E

Earinus eunuchus 329, 30

Ebeni color & ſplendor 833, 2

Eboracum, op. Brit. 118, 32: 128, 36: F. c. Euoracum, u pro b: Gr. m. Κοράκιον.

Ebrii milites iugulantur 752, 6

Eburneos habere humeros manuſque, ſomn. 373, 39

ad Eccleſiam Chriſtianorum ceu aſylum confugitur 785, 43: 793, 40: 806, 8: 810, 20: 811, 32: 819, 37. eccleſiis lege ſancitum ius aſyli 793, 44. in eccleſiis ſuis conuenire conceſſum Chriſtianis 880, 37. eccleſiis per monachos interceptis, populus a precum frequentatione arcetur 800, 6, 15. eccleſia monachorum ſtrage repleta 800, 21. eccleſiæ clam iniectus ignis 801, 9. Magnæ eccleſiæ diaconus 891, 41. e Magnæ Eccleſiæ facultatibus pecunias mutuatur Heraclius 890, 13

Edeſſa, Oſdroenæ ciuitas 119, 5. ſic & Gr. m. at F. c. Ædeſa. Edeſſa capitur a Traiano 349, 23. P. c. Edeſa vno ſ. Edeſſios vincit Traianus 113, 19: F. Eſſenios: Gr. m. Meſſenios. Edeſſeni Iulianum honorifice excipiunt 714, 16

Edictum perpetuum ſub Adriano 118, 1

Editio munerum poſt victoriam magnificentiſſima 117, 18. F. c. gloſſa marginalis editionē ibi exponit dedicationem: cum tamen potius exhibitionem ſignificet.

Edobinchus Francus 825, 10

Effugerunt F. fugerunt 97, 43

Egit triumphum 112, 8: F. c. ægit.

P. Egnatius Celer philoſophus delator 289, 1: exſilio multatur 289, 9. P. c. Αιγλάτιος

Egregie aduerſum barbaros geſta multa] F. egregia 133, 2

Eis oſtendi] F. his 85, 17

Eiulatus nocturni 177, 44. eiulatus e terra editi 296, 30

Elæagabalus Phœnicibus Sol dicitur, & religioſe ab eiſdem colitur 562, 40. viſe Heliogabalus.

Elæûs, op. Thraciæ maritimum 682, 18, 25. L. & P. Ἐλαιοῦς per ι: ſed Ἐλαιοῦς per αι diphth. agnoſcit etiam Steph. Byz. forſan ab olearum copia.

Electrum 833, 9

Electus eſt ad obtin. imp.] F. lectus eſt 133, 28

Electus cubicularius 375, 11: Pertinacem ad imperium capeſſ. hortatur 490, 39: cum Pertinace occiditur 591, 4. Electi patria, ingenium, mores 487, 25

Eleemoſynæ ex rapto 886, 46

Elefas pro Elephas in F. c. aliquoties.

Elegabalus: viſe Heliogabalus.

Elegia, locus Armeniæ 345, 22: 363, 22

Elemento vtroq; felix Byzantium: terra ſc. & mari 515, 24. Elementa prima litterarum grandæuus iam accipit Veteranio Imp. 132, 7: F. c. elimenta primarum litt.

Elephantorum auxilio vincit Pyrrhus 72, 29. ſic elephantos equis Romæ opponere cogitat Iulianus 508, 32. elephantos multos ſecum circumducit Caracalla, ſicut Alexander m. 429, 6. elephanto vehi cur ſolitus Cornificius 182, 28. elephanti, equis offenſi, ſeſſores reiiciunt 394, 42. elephantorum captorum pompa inſignis 76, 40. elephanti a quo primum Romam ducti 74, 15. elephanti & dociles & religioſi 145, 16. elephas cum ſeſſore per funem decurrit 275, 21. elephas rhinocerotem deuincit 215, 5. elephantum pugna in amphitheatro 327, 34. elephanti theatrali pugna vulnerati, proboſcidib. in cælum ſublatis, lamentabilem vocem edunt 145, 12. elephanti lychnuchos geſtantes in triumpho 155, 11

Elephantine regio 198, 45: Dioni vrbs 355: itidemq; Herodoto lib. 2.

Ellebichus dux 821, 27: P. c. Aſlebichus, vt 822, 1

Emblematis vocabulum e Latio exterminat Tiberius 228, 27

Emeriti qui 174, 41. emeriti ad militiam reuocantur in trepid. publ. 216, 28. viſe Veterani.

Emeſa pro Emiſa P. c. 656, 19, 32. eadem Emeſus 562, 20. Emeſenus adoleſcens ad Rom. imperii gubernacula euectus 638, 3, 7. idem Emeſenus puer 836, 30. eadem Emiſa.

Eminentiſſimos quosq; partim excidere partim accidere ſuadet tyrannidis conſiliarius 473, 24

Emiſa, vrbs Syr. 651, 32: 657, 6: Aurelianum excipit 658, 9. in Emiſæ campis prœlium 657, 6. Emiſeni Romanis magis quam Palmyrenis fauent 658, 3. eadem Emeſa & Emeſus

Emonis ſeu Emonæ ſitus, conditores, etymologia 804, 33. eadem Hema ſeu Hemona

Empedotimus philoſophus 877, 2

Empta retinere aut reddere volentibus poteſtas data 117, 15

Eneruati exactionibus ſubditi 201, 36

Ennia Thraſylla Macronis vxor, a Caio amatur 244, 32: cum Macrone marito a Caio necatur 248, 2

Entellus, vnus e Domitiani interfectorib. 335, 31

Eo tempore] F. eodem tempore 90, 27

Epactæ Alexandr. 156, 14

Epagathus cæſarianus 434, 26: necatur 451, 19

Epaphroditus, libertus Ner. 301, 29: Neronem in mortis agone adiuuat 302, 30: necatur a Domitiano 335, 30

Eparchus aduerſus Caium coniurat 255, 43

Ephippiis vti equites quando cœperint 295, 36

Epibula, locus Arab. fel. 197, 24: etiam P. c. at D. 350 Athlula.

Epicharitis conſtantia 289, 26

Epidamnus Corcyrenſium, Latinis Dyrrachium 149, 16

Epigramma ſepulcrale 733, 21

Epiri ciuitates LXX capiuntur 88, 14. Epiri dux, earumque incolæ 688, 16: 802, 40

Epiſcopi vrbium, legatione apud Honoriū funguntur pro Alaricho 823, 9: conuentus habere vetantur 876, 10: ab exſilio per Iouianum reuocantur 878, 12: in exſilium mittuntur a Valente 880, 4: ad Ioannem Chryſoſtomum loco ſuo deiiciendum concitantur ab Imperatrice 799, 44. epiſcopum inique pulſo ſubſtitui non fert populus 801, 7. ab epiſcopis eccleſiarum pecunias exigit Baſiliſcus Imp. 885, 41. epiſcopus e præpoſito cubiculi factus 883, 11. ¶ cum Epiſcopo Vrbis conſilia communicat præf. vrb. 816, 32. epiſcopus Rom. legatione apud Imp. Honoriū pro ciuitate fungitur 819, 46

Epiſtola Macrini ad ſenatum R. 559, 32. epiſtolarum Imperatoriarum prooemium 357, 41: 381, 12: 433, 20. epiſtolis Tiberii, Liuiæ quoq; nomen aliquamdiu adſcribebatur 227, 3. epiſtolas ſuas Auguſtus Agrippæ ac Mæcenati prius legendas examinandasq; exhibuit 188, 37. epiſtolarum delectum haberi vult Imperator, & neceſſarias tantum ad ſe mitti 436, 39. epiſtolarum magiſter, ſeu Ab epiſtolis, ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιϛολῶν τοῦ ἄρχοντος ἀκούων 266, 26: 352, 18. epiſtolarum vtrarumq; magiſterium, exceptis tantum plane neceſſariis, Iuliæ nouercæ commiſit Caracalla 433, 17

Epitaphium grandi pecunia remuneratum 232, 3. epitaphium Rufi 338, 27: Similis 359, 31: Iuliani 733, 21

Epitimius res nou. molitur 655, 28

Epulum ſpectatoribus datum 330, 35. epulum regio & barbarico cultu 415, 2. epulatus de die ſæpe quartó vel quintó Vitellius 109, 31. ad epulum vocati occiduntur 663, 27

Equis & ſagittis perpetuo inſtructi Perſæ 580, 38, 42. in equis & degunt & dormiunt Hunni 747, 21. equi glaciem curſu peruadere docti 366, 1. equorum curſum ſola virga ſine habenis regunt Numidæ 602, 35. in equum leuiter inſiliens tribunus, honoratur a Caracalla 429, 11. equi plures ad expeditiorem curſum aut fugam aſſumpti 771, 15. ad equum Auguſti currunt reges 106, 44. ¶ Equi albi magni & ſine omni macula 569, 39. equorum nigrorum currus 336, 24. equorum paruorum curriculo certamen initum 418, 25. equi ſex ad pompalem currum ſub Caio primum iuncti 246, 30. equorum XXX certamina duabus horis peregit Commodus 381, 27. equi certatores in funebr. exſeq. 398, 4. equeſtris curſitatio circum defuncti principis rogum 141, 23. equorum exercitationi Romæ dicatus campus Martius 668, 18. ¶ Equi adimuntur exauctoratis 395, 47. equos publicos, per ſtationes diſpoſitos, Conſtantinus fugiens mutilat 672, 20. ¶ Equus Iulii Cæſaris 143, 35.

equus adorare principes edoctus 345,18. equus excuſſis ceteris, ſolum Seuerum ſeſſorem patitur 397, 12. equus Pertinace excuſſo, Seuerum ſeſſorem excipit: ſomn. 504,9. equus cum equite ſuo moritur lubens 396, 4. equi emeriti honos 388,10. equi certatores emeriti a Nerone vt honorati 269,30. equo ſuo quantos honores tribuerit Caius 248,37. equus ſepulcro, columna, & epigrammate honoratus 356,3. ¶ Equi Britannici, parui & veloces 422,1. equitatus e Phrygia & Cappadocia 680, 44. equi Solis, tigrib. ſimiles 412,32. equi fluuiales quinq; ſimul in theatro cōfecti 378,17. equus fluuialis Romæ quando primum exhibitus 191,9. equus ligneus defoſſus 449,10. equus ex ęre, Seuerum ſeſſorem ferens 504, 20. equi ænei in hoſtes e muris deiecti 403,11
Equites duum generum 220,42. equeſter ordo, & equites in bello merentes, diuerſo gr. 398, 30. equeſtris ordinis recenſio annua 295,36. equites ex equeſtri ordine xxx gladiatorio munere depugnāt 270,40. equites duello decertant in ludis publ. 228,3. eques ditiſſ. duello certat 215, 6. eques R. crudeliter a Caio vexatus 247,35. ¶ Equitum militantium numero adſcriptus ob corporis magnitudinem & vires 585, 26. equites peregrini ſelecti, Bataui ſcilicet 214, 35. Equitum magiſtri plures pro vno inſtituti 754,4
Equitius trib. mil. 746,17
Erant ſub amicis regib.] F. ægerant ſ. a. reg. 110,31
Eras Cynicus capite mulctatur 322, 38. fortaſſe rectius Heras: diminutiue ſcilicet pro Herodorus. viſe & Seras.
Erectus ad ſpem] F. arrectus 129,7
Eribolum nauale 443,14: & Zon. 222, 34
Eridani paludes & oſtia 618,22 (Timaui legunt nonnulli) trans Eridanum ſitæ vrbes 813,7
Ermatia, Stelichonis filia, Honorio nubit 804, 11. infra Thermantia 811, 27
Eros Aurelianum quib. inſidiis & cur ſuſtulerit 661,43
Eruditus liberalib. diſciplinis 133, 19. eruditiſſimus ſermone Græco 114, 45
Erycius Clarus, Traiani legatus 349, 25. Erycius Clarus, conſ. 384,32
Eſquilinus: viſe Æſquilinus
Eſſenii: viſe Edeſſii
Etenim] F. enim 129,33
Etiam & 95,27
Eubulus Aurelius 450,14
Eucherius Arcadii patruus 781,8
Eucherius Stelichonis f. fugit 810, 31: in aſylo delitet 811,30: ad ſupplicium ducitur 813,22
Eudoxius, epiſc. Conſtantinop. 879, 28
Euentus, opinionis & famæ arbiter 612, 27. euentum belli non exſpectat Otho 109,19
Eugenius eunuchus 737,18
Eugenius quas ob virtutes & quo impulſu ad imperium euectus 775,25: imperii confirmationem a Theodoſio petit 776,35: captus, capite truncatur 778,34
Eugenius. Honoriæ procur. 881,24
Eulogius philoſophus 883,42
Eumenes Attali frater, Rom. ſocius 86, 28: 87,21: ſocietatis præmia quæ tulerit 86,38: Romam venit 88,16
Eumenia, op. Phrygiæ: Gr. m. Eumenion 86,29,34
Eunapius Conſtantino paſſim obtrectat 875,41. Eunapianæ & Zoſimeæ hiſtoriæ differentia quæ 632,14
Eunomiani excommunicati 880,38
Eunuchos fieri prohibet Nerua 338,24. eunuchos fieri qua occaſione Domitianus vetuerit 329,30. eunuchi per nefas quoq; comparati a Plautiano 412, 43. eunuchi forma præſtantes, gratia etiā præſtant & potentia 754, 28. eunuchis libertis dedit ſeſe Claudius 636, 8. eunuchi aulici, delatorū & calumniatorum flabella 701, 32. eunuchi cubiculis præpoſiti, calumniis ſuis optimos quosq; onerant 749,15: 750,21. eunuchi principum filios corrumpunt 882,30. eunuchi legationē obeunt 818,18. eunuchus Hiſpanus dominatur ſenatui Romano 432,38. eunuchorum nullus Eutropio vmquam potentior 794,10
Euodus, Antonini nutritor & educator 416,12: honore afficitur ob ſublatū e medio Plautianum 428,1: necatur ab Antonino 425,39
S. Euphemiæ templum 794,42
Euphemius patriarcha 887,26
Euphratem Tigri inducere cogitauit Traianus 348,15. Euphrates Tigri elatior 348,18: per paludem in Tigrim influit 348,23. Euphratis aluęus ad Aſſyriam vſq; & Tigridē pertingens 717,30. Euphratis inſulæ 716,13,30. Euphratis oſtiū cur ignoretur 580,24. Euphrati imminens caſtellum Circeſſum 120,31: F. c. Eufrate imminens c. Euphrates orientalis imperii limes ab Auguſto conſtitutus 845,35. Euphratem imperii finem eſſe voluit Adrianus 114, 34. trans Euphratem 101,34. F. c. Eufraten, Græco fine.
Euphrates philoſophus 354,43
Euprepes auriga 425,43
Euripidis locus de diuina prouidentia 438,26: verſus de tropæis hoſtil. 849, 8. Euripidem imitatus Scaurus 244, 14
Europa Propontidis freto ſeparata ab Aſia 542,33
Eurymedon fl. 792,28
Euſebia Conſtantii vxor, docta & conſulta matrona 702,34: 703,24
Euſebius Pamphili F. de Adriano quæ ſcr. in Hiſt. eccl. 362,16
Euſebius, præpoſ. cubic. 821,44
Eutropia, Conſtantini ſoror 693,47
Eutropius hiſtor. Parthicæ expeditioni cum Iuliano interfuit 133,14: proliziorem ſui temporis hiſtoriam pollicetur 133,48
Eutropius eunuchus, Arcadio vxorem dat 781,33: Rufino deleto, aulam & imperium pro libidine regit 785,37: opib. & potentia quantum auctus, & quomodo eiſdem vſus 787,41: & conſulatu & patriciatus dignitate ornatus 793,22: vt euerſus 793,28
Eutychianus cæſarianus, Heliogabalum ad imperium vt euexerit 442, 36: Comazon vnde dictus, & quibus ornatus honorib. 444,17
Ex temporis breuitate, i. ob temp. breuitatem 119,12. Ex conſule miſſus in prouinciam 96,46. F. ex conſulare. paulo ante, poſt conſulatum, v. 36, & 41
Examinanda non corpora, nec nomina, ſed res ipſæ 407,10
Exanimatus nimia cruditate 133,40
Exauctoratæ legiones integræ ob ſedit. 119,29. ſic prætoriani 395,43: 510, 28
Excitato tumultu 119,5: F. c. excito,
Excommunicationem hæretico minatur patriarcha 887,31
per Excubitores medios elatum occiſi Commodi corpus 489,13. viſe Vigiles.
Exemplum Imperatoris, accendit militum animos 721,6. ſic exemplo ſuo præit Adrianus 355,17
Exercitatione imbecilla corpora fiunt firmiora 867,12. exercitatione continua ſuppletur defectus ingenii 750,5
Exercitus a Metello vt correctus 92,3. exercitus Romani corruptela tempore Dionis 451,41. exercitus Romani calliditate circumuenti a Seuero 525,30. exercitus ſeu legiones ſub Auguſto quot fuerint, quot item Dionis temporib. 214, 7. exercitus pro rerum neceſſitate de locis ad loca tranſlati 580,10. exercitus Romani pene vniuerſi peſte deleti 116,37. exercitus Perſici & Romani differentia 580,31. exercitu trifariam diuiſo, Perſas aggreditur Alexander 580,16. exercitus, cornib. vtrimque obuerſis, in procinctu ſtant, confligere parati 677,3. ad exercituū præfecturam euectus libertus 479, 13. i. præfect. prætor.
Exitiis omnib. ſæuiens aduerſum nobiles 130,5. Exitiali tyranno 112, 32: F. c. exitiabili tyranno: vt Exitiabile fuit Romanis 121,19
Exitus obſeruatur 296,18
Exoletorū concubitu vſi milites Rom. 282,2. exoletis gauiſus etiam Seneca 271,43
Exoptatiſſimus moderator 129,3
Exordia imperii bona 109,3. exordiis ſæuis dignum nactus exitum 132,17
Exoſus, F. c. Exoſſus 112,18
Expauerunt elephantos 72,30
Expeditionem parans contra Perſas 98,41
Exploratores pręmiſſi ad ſcrutanda itinera 608,29. exploratores capti per caſtra circumducti, dimittuntur, 72, 25. exploratores capti, per caſtra circumducuntur, & prandio dato dimittuntur 85,15
Expoſititio puero tabella cū expoſitionis elogio appenſa 274,38
Exſectus puer pro vxore habitus 290,2. Exſectis non nocent exitiales terræ halitus 348, 12: & Amm. Marcell. 418,24. viſe Eunuchi.
Exſequiæ Neronis humiliter ſepultæ, i. reliquiæ 109, 36. exſequias Gordiani Romā reuehunt milites 120,32
Exſules a Nerua reducuntur 337,37. exſules ab amicis reuocātur poſt mortem tyranni 388,33. exſules inique pulſi reuocātur 597,19. exſules Chriſtiani a Gratiano re uocantur 880,34 exſulib. omnibus, quocūq; damnatis crimine, reditum concedit Caracalla 427,29
Extrinſecus, præterea 127,10
Exuiſſe ſe ante Imperatoris imaginem, capitale 333,42
Exuuiis hoſtium induunt ſe Iudæi 350,16

F

F pro ph in F. c. ſæpe, vt Filoſofus, Boſforus, elefanti triumphare.

Faba

Faba in luſtrationibus ſecularibus adhib. 670,1
Fabię gentis clades in bello Veientano 68,4
Fabius] F.c. Fauius: itidemq. Fauia familia 68,2
K. Fabius conſul 68,1
Fabius Clemens, Domitiani patruelis 335,1. perperam pro Flauius, vt recte apud Suetonium eſt 124, 5: & in Faſtis 34,35
C. Fabius Licinus conſ. 74,17
Q. Fabius Maximus, magiſter eq. 71, 18
Q. Fabius Maximus, a Samnitibus victus, Fabium patrem legatum adſciſcit 72,1
Q. Fabius Maximus Annibalem frangit 80,31
Q. Fabius Maximus conſul 83, 20. in F. c. Publius Fabius M.
C. Fabius Pictor conſul 74,22
Fabius hiſtoricus de Gallico bello quæ tradiderit 79,18
Fabricius in legatione maximis promiſſis ſollicitatus a Pyrrho 73, 8,37. Fabricius conſul aduerſus Pyrrhum mittitur 73,37
A. Fabricius prætor 269,35
Fabulæ & voce aguntur, & geſtu 299, 29. fabulæ quæ & a quibus excultæ 852,18. fabuloſæ narrationes, ſcriptionis dulcedine tectæ 463,14
Facere de Dacia idem conatus 114, 34
Faces artificioſæ machinis incendendis 614,38. facib. admotis ſuccenditur rogus 221,3. faces geſtantes elephanti 155,11. faces luſtrales 669,42. fax ab oriente in occaſum traiiciens 164,1
Facies pulchra pigmentis dehoneſtatur 570,26. facies duæ per medium ſectæ, ſub vnius capitis circumferentia 548,16
Facilitatis maximæ fuit Titus Veſp. 111,15
Factioni ſuæ nomen imponunt tumultuantes 25,34. factioni ſuæ aduerſum aurigam necat Antoninus Car. 425,44. factionem contrariam venenis perimit Caius 248,31
Facundiſſimus Latino ſermone 114,44. facundiæ ingenti promptitudine fuit Iulianus 133,20
Fadilla, Commodi ſoror 480,19
Faetor: viſe Fœtor
Falcidia lex quando, a quo, & qua de re lata 177,16
P. Falcidius trib. pl. 177,20
Falco conſul, imperium aff. 390,1
Falisci, opulenta quondam Italiæ ciuitas 78,20: capti 69,6: debellati, & agro multati 78,20
Falſum dicens, igni viuus exuritur 474, 33
Fama victoriæ, conflictus rumorem præuertit 87,39. viſe Rumor
Famea dux Carthag. 88,42: & 89,2. F.c. Semea. ſed Φαμέαν agnoſcit etiam Gr.m.
Fame confecit] F. fame fecit: ſed ſuperpoſita in medio abbreuiatura ɔ, id eſt con 90,26. fames Romæ per Cleandrum inuecta 479,7. famis tempore pelluntur minus in vrbe neceſſarii 214,45. fami tolerandæ paullatim aſſuefiunt obſeſſi 665,34. fame atroci premitur Roma 815, 24
Familiarium locupletator 133,10: F. familiarum l. familiaritate vel mediocri cognitos auget Traianus 113, 35
Famoſis libellis perſtringitur Iouianus Aug. 878,34,43
e Famulitio famis tempore dimittuntur minus neceſſarii 214,47. famulitium pene totum Roma profugit 818,6
Faſces Imperatorii a ceterorum magiſtratuum faſcibus laurea diſtincti 597,3
Faſcias cunasq: priuatas non expertus Commodus 468,16
ad Faſtigium ſummum ex ima conditione euectus, derepente iterum in nihilum redigitur 481,21. faſtigium reſumere, L aug. imperii culmen 129,8
Fatali neceſſitati rerum cauſæ adſcribuntur a nonnullis 632,25. Fataliter mortuus 67,1
Fatum ſuum cuiq: 491,40. fato deſtinata, per homines adimi non poſſunt 231,15
Fauius: viſe Fabius
Fauonius Catonis amator 173,35
Fauorabilis princeps 119,32
Fauorinus Gallus ſoph. 352,14: 865,20: Adriani offenſionem commento euadit 352,21
Fauſta Herculii filia, Conſtantini vxor 129,32: 674,1: balneo feruenti exſtinguitur 685,29
Fauſtina Galeria, Antonini Pii conſobrina, Marci Imp. vxor 115,41: 368, 25: mater exercituum appellata 368, 9: Caſſium ad imperium affectandum cur inſtigarit 368,24: Seueri & Iuliæ nuptiis thalamũ inſtruit 397, 2. Fauſtinæ mors 370,45. Fauſtinæ mors valde lugetur a Marco 371,13. Fauſtinę honores a ſenatu qui decreti 371,28. Fauſtinæ ortus 471,17
Fauſtus Sylla 103,17
Feliciſſimus rationalis 873,45
Felicitas Seueri magna 512,2.4. felicitatem publicam priuatæ anteponit Tiberius Imp. 889,1. felicitas amiſſa deſideratur. præſens; minus agnoſcitur 222,9
Felis tranſcurſus, ominoſ. 239,9
Felix & ſalutare po. R. 406,20
Felix menſis 381,4: 869,9
Felix cognomento dictus Bulas latro 420,36. P.c. tranſpoſitis vocalib. habet Φίληξ. ſed Felix eſt etiam apud Zonar. 217,19
Felix Iudææ præſes 859,33
Felix, Valeriani dux 649,41
Feræ appellatione delectatus & gloriatus Caracalla 435,37. feræ omne genus ſepto incluſæ, ad præbendam regi venationem 724,25. feras ſæpe centenas, easq; vt plurimum exoticas, conficiendas exhibuit Seuerus 527,13. viſe Beſtiæ.
Ferculorum pompa illuſtris 127,45
Fere] vulg. l. ferme 68,15
Feriatis diebus epulari 128,28: F. c. feſtis d.
Ferro ad ornatum corporis vtuntur Britanni, vt alii auro 537,7
Ferrea legio in Iudæa 214,15. in Golz. Antiq ex vet. inſcr. Legio VI Ferrata R. F. C.
Ferula pro gladio 383,3
Feſti dies complures ob victoriam 191, 8
Feſtus Aſiæ proconſul 744,12
Feſtus, Caracallæ principi a memoria 548,34
Fetor: viſe Fœtor
Fibulæ ferreæ in ponte 676,26
Ficus veneno illitæ 218,17
Fidenates Roma quantum abſint, & a quo iterum victi 64,24: 68,38: rebellant 68,36. Fidenæ captæ & exciſæ 68,44
in Fidem accipere ciuitatem 75,5. fidem etiam indignis ſeruat Auguſtus 221,24
Figulus Nigidius 161,25
de Filii recta inſtitutione ſollicita mater 571,16. filium ſuum Pertinax Imp. vt educarit 389,31. filium ſuum vt priuatorum ciuium filios educari atq: inſtitui curat Pertinax 496,18. filiorum amori præferendus amor reipub. 423,43. filius a patre occiſus ob conſpir. contra patr. 143,32. filius natu maior, ob minas aliquando denuntiatas, regni ſucceſſione priuatur 684,18. filius annis & ſtatura patri pene par 448,39. filius patre quatuor dumtaxat annis minor 571,11. filium adoptiuum ſtudiis ſuis imbui vult pater 571,16. filiorum erga patres fidei exempla duo inſignia 169,4. filiis ſuis XLIIII, Maſiniſſa moriens regni diuiſorem conſtituit Scipionem 89,6. filiolo ante concionem proiecto, miſerationem cõcitat Vitellius 314,19
Filiam ſuam diuino ſatu editam iactat Caius 858,21. in filiarum collocatione multos iuuat Liuia 236,11. filiam alteram quoque cur Honorio vxorem dederit Serena 804,27. filiæ proſtitutæ ad tributorum perſolutionem 691,13. filiæ in patrem impietas 65,7
Finem bello poſiturus 92,8. ſic Finem bello dare 96,33,44: 97,3. Finibus ſuis reſtituitur Romanum imp. 133, 3
Firmi rebellio in Afr. 744,36. Ea prolixe deſcribitur ab Ammiano Marcellino 486,6, & ſeq.
Firmiliani gibbi ſtatua, riſus mouendi gratia principum ſtatuis addita 880,40
Fiſcus, ærarium publicum 78,18. ad fiſcum refertur captiuorum hominum pecunia 83,25. fiſci commoda non admodum adfectauit Conſtantius 128,25. Fiſci aduocatus 118,10. fiſci principalis procurator quam olim poteſtatem habuerit 234,18. fiſci præfectus militum ſeditione interficitur 809,9. viſe Ærarium.
Fiſſenia, op. Perſ. 720,40
Flaccus Fuluius 78,40
Flacus Syſſius: quære Syſſ. Fl.
Flagellum a Ioue accipere 161,44. flagelli ſubmiſſione venerari ad emendicandos aureos 430,6. flagris cæditur philoſophus maledicus 322, 38. flagris in vehiculo cæſa Imperatoris mater, vt in ſcholis pueri 890, 38
Flagelliferi in ludis ſol. 294,1. pro talib. flagellis hodie in vſu ſunt remuli lignei.
Flamii ſeu Flauii puer mactatus 892, 29
Flaminiæ vrbs Ariminum 813,13. Flaminiæ metropolis Rauenna 803,28. Dicta autem Flaminia hæc Italiæ regio, a Via Flaminia, quam C. Flaminius conſul ſtrauit: vt ex Liuio & Strabone tradit Sigonius: Romaniam hodie appellari ſcribit Leander
Flaminius conſul occumbit 80,28.

Flaminius pro Flamininus 91,10, in Gr. m. ſed recte in F. c. Flamininus.
Flaminius circus 205,43. Dictus a C. Flaminio conſule, a quo etiam factus.
Flamininus Quincti⁹ 85,42. in F. c. Flaminius: itemq; in Græcam 85,43: & 86,5: 87,9. ſic 297,22, pro eodem Flaminino & in vulg. l. & in P. c. perperã eſt Φλαμίνιος: quæ cõfuſio apud alios etiam ſcriptores non eſt infrequens.
Flamma pluuia vt oleo excitata 367,46
Flauia Domitilla 335,3
Flauianus necatur 451,6
Flauianus præf. pr. 638,23
Flauius Arrianus, Capp. pr. 358,9
Flauius Clemens: viſe Fabius.
Fauius Heraclio 451,45
Flauius Maternianus 436,35
Flauius Subrius 288,9
Flauius Titianus occiſ. 434,33
Flauius Veſpaſianus ædilis ſub Caio 248,15. Rex regum Arſaces Flauio Veſpaſiano S. 321,1. viſe Veſp.
Flauius conſul 328,20: Faſt. L. Plautius Siluanus 35,9
Florentius & Taurus, conſſ. fugitiui 712,26
Florentius præf. præt. 780,36
Florentius dux 792,7,18
Florum inſperſionib. excipitur principis introitus 549,22: & 471,10. (ſic Ammianus Marcell. 190,21, ſuburbanis propinquantẽ militaris & omnis generis turba, cum lumine multo, & floribus, votisq; fauſtis, Auguſtũ appellans & Dominum, duxit in regiã) florib. variis coronatus Cęſar in triũpho 155,8. florib. & lauro coronata ciuitas 396,14. floribus vnguentisq; ornatum buſtum 330,3
Florea tunicula 295,32
Florianus Imp. 124,15: 662,33. & Vopiſ. 287,12
Florianus præf. præt. 662,21
Florus Aquilius 75,21
Flori monaſterium 891,2
Flumine auerſo caſtra hoſtium inundantur 173,4. fluuius ſanguine & cædibus pollutus 616,9. fluuius cæſorum cadaueribus repletus 759,42. fluuii curſus cadauerum iniectorum multitudine inhibitus 318,19. fluuii alii exareſcunt, alii tetro fluunt 172,2. fluuii æſtate nauibus, hieme currib. & equis peruii 584,31. fluuii Italici a Germanicis natura diuerſi 613,3. fluuiorum ſeptemtrionalium maximi Rhenus & Iſter 584,29
Fluuius regis, in Perſ. 720,44. idem Perſice Narmalaches 725,21: Ammiano Marcellino Regium flumen 418, 55: Fluuius regum 425,27: & Amnis regum 431,3.
ante Focum pronus vota diis facit Valerius 667,32
Fœderis infamis auctor, ad vindicandam ſoluti fœderis iniuriam, hoſti deditur 90,17
Fœderati qui d. 853,19
Fœminam pariter & marem agit Heliogabalus 444,39. F. c. femina 65, 7,27. viſe Mulier.
Fœneratores abeuntem creditorem ſine ſponſorib. dimittere nolunt 310,11
Fœnum ſpiſſius, rariori ſecatur facilius 816,3
Fœtor ægrotantis dirus 873,19. fœtore cadaueris prodita cædes Numeriani 125,5. In F. c. duplex ibi ſcriptura, fetore & fętore. Idem mox pro Fœtore commoti, habet Putore commoti: recte. eſt enim Putor, fœtor e putredine naſcens.
Follis, tributi genus 691,24. Inter glebam ſenatoriam & follem ſenatorium nihil intereſſe putat Cuiacius comment. ad lib. 12 Cod. tit. 2.
Fons bitumen emittens 717,3. fontes ignis & aquæ miſturam habentes 180,2. viſe Aqua, Puteus.
Fores aureis laminis obductæ 814,34. fores cubiculi ſua ſponte apertæ, ominoſum 159,9. ſic 301,4
Formæ nitorisq; ſtudiũ inſigne 289,40
Fornix meritorius in palatio 446,31
Fortitudinis exercitia, certamina athletica 527,17
Fortuna rerum geſtarum maximam partem ſibi vindicat 848,12: Galbæ minatur, niſi ocius admittatur, ad aliũ ſe tranſiturã 303,6: & Sueton. 99,16. (ſimilia Iuliano minantẽ geniũ introducit Amm. Marcel. 377,52) blandius arridens, ſuſpecta 883,8. e fortuna humili ad maximã potentiam euectus 530,26. fortunam ſequi magis quam amicitiam 102,34. pro fortunis quique honorantur aut negliguntur 308,31. per fortunam vt Tiberii Imperatoris, ita & Seiani præfecti iuratur 236,40: 239,24. fortunam Plautiani præf. iurant omnes 413,8. Fortunæ ſacrificat Cæſar bellum parans 148,11. Fortunæ gratum ſe præbuit Auguſtus 848, 14. Fortunæ templum deflagrat Romæ 675,11
Fortunatianus, fiſci præf. 743,16
Forum triduanum obſeſſis per inducias conceſſum 817,41. forum in muris obſeſſæ vrbis 617,12. forum maximum, porticibus quatuor incluſum 687,10. forum rotundum 686,36. Forum Iulii Cæſaris 155,8. Forum Auguſti 342,2: 406,36. Forum Traiani 114,15. Forum tranſitorium a Domitiano factum 112,16. Forum vetus 540,33. in foro domum & tabernas habere, Neronis temporibus capitale erat 289,22
Foſſæ magnæ ad inhumandam occidendorum ſtragem 435,18: 550,35. foſſis foueisq; occultis decipitur hoſtis 407,30. foſſa ſub terra vltra hoſtium caſtra perducta 665,25. foſſæ circa murũ ductæ a Tarquinio 65,9
Fraiutus barbarus fidam fortemque reip. operam nauat 796,34: ob hoſtem fortiter profligatum conſulatu ornatur 798,24: ementitos Hunnos profligat 799,18: in L. c. ſemel Φραΐουτος ſcriptum, gemino τ: & iterum Φραούτος, tranſpoſitis vocalibus. In Faſtis Græcis Φλαουΐτ perperam ſcriptum pro Φραουΐτου ſeu Φραουΐττου: Latini Frauittam vocant 51,18
Franci a Probo deuicti 664,27: pars ſedes ab Imperatore impetrant. pars Græciam turbant 666,33: mare Belgicum infeſtant 125,44: cæduntur a Conſtantino 129,27: Rhenanas vrbes inuadunt 702,16: Quadis confinib. in Romanos fines tranſitũ negant 707,25. Grecos libros modo Φράγγους, modo Φράγκους ſcribere, in Græco Indice adnotatum eſt.
Fratres vna triumphantes 91,33. fratrum par nobile 296,45: 375,23. fratres diſſidentes ad concordiam reuocat mater; fruſtra 543,20. fratrum diſſidia ægre fert qui fratrem interemerat 431,12. fraternas inſidias nullus princeps tulit 545,39
Fratricidium furioſum 544,2
Fraude erga amicos vti, magnum Imperatori diſpendium 431,9
Frauſtius dux barb. 777,7
præ Frigore reſpondere puer barbarus non poteſt 364,44
Frondibus virentib. conſpergitur puer auguſtus 605,13. frondib. & fauſtis acclamationibus exceptus Imp. 618, 31
Frontonis conſulis dictum 337,46
Fronto, nobiliſſ. orator, Marci pr. 116, 28. is Fronto Cornelius 359,11: 373, 24
Frugalitas & moderatio, apud luxurioſos & profuſos male audit 494,18
Frumentum ſeu triticum in ſecularibus luſtrationibus 669,46. frumentum cum pluuia delatum cælitus 664,12. frumentum Oati præſtantiſſ. 854,38. frumentum e Britannia Germanicis ad Rhenum vrbibus ſubmiſſum 706,38. frumenti coemptione inducta fames 479, 17. frumenti inſpectio per Imperatorem facta 264,3. ſic frumentariæ rei ſeu annonæ proſpicit Pertinax 390,4. frumenti erogatio annua in feſto Adriani 358,18. frumenti & pecuniæ penſionem annuam poſcit Alarichus 822,15. frumentaria perceptio populo per Neronem adimitur 287,14. frumenti demenſum in obſidione minuitur 665,34. frumentationem e publico vt temporarit Auguſtus 205,40. viſe Sueton. 27,17: & 28,4: & in Iulio 8,50. viſe & Annona
Fuga ſimulata laſſatus hoſtis, mox inuaditur 655,42. fugæ callidum conſilium 737,1. fugiendo pugnantes 520,35. fugæ præcluſus exitus in cop. colloc. 399,46. fugam militibus exprobrat dux 399,24. fugaces milites armis nudati & vendi ſoliti 740,17. fugæ auctores, infamiæ notam & deprecantur, & mox ſtrenuitate eluunt 740,17
Fugitiui venia conceſſa reducuntur 520,24: edicto propoſito reuocantur 656,28. fugitiui, Hunnorum nomine vſurpato, per Thraciam graſſantur 799,15
Fugatus Antonius amiſſo exercitu 104, 24
Fulgetris magico artificio elicitis profligati hoſtes 816,27. fulgura fulguribus opponit Caius 255,26
Fulmen e Cæſaris ſtatua primam nominis litteram abolet 228,6: Neronis cœnam exurit 275,11: Carum extinguit 124,42. fulmen exercitui immiſſum, ditum ſignum 150, 34. fulmen in prætoriana ſigna miſſum, ominoſum 266,29. fulminis in palatium immiſſio, ominoſa 745, 32. fulmine tacta ſtatua, ominoſum 421,26. fulminis ſeu fulguris coniectores atque interpretes 667,27. ¶ Fulmen vſurpat Caius, Iouis exemplo 253,40. aduerſus fulmina lapides eiaculatur Caius 255,27
Fulminatrix legio 214,24: vnde dicta 367,1,24
Fuluia crudelitate Antonio par 168,5: Lepido neglecto, viri partes obit 173,41: 174,36: cum liberis ad maritum profugit 175,27: moritur 176, 33. Fuluiæ filia & maritus prior 166, 39
A. Fuluius a patre necatur 143,32

Cn. Ful-

Cn. Fuluius conſul 82,21: occumbit 83,1
M. Fuluius de Ætolis triumphat 87, 16
Q. Fuluius conſul 74,28
Fuluius Antoninus 115,4
Cn. Fuluius Centumalus conſul 79,11
Fuluius Diogenianus 442,16
Fuluius Flaccus conſul 78,40
Ser. Fuluius Nobilior conſul 76,8
Fuluius præf. vrbis 450,18
Fumo torquentur diuites 890,44
Funditores & ſagittarii pugnam accendunt 172,16
Funere publico elatus Caracalla 119,8. funus Domitiani per veſpillones exportatum 112,21. funus per forum ducitur 270,16. funus in foro publice proponitur, defunctusq; laudatur 159,43. funeris Imperatoru deſcriptio 397,25: 540,7. funus Auguſti 218,39. funus Seueri 424,14. funus fictitium 169,4. viſe Mortuus.
Funebres exſequiæ 236,2. funebres exſequiæ ac ludi in honorem Auguſti 220,15. funebres exſequiæ r.tu Iliaco 548,39. funebris oratio in laudem defuncti 159,43. funebris laudatio Imperatoris defuncti 244,41. funebrem orationem in Auguſtum habet Tiberius 220,33. funebri laudatione filius decoratur a patre 233,30. funebrem orationem in amicum defunctum habet Tiberius Imp. 226,37. funebris laudatio pro roſtris 398,10
Funeſtiſſimus tyrannus 107,16
Funes reſtesq; nectere ad pontem faciendum 681,18. funes e mulierum capillis 403,8. funis collo ſtatuæ circumiectus 240,8. fune collo inſerto ad ſupplicium ducitur Vitellius 316,9
Fungus magnus Latinis litteris inſcriptus 341,11. fungo venenato necatur Claudius 266,3. fungo venenato ſtrangulatus Iouianus 879,12
Furcifer, eiuſq; ſupplicium 108,15
Furiarum œſtro agitatur matricida 274,3. ſic fratricida 432,14
L. Furius Romanorum aduerſum Gallos dux 70,31
Furius Camillus dictator 69,3: alter Romulus 69,22: 843,22. Furii Camilli res geſtæ, fortuna diuerſa 69,3, & ſeq.
Furius Camillus aduerſus Claudium conſpirat 259,44
C. Furius Pacilus conſul 76,35
Fuſcus Cornelius 112,14
Fuſcus Seruiani nepos, cum eodem necatus 352,4: 358,32
Fuſtibus & clauis armati milites 657,18,33. fuſtib. ad mortem vſq; cæſi in quæſt.publ. 811,20
Futurorum præſcientiam ex arte diuinationis profitentur impoſtores 743,4. futura, prænotione auerti nequeunt 395,8

G

Gabii victi 65,21
Gadalaifus, Iuliani dux 722,43. alibi Dagalaifus
Gaianum: viſe Caianum.
Gaines, barb. mil. dux 777,30: Stelichoni aduerſus Rufinum nauat operam 785,14: res nouas cur & quomodo molitus cum Tribigildo 789,16: 793,26: fictum cum Tribigildo bellum gerit 790,10: pacem cum Tribigildo facit 794,13: nimio feruore conatus ſuos euertit 795,32: occumbit 799,7
Gaiſo, Conſtantis percuſſor 693,30
Gaius, viſe Caius.
Galatæ occidentales, i. Galli 751,24: ad differentiam Aſianorum. ſic Galatia Phrygiæ; ad differentiam Celticæ 738,36. Galatia prouincia ſub Auguſto facta 106,33. ſic & Gr.m.at F.c. Galicia: perperam. Galatiæ regi Deiotaro, donatur Armenia minor 100,7
Ser. Galbæ ortus, vita, mors 108,34. Galba Sulpicius, Hiſp. prætor, Imperator ab exercitu dicitur 299,41: imperium vt geſſerit 303,19: inſidiis cur & quomodo ſublatus 304,33 Galbæ imperatoriam dignitatem prædicit Tiberius 131,12. Galbæ Imp. ſignaculum 188,44
Galba occiſo, imperium inuadit Otho 109,7. F.c. Galua: itidemq: mox v.12. at ſupra tamen Galba, per b.
Galea pro velo 291,6. galeæ aureæ 409,19. galeati currus agitant aurigæ 292,32: 447,22. galeas impedimento ſibi eſſe putant Britanni 537,14
Galeria Fauſtina 115,41
Galerius Maximianus Cæſar 126,6,36: creatur Auguſtus 128,16: nepotes ſuos cæſares creat 672,3: Maxentii conatus impedire nititur, fruſtra 673,4,23. Galerii virtutes 128,37
Galicia: quære Galatia.
Galla, Iuliani mater 876,42
Galla Valentiniani filia 767,40: Theodoſio vxor datur, cum conditione 768,40: Theodoſium ad vlciſcendam fratris necem inſtigat 776,13: in partu moritur 777,35
Galleria Vitellii Cæſaris vxor 309,37, etiam P.c. fortaſſe rectius Valeria
Gallerius gemino ll L. & P. paſſim: (vt etiam Suidas) nonnuſquam tamen etiam Galerius ſimplici l.
Galli vnde dicti magnæ Matris ſacerdotes 477,34
Gallia limitib. quib. circumſcripta 101,9. in Gallia Cæſar quæ geſſerit 101,4. Gallia tributo quo a Cæſare onerata 101,15: ſub Gallieno peculiares Imperatores ſeu tyrannos habuit 122,45: reſtituitur a Probo 124,19. Galliæ reſtitutæ] F. Gallia reſtitutae: ambigue 133,1. Galliam cum Italia & Africa ſortitur Conſtantius Cæſar 128,17: F.c. Gallias. in Galliam Narbonenſem proficiſci permiſſum ſenat.R. 192,2. in Galliis factus Imperator 112,48: F.c. in Galliæ. ſic 129,25. Galliis vaſtatis in Italiam irrumpunt Alamanni 121,34: F.c. Gallis vaſt.
Galli Senones Romam capiunt 69,9. Galli victores victi 69,16: Italiam repetentes fugantur 70,13: denuo fuſi 72,13: ingenti ſtrage fuſi 79,16,30: iungunt ſe Annibali aduerſum Rom. 80,19. Galli tranſalpini debellantur 91,16: triumphantur a Cæſare 154,33. Gallorum ingenium 144,25. Gallus quidam Caii veſaniam ridet 253,44
Gallica legio in Phœnice 214,10. Gallica legio III, 313,14
Gallicæ prouinciæ, Britannorum exemplo, in libertatem ſe vindicant 827,8
Gallicani temeritas 605,32
Gallicus orator cauſidicus 265,26: & D. 472. in P. c. prius ſimplici, poſt gemino λ ſcr.
Gallienus Valeriani Aug. F. Cæſar appellatur a ſenatu 121,16: a patre ad imperii conſortium adſciſcitur 640,19: auguſtum imperium quando nactus, quomodo illud & quamdiu adminiſtrarit 121,25: bellis quibus implicatus 650,23: inſidiis quibus interemptus 652,3. Gallieni notatio 836,40. L. c. Γαλλιηνὸς 646,19
Gallina alba, lauri ramulum baccatum ore ferens, in Liuiæ ſinum demiſſa 180,36. gallinarum albarum ſuboles a Liuia inſtituta, deficit 302,35
Gallinaceorum commiſſione pugnant inter ſe Seueri principis filii 530,3
Gallio Iulius 266,38
Gallio præco 276,42
L. Gallus conſul 179,44
Gallus Aſinius 224,11 Tiberii inſidiis irretitur 236,40: diu excruciatus, tandem aliquando necatur 244,8
Gallus, Tanaidis ripæ cuſtodiendæ impoſitus, perfida cum barbaris contra Decium init conſilia 643,29: imperium vt geſſerit 644,5: cũ filio necatur 645,40. idem Gallus Hoſtilianus 121,5
Gallus, cæſar orienti datur 132,28: cæſar a Conſtantio patruele dicitur, & Conſtantiæ ſororis connubio deuincitur 695,5: moribus quibus fuerit 132,35: calumniatorum delationib. dignitate pariter ac vita priuatur 701,33: & 132,35
Gallus fl. Phrygiæ 477,33
Ganius fl. viſe Ionius ſinus.
Ganymedis raptus 477,25
Gaudentii filius 812,15
Gauera: quære Cabira.
Gaugamela a Tr. capta 347,34
Gaza Perſica copioſiſſima 117,11
Gaza vrbs 634,24
Gemina legio quæ, & vnde dicta 214,18, 25,32
C. Geminius Rufus necatur 238,13
Gemmarum ornamenta veſtibus & calciamentis indere cœpit Diocletianus 117,27. gemmis Indicis & auro exornata chlamys 249,35. gemmis auroque variegata lectica Imp. 573,10
Generidus dux 820,31: 821,12
ex Genere Achillis originem trahens 72,20. generis proſapia ad imperium accendit 620,40
Generos quales ſibi Marcus Imp. legerit 464,26
Geneſius Marcianus Syr. 441,34
Genitura filiorum, Veſpaſiano perſpectiſſima fuit 110,43. genituram ſuam, horoſcopo excepto, vulgat Seuerus 421,19
Genius vitæ inſpector 385,35. genius Dioni auctor ſcribendæ hiſtoriæ 385,29. genius e periculo Traianum educit 347,8. genios quidam ſortiti ſunt aliis hominibus exitiales 231,45. genius, virgineo habitu pueris præit 379,31. genius pueri nudi forma repræſentatus 332,3,25
Gennadius Patriarcha C. 884,16
Gentes imperio adiunctæ, in Imp. funere tranſuehuntur, ſuo quæq; cultu patrio 220,28. gentium ſubditarum imagines æreæ in funere Imp. 397,43
Gentiani: viſe Quinquegentiani.

Gentius Illyrici rex, Perſei ſocius 87, 19: debellatur 87,34: triumphatur 88,24

Genuum tenus madefacti pedes exercitus 721,5. ad genua victoris procumbit victus rex 99,42. genua principis ſupplex amplectitur Iuſtina 768,27

L. Genucius conſul 70,9

Germaniæ trans Rhenum vrbes reparat Traianus 113,16. in Germaniæ limitib. ad Rheni oſtia Gallicus populus 706,32. Germanias ambas Scribonii fratres ſimul adminiſtrāt 297,4

Germani appellantur qui ſuperiora inhabitant loca 354,23. Germani, Celticis nationibus adnumerantur 676,6: pecuniarum cupidi. pacem auro cauponantur 585,12. Germani transrhenani a Cæſare victi 101,17. Germani cæſi & trans Albim fl. ſubmoti ab Aug. 106,19. Germani captiui ſupra Rheni ripam in Gallia collocantur 106,26. (Suetonius nominatim Sueuos & Sicambros dicit 22,31) Germani ſub Veſp. rebellantes, ingenti ſtrage compeſcuntur 318,5,16: debellantur a Marco Antonino 116,33: debellantur a Commodo 117,26: Rheno & Iſtro ſuperatis Rom. imp. populantur 583,36: debellantur a Maximino 120,7: ad Oceanum vſq; perdomiti fuiſſent, ſi diutius vixiſſet Maximinus 592,22: Maximo Imp. mittunt ſuppetias 617, 36: Maximo promptam nauant operam 620, 20: 621,39. Germani Rhenum accolentes Celtas vexant 646,26. Germani Rauennam vſque penetrant 121,21: ad Hiſpanias vſq; penetrant 121,39. Germanorum nationem totam debellat Iulianus cæſar 705,5. Germani vltra Rhenum ſummouentur a Iuliano 133,3: Germani transrhenani per Iſtrū in Pannoniam & Myſiam tranſeunt 758,39. ¶ Germanorum fauorem Caracalla vt ſibi conciliarit 547,17. Germani equites, Imperatoris cædem promptiſſime vlciſcuntur 555,39. Germanorum equitum auxilia qualia 608, 39. Germanis expugnandis aptiſſimi iaculatores & ſagittarii 591,7: & 585,1

Germanorum latebræ 591,21: lauatio, & natandi peritia 591,30: habitus ſeu cultus corporis 547,22

Germanicæ Romanorum vrbes a barbaris Rhenanis infeſtantur 664, 7. Germanicarum vrbium ſtructura, & ab incendiis periculum 591, 15

Germanica natio tota rebellat 739, 44. Germanicarum & Celticarum gentium cccc M. cæſa 803,7

Germaniciani exercitus Vitellium Imperatorem creant 109,14: 304, 17. Germaniciani exercitus a Galliarum præſidio tollerentur 133,4. Sic F. c. at vulg. l. Germanici iam exerc.

Germanicus Druſi filius, in Dalmatia rem gerit 215,17: Senatui commendatur ab Aug. ſene 216,39: Auguſti ſcripta recitare ſolitus 216,42. Germanicus Cæſar, Germanicos milites, Imperatoris titulum ſibi deferentes, vix reprimit 224,14: ad Oceanum vſq; armis procedit 229,42: ob inſidias a Tiberio fratre ſublatus nonnullis dicitur 545,35. Germanici Cæſaris mors, virtutes, corporiſq; & animi dotes 230,23: epitaphium 232,3

ob Germanici cognomen ludos Auguſtus celebrat 215,13

Germanicus appellatur Marcus poſt victos Marcomanos 364,23

Germanus, Cyzici metropolitanus 891,33

Gerontius Theodoſii dux fortiſſ. 764, 24: fortitudinis mala reportat præmia 765,18

Gerontius Græciæ aditus male tuetur 783,3: 784,21

Gerontius Britannus, Conſtantini dux 825,11: barbaros contra Conſtantinum in Galliis concitat 826,42

Geſſiſſet] F. c. egiſſet 93,35

Geta Oſixus 169,4

Geta Seueri frater 415,42

Geta Seueri filius, Plautiano ſubmoto, genio frena laxat 418,16: Britannis iudex & rector a patre præficitur 537, 22: exercitui carus fuit 416,6: quas ob dotes Antonino fratre carior fuerit omnib. 542,10: hoſtis publicus iudicatus, occiditur 118,37: in matris amplexib. trucidatur 426,39: 544,2: 637,43: hoſtis declaratur ab exercitu, iam occiſus 544,41. Getæ fautores perſequitur Antoninus 431, 21. Getæ nomen ne proferri quidem aut ſcribi paſſus Antoninus 431, 25

Getæ a Græcorum quibuſdam nominantur qui a Romanis appellantur Daci 331,8: vbi ſiti 331,10: a Craſſo infeſtantur 191,17: bellorum & peregrinationum ſtudio vnde accenſi 846,28

Geticæ res Alexandri 842,37

Giadon: viſe Gildo.

Gigantes fictitii a Commodo cæſi 384, 3: 869,17. gigantum ſpectra in aere ſimul & terra obambulantia viſuntur 326,11. gigantum conflictus in aere 326,19

Gildo Africam quo modo & quo ſucceſſu occuparit 788,19. L. & P. c. Γιάδων, α pro λ poſito.

Glabrio Acilius 333,39: P. c. Γεμνλίων, bis: corrupte.

Glabrio conſularis necatur 335,9

Glabrionem imperio præ ſe dignatur Pertinax 493,9

Glabrionum nobilitas 493,16

Glacies firmiſſ. & ſolidiſſ. 584,34

Gladius e nudo corpore dependet Britannis 537,14. gladium ferre, honoris cauſſa datum cubiculario 335,30. gladius præfecto datur, ad tuendos bonos, & puniendos improbos 344, 44. gladio accingi ſolitus præfectus prætorio 344,42. gladio accingitur Galba, etiam ſenex & neruis inualidus 304,14. gladium accinctus puer Imp. 442,44. gladium ſub puluino ſemper habuit Domitianus 337,2. gladio ſuppetente, pecunias ſibi non defore ait Caracalla 430,18. gladio conſulibus & ſenatoribus porrecto, imperium deponere cupit Vitellius 314,29

Gladiis auro argentoq; exornatis accincti in pompa prætoriani 511,22. gladios ponere iubentur qui principem conuenire cupiunt 521,40. gladios ponere milites nō ſolent, etiamſi ponant arma cætera 153,26. gladiis exarmantur milites perfidi 511,22. gladium deponere abnuens Teridates, clauis cū vaginæ affigit 291,12.

Gladiati in ſenatum veniunt patres tempore periculi 605,39. gladium ſtringenti Germanico ad vim ſibi inferendam, ſuum miles offert, vt acutiorem 224,18. gladius principi a ſenatu miſſus 374,44: 473,9. gladius Pertinaci miſſus a militibus 391,2. gladiū quo fratrem interemerat, Serapidi conſecrat Antoninus Caracalla 435,28. gladius, qui fratricidio ſeruierat, incendio exuritur 438,2

Gladiis compunctus latro in quæſtione 772,3. gladio dedititiorum ceruices perſtrictæ tantum, non percuſſæ 795,8. gladius non poteſt omnia 213,23. GLADIVS, Caii liber 253,17: & Sueton. 69,43

Gladiatores & bini & multi ſimul cōmiſſi a Caio 247,27. gladiatorum paria colligata 383,22. gladiatorum decem millia ſpectaculis exhibita 344,16. gladiatorum more dimicare coacti captiui 350,17. gladiatorium munus obire cogitur eques R. 247,36. gladiatorium certamen Commodus vt ſubierit 381,45. ad gladiatores cōmigrare ſtatuit Commodus 485,12: 486,2. gladiatoriis ludis parū delectatus Veſpaſianus 322, 20. gladiatores, vt athletas, abſque vitæ periculo certare voluit Marcus 371,10. gladiatorio certamine interdicitur mulierib. 414,9. Gladiatorum arma, prouocationes, ſalarium 383,3. gladiatorum ludus & cellæ 384,34: 485,12. gladiatorum ludo aperto, educuntur aduerſus prætorianos qui videbantur idonei 606, 22. per gladiatoriam manum imperium inuadit Nepotianus 132,16. gladiatorum ſeditio 97,40. gladiatorum rebellio ſub Probo 666,40. gladiator fortis ſplendida ſepulturæ honoratus 428,27

Gladiatoriis armis dimicauit Commodus 117,30: F. gladiatoris. gladiatorios mucrones ſphæræ in modum retundi voluit Marcus 371,11

Globi cruciferi geſtatione quid ſignificarit Iuſtinianus 888,6

Globuli parui ſortes inſcripti 276,2. globuli lignei pro teſſeris 328,11: 330, 35. per globulos ſortib. inſcriptos ſparſa in plebem munera 354,40

Gn. pro Gnei, F. c. 105,7. Gneus pro Cnæus in F. c. cum alibi paſſim, tum 72,15: iidemque in Gr. metaphr. v. 19

Goar, Alanorum dux 853,34

Gomarius, Procopii dux 739,14

Gordianus ſenior ex proconſ. Imperator cr. 120,17. Gordianus ſenex e proconſulatu ad imperium vt euectus 595,11: cum filio Auguſtus a Senatu R. dicitur 598,36: 639,45. Gordianus ſenior laqueo vitā finit 602, 18: 603,11. Gordianus iunior in acie occumbit 602,30. Gordianorum interitus 640,30

Gordianus iunior, ſenioris filius, puer ad imperiū euectus 120,15. Gordianus, Gordiani e filia nepos, Cæſar dicitur 605,6: ad imperiū vt euectus, & quomodo illud geſſerit 640,31: & 120,22: in media Perſide interit 731, 25. Gordiani tumulus in Perſ. 716,8

Gotthi, transiſtriana gens 646,44: (ſic Gr m. [illegible] 121,43: & [illegible] 122,34) Græciā vaſtant 644,34: Italiam infeſtāt 646,42: Græciā, Macedoniam, Pontū, Aſiam vaſtant 121,37: cum Scythis denuo

denuo erumpunt 652,29: ingenti prœlio vincuntur a Claudio 122,30: ſtrenuiſſime ab Aureliano victi 123, 5: a Conſtantio profligati 130,40: Romanorum in bello Perſico ſocii 726,18. Gotthi & ceteri trans Iſtrum Scythæ, ab Hunnis expulſi, Romanos fines intrare coguntur 751,30. F. c. modo Gotthi, modo Gothi: Græci libri perpetuo Γότθοι, vt & Suidas: cũ tamen ad Getarum nomen propius accedat Goti.

Gracinus Laco præfectus vigilum 240, 24: Gracilus D. 428

Græcia libertatem & imperium ambitioſis contentionib. amiſit 633,43: libera pronuntiatur a Nerone, ſed rapinis tamẽ & cædib. exhauritur 294, 38. Græciæ proconſul, perfide prouinciæ præeſt 783,1. Græciæ ſenectus 844,17

Græcorũ nobilitas, virtus, fatũ 844, 10. Græci clareſcere quando cœperint 633,11: mutuis æmulationib. & contentionib. ſe iam olim cõuellere ſoliti 517,8. Greco ſermone teſtimonium a centurione dici non vult Tiberius; idemq; Græcum emblematis vocabulum in Latio vſurpari vetat 228,30

Grammaticus bellator 406,41

Grandæuus, grandis ætate 132,3

Grandis timor fuit 92,36. Granditas cũ ſumma lenitate coniuncta 889,19

Grandine ac fulmine icti hoſtes 367,39

Gratianus a Valentiniano patre creatur Imperator 742,26: imperii portionem quam ſortitus 746,31: Valẽte extincto, Theodoſium ſibi collegam adſciſcit 751,10: Theodoſio mittit ſuppetias 757,40: barbaris trãſitum dat coactus 758,34: ſtolam pontificalem cur recuſarit 761,32: imperio & vita qua occaſione orbatus 760,2. ad Gratiani cædem vlciſcendam inſtigatur Theodoſius 768, 28. Gratiani vita 880,30. Gratiani mater, & vxor 815,18

Gratianus Imp. Britann. 824,31: 825,35

Gratum ſe pro dignitate præbere, difficile 493,30

Grauiſſime victi 69,16

ad Gregum cuſtodiam Romani nõ canes, ſed lupos emittere dicũtur 215,33

Gregorius Cappadox 891,1

Gruum pugna in amphith. 327,33

Gruthingi: viſe Prothingi.

Gubernaculis & nautis vtrimque, & a prora, & a puppi, inſtructæ naues 402,27

Gulinius: quære Ogulnius.

Guntiarius, Burgundionum princeps 853,34: Caſſiodoro Gundicari' 627,9

Gymnaſiũ Romanis ædificat Sura 344, 25. Gymnaſium Neronis, eiusq; dedicatio 277,28. Gymnaſiũ Traiani 352,31. Gymnaſiũ Cleandri 479,20

Gymnicorum ludorum lex 839,19

Gypſo glutinati lateres 718, 45. gypſo veneni liuorem tegit Nero; fruſtra 270,16

H

Habitus honorifice, i. tractatus 99,44

pro Habitu Romano & imperatorio Commodus leoninam & clauã vſurpat 483,14. habitum diuinũ ſibi pro vſitato vſurpat Commodus 869,10

Hadrianus cum aſpir. in F. c. 116,22: 118,1

Hæc pronuntiauit] F. hoc pron. 88,9

in Hæmo monte ſuperati Beſſi 98, 46: cum aſpir. etiam F. c.

Halitum exitialem ſpirantia terræ foramina 348,2

Hamilcarem Carthaginenſium ducẽ] F. c. Amilcarem regem, Carthaginienſium ducem 75,26

Hanibal, cum aſpir. F. c. paſſim.

Haplo dux Procopii 739,24

Hapſus fl. 149,5

Harmatius: viſe Armatus.

Harmodii ſtatua 170,42

Harpagines 401,16

Haſdrubal, cum aſpir. F. c. vt Hannibal.

Haſta pomum æreum imo haſtili habens 422,3. haſta longa, breui cuſpide 428,38. haſtæ auratæ 207,14. haſtæ ſcutis illiduntur ad terr. hoſt. 139,42. haſtam cruentam, e Bellonæ templo depromptam, in hoſticum iaculatur Marcus; belli futuri ſignũ 372,30. ſic Amm. Marcell. 365,18. haſtæ in terram defixio, dextræque nutus, ſignum pacif. 697,21

Haud dubia victoria 131,42

Hauſtura bipennib. & ligonibus facta 584,36

Hebri & Toni confluentia 681,13

Hebræus puer, Chriſtus 856,20

Hecatombas Alexandro facit Caracalla 549,12. hecatombas multas Alexandriæ facit Caracalla 549,24. hecatombas taurorum, ouiumque magnum numerum, Heliogabalo mactat Heliogabalus Imp. 568,9. hecatombas peragit Imp. in lætitia publica 618,15

Hedera pro diademate 465,34

Helena Cõnſtantini mater, Criſpi necem ægerrime fert 685,24

Helena Iuliano a Conſtantio fratre deſpondetur 703,12

Helenae caſtro nomen eſt 131,33. ſic & F. at Gr. m. Ἕλεν. Helene opidulum 693,29

Heliocrates præf. fiſci 811,33: 819,25

Heliodorus Adriano ab epiſtolis 352,18: ex rhetore rector Ægypti 368,22

Heliogabalus Syris Sol dicitur, religioſeque ab iisdem colitur 441,39: 562, 40. Heliogabali templum & ſacerdos 119,17: templum & ſacra 568,6: templum, feſtum, ſacra 569,30. Heliogabalo deo quãti honores a Pſeudantonino habiti 445,1: 446,2. Heliogabalo deo vxorem dat Imperator Heliogabalus 446,9: 569,7. Heliogabalus deus Roma eiectus 450, 23. Mire variant in hoc vocabulo libri veteres. nam P. c. in Dionis epitome, ſemel habet Ἐλεγάβαλος: bis Ἐλεαγάβαλος: (vt & Zon. 223,5) & ſemel Ἐλαγάβαλος: Legationes e Dione excerptæ, Ἐλεογάβαλος & Ἐλεγάβαλος: Herodianus Ἐλαιαγάβαλος: Eutropii Gr. m. Ἡλιογάβαλος 119,17: vt item P. c. Lampridii paſſim: F. c. Eliogabalus 119,17, abſq; aſpiratione. Fuluius Vrſinus ex vet. nummis citat SACERDOS. DEI. SOLIS. ELAGAB. & SANCTO. DEO. SOLI. ELAGABAL. Onufrius Panuinius in Faſt. Comment. paſſim Alagabalũ ſcribit. Franciſco Iunio magis placet ELAGABALVS, vt in Sambuci emblematis, & aliis monumentis legitur: quippe quod Ela, Deũ ſignificet; chabala, æſtum. At Varro apud Nonium, in gabalum ſuffigimus homines, pro furcam: & Gabalus apud Iulium Capitolinũ in vita Macrini, furcifer dicitur: cuius ſignificationis reliquię in Germanica lingua etiam nunc ſuperſunt. nam hodieq; furcã gabalam dicimus: at γαβαλὴν Græci quidam τὴν κεφαλὴν, caput, teſte Heſychio.

Heliogabali Imp. maritus 447,18: cædes & libidines 568,27. in Ælii Lampridii membranis m. ſ. dicitur Antoninus Heliogabalus, & Antoninus Varius Heliogabalus: a Dionis epitome Auitus, Pſeudantoninus, Antoninus Aſſyrius, Sardanapalus Romanus: in Eutropio M. Aurelius Antoninus, nomine adſcititio.

Heliopolis, op. Syr. 660,12

Helius, Claudii libertus, Neronis vicarius, quam impotenter dominatus 294,44: 297,30: Neronem in vrbem e Gr. reuocat 297,41: ſupplicio deditur 304,8

Hellanodicæ, Neronem adulati, a Galba multantur 295,40

Helleſpontus ponte iunctus 633,28

Heluetii, nunc Sequani, victi a Cæſare 101,5: a Cæſare vt tractati 842,4,25

Heluidii Priſci importuna dicacitas 321,44. Heluidii Priſci vitam cõſcripſiſſe, ſub Domitiano capitale 334,27

Heluius Agrippa pontifex 330,13

Heluius Cinna trib. pl. 160,2

Hemæ vrbis ſitus & deſertio 609,5. Hemona Capitolino dicitur tribus in locis, etiam in m. ſ. membranis: Ptolemæo Emona, Plinio Æmona: Zoſimo Emon 804,33

Heniochorum rex a Traiano honoratur 345,23

Hera Nero 295,27. viſe Domina.

Heraclea, olim Perinthus 661,41

Heraclianus, præf. pr. 652,9

Heraclianus mag. mil. 813,38

Heraclides Ponticus 877,5

Heraclitus, cynicus phil. 877,1

Heraclius Heraclii auguſti pater, dux or. 889,34

Heraclius Cæſar 890,17

Heraclii aug. vita 889,41

Herculaneum oppidum, Veſeui cineribus obruitur 326,44. P. c. Ἰρκουλανεῖον, & quidẽ ſine aſpiratione. ſed rectius Ἑρκουλανεῖον, more Latino. Stephanus Byzant. Ἡράκλειον Ἰταλίας vocat: Strabo Ἡράκλειον, Dionyſ. H. Ἡρακλέους ἐπώνυμον πολίχνην.

Hercules Alexandrum Magnũ Rom. Imperatoribus opponit in heroum examine 838,36. Herculem iurat Adrianus 362,20. Herculi templum a Seuero ſtruitur 424,34. Herculis de virtute exclamatio 173,24. ab Hercule octau', prouerb. 445,44. ¶ Hercules Romanus 381,16. Herculem ſe vocat Cõmodus 380,41: 483,12: 869, 5. Herculis imitator Cõmodus 376, 22. Herculis habitum ſibi vſurpat Commodus 483,14. Herculis habitu plurimæ Commodo ſtatuæ poſitæ 381,21

Herculius menſis 381,6: 869,8: & Lamprid. 160,20,28

Herculius Maximianus Cæſar 125,36: 673,14: cum Diocletiano imperium deponit, licet inuitus 127,37: imperium reſumere conatus, iuſto exitũ pœnas luit 129,7: 674,15: moritur 674,23. Herculii ingeniũ & mores 127,30: 875,21. in Gr. m. ſine aſpiratione ſcr. Erculius. viſe Maximianus.

Herculiani, legio 691,3: a Maximiano Herculio denominati 729,32

ad Hercynios vſq. ſaltus Germanos fugientes inſequitur Iulianus 705,14

Hereditates qua conditione Auguſtus acceperit 119,25. hereditates, etiam

propinquorum, initio recuſat Tiberius 229,33. ſine herede mortuorum bona, principis fiſco cedunt 327,26. heredib. legitimis excluſis, diuitum bona inuaduntur 800,34. heres, defuncti legatoris corpus ad ſepult. efferre 228,13
T. Herennius, dux in bello ſociali 93,24: F.c. Titus Lucius Herennius, duplici prænomine.
Herennius Senecio 334,25: P.c. Arrenius.
Hermogenes medicus 360,41
Hermogenes rhetor 363,14
Herodes Iudæis præficitur ab Antonio 184,4
Herodes Claudius rhetor 373,25: Capitolino Herodes Atticus 141,11: vt & Suidæ infra 867,44
Herodianus quam hiſtoriam, & quomodo conſcripſerit 463,20: 465,9: ſcopum in hiſtoria quem habuerit 514,13
Herodorus hiſtor. 855,1
Herodotus Scythas ad Iſtrum quales deſcripſerit 747,8. Herodoti Beatorum inſula, Oaſis 855,1
Heroes, ſeu diui, ſi quid habent potentiæ, ipſi iniurias ſibi factas vlciſci poſſunt 324,45. heroib. adſcriptorũ principum imagines non ferebantur in funebr. exſeq. 220,24: 222,28.
Heroas maximos & fortiſſ. imitatur puſillus homuncio 550,5. herois monumentum honorib. quib. affectum a Caracalla 549,26. heros appellatur Caius 253,28
Heroinis ſeu diuis a Marco adſcripta Fauſtina 851,9
Heroicos ſeu diuinos honores Commodo tribuit Seuerus 409,5
Heroum (ſeu heroicum monumentum) Auguſto dicatum 222,22. heroicum monumentũ Pertinaci ſtructum 397,18. heroicum monumentum Apollonio mago ſtructum a Caracalla 433,31
Heroicæ Theogamiæ Piſandri 805,5
Heruli, Scytharum ſocii 652,29
Hiarbas, rex Maur. 95,45. F.c. Hierdam habet, itemq; Gr.m.
Hibernant in domib. milites ſub Caracalla, contra vet. inſt. 436,26
Hiempſal Numida 91,38
Hierapolis Aſiæ op. & foramen ibi exitialem ſpirans halitũ 348,7: & Amm. Marc. 418,22. P.c. diuiſe habet ἐν Ἱερᾷ πόλει, vt ſupra 325,20. περὶ Νέαν πόλιν, prope Neapolim.
Hierapolis ad Euphratem 714,8
Hierdas: viſe Hiarbas.
Hierius Aſinius, dux in bello ſoc. 93,23: F.c. Gerius Aſſinius; Gr.m. Hierius Aſianius: vulg.l. Hierus Aſinius: Sigonio (243,20) Hirrius Aſinius.
Hierius dux Iuliani 714,12
Hiero Siciliæ rex, victus a R. 74,41: pacem a Rom. impetrat 75,6: Romam venit 78,37. in F.c. Hieron ſcribitur 78,37: at alibi paſſim Hiero: illud, Græco; hoc, Latino more.
Hierocles Heliogabali principis maritus 447,18: riualem Zoticum vt expulerit 448,21: occiditur 450,13
Hieroſolyma, Iudaicæ gẽtis caput 100,17: Palæſtinæ vrbs clariſſima 110,26: a Pompeio capitur 100,17: aſtu & magna difficultate capitur a Pompeio 141,26: ab Antonio capta, C. Soſſii ductu 183,43: a Veſpaſiano ſubacta 110,26: a Tito Veſp. capta 318, 28: triumphata 110,36. Hieroſolyma reſtituta, Ælia, ſeu Ælia Capitolina 866,16. Hieroſolymorum per Adrianum inſtauratio, templique pollutio, Iudæos ad graue bellum concitat 356,34. Hieroſolyma poſt Conſtantini tempora per Chriſtianos ædificiis honorata 786,1
Hieroſolymitanum templũ ſuo numini arrogat Caius 258,8
Hieroſolymorum oppugnatio] F. Hieroſolymatum 111,10
Hilarius philoſophus 744,2
Hilarius Antiochenſium legatus 766, 13: Palæſtinæ præficitur a Theodoſio 766,19
Hinnulinis pellib. bacchantium ritu incincti 449,9
Hippotigris, animal 428,24
Hirtius conſul in caſtra cõpellitur 164, 34: perit 104,6. in Gr. m. Iortius, corrupte.
Hirtuleius, Sertorii dux 96,26: F.c. Hertuleius.
Hisdem pro iiſdem, F. 124,5
Hiſpaniarum rex victus, in amicitiam a Scipione recipitur 81,36. Hiſpaniæ ad bellum commouentur a Sertorio 96,23. Hiſpaniæ prope omnes in dicionem redactæ 96,35
Hiſpanici exercitus Pyrenes cuſtodiam præripi ſibi ægre ferunt 826,35
Hiſtoria docere lectorem vt recte poſſit 164,29. hiſtoriæ granditati non detrahit etiam leuiorum nonnunquam inſperſio 319,37. hiſtoriæ grauitati labem quæ aſpergant 382,25. hiſtorici alii alio & ſcopo & modo ſcripſere 463,6. hiſtoriam numinis iuſſu conſcripſit Dio 385,21. hiſtoria Auguſta cur minus exacte conſcribi poſſit 194,39
Hiſtriones muſicæ & ſaltatoriæ artis omne genus 546,15. hiſtriones ad reip. adminiſtrationem euecti 571,31
Hiſtrum capit Lucullus 99,5: F.c. Hiſtrium. Ptolemæo Ἴστρος eſt, Arriano Ἰστρία, Plinio Ἰστρόπολις, teſte Ortelio.
Hoc tempus] F. ad tempus 110,28
Holocauſta 670,12
Homerus a Muſis accepit quæ de diis retulit 833,22: vxori & liberis quantum tribuendũ cenſuerit 851,11. Homeri patria ſecundum Olympiodorum 855,16. Homeri hemiſtichium a Caio vſurpatum 255,18: verſus a Claudio vſurpatus 260,11: verſus a Nerua vſurpatus 339,11: locus a Seuero vſurpatus 424,2: locus pro clauſula Dioni a genio datus 432,20.
Homeri loco Antimachum introducere cogitauit Adrianus 353,25: 865,39
Homo homini præſtat 138,20
Honores, a populo ante deferri ſolitos, e ſua voluntate præſtare cœpit Cæſar 103,35. honores ſibi decerni Adrianus a ſenatu deprecatur, niſi forte ipſe illos peteret 351,32. honores iuſto maiores ferre humana ingenia non poſſunt 417,17. honores aduerſarii principis per ciuitates factioſas conuelluntur: non abſq; graui multa 518,9. honores Maximini tyrãni publice detrahũtur 596,28: 598,30, 38. honorib. exitialib. ornatus 590,13
Honorata magis quam nobilis familia 109,25
Honoria, Valentiniani ſoror 881,23
Honorius a Theodoſio patre in militiam abducitur 778,3: Romæ imperio inueſtitur a patre Theodoſio 779,6: 882,3: vxorẽ ducit Stelichonis filiam Mariam 782,15: 789,62: Maria defuncta, Thermantiam ſororem eius ducit vxorẽ 804,10: Rauennã petit contra Stelichonis monita 806,12: Stelichone occiſo filiã quoque eius, vxorem ſuam, dimittit 811,27: Alarichi poſtulatis reiectis male conſulit reip. 812,19: VII conſul 824,23: 853,4: VIII conſul 818, 16: de fuga cogitans, inopinatis erigitur auxiliis 828,35
Horæ dierum, vt dies ipſi, planetarum dominio ſubiectæ 142,40. horarum natiuitatis inſpectio 336,14. hora noctis ſecunda 670,9
Horatius Puluillus conſul 66,26
Hordeum in luſtrationib. ſæcularibus 669,46. hordeo aurato incitatũ ſuum paſcit Caius 248,38
Hormiſda, Saporis frater, Narſei nepos 127,4. Hormiſdes Perſa quib. natalib. ortus, cur, & quomodo ad Rom. transfugerit 684,3: 715,31: dux ad bellum Perſicum legitur a Iuliano 713,21: equitatui præficitur a Iuliano 715,29: exploratum emiſſus pene capitur 717,13: vt proditor, conuitiis a Perſis obſeſſis inceſſitur 719,4: proditor & Perſici belli flabrum a populari dicitur 725,5. ¶ Hormiſda Hormiſdæ filius, Procopianæ factionis dux 739,12: barbaris in Ægyptũ deducendis præfectus 756,15. cum aſpir. ſcr. etiam F.c. & Gr. m. 126,44: itemq; L. & P. 713,21: alibi paſſim abſque aſpir.
Horoſcopum in genitura ſua celat Seuerus 421,21
Hortenſius conſul prouinciam cũ collega permutat 137,11: in foro poſt Ciceronem plurimum potuit 137,15
Horti Galbæ 109,5
Hoſiæus Geta 169,4. P. & M. ὁσίᾳ, amputata finali ſyllaba. ſed Ὀσιδίου etiam apud D. eſt 222
cum Hoſtiis & donis ſupplices ad victorem prodeunt dedititii 619,8. hoſtiæ nigræ Diti & Proſerpinæ immolatæ 668,13,23,45
Hoſtiatim pro Oſtiatim, F.c. 128,30
C. Hoſtilius Mancinus conſ. ob pacem infamem hoſtib. deditur 90,14
Hoſtilius philoſophus relegatur 321,24, 21. in P. & M. c. priore loco dicitur Ὀστιλιανός, poſteriore Ὁσίλιος: illic, quinque ſyllabis, & ſine aſpiratione: hic, quatuor ſyllabis & aſpirate.
Hoſtilianus Gallus, Imp. 121,5
Hoſtis generis humani Cõmodus 117, 37. Hoſtis publicus iudicatus Geta, occiditur 118,38. hoſtis per ſenatum iudicatur Seuerus 394,30. hoſtis Albinus dicitur a Seueri exercitu 523, 18. hoſtis imperii declaratur Stelicho 788,18
Hoſtilia ſub ſpecie libertatis 599,5
Humanarum rerum inconſtantia 308, 28. humanæ infirmitatis exemplum illuſtre 241,34. humani aliquid ſibi accidiſſe dicit Heliogabalus in amore virginis Veſtalis 569,1
Humanitate plura corriguntur quã crudelitate 210,7. humanitati Caii quotannis ſacrificium decernitur 249,19
Humilius ſe demittit Teridates, vt ad ſublimia euehatur 292,3
Hunni qualis populus, & Scythas trãsiſtrianos vt expulerint 747,7: 752,28: cum ſociis propulſantur a Theodoſio 759,27. Hunnorũ princeps Rom. Imp. fauorem ſibi conciliat 798,38.
Hunni Romanorum ſocii 803,17.

Hunni c c c, M c Gotthos conficiunt 820,13
Hyænarum rugitus, ominoſi 557,38
Hydraulis, inſtr. muſ. 301,2
Hymnus lugubris in fun. 397,41. hymni pæanesq; lugubr. 540,39. hymni in Plotinam ab Adriano cōpoſiti 356,8. ad hymnum Caio factum cātores pueri accerſiti e Græcia 256,25. hymni ſæculares 670,14. hymni Gr. & Lat. in ludis ſæcularib. 670,30
Hyperechius grammaticus 883,31
Hyrcanus Ariſtobuli frater, a Pompeio contemnitur 141,23: regnum Iudęorum a Pompeio accipit 141,34
Hyrodes: viſe Orodes.

I

Iacobitarum patriarcha 889,42
Iacula ex arcub. pariter & machinis emiſſa 722,25. iaculorum cuſpides lunatæ 484,22
Iaculatores & ſagittarii, cū equitib. in alis agminis vtrimque collocati 608,38. iaculatores M D Commodū Imp. in ordinem cogunt 377,33. iaculatores optimi, Mauruſii 483,38. iaculator optimus Commodus 484,10. iacúlator inſignis 665,41: 700,14
Iamblichus philoſophus 877,7
Ianiculum vrbi additum 64,32
Ianius: quære Iunius.
Iano ante fores poſito ſacrificat nouus Imp. 593,10. Iani effigies & feſtū 485,33. iani ſignum decidit 230,14. Iani templum claudit Aug. 196,29. Ianū geminum aperit Gordianus 120,23
Ianuariæ calendæ qua ſolennitate & cur celebrari ſolitæ 485,33
Iaſon obſes 812,14
Iazyges agri parte ſpoliantur a Decebalo 342,9: bellum mouent 363,47: a Romanis vt deuicti 365,37
Iberiæ Aſiaticæ rex victus 100,5: F. c. Hiberiæ, cum aſpir. Iberi trans Caucaſum vincuntur a Pompeio 140,14. Iberorū regem in fidem accipit Traianus 113,13. F. c. Hiberiæ & Hiberorum, cum aſpir. ¶ Iberi occidentales 700,43. i. Hiſpani.
Id tempus, pro Hoc tempus, F. c. 110,28
Iecinora delicata 309,25. iecoris portæ clauſæ in hoſtia, ſignū ominoſum 417,16
Igillus, barb. dux 664,44: L. c. Ingillus.
Ignaue dimicare 126,39
Ignis cælitus in iugulum delabens 351,25. ignis & aqua ſimul cælitus miſſa 367,42. ignis noctu in boreali cæli plaga ſubitus 406,32. ignis in aere, lampadis pilęve inſtar, ſtatis temporib. ſe oſtentans 660,16. ignis e terræmotu 482,13. ignis multus ad Anā fl. erumpens 148,28. ignis aquæ conſortio humeſcens 180,6. ignis aquæ miſtus 207,38. ignis aqua vt oleo excitatus 367,46. ignes nocturnæ nauigationi prælucentes in pharis 541,14. ignis Imperatorib. præferri ſolitus 49.,41: 502,36. ignis præfertur nouo Imp. 597,5. ignis auguſtæ in pompa prælatus 472,31. igni ſe cremandos tradunt Indi ſenio confecti 200,10. igni traditur inſaniēs & falſum dicens philoſ. 474,34. igni viuus traditur paricidialis facinoris auctor 663,34. igni traditur occiſi Caracallæ corpus 556,10. igni traditur pręda Rom. vſib. min' apta 720,8
Ignea columna forma crucis 876,2
Igniuomi fontes 325,30
Ignobilitatis cōſcientia, crudelitati anſam præbet 588,33. ignobilitatem vt texerit Macrinus 440,2
Ignorantia, praua conſuetudine in obſtinationem vertitur 374,20
Ignoſcere delictis, virtutis gloriam affert 239,1. ignoſcendo plures conciliantur quam puniendo 213,30
Iis] F. his 68,27 (124,6
Iiſdem] F. iſdē 64,41: 97,8: & hiſdem
Ili & Tantali bellum 477,22
Ilium vetus 686,12. Ilii incendium decantat Nero 286,37. viſe Troia.
Illuſtrium virorum imagines 398,1
Illyrii quando primum triumphati 79,13: legib. quib. a Rom. adſtricti 88,4: corporib. & animis quales 505,3
Illyricum Romano imperio adiectū per Aug. 106,15. Illyrici ſitus & ſpatium 584,14: & 583,40. ante Illyricos populos ſita Aquileia 610,13
Illyricianorum militum conſtitutio qualis 582,23. Illyricianatum legionum auctoritas 506,38
Imaginib. omne genus animaliū corp' ornāt Britan. 537,10. imago virginis principi ante nuptias exhibetur 781,36. imagine ſua vſus Cęſar Aug. in obſignandis epiſt. 188,42. in imagine imperii mortuus Gordianus 603,18
Imaginē dei ferentia ſimulacra, Gręcis & Rom. vſitata 563,7. imagines deorum a quib. primū & quomodo introductæ 761,8. imagines amicorum defunctorum, memoriæ cauſſa ſeruabantur 189,17. imagines, orbitatis ſolatium Liuiæ poſt Druſi mortem dantur 203,27. imagines ſui per totam Ægyptum erexit Cornelius Gall' 196,10. imagines in foro multis ſtatuit Adrianus, etiā viuis 354,26. imagines aureæ Marco & Fauſtinæ poſitæ in tēplo Veneris 371,28. imagines inauratæ, ad concubinarū ornatum effictæ 444,27. imago aurea Cleopatræ 191,7
Imaginē ſui oppidatim ſtatui iubet Caius 858,6. imago noui Cęſaris Romę de more proponitur 672,31. imago noui aug. & oſtenditur & proponitur publice 762,14. imagines nouorum principū, coronis & lauro exornatę proponūtur 617,6. imaginib. & ſtatuis noui auguſti ornātur vrbes 596,28. imaginis pictura maxima in ſenatus cōſeſſu ponitur ab Heliogabalo Imp. 567,28. imaginē ſuam per Africā circumferendā mittit Maxētius Imp. 674,27. imaginē & titulū Imp. Maximo concedit Theodoſius 762,6. imagines ſuas metū minasq; ſpirare vult Cōmodus 483,25. imaginē ſibi poni vetat Tiberius 225,19. imaginem argenteam quinquelibri maiorē, & auream maiorem trilibri, Macrinus fieri ſibi vetat 439,1
Imagines virorū illuſtriū in funebr. exſeq. 198,1. imago Aug. ne in exſequiarū pompa cū ceteris transueheretur, s. c. vetatur 222,28. imagines & ſigna in principū exſequiis ferri quæ ſolitæ 220,23. imagines æreę gentiū ſubditarum in funere Imp. 397,43. imago Auguſti cerea, & alia ex auro, in funebr. eiuſdem exſequiis 220,19. imago cerea defuncti principis in funebr. eius exſeq. 540,15: & 397,32. imago diui aurea ſuper elephantorum curru 397,22
Imaginib. Aug. ſacrificatur 254,24. imagini Heliogab. Imp. in ſenatu & thure ſuffitus fit, & vino libatur 567,36. imaginib. Seiani & Tiberii ex æquo ſacrificatur 238,10
Imagines Seiani damnati deiiciūtur, detrahuntur, conciduntur 241,44. imagines Plautiani, ex parte cōtritæ 414,15. imagines & ſtatuæ Maximini, paſſim deiiciuntur 598,30. imagines Domitiani aureę & argenteę, cōflantur 337,32. imagines viui acceptę conſecrantur a Domitio 178,25
Imagines caſtrenſes cū ſignis in tēplo reponi & adorari ſolitæ 544,16. (qua de re Turn. Aduerſ. lib. 30, c. 15) imagines Imperatorū, ſignis militarib. additæ 499,31. imagines Vitellii de ſignis deripiuntur per milites 311,40. imagines Maximini de ſignis detrahuntur 616,28
Imaginatione ſua efferri ſupra nubes (787,40
Imbrus inſula 688,13
ad Imitationem fratris, i. exemplo fratris, ſicut frater 87,3
Imitator litterarum alienarum periſſ. 662,7. imitari Deum, pulcherrimus & vnicus vitæ ſcopus 850,26. imitatio deorum quid 851,1. imitatio riſum quæ præbeat 510,5
Immunitates multas ciuitatibus tribuit Traianus 113,36
Impar pugnæ 96,27
Impatientis libidinis homo 119,3. ſic F. a' vulg. Limpatiens libidinis. Impatientia pernicioſa 40,41
Impedimenta a tergo collocata 399,45. impedimēta ferētia iumenta & vehicula, in mediū agmē recipiūtur 608,34
Imperare non debet qui ſubditis ope indigentibus vacare non vult 354,5. imperante recte principe, omnes omnia recte faciunt 418,10
Imperata facturū ſe pollicetur Decebal' ad anguſtias redact' 341,28: 342,26. Imperiū nemo volēs patitur 249,10
Imperatoris nomen accipit Pompeius bello iam confecto 149,35. Imperatoris nomine ornatur Titus & Veſp. pater, ob capta Hieroſolyma 318,38. Imperator appellatus Traianus poſt occupatā Cteſiphontē 348,25. Imperator a militib. appellatus Maximinus, bello aduerſus German. feliciter geſto 120,8. Imperator XV appellatus Titus ex victoria Britān. 325,21. Imperator ſeptimū ab exercitu appellatus Marcus 368,5. Imperator decimum appellatur Marcus 372,37. Imperator octauum Commodus 381,17
¶ Imperatoris exēplo accēditur militū anim' 721,6. imperatore ipſo pręeūte, magis ad pugnā animātur milites 683,37. imperatorē a militib. ſuis interfici, nūquā Romanis placuit 90,9
¶ Imperatoris nomē qua ſignif. Cæſari, qua itē aliis ante eū ducib. a ſenatu tributum fuerit 157,9. Imperatoris titulus qua ſignificatione Cæſari Aug. qua item aliis ante datus fuerit 191,35: 193,40. Imperator olim a militibus dicebatur ὁ ἄρχων στρατηγός: nūc ita nominatur ὁ βασιλεύς 120,10, Gr. m. Imperatoris appellatio quæ poteſtatis priuilegia cōferat principib. Rom. 194,1. Imperatoris titulū recuſat Tib. 223,19. Imperator a militib. tantū appellari vult Tib. 225,6
Imperator ab Hiſpanis & Gallis electus Galba, mox ab vniuerſo exercitu accipitur 108,36. Imperator a ſenatu declaratur Veſpaſianus, ab exercitu iam ante lectus 317,2: & 311,5. ſic Galba 299,41: 502,18. in Imperatore deſignando Nerua non cognationis, ſed publicæ vtilitatis rationem habet 339,14. Imperatoris creandi ius rapiunt ſibi prætoriani 636,35. Imperatores a Seuero creātur filii 527,29. Imperatore militari

corpore abſque ſenatus auctoritate factus Maximinus 120,4. Imperator legionum calculo creatus Britãnio 693,38. Imperatores patricios & ſenatorios grauantur milites 620,18. Imperatores ſenatorii a militib. & ludibrio habentur, & demum fœde trucidantur 621,20. Imperatores e patricio genere, ſuperbiores f. 560,33. Imperatorem ſe natum eſſe, & quidem primum, gloriatur Commodus 468,15,20. Imperator ex procõſule 120,17. Imperator factus Gordianus adhuc puer 120,14,22. Imperator ex aliena gente primus Traianus 339,18. Imperator abſens a militib. electus Tetricus 122,17. Imperator abſens creatus Valentinianus 734,12

Imperator nouus, peractis ſacris imperatoriis, concione & donatiuo militum ſibi animos conciliat 467,29,34: ſacris in Capitolio ceteriſque templis de more peractis, in palatiũ introducitur 494,32: 512,10. Imperatori nouo conuenientes a ſenatu tribuũtur tituli 388,22. Imperatori nouo imagines & ſtatuæ per vrbes ponuntur 596,28. Imperatorum nouorum imagines coronis & lauro exornatæ proponuntur 617,6. Imperatorum imagines ſignis militaribus additæ 499,31. Imperator nouus leuatur ſeu in altũ tollitur 621,31. Imperator a militib. per vim creatus, reiicitur a populo 393,8. Imperator maledictis & probris a populo inceſſitur, aliusq; ope implorata reiicitur 500,32. contra Imperatorem tyrannum omnes prouinciæ concitantur a S.P.Q.R. 599,17. Imperator e tribunali detrahitur per milites, veſteque imperiali exuitur 694,42. Imperator, idemq; Pontifex maximus, occiditur a militib. 305,16. Imperator Cæſar Auguſtus, ad ſupplicium raptatur vt furcifer 316,10

Imperatores duo a ſenatu creati aduerſus Maximinum tyrannum 604,12. Imperatores duo cum ſunt, facilior eſt imperii adminiſtratio 619,26. Imperatores vno eodemq. tempore quattuor reip. præfuerunt 129,43

Imperatorum Romanorum numerus a Iulio Cæſ. incip. 157,15. Imperatores Romani, titulis quib. & qua de cauſſa ornati 194,6, & ſeq. IMPERATOR CAESAR prænominis loco vſurpata in principis epiſtola 381,12. Imperator ab exercitu factus Valerianus, mox factus eſt Auguſtus 121,15. Imperator a militib. electus Claudius, a ſenatu Auguſtus appellatur 122,28. ſic Quintillus 122,39.

Imperator & Auguſtus a populo Antiocheno dicitur Niger 502,33. Imperator & Auguſtus ab exercitu ſalutatur Maximinus 586,17. Imperator Auguſtus renuntiatur Iulianus ſcuto impoſitus, & ſublimis elatus, capiti diademate impoſito 711,3. Imperatorem Dominumq; Conſtantinum ſalutat Licinius ſupplex 685,2.

Imperatores ſalutabantur olim vt ceteri iudices; Diocletianus adorari voluit 127,26. Imperatorib. in ſenatu acclamari quæ ſolita 124,18. Imperatori cognomen ſeu agnomẽ addunt milites 499,29. Imperatorum introitus celebrari vt ſolitus 539,44

Imperatores & exercitus, populi R. vicarii quidam 619,17. Imperatores nihil proprium habere, immo ne domum quidem, ait Marcus 372,28. Imperatores, Auguſti anulo in obſign. litt. vſi 188,44. Imperatoris animum pateſieri non vult Tiberius 223,4. Imperator ſub quo licent omnia, peior eo ſub quo nihil licet 337,47. Imperatorem agit Veſpaſianus tantum in reip. procuratione; in ceteris ciuilem & æquabilem ſe præbet omnib. 320,29. Imperator priuatis talis eſſe ſtuduit Traianus, quales ſibi Imperatores eſſe priuatus optarat 114,5. Imperator triſtem a ſe neminem dimittere debet 111,18. Imperatorem curſim properanterq; agere vetat Marcus 365,23. Imperator pro populo ſuo mortem oppetit 307,37. Imperatorem ſtantem mori oportet 323,33

Imperatoris defuncti corpus pollinctum, imperatorio infertur ſepulcro 779,40. Imperatorum ſacro monumento infertur vrna cum Seueri cineribus 539,5,41. Imperatores inter diuos referri quo ritu ſoliti 540,8

Imperatorum habitatio Romæ numero & amplitudine vrbem æquat 539,29

Imperatori par præfectus pr. 413,2,30

Imperatorios titulos quos vſurparit Commodus 381,12. Imperatoria inſignia, & Imperatorium ſatellitium 597,3. Imperatorio habitu ſimul & nomine decoratus nouus auguſtus 574,7. Imperatoriam veſtem Conſtantino mittit Honorius aug. 818,28. Imperatorium habitum omnem in fuga proiicit Macrinus 565,29. Imperatoriũ vehiculum 573,9. Imperatoriæ ſupellectilis auctionẽ facit Caius 252,5. Imperatoriis prædiis nomẽ ſuum inſcribi vetat Pertinax, vt publicis 496,5. viſe Cæſar, Auguſtus, Princeps.

Imperatricis titulum nurui ſuæ inuidet Mamæa 575,27. Imperatrix Nero 295,27. ſic Imperatrix nominari vult Heliogabalus Imp. 447,13

Imperio potitus 109,25: F. in imperio poſitus. Imperii ſummam adminiſtrationem accipere, F. c. 118,5. imperium abſolutum duci vel ab Imperatore, vel a ſenatu datur 311,19. imperium ſummum, Dei ſolius iudicio ſubiectum 364,15. imperiũ Roman. occupare Pompeius cum poſſet, noluit 143,7. imperium ſenatui populoq; Rom. reb. confectis redditurum ſe pollicetur Antonius 186,33. imperium a volentib. accepiſſe videri volunt etiam ii qui per vim occuparunt 192,28. imperio ſingulari quãdo iterum ſubiecti Romani 191,24. imperium Rom. quando vnius arbitrio committi cœptum, & quam recte 635,7. imperio ſingulari cur Romæ poſt democratiam opus fuerit 158,1: 171,25. imperium Rom. ſub populi regimine conſiſtere non potuiſſet 194,38. imperiũ vt inter deos Iupiter ſolus tenet, ita idem humanum genus vni rectori vult parẽre 546,2. imperium non vni homini mancipatum, ſed cõmune totius populi R. eſt 619,14. imperium qua cõditione Auguſtus ſumpſerit 192,45. imperium in quartum decenniũ offertur Auguſto 207,20. imperium a ſenatu ſibi confirmari petit Adrianus 351,30

Imperii ſocios ac collegas dari ſibi petit Tiberius; ſimulate 223,35. ad imperii conſortium a Valentiniano aſſumitur Valens frater 734,37. ad imperii participatum ab Othone vocatur Vitellius 306,38

Imperium eiurare ac Seuero tradere cupit Iulianus 509,27. imperium tuto a ſe deponi poſſe gloriatur Nerua 338,31. imperiũ deponit apud ſenatum Cæſar Octauianus; ſimulate magis quam vere 192,23. ab imperii faſtigio ad priuatã vitam ſolus Diocletianus rediit 128,16. imperio depoſito ad priuatam vitam redeunt Diocletianus & Maximianus 875,15. imperii inſigne deponere compulſus Veteranio 132,14

Imperii ſucceſſor a Tiberio deſignatus nepos adhuc puer 245,8. imperium cum vrbe venale proponitur a prætorianis 391,40: 498,27: 636,37. imperii collationem penes S.P.Q.R. eſſe vult Rufus 300,38

Imperii copias & reditus publicos, in libello conſcriptos conſuli tradit Auguſtus moriturus 197,34. imperii rationarium ab Auguſto relictum 219,39. imperii libellos adminiſtrãs 335,31. imperii libellos adminiſtrat prætorianus ſub Nerone 269,14. imperii nerui, pecuniæ 318,1

Imperii inſigne olim erat tantum in chlamyde purpurea 127,28. imperio Romano regiæ conſuetudinis formam inuexit primus Diocletianus 127,24

Imperium inuictum e Romanorum & Parthorum coniunctione conflari poſſe viſum 551,20

Imperii ſedes Roma 619,16. imperii fines conſeruari tantum, non augeri ſuadet Auguſtus 220,8. imperii R. terminos quos ſtatuerit Auguſtus 845,34. imperii limites Auguſtus in oriente ſtatuit Tigrin & Euphraten 731,24. Imperii partem hoſti primus ceſſit Iouianus 133,30

Imperium Ro. diuidere vt inſtituerint Seueri filii, Antoninus & Geta 542,27. Imperium Conſtantini filii vt diuiſerint 691,37. imperium vt diuiſerint Valentinianus & Valẽs 735,28. imperium a Theodoſio in filios vt diuiſum 779,37. imperii occidẽtalis diuiſio 746,31

Imperia cur inſtituta 212,27. ad imperium bene adminiſtrandum apti qui 775,38. imperiũ a ſuppliciis auſpicari Pius noluit 362,2. imperium tueri quæ ſoleant 466,35. imperium & paratur & conſeruatur duob. potiſſ. adminiculis, militib. & pecunia 153,10. imperium religionis obſeruantia conſeruatur 671,25. pro imperii ſui perpetuatione ludos quinquennales inſtituit Nero 277,25. imperium centum annorum Caracalla ſibi amplius optari vetat 438,17. imperiorum incrementa & decrementa vnde 632,24. imperiorum decrementa e neglecta diuini cultus obſeruantia 660,38. imperiis amicorum perfidia grauiſſimum eſt incommodum 209,9

Imperii affectati crimen 786,28. imperii raptor & patricida 393,13. imperii mutatio abſq; ſanguine vix fit 213,38

in Imperiale ſolium a prætorianis ſublatus Maxentius 672,41. ad imperialẽ thronũ a genio euect' 736,32.

impe-

imperialis amictus vſum Procopio concedit Iulianus 736,28. imperialis amictus apud Marcellum inuentus, mortem eidem affert 739,30
Impius peccatorum remiſſionem negat ethnica religio, Chriſtiana concedit 685,33,39. Impietatis crimen quod, & quando haberi cœptum 225, 24. impietatis actionem nullam initio admittebat Tiberius 225,24. impietatis actiones grauiſſime perſequitur Tiberius 230,42. impietatis actiones plane neglexit Titus Cæſar 324,40. impietatis crimine damnati multi ſub Domitiano 335,5. impietatis reos dimittit Nerua 337, 30. impietatis delationes vetat Nerua 337,41. impietatis accuſantur Chriſtiani 735,11. impietatis criminationes variæ ad fiſcum locupletandum inſtitutæ 743,45. impietati pœna diuinitus irrogatur 814,10,29. viſe Maieſtas.
Improſpera valitudo 131,37
Impulſore Apro occiſus 125,1
In Italiam venit] F. ad Italiam venit 81, 32. In Siciliam profectus] F. ad Sic. 74,17. vt ſupra 72,22, & alibi paſſim. ſic In Parthos proficiſcens 125,8: F. ad Parth. pr.
Incantationes magicæ 834,17
Incendii miraculum 437,43: 801,35. incendium diuinitus immiſſum, humanis exſtingui manibus non poteſt 386,8. incendium diuinitus & immiſſum & exſtinctum 482,37. incendium grauiſſ. a prætorianis immiſſum 607,38. incendiis quo remedio proſpexerit Auguſtus 205,13. incendii graphica deſcriptio 283,30
Inceſſus tarditas affectata 561,31
Incitatus equus, quantis a Caligula honoribus affectus 248,37: & D. 446. corrupte in P. c. ἰγγίνητος.
Inciuilis ingenii homo 127,31. inciuilia geſſit multa C. 132,35
Inclytas res gerit Scipio 83,35. inclyti principes 133,47
Incommodus homo, i. moderationis expers 129,36
Inconſtantia rerum humanarum 308, 28
Inconſulte dimicare 126,39
ad Indiæ fines accedit Traianus 113,19, 25. Indiam inuadere affectat Traianus 348,42
Indi ab Alexandro ſubiugati 844,31: legatos & munera ad Auguſtū mittunt 106,31: 199,44: legatos Romam ad Traianum mittunt 344,13
Indicere prouincialibus veretur Marcus 117,5
Indicta cauſſa neminem ſe occiſurum aut multaturum pollicetur nouus Imp. 512,17
Indiſcreta conuiuia 113,30
Indolis egregiæ adoleſcens 124,44
Indulgentia in quibuſdam, obſequentiores reddit ſubd. 837,34. indulgentiæ exemplar 373,10
Induſtriæ conſiliiq; ingentis vir 99,35
Indutiæ per t in F. c. 84,35, & alibi.
Inediæ exemplum inſigne 377,12
Infamia notati qui militiam detrectarent 216,25
infamia notantur dux & milites ob ſigni amiſſionem 720,36. infamiæ nota liberantur inique occiſi 388,30. infamib. ſuæ ſedes ſuaq; aſſignabatur ſtatio 211,13
Inferias ſibi viuentes adhuc mittunt milites depugnaturi 312,47
Inferorum deorum ara 667,43. viſe Manes.
Infeſtabant maria piratæ 99,20] F. infeſti tenebant.
Infinitū auri gemmarumq; in templo Solis conſtituit Aurelianus 123,35. ſic & F. more Gr. pro ἀπλετόν τι χρῆμα, infinitam copiam.
Ingenium & natura Tiberio Cæſari ſingularis 222,36. ingenii obſtinatio, nec lege nec metu coerceri poteſt 208,35: 209,40
Ingens vir Sylla 92,15. ſic, ingens vir Conſtantinus 130,10: ingenti prœlio ſuperati 98,45: ingenti gloria triumphauit 96,3: ingentia vitia in, 39
Ingenuus, imperii affectator, occiditur 121,29: Gr. m. Gennyus, corrupte.
Ingillus: viſe Igillus.
Ingluuie & voracitate notabilis 109, 29: 309,4. F. ingluuia, ſed e ad latus appoſito: duplicem nempe lectionē indicans, ingluuia, & ingluuie.
Ingratitudinis notam religioſiſſime vetitus Iulianus 711,29. ingratitudinem Caſſio identidem obiicit Marcus 370,26
Inhonoros ſinens 133,10: F. inhonores ſinens: ſicut ſc. decolores, bicolores, tricolores, & ſimilia.
Inimicus factis ſe prodit, etiamſi verbis amicum ſeſe iactet 545,40. nec inimicum ſe nec amicū habere queritur Nero deſperatus 302,26. inimicos vlciſci Cæſar ſolitus per alios 144,13. inimicorum liberi amice tractati 535,17. inimicitiarum immemor Veſpaſianus 310,13
Iniucundus militib. Imperator 131,30
Iniurias ſibi factas non perſequitur Pſeudantoninus initio imperii 444, 12. iniuria preſſis opitulatur Deus 282,41
Inlatum, F. c. pro Illatum 79,35: 91,37
Inluſtres pro Illuſtres, F. c. 107,32
Inminens, pro Imminens, F. c. 120,31
Innocentiæ ſuę vltionem per ſacrificium a diis petit Seuerianus 358,36
Innocentius epiſc. Rom. 816,23
Inpar pro Impar, F. c. 96,27
Inritas pro Irritas, F. c. 129.14
Inrumpendi pro Irrump. F. c. 98,39
Inſaniens & falſum dicens, igni exuritur 474,33
Inſatiatæ manui ſtipes publice mendicata 785,33
Inſcriptio publici operis, ſæpe ad eos deuenit qui nihil fere laboris impēderunt 843,26. inſcriptiones victoriarum, tabellis inſcriptæ haſtisq; infixæ, per vrbem circumferuntur 298, 12. inſcriptionem ſtatuę qua forma Commodus addiderit 485,17. inſcriptio ſimulacri, ſcrupuloſius a Caio examinata 250,41. inſcriptio aræ 669,1. inſcriptionis formula 298,13
Inſidias componere 84,4. inſidias fecerat Numeriano 125,25. inſidiis obnoxii principes, & cur 208,12. inſidias & vim propulſare iuſtum eſt 545, 30
Inſignia Imperatoribus præferri ſolita 493,1
Inſolentia magna exceptus cæſar 126, 44
Inſpectores actionum turpium venerādos, Commodus ferre nequit. 486,33
Inſtitutus ad philoſophiam per Apollonium Ch. 116,24
Inſtrumentum regii cultus diſtrahit Marcus 117,6
Inſula e mari exorta 263,8. inſula in amne 716,13,30. inſularum fluuialium maxima Batauia 707,32. inſularum prouincia 688,12. inſularis exercitus contemnitur 523,4. ¶ in Inſulas relegantur adulteri 206,19. in inſulam relegatus Cornutus phil. 290,22. inſulis incluſi philoſ. 321,24. in inſulam relegatur etiā princeps inutilis 828,32. in inſula ſeptenne exſilium 417,36. inſulas exſulib. vacuat Antoninus, improbiſſimisq; impunitatem reddit 427,31
Inſulſe multa geſſit Claudius 107,28
non Integra xxx milia, i. minus xxx mil. 102,23
Interamnæ interfecti Gallus & Voluſianus 121,8. ſic & F. at Gr. m. ἐν περάμοις, pro Ιντεράμνῃ. nam Ιντέραμνα etiam apud Strab. eſt & Ptol.
Interamnana regio, Meſopotamia 528,7
Intercalaris dies 156,21
Interemptor pro Interfector, F. c. 123,30
Interfectores Viriathi 90,7. ſic Interfectores Cæſaris 104,36
ad Internicionem vicit, F. per i 89,22, & alibi. Internecione ingenti attriti 92,35. hic per e ſcr. etiam in F. c. ſed ſuperſcriptum i.
Interregnum penes ſenatum 64,17
Interrogari bis eadem de re non vult Burrus 284,10
Inteſtinis hoſtium redimiunt ſe Iudæi 350,15
Intra Italiam] F. c. in Italia 105,3
Introitus obſeruatur 296,18. introitus Teridatis quib. ceremoniis exceptus 291,28. introitus Neronis victoris 298,24. introitus Commodi 471,32. introitus Seueri ſplendidiſſ. 396,12: 512,3. introitus Seueri filiorum 539, 32. introitus Caracallæ ab Alexandrinis vt exceptus 549,17. introitus Imperatorum ſolenni ſacrificio celebrari ſolitus 539,44. introitum & exitum ex vrbe noctu cur facere ſolitus Auguſtus 200,12
Inuadente imperium] F. c. vindicante 132,17
Inuictus, tit. Imp. 381,15
Inuictus menſis 381,4: 869,8
Inuidentiæ exemplar ſingulare 865,16, 35. inuidia virtuti comes, præſertim apud principes 263,32: 707,15: 750, 18. inuidiæ obnoxia maxima quæque; in primis imperium 208,42. inuidia & æmulatio ciuitatibus exitioſa 517,6: 518,6. inuidiæ ſacrificat Caius 249,37
Inundationis duæ potiſſ. cauſæ 146,2
Io Saturnalia 260,42: & D. 465. perperam in quibuſdam ed. ἰὼς Σατουρνά: & in Blanci verſione, diem feſtum Saturni.
Ioannes Euang. ſeu theologus, a Domitiano in Patmum relegatur, a Nerua reuocatur 864,7,21
Ioannes intimus Arcadii amicus 795,3
Ioannes Conſtantinop. epiſcopus, vix reuerſus ab exſilio, denuo exſulare cogitur 799,38: ab exſilio reuerſus, populum denuo cōcitat 800,26. Ioannis Chryſoſtomi exſilium quas Conſtantinopoli calamitates attulerit 800,3: 801,1
Ioannes, notar. tribunus 815,34
Ioannes, tyrannus Romæ 883,13
Ioannes pontifex Conſtantinop. 891,32
Ioannis patriarchæ impietas 893,15
Ioannes ex diacono & rationali dux belli 891,40
Ioannes Xiphilinus quis fuerit, quan-

do vixerit, Dionis epitomen vt fecerit 196,2
Iocaſte Romana 550,3
Ionium traiicit Antonius 171,10: & D. 233: itemque P. c. at vulg lib. Γάνιον, vt Blancus quoque verterat Ganium flumen: perperam.
Ioſephus Iudæus vat. 317,25
Iotapianus: viſe Papianus.
Iouis aulam citius corruituram quam caſtellum ſuum captum iri Perſę iactitant 723,46. Iouis lectus 833,8. Iouis Beli oraculum 438,34. Iouis Capitolini lectus 247,22. Iouis Capitolini templum in arce, eiusq; religioſiſſimus ibidem cultus 604,5. Iouis Capitolini templum deflagrat 527,19. Ioui Capitolino tributarii facti Iudæi 318,37. Iouis Dodonæi ſimulacrum pro forib. curiæ Conſtantinop. incendii periculũ eluctatur 801,33. Iouis Olympii ſimulacrum in ſuam ſpeciem transformare conatus Caius 255,9. Ioui Liberatori ſanguinem ſuum libat Thraſeas, inique mori coactus 289,20. Iouis Victoris ædes 266,31. Ioui templũ Hieroſolymis extruit Adrianus 356, 37
Iouem ſe fingit Caius 251,31. Iouis ſpecie in celſo tribunali præſidet Caius 254,1. Iouem Latialem ſe nominat Caius 255,18. Iouis contubernium indignatur Caius 255,4. Iouis filius audire vult Commodus 483,12: 869,5
Iouio Conſtantino Aug. in Faſt. Gr. 44, 45: perperam, ni fallor, pro Φλαβίῳ, Flauio. Iouius enim Diocletiani cognomen fuit: vt Victoris breuiarium docet 524,30. Flauium autẽ Conſtantinum tum alii, tum Faſti Latini appellant.
Iouius præf. pr. ſimulator 821,24: æmulis ſublatis, potentiam vniuerſam ad ſe rapit 822,3: temerario iuramento adſtringit & princ[illegible]em & ceteros 822,39
Iouius, Conſtantini ad Honorium legatus 824,10
Iouius pręf. præt. ſub Attali dicione 828, 28: Attali ad Honoriũ legatus, proditionem cogitat, ab Honorianis ſollicitatus 829,8: Alarichum ab Attalo alienat 830,29
Iouiani, legio 693,3: a Diocletiano Iouio denominati 729,31
Iouianus, notariorum tribunus 723,38
Iouianus a quib. natalib. & quomodo ad imperiũ euectus; quomodo itẽ illud geſſerit 729,23: & 133,27: moritur 733,41. Iouiani vita 878,10
Iouinus e duce ad tyrannidem euectus 853,33
Ipſius pro Illius, F. c. 114,3. Ipſius pro Eius 115,4. ſic Ipſorum pro Eorum, F. 72,6
Iram moderari ſciuit Auguſtus 221,24. iram diſceſſu ſuo temperat Auguſtus 202,22. iræ delicta, amicorum libera reprehenſione corrigi patitur Auguſtus 205,6. iram vaferrime tegit Tiberius 222,41. iracundiorẽ vultus habitum affectat Caracalla 430,24. ira terrore excutitur 202,47
Irritum habere, aſpernari, reiicere 129, 14
Irruperunt in Italiam 121,34: F. c. penetrauerunt in It.
Is ſtatus erat R. r.] F. hic ſt. 133,49
Iſauri ab aliis Piſidæ, ab aliis Solymi, ab aliis Cilices montani appellati 746,36. Iſaurorum ſedes & latrocinia 802,9. Iſauri domiti 97,1. Iſauri latrones, Pamphyliam perpopulati, Cremnam in Lycia occupant 665, 5: Lyciam & Pamphyliam incurſant 746,36: reprimuntur 802,9. Iſaurico bello abſumpta c c M. militum 890,26. Iſaurici nomen meruit Seruilius, a domitis Iſauris 97,6
Iſdem F. c. pro iisdem 85,7: 86,33: 97,8: 109,11
Iſidorus, Bucolorum dux 364,27
Iſium a Domitiano extructum 112,17. F. c. Iſeum: vt Gr. quoq; Ἴσειον & Ἰσεῖον. Iſidis templum deflagrat 327,14. in Iſidis ſigno prodigium Romæ 445, 35
Iſpanias, ſine aſpir. F. c. 83,3: itemq; Gr. m. paſſim.
Iſſicus ſinus, adiacens ei campus, in eoque pugna olim Darii & Alexandri, poſt Nigri & Seueri 519,18: 634,19: & 599,28
Iſthmus Peloponneſi propugnaculum 784,24. Iſthmi Peloponneſiaci perfoſſionem aggreditur Nero 296,27
Iſtri ortus, curſus, oſtium 712,9: magnitudo & curſus 584,30: oſtium 804, 38. Iſtri pons lapide a Traiano ſtructus 342,39: ab Adriano diſſoluitur 343,15. Iſtri ripæ omni anni tempore difficiles 469,13. Iſtri ripis probatæ fidei duces præficiuntur, ad arcẽdos barbarorum incurſus 470,24. in Iſtro congelato pugna 365,39. Iſter a Batauis equitib. transnatatus 355,31. Iſter aliquot in locis reſtagnat; alibi & rapidiſſ. & altiſſ. 343,4. Iſter ſeptẽtrionalis imperii terminus ab Auguſto conſtitutus 845,35
Iſtris bellum illatum] F. Hiſtribus bellum inlatum 79,35. Iſtri accolæ barbari, bellum Romanis mouent 363,47. transiſtrianis barbaris aditum in Rom. imperium patefacit Theodoſius 755,18. viſe Danubius.
Iſtros, Ponti vrbs 648,46
Italiæ propugnacula, Alpes 508,23. Italiæ murus, Alpes 609,21. Italiæ vltimæ incolæ Tarentini 71,16. Italiæ bona pars a Græcis olim habitata 844,11. Italiæ vrbes ſub Romę imperio immunitæ degebant, & Rom. reip. municipes erant 610,39. Italiæ numina vetuſtiſſima Ianus & Saturnus, eorumque ſolennia ſacra 485, 24
Italicum bellum: quod & Sociale dictum 96,6. Itali poſt auguſtum imperium a militiæ laboribus liberati 507,34
Italica, Hiſp. ciuitas 112,44: 114,28
Iter ſumma celeritate facit Seuerus Aug. 507,25: 515,38: 523,33
Ituræos vincit Pompeius 100,21: F. c. Ityreos.
Iuba Mauritaniæ rex, Pompeianarum partium ſocius 103,12: 154,9. Iuba & Petreius ſe mutuo interimunt 154, 16: & 103,20. de Iuba triũphat Cæſar 154,34
Iuba, Mauritaniæ rex, Cęſareã in Maur. condit 106,40: F. c. Iuua.
Iubentius: viſe Iuuenius.
Iucundus & amabilis omnib. princeps 110,38
Iudæa expugnata in fidem accipitur a Pompeio 100,16: Ro. imperio accedit ſub Veſpaſiano 110,26. Iudææ rex triumphatus 100,37. Iudææ gentis caput Hieroſolyma 100,17
Iudęi qui, & vnde dicti, quaq; religione & quib. morib. vtantur 141,36: rebellant ſub Claudio Cæſ. 859,32: cũ templo interire, ſalutem victoriamque interpretantur 318,30: ad re[illegible]nendam religionem patriam, didrachmum annuum Ioui Capitolino pendere coacti 318,31: in agro Cyrenæo rebellantes, itemque in Ægypto & Cypro, dira crudelitate debacchantur 350,12: ob ſtructum Hieroſolymis Capitolini Iouis templũ, arma reſumunt 356,38: 866,12: per totum terrarum orbem eodem nomine inſurgunt 357,12: memorabili ſtrage perdomantur 357,30. Iudæo Cyprum appellere abſq; capitis ſupplicio non licet 350,22
Iudaicos ritus amplexi, impietatis damnati ſub Domitiano 335,5. Iudaicæ vitæ delationes vetat Nerua 337,42. (Chriſtianiſmum videtur intelligere) Iudaici cognomine nec Titus appellatus, nec Veſp. pater 318, 39
Iudæus Gallicus orator 265,26: & D. 472: at Zonaræ 186,4, Iulius Gallicus.
Iudex, i. magiſtratus 105,42. ſic Iudices, ἄρχοντας 67,23. iudices tyrannidis adminiſtri occiduntur & publice trahuntur 598,40
Iudicia partim apud Auguſtum & aſſeſſores eius, partim apud ſenatum agitata 195,33. iudicia in Palatio cum aſſeſſoribus exercet Auguſtus ſenio grauior 215,10. iudicia vt exercuerit Adrianus 354,8,11. iudicia ad potentiorum ſtudia & voluntates accommod. 786,39. iudicium de ſe ipſis ex conſcientia ferre iubentur ſenatores ſuſpecti 191 42. in iudicium vltro venit Auguſtus ad ſe purgandum 198,37. iudicii ſeu dicaſterii cella ſecretior ad cognoſcenda arcana 597, 37
Iudicialia certamina 271,25
Iugi triennio perſeuerauit apud- 116,43
Iugulum ſeditioſis militibus porrigit Nerua 339,2
ſub Iugum miſſi Romani 71,29. ſub iugum miſſi Samnites 71,33. ſub iugum miſſæ legiones Romanæ 108, 16: 133,34
Iugurtha bello petitur 91,36. de Iugurtha bis triumphatum 92,20. Iugurthina victoria 92,38
Iulia, Antoniorum mater, in Siciliam profugiens, honorifice a Sexto ſuſcipitur 175,29
Iulia, Auguſti filia ex Scribonia 206, 11: Marcello viduata, Agrippæ vxor datur ab Auguſto patre 199,21: Tiberio Rhodum ſecedendi occaſionem præbet 205,38: in inſulam a patre relegatur 206,4: non reuocatur 207,37: ex patris teſtamento quæ acceperit 219,31. Iuliæ ex Agrippa filii, Caius & Lucius 201,44: 205, 18
Iulia, Titi Cæſ. filia 336,5
Iulia, Seueri vxor, in Plautiani calumniis philoſophiæ ſe ſtudio conſolatur 413,38: filios ab imperii diuiſione re dehortata 543,11: qua dignitate apud Antoninum fuerit 433,16: mœrore inediaque vitam ſibi abrumpit 440,24: 556,13. Iuliæ ſoror Mæſa 562,21: & 441,30
Iulianus Didius imperium vt adeptus; quomodo item illud & quãdiu geſſerit 391,30: 498,35: 636,37: natalib. quib. ortus, imperium vt nactus, & quo

quo ſucceſſu 117,44: cauſidicus ante imperium 392,25: iuſſu ſenatus necatur 509,36. Iuliani Didii patria, & ſtudia 391,35: vita 869,27. idem Saluius Iulianus.
Iulianus Seruius necatur 375,18. forſan Iulius Seuerus.
Iulianus Theurgus, Iuliani Chaldæi filius, magus 868,35
Iulianus Vlpius 436,42
Iulianus apoſtata, a quib. natalib. & quibus ſuffragiis ad Cæſaream dignitatem euectus 702,37: a Conſtantio affinitate Cæſarisque dignitate ornatus, transalpinis prouinciis tuendis mittitur 703,10: Cæſar a Conſtantio creatus, in Gallia & Germania quę geſſerit 131,41: conſenſu militum creatur Auguſtus 133,4: poſt mortem Conſtantii ab exercitib. vocatur ad imperii gubernacula 713,4: imperium quomodo & quamdiu geſſerit 133,13: Imperator factus, animi ſui de diuino numine, ſeu de religione, ſententiam patefacit 711,21: numen quod coluerit 852,34: Perſicum bellum aggreditur 714,5: e vulnere moritur, Perſide pene debellata 728,34: virtutib. & dotibus quib. fuerit præditus 629,33
Iuliani apoſtatæ ortus, ſcripta, vita, mors 876,39: mors, virtutes, vitia 133,17: eruditio & ſcripta 703,8,31: vis in dicendo ſumma 710,3: liber de rebus a Conſtantio in oriente geſtis 710,1. Is videtur eſſe qui Iuliani nomine inſcriptus eſt περὶ τ̃ αὐτοκρατόρων πράξεων. Iuliani Miſopogon ſeu Antiochenſis 713,36. Iuliani res geſtæ, partim ab aliis, poetis pariter & hiſtoricis, partim ab ipſo ſunt conſcriptæ 703,27. Iuliani ſepulcrum & epitaphium 733,19. Iuliani vxor Helena 703,12
a Iuliani obitu Perſicæ vires increſcere cœperunt 731,38: 733,11. Iuliani familiares in ſuſpicionem & odiũ vocantur apud Valentin. & Val. fr. 734,30,45
Iuliani portus Conſtantinop. 887,20
Iulianus, Domitiani legatus in bello Dacico 332,35
Iulianus præf. necatur 380,12
Iulianus præf. præt. ſub Macrino 564,36: occiditur 565,3
Iulianus trib. mil. 730,4
Iulianus, nobiliſſ. 853,30
Cn. Iulius Agricola 325,9
Iulius Alexander, leg. Tr. 349,25. Iulii Alexandri virtus & interitus 380,14
Iulius Antonius Antonii F. necatur 206,17, etiam P. c. & D. 377,40. rectius apud eundem D. 366, Ἴουλλος ὁ Ἀντωνίου παῖς, Iulus Antonii filius; cognomine ſcilicet in prænomen verſo, more illis temporibus vſitato. qua de re viſe Sigon. Comm. 333,8: 371,27
C. Iulius Cæſar conſul 101,1: F.c. Gneus Iulius, perperam. C. Iulius florere quando, & quibus artibus cœperit 143,16: conſul quæ geſſerit 143,41: in Gallia & Britan. quæ geſſ. 101,5: e Britannia expulſus 279,13: ciuile bellum quibus ex cauſſis mouerit 101,38: dictatorem ſe facit, & Pompeianum bellum perſequitur 102,5: tertio ſe conſulem facit, Pompeianique belli reliquias perſequitur 103,8: quarto ſe conſulem facit 103,23: victus, ſe pene interfeciſſet 103,27: bellis ciuilibus compoſitis inſolentius agere cœpit 103,34: confoditur 104,2
C. Iulii Cæſaris vita 856,3: notatio 853,37: pro ſe oratio 841,12: examen 849,16: ſella 217,36. viſe Cæſar.
C. Iulius Cæſar Octauianus poſt adoptionem dictus qui ante C. Octauius Cæpias 165,35. viſe Cæſar Octauianus, & Auguſtus.
Sex. Iulius Cæſar conſul 93,13
Iulius Caluaſter 333,17
Iulius Criſpus necatur 410,21
L. Iulius Gallio 266,38
Iulius Montanus ſen. 271,9
Iulii Sabini ortus, rebellio, latitatio 318,8: & apud Plutarchum in Erotico.
Iulius Sacerdos, Gallus 252,25
Iulius Seuerus Adriani legatus in bello Iudaico 357,19. idem eſſe videtur Iulianus Seruius 375,18
Iulius Siluanus: quære Iunius Silanus.
Iulius Solon ſenator 379,8. Iulii Solonis mors 396,33
C. Iulii Vindicis ortus, virtus, res geſtæ, mors 299,5
Iulius Scythici tirocinii magiſter, prudenti conſilio eos noua molientes opprimit 752,40
Iuliorum ab Ænea prognatorum vltimus Nero 287,9
Iulius menſis vnde d. 158,17
Iulia roſtra 220,33
Iulia porticus 342,3. interpres Liuiæ porticum legit.
Iumentorum præſidio conſtituti 725,15
Iunctis ſibi; F. coniunctis ſibi 72,38
C. Iunius conſul 77,22. In F.c. Gn. Iunius appellatur.
M. Iunius conſul 210,6
D. Iunius Brutus de Callæcis & Luſ. triumphat 90,32
L. Iunius Brutus, primus Romæ conſul 66,6: in pugna occiſus, annuo luctu honoratus 66,17. viſe Brutus.
Iunius Cilo præf. Bithyn. 265,16
L. Iunius Libo conſul 74,28. In F. eſt Ianius. ſed Iunium per u agnoſcit etiam Gr. metaphr. in cuius exemplari corrupto prænomine ſcriptum erat λεύκιον ἰούνιον, pro Λεύκιος Ἰούνιος.
Iunius Paullinus dicax h. 430,21
Iunius Priſcus prætor 250,28
Iunius Ruſticus philoſ. 373,26
D. Iunius Silanus conſul 100,32. Gr. m. Iulius Siluanus v. 42
M. Iunius Silanus conſul 92,16
Iunonis ad aram ſupplicationes mulierum 671,14
Iunxerunt ſe Annibali 80,19: F. coniunxerunt.
Iuratur in noui auguſti nomen ſolenni more 492,24: 518,8. in Imperatoris dumtaxat nomẽ iurari vult ſenatus 242,21. iurare per ſalutem ac fortunam Incitati ſui ſolitus Caius 248,40. iurari per fortunam ſuam non vult Tiberius 225,15
Iuramento fides mutuo & accepta & data 784,7. iuramentum patrio ritu dant victi Germani 706,20. iuramentum tacto principis capite factum: idque religioſiſſ. 822,44: 823,31. iuramentum riſu exceptum 155,5. iuramentum ſophiſtica interpretatione eluſum 794,2. iuramento decipitur Seuerus Cæſar 673,18. iuramento Parthum fallit Romanus Imperator 552,7. iureiurando fallere non veritus Seuerus 505,16. iuriſiurandi religione liberat pontifex 77,29
Ius accuratiſſime prolixiſſimeq; inquirit Marcus 365,16. ius dicit Seuerus prolixe 425,9. ius in armis ponit potentior 183,8. iure omni validiora arma 267,13
Iuris conditor Vlpianus 119,31. Iuriſperitiſſimus Iulianus 117,45: F.c. iure peritiſſimus. iura vt exacte norat Macrinus, ita fideliter tractabat 439,31
Iuſtina Magnentii primum, poſt Valentiniani vxor, forma & animi dotib. eximia matrona 767,37: quo ſtrategemate Theodoſiũ permouerit 768,22: cum filio & filia Romam remeat 769,34: Valentinianum filium a recta fide ſeduxit 880,45
Iuſtini de Iuſtiniano iudicium 888,20
Iuſtinianus aduocatus 806,33
Iuſtinianus, Gall. cop. dux 824,35: occiditur, ibid. 45
Iuſtiniani aug. vita 888,1
Iuſtiniani Rhinotmeti vita 890,32
Iuſtus dux 826,41
Iuſtiſſimos viros ad adminiſtr. R. P. quęrens 115,15: F. c. æquiſſimos v.
Iuſtitia vindex 419,41. Iuſtitiæ vindex oculus 305,37
Iuſtitium famis tempore 215,1
Iuua, pro Iuba, F.c. 106,40
Iuuenalia, lud. Ner. 276,16. Iuuenalia Veſpaſiæ Sabinorum 322,21. Iuuenales ludos priuatos fuiſſe, docet Petrus Faber in Semeſtr.
Iuuenius Celſus 334,31. M. c. Ἰουβέντιος, Iubentius ſeu Iuuentius.
P. Iuuentius prætor victus 89,22. per v ſcribitur & in F. c. & in Gr. m.
Iuuentus cerea in vitium flecti 465,23: 466,28: ad vtramq; & virtutis & vitii viam magna ſortita eſt momenta 851,17. iuueniles animi a voluptatum illecebris diligenter auocandi 268,35. iuuentutis diſciplinæ præfectus ſaltator 571,37

L

L. prænomen Lucius paſſim.
Labienus ordinis deſertione Pompeianam rem labefactat 156,30: Parthis ſe aduerſus R. ſocium ducemq; præbet 176,9: capitur 178,19
Laborioſa præſtare officia 133,11
Lac foſſam ducis circumfluens 166,32. lacte aſinino lauat Sabina 289,39
Laccinarii, num. mil. 723,21: P. c. Laciarii. forſan Lancearii; vt in Notitia vtriusq; imperii, Lancearii ſeniores, Lancearii iuniores, Lancearii Stobenſes, Lancearii Auguſtenſes.
Lacedæmonii Afris auxilia mittunt 76,3: debellantur a R. 86,5: ab Auguſto honorantur 199,26. Lacedæmon a Nerone cur non adita 296,7
Laconica cohors 548,23
Laco honorum blanditias non admittit 242,23
Lacrymatur Cæſar conſpecto Pompeii capite 102,35
Lacus tabulato conſtratus ad ludorum exhibitionem 328,3. lacus occiſorum ſanguine cruentatus 592,5. lacus fatidicus 660,14
C. Lælius conſul 86,21. in Gr. m. Gaius Lelius: in F.c. Gaius Lellius.
Læta Clodia, veſtalis 432,26
Læta auguſta 815,18
Lætus Æmilius præf. pr. 383,10: 486,16: Commodo inſidias ſtruit cum Electo 384,28,42: Pertinaci & dictis &

Factis fauet 389,5: Pertinacis ſtudium deponit 389,21: milites aduerſus Pertinacem concitat 390,22

Lætus Seueri dux 405,12,29: Niſibin fortiter tuetur 409,31: inſtaurata cũ recentib. copiis pugna, Albinianos fundit fugatq; 524,31: necatur 395,1: a Seuero cur necatus 410,30: 524,38: 525,3

Lætitia feſtumq; ingens poſt tyranni cædem 618,10. lætitia ciuib. indicitur in luctu publico 170,4

Læuus incedit, i. a læua 107,40

Lagodius, Theodoſii cognatus 826,28

L. Lamia Æmilianus 318,25

Laminæ plumbeæ diras imprecationes in Germanici caput inſcriptæ 230,34

Lampadius præf. pr. 701,41

Lampadius ſenator Rom. 806,2

Lampadius præf. præt. creatur ab Attalo 827,36

Lamponius, dux Marianarum partium 95,31

Laneas veſtes aſpernatur Heliogabalus Imp. 567,12. lanificium tractat idem Heliogabalus 447,13

Languore deficere, i. morbo 116,41

Laodicea Syriæ, Antiochiæ æmula 518, 6: ob defectionem male multatur 518,22

Lapides eiaculatur Veſeuus ardens 326, 2,24. lapides incendio diſſipati 801, 38. lapides ferro illiduntur ad terr. hoſt. 139,43. lapidum magnus aceruus triſti nuntio ingeſtus 733,10. lapidati a militib. ſontes 276,39. lapide vno facti muri 515,32. lapis niger, coni figura, pro ſole ab Emiſenis adoratus 563,7. ¶ vltra centeſimum ab vrbe lapidem releganiur prætoriani perfidi 511,19. σημεῖον Græci dicunt, Latini etiam Miliarium.

Lapideam pro terrea vrbem relinquit Auguſtus 218,22. alii marmoream & adamantinam dicunt.

a Lare impietatis exordium petere 685, 18. viſe ἑστία in Gr. Ind.

Larcius Lydus 298,40

Largius dictator 67,17: Gr. m. Λάρκιος 67,25. Sigonio magis placet Lartius 355,28

Larginus Proclus 336,26. vulg. l. Λαργινιός: ſed Λαργῖνος habet præter P. c. etiam Zonar. 197,46

Largus Gallum Corneliũ accuſat 196, 14: vt notatus a quibuſdam 196,17. Largus Ægypti præfectus, Arabiam felicem oppugnat 197,1

Largiri multa, Imperatorium eſſe cenſuit Conſtantinus 851,32. largiebatur Veſpaſianus præcipue indigentibus 110,20. largitionib. deuinciuntur milites 544,44. largitione munerum corrupta etiã Pompeii tempora 145,3. largitionibus deficientibus, regii cultus inſtrumentum vendit Marcus 117,5. largitionib. præfecti, fures 226,1

Lariſſa, Syriæ vrbs 657,5

Laruati equites 541,29

Latere, ex Gr. λαθεῖν 481,28

Lateres partim bitumine, partim gypſo conglutinati 718,43

Laternus, Seueri dux 405,12: forſan Maternus, vel Lateranus.

Latini debellantur 64,30: a Romanis ſubacti, milites præſtare abnuunt 70,25. ob iniqua poſtulata debellantur 71,4. Latino Græcoque ſermone facundiſſimus 865,31. Latinas litteras diſcit barbarici generis miles 701,8. Latinitatis ius hominib. dare Cæſar poteſt; verbis non poteſt 229,16

Latinus, dux Conſtantii 698,8

Latium vnde dictum 485,29: & Ouid. Faſt. lib. 1.

Latrones, λῃσταί 64,16. latro inſignis 405,18: 420,14. latro beſtiis obiicitur 421,11. latro ſe ipſe indicat & offert principi 221,26. latronum dux 90,5. latronum DC agmen duce amiſſo diſſipatur 421,13. latrones latronum globo delentur 708,6: 709, 2. latrones pro ſpectris habiti 771, 12

Latrocinati naues Romanorum] F. latrocinati nauib. Romanorũ 79,36

Lauaret vnguentis 108,3: F. c. laueret: more vet. lauat aſinino lacte Sabina 289,39. Lauatio poſt exercitia 425,14. lauatione & epulo ab Athenienſib. excipitur Alarichus 784,9

Lauacrum aquæ calidæ 205,9. lauacrum publicum a Cleandro ſtructum 479,21. lauacrũ Romæ a Decio ædificatum 121,1. lauacra quæ Antoninianę appellantur, fecit Antoninus Caracalla 119,1. lauacra publica Romæ inſigniora quæ 855,27. lauacra pro ſexu diſtinxit Adrianus 354,43. lauacris Germani vtuntur ſolis fluuiis 591,31

Laudes & honores ob beneficia non admittit Tiberius 229,36. laudes honoreſque nimii, vel aſſentationis vel illuſionis ſuſpicionem præbent 253,2. laudib. capiuntur etiam principes 884,10

Lauream ſolum de Sarmatis vſurpat Domitianus 112,9. laurea perpetuo vti conceditur Cæſari 156,45. laureati & candidati legati 618,29. laureati præcones & nuntii circumquaque dimiſſi 618,18. laureatæ litteræ ob victoriam 287,16. laureata ciuitas 396,14. laureatus fauſtos nuntios excipit populus 617,30. laureatus in principum introitu populus 291,31: 471,9: 512,3: 539,33. laureati ſacrificant in noui auguſti creatione populus & milites 492,24

Laurentum vnde dictum, & quam ſalubre 478,30

Lauri ramulus baccatus cælitus demiſſus, fauſtum ſignum 180,37. laurum Pythicam præfert Nero victor 298, 18. laurus cum corona quercea ante palatium Aug. 193,21

Lauretum Liuiæ exareſcit 302,34

Laxauit habenas reip. 121,34. ſic F. at vulg. relaxauit.

Lazis ſeu Colchis rex imponitur ab Adriano 866,18

Lazici Africam infeſtant 887,4

Lectica imperatoria 573,9. Lecticulæ palliis diductis 125,6. F. c. electiculę. viſe σκίμποδες.

Lectiſſimæ copiæ mil. 98,17

Lectoribus ſcriptorum ſuorum filiis in ſenatu vſus Veſpaſianus Imperator 320,23

Lectus inſidentium multitudine grauatus frangitur 239,6. electo repente a furiis exturbatur Nero 274,3. ſic Otho 305,45. lectulus funebris 220, 16. lectus funebris ante roſtra proponebatur 220,30. lectulo eburneo cereæ principis imago imponitur in funebr. exſeq. 540,15: & 397,29. lecti argentei 726,21. lectus Iouis Capitolini 247,22

Legatus filio pater additus 72,4. legati Pompeio dantur quindecim 139,15. per legatos ſuos bella geſſit Tiberius Imp. 107,4, i. duces vicarios. ¶ Legati e primariis viris cãdidati & laureati 618,27. legati ſupplices in ſenatum introducti 341,38. legati nõ admittuntur ab Annibale 80,4. legati hoſtium capti, dimittuntur a Scipione 85,3. legati partim necati, partim vincti ad Imperatorem miſſi 599,26. legati, ob ſuperbiam mandatorum detinentur, & ad ſtiuam adducuntur 579,37. legatis factam iniuriam armis vindicant Romani 72, 18. ob legatorum R. iniuriam diruta Corinthus 89,29

Legationes quædam a ſenatu auditæ ſub Auguſto 195,35. legationes regum & populorum, tribus conſularibus committuntur ab Auguſto grandæuo 215,12. legationes a ciuitatibus & populis Tiberius non audit ſolus 229,37. legationes gentium magnif. paſcuntur conuiuio 88, 9. legatio magnifica Perſarum ad Romanos 579,26. legatio ſuperba 698,14. legatio ridicula 815,27. legationis ſpecie ad obſeſſos miſſi domeſtici 611,8,14. legationi additæ Veſtales virgines 315,22. legationis ſpecie miſſi exploratores 696,9

Legere, ἐπιλέγεσθαι 70,35. viſe Lector.

Leges non ſuo arbitratu Auguſtus tulit, ſed communicato cum optimatibus conſilio 195,26. leges multas rogauit Conſtantinus; quaſdam ex æquo & bono; pleraſque ſuperfluas, nonnullas ſeueras 131,5. leges quotidie Tribonianus nunc tollebat, nunc ſcribebat 888,33. lex pro neceſſitate abrogata 821,9. legibus ſoluti eſſe qua ſignif. dicantur Imperatores Romani 194,20: 196,40. pro lege non ſcripta habentur regiorum tutorum mandata 780,21. legum forenſiumque actionum peritia clarus Macrinus præf. pr. 553,28

Legit, F.] vulg. elegit 63,19

Legiones, τάγματα 101,4: 367,10. legiones Romanæ ſub iugum miſſæ 133,32. legiones tumultuantes ab Alexandro exauctorantur integrę 119 29. legiones x, ſexaginta armatorum milia 70,26. Sic Græcæ quoque metaphraſi additum ibi hoc ſcholion; λεγεὼν, πλῆθος στρατιωτικόν, ἀνδρῶν ϛ, ἀπὸ τοῦ λέγω τὸ ἐκλέγομαι, ἤγουν ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν. id eſt, Legio, numerus militaris, virũm ſexies mille: a legendo, ſeu deligendo: quippe hominum ſelectorum. legiones bellicæ ſub Auguſto XXIII. Dionis autem ætate tantum XIX: earumque catalogus 214,7. legio Flauia cæſa 112,11. legio tertia Gallica 313,14

Lelius & Lellius: q. Lælius.

Lembis paulo maiores naues fluuiales 706,37

Leniter tulit] F. leuiter tulit 116,15 lenitate inſigni temperata imperii animiq; granditas 889,29. lenitatem vafre ſimulat Tiberius 222,42

Lenocinii crimen 248,6

Lentulus Cornelius 78,40: 98,5

Lentulus delatoris criminationem ridet 235,11

Leone hinnulorũ agmen ductante 369, 39. leo hinnulum perſequens 376,19 leo

leo ex equo confectus iaculo 380,14. leo ſocium ſe Caracallę aduerſus hoſtes adiungit 436,15. leonum familiari cōſuetudine vſus Caracalla 437,40. leo herū exeuntem detinet pertinaciter 437,37. leoni obiicitur diuinus 437,7. leonem homines deuorare doctū, occidi iubet Claudius 259,18. leonem magnum occidit Glabrio coactus 335,14. leones centum ſimul exhibiti 117,19. leones c, totidemq; leænæ, vnis ludis confecti 554,39. leones c ſua manu conficit Cōmodus Imp. 484,32. leones ccc iaculis confecti 270,39. leones quingenti quinq; dieb. in theatri dedicatione occiſi 145,7. leones aurei dotis loco Vraniæ dati 446,18
Leonina pellis cum claua præfertur Commodo 382,9. leonis exuuio ſe inſternit Commodus 869,11:&483,14
Leo præf. vrbis 447,5
Leo dux Aſiam aduerſus latrones male tuetur 790,139: 792,33
Leo Iſaurus iconomachus 891,46
Leonis Macellæ vita 883,27
Leontius ſophiſta 854,3
Leontius dux orientis 890,45
Lepidus Cæſarem dictatorē dicit 148,4: poſt Cæſaris necē forū cum militib. occupat 159,21: pontifex max. creatur per Antoniū 160,32: Cæſ. & Antoniū inter ſe conciliat 104,26: ad Italiam defendendam domi triumuir remanet 104,42: in proſcriptionib. crudelior Cæſare 167,24: Cęſari ſuſpectus, mox in ordinem cogitur 182,39: pontificatum vſque ad mortem retinuit; ſed probroſe tamen ad celebres ludos ex agro in vrbem venire coactus 200,21. Lepido exitus ſigna quę oblata 166,27. Lepidi filia Antonii filio vxor datur 160,32. Lepidi filius necatur 200,21
Lepore e ſinu emiſſo augurium captant Britanni 280,26
Leptis, opp. Tripolitanæ prouinciæ 118,7
Leti, gens Gallica 701,8
Leuatio noui Imp. 711,3.
Leuinus Valerius per e ſimplex in F.c 72,24: 81,4,16: in Faſt. m. L & Λαίβινος & Λαίβινος.
Leuiter tulit conuitia, F. 110,35
Libanius rhetor, Antiochenſium legatus ad Theodoſ. 766,11: magno in pretio habitus a Iuliano 877,43
Libationes ad aras vino vetere præſtantiſſ. 568,11. libatur vinum ante imaginem Heliogabali 567,36
Libellus de orthodoxa fide 879,15. e libello recitata oratio 600,6. libello ſignificata magiſtratus abdicatio 775,12. libellum a principe miſſum concerpit & in terram proiicit Arbogaſtes 775,15. libelli famoſi in Iouianum Imp. paſſim ſparſi 878,43. a libellis Antonino fuit Iulia nouerca 435,17
Liberalia Athenienſium 358,14
Liberalitas in Veſpaſiano magna, eaq; iuſta 110,22. liberalitatis maximæ fuit Titus Veſp. 111,16. liberalitatis promptiſſimæ M. Antoninus 116,30: F.c. libertatis pr. liberalitas profuſior ad rapinas & cædes adigit 381,29
Liberi magniq; animi exemplum in ſenatore R. 274,20. libere loqui Cato non veritus, etiam cum periculo 143,21. libertate magna apud Neronem vſus Burrus 284,6. liberas amicorum admonitiones libenter patitur Auguſtus 205,6
Libertas loquendi, neceſſaria 204,19: ſed periculoſa 352,40: apud principes potiſſ. non caret periculo 224,1: ingrata principib. 775,4: in plebeiis facilius fertur a principib. quam in dignitate præditis 254,7: domeſtica integritate fulta ſit oportet 200,37. libertas intempeſtiua, male multata 474,34. libertatis & conſtantiæ exemplum 400,43
Libertas quantum ſit bonū 278,26. libertatem ſaltatori a principe petit populus 226,30. libertatem aurigæ ab Imperatore petit populus 358,23. Libertatis ſimulacrū in foro poſt Seiani necem a ſenatu ponitur 242,17. Libertatis imago poſt Cōmodi cædē a ſenatu erecta 483,27. libertatis imago reip. ſub Macr. reſtituta 561,24
Liberis quantū tribui ſolitū & licitum 851,13. liberi Britannis communes 280,40. liberi venditi ad tributorum collationem 691,12. liberos multorū aluit Liuia 236,10. ad liberos alendos multa largitus Italis Traianus 339,45. liberos prætendentes ſupplices ſe proſternūt victoris pedib. 601,8. liberos potētiorū obſides capit Seuerus, prudenti conſilio 516,20. liberi hoſtium tractati amice 535,17. ¶ Liberi Conſtantini, i. filii 130,26. ſic Liberos ſex, i. filios 126,10. liberorum trium ius 203,27
Liberius, epiſc. Romæ 879,26
Liberti ad militiam vocantur in trepid. publ. 216,28: & Suet. 23,22. libertos crebros fieri vetat Auguſtus 219,44. liberti cæſarei intra modeſtiæ limites continentur a Seuero 418,7. libertos ſuos alieno exemplo terret Domitianus 335,23. libertis alienis Claudius duriorem, ſuis indulgentiorem ſe præbet 262,27. libertis ſe ac remp. dedit Claudius 636,8. libertus ita ditatus vt theatrum ædificarit 145,21. liberti ad conſulares poteſtates euecti 572,1
Libertinus Anulini, ἀπελεύθερος 125,21
Libidinis eſſe nimiæ 122,12. libidinoſiſſ. princeps 446,22. ſic Tiberius, Caius, Nero.
Libo Pōpeianæ claſſis præfectus 149,15
L. Libo conſul 228,20
Libo & Chilo conſſ. 669,34: 671,37
Librarū argenti c milia exiguntur ob perfidiam 85,9. libris auri, argenti, & piperis quot, redempta obſidionis ſolutio 817,2
cum libro in ſcholam itat Rom. Imp. 868,2. libris multorum verſuum cōſcripta, i. prolixis l. 703,28. de librorum conſcribendorum numero diſpicit Nero antequā quidquā compoſuerit 290,19. libri duo, Gladii & Pugionis nomine inſcripti 253,16. libri ſecretarum artium e medio tolluntur 870,32. libri exuruntur 234,37
Liburnæ naues, roſtratæ 75,15. Liburnicæ quales naues, & vnde dictę 797,9. viſe Λιβύρνα.
Libya per Apionis regis teſtamentum in Rom. dicionem tranſit 99,15. Libyæ ciuitates inclytæ tres 99,16. Libyæ præfecturæ ſeu prouinciæ duæ 688,4,21: 691,41. magnæ Libyę rector 813,36
Libycæ feræ in theatr. occiſæ 246,29
Libycæ feræ D vno die cæſæ 248,30
Libyſſa, locus Bithyniæ 87,13
Licinianus, Licinii filius, cæſar a patre dicitur 679,44
P. Licinius conſul victus in bello Perſei 87,26
M. Licinius Craſſus proconſul 98,1
M. Licinius Craſſus conſul 101,25: Parthicum bellum qua fortuna ſuſceperit & geſſerit 101,25: viſe Craſſus.
P. Licinius Craſſus in Aſiatico bello occumbit 90,39
L. Licinius Lucullus conſul 97,16: Mithridatem oppugnat 97,27: 98,8. ¶ M. Licinius Lucullus, Lucii patruelis, Macedoniam prouinciā adminiſtrat 97,36: 98,8,43. viſe Lucullus.
Licinius Murena cauſidicus mordax 198,40
Licinius Sura 344,20
Licinius Valerianus Imp. ab exercitu factus 121,14. F.c. Lucinius. viſe Valerianus.
Licinius Gallię procurator aſtut' 201,14
Licinius vnde oriundus, Imperator vt factus, & quamdiu imperium tenuerit 129,37: Imperator a Maximiano Galerio deſignatur 674,11: conſul cum Conſtantino 671,44: affinitate ſociatur Conſtantino 677,31: Maximiano cæſare deuicto, Conſtantini bellis implicatur 677,41: aduerſus Conſtantinum denuo ſe inſtruit 680,35: a Conſtantino debellatur, & contra pacis leges occiditur 130,13: contra fidem ſupplici datam ſtrangulatur 685,6. Licinii machinationes & interitus 876,4: vires naufragio fractæ 881,9: & 682,20: notatio 838,24 in Gr. exemp. paſſim Λικίννιος, gemino ν.
Licinus Fabius 74,17
Lictorib. xxiiii vſus Domitianus 330,28. lictores proconſulis 600,24. lictores additi etiam Vicorum magiſtris 205,16
Lignum viuificum 889,46
Ligures victi & triumphati 78,42. Ligures multi iūngunt ſe Annibali 80,18
Lilybæum Siciliæ ciuitas 78,1
Lima in piſcis aſſi ventre captiuo intromiſſa 684,24
Limenius præf. pr. 808,34
Limitib. imperii Diocletianus vt proſpexerit 689,7. limitibus ſeu limitaneis vrbib. præficiuntur & ciuiles & militares duces 712,7. limites præſidiis nudantur a Conſtantino 689,15. limitanei milites 492,11. limitaneæ ciuitates, caſtella, burgi 689,9
e Lindo Conſtantinopolim tralatum ſimulacrum 801,34
Linei calcei 568,25
Lingones, pop. Gall. 317,9. circa Lingones pugnatum in Gallia 126,21: F.c. Lingonas.
Linguæ auium & piſcium in delic. 309,24. aliud lingua proferre, aliud habere in animo 505,18. lingua tegere manuum flagitia 891,13. linguæ correptis præciduntur a Caio 247,34. ¶ Linguæ vtriuſq; litterarum ſtudioſus Adrianus 352,6
Litium cognitioni multum & diligentiæ & temporis tribuit Marcus 365,16. litium dilationes ſub Iuliano nullæ 877,9. lites pro potentiorum arbitrio determinantur 780,8
Litteris aureis ſcripta decreta 158,23. litterarū alienarū imitator peritiſſ. 661,7. ¶ Litteræ Alexandri ad Artaxerxē Perſ. reg. 576,37. litteræ publicæ ad S.P.Q.R. 597,12. litteræ ad pop. R. publice in foro affiguntur 598,21.
Litteratū impatoriarū lator cc 521,20.

litteræ principis duplices, apertæ, & ſecretæ 810, 18. 29. litterarum occulta miſſitatio 315, 17. litteras arcanas ad hoſtem ſcriptas, acerbe profert & perſequitur Seuerus 526, 36. litteras in Pompeii ſcriniis inuentas exurit Cæſar 150, 38. litteras arcanas, quæ damni aliquid afferre poſſent, exurit Narciſſus 266, 24. ſic L. Maximus 333, 9. litteras ad Caſſium rebellem ſcriptas Marcus non legit, ſed confeſtim abolet: itemq; Verus 371, 1. ¶ Litteris blandis euocatus e prouincia præfectus 475, 13. litteris Parthum decipit Romanus 551, 14. litteris legendis intentus interficitur 598, 4, 14. litteras inter natandum Cæſar ſiniſtra manu ſeruat 152, 44. ¶ Litteris Græcis pariter ac Latinis filium inſtituendum curat Mamæa 571, 21. Litterati apud Valentem ſuſpecti veneficii 743, 27

Liuia Druſilla cum Ti. Claudio Nerone marito, ac filio, Cæſarem Octauianum hoſtem fugit. quem paulo poſt maritum nacta eſt 175, 35: cum marito & filio fugiens, benigne a Lacedæmoniis excepta 199, 23: nubit Cæſari, elocante marito 178, 31: imperii & felicitatis ſignum quod acceperit 180, 31: in Druſi morte quib. ſolatiis honorata 203, 26: Auguſto de inſidiis anxio quæ conſilia dederit 208, 2, 11: imperitabat Auguſto 200, 38: veneno Auguſtum ſuſtuliſſe credita nonnullis 218, 14: Auguſti heres ex triente 219, 11: diui Auguſti ſacerdos inſtituitur 222, 17. Liuiæ faſtus qui fuerit, & a Tiberio vt depreſſus 226, 42. Liuiæ mors, exſequiæ, honores poſt obitum, laudes, apophthegmata 235, 44. Liuiæ porticus 203, 6: 342, 3

Liuilla Druſi vxor, Seiano ſtupri conſuetudine familiarior 233, 20. vulg. L. & D. 425. Λιβίλλα: perperam. Liuillæ adulteri puniti 244, 20. ſic & P. c.

M. Liuius Salinator conſul 84, 3

e Liuio hiſtorico excerptæ conciones 334, 9

Liuor e veneno 270, 15

Locuſta venefica famoſiſſima, venenũ Agrippinæ præſentiſſ. parat 266, 1: ſupplicio deditur 304, 9. P. c. Lucuſta

Locuſtarum lui depellendæ aues diuinitus miſſæ 659, 40

Logiones. pop. Germ. 664, 21

Lollia Paulina nubit Caio 248, 10. Lolliæ Paulinæ mors 264, 29

Lollianus res nouas molitur 122, 6: Gr. m. Lucius Ælianus

M. Lollius propr. Galatiæ 206, 35

Longinus Caſſius 91, 15: 147, 15

Longinus Traiani dux 342, 23

Longini rhetoris eruditio, conſtantia, mors 659, 17

Longinianus præf. pr. 809, 18

Longus murus, op. Thr. 797, 20. Longus murus ante Conſtantinopolim 887, 17

Loqui bene ſeu pure, ſummopere ſtuduit Tiberius 229, 11

Lorica aurea 102, 42

Lorium, villa Antonini Pii 115, 25

Lucania, regio Italiæ 673, 15. Lucaniæ correctór 123, 10. Lucani Pyrrho ſe aduerſum Rom. iungunt 72, 39

Lucano poetæ interdicitur 290, 29. P. c. Luciano. perperam.

Lucernula ſepulcralis 332, 2

Lucanus Procius ſenator 333, 24: P. & M. c. Λουκιανὸς, Luſianus.

Lucianus, ſuillæ carnis præbitor 671, 39

Lucianus, Iuliani nauarchus 715, 23

Lucianus comes orientis 780, 38

Lucilla Marci f. nubit Lucio Vero 363, 18. Lucilla, & Lucillæ filia, ambæ Pompeiani conſuetudine vtuntur 374, 45. Lucilla, fratre nec lenior nec temperantior, comparatis in eum inſidiis, ipſa ſibi exitium attrahit 375, 2. Lucillæ auguſtæ mariti, honores, ambitio, interitus 472, 21. Lucillæ filius necatur 546, 28

Lucillianus Perſico bello præficitur a Conſtantio 695, 14: Niſibin fortiter tuetur 709, 39: exploratorum globo præficitur 716, 3: 718, 3 Lucillianus Iouiani ſocer, ad Pannon. exerc. mittitur 733, 26: interficitur 733, 33

Lucinis ſacrificatur ludis ſæcularibus 670, 7, 46

Lucius Cæſar, Agrippæ ex Iulia filius, ab Auguſto auo adoptatus, & Imp. deſignatus 201, 43: inſoleſcit 205, 17. Lucii Cæſaris funus & honores 207, 11. Lucii Caiiq; Cæſarum lucus 327, 45

Lucius, Traiani dux: viſe Luſius

Lucius, Commodi F. Marci gener & collega 362, 5: 636, 22: a Marco ad imperii conſortium quando & cur adſumptus 363, 8: felicitate abutitur 363, 40: a Marco fratre ac ſocero propter inſidias ſubmotus 545, 36. Lucii de Perſis tropæa 577, 1. viſe Verus

Lucius, Arianæ ſectæ epiſc. 880, 17

Lucius menſis 381, 5

Lucretiæ ſtupratæ magnanimitas 65, 28

Sp. Lucretius Tricipitinus conſul 66, 23

Lucta in glacie 366, 15. lucta ſimul & pancratio certat Aurelius Ælix 445, 40. luctis puerorum contendunt inter ſe Seueri principis filii adoleſcentes 530, 4. luctatio aptorum 415, 7

Luctus Homericus 777, 37. luctus feſto & religioſo cultu miſtus 540, 10. luctus in morte Auguſti 222, 10. luctus in Titi morte maximus 111, 28. luctus magnus ob cladem Varianam 216, 24. luctu annuo honoratur Brutus 66, 22. ſic Poplicola 67, 4. luctu annuo honorata Liuia 236, 6. in luctu, etiam coniunctiſſimorum, nihil de ſolito rerum actu remittit Tiberius 233, 25: 236, 7. lugere filium occiſum vetatur mater 427, 1. ante luctum nubere coacta matrona R. 444, 37

Lugubris habitus ſenatorum & matronarum 540, 10

Lucullus Licinius 97, 16. L. Lucullus in Aſia quæ geſſerit 137, 26. Romanis in Aſia quæ pepererit 731, 4. Lucullo ſucceſſor mittitur Pompeius 139, 26. de Luculli bellis triumphauit Pompeius 143, 17. Luculli duo duo grauiſſima bella gerunt 98, 7: triumphant 99, 6. Gr. m. Λούκουλλος & Λουκούλλος 98, 8. alibi Λεύκολλος.

Lucus ante ædes, procerarũ arborum: eiusque ex fulmine incendium 667, 22. lucus e palmis & vitib. 721, 20. lucus Daphnenſis 100, 16

Lucuſta P. c. quæ Latinis Locuſta dicitur.

Ludis feriis in reb. Nero 300, 45. Ludus ſeu luſus quid 832, 10. luſus iociq. libera omnib. poteſtas datur ludis Megalenſib. 476, 30. ludi complurium dierum poſt victoriam 191, 8. ludi per IIII. dies 383, 27. ludi pro populi Rom. libertate inſtituti 669, 4. ludi triumphales 527, 16: 529, 39. ludi Romani (Ῥωμαῖοι ...) a quo inſtit. 64, 37. ludi quos nec vidit quiſquam, nec viſurus eſt 669, 36. ludus gladiatorius, ... 117, 31. viſe Spectacula.

Lugdunum, vrbs Gall. 118, 24. magna & opulenta Galliæ ciuitas 524, 17: Romani proconſulis ſedes 397, 6. ad Lugdunum Seueri & Albini pugna 407, 15: 524, 16: 525, 17. Lugdunum diripitur & incenditur a Seuerianis 525, 18. F. c. Lygdunum 132, 30: Gr. m. Λουγδούνῳ 118, 30: P. c. Λογδούνῳ 407, 15

Lumina & ignes in ſcena 670, 14. luminibus coroniſq. ornatur vrbs in Teridatis introitu 291, 28. ſic 254, 24. luminib. & facib. excipitur principis introitus 549, 22: & 596, 15. lumina varia in pompa Heliogabali 570, 8. Deſitu autem appendendi lucernas in die feſto, ædeſq. vrbis ornandi lauru ac lucernis. viſe Lipſ. Electorum lib. 1, c. 3.

Lunæ veſtibulum 847, 28. lunæ ſitus, motus, defectus 201, 22, 39. lunæ defectus, cruentusque & ater eiuidem color, turbatos militum animos non deiicit 312, 6. luna bis præter morem deficit 310, 27. lunam Soli nubere, decens Heliogabalo viſum 569, 22. cum luna coit Caius 253, 30: 214, 40. lunæ templum & veneratio relig. oſiſſima apud Carrenos 555, 10

Lupanaria frequentat Heliogabalus Imp. 446, 29

Lupus in tentorium ingreſſus, menſam ducis euertit 166, 28. lupi duo Capitolium ingreſſi 416, 20. luporum vlulatus, ominoſi 157, 18. lupi ad gregum cuſtodiam emiſſi 215, 34. lupus dormiens excitatus 690, 18

Lupus, Seueri dux 407, 23

Lupus Mæſæ nepos 441, 48

Luſitania] F. Lyſitania, more Gr. 90, 2. Sic idem F. v. 33, Lyſitaniis pro Luſitanis. Luſitani triumphati 90, 35: victi 92, 19: per u etiam F. c. Luſitanici exercitus 826, 21

Luſius, Traiani dux in Dacico bello 341, 24: a Traiano aduerſus rebellantes mittitur 349, 19: 350, 25: necatur 351, 43. Lutius 349, 19: 350, 25: & 351, 43. per ſ etiam in P. c. at 341, 24, idem P. Λούσιος, itidemq. Xyl.

Luſtralia ludis ſecularib. quæ & quib. diſtributa 669, 41. luſtrali aqua ſe purgant etiam elephanti 145, 39

Q. Lutatius conſul 78, 20

C. Lutatius Catulus conſul 77, 29

Q. Lutatius Catulus conſul 92, 44: cum Cimbris feliciſſime dimicat 91, 5. vulgo Luctatius, quaſi a lucta: ſed ſine c ſcribitur etiam in F. c. in Gr. m. Λυτάτιος

C. Lutorius Priſcus eques, ob poema interfectus 232, 2

Lutum in ædilem negligentem conici iubet Caius 248, 14. Sueton. 112, 38. luto profundo impactus 174, 39. lutum glutinoſum 717, 33. lutum ſanguine ſubactum 860, 40

Luxuria deprauatus 117, 29. luxuriæ inuſitatæ fuit Nero 108, 1. F. c. luxoriæ. luxus inſignis 289, 36: 309, 32. luxus mulie-

muliebris in Imp. Rom. 562,2. luxu omnes ſuperauit Apicius 231,21

Lyciæ vrbes oppugnantur 96,46. Lycia in prouinciæ formam redigitur 110,27. Lyciæ magna pars Ægyptio mari occupatur 301,10

Lycius rhetor 867,43

Lydia latrociniis infeſt. 789,34. Lydiæ metropolis Sardis 794,21

Lydius, Iſaurorum latronũ dux fortiſſ. 665,6

Lygdunum pro Lugd. F. 132,30

in Lyſitania bene pugn. L. Memmius 88,33. vulg. l. in Hiſpania. ſed Lyſitaniam agnoſcit ibi etiam Gr. m.

M

M. Marcus, prænomen: at M? Manius.

Macamæi audacia 727,10

Macedonico imperio diuiſo, Romana potentia creuit 634,40. Macedonicum in Perſide imperiũ vt euerſum 641,12. Macedonia debellatur a Rom. 82,3. Macedonicum bellum alterum 85,38. Macedonicũ bellum Perſei 87,17. Macedonicum bellum Pſeudophilippi ſeu Andriſci 89,20. Macedonicũ bellũ Pſeudoperſei 89,38. Macedonicũ bellũ contra Rhodopæos 96,36. Macedonia prouincia M. Lucullo data 97,36. Macedonicum bellum grauiſſimũ 98,7. Macedones legib. quib. a P. R. adſtricti 88,4. Macedonas propter Alexandrũ amauit & euexit Caracalla 429,9

Macedonica legio in Dacia 214,12. Macedonica phalanx Antonini Caracallæ 433,10: 548,20. Macedonica armatura 428,36: & apud Curt. lib. 1. Macedonicus habitus 548,18

Macedonis proditio & pœna 590,18

Macelles Leo, Imp. R. 883,27: 884,8

Macellum, ὁ ἀγορὰ τῶν ὄψων 276,14

Macennitæ pop. 412,19. Macennitis regio 412,6

Machares, Mithridatis F. 140,11

Machinæ bellicæ ſolutiles 433,11. machinę oppugnatoriæ facib. artificioſis expugnatæ 614,38

Machon ſeruus vaticinatur 247,22: P. & M. c. Μαχάων: itemq; D.

Macrinus præf. pr. virtutibus & vitiis quib. præditus 553,26: quib. natalib. ortus, quomodo imperium adeptus: quomodo item & quamdiu illud geſſerit 439,26: ad imperium vt euectus, & quo ſucceſſu 556,27: 638,2: imperium quomodo & quamdiu geſſerit 119,9: 559,30: qua re ſibi & rebus ſuis offecerit 561,26: cum filio necatur 443,22: 566,12. Macrino & filio Diadumeno prædictum imperium 436,33. Macrini notatio 836,29

Macro Sertorius, prætorianis præficitur a Tiberio 240,18: Seianum callide decipit 240,33: honorum blanditias non admittit 242,23: Caium Cæſ. adiuuat in exſtinguendo Tiberio 244,30: a Caio cum Ennia vxore occiditur 248,2

Macrobius trib. mil. 730,4

Macrontichos, op. Thr. 797,20

Mactantur defunctis hoſtiæ, etiam humanæ 313,2

Madena regio 113,22. ſic F. c. at Gr. m. Ναζανηνὴ χώρα: non ſine mendi ſuſpicione. Sextus Rufus Madenam illis temporib. dictam fuiſſe ſcribit quæ olim Media vocabatur.

Mæatæ, Britann. pop. 421,34

Mæcenas poteſtate quanta fuerit apud Cæſ. Aug. 188,36: de imperio conſiliũ Cæſari Octauiano quod dederit 191,31: Agrippæ affinitatem Auguſto ſuadet 197,23: ob vxoris ſuperbiam Auguſto minus gratus 201,8: ob mœchi patrocinium male audit 202,12. Mæcenatis mors, cũ Auguſto familiaritas, opera, inuenta 204,36

Mæcinnas ſenator temerarius 605,24. rectius Mæcenas apud Capitolin. 229,23, etiam in membr. m. ſ.

Mæotidis accolæ Sauromatæ 680,2

Mæſa Phœniſſa, Iuliæ aug. ſoror, nepotes ad imperium vt euexerit 562,19: 563,37: & 441,30: Legat. vol. 434: Zon. 222,15: ad imperium euehit alterum quoque nepotem Alexianum 570,28: moritur 574,32. in nummis vet. IVLIA MAESA AVG. teſte Fuluio Vrſ.

Magis & præſtigiatorib. gaudet Caracalla 433,28. magi vndique acceſſuntur a Caracalla 554,4,11. magos de futuris conſulens Antoninus, futuri cognitione ipſe ſe priuat 554,4,23. de magis & vitæ exitu ab eis petito, viſe & Tertull. Apolog. c. 35: & Iſidorum Etymolog. lib. 8, c. 9

Magica ſacrificia 289,10: 595,7. magica ſacra Heliogabali 446,4. magica oracula, & magicis artib elicita pluuia 868,37,4: & 366,43. magicis artib. & præſtigiis euacuatus hydrops 360,29. magus veneficus in inſulam relegatus 452,39

Magirus, ſeu Cocus, cogn. 448,1

Magiſtros omnis doctrinæ filio ſuo vndequaq; arceſſit Mamæa 571,18. magiſter a diſcipulo necatur 297,25. ¶ Magiſter equitum quando primum, & qua poteſtate factus 67,9. magiſter equitum primus, Sp. Caſſius 67,17. magiſter equitum a dictatore capitis damnatus, militum & populi fauore liberatur 71,23. ¶ Magiſtri militum, equitum ſc. & peditum, στρατηλάται 688,29. ¶ Magiſter officiorum Palatin. 773,21. magiſter officiorum, ἡγεμὼν τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων 683,17: & ὁ τὴν ἀρχὴν ἐπιτετραμμένος τῶν περὶ τὴν αὐλὴν τάξεων 694,16: & ὁ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἡγούμενος τάξεων 729,5. magiſter officiorum a ſeditioſis militibus interficitur 809,8. magiſtri poteſtatem nactus 811,11

Magiſtratus cum iudicio conferri dignis hominibus, præcipua Imperatoriæ prouiſionis pars eſt 439,42. magiſtratuum creatio ab Auguſto vt temperata 195,39. magiſtratus a Conſtantino vt mutati 687,36. magiſtratus a Theodoſio conturbati 754,2. ¶ Magiſtratus ſorte ducti, plures annos in prouinciis manere cogũtur 244,4. magiſtratus vendi a Rom. ſoliti 864,34. magiſtratus venales ſub Theodoſio 754,42. magiſtratum nullum poſt quæſturam petiuiſſe, capitale ſub Domitiano 134,26. magiſtratum ſibi a principe qui non dedit, abrogari, non patitur Arbogaſtes 775,13. magiſtratus ciurari ſoliti in Foro vetere 540,34. magiſtratus maximi, præfectura prætoriana & vrbana, præſtantibus vſu & virtute viris committ. 769,28

Magnentius ad imperium vt euectus 693,2: Conſtante occiſo, Italiam, Galliam, & Africam occupat 131,34, 46: bellum aduerſus Conſtantium ſuſcipit 695,17: profligatur 131,22: vt interierit, quamdiu imperarit, ingenio & moribus quibus fuerit 701,5: victus, ipſe ſe interimit 132,18. Magnentii notatio 838,29 4. Magnentiaquis ducib. opprimitur Nepotianus 132,18

Magneſia, Aſiæ ciuitas ad Sipylũ 86,26

Magnificentiſſimo pauit conuiuio] F. magnificentiſſimé conuiuio pauit 88,11

Magnus Pompeius 635,6. Magni nomen an recte Pompeio tributũ 843,19. magni nomen Alexandro tributum etiam a Latinis 839,11. Magnus rex Artaxerxes ad Rom. mandata quæ miſerit 579,31

Magni aduerſus Maximinum conſpiratio 589,20

Magnus, miles 723,37

Mago Annibalis frater 82,18: capitur 85,12

Kal. Maias, F.] vulg. l. kal. Maii 63,14

Maieſtatis contra ſe reos Veſpaſianus non facile vltra exſilii pœnã punit 110,25. viſe Impietas.

Malas rubefacit Heliogabalus 570,26

Malchus hiſtoricus de Leone Imp. quæ tradiderit 883,32

Male faciens Cæſar, imperium nactus 154,45

Maledicta de ſe clanculum ſparſa, ita vulgat Tiberius, vt etiam Actis publicis inſcribi iuſſerit 233,42

Malitia inſita, imperii poteſtatem nacta, tegere ſe nequit 685,12

M. Mallius conſul 669,20: Faſt. Lat. M? Manlius 23,34

Mallus, op. Cilicię, & oraculum ibidem 376,15. ἐν Μαλῷ vno λ etiam P. c. ſed gemino ſcribitur apud ceteros, Græcos pariter & Latinos: atq; adeo geminationem illam probant etiam Euſtathii ſcholia in Dionyſii περιήγησιν, 116

Malum malo grauiore ſanatum 685,27

Mamęa, Męſæ filia, Alexandri aug. mater 441,32: 562,13: Legat. vol. 435,1: & Zon. 222,16: Alexandrum quam ſollicite inſtituendum curauerit 571,16: Mæſa matre mortua, imperium pro Alexandro adminiſtrat 574,35: 575,40: filium imperioſitate nimia eneruat 581,32: Vlpianũ ad prætorii præfecturam euehit 638,26: milites ab Alexandro alienat 587,29: cum filio trucidatur 587,44: 639,24. in Mamæam matrem vnice pius fuit Alexander 119,35. Mamææ auaritia & erga nurum inuidia 575,7,25: auaritia & ambitio 872,26. vno m ſcr. etiã in Palat cod. & in m. ſ. Chronico 137,6: in F. c. vno m, & e ſimplici.

Mamercus prænomen 68,40

Mammæ exciſæ & ad os matronis adſutæ 281,20

Manadus, trib. mil. 699,14

Mancinus Hoſtilius 90,14

Mancipia venalia, famis tempore ſummouentur ex vrbe 214,45

Mandatum ſeuerius, miniſtri prudentia temperari, non ægre fert Adrianus 353,43

Manens, Manichææ ſectæ conditor 864,23

Manes, χθόνιοι θεοί 668,40. manes de futuris conſuluntur 354,12

Manichæi excõmunicati 880,39. Manichaica inſania 893,11

Manilius pro Manlius 70,16. Manilius 75,25, in Gr. metaph. dicitur qui Mãlius in Faſt. Capitolinis, in F. c. Mallius

M. Manilius conſul 88,37. a Sigonio (176,34) Manius pręnomine dicitur.

M. Manilius conſul 92,30: F. c. Marcus Mallius: ſicut etiam Gr. Faſti

Μάλλιον vocant, pag. 24; & lapis Puteolanus apud Sigonium 229, 48. vulgatam ſcripturam ſequitur etiam Gr. m. 92,30
Manius prænomen vnde tractum 668, 39
A. Manlius conſul 78, 20: Aulus Mallo, F. c.
L. Manlius Cenſorinus conſul 88, 36: F. L. Mallius Cenſ. itemq; Gr. m. at Sigonius 176,34. L. Marcium Cenſ. nominat: itemq; Faſti Panuin. p. 22.
T. Manil' Torquati cogn. vnde nactus 70,15. in F.c. dicitur Lucius Mallius: in Gr. Μανίλιος. T. Manlius Torquatus cõſul 79,6: in F. c. Titus Mallius Torq. T. Manlius Torquatus proconſul 82, 4: F. Titus Mallius Torquatus: etiam in ſeq.
L. Manlio Voliſone] F. Lucio Mallio Vulſcone 75,25. Gr. m. Manilium vocat 75,35
Manus nutu ſilentium populo ſignificatur 474,17. manus nutu ſilentium atq; attentio petitur etiam in bello 697, 21. manu protenta audientia poſcitur 139,2: 353,38. manu extenſa reus arceſſitur 241,23. manib. porrectis deditionem faciunt bello victi 680,26. manibus porrectis ſupplices habitandi ſedes a Rom. petunt Gotthi 747,29. ¶ Manus in cælum tollere 72,36. manib. in cælum ſublatis preces ad Deum fund. 280,29. manus in cælum efferre, ſignum admir. 867,47. ¶ Manib. a tergo reuinctis, impoſitoque collo funiculo ducitur ad ſupplicium Vitellius 316, 8. ¶ Manum humanam ſub Veſp. menſa ponit canis 317,15. manus Rufini per vrbem circumlata, & ſtipes eidem mendicata 785,31. manus inualida, Imperatoris pedib. calcata, integritati ſuæ reſtituitur 319,2. manus dexteritas & firmitas ſingularis 862,33. manum heri falſo imitatur ſeruus 124,3. in manib. Commodi educabatur Cleandri filius 380, 4. manus ferreæ 187,35
Marathonia pugna 633,10
Marcellianus trib. mil. 672,38: P.c. Macellianus, ſine r.
Marcellianus notarius 819,2
Marcellinus præf. Meſopot. 661,16
Marcellinus, fiſci præf. 693,1: magiſter officiorum ſub Magnentio 694,15
Marcellinus Bæbius 419,24
Marcellus Claudius 79,25
M. Marcellus Cæſaris e ſorore nepos, Sexti Pompeii gener 178,4
Marcelli, Auguſti e ſorore nepotis, ortus, mors, honores 198,1. Marcellus Agrippæ cur infenſior fuerit 198,14
Marcellus Capitoni de Latinitatis iure refragatur 229,14: P.c. Porcellus: itemq; D. 420. viſe 925,66
Marcellus, inſidiarum reus, ipſe ſibi mortem affert 323,18
Marcellus Vlpius 376,42
Marcellus Varus: quære Varus.
Marcellus trib. mil. 672,38
Marcellus Iuliano cæſari comes datur a Conſtantio 703,14
Marcellus Procopii dux 738,13: necatur 739,30
Marcia Cordi filia 234,41
Marcia, Quadrati primum, poſt Commodi pellex, demũ Electi vxor, Chriſtianis ſtuduiſſe memoratur 375,10: Commodum de populi ſeditione monet 379,43: Commodum a veſania dehortatur 869,21: quanto in honore apud Commodum fuerit 486, 6: Commodi inſidias præuenit 487, 20,37: & 385,2: Commodi tyrannide liberat remp. 636,28: necatur 395,3.
Marcianopolis, oppidum Myſiæ 652, 35. Marcianopolis, Thracicarum vrbium maxima 741,7
Marcianus Geneſius 441,34
Marcianus, Gallieni aduerſus Scythas dux 652,1: Trebellio Pollioni Macrianus; etiam in membr. vet.
Marcianus præf. vrb. 827,37
Marciani aug. vita 883,21
C. Marcius Tuſcos vincit 70,22
Q. Marcius Coriolanus patriæ bellum infert 67,30. Quintus prænomine dicitur non tantum in F. c. ſed etiam in Gr. metaphraſi: alibi etiã Cnæus appellatur. ſed a pleriſque omnibus Græcis & Latinis dicitur Caius ſeu Gaius.
L. Marcius Philippus conſul 93,13
Q. Marcius Philippus conſul 87, 6. in F. c. Marcus Philippus eſt: ſed vulgatam ſcripturam probat etiam Gr. m.
Q. Marcius Rex, conſul 91,25
Marcomani bellũ mouent 363,47: vincuntur 364, 20: Romanis confinia loca populantur 646, 7. Marcomannicum bellum Marci temporib. 116,35,43. duplici nn etiam in F. c.
Marcomedos occupat Traianus 113,16. ſic & F. & Gr. m. Ortelius Mardomedos mauult, Mardis ſcilicet affines Medos.
Marcus pro Manius, F. c. 72,6: & Gr. t. v. 9. ſic 86,13
Marcus Sextus ditiſſ. necatur 243, 18: Sextus Marius Dioni 434
Marcus Verus 362,4: 836,5: idem qui M. Annius Verus, M. Aurelius Antoninus, M. Antoninus Philoſophus. Marcus imperium vt nactus, vt item illud geſſerit 363,3: de filio ſollicitus, qua oratione amicis eum commendarit 466,16: moriens, filium militib. commendat 372,42: morte præuentus, Scythici belli reliquias delere non poteſt 372, 38: Lucii fratris & generi non tulit inſidias 545, 35. ¶ Marci vita 867,7,39: forma & habitus 839, 32: habitudo, & ſtudia 363,9: 365,26: 373, 41: ſtudia 464, 31: mors, luctus, laudes 467,15: laudes 373,3: notatio 836,5: de ſe rebusq; a ſe geſtis oratio 847,12: examen 850, 21: monumentũ 539, 41. Marci imitator Pertinax 495,4. Marci affectatus & ſiniſter imitator Macrinus 561, 34. Marco crimini Seuerus dedit quod Cõmodũ nõ ſubmou t 423,39. Marco liberi qui fuerint, & quomodo eiſdem ab eodem proſpectum 464,17. Marci familiæ ſe inſcribit Seuerus aug. 420,10
Marcus Imp. Britann. 824,28: 825,35
Mare triplex ſinuoſum 179,41. mare Græcanicum 451,40. ad mare rubrum accedit Traianus 113,19. in mari rubro claſſem inſtituit Traianus 113,24. maris rubri ſitus & etymologia 348,29. ¶ Maria omnia piratis infeſta 99,18. mari a latrociniis purgando præfectus Probus 653,32. maris imperium Pompeio datur 139,13. mare tragœdiam nefariam non admittit 273,10. maris fremitus horrendus 326,21. mare retrorſum magna cum inundatione actum 301,9. in mari ædificatæ domus 689,39
apud Margum victus Carinus 125,28. ſic F. & Gr. m. at vulg. l. Murgum.
de Maria Deipara vt ſenſerit Conſtantinus Copronymus 892,13
Maria auguſta 789,6: intacta moritur 804,10
Maria obſtetrix 886,16
Marinus ad imperium euectus a Myſiacis legionibus 641,22,33,43
Marinus, Africæ dux 887,5
Marinianus filium redimit 819,38
Maritimis prœliis abſtinere ſtatuit ſenatus R. 76,38
Maritis plurib. nubere inſtituit Meſſalina 263,45. maritum ſubiicere ſibi vxor vt poſſit 236,20
C. Marius Metello ſuccedit in bello Iugurthino 92,9. II, III, IIII conſul factus in bello Cimbr. 92,38: conſul quinto factus abſens 92,49: ſexies conſul 93,25: ciuile bellum mouet 93,36: cum Cinna ciuile bellum reparat 95, 7. ¶ Marius Marii filius, conſul 95,24. Marius iunior victus & fugatus, ad mortem compellitur 95,25. ¶ Marianæ partis duces 95, 32. 45
Sex. Marii diuitiæ, potentia, mors 243, 18: D. 434
Marius ex ferri opifice Imperator 122, 8
Marmor Proconneſium 686,37. marmorum colores deſueti 801,21
Maronis verſus 410,23
Marſi & Itali ceteri grauiſſimum bellum mouent 93,15
Marſyæ mortem Perſis minatur Hormiſda 684,10
Martis arma, (apud pontif. max. repoſita) noctu ſtrepitum edentia, ominoſum 159,7. Martis ſignũ in pompa ſolenni decidit 438,4
Martialis ſaluere iubetur 438,10. Martialis Antonini Caracallæ percuſſor 438,12. Martialis centurio ad Caracallæ cædem vt inductus 555,8
Martina auguſta 890,17
Martinianus Licinii auguſti cæſar 683, 15: neci datur 685,5
Martius campus, equorum exercitationi dicatus 668,17
Martyri ob conſtantem Chriſti cultum exſtructa ædes 794,41
Maſagetæ: viſe Maſſagetæ.
Maſceldelus fratris iniuriam vltus, malam meritorum reportat gratiã 788, 25, 42
Maſiniſſa, Numidiæ rex, Scipionis aduerſus Carth. ſocius 85, 12: Rom. ſocius aduerſus Perſeum 87, 23: moritur anno vitæ XCVII 89,5. in Gr. m. perpetuo Μασινίσσης dicitur; (vt etiam in F. c.) in ſcholio tamen Μασσανάσσης 89,3: apud Suidam Μασσανάσσης, σσ geminato.
Maſſagetæ, Alani ſeu Albani 358,5. P. c. Maſagetæ, vno ſ: itemque Zonar. 204,9
Maſtor Iazyx 360,36
Mater patriæ Liuia 236,12. Mater exercituum Fauſtina 368, 9. matrem vt diuideris filii? 543, 14. matri nimium obſequens Alexander 176,2. ad matris mortuæ vbera lactens infantulus 347,3. ¶ Matricidæ Neron, Oreſtes, Alcmæon 274,42. ¶ Matris deûm pompa anniuerſaria 476, 27. Matris deûm ſignũ & ſacra vnde Romam importata, & qua religione peragantur 477,13. Matris deûm ſimulacrum Conſtantinopoli 687,14
Maternus ſophiſta 334,10

Materni contra Commodum conſpiratio 475,31
Maternianus Flauius 436,35
Maternianus Rom. 554,8
Mathematici Roma pelluntur 864,6
in Matrimonium habuit filiam Marci 115,38. matrimonia aliena corrumpere 122,13. matrimonia nobilia corrupit Carinus 125,12
Matronæ ſuſpenſæ nudæ 281,19
Mattiarii,num. mil. 723,20
Maura transnominatus locus qui antè S. Mauræ templũ dicebatur 892,27
Mauricius trib.mil. 732,7
Mauricii aug. vita 889,18
Mauritania inferior 412,20
Maurufii barbari, & Maurufii Romanæ dicionis 601,41. Maurufii Romanæ dicionis, Numidæ vocitati 601,39. Maurufiæ cohortes, ſeu Maurorum ordines 673,5. Maurufius equitatus 657,14. Maurufii iaculatores optimi 483,38: crudeliſſimi 518,15,18. Maurufii aduerſus Germanos adſciti 584,41: 585,2: 590,40
Maurus Macamæum fratrem fortiſſime vlciſcitur 727,12
Maxentius Herculii filius, a prætorianis Auguſtus nuncupatur 129,5: e quib. natalib. & quo modo ad imperium euectus 672,33: imperium vt ſtabiliuerit 674,25: a Cõſtantino debellatur 130,2: machinamento aduerſariis ſtructo ipſe capitur 677,20. Maxentii vita 875,42
Maxime cum, i. præſertim cum 67,14
Maximus, tit. Imp. 581,14
Maximus, quæſturæ candidatus, ab hero agnitus, in ſeruitutem aſſeritur 177,23
Maximus libertus 337,9
L. Maximus 333,8
Maximus, Traiani legatus 349,20
Maximi Quintilii & filii eius interitus 375,23,32
Maximus cum Balbino Imperator a ſenatu dicitur 604,11: 640,11: quibus meritis ad imperium euectus 604,13,28: Balbino qua re potior 620,38: cum Balbino interficitur 621,3. idem Puppienus.
Maximus e quib. natalibus & qua occaſione ad imperium euectus 760,14: imperii confirmationem & ſocietatem a Theodoſio impetrat 761,39: Gratiano ſublato, Valentinianũ quoq; & dolis & armis adoritur 766,23: captus, carnifici traditur 770,19
Maximi opulentia 855,35
Maximus philoſophus necatur 744,1. Maximo philoſopho cur infenſior Valentinianus aug. 735,8
Maximianus Herculius Cæſar 125,36: ex Cæſare fit Auguſtus 126,4: VIII conſul 671,40: imperium cum Diocletiano deponit 671,42: pro Maxentio filio ſollicitus, remp. iterum capeſſere aggreditur 673,14: imperium reſumere conatur, infeliciter 129,7: vt Seuerum, ita & Conſtantinum dolis aggreditur 673,17,44
Maximiani Herculii vita 874,29: ingenium & mores 127,30: 128,34: ingenium, mores, pœna 838,13. Maximiani Herculii filius Maxentius, imperium inuadit 672,33
Maximianus Galerius Cęſar 126,5: 672,3. Maximiani Galerii patria, connubia, res geſtæ 126,6. Maximianus Galerius Maxentii conatus impedire nititur, fruſtra 673,4,23: Licinio Cæſare dicto, paulo poſt e vita excedit 674,9
Maximiani duo, Diocletiani collegæ ambo 838,4
Maximianus Cæſar orientis 129,41: nouus homo 129,46: res nouas moliens, morte præuenitur 130,7: a Licinio deuictus, mox Tarſi moritur 677,37. alius Maximinus 955,57
Maximianus trib.mil. 730,4
Maximianus legatus 818,55
Maximillianus Mariniani f. 819,38. ſunt qui Maximianum malint.
Maximinus imperium vt nactus, quomodo item & quamdiu illud geſſerit 120,2. (F.c. Maximianus: itemq; Gr.m. & hic, & paulo poſt, v.18: perperam) e quib. natalibus & qua ratione ad imperium euectus 585,22: imperio vt potitus, & quomodo illud geſſerit 639,13: 588,2,28: ripenſis exercitus in Meſopotamia dux, antequam ad imperium perueniſſet 600,17: odia omnium quib. rebus in ſe concitauerit 593,8,34: cum filio interficitur 616,29: 640,20. Maximini vita 872,39: ortus, ingenium, mores 588,33,40: forma & ſtatura 590,32. Maximini filius Cæſar a patre factus 614,17
Maximinus cæſar or. 672,4. Maximini cæſaris vita 873,5. idem alibi Maximianus.
Maximinus, præf. Syriæ, ſub Tacito Imp. 662,24
Mazaca Cappadociæ ciuitas, nunc Cæſarea 107,9: F.c. Mazia: Gr.m. Μαζάκα: Stephano Byz. Μάζακα, plurali fine, vt Τύανα: itemque Suidæ infra 857,14
Mechanicus inſignis 665,42
Media in Parthorum dicionem venit 186,3: infeſtatur ab Alanis 204,6: peruaſtatur ab exercitu Rom. 581,6
Medici propoſitum defuncti principis corpus viſunt 540,27. medicos patri mortem accelerare vult Antoninus 538,4,17. medici multi reges peremerunt 361,7. medicus proditor 73,40. medicis præmia quæ nactus Antonius Muſa 197,41
ex Medietate, pro, Dimidia ex parte 78,26
Mediolanum expugnatur 79,31. Mediolani occiſus Gallienus 122,27. F.c. Mediolano: vt ſupra 120,10, Aquileia occiſus.
Medius princeps, i. mediocris 130,35. ſic Medié imperauit Claudius 107,26. ¶ Mediis vix quinque horis, i. vix quinq; horarum interuallo 126,26
Megia, op. Perſ. 717,4
Mel amarorem temperat 837,18
Melas fl. 792,28
Melitenenſes milites Chriſtiani 367,10
L. Memmius in Lyſitania bene pugn. 88,32
Memmius Regulus conſul 240,22: vxorem ſuam Caio deſpondere cogitur 248,11
Memoria defuncti honoratur 557,6. memoria non dignatur Zoſimus ignauos & monſtroſos imperii rectores 636,12. memoriæ exemplum memorabile 321,34. a memoria principi; ſeu Magiſter memoriæ 548,34
Mena Sexto Pompeio gnauum ſe adminiſtrum præbet 176,47: Sexto audax dat conſilium 177,4: ad Cæſarem Octauianum transfugit 179,4
Menelai ducis dexteritas, & interitus 700,11
Mendacia & criminationes aſpernatus Titus 324,44. mentiri, neceſſitate poſtulante, non veritus Seuerus 505,17
Mendicorum adiuuandorũ prætextu, mendicos faciunt monachi 800,14
Menedemus ſacerdos 880,13
Meniphilus Aquileienſis 610,42
Menſa imperatoria, epularum & miniſtrorum numero vltra modum onerata per Theodoſ. 754,21. menſa hoſpitis cæde polluta 745,2. menſæ argenteæ 726,21
Menſarii furta dextera 891,7
Menſes lunares, ſolares Alexandrini 156,9. menſes XIIII in Gallia facit Licinius procurator 201,20. menſes omnes a ſe transnominat Commodus 381,3: 483,19: 869,6: & Lamprid. 160,19. menſem a ſe denominari Tiberius non vult 230,2
Mento ſubiectus gladius 110,2
Mercede aliquid facere dedignatus Nero 298,43. merces ante opus data, promptiores militum animos efficit 169,40. mercenarii milites pro Italicis per præſidia & caſtella diſponi quando cœpti 507,40
Mercurius inquiſitor & præco deorum 838,34: 839,25. Mercurius aerius, magicis precib. inuocatus, pluuiam dediſſe creditur 366,42. Mercurii habitu Commodus vtitur 382,9,12: 383,15
Meretrices ab Heliogabalo vt tractatæ 446,30. meretrices quoq; tributorum collatione oneratæ 691,6. meretricum proſtantium ritus 446,33
Meridiani tractus ſeu Africæ diuiſio 541,6
Meridiari ſolitus Commodus 486,25
Merita, ἀξιώσεις 112,47
Merobaudes Valentiniani dux 745,20: Valentinianum iuniorem ad imperium euehit 746,17
Meror pro Mœror, F.c. 116,17
Meſa fl. 263,36: vſitatius Moſa.
Meſopotamia in prouinciæ formã redigitur a Traiano 113,21. Meſopotamiæ præfectus 661,13
Meſſala Silius 395,24: 444,29
Meſſala Valerius conſul 214,3
Meſſalæ domum aliam pro Antonianá donat Auguſtus 196,33
Meſſalina Claudii vxor, libidine atque audacia inſignis fœmina, maritum ad cædes vt perpulerit 259,24: libidini & ipſa indulget, & alias matronas eiſdẽ illecebris implicat 260,261: 263,39: Mneſteris cõſuetudinẽ aſtu a Claudio impetrat 261,7: Mneſterẽ a theatris abſtrahit 262,1: alteri marito nubit, C. Silio 263,44. Meſſalinæ conuiuium, & mors 264,4
Meſſene inſula 348,32. F.c. Meſene vno ſ
Meſſenii: quære Edeſſii.
Metellus Cæcilius 76,35
Metellus in Celtiberia res gerit egregias 89,45. Metellus Creticum bellum ſuſcipit 137,17. Metelli fratres vno eodemq; die ambo triumphant 91,33
Metius Pompuſianus 333,44
in Metropoles conuocantur ſparſi per oppida tirones 753,31. metropolitanus epiſcopus 891,33
Metui magis quam amari Seuerus voluit 527,10

Michaelis Imp. vita 892,33
Michael Amoræus 893,2
Michael Ducæ F. Imp. 196,4
Micipſæ Numidæ filii 91,38
Mile, ſeu Milium, loc. Conſt. 882,47. Milia ſeu Miliaria, μιλιάρια 64,32, Gr. m. ſic Miliarium ab vrbe quartum 70,15: miliarium ab vrbe XI, 69, 11: miliarium ab vrbe XV 65, 42: miliario ab vrbe XVI 64,34: miliarium ab vrbe octauũ decimum 73, 2. item, Miliarium vrbis quartum 82, 23: 108, 29: miliarium vrbis quintum 67,35. alibi Lapis.
Militib. iniucundus 131, 30: F. c. militi iniuc. milites legere, non emere ſolitus Galba 304, 4. milites pecuniis omnium maxime conciliantur 572, 23: 582, 41: datis largiter pecuniis, ad expeditionem ſe inſtruere iubentur 579,3: pro Imp. profugo ad multas horas dimicant fortiſſime 565,42. militib bello Dacico cæſis aram erigi & quotannis parentari iuſſit Traianus 341,19. ¶ Milites ſub Othone quam audaces & inſol. fuerint 306, 24: præfectum prætorio depoſcunt ad ſupplicium 377,20,41: pecunias poſcentes, quo argumento reiecti a Marco 364,11: a Seuero quæ cõtra diſciplinam veterem nacti 526,23. militũ mores corruptela manifeſta quando inceſſerit 500, 8. militũ Ro. diſſolutio tẽpore Dionis 451,41. militũ corruptela duci ante omnia corrigenda 703, 40. miles vitioſus & ignauus a Scipione vt correctus 90, 21. milites tumultuantes vt compeſcuerit Cæſar 153,17: 156,2. milites refractarii, lenitate & liberalitate ad off. reuocãtur 138,17. milites fugaces pudenda magis quã graui pœna caſtigati 704,39. milites pudore magis quã pœna mouentur 704,41. ¶ Militi auxiliari obuiam honoris cauſa procedit Imp. 785,22. milites ordinarii trium præcipue generum, prætoriani ſeu palatini, vrbani, limitanei 687,38. milites miſcellanei 396,41. ¶ Militum magiſtri, & annonas præbebant, & delicta caſtigabant 688,44: & 687,44. militem pariter & Imperatorem agit Caracalla 547,30. milites neceſſarios non futuros ſperauit Probus 124, 27
Militares viri 124,2. e militari corpore primus ad Imperium euectus Maximinus 120,3. militaria opera 547, 30. militari opere conſitæ vineæ 124, 24. militari ſeditione occiſi Auguſti 110,14. militari tumultu interfectus Imperator 119, 23,34. militaris victus 547, 33. militari veſte nudantur & probroſe dimittuntur prætoriani perfidi 511, 16. militaria inſtituta Adriani, diutiſſime perdurarunt 355, 26. militaris diſciplina per Conſtantinum corrupta 687, 44: 689,1. militaris diſciplinæ corruptio, ante omnia duci corrigenda 749. 31
Militiæ ſe dedidit Maximinus ob corporis magnitudinem & vires 589, 2. per militiæ gradus ſeu ordines omnes adſcendere 585,28. militiæ ordine famam conſecutus egregiam 225, 40. militiæ vtriuſque magiſter 822,10
Milium ter quotannis ſeritur Oaſi 854, 40
Milleſimus annus vrbis ingenti ludorum apparatu celebratur 120, 37. F. c. milleſimus.
Mimici hiſtriones ad reip. adminiſtrationem euecti 571,40. mimis & ſaltatorib. deditus etiam Theodoſius 758,24
Minarum memoria, alta mente repoſita, erumpit ſuo temp. 684, 15. minas Aureliani præuenire quam expectare maluit Eros 662,3
Minerua Propugnatrix 783,43. Minerua Antonio deſpondetur ab Athenienſib. 178,11. Minerua præ ceteris diis a Domitiano culta 329, 9. Minerua Domitiani, arma abiicit 336, 22. Mineruæ ac Iouis ſimulacra pro forib. curiæ Conſtantinop. 801,31. viſe Pallas.
Mineruina, Conſtantini cõcub. 679,40
Minos, deorum iudex 836,27
M. Minucius Rufus conſul 79,34. Minucius Rufus in Macedonia quæ geſſ. 92,18
Minucianus: quære Mucianus
Miſenũ & Puteolos inter ſitæ Baiæ 179, 39. Miſenatiũ claſſis: viſe Amiſenum.
Miſerabili oratione nil efficit Peponila 323,5
Mitheus: viſe Timeſicles
Miſopogon, Iuliani liber 876, 45
Miſſilia in vulgus ſparſa varia 570,16
Mithra, Perſarum & Parthorum deus 292,8 Mithras, ſol, Perſ. numen, Iuliani quoq; deus 852,31: & 837,15
Mithridates Ponticus, Romanorum aduerſus Ariſtonicum ſocius 90,42: bellum Rom. quib. de cauſſis ſibi attraxerit, & quomodo illud geſſerit 94,6: bellum denuo mouens oppugnatur 97, 20: a Pompeio vincitur 139,30: profugus ad mortem cogitur 99, 30. Mithridatis vita paucis comprehenſa 99,34. Mithridatis interitus & ſepultura 141, 15. Mithridatis filii triumphati 100,36
Mithridaticum bellum quando exortum 93,35: renouatur 98,38: 99,9: quamdiu durarit 99,36
Mneſter ſaltator aſtu a Meſſalina irretitur 261, 8: a theatris per Meſſalinam abſtrahitur 262,2: populo, ob ſaltandi peritiam; Meſſalinæ, ob formam carus 262,10: occiditur 264, 10
Mocifia ciſterna 887,24
Modares Scytha 751,40
Moderando imperio idoneus 127, 36
Moderationis & ciuilitatis vnicæ princeps 122, 40. moderationis ſeu æquanimitatis exemplum ſingulare 321,30
Modeſtia ingenti ſe agere 133, 10. de modeſtia vtriuſque ſexus leges 200, 35
Modeſtus præf. præt. 741,2: 743,21
Modeſtus pontifex 890,1
Modius, μέδιμνος 81,20,27
Modum operi dare 133,48
Mœrore vultum mutare 116,17: F. mœrore ſimplici e.
Mœſia ſuperior 124,25. in Mœſiam mediam transfertur Dacica Traiani prouincia 123,39
Mœſi domantur 94,43. per oe etiam in F. c. itemq; 121,7: in Gr. m. & alibi Μυσοί.
Mogontiacũ rebellat 122,5. apud Mogontiacum Druſi monumentum extat 1·7,25
Molari lapide quadrato ſtructum Byzantium 115,29
Mollitiei luxuſque exemplum inſigne 289,36. mollitiei crimen diluit Geminius Rufus 238,19
Molotti, Epiri incolæ 81,2,41
Momoſirus, Perſ. dux 719,43
Monachi epiſcopum ſuum contra Imp. tuentur 885,44: quale hominum genus, & qua re populum Conſtantinop. in ſe concitarint 800,7: quo nomine a Zoſimo reprehenſi 631,17. de monachis conſtitutio Valentis 630, 45
Monarchia quib. virtutib. ab Auguſto facta ſit commendabilis 192, 13: 225, 31. viſe Imperium.
Monetæ cudendæ apta materia vndiq; rapitur a Maximino 593,23. moneta adulterina a Caracalla Imp. cuſa 432,8. pro moneta adulterina noui populo nũmi dantur 661,36. monetam ab Albino Cæſare cudi patitur Seuerus aug. 515,42. moneta Perennis imaginem gerens 475,2
Monetarii rebellantes, acerbiſſime compeſcuntur 123,23: 873,42
Monilib. aureis collum ornat Heliogabalus 572,10
Monita non auerſatur Adrianus 354, 2. monitores malam ab Heliogabalo ineunt gratiam 444,42
Monna, inſula vicina Brit. 281,12,28
Monobazi liberi, Romam cum Teridate ad Nerone proficiſcũtur 290,37
Monotheletarum hæreſis 889, 43: 891, 30
Monſtroſi partus 482,6
Montanus Iulius 271,9
Montes clamore conſonant 177,32: terræ motu ſubſidunt 347,15
Monumenta ſacra Imperatorũ R. 539, 6,41. monumentũ herois, quib. honorib affectum a Caracalla 549, 26. monumẽto ſuo inſcribi Similis quæ voluerit 3·9,11. monumentum pulchrum & præclarum terra hoſtilis 283,11. in monumento ſubterraneo cum vxore latitat Iulius Sabinus 318, 12. in monumento procreati liberi 323, 7. q. Sepulcrum.
Mora hoſtem frangere 710,27
Morari, διατρίβειν, i. degere ſeu ag. 129,6
Morbus inſolitus, capite infeſtato crura etiam depopulans 197, 7. in morbo a medicis deplorato, deorum auxilium imploratur ſacrificiis 667,26. morbus magicis præſtigiis cũratus 360,30. morbus magico machinamento conciliatus 734,29
Mores] morum diſſolutorum corrector 113,31. morum veterum homo 131,6. ¶ Moratus egregie 124,12: F. c. egregie moderatus. ſed vulg. Moratus probat etiam Gr. m. & ſic Moratus callide 127,20
Morini, pop. Gall. 145,30. P. c. Mωρινοὺς habet per omega: cum Virgilius priores duas huius nominis ſyllabas corripiat.
Moroſitas inſignis 284,35
Morte communi obiit 106, 2. ſic Mortuus fataliter 67,1. morte obiit voluntaria 18 9.21. mortem cicuta ſibi conſciſcit philoſophus ſenio & morbo feſſus 355,1. mortis cauſſæ alius aliæ 491, 41. ¶ Mors principis aliquamdiu celata 351, 18. ſic mors Auguſti celatur 218, 36. mors ſimulata 296, 25. ¶ non Mori ſed emigrare ſe crediderunt Getæ 846, 31. non moriturum, ſed cum corpore in cælum emigraturum eſſe Iuſtinianũ pollicitus Trebonian' IC. 888, 27. ¶ Mori generoſe, vnica ſub tyrannide

nide virtus 260, 9. mortis contemptum vxorem docet Seneca 288, 30. mori volens, non poteſt, iuſto Dei iudicio 358, 39
Defuncti corpus proponi ſolitum in atrii aditu, poſt in foro 540, 15, 34. mortuus, in foro publice proponitur, laudatur, crematur 159, 45: antequam ſepeliatur, in foro proponitur, & funebri oratione laudatur 236, 1: ab heredib. effertur ad ſepulturam 228, 13. mortuo, dum per forum effertur, in aurem loquitur ſcurra 227, 39. mortuum tangere, non licitum principib. 856, 33. mortui Seueri corpus militari ornatu rogo imponitur 424, 14. mortui cremati cineres, in vrna inferuntur monumento 539, 3. mortui inique occiſi, in honoratiora ſepulcra transferuntur 388, 35. mortuorum facultates curioſius inquiruntur 886, 43. mortuorum quoque nomine penſitata Romanis tributa 278, 45. inter mortuos ſe abſcondit Vezinas 332, 43. viſe Funus, Exſequiæ.
Moſa fl. quære Meſa.
Mucianus Veſpaſianum ad imperium capeſſ. inſtigat 311, 1: in Italiam aduerſus Vitellium a Veſpaſiano mittitur 311, 8: Vitellio necato, cum Domitiano remp. adminiſtrat 316, 42: 317, 30: animo effertur 317, 31: pecunias colligit ingentes 317, 42: Veſpaſianum aduerſus philoſophos concitat 321, 19. in P. c. bis *Μουκιανὸς* appellatur 311, 1, 15: bis item *Μουσιανὸς* 315, 13: 317, 42: (per alluſionem ad Muſas & Muſicos) bis idem etiã *Μουσουκιανὸς* 313, 18: 321, 19: (M. c. *Μουσουκιανὸς*) ſed idẽ etiam *Μυκιανός* 316, 42: 317, 30
Mucii forte facinus 66, 42
Q. Mucius Scæuola conſul 91, 27. per c ſcribitur etiam in F. c. ſicut apud Gr. ſcr. omnes.
Mugiles Nicææ lacus fert maximos 413, 25
Mugitus e terra editi 296, 30. mugitus terræ, ante motum eiuſdem 346, 7. mugitib. ſimiles ſonitus 326, 21
Mula parit 303, 14. mularum lapſus ominoſus 416, 12
Mulieres ludis ſæcularib. ad aram Iunonis ſupplicãt 671, 14. mulierib. ſeruata pudicitia, maritos earum ſibi conciliat Lucullus 138, 1. per mulieres in aulã ſe inſinuat Ægyptius 685, 36. ¶ Mulieres habere militib. cõceſſum a Seuero 526, 25. mulieres, obſidionis tempore ad pauciorem numerũ redactas, communes omnium eſſe iubet Lydius 665, 38. mulieres Britannis communes, & virili virtute præditæ 280, 41. mulieres & liberi Britannis communes 421, 42: 425, 4. mulieres quoq; belli munia obire coguntur apud Perſ. 580, 35. mulierum corpora in barbarorum ſtrage reperta 364, 8. mulieres quoque beſtiis in amphitheatro conficiendis admiſſæ 327, 36. mulierũ certamen adeo agreſte, vt in poſterum mulieribus certare interdictum ſit 414, 3. ¶ Mulierum venuſtiorũ e barbaris delectus 747, 40. muliere aliena vſus latro, per eandem proditur 421, 6. ¶ Mulier humana ſpecie maior atque auguſtior, Druſum regredi iubet 203, 20. mulier virilis 174, 36. mulier ſobria, ebrioſi hominis inſidias præuertit 487, 21. mulier,ruderibus clauſa, ſe infantemque lacte ſuo ſuſtentat 346, 45. ¶ Mulierem pariter & virum agit Heliogabalus 444, 39. mulierem omnibus modis agit Heliogabalus 447, 16. muliebri cultu vtitur Caius 858, 17. muliebri habitu deceptus centurio Rom. 364, 27. muliebri veſte induti milites fugaces, per caſtra circumducuntur 704, 40. muliebris morbus Macrino exprobratur a Caracalla 553, 35. muliebri imperio regi dedignãtur milites Rom. 586, 4. muliebris cupiditas 105, 31
Multatus finibus, ſine c etiam F. c. 133, 30. ſic Multauit, ſine c, F. 99, 45. multæ pro liberorum numero temperatæ ab Adriano 361, 29
Multitudo, quantumuis magna, virtute & arte vincitur 137, 40
Multo poſt] F. c. poſt multo 133, 3. Multa pars Dalmatiæ ſubacta 97, 6: more Græco, pro Magna pars.
Muluius pons 118, 3: 130, 6. ſic F. c. & Gr. m. vulgo Miluius, per i.
Mummius conſul, eiuſq; de Corintho triumphus 89, 30. in F. c. gemino mm ſcribitur: in Gr. m. primum gemino, poſt vno 89, 29, 35: at 297, 22, perperam *Μίμμιος*, & in vulg. l. & in P. c.
L. Munatius conſul 217, 7
Mundenſe prœlium 103, 26
Mundi euerſio imminere viſa 326, 32: 327, 6
Mundiaco, pro Mogontiaco 855, 33
Muneris ſpectaculum magnificum 129, 29. munerum editio poſt victoriam magnificentiſſima 117, 17
Munerarius ludis Capitolinis Imperator ipſe cum pontificibus 474, 6. munerarios Caracalla libertos ſuos aut alios diuites inſtituit 430, 3. munerarios aurigationibus ſuis Heliogabalus quos legerit 447, 2
Municipes reip. Ro. erant vrbes Italicæ 610, 32
Murænis ſuis mancipia damnata obiicit Pollio Vedius 202, 33
L. Murena conſul 100, 33
Murena Licinius 198, 40: effuſioris loquacitatis pœnas luit 200, 19. *Μυρλῶνες* per ae etiam P. c. & D. 354: per e ſimplex etiam F. c. & Gr. m.
Muri Byzantii egregii 401, 11: 511, 28. muri, parte inferiore lapidei, ſuperiore lignei 680, 8. murus ligneus 264, 43. muris duob. in orbem cinctum opidum 718, 31. muris duobus & xvi turribus munitum caſtellum 722, 29. murorũ lorica 401, 32. muri pars aliqua deiicitur ad victoris introitum 298, 6. murus a torrente ſubrutus 518, 39. in murum funibus ſublatus 126, 25
Murices in campis ſparſi 558, 7
Murrhina vaſa 117, 9. F. c. murrina, ſine aſpir.
Murſa, op. Pannoniæ 693, 39: 695, 21: oppugnatur a Maxentio 698, 42. apud Murſam profligatus Maxentius 132, 23. apud Murſam occiſus Ingenuus 121, 29. (ſic F. c. at vulg. Murſiam) in Murſenſi campo acre prœlium 699, 27
Muſarum ſimulacra, ex Helicone Cõſtantinopolim tralata, conflagrant: malo inſecuturi temporis omine 801, 24
Muſcæ cœnantib. moleſtias faceſſunt 350, 8. ne muſca quidem Imperatori aſſidet 319, 42
Muſianus & Muſicianus: viſe Mucianus.
Muſicis inſtrumentis omne genus exceptus Imp. Caracalla 549, 19. muſicum certamen 527, 17. muſices cuiuslibet hiſtriones 546, 15. muſica diſſoluta 758, 27. muſicæ regimen penes harmoniam diateſſarõn 142, 21
Muſonius Rufus philoſ. 289, 32
Muſonius philoſ. 321, 23
Muſonii philoſophi eruditio & filii 782, 38
Muſonius Muſonii f. 782, 40
Mutare, pro Mutari 130, 31
Mutilatur parte aliqua corporis princeps inutilis 828, 35
Mylæ, op. Siciliæ 181, 25
Myſiæ dux 123, 46. Myſia ſuperior incurſatur a Quadis & Sarmatis 702, 23. ¶ Myſi deuincuntur a Craſſo 191, 14. Myſi Thracienſes 712, 11. Myſiaci milites Imperatorem ſibi deligunt 311, 14. F. c. Mœſiam per oe, itemq; Lat. ceteri prope omnes.
Myſteria Cereris Hadrianus quoque viſit 356, 12. myſteria Cereris imitati Romani in ludis ſecularibus 127, 21. myſteria humanum genus continentia 736, 2

N

Nabis Laced. tyrannus victus 86, 6. Nabidis filius Armenes 86, 10: F. c. Nauidis.
Nacolia, op. Phryg. 739, 24
Næuius Sertorius Macro prætorianis præficitur 240, 17, etiam P. & D 428: niſi quod apud D. ſine diphthongo ſcriptum Neuius: haud ſcio an rectius Cnæus Sertorius M.
Naiſus, op. 712, 41: 713, 2. ſed poſteriore in loco P. c. habet *ναΐσσῳ*, perperam. ad Naiſſum pugna 654, 4
Naphtha exuruntur hoſtiles machinæ & hoſtes ipſi 411, 6. naphtha qualis liquor 137, 30. de naphtha Plinii & Xiphilini locum confert Turnebus Aduerſ. lib. 6, c. 9.
Narbona in Gallia deducta colonia 91, 26. F. c. ibi habet Narbonę, e caudato; quod valet ae diphthongum. Narbonæ natus Carus 124, 34: F. c. Naruone
Narciſſus Claudii libertus, Meſſalinæ ad ſcelera gnauus adminiſter 259, 36: ab exercitu exploditur 260, 38: ad Claudiũ defert Meſſalinæ ſcelera 264, 7: impudẽter abutitur Claudio 265, 13. Narciſſi morbus, mors, erga Claudium fides, potentia 266, 14
Narciſſus Neronianus ſupplicio deditur 304, 9
Narciſſus gymnaſtes Commodũ ſuffocat 385, 7: 488, 22: beſtiis obiicitur 393, 5: P. c. Narciſſianus.
Narmalaches fl. Perſ. 725, 22. idem ſupra Regis amnis 720, 44
Narſeus Perſ. rex, orienti bellum infert 126, 2: profligatur 127, 8. Narſei vxores, ſorores, liberi, capiuntur 127, 9: triumphantur 127, 47
Naruone pro Narbonæ, F. c. 124, 34
Naſi & oris compreſſione quid ſignificarit Pr[illegible]ulius 196, 18
Naſica Scipio 91, 36: F. c. Naſſica, gemino ſſ.
Natali die Auguſti, ludi celebrari ſoliti 217, 35. natali ſuo gladiatorios ludos exhibet Caracalla 434, 1. natalem ſuum Adrianus vt celebrarit 354, 37. natali ſuo nihil pręter ſolita fieri vult Tiberius 225, 14. natali ſuo tributũ velut primitias exigit Commodus 381, 34. natalis Seiani quoq; publice celebratur 236, 32. natalem filii ce-

lebrat Marcellinus 693,6. natalis celebratur etiam Perſico more 684,5. ¶ Natiuitatis dies & horas in primariis ciuib. inſpectat Domitianus 336, 14
Natator inſignis 866, 6. natans Cæſar litteras dextera manu ſeruat incolumes 152,43
Nationes, ἔθνη 64,3
Naturæ neceſſitates melius ſibi Britannæ videntur explere quam Ro. mulieres 425,3. naturæ debitum reddere, mori 274,27
Natus clare 109,26: natus obſcure 110, 9: natus obſcuriſſime 125,20
Naue Perſei] F. naui P. 88,16. nauis ſoli Veſtalis virginis cingulo obſequitur 478,14. nauis armorum plena, ſponte appellit 303,11. nauis cum vectorib. incenſa 880,13. naues vſui acceptas, per vim ſibi retinent Scythæ 647,40. ¶ Naues ſolutiles & compactiles 347,22. nauis ſua ſponte ſe diſſoluens 272,33: 415,14. naues bellicæ 680,36: 715,15. nauib. & onerariis & bellicis inſtructus 683,23. naues turritæ 187,16. nauigia coriacea 175, 45. naues coriaceæ ſimul & ligneæ in Iuliani expeditione Perſica 715,14. naues fluuiales 705,39: & 667,46. nauis Perſei ingens, XVI remorum ordinib. inſtructa 88,16. nauium diuerſitas, diuerſum prœlio ſucceſſum atq; exitum affert 187,18
Naualis belli apparat' inſignis 680, 37. naualib. prœliis abſtinere ac LX tantum naues ad Italiæ præſidiū retinere ſtatuit ſenatus R. 76,32. nauale prœlium Perſarū & Athen. a Nerone exhibitum 271,21. nauale prœlium in lacu 264,42. nauale prœliū in terra exhibet Cæſar 155, 29. naumachia nouo in loco 331,28. naualis prœlii graphica deſcriptio 187,19: 682,1. naualis victoria inſignis 78,4
Nauale Byzantii 686,30
Naufragium inſigne 76,20: 403,44
Nauis: quære Nabis.
Neapoli ludos inſtituit Auguſt. 217,42
Nebeia op. Ital. 816,25: Leoncl. Nepeta, Sigon. Narnia.
Nebridius præf. præt. 737,39
Neceſſitas metu omni valentior 664,16. neceſſitatis immutabilitas, omniū maxime moleſtiā animo faceſſit 208,46
[illegible]ter Nectenabo 893,13
Negligenter ſe & auare agentes 98,37. F. negenter: corrupte. forſan aptius nequiter: vel, negligenter & ignaue.
Negligentes & ſegnes ſtatione ſua mouentur 723,11
Negotiatores contributionib. onerantur 691,4
Nepos Claudii per filiam 126,5
Neptes patruis aut auūculis nubere vetat Nerua 338,24
Nepotiani ortus, rebellio, interitus 693, 46: & 132,15
Neptunus Auguſto cur infenſior 845, 10: Sueton. 21,10: Caium extimeſcit 250,22. Neptuni filium ſe vocat Sextus 179,21. Neptuni ædis Romę deflagrat 327,15
Nequitia ſub tyrannis honoratur 389, 15
Neridus pro Generidus, P.c. 820,34
Nero Claudius 178,42
Nero Domitius, Agrippinæ filius 264, 13: a Claudio adoptatus, per matrem ad Imperium inſtituitur 264,21: gener a Claudio adſciſcitur 264,38: ad imperium vt euectus, & imperii quæ habuerit præſagia 267,12: initio imperii vt ſe geſſerit 268,1: pudore depoſito, Caii veſtigia inſiſtit 269,6: ab amorib. & parricidiis ad ludos ſe cōuertit 276,12: vir nomine; reipſa mulier 280,36: & marem agit & fœminam 290,4: 295,19,25,31: 299,22: Domina, Imperatrix, Hera ſalutatur 295,26: a Buduica Britanna per contumeliam Neronis Domitia dicitur, ob muliebrem effœminationem 281,4: poſt conuiuia, vrbis ſe incendio oblectat 285,24: inſidiis petitur 288,4: Græciæ quoq; ludos obit 293,21. Nero Cæſar Rom. omnium primus ludis Græc. victor 298,13. Nero Hercules, Nero Apollo, Nero periodonices 298,28. Nero Thyeſtes, Oedipus, Alcmæon, Oreſtes 299,34. taxatur a Teridate 292, 35: e Græcia triumphabundus in vrbem redit 298,6: e profunda ſecuritate in metum coniectus, trepidat 301,16: vt mortuus 302,29
Neronis vita 835,5: 859,41: mores, vita, mors 107,44: liberalitas 269,13: poemata 290,14: adminiſtri & ſcelerum adiutores 295,8
Neronei milites 293,31. Neronia arma 293,32
Neronia ſeu Neroniani ludi 277,28. Suetonius quoque Neronia, Neroneum agonem, & Neroneum certamen dicit.
Neronia, Artaxata inſtaurata 293,11
Neronianæ thermæ 108,29
Neronianis plerisque omnib. vtitur Otho Imp. 306,23. Neronis nomen ſibi adſumit Otho 306,15. Neronis ædes & inſtrumentū totum, vt vile, contemnit Vitellius; ſtudia tamen & vitam imitatur 309,31. Neronis exſequias, humiliter ſepultas, honorat Vitellius; & mores eiuſdem imitatur 109,35: 861,27. a Neronis morte vſque ad Veſpaſiani imperium quantū interceſſerit temporis 323,42
Nero fictitius capitur & necatur 306,35
Nerua ſummouetur a Domitiano 863, 43: qua occaſione ad Imperium euectus 336,9. Nerua Cocceius imperium quomodo & quamdiu adminiſtrarit 337,29: & 112,32. Neruæ Imp. vita 864,20
Neſſebin pro Niſibin P.c. 641,30
Neſtorius ſacerdos 745,41
Neuigaſtes, Gall. cop. dux 824,35: Sari dolo interficitur 825,5. priore in loco Νεβιογάστης L. & P.
Neuita, Iuliani dux 722,43
Neuridius pro Nebridius 737,39
Nicæa incurſatur a Scythis 649,29. Nicęā Ciumq; inter, anguſtiæ 399,12
Nicaenſes Nicomedenſib. inuident 517,19
Nicomedes a Pruſia patre commendatur ſenatui R. 88,31: oraculis fretus, Pruſiæ patri bellum facit 690,8. Nicomedes Bithyniæ rex, Rom. ſocius aduerſus Ariſtonicum 90,41: Bithyniæ regno exuitur a Mithr. 94,19: ſubegit Cæſarem 154,43: moriens, populum R. heredem inſtituit 97,18
Nicomediæ amplitudo, opulentia, e Scythis clades 649,19,34. Nicomediæ mortuus Conſtantinus 131,12; F. Nicomedia: de qua ſtructura dictū ad 120,10: 911,50
Nicomedenſes Nicaenſib. inuiſi 517, 16: ludos & templū Commodo facere permittuntur a ſenatu 379,2. Nicomedenſes ſine i ſcribit etiam F. c. vt Græci quoq; Νικομηδεῖς [illegible] 87,15
Nicopolis a Pompeio condita, ſub præfectura Cappad. 140,15
Nicopolis ad Actium 187,10: quam ob rem a Cæſare Oct. ædificata 188,27
Niger, μέλας 400,33. nigri hominis ſpectro ſignificat' Niger Imp. 400,31
Niger in Dacico bello præclaram operam nauat Commodo 376,36. Niger Peſcennius a populo R. contra Iulianum inclamatur 393,28: ad imperiū capeſſendum vt inductus 500, 36: cunctatione ac deſidia rē perdit 509, 8. Niger Peſcennius a Seuero debellatur 118,16: 399,1: ab Æmiliano cur deſtitutus & proditus 516,11: a Seuero victus, & in fuga captus, obtruncatur 400,36: 520,17
Nigri ortus, dotes, duces 398,37: mores 518,12: & 101,4: 520,18
Nigidius Figulus ſenator & vates inſignis 161,25
Nigrinus necatur 311,42
Nihil cruentum in quemquam faciens 92,5. ſic Nihil iniuſtum agens 113,33: Nihil non tranquillum & placidum agens 113,37: Nihil omnino clarum geſſerunt 121,10. item, Nihil occaſionum prætermittens quo - 131,3
Nilus palmo vltra morem inundat 318, 42. Nili ortus, & inundationis cauſæ 412,3
Nimietate prunarū exanimatus 133,42
Nimis amicis credens] F. nimium 133,8. ſic Nimium, idem F. pro Nimis 114,4
Niſbara, op. Perſ. 727,30
Niſchanabe, op. Perſ. 727,30
Niſibi capta 98,41: F. c. Niſibe. Niſibin capit Lucullus 98,34: 138,7. (per n more Gręco etiam F.c.) Niſibis capitur a Traiano 345,36: recuperatur 349,22: oppugnatur a Seuero 405, 10: equitis adminiſtrationi committitur 405,32: a Perſis capta recuperatur 6[illegible]1,24: a Perſis obſeſſa, Lucilliani opera ſtrenue defenditur 709, 39: Perſis redditur vacua 730,35: 878, 32. Niſibeni deditionem a Iouiano enixiſſime deprecantur 732,18: pleriq; omnes Amidam commigrant 733,2. Niſibis ſiluæ 347,20. Niſibis imperio R. plus detrimenti attulit quam emolumenti 405,35
Nitocris, Æg. regina 280,31: 440,39
Niues Celticæ 355,21. niues perpetuæ 412,10. niues intecto capite patitur Seuerus 523,37. in niuib. volutat ſe Antiochus cynicus 433,38. in niue refertum loculum Titum moribundum conicit Domitianus 328,27
Nobilior Fuluius 76,8
Nobiliores viri, CCC] F.c. nobiles viri CCC 81,9. Nobiliſſimas vrbes 124, 40: F. notiſſimas vrb.
Nobiliſſimatus dignitas 692,3
Nobiliſſimus, cęſari proximus 853,32
Nobilitas vniuerſa ex vrbe fugit, i. patricii 102,2. nobilitatis mediæ ſenator 112,34. nobilitatis ſemina poſteris relinquere, glorioſius quam maiorum nobilitatem fœdis moribus obſcurare 561,8. nobilitas vera quæ 560,18
Noctuarum ingens multitudo muros complet 677,2
Nola, op. Campaniæ 81,34. Nolæ fanum Auguſti 222,16
Nomentana via 108,27. per o ſcr. & P. & Gr.m.
Nomina inuidioſa relegantur, manente tamen interdum rerum ipſarum acerbitate 160,9. nominis inuidia, facto-

factorum ſplēdore oblitteratur 887, 43. nomina barbararum gentium ne a ſenatu quidem recte proferri potuere 349, 4. nominis ambiguitate deceptus ab oraculo Zeno Imp. 884,29. ob nomen interfectus Iulius Sacerdos 252,27. nominum ſimilitudo publico ſcripto diſtinguitur, ad euitandum periculum 16(?),15. nomen auī ferens nepos 605,6. nomen Tiberio a matre imponendum cenſebant nonnulli, vt apud Græcos a patre fit denominatio 22?,11. nomina ex adoptione mutari vt ſolita 165, 37. nomen & genus confertur ab exercitu 564, 8, 15. nomini proprio Imperatoris, cognomen de ſuo nomine imponit Africa 596,29. nomen germanum principi iuniori mutatum in fauorabiliorem appellationem 530,14. nomen Romanum in Macedonicum transformatum 571, 1. pro nomine paterno Commodus aliás alias appellationes vſurpat, potiſſimum diuinas 483,10: & 380,40: 381,7: 869,4. nomina imperialia ſuo nomini non adſcribit Veſp. in litt. ad Vologæſum titulis ſuperbientē 321, 3. nomina ſtudiis & formæ conuenientia ſcurris impoſita 389,14. nomē ſuum operi reparato, aut ab aliis inchoato, inſcribere Tiberius noluit 225,33. nominis ſui vrbem euehit Conſtantinus 131,7
Nonagéſimo F. pro Nonageſimo 109,23
Nonnæ: quære in Gr. I[illegible].
Nonusdecimus 85,33
Noorda, loc. Perſ. 726,43
Norbanus conſul profligatur 95,16
L. Norbanus conſul 230,7
Norbanus præf. pr. 335,?3
Norici duo, vbi ſiti, & qualis prouincia 823,19
Notabilis graui ſæuitia 109,28
Notarii imperatorii, ſubditorum nomina in tabulis deſcribunt 705,42: 706, 3. notariorum tribunus 723,38. per Notas ſcribere primus qui docuerit 205,10. de notis & notariorum velocitate Brodæus ex Martiale tradit Miſcell. lib. 4, c. 9
Notitiam veterum conuictorum non dedignatur Vitellius 310,21
Nouacula gulam ſibi præcidit Marcellus 323,20
Nouercam ſuam vxorem duxit Caracalla 119,3
Nouitii facilius inſtituuntur 749,43
Nox interdiu e Veſeui ardentis fumo 326,18. nox interdiu e ſolis eclipſi 778,16
Nocturno prœlio victus Mithridates 99,27. nocturna cuſtodia & equitibus armatus Imp. 390,34. nocturnæ cuſtodiæ præfectus qua prędirus auctoritate 532, 4. nocturna ſacra 668,15. nocturna ſacra caſte pudiceque peracta 670,1. nocturnis operib. probatus 447,25
ſupra Nubes imaginatione ſua efferri 787,40
Nubit Heliogabalus: Dominaq; & Imperatrix ſalutari vult 447,12. ſic Nero.
Nudi dimittuntur milites perfidi 511,16. nudi degunt Britanni 537,21. nudos viros videre, pudicæ matronæ idem eſt atq; videre ſtatuam 236,15
Nullo ſuo dolo interfectum iurauit; pro, non interfectum eſſe vllo ſuo dolo 125,23
Numę Pompilii res geſtæ, & obitus 64, 13. Numa Pompilius primus pōtifex max. 761,17. a Numa Pompilio ortus M. Antoninus 115,31. eidem cōfertur T. Antoninus Pius 115,10: 866,27
Numantia ciuitas Hiſpaniæ opulentiſſima 90,11. Numātinum bellum, & Numantia exciſa 90,11
Numeri militares xxx Ticino impoſiti 803,15
Numerii Attici de Auguſti in cælos aſcenſu teſtimonium 222,18
Numeriani grammat. expeditio 406,41
Numerianus Cæſar 124,35: ſoceri dolo necatur 124,42
Numeroſis annis, i. multis 93,16. ſic Numeroſos amicos interfecit 130,35: itēque paulo ante, v. 18: & ſupra 128,28
Numidæ, Romanorum aduerſus Afros ſocii 76,36: cum rege ſuo Romanis aduerſus Carthag. auxilium ferunt 85,14: 87,21: in iaculis mittendis equisq; regendis dexterrimi 602,33. (vnde Numidæ infrenes apud Virg.) Numidæ, Mauri Romanæ dicioni ſubiecti (?)01,39
cum Numinib. ſermonem habere creditus Scipio 84,18. numini ſuccenſere ob res aduerſas non licet 369,3
Nummorum donatio mutua kalendis Ian. 48?,37. nummi monetæ exoleſcentis (ſeu fugientis) cōflantur 344, 19. nummos adulterinos cudit Caracalla 432,8. viſe Moneta.
Nuntium agens miles 443,12. nuntiū ſecretum nec moræ patientē ferens 532,8. nuntio mortis ſuæ vltimæque voluntatis, aduerſario vtitur ciuis occumbens 150,4. nuntius triſtis male excipitur 733,9,33. nuntius, falſitatis ſuſpectus, morte relationem ſancit 307,9. nuntii laureati 618,18
Nuptiæ principis, publica lætitia celebrantur 781,41. nuptiæ deorum, ſolenni feſto celebrantur 569,29. nuptiæ Pſeudantonini 445,13. nuptiæ ſplendidiſſ. 414,41. nuptiis ſterilib. liberos precantur Græci 295,23. nuptiale conuiuium 178,35
Nutante imperio R. 132,47
Nutritorib. mala reddita gratia 425,19: 427,40
Nutus & verba primariorum ciuium obſeruātur 238,33. nutus & color obſeruantur 427,7: 600,3. nutu ſignū datum 419,30. nutu vocatum ſe ſimulat percuſſor 555,32
Nymphidii inſolentia 303,33

O

Oaſis olim inſula 854, 43: 855,3, 13: exſuli habitanda datur; & qualis is locus 787,7. Oaſis temperies, & memorabilia cetera 854,26. Oaſes tres 855,7
Obeliſco Ægyptio victoriarum ſuarum coronas imponit Nero 298,38
Obellius ſeu Ouellius: viſe Abell.
Obliqua inſinuatio, intelligi magis vult quam audiri 544,27
Obliuio delictorum præteritorum, publico edicto proponitur 607,14. obliuio offenſionum & delictorum ſuperiorū, ab Imp. promittitur 619,30. obliuionē factorum, militib. cōtrariæ factionis pollicetur victor 566,9
Obœdire, per œ, F. 93,17. obœdire Meſſalinæ Mneſter iubetur in omnibus quæ imperet 261,13
Obolere pro Abolere, F.c. 111,42
Obolos pro drachmis largitus Galba 301,25. ſex obolos viritim conferre coacti Alexandrini 319,20. obolorum fur inſignis 801,9
Obſceniſſime vixit 119,20. obſcenitate deprauatus 117,29. F.c. e ſimplici, Varro lib. 6 de lingua Lat. per ae olim ſcriptum fuiſſe docet, vt etiam ſcaena pro ſcena.
Obſcure natus 110,9. obſcuriſſime natus 121,13: 122,1
Obſequuntur Auguſto reges exteri, [illegible] 106,42
Obſeruationes delatorum 2?6,17. obſeruata non modo dicta & facta, ſed etiam vultus 600,1
Obſides a Britānis exigit Cæſar 101,15: 145,44: 146,11: obſides a Parthis capit Vitellius 254,27. obſides a barbaris capiuntur nobiliſſimorū quorumq; filii 709,23. obſidum loco capit potentiorum liberos Seuerus: callidē 516,24. obſidum & munerū miſſione Seuerū delenit rex Armeniæ 527, 38. obſides ante currum in triumpho ducuntur 86,8. obſides a victo poſcere omittit Scipio primus 83,37. obſides Hiſpanis reddit Scipio 83,15
Obſidens obſidetur 97,27. ſic obſidentes obſideri viſi 615,39. obſidio fortiſſime ſuperata 528,16. obſidionis ſolutio quanti a Rom. empta 817,1 Obſidionalis apparatus 683,2. obſidionalia ſtrategemata Lydii 665,20
Obuiam occurrere Plautiano præfecto non auſus quiſquam 531,15
Occiſi etiam ignoti 16?,7
Oceanus Britannicus 101,7. Oceanus inter Galliam & Britanniam ſanguinolentus inundat 177,47. Oceani refluxus 348,35. Oceani accolę Celtæ ab Auguſto debellantur 201,40
Octauia Cæſaris Octauiani ſoror 167, 38: dimittitur ab Antonio 181,11
Octauia a Nerone primū dimiſſa, poſt necatur 284,1,17
Octauiæ porticus deflagrant 327,18. F.c. [illegible], diphth. ει.
Cn. Octauius conſul 4,5
C. Octauius conſulatu vi extorto, cum Antonio & Lepido triumuiratum init 104,32. C. Octauius Cępias quibus parentibus ortus, quo modo ad imperium euectus 161,5: 162,36 Octauianus, Cæſaris nepos & heres 104,16,40. F.c. priore in loco Octauius eſt, in poſteriore Octauianus. eademque diuerſitas eſt etiam in Gr. m. ſed ordine inuerſo. Primum enim dictus eſt C. Octauius Cæpias 161, 5: poſt, ab auunculo fortunarum & nominis heres inſtitutus, dictus eſt C. Iulius Cæſar Octauianus, demum Auguſtus 162,36: & 104,16. Cæſar Octauianus res capeſſere quando & quomodo cœperit 162,38: ab Antonio diſſidere incipit 163,4: cum conſſ. aduerſus Antonium miſſus 104,26: cum Antonio pacem facit 104,27: conſulatum vi adipiſcitur 165,17: Sextum Pompeium debellat 105,11, 21: Antonium debellat 105,33. Octauianus Auguſtus 67, 15: 105,37, 42: F.c. 67,15, Octauius Auguſtus: quæ lectio apud Florum quoq; ac Suetonium obſeruata eſt. ſed verior Vulgata appellatio; quam & Græcus metaphraſtes ibi ſecutus eſt, & nominatim probat Dionis Epitome 163,35. Octauianus Aug. bellis toto orbe confectis, imperium vt geſſerit 105,42: imperium quando acceperit, & quomodo geſſerit 635,7,38: ſæculares diu neglectos inſtaurat 669,19: moritur 106, 1: qualis & quantus vir fuerit 106, 4

Octauiani Auguſti de ſe rebusq; a ſe geſtis oratio 845,9: examen 849,38: ingenium & mores 834,4: ſepulcrũ, elogia 106,3

Octodecim 98,31, F. x & VIII. Octauusdecimus 67,28

Octogenarius ad imperium vocatus 595,13

Octogenſimus, cum n, F.c. 117,41

Oculos pellaciter intorquere 448,14. oculos ſublinit & pingit Heliogabalus 570,25: & 447,14. oculus dexter Chriſtianis eruitur 874,37

Odenathus Rom. imperium aduerſus Parthos tuetur 122,20. Odanathi Palmyreni fortia facinora, mors, ſucceſſor 651,18,33. Odanathus in P.c. fere ſemper prima aſpirata ſcribitur: apud Trebellium Pollionem Odenatus, etiam in membr. vet. abſque omni aſpiratione, & per e in ſecunda ſyllaba: itemq; in F.c. 122,21: in Gr.m. & Odenathus, & Hodenathus.

Odeum Romæ 352,31

Odio & deteſtatione omnium viuens 125,28. odium ſubditorum, maximopere cauendum principi 212,15. odium metu occultatum, ſecuritate affulgente prorumpit 598,32

Odor lucri e re ſordida nõ offendit 322,13. odore cubiculi exanimatus 133,41. odor e cadaucrib. exhalans, peſtilens 815,17. odorata, ſuffitu & olfactu diluunt peſtilentẽ aerẽ 478,36

Odryſæ iniuria laceſſiti 198,34: P.c. cum aſpir. Ὀδρύσαι.

Occubaria caſtellum 813,12

Oedotheus Scytha 759,38

Oenomao duce rebellant gladiatores 97,3. F.c. Oenomatu. ſed Oenomaum agnoſcit etiam Gr.m.

Offenſarum & inimicitiarum immemor Veſp. 110,33

Officia palatina, αἱ ἐν τῇ αὐλῇ τάξεις 683,17: αἱ περὶ τὴν αὐλὴν τάξεις 694,16. per officia varia prouectus ad imperium 118,11. officia & præpoſituræ a Theodoſio conturbatæ 754,2

Q. Ogulnius conſ. 74,22. in F.c. Gulinius eſt: in Gr.m. Cyllenius 74,29

Oleum vino miſtum, medicamentum morbi inſoliti 197,12. oleum in gymnaſii dedicatione gratis præbitum 277,29. oleum publice præbet Agr. 185,37

Olympus oppidum 96,49

Olympii Iouis templum Athenis ab Adriano conditum 358,11

Olympius Ponticus. Stelichonem apud Honorium traducit 808,9: 810,16: Stelichone ſublato, magiſtri poteſtatem nactus, in Stelichonis amicos & conſcios acriter inquirit 811,10: cõturbat omnia, ſolis Stelichonis familiarib. intentus 818,38,44. Olympius mag. offic. cum Hunnis Ataulfo mittitur obuiã 820,11: ab eunuchis palatinis apud Imperatorem delatus, aufugit 820,18

Olympiodori patria, ſtudia, profeſſio, libri 853,3. Olympiodori Thebani error 803,31

cõtra Omina & auſpicia dimicat Craſſus; infeliciter 101,26: F.c. contra omen; minus conuenienter.

Opere militari conſitæ vineæ 124,26. operi alieno ſuum nomen inſcribere Tiberius noluit 225,39

Opes publicas a priuatis haberi, melius viſum Conſtantio quam intra vnũ clauſtrum reſeruari 128,26

Opilius Macrinus imperium quomodo & quamdiu geſſerit 119,9. in Gr.m. Ophilius.

Opimam ciuitatem, F.c. pro vulg. optimam 67,27. prior ſcriptura videtur aptior: vt ſignificetur opulenta. Gr. metaphraſtes vertit μεγίστην, maximam. Viſe Dionyſ. H. 412,17

Oppida, συνοικίας πολισθείσας, ſeu πολίσματα 64,9. in Fuld. cod. m.ſ. nunc gemino p, nunc ſimplici ſcribitur hoc vocabulum.

Oppugnare vi, pro Expugn. 133,15

Optare tantum ſcientes milites, non manib. rem gerere 704,5

Optati patricii cædes 692,15

Optimates, Gotth. pars 853,23

Optimus, fortiſſimus, ἄριστος 70,33. Optimi cognomen Traiano datum a ſenatu 345,28. Optimi cognomine magis lætatus Traianus quã ceteris 345,38

Optinuit, pro Obtinuit, F.c. 115,6. ſic Optinere, idem F.c.

Optulit, F.c. pro Obtulit 81,16

Oraculum Auguſto datum de Chriſto 856,20. oraculum idem Tiberii & Neronis temporib. decantatum 286,46. oracula Seuero data 438,37. oraculum Macrino datum 443,30. oraculum Palmyrenis datum 660,5,9. oraculum de Conſtantinopoli 690,11. oraculum de morte Conſtantii aug. 711,34. oraculum Iuliano redditum 877,25,32. oraculum dormienti datum 711,31. ¶ Oraculum Sibyllinum de ſæcularib. ludis 670,36: de vltimo Æneadum 287,4. oraculum per ſomnia reſpondens 376,16. oracula magica 868,37. oraculis omnibus ſe ingurgitat Caracalla 554,2. oraculũ Apollinis a Nerone exſtinctum 296,1. ¶ Oracula e ſuo quiſq; commodo interpretari ſolitũs 676,40: 690,8. oraculi interpretatio mortem affert interpreti 744,2.

¶ Oraculorum collectio, ſeu Oracula in vnum volumen collecta 690,3. oraculorum libros peruiſit Tiberius; aliosq; ꝓbat, alios abdicat 230,21

Orationis & metricæ & proſæ certamina 329,11. oratio e libello recitata 600,7. oratio e ſcripto recitatur etiam a Marco 369,1. ¶ Oratio iuuenum Africanorum ad Gordianum, de capeſſ. imperio 595,38. oratio Alexandri ad milites, de expeditione Perſica 578,1: Antonini Caracallę ad milites poſt cædem fratris 427,18,28: ad ſenatum, de cæde fratris 545,4: Bunduicæ Britannæ ad populares ſuos, pro aſſerenda patriæ libertate 278,25: ad patrium numen, pro popularium ſalute aduerſus Rom. 280,29: Caſſii Clementis ad Seuerum, apologetica 400,44: Commodi ad milites, ad concil. ſibi eorum beneuol. 467,37: Iuliani ad ſenatum 392,32: Læti ad Pertinacem 490,23: Lęti ad prætorianos, de morte Cõmodi & electione Pertinacis 491,34: Liuiæ ad Auguſtum, & Auguſti ad Liuiam 208,2, & ſeq. Macrini ad exercitum de propulſ. Parth. 556,38: Marci ad milites, de Caſſii rebellione 369,1: Marci morientis ad amicos, de Commodo f. 466,16: Maximi Aug. ad milites, de ſuo & collegæ imperio 619,3: Maximini ad milites de s. p. q. r. defectione 600,8: Nigri ad Antiochenos, de capeſſ. imperio 502,3: Othonis mortem oppetere parantis 307,22: 308,1: Paulini ad milites 282,2,17,32: Pertinacis ad Lætum & Electum 490,17,35: Pertinacis ad ſenatum 390,6: 493,19: Pertinacis ad prętorianos ſeditioſos 497,17: Plautiani ad Saturninum tribunum, de interfic. Impp. 531,30: Saturnini ad Seuerum, de Plautiani inſidiis 513,1,16: Seueri ad milites de capeſſendo imperio 505,26: Seueri ad prætorianos aſtu circumuentos 510,29: Seueri ad milites contra Albinum 522,12: Seueri ad Senatum, obiurgatoria 409,13: Seueri ad Antoninum filium, obiurg. 423,31

Oratorię artis profeſſio 775,26. oratoriæ artis exercitatio, principi neceſſaria 162,24

Orbe toto victor Romanus 99,20. ſuper orbis terrarũ imagine ærea Cæſaris ſtatua cum ſemidei titulo 154,31. orbis pictam effigiem habuiſſe, ſub Domitiano capitale 334,6. ¶ Orbi Romano, F.c. pro Vrbi Romanæ 108,20: itemq; Gr.m. orbis Romanus diuiditur 128,17. orbis Neronianus 296,11. orbem peculiarem habitant Britanni 279,18

Orbitatis pœna 203,31

Orchades inſulæ vbi ſitæ, & a quo ſubactæ 107,35. cum aſpir. ſcr. & in F.c. & in Gr.m.

Orcheſtra theatri 290,13

Ordinauit & diſpoſuit multa prouide 126,35: ordinata inter eos pax eſt, i. compoſita 95,4

Ordinarios geſſiſſe conſulatus 109,26

Ordinum deſertores, ad latrocinia ſe conuertunt 799,16

Oreſtes Aufidius 98,5

Oreſtina 247,14: & D. 443,6: P.c. Oreſia: Suetonio Oreſtilla 64,15

Organi pulſus in ſomno 397,11. organum cacodæmonis 892,5

ad Orientem abi: ego enim iam occido: Marci morientis vox 371,41. ¶ Orientis adminiſtratio commiſſa præfecto Meſopotamiæ 461,13. orientis metropolis Antiochia 645,4. orientales populi acutiores ingeniis 532,18. orientalium & ſeptemtrionalium gentium limes ac propugnaculum Taurus 515,16. orientalis imperii ſedi deſtinata Antiochia & Alexandria 54,4

Oriundus Dacia 129,38. oriundus Dalmatia 125,20

Ornamenta gemmarum 117,11. ornatus muliebris ab Heliogabalo affectatus 572,11. ornatus neglectior, interdum decentior 189,15

Orodes Alb. rex victus, pacem impetrat 100,3. per omicron in Gr.m. Orodes Parthorũ rex oppugnatur a Craſſo 147,6: Craſſum per ducem ſuum vincit 101,27: Labieni ſuaſu Pacorum f. aduerſus R. cum exercitu mittit 176,14: a Phraate filio necatur 184,20. Orodis Perſæ filius occiditur 105,16. primæ ſyllabæ vocalem o, agnoſcit etiam P.c. 184,20: & D. 273: & Gr. Eutropii m. tribus in locis. Idem Erodes F.c. 101,27: Ἡρώδης D. 249: Ὑρώδης P.c. 176,14: 183,23: itemq. Plut. in Craſſo. omega penultimæ ſyllabę probat etiam illud Virgilii, tacet altus Orodes: & agnoſcit cum P.c. etiam D.

Orontes fl. 655,38

Orphei & Muſæi hiſtoria 855,1

Os vulua impurius 284,24. in os prolabi, ominoſum 154,4

Oſculatur

Oſculatur Nero matris & oculos & manus pectore perfido 273,6. oſcula per galeam data 383,12. oſcula per digitos ſeu annulos miſſa 306,11. oſculandam manum pedemve porrigit Caius: ipſe oſculatur paucos 254,12

Oſdroene, reg. or. 119,5. F.c. Oſdroena. Oſdroenorum regem in fidem accipit Traianus 113,15. Oſroeni a Seuero debellantur 404,42. Oſroenorum rex Augarus ad Seuerum confugit 518,3. Oſroenen Caracalla vt in dicionem redegerit 431,1. ex Oſroene ſagittarii adſciti aduerſus Germanos 584,43: 590,40. Oſroenorũ ſagittariorũ defectio 590,7. Ὀσροηνὴν ſine δ agnoſcit etiam Suidas.

Oſſa cremati principis leguntur; & in monumento eius conduntur 221,9. oſſa cremati Seueri, Romam in vrna porphyritici lapidis reportata. in Antoninorum monumento conduntur 424,18. oſſa Traiani collata in vrnam auream 114,14. oſſa regum Parthicorum diſiicit Caracalla, ſepulcris eorundem dirutis 436,1. oſſa humana in magicis incantationibus adhib. 230,33

Oſtendere clarum aliquid 124,13: Gr. more pro Perpetrare.

Oſtentis denuntiatas pœnas, in alios deriuari poſſe reſpõdent vates 276,7.

Oſtiam] F. Hoſtiam 64,33. vera lectio eſt; apud oſtia, ciuitatem ſupra mare, XVI miliario ab vrbe Roma, condidit. vt intelligantur ibi oſtia Tiberis, per quæ is fluuius in mare ſe infundit. Veram autem eſſe hanc lectionem, teſtatur primum Græcus metaphraſtes, dum inquit, πολίχνιον ἔδειμεν ἐπὶ θαλάσσης πρὸς ταῖς τοῦ Θύμβριδος ἐκβολαῖς: id eſt, oppidulum condidit ſupra mare, ad Tiberis oſtia. Deinde luculenter confirmant Dio, & abbreuiator eius Xiphilinus 138,35, cum de piratis ſcribunt, ἐς αὐτὰ τὰ ὤστια ἐσπλέοντες, καὶ τὰς ναῦς ἐκαιον: id eſt, in ipſa Oſtia intronauigantes, deprehenſas ſibi naues incendebant. Et multo clarius Strabo, qui & Tiberis oſtia, & oppidum ibi conditum, plurali numero ὤστια vocat, cum alibi, tum libro 5: τὰ δ' Ὤστια, ἔστιν ἐπίνειον τῆς Ῥώμης, εἰς ὃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις, παρ' αὐτὴν ῥυείς. & rurſum, κτίσμα δ' ἐστὶ τὰ Ὤστια Ἄγκου Μαρκίου. Alioqui vt Latini, ita & Græci oppidum iſtud ſingulari numero, fœminino genere, Ὠστίαν nominant: inter alios Dionyſ. Halicarn. 8,9: 183,30: & Steph. Byz. in Ἐθνικοῖς. Oſtia Tiberis, ſtationes portusq; idoneos non habent 258,38

Oſtiatim petito argento 128,30: F.c. hoſtiatim.

Otacilius Craſſus conſul 75,2

Otho Saluius, Neroni familiariſſ. 272,2: Galbæ quibus de cauſſis inſidiatus 304,35: imperium vt nactus, quo ſucceſſu item & quamdiu tenuerit 305,37: natalibus quibus ortus, imperium vt nactus, quomodo item & quamdiu geſſerit 109,7. in F.c. nominatur Lucius Otho: at in Faſt. Panuin. Marcus Saluius Otho: itemque infra 272,2: 304,35. Othonis vita 860,45

Ouans regreditur Galerius cæſar 127,15. Ouare, ἐπὶ κέλητος ἐς τὴν πόλιν ἐλάσαι 199,36

Ouatæ ſtructuræ in circo 185,34

Oues tonderi vult Tiberius, non deglubi 226,10. ouis aurea Silanus 247,13

P

Pabuli exuſtione hoſtib. iter præcluditur 727,2

Pacandum mare accepit 125,43

Pacatus Claudius 334,20

Pacificator orbis terr. 381,15

Pacilus Furius 76,35. in F.c. Placidus: itemq; in Gr. m. v. 43.

Pacorus ab Orode patre cum exercitu ad Syriam occupandã mittitur 176,16: occiditur 105,16. Pacori mors, & laudes 183,23

Pacorus, Vologæſi & Teridatis frater 292,6

Pacori liberi Romam cum Teridate ad Neronem proficiſc. 290,37

Pæan ob victoriam 726,26. pæanes poſt depulſum a rep. periculum 618,3. pæanes ſæculares 670,31: 671,9. pæanes funebres 540,40

Paene pro Pene, F. c. 85,21: 97,43: 124,19: 122,3: 132,24. ſic Paenitus 129,55

Pænulati theatrum intrare iuſſi ſenatores 384,21: Lamprid. 161,31. pænulam pullam pluuio tempore in publica celebritate ſuperinduit Tiberius Imp. 227,32. de quo loco viſe Lipſium Electorum lib. 1, c. 24.

Pætus Thraſeas 274,15

Pætus Valerianus 444,27: & Legat. vol. 444,23. at P. c. Protus.

Paflagonia, F.c. pro Paphl. 98,13

Palæopharſalus, op. Theſſaliæ 102,15

Palæſtina Syria ſubigitur a Pompeio 141,18. Palæſtina vniuerſa vni commiſſa præſidi 766,21. Palæſtinicorum militum armatura 657,17,33. Palæſtinæ vrbs clariſſima Hieroſolyma 110,26

Palatium, Palatinus mons, & Romuli domus 191,26. Palatium cancellis foribusque validis munitur a Iuliano 394,44. Palatii portæ Veſpaſiano Imp interdiu ſemper patent 320,19. Palatium incendio conflagrat 207,27. Palatii Romani amplitudo 539,29. e Palatii ſummitate Roma conſpicua pene tota 286,34. ¶ Palatium vnde appellata Imperatorum regia, vbicumque ea fuerit 193,25,29. Palatini ordines, præfectorum prætorii poteſtate reguntur 687,38

Palatinus mons, Παλλάντιον ὄρος 63,13. Palatinum templum 669,40. Palatinus mons totus incendio deflagrat 286,40

Palis acutis infixi captiui 281,22: 283,7. palis ſeu patibulis affixa corpora 724,43. palis alligatos pueros puellasque Nero, feræ pelle tectus, inuadit 295,29. palis impoſita ædificia 689,39

Palladem Heliogabalus Imperator & loco mouet, & deo ſuo coniugem adſciſcit 569,8. Palladis ſimulacrum tegi olim ſolitum 569,8. Palladium vnde Romam allatum, & qua reuerentia coli ſolitum 482,25. viſe Minerua.

Palladius, cenſor facult. 817,9

Pallas, Claudii libertus 835,1. Pallantis liberti diuitiæ, moroſitas, mors 284,33. vno l etiam Pal. c.

Palliis lecticulæ diductis 125,7. pallii ſophiſtici geſtatio quib. & quo ritu conceſſa 854,4

Pallinus Iunius 430,21: rectius Paulinus.

Palloris cauſſæ 415,37

Palmæ ſurculus in pugnæ loco enatus 156,37. e palmis & vitib. lucus amœniſſimus 721,20

Palma Syriæ præf. 344,9: ſtatua honoratur 345,2: necatur 351,42

Palmyra, vrbs munitiſſ. 658,4,16: orientis imperium affectat 653,25: 655,24: Aureliano ſe dedit 659,4: rebellat denuo 661,9. Palmyrenis exitium vt præſignificatum f. 659,32

Paludes ex amnium confluentia 589,22. in paludibus & ſiluis abdunt ſe Germani 591,24. in paludes abdunt ſe Britanni, ſolo exſtante capite 422,7. e paludum latebris clamdeſtinas eruptiones faciunt Scythæ tranſiſtriani 741,28. palus cadauerib. repleta & ſanguine infecta 592,4

Pammenis ſtatuas cædit Nero 293,36

Pamphylia Piſidis finitima 791,26. Pãphyliæ bellum 96,44

Panathenæa magnifice a Domitiano celebrata 329,11

Pancratio ſimul & lucta certat Aurelius Ælix 445,40

Pandateria inſula Campaniæ 206,14, etiam P.c. & D. 377. in Pandateriam relegata Domitilla 335,8

Panes Romam in Britanniam cur accerſierit Vlpius Marcellus 377,14. panis extemporalis 547,35. panum honorario munere plebem donat Aurelianus 661,39

Pannonia Romano imperio per Aug. adiecta 106,16: Marco Imp. fere perpetua belli ſedes 364,2: vni parebat rectori ſub Seuero 503,30. Pannoniæ vrbs maxima Sirmium 592,18. Pannoniæ inferioris oppidum Budalia 120,43

Pannonii ſubiguntur a Cæſare Oct. 183,23: barbarico ſeruitio liberantur per Marcum 117,2

Pannonicum bellum Auguſti temporib. per Tiberium confectũ 106,25. Pannonici exercitus ducem Imp. ſibi deligunt Myſiaci milites 311,18

Panſa conſul interit 104,6. q. Vibius.

Pantheum deflagrat 327,16. in Pantheo ius dicitur 354,9

Panticapæum, vrbs Ponti nobilis, per Auguſtũ Romano imperio adiecta 106,19. F. Anticapeum: perperam.

Pantomimi Romam quãdo intrare cœperint 635,39. iidem Saltatores 201,3: 341,45

Paphlagonia inuaditur a Mithridate 94,18

Papianus ad imperium euectus in oriente 642,20,32. L. & P.c. priore in loco Iotapianus; in poſteriore Tapian⁹.

Papinianus præf. pr. ſub Seuero 421,9: 423,26,35. Papinianus I.c. inſignis & præf. pr. tutor filiis a Seuero datur 637,33: ſubmouetur ab Antonino 425,38: Antonini inſtinctu per milites occiditur 637,42: ſecuri occiditur 427,38. in Dionis epitome P. c. perpetuo habet Papianus; vt & Zonaras: at in Zoſimo, Papinianus 637,33,42

L. Papirius conſul 71,32

Papirius Carbo conſul 95,24

L. Papirius Curſor dictator 71,16

Papirius Dionyſius 379,24

Paradiſus regius 725,45

Parabat eos occidere 124,5. ſic Parauit eum ſucceſſorem relinquere 116,20.

Paratiſſimus ad dimicandum 88,47

Parcarum ſacra 670,1,45

Pardalim imitata meretrix 409,16

Parens, i. propinquus 65,33

Parentalia triumphalia 332,28

Paris ſaltator necatur 297,24. Paridis ſaltatoris cædes, & tumulus 330,1
Pariſium, op. Germ. 710, 26. Παρισίῳ ibi etiam P. at L.c. Παρησίῳ, Pareſio.
Parricidarum pœna 274,35
Parta pace 124,27: F.c. pace parata: minus vſitate.
Partis Marianæ duces 95,32,45: id eſt, factionis.
Parthamaſires Armeniorũ rex, a Traiano punitur 345,23. Legat. vol. 405. Παρθαμασίριες: at 404 Παρσαμασίριες.
Parthamaſpates Parthis rex a Traiano datur 349,32: a Parthis reiicitur 350, 33. P.c. priore in loco Parthamaſpantes.
Parthenius cubicularius, vnus e Domitiani interfectorib. 335,29: & 111,35
Parthenopolis Ponti op. capitur 99,4
Parthiæ principes inter ſe diſſident 431, 11. Parthi vbi olim ſiti, quãdo & quomodo emerſerint 146,38: ſtudiis quibus dediti 147,1. Parthorum arma, & pugnandi mos 520,31. Parthi ſine equis male ad fugam parati 552,41: ex equis olim, & quidem fugiendo pugnare ſoliti, a Romanis fugitiuis etiam ad ſtatariam pugnam adſuefacti 520,30. ¶ Parthi Craſſo victo vincũtur ab eius quæſtore Caſſio 101, 25: (iidem mox Perſæ, v. 33) poſt Craſſianam cladem latius effuſi, reprimuntur a Caſſio 147,13: Labieni monitis neglectis, a Ventidio cæduntur 178, 17: iuſtiſſimo triumpho a Ventidio omnium primo ſubiguntur 105, 20: 183,32: regem ſuum expellunt 254,29: opem a Veſp. petentes, dimittuntur re infecta 322,24: regem a Traiano datum dedignantur 350,31: & 349,27: debellantur a L. Antonino Vero 115, 43: Meſopotamiam inuadunt 409, 27: vincuntur a Seuero 118,19: a Perſis triplici prœlio deuincuntur 451, 29: orientali imperio priuantur a Perſis, ductu Artaxerxis 576,8: 577,15: 641,9: debellantur a Gordiano 120, 24: (iidem mox Perſæ, v. 27) Meſopotamia occupata, Syriam quoq; ſibi vindicant 121,42. Parthorũ cum Roman. conflictus acerrimus 558, 1. ¶ Parthorum regia, Cteſiphon 529,4. Parthicorum regum monumenta ſubruit Caracalla, & oſſa eiicit 435, 47
Parthica victoria potitus Seuerus præter ſpem 519, 23. Parthicum triumphum reuehit L. Verus 116,1. Parthica ſpectacula 351,35: ita P. c. & Blancus interpres: at vulg. l. παρθενικὰ θέας, ſpectacula parthenica ſeu virginea. Parthicum ſeu Perſicum bellum durauit vltra ccc annos 844,25
Parthici ſagittarii aduerſum Germanos adſciti 584,44: 591,1. Parthus nec ordinarios nec mercenarios habet milites; ſed, cum opus eſt, e ſua natione per ſatrapas cogit copias 514, 41
Parthicus appellatus Traianus poſt Niſibin Batnasq; captas 345,36. Parthicus a Parthis deuictis cognominatus Seuerus 118,19. Parthici cognomen affectat Caracalla 551,8
Patauium Thraſeæ patria 289,16. Παταβίῳ autem ibi legendũ eſſe pro vulg. Πολεμίῳ, docuit poſt Xylandrum etiam Lipſius Cõment. ad lib. XVI Annalium Taciti.
Patella Vitellii 309,23
Patibellum a Romanis 94,15
Patmus inſula 864,8,21
Patres a filiis inſigni exemplo ſeruati 169,4. pater filii ſupplicio intereſſe coactus 253,12. patrem inueniſſe dicitur adoptatus ab alio 420,11. pater magni filii derepente factus 448,38. pater filio quatuor dumtaxat annis maior 571,10. ¶ Patrem, non Imperatorem ſe liberis ſuis exhibet Pertinax 389,39. Pater communis, ſeu Pater patriæ 66,22. Pater patriæ, tit. Imp. 381,18. Patris appellatio cur tributa Imperatori R. 194,29. Pater patriæ appellari vetat Tiberius 225,7. Pater quam Dominus audire mauult Tiberius Imp. 889,6. Pater a militibus appellatur Otho pro ſuis mortem oppetens 307,41. Pater bonus appellatus bonus præf. vrbis 492,8
Paternus a Marco aduerſus barbaros mittitur 372, 33. Paternus, præf. pr. 377,21: 378,5: necatur 375,18. Maternus apud Herodianum alius 475,31
Patriam & nomen tribuni ſciſcitatur Caracalla 429,12. patria virtuti obſtare non debet 339,30. patriam Adrianus honorauit quidem magnifice, non inuiſit tamen 355,39. pro patria pugnantium ardor 612,4. patriæ arma qui intulerint 68,1 ¶ Patriis traditionib. nititur ſenatus Ro. in religionis negotio 779,30
Patriarcha ex orphanotropho 884,2
Patricii lõga generis ſerie clari 464,16. patriciis Imperatorib. exſultat ſenatus P.Q.R. 620,15. ¶ Patricii poſt Cõſtantini tempora qui, & qua dignitate 692, 15. Patricii dignitate honoratus Iouius præf. pr. 821,25
Patricius Lydus philoſ. 744,4
Patricius Iſaurus 889,45
Patrobii Neroniani munus 291,18. Patrobius Neronianus ſupplicio deditur 304,9
Patrocinari aliquib. vetantur conſules 232,17
Patroclum Caracalla vt inuenerit 548, 32
Patronius, fiſci præf. 809,9. forſan Petronius.
Patruele ſuo ſinente 131,20: F. patrueli.
Paucitas hoſtium non ſemper contemnenda 137,36: 682,7
Paula Cornelia 445,11,22
Paulina Lollia 248,11
Paulina Senecæ vxor, ante obitum & librum a ſe conſcriptum corrigit, & cetera quoque amicis committit aſſeruanda 288,34
Paulinus in Britannia quæ geſſerit 281, 11,27
Paulinus Iunius 430,21
Paulinus Suetonius conſul 290,31
Paulus Æmilius 76,8
Paulus monachus aſtrologus 890,47
S. Paulus, orphanotrophium 888,19
Pauonis pennis muſcæ abiguntur 397, 35
Paupertas & continentia in maximis honorib. ac dign. 490,2. paupertas Poplicolæ 67,1. paupertatem omnibus communem eſſe vult Anaſtaſius aug. 886, 44. pauperum inopiæ vt conſuluerit Nerua 338,9
Pauſilypos villa 203,2: & D. 364,5. Plinius Pauſilypum neutro genere dicit lib. 9, c. 53
Pax conuenit 105,13: 126,15. pax reconciliata ruptaq; eſt 130,20. pacem Galliæ reformauit 125,37. pacis mentio neglecta etiam in grauiſſ. malis 81, 11. pax petenti Perſeo negatur a Romanis, etiam victis 87,29. pax per neceſſitatem facta, publico decreto reſcinditur 71,30. pacis neceſſitatem pro commodo mutare licitum 133,35. pax infamis frangitur, & auctor eius hoſti deditur 90, 15. pax flagitioſa reprobatur a ſenatu 91, 43. pacem ignobilem cum Perſis facit Iouianus 133,29. pax emitur quater mille libris auri 805, 44. non pax, ſed pactio ſeruitutis 806,4. pacem auro cauponantur Germani 584,13 ¶ Pacis leges inter Dacos & Rom. 341,29. pacis conditiones inſtrumentis vtrimque conſignatæ 730, 40. perpetuæ pacis ſpe læti 552,12. ¶ Pacis templum dedicatur 322,16: incendio tangitur 385,45: deflagrat cum donariis & opib. ampliſſ. 482,14. Pacis templum exuſtum, bellorum fut. indicium 482,40
Peccata populi, partim ferenda, partim prudenter caſtiganda 212,39. peccata permittere idem atq; perpetrare 303,32. peccatorum enormiũ expiationem nullam eſſe reſpondent ſacerdotes R. 685,33. peccati omnis omnisq; impietatis remiſſionẽ pollicetur fides Chriſtiana 779, 15: & 685,38
in Pectore amaſii reclinata amaſia 448, 20. pectus tundere, ſign. pœnit. 852, 27
Pecuniæ, nerui principatus 318,1. pecuniæ ac milites, parant augentq; imperia 153,12. pecuniæ auidior Veſpaſianus, ſed ſine vlla iniuria, & cũ larga in egenos erogatione 110,17. pecuniis colligendis cur intentior Veſpaſianus 320, 11. Pecuniis Seuero nullus Imperatorum magis deditus 527,5. pecuniarum gratia neminem occidit Veſpaſianus 322,3. pecunias priuata potius quam publica iactura parat Nerua 338,12. pecunias bello gerendo Marcus a ſenatu petit; vt publicas ſcilicet, non ſuas 372,23. pecunias penes ſolum Imp. eſſe debere cenſet Caracalla 430, 14. pecunias ſibi non defuturas ait Caracalla, dũ gladio ſit armatus 430,19. pecunias publicas ad ſe transfert Maximinus 593,18. pecuniæ infinitæ profundũtur a Cæſare 155,39. pecunias e ſublimi in plebem ſpargit Caius; ſed nõ absq; maleficio 253,7. per pecuniarum aceruos volutat ſeſe Caius 255, 37. pecuniam in ſomno poſci 228, 46. ¶ Pecuniarum crumenæ militibus oſtentatæ 564, 41. pecunia corrumpuntur a Iugurtha conſules R. 91,42. pecuniæ, proditionis eſca pellaciſſima 564,41
Pede prehenſus tractusq; eques 862,30 pedibus iter cum militib. identidem facit Caracalla Imp. 547,42. pedib. p manib. vſus puer Indus 200,5. ¶ ad Pedes ſibi cadere volẽtem Perſeũ nõ permittit Æmilius conſ. 88,2. ad pedes Neronis ſedet Teridates ſupplex 292,20. ad pedes Caii cibum capit conſul; eosq; identidem inter comedendum inclinato capite deoſculatur 256,19. pedum principis amplexus in ſeditione haud prodeſt 809, 14. pedem manumve oſculandam venerandamq; præbet Caius 254,13
Peditum magiſtri plures pro vno inſtituti 754,5
Pedonis conſulis interitus 346,34
Pelagonia, op. Thraciæ 653,9
Peligni bellum mouent 93,16
Pelles maceratæ, in cibũ verſæ 403,13.

pellibus

pellibus hoſtium induunt ſe Iudæi 350,16. pelle nigra amictū ſpectrum 668,29. pelle inaurata ſtratus equus 388,13. pelliū ſeu vellerū cocco tinctorum tria milia Alarico data 817,5
Pellicem ſuam Commodus Cleandro cubiculi præpoſito vxorē dat 378,41
Peloponneſus terręmotu quaſſata 745, 38. Peloponneſiaco bello Gręcorum vires deminutæ 634,1
Peltæ aureæ 207,14
Pene per e ſimplex etiam F.c.103,39: alibi paene.
in Penei ponte ſimulacra deorum primum erecta 761,10
Penitus expers, F.paenitus 129,35
Penſionem annuam barbaris pollicetur Gallus Imp. 644,12
Pentapolis, Libyę regio 688,4
Peponila Iulii Sabini vxor 323,3: Plutarchi Erotico Emponé: ad Latiniſmum magis accedit Petronilla.
Per ſuos occiſus, pro, a ſuis, F.96,32. Per hæc, F.pro Propter hoc 108,20
Percuſſores Cæſaris 104,9
Perduellis captus, honore primum, poſt vita exuitur 702,1
Peregrinis ciuitas datur 306,19. peregrinis demandari regionis cuſtodiam, ægre ferunt indigenæ 826,37. peregrinationes qua re Getæ ſuſtinuerint patientius 846,31
Perennis, prætorii præfecturam vt nactus, & quomodo eam geſſerit 472, 2: 473,23: imperium affectat 473,31: cum filio pœnas dat 475,7: qua occaſione occiſus 377,20: 379,22
Perfecto bello, i. confecto 87,37
Perfidiæ pœna exigitur 511,9
Perfugæ repetuntur 84,42
Periculum vitæ, propulſandum potius quam ſubeundum 545,15
Perinde tamen vt abſtineret - i. ita 133, 25
Perintho ſubiicitur Byzantium, vt pagus vrbi 404,20. Perinthus nunc Heraclea dicitur 661,41
Peripateticæ diſſertationes 425,18
Peripetaſmata ſerica 155,43
Perpenna conſul 91,1,8: in Gr. m. Περπέρνας: itemque in Faſt. Gr. pag. 22 Περπέρνας.
Perſæ a Caſſio victi 101,33. (iidem Parthi, ibid. 25) Perſæ in Syriam irrumpentes cæduntur 105,16. (iidem Parthi v. 19) Perſæ Auguſto dant obſides, & ſigna Craſſiana reddunt 106, 28: debellantur a Seuero 637,22: orientis imperium a Parthis ad ſe Artaxerxis ductu retrahunt 576,8: 577, 15,20: 578,19: 641,10: prœliis ingentibus affliguntur a Gordiano 120,27: (F. c. Parthos, vt paulo ante v. 24) Romanos fines perpopulantur Antiochiam vſque 645,1: vincuntur per Odenathum 122,21: multa & grauia Conſtantio bella inferunt 131,37: pacem cum Iouiano quibus conditionibus fecerint 730,29: Romanos fines denuo incurſant 736, 18. Perſas debellaſſe, an res exigua 844,23. in Perſis debellandis vltus Alexander Græcorum iniurias 844, 3. Perſicum imperium Darii clade atque interitu euerſum 634,37. Perſarum dicio priſca quouſque ſe extenderit 451,19: 579,34
Perſici exercitus quales 580,31. Perſica exercitia quotidiana & domi & militiæ 580,38. Perſica ſeu Parthica iacula 844,28. Perſicum iter Iuliani 715,36: & Amm. Marcell. 413,8.
Perſici belli vſque ad Iouiani tempora breuis repetitio 731,4
Perſeus Philippi filius rebellans, debellatur 87,17: captus, ab Æmilio Paulo vt tractatus 87,48: 88,21
Perſona hiſtrionibus ceſſantibus in theatrum produci ſolita 450,20. perſonam Megalenſibus ludis agere cuique licet quam libet 476,32. perſonati equites 541,29. perſonas laruatis detrahit Nero 276,31
Perſuaſione potius quam vi agendum apud ciues 212,10
Pertinax Marci legatus 364,6: Illyrici rector ſub Marco 505,32: conſulatum adeptus, non ſine inuidorum obtrectatione 368,10: quibus natalibus ortus, ad imperium vt euectus 387,26: 489,33. imperium quomodo & quamdiu geſſerit 386,18: 636, 29: Græce Sextum ementitum percontatur 376,12: quorum inſtinctu occiſus 117,43: 118,23. Pertinacis notatio 836,18. Pertinacis interfectores deduntur 395,22. Pertinaci diuini honores decernuntur 395,30. Pertinaci diuini honores a Seuero habiti, funeriſque exſequiæ vt diuo peractæ 397,19. Pertinacem ſe & nomine & inſtituto futurum pollicetur Seuerus 512,11. Pertinax agnominari voluit Seuerus Imperator 118,13: 505,22. Pertinacis filius necatur a Caracalla 541,27
Pertinax equus 388,3
Peruigilia ad imitationem myſteriorum Cereris inſtituta 127,20. peruigilia ſeu Nocturna ſacra carminibus & choreis agitata 668,15
Peruſia Tuſciæ ciuitas 105,6. ſic F. at vulg. Peruſium.
Peſcennius Niger dux Syr. 393,29: 394, 2: a Seuero deuincitur 118,16. viſe Niger.
Peſinûs (ſeu Peſſinûs) Phrygiæ, vnde dictus 477,19. pro Peſinûs P.c. 645, 16, habet Πισινοῦς, per ι, contra nominis etymologiam ab Herodiano expoſitam. Peſinuntia dea 477,37
Peſtilentia e fame 175,42. peſtilentia poſt famem 815,10. peſtis e veneno per acus infectas immiſſo 380,25. peſtilentiæ caſus inſignis 116,38. peſtis inſignis poſt bellum Scythicum 644,36. peſtis immanis, belloque barbarico partim ſæuior, partim optatior 650,36. Peſtilentia Romæ ingens fragranti ſuffitu mitigata 478,24
Petiuerunt Regulum vt R. profic. i. rogauerunt 773
Peticus: viſe Pythicus.
Q. Petilius Cerealis 315,11
Petræa Arabia 344,10
Petræi: quære in Gr. Ind.
M. Petreius Pompeii legatus vincitur 102,8. M. Petreius Pompeianarum partium ſocius 103,15: Petreius Scipionis legatus, rebus deſperatis, ſe cum Iuba interimit 154,18: & 103,20
C. Petronius Ægypti præfectus, Æthiopum incurſiones reprimit 199,2
Petronius Secundus, præfectus prætorio 112,3: 335,34
Petri apoſtoli examen 860,10
Petrus, tribunus notar. 811,16
Petrus epiſc. Alex. 880,19
Petrus Barſyames 891,6
Peucæ cum Scythis excurſiones faciunt 651,29
Peuceſtes, Alex. dux 848,42
Phæacis inſula 855,2
Phaelló Epirotica vates 690,5: Fat ſaniæ Phaennis.
Phalangis condenſatio aduerſus hoſtium miſſilia 656,39
Phaleris regiis orn. eq. 504,9
Phaon cæſarianus 301,28
Pharaſmanes Alanorum cōcitator 358, 6: & Zonar. 204,10
Pharetras numquam deponunt Perſæ 580,41
Pharnaces Mithridatem patrem ad mortem adigit 99,32: a Cæſare deuincitur 153,6: a Cæſare victus, ad mortem adigitur 103,4. de Pharnace triumphat Cæſar 154,34
Pharnace Syro occiſo Armeniam recipit Traianus 113,12. F.c. Farmatoſyrio: Gr. met. Phatoſiri. viſe Parthamaſires.
Pharſalicæ pugnæ deſcriptio 149,37, 46
Pharus Ægypti 152,32. phari nocturnæ nauigationi prælucentes 541,15
Phaſelidem, opp. Cil. 96,8. F. Faſelidam: Gr. metaphr. Φασιλίδα: ſed rectius Φασηλίδα, aut Φασήλιδα. Herodianus enim (teſte Stephano Byzantio) proparoxytonως ſcribit hoc vocabulum: licet Φασηλὶς πάγγυιον, ab Alexandrinis efferatur vltima acuta.
Phaſidi adiacentia caſtella 688,8
Phaſianæ Dianæ templum ad Phaſidem 647,44
Phathuſa, loc. Perſ. 716,12
Phatoſiris: quære Pharnaces Syrus.
Phidaliæ ſinus 890,28
Philadelphia, Lydiæ ciu. 755,26
Phileatinus lacus 649,1
Philippenſe prœlium Cæſaris & Bruti 104,43: 171,11
Philippus Macedo imperii amplificandi quas habuerit occaſiones 634,3
Philippus Macedoniæ rex, Annibali aduerſus Rom. promittit auxilia 81, 27: vincitur 82,10: debellatur 85,39: Romanis aduerſus Antiochum auxilia fert 86,18. Philippo mortuo filius eius rebellat 87,14
Philippus Marcius 93,13
L. Philippus Attiæ frater, vel potius maritus 161,11
Philippus Gordianum Imp. dolo interficit 120,27: imperium quomodo nactus, quomodo item illud geſſerit 641,22: & 120,34: fœdam cum Perſis pacem facit 731,29: cum filio occumbit 643,17
Philippus Conſtantii ad Maxentium legatus 696,6: 697,25: a Maxentio detinetur 698,10,23
Philippus & Baſſus conſſ. 804,9: 811,7
Philippici Bardanis vita 891,26
Philippicus dux orientis 889,33
Philippopolis, vrbs Thr. 644,15
Philiſcus Ciceronem conſolatur 144,17
Philocommodus puſio 487,8
Philopœmenis liberti fides, & eo nomine remuneratio 167,36
Philoſophia, deorum progenies 847,4. philoſophię ſtudioſi principes R. 845, 24: 847,4. philoſophiæ ſtudio Iulia ſe cōſolatur in calumniis 411,41. philoſophia non verbis tantum & ſtudio colitur a Marco, ſed moribus etiam ac vita exprimitur 464,38. philoſophiæ ſtudium ſimulant multi ſub Marco, diuitiarū gratia 172,29. philoſophiæ prætextu maledici Stoici & Cynici 321,17. philoſophia Stoica capitalis ſub Domitiano 334,29
Philoſophos principes Saturnus bel-

licoſis præfert 839,30. philoſophi ſtipendiis a Leone aug. honorati 883, 42. philoſophus & eruditione & vitæ moribus Marcus Imp. 116,19. philoſophus lingua & calamo, vita diſſolutus 271,29. philoſophus ſycophanta 289,1. philoſophi Roma eiiciuntur 321,22: 334,30: 864,6. philoſophi magicarũ artium ſuſpecti ſub Valente 743,27. philoſophorum cõuitia leuiter fert Veſpaſianus 110,34. philoſophi cynici habitus 474,14
Phœbe liberta 206,16 (cuſat 320,35
Phœbus Neronianus Veſpaſiano ſe ex-
Phœnices partem occupat Tigranes 98,25] F.c. Fœnicis. Phœnice Tigrani adempta 99,46: prouincia cõſtituitur 141,8. Phœnice tota ſub Syriæ præfectura 500,41. Phœniciæ legiones 563,31
Phœnicωn opp. Ægypti 855,23
Phœnix in Æg. viſus 244,23
Pholoe mons 784,40
Photiniani excommunicati 880,38
Photius Zoſimum cur & quam recte reprehenderit 630,56: 632,1
Phraata, vrbs Parth. oppugnatur ab Antonio 184,8. Dioni Πράασπα 274, 15: P.c. Πράασπα.
Phraates Parthorũ rex, callidus, ſuperbus, ſceleſtus 184,12: cũ Põpeio expoſtulat 140,36: Auguſto ſigna Craſſiana & captiuos remittit 199,31: titulis ſuperbiẽs, tamẽ ſe ſubmittit 206,33
Phyllis, nutrix Domitiani 337,25
Picenum, regio Italię 71,16. Piceni ſitus 813,16. Piceni ciuitas Sena 84,4
Picentes debellati 74,23. Picentes, & Itali ceteri, bellũ grauiſſ. mouẽt 93,15
Picentius delator 721,38. apud Amm. Marce l. pro Euſebius & Ædeſi⁹ 321,
Pictor Fabius 74,12 (42
Pictura pugnę publice ꝓpoſita 520,2: 592.9. picturę ridiculę 42,16. picturis variis ornata domſicula rogi loco 141, 7. picturis impreſſis corpus ornãt Britanni 557,9. de pictis Britãnis vide etiã quæ ex Cæſare, Plinio, & Martiale Brodæus adnotat apud Oppianum Cyneg. lib.1.46.
Pigraxes dux Perſ. 726,14 (869,46
a Pilato Chriſti damnati ratio exigitur
Pilei Theſſalico more in theatris geſtati 246,35. pileos in morte Neronis geſtãt Rom. quaſi recuperata libertate 302,18. Pileati Daci: vide πιλοφόροι.
Pincernæ ſollicitantur ad propinanda venena 543,31: & 521,27. pincernarũ agmina 754,24 (817,5
Piperis libræ ter mille Alaricho datæ
Piræus ſeu Piræeus, portus Ath. 94,27
Piraticum bellum 99,18: 138,24. de piratico bello triumphus 100,35. piratę capti, vt tractati a Pompeio 139,17
Piſander in Heroicis Theogamiis de Hemona quæ tradat 805,4
Piſcis e mari ſua ſponte ꝓſiliens, ad Cęſaris pedes accidit 182,15. piſces e fluuio ad pedes Plautiani ſe aduoluunt 417,33. in piſce abdita lima 684,24. piſcium duo milia appoſita 109,14. piſcib. abſtinent Britanni, quib. maxime abundant 421,40
Piſidæ, Iſauri 746,37: Pamphyliæ finitimi 791,26
Piſo Calpurnius conſul 197,27
Cn. Piſo conſ. cum Tiberio 231,43: Germanico vita priuato, poſt ipſe quoq. iudiciũ fugiens, ſe interimit 230,32
L. Piſo a Galba adoptatur 304,34: cum Galba occiditur 305,27,31
Piſſamena, Gratiani mater 815,19. dubium an Iuſtina.
Pitanatis cohors 548,24: Sch. m.ſ. Πιτανάτην λόχον.
Pityuntis ſitus, & firmitas 647,22: clades e Scytharum incurſione 648,3
Pius in matrem vnice Alexander 119,36
Pius Metellus 96,35
Pius Antonin⁹ vnde dict⁹ 115,25: 361,45:
Pius Felix, tit. Imp. 381,13 (867,8
Pius menſis 381,5: 869,8: & Lamp. 160,37
Pix ſulfure ac bitumine miſta, in hoſtes incenſa emittitur 614,20
Placere omnib. princeps nõ poteſt 208, 16. non placere ſibi ſcribebat Adrianus a quib. erat offenſus 361,18
Placidia, Honorii ſoror 813,44: 830,39
Placidia aug. 853,7,13
Placidus: vide Pacilus.
Placilla, vx. Theodoſii 768,38 (32
Plãcina Germanico ſtruit inſidias 230,
Planetis dicati dies: & quomodo 141,10
Plantæ pedum ſectæ 413,14
Plataicum prœlium 633,36
Plato fabulis delectatur 832,20
Plauſum ab amicis poſcit Auguſtus moriens 218,26
Plautianus præf. pr. quã potens fuerit, & quomodo potentia viſus 412,22: pallidus cur perpetuo 415,37: ad imperium per inſidias tendit 531,2,22: minui & deprimi qua occaſione & quo modo cœptus 415,43: 531, 20: occiditur 417,2. Plautiano velut pædagogo quodam ſubmoto, Seueri filii genio habenas laxant 418,17
Plautiani ortus, potentia, inſolentia 530,19: luxus 413,42. Plautiani filia, Antonino Seueri filio vxor a patre datur 530,33. Plautiani fili⁹ & filia relegãtur a Seuero 535,14. Plautiani filia ab Antonino marito interficitur 546,25. Plautiani lectatores ad ſupplicium vocantur 417,23
Plautilla Plautiani filia, Antonini Caracallæ vx 412,42. Plautillæ nuptię, & dotalia 414,42. Plautillæ offeruntur pili a patris barba euulſi 417,4. Plautilla cum fratre relegatur 418,11: necatur ab Antonino 425,40. P.c. Plautia 412,42: Placilla 417,4: Platilla 425, 40: itemq. Zon. 217,11: 220,2
Plautius Britannici exercitus ſub Claudio dux 260,45. A. Plautius in Britannia rem gerit 107,31: triumphat e Britannia 107,37: 263,18
Plautus Plautiani f. relegatur 418,11, etiã P.c. Plautius Plautiani filius occiditur ab Anton. 425,40: & Zon. 220,3
Plebis 67,23] F. plebi: alii plebei, vt fidei, more antiquo.
ad Plenum adeptus, i. plene 118,27
Plotina Adrianum ad imperium euehit 351,14. Plotinæ auguſtæ modeſtia 339,46. Plotinę honores ab Adriano qui tributi 356,6. F.c. Plotiana 114, 26: ſed Πλωτῖνα etiam Gr.m.
Plumbum in argentatũ 432,10. plumbeum curiæ tectum incendio liquefactum 801,36. plumbeis pilis in ceruicẽ data verbera 781,18. plumbeæ ictu mortuus dicit Spartianus 173,18
Plurimis reb. ſtrenue geſtis 131,35: F.c. pluribus. Plurimum ac minimũ tradunt] F. plurimum vel m. 133,43
Plutarchus in Parallelis de Cæſaris nece liberius ſcribit quam Dio 157,44.
- Plutarchi nepos Sextus 116,27
Plutus necatus 284,26
Pluuia magicis artib. elicita 868,42: precib. a Deo impetrata 366,39: ore, galeis, & ſcutis excepta 367,30. pluuia minutula argentei coloris 406,35. pluit ſanguine vbi ne aquæ quidem minutiſſimus ros ſolet cadere 190, 38. pluit frumento 664,12
Pocœnia, ſaturitatis ſolamina 309,43
Poculũ drachmarũ 2 m. emptũ 417,44. poculum primũ ab amica miſceri & præberi ſolitum Commodo 487,38
Podagra thermis leuata 266,16
Poemata & tragœdias Græce cõpoſuit Titus Imp. 111,8. poemata omne genus reliquit Adrianus 352,7: 865,10: poema auctori exitiale 232,5. poeſi interdictum Lucano poetæ 290,29
Pœnę crebriores, magis alienant quam conciliant animos 213,28. pœnæ ac notæ ignominiæ, remiſſæ militib. ad obſtringendos eorũ animos 586,42. ad pœnas tempeſtate retroactus Macrinus 566,22. pœnæ additum elogium 395,6
Pœnitentia, cordata & ſalutaris dea 845,5. pœnitentia ſera 302,6. pœnitentiæ ſigna ſeu geſtus 852,27
Poetarum & oratorũ certamina 329,15
Polemo rex Ponti 108,17
Polla Acerronia 273,17
Pollenius Sebennus 419,41
Pollio Aſinius 163,18
Pollio Vedius 202,27
Pollio conſul 328,20
Pollionis equitis robur inſigne 215,20
Polybius Megalop. de Ro. imperii incremẽtis quæ ſcripſerit 632,4: 659,28. Polybii ἱστορίαι 797,16. Polybii epitome quædam 171,55
Polybius libertus Aug. 219,8
Polycletus Neronianus 295,9
Pomerium ſeu Pomœriũ Romæ 426,22
Pompa triumphi ſplendidiſſima 100,35. pompa ferculorum illuſtris 127,41. pompa prætorianorũ militum cum Imp. ſacra feſtum re agitat 510,8. põpa bacchica 449,16. Pompalis cultus 510,13: 114,24. pompalis currus 246,10
Pompeii, oppidum, Veſeui cinerib. obruitur 326,44. pro Gr. Πομπηίους, quod in P. quoq; cod. m. ſ. legitur, Dionyſius Hal. & Strabo habent Πομπηΐαν.
Q. Põpeius in Hiſp. miſſus 89,47: 90,10
Cn. Pomp in ſociali bel. fortiter p. 93,26
Pompeii Strabonis triumphus 183,38
Cn. Pompeius adoleſcens, ſecundus a Sylla 95,38: de Africa triumphat 96, 4: in Hiſp. aduerſus Sertorium quæ geſſ. 96,29: Piratici belli curam accipit 99,21: imperiũ maris ficte recuſat 138,43: maris imperium qua poteſtate acceperit 139,13: Metello in Cretico bello obſiſtit: fruſtra 137,19: Luculli imperium accipit in Aſia 139, 26: Mithridatem debellat 99,15: Tigranem dedititiũ vt tractarit 99,42: Mithridate debellato in Aſia cetera quæ geſſerit 100,1: de Aſia triumphat 100,35: Romanis in Aſia quæ pepererit 731,8: Romanum imperium inuadere cum poſſet, noluit 143, 6: Cn. Pompeius Magnus, 11 conſul 101,26: 145,27: Hiſpaniam ſortitus prouinciam, legatis eo miſſis, ipſe in vrbe reſidet 146,15: aduerſus Cæſarem bellum ſuſcipit 102,1: a Cæſare diffidere quib. ex cauſſis cœperit 147, 21: vincere neſciit 102,14: victus in Ægypto interficitur 102,29: per inſidias interficitur 151,17: vbi & occiſus & ſepultus 151,36: Agamemnon vnde dictus 151,29. Pompeii magni imago in Auguſti funebr. exeq. 220,27. Pompeio parẽtat Adrianus, inſtaurato eiuſdem monumento additoque metrico elogio 356,13.

Pompeio

Pompeio parentat Seuerus 411,39. de Pompeio iudicium Iuliani 843,8
Pompeii filii, Cnæus & Sextus, ingens bellum reparant 103,25: a Cæſare debellantur 156,22
Cn. Pompeius, Cn. F. occiditur 103,32
Sex. Pompeius, Cn. f. ingens in Sicilia bellum commouet 105,6. Sex. Pompeius, iunior Pompeii filius, pacem cum Rom. proceribus facit 163,9: pace denuo rupta debellatur, profugusq; occiditur 105,21. viſe Sextus.
Sextus Pompeius conſul 217,40
Pompeii theatrum a quo factũ, quando & quomodo dedicatum 145,6,20.
Pompeii ſcena deflagrat 327,17
Pompeiani pueri, ſuperantur a Cæſarianis 148,19
Pompeianus Marci legatus 364,5: Cõmodum ad continuandum patris inceptum cohortatur 469,30. Pompeianus Claudius Pertinacis & patronus & cliens 387,28. Pompeiani Claudii conſtantia 383,29. Fuit hic Claudius Pompeianus Antiochenſis, genere non ſatis nobili, a Marco bis conſul factus, & filiæ connubio honoratus; vt Sch. adn.
Pompeianus Claudius Commodum inſidiis petit; imprudenter 374,42: Herodiano Quadratus 472,39
Pompeianus præf. vrb. 816,22
Pompeiopolis, olim Soli 139,22
Q. Pomponius conſularis 146,16
Pomponius Secundus, conſul 256,17
Pomponius Baſſus 444,29
Pompuſianus Metius 333,45
Pomum æreum in imo haſtili 422,3. pomiferæ perpetuo arbores 854,37
Pondo argenti triginta milia 84,36: & mox v. 41, pondo argenti quingẽta milia: Gr. ταλάντων. põdo, μύριοι 86,3
Pontibus viisq; magnificentiſſ. ſtratæ paludes 344,18. pontibus ſtrata paludoſa Britanniæ loca 536,42. pons inſignis 612,36. pons Iſtri lapideus, mirando opere a Traiano ſtructus 542,38. pons ſolutilis 676,25: 698,1. pons doliis factus 613,13. pons e connexis vtrib. 730,13. ad pontem inſidiæ 589,38. pons in tranſitu copiarum ſolutus; ominoſum 146,31: 149,7
Pontifex, ἀρχιερεύς 77,30. pontifex maximus, ἀρχιερεὺς μέγιστος 761,23. pontifex maximus fiet; ſignif. ambigua 761,37 ¶ Pontifices ordine Capitolinis ludis præſunt 474,6. pontifices vnde dicti: viſe γεφυραῖοι. ¶ in Pontificum collegio fuerunt etiam Reges & Imp. 761,26. primus Pontifex maximus Numa Pompilius, & ceteri deinceps reges, demum etiam Imperatores vsque ad Gratianum 761,17. Pontificem maximum cum Veſtalium maxima cõnubio copulari vult Pſeudantonin[us], ad procreandos liberos diuino cultu dignos 445,27. Põtifex maximus, tit. Imp. 381,16. Pontificis maximi appellatio quid poteſtatis conferat Imperatori R. 194,9. ¶ Pontificalis ſtola 761,22. pontificalis habitus Heliogabali 567,5: & 563,13. põtificis dom[us] publica 207,34
Ponticæ paludes viis lapideis, pontibusque & ædificiis excoluntur 344,17. rectius Πομπτῖναι ἕλη, vel Πομπτῖνα: vt apud Lucanum lib. 3, Et qua Pontinas via diuidit vda paludes: itemq; apud Plin. lib. 3, c. 5: & lib. 26, c. 4. forſan a Pontia vrbe, a qua Pontinam tribum denominatã ſcribit Feſtus: vel a Pontia inſula, cuius Strabo & Plinius meminerunt. At Pontinus ager apud Gellium, & Pontini campi apud Silium, alibi Pomptini ſcribuntur, per ſyncopen videlicet pro Pometini, a Volſcorũ Pometia. Apud Plinium quoq; priore in loco Pomtina per m ſcriptum: vbi ait: a Circeiis palus Pomtina eſt: quem locũ xxiii vrbium fuiſſe Mucianus ter conſul prodidit.
Pontius Teleſinus Rom. legiones ſub iugum mittit 133,13
Pontus Polemoniacus in prouinciæ formam redactus 108,17
Ponti maritimæ ciuitates Romano imperio adiectæ per Auguſtum 106,17. Põti ora infeſtatur a Scythis 647,20. ſupra Pontum poſitæ ciuitates 99,1. Ponticum mare 94,8
M. Poplius IIII conſul 669,13: pro Popilius.
Populata eſt, ſignif. paſſ. 121,38
Populus magiſtratuum creandorũ ius habuit etiam ſub Aug. 195,36: abſente Aug. ſuper conſulum electione tumultuatur 199,15. populum ſeuerius quam blandius tractauit Adrianus 353,33. populi petitioni importunæ per tabellã refragatur Adrianus 358,23. populi furor in vindicanda Cæſaris nece 159,44. populi lymphatus concurſus & vociferatio 379,33. populi conuentus in circo potiſſ. fieri ſoliti 500,34. populi conciones olim in foro 504,13. populos ciuitatum in tranſitu ſalutat princeps 508,8
Populare imperium ſeditionibus & turbis obnoxium 192,37. popularitatis & ciuilitatis opinionem affectat Auguſtus etiam in ſumma imperii maieſtate 192,44. popularitati & ciuilitati magnopere ſtuduit Auguſtus 204,5. popularitatis ſtudioſiſſimus Tiberius 225,13
Porcellus: viſe Marcellus.
Porcis quam exercitu dignior vita 523,12. porcus & porca nigra, Telluri mactata 671,1. porcina plebi e publico præbita 672,39. porcinis carnibus abſtinuit Heliogabalus, vt Syrus 445,6. porcina carne abſtinent etiam Phœnices 570,19
Porcia, Bruti mariti morte cognita, mortem & ipſa ſibi conſciſcit 173,31
M. Porcius Cato conſul 91,24
Porcius Cato conſul occiſus 93,21
M. Porcius Cato, Pomp. partium ſocius 103,16: ſe occidit 103,20. viſe Cato.
Porphyrites lapis 424,19
Porſenna rex Tuſciæ, a Tarquinio aduerſus Rom. ſollicitatus 66,32. in Gr. met. Πορσηνάς dicitur, ſemel ſimplici ν, ſemel geminato, 66,35,39
Porta libitinenſis 384,24: & Lamprid. 161,33. Porta triumphalis 220,36. Porta Imperatoria 885,33. portis patentibus excipere 508,7. portæ detrahitur aliquid ad victoris introitũ 298,7. portis palatii Veſpaſianus interdiu nullos apponit cuſtodes 320,19. ¶ Portæ, ad Iſſum 399,29. Portæ Ciliciæ 399,33
Porticus in alterum latus inclinata, architecti ſollertia erigitur 232,38. porticib. quatuor incluſum forũ 687,11. porticus diſtegæ 686,36. Porticus Iulia ſeu Liuia 342,2. Porticus Imperatoris 713,18. Porticus regia 781,23
Portus Romæ a Claudio ędificatus 259,14. portus ad ſigmatis figuram accedens 713,14. portus catenis clauſi 402,1
Poſitæ, i. ſita 65,26
Poſt hæc] F. Poſthac 84,7. poſt conditum Romanũ imperium 128,6. poſt natos homines 128,8. Poſt multo, pro Multo poſt 133,3
Poſtquam] F. poſteaquam 84,15
ad Poſtremum 102,28: 108,9
Poſtulationib. importunis confidenter refragatur Galba 304,6
Sp. Poſtumius conſul 71,28
A. Poſtumius Albinus conſul 77,30
L. Poſtumius Albinus conſul 79,10
Sp. Poſtumius Albinus conſ. 87,5: 91,45
Poſtumus in Galliis arripit imperium 121,45: 651,3. per Poſtumum in occidente ſeruatũ Imperium Rom. 122,25. F. c. Poſtumium: itemq; Gr. m. & hic, & pag. præced. v. 47.
Potamia: viſe Patauium.
Poteciũ ſeu Cium, op. Pannoniæ 695,40
Potens in bello dux 123,3
Potentia, ἰσχύς 233,14. potentia ſtabilis nulli conceſſa 443,34. potentiæ cupiditas inſatiabilis 701,42
Poteſtates maiores quadrienniũ in vrbe non fuerunt 70,6. poteſtatis diuturnitas, inſolentiam parit 66,2. poteſtas diuiſa, redditur imbecillior ad maiora capeſſ. 475,28. poteſtati cupiditatibus ſeruienti moderari, difficile 467,5
Potione adempta virilitas 448,24
Potitus rerum Romanarum 125,32
Potitus Afranius 246,42
Praaſpa, viſe Phraata.
Præcipiti die 131,45. præcipiti neceſſitate compulſus 126,25
Præco durius principis mandatũ, prudenti ſollertia corrigit 353,37. præcones laureati 618,18
Præconium Mercurii ſub finem certaminis 852,3. præconium anapęſtico metro enunciatum 840,26. præconii Neroniani formula 296,10. præconium ſupplicio affectis additũ 395,6. Elogium & Proloquium a Latinis Auguſtæ hiſtoriæ ſcriptoribus dici, oſtendet Index.
Præda grandis Romam perlata 79,32. præda militib. diſpertitur 83,25. pręda male diuiſa 69,7. præda nec prouincialib. reddita, nec Imperatorib. miſſa, ſuſpicionem incurrit Carauſius 125,46. præda illicitur & perditur hoſtis 422,27
Præfectos prætorii duos Seuerus quãdo & cur inſtituerit 534,42. præfecti prætorii duo etiã ſub Caracalla 553,22: & ſub Domitiano 335,34. præfectis prætorii tertius additus quaſi arbiter & collega 638,27. præfectos ambos potentia ſuperat Theocritus libertus 434,25. præfectis foris ſtantibus, centurioni loquitur Adrianus 359,27. præfecti prætorii quatuor a Conſtantino pro duob. inſtituti 688,2: Orientis ſcilicet, Illyrici, Italiæ, Transalpinorum. præf. præt. per Italiam 769,11: 809,19. præf. præt. apud tranſalpinas gẽtes 780,37: 808,35. ¶ Præfecti pretorii qua poteſtate præditi 687,37. præfectorum præt. poteſtas a Conſtantino vt imminuta 688,24. præfectus præt. dare quæ poſſit, quæ non 811,28. præfectus pretorii & tributa exigit, & de annonis proſpicit militib. 741,15. pręfecti pr. habitus ſeu cultus 531,11. pręfectus indoctus, cetera vir bonus 365,5. pręfectus prætorio ipſis pene auguſtis potẽtior 413,2. pręfectus ipſis principib. formidabilior 530,32: & 417,8.

præfectus prætorii euectus ad imperium 117,38: 119,10: 559,36: 638,2: præfectus prætorio a militibus ad necem depoſcitur 377,20,42: 587,27. præfectum ſtantem mori oportet 359,2. viſe Prætoriani. ¶ Præfecturam vrbi tunc agens 117,39. præfectura prætoriana & vrbana, magiſtratus maximi 769,28. ¶ Præfectus accuſatur a prouincialib. 265,15. præfecturā male qui adminiſtrauit, prouincialib. puniendus deditur 419,43. præfecturam gerere in ſua gente vetat Marcus 371,25. præfecturę pecuniis venales proponuntur 754,36. præfecturæ maximæ aurigis & hiſtrionib. datæ 571,40. præfecturas duas maximas vnus idemq; eodem tempore gerit 883,6
Præneſte venit] F. Pręneſtem venit 73,2. Præneſte ipſum aggreſſus] F. ipſam Præneſtem adgreſſus 69,46. Præneſte obſidetur 95,28. Pręneſtini victi, & Præneſte cum ſubiectis oppidis in deditionem acceptum 69,41
Prænomen poſtpoſitum; vt Valerius Marcus 73,1. ſic 143,16: 191,12: 231,43: 375,18: 444,36, & alibi.
Præparabat nauigare ad ſilium: Græco more 129,34
Præponendus fratri 122,41: F. c. procernendus: more Gr.
Præpoſitusq. eius factus eſt Cn. Corn. G.] F præpoſitusq; ei Gneus Cornelius Gallus 125,39
Præpoſitus cubiculi, & archieunuchus, idem 879,39. idem abſolute Prępoſitus 872,34: 883,3. Præpoſiti inſolentia grauiſſime caſtigata 879,34
Præſes iudicii ſeu dicaſterii 225,5. præſes ludorum 474,9. præſidis honore adminiſtrans Aquitaniam 122,17
ad Præſidiū Italiæ retinentur naues 1 x 76,34. præſidia vrbium & regionum viſit ordinatq; Adrianus 355,5. præſidiarii milites vrbani ſex milia, quadrifariam diuiſi 214,34
Præſtare milites, i. præbere, dare 70,25. ſic Pręſtare tributa annua 86,4: pręſtare tributa magiſtratui 88,1: præſtare honores 10,36: pręſtare pacem 87,29: pręſtare alicui auxiliū 68,36. ¶ Pręſtaret eos opulentiores clarioresque 131,4
Præſtigiatores vrbe pellūtur ab Agrippa 185,45: exterminātur a Tib. 228,42
Præterea F.c pro Propterea 111,19
Prætextam] F c. prætextatam 68,19
Prætextatus, Græciæ proconſul 735,43
Prætor in cauſſæ cognitione interrogat 198,38. e prætoris ſella cauſſas audit Auguſtus 202,15. prætor damnatum vincit & ad ſuppliciū ducit 237,4. pręrores & tribuni plebis damnatum Seianum circumſiſtunt, ne quid turbarū moueat 241,12. prętor contumax a trib. pl. cōpeſcitur 321,7
Prætorii triēnium in prouincia manere coacti 244,4. prætorio ſenatori Smyrnæ inſtauratio committitur 372,10. in prætoriorum ſenatorū numerum relatus 429,18. prætorio honore ornatur Seianus pręf. pretorio, nouo exemplo 231,37. prętoriis honorib. ornatur frater Berenices 322,29. prætoria dignitas vendita & obtruſa etiam inuitis 691,17. prætura ingenti pretio redempta 855,37. pretura muneribus inſignis 196,36. prętorii ludi ſeptē dieb. celebrati 855,38
Prętoriani, ſeu Prętoriani milites, οἱ στρατοπεδάρχαις ᾗ δορυφόροι 365,39: οἱ ταὴν αὐλὴν φυλάττοντες 672,41. prætoriani milites ſub Auguſto, decē milia, in decem ordines tributa 214,33. prętoriani vnū intra murum redigūtur a Seiano præfecto 231,30: in ſenatorum conſpectu cum oſtentatione quadam exercentur, ad terrorem ſenatorib. iniiciendum 234,44: ſenatum quoque ſtipant in re ardua 240,34: fidem ſuam Imperatori ſuſpectā fuiſſe, ægre ferunt 242,12: pecunias poſcentes, a Galba reiiciuntur 30 4,3: tumultuātes, a Galba vt tractati 303,40: a populo præuenti, ſuffragium Pertinaci dant inuiti 492,18: Pertinacem Imperatorem ſuum per ſeditionem trucidant 117,42: 496,25: Pertinace occiſo, imperium & vrbem venalem publico præconio proponunt 498,26: luxu diſſoluti, nihil ſe dignum præſtant 594,38: aſtu a Seuero circumuenti exauctorantur, & cum acri ſceleris exprobratione relegantur 395,43: 509,43: 511,14: 637,20: vt proceri & lectiſſimi viri, totum exercitum hoſtilem fortiſſime ſuſtinent 565,40: Romæ cum populo bellum gerunt 451,11: a populo oppugnantur, ſed magna opidanorum clade 606,30: Maximum & Balbinum Imperatores interimunt 621,4: tumultu excitato Maxentium Auguſtum nuncupant 129,4: 672,41: a Cōſtantino exciduntur, deletis eorundem caſtellis 677,28
Prætorianis cohortib. allegi quales milites ſoliti 512,33: 547,19: 505,40. prætoriani e quibus gentibus deligi ſoliti 396,38. prætoriani equites 270,39
Prætoriana præfectura, imperiali maieſtati proxima, eiuſdemq; cuſtos 559,45. prætorianis duo præficiuntur ab Auguſto præfecti 206,1. prætorii præfectos duos inſtituit Commodus 475,26. prætorianis cohortibus præfectus datus ſaltator 574,33. viſe Præfectus.
Pręuentus morte 124,14. pręuenire quā pręueniri mauult Macrinus 554,42
Prandet Adrianus ſine vino 354,21
Praſina factio 269,39. praſini agitatores 438,6. praſinus auriga, ὁ τῆς βατραχίδος ἐνδύων 248,35
Prauioribus amicis vteretur 131,27: F. grau orib; .
Precatus nepoti quæ ſit Auguſtus 850,4. precanda quidem optima, ſed ferenda etiam aduerſa 578,9. precatio barbara 280,29,44. precantis habitu poſitum ſimulacrum 687,20. a precum frequentatione arcetur populus, clauſis eccleſiis 800,16
in Preſbyteros refertur præpoſitus auguſtalis cubiculi, dignitate ſua per Imp. orbatus 881,4
Pretia emptorū, τὰ ὠνήματα 78,18. pretiū pone carni, ὅρισον κρέα τιμὴν 837,19
Priamus beatus cur viſus Tiberio Cæſari 243,43: 857,34: Neroni beatus qua re viſus 285,25
Prima, vrbs Thebaidis Æg. 855,18
Primatum inter ſuos affectauit Cæſar 849,17. primatus affectatio periculoſa 633,43: & 620,34. primatus, ſignif. ambig. 849,19. primatus non in ſede, ſed in operibus & factis eſt 491,38
Primigenii Dei ara 856,25
Primitiæ diis offeruntur in ludis ſecularib. 671,18. primitię frugū mercedis loco ſacrificis 670,17
Primò 94,9: F. c. primùm. primo aduerſum prœlium, exin ſecundum habuit 126,37: F. c. & Paulus Diac. primum.
M. Primus, prætor Maced. 198,33
Primus Antonius 311,16: 313,27. Primus cum copiis ad vrbem appropinquat 314,34. idem Priſcus Antonius 315,13, etiam P. c. & mox iterum Primus v. 25.
Princeps ſenatus appellari more vetere, permittit Tiberius: ceteros Imperatorios titulos reiicit 221,8. Princeps ſenatus vetere more appellatus Pertinax Imp. 388,24. Princeps electus Gordianus, cum proconſulatū gereret 120,18. principem creāt milites ad tuendum Illyricū 132,5. Princeps & Auguſtus in Rom. imperio ſolus fuit Conſtantius deletis rebell. 132,40. viſe Imperator, Auguſtus.
Principes neminem ſuorum ſe præſtantiorem eſſe aut videri volunt 181,35: domeſtica delicta plerumq; ignorant 206,9: inſidiis cur obnoxii 20°,12: ſubditorum beneuolentiam ſibi conciliare vt poſſint 212,6: iniuriæ non crimen dumtaxat, ſed etiā ſuſpicionem vitare debent 2.2,3: miniſtrorum & comitum culpas ſuſtinent 303,28. Principibus conſulere amici ſi pe non audent quæ maxime vellent 209,33
Principis exemplum imitantur ſubditi 461,3: principi caros, a ſubditis quoque amari & coli par eſt 243,8. ¶ Principis moderat. exempla 3 4,2, & ſeq. principis futuri ſtud. a 162,22. ¶ Principum iuniorum rebus proſpiciunt curatores 746,30. principes iuuenes nomine tenus imperium tenent 730,4,20. principum iuniorum corruptelæ 529,44
Principatum totius orbis adfectās, F. 130,12: vulg. l. principatus.
P. Priſcæ magnanimitas 238,22
L. Priſcillianus 440,16
Priſcus Antonius: quære Primus.
Priſcus Heluidius 321,4
Priſcus Lutorius poeta 232,1
Priſcus architectus inſignis 402,18: 410,41
Priſcus Philippi Aug. frater, præf. Syriæ 642,2,18
Priſtinus, ὁ ἀρχαῖος 233,2
in Priuata vita moderatus 112,33: F. c. priua vita. ſic Priua vita, pro Priuata, F.c. 109,10
Priuati habitu monachum adit Imperator 883,23. Priuatarum principis rerum comes 809,10
Priuignus, πρόγονος 106,24
Priultus dux barb. 777,7
Proæreſius rhetor 877,45
Probus, Seueri dux 405,19
Probus, mari a latrociniis purgando præfectus, Ægyptum contra Palmyrenos defendit 653,32: captus, ipſe ſe iugulat 654,2. Pollioni Probatus 269,11
Probus imperium vt nactus, quomodo idem geſſerit 662,35: & 124,17. Probi virtutes & vitia 8,7,20
Probus conſul 825,28
Procernendus fratri, pro Pręponendus, F.c. 122,41: vt Græce προκρίνεσθαι.
Prochiuus ad aſp.] F. prochuis 129,35
Proclus Larginus 336,26
Proclus Lucianus 333,33
Proclus Scribonius 296,45
Proclus præf. vrb. 769,17: Rufini ſcelere tollitur 774,9,38

Proconeſium marmor 686,37
Proconſul ſæpe fuerat 108,41. ita F. non diuiſe, pro conſule. Proconſulatum Africæ gerens 120,17
Procopius dux grauis armaturæ lectus a Iuliano 714,41: ob Iuliani conſanguinitatem periculum euadit 733, 27,35. ad rebellionem quo modo inductus 736,24: captus occiditur 739, 27
Procopius Valentis ſocer 786,41
Procubitores principis 305,46
Proculus Largum vt notarit 396,18
Proculus tyrannus 124,21
a Procuratore pecunias petit Macrinus ad iter confic. 443,18. procuratoris Galliæ rapacitas & aſtutia inſignis 201,15. procuratores principis, quam olim poteſtatem habuerint 234,18. procuratores tyranni cæduntur & publice trahuntur 598,40
Prodire in publicum ante lucem ſolitus Vitalianus præf. 598,8
Proditionis ſpe capti hoſtes 762,38: 763, 35. proditionis eſca pellaciſſima, pecuniarum oſtentatio 764,41. proditionis crimen vindicatum etiam in cognatis 724,46. proditor digno remuneratus præmio 743: 570,25
Prœliis ingentib. afflixit Perſas 120,26: per oe ſcribitur etiam in F.
Profligauit in Africa bellum 126,28. profligatus acie ac pene captus 131, 23
Profluuio ventris exſtinctus 110,39: 114, 8. profluuium ventris ſimulatum 119,2
Promittentes implendum, pro, impletum iri 68,5. Promiſſis ora oblinere 427,15. promiſſis ineſcantur ſontes 753,27. promiſſis ſatisfacere coguntur qui ſtolido voto ſe obſtrinxerant 247,4
Promotus Theodoſii dux fortiſſ. 759, 37: Prothingos Scythas egregio ſtratagemate delet 762,31: equeſtrib. copiis præficitur 769,22: fugienti cum copiis Theodoſio ſuccurrit 772,31: bellorũ adminiſtrationi præponitur a Theodoſio 773,6: Rufini inſidiis e medio tollitur 773,38. Promoti filii & filia 781,30
Proponi corpus defuncti ſolitũ in atrii aditu 540,13: poſt in foro vetere 540, 34
Propontidis anguſtiæ ſeu fretũ anguſtum 515,20: 566,20: 653,1: Propontis Aſiam ab Europa diuidit 542,33
Propterea quod] F. ꝑpterea quia 114,36
Propugnatores, ϖϱόμαχοι 111,11. propugnatores & ſeruatores cõmunis patriæ 611,32
Proſcriptio Mariana 95,11. proſcriptio triumuiralis, Syllana pene ſceleſtior 166 17,44. proſcriptiones grauiſſ. in bello Nepotiani 132,21. proſcriptio proſcriptioni oppoſita 300,2. proſcriptum occuluiſſe, capitale 167,44. proſcriptorum multi & incolumes euaſerunt. & poſt reditum ad magiſtratus ſunt euecti 169,20
Proſerpinæ & Diti nigræ mactãtur hoſtiæ 668,14,23,30,45
res Proſpere geſſit] r. proſperas geſſit, F. 88,35. proſperrima indole iuuenis 131,18
Proſtitutio coacta 691,13
Prothingi ſeu Gruthingi, Scythica gens, in Rom. fines irruentes, ſolerti ſtratagemate delentur 762,26
Protogenes, Caii ad aſperrima quæq; miniſter 253,15
Prouerbiale dictum 305,42
Prouide ordinauit 126,35
in Prouinciæ formam redigere, εἰς χώραν ἐπαρχίας ἀγειν 106,34: 107,6. prouincias cum ſenatu Cæſar Auguſtus vt diuiſerit 193,3. prouinciarũ inuiſendarũ gratia iter ſuſcipit Imp. 547,10. prouincias obit inuiſitq; Adrianus 355,3. prouincias per alienæ nationis rectores adminiſtrari vult Marcus 371,25. prouincias defendere magis quam amplificare ſtuduit Antoninus Pius 115,14. prouinciarum præfecturæ venales ſub Theodoſ. 754,36
Prouincialib. indicere tributa 117,6.
Prouincialium ac priuatorum diuitiis ſtuduit Conſtantius 128,24
Prouiſione diuina conſuluit reip. 112,38. omni diligẽtiæ prouiſione colligere pecuniam 110,19
Prouocans a prouocante occiditur 70, 15,33. Prouocari a Silani iudicio nolebat Tiberius 247,10. prouocans ad Cæſarem, inſolentiſſime reuocatur 303,35
Prunarum odore exanimatus 133,42
Prula incurſatur a Scythis 649,40
Pruſias Bithyniæ rex 87,9: Romanis & Perſeo æquum ſe præbet 87,24: Romam venit, & Nicomedẽ filium ſenatui commendat 88,27: a Nicomede filio bello petitus 690,10
Pſeudantoninus ſeu Antoninus Heliogabalus 442,7: quib. aliis appellatus nominibus 444,4: Macrinum præuenit 442,26: imperium vt adminiſtrarit 444,9. Pſeudoantoninus pro Pſeudantoninus, P.c. 443,20
Pſeudoperſeus rebellans deuincitur 89, 38. F. Pſeudoperſes, vt Xerxes, Lityerſes.
Pſeudophilippi ſeu Andriſci rebellio & deletio 89,20,35
Pſylli qui, qua facultate præditi, & quomodo prolem ſuam probent 190,6
Ptolemæi amores illiciti 465,31
Ptolemæus Ægypti rex, amicitiam Rom. per legatos petit 74,19: Romanis pro auxiliis oblatis gratias agit 78,33: populi R. ſocius aduerſus Perſeum 87,22
Ptolemæus exſul, accuſatores veneno perimit 144,34
Ptolemæus inſidiarum & parricidii pœnas luit 102,39. Ptolemæi lorica aurea 102,42
Ptolemæorum corpora videre non curat Cæſar Oct. 193,25
Ptolemais, ciuitas Libyæ 99,17. Ptolemaidis in Thebaide rebellio 666,25
Publia, prænom. fœm. 238,21
Publice priuatimq; 113,34. publica ſalus priuatæ cognationi anteponenda 339,15. publici muneris cura, ob priuatum infortuniũ intermitti non debet 228,9
Publicata conſciorum bona: i. publico fiſco addicta 811,36. publicatione bonorum a Seuero multati rei 637,28. publicatio bonorum, rebellionem ciet 278,3
Pudenda humana, magicis ſacris adhibita 446,6
Pueliis conſul 669,20: perperam fortaſſe pro Pœtelius aut Pullus.
Puerorum ter nouem chorus 670,27: 671,12. pueri in contrarias partes ſciſſi, dimicanteſque futuri belli augures 148,27. pueri certamine ludicro, ſerium certamen virorum præſignant 187,2. puerorũ caterua, virginis prodigioſe ductu, in circũ confluens, conclamat 379,29. puerorum elegantium e barbaris delectus 747, 41. pueri garuli nudi a matronis luſus gratia ali ſoliti 178,36. puſiones nudi, ad gariendum ali ſoliti 335,43. pueri nudi, auro gemmiſq; ornati, in opulentorum deliciis 486,39. pueri nudi atramẽto denigrati, miniſtrant in cœna funerea 331,3,25. pueri qui Commodo in deliciis fuerant, venduntur publ. 388,42. pueri ad magica ſacra iugulati 395,7: 446,4. a puero victus ſenex 443,29
Pugilis egregia fortitudo 404,9
Pugio Commodo miſſus a ſenatu 471,9.
Pvgio, Caii liber 253,17: & Sueton. 69,43. viſe Gladius.
Pugnæ præludia 172,5. pugna vt iniri a barbaris, vt item a Rom. ſolita 283,16. pugnã inire Parthi vt ſoliti: vt itẽ Ro. 557,35. pugnæ ardor furens 431,3. pugna rabioſiſſima 699,38. pugna inſana inter ciues 312,11: & 150,11. pugnam ſtolide poſcens miles, victoriam amittit 131,43. pugnæ dilatione hoſtis frangitur 80,33. pugna nocturna 86,17. pugnare nauali prœlio coguntur captiui & capite damnati 155,32. ¶ Pugnæ tabulis pictis publice propoſitæ 529,27: 592,9
Pugnatores cum nauib. ſuis capti 76,15: 77,25
Pulcher Claudius 77,22
Pulcheria, Theodoſii f. 882,46
Pulchritudinis nitor interdum etiam in ſenibus 835,23
Pulchre imperãte, ſignif. ambig. 849,40
Pulla veſtis, in foro & in funere 219,2. pullam veſtem pro chlamyde purpurea ſumit Vitellius 314,14. pulla veſte tecta purpurea 443,9. pullati omnes pro monachis in ſeditione occiſi 800,23. viſe Lipſ. Elect. lib. 1, c. 14.
Puluis excitatio immanis 346,16. puluis ex agminis profectione 387,17
Pullullus, cognom. Horatii 66,26
Puluinaria ſenatorib. quando primum in ludorum ſpectaculis ſuppoſita 246,31
Punici belli initium 75,37. Punicum bellum primum quamdiu durarit 78,28. Punicum bellum ſecundum 79,38. Punicum bellum tertiũ 88,25
Punire multos, Imperatorium eſſe viſum Domitiano 329,35. viſe Pœna.
Pupienus Maximinum Aquileiæ occidit 120,9: Auguſtus creatus, mox occiditur 120,14. vno p ſcribitur etiam in Gr. m. at gemino pp in F. c. itemq; in P. c. Iulii Capitolini. Idem Maximus.
Purpura auro intertexta 120,17. purpura auro intexta ſeu clauata 567, 6. (viſe ζεύγνυφ.) purpura auro variegata vtitur Solis ſacerdos 563,18. purpuram vnam in medio habentes tunicæ, i. virgam ſeu clauum purp. 568,24. ¶ Purpura conſularis annua 485,40. purpura circumdatur nouus Imperator 502,34. purpura imperatoria iniecta, Imperator dicitur Maximinus 586,24. purpura & igni prælato honoratur nouus Imp. 590,11. ¶ Purpuram ſumpſerat 121,30: i. imperium arripuerat. ſic 122,1,8,18: 125,48
Purpurea chlamys, inſigne imperii 127,29. purpureæ veſtis vſum vt abdicarit Tiberius 227,29. viſe Lipſ. Elect. lib. 1, c. 14.
Puſæus, trib. mil. 716,27

Puſiones nudi : viſe Pueri.
Putei profundiſſ. 854,32
Puteoli Baulis ponte iunguntur 249,25. Puteolos Sinueſſa ducens via, ſternitur lap. 334,43. P.c. Ποτιόλους.
Putor : viſe Fœtor.
Pylades ſaltator ſub Auguſto populi ſtudiis floret 201,3. Pylades pantomimus ſub Auguſto 635,40. Pylades ſaltator a Traiano amatus 341,45: a Iuliano quoq; aſſumitur 393,4
Pylæmenes Paphlagon, Romanorum aduerſus Ariſtonicum ſocius 90,43: Paphlagonię regno exuitur a Mithr. 94,19: Paphlagoniã recuperat 100,8
Pyramidib. res a ſe geſtas inſcribit Cornelius Gallus 196,12
Pyrene, mons e Galliis in Hiſpaniã ferens 826,10: P.c. Τυρρηνὴν, perperam.
Pyrrichio numero facta curſitatio equeſtris 541,26
Pyrrhus a Tarentinis aduerſus Rom. aſciſcitur 72,18: occiditur 74,15. Pyrrum F. c. plerumque ſine aſpiratione ſcribit.
Pyrrhi cognomine ſtulte ſibi placet Armatus 886,26
Pythagoras, Neronis & libertus & maritus 290,5: 295,25: 299,23
Pythiadis conſtantia 284,15
Pythicam laurum præfert Nero victor 298,18. Pythicas Neronis victorias, Petici cognomen in Sulpicia gente viſum obſcurare 297,35. Pythici cognomen, Sulpicio exitium affert 297,32. rectius Petici ſeu Pœtici.

Q

Quadi, Marcomann. ſocii 116,45: maximo cum periculo debellati a Marco 366,23: Pannoniam incurſant 121, 38: 702,21. Quadi, Saxonum pars, ab iiſdem Saxonib. in Rom. fines emittuntur 707,23. Quadi latrocinãtes, a Iuliano vt ſubiugati 709,5. Quadorum pars Romanis legionib. adſcribitur 709,25. Quadi denuo rebellant 744,42: inſolenti legatione Valentinianum exaſperant 745,24
Quadragenſimo pro Quadrageſimo F. c. 133,8, & alibi.
Quadrata agminis forma, oblongior tamen: in metu inſidiarum 608,32
Quadratus homo Simonidis 850,23
Quadrati pellex Marcia 375,10: 379,43. Quadrati genus, amores, machinatio, interitus 472,39
Quadratus hiſtoricus de Pio quæ referat 362,24. Quadrati hiſtorici error 803,33. L. & P. Κοναφράτῳ; perperam.
Quæſtiones flagris admotiſ inſtitutæ 772,3. viſe Tormenta
Quæſtor Marii in bello Iugurthino, ταμίας τ ἱππικῶν χρημάτων 92,14. quæſtor Iuſtiniani 888,28. quæſtor poſt Conſtantini tempora qui dictus 809,13. ¶ Quæſtor, principis ſcripta recitat in ſenatu 859,2. quæſtor ad ſupplicium poſcendum mittitur 238,18. quæſtor Africæ, ad pręf. præt. Romæ interimendum mittitur 597,28
Qualis pro Quales, F.c. 124,5
Quam, pro Poſtquam 78,23: 89,16. ſic F. c. 105,44
Quamuis eſſet] F. quamquam 130,14
Quartini interitus 590,10
Quattuor in F.c. perpetuo te geminato, vt apud Græcos τέτλαρα.
Queis] F. quis 106,6
Quercu ſe coronat Caius 249,37. quercea corona lauro Cæſareæ cur addita 193,22
Quib. reb. cognitis] F. quis reb; 133,6
Quietem & otiũ negotiis præfert Diocletianus 673,38. quietis certũ tempus non habuit Commodus 488,10.
Quindecimviri Sibyllinorum cuſtodiæ atq; inſpectioni præpoſiti 669,9, 24,40: 670,11
Quinquegentiani Africam infeſtant 126,1: domiti, ad pacem rediguntur 126,29. Quinquegentanas nationes dicit Victoris breuiarium 524,38. in Gr. m. perperam quinque Gentiani 126,2,33
Quinquennales ludi a Nerone inſtituti 277,27
Quintianus, ſenator iuuenis Quadrato conſpirationis aduerſus Commodũ ſocius 473,3: apud Lampridium eſt Claudius Pompeianus: itemque ſupra 374,42
Quintilii Vari clades 315,39
Quintilii virtute ſua Scythicũ bellum conficere nequeunt 372,19. Quintiliorum fratrum virtus, & indignus interitus 375,22: 376,26. P.c. priore in loco Κυιντιλιανοὺς habet. ſed Quintilios agnoſcit etiam Lampridius 158, 16. Quintiliorum ſuburbanum 379, 35
Quintilius Imp. poſt mortem Claudii fratris 121,37. ſic & F. c. at Gr. m. Quintillus : vt & infra 634,27: & in P.c. Trebellii Pollionis 269,34
Quintilli ſenatoris cædes, & votum 418, 29
C. Quintius Atticus conſul 314,35
L. Quintius Cincinnatus dictator ab aratro 68,16: magiſter equitum 68, 42
T. Quintius Cincinnatus Præneſte capit 69,42: dictator aduerſum Gallos mittitur 70,12
T. Quintius Flamininus, in Macedonia & Gręcia quę geſſerit 85,42: Annibalẽ a Pruſia repetit 87,10: conſul 91,10
Quintus pro Caius 67,30
Quintusdecimus 65,42. ſic Quintodecimo, F.c. 68,35
Quirinus, Romulus diuorum in numerum receptus 832,35. Quirini aſſeſſor Furius Camillus 843,21. Quirini templum ab Aug. f. 203,9
Quirinalis mons vrbi additus 65,8
Quis pro Quibus, F.c. 106,6. Quis rebus, pro Quib. r. F. c. cum circumfl. 133,6

R

Rabenna pro Rauenna, F. c. 121,21: 129, 18: vt & Gr.
Racius Conſtans 414,16
Radagaiſus : viſe Rodogaiſus.
Radicib. victitant Britanni 422,10
Radii puerulum recens natum circumfulgentes, fauſtum ſ. 267,21
Ramos ſupplices prætendere 601,8
Raſi pueri quinque milia, ſpectatorib. domũ redeuntib. prælucent 242,40
Rates pro nauib. ad bellum comparatæ 797,29
Ratiarius delator ſceleratiſſ. 235,22: D. 424: Blanco interpreti Retiarius.
Rationalis generalis, ſeu Generalis rationum 450,15: 890,42: 891,41
Rationarium Imperii 219,39
Rauenna, munita, populoſa, & copioſa ciu. 673,11,18: vbi ſita, a quib. condita, quo nomine olim & cur appellata 803,28. Rauennam vſq; veniunt Germani 121,21. Rauennæ portus occupatur a ſeditioſis mil. 821,21.
Rauennate mare 275,15
Rauſimod' rex Sarmatię 680,5,18. L.c. poſteriore in loco Rauſidomus.
Rea Siluia, Veſt. virgo 63,8: ſine aſpir. etiam F.c.
Receptor orientis, i. recuperator 123,16
Receptui ſignum datur tuba 772,20
Recitari teſtamenta, & ſimilia, non per ſenatores, ſed per libertos ſolebant 219,9
Recognoſcentib. ornamenta ſibi erepta, reddit Scipio 89,15
Recõciliata pax ruptaq; 130,20. reconciliatio ficta 181,9. reconciliatus iis erat Tiberius quos neci confeſtim dabat 237,23
Recte ſi feciſſet, pœnas incurriſſet Cæſar 154,44
Rectũm adſpicere 70,8
Recuperare, non minus quam acquirere 847,41
Redactum auri multum, i. coactum, collectum 117,12
Redimere ſe annuo pretio 278,42
Reditus e mari, piſcatione, ſalĩnis, vectigalib. 515,21
Reformauit pacem Galliæ 125,37
Regi Bituito] F. duci Vituito 91,17. reges multarum gentium Romam ad triumphum ſpectandum veniunt, & donaria in Capitolio ponunt 88,25. reges multi e regnis ſuis Romã venerunt, & Auguſto Romano habitu ſunt obſecuti 1.6,41. regum patria Roma 73,27. ¶ Rex captiuus honorifice tractatur a conſ. R. 87,47. regi ætate iuuenili tutor datur 102, 32. regem, non mortuos videre cupit Cæſar Oct. 190,27. reges quoſdam per blanditias euocatos non remiſit Tiberius 107,5. rex dolo captus ab Antonio, & in catenis argenteis circumductus 185,16. rex Iudæorũ flagris ad palum cæſus iuſſu Antonii 184,6. reges barb. capti, beſtiis obiiciuntur 129,27. ¶ Rex a quibuſdam appellatus Cæſar 158,28. reges etiam e caprariis facti 262,34. REX REGVM: Parthici regis titulus 206, 39. ſic Rex regum Arſaces 321,1. Rex magnus 576,10
Regia & tyrañica multa facere incipit Cæſar 103,39. regiæ cõſuetudinis formam Romano imperio primus inuexit Diocletianus 127,14. regiæ veſtis vſus Cæſari cõceditur in conu. publ. 156,43. ¶ Regia in Perſide Romano more facta 724,30. regia Cæſaris, Palatium cur dicta 193,24. ¶ Regium nomen e Rom. rep. ſublatum, res tamen ipſa retenta 193,42: 194,23
Regius amnis 720,44. idem Perſice Narmalaches 725,22
Regis venatio, loc. Perſ. 724,10
Reginas Parthicas videri nefas 291,7
Regionis cuſtodiã peregrinis demandari, ægre ferunt indigenæ 826,37
Regionarchæ 856,27: qui præerant regionib. vrbis R.
Regna in prouinciæ formam redacta 110,31. regna & dare poteſt Rom. Imp. & adimere 292,16
Regulus Atilius 74,27. Regulus Memmius conſul 240,22. Regulus in Faſt. m. ſ. fere ſemper Ρηγοῦλος erat, per ι.
contra Religionem ſacramenti occiſus 130,24: F. relegionem. religionis diuiniq; cultus obſeruantia, reſp. & imperia in flore conſeruat 660,36: 671,23. religionem patriam quib. argumentis ſenatus R. Chriſtianæ fidei prætulerit 779,16. religionem

gionem ſuam erga deos libere & confitetur & retinet Fraiutus 798, 21. religionis libertas per Imp. Honorium conceſſa cuiuis, & duci & militi, & magiſtratui & ſubdito 826, 9. religionis prætextu Alexandrinos decipit Caracalla 549,11. religio ſuperſtitioſa, imperatoriæ quam diuinæ maieſtatis maiorem rationem habens 823,37

Reliquiæ Seueri cremati, in vrnam cõiectæ, ſepulcro imperatorio inferuntur 539,2. viſe Exſequiæ.

Remandatum Pyrrho eſt, ἀντεπεστάλη 73,17

Remeans victore Perſ.133,16. remeare ad priu.v.ſtat. 128,7

Remorum ordines XVI in naue Perſei 88,17

Renouatum eſt bellum 98,40

Reparare bellum 72,1 (ἀνε-

Repentinus eum oppreſſit 130,17: αἰφνι-

Repetens hoſtem fugatum 98,26

Reprobata pax flagitioſa 91,43

Repudium ob næuum corporis 445,22

Rerum Romanarũ potitus 125,32. rei Romanæ is erat ſtatus 133,45

Reip. magnæ ac potenti ſingulare imperium aptius eſt, modo ſit legitimũ 192,32. reip. vni tantum adſtringi, nõ conſultum videtur Auguſto 220, 5. reip. munera omnib. permitti vult Auguſtus, qui quidem ſint idonei 220,4. reip. amor præferendus amori liberorum 423,43

Reſponſa in tabellis reddit Pallas 284, 37. reſponſa principis vendita 322,2. reſponſis forãs efferendis; offic. Palat. 662,1

Reti, & Retia: quære Rhætia.

Retiarius: viſe Ratiarius.

Retib. aureis piſcatur Nero 108,3. reticulum geſtat Heliogabalus 447,13

Retro ſe recepit 75,28

Rettuliſſent, F.c. gemino tt.

Reuerentia Scipionis apud omnes erat ingens 88,45. reuerentiã fratris nihil atrox auſus L. Verus 116,10 reuerentia & honos tribuitur requiſitis naturæ 555,29

Reus prætor, exuta veſte prætoria iudicio ſe vt priuatus ſiſtit 232,19

Rex.cogn. Marcii 91,25

Rhætiæ, regio Alp.760,36. Rhætia Illyrico & Galliæ finitima 675,11: Romano imperio adiecta per Aug. Cæſ. 106,16. F.c. Retia, Gr. m. Ῥαιτία: itidemq; 121,15. Rhætia ſuperior 675,21: 955,45

Rhæti, pop. Alpib. finitimus 820,33. Rhæti, Celticis legionib. adnumerati 657,11

Rheæ ſimulacrum, eiuſdemque ornamenta 814,15. Rheæ ſimulacrũ Conſtantinopolim vnde tralatum, & quo modo transfiguratũ 687,14. viſe Rea.

Rhene vnde dicta olim Rauenna, & a quib. condita 803,29. P.c. Ῥαῦνα, perperam.

Rhenus Gallos a Germanis diſterminat 101,10: a Cæſare Romanorum omniũ primo traiectus 145,26 Rhenum ſecundus poſt C. Iulium Cæſarem tranſit M. Agrippa 179,30. Rhenum accolentes Celtæ vexantur a Germanis 646,26. ad Rhenum vrbes XL a Saxonibus, Francis, & Alamanis captæ 702,17: 706,22. ¶ Rhenani barbari Germanicas Romanorũ vrbes infeſtant 664,8. transRhenani Celtæ, Italiam vſq; excurrunt 364,3. transRhenani barbari Britannos & Gallos ad defectionẽ adigunt 826,47. ¶ Rheni magnitudo & curſus 584,29. Rheni oſtia 706,31. Rheni inſula maxima Batauia 707,32. vltra Rhenum longe in barbarico eſt Albis 106,22. cum aſpir. etiam F. c.

Rhetorices profeſſio 775,26. rhetorices peritia ad præfecturam euectus 368, 22. rhetorem facere Cæſar non poteſt 352,20

Rhinoceros Romæ quando primum exhibitus; eiuſque deſcriptio 191,9. rhinoceros ab elephanto deuictus 215,5. rhinocerotas ſua ipſius manu conficit Commodus 378,19

Rhodanus fl. Gall. 91,19: 92,34: 101,9. cum aſpir. etiam in F.c.

Rhodanus præpoſitus cubic. 879,34

Rhodope, mons Thr. 688,10 Rhodopa prouincia 96,38. cum aſpiratione etiam in F.c.

Rhodii ſocietatis præmia quæ a R. acceperint 86,41. Rhodus in prouinciæ formam redacta 110,27: eruditionis forum quoddam 205,34

Rhyndacus fl. Cyzic. 649,31

Richomeres Eugeniũ Arbogaſti commendat 775,28. Richomeris virtus, & mors 776,25

Ripis incubantes exercitus ad repellendos hoſtium incurſus 177,9: 583, 38. riparii milites ad Iſtrum & Rhenum 503,27

Riſum pariter & lacrymas voce ſua mouet Nero 277,5. riſus lauri manducatione celatus 384,13

Riualium æmulatio 448,23

Rodogaiſi ortus, expeditio, clades 803, 6: 813,22. alibi Radagaiſus.

Rogauit multas leges Conſtantinus Imp. 131,5: Gr. m. ἔθηκε.

Rogi imperatorii deſcriptio 398,21: 541, 1. rogus principi ſtructus in campo Martio, equeſtri decurſione circuiri vt ſolitus 220,40: 424,14: 541,23. rogum Imperatoris defuncti ſuccendit eius ſucceſſor 541,31

Roma vbi, quando, & a quo condita, vnde item denominata 63,13: regib. quamdiu paruerit, & quantum eius tunc fuerit territorium 65,30: capitur a Gallis 69,11: extra Italiam arma quando primum tulerit 74,33: a trib. hominum milib. exorſa, intra DC annos vſque ad terræ fines arma protulit 841,17: lapidea pro lateritia relinquitur ab Auguſto decedente 2.8,22: adamantina ſucceſſorib. ab Auguſto relicta 845,32: incenditur a Nerone 2c8,10: 285,30: incenditur a prætorianis 451,15: 607,38: incendio graui ſub Tito deformatur 327,11: cum imperio venalis proponitur 391, 40: mœnibus ſepitur ab Aureliano & Probo 655,17: muris validiorib. cingitur ab Aureliano 123,23: obſidionis ſolutionem ingenti pecunia redimit 817,1: Alaricho Gottho ſe dedit 827, 20. ¶ Roma nominib. quib. a Commodo transnominata 380,37.41: Regina & Æterna nominatur a populo lymphato 406,22. Romæ ambitus quantus ante Goticum excidiũ 855, 32. Romæ portu capto, vrbs diu reſiſtere nequit 827,31. Romæ Veneriſq; templum 352,41. Romæ æmulæ Carthago & Alexandria 596,37. Romæ æmulam vrbem qua occaſione & quomodo extruxerit Conſtantinus 686,10. noua Roma Conſtantinopolis, quoto veteris Romæ anno ædificari cœpta 875,39: 876,18. eadem Roma orientalis 880, 31: 885, 40. Romæ fortuna Conſtantinopoli a Conſtantino poſita 687,12

Romani grauiſſime accepti, pacem tamen petere nõ dignantur 81,6: pro æquitate magis quam pro auaritia dimicarunt 88,7: clade inſigni affecti ſub Alexandro in exped. Perſ. 582, 10. Romani fugitiui ad Parthos cõmigrant 520,3. Romani partis hoſti cedere quando cœperint 731,1. Romanorũ res geſtas carmine conſcribere inſtituit Nero 290,17. ¶ Romanos ciues vno die per totã Aſiam occidi iubet Mithridates 94,21. Romanum eſſe Claudius non vult qui Rom. linguam ignoret 260,18 Romanæ plebis leuitas & timiditas 600, 30. Romanum vulgus ceteris cur leuius 598,28. Romanus Hercules 381, 16. Romanus habitus, toga 106,42. Romano nomine dignos ſe præſtare pollicentur milites Bataui 740,24

Romana res creſcit 69,36. Romana res Auguſti temporib. maxime floruit 100,11. Romanam dicionem ad fines priſtinos reuocauit Aurelianus 123,5. Romanæ copiæ ingentes contra ſe mutuo bello concurrunt 102, 2: 132,24. Romanæ reip forma mutari cœpta 101,37. Romanæ rei is erat ſtatus 133,45. Romanarum rerum potitus 125,32

Romanum imperium, omnium & minimum fuit & maximum 63,41 creſcere quando & quomodo cœperit 634,42: ab Auguſto quib. auctum prouinciis 106,14: poſt Auguſtũ defenſum magis quam ampliatũ, longius latiuſq; diffunditur a Traiano 113,4: Euphrate limite finitur ab Adriano 114,13: inclinare quando cœperit, & cur 671,30: & 600,38. Romanus orbis inter Auguſtos diuidi cœptus 118,16. Romanorum orientalium Imperator, I. Imp. Conſtantinop. 885,40. viſe Imperium.

Romanus menſis 381,6: 869,8: & Lamprid. 160,35

Romanus mag. mil. in Afr. 744,34

Romuli ortus, res geſtæ, mors 63,7. Romulus Cæſares R. cõuiuio in cęlis excipit 831,30. ſecundus Romulus 69, 23: 843,11. Romuli nomen affectauit Auguſtus 193,35. Romulo ſimilis Traianus 866,28. viſe Quirinus.

Romulus, Maxentii dux 700,21

Romus, Remus 803,34

Roſcius Pompeio obſiſtit 130,2

Roſtra locus R. 71,11. Roſtra R. duplicia 220,32. roſtris & tabulato exornatus circus 870,7. roſtris captarũ nauium ornatum Actiacum ſolum in quo Cæſar vicit 188,29. roſtratæ naues 75,14

pro Rubellio 28,43, in Faſtis P. eſt Caninius Rebilus: ſuffectus tamen, non ordinarius. de collega eius Saturnino, nulla ibi mentio.

Rubrius Gallus, Neronis legatus 303,15. P.c. Rubius: vt alibi Subr. pro Subri.

Rufus præf. pr. cum aliis Neroni ſtruit inſidias 288,3. Tacito Fenius Rufus.

Rufus, Germaniæ præfectus. cum Vindice contra Neronem conſpirat 300,6: imperium obſtinate recuſat (300,25

Rufus Cæcilius 334,18

Rufus Cluuius 296,4

Rufus Geminius 238,13

Rufus Minucius 79,34: 92,18

Rufus Muſonius philoſ. 289,32

Rufus Scribonius 296,44

Rufus Sempronius 432,39

Rufus Vibius 228,34 (338,25

Ruſi Virginii cõſulatus & epitaphium

Rufius Vulufianus 675,28. al. Fufius Volufianus.
Rufinus Cornelius 72,6
Rufinus Athenienſis 776,36
Rufinus Celta, quãta fuerit apud Theodoſ. dignitate & auct. 773,22: 882,1: conſulatu ornatur, & mox aulæ præfectura. ſcelerum ſc. præmiis 774,7: aulæ præfecturam pro arbitratu gerit 777,43: orientalis imperii adminiſtrationem nactus, ea licentius abutitur 780,7: principis affinitate fruſtratus, vindictam meditatur 782,10: quo machinamento euerſus 785,8. Rufini vxor & filia incolumes dimittuntur 785,42
Ruga Caruilii cognomen in Faſt. Gr. 18,40,46: (& in Sigonii Comment. 226,5) ſed poſteriore in loco exemplar perperam habebat γογγοί.
Rumores ſuſpicionib. in maius aucti 616,1. rumorib. falſis milites ſuos excitat Traianus 345,33
Rurſus ſe Fabio reddiderunt, F. c. 83,27
Ruſſata factio 269,39
Ruſticani tumultum in Gallia concitant 125,33
Ruſticius mag. mil. 885,37
Ruſticus Arulinus phil. 334,23
Ruſticus Iunius, philoſ. 373,26
Ruſus Baſæus præf. 365,4. rectius fortaſſe Rufus vel Ruſſus.
P. Rutilius conſul occiſus 93,19

S

Sabianus ad imperium euectus in Africa 640,42. aliis Sabinianus: Zonaræ Seuerus Hoſtilianus 229,9
Sabina, patricii generis, a marito abſtracta, Neroni & Othoni pariter dilecta 271,7: Agrippinam apud Neronem calumniatur 272,23: Octauiam auguſtam pellit 284,3,18. Sabinæ mollities, luxus, mors 289,33. Sabinę ſimiles perſonas in hiſtrionicis actionibus geſtat Nero 294,16. Sabinam Sporum puerum vnde appellarit Nero 295,17
Sabini agro multantur 64,39: rurſum ſubacti 65,7: triumphati 66,41
Ap. Sabinus conſularis occiſus 111,13
C. Sabinus conſul 669,21
Sabini mors indigna, & canis eiuſdem fide inſignis 235,13
Sabinus, Veſpaſiani cognatus 314,36. Sabinus captus, ad Vitellium mittitur 315,5. Sabinus Veſpaſiani frater occiditur 109,39. Sabinus Sabini filius fuga euadit 31?,7
Sabinus Gallus cũ vxore ac liberis plectitur 322,43: Plutarchus Erotico Sabinum a Iulio illo Gallicano diuerſum facit; ſocium tamen.
Sabinus præf. vrb. 599,7
Sabinus Niſibenus ſen. 732,31
M. Sabii Apicii luxus & mors 231,10. etiam P. c. at D. 421,40, M. Gabii Ap.
Sabos: quære Samos.
Sacer morbus in Oaſim non cadit 854,28
Sacerdos Iulius 25?,25
Sacerdotes & pontifices ordine Capitolinis ludis præſunt 474,6. ſacerdos ipſe ſibi Caius, aſſumpto in collegium equo ſuo 255,20. ſacerdotis cum ſacerdote connubium, conueniens & venerabile viſum Heliogabalo Imp. 569,3. ſacerdotes vtriuſq; ſexus pelluntur 814,12. ſacerdotalis ordinis viri LXXX a Valente cum naui exuſti 880,11. ¶ Sacerdotium appellant Iudæi regnum ſuum 141,21. ſacerdotiorum omnium ius penes Imp. R. 194,9. ſacerdotia vendita 322,2. ¶ Sacerdotalis ſtola Imperatori, vt pontifici maximo, deferri ſolita 761,22. ſacerdotalis habitus apud Emiſenos qui 563,15: 567,5
Sacra per conſulem facta 426,15. ſacra, pontifici maximo, politica, Cæſari curæ eſſe decet 570,34. ſacra arcana Heliogabalo facta 446,3. cum ſacris arcanis Imperatorem excipiunt Alexandrini 434,43. ſacra nocturna Valentiniani lege prohibita; mox tamen iterum conceſſa 735,40. ſacris patriis vetitur Conſtantinus, neceſſitate magis quam ſtudio 685,15. ſacra gentilia primus Alexandriæ conuellere cœpit Theophilus 799,46. ſacra extera in vrbẽ templumq; ſuum introduci non ferunt Iudæi 356,40
Sacræ leges 568,36
contra Sacramenti religionem occiſus 130,24
Sacrificare dæmonib. coguntur Chriſtiani 874,35. ſacrificare aut zonam ponere iuſſi Chriſtiani 878,17. ſacrificatur imaginib. Auguſti 254,24. ſacrificia fiunt Caio 254,9. ſacrificia ob Neronis lectiones actionesq; ceteras 290,15. ſacrificia quæ quib. diis fieri ſolita ludis ſæcularib. 470,44. ſacrificia ante profectionem fieri ſolita 579,8. ſacrificium diis manibus ſub terra ante conflictum 668,31. ſacrificia & pæanes poſt Maximini cędem 618,2. ſacrificiũ imperatorium in caſtris peragitur 499,33. ſacrificia magica 289,11: 356,23: 395,7. ſacrificiis humanis vſus Copronymus 892,25. ſacrificia fieri amplius vetat Theodoſius 762,20. ſacrificia quib. de cauſis Theodoſius aboleri iuſſerit 779,23: 814,11
Sacrificis merces primitiæ frugum 670,16
Sacrilegia incendio diuinitus caſtigata 801,24
Sacrum promontorium, ad os Ponti ſitum 683,28,40
Sæuitia graui notabilis 109,28. in F. c. duplex eſt ſcriptura, ſçuitia, & ſçuitie.
Sagittarum peritiſſimus Titus Veſp. 111,12: & Commodus 484,4. ſagittis retro emiſſis prœliantur Parthi 520,36. ſagittis & equis perpetuo inſtructi Perſæ 580,38. ſagittæ dentibus inter pugnandum euulſæ 431,44
Sagittarius inſignis 658,18: 665,42: 700,14. ſagittarii peritiſſimi, Parthici 483,37. ſagittarii e Parthia & Oſroene aduerſus Germanos adſciti 584,42: 585,4: 590,40. ſagittarii equeſtres ex Armenia 700,11. ſagittarii & iaculatores cum equitib. in alis agminis vtrimq; collocati 608,38
Saguntum oppugnatur 79,40. Saguntini fame victi, vltimis pœnis afficiuntur 80,7
Sal publice præbetur ab Agr. 185,37
Salaminia pugna 633,33
Salaria via 108,27
Salaſſos in Alpib. Romano imp. adiecit Auguſtus 106,16. F. c. Calaſos, Gr. Καλάσσους.
Salentinus rex 115,32. F. c. Solentinus: itemq; Gr. m.
Salii Romanis operam nauant in excidendis e Batauia Quadis 709,4: Romanis legionib. adſcribuntur 709,25. Salii, Francorum pars, a Saxonibus primũ ſuis finibus, poſt a Quadis e Batauia quoq; expelluntur 707,33: ad Romanos confugiunt 707,44
Salinator Liuius 84,8
Sallentinis bellum indictum 74,28 in Gr. m. exemplar transpoſitis vocalib. habebat Σελλαντίνων.
Salonæ captæ in Dalmatia 97,6. Gr. m. Σάλωνας vocat. Salonas concedit Diocletianus 128,2: F. Salonam: & tamen mox, haud procul a Salonis: vt item Gr. m. γειτνιῶσι Σάλωνι 28,3. Salonæ, op. Illyrii 875,26. Stephanus Byzantius Σαλῶνας Delmatiæ oppidum facit, Σάλωναν Illyrici, Σαλώνειον Bithyniæ.
Saloninus Gallieni filius, Poſtumo necandus deditur 651,7
Salonius notarius 819,2
Saltat octogenaria 276,24. ſaltat & cantat in ſcena Nero hiſtrionico habitu 108,6. ¶ Saltatio & Numeroſus motus, idem 546,15: 561,37. ſaltatio poſt largiorem vini potum 552,28. ſaltatio Parthica 552,28. ſaltationis magiſter, malam a diſcipulo refert gratiam 297,25. ob ſaltationem ſenator e curia motus 334,19. ſaltatione corrumpuntur principũ mores 529,45
Saltator excellens Mneſter 262,14. ſaltatores populum in diuerſa ſtudia ſcindunt 201,4. ſaltatori ſeruo abſq; heri conſenſu libertatem dari vetuit Tiberius 226,29: 857,26. ſaltatores Roma eiiciuntur a Tiberio 232,24: a Caio reducuntur 245,10: in theatrum reducuntur a Traiano 341,43. ſaltator ad præf. præt. euectus 572,33. viſe Pantomimus.
Salue, χαῖρε, ſalutatio matutina 359,17
M. Saluius Otho, ob morum ſimilitudinem Neroni familiariſſimus 272,2: Galbæ cur inſidiatus 304,35. viſe Otho.
Saluius Iulianus, natalib. quib. ortus, imperium vt nactus; quomodo item & quamdiu illud geſſerit 117,44. Idẽ Didius Iulianus.
Saluius Iulianus Iuriſconſ. 117,46
Saluius dux 808,40: quæſtor 809,11
Salus magnis pecuniis redempta 290,10. ſalus facultatib & bonis redimitur 381,13. pro ſalute Imperatoris ſacrificium 477,11. pro ſalute ſua imperiiq; perpetuatione ludos inſtituit Nero quinquennales 277,26. pro ſalute vt Tiberii, ita & Seiani, ſacrificia & vota fiunt 236,39. ſic pro ſalute Plautiani præf. vota publice facta 413,10. ſalutem propriam Romanæ magnanimitati anteponens dux, zona ſoluitur 720,36. ſalus & victoria Iudæis viſa mors cum templi excidio coniuncta 318,30
Salutatio matutina, Salue: veſpertina, Vale 359,17. ſalutantes admitti vt ſoliti 417,27. ſalutabatur domi Auguſta 227,2. ſalutatur domi ſub diluculum Seianus, etiam a conſſ. 232,32. ſalutatur Auguſtus & intrans in cõſeſſum, & exiens 217,4. ſalutari a ſenatu confertim vult Tiberius, non ſingulatim 226,12. ſalutat publice primos quoſq; Iulia auguſta, perinde vt Antoninus aug. 433,22. ſalutatione atq; acclamatione maiore Cæſar exceptus quam Imp. 573,14. ſalutari ab exercitu, per ſomnũ 197,8. ¶ Salutari Imperator qua forma ſolitus 448,13. ſalutabantur Imperatores vt ceteri iudices 127,27
Saluſtius Cæſarianorum temporũ ſcriptor,

ptor, Africæ præfectus, auaritiæ rapinarumq; taxatione ſeipſum notauit 154, 20. vno l ſcriptum etiam in P.c. m.ſ.
Saluſtiani horti 320, 15: vno l etiã P.c.
Saluſtius Iuliano cæſari comes datur a Conſtantio 703, 15: a Conſtantio in orientem reuocatur 707, 7: præf. præt. ſub Iouiano 879, 9: pene interemptus f. 729, 5: legatus ad faciendam cum Perſis pacem 730, 26: imperium nec ipſe accipere, nec filio cõmittere ſuſtinet 734, 2. præf. præt. etiam ſub Valentiniano 734, 34: 879, 29: magiſtratu abdicatur 735, 19. Saluſtio ſecundùm præf. prætorio, ob ſenectutem ſucceſſor datur 741, 12. in L. & P. c. modo ſimplici l, modo duplici; 730, 26, L.c. vno l. at P. c. gemino.
Samnites vbi ſiti, & bellare cum Romanis quando cœperint 71, 15: Gallis, mox Pyrrho ſe iungunt aduerſus Ro. 72, 8, 39: debellati anno XLVIIII, 72, 8. Samnitas F. c. 71, 15, 22, more Græco.
Samos, Arabiæ felicis rex 197, 1, etiam P.c. at D. 350 Sabos: M. c. Ἀμώς.
Samoſata ad Euphratem ſita 714, 10
Samothrace inſula 688, 13
Samus in prouinciæ formam redacta 110, 28
Sanctos vocari dei ſeruos vetat Conſtantinus Copronymus; nec vel reliquias eorum coli, vel interceſſiones peti vult 892, 9
Sanguis cælitus delabens, ab auib. diripitur 180, 34. ſanguineo rore pluit 266, 29. ſanguine pluit multo, vt etiam riui cruoris fluerent 301, 8. ſanguis e terra ſcaturit 296, 29. ſanguinis riui per campos, e cæſorum ſtrage 551, 3. ſanguine cæſorum infecti fluuii 408, 33: 520, 1. ſanguine infecta Nili oſtia & litora 551, 4. ſanguine hoſtium inungunt ſe Iudæi 350, 15. ſanguinis ſpectaculo ſatiari Caius nequit 247, 15. ſanguinem ſuum Ioui Liberatori libat Thraſeas, immerenter mori coactus 289, 20. ſanguinis profluuium conſuetum 350, 37: 358, 28. ſanguinis vomitio 358, 31: 359, 36. ſanguinis leporini vomitu, ſuum ſe ſanguinem vomere ſimulans 375, 35. ſanguinis eruptione immodica exſtinctus 745, 27. ſubito ſanguine ictus, i. apoplexi 116, 8
Sanguinarius Imperator 123, 26. ſanguinaria temeritas 128, 35
Saoterus Nicomed. 378, 42
Saphrax, Germ. dux 758, 41
Sapor Artaxerxis ſucceſſor, bellũ Romanis mouet 641, 8: Valerianum Imp. captiuũ detinet 121, 22: Valerianum vt circumuenerit 649, 46: cum Perſis ſuis Romanos fines populatur 709, 36: proſpera ſemper aduerſus Conſtantium fortuna vſus 131, 40. cum Sapore ignobilem pacem facit Iouianus 133, 29. Sapor, Hormiſdæ frater, Narſei nepos 127, 5. Zoſimo Σαπώρης dicitur, Eutropio & Pæanio Σάπωρ.
Saraceni Perſarum aduerſus Rom. ſocii 727, 19. Saracena claſſis Conſtantinopolim petit 891, 39. Satracenica natio Scythis multo agilior 749, 2
Sardanapalus Romanus, Antoninus Heliogab. 444, 5: 445, 37: 446, 1, 19: 447, 13, 21
Sardica, op. Daciæ 126, 7: F. c. Serdica: Gr. m. Σαρδικη.
Sardinia bello petitur 75, 23. Sardinienſes ad rebell. impelluntur a Pœnis 79, 2. Sardi triumphantur 79, 6. Sardinia debellatur 82, 5, 15
Sardis, Lydiæ metropolis 794, 21
Sargetias fl. Daciæ 343, 43
Sarmatæ Marcomãnis aduerſus Rom. opem ferunt 116, 45: populantur Pannoniam 121, 38: vincuntur a Dioclet. 127, 17. de Sarmatis lauream ſolam vſurpauit Domitianus 112, 9. Sarmatæ, & Sauromatæ, idem pop. 112, 6: 113, 17
Sarpedonii Apollinis orac. 659, 38
Sarus, barb. cop. dux 806, 27: in Stelichonis tentorium irruit 810, 5: Alaricho & ceteris hoſtib. reprimendis idoneus 812, 27: aduerſus Conſtantinum tyr. emittitur cum cop. 824, 43: cum Honorio ſe aduerſus Alarichum coniungit 831, 11
Satala, Armeniæ locus 345, 21: Legat. vol. 404, Sata.
Satrapæ ac reges Traiano cum munerib. obuiã eunt 345, 17. ſatrapæ ac reges tranſtigritani gratulãtur Nigro 503, 8. ſatrapæ regesq; barbari in donariis mittendis certant 563, 3. ſatrapæ L in prœlio cæſi 728, 41
Saturni orbis 142, 26. Saturni lectus 833, 2. Saturni a filio pulſi latebræ, & apud hoſpites cultus 485, 25. ¶ Saturni diebus ab omni actione abſtinentes Iudæi opprimũtur 141, 28: 142, 5. Saturni die, dum ſacra Deo fiunt, capta Hieroſolyma 183, 46. Saturni die, Iudæis religioſiſſimo, capta Hieroſolyma 318, 34
Saturnalia feſt. 438, 23: quando & cur a Rom. celebrata 485, 31: celebrari vt ſolita 832, 5. Saturnalib. ſerui dominorum habitũ vſurpant 260, 43. ante Saturnalia circẽſes 406, 7. ¶ Saturnalia, Iuliani liber 876, 45: 877, 4
Saturninus Ælius 233, 34
Saturninus trib. prætor. mil. 531, 24. Saturninus centurio Plautianum defert 416, 13: 533, 1: honore afficitur ob Plautiani delationem 418, 1
Saturninus tyrann. in Oriente 124, 22
Saturnini Mauri rebellio 663, 36
Saturninus iudex 786, 36
Saturninus conſularis 795, 2
Satyrus Tiberius Cæſar 834, 28
Saul, barb. mil. dux 777, 30
Sauromatarum regem in fidem accipit Traianus 113, 13. (iidem Sarmatæ 112, 6) Sauromatæ pacem petunt ſupplices 600, 12. Sauromatæ ad Mæotidem paludem habitantes, debellantur a Conſtantino 680, 3. Sauromatæ bello capti, per Romanas ciuitates diſtribuuntur 680, 28. Sauromatæ Pannonias incurſant 702, 21: denuo rebellant 744, 41. viſe Sarmatæ.
Sauus fl. Pannoniæ 696, 4. Saui ripæ impoſita Siſcia 697, 11. Saui pons 679, 4
Saxones mare Belgicum infeſtant 125, 44: Rhenanas vrbes inuadunt 702, 16: fortiſſimi & bellicorum laborum tolerantiſſ. 707, 28
Sæua quod eſſet, gloriæ ſibi ducebat Commodus 383, 2: 384, 48
Scæuola Mucius 91, 27. in Gr. exemplari erat κ̀ βουλᾶς, & expuncto νγρὶ βουλᾶς: ſicut ſcilicet apud Latinos quoque Scæuula & Scæuola inuenitur.
de Scalis Gemoniis præcipitatus Seianus 241, 3
Scauri Æmilii tragœdia & mors 244, 11
in Scena ſaltaret & cantaret 108, 7. e ſcena ad reip. adminiſtrationem adſciti hiſtriones 571, 31. ſcena ſine theatro, luminib. & ignib. collucens 670, 13. F.c. ſcæna per ae: cuius ſcripturæ Varro quoq; meminit lib. de lingua Lat.
Scenicis gymnicisq: ludis ciues ſibi conciliat Imp. 640, 34. ſcenicis addictiſſimus Caius 246, 1. ſcenicus rex, ſeu e ſcena prolatus ex tempore 737, 33
Scenitæ Arabes 637, 24
Scholas doctorum frequentat Marcus, etiam Imp. factus 363, 11. ſcholarum antiſtites 854, 24
ad Scientiam Græcarum litterarum inſtitutus per Sext. 116, 28
L. Scipio conſul 75, 22
P. Scipio Naſica conſul 91, 36
Scipiones Aſdrubalem vincunt 81, 26: ab Aſdrubale interimuntur 82, 25
Scipio Africanus minor, quib. virtutib. inclaruerit 88, 44
Scipio conſul a Sylla deuincitur 95, 16
Scipio & Cato cum Iuba Pompeianas partes tuentur 154, 9
Scire omnia profeſſus Adrianus 352, 11
Scolidóas trib. mil. 699, 13
Scommata ferro crudeliſſime vindicata 546, 36
Scopus actionum humanarum, a diis expenditur 848, 18
Scordiſci armis petiti 91, 30: victi 92, 19: domantur 94, 42. Gr. m. duob. prioribus in locis Cordiſci.
Scribonia cum Iulia filia in exſilium ſponte proficiſcitur 206, 25
C. Scribonius Curio proconſul quæ geſſ. 96, 40. in vulg. ed. Cnæus prænomine dicitur: ſed Gaium cum F. c. vocat etiam Gr. m.
Scribonii Procli interitus 253, 20
Scriboniorum fratrum virtus, & indigna mors 296, 44
Scrinii magiſtrum Alexander habuit Vlpianum I.C. 119, 38
Scripto reſponſa & mandata dat Pallas 284, 37. ſcripto mandat Imperator 788, 8. in ſcriptis Seiani nomen cum Tiberii nomine coniungitur 238, 6. ſcriptis mordacibus conuenientia ſcripta opponit Veſpaſianus, abſq; commotione veh. 320, 32. ſcripta Chriſtianæ religionis exuruntur a Diocl. 874, 39
Scurra dicaciſſ. 420, 5. ſcurra dicacitatem capite luit 227, 48
Scuto impoſitus Iulianus, ſublimiſq; elatus, Imp. aug. dicitur 711, 3. ſcuto impoſitus Iulianus vulneratus, in tẽtoriũ reportatur 728, 35. viſe Clypeus.
Scutarii qui d. 729, 20
Scyri propulſantur 759, 27
Scythæ munera & legatos ad Auguſtũ mittunt 106, 30. Scythici motus iterũ vocant Marcum; tranſiſtrianorum ſc. barbarorum 372, 17. Scythæ tonitrib. & fulgetris ab expeditione retracti 405, 25: Thraciam populantur 643, 22: ad mare vſq; populabundi excurrunt 644, 29: Europa peruaſtata graſſantur etiam in Aſia 645, 13: Macedoniam & Græciam incurſant 646, 6: in Aſiam vt tranſierint 647, 13. Scythæ, ſuperiorib. Scythis finitimi, & ipſi expeditione facta opes ſibi comparare aggrediuntur 648, 34. Scythæ coniunctis animis & viribus Illyricũ incurſant 650, 17: Græciam

peſſime tractant 651,15: ſociis aſſumptis, denuo excurſiones faciunt 662, 27: per Pontum Ciliciam vſque excurrunt 661,18: ſub Valente quas rebellandi cauſſas nacti 741,2
Scythæ tranſiſtriani 738,28: 740,35. Scythæ tráſiſtriani ab Hunnis pulſi, ſupplices ad Rom. confugiunt 747, 5: 752,29. Scythæ Thracienſes 782, 12. Scythæ regii 747,8. Scytharum regiorum princeps a Germanis profligatur 759,8. Scytharum gens noua in Rom. fines irrumpit 762,24
Scythæ in Caracallæ Imp. ſatellitio 457,25: Herodianus Germanos dicit 555,39. Scythica legio in Syria 214, 12. Scythici tirones, res nouas molientes, cauto ſtrategemate tolluntur vniuerſi 742,44
Scythia Thracienſis 788,4. Scythiæ Thracienſis opidum Tomi 764,23
Sebaſtianus Iuliani dux 714, 40. Sebaſtiano comes & ſocius a Iuliano additur Procopius 736, 26. Sebaſtianus ex occidente ad Valentem ſe confert 749,22
Sebaſtianus ſecundum Zenonem in aula potentiſſimus 884, 43. Sebaſtiani ſatellitium ad piraticã ſe conuertit 882,37
Sebennus Pollenius 419,41
Secretis cognoſcendis deſtinata cella 597,37. in Secretum mutatus locus 885, 31. Secretorum libros tollit Seuerus 411,44. viſe Arcana
Sectione facta, inſtrumentũ regii cultus diſtrahit Marcus 117, 12. in F.c. margine adſcriptum ibi ſcholion hoc, id eſt diuiſione. Sectiones & vſtiones medicorum 210,16
Seculum aureum 381, 21. Seculũ quid, & quid ludi ſeculares 527, 2: 667,17. ſeculares ludi originem vnde habuerint 667,19: quorſum inſtituti 667, 18: 668,42: 669,6: edici qua formula ſoliti 527,23: peragi vt ſoliti 669, 34: continuari vt fuerint 668, 41: intermitti quando & qua ex cauſſa cœpti 671,38
Secundo conſul factus 92,39: F.c. ſecundus: perperam. Secundũ prœlium habuit, i. fauſt. & fort. 126,37
Secundus Aranius 246,45
Secundus Carinas orator 252,38
Secundus Petronius 332,35: 335,34
Secundus Pomponius 252,17
Securi occiſum eſſe Papinianum ægre fert Antoninus, cum gladio interfici debuiſſet 427,39
Securitate omni munire ꝓuincias 118, 29
Secuta. F.c. non Sequuta.
Secutorum primus 384,46. ſecutoris armatura 382,43
Sed iuxta ſe collocauit] F. & iuxta 88,3
Sedes pro dignitatib. diſtinctæ in ludorum ſpectaculis 474,11. ſedilia circumquaq; in amphitheatro exſtructa abſq; ſcena 151,14. ſic in balneo 855,29
Seditio Romæ prima 67,20. ſeditio grauiſſimã populi & prætorianorum 606,10. ſeditio militũ rabioſa 899,1
Seianus Ælius, Tiberii conſiliorum & ſcelerum promptiſſimus adminiſter 231,19,37: prætorio præficitur: quæque in ea præfectura geſſerit 231,16: ſtatuis imaginibusq; multis a multis honoratur 232,27: altius euehitur 236,31: maior indies & formidabilior euadit 237,30: conſul a Tiberio creatur, callido conſilio 237,41: honorib. æquatur Tiberio 238,5: & 236,38: Imperatorium faſtigiũ pene ſuperat 238,24: oſtentis terretur 240, 2. de Seiani nece quæ facta S.C. 242, 16. Seiani filii & filiæ interficiuntur 242,5. Seiani amici & familiares ad ſuppliciũ rapiuntur 242,30. L. Seiano prætori ignoſcitur 242,35. Seiani exitium ſenatui adſcribit Caius 249,3
Seiani vnde appellati calui 242,43
Seiugis currus 569,39
Seleucia, ciuitas Antiochiæ vicina, libertate donatur 100, 12. Seleucia Syriæ capitur a Traiano 113,18: 349, 24. Seleucia Aſſyriæ vrbs nobiliſſ. capitur a L. Vero 116,3: diripitur & incenditur a Caſſio 363,34: capitur a Seuero 410,3. Seleucia, op. Perſiæ 724,38. Seleucia Iſauriæ ciuitas 114, 8. Seleucia Ciliciæ vrbs, & Apollinis ibidem oraculum, auesq; Seleucides 619,36
Selgæ opidi ſitus 791,10
Selinûs, op. Ciliciæ, poſt Traianupolis d. 350,40: & Zon. 201, 62
Sella, καθέδρα 83,3. ſella imperatoria præſidens 474,9. in ſella Iulii Cæſaris collocat ſe homo furioſus 217,36. ſella imperatoria per ignorantiam ſedet Seuerus adoleſcens 397,16. ſella inaurata 562,10. ſellæ arcuatæ inauratæ 397,23. ſellæ auratæ Tiberio & Seiano inferuntur in theatra 238, 6. in ſella aurea legatis Rom. reſpondet Phraates Parthus 184,11. ſella operta 221,18. ſella operta Claudius primum, poſt & imperatores ceteri & conſulares vſi 257,38. ſella operta per vrbẽ vectus Imperator 305, 21. ſellã vectus Tiberius, nec ſenatores vllos nec equites voluit comites (226,24
Semea: viſe Fainea.
Semia Syra cum Heliogabalo filio interficitur 119, 23. F.c. Symiaſera: Gr. m. Symia Seuera: alii Soæmis.
Semidei titulus Cæſari tributus 154, 32. viſe Diuus. Heros.
Semnon, Logionum princeps 664,22
P. Sempronius conſ. 74,25
C. Sempronius Blæſus conſul 76,26
Ti. Sempronius Gracchus cum exercitu in Siciliam proficiſcitur 80, 12: Ariminum traiicit 80,21
Sempronius Denſus 305,21
Sempronius Rufus 432,38
Sena, Piceni ciuitas 84,3
Senatus die, i. die qua ſenatus habetur 104,2. ſenatus in templo Apollinis habitus 240,26. ſenatus in Capitolini Iouis æde præter morẽ habetur ſecreto 604,4. ſenatus dimittitur a conſule poſt capta ſuffragia 144. 5. ¶ in Senatũ relegatus 379,9. in ſenatum, Ægyptiorum primus allectus Cœranus 417,37. e ſenatu qui abſq; probabili cauſſa emãſiſſent, multati 203,38. ¶ Senatus ex vrbe ad Syllam fugit 91,14: ex vrbe in Græciam fugit ad Pompeium 102,1: fere totus cum Pompeio ex Italia excedit 147, 39: militum metu, in Cæſaris partes concedit, vrbemq; ei permittit inuitus 165,23. ſenatui ad ſe venienti adſurgere negligit Cæſar 101,37. ſenatus a triumuiris proſcribitur 104, 31. in ſenatum conſcribuntur & alii indigni, & ſerui 177,22. ſenatus in Auguſti cenſura purgatus vt fuerit 191,40 ſenatus contrahitur & limitatur ab Auguſto 200,15. ſenatus ſub Auguſto & iudicia quædam exercuit, & legationes quaſdam audiuit 195,34. ad ſenatũ refert Tiberius etiam res exiguas 224,36. ſenatus aſpere increpatur a Caio 249,29: purgatur a Claudio, & ſuppletur 262,20: Neroni admodum exoſus fuit 296,13: magna ex parte occiſus per Neronẽ 308,4. ſenatus equitumq; primarii, noctu a Nerone conuocantur ob rẽ ludicram 300,46. ſenatui frequenter intereſt Veſp. Aug. 320,21. ſenatui curiæq; quantũ tribuerit Adrianus 354,7. ſenatus a Caracalla ſæpe vſq; ad veſperam ante palatiũ detentus, ſub iudicii exercendi prætextu 432,45. ſenatum ne ſalutatione quidem ad extremum dignatus Caracalla 433, 2. ſenatus auctoritas in Imp. creando negligitur 120,6. ſenatus viginti duces aduerſus Maximinum creat 64_,9: omnes prouincias in Maximinũ concitat 599,10: in palatio cũ Imp. deliberat de rep. 8_5,21 ¶ Senatus Conſtantinopoli cõceditur, vt vrbi Romę 713,13. ſenatus Antiochenſib. a Iuliano conceſſus 713, 42. cum ſenatu Conſtantinopolitano conſilium cõmunicat Iulius 752, 18. in ſenatum & ad imperii conſilia adhibitus etiam patriarcha 884,6
¶ Senatuscõſulta in Auguſti abſentia non fiebant rata 203,44. ſenatusconſulta Tiberius abſens prius ad ſe perferri iubet quam rata fiant 232,14. ex ſenatusconſulto imperare iuſſus Pertinax 117, 40: F.c. ſenatuconſulto, omiſſa finali genitiui caſus littera. Senatusconſultum, & auctoritas ſenatus, diuerſa 204,2
Senatores vnde dicti 63,21. ſenatorum numerus duplicatus 64,36. ſenatorum nomina in albo conſcripta, publice ab Auguſto proponuntur: idẽ poſt quotannis factum 203,36. ſenatori in Ægyptum proficiſci non conceſſum 190,32. ſenatorib. extra Italiam peregrinari abſq; Imperatoris permiſſu negatur, excepta Sicilia & Gallia Narb. 191,43. ſenatorem vltra vii ab vrbe lapidem Roma ſine permiſſu ſuo digredi vetat Claudius 859,24. ſenatorib. vectigal conducere interdicitur 358,21. ſenatores primarii noctu a Caio acceſſuntur ad viſendas ipſius ſaltationes 246,6. ſenatores vbiq; locorum tributum inferre coacti 381,37. ſenatores grauiter vexari a Caracalla 429,29. ſenatorib. Conſtantinopolim ſe Roma ſecutis Conſtantinus domos ædificat 687,23. ſenatores Europæi & Aſiani 543,1. ſenator Carthaginenſis genere 605,21. in ſenatorum prætoriorum numerum relatus 429,18. ſenator iuuenis, Commodo inſidias ſtruit 473,1. ¶ Senatores necare penes Imp. eſt 194,5. ſenatorem ſe Imp. ne iuſte quidem necari vult Pertinax 390,20. ſenatorem non occiſurum ſe iuramento & decreto pollicetur Seuerus, nõ ſeruat tamen 396,26. ſenator vnus tantum Traiani temporib. damnatus, idq; per ſenatũ, Traiano inſcio 113,19. ſenator in ſenatu a ſenatorib. ceteris diſcerptus 213,23
Senatorii, συγκλητικοί 81,5: 196,16. ſenatoriæ dignitatis ſpe tribunatũ gerit Caluaſter 333,17. ſenatoria dignitas ſenatorum filiis & per filias nepotib. conceditur Antiochenſib 713,42. ſenatorii ordinis lectiſſimi iuuenes, lectum funerandi principis deferunt 540,32. ſenatorius cultus 335,32

Sena-

Seneca Annius ob eloquentiam & doctrinam pene occiſus fuiſſet a Caio 251,22: Neroni præceptor ab Agrippina datus 264, 22: Neroni præſcribit orationes ad exercitum & ad ſenatum habendas 268,1: accuſatur 271, 27: de matre necanda Neroni dat conſilium 272.25: cum Burro, velut præceptor, Neroni cithariſſanti adſtat 277,6: fœneratas Britannis pecunias importune repoſcit 278,7: cum aliis quibuſdam inſidias Neroni ſtruit 288,2: mortem oppetens, vxorem quoq; Paulinam mori ſecum vult inciſis venis 288,28. Senecæ cōſuetudo & liberalitas erga Neronem nil profuit 288, 39. Senecæ Apocolocyntoſis 266, 40. Senecæ philoſophia, vitæ ipſius nō reſpondit 271,29. Senecæ infenſiorem fuiſſe Dionem, apud Tacitū aliquoties notat Lipſ⁹. Senecæ frater 266,38. Senecæ fratres poſt eum exſtincti 288,41

Senecio Herennius 334,15

Senex a puero victus 443, 26. ſenes Indi viuos ſe igni tradunt exurendos 200,10

Senonis ſe interimit frater Magnentii 152,32

Senſuum meatus, peſtis tempore odoratorū olfactu præoccupandi 479,1

Sententiæ pro ſuffragiorum numero diſcretæ 604,10. ſententiæ pecuniis redimuntur 780,9. ſententiæ ferendæ ius ſoli ſibi vſurpat aulæ præf. 774,19. ſententiæ ferendæ ius ſibi vſurpat præpoſ.cub. 786,32. ſententiam eadem de re bis interrogari nō vult Burrus 284,10

Cn.Sentius in Brit. rem gerit 107,31

Senuit pro Conſenuit 128,5

Sepe F.c. aliquoties pro vulg. Sæpe.

in Septa inducitur aqua & nauis ad exhib.ſpect. 247,42. Septa deflagrant 327,14

Septem maria: lacus 618,24

Septemtrionalium & occidentaliū gētium limes ac propugnaculū Taurus 515,15

Septimusdecimus 84,31

Septimii Seueri ortus, res geſtæ, mors 118,6. viſe Seuerus.

Septuagenariā attigiſſe ætatem 117,38

Sepultura hoſtib. occiſis impertita 72, 34. ſepulcris maiorum inferuntur inique occiſi 388,37. ſepultura communi caruit Vitellius 110, 5. ſepeliſſe damnatum, damno eſt 332,32. ſepulcra Parthicorum regum diruit Caracalla, & oſſa diſiicit 435,47. ¶ Sepulturæ ſumptus e publico 67,3. ſepultura publica & ſtatuis multi honorati a Tiberio Cæſ. 232,27. ſepultura publica funeratus Tiberi⁹ Cæſ. 244,41. ſepultura publica honoratus Sura 344,21. ſepultura ſplendida honoratus gladiator fortis 428,29. ſepultura regia decoratum Athanarichi Scythæ funus 759,17. ſepulturæ imperatoriæ deſcriptio 397, 25: 540,7. ſepultus intra vrbem ſolus Traianus 114, 14. ſepulcrum obſeſſis vrbs 815,11. ſepeliri quæ nequeunt cadauera, in fluuiū proiiciūtur 616,11

Sequani Heluetii victi 101,5

Serapis, Iouis frater 835, 17. Serapidis templum deflagrat 327,14. Serapidis templum Antiochiæ, Caracallæ homicidiorum ſedes 435, 25: incendii noxa liberatur miraculo quodam 437,44. Serapium a Domitiano exſtructum 112,17: F.c. Serapeum: quæ diuerſitas eſt etiam apud Gr.

Serapio, vates Ægyptius 437,4

Seras philoſophus necatur 337,44. Eras alius ſupra 322,38. Georgius Merula legit Sura.

Serena Theodoſii ex Honorio fratre neptis, Stelichonis vxor 782,16: & 777,28: Honorio alteram quoq; filiam cur vxorem dederit 804,13: Honorio quam optime cupit 806,17: vitæ finem quem ſortita, & cur 814,6

Serenianus, dux Valentis 758,18

L. Sergii Catilinæ ortus, ingenium, coniuratio, mors 100,25

Sergius patriarcha 889,42

Sergius pontifex 890,6

Serica peripetaſmata in ſpectaculis 155, 45. ſerica veſtis illuſtribus matronis primitus conceſſa 155,45. ſericæ veſtis vſu viris interdicit Tiberius 228, 21: 857,31. ſericarum tunicarum quatuor milia Alaricho data 817,4

Seriis ioca & luſus miſcentur ludis ſecularib. 671,24

Serpens centurionis gladio ſe circumimplicat 166,27. ſerpens e ſtatua proſilit 240,6. ſerpentis exuuiū in pueri collo repertum 267,42. ſerpens volans 892,1

Serris diſſecti a vertice 350,17

Sertorius bellū ciuile qua de cauſſa cōmouerit 96,20: occiditur a ſuis 96,32

Sertorius Macro 240,17

Serua inter conſularium vxores adnumerata 447,27

Seruare multos quam occidere glorioſius 212,32

Serui vendi publice ſub præconio ſoliti 479,9. ſerui a luſtralib. ſubmoti 669, 42. ſeruorum feſtū Saturnalib. 260, 42. ſeruorum erga dominos fidei exempla inſignia 168,25. ſerui decē conceſſi Piſoni exſuli 247,19. ſerui manumiſſi, & milites facti 81,13. ſeruū domino inuito manumitti non vult Tiberius Cæſ. 857,26. ſeruum alienum liberare ne Imp. quidē præſumit 358, 26. ſeruus inter milites deprehenſus, & alter in ſenatū conſcriptus, ambo luunt pœnas 177, 23. in ſeruitutē aſſertus Claudius Pacatus, etiam poſt tribunatum 334,10. ſerui alendi, ne cogātur latrociniū exercere 420, 41. ſeruos ægrotos a dominis deſtitutos, liberos eſſe iubet Claudius 263,10: 859,27. ſerui capitis dānati, murænis obiiciuntur a Pollione 202,35. de ſeruis in dominos per tormenta quæri, qua conditione & cur permiſſum ab Auguſto 204, 21. ſeruis heros deſerendi conceſſa licentia 858,9. ſerui delatores in crucem aguntur 561,18. ¶ Seruis collectis rebellat Pſeudoperſeus 89,39: F.c. ſeruitiis coll. Seruile bellum a quib. cōfectum 843,12

Seruianus ſenex, cum Fuſco nepote necatur ab Adriano 352,4. ſic etiam P.c. itidemq; Spartianus 126,18: & 130, 43, etiam in m. ſ. c. at infra Seuerianus 358,32: & 418,38

Q.Seruilius conſul 70,10

Cn Seruilius Cæpio conſul 76,26

Seruilius Cæpio Luſitanos vincit 92,19

Q.Seruilius Cæpio conſul a Cimbriis vincitur 92,30

P.Seruilius proconſul, Iſaurici cognomen reportat 96,45

P. Seruilius Caſca, vnus e Cæſaris interfectoribus 160,17: & 104,1

P. Seruilius Cæſaris Octauiani legatus 176,30. P. Seruilii prætura muneríb. inſignis 196,35

Seruilius, Gr.m. Σερβίλιος 92,17: 96,45

Seruius prænomen 65,6: 76,10. (ſed poſteriore in loco F.c. Seruilium habet, & Gr. exemplar Ερβίλιος: perperam ambo) ſic 108,34,43

Seruii Tullii ortus, res geſtæ, mors 65,6

Seſcenteſimo pro Sexcenteſimo F. 88, 36: 93,14, & alibi.

Seſtertium quadringenties 101,16

L. Seſtius, Bruti æmulator, tamen ab Auguſto conſul factus 198,23

Seuerioríb. conſiliis obſecutus 127, 34: F. c. ſæuiorib. Seueritas nimia, & vitioſa eſt & pernicioſa 109,3. ſeueritas nimia ſeditionem parit 71,26. ſeueritas lenitate temperanda 837, 29. ſeueritatem ſuam aliena inuidia explet Diocletianus 127,21

Seuera Aquilia 445,23,33

Seueriani mors, votum, virtus 358,32: 418,38: & Zon. 204,19. idem Seruianus.

Seuerianus dux 363,22

Seuerianus præf. Myſiæ 642,4

Seuerus Claudius 444.35

Seuerus Iulius, Adriani legatus in bello Iud. 357,19: Bithyniæ præficitur 357,44

Seuerus cōſul 379,13: Pannoniæ rector 394,1: Syriæ quoque præfuit 506,41: natalib. quib. ortus, imperium vt nactus, quomodo item & quamdiu illud geſſerit 118,6: ad imperiū capeſſ. quib. reb. partim incitatus, partim vſus 394,14: oracula quæ acceperit etiamnū priuatus 438,36: admirationē quib. virtutib. ſibi conciliarit 512,5: auguſtis honorib. a ſenatu per legationem ornatur 509,35: imperium vt auſpicatus 395,40: imperium vt geſſerit 637,7: Nigrū debellat 398, 37: Nigro deuicto, amicos eius aſperius perſequitur 520,21: Albinum debellat 405, 42: 407,15: prœlio aduerſus Albinum ipſe interfuit 407, 19: in prœlio aduerſus Albinum ex equo delapſus, fugit 524,28: Albino cōfecto aſperius in Ro. deſæuit 408, 43: in oriente quæ bella geſſerit, poſt ciuiles motus 527,31: Oſroenos, Adiabenos, & Arabas debellat 404, 42: ad Parthica & Arabica bella redit 409,27: filios Imperatores deſignat 527,29: filios ad imperii adminiſtrationem inſtituit 529,32. 42: 535, 4: ſæculares ludos facit cū filiis 669, 31: 671,38: Britannicā expeditionem ſuſcipit 421,14: in Britannia quæ geſſerit 536,15: moritur 538,7: moriens, filiis præcepta quæ dederit 424,11: corpore & animo qualis fuerit 424, 24: 536,23: in libr. de vita ſua recenſuit ſigna quib. ipſi prædictum imperium 504,1: de Albini morte minus vera ſcripſit 408,38

Seueri ortus, virtutes, ad imperium aſcenſus 503,31: vita 869,39: ingeniū & mores 505,15: 512, 25: laudes 538, 8: virtutes & vitia 527,6: celeritas & frugalitas in profectionibus 507,14: celeritas & tolerantia 525,33: curioſitas 411,43: aſperitas & crud. 409,6: crudelitas & auaritia 527, 1: fraudes & doli 521,3: notatio 836,21. Seueri prœliis & victoriis via vllæ comparandæ 525,21. Seueri res geſtas multi & proſa & carmine conſcripſerunt 514,10: 525,15. Seueri de ſe elogium 424,22. Seueri porticus Conſtantinopoli 686,23,39

Seueri filii, Plautiano ſubmoto, libidini frena laxant 418,1: ſtudiis quib.

dediti 529,43: diſſidere incipiũt 530, 1
Seuerus Cæſar Italiæ 128,43: 672,3: aduerſus Maxentium mittitur 673, 5: iuramento deceptus necatur 673,19: & 129,15
Sexies conſul] F. ſexiens 93,37: paulo ante tamen v.21, ſexies, ſine n.
Sextus Pompeii magni F. claſſi præfectus, cum proſcriptus eſſet, occupato Siciliæ & maris imperio, proſcriptos ad ſe recipit 169,25: Antonium & Cæſarem Oct. ad pacem ſecum faciendam adigit 176,42: 177,28: pacem cum Cæſare factam cur fregerit 179,11: a Cæſare oppugnatur 181, 19: reb. profligatis ab Antonio interficitur 182,34
Sextus Bœotius philoſ. 867,41. Sextus Chæronenſis, Plutarchi nepos 116, 26: 363,12
Sextus Condianus 375,32
Sextus ementitus 376,8
Sextusdecimus 64,33
Sexus diſcretio in munerib. & lauationib obſeruata 354,42
Sibyllina oracula conſuluntur in bellorum & peſtilentiæ periculis 669,8. Sibyllinorum oraculorum cuſtodia & inſpectio xvuiris cõmiſſa 669, 8, 24. Sibyllinum oraculum Tiberii temporib. cantatum 230,25. Sibyllæ Erythreæ oraculum de Conſtantinop. 690,5
Siccitas & ſqualor inſignis 326,16
Sicilia Romanis quando primum intrata 74,40: recipitur 81,40. Sicula bellua 835,21
Side op. Aſ. 792,29
Siderum ſitus ſeu diſpoſitio, in genitura hominis ab aſtrolog. obſeru. 216, 38. ſidereorum motuum reuolutionib. mutationum cauſæ adſcribuntur a nonnullis 632,25
Sidon Phœniciæ vrbs 788,10
Sigerus cubicularius 335,30: & Zonar. 197,35: Suetonio Saturius 124,44
Sigidunum op. 760,43
Sigillum annulo in vtrumq; humerum impreſſum 339,32. Signaculo Auguſti ad obſign. litt. vſi Imperatores ſeq. 188,43. viſe Anulus.
Signa diuinitus data 514,8. ſigna pugnam antegreſſa 171, 22. ſic 166, 25. ſignorum veritas euentu cognoſcitur 503,42. ¶ Signa proditionis tolli ex compacto ſolita 763,7,15. ſignũ fugæ ſociis ſubditisq; tollit Cleopatra 188,13. ſignũ pugnæ tollitur 283, 15. ¶ Signa militaria cum imaginib. in caſtrorum templo reponi & adorari ſolita 544,16. ſigna caſtrenſia longa, multisq; aureis ornamentis grauia, ſæpe ipſe Caracalla Imp. baiulauit 547,44. ſigno militari inſcribitur Imperatoris nomen 300, 34. ſignis militarib. additæ Imperatorum imagines 499,30. e ſignis deripiunt Imperatoris imagines milites ſeditioſi 511,40. e ſignis detrahuntur damnati Maximini imagines 616,28. ſigna fulgureum coruſcantia 291,33. ſignum militare draconis effigiem ferens 720, 24. ſigna militaria recipiuntur ex hoſte 69,21. ſignũ ex hoſte recipit Imperator 720, 29. ſigna Cimbris ſublata xxx:11,93, 9. ſigniferi cedentes, hoſtib. obuertuntur a duce 302, 22. ob ſigni militaris amiſſionem dux zona ſoluitur 720, 36. ¶ Signa ænea & pictæ tabulæ in triũpho 89,36. ſignis eburneis ornata domuncula 541,7. viſe Simulacrũ.
M. Silanus honore quanto fuerit apud Tiberium: quanta item apud Caium ignominia 247,6
Silanus Appius: qu. Siluanus.
Silanus Iunius 92,16. in F. c. per y ſcribitur, vno tamen l: ſed Σιλανὸν per i habent cũm Gr. m. etiam Faſti Gr. p. 24
Silenus qualis deus, & qua cenſura Cæſares in deorũ conuiuio notarit 833, 30. Sileni filiæ, vites 848,23
Silete: imperioſius a Domitiano vſurpata vox 353,37. ſilentium non præconis voce, ſed manus protentione populo ſignificatur 353, 39. ſilentium populo manus nutu ſignificatur 474,17
e Silentiario Imperator 887,25
C Silius conſul 217,7
C. Silio nubit Meſſalina, viuente adhuc Claudio 263,44
Silius Meſſala conſul 395,24
Silius Meſſala necatur 444,29
Silo in Gr. Faſtis qui in Lat. Philo 14, 20,32,40
Siluanus Appius 463,33, etiam P. c. at D. 463, 4. Silanus: & Sueton. 81,52
Siluanus pro Silanus, Gr. m. 100,42
Siluanus cum Salonino deditur Poſtumo 651,12
Siluanus rebellans exſtinguitur 132,35
Simi & inualidi homunciones 747,9
Simiarum in templa ingreſſus, ominoſus 186,41
Similis pr. virtus, honores, mors, epitaphium 319,4,21
Simonis magi examen 860,10
Simonides philoſophus 744,4
Simonidis melici vir quadratus 850,23
Simplex Cæcilius 314, 36
Simplicitate morũ commendatus Traianus 340,14
Simulacris artificioſis exornata curia 801,19. ſimulacrum Neronis librarum M. 297,36. in ſimulacrorum fabricatione obſeruari Apollodorus quæ voluerit 353,7. ſimulacra deorum patriorũ in publica lætitia prolata 618,30. ſimulacrorũ ornamenta in publica inopia in pecunias verſa: ipſa etiam ſimulacra conflata 817, 18. ſimulacrũ cælitus delapſum 477, 18. ſimulacrum Romæ, in Octauii ſinum a Ioue cõiectum 162,4. ſimulacrum lapideum, multum ſanguinem ſudat 187,8. ſimulacrorum vultus tetricus, ominoſum 190,43. ſimulacra incendii vim eluctata 801, 45. ſimulacrorum cultus a quib. & quomodo introductus 761, 7. ſimulacrum Dei nullum apud Iudæos 141, 44. viſe Imago.
Simulatio inſignis 2‥3, 1. ſimulatione decipitur Varus 216,4. ſimulatio riſum mouet 151,45
Sindon meretricum 446, 34. ſindonium collo circumpoſitum 295,33
Singarena pugna 131,40
Singulare certamen 70,16. (& 383,2
Siniſter ſolus vicit Commodus 384, 41:
Sinope, Ponti nobiliſſima ciuitas, capitur 98,14
Sinueſſana via ſternitur 334,43
in Sinu ſeu gremio amaſii cœnat amaſia 448,20. ſinus excuſſi eorum qui principem conueniunt 522,1
Sipylus, mons Aſiæ 86,24,31
Sirmium, vrbs Pannoniæ max. 592, 18. Sirmii ſitus 678,40
Siſcia op. Pannoniæ, patentes habens campos 695, 25: Saui ripæ impoſita 697, 10: capitur & diruitur a Magnentio 698,24
Sita ſunt] F. poſita ſunt 114,15
Sitha, op. Perſ. 717,4
Smaragdus Ægypt. regib. vnde 855,25
Smyrna terræ motu concuſſa inſtauratur a Marco 372,8
Soæmis, Mæſę filia, Antonini Heliogabali mater 441,31: 562,32: Legat. vol. 434: Zon. 222,15: cum Antonino filio necatur 573, 26. in nummis vet. IVLIA SOAEMIAS AVGVSTA: teſte Fuluio Vrſino: Eutropio Semia Syra.
Socer a genero, eodemq. fratre adoptiuo, inſidiis petitur 363, 40. ſocrus moroſa & imperioſa 174,6
Sociale bellũ, ſiue Italicum 96,7. ſocialis belli reliquiæ tolluntur 93,43
Socordia ingenti, ῥαθυμίᾳ π. 107,1
Sol proprio perpetuoq; lumine lucet 261,35 ſol cineris e Veſeuo difflati copia obſcuratur 327,3. ſolis lux modo minui atq; exſtingui, modo triplici orbe fulgere viſa 164,3. ſolis defectus ingens in pugna 778,14. ſol in mediis ſacrificiis deficit totus 275,3. ſol deficit totus ante obitũ Auguſti 217, 45. ſolis defectus vnde & quomodo fiat 261,30. ſoles duo: alter ex oriente, alter ex occidente 310, 29. ſol ex Attiæ naturalib. ortus 161,23. a ſole occidente ad orientem ſe cõuertit Macro 244,34. ſic 372,45. ſolem in aurigando imitatur Caracalla 430, 7. ¶ o Sol! admiratiue 868,1. ſol Apollo dictus 671, 7. ſol Elæagabalus Phœnicibus, religioſe ab eiſdem colitur 562,39. ſolem orientem ſalutant Parthi 517,35. ſolis numen cultũ etiam a Iuliano Imp. 852,35: & 837,15. ſol vrbem ſuam tutatur 349,41: 350,5. ſol Aureliano patrocinatur 837,18. Solis templum ab Aureliano ædificatum & donariis exornatũ 125,34: 661,31. ſolis ſimulacrũ ab Aureliano erectũ 661,33. ſolis ſimulacrũ quale apud Emiſenos 563,6. ſolis donaria apud Attenos 411,16. ſolis e‥ ‥ ‥ ſimiles 412,32. Solis & Lunæ co‥ nubium decens viſum Heliogabalo pr.
Solentinus: quære Salentinus. (56‥,22
Soli, opp. Ciliciæ; poſt Pompeiopolis d. 139,24
Solertiſſimus princeps 127,23. dupſici ll etiam F. c.
Sollicitudinem Africæ adminiſtrandæ recuſat Conſtantius 128,22. gemino ll etiam F. c.
Solomonis monumentum & cultus apud Iud. 35‥,36
Solon Iulius 379,8. Solonis Iulii mors 396,33
Soluere pretia emptorum 78,18. Solutum eſſe legib. quid 194,20
a Solo euertere 90,17
Solum naues 2] F. ſolas naues 2 80,1
Solus eminere in rerum adminiſtratione vult Maximinus 589,7
Solymi, Iſauri 746,37
Somnio monetur Cæſar cauere periculũ 172, 41. ſomnio monitus ſacerdos 745,42. ſomnio de ſanitate recuperanda moniti 319,1. ſomnio euentus prœlii prædictus 400, 29. ſomniis prædictum imperium 317,19. per ſomnia reſpondens oraculum 376, 16. ſomniis fictis Claudiũ terricant Meſſalina & Narciſſus 259,40. ob ſomniũ nutricis occiſus Apronianus 418, 42. ſomnia ſenis pro delirio habentur 746,1. ſomnia euentu probata 5‥3,39
Somniatum imperium 3‥0,39
Somno refecti ægri 668,12. Somnolentia expugnatur abſtinentia 377,11

Soni-

Sonitus, loci cauitate horribilior redditur 139,44. ſonitus horrendi ſub terra ſimul & ſupra terram 326,19

Sopatri philoſ. interitus 692,20

Sophanene Tigrani adempta 99,47. ſic F. & Gr. m. quamquam in Græco exemplari vitioſa diuulſione ſcriptum erat Σωφανλὼ λώ. Stephanus Byzantius Σωφηνὴν vocat, itemque Appianus in Mithr. 155. Σωφανηνὴ legitur etiam apud D. 13,32

S. Sophiæ templum 888,2

in Sophiſticum thronum qui & quomodo eueh ſoliti 854,2

Sophronius Tigellinus 284,12: apud Tacitum Sophonius, ſine r.

Sorani laudes & interitus 288,42

Sororis amore captus Ptolemæus 465, 32. ſorores ſtuprauit Caligula, ex vna etiam filiam ſuſcepit 107,18: 858, 32. ſorores a Caio & ſtupratæ & relegatæ 245,26. ſororem vxorem ducit frater adoptiuus 264,40. ſorores duæ Honorio in matrimonium elocatæ; & cur 804,11

Sorte ad mulctam vocantur ſontes in delinquentium multitudine 203,41. ſortes per globulos paruulos in vulgus ſparſæ 276,2: 328,11: 330,35: 354,30: 570,16

C. Soſius, Syriæ ac Ciliciæ præfectus, Hieroſolyma capit 183,41. Σώσιος eſt etiam P. c. at D. Σόσσιος 273,2

Soſſio ſtatua poſita 345,2

Soſius Falco: viſe Syſſius F.

Sparta ſub Rom. imperio eneruata 784, 28

Spartiatis phalanx 550,15: & 548,23

Spartacus gladiatorum tumultuantium dux 97,41

Spaſinis vallum, op. 348,36. in Luciani Macrobiis Ὑσπασίνης legitur; & quidem bis. qua de re Paulus Leopard. Emend. lib. 8, c. 2. in vulg. libris perperam Toſpaſinis vallum.

Spectacula ſericis cortinis obducta 155, 43. ſpectacula inſignia 415,4. ſpectacula triumphalia 529,39. ſpectacula quæ nec vidit aliquis vmquam, nec viſurus eſt 527,25: 669,36. ſpectacula per CXXIII dies exhibita, X milib. gladiatorum decertantibus, & XI beſtiarum milib. confectis 344,13. ſpectaculorum variis generib. populum ſibi conciliat Seuerus 527,12. ſpectacula gratis exhibita 354,38

Spectatio coacta 296,22

Spectatoribus cœna data 330,34

Spectrum grandi & auguſta forma pro numine diuino mandata dat 668,16, 29. ſpectrum Alexandri magni, bacchico comitatu Thraciam peruadit 449,4. ſpectrum cadaueris ſemineis 748,14. ſpectra mortuorum crebra ſe offerentia, ominoſum 190,42: 296,31. a ſpectris gladiatis agitatus Caracalla 432,15. ſpectris ab Athenarum oppugnatione deterritus Alarichus 784,18. ſpectrorum ſeu vmbrarum ritu inducti pueri nigri 332, 4,25. ſpectra potius quam homines viſi latrones 771,12

Speculatores exercitum antecedentes 720,20. ſpeculatores præmittuntur ad exploranda itinera 716,2. ſpeculatoris munus cum altero ac tertio equite ſuſcipit Galerius cæſar 127, 7. ſpeculatorem agit Traianus 346, 34. ſpeculatores & auſcultatores a ſe tantum puniri vult Caracalla 432,33. viſe Explorator.

Sphinx in ſignaculo Aug. 188,41

Spiritus ſacer oraculi Apollinei, a Nerone obſtruitur 296,2

Spolia regis occiſi, victor ſtipiti impoſita humeris ſuis vehit 79,33

Spongias pro lapidibus eiaculantes 384,2

Sponſæ imago, principi ſponſo ante ſponſalia exhibetur 781,36. ſponſorum & ſponſarum ſacrificia 371,30

Sporus puer, exſectus, Neroni nubit 290,2: 295,19: 299,32. Sporus Sabina, rapinarum ſociam habet Caluiam Criſpinillam 295,14: Neroni marito fugæ comes 301,29: cum Othone poſt Neronem conſueſcit 306,22: ſe ipſe iugulat 311,27

Sta, ſta; non lauat 854,15

Stadia CLXX 263,36: Tacito XXIII milia. ¶ Stadium armorum certamini ante vrbem deputatum 699,5. Stadium Romæ a Domitiano factum 112,17. Stadium athletis refertiſſimum 414,5. Stadium pugnæ a natura factum 519,22

Stagnum factitium 720,47

Statilius Taurus conſul 228,20

Statiua caſtra hab. apud- 133,16

Statuæ conſulibus ob meritum victoriæ pro roſtris poſitæ 71,9. ſtatuæ tres Vindici legato in acie cæſo ponuntur a Marco 364,22. ſtatuarum erectionibus Cæſar Albinus honoratur a Seuero Auguſto 513,43. ſtatuæ prope infinitæ Seiano ponuntur 236,33. ſtatuæ & imagines præfecto præt. Plautiano plures maioresque ponuntur quam Seuero auguſto 413,4. ſtatuarum Plautiani quædam a Seuero conflantur, ob nimiam earum multitudinem 414,12. gibbi ſtatua principum ſtatuis addita, riſus mouendi gratia 880,40.
¶ Statua eburnea Cæſaris 157,16. ſtatua ærea Cæſaris ſuper orbe terrarum, cum Semidei titulo 154,31. ſtatuas aureas tantum & argenteas in Capitolio ſibi poni paſſus Domitianus 112,3: 863,20. ſtatua aurea Claudio in Capitolio ponitur, ob res præclare g. 122,46. ſtatua aurea mille librarum cum tauro & vacca Commodo poſita 381,1. ſtatua Veſpaſiano CCL milibus drachmarum locata 322,7. ſtatua Iuſtiniani equeſtris ſuper columna, ſiniſtra globum cruciferum tenens, dexteram in orientem extendens 888,4. ſtatuas aureas argenteasque ſibi poni vetat Nerua 338,5. ¶ Statuam Imperatoris cum domo vendidiſſe, pene capitale 235,7. ſtatuæ Imperatoris & Imperatricis deiiciuntur a rebelli populo 766,3. ſtatuæ deuicti aduerſarii cæduntur a victore 293,38. ſtatuę æreæ in hoſtes e muris deiectæ 403, 11. ¶ Statuæ illapſum fulmen, tres e Seueri nomine delet litteras 421,24. ſic ex Cæſaris Auguſti ſtatua fulmine deletum C 218,6. e ſtatua fumus; mox & ſerpens 140,3

ad Statum veterem reuerti, id eſt, in integrum reſtitui 73,24. ſic, ad priuatæ vitæ ſtatum reuerſus 128,7. ad ſtatum proſperrimum rediit reſp. 112,30

Stelicho Theodoſii per neptem affinis, ab eodem barbaricis copiis præficitur 777,27: occidentalibus legionibus a Theodoſio præficitur, Honorioque filio tutor & curator datur 779,7: occidentalis imperii adminiſtrationem nanciſcitur 780,7: filia Honorio copulata, potentiam ſuam & ſtabilit, & longius extendere nititur 782,13: Græciæ calamitatibus mederi inſtituit 784,38: inſignem de Rodogaiſo victoriam reportat 803,24: Alarichi poſtulata apud Imperatorem & ſenatum vrget 805,18: de orientis, de Italiæ & Galliæ rebus Honorio quæ dederit conſilia 807,23: decreta non exſequitur 807,46: quantus vir fuerit, quo fato, & quo modo vſus 810,33: ſacrilegii pœnas luit 814,32. alibi Stilico.

Stella noua ad multos dies viſa 164,2. ſtella ex Antinoi anima exorta 356, 30. ſtellæ interdiu viſæ in ſolis defectu 275,5. ſtellæ interdiu viſæ, quædam etiam in media regione aeris pendentes 482,3. ſtellæ tres circum ſolem exortæ 394,3. ſtellæ aureæ in theatro 292,30

Stephanus Domitiani libertus 335,32: Domitianum ferit 337,4: 864,14. Domitiani tyrannide temp. liberat 636,17: necatur & ipſe 337,10

Stephanus eunuchus 890,35

Stercore in vultum & pectus ab obuiis adpetitus 110,3

Stilico: viſe Stelicho.

Stipatoribus Auguſti duplum ſtipendium ordinatur 192,39. ſtipatores ſatellitesque ſuos domeſticos habebat etiam præfectus prætorio 239,11. ſtipatores equites 17.,39. viſe Prætoriani.

Stipendiis honeſtis militauerat 68,28. ſtipendium dimidia ſui parte auget militib. Caracalla 544,32. ſtipendium prætorianis duplum ordinatur 192,40. ſtipendiis certis mercenarii milites pro Italicis per præſidia & caſtella diſponi quando cœpti 507,41. ſtipendiorum militarium cauponatio 754,13. viſe Annona.

Stipendiarii facti Britanni 101,15

Stipites armis veſtiti, militum ſpeciem præferunt 333,4

Stoica dogmata 847,16. Stoicis in primis deditus Marcus 868,11. Stoici maledictis imperialem dignitatem inceſſentes, cohercentur 321,5,14

Stolæ diaconales a Chriſtianis principibus indui ſolitæ 631,28. ſtolam pontificalem Gratianus cur recuſarit 761,32

Strabo Ælius 231,19

Strabo Pompeius 183,38

Strages inſignis 92,45: 93,5: 558,11

Stragula mollia 285,5. ſtragula auro intexta 540,16: 541,6. ſtragula purpurea auro intertexta 220,17

Strangulatus in carcere Ariſtonicus 91, 6. ſic Iugurtha 92,24: & Catilinariæ coniurationis ſocii 100,28

Strata vetus, ἡ παλαιὰ λεωφόρος 124,6

Strategemate correctum delictum 725, 43. ſtrategema Aureliani 655,35: Decebali 333,1: Iuliani ducis 332,35: Theodoſii 771,13: Vezinæ 332,42: Zabdæ 656,9

Stratonice, ciuitas Aſiæ 91,5

Strenis fauſtisque conſalutationib. Romani kalendis Ianuariis ſe inuicem excipere ſoliti 485,36. ſtrena kalendis Ianuar. Auguſto dari ſolita 202,7

Strenuis laborib. acceptus 129,40. ſtrenuiſſimus vir 122,11. ſtrenuiſſime vicit G. 123,5

Strictim colligere 63,10

Struthiones inter currendum confixi 484,23

Studia etiam minima per ambitionem quandam ſectatus Adrianus 352,9. ſtudiis aſſiduis debilitātur vires corporis 373,41
Stultitiam ſimulauit ſub Caio Claudius 252,30: 258,3: 859,10. ſic Domitianus 319,34
Stylo maiore dicenda 133,48: F. ſtilo, per i.
Stymphalides aues 383,43
Subditos opibus florere, maxima Tiberio viſa felicitas 888,46. ſubditorum fides fortunam ſequitur 81,15,19
Subiugati bis exercitus Romani 90,19
Subius Flauius trib. mil. præt. 288,9: Tacito Subrius Flauius.
Submiſſionis plus quam ſeruilis exemplum 254,32
Subſcriptio aliena manu Imperatore abſente 317,36. ſubſcribit epiſtolis Plotina pro Traiano ægrotante 351, 22. ſubſcriptio in litteris ad Principem omiſſa 226,15
Subſellia prætorum & tribunorũ 219, 7. ſubſellia graduũ in formam conſtructa 540,35
Subterraneæ viæ 357,8
Subtilis ingenio 127,21
Suburbanum, προάστειον 108,35. ſuburbana imperatoria 535,1. ſuburbium XL ſtadiis ab vrbe diſſitum 795,29
Succeſſianus dux fortiſſ. 647,23,33,36. P.c.v.33 habet Σουκεσιανοῦ, extrito κ & σι.
Succeſſum eſt ei a C.Mario 92,9. in ſucceſſione, prærogatiua interdum amittitur 684,19. ſucceſſorem ſuum nemo occidit 276,10
Sueſſa Pometia ſubacta 65,22
Suetonius Paulinus conſul 290,31
Sueuiam ingreſſus C. Caligula, nihil ſtrenue fecit 107,18. Sueui, Marcomannorum ſocii aduerſus R. 116,45. Sueui tranſalpinas gentes infeſtant 825,29. L. & P. σύμβοις: corrupte. ſiquis συγάμβροις ſeu συγαίμβροις malit quam σύμβοις, fruatur ſuo iudicio.
Suffimenta ex Arabia importata 528,9. ſuffimentis & aromatis omne genus cumulatæ aræ, vrbsque ipſa perfumata 552,16: & 549,20,25. ſuffimenta rogo iniecta 541,17. ſuffitus in peſtilentia 478,37. ſuffitus ad introitum principis victoris 298,25. ſuffitu excipitur principis introitus 396, 15: 549,21. ſuffitus ante imaginem Heliogabali Imp. 567,36. ſuffitus voto præmiſſus 418,37
Suggeſtus Imperatori excitatur ad facienda pro concione verba 467,35: 502,2: 505,25. ſuggeſtus e terra paluſtri Romano more factus 278,16
Sulfur luſtrale 669,42
Sulpicianus Flaccus præf. vrb. 389,25: 391,26. Sulpicianus præf. vrb. Iuliani in imperii emptione competitor 499,11: & 391,42: damnatur 409,25
C. Sulpicius dictator 70,20
P. Sulpicius conſul 73,31: 82,21
Sulpicius Marii ſocius occiditur 94,2
Sulpicius Aper centurio 288,8
Sulpicius Camerinus cum filio ob Petici cognomen occiditur 297,30
Ser. Sulpicius Galba 299,42. per τ ibi P. c. alibi ſemper per κ.
Suma, caſt. Perſ. 729,28
Summoti pro Submoti, F.c. 133,2
Sumptus in ſe paucos, in remp. plurimos & maximos fecit Tiberius 225, 41. ſumptus neceſſarios tantum facit Veſpaſianus: in publicis tamen celebr. magnificos 320,6. ſumptus publicos contrahit Nerua quantum fieri poteſt 338,19. ſumptus neceſſarios non ſubterfugit Marcus 372,14
Supellectili copioſa 85,27: F. c. ſupellectilis copioſa.
Superantius, miles 723,37
Superare, ſupereſſe: quære Superfuit.
Superbus, ὑπερήφανος 65,17. ſuperbia execrabili fuit Domitianus 112,5. ſuperbia Cæſari omnium maxime exitium attulit 158,43. ſuperbia & inſolentia fœde a Deo punita 885,20
Superfluæ leges 131,6
Superfuit] ſuperauit, F. c. 68,9: vt apud Virg. Quid puer Aſcanius? ſuperatne, & veſcitur auris Ætheriis?
Superuentũ eſt Gallis a Camillo 69,16
Supplemento legionum miſſi 693,20
Supplex pulla veſte deprecatur Lepidus 183,19. ſupplex humi ſe proſternit reus 251,12. ſupplices in terram proſtrati veniam deprecantur milites fug. 740,21. ſupplices ramos liberosque ſuos prætendentes victi ciues, victoris ſe pedibus ſubſternunt 601,8
Supplicationes XV dierum Cæſari primum decretæ 144,30. ſupplicationes pro ſalute Auguſti ægrotantis 218, 4. ſupplicationes & vota fiunt Caio 254,9
Supra ripam Rheni collocauit 106,26. ſic Supra Pontum poſitas ciuitates 99,2, F. c. at vulg. l. Super ripam, & Super Pontum.
Suræ Licinio quantus a Traiano habitus honor 344,20. Suræ ſcriptionem pene omnem pro ſe commiſit Traianus 846,14. gemino rr in P. c. 344, 20: apud Zonar. 200 & Σούρρας & Σύρας.
Surdinius Gallus, ſenator 262,23: & D. 470
Surena Orodis dux 101,27: 105,18. Surena inſidias Romanis exploratoribus tendit 717,16: exploratoribus Romanis ſignum eripit 720,18: conatu fruſtratur 721,38: fugit 726,16: legatione ad Rom. fungitur 730,24. Surena, magiſtratus nomen apud Perſas 717,17. in F. c. 101, 27, Syrena, per y.
Sus nigra Telluri mactata 671,1
Suſpecta prudentia, δολερά 128,34
Sutrinorum vrbs vincitur 69,39
Suus pro Eius 64,1. ſic F.c. 99,43
Syagrius Timaſii f. 787,17
Sybaritice crapulari 885,14. Sybariticus luxus perdet Romanos 230,19
Sycæ, ſuburb. Conſtant. 774,33
Sylla Cornelius 92,15. Sylla Cæſarem vnde ſuſpectum habuerit 157,2. Syllæ domus euertitur, vxor & filii ad fugam compelluntur 95,12. Syllæ ſtatuam imaginesque erigit Caracalla 549,1. Syllana proſcriptio triumuirali aliquanto mitior 166,17
Symbra, pag. Perſ. 727,29
Symeon monachus 883,21
Symiaſera: viſe Semia Syra.
Synce, op. Perſ. 727,40
Syngrapha dotis 290,6
Syphax Numid. rex capitur 84,25
Syracuſæ captæ 82,32
Syrena: viſe Surena.
Syria Tigrani adimitur 99,46. Syria caua, & Syria Palæſtina, a Pompeio ſubiugantur 141,8,18. Syria occupatur a Parthis ſub Antonio 176,17. Syriæ præfectura Nigri temporibus maxima 500,40. Syriæ metropolis Antiochia 351,24
Syri ingenio vafri & leues 430,5: leues & ad res nouas proni 501,28: dicaces 506,32: feriarum & ludorum ſtudioſi 501,31
Syriacum bellum Antiochi 86,11
Syriaci cædes 237,27
Syriani philoſophi hymnus in Achillem 746,13
Syrmium, ciu. Pann. 124,25. ſic F. ibi: at alibi Sirmium, vt & Gr. m.
Syſſius Flacus conſ. 384,33: Lat. Faſt. Q. Soſius Falcō 39,40: & Falco conſ. infra 390,1

T

T pro SS 347,37
per Tabellas ſcriptas demandari ſolita cædes quæ indicta cauſſa eſſet facienda 532,23. tabulis tiliaceis inſcripta mandata 377,6. tabellæ tiliaceæ duplices 335,41: 486,25
Tabellarii imperatorii ad inſidias cæſari ſtruendas adhibiti 521,20. tabellarii imperatorii conſueta celeritate iter maturant, neſcientes quid ferant 554,22
per Tabellas pictas reſponſum ab oraculo datum 376,18. tabulis pictis pugnæ victoriæque publice propoſitæ 529,27. tabulæ cum victoriarum titulis, haſtis infixæ victori præferuntur 298,11. tabulæ pictæ in triumpho 89,36
Tabernæ Ægyptiacarum & Arabicarum mercium 386,1
Tacentes clandeſtina conſilia, & adiuuantes, eodem habentur loco 739,34
Tacitus imperium vt geſſerit 662,16: & 124,10. Taciti cædes vindicatur 663, 23
Taiphali, pop. trans Danub. 113,7. Taiphali, Scythica gens, Conſtantinopolim incurſant 687,25: ab Hunnis pulſi, Romanos fines cum Gotthis intrare coguntur 751,30. Gr. m. Θαίφαλοι, prima pariter & tertia aſpiratis 113,11: vt & P.c. 687,25. ſed Ταίφαλοι etiam apud Suid. & in F.c.
Talmis, Ægypti op. 855,24
Tamen] F. c. tantum 110,17
Tameſa fl. Brit. 277,46. Ptolemæo Tamarus.
Tamquam, perinde ac ſi 67,21
Tanaidis ripæ impoſita præſidia 643, 29,36. e Tanaidis limo Cimmerius Boſporus ad terræ formam redactus 747,13
Tanaitis regio 140,28
Tanape, Æthiopum regia 199,6
Tantali & Ili bellum 477,23
Tantum pro Tamen, F. c. 110,17
Tanyſiæ erga maritum fides 167,33
Tapæ, Dac. loc. 332,41. ad Tapas caſtra Dacorum 341,10
Tapetes purpurei 285,5
Tapianus: viſe Papianus.
Taracina, op. Ital. 314,4: 316,2: & Zonar. 193
Taras ſeu Tarantas vnde dictus Antoninus Caracalla 439,8. priorem flexionem Τάρας αντος, agnoſcit etiam Zonar. 221,47: poſteriorem, pariſyllabam, habet Legat. vol. 420. Et vt ibi Ταραντῖνοι legimus, & τοῦ Ταραντίνου βίος: ita infra 440,24. ἡ τοῦ Ταραντίνου μήτηρ, etiam in P. c. & rurſum Ταραντῖνον 441,44
Tarditatis moras luit Niger 520,18
Tarentini bello inuaſi 72,16. Tarentum recipitur 83,20. Tarentum, ambigui nominis locus 667,36: 668,4: 670,5. Viſe Terentus.

Tarquinii Priſci res geſtę & obit⁹ 64,35
L. Tarquinii Superbi res geſtæ, & exſilium 65,18. Tarquinius Superbus regnum armis recuperare inſtituit 66,3: conatib. omnib. fruſtratus, in exſilio conſeneſcit 66,35
Tarquinius Collatinus conſul, mox vrbe migrat 66,6
Tarquinium nomen Roma exſulare iuſſum 66,10
Tarraconē Hiſp. expugnant Germani 121,41. Gr. m. vnor Ταῤῥάκωνα.
Tatianus: viſe Attianus.
Tatianus præf. pr. 769,13: Rufini ſcelere vna cum filio ſummouetur 774, 8,29
Tatianus epiſc. Alexandr. 880,5
Taulantii pop. 802,42
Tauriana Cherroneſus 737,6
Tauromenitani (Sicil. ciu.) dedunt ſe 75,3
Taurus & vacca Commodi ſtatuæ additi 381,2. tauri ex equis proſtrati 270,37. tauri duo vno ictu confecti 291,24. tauri albi Ioui mact. 671,2. taurus mactandus in ſacrificio, trans mare aufugit 148,11
Tauri montis ſitus, eiusdemq; anguſtæ fauces 515,11,14. Tauri anguſtię muris & præſidiis muniuntur 515,11: 518, 28. Taurus hiemalib. difficultatib. difficilis 518,34. Taurus a Lucullo primum cum exercitu ſuperatus 138, 10. in Tauro iter primus Romanorum fecit Seruilius Iſauricus 97,4
Taurus & Florentius, conſſ. fugitiui 711,26
Taxatus leui fatigatione 125,14
e Tectis in hoſtem immiſſi lapides & tela 713,37 (41
Tectorio calcis recenti exanimatus 133,
in Tegulas ſingulas quatuor oboli exiguntur 164,13. tegulis impetuntur hoſtes 607,32
Telas Syriacas ſolas probat Heliogabalus 567,13. Polit. mauult Sericas: ſed Syriacarum ſeu Parthicarum telarum mentio etiam 551,32
C. Teleſinus conſul 290,30
Telluris ſacrificium 670,47
Temeritas, θρασύτης 128,35
Tempeſtas maritima inſignis 76,24
Templum Iudaicum 142,1. templũ Plotinæ ab Adriano factum 356,8. templum inſigne 362,31. in templi ſtructura obſeruari Apollodorus quæ voluerit 353,1. templa pecuniis referta 535,22: 544,33. (ſicut in Saturni tẽplo populi ærariũ fuiſſe teſtatur Sueton. 78,52: & Capitolinus in M. Antonino 143,35) templorũ donariis & ornamentis nõ parcit Maximinus 593, 20. templũ Iouis ſua ſponte magno cum ſonitu apertum 310,35. templa deorũ, eorumq. auitus cultus, patebant adhuc ſub Theodoſio 755,14. templa deorum clauduntur a Theodoſio 762,13. templa deorum patriis ſacris deſtituuntur 814,13
Tempori ſeruire 292,2. tempus omne, Deo breue eſt 690,40
Tenax iuſti 122,33
Tenebræ interdiu repentinæ 326,18
Tentorium ſuo ſimile Auguſtus concedit Agrippæ 192,10. tentorium vrbis inſtar adornatum 698,4
Ter nouem pueris, totidemque puellis conſtans chorus 670,27
Terẽtia Mæcenatis vxor ſuperba 201,10
M. Terẽtius eques 242,36: a Seiani amicitia vt ſe purgarit 242,44
P. Terentius Varro conſul 80,35
M. Terentius Varro trib. plebis, programmate ſibi a proſcriptionis periculo cauet 169,14
Terentius Varro Auguſti legatus in Gall. bello 196,27
Terentius eunuchus 813,21,34. Terentius cubicularius ad ſupplicium depoſcitur a mil. 821,32,41
Terentius, Conſtantis dux 826,14
Tarentinus vnde cognominatus Valerius 668,41: rectius Terentinus Auſonio apud Panuiniũ. aræ Terentinæ ſitus 669,15: inſcriptio 669,1
ad Tarentũ ſacra quæ, quib. diis, & quo modo ſoleant fieri ludis ſæcularib. 670,5. rectius Terentum: vt Panuinius in libro De ludis ſæcularib. probat, cum aliorũ ſcriptorũ teſtimoniis, tũ hoc Martialis, Et quę Romuleus ſacra Terẽtus habet: & hoc Auſonii, Trina Terẽtino celebrata trinoctia ludo. Paulus Terentũ in campo Martio ex eo dictũ tradit, quod ibi ara Ditis patris in terra occultaretur: Feſtus, ex eo quod tereretur ludis ſæcularib. ſeu quod tereretur ab equis quadrigariis. Si πυροφόρον πεδίον ex Dionyſio interpretaremur triticiferũ campũ, Terentus a tritura frugũ dictus videri poſſet. nã ſub dio quoq; in areis fruges teri ſolitas fuiſſe, ex rei ruſticæ ſcriptorib. notum eſt.
Teridates Armeniæ princeps, Corbulonis fama exterretur 287,19: Romã quo quantoq: cum comitatu venerit 290,35. Teridatis ortus, & ſupplex ad Neronem oratio 292,5: reditus in Armeniam 293,5
Teridates transfuga ſub Caracalla 433, 34: deditur 434,19
Teridates ab Arſace fratre aduerſus Antiochum vindicatur 641,14
Terminum bello poſuit, i. finem bello impoſuit 92,14
Terpnus hiſtrio 293,34
Terram in lapſu complectitur & oſculatur Cæſar 154,7
Terræ motus Romæ 214,4. terræmotus immanis in Neronis trepidatione 301,30. terræmotus horrẽdus cũ cæli mariſq; fremitu immani circa Veſuuium 326,17. terræmotus Antiochiæ immanis 345,41. terræmotus circa Bithyniam & Hellespontũ inſignis 362,28. terræmotus vehementiſſimi per Græciam 745,35
Terribilis exercitui, ſine crudelitate tamen, Conſtans 131,36
Territorium vrbis R. 64,41
Terrore exanimati 310,36: 330,34. terriculamentis nocturnis exagitatur Nero 274,3. ſic Otho 305,44
Tertullus conſul 828,6
Teruingi & Teruitæ; viſe Theruingi.
Teſſeræ dandæ poteſtatem Agrippę ex æquo concedit Auguſtus 192,11. viſe Signum, Sortes.
Teſtamentum Auguſti quod fuerit, & per quẽ recitatum 210,8. teſtamentũ Antonii adhuc viuentis apertum & inuulgatum a Cæſare Octauiano 186,14. teſtamentum Tiberii Caius ſucceſſor facit irritum 245,4. teſtamentum facere vetantur quib. igni & aqua interdictum 233,32
Teſtibus, etiam falſis, damnatorũ bona dantur 231,3
Teſtudo militaris quomodo & quando fieri ſolita 184,26,38. teſtudinis militaris firmitas, etymologia, vſus 185,2. teſtudo clypeorũ cõiunctione facta in arduo collis aſcẽſu 656,36. teſtudo militaris cõtra ſagittarũ nimbũ 582,5
Tetrachordum Imperatorum 838,17
Tetricus ſenator, Galliarũ imperiũ capit 122,15: exercitũ ſuum Aureliano prodit 123,8: ab Aureliano ſubiugatur 661,34: ex Imperatore corrector Lucaniæ, diu viuit 123,18
Teutones ad Italiam tranſeunt 93,1. Teutonis victi conſules R. 92,31. cõtra Teutones bellum decernitur 92, 40. ſic & F. c.
Teutobodus Teutonũ dux captus 92, 48: F. c. Teutomodus: Gr. m. Τευτόβολος, perperam Λ poſito pro Δ.
Thaiphali: viſe Taiphali.
Thalamus nuptialis in Veneris templo inſtructus Seuero & Iulię 397,3. thalami prępoſitus 479,13: 486,17. idem Præpoſitus cubiculi.
Thalallus. dux Conſtantii 698,8
Thapis, op. Ægypti 855,24
Theatri dedicatio 145,6. in theatro & terreſtria & áquatica exhibẽtur ſpectacula 271,18. in theatro & gladiatorii ludi & naumachia exhibita 284, 40. in theatro exhibiti luſus aquatici 327,39. theatrũ diametris compactitiis interceptũ 382,16. theatrũ inauratur 292,25. ¶ Theatrũ Balbi deflagrat 327,17. Theatrũ Tauri deflagrat 286,40. Theatrum venatoriũ, poſt Amphitheatrum dictum 155,13
Thebæ Bœot. probe munitæ 783,28
Thebaidis Ægyptiacæ vrbes 855,19
Theocritus cæſarianus 434,21
Theodora Conſtantii Cæſ. vxor 126,8: 875,36
Theodorichus Armato immeritos honores inuidet 886,17. idem Theuderichus.
Theodorus notarius ad imperium affectandum quo modo & quo ſucceſſu inductus 742,48
Theodorus præf. vrb. 818,41
Theodoſius vnde oriundus, ad imperiũ quando & cur euectus 751,20: ad imperium quib. meritis euectus 745,11: imperium quomodo adminiſtrarit 753,44: e luxu amens 758,15: Hunnos cũ ſociis feliciter propulſat 759, 27: a torpore ac luxu per Iuſtinã excitatur 768,1: Maximo victo & occiſo, imperium Valentiniano reſtituit 770,30: a barbaris latronib. victus, bellis valere iuſſis, ad genium redit 773,2: Eugeniũ debellat 777,38: Eugenio deuicto, Honorio occidentis imperio inaugurato, republ. & religione ordinata, Conſtantinopolim reuerſus moritur 779,5: quib. monitis Valentinianũ iuniorem ad rectã fidem hortatus ſit 881,1. Theodoſii vita 881,30: ingenium 773,11: prodigitas, luxus, ſocordia 754,19: 758,18: ſtatua equeſtris 880,40: 882,47
Theodoſius Theodoſii cognatus 826,27
Theodoſius minor, Arcadii filius, ob ætatem ſub Honorii tutela eſt 807,19: 1r conſul 824,23: 853,6: 111 cõſul 818, 16. Theodoſii iunioris vita 882,26
Theodoſius cœnobiarcha 887,15
Theodotus e monacho rationalis 890, 40. Theodoſium monachum vocat Zonaras 76,26
Theodotus, præf. prær. 891,4
Theophilus, epiſc. Alexandriæ 799,46
Theophilus eunuchus 878,39
Theophili Imp. vita 893,2
Theriaca quorſum vſus Marcus 365,32
Thermæ Alexandrianæ quæ olim Neronianæ 108,30. Thermæ ſeu balneæ Mæcenatis 205,9. harum cum apud Latinos ſcriptores nulla fiat mentio, ſuſpicetur aliquis, Mæcenatem a Dione pro Agrippa per impru-

dentiam eſſe poſitum. Spartianus in Adriano, Agrippæ lauacrũ dicit 132, 6: Aurelius Victor Thermas Agrippæ 622, 18: & Thermas Agrippinas 631, 12: & hæc ipſa Epitome infra 327, 15, τὸ βαλανεῖον τὸ τοῦ Ἀγρίππου. viſe Lauacra.
Thermantia ab Honorio dimiſſa, matri remittitur 811, 27: 813, 26, 32. ſupra Ermatia 804, 11, etiam in m.ſ.
Theruingi, pop. 113, 9: F.c. Teruingi, ſine aſpiratione: Gr. m. Teruitæ.
Theſauri auro & argento pleni 499, 9. theſauros & templa omnia pecuniis referſit Seuerus 535, 22: exinaniuit Antoninus filius 544, 33. theſauros priuatos ſibi congerit Mamæa 575, 21. theſauri ſub flumine abſconditi 343, 42. theſaurus inuiolabilis, publica ſubditorum felicitas 889, 2
Theſproti, Epiri incolæ 802, 41
Theſſala litora 805, 3. Theſſalorum colonia Rhene ſeu Rauenna 803, 29.
¶ Theſſalica perſuaſione vti; prouerb. 642, 40
Theſſalonica obſidetur a Scythis 653, 5. Theſſalonicæ portum ædificat Conſtantinus 680, 28
Theuderichi Got. regis laudes 887, 34. idem Theodorichus.
Thorax ſub veſte, aduerſus inſidias 534, 26. thoracem ſub veſte gerebat in curiã veniens Auguſtus 202, 4. thoraces in itinere numquam depoſiti 394, 29. thoraces artificioſo igne incenſi 614, 28. thoracib. ferreis & æreis loricati 657, 34. thoraces ſquamati 442, 30. thoraces linei trilices 428, 37. thoraces impedimento ſibi eſſe putant Britanni 537, 14
Thracia in prouinciæ formam redacta 110, 29. Thraciæ vrbium maxima Adrianopolis 741, 8. Thracia exterior, ſeu extra Cherroneſum ſita 798, 10. Thraciæ portæ Byz. 404, 31
P. Thraſeas Pætus, liberi ac magni animi ſenator 274, 15: Neroni numquam obſecutus 277, 14. Thraſeæ patria, ſtudia, conſtantia, mors 289, 12. Thraſeæ gener & æmulus 321, 5. Thraſeam ſacrum hominem putaſſe, ſub Domitiano capitale 334, 25
Thraſylla Ennia 244, 32: in P.c. vno λ.
Thraſyllus aſtrologię peritiſſimus 206, 46. Thraſylli conſuetudine perpetuo vtitur Tiberius 228, 43
Thronus Imperatori poſitus in ſenatu 526, 36. e throno imperiali ad ſenatum verba facit Antoninus Car. 545, 4. ad thronum imperialẽ euehi 654, 31. in thronum imperialem a prętorianis ſublatus Maxentius 672, 42. ad Imperialem thronum euehitur Attalus præf vrb. 827, 34. throno auguſtali priuatur auguſta ob patris delictum 811, 28. throno epiſcopali pulſus Chryſ. 801, 4
Thure cumulatæ aræ 549, 25. thure litatur in funere 219, 3
Thyrſi bacchici 449, 9. thyrſus & crater, bacchantium geſtamina 253, 36. Thyrſus pro ſceptro 465, 36
Thyſtrus, op. Afr. 596, 33: Ptolemæo Thyſdros, per d. Apud Capitolinum Tyſdrus & Tyſdritana iuuentus, ſine aſpiratione, etiam in m.ſ. membranis, ſicut item apud Plinium Tuſdritanum opidum. alibi etiam Tiſdrus ſeu Tiſdrum, per i; minus recte.
Tiara cum diademate, regium inſigne 137, 41. tiarę in ſpeciem corona gemmis & auro variegata 567, 8
Tiberis inundatio, eiusque cauſa 146, 1: 195, 20. Tiberis inundatio inſignis 214, 4. Tiberis oſtium, portus loco fuit olim Romanis 478, 4. viſe Oſtia.
Tiberianus, Palæſtinæ rector 864, 36
Tiberinus vnde dictus Pſeudantoninus 444, 6: 450, 25. P.c. Τιβέριος, vtrobique. ſed Τιβερῖνον probat etiam Legat. vol. 441: Zon. 224, 18: & Lamprid. 202, 24
Tiberius Claudius Nero, cum patre ac matre Cæſarem Octauianum fugit, a quo poſt adoptatus, & imperii heres relictus eſt 175, 39. Tiberius Auguſti priuignus, mox gener, & adoptione filius, tandem etiam in imperio ſucceſſor 106, 47: ad hoſtes debellandos ab Auguſto mittitur 201, 37: Pannonicũ bellum peragit 106, 24: tribunitia poteſtate in quinquẽnium ornatur ab Aug. 205, 29: Rhodum ſecedit 205, 24: Caio Caiique comitibus ſe ſubmittit 206, 30: Romam redit 206, 44: ſenatum ſibi cõmendatum habere iubetur ab Auguſto grandęuo 216, 40: ſucceſſor ab Auguſto cur inſtitutus 222, 13: imperium quomodo ſuſceperit & geſſerit 223, 16: imperiũ quomodo & quamdiu geſſerit 107, 1: 635, 45: Germanico viuente, moderate tractat remp. 224, 23: ex vrbe ſecedit Capreas 235, 20: Capreas cur ſeceſſerit 227, 18: degenerare a moderatione quãdo cœperit 227, 35: 230, 38: mente captus quibuſdam viſus 234, 10: aſtrologicæ vaticinationis peritiſſimus 206, 46: Galbæ prædixit Imperium 303, 5: amoribus deditiſſ. 243, 15: viſu fuit hebeti 223, 33: moritur 244, 24
Tiberii Cæſ. vita 857, 1: ortus, ingenium, mores 222, 34: forma, ingenium, mores 834, 19. Tiberii conſulatus, collegis fuerunt exitiales 231, 39. Tiberii caluities per Seianum deluditur 242, 39. Tiberii teſtamentum Caius facit irritum 245, 5. Tiberium præcepta ſibi aduerſus ſenatum dãtem introducit Caius 249, 5
Tiberius Tiberii e Druſo nepos 243, 30: ab auo Tiberio ſucceſſor imperii cũ Caio deſignatus, a Caio poſt occiditur 245, 7: 246, 39
Tiberii II vita 888, 42
ad Tibias & fiſtulas choreæ 563, 26. cũ tibiis & tympanis prodit Heliogabalus, vt numinis ſui orgia celebrans 567, 14. tibiarum cantus in fun. exſeq. ſubmiſſus 398, 19. tibicen in Auguſti funere non adhibitus 219, 4.
¶ Tibiis longis canere: prouerb. 305, 41. de quo Turneb. Aduerſ. l. 5, c. 8
Ticinum Liguriæ vrbs, & legiones ibi collocatæ 803, 14. Ticinenſiũ præſidiariorum ſeditio 808, 33
Tigellinus Sophronius, homo improbiſſimus, prætorianis præficitur 284, 12: Neroni conuiuium inſtituit laſciuiſſ. 284, 44: Sporum Neroni in matrimonium elocat 295, 21: ad ſupplicium depoſcitur 304, 6. in P.c. ſemel Tigillinus per i, 295, 8: ceteris in locis Τιγελλῖνος.
Tigranes poſt multas victorias Mithridatem aduerſus Rom. ſuſcipit 98, 22: Rom. copias ridet 137, 35: Pompeio ſe dedit 99, 38: a Pompeio vt tractatus 99, 43: 140, 22. Tigranis filius triumphatus 100, 36
Tigranocerta Armeniæ ciuitatem nobiliſſ. capit Lucullus 98, 28: 137, 29: F.c. Tigranecertã. Tigranocerta capiuntur a Corbulone 287, 37
Tigres Romæ quando primum viſæ 200, 2. tigrim conficit Commodus 382, 40. tigrides x vnã confectæ 418, 41. tigrides LI vnã occiſæ 445, 20
Tigridis & Euphratis confluentia 580, 22. Tigridis fl. inſula 348, 32. Tigridis oſtium cur ignoretur 580, 24. ſupra Tigridem caſtra Cari 124, 45
Tigurini cum ſociis vincunt conſſ. R. 92, 32. F.c. Tugurinos habet, per u, ſicut etiam Gr. m. Τουγυρίνους: quaſi a tuguriis denominati fuerint.
Tiliaceis tabulis inſcripta mãdata 377, 6: 486, 26
Timagenes Ægyptius, Ægyptum Palmyrenis tradere nititur 653, 24. Pollioni Timogenes 269, 9, etiã in m.ſ.c.
Timaſius equeſtrib. copiis præficitur 769, 22: 772, 17: Romanis copiis pręficitur 777, 27: Eutropii machinis euertitur 786, 9
Timeſicles, Gordiani minoris ſocer & præf. pr. 641, 2. In Capitolini Gordiano tertio, Myſitheus & Miſitheus ſcriptum, etiam in membr. vetuſtis: fortan pro Timeſitheus.
Timidior iuſto Claudius 258, 10
Tirones partim e barbaris circumuicinis, partim ex agricolis domeſticis 742, 8. tironibus barbaris educator & magiſter pręficitur ſollers 742, 40. ſic tironum præfectus Maximinus 585, 22
Titianus Flauius occiditur 434, 33
Titianus Magnentii ad Conſtantium legatus 698, 12
Titulis honorum præmaturis corrumpitur adoleſcentia 389, 33
Titurius, legatus Cæſaris 101, 21
Titus Veſpaſianum patrem ab hoſtib. cinctum, fortiſſime perrupta obſidione liberat 263, 15: Cæſar deſignatur, & conſulatu ornatur abſens 317, 6: Hieroſolymis captis, Imperatoris nomine & arcub. triumphalibus ornatur 318, 27: IIII conſul 322, 15: parricidii inſimulatus ab Adriano Imp. 323, 26: imperium quomodo & quãdiu geſſerit 111, 4: 324, 10. Titi Veſp. vita 862, 11. Tito fauere ſimulauit Domitianus, cum maxime inuideret 329, 37
Tolleretur funib. in murum 126, 26: F.c. collegeretur.
Tolumnius Veientum rex 68, 37
Tomi, vrbs Ponti 648, 46: op. Scythiæ Thracienſis 764, 23: capitur a Lucullo 99, 4: repellit Scythas 652, 33
Tonderi oues ſuas vult Tiberius, non deglubi 857, 24
Tonitrib. & fulgetris, magica arte elicitis, profligati hoſtes 816, 27. tonitrua tonitrib. opponit Caius 255, 25
Tonſores ad publicam operam conducti ab Agrippa 185, 39
Tonus, ſeu Tænarus. fl. Thrac. 681, 12
Toperus: viſe Doberus.
Torquati cognomen vnde adeptus Manlius 70, 28
Torquis, στρεπτὸς 70, 22. torquem aureum geſtat Bunduica Britanna 278, 21. e torquib. Gallorum ingens pręda 91, 21
Torrens muri propugnaculum ſubruit 518, 35
Tormentis inquiſita rei veritas 545, 21. torturæ ſubiiciuntur non ſerui tantum, ſed etiam liberi, & ciues 231, 2. torturæ admoti tabelliones ſuſpecti 522, 6. torturam conſtantiſſime paſſi 284, 21: 289, 27. torturę vim omnẽ ſuperat

ſuperat filius, ad patrem e periculo ſeruandum 169,9. tormentis immerenter excarnificatum, nihilominus occidit Tiberius 237,23
Toſpaſinis vallum: perperam pro Spaſinis 348,36
Trabea, ſeu toga prætextata 68,23
Trabes igneæ cælitus delapſæ 218,1
Trachea: nomen ſuppoſititium 110,30
Tragœdiæ feſtis diebus actæ in clarioribus vrb. 289,18. tragœdias Græce compoſuit Titus Veſp. 111,8
Trahitur per vias Cleandri corpus 380, 6. tractus per vrbem Vitellius Imp. 109,42. ¶ Tracta per annos decem bella 96,8
Traianus Vlpius conſul 333,38: a Nerua ſolenni ritu adoptatur, & Cæſar creatur 339,8: & 112,39: quib. natalibus ortus, imperium vt adeptus, quomodo item & quamdiu illud geſſerit 112, 42: 339,35: ad bella ſe vertit 340,5: in oriente quæ geſſerit 345,12: morbo moritur 350,35: imperium cepit anno ætatis XLII 340,15: imperauit ann. XIX S. 350,42: æquatur Romulo 115,10
Traiani vita 864,17: virtutes 340,15: virtutes & vitia 835,32: notatio 846, 12: de ſe ac reb. a ſe geſtis oratio 846. 23: examen 850,13: bibacitas 840,19. Traiani opera quæ, & a quo ſtructa 352,31. Traiani tribunal in Perſ. 717, 7: & Amm. Marcell. 425,11. a Traiano factus Euphratis alueus 725,20 Traiani mors aliquamdiu celata 351, 18. Traiani oſſa, & honores poſt obitum 351,34. d. Traiani templũ 878, 38. Traiani forum, in eoq; columna & ſepulcrum eiuſdem 345,7: & 114,15. Traiani glorię inuidet Adrianus 114, 29. viſe Vlpius.
Traianopolis, op. Ciliciæ, Selinûs ante dictum 350,41. P. c. diuiſe Τραϊανοῦ πόλιν ſcribit.
Traiecit exercitum, F. c. transuexit 80, 21
Tranquillina, Gordiani Aug. vxor 120, 22
Tranquillitatis egregiæ vir 133,8. tranquillitas in Marco Imp. inſignis, γαληνότης 116,15
Transalpinis Gallis bellum illatum 91, 16: F. Alpinis Gallis: ſed Transalpinis agnoſcit etiam Gr. m. Transalpinum imperium Maxentio concedit Conſtantius 696,25. Transalpinis prouinciis tutandis cæſar ab auguſto mittitur 703,12
Transfugas recipere, hoſtilitatis ſignũ 342,6. transfugis nimis magnus aperitur aditus 756,23: 758,17. per transfugas inſidiæ ſtructæ 342,17
Tranſigere bellum, i. confic. 78,24. ſic Transacto bello 86,10: & Transacta pugna 78,36
Tranſiſtriani: viſe Iſter.
Tranſitus pecuniis emptus 792,19
Transmarinus hoſtis primus Romanis qui 72,22
Transrhenani: viſe Rhenus.
Trapezuntis ſitus, amplitudo, frequentia, firmitas, clades e Scythis 648,9
Trebellianus tyrannus occiditur 121, 30: & Trebell. Poll. 263,23
Trebia amnis] F. c. Treuia 80,25
Trebonius Cæſaris interfector occiditur 170,35
Tremellius quæſtor 89,41
Trepidatio inſignis 301,39
Tres tabernæ, loc. It. 673,20
Treuiri: viſe Triueri.
Triballi victi 92,19: ſub Illyrici præfectura 677,17
Tribigildus, facta cum Gaine conſpiratione, per Aſiam graſſatur 789,22: pacem cum Gaine facit 794,14. in L. & P. c. aliquoties vel Tribilgidus ſcribitur, vel Trigibildus.
Tribolis & muricib. ſparſis Parthos decipiunt Rom. 558,7
Tribonianus I. c. 888,22
Tribunal ſeu ſuggeſtus excelſus e lapide 717,6: Amm. Marcell. 425,11. e tribunali ducib. & militib. præcipit Imperator 7.5,24. e tribunali ius dicebat prætor 158,39
Tribuni militares conſulari poteſtate facti 69,34. tribunorum militarium dignitas non diu perſeuerauit 70,3. ¶ Tribunus militabat, i. erat tribunus militum 88,44. tribunus militaris ex fiſci aduocato 118,10. tribunus prætorianorum 410,22. tribunus notariorum principis 815,35. tribunus equitum 387,30. ¶ Tribuni plebis, δήμαρχοι 67,33: quando & cur creati 67,22: a Cæſare & tribunatu priuantur, & e conſeſſu delentur 158, 34: damnatum Seianum cum prætoribus circumdant, ne quid turbarum moueat 241,12: prætorem Imperatori maledicẽtem per miniſtros ſeu lictores cohercent 321,10. tribunus plebis per populi furorem dilaceratus 160,2
Tribunitia poteſtas Tiberio ab Auguſto datur in quinquennium 205, 29. tribunitiæ poteſtatis ſpeineſcatur Seianus 240,15,31. Tribunitiæ poteſtatis XVIII 381,16. tribunitia poteſtas Imperatori R. quid conferat 194,12
Tributa victis imponit victor 146,10. tributorum regib. præſtitorum dimidia tantum pars exigitur a Rom. 88,5. tributi nomine quantum Galliæ impoſitum 101,16. tributi exactio noua & inſolens 164,11. tributa menſtrua 201,20. tributa ipſorum etiam corporum a Britannis exacta; tirones ſc. ad militiæ munia 278,39. tributa pendere qui nequeunt, exuuntur & ſpoliantur 279,5. tributorum exactiones nouæ a Veſp. excogitatæ 319,11. tributorum & collationum exquiſitiſſima ſub Conſtantino inſtituta exactio 691,2. in tributorum exactionibus rigidiſſimus Valentinianus 735,37. tributa rigidius exigit Valentinianus ad ſuſtinendos bellorum ſumptus 744,23. tributa exiguntur etiam poſt incurſiones hoſtiles 757,24. ¶ Tributa repreſſit Iulianus Imp. quoad eius fieri potuit 133,23. in tributorum exactione iuſtum & æquum ſe præbet Auſonius præf. præt. 741,15. tributorum tertia pars ſubditis a Mauricio Imp. remittitur 889,22. tributorum publicorum facultas præfecto prætorii nota eſt 822,29. ¶ Tributarium eſſe, ſeruitus maxima 278,43
Tricennales ludi, ſeu triceſimo quoque anno acti 289,18
Triceſimo] F. c. tricenſimo 71,14
Triciens pro Tricies, F. c. 110,13
Tricipitinus, cognom. 66,24
Triclinium aureum 888,19
Tridentem vſurpat Caius 253,39
Trigeſimo] F. c. trigenſimo 64,8: & tricenſimo 71,14: 108,32: 109,22: 131,10, 34: 132,37: 133,7,44
Trigibildus: viſe Tribigildus.
Trimeſtres pueri beatis naſcitur 179,2
Trinoctia & triduana ſacra 670,3: & 668,14
Tripodes cedrini eburneis pedib. quingenti in Senecæ inſtrumento 271,38. tripus fatidicus 743,6: & Amm. Marcellin. 481,3. tripus Delphicus Conſtantinopolim translatus 687,8
Tripolitana prouincia Africæ 118,7
Triueri, ſeu Treuiri, ciuitas transalpinarum maxima 708,16
Trium liberorum ius quibus honoris cauſſa conceſſum 203,27
Triumphans vrbem intrauit primus Tarquinius Priſcus 65,1. triumphauit Pompeius anno ætatis XXIIII; nouo priuilegio 96,6. triumphare de quotcumque liberet gentibus permiſſum Traiano 349,2. triumphare in ciuilib. victoriis veritus Seuerus 527,32. triumphus in Cæſaris infortunio recuſatur ab Agrippa 179,34. ¶ Triumphus magnificentiſſimus Æmilii Pauli 88,19. triumphum nobilem agit Aurelianus 123,16. triumphi pompa inſignis 100,35. triumphus inclytus e numeroſis gentibus actus 127,44. triumphus de Orbe terrarum 143,24. triumphi Romæ tres vno eodemq; tempore, iiq; celeberrimi 89,31. triumphi quatuor vno eodemq; tempore 97,13. triumphi quatuor quatuor dieb. continuis acti 154,32. triumphantem Plautiũ, ducem ſuum, Claudius Aug. proſequitur, & Capitolium conſcendenti læuus incedit 107,39
Triumphale certamen, ſeu ludi triumphales 527,16: 529,39. triumphalia funera 332,28. triumphales honores Caracallæ a ſenatu decernuntur, metu & adulatione magis quam vllo merito 553,19. triumphali veſte in ſenatum iuit Domitianus 330, 29. triumphales lauros vnde petere ſoliti Cæſares 180,40
Triumphus, Triumphare, & ſimilia, in F. c. modo per ph, modo per f ſcripta ſunt.
Triumuiri, οἱ τρεῖς ἄνδρες 169,33: οἱ τρεῖς συνάρχαι 170,45. triumuiratus ab Antonio, Lepido, & Cæſare Oct. initus 166,10. triumuiri proſcriptionem quam acerbe exercuerint 169,33: Romanum orbem inter ſe vt diuiſerint 176,38: & 104,47
Troia, ludus equeſtris 155,33
Troiæ incendium Romæ ſibi exhibet Nero 108,12. Troica Neronis; ſeu poema de reb. Troianis 190,14. viſe Ilium.
Tropæa anulis inſculpta 152,10. tropęa duo inſignia; alterum in oriente, alterum in occidente a Seuero erectā 525,20. tropæa Seuero plura nullus Imp. excitauit 538,11. tropæo affigitur veſtis Cæſaris fuga elapſi 153,2
Tuba bellum accenditur 172,5. tubarum ſonitu aduocantur ſocii 718,16. tubarum clangor in aere 326,31. tubarum clangorem perpetuum audit Nero poſt matricidium 274,3. tuba kalendis ſub diluculum canens conſul; ominoſ. 230,9
Tugurini, viſe Tigurini.
Tulli Hoſtilii res geſtæ & mors 64,22
M. Tullius Cicero conſul 100,22
Tummara, loc. Perſ. 728,14
Tumultus nocturnus cum eiulatu, nemine auctore editus 277,44
Tumulum Gordiano ædificant milites 120,19

Tunc] F.c. Tum 74,6: 88,44

Tunicula florea 295,32. tunica manicata ſerica, alba, auro interſtincta 382, 3. tunicis purpureis auro intextis manuleatis ad pedes vſq; demiſſis incingitur Solis apud Emiſenos ſacerdos 563,25. tunica incincta, i. ſine cinctura 295,34. tunica ex vtroque humero fiſſa 162,12

Turbonis virtus, honores, mors, apophthegma 359,3,18

Turpillio equit. præf. 812,37: a mil. ad ſupplicium depoſcitur 821,31

Turri ferrata 124,32. ſic F.c. at vulg. l. turre ferr. turres lateritiæ, partim bitumine, partim gypſo ſtructæ 718, 42. turres in muris Byz. artificioſiſſ. 401,37: 404,31: turrib. xvi munitum caſtellum 722,29. turres ligneæ in oppugn. vrb. 683,3. turris quadrata, arci oppugnandæ 719,25

Tuſci victi 70,22. Tuſci ſeu Etruſci artif. 816,23. Tuſci ſine aſpiratione ſcrib. etiam in F.c.

Tuſcianus rhetor 878,2

Tuſculum, op. Romæ vicinum, Τούσκελον 66,37

Tuſdrum: viſe Thyſtrus.

Tutores Commodo filio Marcus relinquit optimos quosq; ſenatores 374, 24. tutor a pupillo interficitur 102,31

Tyana, Palmyrenis neglectis in Rom. fide permanet 655,31

cum Tympanis & tibiis prodit Heliogabalus, vt orgia deo ſuo celebrans 567,14. ad tympanorum ſonos choreæ 568,16

Tyræ fl. oſtium 652,30

Tyrannica multa facere incipit Cæſar 103,39. tyrannides leuiſſimis conuelli momentis ſolent 594,2. in tyrannos perorari, non paſſus Caius 251, 39. aduerſus tyrannos declamaſſe, capitale ſub Domitiano 334,10. ¶Tyranni creati tempore neceſſitatis, i. Imperatores illegitimi 825,34. tyrannus nomine, reipſa bonus rex Theuderichus G. 887,43

Tyrones lecti 70,26. per y etiam F.c. at Gloſſ. vet. per i.

Tyrus diripitur & inceditur 518,23. Tyrii Berytiis inuident 518,8

Tyſdrum: viſe Thyſtrus.

V

Vacaudæ: quære Bagaudæ.

Vadomarius Germanus, a Iuliano capitur 705,16. ſic & P. at L.c. Βαδομάριος.

C. Valens conſul 335,26

Valens & Vetus conſſ. 111,28

Valens, cæſar Licinii Aug. 679,13: necatur 679,34

Valens a Valentiniano fratre ad imperii conſortiū adſciſcitur 734,41: quibus bellis initio ſtatim implicatus 736,15: Procopio victo, in fautores eius deſæuit 739,29: Theodori machinatione detecta, in multos crudelius ſæuit 743,15: nouis bellorū motibus inuoluitur 746,34: ſpretis ſalutarib. conſiliis, in exitium ſe præcipitat 750,32: a Zoſimo cur reprehēſus, & quam recte 630,42. Valentis vita 879,24: 880,2. Valentis impietas & crudelitas, meritis a Deo pœnis vindicata 881,13

Valens, Dalm. mil. dux, audacior quam conſultior 819,14: Turpillionis in locum ſubſtituitur 821,45: militari præfectura ornatur ab Attalo 827, 39. Valens, equitum magiſter, ob proditionis ſuſpicionem occiditur 829,36

Valentia, op. Gall. 825,4,14

Valentianus pro Valētinianus. P.c. 733, 27,36: at non item in ſeq.

Valentinianus, Iuliani mortem nunciatum miſſus, vix periculū euadit 733, 27,36: ad imperium vt euectus 734, 9: in imperii conſortium aſſumit Valentem fr. 734,41: imperium vt adminiſtrarit 735,35: in Germania quę geſſerit 736,4: 739,42: prouinciarū ſecuritate firmata, Gratianum filium Imperatorem deſignat 742,19: tributa rigidius exigit 744,20. ad Quados & Sauromatas reprimendos e Galliis regreditur 745,16: ſanguinis eruptione immodica exſtinguitur 745,25. Valētiniani vita 879, 18: vxor 767,39: ſtatua equeſtris 880, 40

Valētinianus rebellat in Britannia 742, 17. aliis Valentinus.

Valentinianus iunior, Gratiano fratri collega imperii additur 746,23: cum matre ad Theodoſium profugit 767, 32: a Theodoſio in integrum reſtituitur 770,35: Arbogaſtis inſidiis interimitur 774,39. Valentiniani iunioris vita 880,44

Valentinianus, Conſtantii & Placidiæ filius, Rom. Imp. 853,7

Valentinus Selgenſis 792,30

Valere, ὑγιαίνειν 668,41. Vale, ὑγίαινε, ſal. veſp. 359,18

Valeria, Diocletiani filia 126,12

Valeria legio, ſeu Valeria victrix 224,28

Valeria, Pannoniæ regio 688,18

Valerianus Seueri dux 399,30: 400,5

Valerianus Pætus 444,27

Valerianus conſularis, Afrorum pro Gordianis ad S. P. Q. R. legatus 640, 2: Galli Aug. legatus 645,33: ad imperium vt euectus 645,42. Licinius Valerianus, Imperator vt factus, imperium quomodo & quamdiu geſſerit 121,15: a Sapore vt circumuentus & detentus 650,12: 731,34

Valerianus iunior occiditur 122,27

L. Valerius conſul 84,13. in Faſtis eſt L. Veturius, p. 21

M. Valerius conſul 75,1

Valerius Aſiaticus 256,39

M. Valerius tribunus militum, Coruini cognomen vnde adeptus 70,33

M. Valerius Læuinus, in Macedoniam mittitur 82,3: quæ geſſerit in pr. 82, 33

P. Valerius Læuinus conſ. cum Pyrrho bell. g. 72,24

Valerius Meſſala conſul 214,3

L. Valerius Poplicola conſul loco Tarquinii Collatini 66,13. P Valerius Poplicola igniferum campū Diti & Proſerpinæ dedicat: ludosq; iisdem pro populi R. libertate inſtituit 669, 2: in ara Terentina Diti & Proſerpinæ ſacra facit 668,44: publico ſumptu funeratur 66,23

M. Valerius Tarentinus qua de cauſa ita nominatus 668,29

Valerius trib. prætor. mil. 410,28

Valerianæ ſeu Valeriæ familiæ ortus 667,20

Valeſius pro Valerius: more priſci Latii 668,37

Valeſi Valeſii ortus, calamitas, & in calamitate religio 667,20

Valetudine improſpera 131,26. ſic fuerat etiam in F.c. ſed e in i mutato, repoſitum valitudine.

Vallo denſo munitus locus 697,44. vallum per CXXXII paſſuū millia a mari ad mare deducit Seuerus 118,30. in F.c. margine alueum.

Vandali, Marcomanorum ſocii 116,45: a Probo debellantur 664,28: cum Sueuis & Alanis tranſalpinas gentes infeſtant 825,28. Vandalici mōtes 203,18: & D. 373. in Zoſimi cod. m. ſs Vandili, per iota.

Varanes, pedit. præf. 812,38

Variana clades 225,39. Varianæ ſtragis oſſa colligit & ſepelit Germanicus 229,44

M. Varro Pōpeii legatus vincitur 102,9

Varro Terentius 169,14

Varronianus, domeſticorum tribunus 729,23

Varronianus conſul 733,46

Q. Varus, Pomp. part. ſocius 103,16: ſe occidit 103,20

Varus Marcellus Syrus 441,33: Varius Marcellus, Legat. volum. 435,22. vt etiam Varius Heliogabalus, filius eius, apud Lamprid. 198,9

Vaſa lignea in expeditionib. 547,34

Vaſtatæ regis copiæ 98,18

Vates de morte prędicere vetantur 216, 34. vates ſæpe veraces expertus Cōſtantinus 685,15. vates & diuinationem ſuſpectos habere vnde cœperit Conſtantinus 685,44. cum vatibus de rebus agendis conſultat Iulianus 712,41. a vatum prædictionib. pendet Attalus 828,16. vates a Cæſare ridetur ante tempus 159,11. vates de ſua pariter & principis morte vera prædicit 336,35. vates, a leone nō tactus, gladio interficitur 437,7. vaticinia ſæpe longo poſt tempore implentur 690,28

Vatonius Neronis adulator 296,13. rectius Vatinius apud Tacitum.

Vecta inſula 110,15. ſic & F.c. & Gr.m.

Vectigalia inuſitata exiguntur 269,23. vectigalia intermiſſa renouantur a Veſp. & noua inſuper excogitantur 319,13. vectigalia in ripis fluminum, portubus, ac viis, tolluntur a Pertinace 496,7

Vedius: quære Vidius.

Vehebatur Adrianus ſæpe quartus 354, 20. quartus ſæpe vehebatur Traianus 340,39. ad vehiculum Auguſti currunt reges 106,44. ad vehiculum Diocletiani currit Galerius Cęſar purpuratus 127,1. vehicula magno ſtudio magnaq; feſtinatione ad fugam comparantur 565,36. vehiculis publicis magna feſtinatione accerſiti rei 593,3

Veii, antiquiſſ. & ditiſſima Italiæ ciuitas 69,4. Veientes Roma quantum abſint, & a quo iterum victi 64,24: 68,38: Fidenatum aduerſus Romanos ſocii 68,36. Veientani rebellant 69,1. Veii capti 69,5. Veientes in Fuldenſi cod. conſtanter nominātur Bezentes, quater & amplius: itidemque Bezentani ſcriptum in eodem pro Veientani 69,1. viſe Βήιοι.

Velitræ, op. Volſc. 161,8

Venā inciſa mortui 288,31: 289,19: 297, 11: 417,45. ſic vena per medicum ſecta mortem ſibi conſciſcit Quintillus 654,36. venis inciſis mortem ſibi conſciſcit Agricola 417,45

Venationum ſtudioſus Adrianus 354, 20: 355,41. venatu viuunt Perſæ 580, 40

Venatio regis, loc. Perſ. 724,20

Vendi nolunt Cennæ mulieres; ſed potius mortem oppetunt 432,5. venduntur

duntur honores & dignitates quælibet 379,5. Venditio per duos menſes habita 117,11
Veneno per acus immiſſo, peſtilentia excitatur atrox 380,29. venenorum magna vis, ab Antonino Car. in hominum perniciem comparata, exuritur 439,4. venenis pertus a Seuero Albinus 521,27. venenatis beſtiolis referta vaſa, in hoſtem coniiciuntur 528,23. ¶ Venenis principes vt occurrant 265,46. veneni vis meri potu largiore retunditur 385,2: 488,16. venenum exſugunt, & venenata tractant pſylli, abſque vllo nocumento 190,7
Veneficus magus in inſulam relegatur 432,39
Venerandos ſeu adorandos Caius præbet pedes ac manus 254,13
cum Venere ludere 835,21. Veneris & Romæ templum 352,41. Veneris templum in Palatio 397,4. Veneris templum Conſtantinop. 686,28. Veneris Aphacitidis templum, lacus, feſtum 660,13
Veneta factio 269,39. veneta veſtis aurig. 310,5. veneto cultu in aurigando vſus Caracalla 430,1
Venetia, Βενετία, reg. It. 116,6. in Venetiam e Pannonia per Alpium tranſitur anguſtias 820,7: & 804,32. Venetias ambas ſibi ſuisq: depoſcit Alarichus 822,16. fortaſſe Pannonias.
Venox in Gr. Faſt. qui in L. Venno 14,29
Venti libatione placati, 548,42
P. Ventidius Parthos feliciſſime ſuperat 178,14: Pacorum & Parthos inſigniter deuincit; mox, licet inuidente Antonio, etiam triumphat 183,22
Ventrem nudat & feriendum præbet Agrippina 273,30. ventris profluuio extinctus 885,24
Verba lenia quid efficiant, quid item aſpera 210,30. verba animi voluntati plane contraria in Tiberio Cæſ. 222,40
Verbero fortunæ fauore elatus, intolerabilis 262,31
Verenianus Theodoſii propinquus 818, 26: captus occiditur 826,32,38. Vereniani cædem excuſat Conſtantinus 824,13
Veretri enormitate honores & dignitates adepti 446,41: 448,5
Verginius conſul 68,1. viſe Virg.
Verina auguſta 885,36
Veriſſimus M. Antonini f. 464,20. Lampridius Antoninum vocat, & geminum Commodi fratrem fuiſſe refert 357,9. Veriſſimus vnde appellatus M. Annius Verus 360,27
Verſus in Pompeii humile ſepulcrum 356,14. verſuum multorum ſcriptio, i. prolixa ſcr. 754,26
L. Verus, Commodi filius, a Marco fratre in conſortium imperii adſumitur 363,8: Cappadociæ præeſt 368,43: Caſſio interfecto, Syriæ adminiſtratione accepta, Caſſii literas omnes abolet 371,2. L. Veri vita 868, 46: vxor 472,22. viſe Lucius.
Verus Annius 360,19
Verus Annius Antoninus 115,37. Idem v. 33, L. Annius Antoninus Verus: & ſic Gr. m. Verus Antoninus 115,33: F. c. Seuerus: perperam; vt partim ſequentia declarant, partim Gr. met. oſtendit.
Verus, pro M. Antoninus Philoſ. 636,22: 836,5,7. idē M. Annius Verus 360,19
Veſeui montis incendium ſub Seuero ominoſum 415,23. Veſeui montis ſitus & incendia 325,29
Veſontio, op. Gall. 300,8
Veſpaſianus Flauius, ædilis ſub Caio Cæſ. 248,15: Plautii legatus in Britannia 261,2: ad imperium capeſſendum quo modo excitatus 310,37: imperium vbi inierit, & quomodo geſſerit 317,2: natalib. quib. ortus, imperium quomodo & quamdiu geſſerit 110,7: conſul cum filio abſens factus 317,7: VI conſul 322,14: moritur 323, 23. Veſpaſiani vita 861,35: notatio 835,17. in Gr. libris paſſim Veſpeſianus, alluſione quadam ad τὸ ϕειδωλὸν.
per Veſpillones exportatum Domitiani funus 112,22: F. c. biſpellones.
ante Veſtam ſeu Focum pronus vota diis facit Valerius 667,32. Veſtæ tēplum conflagrat 482,24
Veſtalium ſollicitudo in conſeruando Palladio 482,30. Veſtales virgines legationi additæ 315,23. in Veſtales aſperrime inquiſitum ſub Domitiano 330,9,11. Veſtales quatuor a Caracalla necatæ; vna ex eiſdem ab eodem ſtuprata 432,22. Veſtales viuæ a Caracalla defoſſæ 546,33. Veſtalium maxima a ſacro foco ad inceſtas nuptias abſtrahitur per Antoninum Heliogab. 445,25: 568,35
Veſtib. ornamenta gemmarum indidit Diocletianus 127,28: F. c. veſtibulis. veſtitu cultuq; vario ſe transformat Caius 253,43. veſtitum Rom. & Græcum ſpernit Heliogabalus 567,11. veſtis equeſtris, vrbana mutatur in vrbe 396,9. veſtitu pullo purpuram tegit Macrinus fugiens 443,9. veſtis in fuga mutatur 565,32. veſtis dirūpitur in rei arduæ deprecatione 198, 30. veſte dirupta ſupplex populum precatur Cæſar Oct. 177,8. veſtis ad cladis nuntium derumpitur ab Auguſto 216,13. veſtis derumpitur in animi anguſtiis 480,40. veſtem dirumpit & detrahit Agrippina percuſſorem videns 273,29. veſtes pro tributo exactorib. datæ 757,28. veſtis fuga elapſi Cæſaris, tropæo affigitur ab Ægyptiis 153,1
Vetere genere, etiam F. 115,9
Veterani qui 174,41: præmiis quibus a Cæſare honorati 174,11: Cæſaris & Fuluiæ litem ſuo iudicio dirimunt 174,41. veterani emeriti, in vrbanis caſtris præſidio relinquuntur 605,23. veteranus dux, ſperatis honorib. fruſtratus, res nouas molitur 789,16. viſe Emeriti.
Veteranio imperium vt adeptus, quomodo item illud & quamdiu adminiſtrauerit 131,1: 693,35: a Conſtantio vt circumuentus 694,19. F. c. Vetranio, Gr. m. Βρεττανίων, (i. Brittanio ſeu Britannio) itidemque Zoſ. & Zonar. 14,32
T. Vettius dux b. ſoc. 93,23. vulgo Vettius. ſed Vettius eſt etiam in F. c. & Gr. m.
Veturia, Coriolani mater 67,36
T. Veturius conſul 71,27
Vetus & Valens conſſ. 112,27
Vezinas Dacus 332,42
Via Appia ſtrata 71,37. viæ publicæ priuato ſumptu reparātur ab Agrippa 185,29. viæ ſubterraneæ 357,8
Viatoria veſtis 565,32
Viatico & cibariis inſtruitur miles in expeditione long. 507,14
Vibius conſul per inſidias vulneratus occumbit 164,37. in m. ſ. eſt Βίβιος: vnde vulg. ed. Ἰούνιον fecerant; veræ ſcripturæ veſtigiis plane deletis. ſcribendum. n. Ουίβιος, vel (vt apud D. eſt) Ουίβιος.
Vibius Criſpus 309,8
Vibius Rufus 228,34
Vicenſimus, F. c. pro Vigeſimus 77,31: 96,6: 107,10: 132,28. attamen & Viceſimum ſine n habet idem F. c. 79,42
Vicomagiſtri, ſeu Vicorum magiſtri 205,15
Victophali, pop. 113,9: F. c. Victohali.
Victa Perſide rediens 125,17: F. c. de Perſide victor rediens. non viciſſe, idem Seuero viſum quod victum eſſe 528, 38. Vincere & Vinci, ſignif. ambig. 848,38
in Victoris poteſtate poſita victi ſalus 434,5. victor princeps a populo vt exceptus 526,13
Victor dux ad bellum Perſicum legitur a Iuliano 715,22: peditatui pręficitur a Iuliano 715,29: cum graui armatura & equitatu Cteſiphontem verſus mittitur 722,44: catapulta vulneratur 726,26: locum & dignitatem ſuam retinet apud Val. & Val. 735,20. Victor equitum dux, vix euadit Gotorum manus 751,6
Victor, Maximi tyranni filius, necatur 770,26
Victores, num. mil. 723,21.
Victoria Iugurthina, i. de Iugurtha reportata 92,38. Victoria & Vincere quib. proprie tribuantur 848,27. victoria ſolo nutu parta 171,44. victoria diuinitus euidenti miraculo data 366,24. victorię nomen pecuniis ex hoſte redimitur a Caracalla 432,1. victoria, militū ferocia amittitur 131, 42. victoria naufragiis nuntiatur 403,46. victoria acerbe vtitur Diocletianus 126,32. victoriarum XII M. 384,41. ¶ Victoriæ ſimulacrum in ſenatu 567,34. Victoriæ ara ib curia 605,30. a Victoria coronatur Caius 253,30. Victoria religioſiſſime a Britannis pro numine colitur 281,26
Victorinus præf. vrbis 378,22. Victorino parcit Commodus 374,33
Victorinus, Galliarum Imp. 122,10
Victorini Mauri rebellio ſub Probo 663,44
Victrici claſſe 76,19: per i etiam F. c. Victrix legio 214,14,29
Victus barbarici & Romani comparatio 280,14,46. victu militari & vili ſæpe vſus Caracalla 547,33. victus vilitate gloriatur idem Antoninus 433, 26. victus liberalior mundities, prefecto ab eodem exprobratur velut delicatior 553,31
Vicus Apuliæ, χωρίον 81,1. in vici formā redactum Byzantium rebelle, Perinthiis in ſeruitutem traditur 523,29: & 404,21: 869,44
Videri Parthicas reginas nefas 291, 7. viſus Imperatoris noui aduentus citius quam auditus 507,16
Vidius Pollio ditiſſ. ſed crudeliſſ. 202,27. Dioni Vedius 364: itemque Tacito & Plinio; vt Xyl. adnot. In vulg. lib. Ouidius.
Viduis imperatricib. regiæ menſæ apparatus datur e publico 815,20
Vienna, op. Celticum 776,1: & 711,32
Vigeſimoquarto] F. vicēſimo & quarto 64,15. Vigeſima hereditatum & donationum exigitur ab Auguſto, ad alendos exerc. 214,39. vigeſimam quo artificio extorſerit Auguſtus 217,15. Vigeſimaquinta bonorum

pars exigitur 164,11
Vigilantiæ exemplum inſigne; eiusq; conciliatio quæ ſ. 377,5
Vigilantius, domeſt. eq. pr. 812,39: ad ſupplicium depoſcitur 821,51
Vigiles nocturni rapinis intenti 286,19. vigilum cohortes diſparatæ 231,31. Vigilum præfectus 240,24: auctoritate qua præditus 532,4
Viliſſime natus 125,59. viliſſimus opifex 122,8: F. ≡ ciuiliſſimus: nihil ad rem. vulgatam lectionem probat etiam Gr. m.
Villa propria 110,39. in villa publica haud procul ab vrbe 129,6. ſic F. & Gr. m. at vulg. l. via publica. villa publica Nicomediæ 131,12
Viminalis mons vrbi additus 65,8
Viminatius mons 129,30: F. c. Viminacius. per c.
Vincentius dux 808,39: L. & P. Βικέντιος, Vicentius.
Vinctorum plenæ & custodiæ & viæ 743,31
Vindelici Romano imperio adiecti per Auguſtum 106,16
Vindex Iulius 299,5
M. Vindex præf. 364,21
Vindicaturus patris mortem 104,28
Vineæ Gallis & Pannoniis conceduntur 124,23. vineæ militari opere conſitæ, prouincialibus colendæ dantur 124,26
Vinicianus Annius 259,44. In vulg. ed. itemq; in P. c. necnon & apud D. 463, ſcriptum Vnicianus, corrupte.
T. Vinius Criſpinus 33,39: in Veneta ed. nominatur T. Iunius Criſp.
T. Vinius in proſcriptione ab vxore ſeruatus 167,34
Vinum e vaſe exundat 322,41. vini & ſanguinis riui circum aras 568,13. vini fluenta præbuit Domitianus 330,36. vini vter ſectione diuiſus 436,4. vino capiūtur captum emiſſi exploratores 737,4. vinum equo ſuo aureis pateris propinat Caius 248,39. vinum largius bibit Traianus, ſed citra ebrietatem 341,1. vinum dulce refrigeratum in medio certamine ſumit Commodus 382,21. vino refrigerato ſe implet Agricola venas ſibi inciſurus 417,43. vini potus largior, veneni vim retundit 265,49
M. Vipſanius Agrippa, e Galliis ad claſſem inſtruendam exercendamq; vocatur a Cæſare Oct. 179,28: conſul, triumphum a Cæſare oblatum cur recuſarit 179,44. viſe Agrippa.
Vir vnus morte ſua maximam reb. affert mutationem 733,12
Virago Fuluia 174,36: Bunduica 278,13: Zenobia 651,35
Virga inaurata 383,15. virgarum faſces laureati 597,3. virgis ad mortem vſque cæſus, de ſaxo Tarpeio præcipitatur furcifer 108,15
Virgiliano verſu Tetricus ad Aurelianum vtitur 123,12. F. c. Vergiliano, per e, vt & Gr. m. Exſtat autē ille verſus Æneidos lib. 6. viſe Maro.
Virginis ſpectrum immane 379,30. virginum ter nouē chorus 670,28: 671,10. virgines curſu certant 331,23. virginum raptus 64,4. virgines in vrbe nubentes, cum ſponſis ſuper Marci Fauſtinæq; ara ſacrificare vult ſenatus 371,30. virginem in carcere necari non licebat 242,8
Virginitatem toto vitę tempore ſeruare iuſſæ Veſtales 568,37
T. Virginius conſul 68,2
Virginius Virginiæ filiæ pudicitiā ferro vindicat 68,27
Virginius Rufus conſ. 338,15
Viriathi ortus, bellum, interitus 90,1. cū aſpir. ſcribitur ēt in F. c. & in Gr. m.
Viridiorib. iunioribusq; remp. mandat Diocletianus 127,39
Viridomarus Gall. rex occumbit 79,28. F. c. Virodomarus: Gr. m. Βοιρεδόμαρος.
Virilis veſtis in pubertate ſumebatur 162,11. virilitas adempta potione 448,24
Viritim, ſingulatim, ſeu ſuo quisq; loco 127,16
Virtus, ἀνδρεία 817,27. virtus verbo tantum a pleriſq; colitur, vt fortuna inferior 173,25. Virtutis ſimulacrum Romæ conflatum; malo de fut. omine 817,27. virtutis veteris ſemper aliquæ reliquiæ 370,16
Viſcellinus & Vitellinus: quære Betillinus.
Viſcera ſua in cælum efferri, ac per terrarum orbem extendi, per ſomnum videt Accia 161,20. viſcera ſeu exta quomodo & per quos ferri Heliogabalus in ſacris voluerit 568,18. ſuper viſceribus mactati hoſtis coniuratio 364,32
Viſus in tenebris acutior; interdiu hebetior 223,33
Vita humana fabulæ ſimilis 218,28. vitæ humanæ terminus longiſſimus, c x anni 670,38. in vita inuitus detineri non vult Otho 308,7. vita, Tiberio ſupplicium; mors, beneficium erat 244,9. ¶ Vitæ ratio Veſpaſiano quæ fuerit 320,13. vitæ ordinem Seuerus quem tenuerit 425,7. vitā malam præclara morte claudit Otho 308,16: vitam ſuam & res ab ſe geſtas conſcripſit Auguſtus 856,13. ſic Marcus 868,4: & Seuerus 504,1
Vitalianus præf. præt. 597,23: 600,29
Vitalianus, Gratiani dux 758,36
L. Vitellius poſt res pręclare geſtas, turpiſſime adulatur Caio 254,17,44: III conſul 262,17
A. Vitellius e Germaniæ inferioris duce Imperator creatur a Germanicianis militib. 304,22. Vitellius a Germanicianis exercitib. Imperator factus, imperium armis quærit 109,13: natalib. quib. ortus, imperium quomodo & quamdiu adminiſtrauerit 109,24: 308,33: tumultuatur 313,42: vt interierit 316,1. Vitellii vita 861,8. Vitellii frater & filius necati & ipſi 316,34,38. Vitelliana liba 309,16. Vitelius vno l in P. c. & apud Zonar. 190,191,192
Vites palmis intextæ 721,22
Vitia corporis animiq;, vt ſimilia ſunt, ita ſimili fere medicina indigent 210,20
Vitreum poculum confractum & contritum, integritati ſuæ reſtituit architectus quidam 233,8. vitris fractis emere 260,25
Vituitus pro Bituitus, F. c. 91,18,21
Viuas, acclam. conuiu. 382,24
Viuens noluerat adoptare] F. c. viuus nol. 114,27
Vldes Hunnorum princeps, Rom. Imp. amicitiam quo merito ſibi cōciliarit 798,38: 799,9. Iordani Huldin 651,3
Vlnis diſſidentes filios cōplectens mater, ad concordiam reuocat 543,21
Vlnatim increſcere, prouerb. 765,43
Vlpianus, iuris cōditor, Alexandri Aug. adſeſſor 119,31. Vlpianus Domitius, præf. præt. ſub Alexandro 450,35 iuris conſultiſſ. & præf. præt. ſub Alexandro 638,27: præfecturam vt geſſerit 451,4: occiditur 451,8,19: 638,37
Vlpius Iulianus 436,42
Vlpius Marcellus 376,42
M. Vlpius Nerua Traianus 339,8. Vlpius Crinitus Traianus quib. natalibus ortus, imperium quomodo adeptus, quomodo idem & quamdiu adminiſtrarit 112,43. Vlpius Traianus conſul 333,38. viſe Traianus.
Vltima pernicie victus 76,6. vltima crudelitate compeſcere 123,26. vltimis pœnis affici 80,9. vltima dona 541,21
Vltionem & vindictam auidius quęrūt q minus generoſis ſunt animis 239,3
Vmbra terræ conica 261,44
Vncis magnis a carnifice in forum pertrahuntur qui necantur in carcere 266,44. vnco in cælum ſublatus Claudius 266,46
Vnctio ſicca 430,31. vnguentis calidis & frigidis lauare 108,2
Vngulæ fiſſæ equo Cæſaris 143,35. vngulæ deauratæ 388,12
Vnicianus: quære Vinicianus.
Vno animo, vnanimiter 83,17. Vno atque altero prœlio victus 13,29. Vnū pro cunctis perire, ſatius quam multos pro vno 307,27: 371,8
Voce hac, id eſt, his verbis 71,37. voce fracta pellicere 446,35. vox ſacra, auditoresq; beans 298,30. voci Neronis ſacræ ſacrificatur 289,15. vocis tarditas & ſubmiſſio affectata 551,32. vox e luco pręcepta dans 667,35. vox per machinā e turri in turrim tranſmiſſa 404,35. vocis arteriæ, vehementiori clamore ruptæ 879,44. vocis arteriæ, ſanguinis eruptione oppreſſæ 745,28
Voligæſus P. c. bis pro Vologæſus.
Vologæſus Parthorum rex, Corbulonis fama terretur 287,18: ad fœdus cum Rom. paciſcendum compellitur 287,40: a Nerone moleſtius inuitatus, ſuperbe illi reſcribit 293,11. Vologæſi faſtuoſis litteris modeſte reſcribit Veſp. 320,43. Vologæſi liberi cum Teridate Romam proficiſc. 290,37. ¶ Vologæſus bellum mouēt ſub M. Antonino 363,20. Vologæſi regia diruitur 363,36. Vologæſus Parthorum rex, tempore Seueri 409,43: a Seuero præteritur 410,7: bello cur petitus ab Antonino 435,33. Vologæſus & Artabanus idem rex Parth. 410,7: 529,14. Vologæſi frater ad Seuerum transfugit 409,43
Volſci vbi ſiti, & a quo victi 65,19: victi & multati 67,26. Fidenatum aduerſus Romanos ſocii 68,40. Volſcorum ciuitas poſt LXX annorum bellum victa 69,36. F. c. & Volſci 65,19: & Vulſci 67,26,31: vt in Græca quoque metaphraſi Βολοῦσκοι & Βυλοῦσκοι.
Volſo Manlius] F. Vulſco Mallius 75,25
Volucrib. venenatis impleta vaſa, & in hoſtes coniecta 528,22
Volumnia, Coriolani vxor 67,37: F. Dolumnia: perperam.
Voluntaria morte obire 109,21
Voluptates nouas magnis pręmiis propoſitis venatus Dionyſi⁹ 465,28. voluptatū illecebris animi nō ſatiātur, ſed magis inflammantur 268,35
Voluſianus a Gallo patre adſcitus ad imperium 121,5: 644,6. L. & P. c. Οὐολουσσιανός, perperam.
Voluſianus Fufius 675,28

Vomitio

Vomitio cibi, ex imbecillitate ſtomachi 338, 5. vomitus inter epulas 413, 44. vomitu continuam ingluuiem leuat Vitellius 861, 18. vomitus copioſus poſt veneni potum 488,15

Voracitas notabilis 109,29: 309,4. vorare ſe mutuo coacti 403, 21

Votis tantum muliebribus rem gerere 749,23: & 704,5. vota hominum plerumq; ſtolida & inconſiderata 267, 32. votum cum ſuffitu diis factum 518,35: 418,38

Votiui ludi 445,18

Vrania, Carthaginenſium dea, Heliogabalo vxor adſciſcitur 446,12: 569, 14. Vrania, Phœnicib. Aſtroarche, eadem quæ Luna 569,20. Cæleſtem Latine vocant Capitolinus, Pollio, Marcellinus: Iunonẽ eſſe cenſet Lipſius Epiſtol. quæſt. lib. 5, epiſt. 22. viſe & Turneb. Aduerſ. lib. 22, cap. 25

Vranius e ſeruo Imperator creatus 639,1

Vrbes plus ccc a Cæſare ſubiugatæ 842, 6. vrbes plurimas viſit Adrianus, ac fere omnes munificẽtia quapiam adiuuat 353,28. vrbium inſtaurandarum cura datur conſularibus 327,24: prætorio 372,10. vrbs a conditoris nomine dicta 63,17: 519,28. vrbem nominis ſui euehit Conſtantinus 131,7. vrbs ab incolis deſerta ſub aduentum hoſtium 609,9: 716, 42. vrbs rebellis, omni ornatu ſpoliata, & in vici formam redacta, vrbi æmulæ in ſeruitutem deditur 523,27. vrbis deleta omnia veſtigia 717,1

Vrbs ampliſſ. & potentiſſima, ſingulari quam populari imperio adminiſtratur melius 158,1

Vrbs caſtrorum ſpeciem per complures dies gerit 394,32. Vrbem diſcedens Alexander identidem cum lacrymis reſpectat 579,10. Vrbis annus cccc1 669,6. Vrbis ann. DC 632, 10. Vrbis annus DCCC 261, 18. ceteri ab Eutropio prolixe adnotantur. viſe Roma.

Vrbani milites 219,22: i. ad vrbis præſidium diſpoſiti 214,34

Vrbanus res nouas molitur 655,21

Vrinæ vectigal 322,11

Vrinatores inſignes 402,39

Vrna e porphyrite lapide 424,18. vrnæ alabaſtrinæ inditi Seueri cremati cineres 539,4. auream in vrnam collata Traiani oſſa 114,14. vrnam ſuam quib. verbis allocutus Seuer⁹ 424,21

Vrſos c vno die Commodus ſua manu conficit 382,14. vrſi ccc in ludis prætoriis occiſi 196,36. vrſi cccc in amphith. trucidati 246,28. vrſi cccc iaculis confecti 270,38. vrſi D vno die cæſi 248,18

Vrſus Domitiani conſiliarius 330,1

Vrugundi, tranſiſtriana gens 646, 44: Græciam incurſant 644,43: Italiam infeſtant 646,43

Vſcudamam Beſſorum opidum vincit Lucullus 98,47. F. Vſcuadamam.

Vſq; Danubium penetrauit 98,49

Vſus victoriam acerbe F.c. 126,33. vtendum qualib. licet, non qualibus libet 867,23

Vtrium connexione factus pons 730,13

Vulgi inconſtantia 308, 23. vulgus omne leue; in primis Romana plebs 598,27

Vulnere aduerſo mortui 72, 35. vulneratus letaliter, in aciem reuerſus, acerrime vſq; ad extremum ſpiritum dimicat 343,31

Vulſci F.c. pro Volſci 69,36

Vulſco: viſe Volſo.

Vultures ſex, mox xii Octauiano concionanti viſi 165, 27. vultures exta diripientes, ominoſum 313,45

Vultus horror, aſperitatis index 127,32. vultus trux etiam in mortuis 72, 35. vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore mutauit Marcus 116, 16. vultus a delatorib. obſeruatur 600,3. ¶ Stercore in vultum adpetitus, i. in faciem 110, 3

Vuluſianus Rufius 675,28

Vxori & liberis quantum tribui ſolitum & licitum 851, 12,25. vxorib. deditior Claudius 258,1: & Conſtantius 133,9. vxoris ob mores in iudicium vocatus maritus 202, 19. vxores repudiare, aliasq; ducere coacti Cæſares ab Augg. 126, 13. vxorem maritus vt filiam elocare coactus 178, 34. vxorem ſuam Caio deſpondere cogitur Memmius Regulus 248, 12. vxores alienas rapit Caius 245, 18. vxoris forma & nobilitas marito exitium creat 444,12. vxor mariti ſalutem patris ambitioni præfert 129,31

Vxoriam ſuamq; veſtẽ vendit Marcus 117,9

X

Xerxes cum ingenti apparatu a Græcis cæſus & fug. 633,20. Xerxes & Dari⁹ a Caio ſuperati magnificentia 250, 23. ¶ Xerxem Perſarum regem vincit Alexander Seuerus 119, 27. F. c. Xerſen: Gr. m. Arſen: Lampridius Artaxerxem vocat, itidemq; Dionis epitome, & Herodianus.

Xiphilinus Ioannes 196,2

Z

Zabdas Zenobiæ dux 653,23: ſtrategemate ſibi & Zenobiæ conſulit 656, 9: Pollioni Saba, in mẽbr. m. Saba 669,9

Zabdiceni: viſe Babdiceni.

Zaleni, gens Perſ. 730, 32: Arzaneni Amm. Marcell. 441,2

Zamarcus, philoſophus Ind. 200, 8. etiam P.c. at D. 358 Zarmatus.

Zamolxis Getis quam perſuaſionem inſtillarit 846, 30. Zamolxidis incantamenta 834,17

Zaragardia, op. Perſ. 717,5

Zautha, loc Perſ. 716,5

Zelotypia Agrippinæ 264,29

Zenas, legatus Maxentii 675,30

Zenobia, Odanatho marito interfecto, res in oriente capeſſit 651, 34: imperium orientis affectat 653,23: in fuga prehenditur 658, 40: cum filio capta moritur in itinere 661, 2. Zenobia, Odenathi vxor, orientis regina, capitur, triumphatur, poſteros Romæ relinquit 123,14

Zenonis aug. vita 884, 20. Zenonis vxores, earumq; columnæ 885,27

Zeno Zenonis aug. filius 885, 10

Zenonis auguſta 886,5

Zeugma ad Euphraten, a quo conditũ & vnde ita dictum 146,19

Zeuxippon, Byzantii l. 870, 12

Zochaſa, op. Perſ. poſt Seleucia nomin. 724,38: apud Amm. Marcellinum & Feſtum Rufum Coche.

Zona tracta nauis 478, 14. zonis ceteroq; militari cultu exuuntur prætoriani perfidi 511,14, 24. zona ſoluitur dux ob ſigni militaris amiſſionem 720,16. zonam ponere iuſſi qui diis ſacrificare nollent 878,18. zonam in aula Honorii habere vetantur qui non eſſent Chriſtiani 820,38, 45

Zoſimo hiſtoriæ ſcopus qui fuerit 659, 30. Zoſimus ab eccleſiaſticis ſcriptorib. quo nomine reprehenſus: & quam recte 625,26

Zoticus Aurelius 447,45

Zummas Chryſaphius 883,15

CANDIDO LECTORI SALVTEM.

NE fruſtra hic vacarent plures paginæ, adnotare hoc loco viſum eſt, amice lector, primum errata quædam, deinde prætermiſſa, veluti per ſpicilegium a nobis obiter obſeruata. Ante omnia igitur corrige paginarum numeros vitiatos, 144, 498. Deinde pag. 1, v. 7, pro conſularibus repone Latinis. P. 2, v. 14, vacuum ſpatium, rectius ponetur ante quartum conſulatū, Πυβλικόλα τὸ Γ, & Λουκρητίου τὸ β'; ſi Latinos ſequamur Faſtos. P. 30, v. 15, incluſionis ſignum ante Τιβερίου, & poſt Capitone, rectius expungetur. P. 32, v. 4, poſt Προκούλου καὶ Νιγρίνου, vacare debebat verſus. P. 40, v. penultimo & vltimo, expunge Olympiadis notam Gr. σνδ, & Latinam 254. P. 60, v. 29, & 30, tolle apoſtrophi notam de ὑπ'. P. 62, v. 7, pro Quod repone Hoc vero. P. 67, v. 1, in titulo ex II tollenda vnitatis alterutra nota. P. 78, v. 36, e fine verſus in principium tranſlato, legendum, μιγάδας ἐπαινοῦς. Ῥωμαῖοι δὲ ἤ- P. 82, v. 11, poſt ἤπερ diſtinguendum, non ante. P. 111, v. 14, δύο in exemplari ſcriptum, per ι. P. 121, v. 44, in exempl. ſcriptum Σαρματῶν: vt item 116, 45. Ibidem, Lat. t. v. 27, poſt iuuenis diſtingue. P. 125, L. t. v. 38, rectius Per hæc temp. in F. c. & Gr. m. P. 134, v. 5, l. e multis Dionis libris. P. 151, v. 1, in titulo poſt Iulius Cæſar, adde vnitatis notam I: itidemq; in ſequentibus, Auguſto II, Tiberio III appone, vt in ceteris deinceps hæc numerorum ſeries continuata eſt. A Cæſare autem incipiendum eſſe Imperatorum numerum, docetur 157, 15. P. 155, aſteriſci nota ante itidem poſita v. 38, ponenda verſu præcedente ante nobiliſſimis. P. 162, v. penultimo, expunge iſta, de ſuperiore loco. P. 169, v. 7, l. Hoſiæus autem G. P. 188, v. 25, titulus, ἐκ τοῦ ν' τῶν Δ. βιβλ. v. 19 poni a Xylandro debuiſſet, ante Ἰουλίῳ. quæ diſtinctio vt Latino quoque textui poſſit inſeri, ad Græca ſic conformanda erunt Latina; Quo facto, ceteri quoq; milites, & deiecti ſunt animis, & conturbati: atque ita conſequenter res Cæſaris vndequaq; fuere ſuperiores. [E Dionis libro LI] Tale igitur eorum fuit prœlium nauale, ad IIII Nou. Sept. P. 192, v. 1, interpunge poſt ἐπιρρίψῃ: & v. 44 cum accentu ſcribe καὶ ὥς. P. 199, aſteriſcus e v. 18 transferendus in 17, ante κωλύων. P. 200, in marg. ſcr. Zarmarus. P. 201, v. 20, poſt εἰσφορὰ ex Dione inſere καὶ μείζω. P. 204, v. 3, rectius, vt tantum ſen. P. 207, v. 40, ſcr. ὅτι μὲν οὐδὲν ἐλύπουν, ex D. & M. c. P. 218, v. 6, l. ἐς εἰκόνα αὐτοῦ, ex D. Et Lat. t. v. 13, ſignificat. P. 252, v. 12, ex D. ſcr. καὶ ἄκοντι: itidemq; 254, 39, καί ποτε τὸ Γ. P. 265, v. 26, rectius Zon. Ἰουλίῳ: & v. 28, πλησίον αὐτοῦ. P. 266, v. 4, P. & D. ἐκεῖνος δὲ ἐν βραχ. P. 289, v. 25, rectius ἀνίθουν. P. 335, v. 6, rectius ἰδὼν, ex 318, 36. P. 362, v. 36, ſcr. διῳκεῖτο. P. 447, v. 25, tolle diaſtolen poſt ὄργῃς. P. 465, v. 1, in titulo ſcribe, Marcus Antoninus, XVII. P. 501, v. 1, in titulo, pro Pertinax, XIX, repone Iulianus, XX. P. 506, v. 46, ſcr. ἐξαργυρώσαντες. P. 597, v. 1, pro puncto, poſt τιμὴν, pone hypodiaſtolen: & contra, v. 3, pro hypodiaſtole poſt δορυφόρων, repone punctum ſuſpenſum. P. 600, v. 37, tolle diſtinctionem poſt ζῶον. P. 618, v. 23, rectius ἐς τὴν θάλατταν. P. 669, v. 20 & 21, rectius Κλεωνυμίου, ex P. c. & Suida. P. 714, in marg. ſcr. Asboras. P. 800, v. 1, ſcr. ἐξήεις, diuiſe. P. 851, v. 1, tolle diſtinctionem poſt tandem. P. 852, v. 1, in titulo, ad IVLIANI AVG. adde CÆSARES. P. 855, Lat. t. v. 5, ex iis coniecturis probat, quod- P. 856, v. 1, in ſpatio vacuo repone titulum hunc, E SVIDA EXCERPTA: alioqui ſequentis paginæ titulus erit mancus. P. 859, v. 36, rectius ſubiunctiuo modo, μαθησώμεθα. P. 860, v. 39, ſcr. Νέρωνος. P. 891, v. 9, ſcr. μάλα: & v. 20, τὸ ἀεὶ ῥέον. P. 902, v. 12, pro ſua tempora, ſpecialius reponi poteſt ſuos annos. P. 910, v. 44, poſt ἐπικληθεὶς addere poteris; Et Suetonius initio Titi; Titus cognómine paterno, Amor ac deliciæ generis humani. P. 925, v. 34, ſcr. inflixerit. P. 931, v. 33, poſt κατὰ θέσιν, addere poteris, aut πρᾶγμα θέσιν: vt 431, 24, οἷς μηδὲ πώποτε πρᾶγμα πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνει. P. 933, v. 54, legere poteris, cuius in cubiculo ſtatuam ſeu ſignum habebat. P. 935, v. 21, ſcr. ſicut Traianus quoque ſupra 340, 40. Sic item apud Amm. Marcell. P. 968, v. 59, pro αὐτοκράτωρ repone vſitatius βασιλεύς. In Indice Latino p. 7, ſuo loco corrige Ariſto Athenienſis. P. 24, v. vltimo, ſcr. elefanti, triumfare. P. 54, ſuo loco adde, Quinquegentiani autem, ſeu Quinquegentani, a Latinis videntur appellari, qui a Græcis Pentapolis, ſeu Pentapolitana prouincia, cum alibi tum 688, 4. In Græco Ind. p. 973, ſuo loco inſere, ἀκίνητος νόσου 667, 19.

A01 1472340

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google